Ali Bey'in Osmanlıca (1662-1666) Çevirisine Göre

'EKÜMENİK' KUTSAL KİTAP

Tevrat-Zebur-İnciller ve Tüm Deuterokanonik/Apokrif Ekleri

ISBN: 978-975-01888-0-0 www.hakikat.net

Ali Bey'in
Osmanlıca(1662-1666) Çevirisine Göre

'EKÜMENİK' KUTSAL KİTAP

Tevrat - Zebur - İncil'ler
ve
Tüm Deuterokanonik / Apokrif Ekleri

Kutsal Kitap; yani 'Eski Ahit - Yeni Ahit' orijinal İbranice, Kildanice ve Yunanca dillerinden yapılan çevirisi. Osmanlı Kültür Bakanlığı'nın 14. Aşure Ayı 1885'te 3 Kasım 1883 tarihli, 752 sayılı izniyle / İngiliz ve Amerikan İncil şirketlerinin masrafıyla İstanbul Agop Boyacıyan matbaasında basılmıştır.

(Bkz. Belgeler S.1075)

[Yeniden gözden geçirilmiş ve eksikleri giderilmiş son metin*]

*Bunun için önsözde yazılan **'Not'u**(Bak S. 6) okuyunuz.

EKÜMENİK KUTSAL KİTAP

Osmanlı Belgeleri Işığında

Kitab-ı Mukaddes

ESKİ/YENİ AHİT VE APOKRAFİLER

Çeviren

KADİR AKIN
Anadolu Üni.Açıköğretim Fak.Tarih Lis.ö.
kadir.akin1@gmail.com

Editör

H a k k ı B a y r a k t a r
bayraktarhakikat@gmail.com

ISBN: 978-975-01888-0-0

I. Baskı
Ayyıldız Matbaacılık Ltd. Sti.
İstanbul 2003-0212 482 15 06

Araştırma İnceleme

Dizgi & Redaksiyon &Sayfa Düzeni

Kadir Akın & Hakkı Bayraktar

Kapak Tasarımı: Necdet Kahveci

İ Ç İ N D E K İ L E R

ÖNSÖZ Sayfa **5**

ESKİ AHİT (TEVRAT- MEZMURLAR)

Musa'nın İlk Beş Kitabı :
1- Tekvin (Yaratılış Kitabı) / **7**
2- Çıkış (Mısır'dan Çıkış) / **51**
3- Levililer / **86**
4- Sayılar (Çölde Sayım) / **111**
5- Tesniye (Yasa'nın Tekrarı) / **147**
Tanrı Kavminin tarih / öykü kitapları (+)
6- Yeşu / **177**
7- Hakimler / **196**
8- Rut / **216**
9- I. Samuel (I.Krallar) / **219**
10- II. Samuel (II.Krallar) / **294**
11- I. Krallar (III. Krallar) / **268**
12- II. Krallar (IV.Krallar) / **297**
13- I. Tarihler / **318**
14- II. Tarihler / **341**
15- Ezra / **370**
16- I. Ezra (Buna 3.Ezra da deniyor) / **378**
17- 4.Ezra/**390**(Etiyopça, Lat, Sür., Arp.,Orj.Vers.)
18- Nehemya / **419**
19- Tobit'in Kitabı / **430**(Çift Orj.Grekçe versiyon)
20- Yudit'in Kitabı / **437**
21- Ester / **448**
22- Ester'in "Hak" Kitabı / **454**(Çeşitli vers.var)
23- Suzanna / **457**(Çift Orj. Grekçe versiyon)
24- I. Makabeliler / **459**
25- II. Makabeliler [*] / **479**
26- III. Makabeliler (veya Şemon'un Kitabı) / **495**
27- Eyüp / **501**
28- **Mezmurlar** / **523**
29- Süleyman'ın Meselleri (Özdeyişleri) / **580**
30- Vaiz / **598**
31- Neşideler Neşidesi (Ezgiler Ezgisi) / **604**
32- Süleyman'ın Hikmeti (Bilgelik Kitabı) / **607**
33- Yesu Şirak veya Eklesiyastikus Kitabı / **618**
34- İşaya (Yeşeya) / **647**
35- Yeremya / **690**
36- Yeremya'nın Mektubu / **737**
37- Yeremya'nın Mersiyeleri (Ağıtları) / **739**
38- Manessa'nın Duası / **743**
39- Baruk'un*(Baruh)* Kitabı / **743**
40- Hezekiel / **747**
41- Daniyel / **789**
42- Daniyel'in Hak Kitabı(3 delikanlının ezg.)/**801**
43- Babilom / **803**(Çift Orj.Grekçe versiyon)
44- Hoşea / **804**
45- Yoel / **810**
46- Amos / **813**
47- Obadya / **818**
48- Yunus / **819**
49- Mika / **820**
50- Nahum / **824**
51- Habakkuk / **825**
52- Sefenya / **827**
53- Haggay / **829**
54- Zekeriya / **830**
55- Malaki / **838**

YENİ AHİT ('İNCİL'ler)

56- İncil Matta'ya göre / **841**
57- İncil Markos'a göre / **869**
58- İncil Luka'ya göre / **886**
59- İncil Yuhanna'ya göre / **915**
60- Elçilerin İşleri (Havariler Trh.) / **939**
61- Pavlus'un Romalılara Mektubu / **968**
62- Pavlus'un Korintos'a I. Mektubu / **981**
63- Pavlus'un Korintos'a II.Mektubu / **994**
64- Pavlus'un Galatyalılar'a Mektubu / **1002**
65- Pavlus'un Efesoslular'a Mektubu / **1007**
66- Pavlus'un Filipililer'e Mektubu / **1012**
67- Pavlus'un Koleseliler'e Mektubu / **1015**
68- Pavlus'un Selanikliler'e I. Mektubu / **1018**
69- Pavlus'un Selanikliler'e II. Mektubu / **1021**
70- Pavlus'un Timeteos'a I. Mektubu / **1022**
71- Pavlus'un Timeteos'a II. Mektubu / **1026**
72- Pavlus'un Titus'a Mektubu / **1028**
73- Pavlus'un Filimon'a Mektubu / **1030**
74- Pavlus'un İbranîler'e Mektubu / **1030**
75- Yakup'un Mektubu / **1040**
76- Petrus Resulün(Elçinin) I. Mektubu / **1043**
77- Petrus Resulün II. Mektubu / **1047**
78- Yuhanna'nın I. Mektubu / **1050**
79- Yuhanna'nın II. Mektubu / **1053**
80- Yuhanna'nın III. Mektubu / **1054**
81- Yahuda Resulün(Elçinin) Mektubu / **1054**
82- Yuhanna'nın Vahyi / **1055 - 1070**
*Yahudi Takvimi / **1070**
*Kutsal Kitap Kronolojisi-Bazı Tarihler/**1070-71**
*Kutsal Kitap'ta Geçen Uzunluk, Ağırlık ve Paralar Cetveli - Bazı Belgeler **1071**
Diğer Belgeler vs. / 1072 - 1079

[*] **:** Bazı kitaplarda yer alan IV. Makabeliler, on sekiz bölüm olup Ali Bey'in çevirisinde yer almamaktadır. IV. Makabeliler, II. Makabeliler'in başka bir çevirisi niteliğindedir.

Bazı Belgeler / **1072 -1075**
(1885 Tarihli Osmanlıca Kitab-ı Mukaddes'in kapağı, içindekiler kısmı ve sayfa örnekleri. / Ali Bey'in orijinal 1664-'65 el yazması Apokrafiler metninden örnekler.).

* Başvurulan Bazı Kaynaklar / **1076**
* Eski Ahit'te Geçen Yerlerin Haritası - Yeni Ahit'-in Yazıldığı Dönemde Asya İli ve Çevresi /**1076**

(+) **:** Bu başlık, Almanca "Einheitsübersetzung" (Ekümenik/Birlik Çevirisi), Katholische Bibelanstalt GmbH Stuttgart 1980'den alınmıştır. Başlık altındaki kitaplar, 1885 tarihli Osmanlıca Kutsal Kitab'a aittir.

NOT: **Altı çizili başlıklar**, "*Gizlenen Kitaplar*" veya '**Apokrafiler** adıyla bilinen Ali Bey'in 1664-1665 Osmanlıca çevirisine göre yapılan revizyonudur. Kitapların sıralaması, Almanca "**Einheitsübersetzung** " (Ekümenik / Birlik Çevirisi), Katholische Bibelanstalt GmbH Stuttgart-1980'e göre yapılmıştır.

Wojciech Bobowius

ALİ UFKÎ BEY (ö. 1675 [?])

(Leh asıllı bestekâr ve mûsikişinas, Kitâb-ı

Mukaddes'i Türkçe'ye ilk çeviren mütercim.)

Aslen Leh (Polonya) mühtedisi olup asıl adı **Albert Bobowski**'dir. Adı Latince kitaplarda **Albertus Bobovius**, Batı kaynaklarında ise **Hali Beigh** olarak geçmektedir. Bazı kaynaklarda 1610'da Polonya'nın Lvov şehrinde doğduğu kayıtlı ise de bugüne kadar yapılan araştırmalarda hayatı, doğum, ölüm tarihi ve yeri hakkında kesin bilgiler elde edilememiştir. Ailesi, çocukluğu ve ilk öğrenimi konusunda da aydınlatıcı bilgiler yoktur. Ancak eserlerinden, muhtemelen esir olarak İstanbul'a gönderilmeden önce iyi bir tahsil gördüğü ve birkaç dil öğrendiği anlaşılmaktadır. Claes (Nicholas) Ralamb, 1657'de bizzat kendisinden dinlediğini belirterek onun 1645'te Venediklilerle yapılan savaşta Osmanlılar'a esir düştüğünü, sarayda Enderun'a alınarak yetiştirildiğini ve burada on yıl hanendelik yaptıktan sonra padişah tarafından âzat edilerek sipahi ulufesi aldığını nakletmektedir. Polonya kaynaklarına dayanan **Franz Babinger** ise önce sarayda esir olarak çalıştığını, adını belirtmediği bir Türk asilzadesinin hizmetine girdiğini, bir müddet sonra da âzat edildiğini yazmaktadır.

Bizzat kendisi, **Sultan İbrâhim** ve **IV. Mehmed** dönemlerinde sarayda görev aldığını, Enderun'da ilim, fikir ve sanat kabiliyetini geliştirdiğini, bazı genel mahiyette bilgiler yanında Doğu ve Batı dilleri ile Türk klasik ve halk mûsikisini öğrendiğini, kısa sürede santur çalmakta maharet gösterdiğini. **Ufkî** mahlası ile şiirler yazdığını ve besteler yaptığını anlatmaktadır. Yine kendi ifadesine göre, Enderun meşkhanesinde on yıl kadar kalmış, kabiliyet ve maharetiyle dikkati çekmiştir. Çeşitli yayınlarda, Ali Ufkî'in başta Latince, eski Yunanca, Lehçe, İngilizce, İtalyanca, Fransızca, Arapça ve Türkçe olmak üzere on yedi kadar dil bildiği ve bu bilgisinden dolayı IV. Mehmed zamanında Dîvân-ı Hümâyun baş- tercümanlığında bulunduğu belirtilmektedir. Muhtemelen, hayatının büyük bir kısmını geçirdiği İstan-bul'da ölen Ali Ufki'nin ölüm tarihine dair verilen bilgiler de birbirini tutmamaktadır. Çeşitli kaynaklarda 1672, 1675, 1676 veya 1680 tarihlerinde ölmüş olabileceği yolunda rivayetler vardır.

Kitâb-ı Mukaddes Tercümesi

Ahd-i Atîk, Ahd-i Cedîd ve Apokrifler'den meydana gelen bu tercümeyi **Ali Ufkî**, Hollanda sefiri **Levinus Warner**'in isteği ve onun para yardımı ile yapmıştır. Ahd-i Atîk'teki Ezra ve Yeremya bölümlerinden bir kısmı eksik olan bu yazma Leiden Üniversitesi Levinus Warner koleksiyonunda bulunmaktadır (Cod. 390 Warn, Or.1101 a-f.). 1666'da tamamlanan bu tercümenin Ahd-i Cedîd kısmı **Jean Daniel Kieffer**'in tashihinden geçtikten sonra bir bölümü 1819'da, tamamı ise(Tevrat ve İncil), Apokrafiler olmadan**(Çünkü Jean Daniel Kieffer, Apokrafileri tashih etmemiştir),** 1827'de yayımlanmıştır. Bugün kullanılan Türkçe Kitab-ı Mukaddes Ali Ufkî'nin tercümesine dayanmaktadır.

Ali Ufkî'nin ayrıca Mezmûrlar tercümesi ve besteleri tesbit edilmiştir. Paris Bibliothéque Nationale'de Şark Yazmaları arasında (Suppl. Turc 472) kayıtlı bulunan eser Hz. Dâvûd'un ilk on dört mezmûrunun hece vezniyle Türkçe'ye tercümesi ile notalarından meydana gelmektedir. *(Kaynak: Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi, Heyet, c. 2, s. 456-457, İst.1989*

ÖNSÖZ

"**Ekümenik Kutsal Kitap**" olarak düzenlediğimiz bu eser; **Sultan II. Abdülhamit Han** zamanında devrin Kültür Bakanlığınca onaylanmış ve içinde Osmanlı Türklerinin de bulunduğu bir heyet tarafından çevrilmiş olan 1885(+) tarihli Osmanlıca "**Kitab-ı Mukaddes**" ile "**Apokrafiler'in**(**) birleştirilmesinden oluşturulmuş bir külliyattır. Böylece dünyada çeşitli Hıristiyan mezheplerince kabul edilen 'Kanonik'(*) "Tüm Kutsal Kitaplar," ilk kez Osmanlıcasından sadeleştirilerek bugünkü Türkçe'ye kazandırılmıştır. Bu kitabın önemli bir bölümünü oluşturan ve daha önce yayınladığımız "**Gizlenen**(**) **Kitaplar**"; Hollanda'nın **Leyden Üniversitesi Kütüphanesi**'nde muhafaza edilen **Ali Bey**'in Osmanlıca el yazması tercümesinin orijinal nüshalarının kopyaları olup, ilk defa bugünkü Türkçe'ye sadeleştirilerek yayınladığımız bir eserdir ve Türkçe olarak hiç yayınlanmamış on altı kitaptan oluşmaktadır(***).

'Kitab-ı Mukaddes'i ilk defa Osmanlıca'ya çeviren **Hâki**'nin çevirisini beğenmeyen **IV. Mehmet(Kuşçu)**, baş tercümanı Ali Bey'den yeni ve tam/mükemmel bir çevirisini ister. Ali Bey de l662-1666 yılları arasında çalışarak çevirisini, -dönemin Dışişleri Sefiri olan Hollanda'lı **Lewin Warnerius**'un da katkılarıyla- tamamlar. Bu çeviri, Osmanlı coğrafyasında asırlarca biliniyordu. Ne gariptir ki Kitab-ı Mukaddes'in Türkçe baskılarında; Ali Bey'in Osmanlıca el yazması nüshasının esas alındığı vurgulanmasına rağmen asıl nüshada var olan on altı kitap ve bölümleri yoktu? Kutsal Kitap'tan dışlanan, -adeta- gizlenen ve ismi zikredilmeyen bu kitaplardan dört tanesi (I. Ezra, II. Ezra, III. Makabeliler ve Manessa'nın Duası) Haziran 2003 yılına kadar yeni Türkçe olarak hiç yayınlanmamıştı. Daha sonra yayınlanan diğer kitaplar da eksik veya Osmanlıca aslına uygun olmayan başka bir Yunanca çeviridendi.

Daha önceki haliyle (Gizlenen Kitaplar'da yayınladığımız kitaplar ve bölümlerinin de içinde bulunduğu) **Kitab-ı Mukaddes**'i, **Ali Bey**, diğer çevirilerden ve Yunanca'dan çevirmiştir; (Onun bu çevirileri yaparken bir dizi el yazması eski metinlere de bakması olasıdır; çünkü kendisinin 17 dili bildiği söyleniyor.) Bunların Latince çevirisi olan '**Vulgata**' adı ile **Aziz Hieronimus** tarafından '**Septuaginta**' denilen Yunanca tercümeden Latinceye çevrilen kitaptır. 'Septuaginta'(Yetmişler) ise; İ.Ö. yaklaşık 200 yıllarında 70 kişilik bir heyet tarafından çeşitli orijinal İbranice, Kildanice ve Aramice gibi eski yazılardan Grekçe'ye çevrilen tüm kutsal kitaptır. IV. Ezra Kitabı, 1611 yılında İngilizceye çevrilen **King James** Kutsal Kitap çevirisinin ilk çevirisinde de vardır. **Martin Luther**(1483-1546); 1522-1534 yılları arasında Almanca'ya çevirdiği Kutsal Kitap yazıları arasına bu IV.Ezra Kitabını da almıştır.

Bugün Apokrafiler(**) -"Gizlenen Kitaplar"- olarak nitelendirilen ve Kutsal Kitaptan dışlanan bu kitaplar/bölümler, birçok kiliseler tarafından ayrı ayrı ele alınmıştır: Örneğin; 1546 yılında İtalya'nın **Trentino Konseyi**'nde Kutsal Kitap -resmi olarak-Apokrafilerle beraber 73 kitapçık olarak kataloglanmış ve kanonik(*) kabul edilmiştir. Daha önceden 'Septuaginta', Hıristiyan olan Yahudilerin Kutsal Kitap'ı '**Diaspora**' adı altında 79 kitap olarak katoloğlanmış(Kanon) ve Protestanların **Filistin Kataloğu** dedikleri **İbrani Kanon**'u da 66 kitapçık olarak Kutsal Kitap adı altında kabul edile gelmiştir.

Kutsal Kitapların sıralaması, çeşitli el yazmaları veya baskılara göre değişmektedir. Örneğin **Martin Luther** çevirisinde, Malaki'ye kadar 39 kitap eski Ahit'i teşkil ediyor; onu takiben Apokrafiler adı altında Manessa'nın duasına kadar 14 kitap, ondan sonra Vahiy'e kadar Yeni Ahit ve Vahiy'den sonra da 3.Ezra(Veya I.Ezra), 4.Ezra(Veya II. Ezra) ile 3.Makabeliler kitapları(Veya Şimon'un Kitabı) "Ek" adı altında aynı kitapta bulunuyor. Biz bu eserde kitapların sıralamasını (Almanca "**Einheitsübersetzung** /İngilizcesi "**Unity Bibel**"); yani '*Ekümenik*' / Birlik Çevirisi olarak yaptık ve 'Katholische Bibel anstalt GmbH Stuttgart-1980'e göre kitapların isim benzerliğini sıraladık. (Yani Martin Luther gibi 3.Ezra, 4.Ezra ve 3.Makabeliler kitaplarını kitabın sonuna ayrı bir ek olarak koymadık.)

Günümüz Türkçesine kazandırdığımız bu "**Kutsal Kitap / Eski Ahit ve Yeni Ahit**" ile Kitab-ı Mukaddes Şirketi'nin farklı zamanlarda yayınladığı çeviriler arasındaki bazı değişiklikler/farklılıklar, kitaptaki dip notlarda belirtilmiştir. (Mesela; bugünkü Hıristiyanlığın temel inancını yansıtan I.Yuh.5/7'deki: "**Gökte tanıklık yapanlar üçtür: Baba, Oğul ve Kutsal Ruh ve bu üçü birdir.**" cüm-

lesini/'âyetini', bahsi geçen Türkçe çevirilerde bulamıyoruz. Oysa bizim Türkçeye kazandırdığımız bu çeviriyle birlikte, **Martin Luther** ve dünyaca ünlü **King James** çevirilerinde de bu 'ayet' mevcuttur / Üçlü birlik 'Teslis'.) Dip notlarıyle birlikte aynen Osmanlıca'sına uygun olarak aktarılan bu eser; Dinler Tarihi araştırmacıları için temel bir kaynak olmakla birlikte, kurulmak istenen yeni dünya düzenine dinlerin (özellikle Hristiyanlık ve Yahudiliğin) etkisinin ne olabileceğine, dinin siyaseti (siyasetin de dini) nasıl etkileyebileceğinin anlaşılmasına da önemli katkı sağlayacaktır. Akademik bir doküman olarak ortaya koyduğumuz bu eserin ayrıca; Kutsal Kitap araştırmacıları için -bu kitapların değişik versiyonlarını karşılaştırmak ve muhtelif baskıları arasındaki farklılıkları tesbit etmek bakımından- önemli bir kaynak ve mutlak hakikatı arayanlar için de açık bir belge olacağı kanaatindeyiz.

Kadir AKIN - Hakkı BAYRAKTAR

(Şubat 2007)

(+)**Agop Boyacıyan**; 1854 yılında Tekirdağ'da doğmuş olup, 1885 yılında İstanbul'daki Agop Boyacıyan Matbaası'nda Osmanlıca Kitab-ı Mukaddes'i bastırılmasına vesile olmuş ve Milli Eğitim Bakanlığı'na onaylatmıştır. Bu Kitabın 2000 adet bastırıldığı ve Rumeli, Bulgaristan gibi Osmanlı vilayetlerine dağıtıldığı biliniyor.

Agop Efendi kimdir? İkinci Meşrutiyet(1912) Döneminde son OsmanlıTekirdağ Mebusu'dur. 1873 yılında Mekteb-i Sultanî'den mezun olan Hagop(Agop) efendi(Boyacıyan) mezkûr lise'nin ve mülkiye mektebinin müdürü, ünlü tarihçi Abdurrahman Şeref Bey'in sınıf arkadaşıdır. Agop efendi 1922 yılında payitaht İstanbul'da 68 yaşında iken vefat etmiştir.

(*)**: Kanon** / **kanonik** kelimesi, Semitik kökenlidir. İkinci yüzyıldaki kilise geleneğinde; kiliselerde dinsel eğitim amacıyla kullanılacak, okunabilecek meşru, otoriter kitaplar manasına kullanılmaya başlanmıştır. Yahudilik'te ve Hıristiyanlık'ta itikadı yansıttığı düşünüldüğü için, din adamları tarafından resmi itikadın öğretisinde kulanımı onaylanan yazılar külliyatı "kanon / kanonik"(canonical) olarak anılır.

(**)**: Apokrafi, Apokrif** (apocrypha) sözcüğü, Grekçe 'saklı kitaplar'(Bak II. Ez.14/26,45) anlamına gelen 'apocryphos' sözcüğünden gelmiştir. Orijinal metin Grekçe yazılmıştır. Bu kitaplar, İ.Ö. **3**. yüzyılda 70 kişilik bir ekip tarafından çevirisi yapılan Septuaginta'da bulunmaktadır.

Katolikler söz konusu kitaplardan "**Deuterokanonik**" yani Kutsal Kitap listesine sonradan eklenmiş kitaplar olarak söz ederler. Ortodoks Kilisesi ise "Deuterokanonik" olarak adlandırdığı kitapları 1642 Yaş (Jassy) ve 1672 Yeruşalim konsüllerinde ***"Kutsal Yazılar'ın gerçek parçaları"*** olarak adlandırmıştır.

Apokrif Kitaplar, Mesih İsa'dan önceki yüzyıllarda yaşayan Yahudiler'in tarihi, yaşamı, düşüncesi, ibadeti ve dinsel gelenekleri konusunda bilgiler vermesi bakımından çok önemlidir. Böylece Mesih İsa'nın hangi tarihsel ve kültürel ortamda yaşamını ve öğretisini sürdürdüğünün daha iyi anlaşılabileceğine inanılır.

(***)**:** H. Bayraktar - K. Akın, Hakikat Yayınları, İst.Haziran-2003, 414 sayfa.

Not: 2003'te 'Gizlenen Kitaplar ve 2007'de 'Ekümenik Kutsal Kitap' olarak yayımlanan külliyattaki 'Apokrafiler Ali Bey'in 1664 el yazmasından revize edilmişti. 2000 yılından sonra Leyden kütüphanesindeki eserler digital ortama geçildiğinden, Ali Bey'in 1664 el yazmasının harekeli temiz bir kopyasının da bulunduğu anlaşılmıştır. **1665 yılına ait bu temiz kopyanın transkripsiyonları, 1664 el yazması ile tekrar karşılaştırılarak, 1664 el yazmasında okunamayan kelimeler düzeltilmiş ve tam mükemmel bir revizyonu yapılmıştır.**

YARATIKLARIN YARATILIŞI

ESKİ AHİT

(TEVRAT - MEZMURLAR)

(T e k v i n)

1. Bölüm: 1)Gök ve yer, 3)Işık, 6)Gök kubbesinin yaratılması, 9)Karaların sulardan ayrılması, 11)Yeryüzünün verimli olması, 14)Güneşle ay ve yıldızlar; 20)İnsanın yaratılması, 29)Her şeyin iyi olduğunun görülmesi.

1* Allah[1] başlangıçta gökler ile yeri[2] yarattı. **2*** Yeryüzü sessiz ve bomboş olup enginin üzerinde karanlık vardı. Suların üzerinde Allah'ın[3] ruhu hareket ediyordu. **3*** Allah[4] 'Işık[5] olsun' dedi ve ışık oldu. **4*** Allah ışığın iyi olduğunu gördü ve Allah ışığı karanlıktan ayırdı. **5*** Allah ışığa gündüz[6] karanlığa da gece dedi. Akşam ve sabah olduğunda birinci gün oldu. **6*** Allah: 'Suların arasında kubbe olsun[7] suları sulardan ayırsın' dedi. **7*** Allah kubbeyi yaptı; kubbenin[8] altında bulunan suları üstünde[9] bulunan sulardan ayırdı ve böyle oldu. **8*** Allah kubbeye gök adını verdi; akşam ve sabah olduğunda ikinci gün oldu. **9*** Allah: 'Gök[10] altında bulunan sular bir yere toplanıp kara görünsün' dedi ve böyle oldu. **10*** Allah karaya yer ve toplanan sulara denizler adını verdiğinde onların iyi olduğunu gördü. **11*** Allah yeryüzüne[11] sebzeler; yani tohum veren bitkilerle, yeryüzü üstünde tohumu kendisinde olan ve çeşitlerine göre meyvelerini[12] veren meyve ağaçları olsun dedi ve bu böyle oldu. **12*** Böylece yer sebzeler için çeşitlerine göre tohum veren bitkileri, çeşitlerine göre tohumu kendisinde olan ve meyve veren ağaçları çıkarttı. Allah bunun iyi olduğunu gördü. **13*** Akşam ve sabah olduğunda üçüncü gün oldu. **14*** Allah gündüzü geceden ayırmak; işaretler, zamanlar[13] günler ve yıllar için gökte yıldızlar yaptı. **15*** Bunların yeryüzüne ışık vermesi için gök kubbede yıldızlar[14] olsun dedi ve bu böyle oldu. **16*** Allah iki[15] büyük yıldızı; büyüğünü gündüze ve küçüğünü[16] de geceye egemen kıldı. Yıldızları[17] böyle yarattı. **17*** Allah onlara yeryüzünü aydınlatmak için; **18*** Gündüz[18] ile geceyi birbirlerinden ayıracak olan ışığı gök kubbeye koydu ve Allah iyi olduğunu gördü. **19*** Akşam ve sabah olduğunda dördüncü gün oldu. **20*** Allah: 'Sular çok çeşitli canlılar çıkarsın ve yerin üzerinde gök kubbede kuşlar uçuşsun' dedi. **21*** Allah[19] denizlerin büyük hayvanlarını, çeşitlerine göre suların birçok sürüngenlerini ve tüm çeşitli kanatlı kuşları yarattı; ve Allah iyi olduklarını gördü. **22*** Allah onları kutlu kılarak: 'Artınız[20] üreyip çoğalınız ve çoğalarak denizlerde olan suları doldurunuz. Böylece yerdeki kuşlar ço-

ğalsın' dedi. **23*** Akşam ve sabah olduğunda beşinci gün oldu. **24*** Allah yerde türlerine göre canlı hayvanları, böylece hayvanlar alemini: Türlerine göre sürüngenleri ve türlerine göre de yabanılları 'Yer çıkartsın' dedi ve böyle oldu. **25*** Türlerine göre yerin yabanıllarını, türlerine göre hayvanları, türlerine göre sürüngenleri(+) Allah yarattı ve Allah iyi olduğunu gördü. **26*** Sonra Allah: 'Bize uygun benzeyişimize(21) göre insan yaratalım; onlar denizin(22) balıklarına, gök kuşlarına, hayvanlara ve tüm yeryüzü ile yerde sürünen sürüngenlere egemen olsunlar' dedi. **27*** Allah kendi benzeyişine göre insanı yarattı. Onu Allah benzeyişine(23) göre yaratıp, onları(24) erkek ve dişi olarak yaptı. **28*** Allah onları kutlu kıldı. Allah onlara: -Üreyin ve çoğalarak yeryüzünü doldurun(25). Orada deniz balıklarına, göğün kuşlarına ve tüm yeryüzünde yürüyen hayvanlara egemen olun, dedi. **29*** Allah:- İşte ben tüm yeryüzünde kendi tohumunu veren bitkiler alemini, kendi tohumunu veren ve meyve veren her ağacı size veriyorum, size(26) yiyecek için olsun; **30*** Yeryüzünde yaşam soluğunu(*) almış tüm yabanıllara(27), tüm gök(28) kuşlarına ve yerdeki sürüngenlerin(*haşeratın*) tümüne her yeşil ot yiyecek olsun, dedi. **31*** Allah yarattığı(29) şeylerin tümüne baktığında işte herşey çok iyi idi. Akşam ve sabah olduğunda altıncı gün oldu.

(1) Yuh.1/1ve2, İbr.1/10, **(2)** Mez.8/3,33/6,89/11,12,102/25, 136/5,146/6, İş.44/24, Yerm.10/12, 51/15, Zek.12/1, Res.İşl.14/15, 17/24, Kol.1/16,17, İbr.11/3, Vah.4/11,10/6, **(3)** Mez.33/6, İş.40/13,14, **(4)** Mez.33/9, **(5)** II.Kor.4/6, **(6)** Mez.74/16,104/20, **(7)** Eyp.37/18, Mez.136/5, Yerm.10/12,51/15, **(8)** Sül.Mes.8/28, **(9)** Mez.148/4, **(10)** Eyp.26/10, 38/8, Mez.33/7, 95/5, 104/9, 136/6, Sül.Mes.8/29, Yerm.5/22, II.Petr.3/5, **(11)** İbr.6/7, **(12)** Luk.6/44, **(13)** Mez. 74/17,104/19, **(14)** Tes.4/19, Mez.74/16,136/7, **(15)** Mez.136/7,8,9 ve148/3, 5, **(16)** Mez.8/3, **(17)** Eyp.38/7, **(18)** Yerm.31/35, **(19)** Bab 6/20, 7/14, 8/19, Mez.104/26, **(20)** Bab 8/17, **(21)İbr.'*Kendi imajında*';** Bab 5/1, 9/6, Mez.100/3, Vaiz 7/29, Res.İşl.17/28, 29, I.Kor.11/7, Efs.4/24, Kol.3/10, Yak.3/9, **(22)** Bab 9/2, Mez.8/6, **(23)** I.Kor.11/7, **(24)** Bab.5/2, Malh.2/15,- Mat.19/4, Mark.10/6, **(25)** Bab 9/1 ve 7, Lev.26/9, Mez.127/3, 128/3 ve 4, **(26)** Bab 9/3, Eyüp36/31, Mez. 104/14,15,136/25,146/7, Res.İşl.14/17, **(27)** Mez. 145/15 ve 16, 147/9, **(28)** Eyp.38/41, **(29)** Mez.104/24, I.Tim.4/4, **(*)** Veya: ***Zi-Ruh almış*** (Osm.);Ru'ah, Neşemah: ***Hayat nefesi almış*** (*İbranicesi*). **(+)** Osm. haşerât: Böcekler veya akrep yılan gibi sürüngenler. Bak Tek.7/8.

2. Bölüm: 1)Dinlenme gününün ayrılması, 4)Yaratılış öyküsü, 8)Aden bahçesiyle nehri, 16)Rabb'in insana olan öğüdü, 19)Hayvanların adlandırılması, 21)Kadının yaratılışı ve evlilik buyruğu.

1* Böylece gökler ile yer ve onların(1) tüm takımları tamamlandı. **2*** Allah(2) yaptığı işi yedinci günde bitirerek bütün bu işlerinden yedinci günde dinlendi. **3*** Allah yaratarak yaptığı işin tümünden yedinci günde dinlendiği için; Allah(3) bu günü kutlu kılıp onadı. **4*** Göklerle yer yaratıldığı zaman; yani Rabb-Allah(4) yer ile gökleri yarattığı günde onların ortaya çıkışı böyle oldu: **5*** Yer ortaya çıkmadan önce kır fidanlarının(5) tümünü ve bitmeden önce de kır otunun tümünü yaratmıştı. Çünkü Rabb-Allah yeryüzüne yağmur(6) yağdırmamış ve daha yeri(7) işleyecek bir insan bile yoktu. **6*** Ve yeryüzünden buharlar çıkıp tüm yeryüzünü ıslatıyordu. **7*** Rabb-Allah, yerin toprağından(8) Ademi yaratıp burnuna(9) '*Yaşam*(10) *soluğunu*'(*) üfleyerek Adem '*yaşayan*(§) *can*'(11) oldu. **8*** Rabb-Allah doğu yönünde(12) Aden'de(13) bir bahçe(14) yaparak Adem'i oraya(15) yerleştirdi. **9*** Rabb-Allah yerden görünüşü güzel olan; yiyecek için her(16) ağacı ve bahçenin ortasında '*Yaşam Ağacı*'nı(17) yani iyilik ve kötülüğü(18) bilmeklik ağacını bitirdi. **10*** Bahçeyi sulamak için Aden'den bir nehir çıktı ve oradan dört kola ayrıldılar. **11*** Birincisinin adı Pişon'dur ki, kendisinde altın bulunan tüm Havila diyarını(19) dolaşır; **12*** O diyarın altını en iyidir ve orada ak günnük(+) ile akik(20) taşı vardır; **13*** İkinci nehirin adı Gihon'dur ki, tüm Kûş diyarını dolaşır; **14*** Üçüncü nehrin adı Diçle'dir(21) ki, Asur'un doğu yönüne bakıyor ve dördüncü nehir Fırat'tır. **15*** Rabb-Allah, Aden bahçesini(22) gözetmek ve korumak için Adem'i alarak oraya yerleştirdi. **16*** Rabb-Allah, Adem'e: -Tüm bahçenin ağaçlarından istediğin gibi ye; diye buyurdu. **17*-** Ama '*İyilik*(23) *ve kötülüğü bilmeklik ağacı*'ndan yeme(24) çünkü ondan yediğin günde kesinlikle(25) ölürsün, dedi. **18*** Ve Rabb-Allah, 'Adem'in yanlız olması hoş bir şey değildir. Ona kendisine uygun(26) bir yardımcı yaratalım, dedi. **19*** Rabb-Allah tüm yeryüzü hayvanlarını(27) ve tüm gök kuşlarını topraktan yarattığında; onlara ne ad vereceğini görmek için onları Adem'in(28) önüne götürdü. Adem her yaşayan cana ne ad verdiyse adı o oldu. **20*** Adem tüm hayvanları; gök kuşlarını ve kır hayvanlarının tümünü adlandırdı; ama kendisine uygun bir yardımcı bulunmadı. **21*** Rabb Allah, Adem'e ağır bir uyku(29) getirdi ve uyurken onun kaburga kemiklerinden birini alarak yerini et ile doldurdu. **22*** Rabb-Allah, Adem'den aldığı kaburga kemiğinden kadın yaratıp onu(30) Adem'e getirdi. **23*** Adem:-Şimdi bu kemiklerimden(31) kemik ve etimden ettir; bu insandan alındığı(32) için ona kadın denilsin, dedi. **24*** Böylece insan(33) anasını, babasını bırakacak ve karısıyla birleşere tek beden olacaktır. **25*** Adem ile karısı; her ikisi ne denli çıplak(34) olmuş olsa da utanç(35) nedir bilmiyorlardı.

(1) Mez.33/6,**(2)**Çıkş.20/11,31/17,Tes.5/14,İbr.4/4, **(3)**Nahm.9/14, İş.59/13, **(4)**B.1/1,Mez.90/1,2, **(5)**B.1/12,Mez.-104/14,**(6)**Eyp.38/26-28,**(7)**B.3/23, **(8)**B.3/19 ve 23, Mez.103/14, Vaiz.12/7,İş.64/8,I.Kor.15/47,**(9)**B.7/22,İş.2/22, **(10)**Eyp.33/4, Res.İşl.17/25,**(11)**I.Kor.15/45,**(12)**B.3/24,**(13)**B.4/16,II.Krl. 19/12, Hezk.27/23, **(14)**B.13/10, İş.51/3, Hez.28/13, Yoel 2/3, **(15)**15.Ayet, **(16)**Hez.31/8, **(17)**B.3/22, Sül.Mes.3/18, 11/30, Vah.2/7,22/2ve14,**(18)**17.Ayet,**(19)**B.25/18,**(+)**:İbranice: ***Bedolah***, **(20)**Say.11/7, **(21)**Dan.10/4, **(22)**8.Ayet, **(23)**9.Ayet, **(24)**B.3/1, 3, 11 ve 17, **(25)**B.3/3 ve 19, Rom.6/23, I.Kor.15/56, Yak.1/15,I.Yuh.5/16,**(26)**B.3/12,I.Kor.11/9,I.Tim.2/13, **(27)**B. 1/20 ve 24, **(28)**Mez.8/6,BakB.6/20,**(29)**B.15/12,I.Sam.26/12, **(30)**Sül.Mes. 18/22, İbr.13/4, **(31)**B.29/14, Hak.9/2, II.Sam.5/1, 19/13,Efs.5/30,**(32)**I.Kor.11/8,**(33)**B.31/15,Mez.45/10, Mat.19/5, Mark.10/7,I.Kor.6/16,Efs.5/31,**(34)**B.3/7,10ve11,**(35)**Çık.32/25, İş.47/3, **(*)**:Zi-Ruh(Osm.)***Hayat nefesi***, **(§)**:İbr.:Neşemah ***Yaşam soluğu-Hayat nefesi.***

3. Bölüm:1)İnsanın sınanarak günaha düşmesi, 9)Allah'ın yargısı, 15)Vaad edilen soylar, 16)İnsan soyunun cezası, 21)İnsanın giydirilmesi ve Aden'-den çıkarılması.

1*Rabb-Allah'ın yarattığı kır hayvanlarının en sinsi[1] ve sessiz olanı yılandı[2] ve yılan kadına: Gerçekten Allah bahçenin her ağacından yemeyin demiş midir? Dedi. **2***Kadın da yılana: -Bahçenin ağaçlarının meyvesinden yiyebiliriz; **3***Ama bahçenin[3] ortasında bulunan ağacın meyvesi için Allah: 'Ondan yemeyin ve ona dokunmayın ki, ölmeyesiniz' diye buyurmuştur, dedi. **4***Yılan[4] da kadına: -Kesinlikle ölmeyeceksiniz. **5***Çünkü ondan yediğiniz günde gözleriniz[5] açılıp eğriyle doğruyu ve iyilikle kötülüğü bilerek ilâhlar gibi olacaksınız. Bu da Allah'ın bilgisindedir, dedi. **6***Kadın bu ağacın yemek için göze çekici göründüğünü ve onun nasıl olduğunu anlamak için arzu edilen bir ağaç olduğunu görünce; onun meyvesinden alıp yedi[6]. Sonra kendisiyle beraber olan kocasına da verdi ve o da[7] yedi. **7***O zaman ikisinin de gözleri[8] kendilerinin çıplak[9] olduğunu anladı ve incir yapraklarını dikip kendilerine bir örtü yaptılar. **8***Günün serin zamanı bahçede gezinen Rabb-Allah'ın sesini[10] duyarak Adem ile karısı Rabb-Allah'ın önünden bahçenin ağaçları arasına[11] gizlendiler. **9***Ve Rabb-Allah, Adem'e seslenip: -Neredesin? Dedi. **10***O da: -Senin sesini bahçede duyduğumda çıplak olduğum için korktum[12] ve gizlendim, dedi. **11***Allah: -Çıplak olduğunu sana kim söyledi? Sana ondan yeme diye buyurduğum ağaçtan yedin mi? Dedi. **12***Adem de: -Bana eş[13] olmak için verdiğin kadın bu ağaçtan bana da verdi ve ben de yedim, dedi. **13***Rabb-Allah, kadına: -Bu senin yaptığın nedir? Dediğinde; kadın da: -Yılan beni[14] aldattı ve yedim, dedi. **14***Rabb Allah yılana doğru: -Bunu yaptığın için sen bütün hayvanlardan ve kır hayvanlarının tümünden daha kötü oldun, dışlandın ve bu yüzden karnın üzerinde yürüyerek tüm yaşamın boyunca toprak[15] yiyeceksin. **15***Kadın ile senin arana, soyun[16] ile onun[17] soyu arasına düşmanlık vereceğim[18] o senin başını ezecek ve sen de onun topuğunu sokacaksın, dedi. **16***Ve kadına: -Hamilelik sıkıntısını çok çoğaltacağım, acıyla[19] çocuk doğuracaksın. Kocanı dinleyecek[20] o da sana galip[21] olacaktır, dedi. **17***Ve Ademe: -Sen[22] de karının sözünü dinleyip; "*Ondan yeme!*"[23] diye sana emrettiğim ağaçtan yediğin için[24] yer senin yüzünden lanetli[25] oldu ve tüm yaşamın boyunca ondan zorlukla[26] yiyeceksin. **18***Senin için diken[27] ve çalı çıkaracak sen de yerdeki[28] otlar ile besleneceksin. **19***Alındığın toprağa dönene dek elinin[29] teriyle ekmek yiyeceksin; çünkü sen topraksın[30] ve toprağa[31] döneceksin, dedi. **20***Adem karısına Havva[+] adını verdi; çünkü o yaşayanların tümünün annesi oldu. **21***Rabb-Allah, Adem ile karısına deriden giysi yapıp giydirdi. **22***Ve Rabb-Allah: 'İşte[32] Adem iyilik ile kötülüğü bildiğinden bizden biri gibi oldu. Artık tekrar elini uzatarak '*Yaşam Ağacı*'ndan[33] almasın ve sonsuza dek yaşamasın' dedi. **23***Böylece Rabb-Allah onu alındığı[34] toprağı işlemesi için Aden-Bahçesi'nden çıkardı. **24***Sonra onu kovarak '*Yaşam Ağacı*'nın yolunu korumak için Aden Bahçesi'nin doğusuna[35] Kerubiler ve her yöne dönen alev kılıçlarını[36] koydu.

(1) Mat.10/16, II.Kor.11/3, **(2)**Vah.12/9, 20/2, **(3)**B.2/17, **(4)**13 Ayet,II.Kor.11/3,I.Tim.2/14,**(5)**7.Ayet,Res.İşl.26/18, **(6)**I.Tim.2/14,**(7)**12.ve17.Ayet,**(8)**5.Ayet,**(9)**B.2/25, **(10)**Eyp.38/1,**(11)**Eyyp.31/33, Yerm.23/24, Ams.9/3, **(12)**B.2/25, Çıkş.3/6,I.Yuh.3/20,**(13)**B.2/18,Eyp.31/33,Sül.Mes.28/13, **(14)**4.Ayet,II.Kor.11/3,I.Tim.2/14,**(15)**İş.65/25,Mik.7/17, **(16)**Mat. 3/7, 13/38, 23/33, Yuh.8/44, Res.İşl.13/10, I.Yuh.3/8, **(17)**Mez.132/11, İş.7/14, Mik.5/3, Mat.1/23 ve 25, Luk.1/31,34 ve 35, Galt.4/4, **(18)**Rom.16/20, Kol.2/15, İbr.2/14, I.Yuh.5/5, Vah.12/7ve17,**(19)**Mez.48/6,İş.13/8, 21/3, Yuh.16/21, I.Tim.2/15, **(20)**B.4/7,**(21)**I.Kor.11/3,14/34, Efs.5/22,23 ve 24, I.Tim.2/11,12, Tit.2/5,I.Petr.3/1 ve 5,6, **(22)**I.Sam.15/23, **(23)**B.2/17, **(24)**6.Ayet, **(25)**Vaiz 1,2 ve 3, İş.24/5,6, Rom.8/20, **(26)**Eyp.5/7, Vaiz 2/23, **(27)**Eyp.31/40, **(28)**Mez.104/14, **(29)**Vaiz 1/13, II.Sel.3/10, **(30)**B.2/7, **(31)**Eyp.21/26, 34/15, Mez.104/29, Vaiz.3/20, 12/7, Rom.5/12, İbr. 9/27, **(+)*: Hayat veya yaşam***, **(32)**5.Ayet, İş.19/12, 47/12, 13, Yerm.22/23, **(33)**B.2/9, **(34)**B.4/2, 9/20, **(35)**B.2/8, **(36)**Mez.104/4, İbr.1/7.

4. Bölüm: 1)Kain ile Habil'in doğumu ve yaptıkları işler ile kurbanları, 8)Habil'in öldürülmesi, 11)Kain'in lanetlenmesi, 17)Kain'in soyu, 19)Lamek ile karıları, Şit ile Enoş.

1*Adem karısıyla birleştikten sonra kadın hamile kaldı ve Kain'i[*] doğurdu. Rabb'in yardımıyla '*Bir adam kazandım*' dedi. **2***Sonra kardeşi Habili do-

ğurdu ve Habil koyun çobanı olup Kain de çiftçilikle[1] uğraştı. **3*** Bir zaman sonra Kain toprağın[2] ürününden Rabbe sunu getirdi. **4*** Habil de sürüsünün ilk doğanlarından[3] ve semizlerinden götürdü. Rabb Habil[4] ile sunularına baktı. **5*** Ama Kain ile onun sunularına bakmadı. Bunun için Kain, yüzünü[5] somurttu ve çok kötü kızdı. **6*** Rabb da Kain'e: -Niçin kötüleşiyorsun ve neden surat asıyorsun? **7*** Eğer doğru davransaydın daha iyi olmaz mıydı? Ama doğru davranmıyorsan günah kapıda tuzaktır ve o seni dinleyecek[6] sen de onunla hükmedeceksin, dedi. **8*** Kain kardeşi Habil'e karşı geldi. Kırda oldukları bir zaman Kain kardeşi Habil'i[7] öldürdü. **9*** Rabb, Kain'e: "Kardeşin[8] Habil nerededir?" dediğinde: -Bilmem; ben[9] kardeşimin bekçisi miyim? Dedi. **10*** Ve Rabb: 'Sen ne yaptın? Kardeşinin kanı[+] yerden[10] beni çağırıyor. **11*** Böylece sen kardeşinin kanını senin elinden almak için ağzını açan yerden daha hainsin. **12*** Toprağı işlediğinde artık sana bol bol ürün vermeyecek ve yeryüzünde kaçak bir serseri olacaksın' dedi. **13*** Kain de Rabb'e: -Günahım bağışlanmayacak kadar[‡] büyüktür. **14*** İşte bu gün[11] Sen beni yerden uzaklaştırdın. Önünde[12] gizlenmiş olarak yeryüzünde kaçak bir serseri olacağım ve kim[13] bana rastlarsa beni öldürmek isteyecektir, dedi. **15*** Ve Rabb ona: 'Bunun için her kim Kain'i öldürürse ondan yedi kat[14] öç alınacaktır' ve onu bulacak olan her kişinin Kain'i öldürmemesi için bir işaret[15] koydu. **16*** Bundan sonra Kain Rabb'in[16] önünden uzaklaştı ve Aden'in doğu yönünde olan Nod diyarında yaşadı. **17*** Kain kendi karısıyla birleşti ve karısı hamile olup Hanok'u doğurdu. O bir kent kurmakta olduğundan ona oğlunun adından ötürü[17] Hanok adını verdi. **18*** Hanok'un İrad adında bir oğlu oldu ve İrad'tan Mahuyael, Mahuyael'den Metuşael, Metuşael'den de Lamek oldu. **19*** Lamek birisinin adı Ada ve diğerinin adı Silla olan iki kadın aldı. **20*** Ada Yabel'i doğurdu. Çadırlarda oturup sürü sahipleri olanların başı buydu. **21*** Ve kardeşinin adı da Yubal idi. Bu kişi tüm tanbur ve kaval çalanların başı[18] oluyor. **22*** Silla da Tubal-Kain'i doğurdu. Bakırdan ve demirden her çeşit alet yapan o idi. Tubal; Kain'in kızkardeşi Nama idi. **23*** Lamek kadınları Ada ile Silla'ya: -Ey Lameğin kadınları! Sözümü duyun ve bana kulak verin; çünkü yaram için bir adam ve acımdan ötürü bir genç öldürdüm. **24*** Şimdi Kain için yedi kat[19] öç alınırsa Lamek için yetmiş yedi kat alınır', dedi. **25*** Ve Adem yine karısıyla yattı, o da bir oğul doğurup: -Allah Kain'in öldürdüğü Habil'in yerine bana bir soy verdi diyerek ona Şit[§] adını[20] koydu. **26*** Şit'e de bir[21] oğul doğdu ve ona Anoş adını verdi. O zaman Rabb'in[22] adına dua edilmeye başlandı.

(*): Veya: ***Kazanılmış***, **(1)**B.3/23, 9/20, **(2)**Sayl. 18/12, **(3)**Sayl.18/17, Sül.Mes.3/9, **(4)**İbr.11/4, **(5)**B.31/2, **(6)**B.3/16, **(7)**Mat.23/35, I.Yuh.3/12, Yahd.11, **(8)**Mez.9/12, **(9)**Yuh.8/44, **(+)**İbranice***: Kanının Sesi***, **(10)**İbr.12/24, Vah.6/10, **(‡)**Veya: ***Suçum dayanılamayacak kadar çok,*** **(11)**Eyp.15/20-24, **(12)**Mez.51/11, **(13)**B.9/6, Sayl.35/19, 21 ve 27, **(14)**Mez.79/12, **(15)**Hezk.9/4 ve 6, **(16)**II.Krl.13/23, 24/20, Yerm.23/39, 52/3, **(17)**Mez.49/11, **(18)**Rom.4/11,12, **(19)**15.Ayet, **(§):** Bedel, **(20)**B.5/3, **(21)**B.5/6, **(22)**I.Krl.18/24, Mez.116/17, Yoel 2/32, Tsef.3/9, I.Korn.1/2.

5. Bölüm: 1)Adem'in Nuh'a kadar olan soyu. Hanok'un Allah'a değerli olan yaşamı ve göğe alınması.

1* Adem soyunun[1] kitabı budur: Allah insanı yarattığı günde onu Tanrı benzeyişinde[2] yaptı; **2*** Onları[3] erkek ve dişi olarak yarattı. Onları kutsal kıldı ve yarattığı gün ona Adem adını verdi. **3*** Adem'in yılları yüz otuz olduğunda kendi gibi bir oğlu oldu ve adını Şit[4] koydu. **4*** Adem[5] Şit'in babası olduktan sonra günleri sekizyüz yıl olup oğullar[6] ve kızları oldu. **5*** Adem'in yaşadığı günleri tam dokuzyüz otuz yıl oldu ve[7] öldü. **6*** Şit'in yılları yüz beş olduğunda Enoş[8] doğdu. **7*** Şit, Enoş'un babası olduktan sonra sekizyüz yedi yıl yaşadı; oğullar ve kızlar babası oldu. **8*** Şit'in tüm yılları dokuzyüz onikiyi bulduğunda öldü. **9*** Enoş'un yılları doksan olduğunda Kenan doğdu. **10*** Enoş, Kenan'ın babası olduktan sonra sekizyüz onbeş yıl yaşayıp oğullar ve kızları doğdu. **11*** Ve Enoş'un tüm günleri dokuzyüzbeş yıl olduğunda öldü. **12*** Kenan'ın yılları yetmişi bulduğunda Mahalalel doğdu. **13*** Ve Kenan Mahalalel'in babası olduktan sonra sekizyüz kırk yıl yaşayıp oğulları ve kızları oldu. **14*** Kenan'ın tüm günleri dokuzyüz on yıl oldu ve öldü. **15*** Mahalalel'in yılları altmış beşi bulduğunda Yared doğdu. **16*** Mahalalel, Yared'in babası olduktan sonra sekizyüz otuz yıl yaşayıp oğulları ve kızları oldu. **17*** Ve Mahalalel'in tüm günleri sekiz yüz doksan beş yıl olduktan sonra öldü. **18*** Yared'in yılları yüzaltmış ikiyi bulduğunda Hanok[9] doğdu. **19*** Ve Yared, Hanok'un babası olduktan sonra sekizyüz yıl yaşayarak oğulları ve kızları oldu. **20*** Yared'in tüm günleri dokuzyüzaltmış iki yıl olup öldü. **21*** Hanok'un yılları altmış beşi bulduğunda Metuşelah doğdu. **22*** Ve Hanok, Metuşelah'ın babası olduktan sonra üçyüz yıl Allah[10] ile yürüyüp oğulları ve kızları oldu. **23*** Ve Hanok'un tüm günleri üçyüzaltmış beş yıl oldu. **24*** Ve Hanok, Allah[11] ile yürüdü. Allah onu aldığında bulunmaz oldu.

25* Metuşelah'ın yılları yüz seksen yediyi bulduğunda Lamek doğdu. **26*** Metuşelah, Lamek'in babası olduktan sonra yedi yüz seksen iki yıl yaşayıp oğulları ve kızları oldu. **27*** Ve Metuşelah'ın tüm günleri dokuz yüz altmış dokuz yıl olup öldü. **28*** Lamek'in yılları yüz seksen ikiyi bulduğunda bir oğlu oldu. **29*** Ve Rabbin[12] lanet ettiği yer sebebiyle '*İşimizden ve ellerimizin emeğinden bizi bu avutacaktır*', diyerek adını[13] Nuh[+] koydu. **30*** Ve Lamek, Nuh'un babası olduktan sonra beş yüzdoksan beş yıl yaşayarak oğulları ve kızları oldu. **31*** Lamek'in tüm günleri yedi yüz yetmiş yedi yıl olduğunda öldü. **32*** Nuh beşyüz yaşına geldiğinde Sam[14] Ham ve Yafet[15] doğdu.

(1)I.Trhl.1/1, Luk 3/38, **(2)**B.1/26, Efs.4/24, Kol.3/10, **(3)**B.1/27, **(4)**B.4/25, **(5)**I.Trhl.1/1 ve diğ., **(6)**B.1/28, **(7)**B.3/19, İbr.9/27, **(8)**B.4/26,**(9)**Yahud.Mek.14-16,**(10)**B.6/9,17/1,24/40, II.Trhl. 20/3, Mez.16/8, 116/9, 128/1, Mik.6/8 Malh.2/6, **(11)**II.Krl.2/11, İbr.11/5, **(12)**B.3/17, 4/11, **(+): *Rahat***, **(13)**Luk.3/36, İbr.11/7, I.Petr.3/20, **(14)**B.6/10, **(15)**B.10/21.

6. Bölüm: 1)İnsanlarda kötülüğün çoğalması, 8)Nuh ile çocukları, 14)Nuh'un gemisi, 17)İnsanların su tufanı ile yok olacaklarına ait haber.

1* Yeryüzünde[1] insanlar çoğalmaya başlayınca onların kızları da oldu. **2*** Ve '*Allah-Oğulları'* insanların kızlarının güzel olduklarını görünce onlardan seçtiklerinin[2] tümünden eşler aldılar. **3*** Ve Rabb: "Benim Ruhum[3] sonsuza dek insanda durmayacak[+] Çünkü o[*] insandır[4] ve onun günleri yüzyirmi yıl olsun" dedi. **4*** O günlerde yeryüzünde zorbalar yaşıyordu. Allah oğulları, insan kızlarıyla birleştiklerinde onlardan çocukları oldu ki, bunlar eski günlerde güçlü ve namlı[*] idiler. **5*** Rabb yeryüzünde insanların kötülüklerinin çoğaldığını ve yüreklerinin tüm düşüncelerinin[5] her gün kötülükle dolduğunu görüyordu. **6*** Bunun üzerine Rabb, yeryüzünde insanı yarattığına pişman[6] oldu ve yüreği[7] sızladı. **7*** Rabb yarattığı insanlara: "İnsan olsun, hayvan olsun veya böcek (*sürüngen*) olsun; tüm yeryüzünden sileceğim. Çünkü onları yarattığıma pişman oldum" dedi. **8*** Ama Nuh Rabb'in[8] gözünde lütfa erişmişti. **9*** Nuh'un soyu bunlardır ve Nuh[9] kendi asrında doğru ve iyi bir adam olup Allah[10] ile yürüyordu. **10*** Nuh'un üç oğlu; yani Sam[11] Ham ve Yafet oldu. **11*** Yeryüzü Allah'ın önünde[12] kötülükte çoğalmış[13] ve zulümle dolmuştu. **12*** Allah da yeryüzüne[14] baktı; tüm insanlar kendi bildiğince yerde yaşıyorlar ve kötü olmuşlardı. **13*** Böylece Allah Nuh'a şöyle söyledi: 'Tüm insanların sonu[15] önüme geldi. Çünkü onların sebebiyle yer kötülükle dolduğundan; işte ben, bunların tümünü yeryüzünden sileceğim[16] dedi. **14*** Kendine '*Gofer'* ağacından bir gemi yap ve gemide odalar yaparak onu içeriden, dışarıdan ziftle. **15*** Onu şöyle yapacaksın: Geminin uzunluğu üçyüz arşın, eni elli arşın ve yüksekliği otuz arşın olacaktır; **16*** Gemiye ışık için bir yer yap ve o bir arşın kadar yukarıda olsun. Geminin kapısı yan tarafta olsun; onu alt, orta ve üst katlı olarak yap. **17*** İşte ben[17] gök altında olan her yaşayan can'ın[§] bedenlerini yok etmek için yeryüzüne su tufanı getireceğim. Yerde yaşayanların tümü ölecektir. **18*** Ama seninle andımı değişmez kılacağım; sen[18] seninle çocukların, eşin ve oğullarının eşleri gemiye gireceksiniz. **19*** Seninle beraber sağ kalmak için tüm[19] yaşayan canlardan; yani bedeni olanların tümünden, her türden erkek ve dişi olarak birer çift gemi içine götüreceksiniz. **20*** Kuşlardan kendi türüne göre, hayvanlardan kendi türüne göre ve sürüngenlerin tümünden kendi türlerine ait olmak üzere; sağ kalsınlar diye her türden birer çift yanınıza[20] girecektir. **21*** Sen her çeşit tohumdan alarak yanında biriktireceksin. Bu da sana ve onlara yiyecek için olsun' dedi. **22*** Ve Nuh, Allah'ın[21] kendine uyardığı her şeyi yaptı[22], tamamladı.

(1)B.1/28, **(2)**Tes.7/3 ve 4, **(3)**Galt.5/16,17, I.Petr.3/19 ve 20, **(+)**İbranice: Hükmetmeyecektir, **(4)**Mez.78/39, **(5)**B.8/21, Tes.29/19,Sül.Mes.6/18,Mat.15/19,**(*)**Nefilim,**(6)**BakSayl. 23/19, I.Sam.15/11ve29, II.Sam.24/16, Malh.3/6, Yakb.1/17, **(7)**İş.63/10, Efs.4/30,**(8)**B.19/19,Çık.33/12ve1 3ve16,17,Luk. 1/30, Res.İşl.7/46, **(9)**B.7/1, Hez.14/14 ve 20, Rom.1/17, İbr.11/7, II.Petr.2/5, **(10)**B.5/22, **(11)**B.5/32, **(12)**B.7/1, 10/9, 13/12, II.Trhl.34/27, Luk.1/6, Rom.2/13, 3/19, **(13)**Hez.8/17, 28/16, Habk.2/8 ve 17, **(14)**B.18/21, Mez.14/2, 33/13 ve 14, 53/2 ve 3, **(15)**Yerm.51/13, Hez.7/2,3 ve 6, Amos 8/2, I.Pet.4/7, **(16)**Ayet 17, **(17)**Ayet 13, B.7/4 ve 21,22,23, II.Petr.2/5, **(18)**B.7/1ve7 ve 13, I.Petr.3/20, II.Petr.2/5, **(19)**B.7/8,9,10 ve16, **(20)**B.7/9 ve 15, Bak B.2/19, **(21)**İbr.11/7, Bak Çıkş.40/16, **(22)**B.7/5, 9 ve 16, **(*):** Bazı tercümelerde***"O ettir"***, **(§)**Zi-Ruh: Yaşayan can, (Burnunda hayat nefesi olan).

7. Bölüm: 1)Nuh ile ev halkının ve hayvanların gemiye girmeleri, 17)Su tufanı.

1* Rabb, Nuh'a şöyle söyledi: "Sen[1] tüm ev halkın ile gemiye gir. Çünkü; seni[2] bu asırda önümde doğru buldum. **2*** Bütün yeryüzünde soylarının sağ kalması için; tüm temiz[3] hayvanlardan erkek ve dişi olarak yedişer ve diğer[4] temiz hayvanlardan erkek ve dişi olarak da ikişer; **3*** Böylece gök kuşlarından erkek ve dişi olarak yedişer tane yanına al. **4*** Çünkü yedi günden sonra yeryüzünde kırk[5] gün kırk gece yağmur yağdırarak yarattığım

yaratıkların tümünü yeryüzünden sileceğim. **5***Nuh[6] da Rabb'in kendine buyurduğu tüm buyrukları yerine getirdi. **6***Yeryüzünde su tufanı olduğunda Nuh altıyüz yaşındaydı. **7***Tufan sularından ötürü Nuh oğulları[7], karısı ve oğullarının eşleriyle beraber gemiye girdi. **8***Temiz hayvanlardan, temiz olmayan hayvanlardan, kuşlardan ve yeryüzü sürüngenlerinin[+] tümünden; **9***Allah'ın Nuh'a emrettiğine göre erkek ve dişi olan çiftlerden her çift Nuh'un yanına gemiye girdi. **10***Ve yedi gün boyunca tufan suları ile yer kaplandı. **11***Nuh'un yaşamının altıyüzüncü yılında, ikinci ayda, bu ayın onyedinci gününde, o gece büyük enginin[8] tüm kaynakları yarıldı ve göğün[9] pencereleri açıldı. **12***Ve kırk gün[10] kırk gece yer üzerine yağmur yağdı. **13***O günde Nuh[11] oğulları Sam, Ham, Yafet ve Nuh'un karısı ile üç oğlunun da eşleri hep beraber gemiye girdiler. **14***Onlarla[12] beraber türlerine göre olan kır hayvanlarının tümü; yabanıllar, sürüngenler, böcekgiller ve her türlü kanatlı kuşlar... **15***Yani kendisinde yaşam soluğu[*] bulunan her türden birer çift olarak gemiye[13] Nuh'un yanına girdiler. **16***Tüm girenler, Allah'ın[14] ona buyurduğu gibi; her bedeni olan erkek ile dişi Nuh'un yanına girince Rabb gemiyi üzerlerine kapadı. **17***Yeryüzüne kırk[15] gün boyunca tufan geldi, sular çoğaldı ve gemiyi kaldırdı, o da yerden kalktı. **18***Sular güçlenip yer üzerine dolduğunda; gemi[16] suların üzerinde yüzüyordu. **19***Sular yeryüzünde öyle çok çoğaldı ki tüm yüksek[17] dağların tepelerini aştı. **20***Sular onbeş arşın daha yüksekliğe çıkınca tüm dağlar örtüldü. **21***Ve yeryüzünde[18] yaşayan tüm bedenliler; gerek kuşlar, gerek hayvanlar, gerek yabanıllar, gerek sürüngenler ve gerekse böcekgiller ile tüm insanlar öldü. **22***Karada yaşayanlardan, burnunda[19] yaşam soluğu olanların tümü öldü. **23***Yeryüzündeki canlı varlıkların tümü yok oldu. İnsanlar ve hayvanlar, sürüngenler ile uçan kuşlar yerden yok oldular. Yalnız[20] Nuh ve kendisiyle birlikte gemide bulunanlar arda kaldılar. **24***Sular yeryüzünde[21] yüz elli gündür bulunuyordu.

(1)7 ve 13.Ayetler, Mat.24/38, Luk.17/26, İbr.11/7, I.Petr.3/20, II.Petr.2/5, **(2)**B.6/9, Mez.33/18 ve 19, Sül.Mes.10/9, II.Petr.2/9, **(3)**8.Ayet, Lev.11, **(4)**Lev.10/10, Hez.44/23, **(5)**12. ve 17.Ayetler, **(6)**B.6/22,**(7)**1.Ayet,**(8)**B.8/2, Sül.Mes.8/28, Hez.26/19, **(9)**B.1/7, 8/2, Mez.78/23, **(10)**4.ve 17.Ayetler, **(11)**1.ve 7.Ayetler, B.6/18, İbr.11/7,I.Petr.3/20,II.Petr.2/5,**(12)**2.,3.,8.ve9.Ayetler,**(13)**B. 6/20,**(14)**2.ve3.Ayetler,**(15)**4.ve12. Ayetler, **(16)**Mez.104/26, **(17)**Mez.104/6, Yerm.3/23, **(18)**B.6/13 ve 17, 4.Ayet, Eyüp 22/16,Mat.24/39,Luk.17/27,II.Petr.3/6,**(19)**B.2/7, **(20)**I.Petr.3/20, II.Petr.2/5, 3/6, **(21)**B.8/3, 11.Ayet, B.8/4 ile karşılaştır. **(*)**Veya: Hayat nefesi. **(+)Haşerât:** Böcek veya sürüngenler; bak Tek. 1/25.

8. Bölüm: 1)Suların çekilmesi, 4)Geminin Ararat dağlarına oturması, 7)Nuh'un kuzgunu ve güvercini uçurması, 15)Nuh'un gemiden çıkması, 20)Kurban sunması, 21)Allah'ın vaadi.

1*Sonra Allah, Nuh'u[1] ve onunla beraber gemide bulunan tüm yabanıllar ile çeşitli hayvanları anımsadı ve Allah[2] yer üzerinden bir rüzgâr geçirerek suların çekilmesini sağladı. **2***Enginin[3] kaynakları ile göklerin pencereleri kapandı ve yağmur[4] kesildi. **3***Sular gitgide yeryüzünden çekildi ve yüzelli[5] günden sonra sular azaldı. **4***Yedinci ayın onyedinci gününde gemi Ararat[+] dağları üzerine oturdu. **5***Sular onuncu aya değin gittikçe azalmakta olduğundan, onuncu ayın başında dağların tepeleri göründü. **6***Kırk gün sonra Nuh yaptığı geminin penceresini[6] açtı; **7***Ve kuzgunu uçurdu. O da sular yerden çekilinceye kadar öteye-beriye uçuyordu. **8***Sonra yeryüzünde suların azalıp azalmadığını görmek için yanındaki güvercini de uçurdu. **9***Güvercin ayağını basacak bir yer bulamayarak tekrar gemiye onun yanına döndü. Çünkü tüm yeryüzü daha su ile kaplıydı ve Nuh elini uzatarak onu gemiye aldı. **10***Yedi gün daha bekledikten sonra güvercini yine gemiden uçurdu. **11***Ve güvercin akşam üzeri onun yanına geldi. İşte onun ağzında taze bir zeytin yaprağı vardı. Nuh artık suların iyice azaldığını öğrenmiş oldu. **12***Bundan sonra yedi gün daha bekledi ve yine güvercini gemiden dışarıya uçurdu. Güvercin de bir daha geri dönmedi. **13***Altı yüz birinci yılda, önceki ayın birinci gününde sular yeryüzünden çekilmişti. Nuh geminin örtüsünü kaldırıp baktı ve işte yeryüzü kupkuruydu. **14***İkinci ayın yirmiyedinci gününde artık yer kuruydu. **15***Ve Allah, Nuh'a şöyle söyledi: **16***"'Sen[7] eşin, oğulların ve oğullarının eşleri seninle beraber gemiden çıkın. **17***Tüm bedenli olan canlılardan olmak üzere, seninle birlikte olan hayvanların[8] tümünü; yani kuşlar, hayvanlar ve yerde sürünen sürüngenlerle böceklerin tümünü kendinle beraber gemiden çıkar. Yeryüzünde[9] çoğalarak verimli bir şekilde üreyin. **18***O zaman Nuh, oğulları, eşi ve oğullarının eşleri kendisiyle birlikte çıktılar. **19***Hayvanların tümü, sürüngenlerin tümü, kuşların tümü ve yeryüzünde hareket edenlerin tümü türlerine göre gemiden dışarıya çıktılar. **20***Nuh, Rabb'e bir sunak inşa ederek temiz hayvanlarla[10] temiz kuşların tümünden alıp sunakta kurban[*] etti. **21***Bu hoş[11] ve nefis kokuyu alan Rabb yüreğinde: "*Artık insandan ötürü yeri lanet-*

lemiyeceğim[12] *çünkü insan yüreğinin*[13] *meyvesi çocukluktan beri kötüdür ve yaptığım gibi artık soluğu*[14] *olan*[§] *tüm yaşayanları vurmayacağım*. **22*** Yer[15] durdukça ekin ve biçin. Soğuk ile sıcak; kış ile yaz ve gece[16] ile gündüz bitmeyecektir." dedi.

(1)B.19/29, Çıkş.2/24, I.Sam.1/19, **(2)**Çıkş.14/21, **(3)**B.7/11, **(4)**Eyp.38/37, **(5)**B.7/24, **(+)**Tobit 1/24, **(6)**B.6/16, **(7)**B.7/13, **(8)**B.7/15, **(9)**B.1/22, **(10)**Lev.11, **(11)**Lev.1/9, Hez.20/41, II.Kor.2/15, Efs.5/2, **(12)**B.3/17, 6/17, **(13)**B.6/5, Eyp.14/4, 15/14, Mez.51/5, Yerm.17/9, Mat.15/9, Rom.1/21, 3/23, **(14)**B.9/11 ve 15, **(15)**İş.54/9, **(16)**Yerm.33/20 ve 25, **(*)**Veya: **Yaktı**, **(§):** Zi-Ruh***(Burnunda Hayat nefesi olan)***.

9. Bölüm: 1)Nuh'un Allah tarafından kutlu kılınması, 5)Öldürmenin cezası, 8)Nuh'un sözü, 18)Nuh'un soyu, 20)O'nun sarhoş olması ve oğlu Ham'ın lanetlenmesi, 26)Sam ile Yafet'in kutlu kılınması, 28)Nuh'un ölümü.

1* Allah, Nuh'u ve oğullarını kutlu kılıp onlara dedi ki: -Üreyin[1] ve çoğalıp yeryüzünü doldurun. **2*** Sizin korkunuz[2] tüm yerin hayvanları ve tüm göğün kuşlarına karşı egemen olsun. Tüm bunlarla yeryüzünde hareket eden herşey ve deniz balıkları sizin elinize verilmiştir. **3*** Hareket eden[3] ve tüm yaşayan[*] canlılar size yiyecek olsun. Tümünü[4] bir ot[5] gibi size verdim. **4*** Ama eti[6] canı olan kanıyla beraber yemeyin. **5*** Özellikle canlarınız için sizin kanınızı her hayvanın[7] ağzından isteyeceğim. İnsan[8] elinden de; yani insan canını herkesin kardeşi[9] elinden isteyeceğim. **6*** Her kim insan kanı dökerse[10] onun kanı da insan tarafından dökülecektir. Çünkü Allah[11] insanı kendi benzeyişinde yarattı. **7*** Şimdi siz üretici olun ve üreyin[12] yeryüzünde çoğalın. **8*** Allah, Nuh'a ve onunla beraber olan oğullarına şöyle söyledi: **9*** -Ben[13] sizinle ve sizden sonra olacak olan soyunuzla andımı tutuyorum[14]. **10*** Sizinle beraber olan tüm yaşayan[15] canların**(*)** gerek kuş, gerek hayvanlar ve yanınızdaki yeryüzünün tüm yabanılları; yani gemiden çıkanların tümüyle yerdeki canlılar olmak üzere, **11*** Andımı[16] değiştirmem. Artık her bedenli tufan sularıyla yok olmasın ve yeri kaplamak için bir daha tufan olmasın, dedi. **12*** Ve Allah: -İşte çağlar boyunca benimle[17] sizin aranızda ve yanında bulunan yaşam ruhu[*] almış tüm yaratıklar üzerine koyduğum yasanın işareti budur: **13*** Yani yayımı[+] buluta koyuyorum ve bu da benimle yer arasında olan andın bir işareti olacaktır. **14*** Böylece yeri bulutla kapladığım an bulutta yay görünecek; **15*** Benimle[18] sizin aranızda ve her bedenlideki soluyan can[*] arasında olan andımı tutacağım. Her bedenliyi yok etmek için sular bir daha tufan kadar yükselmeyecek.. **16*** Ve yay bulutta olacak. Allah[19] ile yer üstünde bedenlerde bulunan her yaşayan can[*] arasında olan andımı sonsuzlarca tutmak için onu anımsayacağım." **17*** Allah Nuh'a: -Benimle yer üzerindeki her bedenli arasında olan değişmez yasanın işareti budur, dedi. **18*** Nuh'un gemiden çıkan oğulları Sam, Ham[20] ve Yafet'tir. Ve Ham Kenan'ın babasıdır. **19*** Bunlar[21] Nuh'un üç oğlu olup tüm yeryüzü[22] onlardan oldu. **20*** Nuh çiftçilik yapmaya[23] başlayarak bir bağ dikti. **21*** Ve şarabından içip sarhoş[24] olarak çadırının içinde çıplak oldu. **22*** Kenan'ın babası olan Ham babasının çıplaklığını görüp dışardaki iki kardeşine haber verdi. **23*** Sam[25] ile Yafet bir giysi alıp iki omuzuna koydular ve geri geri giderek babalarının çıplaklığını gizlediler. Yüzleri de arkaya dönük olduğu için babalarının çıplaklığını görmediler. **24*** Nuh şarabın etkisi geçip küçük oğlunun yaptıklarını duyunca: **25*** -Kenan[26] hain olsun ve kardeşlerine köleler[27] kölesi olsun, dedi. **26*** Sam'ın Allah'ı kutsal[28] olsun ve Kenan ona[§] kul olsun. **27*** Allah, Yafet'e bolluk versin ve Sam'ın[29] çadırında yaşayıp Kenan da ona köle olsun, dedi. **28*** Nuh tufandan sonra üç yüz elli yıl yaşadı. **29*** Ve Nuh tam dokuzyüz elli yıl yaşayıp öldü.

(1)B-1/28, 7.ve 19.Ayetler, B.10/32, **(2)**B.1/28, Hoş.2/18, **(3)**Tes.12/15,14/3, 9 ve 11, Res.İşl.10/12 ve 13, **(4)**Rom.14/14 ve 20, I.Kor.10/23 ve 26, Kol.2/16, I.Tim.4/3 ve 4, **(5)**B.1/29, **(6)**Lev.18/10,11ve14,19/26,Tes.12/23,I.Sam.14/33, Res.İşl.15/20 ve 29, **(7)**Çıkş.21/28, **(8)**B.4/9 ve 10, Mez.9/12, **(9)**Res.İşl.17/26, **(10)**Çıkş.21/12ve14,Lev.24/17,Mat.26/52,Vah.13/10, **(11)**B.1/27, **(12)**Ayet1 ve 19,B.1/28, **(13)**B.6/18, **(14)**İş.54/9, **(15)**Mez. 145/9, **(16)**İş.54/9,**(17)**B.17/11,**(18)**Çıkş.28/12,Lev.26/42ve45, Hez.16/60,**(19)**B.17/13ve19,**(20)**B.10/6,**(21)**B.5/32, **(22)**B.10/32, I.Trhl.1/4vediğ.,**(23)**B.3/19ve23,4/2,Sül.Mes.12/11, **(24)**Sül.Mes.20/1,I.Kor.10/12,**(25)**Çıkş.20/12,Galt.6/1, **(26)**Tes.27/16, **(27)**Yeş.9/23, I.Krl.9/20, 21, **(28)**Mez.144/15, İbr.11/16 **(29)**Efs.2/12,13 ve 14, 3/5, **(*)**Osm.***Zi-Ruh!*** (Hayat nefesi), **(+)**Veya: **Kavisimi(Gökkuşağı)**, **(§)**Veya: ***Onlara***.

10. Bölüm: 1)Nuh'un oğlu olan Yafet ile Ham'ın soyu, 8)Nimrod, 21)Sam'ın soyu.

1* Nuh'un oğulları olan Sam, Ham ve Yafet'in soyu bunlardır. Tufandan sonra onlara[1] oğullar doğarak; **2*** Yafet'in[2] oğulları: Gomer, Mecüc, Maday, Yavan, Tubal, Maşek ve Tiras idi. **3*** Gomer'in oğulları: Aşkenaz[*] Rifat ve Togarma, **4*** Yavan'ın oğulları: Elişa, Tarşiş, Kittim ve Dodanim olup; **5*** Milletlerin[3] ataları; ülkeleriyle her biri kendi dillerince, milletler ile kabilelerine göre bunlardan bölündü. **6*** Ham'ın[4] oğulları: Kuş ve Mitsraim, Pût ve Kenan. **7*** Kûş'un oğulları: Seba, Havila, Sabta, Raama ve Sabtika. Rama'nın oğulları: Şeba ve Dedan idi. **8*** Kuş'tan, Nimrod olup

o da yerde güç sahibi olmaya başladı. **9***Bu kişi[5] Rabb'in önünde güçlü bir avcı[6] olduğu için; 'Rabb'in önünde Nimrod gibi güçlü avcı', deniliyor. **10***Bunun[7] egemenliğinin başlangıcı Şinar diyarında olan Babil, Erek, Akkad ve Kalne idi. **11***Bu ülkeden Aşur çıkıp Ninova, Rehobot-İri, kentleriyle Kalah'ı, **12***Ve Ninova ile Kalah arasında Resen adındaki büyük kenti kurdu. **13***Mitsraim, Ludîler, Anomîler, Lehabîler ve Naftuhîler; **14***Patrusîler ve Filistîler'in çıktıkları[8] Kasluhîler ile Kaftorîler'in atası oldu. **15***Kenan'ın ilk oğlu Sidon, Het'; **16***Yabosî, Amorî, Girgaşî; **17***Hivî, Arkî ve Sinî. **18***Arvadî, Samerî ve Samedî'nin atası oldu. Sonra Kenan kabileleri birbirlerinden ayrıldılar. **19***Kenanlılar'ın[9] sınırı Sayda'dan Gerar'e doğru Gazze'ye kadar Sodom, Gomorro, Adma, Seboim ve Laşa'ya kadardı. **20***Ülkelerinde ve milletlerinde kabilelerince, dillerine göre Ham'ın oğulları bunlardır. **21***Tüm Eber oğullarının babası ve Yafet'in büyük kardeşi olan Sam'ın da oğulları oldu. **22***Sam'ın[10] oğulları Elam, Aşur, Arpakşad, Lud ve Aram idi. **23***Aram'ın oğulları Uts, Hul, Getar ve Maş idi. **24***Arpakşad'tan Şaleh[11] ve Şaleh'ten Eber oldu. **25***Ve Eber'e[12] iki oğul doğdu; birinin adı Peleg idi. Çünkü yer onun günlerinde bölündü ve kardeşinin adı Yoktan idi. **26***Yoktan, Almodad, Şalef, Hadoram, Yerah; **27***Ve Hadoram, Uzal ve Dikla, **28***Ve Obal, Abimael ve Şeba; **29***Ofir ve Havila da Yobab'ın atası oldu. Bunların tümü Yoktan'ın oğullarıydılar. **30***Yerleşimleri Mişa'dan doğu dağı olan Sefar'a kadardı. **31***Bunlar ülkelerinde milletlerince, dillerince ve kabilelerince Sam'ın oğullarıdır. **32***Nuh'un[13]) oğullarının kabileleri milletlerince soylarına göre bunlar olup, tufandan sonra yerdeki tüm milletler bunlardan[14] türediler.

(1)B.9/1,7ve19, **(2)**I.Trhl.1/5 ve diğr. **(*)**Eşkinaz: Doğu Avrupa Yahudileri denilen Türk Yahudilerin bunun soyundan geldiği sanılıyor. Bunlardan başka Kıpçak ve Buhara Yahudileri vardır. Hazar imparatorluğunda Karay Hazar Yahudi Türkleri, Türkçeyi korumuştur. Kayseri'deki peçenekler de hristiyandır., **(3)**Mez. 72/10,Yerm.2/10,25/22,Sef.2/11,**(4)**I. Trhl. 1/8 ve diğ., **(5)**B.6/11, **(6)**Yerm. 16/16, Mik.7/2, **(7)**Mik.5/6, **(8)**I.Trhl.1/12, **(9)**B.13/12, 14,15 ve 17,15/18-21, Sayl.34/2-12, Yeş.12/7 **(10)**I.Trhl. 1/17 ve diğ., **(11)**B.11/12, **(12)**I.Trhl.1/19, **(13)**I.Ayet, **(14)**B.9/19.

11. Bölüm: 1)Babil Kulesi ve dillerin karışması, 10)Sam'ın soyu, 27)Abram'ın soyu.

1*Tüm dünyanın dili ve sözü birdi. **2***Doğudan[1] geldiklerinde Şinar diyarında bir ova bulup orada yaşadılar. **3***Bir ara birbirlerine: 'Geliniz kerpiç keselim ve onları ateşte pişirelim!' Dediler. Kerpiç onlara taş yerine ve petrol da çamur yerine oldu. **4***Sonra: 'Geliniz tüm yeryüzüne dağılmamak için kendimize bir kent ile ucu[2] göğe dek erişen bir kule inşa edelim ve kendimize şan kazanalım' dediler. **5***Böylece Rabb[3] Adem oğullarının kurduğu kente ve kuleye bakmak için göründü. **6***Ve Rabb: 'Bunlar[4] bir kavim ve tümünün[5] dilleri de bir olup bunu yapmaya başladılar. Şimdi bunlar yapmaya[6] çalıştıkları bu şeyde serbesttir; **7***Ama geliniz[7] inip birbirlerinin[8] dillerini anlamamaları için orada dillerini karıştıralım' dedi. **8***O zaman Rabb, onları oradan tüm[9] yeryüzüne dağıttı[10] ve kenti bitiremeden kaldılar. **9***Bu nedenden; yani Rabb'in orada[11] tüm yerin dilini karıştırdığı için, kente ***Babil*** adı verildi. Ve Rabb, onları oradan tüm yeryüzüne dağıttı. **10***Sam'ın soyu[12] budur: Sam yüz yaşında olup Tufan'dan iki yıl sonra Arpakşad oldu. **11***Ve Sam'dan Arpakşad olduktan sonra beşyüz yaşına kadar yaşadı; oğullar ve kızlar babası oldu. **12***Arpakşad'ın yılları otuz beşi bulduğunda Şelah[13] oldu. **13***Arpakşad'tan Şelah olduktan sonra dörtyüzüç yıl yaşayarak oğulları ve kızları oldu. **14***Ve Şelah'ın yılları otuzu bulunca Eber oldu. **15***Ve Şelah'tan Eber olduktan sonra dörtyüzyıl yaşayarak oğulları ve kızları oldu. **16***Ve Eber'den[14] otuzdört yıl sonra Peleg oldu. **17***Eber'den Peleg olduktan sonra dört yüz otuz yıl yaşayarak oğulları ve kızları oldu. **18***Peleg'in otuzuncu yılında Reu oldu. **19***Ve Peleg'ten Reu olduktan sonra ikiyüzdokuz yıl yaşayarak oğulları ve kızları oldu. **20***Reu'nun yılları otuz iki yıl olduğunda Seruc oldu. **21***Ve Reu'dan Seruc olduktan sonra iki yüz yedi yıl yaşayarak oğulları ve kızları oldu. **22***Seruc'un yılları otuz yıl olduğunda Nahor oldu. **23***Ve Seruc'tan Nahor olduktan sonra ikiyüz yıl yaşayarak oğulları ve kızları oldu. **24***Nahor'un yılları yirmi dokuz yıl olduğunda Terah[15] oldu. **25***Ve Nahor'dan Terah olduktan sonra yüzondokuz yıl yaşayarak oğulları ve kızları oldu. **26***Terah'ın yılları yetmiş yıl olduğunda Abram[16] Nahor ve Haran oldu. **27***Terah'ın soyu bunlardır: Terah'tan Abram, Nahor ve Haran oldu. Haran'dan da Lût oldu. **28***Ve Haran doğduğu ülkede; yani Kildanilerin Ur kentinde babası Terah'ın önünde öldü. **29***Ve Abram ile Nahor kendilerine birer eş aldılar. Abram'ın eşinin adı Saray[17] ve Nahor'un eşinin adı Milka[18] idi. Bu da Milka'nın ve İska'nın babası Haran'ın kızı idi. **30***Saray[19] kısır olduğundan çocuğu olmuyordu. **31***Terah oğlu Abram'ı[20] ve torunu olan Haran'ın oğlu Lût'u ve oğlu Abram'ın eşi olan gelini Saray'ı alarak Kenan[21] ülkesine gitmek için bunlarla Kildanîler'in[22] Ur kentinden çıktı ve ***Haran***'a gelip[*] orada yaşadılar. **32***Terah'ın tüm yılları iki yüz beş yıl olup Terah Harran'da öldü.

(1)B.13/11,II.Sam.6/2,I.Trhl.13/6,**(2)**Tes.1/28,**(3)**B.18/21, **(4)**B. 9/19, Ams.17/26, **(5)**1.Ayet, **(6)**Mez.2/1, **(7)**B.1/26, Mez.2/4, Ams.2/4, 5 ve 6, **(8)**B.42/23, Tes.28/49, Yerm.5/15, I.Kor.14/2 ve11,**(9)**B.10/25ve32,**(10)**Luk.1/51,**(11)**I.Kor.14/23, **(12)**B.10/22, I.Trhl.1/17, **(13)**Bak.Luk.3/35, **(14)**I.Trhl.1/19, **(15)**Luk.3/24, **(16)**Yeş.24/2, I.Trhl.1/26, **(17)**B.17/15, 20/12, **(18)**B.22/20, **(19)**B.16/1 ve 2, 18/11ve 12, **(20)**B.12/1, **(21)**B.10/19, **(22)**Nahm 9/7, Res.İşl.8/4, **(*)Harran**:Bak Şanlıurfa'nın güneyine 60 km kadar uzak olan tarihi bir yer. Bak Hez.27/23.

12. Bölüm: 1)Abram'ın seçilmesi, 4)Ve Lût ile Harran'dan çıkışı, 6)Kenan diyarına gelmesi ve rüyada kendisine verilen söz, 10)Mısır'a kaçış ve eşi için Firavun'a yaptığı hile.

1*Ve Rabb[1] Abram'a dedi ki: 'Sen ülkenden, akrabalarının yanından ve babanın evinden sana göstereceğim ülkeye git. **2***Ben[2] de seni büyük bir millet yapacağım, seni[3] bereketleyerek adını büyük yapacağım ve sen[4] de kutlu olacaksın. **3***Ve ben[5] sana iyilik söyleyenleri de bereketleyeceğim; sana kötü söz söyleyene ben de lânet edeceğim. Dünyanın[6] tüm milletleri sende kutlu olacaklardır' dedi. **4***Abram da Rabb'in kendisine söylediği gibi gitti; Lût da onunla gitti. Abram Harran'dan çıktığında yetmişbeş yaşındaydı. **5***Böylece Abram karısı Saray'ı, kardeşi Lût'u ve kazandıkları tüm mallarla Harran'daki[7] kendi kişilerini[8] alarak Kenan ülkesine gitmek için çıktılar ve Kenan diyarına geldiler. **6***Abram o yörede Şekem denilen yerde[9] More meşeliğine kadar geçti[10]. O zaman yörede Kenanlılar[11] vardı. **7***Ve Rabb Abram'a[12] görünüp: "Bu ülkeyi[13] senin soyuna vereceğim" dedi ve o da kendisine görünen Rabb'e orada bir sunak[14] yaptı. **8***Oradan Beyt-El'in doğusunda bulunan dağa doğru giderek batısında Beyt-El ve doğusunda Ay olarak çadırını kurdu. Sonra orada da Rabb'e bir sunak yapıp Rabb'in adına[15] dua etti. **9***Abram düzlük olan bir yerde güneye[16] doğru dolaşırken; **10***O yörede[17] kıtlık olmuştu ve Abram göç ederek Mısır'a[18] gitti. Çünkü; geldiği yerde şiddetli bir kıtlık[19] vardı. **11***Mısır'a tam girerken kendi karısı Saray'a doğru: -İşte senin yüzü[20] güzel bir kadın olduğunu biliyorum. **12***Ola ki Mısırlılar seni gördüklerinde '*bu onun karısıdır'* diyerek beni[21] öldürüp de seni sağ bırakmış olmasınlar. **13***Lütfen; senin yüzünden bana iyi davranılması ve canımın kurtulması için '*Kızkardeşiyim*[22] de dedi. **14***Ve Abram Mısır'a girdiğinde Mısırlılar kadının çok güzel[23] olduğunu gördüler. **15***Firavun'un adamları da onu gördüğünde, Firavun'un önünde onu övdüler ve kadın Firavun'un[24] sarayına alındı. **16***Ve ondan ötürü[25] Abram'a çok iyi davranıldı. O da koyun, sığır, eşek, köle, cariye ve dişi eşekler ile develerin sahibi oldu. **17***Ama Rabb; Abram'ın karısı Saray'dan ötürü Firavun ile evini büyük belalara uğrattığı için[26] **18***Firavun, Abram'ı çağırıp: -Bu bana yaptığın[27] nedir? Bunun karın olduğunu niçin bana söylemedin? **19***Niçin "*Kızkardeşimdir*" Dedin? Ben de tam onu kadınım yapmak üzereydim; işte eşin, şimdi onu al ve git, dedi. **20***O zaman Firavun[28] onun için adamlarına emretti ve adamları da onu ve eşini, tüm eşyaları ile beraber gönderdiler.

(1)B.15/7, Nahm.9/7, İş.41/2, Res.İşl.7/2, İbr.11/8, **(2)**B.17/6, 18/18, Tes.26/5, I.Krl.3/8, **(3)**B.24/35, **(4)**B.28/4, Galt.3/14, **(5)**B.27/29, Çıkş.23/22, Sayl.24/9,**(6)**B.18/18, 22/18, 26/4, Mez.72/17, Res.İşl.3/25, Galt.3/8, 13/7, **(7)**B.11/31, **(8)**B.14/14, **(9)**Tes.11/30, Hakm.7/1,**(10)**İbr.11/9, **(11)**B.10/18, 19, 13/7, **(12)**B.17/1, **(13)**B.13/15,17/8, Mez.105/9 ve 11,**(14)**B.13/4, **(15)**B.13/4,**(16)**B.13/3,**(17)**B.26/1,**(18)**Mez.105/12,13, **(19)**B.43/1, **(20)**14.Ayet B.26/7, **(21)**B.20/11, 26/7, **(22)**B.20/5 ve 13, Bak B.26/7, **(23)**B.39/7, Mat.5/28, **(24)**B.20/2, **(25)**B.20/14, **(26)**B.20/18,I.Trhl.16/21,Mez.105/14, İbr.13/4, **(27)**B.20/9, 26/10, **(28)**Sül.Mes.21/1.

13. Bölüm: 1)Abram ile Lût'un çok malları olması ve birbirlerinden ayrılmaları, 10)Lût'un Sodom ovasına gitmesi, 14)Abram'a olan sözün yinelenmesi, 18)Abram'ın Hebron'da yaşayıp bir sunak yapması.

1*O zaman Abram kendisi, karısı, tüm malı ve eşyası ile Lût'u beraber aldığı halde Mısır'dan Kenan'ın güney[1] yönüne çekildi. **2***Abram'ın[2] hayvanları, altını, gümüşü olarak çok zengindi. **3***Ve konaktan konağa göçerek güneyde[3] Beyt-El'e; yani Beyt-El ile Ay arasında başlangıçta çadırının bulunduğu yere; **4***Önceden[4] sunak inşa ettiği yere dek gitti. Ve Abram orada Rabb'in[5] adına dua etti. **5***Abram ile beraber giden Lût'un da koyunları, sığırları ve çadırları olduğundan; **6***Beraberce oraya yerleşmelerine o yer[6] küçük gelecekti. Çünkü onların malları çok olduğundan beraberce yaşamaları olanaksızdı. **7***Ve Abram'ın sürüsünün çobanları ile Lût'un sürüsünün çobanları arasında çekişme[7] oldu. O zaman o yörede Kenanlılar[8] ile Perizzîler yaşıyordu. **8***Bunun üzerine Abram, Lût'a: -Lütfen benimle[9] senin aranda ve çobanlarımla senin çobanların arasında çekişme olmasın; çünkü biz kardeşiz[10]. **9***Tüm bu ülke önünde[11] değil midir? Lütfen benden ayrıl. Eğer sen[12] sola gidersen, ben sağa ve eğer sen sağa gidersen ben de sola gideceğim, dedi. **10***Bunun üzerine Lût gözlerini kaldırıp Erden'in[13] bütün kırlarının suyunun bol olduğunu gördü. Rabb[14] Sodom ve Gomorra'yı yok etmeden önce, orası Soar'a[15] varıncaya dek Rabb'in Cenneti[16] ve Mısır ülkesi gibiydi. **11***Lût kendisi için Erden'in tüm kırlarını seçip doğu yönüne çekilerek

birbirlerinden ayrıldılar. **12***Abram, Kenan ülkesinde yaşayıp, Lût da yörenin[17] kentlerinde otururak çadırını[18] Sodom'a doğru kuruyordu. **13***Sodom halkı ise Rabb'in gözünde kötülük[19] yapan günahkârlar[20] idi. **14***Ve Lût[21] Abram'dan ayrıldıktan sonra Rabb, Abram'a: "Şimdi gözlerini kaldırarak bulunduğun yerden kuzeye[22] ve güneye; doğuya ve batıya bak. **15***Çünkü; gördüğün ülkenin tümünü sana[23] ve soyuna[24] sonsuz mülk olarak vereceğim. **16***Senin soyunu[25] yerin tozu kadar edeceğim; şöyle ki bir kimsenin yerin tozunu saymağa gücü yeterse senin soyun da sayılır. **17***Kalk bu ülkeyi enine boyuna dolaş; çünkü onu sana vereceğim" dedi. **18***Abram çadırını topladı ve gelip Hebron'da[26] olan Memra meşeliğinde yerleşerek orada[27] Rabb'e bir sunak inşa etti.

(1)B.12/9, **(2)**B.24/35, Mez.112/3, Sül.Mes.10/22, **(3)**B.12/8,9, **(4)**B.12/7,8, **(5)**Mez.116/17, **(6)**B.36/7, **(7)**B.26/7, **(8)**B.12/6, **(9)**I.Kor.6/7,**(10)**B.11/27ve31,Çıkş.2/31, Mez.133/1, Res.İşl. 7/26, **(11)**B.20/15,34/10, **(12)**Rom.12/18,İbr. 12/14,Yak.3/17, **(13)**B.19/17,Tes.34/3, Mez.107/34, **(14)**B.19/24 ve 25, **(15)**B.14/2 ve 8, 19/22, **(16)**B.2/10, İş.51/3, **(17)**B.19/29, **(18)**B.14/12, 19/1, II.Petr.2/7ve8,**(19)**B.18/20,Hez.16/49, II.Petr. 2/7 ve 8, **(20)**B.6/11, **(21)**11.Ayet, **(22)**B.28/14, **(23)**B.12/7, 15/18, 17/8, 24/7, 26/4, Sayl.34/12, Tes.34/4, Res.İşl.7/5, **(24)**II.Trhl.20/7, Mez.37/22 ve 29, 112/2,**(25)**B.15/5, 22/17, 26/4, 28/14, 32/12, Çıkş.32/13, Sayl.23/10,Tes.1/10,I.Krl.4/20, I.Trh.27/23, İş.48/19, Yerm.33/32, Rom.4/16, 17 ve 18, İbr.11/12, **(26)**B.35/27, 37/14, **(27)**B.14/13.

14. Bölüm: 1)Dört kralın beş kralla savaşması, 12)Lût'un esir alındıktan sonra Abram tarafından kurtulması, 18)Melkisedek'in Abram'a bereket okuması ve Abram'ın ona hediye vermesi, 22)Abram'ın yağmadan bir pay almayı istememesi.

1*Şinar[1] kralı Amrafel ve Ellesar kralı Aryok[(*)] ile Elam[2] kralı Kederlaomer ve Goyim kralı Tidal'ın günlerinde; **2***Sodom kralı Bera, Gomorra kralı Birşa, Adma[3] kralı Şinab, Seboim kralı Şemeber ve Bela; yani Soar[4] kralıyla savaştılar. **3***Bunların tümü Siddim deresinde; yani tuzlu[5] denizin yanında birleştiler. **4***Bunlar oniki yıl Kedorlaomer'i dinlemişlerdi[6] ve onüçüncü yılda baş kaldırdılar. **5***Ondördüncü yılda Kedorlaomer kendisiyle beraber olan krallarla gelip Aşterot-Karnaim'de[7] Refayîleri[8] ve Ham'da[9] Zuzîleri; Şava-Kıryatim'de[10] Emîleri, **6***Ve Horîleri[11] kendi dağları olan Seir'de çölün kenarındaki El-Paran'a[12] kadar vurdular. **7***Sonra geri dönüp Eyn-Mişpata; yani Kadeş'e gelerek Amelekîlerin tüm yerleşim yerlerini Hatsatson-Tamar'da[13] oturan Amor'ileri de vurdular. **8***Böylece Sodom kralı, Gomorra kralı, Edom beyi, Seboim beyi ve Bela; yani Soar kralı çıkıp Siddim deresinde onlarla; **9***Yani Elam kralı Kedarlaomer, Goyim kralı Tidal, Şinar kralı Amrafel, Ellesar kralı Aryok ile dört kral beş krala karşı savaşa dizildiler. **10***Siddim deresinde birçok Petrol[14] kuyuları bulunduğundan Sodom ve Gomorra kralları kaçarken oraya saplandı ve geri kalanlar da dağa[15] kaçtılar. **11***Düşmanları da Sodom[16] ve Gomorra'nın tüm ganimetlerini alıp gitti. **12***Ve Abram'ın kardeşinin[17] oğlu olup Sodom'da[18] yaşayan Lût'u da tüm mallarıyla alıp gittiler. **13***Bir kaçak gelerek İbranî Abram'a haber verdi. O da Eşkol'un[19] ve Aner'in kardeşi olan Amorî Mamre'nin meşeliğinde oturuyordu; bunlar[20] Abram ile sözleşmişlerdi. **14***Abram da kardeşinin[21] esir olduğunu işiterek evinde[22] doğup terbiye edilmiş olan üçyüzonsekiz adet hizmetçiyi çıkardı ve kralları[23] Dan'a kadar takip etti. **15***Kendisiyle köleleri gece boyunca bölük, bölük onlara saldırarakr[24] vurdular ve Şam'ın kuzeyinde olan Hobah'a kadar onları kovaladılar. **16***Sonra mallarının[25] tümünü geri alarak kardeşi Lût'u, malını, kadınlarını ve hizmetçilerini götürdü. **17***Abram[26] Kedorlaomer ve yoldaşları ile olan kralları kırıp geçirdikten sonra geri dönerken Sodom kralı, Şave deresine; yani kral[27] deresine onu karşılamağa[28] çıktı. **18***Ve Salem kralı[29] Melkisedek ekmek ile şarap çıkardı ve o, yüce Egemen Allah'ın[30] kâhini[31] olarak; **19***Ona şöyle bereket okudu: Abram, yer ile göğün egemeni[32] Allah tarafından kutlu olsun[33]. **20***Ve düşmanlarını eline teslim eden yüce[34] Egemen-Allah tarafından kutlu olsun, dedi. O da ona her şeyin[35] ondalığını verdi. **21***Sodom kralı Abram'a: -Hizmetçilerini bana ver ve mallar ile araç gereçleri de sen kendine al, dedi. **22***Abram da Sodom kralına doğru: -Yer ile göğün sahibi[36] olan yüce egemen, Allah-***Yehovah***'a[37] el mi kaldırdım ki? **23***Abram'ı ben zengin ettim demeyesin diye iplikten çarık bağına kadar senin hiçbir şeyini[38] almayacağım. **24***Ancak uşakların yediği ve benimle[39] beraber giden adamların; yani Aner ile Eşkol ve Memra'nın payları ayrı tutulsun. Onlar kendi paylarını alsınlar, dedi.

(1)B.10/10, 11/2, **(*)**Bak.Yud.1/7, **(2)**İş.11/11, **(3)**Tes.29/23, **(4)**B.19/22, **(5)**Sayl.34/12, Tes.3/17, Yeş.3/16, Mez.107/34, **(6)**B.9/26, **(7)**Yeş.12/4, 13/12, **(8)**B.15/20, Tes.3/11, **(9)**Tes.2/20, **(10)**Tes.2/10 ve 11, **(11)**Tes.2/12 ve 22, **(12)**B.21/21, Sayl.12/16, 13/3, **(13)**II.Trhl.20/2, **(14)**B.11/3, **(15)**B.19/17 ve 30, **(16)**Ayet 16 ve 21,**(17)**B.12/5, **(18)**B.13/12, **(19)**B.13/18, **(20)**24.Ayet, **(21)**B.13/8, **(22)**B.15/3, 17/12 ve 27, Vaiz 2/7, **(23)**Tes.34/1, Hakm.18/29, **(24)**İş.41/2 ve 3, **(25)**11 ve 12.Ayet, **(26)**İbr.7/1, **(27)**II.Sam.18/18, **(28)**Hakm.11/34, I.Sam.18/6, **(29)**İbr.7/1, **(30)**Mik.6/6, Res.İşl.16/17, **(31)**Mez.110/4, İbr.5/6, **(32)**22.Ayet, Mat.11/25, **(33)**Rut.3/10, II.Sam.2/5, **(34)**B.24/27, **(35)**İbr.7/4, **(36)**19.Ayet, B.21/33, **(37)**Çıkş.6/8, Dan.12/7, Vah.10/5 ve 6, **(38)**Bak Est.9/15 ve 16, **(39)**13. Ayet.

15. Bölüm: 1)Abram, Rabb'in sözüyle cesaretlenerek; 2)Soyu olmadığı için üzüntüsünü belli etmesi, 4)Ve Rabb'in ona olan lütfuyla vaadi, 6)Abram'ın iman ile olan iyi işleri, 7)Kenan ülkesinin ona bir işaret, 12)Ve bir rüya ile vaad edilmesi.

1* Bu olaydan sonra Abram'a rüyada[1] Rabb'in sözü gelip: -Ey Abram! Korkma[2] Ben senin sığınağınım[3] işlerin[4] çok büyük olacaktır" dedi. **2*** Abram: -Ya Rabb-***Yehovah***, bana ne vereceksin? Ben çocuksuz[5] gidiyorum ve evimin bakıcısı şu Şam'lı Eliezer'dir, dedi. **3*** Abram: -İşte bana döl*(çocuk)* vermediğinden evimde[6] doğmuş olan köle benim mirasçım olacaktır, dedi. **4*** Ve Rabbin sözü ona gelip: "Mirasçın bu olmayacaktır; ama senin[7] soyundan[*] olan kimse mirasçın olacaktır" dedi. **5*** Sonra onu dışarıya çıkarıp: -Şimdi göğe bak; sen yıldızları[8] sayabiliyorsan[9] onları say, diyerek ona: -Soyun[10] böyle olacaktır; dedi. **6*** Abram Rabbe iman[11] etti ve Rabb bunu ona doğruluk[12] saydı. **7*** Ona: -Bu ülkeyi[13] mirasın olmak üzere sana vermek için seni Kildanilerin[14] Ur kentinden çıkaran[15] ***Yehovah*** benim, dedi. **8*** O da: -Ya Rabb ***Yehovah***; bunu[16] miras alacağımı nereden bileyim? Dedi. **9*** Ve Rabb ona: -Benim için üç yıllık bir inek, üç yıllık bir keçi, üç yıllık bir koç ve bir kumru ile bir güvercin yavrusu al' dedi. **10*** O da bunların tümünü *"O"*nun için alarak onları[17] ortadan ikiye ayırdı ve herbir parçayı diğerinin karşısına koydu. Ama kuşları[18] ayırmadı. **11*** Cesetler üzerine yırtıcı kuşlar geldiğinde Abram onları kovdu. **12*** Güneş batarken Abram'ı ağır bir uyku[19] bastığında; işte üzerine büyük bir karanlık dehşeti düştü. **13*** O zaman Abram'a: -Anla ve bil ki soyun[20] kendilerinin olmayan bir ülkede yabancı olup onların halkına kölelik edecekler ve bunlar da onlara dörtyüz[21] yıl zulüm edecektir. **14*** Ama kölelik edecekleri milleti ben yargılayacağım[22] ve sonra birçok mallar[23] ile çıkacaklardır; **15*** Ve sen esenlikle[24] atalarının yanına gidecek[25] dolgun[26] yaşlılık günlerinde gömüleceksin. **16*** Dördüncü asırda[27] onlar buraya geri dönecekler; çünkü Amorîlerin[28] kötülüğü daha bitmemiştir[29] dedi. **17*** Güneş batıp karanlık olduğunda; işte dumanı çıkan bir ışık fırını ve bir meşale[30] o parçaların arasından geçti. **18*** O günde Rabb, Abram[31] ile '*Andetti*' bu ülkeyi Mısır nehrinden tâ büyük nehir olan Fırat[§] nehrine kadar; **19*** Yani Kenanlılar'ın, Kenizzîlerin ve Kadmonîlerin, **20*** Hititlerin, Perizzîlerin ve Refaîlerin, **21*** Amorîlerin, Kenanîlerin, Gergaşîlerin ve Yebusîlerin ülkesini senin[32] soyuna verdim' dedi.

(1) Dan.10/1, Res.İşl.10/10 ve 11, **(2)**B.26/24, Dan.10/12, Luk.1/13 ve 30, **(3)**Mez.3/3, 5/12, 84/11, 91/4, 119/114, **(4)**mez.16/5, 58/11, Sül.Mes. 11/18, **(5)**Res.İşl.7/5, **(6)**B.14/14, **(7)**II.Sam.7/12, 16/11, II.Trhl.32/21, **(*)**Veya: ***Senin sulbünden***. **(8)**Yerm.33/22, **(9)**Mez.147/4, **(10)**B.22/17, Çıkş.32/13, Tes.1/10, 10/22, I.Trhl.27/23, Rom.4/18, İbr.11/12, Bak B.13/16, **(11)**Rom.4/3,9ve22,Galt.3/6,Yab.2/23,**(12)**Mez.106/31, **(13)**Mez. 105/42 ve 44, Rom.4/13, **(14)**B.11/28 ve 31, **(15)**B.12/1, **(16)**Bak B.24/13 ve 14, Hak.6/17 ve 37, I.Sam.14/9 ve 10, II.Krl.20/8, Luk.1/18,**(17)**Yerm.34/18ve19,**(18)**Lev.1/17,**(19)**B.2/21, Eyp. 4/13,**(20)**Çıkş.12/4,Mez.105/23,Res.İşl.7/6,**(21)**Çıkş.1/11, Mez. 105/25, **(22)**Çıkş.6/6,Tes.6/22, **(23)**Çıkş.12/36, Mez.105/37, **(24)**Eyp.5/26,**(25)**Res.İşl.13/36,**(26)**B.25/8,**(27)**Çıkş.12/40, **(28)**I.Krl.21/26,**(29)**Dan.8/23,Mat.23/32,I.Selanik.2/16, **(30)**Yerm.34/18ve19,**(31)**B.24/7,**(§)Arz-ı Mevut**(vaad edilen topraklar), **(32)**B.12/7, 13/15, 26/4, Çıkş.23/31, Sayl.34/3, Tes.1/7, 11/24, 34/4, Yeş.1/4, I.Krl.4/21, II.Trhl.9/26, Nahm.9/8, Mez.105/11, İş.27/12.

16. Bölüm: 1)Saray'ın kısır olup cariyesi Hacer'i Abram'a vermesi, 4)Hacer'in kendi hanımını küçük düşürmesinden ötürü, çektiği acıdan kurtulması için kaçışı, 7)Onun melek tarafından geri gönderilip; 11)Doğacak oğlu için haber alması, 15)İsmail'in doğması.

1* Abram'ın karısı Saray'dan ona çocuk[1] olmuyordu. Saray'ın Hacer[2] adında Mısır'lı[3] bir hizmetçisi olduğundan; **2*** Abram'a: -İşte[4] Rabb beni doğurmaktan[5] yoksun kıldı, hizmetçimi[6] al belki ondan çocuğum olur, dedi. Abram da Saray'ın sözünü[7] dinledi. **3*** Böylece Abram, Kenan[8] ülkesinde on yıl yaşadıktan sonra onun karısı Saray, Mısırlı cariyesi Hacer'i alarak onu kendi kocası Abram'a eş olmak üzere verdi. **4*** O da Hacer'i aldığında hamile oldu. Ve hamile olduğunu anlayınca hanımına iyi gözle[9] bakmadı. **5*** Saray, Abram'a: -Bana olan acı senin üzerine olsun. Ben hizmetçimi senin koynuna verdikten sonra hamile olduğunu anlayınca bana iyi gözle bakmıyor. Seninle[10] benim aramda olan şeyi Rabb yargılasın, dedi. **6*** Abram[11] da Saray'a: -İşte[12] hizmetçin senin elindedir! Ona uygun gördüğünü yap. Dedi. Saray da onu sıkıştırdı ve kadın[13] da onun yüzünden kaçtı. **7*** Rabb'in meleği onu kırda bir su kaynağı yanında; yani Şur[14] yolunda[15] olan kaynağın yanında buldu: **8*** -Ey Saray'ın hizmetçisi Hacer! Nereden gelip nereye gidiyorsun? Dedi. O da ona: -Hanımım Saray'ın yüzünden kaçıyorum, dedi. **9*** Rabbin Meleği ona: -Hanımının yanına dön ve onun elinin[16] altında başını eğ', dedi. **10*** Ve Rabbin Meleği ona: -Soyunu[17] sayılamayacak kadar çok çoğaltacağım, dedi. **11*** Ve Rabbin Meleği ona: -İşte sen hamilesin ve bir oğul doğuracaksın. Ona İsmail[18] adını vereceksin. Çünkü Rabb sana olan sıkıntıyı biliyor, dedi. **12*** O[19] yabani bir adam olup onun eli herkese karşı ve herkesin eli de ona karşı olacak;

kendisi[20] de tüm kardeşlerinin önünde oturacaktır, dedi. **13***Böylece kadın kendisiyle konuşan Rab'bin adına dua ederek: "*Rüyetimin*[*] *İlâhı Sen'sin*' dedi. Çünkü rüyetimden sonra daha burada görüyor[+] muyum? **14***Bundan böyle o kuyuya *Beer-Lahay-Roi*[21] kuyusu adı verildi. İşte o Kadeş[22] ile Bered arasındadır. **15***Ve Hacer'den[23] Abram'a bir oğul olup, Abram da kendine Hacer'den doğan oğlana İsmail adını verdi. **16***Hacer'den Abram'a İsmail doğduğu[24] zaman Abram seksen altı yaşındaydı.

(1)B.15/2 ve 3, **(2)**Galt.4/24, (3)B.21/9, **(4)**B.30/3, **(5)**B.20/18, 30/2, I.Sam.1/5 ve 6, **(6)**B.30/3 ve 9, **(7)**B.3/17, **(8)**B.12/5, **(9)**II.Sam.6/16, Sül.Mes.30/21 ve 23, **(10)**B.31/53, I.Sam.24/12, **(11)**Sül.Mes.15/1, I.Petr.3/7,**(12)**Eyp.2/6, Mez.106/41 ve 42, Yerm.38/5,**(13)**Çıkş.2/15,**(14)**Çıkş.15/22,**(15)**B.25/18, **(16)**Tit.2/9, I.Petr.2/18, **(17)**B.17/20, 21/18, 25/12, **(18)**B.17/19, Mat.1/21,Luk.1/13ve31,**(19)**B.21/20,**(20)**B.25/18, **(+):*Görmekliğimden***, **(21)**B.24/62, 25/11, **(22)**Sayl.13/26, **(23)**Galt.4/22, **(24)**11.Ayet, **(*)**: Rüya, görüm.

17. Bölüm: 1)And'ın(Âhdin) sabit olması, 5)Abram'ın adının İbrahim'e değiştirilmesi, 10)Saray adının Sara ismine değişmesi, 17)Vaad edilen mirasçı İshak, 23)İbrahim ile İsmail'in hitan(**Sünnet**) olması.

1*Abram doksan dokuz yaşındayken Rabb, Abram'a[1] görünüp ona: 'Ben[2] Kadîr olan Allah'ım; önümde[3] yürü ve doğru[4] ol. **2***Ve ben de benimle senin aranda olan andımı anıp seni çok[5] çoğaltacağım' dedi. **3***O zaman Abram yüzüstü[6] yere kapandı ve Allah onunla konuşarak dedi ki: **4***'İşte seninle benim Andım budur: Sen[7] birçok milletlerin babası olacaksın; **5***Ve bundan böyle adına Abram denilmeyecek; ben seni[8] birçok milletlere baba yaptığım için adın İbrahim[9] olacaktır' dedi. **6***"Seni çok verimli kılacak ve senden[10] milletler çıkaracağım. Senden[11] krallar çıkacaktır. **7***Ben seni[12] ve senden[13] sonra soyunun Allah'ı olmak için; benimle senin aranda, senden sonra kendi asırlarında ve soyunun arasında *'Sonsuzluk Andı'* olmak üzere sözümü[14] değiştirmem. **8***Gurbet diyarını[15] yani tüm Kenan ülkesini sonsuzluk mülkü olarak sana[16] ve senden sonraki soyuna verip onların[17] Allah'ı olacağım." **9***Ve Allah İbrahime dedi: -Sen ve senden sonraki soyun kendi asırlarında andımı tutasınız. **10***Benimle sizin aranızda ve senden sonra soyun arasında tutacağınız andım budur ki, sizden[18] her erkek sünnet olunsun. **11***Böylece gulfenizi sünnet ediniz ve bu da benimle sizin aranızda olan andın[19] bir işareti olsun. **12***Kuşaklarınızca sizden sekiz günlük olan her erkek çocuk; gerek evinizde doğmuş olsun ve gerek soyunuzdan olmayıp para ile bir yabancıdan satın alınmış olsun, sünnet[20] olunsun. **13***Evinde doğmuş veya paranla alınmış olsun, özellikle sünnet edilecektir. Bu da bedeninizde *'Sonsuzluk Andı'* olmak üzere benim *'Andım*' olacaktır. **14***Ve gulfesinde sünnet buyruğu yerine getirilmemiş sünnetsiz bir erkek bulunursa; o kişi andımı tutmamış olacağından kendi[21] halkından atılacaktır, dedi. **15***Ve Allah İbrahim'e: "Eşin Saray'ın adını Saray deme. Çünkü onun adı Sara olacaktır, **16***Ben onu bereketleyecek o[22] da bana bir oğul verecek ve onu bereketleyeceğim. Şöyle ki milletlerin[23] annesi olup ondan halklar ve krallar çıkacaktır" dedi. **17***O zaman İbrahim yüzüstü yere kapaklanarak güldü[24] ve kendi yüreğinde: Yüz yaşında olanın çocuğu olur mu? Ve doksan yaşında olan Sara'nın hiç çocuğu olur mu? Dedi. **18***Ve İbrahim Allah'a: -Bak işte İsmail! O senin önünde yaşasın, dedi. **19***Allah: -Kuşkusuz eşin Sara'dan[25] sana bir oğul olacak ve ona İshak adını vereceksin. Ben de '*Sonsuzluk Andı*' olmak üzere sözümü onun ile ve ondan sonraki soyu ile değişmez kılacağım. **20***İsmail için de seni dinleyecek ve işte onu bereketleyeceğim. Onu verimli kılacak ve çok çoğaltacağım[26]. O, oniki beyin[27] babası olacak, Ben de onu[28] büyük bir millet yapacağım. **21***Ama gelecek yıl bu zaman Sara'dan[29] sana doğacak İshak ile Andımı değişmez kılacağım, dedi. **22***Allah, İbrahim ile konuşmasını kestikten sonra onun yanından yükseldi. **23***İbrahim de hemen o günde kendi oğlu İsmail'i, evinde doğanların tümünü ve parayla satın aldıklarının tümünü; yani kendi ev halkından her erkeği alıp Allah'ın kendisine buyurduğu gibi sünnet etti. **24***İbrahim sünnet olduğunda doksan dokuz yaşındaydı. **25***Oğlu İsmail sünnet olduğunda on üç yaşındaydı. **26***Aynı günde İbrahim ve oğlu İsmail sünnet oldu. **27***Evinde[30] doğmuş olanlar ve yabancılardan parayla satın alınmış olanlar; tüm ev halkı olmak üzere kendisiyle beraber sünnet oldular.

(1)B.12/1, **(2)**B.28/3, 35/11, Çık.6/3, Tes.10/17, **(3)**B.5/22, 48/15, I.Krl.2/4, 8/25, II.Krl.20/3, **(4)**B.6/9, Tes.18/13, Eyp.1/1, Mat.5/48, **(5)**B.12/2, 13/16, 22/17, **(6)**17.Ayet, **(7)**Rom.4/11, 12 ve 16, Galt.3/29, **(8)**Rom.4/17, **(9)**Nahm.9/7, **(10)**B.35/11, **(11)**16.Ayet, B.35/11, Mat.1/6 ve diğ., **(12)**B.26/14, 28/13, İbr.11/16,**(13)**Rom.9/8,**(14)**Galt.3/17,**(15)**B.23/4,28/4, **(16)**B.12/7, 13/15, Mez.105/9 ve 11, **(17)**Çıkş.6/7, Lev.26/12, Tes.4/37, 14/2, 26/17, 29/13, **(18)**Res.İşl.7/8, **(19)**Res.İşl.7/8, Rom.4/11,**(20)**Lev.12/3,Luk.2/21,Yuh.7/22,Filp.3/5, **(21)**Çıkş. 4/24,**(22)**B.18/10,**(23)**B.35/11, Galt.4/31, I.Petr.3/6, **(24)**B.18/12, 21/6, **(25)**B.18/10, 21/2, Galt.4/28, **(26)**B.16/10, **(27)**B.25/12 ve 16, **(28)**B.21/18, **(29)**B.21/2, **(30)**B.18/19.

18. Bölüm: 1)İbrahim'in üç Meleği kabul etmesi,

9)Sara'nın gelmesi ve müjdelenmesi, 17)Sodom'un yok edileceğinin İbrahim'e bildirilmesi, 23)Sodomlular için yalvarışı.

1* Rabb ona Memra[1] meşeliğinde göründü. İbrahim günün en sıcak zamanı çadırın kapısında otururken. **2*** Gözlerini[2] kaldırıp baktığında işte karşısında üç kişi duruyordu. Onları[3] görür görmez çadır kapısından karşılamağa koşarak yere kadar eğildi: **3*** -Efendim; şimdi gözünde lütfa eriştimse, lütfen kulunu geçme. **4*** Lütfen, sana biraz[4] su getirilsin ve ayaklarınızı yıkayıp ağaç altında dinleniniz. **5*** Ben de biraz[5] ekmek getireyim ve yüreğiniz[6] güçlendikten sonra gidiniz. Çünkü kulunuzun[7] yanına bunun için gelmişsiniz, dedi. Onlar da: -Söylediğin gibi yap, dediler. **6*** O zaman İbrahim çadıra Sara'nın yanına koşup: -Üç ölçek saf un yoğur ve çabucak pide yap, dedi. **7*** Sonra İbrahim sığır sürüsüne koşup körpe, iyi bir buzağıyı aldı, sonra onu hizmetçisine verdi; o da onu çabucak hazırladı. **8*** İbrahim tereyağı[8] süt ve hazırlamış olduğu buzağıyı alarak önlerine koydu ve kendisi de ağacın altında yanlarında durdu. Onlar da yediler. **9*** Ona: -Karın Sara nerededir? Dediklerinde: -İşte çadırdadır[9] dedi. **10*** Rabb da: -Yine gelecek[10] yıl sana[11] geri geleceğim ve eşin Sara'nın[12] bir oğlu olacaktır, dedi. **11*** Ve İbrahim[13]: -Sara çok yaşlı ve artık adetten[14] kesilmiştir. **12*** Sara da içinden[15] gülerek: 'Ben yaşlandıktan[16] sonra mı lütfa ereceğim? Zaten efendim[17] de yaşlanmıştır' dedi. **13*** Ve Rabb, İbrahime söyleyerek: -Sara: 'Ben yaşlandıktan sonra gerçekten doğuracak mıyım' diyerek niçin güldü? **14*** Rabb'in[18] yapamıyacağı birşey var mıdır? Gelecek sene aynı[19] günlerde geri geleceğim ve Sara'nın bir oğlu olacaktır', dedi. **15*** Sara da korkudan ötürü: -Ben gülmedim, diyerek yalanlarken; Rabb da: -Hayır güldün' dedi. **16*** Sonra o adamlar oradan kalkıp Sodom yönüne gittiler ve İbrahim de yollatmak[20] için onlarla beraber gitti. **17*** Ve Rabb: -Ben yapacağım[21] şeyi İbrahim'den saklayacak mıyım? **18*** Çünkü İbrahim mutlaka büyük ve güçlü bir millet olacak ve dünyanın tüm milletleri onda kutlu[22] kılınacaktır. **19*** Çünkü ben bunu biliyorum ki, kendinden sonra olacak çocuklarına[23] ve evine anlatacak; onlar da doğruyu ve gerçeği yapmak için Rabb'in yollarını gözeteceklerdir. Tâ ki; Rabb, İbrahim'e söylediğini yerine getirsin' dedi. **20*** Rabb, Sodom[24] ve Gomorra'nın sesi çoğalıp onların günahı çok büyük olduğu için; **21*** 'Şimdi inelim[25] ve bana gelen feryada göre hareket edip etmediklerini göreyim ve etmediler ise bileyim[26]' dedi. **22*** O adamlar oradan dönüp Sodom'a[27] doğru hareket ettiler. İbrahim ise daha Rabb'in önünde[28] duruyordu. **23*** O zaman İbrahim yaklaşıp[29]: -Doğruyu[30] eğri ile beraber yok edecek misin? **24*** Belki[31] kentin içinde elli doğru kişi bulunur. Şimdi içinde bulunan elli iyi kişi için bağışlamaz ve o yeri yok mu edersin? **25*** Sakın ki sen böyle bir şey yapmayasın. Sen doğruyu eğri ile öldürür müsün? Doğru[32] eğri için ölmesin. Haşa! Sende tüm[33] dünyanın yargısı adaletle olmayacak mı? **26*** Ve Rabb: -Eğer[34] Sodom'da kentin içinde elli doğru kişi bulursam onlar için tüm bölgeyi bağışlarım, dedi. **27*** İbrahim de şöyle yanıtladı: -İşte şimdi ben toprak[35] ve kül iken efendim ile tartışmaya[36] başladım. **28*** Eğer elli doğru kişiden beş kişi eksik olsa; o beş kişi için kenti yok edecek misin? Dedi. O da: -Eğer orada kırk beş doğru kişi bulursam, yok etmem, dedi. **29*** Ve yine ona söyleyerek: -Belki orada kırk kişi bulunur, dedi. Rabb da:'O kırk kişi için de etmem, dedi. **30*** İbrahim: -Efendim öfkeye kapılmasın ve söyleyeyim. Belki orada otuz kişi bulunur, dedi. Rabb da: 'Eğer orada otuz bulursam da etmem, dedi. **31*** Sonra: -İşte şimdi efendim ile tartışıyorum; belki orada yirmi kişi bulunur, dediğinde: -O yirmi kişi için de yok etmem, dedi. **32*** Yine İbrahim: -Efendim[37] öfkelenmesin; ancak bir kez daha diyeceğim. Belki orada on kişi bulunur, dedi. Rabb[38] da: -On kişi için de yok etmem, dedi. **33*** Ve o zaman Rabb, İbrahimle olan konuşmasına son verip gitti. İbrahim de tekrar eski yerine geri döndü.

(1)B.13/18, 14/13, **(2)**İbr.13/2, **(3)**B.19/1, I.Petr.4/9, **(4)**B.19/2, 43/24, **(5)**Hakm.6/18, 13/15, **(6)**Hakm.19/5, Mez.104/15, **(7)**B.19/8,33/10, **(8)**B.19/3, **(9)**B.24/67, **(10)**II.Krl.4/16, **(11)**Ayet 14, **(12)**B.17/19 ve 21, 21/2, Rom.9/9, **(13)**B.17/17, Rom.4/19, İbr.11/11,12ve19,**(14)**B.31/35,**(15)**B.17/17, **(16)**Luk 1/18, **(17)** I.Petr.3/6,**(18)**Yerm.32/17, Zek.8/6, Mat.3/9, 19/26, Luk.1/37, **(19)**B.17/21,10.Ayet,II.Krl. 4/16,**(20)**Rom. 15/24,III. Yuh.6, **(21)** Mez.25/14,Ams.3/7, Yuh.15/15, **(22)**B. 12/3,22/18, Res.İşl.3/25, Galt.3/8, **(23)**Tes.4/9 ve 10, 6/7, Yeş.24/15, Efs.6/4, **(24)**B.4/10, 19/13,Yakb.5/4,**(25)**B.11/5,Çıkş.3/8,**(26)**Tes.8/2, 13/3, Yeş.22/22, Luk.16/15, II.Kor.11/11, **(27)**B.19/1, **(28)**1.Ayet, **(29)**İbr.10/22, **(30)**Sayl.16/22,II.Krl.24/17,**(31)**Yerm.5/1,**(32)**Eyp.8/20, İş.3/10, 11,**(33)**Eyp.8/3,34/17,Mez.58/11,94/2,Rom.3/6,**(34)**Yerm. 5/1,Hez.22/30, **(35)**B. 3/19, Eyp.4/19, Vaiz 12/7, I.Kor.15/47 ve 48, II.Kor.5/1, **(36)**Luk.18/1, **(37)**Hakm. 6/39, **(38)**Yak.5/16.

19. Bölüm: 1)Lût'un iki Meleği kabul etmesi, 4)Günahkâr Sodomlular'ın kör edilmeleri, 12)Lût'un Sodom'dan kurtulması, 17)Dağa kaçmak üzereyken Soar'a sığınmak için izin istemesi, 24)Sodom ve Gomorra'nın yok edilmesi, 26)Lût'un karısının tuz direğine değiştirilmesi, 30)Lût'un kendi kızlarıyla beraber bir mağarada yaşaması, 31)Moab ile Ammon'un karşı birer bey olarak doğumları.

1* O[1] iki Melek akşam vakti Sodom'a geldiler.

Lût da Sodom kapısında oturuyordu. Ve Lût[2] onları görünce karşılayıp; yüzünü yere kadar eğerek: **2***-Efendiler lütfen kulunuzun[3] evine dönüp bu gece kalın ve ayaklarınızı[4] yıkayın. Sabah olunca da erkenden kalkarak yolunuza gidin, dedi. Onlar da: 'Hayır; gece[5] sokakta kalırız' dediler. **3***Ama onlara çok üsteledikten sonra onlar da onun yanına eve girdiler. O da onlara ziyafet[6] düzenleyerek '*Fıtır'(mayasız)* pide pişirdi ve yediler. **4***Onlar yatmadan önce kentin adamları; yani Sodom'un adamları; gencinden yaşlısına kadar tüm halk her yandan evi kuşattılar. **5***Sonra Lût'u[7] çağırarak: -Bu gece yanına gelen adamlar nerededir? Onları[8] yanımıza çıkar ve onlarla[9] yatalım, dediler. **6***Lût[10] da yanlarına kapıya kadar çıkarak arkasından kapıyı kapattı. **7***Ve onlara: -Ey kardeşlerim! Yalvarırım kötülük yapmayın. **8***İşte benim[11] erkek bilmemiş iki kızım var. Onları size çıkarayım da gözünüze hoş geleni yapın; ama bu adamlara birşey yapmayın. Çünkü damımın[12] altına bunun için girdiler, dedi. **9***Ama onlar: -Geri çekil! Hem bu adam[13] misafir gelmişken kendisini[14] yetkin kılıyor. Yoksa şimdi sana onlardan daha çok kötülük ederiz, diyerek adamı; yani Lût'u daha çok sıkıştırarak kapıyı kırmaya giriştiler. **10***Ama o adamlar ellerini uzatıp Lût'u evin içine yanlarına çekerek kapıyı kapadılar. **11***Ve sonra evin[15] kapısında olan adamları küçükten büyüğüne dek kör ettiler. Şöyle ki kapıyı bulmaya bile çaresiz kaldılar. **12***O adamlar Lût'a karşı: -Burada daha kimin var? Damadınla oğullarını, kızlarını ve kentte her kimin varsa bu yerden[16] çıkar. **13***Çünkü biz bu yeri yok edeceğiz. Onların bağırışları[17] Rabb'in önünde büyük olduğundan; Rabb[18] onları yok etmek için bizi gönderdi, dediler. **14***O zaman Lût gidip kızlarını[19] alan damatlarıyla konuştu ve: - Kalkın[20] bu yerden çıkın; çünkü Rabb bu kenti yok edecektir, dedi. Ama bu onlara bir şaka[21] gibi geldi. **15***Sabahleyin Melekler: -Kalk[22] eşini ve yanındaki iki kızını al ki, kentin kötülüğüyle yok olmayasın, dediler ve Lût'u uyardılar. **16***O oyalanırken Rabb ona acıdığı için[23] o adamlar; onu ve karısıyla iki kızının ellerinden tutarak onları çıkardılar[24] ve kentin dışına bıraktılar. **17***Onları dışarı çıkardıklarında ona: -Yaşamak[25] istiyorsan kaç ve ardına[26] bakma; bozkırın hiçbir yerinde oyalanma, dağa kaç ki ölmeyesin, dediler. **18***Lût onlara: -Hayır[27] efendim; **19***İşte kulun senin gözünde lütfa erişmiştir. Benim yaşamım uğruna bana lütfettin; ama benim dağa kaçmaya gücüm kalmadı, sakın bela bana yetişip de ölmeyeyim. **20***Bak oraya kaçmak için olan bu kent yakın ve küçüktür; şimdi yalvarıyorum oraya sığınayım. Küçük değil midir? Yaşamım kurtulur, dedi. **21***Ve ona: -Senin dediğin bu kenti yıkmamak için olan yakarışını[28] kabul ettim. **22***Çabuk oraya kaç; çünkü sen oraya erişmeden[29] ben birşey yapamam, dedi ve bu kente[30] Soar adı verildi. **23***Güneş yeryüzüne doğduğunda Lût Soar'a girdi. **24***O zaman Rabb[31] Sodom ve Gomorra üzerine Rabb tarafından gökten kükürt ve ateş yağdırarak, **25***O kentleri ve tüm bölgeyi; o kentlerin tüm insanlarını yerin bitkileriyle[32] yok etti. **26***Bir ara Lût'un karısı da onun arkasında olarak geriye baktığında bir tuz[33] direği oldu. **27***Ve İbrahim sabah erkenden kalkarak Rabb'in önünde[34] durduğu yere geldi. **28***Sodom ve Gomorra'ya, kentin her tarafına baktığında o yerden fırın[35] dumanı gibi bir duman çıktığına tanık oldu. **29***Böylece Allah o bölgenin kentlerini yok ettiğinde; Allah, İbrahimi[36] anımsayıp Lût'un yaşadığı kentleri yok ettiğinde, Lût'u o yıkımın arasından çıkardı. **30***Lût Soar'dan çıkıp iki kızıyla beraber bir dağda[37] yaşamaya başladı; çünkü Soar'da yaşamaktan çekinip iki kızıyla beraber bir mağarada oturdu. **31***Ve bir gün büyük kız küçüğe: -Babamız yaşlı oldu; yerde tüm[38] dünyanın kuralına göre bizimle yatacak bir erkek de yok. **32***Gel babamıza şarap içirip onun ile yatarak babamızdan[39] soy çıkaralım, dedi. **33***O gece babalarına şarap içirerek büyük kız gidip babasıyla yattı. O da onun yatıp kalktığını bilmedi. **34***Ve ertesi gün büyük kız küçüğe: -İşte ben dün gece babamla yattım. Bu gece yine ona şarap içirelim ve sen de gel ve onunla yat; babamızdan soy çıkaralım, dedi. **35***O gece de babalarına şarap içirdiler ve küçük kız kalkıp onunla yattı. Lût da onun yatıp kalktığını bilmedi. **36***Böylece Lût'un iki kızı babalarından hamile oldular. **37***Sonunda büyük kız bir oğul doğurarak ona Moab adını verdi. Bu güne değin Moablılar'ın[40] atası odur. **38***Ve küçük kız da bir oğul doğurup ona Ben-Ammi adını verdi. Bu güne değin Ammonîler'in[41] babası odur.

(1)B.18/22,**(2)**B.18/1vediğ.,**(3)**İbr.13/2,**(4)**B.18/4,**(5)**Bak Luk. 24/28, **(6)**B.18/8, **(7)**İş.3/9, **(8)**Hakm.19/22, **(9)**B.4/1, Rom.1/24 ve 27, Yahd.7, **(10)**Hak.19/23, **(11)**Bak Hak.19/24, **(12)**Bak B.18/5, **(13)**II.Petr.2/7 ve 8,**(14)**Çıkş.2/14, **(15)**Bak II.Krl.6/18, Res.İşl.13/11,**(16)**B.7/1,II.Petr.2/7ve9,**(17)**B.18/20, **(18)**I.Trhl. 21/15,**(19)**Mat.1/18,**(20)**Sayl.16/21ve45,**(21)**Çıkş.9/21,Luk. 17/28, 24/11, **(22)**Sayl.16/24 ve 26, Vah.18/4, **(23)**Luk.18/13, Rom.9/15 ve 16, **(24)**Mez.34/22, **(25)**I.Krl.19/2 ve 3, **(26)**26. Ayet, Mat.24/16 ve 17, 18, Luk.9/62, Filp.3/13, 14, **(27)**Res.İşl .10/14, **(28)**Eyp.42/8ve9,Mez.145/19, **(29)**Bak B.32/25ve 26, Çıkş.32/10,Tes.9/14,Mark.6/5,**(30)**B.13/10,14/2, **(31)**Tes.29/23, İş.13/19,Yerm.20/16,50/40,Hezk.16/49ve50, Hoş.11/8, Amos

4/11,Sef.2/9,Luk.17/29,II.Petr.2/6,Yahod.7, **(32)**B.14/3,Mez. 107/24, **(33)**Luk.17/32,**(34)**B.18/22, **(35)**Vah.18/9, **(36)**B.8/1, 18/23, **(37)**17.ve19.Ayetler, **(38)**B.16/2ve4,38/8ve9,Tes.25/5, **(39)**Mark. 12/19, **(40)**Tes.2/9, **(41)**Tes.2/19.

20. Bölüm: 1)İbrahim'in Gerar'da oturması, 2)Karısı için olan hilesi, 3)Abimeleğin Sara'yı alması ve Allah tarafından azarlanması, 9)Onun İbrahim'e ve Sara'ya hediyeler bağışlayarak suçsuz kılması ve Sara'yı geri vermesi, 17)İbrahim'in duasıyla Abimelek ve evinin kurtulması.

1* İbrahim[1] oradan güney yönüne giderek Kadeş ile[2] Şur arasında dolaşıp Gerar'da[3] oturdu. **2*** İbrahim kendi karısı Sara için: -Bu benim kızkardeşimdir[4] dedi. Gerar kralı Abimelek de Sara'yı[5] aldı. **3*** Ama Allah[6] Abimelek'e gece[7] rüyasında gelip ona: -İşte aldığın kadın yüzünden öleceksin[8] çünkü o bir erkeğin helalidir, dedi. **4*** Abimelek ise henüz kadınla yatmamış olduğundan:-Ya Rabb[9] doğru bir kavmi de öldürecek misin? **5*** O bana:'Bu kızkardeşimdir' demedi mi? Kendisi de 'O benim erkek kardeşimdir' dedi. Ben de[10] bu şeyi temiz yürekle ve temiz elle yaptım, dedi. **6*** Ve Allah ona rüyada: -Ben de bu şeyi temiz yürekle yaptığını bildim de seni ona dokunmağa bırakmadım ve böylece Bana[11] günah[12] etmekten korudum. **7*** Şimdi bu adamın karısını geri ver; çünkü o[13] peygamber olduğundan senin için dua edecek ve sen de yaşayacaksın. Eğer geri vermezsen sen ve senin halkının[14] tümünü kesinlikle yok ederiz[15] bilmiş ol, dedi. **8*** Bundan sonra Abimelek sabah erkenden kalktı, hizmetçilerinin tümünü çağırdı ve bu olanların tümünü onlara anlattı. O adamlar da çok korktular. **9*** Ve Abimelek, İbrahimi çağırıp ona doğru: -Bize bu yaptığın nedir? Ben sana ne suç işledim ki, benim[16] ve ülkem üzerine büyük günaha davetiye çıkardın ve bana uygun(17) olmayacak olan işler yaptın. **10*** Ve Abimelek İbrahim'e: -Ne gördün de bu işi işledin? Dedi. **11*** İbrahim de dedi ki: -Burada(18) tabi ki Allah korkusu yoktur ve eşimden(19) ötürü beni öldürürler diye düşündüm. **12*** Zaten bu babamın kızı(20) kızkardeşimdir; ama annemin kızı olmadığından benim karım olmuştur. **13*** Allah(21) beni babamın evinden gurbete çıkardığı zaman, onun için bana yapacağın lütuf bu olsun. Gideceğimiz her yerde benim için 'Kardeşimdir'(22) diyesin, dedim. **14*** O zaman Abimelek koyun(23) sığır, köle ve cariyeler alarak İbrahim'e hediye etti ve karısı Sara'yı geri verdi. **15*** Ve Abimelek:-İşte ülkem(24) önündedir. Beğendiğin yerde yaşa, dedi. **16*** Sara'ya doğru da: -İşte kardeşine bin(25) parça gümüş verdim; bu tüm seninle olanların hepsinin gözünde, sana[26] göz örtüsü olsun[27] dedi ve böylece Sara'yı temiz kıldı. **17*** İbrahim de Allah'a[28] dua etti ve Allah Abimelek'e ve karısıyla cariyelerine iyilik vererek çocukları oldu. **18*** Çünkü; Rabb, İbrahim'in karısı Sara yüzünden Abimelek'in[29] ev halkının herbirinin rahmini kapamıştı.

(1)B.18/1,**(2)**B.16/7ve14,**(3)**B.26/6,**(4)**B.12/13, 26/7, **(5)**B.12/15, **(6)**Mez.105/14, **(7)**Eyp.33/15, **(8)**7.Ayet, **(9)**B.18/23, 18.Ayet, **(10)**II.Krl.20/3, II.Krl.1/12, **(11)**B.39/9, Lev.6/2, Mez.51/4, **(12)**B.31/7, 35/5, Çıkş.34/24, I.Sam.25/26 ve 34, **(13)**I.Sam.7/5, II.Krl.5/11,Eyp.42/8,Yakb.5/14,15,I.Yuh.5/16, **(14)**Sayl.16/32 ve33,**(15)**B.2/17,**(16)**B.26/10,Çıkş.32/21, Yeş. 7/25, **(17)**B.34/7, **(18)**B.42/18, Mez.36/1, Sül.Mes.16/6, **(19)**B.12/12, 26/7, **(20)**Bak B.11/29, **(21)**B.12/1,9 ve 11, İbr.11/8, **(22)**B.12/13, **(23)**B.12/16, **(24)**B.13/9, **(25)**5.Ayet, **(26)**B.26/11, **(27)**B.24/65, **(28)**Eyp.42/9 ve 10, **(29)**B.12/17.

21. Bölüm: 1)İshak'ın doğması, 4)Onun sünneti, 6)Sara'nın sevinci, 9)Hacer ile İsmail'in kovulması, 15)Hacer'in sıkıntısı ve Melek tarafından avutulması, 22)İbrahim'in Abimelek ile Beer-Şeba'da sözleşmeleri.

1* Rabb söz verdiği gibi Sara'yı ziyaret[1] etti ve Rabb[2] buyurduğu gibi Sara'ya yerine getirdi. **2*** Sara hamile[3] olup ondan İbrahim'in yaşlılığında Allah'ın ona dediği zamanda[4] bir oğlu oldu. **3*** İbrahim kendine doğan; yani Sara'dan kendisine olan oğluna[5] İshak(+) adını verdi. **4*** Ve İbrahim, Allah'ın[6] kendisine emrettiği gibi oğlu İshak'ı sekiz günlükken sünnet[7] etti. **5*** İbrahim[8] oğlu İshak doğduğunda yüz yaşında idi. **6*** Sara: -Allah bana gülmek[9] sebebi verdi ve bunu her duyan benimle[10] beraber gülecektir, dedi. **7*** İbrahim'e kim derdi ki: 'Sara çocuklar emzirecek'; ama yaşlı olduğu[11] halde benden onun bir oğlu oldu, dedi. **8*** Çocuk büyüdüğünde sütten kesildi ve İbrahim İshak'ın sütten kesildiği günde büyük bir şölen düzenledi. **9*** Sara, İbrahim'in Mısırlı[12] Hacer'den olan[13] oğlunun gülümsediğini[14] gördüğünde; **10*** İbrahim'e: -Bu kadın[15] ile oğlunu kov. Çünkü; bu cariyenin oğlu benim oğlum İshak ile mirası bölüşmeyecektir, dedi. **11*** Ve bu şey oğlundan[16] ötürü İbrahim'in çok gücüne gitti. **12*** Ama Allah, İbrahim'e şöyle dedi: -Çocuk ve cariyen için bu konu gücüne gitmesin. Sara'nın sana söylediği sözlerin tümüne uy; çünkü senin[17] soyun İshak ile anılacaktır. **13*** Ve cariyenin oğlunu da senin soyun olduğu için bir millet[18] edeceğim, dedi. **14*** İbrahim de sabahleyin erkenden kalkarak ekmek ve bir tulum su alıp Hacer'in omuzuna koydu ve çocuğa da verip onu gönderdi[19]. Hacer de gidip Beer-Şeba yörelerinde dolaşıyordu. **15*** Tulumda su tükendiğinde çocuğu bir çalı altında bırakıp; **16*** Çocuğun ölümünü

görmeyeyim diyerek gidip bir ok atımı uzaklıkta karşıda oturdu ve orada yüksek sesle ağladı. **17***Allah çocuğun sesini[20] duyduğundan, Allah'ın Meleği gökten Hacer'e seslenip ona: 'Ey Hacer! Sana ne oldu? Korkma; çünkü Allah çocuğun bulunduğu yerden sesini duydu. **18***Kalk çocuğu kaldır ve elinle ona yardım et. Çünkü onu büyük[21] bir millet edeceğim' dedi. **19***Allah onun[22] gözlerini açtı ve o bir su kuyusu görüp oraya gitti; tulumu su ile doldurarak çocuğa içirdi. **20***Allah çocukla[23] idi. O da büyüyüp kırlarda yaşayarak okçu[24] oldu. **21***Paran kırlarında yaşadı ve annesi ona Mısır'dan[25] bir eş aldı. **22***O zaman da Abimelek ve[26] başkumandanı Fikol, İbrahim ile konuşarak: -Allah[27] her yaptığın şeyde seninledir. **23***Ve şimdi burada bana Allah hakkı[28] için yemin et ki, bana çocuklarıma ve soyuma birşey yapmayarak, bu misafir olduğun ülkede sana gösterdiğim misafirperverlik ile bana davranacaksın, dedi. **24***İbrahim de: -Yemin ediyorum, dedi. **25***İbrahim, Abimelek'in kölelerinin zorla[29] aldıkları su kuyusundan ötürü Abimelek'i azarladı. **26***Abimelek de: -Bunu kimin yaptığını bilmiyorum ve sen de bana bildirmedin ve ben de bugüne dek duymamıştım, dedi. **27***O zaman İbrahim, koyunlar ve sığırları alarak Abimelek'e verdi ve aralarında söz[30] kestiler. **28***İbrahim koyunlardan yedi dişi kuzuyu ayırmıştı; **29***Bunun üzerine Abimelek İbrahim'e: -Bu[31] ayırdığın yedi dişi kuzu da nedir? Diye sorduğunda; **30***İbrahim: -Bu kuyuyu[32] benim kazmış olduğuma, benim için tanıklık olmak üzere; bu yedi dişi kuzuyu elimden alasın, dedi. **31***Ve ikisi orada yemin ettiklerinden ötürü o yere[33] Beer-Şeba[*] adını verdiler. **32***Beer-Şeba'da söz kestikten sonra Abimelek ile başkumandanı Fikol kalkıp Filistinlilerin ülkesine geri döndüler. **33***İbrahim ise Beer-Şeba'da ağaçlar dikip orada Sonsuzluk[34] İlâhı olan ***Yehovah***'ın adına[35] dua etti. **34***İbrahim Filistinlilerin ülkesinde uzun zaman misafir oldu.

(1)I.Sam.2/21, **(2)**B.17/19, 18/10 ve 14, Galt.4/23 ve 28, **(3)**Res.İşl.7/8, Galt.4/22, İbr.11/11, **(4)**B.17/21, **(5)**B.17/19, **(+)**: ***Gülüş***, **(6)**B.17/10 ve 12, **(7)**Res.İşl.7/8, **(8)**B.17/1 ve 17, **(9)**Mez.126/2, İş.54/1, Galt.4/27, **(10)**Luk.1/58, **(11)**B.18/11 ve 12, **(12)**B.16/1, **(13)**B.16/15, **(14)**Galt.4/29, **(15)**Galt.4/30, Bak B.25/6,36/6ve 7, **(16)**B.17/18, **(17)**Rom.9/7ve8,İbr.11/18, **(18)**18. Ayet, B.16/10, 17/20, **(19)**Yuh.8/35, **(20)**Çıkş.3/7, **(21)**13.Ayet, **(22)**Sayl.22/31, Bak II.Krl. 2/17, 18 ve 20, Luk.24/16 ve 31, **(23)**B.28/15,39/2,3ve21,**(24)**B.16/12,**(25)**B.24/4,**(26)**B.20/2, 26/26,**(27)**B.26/28, **(28)**Yeş.2/12,I.Sam. 24/22,**(29)**Bak B.26/15, 18,20,21ve22, **(30)**B.26/31, **(31)**B.33/8, **(32)**B.31/48ve52, **(33)**B. 26/33,**(*)**:***Yemin Kuyusu***, **(34)**Tes. 33/27, İş.40/28, Rom.16/26, I.Tim.1/17, **(35)**B.4/26.

22. Bölüm: 1)İbrahim'in İshak'ı kurban etmesi için Allah tarafından sınanması, 3)O'nun iman ve itaati, 11)İshak'ın kurtulması, 14)O yerin '***Yehovah-Yire'*** olarak adlandırılması, 15)İbrahim'e olan bereketin yinelenmesi, 20)Nahor'un Rebeka'ya kadar olan soyu.

1*Tüm bu şeylerden sonra Allah, İbrahim'i[1] sınayarak ona: -Ey İbrahim! Dedi; o da: -Buyurunuz[*] dedi. **2***Allah: -Şimdi biricik oğlunu[2] yani sevdiğin İshak'ı alıp Moriya[3] diyarına git ve onu orada, sana söyleyeceğim dağların birisi üzerinde kurban olarak sun, dedi. **3***Böylece İbrahim sabah erkenden kalkarak eşeğini semerleyip uşaklarından iki kişiyle oğlu İshak'ı beraber aldı ve kurbanı yakmak için odun yardıktan sonra çıkıp Allah'ın söylediği yere gitti. **4***Üçüncü günde İbrahim gözlerini kaldırıp uzaktaki o yeri gördü. **5***Ve İbrahim uşaklarına: -Siz burada eşek ile kalın ve ben çocuk ile oraya gidip secde ettikten sonra yine size geri döneceğiz, dedi. **6***Sonra İbrahim kurban odunlarını alıp oğlu[4] İshak'a yükledi ve eline ateşle bıçak alarak ikisi beraberce gittiler. **7***Giderlerken İshak, babası İbrahim'e şöyle sordu: -Ey baba! Der -demez '*Buyur Oğlum*' dedi. O da: -İşte ateş ve odun; ama kurban için kuzu nerede? Dedi. **8***İbrahim de: -Ey oğlum! Allah kendisine kurban için kuzuyu kendi sağlayacaktır, diyerek ikisi beraber gittiler. **9***Ve Allah'ın kendisine söylediği yere geldiklerinde İbrahim orada bir sunak yaptı ve odunu dizdikten sonra oğlu İshak'ı bağlayıp sunağa[5] odunların üzerine yatırdı. **10***Sonra İbrahim oğlunu boğazlamak için elini uzatıp bıçağı aldığında. **11***Rabb'in Meleği: -İbrahim, İbrahim!' diye gökten ona seslendi ve o da: -Buyrunuz[+] dedi. **12***Melek de: -Elini[6] çocuğa uzatma ve ona birşey yapma; çünkü biricik oğlunu benden sakınmadığından Allah'tan[7] korktuğunu şimdi anladım, dedi. **13***İbrahim gözlerini kaldırıp arkasındaki sık çalılıklar arasında boynuzlarından çalılara ilişmiş bir koç gördüğünde, İbrahim gidip koçu alarak onu oğlu yerine kurban olarak sundu. **14***O zaman o yere İbrahim: '***Yehovah** -Yire'* adını verdi. Öyle ki, bu gün bile dağda '***Yehovah*** görünüyor' deniliyor. **15***Rabb'in Meleği ikinci kez gökten İbrahim'e şöyle seslendi: **16***Rabb buyuruyor ki; 'Varlığım[8] hakkı için yemin ettim. Sen bu şeyi yaptın ve biricik oğlunu benden esirgemediğin için; **17***Ben seni çok bereketleyerek soyunu göğün yıldızları[9] ve deniz[10] kenarındaki kumlar kadar çoğaltacağım. Soyun[11] da düşmanlarının kapısına[12] mirasçı olacaktır. **18***Ve sözümü[13] dinlediğin için, dünyanın[14] tüm milletleri senin soyun ile kutlu kılınacaktır' dedi. **19***İbrahim uşaklarının yanına geri döndükten

sonra kalkıp beraberce Beer-Şeba'ya[15] gittiler ve İbrahim Beer-Şeba'da yaşadı. **20*** Tüm bu olanlardan sonra İbrahim'e: -İşte Milka'dan[16] olan kardeşin Nahor'un oğulları. **21*** Yani; ilk oğlu Uts[17] ve kardeşi Buz ile Aram'ın[18] babası Kemuel; **22*** Ve Kesed, Hazo, Pildaş ve Yidlaf ile Batuel oldu, diye haber verildi. **23*** Ve Batuel[19] Rebeka[20] ile evlendi. İbrahim'in kardeşi Nahor'un bu sekiz kişisi Milka'den oldu. **24*** Böylece onun Reuma adında olan odalığından Tebah ve Gahamı ile Tahaşı ve Maakayı oldu.

(1)I.Kor.10/13, İbr.11/17, Yakb.1/12, I.Petr.1/7, **(2)**İbr.11/17, **(3):** Mabed'in olduğu yer; bak II.Trhl.3/1, **(4)**Yuh.19/17, **(5)**İbr.11/17, Yakb.2/21, **(6)**I.Sam.15/22, Mik.6/7,8, **(7)**B.26/5, Yakb.2/22, **(8)**Mez.105/9, Luk.1/75, İbr.6/13 ve 14, **(9)**B.15/5, Yerm.33/22, **(10)**B.13/16, **(11)**B.24/60, **(12)**Mik.1/9,**(13)**3.ve10.Ayetler, **(14)**B. 12/3, 18/18, 26/4, Res.İşl.3/25, Galt.3/8,9,16 ve 18, **(15)**B.21/31,**(16)**B.11/29,**(17)**Eyp.1/1,**(18)**Eyp.32/2, **(19)**B.24/15, **(20)**Rom. 9/10, **(*):** Osm. **Lebbeyk (*sıdk ve ubudiyyetim Sanadır.*).**

23. Bölüm: 1)Sara'nın yaşadığı yıllar ve ölümü, 2)İbrahim'in Makpela mağarasını satın alması, 19)Ve Sara'yı defnetmesi.

1* Sara'nın tüm yaşamı yüz yirmi yedi yıl oldu ve Sara'nın yaşamı bu kadar olup; **2*** Sara, Kenan ülkesinde olan Hebron[1] denilen Kiryat-Arbad' ta[2] öldü ve İbrahim, Sara'ya yas tutup ağlamak için geldi. **3*** İbrahim cenaze yanından kalkarak Het oğullarına doğru: **4*** -Ben[3] yanınızda garip ve misafirim. Önümdeki cenazemi koyabilmek için bana yanınızdan mülk olmak üzere bir mezar[4] yeri veriniz, dedi. **5*** Het oğulları da İbrahim'e şöyle yanıt verdiler: **6*** -Ey efendim! Bizi dinle; sen aramızda Allah tarafından bir beysin[5]. Cenazeni mezarlığımızın en iyi yerine koy. Cenazeni yerleştirmen için bizden bir kimse yerini senden gizlemez, dediler. **7*** O zaman İbrahim kalkıp o yörenin halkı olan Het oğullarına karşı eğilerek: **8*** -Eğer önümden cenazemi kaldırmamı onaylıyorsanız beni dinleyiniz. Sohar oğlu Efron'a benim için rica edin; **9*** Onun tarlasının kenarında bulunan Makpela mağarasını aranızda bana mezar yeri olmak üzere, değerine karşılık parayla satsın, dedi. **10*** Efron ise Het oğulları arasında oturuyordu. O zaman Het'li Efron kendi[6] kentinin kapısından giren tüm Het oğullarını dinleyerek İbrahim'i şöyle yanıtladı: **11*** -Bir dakika efendim[7] beni dinle. Tarlayı sana veriyorum. Ve onda olan mağarayı da veriyorum. Onu kavmim oğullarının gözleri önünde sana veriyorum. Cenazeni koy, dedi. **12*** O zaman İbrahim ülkenin halkı önünde eğildi. **13*** Ve o yörenin halkı dinlerken Efron'a şöyle dedi: -Öyleyse yalvarırım beni dinle. Tarlanın değerini sana vereyim, benden al ve ondan sonra cenazemi oraya getireyim, dedi. **14*** Efron da İbrahim'e yanıt verip: **15*** -Efendim beni dinle; seninle benim aramda dörtyüz Şekel[8] gümüşün hiç sözü mü olur? Cenazeni getir, dedi. **16*** İbrahim de Efron'u dinleyip, İbrahim Efron için Het oğulları önünde söylediği gümüşü; yani ticarette belirtilen dörtyüz Şekel gümüşü[9] tarttı. **17*** Ve Efron'u[10] Memra karşısında Makpela'da olan tarlada; yani tarla ile orada olan mağara ve tarlanın çevresindeki tüm sınırları içindeki ağaçlarla; **18*** Kentin kapısından girenlerin; Het oğullarının tümünün gözleri önünde İbrahim'in oldu. **19*** İbrahim eşi Sara'yı, Memra karşısında Makpela tarlasında olan mağaraya koydu. Bu yöre Kenan ülkesinde olan Hebron'dur. **20*** Ve tarla ile içinde bulunan mağara Het[11] oğulları tarafından İbrahim'e mezar yeri olarak mülk verildi.

(1)B.13/18,19.Ayet,**(2)**Yeş.14/15,Hakm.1/10,**(3)**B.17/8, I.Trhl. 29/15, Mez.105/12, İbr.11/9 ve 13, **(4)**Res.İşl.7/5, **(5)**B.13/2, 14/14, 24/35, **(6)**B.34/20 ve 24, Rut.4/4, **(7)**Bak II.Sam.24/21-24, **(8)**Çıkş.30/13, Hez.45/12, **(9)**Yerm.32/9, **(10)**25/9, 49/30,31 ve 32, 50/13, Res.İşl.7/16, **(11)**Bak Rut.4/7ve10, Yerm.32/10 ve 11.

24. Bölüm: 1)İbrahim'in kendi yakınlarına İshak'a bir eş almak için yemin ettirmesi, 10)Yakınlarının duası, 15)Rebeka ile kuyunun yanında karşılaşması, 25)Ve babasının evine davet etmesi, 29)Laban'ın ikram etmesi, 34)Hizmetçilerinin neden geldiğini sorması, 50)Onun teklifinin kabul edilmesi, 58)Rebeka'nın hizmetçileriyle gitmeye onay vermesi, 62)İshak'ın onu karşılaması.

1* İbrahim yaşlanmış[1] ve günlere doymuş olarak Rabb tarafından her yönden[2] bereketlenmişti. **2*** İbrahim kendi[3] evinin yaşlıları olan ve tüm[4] malları üzerine koyduğu kölesine: -Gel elini oyluk kemiğim[5] altına sok. **3*** Göğün Allah'ı ve yerin Allah'ı olan ***Yehovah*** hakkı için aralarında yaşadığım Kenanlılar'ın[6] kızlarından oğluma eş almayacağına; **4*** Ama benim[7] ülkeme ve akrabalarıma giderek[8] oğlum İshak'a bir eş alacağına sana[9] yemin ettiriyorum. **5*** Hizmetçisi de ona: -Eğer kız benimle beraber buraya gelmek istemezse oğlunu çıktığın ülkeye geri götürsem olur mu? Dedi. **6*** İbrahim de ona: -Sakın oğlumu oraya geri götürmeyesin. **7*** Beni[10] babamın evinden ve doğduğum ülkeden alıp benimle konuşarak: 'Bu ülkeyi[11] soyuna vereceğim' diye yemin eden göğün Allah'ı ***Yehovah***, kendisi[12] Meleğini senin önünde gönderecek ve sen de oradan oğluma bir eş alacaksın. **8*** Eğer kız seninle beraber gelmek istemezse bu yeminimden[13] biri olursun; ama oğlumu oraya

geri götürmeyesin, dedi. **9***O zaman hizmetçi efendisi İbrahim'in uyluk kemiği altına elini koyarak ona bunun için yemin etti. **10***Sonra hizmetçi beyinin[14] tüm mallarının elinin altında olması için, beyinin develerinden on büyük deve alarak kalkıp Aram nehrine, Nahor'un[15] kentine geri döndü. **11***Akşam üstü kadınlar[16] su çekmeye çıktıkları zaman kentin dışındaki su kuyusunun yanında develeri çıkardı. **12***Ve: -Ey efendim[17] İbrahim'in Allah'ı Rabb! Yalvarırım bu gün[18] işim rastgelsin. Efendim İbrahim'e lütfet. **13***İşte ben su çeşmesi yanında duruyorum[19] ve kent[20] halkının kızları su çekmeye çıkıyorlar. **14***Eğer testini indir de su içeyim, dediğimde; iç ve develerini sulayayım, diyecek olan kız, kulun İshak'a uygun gördüğün kız olsun. Ve bununla[21] beyime lütfettiğini bileyim, dedi. **15***O sözünü daha bitirmeden işte İbrahim'in kardeşi Nahor'un karısı Milka'nın oğlu[22] Betuele'den doğan Rebeka, testisi omuzunda olarak çıkıyordu. **16***Kız çok güzel[23] bir bakire olup, kendisi erkek bilmemişti. O çeşmeye inerek testisini doldurarak çıktı. **17***O zaman ben de koşup kızı karşılayarak: -Lütfen testinden bana biraz su içir, dedi. **18***O[24] da: -İç efendim; diyerek çabucak testisini eliyle omuzundan indirip ona içirdi. **19***Ve ona içirdikten sonra: -Develer için de doyuncaya kadar su çekeyim, dedi. **20***Tekrar testisini tekneye boşaltıp su çekmek için gene kuyuya koştu ve tüm develer için su çekti. **21***O adam da ona şaştı kaldı. Kendi[25] yoluna Rabb'in göstermiş olup olmadığını bilmek için suskun duruyordu. **22***O develer için işi bitirdiğinde, o adam yarım şekel ağırlığında altın[26] bir halka ve kızın kolları için on şekel çeken bir çift altın bilezik çıkardı. **23***Sen kimin kızısın lütfen bana söyle. Senin babanın evinde bizim için geceleyecek yer var mıdır? Dedi. **24***O da ona: -Ben Nahor'un Milka'dan oğlu Betuel'in[27] kızıyım, dedi. **25***Ve yine ona: -Bizde saman, yem ve hem de geceleyecek yer vardır, dedi. **26***O zaman o adam eğilip[28] Rabb'e secde ederek; **27***Efendim, İbrahim'in Allah'ı Rabb[29] kutlu olsun ki, lütuf[30] ve hakikatını efendimden saklamadı ve ben yolda iken Rabb[31] beni efendimin kardeşlerinin evine getirdi, dedi. **28***O zaman kız koşup bu olayların tümünü annesinin evine gidip anlattı. **29***Rebeka'nın Laban[32] adında bir kardeşi vardı ve Laban çıkıp o adamın yanına çeşmeye doğru koştu. **30***Çünkü halkayı ve kızkardeşinin kollarındaki bilezikleri gördüğü zaman Rebeka'nın 'O adam bana böyle söyledi' dediği sözlerini işiterek o adamın yanına gitti ve işte o çeşmede develerin yanında duruyordu. **31***-Ey Rabb'in[33] kutlu olan kişisi! Niçin dışarıda duruyorsun? İçeriye gel; ben evi ve develer için olan yeri hazırladım, dedi. **32***Ve o adam eve girdiğinde develeri çözdü, onlara[34] samanla yem vererek onun ayaklarını ve onun ile beraber olan adamların ayaklarını yıkamak için su getirdi. **33***Önüne yiyecek konulduğunda; daha sözümü söylemeden yemeyeceğim[35] dedi. Laban da:-Söyle, dedi. **34***O da dedi ki: -Ben İbrahim'in hizmetçisiyim. **35***Rabb efendimi çok[36] bereketlediğinden büyük bir adam oldu. Onun sürüleri, sığırları, gümüşleri, altınları, köleleri, cariyeleri, develeri ve eşekleri vardır. **36***Ve efendimin karısı Sara'dan yaşlılık zamanında bir oğlu[37] oldu; tüm mallarını[38] da ona bıraktı. **37***Sonra efendim bana[39] yemin ettirerek ülkesinde yaşadığım Kenan diyarının kızlarından oğluma eş alma. **38***Ama; babamın[40] evine ve kendi kabileme gidip oğluma bir eş al, dedi. **39***Ben[41] de efendime: -Eğer kız benimle beraber gelmezse, dediğimde; **40***O[42] da beni şöyle yanıtladı: -Önünde[43] yürüdüğüm Rabb! Seninle beraber Meleğini gönderip yolunu açacaktır. Sen de kabilemden ve babamın evinden oğluma bir eş alacaksın. **41***Bu[44] şekilde yeminimden biri gibi olursun. Yani; kabileme vardığında onlar sana vermezlerse, yeminimden biri olmuş olursun, dedi. **42***Ve bugün çeşmeye gelip: -Ey[45] efendim İbrahim'in Allah'ı Rabb! Eğer şimdi benim gittiğim yolu açarsan; **43***İşte şimdi ben[46] su çeşmesi yanında duruyorum. Olabilir ki, su çekmeye çıkan kıza: Testinden biraz bana su içir, dediğimde; **44***O da bana: -Hem sen iç ve hem de develerin için su çekeyim, derse Rabb'in efendimin oğluna eş seçtiği için o kız olacaktır, dedim. **45***Ben[47] tam bunu yüreğimde düşünürken işte Rebeka testisi omuzunda olarak ortaya çıkıp çeşmeye indi ve suyu aldığında ona: -Lütfen bana su içir, dedim. **46***O da çabucak testisini omuzundan indirerek; '*İç ve develerini de sulayayım*', dedi. Ben de içtim ve o da develeri suladı. **47***Ona: -Sen kimin kızısın?' diye sorduğumda, o da: -Ben Nahor'un Milka'dan olan oğlu Betuel'in kızıyım, dedi. O zaman ben halkayı[48] burnuna ve bilezikleri de koluna taktım. **48***Ve efendimin oğluna; 'Kardeşlerinin[49] kızını almak için beni doğru yola götüren efendim İbrahim'in Allah'ı Rabb kutlu olsun, diyerek eğilip[50] Rabb'e secde etti. **49***Eğer şimdi efendime lütuf[51] ve gerçeklikle davranacaksanız bana haber verin. Eğer böyle olmaz ise de bana bildirin ki, ben de ne sağa ve ne de sola gideyim. **50***O zaman Laban ile Betuel yanıtlayarak: -Bu şey[52] Rabb tarafından ortaya çıkmıştır. Biz[53] sana

iyi veya kötüdür diyemeyiz. **51*İşte** Rebeka senin[54] önündedir al da git ve Rabb'in buyurduğu gibi senin efendinin oğluna eş olsun dedi. **52*İ**brahim'in hizmetçisi onların sözlerini duyduğunda; yere[55] eğilerek Rabb'e secde etti. **53*S**onra hizmetçi gümüş[56] takımlar, altın takımlar ve giysiler çıkararak Rebeka'ya verdi. Kardeşlerine ve annesine de kıymetli[57] hediyeler verdi. **54*K**endisi ve birlikte olan adamlar yiyip-içip gecelediler ve sabahleyin kalktıklarında 'Beni[58] efendime gönderiniz' dedi. **55*K**ızın kardeşi ve annesi: -Kız biraz[59] hiç olmazsa on gün yanımızda kalsın ve ondan sonra gitsin, dediler. **56*O** da onlara: Rabb yolumuzu açtıktan sonra beni geciktirmeyiniz ve beni gönderiniz efendime gideyim, dedi. **57*V**e onlar da kızı çağırıp; 'Kendi ağzından yanıt alalım' diyerek, **58*R**ebeka'yı çağırdılar ve ona 'Bu adam ile beraber gider misin?' Dediklerinde; 'Giderim' dedi. **59*O**ndan sonra kızkardeşleri Rebeka'yı ve onun[60] dadısını; İbrahim'in hizmetçisi ile adamlarını gönderdiler. **60*S**onra Rebeka'ya hayır dua edip ona: Sen bizim kızkardeşimizsin ve binlerce[61] binlerin annesi olasın; soyun[62] düşmanlarının kapısına mirasçı olsun, dediler. **61*O** zaman Rebeka hizmetçileriyle beraber kalkarak develere bindi ve o adamların arkasından gittiler. Böylece hizmetçi Rebeka'yı alıp gitti. **62*İ**shak güney diyarında yaşayarak Beer-lahay-roi[63] kuyusu yolundan geliyordu. **63*V**e İshak akşam[64] üstü gözetlemek için kıra çıktığında; bir de baktı ki develer geliyor. **64*R**ebeka da gözlerini dikip İshak'ı gördüğünde deveden[65] indi. **65*V**e hizmetçiye doğru:-Karşımızdaki kırda bize doğru gelen adam kimdir? Dedi. Hizmetçi de: -Efendimdir; dediğinde kızcağız örtüsünü alıp örtündü. **66*S**onra hizmetçi yerine getirdiği tüm şeyleri İshak'a anlattı. **67*İ**shak, Rebeka'yı annesi Sara'nın çadırına götürüp onu aldı ve kız da onun karısı oldu. İshak onu sevdi ve annesinin ölümünden ötürü üzüldü[66].

(1)B.18/11, 21/5, **(2)**B.13/2, 35.Ayet, Mez.112/3, Sül.Mes.10/22, **(3)**B.15/2, **(4)**10.Ayet, B.39/4, 5 ve 6, **(5)**B.47/29, I.Trhl.29/24, Sül.Mers.5/6, **(6)**B.26/35, 27/46, 28/2, Çıkş.34/16, Tes.7/3, **(7)**B.12/1, **(8)**B.28/2, **(9)**B.14/22, Tes.6/13, Yeş.2/12, **(10)**B.12/1, **(11)**B.12/7, 13/15, 15/18, 17/8, Çıkş.32/13, Tes.1/8, 34/4, Res.İşl.7/5, **(12)**Çıkş.23/20 ve 23, 33/2, İbr.1/14, **(13)**Yeş.2/17 ve 20,**(14)**2.Ayet,**(15)**B.27/43,**(16)**Çıkş.2/16,I.Sam.9/11, **(17)**27.Ayet,B.26/24,28/13, 32/9, Çıkş.3/6 ve 15, **(18)**Nahm.1/11, Mez.37/5,**(19)**43.Ayet,**(20)**B.29/9,Çıkş.2/16, **(21)**Bak Hakm.6/17 ve 37, I.Sam. 6/9, 14/10, 20/7, **(22)**B.11/29, 22/23, **(23)**B.26/7, **(24)**I.Petr.3/8, 4/9, **(25)**12. ve 56.Ayet, **(26)**Çıkş.32/2 ve 3, İş3/19, 20 ve 21, Hezk.16/11, 12, I.Petr.3/2, **(27)**B.22/23, **(28)**52.Ayet, Çıkş.4/31, **(29)**Çıkş.18/10,Rut.4/14, I.Sam.25/32ve39, II.Sam. 18/28,Luk.1/68,**(30)**B.32/10,Mez.98/3,**(31)**48.Ayet,**(32)**B. 29/5,**(33)**B.26/29,Hakm.17/2,Rut.3/10, Mez.115/15,**(34)**B.43/24, Hakm.19/21, **(35)**Eyp.23/12, Yuh.4/34, Efs.6/5,6 ve 7,**(36)**1.Ayet, B.B.13/2,**(37)**B.21/2,**(38)**B.21/10,25/5,**(39)**3.Ayet,**(40)**4. Ayet,**(41)**5.Ayet,**(42)**7.Ayet,**(43)**B.17/1,**(44)**8.Ayet, **(45)**12.Ayet, **(46)**13.Ayet, **(47)**15.Ayet ve diğ.I.Sam.1/13, **(48)**Hezk. 16/11 ve12,**(49)**B.22/23,**(50)**26.Ayet, **(51)**B.47/29,Yeş.2/14, **(52)**Mez. 118/23,Mat.21/42,Mark.12/11,**(53)**B.31/24,**(54)**B.20/15, **(55)**26.Ayet, **(56)**Çıkş.3/22,11/2, 12/35, **(57)**II.Trhl.21/3,Ezr.1/6, **(58)**56.ve59.Ayetler, **(59)**Hak.14/8, **(60)**B.35/8,**(61)**B.17/16, **(62)**B.22/17, **(63)**B.16/14, 25/11, **(64)**Yeş.1/8, Mez.1/2, 77/12, 119/15, 143/5, **(65)**Yeş.15/18, **(66)**B.38/12.

25. Bölüm: 1)İbrahim'in Ketura'dan olan çocukları, 5)Mallarını çocuklarına bölmesi. Onun tüm yaşamı, ölümü ve defni, 12)İsmail'in soyu, 17)Onun tüm yaşamı ve ölümü, 19)Rebeka kısır olup İshak'ın duasıyla hamile olması, 24)Esav ve Yakup'un doğumu, 27)Görünüşleri ve sıfatları, 29)Esav'ın kendi bereket hakkını satması.

1*İbrahim, Ketura adında başka bir eş aldı. **2*V**e kadından[1] ona Zimranı, Yokşanı, Medanı, Midyanı, Yişbakı ve Şuahı doğdu. **3*Y**okşan'dan Şeba ve Dedan ve Dedan'dan Aşurî'ler, Letuşîler ve Leummî'ler; **4*V**e Midyan'ın oğulları Eyfa, Efer, Hanok, Abida ve Eldea idi. Bunların tümü Ketura'nın çocuklarıydı. **5*İ**brahim[2] tüm mallarını İshak'a verdi. **6*A**ma; İbrahim kendi odalıklarının oğullarına hediyeler verip, daha kendisi yaşarken onları[3] oğlu İshak'ın yanından, doğuya doğru[4] doğudaki ülkeye gönderdi. **7*İ**brahim'in tüm günleri yüzyetmişbeş yıldır. **8*İ**brahim günlere doymuş olarak, hoş[5] yaşlılık günlerinde ruhunu teslim ederek kavmine[6] katıldı. **9*O**ğulları[7] İshak ile İsmail onu Memra önünde bulunan, Sahar oğlu Efron'un tarlasında olan Makpela mağarasında; **10*Y**ani İbrahim'in[8] Het oğullarından satın aldığı tarlaya defnettiler. O yerde[9] İbrahim'in karısı Sara da defnolunmuştu. **11*İ**brahim'in ölümünden sonra Allah, onun oğlu İshak'ı bereketledi. Ve İshak Beer-lahay-roi[10] kuyusu yakınlarında yaşadı. **12*İ**brahim'in karısı Sara'nın Mısırlı[11] cariyesi Hacer'den olan oğlu İbrahim oğlu İsmail'in soyu budur: **13*İ**smail[12] oğullarından soyuna göre anılan kişilerin adları bunlardır. İsmail'in ilk oğlu Nebayot, Kedar, Adbeel, Mibsam, **14*M**işma, Duma, Massa, **15*H**adad[13] Tema, Yetur, Nafiş ve Kedema oldu. **16*İ**smail'in oğulları bunlar olup obalarınca ve köylerince adları bunlardır. Kabilelerine[14] göre oniki bey idiler. **17*İ**smail'in tüm günleri yüzotuziki yıl olup ruhunu teslim ederek[15] öldü ve atalarına katıldı. **18*İ**smail oğulları Havila'dan[16] Aşur yolunda Mısır karşısındaki Şura'ya yayıldılar ve onun payı tüm[17] kardeşlerinin önünde oldu. **19*İ**brahim oğlu İshak'ın soyu budur: İbrahim'den[18] İshak; **20*V**e İshak, Paddan - Aram'dan Aramî[19] Betuel'in kızı Aramî[20] Laban'ın kızkardeşi Rebeka'yı kendisine eş olarak

aldığında kırk yaşındaydı. **21***Ve karısı kısır olduğundan İshak onun için Rabb'e dua ettiğinde Rabb[21] onun duasını kabul etti ve eşi[22] Rebeka hamile oldu. **22***Çocukları daha onun rahminde iken oynaştılar**(*)** ve o: -Eğer böyle ise niçin bu halde oldum? Diye Rabb'e[23] sordu. **23***Rabb da ona: -Senin rahminde iki[24] millet vardır ve senin karnından iki kavim ayrılacak; biri[25] diğerinden güçlü olacak ve büyüğü[26] küçüğüne hizmet edecektir, dedi. **24***Doğum zamanı yaklaştığında işte rahminden ikiz olarak; **25***İlk doğan kırmızı ve her tarafı tüylü[27] kızıl renkli cüppe gibiydi. Ona Esav**(+)** adını verdiler. **26***Ve kerdeşinin eli[28] de doğarken Esav'ın topuğunu tutuyordu. Ona[29] da Yakup**(§)** adını verdiler. Bunlar doğduğu zaman İshak altmış yaşındaydı. **27***Çocuklar büyüdüklerinde Esav usta[30] avcı ve kır adamı oldu. Yakup da alçakgönüllü[31] bir kişi olarak çadırlarda[32] yaşıyordu. **28***İshak av[33] yediği için Esav'ı seviyordu; ama Rebeka[34] Yakup'u seviyordu. **29***Ve Yakup çorba pişirirken Esav açlıktan bayılacakmış gibi kırdan geldi. **30***Esav, Yakup'a: -Rica ediyorum, şu nefis çorbadan ver de yiyeyim. Çünkü; nerdeyse açlıktan bayılacağım, dedi. Bu yüzden ona Edom**(‡)** deniliyor. **31***Yakup da: -Bu gün ilk oğulluk hakkını bana ver, dedi. **32***Ve Esav: -İşte ben ölmek üzereyken ilk oğulluk hakkını ne yapayım, dediğinde; **33***Yakup da: -Bana bugün yemin et, demesi üzerine o da ona yemin edip ilk oğulluk[35] hakkını Yakup'a sattı. **34***Yakup, Esav'a ekmek ile mercimek çorbası verdi. O[36] da yiyip içti ve kalkıp gitti. Bu yüzden Esav ilk oğulluk hakkını hor gördü.

(1)I.Trhl.1/32, **(2)**B.24/36, **(3)**B.21/14, **(4)**Hakm.6/3, **(5)**B.15/15, 49/29,**(6)**B.35/29,49/33,**(7)**B.35/29,5/13, **(8)**B.23/16, **(9)**B.49/31, **(10)**B.16/14,24/62,**(11)**B.16/15,**(12)**I.Trhl.1/29, **(13)**I.Trhl.1/30, **(14)**B.17/20,**(15)**8.Ayet,**(16)**I.Sam.15/7, **(17)**B.16/12,**(18)**Mat. 1/2,**(19)**B.22/23,**(20)**B.24/29, **(21)**I.Trhl. 5/20, II.Trhl.33/13, Ezra 8/23, **(22)**Rom.9/10, **(23)**I.Sam.9/9,10 ve 22, **(24)**B.17/16, 24/60, **(25)**II.Sam.8/14,**(26)**B.27/29,Malh.1/3,Rom.9/12, **(27)**B.27/11, 12 ve 23, **(+)**:Tüylü, **(28)**Hoş.12/4, **(29)**B.27/26, **(§)*Topuk tutan; veya: Aldatan.*** , **(30)**B.27/3 ve 5, **(31)**Eyp.1/1 ve 8, 2/3, Mez. 37/37, **(32)**İbr.11/9, **(33)**B.27/19,25 ve 31, **(34)**B.27/6, **(‡)**: Kızıl!, **(35)**İbr.12/16, **(36)**Vaiz 1/15, İş.22/13, I.Kor.15/32, **(*)**Veya ***çekiştiler.***

26. Bölüm: 1)Kıtlıktan ötürü İshak'ın Gerar'a göçüp bereketlenmesi, 7)Karısı için yalanından azarlanması, 12)Onun malları, 18)Açtığı kuyular, 26)Onun Abimelek ile Berşeba'da söz kesmesi, 34)Esav'ın kadınları.

1*İbrahim'in günlerinde olan önceki[1] kıtlıktan başka o yörede bir kıtlık olduğundan İshak, Gerar'a Filistinliler'in kralı olan Abimelek'in[2] yanına gitti. **2***Rabb, ona görünüp: -Mısır'a gitme ve sana söyleyeceğim[3] yerde yaşa; **3***Ve bu[4] diyarda misafir ol; ben[5] de seninle olup, seni[6] bereketleyeceğim. Çünkü[7] bu ülkenin tümünü sana ve soyuna vererek baban[8] İbrahim'e ettiğim yemini bozmayacağım. **4***Senin[9] soyunu göğün yıldızları kadar çoğaltıp bu diyarların tümünü senin soyuna vereceğim ve dünyanın[10] tüm milletleri senin soyunda kutlu kılınacaktır. **5***Çünkü[11] İbrahim sözümü dinleyip belirlediğim buyrukları, kanunları ve şeriatlarımı tuttu, dedi. **6***İshak Gerar'da oturdu; **7***Ve o yerin halkı karısını ona sorduklarında; Rebeka[12] güzel olduğundan, o yerin halkı beni öldürür kaygısıyla '*eşimdir*'[13] demeye korktu ve kızkardeşimdir[14] dedi. **8***Orada belli bir zaman yaşadıktan sonra Filistinliler'in kralı Abimelek pencereden bakıp, İshak'ı karısı Rebeka ile oynaşırken gördü. **9***Sonra Abimalek, İshak'ı çağırarak: -İşte gerçekten o senin karındır. Sen nasıl kızkardeşimdir diyorsun? İshak: -Onun yüzünden ölmeyeyim diye böyle söyledim, dedi. **10***Abimelek de: -Senin bu bize yaptığın nedir? Az kaldı halktan biri eşin ile yatacaktı ve sen de üzerimize[15] suç getirmiş olacaktın, dedi. **11***Ve Abimelek yanındakilere: -Her kim bu[16] adama ve karısına dokunursa kesinlikle ölüm cezasını alacak, diyerek tüm halkına ilân etti. **12***İshak o ülkede ziraatçilik ile uğraştı ve o yıl yüz[17] kat ürün aldı. Rabb da onu[18] bereketlemiş oldu. **13***Bu adam[19] büyüdü ve çok güçlü bir kişi oluncaya kadar şanı ile yükseldi. **14***Onun koyunları, sığırları ve birsürü hizmetçileri olduktan sonra Filistinliler de onu[20] kıskandılar. **15***Babası İbrahim'in günlerinde babasının[21] hizmetçilerinin kazmış oldukları kuyuların tümünü Filistinliler kapayıp toprak ile doldurdular. **16***Ve Abimelek, İshak'a: -Yanımızdan git; çünkü bizden[22] çok zengin oldun, dedi. **17***İshak da oradan göçüp Gerar deresinde çadırını kurdu ve orada yaşadı. **18***İshak, babası İbrahim'in günlerinde kazdıkları ve İbrahim'in ölümünden sonra Filistinliler'in kapadıkları su kuyularını tekrar açıp babasının[23] verdiği adları onlara koydu. **19***İshak'ın hizmetçileri o kadar derin kazmışlardı ki, orada diri bir su kuyusu buldular. **20***Ve Gerar çobanları: 'Su bizimdir' diyerek İshak'ın çobanlarıyla çekiştiler[24]. Bundan ötürü İshak kuyuya Esek**(+)** adını verdi. **21***Sonra başka bir kuyu kazdıklarında onun için de çekiştikleri için ona Sitna**(§)** adını koydu. **22*** Ve oradan gidip diğer bir kuyu daha kazdıklarında; bunun üzerine hiçbir çekişme olmadı ve ona Rehobot**(*)** adını verdi. Çünkü Rabb şimdi bize genişlik verdi ve

bu[25] ülkede çoğalacağız, dedi. **23*** Ve oradan Beer-Şeba'ya çıktı. **24*** Rabb o gece ona görünüp: -Ben baban[26] İbrahim'in Allah'ıyım[27] korkma! Çünkü seninleyim[28] ve kulum İbrahim'in sebebiyle seni bereketleyip soyunu çoğaltacağım' dedi. **25*** Böylece İshak orada bir sunak[29] yapıp Rabb'in adına[30] dua etti. Sonra da çadırını orada kurarak hizmetçileri orada bir kuyu kazdılar. **26*** Abimelek kendi dostu Ahuzzat ve başkumandanı[31] Fikol ile Gerar'dan onun yanına geldi. **27*** İshak da onlara: -Beni istemiyerek[32] beni[33] yanınızdan kovduktan sonra neden yanıma geliyordunuz? Dedi. **28*** Onlar da: -Rabb'in seninle[34] olduğunu açıkça gördük; bunun için artık seninle bizim aramızda söz verelim. **29*** Biz sana dokunmayalım ve sana iyilikten başka birşey yapmayalım; seni esenlikle gönderdiğimiz gibi sen de bize bir kötülük yapmayasın diye senin ile sözleşelim. Çünkü sen Rabb'in kutlu[35] olan bir kişisisin, dediler. **30*** O[36] da onlara bir şölen düzenleyerek yiyip içtiler. **31*** Ve sabah olunca erkenden birbirlerine[37] yemin ettikten sonra İshak onları gönderdi. Onlar da yanından esenlikle gittiler. **32*** O günde İshak'ın hizmetçileri gelip kazdıkları kuyuyu ona bildirdiler ve 'Su bulduk' dediler. **33*** O onun adını "*Şiba*" koydu. Bu[38] yüzden bugüne kadar o kentin adı Beer-Şeba'dır. **34*** Esav kırk yaşındayken[39] Hittî Beerî'nin kızı Yudit'i, Hittî Elon'un kızı Basemat'ı eşleri olmak üzere aldı. **35*** Bunlar İshak ile Rebeka'nın can[40] yoldaşı oldular.

(1)B.12/10, **(2)**B.20/2, **(3)**B.12/1, **(4)**B.20/1, Mez.39/12, İbr.11/9, **(5)**B.28/15,**(6)**B.12/2, **(7)**B.13/15, 15/18, **(8)**B.22/16, Mez.105/9, **(9)**B.15/5, 22/17, **(10)**B.12/3, 22/18, **(11)**B.22/16 ve 18, **(12)**B.24/16, **(13)**Sül.Mes.29/25, **(14)**B.12/13, 20/2 ve 13, **(15)**B.20/9,**(16)**Mez.105/15, **(17)**Mat.13/8, Mark.4/8, **(18)**3.Ayet, B.24/1 ve 35, Eyp.42/12, **(19)**B.24/35, Mez.112/3, Sül. Mes.10/22, **(20)**B.37/11, Vaiz 4/4, **(21)**B.21/30, **(22)**Çıkş.1/9, **(23)**B.21/31, **(24)**B.21/25, **(+)*: Nizağ; çekişme*, **(§)**: ***Adavet veya düşmanlık***, **(*)**:***Genişlik***, **(25)**B.17/6, 28/3, 41/52, Çıkş.1/7, **(26)**B.17/7, 24/12, 28/13, Çıkş.3/6, Res.İşl.7/32, **(27)**B.15/1, **(28)**3.ve4.Ayetler,**(29)**B.12/7,13/18,**(30)**Mez.116/17, **(31)**B. 21/22,**(32)**Hak.11/7,**(33)**16.Ayet, **(34)**B.21/22 ve 23, **(35)**B.24/31, Mez.115/15, **(36)**B.19/3, **(37)**B.21/31, ***"Yemin"***, **(38)**B.21/31, **(39)**B.36/2, **(40)**B.27/46, 28/1 ve 8.

27. Bölüm: 1)İsak'ın Esav'ı ava göndermesi, 6)Yakup'un annesinin ısrarı ile; 25)Babasının bereketini hile ile alması, 30)Esav'ın acısı, 33)Babasının dehşeti, 34)Esav'ın bir bereket alması, 41)Yakup'un kızması, 43)Rebeka'nın Yakup'u Esav'ın elinden kurtarması.

1* İshak yaşlanıp gözleri[1] görmez olduğunda büyük oğlu Esav'ı çağırarak ona: -Ey oğlum! Dediğinde; o da: -Buyur babam, dedi. **2*** O da: -İşte ben yaşlandım ve öleceğim[2] günü bilmiyorum. **3*** Şimdi[3] sen silahlarını, okunu ve yayını al ve ava çık; bana bir av avla. **4*** Sevdiğim gibi bir yemek yap, bana getir. Ben de yiyip ölmeden önce canım[4] sana bereketlesin, dedi. **5*** İshak oğlu Esav'a bunu söylerken Rebeka dinliyordu. Esav da avı avlamak için kıra gitti. **6*** O zaman Rebaka oğlu Yakup'a dedi ki: -İşte baban kardeşin Esav'a: **7*** Bana av getirip yemek yap. Ben de yiyip ölmeden önce Rabb'in önünde sana bereket okuyayım, diyorken duydum. **8*** Şimdi ey oğlum! Sana buyurduğum gibi sözümü[5] dinle. **9*** Çabuk sürüye koş ve oradan keçilerden bana iki iyi oğlak getir[§] ben de babana[6] sevdiği için onları pişireceğim. **10*** Ve sen de babana getirirsin. O da yiyip ölmeden[7] önce sana bereket okusun, dedi. **11*** Yakup annesi Rebeka'ya: -Ama kardeşim[8] Esav tüylü bir adamdır; ben ise tüysüz biriyim. **12*** Eğer babam eli[9] ile bana dokunursa; ben de onun önünde yalancı çıkar, bereket yerine[10] lanet alırım, dedi. **13*** Annesi de ona: -Ey oğlum lanetin[11] benim üzerime olsun; ama sözümü dinle ve git ve bana getir, demesi üzerine; **14*** O da gidip aldı ve annesine götürdüğünde annesi babasının[12] sevdiği gibi yemek pişirdi. **15*** Rebeka gidip oğlu Esav için evdeki en iyi[13] giysisini aldı ve küçük oğlu Yakup'a giydirdi. **16*** Ellerine ve boynunun tüysüz yerlerine oğlakların derilerini koydu. **17*** Ve yaptığı yemek ile ekmeği oğlu Yakup'un eline verdi. **18*** O da babasının yanına gidip: -Ey babam! Dediğinde; babası: -Evet; sen kimsin ey oğlum, dedi. **19*** Yakup da babasına: -Ben senin ilk oğlun Esav'ım. Bana söylediğin gibi yaptım, lütfen kalk otur ve avımdan ye ki, canın[14] bana bereket okusun dedi. **20*** İshak da oğluna: -Ey oğlum! Nasıl böyle çabuk buldun? Dediğinde; o da: -Allah'ın Rabb, bana rastgetirdi, dedi. **21*** Ve İshak, Yakup'a: -Ey oğlum yanıma gel; sen benim oğlum Esav mısın? Sana[15] el ile dokunayım, dediğinde. **22*** Yakup babası İshak'ın yanına gelerek o ona dokundu ve: -Ses Yakup'un sesi; ama elleri Esav'ın elleri, dedi. **23*** Onun elleri[16] kardeşi Esav'ın elleri gibi tüylü olduğundan onu tanıyamıyarak ona bereket okudu. **24*** Ve: -Sen oğlum Esav mısın? dediğinde o da: - Benim, dedi. **25*** O zaman: -Yanıma getir, oğlumun avından yiyeyim ki canım[17] sana bereket okusun, dedi ve o da yanına getirdiğinde o, yedi ve şarap getirdiğinde içti. **26*** Babası İshak ona: -Ey oğlum! Şimdi yanıma gel ve beni öp, demesiyle; **27*** O da yaklaşıp onu öptü ve o da onun giysisinin kokusunu koklayıp ona bereket okudu ve: -Bak; oğlumun[18] kokusu Rabb'in bereketlediği tarlanın

kokusu gibidir. **28*** Allah[19] sana göğün[20] bereketiyle yerin[21] bolluğu olsun; ürününü çok ve buğday[22] ile şarabın bolluğunu versin. **29*** Kavimler sana hizmet edip[23] milletler sana baş eğsinler. Kardeşlerine bey ol ve annenin[24] oğulları sana baş eğsinler. Sana[25] lanet edenler lanetli ve sana bereket okuyanlar kutlu(*mübarek*) olsun, dedi. **30*** Yakup duasını tam bitirmişti ki İshak babası Yakup'un önünden dışarıya çıktığı sırada Esav avdan dönmüştü. **31*** Ve o da yemek yapıp babasına getirerek ona: -Babam kalksın ve oğlunun[26] avından yesin ki, canın bana bereket okusun dediğinde; **32*** Babası İshak ona: -Sen kimsin? Diye sordu; o da: -Ben senin ilk oğlun Esav'ım, dedi. **33*** O zaman İshak sıkıntısından titredi ve: -Eyvah! Kimdir o; av avlayıp bana getiren ki, sen gelmeden önce yemeğin hepsini yiyerek ona dua ettim? Ve o kutlu[27] olacaktır, dedi. **34*** Esav da babasının sözlerini duyduğunda çok acı[28] bağırarak babasına:- Ey babam! Beni... Beni de bereketle, dedi. **35*** O da: -Kardeşin hile ile gelerek senin bereketini aldı. **36*** Ve ona Yakup[29] adı verildiğinden midir nedir? Beni iki kere aldattı, dedi. İlk oğulluk[*] hakkımı[30] aldıktan başka şimdi de bereketimi aldı; artık geriye benim için hiçbir şey kalmadı mı? Demesi üzerine; **37*** İshak da Esav'a şöyle yanıt verdi: -İşte[31] ben onu sana bey yaptım, kardeşlerinin tümü ona hizmet edecektir. Onu buğday[32] ve şarapla güçlendirdim; ama şimdi sana ey oğlum ne yapayım? **38*** Ve Esav babasına: -Ey babam! Senin bereketin bir tek midir? Ey babam! Bana yine bereket oku, dedi ve Esav yüksek sesle[33] ağladı. **39*** Babası İshak da ona karşı: -İşte senin evin[34] yerin ürünü, bolluğu ve yukarıdan göğün bereketiyle olsun. **40*** Kılıcınla geçinip kardeşine[35] kulluk edeceksin; ama kendi[36] zevkince gezdiğin zaman onun boyunduruğunu senin boynundan kayırasın, dedi. **41*** Böylece Esav; babası onu bereketlediği için yüreğinde kin[37] tutup 'Babam'ın ölüm günü[38] artık yakındır, o[39] zaman kardeşim Yakup'u öldürürüm' diye düşünüyordu. **42*** Büyük oğul olan Esav'ın düşüncesi Rebeka'ya bildirildiğinde, o da küçük oğlu Yakup'u çağırdı ve: -Bak! Kardeşin Esav seni[40] öldürmek için fırsat kolluyor ve senden ötürü çok üzülüyor. **43*** Bu yüzden ey oğlum! Sözümü dinle ve kalk Harran'a[+] kardeşin Laban'ın yanına[41] kaç. **44*** Kardeşinin kızgınlığı geçinceye kadar, hiç olmazsa onun yanında birkaç gün; **45*** Yani kardeşinin öfkesi yatışıncaya ve senin yaptığını o unutuncaya dek orada oyalan. Sonra ben seni oradan getirtirim; neden ikinizden de aynı günde ayrılayım? Dedi. **46*** Ve Rebeka, İshak'a: -Het kızları yüzünden canım[42] sıkılıyor ve eğer Yakup da[43] bunlar gibi Het kızlarından; yani bu yörenin kızlarından bir kadın alırsa ben niye yaşayayım ki? Dedi.

(1)B.48/10, I.Sam.3/2, **(2)**Sül.Mes.27/1, Yakb.4/14, **(3)**B.25/27 ve 28,**(4)**27.Ayet,B.48/9ve10, 49/28, Tes.33/1, **(5)**13.Ayet, **(6)**4.Ayet, **(7)**4.Ayet,**(8)**25/25,**(9)**22.Ayet, **(10)**B.9/25, Tes.27/18, **(11)**B.43/9, I.Sam. 25/24,II.Sam.14/9,Mat.27/25, **(12)**4ve9. Ayetler,**(13)**27.Ayet,**(14)**4.Ayet,**(15)**12.Ayet,**(16)**16.Ayet, **(17)**4.Ayet, **(18)**Hoş. 14/6,**(19)**İbr.11/20,**(20)**Tes.33/13 ve 28, II.Sam.1/21, **(21)**B .45/18, **(22)**Tes.33/28, **(23)**B.9/25,25/23, **(24)**B.49/8,**(25)**B.12/3,Sayl.24/9,**(26)**4.Ayet,**(27)**B.28/3 ve4,Rom.11/29,**(28)**İbr.12/17,**(29)**B.25/26,**(30)**B.25/33, **(31)**II.Sam.8/14,29.Ayet,**(32)**28.Ayet, **(33)**İbr.12/17, **(34)**28.Ayet, İbr.11/20,**(35)**B.25/23,II.Sam.8/14,Obad.18,19ve20, **(36)**II.Krl. 8/20, **(37)**B.37/4 ve 8, **(38)**B.50/3, 4 ve 10, **(39)**Obad.10, **(40)**Mez. 64/5, **(41)**B.11/31, **(42)**B.26/35,28/8, **(43)**B.24/3, **(§)**BakTobit'in Kitb.2/16 'Oğlak eti yemek caiz değildir' (Bu gelenek buradan geliyor.), **(*)**:Bak Osm.Bekûriyyet Hakkını, **(+)**: Bak Tek.11/31.

28. Bölüm: 1)İshak'ın Yakup'a bereket okuyup onu Paddan-Aram'a göndermesi, 6)Esav'ın İsmail'in kızıyla evlenmesi, 10)Yakup'un rüyası, 18)Beyt-el taşı, 20)Yakup'un bakışı.

1* O zaman İshak Yakup'u çağırarak ona[1] bereket okudu ve Kenan[2] kızlarından evlenmemesi gerektiğini buyurdu. **2*** Ve: -Kalk[3] Paddan-Aram'a[4] annenin[5] babası Betuel'in evine git, oradan annenin erkek kardeşi[6] olan Laban'ın kızlarından kendine bir eş al. **3*** Kadîr olan Allah[7] seni kutlu kılsın. Seni bereketleyerek çoğaltsın ve senden birçok kavimler türesin. **4*** İbrahim'e[8] olan bereketi sana ve senin soyuna versin ki, Allah'ın İbrahim'e verdiği gurbet[9] diyarını miras alasın, dedi. **5*** İshak, Yakup'u gönderdi ve o da Paddan-Aram'a Yakup ile Esav'ın annesi Rebeka'nın kardeşi Aramî Betuel'in oğlu Laban'ın yanına gitti. **6*** Böylece Esav, İshak'ın Yakup'a bereket okuyup onu Paddan-Aram'a, oradan kendisine eş almak üzere gönderdiğini ve ona bereket okuyarak Kenan kızlarından evlenme diye sıkı sıkı öğütlediğini; **7*** Ve Yakup'un babası ile annesini dinleyip Paddan-Aram'a gittiğini görerek, **8*** Kenan[10] kızlarının babası İshak'ın gözünde kötü olduğunu anladı. **9*** Esav, İsmail'e giderek kadınları üzerine İbrahim'in oğlu İsmail'in kızı ve Nebayot'un[11] kızkardeşi Mahalat'ı[12] kendisine eş seçti. **10*** Yakup da Berişeba'dan[13] çıkıp Harran[14] tarafına gitti. **11*** Bir yere eriştiğinde artık güneş batmış olduğundan orada konakladı ve o yerin taşlarından alıp başı altına yastık yaptı ve orada uyudu. **12*** Rüyasında[15] başının tâ göklere değdiğini ve yer üzerinde dikili bir merdiven olup, işte oradan Allah'ın[16] Melekleri'nin inip çıktıklarını gördü.

13* Ve Rabb[17] onun üzerine durarak: -Ben baban İbrahim'in Allah'ı[18] İshak'ın Allah'ı ***Yehovah***'ım. Üzerinde[19] yattığın yeri sana ve senin soyuna vereceğim. **14*** Senin[20] soyun yerin tozu kadar olup doğuya ve batıya[21] kuzeye ve güneye yayılacaksın. Dünyanın tüm[22] milletleri sende ve soyunda kutlu kılınacaktır. **15*** Ve Ben[23] seninle olup sen her[24] nereye gidersen seni koruyarak, seni[25] bu ülkeye geri getireceğim. Çünkü sana[26] söylediğimi yapmadıkça seni[27] bırakmam' dedi. **16*** Yakup uykusundan uyandığında; 'Gerçekten ***Yehovah*** bu yerdeydi[28] ve ben bilmedim' dedi. **17*** Korkusundan; 'Burası ulu bir yerdir. Bu başka bir şey değil; ama ancak "*Beytullah*'tır"[§] ve göğün kapısıdır' dedi. **18*** Sonra Yakup sabah erkenden kalkıp başı altına koyduğu taşı aldı ve onu direk[29] gibi dikerek tepesine[30] zeytinyağı döktü. **19*** Ve o yere Beyt-El[31] adını verdi; ama o kentin adı daha önceden Luz idi. **20*** Yakup[32] 'Eğer Allah[33] benimle olup bu gittiğim yolda beni gözetecek ve bana yemek[34] için ekmek, giymek için giysi verirse; **21*** Ben babamın[35] evine esenlikle geri dönersem ***Yehovah***[36] bana Allah olacak. **22*** Ve bu direk olarak diktiğim taş Allah'ın[37] Evi[§] olacaktır. Ben[38] de bana vereceğin herşeyin ondalığını sana veriyorum, dedi.

(1)B.27/33, **(2)**B.24/3, **(3)**Hoş.12/13, **(4)**B.25/20, **(5)**B.22/23, **(6)**B.24/29, **(7)**B.17/1 ve 6, **(8)**B.12/9, **(9)**B.17/8, **(10)**B.24/3, 26/35, **(11)**B.25/13, **(12)**B.36/3, **(13)**Hoş.12/13, **(14)**Res.İşl.7/2, **(15)**B.41/1, Eyp.35/15, **(16)**Yuh.1/51, İbr.1/14, **(17)**B.35/1, 48/3, **(18)**B.26/24, **(19)**B.13/15, 35/12, **(20)**B.13/16, **(21)**B.13/14, Tes.12/20, **(22)**B.12/3, 18/18, 22/18, 26/4, **(23)**Bak Ayet 20 ve 21, B.26/24, 31/3, **(24)**B.48/16, Mez.121/5,7 ve 8, **(25)**B.35/6, **(26)**Sayl.23/19, **(27)**Tes.31/6 ve 8, Yeş.1/5, I.Krl.8/57, İbr.13/5, **(28)**Çıkş.3/5, Yeş.5/15, **(29)**B.31/13 ve 45, 35/14, **(30)**Lev.8/10-12, Sayl.7/1, **(31)**Hakm.1/23 ve 26, Hoş.4/15, **(32)**B.31/13, Hakm.11/30,II.Sam.15/8,**(33)**15.Ayet,**(34)**I.Tim.6/8, **(35)**Hakm.11/31,II.Sam.19/24 ve 30, **(36)**Tes.26/17, II.Sam.15/8, II.Krl.5/17,**(37)**B.35/7ve10,**(38)**Lev.27/30, **(§):** Osm.Beytullah; ***Allah'ın Evi***, İbranice "*El.Elohim*"/ Beyt-El.).

29. Bölüm: 1)Yakup'un Harran kuyusuna varması, 9)Rahel'i bulması, 13)Laban'ın evine kabul edilmesi, 15)Yakup'un Rahel'e olan aşkı ve Laban ile anlaşması, 21)Ve hileyle Lea'nın ona verilmesi, 28)Rahel ile evlenmesi için yedi yıl daha onlara hizmet etmesi, 32)Ruben, Şimeon, Levi ve Yahuda'nın doğması.

1* Sonra Yakup hareket ederek doğu[1] ülkesine gitti. **2*** İşte kırda bir kuyu ve kuyunun yanında üç koyun sürüsü yatıyordu; çünkü sürüleri o kuyudan suluyorlardı ve kuyunun ağzında büyük bir taş vardı. **3*** Sürülerin tümü oraya toplandığında kuyunun ağzındaki taşı yuvarlayarak koyunları suladıktan sonra yine taşı yerine, kuyunun ağzına koyuyorlardı. **4*** Yakup onlara: -Ey kardeşlerim! Siz nerelisiniz? Dediğinde onlar da: -Biz Harran'lıyız, dediler. **5*** O da onlara: -Nahor oğlu Laban'ı biliyor musunuz? Dediğinde; 'Biliyoruz', dediler. **6*** Onlara: -Esenlikte[2] midir? Dediğinde: -Sağ ve iyidirler ve bak işte kızı Rahel koyunları ile geliyor, yanıtını aldı. **7*** O da: -Şimdi akşama kadar çok zaman var ve henüz sürüleri toplayacak vakit değildir. Koyunları sulayınız, gidip otlatınız, demesi üzerine; **8*** Onlar da: -Sürülerin tümü toplanmadıkça ve kuyunun ağzından taş yuvarlanmadıkça yapamayız; ama, ancak o zaman koyunları sulayabiliriz, dediler. **9*** O onlarla konuşurken Rahel[3] babasının koyunları ile geldi; çünkü kız onlara gülüyordu. **10*** Yakup dayısı Laban'ın kızı Rahel'i ve dayısı Laban'ın koyunlarını gördüğünde Yakup yaklaşıp kuyunun[4] ağzındaki taşı yuvarlayarak dayısı Laban'ın koyunlarını suladı. **11*** Sonra Yakup Rahel'i öperek[5] yüksek sesle ağladı. **12*** Ve Yakup Rahel'e; babanın[6] kardeşi ve Rebeka'nın oğlu olduğunu söylediğinde kız[7] da koşup babasına bildirdi. **13*** Laban da kardeşinin oğlu Yakup'un haberini işittiği gibi onu[8] karşılamağa koşup boynuna sarılarak onu öptü ve evine götürdü. O da Laban'a bu olayın tümünü anlattı. **14*** Laban ona 'böylece[9] sen benim kemiğim ve etimsin, dedi. O da bir ay onun yanında kaldı. **15*** Sonra Laban Yakup'a: -Sen benim kardeşim olduğun için, bana karşılıksız mı hizmet edeceksin? Emeğinin karşılığını bana söyle, dedi. **16*** Laban'ın iki kızı vardı; büyüğünün adı Lea ve küçüğünün adı Rahel idi. **17*** Lea'nın gözleri az görüyordu; ama Rahel'in ise boyu posu yerinde ve yüzü de güzeldi. **18*** Yakup Rahel'i istiyordu ve: -Küçük kızın[10] Rahel için sana yedi yıl hizmet edeceğim, dedi. **19*** Laban da: -Onu başka adama vermektense, sana vermek daha iyidir. Yanımda otur, dedi. **20*** Yakup Rahel[11] için yedi yıl hizmet edip ona olan sevgisinden ötürü bu ona birkaç gün gibi gelmişti. **21*** Sonra Yakup Laban'a: -Günlerim bitiyor, eşimi bana ver onu alayım[12] dedi. **22*** Laban da o yerin tüm halkını toplayarak bir şölen[13] verdi. **23*** Ve akşam olduğunda kızı Lea'yı alıp ona götürdü. O da kızı aldı. **24*** Oysa Laban cariyesi Zilpa'yı kızı Lea'ya hizmetçi olmak için getirmişti. **25*** Ve sabahleyin işte o kız da Lea idi. O zaman Laban'a şöyle söyledi: -Bu bana yaptığın nedir? Yanında sana yaptığım hizmet Rahel için değil miydi? Niçin beni aldattın? Dedi. **26*** Laban ona: -Bizde küçüğü büyüğünden önce vermek âdet değildir. **27*** Bunun haftasını[14] tamamla ve yanımda yedi sene daha yapacağın

hizmete karşılık onu da sana veririz, dedi. **28***Yakup da onun haftasını tamamladıktan sonra, Laban kızı Rahel'i ona eş olmak üzere verdi. **29***Kızı Rahel de hizmetçisi olsun diye cariyesi Bilha'yı verdi. **30***Ve Yakup Rahel'i de aldı ve Rahel'i(15) Lea'dan daha çok sevdi. Sonra o, Laban'ın yanında yedi yıl(16) daha hizmet etti. **31***Rabb, Lea'nın(17) sevilmediğini gördüğünde onun(18) rahmini açtı; ama Rahel kısır idi. **32***Lea hamile olup bir oğul doğurdu ve 'Rabb(19) üzüntülerimi biliyor ve şimdi kocam beni sevecektir', diyerek ona Ruben(+) adını koydu[1]. **33***Ve yine hamile oldu ve bir oğlu doğdu. Rabb sevilmediğimi biliyor; bu yüzden bana bunu da verdi', diyerek ona Şimeon(§) adını koydu**[2]**. **34***Daha sonra yine hamile oldu ve bir oğul doğurdu; 'Şimdi kocam benimle ilgilenecektir; çünkü benden onun üç oğlu oldu', dedi. Bunun için ona(20) Levi(*) adını koydu[3]. **35***Sonunda yine hamile olup bir oğul doğurdu ve bu kez Rabb'e hamd ediyorum, dedi. Bu yüzden ona(21) Yehoda(‡) adını koydu[4] ve birdaha da doğurmadı.

(1) Sayl.23/7, Hoş.12/13, **(2)**B.43/27, **(3)**Çıkş.2/16, **(4)**Çıkş.2/17, **(5)**B.33/4, 45/14, 15, **(6)**B.13/8, 14/14 ve 16, **(7)**B.24/28, **(8)**B.24/29, **(9)**B.2/23, Hakm.9/2,I.Krl.54/1,19/12,13, **(10)**B. 31/41, II.Krl.3/14, **(11)**B.30/26, Hoş.12/13, **(12)**Hakm.15/1, **(13)**Hakm.14/10, Yuh.2/1 ve 2, **(14)**Hakm.14/12, **(15)**20.Ayet, Tes.21/15, **(16)**B.30/26, 31/41, Hoş.12/13, **(17)**Mez.127/3, **(18)**B.30/1, **(19)**Çıkş.3/7, 4/31, Tes.26/7, Mez.25/18, 106/44, **(+): *İşte bir oğul!***, **(§)**: ***İşitilmiş***, **(20)**Bak Sayl.18/2 ve 4, **(*): *Alâka***, ***ilgi***, **(21)**Mat.1/2, **(‡): *Hamd.***

30. Bölüm: 1)Rahel kısır olup cariyesini Yakup'a vermesi, 5)Dan'ın ve Naftali'nin doğumu, 9)Gad ile Aşer'in Lea'nın cariyesinden doğumu, 14)Ruben'in yaptığı şey, 17)İssakar, Zebulun'un ve Dina'nın doğumları, 22)Yusuf'un Rahel'den doğumu, 25)Yakup'un kendi vatanına geri dönmek isteği, 27)Ve yeniden Laban ile anlaşması, 37)Mallarının çoğalması ve İsrail'in **12** Oymağı**[Sıptı]**; bak 12.'si Say. 34 Böl.

1*Rahel(1) kendisinden Yakup'un çocuğu olmadığını gördüğünde kardeşini(2) kıskanarak Yakup'a:- Bana çocuk ver; yoksa(3) öleceğim, dedi. **2***Ve Yakup Rahel'e çok kızarak: -Ben rahmin(4) meyvesinden seni yoksun bırakmış olan (haşa!) Allah makammında mıyım? Dedi. **3***Kadın da: -İşte cariyem(5) Bilha; onunla yat. O(6) da kucağımda doğursun; böylece ben(7) de onun sebebiyle çocuk sahibi olurum, dedi. **4***Ve cariyesi Bilha'yı ona kadını(8) olmak üzere verdi. Yakup da onunla yattı. **5***Bilha hamile olup Yakup'un ondan bir oğlu oldu. **6***O zaman Rahel; 'Allah duamı(9) işitip çağrıma kulak astı ve bana bir oğul verdi', diyerek ona Dan adını(+) koydu[5]. **7***Rahel'in cariyesi Bilha, yine hamile olup ondan Yakup'un bir oğlu daha oldu. **8***Rahel: 'Kızkardeşim ile büyük bir güreş tuttum ve yendim' diyerek ona(10) Naftali(*) adını verdi[6]. **9***Lea doğurmaktan yoksun olduğunu görerek cariyesi Zilpa'yı alıp Yakup'a(11) kadını olmak üzere verdi. **10***Ve Lea'nın cariyesi Zilpa'dan Yakup'un bir oğlu oldu. **11***Lea bu bir kurtuluştur diyerek ona(12) Gad(§) adını koydu[7]. **12***Sonra Lea'nın cariyesi Zilpa'dan Yakup'un bir oğlu daha oldu. **13***Lea da bu refahım içindir; çünkü kadınlar beni tebrik(13) edecektir, dedi ve ona Aşer(§) adını koydu[8]. **14***Ruben buğday biçimi zamanı tarlada adamotu(‡) bitkisi bularak annesi Lea'ya götürdüğünde Rahel, Lea'ya: -Lütfen biraz da bana oğlunun bitkisinden(14) ver, dedi. **15***O da ona: -Kocamı(15) aldığın yetmiyor mu ki, oğlumun bitkisini de alacaksın? Dediğinde Rahel: -Öyleyse oğlunun bitkisine karşılık bu gece seninle yatsın, dedi. **16***Ve Yakup akşam üstü tarladan geldiğinde Lea onu karşılayıp: -Bana geleceksin; çünkü oğlumun bitkisiyle seni kiraladım, demesi üzerine o gece de onunla yattı. **17***Allah Lea'yı dinledi ve kadın hamile olup beşinci kez ondan Yakup'un bir oğlu oldu. **18***O zaman Lea: -Hizmetçimi kocama verdiğim için Allah karşılığını verdi, diyerek ona İssakar(#) adını verdi[9]. **19***Ve Lea yine hamile olup altıncı kez ondan Yakup'un bir oğlu oldu. **20***Onun için Lea: -Allah bana güzel bir hediye verdi ve kocamın benden altı oğlu olduğu için artık benimle yaşayacaktır, dedi; çocuğun adını Zebulun(@) olarak koydu[10]. **21***Sonra bir kız doğurarak ona da Dina adını verdi. **22***Allah Rahel'i andı(16) ve Allah onu dinleyerek rahmini(17) açtı. **23***Kadın hamile olup bir oğul doğurdu ve 'Allah benim düşkünlüğümü kaldırdı(18) dedi. **24***Yine 'Rabb bana bir oğul verecektir'(19) diyerek ona Yusuf(&) adını verdi[11]. **25***Rahel Yusuf'u doğurduktan sonra Yakup, Laban'a: - Bana izin(20) ver, evime(21) ve ülkeme gideyim. **26***Kendileri(22) için sana hizmet ettiğim kadınlarımı ve oğullarımı bana ver gideyim. Çünkü sana yaptığım hizmeti sen biliyorsun, dedi. **27***Laban da ona: - Gözünde lütfa erdimse, yalvarıyorum gitme. Rabb'in senin yüzünden(23) beni de bereketlediğini gördüm(24) ve anladım, dedi. **28***Ve ekledi: -Ücretini(25) söyle de vereyim; dediğinde; **29***O da: - Senin(26) için çektiğim emeği ve hayvanların benimle nasıl bulunduğunu biliyorsun. **30***Çünkü; ben gelmeden önce malın azdı; bak şimdi ne kadar çok(27) çoğaldı. Benim gelişimle Rabb da seni zenginleştirdi; ben kendi evim(28) için ne zaman çalışacağım? **31***O da: -Sana ne vereyim? Dedi; Yakup: -Bana birşey verme; eğer şunu benim için

yaparsan yine sürülerini güdüp gözetirim. **32***Şöyle ki, bugün sürülerinin tümü arasından dolaşıp onlardan herbir noktalı ve benekli koyunu; ve koyunlar içinden her siyah olanı, keçiler içinden de benekli ve noktalı bulunanları ayırayım. Benim ücretim bu[29] olsun. **33***Bir gün olur da ücretim için önüne gelinirse sadakatim[30] bana tanık olacaktır. Yanımdaki keçiler arasında her noktalı ve benekli olmayan, koyunlar arasında siyah bulunmayan çalınmış kabul edilsin, dedi. **34***Laban da: -Tamam; senin dediğin gibi olsun, diyerek; **35***O günde alaca ve benekli tekeler ve bütün noktalı benekli keçileri; yani kendisinde beyaz bulunan ve siyah koyunların hepsini ayırıp oğullarının eline verdi. **36***Kendisiyle Yakup'un arasında üç günlük mesafe bırakıp Yakup da Laban'ın arda kalan sürüsünü güdüyordu. **37***O zaman Yakup[31] taze kavak, badem ve çınar ağacından çubuklar alıp onların üstüne çizgiler çiziyor, kabuklarını soyuyor ve çubuklarda olan beyaz rengi çıkartıyordu. **38***Sürülerin gelip su içecekleri teknelere çizdiği çubukları koydu ki, koyunlar su içmeğe geldiklerinde önlerinde olduğu halde çiftleşip gebe kalıyorlardı. **39***Ve sürüler çubukların önünde gebe kaldıktan sonra onların alaca ve noktalı, benekli yavruları oluyordu. **40***Yakup kuzuları ayırıp, sürülerin yüzünü Laban'ın sürülerinde bulunan alaca ve her siyah olana doğru çeviriyordu. Kendi sürülerini de ayrı yere koyuyor ve onları Laban'ın sürüleriyle bir yere koymuyordu. **41***Güçlü koyunlar gezindikleri zaman Yakup koyunların çubuklar arasında gebe kalmaları için onları teknelere koyunların gözü önüne koyuyordu. **42***Ve koyunlar zayıf olduklarında koymuyordu. Böylece zayıflar Laban'ın ve güçlüler Yakup'un oluyordu. **43***Bu adamın birçok[32] malları oldu; sürüleri[33] cariyeleri, köleleri, develeri ve eşekleri oldu.

(1)B.29/31, **(2)**B.37/11, **(3)**Eyp.5/2, **(4)**B.16/2,I.Sam.1/5, **(5)**B.16/2, **(6)**B.50/23,Eyp.3/12, **(7)**B.16/2,**(8)**B.16/3,35/22, **(9)**Mez.35/24, 43/1, Sül.Mes.3/59, **(+)*: Çare bulan, deva gören!***, **(10)**Mat.4/13,**(*)*:Görüşüm!*,(11)**4.Ayet,**(12)**İş.65/11, **(§)*:Necat,kurtuluş*,(13)**Sül.Mes.31/28,Luk.1/48, **($)*:Said, saadetli***, **(14)**B.25/30, **(15)**Sayl.16/9 ve 13, **(#)*: Ecir;* gündelikçi!**, **(ø)*:Sakin olmaklık,* (16)**B.8/1, I.Sam.1/19, **(17)**B.29/31, **(18)**I.Sam.1/6, İş.4/1, Luk.1/25, (19)B.35/17, **(&)*:Katacak; ekleyecek***, **(20)**B.24/54 ve 56, **(21)**B.18/33, 31/55, **(22)**B.29/20 ve30, **(23)**Bak B.26/24, **(24)**B.39/3 ve 5, **(25)**B.29/15, **(26)**B.31/6 ve 28, 29, 30, Mat.24/45, Titus.2/10, **(27)**43.Ayet, **(28)**I.Tim.5/8, **(29)**B.31/8, **(30)**Mez.37/6, **(31)**Bak B.31/9-12, **(32)**30.Ayet, **(33)**B.13/2, 24/35, 26/13 ve 14, **(‡)*: Lüffah otu; Cinsel gücü arttırdığı söylenen bir bitki türü!.***

31. Bölüm: 1)Yakup'un gizli büyüklüğü, 19)Rahel'in kendi babasının putlarını çalması, 22)Laban'ın Yakup'u takip etmesi, 34)Rahel'in hilesi, 36)Yakup'un şikayeti, 43)Yakup ile Laban'ın Gilead'ta sözleşmeleri.

1*Yakup Laban'ın oğullarının sözünü; yani Yakup babamızın tüm mallarını[1] alıp, bu servetin tümünü babamızın malından kazandı, diye söylediklerini duydu. **2***Ve Laban'ın kendisine[2] önceki gözü[3] ile bakmadığını[4] anladı. **3***Rabb, Yakup'a: -Atalarının[5] ülkesine ve akrabalarının yanına dön, ben de senin ile olurum, dedi. **4***Yakup, Rahel ile Lea'yı kıra kendi sürülerinin yanına çağırdı, **5***Ve onlara dedi ki: -Ben[6] babanızın bana önceden olduğu gibi bakmadığını görüyorum. Ama babamın Allah'ı[7] benimle oldu. **6***Sizler benim tüm gücümle babanıza ne kadar çok emek verdiğimi[8] biliyorsunuz. **7***Ama; babanız benim ücretimi[9] on[10] kez değiştirerek bana kötü davrandıysa da, Allah onun bana daha çok kötülük yapmasına izin[11] vermedi. **8***'Ücretin[12] noktalılar olsun' dediği halde tüm koyunlar benekli doğuruyor ve ücretin alaca olanlar olsun dediğinde, bu sefer de tüm koyunlar alaca doğuruyordu. **9***Bu nedenle Allah, babanızın[13] malını alıp bana verdi. **10***Sürüler kızıştıkları mevsimde rüyada gözlerimi kaldırmış ve işte sürülerle birleşen tekelerle koçların alaca, noktalı ve benekli olduğunu gördüm. **11***Ve Allah'ın[14] meleği bana düşümde: -Ey! Yakup' dediğinde; ben de: -Buyur efendim, dedim. **12***O da: Şimdi gözlerini kaldır da sürülerle birleşen tekelerle koçlara bak. Tümü alaca, noktalı ve beneklidir. Çünkü Laban'ın[15] sana ne yaptığını gördüm. **13***Ben, Beyt-El Allahı'yım[16] ki, sen orada direk meshedip bana bir nezir(§) yaptın. Şimdi kalk[17] bu diyardan çık ve doğduğun ülkeye geri dön, dedi. **14***Rahel ile Lea onu yanıtlayarak: -Daha[18] babamızın evinde bizim için gerçek miras var mı? **15***O bizi satıp[19] parasını da tümüyle yediği için onun yanında yabancı sayılmadık mı? **16***Çünkü; Allah'ın babamızdan aldığı malların tümü bizim ve çocuklarımızındır. Şimdi, Allah'ın sana her ne söylemişse onları yap, dediler. **17***O zaman Yakup kalkıp çocukları ile kadınlarını develere bindirdi. **18***Tüm hayvanlarını ve kazanmış olduğu tüm mallarını; yani Paddan-Aram'da kazandığı hayvanlarını Kenan diyarına babası İshak'ın yanına gitmek için sürdü. **19***Laban koyunlarını kırkmaya gitmiş olduğundan Rahel babasının putunu[20] çaldı. **20***Yakup gideceğini Aramî Laban'a bildirmeden oradan gizlice sıvıştı. **21***Bütün mallarını alıp kaçtı; ve gidip Nahor'dan geçerek Gilead dağına[21] yöneldi. **22***Üçüncü günde Yakup'un kaçışı Laban'a bildirildiğinde; **23***Kardeşlerini[22] beraber alarak ardı-sıra yedi günlük yol

gidip Gilead dağında ona yetişti. **24*** Ve Allah, Aramî Laban'a gece[23] rüyasında görünüp: -Sen, Yakup'a gerek iyi[24] ve gerek kötü birşey söylemekten sakın, dedi. **25*** Ve Laban Yakup'a yetişti. Yakup çadırını dağda kurmuş olduğundan, Laban da kardeşleriyle beraber Gilead dağında çadırını kurdu. **26*** Laban Yakup'a dedi ki: -Ne yaptın? Benden gizlice sıvışarak kızlarımı[25] kılıçla alınmış esir gibi götürdün. **27*** Niçin bana bildirmedin de gizlice benden sıvışarak gittin? Ben seni sevinçli nağmelerle, def ve tanburla gönderirdim. **28*** Oğullarımı[26] ve kızlarımı öpmeğe beni bırakmadın. Bana bu[27] yaptığın akılsızca birşeydir. **29*** Size kötülük yapmaya gücüm var; ama babanızın[28] Allah'ı dün[29] gece bana söyleyip: Yakup'a gerek iyi ve gerek kötü birşey söylemekten sakın' dedi. **30*** Şimdi sen babanın evine olan çok büyük arzundan ötürü çıkıp gittinse; neden İlâhlarımı[30] çaldın? **31*** Yakup da Laban'ı yanıtlayarak: -Korktuğum için kaçtım; çünkü kızlarını zorla benden alacaksın zannettim. **32*** İlâhlarını kimde bulursan o[31] yaşamasın. Kardeşlerimizin önünde ara ve yanımda sana ait ne varsa al, dedi. Yakup ise Rahel'in onları çaldığını bilmiyordu. **33*** Laban, Yakup'un çadırını, Lea'nın çadırını ve iki cariyenin çadırına girdi; ama bulamadı ve Lea'nın çadırından çıkarak Rahel'in çadırına girdi. **34*** Rahel ise putu[ø] alıp onu devenin semeri içine saklamış ve üzerine oturmuştu. Laban tüm çadırı aramasına rağmen onu bulamadı. **35*** Kadın babasına: -Âdetimi görüyorum. Bunun için önünde[32] ayağa kalkamadığıma efendim gücenmesin, dedi ve Laban Putunu birtürlü bulamadı. **36*** O zaman Yakup öfkelenerek Laban ile çekişmeğe başladı ve Yakup Laban'a doğru: -Suçum ne ve hatam nedir ki, ardımca öfkeyle koştun? **37*** Tüm mallarımı aradıktan sonra senin evine ait birşey buldun mu? Buraya kardeşlerimin ve kardeşlerinin arasına koy ki, yargılamış olasın! **38*** Yirmi yıldan beri ben senin yanındayım, koyunların ve keçilerin yavrulamadı ve senin sürünün koçlarını yemedim. **39*** Öyle ki[33] hayvanların telef olduğunda sana göstermeden ziyanını ben ödüyordum. Gerek[34] gündüz, gerek gece çalınmış olanları benim elimden istiyordun. **40*** Durum buydu; gündüzün sıcak ve geceleyin soğuk beni mahvediyor, gözlerimden uykumu kaçırıyordu. **41*** Yirmi yıl evinde böyle hareket ettim. Ondört[35] sene iki kızın için ve altı yıl sürülerin için sana emek verdim; sen de ücretimi[36] on kez değiştirdin. **42*** Eğer[37] babamın Allah'ı; yani İshak'ın[38] korktuğu İbrahim'in Allah'ı benimle olmasaydı, sen beni mutlaka şimdi boş gönderirdin. Allah benim sıkıntıma[39] ve elimin emeğine bakarak dün gece seni sakındırdı. **43*** Laban da Yakup'u şöyle yanıtladı: -Bu kızlar benim kızlarım, bu oğullar benim oğullarım ve bu sürüler benim sürülerim; yani gördüğün şeylerin tümü benimdir. Ama; bugün ben onların doğurdukları çocuklara ne yapabilirim? **44*** Şimdi gel ve benim ile senin düşüncelerine[40] göre aramızda[41] söz keselim, dedi. **45*** O zaman Yakup bir taş alıp onu direk gibi dikti. **46*** Ve Yakup[42] kardeşlerine: -Taş toplayınız, dedi. Onlar da taş toplayarak yığdılar ve o yığıntı üzerinde yemek yediler. **47*** Laban oraya Yegar-Sahaduta[*] adını verdi. Ama Yakup ona Galed[+] dedi. **48*** Ve Laban: -Bu yığıntı[43] seninle benim aramda bugün tanık olsun, dedi. Bu yüzden Galed adı verildi. **49*** Ve hem de[44] Mispa[‡] adı verildi; çünkü birbirimizden uzaklaştığımızda, Rabb benimle senin arandaki sözü gözetsin. **50*** Eğer kızlarımı incitirsen ve eğer kızlarımın üzerine evlenirsen aramızda hiç kimse yok; ama bak benimle senin aranda Allah tanıktır. **51*** Ve Laban ekledi: -İşte bu yığıntı ve işte benimle senin aranda diktiğin direk. **52*** Bu yığıntı tanık ve bu direk de tanık olsun ki, benim bu tümsekten senin tarafına geçmeye hiç bir ard niyetim yoktur. Sen de bu tümsekten ve bu direkten benim tarafıma geçmeyesin. **53*** İbrahim'in Allah'ı, Nahor'un Allah'ı ve onların atalarının Allah'ı bizim aramızda yargılasın[45] dedi. Yakup da babası[46] İshak'ın korktuğu Allah'ın hakkı için yemin[47] etti. **54*** Sonra Yakup dağda kurban sundu ve kardeşlerini yemeğe davet etti; yemek yedikten sonra o gece dağda kaldılar. **55*** Laban sabahleyin erken kalkarak oğullarını ve kızlarını öptü. Onlara[48] hayır-dua ettikten sonra yola[49] çıkıp kendi yerine geri döndü.

(1) Mez.49/16, **(2)**Tes.28/54, **(3)**II.Sam.19/7, **(4)**B.4/5, **(5)**B.28/15 ve 20, 21, 32/9, **(6)**2.Ayet, **(7)**3.Ayet, **(8)**Ayet 38-41, B.30/29, **(9)**41.Ayet, **(10)**Sayl.14/22, Nahm.4/12, Eyp.19/3, Zek.8/23, **(11)**B.20/6, Mez.105/14, **(12)**B.30/32, **(13)**1.ve 16.Ayetler, **(14)**B.48/16, **(15)**Çıkş.3/7, **(16)**B.28/18,19 ve 20, **(17)**3.Ayet, B.32/9, **(18)**B.2/24, **(19)**B.29/15ve27, **(20)**Hakm.17/5, I.Sam. 19/13, Hoş.3/4, B.35/2, **(21)**B.46/28, II.Sam.12/17, Luk.9/51 ve 53, **(22)**B.13/8, **(23)**B.20/3, Eyp.33/15, Mat.1/20, **(24)**B.24/50, **(25)**I.Sam.30/2, **(26)**55.Ayet, Rut 1/9ve14 ,I.Krl. 19/20,Res.İşl. 20/37, **(27)**I.Sam.13/13, II.Trhl.16/9, **(28)**53.Ayet, B.28/13, **(29)**24.Ayet,**(30)**19.Ayet,Hak.18/24,**(31)**BakB.44/9, **(32)**Çık.20/12,Lev.19/32, **(33)**Çıkş.22/10 ve diğ., **(34)**Çıkş.22/12, **(35)**B.29/27,28, **(36)**7.Ayet, **(37)**Mez.124/1 ve 2, **(38)**53.Ayet, İş.8/13, **(39)**B.29/32, Çıkş.3/7, **(40)**Yeş.24/27, **(41)**B.26/28, **(42)**B.28/18,**(43)**Yeş.24/27,**(44)**Hakm.11/29,I.Sam.7/5, **(45)**B. 16/5, **(46)**42.Ayet, **(47)**B.21/23, **(48)**B.28/1, **(49)**B.18/33, 30/25, **(§)Nezir:** ***Adak veya ileride korkutmak üzere hesap vermek, gözdağı***, **(ø)*Terafim: Put***, **(*)**Aramice: ***Şehadet taşı***, **(+)**İbranice: ***Şehadet(Tanıklık) taşı***, **(‡):** Gözcü kulesi; bak. I.Mak.3/46 (Mispa).

32. Bölüm: 1)Yakup'un Mahanaim'de olan rüyası, 3)Esav'a ulaklar göndermesi, 7)Esav'ın gelişinden korkması, 9)Kurtulmak için olan duası, 13)Esav'a hediyeler göndermesi, 24)Melek ile Penuel'de güreşmesi ve İsrail adını alması, 31)Aksaması.

1* Yakup yoluna giderken Allah'ın[1] melekleri onunla konuştu. **2*** O Melekleri gördüğünde: -Bu Allah'ın ordusudur[2] diyerek o yere Mahanaim[§] adını koydu. **3*** Yakup kendi önünce Edom[3] toprağı olan Seir[4] diyarındaki kardeşi Esav'a ulaklar göndererek; **4*** -Efendim[5] Esav'a bu şekilde; yani hizmetçin Yakup diyor ki, Laban'ın yanında misafir olup bugüne dek oyalandım, **5*** Sığırlar[6] eşekler, sürüler, hizmetçiler ve cariyelere sahip oldum. Efendimin önünde[7] göze gelmek için haber vermeye ulaklar gönderdim; diyeceksiniz diye onlara emretti. **6*** Ulaklar Yakup'a geri dönerek: -Kardeşin Esav'a gittin, o[8] da dörtyüz adamı ile seni karşılamağa geliyor, dediler. **7*** O zaman Yakup çok korkarak sıkıldı[9] ve yanında bulunan insanları, sürüleri ve develeri iki bölüğe ayırdı. **8*** 'Eğer Esav bir bölüğe gelip onu vurursa, arda kalan bölük kurtulur' dedi. **9*** Yakup[10] da yanıt vererek: -Ey[11] babam İbrahim'in Allah'ı ve babam İshak'ın Allah'ı; ey[12] bana ülkene ve akrabalarına geri dön! Ben de sana iyilik yapayım diyen ***Yehovah!*** **10*** Ben bu kuluna gösterdiğin tüm[13] lütfuna ve tüm gerçekliğine layık değilim; çünkü bu Erden'i asam[14] ile geçtim ve şimdi iki bölük sahibi oldum. **11*** Yalvarırım kardeşimin elinden Esav'ın elinden beni[15] kurtar; çünkü ondan korkuyorum. Sakın galip gelerek beni, çocuklarımı[16] ve annemi vurmuş olmasın. **12*** Sen[17] 'Kesinlikle sana iyilik edip soyunu çokluğundan sayılamayacak kadar olan deniz kumu gibi yapacağım' dedin. **13*** O gece orada kalıp elinde bulunandan kardeşi Esav için hediye[18] olarak; **14*** İkiyüz keçi ve yirmi teke; iki yüz koyun ile yirmi koç, **15*** Yavrularıyla birlikte otuz deve ve kırk inekle on boğa; yirmi dişi eşekle on sıpa alarak, **16*** Sürülerin her birini başka, başka hizmetçilerin eline verdi ve hizmetçilerine: -Önüme geçiniz ve sürüyle sürü arasında biraz boşluk bırakınız, dedi. **17*** Önde gidene öğütleyerek: 'Eğer bir adam veya Esav sana rastlarsa; sen kiminsin, nereye gidiyorsun ve bu önünde olanlar kimindir? Diye sorarsa; **18*** Yakup'un hizmetçisiyim ve bunlar da beyim Esav'a gönderilmiş hediyelerdir; bak işte kendisi de geriden geliyor' demelisin, dedi. **19*** İkinciye, üçüncüye ve sürülerin ardınca gidenlerin tümüne de Esav'ı bulduğunuzda ona bu türlü söyleyiniz. **20*** Bakın, Yakup benden geridedir; deyin diye öğüt verdi. Çünkü önümde[19] giden hediyeler ile onun gönlünü hoş tuttuktan sonra yüzünü görürüm ve belki de beni kabul eder, dedi. **21*** Böylece hediye önüne geçip kendisi de o gece çadır kurdukları yerde geceledi. **22*** Geceleyin kalkıp iki karısı ve iki cariyesi ile onbir oğlunu alarak Yabbok[20] geçitinden geçti. **23*** Onları alıp nehirden geçirttikten sonra mallarını da geçirdi. **24*** Ve Yakup kendi kendine yanlız kaldığında bir[21] adam gün ağarana dek onunla güreşiyordu. **25*** O, ona galip gelemiyeceğini gördüğünde uyluğu başına dokundu ve o, onunla[22] güreşirken Yakup'un uyluk kemiğinin başı yerinden çıktı. **26*** Ve adam[23]: -Beni bırak! Çünkü; nerdeyse gün doğacak, dedi. Yakup da: -Sen beni kutlamaz ve bereketlemezsen seni[24] bırakmam, dedi. **27*** Ona: -Adın nedir? Dediğinde; Yakup'tur, dedi. **28*** Ve ona: 'Adına[25] bundan böyle Yakup değil; ancak İsrail denilsin; çünkü Allah[26] ve insan[27] ile uğraştın[*] galip oldun' dedi. **29*** Yakup da ona sordu: -Lütfen adını bana söyle? O da: -Niçin[28] adımı soruyorsun? Diyerek onu orada kutlu[ø] kıldı. **30*** Ve Yakup da: -Ben Allah'ı yüzyüze gördüm[29] ve canım kurtuldu, diyerek o yere Panuel[+] adını verdi. **31*** Panuel'den geçtiğinde güneş doğmuştu ve o da uyluğu üzerinde aksıyordu. **32*** Bu sebepten O, Yakup'un uyluk başının üzerine dokunduğundan İsrailoğulları tâ bugüne dek uyluk[#] başı üzerinde olan etten yemezler.

(1) Mez.91/11, İbr.1/14, **(2)**Yeş.5/14, Mez.103/21, 148/2, Luk.2/13, **(3)**B.36/6,7,8, Tes.2/5, Yeş.24/4, **(4)**B.33/14 ve 16, **(5)**Sül.Mes.15/1, **(6)**B.30/43, **(7)**B.33/8 ve 10, **(8)**B.33/1, **(9)**B.35/3, **(10)**Mez.50/15, **(11)**B.28/13, **(12)**B.31/3 ve 13, **(13)**B.24/27, **(14)**Eyp.8/7, **(15)**Mez.59/1 ve 2, **(16)**Hoş.10/14, **(17)**B.28/13,14ve15,**(18)**B.43/11,Sül.Mes.18/16, **(19)**Sül.Mes. 21/14, **(20)**Tes.3/16, **(21)**Hoş.12/3 ve 4, Efs.6/12, **(22)**Bak Mat.26/41, II.Kor.12/7, **(23)**Bak.Luk.24/28, **(24)** Hoş.12/4, **(25)**B.35/10, II.Krl.17/34, **(26)**Hoş.12/3 ve 4, **(27)**B.25/31, 27/33, **(28)**Hakm.13/18, **(29)**B.16/13, Çıkş.24/11, 33/20, Tes.5/24, Hakm.6/22, 13/22, İş.6/5, **(§)**: ***Bölükler***, **(*)**: Osm.***Mücahede ettin***; cihat ettin, çekiştin, savaştın ve güreştin anlamlarına geliyor, **(ø)**: Osm. Mübarek kıldı, kutsadı, **(+)** Veya: ***Allah'ın yüzü, (#)***:Tobit 2/16 ve Tek.27/9 ile karşılaştırın.

33. Bölüm: 1)Yakup ile Esav'ın sevgiyle görüşüp konuşmaları, 16)Esav'ın Seir'e ve Yakup'un Sukkot'a göç etmesi, 18)Şekem kentinde oturması ve bir sunak yapması.

1* Sonra Yakup gözlerini kaldırıp Esav'ın[1] dörtyüz adamla gelmekte olduğunu gördüğünde çocuklarını, Lea'yı, Rahel'i iki hizmetçi ile ayırdı. **2*** Cariyeler ile çocuklarını ileriye ve onların arkasına, Lea ile çocuğunu ve onların arkasına da Rahel ile Yusuf'u dizdi. **3*** Kendisi de önlerine geçip kardeşlerine yaklaşıncaya değin yedi kez

yere[2] kadar eğildi. **4*** Esav[3] da onu karşılamağa koştu ve onu kucaklayıp boynuna[4] sarılarak onu öptü ve ağlaştılar. **5*** Sonra Esav gözlerini kaldırıp kadınlarla çocukları gördüğünde: -Bunlar senin neyindir? Dedi. O da: -Bendeki[5] Allah'ın verdiği çocuklardır, dedi. **6*** O zaman cariyeler ile oğulları yaklaşıp eğildiler. **7*** Lea ile çocukları da yaklaşıp eğildiler. Sonra Rahel ile Yusuf da yaklaşıp eğildi. **8*** O da: -Karşılaştığım bu ne kadar çok[6] kalabalık böyle, dediğinde: -Beyimin gözünde[7] lütuf bulmam için, dedi. **9*** Esav: -Ey kardeşim! Benimkiler çoktur; seninkiler senin olsun, dedi. **10*** Yakup da: -Hayır, gözünde lütuf buldumsa yalvarırım elimden hediyemi kabul edesin; çünkü senin yüzünü[8] görür gibi gördüm ve sen de benden razı oldun. **11*** Sana rica ederim götürülen hediyemi kabul edesin; çünkü Allah bana verdi ve her şeyim[9] var diyerek ona[10] buyurduğunda kabul etti. **12*** Sonra kalkıp gidelim, ben de senin önünden gideyim, dedi. **13*** O da ona: -Çocukların nazik ve yanımda bulunan koyun ile sığırların yavruları olduğunu beyim biliyor. Eğer onları bir günden çok sürerlerse sürünün tümü ölür. **14*** Beyim hizmetçilerinin önüne geçsin, ben de Seir'e[11] beyimin yanına gelinceye dek yanımda olan hayvanların ve çocukların ayağıyla yavaş yavaş geleyim, dedi. **15*** Esav: -Öyleyse yanımda bulunan adamlardan yanına vereyim, dediğinde: -Ne gerek var beyimin[12] yanında övüneyim, demesi üzerine; **16*** Esav da o gün Seir'e doğru kendi yoluna döndü. **17*** Ve Yakup Sukkot'a[13] göçtüğünde kendisine bir ev inşaa etti, hayvanlarına da ağıllar yaptı. Bunun için o yere Sukkot adı verildi. **18*** Yakup Paddan-Aram'dan geri çekildiğinde Kenan diyarında olan Şekem'in[14] kenti olan Sellem'e[15] gelip kentin önünde çadırını kurdu. **19*** Ve çadırını kurduğu tarla[16] parçasını Şekem'in babası Hamor oğullarının elinden yüz parça gümüş bedeline aldı. **20*** Orada bir sunak yaparak ona El-Elohe İsrail adını[17] verdi.

(1)B.32/6, **(2)**B.18/2, 42/6, 43/26, **(3)**B.32/28, **(4)**B.45/14 ve 15, **(5)**B.48/9, Mez.127/3, İş.8/18, **(6)**B.32/16, **(7)**B.32/5, **(8)**B.43/3, II.Sam.3/13, 14/24,28ve32, Mat.18/10, **(9)**Filp.4/18, **(10)**II.Krl. 5/23, **(11)**B.32/3, **(12)**B.34/11, 47/25, Rut.2/13, **(13)**Yeş.13/27, Hakm.8/5, Mez.60/6, **(14)**Yeş.24/1, Hakm.9/1, **(15)**Yuh.3/23, **(16)**Yeş.24/32, Yuh.4/5, **(17)**B. 35/7.

34. Bölüm: 1)Şekem'in Dina'yı alçaltması, 4)Kadın ile evlenmek isteği ve teklifi, 14)Yakup'un oğullarının sünnet hakkındaki teklifi, 20)Bu teklifin Hamor ile Şekem tarafından kabul olunması, 25)Yakup'un oğullarının intikam almaları, 30)Babaları tarafından azarlanmaları.

1* Yakup'un Lea'dan olan kızı Dina[1] o ülkenin kızlarını görmeğe[2] çıktığında; **2*** O ülkenin kralı Hititli Hamor'un oğlu Şekem, kızı görüp onu[3] aldı[4] ve onun ile yatarak onu[5] alçalttı. **3*** Sonra da Yakup'un kızı Dina'ya candan bağlandı, onu severek gönüldaş[6] oldular. **4*** Şekem babası[7] Hamor'a: -Bu kızı bana eş olarak al, dedi. **5*** Yakup, Şekem'in kızı Dina'yı lekelediğini duyduysa da oğulları hayvanlarıyla kırda bulunduğundan onlar gelinceye dek sustu[8]. **6*** Şekem'in babası Hamor da konuşmak için Yakup'un yanına gitti. **7*** Yakup'un oğulları bunu duydukları gibi kırdan geldi ve bu adamlar, onun Yakup'un kızıyla yatıp, İsrail'de yapılmaması[9] gereken kötülüğü yaptığı için[10] gücenip çok öfkelendiler[11]. **8*** Hamor onlarla konuşarak şöyle söyledi: -Oğlum Şekem kızınızla birlikte olmuştur. Kızı ona eş olmak üzere vermenizi sizden rica ediyorum. **9*** Kızlarınızı bize verip kızlarımızı da alarak bizimle akraba olun, dedi. **10*** Bizimle birlikte yaşayınız, tüm ülke[12] önünüzdedir, orada yaşayıp ticaret[13] ediniz ve mallarınız[14] olsun, dedi. **11*** Şekem de kızın babasına ve kardeşlerine: -Gözünüzde bir değerim varsa bana ne diyecekseniz onu yapacağım. **12*** Benden birçok kıymetli[15] şey ve hediyeler isteyin, hepsini vereceğim; ama lütfen kızı benim eşim olsun diye verin, dedi. **13*** Yakup'un oğulları ise Şekem'in babası Hamor'a kızkardeşleri Dina'yı alçalttığı için hile[16] ile düşünerek şöyle yanıtladılar: **14*** -Böyle yapmak; yani kızkardeşimizi sünnetsiz bir adama vermek bizim elimizde değildir ve bu bize[17] utançtır. **15*** Ancak bir şartla size razı oluruz; yani tüm erkekleriniz sünnet olup bizim gibi olursa, **16*** O zaman kızlarımızı size verip, kızlarınızdan alır ve sizinle bir kavim oluruz. **17*** Ama eğer bizi dinlemeyerek sünnet olmazsanız kızımızı alıp gidiyoruz, dediler. **18*** Böylece bu sözler Hamor'un oğlu Şekem'in gözünde hoş göründü. **19*** Ve o genç Yakup'un kızını çok sevdiğinden bu şeyin yapılmasını geciktirmedi. Zaten kendisi babasının evinde olanların tümünden[18] daha gözde idi. **20*** Hamor ile oğlu Şekem kentin kapısına gelip halka şöyle söylediler: **21*** -Bu adamların bizimle barış içinde olduklarını biliyoruz. Ülkede oturup ticaret yapsınlar. Çünkü işte önlerindeki topraklar geniştir. Biz onların kızlarını eşlerimiz olarak alalım ve kızlarımızı da onlara verelim. **22*** Ama; bu adamlar yalnız bir şartla; yani kendileri sünnet edilmiş olduklarından, bizim de her erkeğimizin sünnet olmasını isteyip bizimle yaşamaya ve bir kavim olmaya onay veriyorlar. **23*** Sürüleri, malları ve tüm hayvanları bizim olmayacak mı? Evet

biz onlara razı olalım ve bizimle yaşasınlar, dedi. **24*** Böylece kentin[19] kapısından çıkanların tümü Hamor'u ve oğlu Şekem'i dinledi. Sonra da kentin kapısından çıkan her erkek sünnet oldu. **25*** Üçüncü günde onlar yaralı iken Yakup'un iki oğlu; yani Dina'nın kardeşleri Simon[20] ve Levi kılıçlarını aldılar ve hiç çekinmeden kente girerek, hunharca tüm erkekleri öldürdüler. **26*** Hamor ile oğlu Şekem'i de kılıçtan geçirip, Şekem'in evinden Dina'yı alarak çıktılar. **27*** Yakup'un diğer oğulları da ölüler üzerine geldiler ve kızkardeşlerini alçalttığı için kenti yağma ederek; **28*** sürülerini, sığırlarını, eşeklerini ve kentteki tüm şeyleri alarak, **29*** Onların mallarını, çocuklarını ve kadınlarının tümünü esir alarak evlerinde bulunanları yağma ettiler. **30*** O zaman Yakup, Simon ile Levi'ye söyleyerek: -Bu ülkenin halkı olan Kenanlılar ve Perizzîler'in gözünde beni iğrenç[21] yaptınız ve başımı derde soktunuz. Yanımdaki[22] adamlarım yetersizdir ve onlar bana karşı toplanarak beni vuracaklar, ben de evim ile beraber yok olacağım, dedi. **31*** Onlar da: -Kızkardeşimize bir fahişeye davranıyormuş gibi davranmalı mıydı? Dediler.

(1)B.30/21, **(2)**Tit.2/5, **(3)**B.6/2,Hakm.14/1, **(4)**B.20/2, **(5)**Tes. 22/29,**(6)**Bak.İş.40/2,Hoş.2/14,**(7)**Hakm.14/2, **(8)**I.Sam.10/27, II.Sam.13/22, **(9)**Tes.23/17,II.Sam.13/12, **(10)**Yeş.7/15, Hakm. 20/6, **(11)**B.49/7, II.Sam.13/21, **(12)**B.13/9, 20/15, **(13)**B.42/34, **(14)**B.47/27,**(15)**Çıkş.22/16ve17, Tes.22/29, I.Sam.18/25,- **(16)**Bak II.Sam.13/24,diğ.,**(17)**Yeş.5/9, **(18)**I.Trhl.4/9, **(19)**B. 23/10, **(20)**B. 49/5,6 ve 7, **(21)**Çıkş.5/21, I.Sam.13/4, **(22)**Tes. 4/27, Mez.105/12.

35. Bölüm: 1)Allah'ın Yakup'u Beyt-El.'e göndermesi, 2)Yakup'un kendi evinden Putları atması, 6)Beyt-El.'de bir sunak yapması, 8)Debora'nın ölümü, 9)Allah'ın Yakup'u Beyt-El.'de kutsaması, 16)Bünyamin'in doğumuyla Rahel'in ölümü, 22)Ruben'in kötü işi, 23)Yakup'un oğulları, 27)Yakup'un Hebron'a babasının çadırının yanına gelmesi, 28)İshak'ın yaşam yılları ve ölümü ile defnedilmesi. **1*** Allah Yakup'a şöyle dedi: -Kalk Beyt-El.'e[1] çık. Orada otur ve kardeşin Esav'ın[2] yüzünden kaçtığın zaman sana[3] görünen Allah'a orada bir sunak inşa et, dedi. **2*** O zaman Yakup[4] ev halkına ve yanında bulunanların tümüne şöyle dedi: -Aranızda bulunan yabancıların[5] putlarını atın, kendinizi[6] temizleyin ve giysinizi değiştirin. **3*** Kalkıp Beyt-El'e çıkalım ve sıkıntılı[7] günlerimde beni kabul edip, gittiğim[8] yolda benimle olan Allah'a orada bir sunak yapalım, dedi. **4*** Onlar da ellerinde olan yabancıların putlarının tümünü ve kulaklarında[9] olan küpeleri Yakup'a verdiler. Yakup da onları Şekem yanında olan[10] Bet'im[*] ağacı altında gizledi. **5*** Sonra yürüdüklerinde çevrede olan kentler üzerine Allah tarafından[11] bir korku düştü ve Yakup'un oğullarını takip etmediler. **6*** Yakup'un yanındaki halkın tümüyle beraber Kenan diyarındaki Luz'a[12] yani Beyt-El'e gelip; **7*** Orada bir[13] sunak yaparak kardeşlerinin yüzünden kaçtığı zaman Allah[14] kendisine göründüğü için o yere Beyt-El adını verdiler. **8*** Rebeka'nın dadısı Debora[15] öldü ve Beyt-El'in aşağı tarafındaki meşenin altında gömülerek o yere de Allon-Bakut[+] adını verdiler. **9*** Allah, Yakup'a Paddan-Aram'dan dönüşünden sonra yeniden[16] görünüp onu kutsadı. **10*** Ve Allah ona: 'Adın Yakup'tur; ama bundan[17] böyle adına Yakup denilmeyecek, ancak İsrail[18] olacak', diyerek ona İsrail adını verdi. **11*** Allah ona şöyle söyledi: -Ben Kadîr[19] olan Allah'ım! Üreyip çoğalınız. Senden[20] millet ve milletler topluluğu olacak ve soyundan krallar çıkacaktır. **12*** İbrahim'e[21] ve İshak'a verdiğim ülkeyi sana verecek ve senden sonra da bu yerleri soyuna vereceğim, dedi. **13*** Allah, onunla konuştuğu yerde, onun[22] yanından yukarı çıktığında; **14*** Yakup, Allah'ın kendisiyle konuştuğu yere taştan[23] bir direk dikip, üzerine meşrubat sunusu döktü. Ayrıca üzerine yağ da döktü. **15*** Yakup, Allah'ın kendisiyle konuştuğu yere Beyt-El[24] adını verdi. **16*** Sonra Beyt-El'den çıkıp Efrata'ya ulaşmağa az bir yol kaldığında Rahel zorlukla doğum yaptı. **17*** Doğururken acı çektiğinde ebe ona: -Korkma! İşte senin[25] bir oğlun daha oldu, dedi. **18*** Sonra da ruhunu teslim ederken(çünkü öldü) ona Bununî[ǂ] adını verdi. Ama; babası ona Bünyamin[§] dedi[12]. **19*** Böylece Rahel[26] ölüp Efrata[27] yolunda gömüldü; bu da Beyt-Lehem'dir. **20*** Yakup onun mezarına bir direk dikti. O bu güne[28] değin Rahel'in direğidir. **21*** Sonra İsrail göçüp çadırını Mecd-el Edrek'in[29] öte tarafında kurdu. **22*** İsrail o yörede yaşamaktayken Ruben gidip babasının odalığı[30] Bilha ile yattı ve bunu İsrail de duydu. **23*** Yakup'un oğulları on iki kişiydi. Lea'nın oğulları Yakup'un ilk oğlu[31] Ruben, Simon, Levi Yahoda, İssekar ve Zebulun; **24*** Rahel'in oğulları Yusuf ve Bünyamin, **25*** Ve Rahel'in cariyesi Bilhe'nin oğulları Dan ve Naftali, **26*** Ve Lea'nın cariyesi Zilpa'nın oğulları Gad ve Aşer idi. Yakup'un Paddan-Aram'da doğan oğulları bunlardır. **27*** Yakup, Mamre'ye[32] Kiryat-Arba'ya yani[33] İbrahim ve İshak'ın yanına geldi. **28*** İshak'ın tüm yaşamı yüzseksen yıl idi. **29*** İshak yaşlanmış ve günlere doymuş olarak ruhunu teslim

etti, kavmine katıldı[34]. Oğulları[35] Esav ile Yakup onu defnettiler.

(1)B.28/19, **(2)**B.27/43, **(3)**B.28/13, **(4)**B.18/19, Yeş.24/15, **(5)**B.31/19 ve 34, Yeş.24/2 ve 23, I.Sam.7/3, **(6)**Çık.19/10, **(7)**B.32/7 ve 24, Mez.107/6, **(8)**B.28/20, 31/3 ve 42, **(9)**Hoş.2/13, **(10)**Yeş.24/26, Hakm.9/6, **(11)**Çık.15/16, 23/27, 34/24, Tes.11/25, Yeş.2/9, 5/1, I.Sam.14/15, II.Trhl.14/14, **(12)**B.28/19 ve 22, **(13)**Vaiz 5/4, **(14)**B.28/13, (15)B.24/59, **(+): *Matem meşesi***, **(16)**Hoş.12/4, **(17)**B.17/5, **(18)**B.32/28, **(19)**B.17/1, 48/3 ve 4, Çıkş.6/3, **(20)**B.17/5,6 ve 16, 28/3, 48/4, **(21)**B.12/7, 13/15, 26/3 ve 4, 28/13, **(22)**B.17/22, **(23)**B.28/18, **(24)**B.28/19, **(25)**B.30/24, I.Sam.4/20, (‡): ***Hazne'm****(Rahmimin)* **oğlu**, (§): ***Sağ elim oğlu***,**(26)**B.48/7, **(27)**Rut1/2,4/11, Mik. 5/2,Mat. 2/6, **(28)**I.Sam. 10/2, II.Sam.18/18, **(29)**Mik.4/8, **(30)**B.49/4, I.Trhl.5/1, Bak 11., Sam.16/22, 20/3, I.Kor.5/1, **(31)**B.46/8, Çıkş.1/2, **(32)**B.13/18, 23/2 ve 19, **(33)**Yeş.14/15, 15/13, **(34)**B.15/15, 25/8, **(35)**Bak B.25/9, 49/31, **(*)**: Bazı tercümelerde Meşe veya Fıstık ağacı olarak geçiyor.

36. Bölüm: 1)Esav'ın eşleri, 6)Seir'e gidip orada oturması, 9)Onun soyu, 15)Onun oğullarından olan beyler, 20)Seir'in oğulları ve beyleri, 31)Edom kralları, 40)Esav'dan ortaya çıkan krallar.

1*Esav'ın; yani[1] Edom'un soyları bunlardır: **2***Esav[2] Kenan kızlarından Hittî-İlo'nun kızı Ada'yı ve Hivî-Sibeo'nun kızı olan Ana'nın kızı Oholibama'yı[3]. **3***İsmail'in kızı ve Nebeyot'un kızkardeşi olan Besemat'ı[4] eşleri olarak aldı. **4***Ada'dan[5] Esav'a Elifaz doğdu, Besemat'tan Reuel doğdu. **5***Oholibama'dan Yeuşu, Yalam ve Korah doğdu. Bunlar Esav'ın Kenan ülkesinde doğan oğullarıdır. **6***Esav eşlerini, oğullarını, kızlarını, evindeki tüm insanları, sürülerle tüm hayvanlarını ve Kenan ülkesinde kazandığı mallarının tümünü alarak kardeşi Yakup'un önünden başka bir ülkeye gitti. **7***Çünkü[6] malları çok olduğundan birlikte yaşayamadılar ve sürüleri sebebiyle misafir[7] oldukları yöre de onlara dar gelmeye başladı. **8***Esav Seir[8] dağında yaşadı; Esav[9] Edom'dur. **9***Seir dağında olan Edomluların babası Esav'ın soyları bu; **10***Ve Esav'ın oğullarının da adları bunlardır: Esav'ın eşi Ada'nın oğlu Elifaz ile[10] Esav'ın eşi Basemat'ın oğlu Reuel. **11***Ve Elifaz'ın oğulları Teman, Omar, Sefo, Gatam ve Kenaz'dır. **12***Timna, Esav'ın oğlu Elifaz'ın odalığı olup ondan Amalek'i[11] doğurdu. Bunlar Esav'ın eşi Ada'nın oğullarıdır. **13***Reuel'in oğulları bunlardır: Nahat, Zerah, Şamma ve Mizza'dır. Bunlar Esav'ın eşi Basemat'ın oğullarıdır. **14***Esav'ın karısı olan Sibeo'nun kızı Ana'nın kızı Oholibama'nın oğulları da bunlardır: O'ndan Esav'a Yeuşu, Yalam ve Korah doğdu. **15***Esav oğullarında olan beyler bunlardır. Esav'ın ilk oğlu Elifaz'ın oğulları Teman Beyi, Omar Beyi, Sefo Beyi, Kenaz Beyi, **16***Korah Beyi, Gatam Beyi ve Amalek Beyi'dir. Bunlar Edom diyarında Elifaz'dan olan beyler olup Ada'nın oğullarıdırlar. **17***Esav'ın oğlu olan Reuel'in oğulları bunlardır: Nahat Beyi, Zerah Beyi, Şamma Beyi ve Mizza Beyi'dir. Bunlar Edom diyarında Rauel'den olan beyler olup Esav'ın eşi Basemat'ın oğullarıdır. **18***Esav'ın eşi Oholibama'nın oğulları bunlardır: Yeuş Beyi, Yalam Beyi ve Korah Beyi. Bunlar Esav'ın eşi Ana'nın kızı Oholibama'dan olan beylerdir. **19***Esav'ın; yani Edom'un oğulları ve onların beyleri de bunlardır. **20***O ülkede yaşayan Horrî-Seir'in oğulları: Lotan, Şobal, Sibeon ve Ana, **21***Dişon, Etser ve Dişan olup bunlar Edom ülkesinde Horrîleri[12] beyleri olan Seir'in[13] oğullarıdırlar. **22***Lotan'ın oğulları Horrî ve Heman olup Lotan'ın kızkardeşi Timna idi. **23***Şobal'ın oğulları bunlardır: Alvan, Manahat, Ebal, Şefo ve Onam. **24***Sibeon'un oğulları bunlar idi. Ayya ve Ana babası Sibeon'un eşeklerini güderken çölde sıcak su kaynakları bulan Ana budur. **25***Ana'nın çocukları bunlardır: Dişon ve Ana'nın kızı Ohilobama. **26***Dişon'un oğulları bunlardır: Hemdan, Eşban, İtran ve Keran. **27***Etser'in oğulları bunlardır: Bilhan ve Zaavan ve Akan. **28***Dişan'ın oğulları bunlardır: Uts ve Aran. **29***Horrîlerin beyleri bunlardır: Lutan Beyi, Şobal Beyi, Sibeon Beyi, Ana Beyi; **30***Dişon Beyi, Etser Beyi ve Dişan Beyi; Seir diyarındaki beyliklerine göre olan Horrîleri beyleri bunlardır. **31***Ve İsrailoğulları üzerine bir kral egemen olmadan önce Edom[14] ülkesinde egemen olan krallar bunlardır. **32***Baor oğlu Bela, Edom'da egemenlik sürdü ve kentinin adı da Dinhaba idi. **33***Ve Balâ'nın ölümünden sonra yerine Botsra'lı Zerah'ın oğlu Yobab kral oldu. **34***Yobab'ın ölümünden sonra da yerine Temanî ülkesinden Huşam kral oldu. **35***Huşam'ın ölümünden sonra yerine Moab kırlarında Midyanı vuran Bedad oğlu Hadad kral oldu. Kentinin adı da Avit idi. **36***Hadad'ın ölümünden sonra yerine Masrekalı Samla kral oldu. **37***Samla'nın ölümünden sonra yerine Nahor'un çevresinde bulunan Rehobot'tan olan Şaul kral oldu. **38***Şaul'un ölümünden sonra yerine Baal-Hanan oğlu Akbor kral oldu. **39***Baal-Hanan oğlu Akbor'un ölümünden sonra yerine Hadar[15] kral oldu ve kentinin adı Pau idi ve eşinin adı da Mehatabel olup; bu da Me-Zahab'ın kızı ve Matred'in kızı idi. **40***Böylece kabilelerine göre; yerleri ve isimlerine göre de Esav'dan olan beylerin[16] adları: Timna Beyi, Alva Beyi, Yetit Beyi, **41***Ohilibam Beyi, Ela Beyi, Pinon Beyi, **42***Kenaz Beyi, Teman Beyi, Mibtsar Beyi,

43* Magdiel Beyi ve İram Beyi egemenlikleri altında olan ülkede kabilerine göre olan Edom beyleri olup Edomlular'ın babası Esav budur.

(1)B.25/30, **(2)**B.26/34, **(3)**25.Ayet, **(4)**B.28/9, **(5)**I.Trhl.1/35, **(6)**B.13/6 ve 11, **(7)**B.17/8, 28/4, **(8)**B.32/3, Tes.2/5, Yeş.24/4, **(9)**1.Ayet,**(10)**I.Trhl.1/35 ve diğ., **(11)**Çıkş.17/8 ve 14, Sayl.24/16, I.Trhl.15/2, 3 ve diğ., **(12)**B.14/6, Tes.2/12 ve 22, **(13)**I.Trhl.1/38, **(14)**I.Trhl.1/43, **(15)**I.Trhl.1/50, **(16)**I.Trhl.1/51.

37. Bölüm: 1)Yusuf'un kendi kardeşleri tarafından sevilmemesi, 5)O'nun iki rüyası, 13)Kardeşlerinin yanına gönderilmesi, 18) Kardeşlerinin ona karşı olan kötü niyeti, 21)Ruben'in ona acıması, 26)Yusuf'un İsmailliler'e satılması, 31)Babasının aldanması ve kederi, 36)Yusuf'un Mısır'a götürülmesi.

1* Yakup babasının[1] misafir olduğu ülkede; yani Kenan diyarında oturdu. **2*** Yakup'un soyu budur: Yusuf onyedi yaşındayken kardeşleriyle beraber sürü güdüyordu. O genç iken babasının eşleri Bilha'nın oğulları ve Zilpa'nın oğullarıyla beraber geziyordu ve Yusuf onların yaramazlıklarını[2] babalarına anlatıyordu. **3*** Yusuf İsrail'in *(Yakup)* yaşlılığında[3] doğmuş olduğundan babası tarafından diğer oğullarından daha çok seviliyordu ve ona alaca bir giysi yapmıştı. **4*** Kardeşleri de babalarının onu tüm kardeşlerinden daha çok sevdiğini görünce ona kin[4] tutup dostça yanaşmıyorlardı. **5*** Yusuf bir rüya görüp onu kardeşlerine anlattığında ona olan düşmanlıkları artmış oldu. **6*** Çünkü onlara şöyle demişti:-Yalvarırım bu gördüğüm rüyaya bakın. **7*** İşte[5] bir tarlada demet bağlarken benim demetim dikilip durdu. Sizin demetleriniz de benim demetimi kuşatıp ona baş eğdiler, dedi. **8*** Kardeşleri de ona: -Böylece sen üzerimize kral mı olacaksın? Veya üzerimize egemen mi olacaksın? Diyerek rüyaları ve sözleri sebebinden ona daha çok düşmanlık beslediler. **9*** Yine bir gün bir rüya daha görüp kardeşlerine anlattı: -Ben başka bir rüya daha gördüm. İşte güneş[6] ve ay ve onbir yıldız bana baş eğdiler, dedi. **10*** Bunu babasına ve kardeşlerine anlattığında babası onu azarlayarak dedi ki: -Bu senin gördüğün rüya ne olacak? Ben, annen ve kardeşlerin[7] böylece yere kadar sana baş eğmeğe mi geleceğiz? Dedi. **11*** Kardeşleri[8] de onu kıskandılar; ama babası bu sözleri zihnine[9] yerleştirmişti. **12*** Sonra kardeşleri babasının sürülerini Şekem'de otlatmağa gitmişti; **13*** Ve İsrail, Yusuf'a: -Kardeşlerin Şekem'de sürülerini otlatmıyorlar mı? Gel seni onların yanına götüreyim, dediğinde o da: -Hazırım, dedi. **14*** Ona: -Git bak kardeşlerin sağ ve esenlikte[10] midir, sürüleri iyi midir? Bir bak da bana bildir, diyerek onu Hebron[11] deresinden gönderdi. O da Şekem'e erişti. **15*** İşte o kırlarda öteye-beriye dolaşmakta iken ona bir adam restgelerek: -Ne arıyorsun? Diye sordu. **16*** O da: -Kardeşlerimi arıyorum. Lütfen sürülerini nerede otlatıyorlar, bana[12] söyle. Dediğinde; **17*** O adam da: -Buradan gittiler; çünkü Dotan'a gidelim[13] dediklerini duydum; demesi üzerine Yusuf kardeşlerinin ardı-sıra gidip onları Dotan'da buldu. **18*** Ve onlar onları uzaktan gördüklerinde, daha yanlarına gelmeden onu[14] öldürmek için; **19*** Birbirlerine: -Bakın Rüya sahibi geliyor; **20*** Şimdi[15] gelin onu öldürüp kuyuların birine atalım ve onu yırtıcı bir hayvan parçalamış diyelim; bakalım onun rüyaları ne olacak, dediler. **21*** Ama Ruben[16] bunu duyunca: -Canına kıymayalım, diyerek onu ellerinden kurtardı. **22*** Çünkü Ruben onu ellerinden kurtararak babasına geri götürmek için onlara: -Kan dökmeyiniz ve onu çöldeki şu kuyuya atın, ona dokunmayın, dedi. **23*** Yusuf kardeşlerinin yanına geldiğinde Yusuf'un entarisini; yani üzerindeki alaca giysiyi çıkardılar. **24*** Sonra onu tutup kuyuya attılar. Kuyu boş ve içinde su yoktu. **25*** Sonra[17] yemek yemeğe oturduklarında gözlerini Gilead'a çevirdiler ve o taraftan gelen[18] İsmailliler'in bir kervanını gördüler. Bunların develeri de baharatlar, pelesenk[19] ve mürr-ü safi ile yüklü olarak Mısır'a gidiyordu. **26*** O zaman Yahuda kardeşlerine doğru: -Kardeşimizi öldürerek kanını[20] gizlemekte ne fayda var? **27*** Gelin onu İsmailliler'e satalım, elimiz[21] de ona dokunmamış olur; çünkü o kardeşimiz[22] ve etimizdir[23] dedi. Kardeşleri de onun sözünü dinlediler. **28*** Ve Midyanlı[24] tüccarlar geçerken Yusuf'u kuyudan çekip çıkardılar. Sonra Yusuf'u İsmaillilere[25] yirmi[26] tane gümüşe sattılar ve onlar da Yusuf'u Mısır'a götürdüler. **29*** Ruben kuyuya geri dönünce Yusuf'u kuyuda bulamadığından giysisini[27] yırtarak; **30*** Kardeşlerinin yanına döndü ve: -Çocuk yok[28] ben; ben nereye gideyim? Dedi. **31*** Sonra Yusuf'un[29] giysisini alarak bir teke kestiler ve kanını giysiye buladılar. **32*** Bu alaca renkli giysiyi babalarına götürüp gösterdiklerinde şöyle dediler: -Bunu bulduk; bak bu giysi oğlunun mudur; yoksa değil midir? Dediler. **33*** O da onu tanıyıp: -Oğlumun giysisidir, onu[30] yırtıcı bir hayvan yemiş olmalı; Yusuf kesinlikle parçalanmıştır, dedi. **34*** Ve Yakup kendi[31] giysisini yırtarak beline çul kuşandı; oğlu için birçok gün kederlendi. **35*** Tüm oğullarıyla tüm kızları onu avutmaya[32] çalıştılarsa da o bir türlü avunmadı ve 'Mezara[33] oğlumun yanına yasla gideceğim' dedi. Böylece babası onun için ağladı. **36*** Medliler onu[34]

Mısır'a Firavun'un hizmetçisi ve yanındaki askerlerin kumandanı olan Potifar'a sattılar.

(1)B.17/8, 23/4, 28/4, 36/7, İbr.11/9, **(2)**I.Sam.2/22, 23 ve 24, **(3)**B.44/20, **(4)**B.27/41, 49/23, **(5)**B.42/6 ve 9, 43/26, 44/14, **(6)**BakB.46/29,**(7)**B.27/29, **(8)**Res.İşl.7/9, **(9)**Dan.7/28, Luk.2/19 ve 51, **(10)**B.29/6, **(11)**B.35/27, (12)Neş.Neş.1/7, **(13)**II.Krl.6/13, **(14)**I.Sam.19/1, Mez.31/13, 37/12 ve 32, 94/21, Mat.27/1, Mark.14/1, Yuh.11/53, Res.İşl.23/12, **(15)**Sül.Mes.1/11 ve 16, 6/17, 27/4, **(16)**B.42/22, **(17)**Sül.Mes.30/20, Amos 6/6, **(18)**Bak 28.ve 36.Ayetler, **(19)**Yerm.8/22, **(20)**B.4/10 ve Ayet 20, Eyüp 16/18,**(21)**I.Sam.18/17,**(22)**B.42/21, **(23)**B.29/14, **(24)**Hakm.6/3, B.45/4 ve 5, **(25)**Mez.105/17, Res.İşl.7/9, **(26)**Bak Mat.27/9, **(27)**Eyp.1/20, **(28)**B.42/13 ve 36, Yerm.31/15, **(29)**23.Ayet, **(30)**20.Ayet,B.44/28,**(31)**29.Ayet, II.Sam.3/31, **(32)**II.Sam.12/17, **(33)**B.42/38, 44/29 ve 31, **(34)**B.39/1.

38. Bölüm: 1)Yahuda'nın oğulları, 6)Er'in Tamar ile evlenmesi, Onan'ın günahı, 11)Tamar'ın Şela için beklemesi, 13)Onun kaprisleri, 27)Perets ile Zerah'ın doğumu.

1* O zaman Yahuda kardeşlerinin yanından çıkıp Hira adındaki bir Adullamlı'nın yanına[1] gitti. **2*** Yahuda orada Şua[2] adında Kenanlı bir kız[3] görüp onunla evlendi. **3*** O da hamile kalıp bir oğul doğurdu ve ona Er[4] adını verdiler. **4*** Yine hamile kalıp bir oğul doğurduğunda ona Onan[5] adını verdi. **5*** Ve yine bir oğul daha doğurdu, ona Şela[6] adını verdi. Şela doğduğunda Yahuda Kezib'te idi. **6*** Yahuda oğlu Er'e Tamar adında bir eş[7] aldı. **7*** Ve Yahuda'nın[8] ilk oğlu Er Rabb'in gözünde kötü olduğundan Rabb[9] onu öldürdü. **8*** Yahuda Onan'a dedi ki: -Kardeşinin[10] karısını alarak ona kayın kardeşliğinin hakkını ver ve kardeşinin soyu yürüsün. **9*** Onan soyun; kendi[11] soyu olamayacağını bildiğinden kardeşinin karısıyla birleştiğinde tohumlarını hep yere döküyordu. **10*** Ama Onan'ın bu işi Rabb'in gözünde kötü göründüğünden onu[12] da öldürdü. **11*** Yahuda gelini Tamar'a: -Oğlum Şela[13] büyüyünceye kadar babasının evinde dul otur; çünkü bu da kardeşleri gibi ölmesin, diye düşünüyordu. Böylece Tamar gidip babasının[14] evinde kaldı. **12*** Birçok zaman sonra Şua'nın kızı olan Yahuda'nın karısı öldü ve Yahuda yaslı günlerden sonra avunç[15] buldu. Sonra dostu Adullam'lı Hira ile beraber sürüsünü kırkanların yanına Timnat'a gitti. **13*** Ve Tamar'a şunu söyledi: -Bak; Kayınbaban sürüsünü kırkmak için Timnat'a[16] gidiyor. **14*** Bunu üzerine kadın dulluk giysilerini üzerinden çıkarıp peçesi ile örtündü ve örtüsüne büründü. O Timnat yolunda olan Enaim kapısında oturdu[17] Çünkü; Şela[18] büyümüş olmasına rağmen onun ona eş verilmediğini görüyordu. **15*** Yahuda onu gördüğünde yüzünü gizlemiş olduğundan gelini olduğunu bilmeyerek onu kötü kadın sandı. **16*** Yolda dönüp ona: -Gel seninle yatayım! Dedi. O da: - Benim ile yatmak için bana ne verirsin? Diye sorduğunda: **17*** -Sürüden[19] bir oğlak gönderirim, dedi. Kadın da: -Onu gönderene dek bana bir rehin[20] verir misin? dediğinde; **18*** Bunun için rehin olarak sana ne vereyim? Dedi. Kadın da ona: -Mühürünü[21] şeridini ve elindeki asayı ver, dedi. O da bunları vererek onunla yattı . Kadın da ondan hamile kaldı. **19*** Sonra kalkıp gitti ve peçesini[22] yüzünden çıkararak dulluk giysilerini giydi. **20*** Yahuda kadının elindeki rehinleri almak için dostu Adullam'lı ile oğlağı gönderdi; ama o kadını bulamadı. **21*** Ve o, o yerde yaşayan adamlara 'Fahişe nerededir?' diye sorduğunda; onlar: -Burada bir fahişe yoktur, dediler. **22*** O da Yahuda'nın yanına dönüp: -Onu bulamadım ve o yerde yaşayanlar burada herhangi bir fahişe yoktur, dediler. **23*** Yahuda da: -Kendinin olsun. Ben rezil olmamak için oğlağı göndermiştim ve sen onu bulamadın, dedi. **24*** Üç ay kadar bir zaman geçtikten sonra Yahuda'ya: -Gelinin Tamar zina[23] etti ve işte zinadan hamile kaldı. Diyerek bildirdiler. Yahuda da: -Onu çıkarınız ve yakılsın[24] dedi. **25*** Ama; kadın getirilirken kayınpederine aldığı rehinleri göndererek şöyle haber gönderdi: -Ben bu şeylerin sahibi olan adamdan hamile kaldım. Şimdi rica ediyorum bir bakın[25] bu mühür[26] şerit ve asa kimindir? Dedi. **26*** Yahuda onları tanıdı[27] ve: -O[28] benden daha temizdir; çünkü onu[29] oğlum Şela'ya vermedim, dedi ve onunla artık bir daha[30] da yatmadı. **27*** Kadın hamileliği sırasında karnında ikiz taşıyordu. **28*** Doğururken biri elini çıkardığında ebe onun eline kırmızı bir iplik bağlayıp önce bu oldu, dedi. **29*** Ama; o yine elini içeriye çektiğinde kardeşi oldu ve ebe ona: -Niçin gedik açtın? Gedik üzerine olsun, dedi. Bu yüzden ona[31] Perets[+] adı verildi. **30*** Sonra elinde kırmızı iplik olan kardeşi dünyaya geldi ve adına Zerah denildi.

(1)B.19/3,II.Krl.4/8,**(2)**I.Trh.2/3,**(3)**B.34/2,**(4)**B.46/12, Say.26/19, **(5)**B.46/12,Say.26/19, **(6)**B.46/12,Say. 26/20,**(7)**B. 21/21, **(8)**B.46/12, Say.26/19, **(9)**I.Trh.2/3, **(10)**Tes.25/5, Mat. 22/24,**(11)**Tes.25/6,**(12)**B.46/12,Say.26/19,**(13)**Rut.1/13, **(14)**Lev. 22/13, **(15)**II.Sam.13/39, **(16)**Yeş.15/10ve57,Hak.14/1, **(17)**Sül.Mes.7/12,**(18)**11.ve26.Ayetler,**(19)**Hez.16/33, **(20)**20.Ayet, **(21)**25.Ayet, **(22)**14.Ayet,**(23)**Hak.19/2, **(24)**Lev. 21/9,Tes.22/21, **(25)**B.37/32,**(26)**18.Ayet,**(27)**B.37/33, **(28)**Sam. 24/18, **(29)**14.Ayet,**(30)**Eyp.34/31ve32,**(31)**B.46/12,Say.26/20, I.Trh.2/4, Mat.1/3, **(+):** Gedik anlamını taşıyor.

39. Bölüm: 1)Yusuf'un Potifar'ın evinde yükselişi, 7)Onun denenmesi, 13)Ona karşı yapılan iftira, 20)Onun zindana atılması.

1* Yusuf Mısır'a götürüldüğünde Firavun'un bir memuru ve askerlerin kumandanı olan Potifar[1]

adında bir Mısırlı onu oraya getiren İsmaillîler'in elinden satın[2] aldı. **2***Rabb[3] Yusuf ile olduğundan işinde başarılı bir adam olarak beyi olan Mısırlı'nın evinde çalışıyordu. **3***Rabb onunla olup her[4] tuttuğu işinde Rabb onu başarılı kıldığını beyi gördüğünde; **4***Yusuf onun gözünde[5] lütfa erişti ve ona hizmet ediyordu. O da onu tüm[6] evi üzerine başkan olarak atadı ve tüm mallarının sorumlusu yaptı. **5***Onu tüm evi üzerine ve tüm malları üzerine baş hizmetçi yaptıktan sonra Rabb[7] Yusuf'un yüzünden Mısırlı'nın evini bereketledi. Rabb'in bereketi evde ve tarladaki tüm malları üzerine olmuştu. **6***Bundan sonra tüm mallarını Yusuf'un eline vererek; yediği ekmekten başka onun yanında ne olduğunu bile bilmiyordu. Yusuf'un boyu posu yerinde[8] ve yüzü de çok güzeldi. **7***Tüm bu olanlardan sonra beyin eşi Yusuf'a göz dikti ve: 'Benimle yat'[9] dedi. **8***O da çekinerek beyinin eşine: -Bak! Efendim bile evde yanımda ne kadar çok şeyin olduğunu bilmiyor; ve tüm mallarını elime bırakmıştır. **9***Bu evde benden büyük yoktur. Karısı olduğun için bir tek seni benden sakındığından; şimdi ben[10] nasıl bu büyük kötülüğü yapayım ve Allah'a[11] karşı günah işleyeyim? Dedi. **10***Kadın günden güne bu isteğini yinelese de o onunla yatmak ve onunla olmak için hiç onun sözüne kulak asmadı. **11***Bir gün hizmet etmek için eve geldiğinde evin içinde hiç kimse olmadığından; **12***Kadın[12] onun giysisinden tutarak: -Benimle yat; dedi. O da giysiyi onun elinde bırakarak kaçıp dışarıya çıktı. **13***Kadın onun kendi giysisini bırakarak kaçıp dışarıya çıktığını gördüğünde; **14***Evde olan kişileri çağırarak onlara şöyle söyledi: -Bakın bizi alçaltmak için bu İbranî adamı getirmişler; çünkü o benimle yatmak için yanıma geldi ve ben de tüm gücümle bir çığlık attım. **15***Yüksek sesle bağırdığımı duyar-duymaz giysisini yanıma bırakarak kaçıp dışarıya çıktı, dedi. **16***Ve kocası eve gelinceye dek giysiyi yanında alıkoydu. **17***Sonra[13] da ona şunu dedi: -Bize getirdiğin İbranî köle beni alçaltmak için yanıma geldi; **18***Ben de yüksek sesle bir çığlık attığım an; giysisini yanımda bırakarak dışarıya kaçtı. **19***Bey de eşinin kendisine: 'Kölen bana böyle yaptı' dediği söz üzerine çok[14] öfkelendi. **20***Hemen Yusuf'u kralın cezaevindeki suçluların yanına attırdı[15] ve o da oradaki zindanda kaldı. **21***Ama Rabb, Yusuf'la oldu ve ona baktı; zindan müdürünün gözünde[16] onu yükseltti. **22***Ve zindan müdürü zindandaki[17] suçluların tümünü Yusuf'un eline verdi; onu orada olanların tümünden sorumlu tuttu. **23***Artık müdür onun elinde bulunan hiçbir şeye bakmıyordu; çünkü Rabb[18] onunla olup her ne yapıyorsa Rabb da onu başarılı kılıyordu.

(1)B.37/36, Mez.105/17, **(2)**B.37/28, **(3)**21. Ayet, B.21/22, 26/24ve28, 28/15, I.Sam.16/18ve28, Res.İşl.7/9, **(4)**Mez.173, **(5)**B.18/3,19/19ve21.Ayet,**(6)**B.24/2,**(7)**B.30/27,**(8)**I.Sam. 16/12, **(9)**II.Sam.13/11,**(10)**Sül.Mes.6/29ve32,**(11)**B.20/6,Lev.6/2, II.Sam.12/13,Mez.51/4,**(12)**Sül.Mes.7/13,**(13)**Çık.23/1,Mez. 120/3,**(14)**Sül.Mes.6/34ve35,**(15)**Mez.105/18,I.Pet.2/19, B.40/3 ve15,41/14,**(16)**Çık.3/21,11/3,12/36,Mez.106/46, Sül.Mes.16/7, Dan.1/9,Res.İşl. 7/9ve10,**(17)**B. 40/3ve4, **(18)**2.ve3.Ayetler.

40. Bölüm: 1)Firavun'un sakisi(İçki getiren hizmetçisi) ile ekmekçisinin cezaevine atılmaları, 4)Onların Yusuf'un kontrolü altında olmaları, 5)Bir gün Yusuf'un onlara rüyalarını yorumlaması, 20)Onun yorumunun aynen ortaya çıkması, 23)Ve sakinin nankörlüğü.

1*Tüm bu olanlardan sonra Mısır kralının sucusu[1] ve ekmekçisi efendileri olan Mısır kralına karşı suç işlediler. **2***Firavun bu iki[2] hizmetçisine; yani sakiler başkanıyla ekmekçiler başkanına karşı öfkelenip; **3***Onları[3] kendi askerleri başkanının evindeki cezaevine; Yusuf'un bulunduğu zindana attı. **4***Kendi askerlerinin başkanı Yusuf'u onların yanına verdi ve o da onlara hizmet ediyordu. Onlar da bir zaman cezaevinde kaldılar. **5***Mısır kralının zindandaki suçlu bulunan sakisi ile ekmekçisi; her ikisi de bir gece ayrı ayrı rüya gördüler. **6***Yusuf sabahleyin onların yanına geldi ve onları üzgün gördüğünde; **7***Beyinin evindeki cezaevinde kendisiyle birlikte olan Firavun'un hizmetçilerine: -Neden[4] bugün yüzünüz asıktır? Diye sordu. **8***Onlar da ona: -Rüya gördük[5] ve yorumlayan biri yok, dediler. Yusuf da onlara:-Yorum[6] Allah'a ait değil mi? Lütfen bana da anlatın, dedi. **9***Ve sakiler başkanı kendi rüyasını Yusuf'a şöyle anlattı: -İşte! Rüyamda önümde bir asma vardı. **10***O asmada üç çubuk olup, filizlenerek çiçek açtı ve üzüm salkımları çıkardı. **11***Firavun'un kasesi elimdeydi; ben üzümleri alarak Firavun'un kasesine sıktım ve sonra da kaseyi eline verdim. **12***O zaman Yusuf ona doğru: -Yorumu[7] budur; üç çubuk üç[8] gündür! **13***Üç gün sonra Firavun seni burdan[9] çıkarıp[*] yine seni görevine geri verecek; sen de önceden olduğu gibi sakisi olacak ve eline onun bardağını vereceksin. **14***Ama; sana böyle olursa sakın beni[10] unutma. Lütfen bana lütfet[11] ve beni Firavun'a anlat. Sonra da beni bu yerden çıkar. **15***Çünkü ben İbranîler'in ülkesinden kovuldum ve burda[12] da hiçbir kötü şey yapmadan neden bu kuyuya atılayım ki? Dedi. **16***Ekmekçiler başkanı da onun böyle güzel yorumladığını görünce Yusuf'a doğru: -Ben de rüyamda başımda üç beyaz sepet gördüm; **17***En üstteki sepette ek-

mekçi işi olarak Firavun'un her çeşit yemeğinden vardı ve kuşlar onları başımdaki sepetten yiyorlardı, dedi. **18*** Yusuf da onu şöyle yanıtladı: -Bunun[13] yorumu budur; üç sepet üç gündür. **19*** Üç gün[14] sonra Firavun senin başını üzerinden kaldırıp seni bir ağaca asacak ve kuşlar etini üzerinden yiyecekler, dedi. **20*** Bundan üç gün sonra Firavun tahta çıkış[15] günü olduğundan hizmetçilerine büyük bir şölen düzenledi[16]. Hizmetçileri arasında olan sakiler başkanını ve ekmekçiler başkanını cezaevinden[17] çıkardı[+] **21*** Ve ayni Yusuf'un onlara yorumladığına göre sakiler başkanını sakiler[18] başkanı olarak atadı. O[19] da bardağını onun eline verdi. **22*** Ama ekmekçiler başkanını[20] astı. **23*** Sonra sakiler başkanı Yusuf'un sözlerini unutup onu[21] unuttu.

(1) Nah.1/11, **(2)**Sül.Mes.16/14, **(3)**B.39/20ve23, **(4)**Nah.2/2, **(5)**B.41/15, **(6)**Bak B.41/16, Dan.1/11,28ve47, **(7)**18.Ayet, B.41/12ve25,Hak.7/14,Dan.2/36,4/19,**(8)**B.41/26, **(9)**II.Krl.25/27, Mez.3/3,Yerm.52/31, **(*)**İbranice: ***Başını kurtardı***, **(10)**Luk. 23/42, **(11)**Yeş.2/12, I.Sam. 20/14ve15, II.Sam.9/1, I.Krl.2/7, **(12)**B.39/20, **(13)**12.Ayet, **(14)**13.Ayet, **(15)**Mat.14/6, **(16)**Mark. 6/21, **(17)**13ve19.Ayetler, Mat.25/19, **(+)**İbranice: ***Başlarını kurtararak***, **(18)**13.Ayet, **(19)**Nah. 2/1, **(20)**19.Ayet, **(21)**Ayp. 19/14, Mez.31/12, Vaiz 9/15ve16, Amos 6/6.

41. Bölüm: 1)Firavun'un rüyaları, 25)Yusuf'un onları yorumlaması, 33)Ve yapılması gerekenleri Firavun'a bildirmesi, 38)Yusuf'un kurtulması, 50)Manessa ile Efraim'in doğumu, 54)Kıtlığın başlaması.

1* Tam iki yıl sonra Firavun rüyasında kendini nehirin yanında dururken gördü. **2*** Ve o sırada nehirden çok iyi şişman yedi inek çıkarak çayırda otlamaya başladı. **3*** Ama; onlardan sonra nehirden çok çirkin görünüşte zayıf yedi inek daha çıkarak nehirde otlayan ineklerin yanında durdular. **4*** O çirkin ve zayıf inekler semiz ve güzel olan yedi ineği yedi. Sonra Firavun uykusundan uyandı; **5*** Ve yine uyudu. İşte! Rüyada bir sapta dolgun ve güzel yedi başak çıktı. **6*** Ama onlardan sonra ince ve rüzgârdan yanmış yedi tane başak daha bitti. **7*** O ince olan başaklar dolgun olan yedi tane başağı yuttular! Sonra Firavun uyandı ve baktı ki, bu da bir rüya idi. **8*** Sabah olunca onun canı[1] çok sıkıldı ve Mısır'ın tüm sihirbazları[2] ile bilgelerini[3] çağırıp rüyalarını onlara anlattı; ama ne yazık ki, onları yorumlayan bir tek kişi bile çıkmadı. **9*** O zaman saki başı Firavun'a: -Bugün ben hatamızı anladım; **10*** Firavun hizmetçilerine öfkelenmiş[4] ve benimle[5] beraber ekmekçi başıyı da kendi askerî başkanının cezaevine atmıştı. **11*** Bir gece orada ikimiz[6] de birer rüya gördük ve her birimizin rüyalarının yorumu başka başkaydı. **12*** Orada bizimle beraber sizin askerlerinizin[7] kumandanının kölesi olan İbranî bir genç de bulunuyordu. Rüyalarımızı ona anlattığımızda onları[8] bize yorumladı ve birbirimizin rüyasını ayrı ayrı açıkladı. **13*** Sonra da aynen[9] bize yorumladığı gibi herşey ortaya çıktı. Beni görevime geri verdiler ve onu da astılar, dedi. **14*** O zaman[10] Firavun Yusuf'u görmek istedi ve aceleyle[11] onu zindandan çıkardılar. O da tıraş olup giysilerini değiştirdi ve Firavun'un önüne geldi. **15*** Firavun Yusuf'a doğru: -Bir rüya gördüm; ama; onu yorumlayan biri bile çıkmadı. Senin için[12] ise: 'Dinlediği gibi onu yorumluyor' diye söylediklerini işittim, dedi. **16*** Yusuf da Firavun'a şöyle yanıt verdi: -Ben[13] değil; ama ancak Allah[14] Firavun'a iyi haberi verecektir, dedi. **17*** Firavun da Yusuf'a: -İşte[15] ben rüyamda nehirin kenarında duruyordum. **18*** Tam o sırada nehirden yedi tane şişman ve güzel inek çıkıp çayırda otlamaya başladılar. **19*** Ama onların arkasından zayıf ve çok çirkin, güçsüz; tüm Mısır'da böyle çirkin ve asla bir benzerinin olmadığını bildiğim yedi inek daha çıktı. **20*** O güçsüz ve çirkin inekler önceki yedi semiz ineği yedi. **21*** Onlar onların midesine girdiklerinde; karınlarına girdikleri farkedilmedi bile, ama onların görünüşü yine önceden olduğu gibi çirkindi ve sonra da uyandım. **22*** Yine rüyamda gördüm ki işte aynı saptan çıkmış dolgun ve güzel yedi başak. **23*** Onlardan sonra da kuru, ince ve rüzgârdan yanmış yedi başak çıktı. **24*** Ve bu ince başaklar yedi tane dolgun ve güzel başakları yuttular. Tüm bunları sihirbazlara[16] anlattıysam da bana bir yorumlayan olmadı. **25*** Bunun üzerine Yusuf, Firavun'a dedi ki: -Firavun'un rüyası birdir. Allah[17] ne yapacağını Firavun'a gösterdi. **26*** Yedi güzel inek yedi yıldır ve yedi güzel başak da yedi yıldır. Bütün bu rüyalar birdir. **27*** Sonra onların arkasından çıkan yedi zayıf ve çirkin inek de yedi yıllık zaman dilimidir. İçi boşalmış ve rüzgârdan kurumuş yedi başak da yedi yıl(18) olacak olan kıtlıktır. **28*** Bunun için[19] Firavun'a diyorum ki Allah yapacağı şeyleri ona gösterdi. **29*** İşte; bütün Mısır ülkesinde yedi yıl[20] çok bolluk olacak. **30*** Ve onlardan sonra yedi yıl[21] da çok şiddetli kıtlık olacak. Olmuş olan önceki bolluk unutulduğundan kıtlık ülkeyi kasıp[22] kavuracaktır. **31*** Bu sonra olacak olan kıtlık çok şiddetli olacağından; ülkede olmuş olan bolluk bilinmeyecektir. **32*** Firavun'a bu rüyaların iki kez yinelenmesinin de nedeni budur. Bu buyruk[23] Allah tarafından yinelendi ve Allah bunun olması için çabuk davranacaktır. **33*** Evet! Firavun akıllı

ve bilge bir kişi olduğundan Mısır ülkesi üzerine egemen olmuştur. **34***Firavun böyle yapsın: Ülke üzerine bakanlar atasın ve yedi yıllık bolluk zamanında Mısır ülkesinin gelirinin beşte birini[24] toplasın. **35***O gelecek olan iyi yılların tüm ürünlerinden[25] biriktirsin; Firavun'un yönetimi altında buğday yığınları yapılsın ve tüm kentlerde bu ürünler depolansın. **36***Ülkenin kıtlık[26] nedeniyle çok zarar görmemesi için; bu tahıllar Mısır ülkesinde ortaya çıkacak kıtlıkta ülkeye yedek bir garanti olsun. **37***Bu sözler[27] Firavun'un gözüne ve tüm adamlarının gözüne iyi göründü. **38***Sonra Firavun hizmetçilerine: -Kendisinde Allah'ın ruhu[28] bulunan bunun gibi birini hiç bulabilir miyiz? Dedi. **39***Ve Firavun Yusuf'a: -Allah tüm bunları sana bildirdikten sonra senin gibi akıllı ve bilge biri yoktur, dedi. **40***Sen[29] benim evim üzerine ol ve ulusumun tümünü senin emrin altına veriyorum; ama tahtta oturan ben senden büyük olayım, dedi. **41***Böylece Firavun, Yusuf'a: -Şimdi ben seni tüm Mısır ülkesi üzerine[30] başkan(*başbakan*) atıyorum, dedi. **42***Ve Firavun kendi elindeki yüzüğü çıkararak[31] Yusuf'un eline verdi. Sonra ona[32] en iyi keten giysilerden giydirerek boynuna[33] da altın bir gerdanlık taktı. **43***Onu kendisinin ikinci arabasına bindirdi ve o gence '*Diz çökün!*'[34] diye bağırttı. Onu[35] tüm Mısır ülkesi üzerine başkan atadı. **44***Firavun Yusuf'a: -Ben Firavun'um ve tüm Mısır ülkesinde hiçbir kimse izinim olmadan elini ve ayağını kaldırmayacak, dedi. **45***Ve Firavun Yusuf'a '*Zafenat-Paneah'* adını verip ona on kentin kahini Potifar'ın kızı Asenat'ı eşi olmak üzere verdi. Sonra Yusuf Mısır ülkesini kontrole çıktı. **46***Yusuf, Mısır kralı Firavun'un önüne[36] çıktığında otuz yaşındaydı ve Yusuf Firavun'un önünden çıkıp tüm Mısır ülkesin dolaştı. **47***Yer o yedi bolluk yılında çok büyük ürünler verdi. **48***O da Mısır ülkesinde yedi yılın tüm ürünlerini toplayarak tahılları kentlerde ambarlara yerleştirdi. Her kentin çevresinde olan tarlaların tahıllarını aynı kentteki ambarlarda topladı. **49***Yusuf deniz[37] kumu gibi birsürü buğday yığını yapmış ve bunların hesap edilme güçlüğünden ötürü artık hesaplamayı da bırakmıştı. **50***Kıtlık yılları gelmeden önce Yusuf'un[38] iki oğlu oldu ve bunlar on kentin kahini[39] Potifar'ın kızı Asenat'tan doğdu. **51***Yusuf: 'Allah tüm emeğimi ve babamın tüm evini bana unutturdu' diyerek ilk oğluna Manessa[*] adını verdi. **52***Sonra da 'Sıkıntımın ülkesinde Allah beni verimli[40] kıldı' dedi ve ikincisine Efraim[+] adını verdi. **53***Sonunda Mısır ülkesinde olan yedi yıllık bolluk yılı bitti. **54***Ve aynen[41] Yusuf'un dediği gibi yedi yıllık[42] kıtlık yılları gelmeye başladı. Artık tüm ülkede kıtlık olmuş; ama bir tek Mısır'da ekmek vardı. **55***Tüm ülke kıtlıktan kavruluyor ve halk ekmek için Firavun'a yalvardığında; Firavun da tüm Mısırlılar'a: -Yusuf'a gidin ve size ne söylerse onu yapın, dedi. **56***Bütün yerlerde kıtlık olduğundan Yusuf tüm ambarları açtırmış Mısırlılar'a[43] tahıl satıyor ve kıtlık Mısır'da çok şiddetli oluyordu. **57***Her yeri kıtlık kasıp kavurduğundan bütün dünya tahıl almak için Mısır'a Yusuf'un yanına geliyordu.

(1) Dan.2/1, 4/5ve19, **(2)**Çık.7/11ve22, İş.29/14, Dan.1/20, 2/2, 4/7, **(3)**Mat.2/1, **(4)**B.40/2ve3, **(5)**B.39/20, **(6)**B.40/5, **(7)**B.37/36, **(8)**B.40/12,**(9)**B.40/22,**(10)**Mez.105/20,**(11)**Dan.2/25, I.Sam.2/8, Mez.113/7ve8, **(12)**12.Ayet, Mez.25/14, Dan.5/16, **(13)**Dan.2/30, Res.İşl.3/12, II.Kor.3/5, **(14)**B.40/8, Dan. 2/22,28ve47, 4/2, **(15)**I.Ayet, **(16)**8.Ayet, Dan.4/7, **(17)**Dan. 2/28,29ve45, Vah.4/1, **(18)**II.Krl.8/1,**(19)**25.Ayet,**(20)**47.Ayet,**(21)**54.Ayet, **(22)**B.47/13,**(23)**Say.23/19, İş.47/10ve11, **(24)**Sül. Mes.6/6,7ve8, **(25)**48.Ayet, **(26)**B.47/15ve19, **(27)**Mez.105/19, Res.İşl.7/10, **(28)**Say.27/18, Eyp.32/8,Sül. Mes.2/6, Dan.4/8 ve 18, 5/11 ve 14,6/3,**(29)**Mez.105/21ve22,Res.İşl.7/10,**(30)**Dan.6/3, **(31)**Est.3/10, 8/2ve8,**(32)**Est.8/15,**(33)**Dan.5/7ve29, **(34)**Est.6/9, **(35)**B.42/6,45/8ve26,Res.İşl.7/10,**(36)**Sam. 16/21, I.Krl.12/6ve8, Dan.1/19, **(37)**B.22/17, Hakm.7/12, I.Sam.13/5, Mez.78/27, **(38)**B.46/20, 48/5,**(39)**45.Ayet,**(*): *Unutturan***, **(40)**B.49/22, **(+)*Meyvadar; semereli verimli*** **(41)**30.Ayet, **(42)**Mez. 105/16, Res.İşl.7/11, **(43)**B.42/6, 47/14 ve 24, **(44)**Tes.9/28.

42. Bölüm: 1)Yakup'un kendi oğullarını Mısır'a tahıl almak için göndermesi, 16)Yusuf'un onlara olan sert çıkışı, 18)Bünyamini getirmeleri şartıyla onları serbest bırakması, 21)Onların pişman olmaları, 24)Simon'un rehin olarak alıkonulması, 25)Diğerlerinin geri dönmesi, 29)Bu olayı Yakup'a anlatmaları, 36)Yakup'un Bünyamin'i göndermekten kaçınması.

1*Yakup[1] Mısır'da tahıl bulunduğunu anladığında oğullarına: -Birbirinize ne bakıp duruyorsunuz? **2***Mısır'da tahıl bulunduğunu duydum; hadi şimdi oraya giderek bize tahıl satın alın ki sağ[2] kalıp ölmeyelim, dedi. **3***Bunun üzerine Yusuf'un kardeşlerinden on kardeşi Mısır'dan buğday satın almak için gittiler. **4***Yakup, Yusuf'un kardeşi Bünyamin'i belki[3] başına bir şey gelir düşüncesiyle kardeşleriyle birlikte göndermedi. **5***Kenan[4] diyarında kıtlık olduğundan Mısır'a gidenlerle beraber İsrail'in oğulları da tahıl satın almaya gittiler. **6***Yusuf o ülkenin[5] valisi olduğundan ülkenin tüm halkına kendisi tahıl satıyordu. Sonra Yusuf'un kardeşleri gelip yere kadar yüzlerini[6] eğerek önünde ona eğildiler. **7***Yusuf kardeşlerini gördüğünde onları tanıdı; ama kendisini onlara tanıtmayarak sert bir şekilde şöyle dedi: -Siz nereden geliyorsunuz? Onlar da: -Tahıl satın almak için

Kenan diyarından geliyoruz, dediler. **8***Yusuf kardeşlerini tanımıştı; ama onlar onu yine tanıyamadılar. **9***Yusuf onlar[7] için gördüğü rüyayı anımsadı ve onlara: -Siz casus olmalısınız ve ülkenin zayıflığını görmek için geldiniz, dedi. **10***Onlar da ona: -Hayır efendim; ama '*kulların*' tahıl satın almaya geldik. **11***Tümümüz bir adamın oğullarıyız ve biz doğru adamlarız. '*Kulların*' casusu falan değildir, dediler. **12***O da onlara: -Bu doğru olamaz gerçekten siz bizim güçsüzlüğümüzü görmek için geldiniz, dedi. **13***Onlar da: '*Kulların*' Kenan diyarındaki bir adamın oğullarıyız, on iki kardeşiz. En küçüğümüz bugün babamızın yanında duruyor ve biri de kaybolmuştur, dediler. **14***Yusuf da onlara doğru: -Size söylediğim gibi siz casussunuz. **15***Şimdi sizler böyle sınanacaksınız: '*Firavun'un hayatı için*'[8] küçük kardeşiniz buraya gelmedikçe buradan çıkamayacaksınız. **16***Sizden birini kardeşinizi buraya getirmek için gönderiniz; siz de tutuklanacaksınız. Eğer siz doğru söylemişseniz bununla sözünüz kanıtlanacak. Sakın '*Firavun'un hayatı için*' sizler casus olmayasınız, diyerek; **17***Onları üç gün tutuklattı. **18***Üçüncü gün Yusuf onlara: -Böyle yaparsanız sağ kalacaksınız; ben[9] Allah'tan korkuyorum. **19***Eğer doğru adamlarsanız kardeşlerinizden biri bulunduğunuz yerde kalsın ve siz de gidip evinizdekilerin açlığı için tahıl götüresiniz. **20***Sonra küçük[10] kardeşinizi bana getiriniz ki, sözünüzün doğru çıktığını bileyim ve ölmeyin, dedi. Onlar da öyle yaptılar; **21***Ve birbirlerine: -Gerçekten kardeşimiz[11] için biz suçluyuz. Çünkü o bizden acıma istediğinde; biz canının acısını gördük ve dinlemedik. Şimdi bu yüzden[12] tüm bu şeyler başımıza geliyor, dediler. **22***Ruben onları şöyle yanıtladı: -Çocuğa karşı suç etmeyin, diye ben[13] size söylemedim mi? Ama siz dinlemediniz ve işte şimdi onun kanı[14] isteniyor, dedi **23***Onlar Yusuf'un anladığını bilmediler; çünkü yanlarında çevirmen vardı. **24***Ve o da yanlarından bir köşeye çekilerek ağladı. Sonra onlara geri gelip onlarla konuştu ve Simon'u onların yanından alarak gözleri önünde bağladı. **25***Yusuf onların çuvallarının buğday ile doldurulmasını, herbirinin parasının kendi çuvalına konulmasını, ayrıca onlara yol için yiyecek verilmesini istedi ve böyle[15] yapıldı. **26***Onlar da tahıllarını eşeklere yükleyerek oradan ayrıldılar. **27***İleride onlardan biri[16] eşeğine yem vermek için çuvalını açtığında parasını çuvalın ağzında görerek; **28***Kardeşlerine: -Param geri verildi; bakın çuvalda duruyor, dediğinde yürekleri sıkıldı ve korkarak birbirlerine: -Allah'ın bu bize yaptığı nedir? Dediler. **29***Onlar Kenan diyarına babaları Yakup'un yanına gelince; kendilerinin başına gelen tüm bu şeyleri ona şöyle anlattılar. **30***-O ülkenin başkanı olan adam bizimle sert[17] bir şekilde konuştu ve bizi ülkeye gelen casuslar sandı. **31***Biz de ona: -Biz doğru adamlarız; casusmasus değiliz. **32***Bizler babamızın oğulları olan on iki kardeşiz; birimiz kayboldu ve en küçüğümüz de bugün Kenan diyarında babamızın yanındadır, dedik. **33***O ülkenin başkanı olan adam da bize: -Doğru[18] söylediğinizi bununla bileceğim; kardeşlerinizden birini yanımda bırakın ve evinizin gereksinimi için tahıl alıp gidin. **34***Ve sizin en küçük kardeşinizi bana getirin. O zaman casus olmayıp doğru olduğunuzu bilerek kardeşinizi size veririm ve siz de ülkede ticaret yapabilirsiniz[19] dedi. **35***Onlar çuvallarını boşalttıkları an işte[20] herkesin para kesesi kendi çuvalında duruyordu. Onlar ile babaları para keselerini gördüklerinde çok korktular. **36***O zaman babaları Yakup: -Beni[21] çocuksuz bıraktınız; Yusuf yok, Simon yok ve Bünyamin'i de alacaksınız. Neden bu olanlar hep başıma geliyor? Dedi. **37***Ruben babasına: -Eğer onu sana geri getirmezsem sen de iki oğlumu öldür. Onu elime bırak ve ben de onu sana geri getireyim, dedi. **38***O da: -Oğlum sizinle gitmeyecektir; çünkü kardeşi[22] ölmüştür. Bu da yalnız kaldı; eğer[23] gideceğiniz yolda bir kazaya uğrarsa ak saçımı[24] üzüntüyle mezara koyacaksınız, dedi.

(1) Res.İşl.7/12,**(2)**B.43/8,Mez.118/17,İş.38/1,**(3)**38.Ayet, **(4)**Res. İşl.7/11,**(5)**B.41/41,**(6)**B.37/7,**(7)**B.37/5ve9,**(8)**I.Sam.1/26, 17/55, **(9)**Lev.25/43,Nah.5/15,**(10)**34.Ayet,B.43/5,44/23, **(11)**Eyp.36/8 ve9,Hoş.5/15,**(12)**Sül.Mes.21/13,Mat.7/2,**(13)**B. 37/21,**(14)**B. 9/5,I.Krl.2/32,II.Trh.24/22,Mez.9/12,Luk.11/50ve51, **(15)**Mat. 5/44,Rom.12/17,20ve21,**(16)**B.43/21,**(17)**7.Ayet, **(18)**15,19ve20. Ayetler, **(19)**B.34/10, **(20)**B.43/21, **(21)**43/14, **(22)** 13.Ayet, B.37/33, 44/28, **(23)**4.Ayet, B.44/29, **(24)**B.37/35, 44/31.

43. Bölüm: 1)Yakup'un Bünyamin'i göndermeye ikna edilmesi, 15)Yusuf'un kardeşlerini kabul etmesi, 31)Ve onlara bir şölen düzenlemesi.

1*Kıtlık yeryüzünde tüm şiddetiyle devam[1] ediyordu. **2***Mısır'dan getirdikleri tahılları yiyip bitirdikten sonra babaları onlara: -Yine gidip biraz tahıl satın alın, dedi. **3***Yahuda onu şöyle yanıtladı: -O adam bize kardeşiniz[2] sizinle beraber olmadıkça yüzümü göremeyeceksiniz, diye söyledi. **4***Eğer kardeşimizi bizimle beraber gönderirsen sana tahıl almaya gideriz. **5***Ama eğer göndermezsen biz gitmiyoruz; çünkü o adam bize kardeşiniz sizinle beraber olmadıkça yüzümü göremeyeceksiniz,

diye buyurdu. **6***O zaman İsrail: -O adama bir kardeşinizin daha olduğunu söylemekle niçin bana kötülük yaptınız? Dedi. **7***Onlar da: -O adam bize ve akrabalarımız için dikkatlice sorular yönelterek şöyle söyledi: 'Babanız şimdi sağ mıdır ve başka bir kardeşiniz daha var mıdır?' Bu yüzden tüm bu soruları yanıtladık ve biz onun; 'Kardeşinizi buraya getiriniz' diyeceğini nereden bilebilirdik, dediler. **8***Yahuda babası İsrail'e şöyle dedi: -Çocuğu benimle beraber gönder; kalkıp gidelim ki biz ve sen evimizin halkıyla sağ kalıp ölmeyelim. **9***Buna ben kefil oluyorum. Onu benim elimden iste; onu[3] getirip senin önüne koymazsam yanında sonsuza dek suçlu olayım. **10***Çünkü; eğer gecikmeseydik şimdiye kadar iki kez dönmüş olurduk, dedi. **11***O zaman babaları İsrail onlara doğru şunu söyledi: Öyleyse şimdi şöyle yapın, kaplarınızı yörenin en iyi meyveleriyle doldurun ve o adama[4] hediye olarak biraz pelesenk[5] biraz bal, baharat, mürrü safi, fıstık ve badem götürün. **12***Elinizde iki kat para bulunsun; çuvallarınızın ağzındaki arta kalan paraları elinizle geri[6] götürün. Belki bir yanlış anlayış olmuştur. **13***Sonra da kardeşinizi alarak kalkın ve o adama yine gidin. **14***Herşeye gücü yeten Allah, o adamın yanında sizi bağışlasın ki, diğer kardeşinizi ve Bünyamini sizinle göndersin; ben[7] ise çocuksuz kalırsam kalayım dedi. **15***O adamlar bu hediyeleri aldılar ve ellerindeki iki kat parayla Bünyamin'i de birlikte alarak kalkıp Mısır'a, Yusuf'un önüne geldiler. **16***Yusuf Bünyamin'i onlarla beraber gördüğünde evinin[8] hizmetçisine: -Bu adamları eve götür ve bir hayvan[9] kesip hazırla. Çünkü bu adamlar öğle üzeri benimle beraber yemek yiyeceklerdir, dedi. **17***O da Yusuf'un buyurduğu gibi yaparak o adamları onun evine götürdü. **18***O adamlar ise Yusuf'un evine giderken korktular: Acaba çuvallarımıza konulan paralar için mi götürülüyoruz? Bunun için mi tümü üzerimize[10] gelerek bizi köle yapmak istiyor ve eşeklerimizi de alıyorlar? Diye düşündüler. **19***Yusuf'un hizmetçisi olan adama evin kapısında yaklaşarak; **20***Aman efendi! İlk olarak[11] buraya tahıl satın almak için inmiştik. **21***Geri[12] dönüşümüzde yolda çuvalları açtığımızda paramız tamamı tamamına herbirimizin çuvalının ağzında bulundu. Biz de onu elimizle geri götürdük. **22***Tahıl satın almak için yanımıza başka para da aldık; ama o paraları çuvallara kimin koyduğunu bilmiyoruz, dediler. **23***O da: -Güvenin, korkmayın! Allah'ınız ve babanızın Allah'ı çuvallarınızda size hazine verdi; paranız bana ulaştı, dedikten sonra onlara Simon'u çıkardı. **24***Sonra o kişi bu adamları Yusuf'un evine götürüp ayaklarını[13] yıkamaları için su ve eşeklerine de yem verdi. **25***Böylece orada yemek yiyeceklerini işittiler. Yusuf'un öğle üzeri gelmesine kadar hediyelerini hazırladılar. **26***Yusuf eve geldiğinde ellerinde olan hediyeleri ona vererek yere[14] doğru eğildiler ve ona hürmet ettiler. **27***O da onların hatırlarını[15] sorarak şöyle dedi: -O söylediğiniz yaşlı[16] babanız şimdi sağ ve iyi midir? **28***Onlar da: -Babamız şimdi sağ ve iyidir, diyerek eğilip[17] yine saygı gösterdiler. **29***O da gözlerini kaldırıp annesinin[18] oğlu olan kardeşi Bünyamin'i gördüğünde: -Bana[19] söylediğiniz küçük kardeşiniz bu mudur? Dedikten sonra: -Allah sana lütfetsin ey oğlum, dedi. **30***Yusuf'un yüreği[20] kardeşi için çarpıyor ve aceleyle orada ağlamamak için yer arayarak iç odaya çekildi ve orada[21] ağladı. **31***Sonra yüzünü yıkayıp dışarıya çıktı ve kendisini tutarak: -Ekmek[22] getiriniz, dedi. **32***Kendine başka, onlara başka ve yanında yemek yiyen Mısırlılar'a da başka yemek koydular. Mısırlılar, İbranîler ile beraber yemek yemiyorlardı; çünkü bu Mısırlılar'ın gözünde pis[23] sayılıyordu. **33***Onların önünde en büyükleri ilk oğulluk hakkına göre ve küçükleri de yaşları sırasına göre oturdu. O adamlar da buna bakıp şaşıyorlardı. **34***O kendi önünden onlara paylar veriyor; ama Bünyamin'in payı diğerlerinden beş[24] kat daha çok idi. Böylece yediler içtiler ve onunla[25] beraber çok sevinçli oldular.

(1)B.41/54ve57, **(2)**B.42/20, 44/23, **(3)**B.42/32, Film. Mek. 18. ve 19.Ayetler, **(4)**B.32/20, Sül.Mes.18/16, **(5)**B.37/25, Yerm. 8/22,**(6)**B.42/25ve35,**(7)**Est.4/16,**(8)**B.24/2,39/4,44/1, **(9)**I.Sam.25/11, **(10)**Eyp.30/14,**(11)**B.42/3ve10, **(12)**B.4 2/27 ve35, **(13)**B.18/4, 24/32, **(14)**B.37/7ve10, **(15)**B.37/14, **(16)**B. 42/11,13,**(17)**B.37/7ve10,**(18)**B.35/17ve18,**(19)**B.42/13, **(20)**II. Krl. 3/26, **(21)**B.42/24, **(22)**25.Ayet, **(23)**B.46/34, Çık. 8/26, **(24)**B.45/22, **(25)**Hag.1/6, Yuh.2/10.

44. Bölüm: 1)Yusuf'un kini, 14)Yahuda'nın ricası.
1*Sonra evin hizmetçisine: -Bu adamların çuvallarını taşıyabilecekleri kadar tahılla doldur ve herbirinin parasını da çuvalının ağzına koy. **2*** Küçüğün çuvalı ağzına da benim kâsemi; yani gümüş kâseyi ve tahıl parasını koy, diye buyurdu ve o da aynı Yusuf'un dediği gibi yaptı. **3***Şafak vakti o adamlar eşekleriyle salıverildiler. **4***Onlar kentten çıkıp daha uzaklaşmadan Yusuf evin hizmetçisine şöyle dedi: -Çabuk o adamların arkasından koş ve onlara yetiştiğinde niçin iyiliğe karşı kötülük yaptınız? **5***Bu beyimin baktığı fal ve içtiği fincan değil mi? Bunu yapmakla kötülük yaptınız de, dedi. **6***Ve o da onlara ulaştığında aynı sözleri söyledi. **7***Onlar da ona:-Efendimiz niçin böyle sözler söylüyor? Haşa ki hizmetçilerin böyle birşey yapmış olsun. **8***Bakın, çuvallarımızın[1] ağzında bulduğumuz parayı Kenan diyarından size geri getirdiğimiz halde; efendinin evinden gümüş

veya altın çalmamız nasıl olabilir? **9*** Hizmetçilerinden kimin yanında bulunursa o öldürülsün[2] ve biz de beyimize köle olalım, dediler. **10*** O da iyi; dediğiniz gibi olsun. Kimin yanında bulunursa o bana köle olsun ve siz suçsuz olacaksınız, dedi. **11*** O zaman herbiri aceleyle çuvallarını yere indirip çuvalların ağzını açtılar. **12*** O da büyüğünden başlayıp küçüğüne dek ararken; sonunda kâse Bünyamin'in çuvalından çıktı. **13*** O zaman giysilerini yırttılar[3] ve eşeklerini yükleyerek kente geri döndüler. **14*** Yahuda ile kardeşleri Yusuf'un evine geldiklerinde o daha oradaydı ve onun önünde[4] yere kapaklandılar. **15*** Yusuf da onlara: -Bu yaptığınız iş nedir? Benim gibi bir adamın fal[5] bakmaya yeteneği olduğunu bilmiyor musunuz? Dedi. **16*** Yahuda: -Beyime ne diyebilirim; ne söyleyelim ki kendimizi suçsuz çıkarabilelim. Allah, hizmetçilerinin suçunu biliyor. Şimdi hem biz[6] ve hem de elinde kâse bulunan kişi beyimizin köleleriyiz dediler. **17*** Ama o: -Hayır! Ben böyle birşey yapamam[7] yalnız elinde kâse olan kişi bana köle olacaktır. Sizler de esenlikle babanıza gidin, dedi. **18*** O zaman Yahuda ona doğru yaklaşarak: -Aman efendim! Bu kulun bir söz söylesin, efendim de dinlesin ve kuluna çok öfkelenmesin[8] Çünkü; sen Firavun'un makamındasın, dedi. **19*** Beyimiz de kardeşlerimize: 'Babanız ve kardeşleriniz var mı?' Diye sormuştu. **20*** Biz de beyimize: 'Yaşlı bir babamız vardır ve yaşlılığında[9] küçük bir oğlu daha oldu. Onun kardeşi öldüğünden annesinden bir tek o kaldı ve babası da onu çok seviyor' demiştik. **21*** Siz de: 'Onu bana[10] getirin gözümle göreyim' dediğinizde; **22*** Biz de beyimize: 'Çocuk babasını bırakamaz; eğer bırakırsa babası ölebilir' dedik. **23*** O zaman bize: 'Eğer küçük[11] kardeşiniz sizinle beraber gelmezse yüzümü bir daha göremeyeceksiniz' demiştiniz. **24*** Bizler de babamızın yanına gittiğimizde ona beyimizin sözlerini söyledik. **25*** Babamız[12] da:- Gene gidin ve bize biraz daha tahıl satın alın, dedi. **26*** Biz de ona: -Biz gidemeyiz; ancak küçük kardeşimiz de bizimle beraber gelirse gidebiliriz. Çünkü küçük kardeşimiz bizimle beraber olmadıkça o adamın yüzünü göremeyiz, dedik. **27*** O zaman babamız; 'Kulun bize doğru bildiğiniz gibi şunu söyledi': -Eşimden[13] iki oğlum oldu; **28*** Biri yanımdan gitti ve ben gerçekten onun parçalandığını[14] düşünüyorum. Şimdiye dek onu hiç görmedim. **29*** Şimdi bunu da[15] yanımdan alırsanız ve o da bir kazaya kurban giderse; benim ak saçımı yas ile mezara koyacaksınız, dedi. **30*** Eğer biz babamız kulun yanına vardığımızda çocuk bizimle beraber olmazsa, canı[16] çocuğun canına bağlı olduğundan; **31*** Olabilir ki çocuğun olmadığını gördüğünde ölür ve hizmetçilerin de babamız kulun, ak saçını yasla kabire koyarız. **32*** Çünkü kulun bu çocuk için babasına kefil olmuştu. Eğer onu sana[17] götürmezsem babamın yanında sonsuza dek suçlu olayım, demiştim. **33*** Şimdi yalvarıyorum; çocuk yerine[18] bu kulun beyime köle olarak kalsın ve çocuk da kardeşleriyle beraber gitsin. **34*** Çünkü çocuk benimle beraber olmazsa; ben babamın yanına nasıl giderim? Sakın ben de babamın başına gelebilecek olan belayı görmeyeyim, dedi.

(1)B.43/21, **(2)**B.31/32, **(3)**B.37/29ve34, Say.14/6, II.Sam.1/11, **(4)**B.37/7, **(5)**5.Ayet, **(6)**9.Ayet, **(7)**Sül.Mes.17/5, **(8)**B. 18/30 ve 32, Çık.32/22,**(9)**B.37/3, **(10)**B.42/15ve20, **(11)**B. 43/3ve5, **(12)**B.43/2, **(13)**B.46/19, **(14)**B.37/33, **(15)**B.42/36 ve37, **(16)**I.Sam.18/1, **(17)**B.43/9, **(18)**Çık.32/32.

45. Bölüm: 1)Yusuf'un kendisini kardeşlerine tanıtması, 5)Onları avutması, 9)Babalarını oraya getirmek için olan isteği, 16)Firavun'un buna onay vermesi, 21)Yusuf'un kardeşlerine azık ve öğüt vermesi, 25)Yakup'un Mısır'da rahat etmesi.

1* O zaman Yusuf önünde olan kişilerin yanında kendini tutamadı ve: -Yanımdan herkesi dışarı çıkarın! Diye bağırdı. Sonra Yusuf'un kendini kardeşlerine tanıttığı an yanında hiçbir kişi duramadı! **2*** Ve o yüksek[1] sesle ağladı. Mısırlılar ve Firavun'un evinde olanlar da bunu duydular. **3*** Sonra Yusuf kardeşlerine: -Ben Yusuf'um[2]. Babam daha sağ mıdır? Dediğinde; kardeşleri onun önünde dehşete[3] kapılarak hiçbir yanıt veremediler. **4*** Yusuf da kardeşlerine: -Bana yaklaşın, dedi ve onlar da yaklaştılar. O onlara: -Ben Mısır'a[4] sattığınız kardeşiniz Yusuf'um. **5*** Sakın beni buraya sattığınıza üzülmeyin[5] ve bu sizin zorunuza gitmesin; çünkü[6] Allah beni yaşam bekçiliği için önünüzden gönderdi. **6*** Yeryüzünde olan bu kıtlığın henüz ikinci yılındayız; beş yıl daha ekim ve biçim olmayacaktır. **7*** Allah yerde sizin soyunuzu korumak ve sizi büyük kurtarışla kurtarmak için beni önünüzden gönderdi. **8*** Böylece beni buraya gönderen siz değil; ama ancak Allah'tır. O beni Firavun'a baba[7] tüm evin beyi ve tüm Mısır ülkesinin de başbuğu yaptı. **9*** Şimdi çabuk babamın yanına gidin ve ona söyleyin ki oğlun Yusuf böyle diyor: Allah benim tüm Mısır'a egemen olmamı sağladı; hiç gecikmeden yanıma gel. **10*** Sen ve oğulların; oğullarının oğulları, sürülerin, davarların ve tüm malınla Goşen[8] kentinde yerleş, bana yakın ol. **11*** Kıtlık daha beş yıl süreceğinden sen, evin ve sana ait herşeyinle daha çok zorluk çekme-

den gel ve ben seni orada bakacağım. **12***İşte gözleriniz ve kardeşim Bünyamin'in gözleri görüyor ki size[9] söyleyen benim ağzımdır. **13***Mısır'da olan tüm gücümü ve her gördüğünüzü babama anlatın ve çabuk babamı[10] buraya getirin, dedi. **14***Sonra da kardeşi Bünyamin'in boynuna sarılarak ağladı. **15***Tüm kardeşlerini de ayrı ayrı öperek onlara sarılıp ağladı ve ancak ondan sonra kardeşleri onunla konuşabildiler. **16***Yusuf'un kardeşlerinin geldiği haberi Firavun'un evinde duyulduğunda Firavun'un ve hizmetçilerinin gözüne iyi[11] göründü. **17***Ve Firavun Yusuf'a şöyle dedi: -Kardeşlerine böyle yapmalarını söyle. Hayvanlarınızı yükletin ve çıkıp Kenan diyarına gidin; **18***Babanızla tüm ailenizi alarak yanıma gelin. Size Mısır ülkesinde en iyi yeri vereyim ve ülkenin bolluğundan[12] yiyesiniz. **19***Şimdi size böyle yapmanız buyruluyor. Çocuklarınız ve eşleriniz için Mısır ülkesinden arabalar alın; sonra da babanızı bindirip getirin. **20***Gözünüz mallarınızda olmasın; çünkü tüm Mısır ülkesindeki en iyi şeyler sizindir, dedi. **21***Böylece İsrail'in oğulları öyle yaptı. Yusuf da Firavun'un[13] buyruğu üzerine onlara arabalar ve yol için yiyecek verdi. **22***Her birine birer kat giysi ve Bünyamin'e de üçyüz parça gümüşle beş kat giysi[14] verdi. **23***Ve babasına Mısır'ın en iyi şeylerinden olan on eşek yükü mal, yol için buğday, ekmek ve yiyecekle yüklü olan on dişi eşek gönderdi. **24***Kardeşlerini yollatırken onlara: -Sakın yolda birbirinizle çekişmeyesiniz, dedi ve onlar da gittiler. **25***Böylece onlar Mısır'dan çıkarak Kenan diyarına; babaları Yakup'un yanına geldiler. **26***Ve ona: -Yusuf şimdi yaşıyor ve tüm Mısır ülkesinin sorumlusu olmuştur, diye söylediklerinde onlara inanamadığından onun[15] yüreği bayıldı. **27***Sonra onlar Yusuf'un kendilerine söylediği tüm sözleri ona anlattıklarında; babaları Yakup, kendini götürmek için Yusuf'un gönderdiği arabalara baktı ve babaları Yakup'un ruhu yeniden alevlendi. **28***Ve işte İsrail: -Yeter artık! Oğlum Yusuf yaşıyor; gideyim ve ölmeden önce onu göreyim, dedi.

(1) Say.14/1,**(2)**Res.İşl.7/13,**(3)**Eyp.4/5,23/15,Mat.14/26, Mark. 6/50,**(4)**B.37/28,**(5)**İş.40/2,II.Kor.2/7,**(6)**B.50/20, Mez.105/16 ve17, Bak II.Sam.16/10ve11, Res.İşl.4/27ve28, **(7)**B.41/43, Hak.17/10, Eyp.29/16, **(8)**B.47/1, **(9)**B.42/23, **(10)**Res.İşl.7/14, **(11)**B.41/37,**(12)**B.27/28,Say.18/12ve29, **(13)**Say.3/16,**(14)**B. 43/34,**(15)**Eyp.29/24,Mez.126/1, Luk.24/11ve41.

46. Bölüm: 1)Yakup'un Beer-Şeba'da Allah tarafından avutulması, 5)Ve tüm ev halkıyla birlikte Mısır'a gitmesi, 8)Mısır'a gidenlerin sayısı, 29)Yusuf'un babasının Yakup'u karşılaması, 31)Ve kardeşlerine Firavun'a verecekleri yanıtları öğütlemesi.

1*Böylece İsrail tüm beraberindekileri alarak kalkıp Beer-Şeba'ya[1] geldi ve babası(2) İshak'ın Allah'ına kurbanlar sundu. **2***Ve Allah İsrail'e gece[3] rüyasında şöyle söyledi: -Ey Yakup, Yakup! Dediğinde; o da: -Buyurunuz efendim, dedi. **3***Ve ona: -Ben[4] senin babanın ilâhı olan Allah'ım; Mısır'a gitmeye korkma. Çünkü orada ben[5] seni büyük bir millet yapacağım. **4***Ben[6] seninle Mısır'a inip kesinlikle seni[7] yine çıkaracak ve senin[8] gözlerin üzerine elini Yusuf koyacaktır, dedi. **5***Bunun üzerine Yakup[9] Beer-Şeba'dan kalktı ve İsrail'in oğulları onu götürmek için Firavun'un[10] gönderdiği arabalara babaları Yakup'u, çocuklarını ve kadınlarını bindirerek; **6***Hayvanlarıyla Kenan diyarında kazandıkları mallarını da alarak Yakup'la tüm[11] soyu birlikte Mısır'a geldiler. **7***Oğulları ile oğullarının oğullarını ve kızlarıyla oğullarının kızlarını alarak böylece tüm soyunu Mısır'a götürdüler. **8***Mısır'a giden İsrail[12] oğullarının adları bunlardır: Yakup ile oğulları; Yakup'un ilk oğlu[13] Ruben. **9***Ruben oğulları: Hanok, Pallu, Hetsron ve Kermi. **10***Şimeon'un[14] oğulları: Yemuel, Yamin, Ohad, Yakin, Sohar[15] ve Kenanlı kadının oğlu olan Şaul idi. **11***Levi'nin[16] oğulları: Gerşon, Kohat ve Merarî. **12***Yahuda'nın[17] oğulları: Er, Onan, Şela, Perets, Zerah. Ama; Er[18] ve Onan Kenan diyarında öldü. Perets'in[19] oğulları Hetsron ve Hamil idi. **13***İssakar'ın[20] oğulları: Tola, Puva, Yob ve Şimron. **14***Zebulun'un oğulları: Sered, Elon ve Yahleel idi. **15***Paddan-Aram'da kızı Dina ile beraber Yakup'un Lea'dan doğan oğulları bunlardır. Onun tüm oğulları ve kızları otuz üç kişiydi. **16***Gad'ın oğulları. Sifyon[21] Haggi, Şuni, Etsbon, Erî, Arodî ve Arelî. **17***Aşer'in[22] oğulları: Yimna, Yişva, Yişvi ve Beria. Kızkardeşleri de Sarah ve Beria'nın oğulları Heber ve Melkiel idi. **18***Bunlar onaltı kişi olarak Yakup'un oğullarıdır ki Laban'ın[23] kendi kızı Lea'yı verdiği Zilpa'nın[24] soyudur. **19***Yakup'un eşi[25] Rahel'in oğulları Yusuf ve Bünyamin olup; **20***Mısır[26] ülkesinde Yusuf'a "*On*" adlı kentin kâhini Potifar'ın kızı Asenat'tan Manessa ve Efraim doğdu. **21***Bünyamin'in[27] oğulları: Bela, Beker, Aşbel, Gera, Naaman, Ehi[28] Roş, Muppim[29] Huppim ve Ard olup; **22***Bunların tümü ondört kişi olarak Yakup'un Rahel'den doğan oğullarıdır. **23***Dan'ın[30] oğlu Huşim[31] **24***Naftali'nin[32] oğulları: Yahtseel, Guni, Yetser ve Şillem idi. **25***Bunların tümü yedi kişi olarak Yakup'un oğullarıdır ki Laban'ın[33] kendi kızı Rahel'in Bilha'dan[34] olan oğullarıdır. **26***Yakup'un

oğullarının eşlerinden başka Yakup' un[35] soyundan gelip onunla[36] Mısır'a giden nüfusun tümü altmış kişiydi. **27***Mısır'da Yusuf'a doğan oğullar iki tane olup Mısır'a giden Yakup evinin tüm[37] nüfusu yetmiş kişidir. **28***Yakup Goşen'i kendisine[38] göstermek üzere Yahuda'yı önünden Yusuf'a gönderdi ve sonra da Goşen[39]) yöresine geldiler. **29***Yusuf arabasını hazırlatarak babası İsrail'i karşılamak için Goşen'e gitti ve önüne geldiğinde boynuna[40] sarılıp, boynunda uzun zaman ağladı. **30***İsrail Yusuf'a: -Artık öleyim[41]. Madem ki, senin yüzünü gördüm ve daha sağsın, dedi. **31***Yusuf da kardeşlerine ve babasının evi halkına doğru şöyle söyledi: -Ben[42] geldim ve Kenan diyarında olan kardeşlerimle babamın evi halkı da buraya geldiler. **32***Bu adamlar sürü sahibi çobanlar olup koyunlarını, sığırlarını ve tüm mallarını getirdiler diye Firavun'a bildireyim. **33***Firavun da sizi çağırıp: 'Sanatınız[43] nedir?' diye soracak olursa; **34***'*Hizmetçilerin*' çocukluktan[44] beri gerek biz ve gerek atalarımız hayvan sahipleriyiz[45] diyesiniz ki Goşen yöresinde yaşayasınız. Çünkü her çoban Mısırlılar'a göre pis[46] sayılıyor, dedi.

(1)B.21/31ve33, 28/10, **(2)**B.26/24ve25, 28/13, 31/42, **(3)**B.15/1, Eyp.33/14ve15, **(4)**B.28/13, **(5)**B.12/2, Tes.26/5, **(6)**B.28/15, 48/21, **(7)**B.15/16,50/13,24ve25,Çık.3/8, **(8)**B.50/1, **(9)**Res.İşl. 7/15, **(10)**B.45/19ve21, **(11)**Tes.26/5, Yeş.24/4, Mez.105/23, İş.52/4, **(12)**Çık.1/1, 6/14, **(13)**Say.26/5, I.Trh.5/1, **(14)**Çık.6/15, I.Trh.4/24, **(15)**I.Trh.4/24, **(16)**I.Trh.6/1ve16, **(17)**I.Trh.2/3, 4/21, **(18)**B.38/3,7ve10, **(19)**B.38/29,I.Trh.2/5, **(20)**I.Trh.7/1, **(21)**Say. 26/15vediğ.,**(22)**I.Trh.7/30,**(23)**B.29/24,**(24)**B.30/10, **(25)**B.44/27, **(26)**B.41/50, **(27)**I.Trh.7/6, 8/1, **(28)**Say.26/38, **(29)**Say.26/39,I.Trh.7/12, **(30)**I.Trh.7/12,**(31)**Say.26/42, **(32)**I. Trh. 7/13, **(33)**B.29/29, **(34)**B.30/5ve7, **(35)**B.35/11, **(36)**Çık.1/5, **(37)**Tes.10/22,Bak.Res.İşl.7/14, **(38)**B.31/21, **(39)**B. 47/1, **(40)**B.45/14, **(41)**Bak Luk.2/29ve30, **(42)**B.47/1, **(43)**B.47/2ve3, **(44)**B.30/35, 34/5, 37/12, **(45)**32.Ayet, **(46)**B.43/32, Çık.8/26.

47. Bölüm: 1)Yusuf'un beş kardeşiyle babasını Firavun'a göstermesi, 11)Akrabalarını yerlerine yerleştirerek gereksinimlerini karşılaması, 13)Mısırlılar'ın parasını, 16)Hayvanlarını ve topraklarını Firavun için alması, 17)Kahinlerin topraklarının alınmaması, 23)Toprakların kirayla geri verilmesi, 28)Yakup'un yaşam yılları, 29)Ataları ile gömülmesi için Yusuf'a yemin ettirmesi.

1*Yusuf gidip[1] Firavun'a: -Babam, kardeşlerim, onların sürüleri ve tüm malları Kenan diyarından geldiler; şimdi Goşen[2] yöresindedirler, diye bildirdi. **2***Kardeşlerinden beş kişi alarak[3] onları Firavun'un önüne çıkardı. **3***Firavun onun kardeşlerine: -Ne işle[4] uğraşıyorsunuz? diye sorduğunda; onlar da Firavun'a: -Hizmetçilerin[5] gerek biz ve gerek kardeşlerimiz çobanız, dediler. **4***Ve ekleyerek: -Kenan[6] ülkesinde kıtlık çok şiddetli olduğundan ve hizmetçilerinin sürülerine otlak bulunmadığından bu[7] ülkeye misafir olmak için geldik. Şimdi bize lütfet ki, kulların Goşen[8] yöresinde yaşasınlar, dedi. **5***O zaman Firavun Yusuf'a doğru: -Baban ve kardeşlerin yanına geldiler. **6***Mısır[9] ülkesi önündedir. Babanı ve kardeşlerini ülkenin en iyi yerine yerleştir; Goşen[10] yöresinde yaşasınlar ve aralarında becerikli kişiler bulunsun. Onları benim sürülerim üzerine gözcü yap, dedi. **7***Sonra Yusuf babası Yakup'u götürerek Firavun'un önüne çıkardı ve Yakup da Firavun'a iyilik diledi. **8***Firavun Yakup'a: -Kaç yaşındasın, diye sorduğunda; **9***Yakup da Firavun'a: -Gurbetimin[11] günleri yüz otuz yıldır; ama yaşamımın[12] günleri az ve yaslı olan atalarımın[13] gurbet günlerindeki yaşam günleri sayısına daha erişmedi, dedi. **10***Yakup Firavun'a[14] teşekkür ederek onun önünden çıktı. **11***Böylece Yusuf Firavun'un[15] buyruğu üzere babasını ve kardeşlerini Mısır ülkesinin en iyi yerinde olan Ramses[16] kentinde yerleştirerek onları gözetti. **12***Yusuf babasını, kardeşlerini ve evindekilerin tümünü[17] sayarak yiyeceklerine göre onları besliyordu. **13***Kıtlık tüm şiddetiyle sürdüğünden tüm yeryüzünde yiyecek kalmamıştı. Kıtlık[18] yüzünden Mısır ve Kenan ülkeleri güçsüzleşti. **14***Yusuf[19] Mısır'da ve Kenan'daki tüm paraları sattığı tahıllara karşılık biriktirdi; onları Firavun'un evine götürdü. **15***Mısır ve Kenan ülkelerinde para tükenince tüm Mısırlılar Yusuf'a gelerek: -Bize ekmek ver; para bittiği için neden senin[20] gözün önünde ölelim? Dediler. **16***Yusuf da onlara: -Eğer para kalmadıysa sürülerinizi getirin ve ben de sürülerinize karşılık vereyim, dedi. **17***Böylece Yusuf'a hayvanlarını getirdiler. Yusuf da onların atları, koyun sürüleri, sığır sürüleri ve eşeklerine karşılık ekmek vererek o yıl tüm hayvanları için onları besledi. **18***O yıl bittiğinde ertesi yıl yine gelerek: -Paralarımız bitti ve hayvanlarımız da efendimizin oldu. Beyimizin önünde bedenlerimiz ve topraklarımızdan başka hiçbir şeyimizin kalmadığını artık beyimizden gizleyemeyiz. **19***Biz toprağımızla birlikte niçin gözleriniz önünde yok olalım? Ekmeğe karşılık bizi ve toprağımızı da satın al. Biz toprağımızla birlikte Firavun'a köle olalım ve bize tohum ver ki sağ kalıp ölmeyelim; toprağımız da boş kalmasın, dediler. **20***Mısır üzerindeki kıtlık çok şiddetli olduğundan herkes toprağını sattı ve Yusuf tüm Mısır topraklarını Firavun'a satın aldı. Böylece topraklar Firavun'un oldu. **21***Halkı Mısır sınırlarının bir ucundan diğer ucuna dek kentten kente dağıttı. **22***Ama kâhinlerin[21] toprağını[22] satın almadı. Çünkü kâhinlerin

Firavun tarafından yiyecek şeyleri olduğundan Firavun'un kendilerine verdiği yiyeceği yediler ve bu yüzden tarlalarını satmadılar. **23*** Yusuf halka bir çağrı yaparak şöyle söyledi: -İşte; bugün ben sizi ve topraklarınızı Firavun için satın aldım. Şimdi size tohum da veriyorum; yeri ekin. **24*** Ürününüzün beşte birini Firavun'a vereceksiniz. Geri kalan dört kısmı da tarla tohumu ve evlerinizde olanlarla çocuklarınızın yiyeceği olacaktır, dedi. **25*** Onlar da: -Bizi sevindirdin. Beyimizin[23] gözünde bağışlanalım ve Firavun'a köle olalım, dediler. **26*** Böylece Yusuf beşte biri Firavun'un olmak üzere bugüne dek Mısır ülkesine yasa koydu. Ama kâhinlerin[24] toprağı Firavun'un olmadı. **27*** İsrail, Mısır ülkesinde olan Goşen yöresinde oturarak[25] orada yer sahibi oldu ve çoğalarak[26] arttılar. **28*** Yakup Mısır'da on yedi yıl yaşadıktan sonra tüm yaşam[27] yılları yüz kırk yedi yıl oldu. **29*** İsrail'in ölüm günleri[28] yaklaştığında oğlu Yusuf'u çağırıp ona doğru: -Eğer gözünde bir değerim varsa; yalvarırım elini[29] uyluk kemiğimin altına koy ve bana[30] alçakgönüllülükle gerçekten söz ver. Lütfen beni[31] Mısır'da defnetme; **30*** Ama atalarımla[32] yatayım. Beni Mısır'dan götürüp onların[33] mezarlığına koy, dedi ve o da: -Dediğin gibi yapacağım, dedi. **31*** -Bunun için bana yemin et, dediğinde ona yemin de etti ve o zaman İsrail *(Hz.Yakup)* yatağı[34] başında secde etti.

(1)B.46/31,**(2)**B.45/10,46/28,**(3)**Res.İşl.7/13,**(4)**B.46/33, **(5)**B.46/34, **(6)**B.43/1, Res.İşl.7/11, **(7)**B.15/13, Tes.26/5, **(8)**B.46/34, **(9)**B.20/15, **(10)**4.Ayet, **(11)**Mez.39/12,İbr.11/9ve13, **(12)**Eyp.14/1,**(13)**B.25/7,35/28,**(14)**7.Ayet,**(16)**6.Ayet,**(16)**Çık.1/11,12/37, **(17)**B.50/21, **(18)**B.41/30, Res.İşl.7/11, **(19)**B.41/56, **(20)**19.Ayet, **(21)**Ezr.7/24,**(22)**B.41/45,**(23)**B.33/15, **(24)**22.Ayet, **(25)**11.Ayet, **(26)**B.46/3,**(27)**Bak.9.Ayet, **(28)**Tes.31/14,I.Krl.2/1, **(29)**B.24/2, **(30)**B.24/49,**(31)**Bak B.50/25, **(32)**II.Sam.19/37, **(33)**B.49/29, 50/5ve13, **(34)**B.48/2, I.Krl.1/47, İbr.11/21.

48. Bölüm: 1)Yusuf'un kendi oğullarını beraber alarak babasını ziyaret etmesi, 3)Yakup'un kendisine olan vaadi söylemesi, 5)Manessa ile Efraim'i kendi çocukları sırasına koyması, 7)Rahel'in mezarının yerini söylemesi, 8)Efraim ile Manessa'yı bereketlemesi, 17)Küçüğü büyüğe üstün tutması, 21)Kendi soyunun Kenan'a geri döneceğini bildirmesi.

1* Tüm bu olanlardan sonra Yusuf'a: 'Baban hastadır' denildiğinde o da iki oğlunu; yani Manessa ile Efraim'i beraberinde aldı. **2*** Yakup'a: 'İşte oğlun Yusuf yanına geliyor' diye bildirildi ve İsrail toplanıp yatağı üzerine oturdu. **3*** Sonra Yakup Yusuf'a doğru: -Her şeye gücü yeten Allah, Kenan ülkesinde Luz'da[1] bana göründü ve beni kutlu kılarak; **4*** Bana: 'İşte seni verimli yapıp çoğaltacağım ve seni milletlerin başı yaparak bu ülkeyi senden sonra soyuna sonsuz mülk[2] olarak vereceğim' dedi ve; **5*** Daha ben Mısır'a yanına gelmeden önce:'Mısır'da sana doğan iki[3] oğlun benimdir; Ruben ve Şimeon gibi Efraim ve Manessa da benim olacaktır. **6*** Ama bundan sonra doğacak çocukların senin olup miraslarında kardeşlerinin adlarıyla anılsınlar' dedi. **7*** Ben Paddan-Aram'a gelirken Kenan ülkesindeki Efrata'ya gelmeye az bir mesafe kalmışken Rahel[4] yolda yanımda öldü. Ben de onu orada Efrata; yani Beyt-Lehem yolunda defnettim. **8*** Ve İsrail Yusuf'un oğullarını gördüğünde: -Bunlar kimdir? Diye sordu. **9*** Yusuf da babasına: -Bunlar[5] Allah'ın burada bana verdiği oğullarımdır, dediğinde; o da: -Lütfen onları yanıma getir ve ben de onlara[6] hayır dua edeyim,dedi. **10*** İsrail'in[7] gözleri yaşlılıktan ötürü göremeyecek kadar zayıflamış olduğundan; Yusuf onları ona yaklaştırdığında, onları[8] öperek kucakladı. **11*** İsrail, Yusuf'a: -Ben[9] senin yüzünü görmeye ümidimi kesmişken; işte Allah bana soyunu bile gösterdi, dedi. **12*** Ve Yusuf onları onun dizi yanından alarak yüzünü yere kadar eğip saygı gösterdi. **13*** Yusuf ikisini alarak; Efraim'i kendi sağ eliyle İsrail'in soluna ve Manessa'yı da kendi sol eliyle İsrail'in sağına yaklaştırdı. **14*** O anda İsrail sağ elini uzatarak küçük olan Efraim'in başı üzerine ve sol elini de Manessa'nın başı üzerine koydu. Manessa ilk doğmuş olan olduğu halde o (*Hz.Yakup*) ellerini[10] bile bile değiştirdi. **15*** Ve Yusuf'a bereket[11] okuyup[12] önünde: Babalarım İbrahim ve İshak'ın yöneldikleri Allah ve beni ortaya çıkışımdan bugüne dek gözeten Allah. **16*** Beni her kötülükten[13] koruyan '*Melek'* bu çocukları kutlu kılsın. Benim adım[14] babalarım İbrahim ve İshak adıyla anılsınlar; yeryüzünde çok[15] çoğalsınlar, dedi. **17*** Yusuf babasının sağ elini[16] Efraim'in başı üstüne koyduğunu gördüğünde, hoşuna[17] gitmediğinden Efraim'in başı üstünden Manessa'nın başına değiştirmek için babasının elini tuttu. **18*** Sonra Yusuf babasına: -Ey babam! Böyle değil; çünkü bu ilk doğmuştur. Sağ elini onun başının üstüne koy, dediğinde; **19*** Babası bundan çekindi ve: -Biliyorum oğlum[18] biliyorum; bu da kavim olacak. Ama küçük[19] kardeşi ondan daha büyük olup soyu çok daha büyük bir millet olacaktır, dedi. **20*** Ve o gün onları bereketledikten sonra şöyle söyledi: -Allah, Seni Efraim ve Manessa gibi yapsın diyen İsrail[20] seninle bereket okuyacaktır. dedi ve Efraim'i Manessa'dan üstün tuttu. **21*** Ve İsrail, Yusuf'a: -Artık ben ölüyorum; ama[21] Allah sizinle olup sizi ata-

larınızın ülkesine geri getirecektir, dedi. **22*** Ben de sana[22] kardeşlerinden bir pay fazla; yani Amorîlerin[23] elinden kılıcım ve yayımla aldığım yeri veriyorum, dedi.

(1)B.28/13ve19, 35/6,9ve diğ., **(2)**B.17/8, **(3)**B-41/50, 46/20, Yeş.13/7,14/4,**(4)**B.35/9,16ve19, **(5)**B.33/5, **(6)**B.27/4, **(7)**B.27/1, **(8)**B.27/27, **(9)**B.45/26, **(10)**19.Ayet, **(11)**İbr.11/21, **(12)**B.17/1, 24/40,**(13)**B.28/15,31/11,13ve24,Mez.34/22,121/7,**(14)**Ams. 9/12,Res.İşl.15/17,**(15)**BakSay.26/34ve37,**(16)**14.Ayet, **(17)**B. 28/8,**(18)**14.Ayet,**(19)**Say.1/33ve35, 2/19ve21, Tes.33/17, Vah.7/6ve8, **(20)**Rut.4/11ve12, **(21)**B.46/4, 50/24, **(22)**Yeş.24/32, I.Trh.5/2, Yuh.4/5, **(23)**B.15/16, 34/28, Yeş.17/14ve diğ.

49. Bölüm: 1)Yakup'un kendi oğullarını bereketlemesi, 29)Ve kendi ölüm döşeğindeki defin isteği.

1* Sonra Yakup kendi oğullarını çağırıp onlara dedi ki: -Buraya gelin ve son[1] günlerde size[2] ne olacağını bildireyim. **2*** Ey! Yakup oğulları toplanıp dinleyin ve babanız[3] İsrail'i duyun. **3*** Ey! Ruben sen ilk[4] oğlum; gücümün ve kudretimin[5] başlangıcı. Gözde olan sen ve güçte en şereflisin. **4*** Su gibi kaynadığın halde bir yarar[6] sağlamayacaksın çünkü babanın[7] yatağına çıktın ve o zaman onu kirlettin. **5*** Şimeon[8] Levi[9] kardeşlerindir; kılıçları zulüm[10] aletleridir. **6*** Canım onların[11] meclisine girmesin, şerefim[12] onların toplumuyla birleşmesin[13] çünkü öfkelendikleri[14] zaman insan katlettiler ve inatlandıkları an sığır sinirleri kestiler. **7*** Öfkeleri lanetli olsun; şiddetliydi ve gazapları lanetlensin, çünkü sert idi. Onları[15] Yakup'tan ayıracağım ve İsrailden dağıtacağım. **8*** Ey Yahuda[16] kardeşlerin seni övecekler ve Allah[17] düşmanlarının ensesinde olacaktır. Babanın[18] oğulları da sana eğilecektir. **9*** Yahuda aslan[19] yavrusudur. Ey oğlum! Avdan kalktın; aslan[20] gibi ve dişi bir aslan gibi çöküp yattın. Onu kim uyandıracak? **10*** Egemenlik asası[21] Yahuda'dan ve şeriat sahibi[22] ayakları[23] arasından "*Şilo*" gelinceye dek tükenmeyecek[24] ve milletler[25] *"O"*na itaat edeceklerdir. **11*** Sıpasını asmaya[26] ve eşeğinin yavrusunu asmanın en iyisine bağlayacak; giysisini şarapla ve gömleğini de üzüm kanıyla yıkayacaktır. **12*** Gözleri şaraptan kırmızı ve dişleri sütten daha beyaz olacak. **13*** Zebulun[27] deniz kenarında oturacak ve gemilere liman olup sınırları Sayda'ya kadar olacaktır. **14*** İssakar güçlü bir eşek olup ağıllar arasında yatıyor. **15*** Rahatının iyi ve yerinin güzel olduğunu görerek omuzunu yüke eğiyor ve haracı geçip gidiyor. **16*** Dan[28] İsrail bölüğünden biri gibi kendi kavmine egemen olacaktır. **17*** Dan yolu üzerine yılan[29] ve yol üzerindeki engerek olup atı topuğundan sokuyor, düşmanını arkaya düşürüyor. **18*** Ya[30] Rabb; kurtarışına hazırım. **19*** Gad[31] askerler ile baskına uğrayacak ise de; yine de sonunda baskın yapan o olacak. **20*** Aşer'in ekmeği yağlı olup[32] krallar için olan nefis yemekleri o verecektir. **21*** Naftali[33] salıverilmiş geyik olup güzel sözler söylüyor. **22*** Yusuf meyve veren bir daldır. Su kaynağı yanında meyva veren bir dal olarak; filizleri duvar üstüne çıkıyor. **23*** Okçular onu[34] incittiler ve ok atıp onu rencide ettilerse de; **24*** Yine de onun yayı[35] güçlü kaldı ve ellerinin pazuları Yakup'un Kâdiri'nin[36] elleriyle güç buldu. İsrail'in[37] çobanı[38] ve kayası[39] onundur. **25*** Babanın[40] Allah'ı tarafından sana yardım olacak; Kadîr[41] seni yukarıdan göğün bereketleriyle, aşağıda olan denizlerin bereketleriyle, meme ve rahmin bereketleriyle kutlu[42] kılacaktır. **26*** Babanın bereketleri atalarımın bereketleri ile uçsuz bayırlar[43] tepelerine kadar artıyor. Yusuf'un[44] başı üzerine ve kardeşleri arasında baş olanın başı üzerine olacaktır. **27*** Bünyamin[45] yırtıcı bir kurt olup sabahleyin av yiyecek ve akşam[46] üzeri ganimet ayıracaktır. **28*** Bunların tümü İsrail'in oniki bölüğüdür ve babalarının onlara bereket okuyup söylediği sözler budur. Her birine ait olan bereketle onlara bereket okudu. **29*** Ve onlara şöyle vasiyet etti: -Ben kavmime[47] katılmak üzereyim. Beni atalarımın[48] yanına, Hititli Efron'un[49] tarlasındaki mağaraya; **30*** Yani Kenan ülkesindeki Mamre önünde olan Makpela tarlasındaki İbrahim'in[50] mezarlık için malı olmak üzere Hititli Efron'dan tarlasıyla beraber satın aldığı mağaraya defnediniz. **31*** İbrahim ile[51] eşi Sara'yı orada defnettiler. İshak[52] ile eşi Rebeka'yı da orada defnettiler ve ben de Lea'yı orada defnettim. **32*** Tarla ve içindeki mağara Het oğullarından satın alındı, dedi. **33*** Ve Yakup oğullarına vasiyetini bitirince ayaklarını döşeğe toplayarak ruhunu teslim etti; kavmine[53] katıldı.

(1) Tes.4/30, Say.24/14, İş.2/2, 39/6, Yerm.23/20, Dan.2/28ve29, Res.İşl.2/17, İbr.1/2, **(2)**Tes.33/1, Ams.3/7, **(3)**Mez.34/11, **(4)**B.29/32, **(5)**Tes.21/17, Mez.78/51, **(6)**I.Trh.5/1, **(7)**B.35/22, I.Trh.5/1,Tes.27/20,**(8)**B.29/33ve34,**(9)**Sül.Mes.18/9, **(10)**B.34/25, **(11)**Sül.Mes.1/15ve16, **(12)**Mez.16/9, 30/12, 57/8, **(13)**Mez.26/9, Efs.5/11, **(14)**B.34/26, **(15)**Yeş.19/1, 21/5,6ve7, I.Trh.4/24ve39,**(16)**B.29/35,Tes.33/7,**(17)**Mez.18/40, **(18)**B.27/29, I.Trh.5/2, **(19)**Hoş.5/14, Vah.5/5, **(20)**Say.23/24, 24/9,**(21)**Say.24/17, Yerm.30/21, Zek.10/11, **(22)**Mez.60/7, 108/8, Say.21/18,**(23)**Tes.28/57, **(24)**İş.11/1, 62/11, Hez.21/27, Dan.9/25, Mat.21/9, Luk.1/32ve33, **(25)**Dinî topluluklar veya milletler.Bak.İş.2/2,11/10,42/1ve4,49/6,7ve22,23,55/4,5, 60/1,3,4 ve5,Hag. 2/7,Luk.2/30ve32,**(26)**II.Krl.18/32, **(27)**Tes.

33/18ve19, Yeş.19/10ve11,**(28)**Tes.33/22,Hak.18/1ve2, **(29)**Hak. 18/27,**(30)**Mez.25/5,119/166ve174,İş.25/9,**(31)**Tes.33/20, I.Trh. 5/18, **(32)**Tes.33/24,Yeş. 19/24,**(33)**Tes.33/23,**(34)**B. 37/4 ve24,28, 39/20, 42/21,Mez.118/13,**(35)**Eyp.29/20, Mez.37/15, **(36)**Mez. 132/2ve5, **(37)**B.45/11,47/12,50/21, **(38)**Mez. 80/1, **(39)**İş.28/16, **(40)**B.28/13ve21,35/3,43/23, **(41)**B.17/1, 35/11, **(42)**Tes.33/13, **(43)**Tes.33/15,Habk.3/6, **(44)**Tes.33/16, **(45)**Hak. 20/21ve25,Hez. 22/25ve27, **(46)**Say.23/24,Est.8/11,Hez.39/10, Zek.14/1ve7, **(47)**B. 15/15,25/8,**(48)**B.47/30,I.Krl.19/37, **(49)**B. 50/13,**(50)**B.23/16, **(51)**B.23/19, 25/9, **(52)**B.35/29, **(53)**29.Ayet.

50. Bölüm: 1)Yakup'a yas, 4)Onun defni için Yusuf'un Firavun'dan izin alması, 7)Yakup'un cenazesine katılanlar, 15)Yusuf'un kardeşlerinin acısı ve onun tarafından avutulmaları, 22)Yusuf'un günleri, 23)Üçüncü kuşağa kadar soyunu görmesi, 24)Kardeşlerine Kenan'a geri dönüşlerini bildirmesi, 25)Kemikleri için onlara yemin ettirmesi, 26)Ve **Mumya**'sı.

1*O zaman Yusuf babasının[1] yüzüne kapandı ve üzerinde[2] ağlayarak onu öptü. **2***Sonra Yusuf hizmetçileri olan doktorlara babasını[3] mumya etmelerini buyurdu ve doktorlar da İsrail'i mumya ettiler. **3***Kırk gün dolmuştu; çünkü mumya etmenin günleri böyle tamamlanıyordu. Mısırlılar ona yetmiş gün[4] yas tuttular. **4***Yas günleri bittikten sonra Yusuf[5] Firavun'un evi halkına şöyle dedi:-Eğer gözünüzde bir değerim varsa, yalvarırım; **5***Firavun tarafından babam[6] bana şöyle yemin ettiği için: 'Şimdi ben ölüyorum. Beni Kenan(7) ülkesinde kendim için kazdırdığım mezara defnedin' dediğinden ötürü lütfen şimdi babamı defnetmeğe gideyim ve sonra döneceğim, dedi. **6***Firavun da: -Sana yemin ettirdiği gibi git ve babanı defnet, dedi. **7***Yusuf babasını defnetmek için gittiğinde Firavun'un tüm hizmetçileri ve evinin yaşlıları ile Mısırdaki tüm yaşlılar; **8***Yusuf'un tüm ev halkıyla kardeşleri ve babasının evinde olanlar onunla beraber gittiler. Goşen yöresinde ancak küçük çocuklarını, sürülerini ve davarlarını bıraktılar. **9***Onunla beraber arabalar ve atlılar da çıkarak çok büyük bir kalabalık oldu. **10***Erden'in öte yakasında olan Atad harmanına geldiklerinde, orada çok acı[8] yüksek sesle bağırarak babalarına[9] yedi gün yas tuttular. **11***O yörenin halkı olan Kenanlılar Atad harmanında bu yası gördüklerinde: 'Bu Mısırlılar'ın acı bir yası olmalıdır' dediler. Bu yüzden orası Abel Mitsraim[*] adıyla biliniyor. Burası Erden'in öte yakasındadır. **12***Onun oğulları kendilerine vasiyet edildiği gibi yaptı. **13***Oğulları onu[10] Kenan ülkesine götürerek; Memra önündeki Hititli Efron'dan malı[11] olmak üzere mezarlık için tarlasıyla beraber satın aldığı Makpelâ tarlasının mağarasına defnettiler. **14***Sonra Yusuf kendisiyle kardeşleri ve babasını defnetmek için onunla beraber gelenlerin tümü, babasını defnettikten sonra Mısır'a geri döndü. **15***Yusuf'un kardeşleri babalarının öldüğünü gördüklerinde; acaba[12] Yusuf bize kin tutup ona yaptığımız kötülüğün tümünü bize de yapar mı? Diye düşünerek; **16***Yusuf'a adamlar gönderdiler ve: 'Baban ölmeden önce; **17***Yusuf'a[13] kardeşleri kötülük yaptılarsa da onların kötülüklerini ve suçlarını bağışla ve şimdi yalvarırız; babanın Allah'ından[14] kullarının suçlarını bağışla, dediler ve onlar bunu söyledikleri zaman Yusuf ağladı. **18***Sonra kardeşleri de gelerek önüne[15] kapandılar ve: 'İşte biz kullarınız' dediler. **19***Yusuf da onlara: -Korkmayın[16] haşa! Ben Allah[17] makamında mıyım? **20***Siz[18] bana kötülük yaptınızsa da Allah[19] onu iyilik olsun diye yaptırdı. Böylece bugün olduğu gibi büyük bir kavim olarak yaşasınlar. **21***Şimdi korkmayın. Ben sizi[20] ve tüm evinizi besliyeceğim. Diyerek onları avuttu ve güvenlerini[21] sağladı. **22***Yusuf'un gerek kendisi ve gerekse babasının tüm ev halkı Mısır'da yaşadılar. Yusuf yüz on yıl yaşadı. **23***Ve Yusuf Efraimin üçüncü soyundan[22] olan oğullarını gördü. Manessa'nın oğlu Makir'in[23] oğulları da Yusuf'un(24) dizleri üzerinde doğdu. **24***Yusuf kardeşlerine doğru: -Ben ölmek üzereyim; ama[25] Allah kesinlikle sizi ziyaret edecek ve bu ülkeden İbrahim'e, İshak'a ve Yakup'a yemin[26] ettiği ülkeye getirecektir, dedi. **25***Yusuf İsrailoğullarına yemin ettirip[27] 'Allah gerçekten sizi ziyaret edecek ve siz benim kemiklerimi buradan götüreceksiniz' dedi. **26***Sonra Yusuf yüz on yaşında iken öldü ve onu mumlayarak[28] Mısır'da bir tabuta koydular.

(1)B.46/4, **(2)**II.Krl.13/14, **(3)**26.Ayet, II.Trh.16/14, Mat.26/12, Mark.14/8,16/1, Luk.24/1, Yuh.12/7, 19/39ve40, **(4)**Say.20/29, Tes.34/8,**(5)**Est.4/2,**(6)**B.47/29,**(7)**II.Trhl.16/14,İş.22/16, Mat. 27/60,**(8)**II.Sam.1/17,Res.İşl.1/17,8/2,**(9)**I.Sam.31/13, Eyp.2/13, **(10)**B.49/29ve30,Res.İş.7/16,**(11)**B.23/16,**(12)**Eyp. 15/21ve22, **(13)**Sül.Mes.28/13,**(14)**B.49/25,**(15)**B.37/7ve10,**(16)**B.45/5, **(17)**Tes.32/35,II.Krl.5/7,Eyp.34/29,Rom.12/19,İbr.10/3, **(18)**Mez.56/5,İş.10/7,**(19)**B.45/5ve7,Res.İşl.3/13-15,**(20)**B. 47/12,Mat.5/44,**(21)**B.34/3,**(22)**Eyp.42/16,**(23)**Say. 32/39,**(24)**B. 30/3,**(25)**B.15/14,46/4,48/21,Çık.3/16,17,İbr.11/22, **(26)**B.15/18, 26/3,35/12,46/4,**(27)**Çık.13/19,Yeş.24/32,Res.İşl.7/16, **(28)**2.Ayet, **(*)**Anlamı:'Mısırlılar'ın yası'.

ÇIKIŞ

1. Bölüm: 1)Yusuf'un ölümünden sonra İsrailoğullarının çoğalması, 8)Yeni Firavun'un onlara sıkıntı vermesi, 15)Ebelerin erkekleri sağ bırakmaları, 22)Firavun'un zalim buyruğu.

1* Yakup ile beraber Mısır'a[1] gitmiş olan İsrailoğullarının adları budur ve her adam kendi ev halkı ile gitti: **2*** Ruben, Şimeon, Levi ve Yahuda, **3*** İssakar, Zebulun ve Bünyamin; **4*** Dan, Naftali, Gad, Aşer, **5*** Ve Yakup'un soyundan gelen nüfusun tümü yetmiş[2] kişiydi. Ama; Yusuf Mısırda idi. **6*** Yusuf[3] ile kardeşlerinin tümü ve o asrın adamlarının hepsi öldü. **7*** İsrailoğulları[4] türeyip çoğaldı ve çok artarak güçlendiler. Ülke onlarla dolup taştı. **8*** Mısır'da[5] Yusuf'u tanımayan yeni bir Firavun ortaya çıktı. **9*** Ve o kendi ulusuna şöyle söyledi: -Bakın, İsrailoğulları[6] bizden çok güçlü oldular. **10*** Gelin[7] onlar[8] için akıllıca hareket edelim. Sakın onlar çoğalıp da bir savaş anında düşmanlarımızla birleşerek bizimle savaşmasın ve bu ülkeden çıkmasın, dedi. **11*** Böylece onlara ağır[9] işlerle eziyet[10] etmek üzere üzerlerine angarya memurları koydular. Onlar da Firavun için Pitom ile Ramses[11] adlı ambar kentlerini yaptılar. **12*** Onlara ne kadar çok eziyet ettilerse de o kadar çok çoğalıp arttılar ve onlar İsrailoğullarından bıktı. **13*** Mısırlılar, İsrailoğullarını zulümle çalıştırdılar. **14*** Balçıkta[12] kerpiç yapmakta ve kırdaki her türlü ağır işlerde yaşamları[13] acıyla geçiyordu. Onlara yaptırdıkları tüm işler zulümle doluydu. **15*** Mısır kralı birinin adı Şifra ve diğerinin adı da Pua olan İbranîlerin ebelerine dedi ki: **16*** -İbranîlerin çocuklarını aldığınızda onlar daha doğum sandalyesinde iken bakınız. Eğer oğlan ise onu öldürün ve eğer kız ise sağ kalsın, dedi. **17*** Ama; ebeler Allah'tan korktuklarından[14] Mısır[15] kralının kendilerine dediği gibi yapmayarak erkekleri de sağ bırakıyorlardı. **18*** O zaman Mısır kralı ebeleri çağırıp onlara: -Niçin bu şeyi yapıp erkekleri sağ bıraktınız? Dedi. **19*** Ebeler[16] de Firavun'a şöyle yanıt verdiler: İbranîlerin kadınları, Mısır kadınları gibi olmadığı içindir; çünkü onlar güçlü olduklarından daha ebeler gelmeden doğuruyorlardı, dedi **20*** Böylece[17] Allah ebelere acıdı; kavim de daha çok çoğalarak güçlendi. **21*** Ebeler Allah'tan korktukları için onların[18] evlerini büyüttü. **22*** Sonra Firavun halkın tümüne 'Her[19] doğan erkeği nehire atın ve her kızı sağ bırakın' diye emretti.

(1) Tek.46/8,B.6/14,**(2)**Tek.46/26ve27,Ayet20,Tes.10/22, **(3)**Tek. 50/26,Res.İşl.7/15,**(4)**Tek.46/3,Tes.26/5,Mez.105/24, Res.İşl.7/18,**(5)**7/18,**(6)**Mez.105/24,**(7)**Mez.10/2,83/3ve4, **(8)**Eyp.5/13, Mez.105/25, Sül.Mes.16/25, 21/30, Res.İşl.7/19, **(9)**B.2/11, 5/4 ve 5, Mez.81/6, **(10)**Tek.15/13, B.3/7, Tes.26/6, **(11)**Tek.47/11,**(12)**Mez.81/6,**(13)**B.2/23,6/9,Sayl.20/15, Res.İşl. 7/19ve34,**(14)**Sül.Mes.16/6,**(15)**Dan.3/16ve18,6/13, Res.İşl.5/29,**(16)**Bak.Yeş.2/4,II.Sam.17/19ve20, **(17)**Sül.Mes. 11/18,Vaiz8/12,İş.3/10,İbr.6/10, **(18)**Bak.I.Sam.2/35, II.Sam. 7/11, 13,27 ve29,I.Krl.2/24,11/38,Mez.127/1, **(19)**Res.İşl. 7/19.

2. Bölüm: 1)Musa'nın doğumu ve bir sepet içinde sazlığa bırakılması, 5)Firavun'un kızının onu bulup kendine oğul yapması, 11)Musa'nın bir Mısırlı'yı öldürmesi, 13)Ve bir İbranî'yi azarlaması, 15)Med ülkesine kaçışı, 21)Sippora ile evlenmesi ve Gerşom'un doğumu, 22)İsrailoğullarının Allah'a yalvarışları.

1* Levi[1] oğullarından olan bir adam gidip bir Levili kız aldı. **2*** Ve kadın hamile kalıp bir oğul doğurdu. Onun güzel[2] olduğunu gördüğünde üç ay gizledi. **3*** Daha sonra artık onu gizleyemediğinden bu yüzden sazdan bir sepet alıp katran ve ziftle sıvadıktan sonra çocuğu onun içine koyarak nehir kenarında olan sazlık arasına bıraktı. **4*** Ve onun[3] kızkardeşi ona ne olacağını bilmek için uzakta durdu. **5*** Firavun'un[4] kızı yıkanmak için nehire inmişti ve cariyeleri nehirin kenarında gezerken kendisi sazlıklar arasında sepeti gördü; hemen hizmetçisini göndererek onu aldırdı. **6*** Sepeti açtığında çocuğu gördü. Çocuk ağlıyordu ve onu sevdi: 'Bu İbranîlerin çocuklarından olmalıdır'. dedi. **7*** O zaman onun hizmetçisi Firavun'un kızına:-Bu çocuğu emzirmek için gidip sana İbranîlerden bir sütanne çağırayım, dedi. **8*** Firavun'un kızı da ona: -Git! Dediğinde; kız gidip çocuğun annesini çağırdı. **9*** Ve Firavun'un kızı[*] ona: -Bu çocuğu al ve benim için emzir. Ben senin ücretini vereceğim, dedi ve kadın da çocuğu alarak emzirdi. **10*** Çocuk büyüdüğünde onu Firavun'un kızına götürdü ve ona[5] oğul oldu. O da onu sudan çıkardım diyerek adını Musa[+] koydu. **11*** O günlerde Musa[6] büyüyüp kardeşlerinin yanına çıktı ve onların ağır[7] işlerine bakarken Mısırlılardan birinin kardeşlerinden olan bir İbranî'yi döğdüğünü gördü. **12*** Öteye beriye bakıp kimse olmadığını gördüğünde Mısırlı'yı[8] öldürerek onu kum içine gömdü. **13*** Ertesi gün[9] yine iki İbranî'yi birbirleriyle kavga ederken baskın olan kişiye: -Niçin arkadaşına vuruyorsun? Dediğinde; **14*** O da: -Kim seni[10] üzerimize başkan veya yargıç koydu? Mısırlıyı öldürdüğün gibi beni de mi öldürmeyi düşünüyorsun? Dedi ve o zaman Musa korkup: 'Gerçekten bu olay ortaya çıkmıştır' dedi. **15*** Firavun bu olayı işittiğinde Musa'yı öldürmek istedi. Ama Musa[11] Firavun'un yüzünden kaçıp Medya ülkesinde kaldı ve bir kuyunun[12] yanında oturdu. **16*** Medyan[13] kâhininin yedi kızı vardı. Ve bunlar[14] gelip su çekerek babalarının sürülerini sulamak için tekneleri dolduruyorlardı. **17*** Ama

çobanlar gelip onları kovduklarında Musa kalkıp onlara yardım etti ve sürülerini[15] suladı. **18***Sonra Babaları Reuel'e[16] geldiklerinde: -Bugün neden çabuk geldiniz? Dedi. **19***Onlar da: -Mısırlı bir adam bizi çobanların elinden kurtardı ve bize bolca su çekip sürüyü suladı, dediler. **20***O da kızlarına:-Nerdedir, niçin o adamı böyle bıraktınız? Onu çağırın ve ekmek[17] yesin, dedi. **21***Ve Musa o adamın yanında yaşamağa razı oldu. O da kızı[18] Sippora'yı Musa'ya vermeyi onayladı. **22***Kadın bir oğul doğurduğunda Musa: 'Gurbet[19] diyarında misafir oldum' diyerek ona Gerşom[20] adını[+] verdi. **23***Birçok günden sonra[21] Mısır kralı öldü; ama İsrailoğulları esirlik[22] yüzünden çok acı çekiyorlar ve tutsaklıklarının çağrısı[23] Allah'ın önüne dek ulaşmıştı. **24***Allah onların[24] bağırışlarını işitti ve Allah; İbrahim, İshak ve Yakup ile olan[25] Andını[26] andı. **25***Allah, İsrailoğullarına[27] baktı ve onların durumlarını[28] bildi.

(1)B.6/20, Sayl.26/59, I.Trhl.23/14, **(2)**Res.İşl.7/20, İbr.11/23, **(3)**B.15/20, Sayl.26/59, **(4)**Res. İşl.7/21, **(*)**: Adının '*Asiye*' ve aynı zamanda Firavun'un karısı olduğu rivayet edilir, **(5)**Res.İşl.-7/21, **(+)**: Kopt dilince su; sudan çıkan demektir, **(6)**Res.İşl.7/23 ve24,İbr.11/24,25ve26,**(7)**B.1/11,**(8)**Res.İşl.7/24,**(9)**Res.İşl.7/26, **(10)**Res.İşl.7/27ve28, **(11)**Res.İşl.7/29, İbr.11/27, **(12)**Tek.24/11, 29/2, **(13)**B.3/1, **(14)**Tek.24/11,29/10,I.Sam.9/11,**(15)**Tek.29/10, **(16)**Sayl.10/29, B.3/1,4/18,18/1 ve diğ., **(17)**Tek.31/54, 43/25, **(18)**B.4/25,18/2,**(19)**Res.İşl.7/29,İbr.11/13ve 14, **(20)**18/3, **(+)*Orada Misafir***, **(21)**B.7/7,Res.İşl.7/30, **(22)**Sayl. 20/16, Tes.26/7, Mez.12/5,**(23)**Tek.18/20,B.3/9,22/23ve27,Tes.24/15, Yakb.5/4, **(24)**B.6/5,**(25)**Mez.15/14,46/4,**(26)**B.6/5, Mez.105/8 ve 42, 106/45,**(27)**B.4/31,I.Sam.1/11,II.Sam.16/12,Luk.1/25, **(28)**B.3/7.

3. Bölüm: 1)Musa'nın yanan çalı içinde Allah'ı görmesi, 9)İsrail'in kurtuluşu için Allah'ın onu Mısır'a göndermesi, 14)Allah'ın İsmi, 15)Ve İsrailoğullarına gönderdiği haber.

1*Musa, Medyan[1] kâhini olan kayınpederi Yetro'nun sürüsünü güdüyordu ve sürüyü çölün öte tarafına sürerek Allah'ın[2] dağı olan Horeb'e geldi. **2***Ve ona Rabbin Meleği[3] çalı içinde ateş aleviyle göründü; o da gördü ki işte çalı ateşle yanıyordu. Ama çalı yanıyorsa da bir türlü bitmiyordu. **3***O zaman Musa gidip bir bakayım, bu büyük[4] görüntü de nedir? Göreyim; acaba çalı niçin tükenip bitmiyor? Dedi. **4***Ve Rabb onun bakmak için döndüğünü gördüğünde Allah[5] çalının içinden ona: "Musa, Musa!" diye çağırdı. O da: -Buyur efendim, dedi. **5***Ve Allah: "Buraya yaklaşma, ayaklarından[6] çarıklarını çıkar; çünkü durduğun yer kutsal topraktır; **6***Ben; babanın[7] Allah'ı, İbrahim'in Allah'ı, İshak'ın Allah'ı ve Yakup'un Allah'ıyım." dedi ve Musa Allah'a[8] bakmağa korktuğundan yüzünü gizledi. **7***Rabb dedi ki: "Gerçekten ben Mısır'da olan kavmimin sıkıntısını gördüm ve angaryacıların[9] yüzünden olan bağırışlarını[10] işittim; çünkü emeklerini[11] biliyorum. **8***Onları Mısırlılar'ın elinden kurtarmak[12] ve onları oradan çıkarıp iyi[13] ve geniş bir ülkeye '*Süt*[14] *ve bal akan bir diyara*'; yani Kenanlılar'ın[15] Hititliler'in, Amorrîler'in, Perizzîler'in, Hivîler'in ve Yebusîler'in meskenlerine götürmek için[16] indim. **9***İşte şimdi İsrail[17] oğullarının iniltileri bana erişti ve Mısırlılar'ın[18] onlara yaptıkları zulmü gördüm. **10***Gel[19] ben seni Firavun'a göndereyim. Kavmim İsrailoğullarını Mısır'dan çıkaracaksın. **11***Musa da Allah'a: -Ben kimim[20] ki Firavun'a gidip İsrailoğullarını Mısır'dan çıkarayım, dedi. **12***O da: -Ben[21] kesinlikle seninle olacağım ve benim seni gönderdiğimin işareti bu olsun. Kavmi Mısır'dan çıkardığında Allah'a bu dağ üzerinde ibadet edeceksiniz, dedi. **13***Musa Allah'a: -Şimdi ben İsrailoğullarına gidip onlara atalarınızın Allah'ı beni size gönderdi dediğimde bana adı nedir; derlerse onlara ne söyleyeceğim? Dedi. **14***Ve Allah, Musa'ya şöyle yanıt verdi: **'***Mutlak olması gereken ben*; *'Ben'im*[+] İsrailoğullarına böyle; yani var olan[22] beni size gönderdi diyeceksin, dedi. **15***Sonra Allah, Musa'ya şöyle söyledi: -İsrailoğullarına şu şekilde; yani atalarınızın Allah'ı, İbrahim'in Allah'ı, İshak'ın Allah'ı ve Yakup'un Allah'ı ***Yehovah*** beni size gönderdi, diyeceksin. Sonsuza dek[23] adım budur ve devirlerce böyle anılacağım. **16***Git! İsrail'in yaşlılarını[24] topla ve onlara Atalarınızın Allah'ı; İbrahim'in, İshak'ın ve Yakup'un Allah'ı ***Yehovah*** bana görünüp size ve Mısır'da size yaptıklarına gerçekten[25] baktım. **17***Ve dedim ki Sizi[26] Mısır'ın zulmünden. Kenanlılar'ın, Hittîler'in, Amorîler'in, Perizzîler'in, Hivîler'in ve Yebusîler'in diyarına; süt ve bal akan diyara getireceğim, dedi diye söyleyesin. **18***Onlar[27] da sözümü dinleyecekler, sen[28] de İsrail'in yaşlılarıyla beraber Mısır kralına gidip ona: İbranîlerin Allah'ı ***Yehovah*** bize[29] rastladı; şimdi izin ver de çölde üç günlük yol gidelim ve Allah'ımız ***Yehovah***'a kurban sunalım, diyeceksiniz. **19***Ben Mısır kralının -her ne kadar güçlü el ile olursa olsun- sizi[30] bırakmayacağını biliyorum. **20***Ben elimi uzatıp Mısır[31] içinde yapacağım tüm[32] olağanüstü işlerimle onu vuracağım. Ve sonra[33] sizi serbest bırakacaktır, dedi. **21***Bu kavmi[34] Mısırlılar'ın gözünde yükselteceğim ve çıktığınızda eliniz boş çıkmayacaksınız. **22***Ama her[35] kadın kendi komşusundan ve evinin misafirinden gümüş, altın, değerli şeyler ve giyecek eşyası isteyecek; onları oğullarınız ve kızlarınız üzerine koyarak Mısır'ı soyacaksınız[36].

(1)B.2/16,**(2)**B.18/5,I.Krl.19/8,**(3)**Tes.33/16, İş.63/9, Res.İşl. 7/30, **(4)**Mez.111/2,Res.İşl.7/31, **(5)**Tes.33/16, **(6)**B.19/12, Yeş.5/15, Res.İşl.7/33, **(7)**Tek.28/13,Ayet15, B.4/5, Mat.22/32, Mark.12/26, Luk.20/37,Res.İşl.7/32,**(8)**I.Krl.19/13, İş.6/1ve5, **(9)**B.1/11, **(10)**B.2/23ve24,Nahm.9/9,Mez.106/44, Res.İş.7/34, **(11)**Tek. 18/21,B.2/25,**(12)**B.6/6ve8,12/51, **(13)**Tes.1/25,8/7,8ve9, **(14)**Ayet 17,B.13/5, 33/3, Sayl.13/27, Tes.26/9ve10, Yerm. 11/5,32/22,Hez. 20/6,**(15)**Tek.1518-21,**(16)**Tek.11/5ve7, 18/21, 50/24, **(17)**B.2/23, **(18)**B.1/11ve13,14,22, **(19)**Mez.105/26, Mık.6/4, **(20)** Bak B.6/12, I.Sam.18/18, İş.6/5ve8, Yerm.1/6, **(21)** Tek.31/3, Tes. 31/23, Yeş. 1/5, Rom. 8/31, (†)Osm.: ***Ben Vacip-el Vücut'um (Varlığa neden olan!)***, **(22)**B.6/3, Yuh. 8/58, II.Kor.1/20, İbr. 13/8,Vah.1/4, **(23)**Mez.135/13, Hoş.12/6, **(24)**B.4/29, **(25)**Tek. 50/24,B.2/25,4/31,Luk.1/68,**(26)**Tek.15/14, 16,Ayet8, **(27)**B.4/31, **(28)**B.5/1ve3,**(29)**Sayl.23/3,4,15ve16, **(30)**B.5/2,7/4,**(31)**B. 6/6, 7/5,9/15, **(32)**B.7/3,11/9,Tes.6/22, Nahm.9/10, Mez.105/27,135/9, Yerm.32/20,Res.İş.7/36, BakB. 7/13,**(33)**B. 12/31,**(34)**B.11/3, 12/36,Mez.106/46, Sül.Mes.16/7, **(35)**Tek.15/14 B.11/2,12/35ve 36, **(36)**Eyüp 27/17,Sül.Mes. 13/22, Hezk.39/10.

4. Bölüm: 1)Musa'nın asasının yılan olması; 6)Ve elinin cüzzamlı olması, 10)Mısır'a gitmeğe çekinmesi, 14)Allah'ın Harun'u ona yardımcı yapması, 18)Musa'nın kendi kayınpederinden ayrılması, 21)Ve Allah'ın, Firavun'a gönderdiği emir! 24)Sippora'nın kendi oğlunu sünnet etmesi; 27)Ve Harun ile Musa'yı karşılaması. 31)Kavmin ona inanması.

1*Musa şöyle yanıtladı: -Evet! İşte onlar; Rabb sana görünmedi diyerek bana inanmayacak ve sözümü dinlemeyeceklerdir, dedi. **2***Rabb da ona: -Şu elindeki nedir? Dediğinde: -Asadır[1] dedi. **3***O da: -Onu yere at! Dediğinde; onu yere attığı gibi yılan oldu ve Musa onun önünden kaçtı. **4***Ve Rabb, Musa'ya: -Elini uzatıp onu kuyruğundan tut, dedi. O da elini uzatarak onu tuttu ve o da asa oldu. **5***Tâ ki[2] atalarının Allah'ı: İbrahim'in Allah'ı, İshak'ın Allah'ı ve Yakup'un Allah'ı ***Yehovah***'ın sana göründüğüne inansınlar[3] dedi. **6***Rabb yine ona: -Şimdi elini koynuna koy, dediğinde o da elini koynuna koydu ve çıkardığında işte eli kar[4] gibi bembeyaz cüzzamlıydı. **7***Ve elini tekrar koynuna koy, dediğinde; o da elini tekrar koynuna koydu ve onu çıkardığında işte yine[5] kendi bedeni gibi oldu. **8***Ve sana inanmayıp önceki işaretlerin sesini dinlemeyecek olurlarsa da sonraki işaretlerin sesine inanacaklar. **9***Ama; bu iki işarete de inanmayıp sözünü dinlemezlerse nehirin suyundan alıp karaya dökeceksin ve nehirden aldığın su[6] karada kan olacaktır, dedi. **10***Musa da Rabbe: -Aman ya Rabb ben önceden[(*)] beri veya kulun ile söyleştiğin vakitten beri söz sahibi değilim; ama sözü[7] ve dili ağır olan bir adamım, dedi. **11***Rabb da ona dedi ki: -İnsana[8] ağız veren, dilsizi, sağırı, gözü göreni ve görmeyeni yaratan kimdir? Ben Rabb; değil miyim? **12***Şimdi git! Ben ağzınla[9] olup ne söyleyeceğini sana öğreteceğim. **13***O da: -Aman! Ya Rabb; acı[10] kimin elinle gönderirsen gönder, dediğinde **14***Rabb'in öfkesi alevlenip Musa'ya dedi ki: -Levili Harun kardeşin değil midir? Biliyorum ki, o iyi söz söylüyor ve işte seni[11] karşılamağa geliyor. Seni gördüğünde yüreğinde sevinecektir. **15***Sen ona söyle[12] ve ağzına[13] sözler koy. Ben de senin ve onun ağzıyla olup, ne yapa cağınızı size[14] öğreteceğim. **16***Senin yerine kavme o söyleyecek; o sana ağız yerine ve sen[15] de ona Allah yerinde olacaksın. **17***Onunla bir işaret olarak büyük işler yapacağın bu[16] değneği eline al. **18***Sonra Musa gidip kayınpederi Yetro'nun yanına döndü ve ona doğru: -Şimdi bana izin ver. Mısır'da olan kardeşlerimin yaşayıp yaşamadıklarını görmek için onların yanına geri döneyim; dediği zaman Yetro da Musa'ya: -Esenlikle git, dedi. **19***Ve Rabb Medyan'da Musa'ya: -Git Mısır'a geri dön; çünkü canına[17] kötülük düşünen adamların tümü öldü, dedi. **20***Böylece Musa karısıyla oğullarını alarak onları eşeğe bindirdi ve Mısır ülkesine geri döndü; Musa Allah'ın[18] asasını eline aldı. **21***Rabb, Musa'ya şöyle söyledi: -Mısır'a geri dönüp gittiğinde eline teslim ettiğim mucizelerin[19] tümünü Firavun'un önünde yapmağa dikkat et. Ben[20] de onun yüreğini katılaştıracağım ve halkı salıvermeyecektir. **22***Ve Firavun'a Rabb böyle buyuruyor: -İsrail(Yakup) oğlumdur ve[21] ilkimdir[22]. **23***Şimdi sana oğlumu Bana ibadet etmek için salıver, diyorum; ama onu serbest bırakmaktan çekinirsen, işte ben[23] senin oğlunu; yani ilkini öldüreceğim, dedi. **24***Ve daha yolda giderlerken Rabb onunla[24] karşılaşıp onu öldürmek[25] istediğinden; **25***Sippora[(*)] keskin bir[26] taş alıp çocuğun hitan(sünnet) derisini keserek Musa'nın ayaklarına bıraktı ve: -Sen bana kan kocasısın, dedi. **26***Böylece Rabb onu bıraktı, o zaman sünnet sebebinden kadın: -Sen bana kan kocasısın, dedi. **27***Ve Rabb, Harun'a: -Çöle Musa'yı[27] karşılamağa git, dediğinde o da gidip ona '*Allah'ın Dağı*'*nda*[28] rastgelerek onu orada öptü. **28***Musa da kendini gönderen Rabb'in tüm sözlerini ve kendisine emrettiği işaretlerin[29] tümünü Harun'a[30] anlattı. **29***Sonra Musa ve Harun'a[31] gidip İsrailoğullarının yaşlılarının tümünü topladı. **30***Harun Rabbin[32] Musa'ya söylediği sözlerin tümünü söyleyip alâmetleri(işaretleri) kavmin gözleri önünde gösterdi. **31***Halk da inandı[33] ve Rabb'in İsrailoğullarını ziyaret[34] edip sıkıntılarına[35] göz attığını işittiklerinde yüzüstü[36] secde ettiler.

(1) Ayet 17ve20, **(2)**B.3/15, **(3)**B.19/9, **(4)**Say.12/10, II.Krl.5/27, **(5)**Say.12/13ve14, Tes.32/39, II.Krl.5/14, Mat.8/3, **(6)**B.7/19,

(+)İbranice: ***Dün ve öte günden beri,*** **(7)**B.6/12, Yerm.1/6, **(8)**Mez.94/9, **(9)**İş.50/4, Yerm.1/9, Mat.10/19, Mark.13/11, Luk.12/11ve12, 21/14ve15, **(10)**Bak Yunus 1/3, **(11)**Ayet 27, I.Sam.10/2, 3ve5, **(12)**B.7/1ve2, **(13)**Say.22/38, 23/5,12ve16, Tes.18/18, İş.51/16, Yerm.1/9, **(14)**Tes.5/31, **(15)**B.7/1, 18/19, **(16)**Ayet 2, **(17)**B.2/15ve23, Mat.2/20, **(18)**B.17/9, Say.20/8ve9, **(19)**B.3/20, **(20)**B.7/3ve13, 9/2ve35, 10/1, 14/8, Tes.2/30, Yeş.11/20, İş.63/17, Yuh.12/40, Rom.9/18, **(21)**Hoş.11/1, Rom.9/4, II.Kor.6/18, **(22)**Yerm.31/9, Yakup 1/18, **(23)**B.11/5, 12/29,**(24)**Say.22/22,**(25)**Tek.17/14,(*):Musa'nın karısı, **(26)**Yeş. 5/2ve3, **(27)**Ayet 14, **(28)**B.3/1, **(29)**Ayet15ve16, **(30)**Ayet8ve9, **(31)**B.3/16, **(32)**Ayet 16, **(33)**B.3/18, Ayet 8ve9, **(34)**B.3/16, **(35)**B.2/25, 3/7, **(36)**Tek.24/26, B.12/27, I.Trhl.29/20.

5. Bölüm: 1)Firavun'un Musa ile Harun'u azarlaması, 6)Ve İsrailoğullarının ağır işlerini daha da zorlaştırması, 15)Onların birleşmelerini reddetmesi, 20)İsrailliler'in Musa ile Harun'a karşı olan şikayetleri, 22)Musa'nın Allah'a yalvarışı.

1*Sonra Musa ile Harun, Firavun'un yanına gidip ona: -İsrail'in Allah'ı ***Yehovah***, çölde bana bayram yapmaları[1] için halkımı serbest bırak, diye buyuruyor, dediler. **2***Firavun da: -***Yehovah***[2] da kimdir ki, sözünü dinleyip İsraili salıvereyim? ***Yehovah***'ı tanımam ve İsraili[3] de salıvermem, dedi. **3***Onlar da: -İbranîler'in[4] Allah'ı bize rast geldi, lütfen çölde üç günlük yol gidip Allah'ımız ***Yehovah***'a kurbanlar sunalım; yoksa bizi veba ve kılıçla vurabilir dediler. **4***Mısır kralı da onlara: -Ey Musa ve Harun! Niçin kavmi işlerinden alıkoyuyorsunuz? İşinize[5] gidin, dedi. **5***Ve Firavun: -Bakın ülkede kavim çoğalmıştır[6] ve siz onları işlerinden geri bırakıyorsunuz, dedi. **6***O gün Firavun kavmin angaryacılarına[7] ve memurlarına emredip. **7***Önceden olduğu gibi kerpiç kesmek için artık kavme saman vermeyin. Kendileri gidip saman toplasınlar. **8***Ve önceki günlerde yaptıkları kerpiçlerin sayısını üzerlerine hesap edip onlardan noksan kalmasınlar; çünkü onlar tembel olduklarından ötürü gidip Allah'ımıza kurban sunalım diye bahane çıkarıyorlar. **9***İşleri bu adamlar üzerine zorlaştırınız ve işleriyle uğraşarak boşyere sözlere kulak asmasınlar, dedi. **10***Sonra kavmın angaryacıları ve memurları gelip kavme: -Firavun buyuruyor ki, ben size saman vermeyeceğim. **11***Siz nerede saman bulabilirseniz kendiniz getireceksiniz; ama işinizden kesinlikle hiçbir şey noksan olmayacaktır, dediler. **12***Böylece halk da saman yerine anız aramak için Mısır ülkesinin her tarafına dağıldı. **13***Angaryacılar da onlara: -Her gün bitirmiş olduğunuz işi saman bulunduğu zaman olduğu gibi aynen tamamlayacaksınız, diyerek onları sıkıştırıyorlardı. **14***Ve Firavun'un angaryacıları İsrail kavmi üzerine koydukları memurları döverek onlara:-Neden önceki günler gibi kerpiç kesmeyi bitirmediniz ve görevinizi yapmadınız? Dediler. **15***Ve İsrailoğullarının memurları gidip Firavun'a yalvararak: -Neden kullarına böyle yapıyorsun? **16***Kullarına saman vermiyorlar; ama bizi kerpiç yapın diye sıkıştırıyorlar. Bak kulların nasıl dövüldü ve yara bere içinde kaldılar. Tüm suç ise senin halkınındır dediler. **17***O da: -Siz tembelsiniz; tembelsiniz de onun için gidip ***Yehovah***'a kurban sunalım, diyorsunuz. **18***Hadi şimdi gidip çalışın. Artık size saman da verilmeyecek; ama yine eskiden olduğu kadar aynı kerpiçleri yapmaya görevlisiniz, dedi. **19***İsrailoğullarının memurları kendilerine 'Kerpiçlerin günlük sayısından eksik olmayacaktır' denildiğinde artık bu beladan kurtulamayacaklarını anladılar. **20***Firavun'un önünden[8] giderlerken kendilerini karşılamak üzere gelen Musa'ya ve Harun'a rast gelip, **21***Onlara: -Rabb size bakıp bir karar versin; çünkü bizi[9] Firavun' un önünde ve hizmetçilerinin önünde kirli sayıp alçalttınız ve bizi öldürsünler diye ellerine kılıç verdiniz, dediler. **22***Sonra Musa Rabbe yalvararak: -Ya Rabb; neden bu kavmi belaya uğrattın ve neden beni gönderdin? **23***Çünkü adınla Firavun'a söylemek için ben geldiğimden beri bu kavme eziyet etti ve sen de kavmini bir türlü kurtarmadın, dedi.

(1)B.10/9, **(2)**II.Krl.18/35, Eyüp 21/15, **(3)**B.3/19, **(4)**B.3/18, **(5)**B.1/11, **(6)**B.1/7ve9, **(7)**B.1/11, **(8)**B.6/9, **(9)**Tek.34/30, I.Sam.13/4, 27/12, II.Sam.10/6, I.Tarh.19/6.

6. Bölüm: 1)Allah'ın ***'Yehovah'*** ismini açıklaması ve vaadini söylemesi, 14)Ruben'in, 15)Ve Şimeon'un soyu, 16)Musa ile Harun'un ataları olan Levi'nin soyu.

1*Rabb Musa'ya şöyle dedi: -Firavun'a ne yapacağımı şimdi göreceksin; çünkü onları kudretli elimle[1] zorlayacak ve onları güçlü elleriyle ülkeden[2] kovacaklardır, dedi. **2***Ve Allah Musa'ya: -Ben ***Yehovah***'ım. **3***Kendimi İbrahim'e, İshak'a ve Yakup'a "*Kadîr*[3] *olan Allah*" adıyla açıkladıysam da onlara ***Yehovah***[4] adıyla bildirmedim[*]. **4***İçinde[5] yabancı oldukları gurbet diyarı olan Kenan ülkesini onlara andederek[6] vermeğe söz kestim. **5***Ve ben de Mısırlılar'ın tutsak ettikleri İsrail[7] oğullarının yakarışını işitip, andımı anımsadım. **6***Şimdi İsrailoğullarına söyle; ben[8] ***Yehovah***'ım. Sizi Mısırlılar'ın ağır işlerinden kurtaracak, sizi[9] onların kulluğundan serbest bırakacak, sizi[10] uzanmış kol ile ve büyük yargımla kurtaracağım. **7***Sizi[11] kendime millet olarak kabul edip sizin Allah'ınız[12] olacağım. Siz de sizi Mısırlılar'ın ağır işleri[13] altından çıkaran Allah'ınız Rabb; '*Ben*' olduğumu bileceksiniz. **8***İbra-

him'e, İshak'a ve Yakup'a vermeğe and[14] ettiğim ülkeye sizi götürüp onu size miras olmak üzere vereceğim. Rabb; '*Ben*'im, dedi. **9***Ama; Musa tüm İsrailoğullarına bunları söylemiş olmasına rağmen onlar can[15] sıkıntısı ve ağır kulluk sebebinden Musa'yı dinlemediler. **10***Sonra Rabb, Musaya dedi ki: **11***Git ve Mısır kralı olan Firavun'a şöyle de: İsrailoğullarını kendi ülkesinden salıversin, dedi. **12***Musa da Rabb'in önünde: -Bak! İsrailoğulları beni[16] dinlemedikleri halde; hiç Firavun beni dinler mi? Ben[17] zaten sözü[+] ağır olan bir adamım, dedi. **13***Ve Rabb, Musa ile Harun'a söyleyip; İsrailoğullarını Mısır ülkesinden çıkarmak için İsrailoğullarına ve Mısır kralı Firavun'a gitmelerini emretti. **14***İsrail oymaklarının reisleri bunlardır: İsrail'in ilk[18] oğlu Ruben'in oğulları Hanok, Pallu, Hetsron ve Karmi olup Ruben'in kabileleri bunlardır. **15***Şimeon'un oğulları[19] Yemuel, Yemin, Ohad, Yakin, Sohar ve Kenanlı kadının oğlu Şaul olup Şimeon'un kabileri bunlardır. **16***Levi'nin[20] oğullarının adları soylarına göre bunlardır; yani Gerşon, Kohat ve Merarî. Ve Levi'nin yaşam yılları yüzotuzyedi yıl idi. **17***Gerşon'un[21] oğulları kabilelerine göre Libnî ve Şimeî'dir. **18***Kohat'ın[22] oğulları Amram, Yitsar, Hebron ve Uzziel'di. Ve Kohat'ın tüm yaşamı yüz otuz üç yıldı. **19***Merarî'nin[23] oğulları Mahli ve Muşi'dir. Levi'nin kabileleri soylarına göre bunlardır: **20***Amram[24] halası Yokebed ile evlendi. Kadından ona Harun ile Moşi(Musa) doğdu ve Amram'ın yaşam yılları yüz otuzyedi yıl idi. **21***Yitshar'ın[25] oğulları; Korah, Nefeg ve Zikrî'dir. **22***Uzziel'in[26] oğulları; Mişael, Eltsafan ve Sitrî'dir. **23***Harun, Amminadab'ın[27] kızı Naşon'un kızkardeşi Elişeba'yı aldı ve kadından ona Nadap[28] Abihu, Eleazar ve İtamar doğdu. **24***Korah'ın[29] oğulları Assir, Elkana ve Abiasaf olup Korahîler'in kabileleri bunlardır. **25***Harun'un oğlu Eleazar, Putiel'in kızlarından birini alıp kadından[30] da ona Finehas doğdu. Kabilelerine göre Levilîler'in başkanları bunlardır. **26***İsrailoğullarını bölüklerine[31] göre Mısır ülkesinden çıkarın, diye Rabb'in[32] kendilerine emrettiği Harun ile Musa bunlardır. **27***İsrailoğullarını Mısır'dan[33] çıkarmak için Mısır[34] kralı Firavun'a söyleyenler; bu Musa ve Harun'dur. **28***Ve Mısır'da Rabb'in Musa'ya söylediği günde; **29***Rabb, Musa'ya doğru: -Ben ***Yehovah***'*ım*[35] sana her[36] dediğimi Mısır kralı Firavun'a söyle, dedi. **30***Musa da Rabb'in önünde: -Bak; ben sözü[37] ağır bir adamım ve Firavun beni hiç dinler mi?

(1)B.3/19, **(2)**B.11/1, 12/31,33ve39, **(3)**Tek.17/1, 35/11, 48/3, **(*)Yani *"Her şeyi var eden Allah 'YEHOVAH' kendi adıyla, hiçbir şekilde bir insan gibi, hiçbir zaman onlara görünmedi*, **(4)**B.3/14, Mez.68/4, 83/18, Yuh.8/58, Vah.1/4, **(5)**Tek.17/8, 28/4, **(6)**Tek.15/18, 17/4ve7, **(7)**B.2/24, **(8)**Ayet 2, 8ve 29, **(9)**B.3/17, 7/4, Tes.26/8, Mez.81/6, 136/11ve12, **(10)**B.15/13, Tes.7/8, I.Trh.17/21, Nahm.1/10, **(11)**Tes.4/20, 7/6, 14/2, 26/18, II.Sam.7/24, **(12)**Tek.17/7,8, B.29/45,46, Tes.29/13, Vah.21/7, **(13)**B.5/4,5, Mez.81/6, **(14)**Tek.15/18, 26/3, 28/13, 35/12, **(15)**B.5/21, **(16)**Ayet 9, **(17)**Ayet 30, B.4/10, Yerm.1/6, **(+)İbranice: *Dudakları sünnetsiz*,(18)**Tek.46/9,I.Trh.5/3,**(19)**Tek.46/10,I.Trh.4/24, **(20)**Tek.46/11, Say.3/17, I.Trh.6/1ve16, **(21)**I.Trh.6/17,23/7, **(22)**Say.26/57, I.Trh.6/2ve 18, **(23)**I.Trh.6/19, 23/21,**(24)**B.2/1ve 2,Say.26/59,**(25)**Say.16/1,I.Trh.6/37,38, **(26)**Lev.10/4,Say.3/30, **(27)**Rut 4/19,20, I.Trh.2/10, Mat.1/4, **(28)**Lev.10/1, Say.3/2, 26/60,I.Trh.6/3, 24/1, **(29)**Say.26/11, **(30)**Say.25/7ve 11,Yeş. 24/33, **(31)**B.7/4, 12/17ve51, Say.33/1, **(32)**Ayet 13, **(33)**Ayet 13, B.32/7, 33/1, Mez.77/20, **(34)**B.5/1ve3, 7/10, **(35)**Ayet 2, **(36)**Ayet 11, B.7/2, **(37)**Ayet 12, B.4/10.

7. Bölüm: 1)Allah'ın Musa'yı yüreklendirmesi, 7)Musa'nın yılları, 8)Asası'nın Ejder'e dönüşmesi, 11)Büyücülerin büyüsü, 13)Firavun'un yüreğinin katılaşması, 19)Nehirin suyunun kana dönüşmesi.

1*Rabb, Musa'ya dedi ki: -Bak; ben seni Firavun'a İlâh atadım[1] ve kardeşin Harun senin[2] peygamberin olacaktır. **2***Sen; ben sana her ne söylersem onu[3] söyleyeceksin. İsrailoğullarını ülkeden salıvermesi için Firavun'a kardeşin Harun söyleyecektir. **3***Ben de Firavun'un[4] kalbini katılaştırıp işaretlerimi[5] ve olağanüstü işleri Mısır'da[6] çoğaltacağım. **4***Firavun sizi dinlemeyecek[7] ve ben de elimi Mısır üzerine koyarak bölüklerim; yani kavmım İsrailoğullarını Mısır ülkesinden büyük[8] yargımla çıkaracağım. **5***Ve elimi[9] Mısır ülkesi üzerine uzatıp, İsrailoğullarını aralarından çıkardığımda Mısırlılar Rabb'in[10] Ben olduğumu bileceklerdir. **6***Musa ile Harun da Rabb'in[11] kendilerine buyurduğu gibi davrandılar. **7***Firavun'a söyledikleri zaman Musa seksen yaşında[12] ve Harun seksen üç yaşındaydı. **8***Rabb, Musa'yla Harun'a: **9***-Firavun size: 'Bir mucize[13] gösterin' derse; Harun'a asanı[14] al ve Firavun'un önünde yere at, diyesin ve o da ejder olacaktır. **10***Böylece Musa'yla Harun Firavun'un yanına gidip Rabb'in[15] buyurduğu gibi yaptılar. Ve Harun asasını Firavun'un önünde, hizmetçilerinin önünde yere attığında ejder[16] oldu. **11***Firavun da bilge kişileri ve büyücüleri[17] çağırdı[18]. Mısır'ın sihirbazları da kendi[19] sihirleriyle öyler yaptılar. **12***Her biri kendi asasını attığında ejderha oldular. Ama; Harun'un asası onların asalarını yuttu! **13***Rabb'in[20] dediği gibi Firavun'un[21] kalbi katılaşıp onları dinlemedi. **14***Sonra Rabb, Musa'ya dedi ki: -Firavun'un yüreği sertleştiğinden kavmi serbest

bırakmaktan kendini geri çekiyor. **15***Sabahleyin Firavun'a git ve işte suya doğru çıkıyor ve yılana[22] dönen asanı eline alıp, onun ile konuşmak için dur. **16***Ona: 'İbranîlerin[23] Allah'ı ***Yehovah***, çölde[24] bana ibadet etmeleri için kavmimi salıver; diyerek beni sana gönderdi. Ama sen şimdiye kadar beni dinlemedin. **17*** ***Yehovah*** böyle buyuruyor: Benim Rabb olduğumu[25] bununla bileceksin; şimdi ben elinde olan asa ile nehirde olan[26] suya vuracağım ve o kana[27] dönecektir. **18***Nehirde olan balıklar ölerek kokacaklar ve Mısırlılar nehirden su içmekten tiksineceklerdir[28] diyeceksin'. **19***Sonra Rabb, Musa'ya doğru: -Harun'a asanı al ve kana dönmesi için Mısır'ın suları üzerine; nehirleri, havuzları ve kanallar ile tüm suların birikintileri üzerine elini[29] uzat ve tüm Mısır ülkesinde gerek ağaç, gerek taş kapların içinde kan olsun diyesin; dedi. **20***Musa ile Harun hemen Rabb'in buyurduğu gibi yaptılar ve asayı[30] kaldırıp Firavun'un gözleri önünde ve hizmetçilerinin gözleri önünde nehirin sularına vurdu; nehirde olan tüm sular[31] kana döndü! **21***Nehirde olan balıklar öldü. Nehir kokuşarak Mısırlılar nehirden su içemediler[32] ve tüm Mısır ülkesinde kan vardı. **22***Mısır'ın[33] sihirbazları da kendi büyüleri ile böyle yaptıklarında Firavun'un kalbi katılaştı ve Rabbin[34] dediği gibi onu dinlemedi. **23***Firavun dönüp evine geldi ve bunu da kendine bir görev bilmedi. **24***Bütün Mısırlılar nehirin suyundan içemediklerinden nehirin kenarlarını içecek su bulmak için kazdılar. **25***Rabb nehiri vurduktan sonra yedi gün geçti.

(1)B.4/16, Yerm.1/10, **(2)**B.4/16, **(3)**B.4/15, **(4)**B.4/21, **(5)**B.4/7, **(6)**B.11/9, **(7)**B.10/1, 11/9, **(8)**B.6/6, **(9)**B.3/20, **(10)**Ayet 17, B.8/22, 14/4ve18, Mez.9/16, **(11)**Ayet 2, **(12)**Tes.29/5, 31/2, 34/7,Res.İşl.7/23ve30,**(13)**İş.7/11,Yuh.2/18, 6/30, **(14)**B.4/2ve17, **(15)**Ayet 9, **(16)**B.4/3, **(17)**II.Tım.3/8, **(18)**Tek.41/8, **(19)**Ayet 22, B.8/7ve18,**(20)**B.4/21,Ayet4, **(21)**B.8/15,10/1ve20,27, **(22)**B.4/2, 3, Ayet 10, **(23)**B.3/18, **(24)**B.3/12ve18, 5/1ve3, **(25)**B.5/2, Ayet 5, **(26)**Vah.16/4ve6, **(27)**B.4/9, **(28)**Ayet 24, **(29)**B.8/5,6ve16, 9/22, 10/12ve21, 14/21ve26, **(30)**B.17/5, **(31)**Mez.78/44, 105/29, **(32)**Ayet 18, **(33)**Ayet 11, **(34)**Ayet 3.

8. Bölüm: 1)Mısır'ın üzerine kurbağaların gönderilmesi, 8)Firavun'un Musa'dan isteği, 12)Musa'nın duasıyla kurbağaların gitmesi, 16)Tatarcıkların*(bir çeşit kelebek)* ortaya çıkması ve büyücülerin buna karşı hiçbirşey yapamamaları, 20)At sineklerinin gelmesi, 25)Firavun'un yüreğinin biraz yumuşaması, 32)Ama sonra yine katılaşması.

1*Sonra Rabb, Musa'ya dedi ki: -Firavun'un yanına git ve ona söyle ki Rabb böyle buyuruyor: Kavmimi bana[1] ibadet etmeleri için bırak. **2***Ve eğer sen bırakmaktan[2] çekinirsen işte ben sınırlarının içinde olanın tümünü kurbağalarla[3] vuracağım. **3***Nehir istekle kurbağa çıkaracak ve onlar çıkıp senin evine, yatak odana[4] döşeğine kadar; hizmetçilerinin evlerine, halkının fırınlarının ekmek teknelerine kadar gireceklerdir. **4***Senin üzerine, kavminin üzerine ve tüm hizmetçilerinin üzerine kurbağalar çıkacaklar. **5***O zaman Rabb, Musa'ya doğru: -Harun'a söyle ki, nehirler, kanallar ve göller üzerine asan ile elini[5] uzat, Mısır ülkesi üzerine kurbağalar çıksın, dedi. **6***Harun da Mısır suları üzerine elini uzattığında[6] kurbağalar çıkarak tüm Mısır ülkesini kapladı. **7***Sihirbazlar[7] da kendi sihirleriyle böyle yaparak Mısır ülkesi üzerine kurbağalar çıkardılar. **8***O zaman Firavun, Musa ile Harun'u çağırarak: -Kurbağaları benden ve kavmımdan uzaklaştırması için ***Yehovah***'a[8] yalvarın ve ben de kavmı ***Yehovah***'a kurban sunmaları için salıvereyim, dedi. **9***Musa da Firavun'a: -Senden ve evlerinden kurbağalar kesilip yalnızca nehirde kalmaları için senin, hizmetçilerinin ve halkın için ne zaman yalvaracağımı bana söyle, dediğinde; **10***O da: -Yarın; demesi üzerine; Musa: -Senin dediğin gibi olsun. Ta; ki Allah'ımız ***Yehovah***'ın[9] bir benzeri olmadığını bilesin. **11***Kurbağalar senin, hizmetçilerinin ve halkının evlerinden uzaklaşıp yalnız nehirde kalacaklardır, dedi. **12***Musa ile Harun Firavun'un önünden çıktılar ve Musa Rabbe[10] Firavun üzerine getirdiği kurbağalardan ötürü yakardı. **13***Rabb da Musa'nın sözlerine göre yaptı ve evlerde, avlularda, tarlalarda kurbağalar ölerek; **14***Onları küme, küme topladılar ve ülke koktu. **15***Ama Firavun rahat olduğunu[11] gördüğünde yüreğini[12] katılaştırdı ve Rabb'in buyurduğu gibi onları dinlemedi. **16***O zaman Rabb, Musa'ya karşı: -Harun'a söyle ki, asanı uzat ve yerin tozuna vur; tüm Mısır ülkesinde tatarcık olacaktır, dedi. **17***Onlar da böyle yaptılar; Harun asasıyla elini uzatıp yerin tozuna vurduğunda insanlar[13] ve hayvanlar üzerine tatarcıklar oluştu. Tüm Mısır ülkesinde yeryüzündeki tozlar kadar tatarcık oluştu. **18***Ve sihirbazlar[14] da tatarcık çıkarmak için böyle büyü yapmış olmalarına rağmen tatarcık çıkaramadılar[15]. Ama insanlar ve hayvanlar üzerinde tatarcıklar var idi. **19***Sihirbazlar Firavun'a: -Bu Allah'ın parmağıdır[16] dediler. Ama Firavun'un yüreği katılaşıp[17] Rabb'in buyurduğu gibi onları dinlemedi. **20***Sonra Rabb, Musa'ya dedi ki: -Sabahleyin[18] erken kalk ve Firavun'un önünde dur(İşte o suya doğru çıkıyor) ve ona söyle ki, ***Yehovah*** böyle buyuruyor: Kavmimi[19] bana ibadet etmeleri için salıver. **21***Eğer kavmimi serbest

bırakmazsan işte; '*Ben*' senin üzerine, hizmetçilerinin üzerine ve halkının evleri üzerine at sineği göndereceğim. Mısırlılar'ın evleri üzerinde olan toprak bile at sineği ile dolacaktır, dedi. **22***Tam o günde kavmimin yaşadığı Goşen diyarını[20] dolaşacağım ve orada at sineği olmayacağından diyer içinde Rabb '*Ben*' olduğumu anlayacaksınız. **23***Benim halkımı senin halkından ayıracağım. Yarın bu işaret ortaya çıkacaktır. **24***Ve Rabb böyle yaptı; Firavun'un evine, hizmetçilerinin evlerine ve tüm Mısır ülkesine sayısızca[21] at sineği gelerek, sineklerden dolayı ülke doldu-taştı. **25***O zaman Firavun, Musa ile Harun'u çağırıp: Gidin! Ve bu ülkede Allah'ınıza kurbanlar sunun, demesi üzerine; **26***Musa da: -Bunu yapmamız uygun değildir; çünkü Allah'ımız ***Yehovah***'a; Mısırlılar'a[22] göre kirli sayılacak kurbanları sunacağız. Eğer Mısırlılar'ın gözleri önünde onların kirli saydığı kurbanları sunarsak bizi taşlamazlar mı? **27***Çölde üç günlük[23] yol gidip Allah'ımız ***Yehovah***'a bize[24] emredeceği gibi kurban sunacağız, dedi. **28***O zaman Firavun: -Ben Allah'ınız ***Yehovah***'a çölde kurban sunmanız için izin veriyorum; ama çok uzağa gitmeyin ve benim için[25] de dua edin, dedi. **29***Musa da: -Şimdi ben senin önünden gidip ***Yehovah***'a yalvaracağım; yarın Firavun'dan, hizmetçilerinden ve kavminden at sinekleri uzaklaşacaktır. Ama Firavun yine[26] kavmimi ***Yehovah***'a kurban sunmaları için salıvermemekle aldanmasın, dedi. **30***Sonra Musa Firavun'un yanından çıkarak Rabbe[27] yalvardı. **31***Ve Rabb da Musa'nın yalvarışına göre yaparak Firavun'dan, hizmetçilerinden ve halkından at sineklerini kovdu; bir tane bile kalmadı. **32***Ama yine Firavun yüreğini katılaştırarak[28] halkı serbest bırakmadı.

(1)B.13/12ve18, **(2)**B.7/14, 9/3, **(3)**Vah.16/13, **(4)**Mez.105/30, **(5)**B.7/19, **(6)**Mez.78/45, 105/30, **(7)**B.7/11, **(8)**B.9/28, 10/17, Sayl.21/7, I.Krl.13/6, Res.İşl.8/24, **(9)**B.9/14, Tes.33/26, II.Sam.7/22, I.Trh.17/20, Mez.86/8, İş.46/9, Yerm.10/6ve7, **(10)**Ayet 30, B.9/33, 10/18, 32/11, Yakb.5/16,17ve18, **(11)**Vaiz 8/11, **(12)**B.7/14, **(13)**Mez.105/31, **(14)**B.7/11, **(15)**Luk.10/18, II.Tim.3/8,9, **(16)**I.Sam.6/3ve9, Mez.8/3, Mat.12/28, Luk.11/20, **(17)**Ayet 15, **(18)**B.7/15, **(19)**Ayet 1, **(20)**B.9/4,6 ve26, 10/23, 11/6ve7, 12/13, **(21)**Mez.78/45, 105/31, **(22)**Tek.43/32, 46/34, Tes.7/25,26, 12/31, **(23)**B.3/18, **(24)**B.3/12, **(25)**Ayet 8, B.9/28, I.Krl.13/6, **(26)**Ayet 15, **(27)**Ayet 12, **(28)**Ayet 15, B.4/21.

9. Bölüm: 1)Hayvanların ölmesi, 8)Akıntılı çıbanlar, 13)Rabb'in Firavun'u uyarması, 22)Dolu yağması, 27)Firavun'un Musa'dan isteği, 35)Ve onun yüreğinin yine katılaşması.

1*Sonra Rabb, Musa'ya şöyle söyledi: -Firavun'a[1] gidip söyle ki, İbranîler'in Allah'ı ***Yehovah*** böyle buyuruyor: Halkımı bana ibadet etmeleri için serbest bırak. **2***Eğer sen onları[2] serbest bırakmaktan çekinir ve onları yine sıkıca tutacak olursan; **3***Senin kırlarında olan sürülerin; yani atların, eşeklerin, develerin, davarların ve koyunların üzerine Rabb'in[3] eli olacak, onları kırıp geçirecektir. **4***Rabb[4] İsrail sürüleriyle Mısır sürülerini ayıracak ve İsrailoğullarının hayvanlarından hiçbiri ölmeyecektir. **5***Ama; Rabb bir zaman belirleyecek ve bu şeyi ülkede yapacaktır, dedi. **6***Böylece ertesi gün Rabb bu şeyi yapmakla Mısır'ın tüm hayvanları[5] öldü; İsrail'in hayvanlarından ise bir tane bile ölmedi. **7***Firavun adam gönderdi ve İsrail'in hayvanlarından bir tane bile ölmemişti. Firavun'un[6] yüreği yine katılaştı ve halkı serbest bırakmadı. **8***Sonra Rabb, Musa ile Harun'a: -Avuç dolusu ateş külü alınız ve Musa onu Firavun'un önünde göle doğru saçsın. **9***Tüm Mısır ülkesi üzerinde toz olacak; Mısır ülkesinin tümünde, insan ve hayvan üzerinde akıntılı[7] çıbanlar ortaya çıkacaktır, dedi. **10***Sonra ateş külünü alıp Firavun'un önünde durdular. Musa da onu göğe doğru saçtı; insanlar ve hayvanlar üstünde akıntılı[8] çıbanlar ortaya çıktı. **11***Sihirbazlar çıbanlardan[9] ötürü Musa'nın önünde duramadılar. Çünkü sihirbazlar ve Mısırlılar'ın tümü üzerinde çıbanlar çıkmıştı. **12***Rabb, Firavun'un yüreğini katılaştırdı; şöyle ki, Rabb'in[10] Musa'ya buyurduğu gibi onları dinlemedi. **13***Sonra Rabb, Musa'ya doğru: -Sabah[11] erkenden kalk, Firavun'un önünde dur ve ona şöyle söyle: İbranîler'in Allah'ı ***Yehovah*** böyle buyuruyor; halkımı bana ibadet etmeleri için serbest bırak. **14***Yoksa; bu kez ben tüm belalarımı senin yüreğine ve hizmetçilerinle halkına göndereceğim. Tâ ki[12] tüm dünyada benim hiç bir benzerimin olmadığını bilesin. **15***Çünkü şimdi elimi uzatıp[13] seni ve halkını veba ile vuracağım ve yeryüzünden yok olacaksın. **16***Gerçekten[14] bunun için; yani sende gücümü göstermek ve adım tüm dünyada bilinsin diye seni yükselttim. **17***Sen şimdi kavmime karşı durarak onu serbest bırakmayacak mısın? **18***Ama ben yarın bu zamanda çok büyük dolu yağdıracağım. Mısır'ın kurulduğu günden beri hiçbir zaman böylesi olmamıştır. **19***Evet şimdi sürünü ve kırlarda neyin varsa toplamalarını söyle. Kırlarda olup da evlerine girmeyenlerin ve hayvanlarının tümü üstüne dolu yağacak ve onlar öleceklerdir, dedi. **20***Firavun'un hizmetçilerinden olup Rabb'in sözünden korkanlar; köleleri ile sürülerini evlere kaçırdılar. **21***Ama Rabb'in sözlerini küçümseyenler kölelerini ve sürülerini kırsal alanda bıraktılar. **22***Bundan sonra Rabb, Musa'ya: -Elini

göğe doğru uzat. Tüm Mısır ülkesinde olan insan, hayvan ve Mısır'daki kırsal yörenin otları üzerine dolu[15] yağacaktır, dediğinde; **23***Musa asasını göğe doğru uzattı. Rabb da gökgürültüsü ile dolu gönderdi[16] ve yeryüzünde ateş yürüdü. Böylece Rabb, Mısır ülkesi üzerine dolu yağdırdı. **24***Öyle ki dolu olup dolu arasına ateş karışmıştı ve tüm Mısır ülkesinde millet olalıdan beri bunun gibi ağır bir olay olmamıştı. **25***Dolu tüm Mısır'da insanlardan hayvanlara kadar kırsal alanda bulunanın hepsini vurdu ve dolu kırın[17] yeşilliğini bozdu, ağaçların tümünü kırdı. **26***Ama İsrail[18] oğullarının bulunduğu Goşen yöresinde dolu olmadı. **27***Firavun, Musa ile Harun'u çağırtarak onlara: -Bu[19] kez ben günah ettim. ***Yehovah***[20] adaletlidir; ama ben ve halkım suçluyuz. **28***Siz ***Yehovah***'a dua ediniz ki[21] Allah'ın gökgürültüsü ve dolusu kesilsin. Ben de sizi serbest bırakacağım ve artık burada durmayacaksınız, dedi. **29***Musa da ona: -Kentten ayrıldığım gibi ellerimi[22] Rabb'e uzatırım ve yer[23] Rabb'in olduğunu bilerek gökgürültüsü kesilir, dolu da biter. **30***Ama sen[24] ve hizmetçilerin Rabb-Allah'ın önünde korkmayacağınızı biliyorum, dedi. **31***Keten ve arpa vuruldu; çünkü arpa başaklanmamış[25] ve keten tohuma gelmemişti. **32***Ama buğday ve çavdar vurulmadı; çünkü onlar geç yetişiyordu. **33***Musa Firavun'un yanından, kentten dışarıya çıkıp ellerini[26] Rabbe doğru uzattığında gökgürültüsü ve dolu kesilip yeryüzüne yağmur dökülmedi. **34***Firavun yağmur, dolu ve gökgürültüsünün kesildiğini gördüğünde; gerek kendisi ve gerek hizmetçileri yine günah edip yüreklerini katılaştırdılar. **35***Böylece Firavun'un[27] yüreği katılaştı ve Rabb'in Musa vasıtasıyla buyurduğu gibi İsrailoğullarını serbest bırakmadı.

(1)B.8/1, **(2)**B.8/2, **(3)**B.7/4, **(4)**B.8/22, **(5)**Mez.78/50, **(6)**B.7/14, 8/32, **(7)**Vah.16/2, **(8)**Tes.28/27, **(9)**B.8/18ve19, II.Tim. 3/9, **(10)**B.4/21, **(11)**B.8/20, **(12)**B.8/10, **(13)**B.3/20, **(14)**Rom.9/17, BakB.14/17, Sül.Mes.16/4,I.Pet.2/9, **(15)**Vah.16/21, **(16)**Yeş. 10/11, Mez.18/13, 78/47, 105/32, 148/8, İş.30ve30, Hez.38/22, Vah.8/7, **(17)**Mez.105/33, **(18)**B.8/22, 9/4ve6, 10/23, 11/7, 12/13, İş.32/18,19, **(19)**B.10/16, **(20)**II.Trh.12/6,Mez.129/4,145/17, Mark.1/18,Dan.9/14,**(21)**B.8/8ve28,10/17,Res.İşl.8/24, **(22)**I.Krl . 8/22ve38,Mez.143/6,İş.1/15, **(23)**Mez.24/1, I.Kor.10/26ve28, **(24)**İş.26/10,**(25)**Rut 1/22, 2/23, **(26)**Ayet 29, B.8/12, **(27)**B.4/21.

10. Bölüm: 1)Allah'ın çekirge göndereceğine dair uyarışı, 7)Firavun'un İsrailliler'i serbest bırakmaya biraz yatkın olması, 12)Çekirgelerin gelmesi, 16)Ve bunların gitmesi için Firavun'un ricası, 21)Seçilgen bir karanlık olması, 24)Firavun'un yine ricası, 27)Ve yüreğinin katılaşması.

1*Sonra Rabb, Musa'ya dedi ki: -Firavun'un yanına git; çünkü[1] ben onun yüreğini ve hizmetçilerinin yüreğini katılaştırıyorum ki[2] bu işaretleri onların gözleri önüne sereyim. **2***Sen de Mısır'da istediğim ve yaptığım işleri anlat[3]. Oğlun ve oğlunun oğlu da dinlesin; böylece Rabb'in ben olduğumu bilesiniz, dedi. **3***O zaman Musa ile Harun, Firavun'un yanına gidip:-İbranîlerin Allah'ı ***Yehovah*** böyle buyuruyor. Daha ne zamana kadar önümde eğilmemek[4] için kendini geri çekiyorsun? Halkımı bana ibadet etmeleri için serbest bırak. **4***Eğer kavmimi serbest bırakmaktan çekinirsen; ben de yarın senin sınırların içersine çekirgeler[5] getireceğim. **5***Ve yeryüzünü kaplayacaklar; o kadar ki kara görünmeyecektir. Doludan arda kalanı yiyecekler ve kırsal kesimde ağaçlarda biten tazeleri de[6] yiyecekler. **6***Senin[7] evini, tüm hizmetçilerinin evlerini ve Mısır halkının evlerini dolduracaklar; şöyle ki ataların ve atalarının ataları yer üzerinde bulundukları günden bu güne dek bunun bir benzerini görmediler, dedikten sonra dönüp Firavun'un önünden çıktı. **7***O zaman Firavun'un hizmetçileri ona: -Ne zamana kadar bu bize tuzak[8] olacaktır? Bu adamları kendilerinin Allah'ı ***Yehovah***'a ibadet etmeleri için serbest bırak; Mısır'ın yıkıldığını artık görmüyor musun? Dediler. **8***O zaman Musa ile Harun'u geri çevirip Firavun'a götürdüklerinde o onlara: -Gidiniz ve İlâhınız ***Yehovah***'a ibadet ediniz; ama gidecek olanlar kimlerdir? Dedi. **9***Musa da: Gençlerimizle yaşlılarımızla gideceğiz; oğullarımız, kızlarımız, sürülerimiz ve davarlarımızla gideceğiz. Çünkü ***Yehovah***'a bayram[9] yapacağız, dedi. **10***O da onlara: -Sizi ve tüm evinizdekileri serbest bırakırsam ***Yehovah*** sizinle olsun. Ama sakının; çünkü önünüzde bela var. **11***Bakın bu böyle olmayacak. Şimdi siz erkekler gidip ***Yehovah***'a ibadet edin; çünkü böyle istiyordunuz, dedi ve onlar Firavun'un önünden kovuldular. **12***Sonra Rabb, Musa'ya Mısır ülkesi üzerine çekirgeler için: -Elini[10] uzat ki, mısır ülkesi üzerine çıkıp yeryüzündeki[11] tüm yeşilliği ve doludan arda kalanı yesinler. **13***Musa, Mısır ülkesi üzerine asasını uzattığında Rabb bütün gün ve bütün gece yeryüzüne doğu rüzgârını estirdi. Sabah olduğunda doğu rüzgârı çekirgeleri getirdi. **14***Çekirgeler[12] tüm Mısır ülkesi üzerinde, Mısır'ın sınırları içinde olan her yere kondular. Bu çok kötü ve ağır birşey olup; onlardan[13] önce bu kadar çok çekirge olmamış ve onlardan sonra da böylesi olmayacaktır. **15***Tüm[14] yeryüzünü kaplayarak toprak görünmez oldu. Yerdeki[15] tüm yeşillikleri ve doludan arda kalan ağaçların meyvelerini yiyerek; tüm Mısır ülkesinde bulunan

ağaçlarda ve kırsal kesimde hiçbir yeşillik kalmadı. **16***Bunun üzerine Firavun, Musa ile Harun'a aceleyle çağırtarak onlara: -Allah'ınız[16] ***Yehovah***'a ve size karşı suç işledim. **17***Şimdi rica ediyorum yanlız bu kere günahımı bağışlayıp, üzerimden ancak bu afeti[+] kaldırması için Allah'ınız[17] ***Yehovah***'a yalvarınız, dedi. **18***O da Firavun'un[18] yanından çıkıp Rabbe yalvardığında; **19***Rabb, çok şiddetli bir rüzgâr gönderdi ve rüzgâr çekirgeleri kaldırarak onları Kızıldeniz'e[19] sürdü. Mısır'ın içinde bir tek çekirge bile kalmadı. **20***Ama; Rabb, Firavun'un kalbini katılaştırdı[20] ve o da İsrailoğullarını salmadı. **21***Sonra Rabb, Musa'ya: -Mısır ülkesi üzerine gözle görülen bir karanlık basması için 'Elini[21] göğe doğru uzat' dedi. **22***Musa elini göğe doğru uzattı ve tüm Mısır üzerinde üç gün koyu[22] karanlık oldu. **23***Üç gün boyunca birbirlerini göremediler ve bir kimse yerinden kalkmadı. Ama[23] tüm İsrailoğullarının evlerinde aydınlık vardı. **24***O zaman Firavun, Musa'yı çağırıp: -Gidin ***Yehovah***'a ibadet edin[24] ama sürülerinizle davarlarınız kalsın ve ev halkınız da[25] sizinle birlikte gitsinler, dedi. **25***Musa: -Sen Allah'ımız ***Yehovah***'a sunmak için elimize kurbanlar ve sunular vermelisin. **26***Sürülerimiz de bizimle beraber gitmeli ve bir tırnak bile geri kalmamalı; çünkü Allah'ımız ***Yehovah***'a ibadet etmek için onlardan almalıyız ve oraya varmayıncaya kadar ***Yehovah***'a neyle ibadet edeceğimizi bilmiyoruz, dedi. **27***Rabb, Firavun'un kalbini katılaştırarak[26] onları salıvermek istemedi. **28***Ve Firavun ona: -Yanımdan git, kendini sakın; ve bir daha yüzümü görme. Eğer bir daha yüzümü görürsen o günde öleceksin, dedi. **29***Musa da: -İyi dedin; bir daha yüzünü[27] görmeyeceğim, dedi.

(1)B.4/21, 7/14, **(2)**B.7/4, **(3)**Tes.3/9, Mez.44/1, 71/18, 78/5 ve diğ., Yoel 1/3, **(4)**I.Krl.21/29, II.Trh.7/14, 34/27, Eyp.42/6, Yerm.13/18, Yakb.4/10, I.Petr.5/6, **(5)**Sül.Mes.30/27, Vah.9/3, **(6)**B.9/32, Yoel 1/4, 2/25, **(7)**B.8/3ve21, **(8)**B.23/33, Yeş.23/13, I.Sam.18/21, Vaiz 7/26, I.Kor.7/35, **(9)**B.5/1, **(10)**B.7/19, **(11)**Ayet 4 ve 5, **(12)**Mez.78/46, 105/34, **(13)**Yoel 2/2, **(14)**Ayet 5, **(15)** Mez.105/35, **(16)**B.9/27, **(+)**İbranice:***Ölümü***, **(17)**B. 9/28, I.Krl.13/6,**(18)**B.8/30,**(19)**Yoel.2/20,**(20)**B. 4/21, 11/10, **(21)**B.9/22, **(22)**Mez.105/28, **(23)**B.8/22, **(24)**Ayet 8, **(25)**Ayet 10, **(26)**Ayet 20, B.4/21, 14/4ve8, **(27)**İbr.11/27.

11. Bölüm: 1)Değerli eşyalar istemesi için Allah'ın İsrailoğullarına buyruğu, 4)İlk doğanların öleceğine dair Musa'nın Firavun'u uyarması.

1*Rabb, Musa'ya: -Firavun ve Mısır üzerine bir bela daha getireceğim; ancak ondan sonra sizi buradan salıverecektir. Ve sizi serbest[1] bıraktığında tümünüzü buradan kovacaktır. **2***Şimdi kavme[+] söyle ki; her erkekle kadın komşusundan değerli gümüşler[2] ve değerli altınlar istesin, dedi. **3***Ve Rabb[3] halkı Mısırlılar'ın gözünde değerli kıldı. Musa[4]) da Mısır ülkesinde Firavun'un adamları önünde ve halkın önünde çok büyük bir adam olarak görülüyordu. **4***Böylece Musa: -***Yehovah*** buyuruyor ki: '***Ben***'[5] gece yarısında Mısır'ın içinden geçeceğim. **5***Mısır ülkesinde ilk[6] doğanların tümünü taht üzerinde oturan Firavun'un ilkinden, değirmenin ardında olan cariyenin ilkine varıncaya dek ve hayvanların ilk doğanlarının tümü ölecektir. **6***Tüm Mısır ülkesinde görülmemiş ve görülmeyecek büyüklükte acı[7] bir ağlayış olacaktır. **7***Ve Rabb'in[8] İsrail'i Mısırlılar'dan ayırdığını anlamanız için insandan[9] hayvana varıncaya dek İsrailoğullarından birine karşı bir köpek bile dilini kıpırdatmayacaktır. **8***Şu[10] hizmetçilerin tümü inip bana gelecekler ve yere kapanarak sen ve sana[11] boyun eğen tüm halk '*gidiniz*' diyecekler; ondan sonra '*çıkacağım*' diyerek Musa çok öfkeli olarak Firavun'un önünden çıktı. **9***Rabb, Musa'ya: -Mısır ülkesinde olağanüstü[12] olayların çoğalması için Firavun[13] sizi dinlemeyecektir, dedi. **10***Böylece Musa'yla Harun bu işlerin tümünü Firavun'un önünde gösterdi; ama[14] Rabb, Firavun'un yüreğini katılaştırarak İsrailoğullarını kendi ülkelerinden serbest bırakmadı.

(1)B.12/31,33ve39,**(+)**İbranice: ***Halkın Kulaklarına***, **(2)**B. 3/22,12/35, **(3)**B.3/21, 12/36, Mez.106/46, **(4)**II.Sam.7/9, Est.9/4, **(5)**B.12/12,23ve29, Res.İşl.5/17, **(6)**B.12/12ve29, Ams.4/10, **(7)**B.12/30, Ams.5/17, **(8)**B:8/22, **(9)**Yeş.10/21, **(10)**B.12/33, **(11)**Hak.4/10, 8/5, I.Krl.20/10, II.Krl.3/9, **(12)**B.7/3, **(13)**B.3/19, 7/4, 10/1, **(14)**B.10/20ve27, Rom.2/5, 9/22.

12. Bölüm: 1)Hangi ayın birinci seçileceği, 3)Fısıh bayramının belirlenmesi ve yapılışı, 15)Fıtır için olan buyruk, 29)İlk doğmuş olanların ölmesi, 31)Mısırlılar'ın İsrailoğullarını acele ettirmesi, 37)İsrailoğulları'nın Sukkot'a ulaşması, 43)Fısh'a ait uyarılar.

1*Rabb, Mısır ülkesinde Musa ile Harun'a söyleyip dedi ki: **2***Bu[1] ay size ayların birincisi ve size yılın aylarının ilki olsun. **3***İsrail toplumunun tümüne söyleyin ki, bu ayın önünde bölüklere göre her adam kendisi için birer kuzu; yani ev başına bir kuzu alsın. **4***Eğer bir ev bir kuzu için çok küçükse; o kimse evine yakın olan komşusuyla beraber kimlik sayısına göre olacak ve kuzu herbirinin yiyeceğine göre hesaplanacak. **5***Kuzu; kusursuz erkek[2] ve bir yaşında[3] olacak. Bunu koyunlardan veya keçilerden seçeceksiniz. **6***Bu ayın ondördüncü[4] gününe kadar yanınızda kalsın ve İsrail toplumunun tümü akşam üstü onu saç üstünde kızartsınlar. **7***Onun kanından alıp, onu yiyecekleri evin iki yan sövesiyle üst eşiğe sürsünler.

8* Onu o gece yesinler. Onu ateşte kebap olmuş olarak Fıtır[5] ekmeği ve acı otlarla yesinler. **9*** Ondan çiğ veya suda haşlanmış değil; ama ateşte[6] kebap olmuş olduğu üzere baş paçaları ve içleriyle beraber yesinler. **10*** Ondan[7] sabaha kadar hiçbirşey bırakmıyacak ve ondan geriye kalanı da ateşte yakacaksınız. **11*** Onu bu şekilde yiyeceksiniz: Belleriniz kuşanmış, papuçlarınız ayaklarınızda ve değnekleriniz de ellerinizde olarak aceleyle yiyeceksiniz. İşte bu[8] Rabb'in Fısh'ı dır. **12*** Bu[9] gece Ben Mısır'dan geçeceğim ve Mısır ülkesinde insandan hayvana varıncaya dek her ilk doğmuş olanı vuracağım. Mısır'ın[10] ilâhlarının[11] tümü üzerinde yargımı yapacağım; '*Ben*[12] ***Yehovah***'ım. **13*** İçinde bulunduğunuz evler üzerindeki kan sizin işaretiniz olacak; kanı gördüğüm zaman üzerinizden geçeceğim ve Mısır ülkesini vurduğum an size bir kötülük isabet etmeyecektir. **14*** O gün sizin gününüzdür[13] ve onu Rabb'e[14] bayram ediniz! Onu yüzyıllar boyunca kesin[15] ve sonsuz bir buyruk olarak tutunuz. **15*** Yedi[16] gün boyunca Fıtır yiyeceksiniz. Önceki günde evlerinizdeki mayayı kaldırınız; çünkü ilk günden yedinci güne kadar her kim mayalı ekmek yerse o[17] kişi İsrail'den atılacaktır. **16*** Birinci günde sizler; kutlu[18] bir toplum olacak ve yedinci günde de kutlu bir toplum olacaksınız. Herkes yiyeceğinden başka o günlerde bir iş yapmasın; yalnızca onu hazırlayınız. **17*** Fıtır bayramını tutunuz; çünkü toplumunuzu Mısır ülkesinden tam o günde[19] çıkardım. Böylece çağlar boyunca kesin ve sonsuz bir emir olmak üzere o günü anacaksınız. **18*** Birinci[20] ayın ondördüncü gününün akşamından; ayın yirmibirinci gününün akşamına kadar Fıtır yiyeceksiniz. **19*** Yedi[21] gün evlerinizde maya bulunmasın; çünkü her kim mayalı yerse yabancı olsun, yerli olsun o[22] can İsrail toplumundan atılacaktır. **20*** Mayalı birşey yemiyesiniz; ama evlerinizin tümü içersinde Fıtır yiyesiniz. **21*** Sonra Musa İsrail'in tüm yaşlılarını çağırarak onlara dedi ki: -Kendileriniz için ev halkınıza[23] göre kuzu seçip alın ve Fısh ınızı saç üstünde kızartın. **22*** Bir demet[24] züfa[*] otu alıp kapta olan kana batırdıktan sonra, kapta olan kandan kapının[25] üst eşiğine ve iki yan söğesine sürünüz. Sonra sabaha kadar evde bulunan hiç kimse dışarıya çıkmasın. **23*** Çünkü Rabb[26] Mısır'ı vurmak için geçerken kapının üst eşiğindeki ve iki yan söğesindeki kanı gördüğünde Rabb kapının üstünden geçecektir ve vurmak için yok ediciyi[27] evlerinize girmeye izin[28] vermeyecektir. **24*** Bu şeyi kendinize ve çocuklarınıza kesin emir olmak üzere, sonsuzlar boyunca tutacaksınız. **25*** Rabb'in buyurduğu[29] gibi size vereceği ülkeye vardığınızda bu ibadeti yerine getireceksiniz. **26*** Çocuklarınız[30] size: 'Bu ibadet nedir?' dediklerinde. **27*** Bu[31] Rabb'in Fısıh kurbanıdır ki, Rabb; Mısır'ı vurduğu zaman, Mısır'da bulunan İsrailoğullarının evleri üstünden geçti; ama evlerimizi kurtardı, diyeceksiniz ve o zaman tüm kavim eğilerek[32] secde etti. **28*** Sonra da İsrail[33] oğulları gidip Rabb'in Musa ile Harun'a buyurduğu gibi yaptı. **29*** Gece[34] yarısında Rabb[35] Mısır diyarında ilk doğanların tümünü; tahtı üzerinde oturan Firavun'un[36] ilkinden zindanda olan esirin ilkine varıncaya dek hayvanlarının ilk doğmuş olanıyla birlikte vurdu. **30*** Firavun ile tüm adamları ve Mısırlılar geceleyin kalktılar. Mısır'da acı[37] bir ağlayış oldu; çünkü içinde ölü olmayan bir tek ev bile yoktu. **31*** O gece[38] (Firavun) Musa'yla Harun'u çağırıp: Haydi; sizler[39] ve İsrailoğulları benim halkımın arasından çıkın ve dediğiniz gibi gidip ***Yehovah***'a ibadet edin. **32*** Söylediğiniz gibi sürülerinizi[40] davarlarınızı alıp gidin ve bana[41] da iyilik dileyin, dedi. **33*** Mısırlılar[42] da kavmi sıkıştırarak onları ülkeden çıkarmak için uğraşıyorlardı; çünkü tümümüz[43] ölüyoruz dediler. **34*** Halk hamurlarını ve maya tutmadan önce, hamur[44] teknelerini giysileriyle sararak omuzları üzerine kaldırdılar. **35*** İsrailoğulları Musa'nın söylediği gibi yaptı; Mısırlılar'dan değerli gümüş[45] değerli altın ve giysiler istediler. **36*** Rabb[46] kavimi Mısırlılar'ın gözünde yükseltti, onların istediklerini verdiler ve onlar Mısırlıları[47] soydular. **37*** İsrail oğulları[48] kadınlarla çocuklardan başka, altıyüz bin[49] kadar yaya olarak Ramses'ten[50] Sukkot'a göçtüler. **38*** Onlarla[51] birlikte birsürü karışık halk da çıktı. Birsürü koyun ve davar sürüleri de vardı. **39*** Daha Mısır'dan çıkardıkları hamurun mayası oluşmamış olduğundan mayasız kül pideleri pişirdiler. Çünkü Mısır'dan[52] atıldıklarından hiç gecikmediler ve kendilerine yiyecek de almadılar. **40*** İsrailoğullarının Mısır'da oturdukları yıllar tam dörtyüz otuz[53] yıl idi. **41*** Dörtyüz otuz yılın sonunda tam o günde Rabb'in[54] tüm oymakları Mısır ülkesinden çıktı. **42*** Rabb onları Mısır ülkesinden çıkardığı için bu; ona tam uyulması gerekli olan bir gecedir. Bu İsrailoğullarının tümü tarafından, asırlarınca Rabb[55] için uyulması gerekli olan bir gecedir. **43*** Rabb, Musa ile Harun'a dedi ki: -Fısh ın[56] farzları şudur: Hiçbir yabancı ondan yemiyecektir! **44*** Ama; bir kimsenin parayla satın alınmış kölesi, sünnet[57] edildikten sonra ondan yesin. **45*** Yabancı[58] ve ücretli işçiler de ondan yemiyecektir.

46* Bir evde yenilsin ve etinden evden dışarı çıkarılmasın. Onun[59] bir kemiğini bile kırmayasın. **47*** Tüm[60] İsrail halkı bunu tutsun. **48*** Yanında bir[61] garip otururbut ve o Rabb için Fıshı yapmak isterse onun her erkeği sünnet edilsin ve ondan sonra onu yapmaya başlasın.O ülkenin yerlisi gibi olsun ve hiçbir zaman sünnetsiz kişi ondan yemiyecektir. **49*** Yerli ve aranızda yaşayan yabancılar hakkında şeriat[62] birdir. **50*** İsrailoğullarının tümü Rabb'in Musa ile Harun'a verdiği buyruğa göre hareket ettiler. **51*** Ve tam[63] o günde Rabb, İsrailoğulları'nı oymaklarına[64] göre Mısır ülkesinden çıkardı.

(1)B.13/4, Tes.16/1, **(2)**Lev.22/19, 20 ve 21, Res.İşl.1/8ve14, İbr.9/14, I.Pet.1/19, **(3)**Lev.23/12, **(4)**Lev.23/5, Sayl.9/3, 28/16, Tes.16/1ve6,**(5)**B.34/25,Tes.16/3,Say.9/11,I.Kor.5/8, **(6)**Tes.16/7, **(7)**B.23/18, 34/25, **(8)**Tes.16/5, **(9)**B.11/4ve5, Amos 5/17, **(10)**Sayl.33/4, **(11)**B.21/6, 22/28, Mez.82/1ve6, Yuh.10/34ve35, **(12)**B.6/2, **(13)**B.13/9, **(14)**Lev.23/4ve5, II.Krl.23/21, **(15)**Ayet 24ve43,B.13/10, **(16)**B.13/6ve7, 23/15, 34/18ve 25, Lev.23/5ve6, Say. 28/17, Tes.16/3ve8, I.Kor.5/7, **(17)**Tek.17/14, Say.9/13, **(18)**Lev. 23/7 ve 8, Say. 28/18 ve 25, **(19)**B.13/3, **(20)**Lev.23/5, Say.28/16,**(21)**B.23/15,34/18,Tes.16/3,I.Kor.5/7ve8, **(22)**Say. 9/13, **(23)**Ayet 3, Say. 9/4, Yeş.5/10, II.Krl.23/21, Ezra 6/20, Mat.26/18ve19, Mark.14/12-16, Luk.22/7ve diğ., **(*)**Züfa Otu; Mercan köşkü otu, **(24)**İbr.11/28, **(25)**Ayet 7, **(26)**Ayet 12ve13, **(27)**I.Krl.24/16, I.Kor.10/10, İbr.11/28,**(28)**Hez.9/6,Vah. 7/3,9/4, **(29)**B.3/8ve17, **(30)** B.13/8 ve14, Tes.32/7, Yeş.4/6, Mez.78/6, **(31)**11.Ayet,**(32)**B.4/31,**(33)**İbr.11/28,**(34)**B.11/4, **(35)**Sayl.8/17, 33/4,Mez.78/51,105/36,135/8,136/10,**(36)**B.4/23,11/5, **(37)**B. 11/6,Sül.Mes.21/13,Amos5/17,Yakup2/13,**(38)**B.11/1,Mez. 105/38,**(39)**B.10/9,**(40)**B.10/26,**(41)**Tek.34,**(42)**B.11/8,Mez. 105/38,**(43)**Tek.20/3,**(44)**B.8/3,**(45)**B.3/22,11/2,**(46)**B.3/21, 11/3,**(47)**Tek.15/14,B.3/22,Mez.105/37,**(48)**Say.33/3ve5, **49)**Tek. 12/2,46/3,B.38/26,Say.1/46,11/21,**(50)**Tek. 47/11,**(51)**Say.11/4, **(52)**B. 6/1,11/1,Ayet33,**(53)**Tek.15/13, Res.İşl. 7/6,Galt.3/17, **(54)**B.7/4,Ayet51,**(55)**B.6/1,11/1,Ayet,33,**(56)**Say.9/14, **(57)**Tek. 17/12,13,**(58)**Lev.22/10, **(59)**Say. 9/12,Yuh. 19/33 ve36, **(60)**Ayet 6, Say.9/13, **(61)**Say. 9/14, **(62)**Say.9/14, 15/15, 16, Galt.3/28, **(63)**Ayet 41, **(64)**B.6/26.

13. Bölüm: 1)İlk doğanların Allah için kutsanması, 3)Çıkış gününün bayram olması, 11)Hayvanlardan ilk doğmuş olanların Allah'a ayrılması, 17)İsrailoğullarının çıkışı ve Yusuf'un kemiklerinin götürülmesi, 20)Etam çölüne ulaşmaları, 21)Buluttan ve ateşten direkle Allah'ın İsrailoğullarına yol göstermesi.

1* Rabb, Musaya doğru: **2*** Her[1] ilk doğan'ı; yani İsrailoğullarında gerek insandan, gerek hayvandan rahmin ilk doğmuş olanlarından tümünü benim için kutsayın ve o benimdir, dedi. **3*** Musa da kavme şöyle söyledi: -Tutsaklık evi olan Mısır'dan bu[2] çıktığınız günü anımsayınız. Çünkü; Rabb sizi buradan güçlü[3] el ile çıkardı. Ve mayalı[4] ekmek yenilmesin! **4*** Siz[5] bugün Abib ayında çıktınız. **5*** Rabb sana vermek için atalarına[6] yemin ettiği süt ve bal akan diyara; yani Kenanî, Hittî, Amorî, Hivî ve Yebusî'lerin diyarına seni[7] götürdüğü zaman bu ibadeti[8] bu ayda yerine getirin. **6*** Yedi[9] gün Fıtır yiyeceksin ve yedinci günde Rabbe bayram olsun. **7*** O yedi günde Fıtır yenilip yanında mayalı[10] ekmek görünmesin. Yanında tüm sınırların içinde de maya görünmesin. **8*** Ve o[11] gün oğluna anlatarak bu ay; Mısır'dan çıktığımda Rabb'in bana yaptığı şeyler içindir, diyesin. **9*** Rabbin kanunları ağzında olsun diye bu sana elinin üzerinde bir iz[12] ve gözlerin arasında anıltı için olsun. Çünkü Rabb seni Mısır'dan güçlü el ile çıkardı. **10*** Bu[13] kesin buyruğu yıldan yıla kendi vaktinde tutacaksın. **11*** Rabb sana ve atalarına yemin ettiği gibi seni Kenanlılar'ın ülkesine götürüp onu sana verdiği zaman; **12*** Ana rahminden ilk[14] doğanların tümünü Rabbe ayıracaksın ve hayvanlardan ilk doğan erkeklerin tümü Rabb'in olacaktır. **13*** Eşeklerden[15] her ilk doğan yavru için bir koyun fidye olarak vereceksin. Eğer fidyeyi vermezsen boynunu kırasın ve oğulların arasında insanın her ilk doğmuş olanı için fidye[16] veresin. **14*** Yarınki[17] günlerde oğlun 'Bu nedir?' diye sana sorarsa; ona Rabb[18] bizi tutsaklık evi olan Mısır'dan güçlü el ile çıkardı; **15*** Ve Firavun bizi serbest bırakmaktan ısrarla kendini alıkoyduğunda Rabb Mısır[19] ülkesinde insanın ilk doğmuş olanından hayvanın ilk doğanına dek her ilk doğanları öldürdü. Bu yüzden ben her ilk doğan erkeği (hayvan) Rabbe saç[*] ediyorum ve oğullarımdan ilk doğan erkek için de fidye veriyorum, diyesin. **16*** Bu da Allah'ın üzerinde bir iz[20] ve gözlerin arasında alın bağı için olsun. Çünkü; Rabb bizi Mısır'dan güçlü el ile çıkardı. **17*** Firavun kavimi serbest bıraktığında Filistinliler'in ülkesi yolu yakındaydı; ama Allah onları oradan götürmedi. Çünkü Allah: 'Sakın kavim savaş yaparak pişman olmasın[21] ve Mısır'a[22] dönmesin' dedi. **18*** Allah kavmi[23] Kızıldeniz çölü yolundan dolaştırdı ve İsrailoğulları Mısır ülkesinden bölük, bölük çıktılar. **19*** Musa Yusuf'un kemiklerini (Mumyasını) beraber aldı; çünkü 'Allah[24] sizi kesinlikle ziyaret edecektir. O zaman benim kemiklerimi buradan beraberinizde çıkaracaksınız' diyerek İsrailoğullarına sıkıca yemin ettirmişti. **20*** Sonra[25] Sukkot'tan göçerek Etam'da çölün kenarında konakladılar. **21*** Gece gündüz gitmeleri için Rabb[26] onlara yolu göstermek üzere gündüzün buluttan bir direk içinde ve onlara aydınlık olsun diye gece ateşten bir direk içinde onların önünde gidiyordu. **22*** Halkın önünden gündüz bulut direği ve gece ateş direği eksik olmadı.

(1) Ayet 12,13ve15, B.22/29,30, 34/19, Lev.27/26, Say.3/13, 8/16,17ve18/15, Tes.15/19,Luk.2/23, **(2)**B.12/42, Tes.16/3, **(3)**B.6/1, **(4)**B.12/8, **(5)**B.23/15, 34/18, Tes.16/1, **(6)**B.6/8, **(7)**B.3/8, **(8)**B.12/25ve26, **(9)**B.12/15,16, **(10)**B.12/19, **(11)**Ayet

14, B.12/26, **(12)**Bak Ayet 16, B.12/14, Say.15/39, Tes.6/8, 11/18, Sül.Mes.1/9, İş.49/16, Yer.22/24, Mat.23/5, **(13)**B.12/14ve24, **(14)**Ayet2,B.22/29, 34/19, Lev.27/26, Say.8/17, 18/15, Tes.15/19, Hez.44/30,**(15)**B.34/20,Say.18/15,16,**(16)**Say.3/46,47, 18/15ve 16, **(17)**B.12/26, Tes.6/20, İş.4/6ve21, **(18)**Ayet 3, **(19)**B.12/29, **(*)**Saç:Üstünte et kızartmak veya yakmak için olan üç-dört ayaklı üstü açık metal ızgara veya tepsi. **(20)**Ayet 9, **(21)**B.14/11ve12,Say.14/1-4,**(22)**Tes.17/16,**(23)**B.14/2, Say.33/6 ve diğ., **(24)**Tek.50/25,Yeş.24/32, Res.İşl. 7/16, **(25)**Say.33/6, **(26)**B.14/19ve24, 40/38, Say.9/15, 10/34, 14/14, Tes.1/33, Nah.9/12ve19, Mez.78/14, 99/7, 105/39, İş.4/5, I.Kor.10/1.

14. Bölüm: 1)Elçilerine Allah'ın buyruğu, Firavun'-un İsrailoğullarını takip etmesi, 10)İsrailoğullarının korkması, 13)Musa'nın öğüdü, 15)Onun Allah'tan aldığı buyruk, 19)Bulut'un ordu arkasına gitmesi, 21)Ve İsrailoğulları'nın Kızıldeniz'den sağ-salim geçmeleri. 23)Mısırlılar'ın denize gömülmesi.

1*Rabb, Musa'ya doğru: **2***-İsrailoğulları'na söyle ki, dönüp[1] Pihahirot[2] önünde Migdol[3] ile denizin arasında konsunlar. Baal-Sefon önünde ve onun karşısında denizin kenarında konaklayasınız. **3***Firavun da İsrailoğulları hakkında; 'onlar yörede[4] yolu şaşırmışlar ve çevrelerini çöl kapladı' diyecektir. **4***Ve ben[5] Firavun'un yüreğini katılaştıracağım, o onları takip edecek ve Ben Firavun ile askerlerinin yüzünden yüceleceğim[6]. Böylece Mısırlılar[7] Ben'im Rabb olduğumu bilecektir, dedi ve onlar böyle yaptılar. **5***Kavim kaçtı diye Mısır Kralına haber verildiğinde Firavun'un ve[8] adamlarının yüreği kavim için birden değişti ve 'Ne yaptık da İsrail'i bize hizmet etmekten serbest bıraktık!' dediler. **6***Sonra da arabasını hazırlatarak askerlerini beraber aldı. **7***Tümünün başında kumandanları olduğu halde altıyüz[9] seçkin arabayla tüm Mısır arabalarını birlikte aldı. **8***Ve Rabb, Mısır[10] Kralı Firavun'un yüreğini katılaştırdı ve o da İsrail[11] oğullarını takip etti. İsraili-oğulları ise yüksek el ile çıktılar. **9***Böylece Mısırlılar[12] onları takip ettiler ve onlar da deniz kenarındaki Pihahirot yanında Baal-Sefon'un önünde konaklamış oldukları halde; Firavun'un atları, arabaları, süvarileri ve askerlerinin tümü onlara yetiştiler. **10***Firavun yaklaştığında İsrailoğulları gözlerini kaldırdı ve Mısırlılar'ın kendi arkalarından geldiklerini gördüklerinde çok ürktüler. İsrailoğulları Rabb'e acıyla bağırdı[13]. **11***Musa'ya[14] da: -Mısır'da mezarlar olmadığından mı bizi çölde ölmek için getirdin? Bizi Mısır'dan çıkarmakla bize bu yaptığın nedir? **12***Bizi[15] bırak Mısırlılar'a köle olalım diyerek Mısır'da sana söylediğimiz söz bu değil miydi? Çünkü Mısırlılar'a köle olmak, çölde ölmekten bize daha iyi olurdu, dediler. **13***Musa da kavme: -Korkmayın[16] durun ve bugün Rabb'in sizin için yapacağı kurtuluşu görün; çünkü bugün gördüğünüz Mısırlılar'ı artık bir daha görmiyeceksiniz. **14***Rabb[17] sizin için savaşacaktır ve siz susacaksınız[18] dedi. **15***Sonra Rabb, Musa'ya dedi ki: -Beni niçin çağırıyorsun? İsrailoğullarına söyle ki ileriye gitsinler. **16***Sen[19] de asanı kaldırıp elini denizin üzerine uzat ve onu ayır. Sonra İsrailoğulları denizin ortasından, kuru yerden gitsin. **17***Şimdi ben Mısırlılar'ın[20] yüreklerini katılaştıracağım ve onların ardı sıra gelecekler. Ben Firavun'un[21] askerleriyle, arabalarıyla ve süvarileriyle yüceleceğim. **18***Firavun'un arabaları ve süvarileri sebebiyle yüceleceğim zaman Mısırlılar benim[22] Rabb olduğumu bileceklerdir. **19***O zaman İsrail[23] ordusu önünden giden Allah'ın Meleği geçip arkalarından gitti. Bulut direği de önlerinden gidip arkalarında durdu. **20***Ve Mısırlılar'ın ordusu ile İsrailliler'in ordusu arasına gelerek Mısırlılar'a bulut[24] karanlık oldu; ama İsrailliler'e geceyi aydınlatıyordu ve tüm gece boyunca birbirlerine hiç yaklaşmadılar. **21***Musa deniz[25] üzerine elini uzattığında Rabb tüm o gece şiddetli doğu rüzgarıyla denizi geri çekti ve denizi[26] karaya döndürdü; sular[27] yarıldı. **22***O zaman İsrail[28] oğulları denizin ortasında kuru yer üzerinden gidip sular sağ ve sollarında duvar[29] gibi oldu. **23***Mısırlılar da onları kovalayarak Firavun'un tüm atları, arabaları ve süvarileri onların ardısıra denizin ortasına girdi. **24***Ve sabah olunca Rabb ateş[30] ve bulut direğinden Mısırlılar'ın ordusuna bakıp, Mısırlılar'ın ordusunu sıkıntıya soktu. **25***Arabalarının tekerleklerini çıkarmasıyla; onlar güçlükle sürükleniyorlardı ve Mısırlılar: 'İsrail'in önünden kaçalım; çünkü ***Yehovah*** onlar[31] için Mısırlılar'a karşı savaşıyor' dediler. **26***O zaman Rabb, Musa'ya: -Suların Mısırlılar üzerine, arabaları ve sürüleri üzerine dönmesi için elini[32] deniz üzerine uzat, dedi. **27***Musa da elini deniz üzerine uzattığında sabaha karşı deniz kendi eski[33] haline döndü ve Mısırlılar ona karşı kaçarlarken Rabb[34] Mısırlılar'ı deniz ortasına attı. **28***Sular[35] dönüp arabaları[36] süvarileri ve arkalarından denize giren Firavun'un askerlerinin tümünü örttü. Onlardan bir kişi bile kalmadı! **29***Ama İsrailoğulları[37] deniz ortasında kuru yerden yürürken sular sağ ve sollarında duvar gibiydi. **30***O günde Rabb, İsrail'i Mısırlılar'ın elinden kurtardı[38] ve İsrailliler Mısırlılar'ı[39] deniz kenarında ölmüş gördüler. **31***İsrail Rabb'in Mısırlılar hakkında gösterdiği büyük gücü gördüğünde kavim Rabb'ten korktu; Rabb'e[40] ve Musa'ya inandılar.

(1)B.13/18, **(2)**Say.33/7, **(3)**Yer.44/1, **(4)**Mez.71/11, **(5)**B.4/21, 7/3, **(6)**B.9/16, Ayet 17ve18, Rom.9/17,22,23ve24, **(7)**B.7/5, **(8)**Mez.105/25, **(9)**B.15/4, **(10)**Ayet 4, **(11)**B.6/1, 13/9, Say.33/3, **(12)**B.15/9, Yeş.24/6, **(13)**Yeş.24/7, Nah.9/9, Mez.34/17, 107/6, **(14)**Mez.106/7ve8,**(15)**B.5/21,6/9,**(16)**II.Trh.20/15ve17, İş.41/10,13ve14,**(17)**Ayet25, Tes.1/30, 3/22, 20/4, Yeş.10/14ve 42, 23/3, II.Trh.20/29, Nah.4/20, İş.31/4, **(18)**İş.30/15, **(19)**Ayet 21ve26, B.7/19, **(20)**Ayet 8, B.7/3, **(21)**Ayet 4, **(22)**Ayet 4, **(23)**B.13/21, 23/20, 32/34, Say.20/16, İş.63/9, **(24)**Bak.İş.8/14, II.Kor.4/3, **(25)**Ayet 16, **(26)**Mez.66/6, **(27)**B.15/8, Yeş.3/16, 4/23, Nah.9/11, Mez.74/13, 106/9, 114/3, İş.63/12, **(28)**Ayet 29, B.15/19, Say.33/8, Mez.66/6, 78/13, İş.63/13, I.Kor.10/1, İbr.11/29, **(29)**Habk.3/10, **(30)**Bak Mez.77/17 ve diğ., **(31)**Ayet 14,**(32)**Ayet16,**(33)**Yeş.4/18,**(34)**B.15/1ve7,Tes.11/4,Mez. 78/53,Nah.9/11, İbr.11/29, **(35)**Hab.3/8ve13, **(36)**Mez. 106/11, **(37)**Ayet22,Mez.77/20, 78/52,53, **(38)**Mez.106/8ve10, **(39)**Mez. 58/10, 59/10, **(40)**B.4/31, 19/9, Mez.106/12, Yuh.2/11, 11/45.

15. Bölüm: 1)Musa'nın ezgisi, 22)Halk için su bulunmaması, 23)Meriba'nın acı sularının tatlı edilmesi, Elâm'ın su kaynakları ve hurma ağaçları.

1* O zaman Musa[1] ile İsrailoğulları Rabb'e bu ilâhi ile ezgiler sundular: 'Rabb'e[2] ilâhi okuyayım; çünkü çok yücelendi. Atları ve süvarilerini denize attı. **2*** Rabb gücüm ve tesbihimdir[3] O benim kurtarıcım oldu. Allah'ım *"O"* dur, *"O"* nu anacağım ve babamın[4] Allah'ıdır[5] O'nu yücelteceğim. **3*** Rabb büyük savaşçıdır[6] *"O"* nun adı[7] ***Yehovah***'dır. **4*** Firavun'un[8] arabalarını ve askerlerini denize attı; onun[9] seçkin askerleri Kızıldeniz'de boğuldu. **5*** Denize[10] gömüldüler ve bir taş[11] gibi derin yerlere battılar. **6*** Ey Rabb'im[12] sağ elini gücün ile gösterdin ve ey Rabb'im sağ elin düşmanı ezdi. **7*** Yüceliğinin büyüklüğüyle[13] sana karşı gelenleri yıktık; gazabını gönderdin ve *"O"* onları saman[14] gibi yok etti[15]. **8*** Burnunun[16] soluğuyla sular birikti, akıntılar[17] yığın gibi durdular. Deniz ortasından sular döküldü. **9*** Düşmanı[18] takip edip yetişeceğim. Yağmayı[19] bölüşecek, onlardan canım doyacak ve kılıcımı çekerek elim onları yok edecektir, dediğinde; **10*** Sen rüzgârınla[20] üfürdün, deniz[21] onları örttü ve gösterişli büyükler sulara kurşun gibi battılar. **11*** Ey Rabb'im! İlâhlar[22] arasında sana benzeyen kimdir? Senin gibi kutsallıkta[23] yüce olan, gönençle anılan ve acayip[24] şeyler yapan kim? **12*** Sağ[25] elini uzattın ve yer onları yuttu. **13*** Fidye ile kurtardığın bu kavmi lütfun ile yönelttin[26] ve Kutsal[27] evinin yolunu gücün ile gösterdin. **14*** Milletler[28] işitip titreyecekler ve Filistin halkı acı[29] içinde olacaktır. **15*** O zaman Edom'un[30] beyleri sıkıntı içinde olacak ve Moab'ın[31] savaşçılarının dizlerinin bağı çözülecek. Kenan[32] halkının tümü eriyecektir. **16*** Üzerlerine[33] korku ve dehşet düşüp, kavmin geçinceye dek. Evet ya Rabb; bu edindiğin kavmin geçene dek[34] gücünün büyüklüğüyle taş[35] kesilecekler. **17*** Ey Rabb'im! Onları sürerek mirasının dağında oturmak için kendine yaptığın mekânda; Ey Rabb! Senin ellerinin bina ettiği kutsal[36] yerde onları[37] yerleştireceksin[+]. **18*** Rabb[38] sonsuzlarca egemen olacaktır. **19*** Çünkü Firavun[39] atları, arabaları ve süvarileriyle denize girdi; Rabb[40] onların üzerine denizin sularını örttü ve İsrailoğulları deniz ortasında kuru yer Üzerinde yürüdüler. **20*** Sonra Harun'un[41] kızkardeşi olan Nebiye[42] Miryam[43] defi eline aldı ve kadınların tümü de deflerle[44] dans ederek onun ardı-sıra çıktılar. **21*** Ve Miryam onlara: -Rabbe[45] ezgiler söyleyin; çünkü çok yücelendi. Atları ve süvarilerini denize attı, diye[46] yanıtladı. **22*** Musa, İsrail'i Kızıldeniz yanından geçirdi ve Şur[47] çölüne çıktılar; ama üç gün yürüdükten sonra çölde hiçbir su kaynağı bulamadılar. **23*** Ve Mara'ya[48] geldiklerinde Mara'nın suları acı olduğu için ondan içemediler. Bu yüzden o sulara Mara adını verdiler. **24*** Kavim: 'Ne içelim?' diyerek Musa'ya karşı[49] söylenmeye başladı. **25*** O da Rabb'e[50] yakardığında Rabb ona bir ağaç gösterdi. O, onu[51] suya attığı zaman su tatlı[*] oldu. Orada onlara kanun[52] koyup yargıladı ve orada onları[53] sınadı. **26*** Eğer sen de Rabb Allah'ın[54] sözünü dikkatle dinleyip onun yanında doğru olanı yapar, emirlerine uyar ve tüm kanunlarını tutarsan Mısır üzerine getirdiğim kötülüklerin[55] hiç birisini senin üzerine getirmeyeceğim; çünkü ben sana iyilik[56/1] veren Rabb'im[56/2] dedi. **27*** Sonra[57] Elim'e geldiler ve orada on iki su kaynağı ile yetmiş hurma ağacı bularak orada suların yanında konakladılar.

(1) Hak.5/1, II.Sam.22/1, Mez.106/12, **(2)**Ayet 21, **(3)**Tes.10/21, Mez.18/2, 22/3, 59/17, 62/6, 109/1, 118/14, 140/7, İş.12/2, Habk.3/18ve19,**(4)**B.32/15ve16,**(5)**II.Sam.22/47,Mez.99/5, 118/28, İş.25/1, **(6)**Mez.24/8, Vah.19/11, **(7)**B.6/3, Mez.83/18, **(8)**B.14/28,**(9)**B.14/7, **(10)**B.14/28,**(11)**Nah.9/11,**(12)**Mez.118/15 ve16,**(13)**Tes.33/26,**(14)**İş.5/24,47/14,**(15)**Mez.59/13,**(16)**B. 14/21,II.Sam.22/16,Eyp.4/9,II.Sel.2/8,**(17)**Mez. 78/13,Habk.3/10,**(18)**Hak.5/30,**(19)**Tek.49/27,İş.53/12,Luk. 11/22, **(20)**B.14/21, Mez.147/18,**(21)**Ayet5,B.14/28, **(22)**II. Sam. 7/22,I.Krl.8/23, Mez.71/19,86/8,89/6 ve 8,Yerm.10/6, 49/19, **(23)**İş.6/3, **(24)**Mez. 77/14, **(25)**Ayet 6, **(26)**Mez. 77/15ve20, 78/52, 80/1, 106/9, İş.63/12ve13, Yer.2/6, **(27)**Mez. 78/54, **(28)**Say.14/14, Tes.2/25, Yeş.2/9ve10, **(29)**Mez. 48/6, **(30)**Tek. 36/40,Tes.2/4,**(31)**Say.22/3,Habk.3/7, **(32)**Yeş. 5/1, **(33)**Tes.2/25, 11/25, Yeş.2/9, **(34)**B.19/5, Tes.32/9, II.Sam.7/23, Mez.74/2, İş.43/1ve3,51/10,Yerm.31/11,Tit.2/13,I.Pet.2/9,II.Pet.2/1, **(35)**I. Sam.25/37,**(36)**Mez.78/54,**(37)**Mez.44/2,80/8,**(+)**İbranice: ***Diyeceksin***,**(38)**Mez.10/16,29/10,146/10,İş.57/15,**(39)**B. 14/23,Sül.Mes.21/31,**(40)**B.14/28,29,**(41)** Say.26/59,**(42)**Hak. 4/4,I.Sam.10/5,**(43)**I.Sam18/6,**(44)**Hak.11/34,21/21,II.Sam. 6/16,Mez.68/11,ve25,149/3,150/4,**(45)**Ayet1, **(46)**I.Sam.18/7, **(47)**Tek.16/7,25/18,**(48)**Say.33/8,Rut.1/20,**(*)**BakII.Ez.1/22, **(49)**B.16/2,17/3,**(50)**B.16/4,Tes.8/2,ve16,Hak.2/22,3/1ve

4,Mez.66/10,81/7,**(54)**Tes.7/12ve15, **(55)**Tes.28/27 ve60, **(56/**1, 2**)**B.23/25, Mez.41/3ve4, 103/3, 147/3, **(57)**Say.33/9.

16. Bölüm: 1)İsrailoğullarının Sina çölüne ulaşmaları, 2)Yiyecek için olan şikayetleri, 4)Allah'ın gökten ekmek göndereceğine ait sözü, 11)Bıldırcınların gelmesi, 14)Ve "Man" gönderilmesi, 16)"Man" toplamak için ulan buyruk, 25)Sept (Cumartesi) gününde "Man" gelmediği, 32)Bir yaşam boyunca "Man"ın saklanması.

1*Elim'den[1] göç eden İsrailoğulları toplumunun tümü Mısır ülkesinden çıktıktan sonra ikinci ayın onbeşinci gününde Elim ile Sina'nın arasında olan Sin[2] çölüne geldiler. **2***Tüm İsrailoğulları toplumu çölde Musa ve Harun'a karşı[3] söylendiler. **3***Ve İsrailoğulları onlara: 'Keşke Mısır[4] ülkesinde et kazanları başında oturup doyuncaya dek ekmek yediğimizde Rabb'in[5] eliyle ölseydik; çünkü bu toplumun tümünü açlıkla öldürmek için bizi bu çöle çıkardınız' dediler. **4***Rabb da onlara: -İşte ben size gökten ekmek[6] yağdıracağım ve kavim çıkıp her gün, o gün için gerekli[7] olanı toplayacaktır. Tâ ki; kanunlarımı tutup tutmayacaklarını bileyim[8] dedi. **5***Altıncı günde getirdiklerini hazırlasınlar ve sayısı[9] her gün topladıklarının iki katı olacaktır, dedi. **6***Ve Musa'yla Harun tüm İsrailoğullarına doğru: -Bu[10] akşam sizi Mısır ülkesinden çıkaran Rabb olduğunu bileceksiniz. **7***Ve Rabb kendisine karşı söylendiğinizi duyduğundan bu sabah Rabb'in[11] yüzünü göreceksiniz. Biz[12] kim oluyoruz ki, bize karşı söyleniyorsunuz dediler. **8***Musa da: -Rabb kendine karşı söylenmiş olduğunuzu işitmiştir. Rabb akşam üzeri size et ve sabahleyin de doyuncaya kadar ekmek verdiğinde bileceksiniz. Biz kim oluyoruz? Söylenmeniz bize değil; ama ancak Rabb'e[13] karşıdır. **9***Ve Musa Harun'a şöyle dedi: -Tüm İsrailoğulları toplumuna söyle ki Rabb'in[14] önüne yaklaşsınlar; çünkü söylendiklerini işitmiştir, dedi. **10***Harun da İsrailoğullarının tüm toplumuna söylerken; onlar çöle doğru yöneldiler ve işte Rabbin celâli(*çehresi*) bulutta belirdi[15]. **11***Ve Rabb, Musa'ya doğru: **12***İsrail[16] oğullarının söylenmelerini işittim; onlara söyle ki akşam[17] üstü et yiyip sabahleyin ekmekle doyacaksınız[18] ve '*Ben*' Allah'ınız ***Yehovah*** olduğumu bileceksiniz, dedi. **13***Akşam üzeri bıldırcınlar[19] çıkıp ordugâhı kapladılar ve sabahleyin ordugâhın üzerine çiğ[20] düşmüştü. **14***Düşmüş olan bu çiğ kalkınca işte çöl üzerinde, yer üstünde kırağı gibi küçük ve ince[21] pul gibi birşey vardı. **15***İsrailoğulları onu gördüğünde birbirlerine bu nedir? Diyerek sordular. Çünkü ne olduğunu daha bilmiyorlardı ve Musa onlara: -Bu[22] Rabb'in size yemek için verdiği ekmektir. **16***Rabb'in emrettiği şey budur: Herkes yiyeceğine göre onlardan toplamalı ve herkes çadırınızda bulunanlar için sayınıza göre adam başına birer[23] Omer[(*)] alacaksınız, dedi. **17***İsrailoğulları da öyle yaptı ve kimi çok, kimi de az topladı. **18***Ve Omer ile ölçtüklerinde çok toplayana[24] artmadı, az toplayana da noksan gelmedi. Çünkü herkes yiyeceğine göre toplamıştı. **19***Musa onlara: -Bir kimse sabaha dek onlardan geri birşey bırakmasın, demesine rağmen; **20***Musa'yı dinlemediler ve bazıları sabaha kadar onlardan arttırdılar; ama onlar kurtlanıp koktu. Musa da onlara öfkelendi. **21***Böylece her sabah, herkes ondan kendi yiyeceği kadar topluyor ve güneş çıktığında eriyorlardı. **22***Altıncı günde herbiri için ikişer 'Omer' olarak iki kat ekmek topladılar ve toplumun başkanlarının tümü gelip Musa'ya haber verdiklerinde; **23***O onlara şöyle söyledi: -Rabbin buyurduğu budur. Yarın için Rabb'in Sebt'i[25] olan kutsal gündür. Pişirebileceğinizi pişiriniz ve haşlayacağınızı haşlayınız; ama arda kalanın tümünün sabaha dek saklanması için yanınızda bulundurun. **24***Onlar da Musa'nın emrettiği gibi onu sabaha alıkoydular ve ne koktu[26] ne de kurtlandı. **25***Ve Musa: -Onu bugün yeyiniz; çünkü bugün Rabb'in rahat günü olduğundan onu bugün kırda bulamayacaksınız. **26***Onu altı gün toplayacak[27] ama rahat günü olan yedinci günde bulamayacaksınız, dedi. **27***Yedinci günde kavimden bazıları aramaya başladılar; ama bulamadılar. **28***Rabb, Musa'ya: -Ne zamana dek emirlerimi ve kanunlarımı tutmaya[28] yanaşmayacaksınız? **29***Bakın; Rabb size rahat gününü verdi ve bu nedenden altıncı günde *"O"* size iki günlük ekmek veriyor. Herkes evinde otursun ve yedinci günde hiç kimse evinden çıkmasın, dedi. **30***Kavim de yedinci günde dinlendi. **31***Böylece İsrail-Evi ona "*Man*" adını verdi. Bu[29] kişniş tohumu gibi beyaz ve tadı da ballı yufka gibiydi. **32***Musa da: -Rabbin buyurduğu şey budur: Yani asırlarınızca bundan saklanılmak üzere bir 'Omer' doldurunuz ki onlar sizi Mısır'dan çıkardığım zaman, size çölde yedirdiğim ekmeği görsünler, dedi. **33***Musa Harun'a: -Bir testi[30] al ve içine bir 'Omer' dolusu "*Man*" koyarak onu asırlarınızca saklamak için Rabb'in önüne koy, dedi. **34***Ve Harun Rabb'in Musa'ya emrettiği gibi onu saklamak için Tanıklık[31] Sandığı[(§)] önüne koydu. **35***Sonra İsrailoğulları belli[32] bir yere gelene kadar kırk yıl boyunca "*Man*"[33] yediler. Böylece Kenan diyarının sınırlarına ulaşıncaya değin "*Man*" yemiş oldular.

36* Bir Omer Efa'nın onda biridir.

(1) Say.33/10,11, **(2)**Hez.30/15, **(3)**B.15/24,Mez.106/25, I.Kor. 10/10, **(4)**Say.11/4ve5, **(5)**Sül.Mers.4/9, **(6)**Mez.78/24ve25, 105/40, Yuh.6/31ve32, I.Kor.10/3, **(7)**Sül.Mes.30/8, Mat.6/11, **(8)**B.15/25, Tes.8/2ve16, **(9)**Bak Ayet 22, Lev.25/21, **(10)**Bak Ayet 12ve13, B.6/7, Say.16/28,29ve30, **(11)**Bak Ayet 10, İş.35/2, 40/5,Yuh.11/4ve40,**(12)**Say1.16/11,**(13)**Bak.I.Sam.8/7, Luk.10/16, Rom.13/2, **(14)**Sayl.16/16, **(15)**Ayet 7, B.13/21, Say.16/19, I.Krl.8/10ve11, **(16)**Ayet 8, **(17)**Ayet 6, **(18)**Ayet 7, **(19)**Say.11/31,Mez.78/27,28, 105/40, **(20)**Say.11/9, **(21)**Say.11/7, Tes.8/3, Nah.9/15, Mez.78/24, 105/40, **(22)**Yuh.6/31,49ve58, I.Kor.10/3,**(23)**Ayet36,**(*)**:Ölçüler cetveline bak,**(24)**II.Kor.8/15, **(25)**Tek.2/3,B.20/8,31/15,35/3,Lev.23/3,**(26)**Ayet20,**(27)**B. 20/9ve10,**(28)**II.Krl.17/14,Mez.78/10ve22,106/13,**(29)**Say. 11/7ve8,**(30)**İbr.9/4,**(31)**B.25/16ve21,40/20,Say.17/10, Tes.10/5, I.Krl.8/9,**(32)**Yeş.5/12,Nah.9/15, **(33)**BakSay.33/38,Tes. 8/2ve3, Nah.9/20 ve21, Yuh.6/31 ve49, **(§)**Bak II.Mak.2/7, I.Ez.1/3.

17. Bölüm: 1)Su için kavmin tartışması, 5)Kayadan su çıkması için Allah'ın buyruğu, 8)Musa'nın elini kaldırması ile Amalek'in yenilmesi, 15)Musa'nın bir sunak yapıp ona ***Yehovah-Nissi*** adını vermesi.

1* İsrail[1] oğulları toplumunun tümü Rabb'in buyurduğu üzere kafilelerle konaklayarak Sin çölünden geçtiler ve Refidim'de durdular. Ama halk için içecek su yoktu. **2*** O[2] zaman halk Musa ile tartışmaya başladı ve: Bize içmek için su verin, dediler. Musa da onlara: -Benimle niçin çekişiyorsunuz? Ve Rabb'i[3] niçin sınıyorsunuz? Dedi. **3*** Kavim orada susadığından Musa'ya[4] karşı söylenerek: 'Bizi, çocuklarımızı ve sürülerimizi susuzluktan öldürmek için, neden bizi Mısır'dan çıkardın?' dediler. **4*** Ve Musa Rabb'e yakarıp[5]: -Bu kavme ne yapayım? Beni, taşlamağa[6] hazırdırlar, dedi. **5*** O zaman Rabb, Musa'ya: -Halkın[7] önüne geçip İsrail'in yaşlılarından bazılarını beraber al ve nehire[8] vurduğun asanı eline alarak git. **6*** İşte[9] Ben Horab'te[*] kayanın üzerinde orada senin önünde duruyorum; sen de kayaya vuracaksın ve ondan su çıkıp kavim içecektir, dedi. Musa da İsrail yaşlıları önünde aynen böyle yaptı. **7*** İsrailoğulları çekişerek: 'Rabb aramızda mıdır? Değil midir? Diyerek Rabb'i sınadıkları için o yere[10] Massa[†] ve Meriba[§] adını verdiler. **8*** O zaman[11] Amalek gelip Refidim'de İsrail ile savaştı. **9*** Ve Musa[12] Yeşu'a: -Bize adamlar seçip Amalek ile savaşmaya git! Ben de Allah'ın[13] asası elimde olarak yarın tepenin başında duracağım, dedi. **10*** Yeşu da Amalek ile savaşmak için Musa'nın emri üzerine hareket etti. Sonra da Musa, Harun ve Hur tepenin başına çıktılar. **11*** Musa elini[14] kaldırdığında İsrail galip geliyor ve elini indirdiğinde Amalek galip geliyordu. **12*** Musa'nın elleri yorulduğunda onlar bir taş alıp koydular; o da üzerine oturdu ve Harun ile Hur biri bir yandan ve diğeri öbür yandan onun ellerini kaldırarak güneş batana dek ellerini öyle tuttular. **13*** Sonunda Yeşu, Amalek ile kavmini kılıçtan geçirdi. **14*** Ve Rabb, Musa'ya: -Bunun[15] anılması için kitaba yaz ve Yeşu'a anlat ki Amalek'in[16] adını göğün altında büsbütün yok edeceğim, dedi. **15*** O zaman Musa bir sunak yapıp ona[17] ***Yehovah*** Nissi[**] adını vererek **16*** Amalek ile devirden devire Rabb'in savaşı olacaktır; diye Rabb yemin[#] etti, dedi.

(1)B.16/1,Say.33/12ve14,**(2)**Say.20/3ve4,**(3)**Tes.6/16, Mez.78/18ve41,İş.7/12,Mat.4/7,I.Kor.10/9,**(4)**B.16/2, **(5)**B.14/15, **(6)**I.Sam.30/6,Yuh.8/59,10/31, **(7)**Bak Hez.2/6, **(8)**B.7/20, Say. 20/8,**(9)**Say.20/10ve11,Mez.78/15ve20, 105/41, 114/8, I.Kor.10/4, **(*)**II.Ez.2/33,**(10)**Say.20/13,Mez.81/7, 95/8, İbr.4/8, **(†)*Deneme***, **(§)**Bak II.Ezra***(Çekişme)***, **(11)**Tek.36/12, Say.24/20, Tes.25/17, I.Sam.15/2, **(12)**Res.İşl.7/45, İbr.4/8, **(13)**B.4/20,**(14)**Yakb.5/12,**(15)**B.34/27,**(16)**Sayl.24/20, Tes.25/19, I.Sam.15/3ve7, 30/1ve17, II.Sam.8/12, Ezra 9/14, **(17)**Bak Hak.6/24, **(**)*Yehovah Bayrağımdır***, **(#)**İbranice: ***Tahtı üzerine el (bastı).***

18. Bölüm: 1)Yetro'nun Musa'ya eşiyle oğullarını göstermesi, 7)Musa'nın onu kabul etmesi, 13)Onun öğüdünü dinlemesi, 27)Yetro'nun geri dönüşü.

1* Musa'nın kayınpederi Midyan[1] kâhini olan Yetro, Allah'ın[2] Musa'ya ve kendi kavmi İsrail'e yaptığı şeylerin tümünü ve Rabb'in İsrail'i Mısır'dan çıkardığını işitti. **2*** O zaman Musa'nın kayınpederi Yetro Musa'nın geri göndermiş olduğu eşi Sippora'yı; **3*** Ve iki[3] oğlunu aldı ki bunlardan birinin[4] adı Gerşom'dur(çünkü gurbet diyarında garip oldum demişti). **4*** Ve diğerinin adı da Eliezer'dir(çünkü babamın Allah'ı beni Firavun'un kılıcından kurtardı) demişti. **5*** Böylece Musa'nın kayınpederi Yetro ve onun oğulları ile eşi Musa'nın yanına; yani konakladığı çöle Allah'ın[5] dağına[*] geldiler. **6*** Musa'ya: -Ben kayınpederin Yetro ve eşinin iki oğlu da beraberce sana geliyoruz, diye haber verdi. **7*** Musa kayınpederini karşılamağa[6] çıkıp iyilik dileyerek onu[7] öptü ve birbirlerinin anılarını[8] sorduktan sonra çadıra girdiler. **8*** Musa Kayınpederine: -Rabb'in İsrail yüzünden Firavun'a ve Mısırlılar'a yaptığı şeylerin tümünü ve yolda[9] çektikleri sıkıntıları ve bunlardan Rabb'in[10] kendilerini kurtardığını anlattı. **9*** Ve Yetro, Rabb'in İsrail'i Mısırlılar'ın elinden kurtararak ona yaptığı iyiliğin tümününden ötürü sevindi. **10*** Yetro dedi ki: -Sizi Mısırlılar'ın elinden ve Firavun'un elinden kurtarıp kavmi Mısırlılar'ın eli altından çeken ***Yehovah***[11] kutlu olsun. **11*** Şimdi biliyorum ki, ***Yehovah*** tüm[12] ilâhlardan daha büyüktür. Çünkü[13] güvendikleri[14] şeylerde onlara

üstün oldu. **12***Sonra Musa'nın kayınpederi Yetro, Allah için kurbanlar aldı ve sunular yaktı. Harun ve İsrail'in tüm yaşlıları Musa'nın kayınpederiyle beraber Allah'ın[15] önünde ekmek yemeğe geldiler. **13***Ve ertesi gün Musa halka söylev vermek için oturdu. Halk da sabahtan akşama dek Musa'nın yanında duruyordu. **14***O zaman Musa'nın kayınbabası onun tüm halkına yaptıklarını görünce: -Kavim için bu yaptığın şey nedir? Niçin sen yanlız oturuyor ve tüm halk da sabahtan akşama dek yanında duruyor? Dedi. **15***Musa da kayınbabasına:-Halk[16] Allah'tan birşeyler sormak için yanıma gelmiştir de ondan. **16***Onların bir[17] sorunları olduğunda bana geliyor ve ben de aralarında yargılıyorum ve onlara Allah'ın[18] yasalarını, ilkelerini bildiriyorum, dedi. **17***Musa'nın kayınbabası da ona dedi ki: -Senin bu yaptığın şey iyi değildir. **18***Gerçekten sen ve seninle bulunan bu halk da güçsüz olacaksınız. Çünkü bu iş sana çok ağır oluyor ve sen[19] tek başına yapamazsın. **19***Şimdi sözümü dinle, ben sana öğüt veriyorum ve Allah[20] seninle olacaktır. Sen[21] de halk için Allah'ın önünde ol ve sen işlerini[22] Allah'a göster. **20***Onlara[23] kanunları ve şeriatı öğret; gidecekleri[24] yolu ve yapacakları[25] işi göster. **21***Sen tüm halkın[26] seçkinlerinden Allah'tan[27] korkan, doğru söyleyen[28] ve *(haksız)* yemekten[29] iğrenen kimseler seçip bunları biner, yüzer, ellişer ve onar kişiden olan cemaatlere başkan seç. **22***Bunlar da her zaman[30] halkı yargılasınlar ve her büyük işi[31] sana getirip, her küçük işi de kendileri yapsınlar. Böylece bunlar seninle beraber yükü kaldırdığında, yük senin[32] üzerinde hafifleyecektir. **23***Eğer böyle yaparsan ve Allah sana buyurursa dayanabilirsin[33]. Sonra bu halkın tümü esenlikle evlerine[34] gidecektir. **24***Musa da kayınbabasının sözünü dinleyerek söylediği tüm şeyleri yaptı. **25***Musa[35] İsrailin içinden seçkin adamlar ayırdı. Bunları halkın üzerine biner, yüzer, ellişer ve onar kişiden olmak üzere tüm cemaatlere başkan atadı. **26***Bunlar[36] her zaman halkı yargıladılar ve zor işleri[37] Musa'ya getirdiler; ama her küçük işi de kendileri uyguluyorlardı. **27***Sonra Musa kayın babasını yollattı ve o da kendi[38] ülkesine gitti.

(1)B.2/16,3/1,**(2)**Mez.44/1,77/14ve15,78/4, 105/5ve43, 106/2 ve8, **(3)**Res.İşl.7/29, **(4)**B.2/22,**(5)**B.3/1ve 12,**(*)**BakII.Ez.2/33, **(6)**Tek.14/17,18/2,19/1,I.Krl.2/19,**(7)**Tek.29/13,33/4,**(8)**Tek. 43/27, II.Sam.11/7, **(9)**Say.20/14, **(10)**Mez.78/42, 81/7, 106/10, 107/2, **(11)**Tek.14/20, II.Sam.18/28, Luk.1/68, **(12)**II.Trh.2/5, Mez.95/3, 97/9, 135/5, **(13)**B.1/10,16ve22, 5/2ve7, 14/8ve18, **(14)**I.Sam.2/3,Nah.9/10,16ve29,Eyp.40/11ve12,Mez.31/23, 119/21, Luk.1/51, **(15)**Tes.12/7, 29/22, I.Kor. 10/18, 21ve31, **(16)**Lev.24/12,Say.15/34,**(17)**B.23/7,24/14,Tes.17/8,II.Sam. 15/3,Eyp.31/13,Res.İş.18/15,I.Kor.6/1, **(18)**Lev.24/15,Say.15/35, 27/6vediğ.,36/6-9,**(19)**Say.11/14ve17,Tes.1/9ve12, **(20)**B.3/12, **(21)**B. 4/16,20/19, Tes.5/5, **(22)**Say. 27/5, **(23)**Tes. 4/1,5, 10/1, 6/1ve2,7/11,**(24)**Mez.143/8,**(25)**Tes.1/18,**(26)**Ayet25, Tes.1/15ve 16, 16/18, II.Trh.19/5-10, Ams.6/3, **(27)**Tek.42/18, II.Krl.23/3, II.Trh.19/9, **(28)**Çık.18/8, **(29)**Tes.16/19, **(30)**Ayet 26, **(31)**Ayet 26,Lev.24/11,Say.15/33,27/2,36/1, Tes.1/17, 17/8, **(32)**Say.11/17, **(33)**Ayet18,**(34)**Tek.18/33,30/25,B.16/29, II.Sam.19/39,**(35)**Tes. 1/15, Res.İşl. 6/5,**(36)**Ayet22,**(37)**Eyp. 29/16, **(38)**Say.10/29ve30.

19. Bölüm: 1)Halkın Sina çölüne ulaşması, 3)Allah'ın Musa ile dağdan halka gönderdiği haberler, 8)Halkın yanıtını Musa'nın Allah'a ulaştırması, 10)Halkın üçüncü gün için kutsanması, 12)Sakınacakları şeyler, 16)Tur-u Sina(Sina Dağı'nın bulunduğu durum ve diğerleri!...

1*İsrail kavminin Mısır ülkesinden çıkmalarının üçüncü ayında, tam o günde Sina[1] çölüne geldiler. **2***Refidim'den[2] göç edip Sina çölüne geldiler ve çölde orada İsrail dağının[3] karşısında konakladılar. **3***Musa[4] Allah'ın önüne çıktı ve Rabb[5] ona dağdan şöyle seslendi: -Sen Yakup evine şunu diyerek İsrailoğullarına bildir. **4***Sizler[6] Mısırlılar'a ne yaptığımı gördünüz ve ben sizi[7] kartal kanatları üzerinde taşıyarak yanıma götürdüm! **5***Şimdi gerçekten[8] sözümü dinleyip andımı tutarsanız; milletlerin tümü arasından bana[9] ait millet olacaksınız; çünkü tüm[10] dünya benimdir. **6***Böylece sizler Bana kahinlerden[11] oluşan bir egemenlik ve kutsal[12] dinsel bir toplum *(ümmet)* olacaksınız. İsrailoğullarına söylenecek olan sözler bunlardır, dedi. **7***Bunun üzerine Musa gelip kavmin yaşlılarını çağırdı ve Rabb'in kendisine buyurduğu bu sözlerin tümünü önlerinde söyledi. **8***Ve tüm[13] kavim tek yürekle şöyle yanıtladı: -Rabb'in söylediği tüm şeyleri yaparız ve Musa kavmin sözlerini Rabb'e götürdü. **9***O zaman Rabb, Musa'ya: -İşte '*Ben*' koyu[14] bulut içinde sana geliyorum ki, halk[15] seninle konuştuğumu duysun ve böylece sonsuza dek[16] sana inansın, dedi. Musa da kavmin sözlerini Rabbe söyledi. **10***Rabb de Musaya şöyle yanıt verdi: -Kavme git ve onları[17] bugün ve yarın için kutsa. Onlar da giysilerini[18] yıkayıp; **11***Üçüncü güne hazırlansınlar. Çünkü üçüncü günde Rabb, tüm kavmin gözleri önünde Sina Dağı üzerine[19] inecektir. **12***Sen dağın üzerine çıkmaya veya onun kenarına dokunmaya sakın. Bunun için halkına bir sınır işaret et; ve dağa dokunan[20] kesinlikle öldürülecektir. **13***Ona bir el dokunmasın; çünkü dokunan kesinlikle taşlansın veya ok ile vurulsun. İnsan olsun, hayvan olsun kesinlikle yaşamıyacaktır ve boru-

nun[21] sesi uzun uzadıya çalındığında onlar dağ yönüne çıksınlar. **14***Sonra Musa dağdan kavme inip halkını kutsadı[22] onlar da giysilerini yıkadılar. **15***O da halkına: -Üçüncü[23] gün için hazırlanınız. Kadınlarınızla[24] birleşmeyiniz, dedi. **16***Üçüncü günün sabahı; gökgürültüleri[25] şimşekler ve dağın üzerinde koyu bir bulut[26] oluştu. Sonra çok yüksek bir boru[27] sesi duyuldu ve ordugâhta bulunan insanların tümü[28] titredi. **17***Ve Musa[29] Allah ile konuşmak için tüm kalabalığı ordugâhtan uzaklaştırdı. Onlar da dağın altında durdular. **18***Sina Dağı[30] Rabb onun üzerine ateşle[31] indiğinden tamemen tütüyordu ve dumanı[32] yanan ocak dumanı gibi çıkarak tüm[33] dağ titriyordu. **19***Borunun[34] sesi gitgide şiddetle yükseldiğinden Musa[35] konuştu ve Allah[36] da onu bir sesle yanıtladı. **20***Ve Rabb, Sina-Dağı üzerine dağın başına indi; ve Rabb, Musa'yı dağın başına çağırdı, Musa da çıktı. **21***O zaman Rabb, Musa'ya: -Aşağı in ve kavme söyle ki görmek[37] için Rabb'e doğru sınırı aşmasınlar ve sakın onlardan birçoğu bunun yüzünden ölmesin. **22***Rabb için hazırlanan kahinler de kendilerini temizlesinler[38] ve bunun için Rabb onların[39] üzerine hücüm etmemiş olsun, dedi. **23***Musa da Rabbe şöyle yanıt verdi: -Kavim Sina Dağı'na çıkamaz; çünkü sen: 'Dağa[40] bir sınır çiz ve onu kutsa diyerek bize kesin emir verdin, dedi. **24***Rabb da ona: -Git aşağı in ve sen Harun'la beraber çık; ama kâhinler ve halk Rabb'in önüne çıkmak için sınırı geçmesinler. Böylece sakın onların üzerine hücum etmiş olmayayım, dedi. **25***Ve o zaman Musa halkın yanına inip onlara söyledi.

(1) Say.33/15,**(2)**B.17/1ve8,**(3)**B.3/1ve12,**(4)**B.20/21, Res.İş1.7/38,**(5)**B.3/4,**(6)**Tes.29/2,**(7)**Tes.32/11,İş.63/9, Vah.12/14, **(8)**Tes.5/2, **(9)**Tes.4/20, 7/6, 14/2ve21, 26/18, 32/8ve9, I.Krl.8/53, Mez.135/4, Neş.N.8/12, İş.41/8, 43/1, Yer.10/16, Malh.3/17, Tit.2/13, **(10)**B.9/29, Tes.10/14, Eyp. 41/11, Mez.24/1, 50/12, I.Kor.10/26ve28, **(11)**Tit.33/2-4, I.Petr. 2/5ve9, Vah.1/6, 5/10, 20/6, **(12)**Lev.20/24ve26, Tes.7/6, 26/19, 28/9, İş.62/12, I.Kor.3/17, I.Sel.5/27, **(13)**B.24/3ve7, Tes.5/27, 26/17,**(14)**Ayet16,B.20/21,24/15ve16,Tes.4/11,Mez. 18/11 ve 12,97/2,Mat.17/5,**(15)**Tes.4/12ve36,Yuh.12/29,30, **(16)**B.14/31,**(17)**Lev.11/44ve45,İbr.10/21, **(18)**Ayet 14, Tek.35/2, Lev.15/5,**(19)**Ayet16ve18,B.34/5,Tes.33/2,**(20)**İbr.12/20, **(21)**Ayet 16ve19, **(22)**Ayet 10, **(23)**Ayet 11,**(24)**I.Sam.21/4ve5, Zek.7/3, I.Kor.7/5, **(25)**Mez.77/18, İbr.12/18ve19, Vah.4/5, 8/5, 11/19,**(26)**Ayet9, B.40/34,II.Trh.5/14,**(27)**Vah.1/10,4/1,**(28)**İbr. 12/21, **(29)**Tes.4/10,**(30)**Tes.4/11,33/2, Hak.5/5, Mez.68/7ve8, İş.6/4, Habk.3/3,**(31)**B.3/2,24/17,II.Trh.7/1-3,**(32)**Tek.15/17, Mez.144/5, Vah.15/8, **(33)**Mez.68/8, Mez.77/18, 114/7, Yer.4/24, İbr.12/26,**(34)**Ayet13,**(35)**İbr.12/21,**(36)**Nah.9/13,Mez.81/7, **(37)**Bak B.3/5, I.Sam.6/19,**(38)**Lev.10/3,**(39)**II.Sam.6/7ve8, **(40)**Ayet 12, Yeş.3/4.

20. Bölüm: 1) **[On Emir]***; Evamir-i Aşere.* Bak Tes. 5. Blm., 18)Kavmin korkusu, 20)Musa'nın onları avutması, 22)Putperestliğin yasaklanması, 24)Sunağın inşa şekli.

1*Ve Allah tüm bu[1] sözleri şöyle söyledi: **2***"Ben seni tutsaklık[2] evi olan Mısır'dan çıkaran Allah'ın[3] ***Yehovah**'ım***[1]**. **3***Önümde senin başka[4] ilâhların olmasın. **4***Kendin[5] için Put yapmayasın. Ne yukarıda gökte, ne aşağıda yerde ve ne de yerin altında bulunan sularda bulunan şeylerin hiçbirinin bir benzerine yapmayasın. **5***Onlara[6] secde etmeyesin, tapmayasın; çünkü '*Ben*' senin Allah'ın ***Yehovah***; bana karşı gelenlerden babalar[7] günahını oğullarda üçüncü ve dördüncü göbeğe kadar arayan gayretli[8] Allah'ım. **6***Ve beni sevip buyruklarımı tutanlara bin nesle kadar[9] lutfederim. **7***Allah'ın olan[10] ***Yehovah**'ın* adını boş yere söyleme**[2]**. Çünkü ***Yehovah*** kendi adını boşyere ağzına alanı suçsuz[11] saymaz. **8***Rahat[12] gününü kutsamak için onu anımsayasın. **9***Altı gün[13] çalışarak tüm işlerini yap**[3]**. **10***Ama yedinci[14] gün senin Allah'ın olan ***Yehovah**'ın* dinlenme günüdür**[8]** ne sen ne oğlun, ne kızın, ne kölen, ne de cariyen. Ne hayvanın ve ne de kapının[15] içinde olan misafir hiç bir iş yapamazsınız. **11***Çünkü ***Yehovah***[16] altı günde yeri ve göğü; denizi ve onlarda bulunanların tümünü yarattı. Sonra da yedinci günde dinlendi. Bu yüzden ***Yehovah*** rahat gününü kutlu kılıp kutsadı. **12***Babana[17] ve annene hürmet edesin**[4]**. Tâ ki; senin Allah'ın olan ***Yehovah**'ın* sana verdiği ülkede yaşamın uzun olsun. **13***[5]Öldürmeyeceksin[18], **14***Zina**[6]** etmeyeceksin[19], **15***[7]Çalmayacaksın[20]. **16***Komşuna karşı[21] yalancı tanık olmayacaksın**[8]**, **17***Komşunun[22] evine göz koymayacaksın**[9]**; komşunun[23] eşine, kölesine, cariyesine, öküzüne, eşeğine ve komşunun hiçbir şeyine göz dikmeyeceksin**[10]**".**18***Ve tüm kavim gökgürültülerini[24] şimşekleri, borunun sesini ve dağın tüttüğünü[25] gördüler[26]. Halk bunu gördüğünde geri çekilip uzaktan durarak, **19***Musa'ya: Bizimle[27] sen konuş ve seni dinliyoruz; ama bizimle Allah[28] konuşmasın. Böylece ölmemiş oluruz, dediler. **20***Musa da halka: -Korkmayın! Çünkü[29] Allah[30] sizi sınamak ve günah etmemeniz için O'nun[31] korkusu önünüzde olsun diye geldi. **21***Halk uzakta durdu; Musa da Allah'ın bulunduğu kara[32] buluta yaklaştı. **22***O zaman Rabb, Musa'ya şöyle söyledi: -İsrailoğullarına şunu de: Siz gökte[33] sizinle konuştuğumu gördünüz; **23***Sakın[34] Bana şirk*(eş)* olmak üzere gümüşten ilâhlar ve kendiniz için de altından ilâhlar yapmayasınız. **24***Sen bana topraktan bir sunak yapasın ve üzerinde yakılacak olan sunularını, esenlik kurbanlarını, koyunlarınızı[35] ve sığırlarınızı saç edesin.[a]. Adımı her andıracağım yerde[36] ben sana gelip

seni kutlu[37] kılacağım. **25*** Eğer bana[38] taştan bir sunak yapmak istersen; onu yontma taştan yapmayacaksın. Çünkü ona kalem vurduğunda onu kirleteceksin. **26*** Sunakta çıplaklığının gözükmemesi için onun üzerine merdivenle çıkmayacaksın.

(1) Tes.5/22, **(2)**B.13/3, **(3)**Lev.26/1ve13,Tes.5/6, Mez.81/10, Hoş.13/4, **(4)**Tes.5/7, 6/14, II.Krl.17/35, Yer.25/5, 35/15, **(5)**Lev.26/1, Tes.4/16,5/8, 27/15, Mez.97/6, **(6)**B.23/24, Yeş.23/7, II.Krl.17/35, İş.44/15ve19, **(7)**B.34/7, Lev.20/5, 26/39ve40, Say.14/18ve33, I.Krl.21/29, Eyp.5/4, 21/19, Mez.79/8, 109/14, İş.14/20ve21, 65/6ve7, Yer.2/9, 32/18, **(8)**B.34/14, Tes.4/24, 6/15, Yeş.24/19, Nah.1/2, **(9)**B.34/7, Tes.7/9, Mez.89/34, Rom.11/28, **(10)**B.23/1,Lev.19/12,Tes.5/11,Mez.15/4,Mat.5/33, **(11)**Mik.6/11, **(12)**B.31/13ve14, Lev.19/3ve30, 26/2, Tes.5/12, **(13)**B.23/12, 31/15, 34/21, Lev.23/3, Hez.20/12, Luk.13/14, **(14)**Tek.2/2ve3, B.16/26, 31/15, **(§)**İbranice: ***Şabat***(Yani; **Sebt**-Cumartesi) günü, **(15)**Nah.13/16-19, **(16)**Tek.2/2, **(17)**B. 23/26, Lev.19/3, Tes.5/16, Yer.35/7,18ve19, Mat.15/4, 19/19, Mark.7/10,10/19,Luk.18/20,Efs.6/2,**(18)**Tes.5/17,Mat.5/21, Rom.13/9, **(19)**Tes. 5/18, Mat.5/27, **(20)**Lev.19/11, Tes.5/19, Mat.19/18, Rom.13/9, I.Sel.4/6,**(21)**B.23/1,Tes.5/20,19/16, Mat.19/18,**(22)**Tes.5/21, Mik.2/2, Habk.2/9,Luk.12/15, Res.İşl. 20/33,Rom.7/7,13/9,Efs.5/3ve5,İbr.13/5,**(23)**Eyp.31/9, Sül.Mes. 6/29,Yerm.5/8,Mat.5/28,**(24)**İbr.12/18,**(25)**B.19/18, **(26)**Vah.1/10 ve12, **(27)**Tes.5/27, 18/16,Galt.3/19ve20,İbr.12/19,**(28)**Tes.5/25, **(29)**I.Sam.12/20,İş.41/10ve13,**(30)**Tek.22/1,Tes.13/3, **(31)**Tes .4/10, 6/2, 10/12, 17/13ve19, 19/20, 28/58, Sül. Mes.3/7, 16/6, İş.8/13, **(32)**B.19/16, Tes.5/5, I.Krl.8/12, **(33)**Tes.4/36, Nah.9/13, **(34)**B.32/1,2ve4, I.Sam.5/4,5, II.Krl.17/33, Hez.20/39, 43/8, Dan.5/4ve23, Tsef.1/5, II.Kor.6/14-16, **(35)**Lev.1/2, **(*)Saç etmek:** ***Üstü açık üç dört ayaklı metal veya levha üzerinde yakmak, kızartmak***, **(36)**Tes.12/5,11ve21, 14/23, 16/6 ve11, 26/2, I.Krl.8/43, 9/3, II.Trh.6/6, 7/16, 12/13, Ezr.6/12, Nah.1/9, Mez.74/7, Yerm.7/7, Yerm.7/10ve12, **(37)**Tek.12/2, Tes.7/13, **(38)**Tes.27/5, Yeş.8/31.

21. Bölüm: 1)Köleler, 7)Cariyeler, 12)Öldürmeler, 16)Hırsızlık, 17)Ve Annesine haksızlık(sitem) yapanlar için olan buyruk, 18)Birini vurmak; 22)Ve birini zarara uğratmak konusu, 28)İnsan öldüren öküze ne yapılır? 33)Bir şeye zarar veren adam hakkında olan kanunlar.

1* Onların[1] önünde söyleyeceğim işler bunlardır: **2*** Bir[2] İbranî köle satın aldığında altı yıl hizmet edip yedinci yılda bir şey ödemeksizin serbest bırakılsın. **3*** Eğer yalnız geldiyse yalnız çıkacak; ama eşiyle geldiyse eşi de onunla beraber gidecektir. **4*** Eğer efendisi onu evlendirmiş ve kadından onun oğulları veya kızları olduysa kadın ile çocukları evin beyinin olup o yanlız gidecektir. **5*** Ama köle[3] açıktan açığa beyimi, eşimi ve oğullarımı seviyorum; azad olmak istemiyorum, diyorsa; **6*** O zaman bey onu[4] yargıçlara[+] götürüp kapı süvesine yaklaştırsın ve beyi onun[5] kulağını biz ile delsin; o ona ölünceye kadar hizmet edecektir. **7*** Bir kişi kızını[6] cariye olmak için sattığında, o kölelerin[7] gittiği gibi gitmeyecektir. **8*** Eğer o, onu kendisine nişanlayan beyin gözünde iyi görünmüyorsa onun fidyesini kabul etsin. Onu bıraktığı için onu yabancı birine satamayacaktır. **9*** Ama; onu kendi oğluna nişanladıysa; ona kız çocuğu kanununu uygulayacaktır. **10*** Eğer kendisine başka birini alırsa; onun yemeğini, giyeceğini ve görevlerini[8] noksan etmesin. **11*** Eğer onun için bu üç şeyi yapmazsa o zaman parasız gidecektir. **12*** Her kim[9] bir adama vurarak öldürürse kesinlikle öldürülecektir. **13*** Ama bu[10] istemeyerek bir kaza[11] olmuşsa; onun sığınması için sana bir yer[12] göstereceğim. **14*** Ama bir kimse komşusuna[13] kötülük besler ve onu plânlı olarak öldürürse; öldürülmesi için onu sunağımdan[14] bile alacaksın. **15*** Babasını veya annesini öldüren kesinlikle öldürülecektir. **16*** Çalan[15] bir kişi onu[16] satmış olsun veya elinde[17] bulunsun kesinlikle öldürülecektir. **17*** Babasına[18] veya annesine eziyet eden kesinlikle öldürülecektir. **18*** İnsanlar birbirleriyle çekişirken biri arkadaşına taş veya yumruk vurduğunda o ölmeyerek yatağa düşerse; **19*** Ve sonra dışarıya çıkıp değnekle[19] gezerse, onu vuran kişi terbiye olunacak ve o kişinin çalışamadığı günlerinin bedelinin karşılığını ödeyecektir. **20*** Bir adam kölesini, cariyesini değnekle döğerken öldürürse ondan kesinlikle intikam alınacaktır. **21*** Ama o kişi bir iki gün yaşarsa intikam alınmayacaktır; çünkü onun[20] malıdır. **22*** İnsanlar kavga ettikleri sırada bir hamile kadına yanlışlıkla çarparlar ve onun çocuğu düşerse; kadının canına bir zarar gelmediği için o kadının kocasının belirlediği zarar yargıcın[21] onayı ile yerine getirilecektir. **23*** Ama cana bir zarar olayında cana can; **24*** Göze[22] göz, dişe diş, ele el ve ayağa ayak; **25*** Yanağa yanak, yaraya yara ve çiziğe çizikle karşılık[*] vereceksin. **26*** Bir adam kölesinin gözüne veya cariyesinin gözüne vurarak kör ederse; onu gözüne karşılık serbest bırakacaktır. **27*** Eğer kölesinin dişini veya cariyesinin dişini kırarsa; onu dişine karşılık serbest bırakacaktır. **28*** Bir öküz boynuzuyla bir erkeği veya kadını vurur öldürürse; öküz[23] kesinlikle taşlanacak(‡) ve eti yenilmeyecektir. Ama; öküzün sahibi suçsuz olacak. **29*** Yalnız, öküz öncedenberi azgın olup saldırıcı ise ve sahibine de bu bildirilmişken -onun bir çaresine bakmadığı için- bir erkeği veya kadını öldürmüşse; öküz taşlanacak ve sahibi de öldürülecektir. **30*** Eğer üzerine bir değer *(diyet)* biçilirse; canına[24] karşılık ne değer biçilirse biçilsin onu ödeyecektir. **31*** Bir erkeği veya kızı öldürürse ona bu kurala göre yapılacaktır. **32*** Eğer öküz bir köle veya cariye öldürürse; onun beyine otuz[25] şekel gümüş verecek ve öküz[26] de taşlanacaktır. **33*** Bir

adam çukur açar veya bir adam çukur kazmış ve onu örtmemiş ise; onun içine bir öküz veya eşek düştüğü zaman; **34***Onu çekip alacak ve bedelini sahibine ödeyecektir; ama ölüsü ise kendisinin olacak. **35***Bir adamın öküzü komşusunun öküzünü vurup öldürdüğünde; diri öküzü satıp bedelini bölüştürecek ve ölüsünü de bölüşeceklerdir. **36***Ama öküzün daha önceden azgın olduğu biliniyor ve sahibi de onu gözetmemişse; kesinkez öküz için öküz tazminatı verecek ve ölüsü de onun olacaktır.

(1)B.24/3ve4,Tes.4/14,6/1, **(2)**Lev.25/39-41,Tes.15/12, Yerm. 34/14, **(3)**Tes.15/16,17, **(4)**B.12/12, 22/8ve26, **(+)**Veya: ***Allah hükmünde***, **(5)**Mez.40/6, **(6)**Nah.5/5, **(7)**Ayet 2/3, **(8)**I.Kor.7/5, **(9)**Tek.9/6,Lev.24/17, Say.35/30,31,Mat.26/52, **(10)**Say.35/22, Tes.19/4ve5, **(11)**I.Sam.24/4,10ve18, **(12)**Sayl. 35/11,Tes.19/3, Yeş.20/2,**(13)**Say.15/30,35/20,Tes.19/11ve12,İbr.10/26, **(14)**I.Krl.2/28-34,II.Krl.11/15,**(15)**Tes.24/7,**(16)**Tek.37/28, **(17)**B.22/4,**(18)**Lev.20/9,Sül.Mes.20/20,Mat. 15/5,Mark.7/10,**(19)**II.Sam.3/29,**(20)**Lev.25/45,46, **(21)**Ayet30,Tes.22/18ve19, **(22)**Lev.24/20, Tes.19/21, Mat.5/38, **(*)**: ***Kısas***, **(23)**Tek.9/5, **(‡)**: ***Recm***, **(24)**Ayet 22, Say.35/31, **(25)**Bak Zek.11/12,13, Mat.26/15, Filp.2/7, **(26)**Ayet 28.

22. Bölüm: 1)Hırsızlık, 7)Başkalarının mülküne zarar vermek, 14)Ödünç hayvan, 16)Zina, 18)Büyü, 19)Ve hayvan ile ilişki, 20)Putperestlik, 21)Garibe, dula ve öksüze sıkıntı vermemek, 25)Evlendirmede verilen para, 26)Alınan rehin, 27)Yargıçlara kötü söylememek, 28)Ve yeni yılın ilk ürünleri için olan yasalar.

1*Bir adam bir öküz veya bir koyun çalıp onu keser ya da satar ise; bir öküze karşılık beş öküz ve bir koyuna karşılık dört[1] koyun verecektir. **2***Eğer bir hırsız duvar[2] delerken yakalanır ve vurularak öldürülürse onun[3] için kan*(suç)* yoktur. **3***Eğer üzerine güneş doğmuşsa onun için kan vardır; tamamiyle ödeyebilirdi; ama birşeyi yoksa o zaman çaldığı şey[4] için satılabilirdi. **4***Eğer çaldığı öküz, eşek veya koyun canlı olaral elinde[5] bulunursa iki katını[6] ödeyecektir. **5***Bir adam hayvanını otlatmak için başkalarının tarlasına giderek tarlaya veya bağa zarar verirse; kendi tarlasının en iyisi ile ve bağının en güzelinden zararı ödeyecektir. **6***Ateş çıkıp dikenlere sıçrar, demet yığınlarına ve ekine ulaşır da tarlayı yakarsa; ateşi çıkaran zararı ödeyecektir. **7***Bir adam komşusuna korusun diye para veya eşya vermiş ve o kişinin evinden çalınmışsa; hırsız[7] yakalansa bile iki katını ödeyecektir. **8***Hırsız yakalanmazsa ev sahibi komşusunun malına elini uzatıp uzatmadığı araştırılsın diye yargıçlara[8] götürülsün. **9***Her çeşit haksızlık için gerek öküz olsun, eşek, olsun, koyun olsun veya giysi olsun; birinin bu benimdir dediği her kaybolmuş eşya için tarafların[9] dileği yargıçlara arz olunsun ve bunun için yargıçların yargıladığı kişi komşusuna iki kat ödeyecektir. **10***Bir adam komşusuna korusun diye eşek, öküz veya hangi hayvan olursa olsun teslim ettiği halde hayvan ölür, sakatlanırsa ve düşman tarafından sürülürse[(+)]**. 11***Komşusunun malına elini uzatmadığına ikisinin arasında Rabb'in yemini[10] olsun ve mal sahibi onu kabul edecek, o da onu geri ödemeyecektir. **12***Ama eğer[11] onun yanından çalındıysa sahibine geri ödeyecektir. **13***Eğer parçalanmışsa bunu kanıtlamak için meydana götürecek ve parçalanmış eşyanın karşılığını vermeyecektir. **14***Bir adam komşusundan ödünç bir hayvan alıp da sahibi yanında yok iken sakatlanır veya ölürse; bedelini kesinlikle ödeyecektir. **15***Sahibi beraber ise ödemeyecektir; ama kiralamışsa yalnız kirasını[(*)] verecektir. **16***Bir adam[12] nişanlı olmayan genç bir kızı aldatır ve onunla yatarsa; kesinlikle nikâh bedelini(13) vererek kendisine eş olarak onu alacaktır. **17***Ama; kadının babası onu vermekten çekinirse; evlenmemiş kızların nikâh bedeline göre parasını verecektir. **18***Büyücü[14] kadını sağ bırakmayacaksın. **19***Hayvan[15] ile yatan kesinlikle öldürülecektir. **20*** ***Yehovah***'dan[16] başka ilâhlara kurbanlar sunan kişiler kesinlikle öldürülecektir. **21***Kimsesizlere[17] sıkıntı vermeyesin ve onu sıkıştırmayasın; çünkü sizler de Mısır'da garip ve kimsesizdiniz. **22***Dul[18] kadına ve yetime asla sıkıntı vermeyiniz. **23***Eğer sen onlara bir şekilde sıkıntı verirsen; beni[19] çağırdıkları zaman[20] seslerini kesinlikle işitir; **24***Ve onların[21] çağrısı yükseldiğinde sizi kılıçla öldürürüm. Kadınlarınız[22] dul ve çocuklarınız da öksüz kalırlar. **25***Eğer[23] kavmimden yanında olan bir yoksula ödünç verirsen; ona faiz memuru gibi davranıp da üzerine faiz katmayasın. **26***Eğer[24] komşunun giysisini rehin için alırsan; onu güneş batmadan önce ona geri veresin. **27***O, onun teninin örtüsüdür, bedeninin giysisidir; artık o neyin üzerinde yatacak? Ve beni çağırırsa işiteceğim[25] çünkü ben[26] *Rahim*'im[(§)]. **28***_Egemen_'e[27] sövmeyecek ve ulusundan başkan olana lanet etmeyeceksin. **29***Tahılların ile şıralarının turfandasının[28] sunusunu geciktirmeyecek ve oğullarının ilk[29] doğanlarını bana vereceksin. **30***Hayvanların[30] ve koyunların için bu şekilde yap: Yedi[31] gün anası ile beraber olsun ve sekizinci günde onu bana ver. **31***Böylece bana kutsal[32] insanlar olasınız. Kırda[33] parçalanmış olanın etini yemiyeceksiniz; onu köpeklere atınız.

(1)II.Sam.12/6, Luk.19/8, Bak Sül.Mes.6/31, **(2)**Mat.24/43,

(3) Say.35/27,**(4)**B.21/2,**(5)**B.21/2,**(6)**Bak.Ayt.1ve7, Sül.Mes.6/31, **(7)**Ayet 4,**(8)**B.21/6, Ayet 28, **(9)**Tes.25/1, II.Trh.19/10,**(+)**İbranice: ***Tutsaklığa götürülürse***, **(10)**İbr. 6/16,**(11)**Tek.31/39,**(*)**İbranice:***Kirasına girer*, **(12)**Tes.22/28 ve29,**(13)**Tek. 34/12, Tes.22/29,I.Sam. 18/25,**(14)**Lev.19/26ve31, 20/27, Tes.18/10ve11, I.Sam. 28/3ve9, **(15)**Lev.18/23,20/15, **(16)**Say. 25/2,7ve8, Tes.13/1,2,5,6,9,13,14,15, 17/2,3 ve 5, **(17)**B.23/9, Lev.19/33, 25/35, Tes.10/19, Yer.7/6, Zek.7/10, Malh.3/5, **(18)**Tes.10/18, 24/17, 27/19, Mez.96/4, İş.1/17,23, 10/2, Hez.22/7, Zek.7/10, Yakb.1/27,**(19)**Tes.15/9,24/15, Eyp. 35/9,Luk.18/7,**(20)**Eyp.34/28,Mez.18/6,145/19,Yakb.5/4, **(21)**Eyp.31/23,Mez.69/24,**(22)**Mez.109/9,Sül.Mers.5/3, **(23)**Lev. 25/35, 36, Tes.23/19ve20, Nah.5/7, Mez.15/5, Hez.18/8ve17, **(24)**Tes .24/6,10,13ve17,Eyp.22/6, 24/3 ve 9, Sül.Mes.20/16, 22/27, Hez.18/7ve16, Amos 2/8, **(25)**Ayet 23, **(26)**B.34/6, II.Trh.30/9, Mez.86/15, **(§)**Rahim:***Acıyan, merhamet eden***, **(27)**Vaiz10/20,Res.İşl.23/5,Yahuda8.,**(28)**B.23/16ve 19,Sül.Mes.3/9,**(29)**B.13/2ve12,34/19,**(30)**Tes.15/19, **(31)**Lev. 22/27, **(32)**B.19/6, Lev.19/2, Tes.14/21, **(33)**Lev.22/8, Hez.4/14, 44/31.

23. Bölüm: 1)Gıybet ve yalan tanıklık, 3)Doğruyu değiştirmemek! 5)Düşmanı sevmek, 10)Rahat edecek yıl ve Sebt günü, 14)Üç bayramlar, 18)Kurbanların kanı ve yağı hakkında olan kanunlar, 20)Bir Meleğin gönderilmesi ve itaat şartıyla onun bereket sözü.

1*Yalan[1] haberi yaymayasın; haksız[2] tanık olmak için kötü ile sözbirliği etmeyesin. **2***Kötü[3] için halkın çokluğuna uymayasın ve davada[4] kötü için çoğunluğun sözüne göre yanıt vermeyesin. **3***Bir yoksulu davasında kayırmayacaksın. **4***Düşmanının[5] kaybolmuş öküzüne veya eşeğine rastgelirsen; kesinlikle onu geri getiresin. **5***Seni[6] sevmeyenin eşeğini yük altında çökmüş olarak görüp de onu kurtarmaktan çekinsen bile; yine de onu kesinlikle eşeği ile beraber kurtaracaksın. **6***Yoksulların[7] hakkını davasında değiştirmeyesin. **7***Yalan[8] sözden uzak olasın, suçsuzu[9] ve doğru kişiyi öldürmeyesin. Çünkü ben[10] kötüye iyi demem. **8***Rüşvet[11] almayasın; çünkü rüşvet gözü gören kimseleri kör eder ve doğruların sözlerini çeler. **9***Kimsesize[12] baskı yapmayasın; çünkü sizler de Mısır ülkesinde garip olduğunuzdan garip insanların yüreklerini biliyorsunuz. **10***Toprağı[13] altı yıl işleyip ürününü toplayacaksın; **11***Ama yedinci yılda onu boş bırakıp terkedeceksin ki, kavminin fakirleri yiyip arda kalanı da kırın hayvanları yesin. Bağına ve zeytinliğine de bu şekilde yapacaksın. **12***Altı[14] gün işini işleyecek ve yedinci günde rahat edeceksin. Böylece öküzün, eşeğin dinlenecek ve cariyenin oğlu garip de rahat bir soluk alacaktır. **13***Size söylediğim şeylerin tümünü aklınıza[15] yerleştirecek ve başka[16] ilâhların adını anmayacaksınız. Bunlar ağzınızdan işitilmesin. **14***Yılda[17] üç kez bana bayram yapacaksınız. **15***Fıtır[18] Bayramını tutacaksınız. Abip ayında; yani belirli günlerde sana emrettiğim gibi yedi gün fıtır yiyesin. Çünkü; o ayda Mısır'dan çıktık ve önümde[19] elleri boş görünmesinler. **16***Tarlada[20] ektiğin ürünün[+] turfandasını; yani hasat hayramı'nı ve yıl[21] sonunda ürününü tarladan topladığında devşirme bayramını tutasın. **17***Yılda[22] üç kez tüm erkekler Rabb-***Yehovah***'ın önünde görünsün. **18***Kurbanımın[23] kanını mayalı ekmekle sunma ve bayramının yağı sabaha dek kalmasın. **19***Toprağının[24] ilk meyvelerini Allah'ın-Rabb'in Evi'ne götür ve oğlağı[25] annesinin südüyle pişirme. **20***Yolda seni korumak ve seni hazırladığım yere götürmek için işte[26] ben önünden bir melek gönderiyorum. **21***Ondan sakınıp sözlerimi dinle, ona[27] karşı çıkma; çünkü baş kaldırışını[28] bağışlamaz ve '*Ben*'*im*[29] adım O'ndadır. **22***Ama onun sözlerini dikkatle dinleyip benim söylediğimin tümünü yaparsan; ben düşmanlarına[30] düşman ve dostlarına da dost olurum. **23***Çünkü[31] Meleğim senin önünden gidip seni[32] Amor'î, Hititli, Perizzî, Kenanî, Huvî ve Yebusîlere götürecek ve Ben de onları yok edeceğim. **24***Onların ilâhlarına secde[33] ve ibadet etmeyesin, onların[34] işlerini yapmayasın; ama[35] onları tamamen yok edip putlarını parçalayasın. **25***Allahınız[36] Rabbe ibadet edesiniz. O da[37] ekmeğinizi ve suyunuzu bereketleyecek ve aranızdan hastalık[38] ile sorunları uzaklaştıracağım. **26***Ülkenizde[39] ne çocuk düşüren ve ne de bir kısır olacak. Senin günlerinin tümünü[40] tamamlayacağım. **27***Görkemimi[41] senin önünden gönderip, üzerlerine gideceğin milletlerin[42] tümünü kıracak ve tüm düşmanlarının arkasını[43] sana çevireceğim. **28***Senin[44] önünden eşek arısını göndereceğim. O da Hevî, Kenanî ve Hittîleri önünden kovacaktır. **29***Onları[45] önünden bir yılda kovmayacağım; Böylece ülke yıkılmayacak ve sana karşı kırın yabanılları çoğalmayacaktır. **30***Sen üreyip ülkeyi alıncaya kadar onları önünden baskıyla kovacağım. **31***Sınırlarını Kızıldeniz'den[46] Filistinliler denizine ve çölden nehire kadar yapacağım. Çünkü; o ülkenin[47] halklarını ellerinize teslim edeceğim; sen de onları önünden kovacaksın. **32***Onlarla[48] ve ilâhlarıyla bir antlaşma yapmayacaksın. **33***Ve senin ülkende yaşamasınlar; sakın senin bana karşı günah yapmana neden olmasınlar. Çünkü; eğer ilâhlarına ibadet edersen o kesinlikle[49] sana tuzak olur.

(1) Ayet7,Lev.19/16,Mez.15/3,101/5, Sül.Mes.10/18, Bak II.Sam. 19/27,16/3, **(2)**B.20/16,Tes.19/16-18, Mez.35/11, Sül.Mes. 19/5, 9ve28,Bak I.Krl.21/10ve13, Mat.26/59-61, Res.İşl.6/11ve13, **(3)**Tek.7/1,19/4ve7,B.32/1ve2,Yeş.24/15,I.Sam.15/9, I.Krl.19/10, Eyp.31/34,Sül.Mes.1/10ve11,15,4/14,Mat.27/24ve26,Mark. 15/15, Luk.23/23,24,Res.İşl.24/27,25/9, **(4)**Ayet 6ve7, Lev.19/15, Tes.1/17, Mez.72/2, **(5)**Tes.22/1, Eyp.31/29, Sül. Mes.24/17,

25/21, Mat.5/44, Rom.12/20, I.Sel.5/15, (6)Tes.22/4, **(7)**Ayet 2, Tes.27/19, Eyp.31/13ve21, Vaiz 5/8, İş.10/1ve2, Yerm.5/28, 7/6, Amos 5/12, Malk.3/5, **(8)**Ayet 1, Lev.19/11, Luk.3/14, Efs.4/25, **(9)**Tes.27/25,Mez.94/21,Sül.Mes.17/15ve26,Yerm.7/6, Mat.27/4, **(10)**B. 34/7,Rom.1/18, **(11)**Tes.16/19,I.Sam.8/3,12/3, II.Trh.19/7, Mez.26/10, Sül.Mes. 15/27, 17/8ve23, 29/4, İş.1/23, 5/23, 33/15, Hez.22/12, Amos 5/12, Res.İşl.24/26, **(12)**B.22/21, Tes.10/19, 24/14ve17,27/19,Mez.94,96, Hez.22/7, Malk.3/5, **(13)**Lev.25/3 ve4, **(14)**B.20/8,9, Tes.5/13, Luk.13/14, **(15)**Tes.4/9, Yeş.22/5, Mez.39/1, Efs.5/15, I.Tim.4/16,**(16)**Say.32/38,Tes.12/3, Yeş.23/7, Mez.16/4, Hoş.2/17, Zek.13/2, **(17)**B.34/23, Lev.23/4, Tes.16/16, **(18)**B.12/15, 13/6, 34/18, Lev.23/6, Tes.16/8, **(19)**B.34/20, Tes. 16/16,**(20)**B.34/22,Lev.23/10, **(+)**İbranice: *Emeğinin*, **(21)**Tes. 16/13, **(22)**B.34/23, Tes.16/16, **(23)**B.12/8, 34/25, Lev.2/11, Tes.16/4, **(24)**B.22/29, 34/26, Lev.23/10ve17, Say.18/12ve13, Tes.26/10, Nahm.10/35, **(25)**B.34/26,Tes.14/21, **(26)**B.14/19, 32/34, 33/2 ve14, Say.20/16, Yeş.5/13, 6/2, Mez.91/11, İş.63/9, **(27)**Say.14/11,Mez.78/40ve56,Efs.4/30,İbr.3/10ve16,**(28)**B. 32/34,Say.14/35,Tes.18/19,Yeş.24/19,Yer.5/7,İbr.3/11,I.Yuh. 5/16,**(29)**İş.9/6,Yer.23/6,Yuh.10/30ve38,**(30)**Tek.12/3, Tes. 30/7, Amos30/20,**(31)**Ayet20,B.33/2,**(32)**Yeş.24/8ve11,**(33)**B. 20/5, **(34)**Lev.18/3,Tes.12/30ve31,**(35)**B.34/13,Say.33/52,Tes.7/5 ve25, 12/3, **(36)**Tes.6/13, 10/12ve20, 11/13ve14, 13/4, Yeş.22/5, 24/15,21ve24, I.Sam.7/3, 12/20ve24, Mat.4/10, **(37)**Tes.7/13, 28/5ve8, **(38)**B.15/26, Tes.7/15, **(39)**Tes.7/14, 28/4, Eyüp 21/10, Malak.3/10ve11, **(40)**Tek.25/8, 35/29, I.Trh.23/1, Eyp.5/26, 42/17,Mez.55/23,90/10,**(41)**Tek.35/5,B.15/14ve16,Tes.2/25, 11/25,Yeş.2/9ve11,I.Sam.14/15,II.Trh.14/14,**(42)**Tes.7/23, **(43)**Mez.18/40,**(44)**Tes.7/20,Yeş.24/12,**(45)**Tes.7/22,**(46)** Tek. 15/18,Say.34/3,Tes.11/24,Yeş.1/4,I.Krl.4/21ve24,Mez.72/8, **(47)** Yeş.21/44,Hak.1/4,11/21,**(48)**B.34/12ve15, Tes.7/2, **(49)**B.34/12, Tes.7/16, 12/30, Yeş.23/13, Hak.2/3, I.Sam.18/21, Mez.106/36.

24. Bölüm: 1)Musa'nın dağa çağırılması, 3)Kavmin ona uymak için sözü, 4)Musa'nın bir sunak(*Mezbah*) inşaası ve oniki direk dikmesi, 6)Antlaşma kanını serpmesi, 9)Allah'ın celâlinin (Görkeminin) belirmesi, 14)Halkın yönetiminin Harun ile Hur'a bırakılması, 15)Musa'nın kırk gün, kırk gece dağda kalması.

1*Ve Musa'ya doğru şöyle dedi: -Sen Harun, Nadab[1] ve Abihu ile İsrail'in[2] yaşlılarından yetmiş kişiyle birlikte Rabb'in önüne çıkarak uzaktan secde ediniz. **2***Ama yalnız[3] Musa Rabb'e yaklaşsın; onlar yaklaşmasınlar ve kavim de onunla beraber çıkmasın, dedi. **3***Böylece Musa gelip Rabb'in tüm sözlerini ve tüm isteğini kavme anlattığında; tüm kavim bir ağızdan şöyle yanıtladı: 'Rabb'in[4] söylediği tüm sözlerine göre yaparız' Dediler. **4***Musa, Rabb'in[5] sözlerinin tümünü yazdı ve sabahleyin erken kalkıp dağın eteğinde bir sunak inşa etti. Sonra İsrail'in oniki bölüğü için oniki direk[6] dikti. **5***Ve İsrailoğullarından gençler gönderdi; bunlar da sunular sunarak, Rabb'e selamet kurbanları olmak üzere tekeler saç[*] ettiler. **6***Ve Musa kanın[7] yarısını alıp leğenlere koydu ve yarısını da sunağa(*Mezbaha*) serpti. **7***Antlaşma(*Ahit*) kitabını[8] alıp kavmin işiteceği şekilde okudu. Onlar da: 'Rabb'in[9] söylediğinin tümünü yapacağız ve O'na itaat edeceğiz' dediler. **8***Ve Musa kanı alıp kavmin üzerine serperek: -İşte bu sözlerin tümüne göre sizinle[10] Rabb'in antlaştığı And'ın(Ahdin) kanıdır, dedi. **9***Sonra Musa[11] ile Harun ve Nadap, Abihu ve İsrail'in yaşlılarından yetmiş kişi yukarıya çıktı. **10***Ve İsrail'in[12] Allah'ını gördüler. O'nun ayakları altında gök[13] yakut tuğla döşemesi gibi ve berraklığı asıl[14] göğe benzeyen birşey vardı. **11***"*O*" da İsrailoğullarının sözü geçen kişilerine elini[15] uzatmadı. Onlar Allah'ı[16] gördüler ve yiyip[17] içtiler. **12***Rabb, Musa'ya doğru: -Dağa yanıma[18] çıkıp orada dur ve sana(19) taş levhaları; onlar için yazdığım şeriat(*Yasalar*) ile buyrukları vereceğim, dediğinde; **13***Musa hizmetçisi[20] Yeşu ile kalktı ve Musa "*Allah'ın Dağı*"na çıktı[21]. **14***Ve yaşlılara: -Biz size geri dönünceye dek burada bizi bekleyiniz. Harun ile Hur sizinle beraber olacak; eğer bir kimsenin bir sorunu olursa onlara bildirsinler, dedi. **15***Musa dağa çıkınca bulut dağı kapladı[22]. **16***Rabb'in[23] yüzü(*celâli*) Sina dağı(*Tur-u Sina*) üzerinde oturdu ve altı gün bulut onu kapladı; yedinci günde Rabb bulut içinde Musa'yı çağırdı. **17***Ve Rabb'in celalinin görünüşü; dağın tepesinde İsrailoğulları'nın gözünde yanan[24] ateş gibiydi. **18***Musa bulut içine girip dağa çıktı ve Musa[25] kırk gün kırk gece dağda kaldı.

(1)B.28/1, Lev.10/1ve2, **(2)**B.1/5, Say.11/16, **(3)**Ayet 13,15ve18, **(4)**Ayet7,B.19/8, Tes.5/27, Galt.3/19ve20, **(5)**Tes.31/9, **(6)**Tek. 28/18, 31/45, **(*)**Saç: Üstünde hayvan yakmak veya pişirmek için olan metal eşya, **(7)**İbr.9/18, **(8)**İbr.9/19, **(9)**Ayet 3, **(10)**İbr.9/20, 13/20, I.Pet.1/1, **(11)**Ayet 1, **(12)**Bak Tek.37/30, B.3/6, Hak.13/22, İş.6/1ve5, B.33/20ve23, Yuh.1/18, I.Tim.6/16, I.Yuh.4/12,**(13)**Hez.1/26,10/1,Vah.4/3,**(14)**Mat.17/2, **(15)**B.19/21, **(16)**Ayet 10, B.33/20, Tek.16/13, 32/30, Tes.4/33, Hak.13/22, **(17)**Tek.31/54, B.18/12, I.Kor.10/18, **(18)**Ayet 2,15ve18, **(19)**B.31/18, 32/15ve16, Tes.5/22, **(20)**B.32/17, 33/11, **(21)**Ayet 2, **(22)**B.19/9ve16, Mat.17/5, **(23)**B.16/10, Say.14/10, **(24)**B.3/2, 19/18, Tes.4/36, İbr.12/18ve29, **(25)**B.34/28, Tes.9/9.

25. Bölüm: 1)Ev'in yapılması için İsrailoğulları'nın vereceği hediyeler, 10)Ahit Tabutu'nun (Antlaşma Sandığı) şekli ve yapılması, 17)Keferetgâh(Sunak) ile Kerubîler, 23)Sofra ile takımı, 31)Şamdan ile parçaları.

1*Rabb, Musa'ya şöyle söyledi: **2***-İsrailoğullarına söyle bana sunu götürsünler. Gönülden[1] veren her adamdan sunumu alasınız. **3***Onlardan alacağınız sunular bunlardır: Yani altın, gümüş, bakır; **4***Lacivert renkli, erguvan renkli, mor renkli ve kırmızı renkli en iyi[2] keten ile keçi kılı. **5***Kırmızı boyalı koç derileri, yunusbalığı derileri ve senet ağacı. **6***Kandil[3] için yağ! Mesh yağı ve hoş[4] kokulu nefis buhur için[5] baharat; **7***Akik taşları ve Efod[6] ile göğüslüğü[7] donatacak taşlardır. **8***Ve Bana bir Tapınak[8] yapsınlar ki, aralarında[9] olayım. **9***Binanın örneğine ve tüm araç-gereçlerinin örneğine göre sana[10] gösterdi-

ğim şekilde yapasın. **10***Uzunluğu ikibuçuk eni birbuçuk ve yüksekliği de birbuçuk arşın olarak akasya[11] ağacından bir tabut(*Sandık*) yapsınlar; **11***Ve onu saf altınla kaplayasın. Onun içini ve dışını kaplayasın ve üst kısmına altın bir pervaz yapasın. **12***Onun için altından dört halka döküp dört köşesine olmak üzere; bir tarafına iki ve ve diğer yan tarafına da iki halka koyasın. **13***Akasya ağacından kollar yaparak onları altınla kaplayasın. **14***Bu kolları tabutun iki yanında olan halkalara geçir ki sandık onlar ile taşınsın. **15***Kollar[12] sandığın halkalarında kalsın ve ondan çıkarılmasın. **16***Ve sonra sandık için sana vereceğim '*Tanıklığı*'[13] onun içine koyasın. **17***Uzunluğu iki buçuk arşın ve eni bir buçuk arşın olarak saf altından bir[14] adaklık(*Kefaretgâh*) yapasın. **18***Altından iki adet Kerubî[§] yapıp onları tek parça(+) olarak adaklığın iki ucunda yapasın. **19***Yani; bir Kerubiyi bir uçta ve diğer Kerubî'yi diğer uçta yapıp Kerubîleri iki ucunda adaklık(*Kefaretgâh*) ile tek parça olarak yapasın. **20***Kerubîler[15] kanatlarını onun üzerine germiş ve kanatlarıyla adaklığı örtsünler; yüzleri birbirlerine karşı dönük olsun ve Kerubîlerin bakışı adaklığa doğru olsun. **21***Adaklığı[16] sandık üzerine koyup sana[17] vereceğim tanıklıkları da sandık içine koyasın. **22***Ben de seninle[18] orada konuşacağım; ve İsrailoğulları hakkında sana buyuracaklarımın tümü için '*Adaklık*' üstünden, tanıklık sandığı üstünde olan iki[19] Kerubî arasından seninle konuşacağım. **23***Uzunluğu[20] iki, eni bir ve yüksekliği birbuçuk arşın olarak Akasya ağacından bir sofra yapasın. **24***Ve onu saf altınla kaplayıp çevresine de altın bir pervaz yapasın. **25***Onun çevresine dört parmak eninde olan bir kenar yapasın; ve kenarın çevresine de altın bir pervaz yapasın. **26***Ona dört adet altın halka yaparak, halkaları dört ayağında bulunan dört köşeye koyasın. **27***Halkalar kenarın yanında olup sofrayı taşımak için kollara yakın olacaklar. **28***Kolları akasya ağacından yapıp onları altınla kaplayasın ve sofra onlar ile götürülsün. **29***Onun[21] tepsilerini, buhur kaplarını, sıvı sunular için olan bardaklarını ve çanaklarını yapasın; onları saf altından yap. **30***Huzur ekmeğini[22] her zaman önümdeki sofranın üzerine koyasın. **31***Ve saf[23] altından bir şamdan yapasın. Onun sapı ve dalları; kadehleri, yumruları ve çiçekleri kendinden olarak şamdanı tek parçadan yapasın. **32***Onu yanlarından altı tane dal çıkacak; yani bir yanından şamdanın üç dalı ve diğer yanından da üç dalı olmuş olacak. **33***Bir dalda badem şeklinde üç adet kadeh ile bir yumru, bir çiçek ve diğer dalda da badem şeklinde üç adet kadeh ile bir yumru ve bir çiçek olsun. Şamdandan çıkan altı dal bu şekilde olsun. **34***Şamdanda da badem şeklinde dört adet kadeh ile yumruları ve çiçekleri olsun. **35***Ve şamdandan çıkan altı adet dalın ikisinin altında kendisinden bir yumru ve ikisinin altında da kendisinden bir yumru olsun. **36***Bu yumruları ve dalları kendisinden olup tümü tek parçadan, saf altından olsun. **37***Ve ona yedi tane kandil yapasın. Kandiller[24] yakıldığında karşısına[25] ışık verecektir. **38***Mum makasları ve tepsileri saf altından olsun. **39***Bunu ve tüm bu takımları bir talant saf altından yapasın. **40***Ve sana[26] dağda gösterilen örneğe göre yapmaya özen göster.

(1)B.35/5ve21, I.Trhl.29/3,5,9ve14, Ezra 2/68, 3/5, 7/16, Nahm.-11/2, II.Kor.8/12,9/7,**(2)**Tek.41/42,**(3)**B.27/20, **(4)**B.30/34, **(5)**B.-30/23, **(6)**B.28/4ve6, **(7)**B.28/15, **(8)**B.36/1,3ve4, Lev.4/6, 10/4, 21/12, İbr.9/1ve2, **(9)**B.29/45, I.Krl.6/13, II.Kor.6/16, İbr.3/6, Vah.21/3, **(10)**Ayet 40, **(11)**B.37/1, Tes.10/3, İbr.9/4, **(12)**I.Krl.-8/8, **(13)**B.16/34, 31/18, Tes.10/2ve5, 31/26, I.Krl.8/9, II.Krl.-11/12,İbr.9/4,**(14)**B.37/6, Rom.3/26, İbr.9/5, **(+)**Veya: ***Çekiç işi***, **(§)Kerubî:** ***Melek tasviri veya Heykeli***, **(15)**I.Krl. 8/7, I.Trh.28/18, İbr.9/5, **(16)**B.26/34, **(17)**Ayet 16, **(18)**B.29/42ve43, 30/6ve36, Lev.16/2, Say.17/4, **(19)**Say.7/89, I.Sam.4/4, II.-Sam.6/2, II.Krl.19/15, Mez.80/1, 99/1, İş.37/16, **(20)**B.37/10, I.Krl.7/48,II.Trh.4/8,İbr.9/2,**(21)**B.37/16,Say.4/7, **(22)**Lev.24/5ve6,**(23)**B.37/17,I.Krl.7/49,Zek.4/2,İbr.9/2,Vah.1/12,4/5,**(24)**B.27/21,30/8,Lev.24/3ve4,II.Trhl.13/11, **(25)**Say.8/2, **(26)**B.26/30, Say.8/4, I.Trh.28/11ve19, Res.İşl.7/44, İbr.8/5.

26. Bölüm: 1)Çölde çadır şeklinde olacak olan Meskenin(Tapınağın) on adet perdesi, 7)Keçi kılından yapılan onbir perde, 14)Çadırın örtüleri, 15)Meskenin tahtaları, kaideleri ve sürgüleri, 31)Ayrılma perdesi, 36)Kapı perdesi.

1*Meskeni[1] çok iyi dokunmuş ince ketenden lacivert, erguvanî ve kırmızı kumaştan on adet perde olarak yapıp onları usta işi olarak Kerubî nakışlı yapasın. **2***Bir perdenin uzunluğu yirmi sekiz ve eni dört arşın olsun. Perdelerin tümü bir örneğe göre olsun. **3***Perdelerden beş adedi birbirine tutturulsun ve diğer beş perde de birbirlerine tutturulsun. **4***Ve birinci perdenin kenarında birleştirilen tarafta laciverdî ilikler yapasın. İkinci takımın birinci perdesinin kenarında öbürüne tutturulan tarafta da böyle yapasın. **5***Bir perdede elli adet ilik yapasın. Ve ikinci takımın birinci perdesinin kenarında elli ilik yapasın. İlikler birdiğerine karşı olsunlar. **6***Ve elli tane altın kopça yapıp perdeleri kopçalar ile birdiğerine tutturasın ve '*Mesken*' aynı olsun. **7***Mesken üzerine çadır için keçi[2] kılından perdeler yapıp onbir tane perde yapasın. **8***Herbir perdenin uzunluğu otuz arşın ve eni de dört arşın olarak, onbir tane perde aynı

şekilde olsun. **9***Beş perdeyi ayrıca ve altı perdeyi de ayrıca birbirlerine bağlayıp altıncı perdeyi çadırın ön tarafında katlayasın. **10***Bir perdenin kenarında tutturulan tarafta elli tane ilik yapasın. **11***Bunlara bakırdan elli tane kopça yaparak kopçaları iliklere geçir ve tüm çadırda aynı şekilde birleştir. **12***Çadırın perdelerinden arda kalan; yani perdenin geri kalanı Mesken'in arkasından sarksın. **13***Ve çadırın perdelerinin uzunluğundan arda kalan; bir tarafta bir arşın ve diğer tarafta bir arşın olarak Meskeni örtmek üzere yanlarına bir yandan ve diğer yandan sarksın. **14***Çadıra(3) kırmızı boyalı koç derilerinden bir örtü ve üstünden yunusbalığı derilerinden de bir örtü yapasın. **15***Ve Mesken için akasya ağacından dik duracak çerçeveler yapacaksın. **16***Herbir çerçevenin uzunluğu on ve eni birbuçuk arşın olsun. **17***Ve tüm çerçevelerin birbirlerine uygun iki geçmesi olacak ve Mesken'in çerçevelerinin tümünü böyle yapacaksın. **18***Mesken için çerçeveler yapacak ve güney yönü için yirmi adet çerçeve olacaktır. **19***Yirmi adet çerçevenin altında gümüşten kırk tane taban yapacaksın. Bir çerçevenin altındaki iki geçmesi için iki tane taban ve diğer çerçevenin altındaki da iki geçmesi için de iki taban olsun. **20***Ve Mesken'in diğer tarafında kuzey yönü için yirmi tane çerçeve; **21***Ve gümüşten kırk tane tabanı bir çerçevenin altında iki tane taban ve diğer çerçevenin altında da iki tane taban olsun. **22***Mesken'in arkası için batı yönüne altı adet çerçeve yapasın. **23***Ve Mesken'in arkasında olan köşeleri için iki çerçeve yapasın. **24***Bunlar aşağıdan birleşip, yukarıdan bir halka ile bitişerek bir olsunlar. İkisi de bu şekilde yapılarak iki köşe için olsunlar. **25***Sekiz tane çerçeve ve gümüş tabanları bir çerçevenin altında ikişer çerçeve ve diğer çerçevenin altında da ikişer taban olarak onaltı taban olsun. **26***Ve akasya ağacından sürgüler yapasın. Mesken'in bir yanının çerçeveleri için beş adet; **27***Mesken'in diğer yanının çerçeveleri için beş adet ve Mesken'in batıda olan arka tarafının çerçeveleri için de beş adet sürgü olsun. **28***Çerçevelerin ortasında olan orta sürgü baştan başa geçsin. **29***Çerçeveleri altınla kaplayacaksın ve halkaları sürgülere geçirmek üzere altından yapasın ve kirişleri altınla kaplayasın. **30***Meskeni sana dağda gösterilen resmine(4) göre kurasın. **31***Lacivert(5) mor ve kırmızı kumaştan bükülmüş ince ketenden bir ayırma perdesi yapıp; üstüne de usta işçiliğinde *Kerubî* nakışlı işlensin. **32***Onu akasya ağacından altınla kaplı olan dört tane direk üzerine koyasın. Çengelleri de altından olup tane gümüş taban üzerinde olsunlar. **33***Ve ayırma perdesini kopçalarından asıp oraya; yani perdenin içerisine '*Tanıklık Sandığı'nı*(6) götüresin ve o perde size '*Kutsal-Yer*'(7) ile '*En Kutsal-Yer*'(§) arasını birbirlerinden ayıracak. **34***Ve(8) Kefaretgâh'ı(*) En Kutsal Yer'de *'Tanıklık Sandığı'* üzerine koyasın. **35***Perdenin(9) dışına sofrayı ve sofranın(10) karşısında Mesken'in güney yönüne şamdanları koyarak sofrayı kuzey yönüne koyasın. **36***Çadırın(+) kapısına lacivert, mor ve kırmızı kumaştan; bükülmüş en iyi ince ketenden iğne işi olarak bir(11) kapı perdesi yapasın. **37***Ve kapı perdesi için akasya ağacından beş(12) tane direk yaparak onları altınla kaplayasın. Çengelleri altından olsun ve onlar için beş tane bakır taban dökesin.

(1)B.36/8,**(2)**B.36/14,**(3)**B.36/19,**(4)**B.25/9ve40,27/8, Res.İşl. 7/44, İbr.8/5, **(5)**B.36/35, Lev.16/2, II.Trh.3/14, Mat.27/51, İbr.9/3, **(6)**B.25/16, 40/21, **(7)**Lev.16/2, İbr.9/2ve3; **(§):*Kuddüsel Akdas*,(8)**B.25/21,40/20, İbr.9/5, **(*)Kefaretgâh:** ***Adaklık, Bağışlanma yeri***, **(9)**B.40/22, İbr.9/2, **(+): *Toplanma Konutu, meskeni***, **(10)**B.40/24, **(11)**B.36/37, **(12)**B.36/38.

27. Bölüm: 1)Kurban-Sunağı ile araç ve gereçleri (Takımları), 9)Mesken'in(Çadır'ın) avlusu perdeleri ve direkleri, 18)Avlunun uzunluğu ve eni, 20)Işık için yağ.

1*Uzunluğu beş ve eni beş arşın olarak Sunağı(1) akasya ağacından yap. Sunak dört köşeli ve yüksekliği de üç arşın olsun. **2***Boynuzlarını dört köşesinde yapasın ve boynuzları kendisinden olup onu(2) bakırla kaplayasın. **3***Külü kaldıracak kaplarını, küreklerini, leğenlerini, çatallarını ve ateş kaplarını yapasın. Araçlarının tümünü bakırdan yapasın. **4***Ona bakırdan şapkalı bir ızgara yapasın ve şapkanın dört köşesinde bakırdan dört tane halka yapasın. **5***Ve onu Sunağın pervazı altına aşağıya koy. Şapka Sunağın ortasına kadar olsun. **6***Sunak için kollar yapasın ve kollar akasya ağacından olacak ve onları bakırla kapla. **7***Kollar halkalara geçirilsin ve onu taşımak için kollar Sunak'ın iki yanında olsun. **8***Mezbahı tahtalardan içi boş olarak yap; ve aynen dağda(3) sana gösterildiği gibi yapsınlar. **9***Sunağın(4) avlusunu yapasın. Ve sağ yanı güney yönü için avlusunun perdeleri bükülmüş en iyi ince ketenden olarak, bir yanının uzunluğu yüz arşın olsun. **10***Yirmi tane direği ve onların yirmi tane tabanı bakırdan olup direklerin çengelleri ve onların kuşakları gümüşten olsun. **11***Bu şekil üzere kuzey yönü için boyuna perdelerin uzunluğu yüz arşın olup, yirmi adet direği ve onların yirmi tabanı bakırdan; direklerin çengelleri, kuşakları da gümüşten olsun. **12***Avlunun batı yönünde olan eni için perdeler elli arşın olup, direkleri on ve tabanları da on tane olsun. **13***Avlunun kuzey yönünde olan eni elli arşın olsun. **14***Kapının bir yanında perdeleri onbeş arşın olup, üç direği ve tabanları da üç tane olsun. **15***Ve diğer yanının perdeleri onbeş arşın olup di-

rekleri üç tane ve tabanları da üç tane olsun. **16*** Avlunun kapısına lacivert, mor ve kırmızı kumaştan ve bükülmüş en iyi ince ketenden işleme olarak yirmi arşın bir perde olup, dört direği ile dört tabanı olsun. **17*** Avlunun çevresinde olan direklerin tümünün kuşakları kumaştan olup çengelleri gümüşten ve tabanları bakırdan olsun. **18*** Avlunun uzunluğu yüz arşın, eni her yerde elli ve yüksekliği beş arşın olarak bükülmüş en iyi ince ketenden olup tabanları bakırdan olsun. **19*** Meskenin her çeşit işinde kullanılan eşyaların tümü ile bütün kazıkları ve avlunun kazıkları bakırdan olsun. **20*** Ve sen[5] İsrailoğulları'na emret. Kandillerin daima yanıp ışık vermeleri için sana döğülmüş zeytinden akan saf yağ getirsinler. **21*** Cemaat Çadırın'da Tanıklığın[6] önündeki perdenin dışında Harun[7] ve onun oğulları akşamdan sabaha dek Rabb'in önünde onu düzenlesinler. Bu İsrailoğullarınca asırlarca sonsuz farz olsun[8].

(1)B.38/1, Hez.43/13, **(2)**Bak Say.16/38, **(3)**B.25/40, 26/30, **(4)**B.38/9, **(5)**24/2, **(6)**B.26/31ve33, **(7)**B.30/8, I.Sam.3/3, II.Trh.13/11, **(8)**B.28/43, 29/9ve28, Lev.3/17, 16/34, 24/9, Say.18/23, 19/21, I.Sam.30/25.

28. Bölüm: 1)Harun ile oğullarının Kahinlik (İmamlık) için ayrılmaları ve kutsal elbise, 6)Efod'un, 15)Ve Yargı-Göğüslüğünün şekli ile yapılışı, 30)*'Urim* ve *Tummim'*, 31*Efod'un önlüğü ve narlar ile çıngırakları, 36)Altın Levha, 39)Nakışlı gömlek, 40)Harun Oğulları'nın giysileri.
1* Sen İsrailoğulları arasından bana kâhinlik etmeleri için kardeşin[1] Harun'u ve onun ile beraber oğullarını; yani Harun ve Harun'un oğulları Nadap, Abihu, Eleazar ve İtamar'ı yanına çağır. **2*** Kardeşin[2] Harun'a görkemli bir şekilde çok kıymetli taşlarla kutsal bir giysi yapasın. **3*** Şimdi sen bilgelik[3] ruhuyla doldurduğum becerikli[4] kişilerin tümüne söyle ki Harun'un Bana kâhinlik etmesi için onu temizce kutsamak üzere olacak olan giysiyi yapsınlar. **4*** Onların yapacağı giysiler bunlardır: [§]Göğüslük[5], Efod[6], uzun mintan[7], nakışlı gömlek[8], sarık ve kuşaktır. Bana kâhinlik etmek için kardeşin Harun'a ve oğullarına kutsal elbise yapsınlar. **5*** Altını, laciverd, mor, ve kırmızı kumaş ile bükülmüş en iyi ince keteni alıp; **6*** Altından[9] laciverd, mor ve kırmızı kumaştan olan bükülmüş en iyi ince ketenden Efod'u üstad işi olarak yapsınlar. **7*** Ve onu bağlamak için iki ucunda bağlanacak iki omuzluğu olsun. **8*** Efod'un üzerinde olan şerit onun işi gibi ondan olarak altın, lacivert, mor ve kırmızı kumaştan ve bükülmüş en iyi ince ketenden olsun. **9*** İki tane akik taşı alıp üzerlerine İsrailoğulları'nın adlarını kazıyasın. **10*** Onların adları; doğuşlarına göre altı adı bir taşta ve diğer altı adı da diğer taşta olsun. **11*** O iki taşın üzerine İsrailoğulları'nın adlarını mühür nakışı gibi hakik ustalığıyla kazdırıp, onları altın yuvalar içine koyasın. **12*** O iki taşı İsrailoğulları'na anılma taşları olmak üzere Efod'un omuzlukları üzerine koyasın. Ve Harun[10] Rabb'in önünde anıltı[11] için iki omuzu üzerindeki adları taşısın. **13*** Oyukları altından yap. **14*** Saf altından bükülmüş iki burma zincir yapıp örme zincirleri yuvalara geçireceksin. **15*** Ve bir Yargı-Güğüslüğü'nü[12] üstad işi yapıp; aynı Efod'un işi gibi yapasın. Onu Altın, lacivert, mor ve kırmızı kumaştan; bükülmüş en iyi ince ketenden yap. **16*** Dört köşeli ve iki katlı olarak uzunluğu bir karış ve eni de bir karış olsun. **17*** Onu(13) taşlar ile donatarak dört sıralı taşla işleyesin. Bir sırası kırmızı akik, sarı yakut ve zümrüt olsun; bu birinci sıradır. **18*** Ve ikinci sıra kızıl yakut, gök yakut ve elmas olsun. **19*** Ve üçüncü sıra mor yakut, gök yakut ve Süleymanî taşı olsun. **20*** Ve dördüncü sıra gök zümrüt, akik ve yeşim olsun; onları donatmak için altın yuvalar olsun. **21*** Bu taşlar İsrailoğulları'nın adlarına göre adlandırılsın ve on iki tane olsun. Her birinin adı mühür nakışıyla on iki bölük için bulunsun. **22*** Göğüslük üzerine saf altından örme ve bükülmüş zincirler yapasın. **23*** Göğüslük üzerinde iki tane altın halka yapasın ve iki halkayı da göğüslüğün iki ucuna koy. **24*** Ve o iki altın örme zincirleri göğüslüğün yanlarında olan iki halkaya tak. **25*** İki örme zincirin diğer uçlarını o iki yuvaya takıp ön tarafından Efod'un omuzlukları üzerine koy. **26*** Sonra iki altın halka yapıp onları göğüslüğün iki yanlarına içeriden Efod tarafında olan kenarına koy. **27*** Ve iki altın halka daha yapıp onları aşağıdan Efod'un iki omuzluğuna; ön tarafından Efod'un şeridi üzerinden onun bağlandığı yere takasın. **28*** Göğüslüğü halkalarıyla Efod'un halkalarına lacivert renkli kaytanla bağlasınlar ki, Efod'un şeridi üzerinde olup göğüslük Efod'tan ayrılmasın. **29*** Harun kutsal yere girdiğinde sürekli Rabb'in önünde anılma için[14] '*Yargı Göğüslüğü*'nde, kalbi üzerinde İsrailoğulları'nın adlarını taşıdığını bilsin. **30*** '*Yargı Göğüslüğü*'ne *Urim*[15] ve *Tummim*'i[(+)] koyasın[(*)]. Ve Harun, Rabb'in önüne girdiğinde bunlar yüreği üzerinde olsun. Harun sürekli Rabb'in önünde yüreği üzerinde İsrailoğulları'nın yargısını üstlensin. **31*** Ve Efod'un[16] kaftanını tümüyle lacivert kumaştan yapasın. **32*** Ortasında başın girmesi için bir ağız olup bu ağızın çevresinde yırtılmaması için zırh ağzı gibi dokuma işi kenarı olsun. **33*** Eteklerinde lacivert, mor ve

kırmızı kumaştan eteklerin çevresinde narlar ve onların arasında eteğin çevresinde altın çıngıraklar yapasın. **34***Giysinin etekleri çevresinde bir altın çıngırak ve bir nar ile; bir altın çıngırak ve bir nar olsun. **35***Bu ibadet zamanı Harun'un üzerinde olup, Rabb'in önüne kutsal yere girdiğinde ve çıktığında ölmemesi için onun sesi işitilsin. **36***Saf[17] altından bir levha yapıp üzerine mühür nakışıyla ***Yehovah'***ın *Kutsalı*[‡] kazıtasın. **37***Ve ona lacivert bir şerit takasın. Sarık üzerine konulup sarığın ön tarafında olsun. **38***Ve Harun'un alnı üzerinde olsun. Harun, İsrailoğulları'nın kutsadıkları[18] kutsal yer armağanlarının tümü, günahının gözcüsü olsun ve Rabb'in önünde kabul[19] edilmeleri için sürekli alnı üzerinde olsun. **39***Gömleği en iyi ince işlenmiş ketenden nakışlı dokutasın ve sarığı da en iyi ketenden yapıp, kuşağı iğne işi yapasın. **40***Harun'un[20] oğulları için gömlekler ve kuşaklar yapıp görkem ve değerlilik için onlara başlıklar yapasın. **41***Onları kardeşin Harun'a ve onun ile beraber oğullarına giydirip onları[21] mesh ederek görevlendir[22] ve bana kâhinlik etmeleri için onları kutsa. **42***Bedenlerinin çıplaklığını örtmek için onlara keten[23] bezinden belden dize kadar olan donlar yapasın. **43***Ve cemaat, toplanma çadırına girdiğinde veya kutsal yerde hizmet için sunağa[24] yaklaştıklarında Harun ve oğulları üstünde bulunsun; sakın günaha[25] girerek ölmesinler. Bu kendisine[26] ve kendisinden sonra soyuna sonsuz, kesin bir farz olsun.

(1) Say.18/7, İbr.5/1ve4, **(2)**B.29/5ve29, 31/10, 39/1ve2, Lev.8/7 ve 30,Say.20/26 ve28, **(3)**B.31/3, 35/30,31, **(4)**B.31/6, 36/1, **(5)**Ayet 15,**(6)**Ayet6,**(§)**BakEkl.45/12-24,**(7)**Ayet31,**(8)**Ayet39, **(9)**B.39/2, **(10)**Ayet29,B.39/7,**(11)**BakYeş.4/7,Zek.6/14, **(12)**B. 39/8, **(13)**B. 39/10vediğ.,**(14)**Ayet12,**(15)**Lev. 8/8,Say. 27/21, Tes.33/8, I.Sam.28/6, Ezr.2/63, Nahm.7/65, **(+):** Yani: ***Nur ve bütünlük***, **(*)*Urimle Tummim***: Bak I.Ezra5/38,**(16)**B.39/22, **(17)**B.39/30, Zek.14/20, **(‡)**Veya: ***Rabbe takdis olunmuş***, bkz. Ekl.45/22, **(18)**Ayet43,Lev. 10/17,22/9,Say.18/1,İş.53/11,-Hez.4/4-6,Yuh. 1/29, İbr.9/28,I.Petr. 2/24, **(19)**Lev.1/4, 22/27, 23/11, İş.56/7, **(20)**Ayet 4, B.39/27-29 ve41, Hez.44/17ve18, **(21)**B.29/7, 30/30, 40/15, Lev.10/7, **(22)**B.29/9ve diğ., Lev.8, İbr.7/28, **(23)**B.39/28, Lev.6/10, 16/4, Hez.44/18, **(24)**B.20/26, **(25)**Lev.5/1ve17, 20/19ve20, 22/9, Say.9/13, 18/22, **(26)**B.27/21, Lev.17/7.

29. Bölüm: 1)Kâhin taktisi için kurbanlar ve onların farzları, 38)Sürekli kurbanlar, 45)Allah'ın İsrailoğulları arasında bulunması için olan sözü.

1*Bana kahinlik işlerini yürütmek ve onların kutsanması için; onların yapacağı şey budur: Sığırlardan genç[1] bir boğa[(*)] ve iki kusursuz koç. **2***Mayasız[2] ekmek ve yağ ile yoğrulmuş mayasız pideler ile yağ sürülmüş mayasız yufkalar al. Ve bunları saf buğday unundan yap. **3***Onları bir sepete koyarak sepet içindekileri, genç boğayı ve iki koçu da götüresin. **4***Harun ile oğullarını *Toplanma çadırının* kapısına yaklaştırıp onları[3] suyla yıkayasın. **5***Sonra[4] giysiyi alıp Harun'a gömleği, Efod'un giysisini, Efod'u ve göğüslüğü giydirerek ona Efod'un[5] şeridini bağla. **6***Ve sarığı onun başına[6] koyup kutsal tacı sarık üzerine koy. **7***Mesh[7] yağını alıp başı üzerine dök ve onu mesh et. **8***Oğullarını[8] yaklaştır ve onlara gömlekler giydir. **9***Onlara; yani Harun ile oğullarına kuşaklar kuşatıp onlara başlıklar sarasın. Ve kahinlik[9] onlara sonsuz farz olmak üzere Harun[10] ile oğullarının olacak. **10***Sonra genç boğayı *Toplantı Çadırı*'nın önüne yaklaştırıp Harun[11] ve oğulları ellerini boğanın başına koyduktan sonra; **11***Boğayı '*Toplantı Çadırı*'nın kapısında Rabbin önünde saç üzerinde yak. **12***Ve boğanın[12] kanından alıp parmağınla Sunağın*(mezbahın)* boynuzları[13] üzerine sür. Geri kalan kanın tümünü Sunağın aşağısına dök. **13***İçleri[14] kaplayan yağın tümünü, karaciğeri, üst tarafında olan zarı, ve iki böbrekle üzerlerinde olan yağı alıp Sunak üzerinde yakasın. **14***Ama boğanın[15] eti, derisi ve tezeğini ordu dışındaki ateşte yak. Bu günah kurbanıdır. **15***Sonra koçun[16] birini al ve Harun ile oğulları ellerini[17] koçun başı üzerine koyduğunda; **16***Koçu saçta yakıp, kanını alarak Sunağın her tarafına serp. **17***Koçu parçalayıp içini ve paçalarını yıkayarak bunları parçaların ve başın üzerine koy. **18***Sonra tüm koçu Sunak üzerinde yak. Bu Rabb'e yakılan kurban olup hoş koku[18] olmak üzere Rabb'e kurbandır. **19***Diğer[19] koçu da al ve Harun ile oğulları ellerini koçun başı üzerine koyduktan sonra; **20***O koçu da saçta yakıp kanından alarak Harun'un sağ kulağının yumuşak yerine ve oğullarının sağ kulaklarının yumuşağı üzerine; ve sağ ellerinin, sağ ayaklarının baş parmakları üzerine koyduktan sonra kanı Sunağın har tarafına serpesin. **21***Sunak üzerinde olan kandan ve mesh[20] yağından alıp Harun'un giysisi üzerine, onunla beraber olan oğulları ve oğullarının giysileri üzerine serpesin ki, kendisiyle[21] giysisi ve oğulları ile oğullarının giysileri onun ile beraber taktis olunsun. **22***Sonra koçun iç yağını, kuyruğu, içleri kaplayan yağı, karaciğerin üst kısmında olan zarı, iki böbrek ile üzerlerinde olan yağı ve sağ budu alasın; çünkü bu koç kâhine ayrılmıştır. **23***Ve Rabb'in[22] önünde olan mayasız ekmek sepetinden bir samun ekmekle, bir yağlı ekmek pidesi ve bir yufka alasın. **24***Bunun tümünü Harun'un eline ve oğullarının eline koyup onları

Rabb'in[23] önünde sallama kurbanı olarak sun. **25*** Sonra[24] onları ellerinden alıp Rabb'in önünde hoş koku olmak üzere Sunak üzerinde olan sunu üzerinde yakasın. Bu Rabb'e kurbandır. **26*** Harun'un ayırdığı küçük döşünü[25] alıp onu Rabb'in önünde sallama kurbanı olarak sunasın ve o senin[26] payın olsun. **27*** Harun'un ve oğullarının ayırdığı koçtan bu sallama[27] döşünü ve kaldırma budunu taktis edesin. **28*** Bu İsrailoğulları tarafından Harun'a ve oğullarına sonsuz[28] farz olsun. Çünkü; bu kaldırma sunusudur ve İsrailoğullarınca selamet kurbanlarından, kaldırma[29] sunusu olarak Rabb için kaldırma sunusu olacaktır. **29*** Ve Harun'un kutsal giysisi kendisinden sonra onlar[30] ile mesh ve ona ait olmaları için oğullarının[31] olsun. **30*** Oğullarından[32] onun yerine kutsal yerde hizmet etmek için toplanma çadırına girecek olan kahin *(Rahip, imam)* de onları yedi[33] gün giysin. **31*** Ve kâhine ayrılan koçu alıp etini[34] kutsal yerde haşlayasın. **32*** Harun ile oğulları koçun etini ve sepette[35] olan ekmeği toplanma çadırının kapısı yanında[36] yesinler. **33*** Onların ayırdığı ve temizlik için kefaret aracı olan şeyleri yesinler ve başka[37] bir kimse yemesin. Çünkü onlar kutsaldır. **34*** Eğer ayrılan kurbanın etinden ve ekmeğinden sabaha dek kalırsa; arda kalanı[38] ateşte yakacaksın. Kutsal olduğundan yenilmesin. **35*** Böylece Harun'a ve oğullarına tam bu şekilde, sana buyurduğumun[39] tümüne göre yapıp; onlar için olan buyruk gereğince yedi gün boyunca yapasın. **36*** Ve kefaret için her gün günah[40] kurbanı diye bir dana sunasın ve Sunak için yaptığın kefaret ile onu temizle ve onun takdisi için mesh[41] et. **37*** Sunak için yedi gün bağışlama yap ve onu temiz kıl; Sunak[42] temiz olsun ve Sunağa[43] dokunan her şey kutsal olsun. **38*** Sunak üzerinde sunacakların budur: Her gün[44] devamlı şekilde birer[45] yaşında iki kuzu; **39*** Bir kuzuyu sabahleyin[46] ve diğer kuzuyu da akşam üstü sunacaksın. **40*** Ve kuzunun biri ile dörtte bir hin döğülmüş zeytinden akan yağ, yoğurulmuş bir efa ince un ve sıvı sunusu olarak da dörtte bir hin şarap sunasın. **41*** Diğer kuzuyu akşam[47] üstü sunup ona aynı sabah sunusu gibi ve onun sıvı sunusu gibi olanları yapasın. Bu hoş koku olmak üzere Rabb'e kurbandır. **42*** Bu seninle konuşmak için sizinle[48] konuşacağım Toplanma Çadırının kapısında, Rabb'in önünde asırlarınızca sonsuzluk[49] kurbanı olacaktır. **43*** İsrailoğullarıyla orada konuşacağım ve o yer yüzümle[50] kutsal olacaktır. **44*** Toplanma Çadırı ile Sunağı temiz kılıp, Harun oğullarını bana kahinlik etmeleri için temiz[51] kılacağım. **45*** Ve İsrailoğulları[52] arasında oturup onlara Allah olacağım. **46*** Aralarında durmak için onları Mısır ülkesinden çıkaran kendilerinin[53] Allah'ı Rabb olduğumu bileceklerdir ve onların Allah'ı Rabb, '*Ben'im.*

(1) Lev.8/2, **(2)**Lev.2/4, 6/20-22, **(*)**Osm.Dana, **(3)**B.40/12, Lev.8/6, İbr.10/21, **(4)**B.28/2, Lev.8/7, **(5)**B.28/8, **(6)**Lev.8/9, **(7)**B.28/41, 30/25, Lev.8/12, 10/7, 21/10, Say.35/25, **(8)**Lev.7/13, **(9)**Say.18/7, **(10)**B.28/41, 30/25, Lev.8/12, 10/7, 21/10, **(11)**Lev.1/4, 8/14, **(12)**Lev.8/15, **(13)**B.27/2, 30/2, **(14)**Lev.3/3, **(15)**Lev.4/11,12ve21, İbr.13/11, **(16)**Lev.8/18, **(17)**Lev.1/4-9, **(18)**Tek.8/21, **(19)**Ayet 3, Lev.8/22, **(20)**B.30/25ve31, Lev.8/30, **(21)**Ayet 1, İbr.9/22, **(22)**Lev.8/26, **(23)**Lev.7/30, **(24)**Lev.8/28, **(25)**Lev.8/29, **(26)**Bak.Mez.99/6, **(27)**Lev.7/31ve34,Say. 18/11 ve18, Tes.18/3, **(28)**Lev.10/15, **(29)**Lev.7/34, **(30)**Say.18/8, 35/25, **(31)**Say.20/26ve28,**(32)**Say.20/28,**(33)**Lev.8/35,9/1ve8, **(34)**Lev. 8/31,**(35)**Mat.12/4,**(36)**Lev.10/14,15ve17, **(37)**Lev. 22/10, **(38)**Lev .8/32,**(39)**B.40/12,Lev.8/33-35,**(40)**İbr.10/11, **(41)**B.30/26, 28ve 29,40/10,**(42)**B.40/10, **(43)**B.30/29, Mat. 23/19, **(44)**Dan.9/27, 12/11, **(45)**Say.28/3,I.Trh.16/40, II.Trh. 2/4,13/11, 31/3,Ezr.3/3, **(46)**II.Krl.16/15,Hez.46/13-15, **(47)**I.Krl. 18/29ve36, II.Krl.16/15, Ezr.9/4ve5, Mez.141/2, Dan.9/21, **(48)**B.25/22,30/6 ve 36, Say. 17/4, **(49)**Ayet 38,B.30/8, Say.28/6, Dan.8/11-13, **(50)**B.40/34, I.Krl.8/11,II.Trhl.5/14, 7/1-3, Hez.43/5, Hag.2/7ve9, Malk.3/1, **(51)**Lev.21/15, 22/9ve12, **(52)**B.25/8, Lev.26/12, Zek.2/10, Yuh.14/17ve23, II.Kor.6/16, Vah.21/3, **(53)**B.20/12.

30. Bölüm: 1)Buhur Sunağı, 11)Verilecek fidye, 17)Bakırdan musluk, 22)Kutsal mesh yağı, 34)Kutsal buhurun yapılışı.

1* Buhur[1] yakmak için bir Sunak[2] yap. Onu akasya ağacından yapacaksın. **2*** Eşit olarak uzunluğu bir, eni bir ve yüksekliği iki arşın olsun; boynuzları da kendisinden olsun. **3*** Onu; yani üstünü, yanlarını ve boynuzlarını saf altınla kaplayıp çevresine de bir altın taç yapasın. **4*** Ve onun iki yanında; tacın altında iki tane altın halka yap. Onları iki yanından yapacak ve onu taşımak için onlar kolların geçeceği yuvaları olacaktır. **5*** Kolları akasya ağacından yapıp onları altınla kapla. **6*** Onu seninle konuşacağım "*Tanıklık*" üzerinde bulunan bağışlama yeri[3] önünde; yani 'Tanıklık sandığı' önünde olan perdenin dışına koyacaksın. **7*** Harun onun üstünde hoş kokulu[4] buhur yaksın; ve her sabah kandilleri[5] düzeltirken onu yaksın. **8*** Akşam[6] üstü Harun kandilleri yaktığı zaman onu yaksın. Asırlarınızca Rabb'in önünde sonsuzluk buhuru olacaktır. **9*** Bir yabancı onun üzerinde; buhur[7], yakılacak sunu, ekmek sunusu sunmayacak ve onun üzerinde meşrubat sunusu dökmeyeceksin. **10*** Harun[8] yılda bir kez onun boynuzları üzerinde bağışlanma sunusu sunacak ve yılda bir kez de bağışlanma için olan günah kurbanının kanıyla, asırlarınızca onun üstünde kefaret edecektir. Bu Rabb'e kutsaldır. **11*** Ve Rabb,

Musa'ya doğru dedi ki: **12***-Sayılarına[9] göre İsrailoğullarının kimliklerini yazdığın zaman onları saydığında, her biri Rabb'e kimliğinin[10] kurtuluş parasını versin ki, onlara bir kötülük[11] gelmesin. **13***Sayıdan[12] geçenlerin her birinin vereceği budur: Yani kutsal yerin Şekel'ine göre yarım[13] Şekel(Bir Şekel yirmi Gera'dır.). Rabb için sunu yarım[14] Şekel olacaktır. **14***Yirmi yaşını aşmış olup sayılan her adam Rabb'e Sunu versin. **15***Canlarınızın[15] bağışı için Rabb'in Sunusunu verdiğinizde zengin[16] yarım Şekel'den daha çok ve yoksul da yarım Şekel'den daha az vermesin. **16***İsrailoğulları'nın bağışlanma parasını alıp onu Toplantı(Cemaat) Çadırı'nın[17] hizmetine ver. Ve bu işlem canlarınızın bağışı için Rabb'in önünde İsrailoğulları'nın[18] anısı olsun. **17***Ve Rabb, Musa'ya doğru dedi ki: **18***-Yıkanmak[§] (Temizlenmek) için[19] de bakırdan ve tabanı bakırdan olan bir musluk yap ve onu Cemaat[20] Çadırıyla Mezbah*(sunak)* arasına koyup içine su koyasın. **19***Ve Harun ile oğulları ondan[21] ellerini ve ayaklarını yıkasınlar. **20***Onlar Cemaat çadırına girdiklerinde veya hizmet etmek ve Rabb'e kurban yakmak üzere Sunağa*(mezbaha)* yaklaştıklarında ölmemeleri için suyla yıkansınlar. **21***Böylece ölmemeleri için ellerini ve ayaklarını yıkasınlar. Bu onlara[22] yani ona ve onun soyuna asırlarca sonsuza dek kesin buyruk olsun. **22***Ve Rabb, Musa'ya dedi ki: **23***-Sen kendine en iyi[23] buhurlardan; kutsal yerin Şekel'ine göre beşyüz şekel saf[24] mûr ve onun yarısı olarak da ikiyüzelli Şekel hoş kokulu[25] kamış; **24***Ve beşyüz Şekel hıyarşenber[26] ve bir[27] hin zeytin yağı alıp, **25***Onu kutsal[28] mesh yağı ve attarcı sanatı ile yoğurulmuş olarak yap ve bu karışım kutsal mesh yağı olacaktır. **26***Onunla[29] Cemaat(*Toplanma*) çadırını ve '*Tanıklık Sandığı*'nı; **27***Sofra ile takımlarının tümünü, şamdan ile takımlarını ve buhur Sunağını, **28***Yakmalık Sunağını(*mezbahını*) eşyaları ile; tümüyle ve muslukla tabanını da mesh edesin. **29***Onları kutsal kıl ki, temizlensinler. Onlara[30] temas eden her şey kutsal olacaktır. **30***Harun[31] ile oğullarını da mesh edip bana kâhinlik etmeleri için onları kutsayasın. **31***İsrailoğulları'na diyesin ki, 'Bu bana asırlarınızca kutsal mesh yağı olacaktır'. **32***İnsan cesedi üzerine dökülmesin ve onun yapılışına göre onun bir benzerini yapmayasın. Bu kutsaldır[32] ve sizin için kutsal olsun. **33***Onun[33] bir benzerini yapan veya onu bir yabancı üzerine koyan her kimse toplumdan[34] dışlanacaktır. **34***Ve Rabb, Musa'ya dedi ki: -Kendine[35] attarlardan; kara günlük[*] güzel kokulu baharatlar ve Onika[+] al ve bu ıtriyat maddeleri aynı miktarda saf günnük olsun. **35***Onu[36] ıtriyatçı sanatıyla düzenle; terbiye olunmuş temiz ve kutsal buhur yap. **36***Bir kısmını incecik döveceksin ve seninle[37] konuşacağım Cemaat Çadırında olan "Tanıklık" önüne koy. Sizin[38] Andınızda kutsal olacaktır. **37***Bu yapacağın buhurun düzenlenişine göre kendiniz[39] için özel yapmayacaksınız. Çünkü bu Rabb için kutsal olacaktır. **38***Koklamak[40] için onun benzerini yapan kimse kendi toplumundan dışlanacaktır.

(1) Bak Ayet 7, 8 ve 10, Lev.4/7ve18, Vah.8/3, **(2)**B.37/25, 40/5, **(3)**B.25/21ve22, **(4)**Ayet.34, I.Sam.2/28, I.Trh.23/13, Luk.1/9, **(5)**B.27/21,**(6)**B.12/6,**(7)**Lev.10/1,**(8)**Lev.16/18,23/27, **(9)**B.38/25, Say.1/2ve5, 26/2, II.Sam.245/2, **(10)**Eyp.33/24, 36/18,Mez.49/7,Mat.20/28,Mark.10/45, I.Tim.2/5, I.Petr.1/18,19, **(11)**II.Sam.24/15, **(12)**Mat.17/24, **(13)**Lev.27/25, Say.3/27, Hez.45/12,**(14)**B.38/26,**(15)**Ayet.12,**(16)**Eyp.34/19, Sül.Mes.22/2, Efs.6/9, Kol.3/25, **(17)**B.38/25, **(18)**Say.16/40, **(§)**Yıkanmak: Bir çeşit Abdest; Bak Ayet 19.,**(19)**B.38/8, I.Krl.7/38,**(20)**B.40/7ve30, **(21)**B.40/31ve32, Mez.26/6, İş.52/11, Yuh.13/10,İbr.10/21, **(22)**B.28/43, **(23)**Neş.Neşi.4/14, Hez.27/22, **(24)**Mez.45/8, Sül.Mes.7/17, **(25)**Neş.Neşi.4/14, Yerm.6/20, **(26)**Mez.45/8, **(27)**B.29/40, **(28)**B.37/29, Say.35/25, Mez.89/29, Say.35/25, Mez.89/20, 133/2, **(29)**B.40/9, Lev.8/10, Say.7/1, **(30)**B.29/37, **(31)**B.29/7ve diğ., Lev.8/12ve30, **(32)**Ayet 25ve37, **(33)**Ayet 38, **(34)**Tek.17/14, B.12/15, Lev.7/20ve21, **(*)**: Bak Ekl.24/17, 50/9, **(+)Onika:** Kızıldenizdeki bir midyeden elde edilen güzel kokulu bir baharat çeşidi,**(35)**B.25/6, 37/29, **(36)**Ayet 25, **(37)**B.29/42, Lev.16/2, **(38)**Ayet 32, B.29/37, Lev. 2/3, **(39)**Ayet 32, **(40)**Ayet 33.

31. Bölüm: 1)Kutsal yerin inşası için Betsalel ile Oholiab'ın seçilmesi, 12)Rahat gününe ait olan emrin uyarısı, 18)Musa'ya iki levhanın verilmesi.

1*Rabb, Musa'ya doğru dedi ki: **2***-İşte[1] Yahuda bölüğünden Hur oğlu, Uri oğlu Betsalel'i[2] çağırıyor; **3***Ve onu bilgelik, akıl ve anlayış ile her gün sanat için Allah'ın Ruhu[3] ile dolduruyorum. **4***O ustalık işleri yapacak; altın, gümüş ve bakır işi işleyecektir. **5***Donatım için taş nakışıyla ve ağaç oymasıyla her gün iş işleyecek. **6***Evet ben Dan bölüğünden Ahisamak oğlu Oholiab'ı[4] onunla birlikte gönderdim ve becerili[5] olanların herbirinin yüreğine bilgelik koydum ki, sana buyurduğumun tümünü yapsınlar. **7***Cemaat[6] Çadırını, *'Tanıklık*[7] *Sandığını'* üzerinde olan[8] Kefaretgâh'ı ve çadırın eşyalarının tümünü. **8***Sofra[9] ile eşyalarını, saf[10] altın şamdan ile tüm gereçlerini ve buhur sunağını. **9***Yakmalık[11] olmak için yapılan kurbanlık sunağını, tüm araç gereçlerini ve musluk ile tabanını[12]; **10***Hizmet[13] giysisini ve kâhinlik etmeleri için kâhin Harun'un kutsal giysisini ve oğullarının giysilerini; **11***Mesh yağın[14] ve kutsal yer için hoş kokulu[15] buhuru, sana nasıl buyurduysam öyle yapasın. **12***Ve Rabb, Musa'ya

doğru dedi ki: **13***-İsrailoğullarına şöyle söyle; dinlenme[16] günlerime kesinlikle uyacaksınız. Çünkü bu benimle sizin aranızda; ben sizi kutsayan Rabb olduğumu bilmeniz için asırlarınızca olacak olan bir işarettir. **14***Böylece[17] dinlenme gününü uygulayasınız; çünkü sizin için kutsaldır. Onu değiştiren kimse kesinlikle öldürülecektir. Çünkü her[18] kim o günde bir iş yaparsa o kimse toplumu arasından dışlanacaktır. **15***Altı[19] gün iş işlensin; ama yedinci[20] günde Rabb'e kutsal olan dinlenme günü olsun. Dinlenme gününde her kim iş işlerse kesinlikle öldürülecektir. **16***Bundan böyle İsrailoğulları dinlenme gününü -asırlarınca sonsuzluk andı olarak tutmak için- huzur günü olarak kabul etsinler. **17***Benim ile İsrailoğulları arasında o, sonsuzlar[21] boyunca duracak olan bir işarettir. Çünkü Rabb gökler ile yeri altı[22] günde yapıp yedinci günde dinlendi ve bir soluk aldı. **18***Böylece Musa Sina dağında konuşmasını tamamladığında Allah'ın parmağıyla yazılmış taş levhaları olan, iki[23] tane tanıklık levhalarını ona verdi.

(1)B.35/30,36/1,**(2)**I.Trh.2/20,**(3)**B.35/31, I.Krl.7/14, **(4)**B.35/34, **(5)**B.28/3, 35/10ve35,36/1, **(6)**B.36/8, **(7)**B.37/1, **(8)**B.37/6, **(9)**B.37/10,**(10)**B.37/17,**(11)**B.38/1, **(12)**B.38/8, **(13)**B.39/1ve41, Say.4/5,6ve diğ., **(14)**B.30/25ve31, 37/29, **(15)**B.30/34, 37/29, **(16)**Lev. 19/3 ve 30, 26/2, Hez.20/12ve20, 44/24, **(17)**B.20/8, Tes.5/12,Hez.20/12, **(18)**B.35/2,Say.15/35, **(19)**B.20/9, **(20)**Tek. 2/2, B.16/23, 20/10, **(21)**Ayet 13, Hez.20/12, Hez.20/12ve20, **(22)**Tek.1/31, 2/2, **(23)**B.24/12, 32/15,16, 34/28, 29, Tes.4/13, 5/22, 9/10ve11, II.Kor.3/3.

32. Bölüm: 1)Harun'un bir buzağı yapması, 7)Bu nedenle Allah'ın öfkesi, 11)Musa'nın bu iş için olan yalvarışı, 15)İki levha elinde olarak dağdan inmesi ve onları parçalaması, 20)Buzağıyı tuz-buz etmesi. Harun'un pişman olması, 25)Putperestlerin öldürülmeleri için Musa'nın emir vermesi, 31)Kavim için olan yalvarışı.

1*Kavim Musa'nın dağdan inmekte geciktiğini[1] gördüğünde kavim Harun'un yanına gidip ona: Kalk[2] bize önümüzde[3] gidecek ilâhlar yap. Çünkü şu bizi Mısır'dan çıkaran Musa'ya ne olduğunu bilmiyoruz, dediler. **2***Harun da onlara: -Kadınlarınızın, oğullarınızın ve kızlarınızın kulaklarında olan altın[4] küpeleri çıkarıp bana getiriniz, dediğinde; **3***Tüm kavim kulaklarında olan altın küpeleri çıkarıp Harun'a getirdiler. **4***O da[5] ellerinden alıp bir kalıp yaparak onlardan dökme bir buzağı yaptı ve onlar: -Ey İsrail! Seni Mısır diyarından çıkaran ilâhların bunlardır, dediler. **5***Harun bunları gördüğünde onun önüne bir sunak '*Mezbah*' yaptı ve Harun: -Yarın Rabb için bayramdır, diye ilân[6] etti. **6***Ertesi gün de erken kalkıp yakmalık kurbanlar sundular, esenlik kurbanları getirdiler ve halk da yemeğe[7] içmeğe başlayıp eğlendi. **7***Ve Rabb, Musa'ya dedi ki: -Git aşağıya in[8]. Çünkü Mısır'dan çıkardığın halk kötülük ediyor[9]. **8***Onlara[10] buyurduğum yoldan çabuk sapıp kendilerine dökme bir buzağı yaptılar ve ona secde edip kurbanlar sundular ve onlar: -Ey İsrail! Seni[11] Mısır diyarından çıkaran ilâhların bunlardır, dediler. **9***Sonra Rabb, Musa'ya şöyle ekledi: -Ben[12] bu kavmi gördüm; işte inatçı bir kavimdir. **10***Şimdi sen beni[13] bırak ve onlara[14] karşı öfkem kabarıp onları yok edeyim ve seni[15] büyük bir millet yapayım. **11***Musa[16] da Allah'ı Rabb'in önünde yalvarıp dedi ki: -Ya Rabb! Büyük güçle ve güçlü el ile Mısır diyarından çıkardığın kavmine karşı niçin öfken alevleniyor? **12***Niçin[17] Mısırlılar 'Onları dağlarda öldürmek ve onları yeryüzünden yok etmek üzere çıkardı' desinler. Öfkenin sınırından dön ve kavmine olacak yıkımdan ötürü[18] lütfet! **13***Kulların İbrahim'i, İshak'ı ve İsrail'i (Hz.Yakup) an ki kişiliğinin[19] hakkı için onlara yemin edip "Soyunuzu[20] göğün yıldızları kadar çoğaltacağım" ve söylediğim bu tüm diyarı soyunuza vereceğim, onu sonsuzlar boyunca mülk edinecekler." dedin. **14***Böylece Rabb da kendi kavmine '*yapacağım*' dediği beladan ötürü onlara[21] acıdı. **15***Sonra[22] Musa dönüp dağdan indi ve iki tane "Tanıklık-Levhası" da elindeydi. Levhaların iki yüzü yazılı olarak; yani bir yüzü ve diğer yüzü de yazılıydı. **16***Levhalar Allah'ın işiydi[23] ve levhalar üzerine kazılmış yazı Allah'ın yazısıydı. **17***Kavim çağrıştıklarında Yeşu seslerini işitince Musa'ya: 'Orduda savaş sesi var' dedi. **18***O da: -Bunlar, yenenlerin**(*)** ve yenilenlerin sesleri değildir; ama ben şarkı sesleri işitiyorum, dedi. **19***Ve kalabalığa yaklaştığında buzağıyı[24] ve dans ettiklerini görünce Musa'nın öfkesi kabardı; levhaları elinden atarak onları dağın aşağısında parçaladı. **20***Yaptıkları[25] buzağıyı alıp onu ateşte yaktı ve tuzbuz oluncaya kadar ezdi. Sonra onu su üzerine saçarak İsrailoğulları'na içirdi. **21***Ve Musa, Harun'a[26]: -Bu kavim sana ne yaptı ki, onun üzerine büyük bir günah getirdin? Dedi. **22***Harun da: -Efendimin öfkesi kabarmasın. Sen[27] bu kavmin ne denli kötülüğe yatkın olduğunu biliyorsun. **23***'Bize[28] önümüzce gidecek ilâhlar yap; çünkü şu bizi Mısır ülkesinden çıkaran Musa'ya ne olduğunu bilmiyoruz' diyerek bana söylediler. **24***Ben de onlara kimin altını varsa çıkarsınlar, dedim ve bana

verdiler; ben de ateşe attım ve bu buzağı[29] çıktı. **25*** Musa kavmin serbest olduğunu gördüğünde (Çünkü Harun, düşmanları ortasında alaya alınsınlar diye onları[30] tutmamıştı). **26*** O zaman Musa ordugâhın kapısında durup: -Rabb'ten yana olanlar yanıma gelsin, dedi ve Levi Oğulları'nın tümü onun yanına toplandılar. **27*** O da onlara şöyle söyledi: -İsrail'in Allah'ı Rabb şöyle söylüyor; herkes kılıcını beline kuşanıp orduda kapıdan kapıya geçip dolaşsın. Her biri[31] kendi kardeşini, her biri kendi komşusunu ve her biri de kendi akrabasını öldürsün. **28*** Levi Oğulları, Musa'nın sözüne göre yaptı ve o gün kavimden üç bin kadar adam öldürüldü. **29*** Çünkü[32] Musa: -Bugün herbiriniz kendi oğluna karşı ve kendi kardeşine karşı kendisini Rabb'te temizlesin ki, bugün size bereket lütfedilsin, demişti. **30*** Ertesi gün Musa topluluğa: -Siz[33] büyük bir günah işlediniz ve şimdi Rabb'in önüne çıkayım; belki[34] günahınız için bağışlanma[35] dilerim, dedi. **31*** Ve Musa Rabb'in[36] önüne geri dönerek: Ah! Bu kavim büyük bir günah işledi ve kendilerine[37] altından ilâhlar yaptılar. **32*** Ama; eğer şimdi günahlarını bağışlarsan bağışla. Yoksa yalvarırım yazdığın[38] kitabından beni[39] yok et, dedi. **33*** Rabb da Musa'ya doğru: -Bana kim(40) günah etmişse; onu kitabımdan yok edeceğim. **34*** Şimdi git ve kavmi söylediğim yere götür. İşte[41] Meleğim senin önünden gidecektir; ama yoklayacağım günde[42] onların günahının cezasını üzerlerine getireceğim, dedi. **35*** Ve Rabb, Harun'un[43] yaptığı buzağıyı yaptıkları için kavmi vurdu.

(1)B.24/18, Tes.9/9, **(2)**Res.İşl.7/40, **(3)**B.13/21, **(4)**Hak.8/24-27, **(5)**B.20/23, Tes.9/16, Hak.17/3,4, I.Krl.12/28, Nah.9/18, Mez. 106/19, İş.46/6,Res.İşl.7/41,Rom.1/23,**(6)**Lev.23/2, 4,21ve 37, II.Krl.10/20, II.Trh.30/5, **(7)**I.Kor.10/7, **(8)**Tes.9/12, 1.Ayet, B.33/1, Dan.9/24, **(9)**Tek.6/11ve12, Tes.4/16,32/5, Hak.2/19, Çık. 9/9,**(10)**B.20/3,4ve23,Tes.9/16,**(11)**I.Krl.12/28,**(12)**B.33/3, 5,34/9,Tes.9/6ve13,31/27,II.Trh.30/8,İş.48/4,Res.İşl.7/51, **(13)**Tes.9/14ve19,**(14)**B.22/24, **(15)**Say.14/12,**(16)**Tes.9/18,26-29,Mez.74/1,2,106/23,**(17)**Say.14/13,Tes.9/28,32/27, **(18)**14.Ayet,**(19)**Tek.22/16,İbr.6/13,**(20)**Tek.12/7,13/15,15/7 ve18,26/4,28/13,35/11ve12,**(21)**Tes.32/26,II.Sam.24/16, I.Trh. 21/15, Mez.106/45, Yerm.18/8, 26/13ve19, Yoel 2/13, Yuh.3/10, 4/2, **(22)**Tes.9/15, **(23)**B.31/18, **(*):** İbranice: ***Çağırış sesi***, **(24)**Tes.9/16ve17,**(25)**Tes.9/21,**(26)**Tek.20/9,26/10, **(27)**B. 14/11, 15/24,16/2,20ve28,17/2ve4, **(28)**1.Ayet, **(29)**4.Ayet, **(30)**II. Trh. 28/19, **(31)**Say.25/5, Tes.33/9, **(32)**Say.25/11,12 ve 13, Tes.13/6-11,33/9,10,I.Sam.15/18ve22, Sül.Mes.21/3, Zek.13/3,Mat.10/37, **(33)**I.Sam.12/20,23,Luk.15/18,**(34)**I.Krl.16/12,Amos5/15, **(35)**Say. 25/13,**(36)**Tes.9/18,**(37)**B.20/23, **(38)**Mez. 56/8,139/16, Dan.12/1,Filp.4/3,Vah.3/5,13/8, 17/8, 20/12ve 15,21/27,22/19, **(39)**Mez.69/28,Rom.9/3,**(40)**Lev.23/30,Hez.18/4, **(41)**B.33/2ve 14,Say.20/16,**(42)**Tes.32/35,Ams.3/14,Rom.2/5ve6, **(43)**II.Sam.12/9, Res.İşl.7/41.

33. Bölüm: 1)Rabb'in İsrailoğulları ile yürümekten çekinmesi, 4)Kavmin üzüntüsü, 7)Çadırın ordu dışında kurulması, 9)Rabb'in Musa ile yüzyüze konuşması, 12)Allah'ın yollarını bilmek ve celâlini (yüzünü) görmek için Musa'nın yalvarışı.

1* Rabb Musa'ya dedi ki: -Sen ve Mısır[1] ülkesinden çıkardığım kavim buradan ayrılıp İbrahim'e, İshak'a ve Yakup'a ve soyuna[2] onu vereceğim diye yemin ettiğim diyara gitsin. **2*** Senin[3] önünden bir melek gönderip Kenenlılar'ı[4] Amoriler'i, Hittîler'i, Perizzîler'i, Hivîler'i ve Yebusîleri atacağım. **3*** Süt[5] ve bal akan diyara çıkasın; çünkü siz aksi[6] bir kavim olduğunuzdan aranızdan[7] çıkmayacağı; ve sakın sizi[8] yolda yok etmiş olmayayım. **4*** Bu acı sözleri kavim işittiğinde herkes yas[9] çekti ve hiçkimse[10] üzerine değerli bir takı takmadı. **5*** Çünkü Rabb, Musa'ya: -İsrailoğulları'na söyle ki, siz aksi[11] bir kavimsiniz. Bir an[12] sizin aranızdan çıkacak olursam sizi yok ederim ve şimdi değerli takılarınızı üstünüzden kaldırınız. Ben de size[13] ne yapacağımı bileyim, demişti. **6*** Ve İsrailoğulları Horeb[§] dağı yanında kıymetli takılarını çıkardı. **7*** Musa çadırı alıp ordunun dışında topluluğa uzak bir yerde kurarak ona '*Toplantı Çadırı*'[14] adını verdi ve Rabb'i[15] arayanların tümü ordu dışında olan Cemaat-Çadırına gidiyordu. **8*** Musa çadıra gittiğinde tüm cemaat kalkıp, herkes kendi[16] kapısında durarak Musa çadıra girinceye dek onun ardınca bakıyordu. **9*** Ve Musa çadıra girdiği gibi bulut direği inip çadırın kapısında duruyordu ve Rabb, Musa[17] ile konuşuyordu. **10*** Tüm kavim bulut direğinin çadır kapısında durduğunu görünce, bütün halk kalktı ve herkes kendi çadırının kapısında secde[18] etti. **11*** Bir adam dostuyla konuşuyormuş gibi Rabb[19] Musa ile yüzyüze konuşuyordu ve sonra Musa orduya geri dönüyordu; ama hizmetçisi[20] Nun oğlu Yeşu adındaki genç çadırın içinden çıkmıyordu. **12*** Ve Musa Rabb'e dedi ki: -Şimdi sen[21] bana bu kavmi çıkar diyorsun ve sen benimle beraber kimi göndereceğini bildirmedin. Sen şunu söyle: "Seni[22] adınla biliyorum ve yanında lütfa eriştim" demiştin. **13*** Şimdi yalvarırım senin[23] yanında lütfa eriştiysem yolu[24] bana bildir ki, seni bileyim ve yanında göze gireyim. Bak bu millet[25] senin kavmindir. **14*** Ve Rabb: -Huzurum[26] beraber gidecek ve ben sana rahat[27] vereceğim, dedi. **15*** O da O'na: -Eğer huzurun[28]

beraber gitmezse bizi buradan çıkarma. **16***Çünkü; benimle kavminin senin yanında lütfa erişmesi nasıl belli olur; bizimle[29] beraber gitmekle değil mi? Bu yüzden ben[30] ve kavmin yeryüzünde bulunan kavimlerin tümünden daha iyi olacağız, dedi. **17***Rabb da Musa'ya: -Bu[31] şeyi de yapıyorum; çünkü sen[32] benim gözümde lütfa eriştin ve seni adınla tanıyorum, dedi. **18***O da:-Yalvarırım celâlini[33] '*Yüzünü*' bana göster, dedi. **19***Ve Rabb: -Ben[34] lütfumun tümünü senin önünden geçirip, önünde ***Yehovah*** adı ile ses vereceğim; acıyacağıma acıyacak[35] ve seveceğimi de seveceğim, dedi. **20***Didarımı(*yüzümü, çehremi*) göremezsin; çünkü insan[36] beni görüp de yaşayamaz, dedi. **21***Ve Rabb: -İşte yanımda bir yer var; sen de kayanın üstünde dur. **22***Ve celâlim (*görkemim*) geçerken seni kayanın[37] kovuğuna koyup ben geçinceye dek seni[38] elimle koruyacağım. **23***Ondan sonra elimi kaldırdığımda arkamdan bakarsın; ama didarım(*yüzüm*) görülmez[39] dedi.

(1)B.32/7, **(2)**Tek.12/7, B.32/13, **(3)**B.32/34, **(4)**B.34/11, Tes. 7/22, Yeş.24/11, **(5)**B.3/8, **(6)**B.32/9, 34/9, Tes.9/6ve13, **(7)**Ayet15ve17,**(8)**B.23/21,32/10,Say.16/21ve45,**(9)**Say. 14/1ve39, **(10)**Lev.10/6, II.Sam.19/24, I.Krl.21/27, II.Krl.19/1, Est.4/1ve4, Ezra 9/3, Eyp.1/20, 2/12, İş.32/11, Hez.24/17ve23, 26/16, **(11)**3.Ayet, **(12)**Say.16/45ve46, **(§)**Horeb: Bak! IV.Ezra 2/33, **(13)**Tes.8/2, Mez.139/23, **(14)**B.29/42ve43, **(15)**Tes.4/29, II.Sam.21/1,**(16)**Say.16/27,**(17)**B.25/22,31/18,Mez.99/7, **(18)**B.4/31, **(19)**Tek.32/30, Say.12/8, Tes.34/12, **(20)**B.24/13, **(21)**B.32/34,**(22)**17.Ayet,Tek.18/19,Mez.1/6, Yerm.1/5, Yuh. 10/14ve15, II.Tim.2/19, **(23)**B.34/9, **(24)**Mez.25/4, 27/11, 86/11, 119/33, **(25)**Tes.9/26ve29, Yoel 2/17, **(26)**B.13/21, 40/34-38, İş.63/9,**(27)**Tes.3/20,Yeş.21/44,22/4,23/1, Mez.95/11, **(28)**3.Ayet, B.34/9, **(29)**Say.14/14, **(30)**B.34/10, Tes.4/7ve34, II.Sam.7/23, I.Krl.8/53, Mez.147/20, **(31)**Tek.19/21, Yakup 5/16, **(32)**12.Ayet, **(33)**20.Ayet,I.Tim.6/16,**(34)**B.34/5-7,Yerm.31/14, **(35)**Rom.9/15, 16 ve18, **(36)**Bak Tek.32/30, Tes.5/24, Hak.6/22, 13/22,İş.6/5, Vah.1/16,17, B.24/10, **(37)**İş.2/21, **(38)**Mez. 91/1ve4, **(39)**20 Ayet, Yuh.1/18.

34. Bölüm: 1)Musa'nın yine iki levha alması, 5)Rabb'in kendi adını sesli olarak söylemesi, 8)Kendileri ile beraber gitmesi için Musa'nın Allah'a yalvarması, 10)Allah'ın bu yakarışı kabul etmesi ve bazı buyruklar vermesi, 28)Musa'nın dağda kırk gün kaldıktan sonra yeni levhaları götürmesi ve **"On emrin"** verilmesi. 29)Ve yüzünü bir perdeyle örtmesi.

1*Rabb, Musa'ya: -Kendin için öncekiler gibi taştan iki[(1)] parça levha yont ve parçaladığın[(2)] önceki levhalar üzerinde olan sözleri o levhalara yazayım. **2***Sabahleyin hazırlan ve Sina dağına çıkıp orada dağın[(3)] başında önümde dur. **3***Ama seninle beraber hiçkimse çıkmasın[(4)] ve tüm dağda hiç kimse görülmesin; hem de bu dağın eteğinde koyun ve sığır otlamasın, dedi. **4***Ve taştan öncekiler gibi iki parça levha yonttu. Sonra Musa sabahleyin erken kalktı ve Rabb'in kendisine emrettiği gibi Sina-Dağı'na çıktı; iki parça taş levhayı da eline aldı. **5***Rabb bulutla göründü ve orada onun yanında durdu; sonra ***Yehovah***[(5)] adıyla ses verdi. **6***Ve Rabb onun önünden geçip: -***Yehovah***, ***Yehovah***- Allah! Acıyan[(6)] bağışlayan ve çok sabreden; lütfuyla[(7)] hakikatı[(8)] çok olan. **7***Binlere[(9)] lütfeder; suçu[(10)] isyan ve günahı bağışlar. Ama günahları asla cezasız bırakmaz[(11)]. Babalar günahlarını oğullarda; oğullarının oğullarında, üçüncü ve dördüncü kuşağa kadar arar, diyerek ses verdi. **8***Musa çabucak yere[(12)] eğilerek secde etti ve: **9***Ya Rabb; eğer gözünde lütuf buldumsa, rica ediyorum Rabb[(13)] bizimle beraber gelsin. Çünkü bu aksi[(14)] bir kavimdir. Suçlarımızı ve günahlarımızı bağışla, bizi miras[(15)] diye kabul et, dedi. **10***O da dedi ki: -İşte Ben[(16)] and ediyorum[(*)] senin kavminin tümü önünde yeryüzünde bütün milletlerde hiç ortaya çıkmamış olağanüstü[(17)] işler göstereceğim ve aralarında bulunduğum kavmin tümü işini görecektir. Çünkü seninle[(18)] göstermekte olduğum şey büyüktür. **11***Bugün[(19)] sana emrettiğimi sen tut! İşte '*Ben*[(20)] Amor'i, Kenanî, Hittitli, Perizzî, Hivî ve Yebusîleri senin önünden atacağım. **12***Gideceğim diyarın halkıyla antlaşmaktan[(21)] sakın; ve dikkkat et ki, bu şey senin aranda tuzak[(22)] olmasın. **13***Ancak onların[(23)] sunaklarını yıkıp putlarını parçala ve Aşera[(+)] Putlarını[(24)] kesin. **14***(Çünkü başka[(25)] bir ilâha secde etmemelisin. Adı[(26)] gayretli olan ***Yehovah***; kıskanç[(27)] bir Allah'tır. **15***Sakın[(28)] o yörelerin halkıyla antlaşmayasın. Onlar ilâhlarına[(29)] bağlı olarak onlara kurbanlar sundular ve böylece zina[(§)] etmiş oldular. Sakın seni[(30)] biri davet edip de sen onun kurbanından yemiyesin[(31)]. **16***Ve kesinlikle onların kızlarından[(32)] senin oğullarına almayasın. Kızları kendi ilâhlarına[(33)] bağlı olduğundan zina etmiş oldular ve oğullarını da saptırarak kendi ilâhlarına bağlarlar ve onlar da zina etmiş olurlar. **17***Kendin[(34)] için dökme ilâhlar yapmayasın. **18***Fıtır[(4)] bayramını[(35)] tutasın. Sana buyurduğum gibi Abib[(36)] ayında belli zamanda yedi gün Fıtır (Mayasız ekmek) yiyesin. Çünkü Abib ayında Mısır'dan çıktın. **19***Her ilk[(37)] doğan benimdir. Sığır ve koyun olarak sürünün ilk doğan erkeklerin tümü benimdir. **20***Ama eşeğin[(38)] ilk yavrusu için fidye olarak bir kuzu veresin ve eğer fidye ver-

mezsen boynunu kırasın. Oğullarının her ilki için fidye veresin ve önümde hiç kimse eli boş[39] görünmesin. **21***Altı[40] gün iş işleyip yedinci günde dinlenesin. Gerek eken, gerek biçen zamanında dinlensin. **22***Kendin[41] için haftalar bayramına; yani buğday biçimi turfandaları bayramını ve yıl sonundaki ürün bayramını tutasın. **23***Yılda[42] üç kez erkeklerin tümü İsrail'in Allah'ı Rabb-***Yehovah***'ın önünde görünsün. **24***Çünkü önümde[43] milletleri uzaklaştırıp sınırlarını[44] genişleteceğim. Ve yılda üç kez Allah'ın Rabb'in önünde görünmek için geldiğinde, senin[45] ülkene hiç kimse göz dikemiyecektir. **25***Kurbanımın[46] kanını maya ile sunma ve Fısıh[47] bayramının kurbanı[48] sabaha dek kalmasın. **26***Toprağın[49] ilk ürününü Allah'ın Rabb'in Evi'ne götüresin ve oğlağı anasının südüyle pişirmeyesin. **27***Rabb, Musa'ya: -Kendin için bu[50] sözleri yaz; çünkü seninle ve İsrail ile söz kestim, dedi. **28***Böylece[51] orada Rabb'in önünde kırk gün, kırk gece durarak ekmek yemedi ve su içmedi. Levhalar[52] üstünde sözleşmenin sözleri olan **"*On Emr'i*"** yazdı. **29***Musa Sina dağından inerken Musa'nın[53] elinde iki tane '*Tanıklık Levhası*' olduğu halde iniyor ve Musa; Rabb'in kendisiyle konuştuğunda yüzünün[54] derisinin parlak olduğunu bilmiyordu. **30***Harun ve İsrailoğulları bu olayı gördüklerinde; işte yüzünün derisi parlak olduğundan ona yaklaşmaya korktular. **31***Musa onları çağırdığında Harun ve tüm oymak başkanları onun yanına geri geldiler; Musa onlarla konuştu. **32***Ve bundan sonra tüm İsrailoğulları yaklaştıklarında Rabb'in Sina[55] dağında kendisine söylediklerinin tümünü onlarla paylaştı. **33***Musa onlarla konuşmayı bitirinceye dek yüzüne[56] peçe taktı. **34***Ama Musa[57] Rabb'in önüne Onunla konuşmak için girdiğinde oradan çıkıncaya kadar peçeyi kaldırıyor ve çıkıp buyrulan şeyleri İsrailoğullarına bildiriyordu. **35***İsrailoğulları, Musa'nın yüzünü gördüklerinde yüzünün derisi parlıyordu ve Musa, Rabb ile konuşmaya gidinceye dek kendi yüzüne peçe takıyordu.

(1)B.32/16ve19, Tes.10/1, **(2)**28.Ayet, Tes.10/2ve4, **(3)**B.19/20, 24/12, **(4)**B.19/12,13ve21, **(5)**B.33/19, Say.14/17, **(6)**Say.14/18, II.Trh.30/9, Nah.9/17, Mez.86/15, 103/8, 111/4, 112/4, 116/5, 145/8, Yoel 2/13, **(7)**Mez.31/19, Rom.2/4, **(8)**Mez.57/10, 108/4, **(9)**B.20/6,Tes.5/10, Mez.86/15, Yerm.32/18,Dan.9/4, **(10)**Mez. 103/3, 130/4, Dan.9/9, Efs.4/32, I.Yuh.1/9, **(11)**B.23/7 ve 21, Yeş. 24/19,Eyp.10/14,Mik.6/11, Nah.1/3, **(12)**B.4/31, **(13)**B.33/15, 16, **(14)**B.33/3, **(15)**Tes.32/9, Mez.28/9, 33/12, 78/62, 94/14, Yer.10/16,Zek.2/12,**(16)**Tes.5/2, 29/12ve14, **(*):*Sözleşiyorum***, **(17)**Tes.4/32, II.Sam.7/23, Mez.77/14, 78/12,147/20, **(18)**Tes. 10/21, Mez.145/6, İş.64/13, **(19)**Tes.5/32, 6/3ve25, 12/28ve32, 28/1, **(20)**B.33/2, **(21)**B.23/32, Tes.7/2, Hak.2/2, **(22)**B.23/33, **(23)**B.23/24, Tes.12/3, Hak.2/2, **(24)**Tes.7/5, 12/2, Hak.6/25, II.Krl.18/4, 23/14, II.Trh.31/1, 34/3ve4, **(+)Aşera:** ***Kenan'ın ana tanrısı; bazen totem gibi ağaç oymalı, figürlü sütunlarla temsil ediliyordu***; bazen de keçi gibi bir hayvan, **(25)**B.20/3ve5, **(26)**İş.9/6, 57/15, **(27)**B.20/5, **(28)**12.Ayet, **(29)**Tes.31/16, Hak.2/17, Yerm.3/9, Hez.6/9, **(§): Buradaki *'Zina' dinsel vefasızlık anlamına geliyor***, **(30)**Say. 25/2,I.Kor. 10/27,**(31)**Mez.106/28, I.Kor.8/4,7 ve10,**(32)**Tes. 7/3,I.Krl.11/2, Ezr.9/2, Nah.13/25, **(33)**Say. 25/1ve2, I.Krl.11/4, **(34)**B.32/8,Lev.19/4, **(‡)Fıtr:** ***Mayasız ekmekbayramı***, **(35)**B. 12/15,23/15,**(36)**B.13/4, **(37)**B.13/2ve 12, 22/29, Hez. 44/30, Luk.2/23, **(38)**B.13/13, Say.18/15, **(39)**B.23/15, Tes. 16/16, I.Sam.9/7ve8, II.Sam.24/24, **(40)**B.20/9, 23/12, 35/2, Tes.5/12ve13,Luk.13/14, **(41)**B.23/16,Tes. 16/10ve 13, **(42)**B. 23/14 ve17,Tes.16/16,**(43)**B.33/2, Lev. 18/24, Tes.7/1, Mez. 78/55, 80/8, **(44)**Tes.12/20, 19/8, **(45)**Tek.35/5, II.Trh.17/10, Sül.Mes.16/7, Res.İşl.18/10, **(46)**B.23/18, **(47)**B.12/10, **(48)**B. 23/19, Tes. 26/2ve10, **(49)**B.23/19, Tes.14/21, **(50)**10.Ayet, Tes.4/13, 31/9, **(51)**B.24/18, Tes.9/9ve18, **(52)**1.Ayet, B.31/18, 32/16, Tes.4/13, 10/2ve4, **(53)**B.32/15, **(54)**Mat.17/2, II.Kor. 3/7ve13, **(55)**B.24/3, **(56)**II.Kor.3/13, **(57)**II.Kor.3/16.

35. Bölüm: 1)Dinlenme gününe ait öğütler, 4)Kutsal -Yer'in yapımı için götürülecek sunular, 20)Bu iş için toplumun gönlünün hazır olması, 30)Kutsal-Yer'in yapımı için Betsaleli ile Oholiab'ın seçilmesi. **1***Musa, İsrailoğulları'nın tüm bölüklerini toplayıp onlara: -Rabb'in[(1)] yapmanızı buyurduğu şeyler bunlardır. **2***Altı[(2)] gün iş işlensin; ama yedinci günde sizin için Rabb'e kutsal olan dinlenme '*Septi*'**(§)** olsun. O günde her kim iş işlerse öldürülecektir. **3***Dinlenme[(3)] gününde evlerinizin hiçbirinde ateş yakmayacaksınız, dedi. **4***Ve Musa, İsrailoğulları'nın tüm bölüklerine dedi ki: -Rabb'in[(4)] buyurduğu şeyler bunlardır. **5***Yani aranızdan Rabb'e sunu olmak üzere hediyeler alasınız. Gönülden[(5)] veren her kişi sunu olarak Rabb'e altın, gümüş ve bakır; **6***Lacivert, mor ve kırmızı kumaş ile en iyi keten ve keçi kılı. **7***Kırmızı boyalı koç derileri, yunus balığı derileri ve akasya ağacı. **8***Kandil için yağ; mesh[(6)] yağı için ve hoş kokulu buhur için baharlar. **9***Akik taşları ve efod ile göğüslük için donatma taşları getirilsin. **10***Arkanızda[(7)] becerili olanların tümü gelsin ve Rabb'in buyurduğu şeylerin tümünü yapsınlar. **11***Meskeni[(8)] ve onun çadırını, örtüsünü, kopçalarını, tahtalarını, sürgülerini, direklerini, tabanlarını; **12***Tabut(Antlaşma Sandığı) ile[(9)] onun kollarını, keferetgâh'ı(Bağışlanmlığı) ve örtü perdesini; **13***Sofra[(10)] ile kollarını, tüm takımlarını ve huzur[(11)] ekmeklerini; **14***Işık[(12)] için olan şamdanlarını, takımlarını, kandillerini ve kandil yağ-

larını; **15***Buhur[13] sunağını, onun kollarını, Mesh-Yağı'nı[14] hoş[15] kokulu buhuru, meskenin kapısı için perdeyi; **16***Yakma Kurbanı[16] Sunağını, onun bakır ızgarasını, kollarını, musluk ile tabanını ve tüm araç-gereçlerini; **17***Avlu[17] perdelerini, onun direkleriyle tabanlarını ve avlu kapısının perdesini; **18***Meskenin kazıklarını ve avlunun kazıklarıyla içini; **19***Kutsal yerde hizmet etmek için görev[18] giysisini; kâhinlik etmeleri için kâhin Harun'un kutsal giysisini ve oğullarının giysilerini yapsınlar. **20***İsrailoğulları'nın tüm toplulukları Musa'nın önünden çıktılar. **21***Kendi yürekleriyle[19] cesaret bulanlar ve ruhu istekli olanların tümü gelip Toplanma Çadırı'nın işi, tüm hizmeti ve kutsal giysi için Rabb'e '*Sunu Armağanı"* getirdiler. **22***Gönülden veren gerek erkeklerin ve gerek kadınların tümü gelip tokalar, küpeler, yüzükler, gerdanlıklar ve altından olan her çeşit değerli armağanlar götürdüler. Böylece sunu için hediye veren her kişi Rabb'e altın götürdü. **23***Her kimin yanında[20] lacivert, mor ve kırmızı kumaş ile iyi keten, keçi kılı, kırmızı boyalı koç derileri ve yunus balığı derileri varsa götürdü. **24***Gümüş ve bakır sunusunu veren her adam Rabb'e armağanını götürdü ve hizmetin her işi için her kimin yanında akasya ağacı varsa oraya götürdü. **25***Becerili[21] olan kadınların tümü kendi elleriyle lacivert, mor, kırmızı kakma ve iyi keteni eğirip; eğirdiklerini götürdüler. **26***Yürekten istekli ve becerili olan tüm kadınlar keçi kılları eğirdiler. **27***Başkanlar akik taşlarını[22] ve Efod ile göğüslük için donatma taşlarını; **28***Kandil, mesh yağı, ve hoş kokulu buhur için baharatlar[23] ile yağ götürdüler. **29***İsrailoğulları; yani Rabb'in Musa tarafından yapılmasını emrettiği her iş için vermeye yüreğinden[24] yönlendirilen her adam ve kadın Rabb'e uygun sunular getirdiler. **30***Ve Musa İsrailoğulları'na dedi ki: -İşte Rabb! Yahuda[25] bölüğünden Urî oğlu Betsalel'i, Hur'î oğlu adıyla çağırdı. **31***Onu bilgelik akıl ve beceri için, her sanatta Allah'ın ruhuyla anlayışlı kıldı. **32***Böylece ustalıkla işler yaparak altın, gümüş ve bakır işi işledi. **33***Donatım için taş oymalığında, ağaç oymalığında; yani her ustalık işini yapmak için; **34***Onun yüreğine ve Dan[26] bölüğünden Ahisamak'ın oğlu Oholiab'ın yüreğine de bu çalışmayı soktu. **35***Onların yüreğini bilgelikle[27] güçlendirdi ki, her türlü iş işleyip, ustalık işleri icad ederek usta oymacı işinde lacivert, mor ve kırmızı kumaş ile en iyi keten işinde nakış işlesin ve dokumacılığa ait işler yapsınlar.

(1)B.34/32, **(2)**B.20/9, 31/14ve15, Lev.23/3, Say.15/32, Tes.5/12, Luk.13/14, **(§)*Cumartesi; huzur günü***, **(3)**B.16/23, **(4)**B.25/1 ve2, **(5)**B.25/2, **(6)**B.25/6, **(7)**B31/6, **(8)**B.26/1ve2, **(9)**B.25/10ve diğ., **(10)**B.25/23, **(11)**B.25/30, Lev.24/5ve6, **(12)**B.25/31ve diğ., **(13)**B.30/1, **(14)**B.30/23, **(15)**B.30/34, **(16)**B.27/1, **(17)**B.27/9, **(18)**B.31/10, 39/1ve41, Say.4/5ve6, **(19)**5.Ayet,22.ve26., B.25/2, 36/2,I.Trh.28/2ve9,29/9,Ezr.7/27, II.Kor.8/12, 9/7, **(20)**I.Trh. 29/8, **(21)**B.28/3, 31/6,36/1, II.Trh.23/7, Sül.Mes.31/19, 22 ve 24, **(22)**I. Trh.29/6,Ezr.2/68, **(23)**B.30/23, **(24)**21.Ayet,I.Trh.29/9, **(25)**B. 31/2vediğ.,**(26)**B.31/6,**(27)**31.Ayet,B.31/3ve6,I.Krl.7/14, II.Trh. 2/14, İş.28/6.

36. Bölüm: 1)Üstatların işlemeleri ve sunuların görülmesi, 5)Sunuların çokluğundan ötürü Musa'nın buyruğu, 9)Kerubî işlemeli perdeler, 14)Keçi kılından perdeler, 19)Deriden örtüler, 20)Tahtalarla tabanları, 31)Sürgüler, 35)Ayırma-Perdesi, 37)Kapı perdesi.

1*Betsalel ve Oholiab'ı '*Kutsal-Yer*'[1] hizmetinin her çeşit işini yapmasını bilmesi için Rabb'in bilgelik ve akıl verdiği her beceri[2] sahibi, Rabb'in buyurduğu türde her şeyi yaptılar. **2***Musa, Betsalel ile Oholiab'ı ve yüreğine anlayış verdiği her beceri sahibi kişiyi; yani işlemek için işi anlayıp yürütmeği kendi[3] yüreğinden arzulayan ker kişiyi çağırdı. **3***Ve onlar İsrailoğulları'nın 'Kutsal-Yer' hizmeti için yapılacak işe göre götürdükleri[4] sunu hediyelerinin tümünü Musa'dan aldılar. Onlar da gene her sabah gözde hediyeleri getiriyorlardı. **4***Kutsal yerin tüm işlerini yapan becerili kişiler ve herkes kendi işlediği işini bırakıp; **5***Musa'ya; 'Kavim[5] Rabb'in yapılmasını buyurduğu şeylerin işi için gerekli olandan daha çoğunu getiriyor, diyerek bildirdiler. **6***O zaman Musa'nın emri üzerine erkek ve kadınlar artık '*Kutsal Yer*'in armağanları için birşey yapmasın, diye ordugâhta yüksek sesle söylendiğinde; kavim birşey götürmekten kaçındı. **7***Getirilmiş olan şeyler yapacakları işin tümüne yeterli olup artıyordu. **8***O zama[6] meskenin işini işleyenlerden, becerili kişilerin tümü bükülmüş en iyi ketenden; lacivert, mor ve kırmızı kumaştan on tane perde yaparak onları Kerubîler ile usta işçiliğinde yaptılar. **9***Bir perdenin uzunluğu yirmisekiz ve perdenin eni dört arşın olup perdelerin tümü bir ölçüde idi. **10***Perdelerden beş tanesini birbirlerine birleştirdi. **11***Ve bir takımın birinci perdesinin kenarında lacivert ilikler yaptı. İkinci takımın birinci perdesinin kenarında, diğeri ile birleştirilecek tarafta da böyle yaptı. **12***Bir[7] perde de elli tane ilik yaptı ve ikinci takımın perdesinin birleştirileceği kenarda elli tane ilik yaptı. İlikler birbirlerine karşı idiler. **13***Elli tane altın kopça yaptı ve perdeleri kopçalarla birbirlerine tutturarak mesken

tamamlandı. **14*** Ve mesken[8] üzerine çadır için keçi kılından perdeler yaptı. Yaptığı onbir tane perde idi. **15*** Bir perdenin uzunluğu otuz ve perdenin eni dört arşın olarak onbir perde de bir ölçüdeydi. **16*** Beş perdeyi ayrıca ve altı perdeyi de ayrıca tutturdu. **17*** Birinci takımda birinci perdenin kenarında elli tane ilik yapıp; ikinci takımın birinci perdesinin kenarında da elli tane ilik yaptı. **18*** Ve çadır tek parçadan olması için perdeleri birleştirmek üzere bakırdan elli tane kopça yaptı. **19*** Çadıra[9] kırmızı boyalı koç derilerinden bir örtü ve üstüne yunus balığı derilerinden başka bir örtü daha yaptı. **20*** Meskenin[10] tahtalarını akasya ağacından dik olarak yaptı. **21*** Bir tahtanın uzunluğu on arşın ve tahtanın eni de birbuçuk arşındı[*]. **22*** Herbir tahtanın birbirlerine uygun iki geçmesi olup, meskenin tüm tahtalarını böyle yaptı. **23*** Meskenin tahtalarını yapıp, onun güney yönü için de yirmi tane tahta yaptı. **24*** Yirmi tahtanın altında gümüşten kırk tane taban yapıp bir tahtanın altında iki geçmesi için iki taban ve diğer tahtanın altında da iki geçmesi için iki tabanı verdı. **25*** Meskenin diğer yönü için kuzey yönüne doğru yirmi tane tahta. **26*** Bir tahtanın altında iki kaide ve diğer tahtanın altında da iki taban olarak gümüşten kırk tane taban yaptı. **27*** Meskenin arkası için batı yönüne de altı tahta yaptı. **28*** Ve meskenin arkasında olan köşeleri için iki tane tahta yaptı. **29*** Aşağıdan birleşip yukarıdan da bir halkayla bitişerek bir oldular. **30*** Sekiz tane tahta olup gümüş tabanları her bir tahtanın altında ikişer taban olarak tam onaltı tabanı vardı. **31*** Akasya[11] ağacından sürgüler meskenin bir yanının tahtaları için beş adet sürgü. **32*** Ve meskenin diğer yanının tahtaları için beş tane sürgü ile meskenin batı yönünde bulunan arka tahtaları için de beş tane sürgü yaptı. **33*** Tahtaların ortasında baştan başa geçmek için orta sürgüleri yaptı. **34*** Ve tahtaları altınla kaplayıp sürgülere oyuk için halkaları altından yaparak, sürgüleri de altınla kapladı. **35*** Lacivert[12] mor ve kırmızı kumaştan, bükülmüş en iyi ketenden '*Ayırım-Perdesini*' onu usta işi Kerubî işlemeli yaptı. **36*** Onun için akasya ağacından dört tane direk yapıp onları altınla kapladı. Çanakları altın olarak ve onlar için gümüşten dört tane taban döktü. **37*** Çadırın kapısına lacivert, mor ve kırmızı kumaştan, bükülmüş iyi ketenden iğne işi bir[13] kapı perdesi; **38*** Ve onun beş direğiyle zillerini yaptı; başlıklarını ve kuşaklarını altınla kapladı. Ama; onların beş tabanı da bakırdan idi.

(1)B.25/8,**(2)**B.28/3,31/6,35/10ve35, **(3)**B.35/21ve26, I.Trh.29/5, **(4)**B.35/27, **(5)**II.Kor.8/2ve3, **(6)**B.26/1, **(7)**B.26/5, **(8)**B.26/7, **(9)**B.26/14, **(10)**B.26/15, **(11)**B.26/26, (*):Tartılar cetveline bak, **(12)**B.26/31, **(13)**B.26/36.

37. Bölüm: 1)Antlaşma Sandığı(Tabut-el Ahit), 6)Kefaretgâh(Bağışlanma-Yeri) ile Kerubîler, 10)Sofra ile takımı, 17)Şamdan ile takımları, 25)Buhur-Mezbahı(Sunağı), 29)Mesh yağı ile hoş kokulu buhur.

1* Betsalel uzunluğu iki buçuk, eni birbuçuk ve yüksekliği de birbuçuk arşın olmak üzere akasya[1] ağacından '*Tabutu*' (Antlaşma Sandığı'nı) yaptı. **2*** Onun içini ve dışını saf altınla kaplayıp çevresine de altın bir çerçeve yaptı. **3*** Onun için bir tarafına iki tane halka ve diğer tarafına da iki halka; yani dört köşesi için dört tane altın halka döktü. **4*** Akasya ağacından kollar yapıp onları da altınla kapladı. **5*** 'Tabutu' taşımak için kolları onun yanlarındaki halkalara geçirdi. **6*** Uzunluğu ikibuçuk ve eni birbuçuk arşın olarak saf[2] altından '*Kefaretgâh*'*(bağışlanma-yeri)* yaptı. **7*** Altından iki Kerubî[*] yaptı. Onları tek parça olarak Kefaretgâh'ın iki ucunda yaptı. **8*** Bir Kerubî'yi bir ucunda ve diğer Kerubî'yi diğer ucunda yapıp '*Kerubîler*' Kefaretgâh ile tek parça olarak iki ucunda olmak üzere yaptı. **9*** Kerubîler kanatlarını yukarıya doğru açıp kanatlarıyla '*Kefaretgâh*'ı örtüyor ve yüzleri birbirlerine dönük olarak duruyor; ama onların gözleri '*Kefaretgâh*' a doğru bakıyordu. **10*** Uzunluğu iki, eni bir ve yüksekliği birbuçuk arşın olan akasya[3] ağacından sofrayı yaptı. **11*** Onu saf altınla kaplayıp çevresine de altın bir çerçeve yaptı. **12*** Ve onun çevresine dört parmak bir kenar yaptı; kenarın çevresini altın bir çerçeve içine aldı. **13*** Ona dört altın halka dökerek halkaları dört ayağında bulunan dört köşeye koydu. **14*** Halkalar kenarın yanında olup sofrayı taşımak için kollara oyuk şeklinde idiler. **15*** Sofrayı taşımak için kolları akasya ağacından yapıp onları altınla kapladı. **16*** Sofra üzerinde olan kapları; yani tepsileri[4] buhur kaplarını, sıvı sunuları için olan tasları ve kâseleri saf altından yaptı. **17*** Şamdanları saf[5] altından yaptı ve onu tek parçadan yaptı. Sapı ve dalları; kadehleri, yumruları ve çiçekleri kendisinden idi. **18*** Şamdanın bir yanından üç dal ve diğer yanından da üç dal; yani yanlarından altı tane dal çıkıyordu. **19*** Bir dalda badem şeklinde üç kadeh ile yumru ve çiçek olup şamdandan çıkan altı dal da bu şekildeydi. **20*** Şamdanda da badem şeklinde dört tane kadeh ile yumruları ve çiçekleri vardı. **21*** Ondan çıkan altı dalın ikisinin altında kendisinden bir yumru ve ikisinin altında da bir yumru

daha vardı. **22***Yumruları ve dalları kendisinden olup tümü bir parçadan ve saf altından idi. **23***Onun yedi kandilini, mum yuvalarını ve tepsilerini de saf altından yaptı. **24***Bunu ve araç-gereçlerinin tümünü bir talant saf altından yaptı. **25***Buhur[6] sunağını akasya ağacından yaptı. Bu dört köşeli olup uzunluğu bir, eni bir ve yüksekliği iki arşın olarak boynuzları da kendisindendi. **26***Onun üstünü, yanlarını ve boynuzlarını saf altınla kaplayıp çevresine de altın bir taç yaptı. **27***Onu taşımak için kollara yuvalar olmak üzere, iki yanında tacın altından iki tarafına iki tane altın halka yaptı. **28***Kolları akasya ağacından yapıp onları altınla kapladı. **29***Kutsal[7] mesh yağını ve saf hoş kokulu buhuru ıtriyat sanatı ile yaptı.

(1)B.25/10, **(2)**B.25/17, **(*)Kerubi:** ***Bir çeşit Melek figürü veya heykeli***, **(3)**B.25/23, **(4)**B.25/29, **(5)**B.25/31, **(6)**B.30/1, **(7)**B.30/23 ve 34.

38. Bölüm: 1)'*Yakmalık Kurbanlık*' Mezbahı (Sunağı), 8)Bakır musluk, 9)Avlu, 21)Halkın getirdiği sunuların toplamı.

1*Uzunluğu beş arşın, eni beş arşın; yani dört köşeli ve yüksekliği üç arşın olarak akasya[1] ağacından mahruka(*yakmaklık kurban*) mezbahını yaptı. **2***Boynuzlarını dört köşesinde yapıp boynuzları kendisinden idi. Ve eni bakır ile kaplanmıştı. **3***Mezbahın(*sunak*) tüm takımlarını kül kapları, kürekleri, leğenleri, çatalları ve ateş kaplarını yapıp araç-gereçlerinin tümünü de bakırdan yaptı. **4***Mezbaha onun pervazı altına ortasına kadar olmak üzere şapkalı olarak bakırdan bir ızgara yaptı. **5***Ve bakır ızgara için kollara yuva olmak üzere dört köşesine dört halka döktü. **6***Kolları akasya ağacından yapıp onları bakır ile kapladı. **7***Ve onu onlar ile taşımak için kolları mezbahın yanlarında olan halkalara geçirdi. Ve onu içi boş olarak tahtalardan yaptı. **8***Bakır[2] musluğu ve onun bakır tabanını 'Toplanma Çadırı'nın kapısında toplanan[3] kadınların aynalarından yaptı. **9***Avluyu[4] da yaptı. Güney yönünde avlunun perdeleri yüz arşın olup bükülmüş en iyi ketenden idi. **10***Yirmi tane direği ve onların yirmi tabanı bakırdan; direklerin çanakları ve kuşakları da gümüştendi. **11***Kuzey yönünde olan perdeler yüz arşındı. Yirmi tane direği olup, onların yirmi tabanı bakırdan ve direklerin çengelleri, kuşakları gümüştendi. **12***Batı yönündeki perdeler elli arşın olup direkleri on ve onların tabanları da on taneydi. Direklerin çengelleri ve kuşakları gümüştendi. **13***Batı yönündeki perdeler elli arşındı. **14***Bir yanın perdeleri onbeş arşın olup diğerleri üç ve tabanları da üç taneydi. **15***Diğer yanda; yani avlu kapısının bir yönünden ve diğer yönünden perdeleri on beş arşın olup diğerleri üç ve tabanları da üç taneydi. **16***Avlunun çevresini kuşatan perdelerin tümü bükülmüş en iyi ketenden idi. **17***Direklerin tabanları bakırdan, direklerin çengelleri ve kuşakları da gümüşten; başlıkları gümüşle kaplı olarak avlunun direklerinin tümünün gümüş kuşakları vardı. **18***Avlu kapısının perdesi iğne işi lacivert, mor ve kırmızı kumaştan; bükülmüş en iyi ketenden olup uzunluğu yirmi arşın ve eni; yani yüksekliği avlunun perdesine göre beş arşındı. **19***Onun dört direğiyle dört tabanı bakırdan, çengelleri gümüşten, başlıkların kaplaması ve kuşakları gümüştendi. **20***Mesken ile avlunun çevresinde olan kazıkların[5] tümü de bakırdandı. **21***Kahin Harun'un oğlu İtamar'ın[6] eliyle Levililerin hizmeti için Musa'nın buyruğuna göre meskenin; yani Tanıklık Evi'nin[7] tüm hesabı budur: **22***Yahuda bölüğünden Hur oğlu, Urî oğlu Betsalel[8] Rabb'in Musa'ya buyurduğu şeylerin tümünü yaptı. **23***Dan bölüğünden oymacı ve usta; lacivert, mor, kırmızı kumaş ile en iyi keten işinde işlemeci Ahisamak oğlu Oholiab onunla beraberdi. **24***Sunulan altın; yani *'Kutsal Yer'*in[9] tüm yapımında bu hizmet için harcanan altının tümü *'Kutsal Yer'* miskaline göre yirmidokuz talant ve yediyüz otuz miskal idi. **25***Topluluktan sayılanların gümüşü '*Kutsal-Yer*' miskaline göre yüz talant ve bin yedi yüz yetmiş beş miskal idi. **26***Yirmi yaşını geçkin olarak deftere kaydolanlar altı yüz üç bin[10] beş yüz kişiydi. Adam başına herkes birer[11] Beka(+) yani *'Kutsal Yer'* miskali üzerine yarım miskal verdi. **27***Yüz talant gümüş *'Kutsal Yer'*in tabanlarını ve ayırma perdesinin tabanlarını[12] dökmek için olup; taban birer talant olarak yüz talanttan yüz taban oldu. **28***Ve binyediyüz yetmiş beş miskalden direklerin çanaklarını yapıp onların başlıklarını kapladı ve onları kuşattı. **29***Sunulan bakır yetmiş talant ve ikibin dörtyüz miskaldi. **30***Ondan *'Toplanma Çadırı'*nın kapısının tabanlarını, bakır Mezbahı, onun bakır ızgarasını ve mezbahın takımlarının tümünü. **31***Avlunun çevresindeki tabanları, avlu kapısının tabanlarını, meskenin kazıklarının tümünü ve avlunun çevresindeki kazıkların tümünü yaptı.

(1)B.27/1, **(2)**B.30/18, **(3)**I.Sam.2/22, **(4)**B.27/9, **(5)**B.27/19, **(6)**Say.4/28ve33, **(7)**Say.1/50ve53, 9/15,10/11,17/7ve8, 18/2, II.Trh.24/6,Res.İşl.7/44,**(8)**B.31/2ve6,**(9)**B.30/13ve24, Lev.5/15,27/3ve25,Say.3/47,18/16,**(10)**Say.1/46,**(11)**B.30/13

ve15,**(+)**:Tartılarve ölçüler cetveline bak. **(12)**B.26/19,21,25ve32.

39. Bölüm: 1)Görev giysisiyle kutsal kaftan, 2)Efod, 3)Göğüslük, 22)Efod'un mintanı, 27)Gömlek, sarık, şapka v.s., 30)Altın Levha, 32)Yapılan şeyleri Musa'nın koruması ve beğenmesi.

1*Kutsal-Yer'de*(Makdis'te)* görev yapmak için lacivert[1] mor ve kırmızı kumaştan görev[2] giysisini yaptılar. Rabb'in[3] Musa'ya buyurduğu gibi Harun'a '*Kutsal-Giysi*' yaptılar. **2***Efod'u[4] altınla lacivert, mor ve kırmızı kumaştan bükülmüş en iyi ketenden yaptılar. **3***Lacivert, mor, kırmızı kumaştan ve en iyi ketenin arasına ustaca işlenmek için altını dökerek ince levhalar yapıp teller kestiler. **4***Ona bağlanacak omuzluk yaptılar ve iki ucundan bağlanıyordu. **5***Efod üzerinde olan şerit ondan olup onun işi gibi altın, lacivert, mor ve kırmızı kumaştan, bükülmüş en iyi ketendendi. Nitekim Rabb, Musa'ya buyurdu. **6***Ve altın[5] oymalarla kuşanıp, İsrailoğulları'nın adları üzerinde kazınmış mühür gibi, dizili olan akik taşlarını yaptılar. **7***Bu İsrailoğulları'na anılma[6] taşları olmak üzere Rabb'in, Musa'ya buyurduğu gibi onları Efod'un omuzlukları üzerine koydu. **8***Göğüslüğü[7] ustaca Efod işi gibi altın, lacivert, mor ve kırmızı kumaştan, bükülmüş en iyi ketenden yaptı. **9***Göğüslüğü dörtgen olarak iki katlı yaptılar. Uzunluğu ve eni bir karış olarak iki katlıydı. **10***Ve enini[8] dört sıra taş ile donattılar. Bir sıra kırmızı akik, sarı yakut ve zümrüt olup bu ilk sıradır. **11***İkinci sıra kızıl yakut, beyaz yakut ve elmas idi. **12***Üçüncü sıra mor yakut, gök yakut ve süleymanî taşı, **13***Ve dördüncü sıra gök zümrüt, akik ve yeşim idi. Dizilişleri için altın yuvaları içine koyulmuştu. **14***Taşlar İsrailoğulları'nın bölük sayısını içeriyor ve onların adlarına göre oniki tane olup, her biri bu oniki bölükten birinin adıyla mühür yazısı gibi kazınmıştı. **15***Göğüslük üstünde saf altından bükülmüş burma zincirler yaptılar. **16***İki tane altın oyuk ve iki tane altın halka yapıp iki halkayı göğüslüğün iki ucuna koydular. **17***O iki altın burma zincirleri göğüslüğün iki ucunda olan iki halkaya taktılar. **18***İki burma zincirin diğer iki ucunu o iki oyuğa takıp onları önden Efod'un omuzlukları üstüne koydular. **19***İki tane altın halka yapıp onları aşağıdan Efod'un iki omuzluklarına önden Efod'un şeridi üzerinden onun bağlandığı yere taktılar. **20***Ve iki tane altın halka yapıp onları aşağıdan Efod'un iki omuzuna önden Efod'un şeridi üstünden onun bağlandığı yere taktılar. **21***Göğüslüğü halkalarıyla Efod'un halkalarına lacivert kaytanla bağladılar ki, Efod'un şeridi üstünde olup göğüslük Efod'tan ayrılmasın. Böylece Rabb, Musa'ya buyurdu. **22***Ve Efod'un mintanını[9] dokuma olarak tüm lacivert kumaştan yaptılar. **23***Mintanın ortasında zırh ağzı gibi bir ağız vardı. Ağzın çevresinin yırtılmaması için bir kenarı vardı. **24***Mintanın eteklerinde lacivert, mor kumaştan ve bükülmüş kırmızı ketenden narlar yaptılar. **25***Saf altından ziller[10] yapıp zilleri narların arasında mintanın eteklerinin çevresinde olan narların arasına koydular. **26***Görevliler için mintanın etekleri çevresinde bir çıngırak ve bir nar; bir çıngırak ve bir nar vardı. **27***Rabb, Musa'ya buyurduğu gibi Harun[11] ve oğulları için gömlekleri en iyi ketenden dokudular. **28***Sarık[12] en iyi ketenden, süslü başlıkları en iyi ketenden ve keten[13] donları da bükülmüş iyi ketenden yaptılar. **29***Kuşağı[14] bükülmüş en iyi ketenden, lacivert, mor ve kırmızı kumaştan iğne işi yaptılar. **30***Kutsal[15] tacın levhasını saf altından yapıp üzerine mühür nakışıyla *'**Yehovah**'a Kutsaldır'* kazıdılar. **31***Rabb'in, Musa'ya buyurduğu gibi sarık üstüne konulması için üzerine lacivert bir şerit taktılar. **32***Böylece meskenin '*Toplanma Çadırı*'nın işinin tümü tamamlandı ve İsrailoğulları Rabb'in[16] Musa'ya ne emrettiyse ona göre büsbütün yaptılar. **33***Meskeni; yani çadır ile takımlarını, kopçalarını, tahtalarını, sürgülerini, direklerini ve tabanlarını; **34***Kırmızı boyalı koç derilerinden örtüyü ve yunus balığı derilerinden olan örtüyü; ayırma perdesini, **35***Tanıklık sandığı ile kollarını ve Bağışlanma Yerini (*Kefaretgâh'ı*), **36***Sofrayı, takımlarını ve huzur ekmeğini, **37***Saf altın şamdanı, kandillerini; yani dizilecek kandillerini, tüm takımlarını ve kandil yağını, **38***Altın Mezbahı, Mesh Yağını, hoş kokulu buhuru ve çadırın kapısı için perdeyi, **39***Bakır Mezbah ile bakır ızgarasını, kollarını ve takımlarını; musluğu ve tabanını, **40***Avlu perdelerini, onun direklerini ve tabanlarını. Avlu kapısının perdesini, ipliklerini, kazıklarını ve meskenin; yani Toplanma Çadırı'nda kullanılacak tüm eşyaları, **41***Kutsal yerde görev yapmak için görev giysisini ve kâhinlik etmeleri için Kâhin(*imam*) Harun'un kutsal giysisini ve oğullarının giysilerini Musa'ya götürdüler. **42***Rabb Musa'ya ne buyurmuşsa ona göre İsrailoğulları bütün işleri[17] yaptılar. **43***Sonunda Musa tüm işlere baktı ve işte onu Rabb'in buyurduğu gibi tastamam yapmışlardı. Musa da onlara bereket[18] okudu.

(1)B.35/23,**(2)**B.31/10,35/19,**(3)**B.28/4,**(4)**B.28/6,**(5)**B.28/9,

(6)B.28/12,**(7)**B.28/15,**(8)**B.28/17vediğ.,**(9)**B.28/31,**(10)**B. 28/23,**(11)**B.28/39 ve 40, **(12)**B.28/4ve39, Hez.44/18, **(13)**B. 28/42,**(14)**B.28/39,**(15)**B.28/37ve37, bak Ek. 45/22, **(16)**Ayet 42 ve43,B.25/40,**(17)**B.35/10,**(18)**Lev.9/22ve23, Say. 6/23,Yeş.22/6, II. Sam. 6/18, I.Krl. 8/14, II.Trh.30/27.

40. Bölüm: 1)Allah'ın Musa'ya mesken kurmasına, 9)Onu mesh etmesine, 13)Ve Harun ile oğullarını kahin(İmam) olarak kutsamasına ait buyruğu, 16)Bu buyruğa Musa'nın uyması, 34)Bulut'un meskeni kaplaması.

1*Rabb, Musa'ya doğru dedi ki: **2*-** Birinci[1] ayın birinci gününde meskeni[2] yani Cemaat Çadırını kurasın. **3***Oraya[3] Tanıklık Sandığını koyup sandığı ayırma perdesiyle gizleyesin! **4***Sofrayı[4] içeri götürüp onun[5] üzerine dizilecek ekmeği dizesin. Ve şamdanı[6] içeri götürüp kandillerini yakasın. **5***Tanıklık Sandığı[7] önünde buhur için altın mezbahı koyup mesken kapısının perdesini takasın. **6***Meskenin; yani Cemaat Çadırı'nın kapısının önüne kurban yakma mezbahını(*sunak*) kurasın. **7***Ve Cemaat Çadırı[8] ile mezbahın arasına musluğu koyup onun içine su koyasın. **8***Onların çevresine avluyu yaparak, avlunun kapısının perdesini takasın. **9***Mesh yağını alıp meskeni ve onda olan şeylerin tümünü mesh[9] ederek tüm takımlarını da mesh edesin ki, kutsal olsunlar. **10***Kurban yakma mezbahını*(sunak)* ve tüm araç gereçlerini mesh ederek mezbahı kutsayasın ki mezbah[10] kutsal olsun. **11***Musluğu ve tabanını mesh ederek onu kutsayasın. **12***Harun[11] ile onun oğullarını Toplanma Çadırı'nın kapısına yaklaştırıp onları suyla yıkayasın. **13***Ve Harun'a kutsal giysileri giydirip onu[12] mesh ederek bana kâhinlik etmesi için onu kutsayasın. **14***Onun oğullarını da yaklaştırıp onlara gömlekler giydiresin. **15***Onların babasını mesh ettiğin gibi onları da mesh edesin ki, bana kahinlik etsinler. Ve onların meshleri onlara asırlarında sonsuz[13] kâhinlik için olsun. **16***Rabb, Musa'ya her ne buyurduysa ona göre tamamiyle yaptı. **17***İkinci yılın birinci ayında ayın birinde mesken kuruldu[14]. **18***Musa, Rabb'in kendine buyurduğu gibi meskeni kurdu; tabanları koyarak tahtalarını kurdu, sürgülerini taktı ve direklerini dikti. **19***Mesken üzerine çadırı yayıp yukarıdan onun üstüne çadırın örtüsünü koydu. **20***Ve Rabb'in, Musa'ya buyurduğu gibi Tanıklığı[*] alıp[15] sandık içine koydu ve sandığa kolları takarak onun üstüne Kefaretgâh'ı koydu. **21***Sonra sandığı mesken içine götürüp ayırma[16] perdesini koyarak Tanıklık-Tabutu'nu[+] gözden gizledi. **22***Rabb'in, Musa'ya buyurduğu gibi sofrayı[17] Toplanma Çadırında, kuzey yönüne ayırma perdesinin dışına koydu. **23***Ve üzerine[18] Rabb'in önünde dizilecek olan ekmekleri dizdi. **24***Rabb'in, Musa'ya buyurduğu gibi şamdanı[19] *'Toplanma Çadırı'*nda sofranın karşısında çadırın güney yönüne koydu. **25***Ve Rabb'in önünde kandilleri[20] yaktı. **26***Rabb'in, Musa'ya buyurduğu gibi altın[21] mezbahı *'Toplanma Çadırı'*nda ayırma perdesinin önüne koydu. **27***Ve onun[22] üzerinde hoş kokulu buhur yaktı. **28***Çadır[23] kapısının perdesini taktı. **29***Rabb'in, Musa'ya buyurduğu gibi meskenin yani[24] *'Toplanma Çadırı'*nın kapısı yanına yakmalık kurbanı mezbahını(*Sunak*) koydu ve üzerinde[25] yakmalık kurban ve ekmek sunusunu sundu. **30***Yıkanmak[26] için *'Toplanma Çadırı'*yla mezbah arasında musluğu koyup içine su koydu. **31***Musa ile Harun ve onun oğulları ellerini[*] ayaklarını onunla yıkıyorlardı. **32***_Toplanma Çadırı'_na girdiklerinde ve sunağa yaklaştıklarında Rabb'in[27] Musa'ya buyurduğu gibi yıkanıyorlardı. **33***Meskenin ve sunağın[28] çevresinde, avluyu düzenledi ve avlu kapısının perdesini taktı. Böylece Musa işi bitirdi. **34***Sonra bulut[29] *'Toplanma Çadırı'*nın üzerinde durdu ve Mesken Rabb'in celâliyle*(görkemiyle)* doldu. **35***Musa[30] *'Toplanma Çadırı'*na giremedi. Çünkü bulut onun üstünde durmuş ve mesken Rabb'in celâliyle dolmuştu. **36***Böylece onların her göç edişinde[31] bulut çadırdan yukarı çekiliyor ve İsrailoğulları da göç ediyordu. **37***Bulut[32] çekilmedikçe, çekildiği güne dek hiçbir yere gitmiyorlardı. **38***Çünkü İsrail Evi'nin tümünün gözleri önünde, onların her hareket edişinde gündüz çadır üstünde '*Rabb'in Bulutu*'[33] ve gece de onun üstünde ateş vardı.

(1)B.12/2,13/4, **(2)**17.Ayet,B.26/1ve30, **(3)**21.Ayet,B.26/33, Say. 4/5, **(4)**22.Ayet,B.26/35,**(5)**23.Ayet,B.25/30,Lev.24/5ve6, **(6)**24 ve 25.Ayetler, **(7)**26.Ayet, **(8)**30.Ayet,B.30/18, **(9)**B.30/26, **(10)**B. 29/36ve37, **(11)**Lev.8/1-13, **(12)**B.28/41, **(13)**Say.25/13, **(14)**1. Ayet,Say.7/1, **(15)**B.25/16, **(*)**Tanıklık Levhaları (Antlaşma)**: Musa'ya verilen yazılı Taş Levhalar**, **(16)**B. 26/33, 35/12, **(17)**B.26/35, **(18)**4.Ayet, **(19)**B.26/35, **(20)**4.Ayet, B.25/37, **(21)**5.Ayet, B.30/6, **(22)**B.30/7, **(23)**5.Ayet, B.26/36, **(24)**6.Ayet, **(25)**B.29/38vediğ., **(26)**7.Ayet,B.30/18, **(27)**B.30/19 ve20, **(28)**8. Ayet,B.27/9ve16,**(29)**B.29/43, Lev.16/2, Say.9/15, I.Krl.8/10ve11, II.Trh.5/13, 7/2, İş.6/4, Hag.2/7ve9, Vah.15/8, **(30)**Lev.16/2, I.Krl. 8/11, II.Trh.5/14, **(31)**Say.9/17, 10/11, Nah.9/19,**(32)**Say.9/19,22,**(33)**B.13/21, Say.9/15, **(+):** Antlaşma sandığı, **(*)**: Bir çeşit abdest; Yud.12/8, Yuh.3/25.

LEVİLİLER

1. Bölüm: 1)Sığırlardan, 10)Sürülerden, 14)Ve kuşlardan olan yakmalık kurbanlar.
1* Rabb, Musa'yı[1] çağırıp "Toplanma Çadırın'-dan"[2] ona dedi ki: **2*** İsrailoğulları'na söyleyip şöyle de: -Sizden[3] bir adam hayvanlardan Rabb'e bir kurban sunacak olursa kurbanınızı sığırlardan veya sürülerden sunacaksınız. **3*** Eğer yakmalık kurbanını sığırlardan alırsan; Rabb'in önünde kabul olunmak için erkek ve kusursuz[4] olanı sunasın. Ve onu Toplanma Çadırı'nın kapısı önünde sunasın. **4*** Elini[5] yakmalık kurbanının başı üzerine koy. Bu senin bağışlanman[6] için kabul[7] olunacaktır. **5*** Ve dana[8] Rabb'in önünde saçta yakılsın. Harun oğulları'ndan olan kâhinler[9] kanı yaklaştırıp onu Toplanma Çadırı'nın kapısında bulunan Sunak üstüne her tarafa[10] serpsinler. **6*** Kurbanı yüzüp onu parça, parça etsinler. **7*** Kahin Harun'un oğulları sunak üzerine ateş koyup, ateş[11] üzerine odun dizsinler. **8*** Harun oğulları'ndan olan kâhinler parçaları, başı ve iç yağını sunakta olan ateşin ve üstündeki odunların üstüne dizsinler. **9*** Ama içini ve işkembesini su ile yıkayıp Rabb'e[12] hoş kokulu bir kurban olmak üzere kâhin tümünü sunakta yaksın. **10*** Eğer yakılmak için olan kurbanı sürülerden; yani koyun ve keçilerden ise erkek ve kusursuz[13] olanı versin. **11*** Onu[14] Rabb'in önünde sunağın kuzey yönünde saç üstünde yaksın. Ve Harun Oğullarından olan kahinler onun kanını sunak üstünde her tarafa serpsinler. **12*** Ve onu parça, parça edip onları; başı ve iç yağıyla beraber alsın. Sonra kahin onları sunakta olan ateşin üstündeki odunlar üstüne dizsin. **13*** İçleri ile işkembesini su ile yıkayıp Rabbe hoş kokulu kurban olmak üzere, kâhin tümünü getirip yakılma kurbanı olsun diye sunakta(*mezbahta*) yaksın. **14*** Eğer Rabb için yakılma kurbanını kuşlardan alırsa; kurbanını kumrulardan[15] veya güvercin yavrularından sunsun. **15*** Kahin onu Sunağa yaklaştırıp başını kessin ve orada yaksın; kanı da sunağın yanına akıtılsın. **16*** Kursağıyla içindekini çıkarıp onu sunağın[16] doğu yönündeki kül yerine atsın. **17*** Onu ayırmayarak[17] kanatları arasından yarsın ve yakma kurbanı olarak Rabb'e[18] hoş kokulu kurban olmak üzere kahin onu sunakta ateşte olan odun üzerinde yaksın.

(1)Çık.19/3, **(2)**Çık.40/34ve35, Say.12/4ve35, **(3)**B.22/18ve19, **(4)**Çık.12/5, B.3/1, 22/20ve21, Tes.15/21, Malk.1/14, Efs.5/27, İbr.9/14, I.Petr.1/19, **(5)**B.3/2,8ve13, 4/15, 8/14ve22, 16/21, Çık.29/10,15ve19, **(6)**B.4/20,26,31ve35, 9/7, 16/24, Say.15/25, II.Trh.29/23ve24, Rom.5/11, **(7)**B.22/21ve27, İş.56/7, Rom.12/1, Filp.4/18, **(8)**Mik.6/6, **(9)**II.Trh.35/11, İbr.10/11, **(10)**B.3/8, İbr.12/24, I.Petr.1/1, **(11)**Tek.22/9, **(12)**Tek.8/21, Hez.20/28ve41, II.Kor.2/15, Efs.5/2, Filp.4/18, **(13)**3.Ayet, **(14)**5.Ayet, **(15)**B.5/7, 12/8, Luk.2/24, **(16)**B.6/10, **(17)**Tek.15/10, **(18)**9.ve 13.Ayetler.

2. Bölüm: 1)Ekmek sunusunun nasıl yapılacağı, 4)Fırında, 5)Tavada, 7)Veya tanburada pişmiş; 12)İlk ürünlerden (*Turfandalar*'dan) olan sunular.
1* Bir kimse Rabb'e ekmek[1] sunusu sunacak olursa; sunusu en iyi undan olup üzerine yağ döksün ve üstüne günnük[*] koysun. **2*** Onu Harun Oğulları'ndan olan kâhinlere getirsin ve ondan günnüğün tümüyle beraber unundan, yağından bir avuç dolusu alsın. Kahin, Rabb'e hoş kokulu kurban olmak üzere onu anılmak[2] için sunakta (*mezbahta*) yaksın. **3*** Ekmek[3] sunusunun arda kalanı Harun ile oğullarının olsun. Rabbin[4] kurbanlarından olarak kutsaldırlar. **4*** Eğer Fırında pişmiş ekmek sunusu sunacak olursan; en iyi undan yağ ile yoğurulmuş mayasız pideler veya yağ[5] sürülmüş mayasız yufkalar olsun. **5*** Eğer sunun tavada pişmiş sunu ise yağ ile yoğurulmuş en temiz undan mayasız olsun. **6*** Onu parça, parça edip üzerine yağ dökesin. Bu ekmek sunusudur. **7*** Eğer sunun tanburada pişmiş sunuysa en iyi undan yağ ile yapılsın. **8*** Ve bunlardan yapılan sunuyu Rabb'e götürüp kahine teslim ettiğinde onu sunağa yaklaştırsın. **9*** Kahin sunudan bir parça[6] alıp Rabb'e hoş[7] kokulu kurban olmak üzere sunakta yaksın. **10*** Sununun[8] geri kalan kısmı Harun ile oğullarının olsun. Rabb'in kurbanlarından olarak kutsaldır. **11*** Rabbe adayacağınız ekmek sunularının hiç biri mayalı[9] yapılmasın; çünkü Rabb'e kurban olmak üzere hiçbir zaman maya veya bal yakmıyacaksınız. **12*** Bunları[10] armağan olarak Rabb'e sunacaksınız; ama sunak*(mezbah)* üzerinde hoş koku olmak üzere yakılmayacaktır. **13*** Ve her ekmek sunusuna tuz[11] koyasın. Ekmek sunusundan Allah'ın Ahdi`nin[12] tuzunu eksik etmeyip her[13] kurban ile tuz da sunasın. **14*** Eğer Rabb'e ilk ürünün[14] sunusunu sunacak olursan ilk ürünün sunusu için ateşte kavrulmuş taze başaklardan[15] dökülmüş buğday sunasın. **15*** Ve üzerine[16] yağ döküp günnük koyasın. Bu ekmek sunusudur. **16*** Rabbe kurban olmak üzere kahin döğülmüş buğday ile yağından bir kısmını günnüğün tümüyle arda kalanı[17] yaksın.

(1)B.6/14, 9/17, Say.15/4, **(*)**Bak.Ekl.24/17, **(2)**9.Ayet, B.5/12, 6/1,24/7,İş.66/3,Res.İşl.10/4, **(3)**B.7/9, 10/12ve13, **(4)**Çık.29/37, Say.18/9, **(5)**Çık.29/2, **(6)**2.Ayet, **(7)**Çık.29/18, **(8)**3.Ayet, **(9)**B.6/17, Bak**!** Mat.16/12, Mark.8/15, Luk.12/1, I.Kor.5/8, Galt.5/9, **(10)**Çık.22/29, B.23/10ve11, **(11)**Mark.9/49, Kol.4/6, **(12)**Say.18/19, **(13)**Hez.43/24, **(14)**B.23/10ve14, **(15)**II.Krl.4/42, **(16)**1.Ayet, **(17)**2.Ayet.

3. Bölüm: 1)Sığırdan, 6)Ve sürüden, 7)Gerek kuzu, 12)Gerek keçi olan esenlik kurbanları yasası.
1* Eğer kurbanı esenlik[1] kurbanından olup da sığırlardan sunacak olursa; gerek erkek, gerek dişi

olsun onu kusursuz[2] olarak Rabb'in önünde sunsun. **2***Ve elini[3] kurbanın başı üzerine koyup onu Toplanma Çadırı'nın kapısında saç üzerinde yaksın. Harun Oğulları'ndan olan kahinler (*imamlar*) kanı sunak(*mezbah*) üstüne her tarafa serpsinler. **3***Esenlik kurbanından Rabb'e bir kurban sunarak içleri[4] kaplayan yağ ile içlerin üzerinde olan yağın tümünü; **4***Ve iki böğrünü, belin üzerinde olan yağları, kara ciğerin üst tarafında olan zarı böbrekler ile beraber ayırıp; **5***Rabb'e hoş kokulu kurban olmak üzere Harun Oğulları bunları sunakta(*mezbah*) olan ateş üzerindeki odunlar üstünde bulunan yakılacak kurban ile beraber[5] yaksınlar. **6***Eğer kurban Rabb için esenlik kurbanı olup da sürülerden gelmişse; gerek erkek, gerek dişi olsun onu kusursuz[6] olarak sunsun. **7***Eğer kurbanı için kuzu sunacak olursa onu Rabb'in önüne götürüp; **8***Elini kurbanın başı üstüne koysun ve *'Toplanma Çadırı'*nın önünde saç üzerinde yaksın. Ve Harun Oğulları onun kanını sunak üstünde her tarafa serpsinler. **9***Esenlik kurbanından Rabb'e bir kurban sunarak yağını kuyruk sokumundan ayırsın; tüm kuyruğu içleri kaplayan yağı ve iç yağlarının tümünü; **10***İki böğrünü, bel üzerinde bulunan yağı ve kara ciğerin üst tarafında olan zarı böbreklerle beraber ayırıp; **11***Rabb'e(+) kurban[7] olmak üzere kahin bunları sunak üzerinde yaksın. **12***Eğer kurbanı keçi ise onu[8] Rabb'in önüne getirip; **13***Elini onun başı üzerine koysun ve onu *'Toplanma Çadırı'*nın önünde saçta yaksın. Ve Harun oğulları da kanını sunak üstünde her tarafa serpsinler. **14***Ondan içleri kaplayan yağ ile içlerin üstünde olan yağların tümünü Rabb'e kurban olarak kurbanını sunsun. **15***İki böğrünü, bel üzerinde bulunan yağı ve karaciğerin üst tarafında olan zarı böbrekler ile beraber ayırsın. **16***Hoş kokulu kurban olmak üzere kâhin onları sunakta yaksın. Tüm iç yağları[9] Rabb'indir. **17***Asırlarınızca tüm meskenlerinizde iç yağı[10] ve kan[11] yememek size sonsuz[12] ve kesin buyruk olacaktır.

(1)B.7/11ve29,22/21, **(2)**B.1/3, **(3)**B.1/4,5,Çık.29/10, **(4)**Çık. 29/13, 21ve22, 22/25, Hez.44/7, Malk.1/7ve12, **(+)İbranice: *Kurban yemeği***, **(8)**1.,7.ve diğer Ayetler, **(9)**B.7/23ve25, I.Sam.2/15, II.Trh.7/7, **(10)**16.Ayet,B.7/23, Tes.32/14, Nah.8/10, **(11)**Tek.9/4,B.7/26,17/10ve14,Tes.12/16,I.Krl.14/33, Hez.44/7 ve15, **(12)**B.6/18, 7/36, 17/7, 23/14.

4. Bölüm:1)Kahin'in(*İmam!*), 13)Cemaatin, 22)Başkanın, 27)Ve kavimden bir kimsenin bilmeyerek yaptığı bir günah için olan kurban.

1*Rabb, Musa'ya doğru dedi ki: **2***-İsrailoğulları'na söyle ki eğer bir kimse[1] bilmeyerek günah işler ve Rabb'in yasakladığı şeylerden birini yaparsa; **3***Örneğin mesh[2] olunan kahin(*imam*) halkın suç yapmasına neden olan bir günah yapmış olursa; o zaman işlediği günah için Rabb'e günah kurbanı olmak üzere sığırlardan(3) kusursuz bir dana getirsin. **4***Ve danayı *'Toplanma Çadırı'*nın[4] kapısına Rabb'in önüne getirip, elini dananın başı üzerine koyarak danayı Rabb'in önünde saç üstünde yaksın. **5***Mesh olunan kahin[5] dananın kanından alıp onu *'Toplanma Çadırı'*na götürsün. **6***Ve kahin parmağını kana batırıp o kandan Rabb'in önünde *'Kutsal-Yer'*in ayırma perdesinin önünde yedi kez serpsin. **7***Ve kahin kandan '*Cemaat Çadırı*'nda Rabb'in önünde bulunan hoş kokulu buhur sunağının boynuzları üzerine serpsin[6] ve dananın[7] kanının geri(+) kalanını *'Toplanma Çadırı'*nın kapısında olan yakmalık kurbanın altına döksün. **8***Ve günah kurbanı olan dananın yağının tümünü; yani içleri kaplayan yağı ve içlerin üzerinde olan yağın tümünü ondan kaldırsın. **9***İki böbreği, bel üzerinde bulunan yağı, karaciğerin üst tarafında olan zarı böbrekler ile beraber esenlik[8] kurbanı sığırından kaldırıldığı gibi ayırsın. **10***Ve kahin onları yakma kurbanı sunağı *(mezbah)* üstünde yaksın. **11***Dananın[9] derisini, başını, işkembelerini, içini, dışkısını ve tüm etini; **12***Yani bütün danayı ordudan dışarı kül[10] dökülen temiz bir yere çıkarıp onu odunlar[11] üzerinde ateşte yaksın ve kül dökülen yerde yakılsın. **13***Eğer[12] tüm İsrail toplumu bilmeyerek[13] günah edip; yaptıkları da toplumun gözlerinden gizlenmiş ve Rabb'in yasakladığı şeylerden birini işlemekle suçlu olacak olursa. **14***O yaptıkları günah ortaya çıktığında, tüm toplum günah kurbanı olmak üzere sığırlardan bir dana getirsin ve onu Toplanma çadırının önüne götürsün. **15***Ve toplumun yaşlıları Rabb'in önünde ellerini[14] dananın başı üstüne koysunlar; sonra Rabb'in önünde saç üstünde yakılsın. **16***Mesh[15] olunan kahin (*Rahip, imam*) dananın kanından *'Toplanma Çadırı'na* götürsün. **17***Ve kâhin parmağını kana batırıp Rabb'in önünde ayırma perdesinin önünde yedi kez serpsin. **18***Kandan *'Toplanma Çadırı'*nda Rabb'in önünde olan sunağın*(mezbahın)* boynuzları üstüne sürüp, kanın geri(+) kalanını *'Toplanma Çadırı'*nın kapısında olan 'yakılan kurban yeri' altına döksün. **19***Ve içyağının tümünü ondan çıkarıp sunakta yaksın. **20***Bu danaya tamamiyle günah[16] kurbanı olan danaya uyguladığı gibi yapsın. Böylece kâhin[17] onlar için emir kefareti (*bağışlanma*) işini yapacak ve onlara bağış-

lanacaktır. **21*** Sonra danayı ordudan dışarıya çıkaraıp onu önceki danayı yaktığı gibi yaksın. Bu toplum için olan günah kurbanıdır. **22*** Başkanlardan biri bilmeyerek[18] günah edip de Allah'ın Rabb'in yasakladığı şeylerden birini işleyerek suçlu olmuş olursa; **23*** O yaptığı[19] günah kendine bildirildiğinde, kurbanı için tekelerden kusursuz bir erkek götürsün. **24*** Ve elini[20] tekenin başı üstüne koyup onu Rabb'in önünde yakma kurbanı'nın yapıldığı yerde saç üstünde yaksın. Bu günah kurbanıdır. **25*** Ve kahin[21] parmağıyla günah kurbanının kanından alıp kurban yakma sunağının*(mezbah)* boynuzları üzerine sürsün ve kanını da kurban yakma sunağı altına döksün. **26*** İç yağının tümünü de selamet kurbanının yağı[22] gibi sunakta yaksın. Kahin[23] günahından dolayı onun için bağışlanma buyruğunu yerine getirmiş olacak ve ona bağışlanacaktır. **27*** Eğer[24] yöreden biri bilmeyerek günah edip de Rabb'in yasakladığı şeylerden birini işleyerek suçlu olmuş olursa; **28*** O yaptığı[25] günah kendine bildirildiğinde, kurbanı için yaptığı günahtan ötürü keçilerden kusursuz bir dişi keçi getirsin. **29*** Ve elini[26] günah kurbanının başı üstüne koyup, günah kurbanını kurban yakma yerinde sac üstünde yaksın. **30*** Kahin parmağıyla onun kanından alıp kurban yakma sunağının*(mezbah)* boynuzları üstüne sürsün ve kanın geri kalanını[*] sunak altına döksün. **31*** İç yağının tümünü selamet kurbanının yağı[27] ayrıldığı gibi ayırsın[28] ve kahin onu Rabb'e hoş[29] koku olmak üzere sunakta yaksın. Böylece kahin[30] onun için bağışlanma dileğini yerine getirmiş olacak ve ona bağışlanacaktır. **32*** Eğer günah kurbanı için kuzu götürecek olursa kusursuz bir dişi[31] götürsün. **33*** Ve elini günah kurbanının başı üstüne koysun. Sonra onu kurban yakma yerinde günah kurbanı olarak saç üstünde yaksın. **34*** Kahin parmağıyla günah kurbanının kanından alıp kurban yakma sunağının*(mezbah)* boynuzları üstüne sürsün ve kanın geri kalan kısmını sunağın altına döksün. **35*** Ve iç yağının tümünü selamet kurbanı kuzusunun yağı ayrıldığı gibi ayırsın. Kahin*(rahip, imam)* onu sunakta Rabb'in[32] kurbanları ile beraber yaksın ve kahin[33] onun için yaptığı günahtan ötürü bağışlanma işini yerine getirecek ve ona bağışlanmış olacaktır.

(1)B.5/15ve17,Say.15/22vediğ.,I.Sam.14/27,Mez.19/12, **(2)**B.8/12,(3)B.9/2, **(4)**B.1/3ve4, **(5)**B.16/14, Say.19/4, **(6)**B.8/15, 9/9, 16/8, **(7)**B.5/9, **(+)İbranice:** ***Tümünü***(Geri kalanını), **(8)**B.3/3-5, **(9)**Çık.29/14, Say.19/5, **(10)**B.6/11, **(11)**İbr.13/11, **(12)**Say. 15/24, Yeş. 7/11, **(13)**B.5/2, 3, 4 ve 17, **(14)**B.1/4, **(15)**5.Ayet,İbr.9/12,13ve14, **(*)İbranice:** ***Hepsini***, **(16)**3.Ayet, **(17)**Say.15/25, Dan.9/24, Rom.5/11, İbr.2/17, 10/10,11ve12, I.Yuh.1/7, 2/2, **(18)**2.ve 13.Ayetler, **(19)**14.Ayet, **(20)**4.Ayet, **(21)**20.Ayet,**(22)**B.3/5,**(23)**20Ayet,Say.15/28, **(24)**2.Ayet,Say. 15/27, **(25)**23.Ayet,**(26)**4.ve 24.Ayetler, **(27)**B.3/3, **(28)**B.3/14, **(29)**Çık.29/18, B.1/9, **(30)**26.Ayet, **(31)**28.Ayet, **(32)**B.3/5, **(33)**26.ve31.Ayetler.

5. Bölüm: 1)Bildiğini haber vermeyenin, 2)Pis şeye dokunanın, 4)Yemin edip de hata edenin, 6)Sürüden, 7)Kuşlardan, 11)Veya en iyi undan (*Saf undan*) olan suç kurbanı,14)Kutsal şeylere ait, 17)Veya bilmeyerek günah edenin suç kurbanı.

1* Bir kişi günah işleyip yemin[1] teklifini işitmiş, görmüş veya bilmiş iken buna tanık olduğu halde haber vermezse; günahının[2] cezasını çekecektir. **2*** Bir kimse[3] pis bir şeye; gerek pis bir canavar leşine, pis bir hayvan leşine veya zararlı küçük bir hayvan ölüsüne dokunur ve bunu kendisi bilmemiş olsa bile kirlenmiş[4] ve suçlu olur. **3*** Kendisi bilmeyerek insanın[5] kirlenmesine neden olur; yani kirlendiren her gün, kirliliğe dokunursa onu bildiği an suçlu olur. **4*** Veya bir kimse insanların pervasızca söyleyerek yemin ettikleri gibi, kendisi de bilmeyerek kötülük[6] veya iyilik[7] etmek için ağzıyla düşüncesizce söyler ve yemin ederse; onu bildiği an bunların biriyle suçlu olur. **5*** Bunların birinde suçlu olunduğunda; ne için günah[8] etmişse onu apaçık söylesin. **6*** Ve yaptığı bu günah için günah kurbanı olmak üzere sürülerden dişi bir kuzu veya keçilerden dişi bir oğlak suç kurbanı için Rabb'e götürsün. Kahin de onun için günahından ötürü buyrulan bağışlanmayı*(kefareti)* yerine getirsin. **7*** Eğer[9] koyun veya keçilerden götürmezse; işlediği suç için biri günah kurbanı ve diğeri de '*Yakmalık Sunu*' olmak üzere Rabb'e iki kumru[10] ya da iki güvercin yavrusu götürsün. **8*** Onları kahine götürsün. O da önce günah kurbanı için olanı, başını ayırmayarak boynundan[11] kesip sunsun. **9*** Ve günah kurbanının kanından sunağın bir tarafına serpsin. Kanın[12] geri kalanı sunak altına akıtılsın. Bu günah kurbanıdır. **10*** Diğerini de yasanın[13] buyurduğu gibi yakmalık kurban yapsın. Ve kahin[14] onun için yaptığı günahtan ötürü bu bağışlanma emrini yerine getirmiş olacak ve ona bağışlanacaktır. **11*** Eğer iki kumru veya güvercin yavrusu götürmezse; günah işleyen adam kurban olmak üzere, günah kurbanı diye en iyi undan efanın onda birini götürsün. Günah kurbanı olduğu için üzerine[15] yağ ve günnük koymasın. **12*** Onu kâhine götürsün. Kahin de anılması[16] için ondan bir avuç dolusu alıp sunakta Rabb'in kurbanları[17] ile beraber yaksın. Bu günah kurbanıdır. **13*** Kahin[18] onun için bu şeylerin birinde ettiği günahından ötürü buyruk gereği ke-

fareti(*bağışı*) yerine getirecek ve ona bağışlanacaktır. Geri kalanı[19] ekmek sunusu gibi kahin'in olsun. **14***Ve Rabb, Musa'ya dedi ki: **15***-Bir kimse[20] Rabbin kutsal kıldığı şeyler için bilmeyerek günah edecek olursa Rabb'e suç kurbanını kutsal yer[21] miskali üzere belirlenen gümüş miskaller değerinde sürüden[22] kusursuz bir koç götürsün. **16***Kutsal şeyler için yaptığı noksanlığı onun üzerine beşte bir[23] oranında katarak yerine getirmelisin. Onu kâhine ver ve kâhin[24] de onun için suç kurbanı olan koç ile buyurulan bağışlanmayı uygulayacak ve ona bağışlanacaktır. **17***Eğer bir kimse[25] günah edip Rabb'in yasakladığı şeylerin içinden birini yapacak olursa; bilmese[26] de suçlu[27] olur ve günahının cezasını çekecektir. **18***Senin belirlediğin değere göre, kâhine suç kurbanı olmak üzere sürülerden kusursuz bir[28] koç götürsün. Kahin[29] de onun için onun bilmeden bozduğu (yasadan) ötürü buyrulan kefareti*(bağışlamayı)* uygulayacak ve ona bağışlanacaktır. **19***Bu suç kurbanıdır. O gerçekten[30] Rabbe suçlu olmuştur.

(1)I.Krl.8/31, Mat.26/63, **(2)**17.Ayet, B.7/18, 17/16, 19/8, 20/17, Say.9/13, **(3)**B.11/24,28,31ve39, Say.19/11,13ve16, **(4)**17.Ayet, **(5)**B.12,13ve15, **(6)**Bak I.Sam.25/22, Res.İşl.23/12, **(7)**Bak Mark.6/23, **(8)**B.16/21, 26/40, Say.5/7, Ezr.10/11ve12, **(9)**B.12/8, 14/21,**(10)**B.1/14,**(11)**B.1/15,**(12)**B.4/7,18,30ve34,**(13)**Bak B.1/14, **(14)**B.4/26, **(15)**Say.5/15, **(16)**B.2/2, **(17)**B.4/35, **(18)**B. 4/26, **(19)**B.2/3, **(20)**B.22/14, **(21)**Çık.30/13,B.27/25, **(22)**Ezr. 10/19, **(23)**B.6/5, 22/14, 27/13,15,27ve31, Say.5/7, **(24)**B.4/26, **(25)**B.4/2, **(26)**15.Ayet, B.4/2,13,22ve27, Mez.19/12, Luk.12/48, **(27)**1.ve2.Ayetler, **(28)**15.Ayet, **(29)**16.Ayet, **(30)**Ezr.10/2.

6. Bölüm: 1)Bilerek günah işleyenin suç kurbanı, 8)Yakmalık sunu, 14)Ekmek sunusu kanunu, 19)Kahinin mesh'i sunusu, 24)Günah kurbanı yasası.

1*Rabb'in, Musa'ya dediği budur: **2***Bir kimse günah edip Rabb'e karşı isyan[1] eder de bir emaneti[2] kendi eline teslim edilmişi veya gasp edilmiş birşey için komşusuna yalan söyler[3] komşusunu[4] aldatırsa; **3***Kaybolmuş[5] birşey bulur ve onu yalanlar, yalan[6] yere yemin edecek olursa. Böylece insanın yapabileceği tüm şeylerin birinde günah edecek olursa; **4***O zaman günah edip suçlu olduğu için zorla ve hile ile aldığı şeyi; veya kendine teslim olunan emanet ile kaybolan şeyi geri versin. **5***Ve yalan yere yemin ettiği her şey üzerine beşte bir oranında katarak onu büsbütün geri[7] versin. Sahibine de kendi suç kurbanı gününde teslim etsin. **6***Suç kurbanı olmak üzere senin değerlendirdiğine göre Rabb'e, kâhinin yanına suç kurbanı için sürülerden kusursuz[8] bir koç götürsün. **7***Kahin[9] onun için Rabb'in önünde emrettiği kefareti yapacak ve herhangi bir konuda neyi yanlış yapmışsa ona bağışlanacaktır. **8***Ve Rabb, Musa'ya doğru dedi ki: **9***-Harun ile oğullarına şöyle buyur! Yakma kurbanının kanunu budur: Yani yakılacak kurban tüm gece sabaha kadar sunaktaki ateş üzerinde olup, sunağın ateşi üstünde yanmakta olsun. **10***Ve kâhin[10] keten giysiyi giyip, cesedi üstüne de keten donunu giyerek ateşte yanmış olan kurbanın külünü sunak üzerinden kaldırıp sunağın[11] yanına koysun. **11***Sonra giysisini[12] çıkarıp başka bir giysi giyerek külü ordu dışına temiz[13] bir yere çıkarsın. **12***Sunak üstünde olan ateş hiç sönmeyerek yansın ve kahin her sabah onun üzerine odun yığıp onun üzerine yakma kurbanını dizsin. Onun üstünde selamet[14] kurbanlarının da yağını yaksın. **13***Ateş hiç sönmeyerek sunak*(mezbah)* üzerinde sürekli yanmakta olsun. **14***Ekmek sunusunun[15] kanunu budur; yani Harun Oğulları onu Rabb'in önünde sunsunlar. **15***Ondan; yani ekmek sunusunun en iyi unundan, birazcık yağından ve ekmek sunusunun üstündeki günnüğün tümünü avucuyla kaldırıp onları[16] Rabb'e hoş koku olmak üzere sunakta*(mezbahta)* yaksın. **16***Ve geri kalanını[17] Harun Oğulları yesinler. Bu kutsal yerde mayasız[18] yenilsin ve onu Toplanma çadırı'nın avlusunda yesinler. **17***Ondan[19] mayalı pişirilmesin. Bunu kurbanlarımdan[20] onlara pay olmak üzere verdim; günah[21] ve suç kurbanları gibi kutsaldır. **18***Harun'un[22] çocuklarından olan her erkek ondan yesin. Rabb'in kurbanları için asırlarınızca sonsuz[23] ve kesin bir buyruk olsun. Onlara[24] her dokunan kutsal olacaktır. **19***Ve Rabb, Musa'ya doğru dedi ki: **20***-Harun ve Oğulları'nın mesh olundukları günde Rabb'e[25] sunacakları sunu şudur. Yani yarısı sabah ve yarısı akşam günlük ekmek sunusu olmak üzere Efanın[26] onda biri kadar en iyi un olacaktır. **21***Bu tava içinde yağ ile yapılsın ve onu içeri götüreceksin. Ekmek sunusunun pişmiş parçalarını Rabb'e hoş koku olmak üzere sunacaksın. **22***Onu oğullarından yerine[27] mesh olunan kahin*(Rahip, imam)* sunacaktır. Ve bu Rabb'in kesin sonsuz bir buyruğu olarak tamamiyle yakılacaktır. **23***Kahinin her ekmek sunusu büsbütün[28] yakılacak ve yenilmeyecektir. **24***Ve Rabb, Musa'ya doğru dedi ki: **25***-Harun'a ve Oğulları'na şöyle söyle: Günah[29] kurbanının kanunu budur; yani günah kurbanı yakmalık kurbanın[30] saç üzerinde yakılacağı yerde ve Rabb'in önünde yakılsın. Bu[31] kutsaldır. **26***Günah[32] kurbanını sunan kâhin onu yesin ve kutsal yerde[33] Toplanma Çadırı'nın avlusunda yenilsin. **27***Onun[34] etine her dokunan kutsal olacak

ve onun kanından bir giysi üzerine sıçrarsa; üzerine serpileni kutsal yerde yıkayacaksın. **28***Ve içinde piştiği toprak kap kırılsın[35]. Ama eğer bakır kapta piştiyse oğulup su ile yıkansın. **29***Kahinlerden[36] her erkek ondan yesin. Bu[37] kutsaldır. **30***Kanından[38] da kutsal yerde bağışlama*(kefaret)* dilemek için Cemaat çadırı'na götürülen her günah kurbanı yenilmeyip ateşte yakılacaktır.

(1) Say.5/6, **(2)**Çık.22/7ve10, **(3)**B.19/11, Res.İşl.5/4, Kol.3/9, **(4)**Sül.Mes.24/28,26/19, **(5)**Tes.22/1,2ve3, **(6)**Çık.22/11, B. 19/12, Yerm.7/9, Zek.5/4, **(7)**B.5/16, Say.5/7, II.Sam.12/6, Luk.19/8, **(8)**B.5/15,**(9)**B.4/26,**(10)**B.16/4,Çık.28/39,40,41ve43, Hez.44/17ve18,**(11)**B.1/16,**(12)**Hez.44/19,**(13)**B.4/12, **(14)**B.3/3,9ve14, **(15)**B.2/1, Say.15/4, **(16)**B.2/2ve9, **(17)**B.2/3, Hez.44/29,**(18)**26.Ayet,B.10/12ve13,Say.18/10,**(19)**B.2/11, **(20)**Say.18/9ve10,**(21)**25.Ayet,B.2/3, 7/1, Çık.29/37, **(22)**29. Ayet, Say.18/10, **(23)**B.3/17, **(24)**B.22/3-7, Çık.29/37, **(25)**Çık. 29/2, **(26)**Çık.16/36, **(27)**B.4/3, **(28)**Çık.29/25, **(29)**B.4/2ve diğ., **(30)**B.1/3,5ve11,4/24,29ve33, **(31)**17. Ayet,B.21/22, **(32)**B.10/17 ve 18, Say.18/9ve10, Hez.44/28ve29, **(33)**16.Ayet, **(34)**Çık. 29/37, 30/29, **(35)**B.11/33, 15/12, **(36)**18.Ayet, Say.18/10, **(37)**25.Ayet, **(38)**B.4/7,11,12,18ve21, 10/18, 16/27, İbr.13/11.

7. Bölüm: 1)Suç kurbanı, 12)Gerek şükür için; 16)Gerek gönüllü ve gerek kabul olunabilecek sunular için olan esenlik kurbanları kanunu, 22)Yağ ile yasanın bozulması, 28)Esenlik kurbanlarından kâhinlerin(İmamların) payları.

1*Suç[1] kurbanının yasası budur ve o[2] kutsaldır! **2***Suç[3] kurbanını yakmalık sunuyu saç üstünde yaktıkları yerde yakıp kanını sunak*(mezbah)* üstünde her tarafa serpsin. **3***Ve onun tüm[4] yağını; yani kuyruğu ve içleri kaplayan yağları sunsun. **4***İki böğrünü, bel üzerinde olan yağı ve karaciğerin üstünde olan zarı böbrekler ile beraber ayırsın. **5***Rabb'e kurban olmak üzere kâhin onları sunakta*(mezbahta)* yaksın. Bu suç kurbanıdır. **6***Onu[5] kâhinlerden her erkek yesin. Kutsal yerde yenilecektir ve bu[6] kutsaldır. **7***Günah kurbanı nasıl ise suç[7] kurbanı da öyledir ve onların yasası birdir. O onunla kefaret*(bağışlama)* dileyen kahinin olacaktır. **8***Bir kimsenin yakmalık kurbanını sunan kâhin(*Rahip, imam*) sunduğu kurbanın derisini kendisi alsın. **9***Fırında[8] pişmiş, tencerede ve tavada yapılmış ekmek sunularının tümü onu sunan kahinin olacaktır. **10***Her yağ ile yoğurulmuş kuru ekmek sunusu Harun Oğulları'nın tümüne eşit olarak bölünecektir. **11***Ve Rabb'e[9] sunacağı esenlik kurbanının yasası budur: **12***Eğer onu şükür için sunarsa; o zaman şükür kurbanı ile beraber yağ ile yoğurulmuş mayasız pideler üstüne yağ[10] sürülmüş mayasız yufkalar ve en iyi undan yapılmış, yağ ile yoğurulmuş pideler sunacaksın. **13***Şükür için olan esenlik kurbanı pidelerinden başka mayalı[11] ekmek sunusu da sunasın. **14***Onun; yani tüm sunulardan birer tane Rabb'e kaldırma sunusu olmak üzere sunasın. Bu[12] esenlik kurbanlarının kanını serpen kâhinin*(imamın)* olacaktır. **15***Şükür için olan esenlik[13] kurbanının eti sunulduğu günde yenilecek ve ondan sabaha dek birşey kalmayacaktır. **16***Eğer[14] yakmalık sunu, adak veya gönüllü olan bir sunu ise; sunulduğu günde yenilip arda kalanı da diğer gün yenilsin. **17***Kurbanın etinden üçüncü güne dek arda kalanı ateşte yakılacaktır. **18***Eğer onun esenlik kurbanının etinden üçüncü günde herhangibir şekilde yenilecek olursa bu onaylanmaz ve onu sunana sayılmaz[15] pistir[16] ve ondan yiyen kimse günahının cezasını çekecektir. **19***Her türlü pis şeye dokunan et yenilmeyip ateşte yakılsın. Ama; esenlik kurbanının etinden her temiz kişi yesin. **20***Eğer bir kimse kendi[17] kirliliği üzerinde iken, Rabb için olan esenlik kurbanının etinden yiyecek olursa; o kişi halkı[18] arasından atılacaktır. **21***Ve her günün kirliliğine; gerek insan[19] kirliliğine, gerek pis[20] bir hayvana ve gerek her günkü[21] kirli şeylere dokunan kimse Rabb için olan esenlik kurbanının etinden yiyecek olursa o kişi toplumundan[22] dışlanacaktır. **22***Ve Rabb, Musa'ya doğru dedi ki: **23***-İsrailoğulları'na şöyle de: Sığırların[23] koyunların veya keçilerin iç yağlarını hiç yemiyeceksiniz. **24***[Ölmüş[24] veya parçalanmış hayvanın yağı her iş için kullanılabilir; ama ondan kesinlikle yemiyeceksiniz]. **25***Çünkü her kim Rabb'e kurban olmak üzere sunulan hayvanın iç yağından yerse o yiyen kişi toplumundan atılacaktır. **26***Tüm[25] evlerinizde gerek kuşun ve gerekse hayvanın kanını hiçbir şekilde yemiyeceksiniz. **27***Her kim ki, bir şekilde kan yer ise; o kişi toplumu arasından dışlanacaktır. **28***Ve Rabb, Musa'ya doğru dedi ki: **29***-İsrailoğulları'na söyle; Rabb'e[26] kendi esenlik kurbanını sunan kimse esenlik kurbanının sunusunu Rabb'e götürsün. **30***Rabb'in[27] kurbanını kendi eliyle götürsün. Döş ile iç yağını götürsün ki, döş[28] Rabb'in önünde sallama kurbanı olmuş olsun. **31***Ve kâhin[29] yağı sunakta yakıp, döş[30] Harun'un ve oğullarının olsun. **32***Esenlik kurbanlarından olan sağ budu[31] kaldırma sunusu olarak kahine verin. **33***Harun Oğulları'ndan esenlik kurbanının kanını ve iç yağını her kim sunarsa; sağ bud onun payı olacaktır. **34***Çünkü esenlik kurbanlarından sallama[32] döşüyle kaldırma budunu İsrailoğulları'ndan alıp, onları sonsuz ve kesin emir olmak üzere İsrailoğulları tarafından kâhin*(imam)* Harun ile oğullarına verdim. **35***Harun'u ve oğullarını kahinlik etmek için

Rabb'e adadığı günde Rabb'in kurbanlarından mesh hakları bu oldu. **36***Ki, Rabb onlara İsrailoğulları tarafından verilmesini ve onlara[33] mesh ettiği günde asırlarınca sonsuz, kesin bir buyruk olmak üzere emretti. **37***Sina çölünde Rabb'e kurbanlarını[34] sunmalarını İsrailoğulları'na buyurduğu günde; **38***Rabb'in Tur-u Sina'da(Sina dağı) Musa'ya buyurduğu yakmalık[35] sunu, ekmek[36] sunusu, günah[37] kurbanı, suç[38] kurbanı, tahsis kurbanı[39] ve esenlik[40] kurbanlarının kanunu budur.

(1)B.5ve6/1-7,**(2)**B.6/17ve25,21/22,**(3)**B.1/3,5ve11, 3/24,29ve33,**(4)**B.3/4,9,10,14,15ve16,4/8,9,Çık.29/13, **(5)**B.6/16,17ve18, Say.18/9ve10, **(6)**B.2/3, **(7)**B.6/25,26, 14/13, **(8)**B.2/3ve10,Say.18/9,Hez.44/29,**(9)**B.3/1,22/18ve21, **(10)**B.2/4, Say.6/15, **(11)**Amos 4/5, **(12)**Say.18/8,11ve19, **(13)**B.22/30, **(14)**B.19/6-8, **(15)**Say.18/27, **(16)**B.11/10,11ve41, 19/7,**(17)**B. 15/3,**(18)**Tek.17/14,**(19)**B.12/13,14,**(20)**B.11/24ve28, **(21)**Hez. 4/14, **(22)**20.Ayet, **(23)**B.3/17, **(24)**B.17/15, Tes.14/21, Hez.4/14, 44/31,**(25)**Tek.9/4,B.3/17,17/10-14,**(26)**B.3/1,**(27)**B.3/3,4,9 ve14, **(28)**Çık.29/24ve27,B.8/27,9/21,Say.6/20, **(29)**B.3/5,11 ve16, **(30)**34.Ayet, **(31)**34.Ayet, B.9/21, Say.6/20, **(32)**Çık.29/28, B.10/14ve15,Say.18/18,19,Tes.18/3, **(33)**B.8/12ve30,Çık.40/13 ve15, **(34)**B.1/2, **(35)**B.6/9, **(36)**B.6/14, **(37)**B.6/25, **(38)**1.Ayet, **(39)**B.6/20, Çık.29/1, **(40)**11.Ayet.

8. Bölüm: 1)Musa'nın Harun ile oğullarını kutsaması, 14)Onların günah kurbanı, 18)Onların Yakmak için olan kurbanları, 22)Ayrılan koç, 31)Onların ayrılacağı zaman ve yeri.

1*Ve Rabb, Musa'ya doğru şöyle söyledi: **2***-Harun ve onunla beraber oğullarını; giysileri[1] mesh yağını[2] günah kurbanı danasını ve iki koçla birlikte mayasız ekmek sepetini[3] al. **3***Tüm topluluğu *'Toplanma Çadırı'* kapısına topla. **4***Ve Musa Rabb'in kendine buyurduğu gibi yaptı. Topluluk da Toplanma çadırı'nın kapısına toplatıldı. **5***Sonra Musa topluluğa: "Rabb'in[4] yapmanızı buyurduğu şey budur" diyerek; **6***Musa, Harun'u ve oğullarını yaklaştırıp Rabb'in, Musa'ya[5] buyurduğu gibi onları[6] suyla yıkadı. **7***Ve ona[7] gömleği giydirip[8] beline kuşağı bağladı, ona giysiyi giydirip üzerine Efod'u[+] koydu; ve sonra onu Efod'un şeridiyle sarıp onunla kuşattı. **8***Onun üzerine de göğüslüğü koyup, göğüslük[9] içine Urim ve Tummim'i[*] koydu. **9***Ve başı[10] üzerine sarığı koyup sarığın ön tarafına altın levhayı; yani kutsal tacı koydu. **10***Sonra(11) Musa mesh yağını alıp meskeni ve içinde olan şeylerin tümünü mesh edip onları kutsadı. **11***Sunak üzerine ondan yedi kez serpip kutsamak üzere sunağı, tüm aletleriyle beraber ve musluk ile tabanını da mesh etti. **12***Sonra Harun'un başına mesh[12] yağını döküp onu kutsamak için mesh etti. **13***Ve Musa[13] Harun'un oğullarını yaklaştırıp onlara Rabb'in kendisine buyurduğu gibi gömleklerini giydirip, onlara kuşak bağlayarak başlıklar giydirdi. **14***Günah[14] kurbanı danasını götürüp Harun ile oğulları ellerini[15] günah kurbanı danasının başı üzerine koydular. **15***Onu saç üstünde yaktılar ve Musa[16] kanı alıp parmağıyla sunağın boynuzlarının her tarafına sürerek sunağı*(mezbahı)* temizledi; sonra kanı sunağın altına döküp üzerinde kefaret*(bağışlama)* etmek için onu kutsadı. **16***İç[17] yağlarının tümünü, karaciğerin zarını ve iki böbrekle yağlarını alıp Musa sunakta yaktı. **17***Ama danayı; yani derisini, etini ve gübresini Rabb'in, Musa'ya[18] buyurduğu gibi ordunun dışında ateşte yaktı. **18***Yakmalık[19] koçu götürüp Harun ile oğulları ellerini koçun başı üstüne koydular. **19***Onu saç üstünde yakıp Musa kanı sunak üstünde her tarafa serpti. **20***Ve koçu parça, parça edip Musa başı, parçaları ve iç yağını yaktı. **21***İçini ve işkembesini suyla yıkayıp Rabb'in[20] kendisine buyurduğu gibi tüm koçu sunakta yaktı. Bu yakma kurbanı ve hoş koku olarak Rabbe kurban idi. **22***Diğer[21] koçu; yani kahin ayrılan koçu götürdü. Ve Harun ile oğulları ellerini koçun başı üstüne koydular. **23***Ve onu saç üstünde yaktı. Musa onun kanından alarak Harun'un sağ kulak memesine, sağ elinin baş parmağına ve sağ ayağının baş parmağı üzerine sürdü. **24***Musa, Harun'un oğullarını götürüp kandan onların sağ kulaklarının memesi, sağ ellerinin baş parmakları ve sağ ayaklarının baş parmakları üzerine sürdükten sonra Musa kanı sunak*(mezbah)* üstünde her tarafa serpti. **25***İç[22] yağıyla kuyruğu, iç yağlarının tümünü, karaciğer zarını, iki böbrek ile yağlarını ve sağ budu aldı. **26***Rabb'in[23] önündeki mayasız ekmek sepetininden mayasız bir pide ile yağlı bir ekmek pidesi ve bir yufka alıp yağların üzerine ve sağ budun üstüne koydu. **27***Tümünü Harun'un[24] eline ve oğullarının ellerine verip onları Rabb'in önünde sallama kurbanı olmak üzere sundu. **28***Sonra[25] Musa onları ellerinden alarak sunaktaki yakmalık kurban üstünde yaktı. Bunlar ayrılan kurban olarak hoş koku için Rabb'e kurban edildi. **29***Musa döşü alıp onu Rabb'in önünde sallama kurbanı olmak üzere sundu. Bu Rabb'in Musa'ya buyurduğu gibi ayrılan koçun Musa'ya olan[26] payı oldu. **30***Musa[27] mesh yağından ve sunak*(mezbah)* üzerinde olan kandan alıp Harun'un üstüne, giysileri üstüne, oğulları üzerine, oğullarının giysileri üstüne ve onunla beraber olan oğullarıyla oğullarının giysileri üstüne serperek onları kutsadı. **31***Ve Musa Harun ile oğullarına şöyle söyledi: -'Eti[28] *'Toplanma Çadırı'*nın kapısında haşlayınız ve Harun ile oğulları

yesinler', diye bana buyurulduğu gibi orada ayrılan kurbanın(*Tahsis kurbanının*) sepetinde olan ekmeklerle unu yiyesiniz. **32***Et[29] ile ekmekten arda kalanı da ateşte yakın. **33***Yedi gün; yani ayrılan[30] kurbanın son gününe dek *'Toplanma Çadırı'*nın kapısından dışarıya çıkmayın. Çünkü yöneltilen bu günler yedi gündür. **34***Sizin için bağışlanma olmak üzere bugün[31] olduğu gibi yürütülmesini Rabb buyurdu. **35***Böylece ölmemeniz için gece gündüz yedi gün *'Toplanma çadırı'*nın kapısında oturup Rabbin[32] sıkıca söylediği sözlerini tutunuz. Çünkü bana böyle buyuruldu, dedi. **36***Harun ile oğulları Rabb'in Musa tarafından buyurduğu şeylerin tümünü yaptılar.

(1)Çık.28/2ve4, **(2)**Çık.30/24,25, **(3)**Çık.29/1-3, **(4)**Çık.29/4, **(5)**Çık.28/37ve diğ., **(6)**Çık.29/4, **(7)**Çık.29/5, **(8)**Çık.28/4, **(9)**Çık.28/30, **(*)**Bak! I.Ezr.5/38,(+):Bir çeşit giysi. Bak Çık.28 ve 39.Blm., **(10)**Çık.29/6, **(11)**Çık.30/26-29, **(12)**B.21/10ve12, Çık.29/7, 30/30, Mez.133/2, **(13)**Çık.29/8ve9, **(14)**Çık.29/10, Hez.43/19, **(15)**B.4/4, **(16)**Çık.29/12ve36, B.4/7, Hez.43/20ve26, İbr.9/22, **(17)**Çık.29/13, B.4/8, **(18)**B.4/11ve12, Çık.29/14, **(19)**Çık.29/15, **(20)**Çık.29/18, **(21)**Çık.29/19ve31, **(22)**Çık. 29/22, **(23)**Çık.29/23, **(24)**Çık. 29/24 ve diğ., **(25)**Çık.29/25, **(26)**Çık. 29/26, **(27)**Çık.29/21, 30/30, Say.3/3, **(28)** Çık. 29/31 ve32, **(29)**Çık.29/24,**(30)**Çık.29/30ve35,Hez.43/25ve26, **(31)**İbr. 7/15 ve16, **(32)**Say.3/7, 9/19, Tes.11/1, I.Krl.2/3.

9. Bölüm: 1)Harun'un kendisi ve kavim için sunduğu ilk kurbanlar, 8)Kendisi için olan günah kurbanı, 12)Yakmalık kurbanı, 15)Ve halk için olan kurbanlar, 23)Musa ile Harun'un kavme bereket duası, 24)Rabb tarafından ateşin Mezbah(Sunak) üzerine gelmesi.

1*Sekizinci[1] günde Musa, Harun ile oğullarını ve İsrailin yaşlı olanlarını çağırdı. **2***Ve Harun'a şöyle söyledi: -Kendine[2] günah kurbanı için kusursuz olarak sığırlardan bir buzağı ve yakmalık[3] kurban için de bir koç alıp Rabb'in önüne yaklaşın. **3***İsrailoğulları'na söyle ki günah[4] kurbanı için keçilerden bir teke ve yakılacak kurban için de birer yıllık kusursuz bir buzağı ile bir kuzu; **4***Ve selamet kurbanı olmak üzere Rabb'in önünde saç üzerinde yakmak için bir boğa, bir koç ve yağ[5] ile yoğurulmuş ekmek sunusu alasınız çünkü bugün[6] Rabb size görünecektir. **5***Böylece Musa'nın emrettiği şeyleri Toplanma Çadırı'nın önüne götürdüler. Tüm cemaat de yaklaşıp Rabb'in önünde durdu. **6***Musa: -Rabb'in buyurduğu budur. Bunu yapınız ve Rabb'in[7] görkemi size görünecektir, dedi. **7***Sonra Musa, Harun'a Rabb'in buyurduğu gibi sunağa yaklaşıp kendi[8] günah kurbanını ve yakılacak kurbanı sun. Böylece kendin için ve toplum için bağışlanma buyruğunu yerine getirip, kavmin[9] kurbanını sununuz ve onlar için buyrulan bağışlamayı yapınız, dediğinde; **8***Harun sunağa*(mezbah)* yaklaşıp kendisi için günah kurbanı olan buzağıyı saç üstünde yaktı. **9***Ve Harun'un[10] oğulları da kanı ona götürdüler. O da parmağını kana batırarak sunağın[11] boynuzlarına sürdü ve kanı sunağın altına döktü. **10***Günah[12] kurbanının iç yağıyla böbreklerini ve karaciğerin zarını sunakta Rabb'in[13] Musa'ya buyurduğu gibi yaktı. **11***Ve eti[14] ile zarını ordu dışında ateşte yaktı. **12***Sonra yakmalık kurbanını yaktı ve Harun'un oğulları kanı ona götürdüler, o da onu sunak[15] üstüne her tarafa serpti. **13***Sonra[16] yakmalık kurbanı parça, parça olarak başıyla beraber ona götürdüklerinde sunak üzerinde yaktı. **14***İçleriyle[17] işkembesini yıkayıp sunaktaki yakmalık kurban yeri üstünde yaktı. **15***Sonra[18] kavmin kurbanını götürüp toplum için günah kurbanı olan tekeyi aldı ve onu saç üstünde yakıp önceki gibi günah kurbanı olarak sundu. **16***Ve yakmalık kurbanını götürüp onu yasada[19] belirtildiği gibi yaptı. **17***Ondan sonra ekmek[20] sunusunu götürüp bir avuç dolusu alarak sabah[21] olan yakmalık kurbanı'ndan başka sunakta yaktı. **18***Kavmin esenlik[22] kurbanı olan boğayı ve koçu saçta yaktı ve Harun'un oğulları da kanı ona götürdüler; o da onu sunak üstüne her tarafa serpti. **19***Boğanın iç yağını, koçun kuyruğunu ve içleri kaplayan yağıyla beraber, böbreklerle kara ciğerin zarını götürdüler. **20***Yağları döşlerin üstüne koyduktan sonra, yağları[23] sunakta *(mezbahta)* yaktı. **21***Ve Harun döşler ile sağ budu Musa'nın buyurduğu gibi Rabb'in önünde sallama[24] sunusu olmak üzere sundu. **22***Sonra Harun topluluğun üzerine ellerini kaldırarak onlara[25] bereket okudu. Böylece günah kurbanını, yakılacak kurbanı, ve esenlik kurbanını sunduktan sonra indi. **23***Musa ile Harun *'Toplanma Çadırı'*na girdiler ve çıktıklarında kavme bereket okudular. Ve Rabb'in görkemi[26] tüm halka göründü. **24***Rabb'in önünden[27] ateş çıkıp sunak üstünde olan kurban ile yağları yaktı ve tüm topluluk bunu gördüğünde yüksek sesle[28] yüzüstü yere kapandı.

(1) Hez.43/27, **(2)**B.4/3, 8/14, Çık.29/1, **(3)**B.8/18, **(4)**B.4/23, Ezr.6/17, 10/19, **(5)**B.2/4, **(6)**Ayet 6ve23, Çık.29/43, **(7)**Ayet 23, Çık.24/16, **(8)**B.4/3, I.Sam.3/14, İbr.5/3, 7/27, 9/7, **(9)**B. 4/16ve20, İbr.5/1,**(10)**B.8/15, **(11)**Bak.B.4/7, **(12)**B.8/16, **(13)**B. 4/8, **(14)**B.4/11,8/17,**(15)**B.1/5,8/19, **(16)**B.8/20, **(17)**B.8/21, **(18)**3.Ayet, İş.53/10, İbr.2/17, 5/3, **(19)**B.1/3ve10, **(20)**4.Ayet, B.2/1ve2,**(21)**Çık.29/38,**(22)**B.3/1vediğ.,**(23)**B.3/5ve16, **(24)**Çık.29/24ve26,B.7/30-34, **(25)**Say.6/23, Tes.25/5, Luk. 24/50, **(26)**6.Ayet,Say.14/10, 16/19ve42,**(27)**Tek. 4/4,Hak. 6/21, I.Krl.18/38,II.Trh.7/1,Mez.20/3, **(28)**II.Krl.18/39, II.Trh.7/3, Ezr.3/11.

10. Bölüm: 1)Nadab ile Abiho'nun günahları ve cezası, 6)Onlara yas tutmak için Harun ile oğullarına verilen buyruk, 8)Kâhinlerin meskene (Çadıra) girdiklerinde şarap içmemeleri, 12)Kutsal şeyleri yemek için olan kanun; 16)Harun'un bunu çiğnemesi ve buna karşı olan sözleri.

1*Harun'un[1] oğullarından olan Nadab ve Abiho[2] buhurdanlıklarını alarak içine ateşle, üzerine buhur koydular. Böylece Rabb'in önüne kendilerine buyrulmamış olan yabancı ateşle[3] yaklaştılar. **2***O zaman Rabb'in[4] önünden ateş çıktı ve onları öldürdü. **3***Sonra Musa, Harun'a şöyle söyledi: -Rabbin buyurduğu budur. 'Bana[5] uyanlarla kutsal bilinecek ve tüm kavmin önünde yüceleceğim'[6] ve Harun[7] da sustu. **4***Musa, Harun'un amcası Uzziel'in[8] oğulları Mişael ile Etsafan'ı çağırıp onlara yaklaşarak şöyle söyledi: -Kardeşlerinizi[9] '*Kutsal yer*' önünden kaldırıp ordu dışına bırakın, dediğinde; **5***Onlar yaklaşıp Musa'nın buyruğu üzere onları gömlekleriyle beraber ordunun dışına bıraktılar. **6***Musa da Harun ile oğulları olan Eleazar ve İtamar'a dedi ki: -Başınızı açmayın[10] ve giysinizi yırtmayın ki, tüm toplum üzerine öfke[11] getirerek ölmeyesiniz. Ama; kardeşleriniz olan tüm İsrail evleri Rabb'in tutuşturduğu yangın için ağlasın. **7***Sizler[12] de '*Toplanma çadırı*'nın kapısından dışarıya çıkmayın ki ölmeyesiniz. Çünkü Rabb'in Mesh-Yağı üzerinizdedir[13] dedi. Onlar da Musa'nın söylediği gibi yaptılar. **8***Ve Rabb, Harun'a dedi ki: **9***-Sen[14] ve seninle olan oğulların '*Toplanma Çadırı*'na girdiğinizde şarap ve içki içmeyin ki ölmeyesiniz. Bu asırlarınızca size sonsuz bir farz(*kesin emir*) olsun. **10***Tâ ki; *Kutsal yer*'i kutsal olmayan yerden ve pisliği temizden[15] ayırarak; **11***Musa'nın eliyle Rabb'in İsrailoğulları'na buyurduğu[16] işlerin tümünü onlara öğretesiniz. **12***Musa, Harun ile geri kalan oğullarından Eleazar ve İtemar'a şöyle söyledi:- Rabb'in[17] kurbanlarından artan ekmek sunusundan alıp sunağın yanında mayasız olarak yeyin. Çünkü bu kutsaldır[18]. **13***Onu kutsal yerde yeyin; çünkü bu Rabb'in kurbanlarından senin hakkın ve oğullarının hakkıdır ve bu bana[19] böyle emredildi. **14***Sallama[20] döşüyle, kaldırma budunu sen ve seninle olan oğulların birlikte, kızlarınla temiz bir yerde yiyesiniz; çünkü onlar İsrailoğulları'nın esenlik kurbanlarından verilen hakkın ve oğullarının hakkıdır. **15***İç yağının[21] kurbanlarıyla kaldırma budunu ve sallama döşünü Rabbin önünde sallama sunusu olarak sunmak için götürsünler. Ve Rabb'in buyruğu üzere sonsuz, kesin bir buyruk olup senin ve seninle beraber oğullarının olacaktır. **16***Musa günah[22] kurbanı tekesini dikkatle aradığında; işte o tamamen yanmıştı. Bunun üzerine o, Harun'un geri kalan oğullarından Eleazar'a ve İtamar'a öfkelenerek şöyle söyledi: **17***Günah[23] kurbanını kutsal yerde niçin yemediniz? Çünkü; bu kutsal olup, toplumun günahını kaldırmak ve Rabb'in önünde onlar için buyrulan bağışlamayı tamam etmek için size verildi. **18***Şimdi bakın! Onun[24] kanı '*Kutsal yer*'*e* götürülmedi; onu[25] emrettiğim gibi kesinlikle Kutsal Yer'de yemeliydiniz. **19***O zaman Harun, Musa'ya: -Bugün[26] günah kurbanları ile yakmalık kurbanlarını Rabb'in önüne getirdiler ve bana bunun gibi şeyler erişti; bu gün günah kurbanını yemiş olsaydım Rabb'in[27] gözünde bu iyi olur muydu? Dedi. **20***Musa bunu işitince onun gözünde bu hoş göründü.

(1)B.16/1, 22/9, Say.3/3ve4, 26/61, I.Trh.24/2, **(2)**B.16/12, Say.16/18,**(3)**Çık.30/9,**(4)**B.9/24,Say.16/35,II.Krl.6/7, **(5)**Çık. 19/22,29/43,B.21/6,17ve21,İş.52/11,Hez.20/41, 42/13, **(6)**İş.4 9/3, Hez.28/22, Yuh.13/31 ve 32, 14/13, II.Sel.1/10, **(7)**Mez.39/9, **(8)**Çık.6/18ve22, Say.3/19ve30, **(9)**Luk.7/12, Res.İşl.5/6,9 ve 10, 8/2, **(10)**Çık.33/5, B.13/45, 21/1ve10, Say.6/6ve7, Tes.33/9, Hez.24/16ve17,**(11)**Say .16/22ve46,Yeş.7/1,22/18ve20, II.Sam. 24/1,**(12)**B.21/12,**(13)**Çık.28/41,B.8/30,**(14)**Hez.44/21,Luk.1/15, I.Tim.3/3,Tit.1/7, **(15)**B.11/47, 20/25, Yerm.15/19, Hez.22/26, 44/23, **(16)**Tes.24/8, Nah.8/2,8,9 ve 13, Yerm.18/18, Malk.2/7, **(17)**Çık.29/2, B.6/16, Say.18/9,10, **(18)**B.21/22, **(19)**B.2/3, 6/16, **(20)**Çık.29/24,26ve27,B.7/31ve34,Say.18/11, **(21)**B.7/29,30ve34, **(22)**B.9/3ve15,**(23)**B.6/26ve29, **(24)**B.6/30, **(25)**B.6/26, **(26)**B.9/8 ve 12, **(27)**Yerm.6/20, 14/12, Hoşea 9/4, Malh.1/10ve13.

11. Bölüm: 1)Temiz ve pis(Kirli, mındar veya mekruh) hayvanlar, 9)Balıklar, 13)Kuşlar, 29)Böcekler.

1*Rabb, Musa'ya ve Harun'a şöyle söyledi: **2***-İsrailoğulları'na söyleyiniz ki, yeryüzünde bulunan tüm hayvanlar içinden yiyebileceğiniz[1] hayvanlar bunlardır. **3***Hayvanlardan her çatal ve yarık tırnaklı olup geviş getireni yeyin. **4***Ama geviş getirenlerden veya çatal tırnaklı olanlardan deveyi yemeyin. Çünkü; geviş getiriyorsa da çatal tırnaklı olmadığı için size temiz değildir. **5***Kaya porsuğunu da yemeyin; çünkü geviş getiriyorsa da çatal tırnaklı olmadığı için size temiz değildir. **6***Tavşanı da yemeyin; çünkü geviş getiriyorsa da çatal tırnaklı olmadığı için size temiz değildir. **7***Domuzu(*) da yemeyin; çünkü çatal ve yarık tırnaklı olmasına rağmen geviş getirmediği için size[2] temiz değildir (Haramdır). **8***Tüm bunların etinden yemiyeceksiniz ve leşlerine dokunmayacaksınız. Onlar[3] size temiz değildir*(haramdır)*. **9***Suda[4] yaşayanların içinden şunları yiyeceksiniz; yani suda, gerek denizlerde, gerek nehirlerde kanatlı*(yüzgeç)* ve pullu olanların tümünden yiyeceksiniz. **10***Denizlerde ve nehirlerdeki bütün

kanatsız, pulsuz olan; suda yaşayan tüm yaratıklar ve suda bulunan tüm diri hayvanlar size[5] kirlidir *(mekruhtur)*. **11***Şimdi onlar size yasak olduğu için etlerinden yemiyeceksiniz ve leşlerinden tiksineceksiniz. **12***Suda; yüzgeçsiz ve pulsuz olanların tümü size iğrenç olsun. **13***Kuşlardan[6] temiz olmayanlar bunlardır; temiz olmadıkları için yenilmesinler: Kartal, tavşancıl ve kara kuş; **14***Çaylak ve akbaba çeşidiyle, **15***Tüm karga çeşitleri. **16***Deve kuşu, puhu kuşu, kukumaska ve doğan türleri. **17***Baykuş, karabatak ve kara leylek. **18***Kuğu, saka kuşu ve toy; **19***Leylek, balıkçıl çeşitleri, hudhud ve yarasa. **20***Dört ayak üstünde yürüyen kanatlı yaratıkların tümü size yasaktır. **21***Ama dört ayak üstünde yürüyen kanatlı yaratıkların tümünden bunları; yani yeryüzünde sıçramak için ayaklarından yukarı bacağı olanları yiyeceksiniz. **22***Onlardan bunları; yani çekirgeyi[7] cadcadı/Solam[+] çeşitleriyle hargol[+] ve cinsine göre Hagob'u[+] yiyebilir; **23***Ama bunlardan başka dört ayaklı ve kanatlı haşeratın*(sürüngen)* tümü sizin için yasaktır. **24***Bunlarla kirlenirsiniz. Her kim bunların leşlerine dokunursa akşama kadar pis sayılacaktır. **25***Ve her kim onların leşlerini kaldırırsa giysisini[8] yıkamalı; o akşama kadar pis sayılır. **26***Çatal tırnaklı olup da tırnağı yarık olmayan ve geviş getirmeyen hayvanların tümü sizin için pistir. Onların leşlerine her kim dokunursa pis sayılır. **27***Dört ayaklı hayvanların içinden, pençeleri üzerinde yürüyenlerin tümü size kirli sayılır ve onların leşlerine her kim dokunursa akşama kadar pis olacaktır. **28***Leşlerini kaldıran giysisini yıkasın ve akşama dek kirli*(pis)* olsun. Çünkü bunlar size temiz şeyler değildir. **29***Yeryüzünde olan hayvanlar arasında bunlar da size pis sayılır: Yani sansar/gelincik, sıçan[9] ve kertenkele çeşitleriyle, **30***Koler, Anaka[§], Koeh, Letaa, Homet ve Bukelamun. **31***Tüm sürüngenler arasından bunlar size pis olup; leşlerine her kim dokunursa akşama dek kirli olacaktır. **32***Onların leşlerinden biri her günkü iş için kullanılan bir kap; yani her türlü ağaç kap, giysi, deri veya çul üstüne düşerse pis sayılır. Suya[10] batırıldıktan sonra akşama dek pis sayılmalı ve ancak ondan sonra temiz olacaktır. **33***Ve bunlardan biri herhangibir toprak kap içine düşerse içinde olanın tümü pis olup, o kabı[11] da kıracaksınız. **34***Kap içindeki sulu yemek üstüne düştüğü zaman o pis oluyor; o kabın içindeki içilecek sıvının tümü de kirlenir. **35***Böylece bunların leşleri herhangibir şey üzerine düşerse onu kirlendiriyor; bunlar ocak olsun veya fırın olsun yıkılmalıdır. Kirlidirler ve size kirli olacaklardır. **36***Ama içindeki suyu bol olan bir kaynak ve kuyu temiz kalacaktır. Oysa onların leşlerine her dokunan kirlenir. **37***Eğer leşlerden biri bir çeşit ekilecek tohum üstüne düşerse o temizdir. **38***Ama tohumun üzerine su konulduktan sonra leşlerden biri düşerse o size temiz sayılmaz. **39***Yemesi helâl olan hayvanlardan biri ölürse onun leşine dokunan akşama kadar kirli olacak. **40***Ve leşinden[12] yiyen kimse giysisini yıkayıp, akşama kadar kirli sayılır. Onun leşini kaldıran kişi de giysilerini yıkayıp akşama kadar kirli sayılır. **41***Yeryüzünde sürünen tüm sürüngenler yasak olup yenilmeyecektir. **42***Yeryüzünde sürünen tüm sürüngenlerden karnı üstünde sürünen, dört ayağının üstünde gezen ve çok ayaklı olanlardan hiçbirini yemiyeceksiniz; çünkü pistirler. **43***Sürünen haşeratın*(yaratıkların)* hiçbir türüyle[13] nefislerinizi*(kendinizi)* kirletmeyin ve onlarla kirlenmiş olmak için pislenmeyin. **44***Çünkü Allah'ınız Rabb '*Ben'im* Şimdi kendinizi temizleyip kutsal olun[14] '*Ben Kutsalım*' ve yeryüzünde sürünen hiç bir çeşit yaratıkla kendinizi kirletmeyin. **45***Ben size Allah olmak için[15] sizi Mısır diyarından çıkaran ***Yehovah'ım***; böylece[16] kutsal olun. Çünkü '*Ben Kutsalım*' **46***Pisliği[17] temizlikten ve yenilir hayvanı yenilmeyenden ayırın. **47***Hayvanlar ve kuşlar ve suda hareket eden her çeşit yaşayan ruha*(canlıya)* ve yeryüzünde sürünen her çeşit hayvana ait yasa budur.

(1) Tes.14/4, Res.İşl.10/12ve14, **(*)**Bak! II.Mak.6/20, **(2)**İş.65/4, 66/3ve17, **(3)**İş.52/11, Mat.15/11ve20, Mark.7/2,15ve18, Res.İşl.10/14,15,15/29,Rom.14/14ve17, I.Kor.8/8, Kol.2/16ve21, İbr.9/10, **(4)**Tes.14/9,**(5)**B.7/18,Tes.14/3,**(6)**Tes.14/12, **(7)**Mat. 3/4, Mark.1/6, **(+)**3 cins çekirge, **(8)**B.14/8, 15/5, Say.19/10ve22, 31/24, **(9)**İş.66/17, **(§)*Dört cins kertenkele*, (10)**B.15/12, **(11)**B.6/28, 15/12, **(12)**B.17/15, 22/8, Tes.14/21, Hez.4/14, 44/31, **(13)**B.20/25, **(14)**Çık.19/6, B.19/2, 20/7ve26, I.Sel.4/7, I.Petr.1/15ve16, **(15)**Çık.6/7, **(16)**44.Ayet, **(17)**B.10/10.

12. Bölüm:1)Annenin temizliği, 6)Temizlik için olan kurbanlar.

1*Ve Rabb, Musa'ya şöyle söyledi: **2***-İsrailoğulları'na söyle ki, bir[1] kadın hamile kaldığında bir erkek çocuk doğurursa; âdet günlerindeki[2] gibi yedi[3] gün kirli olacaktır. **3***Sekizinci[4] günde çocuğun gulfesi(sünnet derisi) sünnet edilmelidir. **4***Kadın da temizliği için otuz gün beklemeli ve temizliği günleri tamamlanıncaya dek hiçbir kutsal şeye dokunmayıp '*Kutsal Yer*'e girmesin. **5***Eğer kız doğurursa kirli günlerinde olduğu gibi iki hafta kirli olup, almış altı güne dek temizliği için otursun. **6***Oğlu[5] veya kızı için temizliği günleri tamam olduğunda kâhin'e '*Toplanma ça-*

dırı'nın kapısına yakmalık kurban olmak üzere bir yıllık bir kuzu ve günah kurbanı olmak üzere de bir güvercin yavrusu veya bir kumru götürsün. **7***O da onu Rabb'in önünde sunarak kadın için olan bağışlanma yapsın, böylece kadın temiz kalsın. Erkek ve kız çocuk doğuran için olan kanun budur. **8***Eğer kuzu[6] götüremezse biri yakılacak kurban ve diğeri de günah kurbanı olmak üzere iki kumru veya iki güvercin yavrusu alıp kâhin[7] onun için buyruk gereği olan kefareti *(bağışlamayı)* yapacak, o da temiz olacaktır.

(1)B.15/19, **(2)**B.15/19, **(3)**Luk.2/22, **(4)**Tek.17/12, Luk.1/59, 2/21, Yuh.7/22,23, **(5)**Luk.2/22, **(6)**B.5/7, Luk.2/24, **(7)**B.4/26.

13. Bölüm:1)Cüzzam hastalığının işaretleri ve teşhisi.
1*Rabb, Musa ile Harun'a şöyle söyledi: **2***-Bir insan bedeninin derisinde şişlik, uyuzluk[1] ve parlak bir leke olup bedeninin derisinde cüzzam hastalığı gibi bir şey meydana gelirse; o zaman[2] kişi kahin Harun'a veya onun oğullarından olan kahinlerden birine götürülsün. **3***Kâhin bedenin üstündeki hastalığa baktığında; hastalık üstündeki kıllar beyaz olup hastalık derinin altında derin görünüyorsa bu cüzzam hastalığıdır. Kâhin onun yargısını '*kirli*' olarak ilan edecektir. **4***Ama eğer bedenin derisinde bulunan leke ak olup, deriden derin görünmüyor ve kıl da beyaz değil ise; o zaman kâhin hastayı yedi gün karantinaya alsın. **5***Yedinci günde kahin ona bakacak ve hastalığı olduğu gibi derinin üstüne yayılmamış duruyorsa; o zaman kâhin(*Rahip, imam*) onu yedi gün daha karantinaya alsın. **6***Ve yedinci gün kâhin onu yine kontrol ettiğinde hastalık solmuş ve deriye yayılmamışsa; o zaman kâhin onu '*temiz*' diye yargılayacak. Bu uyuz hastalığıdır. Kişi giysilerini[3] yıkayıp temizlensin. **7***Ama temizliği için kâhine götürüldükten sonra deri üzerindeki uyuz yayılacak olursa; o zaman gene kâhine gösterilecektir. **8***Ve kâhin ona baktığında eğer deri üstüne uyuz yayılmışsa o zaman kâhin onu '*kirli*' diye yargılasın; bu cüzzamdır. **9***Bir adamda cüzzam hastalığı olduğunda kâhine götürülsün. **10***Ve kâhin[4] ona baktığında eğer deride beyaz şişlik varsa; bu şişlik kılları beyazlatmış ve şişlik üstündeki etler daha çok büyümüşse; **11***Bu izler onun derisindeki eskimiş cüzzam hastalığına işaret ettiğinden; kahin onu '*kirli*' diye yargılayacak ve kapamayacaktır. Çünkü kirlidir. **12***Eğer cüzzam deride yayılmış olursa ve hastalık derinin tümünü; yani kâhinin gözünün gördüğü yerlerin tümünü, baştan aşağı kaplamış olursa. **13***Kahin bunun tüm bedene yayıldığını gördüğünde; o zaman hastayı 'temiz' diye yargılasın. Çünkü tamamen beyaz olduğu için temizdir. **14***Ama üstündeki etlerin daha çok göründüğü gün o adam temiz değildir. **15***Bunu gören kâhin onu '*kirli*' diye yargılayacaktır. Çünkü çoğalmış et '*kirli*' olup cüzzamdır. **16***Eğer tüm eti değişmiş olup beyaz ise; o zaman kâhine gelsin. **17***Kahin (*Rahip, imam*) onu kontrol edecek, eğer hastalık beyaz olmuşsa; o zaman kâhin hastayı '*temiz*' diye yargılasın. Çünkü o temizdir. **18***Eğer bedenin derisinde bir[5] çıban çıkmışsa ve o sıkılmışsa; **19***Çıbanın yerinde beyaz şiş veya kırmızımsı beyaz parlak bir leke olursa; o zaman kişi kahine gösterilsin. **20***Kahinona baktığında eğer deriden derin görünüyor ve kılları beyaz olmuşsa; o zaman kâhin ona '*kirli*' diye karar verecek. Çünkü bu çıbanda çıkan cüzzam hastalığıdır. **21***Kahin ona baktığında eğer kıl içinde beyaz renk görünmüyorsa ve bu deriden de derin değilse ve solmuş ise; o zaman kâhin(*Rahip, imam*) onu yedi gün kapasın. **22***Ama eğer deri üstüne yayılmışsa; o zaman kahin ona '*kirli*' diye karar verecektir. Çünkü bu hastalıktır. **23***Eğer parlak leke yerinde durup yayılmamışsa bu iş çıbandan ötürü olup; kahin ona '*temiz*' diye karar kılsın. **24***Veya bedenin derisinde ateş yanığı gibi olup da; yanığın izi kırmızımsı beyaz veya beyaz parlak bir leke olursa. **25***Onu gören kahin eğer lekedeki kılın beyaz olduğunu ve deriden derin bulunduğunu görmüşse; o yanıkta ortaya çıkan cüzzam olduğundan kahin onu '*kirli*' diye yargılayacak. Bu cüzzam hastalığıdır. **26***Ama kahin ona baktığında eğer parlak lekedeki kıllar beyaz değil ve deriden de derin değil ve solmuş ise; o zaman kahin onu yedi gün*(karantinaya)* kapasın. **27***Yedinci gün kâhin onu kontrol ettiğinde, eğer deriye yayılmışsa o zaman kahin ona '*kirli*' diye karar verecek. Çünkü bu cüzzam hastalığıdır. **28***Ama parlak leke yerinde durup, deriye yayılmış olmayarak, solmuş görünüyorsa; bu yanık şişkinliğinden ortaya çıkmıştır. Kahin ona '*temiz*' diye karar verecek; çünkü yanık eseridir. **29***Bir erkeğin veya kadının başında, ya da çenesinde hastalık olursa; **30***Kahin hastalığı görecek; eğer deriden derin görünüyor ve onda ince sarı kıl bulunuyorsa; o zaman kahin ona '*kirli*' diye karar verecek. Bu hastalık kel olup; baş veya çene cüzzamıdır. **31***Kahin(*Rahip, imam*) bu hastalığa baktığında; eğer deriden derin görünmeyip, içinde siyah kıl bulunmazsa; kahin hastalığı olan kişiyi yedi gün karantinaya kapasın. **32***Ve yedinci günde kahin hastaya baktığında; eğer kellik yayılmamış, onda sarı kıllar yok ve hastalık deriden daha derin

olarak görünmüyorsa; **33*** O zaman o traş edilsin. Ama keli traş etmesin ve kahin kel hastalığı olanı yedi gün kapasın. **34*** Ve yedinci günde kahin kelliği olana baktığında, eğer kellik deriye yayılmış olmayıp, deriden daha derin görünmüyorsa; kahin ona temiz diye karar verecek ve o da giysisini yıkayıp temizlenecektir. **35*** Ama temizliğinden sonra kellik deriye yayılacak olursa; **36*** Kâhin onu kontrol etsin; eğer kelliğin yayıldığını tespit ederse; artık kahinin sarı kıllar aramasına gerek yok. Çünkü; o '*kirlidir*'. **37*** Eğer kellik halâ üzerinde duruyor ve içinde siyah kıllar bitmişse; kel artık iyi olmuştur ve o 'temizdir'. Ve kahin ona '*Temiz*' diye karar verecektir. **38*** Eğer erkek veya bir kadının bedeninin derisinde parlak lekeler; yani beyaz parlak lekeler olduğu zaman; **39*** Kahin onu kontrol etsin ve bedeninin derisinde parlak lekeler solup ağarmış ise; o deride çıkan çildir ve o temizdir. **40*** Eğer bir adamın başının saçı dökülecek olursa; o kişi çıplak başlı olup temizdir. **41*** Ve eğer başının ön tarafındaki saçlar dökülecek olursa; çıplak alınlıdır ve temizdir. **42*** Ama eğer çıplak başta veya çıplak alında kırmızımsı ak yara bulunursa; bu çıplak başta ve çıplak alında ortaya çıkan cüzzamdır. **43*** Kahin onu gördüğünde eğer onun çıplak başında veya alnında yaranın şişkinliğinin kırmızımsı ve ak olduğunu farkeder ve aynen bedenindeki cüzzam gibi olduğunu görürse; **44*** O kişi cüzzamlı olup '*kirlidir*' Kâhin de kesinlikle ona '*kirlidir*' kararını verecektir. Çünkü hastalığı başındadır. **45*** Herhangibir kişi cüzzamlıysa; giysisi yırtık ve başı açık bir şekilde, dudakları[6] da örtülmüş olarak *'Kirli, kirli!'*[7] diye yüksek sesle bağırsın. **46*** Hastalığın kendi üstünde bulunduğu tüm günlerinde kirli olacaktır. O kirli olduğu için tek başına ve ordu[8] dışında oturacaktır. **47*** Ve cüzzamlı olan her giysi; gerek yün, gerek keten giysi olsun. **48*** Yani; gerek keten, gerek yün örgü, gerek dokuma olsun ve gerekse deriden yapılmış herhangibir şey. **49*** Giyside, deride, deri eşyada, örgüde ve dokumada görünen yeşilimsi veya kırmızımsı küf oluşmuşsa; bu cüzzam hastalığı olup kahine gösterilsin. **50*** Ve kahin hastalığa bakıp hasta olan şeyi yedi gün kapasın. **51*** Yedinci günde hastalıklı şeye baktığında eğer giyside; gerek örgüde, gerek dokumada, gerek deride veya deriden yapılmış şeyde küf yayılmışsa bu hastalık azgın[9] cüzzam olup kirliliği gösterir. **52*** Şimdi sizler hastalıklı giysiler; gerek örgü, gerek dokuma. Bunlar gerek yün, gerek keten veya deriden yapılmış bir eşya; Tümünü yakın. Azgın cüzzamdır ve ateşte yakılacaktır. **53*** Kahin buna göz attığında eğer hastalık giyside, örgüde ve dokumada veya deriden olan herhangibir şeyde yayılmamışsa; **54*** Kahin(*Rahip*) hastalıklı şeyin yıkanmasını buyurup onu yedi gün boyunca kapasın. **55*** Ve hastalıklı şey yıkandıktan sonra kâhin ona baktığında; eğer hastalık yayılmamış ve rengi de değişmemişse '*kirlidir*' onu ateşte yakasın. Çünkü içinde veya yüzünde çürüklük vardır. **56*** Eğer yıkandıktan sonra kahin onun solduğunu görürse; solan parçayı, giysi olsun, deri olsun, örgü olsun veya dokuma olsun yırtsın. **57*** Sonra yırtılan bu kumaşta; giysi olsun, örgü olsun, dokuma olsun veya deri olsun, bu olay yine ortaya çıkarsa. Bu dağılmış cüzzam olup, üstünde hastalık olan şeyi ateşte yakasın. **58*** Eğer giysi; örgü, dokuma veya deriden olan herhangi bir şey. Yıkandıktan sonra üstündeki küfün yok olduğu gözlenirse bu şey gene yıkanıp temizlenmelidir. **59*** Ama keten giyside; örgü olsun, dokuma olsun veya deriden yapılmış birşey olsun. Onun temiz veya kirli kabul edilmesi için cüzzam hastalığı hakkında olan yasa budur.

(1) Tes.28/27, **(2)**Tes.17/8ve9, 24/8, Luk.17/14, **(3)**B.11/25, 14/8, **(4)**Say.12/10ve12, II.Krl.5/27, II.Trh.26/20, **(5)**Çık.9/9, **(6)**Hez.24/17ve22, Mik.3/7, **(7)**Sül.Mes.4/15, **(8)**Say.5/2, 12/14, II.Krl.7/3, 15/5, II.Trh.26/21, Luk.17/12, **(9)**B.14/44.

14. Bölüm: 1)Cüzzamlının temizliği için yapılacak olan kurbanlar v.s, 33)Bir evde ortaya çıkan cüzzam ve onun temizliği.

1* Ve Rabb, Musa'ya doğru dedi ki: **2*** -Cüzzamlının temizliği gününde onun için yapılması gereken kanun budur. O kâhine[1] götürülsün. **3*** Kâhin de ordugâhın dışına çıkacak ve onu bıraktığı yerde cüzzamlı kişi cüzzam hastalığından kurtulmuşsa; **4*** Kâhin de temizlenecek kişiye iki deri, temizlenmiş kumaş, erz ağacı[2] kırmızı[3] yapağı ve züfa[4] otu alsın diye buyuracaktır. **5*** Sonra kahin kuşlardan birinin toprak bir kapta ve pınar suyu üzerinde boğazlanmasını buyuracaktır. **6*** Kalan diri kuş ile erz ağacını, kırmızı yapağıyı ve züfa otunu alıp onları diri kuşla beraber pınar suyu üzerinde boğazlanmış kuşun kanına batıracaktır. **7*** Ve cüzzamdan temizlenecek olan üzerine yedi[5] kere serperek[6] onu temizleyecek ve diri kuşu da kıra doğru uçuracaktır. **8*** Sonra temizlenmesi gereken kişi giysisini[7] yıkayıp, tüm kıllarını traş ettikten sonra su[8] ile yıkanacak ve temizlenmiş olacaktır. Ondan sonra orduya girip yedi gün çadırının[9] dışında otursun. **9*** Yedinci günde gene kıllarının tümünü traş etsin. Başını, sakalını, kaşlarını; yani tüm kıllarını traş edip giysisini yıkasın.

Ve bedenini su ile yıkadıktan sonra temizlenmiş olacaktır. **10*** Sekizinci günde iki[10] kusursuz erkek kuzu ve bir yıllık kusursuz dişi bir kuzu ile ekmek[11] sunusu olmak üzere de yağla yoğurulmuş üç aşer(Bir Efa'nın onda üçü) en iyi unla, bir Log yağ alacaktır. **11*** Temizleme işini yapan kahin *(imam)* temizlenen adamı bunlar ile Rabb'in önünde 'Toplanma Çadırı'nın kapısında durduracaktır. **12*** Ve kahin erkek kuzulardan birini alıp onu[12] suç kurbanı olmak üzere yaklaştıracak ve o bir log yağ alıp onu Rabb'in önünde sallama[13] sunusu olarak sunacaktır. **13*** Kuzuyu da günah(14) kurbanı olarak yakma yerinde, yakmalık kurban niteliğinde ve o yerde; yani kutsal yerde saç üstünde yakacaktır. Çünkü suç kurbanı günah[15] kurbanı gibi kahinindir ve bu[16] kutsaldır. **14*** Kahin suç kurbanının kanından alıp temizlenen kimsenin sağ kulak[17] memesine ve sağ elinin baş parmağıyla sağ ayağının başparmağına sürecektir. **15*** Ve kahin bu 'Log' yağından alıp kendi sol avucuna dökecek; **16*** Sonra kahin sağ parmağını sol avucundaki yağa batırıp o yağdan parmağıyla Rabb'in önüne yedi kez serpecektir. **17*** Ve kahin avucundaki yağdan temizlenen kişinin sağ kulak memesine, sağ elinin başparmağına ve sağ ayağının başparmağı üzerinde olan suç kurbanının kanı üstüne sürecek. **18*** Kahin avucunda kalan yağı temizlenmiş olan kişinin başı üzerine koyup; onun[18] için Rabb'in önünde emrolunan kefareti *(bağışlanmayı)* yerine getirmiş olacaktır. **19*** Kahin günah[19] kurbanını sunduktan sonra kirliliğinden temizlenen kişi için buyrulan bağışlanmayı yapacak ve yakılacak olan kurbanı saç üstünde yakacaktır. **20*** Kahin yakmalık kurbanla ekmek sunusunu sunak üstünde sunarak onun için buyrulan bağışlamayı yapacak ve o kişi temizlenecektir. **21*** Eğer[20] kişi yoksul olup da bu kadarını veremezse; kendisi için yapılması gereken bağışlanma için, sallama sunusu olmak üzere suç kurbanı olmak üzere bir kuzu, ekmek sunusu için yağla yoğurulmuş onda bir Efa'lık[*] en iyi un ve bir log yağ alıp; **22*** Bulabildiğine göre iki[21] kumru veya iki güvercin yavrusu alsın. Biri günah kurbanı ve diğeri yakılacak kurban olacak. **23*** Temizliği[22] için onları sekizinci günde 'Toplanma Çadırı'nın kapısında, Rabb'in önüne, kahine götürsün. **24*** Kâhin[23] suç kurbanı olan kuzuyu ve bir log yağ alıp onları Rabb'in önünde sallama sunusu olarak sunacaktır. **25*** Sonra suç kurbanı olan kuzuyu saç üstünde yaksın. Ve kahin[24] suç kurbanının kanından alıp temizlenen kişinin sağ kulak memesine, sağ elinin başparmağı ile sağ ayağının başparmağına sürsün. **26*** Ve kahin yağı kendi sol avucu içine dökecek. **27*** Kahin sağ parmağıyla sol avucunda olan yağdan Rabb'in önünde yedi kere serpecektir. **28*** Kâhin avucunda olan yağdan temizlenen kişinin sağ kulak memesine ve sağ elinin başparmağıyla, sağ ayağının başparmağı üzerine; yani suç kurbanı kanının sürüldüğü yere sürecektir. **29*** Sonra kahin avucunda kalan yağı temizlenen kişinin başı üzerine, Rabb'in önünde onun için buyrulan bağışlamayı yapmak için koyacaktır. **30*** Böyle bilindiği üzere kumrulardan[25] veya güvercin yavrularından birini; **31*** Yani bulduğu kuşların birini günah kurbanı ve diğerini de yakmalık kurban olmak üzere, ekmek sunusuyla beraber sunup kâhin temizlenen kişi için Rabbin önünde buyrulan bağışlamayı yapacaktır. **32*** Kendisinde cüzzam hastalığı olup da temizlenmesi[26] için gücü yetmeyen kimseye olan yasa budur. **33*** Ve Rabb, Musa ile Harun'a dedi ki: **34*** -Size[27] mülk olmak üzere vereceğim Kenan diyarına girdiğinizde, kendi malınız olan bir eve cüzzam hastalığı girerse; **35*** Ve ev sahibi gelip bana: 'Evimde[28] hastalık var gibi görünüyor' diyerek kâhine bildirsin. **36*** Bunun üzerine kahin hastalığı görmeye oraya girmeden önce evde bulunanlardan hiçbir şeyin kirlenmemesi için evi boşaltmalarını söyleyecek; ve ondan sonra kahin evi görmek için içeriye girecektir. **37*** Ve hastalığa baktığında eğer hastalık evin duvarlarında yeşilimsi veya kırmızımsı çukurlarda olup duvarın yüzeyinden derin görünüyorsa; **38*** Kahin evden evin kapısına çıkacak ve evi yedi gün karantinaya alacaktır. **39*** Yedinci günde kahin geri dönecek ve eve baktığında eğer hastalık evin duvarlarında yayılmışsa; **40*** Kahin üzerinde hastalık taşıyan taşları çıkarıp, kentin dışına kuytu bir yere atmalarını buyuracaktır. **41*** Evin tüm içini kazıttıracak ve kazdıkları toprağı kentin dışına kuytu bir yere attıktan sonra; **42*** Başka taşlar alıp evden çıkan taşların yerini onarsınlar ve başka toprak alıp evi sıvatsınlar. **43*** Eğer taşları çıkardıktan ve ev duvarlarını kazıyarak sıvadıktan sonra evde hastalık yine çıkacak olursa; **44*** Kahin gelip kontrol ettiğinde; eğer evde hastalık yayılmış ise evde[29] azgın cüzzam vardır ve kirlidir. **45*** Evi yıkacaklar; taşlarını, ağaçlarını ve evin tüm toprağını kentin dışına kuytu bir yere çıkaracaklardır. **46*** Oraya gitmenin yasak olduğu tüm günlerde o eve giren her kişi akşama dek kirli olacaktır. **47*** O evde yatan ve yemek yiyen kimse giysisini yıkayacak; **48*** Ama kahin gelip baktığında eğer ev sıvandıktan sonra hastalık eve yayılmamışsa; hastalık

kaybolduğu için kahin o eve 'temiz' diye karar verecektir. **49*** Evi temizlemek için iki[30] kuş, erz ağacı, züfa otu ve kırmızı yapağı alarak; **50*** Kuşlardan birini toprak bir kapta, pınar suyu üstünde boğazlayacaktır. **51*** Erz ağacı, züfa otu, kırmızı yapağı ve diri kalan kuşu alarak onları boğazlanmış kuşun kanına ve o pınar suyuna batırıp eve yedi kere serpecektir. **52*** Evi kuş kanıyla, pınar suyuyla; erz ağacı, züfa otu, kırmızı yapağı ve diri kalan kuş ile temiz kılacaktır. **53*** Sonra diri kuşu kentin dışında kıra doğru serbest salıverip ev[31] için buyrulan bağışlamayı yerine getirmiş olacak ve ev de temiz olacaktır. **54*** Tüm cüzzam hastalıkları[32] kel, **55*** Giysilerdeki[33] ve ev[34] cüzzamı, **56*** Şişlikler[35] uyuz ve parlak lekeler için olan kanun bu olup; **57*** Ne zaman kirli olduğunu ve ne zaman temiz olduğunu öğretmek[36] için olan cüzzamın yasası budur.

(1) Mat.8/2-4,Mark.1/40ve44,Luk.5/12,14,17/14,**(2)**Say.19/6, (3)İbr.9/19,**(4)**Mez.51/7,**(5)**II.Krl.5/10ve14,**(6)**İbr.9/13, **(7)**B.13/6,**(8)**11/25,**(9)**Say.12/15,**(10)**Mat.8/4, Mark.1/44,Luk.5/14,**(11)**B.2/1, Say.15/4ve15, **(12)**B.5/2ve18, 6/6ve7, **(13)**Çık.29/24, **(14)**Çık.29/11, B.1/5ve11, 4/4ve24, **(15)**B.7/7,**(16)**B.2/3,7/6,21/22,**(17)**Çık.29/20,B.8/23, **(18)**B.4/26, **(19)**B.5/1ve6, 12/7, **(*)**:Tartılar ve ölçüler cetveline bak., **(20)**B.5/7, 12/8, **(21)**B.12/8, 15/14,15, **(22)**11.Ayet, **(23)**12.Ayet, **(24)**14.Ayet, **(25)**22.Ayet, B.15/15, **(26)**10.Ayet, **(27)**Tek. 17/8, Say.32/22,Tes.7/1,32/49, **(28)**Sül.Mes.3/33, Zek.5/4,**(29)**B.13/51, Zek.5/4, **(30)**4.Ayet, **(31)**20.Ayet, **(32)**B.13/30, **(33)**B.13/47, **(34)**34.Ayet, **(35)**B.13/2, **(36)**Tes.24/8, Hez.44/23.

15. Bölüm: 1)İnsanların belli zamanlarda üstündeki kirlilikle; 13)Onların temizliği. 19)Kadınların belli zamanlarındaki kirlilikleri, 28)Ve onların temizliği.

1* Rabb, Musa ile Harun'a şöyle söyledi: **2*** İsrailoğulları'na söyle ki, bir kişinin[1] bedeninde akıntısı olduğu gözlenirse o kişi kirlidir. **3*** Ve akıntısı günlerinde olan kirliliği şudur: Gerek bedenindeki akıntısı devam ediyorsa ve gerek akıntısı kesilse de o onun kirliliğidir. **4*** Akıntısı olan bir kişinin yattığı her döşek kirli olup, üstünde oturan herşeyi kirletir. **5*** Onun döşüne dokunan kimse giysisini yıkayıp kendisi[2] de su ile yıkanacak ve akşama kadar kirli olacaktır. **6*** Akıntısı olan kişinin oturduğu şeyin üstünde oturan kimse de giysisini yıkayıp kendisi su ile yıkanacak ve akşama kadar kirli olacaktır. **7*** Ve akıntısı olan kişinin bedenine dokunan kimse giysisini yıkadıktan sonra kendisi de su ile yıkanacak ve akşama kadar kirli olacaktır. **8*** Akıntısı olan kimse temiz bir kişi üstüne tükürür, aksırırsa; o kişi giysisini yıkayıp kendisi de su ile yıkanacak ve akşama kadar kirli olacaktır. **9*** Ve akıntısı olan kimsenin bindiği her binek eyeri kirli olacaktır. **10*** Onun altında olan bir şeye dokunan kişi akşama kadar kirli olup, onları kaldıran kişi de giysisini yıkadıktan sonra su ile yıkanacak ve akşama kadar kirli olacaktır. **11*** Akıntısı olan kişi elini daha suya batırmadan, dokunduğu her kişi giysisini yıkayıp kendisini de su ile yıkayacak ve akşama kadar kirli olacaktır. **12*** Akıntısı olan kişinin dokunduğu toprak[3] kap kırılacak ve her ağaç kap da su ile çalkalanacaktır. **13*** Akıntısı olan kişi akıntısından kurtulduktan sonra temizliği[4] için kendisine yedi gün sayılacak ve giysisini yıkadıktan sonra bedenini akan su ile yıkayarak temiz olacaktır. **14*** Sekizinci gün kendisine iki kumru[5] ve iki güvercin yavrusu alıp Toplanma çadırı'nın kapısında Rabb'in önüne gelip onları kahine versin. **15*** Kahin de onlardan[6] birini günah kurbanı, diğerini yakmalık kurban olsun diye sunacak ve kahin[7] onun için Rabb'in önünde, akıntısından ötürü yapılması gereken buyruğu yerine getirecektir. **16*** Bir[8] kişiden meni(sperm) çıktığında bütün bedenini su ile yıkayacak[*] ve akşama kadar kirli *(murdar)* sayılacaktır. **17*** Üzerine meni dökülen her giysi ve her hayvan postu su ile yıkanacak ve akşama kadar kirli olacaktır. **18*** Eğer bir erkek ile bir kadın ilişki kurar da birlikte yatarsa; ikisi de su ile yıkanacak ve akşama[9] kadar kirli sayılacaktır. **19*** Bir[10] kadının akıntısı var ve bedeninin akıntısı kanlı olursa yedi gün ayrı duracak; ona dokunan herkes akşama kadar kirli olacaktır. **20*** Ayrı olduğu zamanda üstünde yattığı herşey kirli olacak ve üzerinde yattığı herşey de kirli sayılacaktır. **21*** Onun yatağına her dokunan kişi giysisini yıkayacak ve akşama kadar kirli olacaktır. **22*** Kadının oturduğu herşeye dokunan kişi giysisini yıkayacak ve kendisi de su ile yıkandıktan sonra akşama kadar kirli sayılacaktır. **23*** Döşüne veya üzerinde oturduğu bir şeye dokunan kimse akşama kadar kirli sayılacaktır. **24*** Eğer[11] bir kişi o kadın ile yatakta ise ve onun kirliliği ona dokunursa; o kişi yedi gün kirli olup üstünde yattığı yatak da kirlenmiş olacaktır. **25*** Bir[12] kadın kirlilik *(hayz)* periyodunda değilken, kadının akıntısı bir çok gün devam ederse veya belirli günlerindeki kirliliği uzun sürecek olursa; akıntısının günlerinde olduğu gibi tüm kirlilik günleri kirli sayılacaktır. **26*** Akıntısının tüm günlerinde kadının yattığı her yatak kendine '*Hayz*'(adet) yatağı gibi olup üzerinde oturduğu herşeyi '*Periyodundaki*' kirlilik gibi kirletir. **27*** Onlara dokunan her kişi kirli olacak ve giysisini yıkadıktan sonra kendisi de akşama kadar kirli sayılacaktır. **28*** Akıntısından temizlenmiş[13] olduğunda kendine yedi gün hesaplayacak ve son-

ra temiz olacaktır. **29***Sekizinci günde kendisi için iki kumru veya iki güvercin yavrusu alıp onları 'Toplanma çadırı'nın kapısına kâhine götürsün. **30***Kahin de birini günah kurbanı ve diğerini de yakmalık kurban olmak üzere sunacak; sonra kahin onun için Rabb'in önünde kirliliğinin akıntısından ötürü buyruk gereği yapılması gereken kefareti *(bağışlamayı)* yerine getirecektir. **31***Böylece İsrailoğulları'nı kirliliklerinden[14] sakındırasınız ki aralarında olan meskenimi[15] bozmalarıyla kirliliklerinden ötürü ölmesinler. **32***Akıntısı[16] olan ve meni[17] çıkmasıyla kirli olan kimse için; **33***Ve '*Periyodu*'[18] gelen rahatsız kadınla; akıntısı olan, gerek erkek ve gerek kadın[19] olsun) her kirli[20] kadın ile yatan erkeğe uygulanması gereken yasa budur.

(1)B.22/4, Say.5/2, II.Sam.3/29, Mat.9/20, Mark.5/25, Luk.8/43, **(2)**B.11/25, 17/15, **(3)**B.6/28, 11/32ve33, **(4)**28.Ayet, B.14/8, **(5)**B.14/22ve23, **(6)**B.14/30ve31, **(7)**B.14/19ve31, **(8)**B.22/4, Tes.23/10, **(*):** 16.ve18.Ayetler; Gusül'e ve Cenabetliğe işaret ediyor!, **(9)**I.Sam.21/4, (10)B.12/2, **(11)**Bak B.20/18, **(12)**Mat.9/20, Mark.5/25, Luk.8/43, **(13)**13.Ayet, **(14)**Say.5/3, 19/13ve20, Hez.5/11, 23/38, **(15)**B.11/46, Tes.24/8, Hez.44/23, **(16)**2.Ayet, **(17)**16.Ayet, **(18)**19.Ayet, **(19)**25.Ayet, **(20)**24.Ayet.

16. Bölüm: 1)Büyük kahin'in(Baş Kahin; yani İmamet'i elinde bulunduran) en kutsal yere(Perdeyle ayrılan ve Musa'nın sandığı bulunan yere.) girmesine ait yasa. 11)Kendisi için olan günah kurbanı, 15)Toplum için olan günah kurbanı, 20)Bunun için çöle serbest salınan keçi(Teke), 29)Ve sunu(Kefaret) günü.

1*Rabb'in önüne gidip de orada ölen Harun'un[1] iki oğlunun ölümünden sonra Rabb, Musa'ya şöyle söyledi: **2***Ve Rabb, Musa'ya dedi ki: - Kardeşin Harun'a de ki ölmemesi için kutsal yerdeki ayırma perdesinin içine, sandığın[2] üstünde olan bağışlama yeri*(keferatgâh)* önüne her zaman girmesin. Çünkü bağışlama yeri[i][3] üzerinde bulutta görüneceğim. **3***Harun kutsal yere böyle; yani günah kurbanı[4] olarak bir dana(genç bir boğa) ve yakmalık kurban olmak üzere bir koç[5] ile girecektir. **4***Kutsal[6] keten gömleği giysin ve bedeni üstünde keten don olsun, keten kuşak kuşansın ve keten sarık sarsın. Bunlar kutsal giysilerdir. O bedenini[7] suyla yıkayıp onları giyecektir. **5***O[8] İsrailoğulları toplumundan günah kurbanı olmak üzere bir koç alacak; **6***Ve Harun kendisi için günah kurbanı olan danayı sunup, kendisi[9] ve evi için buyrulmuş olan bağışlamayı yerine getirecektir. **7***Sonra o iki tekeyi alarak '*Toplanma çadırı*'nın kapısında Rabb'in önünde durduracaktır. **8***Harun biri Rabb için ve diğeri de çöle[ş][8] bırakılacak olan keçi(teke) için o iki tekenin üzerine kura atacaktır. **9***Ve üzerine Rabb'in kur'ası çıkan tekeyi Harun yaklaştırarak kendisi ve evi için buyrulan bağışlama emrini yerine getirecektir. **10***Bırakılmak üzere üzerine kur'a çıkan tekeyi, onunla[10] buyrulan kefaret*(bağışlama)* emrini yerine getirmek için Rabb'in önünde diri durduracaktır. **11***Ve Harun kendisi için olan günah kurbanı danayı yaklaştırıp, kendisi ve evi için buyrulan bağışlamayı yapacak; sonra da kendisi için olan günah kurbanı danayı saçta yakacaktır. **12***Ve buhurdanı[11] Rabb'in önünde olan sunak üzerinden ateş korlarıyla doldurarak ince[12] döğülmüş hoş kokulu buhur ile avuçlar dolusu alıp ayırma perdesinin içine götürecektir. **13***Buhuru[13] Rabb'in önünde ateş üzerine koyacak ki, buhurun dumanı tanıklık sandığı üzerinde olan kefaretgâhı kaplasın[14] ve kendisi ölmesin. **14***Sonra da dananın[15] kanından alıp parmağıyla kefaretgah*(sunak)* üzerine doğu yönüne doğru serpecek ve parmağıyla[16] kandan bağışlamalığın önüne yedi kez serpecektir. **15***Halk için[17] günah kurbanı olan ergeci*(tekeyi)* saçta yakıp, kanını ayırma perdesinin[18] içine götürecek ve dananın kanıyla yaptığı gibi bunun kanıyla da böyle yaparak, onu kefaretgâh üzerine; yani bu bağışlama yerinin önüne serpecektir. **16***İsrailoğulları'nın kirliliği yüzünden ve tüm günahlarıyla isyanları sebebinden '*Kutsal-Yer*'[19] için buyrulan bağışlamayı böyle yapacaktır. Pislikleri için ve onlar ile beraber bulunan cemaat çadırı için de olan buyruk bu şekilde yürütülecektir. **17***Buyrulan bağışlanma emrini yerine getirmek üzere 'Kutsal-Yer'e girip kendisi için, evi için tüm İsrail toplumuna buyrulan bu buyruğu yerine getirsin ve dışarı çıkıncaya kadar da 'Toplanma çadırı'nda[20] bir adam bulunmasın. **18***Sonra çıkıp Rabb'in önünde olan sunağa*(keferetgâha)* gelerek onun için[21] buyrulan bağışlamayı yapacak; dananın ve ergecin(Teke) kanından alıp sunağın boynuzlarının her tarafına sürecektir. **19***Kandan parmağıyla onun üzerine yedi kez sürecek ve onunla İsrailoğulları'nı kirliliğinden kurtarıp kutsal[22] kılacaktır. **20***Kutsal yer ile '*Toplanma Çadırı*' ve sunak için buyrulan buyruğu yapmağı[23] bitirdiğinde diri tekeyi yaklaştıracak. **21***Ve Harun iki elini diri tekenin başı üstüne koyacak: İsrailoğulları'nın tüm günahlarıyla, tüm isyankâr işlerini onun başı üzerinde söyleyerek, onları[24] tekenin başına koymuş[+] olacak ve onu uygun bir kişinin eliyle çöle gönderecektir. **22***Teke onların[25] kanunsuz işlerinin tümünü kendi üzerinde yaban bir yere götürecek ve böylece teke

(Günah keçisi) çöle sevkedilmiş olacaktır. **23*** Sonra Harun Toplanma çadırı'na girecek ve kutsal yere[26] girdiği zaman giydiği keten giysiyi çıkarıp onları orada bırakacaktır. **24*** Bedenini kutsal yerde su ile yıkayıp kendi giysisini giydikten sonra[27] çıkacak ve kendi yakmalık sunusu ile kavmin yakmalık sunusunu sunarak, kendisiyle tüm topluma buyrulan bağışlamayı yerine getirmiş olacaktır. **25*** Ve günah[28] kurbanının iç yağını sunak üstünde yakacaktır. **26*** Bırakılmak için tekeyi salıveren kimse giysisini yıkayacak ve bedenini[29] de suyla yıkadıktan sonra orduya girecektir. **27*** Bu[30] bağışlamanın yürütülmesi için kanları kutsal yere götürülmüş; günah kurbanı olan danayla, günah kurbanı tekeyi ordudan çıkararak derilerini, etlerini ve dışkısını ateşte yakacaktır. **28*** Onları yakan kimse giysisini yıkayıp bedenini de su ile yıkadıktan sonra orduya girecektir. **29*** Bu size sonsuz bir farz *(kesin emir)* olsun. Bunu yedinci[31] ayda ayın onunda kısık nefesle *(isteklerinize gem vurarak)* yapacaksınız. Gerek aranızda yaşayan ve gerek yabancı olan garip hiçbir iş yapmasın. **30*** Çünkü tüm günahlarınızdan Rabb'in önünde temizlenmeniz[32] için kahin sizi temizleyecek size o gün için buyrulan ve buyruk gereği olan bağışlamağı yerine getirecektir. **31*** O günü[33] kendinize rahat sıptı *(dinlenme günü)* olarak, sonsuz ve kesin bir buyruk olmak üzere 'kısır solukla' *(nefsinizi frenliyerek)* tutacaksınız. **32*** Babası yerine kahinlik etmek için mesh[34]) edilip ayrılan kahin[35] buyrulan buyruk gereği bağışlamağı yapacak ve kutsal giysi olan keten[36] giysilerini giyecektir. **33*** En kutsal[37] yer için buyrulan bağışlamağı yapıp '*Toplanma Çadırı*' ile sunak için olan bağışlama buyruğunu da yapacak ve kahinler toplumun tüm oymakları için olan kefareti *(bağışlanma işini)* yerine getirecektir. **34*** Ve yılda[38] bir kez İsrailoğulları için, tüm günahlarından ötürü buyrulan bağışlamağı yerine getirmek üzere, bu[39] size sonsuz ve kesin bir buyruk olsun. O da Rabb'in Musa'ya buyurduğu gibi yaptı.

(1)B. 10/1 ve 2, **(2)**Çık. 30/10, B.23/27, İbr. 9/7, 10/19 ve 20, **(3)**Çık.25/22,40/34,I.Krl.8/10-12,**(4)**B.4/3, **(5)**İbr. 9/7,12,24ve25, **(6)**Çık.28/39, 42 ve 43,B.6/10, Hez. 44/17ve 18, **(7)**Çık.30/20, B.8/6ve7, **(8)**Bak B.4/14, Say. 29/11, II.Trh. 29/21, Ezr.6/17, Hez. 45/22 ve 23, **(9)**B.9/7, İbr.5/2, 7/27ve28, 9/7, **(§):**Bazı çevirilerde"Azazel'e gönderildi" deniyor. Bunun da çölde yaşayan bir cin veya 'Yer değiştirme' anlamına geleceği vurgulanıyor.**(10)**I.Yuh.2/2,**(11)**B.10/1, Say. 16/18 ve 46, Vah.8/5, **(12)**Çık.30/34, **(13)**Çık.30/1,7 ve 8, Say.16/7,18 ve 46, Vah.8/3 ve 4, **(14)**Çık. 25/21, **(15)**B.4/5, İbr.9/13 ve 25, 10/4, **(16)**B.4/6, **(17)**İbr.2/17, 5/2, 9/7ve28, **(18)**2.Ayet, İbr.6/9, 9/3,7ve12, **(19)**Bak Çık.29/36, Hez.45/18, İbr.9/22ve23, **(20)**Çık.34/3, Luk.1/10, **(21)**Çık.30/10, B.4/7ve18, İbr.9/22ve23, **(22)**Hez. 43/20, **(23)**16.Ayet, Hez.45/20, **(24)**İş.53/6, **(+)Yani günahları manevî olarak keçinin başına koymuş olacak(Günah keçisi),** **(25)**İş.53/11ve12,Yuh.1/29,İbr.9/28,I.Petr .2/24,**(26)**Hez.42/14,5-44/19,**(27)**3.ve5.Ayetler,**(28)**B.4/10, **(29)**B.15/5, **(30)**B. 4/12ve21,6/30,İbr.13/11, **(31)**Çık.30/10, B.23/27,Say.29/7,İş.58/3ve5,Dan.10/3ve12,**(32)**Mez.51/2, Yerm.33/8,Efs.5/26,İbr.9/13ve14,10/1ve2,I.Yuh.1/7ve9, **(33)**B .23/32, **(34)**B.4/3,5ve16, **(35)** Çık.29/29 ve 30, Say.20/26ve28, **(36)**4.Ayet, **(37)**6.,16.,18.,19. ve24.Ayetler, **(38)**Çık.30/10, İbr.9/7ve25, **(39)**B.23/31, Say.29/7.

17. Bölüm: 1)Kurbanların kanını Rabb'in Evi kapısında sunmak, 7)Cinler için saç kurbanı yapılması yasağı, 10)Kanın, 15)Ve kendiliğinden ölenin veya parçalanmış hayvanın yenilemiyeceği.

1* Rabb, Musa'ya dedi ki: **2*** -Harun'a, oğullarına ve İsrailoğulları'nın tümüne söyle ki, onlara Rabb'in buyurduğu budur. **3*** Yani İsrailoğulları'ndan bir kişi sığır[1] koyun veya bir keçiyi Rabb'in Ev'i[2] önünde Rabb'e kurban olmak üzere '*Toplanma Çadırı*'nın kapısına götürmeksizin; **4*** Gerek ordu içinde ve gerek ordu dışında boğazlayacak olursa o kişi üzerine kan sayılır. Ve kan dökmüş olduğundan o adam kavmi arasından[3] atılacaktır. **5*** Tâ ki; İsrailoğulları kırda[4] saç üzerinde yaktıkları kurbanları götürsün; yani onları Rabb'e Toplanma Çadırı'nın kapısına kahine götürüp, onları Rabb'e esenlik kurbanları olmak üzere saçta yaksınlar. **6*** Kâhin de kanı[5] '*Toplanma Çadırı*'nın kapısında Rabb'in sunağı üzerinde serpip, iç yağını[6] Rabb'e hoş koku olmak üzere yakacaktır. **7*** Artık kurbanlarını sunacaklar[7] ve zina[8] ettikleri cinlere[*] saç üstünde kurban yakmayacaklardır. Bu onlara asırlarca sonsuz ve kesin bir buyruk olsun. **8*** Sen onlara şöyle söyle: İsrail evinden veya aranızda yaşayan gariplerden her kim yakmalık sunu[9] veya kurban sunacak olursa; **9*** Onu Rabb'e[10] sunmak için *'Toplanma Çadırı'nın* kapısına götürmezse o adam halkı arasından atılacaktır. **10*** İsrail evinden[11] ve aranızda yaşayan gariplerden her kim bir çeşit kan yerse; o kan yiyen[12] adama karşı yüzümü çevirip onu kavmi arasından atacağım. **11*** Çünkü[13] bedenin canı kandadır. Ben de onu sunak üstünde canlarınız için kefaret[14] etmek *(bağışlamak)* için size verdim. Çünkü can[15] için kefaret(bağışlama) eden kandır. **12*** Bu yüzden İsrailoğullarına dedim ki, sizden hiç kimse kan yemesin. Aranızda bulunan yabancı da kan yemesin. **13*** İsrailoğulları'ndan, aranızda yaşayan yabancılardan biri yenilebilir[16] bir hayvanı ve kuşu avladığında onun[17] kanını akıtıp toprakla örtsün[18]. **14*** Çünkü[19] her bedenin canı onun kanı olup, asıl yaşamı odur. Bu nedenden İsrailoğulları'na dedim ki, hiçbir bedenin kanını yemiyesiniz; çünkü her bedenin canı onun kanı olup onu yiyen adam atılacaktır. **15*** Ölmüş

olanı[20] veya parçalanmış olanı yiyen her kim ise; yerli olsun, yabancı olsun giysisini[21] yıkayıp su ile yıkanacak ve kendisi[22] akşama dek kirli olup daha sonra temiz olacaktır. **16*** Ama eğer giysisini yıkamayıp bedenini de yıkamazsa günahının[23] cezasını çekecektir.

(1) Bak Tes.12/5,15ve21, **(2)**Tes.12/5,6,13ve14, **(3)**Tek.17/14, **(4)**Tek.21/33, 22/2, 31/45, Tes.12/2, I.Krl.14/23, II.Krl.16/4, 17/10, II.Trh.28/4, Hez.20/28, 22/9, **(5)**B.3/2, **(6)**Çık.29/18, B.3/5,11ve16, 4/31, Say.18/17, **(7)**Çık.34/15, B.20/5, Tes.31/16, Hez.23/8, **(*):Bazı çevirilerde "Keçi cinlere" olarak çevrilmiştir, (8)**Tes.32/17, II.Trh.11/15, Mez.106/37, I.Kor.10/20, Vah.9/20, **(9)**B.1/2ve3, **(10)**4.Ayet, **(11)**Tek.9/4, B.3/17, 7/26ve27, 19/26,Tes.12/16ve23,15/23,I.Sam.14/33,Hez.44/7, **(12)**B.20/3,5ve6, 26/17, Yer.44/11, Hez.14/8, 15/7, **(13)**14.Ayet, **(14)**Mat.26/28,Mark.14/24,Rom.3/26,5/9,Efs.1/7,Kor.1/14 ve20,İbr.13/12, I.Petr.1/1,Yuh.1/7,Vah.1/5,**(15)**İbr.9/22, **(16)**B .7/26,**(17)**Tes.12/16ve24,15/23,(18)Hez.24/7,**(19)**11.ve12. Ayetler, Tek.9/4, Tes.12/23, **(20)**Çık.22/31, B.22/8, Tes.14/21, Hez.4/14, 44/31, **(21)**B.11/25, **(22)**B.15/5, **(23)**B.5/1, 7/18, 19/8, Say.19/20.

18. Bölüm: 1-30)Çeşitli buyruklar.

1* Rabb, Musa'ya şöyle buyurdu: **2*** -İsrailoğulları'na söyle ki, Allah'ınız[1] ***Yehovah Ben'im***. **3*** Yaşadığınız[2] Mısır diyarının işleriyle yürütmeyin ve sizi götüreceğim Kenan[3] diyarının işlerinden yapmayın, onların yasalarından gitmeyin. **4*** Ama onlarla yürümek üzere işlerimi[4] yürütüp kanunlarımı tutasınız. Allah'ınız Rabb, Ben'im. **5*** Şimdi kanunlarımı ve buyruklarımı tutun; çünkü[5] onları yürüten adam onlar ile yaşayacaktır. Rabb[6] *'Ben'im*. **6*** Hiçbir kişi kendi akrabasından birine çıplaklığını açmak[§] için yaklaşmasın. Rabb, '*Ben*'im. **7*** Babanın[7] veya annenin çıplaklığını açmayasın. O annendir; çıplaklığını açmayasın. **8*** Babanın[8] eşinin çıplaklığını açmayasın; babanın çıplaklığıdır. **9*** Babanın kızı[9] veya annenin kızı olan kızkardeşinin ; o gerek evde doğmuş ve gerek dışarda doğmuş olsun onların çıplaklığını açmayasın. **10*** Oğlunun kızının çıplaklığını veya kızının kızının çıplaklığını açmayasın. Çünkü onların çıplaklığı senindir çıplaklığındır. **11*** Babanın eşinin kızının çıplaklığını; çünkü o babandandır. Kızkardeşin olduğundan, çıplaklığını açmayasın. **12*** Babanın[10] kızkardeşinin çıplaklığını açmayasın. O senin babanın yakınıdır. **13*** Annenin kızkardeşinin çıplaklığını açmayasın. Çünkü annenin yakınıdır. **14*** Eşini[11] alan amcanın çıplaklığını açmayasın. Çünkü; o senin yengendir. **15*** Gelininin[12] çıplaklığını açmayasın. Oğlunun karısıdır; onun çıplaklığını açmayasın. **16*** Kardeşinin[13] karısının çıplaklığını açmayasın: Çünkü kardeşinin çıplaklığıdır. **17*** Bir[14] kadının ve kızın çıplaklığını açmayasın. Onun oğlunun kızının veya kızının kızının çıplaklığını açmak için almayasın. Onlar onun yakınıdır ve bu çok kötü bir iştir. **18*** Ve bir kadın daha sağ iken üzerine kızkardeşini alıp çıplaklığını açarak onu[15] üzmeyesin. **19*** Onun kirliliğinden[16] ötürü ayrı duran kadına çıplaklığını açmak için yaklaşmayasın. **20*** Ve birleşmek[17] için komşunun eşiyle yatıp onunla kendini kirletmeyesin. **21*** Soyundan Molek[+] için[18] ateşten geçirmek üzere vermeyesin[19] ve Allah'ın[20] adını bozmayasın; çünkü Rabb Ben'im. **22*** Kadınla[21] yatıyormuş gibi erkekle yatma. Bu çok çirkin bir şeydir. **23*** Ve bir[22] hayvanla cinsel ilişki kurup kendini kirletme ve bir kadın birleşmek için hayvan önünde durmasın. Bu çok kötü[23] bir şeydir. **24*** Bunların[24] biriyle kirlenmeyesin; çünkü[25] önünüzden atacağım milletler tüm bunlarla kirlendiler. **25*** Ve ülkeler[26] kirlendiğinden; ben kötülüğünün[27] cezasını vereceğim ve o ülke içinde yaşayanları dışarıya[28] kusacak. **26*** Ama siz yasalarımı[29] ve yollarımı tutun; ne yerli ve ne de aranızda yaşayan yabancı bu kötülüklerin hiçbirini yapmasın. **27*** (Çünkü ülkenin sizden önce olan halkı bu kötülüklerin tümünü yaparak o ülke kirlendi.) **28*** Sakın ülke sizden önce olan millletleri kustuğu gibi sizi[30] de onu kirlettiğiniz an kusmasın. **29*** Çünkü her kim bu kötülüklerden birini yapacak olursa; onu yapanlar kendi milletleri arasından atılacaklardır. **30*** Böylece sizde[31] önce yapılan kötü alışkanlıklardan hiçbirini yapmamak ve onlar ile kirlenmemek[32] için öğütlerimi tutunuz. Allah'ınız[33] Rabb '*Ben'im*.

(1)4.Ayet,Çık.6/7,B.11/44,19/4,10ve34, 20/7, Hez.20/5,7, 19 ve20, **(2)**Hez.20/7ve8, 23/8, **(3)**Çık.23/24, B.20/23, Tes.12/4, 30ve31, **(4)**Tes.4/1,2ve6/1,Hez.20/19, **(5)**Hez. 20/11,13ve21, Luk. 10/28, Rom.10/5, Galt.3/12, **(§): Bazı çevirilerde "Cinsel İlişkiye girmek!" olarak belirtiliyor, (6)**Çık.6/2,6ve29, Malk.3/6, **(7)**B.20/11, **(8)**Tek.49/4, B.20/11, Tes.22/30, 27/20, Hez.22/10, Ams.2/7,I.Kor.5/1,**(9)**B.20/17,II.Sam. 13/12,Hez. 22/11, **(10)**B. 20/19,**(11)**B.20/20, **(12)**Tek.38/18ve26, B.20/12, Hez.22/11, **(13)**B.20/21,Mat.14/4,Bak.Tes.25/5, Mat.22/24, Mark.12/19, **(14)**B.20/14, **(15)**I.Sam.1/6ve8, **(16)**B.20/18, Hez.18/6, 22/10, **(17)**B.20/10, Çık.20/14, Tes.5/18, 22/22, Sül.Mes.6/29ve32, Malk.3/5,Mat.5/27,Rom.2/22, I.Kor.6/9, İbr.13/4, **(18)**I.Krl. 11/7ve33, Res.İşl.7/43, **(19)**B.20/2, II.Krl. 16/3, 21/6, 23/10, Yerm.19/5, Hez.20/31, 23/37ve39, **(+)Molek: Ammon kavminin ilâhı. Bu ilâha çocuklar kurban ediliyordu, (20)**B.19/12, 20/3, 21/6, 22/2ve32, Hez.36/20ve diğr., Malk.1/12, **(21)**B.20/13,Rom.1/27,I.Kor.6/9ve10, I.Tim. 1/10, **(22)**B.20/15 ve 16, Çık.22/19, **(23)**B.20/12, **(24)**30.Ayet, Mat. 15/18-20,Mark.7/21-23, I.Kor.3/17, **(25)**B.20/23, Tes.18/12, **(26)**Say.35/34, Yerm.2/7, 16/18, Hez.36/17, **(27)**Mez.89/32, İş.26/21, Yerm.5/9ve29, 9/9, 14/10, 23/2, Hoş.2/13, 8/13, 9/9, **(28)**28.Ayet, **(29)**5.ve30.Ayetler, B.20/22ve23,**(30)**B.20/22, Yerm.9/19,Hez.36/13ve17, **(31)**3.ve26.Ayetler,B.20/23, Tes.18/9, **(32)**24.Ayet, **(33)**2.ve4.Ayetler.

19. Bölüm: 1)Bazı yasaların tekrarı.

1* Rabb Musa'ya dedi ki: **2*** -İsrailoğulları'nın tüm toplumuna şöyle söyle: Kutsal[1] olunuz. Çünkü ben Allah'ınız ***Yehovah*** kutsalım. **3*** Her[2] kişi anasından ve babasından korksun. Cumartesi günlerini[3] tutunuz; Allah'ınız Rabb '*Ben'im*. **4*** Boş putlara[4] dönmeyin ve kendinize[5] dökme putlar yapmayın. Allah'ınız Rabb '*Ben'im*. **5*** Rabb'e[6] esenlik kurbanı yaktığınızda uygun bir şekilde saç üzerinde yakın. **6*** Bunu yaptığınız günde ve ertesi günde yenilsin; ama üçüncü güne kalanı ateşte yakın. **7*** Eğer ondan üçüncü günde yenilecek olursa; kirli sayılıp onaylanmayacaktır. **8*** Ondan yiyen de günahının cezasını çekecektir. Çünkü Rabb'in kutsal nesnesine hürmetsizlik etmiş olduğundan o kişi kavmi arasından dışlanacaktır. **9*** Ülkenizdeki[7] ürünü biçtiğiniz zaman tarlanın kenarını tamamiyle biçmeyecek ve biçerken düşürdüğün başakları toplamayacaksın. **10*** Bağ bozumunun arda kalanını toplama; yani bağında kalan üzümleri toplama, onları yoksul ve yabancı için bırak. Allah'ınız Rabb '*Ben'im*. **11*** Çalmayasın[8] yalan söylemeyesin ve birbirinizi[9] aldatmayasınız. **12*** Adım[10] ile yalan yere yemin etmeyesin ve Allahınız'ın[11] adına saygısızlık etmeyesiniz. 'Ben' Rabb'im. **13*** Komşuna[12] zulmetmeyesin ve ondan zorla bir şey almayasın. Ücretlinin[13] ücreti sabaha kadar bir gece senin yanında kalmasın. **14*** Sağıra sitem etmeyesin ve körün[14] önüne engel koymayasın. Ama hakkını gözetmezlik yapmayın ve gururluya da boyun eğmeyin. Komşuna adaletle davran ve Allah'ınızdan[15] korkunuz. Rabb '*Ben'im*. **15*** Benim[16] için haksızlık etmeyeceksin ve yoksulun hatırını saymayacaksın. **16*** Toplumun[17] arasında gıybet etmek için gezmiyecek ve komşunun[18] kanına girmeyeceksin; Rabb '*Ben'im*. **17*** Yüreğinde[19] kardeşine kötü düşünmeyecek ve komşun sebebiyle[20] günaha girmemek için onu[21] kesinlikle azarlayacaksın. **18*** İntikam almayacak[22] ve kavminin oğullarına kin tutmayacaksın. Ama[23] komşunu kendin gibi seveceksin; Rabb '*Ben'im*. **19*** Buyruklarımı tutun. Hayvanlardan birini başka bir hayvan cinsiyle çiftleştirmeyin. Tarlana[24] iki türlü tohum ekmeyin ve iki[25] çeşit cinsten dokunmuş giysiyi giymeyin. **20*** Bir adam bir kadınla yatıp birleşirse, kadın da bir kimseye nişanlanmış bir cariye olup, fidyesi*(başlığı)* verilmemiş ve özgür edilmemişse; ikisi de sıkıca terbiye edilsin*(cezalandırılsın)* ama öldürülmesinler; çünkü kadın özgür değildi. **21*** Ve kendisi[26] için suç kurbanı olmak üzere Rabb'e '*Toplanma Çadırı*' kapısına bir suç kurbanı koçu götürsün. **22*** Kahin de onun için yaptığı günahtan ötürü suç kurbanı koçuyla Rabb'in önünde buyrulan bağışlamayı yapacak ve yaptığı günah ona bağışlanacaktır. **23*** Ve o ülkeye girerek yenilebilir meyva veren bir ağaç diktiğinizde; onun meyvasını sünnetsizmiş gibi kirli sayacaksınız. Size üç yıl kirli olsun ve yenilmesin. **24*** Dördüncü yılda meyvasının tümü Rabb'in[27] adını yüceltmek için kutsal olsun. **25*** Ve beşinci yılda meyvesini yiyesin ki, sizin için ürününü arttırsın. Allah'ınız Rabb '*Ben'im*. **26*** Kanlı[28] et yemiyeceksiniz, büyücülük[29] yapmıyacaksınız ve kehanette *(medyumlukta)* bulunmayacaksınız. **27*** Başınızın[30] çevresindeki saçı kırkmayacaksınız ve senin sakal başını bozmayacaksınız. **28*** Yas için bedeninizi yaralamayacak ve bedeninize[31] döğme yaptırmayacaksınız. Rabb '*Ben'im*. **29*** Kızını kötü kadın[32] yaparak rezillik yapma. Bundan ötürü sakının; ülkeniz zinakâr olmasın ve yöreniz alçalmasın. **30*** Sebtlerimi tutun[33] kutsal yere[34] hürmet edin. Rabb Ben'im. **31*** Cinciler yüzünden kirlenmek için; cincilere[35] uymayacak ve bakıcılara birşey dilemeğe gitmeyeceksiniz. Allah'ınız Rabb '*Ben'im*. **32*** Ak saçlıya[36] ayağa kalkacak, yaşlıya saygı gösterecek ve Allah'ından[37] korkacaksın, Rabb '*Ben'im*. **33*** Ülkenizde[38] sizinle bir yabancı yaşarsa onu sıkıştırmayacaksınız. **34*** Yanınızda yaşayan[39] yabancı size yerliniz gibi olsun. Onu[40] kendin gibi sevesin; çünkü sizler de Mısır ülkesinde yabancıydınız. Allah'ınız Rabb '*Ben'im*. **35*** Uzunluk ve tartı gibi ölçülerde haksız uygulama[41] yapmayacaksınız. **36*** Teraziniz[42] tamam taşlarınız tamam olsun; Efa'nız[*] tamam ve Hin'iniz[*] tamam olsun. Sizi Mısır ülkesinden çıkaran Allah'ınız Rabb '*Ben'im*. **37*** Böylece[43] tüm yasalarımı ve yollarımı tutup yürütün. Rabb '*Ben'im*.

(1)B.11/44, 20/7ve26, I.Petr.1/16, **(2)**Çık.20/12, **(3)**Çık.20/8, 31/13,**(4)**Çık.20/4, B.26/1, I.Kor.10/14, I.Yuh.5/21, **(5)**Çık.34/17, Tes.27/15, **(6)**B.7/16, **(7)**B.23/22, Tes.24/19-21, Rut.2/15ve16, **(8)**Çık.20/15, 22/1,7ve10, Tes.5/19, **(9)**B.6/2, Efs.4/25, Kol.3/9, **(10)**Çık.20/7, B.6/3, Tes.5/11, Mat.5/33, Yakb.5/12, **(11)**B.18/21, **(12)**Mark.10/19, I.Sel.4/6, **(13)**Tes.24/14ve15, Malk.3/5, Yakb. 5/4, **(14)**Tes.27/18, Rom.14/13, **(15)**32.Ayet, B.25/17, Tek.42/18, Vaiz 5/7, I.Petr.2/17, **(16)**Çık.23/2ve3, Tes.1/17, 16/19, 27/19, Mez.82/2,Sül.Mes.24/23,Yakb.2/9,**(17)**Çık.23/1,Mez.15/3, 50/20,Sül.Mes.11/13,20/19,Hez.22/9,**(18)**Çık. 23/1ve7,I.Krl.21/13,Mat.26/60ve61,27/4,**(19)**I.Yuh.2/9 ve11,3/15, **(20)**Rom.1/32,I.Kor.5/2,I.Tim.5/22,II.Yuh.11.Ayet, **(21)**Mat. 18/15, Luk.17/3, Galt.6/1, Efs.5/11, I.Tim.5/20, II.Tim. 4/2,Tits.Mek.1/14,2/15,**(22)**II.Sam.13/22,Sül.Mes.20/22, Rom. 12/17ve19,Galt.5/20,Efs.4/31,Yakb.5/9,I.Petr.2/1,**(23)**Mat. 5/43,22/39,Rom.13/9,Galt.5/14,Yakb.2/8,**(24)**Tes.22/9ve10, **(25)**Tes.22/11, **(26)**B.5/15,6/6, **(27)**Tes. 12/17 ve 18, Sül.Mes.3/9, **(28)**B.17/10, Tes.12/23, **(29)**Tes.18/10,11ve14, I.Sam.15/23, II.Krl.17/17, 21/6, II.Trhl.33/6, Malk.3/5, **(30)**B.21/5, Yerm.9/26, 48/37,İş.15/2,**(31)**B.21/5,Tes.14/1,Yerm.16/6,48/37,**(32)**Tes.

23/17,**(33)**3.Ayet,B.26/2,**(34)**Vaiz5/1,**(35)**Çık.22/18, B.20/6ve27, Tes.18/10,I.Sam.28/7,I.Trh.10/13,İş.8/19,Res.İşl.16/16, **(36)**Sül.Mes.20/29, I.Tim.5/1,**(37)**14.Ayet,**(38)**Çık.22/21,23/9, **(39)**Çık.12/48ve49,**(40)**Tes.10/19,**(41)**15.Ayet, **(42)**Tes.25/13 ve15, Sül.Mes.11/1, 16/11, 20/10, **(43)**B.18/4ve5, Tes.4/5ve6, 5/1, 6/25, **(*)**: Tartılar ve ölçüler cetveline bak.

20. Bölüm: 1)Molek'e(Put) çocuk kurban etmek, 4)Ve bu işe onay vermek, 6)Cincilere danışmak, 7)Kutsal olmak için buyruk, 9)Anneye sitem etmek, 10)Zina v.s'nin ortaya getirdiği durum ve iğrençlik, 22)Allah'a itaat, 27)Cincilerin taşlanarak öldürülmesi (Recm).

1*Rabb, Musa'ya dedi ki: **2***İsrailoğullarına[1] şöyle de: İsrailoğullarından[2] ve İsrailliler arasında oturan yabancılardan her kim kendi soyundan Molek'e sunarsa; kesinlikle öldürülecektir. Ülkede yaşayanlar onları taşlarla taşlayarak öldüreceklerdir. **3***Ben[3] de yüzümü o adama karşı çevirip kutsal yerimi[4] bozduğu, kutsal adıma[5] leke getirdiği ve kendi soyundan Molek'e sunduğu için onu yok edeceğim. **4***Eğer ülkede yaşayanlar o kişi Molek'e sunduğu an, suçundan ötürü: '*Bana ne*' diyerek onu[6] öldürmezlerse; **5***O zaman ben o kişi üzerine ve evi halkı[7] üzerine yüzümü çevirip gerek onu[8] gerek Molek'e[9] sunduğu zinaları[*] için o kişiye uyanların tümünü kavminden atacağım. **6***Cinciler[10] ile bakıcıların ardından iğrençlikler için giden kimseler üzerine de yüzümü çevirip onu kavmimden atacağım. **7***Şimdi[11] kendinizi kutsayın ve kutsal olun. Çünkü; Allah'ınız Rabb Ben'im. **8***Yasalarımı[12] tutup onları yürütün; sizi[13] kutsayan Rabb *Ben'im*. **9***Annesine ve babasına[14] her kim sitem ederse; kesinlikle öldürülecektir. Çünkü; annesine ve babasına sitem etti ve bu yüzden kanı[15] kendi üzerine olacaktır. **10***Bir adamın[16] karısıyla bir kimse cinsel ilişkide bulunursa; komşusunun karısıyla zina eden; yani cinsel ilişkide bulunanların her ikisi de kesinlikle öldürülecektir. **11***Bir adam[17] babasının karısıyla yatarak babasının çıplaklığını açmış olursa; kesinlikle ikisi de öldürülecektir ve kanları kendi üzerlerinde olacaktır. **12***Bir adam geliniyle yatarsa[18] kesinlikle ikisi de öldürülecek ve bu iğrençliği[19] yaptıkları için kanları ikisinin de üzerlerinde olacaktır. **13***Bir adam[20] kadınla yatar gibi bir erkekle yatarsa; ikisi de bu iğrenç çirkinliği yaptıkları için kesinlikle öldürülecekler ve kanları kendi üzerlerinde olacaktır. **14***Bir adam[21] kızı annesiyle beraber alırsa; bu iğrençliklerinden ötürü onu ve kadınları ateşte yaksınlar ki içinizde bu iğrençlik bulunmasın. **15***Hayvana tecavüz[22] eden adam kesinlikle katledilecek ve hayvanı da öldüreceksin. **16***Ve bir kadın bir hayvanla cinsel ilişkide bulunursa; kadınla hayvanı öldüreceksiniz. Çünkü onlar kesinlikle öldürülüp kanları kendi üzerlerinde olacaktır. **17***Bir adam[23] babasının kızı ve annesinin kızı olan kızkardeşini alarak onun çıplaklığını görürse; bu rezilliktir ve onlar halkın gözü önünde öldürülecektir. O kızkardeşinin çıplaklığını açmış olduğundan günahının cezasını çekecektir. **18***Bir adam[24] periyodu sırasında olan bir kadınla yatıp onun çıplaklığını açar ve akıntı yerini*(kaynağını)* keşfederse; kadın da akıntılı yerini açmış olduğundan ikisi de kavmin içinden atılacaktır. **19***Teyzenin[25] ve halanın çıplaklığını açmayasın; çünkü[26] bunu yapan kendi yakınının çıplaklığını açmıştır ve günahlarının cezasını çekeceklerdir. **20***Bir kişi[27] amcasının karısıyla yatıp amcasının çıplaklığını açarsa; onlar günahlarının cezasını çekmeli ve çocuksuz ölmelidir. **21***Bir kişi[28] kendi kardeşinin eşini alırsa bu pisliktir. Kardeşinin çıplaklığını açmıştır ve çocukları olmamalıdır. **22***Böylece[29] tüm yasalarımı ve yollarımı tutunuz. Onları uygulayınız ki, yaşamınız için sizi götüreceğim ülke sizi[30] kusmasın. **23***Önünüzden[31] atacağım milletlerin yasalarına göre hareket etmeyiniz. Çünkü onlar bu şeylerin tümünü yaptıkları için ben[32] onlardan tiksinerek; **24***Size dedim ki[33] onların ülkesini miras alacaksınız. Ben de onu; yani 'süt ve bal akan diyarı size mülk olmak için vereceğim' Sizi[34] milletlerden ayıran Allah'ınız Rabb '*Ben'im*. **25***Şimdi siz[35] temiz ve kirli hayvanlarla; temiz ve kirli kuşları birbirlerinden ayırın. Hiçbir şekilde kirli[36] olarak belirttiğim hayvanlar, kuşlar ve böceklerle[*] kendinizi kirletmeyin. **26***Bana kutsal olacaksınız. Çünkü ben Rabb[37] kutsalım ve benim olmanız için sizi milletlerden[38] ayırdım. **27***Bir adam[39] veya kadınlardan biri cinci ya da bakıcı olursa kesinlikle öldürülecektir. Onları taşlar ile taşlasınlar ve kanları[40] üzerlerinde olacaktır.

(1)B.18/21, **(2)**B.18/21, Tes.12/31, 18/10, II.Krl.17/17, 23/10, II.Trh.33/6, Yer.7/31, 32/35, Hez.20/26ve31, **(3)**B.17/10, **(4)**Hez.5/11,23/38ve39,**(5)**B.18/21,**(6)**Tes.17/2,3ve5, **(7)**Çık.20/5,**(8)**B.17/10,**(9)**B.17/7, **(*)**: Buradaki zina sözcüğü cinsel sadaakatsizlik değil; Allah'a '*Şirk*(*Eş*) *koşmaktır'*, **(10)**B.19/31, **(11)**B.11/14,19/2,I.Pet.1/16, **(12)**B. 19/37, **(13)**Çık. 31/13,B.21/8,Hez.37/28, **(14)**Çık.21/17, Tes. 27/16, Sül.Mes. 20/20,Mat.15/4ve5,**(15)**11,12,13,16ve 27.Ayetler, II.Sam.1/16, **(16)**B.18/20, Tes.22/22, Yuh.8/4ve5, **(17)**B.18/8, **(18)**B.18/15, **(19)**B.18/23, **(20)**B.18/22, Tes.23/17, Bak.Tek.19/5, Hak.19/22, **(21)**B.18/17, Tes.27/23, **(22)**B.18/23, Tes.27/21, **(23)**B.18/19, Tes.27/22,Bak.Tek.20/12,**(24)**B.18/19, BakB. 15/24, **(25)**B.18/12 ve13, **(26)**B.18/6, **(27)**B.18/14, **(28)**B.18/16, **(29)**B.18/26,19/37, **(30)**B.18/25ve28, **(31)**B.1 8/3,24 ve 30, **(32)**B.18/27, Tes.9/5, **(33)**Çık.3/17,6/8,**(34)**26.Ayet,Çık.19/5, 33/16,Tes.7/6, 14/2,I.Krl. 8/53,**(35)**B.11/47, Tes.14/4,(**36)**B.11/43,**(37)**7.Ayet,B.19/2, I.Petr. 1/16,**(38)**24.Ayet,Tit.Mek.2/13, **(39)**B.19/31,Çık.22/18, Tes. 18/10 ve 11, I.Sam.28/7ve8, **(40)**9. Ayet, **(*)**Heşerat: Sürüngen, böcek.

21. Bölüm: 1)Kâhinlerin(*İmamların*) yası, 6)Onların kutsal olmaları ve onların evlenmeleri Hk., 17)Özürü olan kahinlerin kutsal yerde görev yapamayacakları.

1* Rabb, Musa'ya dedi ki: -Harun oğulları olan kahinlere söyle; sizden[1] biri cenaze yüzünden kavmi arasında kirli olmasın. **2*** Ama yakın akrabası yani annesi, babası, oğlu, kızı ve kardeşleri için; **3*** Ve daha nikâhı olmamış kendinin yakını olan evlenmemiş kızkardeşi yüzünden de kirli olabilir. **4*** O, halkı[2] arasında başkan olduğundan kendisini kirli ve murdar etmesin. **5*** Başlarını[3] kabak ve sakal başlarını da tıraş etmeyerek bedenlerinde yara açmasınlar. **6*** Kendilerinin Allah'ına kutsal olsunlar ve kendilerinin[4] Allah'ının adına saygı göstersinler. Çünkü Rabb'in kurbanlarından ötürü kendilerinin Allah'ının ekmeğini sunanlar olmaları nedeniyle kutsal olmalıdırlar. **7*** Zinakâr veya[5] leke edilmiş olanı almasın ve boşanmış[6] olan kadını da almasın; çünkü kahin*(imam)* Allah'ına kutsaldır. **8*** Şimdi onu kutsa; çünkü senin Allah'ının ekmeğini sunan kişi odur ve o sana kutsal olsun. Ben[7] de sizi kutsayan Rabb, kutsalım. **9*** Eğer[8] bir kahinin kızı zina ile lekelenmiş olursa; babasını lekelendirdiği için ateşte yakılacaktır. **10*** Başının üstüne mesh yağı dökülmüş, giysilerini giymek[9] için kutsanmış ve kardeşleri[10] arasında baş kahin olan kişi başını açmasın[11] giysisini yırtmasın. **11*** O hiç bir cenaze[12] yanına gitmeyecek ve böylece annesi ile babası için kirli olmayacaktır. **12*** Allah'ının kutsal yerini kirletmemek için '*Kutsal Yer*'den[13] çıkmasın; çünkü kendi[14] Allah'ının mesh yağının tacı üzerindedir, Rabb '*Ben*'*im*. **13*** Bu kişi[15] kendisine eş olması için hiç evlenmemiş bir bakire alsın. **14*** Dulu, boşanmış kadını veya lekelenmiş birini almayacak; ama eşi olsun diye kendi ulusundan bir bakire alacak ki, soyunu kendi kavminde lekeli etmesin. **15*** Çünkü onu kutsayan Rabb[16] '*Ben'im*. **16*** Ve Rabb, Musa'ya dedi ki: **17*** Harun'a söyle; senin soyundan kusuru olan kimse asırlar boyu Rabb'in ekmeğini sunmak[17] için yaklaşmasın. **18*** Çünkü kusuru olan adam kesinlikle yaklaşmamalıdır. **19*** Kör, topal, yassı burunlu, uzuvlarından[18] biri fazla olan veya eli ve ayağı kırık olan kimse; **20*** Kanbur, cüce, gözünde leke olan, uyuz, derisi lekeli veya kasığı[19] yarık[+] olan kimse; **21*** Yani kahin Harun'un soyundan bir çeşit kusuru olan kimse Rabb'in[20] kurbanlarını sunmak için yaklaşmasın. Kusurlu olduğu için Allah'ın ekmeğini sunmak üzere yaklaşmasın. **22*** Temiz ve kutsal[21] olan kişilerden[22] Allah'ın ekmeğini yesin. **23*** Ama kendisinin kusuru olduğundan '*Kutsal Mekân'ımı* kirletmemek[23] için ayırma perdesinin yanına girmesin ve sunağa yaklaşmasın; çünkü onları kutsayan Rabb '*Ben'im*. **24*** Musa tüm bu şeyleri Harun ile oğullarına ve tüm İsrail halkına söyledi.

(1) Hez.44/25, **(2)**Bak Hez.24/15ve17, **(3)**B.19/27ve28, Tes.14/1, Hez.44/20,**(4)**B.18/21, 19/12, **(5)**Hez.44/22, **(6)**Bak.Tes.24/1ve2, **(7)**B.20/7ve8, **(8)**Tek.38/24, **(9)**Çık.28/2, B.16/32, **(10)**Çık.29/29ve30, B.8/12,16/32, Say.35/25, **(11)**B.10/6, **(12)**Say. 19/14, Bak.1.ve2.Ayetler, **(13)**B.10/7, **(14)**Çık.28/36, B.8/9, 12ve 30, **(15)**7.Ayet, Hez.44/22, **(16)**8.Ayet, **(17)**B.10/3, Say.16/5, Mez. 65/4, **(18)**B.22/23, **(19)**Tes.23/1, **(+)**:Veya ***Husyesi ezilmiş*** (Kısırlaştırılmış), **(20)**6.Ayet, **(21)**B.2/3ve10, 6/17ve29, 7/1, 24/9, Say.18/9, **(22)**B.22/10-12, Say.18/19, **(23)**12.Ayet.

22. Bölüm: 1)Kâhinlerin kirli olduğu zaman kutsal şeylere yaklaşmamaları, 6)Onların temizliği, 10)Kâhinin ev halkının kutsal şeylerden yemesi, 17)Saç üzerinde yakılacak olan hayvanların kusursuz olmaları, 26)Kurban olacak hayvanların seçilme şekli, 29)Şükür kurbanının yenilmesi.

1* Rabb, Musa'ya dedi ki: **2*** Harun'a ve oğullarına İsrailoğullarının[1] bana sundukları kutsal şeylerden çekinmelerini[2] ve kutsal adımı[3] lekelememelerini söyle; Rabb '*Ben'im*. **3*** Onlara söyle ki asırlarınızca tüm soylarınızdan her kim kirliliği[4] üzerindeyken İsrailoğullarının Rabb'e sundukları kutsal şeylere yaklaşırsa o kişi önümden atılacaktır; Rabb '*Ben*'im. **4*** Harun'un soyundan her kim cüzzamlı veya bedeninde akıntı[5] varsa temizlenene[6] kadar kutsal şeylerden yemesin. Ve her kim cenazeden[7] ötürü kirletilmiş birşeye dokunursa; veya kendinden meni[8] çıkan kimse; **5*** Ve ondan ötürü kirletilebileceği[9] bir çeşit hayvana veya böceğe; her ne olursa olsun onun sebebiyle[10] kirletilen bir adama dokunan. **6*** Yani bunlara dokunan kimse akşama kadar kirlenir ve bedenini[11] suyla yıkamayıncaya dek kutsal bir şeyden yiyemez. **7*** Ancak güneş battıktan sonra temiz sayılır ve ondan sonra kutsal şeylerden yiyebilir; çünkü[12] onun ekmeğidir. **8*** Ölü[13] ve parçalanmış olanı yiyerek kendini kirletmesin; Rabb '*Ben*'im. **9*** Öğütlerimi tutsunlar ve bunlardan[14] ötürü günah etmesinler, onlara saygısızlık ederek ölmesinler; onları kutsayan Rabb '*Ben*'im. **10*** Hiçbir yabancı[15] kutsal nesnelerden yemesin. Kâhinin misafiri ve işçisi kutsal şeylerden yemesin. **11*** Ama; kahinin kendi parasıyla satın aldığı kişi ve evinde doğan ondan yemesin. Bunlar[16] onun ekmeğinden yiyeceklerdir. **12*** Ve kahinin kızı bir yabancıya nikâhlanırsa; kadın kutsal sunudan yemesin. **13*** Kahinin kızı dul veya boşanmış ve çocuğu olmadığı için babasının[17] evine dönmüşse; çocukluğunda[18] olduğu gibi babasının ekmeğinden

yesin. Ama hiçbir yabancı ondan yemesin. **14***Eğer[19] bir kişi bilmeden kutsal şeylerden yerse; onun üzerine beşte bir oranında katarak kutsal nesne ile beraber kahine versin. **15***İsrailoğullarının Rabbe sunduğu kutsal[20] şeylere saygısızlık etmesinler. **16***Böylece kutsal şeyleri yiyerek suç ve kabahat[21] kendi üzerlerine getirmesinler; çünkü onları kutsayan Rabb Ben'im. **17***Ve Rabb, Musa'ya doğru dedi ki: **18***Harun'a, oğullarına ve İsrail evinin tümüne şöyle de: İsrail evinden[22] veya İsrailde bulunan yabancılardan her kim yakmalık kurban olmak üzere Rabbe sunacağı çeşitli adakları için ve her çeşit gözde sunuları için kurban sunacak olursa; **19***Sizin için kabüle değer sığırlardan[23] koyunlardan ve keçilerden kusursuz erkek olsun. **20***Kusuru[24] olanı kesinlikle getirmeyeceksiniz; çünkü sizin için onaylanmaz. **21***Eğer[25] bir kişi adağını yerine getirmek üzere, kabüle değer bir kurban için sığırlardan[26] veya koyunlardan Rabb'e esenlik kurbanı olsun diye sunmak isterse; bunun onaylanması için kusursuz olsun ve onda hiçbir özür olmasın. **22***Körlüğü[27] bedeninde bir sakatlığı, kırığı, çıbanı, uyuzluğu ve lekesi olanlardan Rabb'e sunmayınız. Bunlardan[28] Rabb'e kurban olmak üzere sunak üzerine koymayınız. **23***Uzuvlarında fazlalığı[29] veya noksanı olan sığırı ve koyunu sunmak için kabüle değer bir sunu getirebilirsin; ama bakış açısından bu kabul edilmiyor. **24***Kısırlaştırılmış*(husyesi ezilmiş)* koparılmış veya kesilmiş uzvu olanı Rabb'e sunmayın ve ülkenizde böyle şey yapılmasın. **25***Bunlardan hiçbirini Allah'ınıza[+] kurban[30] olmak üzere bir yabancının[31] elinden alarak sunmayasınız. Çünkü onlarda ayıp[32] ve kusur bulunduğundan sizin için onaylanmaz. **26***Ve Rabb, Musa'ya dedi ki: **27***Sığır[33] koyun veya keçi doğduğunda yedi gün annesinin yanında olsun; sekizinci günde ve ondan sonra kurban olmak üzere Rabb'e caiz olur. **28***İneği veya koyunu bir gün içinde yavrusuyla[34] beraber saç üzerinde yakıp da kurban etmeyeceksiniz. **29***Ve Rabb'e şükür[35] kurbanını saç üzerinde yaktığınızda; bunun sizin için onaylanacak şekilde olmasına dikkat ediniz. **30***Ve hemen o gün içinde yenilsin. Ondan[36] sabaha dek bırakmayınız; Rabb Ben'im. **31***Şimdi buyruklarımı[37] tutun ve yerine getirin; Rabb '*Ben*'im. **32***Kutsal[38] adımı lekelemeyin ki, İsrailoğulları[39] arasında ben kutsal olayım. Çünkü sizi[40] kutsal kılan Rabb '*Ben*'im. **33***Size[41] Allah olmak için sizi Mısır ülkesinden çıkardım ve Rabb '*Ben*'*im.*

(1)Çık.28/38, Say.18/32, Tes.15/19, **(2)**Say.6/3, **(3)**B.18/21, **(4)**B.7/20, **(5)**B.15/2, **(6)**B.14/2, 15/13, **(7)**Say.19/11ve22, **(8)**B.15/16, **(9)**B.11/24,43ve44, **(10)**B.15/7ve19, **(11)**B.15/5, İbr.10/21, **(12)**B.21/22, Say.18/11ve13, **(13)**Çık.22/31, B.17/15, Hez.44/31, **(14)**Çık.28/43, Say.18/22ve32, **(15)**Bak I.Sam.21/6, **(16)**Say.18/11ve13, **(17)**Tek.38/11, **(18)**B.10/14, Say.18/11ve19, **(19)**B.5/15ve16, **(20)**Say.18/32, **(21)**9.Ayet, **(22)**B.1/2,3ve10, Say.15/14, **(23)**B.1/3, **(24)**Tes.15/21, 17/1, Malk.1/8ve14, Efs.5/27, İbr.9/14, I.Petr.1/19, **(25)**B.7/16, Say.15/3ve8, Tes.23/21ve23, Mez.61/8, 65/1, Vaiz 5/4ve5, **(26)**B.3/1ve6, **(27)**20.Ayet, Malk.1/8, **(28)**B.1/9ve13, 3/3ve5, **(29)**B.21/18, **(30)**B.21/6ve17, **(+)**: İbranice; ***ekmek***!, **(31)**Say.15/15ve16, **(32)**Malk.1/14, **(33)**Çık.22/30, **(34)**Tes.22/6, **(35)**B.7/12, Mez.107/22, 116/17, Amos 4/5, **(36)**B.7/15, **(37)**B.19/37, Say.15/40, Tes.4/40, **(38)**B.18/21, **(39)**B.10/3, Mat.6/9, Luk.11/2, **(40)**B.20/8, **(41)**Çık.6/7, B.11/45, 19/36, 25/38, Say.15/41.

23. Bölüm: 1)Rabb'in bayramları, 3)Sebt/Şabat(Cumartesi) günleri, 4)Fısıh(Mayasız ekmek) kurbanı bayramı, 9)Turfanda taktimesi(Yılın ilk ürünlerinin sunusu), 15)Hamsin bayramı, 22)Biçim ürünlerinden ve bağdan ardakalanın yoksullara bırakılması, 23)Borazanlar bayramı, 26)Kefaret (Bağışlama) günü, 33)Hayme (Çadır / çardaklar) bayramı.

1*Rabb, Musa'ya dedi ki: **2***İsrailoğullarına şöyle söyle: Rabb'in[1] bayramlarına gelince; kutsal cemaatin[2] toplanmasını ilân edeceğiniz Benim bayramlarım bunlardır. **3***Altı gün[3] iş yapılsın; ama yedinci günde dinlenme sebt'i ve kutsal cemaat olup kesinlikle iş yapmayacaksınız. Evlerinizin tümünde Rabb için '*sebt*' rahat günüdür. **4***Vaktinde toplanmasını ilân edeceğiniz Rabb'in bayramları[4] bunlardır: **5***Önceki ayda[5] ayın ondördüncü gününün akşam üstü Rabb'in Fısıhıdır. **6***Bu ayın beşinci gününde Rabb'e Fıtır bayramıdır; yedi gün Fıtır*(mayasız ekmek)* yiyeceksiniz. **7***Önceki[6] gün sizin kutsal cemaatiniz olduğundan; iş ile kesinlikle meşgul olmayacaksınız. **8***Yedi gün Rabb'e kurbanlar sunasınız ve yedinci günde kutsal cemaat olup iş ile kesinlikle meşgul olmayacaksınız. **9***Ve Rabb, Musa'ya şöyle söyledi: **10***-İsrailoğullarına de ki size[7] vereceğim ülkeye girerek, ürününüzü biçtiğinizde; ilk üründen[8] turfanda olarak bir demet kahine götürünüz. **11***O da bu demeti size onaylanması için Rabb'in[9] önünde sallasın ve kâhin onu Sebt'in ertesi günü sunsun. **12***Demeti sunduğunuz günde Rabb'e yakmalık kurban olmak üzere bir yıllık kusursuz bir kuzu sunasınız. **13***Sonra Rabb'e hoş kokulu kurban olması için *"O"*nun ekmek sunusu[10] yağ ile yoğurulmuş onda iki Efa'lık en iyi undan olsun. Ve *"O"*nun meşrubat sunusu bir Hin şarabın dörtte biri olsun. **14***Allah'ınıza kurban götüreceğiniz o güne dek ne ekmek, ne kavrulmuş buğday ve ne de taze başaklar yemeyeceksiniz. Bu asırlarınızca

tüm evlerinizde kesin ve sonsuza dek buyruk olsun. **15***Sallama demetini götürdüğünüz Sebt'in[11] ertesi gününden beri kendinize tam yedi hafta sayınız. **16***Ve yedinci sebt'in ertesi gününe değin elli gün[12] saydıktan sonra Rabb için yeni sunular[13] sunacaksınız. **17***Sallama sunusu olmak üzere evlerinizden iki ekmek götürünüz. Bunlar da onda ikilik has undan maya ile pişirilmiş olarak Rabb'e turfanda[14] olsun. **18***Ekmekle beraber bir yıllık yedi kusursuz kuzuyla bir dana ve iki koç sunasınız. Bunlar Rabb'e yakmalık kurbanlar olarak; ekmek ve meşrubat sunularıyla Rabb'in hoş kokulu kurbanlarıdır. **19***Günah[15] kurbanı olmak üzere keçilerden bir teke ve esenlik[16] kurbanı olmak üzere de birer yıllık iki kuzu sunasınız. **20***Kâhin de onları turfanda ekmeğiyle sallama sunusu olmak üzere iki kuzuyla beraber Rabb'in önünde sunacak ve bu Rabb'e kutsal[17] olup kahinin olacaktır. **21***Hemen o gün size kutsal toplantı günü ilân edilecek ve o günde işle meşgul olmayacaksınız. Bu asırlar boyunca evlerinizde sonsuz ve kesin bir buyruk olsun. **22***Ülkenizdeki[18] ürünü biçtiğiniz zaman tarlanın kenarını büsbütün biçmeyecek ve biçimden düşen[19] başakları toplamayacaksın. Onları yoksul ve yabancı olan bir garip için bırakasın; Allah'ınız Rabb '*Ben*'*im*. **23***Ve Rabb, Musa'ya doğru şöyle dedi: **24***-İsrailoğullarına söyle ki yedinci[20] ayda; ayın birinci günü sizin için dinlenme günü olup, bu gün boru[21] sesiyle anılacak ve kutsal cemaat olacaktır. **25***O gün iş yapılmayacak ve Rabb'e kurbanlar sunacaksınız. **26***Rabb, Musa'ya şöyle devam etti: **27***-Bu yedinci[22] ayın onu bağışlama günü olduğundan; sizler kutsal cemaat olarak isteklerinize gem vuracak ve Rabb'e kurban sunacaksınız. **28***Ve o gün hiçbir iş yapmayacaksınız; çünkü Allah'ınız Rabb'in önünde sizin için buyrulan kefareti *(bağışlama)* yapmak için bu bağışlama günü olmuştur. **29***O gün her kim isteklerine gem vurmazsa toplum arasından[23] dışlanacak. **30***Ve o gün her kim bir iş yapacak olursa o kişiyi halkından[24] atacağım. **31***Hiç bir iş yapmayacaksınız. Bu asırlar boyunca tümünüze evlerinizde sonsuz ve kesin bir buyruk olsun. **32***Bu size dinlenme Sebt'idir. İsteklerinize gem vurup ayın dokuzunda akşam vakti; akşamdan akşama dek Sebt'inizi tutacaksınız. **33***Ve Rabb, Musa'ya dedi ki: **34***-İsrailoğullarına söyle ki, bu yedinci[25] ayın on beşinci gününde Rabb'e yedi gün Hayme*(çadır)* bayramı olsun. **35***Birinci günde kutsal cemaat olarak; iş ile oyalanmayacaksınız. **36***Yedi gün Rabb'in kurbanıdır ve sekizinci[26] gün siz kutsal cemaat olarak Rabb'e kurban sunacaksınız. Bu büyük[27] bayramda bir iş yapmayacaksınız. **37***Rabb'in[28] oymaklarından; sunularınızdan, tüm adaklarınızdan ve Rabb'e sunacağınız sunulardan başka, **38***Rabb'e günü[29] gününde kurban; yani yakılacak kurban, ekmek sunusu ve boğazlanacak kurbanlarla dökmelik meşrubat*(içki)* kurbanı sunmak için kutsal cemaatin toplanmasını ilân edeceğiniz Rabb'in bayramları bunlardır. **39***Yedinci ayın onbeşinde ülkenin[30] ürününü topladığınız zaman birincisi Sebt ve sekizincisi Sebt olarak yedi gün Rabb'e bayram edeceksiniz. **40***Birinci[31] günde kendinize hurma dallarıyla güzel meyvalı, sık yapraklı ağaç dalları ve dere söğütleri alıp Allah'ınız Rabb'in önünde yedi gün şenlik[32] yapınız. **41***Yılda yedi gün[33] Rabb için bu bayramı tutacaksınız. Bu asırlar boyunca sonsuz ve kesin bir buyruk olup bunu yedinci ayda yapacaksınız. **42***Yedi gün[34] çardaklarda oturacak ve İsrailde yerli olanların tümü çadırlarda yaşayacaktır. **43***Ki, İsrailoğullarını Mısır ülkesinden çıkardığımda onları çardaklarda yaşattığımı soylarınız[35] bilsinler; Allah'ınız Rabb '*Ben*'*im*. **44***Böylece Musa, Rabb'in[36] bayramlarını İsrailoğullarına açıkladı.

(1)4.ve37.Ayetler,**(2)**Çık.32/5,II.Krl.10/20,Mez.81/3, **(3)**Çık.20/9, 23/12,31/15,34/21,B.19/3,Tes.5/13, Luk.13/14, **(4)**2.ve37.Ayetler, Çık.23/14,**(5)**Çık. 12/6,14ve18,13/3ve 10,23/15, 34/18, Say.9/2ve3, 28/16ve17, Tes.16/1-8, Yeş.5/10, **(6)**Çık.12/16, Say.28/18ve25, **(7)**Çık.23/16ve19, 34/22ve26, Say.15/2ve18, 28/26, Tes.16/9, Yeş.3/15, **(8)**Rom.11/16, I.Kor.15/20, Yakb.1/18, Vah.14/4, **(9)**Çık.29/24, **(10)**B.2/14-16, **(11)**Çık.34/22, B.25/8, Tes.16/9, **(12)**Res.İşl.2/1, **(13)**Say.28/26, **(14)**Çık.22/29,23/16ve19, 34/22 ve 26, Say.15/17ve diğ., 28/26, Tes.26/1ve diğ., **(15)**B.23/28, Say.28/30, **(16)**B.3/1, **(17)**Say. 18/12, Tes.18/4, **(18)**B.19/9, **(19)**Tes.24/19, **(20)**Say.29/1, **(21)**B.25/9, **(22)**B.16/30, Say.29/7, **(23)**Tek.17/14, **(24)**B.20/3, 5ve6, **(25)**Çık.23/16, Say.20/12, Tes.16/13, Ezr.3/4, Nah.8/14, Zek.14/16, Yuh.7/2, **(26)**Say.29/35, Nahm.8/18, Yuh.7/37, **(27)**Tes.16/8, II.Trh.7/9, Nah.8/18, Yoel 1/14,2/15,**(28)**Say. 29/39,**(29)**2.ve4.Ayetler,**(30)**Çık.23/16, Tes. 16/13, **(31)**Nah. 8/15,**(32)**Tes.16/14ve15, **(33)**Say.29/12, Nah.8/18, **(34)**Nah.8/14-16, **(35)**Tes.31/13, Mez.78/5ve6, **(36)**2.Ayet.

24. Bölüm: 1)Kandiller için olan yağ, 5)Huzur ekmeği, 10)Küfür edip sövenin ve katilin cezası, 20)Kısas.

1*Rabb, Musa'yadedi ki: **2***İsrailoğullarına[1] şöyle de: Kandillerin sürekli yanıp ışık vermeleri için sana döğülmüş zeytinden saf yağ getirsinler. **3***Toplanma çadırında, Tanıklığın önündeki perdenin dışında Harun akşamdan sabaha dek ışık vermesi için sürekli Rabb'in önünde onu düzenlesin. Bu asırlar boyunca kesin bir buyruk olacak; **4***Ve Rabb'in önünde, saf altın[2] şamdan üstündeki kandilleri daima düzenli yakacaktır. **5***En iyi

undan alıp ondan her pide için bir Efa'nın onda ikisi kadar olacak ve oniki pide[3] pişireceksin. **6*** Onları her dizide altışar olarak iki dizi halinde Rabb'in önündeki temiz[4] sofra üstüne koymalısın. **7*** Ekmek üstünde anmak için Rabb'e kurban olmak üzere her dizinin üstüne saf günnük[*] koy. **8*** Onları Rabb'in önünde İsrailoğulları tarafından sonsuz ahit olmak üzere her Sebt[5] günü düzenleyesin. **9*** Bu da[6] Harun ile oğullarının olup onu[7] kutsal yerde yesinler. Çünkü bu Rabb'in kurbanlarından olup sonsuz ve kesin bir buyruk olmak üzere ona kutsaldır. **10*** İsrailoğulları arasında babası Mısırlı olan İsrailli bir kadının oğlu çıkıp; bu İsrailli kadının oğlu ordugâhta başka bir İsrailli adamla kavga etti. **11*** Bu arada İsrailli kadının oğlu Rabb'in adına küfür[8] ederek söğünce[9] onu Musa'ya[10] götürdüler. Onun annesi Dan bölüğünden Dibri'nin kızı olup adı Şelomit idi. **12*** Ve kendilerine[11] Rabb'in buyruğu bildirilinceye kadar onu[12] cezaevine attılar. **13*** Ve Rabb, Musa'ya şöyle söyledi: **14*** -O küfreden kişiyi ordugâhın dışına çıkart ve küfrü işitenlerin tümü ellerini[13] onun başı üstüne koysunlar; sonra da tüm cemaat onu taşlasın. **15*** İsrailoğullarına söyle ki, her kim Allah'ına söverse kendi[14] günahının cezasını çekecektir. **16*** Rabb'in adına[15] küfreden kesinlikle öldürülecektir. **17*** Her kim bir adam öldürürse kesinlikle[16] öldürülecektir. **18*** Bir hayvan[17] öldüren hayvan yerine hayvan vererek onun karşılığını ödeyecektir. **19*** Eğer bir kimse komşusunu sakatlarsa onun yaptığı gibi[18] kendisine de yapılsın. **20*** Kırığa kırık, göze göz ve dişe diş olarak bir adama yaptığı sakatlık gibi kendisine de yapılsın. **21*** Böylece hayvan[19] öldüren onun karşılığını verecek; ama insan[20] öldüren öldürülecektir. **22*** Yargınız bir[21] olsun; yerliyi nasıl yargıladınızsa, yabancıyı da öyle yargılayın. Çünkü Allah'ınız Rabb '*Ben*'im. **23*** Sonra[22] Musa küfreden adamı ordugâhın dışına çıkarıp onu taşlamalarını İsrailoğullarına emretti. İsrailoğulları da Rabb'in Musa'ya buyurduğu gibi yaptılar.

(1)Çık.27/20ve21,**(2)**Çık.31/8, 39/37, **(3)**Çık.25/30, **(4)**I.Krl. 7/48, II.Trh.4/19,13/11, İbr.9/2, **(*)**Bak Ekl.24/17, **(5)**Say.4/7, I.Trh.2/4, **(6)**I.Sam.21/6, Mat.12/4, Mark.2/26, Luk.6/4, **(7)**Çık.29/33, B.8/3, 21/22, **(8)**16.Ayet, **(9)**Eyp.1/5,11ve22, 2/5,9ve10, İş.8/21, **(10)**Çık.18/22ve26, **(11)**Çık.18/15ve16, Say.27/5, 36/5ve6, **(12)**Say.15/34, **(13)**Tes.13/9, 17/7, **(14)**B.5/1, 20/17, Say.9/13, **(15)**I.Krl.21/10ve13, Mez.74/10ve18, Mat.12/31, Mark.3/28ve29, Yakb.2/7, **(16)**Çık.21/12, Say.35/31, Tes.19/11ve12, **(17)**21.Ayet, **(18)**Çık.21/24, Tes.19/21, Mat.5/38, 7/2, **(19)**Çık.21/33, 18.Ayet, **(20)**17.Ayet, **(21)**Çık.12/49, B.19/34, Say.15/16, **(22)**14.Ayet.

25. Bölüm: 1)Yedinci yıl Şabbat(Sebt'i), 8)Her ellinci yılın "*Yubel olması*"; 14)Kötülük ve haksızlık yapılmayacak. 18)İtaat etmenin bereketi, 23)Toprakla evlerin parayla alınması, 35)Yoksullara şefkat, 39)Kölelere ait yasa, 47)Ve kölelerin parayla (Fidye ile) alınması.

1* Sina dağında Rabb, Musa'ya şöyle söyledi: **2*** İsrailoğullarına söyle ki, size vereceğim ülkeye girdiğinizde ülkede Rabb için bir Sebt[1] rahatı tutun. **3*** Tarlanı altı yıl ek, bağını işle ve buğdayını topla. **4*** Ama yedinci yıl, yer için dinlenme yılıdır; Rabbe Sebt*(huzur)* olsun. Tarlanı ekme ve bağını budama. **5*** Tarlanda[2] kendiliğinden[+] biteni biçme ve budamadığın bağın üzümlerini toplama. Bu toprak için dinlenme yılı olacaktır. **6*** Toprağın Sebt'i size; yani sana, kuluna, cariyene, işçine ve yanında misafir olan yabancıya yemek için olacaktır. **7*** Onun tüm ürünü davarlarına ve ülkendeki hayvanlara yiyecek olacaktır. **8*** Kendine yedi yıl haftasını; yani yedi kere yedi hesaplayıp, yedi yıl haftasının günleri sana kırk dokuz yıl olsun. **9*** Yedinci ayın onunda ilân borusunu öttüresin ve bağışlanma[3] gününde tüm ülkede boru çalasın. **10*** Bu ellinci yılı kutsayıp ülkedeki tüm insanlara özgürlüğü[4] yüksek sesle duyurasınız. Bu size "*Yubel*" olup sizden[5] her biri kendi başkanına geri dönecek ve sizden her kimse kendi kabilesine gidecektir. **11*** Böylece bu ellinci yıl size "*Yubel Yılı*" olup ekin[6] ekmeyecek, kendiliğinden biteni biçmeyecek ve budamadığınız bağdan toplamayacaksınız. **12*** Çünkü "*Yubel*" olup size kutsaldır. Tarlanın[7] verdiğini yiyeceksiniz. **13*** Bu "*Yubel*"[8] yılında sizden herbiri kendi başkanına geri dönecektir. **14*** Komşuna birşey sattığında ve komşundan birşey aldığında birbirinize kötülük[9] beslemeyeceksiniz. **15*** Komşundan[10] "*Yubel*'den olan yıllara göre satın alasın ve o da ürün yılları hesabına göre sana satacaktır. **16*** Yılların çokluğuna göre değerini yükseltecek ve yılların azlığına göre de değerini azaltacaksın. Çünkü sana ürünü hesabına göre satıyor. **17*** Sizden bir kimse[11] komşusuna kötülük beslemesin; ama Allah'tan kork[12]. Çünkü Allah'ınız Rabb '*Ben'im*. **18*** Farzlarımı[13] gözetip yollarımı tutun ve yürütün. O[14] ülkede güvenle yaşayacaksınız. **19*** Toprak kendi ürününü vererek doyuncaya[15] kadar yiyecek ve orada huzur içinde yaşayacaksınız. **20*** Ama[16] bakın. Eğer sizler ekmediğiniz ve ürününüzü dikmediğiniz halde; yedinci[17] yılda ne yiyeceğiz? Derseniz. **21*** Ben bereketimi[18] altıncı yılda üzerinize gönderecek ve toprak üç yıllık ürün verecektir. **22*** Sekizinci[19] yılda ekerek; eski[20] üründen dokuzuncu yıla değin yiyeceksiniz ve onun ürünü yetişinceye dek eskisinden yiyeceksiniz. **23*** Toprak kesinlikle satılmasın; çünkü yer[21] '*Ben'imdir.*

Sizler yanımda yabancı[22] ve konuğumsunuz. **24***Malınız olan tüm yörede toprak için fidye *(para)* vereceksiniz. **25***Kardeşin[23] yoksul olup malını satmış ise; onun[24] velisi gelip sattığının parasını versin. **26***Eğer bir kimsenin velisi yok; ama parayı denkleştirip fidyesini getirirse. **27***Satıldığı[25] yılları hesaplasın ve geri kalanını sattığı adama vererek kendi malına geri dönsün. **28***Ama ona geri vermek için olan yeterli parayı bulamazsa; o zaman sattığı şey satın alanın elinde "*Yubel*"[26] yılına değin kalıp "*Yubel*"de ortaya çıksın ve o da malına geri dönecektir. **29***Bir kişi surlu bir kentte bir ev satacak olursa; onu sattıktan sonra yılın sonuna kadar onun parasını verebilir. Bu parası için bir yıl içinde olsun. **30***Eğer tam yıl sonu bitimine kadar parası verilmezse; o zaman surlu kentteki ev onu satın alan kişide kesinlikle asırlar boyu kalacaktır ve bu "*Yubel*" de ortaya çıkmasın. **31***Ama çevresinde suru olmayan yerleşim alanlarının*(karyelerin)* evleri ülkenin tarlaları gibi kabul edilecek ve bunların paraları verilecek, "*Yubel*"de ortaya çıkabilecektir. **32***Levililer'in[27] kentleri için mülkleri olan kent evlerine Levililer her zaman para verebilecek. **33***Ve bunu bir kimse Levililer'den satın alacak olduğunda; mülkleri bulunan kentlerde satılan ev "*Yubel*"[28] yılında çıkacaktır. Çünkü; İsrailoğulları arasında Levililer'in kentlerinin evleri kendilerinin malıdır. **34***Ama[29] kentlerin meralarında olan tarlalar onların sonsuz mülkü olduğundan satılamazlar. **35***Eğer kardeşin yoksullaşıp yanında yoksul olursa; yabancı ve konuğuna yardım eder gibi ona yardım et ki[30] yanında yaşasın. **36***Ondan[31] faiz ve başka para almayasın. Allah'tan kork. Tâ ki; kardeşin senin[32] yanında yaşasın. **37***Paranı ona faizle ve yemeğini de kârla verme. **38***Size Kenan diyarını verip Allah'ınız olmak için sizi Mısır ülkesinden çıkaran Allah'ınız Rabb[33] '*Ben*'*im*. **39***Eğer[34] kardeşin yanında yoksullaşıp kendisini sana satarsa; onu[35] köle olarak kullanmayacaksın. **40***O yanında ücretli bir misafir işçi gibi olacak ve sana "*Yubel*" yılına değin hizmet edecektir. **41***Sonra kendisi çocuklarıyla beraber[36] yanından çıkıp kendi kabilesine geri dönecek ve atalarının[37] malında yaşayacaktır. **42***Çünkü onları Mısır ülkesinden çıkardığımda benim[38] kullarım olduklarından; bir köle satıldığı gibi asla satılmayacaklar. **43***Ona[39] zulmederek sıkıntı[40] verme ve Allah'tan[41] kork. **44***Kölelerin ve cariyelerin çevrendeki milletlerden olsun. Köleleri ve cariyeleri onlardan satın alabilirsiniz. **45***Yanında misafir[42] olan yabancıların çocuklarından; gerek onlardan ve gerek ülkenizde doğmuş ve yanında olan kabilelerden kendi malınız olmak üzere satın alabilirsiniz. **46***Onlar her zaman[43] köleleriniz olup onları sizden[44] sonra çocuklarınıza miras olarak bırakabilirsiniz. Ama kardeşiniz olan İsrailoğulları için hiçbiri[45] kardeşine bu zorluğu yapmasın. **47***Yanındaki yabancı ile misafir zenginleşir ve onun yanında olan kardeşin[46] de yoksul olursa, senin yanında misafir olan yabancıya veya yabancının soyundan olan kimseye kendisini sattığında; **48***Kendisini sattıktan sonra parası ödenebilir. Kardeşlerinden biri onun[47] parasını ödesin. **49***Amcası veya kabilesine yakın olan akrabalarından biri onun parasını ödesin; ya da[48] kendi durumu iyi olduğunda kendi parasını kendisi ödesin. **50***O da kendini satın alan kişiye; satıldığı yıldan "*Yubel*" yılına kadar hesap ederek, fidye parasını yılların sayısına göre bir işçinin[49] gündeliği üzerinden hesaplasın. **51***Eğer daha çok yıl varsa; onları sayarak satıldığı değerden parasını verecektir. **52***Eğer "*Yubel*" yılından az kalırsa; ona göre hesaplayıp yıllarına göre parasını ödeyecek. **53***Onun yanındayken yılları bir işçininki gibi olacak ve hiç kimse senin önünde zorlukla sıkıntı çıkarmayacaktır. **54***Eğer bu şekilde onun parası verilmezse; "*Yubel*"[50] yılında kendisi ve oğulları onunla birlikte çıkacaktır. **55***Çünkü İsrailoğulları benim kullarım olup[51] onları Mısır ülkesinden çıkardığım kullarımdır. Allah'ınız Rabb '*Ben*'*im*.

(1)Çık. 23/10 ve diğ., BakB.26/34 ve 35, II.Trh.36/21, **(2)**II.Krl. 19/29, **(+)**İbranice: Ürününden, **(3)**B.23/24ve27, **(4)**İş.61/2, 63/4, Yerm.34/8, 10 ve 17, Luk.4/18, **(5)**13.Ayet, Say. 36/4, **(6)**5. Ayet, **(7)**6ve7. Ayetler, **(8)**10.Ayet, B.27/24, Say.36/4, **(9)**17.Ayet, B.19/13, I.Sam.12/3ve4, Mik.2/2, I.Kor.6/8, **(10)**B.27/18ve23, **(11)**14.Ayet, **(12)**43.Ayet, B.19/14ve32, **(13)**B.19/37, **(14)**B.26/5, Tes.12/10, Mez.4/8, Sül.Mes.1/33, Yerm.23/6, **(15)**B.26/5, Hez.34/25,27ve28,**(16)**4.ve5.Ayetler,**(17)**Mat.6/25ve31, **(18)**Tes.28/8, Bak Çık.16/29, **(19)**II.Krl.19/29, **(20)**Yeş.5/11ve12, **(21)**Tes.32/43, II.Trh.7/20, Mez.85/1, Yoel2/18,3/2, **(22)**I.Trh. 29/15, Mez.39/12, 119/19, I.Petr.2/11, **(23)**Rut 2/20, 4/4ve6, **(24)**Rut 3/2, 9ve12, Yerm.32/7ve8, **(25)**Ayet 50-52, **(26)**13.Ayet, **(27)**Bak Say.35/2, Yeş.21/2ve diğ., **(28)**28.Ayet, **(29)**Bak Res. İşl. 4/36,37, **(30)**Tes.15/7ve8, Mez. 37/26, 41/1,112/5 ve 9, Sül.Mes. 14/31,Luk.6/35,Res.İş.11/29, Rom.12/13, I.Yuh.3/17, **(31)**Çık. 22/25,Tes.23/19,Nah.5/7,Mez.15/5,Sül.Mes. 28/8,Hez. 18/8,13ve 17,22/12,**(32)**17.Ayet,Nahm.5/9, **(33)**B.22/32 ve 33, **(34)**Çık.21/2, Tes.15/12,I.Krl.9/22,II.Krl.4/1,Nahm.5/5, Yerm. 34/14,**(35)**46. Ayet, Çık.1/14,Yerm.25/14,27/7,30/8, **(36)**Çık. 21/3,**(37)**28.Ayet, **(38)**55.Ayet, Rom.6/22, I.Kor.7/23, **(39)**46. Ayet, Çık.1/13, **(40)**Efs.6/9,Kol.4/1, **(41)**17.Ayet, Çık. 1/17 ve21,Tes.25/18,Malk.3/5,**(42)**İş.56/3ve6,**(43)**29.Ayet, **(44)**İş.14/2, **(45)**43.Ayet,**(46)**25. ve35.Ayetler,**(47)**Nahm.5/5, **(48)**26.Ayet,**(49)**Eyp. 7/1,İş.16/14,21/16, **(50)**41.Ayet, Çık.21/2 ve 3, **(51)**42.Ayet.

26. Bölüm: 1)Putperestliğin kötülükleri, 2)Takva'nın getirdikleri, 3)Buyrukların tutulması üzerine bereket, 14)Ve buyrukların değiştirilmesi üzerine lanet,

40)Allah'ın tövbekârlara merhamet etmesi.
1* Kendinize boş[1] ilâhlar ve putlar edinmeyin; kendinize sanemler(Dikili taş ilâhlar) yapmayın. Ülkenizde bunlara secde etmek için resimli dikili taşlar kurmayın; çünkü Allah'nız Rabb, '*Ben*'im. **2*** Sebtlerimi tutun[2] ve kutsal yere saygılı olun; Rabb '*Ben*'im. **3*** Eğer[3] yasalarıma uygun olarak yürür, buyruklarımı tutarsanız; **4*** Ben[4] de yağmurları mevsiminde vereceğim. Toprak[5] ürünü ve kır ağaçları da meyvelerini verecek. **5*** Harmanınız bağ[6] bozumuna kadar ve bağ bozumu da ekin biçimine kadar yetişecektir. Ekmeğinizi[7] doyuncaya dek yiyecek ve ülkenizde güvenlikle[8] yaşayacaksınız. **6*** Yere barış[9] getirmemle korku veren olmayarak yatacak[10] ve ülkeden kötü[11] hayvanları kovacağım. Ükenizden kılıç[12] geçmiyecektir. **7*** Siz de düşmanlarınızı kovalayacak ve onlar önünüzde kılıçtan düşeceklerdir. **8*** Sizden[13] beş kişi yüz kişiyi kovalayacak ve sizden yüz kişi onbin kişiyi takip edecektir. Böylece düşmanlarınız önünüzde kılıçtan düşecekler. **9*** Ben de sizi[14] gözetip sizi[15] bereketleyerek çoğaltacak ve sizinle andımı sarsmayacağım. **10*** Ve siz eski[16] yiyeceği yiyerek yeniye yer ayırmak için eskiyi kusacaksınız. **11*** Evimi aranızda[17] kuracağım ve ruhum da sizden[18] nefret etmeyecektir. **12*** Sizin aranızda gezeceğim[19] ve sizin[20] Allah'ınız olacağım; siz de benim kavmim olacaksınız. **13*** Mısırlılar'ın köleleri olmaktan sizi kurtararak onların ülkesinden çıkaran, boyunduruğunuzun[21] zincirlerini kıran ve başınızı dik tutan Allah'ınız[22] Rabb '*Ben*'im. **14*** Ama[23] eğer beni dinlemeyip bu buyruklarımın tümünü yapmazsanız; **15*** Ve eğer tüm buyruklarımı yerine getirmeyip andımı bozmak üzere yasalarımı[24] değiştirir ve canınız yollarımdan nefret ederse; **16*** Ben de size bu şeyleri yapacağım. Yani üzerinize, gözleri[25] bozan ve canı yok eden dehşeti[26] veremi[27] ve salgın hastalıkları göndereceğim. Tohumunuzu[28] boşu boşuna ekecek ve onu düşmanlarınız yiyecektir. **17*** Ben de size karşı[29] yüzümü çevirecek ve düşmanlarınız önünde[30] kırılacaksınız. Size[31] kötülük besleyenler size karşı çıkacak ve sizi[32] kovalayan yok iken kaçacaksınız. **18*** Eğer tüm bunlarla beni dinlemeyecek olursanız; günahlarınız için sizi yedi[33] kat daha döveceğim. **19*** Övüncünüzün[34] nedeni olan gücü kırıp göğü[35] demir ve yeri bakır gibi yapacağım. **20*** Gücünüz[36] boşyere harcanacak; toprak[37] ürünü ve yer ağaçların meyvelerini vermeyecektir. **21*** Bana[38] karşı gelip de beni dinlemediğiniz zaman günahlarınıza göre üzerinize yedi kat daha belâ göndereceğim. **22*** Üzerinize[39] kırın yabanıl hayvanlarını gönderecek ve bunlar sizi çocuksuz bırakacaktır. Hayvanlarınıza saldırıp onları kıracaklar ve yollarınız[40] yaban yoluna dönecektir. **23*** Eğer bunlarla[41] da benim tarafımdan olan terbiyeyi kabul etmez ve bana karşı durmaya devam ederseniz; **24*** O zaman[42] ben de size karşı gelerek; size karşı günahlarınız için yedi kat daha azap vereceğim. **25*** Sonra[43] üstünüze antlaşmamın intikamını alan kılıcı gönderecek ve kentlerinize toplandığınızda aranıza salgın hastalık[44] verip düşmanın eline teslim olunacaksınız. **26*** Ekmeğinizin[45] asasını kırdığımda; ekmeğinizi on kadın bir fırında pişirip ekmeğinizi ölçerek verecekler ve yiyip[46] de doymıyacaksınız. **27*** Eğer bunlarla[47] da beni dinlemeyip bana karşı gelirseniz; **28*** O zaman ben de gazaba[48] gelerek size karşı gelecek ve günahlarınız için sizi yedi kat daha çok döveceğim. **29*** Oğullarınızın[49] etini ve kızlarınızın etini yiyeceksiniz. **30*** Yüksek[50] yerlerinizi yıkacak ve güneş putlarınızı yıkacağım. Leşlerinizi[51] putlarınızın üstüne atacağım ve ruhum sizden nefret[52] edecektir. **31*** Kentlerinizi bozup[53] kutsal[54] evlerinizi yıkıntı edeceğim ve sizin hoş kokunuzu koklamayacağım. **32*** Ben[55] o ülkeyi yok ettiğimde; orada yaşayacak olan düşmanlarınız o kente şaşkınlıkla[56] bakacaklar. **33*** Sonra[57] da sizi milletler arasında dağıtıp aranızdan kılıç çekeceğim ve ülkeniz yok olup kentleriniz yıkılacaktır. **34*** O zaman[58] ülke; yıkıntılarının tüm günlerinde siz düşmanlarınızın ülkesindeyken Sebt'lerini bilecekler ve ülke o zaman dinlenerek kendi Sebt'ini tutacaktır. **35*** Ama siz üstünde yaşarken, Sebtleriniz[59] için dinlenmediğinden; yıkıntısının tüm günlerinde dinlenecektir. **36*** Ve sizden geriye kalanların kalplerine[60] düşmanlarınızın ülkesinde korku bırakacağım. Rüzgârdan[61] sürüklenen yaprağın sesi onları kovalayacak ve kılıçtan kaçar gibi kaçıp takip eden yok iken düşeceklerdir. **37*** Takip eden yok iken kılıç önünden kaçıyormuş gibi birbiri[62] üzerine yıkılacak ve düşmanlarınıza[63] karşı koyamayacaksınız. **38*** Milletler arasında yok olacaksınız ve düşmanlarınızın ülkesi sizi yok edecektir. **39*** Sizden arda kalanlar kötülükleri yüzünden düşmanlarınızın ülkesinde yok olacak ve atalarının kötülükleri[64] sebebinden onlarla beraber silinecektir. **40*** Bana karşı olan isyanları, kötülükleri, atalarının yaramazlıkları ve bana karşı olan işleriyle yürüdüklerini; **41*** Benim de onlara karşı olduğumu ve kendilerini düşmanlarının ülkesine götürdüğümü söyleyerek[65] sünnetsiz[66] kalpleriyle baş eğip[67] suçlarını kabüllenirlerse; **42*** O zaman Yakup[68] ile olan andımı anacak; İshak ile kestiğim sözümü, İbra-

him ile kestiğim sözümü bilecek ve o ülkeyi[69] de unutmayacağım. **43*** Ve ülke[70] onlar tarafından yıkılıp bırakıldığında Sebtlerimi tutacaklar; kendileri de suçlarını kabulleneceklerdir. Çünkü; yollarımı[71] küçümsemiş ve canları tiksinmiştir. **44*** Bununla beraber düşmanlarının ülkesindeyken onları[72] bırakmam. Onları büsbütün yok etmek için onlar ile kestiğim sözümü değiştirmem ve onlardan tiksinmem; onların Allah'ı Rab '*Ben*'im. **45*** Ama onlara Allah olmak üzere milletlerin[73] gözleri önünde Mısır[74] ülkesinden çıkardığım atalarının[75] andını onlar için anıyorum; Rabb, '*Ben'im*. **46*** Musa'nın eliyle Sina dağında[76] Rabb'in kendisiyle İsrailoğulları arasında vaadettiği yasalar[77] yollar ve şartlar bunlardır.

(1)Çık.20/4ve5,Tes.5/8,16/22,27/15,Mez.97/7,**(2)**B.19/30, **(3)**Tes.11/13-15, 28/1-14,**(4)**İş.30/23, Hez.34/26,Yoel 2/23ve24, **(5)**Mez.67/6,85/12,Hez.34/27,36/30,Zek.8/12,**(6)**Ams.9/13, **(7)**B.25/19,Tes.11/15,2/19ve26,**(8)**B.25/18,Eyp.11/18,Hez. 34/25,27ve28,**(9)**I.Trh.22/9,Mez.29/11,147/14,İş.45/7, Hag.2/9,**(10)**Eyp.11/19,Mez.3/5,4/8,İş.35/9,Yerm.30/10, Hez.34/25, 27 ve 28, Hoş.2/18, Sef.3/13, **(11)**II.Krl.17/25, Hez.5/17,14/15,**(12)**Hez.14/17,**(13)**Tes.32/30,Yeş.23/10, **(14)**Çık.2/25,II.Krl.13/23,**(15)**Tek.17/6ve7,Nah.9/23, Mez.107/38,**(16)**B.25/22,**(17)**Çık.25/8,29/45,Yeş.22/19, Mez.76/2, Hez.37/26-28, Vah.21/3, **(18)**B. 20/23,Tes.32/19, **(19)**II.Kor.6/16,**(20)**Çık.6/7,Yerm.7/23,11/4,30/22,Hez. 11/20,36/28,**(21)**Yerm.2/20,Hez.34/27,**22)**B.25/38,42ve55, **(23)**Tes.28/15,Y.Mers.2/17,Malk.2/2,**(24)**43.Ayet,II.Krl. 17/15,**(25)**I.Krl.2/33,**(26)**Tes.28/65-67,32/25,Yerm. 15/8,**(27)**Tes.28/22,**(28)**Tes.28/33ve51,Eyp.31/8,Yerm.5/17, 12/13,Mik.6/15**(29)**B.17/10,**(30)**Tes.28/25, Hak.2/14, Yerm.19/7, **(31)**Mez.106/41,**(32)**36.Ayet,Mez.53/5,Sül.Mes. 28/1,**(33)**I.Sam. 2/5, Mez.119/164, Sül.Mes.24/16, **(34)**İş.25/11,26/5, Hez.7/24, 30/6,**(35)**Tes.28/23, **(36)**Mez.127/1,İş.49/4, **(37)**Tes.11/17, 28/18, Hag.1/10,**(38)**24.Ayet,**(39)**Tes.32/24,II.Krl.17/25,Hez.5/17, 14/15**(40)**Hak.5/6,II.Trh.15/5,İş.33/8,Sül.Mes.1/4,Zek.7/14, **(41)**Yerm. 2/30,5/3,Ams.4/6-12,**(42)**II.Sam.22/27, Mez.18/26, **(43)**Hez.5/17,6/3,14/17,29/8,33/2,**(44)**Say.14/12,Tes. 28/21,Yerm.14/12,24/10,29/17ve18,4/10,**(45)**Mez.105/16,İş. 3/1,Hez. 4/16,5/16,14/13, **(46)**İş.9/20,Mik.6/14,Hag. 1/6,**(47)**21 ve24. Ayetler,**(48)**İş.59/18, 63/3,66/15,Yerm. 21/5,Hez. 5/13 ve 15,8/18,**(49)**Tes.28/53,II.Krl.6/29,Sül.Mes.4/10,Hez.5/10,**(50)**II. Trh.34/3,4ve7,İş.27/9,Hez.6/3-6ve13,**(51)**II.Krl.23/20, II.Trh.34/5,**(52)**B.20/23,Mez.78/59,89/38,Yerm.14/19, **(53)**Nahm.2/3,Yerm.4/7,Hez.6/6,**(54)**Mez.74/7,Sül.Mes. 1/10,Hez.9/6,21/2,**(55)**Yerm.9/11,25/11ve18,**(56)**Tes. 28/37,I.Krl.9/8,Yerm.18/16,19/8,Hez.5/15,**(57)**Tes.4/27, 28/64,Mez.44/11,Yerm.9/16,Hez.12/15,20/23, 22/15,Zek.7/14, **(58)**II.Trh.36/21,**(59)**B.25/2,**(60)**Hez.21/7,12ve15, **(61)**17.Ayet,Eyp.15/21,Sül.Mes.28/1,**(62)**İş.10/4,Hak. 7/22,I.Sam.14/15ve16,**(63)**Yeş.7/12ve13,Hak.2/14, **(64)**Tes.4/27, 28/65, Nahm.1/8, Yerm.3/25,29/12 ve13, Hez.4/17,6/9,20/43, 24/23,33/10,36/31, Hoş.5/15,Zek.10/9, **(65)**Say.5/7, I.Krl. 8/33, 35ve47,Nahm.9/2,Dan.9/3ve4,Sül.Mes. 28/13,Luk.15/18, I.Yuh. 1ve9,**(66)**Yerm.6/10, 9/25ve26,Hez.44/7,Res.İşl.7/51, Rom.2/29, Kols.2/11,**(67)**I.Krl. 21/29,II.Trh.12/6,7ve12,32/26,33/12 ve13, **(68)**Çık.2/24,6/5,Mez. 106/45,Hez.16/60,**(69)**Mez.136/23,**(70)**34 ve35.Ayetler,**(71)**15. Ayet,**(72)**Tes.4/31,II.Krl. 13/32,Rom.11/2, **(73)**Mez.98/2, Hez.20/9,14ve22, **(74)**B.22/33,25/38, **(75)**Rom. 11/28, **(76)**B.25/1 **(77)**B.27/34,Tes.6/1, 12/1,33/4, Yuh.1/17.

27. Bölüm: 1)Bir kişinin adak adaması için olan yasa, 2)Eşyanın değeri, 9)Adanacak hayvanlar, 14)ve evi için olan yasa, 16)Gönüllü adak yasası, 28)Adağın fidye ile geri alınmaması için olan yasa, 32)Ondalığın değiştirilmesi.

1* Rabb, Musa'ya dedi ki: **2*** -İsrailoğulları'na söyle; bir kimse[1] adak adadığında herkes senin değerlendirdiğine göre Rabb'in olacaktır. **3*** Adağının değeri bu olacak: Yani; yirmi yaşından altmış yaşına kadar olan erkekler için buyuracağın değer Kutsal Yer[2] miskali üzere elli miskal gümüş olacaktır. **4*** Ama; kadınlar için belirleyeceğin değer otuz miskal olacaktır. **5*** Ve beş yaşından yirmi yaşına kadar olan her erkek için belirleyeceğin değer yirmi miskal olup kadınlar için bu değer on miskal olacaktır. **6*** Bir aylıktan beş yaşına kadar her erkek için belirleyeceğin değer beş miskal gümüş olup bu kadınlar için bu değer üç miskal gümüş olacaktır. **7*** Altmış yaşını geçen her erkek için belirleyeceğin değer onbeş miskal ve bu kadınlardan herhangi biri için on miskal olacaktır. **8*** Eğer belirleyeceğin değeri vermeye gücü yetmiyorsa kahinin önüne götürülecek ve onun değerini kahin belirleyecektir. **9*** Eğer onun adağı Rabbe kurban olunan hayvanlardan biri olursa; onlardan Rabb'e verebileceği her şey kutsal olur. **10*** Onu değiştirmesin. İyiyi kötü ile, kötüyü de iyiyle değiştirmesin. Eğer hayvanı hayvanla değiştirecek olursa; o hayvanla bedeli de kutsal olacaktır. **11*** Eğer adağı Rabb'e kurban sunulmayan bir çeşit kirli hayvan olursa; o hayvanı kâhinin önüne götürsün. **12*** Kahin de ona iyiliğine ve kötülüğüne göre değer biçecek ve kahinin değerlendirdiğine göre olacaktır. **13*** Eğer[3] bir şekilde onun değerini verirse; ona belirlediğin değere beşte bir oranında katasın. **14*** Bir adam evini Rabb'e sunarsa[+] kahin onun iyiliğine ve kötülüğüne göre değer biçecek ve kahin ona ne biçtiyse öyle olacaktır. **15*** Eğer[4] kutsayan kişi evinin fidyesini*(parasını)* verecek olursa; belirlediği değerin parasına beşte bir oranında katacak ve onun olacaktır. **16*** Eğer bir adam malı olan tarladan Rabb'e sunarsa*(taktis ederse)* o zaman belirlediği değerine göre olacak ve bir '*Homer*'[*] tohumluk arpa için elli '*Miskal*'[*] gümüş olacaktır. **17*** Eğer tarlasını "*Yubel*" yılından beri kutsarsa; belirlediğin değere göre kalacaktır. **18*** Eğer tarlasını "*Yubel*' den" sonra kutsarsa; kahin parayı "*Yubel*" yılına kadar kalan yıllara göre hesaplayarak[5] belirlediği değere göre yapacaktır. **19*** Eğer[6] tarlayı kutsayan, bir şekilde

onun fidyesini*(parasını)* verecek olursa; tarlaya belirlediğin değerin parasına beşte bir oranında katarak ona göre yapacaktır. **20***Eğer tarlanın parasını vermez veya tarlayı başka birine sattıysa; artık değeri kabul olunmayacaktır. **21***Ama tarla "*Yubel*'e[7] çıktığında Rabb'e vakıf tarlası[8] gibi kutsal olup mal[9] kahinin olacaktır. **22***Eğer kendi[10] malı olan tarladan olmayıp satın aldığı tarlayı Rabb'e kutsarsa*(taktis ederse)*. **23***Kahin[10] biçtiği değerin parasını "*Yubel*" yılına dek hesaplayıp, belirlediği değeri Rabb'e kutsal olmak üzere o günde versin. **24***Tarla[12] kendisinden satın alınmış olan mal sahibine "*Yubel*" yılında ödenecektir. **25***Belirlediği değerlerin tümü kutsal yerin miskaline göre olacaktır. Bu miskal[13] yirmi kırattır. **26***Ama[14] hayvanların ilki, ilk doğduğu için Rabb'in olduğundan hiç bir kimse sunmayacak; gerek sığır, gerek koyun olsun bu Rabb'indir. **27***Eğer kirli hayvanlardan olduğu durumda; onu belirlediğin değere göre, üzerine beşte[15] bir ekleyerek fidyesini versin. Eğer fidyesi *(parası)* verilmezse belirlediğin değere göre satılsın. **28***Ama bir[16] kimsenin bütün malından; yani gerek adam, gerek hayvan ve gerek malı olan tarlası olsun, Rabb'e vakfettiği bu kutsanan vakıf ne satılır ve ne de parası[17] verilir. Tüm bağışlanan vakıf ve kutsanan, Rabb'e kutsaldır. **29***İnsan olarak vakfedilen (Koşulsuz bağışlanan) biri ve kutsananların fidyesi (Parası) kabul olunmayıp kesinlikle öldürülecektir. **30***Toprağın tüm ondalığı[18] yerin ekininden olsun, ağaçların meyvesinden olsun Rabb'in olup Rabb'e kutsaldırlar. **31***Eğer bir[19] kişi ondalıklardan bir kısmının fidyesini (Parasını) verecek olursa; üzerine beşte bir katsın. **32***Sığır ve koyunların tümünün onuncusu; yani değnek[20] altından geçenin tümünün onuncusu Rabb'e kutsal olacaktır. **33***İyi ile kötü arasını farketmeyip onu değiştirmesin. Bir şekilde onu değiştirmişse[21] o hayvan ile bedeli de kutsal olup fidyesi kabul olunmayacaktır. **34***Rabb'in[22] İsrailoğulları için Sina dağı`nda Musa'ya buyurduğu yasalar bunlardır.

(1) Say.6/2,Bak Hak.11/30,31ve39, I.Sam.1/11ve28, **(2)**Çık. 30/13, **(3)**15.ve 19.Ayetler, **(+)İbranice:** ***Kutsal diye taktis***, **(4)**13.Ayet, **(5)**B.25/15ve16, **(6)**13.Ayet, **(7)**B.25/10,28ve31, **(8)**28.Ayet, **(9)**Say.18/14,Hez.44/29,**(10)**B.25/10ve25, **(11)**18. Ayet, **(12)**B.25/28,**(13)**Çık.30/13,Say.3/47,18/16, Hez. 45/12, **(14)**Çık.13/2ve12,22/30,Say.18/17,Tes.15/19,**(15)**11.ve13. Ayetler, **(16)**21. Ayet,Yeş.6/17-19,**(17)**Say.21/2ve3, **(18)**Tek. 28/22, Say.18/21ve24, II.Trh.31/5,6ve12,Nah. 13/12,Malh. 3/8 ve10, **(19)**13.Ayet,**(20)**Bak Yerm.33/13,Hez.20/37,Mik.7/14, **(21)**10. Ayet, **(22)**B.26/46, **(*)**: Tartılar ve ölçüler cetveline bak.

SAYILAR

1. Bölüm: 1)Kavmin sayılması için Musa'ya gelen ilahi buyruk, 5)Oymakların(Sıptların) başkanları, 17)Kimlikleri, 47)Levililer'in hizmet için ayrılmaları(Kâhinlik veya bir çeşit imamlık görevi).

1*Rabb Sina[1] çölünde *'Toplanma Çadırı'*nda[2] Mısır'dan çıkmalarının ikinci ayının başlangıcında Musa'ya şöyle söyledi: **2***-İsrailoğulları toplumunu[3] kabileleri ve oymaklarınca tüm erkeklerin adları sayısına göre birer, birer sayınız. **3***Yirmi yaşını geçkin her İsrailli savaş erini sen ve Harun bölüklerine göre sayınız. **4***Sizinle beraber her oymaktan birer adam olsun ve herbiri bölüğünün başkanı olsun. **5***Sizinle beraber olacak adamların kimlikleri bunlardır: Yani Ruben'den Şedeur oğlu Elitsur; **6***Şimeon'dan Surişadday oğlu Şelumiel, **7***Yahuda'dan Nahşon oğlu Amidadab, **8***İssakar'dan Suar oğlu Netanel, **9***Zebulun'dan Helon oğlu Eliab, **10***Yusuf oğullarından; yani Efraim'den Ammihud oğlu Elişama ve Manasse'den Pedatsur oğlu Gamaliel, **11***Bünyamin'den Gideoni oğlu Abidan. **12***Dan'dan Ammişadday oğlu Ahiezer, **13***Aşer'den Okran oğlu Pagiel, **14***Gad'dan Deuel oğlu Elisaf, **15***Naftali'den Enan oğlu Ahira, **16***Bunlar[4] Toplulukların önde gelenleri, atalarının oymaklarının sözcüleri ve İsrail[5] binlerinin başkanlarıydılar. **17***O zaman Musa ve Harun adları ile çağrılan bu adamları alıp; **18***İkinci ayın başlangıcında tüm toplumu toplayarak, yirmi yaşını geçmiş bulunanları, kimliklerinin sayısına göre kabileleri ve evlerine göre birer, birer yazdırdı. **19***Rabb'in Musa'ya buyurduğu gibi onları Sina Çölü'nde saydırdı. **20***Ruben oğulları'nın; yani İsrail'in ilk oğlunun soyları kabileleri ve evleri hesabınca, yirmi yaşını geçmiş savaşabilen erkeklerin tümü birer, birer kimliklerine göre sayıldı. **21***Ruben sıptından sayılanlar kırk altı bin beş yüz kişiydi. **22***Şimeon oğullarının soyları kabileleri ve evleri hesabınca; yirmi yaşını geçmiş savaşabilen erkeklerin tümü birer, birer kimliklerine göre sayıldı. **23***Şimeon bölüğünden sayılanlar ellidokuz bin üçyüz kişiydi. **24***Gad oğullarının soyları kabileleri ve evlerince, kimliklerinin sayısına göre yirmi yaşını geçkin ve cenk edebilenler; **25***Yani Gad bölüğünden sayılanların tümü kırkbeşbin altıyüz elli kişiydi. **26***Yahuda oğullarının soyları kabileleri ve evlerince, kimliklerinin sayısına göre yirmi yaşını geçkin ve cenk edebilen kişiler; **27***Yani Yahuda bölüğünden sayılanların tümü yetmişdörtbin altıyüz kişiydi. **28***İssakar oğullarının soyları kabileleri ve evlerince kimliklerinin sayısına göre yirmi yaşını geçkin cenk edebilen kişiler; **29***Yani

İssakar bölüğünden sayılanların tümü elli dört bin dörtyüz kişiydi. **30*** Zebulun oğullarının soyu kabileleri ve evlerince kimliklerinin sayısına göre yirmi yaşını geçkin cen edebilenler; **31*** Yani Zebulun oğullarından sayılanların tümü elli yedibin dörtyüz kişiydi. **32*** Yusuf'un oğullarından; yani Efraim oğullarının soyları kabileleri ve evlerince kimliklerinin sayısına göre yirmi yaşını geçkin ve cenk edebilenler; **33*** Yani Efraim bölüğünden sayılanların tümü kırk bin beşyüz kişiydi. **34*** Manessa oğullarının soyları kabileleri ve evlerince kimliklerinin sayısına göre yirmi yaşını geçkin cenk edebilenler; **35*** Yani Manessa oymağından sayılanların tümü otuzikibin ikiyüz kişiydi. **36*** Bünyamin oğullarının soyları kabileleri ve evlerince kimliklerinin sayısına göre yirmi yaşını geçkin cenk edebilenler; **37*** Yani Bünyamin oymağından sayılanların tümü otuz beş bin dörtyüz kişiydi. **38*** Dan oğullarının soyları kabileleri ve evlerince kimliklerinin sayısına göre yirmi yaşını geçkin ve cenk edebilenler; **39*** Yani Dan oymağından sayılanların tümü altmışikibin yediyüz kişiydi. **40*** Aşer oğullarının soyları kabileleri ve evlerince kimliklerinin sayısına göre yirmi yaşını geçkin cenk edebilenler; **41*** Yani Aşer oymağından sayılanların tümü kırkbin beşyüz kişiydi. **42*** Naftali oğullarının soyları kabileleri ve evlerince kimliklerinin sayısına göre yirmi yaşını geçkin cenk edebilenler; **43*** Yani Naftali oymağından sayılanların tümü elli üç bin dörtyüz kişiydi. **44*** Musa[6] Harun ve evlerinden birer adam olarak; İsrailin on iki gözdesinin sayıldığı nüfüs kimlikleri bunlar idi. **45*** Böylece İsrailoğullarından sayılanların tümü, evlerince yirmi yaşını geçkin ve İsrailden cenk edebilenlerin tümü; **46*** Yani sayılanların tümü altı yüz üç bin beşyüz elli[7] kişiydi. **47*** Ama[8] Levililer kendi ataları oymaklarınca, onların arasından sayılmadılar. **48*** Çünkü Rabb, Musa'ya doğru demişti ki: **49*** Ancak[9] Levi oymağını*(sıptını)* sayma ve İsrailoğulları arasından onları sayma. **50*** Ama[10] Levilileri *'Tanıklık Evi'* üzerine ve onun araç gereçlerinin tümü üzerine ata Evi (çadırı) ve araç-gereçlerinin tümünü onlar taşıyıp ona hizmet ederek meskenin[11] çevresinde konacaklar. **51*** Çadır taşındığında[12] Levililer onu indirecek ve o indirildiğinde Levililer onu kuracaktır. Ona her yaklaşan yabancı[13] öldürülecektir. **52*** İsrailoğulları ordularınca, her biri[14] kendi ordusunda ve her biri kendi sancağı yanında konacaktır. **53*** Ama İsrailoğulları toplumu üzerine gazap gelmemesi[15] için Levililer *'Tanıklık Evi'*[16] çevresinde konaklayacaklar ve Levililer[17] *'Tanıklık Evi'* mallarına göz kulak olacaklardır. **54*** Rabb, Musa'ya her ne buyurduysa İsrailoğulları ona göre yaptılar ve ona göre yürüdüler.

(1)Çık.19/1, B.10/11ve12, **(2)**Çık.25/22, **(3)**Çık.30/12, 38/26, B.26/2,63ve64, II.Sam.24/2,I.Trh.21/2,**(4)**B.7/2, I.Trh.27/16, **(5)**Çık.18/21ve25,**(6)**B.26/64,**(7)**Çık.38/26, Bak.Çık.12/12/37, B.2/32,26/51,**(8)**B.2/33,Bak B.3/4, 26/57,I.Trh.6, 21/6, **(9)**B.2/33, 26/62,**(10)**Çık.38/21,B.3/7ve8,4/15,25,26,27ve33, **(11)**B.3/23,29,35ve38, **(12)**B.10/17ve21,**(13)**B.3/10ve38, 18/22, **(14)**B.2/2ve34,**(15)**Lev.10/6, B.8/19, 16/46, 18/5, I.Sam.6/19, **(16)**50.Ayet,**(17)**B.3/7ve8,8/24-26,18/3-5,31/30ve47, I.Trh.23/32, II.Trh.13/10.

2. Bölüm: 1)Oymakların hangi sıraya göre konaklayacakları.

1* Rabb, Musa ile Harun'a dedi ki: **2*** -İsrailoğullarından[1] herbiri kendi evlerinin işaretiyle kendi sancakları yanında konaklasınlar. Bu konaklama Toplanma Çadırı'na[2] uygun şekilde olacak ve onun çevresinde olacaktır. **3*** Ön yanı doğu yönünde, kendi çadırlarına göre Yahuda ordusunun sancağı konsun ve Yahuda oğullarının başkanı Amminadab oğlu Nahşon[3] olacaktır. **4*** Onun sayılan askerleri yetmiş dört bin altıyüz kişiydi. **5*** Onun yanında İssakar oymağı olup, İssakar oğullarının başkanı Suar oğlu Natanel olacaktır. **6*** Onun sayılan askerleri elli dörtbin dörtyüz kişiydi. **7*** Onun yanında Zebulun oymağı olup, Zebulun oğullarının başkanı Helon oğlu Eliab olacaktır. **8*** Onun sayılı askerleri elliyedibin dörtyüz kişiydi. **9*** Yahuda ordusunda sayılanların tümü bölüklerince yüzseksenaltıbin dörtyüz kişiydi. Öncelikle bunlar[4] güçsün. **10*** Güney yönünde ordularına göre Ruben ordusunun bir sancağı olsun ve Ruben oğullarının başkanı Şeduer oğlu Elitsur olacaktır. **11*** Onun sayılı askerleri kırk altı bin beş yüz kişiydi. **12*** Onun yanında Şimeon oymağı konaklasın ve Şimeon oğullarının başkanı Surişadday oğlu Şelomiel olsun. **13*** Onun sayılı askerleri ellidokuzbin üçyüz kişiydi. **14*** Onun yanında Gad oymağı olup, Gad oğullarının başkanı Reuel oğlu Eliasaf olsun. **15*** Onun sayılı askerleri kırkbeşbin altıyüz elli kişiydi. **16*** Ruben ordusunda sayılanların tümü ordularınca yüzellibir bin dörtyüz elli kişiydi ve ikinci[5] sırada bunlar göçsünler. **17*** Sonra[6] orduların ortasında Levililerin ordusuyla Toplanma Çadırı götürülsün ve herkes kendi yerinde sancağı yanında konakladıkları gibi göçsünler. **18*** Batı yönünde ordularınca İsrail ordusunun sancağı olsun ve Efraim oğullarının başkanı Ammihud oğlu Elişama olsun. **19*** Onun sayılı askerleri kırk bin beş yüz kişiydi. **20*** Onun yanında Manessa oymağı olup Manessa

oğullarının başkanı Pedatsur oğlu Gamaliel olsun. **21*** Onun sayılı askerleri otuz iki bin iki yüz kişiydi. **22*** Onun yanında Bünyamin oymağı olup Bünyamin oğullarının başkanı Gideonî oğlu Abidan olsun. **23*** Onun sayılı askerleri otuz beş bin dörtyüz kişiydi. **24*** Efraim ordusunda sayılanların tümü ordularınca yüz sekiz bin yüz kişiydi ve üçüncü[7] sırada bunlar göçsünler. **25*** Kuzey yönünde ordularınca Dan ordusunun sancağı olsun ve Dan oğullarının başkanı Ammişadday oğlu Ahiezer olsun. **26*** Onun sayılı askerleri altmış iki bin yedi yüz kişiydi. **27*** Onun yanında Aşer sıptı *(oymağı)* konaklasın. Ve Aşer oğullarının başkanı Okran oğlu Pagiel olsun. **28*** Onun sayılı askerleri kırk bir bin beşyüz kişiydi. **29*** Onun yanında Naftali oymağı olup Naftali oğullarının başkanı Enan oğlu Ahira olsun. **30*** Onun sayılı askerleri elli üç bin dört yüz kişiydi. **31*** Dan ordusunda sayılanların tümü yüzelli yedi bin altıyüz kişiydi. Bunlar[8] da sancaklarına göre en sonda yürüsünler. **32*** İsrailoğullarından evlerine göre sayılanlar bunlardır. Ordularınca[9] kendi ordusunda sayılanların tümü altıyüz üç bin beş yüz elli kişiydi. **33*** Ama Levililer[10] Rabb'in Musa'ya buyurduğu gibi İsrailoğulları arasında sayılmadılar. **34*** Ve Rabb, Musa'ya her ne buyurduysa İsrailoğulları ona göre yaparak sancaklarına[11] göre konaklıyorlardı. Bu şekilde herkes kabilesi ve evlerine göre hareket ediyordu.

(1)B.1/52, **(3)**Yeş.3/4, **(3)**B.10/14, Rut 4/20, I.Trh.2/10, Mat.1/4, Luk.3/32ve33, **(4)**B.10/14, **(5)**B.10/18, **(6)**B.10/17ve21, **(7)**B.10/22, **(8)**B.10/25, **(9)**Çık.38/26, B.1/46, 11/21, **(10)**B.1/47, **(11)**B.24/2,5ve6.

3. Bölüm: 1)Harun'un oğulları, 5)Levililer'in ilk doğanlar yerine Toplanma Çadırı'nda hizmet etmeleri için kâhinlere verilmeleri, 14)Levililer'in sayılması, 21)Gerşonlular'ın; 27)Kohatîler'in; 33)Ve Merarîler'in sayıları ve görevleri, 38)Musa ile Harun'un evi ve görevi, 40)İlk doğanların Levililere çevrilmesi, 44)Ve onlardan geriye kalanların fidyesi.

1* Rabb Sina-Dağı'nda Musa ile konuştuğu günde Musa ile Harun'un soyları bunlardı: **2*** Harun'un oğullarının adları bunlar; yani ilk[1] oğlu Nadab, Ebihu, Eleazar ve İtamar. **3*** Harun'un oğulları; yani kahinlik *(imamlık)* yapmak için ayrılan ve mesh olunan kahinlerin[2] adları bunlardır. **4*** Nadab[3] ile Ebihu Sina çölünde Rabb'in önünde yabancı ateş sunduklarında; Rabb'in önünde hiç çocukları yokken öldüler. Eleazar ve İtamar babaları Harun'un önünde kâhinlik *(imamlık)* hizmetini yürüttüler. **5*** Ve Rabb, Musa'ya dedi ki: **6*** -Levi[4] oymağını yaklaştır, onları kahin Harun'un önünde durdur ve ona hizmet etsinler. **7*** Onun için nöbet ve *'Toplanma Çadırı'* önünde, tüm topluluk için nöbet bekleyerek meskenin[5] hizmetini yapsınlar. **8*** Ve *'Toplanma Çadırı'*nın araç-gereçlerinin tümünü korumak için İsrailoğulları'na ait nöbeti bekliyerek çadırın hizmetini görsünler. **9*** Levilileri Harun[6] ile oğullarına ver. İsrailoğulları'ndan onlar, tümüyle ona verilmişlerdir. **10*** Harun ile oğullarını kâhinliklerini[7] yürütmek için onayla; ama oraya yabancı[8] yaklaştığı anda öldürülecektir. **11*** Ve Rabb, Musa'ya dedi ki: **12*** -Şimdi ben Levilileri[9] İsrailoğulları arasından ve İsrailoğullarından rahimden ilk doğmuş olanların tümüne bedel aldım. Onlar benim olacaktır. **13*** Çünkü ilk[10] doğanların tümü benimdir. Ben Mısır[11] ülkesinin ilk doğanlarının tümünü vurduğumda İsrail'den ilk doğanların gerek insan, gerek hayvanların tümünü kendime kutsadım. Onlar benim olacaktır. Rabb Ben'im. **14*** Ve Rabb, Sina çölünde Musaya dedi ki: **15*** -Levi oğullarını evleri ve kabilelerine göre say; bir aylıktan[12] yukarı her erkeği say. **16*** Musa da Rabb'in sözüne göre kendine buyrulduğu gibi onları saydı. **17*** Levi'nin[13] oğulları isimlerine göre bunlardır: Gerşon, Kohat, Merari. **18*** Ve Gerşon oğullarının kimlikleri kabilelerince bunlar; yani Libni[14] ve Şimeî. **19*** Kohat oğulları kabilelerince Amram[15] Yitshar, Hebron ve Uzziel. **20*** Merarî oğulları kabilelerince Mahli ve Muşi'dir. Levililerin kabileleri evlerine göre bunlardır. **21*** Gerşon'dan Libnîler ve Şimmeîler kabilesi olup Gerşonîlerin kabileleri bunlardır. **22*** Sayılanları[16] yani bir aylıktan yukarı bulunan tüm erkekler hesabınca, sayılmış olunanlar yedibin beşyüz kişiydi. **23*** Gerşonîlerin[17] kabileleri çadırın arkasına; batı yönüne konaklasınlar. **24*** Ve Gerşonîlerin geleneksel başkanı Lael oğlu Eliasaf olsun. **25*** Toplanma Çadırı'nda[18] Gerşon oğullarının koruması altında olması istenilen şeyler: Mesken[19] çadır[20] ve onların örtüsüyle[21] Toplanma Çadırı'nın kapı[22] perdesi. **26*** Ve Mesken ile sunak çevresinde olan avlunun[23] perdeleri; avlunun kapı perdesi[24] ve onun hizmeti için olan[25] iplerdir. **27*** Kohat'tan[26] Amramîler, Yisharîler, Habronîler ve Uzzielîler kabileleri olup Kohatîler'in kabileleri bunlardır. **28*** Bir aylıktan yukarı olan tüm erkekler sekizbin altıyüz kişi olarak sayıldı. Onlar Kutsal-Yerin *(Makdis'in)* mallarını koruyorlardı. **29*** Kohat[27] oğullarının kabileleri Çadırın güney yönünde konaklasınlar. **30*** Kohatîlerin kabilelerinin geleneksel başkanı Uzziel oğlu Elitsafan olsun. **31*** Onlardan[28] korunması istenilen şeyler: Antlaşma Sandığı[29] sofra[30] şamdan[31] mezbahlar[32] ve

'Kutsal Yer 'in hizmetine gerekli olan araç gereçler ile perde[33] ve ona ait olan tüm şeyler. **32***Levililerin başkanlarının başkanı kahin Harun'un oğlu Eleazar olup, kutsal yerin mallarına gözkulak olanlar üzerine gözcü olacaktır. **33***Merarîden Mahlîler ve Muhşîler kabilesi oluşup Merarînin kabileleri bunlardır. **34***Ve bir aylıktan yukarı olan tüm erkeklerden sayılmiş olanlar altı bin iki yüz kişiydi. **35***Merarî'nin kabilelerinin geleneksel başkanı Abihail oğlu Suriel olsun ve bunlar[34] Mesken'in kuzey yönünde konaklasınlar. **36***Merarî[35] oğullarından korunması istenen şeyler; Mesken'in tahtaları, sürgüleri, direkleri, tabanları ve tüm araç gereçleri ile olan bütün şeyler. **37***Yani; avlunun çevresinde olan direkleri, onların tabanları, kazıkları ve ipleridir. **38***Meskenin[36] önünde, doğu yönünde; '*Toplanma Çadırı*'nın ön tarafında İsrailoğullarının bekçilik[37] yerinde; kutsal yeri[38] korumak için Musa ile Harun ve onların oğulları konaklasınlar. Ama; her oraya yaklaşan yabancı[39] öldürülecektir. **39***Rabb'in sözü üzerine, Musa ile Harun'un saydıkları Levililerin[40] tüm sayılanları; onların kabilelerine göre, bir aylıktan yukarı olan tüm erkekler ikibin kişiydi. **40***Ve Rabb, Musa'ya dedi ki: İsrail[41] Oğulları'nda bir aylıktan yukarı bulunantüm ilk doğmuş erkekleri sayarak isimlerinin sayısını al. **41***İsrailoğullarından tüm ilk doğmuş olanlara bedel Levilileri[42] benim için alasın. Rabb Ben'im ve İsrailoğullarının hayvanlarından olan tüm ilk doğmuş olanlara bedel Levililer'in hayvanlarını alasın. **42***Böylece Musa, Rabb'in kendine buyurduğu gibi İsrailoğullarının ilk doğmuşlarının tümünü saydı. **43***Ve tüm ilk doğan erkekler isimlerine göre bir aylıktan yukarı olanlar; sayılarına göre yirmiiki bin iki yüz yetmiş üç kişiydi. **44***Rabb Musa'ya dedi ki: **45*-**İsrail[43] oğullarından tüm ilk doğanlara karşılık Levilileri ve onların hayvanlarına karşılık da Levililerin hayvanlarını al; ve Levililer benim olacaklardır. Rabb Ben'im! **46***Ve İsrailoğullarının ilk doğmuşlarından Levililer[44] üzerine aşırı gelen ikiyüzyetmiş üç kişinin fidyesi[45] için; **47***Kutsal yer miskali üzerine adam başına beşer[46] miskal alasın. Bir[47] miskal yirmi kırattır. **48***Onlarda aşırı gelenlerin karşılığının parasını Harun ile oğullarına ver. **49***Musa, Levililer ile fidyeleri alınanlardan daha çok gelenlerin fidye parasını aldı. **50***Yani; İsrailoğulları'nın ilk doğmuş olanlarından Kutsal Yer'in miskali üzerine bin üçyüz[48] altmışbeş miskal gümüş aldı. **51***Sonra Musa Rabb'in ona buyurduğu gibi Rabb'in sözüne göre fidyeleri[49] alınanların parasını Harun ile oğullarına verdi.

(1)Çık.6/23,**(2)**Çık.28/41,Lev.8, **(3)**Lev.10/1, B.26/61, I.Trh.24/2, **(4)**B.8/6, 18/2, **(5)**Bak B.1/50, 8/11,15,24ve26, **(6)**B.8/19, 18/6, **(7)**B.18/7, **(8)**38.Ayet, B.1/51, 16/40, **(9)**41.Ayet, B.8/16, 18/6, **(10)**Çık.13/3, Lev.27/26, B.8/16, Luk.2/23, **(11)**Çık.13/12ve15, B.8/17,**(12)**39.Ayet,B.26/62,**(13)**Tek.46/11,Çık.6/16,B. 26/57, I.Trh.6/1ve16,23/6,**(14)**Çık.6/17,**(15)**Çık.6/18,**(16)**Çık.6/19, **(17)**B.1/53,**(18)**B.4/24-26,**(19)**Çık.25/9,26/1,**(20)**Çık.26/7, **(21)**Çık.26/14,**(22)**Çık.26/36,**(23)**Çık.27/9,**(24)**Çık.27/16, **(25)**Çık.35/18,**(26)**I.Trh.26/23,**(27)**B.1/53,**(28)**B.4/15, **(29)**Çık. 25/10,**(30)**Çık.25/23,**(31)**Çık.25/31,**(32)**Çık.27/1,30/1, **(33)**Çık. 26/32,**(34)**B.1/53,**(35)**B.4/31ve32,**(36)**B.1/53, **(37)**7 ve 8.Ayetler, **(38)**B.18/1,**(39)**10.Ayet,**(40)**BakB.26/62, **(41)**15.Ayet,**(42)**12.ve 45.Ayetler,**(43)**12.ve41.Ayetler,**(44)**39.ve43.Ayetler,**(45)**Çık. 13/13,B.18/15,**(46)**Lev.27/6,B.18/16,**(47)**Çık.30/13,Lev. 27/25,B.18/16,Hez.45/12,**(48)**46.ve47.Ay. **(49)**48.Ayet.

4. Bölüm: 1)Levililerin görev süresi, 4)Mesken'in nakledilmesinde Kohatîler'in yapması gerekenler, 16)Eleazar'ın gönençliği, 17)Kahinlere öğütler 21)Gerşonîler'e, 29)Ve Merarîler'e verilen şeyler, 34)Kohatlılar'ın 38)Gerşonîler'in; 42)Ve Merarîler'in gelenek ve görenekleri.

1*Rabb, Musa ile Harun'a dedi ki: **2***-Levi oğulları arasında; Kohat oğullarının kabileleri ve evlerince; **3***Otuz[1] yaşından yukarı elli yaşına değin *'Toplanma Çadırı'*nda hizmet etmek için iş yapmak üzere olanların tümünü say. **4*** *'Toplanma Çadırı'*nda Kohat[2] oğullarının hizmetleri kutsal[3] şeylerde olsun. **5***Ordu(Tüm topluluk) göçecek olduğunda Harun ile oğulları gelip ayırma perdesini[4] indirdikten sonra onunla Tanıklık Sandığını[5] örtsünler. **6***Ve onun üzerine yunusbalığı derilerinden bir örtü koyup, onun üzerine de tümüyle lacivert bir bez sererek kollarını[6] taksınlar. **7***Huzur[7] ekmeği sofrası üzerine lacivert bir bez sererek; üzerine tepsileri, buhur kaplarını, tasları, sıvı taktimesi için kâseleri ve sürekli onun üzerinde bulunacak olan ekmek onun üstünde olsun. **8***Ve onlar üzerine kırmızı bir bez serip onu yunusbalığı derilerinden bir örtüyle örttükten sonra kollarını taksınlar. **9***Lacivert bir bez alıp ışık[8] için olan şamdanı, kandillerini[9] makaslarını, tepsilerini ve hizmeti için olan tüm yağ kaplarını örtsünler. **10***Onu bütün takımlarıyla beraber yunusbalığı derilerinden olan örtüye sararak bir sırığa taksınlar. **11***Altın[10] Mezbah*(sunak)* üzerine lacivert bir bez sarıp onu yunusbalığı derilerinden bir örtüyle örterek kollarını taksınlar. **12***Ve *'Kutsal Yerde'* hizmete ayrılan tüm takımları alıp, lacivert bir beze sararak onları yunus balığı derilerinden bir örtüyle örttükten sonra sırığa taksınlar. **13***Sonra Mezbahtaki külü kaldırıp onun üzerine erguvanî bir bez sararak; **14***Onun yerine hizmeti için tüm takımlarını; yani ateş kaplarını, çatalları, kürekleri, leğenleri ve Mez-

bahın*(sunağın)* tüm aletlerini onun üstüne koyup, üzerine yunusbalığı derilerinden bir örtü sardıktan sonra kollarını taksınlar. **15***Ordu bir yere göçecek olduğunda; Harun ile oğulları Kutsal yerle birlikte tüm kutsal takımları örtmeyi tamamladıktan sonra Kohat oğulları[11] onu taşımak için gelsinler; ama ölmemeleri[12] için kutsal şeylere dokunmasınlar. Kohat oğulları'nın Toplanma[13] çadırındaki yükleri bunlar olacaktır. **16***Kahin Harun'un oğlu Eleazar'ın görevi; kandil yağı[14] hoş kokulu buhur[15] sürekli ekmek sunusu[16] ve mesh yağı[17] olup tüm mesken ile içindeki her şeyle beraber Kutsal Yer'in takımlarını gözetmek olacaktır. **17***Rabb Musa ile Harun'a dedi ki: **18***-Levililer arasında Kohatîler kabilesinin bölüklerini yok ettirmeyin. **19***Ama; onlara bunu yapın. Kutsal şeylere[18] yaklaştıklarında sağ kalsınlar, ölmesinler. Harun ile oğulları gelip onların herbirini hizmeti ve yükü üzerine atasınlar. **20***Ölmemeleri için[19] kutsal şeyler sarılırken, sakın içeriye göz atmasın ve içeri[+] girmesinler. **21***Ve Rabb, Musa'ya doğru dedi ki: **22***Gerşonî oğullarını da evlerine ve kabilelerine göre say. **23***Otuz[20] yaşından yukarı elli yaşına kadar *Toplanma çadırında* hizmet etmek için cemereye (gönüllü iş) ait olanların tümünü say. **24***Gerşonîler kabilelerinin hizmet etmek ve taşımak için yapacakları işleri bu olacaktır. **25***Yani Mesken'in[21] perdelerini *Toplanma Çadırı* ile örtüsünü, üzerindeki yunus balığı örtüsünü ve *'Toplanma Çadırı'*nın perde kapısını. **26***Avlu perdelerini, Mesken ile Mezbah*(sunak)* çevresinde olan avlunun perde kapısını, onların iplerini ve tüm hizmet takımlarını taşısınlar; onlar için hangi hizmet yapılacaksa onları yapsınlar. **27***Gerşonî oğullarının yük ve hizmetinin tümüne göre, hizmetlerinin tümü Harun ile oğullarının buyruğu üzere olacak ve siz onların memur olacakları yüklerinin tümü için onları atayacaksınız. **28***Gerşon oğulları kabilelerinin Toplanma çadırı'nda hizmeti bu olacak ve onların bekçilik görevi kahin Harun'un oğlu İtemar'ın yönetiminde olacaktır. **29***Merarî oğullarını da kabileleriyle evlerine göre say. **30***Onları yani[22] otuz yaşından yukarı elli yaşına kadar; *'Toplanma Çadırı'*nın hizmetini yapmak için gönüllü işe ait olanların tümünü say. **31*** *'Toplanma Çadırı'*nda hizmetlerin tümüne göre görev[23] yapacak olanların işleri bunlardır; yani Mesken'in[24] tahtaları, sürgüleri, direkleri ve tabanları, **32***Avlunun çevresindeki direkler ile onların tabanları, kazıkları, ipleri ve onların tüm takımlarıyla[25] yapılacağı tüm hizmetler. Onların memur olduğu bu işlerin araç gereçlerini isimleriyle sayın. **33***Merarî oğulları kabilelerinin *'Toplanma Çadırı'*ndaki tüm hizmetlerine göre kâhin Harun'un oğlu İtamar'ın idaresinde olan hizmeti bu olacaktır. **34***Böylece Musa(26) ile Harun ve toplumun başkanları Kohat oğullarını; yani kabileleri ve evlerince, **35***Otuz yaşından yukarı elli yaşına değin, *'Toplanma Çadırı'*nda hizmet etmek için gönüllü olanların tümünü saydılar. **36***Sayılı olanlar kabilelerince ikibin yediyüz elli kişiydi. **37***Rabb'in Musa vasıtasıyla olan emrine göre Musa ile Harun'un saydıkları Kohat oğulları kabilelerinden, *'Toplanma Çadırı'*nın tüm hizmetlerini görenlerin sayıları bunlardır. **38***Gerşon oğulları kabileleri ve evlerince; **39***Otuz yaşından yukarı elli yaşına kadar Toplanma-Çadırı'nda hizmet etmek için gönüllü olmak üzere katılanlar tüm sayıları, **40***Kabileleri ve evlerince ikibin altıyüz otuz kişi olup; **41***Rabb'in emrine göre Musa ile Harun'un saydığı Garşon oğulları(27) kabilelerinden *'Toplanma Çadırı'*nda tüm hizmet edenlerin sayısı budur. **42***Merarî oğulları kabilelerinden kabileleriyle evlerince; **43***Otuz yaşından yukarı elli yaşına değin, *'Toplanma Çadırı'*nda hizmet etmek için gönüllüye katılan tüm sayılanların sayısı. **44***Kabilelerince bin iki yüz kişiydi. **45***Rabb'in Musa(28) aracılığıyla olan buyruğuna göre, Musa ile Harun'un saydıkları Merarî oğulları kabilelerinin sayılı olanları bunlardır. **46***Musa ile Harun ve İsrail'in başkanlarının Levililerden kabileleri ve evlerince sayılanların tümü; **47***Otuz yaşından(29) yukarı elli yaşına dek *'Toplanma Çadırı'*nda hizmet etmeğe ve yük hizmetini görmeğe; **48***Giren tüm kişilerin sayısı sekizbin beşyüz seksen kişiydi. **49***Onlar Rabb'in buyruğuna göre Musa'nın eliyle herkes(30) kendi hizmeti ve kendi yükü için ayrılıp Rabb'in(31) Musa'ya buyurduğu gibi sayıldılar.

(1)B.8/24,I.Trh.23/3,24ve27,**(2)**15.Ayet,**(3)**19.Ayet, **(4)**Çık.26/31, **(5)**Çık.25/10ve16, **(6)**Çık.25/13, **(7)**Çık.25/23,29 ve30, Lev.24/7ve8, **(8)**Çık.25/31, **(9)**Çık.25/37ve38, **(10)**Çık. 30/1ve3, **(11)**B.7/9,10/21,Tes.31/9,II.Sam. 6/13,I.Trh. 15/2ve15, **(12)**II.Sam.6/6ve7, I.Trh.13/9ve10, **(13)**B.3/31, **(14)**Çık.25/6, Lev.24/2, **(15)**Çık.30/34, **(16)**Çık.29/40, **(17)**Çık. 30/23ve diğ., **(18)**4.Ayet, **(19)**Bak Çık.19/21, I.Sam.6/19, **(+):**Veya: ***Bir an kutsal şeylere bakmak üzere!***, **(20)**3.Ayet, **(21)**B.3/25ve26, **(22)**3.Ayet,**(23)**B.3/36,37,**(24)**Çık.26/15,**(25)**Çık.38/21, **(26)**2.Ayet, **(27)**22.Ayet, **(28)**29.Ayet, **(29)**3.,23.ve30.Ayetler, **(30)**15.,24.,ve31.Ayetler, **(31)**1.,ve21.Ayetler.

5. Bölüm: 1)Kirli olanların toplumdan çıkarılması, 5)Zararın karşılığı olan tazminat, 11)Kıskançlık için olan kanunlar.

1*Rabb Musa'ya şöyle söyledi: **2***İsrailoğullarına emret ki, her cüzzamlı(1) ile akıntısı(2) olan ve cenaze(3) için kirli olanların tümünü ordudan çıkar.

3* Gerek erkek ve gerek kadın olsun çıkar ve aranızda[4] bulunduğum toplumunuzu kirletmemeleri için onları ordudan at. **4*** İsrailoğulları da böyle yaparak onları ordudan çıkardılar. Rabb'in Musa'ya buyurduğu gibi İsrailoğulları bu şekilde yaptı. **5*** Ve Rabb, Musa'ya dedi ki: **6*** -İsrailoğullarına şöyle söyle: Bir kimse[5] gerek erkek, gerek kadın olsun; insanın tüm günahlarını yapıp Rabb'e karşı isyan ederek suçlu olursa; **7*** Yaptığı[6] suçu söylesin ve zararını[7] ödemek için üzerine beşte bir oranında katarak zarara uğrattığı kişiye versin. **8*** Eğer alacaklı kişinin tazminat alacak akrabası yok ise; o tazminat onun için[8] kefaret olmak üzere kefaret koçundan başka kahin için Rabb'e verilsin. **9*** Ve İsrailoğullarının kahine götürdükleri kutsal şeylerin tümüyle, sunuların[9] hepsi onun olsun. **10*** Her kimin kutsal şeyleri onun olur ve bir adam kâhine birşey verirse onun olsun[10] dedi. **11*** Rabb Musa'ya dedi ki: **12*** -İsrailoğullarına doğru onlara şöyle söyle: Bir adamın karısı hain olup ona ihanet eder; **13*** Ve bir kimse de onunla[11] yatarsa; ama bu durum kocasından gizlenmiş ve kadının da pisliği gizli kalmış olursa. Yani; ona karşı ne bir tanık ve ne de kadın ortada yok ise; **14*** O adama kıskançlık[(+)] gelmiş olup karısını kirli olduğu halde kıskanıyorsa; veya ona kıskançlık gelip karısı kirli olmadığı halde onu kıskanıyorsa; **15*** O adam karısını kahine götürsün ve onun için sunusu; arpa ununun dan bir efanın onda biri olsun. Bunun üzerine yağ dökmesin ve ne de üzerine günnük koysun. Çünkü; bu kıskançlık sunusu ve günahın[12] anılması için olan anı sunusudur. **16*** O zaman kahin kadını yaklaştıracak ve Rabb'in önünde durduracaktır. **17*** Sonra kâhin toprak bir kap ile kutsal su alacak ve kahin Mesken'in döşemesinde olan tozdan alıp o suya koyacak. **18*** Ve kâhin kadını Rabb'in önünde durdurup kadının başını açarak anı sunusunu; yani kıskançlık sunusunu onun eline verecek ve lanet götüren acı su kahinin elinde olacaktır. **19*** Kahin(*imam*) kadına yemin ettirip ona: Eğer seninle bir adam yatmadıysa ve eğer kocana hainlik etmedin, kirlenmedinse lanet götüren bu acı suyun tesirinden kurtulasın. **20*** Ama; eğer kocana hainlik yaptın, pis oldun ve kocandan başka bir adamla yattınsa; **21*** (O zaman kahin kadına[13] lanet yemini ettirip; kahin kadına:) Rabb senin budunu düşürüp karnını şişirmekle, Rabb[14] seni kavminin arasında lanet ve yemin için ibret yapsın. **22*** Bu lanet götüren su karnını şişirmek ve budunu düşürmek için bağırsaklarına[15] girecektir, dedikten sonra kadın: Amin[16] amin! Diyecektir. **23*** Kahin bu lânetleri bir kitaba yazıp o acı su ile yıkayacak; **24*** Ve lanet götüren acılık suyunu kadına içirecektir. Acılık için olan lanet suyu onun karnına girecektir. **25*** Kahin kadının elinden kıskançlık sunusunu alıp sunuyu Rabb'in önünde sallayarak[17] onu Mezbahta*(sunakta)* sunacaktır. **26*** Kahin[18] taktimeden bir avuç dolusu anı için alarak sunakta yaktıktan sonra suyu kadına içirecektir. **27*** Suyu ona içirdiğinde; eğer kocasına ihanet etmiş ve kirlenmişse, acılık için olan bu lanet suyu karnına girdiğinde karnı şişip budu sarkacaktır. Ve bu kadın kavmi arasında lanetli[19] olacaktır. **28*** Eğer kadın pislenmiş değilse ve temizse lanet görmiyecek ve çocukları olacaktır. **29*** Kocasına[20] sadık olmayıp, temiz olmayan kadın hakkındaki kıskançlık şeriatı budur. **30*** Veya bir adama kıskançlık gelip karısını kıskandığında kadını Rabb'in önünde durdurup kahin kadına tüm bu kanunları uygulasın. **31*** O zaman adam kabahatten kurtulacak ve o kadın ise suçunun[21] cezasını çekecektir.

(1) Lev.13/3ve46, B.12/14, **(2)**Lev.15/2, **(3)**Lev.21/1, B.9/6ve10, 19/11ve13, 31/19, **(4)**Lev.26/11ve12, II.Kor.6/16, **(5)**Lev.6/2ve3, **(6)**Lev.5/5,26/40,Yeş.7/19,**(7)**Lev.6/5,**(8)**Lev.6/6ve7,7/7, **(9)**Çık. 29/28,Lev.6/17,18ve26,7/6,7,9,10ve14,B.18/8,9ve19,Tes.18/3 ve 4,Hez.44/29,30, **(10)**Lev.10/13, **(11)**Lev.18/20, **(+)**İbranice: Kıskançlık ruhu, **(12)**I.Krl.17/18, Hez.29/16, **(13)**Yeş.6/26, I.Sam.14/24, Nahm.10/29, **(14)**Yerm.29/22, **(15)**Mez.109/18, **(16)**Tes.27/15, **(17)**Lev.8/27, **(18)**Lev.2/2ve9, **(19)**Tes.28/37, Mez.83/9ve11, Yerm.24/9, 29/18ve22, 42/9, 29/18ve22, 42/18, Zek.8/13, **(20)**19.Ayet, **(21)**Lev.20/17,19ve20.

6. Bölüm: 1)Nezir(*Adaklar*) hakkındaki kanun, 22)Kavme nasıl bereket okunacağı.

1* Rabb Musa'ya şöyle söyledi: **2*** -İsrailoğullarına şunu de: Bir erkek veya bir kadın kendini[1] Rabbe kutsaması için adak sunusunu yapacak olursa; **3*** Şarap[2] ve içkiden sakınsın; şarap sirkesi ve içkiden olan sirke içmesin. Asla üzüm hoşafını içmesin ve yaş veya kuru üzüm yemesin. **4*** Kendini kutsadığı(taktis ettiği) günlerin tümünde asmadan, çekirdeğinden kabuğuna kadar olan hiçbir şeyi yemesin. **5*** Kendini kutsadığı adağının tüm günlerinde[3] başından ustura geçirmesin. Rabbe kendini ayırdığı günler bitene dek kutsal olsun ve başının saçlarını bıraksın; uzasınlar. **6*** Rabb'e kendini taktis ettiği günlerin tümünde ölü[4] bir cesede yaklaşmasın. **7*** Babası[5] annesi, kardeşleri ve kızkardeşleri vefat ettiklerinde onlar için pis sayılmaz. Çünkü; Allah'ına kutsal olunmasının işareti onun başındadır. **8*** Okunduğu ve adandığı günlerinin tümünde Rabb'e kutsaldır. **9*** Eğer bir kimse bir şekilde, yanında ansızın ölüp, kutsanmış başı kirlenmiş olursa; temizliği gününde başını[6]

tıraş etsin. **10***Sekizinci[7] günde Toplanma çadırının kapısında kahine iki kumru veya iki güvercin yavrusu götürsün. **11***Kahin(*Rahip, imam*) birini günah kurbanı ve diğerini yakılacak kurban olmak üzere sunacak. Ona cenaze yüzünden maruz kaldığı günahtan ötürü bağışlama buyruğunu yapacak ve o gün onun başını kutsayacaktır. **12***Kutsanmasının günlerini Rabb'e kutsal sayıp suç kurbanı[8] olmak üzere bir yaşında olan bir kuzu götürsün. Taktisi kirli olduğu için önceki günleri sayılmayacaktır. **13***Nezir(adak) hakkındaki şeriat budur. Taktis(Kutsanma) günleri[9] tamamlandığı günde Toplanma Çadırı kapısına götürülsün. **14***Kurbanları için Rabb'e yakmalık kurban olmak üzere bir yaşında kusursuz bir erkek kuzu, günah kurbanı[10] olmak üzere bir yaşında kusursuz bir dişi kuzu ve esenlik[11] kurbanı olmak üzere de kusursuz bir koç versin. **15***En iyi undan[12] yağ ile yoğurulmuş Fıtır pideler, yağ ile yağlanmış[13] Fıtır yufkalar ve onların ekmek ile meşrubat[14] sunularını bir sepette götürsün. **16***Kâhin onları Rabb'in önüne götürecek; onun günah kurbanını ve yakmalık kurbanını sunacak. **17***Koçu Fıtr'ın sepetiyle Rabb'e esenlik kurbanı olmak üzere sunacak ve kâhin onun ekmek sunusuyla meşrubat *(içki)* sunusunu da sunacaktır. **18***Adanmış kişi[15] Toplanma Çadırı'nın kapısında kendi kutsanmış (Takdis edilmiş) başını tıraş edip, kutsanmış başının saçlarını alarak esenlik kurbanının altında olan ateş üzerine koyacaktır. **19***Sonra kâhin koçtan pişmiş olan kolu[16] ve sepetten bir Fıtır*(mayasız)* pide ile bir Fıtır yufka alıp başını tıraş ettikten sonra nezirin(adanan kişi) ellerine[17] koyacaktır. **20*** Onları Rabb'in önünde sallama sunusu olmak üzere sunacak ve bu sallama döşü[18] ile kaldırma budu kahin için kutsaldır. Ancak bundan sonra Kendini adayan kişi şarap içebilir. **21***Nezir (*adanan kişi*) hakkında ileri gelen gözde sunulardan başka; onun Rabbe kutsanması(*Taktis edilmesi*) için olan sunusunun şartları budur. O Nezir (*adayan kişi*), adadığı adağını kutsanmasının kanunu üzere yapsın. **22***Ve Rabb, Musa'ya doğru dedi ki: **23***Harun ile oğullarına şunu söyle: İsrailoğulları'na bereket[19] okuduğunuz zaman onlara böyle söyleyin. **24***"Rabb seni mübarek(kutlu) kılsın ve seni[20] korusun. **25***Rabb senin yüzüne[21] ışık versin ve sana[22] acısın. **26***Rabb yüzünü[23] senin üzerine kaldırsın ve sana esenlik versin[24]. **27***İsrailoğulları[25] senin adını ansınlar ve '*Ben*' de[26] onları kutsal yapacağım.

(1) Lev.27/2, Hak.13/5, Res. İşl.21/23, Rom.1/2, **(2)**Amos 2/12, Luk.1/15, **(3)**Hakm.13/5, 16/17, I.Sam.1/11, **(4)**Lev.21/11, B.19/11ve16, **(5)**Lev.21/1,2ve11, B.9/6, **(6)**Res.İşl.18/18, 21/24, **(7)**Lev.5/7, 14/22, 15/14ve29, **(8)**Lev.5/6, **(9)**Res.İşl.21/26, **(10)**Lev.4/2,27ve32, **(11)**Lev.3/6, **(12)**Lev.2/4, **(13)**Çık.29/2, **(14)**B.15/5,7ve10,**(15)**Res.İşl.21/24,**(16)**I.Sam.2/15, **(17)**Çık.29/23ve24,**(18)**Çık.29/27ve28,**(19)**Lev.9/22, I.Trhl.23/13, **(20)**Mez.121/7, Yuh.17/11, **(21)**Mez.31/16, 67/1, 80/3,7ve19,119/135,Dan.9/17,**(22)**Tek.43/29,**(23)**Mez.4/6, **(24)**Yuh.14/27, II.Sel.3/16, **(25)**Tes.28/10, II.Trhl.7/14, İş.43/7, Dan.9/18ve19, **(26)**Mez.115/112.

7. Bölüm: 1)Sıbtların başkanlarının Meskeni (Toplanma-Çadırı) kutsamaları, 10)Mezbah'ın takdisi (kutsanması) için olan Sunular, 89)Allah'ın Musa'ya kefaretgâh'tan konuşması.

1*Musa Mesken'in[1] kurulmasını tamamladığında onu ve tüm takımlarını mesh ederek kutsadığı ve mezbah*(sunak)* ile araç gereçlerini mesh ederek kutsadığı günde; **2***İsrail başkanları[2] yani ataları evleri başkanları ve sayılan oymakların başkanları hediyeler götürdüler. **3***Sunularını; yani altı tane örtülü giysi ve oniki başkan öküz ve her iki başkan bir arabayla, herbiri birer öküz olmak üzere Rabb'in önüne götürdüler. Ve onları Mesken'in önüne yaklaştırdılar. **4***Ve Rabb Musa'ya şöyle söyledi: **5***-Bunları Toplanma-Çadırı'nın hizmetinde kullanmak için onlardan alıp Levililere herbirinin hizmetine göre veresin, dedi. **6***Musa da arabalar ile öküzleri alarak onları Levililere verdi. **7***İki adet arabayla dört öküzü hizmetleri için Gerşon[3] Oğulları'na verdi. **8***Ve dört[4] adet arabayla sekiz öküzü kahin Harun'un[5] oğlu İtamar'ın yönetiminde olan Merarî oğullarının hizmetlerine verdi. **9***Ama Kohat oğullarına vermedi. Çünkü; Kutsal Yer'in[6] hizmeti onlara ait olmamakla birlikte omuzları[7] üzerinde taşıyorlardı. **10***Mezbah'ın meshi gününde onun kutsanması[8] için başkanlar taktimeler *(sunular)* götürdüler. Ve başkanlar kendi sunularını sunağın önüne yaklaştırdılar. **11***Rabb, Musa'ya Mezbah'ın*(sunağın)* kutsanması için; sunularını günde birer başkan sunsun, dedi. **12***Böylece ilk günün sunusunu sunan Yahuda oymağından Amminadab oğlu[9] Nahşon oldu. **13***Onun sunusu makdis[10] miskali üzerine yüzotuz miskal bir gümüş tepsi ve yetmiş miskal gümüş bir leğen olup; ikisi de ekmek[11] sunusu olmak üzere yağla yoğurulmuş en iyi un ile doluydu. **14***Ve buhurla[12] dolu olan on miskal altın bir buhur kabı; **15***Yakılacak kurban olmak üzere bir dana[13] bir koç ve bir yaşında bir kuzu. **16***Günah kurbanı[14] olmak üzere keçilerden bir teke; **17***Ve esenlik[15] kurbanı olmak üzere iki sığır, beş koç, beş teke ve birer yaşında beş kuzu olup Amminadab oğlu Nahşon'un sunuları bunlardı. **18***İkinci günde İssakar beyi Suar oğlu Natanel sundu. **19***Sunduğu

sunular makdis miskali üzere yüzotuz miskal gümüş bir tepsi ve yetmiş miskal gümüş bir leğen üzerinde, her ikisi de ekmek sunusu olmak üzere yağ ile yoğurulmuş en iyi undan doluydu. **20***Buhur ile dolu olan on miskal altın bir buhur kabı; **21***Ve yakılacak kurban olmak üzere bir dana, bir koç ve bir yaşında bir kuzu. **22***Günah kurbanı olmak üzere keçilerden bir teke. **23***Ve esenlik kurbanı olmak üzere iki sığır, beş koç, beş teke, ve birer yaşında beş kuzu olup Suar oğlu Natanel'in sunuları bunlardı. **24***Üçüncü günde Zebulun oğullarının başkanı Helon oğlu Eliab sundu. **25***Onun sunuları '*Makdis Miskal*'ı üzere yüzotuz miskal gümüş bir tepsi ve yetmiş miskal gümüş bir leğen; ikisi de ekmek sunusu olmak üzere yağ ile yoğurulmuş en iyi undan doluydu. **26***Ve buhur ile dolu on miskal altın bir buhur kabı; **27***Yakılacak kurban olarak bir dana, bir koç ve bir yaşında bir kuzu; **28***Günah kurbanı olmak üzere keçilerden bir teke; **29***Ve esenlik kurbanı olmak üzere iki sığır, beş koç, beş teke ve birer yaşında beş kuzu olup Helon oğlu Eliab'ın sunuları bunlardı. **30***Dördüncü günde Ruben oğullarının başkanı Şedeur oğlu Elitsur sundu. **31***Onun sunuları '*Kutsal Yer Miskal*'ı üzere yüz otuz Miskal gümüş bir tepsi ve yetmiş miskal gümüş bir leğenin her ikisi de ekmek sunusu olmak üzere yağla yoğurulmuş en iyi unla doluydu. **32***Buhur ile dolu on miskal altın bir buhur kabı; **33***Yakılacak kurban olmak üzere bir dana, bir koç ve bir yaşında bir kuzu. **34***Günah kurbanı olmak üzere keçilerden bir teke; **35***Ve selamet kurbanı için iki sığır, beş koç, beş teke ve birer yaşında beş kuzu olup Şedeur oğlu Elitsur'un sunuları bunlardı. **36***Beşinci günde Şimeon oğullar başkanı Surişadday oğlu Şelumiel sundu. **37***Onun sunuları Kutsal Yer miskali üzere yüz otuz miskal gümüş bir tepsi ve yetmiş miskal gümüş bir leğen üzerinde; her ikisi de ekmek sunusu olmak üzere yağla yoğurulmuş en iyi unla doluydu. **38***Buhur ile dolu olan on miskal altın bir buhur kabı; **39***Yakılacak kurban olarak bir dana, bir koç ve bir yaşında bir kuzu; **40***Günah kurbanı olmak üzere keçilerden bir teke; **41***Ve esenlik kurbanı olmak üzere iki sığır, beş koç, beş teke ve birer yaşında beş kuzu olup Surişadday oğlu Şelumiel'in sunuları bunlardı. **42***Altıncı günde Gad oğulları başkanı Deuel oğlu Eliasaf sundu. **43***Onun sunuları Kutsal Yer miskali üzere, yüzotuz miskal gümüş bir tepsi ve yetmiş miskal gümüş bir leğenin her ikisi de ekmek sunusu olmak üzere yağ ile yoğurulmuş en iyi unla doluydu. **44***Buhurla dolu on miskal altın bir buhur kabı. **45***Yakılmak için kurban olarak bir dana, bir koç ve bir yaşında bir kuzu. **46***Günah kurbanı olmak üzere keçilerden bir teke. **47***Ve esenlik kurbanı olmak üzere iki sığır, beş koç, beş teke ve birer yaşında beş kuzu olup Deuel oğlu Eliasaf'ın sunuları bunlardı. **48***Yedinci günde Efraim oğullarının başkanı Ammihud oğlu Elişama sundu. **49***Onun sunuları Kutsal Yer miskali üzere yüz otuz miskal gümüş bir tepsi ve yetmiş miskal gümüş bir leğenin her ikisi de ekmek sunusu olmak üzere yağ ile yoğurulmuş en iyi unla doluydu. **50***Buhur ile dolu on miskal altın bir buhur kabı, **51***Yakılacak kurban olarak bir dana, bir koç ve bir yaşında bir kuzu. **52***Günah kurbanı olmak üzere keçilerden bir teke. **53***Ve esenlik kurbanı olmak üzere iki sığır beş koç, beş teke ve birer yaşında beş kuzu olup Ammihud oğlu Elişama'nın sunuları bunlardı. **54***Sekizinci günde Manessa oğullarının başkanı Pedatsur oğlu Gamaliel sunusunu getirdi. **55***Onun sunusu makdis miskali üzere yüzotuz miskal gümüş bir tepsi ve yetmiş miskal gümüş bir leğen üzerinde ikisi de ekmek sunusu olarak yağla yoğurulmuş en iyi unla doluydu. **56***Buhurla dolu on miskal altın bir buhur kabı, **57***Yakılacak kurban olmak üzere bir dana, bir koç ve bir yaşında bir kuzu. **58***Günah kurbanı olarak keçilerden bir teke. **59***Ve selamet kurbanı olmak üzere iki sığır, beş koç, beş teke ve birer yaşında beş kuzu olup Pedatsur oğlu Gamaliel'in sunuları bunlardı. **60***Dokuzuncu günde Bünyamin oğullarının başkanı Gideoni oğlu Abidan sunusunu getirdi. **61***Onun sunusu Kutsal Yer miskali üzere yüzotuz miskal gümüş bir tepsi ve yetmiş miskal gümüş bir leğen üzerinde; ikisi de ekmek sunusu olmak üzere yağla yoğurulmuş en iyi unla doluydu. **62***Buhur ile dolu on miskal(+) buhurla dolu olan altın bir buhur kabı. **63***Yakmalık kurban olmak üzere bir dana, bir koç ve bir yaşında bir kuzu. **64***Günah kurbanı olmak üzere keçilerden bir teke. **65***Ve selamet kurbanı olmak üzere iki sığır, beş koç, beş ergeç ve birer yaşında beş kuzu olup Gideoni oğlu Abidan'ın sunuları bunlardı. **66***Onuncu günde Dan oğullarının başkanı Ammişadday oğlu Ahiezer sunusunu getirdi. **67***Onun sunusu Kutsal Yer miskali üzere yüzotuz miskal gümüş bir tepsi ve yetmiş miskal gümüş bir leğen üzerinde, ikisi de ekmek sunusu olarak yağ ile yoğurulmuş en iyi unla doluydu. **68***Buhurla dolu olan on miskal altın bir buhur kabı. **69***Yakılacak kurban olmak üzere bir dana, bir koç ve bir yaşında bir kuzu. **70***Günah kurbanı olmak üzere keçilerden bir

teke. **71*** Ve esenlik kurbanı olmak üzere iki sığır, beş koç, beş ergeç ve birer yaşında beş kuzu olup Ammişadday oğlu Ahiezer'in sunuları bunlardır. **72*** Onbirinci günde Aşer oğullarının başkanı Okran oğlu Pagiel sunusunu getirdi. **73*** Onun sunusu Kutsal Yer miskali üzere yüzotuz miskal gümüş bir tepsi ve yetmiş miskal gümüş bir leğen üzerinde, her ikisi de ekmek sunusu olarak yağla yoğurulmuş en iyi unla doluydu. **74*** Buhurla dolu olan on miskal ağırlığında altın bir buhur kabı. **75*** Yakılacak kurban olmak üzere bir dana, bir koç ve bir yaşında bir kuzu. **76*** Günah kurbanı olmak üzere keçilerden bir teke. **77*** Ve esenlik kurbanı olmak üzere iki sığır, beş koç, beş teke ve birer yaşında olan beş kuzu olup Pagiel oğlu Okran'ın sunuları bunlardı. **78*** On ikinci günde Naftali oğullarının başkanı Enan oğlu Ahira sunusunu getirdi. **79*** Onun sunusu Kutsal Yer miskali üzere yüzotuz miskal gümüş bir tepsi ve yetmiş miskal gümüş bir leğen üzerine her ikiside ekmek sunusu olarak yağla yoğurulmuş en iyi unla doluydu. **80*** Buhurla dolu olan on miskal altın bir buhur kabı. **81*** Yakılacak kurban olmak üzere bir dana, bir koç ve bir yaşında bir kuzu. **82*** Günah kurbanı olmak üzere keçilerden bir teke. **83*** Ve esenlik kurbanı olmak üzere iki sığır, beş koç, beş teke ve birer yaşında beş kuzu olup Enan oğlu Ahira'nın sunuları bunlardı. **84*** Mezbah'ın(sunağın) meshi günlerinde İsrail başkanları tarafından onun kutsanması(taktisi) bu idi. On iki gümüş tepsi, oniki adet gümüş leğen ve oniki tane altın buhur kabı. **85*** Herbir gümüş tepsi yüz otuz miskal ve herbir leğen yetmiş miskal olarak kapların gümüşünün tamamı '*Kutsal Yer*' miskali üzerine ikibin dörtyüz miskal idi. **86*** Buhur ile dolu olan oniki adet altın buhur kabı ve her biri Kutsal Yer miskali üzere onar miskal olarak buhur kaplarının altınının tümü yüzyirmi miskal idi. **87*** Yakmalık kurban olmak üzere; ekmek sunularıyla beraber sığırlardan oniki genç dana, oniki koç ve birer yaşında oniki kuzu ve günah kurbanı olmak üzere keçilerden de oniki tekeydi. **88*** Ve esenlik kurbanlarının tüm hayvanları yirmidört genç boğa(dana), altmış koç, altmış teke ve birer yaşında altmış kuzuydu. Mezbah meshedildi- kten[16] sonra olan kutsama bu idi. **89*** Musa onunla[17] taktim etmek üzere *'Toplanma Çadırı'*na girdiği an[18] kendisiyle söyleşen sesi iki Kerubî'nin arasından; yani *'Tanıklık Sandığı'* üstünde olan Kefaretgâh üzerinden işitiyor ve o, *"O"*nunla konuşuyordu.

(1)Çık.40/18,Lev.8/10ve11, **(2)**B.1/4vediğ., **(3)**B.4/25, **(4)**B.4/31, **(5)**B.4/28ve33, **(6)**B.4/15, **(7)**B.4/6,8,10,12ve14, II.Sam.6/13, **(8)**Bak Tes.20/5, I.Krl.8/63, II.Trh.7/5ve9, Ezr.6/16, Nahm.12/27, 30.Mez.(Ser Kelâm!), **(9)**B.2/3, **(10)**Çıkş.30/13, **(11)**Lev.2/1, **(12)**Çık.30/34,**(13)**Lev.1/2,**(14)**Lev.4/23,**(15)**Lev.3/1, **(16)**1.Ayet, **(17)**B.12/8, Çıkş.33/9ve11, **(18)**Çıkş.25/22, **(+)**:Tartılar Cet.bak.

8. Bölüm: 1)Kandilleri yakmanın kuralı, 5)Levililer'in Makdis'in(Kutsal Yerin) hizmeti için ayrılmaları, 23)Onların hizmetinin süresi.

1* Rabb, Musa'ya dedi ki: **2*** -Harun'a şunu söyle: Kandilleri[1] yaktığında yedi kandil de şamdanın önünde ışık saçsın. **3*** Ve Harun böyle yaptı. Rabb'in Musa'ya buyurduğu gibi şamdanın kandillerini onun önünde yaktı. **4*** Şamdanın[2] yapısı böyleydi: Yani tek parça olarak altından yapılmış olup sapından çiçeklerine varıncaya dek tek[3] parçadan idi. Şamdanı Rabb'in[4] Musa'ya gösterdiği numuneye göre yaptı. **5*** Ve Rabb Musa'ya doğru dedi ki: **6*** İsrailoğulları arasında Levilileri al ve onları temizle. **7*** Onları temizlemek için onlara şöyle yap: Üzerlerine[5] temizleme suyu serpmeli, tüm[6] bedenlerini tıraş etsinler ve giysilerini yıkayarak kendilerini temizlesinler. **8*** Sonra bir dana ve yağla yoğurulmuş en iyi undan O'nun[7] ekmek sunusunu alsınlar. Sen de günah kurbanı için bir dana daha al. **9*** Levilileri[8] '*Toplanma Çadırı*'nın önüne yaklaştırıp İsrailoğulları[9] toplumunun tümünü topla. **10*** Sen Levilileri Rabb'in önüne yaklaştıracak ve tüm İsrailoğulları da ellerini[10] Levililer'in üzerine koyacaktır. **11*** Harun İsrailoğulları tarafından Levilileri Rabb'in önünde takdime*(adak)* olarak arzetsin. Ve onlar Rabb'in hizmetinin yürütülmesinde bulunsunlar. **12*** Levililer[11] ellerini danaların başları üzerine koysunlar ve sen Levililer için emredilen kefareti(bağışlamayı) yapmak üzere Rabb'e birini günah kurbanı ve diğerini de yakmalık kurban olarak sunacaksın. **13*** Levilileri Harun ile oğulları önünde durdurarak onları Rabb'e takdime(Adanmış) olarak arz edesin. **14*** Bu şekilde Levilileri İsrailoğulları arasından ayırasın; ve Levililer benim[12] olacaktır. **15*** Bundan sonra Levililer Toplanma Çadırı'nın hizmeti için girsinler. Böylece sen onları temizleyip adanmış olarak sunasın[13]. **16*** Çünkü İsrailoğulları arasından onlar bana tümüyle verilmiş olarak onları, rahimden ilk doğmuş[14] olanların tümünü; yani İsrailoğullarının tüm ilk doğanlarına bedel kendime aldım. **17*** Çünkü[15] İsrailoğulları arasında gerek insandan, gerek hayvandan her ilk doğan benimdir. Mısır ülkesinde her ilk doğanı vurduğum günde onları kendime kutsadım. **18*** Ve İsrailoğulları arasında tüm ilk doğanlara karşılık Levililer'i aldım. **19*** İsrailoğulları[16] arasından Levilileri Harun ile

oğullarına hibe ettim. Tâ ki; Cemaat Çadırı'nda İsrailoğullarının hizmetini yürüterek, İsrailoğulları Kutsal Yer'e yaklaştığında onlara bela[17] gelmemesi için İsrailoğulları üzerine kefareti (Bağışlamağı) yapsınlar. **20***Böylece Musa ile Harun ve İsrailoğulları toplumunun tümü Rabb, Musa'ya Levililer hakkında her ne emrettiyse Levililere onu yaptılar. İsrailoğulları onlara o türlü yaptı. **21***Levililer[18] kendilerini temizleyip giysilerini yıkadılar ve Harun[19] onları Rabb'in önünde adanmış olarak sundu. Harun da onları temizlemek için onlara buyrulan buyruğun gereğini(Kefaretini) yaptı. **22***Bundan sonra[20] Levililer Harun ile oğullarının önünde kendi hizmetlerinin işi için Toplanma Çadırı'na girdiler. Rabb'in[21] Levililer hakkında Musa'ya buyurduğu gibi onlara öyle yaptılar. **23***Ve Rabb, Musa'ya dedi ki: Levililere vacip olan budur. **24***Yirmibeş[22] yaşını geçkin olanlar Toplanma çadırının hizmeti için gönüllü işe katılsınlar. **25***Elli yaşından sonra hizmetçiler işten el çekecek ve artık çalışmayacaklardır. **26***Ama; Toplanma Çadırı'ndaki kardeşleriyle nöbet bekleyenleri[23] gözetsinler. Hizmet etmesinler. Levililer'e görevleri için böyle yapacaksın.

(1)Çık.25/37, 40/25, **(2)**Çık.25/31, **(3)**Çık.25/18, **(4)**Çık.25/40, **(5)**B.19/9, 17/18, **(6)**Lev.14/8ve9, **(7)**Lev.2/1, **(8)**Çık.29/4, 40/12, **(9)**Lev.8/3, **(10)**Lev.1/4, **(11)**Çık.29/10, **(12)**B.3/45, 16/9, **(13)**11.ve13.Ayetler,**(14)**B.3/12ve45,**(15)**Çık.13/2,12,13ve15, B.3/13,Luk.2/23,**(16)**B.3/9,**(17)**B.1/53,16/46, 18/5, II.Trhl.26/16, **(18)**7.Ayet, **(19)**11.ve12.Ayetler, **(20)**15.Ayet, **(21)**5.Ayet ve diğ., **(22)**B.4/3, I.Trhl.23/3,24ve27, **(23)**B.1/53.

9. Bölüm: 1)Fısıh Bayramı hakkında olan emrin yapılması, 6)Kirli veya gurbette olanlara Fısh(Mayasız Ekmek Bayramını) tutmak için izin, 15)İsrailoğulları'nın bulut işaretiyle göçüp konaklamaları.
1*Mısır ülkesinden çıkmalarının ikinci yılının birinci ayında Rabb, Sina çölünde Musa'ya dedi ki: **2***-İsrailoğulları Fısh'ı(Mayasız Bayramını) zamanında[1] yapsınlar. **3***Bu ayın ondördüncü gününde akşam[2] üstü onu tüm kanun ve şartlarına göre vaktince yapınız. **4***Böylece Musa fısh yapmaları için İsrailoğulları'na söyledi. **5***Ve onlar birinci[3] ayın on dördüncü gününde akşam üstü Sina çölünde fısh yaptılar. Rabb Musa'ya her ne buyurduysa İsrailoğulları onu yaptı. **6***İnsan[4] cenazesinden ötürü kirlenmiş olan bazı kişiler, o gün fısh yapamadıklarından sormak için[5] Musa ile Harun'a yaklaştılar. **7***Ve o adamlar ona: -Biz insan cenazesinden ötürü kirlenmiş olarak neden İsrailoğulları arasında Rabb'e zamanında kurban sunmaktan men olunalım, dediler. **8***Ve Musa onlara: -Durun; Rabb[6] sizin için ne söyleyeceğini dinleyelim, dedi. **9***Ve Rabb, Musa'ya doğru dedi ki: **10*** -İsrailoğulları'na şöyle söyle; gerek sizden, gerek soyunuzdan her kim cenaze sebebiyle kirlenmiş olur veya uzak yolda bulunursa Rabb'e fısh o da yapsın. **11***Onu[7] ikinci ayın ondördüncü gününde akşam üstü yaparak onu[8] Fıtır(*mayasız*) ekmeği ile ve acı otlarla yesinler. **12***Ondan[9] sabaha dek birşey bırakmasınlar ve bir kemiğini[10] kırmasınlar. Fısh'ın[11] yasalarına göre tümünü uygulasınlar. **13***Ama temiz olan ve yolculukta olmayan kimse Fısh'ın yapılmasından geri durur ise; o kişi kendi[12] kavminden atılacaktır. Rabb'in[13] kurbanını zamanında yapmadığı için o adam kendi[14] günahının cezasını çekecektir. **14***Eğer bir yabancı aranızda geçici olarak kalır ve o Rabb'e fısh yapacak olursa; onu hemen fısh'ın kanun ve şartlarına göre yapsın. Gerek yabancı ve gerekse yerli için kanun[15] bir olsun. **15***Mesken kurulduğu günde bulut[16] Tanıklık çadırı üzerinde konutu kapladı ve akşamdan[17] sabaha dek konut üstünde ateş görünüşü gibi oldu. **16***Bu durum devamlı böyleydi. Gündüzün bulut ve geceleyin ateş görünüşü onu kaplıyordu. **17***Ve bulut çadırın üzerinden[18] kalktığında; ondan sonra İsrailoğulları göçüyordu ve bulutun durduğu yerde İsrailoğulları oraya konaklıyorlardı. **18***İsrailoğulları Rabb'in emrine göre hareket ediyor ve Rabb'in emrine göre konaklıyorlardı. Bulutun[19] mesken üzerinde durduğu günlerin tümünde çadırlarında kalıyorlardı. **19***Eğer bulut mesken üzerinde birçok gün durursa; İsrailoğulları da Rabb'in öğüdünü[20] tutarak hareket etmiyordu. **20***Ama, bulut mesken üzerinde az bir gün durursa; Rabb'in emrine göre konaklıyor ve Rabb'in emrine göre hareket ediyorlardı. **21***Eğer bulut akşamdan sabaha dek kalırsa; bulut sabahleyin kalkar kalkmaz hareket ediyorlardı. Yani; gündüz olsun, gece olsun bulut kalktığı zaman hareket ediyorlardı. **22***Bulut mesken üzerinde gecikip durdukça; gerek iki gün, gerek bir ay ve gerek bir yıl olsun, İsrailoğulları çadırlarında[21] kalıyorlar, göçmüyorlardı; ama kalktığı gibi göçüyorlardı. **23***Rabb'in emrine göre konaklıyorlar ve Rabb'in emrine göre gidiyorlardı. Rabb'in Musa tarafından olan buyruğuna göre Rabb'in[22] öğütlerini tutuyorlardı.

(1)Çık.12/1ve diğ., Lev.23/5, B.28/16, Tes.16/1ve2, **(2)**Çık.12/6, **(3)**Yeş.5/10,**(4)**B.5/2,19/11ve16, Yuh.18/28, **(5)**Çık.18/15,19ve 26, B.27/2, **(6)**B.27/5, **(7)**II.Trhl.30/2ve15, **(8)**Çık.12/8, **(9)**Çık.12/10, **(10)**Çık.12/46, Yuh.19/36, **(11)**Çık.12/43ve diğ., **(12)**Tek.17/14, Çık.12/15, **(13)**7.Ayet, **(14)**B.5/31, **(15)**Çık.12/49, **(16)**Çık.40/34, Nahm.9/12ve19,Mez.78/14, **(17)**Çık.13/21, 40/38, **(18)**Çık.40/36, B.10/11,33ve34, Mez.80/1, **(19)**I.Kor.10/1, **(20)**B.1/53, 3/8, **(21)**Çık.40/36ve37, **(22)**19.Ayet.

10. Bölüm: 1)Gümüş boruların yapılış şekli, 11)İsrailoğulları'nın Sina-Dağı'ndan Paran çölüne göçü, 14)Yürüyüşlerinin sıralanışı, 29)Musa'nın kendi kaynı Hobab'a kendisiyle beraber gitmesi için ricası, 33)Antlaşma-Sandığı'nın taşınması ve yerleştirilmesi sırasında Musa'nın söylediği sözler.

1* Rabb, Musa'ya şöyle söyledi: **2*** -Kendine gümüşten iki tane boru yap. Onları tek parçadan yapasın. Onlar sana cemaatin[1] çağırılması için ve orduların göçmesini ilân için olsunlar. **3*** Onlar öttürüldükleri[2] zaman topluluk Toplanma çadırı'nın kapısına toplanacak; **4*** Ve biri öttürüldüğü zaman yanına İsrail binlerinin[3] başkanı olan beyler gelecektir. **5*** Yüksek sesle öttürüldüğünde doğu yönünde[4] olan ordular hareket etsinler. **6*** Ve gene yüksek sesle öttürürseniz güney yönünde[5] konaklayan ordular hareket etsinler. **7*** Cemaati her topladığınızda öttüresiniz ama[6] yüksek[7] sesle olmasın. **8*** Harun oğulları ve kahinler boruları çalsınlar[8] Size bu şekil asırlarınızca sonsuz farz olsun. **9*** Ülkenizde sizi[9] sıkıştıran düşman üzerine savaşa[10] gittiğinizde boruyu yüksek sesle çaldırınız. Bu şekilde Allah'ınız[11] Rabb'in önünde anılacak ve düşmanlarınızdan kurtulacaksınız. **10*** Şenlik[12] günlerinde, bayramlarınızda ve ay başlarınızda; yakmalık kurbanlarınızla selamet*(esenlik)* kurbanlarınız üzerine borular çalasınız. Bu da size Allah'ınızın önünde anı[13] için olsun. Allah'ınız Rabb '*Ben*'*im*. **11*** İkinci yılın ikinci ayında, ayın yirmisinde Tanıklık Çadırı[14] üzerinde bulut kalktı. **12*** İsrailoğulları Sina çölünde[15] usül ve kurallarına[16] göre hareket ettiler. Bulut Paran[17] çölünde durdu. **13*** Ve Rabb'in Musa tarafından olan buyruğuna[18] göre ilk defa olarak hareket ettiler. **14*** Önce[19] Yahuda oğulları ordusunun sancağı bölüklerine göre hareket etti ve bölüklerin başkanı Amminadab[20] oğlu Nahşon idi. **15*** İssakar oğulları oymağının ordusu başkanı Suar oğlu Natanel idi. **16*** Zebulun oğulları oymağının ordusu başkanı Helon oğlu Eliab idi. **17*** Çadır[21] indirildi ve çadırı[22] taşıyan Gerşon oğulları ve Merarî oğulları göç ettiler. **18*** Sonra Ruben[23] ordusunun sancağı bölüklerince göçtü ve ordusunun başkanı Şedeur oğlu Elitsur idi. **19*** Şimeon oğulları ordusunun başkanı Tsurişadday oğlu Şelumiel idi. **20*** Gad oğulları ordusunun başkanı Deuel oğlu Eliasaf idi. **21*** Kutsal[24] mekânı taşıyan Kohat oğulları göçtü ve bunlar gelene kadar da Mesken kuruluyordu. **22*** Efraim[25] ordusunun sancağı bölüklerine göre hareket etti ve ordusunun başkanı Ammihud oğlu Elişama idi. **23*** Manessa oymağının ordusu başkanı Pedatsur oğlu Gamaliel idi. **24*** Ve Bünyamin oymağının ordusu başkanı Gideonî oğlu Abidan idi. **25*** Sonra Dan oğulları[26] ordusunun sancağı, bölüklerine göre tüm orduların ardından gitti ve ordusunun başkanı Ammişadday oğlu Ahiezer idi. **26*** Aşer oğulları oymağı ordusu başkanı Okran oğlu Pagiel idi. **27*** Naftali oğulları oymağının başkanı Enan oğlu Ahira idi. **28*** Böylece[27] İsrailoğulları göçtüklerinde ordularına göre göçüş dizilişlerinin kuralı böyleydi. **29*** Musa kendi kayınpederi Medyan'lı Reuel[28] oğlu Hobab'a: -Biz Rabb'in 'Size[29] vereceğim' dediği yere göçüyoruz. Bizimle beraber gel ve sana[30] iyi davranacağız; çünkü[31] Rabb, İsrail için iyi söylüyor, dedi. **30*** O da: -Gitmem! Ama ülkeme ve aşiretime gideceğim, dedi. **31*** Musa ona: -Rica ediyorum bizi bırakma; çünkü çölde gideceğimiz yolu biliyorsun ve bize rehber[+] olursun, dedi. **32*** Eğer bizimle beraber gidersen Rabb'in[32] bize bağışlayacağı iyiliklerden senin de payını veririz, dedi. **33*** Ve onlar Rabb'in[33] dağında üç günlük yol katettiler. Rabb'in Antlaşma Sandığı onlara rahat bir yer bulmak için o üç[34] gün içinde önlerinden gitti. **34*** Ordugâhtan göçtüklerinde Rabb'in bulutu[35] gündüz üzerlerinde idi. **35*** Antlaşma sandığı taşındığında Musa: -Ya Rabb! Ayağa kalk[36] düşmanların mahvolsun ve sana kötülük düşünenler önünde kaçışsınlar; **36*** Ve o konakladığında: -Ya Rabb! İsrail'in binlerce binlerine dön, diyordu.

(1)İş.1/13, **(2)**Yerm.4/5, Yoel 2/15, **(3)**Çık.18/21, B.1/16, 7/2, **(4)**B.2/3, **(5)**B.2/10, **(6)**3.Ayet, **(7)**Yoel 2/1, **(8)**B.31/6, Yeş.6/4, I.Trh.15/24, II.Trh.13/12, **(9)**Hak.2/18, 4/3, 6/9, 10/8ve12, I.Sam.10/18, Mez.106/42, **(10)**B.31/6, Yeş.6/5, II.Trh.13/14, **(11)**Tek.8/1, Mez.106/4, **(12)**B.29/1, Lev.23/24, I.Trh.15/24, II.Trh.5/12,7/6,29/26, Ezr.3/10, Nah.12/35, Mez.81/3, **(13)**9.Ayet, **(14)**B.9/17,**(15)**Çık.19/1,B.1/1,9/5,**(16)**Çık.40/36, B.2/9,16,24ve31,**(17)**Tek.21/21,B.13/1,4ve27,Tes.1/1, **(18)**5.ve6.Ayetler, B.2/34, **(19)**B.2/3ve9, **(20)**B.1/20, **(21)**B.1/51, **(22)**B.4/24ve31, 7/6-8, **(23)**B.2/10ve16, **(24)**B.4/4ve15, 7/9, **(25)**B.2/18ve24,**(26)**B.2/25ve31,Yeş.6/9,**(27)**B.2/34, **(28)**Çık.2/18, **(29)**Tek.12/7, **(30)**Hakm.1/16, 4/11, **(31)**Tek.32/12, Çık.3/8,6/7ve8,**(+)**İbranice:***Gözler***!**,**(32)**Hakm.1/16, **(33)**Bak.Çıkş.3/1,**(34)**Tes.1/33,Yeş.3/3,4ve6,Mez.132/8, Yerm.31/2,Hez.20/6,**(35)**Çık.13/21,Nahm.9/12ve19, **(36)**Mez.68/1ve2, 132/8.

11. Bölüm: 1)Musa'nın ricası üzerine Tabera(Yanmak) dağının sükûnete ermesi, 4)Kavmin Man'dan usanarak et için arzu etmesi, 10)Musa'nın ayıplaması, 16)Onun ağır görevinin yetmiş yaşlı kişiye bölüştürülmesi, 31)Rabb'in onlara gazap ederek bıldırcınlar göndermesi.

1* Kavim[1] Rabb'e karşı[+] kötü söylendiğinde Rabb işitip gazaba[2] geldi, Rabb'in[3] ateşi aralarında yandı ve ordu kenarında bulunanları öldürdü. **2*** Kavim Musa'ya yalvardı, Musa da Rabb'e dua[4] etti ve ateş söndü. **3*** Böylece o yerde Rab-

b'in ateşi yandığı için Tabera adını verdiler. **4***Aralarında olan karışık[5] halkın çok kötü iştahası kabarmış, İsrailoğulları da ağlamaya başlamış ve bize[6] kim et yedirecek diye söyleniyorlar; **5***Mısırda[7] beleş yediğimiz balık, hıyar, kavun, pırasa, soğan ve sarmısakları şimdi özlemle anıyoruz. **6***Şimdi ise canımız[8] kurudu ve gözlerimizin önünde bu Man'dan**(*)** başka hiçbir şey yoktur, dediler. **7***Man[9] ise kişniş[§] tohumu gibi olup; rengi de ak[10] günnük rengi gibiydi. **8***Kavim dolaşarak onu topluyor, değirmende öğütüyor veya havanda döğerek tencerelerde pişiriyorlar ve ondan pide yapıyorlardı. Onun lezzeti[11] yağlı poğaça*(pide)* lezzeti gibiydi. **9***Geceleyin ordugâh üzerine[12] çiğ düştüğünde Man da onunla beraber düşüyordu. **10***Musa kavmin kabilelerinden herkesin kendi çadırının kapısı önünde ağladığını duydu. Bunun üzerine Rabb çok öfkelendi[13] ve bu Musa'nın gözünde de iyi değildi. **11***Ve Musa[14] Rabb'e dedi ki: -Niçin bu kuluna sıkıntı veriyorsun? Ve niçin senin gözünde lütfa ermedim ki, bu milletin tüm yükünü omuzlarıma yükletiyorsun? **12***Bu kavmin tümüne ben mi gebeyim? Veya onu ben mi doğurdum ki; bana bir bakıcı[15] çocuğu götürüyor gibi, atalarına yeminle[16] vaadettiğim ülkeye onu kucağında[17] götür desin. **13***Şimdi ben[18] nereden et bulayım da bu kavmin tümünü besleyeyim? Bak! Yanımda: 'Bize et ver, yiyelim' diyerek ağlıyorlar. **14***Ben[19] tüm bu kavmi yalnız taşıyamıyorum; çünkü bana çok ağırdır. **15***Eğer bana böyle yapacak olursan; yalvarıyorum eğer önünde lütfa eriştiysem, beni hemen öldür[20] ki bu eziyeti[21] çekmiyelim. **16***Bunun üzerine Rabb, Musa'ya şöyle yanıt verdi: -Bana İsrail'in[22] yaşlılarından; kavmin yaşlılarından ve sözü geçen[23] tanıdığın kişilerden yetmiş kişi topla ve onları '*Toplanma çadırı'na* götür, orada seninle birlikte dursunlar. **17***Ben inip[24] seninle orada konuşacağım ve senin[25] üzerinde olan ruhtan alıp üzerlerine koyacağım ki, kavmin yükünü seninle beraber taşısınlar; ama sen tek başına taşıma. **18***Topluma söyle ki yarın[26] için kendinizi temizleyiniz; çünkü et yiyeceksiniz. Sizler; bize kim et yedirecek? Ama Mısır'da[27] durumumuz iyiydi, diyerek Rabb'in[28] önünde[+] ağladınız ve şimdi Rabb size et verecek, yiyeceksiniz. **19***Bir gün, iki gün, beş gün, on gün ve yirmi gün değil; **20***Ama tiksinincey[29] kadar burnunuzdan gelecek ve siz nefret edinceye dek tam bir ay boyunca yiyeceksiniz. Çünkü; aranızda olan Rabb'i küçük düşürüp; 'Mısırdan[30] niçin çıktık?' diyerek O'nun önünde ağladınız. **21***Musa da: -Aralarında[31] olduğum bu halk altıyüzbin yaya olduğu halde sen onlara et vereceğim ve tam bir ay yiyeceksiniz, dedin. **22***Onlara yeterli[32] koyunlar veya sığırlar mı kesilecek; yoksa onlara tüm denizin balıklarını mı getireceksin? Dedi. **23***Rabb da Musa'ya: -Rabb'in eli kısaldı[33] mı; sözüm[34] yerini bulur mu bulmaz mı? Şimdi görürsün, dedi. **24***Ve Musa çıkıp halka Rabb'in sözünü söyleyerek, kavmin yaşlılarından yetmiş kişi[35] topladı ve onları çadırın çevresinde durdurdu. **25***Rabb bulutta[36] belli oldu, onunla konuştu ve onun üzerinde olan ruhtan alarak o yetmiş kişinin üzerine koydu. Ruh[37] onların üzerine gelir gelmez ilhamla[38] söylediler; ama bir daha söyleyemediler. **26***Birinin adı Eldad ve diğerinin adı Medad olan iki kişi orduda kaldı ve onlar üzerine *Ruh* geldi. Onlar temizlenen kişilerdendiler; ama çadıra[39] gelmemişlerdi ve toplum içinde ilham ile söylüyorlardı. **27***Aniden bir genç koşup: -Eldad ve Miedad halkın içinde ilhamla söylüyorlar, diyerek Musa'ya haber verdi. **28***Musa'nın seçilmişlerinden olan hizmetçisi Nun oğlu Yeşu yanıtlayarak: -Ey efendim Musa; onlara engel ol[40] dedi. **29***Musa da: -Benim gayretimi mi çekiyorsun? Keşke[41] Rabb'in kavminin tümü peygamber olsa ve Rabb Ruhunu üzerlerine koysa, dedi. **30***Sonra Musa kendisi ve İsrail yaşlıları ordudan çekildi. **31***Rabb tarafından bir rüzgâr[42] çıkarak denizden bıldırcınlar(‡) çıkardı. Ordugâhın çevresinde bir tarafta bir günlük yol kadar, diğer tarafta bir günlük yol kadar ve toprak üstünde iki arşın yükseklikte tüm ordugâhın çevresine serdi. **32***Ve kavim kalkıp tüm gün, tüm gece ve ertesi gün bıldırcınları topladılar. Az toplayan on Homer[*] topladı ve onları kendileri için ordugâhın çevresinde serdiler. **33***Ama et[43] dişleri arasında olup onlar daha çiğneyemeden önce, Rabb'in gazabı kavim üzerine yine alevlendi ve Rabb kavmi çok şiddetli bir belaya uğrattı. **34***O yere Kibrot Hattaava[44] adı verildi. Çünkü aşırı iştahlanan bu kavmi orada gömdüler. **35***Kibrot[45] Hattaava'dan topluluk Hatserot'a göç edip Hatserot'ta kaldılar.

(1) Tes.9/22, **(2)**Mez.78/21, **(+)**İbranice: ***Simağa***; **yüzüne**, **(3)**Lev.10/2, B.16/35, II.Krl.1/12, Mez.106/18, **(4)**Yakb.5/16, **(5)**Çık.12/38, **(6)**Mez.78/18, 106/14, I.Kor.10/6, **(7)**Çık.16/3, **(8)**B.21/5, **(*)**:Bak II.Ezr.1/18, **(§)**: Güzel kokulu bir tohumu olan Karakimyon, **(9)**Çık.16/14ve31, **(10)**Tek.2/12, **(11)**Çık. 16/31,**(12)**Çık.16/13ve14,**(13)**Mez.78/21,**(14)**Tes.1/12, **(15)**İş. 49/23, I.Sel.2/7, **(16)**Tek.26/3, 50/24, Çık.13/5, **(17)**İş.40/11, **(18)**Mat.15/33, Mark.8/4, **(19)**Çık.18/18, **(20)**BakI.Krl.19/4, Yuns.4/3, **(21)**Sef.3/15, **(22)**BakÇık.24/1ve9, **(23)**Tes.16/19, **(24)** 25. Ayet, Tek.11/5,18/21,Çık.19/20, **(25)**I.Sam. 10/6, II.Krl.2/15,

Nahm.9/20, İş.44/3, Yoel 2/28, **(26)**Çık.19/10, **(27)**5.Ayet, Res.İşl. 7/39, **(28)**Çık.16/7, **(29)**Mez.78/29,106/15, **(30)**B.21/5, **(31)**Tek. 12/2,Çık.12/37,38/26,B.1/46, **32)**II.Krl.7/2,Mat. 15/33, Mark.8/4, Yuh.6/7ve9, **(33)**İş.50/2,59/1, **(34)**B.23/19,Hez .12/25, 24/14, **(35)** 16.Ayet, **(36)**17.Ayet,B.12/5, **(37)**II.Krl.2/15, **(38)**I.Sam.10/5,6ve 10, 19/20,21-23, Yoel 12/29, Res.İşl. 2/17ve18, I.Kor.14/1 ve diğ., **(39)**I.Sam.20/26, Yerm.36/5, **(40)**Bak Mark.9/38,Luk.9/49, Yuh. 3/26,**(41)**I.Kor.14/5,**(42)**Çık. 16/13,Mez.78/26-28,105/40, (‡):Bak II. Ezr. 1/14, **(*)**: Tartılar cetveline bak, **(43)**Mez.7 8/30 ve 31, **(44)**Tes .9/22, **(45)**B.33/17.

12. Bölüm: 1)Miryam ile Harun'un söylenmelerine karşı terbiye olunması, 10)Musa'nın duasıyla Miryam'ın cüzzamdan kurtulması, 14)Onun yedi gün toplumdan dışlanması(Karantinaya alınması.).

1*Miryam ile Harun; Musa'nın aldığı Habeşistan'lı kadın için ona karşı söylendiler. Çünkü Habeşli[1] bir kadınla evlenmişti. **2***Ve Rabb salt Musa vasıtasıyla mı söyledi? Bizim[2] vasıtamızla da söylemedi mi? Dediler ve Rabb[3] duydu. **3***(Oysa Musa yeryüzünde olan tüm insanlardan daha çok alçakgönüllü bir adam idi.) **4***Rabb[4] hemen Musa, Harun ve Miryam'a: -Üçünüz '*Toplanma çadırına* çıkın, dedi ve üçü de çıktılar. **5***Rabb bulut[5] direğiyle inip çadırın kapısında durdu ve Musa ile Meryem'i çağırdı. Onların ikisi de geldiğinde onlara: **6***-Şimdi sözümü işittiniz; eğer sizde bir peygamber varsa ben Rabb, kendimi rüyada[6] ona bildirecek ve onunla düşünde[7] söyleşeceğim. **7***Kulum[8] Musa ise öyle değil; ama o, tüm evimde[9] sadıktır[10]. **8***Onunla yüzyüze[11] apaçık[12] konuşacak, gizlice işaretlerle değil ama; o[13] Rabb'in suretine bakacak. Şimdi niçin kulum[14] Musa'ya karşı söylemeğe korkmadınız? Dedi. **9***Ve Rabb'in gazabı onlara karşı alevlenerek gitti. **10***Bulut çadırın üzerinden çekilince bak Miryam[15] kar gibi cüzzamlı[16] oldu ve Harun Miryam'a baktığında onun cüzzamlı olduğunu gördü. **11***Ve Harun Musa'ya: -Aman efendim acı. Bilgisizce işlediğimiz günahı üstümüze[17] koyma. **12***Lütfen! Anne rahminden çıkmış gibi; o etinin yarısı yok olmuş ölü[18] gibi olmasın. **13***Musa da: -Rica ederim ey Allah! Şimdi ona şifa ver; diyerek Rabb'i çağırdı. **14***Rabb Musa'ya şöyle yanıt verdi: -Eğer babası[19] onun yüzüne tükürmüş olsaydı, yedi gün utanmayacak mıydı? Yedi gün[20] boyunca toplum dışına itilsin ve sonra geri alınsın. **15***Böylece Miryam[21] ordunun haricinde yedi gün tutuldu ve Miryam geri alınıncaya dek kavim göçmedi. **16***Sonra kavim Hatserot'tan[22] göçüp Paran çölünde konakladı.

(1)Çık.2/21,**(2)**Çık.15/20,Mik.6/4,**(3)**Tek.29/33,B.11/1, II.Krl. 19/4, İş.37/4, Hez.35/12ve13, **(4)**Mez.76/9, **(5)**B.11/25, 16/19, **(6)**Tek.15/1,46/2, Eyp.33/15,Hez.1/1, Dan.8/2,10/8,16ve17, Luk. 1/11ve22,Res.İşl.10/11ve17,22/17ve18,**(7)**Tek.31/10ve11, I.Krl. 3/5, Mat.1/20, **(8)**Mez.105/26, **(9)**I.Tim.3/15, **(10)**İbr.3/2ve5, **(11)**Çık.33/11,Tes.34/12,**(12)**I.Kor.13/12,**(13)**Çık.33/19, **(14)**II.Petr.2/10,Yahud. Mek.8.Ayet, **(15)**Tes.24/9, **(16)**II.Krl. 5/27, 15/5, II.Trhl.26/19ve20, **(17)**II.Sam.19/19, 24/10, Sül.Mes. 30/32, **(18)**Mez.88/4,**(19)**Bak İbr.12/9,**(20)**Lev. 13/46, B.5/2,3, **(21)**Tes. 24/9, II.Trh.26/20ve21, **(22)**B.11/35, 33/18.

13. Bölüm: 1)Kenan diyarını gizlice araştıranların adları, 17)Ve onlara verilen buyruklar, 21)Onların hareketleri, 26)Ve getirdikleri haber.

1*Rabb, Musaya doğru dedi ki: **2***-İsrailoğullarına vereceğim Kenan diyarını gizlice araştırmak[1] için adamlar gönder ve her biri kendi aralarında başkanlar seçerek, atalarının boyundan birer adam göndersin. **3***Musa onları Rabb'in buyruğuna göre Paran[2] çölünden gönderdi ve o kişilerin tümü de İsrailoğullarının başkanlarındandılar. **4***Onların adları bunlardır: Ruben oymağından Zakkur oğlu Şammua. **5***Şimeon oymağından Hori oğlu Şafat, **6***Yahuda[3] oymağından Yefunne oğlu Kaleb[4], **7***İssakar oymağından Yusuf oğlu İgal, **8***Efraim oymağından Nun oğlu Hoşea[5]; **9***Bünyamin oymağından Rafu oğlu Palti, **10***Zebulun oymağından Sodi oğlu Gaddiel, **11***Yusuf'un oğullarından; yani Manessa oymağından Susi oğlu Gaddi, **12***Dan oymağından Gamalli oğlu Ammiel. **13***Aşer oymağından Mikael oğlu Setur. **14***Naftali oymağından Vofsi oğlu Nahbi. **15***Gad oymağından Maki oğlu Geuel. **16***Ülkeyi gizlice araştırmak için Musa'nın gönderdiği adamların adları bunlardı ve Musa Nun oğlu Hoşea'ya Yeşu adını verdi. **17***Musa onları Kenan ülkesini gizlice araştırmak için gönderip onlara: -Buradan Kenan'ın güney[6] yönüne doğru gidip dağa[7] çıkın; **18***Ve o diyara bakın nasıldır? Orada yaşayanlar güçlü mü, yoksa zayıf mı; az mı veya çok mu? **19***Orada yaşayanların toprakları nasıldır? İyi mi, yoksa kötü mü? Ve yaşadıkları kentler nasıldır? Çadırlardan mı kurulu, yoksa sağlam mı? **20***Toprak nasıldır? Verimli[8] mi; değil mi? Ve içinde ağaç var mı, yok mu? Korkmayın[9] ve o yörenin meyvasından da alın. Dedi. O günler de; bağın turfanda zamanı idi. **21***Böylece onlar Sin[10] çölünden çıkarak Hamat yolunda bulunan Rehob'a[11] kadar o yöreyi gizlice kontrol ettiler. **22***Ve güney yönüne çıkıp Hebron'a kadar geldiler. Orada Anak[12] oğulları Ahiman[13] Şeşay ve Talmay vardı; [Ve Hebron[14] Mısır'ın Soan[15] kentinden yedi yıl önce kurulmuştu.] **23***Eşkol[16] deresine kadar gidip oradan çubuğu ile bir üzüm salkımı keserek, onu iki kişi bir sırık ile götürdü ve nar ile incir de götürdüler. **24***İsrailoğullarının

oradan kestikleri salkımdan ötürü o bölgeye Eşkol deresi adı verildi. **25***Kırk günün sonunda ülkeyi incelemekten döndüler. **26***Ve gidip Paran[17] çölüne, Kadeş'e[18] Musa'yla Harun'un ve tüm İsrailoğullarının toplumuna geldiler. Orada onlara ve toplumun tümüne durumu anlattılar ve ülkenin meyvalarını gösterdiler. **27***Onlara şöyle özetlediler: -Biz gönderdiğin ülkeye gittik. Gerçekten süt[19] ve bal akıyor; bakın onun meyvaları[20] bunlardır. **28***Ama; o ülkede yaşayan[21] millet güçlüdür. Onların kentleri surlarla çevrili ve çok büyüktür. Ve orada Anak[22] oğullarını gördük. **29***Amalekîler[23] ülkenin güney yönünde yaşıyor. Hititler, Yebusîler ve Amorîler dağlarda yaşıyorlar. Kenanlılar ise denize yakın Erden'in kenarında yaşıyorlar, dediler. **30***Kaleb[24] hemen Musa'nın önündeki halkı sakinleştirdi ve: -Şimdi gidip o ülkeyi ele geçirelim; çünkü bizim onu almaya gücümüz yetiyor, dedi. **31***Ama[25] onun ile beraber giden adamlar: -Biz o millet üzerine saldıramayız; çünkü bizden güçlüdürler, dediler. **32***Ve gizlice[26] gözledikleri ülke hakkında İsrailoğullarına bu kötü haberi verdiler: -Çaşıtlamak için içinden geçtiğimiz o ülke kendi halkını öldüren bir ülkedir ve içinde[27] gördüğümüz halkın tümü uzun boylu kimselerdir. **33***Orada zorba kişiler olan Anak[28] oğullarının zorbalarını[*] gördük ve biz kendi gözümüzde çekirge[29] gibi olup onların gözlerinde[30] de böyleyiz dediler.

(1)B.38/8, Tes.1/22, **(2)**B.12/16, 32/8, Tes.1/19, 9/23, **(3)**B.34/19, I.Trh.4/15,**(4)**30.Ayet, B.14/6ve30, Yeş.14/6,7,13ve14, Hak.1/12, **(5)**16.Ayet,**(6)**23.Ayet,**(7)**Tek.14/10,Hak.1/9ve19, **(8)**Nah.9/25ve35,Hez.34/14,**(9)**Tes.31/6,7ve23,**(10)**B.34/3, Yeş.15/1,**(11)**Yeş.19/28,**(12)**33.Ayet,**(13)**Yeş.11/21ve 22, 15/13ve 14,Hak.1/10,**(14)**Yeş.21/11,**(15)**Mez.78/12,İş.19/11,30/4, **(16)**Tes.1/24ve25,B.32/9,**(17)**3.Ayet,**(18)**B.20/1ve16,32/8, 33/36, Tes.1/19,Yeş.14/6,**(19)**Çık.3/8,33/3,**(20)**Tes.1/25, **(21)**1/28,9/1 ve2,**(22)**33.Ayet,**(23)**Çık.17/8,B.14/43, Hakm.6/3,I. Sam. 14/48, 15/3vediğ.,**(24)**Bak!B.14/6ve24,Yeş.14/7,**(25)**B.32/9, Tes.1/28, Yeş. 14/8, **(26)**B.14/36ve37, **(27)**Amos 2/9, **(28)**Tes.1/28, 2/10, 9/2,**(*)**: Zorbalar; bazı çevirilerde ***"Nefilim"*** olarak geçiyor Bak Tek.6/4; Bunlar Nuh tufanı ile yok olmuşlardı, Bak Tek.6/7, Sül.Bilg.14/6, **(29)**İş.40/22, **(30)**I.Sam.17/42.

14. Bölüm: 1)Casusların haberi üzerine kavmin ağlaması, 2)Yeşu ile Kaleb'in nasıl davranacakları, 11)Allah'ın gözdağı vermesi, 13)Musa'nın şefaatiyle Allah'ın kavme acıması, 26)Şikayetçi olan kavmin o diyara giremiyeceği, 36)Kötü haber getirenlerin bir şekilde ölmeleri, 40)Halktan karşı gelenlerin öldürülmeleri.

1*Tüm topluluk yüksek sesle bağırdı ve halk[1] o gece ağladı. **2***Tüm[2] İsrailoğulları Musa ile Harun'a karşı söylenip toplumun tümü onlara: Keşke biz Mısır'da veya bu çölde[3] ölseydik. **3***Neden bizi bu ülkeye getirdi ki? Kılıçtan düşelim ve kadınlarımız, çocuklarımız yağma mı olsunlar? Mısır'a dönmek daha iyi değil miydi? Dediler. **4***Sonra birbirlerine: 'Bir başkan[4] seçelim ve Mısır'a[5] geri dönelim' dediler. **5***O zaman Musa[6] ile Harun İsrailoğulları toplumunun tüm kalabalıkları önünde yüzüstü yere düştüler. **6***Ülkeyi[7] gizlice araştıranlardan Nun oğlu Yeşu ile Yefunne oğlu Kaleb giysilerini yırttılar. **7***Ve tüm İsrailoğulları toplumuna: -Araştırmak[8] için gizlice içinden geçtiğimiz o ülke çok güzel bir ülkedir. **8***Eğer Rabb bizden[9] hoşnut olursa bizi o ülkeye götürüp onu; yani o süt[10] ve bal akan diyarı bize verecektir **9***Ancak sizler Rabbe[11] baş kaldırmayın ve o ülkenin[12] halkından korkmayın. Çünkü onlar[13] ekmeğimizdirler ve artık koruyucu kalkanları üzerlerinden gitmiş olup Rabb[14] bizimledir, onlardan korkmayın, dediler. **10***Ama tüm[15] topluluk: Onları taşlarla taşlayalım, dediler ve Rabb'in[16] celali*(yüzü)* tüm görkemiyle Toplanma çadırında İsrailoğullarının tümüne göründü. **11***Ve Rabb Musa'ya: -Ne zamana dek bu kavim beni aşağılayacaktır[17] ve ne zamana dek aralarında gösterdiğim olağanüstü işlerle[18] bana inanmıyorlar? **12***Ben onları salgın hastalıklarla vurup yok edeceğim; seni[19] onlardan büyük ve güçlü bir millet edeceğim, dedi. **13***Musa[20] da Rabbe şöyle yanıt verdi: -O zaman kendi gücünle çıkardığın bu kavmi Mısırlılar işitecek; **14***Ve bu ülkenin halkına söyleyecekler. Çünkü[21] onlar: 'Ya Rabb, senin bu milletin arasında bulunduğunu ve ya Rabb, senin yüz yüze göründüğünü, senin bulutunun[22] onlar üzerinde durduğunu; gündüzün bulut direğiyle ve gece ateş direğiyle önlerinden gittiğini işitmişlerdir. **15***Şimdi bu kavmi bir adamı öldürüyor gibi öldürecek olursan, senin şöhretini işitmiş olan milletler şöyle diyecekler: **16***Rabb bu kavmi onlara[23] yemin ettiği ülkeye götürmeye gücü yetmediğinden onları çölde öldürdü. **17*** Şimdi Rabb'in gücü çok büyük olsun. **18***Nitekim Rabb sabırdır[24] acıması çoktur, günah ve isyanı bağışlar; ama günahları asla suçsuz çıkarmaz. Ataların[25] günahlarını oğullardan üçüncü hattâ dördüncü soya kadar arar, diye söyledik. **19***Lütfen[26] lütfunun[27] çokluğuna göre, Mısır'dan çıkalıdan beri bu ana dek bu kavmi[28] bağışladığın gibi yine bu kavmin günahlarını bağışla. **20***Ve Rabb şöyle yanıtladı: -Sözüne göre[29] bağışladım. **21***Ama hayatım[+] hakkı için tüm[30] yeryüzü Rabb'in '*celâliyle*' görkemle dolu olacaktır. **22***Çünkü[31] benim görkemimi Mısırda ve çölde gösterdiğim olağanüstü işlerimi gören ve beni on

kez deneyen[32] ama sözümü dinlemeyen bu adamların tümü; **23***Atalarına yemin ettiğim ülkeyi asla[33] göremiyeceklerdir. Beni aşağılayanlardan hiçbiri onu göremiyeceklerdir. **24***Oysa kulum Kaleb'te bambaşka[34] bir ruh vardır ve bana tümüyle[35] bağlı olduğundan ben de onu gittiği ülkeye götüreceğim. Onun soyu da onu miras alacaktır. **25***Amalekîler ve Kenanlılar vadilerde yaşıyorlar. Yarın siz dönüp çöle[36] Kızıldeniz yoluna gidin. **26***Ve Rabb, Musa ile Harun'a dedi ki: **27***-Bana[37] karşı söylenen bu kötü topluma daha ne zamana dek dayanayım. İsrailoğullarının[38] bana karşı olan söylenmelerini duydum. **28***Onlara söyle ki Rabb böyle buyuruyor: '*Hayatım*[39] *hakkı için*' Bana[*] söylediğinize[40] karşı size davranacağım. **29***Leşleriniz bu çölde düşecektir ve tam sayısına göre; yirmi yaşını geçkin olup da bana karşı söyleyen sayılı[41] kişilerinizin tümü, **30***Yani[42] Yefunne oğlu Kaleb'ten ve Nun oğlu Yeşu'dan başka sizi içinde oturtmak için yemin[43] ettiğim diyara kesinlikle girmeyeceklerdir. **31***Ama[44] sizlerin o; '*Yağma olacak*' dediğiniz çocuklarınızı götüreceğim ve alçalttığınız[45] ülkeyi onlar bileceklerdir. **32***Sizin leşleriniz ise bu çölde düşecektir! **33***Leşleriniz[46] çölde yok oluncaya kadar; çocuklarınız kırk yıl[47] boşyere[48] bu çölde dolaşıp, asiliğinizin[49] cezasını çekeceklerdir. **34***Ülkeyi[50] gizlice dolaştığınız günlerin hesabınca; yani kırk[51] gün hesabına göre, her güne karşılık bir yıl olmak üzere kırk yıl günahların cezasını çekip, benim sizi terk ettiğimi anlıyacaksınız. **35***Ben Rabb[52] söyledim! Bana karşı olan bu kötü[53] toplumun tümüne bunu kesinlikle yapacağım. Onlar bu çölde yok olup orada öleceklerdir. **36***Ülkeyi[54] gizlice araştırmak için Musa'nın gönderdiği ve dönüp ülke hakkında kötü haber getirdiklerinde tüm toplumun ona karşı söylenmesine sebep olan adamlar; **37***Ve o ülke için kötü haber yayanlar Rabb'in önünde bir[55] afet nedeniyle öldüler. **38***Ama[56] ülkeyi gizlice araştırmak için giden adamlardan Nun oğlu Yeşu ve Yefunna oğlu Kaleb sağ kaldılar. **39***Musa tüm bu sözleri İsrailoğullarına söylediğinde kavim[57] yüksek sesle ağladı. **40***Ve sabahleyin erken kalkıp dağın tepesine çıkarak: 'İşte biz[58] hazırız. Rabb'in dediği yere çıkıyoruz; çünkü günah işledik.' dediler. **41***Musa da dedi ki: -Niçin[59] Rabb'in buyruğuna bu denli karşı geliyorsunuz? Bunu başaramazsınız. **42***Gitmeyin[60] çünkü Rabb aranızda değildir. Düşmanlarınızın arasında kırılmaktan sakının. **43***Amalekîler ve Kenanlılar orada önünüzdedirler; kılıçtan kurtulamazsınız. Siz[61] Rabb'ten döndüğünüz için Rabb sizinle olmayacaktır. **44***Onlar[62] ise ısrarla dağın tepesine çıktılar; ama Rabb'in Antlaşma (Ahit) Sandığı ve Musa ordugâhtan ayrılmadılar. **45***O zaman[63] o dağda yaşayan Amalekîler ve Kenanlılar inip onları bozguna uğratarak Horma'ya[64] dek kovaladılar.

(1)B.11/4, **(2)**Çık.16/2,17/3,B.16/41, Mez.106/25, **(3)**28.ve29. Ayetler,**(4)**Nah.9/17, **(5)**BakTes.17/16,Res.İşl.7/39, **(6)**B.16/4ve 22, **(7)**24.,30. ve 38. Ayetler, B.13/6 ve 8, **(8)**B.13/27, Tes.1/25, **(9)**Tes.10/15, II.Sam.15/25 ve 26, 22/20, I.Krl.10/9, Mez.22/8, 147/10ve11,İşaya62/4,**(10)**B.13/27, **(11)**Tes.9/7,23ve24, **(12)**Tes. 7/18,20/3,**(13)**B.24/8,**(14)**Tek.48/21,Çık.33/16,Tes.20/1-4, 31/6 ve 8, Yeş.1/5, Hakm.1/22, II.Trhl.13/12, 15/2, 20/17, 32/8, Mez.46/7ve11, İş.41/10, Amos 5/14, Zek.8/23, **(15)**Çık.17/4, **(16)**Çık.16/10, 24/16ve17, 40/34, Lev.9/23, B.16/19ve42, 20/6, **(17)**23.Ayet, Tes.9/7,8ve22, Mez.95/8, İbr.3/8ve12, **(18)**Tes.1/32, 9/23, Mez.78/22,32ve42, 106/24, Yuh.12/37, İbr.3/18, **(19)**Çık. 32/10, **(20)**Çık.32/12, Mez.106/23, Tes.9/26-28, 32/27, Hez. 20/9ve14, **(21)**Çık.15/14, Yeş.2/9ve10, 5/1, **(22)**Çık.13/21, 40/38, B.10/34, Nahm.9/12, Mez.78/14, 105/39, **(23)**Tes.9/28, Yeş.7/9, **(24)**Çık.34/6ve7,Mez.103/8, 145/8,Yuns.4/2,**(25)**Çık. 20/5,34/7, **(26)**Çık.34/9, **(27)**Mez.106/45, **(28)**Mez.78/38, **(29)**Mez.106/23, Yakb.5/16, I.Yuh.5/14ve16, **(+)**Bazı çevirilerde: *"Varlığım ve yeryüzünü dolduran yüceliğim için*", **(30)**Mez.72/19, **(31)**Tes.1/35, Mez.95/11, 106/26, İbr.3/17ve18, **(32)**Tek. 31/7, **(33)**B.32/11,Hez.20/15,**(34)**Tes.1/36,Yeş.14/6,8,9ve14, **(35)**B.32/12, **(36)**Tes.1/40, **(37)**11.Ayet, Çık.16/28, Mat.17/16, **(38)**Çık.16/12, **(39)**23.Ayet, B.26/65, 32/11, Tes.1/35, İbr.3/18, **(40)**Bak! 2. Ayet, **(*)**İbranice: ***Kulağıma***, **(41)**B.1/45, 26/64, **(42)**38.Ayet,B.26/65,32/12,Tes.1/36ve38,**(43)**Tek.14/22, **(44)**Tes.1/39,**(45)**Mez.106/24,**(46)**I.Kor.10/5,İbr.3/17, **(47)**Tes.2/14,**(48)**B.32/13,Mez.107/40,**(49)**Hez.23/35,**(50)**B. 13/25, **(51)**Mez.95/10, Hez.4/6, **(52)**B. 23/19, **(53)**27.ve29. Ayetler, B.26/65, I.Kor.10/5, **(54)**B.13/32ve 33, **(55)**I.Kor.10/10, İbr.3/17, Yahuda Mek.5.Ayet, **(56)**B.26/65, Yeş.14/6ve10, **(57)**Çık.33/4,**(58)**Tes.1/41,**(59)**25.Ayet,II.Trh.24/20, **(60)**Tes. 1/42, **(61)**II.Trh.15/2, **(62)**Tes.1/43, **(63)**43.Ayet, Tes.1/44, **(64)**B.21/3, Hakm.1/17.

15. Bölüm: 1)Ekmek sunusu ve meşrubat (İçki) sunusu yasası, 13.'cü ve 29.'uncu ayetlerde yabancıların da bu kanuna uymaları, 17)Hamurdan olan kaldırma sunusu kanunu, 22)Bilmeden yapılan günah için kurban, 30)Böbürlenerek hareket edenin cezası, 32)Cumartesi gününü bozanın taşlanarak öldürülmesi(Recm!), 37)Saçaklar kanunu.

1*Rabb, Musa'ya şöyle söyledi: **2***-İsrailoğullarına[1] demelisin ki, yaşamak için size vereceğim ülkeye girdiğinizde; **3***Rabb'e kurban; yani yakmalık sunu ve adak[2] için olan kurbanlar, sunular veya bayramlık[3] bir kurbanı, Rabb'e hoş koku[4] olmak üzere sığır[5] ile koyunlardan sunacağınız zaman, **4***Rabbe kurbanını[6] sunan kişi dörtte bir hin[7] yağ ile yoğurulmuş onda bir Efa'lık en iyi unu[8] ekmek sunusu olarak sunsun. **5***Yakmalık kurban veya herbir kuzu için, meşrubat sunusu olarak dörtte bir[9] hin şarap sunsun. **6***Bir

koç[10] için bir hin'in üçte biri kadar yağla yoğurulmuş onda iki Efa'lık en iyi unu ekmek sunusu olarak versin. **7***Meşrubat sunusu için bir hin'in üçte biri kadar şarap Rabb'e hoş koku olmak üzere sunsun. **8***Rabb'e yakılacak kurban, adak için olan kurban veya selamet kurbanı[11] olmak üzere bir buzağı getirdiğinde; **9***O zaman buzağıyla[12] beraber yarım hin[*] yağla yoğurulmuş ve efa'nın onda üçü kadar en iyi unu ekmek sunusu olarak sunacaktır. **10***Ve meşrubat sunusu olarak yarım Hin[*] şarap götüresin. Hoş koku olmak üzere bu Rabb'e kurbandır. **11***Her sığır, her koç, her koyun ve her keçi için böyle yapılsın. **12***Hazırlayacağınız miktarı onların sayısına göre her birine o türlü yapın. **13***Yerli olan her kişi hoş koku olmak üzere Rabbe kurban sunduğunda; bunları bu şekilde yapsın. **14***Yanınızda misafir olan yabancı veya uzun yıllardan beri yanınızda olan kişiler hoş koku olmak üzere Rabb'e kurban sunacak olursa; aynı sizin yaptığınız gibi yapsın. **15***Ey Cemaat! Sizin için[13] ve misafir olan yabancı için farzlar birdir. Asırlarınızca sonsuz ve kesin buyruk olmak üzere Rabb'in önünde sizler nasılsanız yabancı da öyle olsun. **16***Sizin için ve aranızda misafir olan yabancı için şeriat bir ve şartlar bir olsun. **17***Rabb Musa'ya şöyle söyledi: **18***-İsrailoğullarına[14] de ki, benim sizi götüreceğim ülkeye girdiğinizde; **19***Ve o ülkenin[15] ekmeğinden yediğinizde; Rabb'e kaldırma sunusunu sunasınız. **20***Hamurun ilkinden[16] bir pideyi kaldırma sunusu olarak sunup, harman yerinden[17] ürün kaldırma sunusu gibi bunu da o şekilde sununuz. **21***İlk hamurlarınızdan sonsuzlar boyunca kaldırma sunusunu sununuz. **22***Ve Rabb'in Musa'ya söylediği buyrukların tümünü; **23***Yani Rabb'in Musa tarafından size emrettiği şeylerin tümünü, Rabb'in verdiği günden itibaren yanlışlıkla asırlarınızca[18] yerine getirmediğinizde; **24***Ve toplumun[19] gözünden kaçmış olup, yanılarak bir buyruğu uygulamamışsanız; o zaman tüm toplum Rabbe hoş kokulu yakmalık kurban kanunu[20] üzere ekmek ve meşrubat sunusuyla sığırlardan bir dana ve günah kurbanı için de keçilerden[21] bir teke sunsun. **25***Kahin[22] İsrailoğullarının tüm toplumu için emredilen bu bağışlamağı uygulayacak ve onlara bağışlanmış olacaktır. Çünkü bu sehvdir*(hata)*. Onlar '*sehvleri*' için sunularını Rabb'e kurban ve günah kurbanlarını Rabb'in önüne götürsünler. **26***Tüm kavme yanlışlık*(sehv)* olduğunda İsrailoğullarının tümüne ve aralarında olan yabancılara bağışlanacaktır. **27***Eğer bir kimse[23] yanlışlıkla günah işlemişse; o zaman günah kurbanı olmak üzere bir yaşında dişi bir keçi götürsün. **28***Ve kahin[24] yanlışlıkla günah eden o kişi için Rabb'in önünde bilmeden günah ettiğinden ötürü emredilen bağışlamağı yapacak ve onun için kefareti*(bağışlamayı)* yapmasıyla da o günah bağışlanmış olacaktır. **29***Bilmeden[25] günah yapan için; İsrailoğulları arasında yerli olsun veya misafir bir yabancı olsun şeriatınız bir olacaktır. **30***Ama[26] bir kişi yerli olsun, yabancı olsun böbürlenerek hareket edecek olursa Rabb'i küçük düşürmüş olur. O kişi kavmi arasından atılacaktır. **31***Rabb'in[27] sözünü umursamayıp, buyruğuna karşı geldiği için o kişi kesinlikle atılacaktır. **32***Suçu kendi boynuna! İsrailoğulları[28] Cumartesi[29] günü kırda odun toplayan bir adam buldular. **33***Ve onu odun toplarken bulanlar onu Musa ile Harun'un önünde tüm topluma gösterdiler. **34***Sonra[30] onu tutukladılar; çünkü ona ne yapılacağı daha belli olmamıştı. **35***Ve Rabb[31] Musa'ya: -O kişi kesinlikle öldürülecektir ve tüm toplum onu yerleşim alanının dışında taşla[32] taşlasın, dedi. **36***Tüm topluluk Rabb'in Musa'ya buyurduğu gibi onu ordunun dışına çıkararak taşlar ile taşladılar ve o da öldü. **37***Ve Rabb, Musa'ya dedi ki: **38***İsrailoğullarına doğru sen şunu söyle: Kendileri[33] için asırlar boyu giysilerinin eteklerine saçaklar yapsınlar ve eteklerinin saçakları üzerine lacivert bir şerit taksınlar. **39***O saçaklar size bir anı olsun ve onu gördüğünüzde Rabb'in tüm buyruklarını anımsayıp onları yapın. Onlara uyarak sapkın[34] yüreğinizle[35] gözlerinizin arzusunda gezmeyi bırakın. **40***Tâ ki; buyruklarımın tümünü belleğinize yerleştirip yaparak Allah'ınıza kutsal[36] olursunuz. **41***Size Allah olmak için sizi Mısır'dan çıkaran Allah'ınız Rabb '*Ben'im,* Allah'ınız ***Yehovah*** '*Ben'im.*

(1)18.Ayet,Lev.23/10,Tes.7/1, **(2)**Lev.7/16,22/18ve21, **(3)**Lev. 23/8, 12ve36, B.28/19ve27, 29/2,8ve13, Tes.16/10, **(4)**Tek.8/21, Çık.29/18, **(5)**Lev.1/2ve3, **(6)**Lev.2/1, 8/14, **(7)**Lev.14/10, B.28/5, **(8)**Çık.29/40,Lev.23/13,**(9)**B.28/7ve14,**(10)**B.28/12ve14, **(11)**Lev. 7/11,**(12)**B.28/12ve14,**(13)**29.Ayet,Çık.12/49, B.9/14, **(14)**2.Ayet, Tes.26/1, **(15)**Yeş.5/11ve12, **(16)**Tes.26/2ve10, Sül.Mes.3/9ve10, **(17)**Lev.2/14,23/10ve16,**(18)**Lev.4/2, **(19)**Lev. 4/13,**(20)**8.ve 10. Ayetler, **(21)**Lev.4/23,B.28/15,Ezr.6/18,8/35, **(22)**Lev.4/20, **(23)** Lev.4/27ve28,**(24)**Lev.4/35,**(25)**15.Ayet, **(26)**Tes.17/12, Mez.19/13, İbr.10/26, II.Petr.2/9, **(27)**II.Sam. 12/9,Sül.Mes.13/13, **(28)**Lev.5/1,Hez.18/20, **(29)**Çık.31/14ve 15,35/2ve3, **(30)**Lev. 24/12,**(31)**Çık.31/14ve15, **(32)**Lev.24/14, I.Krl.21/13, Res.İşl.7/58, **(33)**Tes.22/12, Mat.23/5, **(34)**Mez. 73/27, 106/39, Yakb.4/4, **(35)**Tes.29/19,Eyüp 31/7,Yerm.9/14, Hez.6/9, **(36)**Lev.11/44ve45, Rom.12/1, Kol.1/22, I.Petr.1/15ve 16, **(*)**:Tartılar ve ölçüler cetv.

16. Bölüm: 1)Korah ve Datan ile Abiram'ın anlaşmazlıkları, 23)Musa'nın halkı asilerin evlerinden geri çekmesi, 31)Korah ile yandaşlarının yer yarılarak içine düşmeleri

ve ona uyanların dışlanması, 36)Buhurdanların Mezbahı(*Sunağı*) kaplayacak levhalara değiştirilmeleri, 41)Belirtilen halktan ondört bin yedi yüz kişinin cüzzam ile ölmesi, 46)Ve Harun'un yaptığı kefaret ile hastalığın ortadan kalkması.

1* Yitshar oğlu Korah[1] Kohat oğlu Levi; Ruben oğullarından Eliab, Datan ve Abiram ile Pelet oğlu On, beraberinde adamlarla geldiler. **2*** İsrailoğulları arasında cemaat[2] başkanları ve cemaatler arasında da meşhur, isim yapmış iki yüz elli kişi Musa'nın önünde başkaldırdılar. **3*** Ve Musa[3] ile Harun'a karşı şöyle, dediler:-Yeter artık; çünkü tüm toplum[4] büsbütün kutsaldır ve Rabb[5] onların arasındadır. Şimdi sizler Rabb'in toplumu üzerine niçin kendinizi yüceltiyorsunuz? Dediler. **4*** Musa bu sözleri işitir işitmez yüzüstü[6] yere kapaklandı. **5*** Ve Korah ile tüm yandaşlarına şunu söyledi:-Sabah olunca Rabb kimin kendininki ve kimin kutsal[7] olduğunu açıklayıp, onu kendine seçecek ve seçtiği[8] kimseyi kendine[9] yakın kılacaktır. **6*** Ey Korah ve tüm yandaşları bunu yapın! Yani kendinize buhurdanlar alınız. **7*** Yarın için onların içine ateş ve Rabb'in önünde üzerlerine buhur koyunuz! Ve Rabb'in seçtiği kutsal olsun; ey Levi oğulları artık yeter, dedi. **8*** Sonra Musa Korah'a şunu da ekledi: -Ey Levi oğulları beni dinleyin! **9*** Tüm[10] bunları az mı görüyorsunuz: Rabb'in Evi'nin hizmetini ve Cemaatin önünde durup onların ibadet hizmetini yapmanız için, İsrail'in Allah'ı sizi kendisine yakın kılmak üzere İsrail'in[11] cemaatinden ayırdı. **10*** Seni ve seninle beraber Levi Oğulları olan kardeşlerinin tümünü yakın kıldı ve siz şimdi gelmiş benim baş imamlığıma da göz dikiyorsunuz. **11*** Bu yüzden sen ve tüm yandaşların Rabb'e karşı söylendiniz; Harun[12] ise kimdir ki, ona karşı da söyleniyorsunuz? **12*** Musa Eliab oğullarından Datan ve Abiram'ı çağırmak için adam gönderdi; ama onlar: -Gelmiyoruz! **13*** Bizi çölde öldürtmek için süt ve bal akan ülkeden çıkardığın sanki yetmiyormuş gibi[13] şimdi de üzerimize[14] egemenlik taslayıp bizi yönetmek istiyorsun! **14*** Hem de bizi süt[15] ve bal akan ülkeye daha götürmeden ve bize mülk olarak tarla ve bağ vermeden, bu adamların gözlerini mi çıkaracaksın; biz gelmiyoruz, dediler. **15*** Bunun üzerine Musa çok öfkelendi ve Rabbe doğru: -Onların sunularına[16] bakma. Ben onlardan[17] bir eşek bile almadım ve onlardan hiçbirine kötülük etmedim, dedi. **16*** Sonra Musa Korah'a dönerek: -Yarın[18] sen ve tüm yandaş ların; Rabb'in[19] önünde seninle beraber onlar ve Harun hazır bulunsun; **17*** Herbiriniz kendi buhurdanını alıp içine buhur koysun ve herbiriniz kendi buhurdanını; iki yüz elli buhurdan olarak sen, Harun ve yandaşların Rabb'in önüne götürünüz, dedi. **18*** Herkes kendi buhurdanını alarak içine ateş koydular ve üzerlerine buhur koyup Musa ile Harunla beraber *'Toplanma Çadırı'*nın kapısında durdular. **19*** Ve Korah tüm toplumu onlara karşı '*Toplanma Çadırı*'nın kapısına topladığında Rabb'in[20] *görkemi* tüm görkemiyle göründü. **20*** Ve Rabb, Musa ile Harun'a doğru: **21*** -Bu[21] cemaatin arasından ayrılın ki onları[22] bir anda yok edeyim, dedi. **22*** Ama onlar yüzüstü[23] yere kapanıp: -Ey Allah! Tüm[24] insanların ruhlarının Allah'ı; bir adamın günahı için tüm topluma mı öfkeleniyorsun? **23*** Ve Rabb Musa'ya dedi ki: **24*** -Cemaate; Korah, Datan ve Abiram'ın evinin çevresinden çekiliniz, diye söyle. **25*** Musa da kalkıp Datan ve Abiram'ın yanına doğru gitti ve arkasından İsrailin yaşlıları da gittiler. **26*** Cemaate şöyle dedi: -Şimdi bu kötülük[25] yapan adamların çadırları yanından ayrılın ve eşyalarından hiçbir şeye dokunmayın ki, onların tüm günahlarından ötürü yok olmayasınız. **27*** Böylece onlar Korah, Datan ve Abiram'ın evlerinin çevresinden çekildiler. Datan, Abiram ve onların çocukları ile tüm ev halkı çadırlarından çıkıp çadırların kapısı önünde durdular. **28*** O zaman Musa şöyle söyledi: -Bu işleri[26] kendi nefsimdem yapmıyorum; ama[27] tümünü yapmak için Rabb'in beni gönderdiğini bununla bileceksiniz. **29*** Eğer bunlar her adamın ölümü gibi normal ölürlerse ve tüm insanların başına gelen bunların da başına gelirse; beni göndermemiştir. **30*** Ama Eğer Rabb, olağan üstü bir harika[28] yapar ve toprak kendi ağzını açarak onları ve onlara ait herşeyi yutarsa ve diri diri[29] ***Haviye***'ye inerlerse; o zaman bu adamların Rabb'i aldattıklarını bileceksiniz. **31*** Tam[30] bu sözleri söylemeği bitirdiğinde onların altında olan toprak ve yer yarıldı. **32*** Yer ağzını açarak onların evlerini ve Korah'ın[31] tüm adamlarıyla herşeyini yuttu. **33*** Onlar kendilerine ait olanların tümüyle diri diri ***Haviye***'ye indiler ve yer onları örterek toplumun arasından silindiler. **34*** Çevresinde olan İsrailin tümü onların bağırışlarından kaçtı; çünkü sakın yer bizi de yutmasın, dediler. **35*** Rabb[32] tarafından ateş çıkıp buhuru[33] sunan o ikiyüz elli kişiyi de öldürdü. **36*** Ve Rabb, Musa'ya doğru dedi ki: **37*** Kahin Harun'un oğlu Eleazar'a şunu söyle: Yangının içinden buhurdanları alıp ateşi öte tarafa dağıtsın; çünkü onlar kutsal[34] oldular. **38*** Kendi canlarına[35] karşı günah eden bu kişilerin buhurdanlarını alıp Mezbahı kaplamak için onlardan levhalar yap. Onlar Rabb'in önünde sunuldular ve kutsal oldu-

lar. İşte bu[36] İsrailoğulları'na bir anı olsun. **39*** Ve kahin Eleazar Rabb'in kendine Musa tarafından buyurduğu gibi o yanmış kişilerin sundukları bakır buhurdanlarını alıp sunağı kaplamak için onlardan levhalar yaptı. **40*** Böylece İsrailoğullarını andı ki Korah ve onun yandaşları gibi olmasınlar diye; Harun[37] soyundan olmayan bir yabancı Rabb'in önüne buhur yakmak için yaklaşmasın. **41*** Ertesi gün tüm[38] İsrailoğulları toplumu: 'Siz Rabb'in kavmini katlettiniz' diyerek Musa ve Harun'a karşı söylendiler. **42*** Topluluk Musa ve Harun'a karşı birleştiğinde Toplanma çadırı'na doğru baktılar ve işte bulut[39] onu kaplayıp Rabb'in celâli[40] göründü. **43*** Musa ile Harun Toplanma Çadırı'nın önüne geldiler. **44*** Ve Rabb, Musa'ya doğru: **45*** -Bu toplum[41] arasından çıkın ki onları bir anda yok edeyim, dedi. Ama onlar[42] yüzüstü kapandılar. **46*** Musa Harun'a: -Buhurdanını al ve içine Sunak'tan *(mezbah'tan)* ateş koyduktan sonra buhur doldur ve çabucak topluluğa gidip onlar için kefaret *(bağışlama)* et. Çünkü[43] Rabb'in önünden gazap çıkıyor kırgınlık başladı, dedi. **47*** Ve Harun, Musa'nın dediği gibi buhurdanı alıp topluluğun içine koştu (İşte kavimde salgın veba başlamıştı.) ve buhur koyup halk için bağışlama diledi. **48*** Ölüler ve diriler arasında durdu ve salgın hastalık kesildi. **49*** Korah'ın olayında ölenlerden başka salgından ölenler tam ondört bin yediyüz kişiydi. **50*** Harun *'Toplanma Çadırı'*nın kapısına Musa'ya geri döndü ve salgın hastalık bitti.

(1)Çık.6/21, B.26/9, 27/3, Yahud. Mek.11.Ayet, **(2)**B.26/9, **(3)**Mez.106/16,**(4)**Çık.19/6,**(5)**Çık.29/45,B.14/14,35/34, **(6)**B. 14/5, 20/6, **(7)**3.Ayet, Lev.21/6,7,8,12ve15, **(8)**Çık.28/1, B.17/5, I.Sam.2/28,Mez.105/26,**(9)**B.3/10,Lev.10/3,21/17ve18,Hez. 40/46, 44/15ve16, **(10)**I.Sam.18/23, İş.7/13, **(11)**B.3/41ve45, 8/14, Tes.10/8, **(12)**Çık.16/8, I.Kor.3/5, **(13)**9.Ayet, **(14)**Çık.2/14, Res.İşl.7/27ve35,**(15)**Çık.3/8,Lev.20/24,**(16)**Tek.4/4ve5, **(17)**I.Sam.12/3, Res.İşl.20/33, II.Kor.7/2, **(18)**6.ve7.Ayetler, **(19)**I.Sam.12/3ve7, **(20)**42.Ayet, Çık.16/7ve10, Lev.9/6ve23, B.14/10, **(21)**45.Ayet, Tek.19/17 ve22, Yerm.51/6, Amos 2/40, Vah.18/4, **(22)**45.Ayet, Çık.32/10, 33/5, **(23)**45.Ayet, B.14/5, **(24)**B.27/16, Eyüp 12/10, Vaiz 12/7, İş.57/16, Zek.12/1, İbr.12/9, **(25)**Tek.19/12ve14, İş.52/11, II.Kor.6/17, Vah.18/4, **(26)**B.24/13, Yerm.23/16, Hez.13/17, Yuh.5/30, 6/38, **(27)**Çık.3/12, Tes.18/22, Zek.2/9ve11,4/9, Yuh.5/36, **(28)**Eyüp 31/3, İş.28/21, **(29)**33.Ayet, Mez.55/15, **(30)**B.26/10, 27/3, Tes.11/6, Mez.106/17, **(31)**Bak 17.Ayet,B.26/11,I.Trh.6/22ve37,**(32)**Lev.10/2,B.11/1,Mez. 106/18, **(33)**17.Ayet, **(34)**Bak Lev.27/28, **(35)**Sül.Mes.20/2, Habak.2/10,**(36)**B.17/10,26/10,Hez.14/8,**(37)**B.3/10,II.Trh. 26/18, **(38)**B.14/2, Mez.106/25, **(39)**Çık.40/34, **(40)**19.Ayet, B.20/6, **(41)**21.ve24. Ayet,ler, **(42)**22.Ayet, B.20/6, **(43)**Lev.10/6, B.1/53, 8/19, 11/33, 18/5, I.Trh.27/24, Mez.106/29.

17. Bölüm: 1)İsrail'in sıptlarının(Oymak, kabile) asaları(Değnek) arasında Harun'un asasının filizlenmesi, 10)Asilerin anılması için onun saklanması.

1* Rabb, Musa'ya dedi ki: **2*** İsrailoğullarına söyle ve onlardan ata evlerine göre birer asa; yani ata evlerinin tüm başkanlarından oniki asa alıp herbirinin adını asası üzerine yazasın. **3*** Levi'nin asası üzerine Harun'un adını kazı; çünkü her oymağa bir asa gerek. **4*** Onları *'Toplanma çadırı'*nda sizinle konuştuğum[1] yere; tanıklık önüne koy. **5*** Benim[2] seçtiğim kişinin asası filizlenecektir ve bundan ötürü İsrailoğullarının size karşı[3] söylenmelerini önümde susturacağım. **6*** Ve Musa'nın bunu İsrailoğullarına söylemesi üzerine başkanların tümü ona birer asa; yani her başkan için birer asa olmak üzere oymaklarına göre on iki asa verdiler. Harun'un asası da onların asaları arasındaydı. **7*** Musa asaları *'Tanıklık çadırı'nda*[4] Rabb'in önüne koydu. **8*** Ertesi gün Musa '*Tanıklık Çadırı*'na*(Toplanma çadırı)* girdi ve işte Levi oğulları oymağı için Harun'un asası gözlenip filizlenmiş ve tomurcuklar ile çiçek açarak bademler yetiştirmişti. **9*** Musa tüm asaları Rabb'in önünden İsrailoğullarının gözleri önüne çıkardı ve onlarda bakıp herkes kendi asasını aldı. **10*** Ve Rabb, Musa'ya: -Harun'un[5] asasını isyan edicilere[6] nişan olarak saklanmak üzere, tanıklığın önüne yine götür ve onların[7] söylenmelerini benden uzaklaştır ki, ölmesinler, dedi. **11*** Musa da Rabb'in kendine buyurduğu gibi yaptı. **12*** İsrailoğulları Musa'ya şöyle söylediler: -İşte şimdi biz öldük, yok olduk ve tümümüz yok oluyoruz. **13*** Çünkü[8] Rabb'in evine yaklaşanlardan her kimse ölüyor; büsbütün yok olacak mıyız? dediler.

(1)Çık.25/22, 29/42ve43, 30/36, **(2)**B.16/5, **(3)**B.16/11, **(4)**Çık. 38/21, B.18/2, Res.İşl.7/44, **(5)**İbr.9/4, **(6)**B.16/38, **(7)**5.Ayet, **(8)**B.1/51ve53, 18/4ve7.

18. Bölüm: 1)Kâhinler ile Levililer'in hizmeti, 9)Kâhinlerin payı, 21)Levililer'in payı, 25)Levililer'in payından kaldırma sunusunun kahinlere verilmesi.

1* Rabb, Harun'a şöyle söyledi: -Sen[1] ve seninle beraber olan oğulların ve senin ev halkın Kutsal Yer[2] için yapılan günahın cezasını çekeceksiniz. Sen ve oğulların seninle beraber kahinliğiniz sırasında yapılan günahın cezasını çekeceksiniz. **2*** Şimdi kardeşlerini; yani babanın oymağı olan Levi oymağını kendinle[3] beraber yaklaştır; sana katılarak[4] sana hizmet etsinler. Sen[5] ve seninle beraber olan oğulların Tanıklık çadırı önünde olunuz. **3*** Senin hizmetini ve tüm çadırın[6] hizmetini yürütsünler. Ama[7] onlar Kutsal Yer'in aletlerine ve Mezbaha *(Sunağa)* yaklaşmasınlar ki hem[8] onlar ve hem de sizler ölmeyesiniz. **4*** Böylece onlar sana katılarak çadırın her işinde Toplanma

çadırının hizmetini yapsınlar ve size bir yabancı[9] yaklaşmasın. **5*** Ve artık[10] İsrailoğulları üzerine gazap olmaması için siz Kutsal yerin[11] hizmetini ve sunağın hizmetini yapacaksınız. **6*** İşte ben kardeşleriniz[12] Levilileri İsrailoğulları arasından aldım. Onlar[13] Toplanma çadırının hizmetini yürütmek üzere Rabb için sizlere hediye olarak verilmiştir. **7*** Sen[14] ve seninle beraber olan oğulların sunağın tüm şeyleri için ve ayırma[15] perdesinin içersinde olan şeyler için kâhinliğinizi yapıp hizmet edeceksiniz. Size kahinlik hizmetini hediye olarak verdim ve yaklaşan yabancı öldürülecektir. **8*** Rabb Harun'a dedi ki: -İşte ben sunularımın korunmasını sana veriyorum. İsrailoğullarının[16] kutsal şeylerinin tümünü sana ve oğullarına sonsuz kesin bir buyruk olmak üzere mesh[17] hakkı için verdim. **9*** Ateşten kalan nesnelerden bunlar kutsal şeyler olarak senin olsun. Bana sundukları sunuların tümü; yani ekmek[18] sunularının tümü, günah[19] kurbanlarının tümü ve suç[20] kurbanlarının tümü kutsal olarak senin ve oğullarının olsun. **10*** Onu[21] kutsal yerde yiyesin, onu her erkek yesin ve sana kutsal olsun. **11*** Bu da senin olup sunuları[22] olan kaldırma sunusunu ve İsrailoğullarının tüm sallama sunularını sonsuz kesin bir buyruk olmak üzere sana[23] ve seninle beraber senin oğullarına ve kızlarına verdim. Senin evinde[24] her temiz olan ondan yesin. **12*** Yağın en iyisini[25] şarap ve buğdayın en iyisinin tümünü; yani Rabb'e[26] verecekleri ilk meyveleri sana verdim. **13*** Ülkede bulunanın tümünden Rabb'e[27] götürecekleri ilk ürünleri senin olsun ve evinde[28] her temiz olan ondan yesin. **14*** İsrailde[29] her vakfedilmiş şey senin olsun. **15*** Her bedenden gerek insan, gerek hayvandan Rabb'e sunacakları her ilk[30] doğan senin olsun. Ama; insanın[31] ilk doğanının fidyesini ve temiz olmayan hayvanın ilk doğanının fidyesini de kesinlikle kabul edeceksin. **16*** Bir aylık doğanın fidyesini belirlediğiniz değere göre Kutsal Yer miskaline göre [Ki yirmi[32] kırattır] beş[33] miskal gümüş kabul edeceksin. **17*** Ama[34] ineğin ilk doğanının veya koyunun ilk doğanının, ya da keçinin ilk doğanının fidyesini kabul etmeyesiniz. Onlar kutsaldırlar; onların[35] kanını sunak*(mezbah)* üzerine serperek iç yağını hoş koku olmak için Rabb'e kurban olmak üzere yakacaksın. **18*** Onların eti senin olsun. Sallama döşü[36] ve sağ budu gibi senin olsun. **19*** İsrail[37] Oğulları'nın Rabb'e sundukları kutsal kaldırma sunularının tümünü sonsuz, kesin bir buyruk olmak üzere*(farz)* sana ve seninle beraber oğullarına ve kızlarına verdim. Rabb'in[38] önünde sana ve seninle beraber soyuna sonsuz tuz antlaşmasıdır. **20*** Ve Rabb Harun'a dedi ki: -Onların ülkesinde miras almayacaksın ve aralarında senin bir payın olmayacaktır. İsrailoğulları[39] arasında senin hissen ve payın ancak '*Ben'im.* **21*** Levi[40] oğullarına da: -İşte yapacakları hizmetleri için; yani Toplanma Çadırı'na[41] yapacakları hizmetlerine miras olmak üzere İsraildeki ondalığın tümünü verdim. **22*** Günahın cezasını[42] çekip ölmemeleri için İsrailoğulları artık[43] Toplanma çadırına yaklaşmasınlar. **23*** Ve Toplanma çadırının[44] hizmetini yürüten Levililer olduğundan günahlarının cezasını kendileri çeksinler ve asırlarınca sonsuz farz olmak üzere İsrailoğulları arasında miras alsınlar. **24*** Çünkü[45] İsrailoğullarının Rabb'e kaldırma sunusu olmak üzere sunacakları ondalığı Levililere miras olarak verdim ve bu yüzden onlar İsrailoğulları[46] arasından miras almasınlar dedim. **25*** Ve Rabb, Musa'ya dedi ki: **26*** -Levililere doğru, onlara şöyle söyle: İsrailoğullarından, onların tarafından size miras yerine verdiğim ondalığı aldığınızda ondan ondalığın[47] ondalığını Rabb'e kaldırma sunusu olmak üzere sunasınız. **27*** Bu kaldırma[48] sununuz size harman buğdayı gibi ve masara şırası gibi sayılsın. **28*** Böylece siz de İsrailoğullarından aldığınız ondalığın tümünden Rabb'e kaldırma sunusu sunasınız ve ondan Rabb'in kaldrma sunusunu kâhin Harun'a veresiniz. **29*** Siz verilen sunuların tümünün[49] en iyisinden kutsal pay olarak Rabb'e kaldırma sunusunu sunacaksınız. **30*** Onlara söyle ki, onun en iyisinden sunduğunuzda kalanını[50] Levililere harman ürünü gibi ve masara*(üzümşırası)* ürünü gibi sayasın. **31*** Onu siz ve tüm ev halkınız her yerde yeyin; Çünkü *'Toplanma Çadırı'*nda olan hizmetinize[51] karşılık ücretinizdir. **32*** Onun en iyisinden sunduğunuzda onun sebebiyle[52] günahlı olmayacaksınız. Ve İsrailoğullarının[53] kutsal nesnelerini kirletmiyeceksiniz ki ölmeyesiniz.

(1)B.17/13, **(2)**Çık.28/38, **(3)**Bak Tek.29/34, **(4)**B.3/6ve7, **(5)**B.3/10, **(6)**B.3/25,31ve36, **(7)**B.16/40, **(8)**B.4/15, **(9)**B.3/10, **(10)**B.16/46,**(11)**Çık.27/21,30/7,Lev.24/3, B.8/2, **(12)**B.3/12ve 45, **(13)**B.3/9,8/19,**(14)**5.Ayet,B.3/10, **(15)**İbr.9/3ve6, **(16)**Lev. 6/16,18ve 26, 7/6ve32, B.5/9, **(17)**Çık.29/29, 40/13ve15, **(18)**Lev.2/2ve3,10/12ve13,**(19)**Lev.4/22ve27,6/25ve26, **(20)**Lev.5/1,7/7, 10/12,13/13, **(21)**Lev .6/16, 18, 26 ve29,7/6, **(22)**Çık.29/27ve28,Lev.7/30ve43,**(23)**Lev.10/14,Tes.18/3, **(24)**Lev.22/2,11,12ve13,**(25)**29.Ayet,Çık.29/19,Tes.18/4, Nahm. 10/35ve36,**(26)**Çık.22/29,**(27)**Çık.22/29,23/19,34/26,Lev. 2/14,B.15/19,Tes.26/2,**(28)**11.Ayet,**(29)**Lev.27/28, **(30)**Çık.13/2, 22/29, Lev.27/26, B.3/13, **(31)**Çık.13/13, 34/20, **(32)**Çık.30/13, Lev.27/25,B.3/47,Hez.45/12,**(33)**Lev.27/6, B.3/47, **(34)**Tes.

15/19, **(35)**Lev.3/2ve5, **(36)**Çık.29/26ve28,Lev.7/31,32 ve34, **(37)**11.Ayet,**(38)**Lev.2/13,II.Trh.13/5,**(39)**Tes.10/9,12/12, 14/27 ve29, 18/1 ve 2, Yeş.13/14ve33,14/3,18/7, Mez.16/5, Hez.44/28, **(40)** 24/26,Lev. 27/30ve32, Nahm.10/37,12/44, İbr.7/5,8ve9, **(41)**B. 3/7ve8,**(42)**Lev.22/9,**(43)**B.1/51,**(44)**B.3/7, **(45)**21.Ayet, **(46)**20. Ayet, Tes.10/9,14/27ve29,18/1, **(47)**Nahm. 10/38, **(48)**30. Ayet,**(49)**12.Ayet,**(50)**27.Ayet,**(51)**Mat.10/10,Luk.10/7, I.Kor. 9/13, I.Tim.5/18, **(52)**Lev.19/8, 22/16, **(53)**Lev. 22/2ve15.

19. Bölüm: 1)Al ineğin külünden yapılan temizleme suyu, 11)Kirli olanın temizliği için bu suyun kullanılması.

1*Rabb Musa ile Harun'a şöyle söyledi: **2***Rabb'in emrettiği şeriatın kanunu budur: İsrailoğullarına de ki sana hiçbir kusuru olmayan ve henüz üzerine[1] boyunduruk vurulmayan sağlam al bir inek getirsinler. **3***Siz onu baş kahine veresiniz. O da onu yerleşim alanının dışına[2] çıkararak onu önünde kestirsin. **4***Ve baş kahin parmağıyla onun kanından alıp *'Toplanma Çadırı'*nın ön yüzüne doğru yedi[3] kere serpsin. **5***Sonra inek onun gözleri önünde yakılsın. Derisi[4] eti, kanı ve dışkısı yakılsın. **6***Kahin*(Rahip, imam)* erz ağacı[5] züfa otu ve kırmızı yapağı alıp ineğin yakıldığı ateşin ortasına atsın. **7***Sonra kahin[6] giysilerini ve bedenini suyla yıkasın ve ancak ondan sonra ordugâha girsin. Kahin akşama dek kirli sayılacaktır. **8***Onu yakan kişi giysisini ve bedenini de suyla yıkasın. Akşama dek kirli sayılacaktır. **9***Ve temiz biri ineğin[7] külünü toplayacak, ordugâhın dışında temiz bir yere koyacaktır. İsrailoğulları toplumuna temizleme[8] suyu olmak üzere korunsun. Bu günah temizlemesi içindir. **10***İneğin külünü toplayan kişi giysilerini yıkayıp akşama dek kirli sayılacaktır. Bu da İsrailoğullarına ve aralarında misafir olan yabancılara sonsuz bir farz olsun. **11***Bir[9] insan cesedine dokunan insan yedi gün kirli olacaktır. **12***O kişi[10] üçüncü günde kendisini o su ile temizleyecek ve yedinci günde temizlenmiş sayılacaktır. Ama; üçüncü gün kendisini temizlemezse yedinci günde de temizlenmiş olmaz. **13***İnsan cesedine dokunup da kendisini temizlemeyen her kişi Rabb'in[11] evini kirletir ve o kişi İsrailden atılacaktır. Onun üzerine temizleme suyu[12] serpildiği halde o kirli olup kirliliği[13] daha üzerindedir. **14***Çadırda ölen adam hakkında kanun budur: O çadıra girenlerin tümü ve çadırda olanların hepsi yedi gün boyunca kirli sayılacaktır. **15***Ve üzerinde örtüsü bağlı olmayan her açık kap[14] kirli olur. **16***Her[15] kim kırda kılıçla öldürülmüş olana, ölmüş bulunana veya bir adam kemiği ile bir mezara dokunursa; yedi gün kirli olacaktır. **17***Kirli kişinin günahından temizlenmesi için yanmış[16] ineğin külünden alıp bir kap içine koyduktan sonra üzerine pınar[17] suyu koysunlar. **18***Ve temiz bir kişi züfa otu[18] alıp o suya batırarak çadır üzerine, kapların tümü üzerine, orada bulunanlar üzerine; o kemiğe veya öldürülene veya ölen kişiye ve kabire dokunan kimse üzerine serpsin. **19***O temiz adam kirli olanın üzerine üçüncü günde ve yedinci günde serperek onu yedinci[19] günde temizlesin. O da kendi giysisini yıkayıp kendisi de su ile yıkansın ve akşam üzeri temiz olacaktır. **20***Ama kirli olup da kendini temizlemeyen adam Rabb'in[20] Kutsal Mekânını*(Makdisini)* kirletir. Bunun için o kişi toplum arasından atılacaktır. Çünkü; onun üzerine temizlik suyu serpilmedi ve o kirlidir. **21***Bu onlara sonsuz ve kesin buyruk olsun: Temizleme suyunu serpen adam giysisini yıkasın ve bu suya dokunan kişi akşama dek kirli olsun. **22***Kirli olan[21] kişinin dokunduğu herşey kirli olsun ve ona[22] dokunan her kişi de akşama dek kirli olsun.

(1) Tes-21/3, I.Sam-6/7, **(2)**Lev.4/12ve21, 16/27, İbr.13/11, **(3)**Lev.4/6, 16/14ve19, İbr.9/13, **(4)**Çık.29/14, Lev.4/11ve12, **(5)**Lev.14/4,6ve49,**(6)**Lev.11/25,15/5,**(7)**İbr.9/13, **(8)**13.,20.ve21. Ayetler, B.31/23, **(9)**16.Ayet, Lev.21/1, B.5/2, 9/6ve10, 31/19, Y.Mers.4/14, Habk.2/13, **(10)**B.31/19, **(11)**Lev.15/31,**(12)**9.Ayet, B.8/7, **(13)**Lev.7/20, 22/3, **(14)**Lev.11/32, B.31/20, **(15)**11.Ayet, **(16)**9.Ayet,**(17)**Tek.26/19,**(18)**Mez.51/7,**(19)**Lev.14/9, **(20)**13.Ayet, **(21)**Habk.2/13, **(22)**Lev.15/5.

20. Bölüm: 1)İsrailoğullarının Sin çölüne ulaşmaları ve Miryam'ın ölümü, 2)Su için kavmin söylenmesi, 7)Musa'nın öfkesi ve Meriba'da kayadan su çıkarması, 12)Onun Rabb'ten övgü alması, 14)Musa'nın Edom kralına onun ülkesinden geçmesi için ricası, 22)Hor dağında Harun'un ölümüyle oğlu Eleazar'ın baş kahin(İmam) olarak atanması.

1*İsrailoğullarının[1] tüm toplumu birinci ayda Sin çölüne gelip kavim Kadeş'te konakladı. Orada[2] Miryam öldü ve gömüldü. **2***Halk için su[3] bulunmadığından Musa[4] ile Harun'a karşı söylenmeğe[*] başladılar. **3***Halk Musa[5] ile çekişti ve: 'Keşke kardeşlerimiz[6] Rabb'in önünde öldüklerinde bizler de ölseydik!'. **4***Niçin[7] Rabb'in cemaatini bu çöle götürdünüz; neden biz ve hayvanlarımız bu çölde ölelim? **5***Neden bizi bu kötü yere götürmek için Mısır'dan çıkardınız? Ekin, incir, bağ ve nar yeri değildir; içecek su bile yoktu, dediler. **6***Bunun üzerine Musa ile Harun cemaatin yüzünden 'Toplanma Çadırı'nın kapısına gidip yüzüstü[8] yere kapaklandılar ve Rabb'in görkemi[9] onlara göründü. **7***Rabb, Musa'ya doğru: **8***-Asanı[10] al ve sen kardeşin Harun ile cemaati topla. Suyunu vermesi için onların önünde kayaya söyle! Sen[11] onlara kayadan su[+] çıkarıp

tümüne ve hayvanlarına da içir, dedi. **9***Musa da Rabb'in kendisine buyurduğu gibi onun[12] önünden asayı aldı. **10***Ve Musa Harun ile topluluğu kayanın önüne getirip onlara: -Ey[13] asiler! Şimdi dinleyiniz; size bu kayadan mı su çıkaralım? Dedi. **11***Musa elini kaldırıp asasıyla kayaya iki kere vurdu ve çok[14] su çıktı! Sudan tüm topluluk ve hayvanları da içtiler. **12***Rabb, Musa ile Harun'a: -İsrailoğulları'nın gözünde[15] beni kutsal saymak için bana[16] iman etmediğinizden; bu toplumu onlara verdiğim ülkeye siz götürmeyeceksiniz, dedi. **13***Meriba[17] suları bunlardı; çünkü İsrailoğulları Rabb'e karşı çıkıştılar ve "O" da onlarda taktis olundu. **14***Sonra Musa[18] Kadeş'ten Edom kralına ulaklar gönderip: -Kardeşin[19] İsrail diyor ki, uğradığımız zorlukları[20] sen de biliyorsun; **15***Kısacası[21] atalarımız Mısır'a inmişlerdi ve Mısır'da[22] birçok yıllar yaşadık. Ama Mısırlılar[23] bize ve atalarımıza eziyet ettiler. **16***Rabbi[24] çağırdığımızda sesimize kulak verdi ve bir melek[25] göndererek bizi Mısır'dan çıkardı. Şimdi biz sınırlarının ucunda olan Kadeş kentindeyiz. **17***Bize acı da ülkenden[26] geçelim. Tarlalardan, bağlardan geçmiyecek ve kuyuların suyundan içmeyeceğiz. Kral caddesinden gidip sınırı geçinceye kadar sağa veya sola sapmayacağız, dedi. **18***Edom da ona: -Ülkemden sakın geçme ki kılıç ile karşına dikilmeyeyeim, dedi. **19***İsrailoğulları da ona: -Biz caddeden gideceğiz. Eğer ben ve sürülerim suyundan içersek değerini[27] veririm; ama başka birşey yapmaksızın ayağım ile geçeyim, dediler. **20***O da: -Geçmiyeceksin, dedi[28]. Edom birçok halk ve güçlü el ile onun karşısına çıktı. **21***Böylece Edom kendi[29] sınırlarından İsrailin geçmesine izin vermekten çekindiğinden İsrail onun[30] yanına döndü. **22***Ve İsrail[31] oğullarının tüm toplumu Kadeş'ten[32] göçerek Hor dağına geldiler. **23***Rabb, Hor dağında Edom ülkesinin sınırları yanında Musa ve Harun'a şunu söyledi: **24***-Harun kendi kavmine katılacak[33]. Çünkü Meriba suyunda buyruğumu[34] dinlemediğinizden o İsrailoğullarına verdiğim ülkeye girmeyecektir. **25***Harun'u ve onun[35] oğlu Eleazar'ı al ve onarı Hor dağına çıkar. **26***Ve Harun'un giysilerini çıkarıp onları oğlu Eleazar'a giydir. Harun da kavmine katılıp orada ölecektir, dedi. **27***Böylece Musa Rabb'in buyurduğu gibi yapıp tüm toplumun gözleri önünde Hor dağına çıktılar. **28***Musa[36] Harun'un giysilerini çıkarıp onları oğlu Eleazar'a giydirdi. Ve Harun[37] orada dağın tepesinde vefat etti. Sonra Musa ve Eleazar dağdan indiler. **29***Tüm topluluk Harun'un öldüğünü gördüğünde tüm İsrail evi Harun için otuz[38] gün yas tuttu.

(1)B.33/36, **(2)**Çık.15/20, B.26/59, **(3)**Çık.17/1, **(4)**B.16/19ve42, **(*):** Bak II.Ezr.1/14, **(5)**Çık.17/2, B.14/2, **(6)**B.11/1ve33, 14/37, 16/32,35ve49, **(7)**Çık.17/3, **(8)**B.14/5, 16/4,22ve45, **(9)**B.14/10, **(10)**Çık.17/5,**(+)**Bak II.Ezr.1/19, **(11)**Nahm.9/15, Mez.78/15ve 16, 105/41, 114/8, İş.43/20, 48/21, **(12)**B.17/10, **(13)**Mez.16/33, **(14)**Çık.17/6, Tes.8/15, I.Kor.10/4, **(15)**Lev.10/3, Hez.20/41, 36/22, 38/16, I.Petr.3/15, **(16)**B.27/14, Tes.1/37, 3/26, 32/51, **(17):Meriba veya Meriva;** ***çekişme, tartışma*** **anlamına geliyor. Bundan ötürü o yere bu isim verilmiştir. Bak Çık.17/7, Tes.33/8, Mez.95/8, 106/32 ve diğ., (18)**Hakm. 11/16ve17, II.Ezr.1/19,**(19)**Tes.2/4,23/7,Obd.10ve 12.Ayetler, **(20)**Çık. 18/8, **(21)**Tek.46/6,Res.İşl.7/15, **(22)**Çık.12/40, **(23)**Çık. 1/11ve diğ., Tes.26/6, Res.İşl.7/19, **(24)**Çık.2/23, 3/7, **(25)**Çık.3/2,14/19,23/20,33/2,**(26)**BakB.21/22,Tes.2/27, **(27)**Tes.2/6ve28,**(28)**Hakm.11/17,**(29)**Bak.Tes.2/27ve29, **(30)**Tes. 2/4,5ve8, Hakm.11/18, **(31)**B.21/4, **(32)**B.33/37, **(33)**Tek.25/8, B.27/13, 31/2,Tes.32/50,**(34)**12.Ayet, **(35)**B.33/38, Tes. 32/50,**(36)**Çık. 29/29 ve30, **(37)**B.33/38, Tes.10/6, 32/50, **(38)**Tes.34/8.

21. Bölüm: 1)İsrailoğullarının Kenanlıları yok etmesi, 4)Kavmin yakıcı yılanlar tarafından sokulması, 7)Musa'nın eliyle; yükseltilen yılan tasvirine bakmakla şifa bulmaları, 10)İsrailoğullarının göçmesi, 21)Amorî Sihon'un; 33)Ve Başan kralı Og'un yenilgileri.

1*Güneyde yaşayan Kenan kralı Arad[1] İsrailin Atarim yolundan geldiğini duyunca İsrailliler ile cenk ederek onları tutsak aldı. **2***İsrail[2] Rabb'e: -Eğer bu kavmi gerçekten elime teslim edersen onların kentlerini büsbütün yıkacağım, diyerek çıkıştı. **3***Rabb, İsrailin sesini işitti ve Kenanlıları onların eline teslim etti. O da onların köylerini ve kentlerini yakıp yıktı ve o yöreye Horma[+] adı verildi. **4***Edom[3] ülkesini dolaşmak için Hor[4] dağından Kızıldeniz yoluna girdiler ve yolda halkın canları[5] sıkıldı. **5***Kavim Allah'a karşı[6] ve Musa'ya karşı şöyle söylendi: 'Çölde[7] ölmemiz için niçin bizi Mısır'dan çıkardınız? Çünkü ekmek yok ve su yoktur. Artık bu bayağı[8] ekmekten de canımız bıktı, dediler. **6***Bunun üzerine[9] Rabb halkın üzerine yakıcı yılanlar[10] gönderdi ve halkı soktular; İsrailde birçok kişi bu yüzden öldü. **7***Kavim[11] yine Musa'ya gelerek: 'Rabb'e[12] ve sana karşı söylenmekle suçluyuz. Rabbe[13] dua et ki üzerimizden bu yılanları kovsun, dediler. **8***Ve Rabb, Musa'ya dedi ki: -Sen bir yakıcı yılan yapıp, onu bir sırığın ucuna tak ve her kim yılan tarafından ısırılmışsa ona baktığında iyileşecektir. **9***Musa[14] da bakırdan bir yılan yaparak onu bir sırığın başına geçirdi ve bir yılan bir adamı soktuğu an, o kişi bakır[§] yılana*(neşel)* bakarak iyileşiyordu. **10***Sonra İsrailoğulları göçüp Obot'ta[15] konakladılar. **11***Ve Obot'tan göçedip kuzeydeki İye-Abarim'de[16] Movab'ın karşısında olan

çölde konakladılar. **12*** Oradan[17] göçüp Zered vadisine indiler. **13*** Ve sonra oradan da göçerek Amoriler'in sınırları dışında olan çöldeki Arnon'un ötesine konakladılar. Çünkü; Movab ile Amorîler arasındaki Arnon[18] Movab'ın sınırıdır. **14*** Bu yüzden "Rabb'in Savaşları" kitabında Sofa'da olan Vaheb ve Arnon dereleri; **15*** Ar evine varır, Moab[19] sınırına erişir; derelerin yamaçları denir. **16*** Oradan bir kuyuya[20] geldiler ki, bu kuyu Rabb'in Musa'ya: -Kavmi topla ve onlara su vereyim, dediği kuyudur. **17*** O zaman[21] İsrail bu şiiri okudu: 'Ey kuyu! Fışkır; ona ezgiler düzün. **18*** Beğler kazdı ve onu kavmin başkanları şeriatın buyruğu[22] üzere asalarıyla kazdı." **19*** Çölden Mattana'ya, Mattana'dan Nahaliel'e ve Nahaliel'den Bamot'a; **20*** Bamot'tan Movab kırlarında çöle[23] bakan Pisga tepesinde olan vadiye indiler. **21*** İsrail[24] Amorîler'in kralı Sihon'a ulaklar gönderdi ve: **22*** -Senin[25] ülkenden geçelim. Tarlaya ve bağa dokunmayacağız; kuyuların suyundan içmeyeceğiz. Sınırlarını aşana dek kral yolundan gideceğiz, dedi. **23*** Ama[26] Sihon İsraili kendi sınırlarına sokmadı. O tüm adamlarını toplayarak çöle, İsrailin karşısına çıkmak için Yahuts'a[27] geldi ve İsrail ile cenk etti. **24*** İsrailliler[28] de onları kılıçtan geçirip onların ülkesini Arnon'dan Yabbok'a kadar; yani Ammon oğullarına varıncaya dek ele geçirdi. Çünkü Ammon oğullarının sınırları güçlü şekilde korunuyordu. **25*** İsrail tüm bu kentleri aldı ve İsrailliler Amorîler'in kentlerinin tümünde, Heşbon'da ve onun tüm kentlerinde oturdular. **26*** Çünkü Heşbon Amorîler'in kralı Sihon'un kentiydi. O, Movab'ın önceki kralı ile cenk edip Arnon'a kadar tüm ülkeyi elinden almış idi. **27*** Bu yüzden mesel söyleyenlerin ülkesine; Heşbon'a geldiler ki, Sihon'un kenti imar edilip güçlensin. **28*** Çünkü Heşbon'dan[29] ateş ve Sihon'un kentinden alev çıktı. Movab'ın Ar[30] kentini ve Arnon'un yükselmiş olanlarının saçlarını yaktı. **29*** Vay sana ey Movab! Ey Kemoş milleti[31] yok oldun! Kaçan oğulların ile kızlarını Amorîler kralı Sihon'un eline bıraktın. **30*** Onları oklarla vurduk. Heşbon Dibon'a[32] kadar yıkıldı ve onları Medaba'ya[33] dek Nofa'ya kadar yok ettik. **31*** Böylece İsrail Amorîler'in ülkesinde yaşadı. **32*** Ve Musa Yazer'i[34] gizlice araştırmak için adamlar gönderdi. Sonra onun köylerini ele geçirip orada yaşayan Amorîler'i çıkardılar. **33*** Ve dönüp[35] Başan yoluna çıktıklarında; Başan kuıralı Og kendisi ve tüm kavmi Edrei'de[36] onlarla cenge çıktı. **34*** Ve Rabb, Musa'ya dedi ki: -Ondan[37] korkma. Çünkü onu, tüm kavmini ve ülkesini senin eline teslim ediyorum. Ona[38] Heşbon'da yaşayan Amorîler kralı Sihon'a yaptığını yap. **35*** Bunun üzerine onu[39] oğullarını ve tüm halkını hiç kimse kalmayıncaya kadar vurup ülkesini ele geçirdi.

(1)B.33/40, Bak.Hak.1/16, **(2)**Tek.28/20, Hak.11/36, **(+):Yani Lanete uğramak, yok olmak, (3)**Hakm.11/18, **(4)**B.20/22, 23/41, **(5)**Çık.6/9, **(6)**Mez.78/19, **(7)**Çık.16/3, 17/3, **(8)**B.11/6, **(9)**I.Kor.10/9,**(10)**Tes.8/15,**(11)**Mez.78/34, **(12)**5.Ayet, **(13)**Çık. 8/8ve28,I.Sam.12/19,I.Krl.13/6, Res.İşl.8/24, **(14)**II.Krl. 18/4, Yuh.3/14ve15, **(§):Veya Neşel! Kökü Arapça"neşt"fiilinden geliyor; yani yılan sokmak ve ısırmak.** Bak Sül.Bilgeliği Kitb. 16/7, **(15)**B.33/43, **(16)**B.33/44, **(17)**Tes.2/13, **(18)**B.22/36, Hak.11/18, **(19)**Tes.2/18ve29, **(20)**Hak.9/21, **(21)**Çık.15/1, Mez. 105/2, 106/12, **(22)**İş.33/22, **(23)**B.23/28, **(24)**Tes.2/26ve27, Hak.11/19, **(25)**B.20/17, **(26)**Tes.29/7, **(27)**Tes.2/32, Hak.11/20, **(28)**Tes.2/33,29/7, Yeş.12/1ve2, 24/8, Nah.9/22, Mez.135/10 ve11, 136/19, Amos 2/9, **(29)**Yerm.48/45ve46, **(30)**Tes.2/9ve18, İş.15/1, **(31)**Hakm.11/24,I.Krl.11/7 ve3 3,II.Krl.23/13, Yerm. 48/7ve13, **(32)**Yerm.48/18ve22, **(33)**İş.15/2, **(34)**B.32/1, Yerm. 48/32, **(35)**Tes.3/1,29/7, **(36)**Yeş.13/12, **(37)**Tes.3/2, **(38)**24.Ayet, Mez.135/10ve11, 136/20, **(39)**Tes.3/3,4ve diğ.

22. Bölüm: 1)Balak'ın yanına gitmekten Balam'ın çekinmesi, 15)Sonra ikna olması, 22)Kendi eşeği tarafından Rabb'in Meleği'nin kılıcından kurtulması, 36)Ve onun Balak tarafından kabul olunması.

1* İsrailoğulları[1] göçüp Moab kırlarında, Erden'in ötesinde, Eriha karşısında konakladılar. **2*** Sippor oğlu Balak[2] İsrailin Amorîlere yaptığı şeylerin hepsini gördü. **3*** Kavim kalabalık olduğu için Moab[3] onun önünde çok korktu. Moab'ın İsrail-oğulları yüzünden yüreği sıkıldı. **4*** Ve Moab, Midyan'ın[4] yaşlılarına: -Bakınız hayvanlar kırlarda nasıl ot yiyorsa; bu halk da tüm çevremizi yiyecek, dedi. O sırada Sippor oğlu Balak Movab kralıydı. **5*** O da adamlarını, oğullarının topraklarında nehir kenarında olan Petor[5] kentindeki Beor oğlu Balam'a[6] göndererek: -İşte! Mısır ülkesinden bir millet çıkmış; şimdi de yeryüzünü doldurmuş karşımda oturuyor. **6*** Rica ediyorum gel ve benim[7] için bu kavme lanet oku; çünkü o benden kutludur. Belki onu vurmaya gücüm yeter ve onu ülkeden atarım. Zaten senin bereket okuduğun kimse kutlu ve lanet okuduğun kimse de hain olur; diyerek onu davet etmeye ulaklar gönderdi. **7*** Böylece Movab'ın yaşlıları ve Midyan'ın yaşlıları ellerindeki medyunluk[8] ücretiyle Balam'ın yanına gittiler ve ona Balak'ın sözlerini söylediler. **8*** O da onlara: -Bu gece[9] burada kalınız ve ***Yehovah***'ın bana söylediğine göre size yanıt vereyim, dedi. Sonra da Movab'ın başkanları Balam'ın yanında kaldılar. **9*** Ve Allah[10] Balam'a gelip: -Yanında kalan adamlar kimdir? Dedi. **10*** Balam da Allah'a dedi ki: -Movab kralı Sippor oğlu Balak onları bana gönderip şöyle dedi: **11*** 'Bak! Mısır'-

dan çıkan bu kavim yeryüzünü kapladı; şimdi gel ve benim için ona lanet oku! Belki ona karşı galip olur, onu uzaklaştırabilirim, dedi. **12***Allah Balam'a: -Onlarla gitme ve sen o kavme lanet okuma; çünkü kutludurlar[11] dedi. **13***Balam da sabahleyin kalkarak Balak'ın başkanlarına: -Ülkenize dönün. Çünkü ***Yehovah*** bana sizinle gitmeye izin vermiyor, dedi. **14***Moab başkanları da kalkıp Balak'-e geldiler ve: -Bizimle gelmek istemedi, dediler. **15***Balak yine onlardan daha çok ve daha saygın başkanlar gönderdi. **16***Onlar da Balam'a gelip ona: -Sippor oğlu Balak diyor ki, yalvarırım bana gelmekten çekinme. **17***Çünkü; sana çok şeyler vereceğim ve bana her ne diyecek olursan onu yapacağım. Şimdi lütfen gel[12] ve bu kavme benim için lanet et, dediler. **18***Balam da Balak'ın hizmetçilerine şunu dedi: -Balak[13] bana evi dolusu altın ve gümüş verse bile; az veya çok herhangi bir şey yapmak için Allah'ım ***Yehovah***'ın[14] sözlerini çiğneyemem. **19***Şimdi yalvarıyorum bu gece[15] siz de burada kalınız ve ***Yehovah***'ın bana daha ne söyleyeceğini bileyim, dedi. **20***Ve geceleyin[16] Allah Balam'a gelip ona: -Eğer o adamlar seni davet etmeye gelirlerse kalk onlarla git. Ama[17] tam benim söyleyeceğim şeyi yapasın, dedi. **21***Balam sabahleyin kalkıp eşeğini semerleyerek Movab başkanlarıyla beraber gitti; **22***Gittiği için de Allah'ın öfkesi kabardı ve ona[18] karşı gelmek üzere Allah'ın meleği yol üzerinde durdu. O da eşeği üzerine binmiş ve iki hizmetçisi de onunla beraber idi. **23***Eşek[19] Rabb'in meleğinin yol üzerinde elinde yalın kılıç[*] durduğunu görünce yoldan saparak tarlaya girdi. Balam ise eşeği yola çevirmek için dövdü. **24***Ve Rabb'in meleği bağ yollarının iki tarafında duvar bulunan dar yol üzerinde duruyordu. **25***Eşek Rabb'in meleğini gördüğünde duvarın yanına sıkışıp Balam'ın ayağını duvara sıkıştırdı; o da onu tekrar dövdü. **26***Ve Rabb'in meleği ileri gidip sağa veya sola sapacak yolu olmayan dar bir yerde yine durdu. **27***Eşek Rabb'in meleğini görünce Balam'ın altında yere çöktü ve buna çok öfkelenen Balam eşeği değnekle dövdü. **28***Sonunda Rabb eşeğin[20] ağzını açtı ve eşek Balam'a: Sana ne yaptım ki, beni böyle üç kez dövüyorsun? Dedi. **29***Balam da eşeğe: -Keyfimden dövüyorum. Keşke elimde bir kılıç olsaydı[21] da şimdi seni öldürseydim, dedi. **30***Ve eşek[22] Balam'a: Ben senin merkebin değil miyim? Senin olduğumdan beri; tâ bugüne kadar üstüme bindin ve bugüne dek ben sana hiç böyle yaptım mı? Dedi. O da: -Hayır! Dedi. **31***O zaman Rabb, Balam'ın gözlerini[23] açtı ve Rabb'in meleğinin elinde yalın kılıçla yol üzerinde durduğunu görünce yüzüstü[24] kapanıp secde etti. **32***Rabb'in meleği ona: -Niçin böyle üç kere bineğini döğdün? Bak ben senin önüne geçmek için geldim; çünkü yolun[25] bana göre eğridir. **33***Hayvan beni gördüğü için üç kere yolundan saptı. Eğer önümden sapmasaydı şimdi sen kesinlikle ölmüş olur; ama onu sağ bırakırdım. Dedi. **34***Balam da Rabb'in meleğine doğru: -Suçluyum[26] çünkü yolda bana karşı durduğunu bilmiyordum. Eğer şimdi istersen geri döneyim, dedi. **35***Ve Rabb'in meleği Balam'a: -Bu adamlarla git; ama[27] şimdi sana söyleyeceğim sözleri onlara söyle, dedi. Ve Balam da Balak'ın başkanlarıyla gitti. **36***Balak, Balam'ın geldiğini duyduğunda onu[28] karşılamak için, sınırlarının sonuna doğru olan Arnon[29] sınırında Movab'ın bir kentine gitti. **37***Balak Balam'a: -Seni özellikle davet etmek için göndermedim mi? Niçin bana gelmedin? Gerçekten sana[30] ikram etmeye gücüm yok muydu? Dedi. **38***Balam da Balak'a: -İşte sana geldim! Şimdi birşey söylemeğe gücüm yetiyor mu? Allah[31] ağzıma ne söz koyacak olursa onu söyliyeceğim, dedi. **39***Ve Balam, Balak ile gidip Kiryat-Hutsot'a geldiler. **40***Balak sığır ve koyun saç edip Balam'a ve onunla beraber olan başkanlara gönderdi. **41***Sabah olunca Balak, Balam'ı alıp onu Baal'ın[32] yüksek yerlerine çıkardı ve oradan Erden'in[+] sonlarına dek baktı.

(1)B.33/48, **(2)**Hak.11/25, **(3)**Çık.15/15, **(4)**B.31/8, Yeş.13/21, **(5)**Bak B.23/7, Tes.23/4, **(6)**Tes.23/4, Yeş.13/22, 24/9, Nah.13/1ve2, Mik.6/5, II.Petr.2/15, Yahud. Mek.II.Ayet ve Vah.2/14,**(7)**B.23/7,**(8)**I.Sam.9/7ve8,**(9)**19.Ayet, **(10)**Tek.20/3ve20.Ayet, **(11)**B.23/20, Rom.11/29, **(12)**6.Ayet, **(13)**B.24/13,**(14)**I.Krl.22/14, II.Trh.18/13, **(15)**8.Ayet, **(16)**9. Ayet, **(17)**35.Ayet, B.23/12ve26, 24/13, **(18)**Çık.2/24, **(19)**II.Krl. 6/17, Dan.10/7,Res.İşl.22/9, II.Petr.2/16,Yahud.Mek.II.Ayet, **(20)**II.Petr.2/16, **(21)**Sül.Mes.12/10, **(22)**II.Petr.2/16, **(23)**Bak Tek.21/19,II.Krl.6/17,Luk.24/16ve31,**(24)**Çık.34/8, **(25)**II.Petr.2/14ve15, **(26)**I.Sam.15/24ve30, 26/21, II.Sam.12/13, Eyüp 34/31ve32, **(27)**20.Ayet, **(28)**Tek.14/17, **(29)**B.21/13, **(30)**17.Ayet,B.24/11, **(31)**B.23/26,24/13, I.Krl.22/14, II.Trh. 18/13, **(32)**Tes.12/2, **(+)**İbranice: ***Kavmin,*** **(*)**: Bak.Yeş.5/13.

23. Bölüm: 17, 13 ve28)Balak'ın yaktığı kurbanlar, 7, 18)Balam'ın mesel(Dokunaklı sözler.) söylemesi. **1***Balam Balek'e: -Burada bana[1] yedi mezbah (sunak) yap ve burada bana yedi dana ile yedi koç hazırla, dedi. **2***Balak da Balam'a istediği gibi yaptı ve Balak ile Balam her[2] mezbahta birer danayla birer koç kurban etti. **3***Balam, Balak'a yakılacak[3] olan kurbanın yanında dur; ben de gideyim. Eğer ***Yehovah*** bana[4] uğrar ve bana buyuracağı sözler neyse sana haber veririm, diyerek bir tepeye çıktı. **4***Ve Allah[5] Balam'a rastla-

dığında Balam O'na yedi mezbah yaptı ve her mezbahta birer dana ile birer koç sundum, dedi. **5***Rabb, Balam'ın[6] ağzına sözünü koyduktan sonra ona böyle söyle dedi ve o, Balak'a geri döndü. **6***Kendisi onun yanına geldiğinde işte o ve Movab'ın beğlerinin tümü yakmak için olan kurbanlarının yanında duruyorlardı. **7***Sonra Balam dokunaklı[7] sözlerine başlayarak şöyle söyledi: -Movab kralı Balak beni Aram'dan, kuzey dağlarından getirerek; gel[8] benim için Yakup'a lânet oku ve gel İsrail'e beddua et*(lanetle)* dedi. **8***Allah'ın lanet etmediğine nasıl[9] lânet edeyim? Ve ***Yehovah***'ın kötü söz söylemediğine ben nasıl kötü diyeyim? **9***Çünkü "O"nu kayalar başında görüyor ve "O"na tepelerden bakıyorum. Bak! Öyle bir[10] millet ki, tek başına yaşayacak ve milletler[11] ile sayılmayacak. **10***Yakup'un[12] tozunu kim sayabilir ve İsrail'in dörtte birini kim belirleyebilir? Ben iyilerle[13] öleyim ve ufkum onlarınki gibi olsun. **11***Ve Balak Balam'a: -Sen bana ne yaptın? Ben[14] seni düşmanlarıma lanet okumak için getirmiştim; ama sen şimdi iyilik söylüyorsun. **12***O da şöyle yanıt verdi: -***Yehovah***[15] ağzıma ne koyarsa onu söylemeğe dikkat etmeyecek miyim? Dedi. **13***Balak da ona: -Acı bana. Benimle beraber başka bir yere gel ve bir kez de onları oradan gör; ama yalnız bir ucunu göresin, tümünü görme ve benim için orada onlara kötü söz söyle, dedi. **14***Onu Sofim tarlasındaki Pisga tepesine götürdü. Ve orada yedi[16] mezbah*(sunak)* yaparak her mezbahta birer dana ile birer koç kurban etti. **15***O da Balak'a: -Sen burada yakılacak kurbanın yanında dur; ben de şurada Rabb'i karşılayayım, dedi. **16***Ve Rabb, Balam'a rastlayıp ağzına[17] sözünü koyarak; Balak'a geri dön ve şöyle söyle, dedi. **17***O da onun yanına geldi. İşte Movab'ın beğleri; onunla beraber yakılacak kurbanların yanında duruyorlardı. Ve Balak ona: -***Yehovah*** ne dedi? Diye sordu. **18***O da dokunaklı sözlerle dedi ki: -Ey Balak[18] Kalk ve dinle! Ey Sippor oğlu sözüme kulak ver. **19***Allah (Haşa) insan[19] değil ki yalan söylesin; ve Adem oğlu değil ki pişman olsun. *"O"* söyler de yapmaz mı? Veya *"O"* söz verir de yerine getirmez mi? **20***Bak; ben iyilik dilemeğe görevliyim; *"O"* kutsal[20] kıldı ve ben geri çeviremem. **21***Yakup'ta bir kötülük[21] görmedi ve ne de İsrail'de bir kötülük.. Allah'ı[22] olan ***Yehovah*** onunladır; o'nda krallığın şanı var! **22***Onları[23] Mısır'dan çıkaran Allah'tır; yaban sığırı[24] gibi gücü var. **23***Çünkü Yakup'a karşı fal açılmaz ve İsrail'e sihir işlemez. Bir zaman Allah; Yakup'a ve İsrail'e ne yaptı[25] denilecek? **24***Bak öyle bir millet ki, dişi[26] aslan gibi kalkıyor ve aslan gibi kendini kaldırıyor; av yemeyinceye[27] ve öldürülmüş olanların kanını içmeyinceye dek yatmıyacaktır. **25***Balak o zaman Balam'a: -Ona ne kötülük ve ne de iyilik dile, dedi. **26***Balam da Balak'a yanıt vererek: -***Yehovah***[28] bana ne diyorsa ben de onu yaparım, diye sana söylemedim mi? Dedi. **27***Balak da Balam'a: -Yalvarırım gel[29] seni başka bir yere götüreyim; belki orada ona kötü söz söylemen, benim için Allah'ın gözünde iyi olur, dedi. **28***Ve Balak, Balam'ı çöle[30] bakan Peor tepesine götürdü. **29***Orada Balam, Balak'a: -Burada[31] bana yedi mezbah*(sunak)* yap ve bana burada yedi danayla yedi koç hazırla, dedi. **30***Balak da Balam'ın dediği gibi yapıp her mezbahta birer danayla birer koç kurban etti.

(1)29.Ayet,**(2)**14.ve30.Ayetler, **(3)**15.Ayet, **(4)**B.24/1, **(5)**16.Ayet, **(6)**16.Ayet, B.22/35, Tes.18/18, Yerm.1/9, **(7)1**8.Ayet, B.24/3,15ve23, Eyp.27/1, 29/1, Mez.78/2, Hez.17/2, Mik.2/4, Habk.2/6, **(8)**B.22/6,11ve17, **(9)**İş.47/12ve13, **(10)**Tes.33/28, **(11)**Çık.33/16, Ezr.9/2, Efs.2/14, **(12)**Tek.13/16, 22/17, **(13)**Mez.116/15,**(14)**B.22/11ve17,24/10,**(15)**B.22/38, **(16)**I.ve2.Ayetler,**(17)**5.Ayet,B.22/35,**(18)**Hak.3/20, **(19)**I.Sam.15/29, Malk.3/6, Rom.11/29, Tit.1/2, Yakup'un Mek.1/17, **(20)**Tek.12/2, 22/17, B.22/12, **(21)**Rom.4/7ve8, **(22)**Çık.13/21, 29/45ve46, 33/14, **(23)**B.24/8, **(24)**Tes.33/17, Eyp.39/10, 11, **(25)**Mez.31/19, 44/1, **(26)**Tek.49/9, **(27)**Tek. 49/27, **(28)**12.Ayet, B.22/38, I.Krl.22/14, **(29)**13.Ayet, **(30)**B. 21/20, **(31)**1.Ayet.

24. Bölüm: 1)İsrailoğullarının iyi olacaklarını Balam'ın Vahiy ile haber vermesi, 10)Balak'ın öfkelenerek onu bırakması, 15)Balam'ın Yakup'tan doğacak 'Yıldız' hakkında ve bazı milletlerin yıkılışı için "Vahiyle" söylemesi.

1*Balam, İsrail'i kutsamanın Rabb'in gözünde iyi olduğunu gördüğünde; başka bir zaman[1] olduğu gibi alâmetler peşinde koşmadı ve kendini çöle çevirdi. **2***Balam gözlerini kaldırdı ve İsrail'in oymaklarının düzenle konaklamış[2] olduklarını görünce, üzerine Allah'ın Ruh'u[3] geldi. **3***Ve dokunaklı[4] sözlerini söylemeğe başladı: -Beor oğlu Balam'ın deyişi ve gözü açık adamın sözleri. **4***Yere[5] düşüp gözleri açık olarak; 'Yüce'nin gösterdiği rüyayı görüp, Allah'ın sözlerini işitenin sözleri. **5***Ey Yakup! Senin çadırların ve ey İsrail evlerin ne güzel. **6***Dereler gibi yayıldılar; ırmaklar yanında olan bahçeler gibi, ***Yehovah***'ın[6] diktiği öd[7] ağaçları gibi ve sular kenarındaki erz ağaçları gibidir. **7*** *"O"*nun kovalarından su dökülüyor; tohumu bol[8] sularda ekilecektir. Kralı Agag'tan[9] daha uzun ve egemenliği[10] yükselecektir. **8***Onu Mısır'dan çıkaran[11] Allah'tır; yaban

sığırı gibi gücü var, düşman[12] olan milletleri silecek ve kemiklerini[13] kırarak oklarıyla[14] vuracaktır. **9***Aslan[15] gibi ve dişi bir aslan gibi çöktü yattı; onu kim uyandırabilir? Sana[16] iyilik söyleyenlere ne mutlu ve sana kötü söyleyenlere ne acıdır. **10***O zaman Balak'ın öfkesi kabardı ve ellerini[17] birbirine çarptı ve Balak Balam'a: -Belâ mısın sen? Ben[18] seni düşmanlarıma kötü söyletmek için çağırdım. Ama sen; bak şimdi üç kez oldu iyilik diliyorsun. **11***Haydi artık geldiğin yere git[19] Oysa ben sana birşeyler verecektim; ama ***Yehovah*** seni ödüllendirmekten beni yoksun bıraktı, dedi. **12***Balam da Balak'a şöyle söyledi: -Bana gönderdiğin ulaklarına şunu de; **13***Balak[20] bana ev dolusu altın ve gümüş verse de ***Yehovah***'ın buyruğuna karşı gelmem ve kendiliğimden iyi veya kötü birşey diyemem. Ben sana ***Yehovah*** ne söylerse onu söyliyeceğim demedim mi? **14***Ama gel; ben vatanıma[*] gitmeden önce sana bu kavmin senin kavmine son[21] günlerde ne yapacağını[22] bildireyim. **15***O zaman[23] dokunaklı sözlerle şöyle başladı: -Beor oğlu Balam'ın ve gözü açık adamın rüyası. **16***Allah'ın sözlerini işitenin ve '*Yücelerin Yücesi'nin*(*Müt'âlin*) ilmini bilenin; yere düşüp gözleri açık olarak Kadîr'in(*Her Şeye Gücü Yeten'in*) gösterdiği rüyayı görenin sözleri budur: **17***Onu görüyorum[24]; ama şimdi değil. O'nu gözlüyorum; ama yakında değil. Yakup'tan[25] bir yıldız doğacak ve İsrail'den egemenlik[26] asası[§] çıkacak. Movab'ın[27] başkanlarını vuracak ve tüm Şet*(kötülük)* oğullarını[+] yok edecektir. **18***Edom alınacak[28] ve Seir düşmanları tarafından ele geçirilecek; ama İsrail yiğitçe hareket edecektir. **19***Yakup[29] soyundan biri saltanat edecek ve kentten artakalanın kökünü[‡] kazıyacak. **20***Bir an Amalek'e baktı ve dokunaklı sözlerine şöyle devam etti: -Amalek[30] milletlerin birincisiydi; ama sonu[31] hüsrandır. **21***Ve Kenî'yi gördü; onun için de dokunaklı sözleri bu oldu:-Yaşadığın yer sağlamdır ve yuvanı kayada yapmışsın. **22***Ama Asur seni tutsak edinceye dek Kenanlılar yok olacaktır[32] **23***Sonra anlatımını şöyle sürdürdü: -Ah! Allah tüm bu şeyleri yaptığında kim yaşayacak? **24***Ve Kittim sahillerinden[33] kimler gelip Asur'u ve Eber'i[34] sıkıştıracak; o da yok olacaktır. **25***Sonra Balam kalktı ve gidip kendi[35] yerine döndü; Balak da kendi yoluna gitti.

(1)B.23/3ve15,**(2)**B.2/2vediğ.,**(3)**B.11/25,I.Sam.10/10, 19/20ve 23, II.Trh.15/1, **(4)**B.23/7ve18, **(5)**Bak I.Sam.19/24, Hez.1/28, Dan.8/8,10/15,16,II.Kor.12/2,3ve4,Vah.1/10ve17,**(6)**Mez. 104/16,**(7)**Mez.1/3,Yerm.17/8,**(8)**Yerm.51/13, Vah.17/2ve15,**(9)**I.Sam.15/9,**(10)**II.Sam.5/12,I.Trh.14/2, **(11)**B.23/22,**(12)**B.14/9,23/24,**(13)**Mez.2/9, İş.38/13, Yerm. 50/17, **(14)**Mez.45/5, Yerm.50/9, **(15)**Tek.49/9, **(16)**Tek.12/3, 27/29, **(17)**Hez.21/14ve17,22/13, **(18)**B.23/11, Tes.23/4ve 5,Yeş.24/9ve10,Nahm.13/2,**(19)**B.22/17ve37,**(20)**B.22/18, **(*)İbranice: "Halkıma katılıyorum"**, **(21)**Tek.49/1, Dan.2/28,10/14, **(22)** Mik. 6/5, Vah.2/14, **(23)**3.ve4.Ayetler, **(24)**Vah.1/7, **(25)**Mat.2/2, Vah.22/16, **(26)**Tek.49/10, Mez.110/2, **(§)Bazı çevirilerde "Önder çıkacak", İbranice: Asa'dan gelme,** **(27)**II.Sam. 8/2,Yerm.48/45,**(+)Osm.:Erbab-ı İhtilâl; Rabb'in** *(Rabblerin)* **devrimi, Ulvî (Rabb C.C) başkaldırma veya bazı çevirilerde "Şet/Şit oğullarının başını ezecek"; ya da "Kavga oğullarını ezecek"** şeklindedir, **(28)**II.Sam. 8/14, Mez.60/8,9ve12, **(29)**Tek.49/10, (‡)Bak II.Ezr.13/11-33 ve38, **(30)**Çık.17/8, **(31)**Çık.17/4, I.Sam.15/3ve8, **(32)**Tek.15/19, **(33)**Tek.10/4, Dan.11/30, **(34)**Tek.10/21ve25, **(35)**Bak B.31/8.

25. Bölüm: 1)İsrailoğullarının Şittim'de Moab kızları ile yaptığı alçaklık, 6)Finehas'ın Zimri ile Kozbi'yi vurması, 10)Ve bunu yaptığı için İmamet'i (Halifeliği) sonsuza dek alması, 16)Medler"in düşman sayılmaları.

1*İsrail Şittim'de[1] yaşarken halk[2] Movab kızlarıyla zina etmeye başladı. **2***Onlar halkı kendi[3] putlarının kurbanlarına tapınmaya[4] alıştırdılar ve kavim da yiyip içip onların[5] ilâhlarına secde etti. **3***İsrail, Baal-Peor'a bağlandı ve bu yüzden İsraile karşı Rabb'in öfkesi[6] alevlendi. **4***Rabb, Musa'ya: -Tüm halkın[7] başkanlarını al ve onları Rabb'in önünde güneşe karşı as! Belki Rabb'in[8] büyük öfkesi İsrail'den döner, dedi. **5***Musa da İsrail'in[9] beylerine: -Herbiriniz[10] kendi adamlarınızı; yani Baal-Peor'a dönenleri öldürün, dedi. **6***Tam o sırada İsraillilerden biri gelip kendi kardeşlerinin, Musa'nın ve tüm İsrail halkının gözleri önünde; onlar[11] Toplanma çadırının kapısında ağlarken bir Midyanlı kadını alıp götürmeye başladı. **7***Ve Kahin Harun'un oğlu olan Eleazar'ın[12] oğlu Finehas[13] bunu görür görmez halkın önüne dikilip eline bir mızrak aldı. **8***Sonra onların arkasından giderek o İsraillinin çadırına girdi ve ikisine; yani İsrailli ile kadının karnına mızrağı sapladı. Böylece veba[14] İsrailoğulları arasında ortadan kalktı. **9***Bu vebadan[15] ölenler yirmidört bin kişiydi. **10***Ve Rabb, Musa'ya şöyle söyledi: **11***-Kahin Harun'un oğlu olan Eleazar'ın oğlu Finehas[16] öfkemi İsrailoğulları arasından kaldırdı. Çünkü onların arasında benim[17] için gayret etti ve ben bu uğraşta[18]) İsrailoğullarını yok etmedim. **12***Bu yüzden söyle ki ben ona[19] esenlik andı veriyorum. **13***Ona ve ondan sonra soyuna[20] sonsuz[21] kahinlik[*] makamı onundur. Çünkü Allah'ı[22] için gayret etti ve İsrailoğulları[23] için bağışlama*(kefaret etti)* yaptı. **14***Midyanlı kadınla

vurulan İsraillinin adı Salu oğlu Zimri olup; o Şimon evinin başkanlarından biriydi. **15*** Ve öldürülen Midyanlı kadının adı Sur[24] kızı Kozbi'dir. Bu adam Midyan'daki kendi aşiretinin başkanıydı. **16*** Rabb Musa'ya şöyle söyledi: **17*** -Midyanlılara düşmanlık[25] besleyip onları öldürünüz. **18*** Çünkü onların Peor konusunda size düzenledikleri hileleriyle[26] Peor sebebiyle olan ve veba gününde vurulan kızkardeşleri Midyanlı beyin kızı Kozbi'den ötürü süze düşman oldular.

(1)B.33/49, Yeş.2/1, Mik.6/5, **(2)**B.31/16, I.Kor.10/8, **(3)**Çık. 34/15ve16, I.Kor.10/20, **(4)**Yeş.22/17, Mez.106/28, Hoş.9/10, **(5)**Çık.20/5, **(6)**Mez.106/29, **(7)**Tes.4/3, Yeş.22/17, **(8)**11.Ayet, Tes.13/7, **(9)**Çık.18/21 ve 25, **(10)**Çık..32/27, Tes.13/6,9,13ve15, **(11)**Yoel 2/17, **(12)**Çık.6/25, **(13)**Mez.106/30, **(14)**Mez.106/30, **(15)**Tes.4/3, I.Kor.10/8, **(16)**Mez.106/30, **(17)**Bak II.Kor.11/2, **(18)**Çık.20/5, Tes.32/16ve21, I.Krl.14/22, Mez.78/58, Hez.16/38, Tsef.1/18, 3/8, **(19)**Malh.2/4ve5, 3/1, **(20)**I.Trh.6/4 ve diğ., **(21)**Çık.40/15, **(*)Bak Yesu Şirak (Eklesiyastikus):** ***"İmamet*** **(Hilâfet)** ***makamı sonsuza dek onundur",*** **(22)**Res. İşl.22/3, Rom.10/2, **(23)İ**br.2/17, (24)B.31/8, Yeş.13/21, **(25)**B. 31/2, **(26)**B.31/16, Vah.2/14.

26. Bölüm: 1)İsrailoğullarının Movab topraklarında yine sayılmaları, 52)Ülkenin onlara miras olarak paylaşımı kanunu, 57)Levililerin kabileleri ve sayısı, 63)Sina çölünde sayılanlardan yalnız Yeşu ile Kaleb'in sağ kalması.

1* Bu salgın hastalıktan sonra Rabb, Musa'ya ve Harun'un oğlu kahin Eleazar'a dedi ki: **2*** İsrailoğulları toplumunun[1] tümünü; yani yirmi[2] yaşını aşmış olup da İsrailde cenk yapabilecek kişilerin tümünü; evlerine göre sayınız, dedi. **3*** Ve Musa ile kahin Eleazar, Movab[3] topraklarında Eriha karşısında Erden'in yanında onlara: **4*** -Yirmi yaşını geçkin bulunanları Rabb'in Musa'ya[4] ve Mısır ülkesinden çıkan İsrailoğullarına buyurduğu gibi sayınız, dedi. **5*** İsrailin ilk oğlu[5] Ruben: Ruben oğulları; Hanok'tan Hanokîler kabilesi ve Pallu'dan Palluvîler kabilesi. **6*** Hetsron'dan Hetsronîler kabilesi ve Karmî'den Karminîler kabilesi olup; **7*** Rubunîlerin kabileleri bunlardır. Bunların sayısı kırk üç bin yediyüz otuz kişiydi. **8*** Pallu'nun oğlu Eliab; **9*** Eliab'ın oğulları Nemuel, Datan ve Abiram idi. Bunlar Rabb'e karşı kalkıştıklarında ve Korah'ın yoldaşları arasında Musa ile Harun'a baş kaldıran toplumun[6] şöhretlerinden Datan ile Abiram'dır. **10*** Yer[7] ağzını açarak onları yuttuğu zaman; yani ateş ikiyüz elli kişiyi yok ettiği zaman, onları ve Korah'ı da öldürdü. Onlar ibret[8] oldular. **11*** Ama; Korah'ın oğulları ölmediler[9]. **12*** Şimon oğulları kabilelerince Nemuel'den[10] Nemuelîler kabilesi, Yaminî'den Yaminîliler kabilesi. Yakin'den[11] Yakinîliler kabilesi; **13*** Zerah'tan[12] Zerahîler kabilesi; Şaul'dan Şaulîliler kabilesi olup, **14*** Şimonîlerin kabileleri bunlardır ve tam yirmi iki bin ikiyüz kişiydi. **15*** Gad oğulları kabilelerince Sefon'dan[13] Sefonîler kabilesi; Haggî'den Haggiyîler kabilesi; Şunî'den Şunîliler kabilesi, **16*** Oznî'den Oznîler kabilesi[14] Arelî'den Arelîliler kabilesi, **17*** Arod'tan[15] Arodîler kabilesi; Arelî'den Arelîliler kabilesi olup; **18*** Gad oğullarının kabileleri bunlardır ve tam kırkbin beşyüz kişidir. **19*** Yahuda'nın[16] oğulları Er ve Onan idi; ama Er ile Onan Kenan'da öldüler. **20*** Ve Yahuda[17] oğulları kabilelerince Şela'dan Şelanîler kabilesi, Perets'den Peretsîler kabilesi ve Zerah'tan Zerahîler kabilesi oldu. **21*** Perets oğullarından; Hetsron'dan Hetsronîler kabilesi, Hamul'dan Hamulîliler kabilesi olup; **22*** Yahuda kabileleri bunlardır ve tam yetmişaltıbin beşyüz kişiydi. **23*** İssakar[18] oğulları kabilelerince; Tola'dan Toladîler kabilesi, Puva'dan Puvalîler kabilesi, **24*** Yaşub'tan Yaşubîler kabilesi, Şimron'dan Şimronîler kabilesi olup; **25*** İssakar kabileleri bunlardır ve tam altmış dört bin üçyüz kişidir. **26*** Zebulun[19] oğulları kabilelerince; Sered'ten Seredîler kabilesi, Elon'dan Elonîler kabilesi, Yahleel'den Yahleelîler kabilesi olup; **27*** Zebulun kabileleri bunlardır ve tam altmışbin beşyüz kişidir. **28*** Yusuf oğulları[20] kabilelerince Manessa ve Efram'dır. **29*** Manessa oğulları; Makir'den[21] Makirîler kabilesi ve Makir'den Gilead olup Gilead'tan da Gileadîler kabilesi oldu. **30*** Gilead oğulları bunlardır: İezer'den[22] İezerîler kabilesi, Halek'ten Halekîler kabilesi; **31*** Ve Asriel'den Asriellîler kabilesi, Şekem'den Şekemîler kabilesi; **32*** Şemida'dan Şemidaîler kabilesi, Hefer'den Heferîler kabilesi oldu. **33*** Hefer oğlu Selofhad'ın[23] oğulları olmadı; ama kızları vardı ve Selofhad'ın kızlarının adı Mahla, Noa, Hogla, Milka ve Tirtsa idi. **34*** Manesa'nın kabileleri bunlar olup sayıları tam elliikibin yediyüz kişiydi. **35*** Efraim kabilelerince bunlardır: Şutelah'tan Şutelahîler kabilesi, Beker'den Bekerîler kabilesi, Tahan'dan Tahanîler kabilesi oldu. **36*** Şutelah oğullları bunlardır: Eran'dan Eranîler kabilesi oldu. **37*** Efraim oğulları kabileleri bunlar olup sayıları tam otuzikibin beşyüz kişiydi. Yusuf oğulları kabilelerince bunlardır. **38*** Benyamin[24] oğulları da kabilelerince Bela'dan Belaîler kabilesi, Aşbel'den Aşbelîler kabilesi, Ahiram'dan Ahiramîler kabilesi; **39*** Şefufam'dan Şefufamîler kabilesi ve Hufam'dan Hufamîler kabilesi oldu.

40* Bela'nın oğulları Ard ve Naaman idi. Ard'tan Ardîler kabilesi ve Naaman'dan Naamanîler kabilesi oldu. **41*** Benyamin oğulları kabilelerine göre bunlar olup sayıları tam kırkbeş bin altıyüz kişiydi. **42*** Dan oğulları kabilelerine göre bunlardır: Şuham'dan[25] Şuhamîler kabilesi oldu ve Dan kabilesi aşiretlerince bunlardır. **43*** Şuhamîlerin tüm kabilelerinde sayılanlar tam altmış dörtbin dörtyüz kişidir. **44*** Kabilelerinegöre Aşer[26] oğulları: Yimna'dan Yimnaîler kabilesi, Yişvi'den Yişviîler kabilesi, Beria'dan Beria'lılar kabilesi. **45*** Beria oğulları Heber'den Heberîler kabilesi, Malkiel'den Malkielîler kabilesi oldu. **46*** Ve Aşer'in kızının adı Serah idi. **47*** Aşer oğullarının kabileleri bunlar olup sayılanları elliüç bin dörtyüz kişiydi. **48*** Kabilelerine göre Naftali[27] oğulları: Yahtseel'den Yahtseelîler kabilesi, Gunî,den Gunîler kabilesi, **49*** Yetser'den Yetserîler kabilesi, Şillem'den Şiillemîler kabilesi oldu. **50*** Kabilelerince olan Naftali kabileleri bunlar olup sayıları kırkbeşbin dörtyüz kişidir. **51*** Tüm İsrailoğullarının sayılanları bunlardır[28] ve sayıları altı yüz bir bin yediyüz otuz kişidir. **52*** Ve Rabb Musa'ya dedi ki: **53*** -O ülke[29] miras olmak üzere, isimlerine göre bunlara paylaştırılsın. **54*** Kendi sayılarına göre herkese mirası verilecek; yani çok[30] olana çok ve az olana az verilecektir. **55*** Ama yer kura ile bölünecek[31] ve atalarının isimlerine göre onu miras alacaklar. **56*** Çok ile aza göre miras kur'a ile paylaşılsın. **57*** Ve kabilelerine göre Levililerin[32] sayılanları bunlardır: Gerşon'dan Gerşonîler kabilesi, Kohat'tan Kohatîler kabilesi ve Merarî'den Merarîliler kabilesi oldu. **58*** Levililer'in kabileleri bunlardır: Libnîler kabilesi, Hebronîler kabilesi, Mahlîler kabilesi, Muşlîler kabilesi, Korahîler kabilesi ve Kohat'tan Amram oldu. **59*** Amram'ın eşi Levi[33] kızı Yokebed idi. O da Levi'ye Mısır'da doğmuş olup ondan Amram'a Harun, Musa ve kızkardeşleri Miryam doğdular. **60*** Ve Harun'a[34] Nadab, Abihu, Eleazar ve İttamar doğdu. **61*** Ama Nadab[35] ile Abihu Rabb'in önünde yabancı ateş sundukları için öldüler. **62*** Böylece onların sayılanları[36] yani yaşları bir aydan büyük olan erkeklerin tümü yirmi üç bin kişiydi. Çünkü onlara[37] İsrailoğulları arasında miras verilmediği için İsrailoğulları[38] arasında sayılmadılar. **63*** Movab topraklarında[39] olan Eriha karşısında, Erden'in yanında İsrailoğullarını sayan Musa ve kâhin Eleazar'ın saydıkları kişiler bunlardır. **64*** Musa[40] ile kahin Harun'un Sina çölünde saydığı İsrailoğullarının sayılanlarından; bunların arasında sayılan bir kimse bulunmadı. **65*** Çünkü Rabb onlar için kesinlikle[41] çölde ölecekler demişti. Böylece onlardan Yefunne oğlu Kaleb'ten[42] ve Nun oğlu Yeşu'dan başka bir kişi kalmadı.

(1)Çık.30/12, 38/25ve26, B.1/2, **(2)**B.1/3, **(3)**63.Ayet, B.22/1, 31/12, 33/48, 35/1, **(4)**B.1/1, **(5)**Tek.46/8, Çık.6/14, I.Trh.5/1, **(6)**B.16/1ve2, **(7)**B.16/32ve35, **(8)**B.16/38, Bak I.Kor.10/6, II.Petr.2/6, **(9)**Çık.6/24, I.Trh.6/22, **(10)**Tek.46/10, Çık.6/15, **(11)**I.Trh. 4/24**(Yariyeb deniyor!)**, **(12)**Tek. 46/10**(Sohor deniyor!)**, **(13)**Tek.46/16,**(14)**Bak.Tek.46/16,**(15)**Tek.46/16, **(16)**Tek. 38/2vediğ.,46/12,**(17)**I.Trh.2/3, **(18)**Tek.46/13, I.Trhl. 7/1, **(19)**Tek.46/14,**(20)**Tek. 46/20,**(21)**Yeş.17/1, I.Trh. 7/14ve15, **(22)**Yeş.17/2,Hakm.6/11, 24ve34 **(Ebiazar deniyor!),(23)** B.27/1,36/11,**(24)**Tek.46/21, I.Trhl.7/6, **(25)**Tek.46/23**(Hoşim deniliyor!),** **(26)**Tek.46/17,I.Trhl.7/30,**(27)**Tek.46/24, I.Trhl. 7/13, **(28)**Bak B.1/46, **(29)**Yeş.11/23, 14/1, **(30)**B.33/54, **(31)**B.33/54, 34/13,Yeş.11/23,14/2, **(32)**Tek.46/11, Çık.6/16-19, I.Trhl.6/1ve16, **(33)**Çık.2/1ve2,6/20, **(34)**B.3/2,**(35)**Lev.10/1ve 2,B.3/4, I.Trhl.24/2, **(36)**Bak B.3/39, **(37)**B.18/20,23ve24, Tes.10/9, Yeş.13/14ve33,14/3,**(38)**B.1/49,**(39)**3.Ayet,**(40)**B.1, Tes.2/14ve15, **(41)**B.14/28ve29, I.Kor.10/5ve6, **(42)**B.14/30.

27. Bölüm: 1)Selofhad'ın kızlarının mirası için olan ricaları, 6)Miras kanunu, 12)Musa'nın kendi ölümü hakkında haber alması ve halefi için olan ricası, 18)Ona halife olmak üzere Yeşu'nun atanması.

1* Yusuf oğlu Manessa'nın kabilelerinden olan Manessa'nın Makir'in, Gilead'ın ve Hefer'in oğlu Selofhad'ın(1) kızları olan Mahla, Noa, Hogla, Milka ve Tirtsa onların önüne gelerek; **2*** Musa'nın, kahin Eleazar'ın, başkanların ve tüm toplumun önünde Toplanma-Çadırı'nın önünde durdular; **3*** Ve onlar: Babamız çölde(2) öldü. Rabb'e karşı toplanan asiler arasında; yani Korah'ın(3) takımında bulunmadı, kendi günahı ile öldü ve oğulları da yoktur. **4*** Babamızın oğlu olmadığından kabilemiz arasında adı neden silinsin? Bize(4) de babamızın kardeşleri arasından miras verin, dediler. **5*** Musa onların(5) isteğini Rabb'in önüne getirdiğinde; **6*** Rabb, Musa'ya şöyle söyledi: **7*** -Selofhad'ın kızları doğru söylediler. Bu yüzden(6) babalarının kardeşleri arasında onlara miras olmak üzere mülk ver ve babalarının mirasını onlara aktar. **8*** Ve İsrailoğullarına şöyle de: Bir adam oğlu olmadan ölürse; mirasını oğluna devredesin. **9*** Ama onun kızı da yoksa; o zaman onun mirasını kardeşlerine veresin. **10*** Eğer kardeşleri de yoksa; mirasını babasının kardeşlerine veresin. **11*** Ve eğer babasının da kardeşleri yoksa; o zaman mirasını kabilesinden en yakın olan akrabasına veresin. O da ona mirasçı olsun ve bu Rabb'in Musa'ya buyurduğu gibi İsrailoğullarına yargıda(7) yasa olsun. **12*** Sonra Rabb, Musa'ya dedi ki: -Şu Abarim(8) dağına çıkıp İsrailoğulları'na vereceğim ülkeye bak. **13*** Onu

gördükten sonra kardeşin Harun'un kavmine katıldığı gibi sen[9] de kavmine katılacaksın. **14*** Çünkü Sin çölünde kavim çekiştikleri zaman sularda, onların gözleri önünde beni yüceltmeyip buyruğuma[10] karşı geldiniz. Sin çölünde Kadeş'teki Meriba[11] suyu budur. **15*** Ve Musa Rabbe dedi ki: **16*** Tüm insanların[12] ruhlarının Allah'ı Rabb! Bu toplum üzerine bir adam ata. **17*** O adam[13] onların önlerince çıkıp girsin, onları çıkarsın ve içeri getirsin ki, Rabb'in cemaati çobanı[14] olmayan sürü gibi olmasın, dedi. **18*** Bunun üzerine Rabb, Musa'yı şöyle yanıtladı: -Kendisinde[15] Ruh bulunan Nun oğlu Yeşu'yu al ve üzerine[16] elini koy. **19*** Onu kahin Eleazar'ın ve tüm toplumun önüne getir. Onların gözleri[17] önünde ona sıkıca öğüt ver. **20*** Ve İsrailoğulları toplumunun tümünü onu[18] dinlemeleri için senin[19] şanından onun üzerine koy. **21*** O da[20] kahin Eleazar'ın önünde durdu ve ondan Rabb'in önünde Urim'in[21] hükmünün gereğini yerine getirmesi; kendisi ve tüm İsrailoğulları cemaatinin de bunun[22] sözüyle(çadıra) girip çıkmalarını istedi. **22*** Böylece Musa, Rabb'in kendisine buyurduğu gibi hareket edip Yeşu'yu aldı. Onu kahin Eleazar'ın ve tüm toplumun önünde durdurarak; **23*** Musa tarafından Rabb'in buyurduğu gibi ellerini onun üzerine koyup onu atamış[23] oldu.

(1)B.26/33,36/1ve11,Yeş.17/3,**(2)**B.14/35,26/64ve65, **(3)**B.16/1 ve2, **(4)**Yeş.17/4, **(5)**Çık.18/15ve19, **(6)**B.36/2, **(7)**B.35/29, **(8)**B.33/47, Tes.3/27, 32/49, 34/1, **(9)**B.20/24ve28, 31/2, Tes.10/6,**(10)**B.20/12ve24,Tes.1/37,32/51,Mez.106/32, **(11)**Çık. 17/7, II.Ezr.1/19, **(12)**B.16/22, İbr.12/9, **(13)**Tes.31/2, I.Sam.8/20, 18/13,II.Trhl.1/10, **(14)**I.Krl.22/17,Zek.10/2, Mat.9/36,Mark. 6/34,**(15)**Tek.41/38,Hakm.3/10,11/29,I.Sam. 16/13ve18, **(16)**Tes. 34/9,**(17)**Tes.31/7,**(18)**Yeş.1/16ve17,**(19)**BakB.11/17ve28,I. Sam. 10/6 ve 9, II.Krl.2/15, **(20)**Bak Yeş.9/14, Hakm.1/1,20/18, 23ve 26,I.Sam.23/9,30/7, **(21)**Çık. 28/30, I.Ezr.5/38, **(22)**Yeş. 9/14, I.Sam.22/10,13ve15, **(23)**Tes.3/28, 31/7.

28. Bölüm: 1)Taktimelerin(Sunuların) belli zamanlarda sunulmaları: (3)Daimî yakılan kurban; 9)Cumartesi gününde; 11)Ay başlarında; 16)Fısıh (Mayasız ekmek) bayramında; 26)Ve İlk ürünler(Turfanda) kaldırıldığında yapılan yakmalık kurbanlar.

1* Rabb, Musa'ya dedi ki: **2*** -İsrailoğullarına şöyle buyur ve de ki: Bana hoş kokulu kurbanlarım için sunulan ekmeği[1] zamanında sunmaya dikkat etsinler. **3*** Ve onlara söyle ki Rabb'e[2] sunacağınız kurbanlar bunlardır; yani devamlı yakılan kurban olarak her gün bir yıllık iki kusursuz kuzu; **4*** Birini sabahleyin ve diğerini de akşam üstü sunsunlar. **5*** Dörtte bir[3] hin saf zeytinyağı ile yoğurulmuş ve onda bir[4] Efa'lık en iyi undan ekmek[5] sunusu olarak sunulsun. **6*** Sina dağında buyrulan ve devamlı yakmalık[6] sunu olup Rabb'e hoş koku olmak üzere kurbandır. **7*** Bu meşrubat sunusu olarak her bir kuzu için Hin'in[*] dörtte biri olsun. Ve bunu 'Kutsal Yerde' Rabb için 'bu sıvıdan' yere[§] dökesin. **8*** Ve diğer kuzuyu da akşam üstü sun. Sabah ekmek sunusu gibi; onun dökmelik sunusu gibi yap! Rabb'e hoş koku olmak üzere kurbandır. **9*** Cumartesi gününde birer yıllık iki kusursuz kuzu ve yağla yoğurulmuş onda iki Efa'lık en iyi un ekmek sunusu ve onun dökmelik meşrubat sunusu olsun. **10*** Devamlı yakılan kurban ve onun içki sunusundan başka her oymağın[7] yakmalık kurbanı olsun. **11*** Ay[8] başlarında Rabb'e kurban yakılmak üzere iki dana, bir koç ve birer yıllık yedi kusursuz kuzu; **12*** Her bir dana için yağla yoğurulmuş onda üç[9] Efa'lık en iyi un ekmek sunusu ve bir koç için de yağla yoğurulmuş onda iki Efa'lık ekmek sunusu; **13*** Ve her bir kuzu için onda bir efa'lık yağla yoğurulmuş en iyi un ekmek sunusu olarak sunasınız. Bu Rabb'e hoş kokulu yakmalık kurban için olan kurbandır. **14*** Onların dökmelik içki sunusu her dana için yarım Hin, bir koç için üçte bir Hin ve her kuzu içinse dörtte bir Hin şarap olsun. Aydan aya yapılacak olan yıllık yakmalık sunular bunlardır. **15*** Sürekli yakılan kurbandan başka; dökmelik içki sunusu ile birlikte günah kurbanı olmak üzere Rabb'e keçilerden[10] bir teke sunulsun. **16*** Birinci[11] ayın ondördüncü gününde Rabb'in Fısh*ı (mayasız ekmek bayramı)* oluyor. **17*** O ayın[12] onbeşinci gününde bayram olup yedi gün Fıtır *(mayasız ekmek)* yenilecektir. **18*** Birinci gün[13] kutsal cemaat olduğundan hiçbir işle kesinlikle uğraşmayacaksınız. **19*** Rabb'e kurban yakmak üzere iki dana, bir koç ve birer yıllık yedi kuzu sunacaksınız. Onlar size kusursuz[14] olsunlar. **20*** Onların ekmek sunusu yağla yoğurulmuş en iyi undan; her bir dana için onda üç ve her bir koç için de onda ikilik olsun. **21*** Yedi baş kuzudan herbiri için onda birini sunasınız. **22*** Ve sizin için kefaret olmak üzere bir teke[15] de günah kurbanı için olsun. **23*** Bunları sürekli yakılan kurbanlardan başka sabah yakmalığı olarak sununuz. **24*** Bu şekilde o yedi günün herbirinde Rabb'e hoş koku olmak üzere kurban[+] sunasınız. Sürekli yakılan kurbandan başka bu ve onun dökmelik içki sunusu da sunulacaktır. **25*** Yedinci gün[16] sizce kutsal cemaattir. Herhangibir işle asla uğraşmayacaksınız. **26*** Yılın ilk[17] ürününde, haftalar bayramınızda Rabb'e iki ekmek sunusu sunduğunuz an siz kutsal cemaat olacaksınız ve herhangibir işle kesinlikle meşgul olmayacaksınız. **27*** Rabb'e hoş kokulu

yakmalık kurban olmak üzere iki dana[18] bir koç ve birer yıllık yedi kuzu sunasınız. **28***Onların ekmek sunusu yağla yoğurulmuş en iyi un olup bir dana için onda üç ve bir koç içinse onda ikiliktir. **29***Ve yedi kuzunun herbiri için onda bir olsun. **30***Sizin için bağışlama olmak üzere keçilerden bir teke sunasınız. **31***Sizler bunları sürekli yakılan kurbanlar ve onların ekmek sunularından başka; meşrubat sunuları olarak kusursuzca[19] sunasınız.

(1) Lev.3/11, 21/6ve8, Malk.1/7ve12, **(2)**Çık.29/38, **(3)**Çık.29/40, **(4)**Çık.16/36, B.15/4, **(5)**Lev.2/1, **(6)**Çık.29/42, Bak.Ams.5/25, **(§):** Bak.Ekl.50/17, **(7)**Hez.46/4, **(8)**B.10/10, I.Sam.20/5, I.Trhl.23/31, II.Trhl.2/4, Ezr.3/5, Nahm.10/33, İş.1/13ve14, Hez.45/17, 46/6, Hoş.2/11, Kol.2/16, **(9)**B.15/4-12, **(10)**22.Ayet, B.15/24, **(11)**Çık.12/6ve18, Lev.23/5, B.9/3, Tes.16/1, Hez.45/21, **(12)**Lev.23/6, **(13)**Çık.12/16, Lev.23/7, **(14)**31.Ayet, Lev.22/20, B.29/8, Tes.15/21, **(15)**15.Ayet, **(+)İbranice: *Kurban ekmeğini*, (16)**Çık.12/16,13/6,]Lev.23/8,**(17)**Çık.23/16,34/22, Lev.23/10ve 15, Tes.16/10, Res.İşl.2/1, **(18)**Bak Lev.23/18ve19, **(19)**19.Ayet. **(*)**:Tartılar ve ölçüler cetveline bak.

29. Bölüm: 1)Borazanlar bayramında, 7)Nüfus sayımının çokluğunda, 13)Ve Haymeler(Çardaklar) bayramının sekizinci gününde yakılacak olan kurbanların sunulması.

1*Yedinci ayın birinde kutsal cemaat olduğunuzdan bir işle kesinlikle uğraşmayacaksınız. Size[1] boru sesi günü olacaktır. **2***Rabbe hoş kokulu yakılacak kurban olarak bir dana, bir koç ve bir yıllık yedi kusursuz kuzu sunasınız. **3***Ve onların ekmek sunusu olmak üzere yağ ile yoğurulmuş en iyi un; dana için onda üç, **4***Koç için onda iki ve yedi kuzunun herbiri için onda bir oranında olsun. **5***Sizin için bağışlamalık olmak üzere keçilerden bir teke günah kurbanı olarak sunasınız. **6***Bunların aybaşı[2] yakmalık kurbanları, onun ekmek sunusundan ve daima[3] yakmalık kurban kanunu[4] üzere onun ekmek sunusuyla meşrubat*(içki)* sunularından başka Rabb'e hoş koku olmak üzere kurban olacaktır. **7***Ve bu[5] yedinci ayın onunda kutsal cemaat olup hiçbir iş yapmayacak ve nefsinizi[6] iradeniz altına alacaksınız. **8***Rabb'e hoş kokulu yakılan kurban olarak bir dana, bir koç ve birer yıllık yedi kuzuyu kendinize[7] kusursuz olarak sunasınız. **9***Onların ekmek sunusu yağ ile yoğurulmuş en iyi un; bir dana için onda üç ve bir koç içinse onda iki, **10***Ve yedi kuzunun her biri için de onda bir olsun. **11***Bağışlamalık*(kefaret)* kurbanından[8] daima yakılan kurban ve ekmek sunusuyla dökmelik içki sunusundan başka günah kurbanı olmak üzere keçilerden bir teke sunasınız. **12***Yedinci[9] ayın onbeşinde kutsal cemaat olup bir iş ile kesinlikle meşgul olmayacak ve Rabb'e yedi gün bayram edeceksiniz. **13***Rabb'e[10] hoş kokulu yakmalık kurban olmak üzere kurban diye onüç dana, iki koç ve birer yıllık ondört kuzuyu kusursuz olarak sunasınız. **14***Onların ekmek sunusu yağ ile yoğurulmuş en iyi un; onüç dananın herbiri için onda üç, iki koçun herbiri için de onda iki, **15***Ve ondört kuzunun herbiri için de onda bir olsun. **16***Sürekli yakılan kurban ve onun ekmek sunusuyla dökmelik içki sunusundan başka günah kurbanı olmak üzere keçilerden bir teke sunasınız. **17***İkinci günde oniki dana, iki koç ve birer yıllık kusursuz ondört kuzu. **18***Yasaya[11] göre onların ekmek sunularıyla dökmelik içki sunularını danalar, koçlar ve kuzular için sayılarına göre yapın. **19***Ve daima yakılan kurban ve ekmek sunusuyla dökmelik içki sunusundan başka günah kurbanı olmak üzere keçilerden bir teke sunasınız. **20***Üçüncü günde onbir dana, iki koç ve bir yıllık ondört kusursuz kuzu; **21***Ve yasaya[12] göre onların ekmek sunularıyla dökmelik içki sunularını danalar, koçlar ve kuzular için sayılarına göre yapın. **22***Daima yakılan kurban ve onun ekmek sunusuyla dökmelik içki sunusundan başka günah kurbanı olmak üzere bie teke sunasınız. **23***Dördüncü gün on dana, iki koç ve birer yıllık on dört kusursuz kuzu; **24***Ve yasa gereği onların ekmek sunusuyla dökmelik içki sunularını danalar, koçlar ve kuzular için sayılarına göre yapın. **25***Sürekli yakılan kurban ve onun ekmek sunusuyla dökmelik içki sunularından başka günah kurbanı olmak üzere keçilerden bir teke sunasınız. **26***Ve beşinci günde dokuz dana, iki koç ve bir yıllık ondört kusursuz kuzu. **27***Ve yasasına göre onların ekmek sunularıyla dökmelik içki sunuları danalar, koçlar ve kuzular için sayılarına göre olsun. **28***Sürekli yakılan kurban ve onun ekmek sunusuyla dökmelik içki sunusundan başka günah kurbanı olmak üzere bir teke sunasınız. **29***Altıncı günde sekiz dana, iki koç ve birer yıllık ondört kusursuz kuzu. **30***Ve yasasına göre onların ekmek sunularıyla dökmelik içki sunularını danalar, koçlar ve kuzular için sayılarına göre yapın. **31***Sürekli yakılan kurban ve onların ekmek sunusuyla dökmelik içki sunularından başka günah kurbanı olmak üzere bir teke sunasınız. **32***Yedinci gün yedi dana, iki koç ve birer yıllık ondört kusursuz kuzu. **33***Ve yasaya göre onların ekmek sunularıyla dökmelik içki sunularını danalar, koçlar ve koçlar için sayılarına göre yapın. **34***Daima yakılan kurban ve onun ekmek sunusuyla dökmelik içki sunusundan başka günah kurbanı olmak üzere bir teke sunasınız. **35***Sekiz-

inci gün büyük[13] bayramınız olacak ve bir işle kesinlikle uğraşmıyacaksınız. **36*** Rabb'e hoş kokulu kurban olmak üzere kurban diye bir dana, bir koç ve birer yıllık yedi kusursuz kuzu sunasınız. **37*** Yasa gereği onların ekmek sunusuyla dökmelik içki sunuları dana, koç ve kuzular için sayılarına göre olsun. **38*** Sürekli yakılan kurban ve onun ekmek sunularıyla içki sunularından başka günah kurbanı olsun diye bir teke sunacaksınız. **39*** Bayramlarınızda[14] adaklarınız, geçerli sunularınız[15] yani yakmalık sunu, ekmek sunusu ve dökmelik içki sunuları ile esenlik kurbanlarından başka Rabb'e sunacaklarınız bunlardır. **40*** Ve Rabb, Musa'ya: -Her ne buyurduysa Musa onları İsrailoğullarına söyledi.

(1) Lev.23/24, **(2)** B.28/11, **(3)** B.28/3, **(4)** B.15/11ve12, **(5)** Lev.16/29, 23/27, **(6)** Mez.35/13, İş.58/5, **(7)** B.28/19, **(8)** Lev.16/3ve5, **(9)** Lev.23/33ve diğ., Tes.16/33, Hez.45/25, **(10)** Ezr.3/4, **(11)** Ayet 3/4,9ve10, B.15/12, 28/7ve14, **(12)** 18.Ayet, **(13)** Lev.23/36, **(14)** Lev.23/2, I.Trhl.23/31, II.Trhl.31/2, Ezr.3/5, Nahm.10/33, İş.1/14, **(15)** Lev.7/11ve16, 22/21ve23.

30. Bölüm: 1)Nezirlerin(Birinin kendiliğinden bir şeyi Tanrı'ya adaması fiili.) değiştirilmemesi, 3)Bekârların, 6)Kadınların(Eşlerin), 19)Ve dul kadının kendinden birşey adamasının ayrı tutulması ve bunun nasıl yerine getirileceğine ait şeriat yasası.

1* Musa İsrail oymaklarının[1] başkanlarına dedi ki: -Rabb'in buyurduğu şey budur. **2*** Eğer[2] bir kişi kendinden Rabb'e adamak ister veya yemin[3] ederek kendi nefsine gem vurmak isterse; sözünü değiştirmeden[4] ağzından çıkanın[5] tümünü yerine getirsin. **3*** Kadınlardan biri kendinden Rabb'e adamak ister ve çocukluğunda babasının evindeyken kendine birşey farz kılarsa; **4*** Ve babası da onun sözlerini işitir kendi nefsine neyi yapması veya yapmaması gerektiğini bilir de susarsa; o zaman onun adaklarının(Söz verdiği şeylerin) tümü kendine kesinleşir. **5*** Ama babası işittiği günde onu bozarsa; onun nefsine farz kıldığı adakların *(verdiği sözlerin)* hiçbirisi kesinleşmez. Rabb da; babası onun sözünü kaldırdığı için ona bağışlayacaktır. **6*** Eğer kendinden adamış ve birşeyi kendi nefsine yapmak veya yapmamak için kesinleştirmek üzere ağzından düşüncesizce bir söz çıkmış olduğu durumda evlenir; **7*** Ve kocası da bunu işittiği gün susarsa; o zaman verdiği söz kesinleşmiş olur. Kendinden her ne adamışsa onlar değişemez. **8*** Ama kocası bunu işittiği[6] günde ona engel olur bozarsa; o zaman onun üzerindeki adağı ve ağzından çıkıp kendini bağlayan düşüncesizce söylenmiş sözü geçersiz kılar. Rabb da ona bağışlar. **9*** Dul ile boşanmamış olanların kendinden verdiği sözler ve adaklar ise tümüyle ona farz olur *(kesin buyruk)* değişemez. **10*** Eğer kocasının evindeyken adadıysa veya yeminle kendine birşey farz kıldıysa; **11*** Ve kocası da bunu işitip sustu ve onu engellemediyse o zaman tüm adakları kesinleşir ve kendine farz kıldığı tüm şeyleri yapmaya yükümlüdür. **12*** Ama; kocası bunu işittiği günde onları bir şekilde geçersiz kıldıysa; adamak veya kendine birşeyi yapıp yapmamak için verdiği söz kesinleşmez. Çünkü kocası onları kaldırmıştır ve Rabb da onu bağışlar. **13*** Her verilen sözü ve kendine gem vurmak için kendini bağladığı yemini, kocası geçerli veya geçersiz kılabilir. **14*** Eğer kocası gün be gün ona karşı suskun olursa; o zaman adaklarının veya üzerinde olan farzların tümü kesinleşmiş olur. İşittiği gün ona karşı suskun olduğu için, onları kesinleştirmiş oluyor. **15*** Ama; eğer onları işittikten sonra bir şekilde iptal edecek olursa; o zaman onun günahının cezasını kendisi çekecektir. **16*** Kadın ile kocası için ve çocukluğunda babasının evinde olan kız için Rabb'in Musa'ya buyurduğu kesin farzlar bunlardır.

(1) B.1/4ve16, 7/2, **(2)** Lev.27/2, Tes.23/1, Hak.11/30, 35, Vaiz 5/4, **(3)** Lev.5/4, Mat.14/9, Res.İşl.23/14, **(4)** Mez.55/20, **(5)** Eyüp 22/27, Mez.22/25, 50/14, 66/13ve14, 116/14ve18, Nahm.1/15, **(6)** Tek.3/16.

31. Bölüm: 1)Midyanlılar'ın yenilgisi ve Balam'ın öldürülmesi, 13)Musa'nın askerlere kadınları sağ bırakmalarından ötürü çok öfkelenmesi, 19)Askerlerle esirlerin ve ele geçirilen malların sayılması, 25)Yağmanın kuralları ve bölüştürülmesi, 48)Rabb'e bağışlanan hediyeler.

1* Rabb, Musa'ya dedi ki: **2*** İsrailoğulları için Midyanîler'den[1] intikam al. Ondan[2] sonra kavmine katılacaksın *(öleceksin)*. **3*** Musa da toplumuna: -Sizden bazıları cenk için silahlanıp Midyanlılar'a saldırsınlar ve Rabb'in intikamını alsınlar. **4*** İsrail oymaklarının tümünden ve her aşiretten bin asker savaşa hazırlansın, dedi. **5*** İsrailin binlerinden her oymaktan biner asker cenk için silahlanarak, tam oniki bin asker toplandı. **6*** Musa her oymaktan biner askerlik bölükler olarak onları kahin Eleazar'ın oğlu Finehas, kutsal aletler ve ellerinde ilân[3] borularıyla cenge gönderdi. **7*** Aynen Rabb'in Musa'ya buyurduğu gibi Midyanlılar'a karşı cenk ederek erkeklerin[4] tümünü[5] öldürdüler. **8*** Öldürülmüş olanlar arasında Midyan krallarından Evi'yi[6] Rekem'i, Tsur'u, Hur'u ve Reba'yı; yani Midyan'ın beş kralını öldürdüler ve Beor oğlu Balam'ı[7] da kılıçla öldürdüler. **9*** İsrailoğulları Miyanlılar'ın karılarını ve çocuklarını esir edip onların hayvanlarını, sürü-

lerini ve tüm mallarını yağma ettiler. **10***Yaşadıkları tüm kentleriyle beraber köylerini de ateşe verdiler. **11***Gerek insan ve gerek hayvan olsun yağma[8] ile ganimetlerin tümünü alarak; **12***Esirleri, ganimetleri, yağmaları İsrailoğulları halkına; Eriha'ya yakın Erden'in yanındaki Movab topraklarında olan orduya ve Musa ile kahin Eleazar'a götürdüler. **13***Musa ile kahin Eleazar ve toplumun başkanları ordudan dışarıya onları karşılamaya çıktılar. **14***Birden Musa cenkten geri dönen askerlerin kumandanlarına; binbaşı ve yüzbaşılarına çok öfkelendi. **15***Ve Musa onlara şöyle söyledi: -Kadınların[9] tümünü sağ mı bıraktınız? **16***Bakın! Balam'ın[10] sözüyle bunlar[11] İsrailoğullarını, Peor konusundan ötürü Rabb'e karşı isyana sürüklediler ve Rabb'in toplumunda veba[12] salgınına neden oldular. **17***Bu yüzden şimdi çocuklarden[13] her erkeği ve erkekle yatan erkek bilmiş her kadını katl edin. **18***Genç ve erkek yatağı bilmemiş kadınların tümünü kendinize sağ bırakın! **19***Sizler[14] de yedi gün ordugâhın dışında kalıp bir kişiyi öldürmüş olan ve ölüye dokunmuş[15] bulunanların tümü kendisini ve esirlerini üçüncü ve yedinci günde temizlesin. **20***Her giysi, deriden olan her kap, keçi kılından yapılmış olan herşey ve ağaç kapların tümü temizlensin. **21***Ve kâhin Eleazar da cenge gitmiş olan askerlere şöyle söyledi: -Rabb'in Musa'ya buyurduğu kesin şeriat yasası budur: **22***Altın, gümüş, bakır, demir, kalay ve kurşun; **23***yani yalnız ateşten geçebilecek olan herşeyi ateşten geçiriniz ki temizlensin. Ama temizlenme suyuyla[16] temizlensin ve ateşten geçmiyen şeylerin tümünü sudan geçirin. **24***Yedinci[17] günde giysilerinizi yıkayıp temizlenin. Ondan sonra orduya gireceksiniz. **25***Ve Rabb, Musa'ya dedi ki: **26***- Sen, kahin Eleazar ve toplumun atalar evinin başkanları; gerek insandan, gerek hayvandan zorla alınan veya yağma edilenin hesabını alacaksınız. **27***Yağmayı[18] cenge gitmiş askerle tüm toplum arasında yarı yarıya bölüşeceksiniz. **28***Cenge giden askerlere düşen paydan; gerek adam, gerek sığır, gerek eşek veya gerek koyun olsun, Rabb'in payı olmak üzere beşyüzde[19] bir can alasın. **29***Onlara düşen yarıdan, onu alıp Rabb'e sunu olmak üzere kahin Eleazar'a ver. **30***İsrailoğullarına düşen yarıdan, gerek adam, gerek sığır, gerek eşek ve gerek koyun olsun hayvanların tümünden ellide bir[20] baş alıp onları Rabb'in[21] evinin korunmasına memur olan Levililere ver. **31***Musa ile kahin Eleazar Rabb'in Musa'ya buyurduğu gibi yaptı. **32***Cenge giden askerlerin ele geçirdikleri yağma ve ganimetin sayısı altıyüz yetmiş beş bin koyun, **33***Yetmişiki bin sığır, **34***Altmış bir bin merkep(*eşek)*, **35***Ve insan olarak erkek yatağı bilmemiş kadınların tümü otuz iki bin kişiydi. **36***Cenge gidenlerin payı olan yarı, üçyüzotuz yedi bin beşyüz baş koyun idi. **37***Koyunlardan Rabb'in payı altıyüzyetmiş beş idi. **38***Sığırlar otuzaltıbin olup Rabb'in payı yetmiş iki, **39***Merkepler otuzbin beşyüz olup Rabb'in payı altmışbir, **40***Adamların sayısı on altı bin olup Rabb'in payı otuz iki kişiydi. **41***Ve Musa Rabb'e sunulan payı Rabb'in[22] kendisine buyurduğu gibi kahin Eleazar'a verdi. **42***İsrailoğulları'nın olmak üzere Musa'nın askerlerden aldığı yarıdan, Rabb'in payını aldı. **43***Toplumun payı olan yarı, üçyüz otuz yedi bin beşyüz koyundu. **44***Otuzaltı bin sığır, **45***Otuzbin beş yüz eşek, **46***Ve on altı bin kişi insan idi. **47***Musa İsrailoğullarının[23] hissesi olan nüfustan gerek insan, gerek hayvan olsun Rabb'in Musa'ya buyurduğu gibi ellide bir alıp onu Rabb'in evinin korunmasında memur olan Levililer'e verdi. **48***Ordunun binlerinden sorumlu olan binbaşılar ve yüzbaşılar Musa'ya yaklaşıp; **49***Ona dediler ki: -Kulların! Emrimiz altındaki tüm askerleri saydık ve bizden bir kişi bile eksik değildir. **50***Bu yüzden bizden herbiri ne bulduysa; altın, değerli şeyler, zincirler, bilezikler, yüzükler, küpeler ve gerdanlıklar Rabb'in önüne[24] kefaret*(bağışlama)* olmak için getiriyoruz. **51***Ve Musa ile kahin Eleazar, hepisi işlenmiş kıymetli şeyler olarak altınları onlardan kabul etti. **52***Binbaşılar ve yüzbaşılar tarafından Rabb'e sundukları sunu altını tam onaltıbin yediyüz miskal idi. **53***Ve her asker[25] kendisi için bunları yağma olarak elde etmişti. **54***Musa ile kahin Eleazar, binbaşılardan ve yüzbaşılardan altını kabul edip onu Rabb'in[26] önünde İsrailoğullarına bir anı olsun diye Toplanma Çadırına götürdüler.

(1)B.25/17,**(2)**B.27/13,**(3)**B.10/9,**(4)**Hak.6/1,2ve33, **(5)**Tes.20/13,Hak.21/11,I.Sam.27/9,I.Krl.11/15,16, **(6)**Yeş.13/21, **(7)**Yeş.13/22,**(8)**Tes.20/14,**(9)**Tes.20/13,I.Sam.15/3, **(10)**B.24/14, II.Petr.2/15, Vah.2/14, (11)B.25/2, **(12)**B.25/9, **(13)**Hakm.21/11, **(14)**B.5/2, **(15)**B.19/11ve diğ., **(16)**B.19/9ve17, **(17)**Lev.11/25, **(18)**Yeş.22/8, I.Sam.30/24, **(19)**Bak 30,ve47.Ayetler, B.18/26, **(20)**BakAyet42-47,**(21)**B.3/7,8,25,31ve36,18/3ve4, **(22)**BakB.18/8ve19, **(23)**30.Ayet,**(24)**Çık.30/12ve16, **(25)**Tes. 20/14, **(26)**Çık.30/16.

32. Bölüm: 1)Ruben'le Gad oymaklarının Erden'in ötesinde miras istemeleri, 6)Musa'nın onları azarlaması, 16)Sonra tekliflerini kabul etmesi, 33)Ve diyarı onlara vermesi, 39)Yöreyi ele geçirmeleri.

1* Ruben oğulları ile Gad oğullarının hayvanları çok çoğaldı ve Yazer[1] yöresiyle Gilead yöresini gördüler. İşte o yer hayvanlara uygun bir yerdi. **2*** Bunun üzerine Gad oğulları ile Ruben oğulları gelip Musa ile kahin Eleazar ve cemaat başkanlarına doğru şöyle dediler: **3*** Atarod, Dibon, Yazer, Nimra[2] Heşbon, Eleale, Sebam[3] Nebo ve Beon[4]. **4*** -İsrail toplumu[5] önünde Rabb'in vurduğu ülke hayvanlar için çok iyi bir yerdir ve kullarının da hayvanları vardır! Dediler. **5*** Şimdi gözünde lütfa eriştikse bu ülke kullarına mülk olmak üzere verilip bizi Erden'den geçirme, dediler. **6*** Musa da Gad oğulları ile Ruben oğullarına dedi ki: -Kardeşleriniz cenge giderken siz burada oturacak mısınız? **7*** Ve niçin İsrailoğullarını Rabb'in kendilerine verdiği diyara geçmeye korkutuyorsunuz? **8*** Babalarınızı[6] Kadeş Barnea'dan ülkeyi[7] kontrol etmeye gönderdiğim zaman da böyle yaptınız. **9*** Çünkü; Eşkol[8] vadisine kadar çıkıp ülkeyi gördüklerinde; Rabb'in kendilerine verdiği yöreye girmeye, İsrailoğullarının cesaretini kırdılar. **10*** Ve Rabb'in[9] gazabı o gün alevlenip yemin ederek; **11*** Mısır'dan çıkmış olan ve yirmi[10] yaşını geçkin olan adamlar; bana[11] tüm yürekle katılmadıkları için İbrahim'e, İshak'a ve Yakup'a vermeğe yemin etiğim ülkeyi kesinlikle görmeyeceklerdir. **12*** Yalnız Kenizzî Yafunne oğlu Kaleb ve Nun oğlu Yeşu Rabb'e[12] tüm yürekten bağlı oldukları için göreceklerdir, dedi. **13*** Böylece Rabbin gazabı İsraile karşı alevlenip onları kırk[13] yıl Rabb'in[14] önünde tâ; o kötülük işleyen soyun tümü yok oluncaya dek çölde dolaştırdı. **14*** Ve işte şimdi siz; günahkâr adamların soyu olarak, babalarınızın yerine ayaklanıp Rabb'in[15] şiddetli öfkesi gazabını İsrail üzerine örtüyorsunuz. **15*** Çünkü *"O"* na[16] bağlanmaktan geri dönerseniz *"O"* da onları yine çöllerde bırakacaktır ve siz de bu kavmin tümünü yok etmiş olursunuz. **16*** Onlar da ona yaklaşıp şöyle söylediler: -Biz burada hayvanlarımız için ağıllar ve kentlerimiz için evler yapalım. **17*** Ama[17] biz tâ onları yerlerine götürünceye dek silahlanmış olarak İsrailoğullarının önlerinden gideceğiz. Ev halkımız da bu ülkenin insanları yüzünden sağlam kentlerde oturacaklar. **18*** Ve İsrail[18] oğullarının herbiri kendi mirasına erişinceye dek evlerimize dönmeyeceğiz. **19*** Çünkü mirasımız[19] Erden'in ön tarafında, kuzey yönünde olduğundan biz onlarla beraber Erden'in öte tarafında miras almayacağız. **20*** Musa[20] da onlara şöyle yanıt verdi: -Eğer bu şeyi yapmak üzere; Rabb'in önünde cenk için, sizlerden silahlanmış olanların tümü; **21*** Rabb'in önünde tâ o düşmanları atıncaya kadar Erden'den geçerse; **22*** Ve o ülke[21] Rabb'in önünde ele geçirilip de ondan[22] sonra dönerseniz. O zaman Rabb'in yanında ve İsrailin yanında suçsuz olur; ülke[23] de Rabb'in önünde mülkünüz olur. **23*** Ama eğer böyle yapmazsanız Rabb'e karşı suçlu olursunuz; ve bunu bilmelisiniz ki günahınız sizi bulacaktır[24]. **24*** Evleriniz[25] için kentler ve sürüleriniz için ağıllar yapıp ağzınızdan çıkan sözü yerine getirin. **25*** Bunun üzerine Gad oğulları ile Ruben oğulları Musa'ya: -Kulların efendimizin buyruğuna göre hareket edecektir; **26*** Çocuklarımız[26] kadınlarımız, sürülerimiz ve hayvanlarımızın tümü de burada Gilead kentlerinde durup, **27*** Kullarının[27] tümü efendimizin buyruğuna göre cenk için silah kuşanmış olarak, Rabb'in önünde savaşa doğru Erden'den geçecekler, dediler. **28*** O zaman[28] Musa; kahin Eleazar, Nun oğlu Yeşu ve İsrailoğulları oymaklarının atalar evi başkanlarına, onlar için şöyle buyruk verdi: **29*** -Eğer Gad oğulları ile Ruben oğulları Rabb'in önünde, tümü cenk için silahlanmış olarak, sizinle birlikte Erden'den geçtiğinde o ülke ele geçirilirse; o zaman onlara Gilead yöresini mülk olarak vereceksiniz. **30*** Ama eğer silahlanmış olarak sizinle birlikte geçmezlerse; onların kralı sizinle beraber Kenan ülkesinde olsun. **31*** Gad oğulları ile Ruben oğulları buna şöyle yanıt verdiler: -Rabb'in kullarına buyurduğu gibi yaparız. **32*** Ve biz Rabb'in önünde silahlanmış olarak Kenan ülkesine geçeceğiz. Bizim mirasımızın kralı Erden'in beri tarafında olsun, dediler. **33*** Bunun[29] üzerine Musa onlara; yani Gad oğulları ile Ruben oğulları ve Yusuf'un oğlu Manessa oymaklarının yarısına, Amorîler kralı Sihon'un[30] ülkesini ve Başan kralı Og'un ülkesini; yani yöreleri ile kentlerini ve çevre ülkelerin kentleri sınırları içinde olan yerleri verdi. **34*** Gad oğulları; Dibon[31] Ataraot ve Aroer[32]; **35*** Atrot-Şofan'ı ve Yazer-Yohbeha'yı; **36*** Nimra evi[33] ile Haran sağlam[34] kentlerini ve sürüleri için ağıllar yaptılar. **37*** Ruben oğulları da; Haşbon[35] Eleale ve Kiryataim; **38*** Nebo[36] Baalmeon[37]; 'ki[38] bunların isimlerini değiştirdiler' ve Sibma'yı yaptılar. Ve bu yaptıkları kentleri kendi adlarıyla[+] çağırdılar. **39*** Manessa[39] oğlu Makir oğulları Gilead'a gidip onu feth ederek içinde bulunan Amorîler'i çıkardılar. **40*** Ve Musa Gilead'ı[40] Manessa oğlu Makir'e vererek onu oraya yerleştirdi. **41*** Manessa oğlu Yair[41] de gidip onların kasabalarını ele geçirdi ve onlara Havvot-Yair adını verdi. **42*** Nobah da Kenat ile köylerini alarak ona kendi adı ile 'Nobah' dedi.

(1)B.21/32,Yeş.13/25,I.Krl.24/5, **(2)**36.Ayet, **(3)**38.Ayet, **(4)**38.Ayet,**(5)**B.21/24ve34,**(6)**B.13/3ve26,**(7)**Tes.1/22, **(8)**B.13/24ve31, Tes.1/24ve28,**(9)**B.13/11ve21,Tes.1/34, **(10)**B.14/28ve29,Tes. 1/35,**(11)**B.14/24ve30, **(12)**B.14/24,Tes:1/36, Yeş.14/8ve9, **(13)**B. 14/33-35,**(14)**B.26/64ve65 ,**(15)**Tes.1/34, **(16)**Tes.30/17,Yeş. 22/16 ve18,II.Trh.7/19,15/2, **(17)**Yeş.4/12ve 13, **(18)**Yeş.22/4, **(19)**33. Ayet,Yeş.12/1,13/8, **(20)**Tes.3/18,Yeş .1/14,4/12ve13, **(21)**Tes. 3/20, Yeş.11/23, 18/1, **(22)**Yeş.22/4, **(23)**Tes.3/12ve15,16ve18, Yeş.1/15, 13/8ve32, 22/4ve9, **(24)**Tek. 4/7, 44/16, İş.59/12, **(25)**16.,34.ve diğ.Ayetler, **(26)**Yeş. 1/14, **(27)**Yeş.4/12, **(28)**Yeş. 1/13,**(29)**Tes.3/12-17,29/8, Yeş. 12/6, 13/8,22/4, **(30)**B.21/24, 33ve 35, **(31)**B.33/45ve46, **(32)**Tes.2/36, **(33)**3.Ayet, **(34)**24.Ayet, **(35)**B.21/27,**(36)**İş.46/1, **(37)**B.22/41, **(38)**Bak 3.Ayet, **Çık.23/13,** Yeş.23/7,**(+)Veya:** ***Başka adlarla***, **(39)**Tek.50/23, **(40)**Tes.3/12, 13ve15, Yeş. 13/31, 17/1, **(41)**Tes.3/14, Yeş.13/30, I.Trhl.2/21-23.

33. Bölüm: 1)İsrailoğullarının kırk iki kez göçü, 50)Kenanlılar'ın yok edilmesi için olan buyruk.

1*Musa ile Harun vasıtasıyla Mısır ülkesinden ordularıyla çıkan İsrailoğulları'nın ulaştığı yerler bunlardır. **2***Musa da Rabb'in buyruğuyla onların göçlerini yerli yerinde yazdı ve göçlerine göre gittikleri yerler bunlardır: **3***Birinci[1] ayda ve birinci ayın onbeşinci gününde Ramses'ten[2] göç edip Fısh'ın*(mayasız bayramının)* ertesinde İsrailoğulları[3] güçlü el ile tüm Mısırlıların gözü önünde çıktılar. **4***Tam o zaman Mısırlılar; Rabb[4] onların ilâhlarına karşı yargı yürüttüğü zaman öldürdüğü[5] ilk doğmuşlarının tümünü gömüyorlardı. **5***İsrailoğulları[6] da Ramses'ten göç ederek Sukkot'ta konakladılar; **6***Oradan göçüp[7] çölün kenarında olan Etam'da konakladılar. **7***Etam'dan[8] göçüp Baal-Sefon'un karşısında olan Pi-Hahirot'a doğru dönerek Migdol önünde konakladılar; **8***Pi-Hahirot önünden göç edip denizin[9] ortasından çöle geçtiler ve Etam çölünde üç günlük yol gidip Marad'a konakladılar. **9***Marad'tan göçüp Elim'e[10] geldiler. Elim'de on iki su kaynağı ve yetmiş hurma ağacı bularak orada konakladılar; **10***Elim'den göçüp Kızıldeniz kenarında konakladılar; **11***Kızıldeniz kenarından göçüp Sin[11] çölünde konakladılar; **12***Sin çölünden göçüp Dofka'da konakladılar; **13***Dofka'dan göçüp Aluş'ta konakladılar; **14***Aluş'tan göçüp Refidim'de[12] konakladılar ve orada topluluğa içecek su bulunmadı. **15***Refidim'den hareket ederek Sin[13] çölünde konakladılar; **16***Sin çölünden göçüp Kibrot Hattaava'da[14] konakladılar; **17***Kibrot Hattaava'dan göçüp Hatserot'ta[15] konakladılar. **18***Hatserot'tan göçüp Ritma'da[16] konakladılar. **19***Ritma'dan göçüp Rimmon-Perets'de konakladılar; **20***Rimmon-Perets'ten göçüp Libna'da konakladılar. **21***Libna'dan göçüp Rissat'a konakladılar. **22***Rissat'tan göçüp Kehelat'a konakladılar. **23***Kehelat'tan göçüp Şefer dağında konakladılar. **24***Şefer dağından göçüp Haradad'a konakladılar. **25***Haradad'tan göçüp Makhelot'ta konakladılar. **26***Makhelot'tan göçüp Tahat'ta konakladılar. **27***Tahat'tan göçüp Terah'ta konakladılar. **28***Terah'tan göçüp Makhelot'ta konakladılar. **29***Makhelot'tan göçüp Heşmona'da konakladılar. **30***Heşmona'dan göçüp Moserot'ta konakladılar. **31***Moserot'tan göçüp Bene-Yaakan'da konakladılar; **32***Bene-Yaakan'dan[17] göçüp Hor-Haggidgad'da(18) konakladılar; **33***Hor Haggidgad'tan göçüp Yotbata'ya konakladılar; **34***Yotbata'dan göçüp Abrona'da konakladılar; **35***Abrana'dan göçüp Etsyon-Geber'de[19] konakladılar. **36***Etsyon-Geber'den göçüp Sin[20] çölünde; yani Kadeş'te konakladılar. **37***Kadeş'ten[21] göçüp Edom ülkesinin yanında olan Hor dağında konakladılar. **38***Ve kahin Harun[22] Rabb'in buyruğuna göre Hor dağına çıkıp orada İsrailoğullarının Mısır ülkesinden çıkışlarının kırkıncı yılında, beşinci ayın ilkinde öldü. **39***Harun Hor dağında öldüğünde yüzyirmi üç yaşındaydı. **40***Kenan ülkesinin güneyinde yaşayan Kenanlı Arad[23] kralı, İsrailoğullarının geldiğini öğrendi. **41***Ve Hor[24] dağından göçüp Salmona'da konakladılar; **42***Salmona'dan göçüp Punon'da konakladılar; **43***Punon'dan göçüp Obot'ta[25] kondular; **44***Obot'tan[26] göçüp Moab sınırlarına doğru olan İye-Aberim'de[27] konakladılar; **45***İye'mden göçüp Dibon Gad'ta konakladılar[28] **46***Dibon-Gad'tan göçüp Almon Diblataim'de[29] konakladılar; **47***Almon-Diblataim'den göçüp Nebo karşısında Abarim[30] dağlarında konakladılar; **48***Abarim dağlarından göçüp Eriha karşısında Erden'in yanında Moab[31] kırlarında konakladılar; **49***Ve Erden'in yanında Yeşimot Evi'nden Ebel Şitim'e[32] kadar Moab topraklarında konakladılar; **50***Rabb, Moab topraklarında Eriha karşısında Erden'in yanında Musa'ya dedi ki: **51***-İsrailoğullarına şöyle söyle: Erden'den[33] Kenan ülkesine geçtiğinizde; **52***O ülkenin[34] tüm halkını önünüzden atınız. Tüm Mısır dikili taşlarını ve tüm dökme putlarını kırıp; yüksek yerlerinin tümünü bozarak yok edin. **53***O ülkeyi ele geçirip orada oturunuz; çünkü o ülkeyi size miras olmak üzere verdim. **54***Ülkeyi[35] kabilelerinize göre kur'a ile miras alınız. Çok olana mirası çok ve az olana mirasını az veriniz. Herbirinin kurası hangi yere çıkarsa; o yer onun olup babalarınızın oymaklarına göre miras alacaksınız. **55***Ama eğer ülkenin halkını oradan atmazsanız; o zaman onlardan bıraktıklarınız gözlerinize[36] di-

ken olacak ve yanlarınıza sokulup yaşadığınız ülkede sizi sıkıştıracaklardır. **56*** Durum bu. Onlara nasıl davranmaya niyet ettimse; size de o türlü davranacağım.

(1)Çık.12/2, 13/4, **(2)**Çık.12/37, **(3)**Çık.14/8, **(4)**Çık.12/12, 18/11, İş.19/1, Vah.12/8, **(5)**Çık.12/29, **(6)**Çık.12/37, **(7)**Çık. 13/20, **(8)**Çık.14/2ve9,**(9)**Çık.14/22, 15/22ve23, **(10)**Çık. 15/27, **(11)**Çık.16/1,**(12)**Çık.17/1,19/2, **(13)**Çık. 16/1,19/1 ve2, **(14)**B. 11/34, **(15)**B.11/35, **(16)**B.12/16, **(17)**Bak Tek.36/27, Tes.10/6, I.Trhl.1/42, **(18)**Tes.10/7, **(19)**Tes.2/8, I.Krl.9/27, 22/49, **(20)**B. 20/1, 27/14, **(21)**B.B.20/22ve23, 21/4, **(22)**B.20/25ve28, Tes. 10/6, 32/50, **(23)**B.21/1ve diğ., **(24)**B.21/4, **(25)**B.21/10, **(26)**B.21/11,**(27)**B.21/11,**(28)**B.32/34,**(29)**Yerm.48/22, **(30)**B.21/20, Tes.32/49, **(31)**B.22/1, **(32)**B.25/1, Yeş.2/1, **(33)**Tes.7/1,2,9/1,Yeş.3/17,**(34)**Çık.23/24ve33, 34/13, Tes.7/2 ve5, 12/3, Yeş.11/12, Hakm.2/2, **(35)**B.26/53-55, **(36)**Yeş.23/13, Hak.2/3, Mez.106/34ve36, Bak Çık.23/33, Hez.28/24.

34. Bölüm: 1)Kenan ülkesinin sınırları, 16)Ülkeyi bölüştürmeye atananların isimleri.

1* Rabb, Musa'ya doğru şunu söyledi: **2*** -İsrailoğullarına emret ve onlara şunu de: Kenan ülkesini[1] sınırlarına göre size miras düşen ülkeyi; yani Kenan ülkesine girdiğinizde. **3*** Güney[2] sınırınız Sin; Sin çölünden Edom'a kadar olan güneye bakan sınırınız, doğuya doğru Tuz denizinin[3] kenarında olsun. **4*** Sınırlarınız güney yönünde Akrabbim[4] yokuşundan Sina'ya doğru geçerek onun sonu Kadeş-Barnea'nın[5] güneyinde olsun ve Hatsar-Addar'dan[6] çıkan Atsmon'a geçsin. **5*** Bu sınır Atsmon'dan Mısır[7] vadisine dönüp denize yakın olacaktır. **6*** Batı sınırları ise; Büyük deniz size sınır olsun. Batı sınırınız size bu olacaktır. **7*** Kuzey sınırlarınız bu olsun: Yani büyük denizden Hor[8] dağına kadar işaretlenecek; **8*** Ve Hor dağından Hamat'a[9] girilecek yere kadar işaretleyeceksin. Sınırlarınızın ucu Sedat'da[10] olacak. **9*** O sınır Zifron'a çıkarak Hatsar[11] Enan'dan Şefam'a kadar işaretleyeceksiniz ve kuzey sınırlarınız bu olacaktır. **10*** Kendinizi kuzey sınırlarınız için Hatsar-Enan'dan Şefam'a kadar işaretleyeceksiniz. **11*** Bu sınır Ain'in kuzey yönünde Şefam'dan Ribla'ya[12] geçsin ve bu sınır kuzeye doğru giderek Kinnerat[13] denizinin kenarlarına dek gelsin. **12*** Oradan bu sınır Erden'e insin ve Tuz-Denizi'ne[14] erişsin. Tüm ülkenizin çevresinin sınırları böyle olacaktır. **13*** Ve Musa İsrailoğullarına emredip; Rabb'in dokuz buçuk oymağa verilmesini buyurduğu, kur'a[15] ile miras alacağınız ülke budur, dedi. **14*** Çünkü[16] Ruben oğulları oymağı atalar evine göre ve Gad oğulları oymağı da atalar evlerine göre miraslarını aldılar. Manessa'nın yarım sıptı da kendi mirasını aldı. **15*** Bu iki oymak ile bu yarım oymak miraslarını Eriha karşısında Erden'in beri tarafında; yani kuzey yönünde aldılar. **16*** Ve Rabb, Musa'ya doğru dedi ki: **17*** -Size o ülkeyi miras olmak üzere bölüştürecek adamların adları bunlardır: Yani kahin Eleazar[17] ve Nun oğlu Yeşu olup; **18*** Ülkeyi bölüştürmek için herbir oymaktan birer başkan[18] alacaksınız. **19*** O adamların adları bunlardır: Yahuda oymağından Yefunne oğlu Kaleb, **20*** Şimeon oğulları oymağından Ammihud oğlu Şemuel, **21*** Bünyamin oğulları oymağından Kislon oğlu Elidad, **22*** Dan oğulları oymağından başkan Yogli oğlu Bukki, **23*** Yusuf oğullarından olup Manessa oymağının başkanı Efod oğlu Hanniel, **24*** Efraim oğulları oymağından başkan Şiftan oğlu Kemuel, **25*** Zebulun oğulları oymağından başkan Parnak oğlu Elitsafan, **26*** İssakar oğulları oymağından Azzan oğlu Paltiel, **27*** Aşer oğulları oymağından başkan Şelomi oğlu Ahihud, **28*** Ve Naftali oğullarından başkan Ammihud oğlu Pedahel'dir. **29*** Rabb'in İsrailoğullarına Kenan ülkesinde miraslarının bölüştürülmesini buyurduğu kişiler bunlardır.

(1) Tek.17/8, Tes.1/7, Mez.78/55, 105/11, Hez.47/14, **(2)**Yeş.15/1, Hez.47/13vediğ., **(3)**Tek.14/3, Yeş.15/2, **(4)**Yeş.15/3, **(5)**B.13/26, 32/8,**(6)**BakYeş.15/3ve4,**(7)**Tek.15/18, Yeş. 15/4ve47, I.Krl.8/65, İş.27/12,**(8)**B.33/37,**(9)**B.13/22,II.Krl.14/25,**(10)**Hez.47/15, **(11)**Hez.47/17,**(12)**II.Krl.23/33,Yerm.39/5 ve6,**(13)**Tes.3/17, Yeş. 11/2,19/35,Mat.13/34,Luk.5/1, **(14)**3. Ayet, **(15)**2.Ayet, Yeş.14/1 ve2,**(16)**B.32/33,Yeş.14/2ve3,**(17)**Yeş.14/1,19/51, **(18)**B.1/4,16.

35. Bölüm: 1)Kırksekiz kent ile otlaklarının Levililer'e ölçülerek verilmesi, 6)Onlardan altısının sığınak kenti olarak belirlenmesi, 9)Katillik için olan yasa, 31)Katilin bağışlanmaması.

1* Rabb, Moab topraklarında Eriha karşısında, Erden'in yanında Musa'ya şöyle söyledi: **2*** -İsrailoğullarına[1] söyle ki, malları olan mirastan Levililere oturmak için kentler versinler. Kentlerin çevresindeki otlakları da Levililere veresiniz. **3*** Bu kentler onlara mesken olup; otlakları, sığırları, sürüleri ve tüm hayvanları için olsun. **4*** Levililere vereceğiniz kentlerin otlakları kentin surundan dışarı her yanda bin arşın olsun. **5*** Kentin dışında kuzey yönünde iki bin arşın, güney yönünde iki bin arşın, batı yönünde iki bin arşın ve kuzey yönünde de ikibin arşın olarak kentin merkezinden ölçeceksiniz. Kentlerinizin otlakları da böyle olsun. **6*** Levililere vereceğiniz kentlerden, katillerin oraya kaçması için sığınacak yer[2] olmak üzere altı tane kent belirleyeceksiniz. Ve bunlardan başka kırk iki kent daha vereceksiniz. **7*** Levililere vereceğiniz kentlerin tümü otlaklarıyla beraber kırksekiz[3] kent olsun. **8*** Ve İsrail[4] oğullarının mülklerinden vereceğiniz kentleri; çok[5] olandan

çok ve az olandan az olarak alasınız. Her biri kendi miras aldığı mirasının miktarına göre kentlerden Levililere versin. **9***Ve Rabb, Musa'ya dedi ki: **10***-İsrailoğullarına doğru şöyle söyle: Erden'den[6] Kenan ülkesine geçtiğinizde; **11***Bir kimseyi yanlışlıkla vurmuş olan katil oraya sığınsın diye; size[7] iltica kentleri olmak üzere kendinize kentler belirleyiniz. **12***Ve o kentler[8] size; öç alandan kaçmanız için sığınacak yerler olacak ve katil mahkeme için mecliste durmadıkça ölmeyecektir. **13***Vereceğiniz kentlerden altısı[9] size iltica kenti olsun. **14***Erden'in beri tarafında üç[10] kent ve Kenan diyarında da üç kent veresiniz. Bunlar iltica kentleri olsun. **15***Bu altı kent İsrailoğullarıyla yabancı[11] ve aranızda misafir olanlar için sığınma yerleri olup, bir kimseyi yanlışlıkla vurmuş olan oraya kaçsın! **16***Ama[12] eğer bir kimse bir başkasını demir bir alet ile vurarak öldürürse katildir. Katil kesinlikle öldürülecektir. **17***Eğer onun ölümüne neden olabilecek bir el taşı ile vurarak onu öldürürse katildir. Katil kesinlikle öldürülecektir. **18***Veya ölüme sebep olabilecek elde kullanılan bir ağaçla vurur ve o ölürse katildir. Katil kesinlikle öldürülecektir. **19***Katili[13] ölen kişinin velisi öldürsün ve nerde ona rastlarsa; onu öldürsün. **20***Eğer[14] onu kininden ötürü boğazlamış veya tuzak kurup[15] vurmuşsa; **21***Ya da düşmanlığından ötürü eliyle ona vurmuşsa ve o da ölmüşse vuran kişi kesinlikle öldürülecektir. Ölenin velisi onu bulduğu an öldürsün. **22***Ama eğer onda bir düşmanlık[16] yokken birden onu darbelemiş ve onun üstüne birşey atmışsa; **23***Ve onu görmeden onun üstüne ölümüne neden olan bir taş düşürmüş ve o da ölmüş ise; (Mademki düşmanlığı yok ve ona kötülük yapmak istemedi). **24***O zaman[17] meclis vuran ile ölenin velisi arasında bu kuralı uygulasın: **25***Meclis katili ölenin velisinin elinden kurtarıp, meclis onu sığınacağı iltica kentine geri göndersin ve o da kutsal yağla[18] meshedilmiş olan baş kahinin ölümüne kadar orada[19] yaşasın. **26***Ama eğer katil o sığındığı sığınma kentinin sınırından bir şekilde çıkarsa; **27***Ve ölen kişinin velisi de onu sığınma kentinin dışında görüp öldürürse; o kanlı sayılmasın. **28***Çünkü o, baş kâhin'in ölümüne kadar sığınma kentinde kalmadı. Başkâhinin ölümünden sonra katil kendi kralının ülkesine geri dönebilirdi. **29***Böylece bunlar size[20] çağlar boyu tüm yaşadığınız yerlerde yargı için yasa olsun. **30***Her kim ki, bir kimseyi öldürürse; katil tanıkların[21] beyanıyla öldürülsün. Ama; bir kişiyi öldürmek için bir tanığın tanıklığı yeterli değildir. **31***Öldürülmeyi hak eden katilin nefsi için diyet kabul etmeyiniz. **32***Ve sığınma kentlerine sığınanlar için; kâhin ölmeyinceye kadar ülkesine geri dönmesi konusunda herhangibir diyet kabul etmeyiniz. **33***Böylece bulunduğunuz ülkeyi[22] kirletmeyin; çünkü ülkeyi kan kirlettiğinden içinde dökülen kan için, onu dökenin[23] kanı dökülmedikçe diyetler bağışlama olmaz. **34***Benim içinde[24] bulunduğum, sizin oturduğunuz ülkeyi kirletmeyiniz. Çünkü İsrailoğulları[25] arasında olan Rabb '*Ben*'*im*.

(1) Yeş.14/3 ve 4, 21/2, Bak.Hez. 45/1 ve diğ., 48/8 ve diğ., **(2)**13.Ayet, Tes.4/41, Yeş.20/2,7ve8, 21/3,13,21,27,32,36ve38, **(3)**Yeş.21/41, **(4)**Yeş.21/3, **(5)**B.26/54, **(6)**Tes.19/2, Yeş.20/2, **(7)**Çık.21/13, **(8)**Tes.19/6, Yeş.20/3,5ve6, **(9)**6.Ayet, **(10)**Tes.-4/41, Yeş.20/8,**(11)**B.15/16,**(12)**Çık.21/12ve 14,Lev. 24/17, Tes.19/11ve12, **(13)**21.24.ve27.Ayetler, Tes.19/6ve12, Yeş. 20/3ve5, **(14)**Tek.4/8,II.Sam.3/27,20/10,I.Krl.2/31 ve32, **(15)**Çık. 21/14,Tes.19/11, **(16)**Çık. 21/13, **(17)**12. Ayet,Yeş.20/6, **(18)**Çık. 29/7, Lev.4/3, 21/10, **(19)**Yeş.20/6, **(20)**B.27/11, **(21)**Tes.17/6, 19/15,Mat.18/16,II.Kor. 13/1,İbr.10/28,**(22)**Mez.106/38, Mik. 4/11,**(23)**Tek.9/6,**(24)**Lev. 18/25,Tes.21/23, **(25)**Çık.29/45ve46.

36. Bölüm: 1)Miras sahibi olan kızın kendi oymağından(Sıpt'ından) olan ile evlenmesi, 7)Ve mirasın oymaktan oymağa devredilmesi, 10)Selofhad'ın kızlarının evlenmesi.

1*Yusuf oğulları kabilelerinden olan Manessa oğlu, Makir oğlu, Gilead[1] oğullarının atalar başkanı yaklaşıp Musa'nın önünde ve İsrailoğulları başkanlarının; yani atalar evinin başkanlarının önünde şöyle söylediler. **2***Ve dediler ki: Efendimize[2] İsrailoğullarına ülkeyi miras olmak üzere kura ile vermesini Rabb buyurmuştu. Ve efendimize[3] Rabb tarafından kardeşimiz Selofhad'ın mirasının onun kızlarına bırakılmasını söylemişti. **3***Şimdi onlar İsrailoğullarının diğer oymaklarının oğullarının eşleri olurlarsa; onların mirası atalarımızın oğullarının mirasından alınıp eş olmak üzere aldıkları kişilerin oymaklarının mirasına katılacak ve kur'a ile olan mirasımızdan alınacaktır. **4***İsrailoğullarına "*Yubel*"[4] yılı olduğunda onların mirası, aldıkları kişilerin oymaklarının mirasına katılacak ve onların mirası atalarımızın oymaklarının mirasından alınacaktır. **5***Musa da Rabb'in sözüne göre İsrailoğullarına buyurup dedi ki: Yusuf oğulları oymağı gerçeği[5] diyor. **6***Selofhad'ın kızları için Rabb'in buyurduğu şey budur: Yani onlar eş olarak gözüne kestirene gitsinler. Ama[6] eş olmak için babaları oymağından[8] olanlar ile evlensinler. **7***İsrailoğullarının mirası oymaktan oymağa geçsin. Çünkü; İsrailoğullarından bir kişi babasının[7] oymağının mirasından ayrılmayacaktır.

8* Ve İsrail oymaklarından mirasa ait olan her kız[8] eş olarak babasının oymağından olanlara varsın ki, böylece İsrailoğullarından olan herkes atalarının mirasının mirasçısı olsun. **9*** Miras bir oymaktan başka bir oymağa geçmesin. Ama İsrailoğullarının oymaklarından herkes kendi mirasında kalsın. **10*** Böylece Selofhad'ın kızları Rabb'in Musa'ya buyurduğu gibi yaptı. **11*** Ve[9] Selofhad'ın kızları Mahla, Tirtsa, Hogla, Milka ve Noa amcalarının oğullarıyla evlendiler. **12*** Yusuf oğlu Manessa oğullarının kabilelerinden olanlara eş oldular ve onların mirası atalarının kabilesinin oymağında kaldı. **13*** Rabb'in Moab[10] topraklarında Eriha karşısında, Erden'in yanında Musa'nın vasıtasıyla İsrailoğullarına buyurduğu buyruklar ve yapılacak işler bunlardır.

(1)B.26/29, **(2)**B.26/55, 33/54, Yeş.17/3, **(3)**B.27/1ve7, Yeş. 17/3ve4, **(4)**Lev.25/10, **(5)B.27/7, (6)**12.Ayet, **(§)Bak Tobit'in Kitb.3/19, (7)**I.Krl.21/3, **(8)**I.Trh.23/22, **(9)**B.27/1, **(10)**B.26/3, 33/50.

TESNİYE

1. Bölüm: 1)Musa'nın kırkıncı yıl sonunda İsrailoğullarına; 6)Allah'ın sözünü, 13)Kendinin başkanlar atadığını, 19)Ülkeyi tanımak için adamlar gönderdiğini, 34)İmansızlıkları nedeniyle Allah'ın öfkesini, 41)Ve O'nu dinlemediklerini söylemesi.

1* Musa'nın tüm İsraile Erden'in[1] beri tarafında çölde Suf'un karşısında (Araba'da*) Paran ile Tofel, Laban, Hatserot ve Di-Zahab arasında olan yerde söylediği sözler bunlardır: **2*** [Horeb'ten Seir dağı yoluyla Kadeş-Barnea'ya[2] kadar onbir gündür.] **3*** Bu kırkıncı[3] yılda ve onbirinci ayın birinde Musa, İsrailoğullarına Rabb'in onlar için kendine söylediği şeylerin tümünü aktardı. **4*** Heşbon'da[4] yaşayan Amorîler'in kralı Sihon'u ve Aştarot'ta Edrei'de[5] yaşayan Başan kralı Og'u vurduktan sonra; **5*** Erden'in beri tarafında Moab ülkesinde Musa bu ***Tevrat***'ı açıklamaya başlayıp dedi ki: **6*** -Allah'ımız Rabb, Horeb'te[§] bize şöyle buyurdu[6] 'Bu dağda oturduğunuz artık[7] yeter' **7*** Dönüp göçünüz. Amorîlerin dağına, bozkırlardaki kıraç yerlerde, ovada, güney yerlerde ve deniz kenarında olan onun tüm topraklarında; Kenanlılar ülkesine, Lübnan'a ve tâ büyük nehir olan Fırat'a kadar gidiniz. **8*** İşte o ülkeyi önünüze koydum, gidin. Rabbin atalarınız İbrahim[8] İshak, Yakup ve onlardan sonra soylarına vereceğine yemin ettiği ülkeyi alın, dedi. **9*** Ben de o[9] zaman size şöyle demiştim: Bir tek benim sizi taşımağa gücüm yok. **10*** Allah'ınız Rabb sizi çoğalttı ve bakın bugün[10] göğün yıldızları gibisiniz. **11*** Atalarınızın[11] Allah'ı Rabb şimdi sizi olduğunuzdan bin kat daha çok yapacak ve size[12] söylediği gibi sizi bereketleyecek. **12*** Şimdi ben emeğinize[13] yükünüze ve çekişmelerinize nasıl dayanayım? **13*** Oymaklarınızdan[14] kendiniz için akıllı ve bilgili belli adamlar gösteriniz. Ben de onları başkanlığınıza atayayım, demiştim. **14*** Ve siz de bana yanıt vererek: 'Buyurduğun şeyleri yapmak iyidir' dediniz. **15*** Bundan ötürü oymaklarınızın tümünden akıllı ve bilgili belli adamlar alarak onları[15] başınıza başkan; yani oymaklarınızda biner, yüzer, ellişer ve onar kişiden olan cemaatlere başkanlar ile gözetmenler atadım. **16*** O zaman yargıçlarınıza buyurarak dedim ki: Kardeşlerinizin davalarını dinleyip herkesin gerek kardeşi[16] gerek yabancı ile olan davasını adaletle[17] yargılayınız. **17*** Yargıda[18] kişiye özgü davranmayacak ve büyüğü dinler gibi küçüğü de dinleyerek insandan ötürü korkmayacaksınız. Çünkü yargı[19] Allah'ındır ve size zor gelen konuyu bana getirin[20] ben de ona bakacağım, dedim. **18*** Ve yapacağınız şeylerin tümünü o zaman size buyurdum. **19*** Horeb'ten göç edip Allah'ımız Rabb'in bize buyurduğu gibi, Amorîlerin dağına giden yolda; o gördüğünüz büyük[21] uçsuz bucaksız çölün tümünü geçerek Kadeş-Barnea'ya[22] eriştik. **20*** Ben de size doğru: -Allah'ımız Rabb'in bize verdiği Amorîlerin dağına geldiniz. **21*** İşte Allah'ın Rabb, o ülkeyi senin önüne koydu. Atalarının Allah'ı Rabb'in sana dediği gibi git onu ele geçir; korkma[23] ve çekinme dedim. **22*** Tümünüz bana yaklaştınız; ülkeyi bize gizlice araştırmak için gideceğimiz yol ve ulaşacağımız kentler hakkında bize haber getirmeye önümüzden adamlar gönderelim, dediniz. **23*** Bu söz de bana iyi göründü, her oymaktan birer kişi olarak sizlerden[24] oniki adam aldım. **24*** Onlar[25] dağ yönüne doğru hareket ederek Eşkol vadisine kadar gidip onu araştırdılar. **25*** Ve ellerine o ülkenin meyvesinden alıp bize getirdiler. Rabb'in bize verdiği ülke iyidir[26] diyerek bize haber verdiler. **26*** Ama siz[27] gitmek istemediniz ve Allah'ınız Rabb'in buyruğuna karşı geldiniz. **27*** Çadırlarınızda kendi kendinize şöyle söylediniz: 'Rabb bize kızdığından[28] ve bizi yok etmek üzere, Amorîler'in eline teslim etmek için Mısır ülkesinden çıkardı. **28*** Şimdi biz nereye gidelim? Kardeşlerimiz orada[29] bizden büyük, boylu bir millet, sağlam surlarla çevrili göğe dek yükselmiş bir kent ve Anak oğullarını gördük[30] diyerek yüreğimizi[31] hoplattılar' dediniz. **29*** Ben de size dedim ki sarsılmayınız ve onlardan korkmayınız. **30*** Önünüzden giden[32] Allah'ınız Rabb, sizin için kendisi sa-

vaşacaktır. Zaten Mısır'da sizin gözlerinizin önünde yapmadı mı? **31*** Ve çölde de Allah'ın Rabb'in bir adam[33] kendi oğlunu taşıdığı gibi; bu yere gelene dek, bu gittiğin yolun tümünde de seni o şekilde taşıdığını gördük. **32*** Yine şunun için: Size[34] yerleşeceğiniz bir yer bulmak için; **33*** Ve size gideceğiniz yolu göstermek için; gece ateş ve gündüz bulut ile yolda[35] önünüzden giden Allah'ınız[36] Rabb'e iman etmediniz. **34*** Rabb da sözlerinizin sesini işitip öfkeyle gazaba geldi ve şöyle yemin etti[37]: **35*** Bu adamlardan[38] bu yaramaz soydan hiç kimse atalarınıza vermeye yemin ettiğim ülkeyi görmiyecektir. **36*** Ama[39] tek kişi olan Yefunne oğlu Kaleb onu görecektir. O tümüyle Rabb'i[40] dinlediği için, ayaklarının bastığı ülkeyi ona ve onun oğullarına vereceğim, dedi. **37*** Sizlerden[41] ötürü Rabb bana da öfkelendi ve: -Sen de oraya girmeyeceksin. **38*** Ama[42] önünde duran Nun oğlu Yeşu[43] oraya girecektir. Onu[44] güçlendir; çünkü o onu İsraile miras olmak üzere dağıtacaktır. **39*** 'Yağma[45] olacak' dediğiniz çocuklarınız[46] bugün iyiliği ve kötülüğü[47] bilmeyen oğullarınız oraya girecek. Ben de onu onlara vereceğim, onlar da onu miras alacaklardır. **40*** Ama[48] şimdi siz dönüp, Kızıldeniz yolundan çöle doğru göçünüz, dedi. **41*** Sonra siz bana şöyle söylediniz: -Rabb'e[49] karşı suçluyuz. Şimdi biz kalkıp Allah'ımız Rabb'in bize buyurduğu gibi hemen savaşalım; diyerek herbiriniz cenk silahlarını kuşanmış ve dağa doğru yürümeye kalkışmıştınız. **42*** Ve Rabb, bana: -Sen onlara de ki: Gitmeyin[50] ve savaşmayın. Sakın düşmanlarınızın önünde kırılmış olmayasınız. Çünkü ben aranızda değilim. **43*** Bunu size söylemiş olmama rağmen beni dinlemediniz ve Rabb'in buyruğuna karşı gelerek dikbaşlılıkla[51] dağa yürüdünüz. **44*** O dağda yaşayan Amorîler size karşı çıktılar ve arılar[52] gibi sizi kovalayarak Seir'den tâ Horma'ya dek vurdular. **45*** O zaman dönüp Rabb'in önünde ağladınız; ama Rabb sesinizi dinlemedi ve kulağını size eğmedi. **46*** Sonra Kadeş'te[53] yaşadığınız günlere göre orada yaşadınız.

(1) Yeş.9/1ve10, 22/4ve7, **(*)**Araba: Bazı çevirilerde Lüt denizi güneyinde ve kuzeyindeki derin vadiye verilen ad, **(2)**Say.13/27,B.9/23, **(3)**Say.33/38, **(4)**Say.21/24ve33, **(5)**Say. 21/33, Yeş.13/12, **(6)**Çık.3/1, **(§)**: II.Ez.2/33, **(7)**Bak Çık.19/1, Say.10/11,**(8)**Tek.12/7,15/18,17/7ve8,26/4,28/13, **(9)**Çık.18/18, Say.11/14, **(10)**Tek.15/5,B.10/22,28/62, **(11)**I.Krl.24/3, **(12)**Tek. 15/5,22/17,26/4,Çık.32/13, **(13)**I.Krl.3/8ve9, **(14)**BakÇık. 18/21, Say.11/16ve17, **(15)**Çık.18/25, **(16)**Lev.24/22, **(17)**B.16/18, Yuh. 7/24,**(18)**Lev.19/15,B.16/19,I.Sam.16/7,Sül.Mes.24/23, Yakb.2/1, **(19)**II.Trhl.19/6, **(20)**Çık.18/22ve26, **(21)**Say. 10/2, B.8/15, Yerm. 2/6,**(22)**Say. 13/27, **(23)**Yeş. 1/9, **(24)**Say.13/4, **(25)**Say.13/23-25, **(26)**Say.13/28, **(27)**Say.14/1-4, Mez.106/24 ve25,**(28)**B.9/28, **(29)**Say.13/29,32,33ve34, B.9/1 ve 2, **(30)**Say. 13/28,**(31)**Yeş.2/11,**(32)**Çık.14/14ve25,Nahm.4/20, **(33)**Çık.19/4,B.32/11ve12,İş.46/3ve 4,63/9,Hoş.11/3,BakRes.İşl. 13/18,**(34)**Say.10/33,Hez.20/6,**(35)**Çık.13/21,Mez.78/14, **(36)**Mez.106/24,Yahd.Mek.25.Ayet,**(37)**B.2/14ve15, **(38)**Say. 14/22ve23,Mez.95/11,**(39)**Say.14/24ve30,Yeş.14/9, **(40)**Say. 14/24, **(41)**Say.20/12,27/14, B.3/26, 4/21,34/4,Mez. 106/32, **(42)**Çık.24/13,33/11,Bak.I.Sam.16/22, **(43)**Say.14/30,**(44)**Say. 27/18ve19,B.31/7ve23,**(45)**Say.14/3,**(46)**Say.14/31,**(47)**İş. 7/15ve16,Rom.9/11,**(48)**Say.14/25,**(49)**Say. 14/40,**(50)**Say.14/42,**(51)**Say.14/44ve45,**(52)**Mez.118/12, **(53)**Say. 13/26, 20/1ve22, Hakm.11/17.

2. Bölüm: 1)Musa'nın sözüne devam ederek Allah'ın, İsrailoğullarını Edomîler, 9)Moabîler, Ve Amonîler ile savaşmamalarını; 24)Ve Amonîler'in kralı Sihon'un yenilgisini söylemesi.

1* O zaman dönüp Rabb'in[1] bana söylediği gibi Kızıldeniz yolundan çöle doğru göçtük ve birçok gün Seir dağını dolaştık. **2*** Ve Rabb bana doğru: **3*** -Bu dağı[2] dolaştığınız artık yeter. Kuzey yönüne dönünüz. **4*** Ve halka da şöyle buyurdu: -Sizler Seir'de[3] oturan kardeşleriniz olan Esav oğullarının sınırlarını geçeceksiniz. Onlar sizden korkacaklar; ama siz kendinizi çok kollayacak; **5*** Ve onlarla kavga etmeyeceksiniz. Çünkü; ben size onların ülkesinden ayağınızın basacağı kadar bile yer vermem. Çünkü; Seir Dağı'nı[4] Esav'a miras olmak üzere verdim. **6*** Yiyeceğinizi onlardan parayla satın alıp yiyecek ve suyunuzu da parayla içeceksiniz. **7*** Çünkü Allah'ın Rabb, senin bu büyük çölde gezdiğini bilerek Allah'ın her işinde seni bereketledi. Bu kırk yıl[5] boyunca Allah'ın Rabb, seninle oldu ve hiçbir şeye gereksinim duymadın, dedi. **8*** Seir'de[6] yaşayan kardeşlerimiz Esav oğullarını araba yolundan, Elat[7] ve Etsyon-Geber'den geçtikten sonra dönüp Moab çölü yolundan geçtik. **9*** Ve Rabb, bana dedi ki: -Moablılar'a düşmanlık yapma ve onlar ile kavga etme. Onların ülkesinden sana miras vermem. Çünkü Ar[8] ülkesini Lüt[9] oğullarına miras olmak üzere vermiştim. **10*** (Önceden büyük ve iri olan Anaklar[10] gibi uzun boylu bir kavim olan Emliler[11] orada yaşıyorlardı.) **11*** Onlar da Anaklılar gibi zorbalar olup Moablılar onlara Emliler adını vermişti. **12*** Ve Seir'de önceden Horîler[12] yaşıyordu. Rabb'in İsraile, kendilerine verdiği mirasının ülkesine yaptığı gibi; Esav oğulları da bunları önlerinden atıp yok etti ve onların yerlerinde yaşadılar. **13*** Ve şimdi kalkıp Zered[13] vadisine geçin, dedi. Biz de Zered vadisinden geçtik. **14*** Kadeş-Bernea'dan[14] göçüp Zered vadisine geçinceye dek; yani ordunun içindeki[15] o soyun savaşçılarının tümü, Rabb'in onlara[16] yemin ettiği gibi onları bitirinceye dek gezindiğimiz günlerin

sayısı otuz sekiz yıl oldu. **15***Onları ordunun içinde yok etmek için tâ onlar bitirilinceye kadar Rabb'in eli[17] onların üzerindeydi. **16***Ve kavmin içindeki savaşçıların tümü yok edildikleri zaman; **17***Rabb, bana doğru dedi ki: **18***Bugün sen Moab sınırlarında olan Ardan'a geçeceksin. **19***Ammon oğulları arasına yaklaştığında onlara düşmanlık yapma ve onlarla kavga etme. Çünkü; Ammon oğulları arasında sana miras vermem. Ben onu Lüt oğullarına[18] miras olmak üzere vermiştim. **20***(Burası zorbalar ülkesi sayılıyor; önceden orada zorbalar yaşıyordu ve Ammon'lular onlara Zemzumlar[19] adını vermişlerdi.) **21***Bunlar da büyük[20] ve iri Anaklılar gibi uzun boylu bir kavimdi. Ama; Rabb onları bunların önünden kovdu ve onları atarak topraklarında yaşadılar. **22*** Nasıl ki, Seir'de oturan Esav oğulları için önlerindeki Horîler'i[21] yok etmişti; onlara da aynen böyle yaparak topraklarında[22] yerleştiler. **23***Gaza'ya[23] kadar kasabalarda yaşayan Avîler'i[24] Kaftor'dan[*] çıkan Kaftorlular'ı[25] yok edip onların yerlerinde yaşadılar. **24***Kalkıp göçünüz ve Arnon[26] vadisinden geçiniz. İşte; Heşbon kralı Amorî Sihon'u ve onun ülkesini elinize bıraktım. Mülk olsun diye onun ülkesine gir ve onunla savaş. **25***Bugün[27] senin korkunu ve dehşetini tüm göğün altında olan kavimler üzerine bırakmağa başlayacağım. Onlar da senin haberine alıp önünde titreyerek sıkılacaklardır. **26***O zaman Kedemot çölünden Heşbon kralı Sihon'a esenlik söyleyerek[28] ulaklar gönderdim. **27***Ve ülkeden geçeyim[29]; yollardan giderek sağa veya sola sapmayım. **28***Yiyeceği ve suyu bana parayla sat içeyim; ta ben Erden'den Allah'ımız Rabb'in bize verdiği ülkeye geçene dek kendi[30] ayaklarımla gideyim. **29***Seir'de[31] oturan Esav oğulları ve Arî'de yaşayan Moablılar'ın bana yaptıkları gibi yap, dedim. **30***Ama[32] Heşbon kralı Sihon kendi yanından geçmemize onay vermedi. Çünkü Allah'ın[33] Rabb, onu bugün olduğu gibi senin eline bırakmak için onun[34] ruhunu sertleştirip yüreğini katılaştırmıştı. **31***Ve Rabb bana: -Bak; Sihon'u[35] ve ülkesini eline bırakıyorum. Ülkeyi mülk edinmek için ele geçirmeye başla, dedi. **32***Böylece[36] Sihon kendisi halkının tümüyle Yahats'da savaşmak için bize karşı çıktı. **33***Ve Allah'ımız[37] Rabb onu bize verdi; biz de onu[38] oğullarını ve tüm halkını vurduk. **34***O zaman kentlerinin tümünü aldık; tüm kentlerindeki erkek, kadın ve çocukları yok[39] edip hiç kimse bırakmadık. **35***Tek hayvanları ve fethettiğimiz kentlerin mallarını yağmaladık. **36***Arnon[40] vadisinin kenarında olan Aroer'den ve vadideki kentten, tâ Gilead'a kadar bize karşı duracak hiç bir kent olmadı; tümünü Allah'ınız[41] Rabb bize bıraktı. **37***Ama; Ammon oğulları ülkesine, Yabbok vadisinin yanlarına[42] dağ kentlerine ve Allah'ımız Rabb'in[43] bize izin vermediği yerlerin hiçbirisine yaklaşmadık.

(1) Say.13/25, B.1/40, **(2)**Bak 7.ve14.Ayetler, **(3)**Say.20/14ve diğ.,**(4)**Tek.36/8, Yeş.24/4, **(5)**B.8/2-4, **(6)**Hakm.11/18, **(7)**I.Krl. 9/26, **(8)**Say.21/8, **(9)**Tek.19/36ve37, **(10)**Say.13/23ve34, B.9/2, **(11)**Tek.14/5, **(12)**22.Ayet, Tek.14/6, 36/20, **(13)**Say.21/12, **(14)**Say.13/27, **(15)**Say.14/33, 26/64, **(16)**Say.14/35, B.1/34ve35, Hez.20/15, **(17)**Mez.78/33, 106/26, **(18)**Tek.19/38, **(19)**Bak Tek.14/5, **(20)**10.Ayet, **(21)**Tek.14/6, 36/20-30, ve 12.Ayet., **(22)**Tek. 36/8, **(23)**Yerm.25/20, **(24)**Yeş.13/3, **(*)**Kaftor:Girit, **(25)**Tek.10/14, Amos 9/7, **(26)**Say.21/13ve14, Hakm.11/18ve21, **(27)**Çık.15/14ve15,B.11/25,Yeş.2/9ve10,**(28)**B.20/10, **(29)**Say. 21/21ve22, Hakm.11/19, **(30)**Say.20/19, **(31)**Bak Say.20/18, B.23/3ve4,Hak.11/17ve18,**(32)**Say.21/23,**(33)**Yeş.11/20, **(34)**Çık. 4/21, **(35)**B.1/8, **(36)**Say.21/23, **(37)**B.7/2, 20/16, **(38)**Say.21/24, B.29/7,**(39)**B.7/2ve26, **(40)**B.3/12, 4/48, Yeş.13/9, **(41)**Mez.44/3, **(42)**Tek.32/22, Say.21/24, B.3/16, **(43)**5.,9 ve 19.Ayetler.

3. Bölüm: 1)Musa'nın Başan kralı Og'u yenmesi, 12)Sihon ile Og'un ülkesini Rubenîler, Gadîler ve Manessa'nın Makir aşiretine vermesi, 23)Kenan'ı görmek için kendisinin Allah'tan isteği; 26)Ve aldığı yanıtı anlatması.

1*Sonra dönüp Başan[(1)] yoluna girdik ve başan kralı Og kendisi tüm halkıyla beraber Edrei'de[(2)] bize karşı cenge çıktı. **2***Ve Rabb, bana dedi ki: -Ondan korkma. Çünkü; onu, tüm kavmini ve ülkesini senin eline veriyorum. Sen de ona Amorîler'in[(3)] Heşbon'da oturan kralı Sihon'a yaptığın gibi yap. **3***Allah'ımız Rabb, Başan kralı Og'u ve tüm kavmini elimize bıraktı; biz[(4)] de hiç kimse kalmayıncaya kadar vurduk. **4***O zaman onun tüm kentlerini aldık ve onlardan ele geçirmediğimiz bir tek kent bile kalmadı. Altmış kentten olan tüm Argob[(5)] yöresini; yani Başan'da olan Og'un ülkesini aldık. **5***Bunların tümü duvarı olmayan birçok kentlerden başka; yüksek surları, kapıları ve sürgüleri ile dayanıklı olan kentleriydi. **6***Heşbon kralı[(6)] Sihon'a yaptığımız gibi onları yıktık; kentlerini tümüyle erkek, kadın ve çocukları gözetmeksizin yok ettik. **7***Hayvanlarını tümüyle ve kentlerdeki mallar ile yağmaladık. **8***O zaman Erden'in beri tarafında olan ülkeyi; Arnon vadisinden Hermon dağına değin Amorîlern iki kralının elinden aldık. **9***Saydalılar Hermon'a[(7)] Sirion adını veriyorlar ve Amorîler de ona Senir[(8)] diyorlardı. **10***Tüm[(9)] kırlardaki kentleri, tüm Gilead'ı ve Başan'ın tümünü tâ Seleka'ya ve Edrei'ye dek Başan'daki[(10)] Og ülkesinin kentlerini aldık. **11***Çünkü bu[(11)] zorbalardan[(§)] yalnız[(12)]

Başan kralı Og kurtulmuştu ve onun yatağı demir yatak olup uzunluğu adım arşınına göre dokuz arşın ve eni dört arşın olarak Ammon[13] oğullarının Rabba kentindedir. **12***O zaman bizim aldığımız bu ülkeyi Arnon[14] vadisi üzerinde olan Aroer'den ve Gilead dağının diğer kentleriyle[15] beraber Rubenîler'e ve Gadîler'e verdim. **13***Ve Gilead'ın[16] geri kalan kısmını, Og'un ülkesi olan tüm Başan'ı; yani '*Zorbalar diyarı*' denilen tüm Başan ile Argop ülkesini Manessa'nın yarım oymağına verdim. **14*** Yair[17] adındaki Manessa'nın[18] oğlu Geşurîler ve Makaatîler sınırlarına dek tüm Argop ülkesini alıp onlara[19] kendi adına göre Havvot-Yair dedi ve bugüne dek böyle söyleniyor. **15***Gilead'ı[20] da Makir'e verdim. **16***Rubenîler ile Gadîler'e[21] Gilead'tan tâ Arnon vadisine kadar Ammon oğulları[22] sınırlarında olan Yabbok vadisine değin bu vadinin ortası sınır kabul edildi. **17***Ve sınırı Erden olan toprakları Kinneret'ten[23] tâ Sahra(Araba) denizine[24] yani Tuz Denizi'nin[25] kuzey yönünde olan Pisga yamaçlarının eteğine dek verdim. **18***O zaman size şöyle buyurdum: Allahınız Rabb, size bu ülkeyi mirasınız olmak için vermiştir. Şimdi güçlüler[26] silahlansın ve kardeşleriniz İsrailoğulları önüne geçsin. **19***Ama kadınlar ile çocuklarınız ve sürüleriniz (Sürülerinizin çok olduğunu biliyorum.) size verdiğim kentlerinizde kalsınlar. **20***Tâ o zamana dek Rabb size verdiği gibi sizin kardeşlerinize de rahat versin. Onlar da Allah'ınız Rabb'in kendilerine Erden'in diğer yönünde verdiği ülkeyi miras alsınlar. Sonra herbiriniz[27] sizlere vermiş olduğum mallarına dönsün, dedim. **21***Ve o zaman Yeşu'ya[28] şöyle buyurdum: Allah'ınız Rabb'in bu iki krala yaptığının tümünü gözleriniz gördü. Senin şu geçeceğin ülkelerin tümüne Rabb böyle yapacaktır. **22***Onlardan korkmayacaksınız; çünkü sizin[29] için Allah'ınız Rabb kendisi savaşacaktır, dedim. **23***Ve o zaman[30] Rabb'e şöyle yalvardım: **24***Ya Rabb-***Yehovah***! Sen kuluna yüceliğini[31] ve güçlü elini göstermeye başladın. Çünkü yer ile gökte[32] senin işlerin gibisini yapan ve senin işlerini gören hangi ilâh vardır? **25***Lütfen acı. Bizi Erden'in[33] ötesinde olan o iyi ülkeye, o iyi dağa ve Lübnan'a götür ki göreyim. Dedim. **26***Ama Rabb[34] sizin sebebinizden bana çok öfkelenerek yalvarışımı kabul etmedi. Ve Rabb bana: -Yeter artık; bir daha bu konu için bana birşey söyleme, dedi. **27***Pisga tepesine[35] çıkıp batıya, kuzeye, güneye ve doğuya gözlerini kaldırarak gözlerinle bak. Çünkü sen bu Erden'den geçmiyeceksin. **28***Ama Yeşu'ya emret(36) onu güçlendir ve ona dayanma gücü ver. Çünkü o bu halkın önüne geçecek ve o göreceğin ülkeyi onlara miras olmak üzere bölüştürecek olan kişi odur. **29***Böylece o deredeki[37] Peor-Evi deresinde oturduk.

(1) Say.21/33ve diğ., B.29/7, **(2)**B.1/4, **(3)**Say.21/24, **(4)**Say. 21/35, **(5)**I.Krl.4/13, **(6)**B.2/24, Mez.135/10-12, 136/19-21, **(7)**B.4/48, Mez.29/6,**(8)**I.Trhl.5/23,**(9)**B.4/49, **(10)**Yeş. 12/5, 13/11, **(11)**Tek. 14/5,**(§)**Osm.:Cebbarlar'dan;bazı çevirilerde 'Refalardan', **(12)**Amos 2/9, **(13)**II.Sam.12/26, Yerm. 49/2, Hez.21/20, **(14)**B. 2/36,Yeş.12/2, **(15)**Say.32/33, Yeş. 12/6,13/8ve diğ., **(16)**Yeş.13/29, **(17)**I.Trh.2/22, **(18)**Yeş. 13/13, II.Sam.3/3, 10/6,**(19)**Say.32/41, **(20)**Say.32/39,**(21)**II.Sam. 24/5, **(22)**Say.21/24,Yeş.12/2,**(23)**Say.34/11,**(24)**B.4/49,Say. 34/11,Yeş. 12/3,**(25)**Tek.14/3,**(26)**Say.32/20 vediğ.,**(27)**Yeş.22/4, **(28)**Say.27/18,**(29)**Çık.14/14,B.1/30,20/4, **(30)**Bak II.Kor. 12/8 ve9,**(31)**B.11/2,**(32)**Çık.15/11,II.Sam.7/22, Mez.71/19, 86/8, 89/6ve8, **(33)**Çık.3/8, B.4/22, **(34)**Say.20/12, 27/14, B.1/37, 31/2,32/51ve52,34/4,Mez.106/32,**(35)**Say.27/12, **(36)**Say.27/18 ve 23, B.1/38, 31/3ve7, **(37)**B.4/46, 34/6.

4. Bölüm: 1)Musa'nın İsrailoğullarına Allah'a itaat için öğüdü, 41*Erden'in doğusunda sığınak kenti olmak üzere üç şehir ayırması v.s.

1*Şimdi ey İsrail! Size[1] öğrettiğim yasaları ve yolları öğren ki, onları yaparak yaşayasınız. Ve Allah'ınız Rabb'in size verdiği ülkeyi miras alasınız. **2***Benim[2] size bildirdiğim sözlere birşey katmadan ve onlardan çıkarmadan; Allah'ınız Rabb'in benim sizlere bildirdiğim buyruklarını uygulayınız. **3***Baal-Peor[3] konusunda Rabb'in yaptığını gözleriniz gördü; çünkü Baal-Peor'a katılan adamların tümünü Allah'ınız Rabb ortalıktan kaldırdı. **4***Sizler; Allah'ınız Rabb'e bağlı kaldınız ve bugün yaşıyorsunuz. **5***İşte Allah'ın Rabb'in bana buyurduğu yasaları ve yolları, gideceğiniz ülkede uygulamanız için size öğrettim. **6***Böylece onları öğreniniz ve yapınız; çünkü milletlerin gözünde bilgeliğiniz[4] ve güvenciniz budur. Onlar bu yasaların tümünü işittiği an: Gerçekten bu millet akıllı ve güvençli bir millettir, diyeceklerdir. **7***Çünkü; Allah'ımız Rabb, kendisinden yalvardığımız şeylerin tümü için bize yakın olduğu gibi; ilâhları[5] kendilerine yakın olan hangi[6] büyük bir millet vardır? **8***Benim bugün size bildirdiğim bu şeriatın (Yasaların) tümüne benzer; adaletli yasaları ve yönetmelikleri olan hangi büyük bir millet vardır? **9***Ama sen sakın ve kendini[7] iyi gözet. Sakın gözlerinin[8] gördüğü şeyleri unutma ve senin yaşamının günlerinde yüreğinden çıkmış olmasınlar. Onları[9] oğullarına ve oğullarının oğullarına öğret. **10***Horeb'te[10] Allah'ın Rabb'in önünde durduğum gün Rabb

bana: Halkı önüme topla ve ben de onlara sözümü işittireyim. Tâ ki; yeryüzünde yaşadıkları günlerin tümünde benden korkmayı öğrensinler ve kendi oğullarına da onu öğretsinler, diye buyurduğunda; **11***Siz dağın eteğine yaklaşmış dururken; karanlık[11] bulut ve duman olmuş dağ, göğe doğru ateşle yanıyordu. **12***Rabb[12] size ateş içinden söyledi ve siz sözlerinin[13] sesini duydunuz; ama hiçbir şey görmediniz. Ancak[14] bir ses işittiniz. **13***Yapmak için size buyurduğu andını[15] yani ***On-Emr'i***[16] size bildirip onları iki taş[17] levha üstüne yazdı. **14***O zaman[18] Rabb bana şöyle buyurdu: - Mülk edinmek için gittiğiniz ülkede yapmanız için size yasalar ve yönetmelikler öğreteyim. **15***Bunun[19] için şimdi kendinize çok dikkat ediniz. Çünkü Rabb size Horeb'te ateş içinde söylediği günde hiçbir şekil[20] görmediniz. **16***Sakın ha! Sapkınlığa[21] giderek kendinize[22] put; erkek[23] veya dişi şekiller yapmış olmayın. **17***Ne yerde bulunan bir hayvan şeklini veya havada uçan kanatlı bir kuş şeklini; **18***Ne de yerde olan bir sürüngen şeklini ve yerin altındaki sularda olan bir balık şeklini yapmayasınız. **19***Sakın gözlerini[24] göğe kaldırıp da Allah'ın Rabb'in bütün gök altında olan, tüm milletler için yarattığı güneş, ay, yıldızlar ve tüm evrene[25] baktığınızda şaşkınlığa düşüp onlara[26] secde ve ibadet etmeyesiniz. **20***Ama sizi Rabb alarak bugün olduğunuz gibi, kendine[27] özgü bir halk olmak üzere, sizi[28] demir fırın olan Mısır'dan çıkardı. **21***Ve Rabb[29] sizden ötürü bana öfkelenip Erden'den geçmemek ve Allah'ın Rabb'in bana miras olmak için size verdiği o iyi topraklara girmememem için yemin etti. **22***Şimdi ben[30] bu yerde ölecek ve Erden'den geçmiyeceğim[31] ama; siz geçip o iyi yerleri[32] miras alacaksınız. **23***Sakının[33] sakın ha! Allah'ınız Rabb'in sizinle andettiği*(ahdettiği)* o andı unutasınız ve kendinize put[34] yani Allah'ın Rabb'in sana yasakladığı şeylerden birinin şeklini yapasın. **24***Çünkü[35] Allah'ın Rabb; yanan ateş ve gayretli (*kıskanç*) olan[36] bir Allah'tır. **25***Oğullar ve oğulların oğullarını yetiştirirken, o ülkede olan oturumunuzda eğer[37] fesada(*kötülüğe*) giderek her hangi bir put veya bir şeyin şeklini yaparsanız; yani Allah'ınız[38] Rabb'i öfkelendirmek için ona göre kötü olanı yaparsanız; **26***Bugün[39] gök ile yeri tanık tutuyorum ki, Erden'den geçip onu mülk olarak alacağınız ülkede kesinlikle yok olacaksınız. Oradaki yaşamınız uzun olmayacak, tümüyle yok olacaksınız. **27***Ve Rabb sizi[40] milletler arasında dağıtacaktır. Rabb'in sizi süreceği milletler arasında azalacaksınız. **28***Orada[41] insan elinin işi olan; görmeyen[42] işitmeyen, yemeyen, koklamayan, ağaç ve taştan ilâhlara tapacaksınız. **29***Orada[43] Allah'ınız Rabb'i arayacaksınız ve *"O"*nu tüm yürekten ve tüm gönülden aradıkça bulacaksınız. **30***Son günlerde[44] sana sıkıntı ve bu şeylerin tümü olduğunda Allah'ın Rabb'e dönüp[45] sözlerimi dinlersen; **31***Allah'ın Rabb, Rahim*(acıyan)* bir Allah[46] olduğu için seni bırakmaz, seni yok etmez ve senin atalarına yaptığı andı*(ahdi)* unutmaz. **32***Böylece Allah; senden[47] önce insanı yeryüzünde yarattığı günden beri, göğün[48] bir ucundan diğer ucuna kadar olan eski günleri bir düşün. Bunun gibi büyük birşey oldu mu? Veya onun bir örneği var mı? **33***Hangi millet[49] senin işittiğin gibi, ateş içinden konuşan Allah'ın sesini işitti de yaşayabildi? **34***Veya Allah'ınız Rabb'in, gözleriniz önünde Mısır'da size yaptığı gibi; Allah'ın milletler arasından kendine bir kavim almak için, çeşitli sınamalarla[50] büyük işleri acayip işaretleriyle[51] yapan, güçlü[52] bir el ve uzanmış[53] kol ile yüce görkemine[54] çekmeye el attığı kim var? **35***Bir tek ***Yehovah***-Allah olup; *"O"*ndan bir başkası[55] olmadığını bilmek için bu sana gösterildi. **36***Seni terbiye[56] etmek için sana gökten sesini işittirdi ve yeryüzünde sana büyük ateşini gösterdi. Sen de *"O"*nun sözlerini ateşin ortasından işittin. **37***Senin[57] atalarını sevdiği için onlardan sonra soylarını da seçti. Seni huzur ve büyük güçle[58] Mısır'dan çıkardı. **38***Böylece[59] senin önünden senden büyük, güçlü milletleri uzaklaştırsın ve seni götürsün. Bugün olduğu gibi topraklarını miras olmak için size versin. **39***Şimdi sen bugünü anla ve kalbinde düşün ki, yukarıda gökte ve aşağıda yerde bir tek Allah-***Yehovah***[60] olup bir başkası yoktur. **40***Bugün[61] benim sana bildirdiğim; "*O*"nun yasalarını ve buyruklarını uygulayasın. Tâ ki[62] sana ve senden sonra oğullarına iyilik olsun ve Allah'ın Rabb'in sonsuza dek sana verdiği ülke üstünde yaşamın uzun olsun. **41***O zaman Musa Erden'in beri tarafında; yani doğusunda üç kent[63] ayırdı. **42***Oraya[64] önceden kendi komşusuna düşmanlığı olmadan, kazayla adam öldürmüş olan katil sığınabilsin ve ancak bu kentlerden birine kaçarak kurtulabilsin. **43***Rubenîler'e kır topraklarını ve çölde olan Betserî'yle[65] Gadîler için Gilead'ta Ramot'u; Manassîler için de Başan'da Golan'ı verdi. **44***Musa'nın İsrailoğulları için açıkladığı şeriat*(yasalar)* bunlardır. **45***Musa'nın İsrailoğullarına Mısır'dan çıktıklarında söylediği tanıklıklar, yasalar ve yönetmelikler bunlardır. **46***Onları Erden'in[66] beri tarafında Peor-Evi'nin karşısında olan derede

Musa ile İsrailoğullarının Mısır'dan çıktıklarında vurdukları[67] Amorîler'in Heşbon'da oturan kralı Sihon'un ülkesinde söyledi. **47*** Onun ülkesini ve Başan[68] kralı Og'un ülkesini, Erden'in beri tarafında; yani doğusunda olan Amorîler'in iki kralının ülkesini, **48*** Arnon vadisinin[69] kenarında olan Aroer'den Sion dağına; yani Hermon'a[70] kadar. **49*** Ve Erden'in ötesinde; yani doğusunda olan tüm toprakları tâ (Araba) denizine ve Pisga[71] yamaçları eteğine kadar kendi topraklarına kattılar.

(1) Lev.19/37, 20/8, 22/31, B.5/1, 8/1, Hez.20/11, Rom.10/5, **(2)**B.12/32, Yeş.1/7, Sül.Mes.30/6, Vaiz 12/13, Vah.22/18ve19, **(3)**Say.25/4 ve diğ., Yeş.22/17, Mez.106/28ve29, **(4)**Eyp.28/28, Mez.19/7, 111/10, Sül.Mes.1/7, **(5)**Mez.46/1, 145/18, 148/14, İş.55/6,**(6)**II.Sam.7/23,**(7)**Sğl.Mes.4/23,**(8)**Sül.Mes.3/1ve3, 4/21,**(9)**Tek.18/19,B.6/7,11/19,Mez.78/5ve6,Efs.6/4, **(10)**Çık.19/9ve16, 20/18, İbr.12/18ve19, **(11)**Çık.19/18, B.5/23, **(12)**B.5/4ve22, **(13)**33.ve36.Ayetler, **(14)**Çık.20/22, I.Krl.19/12, **(15)**B.9/9ve11,**(16)**Çık.34/28,**(17)**Çık.24/12,31/18, **(18)**Çık.21/1, B.22/23,**(19)**Yeş.23/11,**(20)**İş.40/18,**(21)**Çık.32/7, **(22)**Çık.20/4ve5, 23.Ayet, B.5/8, **(23)**Rom.1/23, **(24)**B.17/3, Eyüp 31/26ve27, **(25)**Tek.2/1, II.Krl.17/16, 21/3, **(26)**Rom.1/25, **(27)**Çık.19/5,B.9/29,32/9,**(28)**I.Krl.8/51,Yerm.11/4, **(29)**Say.20/12, B.1/37, 3/26, **(30)**Bak II.Petr.1/13-15, **(31)**B.3/27, **(32)**B.3/25, **(33)**9.Ayet, **(34)**16.Ayet, Çık.20/4ve5, **(35)**Çık.24/17, B.9/3, İş.33/14, İbr.12/29, **(36)**Çık.20/5, B.6/15, İş.42/8, **(37)**16.Ayet, **(38)**II.Krl.17/17ve diğ., **(39)**B.30/18ve19, İş.1/2, Mik.6/2, **(40)**Lev.26/33, B.28/62ve64, Nah.1/8, **(41)**B.28/64, I.Sam.26/19,Yerm.16/13, **(42)**Mez.115/4ve5, 135/15ve16, İş. 44/9, 46/7,**(43)**Lev.26/39,40,B.30/1ve3,II.Trh.15/4,Nah.1/9, İş. 55/6ve7, Yerm.29/12-14,**(44)**Tek.49/1,B.31/29, Yerm.23/20, Hoş.3/5, **(45)**Yoel 2/12, **(46)**II.Trh.30/9, Nah.9/31, Mez.116/5, Yun.4/2, **(47)**Eyp.8/8, **(48)**Mat.24/31, **(49)**Çık.24/11, 33/20, B.5/24,ve26, **(50)**B.7/19,29/3,**(51)**Çık.7/3,**(52)**Çık. 13/3,**(53)**Çık. 6/6, **(54)**B.26/8,34/12,**(55)**B. 32/39,I.Sam.2/2,İş.45/5,18ve22, Mark.12/29ve32, **(56)**Çık.19/9ve19, 20/18ve22, 24/16, İbr.12/18, **(57)**B.10/15,**(58)**Çık.13/3,9ve14,**(59)**B.7/1,9/1,4ve5, **(60)**35.Ayet, Yeş.2/11, **(61)**Lev.22/31, **(62)**B.5/16, 6/3ve18, 12/25ve28, 22/7, Efs.6/3,**(63)**BakSay.35/6ve 14,**(64)**B.19/4, **(65)**Yeş. 20/8, **(66)**B.3/29, **(67)**Say.21/24, B.1/4,**(68)**Say.21/35, B.3/3ve4, **(69)**B.2/36, 3/12, **(70)**B.3/9, Mez.133/3, **(71)**B.3/17.

5. Bölüm: 1)Horeb'te vaad edilen sözün bağlanması(Ahd-i Akit), 6)***[On Emir]***/Evamir-i Aşere: On buyruk. Bak Çık.20. Blm., 22)Kavmin yalvarışı ve Allah tarafından şeriatın(Yasaların) verilmesi.

1* Musa tüm İsrailoğullarını çağırıp onlara şöyle dedi: -Ey İsrail! Bugün benim size[+] söyleyeceğim yasa ve kuralları can kulağıyla dinleyiniz. Böylece bu ilkeleri öğrenmiş olup onları uygulamaya daha çok dikkat etmiş olursunuz. **2*** Allah'ımız Rabb[(1)] Horeb'te bizimle söz kesti. **3*** Rabb[(2)] bu antlaşmayı atalarımız ile değil; ama bizimle yaptı. Bundan ötürü bugün burada ayaktayız. **4*** Rabb[(3)] dağda ateş içinde sizinle yüzyüze konuştu. **5*** [Rabb'in sözünü size bildirmek için ben[(4)] o zaman Rabb ile sizin aranızda duruyordum. Çünkü ateşten[(5)] korkup dağa çıkmamıştınız.] ve şöyle ekledi: **6*** Sizi[(6)] tutsaklık evi olan Mısır ülkesinden çıkaran Allah'ınız ***Yehovah*** '*Ben*'*im*. **7*** Önümde[(7)] senin başka ilâhların olmasın**[1]**. **8*** Kendin[(8)] için put yapmayasın. Ne yukarıda gökte, ne aşağıda yerde ve ne de yerin altındaki sularda bulunan şeylerden hiçbirinin suretini(Putunu) yapmayasın. **9*** Onlara secde ve ibadet etmeyesin; çünkü ben senin Allah'ın ***Yehovah*** bana kin besleyenlerden, babaların[(9)] günahlarını oğullarda üçüncü ve dördüncü kuşağa kadar arayan gayretli bir Allah'ım. **10*** Beni[(10)] sevip buyruklarımı tutanlara bin soya kadar lütfederim. **11*** Allah'ın[(11)] olan ***Yehovah***'ın adını boşyere anmayacaksın**[2]**. Çünkü ***Yehovah*** kendi adını boşyere anan suçsuz saymaz. **12*** Allah'ın[(12)] olan ***Yehovah***'ın sana buyurduğu gibi; kutsamak için dinlenme gününü[(§)] tutasın**[3]**. **13*** Altı gün[(13)] çalış ve her işini yap. **14*** Ama yedinci gün senin[(14)] Allah'ın olan ***Yehovah***'ın rahat günüdür; ne sen ne oğlun, ne kızın, ne kölen, ne cariyen, ne öküzün, ne eşeğin, ne hayvanlarından biri ve ne de kapılarının içinde olan misafirin hiçbir iş isteyemez ki; kölen veya hizmetçin senin gibi dinlenebilsin. **15*** Mısır ülkesinde[(15)] kul köle olmuş olduğunu; Allah'ın olan ***Yehovah*** seni oradan güçlü el[(16)] ve uzanmış kol ile çıkardığını sakın unutma. Bu yüzden Allah'ın olan ***Yehovah*** sana dinlenme gününü tutmaya buyruk verdi**[4]**. **16*** Allah'ın[(17)] olan ***Yehovah*** sana buyurduğu gibi babana ve annene saygı duy. Böylece[(18)] yaşamın uzun olsun ve Allah'ın olan ***Yehovah***'ın sana verdiği ülkede sana iyilik gelsin. **17*****[5]**Öldürmeyesin[(19)], **18*****[6]**Zina yapmayasın[(20)], **19*****[7]**Çalmayasın[(21)], **20*** Komşuna karşı yalan tanıklık**[8]** yapmayasın[(22)], **21*** Komşunun[(23)] karısına göz dikmeyesin**[9-10]**. Komşunun evine, tarlasına, kölesine, cariyesine, öküzüne, eşeğine ve komşunun hiçbir şeyine aç gözlü olma. **22*** Rabb dağdaki toplumunuza tüm bu sözleri ateş, bulut ve duman içinden yüksek sesle söyledi; onlara hiçbir şey katmadan iki taş[(24)] levha üzerine yazıp bana verdi. **23*** Karanlığın[(25)] içinden o sesi işittiğinizde, dağ ateşle tütüyorken oymaklarınızın başkanlarının tümü ve yaşlılarınız bana yaklaştılar. **24*** Bak Allah'ımız Rabb bize Celâl ve yüceliğini gösterdi, biz de *"O"*nun[(26)] sesini ateş içinden işittik. Bugün Allah, insan ile konuştuktan sonra insanın sağ[(27)] kalabileceğini gördük. **25*** Şimdi biz niçin ölelim? (Çünkü bu büyük ateş bizi yok edecektir). Eğer[(28)] bizim Allah'ımız Rabb'in sesini bir daha duyarsak ölürüz. **26*** Tüm insanlar[(29)] arasından bizim gibi Allah'ın sesini ateş içinden kim işitti ki, sağ kalabilmiş olsun? **27*** Sen yaklaş ve Allah'ımız[(30)]

Rabb'in söyleyeceği tüm sözleri dinle. Allah'ımız Rabb sana her ne söylerse sen de bize söyle ve biz de dinler onu yaparız, demiştiniz. **28***Bunu bana söylediğinizde Rabb sözlerinizi işitti; ve Rabb bana: Bu kavmin sana söylediği sözlerini işittim. Tüm söyledikleri[31] doğrudur. **29***Keşke yürekleri[32] de böyle olsaydı ve benden korkarak kendileriyle[33] oğulları için sonsuzlar boyunca iyilik olsun diye, her zaman[34] buyruklarımı yürütselerdi. **30***Şimdi onlara git ve çadırlarınıza geri dönün de; **31***Ama sen burada yanımda dur ve miras[35] olmak üzere onlara verdiğim ülkede yürütmek üzere onlara öğreteceğin tüm buyruklar ile yasaları *(şeriatı)* ve yürütmeliği sana söyleyeceğim, dedi. **32***Bundan böyle Allah'ınız Rabb'in size buyurduğu gibi yapmaya dikkat edip sağa[36] veya sola sapmayasınız. **33***Allah'ınız[37] Rabb'in size buyurduğu yolların tümüne uyunuz ki sağ kalabilesiniz. Böylece size[38] iyilik gelecek ve miras alacağınız ülkede uzun yaşamınız olacaktır.

(1)Çık.19/5,B.4/23,**(+)**İbranice:***Kulaklarınıza*,**(2)**Bak. Mat.13/7, İbr.8/9, **(3)**Çık.19/9ve19, 20/22, B.4/33ve36, 34/10, **(4)**Çık.20/21, Galt.3/19, **(5)**Çık.19/16, 20/18, 24/2, **(6)**Çık.20/2 ve diğ., Lev.26/1, B.6/4, Mez.81/10, **(7)**Çık.20/3, **(8)**Çık.20/4, **(9)**Çık.34/7, **(10)**Yerm.32/18, Dan.9/4, **(11)**Çık.20/7, Lev.19/12, Mat.5/33,**(12)**Çık.20/8,**(§)**:Sebtgünü(Cumartesi), **(13)**Çık.23/12, 35/2, Hez.20/12, **(14)**Tek.2/2, Çık.16/29ve30, İbr.4/4,**(15)**B.15/15,16/12,24/18ve22, **(16)**B.4/34ve37, **(17)**Çık. 20/12, Lev.19/3, B.27/16, Efs.6/2,3, Kol.3/20, **(18)**B.4/40, **(19)**Çık.20/13,Mat.5/21,**(20)**Çık.20/14, Luk.18/20, Yakb.Mekt. 2/11, **(21)**Çık.20/15, Rom.13/9, **(22)**Çık.20/16, **(23)**Çık.20/17, Mik.2/2, Habk.2/9, Luk.12/15, Rom.7/7, 13/9, **(24)**Çık.24/12, 31/18, B.4/13, **(25)**Çık.20/18ve19, **(26)**Çık.19/19, **(27)**B.4/33, Hak.13/22, **(28)**B.18/16, **(29)**B.4/33, **(30)**Çık.20/19, İbr.12/19, **(31)**B.18/17, **(32)**B.32/29, Mez.81/13, İş.48/18, Mat.23/37, Luk.19/42, **(33)**B.4/40, **(34)**B.11/1, **(35)**Galt.3/19, **(36)**B.17/20, 28/14, Yeş.1/7, 23/6, Sül.Mes.4/27, **(37)**B.10/12, Mez.119/6, Yerm.7/23, Luk.1/6, **(38)**B.4/40.

6. Bölüm: 1-25)Yasa'ya(Şeriata) itaat için Musa'nın öğütleri.

1*Miras almaya gideceğiniz ülkede yapmanız için; size öğretmek üzere Allah'ınız[1] Rabb'in buyurduğu buyruklar, yasalar ve yollar bunlardır: **2***Bunlarla[2] Allah'ın Rabb'ten kork! Sana bildirdiğim tüm yasalar ile buyruklarımı kendin, oğlun ve oğlunun oğlu da tüm yaşam günlerinde bunları tutsun; böylece yaşamına[3] yaşam katsın! **3***Şimdi ey İsrail! Dinle ve bunu özenle yap ki, bununla sana iyilik gelsin ve atalarının[4] Allah'ı Rabb, sana söylediği gibi '*Süt ile bal akan diyarda*'[5] seni daha çok çoğaltsın. **4***Ey İsrail[6] dinle! Allah'ımız Rabb**,** Rabb[*] birdir. **5***Allah'ın olan[7] Rabb'i tüm yüreğinle[8], tüm canınla ve tüm gücünle seveceksin. **6***Benim[9] sana bugün bildirdiğim bu sözler senin yüreğinde olsun; **7***Ve onları oğullarına[10] dikkatlice öğretesin. Evinde oturduğunda, yolda gezdiğinde, yattığında ve kalktığında onlar için söyle. **8***Onları[11] elinin üzerine bir iz gibi bağla ve gözlerinin arasında alın bağı olsunlar. **9***Onları[12] evinin kapı sövelerine ve kapıların üzerine yazasın. **10***Allah'ın Rabb, ataların İbrahim, İshak ve Yakup'a: Sana vermek için yemin ettiği ülkeye ve yapmadığın[13] büyük ve güzel kentlere; **11***Ve doldurmadığın her çeşit ürünle dolu evlere; kazmadığın kazılmış kuyulara, dikmediğin bağlara ve zeytinliklere seni götürdüğü zaman yeyip[14] doyduğunda; **12***Sakın seni tutsaklık evi olan Mısır ülkesinden çıkaran Rabb'i unutmuş olmayasın. **13***Allah'ın[15] Rabb'ten kork ve *"O"*na ibadet et. Böylece *"O"*nun adıyla[16] *"O"*na yemin etmiş olursun. **14***Çevrenizdeki[17] milletlerin ilâhlarından olan başka[18] ilâhlara uymayasınız. **15***(Çünkü aranızda[19] olan Allah'ınız Rabb, gayretli Allah'tır). Sakının[20] ki Allah'ın öfkesi size karşı alevlenmesin ve sizi yeryüzünden yok etmesin. **16***Allah'ınız[21] Rabb'i Massa'da sınadığınız gibi[22] sınamayın. **17***Allah'ınız[23] Rabb'in buyruklarını ve size buyurduğu tanıklıklar ile yasalarını özenle tutacaksınız. **18***Rabb'in[24] gözünde iyi ve hoş olanı yapacaksınız; tâ ki size iyilik olsun ve Rabb'in buyurduğu o iyi ülkeye girebilesin. **19***Rabb'in buyurduğu gibi; önünüzden[25] düşmanlarınızın tümünü atarak onu mülk edinesiniz. **20***Yarın[26] oğlun sana şunu sorarsa: 'Allah'ımız Rabb'in size buyurduğu tanıklıklar, yasalar ve kurallar nedir?' **21***Oğluna de ki: Biz Mısır'da Firavun'un köleleriydik; ve Rabb bizi Mısır'dan güçlü[27] eliyle çıkardı. **22***Rabb[28] gözlerimizin önünde Mısır üzerine, Firavun'un ve onun tüm evi üzerine büyük ve korkunç olağanüstü olaylarla harikalar yaptı. **23***Bizi oradan çıkardı ve götürüp atalarımıza yemin ederek söz verdiği ülkeye bizi soktu. **24***Rabb bu yasaların tümünün gereği için bize buyruk verdi. Bu yolla Rabb'ten[29] korkalım; her zaman bu bizim iyiliğimiz[30] için olsun. Ve bugün olduğu gibi bizi sağsalim[31] korusun. **25***Allah'ımız Rabb'in önünde bu buyrukların tümünü bize buyurduğu gibi özenle yaparsak; o zaman o[32] bize iyilik sayılacaktır.

(1)B.4/1, 5/31, 12/1, **(2)**Çık.20/20, B.10/12ve13, 111/10, 128/1, Vaiz 12/13, **(3)**B.4/40, Sül.Mes.3/1ve2, **(4)**Tek.15/5, 22/17, **(5)**Çık.3/8, **(6)**İş.42/8, **(*)**: Osm.: ***Rabb Vahîd***'tir! Anlamı: Tek, eşi benzeri bulunmayan, hiçbir yaratığa eşit olmayan ve bir tek Tanrı olan Allah anlamını taşıyor. Bazı çevirilerde ***"Duy ey İsrail! Tanrımız Yehovah* bir olan *Yehovah'*dır**, **(7)**B.10/12, Mat.22/37, Mark.12/30, Luk.

10/27, **(8)**II.Krl.23/25, **(9)**B.11/18, 32/46, Mez.37/31, 40/8, 119/9,8ve11, Sül.Mes.3/3, İş.51/7, **(10)**B.4/9, 11/19, Mez.78/4-6, Efs.6/4, **(11)**Çık.13/9ve16, B.11/18, Sül.Mes.3/3, 6/21, 7/3, **(12)**B.11/20, İş.57/8, **(13)**Yeş.24/13, Mez.105/44, **(14)**B.8/10ve diğ., **(15)**B.10/12ve20, 13/4, Mat.4/10, Luk.4/8, **(16)**Mez.63/11, İş.45/23, 65/16, Yerm.4/2, 5/7, 12/16, **(17)**B.13/7, **(18)**B.8/19, 11/28, Yerm.25/6, **(19)**Çık.20/5, B.4/24, **(20)**B.7/4, 11/17, **(21)**Çık.17/2ve7, Say.20/3ve4, 21/4ve5, I.Kor.10/9, **(22)**Mat.4/7, Luk.4/12, **(23)**B.11/13ve22, Mez.119/4, **(24)**Çık.15/26, B.12/28, 13/18,**(25)**Say.33/53,**(26)**Çık.13/14,**(27)**Çık.3/19,13/3, **(28)**Çık.7/8, 9/10,11ve12, Mez.135/9, **(29)**2.Ayet, **(30)**B.10/13, Eyüp 35/7ve8, Yerm.32/39, **(31)**B.4/1, 8/1, Mez.41/2, Luk.10/28, **(32)**Lev.18/5, B.24/13, Rom.10/3ve5.

7. Bölüm: 1)Milletlerle konuşmanın yasaklanması, 9)Allah'ın bağışlayıcılığı, acıması ve adaleti, 12)Savaşlarda İsrailoğullarına yardım edileceği sözünün verilmesi.

1*Allah'ın[1] Rabb miras almak üzere gideceğin ülkeye seni götürecek, birçok milletler; yani senden[2] büyük ve güçlü yedi millet olan Hittîler(3) Girgaşîler, Amorîler, Kenanlılar, Perizzîler, Hivîler ve Yebusîler'i senin önünden atacaktır. **2***Allah'ın Rabb onları[4] senin eline bıraktığında sen onları tamamen[5] yok edeceksin. Onlar[6] ile hiçbir antlaşma yapmayacaksın ve onlara acımayacaksın. **3***Onların[7] oğluna kızını vermeyecek, onlardan oğluna kız almayacak ve onlar ile akraba olmayacaksın. **4***Çünkü; oğullarını başka ilâhlara tapınmaları için bana uymaktan çevirecekler ve Rabb'in[8] öfkesi size karşı alevlenip sizi çabucak yok edecektir. **5***Ama onlara şöyle yapacaksınız: Sunaklarını[9] yıkacak, kötü dikili taşlarını kıracak, Aşer putlarını kesecek ve oyma putlarını da ateşte yakacaksınız. **6***Çünkü[10] sen Allah'ın Rabb'in kutsal kavmisin. Allah'ın[11] Rabb yeryüzünde bulunan tüm milletlerden kendine has bir millet olmak için sizi seçti. **7***Tüm milletlerden çok olduğunuz için Rabb sizi sevmiş olmadı ve bırakmadı; çünkü siz tüm[12] milletlerden azdınız. **8***Ama; Rabb sizi[13] sevdiği için, atalarınıza[14] ettiği yemini tutmak üzere, Rabb[15] sizi güçlü elle tutsaklık evinden çıkardı ve Mısır kralı Firavun'un elinden kurtardı. **9***Bundan ötürü bilin ki, Allah olan ***Yehovah*** gerçek Allah'tır. Kendini[16] sevenlere ve buyruklarını tutanlara bin soya dek and edip lütfeden sadık[17] Allah'tır. **10***Ama[18] kendinden tiksinenlere; onları yok etmek için cezalarını yüzlerine karşı veriyor; ve *"O"*ndan[19] nefret edenin cezasını yüzüne karşı vermeyi geciktirmez. **11***Bugün benim size yapmanızı bildirdiğim buyruklar ile yasaları ve kuralları tutunuz. **12***Siz bu ilkeleri[20] dinleyerek, onları öğrenip tuttuğunuz zaman; Allah'ın Rabb da senin[21] atalarına yemin ettiği 'Andı' ve lütfu senin için tutacaktır. **13***Seni[22] sevip bereketleyerek çoğaltacak; sana vermek için atalarına yemin ettiği ülkede bedenin[23] bereketlerinden toprağın ürününü, buğdayını, şarabını, zeytinyağını, sığırların yavrularını ve koyun sürülerini çoğaltacaktır. **14***Tüm milletlerden daha çok kutlu olacaksın. Aranızda ve hayvanlarınız arasında boşyere[24] kısır olmayacaktır. **15***Rabb senden her derdi kaldıracak ve Mısır'ın[25] o kötü dertlerinin hiç birini senin üstüne getirmeyecek; ama onları sana düşmanlık besleyenler üzerine getirecektir. **16***Sen(26) de Allah'ın Rabb'in senin eline bıraktığı tüm milletleri yok edeceksin ve gözün[27] onları esirgemeyecektir. Onların ilâhlarına tapınmayacaksın; çünkü bu sana[28] tuzak olur. **17***Eğer yüreğinde: Bu milletler benden çoktur; onları nasıl atabilirim? Diye düşünüyorsan; **18***Onlardan[29] korkma! Allah'ın Rabb'in Firavun'a ve tüm Mısır'a yaptığını, **19***Ve gözlerinin[30] gördüğü o büyük sınavı: Allah'ın Rabb'in seni çıkardığı alâmetler yoluyla; acayip işlerini, kudretli elini ve uzanmış kolunu sakın[31] unutma. Allah'ın Rabb da senin korktuğun kavimlerin tümüne böyle yapacak. **20***Hem de[32] Allah'ın Rabb onlar üzerine; sona kalanlar ve önünden saklananlar yok oluncaya dek işin arısını[*] gönderecektir. **21***Onların(33) yüzünden sana korku gelmesin. Çünkü Allah'ın Rabb; *"O"* büyük ve yüce Allah[34] aranızdadır. **22***Allah'ın[35] Rabb o milletleri senin önünden atarak uzaklaştıracak; ama kırların yabanıl hayvanlarının sana karşı çoğalmaması için onları çabuk yok edemeyeceksin. **23***Allah'ın Rabb onları senin[36] eline bırakıp tümü yok oluncaya dek büyük kırgınlıkla kıracaktır. **24***Onların[37] krallarını da eline teslim edecek ve sen de onların adlarını göğün[38] altında sileceksin. Sen onları yok edinceye dek hiçbir[39] kişi senin önünde duramayacaktır. **25***Onların ilâhlarının oyma putlarını ateşte[40] yakacaksın ve üzerlerinde[41] olan gümüşü, altını kendin elde etmek için açgözlü olmayacaksın ki, onunla tuzağa[42] düşmeyesin. Çünkü Allah'ın[43] Rabb'in yanında bunlar kirlidir. **26***Şimdi onun gibi lanetlenmemen için o iğrenç şeyi eve götürme. Ondan çok tiksin ve ondan nefret et; çünkü[44] o kirlidir.

(1)B.31/3, Mez.44/2ve3, **(2)**B.4/38, 9/1, **(3)**Tek.15/19 ve diğ., Çık.33/2, **(4)**23.Ayet, B.23/14, **(5)**Say.33/52, B.20/16ve17, Yeş.6/17, 8/24, 9/24, 10/28ve40, 11/11ve12, **(6)**Çık.23/32, 34/12,15ve16, Hak.2/2, Bak B.20/10ve diğ., Yeş.2/14, 9/18, Hakm.1/24,**(7)**Yeş.23/12,I.Krl.11/2,Ezr.9/2,**(8)**B.6/15, **(9)**Çık.23/24, 34/13, B.12/2ve3, **(10)**Çık.19/6, B.14/2, 26/19, Mez.50/5,Yerm.2/3,**(11)**Çık.19/5,Ams.3/2,I.Petr.2/9, Bak.II.Ez.6/58, **(12)**B.10/22, **(13)**B.10/15, **(14)**Çık.32/13,

Mez.105/8-10, Luk.1/54,72ve75, **(15)**Çık.13/3ve14, **(16)**Çık. 20/6, B.5/10, Nah.1/5, Dan.9/4, **(17)**İş.49/7, I.Kor.1/9, 10/13, II.Kor.1/18, I.Sel.5/24, II.Sel.3/3, II.Tim.2/13, İbr.11/11, I.Yuh.1/9,**(18)**İş.59/18,Nah.1/2, **(19)**B.32/35, **(20)**Lev.26/3, B.28/1, **(21)**Mez. 105/8 ve 9, Luk.1/54,72 ve 75, **(22)**Yuh.14/21, **(23)**B. 28/4, **(24)**Çık. 23/26 ve diğ., **(25)**Çık. 9/14, 15/26, B.28/27ve60, **(26)**2.Ayet, **(27)**B.13/8, 19/13ve21, 25/12, **(28)**Çık.23/33, B.12/30, Hak.8/27, Mez.106/36, **(29)**B.31/6, **(30)**B.4/34, 29/3, **(31)**Mez.105/5, **(32)**Çık.23/28, Yeş.24/12, **(*)**: Veya ***"Eşek arısı"***. Bu kelimenin ne anlama geldiği kesin olarak bilinmiyor!, **(33)**B.10/17, Nah.1/5, 4/14, 9/32, **(34)**Say.11/20, 14/9,14ve42, 16/3, Yeş.3/10, **(35)**Çık.23/29ve30, **(36)**2.Ayet, **(37)**Yeş.10/24,25ve42, 12/1 ve diğ., **(38)**Çık.17/14, B.9/14, 25/19, 29/20, **(39)**B.11/25, Yeş.1/5, 10/8, 23/9, **(40)**5.Ayet, Çık.32/20, B.12/3, I.Trh.14/12, **(41)**Yeş.7/1ve21, **(42)**Hak.8/27, **(43)**B.17/1, **(44)**Lev.27/28, B.13/17, Yeş.6/17ve18, 7/1.

8. Bölüm: 1)Allah'ın acımasını anarak O'nu dinlemeleri için Musa'nın İsrailoğullarına öğüdü.
1*Bugün benim size bildirdiğim tüm buyrukları tutmak için dikkat[1] edin ki, Rabb'in vereceğine yemin ettiği ülkeye girmek için, yaşayıp çoğalasınız ve o ülkeyi miras alasınız. **2***Allah'ın Rabb kendi buyruklarını tutup tutmayacağın hakkında; senin[2] yüreğinde ne olduğunu bilmek, seni sınamak ve aşağılamak[3] için kırk yıl boyunca çölde[4] dolaştırdığı yolların tümünü an. **3***Sizi çaresizce aç[5] bırakarak atalarınızın ve sizin bilmediğiniz *Man*'ı[6] size yedirdi. Bu yüzden insan[7] yalnız ekmekle yaşamaz; ama Rabb'in ağzından çıkan her sözle yaşar. İşte ben sana bunun böyle olduğunu söylüyorum. **4***Bu kırk[8] yıl boyunca senin üstünde olan giysin eskimedi ve ayağın şişmedi. **5***Bir adamın[9] kendi oğlunu eğittiği gibi; Allah'ın Rabb'in de seni eğittiğini yüreğinde bil. **6***Böylece Allah'ın[10] Rabb'in yollarında yürüyüp *"O"*ndan korkmak için buyruklarını tutasınız. **7***Çünkü Allah'ın Rabb seni iyi bir ülkeye; yani ovalar[11] ve dağlardan çıkan ırmakları, su kaynakları ve derin suları olan bir ülkeye. **8***Buğday, arpa, asma, incir ve nar ağaçları olan bir ülkeye; yağ veren zeytin ağacı ve balı olan bir ülkeye. **9***Orada ekmeği hiç zorluk çekmeden yiyecek ve hiçbir şeye gereksinim duymayacaksınız. O öyle bir ülke ki, taşları[12] demir olup dağları bakır çıkaracağın bir yere götürüyor. **10***Sen yeyip[13] doyduğunda Allah'ın Rabb'e, sana verdiği iyi ülke için *"O"*na şükür ve hamd edesin. **11***Sakın benim bugün sana bildirdiğim Allah'ın Rabb'in buyruklarını, yollarını ve yasalarını aklına yerleştirmeden unutmuş olasın. **12***Sakın yeyip[14] doyduğunuzda ve güzel evler yapıp içinde oturduğunuzda; **13***Sığır ve sürülerin çoğalıp gümüş ile altının çoğalarak malların arttığında; **14***Kalbin[15] gururlanarak kabarmış olup da, seni Mısır ülkesinden çıkarmış; **15***Ve seni yakıcı[16] yılanlar ile akreplerin bulunduğu o büyük, uçsuz bucaksız kuru ve susuz çölde; **16***Sonunda[17] sana iyilik etmek için seni aşağılamak ve sınamak için dolaştırarak[18] sana sert kayadan[19] su çıkaran, sana çölde atalarının bilmediği *Man*'ı yediren[20] Allah'ın[21] Rabb'i unutmuş olasın. **17***Sakın[22] yüreğinde: 'Bu zenginliği kendi elimle ve kendi gücümle kazandım' deme. **18***Ama Allah'ın Rabb'i aklında tut; çünkü atalarına[23] yeminle ettiği '*Andı*' bugün olduğu gibi sarsmamak uğruna, büyük zenginlik için[24] sana güç veren *"O"*dur. **19***Eğer bir şekilde Allah'ın Rabb'i unutup başka ilâhlara uyacak ve onlara tapınarak secde edecek olursanız; bugün[25] size tanık oluyorum ki büsbütün yok olacaksınız. **20***Allah'ınız Rabb'in sözünü dinlemediğiniz için, Rabb'in önünüzden atacağı milletler gibi sizler[26] de atılacaksınız.

(1)B.4/1, 5/32ve33, 6/1-3, **(2)**II.Trh.32/31, Yuh.2/25, **(3)**Çık.16/4, B.13/3,**(4)**B.1/3,2/7,29/5,Mez.136/16,Amos2/10,**(5)**Çık.16/2 ve3,**(6)**Çık.16/12,14ve35, **(7)**Mez.104/29, Mat.4/4, Luk.4/4, **(8)**B.29/5, Nahm.9/21, **(9)**II.Sam.7/14, Mez.89/32, Sül.Mes.3/12, İbr.12/5, 6, Vah.3/19, **(10)**B.5/33, **(11)**B.11/10-12, **(12)**B.33/25, **(13)**B.6/11ve12,**(14)**B.28/47,32/15,Sül.Mes.30/9,Hoş.13/6, **(15)**I.Kor.4/7,**(16)**Say.21/6,Hoş.13/5,**(17)**Yerm.24/5ve6,İbr. 12/11,**(18)**İş.63/12-14,Yerm.2/6,**(19)**Say.20/11,Mez.78/15, 114/8, **(20)**3.Ayet,Çık.16/15,**(21)**Mez.106/21,**22)**B.9/4,I.Kor.4/7, **(23)**B. 7/8ve12,**(24)**Sül.Mes.10/22, Hoş.2/8, **(25)**B.4/26, 30/18, **(26)**Dan.9/11ve12.

9. Bölüm: 1)Musa İsrailoğullarının bazı karşı geldiği şeyleri anlatarak, onların durumlarını açığa çıkarması.
1*Ey İsrail dinle! Senden[1] büyük ve güçlü milletler ile yüksek surları[2] göğe dek erişen kentler; **2***Yani bildiğin gibi onlar için: 'Anak oğulları önünde kim durabilir?' Denildiğini işittiğin iri ve uzun boylu kavim olan Anak oğullarını[3] gidip yenmek için bugün[4] Erden'den geçiyorsun. **3***Bugün biliniz ki Allah'ın Rabb tüten[5] ateş olarak kendisi senin[6] önünden geçiyor. Kendisi[7] onları yok edip senin önünde bozguna uğratacak ve sen[8] Rabbin sana dediği gibi onları atıp yok edeceksin. **4***Allah'ın Rabb onları senin önünden kovduğunda kendi[9] yüreğinde söyleyip 'Rabb beni iyiliğim için bu ülkeyi mülk edinmeye getirdi' demeyesin. Çünk[10] Rabb bu milletleri kendi kötülükleri için senin önünden uzaklaştıracak; **5***Senin onların ülkesini mülk edinmeye geldiğin iyiliğin[11] ve yüreğinin gidişi için değil; ama bu milletlerin kötülükleri için ve ataların İbrahim[12] İshak ve Yakup'a Rabb'in yemin ettiği sözü sarsılmaz kılmak için Allah'ın Rabb onları senin

önünden siliyor. **6***Şimdi bunu iyice anla. Allah'ın Rabb sana bu iyi ülkeyi iyiliğin için kazandırmıyor. Çünkü[13] sen inatçı bir kavimsin. **7***Allah'ın Rabbi çölde nasıl öfkelendirdiğini an ve unutma. Mısır ülkesinden[14] çıktığın günden buraya gelinceye dek Rabbe hep karşı geldin. **8***Horeb'te[15] Rabb'i öfkelendirdiniz ve Rabb gazaba gelip sizi yok edecekti. **9***O taş[16] levhaları; yani Rabb'in size '*Söz*' verdiği antlaşmanın levhalarını almak için dağa çıktığımda, dağda[17] kırk gün kırk gece kalıp ekmek yemedim ve su içmedim. **10***O zaman[18] Rabb bana Allah'ın parmağıyla yazılı iki parça taş levha verdi ve onların üzerinde toplantı[19] gününde dağda ateş içinden Rabb'in size söylediği sözlerin tümü yazılı idi. **11***Böylece o kırk gün ve kırk gecenin sonunda Rabb bana "*Ahit*'in" levhaları olan bu iki parça taş levhaları verdi. **12***Ve Rabb bana: -Kalk! Çabucak[20] buradan aşağı in. Çünkü; Mısır'dan çıkardığın kavmin kötülük yapıyor. Onlara gösterdiğim yoldan çabuk[21] saptılar ve kendilerine dökme put yaptılar, dedi. **13***Sonra Rabb[22] bana yine şöyle dedi: -Ben bu kavmi gördüm; işte serkeş[23] bir kavimdir. **14***Beni[24] bırak onları yok edip isimlerini[25] gök altından sileyim. Seni[26] onlardan güçlü ve büyük bir millet yapayım, dedi. **15***O zaman[27] dönüp o iki parça levhalar iki elimde olarak dağdan indim ve dağ da[28] ateşle yanıyordu. **16***Ve gördüm[29] ki Allah'ınız Rabb'e günah edip kendilerinize dökme buzağı yapmakla Rabb'in size buyurduğu yoldan çabuk sapmıştınız. **17***Ben de o iki parça levhayı tutup iki elimden attım ve onları gözlerinizin önünde parçaladım. **18***Rabbi öfkelendirmek için *"O"*nun önünde kötü olanı yapmakla, tümünüz yaptığınız bu günah yüzünden önceki gibi kırk gün, kırk gece Rabb'in[30] önünde yere kapanıp ekmek yemedim ve su içmedim. **19***Çünkü[31] Rabb'in sizi yok etmek için size karşı gazaba geldiği büyük dehşet ve öfkeden korktum. Ama[32] Rabb beni bu kez de dinledi. **20***Rabb, Harun'a çok kötü öfkelenerek nerdeyse onu yok edecekti. O zaman Harun için de dua ettim. **21***Yaptığınız[33] bu büyük suç ve günahınızı; yani buzağıyı alıp ateşte yaktıktan sonra, onu ince tuz gibi oluncaya dek iyice ezerek tozunu dağdan inen suya attım. **22***Tebara'da[34] Massa'da[35] ve Kibrot-Hattaava'da[36] da siz Rabbi öfkelendirmiştiniz. **23***Ve Rabb: -Çıkın! Size verdiğim ülkeyi alın, diyerek sizi Kadeş-Barnea'dan[37] gönderdiğinde Allah'ınız Rabb'in buyruğuna karşı gelip *"O"*na[38] iman etmediniz ve sözünü dinlemediniz. **24***Sizi[39] bildiğim günden beri Rabb'e asi kimselersiniz. **25***Böylece kırk gün[40] kırk gece Rabb'in önünde yere kapandım ve bu yere kapandığımda sebep Rabb'in: -Sizi yok edeceğim, dediği içindi. **26***Ve Rabb'e[41] yalvarıp şöyle söyledim: -Ya Rabb ***Yehovah***! Yüceliğinle kurtarıp ve güçlü kolunla Mısır'dan çıkardığın kavmini ve mirasını yok etme. **27***Kulların İbrahim, İshak ve Yakup'u anarak bu kavmin günahına, kötülüğüne ve dik başlılığına bakma. **28***Ki, bundan ötürü bizi içinden çıkardığın ülkenin halkı: Bak! Rabb'in[42] onlara söz verdiği ülkeye götürmeye gücü yetmedi. Veya: Onlardan nefret ettiği için onları çölde öldürmeye çıkardı, demesinler. **29***Çünkü[43] onlar senin büyük gücünle ve uzanmış kolunla çıkardığın kavmin ve mirasındır.

(1)B.4/38,7/1,11/23,**(2)**B.1/28,**(3)**Say.13/23,29,33ve34,**(4)**B. 11/31,Yeş.3/16,4/19,**(5)**B.4/24,İbr.12/29,**(6)**B.31/3, Yeş.3/11, **(7)**B.7/23,**(8)**Çık.23/31,B.7/24,**(9)**B.8/17,Rom.11/6ve20, I.Kor. 4/4ve7, **(10)**Tek.15/16, Lev.18/24ve25, B.18/12, **(11)**Tit.3/5, **(12)**Tek.12/7, 13/15, 15/7, 17/8, 26/4, 28/13, **(13)**13.Ayet, Çık.32/9, 33/3, 34/9, **(14)**Çık.14/11, 16/2, 17/2, Say.11/4, 20/2, 25/2,B.31/27,**(15)**Çık.32/4,Mez.106/19,**(16)**Çık.24/12ve15, **(17)**Çık.24/18,34/28,**(18)**Çık.31/18,**(19)**Çık.19/17,20/1, B.4/10, 10/4,18/16,**(20)**Çık.32/7,**(21)**B.31/29, Hakm.2/17,**(22)**Çık.32/9, **(23)**6.Ayet,B.10/16,31/27,II.Krl.17/14,**(24)**Çık.32/10,**(25)**B. 29/20,Mez.9/5,109/13,**(26)**Say.14/12,**(27)**Çık.32/15,**(28)**Çık. 19/18,B.4/11,5/23, **(29)**Çık.32/19,**(30)**Çık.34/28,Mez.106/23, **(31)**Çık.32/10ve11,**(32)**Çık.32/14, 33/17,B.10/10,Mez.106/23, **(33)**Çık.32/20,İş.31/7,**(34)**Say.11/1,3ve5,**(35)**Çık.17/7, **(36)**Say.11/4ve34,**(37)**Say.13/3,14/1,**(38)**Mez.106/24ve25, **(39)**B.31/27,**(40)**18.Ayet, **(41)**Çık. 32/11 ve diğ.,**(42)**Çık.32/12, Say.14/6, **(43)**B.4/20, I.Krl.8/51, Nah.1/10, Mez.95/7.

10. Bölüm: 1)Allah tarafından şeriatın(*On-Buyruk*) yeni iki taş levhaya yazılmasını Musa'nın özetlemesi, 6)Kahinliğin devam etmesi, 8)Levi oymağının ayrılması, 10)Musa'nın yalvarışı, 12)Ona itaat için olan öğüdü.

1*O zaman Rabb bana dedi ki: -Sen[1] öncekiler gibi taştan iki parça levha yont, dağa önüme çık ve sen[2] ağaçtan bir tabut*(sandık)* yap! **2***Ben de bu levhalar üzerine önceki parçaladığın levhalar üstünde olan sözleri yazacağım ve sen[3] de onları sandığa koyacaksın, dedi. **3***Böylece akasya[4] ağacından bir sandık yaptım. Önceki[5] gibi taştan iki parça levha yontup, o iki parça levha elimde olarak dağa çıktım. **4***Rabb, önceki yazışı gibi; toplanma[6] gününde ve dağda ateş içinden Rabb'in[7] size söylediği ***On-Emr'i*** o levhalar[8] üzerine yazıp onları bana verdi. **5***Ben de dönüp dağdan[9] indim ve Rabb'in bana buyurduğu gibi levhaları içinde[10] kalmaları için yaptığım[11] o sandığa koydum. **6***İsrailoğulları Beerot-Bene Yaakan'dan[12] Mosera'ya göçtüler. Harun[13] orada ölüp orada gömüldü ve oğlu Eleazar orada kahin*(Baş Rahip)*

oldu. **7***Oradan[14] Gudgoda'ya ve Gudgoda'dan su dereleri yöresi olan Yotbata'ya göçtüler. **8***O zaman Rabb'in[15] Ahit(Antlaşma) Sandığını taşımak için tâ; bugüne dek Rabb'in[16] önünde durarak *"O"*na hizmet etmek ve *"O"*nun adıyla[17] bereket okumak için Rabb, Levi[18] oymağını seçti. **9***Bu yüzden[19] Levi'nin kendi kardeşleriyle beraber payı ve mirası yoktur. Allah'ın Rabb'in ona dediği gibi onun mirası Rabb'tir. **10***Ben[20] de dağda önceki günler gibi kırk gün, kırk gece kaldım. Bu kez[21] de Rabb beni dinledi ve seni yok etmek istemedi. **11***Rabb da[22] bana: -Kalk! Kavmin önünden git ve onlar da atalarına yeminle vermeyi and ettiğim ülkeyi miras almaya gitsinler. **12***Şimdi ey İsrail! Allah'ın[23] olan Rabb'in senden isteği nedir? Sen ancak Allah'ın[24] Rabb'ten kork ve *"O"*nun[25] tüm yollarını tut. *"O"*nu[26] sev ve Allah'ın Rabb'e tüm yüreğinden ve tüm canından tapın. **13***Sana[27] iyilik gelmesi için bugün benim sana bildirdiğim Rabb'in buyruklarını ve ilkelerini tut. **14***İşte gök[28] ve göklerin göğü; yer[29] ile orada bulunanların tümünün sahibi Allah'ın Rabb'tir. **15***Ama[30] Rabb atalarınızdan hoşlandığı için onları sevdi. Onlardan sonra olan soylarını da; yani sizi bugün olduğu gibi tüm milletler içinden seçti. **16***Şimdi yüreklerinizin[31] derisini*(gulfesini)* sünnet edin ki artık inatçı[32] olmayasınız. **17***Çünkü Allah'ınız[33] Rabb İlâhların Allah'ı ve Rablerin[34] Rabbi'dir. Yüce; herşeye gücü yeten görkemli[35] bir Allah olup hatır gözetmez ve rüşvet kabul etmez[36], **18***Yetim[37] ile dul kadının hukukunu gözetir ve yabancıyı koruyup ona ekmek verir, giysi verir. **19***Şimdi[38] sen yabancıyı sev; çünkü siz de Mısır'da yabancıydınız. **20***Allah'ın[39] Rabb'ten korkarak *"O"*na ibadet et; *"O"*na[40] sadık kal ve *"O"*nun[41] adına yemin et. **21***Senin övüncün[42] ve Allah'ın *"O"*dur; bu yüzden senin[43] gözlerinin gördüğü bu büyük ve görkemli şeyi yaptı. **22***Ataların yetmiş[44] kişi olarak Mısır'a gitmişlerdi; ama bak. Şimdi Allah'ın Rabb, seni göğün[45] yıldızları kadar çoğalttı.

(1)Çık.34/1ve2,**(2)**Çık.25/10,**(3)**Çık.25/16ve21, **(4)**Çık.25/5ve10, 37/1, **(5)**Çık.34/4, **(6)**Çık.19/17, B.9/10, 18/16, **(7)**Çık.20/1,**(8)**Çık.34/28,**(9)**Çık.34/29,**(10)**I.Krl. 8/9,**(11)**Çık.40/20,**(12)**Say.33/31,**(13)**Say.20/28,33/38, **(14)**Say.33/32ve33,**(15)**Say.3/6,4/4,8/14,16/9,**(16)**Say.4/15, **(17)**B.18/5, **(18)**Lev.9/22, Say.6/23, B.21/5, **(19)**Say.18/20ve24, B.18/1ve2,Hez.44/28,**(20)**Çık.34/28,B.9/18ve25, **(21)**Çık.32/14,33ve34,33/17,B.9/19,**(22)**Çık.32/34,33/1, **(23)**Mik.6/8,**(24)**B.6/13,**(25)**B.5/33,**(26)**B.6/5,11/13, 30/16ve20,Mat.22/37,**(27)**B.6/24, **(28)**I.Krl.8/27, Mez.115/16, 148/4,**(29)**Tek.14/19,Çık.19/5,Mez.24/1,**(30)**B.4/37, **(31)**Lev. 26/41,B.30/6,Yerm.4/4,Rom.2/28ve29,Kol.2/11, **(32)**B.9/6ve13,**(33)**Yeş.22/22,Mez.136/2,Dan.2/47,11/36, **(34)**Vah.17/14,19/16,**(35)**B.7/21,**(36)**II.Trh.19/7,Eyp.34/19, Res.İşl.10/34, Rom.2/11, Galt.2/6, Efs.6/9, Kol.3/25, I.Petr.1/17, **(37)**Mez.68/5, 146/9, **(38)**Lev.19/33ve34, **(39)**B.6/13, Mat.4/10, Luk.4/8,**(40)**B.11/22,13/4,**(41)**Mez.63/11,**(42)**Çık.15/2, Mez.22/3,Yerm.17/14,**(43)**I.Sam.12/24,II.Sam.7/23,Mez. 106/21,22, **(44)**Tek.46/28, Çık.1/5, Res.İşl.7/14, **(45)**Tek.15/5, B.1/10, 28/62.

11. Bölüm: 1)Allah'ın büyük işlerini, 8)Bereket için vaadlerini, 16)Ve isyanlar için yapacağı gazabını anarak Musa'nın İsrailoğullarına itaat etmeleri için olan öğüdü, 18)Allah'ın sözünü nasıl tutacaklarını açıklaması, 26)Bereket ile laneti önlerine koyması. **1***Böylece Allah'ın[1] Rabb'i sevip *"O"*nun[2] öğütlerini, yasalarını ve yolları ile tüm buyruklarını tutasın. **2***Bugün siz bilmiş olun ki, sözlerim oğullarınıza değildir [Çünkü onlar[3] Allah'ınız Rabbin eğiticiliğini, yüceliğini[4] güçlü elini[5] uzanmış kolunu; **3***Ve Mısır ortasında Mısır kralı Firavun ile tüm ülkesine yaptığı olağanüstü[6] işleri; **4***Mısır'ın askerlerine, süvarilerine ve arabalarına ne yaptığını; yani onlar sizi takip ettiklerinde Kızıldeniz[7] sularını onlar üzerine bastırıp Rabb'in onları bugüne kadar mahvettiğini. **5***Ve siz bu yere erişinceye dek size çölde yaptıklarını; **6***Ruben'in oğlu Eliab'ın oğulları olan Datan[8] ile Abiram'a ne yaptığını? Yani yer ağzını açıp onları ev halkıyla, çadırlarıyla ve onların tüm akrabalarıyla beraber İsrailin ortasında yuttuğunu bilmediler, görmediler mi?]. **7***Ama[9] Rabb'in yaptığı büyük işlerin tümünü sizin gözleriniz gördü. **8***Şimdi bugün benim size bildirdiğim buyrukların tümünü tutunuz ki güçlenip[10] mülk almak için geçeceğiniz ülkeye girerek onu elde edesiniz. **9***'Süt[11] ve bal akan bir ülke' olup Rabb'in[12] atalarınıza; onlara ve soylarına vereceğine yemin ettiği ülke üzerinde uzun[13] yaşamınız olsun. **10***Çünkü onu mülk almak için gittiğin ülke, çıktığın Mısır ülkesi gibi değildir ki[14] sen orada tohumu ektikten sonra; onu sebzelerin bostan tarlası gibi suluyordun. **11***Ama[15] onu mülk almak için gideceğiniz ülke dağlık, ovalık ve göğün yağmurlarıyla sulanan bir ülkedir. **12***Allah'ın Rabb'in gözettiği bir ülkedir ve Allah'ın[16] Rabb'in gözü yılın başlangıcından, yılın sonuna dek onun üzerindedir. **13***Eğer Allah'ın[17] Rabb'i tüm yüreğinden ve tüm canından *"O"*na tapınmak için sever ve bugün size bildirdiğim buyruklarımı dikkatle[18] dinlerseniz; **14***O zaman yerin[19] yağmurunu: 'Mevsiminde ilk[20] ve son yağmuru vereceğim!' Böylece buğdayı, şarabı ve yağını toplarsın. **15***Yeyip[21] doymaları için hayvanlarına[22] tarlanda ot vereceğim. **16***Ama sakın[23] yüreğiniz aldanıp da sapkınlığa düşmeyin ve

başka[24] ilâhlara tapınarak onlara secde etmeyin. **17***Size karşı[25] Rabb'in öfkesi kabarmasın ve gökleri[26] yağmura kapatmasın. Sonra yer ürününü vermez ve Rabb'in[27] size verdiği o iyi ülkede çabucak yok olursunuz. **18***Bu sözlerimi[28] yüreğinize ve canınıza yerleştirin; onları[29] eliniz üzerine bir iz gibi bağlayın ki gözlerinizin arasında alın bağı olsunlar. **19***Onları[30] çocuklarınıza öğretin. Evinde oturduğunda, yolda gezdiğinde, yattığında ve kalktığında onlar için söyle. **20***Onları evinin[31] kapı söğelerine ve kapıların üzerine yazasın. **21***Böylece Rabb'in vereceğine yemin ettiği ülkede; günleriniz[32] ve oğullarınızın günleri yeryüzünde göğün[33] günleri gibi çok olsun. **22***Çünkü[34] yapmanız için size bildirdiğim tüm bu buyrukları özenle tutarak, Allah'ınız Rabb'i sevip *"O"*nun tüm yollarında yürüyerek *"O"*na[35] sadık olursanız; **23***Rabb da tüm bu[36] milletleri önünüzden atacak; sizden[37] büyük ve güçlü milletlerden birini miras alacaksınız. **24***Ayak tabanınızın[38] bastığı yerlerin tümü sizin olup sınırlarınız çölden[39] Lübnan'dan ve nehirden; yani Fırat nehrinden tâ; batı yönünde olan denize dek olacaktır. **25***Önünüzde[40] hiç kimse duramayacak; Allah'ınız Rabb[41] size söylediği gibi bastığınız[42] toprakların tümünü sizin görkeminize ve korkunuza bırakacaktır. **26***İşte bugün[43] ben bereketi ve lâneti sizin önünüze koydum. **27*** Benim bugün size bildirdiğim Allah'ınız Rabb'in buyruklarına itaat ettiğiniz zaman bereketi[44] **28***Ve Allahınız Rabb'in buyruklarına uymayarak veya benim size bugün gösterdiğim yoldan sapıp bilmediğiniz başka ilâhlara uyduğunuz zaman da laneti[45] koyuyorum. **29***Şimdi mülk almak için gittiğin ülkeye, Allah'ın Rabb seni götürdüğünde bereketi[46] Gerizim dağı ve laneti, Ebal dağı üzerine koy. **30***Tüm bu olanlar Erden'in ötesinde batı yönündeki topraklarda yaşayan Kenanlılar'ın ülkesinde More[47] meşeliğinin yanında ve Gilgal'ın karşısındadır. **31***Çünkü[48] siz Allah'ınız Rabb'in size verdiği ülkeyi mülk almak için girmek üzere Erden'den geçeceksiniz ve onu mülk edip orada oturacaksınız. **32***Şimdi benim, bugün sizin önünüze koyduğum yasalar ile yolların tümünü yapmaya[49] özenle dikkat ediniz.

(1)B.10/12,30/16ve20,**(2)**Zek.3/7, **(3)**B.8/5, **(4)**B.5/24, **(5)**B.7/19, **(6)**Mez.78/12, 135/9, **(7)**Çık.14/27ve28, 15/9ve10, Mez.106/11, **(8)**Say.16/1ve31,2/3,Mez.106/17, **(9)**B.5/3, 7/19, **(10)**Yeş.1/6ve7, **(11)**Çık.3/8,**(12)**B.9/5,**(13)**B.4/40,5/16,Sül.Mes.10/27, **(14)**Zek.14/18,**(15)**B.8/7, **(16)**I.Krl.9/3, **(17)**B.10/12,**(18)**22.Ayet, B.6/17,**(19)**Lev.26/4,B.28/12,**(20)**Yoel2/23,Yakb.5/7, **(21)**B.6/11, Yoel.2/19, **(22)**Mez.104/14, **(23)**B.29/18,Eyp.31/27, **(24)**B.8/19, 30/17,**(25)**B.6/15, **(26)**I.Krl.8/35, II.Trhl.6/26, 7/13, **(27)**B.4/26, 8/19,20, 30/18, Yeş.23/13,15ve16,**(28)**B.6/6, 32/46, **(29)**B.6/8, **(30)**B.4/9, 10, 6/7, **(31)**B.6/9, **(32)**B.4/40, 6/2, Sül.Mes.3/2, 4/10, 9/11,**(33)**Mez.72/5, 89/29, **(34)**13.Ayet, B6/17, **(35)**B.10/20, 30/20,**(36)**B.4/38,9/5, **(37)**B.9/1, **(38)**Yeş.1/3,14/9,**(39)**Tek.15/18, Çık.23/31,Say.34/3vediğ.,**(40)**B.7/24, **(41)**Çık.23/27, **(42)**B.2/25, **(43)**B.30/1,15ve19, **(44)**B.28/2,**(45)**B.28/15,**(46)**B.28/12ve13, Yeş.8/33,**(47)**Tek.12/6,Hakm.7/1,**(48)**B.9/1,Yeş.1/11, **(49)**B.5/32, 12/32.

12. Bölüm: 1)Putperest izlerinin kaldırılması, 6)Yakılacak kurbanlar ve sunuların seçilen yerde sunulması, 15, 23)Kan yemenin iğrençliği ve yasak edilmesi, 17, 20 ve 26)Kutsal şeylerin kutsal yerde yenilmesi, 19)Levili'yi bırakmak, 29)Ve putperestlerin işlerine katılmamaları için öğüt.

1*Atalarınızın Allah'ı Rabb'in miras olması için size verdiği ülkede, yeryüzünde[1] sağ kaldığınız günlerin tümünde yapmanıza[2] dikkat edeceğiniz yasalar ve yollar bunlardır. **2***Ülkelerini[3] mülk edineceğiniz milletlerin yüksek[4] dağlar üzerinde, bayırlar üzerinde ve her türlü yeşil ağaç altında kendi ilâhlarına tapındıkları tüm yerleri büsbütün yok edeceksiniz. **3***Sunaklarını[5] yıkıp Mısır dikili taşlarını parçalayacak, Aşer putlarını ateşte yakacak; ilâhlarının putlarını kıracak ve onların anılmalarını o yerden sileceksiniz. **4***Allah'ınız[6] Rabb'e böyle şeyler yapmayacaksınız. **5***Ama; Allah'ınız Rabb'in kendi adını koymak için tüm[7] oymaklarınızdan seçtiği yeri; yani onun evini isteyip oraya gideceksiniz. **6***Yakmalık[8] sunularınızı, kurbanlarınızı, ondalıklarınızı[9] ellerinizin sunularını ve adaklarınızla uygun takdimelerden sığır ve sürülerinizin ilk doğanlarını oraya götürün. **7***Orada[10] Allah'ınız Rabb'in önünde yeyip, Allah'ınız Rabb'in sizi bereketlemesiyle el uzattığınız tüm işlerden ötürü siz[11] ve ev halkınız sevinçten coşun. **8***Bugün burada yaptığımız şeylerin tümüne göre; yani herkes kendine[12] nasıl iyi geliyorsa öyle yapmasın. **9***Çünkü Allah'ınız Rabb'in size verdiği rahata ve mirasa şimdiye dek erişmediniz. **10***Ama Erden'den[13] geçip Allah'ınız Rabb'in size miras olmak üzere verdiği ülkede yaşayacak ve çevrenizde olan tüm düşmanlarınızdan size huzur verecektir. Siz de güvenli bir şekilde yaşayacaksınız. **11***O zaman Allah'ınız[14] Rabb'in kendi adına yaşamanız için seçtiği yerde, size buyurduğum şeylerin tümünü; yani yakmalık kurbanlarınız ile ondalıklarınızı, elinizin kaldırma sunularını ve Rabbe adayacağınız adaklarınızın en iyisinin tümünü oraya götüresiniz. **12***Allahınız[15] Rabb'in önünde siz ve sizinle beraber oğullarınız, kızlarınız, köleleriniz, cariyeleriniz ve kapılarınızda yaşayan Levili de sevinsin; çünkü sizin ile[16] onun bir payı ve mirası yoktur. **13***Sakın[17] yakmalık kurbanlarınızı her istediğiniz yerde sunma-

yasınız. **14***Ama[18] bu kurbanları oymaklarınızın birinde ve Rabb'in seçtiği yerde sunup, benim sana buyurduğum şeylerin tümünü orada yapasınız. **15***Ama senin[19] tüm kapılarında Allah'ın Rabb'in sana verdiği berekete göre, canının istediği her ne ise; onu kesip etini yeyesin. Onu kirli[20] ve temiz olan kişi; onu ceylan[21] ve geyik yenildiği gibi yesin. **16***Yalnız kanını[22] yemeyecek ve onu su gibi yere akıtacaksınız. **17***Buğdayın, şarabın, zeytin yağının ondalığıyla sığır ve sürülerin ilk doğanlarını, söz verdiğin dileklerin tümünü, kabul edilebilir adakları ve ellerinin kaldırma sunularını kapılarında asla yemeyeceksin. **18***Ama[23] onları Allah'ın Rabb'in önünde; Allah'ın Rabb'in seçtiği yerde kendin, oğlun, kızın, kölen, cariyen ve kapılarında olan Levili yeyip, Allah'ın Rabb'in önünde el attığın işlerin tümünde sevineceksin. **19***Sakın[24] senin toprağın üzerinde, tüm yaşamında Levili'yi bırakmayacaksın. **20***Allah'ın Rabb sana[25] dediği gibi sınırlarını genişlettiğinde ve canın et yemek istediğinde: 'Et yiyelim,' diyorsan; canının arzu ettiğine göre et ye. **21***Eğer Allah'ın Rabb'in kendi adını koymak için seçtiği yer senden uzak ise; Rabb'in sana verdiği sığır ve sürülerinden sana buyurduğum gibi boğazlayıp canının her istediğine göre kentlerinde yiyesin. **22***Ceylan[26] ve geyiğin yenildiği gibi onları ye. Onları kirli ve temiz kişi eşit şekilde yesin. **23***Ama[27] dikkat et, sakın kanı yeme! Çünkü[28] kan candır ve canı et ile beraber yemiyeceksin. **24***Onu yeme ve su gibi yere dök! **25***Onu yeme ki, Rabbin[29] yanında doğru olanı yaptığından; sana[30] ve senden sonra olan oğullarına iyilik gelsin. **26***Ama; kutsayacağın[31] şeylerini ve adaklarını[32] götürerek Rabb'in seçtiği yere gidesin. **27***Yakmak[33] için olan kurbanlarını, etini ve kanını Allah'ın Rabb'in Mezbahı(*sunağı*) üzerinde sun. Ama; kurbanlarının kanı Allah'ın Rabb'in Mezbahına*(sunağına)* dökülsün ve etini de yiyesin. **28***Dikkat et ki, sana bildirdiğim tüm bu sözleri bellemiş olasın. Tâ ki[34] Allah'ın Rabb'in yanında iyi ve doğru olanı işlediğinden sana ve senden sonra olan oğullarına sonsuzlarca iyilik olsun. **29***Yerlerini mülk almak için oraya gittiğiniz milletleri Allah'ın[35] Rabb senin önünden yok ettiğinde sen de onların yerlerini miras alıp topraklarında oturduğunda; **30***Sakın onları[36] senin önünden attıktan sonra, onların yollarına girip tuzağa düşmeyesin. Sakın bu milletler kendi ilâhlarına nasıl tapındılarsa: 'Ben de öyle tapınıyorum' diyerek onların ilâhlarına benzer bir tutuma girişmeyesin. **31***Allah'ın[37] Rabbe böyle yapma. Çünkü onlar kendi ilâhlarına Rabb'in tiksindiği kötü şeylerin tümünü yaptılar. Hattâ ilâhlarına[38] sunmak için kendi oğullarını ve kızlarını ateşte yakıyorlardı. **32***Sana buyurduğum şeylerin tümünü yapmaya dikkat et. Ne[39] ona ekle ve ne de ondan birşey çıkar.

(1)B.4/10,I.Krl.8/40,**(2)**B.6/1,**(3)**Çık.34/13,B.7/5,**(4)**II.Krl. 16/4,17/10ve11,Yerm.3/6, **(5)**Say.33/52, Hakm.2/2, **(6)**31.Ayet, **(7)**11.Ayet, B.26/2, Yeş.9/27, I.Krl.8/29, II.Trhl.7/12, Mez.78/68, **(8)**Lev.17/3ve4,**(9)**17.Ayet,B.14/22ve23,15/19ve20, **(10)**B.14/26,**(11)**12.ve18.Ayetler, Lev.23/40,B.16/11,14ve15, 26/11,27/7, **(12)**Hak.17/6,21/25, **(13)**B.11/31, **(14)**5.,14., 18., 21.ve26.Ayetler, B.14/23, 15/20, 16/2ve diğ.17/8,18/6, 23/16, 26/2, 31/11, Yeş.18/1, I.Krl.8/29, Mez.78/68, **(15)**7.Ayet, **(16)**B.10/9, 14/29, **(17)**Lev.17/4, **(18)**11.Ayet, **(19)**21.Ayet, **(20)**22.Ayet, **(21)**B.14/5, 15/22,**(22)**Tek.9/4,Lev.7/26,17/10, B.15/23,23.ve 24. Ayetler, **(23)** 11. ve 12. Ayetler ,B.14/23, **(24)**B.14/27, **(25)**Tek.15/18, 28/14, Çık.34/24, B.11/24, 19/8, **(26)**15.Ayet,**(27)**16.Ayet,**(28)** Tek.9/4,Lev.17/11ve14,**(29)**Çık. 15/26,B.13/18,I.Krl.11/38, **(30)**B.4/40, İş.3/10, **(31)**Say.5/9,10, 18/19,**(32)**I.Sam.1/21,22 ve24,**(33)**Lev.1/5,9ve13,17/11,**(34)**25. Ayet,**(35)**Çık.23/23,B. 19/1,Yeş. 23/4, **(36)**B. 7/16, **(37)**4. Ayet, Lev.18/3, 26ve30,II.Krl. 17/15, **(38)**Lev.18/21, 20/2, B.18/10, Yerm.32/35, Hez.23/37, **(39)**B.4/2, 13/18, Yeş.1/7, Sül.Mes.30/6, Vah.22/18ve19.

13. Bölüm: 1)Putperstliği kabul edenlerin; 6)En yakın akrabadan bile olsa; 9)Taşlanacağı, 12)Putperestlerin kentlerini yıkmak için olan buyruk.

1*Eğer aranızda bir peygamber veya bir rüya[1] görücü ortaya çıkıp da size[2] bir işaret ve bir mucize gösterir; **2***Sizin bilmediğiniz başka ilâhlara sizi yöneltir, onlara tapınalım der ve size[3] söylediği o işaret veya olağanüstü şey ortaya çıkarsa; **3***O peygamber veya rüya görücünün sözlerini dinlemeyeceksiniz. Çünkü Allah'ınız Rabb'i tüm kalbinizden ve tüm canınızdan sevip sevmediğinizi bilmek için Allah'ınız Rabb sizi[4] sınıyor. **4***Allah'ınız[5] Rabb'in yollarında yürüyüp *"O"*ndan korkacaksınız. *"O"*nun buyruklarını tutarak sözlerini dinleyip *"O"*na tapınacak ve *"O"*na sadık[6] kalacaksınız. **5***O peygamber[7] veya rüya görücü öldürülsün. Çünkü sizi Mısır ülkesinden çıkarıp tutsaklık evinden kurtaran Allah'ınız Rabb'in yollarından saptıracak sözler söyledi. Tâ ki; Allah'ınız Rabb'in tutmanız için size buyurduğu buyruklardan sizi saptırmasın. Böylece[8] kötülüğü aranızdan kovacaksınız. **6***Eğer[9] annenin oğlu olan kardeşin, oğlun, kızın, koynundaki[10] eşin ve canın[11] gibi olan dostun seni gizlice aldatıp senin ile atalarının bilmediği; **7***Yani çevrenizde olan ve yerin bir ucundan tâ öbür ucuna kadar. Size yakın veya sizden uzak olan milletlerin ilâhlarından biri için: 'Gidelim başka ilâhlara tapalım, diyorsa; **8***Onu[12] dinlemeyeceksiniz. Gözün ona acımasın ve onu korumak için gizlemeyeceksin. **9***Ama onu

kesinlikle[13] öldüreceksin. Onu öldürmek için önce[14] senin elin ve ondan sonra tüm halkın eli onun üzerinde olsun. **10***Onu taşlayarak öldüreceksin ve ölsün; çünkü seni tutsaklık evi olan Mısır ülkesinden çıkaran Allah'ın Rabb'tan seni çevirmeye çalıştı. **11***Bunu[15] tüm İsrail işitip korkacak ve aranızda bu denli kötülüğü bir daha yapmayacaklardır. **12***Eğer Allah'ın[16] Rabb'in oturmak için sana verdiği kentlerden biri için içinizden[17] kötü[18] kişiler çıkıp; **13***'Gidelim ve bilmediğimiz başka[19] ilâhlara tapınalım' diyerek kent halkını saptırıyorlar[20] diye işitirsen; **14***O zaman iyice gözetleyip araştıracaksın ve bunun böyle olduğunu bilir, aranızda bu kötülüğün olduğunu görürsen; **15***O kentin halkını kesinlikle kılıçtan geçireceksin. Onu[21] ve içinde bulunanın tümünü hain sayacak ve hayvanlarını da kılıçla öldüreceksin. **16***Ve onun tüm eşyalarını meydanın ortasında toplayıp, o kenti[22] tüm eşyalarıyla birlikte, tamamen Allah'ın Rabb için ateşte yakacaksın. Artık o sonsuzlar boyunca yıkıntı[23] olacak ve içinde bir bina yapılmayacaktır. **17***O kötü[24] şeyden hiç bir şey senin eline geçmesin. Tâ ki; sen Allah'ın Rabb'in sözünü dinleyip sana bugün bildirdiğim buyrukların[25] tümünü tutup Allah'ın Rabb'in yanında doğru olanı yaptığın halde; **18***Rabb gazabının[26] şiddetinden dönüp sana acıyacak ve lütufla şefkat gösterecektir. Böylece atalarına[27] yemin ettiği gibi seni çoğaltacaktır.

(1) Zek.10/2, **(2)**Mat.24/24, II.Sel.2/9, **(3)**Bak B.18/22, Yer.28/9, Mat.7/22, **(4)**B.8/2, Bak Mat.24/24, I.Kor.11/19, II.Sel.2/11, Vah.13/14, **(5)**I.Kor.23/3, II.Trh.34/31, **(6)**B.10/20, 30/20, **(7)**B.18/20, Yerm.14/15, Zek.13/3, **(8)**I.Kor.5/13, B.17/7, 22/21,22ve24,**(9)**B.17/2,**(10)**Bak.Tek.16/5,B.28/54, Sül.Mes.5/20,Mik.7/5,**(11)**I.Sam.18/1ve3,20/!7, **(12)**Sül.Mes.1/10,**(13)**B.17/5,**(14)**B.17/7,Res.işl.7/58, **(15)**B.17/13,19/20,**(16)**Yeş.22/11vedığ.,Hak.20/1ve2, **(17)**I.Yuh.2/19, Yah.Mek.19.Ayet, **(18)**Hak.19/22, I.Sam.2/12, 25/17ve25, I.Krl.21/10ve13, II.Kor.6/15, **(19)**2.ve6.Ayetler, **(20)**I.Krl.17/21, **(21)**Çık.22/20, Yeş.6/17ve21, **(22)**Yeş.6/24, **(23)**Yeş.8/28, İş.17/1, 25/2, Yerm.49/2, **(24)**B.7/26, Yeş.6/18, **(25)**B.12/25,28ve32,**(26)**Yeş.6/26, **(27)**Tek.22/17, 26/4ve24, 28/14.

14. Bölüm: 1)Bedende yara açmanın yasak olduğu, 3)Hayvanlardan; 9)Balıklardan; 11)Ve kuşlardan yenilmesi serbest olan ve olmayanlar, 21)Leş(Ölmüş olanın!) yemenin yasak olduğu, 22)Ondalık için olan buyruklar.

1*Siz Allah'ınız[1] Rabb'in oğullarısınız; cenaze[2] için bedeninizi yaralamayıp kaşlarınızın arasını yolmayın. **2***Çünkü[3] sen Allah'ın Rabb'e kutsal bir kavimsin. Ve Rabb yeryüzünde olan kavimlerin tümünden kendine özel kavim olarak seni seçti. **3***Hiç pis[4] şeylerden yemeyeceksin. **4***Yiyebileceğiniz[5] hayvanlar bunlardır: Sığır, koyun, keçi; **5***Geyik, ceylan, yaban eşeği(Yahmur), karaca, ahu, dağ koyunu ve zürafâ, **6***Hayvanlardan her çatal ve yarık tırnaklı, geviş getiren hayvanı yiyebilirsiniz. **7***Ama geviş getirenlerden veya çatal tırnaklı olanlardan deveyi, tavşanı ve ada tavşanını yemeyeceksiniz. Çünkü; geviş getiriyorlarsa da yarık tırnaklı değildirler ve onlar size temiz değildir. **8***Domuz ise; yarık tırnaklı olmasına rağmen geviş getirmediği için size temiz değildir. Onların etinden yemeyecek ve leşlerine[6] dokunmayacaksınız. **9***Suda[7] yaşayanların tümünden bunları yeyeceksiniz: Yani her kanatlı *(yüzgeçli)* ve pullu olanı yiyebileceksiniz. **10***Ama yüzgeçsiz ve pulları olmayanları yemeyeceksiniz. Bunlar size temiz değildir. **11***Her temiz kuşu yiyebileceksiniz; **12***Ama[8] yemiyeceğiniz bunlardır: Kartal, tavşancıl, kara kuş; **13***Çaylak, akbaba, çakır çeşitleri, **14***Tüm karga çeşitleri, **15***Deve kuşu,uhu kuşu, kukumaska ve doğan cinsleri, **16***Baykuş, kara leylek, kuğu, **17***Saka kuşu, toy, karabatak, **18***Leylek, balıkçıl çeşitleri, hüdhüd(İbibik), yarasa; **19***Ve uçan[9] haşeratların[*] tümü size pis olup[10] yenilmeyecektir. **20***Her temiz kuşu yiyebilirsiniz. **21***Ama; hiçbir şekilde ölmüş[11] olanın etini yemeyecek ve onun etinden yemesi için kapılarında olan yabancıya vermeyecek veya herhangi bir yabancıya satmayacaksın. Çünkü[12] sen Allah'ın Rabb'e kutsal bir kavimsin. Oğlağı[13] annesinin sütüyle beraber pişirmeyeceksin. **22***Yıl ve yıl[14] ekinin tarladan çıkan ürününden kesinlikle ondalık vereceksin. **23***Buğdayın, şarabın, zeytinyağının ondalığıyla sığır[15] ve sürülerinin ilk doğanlarını Allah'ın[16] Rabb'in önünde kendi adını koymak*(iskan)* için seçtiği yerde yiyesin ki, Allah'ın Rabb'ten her zaman korkmayı öğrenmiş olasın. **24***Ama eğer yolun uzaksa, Allah'ın Rabb seni bereketlediğinden ve Allah'ın[17] Rabb'in kendi adını koymak için seçtiği yer senden uzak olduğundan ötürü onları götürmeye gücün yetmiyorsa; **25***O zaman onları paraya çevirip onu Allah'ın Rabb'in seçtiği yere götüresin. **26***O parayı canının arzu ettiği herşeye; yani sığır, koyun, şarap, mısır ve canının her istediğine vererek, orada[18] Allah'ın Rabb'in önünde sen, tüm ev halkınla birlikte yiyerek sevinçten coşunuz. **27***Kapılarında olan[19] Levili'yi bırakmayacaksınız; çünkü seninle[20] beraber onun payı ve mirası yoktur. **28***Her üç yılın[21] sonunda o yılın ürününün tüm ondalığını çıkarıp kentlerdeki ambarlarda toplayın. **29***Levili'nin[22] [Seninle[23] beraber payı ve mirası olmadığından] kapılarında

olan yabancı, yetimve dul kadınlar gelip yesinler, yiyip doysunlar ki, Allah'ın[24] Rabb da elinin tüm işleri için seni bereketlesin.

(1) Rom.8/16, 9/8ve26, Galt.3/26, **(2)**Lev.19/28, 21/5, Yerm.16/6, 41/5, 47/5, I.Sel.4/13, **(3)**Lev.20/26, B.7/6, 26/18ve19, **(4)**Hez.4/14,Res.İşl.10/13ve14,**(5)**Lev.11/2vediğ.,**(6)**Lev.11/26ve 27, **(7)**Lev.11/9, **(8)**Lev.11/13, **(9)**Lev.11/20, **(10)**BakLev.11/21, **(11)**Lev.17/15,22/8,Hez.4/14,**(12)**2.Ayet,**(13)**Çık.23/19,34/26, **(14)**Lev.27/30,B.12/6ve17,Nahm.10/37,**(15)**B.15/19ve20, **(16)**B.12/5,6,7ve17,18,**(17)**B.12/21,**(18)**B.12/7ve18,26/11, **(19)**B. 12/12, **(20)**Say.18/20, B.18/1ve2, **(21)**B.26/12, Amos 4/4, **(22)**B.26/12, **(23)**27.Ayet, B.12/12, **(24)**B.15/10, Sül. Mes.3/9 ve 10, Bak. Malk.3/10, (*):Kanatlı böcek çeşitleri.

15. Bölüm: 1)Temize çıkarma yılı(İbrâ yılı), 12)İbranî kul ve cariyenin yedinci yılda serbest kalması, 16)Ama; kendi istekleri olanların, efendilerinin yanında kalması, 19)Sürülerden her ilk doğan erkeğin Rabb'e kutsanması.

1*Her yedinci[1] yılda bir bağışlama yap. **2***Bağışlama yasası budur: Komşusuna ödünç vermiş olan her alacaklı, alacağını almayıp komşusundan veya kardeşinden istemeyecektir. Çünkü Rabb için bağışlama ilân edildi. **3***Yabancılardan[2] isteyebilirsin; ama kardeşinden olan alacağını almayacaksın. **4***Bu yolla aranızda yoksul olmayacak; çünkü[3] miras almak için Allah'ın Rabb'in sana miras olmak üzere verdiği ülkede Rabb sizi gerçekten bereketleyecektir. **5***Ama ancak sen Allah'ın[4] Rabb'in sözlerini dikkatlice dinleyecek ve sana bugün bildirdiğim bu buyrukların tümünü tutarak yerine getirdiğin zaman; **6***Allah'ın Rabb sana dediği gibi seni bereketleyecek ve sen[5] çok milletlere ödünç verecek; ama ödünç almayacaksın. Aynı zamanda sen[6] birçok milletlere egemen olacak; ama onlar sana egemen olamayacaktır. **7***Allah'ın Rabb'in sana verdiği ülkedeki kentlerin birinde, kardeşlerinden biri yoksul olursa; yüreğini[7] katılaştırmayacak ve yoksul kardeşine elini kapamayacaksın. **8***Sen[8] ona elini açacak ve onun gereksinimi kadar ona kesinlikle ödünç vereceksin. **9***Sakın senin yüreğinde kötü bir düşünce olmasın. Yedinci yıl; yani bağış yılı yakındır diyerek yoksul[9] kardeşine kötü gözle bakıp ona vermemezlik etme ki, o[10] da sana karşı Rabb'e yakarmış ve bu da sana[11] günah sayılmış olmasın. **10***Kesinlikle ona vereceksin ve ona verdiğinde yüreğin sıkılmasın[12] çünkü Allah'ın Rabb, tüm bu şeyler[13] için senin el uzattığın herşeyde seni bereketleyecektir. **11***Böylece ülkende[14] yoksul eksik olmayacak; bu yüzden ülkende gereksinimli ve yoksul olan kardeşine elini açık tutacaksın diye ben sana buyuruyorum. **12***Kardeşlerinden[15] bir İbranî adam veya kadın satılırsa; sana altı yıl hizmet etsin ve yedinci yıl onu hür olarak serbest bırakacaksın. **13***Onu yanından özgür olarak serbest bıraktığında onu boş göndermeyeceksin. **14***Ona sürülerinden, harmanından ve üzüm sıkıntısından(Masaradan) kesinlikle hediyeler vereceksiniz. Allah'ın Rabb'in seni[16] bereketlediği şeylerden ona ver. **15***Senin[17] Mısır ülkesinde kul olduğunu ve Allah'ın Rabb'in seni kurtardığını unutma. Bu yüzden bugün ben sana bu şeyleri öğütlüyorum. **16***Eğer seni ve evini sevdiği ve senin yanında rahat olduğu için sana: '*yanından çıkamam*'[18] diyecek olursa; **17***O zaman bir biz(ucu sivri iğne) alıp onu kulağından geçirecek ve kapıya saplıyacaksın. Böylece o her zaman sana köle olacaktır. Cariyene de böyle yapacaksın: **18***Onu yanından hür olarak salıverdiğin sana güç gelmesin. Çünkü sana altı yıl hizmet etmesi, bir ücretlinin[19] iki kat ücreti değerindedir. Allah'ın Rabb da seni tüm işlerinde bereketleyecektir. **19***Sığırlarında[20] ve sürülerinde ilk doğan her erkeği Allah'ın Rabb'e kutsayasın. Sığırların ilk doğanını işe koşmayacak ve süründe ilk doğanı kırkmayacaksın! **20***Onları yıl ve yıl[21] tüm ev halkın seninle beraber olarak Allah'ın Rabb'in önünde, Rabb'in seçtiği yerde yiyeceksin. **21***Ama[22] onda bir kusur olup topal, kör veya herhangi bir yerinde kötü bir eksiği varsa; onu Allah'ın Rabb'e saç üstünde yakma. **22***Onu kapılarında ye. Kirli[23] ve temiz olan kişi ayırmaksızın; ceylan ve geyiğin yenildiği gibi yesin. **23***Ama[24] kanını yeme ve onu su gibi yere akıt.

(1)Çık.21/2, 23/10ve11, Lev.25/2ve4, B.31/10, Yerm.34/14, **(2)**BakB.23/20,**(3)**B.28/8,**(4)**B.28/1, **(5)**B.28/12ve44, **(6)**B.28/13, Sül.Mes.22/7,**(7)**I.Yuh.3/17,**(8)**Lev.25/35,Mat.5/42, Luk.6/34ve 35,**(9)**B.28/54ve56,Sül.Mes.23/6,28/22, Mat.20/15, **(10)**B.24/15, **(11)**Mat.25/41ve42, **(12)**II.Kor.9/5ve7, **(13)**B.14/29,24/19, Mez. 41/1,Sül.Mes.22/9, **(14)**Mat.26/11,Mark.14/7,Yuh.12/8, **(15)**Çık. 21/2, Lev.25/39, Yerm.34/14, **(16)**Sül. Mes.10/22, **(17)**B.5/15, 16/12,**(18)**Çık.21/5ve6,**(19)**Bak.İş.16/14,21/16,**(20)**Çık.13/2, 34/19,Lev.27/26,Say.3/13,**(21)**B.12/5,6,7ve17, 14/23, 16/11ve14, **(22)**Lev.22/20, B.17/1, **(23)**B.12/15ve22, **(24)**B.12/16ve23.

16. Bölüm: 1)Fısh(Passat): Mayasız ekmek bayramı, 9)Haftalar, 13)Haymeler: Çardaklar Bayramı, 16)Bu üç bayramda her erkeğin Rabb'e hediye götürmesi, 18)Yargıçlara ve savcılara ait buyruklar, 21)Aşera ve sanem putları yapmanın yasak olduğu.

1*Abib[1] ayında Allah'ın Rabb'in Fısh'ını tutasınız. Çünkü[2] Allah'ın Rabb seni Abib ayında geceleyin[3] Mısır'dan çıkardı. **2***Ve Rabb'in kendi adını koymak*(iskan)* için seçtiği[4] yerde Allah'ın Rabb'e Fısh olmak üzere koyunlar ve sığırlar[5] da kurban et. **3***Onunla[6] beraber mayalı ekmek ye-

meyeceksin. Mısır ülkesinden alelacele çıktığın için bununla yedi gün sıkıntı ekmeği olan Fıtr'ı[§] yiyeceksin. Tâ ki; Mısır ülkesinden çıktığın günü yaşamının tüm günlerinde anmış ol. **4***Yedi[7] gün boyunca tüm sınırlarının içinde yanında maya görünmesin ve ilk[8] günde akşam saç[*] üstünde yaktığın etten sabaha dek kalmasın. **5***Fısh kurbanını Allah'ın Rabb'in sana verdiği kentlerin her birinde saçta yakmamalısın. **6***Ama Fısh kurbanını Allah'ın Rabb'in kendi adını koymak*(iskân)* için seçtiği yerde akşam[9] güneş batmak üzereyken Mısır'dan çıktığın vakitte saç üstünde yakmalısın. **7***Allah'ın[10] Rabb'in seçtiği yerde pişirip[11] ye ve sabahleyin dönüp evine git. **8***Altı gün Fıtır ye ve yedinci[12] günde Allah'ın Rabb için kutsal[13] cemaat olduğundan hiçbir iş yapmayacaksın. **9***Kendine[14] yedi hafta say ve ekini biçmeye başladığın zamandan sonra yedi hafta say. **10***Allah'ın Rabb'e haftalar bayramı yaparak, Allah'ın[15] Rabb'in sana verdiği bereket için elinden geldiğince kabul edilebilir sunular sunasın. **11***Sen, oğlun, kızın, kölen, cariyen, kapılarının içinde olan Levili ile aranızda bulunan misafir, öksüz ve dul kadın; Allah'ın Rabb'in kendi adını koymak için seçtiği yerde Allah'ın[16] Rabb'in önünde sevinçten coşasınız. **12***Mısır'da[17] kul olduğunu anımsayarak bu farzları*(kesin emir)* tutup yapın. **13***Harmanından[18] ve üzüm sıkıntısından ürünü topladıktan sonra yedi gün çardak bayramı yapacaksınız. **14***Sen[19] oğlun, kızın, kölen, cariyen, kapılarının içinde olan Levili, misafir, öksüz ve dul kadın bayramlarınızda sevinçten coşsunlar. **15***Allah'ın Rabb senin tüm ürünlerinde ve ellerinin her işinde bereketlediği için Rabb'in seçeceği yerde Allah'ın Rabb'e[20] yedi gün bayram yapıp sevinçten coşunuz. **16***Yılda[21] üç kere; yani Fıtır bayramında, haftalar bayramında ve çardaklar bayramında erkeklerin tümü Allah'ın Rabb'in önünde, seçeceği yerde hazır bulunsun; ve Rabb'in[22] önünde eli boş görünmesin. **17***Herkes[23] Allah'ın Rabb'in sana verdiği bereket ve elinden[24] geldiğince götürsün. **18***Oymakların için Allah'ın Rabb'in sana verdiği kentlerin tümünde kendine yargıçlar[25] ve gözetmenler seçesin. Bunlar halkını adaletle yargılasınlar. **19***Yargıyı bozma[26], hatır gözetme[27] ve rüşvet[28] kabul etme. Çünkü rüşvet bilgelerin gözlerini kör eder ve doğru olanların sözlerini eğriltir. **20***Adalete adaletle davran ki, yüce[29] Allah'ın Rabb'in sana verdiği ülkeyi miras alasın. **21***Allah'ın[30] Rabb'e yapacağın Mezbah'ın*(sunağın)* yanında kendin için hiçbir gün ağaçtan İşara putu dikmeyeceksin. **22***Ve kendine Allah'ın Rabb'in tiksindiği putlar[31] dikmeyeceksin.

(1)Çık.12/2ve diğ., **(2)**Çık.13/4, 34/18, **(3)**Çık.12/29ve42, **(4)**B.12/5ve26, **(5)**Say.28/19, **(6)**Çık.12/15ve19, 13/3,6ve7, 34/18, **(§)**Fıtr veya Fıtır: İnce, mayasız ve lahmacun büyüklüğünde pide, **(7)**Çık.13/7, **(8)**Çık.12/10, 34/25, **(*)**Saç: Saçayağı da denilen üç dört ayaklı üstü açık metal, **(9)**Çık.12/6, **(10)**II.Krl.23/23,Yuh.2/13ve23,11/55,**11)**Çık.12/8ve9, II.Trh.35/13,**(12)**Çık.12/16,13/6,Lev.23/8,**(13)**Lev.23/36, **(14)**Çık.23/16,34/22,Lev.23/15,Say.28/26,Res.İşl.2/1, **(15)**17.Ayet,I.Kor.16/2,**(16)**B.12/7,12ve18,Ayet14, **(17)**B.15/15, **(18)**Çık.23/16,Lev.23/34,Say.29/12,**(19)**Nah.8/9vediğ., **(20)**Lev.23/39ve40, **(21)**Çık.23/14ve17, 34/33, **(22)**Çık.23/15, 34/20, **(23)**10.Ayet, **(24)**II.Kor.8/12, **(25)**B.1/16, I.Trh.23/4, 26/29, II.Trh.19/5 ve 8, **(26)**Çık.23/2ve6, Lrv.19/15, **(27)**B.1/17, Sül.Mes.24/23,**(28)**Çık.23/8,Sül.Mes.17/23,Vaiz7/7, **(29)**Hez.18/5ve9, **(30)**Çık.34/13, I.Krl.14/15, 16/33, II.Krl.17/16, 21/3, II.Trh.33/3, **(31)**Lev.26/1.

17. Bölüm: 1)Yakılacak olan kurbanların kusursuz olması, 2)Putperestlerin öldürülmesi, 8)Zor konularda kahinlere ve yargıçlara danışmak, 12)Verilecek yargı kararına karşı gelenin cezası, 14)Kral seçimi; 16)Ve yürüteceği kesin buyruklar.

1*Allah'ın Rabb'e kusurlu[1] veya bir çeşit ayıbı olan sığırı ve koyunu saç üstünde yakmayacaksın. Çünkü bu şey Allah'ın Rabb'in önünde pistir. **2***Eğer[2] aranızda Allah'ın Rabb'in sana verdiği kentlerin birinde, Allah'ın Rabb'in sözüne karşı[3] çıkan ve *"O"*na göre kötü olanı yapan erkek veya bir kadın olursa; **3***Buyruğuma[4] karşı gelerek başka ilâhlara; yani güneşe[5] aya veya yıldızlardan birine tapınır ve secde ederse; **4***Bu durum[6] sana bildirildiğinde sen bunu iyice araştıracak, olayın doğruluğunun gerçek olduğunu bilecek ve bu kötü şeyin İsrailde yapıldığı kesinleşecek; **5***O zaman bu kötülüğü yapan erkek veya kadını kapılarına çıkarıp, hemen o erkek veya kadını taşlayarak[7] öldüreceksin; onlar ölsün. **6***Ölümü[8] hak eden kişi iki veya üç tanığın tanıklığıyla öldürülecektir. Bir tanığın tanıklığıyla öldürülmeyecektir. **7***Onun ölümü[9] için önce tanıkların eli ve ondan sonra tüm halkın eli onun üzerine kalkacak ve böylece kötülüğü[10] aranızdan atacaksınız. **8***Eğer kentlerinde ortaya çıkan davalardan kan ile kan[11] veya dava ile dava ve yaralama ile yaralama arasındaki yargı süreci senin[12] için çok zor olursa; o zaman kalkıp Allah'ın[13] Rabb'in seçtiği yere git. **9***Levili[14] olan kâhinlere ve o[15] günlerde yargılayan yargıcın yanına gidip sor. Onlar[16] da sana davanın sonucunu söylerler. **10***Sen de Rabb'in seçtiği yerden; sana açıkladıkları yargıya göre yapacak ve sana

söylediklerinin tümünü yerine getireceksin. **11***Sana bildirdikleri kesin yasaya*(şeriata)* göre ve sana dedikleri yargıya göre yaparak bundan sağa veya sola sapmayacaksın. **12***Ama her kim ki[17] dik başlılıkla davranıp Allah'ın[18] Rabb'in orada hizmet etmek için duran kâhinini veya yargıcını dinlemezse; o kişi ölecektir ve İsrailden[19] kötülüğü atacaksın. **13***Tüm[20] halk bunu duyunca korktu; artık böbürlenerek dikbaşlı olmasınlar. **14***Allah'ın Rabb'in sana verdiği ülkeye gidip onu mülk almak için içine girdiğinde; çevrendeki[21] milletler gibi kendime bir kral seçeyim diyorsan; **15***Kesinlikle Allah'ın Rabb'in[22] seçtiğini ve kardeşlerinizden birini kendinize kral seçeceksiniz. Üzerinize[23] kardeşlerinizden olmayan bir yabancıyı kral olarak seçmeyeceksiniz. **16***Ama; kendisine[24] birçok atlar yetiştirmesin ve birçok atların elde edilmesi uğruna kavmi[25] gene Mısır'a geri döndürmesin. Çünkü Rabb[26] size: '*Artık o*[27] *yoldan geri dönmeyeceksiniz*' demişti. **17***Kendine çok kadınlar almasın. Böylece sakın yüreği[28] sapkınlığa düşerek kendine birçok altın ve gümüş biriktirmesin. **18***Egemenliğinin[29] tahtına çıktığında Levili[30] olan kahinlerin yanında bulunan bu "***Tevrat***"ın bir kopyasını kendisi için yazsın. **19***Ve bu[31] da onun yanında bulunsun. Tüm yaşam yıllarında onu düşünsün ki, Allah'ı Rabb'ten korkmağı öğrensin; bu "***Tevrat***"ın tüm sözlerini ve bu yasaları tutup onları yürütsün. **20***Yüreği kendi kardeşlerine karşı kabarmasın ve bu[32] buyruklardan sağa veya sola sapmayarak, İsrail'in arasında kendisi ve oğulları uzun süre egemen olsun.

(1)B.15/21, Malk.1/8, 13ve14, **(2)**B.13/6, **(3)**Yeş.7/11ve15, 23/16, Hak.2/20, II.Krl.18/12, Hoş.8/1, **(4)**Yerm.7/22,23ve31, 19/5, 32/35, **(5)**B.4/19, Eyp.31/26, **(6)**B.13/12ve14, **(7)**Lev. 24/14ve16, B13/10, Yeş.7/25, **(8)**Say.35/30, B.19/15, Mat.18/16, Yuh.8/17, II.Kor.13/1, I.Tim.5/19, İbr.10/28, **(9)**B.13/9, Res. İşl.7/58, **(10)**12.Ayet, B.13/5, 19/19, **(11)**Bak Çık.21/13, 2o,22ve28, 22/2, Say.35/11,16ve19, B.19/4,10ve11, **(12)**II.Trh. 19/10, Hag.2/11, Malk.2/7, **(13)**B.12/5, 19/17, Mez.122/5, **(14)**Bak Yerm.18/18, **(15)**B.19/17, **(16)**Hez.44/24, **(17)**Say. 15/30, Ezr.10/8, Hoş.4/4, **(18)**B.18/5ve7, **(19)**B.13/5,**(20)**B. 13/11,19/20,**(21)**I.Sam. 8/5,19ve20, **(22)**Bak I.Sam.9/15, 10/24, 16/12, I.Trh.22/10, **(23)**Yerm.30/21,**(24)**I.Krl.4/26, 10/26ve28, Mez.20/7, **(25)**İş.31/1, Hez.17/15, **(26)**Çık.13/17, Say.14/3ve4, **(27)**B.28/68, Hoş.11/5, Bak Yerm.42/15, **(28)**Bak I.Krl.11/3ve4, **(29)*Hay!***, Bak II.Krl.11/12, **(30)** B. 31/9ve26,Bak II.Krl.22/8, **(31)**Yeş.1/8, Mez.119/97ve98, **(32)**B.5/32, I.Krl.15/5.

18. Bölüm: 1)Kâhinlerle Levililer'in mirasının Rabb olduğu, 3)Kâhinlerin payı, 6)Levililerin işi, 9)Milletlerin kötü şeylerinden çekinmek, 15)Ortaya çıkacak olan "*Meshedilen Peygamber'e*" itaat, 20)Küstah peygamberin cezası.

1*Levili olan kahinlerin ve tüm Levi oymağının İsrail[1] ile payı ve mirası olmayacak. Rabb'in[2] kurbanlarını ve *"O"*nun mirasını yiyeceklerdir. **2***Böylece kardeşleri arasında onların mirası olmayacak; Rabb onlara buyurduğu gibi mirasları kendisidir. **3***Halkın içinden; yani sığır ve koyunları saç üstünde yakanlardan kahinlerin payı budur: Kahin'e bacağını[3] çenelerini ve işkembeyi versinler. **4***Buğday[4] şarap ve turfanda yağ ile koyunların ilk yününü ona vereceksin. **5***Çünkü[5] gerek kendisi, gerek oğulları her zaman Rabb'in adıyla hizmet için durmak üzere, tüm oymakların arasından Allah'ın[6] Rabb onu seçti. **6***Bir Levili de tüm İsrailden, misafir[7] olduğu kentlerin birinden çıkıp tüm canının arzusuyla Rabb'in[8] seçtiği yere gelirse; **7***O zaman orada Rabb'in önünde duran Levili[9] tüm kardeşleri gibi Allah'ı Rabb'in adıyla hizmet etsin. **8***Miras kalan malların parası sayılmayarak eşit bir şekilde paylarını[10] alıp yiyeceklerdir. **9***Allah'ın Rabb'in sana verdiği ülkeye girdiğinde; o miletlerin[11] kötü işlerine göre birşey yapmayı öğrenmeyeceksin. **10***İçinizden oğlunu veya kızını ateşten[12] geçiren sihirbaz[13] medyum, falcı üfürükçü; **11***Büyücü[14] cinci, bakıcı ve ruh[15] çağıran(ölülere danışan) biri bulunmasın. **12***Çünkü; bu şeylerin birini yapanların tümü Rabb'e göre kirlidir. Bu yüzden, tüm bu pis şeylerden ötürü Rabb onları hemen[16] önünden kovar. **13***Allah'ın Rabb'in önünde tam dürüst[17] ol. **14***Çünkü; tüm galip geleceğin bu milletler astrologları ve falcıları dinlerler. Ama Allah'ın Rabb sana böyle yapmaya izin vermedi. **15***Allah'ınız Rabb[18] sizin içinizden, kardeşlerinizden size benim gibi bir peygamber çıkaracaktır; onu dinleyiniz. **16***Böylece toplantı[19] gününde Horeb'te[20] Allah'ım Rabb'in sesini bir daha işitmeyeyim ve bu büyük ateşi yine görmeyeyim ve ölmeyeyim, diyerek Allah'ın Rabb'ten diledim. **17***Rabb da bana dedi ki: -Söylediklerin[21] iyidir. **18***Onlara[22] kardeşleri içinden senin gibi bir peygamber ortaya çıkaracağım ve sözümü[23] onun ağzına koyacağım. O[24] da ona buyuracağım şeylerin tümünü onlara söyleyecektir. **19***Ve benim adım[25] ile söyleyeceği sözleri dinlemeyenleri ben kendim sorumlu tutacağım. **20***Eğer bir[26] peygamber söylemesini buyurmadığım sözleri benim adımla söylemeğe başlar ve başka[27] ilâhların adıyla konuşursa o peygamber ölecektir. **21***Eğer siz yüreğinizden: -Rabb'in söylemediği sözleri nasıl bilelim? Diyorsanız; **22***Rabb'in[28] adıyla bir peygamber söylediğinde o şey[29] olmaz ve ortaya çıkmazsa; onlar Rabb'in söylemediği sözlerdir ve o peygamber onu kendi küstahlığı[30] ile söyle-

miştir. Sen ondan korkma.

(1) Say.18/20, 26/62, B.10/9, **(2)**Say.18/8ve9, I.Kor. 9/13, **(3)**Lev. 7/30-34, **(4)**Çık.22/29, Say.18/12ve24, **(5)**Çık.28/1, Say.3/10,**(6)**B.10/8,17/12,**(7)**Say.35/2ve3,**(8)**B.12/5,**(9)**II.Trh.31/2,**(10)**II.Trh.31/4,Nah.1:2/44ve47,**(11)**Lev.18/26,27ve30, B.12/29,30ve31, **(12)**Lev.18/21, B.12/31, **(13)**Lev.19/26ve31, 20/27,İş.8/19,**(14)**Lev.20/27,**(15)**I.Sam.28/7, **(16)**Lev.18/24ve25, B.9/4, **(17)**Tek.17/1, **(18)**18.Ayet, Yuh.1/45, Res.İşl.3/22, 7/37, **(19)**B.9/10, **(20)**Çık.20/19, İbr.12/19, **(21)**B.5/28, **(22)**15.Ayet, Yuh.1/45,Res.İşl.3/22,7/37,**(23)**İş.51/16, Yuh.17/8, **(24)**Yuh.4/25, 8/28, 12/49ve50, **(25)**Res.İşl.3/23, **(26)**B.13/5, Yerm.14/14ve15, Zek.13/3, **(27)**B.13/1ve2, Yerm.2/8, **(28)**Yerm.28/9, **(29)**Bak B.13/2, **(30)**20.Ayet. Bak II. Krl.3/19 ile karşılaştır.

19. Bölüm: 1)Sığınma kentleri, 4)Katilin hangi sebepten o kentlere kaçacağı, 14)Sınır işaretlerini kaldırmak, 15)Her yargıç için akıllı iki tanığın gerekli görülmesi, 16)Yalancı tanığın cezalandırılması.

1*Allah'ın Rabb'in ülkelerini sana verdiği milletleri Allah'ın Rabb yok[1] ettiğinde; sen de onları kovacak ve onların kentlerine, evlerine sahip olacaksın. **2***Allah'ın Rabb'in sana mülk için verdiği ülkenin ortasında kendine üç[2] kent ayır. **3***Kendine yol hazırlayıp Allah'ın Rabb'in sana miras olmak üzere verdiği ülkenin sınırını üçe böl ki, her katil oraya sığınabilsin. **4***Sağ kalmak için oraya[3] kaçan katile uygulanan yasa budur: Önceden komşusuna düşmanlığı olmadan onu kaza ile öldüren; **5***Örneğin komşusuyla odun kesmek için ormana giden bir adam odunu kesmek için baltayı salladığında, demir saptan çıkarak komşusuna çarpar ve o da ölürse; bu kişi o kentlerin birine kaçarak sağ kalsın. **6***Yoksa[4] kan öcünü almak isteyen velisi kızgın iken, katilin ardınca koşar ve uzun yolda ona yetişerek onu önceden düşmanlığı olmadığı halde haksızca öldürebilir. **7***Bu yüzden ben sana emrediyorum ki kendine üç kent ayırasın. **8***Eğer Allah'ın Rabb atalarına buyurduğu gibi senin[5] sınırlarını genişletip atalarına vermeği vaadettiği tüm ülkeyi sana verirse; **9***(Allah'ın olan Rabb'i severek ve her zaman *"O"*nun yollarında yürüyerek sana bugün bildirdiğim buyrukların tümünü tutup yaptığın sırada verecektir). O[6] zaman bu üç kent üzerine kendine üç kent daha katasın. **10***Tâki; Allah'ın Rabb'in miras olmak üzere sana verdiği ülkenin içinde suçsuz kan dökülmesin ve üzerine kan olmasın. **11***Ama[7] bir kişinin kendi komşusuna düşmanlığı olup, pusu kurar, onun üzerine atılır, onu vurursa ve o öldüğü zaman o adam da bu kentlerden birine kaçarsa; **12***O zaman kendi kentlerinin yaşlılarını gönderip onu oradan zorla alsınlar ve öldürülen kişinin velisinin eline bıraksınlar; öldürülsün. **13***Gözün ona acımasın[8]. Böylece İsrail'den[9] suçsuz kan dökmek suçunu ortadan kaldır ki, sana iyilik gelsin. **14***Allah'ın[10] Rabb'in sana mülk için verdiği ülkede, egemen olduğun topraklarda; komşunun ataların tarafından konulan sınır işaretlerini değiştirme. **15***Bir kimseye[11] karşı yapılabilen her çeşit hata ve günah için tek bir tanık olmasın. Bundan başka iki tanığın tanıklığı veya üç tanık gereklidir. **16***Bir kişiye[12] karşı: 'Suç etti' diye tanıklık etmek için, herhangibir yalancı tanık çıkarsa; **17***O zaman davası olan kişilerden ikisi Rabb'in önünde; o[13] günkü kâhinin ve yargıçların önünde dursunlar. **18***Yargıçlar bunları dikkatle dinlediğinde, eğer o tanığın yalancı tanık olduğu ve kardeşi için yalancı tanıklık yaptığı ortaya çıkarsa; **19***O zaman[14] kendi kardeşine yapmayı düşündüğü şeyi ona yapacak ve aranızdan kötülüğü kaldıracaksınız[15]. **20***Bunu[16] diğerleri de duyacak ve korkacaklardır. Böylece içinizde bu türlü kötü şey; bir daha yapmasınlar. **21***Gözün[17] acımasın. Cana[18] can, göze göz, dişe diş, ele el ve ayağa ayak; kısas*(karşılık)* olacaktır.

(1)B.12/29, **(2)**Çık.21/13, Say.35/11ve14, Yeş.20/2, **(3)**Say.35/15, B.4/42, **(4)**Say.35/12, **(5)**Tek.15/18, B.12/20, **(6)**Yeş.20/7ve8, **(7)**Çık.21/12, Say.35/16ve24, B.27/24, Sül.Mes.28/17, **(8)**B.13/8, 25/12,**(9)**Say.35/33ve34,B.21/9,I.Krl.2/31,**(10)**B.27/17, Eyp.24/2, Sül.Mes.22/28, Hoş.5/10, **(11)**Say.35/30, B.17/6, Mat.18/16, Yuh.8/17, II.Kor.13/1, I.Tim.5/19, İbr.10/28, **(12)**Mez.27/12,35/11,**(13)**B.17/9,21/5,**(14)**Sül.Mes.19/5ve9,Dan.6/24, **(15)**B.13/5, 17/7, 21/21, 22/21ve24, 24/7, **(16)**B.17/13, 21/21, **(17)**13.Ayet, **(18)**Çık.21/33, Lev.24/20, Mat.5/38.

20. Bölüm: 1)Savaş zamanı kâhinin öğüdü, 5)Kimlerin savaştan özürlü tutulacağı, 10)Barışı onaylayan veya onaylamayanlar ile yapılacak tutum, 16)Hangi kentlerin yakılıp yıkılacağı, 19)Savaş sırasında meyva veren ağaçları kesmemek için olan yasalar.

1*Düşmanlarına karşı savaşa kalktığında atlar[1] arabalar ve sayıca senden kalabalık bir kavim gördüğünde onlardan korkma. Çünkü[2] seni Mısır ülkesinden çıkaran Allah'ın Rabb seninledir. **2***Cenge başlayacağınızda kahin gelip halka şöyle söyleyecek: **3***-Dinle ey İsrail! Siz bugün düşmanlarınızla cenk etmek üzeresiniz. Yüreğiniz gevşemesin, korkup şaşırmayasınız ve onlardan size dehşet gelmesin. **4***Çünkü; Allah'ınız Rabb sizi kurtarmak için[3] düşmanlarınıza karşı cenk etmeye sizinle beraber gitmektedir. **5***Kumandanlar da halka doğru: -Yeni evler yapmış olup da henüz içinde[4] oturmamış adamlar varsa; evlerine geri dönsünler. Böylece onlar savaşta ölmesin ve başka birileri de onların evinde oturmasın. **6***Biri bağ dikmiş olup da meyvesinden yememiş[5] bir adam varsa; gidip evine geri dönsün. Sakın cenkte ölmesin ve onun ilk meyvesini bir başka kişi yemesin. **7***Kendisine[6] bir kız nişanlanıp da onu almamış

bir adam varsa; gidip evine geri dönsün. Sakın cenkte ölüp de onun nişanlısını bir başka adam almış demesinler. **8***Askerlerine de şöyle söyleyecekler: -Korkak[7] ve yüreği gevşek bir adam varsa; gidip evine geri dönsün ve kendi yüreği gibi kardeşlerinin de yüreğini eritmesin. **9***Kumandanlar halka söylemini bitirdiğinde; halkın başına asker başkanlar atasınlar. **10***Bir kente cenk için yaklaştığında önce onu[8] barışa davet et. **11***Eğer sana barış için yanıt verir ve kentin kapılarını açarlarsa; içindeki tüm halk sana haraç verecek ve hizmet edecektir. **12***Eğer seninle barış yapmayıp savaşmak isterlerse; onu kuşat. **13***Ve Allah'ın Rabb onu senin eline bıraktığında erkeklerin[9] tümünü kılıçtan geçir. **14***Ama kadınlarla çocukları, hayvanları[10] ve tüm ganimeti; yani o kentte bulunanın tümünü yağma edip Allah'ın[11] Rabb'in sana verdiği düşmanlarının ganimetini ye. **15***Bu milletlerin kentlerinden olmayan ve senden çok uzak olan kentlerin tümüne öyle yap. **16***Allah'ın[12] Rabb'in sana miras olmak üzere verdiği bu milletlerin kentlerinden hiçbir can sağ bırakmayacaksın. **17***Ama onları; Yani Hititleri, Amorîleri, Kenanlılar'ı, Perizzîler'i, Hivîler'i ve Yebusîler'i Allah'ın Rabb'in sana buyurduğu gibi büsbütün yok et. **18***Sakın kendi ilâhları için yaptıkları tüm[13] pis işlere göre yapmağı size öğretmiş olmasınlar ve böylece siz de Allah'ınız[14] Rabb'e karşı günah etmiş suçlu olursunuz. **19***Bir kent ile savaşırken, onu feth etmek için uzun zaman kuşatırsan; sakın ağaçlarına balta vurup onları bozma. Çünkü; onlardan yiyeceksin. Bu yüzden '*onları kesme; çünkü kırların ağacı insan mıdır ki, senin tarafından kuşatılsın*[§]'. **20***Ama meyvadar olmadıklarını bildiğin ağaçları kesip boz ve seninle savaşan kentin karşısında onu alıncaya kadar onlarla siperler yap.

(1) Bak. Mez.20/7, İş.31/1, **(2)**Say.23/21, B.31/6ve8, II.Trh.13/12, 32/7ve8, **(3)**B.1/30, 3/22, Yeş.23/10, **(4)**Bak Nah.12/27 ve 30. Mez.'da güzel bir şekilde söz ediliyor!, Say.31/7, **(5)**Bak Lev.19/23ve24,B.28/30,**(6)**B.24/5,**(7)**Hak.7/3, **(8)**II.Sam. 20/18 ve20,**(9)**Say.31/7, **(10)**Yeş.8/2, **(11)**Yeş.22/8, **(12)**Say.21/2,3ve35, 33/52, B.7/1ve2, Yeş.11/14, **(13)**B.7/4, 12/30ve31, 18/9, **(14)**Çık.23/33, **(§)**Veya: ***Onları kuşatmada kullanmak için kesmeyin! Çünkü; kırların ağaçları insan içindir.***, (+)İbranice: ***Yemek için***.

21. Bölüm: 1)Öldürülmesi kesinleşmeyen katil için yapılan bağışlama, 10)Tutsal alınıp evlenilen eşe karşı olan tutum, 15)Ve bu kadından olan ilk oğlun '*oğulluk hakkı*', 18)Söz dinlemeyen oğlun cezası, 22)İdam edilen suçlunun cesedi için olan kanunlar. **1***Allah'ın Rabb'in sana miras olmak üzere verdiği ülkede bir kişi kırda ölü bulunur ve onu öldürenin kim olduğu bilinmiyorsa; **2***Yaşlıların ve yargıçlar gelsin ve ölünün çevresinde olan kentlerin uzaklığını ölçsünler. **3***Ölüye en yakın olan kentin yaşlıları sığırlardan olan hiç çalışmamış ve boyunduruğa koşulmamış genç bir inek bulsunlar. **4***O kentin yaşlıları ineği sürülmemiş ve ekilmemiş olan dik yamaçlı bir dereye indirerek ineğin boynunu o derede kırsınlar. **5***Levi oğullarından olan kahinler yaklaşsın. [Çünkü Allah'ın Rabb[1] onları kendine hizmet etmek ve Rabb'in adıyla bereket okumak, her dava ve her anlaşmazlıkta yargılamak[2] için seçmiştir.] **6***O ölüye yakın olan kentin tüm yaşlıları, derede boynu kırılan ineğin üzerinde ellerini[3] yıkayarak: **7*** *'Ellerimiz bu kanı dökmedi ve gözlerimiz görmedi!'* **8***Ya Rabb! *Kurtardığın kavmin İsraili bağışla ve halkın*[4] *İsrail içinde suçsuz kan dökmek suçunu işletme*, diyerek yanıt versinler ve o kan suçu onlara bağışlanacaktır. **9***Rabb'e göre doğru olanı işlediğinde suçsuz[5] kan suçunu aranızdan kaldıracaksınız. **10***Düşmanlarına karşı cenge çıktığın ve Allah'ın Rabb da onları senin eline bıraktığında tutsak alırsan; **11***Ve tutsaklar arasında kadınlardan güzel birini görerek onu kendine eş almak istersen; **12***O zaman onu evine götüreceksin. O da başını tıraş ederek tırnaklarını kessin. **13***Sonra esirlik giysisini çıkarsın ve senin evinde oturarak annesi ve babası[6] için tam bir ay boyunca yas çeksin. Ancak ondan sonra sen onunla birleşecek ve eşi olacaksın; o da senin eşin olacaktır. **14***Ama; eğer ondan hoşlanmıyorsan onu serbest olarak bırakacaksın. Onu parayla satma ve onu köle yapma. Çünkü onu[7] alçalttın. **15***Bir adamın iki karısı olup da biri sevgili ve diğeri sevgisiz[8] ise ve hem sevgiliden, hem de sevgisiz olandan o adamın çocukları olursa; ve ilk oğlu sevmediği eşinden ise, **16***Mallarını[9] çocuklarına dağıttığı günde; sevgilisinin oğlunu, sevmediği eşinin ilk doğan oğluyla değiştirip 'ilk oğulluk *hakkını*' ona vermeye yetkisi yoktur. **17***Sevmediği eşinin oğlunu ilk oğul olarak tanıyacak ve mallarının tümünden ona iki[10] pay verecektir. Çünkü[11] gücünün ilki olduğundan 'İlk oğulluk hakkı'[12] ona düşüyor. **18***Bir kişinin babasının ve annesinin sözünü dinlemez dik başlı, inatçı bir oğlu olur ve onu terbiye ettikten sonra yine onları dinlemiyorsa; **19***O zaman annesi ve babası onu tutup kentin yaşlılarına ve mahalle kapısına çıkarsın. **20***Ve kentin yaşlılarına: -Bu oğlumuz inatçı, dik kafalı, sözümüzü dinlemeyen boşboğaz bir ayyaştır, desinler. **21***O zaman kentteki tüm adamlar onu taşlasın ve ölsün! Böylece[13] aranızdan kötü-

lüğü atacaksınız. Bunu tüm[14] İsrail işiterek korksunlar. **22*** Bir kişinin ölümü[15] hak eden cezası olur ve öldürüleceği zaman onu ağaç üzerine asarsan; **23*** Cesedi[16] gece ağaç üzerinde kalmayacak ve onu hemen o günde gömeceksin. Çünkü[17] asılmış olan kimse Allah[18] tarafından lanetlidir[*] ve Allah'ın Rabb'in sana miras olmak üzere verdiği ülkeyi[19] kirletmeyeceksin.

(1)B.10/8, I.Trh.23/13, **(2)**B.17/8ve9, **(3)**Bak Mez.19/12, 26/6, Mat.27/24, **(4)**Yuns.1/14, **(5)**B.19/13, **(6)**Bak Mez.45/10, **(7)**Tek.34/2, B.22/29, Hak.19/24, **(8)**Tek.29/33, **(9)**I.Trh.5/2, 26/10, II.Trh.11/19ve22, **(10)**Bak. I.Trh.5/1, **(11)**Tek.49/3, **(12)**Tek.25/31ve33,**(13)**B.13/5,19/19ve20,22/21ve24, **(14)**B.13/11, **(15)**B.19/6, 22/26, Res.İşl.23/29, 25/11ve25, 26/31, **(16)**Yeş.8/29,10/26ve27,Yuh.19/31,**(17)**Galt.3/13, **(18)**Bak.Say.25/4,II.Sam.21/6,**(19)**Lev.18/25,Say.35/34, **(*)**Lanetli: İğrenç. Tanrı tarafından kovulmuş.

22. Bölüm: 1)Kaybolanı sahibine döndürmek, 5)Erkek ve kadın bir diğerinin giysilerini giymek, 6)Yavruları ile beraber anneyi almamak, 8)Damın çevresine siper yapmak, 9)Karışık tohum ekmemek, 12)Giyside saçak yapmak, 13)Bir adama kendi eşi için iftira etmesin diye öğüt, 20)Zina eden erkek veya kadının cezası.

1* Kardeşinin[1] kaybolmuş öküzünü veya koyununu gördüğün zaman görmemezlik etme; kesinlikle onları kardeşine geri getir. **2*** Eğer kardeşin sana yakın değil ise veya onu bilmiyorsan; onu evinin içine alıp kardeşin onu isteyinceye kadar senin yanında dursun ve sonra onu geri ver. **3*** Onun eşeği ve giysisi için böyle yap. Hem de kardeşinin yanından kaybolmuş, her kaybolan şey için onu bulduğun zaman böyle yap; görmemezlik yapma. **4*** Kardeşinin[2] eşeğini veya öküzünü yolda düşmüş gördüğünde görmemezlik yapma; onları kesinlikle onun ile birlikte kaldıracaksın. **5*** Kadın üstünde erkek giysisi bulunmasın ve erkeğin giysisini giymesin. Çünkü her kim bunu yaparsa; Allah'a göre iğrenç*(mekruh)* birşey yapmış olur. **6*** Eğer yolda yürürken bir ağaçta ya da yer üstünde yavruları veya yumurtalarıyla bir kuş yuvasına rastlarsan; annesi de yavruları ve yumurtaları üzerinde yatıyorsa. Sakın yavrularıyla[3] beraber annesini de alma. **7*** Yavruları alıp annesini kesinlikle serbest bırak ki[4] sana iyilik gelsin ve uzun yaşamın olsun. **8*** Yeni bir ev yaptığın zaman damının altına bir korkuluk yap ki bir adam oradan aşağı düşerken evin üzerine kan cezası getirmesin. **9*** Tarlana[5] iki çeşit tohum ekme ki, ektiğin tohumun ürünü ve tarlanın ürünü bozulmasın. **10*** Eşek ile[6] öküzü birlikte boyunduruğa koşarak çift sürme. **11*** Yün[7] ile ketenden karışık yapılmış giysiyi giyme. **12*** Örtündüğün giysinin dört köşesinde saçaklar[8] yap. **13*** Bir adam bir kadın ile evlenir ve evlendikten[9] sonra onu istemezse; **14*** Yani ona iftira ederek: '*Ben bu kızı aldım; ama onunla evlendiğimde onu bakire bulmadım*' diyecek olursa; **15*** O zaman kızın babası ve annesi kızın "*kızlık nişanı*"nı alıp bu kanıtı kent kapısındaki yaşlılara göstersin. **16*** Ve kızın babası yaşlılara: -Kızımı bu adama eşi olsun diye verdim. Ama şimdi onu istemiyor. **17*** İşte; '*kızını temiz (bakire) bulmadım*' diyerek ona haksızlık yapıyor. Bakın bu kızımın '*kızlık izleri(kan lekeleri)* diyerek o çarşafı kentin yaşlılarının önünde açsınlar. **18*** O zaman kentin yaşlıları o adamı tutup tedip etsinler. **19*** Ve İsrailli bakire kızın adını kirlettiği için, ondan yüz şekel gümüş ceza alarak kızın babasına versin. Kadın da adamın eşi kalacak ve tüm yaşamı boyu onu boşayamayacaktır. **20*** Ama eğer bu durum gerçekten öyle ise ve kızda bekârlık izlerine rastlanmamış ise; **21*** Babası kızı evinin kapısına çıkarsın. Babasının evindeyken zina ettiği ve İsrailde[10] bu kötülüğü işlemiş olduğu için kentin adamları onu taşlasınlar ki ölsün. Böylece[11] kötülüğü içinizden atın. **22*** Bir adam[12] başka bir adamın eşiyle yatmış olursa; gerek adam ve gerek kadın ikisi de öldürülsün. Böylece İsrailden kötülüğü kaldır. **23*** Hiç evlenmemiş bir kız bir erkeğe[13] nişanlı olduğu halde bir adam kent içinde onu bulur ve yatarsa; **24*** İkisini de o kentin kapısına çıkarıp kızı kentte olduğu halde bağırmadığı ve erkeği de komşusunun[14] nişanlısını alçalttığı için onları taşlayarak öldüreceksiniz. Böylece[15] kötülüğü aranızdan kaldırın. **25*** Ama eğer bir adam nişanlı bir kızı kırda yakalar ve zorla[16] ona tecavüz ederse; yalnız onunla yatan adam ölsün. **26*** Kıza ise birşey yapma. Kızın ölüme değer bir suçu yoktur; çünkü bu olay bir kişinin komşusuna karşı kalkıp onu öldürmesine benzer. **27*** O, ona kırda saldırdığı zaman; kız bağırmış olsa bile, onu kurtaracak hiç kimse olmadı. **28*** Bir adam[17] nişanlı olmayan hiç evlenmemiş bir kız bulur ve zorla onunla yatarsa; **29*** Bu durum ortaya çıktığı zaman onunla yatan adam kızın babasına elli şekel gümüş verecektir; kız da onun eşi olsun. Onu[18] alçalttığı için tüm yaşamı boyunca kocası onu boşayamayacaktır. **30*** Bir kişi[19] babasının eşini almasın ve babasının[20] eteğini açmasın.

(1)Çık.23/4, **(2)**Çık.23/5, **(3)**Lev.22/8, **(4)**B.4/40, **(5)**Lev.19/19, **(6)**Bak II.Kor.6/14-16, **(7)**Lev.19/19, **(8)**Say.15/38, Mat.23/5, **(9)**Tek.29/21, Hak.15/1, **(10)**Tek.34/7, Hak.20/6 ve 10, II.Sam. 13/12ve13,**(11)**B.13/5,**(12)**Lev.20/10,Yuh.8/5,**(13)**Mat.1/18 ve19,**(14)**B.21/14,**(15)**21.ve22.Ayetler,**(16)**II.Sam.13/14, **(17)**Çık. 22/16ve17, **(18)**24.Ayet,**(19)**Lev.18/8, 20/11, B.27/20, I.Kor.5/1, **(20)**Bak Ruth.3/9, Hez.16/8.

23. Bölüm: 1)Rabb'in cemaatine girmeye hakkı olmayanlar, 9)Ordugâhta iğrenç şeylerden kaçınmak, 15)Efendisinden kaçan köle, 17)Zina, 18)Pis (*Mekruh*) sunular, 19)Faiz, 21)Adak, 24)Ve çalmamak için öğütler.

1*Hayaları[*] ezilmiş veya uzvu körelmiş kişi Rabb'in cemaatine girmesin. **2***Zina çocuğu[+] Rabb'in cemaatine girmesin ve onuncu soyuna kadar hiç kimsesi Rabb'in cemaatine girmesin. **3***Ammon'lu[(1)] veya Moab'lı Rabb'in cemaatine girmesin. Onuncu soyuna kadar hiç kimsesi kesinlikle Rabb'in toplumunda durmasın. **4***Çünkü[(2)] Mısır'dan çıktığınız zaman yolda ekmek ve su ile sizi karşılamağa çıkmadılar; çünkü Aram(Mezopotamya) nehrinin Petor kentinden Beor oğlu Balam'ı[(3)] sana karşı lânet söyletmek için parayla tuttular. **5***Ama Allah'ın Rabb, Balam'ı dinlemek istemedi ve Allah'ın Rabb sana bu lâneti berekete döndürdü; çünkü; Allah'ın Rabb seni sevdi. **6***Tüm günlerinde[(4)] sonsuzluk boyunca onların esenliğini ve iyiliğini istemedi. **7***Edomlular'dan tiksinme; çünkü[(5)] kardeşlerinizdir; Mısırlılar'dan tiksinme; çünkü[(6)] onların ülkesinde misafirdik. **8***Onlardan doğan çocuklar üçüncü soyda Rabb'in toplumuna girsinler. **9***Düşmanların üstüne orduyla yürüdüğünde her türlü kötülükten çekin. **10***Aranızda[(7)] cünup[§] sebebi ile pislenmiş bir adam bulunursa; ordugâhtan dışarı çıksın ve topluluğun içine girmesin. **11***Akşam üstü su[(8)] ile yıkanacak ve güneş battığında ordugâhın içine girecektir. **12***Dışarı çıkmak için ordugâhtan dışarı bir çıkış yerin olsun. **13***Ve takımlarının arasında bir kazık olacak; dışarda oturup pislediğinde onunla kazacak ve dönüp dışkını örteceksin. **14***Çünkü Allah'ın Rabb seni kurtarıp düşmanlarını sana teslim etmek için senin[(9)] ordugâhının içinde geziyor. Bu yüzden yerleşim alanın kutsal olsun ki sende ayıp birşey görüp de senden dönüp gitmesin. **15***Efendisinden[(10)] kaçıp sana sığınan köleyi sahibine teslim etme. **16***Kendi beğendiği gibi; kentlerinin birinde, kendi seçtiği yerde, aranızda sizinle yaşasın ve sen[(11)] de ona sıkıntı verme. **17***İsrail[(12)] kızlarından kötü kadın ve İsrailoğullarından kötü[(13)] erkek olmasın! **18***Hiçbir adağın için Allah'ın Rabb'in Evi'ne kötü kadın parası veya köpek parası getirme; çünkü Allah'ın Rabb'in önünde ikisi de iğrençtir. **19***Kardeşine[(14)] ne faizle para ve ne de faizle tahıl ver. Bundan böyle faiz ile verilen hiçbir şeyi faize verme. **20***Yabancıya[(15)] faizle verebilirsin; ama kardeşine(İsrailliye) faizle vermeyeceksin. Tâ ki mülk[(16)] almak için gittiğiniz ülke üzerinde Allah'ın Rabb el uzattığın herşeyde seni bereketlesin. **21***Allah'ın[(17)] Rabb'e adadığın zaman; onu yerine getirmeye gecikme. Çünkü Allah'ın Rabb onu senden kesinkes ister ve bu da sana günah sayılır. **22***Eğer adamak istemiyorsan bu sana günah sayılmaz. **23***Ağzınla[(18)] söz verip Allah'ın Rabb'e gönülden adadığın şeyi; dudaklarından çıktıktan sonra yerine getirmelisin. **24***Komşunun bağına girdiğin zaman canının istediği gibi doyuncaya dek üzüm ye; ama torbana koyma. **25***Komşunun ekinine girdiğin zaman başakları[(19)] elinle koparabilirsin; ama komşunun ekini üstüne orak sallama.

(*)Veya "Husyesi ezilmiş!" Erkeklik bezi körelmiş, **(+)**Bak Ekl.23/35, **(1)**Nah.3/1ve2, **(2)**Bak B.2/29, **(3)**Say.22/5ve6, **(4)**Ezr.9/12, **(5)**Tek.25/4-26, Obad.10ve12, **(6)**Çık.22/21, 23/9, Lev.19/34, B.10/19, (7)Lev.15/16, **(§)**Cenup veya Cenabet: İhtilâmlı, menisi/spermleri boşalmış veya cinsel ilişkiye girmiş!(Bazı çevirilerde; gece menisi veya gece hali!? Olarak geçiyor., **(8)**Lev.15/5, **(9)**Lev.26/12, **(10)**I.Sam.30/15, **(11)**Çık.22/21, **(12)**Lev.19/29, Bak Sül.Mes.2/16, **(13)**Tek.19/5, II.Krl.23/7,**(14)**Çık.22/25,Lev.25/36ve37, Nah.5/2ve7, Mez.15/5, Luk.6/34ve35,**(15)**Bak Lev.19/34, B.15/3, **(16)**B.15/10, **(17)**Say. 30/2,Vaiz 5/4ve5, **(18)**Say.30/2, Mez.66/13ve14, **(19)**Mat.12/1, Mark.2/23, Luk.6/1.

24. Bölüm: 1)Kadını boşamak, 5)Yeni evlenenin muafiyeti, 6)ve10)Ödünçler, 7)İnsan kaçırmanın cezası, 8)Cüzzam hastalığından sakınmak, 14)Ücretlinin ücretine, 16)Gerçek yargıya; 19)Ve merhametli olmak için öğütler.

1*Bir adam[(1)] kadınlardan birini alıp evlendiğinde, eğer onda ayıp birşey bulur ve kadın onun gözüne hoş gelmiyorsa; ona boşanma kağıdını yazıp eline verecek ve onu evinden bırakacaktır. **2***O da onun evinden gittikten sonra başka bir adamla evlenebilir. **3***Sonraki kocası da ondan tiksinerek boşanma kağıdını yazıp eline verir ve onu evinden gönderir veya onu eşi olarak alan sonraki adam ölürse; **4***Onu[(2)] serbest bırakmış olan ilk kocası; kadın kirletildikten sonra yine kendine eş olarak alamaz! Çünkü; bu Rabb'in gözünde iğrençtir. Sen de Allah'ın Rabb'in sana miras olmak üzere verdiği ülke üzerine günahı davet etme. **5***Bir adam[(3)] yeni evlenmişse cenge çıkmasın ve ona hiçbir iş teklif olunmasın. Bir yıl evinde serbest olacak ve aldığı eşini[(4)] sevindirecektir. **6***Bir kişi değirmeni veya onun üst taşını rehin almasın; çünkü yaşamı rehin almış olur. **7***Bir kişi[(5)] kardeşleri olan İsrailoğullarından birini kaçırmış ve onu köle etmiş veya onu satarken yakalanmış olursa; o hırsız öldürülsün. Böylece[(6)] aranızdan kötülüğü kaldırın. **8***Cüzzam hastalığı[(7)] için çok dikkatli olmalısınız ve Levili kâhinlerin size öğrettikleri şeylerin tümünü anarak yapmalısınız ki, onlara buyurduğuma göre onları tutup yapın. **9***Mı-

sır'dan çıktığınız zaman Allah'ın Rabb'in yolda[8] Miryam'a yaptığını[9] anımsa. **10***Komşuna birşey ödünç verirsen rehinini almak için onun evine girme. **11***Sen dışarda dur ve ödünç verdiğin kişi de rehini sana çıkarsın. **12***Eğer o kişi yoksulsa rehini ile yatmayasın. **13***Güneş[10] battığı gibi rehinini kesinlikle ona geri verirsin. O da kendi giysisinde yatıp sana teşekkür[11] ve dua etsin; bu da sana[12] Allah'ın Rabb'in önünde iyilik sayılsın. **14***Gerek kardeşlerinden, gerek ülkendeki kentlerde olan yabancılardan olsun; yoksul[13] ve gereksinimi olan işçiye sıkıntı verme. **15***Hemen o gün, daha güneş batmadan[14] önce ücretini ver. Çünkü yoksul olduğundan canı onu istiyor. Sakın[15] sana karşı Rabbi çağırmasın; bu sana günah sayılır. **16***Babalar[16] çocuklar için ve çocuklar babalar için öldürülmeyecek. Herkes kendi günahı için öldürülür. **17***Yabancı[17] ve yetim için yargıyı bozma ve dul kadının[18] giysisini alma. **18***Mısır-da köle olduğunu ve Allah'ın Rabb'in seni oradan kurtardığını anımsa[19]. Bu yüzden ben bu şeyin yapılmasını sana buyuruyorum. **19***Tarlanda[20] ürünü kaldırdığın zaman, tarlada bir demet unutursan onu almak üzere dönmeyesin. Yabancı, öksüz ve dul kadının olsun ki Allah'ın Rabb seni ellerinin[21] tüm işlerinde bereketlesin. **20***Zeytin ağaçlarını silkelediğin zaman kalanı daldan dala araştırma. Bu yabancı, öksüz ve dul kadının olsun. **21***Bağını bozduğunda kalan üzümleri devşirme. Yabancı, öksüz ve dul kadının olsun. **22***Mısır[22] ülkesinde köle olduğunu anımsa; bu yüzden bu şeyin yapılmasını sana buyuruyorum.

(1) Mat.5/31,19/7,Mark.10/4,**(2)**Yerm.3/1, **(3)**B.20/7, **(4)**Sül.Mes. 5/18, **(5)**Çık.21/16, **(6)**B.19/19, **(7)**Lev.13/2, 14/2, **(8)**Say.12/10, **(9)**BakLuk.17/32, I.Kor.10/6, **(10)**Çık.22/26, **(11)**Eyp.29/11ve13, 31/20, II.Kor.9/13, II.Tim.1/18, **(12)**B.6/25, Mez.106/31, 112/9, Dan.4/27, **(13)**Malk.3/5, **(14)**Lev.9/13, Yerm.22/13, Yak.5/4, **(15)**Yak.5/4, **(16)**II.Krl.14/6, II.Trh.25/4, Yerm.31/29 ve 30, Hez. 18/20, **(17)**Çık.22/21ve22, Sül.Mes.22/22, İş.1/23, Yerm.5/28, 22/3,Hez.22/29, Zek.7/10, Malk.3/5, **(18)**Çık.22/26, **(19)**22.Ayet, B.16/12,**(20)**Lev.19/9ve10,23/22,**(21)**B.15/10,Mez.41/1, Sül.Mes. 19/17, **(22)**18.Ayet.

25. Bölüm: 1)Kırk değnekten daha çok döğmemek, 4)Öküzün ağzını bağlamamak, 5)Ve kardeşinin soyunu sürdürmeye ait buyruklar. 11)Bir kadının erkeğe yaptığı alçaklığa karşı yasa, 13)Hilelei tartılar için yasa, 17)Amalek'in yok edilmesi için olan buyruk.

1*İnsanlar[1] arasında bir anlaşmazlık olup mahkemeye gittiklerinde; hakimler davalarına bakıp haklı olanı[2] ayırmak ve suçlu olana da yargı için karar versinler. **2***Eğer suçlu olan döğülmeyi[3] hak etmişse; hakim onu yatırıp önünde(4) suçuna göre döğdürsün. **3***Ona kırk[5] değnekten çok vurdurmasın. Sakın bundan daha çok vurmakla kardeşin senin gözünde[6] alçaltılmasın. **4***Harman[7] döven öküzün ağzını bağlamayasın. **5***Kardeşler[8] birlikte yaşadıklarında, onlardan biri çocuksuz öldüğü zaman ölenin eşi bir yabancıyla evlenmesin. Kaynı[9] onunla birleşecek ve kendi eşi olarak ona kayınlık hakkını yapacaktır. **6***Kadından olan ilk çocuk; ölen[10] kardeşinin adı İsrailden silinmesin diye onun adıyla[11] sayılacak. **7***Eğer o kişi kardeşinin[12] eşini almağı onaylamazsa; kardeşinin karısı kapıya yaşlıların yanına çıkıp: *-Kaynım, İsrailde kardeşlerinin adını sürdürmekten çekiniyor ve bana kayınlık hakkını vermek istemiyor*' desin. **8***O zaman kentin yaşlıları onu çağırıp onunla konuşacaklar ve o sözünde direnerek: *-Onu almağı onaylamıyorum*[13]' diyorsa, **9***Kardeşinin karısı yaşlıların önünde ona yaklaşıp onun ayağından[14] ayakkabısını çıkaracak ve onun yüzüne tükürecektir. Sonra ona şöyle söyleyecek: *-Kardeşinin evini kurmayan*[15] *adama böyle karşılık verilsin*'. **10***Ve ona İsrailde: *'Papucu çıkarılanın evi*' adı verilsin. **11***İnsanlar birbirleriyle çekiştiklerinde; birinin karısı kendi karısını ona vuranın elinden kurtarmak için yaklaşarak elini uzatır ve onu yumurtalarından tutarsa; **12***O zaman onun elini keseceksin. Gözün[16] ona acımasın. **13***Torbanda[17] büyük ve küçük iki türlü tartı taşı olmasın. **14***Evinde büyük ve küçük iki çeşit '*Efa*' ölçeğin olmasın. **15***Senin tartı taşın tam ve gerçek olsun. '*Efa*' ölçeğin tam ve gerçek olsun ki, Allah'ın Rabb'in sana verdiği ülke üzerinde uzun yaşamın[18] olsun. **16***Çünkü[19] bu şeyleri yapıp haksızlık edenlerin tümü Allah'ın Rabb'in önünde pistir. **17***Mısır'dan[20] çıktığın zaman yolda Amalek'in sana yaptığını anımsa. **18***O nasıl Allah'tan[21] korkmayarak yolda seni karşılamış, sen yorgun ve güçsüzken senin arkandan gelen zayıfların tümünü kırmışsa; **19***Şimdi Allah'ın[22] Rabb'in sana miras olmak üzere mülk için verdiği ülkede, çevrende olan düşmanlarının tümünden sana rahat verdiği zaman; Amalek'in[23] adını ve şanını göğün altından sil, unutma.

(1)B.19/17, Hez.44/24, **(2)**Bak Sül.Mes.17/15, **(3)**Luk.12/48, **(4)**Mat.10/17, **(5)**II.Kor.11/24, **(6)**Eyp.18/3, **(7)**Sül.Mes.12/10, I.Kor.9/9, I.Tim.5/18, **(8)**Mat.22/24, Mark.12/19, Luk.20/28, **(9)**Tek.38/8, Rut.1/12ve13, 3/9, **(10)**Rut.4/10, **(11)**Tek.38/9, **(12)**Rut.4/1ve2,**(13)**Rut.4/6,**(14)**Rut.4/7,**(15)**Rut.4/11, **(16)**B.19/13,**(17)**Lev.19/35ve36,Sül.Mes.11/1,Hez.45/10, Mik.6/11,**(18)**Çık.20/12,**(19)**Sül.Mes.11/1,I.Sel.4/6, **(20)**Çık.17/8,**(21)**Mez.36/1,Sül.Mes.16/6, Rom.3/18, **(22)**I.Sam. 15/3, **(23)**Çık.17/14.

26. Bölüm: 1)Yılın ilk ürününü getirenin söylemi,

12)Ondalık götürenin duası, 16)Allah ile milleti arasındaki sözleşme.
1* Allah'ın Rabb'in sana miras olmak üzere verdiği ülkeye girip onu aldığında ve içinde yaşadığında; **2*** Allah'ın[1] Rabb'in sana verdiği ülkenden topladığın toprağın ilk ürünlerinden, tüm turfandaları alarak bir sepete koy ve Allah'ın Rabb'in[2] kendi adını koymak için seçtiği yere git. **3*** O günlerde olan kahinin*(imamın)* yanına git ve: -Ben bugün Allah'ın Rabb'e itiraf ediyorum ki, Rabb'in bize vermek için atalarımıza yemin ettiği ülkeye geldim, de. **4*** Kahin de sepeti senin elinden alıp Allah'ın Rabb'in mezbahı*(sunağı)* önüne koysun. **5*** Sen de Allah'ın Rabb'in önünde şöyle söyle: -Babam göçer bir Aramî[3] idi ve Mısır'a[4] inip orada az[5] kişiyle misafir oldu. Sonra da orada büyük, güçlü ve nüfüsu kalabalık bir millet oldu. **6*** Mısırlılar[6] kötü davranıp eziyet ettiklerinde bize ağır yük yüklediler. **7*** Biz[7] de atalarımızın Allah'ı Rabb'e yakardık ve Rabb da sesimizi duydu. Bizim sıkıntılarımıza, çabalarımıza ve eziyetimize baktı. **8*** Rabb[8] bizi güçlü el ve uzanmış kol ile; büyük[9] şaşılacak işler ve olağanüstü şeylerle Mısır'dan çıkardı. **9*** Bizi bu yere getirdi; bize bu ülkeyi: "*Süt ve bal akan yeri*"[10] verdi. **10*** İşte ya Rabb! Bana verdiğin toprağın ürününün ilkini getiriyorum; diyeceksin ve onu Allah'ın Rabb'in önüne koyup Allah'ın Rabb'in önünde secde edesin. **11*** Sen, Levili ve aranızda yaşayan yabancıyla beraber Allah'ın[11] Rabb'in sana ve evine bağışladığı nimetlerin tümüyle sevin. **12*** Ondalık yılı[12] olan üçüncü yılda ürünün[13] ondalıklarının tümünü tamamiyle ayırıp Levili, yabancı, öksüz ve dul kadınına verdiğinde ve onlarda senin kapında yeyip doyduklarında; **13*** Allah'ın Rabb'in önünde şöyle de: -Evimden kutsal şeyleri tamamen çıkardım ve onları senin bana verdiğin tüm buyruklarına göre Levili, yabancı, öksüz ve dul kadına verdim. Senin buyruklarından çıkmadım ve onları unutmadım[14]. **14*** Yas[15] günlerimde ondan yemedim ve kirli bir iş[+] için ondan yararlanmadım. Cenaze için ondan vermedim; Allah'ım Rabb'in sözlerini dinleyip bana buyurduğu şeylerin tümünü yaptım. **15*** Kutsal[16] Ev'in olan gökten bak. Kavmim İsrail ve atalarımıza yemin ettiğin gibi: "*Süt ve bal akan ülke* olup bize verdiğin yeri kutlu kıl" diyesin. **16*** Bugün Allah'ın Rabb sana bu yasaların ve kuralların yürütülmesini buyuruyor. Şimdi onları tüm kalbinle ve tüm canınla tutup uygula. **17*** Sen bugün[17] Rabb'i onaylıyorsun ki *"O"* senin Allah'ın olacak, sen de *"O"*nun yollarında yürüyecek; yasalarını, buyruklarını ve kurallarını unutmayıp sözünü dinleyeceksin. **18*** Rabb da[18] sana bugün onay veriyor ki söylediği gibi kendisine ait bir millet olacak ve tüm buyruklarını tutacaksınız. **19*** Yarattığı[19] milletlerin tümünden daha çok sana övgü, şan ve şöhret yüceltilsin ve dediği gibi Allah'ın[20] Rabb'e kutsal bir millet ol.

(1)Çık.23/19, 34/26, Say.18/13, B.16/10, Sül.Mes.3/9, **(2)**B.12/5, **(3)**Hoş.12/12, **(4)**Tek.46/1ve6, Res.İşl.7/15, **(5)**Tek.46/27, B.10/22,**(6)**Çık.1/11,ve14,**(7)**Çık.2/23-25,3/9, 4/31, **(8)**Çık.12/37 ve51,13/3,14ve16,B5/15,**(9)**B.4/34, **(10)**Çık.3/8, **(11)**B.12/7, 12ve18,16/11,**(12)**B.14/28ve29,**(13)**Lev.27/30,Say.18/24, **(14)**Mez.119/141,153 ve 176, **(15)**Lev.7/20, 21/1ve11, Hoş.9/4, (+)Veya: Napak(kirli) olduğum halde ,**(16)**İş.63/15, Zek. 2/13,**(17)**Çık.20/19,**(18)**Çık.6/7,19/5,B.7/6,14/2,28/9,**(19)**B. 4/7,8, 28/1, Mez.148/14, **(20)**Çık.19/6, B.7/6, 28/9, I.Petr.2/9.

27. Bölüm: 1)Musa'nın yasaları taşlar üzerine yazması, 5)İşlenilmemiş taşlardan bir Mezbah(Sunak) inşa etmeleri için buyruğu, 11)Gerizim ile Ebal dağları üzerinde duracak oymakları(Sıptları) ataması, 14)Ve Ebal dağı üzerinde okunacak lanetler.
1* Musa İsrailin yaşlıları ile beraber halka şöyle öğütledi: -Size bugün bildirdiğim buyrukların tümünü tutun. **2*** Erden'den[1] Allah'ın Rabb'in sana verdiği ülkeye çıktığın günde kendine[2] büyük taşlar dik ve onları kireçle sıva. **3*** Atalarının Allah'ı Rabb sana dediği gibi o *'süt ve bal akan ülkede'*; yani Allah'ın Rabb'in sana verdiği ülkeye girmek için geçtiğinde, onların üstüne bu şeriatın*(yasaların)* tüm sözlerini yaz. **4*** Erden'den geçtiğinde benim bugün sana öğütlediğim bu taşları Ebal[3] dağına dikip onları kireçle sıva. **5*** Orada Allah'ın Rabb'e bir sunak; yani üzeri[4] demirle yontulmamış olan taşlardan bir '*mezbah*' yap. **6*** Allah'ın Rabb'in sunağını işlenilmemiş[+] taşlardan yapacak ve onun üstünde Allah'ın Rabb'e yakılacak olan kurbanlar sunasın. **7*** Esenlik kurbanlarını saç üzerinde yakıp orada yiyecek ve Allah'ın Rabb'in önünde seviçten coşacaksın. **8*** Bu şeriatın*(kutsal yasanın)* tüm sözlerini taşların üzerine çok güzel ve ölçülü bir şekilde yaz. **9*** Musa ve Levili kahinler*(imamlar)* tüm İsraile şöyle söyledi: -Ey İsrail sus ve dinle! Bugün[5] sen Allah'ın kavmi oldun. **10*** Şimdi sen Allah'ın Rabb'in sözlerini dinle ve sana bugün bildirdiğim yasalar ile kuralları tut. **11*** Ve o gün Musa halka şunu öğütledi: **12*** -Erden'den geçtiğinizde halka[6] bereket okumak için Gerizim dağı üzerinde bunlar; yani Şimeon, Levi, Yahuda, İssakar ve Bünyamin dursun! **13*** Lanet[7] okumak için de Ebal dağında bunlar; yani Ruben, Gad, Aşer, Zebulun Dan ve Naftali dursunlar. **14*** Levililer[8] de İsrail Edomîleri'nin tümüne doğru bağırarak şöyle desinler: **15*** -Sanatkâr[9] işi olup da ancak Rabb'e göre iğrenç olan oyulmuş veya

dökme put yapan ve onu gizlice saklayan kişi lanetlensin. Buna da tüm[10] halk '*amin*' diyerek yanıt versin. **16***Babasına[11] ve annesine saygısızlık eden lanetlensin; tüm halk '*âmin*' desin. **17***Komşusunun[12] sınır taşını yerinden kaldıran lanetlensin ve tüm halk '*amin*' desin. **18***Körü[13] yoldan saptıran lanetlensin ve tüm halk '*âmin*' desin. **19***Yabancı[14] öksüz ve dul kadın için kararı değiştiren lanetlensin ve tüm halk '*âmin*' desin. **20***Babasının[15] eşiyle yatan lânetlensin ve tüm halk '*âmin*' desin. **21***Hayvanlardan[16] birine tecavüz eden lanetlensin ve tüm kavim '*âmin*' desin. **22***Babasının[17] veya annesinin kızı olan ve kızkardeşiyle yatan lânetlensin ve tüm halk '*amin*' desin. **23***Kayınvalidesiyle[18] yatan lanetlensin ve tüm halk '*âmin*' desin. **24***Komşusunu[19] gizlice öldüren lanetlensin ve tüm halk 'amin' desin. **25***Suçsuz[20] adamı öldüren kiralık katil lânetlensin ve tüm halk 'âmin' desin. **26***Bu[21] şeriat *(yasa)* sözlerinin yerine getirilmesinde sıkı durmayan lanetlensin ve tüm halk '*amin*' desin.

(1) Yeş.4/1, **(2)**Yeş.8/32, **(3)**B.11/29, Yeş.8/30, **(4)**Çık.20/25, Yeş.8/31, **(+)İbranice: Bütün, (5)**B.26/18, **(6)**B.11/29, Yeş.8/33, Hak.9/7, **(7)**B.11/29, Yeş.8/33, **(8)**B.33/10, Yeş.8/33, Dan.9/11, **(9)**Çık.20/4ve23, 34/17, Lev.19/4, 26/1, B.4/16ve23, 5/8, İş.44/9, Hoş.13/2,**(10)**BakSay.5/22,Yerm.11/5,I.Kor.14/16, **(11)**Çık.20/12,21/17,Lev.19/3,B.21/18,**(12)**B.19/14, Sül.Mes. 22/28, **(13)**Lev.19/14, **(14)**Çık.22/21ve22, B.10/18, 24/17, Malk.3/5, **(15)**Lev.18/8, 2/11, B.22/30, **(16)**Lev.18/23, 20/15, **(17)**Lev.18/9,20/17,**(18)**Lev.18/17,20/14,**(19)**Çık.20/13, 21/12ve 14, Lev.24/17, Say.35/31, B.19/11, **(20)**Çık.23/7ve8, B.10/17, 16/19,Hez.22/12,**(21)**B.28/15,Mez.119/21, Yerm.11/3, Galt.3/10.

28. Bölüm: 1)İtaat için vaad edilen bereketler, 15)İtaatsizlik için tehdit eden lanetler.

1*Eğer[1] Allah'ın Rabb'in sözlerini dikkatlice dinler ve benim sana bugün bildirdiğim buyrukların tümünü tutup yaparsanız; Allah'ın Rabb, seni[2] dünyanın tüm milletlerinden daha büyük yapacaktır. **2***Allah'ın Rabb'in sözlerini dinlediğin zaman bu bereketlerin tümü senin üzerine gelip sana[3] yetişecektir. **3***Şehirde[4] ve kırda[5] kutlu olacaksın. **4***Bedeninin[6] ürününü, toprağın ürünü, hayvanların bolluğu, sığırların yavruları ve koyunların sürüleri verimli olacaktır. **5***Sepetin ve teknen kutlu olacak; **6***Girdiğinde[7] kutlu ve çıktığında kutlu olacaksın. **7***Sana[8] karşı duran düşmanlarını Rabb senin önünde kıracaktır. Sana karşı bir yoldan hücüm edecek; ama önünden yedi yoldan kaçacaklardır. **8***Rabb[9] sana ambarlarında[10] elini[11] uzattığın her işte bereket verecek ve Allah'ın Rabb sana verdiği ülkede seni bereketleyecektir. **9***Allah'ın Rabb'in buyruklarını tutup yollarında yürüdüğünde; Rabb[12] sana yemin ettiği gibi seni kendisine kutsal bir millet kabul edecektir. **10***Dünya milletlerinin tümü; Rabbin adıyla[13] anıldığını görerek senden[14] korkacaklardır. **11***Rabb'in sana vermek için atalarına yemin ettiği toprağın üzerinde bedeninin[15] ürününü; hayvanların çokluğunu ve toprağın ürününü kendinde gösterecek ve Rabb sana nimetlerini bol bol verecektir. **12***Rabb sana lütuf hazinesini; gökleri açıp toprağın[16] için yağmuru mevsiminde verecek ve elinin[17] her işini bereketleyecektir. Sen de[18] birçok millete ödünç vereceksin; ama sen ödünç almayacaksın. **13***Benim sana bugün bildirdiğim Allah'ın Rabb'in buyruklarını tutar ve yaparsanız; **14***Ve başka[19] ilâhların peşine düşmeyip onlara tapınmamak için, benim bugün size söylediğim sözlerden sağa veya sola sapmazsanız; Rabb sizi kuyruk yapmayacak ve baş[20] yapacaktır. Böylece sen üste çıkacak alt olmayacaksın. **15***Ama eğer bugün benim sana bildirdiğim tüm buyruklar ve kuralları tutup yapmamak için, Allah'ın Rabb'in sözlerini[21] dinlemeyecek olursan; o zaman senin üzerine bu lanetlerin tümü gelip seni[22] bulacaktır. **16***Kentte[23] lanetli ve kırda lanetli olacaksın. **17***Sepetin ve teknen lanetli olacak. **18***Batının verimliliği, toprağın ürünü, sığırların yavruları ve koyunların sürüleri lanetlenecektir. **19***Girdiğinde lanetli ve çıktığında lanetli olacaksın. **20***Kötü işler yaparak Ben'i bıraktığın için elini uzattığın her işte sen çabuk tükenecek ve yok oluncaya dek Rabb sana lanet[24] sıkıntı[25] ve acı[26] gönderecektir. **21***Mülk almak için gideceğin yer üzerinden. Rabb seni yok edinceye dek üstüne[27] her zaman afet gönderecektir. **22***Rabb seni[28] verem, ateşli hastalık, aşırı sıcaklık, kuraklık, Sam[29] yeli ve küfle vuracak; onlar senin peşini yok edinceye dek bırakmayacaktır. **23***Başın[30] üzerinde olan gökler bakır ve ayağın altında olan yer demir olacaktır. **24***Rabb yerin yağmurunu toz toprak edip; sen yok oluncaya kadar bunlar gökten üzerine inecektir. **25***Rabb[31] seni düşmanlarının önünde kıracak ve onlara karşı bir yoldan çıkıp önlerinden yedi yoldan kaçacaksın. Dünyanın[32] tüm ülkelerinde serseri olacaksın. **26***Bedenin[33] göğün kuşlarının tümüne ve yerin yabanıllarına yemek için olacak ve onları kovan olmayacaktır. **27***Rabb seni Mısır[34] çıbanları, basur[35] uyuz ve kaşıntıyla vuracak; onlardan kurtulamayacaksın. **28***Rabb seni sersemlik, körlük ve şaşkınlıkla[36] vuracak. **29***Sen de kör olanın karanlıkta eliyle aradığı gibi öğle(37) vaktinde böyle arayacaksın. Yollarında

kurtuluş bulmayacak, kurtaran olmayacak ve karanlıkta zorda kalacaksın. **30*** Bir kızla[38] nişanlanacak; ama onunla bir başkası evlenecektir. Bir[39] ev kuracak; ama içinde oturmayacaksın. Bir bağ[40] dikecek; ama üzümünü toplamayacaksın. **31*** Hayvanların gözlerin önünde boğazlanacak; ama sen ondan yemiyeceksin. Eşeğin senin önünden alınacak; ama sana geri verilmeyecek. Sürülerin düşmanlarına verilecek ve senin için onları kurtaran olmayacaktır. **32*** Oğulların ve kızların başka bir millete bırakılacak; bunu gören gözlerin tüm[41] gün onlara bakarak bozulacak ve elinden birşey gelmeyecektir. **33*** Toprağın[42] ürününü ve tüm emeğini hiç bilmediğin bir millet yiyecektir. Sen de her zaman acıyla ezilecek; **34*** Ve gözlerinin[43] göreceği şeylerden deli olacaksın. **35*** Rabb seni[44] dizlerinde ve baldırlarında ayağının tabanından ta başının üstüne kadar kötü çıbanlarla vuracak ve onlardan kurtulamayacaksın. **36*** Rabb seni[45] ve kendine seçeceğin kralı kendin ile atalarının bilmediği bir ülkeye götürecektir. Orada[46] ağaç ve taştan olan başka ilâhlara tapınacaksın. **37*** Rabb'in seni götüreceği milletlerin tümü arasında şaşkınlık[47] eğlenceye konu[48] ve onlara öykü olacaksın. **38*** Tarlaya[49] çok ekecek; ama az toplayacaksın. Çünkü onu çekirgeler[50] yiyecektir. **39*** Bağlar dikip bakacak; ama şarap içmeyecek ve üzüm toplamayacaksın. Çünkü onu kurtlar yiyecektir. **40*** Tüm sınırlarının içinde zeytin ağaçları bulunacak ve sen yağ ile mesh olmayacaksın. Çünkü; zeytinin dökülecektir. **41*** Oğullar ve kızların olacak; ama sana kalmayacaktır. Çünkü tutsak[51] gidecekler. **42*** Ağaçların tümüne ve toprağın meyvalarına çekirgeler üşüşecek. **43*** İçinizde yaşayan yabancı gide gide senden üstün olacak; sen ise ine ine alçalacaksın. **44*** O sana[52] ödünç verecek; ama sen ona ödünç veremeyeceksin. O baş[53] olacak ve sen kuyruk olacaksın. **45*** Tüm[54] bu lanetler senin üzerine gelecek; tâ sen yok oluncaya dek seni kovalayıp sana dokunacaklar. Çünkü sana bildirdiği buyruklar ve yolları tutmak için Allah'ın Rabb'in sözünü dinlemediniz. **46*** Onlar seninle soyun üstünde sonsuzlarca işaret[55] ve mucize için olacaktır. **47*** Mademki[56] herşeyin[57] bolluğu için; Allah'ın Rabb'e sevinçle ve gönülle hizmet etmedin. **48*** Sen de açlık, susuzluk, çıplaklık ve her şeyin noksanıyla Rabb'in senin üzerine göndereceği düşmanlarına hizmet edeceksin. O da seni yok edinceye dek boynun[58] üzerine demir boyunduruk vuracaktır. **49*** Rabb[59] senin üzerine uzaktan, yerin sonlarından kartal[60] gibi uçan bir milleti ve dilini anlamadığın bir milleti; **50*** Yaşlılara bakmayan[61] ve çocuklara acımayan yüzü sert bir milleti getirecektir. **51*** O da sen yok oluncaya dek hayvanlarının[62] getirisini ve toprağın ürününü yiyecek; sonra seni öldürünceye kadar buğdayını, şarabını, yağını, hayvanların yavrularını ve koyunların sürülerini geri bırakmayacaktır. **52*** Tüm ülkendeki güvendiğin yüksek ve dayanıklı surların yıkılıncaya dek seni[63] tüm kentlerde kuşatacak ve Allah'ın Rabb'in sana verdiği ülkede seni tüm kentlerde kuşatma altında tutacaktır. **53*** Kuşatmada düşmanın seni sıkıştırdığı anda bedeninin[64] ürününü; yani Allah'ın Rabb'in sana verdiği oğullarının ve kızlarının etini yiyeceksin. **54*** Sizin adamlarınız nazik ve kibar kardeşine, koynundaki[65] eşine ve geriye sağ kalan çocuklarına kötü[66] göz gezdirecek. **55*** Tüm kentlerde kuşatmada ve düşmanın seni sıkıştırdığı kuşatma sırasında, kendisine birşey kalmadığı için; onların hiçbirine kendi yiyeceği çocuklarının etinden vermeyecektir. **56*** Senin nazik ve zarif eşin; ayağının tabanıyla yere basmaya alışmamış olan ince ve narin eşin. Yani; kendi koynundaki eşine ve sağ kalan çocuklarına kötü gözle bakacak. **57*** Ayakları[67] arasından çıkan yavrusuna ve doğurduğu oğullarına kötü[68] gözle bakacak. Çünkü; düşmanın kentin içinde seni sıkıştırdığı kuşatma sırasında, herşeyini kaybettiği için onları gizlice yiyecek. **58*** Eğer bu güzel[69] ve şanlı isimden; yani(Allah'ın ***Yehovah***) adından korkmak için bu kitapta yazılan şeriatın*(yasaların)* tüm sözlerini tutup yapmazsan; **59*** Rabb da seni ve soyunu şaşılası[70] belalara, büyük, devamlı afetlere ve dertlere bırakacaktır. **60*** Mısır'ın[71] korktuğun belalarının tümünü senin üstüne getirecek ve onlar sana yapışacaktır. **61*** Sen yok oluncaya kadar bu şeriat kitabında yazılı olmayan her hastalık ve her türlü belayı da Rabb senin üzerine getirecektir. **62*** Siz de çoğunlukta[72] göğün yıldızları kadar çoğalmışken; sayıda[73] azalacaksınız. Çünkü Allah'ınız Rabb'in sözlerini dinlemediniz. **63*** Rabb size iyilik etmek ve sizi çoğaltmak için size sevindiği[74] gibi böylece sizi yok etmek ve kaldırmak[75] için de sevinecektir. Onu mülk almak için gittiğiniz ülkeden sökülecekseniz. **64*** Rabb yeryüzünün bir ucundan diğer ucuna kadar seni tüm milletler[76] arasına dağıtacak ve sen de orada[77] gerek kendin, gerekse atalarının bilmediği ağaç ve taştan olan başka ilâhlara tapınacaksın. **65*** O milletler arasında[78] hiç dinlenemeyeceksin. Ayağının tabanına rahat yeri olmayacak ve orada[79] Rabb sana kalb acısı, göz bozukluğu ile can[80] baygınlığı verecektir. **66*** Yaşamın önünde boş olacak ve yaşamın

için güvenliğin olmadığından gece gündüz korkacaksın. **67*** Yüreğinin korktuğu korku ve gözlerinin[81] gördüğü şeyler nedeniyle sabah[82] Ah! Keşke akşam olsaydı ve akşam: Ah! Keşke sabah olsaydı; diyeceksiniz. **68*** Benim sana: -Artık bir daha onu görmeyeceksin[83]. Dediğim yoldan Rabb seni gemilerle[84] Mısır'a döndürecek, siz de orada düşmanlarınıza köle ve cariye olmak için hiç alıcı kalmayana dek satılacaksınız.

(1)Çık.15/26, Lev.26/3, İş.55/2, **(2)**B.26/19, **(3)**15.Ayet, Zek.1/6, **(4)**Mez.128/1ve4, **(5)**Tek.39/5, **(6)**11.Ayet, Tek.22/17, 49/25, B.7/13, Mez.107/38, 127/3, 128/3, Sül.Mes.10/22, I.Tim.4/8, **(7)**Mez.121/8,**(8)**Lev.26/7ve8, II.Sam.22/38, 39ve41, Mez.89/23, Bak 25.Ayet, **(9)**Lev.25/21, **(10)**Sül.Mes.3/10, **(11)**B.15/10, **(12)**Çık.19/5ve6,B.7/6,26/18ve19,29/13,**(13)**Say.6/27, II.Trh.7/14, İş.63/19, Dan.9/18ve19, **(14)**B.11/25, **(15)**4.Ayet, B.30/9, Sül.Mes.10/22, **(16)**Lev.26/4, B.11/14, **(17)**B.14/29, **(18)**B.15/6, **(19)**B.5/32, 11/16, **(20)**İş.9/14ve15, **(21)**Lev.26/14, Sül.Mers.2/17, Dan.9/11ve13, Malk.2/2, **(22)**2.Ayet, **(23)**3.Ayet ve diğ., **(24)**Malk.2/2, **(25)**Zek.14/13, **(26)**Mez.80/16, İş.30/17, 51/20,66/15,**(27)**Lev.26/25,Yerm.24/10,**(28)**Lev.26/16, **(29)**Ams. 4/9,Mez.11/6,**(30)**Lev.26/19,**(31)**7.Ayet,Lev.26/17ve37, B.32/30, İş.30/17,**(32)**Yerm.15/4,24/9,Hez.23/46,**(33)**I.Sam.17/44 ve46,Mez.79/2,Yerm.7/33,16/4,34/20,**(34)**35.Ayet,Çık.9/9, 15/26, **(35)**I.Sam. 5/6,Mez.78/66, **(36)**Yerm.4/9, **(37)**Eyp.5/14, İş.59/10, **(38)**Eyp.31/10, Yerm.8/10, **(39)**Eyp.31/8, Yerm.12/13, Ams.5/11, Mik.6/15, Sef.1/13, **(40)**B.20/6, **(41)**Mez.119/82, **(42)**51.Ayet,Lev.26/16,Yerm.5/17,**(43)**67.Ayet,**(44)**27.Ayet, **(45)**II.Krl.17/4ve6,14/12ve14,25/7ve11, II.Sam.33/11, 36/6ve20, **(46)**B.4/28, Ayet 64, Yerm.16/13, **(47)**II.Sam.9/7ve8, Yerm.24/9, 25/9,Zek.8/13,**(48)**Mez.44/14,**(49)**Mik.6/15,Habk.1/6, **(50)**Yoel.1/4,**(51)**Y.Mers.1/5,**(52)**12.Ayet,**(53)**13.Ayet, Y.Mers. 1/5,**(54)**15.Ayet,**(55)**İş.8/18,Hez.14/8,**(56)**Nah.9/35-37,**(57)**B.32/15,**(58)**Yerm.28/14,**(59)**Yerm.5/15,6/22ve 23,Luk. 19/43,**(60)**Yerm.48/40,49/22,Y.Mers.4/19,Hez.17/3ve12, Hoş.8/1,**(61)**II.Trhl.36/17,İş.47/6,**(62)**33.Ayet,İş.1/7,62/8, **(63)**II.Krl.25/1,2ve3, **(64)**Lev.26/29, II.Krl.6/28ve29, Yerm.19/9, Y.Mers.2/20,4/10,**(65)**B.13/6,**(66)**B.15/9,**(67)**Tek.49/10, **(68)**54. Ayet,**(69)**Çık.6/3,**(70)**Dan.9/12,**(71)**B.7/15,**(72)**B.10/22, Nahm. 9/23,**(73)**B.4/27,**(74)**B.30/9,Yerm.32/41,**(75)**Sül.Mes.1/26, İş. 1/24,**(76)**Lev.26/33,B.4/27ve28,Nah.1/8, Yerm.16/13,**(77)**36. Ayet,**(78)**Ams.9/4,**(79)**Lev.26/36, **(80)**Lev.26/16,**(81)**34.Ayet, **(82)**Eyp.7/4,**(83)**B.17/16, **(84)**Hoş.9/3.

29. Bölüm: 1)Musa, İsrailoğullarına gördüğü büyük olayları anımsatarak kendisini dinlemeleri için öğüt vermesi, 10)Bütün İsrailin Allah ile yaptığı sözleşme, 18)Kötülüğünde diretenin cezası, 29)Gizli şeylerin Allah'a özgü olduğu.

1* Rabb'in İsrailoğulları[1] ile Horeb'te yaptığı sözleşmeden başka; Moab ülkesinde onlar ile yaptığı sözleşmenin sözleri bunlardır. **2*** Böylece Musa tüm İsraili çağırarak onlara şöyle söyledi: -Siz Mısır[2] ülkesinde Firavun ile kullarının tümüne ve tüm ülkesine gözlerinizin önünde Rabb'in tüm yaptıklarını; **3*** Yani gözlerinizin[3] gördüğü o büyük sınavları ve o işaretlerle olağanüstü olayları gördünüz. **4*** Ama Rabb[4] size bugüne değin akıl veren bir kalp ile gören gözler ve duyan kulaklar vermedi. **5*** Ben[5] de sizi kırk yıl çölde gezdirdim. Üstünüzdeki[6] giysiler ve ayağınızdaki papuçlar eskimedi. **6*** Ekmek[7] yemediniz, şarap ve içki içmediniz. Tâ ki Allah'ınız Rabb '*Ben'* olduğumu bilesiniz. **7*** Bu yere geldiğiniz zaman Heşbon[8] kralı Sihon ve Başan kralı Og'un bize karşı savaşa çıktıklarında onları yendik. **8*** Ülkelerini ele geçirip onu[9] Rubenliler'e, Gadlılar'a ve Manessa'nın yarım oymağına miras olmak üzere verdik. **9*** Şimdi bu[10] antlaşmanın sözlerini tutup onları yerine getirin ki her[11] yapacağınız işte başarasınız. **10*** Oymak başkanlarınız, yaşlılarınız, gözetmenleriniz ve İsrail adamlarının tümü. **11*** Çocuklarınız, kadınlarınız ve toplum içindeki yabancının odununu[12] yarandan, suyunu çekenden birine varıncaya kadar; **12*** Allah'ın Rabb'in bugün seninle antlaştığı Allah'ın Rabb'in and ve yeminine[13] girmek için bugün siz tümünüz Allah'ınız Rabb'in önünde duruyorsunuz. **13*** Tâ ki[14] ataların[15] İbrahim, İshak ve Yakup'a yemin ettiği gibi bugün[16] seni kendine millet etsin. *"O"* da sana Allah olacaktır. **14*** Ben de bu[17] andı ve bu yemini salt sizinle değil; **15*** Ancak Allah'ımız Rabbin önünde durup bizimle beraber bugün burada olanlarla ve hem de bugün[18] bizimle burada bulunmayanlarla and ediyorum. **16*** Çünkü Mısır ülkesinde nasıl yaşadığımızı ve yürüdüğümüz milletler arasından nasıl geçtiğimizi siz biliyorsunuz. **17*** Onların pis şeylerini ve yanlarında bulunan ağaç, taş, gümüş ve altın putlarını gördünüz. **18*** Sakın bugün aranızda o milletlerin ilâhlarına uyan ve Allah'ımız[19] Rabb'ten kalbi sapmış olan bir erkek, kadın, kabile veya oymak olsun! Sakın[20] sizde zehir ve pelin çıkarak bir kök bulunsun. **19*** Sakın bu lanetin sözlerini işittiğinde: '*Her ne denli yüreğimin inadında yürürsem de bana esenlik olur*'[21] diyerek kalbinde kendine dua etme ve susuzluğuna[22] sarhoşluğunu da katma. **20*** Rabb[23] onu bağışlamak istemeyecek; ama o zaman Rabb'in[24] öfkesi ve gayreti[25] o kişiye karşı alevlenecek, bu kitapta yazılı olan lanetlerin tümü onun üzerine gelerek, Rabb onun adını[26] gök altından kaldıracaktır. **21*** Rabb bu *'Şeriat Kitabında'* yazılan andın lanetlerinin tümüne göre onu İsrailin[27] her oymağından bela için ayıracaktır. **22*** Gelecek soy; yani yerinize gelecek oğullarınız ve uzak ülkelerden gelecek olan yabancılar bu ülkenin belalarını ve onun üzerine Rabb'in getirdiği yıkımlarıyla; **23*** Tüm ülke Rabb'in büyük öfkesiyle yok ettiği Sodom[28] Gomorra, Adma ile Seboim'in yok olması gibi, kükürtle yanarak, tuzla[29] silindiğini ve artık ürün vermeyerek hiç ot bitmediğini gördüğünde; **24*** Milletlerin tümü şöyle diyecek:

'*Rabb bu*[30] *ülkeye niçin böyle yaptı; bu büyük ve şiddetli gazab nedendir?*' **25***Onlara yanıt olarak:- Atalarının Allah'ı Rabb'in onları Mısır ülkesinden çıkardığında kendileriyle söz kestiği andı bıraktıkları; **26***Ve başka ilâhlara; yani kendilerine yasakladığı başka ilâhlara hizmet edip onlara tapındıkları içindir. **27***Rabb'in gazabı bu kitapta[31] yazılan lanetlerin tümünü bu ülke üzerine getirmek için ona karşı alevlendi. **28***Rabb bugün olduğu gibi şiddetli gazapla ve büyük öfkeyle onları[32] yerlerinden söküp başka bir ülkeye attı' diyecekler. **29***Gizli olan şeyler Allah'ımız Rabbe aittir; ve keşfedilen şeyler sonsuzlarca bizimle oğullarımız içindir ki bu şeriatın tüm sözlerini yapalım.

(1)B.5/2ve3, **(2)**Çık.19/4, **(3)**B.4/34, 7/19, **(4)**Bak İş.6/9ve10, 63/17, Yuh.8/43,Res.İşl.28/26ve27, Efs.4/18, II.Sel.2/11ve12, **(5)**B.1/3, 8/2, **(6)**B.8/4,**(7)**Çık.16/12, B.8/3, Mez.78/24ve25, **(8)**Say.21/23,24ve33, B.2/32, 3/1,**(9)**Say.32/33, B.3/12ve13, **(10)**B.4/6,Yeş.1/7,I.Krl.2/3, **(11)**Yeş.1/7, **(12)**Bak Yeş. 9/21, 23ve27,**(13)**Nah.10/29,**(14)**Çık.6/7,**(15)**Tek. 17/7,**(16)**B.28/9, **(17)**Yer.31/31-33, İbr.8/7ve8, **(18)**Bak Res.İşl. 2/39, **(19)**B.11/16, **(20)**Res.İşl.8/23, İbr.12/15, **(21)**Say.15/39, Vaiz11/9,**(22)**İş.30/1, **(23)**Hez.14/7ve8,**(24)**Mez.74/1,**(25)**Mez.79/5,Hez.23/25, **(26)**B.9/14,**(27)**Mat.24/51,**(28)**Tek.19/24ve25, Yerm.20/16,**(29)**Mez.107/34,Yerm.17/6,Sef.2/9,**(30)**I.Krl.9/8 ve9,Yerm.22/8ve9,**(31)**Dan.9/11,13ve14,**(32)**I.Krl.14/15, II.Trhl.7/20, Mez.52/5, Sül.Mes.2/22.

30. Bölüm: 1)Tövbe edenin erişeceği büyük lütuflar, 11)Buyrukların zor olmadığı, 15)Yaşam ve ölümün halk önünde vaaz edilmesi.

1*Önüne[1] koyduğum bu şeylerin tümünü; yani bereket ve lanet üstüne geldiği zaman Allah'ın Rabb seni içine sürdüğü tüm milletler arasında olduğunda, onları[2] anımsa. **2***Allah'ın[3] Rabb'e döndüğün zaman gerek sen, gerek oğulların bugün sana bildirdiğim şeylerin tümüne göre; *"O"*nun sözünü tüm kalbinizle ve tüm canınızla tuttuğunuz zaman; **3***Allah'ın[4] Rabb da seni tutsaklıktan geri getirecek ve sana acıyarak Allah'ın Rabb'in dağıttığı milletlerin tümünden seni tekrar[5] toplayacaktır. **4***Eğer[6] göğün ucuna dek sürgün gitsende; Allah'ın Rabb seni oradan toplayacak ve alacaktır. **5***Allah'ın Rabb seni atalarının miras aldığı ülkeye geri getirecek ve sen onu miras alacaksın. *"O"* da sana iyilik yapacak ve seni atalarından daha çok çoğaltacaktır. **6***Allah'ın Rabbi tüm yüreğinden ve tüm canından daha çok sevmek için; Allah'ın[7] Rabb yüreğini ve soyunun yüreğini sünnet edecektir ki, yaşam içinde olsunlar. **7***Allah'ın Rabb bu lanetlerin tümünü düşmanların üzerine ve sana kötü davranıp sıkıntı verenler üzerine getirecektir. **8***Sen de geri dönüp Rabb'in sözünü dinleyeceksin ve bugün sana bildirdiğim buyrukların tümünü yapacaksın. **9***Bu şeriat*(yasa)* kitabında yazılan buyrukları ve yasaları tutmak için, Allah'ın Rabb'in sözünü dinlediğinde ve tüm yüreğinle, tüm canınla Allah'ın Rabb'e döndüğünde; **10***Allah'ın[8] Rabb da seni ellerinin tüm emeği ile bereketleyip; bedeninin ürününü; hayvanların bolluğunu ve toprağın ürününün nimetlerini bol bol verecektir. Çünkü Rabb senin ataların için sevindiği gibi seni de iyilik için yine[9] sevecektir. **11***Çünkü bugün sana bildirdiğim bu buyruk senin için zor[10] ve senden uzak değildir. **12***Gökte[11] de değildir ki, bizim için göğe kim çıkıp onu bize getirsin ve biz de onu dinleyip yerine getirelim; de. **13***Ve denizin ötesinde değildir ki, kim bizim için denizin ötesine geçip onu bize getirsin ve biz de dinleyip onu yapalım; de. **14***İşte böyle; bu söz sana çok yakın; yapmak için ağzında ve yüreğindedir. **15***Bak! Ben bugün[12] sana yaşamla ölümü ve iyilikle, kötülüğü önüne koyuyorum. **16***Çünkü bugün sana Allah'ın Rabb'i sevip yollarında yürüyerek; buyruklarını, yasalarını ve kurallarını tutmağı öğütlüyorum ki, yaşayarak çoğalasın. Allah'ın Rabb da mülk için gittiğin ülkede seni bereketlesin. **17***Ama eğer yüreğin saparak dinlemezsen ve şaşırıp başka ilâhlara hizmet edecek ve tapacak olursan; **18***Size[13] bugün bildiriyorum ki kesinlikle yok olacaksınız. Mülk için Erden'den geçip gittiğiniz yerde yaşamınız uzun olmayacaktır. **19***Bugün[14] gök ile yeri size tanık tutuyorum ki yaşam[15] ve ölümü; bereket ve laneti önünüze koydum! Şimdi yaşamı seç ki, gerek sen ve gerek soyun yaşasın. **20***Şöyle ki; Allah'ın Rabb'i sev *"O"*nun sözlerini dinle ve *"O"*-na bağlı kal. [Çünkü yaşamını[16] ve günlerini uzatan budur.] tâ ki ataların İbrahim, İshak ve Yakup'a vermek için yemin ettiği ülkede yaşayasın.

(1) Lev.26/40, B.28, **(2)**B.4/29ve30, I.Krl.8/47ve48, **(3)**Nah.1/9, İş.55/7, Sül.Mes.3/40, Yoel, 2/12ve13, **(4)**Mez.106/45, 126/1ve4, Yerm.29/14,Y.Mers.3/22ve32,**(5)**Mez.147/2,Yerm.32/37, Hez. 34/13,36/24,**(6)**B.28/64,Nah.1/9,**(7)**B.10/16,Yerm.32/39, Hez. 11/19,36/26,**(8)**B.28/11,**(9)**B.28/63,Yerm.32/41,**(10)**45/19, **(11)**Rom. 10/6ve diğ., **(12)**1.ve19.Ayetler, B.11/26, **(13)**B.4/26, 8/19, **(14)**B.4/26, 31/28, **(15)**Ayet 15, **(16)**Mez.27/1, 66/9, Yuh.11/25.

31. Bölüm: 1)Musa'nın kavmi, 7)Yeşu'yu güçlendirmesi, 9)Şeriatı halka okumaları için kahinlere vermesi, 14)Allah'ın Yeşu'ya buyruğu, 19)İsrail-oğullarına bir ilâhi söylemesi, 24)Musa'nın Levililer'e şeriat (Yasa) kitabını korumaları için vermesi, 28)Gelecek şeyleri yaşlılara bildirmesi.

1*Musa gidip tüm bu sözleri İsrail'e bildirdi ve

onlara dedi ki: **2***-Bugün[1] ben yüzyirmi yaşındayım ve artık çıkıp[2] girmeğe gücüm yok. Rabb da bana: '*Bu*[3] *Erden'den geçmeyeceksin*'. **3***Ve :*'Allah'ın Rabb kendisi*[4] *önünden gidip bu milletleri yok edecek ve sen de ülkelerini mülk alacaksın*' demişti. Rabb'in[5] buyurduğu gibi senin önünden Yeşu gidecektir. **4***Rabb[6] Amorîlerin kralı Sihon ile Og'un ülkelerini yok ettiği gibi; onlara[7] da öyle yapacaktır. **5***Rabb[8] onları elinize teslim edecek ve siz de onlara size verdiğim tüm buyruklara göre yapacaksınız. **6***Güçlenip[9] cesur olun ve onlardan[10] dehşete kapılıp korkmayın. Çünkü Allah'ınız Rabb kendisi[11] seninle beraber gidip seni[12] bırakmaz ve seni terk etmez. **7***Sonra Musa Yeşu'yu çağırdı ve tüm İsrailin önünde ona dedi ki: -Güçlenip[13] cesur ol. Çünkü; bu halkı Rabb'in onlara vermek için atalarına yemin ettiği ülkeye sen götürecek ve onlara miras olarak bölüştüreceksin. **8***Rabb[14] kendisi senin önünden gidecek; *"O"*[15] da seninle olup seni bırakmayacak ve senden uzaklaşmayacaktır. **9***Böylece Musa bu şeriatı*(yasayı)* yazıp onu[16] Rabb'in Antlaşma Sandığını[17] taşıyan Levi oğullarına kahinlere ve İsrailin tüm yaşlılarına teslim etti. **10***Ve Musa onlara şöyle buyurdu: -Her yedi yılda bir '*ibra*'[18] yılında çardak[19] bayramında; **11***İsrail'in tümü Allah'ın[20] Rabb'in önünde görünmek için seçilen yere geldikleri zaman[21] İsrailin tümü hazır olup kulakları işitecek şekilde bu şeriatın*(yasanın)* sözlerini okuyacaksın. **12***Halkı; Erkek, kadın ve çocuklar ile tüm kentteki yabancıyı topla ki, işitip öğrensinler; Allah'ın Rabb'ten korkarak bu şeriatın*(yasanın)* sözlerini tutarak yerine getirsinler. **13***Bu[22] haberi duymayan çocuklarınız da işitip öğrensinler ve mülk almak için Erden'den geçeceğiniz ülkede, tüm yaşam günlerinizde Allah'ınız[23] Rabb'ten korkmağı öğrensinler. **14***Ve Rabb Musa'ya: -İşte! Öleceğin[24] gün yaklaşıyor. Yeşu'yu çağır ve siz toplanma çadırında durun. Ben[25] de ona emredeceğim, dedi. Musa ve Yeşu da gidip toplanma çadırında durdular. **15***Ve Rabb[26] çadırda bulut direği gibi göründü; bulut direği çadırın kapısı üzerinde durdu. **16***Rabb Musa'ya şöyle söyledi: -İşte sen ataların ile uyuyacaksın[27] Bu halk da kalkıp[28] gitmekte oldukları ülkenin[29] yabancı ilâhlarına uyarak zina edecek ve Beni[30] bırakıp onun[31] ile and ettiğim sözümü bozacaklardır. **17***O gün öfkem onlara alevlenecek ve ben[32] de onları bırakıp yüzümü[33] onlardan gizleyeceğim. Onlar da birçok afetler ile kırılacak ve kötülüklerle boğuşacaklardır. O gün: '*Bizim*[34] *bu kötülüklere uğradığımız Allah'ımız aramızda*[35] *olmadığı için değil mi*? diyeceklerdir. **18***Ben de başka ilâhlara dönüp yaptıkları kötülüğün tümü için; o[36] gün kesinlikle yüzümü gizleyeceğim. **19***Şimdi bu ilâhiyi yazın ve onu İsrailoğullarına öğretin. Benim[37] İsrailoğullarına tanık olmam için onu ağızlarına koyun. **20***Çünkü ben onları atalarına yemin ettiğim '*süt ve bal akan diyara*' götüreceğim. Onlar da yeyip doyarak şişmanladıktan[38] sonra başka[39] ilâhlara kayıp onlara hizmet edecek ve beni küçük düşürüp antlaşmamı bozacaklardır. **21***Birçok[40] belalar ve kötülüklere uğradıklarında bu ilâhi onlara tanıklık edecek; çünkü onların soyunun ağzından hiç eksilmeyecek. Ben onları yemin ettiğim ülkeye götürmeden önce bugün[41] düşündükleri şeyleri[42] biliyorum. **22***Böylece Musa o gün bu ilâhiyi yazıp onu İsrailoğullarına öğretti. **23***Ve Rabb[43] Nun oğlu Yeşu'ya şöyle buyurdu: -Güçlenip[44] cesur ol; çünkü İsrailoğullarını onlara vermeğe yemin ettiğim ülkeye sen götüreceksin. Ben de seninle olacağım, dedi. **24***Musa bu şeriat*(yasa)* sözlerinin tamamen bir kitaba[45] yazılmasını bitirdikten sonra; **25***Musa, Rabb'in Antlaşma sandığını taşıyan Levililere şöyle buyurdu: **26***-Bu şeriat kitabını alarak bunu Allah'ınız Rabb'in[46] Antlaşma sandığı yanına koyun ve senin[47] için tanıklık yapsın diye orda dursun. **27***Çünkü[48] ben senin isyanını ve boynunun sert olduğunu biliyorum. İşte bugün ben daha yanınızda[49] sağ iken, Rabbe baş kaldırdınız Benim ölümümden sonra daha ne kadar çok böyle yapacaksınız? **28***Oymaklarınızın yaşlılarının tümünü ve bakanlarınızı yanıma toplayın. Ben de kulaklarım işitirken bu sözleri söyleyeyim ve gök[50] ile yeri onlara tanık tutayım. **29***Çünkü; ölümümden sonra siz kesinkez kötülüğe[51] gidecek ve size öğütlediğim yollardan sapacaksınız. Sonra Rabb'in önünde kötülük yaparak; *"O"*nu ellerinizin işleriyle öfkelendirip gazaba getirdiğiniz için son[52] günlerde bu belalara[53] uğrayacağınızı biliyorum. **30***Böylece Musa tüm İsrail toplumu işitirken[+] bu ilâhinin sözlerini tamamen söyledi.

(1)Çık.7/7, B.34/7, **(2)**Say.27/17, I.Krl.3/7, **(3)**Say.20/12, 27/13, B.3/27, **(4)**B.9/3, **(5)**Say.27/21, B.3/28, **(6)**Say.21/24ve33, **(7)**B.3/21, **(8)**B.7/2, **(9)**Yeş.10/25, I.Trh.22/13, **(10)**B.1/29, 7/18, **(11)**B.20/4, **(12)**Yeş.1/5, İbr.13/5, **(13)**23.Ayet, B.1/38, 3/28, Yeş.1/6, **(14)**Çık.13/21ve22, 33/14, B.9/3, **(15)**Yeş.1/5ve9, I.Trh.28/20, **(16)**25. Ayet, B.17/18, **(17)**Say. 4/15, Yeş.3/3, I.Trh.15/12 ve15, **(18)**B.15/1, **(19)**Lev.23/34, **(20)**B.16/16, **(21)**Yeş.8/34ve35, II.Krl.23/2, Nah.8/1-3ve diğ., **(22)**B.11/2, **(23)**Mez.78/6ve7,**(24)**Say.27/13, B.34/5, **(25)**23.Ayet, Say.27/19, **(26)**Çık.33/9, **(27)**II.Sam.7/12, **(28)**Çık.32/6, **(29)**Çık.324/15, Hak.2/17, **(30)**B.32/15, Hakm.2/12,10/6 ve 13, **(31)**Hak.2/20, **(32)**II.Trhl.15/2,**(33)**B.32/20,Mez.104/29,İş.8/17,64/7,Hez.

39/23, **(34)**Hak. 6/13,**(35)**Say.14/42, **(36)**17.Ayet,**(37)**26.Ayet, **(38)**B.32/15,Nahm.9/25,26,Hoş.13/6,**(39)**16.Ayet,**(40)**17. Ayet,**(41)**Ams.5/25ve26, **(42)**Hoş.5/3,13/5ve6, **(43)**14.Ayet, **(44)**7.Ayet,Yeş.1/6, **(45)**9.Ayet, **(46)**Bak II.Krl.22/8, **(47)**19.Ayet, **(48)**B.9/24,32/20,**(49)**Çık.32/9,B.9/6,**(50)**B.30/19,32/1, **(51)**B. 32/5,Hakm.2/19,Hoş.9/9,**(52)**Tek.49/1,B.4/30,**(53)**B.28/15, (+)İbranice: Cemaatinin kulaklarına.

32. Bölüm: 1)Allah'ın şiddetini ve acımasını açıklamak için bir ilâhi, 46)Musa'nın bu ilâhi için İsrailoğullarına öğüdü, 48)Moab ülkesini görmek için Musa'nın Nebo dağına çıkması.

1* Ey gökler[1] işitiniz; ben de söyleyeceğim! Yer de ağzımın sözlerini dinlesin. **2*** Eğitimim[2] öğrenim gibi damlayacak ve sözlerim çiğ gibi düşecektir. Çim[3] üzerine yağan yağmur ve ot üzerine bol yağmur gibi gelecek. **3*** Çünkü; Rabb'in adını söylüyorum; Allah'ınızı[4] yüceltiniz. **4*** O kayadır[5] işleri[6] en iyidir; çünkü[7] tüm yolları adalettir. Sadık[8] ve doğru[9] olan kutsal Allah'tır. Adaletli ve gerçek olan *"O"* dur. **5*** Onlar[10] kötü oldular; utançları onun çocuklarına ait değildir! Eğri[11] ve ters bir soydur. **6*** Ey akılsız ve bilgeden yoksun millet! Rabb'e[12] ödediğiniz bu mudur? Senin[13] baban ve sahibin[14] ve seni[15] yaratıp ortaya çıkaran *"O"* değil midir? **7*** Eski günlerini anımsa ve asırların yıllarını ölç! Babandan[16] sor da sana anlatsın; yaşlılardan sor da sana söylesin. **8*** Yücelerin - Yücesi[17] sana miras olmak için yeri bölerek Adem oğullarına[18] ayırdığında; İsrailoğullarının sayısına göre milletlerin sınırlarını belirledi. **9*** Çünkü[19] Rabb'in payı kendi kavmidir; Yakup mirasının kısmıdır. **10*** Onu[20] yabancı bir yerde, boş ve korkunç çölde buldu. Onu çevirdi ve terbiye etti[21] göz bebeği[22] gibi onu korudu. **11*** Kendi[23] yuvasını karıştıran kartal yavrularının çırpınışında olduğu gibi ve kanatlarını yayarak onları kanatları üzerinde alıp götürdüğü gibi; **12*** Tek başına Rabb ona hizmet etti; ve "*O*"nunla beraber yabancı başka bir el yok idi. **13*** Onu[24] yerin yüksek yerlerine çıkardı ki, tarlaların ürününü yesin; ona kayadan[25] bal ve çakmak taşından yağ emzirtti. **14*** İnek yağı, koyun sütü; kuzuların, Başan koçlarının, tekelerin yağını, buğdayın[26] en iyisini yedin ve üzümün[27] kanı olan şarabı içtin. **15*** Ve Yeşurun[+] şişmanlayınca tepti[28]. [Semirdin[29] kalınlaştın, yağ bağladın] ve onu[30] yaratan Allah'ı bıraktın[31] kurtuluşunun[32] kayasını alçalttın. **16*** "*O*"nu yabancı (ilâhlarla) gayrete[33] getirdiler; pis şeylerle *"O"* nu gazaba getirdiler. **17*** Allah'a değil canlara[34] kendilerinin bilmedikleri yeni ve yakında ortaya çıkan ve atalarının korkmadıkları ilâhlara saç üstünde kurbanlar yaktılar. **18*** Sana[35] beden veren kayayı anımsamadın ve seni[36] yaratan Allah'ı unuttun. **19*** Rabb[37] bunu gördü; oğulları[38] ve kızları kendini öfkelendirdikleri için onlardan nefret etti! **20*** Ve dedi ki: 'Yüzümü[39] onlardan gizleyecek ve kendilerinin ne olacağını göreceğim.' Çünkü; onlar eğri bir soy ve vefasız[40] çocuklardır. **21*** İlâh[41] olmayanlarla beni gayrete getirip boş[42] putlarla öfkelendirdiler. Ben[43] de onları millet olmayanlarla gayrete getirecek ve akılsız bir milletle öfkelendireceğim. **22*** Çünkü[44] öfkemden ateş tutuştu! Ve en derin ***Haviye***'ye[*] kadar yanacak; yer ile ürününü yok edecek ve dağların temellerini tutuşturacaktır. **23*** Üzerlerine[45] öfkemi toplayacak ve oklarımı onlara[§] karşı atacağım[46]. **24*** Açlıktan kırılacak[47] veba ve şiddetli kırgın hastalıklarla yok olacaklar. Ben de onlara[48] canavarların dişlerini ve toprakta sürünenlerin zehirini göndereceğim. **25*** Dışardan[49] kılıç, içerden dehşet. Gençlerle kızları ve meme emen bebek ile babayı yok edecektir. **26*** Rabb[50] bu şeylerin tümünü yaptı; yüce elimiz yaptı, diyecek. Düşmanın öfkesinden, karşıtlarımın inkarından korkmasaydım; **27*** Onları[51] her yöne dağıtır ve insanlar arasından adlarını silerdim, derdim. **28*** Çünkü onlar anlayışsız bir millettir ve onlarda akıl[52] yoktur. **29*** Ah! Keşke[53] akıllı olsalar ve bunu anlasalardı; sonlarının[54] ne olacağını bilirlerdi. **30*** Onların kayası onları[55] satmamış ve Rabb onları teslim etmemiş olsaydı; bir[56] asker bin askeri nasıl kovalamış ve iki asker onbin askeri nasıl uzaklaştırmış olurdu? **31*** Çünkü[57] onların kayası bizim kayamız gibi değildir ki buna[58] düşmanlarımız egemen olsun. **32*** Çünkü[59] onların asması Sodom asmasından, Gomorra tarlalarından üzümleri olan zehirli üzümlerdir ve salkımları acıdır. **33*** Onların şarabı ejderler[60] zehiri ve engereklerin[61] öldüren zehiridir. **34*** Bu şey yanımızda[62] gizli ve hazinelerimde mühürlenmiş değil midir? **35*** İntikam[63] ve ceza benimdir. Zamanı gelince ayakları kayacak; çünkü onların yok edilecekleri gün[64] yakındır ve onlara gelecek olan şeyler çabucak geliyor. **36*** Gücün geçip gideceğini; tutsak[65] veya hür kalmadığını gördüğünde, Rabb[66] milletine egemen olacak ve kullarına[67] acıyacaktır. **37*** Kurbanlarının yağını yiyen ve meşrubat sunularının şarabını içen; **38*** Sığındıkları kaya[68] olan ilâhları nerededir? Hadi kalksın bakalım; size yardım etsin ve sizi korusun. Diyecekler. **39*** Şimdi görün işte '*Ben* "*O*"yum[69] ve '*Ben*'den[70] başka Allah yoktur. Öldüren[71] ve dirilten '*Ben*' yaralayıp iyileştiren yine '*Ben'* ve benim elimden kurtaran yoktur. **40*** Çünkü[72] elimi göklere doğru kaldırıp diyorum ki: -Sonsuza dek

"*Hayy*"(‡) olan '*Ben*'*im*. **41*** Eğer(73) şimşek gibi olan kılıcımı bilersem ve egemenliği(74) elime alacak olursam; düşmanlarımdan intikam alır ve bana karşı olanların cezasını veririm. **42*** Ölülerin ve tutsakların kanıyla; düşman(75) askerlerinin başından akan kanla oklarım(76) sevinecek ve kılıcım et yiyecektir. **43*** Ey milletler "*O*"nun halkıyla(77) sevinin. Çünkü kullarının(78) kanının intikamını alıp; düşmanlarından(79) intikam alacak, ülkesine(80) ve milletine bağışlayacaktır. **44*** Musa, Nun oğlu Yeşu'nun(*) kendisiyle beraber olduğu zaman halk gelmiş ve bunları işitmiş olduğu tüm bu ilâhinin sözlerini söylemiştir. **45*** Musa tüm İsraile bu sözleri söylemeği bitirdiğinde; onlara şöyle dedi: **46*** -Bugün(81) size tanıklık ettiğim bu sözlere iyi dikkat edin. Bu şeriat(Yasa) sözlerinin tümünü tutup yerine getirmeleri için çocuklarınıza öğretiniz. **47*** Çünkü; bu sizin için boşyere bir buyruk değil; ama(82) yaşamınızdır. Miras almak için Erden'den geçeceğiniz yer üzerinde, bu buyruk ile uzun yaşamınız olacaktır. **48*** Hemen(83) o gün Rabb, Musa'ya doğru şöyle söyledi: **49*** -İşte! Bu Abarim(84) dağına; yani Moab ülkesindeki Eriha karşısında olan Nebo dağına çık ve İsrailoğullarına mülk için verdiğim Kenan ülkesine doğru bak! **50*** Kardeşin(85) Harun, Hor dağında ölecek ve kavmine katıldığı gibi, sen de çıktığın dağda ölerek kavmine katılacaksın. **51*** Çünkü İsrailoğulları arasında; Sina çölünde, Kadeş'in Meriba sularında bana(86) karşı geldiniz ve İsrailoğulları(87) arasında beni kutsamadınız. **52*** Şimdi(88) o ülkeyi karşıdan görüyorsun; ama İsrailoğullarına verdiğim ülkeye giremeyeceksiniz.

(1)B.4/26, 30/19, 31/28, Mez.50/4, İş.1/2, Yerm.2/12, 6/19, **(2)**İş.55/10ve11,I.Kor.3/6-8,**(3)**Mez.72/6,Mik.5/7, **(4)**I.Trh.29/11, **(5)**II.Sam.22/3,23/3,Mez.18/2,31ve36,Hab.1/12, **(6)**Iı.Sam.22/31,**(7)**Dan.4/37,Vah.15/3,**(8)**Yerm.10/10, **(9)**Eyp. 34/10,Mez.92/15, **(10)**B.31/29,**(11)**Mat.17/16,Luk.9/41, Filp. 2/15,**(12)**Mez.112/12,**(13)**İş.63/16,**(14)**Mez.74/2, **(15)**15.Ayet, İş.27/11,44/2, **(16)**Çık.13/14, Mez.44/1,78/3ve4,**(17)**Zek.9/2, Res.İşl.17/26,**(18)**Tek.11/8,**(19)**Çık.15/16,19/5,I.Sam. 10/1,Mez.78/71,**(20)**B.8/15,Yerm.2/6,Hoş.13/5,**(21)**4/36, **(22)**Mez.17/8, Sül.Mes.7/2, Zek.2/8, **(23)**Çık.19/4, B.1/31, İş.31/5,46/4,B.63/9,Hoş.11/3,**(24)**B.33/29,İş.58/14,Hez. 36/2, **(25)**Eyp.29/6, Mez.81/16,**(26)**Mez.81/16,147/14, **(27)**Tek.49/11, **(+)**Yani: ***İsrail***, B.33/5ve26, İş.44/2, **(28)**Bak I.Sam.2/29, **(29)**B.31/20, Nah.9/25, Mez.17/10, Yerm.2/7, 5/7ve28, Hoş.13/6, **(30)**6.Ayet,İş.51/13,**(31)**B.31/16,İş.1/4,**(32)**II.Sam. 22/47,Mez .89/26,95/1, **(33)**I.Krl.14/22,I.Kor.10/22, **(34)**Lev.17/7,Mez. 106/37, I.Kor.10/20, Vah.9/20, **(35)**İş.17/10,**(36)**Yerm.2/32, **(37)**Hak.2/14, **(38)**İş.1/2,**(39)**B.31/17,**(40)**İş.30/9, Mat.17/16, **(41)**16.Ayet,Mez.78/58,**(42)**I.Sam.12/21,I.Krl.16/13ve 26,Mez.31/6,Yerm.8/19,10/8,14/22,Yuns.2/8,Res.İşl. 14/15,**(43)**Hoş.1/10, Rom.10/19, **(44)**Yerm.15/14, 17/4, Y.Mers. 4/11, **(*)**Bak Eyp.7/8, **(45)**İş.26/15, **(46)**Mez.7/12ve13, Hez.5/16, **(§)**BakII.Ezr.16/13, **(47)**Habk.3/5, **(48)**Lev.26/22, **(49)**Y.Mers. 1/20,Hez.7/15,II.Kor.7/5, **(50)**Mez.140/8, **(51)**Hez.20/13,14ve23, **(52)**İş.27/11,Yerm.4/22,**(53)**B.5/29,Mez.81/13,107/43, Luk.19/42, **(54)**İş.47/7,Y.Mers.1/9,**(55)**Mez.44/12, İş.50/1, 52/3, **(56)**Lev.26/8,Yeş.23/10,II.Trhl.24/24,İş.30/17,**(57)**I.Sam. 2/2,**(58)**I.Sam.4/8,Yerm.40/3,**(59)**İş.1/10,**(60)**Mez.58/4, **(61)**Mez.140/3,Rom.3/13, **(62)**Eyp.14/17, Yerm.2/22, Hoş.13/12, Rom.2/5, **(63)**Mez.94/1, Rom.12/19, İbr.10/30, **(64)**II.Petr.2/3, **(65)**I.Krl.14/10,21/21,II.Krl.9/8,14/26,**(66)**Mez.135/14, **(67)**Hak. 2/18,Mez.106/45,Yerm.31/20,Yoel2/14,**(68)**Hak.10/14, Yerm.2/28,**(69)**Mez.102/27,İş.41/4,48/12,**(70)**B.4/35,İş. 45/5,18ve22, **(71)**I.Sam.2/6, II.Krl.5/7, Eyp.5/18, Mez.68/20, Hoş.6/1, (72)Tek.14/22, Çık.6/8, Say.14/30, **(‡)*Hayy!*** Bak Mez.18/46, **Diri, canlı, sağ, yüce anlamlarına geliyor ve Allah'ın sıfatlarındandır**. **(73)**İş. 27/1, 34/5, 66/16, Hez. 21/9ve10,14ve20, **(74)**İş.1/24, Nah.1/2 **(75)**Eyp.13/24, Yerm.3 0/14,Y.Mers.2/5,**(76)**Yerm.46/10,**(77)**Rom.15/10,**(78)**Vah. 6/10, 19/2,**(79)**41.Ayet,**(80)**Mez.85/1,**(81)**B.6/6,11/18,Hez. 40/4,**(82)**B. 30/19,Lev.18/5,Sül.Mes.3/2ve22,4/22,Rom.10/5,**(83)**Say. 27/12ve13,**(84)**Say.33/47ve48,B.34/1, **(85)**Say.20/25ve28,33/38, **(86)**Say.20/11-13,27/14,**(87)**Bak.Lev.10/3,**(88)**Say.27/12, B.34/4.**(*):**Bazı çevirilerde "Nun oğlu Hoşea" olarak geçiyor ve bu Yeşu'nun II. Adı olmuş oluyor.

33. Bölüm: 1)Allah'ın yüceliği, 6)Oniki oymağa ait bazı şeyler, 26)İsrailin kutlu durumu.

1* Allah(1) adamı Musa'nın kendi ölümünden önce İsrailoğullarına okuduğu bereket(2) budur; **2*** Ve o şöyle(3) söyledi: -Rabb Sina'dan geldi ve onlara Seir'den doğdu. Paran dağından çıktı; on binlerce(4) kutsallar ile geldi ve onlara onun sağ elinden şeriatın ateşi çıktı. **3*** Evet; Moab(5) bir ümmettir. Kutsalların(6) tümü senin elindedir; onlar da ayaklarının(7) yanında oturuyorlar ve sözlerini(8) dinliyorlar. **4*** Musa(9) Yakup cemaatine bir miras ve bize(10) bir şeriat*(yasa)* bildirdi. **5*** Kavmin başkanları İsrailin oymaklarıyla toplandıklarında o(11) Yeşurun'da(12) kraldı. **6*** Ruben yaşasın, ölmesin. Onun adamları az olmasın. **7*** Yahuda için bunları dedi: -Ya Rabb; Yahuda'nın sesini dinle ve onu kendi kavmine getir. Elleri(13) kendisine yeterli olsun ve düşmanlarına(14) karşı sen ona yardımcı ol. **8*** Levi için şöyle dedi: Senin(15) Tummin'in ve Urim'in; Massa'da(16) denediğin ve Meriba suyunda çekiştiğin takva sahibi Edom'unda olsun. **9*** Ona anası ve babası için: 'Onu görmedim' dedi. Kardeşlerini(17) tanımadı ve oğullarını bilmedi. Ama senin(18) sözünü tutup andını anlattılar. **10*** Yakup'a(19) senin yollarını ve İsraile de şeriatını *(yasanı)* öğretecek; Senin(20) önünde buhur ve Mezbahının(21) üzerinde kurbanlar yakacak. **11*** Ya Rabb; onun gücünü kutlu kıl ve ellerinin(22) işini kabul et. Ona karşı ayaklananların ve ona kötülük

düşünenlerin bellerini kır ki, artık kalkmasınlar. **12*** Bünyamin için Rabb'in sevgilisi. Güvenle *"O"*nun yanında yaşayacak *"O"* da her an onu koruyacak ve o, *"O"*nun omuzları arasında oturacak, dedi. **13*** Ve Yusuf için şöyle söyledi: -Göğün nimeti ve çiy[23] ile aşağıda yatan denizlerle. **14*** Güneşin meydana getirdiği tatlı nimetlerle ve ayların yetiştirdiği güzel nimetlerle; **15*** Eski dağların[24] lezzetli nimetleriyle ve bitmeyen[25] bayırların tükenmez şeyleriyle; **16*** Yer ve onda bulunanın tümünü nefis nimetleriyle ve çalıda[26] duranın onayı ile; onun ülkesi[27] Rabb tarafından bereketlensin. Bunlar Yusuf'un[28] başına ve kardeşlerinin en seçkininin başı üstüne gelsin. **17*** Sığırların ilk[29] doğanı gibi görkemle giyinmiş ve boynuzları yaban sığırı[30] boynuzlarıdır. Onlarla[31] milletleri yerin uçlarına kadar sürecek; Efraim'in[32] on binleri ve Manessa'nın binleri bunlardır. **18*** Zebulun için: -Ey Zebulun[33] çıkışında ve sen ey İssakar çadırlarında sevinin. **19*** Milletleri[34] dağa davet edip orada, saç üzerinde salâh[35] kurbanları yakacaklar. Çünkü; denizlerin çokluğunu ve kumların gizli hazinelerini emecekler, dedi. **20*** Gad için: -Gad'ı[36] genişleten ne mutlu. Dişi aslan gibi oturuyor ve kul ile başı parçalıyor. **21*** Kendine[37] ilk kırları seçti; çünkü şeriat*(yasa)* sahibi tarafından olan payda saklandı. Kavmin[38] başkanlarıyla gelerek, İsrail ile birlikte Rabb'in hakkını ve yollarını tuttu. **22*** Dan için şöyle dedi:-Dan aslan yavrusudur; Başan'da[39] atlayacaktır. **23*** Naftali için dedi ki: -Naftali cömertliğe tok[40] ve Rabb'in bereketinden dolu olup batı[41] ile güneyi alacaktır. **24*** Ve Aşer için de şöyle söyledi: -Ne mutlu[42] çocuklarıyla beraber olan Aşer'e. Kardeşlerinin gözdesidir o; ayağını[43] yağın içine batırsın. **25*** Ayakkabın demir[44] ve bakır olup gücün günlerin kadar olsun. **26*** Yeşuru'nun[45] Allah'ına[46] kim benzer? Sana[47] imdat için gökler üstüne ve celaliyle bulutlar üstüne biniyor. **27*** Kadim Allah sığınağımdır[48] senin altında sonsuz pazular var. Düşmanı[49] senin önünden atacak ve onu yok et, diyecektir. **28*** İsrail güvenle[50] tek başına duracak. Yakup'un[51] çeşmesi buğday ve şarap diyarında olacak; göklerinden[52] de çiğ damlayacaktır. **29*** Ey İsrail[53] sana ne mutlu! Ey Rabb'in kurtardığı millet! Sana benzeyen[54] kim var? Senin kurtuluş[55] kalkanın ve galibiyetinin kılıcı *"O"*dur. Düşmanların[56] önünde alçalacak ve sen de onların[57] yüksek yerlerini çiğneyeceksin.

(1) Bak90.Mezmur, **(2)**Tek.49/28, **(3)**Çık.19/18ve20, Hak.5/4ve5, Habk.3/3, **(4)**Bak Mez.68/17, Dan.7/10, Res.İşl.7/53, Galt.3/19, İbr.2/2, Vah.5/11, 9/16, **(5)**Çık.19/5, B.7/7ve8, Mez.47/4, Hoş.11/1,Malk.1/2, **(6)**B.7/6, I.Sam.2/9, Mez.50/5, **(7)**Luk.10/39, Res.İşl.22/3, **(8)**Sül.Mes.2/1, **(9)**Mez.119/111, **(10)**Yuh.1/17, 7/19, **(11)**B.32/15, **(12)**Bak Tek.36/31, Hak.9/2, 17/6, **(13)**Tek. 49/8,**(14)**Mez.146/5,**(15)**Çık.28/30,**(16)**Çık.17/7,Say.20/13, B.8/2,3ve16,Mez.81/7,**(17)**Çık.32/26-28,**(18)**Yerm.18/18, Malk. 2/5ve6,**(19)**Lev.10/11,B.17/9-11,24/8,Hez.44/23ve24,Malk. 2/7,**(20)**Çık.30/7ve8,Say.16/40, I.Sam.2/28,**(21)**Lev.1/9,13ve17, Mez.51/19,Hez.43/27,**(22)**II.Sam.24/23,Mez.20/3, Hez.20/40,41, 43/27,**(23)**Tek.27/28,**(24)**Tek.49/26,**(25)**Habk.3/6,**(26)**Çık. 3/2ve4,Res.İşl.7/30,35,**(27)**Tek.49/25,**(28)**Tek.49/26,**(29)**I. Trh.5/1,**(30)**Say.23/22,Mez.92/10,**(31)**I.Krl.22/11,Mez.44/5, **(32)**Tek.48/19,**(33)**Tek.49/13-15,**(34)**İş.2/3,**(35)**Mez.4/5, **(36)**Bak.Yeş.13/10,I.Trh.12/8,**(37)**Say.32/16,17vediğ., **(38)**Yeş. 4/12, **(39)**Yeş. 19/47,Hak.18/27, **(40)**Tek.49/21, **(41)**Bak Yeş. 19/32ve diğ. **(42)**Tek.49/20,**(43)**Eyp.29/2,**(44)**B.8/9,**(45)**B.32/15, **(46)**Çık.15/11,Mez.86/8,Yerm.10/6,**(47)**Mez.68/4,33ve34, 104/3, Habk.3/8,**(48)**Mez.90/1,**(49)**B.9/3-5,**(50)**Say.23/9, Yerm.23/6,33/16,**(51)**B.8/7ve8,**(52)**Tek.27/28,B.11/11, **(53)**Mez.144/15,**(54)**II.Sam.7/23,**(55)**Mez.115/9-11,**(56)**II.Sam. 22/45,Mez.18/44,66/3,81/15, **(57)**B.32/13.

34. Bölüm: 1)Musa'nın Nebo dağından Kenan'ı görmesi, 5)Orada ölümü, gömülmesi ve tüm yaşam günleri, 8)Halkın yası, 9)Musa'nın yerine Yeşu'nun geçmesi, 10)Musa için övgüler.

1* Sonra Musa Moab kırlarında Nebo[1] dağına, Eriha karşısında olan Pisga tepesine çıktı ve Rabb Dan'a[2] dek tüm Gilead ülkesini; **2*** Tüm Naftali ve Efraim ile Manessa ülkesini; yani batı[3] denizine kadar olan Yehuda ülkesini; **3*** Güneyde hurmalık[4] kenti olan Eriha deresinin ovasını, Soar'a dek ona[5] gösterdi. **4*** Rabb ona: -İbrahim[6] İshak ve Yakup'a; '*Onu senin soyuna vereceğim*' diyerek yemin ettiği ülke budur. Ben ona gözlerin ile[7] baktırdım; ama oraya geçmeyeceksin, dedi. **5*** Böylece[8] Rabb'in kulu Musa orada Moab ülkesinde Rabb'in buyurduğu gibi öldü. **6*** Onu Moab ülkesinde Peor-Evi karşısında olan derede gömdüler ve bugüne[9] değin mezarını kimse bilmiyor. **7*** Musa[10] öldüğünde yüzyirmi yaşındaydı; ama gözleri[11] zayıflamamış ve dinçliğinden birşey kaybetmemişti. **8*** İsrailoğulları Moab kırlarında Musa için otuz[12] gün ağladı ve Musa için ağladıkları günler tamamlandı. **9*** Nun oğlu Yeşu bilgelik[13] ruhuyla doluydu; çünkü Musa[14] ellerini onun üzerine koymuştu. İsrailoğulları onu dinleyip Rabb'in Musa'ya buyurduğu gibi yaptılar. **10*** Mısır ülkesinde Firavunla tüm adamlarına ve tüm ülkesine, Rabb'in onlara göstermek üzere Musa'yla gönderdiği tüm[15] işaretler ve olağanüstü olaylar için; **11*** Ve *"O"*nun İsrail önündeki güçlü eli ve yüce görkemliliğin tümü için; **12*** Rabb'in yüzyüze[16] tanıdığı Musa gibi bir[17] peygamber artık İsrailde çıkmadı.

(1) Say.27/12, 33/47, B.32/49, **(2)**Tek.14/14, **(3)**B.11/24, **(4)**Hak.1/16, 3/13, II.Trh.28/15, **(5)**B.3/27, **(6)**Tek.12/7, 13/15, 15/18, 26/3, 28/13, **(7)**B.3/27, 32/52, **(8)**B.32/50, Yeş.1/1ve2, **(9)**Yah.Mek.9.Ayet, **(10)**B.31/2, **(11)**Bak Tek.27/1, 48/10, Yeş.14/10ve11, **(12)**Bak Tek.50/3ve10, Say.20/29, **(13)**İş.11/2, Dan.6/3, **(14)**Say.27/18ve23, **(15)**B.4/34, 7/19, **(16)**Çık.33/11, Say.12/6ve8, B.5/4, **(17)**Bak B.18/15 ve 18.

(Tanrı Kavminin 'Öyküler' Kitapları)
Y E Ş U (Hz. Yuşa)

1. Bölüm: 1)Musa'ya halife(Peygambere vekil olan kişi veya imam.) olmak için Yeşu'nun atanması, 3)Movab ülkesinin sınırları, 5)Yeşu'nun cesaretlendirilmesi, 10)Yeşu'nun Erden'den geçmeleri için topluma ön-ayak olması, 12)Onun Rubenliler'e, Gadlılar'a ve Manessa'nın yarım oymağına sözünü anımsatması, 16)Ve onların söz vermeleri.

1*Rabb'in kulu Musa'nın ölümünden sonra Rabb, Musa'nın hizmetçisi[1] Nun oğlu Yeşu'ya dedi ki: **2***-Kulum[2] Musa vefat etti; şimdi kalk. Sen ve bu kavmin tümü Erden'den onlara: Yani; İsrailoğullarına verdiğim ülkeye geçin. **3***Musa'ya söylediğim gibi ayak[3] tabanınızın basacağı her yeri size verdim. **4***Sınırınız[4] çölden ve Lübnan'dan büyük nehire; yani Fırat nehrine kadar Hititlerin tüm ülkesini geçerek batıya doğru büyük denize kadar olsun. **5***Tüm[5] yaşamın boyunca hiçkimse sana karşı gelemeyecektir. Musa'yla[6] olduğum gibi seninle[7] de olacağım; seni[8] bırakmam ve seni terk etmem. **6***Güçlenip[9] cesur ol! Çünkü; vermek için atalarına yemin ettiğim ülkeyi sen bu halka miras olmak üzere bölüştüreceksin. **7***Ancak; o kadar çok güçlü ol ki[10] kulum Musa'nın sana buyurduğu tüm şeriatı*(yasayı)* sağa[11] veya sola sapmadan cesaretle tutup uygulayasın. Tâ ki gittiğin yerlerin tümünde[12] galip olasın. **8***Bu[13] şeriat kitabı ağzından ayrılmasın. Ama; gece-gündüz[14] onu düşün ve onda yazılı olan şeylerin tümünü tutup uygulayasın. Çünkü; ancak o zaman yolun açık olacak ve o zaman galip[15] geleceksin. **9***Sana[16] söylemedim mi? Güçlenip cesur ol, korkma[17] ve çekinme. Çünkü gittiğin yerlerin tümünde Allah'ın Rabb seninledir.' **10***O zaman Yeşu halkın başkanlarına; **11***Ordunun ortasından geçerek şöyle buyurdu: -Kendinize yiyecek hazırlayın. Çünkü; Allah'ınız Rabb'in size verdiği ülkeye girip onu mülk almak için üç[18] gün sonra bu Erden'den geçeceksiniz, diye söyleyiniz, dedi. **12***Yeşu, Rubenliler ile Gadlılara ve Manessa'nın yarım oymağına şöyle söyledi: **13***Allah'ınız Rabb bu ülkeyi size vermekle size rahat ettirdi ve Rabb'in kulu Musa'nın size buyurduğu sözlerini[19] anımsayınız. **14***Karılarınızla çocuklarınız ve sürüleriniz Erden'in bu yanında Musa'nın size verdiği ülkede yaşasınlar. **15***Rabb kardeşlerinize size verdiği gibi rahat verip, onlar da Allah'ınız Rabb'in onlara verdiği ülkeyi mülk alıncaya dek, siz tüm güçlü kişiler; silahlanmış olarak kardeşlerinizin önünden geçip onlara yardım ediniz. Ondan[20] sonra malınız olan ülkeye dönüp Rabb'in kulu Musa'nın size Erden'in ön; yani doğu yönünde verdiği ülkeyi mülk alacaksınız. **16***Onlar da Yeşu'ya yanıt olarak: -Bize buyurduğunun tümünü yapıyor ve bizi her nereye gönderirsen gidiyoruz. **17***Musa'yı her şeyde dinlediğimiz gibi seni de dinliyoruz. Ama; Allah'ın Rabb, Musa'yla olduğu gibi seninle[21] de olsun. **18***Her kim senin buyruğuna karşı gelirse ve ona verdiğin her buyrukta sözünü dinlemezse öldürülecektir; ancak sen güçlenip cesur ol, dediler.

(1)Çık.24/13,Tes.1/38,**(2)**Tes.34/5,**(3)**Tes.11/24,B.14/9, **(4)**Tek.15/18, Çık.23/31, Say.34/2-12, **(5)**Tes.7/24, **(6)**Çık.3/12, **(7)**Tes.31/8 ve 23, 9.ve 17. Ayetler, B.3/7,6/27,İş.43/2ve5, **(8)**Tes. 31/6ve8,İbr.13/5, **(9)**Tes.31/7ve23, **(10)**Say.27/23,Tes.31/7, B. 11/15,**(11)**Tes.5/32,28/14,**(12)**Tes.29/9,**(13)**Tes.17/18,19, **(14)**Mez.1/1,**(15)**7.Ayet,**(16)**Tes.31/7,8ve23,**(17)**Mez.27/1,Yerm. 1/8,**(18)**B.3/2,Bak.Tes.9/1,11/31, **(19)**Say.32/20-28, B.22/2,3ve4, **(20)**B.22/4ve diğ., **(21)**5.Ayet, I.Sam.20/13, I.Krl.1/37.

2. Bölüm: 1)Rahab tarafından casusların kabülü, 8)Onunla onların sözleşmesi, 23)Onların geri dönüşü ve getirdikleri haber.

1*Nun oğlu Yeşu: -Gidin ülkeye ve Erihaya bir göz atın, diyerek ülkeyi gizlice araştırmak için Şittim'den[1] iki kişi gönderdi. Onlar da gidip Rahab adında[2] fahişe[3] bir kadının evine girerek orada konakladılar. **2***Eriha[4] kralına: -Bu gece ülkeyi gizlice araştırmak için adamlar geldi, diye bildirdiler. **3***Ve Eriha kralı Rahab'a adam göndererek dedi ki: -Senin evine gelen adamları çıkar; çünkü onlar tüm ülkeyi araştırmaya geldiler. **4***Kadın[5] ise o iki kişiyi sakladı ve: -Evet buraya iki kişi gelmişti; ama onların nereden olduklarını bilemedim; **5***Ve karanlıkta kapılar kapanacağı sırada o adamlar da çıktı. Şimdi onların nereye gittiklerini bilmiyorum. Çabuk onların peşine düşün ve onlara yetişin, dedi. **6***Oysa[6] kadın onları dama çıkarmış ve damın üstüne yığdığı keten sapları içine saklamıştı. **7***Bunun üzerine o adamlar Erden yolundan geçitlere değin onları takip ettiler ve takip edenler çıkar-çıkmaz kapıyı kapadılar. **8***Onlar yatmadan önce kadın dama yanlarına çıktı. **9***Ve o adamlara dedi ki: -Rabb'in bu ülkeyi

size verdiğini, dehşetinizin[7] üzerimize düştüğünü, bundan ötürü bu ülkenin tüm halkının krkudan titrediğini[8] biliyorum. **10*** Çünkü Mısır'dan çıktığınız zaman önünüzde Kızıldeniz[9] sularını Rabbin nasıl kuruttuğunu ve Erden'in[10] öte tarafında Amorîler'in iki kralına; yani Sihon ve Og'a ne yaptığınızı; onları yok ettiğinizi işittik. **11*** Tüm[11] bunları işittiğimizde yüreğimiz[12] eridi ve sizin sebebinizden artık hiç kimsede can kalmadı. Çünkü Allah'ınız ***Yehovah***[13] yukarıda gökte ve aşağıda yerde olan Allah *"O"* dur. **12*** Şimdi yalvarıyorum; bana Rabb hakkı için[14] yemin edin ve benim size acıdığım gibi siz de babamın[15] evine acıyın. **13*** Bunun[16] için bana doğru bir işaret verin ki babam ile annemi ve kardeşlerimle kızkardeşlerimi; onların tüm yakınlarıyla beraber sağ bırakıp kendimizi ölümden kurtaralım, dedi. **14*** O adamlar da ona: -Eğer bizim ne yapacağımızı söylemezseniz; sizin yerine canımızı veririz. Rabb bu ülkeyi elimize teslim ettiğinde sana acıyarak[17] doğrulukla karşılık vereceğiz, dediler. **15*** Onun evi kale duvarında olup kendisi duvar üstünde oturduğundan onları[18] bir iple pencereden indirdi. **16*** Ve onlara dedi ki: -Sizi kovalayanların size rastlamaması için dağa doğru gidin ve orada takipçiler geri dönünceye kadar üç gün gizlenin; daha sonra yolunuza devam edebilirsiniz. **17*** O adamlar da onu şöyle yanıtladılar:-Bize[19] ettirdiğin yemin ile bu yolda biri olmuş oluruz. **18*** Bak; biz[20] ülkeye girdiğimizde bu örgülü kırmızı ipi bizi indirdiğin pencereye bağla. Baban(21) ile anneni, kardeşlerini ve babanın tüm ev halkını yanına evin içine topla. **19*** Eğer senin evinin kapısından bir kimse dışarıya çıkarsa onun kanı kendi başı üzerine olsun; biz suçsuz oluyoruz. Ama; seninle evde olanlara bir el dokunursa kanı(22) bizim başımız üstüne olsun. **20*** Ve sen bizim işimizi bildirirsen; o zaman ettiğimiz bu yemin bozulur, dediler. **21*** Kadın da:-Sözünüze göre olsun, diyerek onları serbest bıraktı ve onlar da gittiler. O da kırmızı ipi pencereye bağladı. **22*** Onlar gidip dağa eriştiler ve takip edenler geri dönünceye kadar üç gün orada geciktiler. Takip edenler onları bütün yollarda aradı; ama bir türlü bulamadılar. **23*** O zaman o iki adam dönüp dağdan indi ve gidip Nun oğlu Yeşu'nun yanına geldiler. Kendilerinin başına gelen tüm olayları şöyle anlattılar; **24*** Ve Yeşu'ya: -Gerçekten Rabb(23) tüm ülkeyi elimize bıraktı; hem de ülkenin tüm halkının, bizim yüzümüzden dizlerinin bağı çözüldü(24) dediler.

(1) Say.25/1, **(2)**Mat.1/5, **(3)**İbr.11/31, Yak.2/25, **(4)**Mez.127/1, Sül.Mes.21/30,**(5)**Bak.II.Sam.17/19ve20,**(6)**Bak.Çık.1/17, II.Sam.17/19,**(7)**Tek.35/5,Çık.23/27,Tes.2/25,11/25,**(8)**Çık. 15/15,**(9)**Çık14/21,B.4/23,**(10)**Say.21/24,34ve35,**(11)**Çık. 15/14ve15, **(12)**B.5/1, 7/5, İş.13/7, **(13)**Tes.4/39, **(14)**Bak I.Sam.20/14,15ve17,**(15)**Bak.I.Tim.5/8,**(16)**18.Ayet, **(17)**Hak.1/24,Mat.5/7,**(18)**Res.İşl.9/25,**(19)**Çık.20/7,**(20)**12 .Ayet, **(21)**B.6/23,**(22)**Mat.27/25,**(23)**Çık.23/31,B.6/2, 21/44, **(24)**9Ayet.

3. Bölüm: 1)Yeşu ile İsrailoğullarının Erden'den geçmeleri, 2)Başkanların Erden'den nasıl geçileceğini halka öğretmesi, 7)Rabb'in Yeşu'yu, 9)Ve Yeşu'nun da halkı cesaretlendirmesi, 14)Erden sularının durdurulması.

1* Yeşu sabahleyin erken kalkıp tüm İsrailoğulları ile birlikte Şittim'den[1] göç ederek Erden'e ulaştılar; ve geçmeden önce orada konakladılar. **2*** Üç gün[2] sonra başkanlar ordunun ortasından geçerek; **3*** Kavme şöyle buyurdu: -Allah'ınız[3] Rabb'in Antlaşma Sandığını ve Levili[4] kahinleri onu taşırken gördüğünüzde, hemen yerinizden kalkarak onun ardı-sıra gidin. **4*** Ama[5] ona yaklaşmayın. Onunla sizin aranızda ikibin arşın ölçüsünde uzaklık olsun. Tâ ki gidebileceğiniz yolu bilesiniz. Çünkü bu yoldan bundan önce geçmemiştiniz, dediler. **5*** Yeşu halka: -Kendinizi kutsayınız[6] çünkü yarın Rabb aranızda olağanüstü harikalar gösterecektir, dedi. **6*** Ve Yeşu kahinlere şunu söyledi: -Antlaşma Sandığını[7] kaldırıp halkın önüne geçin! Onlar da Antlaşma Sandığını kaldırıp halkın önünce gittiler. **7*** Ve Rabb, Yeşu'ya: -Bugün Ben tüm[8] İsrail'in önünde seni büyütmeye başlayacağım. Tâ ki; onlar Musa'yla[9] olduğum gibi seninle de olduğumu bilsinler. **8*** Şimdi sen Antlaşma Sandığını[10] taşıyan kahinlere*(Rahip)* Erden'in suyu kenarına geldiğinizde: Erden'de[11] durun, diye emret, dedi. **9*** Yeşu da İsrailoğullarına: -Buraya gelin ve Allah'ınız Rabb'in sözünü dinleyin. **10*** Ve Yeşu: -*Hayy*[12] olan Allah'ın aranızda olduğunu Kenanlıları[13] Hititleri, Hivîleri, Perizzîleri, Girgaşîleri; Amorîleri ve Yebusîleri önünüzden tamamen atacağını bundan ötürü anlayın. **11*** İşte tüm[14] yerin sahibinin Antlaşma Sandığı[*] önünüzden Erden içine girecektir. **12*** Ve şimdi siz İsrail[15] Oymaklarından, her oymaktan birer adam olarak tam oniki adam alın. **13*** Tüm yerin[16] sahibi ***Yehovah***'ın Antlaşma Sandığını[17] taşıyan kahinlerin ayaklarının tabanları Erden'in suyuna girer girmez Erden'in suyu; yani yukarıdan akan su kesilip yığın[18] gibi duracaktır, dedi. **14*** Bunun üzerine kavim Erden'den geçmek için çadırlarından göç ettikleri zaman ve Antlaşma Sandığını[19] taşıyan kahinler kavmin önünde olarak; **15*** San-

dığı taşıyanlar Erden'e erişince; sandığı taşıyan[20] kahinlerin ayakları suyun kenarına[21] bastığında [Erden nehrinin hasat zamanı tüm kenarları[22] taşıyordu.] **16*** Yukarıdan akan su durarak Sertan[23] yakınında olan, Adam adındaki kentin yanından çok uzakta yığın gibi durdu. Vadi[24] denizi olan tuz[25] denizine inen su tamamiyle kesildi ve kavim de Eriha'nın karşısına geçti. **17*** Tüm İsrail[26] kuru yerden geçmekteyken Rabb'in 'Antlaşma Sandığını' taşıyan kahinler, tüm halk Erden'i geçinceye dek Erden'in ortasında kuru yerde durdular.

(*) Veya: Ahit Sandığı (Osm.Tabut-el Ahit). Musa'nın taş levhalara yazılı on Emri içinde bulunan sandık. **(1)**B.2/1, **(2)**B.1/10ve11, **(3)**Bak Say.10/33, **(4)**Tes.31/9ve25, **(5)**Çık.19/12, **(6)**Çık.19/10,14ve15, Lev.20/7, Say.11/8, B.7/13, I.Sam.16/5, Yoel 2/16, **(7)**Say.4/15, **(8)**B.4/14, I.Trh.29/25, II.Trh.1/1, **(9)**B.1/5, **(10)**3.Ayet, **(11)**17.Ayet, **(12)**Tes.5/26, I.Sam.17/26, II.Krl.19/4, Hoş.1/10, Mat.16/16, I.Sel.1/9, **(13)**Çık.33/2, Tes.7/1, Mez.44/2, **(14)**13.Ayet, Mik.4/13, Zek.4/14, 6/5, **(15)**B.4/2, **(16)**11.Ayet, **(17)**15.ve16.Ayetler, **(18)**Mez.78/13,114/3, **(19)**Res. İşl.7/45, **(20)**13.Ayet, **(21)**I.Trh.12/15,Yerm.12/5,49/19, **(22)**B. 4/18, 5/12ve15, **(23)**I.Krl.4/12, 7/46, **(24)**Tes.3/17, **(25)**Tek.14/3, Say.34/3, **(26)**Bak Çık.14/29.

4. Bölüm: 1)Anıltı için oniki taşın Erden'den alınması, 9)Oniki taşın Erden içinde dikilmesi, 10-19)Halkın geçmesi, 14)Rabb'in Yeşu'yu onurlandırması, 20)Alınan bu oniki taşın Gilgal'da dikilmesi.

1* Halkın tümü Erden'den[1] geçmeyi bitirince; Rabb, Yeşu'ya şöyle dedi: **2*** Her biri, birer oymaktan(Sıpttan) olarak siz[2] halktan on iki adam seçin. **3*** Onlara buradan; yani Erden'in ortasından, kâhinlerin[3] ayaklarının bastığı yerden oniki taş kaldırıp onları kendinizle birlikte götürerek, bu[4] gece konaklayacağınız yere getiriniz diye söyleyin, dedi. **4*** Böylece Yeşu her biri birer oymaktan olarak, İsrailoğullarından seçtiği on iki adamı çağırdı. **5*** Ve Yeşu onlara dedi ki: -Allah'ınız Rabb'in sandığının önünce Erden'in ortasına kadar gidip; İsrailin oymaklarının sayısına göre herbiriniz omuzları üzerine birer taş alsın. **6*** Bu sizin aranızda bir işaret olsun ve yarın[5] çocuklarınız bu taşlar sizin için ne çağrıştırıyor? Diye sorduklarında; **7*** Onlara Rabb'in Antlaşma Sandığı'nın önünde Erden'in[6] suyu kesildi ve Erden'den geçtiği sırada Erden'in suyu kesildi. Bu taşlar İsrailoğullarına[7] sonsuzluk boyunca anılma[+] olsunlar. **8*** Böylece İsrail oğulları Yeşu'nun buyruğuna göre, Rabb'in Yeşu'ya söylediği gibi İsrailoğulları oymakları sayısınca, Erden'in ortasından oniki taş kaldırıp kendileriyle beraber konaklayacakları yere götürerek oraya bıraktılar. **9*** Sonra Yeşu; Antlaşma-Sandığı'nı taşıyan kâhinlerin ayaklarının, Erden'in ortasında durduğu yerde oniki taş dikti. Bunlar bugüne değin oradadır. **10*** Ve Musa'nın tüm buyruklarına göre; Rabb'in halka iletmesini Yeşu'ya buyurduğu her söz tamamlanıncaya kadar, sandığı taşıyan kahinler Erden'in ortasında durdular ve halk aceleyle geçti. **11*** Tüm halk tamamiyle geçtiğinde Rabb'in sandığıyla kâhinler halkın önüne geçtiler. **12*** Ruben[8] oğullarıyla Gad ve Manessa oymağının yarısı; Musa'nın onlara söylediği gibi İsrailoğullarının önünde silahlanmış olarak yürüdüler. **13*** Kırk bin kadar silahlı adam Rabb'in önünde savaşmak için Eriha kırlarına doğru yürüdü. **14*** O gün Rabb tüm İsrailin[9] gözleri önünde Yeşu'yu büyüttü. Aynen Musa'dan korktukları gibi yüm yaşam günlerinde ondan korktular. **15*** Rabb, Yeşu'ya şöyle söyledi: **16*** -'Tanıklık[10] sandığı' taşıyan kahinlere Erden'den çıkmalarını söyle, dedi. **17*** Böylece Yeşu kahinlere: -Erdenden çıkın, diye buyurdu. **18*** Ve Rabb'in 'Antlaşma Sandığı'nı taşıyan kahinler Erden'in ortasından çıkıp kahinlerin ayak tabanları karaya basar-basmaz Erden'in suyu kendi yerine döndü!? Ve aynen önceden[11] olduğu gibi tüm kıyılarında sular taşarak aktılar. **19*** Kavim birinci ayın onunda Erden'den çıkıp Eriha'nın kuzey yönünde olan Gilgal'da[12] konakladı. **20*** Erden'den aldıkları o[13] oniki taşı Yeşu Gilgal'de dikti. **21*** Ve İsrailoğullarına söyleyip dedi ki: -Yarın[14] çocuklarınız babalarına: 'Bu taşlar neye işaret ediyor?' Diye sorduklarında; **22*** Çocuklarınıza: -'İsrail[15] Erden'den bu kuru yerden geçti' diyeceksiniz. **23*** Çünkü Allah'ınız Rabb, Kızıldeniz'i de biz[16] geçinceye kadar önümüzde kuruttuğu gibi; böylece Allah'ınız Rabb, Erden'in sularını da siz geçinceye dek önünüzde kuruttu. **24*** Tâ ki[17] yerin tüm kavimleri Rabb'in elinin kudretli[18] olduğunu bilsinler. Siz de daima Allah'ınız[19] Rabb'ten korkun.

(1) Tes.27/2, B.3/17, **(2)**B.3/12, **(3)**B.3/13, **(4)**19ve20 Ayetler, **(5)**21.Ayet, Çık.12/26, 13/14, Tes.6/20, Mez.44/1, 78/3-6, **(6)**B.3/13ve16, **(7)**Çık.12/14, Say.16/40, **(+)**Bak III.Mak.7/18, **(8)**Say.32/20,27ve28, **(9)**B.3/7, **(10)**Çık.25/16ve22, **(11)**B.3/15, **(12)**B.5/9, (13)3.Ayet, **(14)**6.Ayet, **(15)**B.3/17, **(16)**Çık.14/21, **(17)**I.Krl.8/42ve43, II.Krl.19/19, Mez.106/8, **(18)**Çık.15/16, I.Trh.29/12, Mez.89/13, **(19)**Çık.14/31, Tes.6/2, Mez.89/7, Yerm.10/7.

5. Bölüm: 1)Kenanlıları dehşet kaplaması, 2)Sünnet emrinin uygulanması, 10)Fısh(Mayasız Ekmek) Bayramının Gilgal'de yapılması, 12)Man'ın bitmesi, 13)Bir Meleğin Yeşu'ya görünmesi.

1* Erden'in beri tarafında batıda olan Amorîlerin tüm kralları ve deniz[1] kenarında olan Kenanlıların

tüm kralları; Rabb'in İsrailoğulları önünde onlar geçinceye kadar Erden'in suyunu kuruttuğunu işittiklerinde[2] yürekleri sıkıldı ve İsrailoğullarından[3] ötürü onlarda can kalmadı. **2***O zaman Rabb, Yeşu'ya dedi ki: -Sen taştan bıçaklar yaparak gene İsrailoğullarını sünnet et. **3***Ve Yeşu taştan bıçaklar yaparak İsrailoğullarını Gibeat-Haaralot'ta sünnet etti. **4***Yeşu'nun onları sünnet etmesinin nedeni buydu: Mısır'dan[4] çıkan tüm kavmin erkekleri; yani tüm savaşçılar Mısır'dan çıktıktan sonra yolda gelirken çölde ölmüşlerdi. **5***Çünkü çıkan halkın tümü sünnet olmuştu! Ama Mısır'dan çıktıktan sonra yolda gelirken, çölde doğmuş olanlardan hiç kimseyi sünnet etmemişlerdi. **6***Çünkü Rabb'in sözünü dinlemeyen tüm kavim; yani Mısır'dan çıkan savaşçılar yok oluncaya kadar İsrailoğulları kırk[5] yıl çölde dolaştı ve bize vermek için Rabb'in atalarına yemin ettikleri ülkeyi; o '*süt*[6] *ve bal akan diyarı onlara*[7] *göstermeyeceğim*' diye Rabb onlara yemin etti. **7***Onların[8] yetiştirdiği oğullarını Yeşu sünnet etti. Çünkü; yolda onları sünnet etmediklerinden sünnetsizdiler. **8***Böylece tüm halkın sünneti tamamlandıktan sonra onlar iyileşinceye[9] kadar orada konaklayıp kaldılar. **9***O zaman Rabb, Yeşu'ya: -Bugün Mısır'ın[10] utancını üzerinizden kaldırdım, dedi ve o yere ta bugüne değin Gilgal adı verildi[11] **10***İsrailoğulları Gilgal'de konaklayıp ayın ondördünde[12] akşamleyin Eriha kırlarında Fısh'ı yaptılar. **11***Fısh'ın ertesi gününde o yörenin ürününden mayasız ekmek ve aynı gün kavrulmuş buğday yediler. **12***O ülkenin ürününden yedikleri günün ertesinde "*Man*"[13] kesildi ve ondan sonra İsrailoğulları için bir daha "*Man*" olmadı; ama o yıl Kenan ülkesinin ürününden yediler. **13***Yeşu Eriha karşısındayken gözlerini kaldırdığında karşısında elinde yalın kılıç[14] olan bir kişinin[15] durduğunu gördü ve Yeşu onun yanına gelerek ona: -Bizden yana mısın; yoksa düşmanlarımızdan yana mı? diye sordu. **14***O da: -Hayır ancak ben Rabb'in ordusunun[16] askeriyim ve şimdi geldim, dediğinde Yeşu yüz üstü[17] yere kapanıp secde etti ve ona: -Efendim kuluna ne buyuruyor? dedi. **15***Rabb'in Ordusunun askeri Yeşu'ya doğru:-Ayakkabını ayağından[18] çıkar. Çünkü üstünde durduğun yer kutsaldır, dedi. Yeşu da böyle yaptı.

(1) Say.13/29, **(2)**Çık.15/14ve15, B.2/9-11, Mez.48/6, Hez.21/7, **(3)**I.Krl.10/5, **(4)**Say.14/29, 26/64ve65, Tes.2/16, **(5)**Say.14/33, Tes.1/3, 2/7ve14, Mez.95/10, **(6)**Hez.3/8, **(7)**Say.14/23, Mez.95/11, İbr.3/11, **(8)**Say.14/31, Tes.1/39, **(9)**Bak Tek.34/25, **(10)**Tek.34/14, I.Sam.14/6, Bak Lev.18/3, B.24/14, Hez.20/7, 23/3ve8, **(11)**B.4/19, **(12)**Çık.12/6, Say.9/5, **(13)**Çık.16/35, **(14)**Say.22/23, II.Mak.10/10, **(15)**Tek.18/2, 32/24, Çık.23/23, Zek.1/8, Res.İşl.1/10, **(16)**Bak Çık.23/20, Dan.10/13ve21, 12/1, Vah.12/7, 19/11ve14, **(17)**Tek.17/3, **(18)**Çık.3/5, Res.İşl.7/33.

6. Bölüm: 1)Eriha'nın iyice korunması, 2)Onun kuşatılmasına için Yeşu'nun Rabb tarafından öğretilmesi, 12)İsrailoğulları'nın kentin çevresini dolaşmaları, 17)Kentin lânetlenmesi, 20)Surlarının yıkılması, 22)Rahab'ın kurtulması, 26)Eriha'yı kuracak kişinin lanetleneceği.

1*Eriha, İsrailoğulları yüzünden sıkıca kapanmış olup oraya giren ve çıkan yoktu. **2***Ve Rabb, Yeşu'ya dedi ki: -İşte Ben! Eriha ile kralını[1] ve güç sahiplerini senin[2] eline teslim ettim. **3***Böylece savaşçıların tümü kentin çevresini dolaşıp, kenti bir kez çepçevre dolansınlar ve altı gün boyunca böyle yapsınlar. **4***Yedi tane kâhin*(Rahip, imam)* Antlaşma-Sandığının önünde yedi "*Yubel*" borusunu taşısın ve kâhinler[3] boruları çalarak yedinci günde kentin çevresini yedi kez dolaşsın. **5***Ve "*Yubel*" borusu uzun uzun öttürüldüğünde boru sesini işittiğiniz gibi tüm halk yüksek sesle naralar atsın. Böylece kentin surları yıkılıp yerle bir olacak ve halktan herkes kendi kendine kente girecektir. **6***Nun oğlu Yeşu kâhinleri çağırıp onlara: -Antlaşma Sandığını kaldırın ve yedi kahin Rabb'in Ahit sandığı önünde yedi tane "*Yubel*" borusunu taşısın, dedi. **7***Sonra halka doğru: -Gidip kentin çevresini dolaşın ve silahlı olanlar Rabb'in önünce gitsinler, dedi. **8***Ve Yeşu'nun halka dediği gibi Rabb'in önünde yedi *"Yubel"* borusunu taşıyan yedi kâhin geçip boruları öttürüyor ve Rabb'in 'Antlaşma Sandığı' da onların ardı sıra gidiyordu. **9***Silahlı olanlar boru çalan kâhinlerin önünde ve gerideki birlik[4] de Tabut'un*(sandığın)* ardı sıra gidiyordu. **10***Yeşu kavme şöyle buyurdu: -Bağırarak naralar atın diyeceğim güne değin nara atmayın, sesiniz duyulmasın ve ağzınızdan söz çıkmasın; bir tek o gün naralar atın. **11***Böylece Rabb'in '*Antlaşma Sandığı*' kentin çevresini bir kere dolaştıktan sonra ordugâha geçip orada gecelediler. **12***Yeşu sabahleyin erkenden kalktı ve kâhinler[5] Rabb'in Tabutunu*(sandığını)* kaldırdılar. **13***Rabb'in Sandığının önünden yedi "*Yubel*" borusunu taşıyan yedi kahin hareket ederek boruları öttürüp gidiyorlardı; silahlı olanlar önlerinde ve arkadaki birlik de Rabb'in Tabutu'nun*(sandığın)* ardı sıra gidiyordu. Borular devamlı çalınıyordu. **14***İkinci günde kentin çevresini bir kere dolaşarak ordugâha döndüler ve böylece altı gün hareket ettiler. **15***Yedinci günde tan ağarırken kalkıp; kentin çevresini tam yedi kez dolaştılar. Bir tek o gün kentin çevresini yedi kez dolaşmışlardı. **16***Ve yedinci keresinde kâhinler boru çaldığında Yeşu halka dedi ki: -Övgüler

sunun! Çünkü Rabb kenti size teslim etti. **17*** Kent ile içinde bulunanın tümü Rabb tarafından lânetlensin. Ancak fahişe Rahab gönderdiğimiz[6] casusları gizlediği için kendisi ve onunla beraber evinde bulunanın tümü sağ kalsın. **18*** Ama siz her[7] çeşit kötü şeyden sakının ve kendinizi kötü bir şey almaktan koruyun ki lânetlenmeyesiniz. Böylece İsrail ordusunu lanete uğratıp ona bela[8] getirmeyin. **19*** Gümüş, altın, bakır ve demir kapların tümü Rabb için kutsal olup Rabb'in hazinesine girecektir. **20*** Sonunda halk naralar attı, borular çalındı ve kavim boru sesini işittiği gibi yüksek sesle naralar attı; surlar[9] yıkılıp yerle bir oldu. Halktan herkes kendi başına kente girip şehiri ele geçirdiler. **21*** Ve kentte[10] olanın tümünü erkek-kadın, küçük-büyük, sığır, koyun ve eşekleri kılıçla öldürdüler. **22*** Yeşu[11] o yöreyi gizlice araştıran iki adama: -O fahişenin evine girip ona yemin ettiğiniz gibi kendisini ve tüm tanıdıklarını oradan çıkarınız, dedi. **23*** Ve o casus gençler gidip Rahab ile annesini[12] babasını, kardeşlerini ve herkesi çıkardılar. Tüm akrabalarını getirerek onları İsrail ordusunun dışına çıkardılar. **24*** Kenti ve içinde bulunanın tümünü ateşe verdiler. Ama[13] gümüş altın, bakır ve demir kapları Rabb'in Evi'nin hazinesine koydular. **25*** Ve Yeşu, fahişe Rahab ile evi halkının tümünü; Yeşu'nun Eriha'yı gizlice araştırmak için gönderdiği adamları gizlediği için sağ bıraktı[14]. O tâ bugüne dek İsrail içinde yaşıyor. **26*** O zaman Yeşu şöyle yemin etti: -Bu Eriha[15] kentini kalkıp bina eden kimse lânetlensin. Onun temellerini ilk oğlu koyacak ve kapılarını da küçük oğlu ile dolduracaktır, dedi. **27*** Rabb[16] Yeşu ile olup şöhreti tüm[17] ülkeye yayıldı.

(1) Tes.7/24,**(2)**B.2/9ve24,8/1,**(3)**Say.10/8,**(4)**Say.10/25, **(5)**Tes.31/25, **(6)**B.2/4, **(7)**Tes.7/26, 13/17, B.7/1,11ve12, **(8)**Bak! II.Mak.12/40, B.7/25, I.Krl.18/17,18, Yuns.1/12, **(9)**5.Ayet, İbr.11/30,**(10)**Tes.7/2,**(11)**B.2/14,İbr.11/31,**(12)**B.2/13, **(13)**19.Ayet,**(14)**Bak.Mat.1/5,**(15)**I.Krl.16/34,**(16)**B.1/5, **(17)**B.9/1ve3.

7. Bölüm: 1)Akan; 2)Ve İsrailoğulları'nın Ay kenti halkı tarafından vurulmaları, 6)Yeşu'nun sıkıntısı, 10)Ve Allah tarafından öğretilmesi, 16)Akan'ın kur'a ile tutulması, 19)Onun itirafı, 22)Kendisi ve akrabalarının yok edilişi.

1* Ama İsrailoğulları kötü şey için ihanet etti. Çünkü Yahuda oymağından Zerah, Zabti ve Karmi oğlu Akan[1] lanetli şeyden aldı; ve Rabb'in gazabı İsrailoğulları üzerine alevlendi. **2*** Ve Yeşu Eriha'dan Aven kapısı yanında, El'in kuzeyinde olan Ay tarafına adamlar göndererek onlara şöyle söyledi: -Gidin ve o yöreyi gizlice araştırın. O adamlar da gidip Ay'ı araştırdılar; **3*** Ve sonra Yeşu'ya gelip ona: -Halkın tümü gitmesin; ama iki üçbin kadar adam gidip Ay'ı vursun. Halkın tümünü oraya kadar yorma; çünkü onlar kalabalık değildir, dediler. **4*** Böylece kavimden oraya üç bin kadar adam çıktı; ama[2] Ay halkının önünden kaçtılar. **5*** Ay halkı da onlardan otuz kişi kadar vurdu ve onları kapı önünden Şebarim'e dek kovalayarak inişte vurdular. Bu olayda halkın[3] yüreği eriyerek su gibi oldu. **6*** Bunun üzerine Yeşu giysilerini[4] yırttı ve İsrailin yaşlılarıyla beraber Rabb'in '*Antlaşma Sandığı*' önünde akşama dek yüzüstü yatarak başlarına[5] toprak saçtılar. **7*** Sonra Yeşu şöyle söyledi: -Ah! Ya Rabb ***Yehovah***; bizi Amorîler'in eline bırakıp bizi yok etmek için neden[6] bu kavmi Erden'den geçirdin? Keşke Erden'in ötesinde kalmayı onaylasaydın. **8*** Ah! Ya Rabb; İsrail düşmanların önünde sırtını çevirdikten sonra ben ne yapayım? **9*** Çünkü Kenanlılar ile tüm ülkede olanlar bunu işitince bizi kuşatarak adımızı[7] yerden silecekler; sen[8] kendi yüce adın için ne diyeceksin? **10*** Rabb, Yeşu'ya dedi ki: -Kalk! Neden böyle yüzüstü yatıyorsun? **11*** İsrail suçludur[9] çünkü; benim onlara buyurduğum Antlaşmama karşı geldiler. Lanetli[10] şeyden alarak[*] çaldılar; onları eşyaları arasına koydular ve yalan[11] söylediler. **12*** Bu yüzden[12] İsrailoğulları düşmanları önünde duramadı ve bu lanetleri[13] yüzünden düşmanları önünden kaçtılar. Siz içinizdeki lanetli şeyleri atmayıncaya dek ben de aranızda olmayacağım. **13*** Şimdi kalk[14] ve halkını kutsa. Onlara kendinizi[15] yarın için kutsayınız; çünkü İsrail Allah'ı Rabb: 'Ey İsrail! Aranızda lanetli şey var. Lanetli şeyi içinizden atmayıncaya dek düşmanlarınızın önünde duramayacaksınız, diye söylüyor. **14*** Öyleyse sabah olunca oymaklarınız yaklaşsınlar. Rabb'in[16] tuttuğu oymağın kabileleri yaklaşsın, Rabb'in tuttuğu oymağın ev halkları yaklaşsın ve sonra Rabb'in tuttuğu evin adamları yaklaşsın. **15*** Ve lânetli şeyi[17] alan kimse Rabb'in yasasına karşı gelip[18] İsrailde bu kötülüğü[19] yaptığı için kendisiyle tüm akrabaları ateşte yakılsın, de. **16*** Böylece Yeşu sabahleyin erkenden kalkarak İsraili bölük bölük araştırdığında Yahuda oymağı tutuldu. **17*** Ve Yahuda kabileleri yaklaştırıldığında Zerahîler kabilesi tutuldu ve Zerahîler kabilesinin adamları yaklaştırıldığında Zabti tutuldu. **18*** Onun ev halkı yaklaştırıldığında Yahuda oymağından Zerah Zabti[20] ve Karmi oğlu Akan tutuldu. **19*** O zaman Yeşu Akan'a: -Ey oğlum! Şimdi[21] İsrailin Allah'ı Rabb'e hamd et ve ona[22] doğruyu söyle; ne[23] yaptığını da bana söyle ve benden gizleme, dedi. **20*** Akan da Ye-

şu'yu şöyle yanıtladı: -Gerçekten ben İsrailin Allah'ı Rabb'e karşı günah işledim ve şunu şunu yaptım. **21*** Yağma sırasında güzel Babil işi bir bir kaftan, iki yüz şekel gümüş ve iki yüz şekel ağırlığında bir külçe altın görerek onlara kendimi kaptırdım ve aldım. Şimdi onlar çadırımın ortasında yere gömülü olup gümüş de onun altındadır, dedi. **22*** Bunun üzerine Yeşu adamlar gönderdi ve onlar çadıra girdiklerinde işte çadırda toprakta gömülüydüler ve gümüş de onların altındaydı. **23*** Onları çadırın içinden alıp Yeşu'ya getirerek tüm İsrailin gözleri önünde Rabb'in önüne koydular. **24*** O zaman Yeşu ve tüm İsrail halkı; Zerah oğlu Akan'ı, gömülü altınla gümüşleri, oğullarını, kızlarını, sığırlarını, koyunlarını ve eşekleriyle beraber tüm çadırında olan mallarını Akor[24] deresine götürdüler. **25*** Yeşu: -Neden[25] bizi sıkıntıya soktun? Öyleyse[25] Rabb da seni bugün sıkıntıya sokacak, dedi ve tüm[26] İsrail halkı onu taşlar ile taşlayarak öldürdükten sonra ateşte yaktılar. **26*** Onun üzerine[27] tâ bugüne değin orada kalan büyük bir taş yığını yığdılar. Rabb da[28] öfkesinin gazabını yatıştırdı ve bu yüzden bugüne değin o yere Akor[29] deresi deniliyor.

(1)B.22/2ve I.Trh.2/7, **(2)**Lev.26/17, Tes.28/25, **(3)**B.2/9ve11, Lev.26/36,Mez.22/14,**(4)**Tek.37/29ve34,**(5)**I.Sam.4/12, II.Sam.1/2, 13/19, Nahm.9/1, Eyp.2/12, **(6)**Çık.5/22, I.Krl.3/10, **(7)**Mez.83/4,**(8)**Bak.Çık.32/12,Say.14/13,**(9)**1.Ayet, **(10)**B.6/17ve18, **(11)**Bak Res.İşl.5/1ve2, **(12)**Bak Say.14/45, Hakm.2/14, **(13)**Tes.7/26, B.6/18, **(14)**Çık.19/10, **(15)**B.3/5, **(16)**Sül.Mes.16/33,**(17)**Bak.I.Sam.14/38ve39,**(*)**:Bak! II.Mak.12/40,**(18)**11.Ayet,**(19)**Tek.34/7,Hak.20/6,**(20)** I.Sam.14/42, **(21)**Bak I.Sam.6/5, Yerm.13/16, Yuh.9/24, **(22)**Say.5/6ve7,II.Trh.30/22,Mez.51/3,Dan.9/4, **(23)**I.Sam.14/43, **(24)**26.Ayet,B.15/7,**(25)**B.6/18, I.Trh.2/7, Galt.5/12, **(26)**Tes. 17/5,**(27)**B.8/29,II.Sam.18/17,Sül.Mes.3/53,**(28)**Tes.13/17, II.Sam.21/14, **(29)**24.Ayet, İş.65/10, Hoş.2/15.

8. Bölüm: 1)Allah'ın Yeşu'yu cesaretlendirmesi, 3)Ay kentinin akıllı bir şekilde ele geçirilmesi, 29)Onun kralının asılarak idam edilmesi, 30)Yeşu'nun bir Mezbah(Sunak) inşa etmesi, 32)Ve şeriatı taşlar üzerine yazdırarak; 33)Bu şeriatın(Yasanın) bereketle lânetleri içermesi.

1* Rabb, Yeşu'ya dedi ki: -Korkma[1] ve çekinme. Tüm savaşçılarınla birlikte Ay kentine yürü; bak[2] Ay kentini, halkını ve tüm yöreyi senin eline bırakıyorum. **2*** Sen Eriha[3] ile kralına yaptığın gibi Ay'a ve kralına da öyle yap ve mallarını[4] mülklerini yağmala. Ama önce sen kentin arkasından bir pusu kur. **3*** Ve Yeşu ile tüm savaşçıları Ay'a karşı çıktılar. Yeşu otuz bin yiğit adam seçerek onları geceleyin gönderdi. **4*** Onlara şöyle buyurmuştu: -Bakınız; sizler[5] kentin arkasında kent için tuzak kuracak ve orada bekleyip çok uzaklaşmadan bekleyeceksiniz. **5*** Ben de yanımda olan halkın tümüyle kente yaklaşacak ve önceden olduğu gibi onlar saldırınca da biz[6] önlerinden kaçacağız. **6*** Onlar da ta biz kentten ayrılana dek ardımızdan takip edecekler; çünkü önceki gibi '*kaçtılar*' diyecekler. **7*** Şimdi önlerinden kaçtığımız zaman siz pusudan çıkarak kenti ele geçirin; çünkü Allah'ınız Rabb onu elinize teslim edecektir. **8*** Kenti aldığınız gibi ateşe verip Rabb'in sözüne göre yapın; işte[7] bunu buyuruyorum. **9*** Ve Yeşu onları gönderdiğinde gidip Ay'ın batı yönündeki Beytel ile Ay arasında tuzak kurdular. Yeşu da o gece halkın yanında kaldı. **10*** Yeşu sabahleyin erken kalkıp halkına göz gezdirdi ve sonra kendisi İsrailin yaşlılarıyla kavmin önünden Ay kentine yürüdü. **11*** Onunla[8] beraber olan tüm savaşçılar kentin karşısına geçip Ay'ın kuzey yönünde durdular; ve kendileri ile kent arasında bir dere vardı. **12*** Sonra beşbine yakın askerle kentin batısındaki Beytel ile Ay arasında pusuya yattılar. **13*** Böylece kavim kentin kuzeyinde olan tüm ordusunu ve kentin batısındaki tuzak[9] kuranları düzenledikten sonra Yeşu o gece derenin içine gitti. **14*** Ay kralı bunu gördüğünde kendisi ile tüm halkı sabah erkenden kalkarak belli bir zamanda sahraya doğru İsraile karşı cenge çıktılar. Ama[10] kentin arkasında kendilerine karşı bir tuzak kurulduğunu bilmiyorlardı. **15*** Yeşu ile tüm İsrail[11] onların önünde bozgunluk göstererek çöle doğru kaçıştılar. **16*** Ve kentteki tüm halk onları kovalamaya başladı. Yeşu'nun arkasına takılarak kentten ayrıldılar. **17*** Ay ile Beytel içinde İsraili kovalamaya çıkmamış adam kalmadı. Onlar kenti boş bırakarak İsraili takip ettiler. **18*** Ve Rabb Yeşu'ya: -Elindeki mızrağı Ay'a doğru uzat; çünkü onu eline teslim edeceğim, dedi. Yeşu da elindeki mızrağı kente doğru uzattı. **19*** Tuzak kuranlar çabucak yerlerinden çıktılar ve Yeşu'nun elini uzattığı gibi koşarak kente girip onu aldılar, sonra da ateşe verdiler. **20*** Ay halkı dönüp arkalarına baktıklarında tüm kentin dumanı göğe dek çıkıyor, öteye-beriye kaçacak güçleri kalmamıştı. Çöle doğru kaçmakta olan kavim de onu kovalayanlara karşı dönmüştü. **21*** Yeşu ile İsrail halkının tümü tuzak kuranların kenti ele geçirdiğini ve kentin dumanının göğe doğru yükseldiğini gördüklerinde; dönerek Ay halkını vurdular. **22*** Diğerleri de kentten dışarıya çıkarak bunlar bir yönden ve bazıları öbür yönden olarak İsrailin ortasında kaldıklarından onları öldürdüler. Kaçacak[12] ve kurtulacak hiç kimse kalmadı. **23*** Ay kralını sağ olarak yakaladılar ve Yeşu'nun yanına getirdiler. **24*** Böy-

lece İsrail kavmi kırda ve çölde kendilerini takip edenlerin tümünü kırdılar. Şöyle ki, bunların tümünü kılıçtan geçirerek bitirdiklerinde tüm İsrail Ay kentine gidip oradakileri de kılıçtan geçirdiler. **25***O gün gerek erkek, gerek kadın öldürülenlerin tümü; yani Ay halkının tümü oniki bin kişiydi. **26***Ve Yeşu Ay'ın tüm halkını yok edinceye dek uzattığı mızrağını geri çekmedi. **27***Ama[13] Rabb'in Yeşu'ya buyurduğu sözüne göre hayvanları[14] ve kentin ganimetini İsrailliler yağma ettiler. **28***Yeşu Ay kentini yıkıp sonsuzlarca[15] yıkıntı kalmasını istedi ve tâ; bugüne değin böyledir. **29***Ay[16] kralını ağaca asarak akşama dek bıraktılar. Güneş[17] battıktan sonra Yeşu'nun emriyle ölüsünü ağaçtan indirerek kentin kapısı önüne attılar ve üzerin[18] bugün gördüğümüz taş yığınını yığdılar. **30***O zaman Yeşu İsrail'in Allah'ı Rabb'e Ebal dağında[19] bir Mezbah*(sunak)*; **31***Yani Rabb'in kulu Musa'nın İsrailoğullarına buyurduğu ve Musa'nın[20] şeriat kitabında yazıldığı gibi, üzerlerine demir dokunulmamış ve işlenmemiş olan taşlardan bir Mezbah yaparak üstünde[21] Rabb'e yakılmak için kurbanlar ve esenlik kurbanları sundular. **32***Ve orada Musa'nın İsrailoğulları önünde yazmış olduğu şeriatın bir kopyasını taşlar üzerine[22] yazdılar. **33***Rabb'in[23] kulu Musa'nın İsrail kavmine bereket okumak için önceden buyurduğuna göre tüm İsrail; yaşlılar, başkanlar, hakimler, yabancılar[24] ve gerek İsrailli[+] Rabb'-in(25) Antlaşma-Sandığını taşıyan Levili kahinlerin önünde Tabut'un*(sandık)* bir yanında ve öbür yanında olarak yarısı Gerazim dağı, diğer yarısı da Ebal dağı önünde durdular. **34***Sonra[26] şeriat sözlerinin tümünü; yani hem[27] bereket ve hem de lânetleri şeriat*(yasa)* kitabında yazılı olduğuna göre okudu. **35***Musa'nın buyurduğu şeylerin tümünden tüm İsrail toplumunun; kadınların[28] çocukların ve aralarında olan yabancıların[29] önünde Yeşu'nun okumadığı hiçbir söz kalmadı.

(1)B.1/9,**(2)**B.6/2,**(3)**B.6/21,**(4)**Tes.20/14,**(5)**Hak.20/29, **(6)**Hak.20/32,**(7)**II.Sam.13/28,**(8)**5.Ayet,**(9)**4.Ayet, **(10)**Hak.20/34, Vaiz 9/12, **(11)**Hak.20/36 ve diğ.,**(12)**Tes.7/2, **(13)**2.Ayet, **(14)**Bak Say.31/22ve26, **(15)**Tes.13/16, **(16)**B.10/26, Mez.107/40, 110/5, **(17)**Tes.21/23, B.10/27, **(18)**B.7/26, 10/27, **(19)**Tes.27/4ve5, **(20)**Çık.20/25, Tes.27/5ve6, **(21)**Çık.20/24, **(22)**Tes.27/2ve8,**(23)**Tes.11/29,27/12,**(24)**Tes.31/12, **(25)**Tes.31/9ve25, (+)İbranice: ***Yerli***, **(26)**Tes.31/11, Nahm.8/3, **(27)**Tes.28/2,5ve45,29/20ve21,30/19,**(28)**Tes.31/12, **(29)**33.Ayet.

9. Bölüm: 1)İsrail için kralların birleşmeleri, 3)Gibeonlular'ın plânları, 16)Onların köle olmaları.

1*Erden'in berisindeki dağda, ovada ve bütün büyük deniz[1] önünde Lübnan'a kadar olan tüm krallar; yani Hititler[2] Amorîler, Kenanlılar, Perizzîler, Hivîler ve Yebusîler bu olayı işittiklerinde; **2***Yeşu'ya ve İsraile karşı savaşmak için[3] birleştiler. **3***Ama[4] Gibeon halkı Yeşu'nun Eriha ve Ay'a yaptığını[5] duyduklarında; **4***Hileyle hareket ettiler ve kendilerine yiyecek almak için eşeklerine eski çuvallar, paçavralar ile bunlara bağlı şarap tulumları yüklediler. **5***Ayaklarında ise eski yamalı ayakkabıları ve üstlerinde de eskimiş giysileri vardı. Yiyecek ekmeklerinin tümü kurumuş ve küflenmişti. **6***Gilgal'daki[6] ordugâha Yeşu'nun yanına giderek ona ve İsrail'in ileri gelenlerine: -Biz uzak ülkeden geliyoruz; gelin bizimle anlaşın, dediler. **7***İsrail'in sözde kişileri de o Hivîler'e[7] dediler ki: -Eğer siz aramızda yaşıyorsanız neden sizinle[8] anlaşalım? **8***Onlar da Yeşu'ya: -Biz[9] köleleriniz, dediklerinde Yeşu onlara: -Siz kimsiniz ve nereden geliyorsunuz? Dedi. **9***Onlar da ona dediler ki: -Bu kölelerin[10] Allah'ın ***Yehovah***'ın adı için çok uzak ülkeden geldik; çünkü *"O"*nun[11] şanını ve Mısır'da yaptığı şeylerin tümünü, **10***Ve Erden'in ötesinde olan Amorîler'in iki kralına[12] Heşbon kralı Sihon'a ve Aştorot'ta olan Başan kralı Og'a yaptığı tüm şeyleri duyduk. **11***Böylece yaşlılarımız ile tüm ülkede yaşayanlar bize; yanınıza yol için yiyecek alıp onlara gidin ve biz kölleleriniz şimdi bizimle anlaşın; diye söylememizi istediler. **12***Size gelmek üzere çıktığımız gün bu ekmekleri yemek için aldığımızda sıcak ve taze idiler. Bakın; şimdi ise kurumuş ve küflenmişler. **13***Yine bu şarap tulumlarını doldurduğumuzda yeniydiler; ama şimdi yırtıldılar ve giysilerimiz de yolun uzaklığından ötürü eskidi. **14***Bunun üzerine o adamları sözlerine[+] bakarak kabul ettiler ve Rabb'in sözüne[13] danışmadılar. **15***Yeşu onlarla[14] konuşup sağ bırakılmaları için onlarla anlaştı ve kavmin beyleri de onlara söz verdi. **16***Onlarla sözleştikten sonra üç gün içinde onların komşusu oldular ve aralarında yaşadıkları işitildi. **17***İsrailoğulları göç edip üçüncü günde onların yaşadıkları kentlere erişti. Onların kentleri Gibeon[15] Kefira, Beerot ve Kiryat-Yearim idi. **18***İsrailoğulları'nın bölük[16] başkanları İsrailin Allah'ı Rabb hakkı için yemin ettiklerinden onları öldüremeseler de tüm cemaat başkanlarına karşı söylendiler. **19***Ve başkanların tümü bütün topluma doğru: -Biz onlara İsrailin Allah'ı Rabb hakkı için yemin ettik ve şimdi onlara dokunamıyoruz. **20***Öyleyse şunu yapalım; onları sağ bırakalım ve ettiğimiz yemin yüzünden başımıza[17] kötülük gelmesin. **21***Başkanlar da onlara şöyle söyledi: -Bunlar sağ kalsınlar; ama tüm toplumun

oduncuları[18] ve sucuları olsunlar. Böylece başkanların dediği[19] gibi oldu. **22***Sonra Yeşu onları çağırıp onlara doğru: -Niçin içimizde[20] yaşadığınız halde: '*Biz sizden çok*[21] *uzaktayız*' diyerek bizi aldattınız? **23***Şimdi siz hainsiniz[22] ve Allah'ımızın evi için sizden köle, oduncu[23] ve sucudan başka birşey olamaz, dedi. **24***Onlar da Yeşu'ya şöyle dediler: -Senin Allah'ın ***Yehovah*** bu ülkenin tümünü size vermeye ve bu ülkedeki tüm yaşayan halkı önünüzden yok etmeye karar verdiğini kulu[24] Musa'ya bildirdiğini gerçekten biliyoruz. Sizin yüzünüzden[25] canımız için çok korktuk ve bu şeyi yaptık. **25***Şimdi işte elindeyiz[26] gözünde doğru olanı bize yap! Dediler. **26***Ondan sonra onlara bu türlü davranarak onları İsrailoğullarının elinden kurtardı ve onları öldürmediler. **27***O gün Yeşu onları topluma ve Rabb'in seçtiği yerdeki[27] Mezbah için tâ bugüne dek oduncu[28] ve sucu olarak görevlendirdi.

(1) Say.34/6, **(2)**Çık.3/17, 23/23, **(3)**Mez.83/3ve5, **(4)**B.10/2, II.Sam.21/1v2, **(5)**B.6/27, **(6)**B.5/10, **(7)**B.11/19, **(8)**Çık.23/32, Tes.7/2, 20/16, Hak.2/2, **(9)**Tes.20/11, II.Krl.10/5, **(10)**Tes.20/15, **(11)**Çık.15/14,Yeş.2/10, **(12)**Say.21/24ve33, **(+)**Veya: ***Adamların azıklarına***, **(13)**Say.27/21, İş.30/1ve2, Bak Hak.1/1, I.Sam.22/10, 23/10ve11, 30/8, II.Sam.2/1, 5/19, **(14)**B.11/19, II.Sam.21/2, **(15)**B.18/25,26ve28, Ezr.2/25, **(16)**Mez.15/4, Vaiz 5/2, **(17)**Bak II.Sam.21/1,2ve6, Hez.17/13,15,18ve19, Zek.5/3ve4, Malk.3/5, **(18)**Tes.29/11, **(19)**15.Ayet, **(20)**16.Ayet, **(21)**6.ve9.Ayetler, **(22)**Tek.9/25, **(23)**21.ve27. Ayetler, **(24)**Çık.23/32, Tes.7/1ve2, **(25)**Çık.15/14, **(26)**Tek.16/6, **(27)**Tes.12/5, **(28)**21.ve23.Ayetler.

10. Bölüm: 1)Beş kralın Gibeon ile savaşmaları, 6)Yeşu'nun onu kurtarması, 10)Allah'ın onların üstüne dolu göndermesi, 12)Yeşu'nun sözüyle güneşin ve Ay'ın durması, 16)Beş kralın bir mağarada gizlenmeleri, 23)Onların çıkarılıp asılmaları, 28)Yedi kralın kentlerinin yıkılması, 43)Yeşu'nun Gilgal'a geri dönmesi.

1*Yeruşalim kralı Adonisedek Yeşu'nun Ay'ı alıp yıktığını; yani Eriha[1] ile kralına ne yaptıysa Ay[2] kentiyle kralına da aynısını yaptığını ve Gibeon[3] halkının da İsraille anlaşarak onlarla yaşadığını işitince çok[4] korktu. **2***Çünkü; Gibeon başkent kentlerinden bir kent gibi büyük olup Ay'dan daha güçlü ve tüm halkı da cesurdu. **3***Yeruşalim kralı Adonisedek, Hebron kralı Hoham'a, Yarmut kralı Piram'a, Lakiş kralı Yafia'ya ve Eglon kralı Debir'e adamlar gönderdi. **4***Ve Gibeon'u vurmak için yanıma çıkıp: -Bana yardım ediniz; çünkü[5] Yeşu ve İsrail oğuları ile anlaştılar. **5***Bunun üzerine Amorîleri'in beş kralı Yeruşalim kralı, Hebron kralı, Yarmut kralı, Lakiş kralı ve Eglon kralı ordularının tümüyle toplanarak[6] Gibeon'u kuşatarak onunla savaştılar. **6***Gibeon halkı Gilgal'de[7] olan ordugâha Yeşu'nun yanına adamlar gönderip: -Kölelerini bırakma! Çubuk davranarak bizi kurtar ve bize yardım et. Çünkü; dağlarda yaşayan Amorîlerin krallarının tümü bize karşı birleştiler, dedi. **7***Böylece Yeşu tüm savaşçıları[8] ve tüm güçlü kişilerle birlikte Gilgal'e çıktı. **8***Rabb da Yeşu'ya: -Onlardan[9] korkma. Çünkü; onları senin eline teslim ettim ve onlardan[10] hiç kimse sana karşı duramayacaktır, dedi. **9***Yeşu Gilgal'den tüm gece boyunca yukarıya doğru yürüyüp onlara doğru yaklaştı. **10***Rabb onları İsrail önünde darmadağın[11] etti. Gibeon'a büyük vuruşla girdi ve onları Horon-Evi[12] yokuşu yolunda Azeka[13] ve Makkeda'ya kadar takip ederek yok etti. **11***Onlar İsrailin önünden kaçıp Horon-Evi yokuşundan inerken; Rabb[14] üzerlerine Azeka'ya kadar gökten büyük taşlar yağdırarak onları yok etti! Taşlar gibi dolulardan yok edilenler İsrailoğullarının kılıçla öldürdüklerinden daha çoktu. **12***O zaman; yani Rabb'in Amorîleri İsrailoğullarına teslim ettiği günde Yeşu Rabb'e İsrailin önünde şunu söyledi: -Ey[15] güneş Gibeon'da ve ey ay sen de Ayyalon[16] deresinde dur. **13***Kavim kendi düşmanlarından intikam alıncaya dek güneş durdu ve ay da yerinde kaldı. İşte[17] bu *"Yaşar Kitabında"* yazılıdır. Böylece güneş göğün ortasında kalıp tam bir gün boyunca batmadı. **14***Ve Rabb'in insan sözünü dinlemesi hakkında ondan önce ve ondan sonra o gün[18] gibi bir gün olmadı. Çünkü[19] Rabb, İsrail için savaştı. **15***Sonra[20] Yeşu ve tüm İsrail kendisiyle beraber olarak Gilgal'e ordugâha geri döndüler. **16***Ve o beş kral kaçarak Makkeda'da bir mağaraya gizlendiler. **17***O beş kralın Makkeda'da bir mağarada gizlendikleri Yeşu'ya bildirildi. **18***Yeşu da mağaranın ağzına büyük taşlar yuvarlatarak: -Önüne beklemeleri için bekçiler dikin; **19***Ama siz durmadan düşmanları takip edin ve yakaladıklarınızı öldürün. Onlara kente girmeye fırsat vermeyin; çünkü Allah'ınız Rabb onları elinize teslim etti, dedi. **20***Yeşu ve İsrailoğulları onları büyük vuruşla katletmeyi bitirdiğinde; kaçaklar kaçıp korunaklı kentlere girdiler. **21***Kavmin tümü Makkeda'da ordugâha Yeşu'nun yanına esenlikle geri döndüler ve İsrailoğullarına karşı[21] dilini kımıldatan bir kişi kalmadı. **22***Daha sonra Yeşu: -Mağaranın ağzını açın ve bu beş kralı oradan çıkarıp yanıma getirin, dediğinde; **23***Onlar da onun emri üzerine o beş kralı; yani Yeruşalim kralını, Hebron kralını, Yarmut kralını, Lakiş kralını ve Eglon kralını mağradan çıkarıp yanına getirdiler. **24***Ve bu kralları Yeşu'nun yanına getirdiklerinde Yeşu tüm İsrail adamlarını yanına çağırdı ve kendisiyle beraber

gitmiş olan cenkçilere: -Buraya gelin, ayaklarınızı[22] bu kralların boyunları üzerine basın. Dedikten sonra onlar da yaklaşıp ayaklarını onların boyunları üzerine bastılar. **25***Yeşu onlara: -Sakın bir korku yüreğinize girmesin[23] güçlenip cesur olun. Çünkü onlarla savaşacağınız düşmanlarınızın tümüne Rabb böyle yapacaktır[24] dedi. **26***Sonra da Yeşu onlara vurarak öldürdü ve onları beş ağaca astı. Onlar ağaçların[25] üstünde akşama dek asılı kaldılar. **27***Güneş battığında Yeşu onların ağaçtan indirilmelerini emretti ve onları[26] ağaçlardan indirip o gizlendikleri mağaraya attılar. **28***Yeşu o gün Makkeda'yı alarak onun kralını kılıçtan geçirdi ve onun içinde bulunan tüm nüfustan hiç kimse kalmamak üzere öldürdü! Ve Eriha[27] kralına yaptığı gibi Makkeda kralına da aynısını yaptı. **29***Sonra Yeşu tüm İsrail kendisiyle beraber olarak Makkeda'dan Libna'ya geçip Libna ile savaştı. **30***Ve Rabb onun kralını da İsrailin eline teslim etti. Onlar da onu ve içinde bulunan nüfusun tümünü, hiçbirini sağ bırakmayarak kılıçtan geçirdiler ve Eriha kralına yaptıkları gibi onun kralına da yaptılar. **31***Yeşu tüm İsrail kendisiyle beraber olarak Libna'dan Lakiş'e geçip onu kuşattı ve onunla savaştı. **32***Rabb da Lakiş'i İsrail'in eline teslim etti ve ikinci günde onu aldılar. Libna'ya ne yaptılarsa; ona da yapıp tüm içindekileri kılıçtan geçirdiler. **33***O zaman Gezer kralı Horam Lakiş'e yardım etmek için gitti ve Yeşu onun ile halkından hiçkimseyi arda bırakmayarak vurdu. **34***Sonra Yeşu tüm İsraille birlikte Lakiş'ten Eglon'a geçti ve onu kuşatarak onunla savaştı. **35***Ve hemen o gün onu alıp kılıçtan geçirdiler. Lakiş'e ne yaptılarsa ona da yapıp içindekilerin tümünü öldürdüler. **36***Ve Yeşu tüm İsrail kendisiyle beraber olarak Eglon'dan Hebron'a[28] gittiler. Onu da kuşatarak savaştılar. **37***Onu ele geçirerek on kralını, tüm kentlerini ve içinde bulunan nüfustan hiçkimseyi sağ bırakmadan kılıçtan geçirdiler! Ve Eglon'a ne yaptılarsa ona da yaparak içinde olan nüfusun tümünü katlettiler. **38***Sonra Yeşu tüm İsrail kendisiyle beraber olarak Debir'e[29] dönüp onunla savaştı. **39***Onu, kralını ve tüm kentlerini ele geçirip onları kılıçtan geçirdi. İçinde bulunan nüfusun tümününden hiçbirini sağ bırakmadı ve öldürdü. Hebron'a yaptığını ve Libna ile kralına yaptığı gibi Debir ile kralına da öyle yaptı. **40***Böylece Yeşu tüm ülkeyi; yani dağları ve güneydeki dağın eteklerini, ovalarını ve krallarının tümünü vurdu; hiçbirini sağ bırakmadı. İsrail'in Allah'ının buyurduğuna[30] göre tüm halkı öldürdü. **41***Yeşu onları Kadeş-Barnea'dan Gaza'ya[31] dek ve tüm[32] Goşen ülkesini Gibeon'a dek vurdu. **42***Yeşu bu kralların ülkelerini bir defa da aldı; çünkü[33] İsrail için İsrailin Allah'ı Rabb cenk ediyordu. **43***Ve Yeşu tüm İsrail kendisiyle beraber olarak Gilgal'deki ordugâha geri döndü.

(1)B.6/21, **(2)**B.8/22, 26ve28, **(3)**B.9/15, **(4)**Çık.15/14-16, Tes.11/25, **(5)**I.Ayet, B.9/15, **(6)**B.9/2, **(7)**B.5/10, 9/6, **(8)**B.8/1, **(9)**B.11/6,Hakm.4/14,**(10)**B.1/5,**(11)**Hakm.4/15, I.Sam.7/10ve12, Mez.18/14,İş.28/21,**(12)**B.16/3ve5,**(13)**B.15/35,**(14)**Mez. 18/13ve 14, 77/17, İş.30/30, Vah.16/21, **(15)**İş.28/21, Habk.3/11, **(16)**Hakm.12/12, **(17)**II.Sam.1/18, **(18)**Bak İş.38/8, **(19)**Tes.1/30, 42.Ayet,B.23/3,**(20)**43.Ayet,**(21)**Çık.11/7,**(22)**Mez. 107/40,110/5,149/8ve9,İş.26/5ve6,Malk.4/3,**(23)**Tes.31/6ve 8,B.1/9,**(24)**Tes.3/21,7/19,**(25)**B.8/29, **(26)**Tes.21/23, B.8/29, **(27)**B.6/21, **(28)**Bak B.14/13, 15/13, Hakm.1/10, **(29)**Bak B.15/15,Hakm.1/11,**(30)**Tes.20/16ve17,**(31)**Tek.10/19, **(32)**B. 11/16, **(33)**14.Ayet.

11. Bölüm: 1)Merom suyu yanında bazı kralların vurulması, 10)Hatsor'un alınması, 16)Yeşu'nun tüm ülkeyi ele geçirmesi, 21)Anaklılar'ın yok edilmesi.
1*Hasor kralı Yabin bu olayı işittiğinde Madon kralı Yobab'a, Şimron[1] kralına ve Akşaf kralına; **2***Kuzey dağlarında, Kinnerot[2] güneyinde olan yerlerde ve ovalarda; batıya doğru olan Dor[3] kasabalarındaki krallara. **3***Yani kuzeyde ve güneyde olan Kenanlılar'a, dağda yaşayan Amorîler'e, Hititler'e, Perizzîler'e, Yebusîler'e ve Hermon'un altında[4] Mitspa[5] ülkesindeki Hivîler'e[6] haber[7] gönderdi. **4***Böylece onların askerlerinin tümü; yani deniz[8] sahilinde olan halk büyük çoklukla, çok kalabalık askerlerle birsürü atlar ve arabalarla çıktılar. **5***Bu kralların tümü birleşerek İsrail ile savaşmak için gidip Merom suyunda birlikte kondular. **6***Ve Rabb, Yeşu'ya dedi ki: -Onlardan korkma[9] çünkü yarın bu zaman ben onların tümünü İsrail'in önünde ölü olarak yere düşereceğim ve sen de atlarının[10] sinirlerini kesip arabalarını ateşe vereceksin. **7***Böylece Yeşu tüm savaşçılarla beraber olarak Merom suları yanında ansızın üzerlerine saldırdı. **8***Ve Rabb onları İsrail'in eline teslim etmesiyle onları vurdular; ta büyük Sayda'ya ve Misrefot-Maim'e[11] dek kuzeydeki Mitspe vadisine kadar onları kovalayarak hiçbiri kalmayıncaya dek vurdular. **9***Yeşu[12] Rabb'in kendisine söylediği gibi yaptı atların sinirlerini kesti ve arabalarını ateşe verdi. **10***O zaman Yeşu döndü ve Hetsor'u alıp kralını kılıçla vurdu; çünkü Hetsor önceden tüm bu ülkelerin birincisiydi. **11***İçindeki nüfusun tümünü kılıçtan geçirerek öldürdü; hiçbir kimse kalmadı ve Hetsor'u ateşe verdi. **12***Rabb'in kulu[13] Musa'nın buyurduğu gibi Yeşu tüm bu kralların kentlerini ve kralları alıp kılıçtan geçirerek öldürdü. **13***Ama Yeşu'nun yaktı-

ğı Hetsor'dan başka tepeler üstündeki kentlerden hiçbirini İsrail yakmadı. **14***Bu kentlerin tüm ganimetlerini ve hayvanlarını İsrailoğulları yağma ettiler; ama hiçbir kimse bırakmadan tüm adamları yok edinceye dek kılıçtan geçirdiler. **15***Rabb'in kendi kulu[14] Musa'ya buyurduğu gibi; Musa da[15] Yeşu'ya aynısını buyurmuştu ve Yeşu[16] Rabb'in Musa'ya buyurduğu şeyden hiçbir şey noksan bırakmadan aynısını yaptı. **16***Yeşu tüm bu ülkeyi; yani dağları[17] tüm güney yöresini, tüm Goşen[18] ülkesini, ovaları, kırsal kesimleri ve İsrail dağı ile ovasını; **17***Ve Sair'e[19] çıkan Halak dağından ta Hermon dağı altındaki Libnan ovasında olan Baal-Gad'a kadar ele geçirerek tüm krallarını[20] tutup onları öldürdü. **18***Yeşu bu kralların tümüyle birçok günler savaştı. **19***Gibeon'da[21] yaşayan Hivîler'den başka İsrailoğulları ile anlaşan hiçbir kent olmadı ve tümünü savaşarak aldılar. **20***Çünkü[22] yürekleri katılaşıp savaşmak için İsrail'e karşı çıkmaları Rabb tarafından oldu; tâ ki Rabb'in[23] Musa'ya buyurduğu gibi onlara acımadan öldürerek yok etsin. **21***O zaman Yeşu gidip dağlardan Hebron'dan Debir'den, Anab'tan, tüm Yahuda dağlığından ve İsrail dağlarının tümünde Anaklılar'ı kırdı[24]. Yeşu onları kentleriyle beraber yok etti. **22***İsrailoğulları ülkesinde Anaklar bırakmadı; ama bir tek Gaza da, Gat'da[25] ve Aşdod'da[26] kaldılar. **23***Yeşu Rabb'in[27] Musa'ya buyurduğu gibi tüm ülkeyi ele geçirdi ve Yeşu onu İsraile[28] oymaklarının bölüklerine göre miras olmak için verdi. Ülke[29] savaştan kurtulup güvenli oldu.

(1)B.19/15, **(2)**Say.34/11, **(3)**B.17/11, Hak.1/27, I.Krl.4/11, **(4)**B.13/11, **(5)**Tek.31/49, **(6)**Hak.3/3, **(7)**B.10/3, **(8)**Tek.22/17, 32/12,Hak.7/12,I.Sam.13/5,**(9)**B.10/8,**(10)**II.Sam.8/4, **(11)**B.13/6,**(12)**6.Ayet,**(13)**Say.33/52,Tes.7/2,20/16ve17, **(14)**Çık.34/11ve12,**(15)**Tes.7/2,**(16)**B.1/7,**(17)**B.12/8, **(18)**B.10/41**(19)**B.12/7, **(20)**Tes.7/24, B.12/7, **(21)**B.9/3ve7, **(22)**Tes.2/30,Hak.14/4,I.Sam.2/25,I.Krl.12/15,Rom. 9/18,**(23)**Tes.20/16ve17, **(24)**Say.13/22ve33,Tes.1/28,B. 15/13 ve14, **(25)**I.Sam.17/4, **(26)**B.15/46,**(27)**Say.34/2vediğ., **(28)**Say. 26/53, B.14,15,16,17,18 ve19, *(29)*B.14/15, 21/44, 22/4, 23/1.

12. Bölüm: 1)Musa'nın ülkelerini aldığı ve bölüştürdüğü iki kral, 7)Ve Yeşu'nun Erden'in beri tarafında vurduğu otuzbir kral.

1*Erden'in ötesinde kuzeye doğru Arnon[1] vadisinden Hermon[2] dağına kadar ve kuzey yönünde olan tüm yörelerde İsrailoğullarının vurup ülkelerini aldıkları ülkelerin kralları bunlardır: **2***Heşbon'da oturan Amorîler'in[3] kralı Sihon ki bu Arnon vadisi kenarında olan Areor'den ve vadinin ortasından Gilead'ın yarısıyla Ammon oğullarının sınırı olan Yabbok vadisine kadar. **3***Kuzeye[4] doğru Kinnerot denizine dek ve kuzeyde Yeşimot-Evi[5] yoluna; güneyde Aştarot-Pisga'nın altındaki[6] deniz kesimine; yani tuz denizine dek egemendi. **4***Ve Aştarot[7] ile Edrei'de oturan[8] Cabbarlardan(Refalılar) kalan Başan[9] kralı Og'un ülkelerini aldılar. **5***O Hermon[10] dağında, Selekada[11] Geşurîler'in[12] ve Maakalılar'ın sınırlarında; tüm Başan ile Heşbon kralı Sihon'un sınırı olan Gilead'ın yarısına dek egemendi. **6***Bunları[13] Rabb'in kulu Musa ve İsrailoğulları vurdular. Ülkelerini[14] Rabb'in kulu Musa Rubunîlere'e, Gadîler'e ve Manessa oymağının yarısına miras olmak üzere verdi. **7***Erden'in berisi; yani batısındaki Libnan ovasında olan Baal-Gad'tan Seir'e[15] giden Halak dağına kadar Yeşu[16] ve İsrailoğulları'nın vurdukları ülkelerin kralları bunlardır. **8***Yeşu[17] da dağda ovada, kırsal kesim ile dağın eteklerinde, çölde ve güneydeki Hititler[18] Amorîler, Kenanlılar, Perizzîler, Hivîler ile Yebusîler'in ülkelerini İsrail[19] oymaklarının bölüklerine göre miras olmak için verdi. **9***Eriha[20] kralı Beyt-El yanında olan Ay kralı[21] bir; **10***Oruşalim[22] kralı bir, Hebron kralı bir; **11***Yarmut kralı bir, Lakiş kralı bir; **12***Eglon kralı bir, Gezer[23] kralı bir; **13***Debir kralı[24] bir, Geder kralı bir; **14***Horma kralı bir, Arad kralı bir; **15***Libna[25] kralı bir, Adullam kralı bir; **16***Makkeda[26] kralı bir, Elevi[27] kralı bir; **17***Tappuah kralı bir, Hefer[28] kralı bir; **18***Afek kralı bir, Laşşaron kralı bir; **19***Madon kralı bir, Hatsor[29] kralı bir; **20***Şimron-Meron[30] kralı bir, Akşaf kralı bir; **21***Taanak kralı bir, Magiddo kralı bir; **22***Kedeş[31] kralı bir, Kermel'de olan Yokneam kralı bir; **23***Dor sırtlarında[32] Dor kralı bir, Gilgal'de[33] olan Goyim kralı bir; **24***Ve Tersa kralı bir olmak üzere tüm kralların sayısı otuzbirdi.

(1) Say.21/24,**(2)**Tes.3/8ve9, **(3)**Say.21/24,Tes.2/33ve36, 3/6ve16, **(4)**Tes.3/17,**(5)**B.13/20, **(6)**Tes.3/17, 4/49,**(7)**Tes.1/4, **(8)**Tes.3/11, B.13/12,**(9)**Say.21/35,Tes.3/4ve10,**(10)**Tes.3/8, **(11)**Tes.3/10,B.13/11,**(12)**Tes.3/14,**(13)**Say.21/24ve33, **(14)**Say.32/29ve33, Tes.3/11ve12, B.13/8, **(15)**Tek.14/6, 32/3, Tes.2/1ve4, **(16)**B.11/17, **(17)**B.10/40, 11/16, **(18)**Çık.3/8, 23/23, B.9/1,**(19)**B.11/23,**(20)**B.6/2,**(21)**B.8/29,**(22)**B.10/23, **(23)**B.10/33, **(24)**B.10/38, **(25)**B.10/29, **(26)**B.10/28, **(27)**B.8/17, Hakm.1/22, **(28)**I.Krl.4/10, **(29)**B.11/10, **(30)**B.11/1, 19/15, **(31)**B.19/37, **(32)**B.11/2, **(33)**Tek.14/1ve2, İş.9/1.

13. Bölüm: 1)Ele geçirilmemiş ülkelerin sınırı, 8)Rubenliler ile Gadlılar ve Manessa oymağının yarısının mirası, 14-33)Levililer'in mirası; Rabb ile kurbanlarının yeterli olması, 15)Rubenliler'in, 24)Gadlılar'ın, 29)Ve Manessa bölüğünün yarısının mirasının sınırları, 32)Balâm'ın öldürülmesi.

1*Yeşu[1] yaşlanmış ve kocamış olduğunda Rabb

ona dedi ki: -Sen yaşlandın ve kocadın; ama ele geçirilmesi gereken birçok yer daha vardır. **2***Kalan yerler[2] de şunlardır: Tüm Filistinliler'in[3] ülkesi ve tüm[4] Geşur. **3***Mısır[5] karşısında olan Şihor'dan Kenanlılar'ın kuzeye doğru olan Ekron sınırlarına kadar Filistinliler'in[6] beş beyi; yani Gazalılar, Aşdodlular, Aşkelonlular, Gatlılar ve Ekronlular ile[7] Avîler. **4***Güneyde Kenanlılar'ın tüm ülkesi ve Saydalılar'a ait olan Meara'dan ta Afek'e[8] Amorîler'in[9] sınırlarına değin; **5***Ve Gebalılar'ın[10] ülkesiyle doğudaki Hermon dağının altında olan Baal-Gad'tan[11] Hamat'a girilecek yere kadar tüm Libnan. **6***Libnan'dan ta Misrofet-Mayim'e[12] kadar olan dağ halkının tümünü ve Saydalılar'ın tümünü Ben[13] İsrailoğullarının önünden atacağım. Ama sen[14] onu İsrail'e sana buyurduğum gibi miras olması için kur'a ile böl üştüreceksin. **7***Şimdi bu ülkeyi dokuz oymak ile Manessa'nın yarım bölüğüne miras olmak için bırak. **8***Bunun diğer yarısını da Rubenliler ile Gadlılar, Musa'nın[15] onlara Erden'in ötesinde, kuzeyde verdiği miraslarına göre; Rabb'in kulu Musa'nın verdiği gibi aldılar. **9***Yani Arnon vadisi kenarında olan Aroer'den vadinin ortasındaki kenti ve tüm Medeba[16] kırsallarını Dibon'a kadar; **10***Ve Ammon oğulları sınırlarına dek Heşbon'da egemen olan Amorîler'in[17] kralı Sihon'un tüm kentlerini. **11***Gilead'ı[18] Geşurîler'in ve Maakalılar'ın sınırlarını; tüm Hermon dağını Saleka'ya dek tüm Başan'ı; **12***Aştarot'ta ve Edrei'de egemen olan Og'on Başandaki tüm ülkesini aldılar. Bu da[19] zorbaların(Refalar'ın) arta kalanlarından kalmıştı; ama[20] Musa onları vurarak uzaklaştırmıştı. **13***İsrailoğulları Geşurîler[21] ile Maakalılar'ı atmadı; ve bugüne değin Geşurîler ile Maakalılar İsrail'in arasında yaşıyorlar; **14***Ancak Levi[22] oymağına miras vermedi. Onun mirası ona[23] buyurduğu gibi İsrail'in Allah'ı Rabb'in kurbanlarıdır. **15***Musa, Ruben oğulları oymağı kabilelerine "*miras"* verdi. **16***Sınırları[24] Arnon vadisi eteklerinde olan Aroer'den vadinin[25] ortasında bulunan kent ve Medeba'nın[26] yanındaki kırsal alanlar. **17***Heşbon ile onun kırlarında olan tüm kentleri: Dibon, Bamot, Baal-Evi ve Baal-Meon; **18***Yahats[27] Kedemot, Mefaat; **19***Kiryataim[28] Sibma[29] ve Amak dağında Seret-Şahar; **20***Peor-Evi, Eşdot-Pisga[30] ve Yeşimot-Evi. **21***Kırsal[31] alanların tüm kentleriyle Heşbon'da egemen olan Amorîler'in kralı Sihon'un tüm ülkesiydi. Musa onu[32] ve Med[33] beylerinden Evi'yi, Rekem'i, Sur'u, Hur'u ve Reba'yı; yani Sihon'un ülkede yaşayan beylerini vurdu. **22***İsrailoğulları katlettikleri adamlarla beraber Beor oğlu Balam[34] sihirbazını kılıçla öldürdüler. **23***Ruben oğulları sınırları Erden'in sahilidir. Ruben oğulları'nın mirası kabilelerine göre bu kentlerle karyalarıdır. **24***Ve Musa, Gad oymağı oğullarına kabilelerince miras verdi. **25***Sınırları[35] Yazer ve Gilead'ın tüm kentleri; Ammon oğulları[36] ülkesinin yarısı ve Rabba[37] önündeki Aroer'e dek. **26***Ve Heşbon'dan Ramat-Mitspe'ye, Betomi'ye dek. Mahanaim'den Debir'in sınırlarına dek. **27***Vadideki Haram-Evi[38] Nimra-Evi, Sukkot[39] ve Safon'la Heşbon kralı Sihon'un ülkesinin geri kalanı, Erden sahili ve Erden'in ötesi; yani kuzeydeki Kinneret denizinin[40] kenarına kadar oldu. **28***Gad oğullarının mirası kabilelerine göre bu kenler ile kariyelerdir. **29***Musa, Manessa'nın yarı oymağına da miras verdi. Manessa oğullarının yarı oymağının kabilelerine göre olan mirası budur. **30***Ve onların sınırı Mahanaim'den tüm Başan; yani Başan kralı Og'un tüm ülkesiyle Yair'in[41] Başan'da olan tüm kasabaları ki altmış kenttir; **31***Ve Gilead'ın yarısıyla Başan'da Og'un ülkesinin kentleri olan Aştarot[42] ile Edrei, Manessa'nın oğlu Makir'in oğullarının kabilelelerine göre Makir[43] oğullarının yarısının oldu. **32***Moab'ın kırsal kesimlerinde, Eriha'nın doğusunda ve Erden'in ötesinde Musa'nın miras olmak üzere bölüştürdüğü bunlardır. **33***Ama[44] Musa Levi oymağına miras vermedi. Onların mirası; *"O"* onlara[45] dediği gibi İsrailin Allah'ı Rabb'tir.

(1) BakB.14/10,23/1, **(2)**Hak.3/1, **(3)**Yoel3/4, **(4)**13.Ayet, II.Sam. 3/3,13/37ve38, **(5)**Yerm.2/18, **(6)**Hakm.3/3,I.Sam.6/4ve16, Sef. 2/5,**(7)**Tes.2/23, **(8)**B.19/30, **(9)**BakHak.1/34,**(10)**I.Krl.5/18, Mez. 83/7,Hez.27/9, **(11)**B.12/7, **(12)**B.11/8, **(13)**BakB.23/13, Hak. 2/21ve23, **(14)**B.14/1ve2, **(15)**Say.32/33, Tes.3/12ve13, B.22/4, **(16)**16.Ayet,Say.21/30, **(17)**Say.21/24ve25, **(18)**B.12/5, **(19)**Tes.3/11,B.12/4,**(20)**Say.21/24ve35,**(21)**11. Ayet,**(22)**Say. 18/20,23ve 24,B.14/3ve4,**(23)**33.Ayet,**(24)**B.12/2,**(25)**Say.21/28, **(26)**9.Ayet,Say.21/30,**(27)**Say.21/23,**(28)**Say.32/37, **(29)**Say.32/38,**(30)**Tes.3/17,B.12/3,**(31)**Tes.3/10,**(32)**Say. 21/24,**(33)**Say.31/8,**(34)**Say.22/5,31/8,**(35)**Say.32/35, **(36)**Say.21/26i28ve29, Tes.2/19, Hak.11/13 ve 15 ile karşılaştır, **(37)** II.Sam. 11/1,12/26, **(38)** Say.32/36,**(39)**Tek.33/17,I.Krl.7/46, **(40)**Say.34/11,**(41)**Say.32/41,I.Trh.2/23,**(42)**B.12/4,**(43)**Say. 32/ 39 ve 40,**(44)**14.Ayet,B.18/7, **(45)**Say.18/20,Tes.10/9, 18/1 ve 2.

14. Bölüm: 1)Geri kalan dokuz-buçuk oymağın mirasının kura ile bölüştürülmesi. 6-14)Hebron'un Kaleb'e verilmesi.

1*Kenan ülkesinde kahin[1] Eleazar ile Nun oğlu Yeşu ve İsrailoğullarının atalar boyları başkanlarının miras olmak üzere İsrailoğullarına bölüştürdükleri ve onların aldıkları yerler bunlardır: **2***Dokuz oymak[2] ile bir oymağın yarısına Rab-

b'in Musa tarafından buyurduğu şekilde mirasları kur'a ile verildi. **3*** Çünkü[3] Musa iki oymakla bir oymağın yarısına Erden'in ötesinde miras vermişti; ama onların içinde Levililer'e miras verilmedi. **4*** Yusuf oğulları[4] Manessa ve Efraim olarak iki oymaktı ve Levililer'e kalmaları için kentler; hayvanlarıyla malları için de onların otlaklarından başka o yörede bir pay vermediler. **5*** Aynen[5] Rabb'in Musa'ya buyurduğu gibi İsrail-oğulları yaptı ve o yöreleri aralarında paylaştılar. **6*** Yahuda oğulları Gilgal'da Yeşu'ya yaklaştılar ve Kenizzî[6] Yefunne oğlu Kaleb ona dedi ki: -Sen Rabb'in seninle benim aramda Allah adamı Musa'ya Kadeş-Barnea'da[7] söylediği[8] sözü biliyorsun. **7*** Rabb'in kulu Musa, ülkeyi gizlice araştırmak için Kadeş-Barnea'dan[9] beni gönderdiği zaman kırk yaşındaydım ve ben de kalbimdeki haberi ona götürdüm. **8*** Ama[10] benimle birlikte çıkan kardeşlerim kavmin yüreğini erittiler; ben ise Allah'ım Rabb'i[11] sözlerimle övdüm. **9*** O gün Musa şöyle yemin etmişti: 'Allah'ım Rabb'i sözlerinle övdüğün için ayağının[12] bastığı yer kesinlikle[13] sonsuzlarca senin ve çocuklarının mirası olacaktır'. **10*** İsrail çölde dolaşırken Rabb bu sözleri Musa'ya söyleyeli tam kırk beş yıldı ve Rabb'in[14] dediği gibi beni bu yaşamda korudu. İşte bugün ben seksenbeş yaşındayım. **11*** Musa beni gönderdiği zaman gücüm nasılsa; savaşmak ve çıkıp gitmek[15] için bugün[16] de gücüm öyledir. **12*** Şimdi Rabb'in o zaman söylediği dağı bana ver; çünkü orada Anoklular'ın[17] büyük ve sağlam kentleri bulunduğunu o gün kendin işittin. Belki Rabb[18] benimle olup Rabb'in dediği gibi onları atarım[19]. **13*** Yeşu da Yefunne oğlu Kaleb'e[20] hayır-dua edip ona[21] Hebron'u miras olmak üzere verdi. **14*** Bu yüzden Kenizzî Yefunne oğlu Kaleb, İsrailin[22] Allah'ı Rabb'e olgunlukla övgü dolu sözler söylediği için Hebron bugüne dek onun mirası[23] oldu. **15*** Hebron'un[24] adı önceden Kiryat-Arba idi. Sonra[25] ülke savaştan kurtulup güvenli oldu.

(1) Say.34/17ve18, **(2)**Say.26/55, 33/54, 34/13, **(3)**B.13/8,32ve33, **(4)**Tek.48/5, I.Trh.5/1ve2, **(5)**Say.35/2, B.21/2, **(6)**Say.32/12, B.15/17, **(7)**Say.13/26, **(8)**Say.14/24ve30, Tes.17/36ve38, **(9)**Say.13/6, 14/6, **(10)**Say.13/31ve32, Tes.1/28, **(11)**Say.14/24, Tes.1/36, **(12)**Bak Say.13/22, **(13)**Say.14/23ve24, Tes.1/36, B.1/3,**(14)**Say.14/30,**(15)**Tes.31/2,**(16)**Tes.34/7, **(17)**Say.13/28 ve33, **(18)**Mez.18/32ve34, 60/12, Rom.8/31, **(19)**B.15/14, Hak.1/20, **(20)**B.22/6, **(21)**B.10/37, 15/13, Hak.1/20, Bak B.21/11ve12, I.Trh.6/55ve56, **(22)**8.ve9.Ayetler, **(23)**B.21/12, **(24)**Tek.23/2, B.15/13, **(25)**B.11/23.

15. Bölüm: 1)Yahuda'nın payının sınırları, 13)Kaleb'in payı ve kurtuluşu, 16)Kaleb'in kızı Aksa'nın Otniel ile evlenmesi, 18)Kızın babasından bereket alması, 21)Yahuda kentleri, 63)Yebusîler'in uzaklaştırılmadığı.

1* Kabilelerine göre Yahuda oğulları oymağının payı Edom[1] sınırlarına dayanıyordu ve Güneyde Sin çölü[2] sınırlarına kadardı. **2*** Güney sınırları Tuz denizi sonunda; yani güneyde olan körfezden; **3*** Güneye Akrabbim[3] yokuşuna çıkıp Sin'e doğru geçerek güneydeki Kadeş-Barnea'ya çıkıyor ve Hetsron'dan geçip Addar'a yükselip Karka'ya dönüyordu. **4*** Oradan da Atsmon'a[4] geçip Mısır vadisine çıkıyordu ve bu sınır denizde bitiyordu. Güney sınırınız budur. **5*** Kuzey sınırı Tuz Denizi olup Erden'in sonlarına kadar idi; ve kuzey sınırı Erden'in ağzında olan denizin körfeziydi. **6*** Bu sınır Bogla-Evi'ne[5] çıkıyor ve kuzeyi Araba-Evi'ne geçerek sınır Ruben[6] oğlu Boha'nın taşına dek gidiyordu. **7*** Bu sınır Ako[7] deresinden Debir'e çıkıp kuzeye doğru vadinin güneyinde olan Adummim yokuşunun önündeki Gilgal'e dönüyor; ve bu sınır En-Şemeş sularına doğru geçerek En-Rogel[8] pınarına dayanıyor. **8*** Yine bu sınır Hinnom[9] oğlu deresine Yebusî[10] yani Oruşalim'in güneyinden çıkıyor. Bu sınır kuzeydeki Refaim[11] deresinin sonlarında, Hinnom deresinin önünde batı yönünde olan dağın başına çıkıyor. **9*** Ve bu sınır dağın tepesinden Neftoah[12] suyunun kaynağına uzanıp Efron dağında olan kentlere çıkıyor. Sonra sınır Baala'ya[13] yani; Kiryat-Yearim'e[14] geçiyor. **10*** Baala'dan da batıya Seir dağına dek dönüp, kuzeye Kesolon olan Yearim dağının yanından geçiyor ve Şemeş-Evi'ne inip Timna'ya[15] doğru gidiyor. **11*** Bu sınır kuzeye doğru Ekron[16] yanından çıkıyor; sonra sınır Şikkeron'a uzanıp Baala dağına geçerek Yabneel'e çıkıyor ve sınır denizde son buluyor. **12*** Batı sınırı büyük[17] denizin sahilidir. Kabilelerine göre Yahuda oğullarının çevresinde olan sınırlar bunlardır. **13*** Yeşu Rabb'in kendisine olan buyruğuna uyarak[18] Yefunne oğlu Kaleb'i, Yahuda oğulları içinde Anok'un[19] babası Arba'nın kentini; yani Hebron'u payı olarak verdi. **14*** Kaleb de Anok'un[20] üç oğlunu; yani Anok'un çocuğu Şeşay[21] Ahiman ve Talma'yı oradan uzaklaştırdı. **15*** Ve oradan[22] Debir halkına karşı çıktı. Debir'in adı da önceden Kiryat Sefer'di. **16*** Kaleb[23] Kiryat-Sefer'i kim vurur ve alırsa; kızım Aksa'yı eşi olmak için ona vereceğim, dedi. **17*** Ve Kaleb'in kardeşi Kenaz'ın[24] oğlu Otniel[25] onu aldı. O da kızı Aksa'yı eşi olması için ona verdi. **18*** Kadın[26] onun evine gi-

derken babasından bir tarla istemesini Otniel kışkırttı ve eşekten[27] inerken Kaleb ona: -Sana ne oluyor? Diye sordu. **19*** Kız da: -Bana bereket[28] ver. Çünkü bana kurak[+] bir yer verdin ve bana su kaynakları da ver, dedi. O da ona yukarıdaki ve aşağıdaki pınarları verdi. **20*** Kabilelerine göre Yahuda oğullarının mirası budur. **21*** Yahuda oymağının güneyde Edom topraklarına yakın sınır çevresinde olan kentleri Kabtseel, Eder ve Yagur; **22*** Kina, Dimona, Adada; **23*** Kedeş, Hatsor ve İtnan, **24*** Zif, Telem, Bealot; **25*** Hatsor-Hadatta ve Keriyot-Hetsron; yani Hasor; **26*** Amam, Şema, Molada; **27*** Hatsar-Gadda, Heşmon ve Pelet-Evi; **28*** Hatsar-Şual, Beer-Şeba, Biziotya; **29*** Baala, İyim, Etsem; **30*** Eltolat, Kesil, Horma; **31*** Siglag[29] Madmanna, Sansanna; **32*** Lebaot, Şilhim, Ain ve Rimmon idi. **33*** Ovada da Eştaol[30] Sora, Aşna; **34*** Zanoah, En-Gannim, Tappuah, Enam; **35*** Yarmut, Adullam, Soko, Azeka; **36*** Şaaraim, Aditaim, Gedera ve Gederotaim ondört kent olup köyleri de vardır. **37*** Senan, Hadaşa, Migdal-Gad; **38*** Dilean, Mitspe, Yokteel[31] **39*** Lakiş, Botskat, Eglon; **40*** Kabbon, Lahmam, Kitliş; **41*** Gederot, Dagon-Evi, Naama ve Makkeda on altı kent olup köyleri de vardır. **42*** Libna, Eter, Aşan; **43*** İfta, Aşna, Netsib; **44*** Keila, Akzib ve Mareşa dokuz kent olup köyleri de vardır. **45*** Ekron ile onun kasabaları ve köyleri; **46*** Ve Ekron denize kadar Aşdod çevresinde olan ketleriyle köyleri; **47*** Aşdod ve onun kasabalarıyla köyleri; Gaza ve kasabalarıyla köyleri Mısır[32] denizine ve büyük denizin[33] sahiline kadardır. **48*** Dağlarda Şamir, Yattir ve Soko; **49*** Danna ve Kiryat-Sanna (Ki, Dabir'dir.) **50*** Anab, Eştemo, Anim; **51*** Goşen[34] Holon ve Gilo köyleriyle beraber onbir kenttir. **52*** Arab, Duma, Eşan; **53*** Yanim, Tappuah-Evi, Afeka; **54*** Humta ve Kiryat[35] Arba (Ki Hebron'dur.) ve Sior dokuz kent olup köyleri de vardır. **55*** Maon, Karmel, Zif, Yutta; **56*** Yizreel, Yokdeam, Zanoah; **57*** Kanim, Gibea ve Timna köyleriyle beraber on kent. **58*** Halhul, Sur-Evi, Gedor; **59*** Maarat, Anot-Evi ve Eltekon köyleriyle beraber onaltı kent. **60*** Kiryat[36] Baal (Ki, Kiryat-Yearim'dir.) ve Rabba iki kent olup köyleri de vardır. **61*** Çölde Araba-Evi, Middin ve Sekaka; **62*** Nibşan, Tuz kenti ve En-Gedi altı kent olup köyleri de vardır. **63*** Ama[37] Oruşalim de yaşayan Yebusîler'i Yahuda oğulları atamadılar. Böylece[38] Yebusîler bugüne değin Yahuda oğulları ile beraber Oruşalim *(Yeruşalim)* de oturuyorlar.

(1) Say.34/3, **(2)**Say.33/36, **(3)**Say.34/4, **(4)**Say.34/5, **(5)**B.18/19, **(6)**B.18/17, **(7)**B.7/26, **(8)**II.Sam.17/17, I.Krl.1/9, **(9)**B.18/16, II.Krl.23/10, Yerm.19/2ve6, **(10)**B.18/28, Hak.1/21, 19/10, **(11)**B.18/16,**(12)**B.18/15,**(13)**I.Trh.13/6,**(14)**Hak.18/12, **(15)**Tek.38/13, Hak.14/1, **(16)**B.19/43, **(17)**47.Ayet, Say.34/6ve7, **(18)**B.14/13, **(19)**B.14/15, **(20)**Hak.1/10ve20, **(21)**Say.13/22, **(22)**B.10/38, Hak.1/11, **(23)**Hak.1/12, **(24)**Say.32/12, B.14/6, **(25)**Hak.1/13,3/9,**(26)**Hak.1/14,**(27)**Bak Tek.24/64, I.Sam.25/23, **(28)**Tek.33/11, **(+)**İbranice: **Güneydeki yer!**(Osm.), Bazı çevirilerde ***„Negev" deki topraklar!*** Olarak yazılmıştır., **(29)**I.Sam.27/6, **(30)**Say.13/24, **(31)**II.Krl.14/7, **(32)**4.Ayet, **(33)**Say.34/6,**(34)**B.10/41,11/16,**(35)**13.Ayet,B.14/15, **(36)**B.18/14, **(37)**Bak.Hak.1/8ve21, II.Sam.5/6, **(38)**Hak.1/21.

16. Bölüm: 1)Yusufoğulları paylarının sınırları, 5)Efraim'in payının sınırı, 10)Kenanlılar'ın atılmadığı.

1* Yusuf oğulları'nın paylarının sınırı Eriha yakınında Erden'den başlayarak doğuya Eriha suyuna ve Eriha'dan dağa uzanan çöl yoluyla El-Evi'ne; **2*** El-Evi'nden Luz'a[1] çıkıyor; ve Arkîler sınırına Atarot'a geçiyordu. **3*** Batıya doğru Yaflatlılar sınırına ve aşağıdaki[2] Horon-Evi sınırına Gezer'e[3] değin inip denizle birleşiyordu. **4*** Yusuf'un[4] oğulları Manessa ile Efraim miraslarını aldılar. **5*** Ve kabilelerine göre Efraim oğullarının sınırı budur. Mirasları olan toprakların sınırları doğuda Atarod-Addar'dan[5] yukarıki[6] Horon-Evi'ne dek olup; **6*** Bu sınır denize doğru kuzeye Mikmetat'a[7] çıkıyor ve sınır doğuya doğru Taanat-Şilo'ya dönerek oradan da doğudaki Yanoah'a geçiyordu. **7*** Yanoah'tan Atarod ve Naara'ya[8] inerek Eriha'ya ulaşıp Erden'de bitiyordu. **8*** Bu sınır Tappuah'tan batıya doğru Kana[9] deresine gidip denizle birleşir. Kabilelerine göre İsrailoğulları oymaklarının mirası budur. **9*** Manessa oğulları mirası içinde her kent köyleriyle birlikte olarak, Efraim oğulları[10] için ayrılmış kentler vardı. **10*** Gezer'de[11] oturan Kenanlılar'ı atmadılar ve bugüne değin Kenanlılar Efraim'in arasında yaşayan ve haraç veren köle oldular.

(1)B.18/13,Hak.1/26,**(2)**B.18/13,II.Trh.8/5,**(3)**I.Trh.7/28, I.Krl. 9/15,**(4)**B.17/14,**(5)**B.18/13,**(6)**II.Trh.8/5,**(7)**B.17/7, **(8)**I.Trh.7/28, **(9)**B.17/9, **(10)**B.17/9, **(11)**Hak.1/29, Bak I.Krl.9/16.

17. Bölüm: 1)Manessa'nın payı ve onun sınırları, 12)Kenanlılar'ın atılmadıkları, 14)Yusuf oğulları'nın bir pay daha almaları.

1* Yusuf'un[1] ilk oğlu Manessa oymağının payı bu oldu. Manessa'nın[2] ilk oğlu ve Gilead'ın babası Makir savaşçı olduğu için Gilead[3] ile Başan onun oldu. **2*** Kabilelerine göre Manessa[4] oğullarının diğer yarısına; yani Abiezer[5] oğulları, Helek oğulları, Asriel oğulları[6] Şekem oğulları, Hefe[7] oğulları ve Şemida oğulları için aşiretlerine göre bir pay verildi. Yusuf'un oğlu Manessa'nın erkek

çocukları kabilelerine göre bunlardır. **3***Ama[8] Manessa, Makir, Gilead ve Hefer oğlu Selofhad'ın oğulları olmayıp kızları vardı; ve kızlarının adları bunlardır: Mahla, Noa, Hogla, Milka ve Tirtsa. **4***Bunlar kahin[9] Eleazar'ın Nun oğlu Yeşu'nun ve başkanlarının önüne gelerek: -Rabb[10] Musa'-ya; 'Kardeşleriniz içinde bize miras vermesini' buyurdu; demeleri üzerine Rabb'in buyruğuna göre onlara babalarının kardeşleri arasında miras verdiler. **5***Erden'in ötesinde olan Gilead'e Başan ülkesinden başka Manessa'ya on pay düştü. **6***Çünkü; Manessa'nın oğulları arasında kızları da miras almışlardı. Gilead ülkesi ise Manessa'nın diğer oğullarının oldu. **7***Ve Manessa'nın sınırı Aşer'den Şekem'in karşısında olan Mikmetat'a[11] kadar olup bu sınır sağdan En-Tappuah yakınında olan halkın evlerine dek gidiyordu. **8***Tappuah yöresi Manessa'nın idi; ama Manessa'nın sınırındaki Tappuah[12] kenti Efraim oğullarınındı. **9***Bu sınır Kana[13] deresine, derenin güneyine iniyordu. Manessa'nın[14] kentleri arasında bunlar Efraim'in kentleridir. Ve Manessa'nın sınırı derenin kuzeyinden olup denizde*(Akdeniz)* bitiyordu. **10***Güneyi Efraim'in ve kuzeyi Manessa'nın olup sınırları deniz olarak kuzeyde Aşer'e, doğuda İssakar'a dek erişiyordu. **11***İssakar ile Aşer de Şean-Evi'yle[15] kasabaları, İbleam'la kasabaları, Dor halkıyla kasabaları, Endor halkıyla kasabaları, Taanak halkıyla kasabaları ve Megiddo halkıyla kasabaları; o üç bölük Manessa'nın[16] oldu. **12***Manessa oğulları[17] bu kentleri ele geçiremediler ve Kenanlılar o bölgede inat ederek kaldılar. **13***İsrailoğulları güçlendiğinde Kenanlılar'ı[18] haraca bağladılar; ama onları tamamen uzaklaştırmadılar. **14***Ve Yusuf[19] oğulları Yeşu'ya dedi ki: -Rabb şimdiye kadar beni bereketlemiş olduğu için ve ben çok[20] kalabalık olduğum halde; neden bana miras olmak üzere bir kısmet[21] ve bir pay verdin? Dediler. **15***Yeşu da onlara: -Eğer sen çok kalabalıksan ve Efraim dağı sana dar geliyorsa; ormana çık ve orada Perizzîlerle Refayimlerin[22] ülkesinde kendin için yer aç, dedi. **16***Yusuf oğulları da: -Bu bize yeterli değildir; derelik yörede, Şean-evi ile kasabalarında ve Yizreel[23] vadisinde yaşayan tüm kenanlılar'ın demirden[24] arabaları var, dediler. **17***O zaman Yeşu, Yusuf Evi'ne; yani Efraim ile Manessa'ya doğru: -Sen çok kalabalık ve çok güçlüsün. Bunun için sana bir pay yeterli değil; **18***Ama dağ da senin olacak ve orası ormanlıktır orasını kes; etekleri de senin olsun. Çünkü Kenanlılar'ın[25] demirden arabaları olup güçlü olsalar da onları sen atacaksın, dedi.

(1) Tek.41/51, 46/20, 48/18, **(2)**Tek.50/23, Say.26/29, 32/39ve40, I.Trh.7/14,**(3)**Tes.3/15,**(4)**Say.26/29-32, **(5)**Say.26/30, I.Trh.7/18, **(6)**Say.26/31, **(7)**Say.26/32, **(8)**Say.26/33, 27/1, 36/2, **(9)**B.14/1, **(10)**Say.27/6ve7,**(11)**B.16/6,**(12)**B.16/8,**(13)**B.16/8, **(14)**B.16/9, **(15)**I.Sam.31/10,I.Krl.4/12,**(16)**I.Trh.7/29, **(17)**Hak.1/27ve28, **(18)**B.16/10,**(19)**B.16/4,**(20)**Tek.48/19,Say.26/34ve37, **(21)**Tek.48/22, **(22)**Tek.14/5, 15/20, **(23)**B.19/18, I.Krl.4/12, **(24)**Hak.1/19, 4/3, **(25)**Tes.20/1.

18. Bölüm: 1)Meskenin(Çadır'ın) Şilo'da kurulması, 2)Ülkenin geri kalanının yedi parçaya bölünmesi, 10)Bu parçalara kur'a atılması, 11)Bünyamin'in payının sınırı, 21)Ve kentleri.

1*İsrailoğullarının tüm toplumu Şilo'da[1] toplanarak orada[2] Toplanma Çadırı'nı kurdular ve ülke onların egemenliği altına girdi. **2***İsrailoğullarından mirasları kendilerine paylaştırılmamış yedi oymak kalmıştı. **3***Ve Yeşu İsrailoğullarına dedi ki: -Atalarınızın Allah'ı Rabb'in size verdiği ülkeye gidip onu almak için daha ne[3] kadar bekleyeceksiniz? **4***Her oymaktan üç adam seçiniz ve ben de onları göndereyim; kalkıp ülkeyi dolaşsınlar ve onu miraslarına göre yazdıktan sonra bana gelsinler. **5***Onu yedi paya bölsünler. Yahuda[4] kendi sınırlarında güneyde kalsın ve Yusuf-Evi[5] de kuzeyde. **6***Sizler de ülkeyi yedi parçaya bölerek yazılı açıklamayı buraya bana getirin; ben[6] de Allah'ınız Rabb'in önünde burada sizin için kur'a atayım. **7***Çünkü[7] Levililer'in aranızda payı yoktur. Onlar Rabb için olan kahinliği miras almışlardır. Gad[8] ile Ruben ve Manessa'nın yarı bölüğü kuzeyde Erden'in ötesinde Rabb'in kulu Musa'nın onlara verdiği miraslarını aldılar. **8***Ve o adamlar kalkıp gittiler. Yeşu da o ülkeyi yazıp çizmeye gidenlere şöyle buyurdu: -Gidip o ülkeyi dolaşın. Orasını yazdıktan sonra da bana geri dönün ve burada Şilo'da Rabb'in önünde sizin için kur'a atacağım, dedi. **9***O adamlar gidip ülkeyi dolaşarak kent, kent yedi parçaya bölüp bir deftere yazdılar ve Şilo'da olan ordugâha Yeşu'nun yanına geri döndüler. **10***Yeşu onlar için Şilo'da Rabb'in önünde kur'a attı ve Yeşu orada İsrailoğullarına bölüklerine göre ülkeyi paylaştırdı. **11***Kabilelerine göre Bünyamin oğulları oymağının kur'ası çıktı ve paylarının[a] sınırı Yahuda oğulları ile Yusuf oğulları arasına düştü. **12***Kuzey[9] yönündeki sınırları Erden'den başlayıp bu sınır kuzeydeki Eriha yanına çıkıyor ve batıdaki dağa çıkarak Aven-Evi çölünde son buluyor. **13***Sınır oradan Luz'a; yani[10] El.-Evi olan Luz'un güneyine doğru geçtikten sonra sınır aşağıdaki[11] Horon-Evi'nin güneyindeki dağın yanından Atarot-Addar'a iniyor. **14***Ve sınır batıya giderek güneydeki Horon-Evi'nin karşısında olan dağdan güneye

doğru dönüyor ve Kiryat-Baal'da[12] yani; Yahuda oğullarının kenti olan Kiryat-Yearim'de son buluyor. Batı yönü budur. **15*** Güney yönü Kiryat-Yearim'in ucundan başlayarak sınır batıya doğru gidiyor ve Neftoah suyu[13] kaynağına çıkıyor. **16*** Sınır Refaim vadisi kuzeyinde olan Ben-Hinnom[14] deresinin karşısındaki dağın sonlarına inerek güneydeki Yebusî sırtında Hinnom deresine ve En-Rogel[15] pınarına gidiyor. **17*** Sonra kuzey yönünden uzanarak En-Şemeş'e çıkıyor ve Adummim yokuşu karşısında olan Gelilot'a çıkıp Ruben[16] oğlu Boha'nın taşına iniyor. **18*** Araba'nın[17] karşısından kuzeye doğru geçerek Araba'ya iniyor. **19*** Sınır kuzeyde Hogla-Evi yanından geçerek Tuz Denizi'nin kuzey körfezine, Erden'in güney ucunda son buluyor. Güney sınırı budur. **20*** Ve kuzey sınırı Erden'dir. Kâbilelerine göre Bünyamin oğulları'nın mirasının çepçevre kuşattığı sınırları bunlardır. **21*** Kabilelerine göre Bünyamin oğulları oymağının kentleri bunlardır: Eriha, Hogla-Evi, Emek-Ketsits; **22*** Araba-Evi, Semeraim, El.Evi *(Beyt'el)*; **23*** Avvim, Para, Ofra; **24*** Kefar-Ammonî, Ofni ve Geba köyleriyle birlikte on iki kent. **25*** Gibeon, Rama, Beerot; **26*** Mitspe, Kefira, Motsa; **27*** Rekem, İrpeel, Tarala; **28*** Sela, Elef, Yebos *(Yevus)* ki[18] Oruşalim'dir[*] ve Gibeat ile Kiryat ondört kent olup köyleri de vardır. Kabilelerine göre Bünyamin Oğulları'nın mirası budur.

(1)B.19/51, 21/2, 22/9, Yerm.7/12, **(2)**Hak.18/31, I.Sam.1/3ve24, 4/3ve4,**(3)**Hak.18/9,**(4)**B.15/1, **(5)**B.16/1ve4, **(6)**B.14/2, 10.Ayet, **(7)**B.13/33, **(8)**B.13/8, **(+)**İbranice: **Kur'a**larının!, **(9)**Bak B.16/1, **(10)**Tek.28/19, Hak.1/23, **(11)**B.16/3, **(12)**Bak B.15/9, **(13)**B.15/9, **(14)**B.15/8, **(15)**B.15/7, **(16)**B.15/6, **(17)**B.15/6, **(18)**B.15/8, **(*)**Veya Yeruşalim; Kudüs'ün eski adıdır.

19. Bölüm: 1)Şimeon'un, 10)Zebulun'un, 17)İssakar'ın, 32)Naftali'nin, 40)Ve Dan'ın paylarının sınırları ile kentleri, 49)Yeşu'nun payı.

1* İkinci kur'a Şimeon'a; yani kabilelerine göre Şimeon oğulları oymağına çıktı ve onların[1] mirası Yahuda oğullarının mirası içindeydi. **2*** Ve miraslarında[2] Beer-Şeba veya Şeva Molad'a; **3*** Hatsar-Şual, Bala, Etsem; **4*** Eltolad, Betul[*] Horma; **5*** Siglag, Markabot-Evi, Hatsar-Susa; **6*** Lebaot-Evi ve Şaruhen köyleriyle beraber on üç kent; **7*** Ain, Rimmon, Eter ve Aşan dört kent ve köyleri de vardır. **8*** Tüm bu kentlerin çevresinde Baalat-Beere ve güneydeki Rama'ya dek olan tüm köyleri de onlarındı. Kabilelerine göre Şimeon oğulları oymağının mirasları bunlardı. **9*** Şimeon oğullarının mirası Yahuda oğullarının payından oldu; çünkü Yahuda oğullarının payı kendilerine çok geldiğinden Şimeon[3] oğulları da onların mirası arasından miras aldılar. **10*** Ve üçüncü kur'a kabilelerine göre Zebulun oğulları için çıktı; ve onların mirasının sınırı Sarid'e kadardır. **11*** Sınırları[4] denize ve Marala'ya doğru çıkıp Dabbeşet'e erişerek Yokneam[5] karşısında olan vadiye doğru gidiyor. **12*** Sarid'ten kuzeye Kislot-Tabor sınırına dönüp Daberat'ı geçtikten sonra Yafia'ya çıkıyor. **13*** Oradan doğuya doğru Gat-Hefer'e ve Et-Katsin'e geçerek Rimmon'a çıkıp Nea'ya uzanıyor. **14*** Sınır oradan kuzeye dönerek Hannaton'a gidiyor ve İftah-El deresinde bitiyor. **15*** Kattat, Nahalal, Şimron, İdala ve Beytlehem on iki kent olup köyleri de vardır. **16*** Köylerine göre Zebulun oğulları'nın mirası budur; yani bu kentlerle köyleridir. **17*** Dördüncü kur'a İssakar'a; yani kabilelerine göre İssakar oğullarına çıktı. **18*** Sınırları: Yizreel, Kesullot, Şunem; **19*** Hafaraim, Şion, Anaharat; **20*** Rabbit, Kişion, Ebets; **21*** Remet, En-Gannim, En-Hadda ve Patsets-Evi oldu. **22*** Sınır Tabora, Şahatsuma ve Şemeş-Evi'ne erişerek Erden'de son buluyor. On altı kent olup köyleri de vardır. **23*** Kabilelerine göre İssakar oymağının mirası bu kentlerle köyleridir. **24*** Ve beşinci kur'a kabilelerine göre Aşer oğulları oymağına çıktı. **25*** Sınırları: Helkat, Hali, Beten, Akşaf; **26*** Allammelek, Amad ve Mişal oldu ve batıya doğru Karmel'e, Şihor-Libnat'a erişiyordu. **27*** Kuzeye doğru Dagon-Evi'ne dönerek kuzeyde Zebulun ve İftah-El. deresine; Emek-Evi ile Neiel'e giderek soldaki Kabul'a; **28*** Ebron'a, Rehob'a, Hammon'a, Kana'ya[6] ve büyük Sayda'ya dek çıkıyordu. **29*** Sınır dönüp Rama'ya; güvenli bir kent olan Sur'a[7] kadar varıyor ve Hosa'ya dönerek Akzip sahillerinden[8] denizle birleşiyordu. **30*** Ama Umma, Afek ve Rehob yirmi iki kent olup köyleri de vardır. **31*** Köylerine göre Aşer oğulları oymağının mirası bu kentler ile köyleridir. **32*** Altıncı kur'a Naftali oğulları; yani kabilelerine göre Naftali oğullarına çıktı. **33*** Sınırları Helef'ten Saananim yakınında olan Eylon'dan *(büyük meşe ağacı)*, Adaminekeb'ten ve Yabneel'den Lakkum'a kadar olup Erden'de son buluyor. **34*** Sınır[9] batıya Aznot-Tabor'a dönerek oradan Hukkok'a gidiyor ve güneye Zebulun'a erişerek, batıda Aşer'e ve kuzeyde Erden'den Yahuda'ya gidiyordu. **35*** Bu dayanıklı kentler Siddim, Ser, Hammat, Rakkat, Kinneret; **36*** Adama, Rama, Hatsor; **37*** Kedeş, Edrei, Enhatsor; **38*** İron, Migdal-El, Horem, Anat-Evi, Şemeşti-Evi ve köyleriyle beraber on dokuz kent. **39*** Kabilelerine göre Naftali oğulları

oymaklarının mirası bu kentlerle köyleridir. **40*** Yedinci kur'a kabilelerine göre Dan oğulları oymağına çıktı. **41*** Miraslarının sınırları: Sor, Eştaol, İr-Şemeş; **42*** Şaalabbin[10] Ayyalon, İtla; **43*** Elon, Tümna, Ekron; **44*** Elteke, Gibbeton, Baalat; **45*** Yehud, Bene-Berak, Gat-Rimmon; **46*** Me-Yarkon ve Yafa önünde[11] olan sınırları da kapsıyor. **47*** Dan oğullarının[12] sınırları kendilerine dar geldi. Bu yüzden Dan oğulları kalkıp Leşem ile savaştılar; onu alarak kılıçtan geçirdiler ve onu elde ettikten sonra içinde oturdular. Ona babalarının adından ötürü Dan[13] ismini verdiler. **48*** Kabilelerine göre Dan Oğulları'nın mirası bu kentlerle köylerdir. **49*** Sınırlarına göre ülkenin bölüştürülmesini bitirdikten sonra; İsrailoğulları kendi ortalarında Nun oğlu Yeşu'ya miras verdiler. **50*** Rabb'in buyruğuna göre ona istediği kenti; yani Efraim dağındaki Timnat-Serah'ı[14] verdiler. O da kenti onararak içinde yaşadı. **51*** Kahin[15] Eleazar ile Nun oğlu Yeşu; İsrailoğulları oymaklarının atalar başkanlarının Şilo'da[16] Rabb'in önünde, Toplanma Çadırı kapısında kur'a ile bölüştürdükleri mirasları bunlardır ve ülkenin bölüştürülmesini tamamladılar.

(1)9.Ayet,**(2)**I.Trh.4/28,**(*)**BakYud.6/14,**(3)**1.Ayet, **(4)**Tek. 49/13,**(5)**12/22,**(6)**B.11/8,Hak.1/31, **(7)**II.Sam. 5/11,**(8)**Tek.38/5,Hak.1/31,Mik.1/14,**(9)**Tes.33/23, **(10)** Hak.1/35,**(11)**Res.İşl.9/36,**(12)**BakHak.18,**(13)**Hak. 18 /29,**(14)**B.24/30,**(15)**Say.34/17,B.14/1,**(16)**B. 8/1 ve 10.

20. Bölüm: 1)Allah'ın emriyle altı iltica kenti (Sığınma kenti) tayini.
1* Rabb, Yeşu'ya dedi ki: **2*** İsrailoğullarına şunu söyle: Musa vasıtasıyla size söylediğim sığınma[1] kentlerini kendinize seçin. **3*** Bilerek veya bilmeyerek bir kimseyi vuran katil oraya kaçsın. Ve sizin için kan öcünü alandan sığınacak yer olsun. **4*** Bu kentlerden birine kaçan ve kentin[2] kapısında duran yaşlılara[+] olayı anlatsın. Onlar da onu kentin içine, yanlarına kabul ederek ona bir ev versinler ve yanlarında otursun. **5*** Hasmı[3] onu takip ettiğinde katili onun eline teslim etmesinler. Çünkü onun öteden beri komşusuna düşmanlığı olmayıp plânsızca vurmuştur. **6*** O da yargı[4] için meclis önünde duruncaya dek ve o günlerde olan baş kahin ölünceye dek o kentte yaşasın. Sonra katil dönüp kendi kentine ve kendi evine; yani içinden kaçtığı kente gitsin. **7*** Galile'de Naftali dağında; Kedeş[5] ve Efraim dağında Şekemi[6] ile Yahuda[7] dağında Kiryat-Arba'yı[8] yani Hebron'u ayırdılar. **8*** Kuzeydeki Eriha karşısında Erden'in ötesinde olarak Ruben oymağından, çöldeki Betseri[9] ile Gad oymağından Gilead'da Ramot'u[10] ve Manessa oymağından Başan'da Golan'ı[11] ayırdılar. **9*** Tüm İsrail[12] oğulları için ve aralarında yaşayan yabancılar için ayrılan kentler bunlardır ki bir kimseyi yanlışlıkla vuran adam oraya kaçsın ve meclis[13] önünde durmadıkça hasmı tarafından öldürülmesin.

(1)Çık.21/13, Say.35/6,11ve14, Tes.19/2ve9, **(2)**Rut 4/1ve2, **(+)**İbranice:Yaşlıların kulağına, **(3)**Say.35/12, **(4)**Say.35/12 ve25,**(5)**B.21/32,I.Trh.6/76, **(6)**B.21/21, II.Trh.10/1, **(7)**Luk.1/39, **(8)**B.14/15, 21/11ve13, **(9)**Tes.4/43, B.21/36, I.Trh.6/78, **(10)**B.21/38, I.Krl.22/3, **(11)**B.21/27, **(12)**Say.35/15, **(13)**6.Ayet.

21. Bölüm: 1)Oymakların paylarından kırk sekiz kentin Levililer'e kur'a ile verilmesi, 43)Rabb'in İsrailoğullarına kendi vaadine göre rahat ettirmesi.
1* Levililer'in atalar evi başkanları kahin[1] Eleazar ile Nun oğlu Yeşu'ya ve İsrailoğulları oymaklarının atalar başkanlarına yaklaşarak; **2*** Kenan ülkesinde Şilo'da[2] onlara doğru: -Rabb[3] bize kalmamız için kentler ve hayvanlarımız için otlaklar verilmesini Musa tarafından buyurmuştu, dediler. **3*** Böylece İsrailoğulları Rabb'in sözüne göre kendi miraslarından Levililer'e bu kentlerle otlaklarını verdiler. **4*** Kohatlılar'ın kabileleri için kur'a çıktı ve Levililer'den kahin[4] Harun'un oğullarına Yahuda oymağından, Şimeon oymağından, Bünyamin oymağından kur'a[5] ile on üç kent düştü. **5*** Geri[6] kalan Kohat oğulları için Efraim oymağı kabilelerinden, Dan oymağı kabilelerinden ve Manessa oymağının yarısından kur'a ile on kent düştü. **6*** Gerşon[7] oğulları için İssakar oymağı kabilelerinden, Aşer oymağından, Naftali oymağından ve Başan'daki manessa oymağının yarısından kur'a ile on üç kent düştü. **7*** Kabilelerine göre Merari[8] oğullarına Ruben ile Gad oymağından ve Zebulun oymağından on iki kent düştü. **8*** Böylece Rabb'in[9] Musa vasıtasıyla buyurduğu şekilde İsrail oğulları[10] Levililer'e bu kentlerle otlaklarını kur'a ile verdiler. **9*** Yahuda oğulları oymağından ve Şimeon oğulları oymağından adı önde anılan bu kentleri verdiler. **10*** Bunlar[11] Levi oğullarından, Kohatlılar kabilelerinden olan Harun oğullarının oldu; çünkü ilk kur'a onlar için atıldı. **11*** Onlara[12] Yahuda[13] dağında Anak'ın[14] babası Arba'nın kenti[15] olan Hebron'u ve çevresinde olan otlağı verdiler. **12*** Ama kentin[16] tarlası ile köylerini Yefunne oğlu Kaleb'e malı olsun diye verdiler. **13*** Bu şekilde kahin[17] Harun'un oğullarına katiller için sığınma kenti olan Hebron'u[18] otlağıyla[22], Libna'yı[19] otlağıyla; **14*** Yattir'i[20] otlağıyla, Eştemoa'yı[21] otlağıyla; **15*** Holon'u otlağıyla Debir'i[23] otlağıy-

la; **16***Ain'i[24] otlağıyla, Yutta'yı[25] otlağıyla ve Şemeş Evi'ni[26] otlağıyla bu iki oymaktan dokuz kent olarak verdiler. **17***Bünyamin oymağından Gibeon'u[27] otlağıyla, Geba'yı[28] otlağıyla; **18***Anatot'u otlağıyla ve Almon'u[29] otlağıyla dört kent verdiler. **19***Harun oğullarının tüm kâhinlik kentleri otlaklarıyla on üç kenttir. **20***Kohat[30] oğulları kabilelerine; yani Kohat oğullarından geriye kalan Levililer'in kur'alarına düşen kentler Efraim oymağından idi. **21***Ve onlara Efraim dağında katillerin sığınma kenti olarak Şekem[31] ile otlağını, Gezer ile otlağını; **22***Kibtsaim ile otlağını ve Horon-Evi ile otlağını verdiler ki, dört kenttir. **23***Dan oymağından Elteke'yi otlağıyla, Gibbeton'u otlağıyla; **24***Ayyalon'u otlağıyla, Gat-Rimmon'u otlağıyla dört kent. **25***Ve Manessa oymağının yarısından Taanak ile otlağını ve Gat-Rimmon ile otlağını iki kent olarak verdiler. **26***Geri kalan Kohat oğulları kabilelerinin tüm kentleri otlaklarıyla on tanedir. **27***Levililerin[32] kabilelerinden Gerşon oğullarına Manessa'nın yarı kabilesinden katillerin sığınma kenti olmak üzere Başan'da olan Golan[33] ile otlağını ve Be-Eştere ile otlağını iki kent; **28***Ve İssakar oymağından Kişon'u otlağıyla ve Deberat'ı otlağıyla; **29***Yarmut ile otlağını, En-Gannim ile otlağını dört kent; **30***Aşer oymağından Mişalla otlağını, Abdon ile otlağını; **31***Helkat ile otlağını, Rehob ile otlağını dört kent; **32***Naftali oymağından katillerin sığınma kenti olmak üzere Galile'deki Kedeş'i[34] otlağı ile, Hammot-Dor ile otlağını ve Kartan ile otlağını üç kent verdiler. **33***Kabilelerine göre Gerşonlular'ın tüm kentleri otlaklarıyla birlikte on üç tanedir. **34***Merari oğulları[35] kabilelerine; yani geri kalan Levililer'e Zebulun oymağından Yokneam'ı otlağıyla, Karta'yı otlağıyla; **35***Dimna'yı otlağıyla, Nahalal'ı otlağıyla dört kent; **36***Ruben oymağından Betser[36] ile otlağını, Yahats ile otlağını; **37***Kademot ile otlağını, Mefaat ile otlağını dört kent; **38***Ve Gad oymağından katillerin sığınma kenti olmak üzere Gilead'ta olan Ramot[37] ile otlağını, Mahanaim ile otlağını; **39***Heşbon ile otlağını, Yazer ile otlağını tümü dört kent olarak verdiler. **40***Kabilelerine göre Merari oğullarına; yani Levililerin kabilelerinden geri kalanlara kur'a ile düşen kentlerin tümü on iki kent idiydi. **41***İsrailoğulları[38] mülkü içinde Levililerin tüm kentleri otlaklarıyla kırk sekiz kent idi. **42***Bu kentlerin her birinin çevresinde otlağı vardı; ve bu kentlerin tümü böyledir. **43***Rabb, atalarına vermeğe yemin ettiği ülkenin[39] tümünü İsraile verdi. Onlar da ona sahip olup içinde yaşadılar. **44***Rabb, atalarına yemin ettiği gibi onlara rahat yüzü[40] gösterdi. Düşmanlarından[41] hiçbiri önlerinde duramadı ve düşmanlarının tümünü Rabb onların ellerine bıraktı. **45***Ve Rabb[42] İsrail-Evi için ne kadar iyi sözler söylemişse onlardan hiçbirini değiştirmeden tümünü yerine getirdi.

(1)B.14/1, 17/4, **(2)**B.18/1, **(3)**Say.35/2, **(4)**8.ve19.Ayetler, **(5)**B.24/33, **(6)**20.Ayet ve diğ., **(7)**27.Ayet, **(8)**34.Ayet ve diğ., **(9)**Say.35/2, **(10)**3.Ayet, **(11)**4.Ayet, **(12)**I.Trh.6/55, **(13)**B.20/7, Luk.1/39,**(14)**B.15/13ve14,**(15)**Tek.23/2,**(16)**B.14/14, I.Trh.6/56, **(17)**I.Trh.6/57vediğ.,**(18)**B.15/54,20/7,**(19)**B.15/42, **(20)**B.15/48, **(21)**B.15/50,**(22)**I.Trh.6/58,B.15/51, **(23)**B.15/49, **(24)**I.Trh.6/59, B.15/42, **(25)**B.15/55, **(26)**B.15/10, **(27)**B.18/25, **(28)**B.18/24, **(29)**I.Trh.6/60, **(30)**5.Ayet, I.Trh.6/66, **(31)**B.20/7, **(32)**6.Ayet, I.Trh.6/71, **(33)**B.20/8, **(34)**B.20/7, **(35)**7.Ayet, I.Trh.6/77, **(36)**B.20/8, **(37)**B.20/8, **(38)**Say.35/7, **(39)**Tek.13/15, 15/18, 26/3, 28/4ve13, **(40)**B.11/23, 22/4, **(41)**Tes.7/24, **(42)**B.23/14.

22. Bölüm: 1)Rubenliler, Gadlar ve Manessa'nın yarım oymağından bereketlerin kendi miraslarına gönderilmeleri, 10)Onların tanıklık mezbahı (Sunağı), 11)Diğer oymakların bundan ötürü gazaplanması; 21)Ama sonra yatıştırılmaları.

1*O zaman Yeşu Rubenliler ile Gadlıları ve yarım Manessa oymağını çağırarak onlara şöyle söyledi: **2***Siz Rabb'in[1] kulu Musa'nın size tüm buyurduğunu yapın ve size[2] buyurduğum her şeyde benim sözümü dinleyin. **3***Tâ bugüne dek; bu uzun günlerde kardeşlerinizi bırakmayarak Allah'ınız Rabb'in tutmak için size verdiği buyruklarını yapın. **4***Ve şimdi Allah'ınız Rabb, kardeşlerinize dediği gibi onlara rahat vermiş olduğundan; sizler şimdi çadırlarınıza dönüp Erden'in[3] ötesinde Rabb'in kulu Musa'nın mülk olmak için size verdiği ülkeye gidiniz. **5***Ancak Rabb'in kulu Musa'nın size bildirdiği buyruğu ve şeriatı yerine getirmeye daha çok dikkat[4] ediniz. Şöyle ki[5] Allah'ınız Rabb'i sevip tüm yollarında giderek buyruklarını yapınız; ve *"O"*na sadık kalarak *"O"*na tüm kalbinizden ve tüm canınızdan ibadet ediniz. **6***Sonra Yeşu onlara bereket[6] okuyarak onları serbest bıraktı; onlar da çadırlarına gittiler. **7***Manessa'nın yarım oymağına Musa, Başan'da mal vermiş olup, diğer[7] yarısına da kardeşleriyle birlikte Erden'in berisinde; yani batısında Yeşu verdi. Hem de Yeşu onları çadırlarına gönderdiğinde onlara bereket okudu. **8***Onlara çok mallar, hayvanlarla gümüş, altın, bakır, demir ve birçok giysilerle çadırlarınıza geri dönüp düşmanlarınızdan[8] aldığınız ganimeti kardeşleriniz ile bölüşünüz, dedi. **9***Böylece Ruben oğulları ile Gad ve Manessa'nın yarım oymağı; Rabb'in Musa vasıtasıyla olan sözüne göre mülk olmak için aldıkları ülkeye, Gilead'a [9]gitmek için Kenan ülkesinde olan Şilo'dan, İsrail-

oğullarının yanından çıkıp gittiler. **10*** Kenan ülkesinde olan Erden'in kenarına geldiklerinde; Ruben oğulları ile Gad oğulları ve Manessa'nın yarım oymağı orada Erden'in yanında Mezbah görünüşlü büyük bir Sunak yaptılar. **11*** İsrailoğulları Ruben oğullarıyla Gad oğulları ve yarım Manessa oymağının Kenan ülkesinin önünde, Erden'in kenarında İsrailoğullarının geçtikleri yerde bir Mezbah yaptıklarını[10] işitti. **12*** Ve İsrailoğulları[11] bunu duyduğunda İsrailoğullarının tümü onlara karşı savaşa çıkmak için Şilo'da toplandılar. **13*** İsrailoğulları; Ruben[12] oğulları, Gad oğulları ve Manessa'nın yarım oymağına Gilead yöresine kahin Eleazar'ın[13] oğlu Finehas'ı; **14*** Ve onunla beraber tüm İsrail oymaklarının her kabilesinden birer başkan ve her[14] biri İsrailin binlerinde kabile başkanı olarak on başkan gönderdiler. **15*** Onlar Gilead yöresine; Ruben oğulları, Gad oğulları ve yarım Manessa oymağının yanına giderek onlara dediler ki: **16*** Rabb'in tüm cemaati böyle söylüyor; bugün[15] Rabb'e baş kaldırarak kendinize "*Mezbah*" yapmakla, Rabb'in yolundan dönüp İsrailin Allah'ına karşı bu yaptığınız hainlik nedir? **17*** Peor'un[16] kötülüğü bize yetmedi mi ki, daha bugüne dek ondan temizlenemedik ve Rabb'in toplumuna o afet geldi. **18*** Bu gün sizler Rabb'in yollarından saptınız. Şimdi bu gün Rabb'e asi olursanız *"O"* da yarın tüm İsrail toplumuna[17] gazaba gelecektir. **19*** Ama eğer mülk olmak üzere aldığınız ülke kirlenmişse, oradan[18] Rabb'in Evi bulunan yere; yani Rabb'in mülkü olan tarafa geçin, malınız aramızda olsun. Allah'ımız Rabb'in Mezbahından başka kendinize bir sunak yaparak Rabb'e baş kaldırmayın ve bize karşı gelmeyin. **20*** Zerah oğlu Akan[19] bu lanetli şeyle hainlik ederek tüm İsrail toplumu üstüne gazap getirmedi mi? Ve bir tek o kişi yaptığı şeyle yok olmadı. **21*** Ruben oğulları, Gad oğulları ve yarım Manessa oymağı da yanıt vererek İsrail binlerinin başkanlarına şöyle söylediler: **22*** Her şeye gücü yeten ***Yehovah***-Allah, her şeyin övgü[20] sebebi ***Yehovah*** ve İsrail bunu bilsin ki; eğer asilik ve eğer Rabb'e hainlik var ise bugün bizi sağ bırakmasın. **23*** Eğer biz Rabb'in yollarından saparak onun*(mezbahın)* üstünde kurban yakmak, ekmek sunusu veya üstünde esenlik kurbanları sunmak düşüncesiyle kendimize bir Mezbah yaptıksa Rabb kendisi[21] arasın. **24*** Ama bunu biz korkumuzdan yaptık. Sakın yarın sizin çocuklarınız, bizim çocuklarımıza doğru: 'Ey! Ruben oğulları ve Gad oğulları İsrailin Allah'ı Rabb ile sizin ne ilginiz var? **25*** Rabb sizinle bizim aramızda Erden'i sınır koydu ve Rabb'te sizin payınız yoktur, diyerek oğullarınız bizim oğullarımızın Rabb'ten korkmalarına neden olacaktır. **26*** Bu yüzden dedin ki: Bir Mezbah*(sunak)* bina edelim; yakılacak kurbanlar ve sunular için değil; **27*** Ancak[22] bizimle sizin ve bizden sonra soyumuzun arasında tanıklık olsun ki, yakmalık[23] kurbanlarımız, kurbanlarımız ve esenlik sunularımız ile Rabb'in ibadetini onun önünde yapabilelim; ve yarın çocuklarınız çocuklarımıza „*Rabb'ten sizin payınız yoktur*" demesinler. **28*** Eğer yarın bize ve soyumuza böyle derlerse Rabb'in Mezbahının örneğine bakınız ki, onu atalarımız yapmıştır. Bu ise yakmalık sunular ve kurbanlar için olmayıp ancak bizimle sizin aranızda tanıklık içindir diyelim; dedik. **29*** Haşa! Rabb'e baş kaldırıp da, bugün Rabb'in yollarında saparak, Evi önünde olan Allah'ımız Rabb'in Mezbahından başka; yakmalık[24] kurban, ekmek sunusu ve kurbanlar için bir sunak yapalım. **30*** Kahin Finehas ve onunla beraber olan cemaat başkanları ve İsrailin binlerinin başkanları; Ruben oğulları, Gad oğulları ve Manessa oğullarının söyledikleri sözleri işittiklerinde kendilerine iyi göründü. **31*** Ve Kâhin Eleazar oğlu Finehas; Ruben oğulları, Gad oğulları ile Manessa oğullarına: -Rabb'e bu kötülüğü yapmadığınız için bugün Rabb'in aramızda[25] olduğunu anladık. Şimdi İsrailoğullarını Rabb'in elinden kurtardınız, dedi. **32*** Sonra kahin Eleazar oğlu Finehas; başkanlar, Ruben oğulları ve Gad oğulları yanından, Gilead topraklarından Kenan ülkesine İsrailoğullarının yanına geri dönerek onlara yanıt verdiler. **33*** Bu durum İsrailoğullarına hoş göründü ve İsrailoğulları Allah'a hamd edip[26] yücelterek; artık Ruben oğulları ve Gad oğullarının yaşadıkları ülkeyi yıkmak için onlara karşı savaşa gidelim, demediler. **34*** Ruben oğullarıyla Gad oğulları o sunağa[27] Ed[*] adını verdiler; çünkü ***Yehovah***'ın Allah olduğuna bu aramızda tanıktır, dediler.

(1) Say.32/20,Tes.3/18,**(2)**B.1/16ve17,**(3)**Say.32/33,Tes.29/8, B. 13/8,**(4)**Tes.6/6ve17,11/22,**(5)**Tes.10/12,**(6)**Tek.47/7, Çık.39/43,B.14/13,II.Sam.6/18,Luk.24/50,**(7)**B.17/5, **(8)**Say. 31/27,I.Sam.30/24,**(9)**Say.32/1,26ve29,**(10)**Tes.13/12ve diğ.,Hak.20/12,**(11)**Hak.20/1,**(12)**Tes.13/14,Hak.20/12, **(13)**Çık.6/25,Say.25/7, **(14)**Say.1/4, **(15)**BakLev.17/8ve9, Tes. 12/13ve14,**(16)**Say.25/3ve4,Tes.4/3,**(17)**Say.16/22, **(18)**B.18/1,**(19)**B.7/1ve5,**(20)**I.Krl.8/39,Eyp.10/7,23/10, Mez.44/21,139/1 ve 2,Yerm.12/3,II.Kor. 11/11ve31,**(21)**Tes. 18/19,I.Sam.20/16, **(22)**34.Ayet,Tek.31/48,B.24/27, **(23)**Tes. 12/5,6,11,12,17,18,26ve27,**(24)**Tes.12/13ve14, **(25)**Lev.26/11 ve12,II.Trh.15/2,**(26)**I.Trh.29/20,Nahm.8/6, Dan.2/19, Luk.2/28, **(27)**B.24/27, **(*)**Yani: Tanık.

23. Bölüm: 1)Yeşu'nun İsrailoğullarına, 3)Allah'ın nimetlerini, 5)Vaadlerini, 11)Ve tehditlerini söyleyerek öğüt vermesi.

1* Rabb birçok günlerden sonra; Rabb çevredeki düşmanların tümünden İsraile rahat[1] yüzü göstermiş ve Yeşu da kocayarak[2] yaşlanmıştı. **2*** Yeşu tüm İsrail ile yaşlıları, beyleri, yargıçları ve başkanları çağırarak[3] onlara dedi ki: -Artık ben yaşlandım ve kocadım. **3*** Ve siz Allah'ınız Rabb'in bu milletlerin tümüne sizin gözünüz önünde yaptığı tüm şeyleri gördünüz. Çünkü Allah'nız[4] Rabb sizin için savaştı. **4*** İşte bu[5] kalan milletleri ve bitirdiğim milletlerin tümünü Erden'den ve batıdaki büyük denize dek oymaklarınıza göre size miras olmak için kur'a ile bölüştürdüm. **5*** Ve Allah'ınız Rabb önünüzden onları[6] kovacak ve atacaktır. Siz de Allah'ınız[7] Rabb'in size dediği gibi ülkelerini miras alacaksınız. **6*** Böylece Musa'nın[8] ***Tevrat Kitabı***'nda yazılı olanın tümünü büyük çabayla tutup yapmak için sarsılmayın ve ondan[9] sağa veya sola sapmayın. **7*** Şöyle ki, yanınızda kalan bu[10] milletlerle antlaşmayın, onların[11] ilâhlarının adlarını anarak yemin etmeyin ve onlara secde kılmayın. **8*** Ancak bugüne dek yaptığınız gibi Allah'ınız[12] Rabb'e sadık kalın. **9*** Rabb[13] önünüzden büyük ve güçlü milletleri attı; bugüne dek kimse önünüzde[14] duramadı. **10*** Sizden[15] bir kişi bin kişiyi kovalayacak; çünkü size[16] dediği gibi sizin için Allah'ınız Rabb kendisi savaşacaktır. **11*** Böylece siz[17] Allah'ınız Rabb'i sevmek için kendinize daha çok dikkat ediniz. **12*** Eğer bir şekilde dönüp[18] yanınızda kalan bu milletlerin artıklarıyla uzlaşır; onlar sizinle ve siz de onlarla[19] akraba olursanız; **13*** Araştırın ve anlayın ki Allah'ınız[20] Rabb artık bu milletleri önünüzden atmayacak ve tâ siz Allah'ınız Rabb'in size verdiği bu iyi ülke üzerinden yok oluncaya dek onlar size[21] kement, tuzak, bedeninize dürtü[*] ve gözlerinize diken olacaktır. **14*** İşte bugün ben tüm[22] dünyanın gittiği yola gidiyorum. Siz de Allah'ınız Rabb'in sizin için söylediği iyi sözlerin tümünden hiç birini[23] yürütmeden noksan kalmadığını ve onlardan hiçbiri yerine getirilmekten geri kalmadan, tümünün bilginiz içinde olduğunu tüm yüreğiniz ve tüm canınızla biliyorsunuz. **15*** Allah'ınız[24] Rabb'in sizin için buyurduğu iyi şeylerin tümü size yapıldığı gibi tâ; Allah'ınız Rabb'in size verdiği bu güzel ülkenin üstünden, Rabb sizi yok edinceye dek tüm bu kötü[25] şeyleri üzerinize getirecektir. **16*** Allahınız Rabb'in size emrettiği anda*(Ahde)* karşı gelerek gidip başka Tanrılara hizmet ve secde ettiğiniz zaman; üstünüze Rabb'in gazabı alevlenir ve size verdiği güzel yerin üstünden çabucak yok olursunuz.

(1)B.21/44, 22/4, **(2)**B.13/1, **(3)**Tes.31/28, B.24/1İ.Trh.28/1, **(4)**Çık.14/14, B.10/14ve42, **(5)**B.13/2ve6, 18/10, **(6)**Çık.23/30, 33/2,34/11,Tes.11/23,B.13/6,**(7)**Say.33/53,**(8)**B.1/7,**(9)**Tes. 5/32,28/14,**(10)**Çık.23/33,Tes.7/2ve3, Sül.Mes.4/14, Efs.5/11, **(11)**Çık. 23/13,Mez.16/4,Yerm.5/7,Tsef.1/5, Bak Say.32/38, **(12)**Tes.10/20, 11/22, 13/4, B.22/5, **(13)**Tes.11/23, **(14)**B.1/5, **(15)**Lev.26/8, Tes.32/30, Bak Hak.3/31, 15/15, II.Sam.23/8, **(16)**Çık.14/14, 23/27, Tes.3/22, **(17)**B.22/5, **(18)**İbr.10/38ve39, II.Petr.2/20ve21, **(19)**Tes.7/3, **(20)**Hak.2/3, **(21)**Çık.23/33, Say.33/55, Tes.7/16, I.Krl.11/4, **(22)**I.Krl.2/2, Bak İbr.9/27, **(23)**B.21/45,Luk.21/33,**(24)**Tes.28/63,**(25)**Lev.26/16,Tes. 28/15 ve 16, **(*):** Üğendire.

24. Bölüm: 1)Yeşu'nun tüm İsraili Şekem'e toplaması, 2)Atalarına bağışlanan lütufları anlatması, 14)Onlarla-Allah arasında söz almak! 26)Tanıklık taşı, 29)Yeşu'nun tüm yaşamı, ölümü ve gömülmesi, 32)Yusuf'un kemiklerinin gömülmesi, 33)Eleazar'ın ölümü ve gömülmesi.

1* Yeşu İsrailin tüm oymaklarını Şekem'e[1] topladı ve İsrailin[2] yaşlılarını, beğlerini, yargıçlarını ve başkanlarını çağırdı. Onlar da Allah'ın[3] önünde durdular. **2*** Yeşu tüm halka şöyle dedi: -İsrailin Allah'ı Rabb böyle söylüyor. İbrahim'in ve Nahor'un babası olan atalarınız[4] eski devirlerde nehirin öte tarafında yaşıyor ve başka[5] Tanrılara tapınıyorlardı. **3*** Ben[6] de babanız İbrahim'i nehirin ötesinden alıp onu bütün Kenan ülkesinde dolaştırarak soyunu çoğalttım ve ona[7] İshak'ı; **4*** İshak'a da Yakup[8] ile Esav'ı verdim. Ve Esav'a[9] Seir dağını miras olmak için verdim. Ama Yakup[10] çocuklarıyla Mısır'a indi. **5*** Musa[11] Harun'u gönderdi ve Mısır'ı[12] içinde yaptığım şekilde vurduktan sonra sizi çıkardım. **6*** Böylece[13] atalarınızı Mısır'dan çıkardım; denize[14] kadar geldiniz. Mısırlılar[15] da atalarınızı arabalar ve atlar ile kızıldenize dek takip ettiler. **7*** Rabbi[16] çağırdıklarında sizinle[17] Mısırlılar arasını karanlık yaparak, denizi[18] onların üstüne örttüm. Gözleriniz Mısır'da[19] ne yaptığımı gördü ve uzun zaman[20] çölde yaşadınız. **8*** Sizi Erden'in ötesinde yaşayan Amorîler'in ülkesine götürdüm. Onlar[21] sizinle savaştıklarında onları elinize teslim ettim ve ülkelerini kazandınız; *Ben* de onları önünüzde yok ettim. **9*** Moab[22] kralı Sippor oğlu Balak kalkıp İsraille savaştı ve size lanet okumak için Beor oğlu Balam'ı davet etmeye adamlar[23] gönderdi. **10*** Ama[24] Balam'ı dinlemek istemediğimden o size ancak[24] bereket okudu ve sizi onun elinden kurtardım. **11*** Sonra Erden'den[26] geçerek Eri-

ha'ya geldiniz ve Eriha'nın[27] adamları Amorîler, Perizzîler, Kenanlılar, Hititler, Gargaşîler, Hivîler ve Yebusîler sizinle savaştıklarında onları elinize teslim ettim. **12***Ve önünüzden[28] eşek arısını gönderdim. Onlar da kılıcın[29] ve yayın olmaksızın Amorîler'in iki kralını önünüzden attılar. **13***Size içinde emek çekmediğiniz bir ülke ve yapmadığınız[30] kentler verdim; orada yaşadınız. Dikmediğiniz bağlardan ve zeytinliklerden yiyorsunuz. **14***Şimdi[31] Rabb'ten korkun. O'na sadık kalın[32] ve alçakgönüllülük ile ibadet edin. Nehirin ötesinde atalarınızın Mısır'da[33] tapındıkları[34] Tanrıları*(yüreğinizden)* kovup Rabbe ibadet edin. **15***Eğer Rabb'e ibadet etmek gözünüzde iyi değilse; kime? Yani nehrin[35] ötesinde atalarınızın tapındıkları ilâhlara mı; yoksa ülkenizde yaşadığınız Amorîler'in[36] ilâhlarına mı tapınacağınızı bugün düşünün[37]. Ama[38] ben ve ev halkım ***Yehovah***'a ibadet edeceğiz. **16***Halk da buna şöyle yanıt verdi: -Haşa ki, biz ***Yehovah***'ı bırakıp başka ilâhlara tapınalım. **17***Çünkü bizim Allah'ımız ***Yehovah***'tır. O bizi ve atalarımızı esirlik evi olan Mısır'dan çıkarıp, gözlerimiz önünde bu olağanüstü işleri yaparak bizi gittiğimiz tüm yollarda ve aralarından geçtiğimiz milletlerin tümü içinde korudu. **18***Tüm kavimleri ve ülkede yaşayan Amorîleri önümüzden ***Yehovah*** attı. Biz de ***Yehovah***'a ibadet edeceğiz; çünkü Allah'ımız *"O"*dur, dediler. **19***Yeşu da kavme:-Siz[39] ***Yehovah***'a tapınamazsınız. Çünkü *"O"* kutsal[40] Allah ve kıskanç[41] Allah'tır; isyan[42] ve günahlarınızı bağışlamaz. **20***Eğer[43] ***Yehovah***'ı bırakıp başka ilâhlara tapınırsanız. *"O"*[44] size iyilik ettikten sonra bile dönecek ve sizi belaya uğratarak yok edecektir, dedi. **21***Halk da Yeşu'ya: -Hayır; ancak biz ***Yehovah***'a ibadet edeceğiz, dediler. **22***Yeşu da halka: -*"O"*na ibadet etmek için kendinize[45] ***Yehovah***'ı seçtiğinize siz kendi kendinize tanıksınız, dedi. Onlar da: -Tanığız, dediler. **23***Öyleyse şimdi aranızda[46] olan yabancı ilâhları atın ve yüreğinizi İsrail'in Allah'ı ***Yehovah***'a döndürün, dedi. **24***Halk da Yeşu'ya: -Allah'ımız ***Yehovah***'a tapınır ve *"O"*nun sözlerini dinleriz, dediler. **25***Yeşu o gün kavimle[47] antlaştı; Şekem'de[48] onlara yasalar ve kurallar koydu. **26***Ve Yeşu[49] bu sözleri Rabb'in şeriat kitabına yazdı; sonra büyük bir[50] taş alarak orada Rabb'in kutsal mekânı yanındaki meşe[51] ağacının altına[52] dikti. **27***Yeşu tüm halka: -İşte bu taş bize[53] tanık olsun. Çünkü o[54] Rabb'in bize söylediği tüm sözleri duymuş olduğundan; Allah'ınıza karşı ayak diremememek için size tanıktır. **28***O zaman Yeşu[55] herkesi kendi mirasına gitmek için serbest bıraktı. **29***Bu olaydan[56] sonra Rabb'in kulu Nun oğlu Yeşu yüz on yaşında iken öldü. **30***Ve onu kendi mirasının sınırları içinde Gaaş dağının kuzeyinde olan Efraim dağındaki Timnat-Serah'da[57] gömdüler. **31***İsrail Yeşu'nun tüm günlerinde ve Yeşu'dan sonra sağ kalan Rabb'in[58] İsrail için yaptığı işlerin tümünü bilen yaşlıların günlerinde Rabbe[59] ibadet etti. **32***Yusuf'un kemiklerini[60] [Ki, İsrailoğulları Mısır'dan getirmişti.] Şekem'de gömdüler. Şöyle ki Şekem'in babası Hamor oğullarından, Yakup'un yüz[61] parça gümüşe karşılık satın almış olduğu tarlanın payına*(defn ettiler)* ve o Yusuf oğullarının mirası oldu. **33***Harun oğlu Eleazar da öldü ve onu Efraim dağında kendi oğlu Finehas'a[62] verilen tepede gömdüler.

(1) Tek.35/4,**(2)**B.23/2,**(3)**I.Sam.10/19,(4)Tek.11/26ve31, **(5)**Tek.31/53,**(6)**Tek.12/1,Res.İşl.7/2ve3,**(7)**Tek.21/2ve3, Mez.127/3,**(8)**Tek.25/24-26,**(9)**Tek.36/8,Tek.2/5, **(10)**Tek.46/1ve 6,Res.İşl.7/15,**(11)**Çık.3/10,**(12)**Çık.7,8,9,10ve12, **(13)**Çık.12/37 ve51, **(14)**Çık.14/2, **(15)**Çık.14/9, **(16)**Çık.14/10, **(17)**Çık.14/20, **(18)**Çık.14/27ve28,**(19)**Tes.4/34,29/2,**(20)**B.5/6, **(21)**Say.21/21 ve33,Tes.2/32,3/1,**(22)**BakHak.11/25,**(23)**Say.22/5, Tes.23/4,**(24)**Tes.23/5,**(25)**Say.23/11ve20,24/10, **(26)**B.3/14ve17, 4/10-12,**(27)**B.6/1,10/1,11/1,**(28)**Çık.23/28,Tes.7/20, **(29)**Mez. 44/3ve6, **(30)**Tes.6/10ve11,B.11/13, **(31)**Tes.10/12,I.Sam.12/24, **(32)**Tek.17/1, 20/5, Tes.18/13, Mez.119/1, II.Kor.1/12, Efs.6/24, **(33)**Hez.20/7ve8, 23/3, **(34)**Ayet 2/23, Lev.17/7, Hez.20/18, **(35)**14.Ayet, **(36)**Çık.23/24,32ve33, 34/15, Tes.13/7, 29/18, Hak.6/10, **(37)**Bak Rut 1/15, I.Krl.18/21, Hez.20/39, Yuh.6/67, **(38)**Tek.18/19,**(39)**Mat.6/24,**(40)**Lev.19/2,I.Sam.6/20, Mez.99/5ve9,İş.5/16,**(41)**Çık.20/5,**(42)**Çık.23/21, **(43)**I.Trh.28/9, II.Trh.15/2, Ezr.8/22, İş.1/28, 65/11,12, Yerm.17/13, **(44)**B.23/15, İş.63/10, Res.İşl.7/42, **(45)**Mez.119/173, **(46)**14.Ayet, Tek.35/2, Hak.10/16,I.Sam.7/3,**(47)**Bak.Çık.15/25,II.Krl.11/17, **(48)**26.Ayet, **(49)**31/48ve52, Tes.31/19,21ve26, B.22/27,28ve34, **(50)**Hak.9/6,**(51)**Tek.35/4,**(52)**Bak.Tek.28/18,B.4/3, **(53)**Tek.31/48ve52,Tes.31/19,21ve26,B.22/27,28ve34, **(54)**Tes.32/1, **(55)**Hak.2/6, **(56)**Hak.2/8, **(57)**B.19/50, Hak.2/9, **(58)**Bak Tes.11/2, 31/13, **(59)**Hak.2/7, **(60)**Tek.50/25, Çık.13/19, Bak Ekl.49/19, **(61)**Tek.33/19, **(62)**Çık.6/25, Hak.20/28.

HAKİMLER

1. Bölüm: 1)Yahuda ile Şimeon'un anlaşarak yaptıkları; 4)Ve Adonî-Bezek'e yaptıkları şey, 8)Oruşalim'in(Yeruşalim) alınması, 11)Otniel'in Kaleb'in kızı Aksa ile evlenmesi, 16)Kenîler'in Yahuda oğulları ile yaşamaları, 17)Hormo, Gaza, Aşkelon ve Ekron'un alınması, 31)Yebusîler'in Bünyamin oğulları

ile yaşaması, 22)Yusuf oğulları'nın El.-Evi'ni almaları, 29)Kenanlılar'ın Zebulun oğulları ile; 31)Aşer oğulları ile; 33)Naftali oğulları ile; 34)Ve Amorîler'in Dan oğulları ile yaşamaları.

1* Yeşu'nun ölümünden sonra İsrailoğulları Rabb'e[1] şöyle sordular: 'Kenanlılar'a karşı onlarla savaşmaya içimizden kim çıksın?' **2*** Rabb da: 'Yahoda[2] çıksın. İşte ülkeyi onun eline bıraktım, dedi. **3*** Yahuda kardeşi Şimeon'a: -Payıma düşen parça için benimle beraber çık ve Kenanlılar ile savaşalım. Ben[3] de seninle beraber senin payına girerim, dediğinde; Şimeon onunla birlikte gitti. **4*** Yahuda gittiğinde Rabb, Kenanlılar'ı ve Perizzîler'i onların eline teslim etti. Şöyle ki, Bezek'te[4] onlardan on bin adam vurdular. **5*** Bezek'te Adonî Bezek'i bulup onunla savaşarak Kenanlılar' ı ve Perizzîler'i vurdular. **6*** Adonî-Bezek kaçtığında onu takip ederek yakaladılar; ellerinin ve ayaklarının baş parmaklarını kestiler. **7*** Edonî-Bezek: -Ellerimin ve ayaklarımın baş parmakları kesildi; yetmiş kral soframın altında kırıntı topluyorlardı. Benim[5] yaptığıma karşılık Allah da bana yaptı, dedi. Onu Oruşalim'e götürdüler ve o da orada öldü. **8*** Yahuda oğulları[6] Oruşalim ile savaşıp onu aldılar ve onu kılıçtan geçirip kenti ateşe verdiler. **9*** Sonra[7] Yahuda oğulları dağda *(Şefela'da)* güneyde ve ovada yaşayan Kenanlılar ile savaşmaya indiler. **10*** Yahuda Hebron'da yaşayan Kenanlılar'a karşı yürüdü [Hebron'un adı önceden Kiryat[8] Arba idi.] ve Şeşey, Ahiman ve Talma'yı düşürdüler. **11*** Oradan[9] Debir halkına karşı gitti; Debir'in adı da önceden Kiryat-Sefer idi. **12*** Kalep[10] 'Kiryat-Sefer'i her kim vurur alırsa; kızım Aksa'yı ona eşi olarak vereceğim', dedi. **13*** Ve Kalep'in[11] küçük kardeşi Kenaz'ın oğlu Otniel onu aldı. O da kızı Aksa'yı ona eşi olmak için verdi. **14*** Kızcağız[12] onun evine gitmek üzere iken babasından bir tarla isteyerek Otniel'i sıkıştırdı ve eşekten indiğinde Kalep ona sordu: -Sana ne oldu? **15*** Kızı da onu şöyle[13] yanıtladı: -Bana bereket ver; çünkü bana kurak[+] bir yer verdin ve bana su pınarları da ver dedi. Kalep de ona yukarıdaki pınarlar ile aşağıdaki pınarları verdi. **16*** Musa'nın[14] kayınbabası Kenni'nin oğulları Yahuda oğulları ile beraber hurmalık[15] kentinden Arad'ın[16] güneyinde olan Yahuda çölüne çıktılar ve gidip[17] halkın içinde oturdular. **17*** Ve Yahuda[18] kardeşi Şimeon ile gidip Sefat'ta yaşayan Kenanlılar'a saldırdı ve kenti tümüyle yıkarak ona[19] Horma[§] adını verdiler. **18*** Sonra Yahuda Gaza'yı[20] çevresiyle, Aşkalon'u çevresiyle ve Akron'u da çevresiyle birlikte ele geçirdi. **19*** Rabb[21] Yahoda ile idi. O dağlık yöreyi ele geçirmiş; ama ovada oturanları atamamıştı. Çünkü onların demir[22] arabaları vardı. **20*** Musa'nın[23] dediği gibi Hebron'u Kaleb'e verdiler. O da oradan Anak'un üç oğlunu kovdu. **21*** Bünyamin[24] oğulları Oruşalim'de yaşayan Yebusîler'i kovamadı ve Yebusîler tâ; bugüne kadar Bünyamin oğulları ile beraber Oruşalim'de oturdular. **22*** Rabb onlarla olmuş[25] Yusuf evi El.-Evi[26] üzerine kolayca yürümüştü. **23*** Yusuf evi de El.-Evi'ne çıktı. Bu kentin adı önceden Lûz idi[27]. **24*** Gözcüler kentten çıkan bir adam gördüler ve ona dediler ki: -Lütfen bize kente nereden girileceğini göster; biz de sana[28] acıyacağız. **25*** O da onlara kente nereden girilebileceğini gösterdi ve kenti kılıçtan geçirdiler; ama o kişiyi tüm akrabaları ile serbest bıraktılar. **26*** O adam Hititler ülkesine gidip bir kent kurdu ve ona Luz adını verdi. Bugüne kadar adı budur. **27*** Manessa Şean-Evi ile kasabalarının halkını[29] Taagan ile kasabalarının halkını, Dor ile kasabalarının halkını, İbleam ile kasabalarının halkını ve Megiddo ile kasabalarının halkını kovmadı; Kenanlılarla inatlaşarak o ülkede oturdular. **28*** İsrail güç bulduğunda Kenanlıları bütünüyle kovmadı ve onları haraca bağladı. **29*** Efraim[30] de Gezer'de oturan Kenanlılar'ı kovmadı; ama Kenanlılar onların arasında Gezer'de oturdular. **30*** Zebulun Kitron halkını ve Nahalol[31] halkını kovmadı; Kenanlılar da onların arasında yaşayıp haraca bağlandılar. **31*** Aşer[32] Akko halkı ile Sayda, Ahlab, Akzib, Helba, Afik ve Rehob halkını kovmadı. **32*** Ama Aşerliler[33] o ülkenin halkı olan Kenanlılar arasında oturdular. Çünkü onları kovmadılar. **33*** Naftali[34] Şemeş-Evi halkını ve Anat-Evi halkını kovmadı. Ama o ülkenin[35] halkı olan Kenanlılar arasında oturdular ve Şemeş-Evi ile Anat-Evi halkı ona haraç[36] verdi. **34*** Amorîler Dan[37] oğullarını dağda kapattılar; çünkü onları ovaya inmeye bırakmadılar. **35*** Ve Amorîler inatlaşarak Heres dağında, Ayyalon'da[38] ve Şaalbimde oturdular; ama Yusuf oğullarının eli güçlendiğinde onlar haraç veren kişiler oldular. **36*** Amorîler'in sınırı Akrabbim[39] yokuşundan Selâ'dan yukarıya doğru idi.

(1) Say.27/21, B.20/18, **(2)**Tek.49/8, **(3)**17.Ayet, **(4)**I.Sam.11/8, **(5)**Lev.24/19,I.Sam.15/33,Yakb.2/13,**(6)**Yeş.15/63, **(7)**Yeş.10/36, 11/21,15/13,**(8)**Yeş.14/15,15/13,14, **(9)**Yeş.15/15,**(10)** Yeş.15/16 ve17, **(11)**B.3/9, **(12)**Yeş.15/18ve19, **(13)**Tek.33/11, **(+)**İbranice: Güney yeri,**(14)**B.4/11ve 17, I.Sam. 15/6, I.Trh.2/55, Yerm.35/2, **(15)**Tes.34/3,**(16)**Say.21/1,**(17)**Say.10/32,**(18)**3.Ayet, **(19)**Say. 21/3,Yeş.19/4,**(§)**Yani:Lanet olan, **(20)**Yeş.11/22, **(21)**2.Ayet,II.Krl.18/7,**(22)**Yeş.17/16ve18,**(23)**Say.14/24, Tes.1/36,Yeş.14/9ve13,15/13ve14,**(24)**Bak.Yeş.15/6, 18/28,**(25)**19.Ayet,**(26)**Yeş.2/1,7/2,B.18/2,**(27)**Tek.28/19, **(28)**Yeş.2/12ve14,**(29)**Yeş.17/11-13,**(30)**Yeş.16/10,I.Krl.9/16, **(31)**Yeş.19/15,**(32)**Yeş.19/24-30,**(33)**Mez.106/34ve35, **(34)**Yeş.19/38,**(35)**32.Ayet,**(36)**30.Ayet,**(37)**Tek.30/5,6, Bak.II.Ez.13/46, **(38)**Yeş. 19/42, **(39)**Say.34/4veYeş.15/3.

2. Bölüm: 1)Bokim'de bir meleğin halkı azarlaması, 6)Yeşu'nun ölümünden sonra kavmin kö-

tülüğü, 14)Allah'ın onlara olan gazabı; 16)İnayeti, 20)Ve İsrailin sınanması için Kenanlılar.

1* Rabb'in meleği Gilgal'den Bokim'e[1] çıkıp dedi ki: -Sizi Mısır'dan çıkardım ve sizi atalarınıza yemin ettiğim ülkeye götürdüm ve dedim ki[2] sizinle olan *"Andımı sonsuzlarca bozmam"* **2*** Siz de bu[3] ülkenin halkıyla antlaşmayın ve sunaklarını[4] yıkın. Ama[5] siz sözümü dinlemediniz; bunu niçin yaptınız? **3*** Yine dedim ki: Onları önünüzden atmayacağım; ama onlar size[6] düşman ve ilâhları[7] size tuzak[8] olacaktır. **4*** Ve Rabb'in Meleği tüm İsraile bu sözleri söylediği gibi halk yüksek sesle ağladı. **5*** O yere Bokim adını[(*)] verdiler ve orada kurban sundular. **6*** Yeşu[9] halkı serbest bıraktığında İsrailoğullarının herbiri ülkeyi mülk edinmek için kendi mirasına gitti. **7*** Kavim[10] Yeşu'nun tüm günlerinde, Yeşu'dan sonra sağ kalan ve Rabb'in İsrail için yaptığı büyük işlerin tümünü görmüş olan yaşlıların bütün günlerinde Rabbe ibadet etti. **8*** Ve Rabb'in[11] kulu Nun oğlu Yeşu yüz on yaşındayken öldü. **9*** Onu kendi[12] mirasının sınırları içinde Gaaş dağının kuzeyindeki Efraim dağında olan Timnat Heres'te gömdüler. **10*** O asrın adamlarının tümü de atalarına katıldılar ve onlardan sonra Rabbi[13] ve İsrail için yaptığı işi bilmeyen başka bir soy ortaya çıktı. **11*** İsrailoğulları Rabb'in önünde kötü olanı yapıp Baallar'a[(+)] tapındılar. **12*** Onları Mısır ülkesinden çıkarmış olan kendi atalarının Allah'ı Rabb'i bırakarak[14] çevrelerindeki milletlerin ilâhlarından olan başka[15] ilâhlara uydular ve onlara[16] secde kılarak Rabb'i öfkelendirdiler. **13*** Rabbi bırakarak Baal'a[17] ve Astartiler'e tapındılar. **14*** Böylece[18] Rabb İsraile karşı öfkelenerek onları[19] yağmacıların eline bıraktı; onları soydular ve onları[20] çevrelerindeki düşmanlarının ellerine verdi. Artık düşmanlarının önünde dayanmaya[21] güçleri yoktu. **15*** Her nereye gittilerse Rabb'in buyurduğu ve Rabb'in onlara[22] yemin ettiği gibi; Rabb'in eli bela için onlar üzerine olup şiddetli sıkıntılara uğradılar. **16*** Ve Rabb[23] hakimler*(yargıçları)* çıkardı. Onlar da onları yağmacıların ellerinden kurtardılar. **17*** Ama yargıçlar beni de dinlemeyip başka[24] ilâhlara uyarak zina[(§)] ettiler ve onlara secde kıldılar. Atalarının Rabbi'nin buyruğunda yürüdükleri yoldan çabuk saptılar, onlar gibi yapmadılar. **18*** Ve Rabb onlara yargıçları çıkardığında; Rabb[25] yargıç ile olup onları hakimin tüm günlerinde düşmanlarının ellerinden kurtarıyordu. Çünkü sıkıntı ve kötülük verenlerin yüzünden olan acılardan ötürü; Rabb[26] onlara acıyordu. **19*** Yargıç'ın[27] ölümünden sonra onlar dönüp başka ilâhlara uyarak, onlara tapınıp secde etmeleriyle atalarından daha çok kötülük yapmışlardı ve böylece bu tutumlarından ve eğri yollarından vazgeçmiyorlardı. **20*** Bundan ötürü Rabb'in[28] öfkesi İsraile karşı alevlenerek: 'Bu millet atalarına buyurduğum Antlaşmaya karşı gelip[29] sözümü dinlemedikleri için; **21*** Ben[30] de Yeşu'nun ölümünden sonra bıraktığı milletlerden hiçbirini artık onların önünden atmayacağım. **22*** Tâ ki; Rabb'in yollarında yürümek için ve atalarının onu tuttukları gibi tutup tutmayacakları için; onlar[31] vasıtasıyla İsraili[32] sınayayım, dedi.' **23*** Bundan dolayı Rabb bu milletleri çabucak uzaklaştırmadı ve onları Yeşu'nun eline vermeden bıraktı.

(1)5.Ayet, **(2)**Tek.17/7, **(3)**Tes.7/2, **(4)**Tes.12/3, **(5)**20.Ayet, Mez.106/34, **(6)**Yeş.23/17, **(7)**B.3/6, **(8)**Çık.23/33, 34/12, Tes. 7/16, Mez.106/36, **(*)**Yani ağlayanlar, **(9)**Yeş.22/6, 24/28, **(10)**Yeş.24/31, **(11)**Yeş.24/29, **(12)**Yeş.24/30, **(13)**Çık.5/2, I.Sam.2/12, I.Trh.28/9, Yerm.9/3, 22/16, Galt.4/8, II.Sel.1/8, Tit.1/16, **(14)**Tes.31/16, **(15)**Tes.6/14, **(16)**Çık.20/5, **(17)**B.3/7, 10/6, Mez.106/36, **(18)**B.3/8, Mez.106/40-42, **(19)**II.Krl.17/20, **(20)**B.3/8, 4/2, Mez.44/12, İş.50/1, **(21)**Lev.26/37, Yeş.7/12ve13, **(22)**Lev26,Tes.28, **(23)**B.3/9,10ve15, I.Sam.12/11, Res.İşl.13/20, **(24)**Çık.34/15ve16, Lev.17/7, **(25)**Yeş.1/5, **(26)**Bak.Tek.6/6, Tes.32/36, Mez.106/44ve45, **(27)**B.3/12, 4/1, 8/33, **(28)**14.Ayet, **(29)**Yeş.23/16, **(30)**Yeş.23/13, **(31)**B.3/1ve4, **(32)**Tes.8/2ve16, 13/3, **(+):** Kenanlılar'ın Bereket Tanrısı, **(§)**Buradaki anlamı cinsel vefasızlık değil; putlara tapınmak da Allah'a göre bir zinadır.

3. Bölüm: 1)İsraili denemek için olan milletler, 6)Onlarla anlaşan İsrailin putperestliğe düşmesi, 8)Otniel'in eliyle Kuşan Rişateyim'in elinden; 12)Ehud'un eliyle Eglon'un elinden; 31)Ve Şamgar'ın eliyle Filistinliler'den kurtulmaları.

1* Kenan savaşlarının hiçbirini bilmeyen İsrailliler'in tümünü onlarla denemek için; **2*** Yani; önceden savaş bilmeyen İsrail soylarının savaşmayı öğrenip bilmeleri için, Rabb'in[(1)] bıraktığı milletler bunlardır. **3*** Filistinliler'in[(2)] beş beyleri, tüm Kenanlılar, Saydalılar ve Baal-Hermon dağından Hamat'a girene kadar Lübnan dağında yaşayan Hivîler. **4*** Bunlar Musa tarafından atalarına buyurduğu Rabb'in buyruklarına uyup uymayacaklarını bilmek üzere İsrailoğullarını[(3)] onlarla sınamak için kaldılar. **5*** İsrailoğulları[(4)] da Kenanlılar, Hittitler, Amorîler, Perizzîler, Hivîler ve Yebusîler arasında yaşadılar. **6*** Ve onların[(5)] kızlarını kendilerine eş olarak seçip; kendi kızlarını da onların oğullarına vererek ilâhlarına tapındılar. **7*** İsrailoğulları[(6)] Rabb'in gözünde kötü olanı yaparak kendilerinin Allah'ı Rabb'i unutup Baallara ve Aşer-Putlarına tapındılar. **8*** Ve Rabb'in gazabı İsraile karşı alevlenip onları Aram[(9)] nehirinin*(Mezopotamya'nın)* kralı Kuşan-Rişateyim'in eline verdi[(10)] ve İsrailoğulları Kuşan-Rişateyim'de sekiz yıl köle oldular. **9*** Sonra İsrailoğullarının Rabb'i[(11)] çağırması üzerine Rabb[(12)] İsrailoğulları için bir kurtarıcı; yani Kaleb'in küçük kardeşi Kenaz'ın oğlu Otniel'i[(13)] çıkardı ve o da onları kurtardı.

10* Rabb'in ruhu[14] onun üstüne gelerek İsraili yönetti; savaşa çıktığında Rabb Aram Nehrinin(*Mezopotamya*) kralı Kuşan-Rişatayim'i onun eline verdi ve onun eli Kuşan-Rişatayim'e galip geldi. **11*** Ülke kırk yıl boyunca huzur içinde oldu ve Kenaz'ın oğlu Otniel öldü. **12*** İsrailoğulları[15] yine Rabb'in gözünde kötü olanı yaptı; Rabb'e göre kötü olanı yaptıkları için Rabb[16] Moab kralı Eglon'u İsraile karşı güçlendirdi. **13*** O da Ammon oğulları ile Amalekîleri[17] yanına topladı ve gidip İsrail'i vurarak hurmalık[18] kentini ele geçirdi. **14*** İsrailoğulları Moab kralı Eglon'a on sekiz yıl köle[19] oldular. **15*** Ve İsrailoğulları'nın Rabb'e yakarması[20] üzerine Rabb onlara kurtarıcı olmak üzere Bünyaminî Gero'nun oğlu Ehod'u çıkardı [Bu da solak[21] idi] ve İsrailoğulları onun eliyle Moab kralı Eglon'a hediye gönderdiler. **16*** Ehud kendine uzunluğu bir arşın kadar iki ağızlı bir hançer yapıp onu giysisi altında sağ kalçası üstüne bağladı. **17*** Hediyeyi Moab kralı Eglon'a sundu. Eglon çok şişman biriydi. **18*** Hediyeyi verdikten sonra hediyeyi taşıyan adamlara gönderdi. **19*** Ama kendisi Gilgal[22] yanında olan kesme kayalardan döndüğünde: -Ey kral sana gizlice söyleyecek bir sözüm var, dedi. O da: -Sus! Dedikten sonra yanında duranların tümü dışarıya çıktı. **20*** Ehud da ona yaklaştı; kral da kendine ait yazlık[23] köşkünde oturuyordu ve Ehud: -Sana Allah tarafından bir sözüm var, dediğinde Eglon kürsüsünden kalktı. **21*** Ve Ehud sol elini uzatıp hançeri sağ kalçası üzerinden çekerek onun karnına sapladı. **22*** Namludan sonra kabza da girdiğinden yağ hançeri kapladı; şöyle ki hançeri karnından çıkaramadı ve pisliği çıktı. **23*** Ehud sofaya çıktı ve arkasından köşkün kapısını üzerine kapayıp kilitledi. **24*** O da çıkınca hizmetçileri gelip baktılar. Oranın kapısı kilitli olduğundan, onlar onun yazlık köşkün ayak[24] yoluna[+] gittiğini düşündüler. **25*** Ve onlar utanıncaya dek beklediler; ama bir türlü köşkün kapısını açmıyordu. Sonunda anahtarı alıp açtılar ve efendilerini yerde ölü buldular. **26*** Onlar gecikiyorken Ehud kaçıp kesme kayaları geçti ve Seira'ya kaçıp kurtuldu. **27*** Sonunda Efraim[25] dağında boru[26] çaldı; kendisi önlerinde olarak İsrailoğulları da onunla beraber dağdan indiler. **28*** O da onlara: -Ardımca gelin; çünkü Rabb[27] düşmanlarınız olan Moablılar'ı elinize verdi, dedi ve onun ardınca inip Moab'ın önünden Erden'in geçitlerini[28] tutarak kimseyi geçmeye bırakmadılar. **29*** O zaman tümü iri ve güçlü olan Moablılar'dan on bin kişi kadar vurdular ve hiçbiri kurtulamadı. **30*** O gün[29] Moab, İsrail'in eli altında alçaldı ve ülke[30] seksen yıl emniyette kaldı. **31*** Ondan sonra Anat oğlu Şamgar gelip Filistinliler'den altıyüz kişiyi bir öküz[31] üğendiresiyle vurdu[32] ve o da İsraili[33] kurtardı.

(1)B.2/21,22,**(2)**Yeş.13/3,**(3)**B.2/22,**(4)**Mez.106/35, **(5)**Çık.34/16, Tes.7/2, **(6)**B.2/11, **(7)**B.2/13, **(8)**Çık.34/13, Tes.16/21, B.6/25, **(9)**Habk.3/7, **(10)**B.2/14, **(11)**15.Ayet, B.4/3, 6/7, 10/10, I.Sam.12/10, Nahm.9/27, Mez.22/5, 106/44, 107/13 ve 19, **(12)**B.2/16, **(13)**B.1/13, **(14)**Say.27/18, B.6/34, 11/29, 13/25,14/6ve19,I.Sam.11/6,II.Trh.15/1,**(15)**I.Sam. 12/9,**(16)**I.Sam.12/9,**(17)**B.5/14,**(18)**B.1/16,**(19)**Tes.28/48, **(20)**9. Ayet,Mez. 78/34, **(21)**B.20/16,**(22)**Yeş.4/20,**(23)**Ams.3/15,**(24)** I.Sam.24/3, **(+)**İbranice: Ayaklarını örtmüş(Tuvaletini yapıyor!), **(25)**Yeş.17/15, B.7/24, 17/1, 19/1, **(26)**B.5/14, 6/34, I.Sam.13/3, **(27)**B.7/9ve15,I.Sam.17/47,**(28)**B.12/5, Yeş.2/7, **29)** 11.Ayet,**(30)**B.5/6ve8,I.Sam.13/19ve22, **(31)**I.Sam.17/47ve50, **(32)** B. 2/16, **(33)**B.4/1, 3ve diğ., 10/7ve17, 11/4, I.Sam.4/1.

4. Bölüm: 1)Debora ile Barak'ın İsrailoğullarını Yabin ile Sisara'dan kurtarmaları, 18)Yael'in Sisara'yı öldürmesi.

1* Ehud öldükten sonra İsrailoğulları[1] yine Rabb'in gözünde kötü olanı yaptılar. **2*** Rabb onları Hatsor'da[2] egemen olan Kenan kralı Yabin'in eline[3] verdi. Onun başkumandanı da milletlerin[4] Haraşot-Goyim kentinde olan Sesira[5] idi. **3*** İsrailoğulları Rabb'e yalvardı; çünkü onun dokuzyüz demir[6] arabası vardı ve İsrailoğullarını yirmi yıl şiddetle sıkıştırdı[7]. **4*** O zaman Lappidot'un karısı Debora adındaki peygamber İsraili yönetiyordu. **5*** Kadın[8] Efraim dağında Rama ile El-Evi arasında Debora hurmalığı içinde yaşıyor ve İsrailoğulları da yargılanmak için onun yanına gidiyordu. **6*** Bu da Abinoam oğlu Barak'ı[9] Kedeş-Naftali'den[10] çağırıp ona: -İsrail'in Allah'ı Rabb kendinle beraber olarak Naftali oğulları ve Zebulun oğullarından on bin asker alıp Tabor dağına çık. **7*** Ben de Yabi'nin başkumandanı Sisera ile arabalarını ve askerlerini Kişon[11] vadisinin yanına[12] götürüp eline teslim edeceğim diye buyurmamış mıdır? Dedi. **8*** Barak da ona: -Eğer benimle beraber gidersen, giderim ve eğer gitmezsen ben de gitmem, dedi. **9*** O da: -Kesinlikle ben de seninle gideceğim; ancak gideceğin yolda senin yoldaşın olmaz. Çünkü; Rabb Sisera'yı[13] bir kadının eline verecektir, dedi ve Debora kalkıp Barak ile Kedeş'e gitti. **10*** Sonra Barak Zebulun'u[14] ve Naftali'yi Kedeş'e topladığında beraberinde on bin asker[15] vardı ve Debora da onunla beraber gitti. **11*** Ve Musa'nın kaynatası olan Hobab[16] oğullarından Keni-Heber[17] Kenîler'den ayrılıp Kedeş[18] yakınlarında Sanannim'deki meşe ağacına dek çadırını kurmuştu. **12*** Abinoam oğlu Barak'ın Tabor dağına çıktığını Sesira'ya bil-

dirdiler. **13***Sesira da dokuzyüz demir araba alarak tüm arabaları ve kendinin yanında bulunan halkın tümünü, milletlerin Haroşet kentinden Kişon vadisine topladı. **14***Ve Debora Barak'a: -Kalk! Çünkü Rabb'in Sisara'yı senin eline bıraktığı gün budur. Rabb[19] senin önünden gitmedi mi? Dedi. Ve Barak beraberindeki on bin adamla Tabor dağından indi. **15***Sonra Rabb[20] Sisara'yı tüm arabalarıyla ve tüm adamlarıyla Barak'ın önünde kılıçla bozdu ve Sisera arabadan inip yaya olarak kaçtı. **16***Ve Barak arabaları ve askerleri milletlerin Haroşet kentine dek kovaladı ve Sisera'nın tüm ordusu kılıçtan geçti; biri bile kalmadı. **17***Sisera Kenî-Heber'in eşi Yael'in çadırına yaya kaçtı; çünkü Hatsor kralı Yabin ile Kenî-Heber'in evi arasında barışıklık vardı. **18***Yael Sisera'yı karşılamağa çıkıp ona: -Gel efendim; buraya gel korkma, dedi. O da çadırına geldi ve kadın onu bir yorganla örttü. **19***O da: -Lütfen bana biraz su ver de içeyim; çünkü susadım. Demesi üzerine süt[21] tulumundan açıp ona içirdikten sonra onu örttü. **20***Sonra da kadına şöyle söyledi: -Çadırın kapısında dur. Eğer bir kimse gelip sana: 'Burada kimse var mı? Diye soracak olursa: 'Yoktur' de. **21***Heber'in karısı Yael bir çadır kazığı alıp[22] tokmağı da elinde olarak yavaşça yanına geldi ve kazığı onun kulağına sokup yere sapladı. Çünkü çok derin uyuyordu ve böylece öldü. **22***İşte Barak Sesira'yı takip ederken Yael onu karşılamağa çıkıp ona: -Gel aradığın kişiyi sana göstereyim, dedi. O da içeri girdi ve İşte Sesira kulağına kazık saplanmış olarak ölü yatıyordu. **23***Böylece Allah[23] o günde Kenan kralı Yabin'i İsrailoğulları'nın önünde yenilgiye uğrattı. **24***Ve İsrailoğulları'nın eli Kenan kralı Yabin üzerine tâ Kenan kralı Yabin'i yok edinceye dek gittikçe güçleniyordu.

(1)B.2/19,**(2)**Yeş.11/1ve10, 19/36, **(3)**B.2/14, **(4)**13.ve16.Ayetler, **(5)**I.Sam.12/9, Mez.83/9, **(6)**B.1/19, **(7)**B. 5/8, Mez.106/42, **(8)**Tek.35/8, **(9)**İbr.11/32, **(10)**Yeş.19/37, **(11)**B.5/21,I.Krl.18/40, Mez.83/9ve10,**(12)**Çık.14/4,**(13)**B.2/14, **(14)**B. 5/18,**(15)**Bak. Çık.11/8,I.Krl.20/10,**(16)**Say.10/29,**(17)**B.1/16,**(18)**6.Ayet, **(19)**Tes.9/3,II.Sam.5/24,Mez.68/7,İş.52/12,**(20)**Mez. 83/9ve10,Bak.Yeş.10/10,**(21)**B.5/25,**(22)**B.5/26, **(23)**Mez.18/47.

5. Bölüm: 1-31)Debora ile Barak'ın ezgisi(*İlâhisi*). **1***O gün Abinoam oğlu Barak ile Debora ezgiler[1] düzüp dediler ki: **2***İsrailde beyler başkanlık ettikleri için ve halk[2] da köleleriyle kendilerini verdikleri için Rabb'e hamd edin şükredin. **3***Ey krallar[3] dinleyin; ey beyler işitin! Ben Rabb'e ezgi sunacağım ve İsrail'in Allah'ı Rabb'e Mezmur okuyacağım. **4***Ya Rabb! Seir'den[4] çıktığımda, Edom kırsalında yürüdüğümde yer[5] sarsılıp gök damladı. Bulutlar da yağmur döktü. **5***Rabb'in[6] önünden dağlar; İsrail'in[7] Allah'ı Rabb'in önünden '*Sina*' bile[+] eridi. **6***Anat oğlu Şamgar'ın[8] günlerinde ve Yael'in[9] günlerinde sokaklar[10] unutuldu; yolcular dolambaç yollardan geçti. **7***İsrailde başkanlar kalmadı ve ben Hititli Debora ortaya çıktım. Ben İsrailoğullarına[11] anne olmak için çıktım. **8***Kendilerine[12] yeni ilahlar seçtiler ve o zaman kapılarda savaş vardı. İsrailin[13] kırk bin askeri arasında kalkan ve mızrak kuruldu mu? **9***Kalbim İsrailin beğlerine eğiliyor. Ey[14] kavim içinde gönülle kendilerini verenler. Rabb'e ham edin şükredin. **10***Ey[15] beyaz eşeklere binenler; yargı[16] kürsüsünde oturanlar ve yolda yürüyenler[17] söyleyin. **11***Su çekecek yerlerde okçuların sesinden[§] oracıkta Rabb'in[18] adaletli işlerini ve İsrailde onun beğlerinin adaletli işlerini anlatsınlar. O zaman Rabb'in halkı kapılara indi. **12***Uyan[19] uyan ey Debora. Uyan uyan ve ezgiler düz. Kalk ey Barak ve ey Abinoam oğlu tutsaklarını[20] götür! **13***O zaman kaçaklar halkın başkanları[21] üstüne saldırdı ve Rabb benim için zorbalara karşı indi! **14***Efraim'den[22] gelip Amolek'te[23] kökleşenler üstüne saldırdılar ve Bünyamin ardı sıra halkın arasından geldi. Makir'den[24] yargıçlar ve Zebulun'dan katip kalemi[*] tutanlar indi. **15***İssakar başkanları Debora ile beraber; İssakar da Barak[25] gibi olup onun ardı-sıra vadiye gönderildi ve Ruben'in bölüklerinde büyük mücadele vardı. **16***Sürülerin melemesini dinlemek için ağıllar[26] arasında oturdun? Ruben'in bölüklerinde büyük çekişme vardı. **17***Gilead[27] Erden'in ötesinde yaşıyordu ve Dan niçin gemilerde kaldı? Aşer[28] deniz kenarında oturup kendi limanlarında yaşıyordu. **18***Zebulun[29] ve Naftali kırsal kesimin yüksek yerlerinde soluğunu ölüme veren kavimdir. **19***Krallar gelip savaştılar. O zaman Kenan kralları Megiddo suyunun yanında Taanak'ta savaştılar ve hiç[30] para almadılar. **20***Göklerden(31) cenk ettiler. Yıldızlar(32) kendi yerlerinden bir uçtan öbür uca dek Sesira'ya karşı savaştı. **21***Kişon(33) vadisi; o eski vadi ve Kişon vadisi onları sürüp götürdü. Ey canım güçlenip ayaklar altına aldın. **22***O zaman atın tırnakları koşmaktan; güçlülerin koşturmasından kırıldı. **23***Rabb'in meleği dedi ki: -Meroz'a lanet okuyun. Orada oturanlara ağır bir lanet okuyun. Çünkü(34) Rabb'in kurtarışına ve yiğitler üzerine Rabb'in imdadına(35) gelmediler. **24***Kenî-Heber'in(36) eşi Yael tüm kadınlardan daha çok kutlu

olsun. Çadırlarda[37] olan kadınlardan daha çok mutlu olsun. **25*** Su[38] istendiğinde süt verdi ve beylere özgü tasta tereyağı götürdü. **26*** Elini kazığa[39] ve sağ elini işçi tokmağına uzattı. Sesira'yı vurarak başını ezdi. Onu kulağından çivileyerek vurdu. **27*** Ayakları arasında çıktı; düştü, yattı ve ayakları arasından çıkıp düştü. Çıktığı yerde ölü düştü. **28*** Sesira'nın annesi pencereden baktı; kafesten: 'Niçin arabası gelmeye gecikiyor? Ve niçin arabalarının tekerlekleri geri kalıyor? Diye bağırdı. **29*** Onun akıllı kadınları onu yanıtladılar; o da kendi kendine şöyle söyledi: **30*** 'Ganimet[40] bulup adam başına birer ikişer kız ve Sesira için rengârenk giysiden ganimet işleme renkli ganimetlerle ve boyun için iki yanı işleme renklerle bezenmiş çapulu paylaştırmadılar mı?' Dedi. **31*** Ya Rabb[41] tüm düşmanların böyle yok olsun. Ama[42] seni(†) sevenler görkemiyle çıkan güneş gibi olsunlar. Ve ülke kırk yıl güvenli oldu.

(1) Bak.Çık.15/1,18.Mezmur ve devamı, **(2)**II.Trh.17/16, **(3)**Tes. 32/1ve3, Mez.2/10, **(4)**Tes.33/2, Mez.68/7, **(5)**II.Sam.22/8, Mez.68/8, İş.64/3, Habk.3/3ve10, **(6)**Tes.4/11, Mez.97/5, **(7)**Çık.19/18,**(+)**Veya:Titredi,**(8)**B.3/31,**(9)**B.4/17, **(10)**Lev.26/22, II.Trh.15/5,İş.33/8, Y.Mers.1/4, 4/18, **(11)**İş. 49/23, **(12)**Tes.32/16,B.2/12ve17,**(13)**I.Sam.13/19ve22, B.4/3, **(14)** 2.Ayet, **(15)**B.10/4, 12/14, **(16)**Mez.107/32, **(17)**Mez.105/2, 145/5, **(§)**Veya: Yağmayı paylaştıranların, **(18)**I.Sam.12/7, Mez.145/7, **(19)**Mez.57/8, **(20)**Mez.68/18, **(21)**Mez.49/14, **(22)**B.3/27,**(23)**B.3/13,**(24)**Say.32/39ve40, **(*)**Veya: **Hükümet asası**,**(25)**B.4/14,**'Veya:** ***Sürülerde kavalın çalınmasını*****!'**,**(26)**Say.32/1, **(27)**BakYeş.13/25ve31, **(28)** Yeş.19/29ve31, **(29)**B.4/10,**(30)**B.4/16,Mez.44/12,Bak30.Ayet!, **(31)**Yeş.10/11, Mez.77/17,18,**(32)**B.4/15,**(33)**B.4/7,**(34)**I.Sam.17/47,18/17, 25/28,**(35)**B.21/9ve10,Nah.3/5, **(36)**B.4/17, **(37)**Luk.1/28, **(38)**B. 4/19, **(39)**B.4/21, **(40)**Çık.15/9, **(41)**Mez.83/9ve10,**(†)**İbranice:Onu!,**(42)**Mez.19/5, **(43)**II.Sam.23/4.

6. Bölüm: 1)İsrailoğullarının kendi günahları yüzünden Medliler'in baskısına uğraması, 8)Bir peygamber tarafından azarlanmaları, 11)Onların kurtuluşu için bir kral tarafından Gideon'un gönderilmesi, 17)Onun hediyesinin kabülü, 24)Gideon'un Rabb'e bir sunak yapıp Baal sunaklarını yıkması, 28)Babası tarafından eğitilip Yerubbaal adının verilmesi, 33)Gideon'un askerleri, 36)Ve ona verilen alametler(Belirti).

1* İsrailoğulları[1] Rabb'in gözünde kötü olanı yaptı ve Rabb onları yedi yıl Medliler'in[2] eline verdi. **2*** Medliler İsrail üzerine galip oldu ve Medliler yüzünden İsrailoğulları kendilerine dağlarda[3] bulunan inleri, mağaraları ve sığınakları yaptılar. **3*** İsrail ekin ektiğinde Medliler geliyor; Amalekîler[4] ile kuzey halkı[5] da onlar üzerine çıkıyordu. **4*** Onlara karşı ordu kurup gerek koyun, gerek sığır ve gerek eşek İsraile geçinecek bir şey bırakmayarak ta Gaza'ya gidinceye dek toprağın[6] ürününü bozuyorlardı. **5*** Çünkü onlar hayvanları ve çadırlarıyla çıkıp çekirgeler[7] gibi ve develerinin de sayısı belli olmayarak ülkeyi kasıp kavurmak için geliyorlardı. **6*** İsrail Medliler yüzünden aşırı şekilde darmadağın oldu ve İsrailoğulları Rabb'e[8] yakardı. **7*** Ve İsrailoğulları Medliler için Rabb'i çağırdıklarında; **8*** Rabb, İsrailoğullarına bir peygamber gönderdi. O da onlara doğru: -İsrailin Allah'ı Rabb şöyle söylüyor: 'Ben sizi Mısır'dan çıkarıp sizi tutsaklık evinden kurtardım. **9*** Sizi Mısırlılar'ın elinden ve sizi tüm sıkıştıranların elinden kurtarıp onları[9] önünüzden atarak ülkeyi size verdim. **10*** Ve size Allah'ınız ***Yehovah*** '*Ben'im!*. Ülkelerinde oturduğunuz Amorîler'in ilâhlarından korkmayın[10] dediysem de siz sözümü dinlemediniz' dedi. **11*** Ve Rabb'in Meleği gelip Abiezrî[11] Yoaş'ın Ofra'da bulunan meşe ağacı altında oturdu. Onun oğlu Gideon[12] da Medliler'den kaçırmak için üzüm ezme yerinde buğday döğüyordu. **12*** Böylece Rabb'in[13] meleği ona görünüp: -Ey mert yiğit! Rabb[14] seninledir, dedi. **13*** Gideon da ona: -Ah efendim! Eğer Rabb bizimleyse; niçin bu denli şeyler başımıza geldi ve Rabb bizi Mısır'dan çıkarmadı mı? Atalarımızın bize anlattıkları[15] olağanüstü şeylerin tümü şimdi[16] nerdedir? Neden Rabb[17] bizi bırakarak Medliler'in eline verdi, dedi. **14*** Rabb da ona bakıp: -Bu gücünle[18] git ve İsraili Medliler'in elinden kurtaracaksın. Seni[19] göndermedim mi? Dedi. **15*** O da ona: Ah! Efendim; İsraili nasıl kurtarayım? Bu yoksul[20] kabilen Manessadan'dır ve ben de babamın evinin küçüğüyüm, dedi. **16*** Rabb da ona şöyle söyledi: -Ben[21] kesinlikle seninle olurum ve Medliler'i bir adamı vurur gibi vuracaksın. **17*** O da ona: -Lütfet eğer gözünde bir değer taşıyorsam senin benimle konuştuğuna ait bir işaret[22] göster. **18*** Yalvarırım ben[23] sana gelip sunumu getirerek önüne koymayıncaya dek buradan gitme, dedi. O da: - Sen sununu getirene dek ben burada kalacağım, dedi. **19*** Gideon[24] gidip bir oğlak ve bir efa undan fıtır pideleri hazırlayıp eti sepete ve onun suyunu da bir tencereye koyarak onları meşe ağacı altına, yanına çıkarıp sundu. **20*** Allah'ın meleği de ona: -Eti ve fıtır pidelerini alıp şu[25] kaya üzerine koy ve etin[26] suyunu dök, dedi. O da öyle yaptı. **21*** O zaman Rabb'in meleği elinde olan asasının ucunu uzatıp ete ve fıtır pidelerine dokundurduğunda kayadan[27] ateş çıkıp eti ve fıtır pidelerini yaktı. Sonra Rabb'in meleği onun gözü önünden kayboldu. **22*** Gideon onun

Rabb'in meleği olduğunu anladığında[28] Gideon: -Eyvah! Ya Rabb-***Yehovah***; çünkü[29] Rabb'in meleğini yüzyüze gördüm, dedi. **23***Ama Rabb ona: -Korkma[30] sana esenliktir; ölmeyeceksin, dedi. **24***Ve Gideon orada Rabb için bir sunak yapıp ona: -"***Yehovah***[31] Şalom"[§] adını verdi. Bu da tâ bugüne dek Abaezrîler'in[32] Ofra'sında bulunuyor. **25***O gece Rabb ona: -Babanın boğasını, yedi yaşındaki ikinci boğayı al ve babanın Baal mezbahını yıkarak[33] yanındaki Aşerayı kes, dedi. **26***Ve bu kalenin[+] başında kuralına göre Allah'ın Rabb'e bir mezbah*(sunak)* yap. İkinci boğayı alıp kestiğin Aşeranın odunuyla yakılacak olan kurbanı sun, dedi. **27***Sonra Gideon kendi hizmetçilerinden on adam alıp Rabb'in kendine buyurduğunu yaptı ve babasının evi halkı ile kentin adamları sebebinden bunu gündüzün yapmaya korktuğu için gece yaptı. **28***Kentin adamları sabah kalktıklarında; işte Baal sunağı yıkılmış, yanındaki Aşera kesilmiş ve ikinci boğa yapılan mezbah üstünde yakmalık kurban olarak sunulmuştu. **29***Kendi kendilerine '*Bunu kim yapmış olabilir*?' dediler. Ve araştırıp soruşturduklarında bunu Yoaş oğlu Gideon yaptı, dediler. **30***Kentin adamları Yoaş'a: -Oğlanı dışarıya çıkar ki ölsün; çünkü Baal'ın sunağını yıkıp yanındaki Aşera'yı kestik, dediler. **31***Yoaş kendine karşı kalkışanların tümüne dedi ki: -Baal için siz mi dava edeceksiniz; veya siz mi onu kurtaracaksınız? Onun için kim dava ederse hemen bu sabah öldürülsün. Eğer ilâh ise onun sunağını yıktığı için onunla kendi hesaplaşsın. **32***O gün ona Yarubbaal[34] adını verdiler. Çünkü sunağı yıktığı için Baal onunla davasını sürsün, denildi. **33***Tüm Medliler[35] ile Amelekîler ve kuzey halkı bir yere toplanarak geçtiler; sonra Yizreel[36] vadisinde konakladılar. **34***Rabb'in ruhu[37] Gideon üstüne geldi. O da boru[38] çaldı ve Abiezerliler onun yanında toplandılar. **35***Tüm Manessa'ya haberciler göndermesi ile; onlar da onun yanına toplandılar. Aşer, Zebulun ve Naftaliye de haberciler göndererek onları karşılamaya çıktılar. **36***Ve Gideon Allah'a: -Eğer buyurduğun gibi İsraili benim elimle kurtaracak olursan; **37***İşte[39] ben bir koyunun yapağısını harmana seriyorum. Çiğ yalnız yapağı üstünde olur ve tüm toprak kuru olursa; o zaman buyurduğun gibi İsraili benim elimle kurtaracağını bileceğim, dedi. **38***Ve böyle oldu: Sabah kalkıp yapağıyı sıktı ve yapağıdan bir tas dolusu su çıkardı. **39***O zaman Gideon Allah'a dedi ki: -Bana karşı[40] öfken kabarmasın. Bir tek şunu diyeceğim; yalvarırım bu kez de yapağı ile deneyeyim. Bu sefer yalnız yapağı kuru ve tüm toprak da çiğ olsun. **40***Ve o gece Allah böyle yaptı: Yalnız yapağı kuru ve tüm toprak da çiğ oldu.

(1)B.2/19, **(2)**Hab.3/7, **(3)**I.Sam.13/6, İbr.11/38, **(4)**B.3/13, **(5)**Tek.29/1, B.7/12, 8/10, I.Krl.4/30, Eyp.1/3, **(6)**Lev.26/16, Tes.28/30,33ve51, Mik.6/15, **(7)**B.7/12, **(8)**B.3/15, Hoş.5/15, **(9)**Mez.44/2ve3,**(10)**II.Krl.17/35,37,38,**(11)**Yeş.17/2, **(12)**İbr.11/32,**(13)**B.13/3,Luk.1/11ve28,**(14)**Yeş.1/5, **(15)**Mez.44/1, **(16)**Mez.89/49, İş.59/1, 63/15, **(17)**II.Trh.15/2, **(18)**I.Sam.12/11,İbr.11/32ve34,**(19)**Yeş.1/9,B.4/6, **(20)**Bak.I.Sam.9/21, **(21)**Çık.3/12, Yeş.1/5, **(22)**Çık.4/1ve8, 36.ve37.Ayetler,II.Krl.20/8,Mez.86/17, İş.7/11, **(23)**Tek.18/3ve5, B.13/15, **(24)**Tek.18/6v-8, **(25)**B.13/19, **(26)**I.Krl.18/33ve34, **(27)**Lev.9/24,I.Krl.18/38, II.Trh.7/1, **(28)**B.13/21, **(29)**Tek.16/13, 32/30, Çık.33/20, B.13/22, **(30)**Dan.10/19, **(31)**Tek.22/14, Çık.17/15, Yerm.33/16, Hez.48/35, **(§)*Yehovah*** esenliktir, **(32)**B.8/32,**(33)**Çık.34/13,Tes.7/5,**(+)**Veya:Kayanın!, **(34)**I.Sam.12/11, II.Sam. 11/21, Bak.Yerm.11/13, Hoş.9/10, **(35)**3.Ayet,**(36)**Yeş.17/16, **(37)**B.3/10, I.Trh.12/18, II.TRh.24/20, **(38)**Say.10/3, B.3/27, **(39)**Çık.4/3,4,6ve7, **(40)**Tek.18/32.

7. Bölüm: 1)Gideon'un otuziki bin kişiden olan askerlerini üçyüze değiştirmesi, 9)Bir Medli'nin rüyası ve onun açıklanması ile Gideon'un özgüveninin artması.

1*Yarubbaal[1] ki (*Gideon'dur*) kendi yanında olan halkın tümüyle sabah kalkıp Harod[*] suyu yanında konakladı. Med ordusu da onun kuzeyinde Mora (Megiddo) tepesindeki vadide idi. **2***Ve Rabb Gideon'a dedi ki: -Medliler'i eline teslim etmek için yanında çok sayıda kişi bulunuyor. Bundan dolayı sakın İsrail bana karşı[2] böbürlenmesin ve: *Beni kendi elim kurtardı*, demesin. **3***Şimdi halk bunu işitirken her korkak[3] ve her titreyen geri dönüp çabucak Gilead dağına gitsin, diye yüksek sesle söyledi. Böylece kavimdeki yirmiiki bin asker geri dönerek onbini kaldı. **4***Ve Rabb Gideon'a dedi ki: -Kavim yine çoktur, onları suya indir ve ben de senin için onları orada sınayayım. Sana: Bu seninle gitsin, dediğim kimse seninle beraber gitsin ve: -Bu seninle gitmesin, dediğim kişilerden hiç kimse seninle birlikte gitmesin. **5***Bunun üzerine halkı suya indirdiğinde Rabb Gideon'a: -Suyu köpek gibi diliyle yalayanların tümünü ve içmek için dizleri üzerine çökeni ayrıca durdur, dedi. **6***Ve ellerini ağızlarına götürerek yalayanların sayısı üç yüz kişi olup geri kalanların tümü dizleri üstüne çöktü. **7***Sonra Rabb Gideon'a şöyle dedi: -Yalayan[4] üçyüz kişiyle sizi kurtarıp Medliler'i senin eline vereceğim. Şimdi halktan herkes kendi yerine gitsin. **8***Böylece halk ellerine yiyeceklerini ve borularını aldı ve Gideon İsrail'in tüm adamlarını kendi çadırlarına gönderdi. Bu üçyüz kişiyi de alıkoydu ve Med ordusu onun altındaki vadiye indi. **9***O gece[5] Rabb ona: -Kalk orduya in; çünkü onu senin eline verdim. **10***Eğer inmeye korkarsan

hizmetçin Pura seninle beraber orduya insin. **11*** Onların[6] ne söylediğini dinledikten sonra ellerin güçlensin ve orduya inesin, dedi ve kendisi hizmetçisi Pura ile ordudaki silahlı adamların yanına gittiler. **12*** Medliler ile Amalekîler ve tüm kuzey halkı[7] çoğunlukta çekirgeler gibi vadide konaklamışlardı. Develeri de deniz kenarındaki kum gibiydi. **13*** Gideon geldiği sırada işte bir kişi arkadaşına doğru: -Bir rüya gördüm ve bir arpa ekmeği parçası Med ordusuna doğru yuvarlanarak bir çadıra gelip ona çarptı. O da düştü ve onu alt üst etmesiyle çadır yıkıldı, diyerek bu rüyayı anlatıyordu. **14*** Arkadaşı da ona: -Bu İsrail'den Yoaş oğlu Gideon'un kılıcından başka birşey değildir ve Allah, Medliler ile tüm orduyu onun eline vermiştir, dedi. **15*** Böylece Gideon bu rüyanın anlatımını ve açıklamasını işitince secde etti; ve İsrail ordusuna geri dönüp: -Kalkın; çünkü Rabb Med ordusunu elinize teslim etti, dedi. **16*** O üçyüz adamı üçyüz bölüğe ayırıp tümünün eline borular ve boş testiler vererek testilerin içine ışık çıralarını koyduktan sonra; **17*** Onlara şöyle söyledi: -Bana bakın ve yaptığım gibi yapın. Şimdi ben ordunun kenarına eriştiğimde ben ne yaparsam siz de öyle yapın. **18*** Ben yanımdakilerin tümüyle boru çaldığımda siz de tüm ordunun çevresinde borular çalarak: -*Kılıç Rabb'in Gideon'undur*, deyiniz. **19*** Böylece Gideon ve yanında olan yüz kişi gece yarısından biraz önce tam nöbetçileri kovmuşken ordunun kenarına ulaştılar ve boruları çalarak ellerindeki testileri kırdılar. **20*** O zaman üç bölükler de boruları çalıp testileri kırdılar ve sol ellerinde ışık çıraları, sağ ellerinde de öttürmek için olan boruları tutarken: "*Kılıç Rabb'in Gideon'undur*„ diye bağırıyorlardı. **21*** Bunlar ordunun çevresinde herbiri[8] kendi yerinde durduğu sırada tüm ordu[9] koşuşup bağırarak kaçtı. **22*** Üçyüz kişi boru çalarken[10] Rabb tüm orduda herkesin[11] kılıcını arkadaşına[12] karşı kaldırdı ve ordu Şitta-Evi'ne dek Serera'ya kadar tâ Tabbat'ın yanındaki Abel-Mehol sınırına kadar kaçtı. **23*** Ve İsrailliler Naftali ile Aşer ve tüm Manessa'dan toplanıp Medliler'i kovaladılar. **24*** Gideon tüm Efraim[13] dağına haberciler gönderip şunu söyledi: -Medliler'in karşısına gidip önlerindeki suları[14] Bara Evi'ne[15] dek ve Erden'i de alın. Bunun üzerine tüm Efraimliler toplanıp suları Bara Evine dek ve Erden'i de aldılar. **25*** Med ülkesinin[16] iki beyi olan Oreb ile Zeebi'yi tutup yakaladılar. Oreb'i Oreb[17] kayasında ve Zeebi'yi Zeep üzüm sıkma yerinde öldürdüler. Medliler'i kovalayarak Oreb ile Zeep'in başlarını Erden'in[18] ötesindeki Gideon'a götürdüler.

(*): Titreme, **(1)**B.6/32, **(2)**Tes.8/17, İş.10/13, I.Kor.1/29, II.Kor.4/7,**(3)**Tes.20/8,**(4)**I.Sam.14/6,**(5)**Tek.46/2ve3, **(6)**13.ve15.Ayetler, Tek.24/14, I.Sam.14/9ve10, **(7)**B.6/5ve33, 8/10,**(8)**Çık.14/13ve14,II.Trh.20/17,**(9)**II.Krl.7/7, **(10)**Yeş.6/4,16ve20, Bak II.Korintos Mek.4/7, **(11)**I.Sam.14/20, II.Trh.20/23, **(12)**Mez.83/9, İş.9/4, **(13)**B.3/27, **(14)**B.3/28, **(15)**Yuh.1/28, **(16)**B.8/3, Mez.83/11, **(17)**İş.10/26, **(18)**B.8/4.

8. Bölüm: 1)Efraimliler'in öfkesini Gideon'un yatıştırması, 4)Sukkot ile Penuel adamlarının Gideon'a yardım etmekten çekinmeleri, 10)Zebah ile Salmunna'nın tutulması, 13)Sukkot ile Penuel'in yıkılması, 18)Gideon kendi kardeşlerinin öldürülmesinden dolayı Zebah ile Salmunna'dan intikam alması, 22)Onun kral olmaktan çekinmesi, 24)Onun yaptığı Efod'un putperstliğe neden olması, 28)Medliler'in yenilgisi, 29)Gideon'un çocukları ve ölümü, 33)İsraillilerin putperstliği ve nankörlüğü.

1* Efraimliler[1] ona: '*Bizi davet etmeksizin Medliler ile savaşmaya gitmekle bu bize yaptığın nedir*?' diyerek onunla şiddetlice çekiştiler. **2*** O da onlara: -Benim yaptığıma karşılık bu sizin yaptığınız inat da ne oluyor? Efraim'in bozulmuş bağdan kalan üzümü toplaması Abiezer'in bağ bozumundan daha iyi değil midir? **3*** Allah[2] Med ülkesinin beylerini Oreb'i, Zeeb'i sizin elinize verdi ve ben sizin yaptığınıza karşılık ne yapabildim, dedi ve bu sözleri söyledikten sonra öfkeleri[3] yatıştı. **4*** Gideon Erden'e gelip kendisi ve yanında olan üçyüz kişi geçtiler; her ne kadar güçleri kalmadıysa da takip ediyorlardı. **5*** Ve Sukkot[4] adamlarına: -Lütfen ardımca gelen kalabalığa ekmek verin. Çünkü güçleri kesildi ve ben Med kralları Zebah ve Salmunna'yı kovalıyorum; dedi. **6*** Sukkot'un beğleri Zebah[5] ve Salmunnan'ın elleri şimdi senin elinde midir ki senin[6] askerlerine ekmek verelim, dediler. **7*** Gideon da: -Öyleyse Rabb, Zebah ile Salmunnan'ı elime bıraktığında etlerinizi[7] çölün dikenleriyle ve çalılarıyla döveceğim, dedi. **8*** Oradan Penuel'e[8] çıkıp onlara hemen böyle söyledi; ve Penuel adamları da ona Sukkot adamlarının verdiği yanıt gibi yanıt verdiler. **9*** Ve Penuel adamlarına şöyle dedi: -Esenlikle[9] geri döndüğümde bu kuleyi yıkacağım[10] dedi. **10*** Zebah ile Salmunna ve orduları; yani kuzey[11] halkının ordusunun geri kalanının tümü onbeş bin kadar olarak onlarla beraber Karkor'da idiler. Yüz yirmi bin[12] kılıç kullanan kişi de öldürüldü. **11*** Gideon Nobah[13] ile Yogbehan'ın kuzeyinde çadırlarda oturanların yolundan çıktı ve ordunun dikkatsizliği[14] sırasında onu yendi. **12*** Zebah ile Salmunna kaçtığında onları takip ettiler ve Med[15] ülkesinin iki kralı olan Zebah ile Salmunna'yı yakalayıp tüm or-

dusunu bozguna uğrattılar. **13*** Yoaş oğlu Gideon '*Güneş doğmadan*(+) cenkten dönerken; **14*** Sukkot halkından genç birini tutup ona sordu ve o da Sukkot beyleri ile yaşlılarını yetmiş kişi olarak ona yazdı. **15*** Sonra da Sukkot adamlarına gelerek dedi ki: -İşte Zebah ile Salmunna ki, siz onlar için: '*Zebah ile Salmunna'nın elleri şimdi senin elinde midir ki, senin gücü kesilmiş adamlarına ekmek verelim*' diyerek bana sitem(16) ettiniz. **16*** Ve kentin(17) yaşlılarını tutup çölden dikenler ile çalılar toplayarak bunlarla Sukkot adamlarını dövdüler. **17*** Sonra Penuel(18) kulesini(19) yıkıp kentin adamlarını öldürdü. **18*** Ve Zebah ile Salmunna'ya: -Tabor'da(20) öldürdüğünüz adamlar nasıldı? Dedi. Onlar da: -Senin gibiydi ve her biri şehzadeye benziyordu, dediler. **19*** O da: -Onlar kardeşlerim ve annemin oğullarıydı; Rabb ***HAY***'dır ki, eğer onları öldürmeseydiniz sizi de öldürmezdim, dedi. **20*** Sonra ilk oğlu Yeter'e: - Kalk şunları öldür, dedi; ama o delikanlı daha küçük olduğundan korkusundan kılıcını çekemedi. **21*** Ve Zebah ile Salmunna: - Sen kalk ve bizi vur. Çünkü adamın gücü sana göredir, dediler. Gideon da kalkıp Zebah(21) ile Salmunna'yı öldürdü ve develerin boyunlarında asılı olan hilal süslerini aldı. **22*** İsrailliler Gideon'a: -Sen, oğlun ve oğlunun oğlu bize kral olun; çünkü bizi Medliler'in elinden kurtardınız, dediler. **23*** Gideon da onlara: - Ben size kral olmam; ve oğlum da size kral olmayacaktır. Egemeniniz(22) Rabb olacaktır, dedi. **24*** O zaman Gideon onlara: -Sizden birşey isteyeceğim; yani herbiriniz aldığınız ganimetten halkaları bana versin, dedi. Çünkü(23) onlar İsmailliler olduğundan altın halkaları vardı. **25*** Onlar da:- Kesinlikle veririz, diyerek bir giysi serdiler; ve oraya herbiri aldığı ganimetten altın halkaları attı. **26*** Onun istediği altın halkaların ağırlığı: Hilallardan, küpelerden, Med kralları üstünde olan mor giysilerden ve develerinin boynundaki zincirlerden başka bin yediyüz şekel altın idi. **27*** Ve Gideon onlardan(24) bir Efod yapıp onu Ofra'ya(25) yani kendi kentine koydu. Tüm İsrail orada(26) ona uyarak zina(*) ettiler. Bu durum Gideon ile evine tuzak(27) oldu. **28*** Böylece Med İsrailoğulları önünde yenildi ve birdaha baş kaldıramadı. Gideon'un(28) günlerinde ülke kırk yıl emniyette oldu. **29*** Yoaş oğlu Yerubbaal gidip kendi evinde oturdu. **30*** Gideon'un tohumundan gelen yetmiş oğlu vardı(29). Çünkü kadınları çok idi. **31*** Ve Şekem'de(30) olan odalığından da onun bir oğlu olup ona Abimelek adını verdiler. **32*** Ve Yoaş'ın oğlu Gideon güzel(31) bir yaşlılıkta vefat etti. Onu Abiezrîler'in(32) Ofra'sında babası Yavaş'ın mezarına defnettiler. **33*** Gideon(33) öldüğünde İsrailoğulları döneklik yaptı; putlara(34) uyarak zina(*) ettiler ve kendilerine(35) Baal-Berit'i seçtiler. **34*** İsrailoğulları onları çevrede olan tüm düşmanlarının elinden kurtaran kendilerinin Allah'ı Rabb'i(36) anımsamadılar. **35*** Yerubbaal; yani Gideon'un evine, onun İsraile yaptığı tüm iyiliklerine karşılık sevgiyle(37) davranmadılar.

(1) BakB.12/1, II.Sam.19/41, **(2)**B.7/24ve25, Filp.2/3, **(3)**Sül. Mes. 15/1, **(4)**Tek.33/17, Mez.60/6, **(5)**BakI.Krl.20/11, **(6)**Bak I.Sam. 25/11, **(7)**16.Ayet, **(8)**Tek.32/30, I.Krl.12/25, **(9)**I.Krl. 22/27, **(10)**17.Ayet, **(11)**B.7/12, **(12)**B.20/2,15,17ve25, II.Krl. 3/26, **(13)**Say.32/35ve42,**(14)**B.18/27,I.Sel.5/3, **(15)**Mez. 83/11, **(+)**:Veya: Heres yokuşunda, **(16)**6.Ayet, **(17)**7.Ayet, **(18)**I.Krl. 12/25, **(19)**9.Ayet, **(20)**B.4/6, Mez.89/12, **(21)**Mez. 83/11, **(22)**I.Sam.8/7,10/19,12/12, **(23)**Tek.25/13,37/25 ve 28, **(24)**B. 17/5, **(25)**B.6/24, **(26)**Mez.106/39, **(*)**:Buradaki anlamı cinsel vefasızlık değil; putlara tapınmanın da bir zina kadar eşdeğer suç olduğunu söylüyor, **(27)**Tes. 7/16, **(28)**B.5/31, **(29)**B. 9/2ve5, **(30)**B.9/1, **(31)**Tek.25/8, Eyp. 5/26, **(32)**27.Ayet, B.6/24, **(33)**B.2/19, **(34)**B.2/17, **(35)**B.9/4 ve46, **(36)**Mez.78/11ve42, 106/13ve21, **(37)**B.9/16-18, Vaiz 9/14,15.

9. Bölüm: 1)Abimelek'in bozgunculukla kardeşlerini öldürerek kral olması, 7)Yotam'ın öyküsü, 22)Gaal ile Şekemliler'in bozgunculuğu, 30)Abimelek'in haber alıp buna karşı savunması; 46)Ve Tebets'i yıkması, 50)Onun öldürülmesi, 56)Yotam'ın lanetinin yerine gelmesi.

1* Yerubbaal'ın oğlu Abimelek Şekem'e annesinin(1) kardeşlerine gidip onlara ve annesinin babası evinin tüm aşiretlerine şöyle dedi: **2*** Lütfen Şekem adamlarının tümüne(+) söyleyin ki, Yerubbaal'ın yetmiş(2) kişi olan oğulları sizin üzerinize egemen olmasın mı; yoksa size bir adamın mı egemen olması daha iyidir. Benim sizin(3) kemiğiniz ve etiniz olduğumu anımsayınız. **3*** Şimdi annenin kardeşleri Şekem adamlarının tümüne(+) onun için bu sözlerin tümünü söylediler ve yürekleri Abimeleğe yaklaştı. Çünkü o kardeşimizdir(4) dediler. **4*** Ona Baal-Berit'in(5) evi için yetmiş parça gümüş verdiler. Abimelek onlarla başıboş(6) ve tembel adamları parayla tuttu ve ona uydular. **5*** Ve Ofra'ya(7) babasının evine gidip kendi(8) kardeşlerini; yani Yerubbaal'ın yetmiş kişi olan oğullarını bir taş üstünde öldürdü. Ama Yerubbaal'ın küçük oğlu Yotam gizlendiği için sağ kaldı. **6*** Sonra Şekem adamlarının tümüyle Millo-Evi'nin tümü birleşerek gittiler ve Abimelek'i Şekem'de olan kale(#) meşesi(9) yanında kral seçtiler. **7*** Bu Yotam'a bildirildiğinde gidip Gerizim(10) dağının tepesinde durdu ve yüksek sesle seslenip onlara şöyle söyledi: -Ey Şekem adamları beni

dinleyiniz! Allah da sizi dinlesin. **8***Ağaçlar[e] kendilerine bir kral[11] seçmeye*(meshetmek)* gidip zeytin ağacına: '*Bize kral ol*'[12] dediler. **9***Zeytin ağacı[13] da onlara: "Allah'ın ve insanların onun *(yağımla)* ile yüceltilen semizliğimi[ş] bırakayım da ağaçlar üstünde sallanmaya mı gideyim" dedi. **10***Ve ağaçlar incir ağacına: '*Sen gel bize kral ol*' dediler. **11***İncir ağacı da onlara: "*Tatlılığımı ve iyi meyvemi bırakıp ağaçlar üstüne sallanmaya mı gideyim*?" dedi. **12***O zaman ağaçlar asmaya: '*Sen gel üstümüze kral ol*' dediler. **13***Asma da onlara: "Allah'ı[14] ve insanları sevince boğan şarabımı bırakıp ağaçlar üstünde sallanmaya mı gideyim?" dedi. **14***O zaman ağaçların tümü kara çalıya: '*Sen gel bize kral ol*' dediler. **15***Kara çalı da ağaçlara: "Eğer siz gerçekten beni üzerinize kral seçerseniz gelip benim yanıma[15] sığının. Yoksa kara çalıdan[16] ateş sıçrayıp Lübnan'ın[17] erz ağaçlarını yaksın" dedi. **16***Eğer şimdi Abimelek'i kral seçerek gerçeklik ve adaletle hareket ettinizse; eğer Yerubbaal ile evine iyilik ettiniz ve onu[18] işlerine göre ödüllendirdiniz ise; **17***(Çünkü babam sizin için savaşıp canını sıkıntıya koyarak sizi Medliler'in elinden kurtardı). **18***Siz[19] ise bugün babamın evine karşı kalkıp ve onun yetmiş kişi olan oğullarını bir taş üstünde katledip cariyesinin oğlu olan Abimelek'i kardeşiniz olduğu için Şekem adamları üstüne kral seçtiniz. **19***Eğer şimdi bugün Yerubbaal ile evine gerçeklik ve adaletle davrandınızsa Abimelek[20] ile sevinin; o da sizinle sevinsin. **20***Ama böyle değilse Abimelek'ten[21] ateş çıkıp Şekem adamlarını ve Millo-Evi'ni yaksın; veya Şekem adamlarından ve Millo-Evi'nden ateş çıkıp Abimelek'i yaksın. **21***Sonra Yotam kaçıp kurtuldu ve Beer'e[22] gitti; kardeşi Abimelek'in korkusundan orada yaşadı. **22***Ve Abimelek İsraile üç yıl egemen oldu. **23***Allah[23] Abimelek ile Şekem adamları arasına kötü bir ruh göndererek Şekem halkı Abimelek'e[24] başkaldırdı. **24***Tâ ki[25] Yerubbaal'ın yetmiş oğluna olan kötülüğün cezası gelsin ve onların kanı onları öldüren kardeşleri ile Abimelek'in kardeşlerini öldürmek için onun ellerini güçlendiren Şekem adamlarının başı üstüne olsun. **25***Şekem adamları dağ başında onun için tuzak kurdular ve yolda kendi yanından geçenlerin tümünü soyuyorlardı; bu da Abimelek'e bildirildi. **26***Ebed'in oğlu Gaal kardeşleriyle gelerek Şekem'e geçti. Şekem adamları da ona güvendiler. **27***Sonra kırsal kesime giderek kendi bağlarını bozdular. Üzümlerini basarak zevkle[26] eğlendiler ve ilâhlarının[27] evine gidip yediler-içtiler; Abimelek'e de sundular. **28***Ve Ebed'in oğlu Gaal dedi ki: -Abimelek[28] de kim oluyor ki ona köle olalım? O Yerubbaal'ın oğlu ve vekil Zebul değil mi? Şekem'in[29] babası Hamor'un adamlarına boyun eğin; niçin buna köle olalım? **29***Keşke[30] bu halk benim elimde olsaydı da Abimelek'i kovsaydım ve sonra Abimelek'e: -Askerlerini arttır ve git, dedi. **30***Kentin başkanı Zebul, Ebed oğlu Gaal'ın sözlerini işitince öfkeye kapıldı. **31***Ve Abimelek'e gizlice haberciler göndererek: -Bakın Ebed oğlu Gaal kardeşleriyle Şekem'e geldiler ve işte kenti sana karşı ayağa kaldırıyorlar. **32***Şimdi yanındaki halk ile gece kalkıp kırsal alanda tuzak kur. **33***Sabahleyin güneş doğunca çabuk kalk ve kente saldır. Yanında olan o halk sana çıktıklarında ona[31] elinden geldiğini yap, dedi. **34***Ve Abimelek yanındaki tüm kalabalık ile gece dört bölük olarak Şekem'e karşı tuzak kurdu. **35***Ebed'in oğlu Gaal gidip kentin kapısı önünde dururken Abimelek kendi yanında olan halk ile tuzaktan çıktı. **36***Gaal da bu kalabalığı gördüğünde Zebul'a: -Bak dağdan bize karşı halk iniyor, dedi. Zebul da ona: -Dağların gölgesi sana adam gibi görünüyor, dedi. **37***Gaal yine: -Bak ülkenin tepelerinden gelen bir kalabalık var ve bir bölük de Meonenim[32] meşeliği yolundan geliyor, dedi. **38***Zebulun da ona: -Abimelek kimdir ki, ona boyun eğelim; diyen ağzın[33] şimdi nerde? Küçümsediğin halk bu değil mi? Hadi şimdi git de onunla savaş bakalım, dedi. **39***Gaal de Şekem adamları önünden giderek Abimelek ile savaştı. **40***Abimelek onu bozguna uğrattı ve o da onun önünden kaçtı. Kapının önüne dek birçok kişi öldürüldü. **41***Abimelek Aruma'da oturdu ve Zebul, Gaal ile kardeşlerini Şekem'de bırakmayıp kovdu. **42***Ertesi gün halkın kırsal kesime çıkmakta olduğunu Abimelek'e bildirdiler. **43***O da yanındaki halkı üçe ayırarak kırsal alanda tuzak hazırladı. Ve halkın kentten ayrıldığını gördüğü zaman üzerlerine saldırarak onları vurdu. **44***Abimelek ile yanında olan askerler hücum ederek kentin kapısında durdular. Diğer iki bölük de bozkırlarda bulunanların tümüne saldırarak onları öldürdüler. **45***Abimelek bütün gün boyunca kent ile savaşarak kenti ele geçirdi[34] içindeki halkı katlederek kenti yıktı ve ona tuz ekti[35]. **46***Şekem kalesinde olan tüm insanlar bunu duyduklarında El-Berit[36] evinin kalesine sığındılar. **47***Ve Şekem kalesinin tüm adamlarının toplandıkları Abimelek'e haber verildi. **48***Abimelek kendisi ve yanında olan tüm kalabalıklar ile Salmon[37] dağına çıktı. Ve Abimelek baltayı eline alıp bir ağaç dalı kestikten sonra kaldırıp omuzuna koydu ve yanında olan

kalabalığa: -Benim ne yaptığımı gördünüz. Siz de aynen öyle yapın, dedi. **49***Ve bütün halktan birçokları dallar kesip Abimelek'in arkasından giderek kalenin yanına yığdılar. Sonra da kaleyi ateşe verdiler ve Şekem kalesinde olan tüm insanlar erkekli-kadınlı bin kadar kişi öldüler. **50***Daha sonra Abimelek Tebets'e gidip onu kuşatarak aldı. **51***Kentin ortasında dayanıklı bir kule vardı. Erkeklerle kadınlar ve tüm kent halkı oraya kaçarak kapıyı içeriden kapadılar, sonra da kulenin damına çıktılar. **52***Ve Abimelek kuleye gelip onlarla savaştı ve onu ateşe vermek için kulenin kapısına dek yaklaştı. **53***Bir kadın Abimelek'in[38] başına bir değirmen taşı parçası atıp kafasını kırdı. **54***O da[39] hemen savaşçı bir genci çağırarak ona: -Kılıcını çek ve beni öldür. Sakın hiç kimse '*onu bir kadın öldürdü*' demesin. Genç de ona saplayarak onu öldürdü. **55***Ve İsrailliler Abimeleğin öldüğünü gördüğünde herkes yerine gitti. **56***Bu şekilde Allah[40] Abimeleğin yetmiş kadar kardeşini öldürdüğünden; babasına yaptığı kötülüğü başına getirdi. **57***Şekem adamlarının kendi kötülüğünü de Allah başlarına döndürdü; böylece Yarubbaal oğlu Yotam'ın[41] laneti onlara dokundu.

(1)B.8/31, **(+)**İbranice: ***Tümünün kulağına***,**(2)**B.8/30, **(3)**Tek.29/14,**(4)**Tek.29/15,**(5)**B.8/33,**(6)**B.11/3,II.Trh.13/7, Sül.Mes. 12/11,Res.İşl.17/5,**(7)**B.6/24,**(8)**II.Krl.11/1ve2, **(9)**Bak Yeş.24/26,**(#)**Veya: ***Dikilitaş***, **(10)**Tes.11/29,27/12,Yeş. 8/33,Yuh. 4/20,(11)BakII.Krl.14/9,**(*)**BakII.Ez.4/14,**(12)**B.8/22ve 23,**(13)**Mez. 104 /15, **"(§)**Veya: ***Allah'ın ve insanın beni yüceltttikleri semizlikmi*?**,**(14)**Mez.104/15,**(15)**İş.30/2,Dan. 4/12,Hoş.14/7,**(16)** 20.Ayet,Say.21/28,Hez.19/14,**(17)**II.Krl.14/9, Mez.104/16, İş.2/13,37/24, Hez.31/3,**(18)**B.8/35, **(19)**5.ve 6. Ayetler,**(20)**İş.8/6,Filp.3/3,**(21)**15.,56.ve57.Ayetler, **(22)**II.Sam.20/14, **(23)**I.Sam. 16/14, 18/9ve10, Bak I.Krl.12/15, 22/22, II.Trh.10/15, 18/19ve diğ., İş.19/2ve14, **(24)**İş.33/1, **(25)**I.Krl.2/32, Est.9/25, Mez.7/16, Mat.23/35ve36,**(26)**Bak İş.16/9ve10,Yerm.25/30,**(27)**4.Ayet,**(28)**I.Sam.25/10, I.Krl.12/16,**(29)**Tek.34/2ve6,**(30)**II.Sam.15/4, **(31)**I.Sam.10/7,25/8,Vaiz9/10,**(32)**Tes.18/14,**(33)**28.ve29. Ayetler,**(34)**20.Ayet,**(35)**Tes.29/23,I.Krl.12/25,II.Krl.3/25, **(36)**B.8/33,**(37)**Mez.68/14,**(38)**II.Sam.11/21,**(39)**BakI.Sam.31/4, **(40)**24.Ayet, Eyp.31/3, Mez.94/23, Sül.Mes.5/22, **(41)**20.Ayet.

10. Bölüm: 1)Tola'nın İsraili yönetmesi, 3)Yair ile otuz oğlu, 6)İsrailoğulları'nın Amonîler ile Filistinliler'in ellerine verilmesi, 10)Allah'ın onları bırakması; 15)Ve tövbe etmeye çağırması.

1*Abimelek'ten sonra İssakar'dan Dodo ve Pua oğlu Tola; İsraili kurtarmak için ortaya çıktı[1] Bu adam Efraim dağında Şamir'de yaşıyordu. **2***İsraili yirmi üç yıl yönettikten sonra öldü ve Şamir'de gömüldü. **3***Ondan sonra Gilead'lı Yair çıktı; o da İsraili yirmi iki yıl yönetti. **4***Onun otuz oğlu olup bu oğulları otuz sıpaya biniyorlar ve otuz kentin[2] sahibi oluyorlardı ki, Gilead topraklarında olup onlara[3] bugüne dek Havvot[4] Yair[*] deniliyor. **5***Yair öldü ve Kamon'da gömüldü. **6***Ve İsrailoğulları[5] yine Rabb'e göre kötü olanı yapmaya başladılar; Baallar'a[6] Astartiler'e, Suriye'nin[7] ilâhlarına, Sayda[8] ilâhlarına, Moab ilâhlarına, Ammon oğulları'nın ilâhlarına ve Filistinliler'in ilâhlarına tapındılar. Rabb'i bıraktılar ve ona kulluk etmediler. **7***Rabb'in öfkesi İsraile karşı alevlenip onları[9] Filistinliler'in eline ve Ammon oğulları'nın eline verdi. **8***O yıldan beri onlar İsrailoğulları'nı; yani Erden'in ötesinde Gilead'ta olan Amorîler'in ülkesinde bulunan İsrailoğulları'nın tümünü onsekiz yıl baskı ile ezdiler. **9***Ammon oğulları; Yahuda, Bünyamin ve Efraim-Evi ile cenk etmek için Erden'den geçtiler ve İsrail çok sıkıntılara uğradı. **10***Sonunda İsrailoğulları[10] Rabb'e şöyle dediler: 'Sana karşı çok günah işledik; çünkü Allah'ımızı bırakıp putlara*(Baallar)* tapındık! **11***Rabb da İsrailoğullarına dedi ki: -Mısırlılar'dan[11] Amorîler'den[12] Ammon[13] oğullarından ve Filistinliler'den[14] sizi kurtarmadım mı? **12***Hem de Saydalılar, Amelekîler[15] ve Maonîler sizi sıkıştırdıkları an[16] beni çağırdığınızda sizi onların elinden kurtardım. **13***Ama[17] siz beni bırakıp başka ilâhlara tapındınız. Bu yüzden ben sizi artık kurtarmayacağım. **14***Gidin seçtiğiniz[18] ilâhlara tapının; sıkıntınız anında sizi onlar kurtarsın. **15***İsrailoğulları da Rabb'e: -Biz günah işledik bize[19] gözünde nasıl iyi görünüyorsa öyle yap! Ama; rica ediyoruz bizi bugün kurtar, dediler. **16***Bunun[20] üzerine aralarındaki yabancı ilâhları kaldırıp Rabb'e tapındılar. "*O*" da[21] İsrailin acısına dayanamadı. **17***Ammon oğulları toplanarak Gilead'ta konakladılar; ve İsrailoğulları da birlikte Mispa'da[22] toplandı. **18***Halk ve Gilead başkanları birbirlerine: Ammon oğulları ile savaşmaya kim başlarsa; tüm Gilead-'ta[23] oturanlara o egemen olsun, dediler.

(*):Yair'in kasabaları,**(1)**B.2/16, **(2)**B.5/10, 12/14, **(3)**Tes.3/14, (4)Say.32/41, **(5)**B.2/11, 3/7, 4/1, 6/1, 13/1, **(6)**B.2/13,**(7)**B.2/12, **(8)**I.Krl.11/33,Mez.106/36,**(9)**B.2/14,I.Sam.12/9,**(10)** I.Sam.12/10,**(11)**Çık.14/30,**(12)**Say.21/21ve24,25,**(13)** B.3/12ve13,**(14)**B.3/31,**(15)**B.6/3,**(16)**Mez.106/42ve43, **(17)**Tes.32/15,Yerm.2/13,**(18)**Tes.32/37,38,II.Krl.3/13, Yerm.2/28, **(19)**I.Sam.3/18, II.Sam.15/26, **(20)**II.Trh.7/14, 15/8, Yerm.18/7ve8,**(21)**Mez.106/44ve45,İş.63/9,**(22)**B.11/11ve29, Tek.31/49, **(23)**B.11/8ve11.

11. Bölüm: 1)Yeftah'ın Gileadlılar'a başkan olması için onlarla antlaşması, 12)Onun Amonîler'e olan güzel teklifi, 29)Onun bakışı, 32)Amonîler'e galip gelmesi, 34)Ve bakış açısı.

1* Gileadlı[1] Yeftah güçlü[2] bir adamdı; ve bu Yeftah kötü bir kadının oğlu olup babası Gilead idi. **2*** Gilead'ın kendi karısından da oğulları oldu ve karısının oğulları büyüdüğünde Yeftah'a zor kullanıp ona: '*Babamızın evinden miras alamazsın; çünkü sen bir yabancının oğlusun*' dediler. **3*** Bundan ötürü Yeftah kardeşlerinden kaçarak Tob yöresinde yaşadı ve birsürü[3] boş adamlar Yeftah'ın yanına gelerek onunla dolaşıyordu. **4*** Bir zaman sonra Ammon oğulları İsrail ile savaştı. **5*** Ammon oğulları İsrail ile savaştığında Gilead'ın yaşlıları[*] Yeftah'ı Tob yöresinden geri getirmek için gittiler. **6*** Ve Yeftah'a: -Gel bize kumandan ol ki Ammon oğullarıyla savaşalım, dediler. **7*** Yeftah da Gilead yaşlılarına: -Siz[4] bana kötülük yaparak beni babamın evinden atmadınız mı? Şimdi sıkıntıya uğrayınca niçin bana geliyorsunuz? Dedi. **8*** Gilead[5] yaşlıları Yeftah'a: -Bunun için sana[6] geldik ki bizimle gelip Ammon oğullarıyla savaşasın; bize[7] ve tüm Gilead'ta yaşayanların başı olasın, dediler. **9*** Yeftah da Gilead yaşlılarına: -Siz Ammon oğulları ile savaşmak için beni geri getirdiğinizde Rabb da onları benim elime verdiği zaman ben sizin başkanınız olacak mıyım? Dedi. **10*** Gilead yaşlıları Yeftah'a: -Senin dediğin gibi yapacağımıza Rabb[8] içimizde tanık olsun, dediler. **11*** Sonra Yeftah, Gilead yaşlıları ile birlikte gitti. Kavim de onu kendi üzerine başkan[9] ve kumandan yaptı. Yeftah ta Mispa'da[10] Rabb'in önünde tüm sözlerini söyledi. **12*** Yeftah, Ammon oğulları'na elçiler gönderip: -Senin benim ile ne işin var ki, ülkemde savaşmaya bana geldin? Dedi. **13*** Ammon oğulları kralı da Yeftah'ın elçilerine şöyle yanıt verdi: -Çünkü[11] İsrail Mısır'dan çıktığı zaman Arnon'dan Yabbok'a[12] ve Erden'e dek ülkemi ele geçirdi; şimdi hiç çekişmeden onu geri ver, dedi. **14*** Yeftah yine Ammon oğulları kralına elçiler gönderdi. **15*** Ve ona olan sözü şöyleydi: Yeftah böyle söylüyor. İsrail[13] Moab ülkesini ve Ammon oğulları ülkesini almadı. **16*** Çünkü İsrail Mısır'dan çıktığında Kızıldeniz'e[14] değin çölden geçerek Kadeş'e[15] geldi. **17*** Ve İsrail[16] Edom kralına: Lütfen sınırlarından geçeyim, diyerek haberciler göndermiş olmasına rağmen Edom[17] kralı kulak asmadı. Bunun üzerine Moab kralına da haber saldı; o da izin vermedi ve İsrail Kadeş'te[18] oturdu. **18*** Sonra çöllerde dolaşarak; Edom[19] ve Moab ülkesinin çevresini dolanarak Moab[20] ülkesinin kuzeyinden geçip Arnon'un[21] ötesinde konakladılar. Ama Moab sınırlarına giremediler. Çünkü Arnon Moab sınırı idi. **19*** Ve İsrail[22] Amorîler'in kralı; yani Heşbon kralı Sihon'a elçiler göndererek ona şöyle söyledi: -Lütfen[23] ülkenden geçip gideceğim yere ulaşayım. **20*** Ama[24] Sihon İsrailin kendi sınırlarından geçmesine güvenemediğinden Sihon tüm halkını toplayıp Yahats'da ordu kurdu ve İsrail ile savaştı. **21*** İsrail'in Allah'ı Rabb, Sihon ile tüm halkını İsrailin eline vererek onları vurdular[25] ve İsrail o ülkede yaşayan Amorîler'in tüm ülkesini miras aldı. **22*** Arnon'da Yabbok'a; çölden Erden'e kadar sınırları Amorîler'in[26] içinde olan her yeri miras aldılar. **23*** Şimdi İsrail'in Allah'ı Rabb, Amorîler'i kendi halkı İsrailin önünden atmışken; sen mi onu miras alacaksın? **24*** Senin Allah'ın[27] Kemoş'un sana mülk olmak için verdiği neyse onu mülk edinmiyor musun? Biz de Allah'ımız[28] ***Yehovah*** önümüzden kimi kovarsa onun ülkesini mülk ediniriz. **25*** Şimdi sen Moab kralı Sippor oğlu Balak'tan[29] daha güçlü müsün? O İsraile bir şekilde karşı gelip savaşabildi mi? **26*** İsrail Heşbon[30] ve Aroer[31] ile kasabalarında; Arnon'un kenarında olan kentlerin tümünde üçyüz yıl oturuyorken niçin onları o zaman dilimi içinde kurtarmadınız? **27*** Ben sana karşı hiç bir suç işlemedim. Şimdi sen benimle savaşarak bana kötülük edecek misin? Bugün İsrailoğullarıyla Ammon oğulları arasında egemen[32] olan Rabb karar[33] versin.**"** **28*** Ama Ammon oğulları kralı Yeftah'ın ona ulaştırdığı sözlerini dinlemedi. **29*** O zaman Yeftah üzerine Rabb'in Ruhu[34] geldi. O da Gilead'tan ve Manessa'dan geçti ve Gilead Mispa'sına; Gilead Mispa'sının Ammon oğulları üzerine gitti. **30*** Ve Yeftah Rabb'e[35] şöyle söz *(nezir)* verdi: -Eğer gerçekten Ammon oğullarını elime verirsen; **31*** Ammon oğulları'ndan esenlikle geri döndüğümde evimin kapısından karşıma çıkan her ne olursa Rabb'in olsun[36]. Ben de[37] onu yakmalık kurban olarak sunarım. **32*** Böylece Yeftah Ammon oğulları ile savaşmak için üzerlerine gittiğinde Rabb onları onun eline verdi. **33*** O da onları Aroer'den Minnit'e[38] kadar yirmi kente ve tâ Abel-Karamim'e gidene dek büyük bozgunlukla katletti. Ammon oğulları İsrailin önünde yenildiler. **34*** Yeftah Mispa'ya[39] kendi evine geldiğinde işte kızı[40] onu karşılamak için defler ile dans ederek çıkıyordu. Bu biricik kızı olup ondan başka bir oğlu veya kızı yoktu. **35*** Onu görür görmez giyisisini[41] yırttı ve: -Eyvah kızım! Benim belimi büktün ve sen de beni üzenlerden oldun. Çünkü Rabb'e ağzımı[42] açtım artık sözümü geri[43] alamam, dedi. **36*** Kız da ona: -Ey babam! Ağzını Rabb'e açtınsa bana[44] ağzından çıktığına göre yap. Çünkü Rabb[45] düşmanların olan Ammon oğullarından senin için

intikam almıştır, dedi. **37***Sonra babasına: -Bana böyle olsun. Beni iki ay bırak ve ben de gidip dağlarda dolaşayım; yoldaşlarımla bakireliğim için ağlayayım, dedi. **38***O da: -Git! Diyerek onu iki ay serbest bıraktığında kızcağız yol-daşlarıyla gidip dağlarda genç kızlığı için ağladı. **39***İki ayın sonunda babasının yanına geri döndüğünde söz[46] verdiği sözünü*(nezirini)* "*O*"nun için yerine getirdi ve kızcağız da erkek bilmedi. **40***Bundan böyle her yıl; İsrail kızları Gilead'lı Yeftah'ın kızı için gidip yılda dört gün ağlamaları İsrailde kural oldu.

(1)İbr.11/32, **(2)**B.6/12, II.Krl.5/1, **(3)**B.9/4, I.Sam.22/2, **(***)İhtiyarlar: Genelde yaşlı kişiler olup toplumun ileri gelen sözcüleri niteliğindeydiler!, **(4)**Tek.26/27, **(5)**B.10/18, **(6)**Luk.17/4, **(7)**B.10/18, **(8)**Yerm.42/5, **(9)**8.Ayet, **(10)**B.10/17, 20/1, I.Sam.10/17, 11/15, **(11)**Say.21/24-26, **(12)**Tek.32/22, **(13)**Tes.2/9ve19,**(14)**Say.14/25, Tes.1/40, Yeş.5/6, **(15)**Say.13/26, 20/1, Tes.1/46, **(16)**Say.20/14, **(17)**Say.20/18ve21, **(18)**Say.20/1, **(19)**Say.21/4, Tes.2/1-8, **(20)**Say.20/11, **(21)**Say.21/3, 22/36, **(22)**Say.21/21, Tes.2/26, **(23)**Say.21/22, Tes.2/27, **(24)**Say.21/23, Tes.2/32, **(25)**Say.21/24ve25, Tes.2/33ve34, **(26)**Tes.2/36, **(27)**Say.21/29, I.Krl.11/7, Yerm.48/7, **(28)**Tes.9/4ve5, 18/22, Yeş.3/10,**(29)**Say.22/2,Bak.Yeş.24/9,**(30)**Say.21/25, **(31)**Tes.2/36,**(32)**Tek.18/25,**(33)**Tek.16/5,31/53,I.Sam.24/12ve15, **(34)**B.3/10, **(35)**Tek.28/20,I.Sam.1/11,**(36)**BakLev.27/2,3vediğ., I.Sam.1/11ve28,2/18,**(37)**Mez.66/13,Bak.Lev.27/11ve12, **(38)**Hez.27/17,**(39)**B.10/17ve11.Ayet,**(40)**Çık.15/20, I.Sam.18/6, Mez.68/25, Yerm.31/4, **(41)**Tek.37/29ve34, **(42)**Vaiz 5/2, **(43)**Say.30/2,Mez.15/4,Vaiz5/4ve5,**(44)**Say.30/2, **(45)**II.Sam.11/19ve31, **(46)**31.Ayet, I.Sam.1/22ve24, 2/18.

12. Bölüm: 1)Yeftah ve Gileadlılar'ın bir kan davasıyla Efraimliler'i tutup öldürmeleri, 7)Yeftah'ın ölümü ve gömülüşü, 8)Yargıç(***Hakim***) İbtsan ve onun otuz oğluyla otuz kızı, 11)Hakim Elon, 13)Hakim Abadon ve onun kırk oğluyla otuz torunu.

1*Efraim'liler[1] toplanıp kuzeye doğru gittiler ve Yeftah'a: -Neden Ammon oğullarıyla savaşmaya gittin ve neden seninle birlikte gitmek için bizi çağırmadın? Biz de evini senin üstüne ateşe vereceğiz, dediler. **2***Yeftah da onlara: -Benim ve kavmimin Ammon oğullarıyla büyük bir sorunu olup sizi çağırdımsa da beni ellerinden kurtarmadınız. **3***Ben de sizin içinizde bir kurtarıcı görmediğimden; canımı[2] dişime takıp Ammon oğullarına saldırdım ve Rabb onları elime verdi. Bugün siz benimle savaşmak için niçin bana karşı geliyorsunuz? Dedi. **4***Yeftah tüm Gileadlılar'ı toplayıp Efraim ile savaştı ve Gileadlılar Efraimliler'i vurdular. Çünkü; siz ey Gileadlılar; Efraim'in ve Manessa'nın arasında Efraim'in[3] kaçaklarısınız, demişlerdi. **5***Gileadlılar Efraim'in önünden Erden'in[4] geçitlerini tuttular. Efraim kaçakları:-*Geçebilir miyim*? Dediklerinde; Gileadlılar onlara: *Efraim misin*? Diye soruyorlardı. Onlar da:-*Değilim;* derse; **6***Ona: -Öyleyse '*Şibbolet*' de bakalım, diye soruyorlardı. Onların da doğru aksanı olmadığından: '*Sibbolet*' demeleri üzerine onları tutup Erden'in geçitlerinde katlediyorlardı. Ve o zamanlarda Efraim'den kırk[(+)] ikibin kişi katledilmiş oldu. **7***Yeftah İsraile altı yıl egemen oldu ve Gileadlı Yeftah ölüp Gilead kentlerinden birinde gömüldü. **8***Sonra Beyt-Lehem'de olan İbtsan İsraile egemen oldu. **9***Onun otuz oğlu ve otuz kızı olup kızları dışarıya verdi ve oğulları için de dışarıdan otuz kız aldı. Böylece İsraile yedi yıl egemen oldu. **10***İbtsan öldükten sonra Beyt-Lehem'de gömüldü. **11***Daha sonra Zebulunlu Elon İsraile egemen oldu ve İsraile on yıl başkanlık yaptı. **12***Zebulunlu Elon ölüp Zebulun yöresinde Ayyalon'da gömüldü. **13***Ve Piratonlu Hillel oğlu Abdon İsraile egemen oldu. **14***Onun kırk oğlu ve otuz torunu olup yetmiş[(5)] sıpaya biniyorlardı ve bu adam İsraile sekiz yıl egemen oldu. **15***Piratonlu Hillel oğlu Abdon öldükten sonra Amalekîler'in[6] dağında Efraim ülkesinde Piraton'da gömüldü.

(1) Bak B.8/1, **(2)**I.Sam.19/5, 28/21, Eyp.13/14, Mez.119/109, **(3)**Bak I.Sam.25/10, Mez.78/9, **(4)**Yeş.22/11, B.3/28, 7/24, **(+)**Veya: ***İkibin kırk***(Bak.II.Ez.14/43; Sayılardaki teşbih benzerliği veya dönüşüm.), **(5)**B.5/10, 10/4, **(6)**B.3/13ve27, 5/14.

13. Bölüm: 1)İsrailoğullarının Filistinliler'in eline düşmesi, 2)Manoah'ın eşine; 8)Ve kendisine bir meleğin görünmesi, 15)Manoah'ın yakılacak olan kurbanıyla Meleğin tanınması, 24)Şimşon.

1*İsrailoğulları yine[(1)] Rabb'in gözünde kötü olanı yaptılar ve Rabb onları kırk[(2)] yıl Filistinliler'in eline verdi. **2***Dan oymağından Soralı[(3)] Manoah adında bir adam vardı ve karısı kısır olduğundan çocuğu olmuyordu. **3***Rabb'in Meleği[(4)] bu kadına görünüp ona: -Bak! Sen kısırsın ve çocuğun olmuyor; ama gebe kalıp bir oğul doğuracaksın. **4***Şimdi sakın şarap[(5)] veya içki içme ve hiçbir kirli yiyecek yeme. **5***Çünkü işte sen gebe kalıp bir oğul doğuracaksın. Başına[(6)] ustura dokunmasın; çocuk rahminden Allah için Nezir[(7)] olacak ve o İsraili[(8)] Filistinliler'in elinden kurtarmaya başlayacaktır, dedi. **6***Sonra o kadın kocasına gidip: -Bir Allah adamı[(9)] bana geldi ve onun yüzü[(10)] Allah'ın Meleğinin yüzü gibi çok yüce görünüyordu. Ben de nereden[(11)] geldiğini sormadım; o da ismini bana söylemedi. **7***Bana: -İşte sen hamile olup bir oğul doğuracaksın; şimdi sen şarap ile içki içme ve hiçbir kirli şey de yeme; çünkü çocuk döl yatağından tâ öleceği güne dek Allah'a adanmış olacaktır, dedi. **8***Ve Manoah Rabbe şöyle yakardı: -Yalvarırım ya Rabb! Gönderdiğin Allah

adamı bize yine gelsin ve doğacak çocuğa ne yapacağımızı bize öğretsin, dedi. **9***Böylece Allah Manoah'ın sesini işitti ve Allah'ın Meleği yine o kadına geldi. Kadıncağız tarlada oturuyor ve kocası Manoah da yanında yoktu. **10***O zaman kadın aceleyle koşup kocasına: -İşte o gün bana gelen adam yine göründü, diye bildirdi. **11***Manoah da kalkıp eşinin arkasından gitti ve o adamın yanına geldiğinde ona: -Bu kadınla konuşan sen misin? Dedi. O da: -Benim, dedi. **12***Manoah da: - Sözün yerini bulduğunda çocuğa ne olacak ve ne yapmalı? Dedi. **13***Ve Rabb'in Meleği Manoah'a şöyle söyledi:-Kadın kendisine söylediğim şeylerin tümünden sakınsın. **14***Üzüm asmasından yapılan hiçbir şeyden yemesin; şarap[12] içki içmesin, hiçbir kirli şeyden yemesin ve buyurduklarımın tümünü tutsun. **15***Manoah da Rabb'in Meleğine: Lütfen yanımızda[13] biraz dur; bir oğlak hazırlayıp önüne koyalım, dedi. **16***Rabb'in Meleği de Manoah'a:-Ben yanında dursam da yemeğinden yemiyeceğim; ama eğer kurban yakacak olursan onu Rabb'e sun, dedi. Çünkü Manoah Rabb'in Meleği olduğunu bilmiyordu. **17***Ve Manoah Rabb'in Meleğine:-Adın nedir ki, söylediklerin yerine geldiğinde seni onurlandıralım? Dedi. **18***Rabb'in Meleği de ona: -Adımı[14] niçin böyle soruyorsun? Çünkü[15] acayiptir, dedi. **19***Manoah da oğlağı ve ekmek sunusunu alıp kayanın[16] üstünde Rabb'e sundu. Ve Manoah ile karısı konuşurlarken o acayip birşey yaptı. **20***Mezbah'tan*(sunaktan)* alev göğe doğru çıkmakta iken Rabb'in Meleği mezbahın aleviyle birlikte yukarı çıktı. Manoah ile eşi bunu görünce yüzüstü[17] yere kapandılar. **21***Rabb'in Meleği de bir daha Manoah ile eşine görünmedi. O zaman[18] Manoah Rabb'in Meleği olduğunu anladı. **22***Manoah eşine: -Kesinlikle[19] öleceğiz; Çünkü Allah'ı gördük, dedi. **23***Eşi de ona: -Rabb bizi öldürmek niyetinde olsaydı ellerimizden yakılacak kurbanı ve ekmek sunusunu kabul etmez; bu şeylerin tümünü bize göstermez ve bu çeşit şeyleri şimdi bize söylemezdi, dedi. **24***Sonunda o kadın bir oğul doğup ona Şimşon[20] adını verdiler. Çocuk[21] da büyüdü ve Rabb onu bereketledi. **25***Ve o[22] Sora ile Eştaol arasında Dan ordusundayken Rabb'in[23] ruhu onu kışkırtmaya başladı.

(1)B.2/11, 3/7, 4/1, 6/1, 10/6, **(2)**I.Sam.12/9, **(3)**Yeş.19/41, **(4)**B. 6/12,Luk.1/11,13,28ve31,**(5)**14.Ayet,Say.6/2ve3,Luk.1/15, **(6)**Say.6/5,I.Sam.1/11,**(7)**Say.6/2, **(8)**Bak I.Sam.7/13, II.Sam.8/1, I.Trh.18/1,**(9)**Tes.33/1,I.Sam.2/27,9/6, I.Krl.17/24, **(10)**Mat.28/3, Luk.9/29,Res.İşl.6/15,**(11)**17.ve18.Ayetler,**(12)**4.Ayet, **(13)**Tek. 18/5,B.6/18,**(14)**Tek.32/29,**(15)**İş.9/6,**(16)**B.6/19ve20, **(17)**Lev. 9/24,I.Trh.21/16, Hez.1/28, Mat.17/6, **(18)**B.6/22, **(19)**Tek.32/30, Çık.33/20,Tes.5/26,B.6/22,**(20)**İbr.11/32, **(21)**I.Sam.3/19,Luk. 1/80,2/52,**(22)**Yeş15/33,B.18/11,**(23)**B.3/10,I.Sam.11/6,Mat. 4/1.

14. Bölüm: 1)Şimşon'un Filistinli bir kızla evlenmek isteği, 5)Bir aslan öldürmesi, 8)Aslan'ın cesedinde bal bulması, 10)Şimşon'un düğün ziyafeti, 12)Özelliğinin kendi eşi tarafından Filistinliler'e bildirilmesi, 19)Otuz Filistinliyi öldürmesi, 20)Eşinin kendi yoldaşına verilmesi.

1*Şimşon Timna'ya[1] indi ve Timna'da Filistinliler'in kızlarından bir[2] kız gördü. **2***Babasıyla annesinin yanına gidip onlara şöyle söyledi: -Timna'da Filistinliler'in kızlarından bir kız gördüm; şimdi onu[3] bana eşim olması için isteyin. **3***Babası ve annesi de ona: -Kardeşlerinin[4] kızlarında ve tüm kavimde bir kimse kalmadı mı ki, sen sünnetsiz[5] Filistinliler'den kadın almaya gideceksin, dediler. Şimşon da babasına: -Bana onu al; çünkü onu beğeniyorum, dedi. **4***Ve babasıyla annesi bu olayın Rabb[6] tarafından olduğunu bilmiyorlardı. Çünkü *"O"* Filistinlilere[7] karşı bir bahane aramaktaydı ve o zaman Filistinliler İsraile düşmanlık yapıyorlardı. **5***Şimşon ile babası ve annesi Timna'ya gidip Timna bağlarına geldiklerinde işte gümürdeyen bir aslan karşılarına dikildi. **6***Rabb'in ruhu[8] onun üstüne geldiğinde aslanı bir oğlağı ayırır gibi ayırdı ve elinde de birşey yoktu. Babasıyla annesine de bu yaptığı şeyi bildirmedi. **7***Sonra gidip o kızla konuştu ve kız Şimşon'un gözlerine çekici geldi. **8***Bir müddet sonra onu almaya giderken aslanın leşini görmek için yoldan saptı ve işte aslanın cesedinde birsürü arı ile bal vardı. **9***Ve onu eline alıp yiyerek gitti. Sonra babasıyla annesine gidip onlara da verdiğinde yediler; ama balı aslanın cesedinden aldığını onlara söylemedi. **10***Babası da o kız tarafına indiğinde; Şimşon orada bir şölen hazırladı. Çünkü gençler böyle yapıyordu. **11***Onu gördüklerinde onun yanında bulunup ona arkadaş olmak için otuz kişi götürdüler. **12***Şimşon da onlara: -Şimdi size bir bilmece[9] söyleyeceğim. Eğer onu şölenin[10] yedi günü içinde düşünüp bana söylerseniz; ben de size otuz gömlek ile otuz kat giysi[11] vereceğim. **13***Ama eğer bana söyleyemezseniz o zaman siz bana otuz gömlekle otuz kat giysi vereceksiniz, dedi. Onlar da ona: -Bilmeceni sor da onu duyalım, dediler. **14***Ve onlara: -Yiyiciden yiyecek çıktı ve güçlüden tatlı çıktı, dedi. Onlar üç gün içinde bu soruya yanıt bulamadılar. **15***Ve yedinci[+] günde Şimşon'un eşine: -Bilmecesini bize açıklaması için[12] eşinin[13] gönlünü yap; yoksa babanın evini ateşe veririz. Bizi soymak için mi buraya çağırdınız; öyle değil mi? Dediler. **16***Bu-

nun üzerine Şimşon'un eşi onun yanında ağlayarak: -Beni sevmiyorsun[14] ve bana bilerek sıkıntı veriyorsun. Halkımın oğullarına bir bilmece sordun ve bunu bana da açıklamadın, dedi. O da ona: -Ben bunu anama ve babama bile söylemedikten sonra sana mı söyleyeceğim, dedi. **17***Kadın da onun yanında şölenin yedi günü boyunca ağlayıp sızladı ve onu çok sıkıştırması üzerine o da yedinci günde ona söyledi. Kadın da bilmeceyi halkının erkeklerine söyledi. **18***Ve kentin adamları yedinci günde güneş batmadan önce ona: -Baldan tatlı ve aslandan güçlü ne var, dediler. O da onlara: -Eğer ineğimle çift sürmeseydiniz bilmecemi bilemezdiniz, dedi. **19***Ve Rabb'in ruhu[15] onun üzerine geldi; o da Eşkalon'a inip onlardan otuz kişiyi öldürerek giysilerini aldı ve bilmeceyi söyleyenlere birer kat giysi verdi. Sonra öfkelenerek babasının evine gitti. **20***Şimşon'un eşi de ona yoldaşlık[16] yapan arkadaşına verildi.

(1) Tek.38/13, Yeş.15/10, **(2)**Tek.34/2, **(3)**Tek.21/21, 34/4, **(4)**Tek.24/3 ve 4, **(5)** Tek.34/14, Tes.7/3, **(6)**Yeş.11/20, I.Krl.12/15, II.Krl.6/33, II.Trh.10/15, 22/7, 25/20, **(7)**B.13/1, Tes.28/48, **(8)**B.3/10, 13/25, I.Sam.11/6, **(9)**I.Krl.10/1, Hez.17/2, Luk.14/7, **(10)**Tek.29/27, **(11)**Tek.45/22, II.Krl.5/22, **(+)**Veya: ***Dördüncü***,(Bak! B.12/6.), **(12)**B.16/5, **(13)**B.15/6, **(14)**B.16/15, **(15)**B.3/10, 13/25, **(16)**B.15/2, Yuh.3/29.

15. Bölüm: 1)Şimşon'un eşi kendisine verilmediğinden öfkelenmesi, 3)Tilkiler(*Veya; çakallar*) ve ateşle Filistinliler'in ekinlerini yakması, 6)Onun eşiyle kayın babasının yakılması olayı, 7)Şimşon'un intikamı, 9)Yahudilerin eliyle Şimşon'un bağlanması, 14)Bir çene kemiğiyle Filistinliler'i öldürmesi, 18)Ve susadığında bir mucize ile Allah'ın ona su vermesi.

1*Bir zaman sonra buğday biçme günlerinde Şimşon bir oğlak alıp eşini ziyaret etti: '*İçerde eşimin yanına gideyim*, dediğinde kadının babası ona içeriye girmeye izin vermedi. **2***Babası: Gerçekten ben senin ona tamamen[1] kötülük ettiğini sandım ve onu arkadaşına verdim. Bak onun küçük kızkardeşi ondan daha güzeldir; bunu onun yerine al ve senin olsun, dedi. **3***Şimşon da "onlar için[+] '*Artık Filistinliler'e kötülük edersem suçsuz olurum*' dedi. **4***Şimşon gidip üçyüz tilki(*veya çakal*) yakaladı ve herbirini kuyruğu kuyruğuna çevirdi; her iki kuyruk arasına da bir çıra koydu. **5***Ve çıraları ateşle tutuşturup Filistinliler'in ekinlerine saldı. Yığılmış ve biçilmemiş ekinleri bağlara ve zeytinliklere varıncaya dek yaktı. **6***Filistinliler: '*Bunu kim yaptı*?' dediklerinde: 'Timnalı'nın damadı Şimşon yaptı; çünkü onun eşini alıp arkadaşına verdi, dediler. Ve Filistinliler[2] de kadınla babasını ateşte yaktılar. **7***Şimşon da onlara: -Bunu yapmış olmanıza rağmen ben sizden öcümü alacak ve sonra vazgeçeceğim, diyerek; **8***Onları but va baldırlarından çok kötü vurup yaraladıktan sonra gidip Eytam kayasının yarığında oturdu. **9***Filistinliler de gidip Yahuda'da ordu kurdular ve Lehi'de[3] yayıldılar. **10***Yahuda adamları: -Niçin üstümüze geldiniz? Dediklerinde -Şimşon'u bağlayarak onun bize yaptığı gibi ona yapmak için geldik, dediler. **11***O zaman Yahuda'dan üç bin kişi Eytam kayasının yarığı önüne gidip Şimşon'a: -Filistinliler'in bizim egemenimiz[4] olduğunu bilmiyor musun; bize bu yaptığın nedir? Dediler. O da onlara: -Onlar bana ne yaptılarsa ben de onlara öyle yaptım, dedi. **12***Onlar da ona: -Biz seni bağlayıp Filistinliler'in eline vermek için geldik, dediler ve Şimşon da onlara: -Kendiniz beni vurmayacağınıza bana yemin ediniz, dediğinde; **13***Ona doğru: -Hayır seni bağlayıp onların eline vereceğiz; ama seni kesinlikle öldürmeyeceğiz, diye yanıt verdiler ve onu iki yeni iple bağlayarak kayalıktan aldılar. **14***Lehi'ye geldiklerinde Filistinliler nara atarak onu karşıladılar; ve Rabb'in Ruhu[5] onun üzerine geldi, kollarındaki ipler ateşte kavrulmuş keten gibi oldu, bağları ellerinden koptu. **15***Ve bir eşeğin daha taze olan kurumamış çenesini bularak; ona elini uzatıp aldı ve onunla[6] bin kişi vurdu. **16***Şimşon: -Eşek çenesiyle yığın yığın ettim. Ve eşek çenesiyle bin kişi vurdum, dedi. **17***Sözünü bitirdiğinde çeneyi elinden attı ve o yere Ramat-Lehi[#] adını verdi. **18***Ve çok susayarak Rabbe şöyle yakardı: -Sen[7] kulunun eliyle bu büyük kurtuluşu yaptın; şimdi ise susuzluktan ölüp bu sünnetsizlerin eline mi düşeyim, dedi. **19***Bunun üzerine Allah Lehi'de olan çukuru açtı ve oradan su çıktı. O da suyu içtikten sonra yeniden[8] yaşama gelmiş gibi oldu. Bu yüzden ona En-Hakkore[*] adını verdi ki, bugüne dek Lehi'dedir. **20***Şimşon Filistinliler'in[9] günlerinde İsrail'e yirmi yıl egemen oldu.

(1)B.14/20, **(+)**Veya: Onlara, **(2)**B.14/15, **(3)**Bak! 19.Ayet, **(4)**B.14/4, **(5)**B.3/10, 14/6, **(6)**B.3/31, Lev.26/8, Yeş.23/10, **(#)**Veya: ***Çene kemiği tepesi***, **(7)**Mez.3/7, **(8)**Tek.45/27, İş.40/29, **(*)**Yani: ***Çağıranın Pınarı***, **(9)**B.13/1.

16. Bölüm: 1)Şimşon'un Gazze kapılarını söküp götürmesi, 4)Delila'nın naz ve hilesi ile aldanması, 21)Filistinliler tarafından gözlerinin kör edilmesi, 22)Onun intikamı ve ölümü.

1*Şimşon Gaza'ya gidip orada bir fahişe kadın görerek yanına girdi. **2***Ve Gazalılar'a '*Şimşon buraya geldi*' diye baber verilmesi üzerine onu kuşatıp[1] kentin kapısında bütün gece onun için

pusu kurdular. Tüm gece boyunca sessizce bekleyip '*Sabah erkenden onu öldürürüz*' dediler. **3*** Şimşon da gece yarısına dek uyuduktan sonra gece yarısında kalkıp kentin kapı kanatlarının iki söğesini tuttu ve onları sürgüsüyle beraber koparıp, omuzuna alarak Hebron'un karşısında olan dağın başına çıkardı. **4*** Bundan sonra Sorek deresinde Delila adındaki bir kadını sevdi. **5*** Ve Filistinliler buyruk gereği kadının yanına giderek ona: -Onun[2] gönlünü yap. Bu büyük gücünün nereden geldiğini ve nasıl ona üstün geleceğimizi öğren ki, onu bağlayıp aşağılayalım. Bunun için sana herbirimiz binyüz parça gümüş vereceğiz, dediler. **6*** Delila da Şimşon'a: -Yalvarıyorum; senin büyük gücünün nereden geldiğini ve seni alçaltmak için nasıl bağlanacağını bana söyle, dedi. **7*** Şimşon da ona: -Eğer beni kurumamış yedi taze sırımlarla bağlarlarsa; o zaman zayıflar ve normal bir adam gibi olurum, dedi. **8*** Ve Filistinliler'in beyleri kadına kurumamış yedi taze sırım götürdüler; kadın da onu onlarla bağladı. **9*** Pusu kurmuş olanlar onu odasında(*) beklerken kadın ona: -Ey Şimşon; Filistinliler seni yakalamaya geldi, dedi. O anda sırımları ateş sıcaklığından kopan kendir ipliği gibi kopardı ve bu gücünün ne olduğu anlaşılmadı. **10*** Bunun üzerine Delila Şimşon'a: -Beni aldattın, bana yalan söyledin. Lütfen şimdi ne ile bağlanabileceğini bana açıkla, dedi. **11*** O da ona: -Eğer beni hiç kullanılmamış yedi iple sıkıca bağlarlarsa; o zaman güçsüzleşir normal bir adam gibi olurum, dedi. **12*** Delila yeni ipler alarak onu bağladı ve pusuda olanlar onu odasında beklerken ona: -Ey Şimşon; Filistinliler seni yakalamaya geldi, dedi. O da bağları bir iplik gibi kollarından kopardı. **13*** Ve Delila Şimşon'a:-Şimdiye dek beni kandırıp bana yalan söyledin; ne ile bağlanabileceğini bana söyle? Dedi. O da ona:-Eğer başımdaki yedi tutam saçımı argaç(§) ile dokursan; dedi. **14*** Kadın da öyle yaptı ve kazıkla sağlamlaştırdıktan sonra ona: -Ey Şimşon! Filistinliler seni yakalamaya geldi, dedi. O da uykusundan uyanıp kazığı, bezi ve argacı söktü kopardı. **15*** O zaman kadın ona:-Gönlün[3] benimle olmasa bile ben seni seviyorum. Beni üç kez aldattığını artık nasıl söyleyeyim? Bu büyük gücünün nasıl olduğunu bir türlü bana söylemiyorsun; dedi. **16*** Böylece onu hergün sözleriyle çok sıkıştırıyor, etkiliyordu. Sonunda onun canı ölüm derecesinde sıkıldı ve; **17*** Ona[4] tüm yüreğinde olanı şöyle açıkladı: -Ben annemin rahminde Allah'a adanmışım. Başıma[5] ustura dokunmadı. Eğer tıraş olursam gücüm benden gidecek ve diğer insanlar gibi olacağım, dedi. **18*** Delila da onun tüm yüreğinde olanı açıkladığını anladığında Filistinliler'in beğlerini çağırtarak: 'Bir kez daha gelin; çünkü bana tüm yüreğinde olanı açıkladı' dedi. **19*** Kadın[6] da onu kendi dizleri üzerinde uyuttuğunda bir adam çağırıp onun başının yedi bölük saçını kestirdikten sonra ona sıkıntı vermeye başladı. Böylece onun gücü de kendisinden gitmiş oldu. **20*** Ve kadın ona: -Ey Şimşon! Filistinliler senin üzerine geliyor, dedi. O da uykusundan uyanır uyanmaz önceden yaptığı gibi silkinip kurtulayım, diye düşündü; ama[7] kendisinden Rabb'in gittiğini bilmiyordu. **21*** O zaman Filistinliler onu tutup gözlerini çıkardılar ve onu Gaze'ye getirip bağlar ile bağladılar. O da cezaevinde değirmen*(taşı)* çeviriyordu. **22*** Saçları kesildikten sonra başının saçı çıkmaya başladı. **23*** Ve Filistinliler'in beğleri: -Bizim Allah'ımız düşmanımız Şimşon'u elimize verdi, diyerek ilâhları Dagon'a büyük bir kurban yakmak ve şölen düzenlemek için toplandılar. **24*** Halk onu gördüğünde ilâhlarına[8] tapındı: 'Çünkü bizim Allah'ımız ülkemizi yakıp yıkan ve bizden birçok kişileri öldüren düşmanımızı elimize verdi' dediler. **25*** Sevinip[9] coştuklarında: '*Şimşon'u çağırın önümüzde oynasın'*, dediler. Şimşonu cezaevinden çağırdılar ve önlerinde oynadı; sonra onu direklerin arasında bıraktılar. **26*** Ve Şimşon elinden tutan uşağa: -Bırak beni de üstünde onların bulunduğu bu binanın direklerine tutunup onlara dayanayım, dedi. **27*** Bina ise erkekler ve kadınlarla dolu olup Filistinliler'in tüm beyleri oradaydı. Ve tam[10] üzerinde Şimşon'un oynamasını seyreden üç bin kadar erkekle kadın vardı. **28*** Şimşon Rabb'e dua edip dedi ki: -Ya Rabb ***Yehovah***; yalvarırım beni an. Ey! Allah'ım lütfen[11] bir kez olsun beni bu kez de güçlendir ki Filistinliler'den iki gözüm için de öcümü alayım, dedi. **29*** Ve Şimşon üzerinde binanın olduğu ortadaki iki direğe; birine sağ elini ve diğerine de sol elini dayayıp onları itekledi. **30*** Şimşon: *'Kendim de Filistinliler ile beraber öleyim'* diyerek tüm gücüyle dayandı. Bina da beyler ve içindeki tüm halkın üzerine çöktü; ve ölümünde öldürdüğü kişiler tüm yaşamında öldürdüklerinden daha çok oldu. **31*** Kardeşleriyle babasının tüm ev halkı gelip onu aldılar ve götürüp Sora'yla[12] Eştaol arasında babası Manoah'ın mezarına gömdüler. Onun İsraile egemen olduğu yıllar yirmi yıldı.

(1)I.Sam.23/26, Mez.118/10,11ve12, Res.İş.9/24, **(2)**B.14/15, Bak Sül.Mes.2/16-19, 5/3-11, 6/24,25ve26, 7/21,22ve23, **(*): Osm. *Halvetinde***, **(§): *Dokuma Tezgâhı***, **(3)**B.14/16, **(4)**Mik.7/5, **(5)**Say.6/5, B.13/5, **(6)**Sül.Mes.7/26ve27, **(7)**Say.14/9,42ve43,

Yeş.7/12,I.Sam.16/14, 18/12, 28/15ve16, II.Trh.15/2, **(8)**Dan.5/4, **(9)**B.9/27, **(10)**Tes.22/8, **(11)**Yerm.15/15, **(12)**B.13/25.

17. Bölüm: 1)Mika'nın çaldığı gümüşü annesine geri vermesi; ve onun ile annesinin put yaptırması; 7)Ve Mika'nın kâhin*(Haham/Amam)* olması için Levili birini parayla tutması.

1*Efraim dağı halkından Mika adında bir adam vardı. **2***Bu adam annesine: -Senden alınmış ve ondan dolayı lanet ettiğin ve bana(+) söylediğin o bin parça gümüş yok muydu? Bak o gümüş yanımdadır; ben aldım! Annesi de: -Ey oğlum(1) Rabb seni kutsasın, dedi. **3***O da binyüz parça gümüşü annesine geri verdiğinde annesi: -Bu gümüşü oğlum için oyma(2) ve dökme bir put yaptırmak üzere elimden tamamen Rabb'e adamıştım; ama şimdi onu sana geri veriyorum, dedi. **4***Gümüşü annesine geri verdiğinde annesi de ikiyüz(3) parça gümüşü alıp onu kuyumcuya verdi. O da onlardan oyma ve dökme bir put yaptı ve Mika'nın evine konuldu. **5***Bu Mika'nın ilâhlara ait bir evi olarak bir Efod(4) ile Terafim(5) yaptı ve oğullarından(6) birine ayırdı. O da ona kâhin oldu. **6***O günlerde(7) İsrailde kral bulunmadığından herkes(8) kendine neyi iyi ve hoş görüyorsa öyle yapıyordu. **7***Yahuda kabilesinden ve Beyt-Lehem(9) Yahuda halkından bir genç vardı. Bu da bir Levili olup orada misafir bulunuyordu. **8***O kişi geçinebileceği bir yerde oturmak için Yahuda'nın Beyt-Lehem kentinden çıktı. Yolculuğundan sonra Efraim dağındaki Mika'nın evine geldi. **9***Ve Mika ona: -Nereden geliyorsun? Dediğinde; o da ona: -Yahuda halkından ve Beyt-Lehem'den bir Leviliyim; her nerede olursa orada yerleşmek için gidiyorum, dedi. **10***Mika da ona doğru: -Bana(10) baba(11) ve kahin olup yanımda dur; ben de yılda sana on parça gümüşle bir kat giysi ve yiyeceğini vereceğim; demesi üzerine Levili orada kaldı. **11***Levili bu adamın yanında oturmasını onayladı ve bu genç ona onun bir oğlu gibi oldu. **12***Mika da Levili'yi(12) kabul etti; o genç onun(13) kahini oldu ve Mika'nın evine yerleşti. **13***Mika: -Şimdi ben Rabb'in beni bereketleyeceğini biliyorum; çünkü Levili bana kâhin oldu, dedi.

(1) Tek.14/19, Rut.3/10, **(2)**Bak Çık.20/4ve23, Lev.19/4, **(3)**İş.46/6, **(4)**B.8/27, **(5)**Tek.31/19ve30, Hoş.3/4, **(6)**Çık.29/9, I.Krl.13/33, **(7)**B.18/1, 19/1, 21/25, Tes.33/5, **(8)**Tes.12/8, **(9)**Bak.Yeş.19/15, B.19/1, Rut.1/1ve2, Mik.5/2, Mat.2/1,5ve6, **(10)**B.18/19, **(11)**Tek.45/8, Eyp.29/16, **(12)**5.Ayet, **(13)**B.18/30.

18. Bölüm: 1)Danlılar'ın casusları; 3)Ve Mikla'nın evine gelmeleri, 7)Laiş'i araştırmaları, 11)Onun üzerine altıyüz adamın gönderilmesi, 14)Mika'nın kahin ile putlarını çalmaları, 27)Laiş'i ele geçirmeleri, 30)Putları yerleştirmeleri.

1*O günlerde(1) İsrailde kral yoktu; ve o günlerde Danlılar(2) oymağı yerleşmek için kendilerine miras arıyordu. Çünkü o güne değin İsrail oymaklarının arasında kendilerine yeterli kadar bir miras payı düşmemişti. **2***Ve Dan oğulları kendi kabilelerinden sınırları içindeki Sora(3) ile Eşteol'dan ülkeyi araştırmak için güçlü beş yiğit adam gönderip onlara: -Gidin ülkeyi(4) araştırın, dediler. Onlar da Efraim dağına Mika'nın(5) evine dek gelip orada gecelediler. **3***Onlar Mika'nın evi yanında iken Levili gencin sesini tanımışlar ve oraya dönerek ona: -Seni kim buraya getirdi ve sen burada ne yapıyorsun? Burada kimin var? Diye sormuşlardı. **4***O da onlara: -Mika benim için şunu-bunu yaptı ve kendisine kahin olmak için beni(6) parayla tuttu, dedi. **5***Onlar da ona: -Şimdi Allah'tan(7) sor(8) ve bu gideceğimiz yol hayırlı olacak mı anlayalım? Dediklerinde; **6***Kâhin onlara: -Esenlikle(9) gidiniz; bu gideceğiniz yol Rabb'e uygundur, dedi. **7***O zaman o beş kişi*(beş asker adam)* gidip Laiş'e(10) vardılar; oradaki halk da buna kayıtsız kalıp Saydalılar'ın(11) kurallarına göre huzur ve emniyette bulunuyorlardı. O ülkede hiç kimseye eziyet edecek bir kral yok ve Saydalılar'dan uzak kaldıkları için de hiç bir problemleri yoktu. **8***Sora(12) ve Eştaol'a kardeşlerinin yanına geldiklerinde kardeşleri onlara: '*Ne haber var*' dediler. **9***Onlar da: -Kalkın(13) üzerlerine gidelim. Çünkü ülkeyi gördük; o çok iyidir ve şimdi siz ne duruyorsunuz(14) Ülkeyi ele geçirmek ve oraya girmek için daha konuşmanıza ne gerek var? **10***Siz gittiğinizde kendilerine ilgisiz(15) bir halk ve her yönden geniş bir yöre bulacaksınız ki, Allah onu elinize teslim etmiştir. Orası öyle bir yerdir ki(16) orada toprakta olan hiçbir şeyin eksikliği söz konusu olamaz, dediler. **11***Bunun üzerine Dan oğulları kabilesinden ve oradan; Sora ile Eştaol'dan savaş aletleriyle silahlı altıyüz kişi gitti. **12***Gidip Yahuda'da Kiryat-Yearim'de(17) ordu kurdular. Bu sebepten o yere tâ bugüne kadar Mahanedan(+) deniliyor. İşte Kiryat-Yearim'in arkasındadır. **13***Ve oradan Efraim dağına geçip Mika'nın(18) evine geldiler. **14***Laiş yöresini araştırmak için gitmiş olan o beş adam kardeşlerine(19) doğru: -Bu evde(20) bir efod terafim ve oyma dökme put olduğunu biliyor musunuz? Şimdi ne yapacağınızı siz düşününüz, dediler. **15***O zaman onlar oraya sapıp Levili gencin evine; yani Mika'nın evine gelerek hal ve hatırını(21) sordular. **16***Dan oğulları'ndan savaş(22) aletleriyle silahlanmış olan o altıyüz asker de kapının ağzında

durdu. **17*** Yöreyi araştırmaya gitmiş olan o beş adam[23] oraya girerek oyma sureti[24] efodu, terafimi ve dökme putu aldılar. Kahin de savaş aletleriyle silahlanmış olan altıyüz kişiyle kapının ağzında duruyordu. **18*** Onlar Mika'nın evine girip oyma put ile efodu, terafimi ve dökme putu aldıklarında kahin onlara: -Ne yapıyorsunuz? Diye sordu. **19*** Ona: -Sus! Elini[25] ağzına koy ve bizimle gel. Bize[26] baba ve kahin ol sana bir adamın evinin kahini olmak mı; yoksa İsrailde bir oymağın ve kabilenin kahini mi olmak daha yeğdir? dediler. **20*** Böylece kahinin kalbi sevindi. Efod ile terafimi ve oyma sureti alıp halkın arasına girdi. **21*** Bunlar da dönüp tüm tanıdıkları ve hayvanlarıyla değerli eşyalarını önlerine alıp gittiler. **22*** Onlar Mika'nın evinden uzaklaştıklarında Mika'nın evi yanında olan evlerin adamları toplanıp Dan oğullarına yetiştiler. **23*** Ve Dan oğullarını çağırdılar. Onlar da arkalarına bakıp Mika'ya: -Sana ne oldu ki bu kadar adam topladın, dedi. **24*** O da: -Yaptığım ilâhları ve kâhini de alıp gidin. Artık bana ne kaldı ve niçin '*Sana ne oldu?*' diyorsunuz dedi. **25*** Dan oğulları da ona: -İçimizde sesin duyulmasın ve bu yüzden dargın[27] adamlar üstüne saldırmasınlar. Kendin ile ev halkının öldürülmesine neden olma. Dediler. **26*** Dan oğulları da yollarına gittiler. Mika da onların kendilerinden daha güçlü olduğunu gördüğünden dönüp evine geri gitti. **27*** Onlar Mika'nın yaptığı şeylerle kâhinini alıp Laiş'e[28] sulh içinde olan, kendilerine kayıtsız kalan halkın üzerine gittiler; ve onları[29] kılıçtan geçirerek kenti ateşe verdiler. **28*** Hiç yardım eden de yoktu; çünkü Sayda'dan[30] uzak olup hiç kimseyle bir ilgileri yoktu. Kent Rehob-Evi'nde[31] olan deredeydi ve kenti inşa edip orada oturdular. **29*** Kente[32] İsrail'in oğlu ve kendi babaları olan Dan'ın adıyla Dan[33] dediler. Ama; kentin adı önceden Laiş idi. **30*** Dan oğulları kendileri için oyma suretler kullandılar; Musa ve Yonatan oğlu Gerşom ile oğulları ülke[34] sürgün olana dek Danlılar oymağının kâhinleriydiler. **31*** Onlar da Allah'ın evi[35] Şilo'da bulunduğu günlerin tümünde Mika'nın yaptığı oyma putları kendileri için diktiler.

(1)B.17/6, 21/25, **(2)**Yeş.19/47, **(3)**B.13/25, **(4)**Say.13/17, Yeş.2/1, **(5)**B.17/1, **(6)**Bak B.17/10,**(7)**Bak B.17/5ve14.Ayet, **(8)**I.Krl.22/5, İş.30/1, Hoş.4/12, **(9)**I.Krl.22/6, **(10)**Yeş.19/47 Laşam deniliyor, **(11)**27.ve28.Ayetler, **(12)**2.Ayet, **(13)**Say. 13/30,Yeş.2/23ve24,**(14)**I.Krl.22/3,**(15)**7.ve27.Ayetler, **(16)**Tes. 8/9, **(17)**Yeş.15/60, **(+):**Yani;Danordugâhını, **(18)**2.Ayet, **(19)**I.Sam.14/28,**(20)**B.17/5,**(21)**Tek.43/27,I.Sam.17/22, **(22)**11.Ayet,**(23)**2.ve14.Ayetler,**(24)**B.17/4ve5, **(25)**Eyp.21/5, 29/9,40/4,Sül.Mes.30/32,Mik.7/16, **(26)**B.17/10,**(27)**II.Sam. 17/8,**(28)**7.ve10.Ayetler,Tes.33/22, **(29)**Yeş.19/47,**(30)**7.Ayet, **(31)**Say.13/21,II.Sam.10/6,**(32)**Yeş. 19/47,**(33)**Tek.14/14,B.20/1 ,I.Krl.12/29,30,15/20, **(34)**B.13/1,I.Sam.4/2,3,10 ve 11, Mez. 78/60,61, **(35)**Yeş. 18/1, B.19/18, 21/12.

19. Bölüm: 1)Bir Levili'nin Beytlehem'e gitmesi, 16)Gibead'da bir yaşlının yanına misafir olmak için kabul olunması, 22)Onun odalığına Gibeadlılar'ın yaptığı kötülük, 27)Levili'nin anlamlı eylemi.

1* O günlerde İsrailde[1] kral yok iken Efraim dağı semtlerinde garip bir Levili vardı; ve bu Beytlehem[2] Yahudası'ndan kendisine bir odalık aldı. **2*** Odalığı ona karşı vefasızca zina edip onun yanından Beytlehem-Yahudiyesi'ne babasının evine gitti. Orada dört ay boyunca kalmıştı. **3*** Kocası kalktı ve onun gönlünü[3] yapıp geri götürmek için arkasından gitti. Hizmetçisiyle beraber iki eşeği de vardı. Kadın onu babasının evine götürdü ve kızın babası onu görünce sevinçle onu karşıladı. **4*** Kayınbabası; yani kızın babası onu alıkoydu ve o da üç gün onun yanında oturdu. Yiyip içip orada geceledi. **5*** Dördüncü gün sabah erkenden kalktıklarında gitmek için ayağa kalktı; ama kızın babası damadına: -Yüreğini bir lokma ekmekle güçlendir[4] ondan sonra gidersin, dedi. **6*** Oturdular ve ikisi birlikte yiyip içtiler. Kızın babası da o adama: -Lütfen bu gece de kal ve yüreğini neşelendir, dedi. **7*** Adam da gitmeye kalkınca kayınbabası ona ısrar etti ve yine orada kaldı. **8*** Beşinci gün gitmek için sabahleyin erken kalktı ve kızın babası: -Lütfen yüreğini güçlendir, dedi. Onlar da akşama kadar oyalanıp ikisi birlikte yemek yediler. **9*** Sonra o adam odalığı ve hizmetçisiyle gitmek için kalktı. Ama kayınbabası; yani kızın babası ona: -İşte şimdi akşam oluyor. Lütfen gece kalın; bakın gün de geçiyor burada gecele ve gönlünü sevindir. Sabah erkenden yola çıkıp çadırınıza gidiniz; dedi. **10*** O adam ise gece kalmak istemeyerek kalkıp gitti ve ta Yebus'un[5] yani Oruşalim'in karşısına geldi. Yanında semerli iki eşek ve odalığı da vardı. **11*** Onlar Yebus*(Yeruşalim)* yakınında iken güneşin batması yakın olduğundan hizmetçi beyine: -Gel şu Yebusîler'in[6] kentine gidip orada geceleyelim. **12*** Beyi de ona: -İsrailoğulları'ndan olmayan yabancı bir kente sapmayalım ve Gibea'ya dek gidelim. **13*** Ve hizmetçisine: -Gel şu yerlerden birine doğru gidip Gibead'a[7] veya Rama'da[8] geceleyelim, dedi. **14*** Ve geçip gittiler. Bünyamin Gibeası yakınındayken üzerlerindeki güneş batıyordu. **15*** Gibea'ya gidip gecelemek için oraya saptılar. Gidip kentin meydanında oturdu ve gecelemek için

onları[9] evine kabul eden biri çıkmadı. **16***Akşam üzeri yaşlı bir kişi tarladaki işinden[10] geldi. Adamcağız Efraim dağı halkından olup Gibeal'de oturuyordu. O yerin halkı ise Bünyaminli idi. **17***O yaşlı adam gözlerini kaldırıp yolcuyu kentin meydanına götürdü ve: -Nereden gelip nereye gidiyorsunuz? Diyerek sordu. **18***O da ona: -Biz Beytlehem Yahudası'ndan Efraim dağı semtlerine dek gidiyoruz. Ben oralıyım. Beytlehem Yahudasına gittim; ama Rabb'in-Evi'ne[11] gidiyorum ve beni evine[12] kabul eden hiç kimse yok. **19***Ama yanımda eşeklerimiz için saman ve yem var. Kendim için, cariyem*(odalık)* için ve bizimle beraber olan hizmetçiler için ekmek ve şarap var, hiçbir şeye gereksinmemiz yok, dedi. **20***O yaşlı adam da: -Emin[13] ol. Tüm gereksinmeniz üstüme olsun; ama[14] geceyi meydanda geçirme, dedi. **21***Ve onu[15] kendi evine götürüp eşeklerine yem verdi. Onlar[16] da ayaklarını yıkadıktan sonra yiyip içtiler. **22***Onlar hoş vakit geçirirlerken kent[17] halkından yaramaz[18] adamlar evi çepeçevre kuşatıp kapıyı çaldılar ve ev sahibi olan yaşlıya doğru: -Evine gelen adamı çıkar; onunla[19] yatalım, dediler. **23***Ev[20] sahibi de yanlarına çıkıp onlara: -Hayır kardeşlerim; lütfen kötülük yapmayın. Bu adam evime girdikten sonra bu kötülüğü[21] yapmayın. **24***Bakın[22] benim hiç evlenmemiş kızımı ve o adamın odalığını çıkarayım. Onları alçaltıp[23] ne istiyorsanız onlara öyle yapın; ama bu adama bu kötülüğü yapmayın, dedi. **25***Ama o kişiler onu dinlemek istemediler ve o adam odalığını tutup onlara dışarıya çıkardı. Onlar da onunla yatıp[24] tüm gece sabaha dek onu rezil ederek tan vaktinde onu salıverdiler. **26***Ve kadın sabahleyin gelip efendisinin bulunduğu evin kapısına düşerek aydınlık oluncaya dek orada kaldı. **27***Efendisi sabahleyin kalkıp ev kapılarını açarak yoluna gitmek için çıktı. İşte odalığı evin kapısına düşmüş olup elleri eşiğin üstündeydi. **28***Ve ona: -Kalk gidelim, dedi; ama yanıt veren olmadı[25] O zaman onu eşeği üzerine aldıktan sonra o adam kalkıp kendi yoluna gitti. **29***Evine geldiğinde bir bıçak alıp odalığını tuttu ve onu kemikleriyle[26] beraber on iki parçaya böldükten sonra İsrailin tüm bölgelerine gönderdi. **30***Bunu görenlerin tümü İsrailoğulları Mısır ülkesinden çıktığı günden bugüne dek buna benzer birşey olmadı ve duyulmadı. Buna dikkat edin ve konuşup[27] anlatın, dediler.

(1)B.17/6, 18/1, 21/25, **(2)**B.17/7, **(3)**Tek.34/3, **(4)**Tek.18/5, **(5)**Yeş.18/28, **(6)**Yeş.15/8ve63, B.1/21, II.Sam.5/6, **(7)**Yeş.18/28, **(8)**Yeş.18/25, **(9)**Mat.25/43, İbr.13/2, **(10)**Mez.104/23, B.6/23, **(11)**Yeş.18/1,B.18/31,20/18,I.Sam.1/3ve7,**(12)**15.Ayet, **(13)**Tek.43/23, B.6/23, **(14)**Tek.19/2, **(15)**Tek.24/32, 43/24, **(16)**Tek.18/4, Yuh.13/5, **(17)**Tek.19/4, B.20/5, Hoş.9/9, 10/9, **(18)**Tes.13/13, **(19)**Tek.19/5, Rom.1/26ve27, **(20)**Tek.19/6ve7, **(21)**II.Sam.13/12,**(22)**Tek.19/8,**(23)**Tek.34/2,Tes.21/14, **(24)**Tek. 4/1,**(25)**B.20/5,**(26)**B.20/6,Bak.I.Sam.11/7,**(27)**B.20/7, Sül.Mes. 13/10, Bak Tob 12/24 ile karşılaştır.

20. Bölüm: 1)Levili'nin bu olayı anlatması, 8)İsrail-oğullarının öfkesi ve Gibea'ya saldırmaları, 12)Bünyamin oğullarının Gibealılarla konuşmaları, 18)İsrail oğullarından kırk bin adamın öldürülmesi, 26)Ama; altıyüz kişi kurtularak Bünyamin oymağının yok edilmesi.

1*O zaman İsrail[1] oğulları'nın tümü çıkıp Gilead topraklarıyla Dan'dan[2] Beer-Şeba'ya dek tüm toplum bir adammış gibi Mispa'da[3] Rabb'in önünde toplandılar. **2***İsrail oymaklarının tümü tüm kavmin önderleri ve kılıçlı[4] dörtyüz bin yaya asker Allah'ın kavminin cemaatinde hazır bulundular. **3***Bünyamin oğulları İsrailoğulları'nın Mispa'dan çıktığını duydular. İsrailoğulları ise bu kötülük nasıl oldu, anlatın? Dediler. **4***Öldürülmüş kadının kocası olan Levili şöyle yanıtladı: -Ben[5] odalığım ile gecelemek için Bünyamin Gibeası'na gittim. **5***Gibea'nın[6] adamları geldi ve bana karşı gece bulunduğum evi kuşatarak beni öldürmek istediler; odalığımı[7] öyle alçalttılar ki, öldü! **6***Ben[8] de odalığımı alıp parça parça ettim ve onu İsrail mirasının her tarafına gönderdim. Çünkü onlar İsrailde[9] bu büyük kötülüğü yaptılar. **7***Sizler tümünüz İsrailoğulları'ndansınız; burada[10] bunu görüşüp tartışınız. **8***O zaman tüm kavim kalktı ve tek yürekle: '*Bizlerden hiç kimse çadırına gitmeyecek ve hiç kimse evine geri dönmeyecek*'; **9****Şimdi Gibea'ya yapacağımız budur: Kur'a ile üzerlerine gideceğiz.* **10****Tüm İsrail oymaklarından yüzde on, binde yüz ve onbinde bin adam alalım ki, halkın gereksimini karşılasınlar. Halk da Bünyamin Gibeası'na giderek İsrailde yapılan bu büyük kötülüğe göre karşılık versin*' dediler. **11***Böylece o kente karşı yürümek için tüm İsrail adamları tek bir yürekle toplandı. **12***Ve İsrail[11] oymakları Bünyamin'in tüm bölüklerine adamlar göndererek: 'Bu sizde yapılmış olan kötülük nedir? **13***Ve şimdi Gibead'da olan adamları; o kötü[12] kişileri bize verin ki, onları öldürüp İsrailden[13] bu kötülüğü atalım, dediler. Ama Bünyaminliler kardeşleri olan İsrailoğullarının sözünü dünlemek istemediler. **14***Bünyamin oğulları da kentlerinden olan Gibead'da toplanarak İsrailoğullarıyla savaşa çıktılar. **15***O gün Gibea halkından sayımı yapılan yediyüz seçkin askerden başka; kentlerinden gelen Bünyamin oğulları sayıldığında yirmialtı bin kılıçlı adamı vardı. **16***Bu halkın

içinden yediyüz seçkin solak[14] asker bulunuyor ve bunların tümü sapanla hedefine hiç şaşmadan tam bir kilo taş atabiliyordu. **17***İsrailliler Bünyaminliler'den ayrı olarak sayıldı ve dörtyüzbin kılıçlı adam olarak bunların tümü savaştı. **18***Ve kalkıp El-Evi'ne(*Beyt-el*) çıktıklarında İsrailoğulları Allah'tan[15] sordu: '*Bünyamin oğulları ile savaşmak için bizden önce kim çıksın?*' dediler ve Rabb da: '*Önce Yahuda*' dedi. **19***Bunun üzerine İsrailoğulları sabahleyin kalkıp Gibea'ya karşı ordu kurdular. **20***Sonra İsrailliler Bünyamin oğullarıyla savaşmaya çıktılar ve İsrailliler onlarla Gibead'da savaşa dizildiler. **21***Ve Bünyamin oğulları[16] Gibead'dan çıkıp o gün İsrailden yirmi iki bin adam yere serdiler. **22***Kavim; yani İsrailliler güçlenerek önceki gün dizildikleri yerde yine savaşa dizildiler. **23***Sonra İsrailoğulları[17] gidip Rabb'in önünde akşama dek ağlayarak Rabb'ten şunu sordular: '*Gidip kardeşimiz Bünyamin oğullarıyla yine savaşalım mı?*' Rabb da: '*Onlara karşı çıkın*' dedi. **24***Ve ikinci gün İsrailoğulları Bünyamin oğullarına yaklaştı. **25***İkinci günde[18] Bünyaminliler onlara karşı Gibead'ten çıkıp İsrailoğulları'ndan onsekiz bin adam daha yere serdiler; ve bunların tümü kılıçlı kişilerdi. **26***O zaman tüm İsrailoğulları; yani tüm halk çıkıp[19] Beytel'e gitti ve orada Rabb'in önünde oturup ağladılar. O gün akşama dek oruç tutup Rabb'in önünde kurbanlar yaktılar ve esenlik kurbanları sundular. **27***[O günlerde Allah'ın[20] Antlaşma Sandığı orada bulunuyordu; Harun ve Eleazar oğlu Finehas[21] o günlerde onun önünde duruyordu[22].] **28***İsrailoğulları Rabb'ten sordular: 'Kardeşimiz Bünyamin'in oğullarıyla gene savaşa çıkalım mı; yoksa geri mi çekilelim?' dediler. Rabb da: -Çıkın; çünkü yarın onları elinize vereceğim, dedi. **29***Ve İsrail Gibea'nın[23] etrafında tuzaklar kurdular. **30***İsrailoğulları üçüncü gün Bünyamin oğullarına karşı çıkıp önceden olduğu gibi Gibea'nın önünde dizildiler. **31***O zaman Bünyamin oğulları halka karşı gelip kentten ayrılarak biri Beytel yokuşuna ve diğeri Gibea kırsalına çıkan yollarda önceden olduğu gibi kavmi vurmaya başladılar ve İsrailliler den otuz kadar adam öldürdüler. **32***Bunun üzerine Bünyamin oğulları: '*Onlar önceki gibi önümüzde kırılıyor*' dediler. İsrailoğulları ise: '*Kaçalım ve onları kentlerden sokaklara çıkaralım*' dediler. **33***Tüm İsrailliler yerlerinden çıkıp Baal-Tamar'da dizildiler; ve İsrailin pusuda olan adamları Gibeal kırsalındaki yerlerinden birdenbire çıktılar. **34***Tüm İsrailden de on bin seçkin adam Gibea'nın karşısına gelince cenk kızıştı; ama[24] Bünyaminliler tuzağa düştüklerini bilmiyorlardı. **35***Sonunda Rabb Bünyaminliler'i İsrailin önünde vurdu; o gün İsrailoğulları Bünyaminden yirmibeş bin kişi öldürdüler. Bunların tümü kılıç kullanan adamlardandı. **36***Bünyamin oğulları yenildiklerini anladılar ve İsrail adamları[25] Gibea'nın üzerine kurdukları tuzağa güvenerek Bünyaminliler'e meydanı boş bırakmışlardı. **37***Pusuda[26] olanlar çabucak Gilead üstüne saldırdı ve tüm tuzakta olanlar çıkarak kenti kılıçtan geçirdiler. **38***Pusuda olanların kentten büyük bir ateş dumanı çıkarmaları onlarla İsrail adamları arasında kararlaştırılmıştı. **39***Ve İsrail adamları savaşta kaçtıklarında Bünyaminliler İsraillileri vurmaya başladılar. Otuz kadar adam öldürüldü. Çünkü; önceden olduğu gibi gerçekten önümüzde kırılıyorlar, dediler. **40***Ama kentten ateş direği dumanı yükselmeye başlayınca Bünyaminliler arkalarına[27] baktılar ve kentin yangınının göğe yükseldiğini gördüler. **41***İsrailliler geri döndüklerinde Bünyaminliler tuzağa düştüklerini görerek şaşırdılar. **42***İsrail adamlarının önünden çöl yoluna saptılar; ama cenk onlara yetişti ve kentlerden çıkanlar onları aralarında öldürdüler. **43***Bünyaminlileri kuşatıp onları kovaladılar ve gün doğusuna doğru Gibea'nın karşısına dek kuzeyden onları bozguna uğrattılar. **44***Bünyaminden olan tüm güçlülerden tam onsekiz bin adam düştü. **45***Sonra çöle doğru dönüp Ramon kayalığına[28] kaçarlarken İsrailliler yollarda onlardan beş bin adamı birer birer ele geçirip öldürdü; ve onları Gidom'a kadar takip ederek iki bin adam daha vurdular. **46***Bünyaminden o günde tüm öldürülenler yirmi beş bin kılıçlı adamdı ve bunların hepsi güçlü kimselerdi. **47***Altı yüz kişi dönüp çöle[29] Ramon kayalığına kaçtı ve orada dört ay kaldılar. **48***İsrailliler Bünyamin oğulları üzerine dönüp onları kentte yaşayan adamlardan hayvanlara ve tüm orada yaşayanlara dek kılıçtan geçirdiler ve bulunan tüm kentlerini de ateşe verdiler.

(1) Tes.13/12,İş.22/12,B.21/5,I.Sam.11/7, **(2)**B.18/29, I.Sam.3/20, II.Sam.3/10,24/2,**(3)**B.10/17,11/11,I.Sam.7/5,10/17, **(4)**B.8/10, **(5)**B.19/15,**(6)**B.19/22,**(7)**B.19/25ve26,**(8)**B.19/29,**(9)**Yeş. 7/15,**(10)**B.19/30, **(11)**Tes.13/14,Yeş.22/13ve16, **(12)**Tes. 13/13, B.19/22,**(13)**Tes.17/12,**(14)**B.3/15, I.Trh.12/2,**(15)**Say.27/21,B. 1/1,**(16)**Tek.49/27,**(17)**26.ve27.Ayetler,**(18)**21.Ayet, **(19)**18.Ayet, **(20)**Yeş.18/1, I.Sam.4/3ve4, **(21)**Yeş.24/33, **(22)**Tes.10/8, 18/5, **(23)**Yeş.8/4, **(24)**Yeş.8/14, İş.47/11,**(25)**Yeş.8/15, **(26)**Yeş.8/19, **(27)**Yeş.8/20, **(28)**Yeş.15/32, **(29)**B.21/13.

21. Bölüm: 1)Bünyamin Oymağının yok edilmesinden dolayı matem, 8)O oymaktan arda kalanlar için kadınlar bulmak üzere Yabeş-Gilead'ın yok edilmesi, 16)Şilo da kullandıkları hile.

1* İsrailliler[1] '*Bizden hiç kimse Bünyamin'e eşi olsun diye kızını vermesin*' diyerek Mispa'da yemin etmişlerdi. **2*** Halk Beyt-El'e[2] gidip orada Allah'ın önünde akşama dek oturdu ve yüksek sesle uzun uzun ağladı. **3*** Ey İsrail'in Allah'ı Rabb! İsrailde niçin bu olay ortaya çıktı? Bak bugün İsrailden bir oymak eksildi, dediler. **4*** Ertesi gün halk erkenden kalkıp orada[3] bir mezbah *(sunak)* yaptı. Yakmak için kurbanlarla selamet kurbanları sundular. **5*** Ve İsrailoğulları İsrail oymaklarının tümüne: '*Cemaat olarak Rabb'in önüne gelmeyen kimdir?*' Dediler. Çünkü[4] Mispa'da[*] Rabb'in önüne çıkmayan için: '*Kesinlikle öldürülsün*' diye büyük yeminler edilmişti. **6*** İsrailoğulları kardeşleri Bünyamin için esefle: '*Bugün İsrailden bir sıpt eksildi*' **7*** Şu geri kalanlara kadınlar bulmak için ne yapalım? Çünkü kızlarımızdan onlara eş vermemeye Rabb'in hakkı için yemin ettik, dediler. **8*** Ve İsrail oymaklarından Rabb'in önüne Mispa'ya[*] çıkmayan kimdir? Dediler. İşte Yabeş-Gilead'tan[5] cemaate ve orduya kimse gelmemişti. **9*** Halk araştırıldığında işte orada Yabeş Gilead halkından kimse bulunmadı. **10*** O zaman cemaat güç sahiplerinden oraya on iki bin adam göndererek onlara şöyle buyurdu: 'Gidin[6] kadınlar ve çocuklarıyla beraber Yabeş-Gilead halkını kılıçtan geçirin. **11*** Yapacağınız şey budur; yani[7] tüm erkekleri ve erkek yatağı görmemiş kadınları öldürün, dediler. **12*** Yabeş-Gilead'ın halkından erkek yatağında erkek bilmemiş dörtyüz genç kız bulup onları Kenan topraklarında olan Şilo'daki[8] ordugâha götürdüler. **13*** Tüm topluluk Ramon[9] kayasında olan Bünyamin oğullarına adamlar göndererek konuştular ve onları barışa[10] çağırdılar. **14*** O zaman Bünyaminliler dönerek onlara: 'Yabeş-Gilead'ın kadınlarından sağ bıraktıkları kızları verdiler. Ama; bunlar onlara yeterli değildi. **15*** Kavim Bünyamin[11] için çok üzüldü. Çünkü Rabb İsrail oymaklarını rehin yapmıştı. **16*** Böylece toplumda sözü geçenler kadınlar bulmak için: *Geri kalanlara ne yapalım? Çünkü Bünyaminlilerin kadınları ölmüştür,* dediler. **17*** Hem de Bünyaminlilerden kurtulanların mirası olmalı ki, İsrailden bir oymak eksilmesin. **18*** Ama biz onlara kızlarımızdan eşler veremeyiz; Çünkü[12] İsrailoğulları: '*Bünyamine kadın veren hain olsun*' diye yemin ettiler; dediler. **19*** O zaman işte Şilo çevresinde Beyt-El`in kuzeyinde; Beyt-El`den Şekem'e çıkan yolun kuzeyinde ve Lebona yakınlarında olan yerde her yıl Rabb'in bayramı yapılıyor; dediler. **20*** Şimdi Bünyamin oğullarına sıkı sıkı şunu deyin: -Gidin ve bağlarda pusu kurun! **21*** Bakın Şilo kızları dans etmek[13] için geldiğinde siz bağlardan çıkarak herbiriniz Şilo kızlarından birer eş yakalayın ve Bünyamin yöresine gidin. **22*** Babaları ve kardeşleri bize şikayet etmeye gelirlerse biz de onlara diyeceğiz ki: 'Hatırımız için onlara acıyın. Çünkü savaşta biz onlara hiç kadın sağ bırakmadık ve siz de onlara vermediğiniz için suçlu değilsiniz. Dediler. **23*** Böylece Bünyamin oğulları bu şekilde yaptılar ve kendi kurallarına göre eşleri olsun diye dans etmeye gelen kızlardan kapıp götürerek miraslarına geri döndüler. Sonra kentler[14] kurarak orada yaşadılar. **24*** O zaman İsrailoğullarından herbiri; oradan kendi oymağına ve kendi kabilesine gidip, herkes oradan kendi mirasına çıktı. **25*** O günlerde[15] İsrailde bir kral bulunmadığından; herkes[16] kendi gözünde iyi gördüğünü yapıyordu.

(1)B.20/1,**(2)**B.20/18ve26,**(3)**II.Sam.24/25,**(4)**B.5/23, **(*)**Bak.I.Mak.3/46, **(5)**I.Sam.11/1, 31/11, **(6)**5.Ayet, B.5/23, I.Sam.11/7,**(7)**Say.31/17, **(8)**Yeş.18/1, **(9)**B.20/47, **(10)**Tes.20/10, **(11)**6.Ayet, **(12)**1.Ayet, B.11/35, **(13)**Bak Çık.15/20, B.11/34, I.Sam.18/6, Yerm.31/13, **(14)**Bak B.20/48, **(15)**B.17/6, 18/1, 19/1, **(16)**Tes.12/8, B.17/6.

R U T

1. Bölüm: 1)Ebimelek'in Moab ülkesine gidip kendisinin; 4)Ve oğullarının vefat etmesi, 6)Naomi'nin kendi vatanına geri dönmesiyle Moablılar'ın gelini Rut'un da birlikte gelmesi, 19)Onların Beytlehem'e gelerek kabul edilmeleri.

1* Hakimlerin[1] egemenliği günlerinde ülkede[2] kıtlık oldu; Beytlehem[3] Yahudası'ndan bir adam karısı ve iki oğluyla birlikte Movab'ta oturmak için Movab toprağına gitti. **2*** O adamın adı Ebimelek, karısının adı Naomi ve iki oğlunun adı da Mahlon ile Kilyon olup onlar Beytlehem Yahudası'ndan Efrata'lı[4] idiler; ve Moab[5] toprağına gidip orada yerleştiler. **3*** Naomi'nin kocası Ebimelek öldüğünden kadıncağız iki oğlu ile kaldı. **4*** Bunlar birinin adı Orpa ve diğerinin Rut olan Moablılar ile evlendiler ve onlar orada on yıla kadar yaşadılar. **5*** Mahlon ve Kilyon'un ikisi de öldüğünden kadın iki çocuğundan ve kocasından oldu. **6*** Kadın, Rabb halkını[6] ziyaret ederek onlara[7] ekmek verdiğini Moab toprağında işitti; ve Moab toprağından geri dönmek için gelini ile kalktı. **7*** Ve bulunduğu yerden gelini ile birlikte çıktı. Sonra da Yahuda topraklarına geri gitmek için yola koyuldular. **8*** Naomi iki gelinine: -Gidin[8] ve herbiriniz annenizin evine geri dönün. Sizin ölenlere[9] ve bana yaptığınıza göre size de Rabb[10] lutfetsin. **9*** Rabb ikinizin de kocasının

evinde size rahat[11] ettirsin; diyerek onları öptü. Onlar da yüksek sesle ağlayarak; **10*** Ona: -Biz kesinlikle seninle beraber halkına geri dönmeliyiz, dediler. **11*** Naomi ise: -Ey kızlarım! Geri dönün; niçin benimle gideceksiniz? Benim rahmimde size koca[12] olacak bir çocuğum olabilir mi? **12*** Kızlarım geri dönüp gidin. Çünkü benim kocaya gidecek vaktim geçti. Eğer ümidim var desem, hemen bu gece kocam olsa, çocuğum bile olsa ve onları doğursam bile; **13*** Onlar büyüyünceye dek siz bekleyecek misiniz? Siz onlar için hiç evlenmeden bekleyecek misiniz? Hayır! Kızlarım; çünkü Rabb'in[13] eli bana karşı olduğundan size çok(+) acıyorum. **14*** Yine yüksek sesle ağladılar ve Orpa kaynanasını öptü; ama Rut ona[14] sarıldı. **15*** O da: -İşte eltin kendi halkına ve ilâhlarına[15] geri döndü; sen[16] de eltinin arkasından geri dön, dedi. **16*** Ama Rut: -Seni[17] bırakıp senin ardından geri dönmek için beni sıkma. Çünkü sen nereye gidersen ben de geleceğim ve nerede kalırsan ben de orada kalırım. Senin[18] halkın benim halkım; ve senin ilâhın benim ilâhım olacaktır. **17*** Sen nerede ölürsen ben de orada ölecek ve orada gömüleceğim. Eğer ölümden başka birşey seni benden ayırırsa; Rabb[19] bana böyle ve bundan daha çok yapsın, dedi. **18*** Ve Naomi[20] onun kendisiyle beraber gitmeye kesinlikle karar vermiş olduğunu gördüğünde ona söylemekten vazgeçti. **19*** İkisi de Beytlehem'e ulaşıncaya dek gittiler ve Beytlehem'e geldiklerinde tüm kent[21] onlardan ötürü kaynaşıp; 'Naomi[22] bu mudur?' Dediler. **20*** O da onlara: -Bana Naomi(*) demeyin ve bana Mara(§) deyin. Çünkü 'Yaradan' bana karşı çok acı davrandı. **21*** Ben dolu gittim ve Rabb[23] beni boş gönderdi. Niçin bana Naomi diyorsunuz? Çünkü Rabb bana '*karşı tanık*(‡) oldu ve Kâdir beni belaya uğrattı, dedi. **22*** Böylece Naomi Moablı gelini Rut ile birlikte Moab toprağından geri dönüp Beytlehem'e arpa[24] biçiminin başlangıcında ulaştılar.

(1) Hak.2/16, **(2)**Bak Tek.12/10, 26/1, II.Krl.8/1, **(3)**Hak.17/8, **(4)**BakTek.35/19,**(5)**Hak.3/30,**(6)**Çık.4/31,Luk.1/68, **(7)**Mez.135/15, Mat.6/11, **(8)**Bak Yeş.24/15, **(9)**5.Ayet, B.2/20, **(10)**II.Tim.1/16-18,**(11)**B.3/1,**(12)**Tek.38/11,Tes.25/5, **(13)**Hak.2/15, Eyp.19/21, Mez.32/4, 38/2, 39/9ve10, **(+)**Veya: ***Sizden daha çok acılıyım***, **(14)**Sül.Mes.17/17, 18/24, **(15)**Hak. 11/24, **(16)**Bak Yeş.24/15ve19, II.Krl.2/2, Luk.24/28, **(17)**II.Krl.2/2,4ve6,**(18)**B.2/11ve12,**(19)**I.Sam.3/17,25/22, II.Sam. 19/13, II.Krl.6/31,**(20)**Res.İşl.21/14,**(21)**Mat.21/10, **(22)**BakİŞ.23/7,Sül.Mes.2/15,**(*)**:***Hoş***,**(§)**:***Acı***,**(23)**BakEyp. 1/21,**(‡)**Veya: ***Kötülüğe uğratan***, **(24)**Çık.9/31ve32, B.2/23, II.Sam.21/9.

2. Bölüm: 1)Boaz'ın tarlasında Rut'un başak toplaması, 4)Boaz'ın kadına olan lütfu ve bağışları, 18)Rut'un kendi topladığını Naomi'ye götürmesi.

1* Ebimelek'in kabilesinden ve Naomi'nin kocasının akrabasından[1] Boaz[2] adında zengin bir adam vardı. **2*** Ve Moab'lı Rut Naomi'ye: -Ben tarlaya gideyim ve kimin gözünde lütuf bulursam onun ardınca başak[3] toplayayım, dedi. O da ona: -Git kızım, dedi. **3*** Oraya gittiğinde tarladaki orakçıların arkasından başak topladı; ama orada Ebimelek'in kabilesinden olan Boaz'ın tarlası bulunduğu bir rastlantıydı. **4*** Ve işte Boaz Beytlehem'den gelmiş; orakçılara şöyle diyordu: -Rabb[4] sizinle olsun. Onlar da ona: -Rabb seni bereketlesin; dediler. **5*** Sonra Boaz orakçıların başı olan hizmetçisine: -Bu kız kimindir? Diye sordu. **6*** Orakçıların başı olan hizmetçi de şöyle yanıtladı: -Naomi[5] ile birlikte Moab toprağından dönen Moab kızıdır. **7*** Ve bana: '*Lütfen orakçıların arkasından başak toplayayım'* dedi ve kız sabahleyin erkenden gelip bu zamana dek kaldı ve şimdi birazcık evde oturdu, dedi. **8*** Boaz da Rut'a: Ey kızım! Beni dinle ve başka bir tarlaya toplamaya gitme. Buradan ayrılmayarak benim kızlarımın yanında dur. **9*** Biçtikleri tarlaya bak ve onların ardınca git bak. Sana hiç kimse karışmasın diye hizmetçilerime bildirdim. Susadığında kaplara git ve hizmetçilerin çektiği sudan iç; dedi. **10*** Kadın da yere yüzüstü[6] kapanarak saygı gösterdi ve ona: -Niçin ben bir yabancı olduğum halde gözünde lütuf buldum ve bana bağışladın? Dedi. **11*** Boaz da kadına şöyle yanıt verdi: -Kocanın ölümünden sonra kaynanana[7] tüm yaptıkların; babanla anneni ve doğduğun ülkeyi bırakarak önceden hiç bilmediğin bir kavme geldiğin bana tamamen anlatıldı. **12*** Rabb senin işlerinin karşılığını versin[8] ve kanatları[9] altına sığınmak için geldiğin İsrail'in Allah'ı Rabb tarafından ücretin bol bol verilsin. **13*** O da: -Ey efendim! Gözündeki[10] lütfuna göre olsun; çünkü bana avunç verdin. Ben[11] cariyelerinden biri gibi değilken bu kadını yücelttin[12] dedi. **14*** Yemek vaktinde Boaz ona: -Buraya gel ve ekmekten ye; lokmanı sirkeye batır, dedi. O da orakçıların yanında oturdu ve Boaz ona kavrulmuş başak verdi; o da yiyip doydu ve biraz da[13] arttırdı. **15*** Sonra başak toplamak için kalktığında Boaz hizmetçilerine şöyle buyurdu: -Demetlerin arasında da toplasın ve onu utandırmayınız. **16*** Ve onun için ara-sıra tutamlardan da bırakın ve kaviyeriniz toplasın; onu azarlamayın, dedi. **17*** Kadın da akşama değin tarlada topladı ve topladığını döktü; bir efa kadar arpa oldu. **18*** Onu sırtlayıp kente geldiğinde kaynatası toplamış olduğu şeyi gördü; ve Rut doyduktan sonra arttırmış[14] olduklarını da çıkarıp ona verdi. **19*** Kaynanası da ona: -Bugün nerede

topladın ve nerede işledin? Ne mutlu seni bereketleyene[15] dedi. O zaman Rut kaynanasına kimin yanında çalıştığını özetleyip: -Bugün yanında çalıştığım adamın adı Boaz'dır' dedi. **20***Ve Naomi gelinine: -Diriler[16] ile ölülere bağışını saklamayan bu kişi Rabb[17] tarafından kutsansın, dedi. Naomi de ona: -Bu adam akrabalarımızdan ve Hititli velilerimizden[18] biridir, dedi. **21***Ve Moablı Rut: -Hem de bana: '*Tüm biçim tamamlanıncaya dek benim hizmetçilerimin yanında kal*' diye söyledi; dedi. **22***Naomi de gelini Rut'a: Ey kızım! Onun kızlarıyla işlemek senin için daha iyidir ve başka tarlada sana dokunmasınlar; dedi. **23***Böylece Boaz'ın kızlarından ayrılmadan tâ arpa biçimi ve buğday biçimi tamamlanıncaya dek başak topladı ve kaynanasının yanında oturdu.

(1)B.3/2ve12, **(2)**B.4/21, Mat.1/5, **(3)**Lev.19/9, Tes.24/19, **(4)**Mez.129/7ve8,Luk.1/28,II.Sel.3/16,**(5)**B.1/22, **(6)**I.Sam.25/23, **(7)**B.1/14ve16,17,**(8)**I.Sam.24/19,**(9)**B.1/16, Mez.17/8,36/7,57/1,63/7,**(10)**Tek.33/15,I.Sam.1/18, **(11)**I.Sam. 25/41,**(12)**Tek.34/3,Hak.19/3,**(13)**18.Ayet,**(14)**Bak14.Ayet, **(15)**10.Ayet,Mez.41/1, **(16)**Sül.Mes.17/17, **(17)**B.3/10, II.Sam. 2/5, Eyp.29/13, **(18)**B.3/9, 4/6, Lev.25/25.

3. Bölüm: 1)Naomi'nin söylemesiyle Rut'un Boaz'ın yanına gitmesi, 8)Boaz'ın veli eylemini kabul etmesi; 14)Ve bir bereketle kadını göndermesi.

1*Ve kaynanası Naomi ona dedi ki: -Ey kızım gerçekten hayırlı olsun diye senin için bir iyilik[(1)] düşünmeyeyim[(2)] mi? **2***Evet kızlarıyla[(3)] birlikte olduğun Boaz da akrabamız değil midir? Bak bu gece de harmanda arpa savuruyor. **3***Sen yıkan ve yağlan[(4)] giyindikten sonra harman yerine git! Onun yemesi ve içmesi bitinceye dek kendini ona söyleme. **4***Onun yattığı yeri belle ve gidip ayaklarından örtüyü çek ve yat. Senin ne yapacağını o sana söyleyecektir. **5***O da ona şöyle yanıt verdi: -Tüm bana söylediklerini aynen yapacağım. **6***Ve harmana inip kaynanası nasıl öğütlemiş ise onu yaptı. **7***Boaz yiyip içti ve yüreği coştu[(5)] sonra da arpa yığını ardına yatmaya gitti. Kadın da yavaşça onun ayaklarından örtüyü açarak yattı. **8***Ve gece yarısında o adam korktu. Döndüğünde işte ayakları yanında bir kadın yatıyordu. **9***Ona: -Sen kimsin? Dediğinde; kadın: -Cariyen Rut'um. Cariyen[(6)] üzerine eteğini ört; çünkü sen velisin[(7)] dedi. **10***O da: -Ey kızım; Rabb[(8)] tarafından kutlu ol. Sonraki yapmış olduğun iyilik öncekinden[(9)] daha onurludur. Çünkü yoksul olsun, zengin olsun gençler ardınca gitmedik. **11***Şimdi ey kızım sakın korkma! Tüm söylediklerini yerine getireceğim. Çünkü dürüst[(10)] bir kadın olduğunu **'***tüm halkın*[(+)] biliyor. **12***Gerçekten de ben veliyim[(11)] ama benden[(12)] daha yakın veli[(§)] de var. **13***Bu gece burada kal ve sabahleyin[(13)] eğer o kişi sana velilik görevini yaparsa; ne alâ*(iyi)* yapsın. Ama o sana velilik görevini yapmak istemezse Rabb-***Hay***'dır[(14)] ki, ben sana velilik hakkını yapacağım ve sabaha dek yat, dedi. **14***Böylece sabaha dek onun ayakları yanında yattı ve insan insanı tanıyacak kadar hava aydınlanmadan önce kalktı ve Boaz da: -Harmana bir kadının[(15)] geldiği bilinmesin, dedi. **15***Ve üstündeki örtüyü götürüp: -Onu tut, dedi. O da onu tuttuğunda ona altı ölçek arpa ölçüp üzerine yükletti ve kente gitti. **16***Rut kaynanasının yanına geldiğinde: -Ey kızım nasıl *(oldu)*? Diye sorduğunda kadın da: -O adamın kendine yaptığı tüm şeyleri ona anlattı. **17***Ve kaynananın yanına boş gitme diyerek bana bu altı ölçek arpayı verdi; dedi. **18***O da: -Ey kızım[(16)] işin nereye varacağını anlayana dek otur. Çünkü o adam bu işi bugün bitirmeyince rahat etmez; dedi.

(1)B.1/9, **(2)**I.Kor.7/36, I.Tim.5/8, **(3)**B.2/8, **(4)**II.Sam.14/2, **(5)**Hak.19/6,9ve22, II.Sam.13/28, Est.1/10, **(6)**Hez.16/8, **(7)**B.2/20ve12.Ayet, **(8)**B.2/20, **(9)**B.1/8, **(10)**Sül.Mes.12/4, **(+)İbranice:** ***Kavmimin tüm kapısı***, **(11)**9.Ayet, **(12)**B.4/1, **(§)Veli:** Koruyucu baba, sahip, evliya veya küçüklerin durumundan sorumlu olan takva sahibi; (Metinde Yahudi kurallarına göre ***'akrabalık görevini'*** yüklenecek olan.), **(13)**Tes.25/5, B.4/5, Mat.22/24, **(14)**Hak.8/19, Yerm.4/2, **(15)**Rom.12/17, 14/16, I.Kor.10/32, II.Kor.8/21, I.Sel.5/22, **(16)**Mez.37/3,5ve25.

4. Bölüm: 1)Boaz'ın velilik hakkını yürütmek için teklifi, 6)Bu teklifin kabul edilmemesi üzerine; 9)Kendisi velilik hakkını yürütüp; 10)Rut ile evlenmesi!, 13)Davut'un büyük babası Obed'in kadından doğması, 18)Ve Perets'in Davut'a değin soyu.

1*Ve Boaz kapıya çıkıp orada oturdu; işte Boaz'ın[(1)] veli dediği kişi geçiyordu. Boaz onu adıyla çağırarak: -Gel buraya otur, dedi. O da gelip oturdu. **2***Sonra kentin[(2)] yaşlılarından on kişi çağırıp: -Buraya oturunuz, dediğinde onlar da oturdular. **3***O zaman veli olan kişiye: -Moab toprağından geri dönen Naomi kardeşimiz Ebimeleğin tarla payını satıyor. **4***Ben de burada[(3)] oturanların önünde ve halkımın sözü geçen kişilerinin önünde onu[(4)] satın al diye bildireyim dedim. Eğer velilik *(akrabalık)* hakkını yaparsan yap ve eğer yapmazsan bana bildir ki, bileyim. Çünkü velilik[(5)] hakkını senden başka yapacak kimse yoktur ve senden sonra ben gelirim, dedi. O da: -Ben velilik hakkını yaparım dedi. **5***Boaz da: -Naomi'nin elinden tarlayı satın aldığın günde ölenin[(6)] adını miras üzerinde durdurmak için ölenin eşi Moab'lı Rut'tan satın almalısın, dedi. **6***Veli[(7)] de: -Velilik hakkını

ben yapamam ve böylece kendi mirasımı bozamam. Benim yapacağım velilik hakkını sen yap; çünkü ben yapamam, dedi. **7***İsrailde[8] yapılan velilik ve değiş-tokuş konularında herşeyi doğru kılmak için şu kural vardı: Bir adam ayakkabısını çıkarıp diğerine veriyordu. Bu da İsrailde tanıklıktı. **8***Böylece bu veli Boaz'a: -Sen satın al, dedi ve kendi ayakkabısını çıkardı. **9***Boaz yaşlılara ve tüm halka: -Siz bugün tanıksınız ki Elimeleğin her neyi varsa ve Kilyon ile Mahlo'nun da her neleri varsa Naomi'nin elinden satın aldım. **10***Ama ölen kişinin eşi Moablı Rut'u ölenin[9] adını kendi mirasında yürütmek ve ölenin adı kardeşlerinin içinde ölenin kapısından kaldırılmasın diye kendime eş yapmak için aldığıma siz bugün tanıksınız. Dedi. **11***O zaman kapıda olan tüm halk ile sözü geçen yaşlılar: -Tanığız! Rabb[10] senin evine gelen kadını Rahel ve Lea gibi yapsın ki, bu ikisi İsrail evlerini[11] kurdular. Sen de Efrata'da[12] güçlenip Beytlehem'de meşhur ol. **12***Rabb'in bu genç kadından sana vereceği soyu[13] ile senin evin Tamar'dan[14] Yahuda'ya doğan Perets'in evi gibi olsun, dediler. **13***Böylece Boaz Rut'u aldı[15] o da onun eşi oldu ve Boaz onu bildiğinde kadın Rabb'in[16] bereketiyle hamile kalıp bir oğul doğurdu. **14***Ve kadınlar[17] Naomi'ye: -Seni bugün veliden yoksun bırakmayan Rabb kutsal olsun; ve bu çocuğun adı İsrailde şanlı olsun. **15***Senin canını gözeten ve yaşlılığında seni koruyacak olan[18] kişi olsun. Çünkü yedi oğuldan[19] bu sana daha iyi olup seni seven gelinin onu doğurmuştur, dediler. **16***Naomi de çocuğu alarak kucağına koydu ve bakıcısı oldu. **17***Onun[20] komşuları olan kadınlar: '*Naomi'ye oğul doğdu*' diyerek ona Obed adını koydular. Bu da Davut'un babası olan Yesse'nin babası idi. **18***Perets'in soyu budur: Perets'ten[21] Hetsron; **19***Hetsron'dan Ram ve Ram'dan Aminadab; **20***Aminadab'tan Nahşon[22] Nahşon'dan Salmon[23] **21***Salmon'dan Boaz; **22***Boaz'dan Abid, Abid'ten Yesse ve Yesse de (*Hz.*)Davut'un[24] babası oldu.

(1)B.3/12,**(2)**I.Krl.21/8,Sül.Mes.31/23,**(3)**Tek.23/18, **(4)**Yerm.32/7ve8, **(5)**Lev.25/25, **(6)**Tek.38/8, Tes.25/5,6, B.3/13, Mat.22/24,**(7)**B.3/12,13,**(8)**Tes.25/7ve9,**(9)**Tes.25/6, **(10)**Mez.127/3,128/3,**(11)**Tes.25/9,**(12)**Tek.25/16ve19, **(13)**I.Sam.2/20, **(14)**Tek.38/29, I.Trh.2/4, Mat.1/3, **(15)**B.3/11, **(16)**Tek.29/31, 33/5, **(17)**Luk.1/58, Rom.12/15, **(18)**Tek.45/11, Mez.55/22, **(19)**I.Sam.1/8, **(20)**Luk.1/58ve59, **(21)**I.Trh.2/4ve diğ., Mat.1/3, **(22)**Say.1/7, **(23)**Mat.1/4ve diğ., **(24)**I.Trh.2/15, Mat.1/6.

I. SAMUEL
(I. KRALLAR)

1. Bölüm: 1)Levili Elihu ile oğulları, 4)Onun Tapınakta olan duası, 12)Eli'nin önce onu azarlayıp sonra ona dua etmesi, 19)Samuel'in doğumu, 24)Ve Hanna'nın onu Tapınakta Rabb'e göstermesi.

1*Efraim dağından Ramataim-Sofim'den Efratalı[1] bir adam vardı. Adı da Elkana[2] olup babası Yeroham, Elihu ve Tohu oğlu Suf idi. **2***Onun iki karısı olup birinin adı Hanna ve diğerinin adı Peninna idi. Peninna'nın çocuğu oldu; ama Hanna'nın olmuyordu. **3***Bu adam kendi kentinden orduların Rabb'ine secde[3] ve kurban yakmak için her yıl[4] Şilo'ya[5] çıkıyordu. Orada Eli'nin iki oğlu; yani Rabb'in kahinleri(*Rahip, imam*) olan Hofni ve Finehas vardı. **4***Elkana kurban[6] yaktığı gün karısı Peninna ile oğulları ve tüm kızlarına paylar verdi. **5***Hanna'yı sevdiği için ona iki pay verdi; ama[7] Rabb onun Rahmini kapamıştı. **6***Rabb onun rahmini kapamış olduğundan hasmı onu[8] öfkelendirmek için çok incitiyordu. **7***Hanna her yıl Rabb'in Evi'ne çıktığı zaman Elkana öyle yapıyordu. Penina da kadını böyle incitiyor ve kadın da ağlayarak yemek yemiyordu. **8***Kocası Elkana ona: -Hanna niçin ağlıyorsun, niçin yemek yemiyor ve niçin kalbin üzülüyor? Ben[9] sana on oğuldan daha iyi değil miyim? Dedi. **9***Şilo'da yiyip içtikten sonra Hanna kalktı(İmam Eli ise; Rabb'in[10] Tapınağının kapı söğeleri yanındaki sandalye üstünde oturuyordu). **10***Ve can[11] acısıyla Rabb'e dua ederek çok ağladı. **11***Bir an[12] bakıp: -Ey orduların Rabb'i! Eğer gerçekten cariyenin[13] sıkıntısına göz atarsan; beni[14] anıp cariyeni unutmaz ve cariyene bir erkek çocuk verirsen onu tüm yaşamında Rabb'e vakfedeceğim. Onun[15] başına ustura da dokunmayacak, dedi. **12***Rabb'in önünde o duasını uzattıkça; Eli onun ağzına dikkat ediyordu. **13***Hanna ise kalbinden söylüyor ve yalnız dudakları kımıldanıyordu. Sesi işitilmediği için Eli onu sarhoş olmuş sandı. **14***Ve Eli ona: -Ne zamana dek sarhoş olacaksın? Şarabından kurtul, dedi. **15***Hanna da yanıt verip: -Hayır efendim. Ben yüreği yanık bir kadınım; şarap ve içki içtiğim de yok. Ama Rabb'in[16] önünde canımın arzusunu söyledim. **16***Cariyeni yaramaz[17] kadın zannetme; çünkü üzüntümün ve acımın büyüklüğünden şimdiye dek söyledim, dedi. **17***O zaman Eli şöyle yanıtladı: -Esenlikle[18] git ve İsrail'in[19] Allah'ı kendisinden istediğin dileğini sana bağışlasın, dedi. **18***O da: -

Cariyen[20] gözünde lütuf bulsun, dedikten sonra yoluna[21] koyularak yemek yedi ve yüzü de artık kederli değildi. **19***Sabahleyin erkenden kalkıp Rabb'in önünde secde ettikten sonra Rama'ya geri dönerek evlerine gittiler. Elkana karısı Hanna'yı bildiğinde Rabb[22] kadını bereketledi. **20***Hanna hamile olup zamanı dolduğunda bir oğlu oldu; '*Onu Rabb'ten istedim*' diyerek ona Samuel adını koydu. **21***Onun kocası Elkana tüm evi halkıyla Rabb'e yıllık kurbanı sundu ve adağını yerine getirmek için Şilo'ya[23] çıktığında; **22***Hanna çıkmadı. Çünkü kocasına: 'Çocuk sütten kesilmeyinceye dek çıkmam; sonra[24] onu götüreceğim ki, Rabb'in önünde görünüp sonuna dek[25] orada kalsın[26] dedi. **23***Kocası[27] Elkana da ona: -Gözünde iyi olanı yap ve o sütten kesilinceye dek oyalan. Böylece[28] Rabb kendi sözünü yerine getirsin dedi. Kadın da tâ; çocuk sütten kesilinceye dek onu emzirdi. **24***O sütten kesildikten sonra onu[29] kendisiyle birlikte çıkarıp üç dana ile bir efa un ve bir tulum şarapla Şilo'ya Beyt-El'e[30] Rabb'e götürdü. Çocuk ise küçüktü. **25***Bir dana kestiler ve çocuğu[31] Eli'ye götürdüler. **26***Hanna: -Efendim. Hayatın[32] hakkı için sana diyorum ki, Rabb'e yakarmaya buraya senin yanına gelen kadınım. **27***Bu çocuk[33] için yalvardım ve Rabb bana kendisinden dileğimi yerine getirdi. **28***Ben de onu[34] Rabb'e adadım. Tüm yaşamında o Rabb'e armağan olacaktır, dedi; ve orada[35] Rabb'e secde etti.

(1) Rut.1/2, **(2)**I.Trh.6/27ve34, **(3)**Tes.12/5-7, **(4)**Çık.23/14, Tes.16/16, Luk.2/41, **(5)**Yeş.18/1, **(6)**Tes.12/17ve18, 16/11, **(7)**Tek.30/2, **(8)**Eyp.24/21, **(9)**Rut.4/15, **(10)**B.3/3, **(11)**Eyp.7/11, 10/1,II.Sam.17/8,**(12)**Tek.28/20,Say.30/3, Hak.11/30 **(13)**Tek. 29/32,Çık.4/31,II.Sam.16/12,Mez.25/18,**(14)**Tek.8/1,30/22, **(15)**Say.6/5, Hak.13/5, **(16)**Mez.62/8, 142/2, **(17)**Tes.13/13, **(18)**Hak.18/6, Mark.5/34, Luk.7/50, 8/48, **(19)**Mez.20/4ve5, **(20)**Tek.33/15,Rut.2/13, **(21)**Vaiz 9/7, **(22)**Tek.30/22, **(23)**3.Ayet, **(24)**Luk.2/22, **(25)**Çık.21/6, **(26)**11.ve28.Ayetler, B.2/11ve18, 3/1,**(27)**Say.30/7,**(28)**II.Sam.7/25,**(29)**Tes.12/5,6ve11, **(30)**Yeş. 18/1, **(31)**Luk.2/22, **(32)**Tek.42/15, II.Krl.2/2,4ve6, **(33)**Mat.7/7, **(34)**11.ve22.Ayetler, **(35)**Tek.24/26ve52.

2. Bölüm: 1)Hanna'nın ezgisi, 12)Eli'nin oğulları'nın günahları, 18)Samuel'in görevi, 20)Hanna'nın çocukları, 22)Eli'nin kendi oğullarını azarlaması, 27)Eli'nin evine karşı olan vahiy!

1*Hanna dua[1] ederek şöyle söyledi: -Yüreğim[2] Rabb ile sevindi. Boynuzum[3] Rabb'in lütfuyla yükseldi. Ağzım düşmanlarıma karşı açıldı; çünkü[4] senin kurtarışınla coşuyorum. **2***Rabb[5] gibi kutsal yoktur. Çünkü Sen'den[6] başkası yok ve Allah'ımız gibi kaya yok. **3***Dikbaşlılık ile böbürlenici sözler çoğaltmayın. Ağzınızdan[7] ağır bir söz çıkmasın. Çünkü Rabb herşeyi bilen Allah'tır; ve işleri tartmak "*O*"na aittir. **4***Zorbaların[8] yayı kırıldı ve zayıflar güç kuşandı. **5***Tok[9] olanlar ekmek için parayla tutuldular ve aç olanlar açlıktan kurtuldular. Hititli kısırdan[10] yedi çocuk doğdu ve çok[11] çocukları olan güçsüz oldu. **6***Öldüren[12] ve dirilten; ***Haviye***'ye indiren ve çıkartan Rabb'tir. **7***Yoksul yapan[13] zengin yapan; indiren[14] ve kaldıran Rabb'tir. **8***Yoksulu[15] topraktan kaldırıyor ve fakiri çöplükten çıkarıyor ki onları[16] beğler ile oturtsun ve yücelik kürsüsünde güç kuşatsın. Çünkü yerin[17] direkleri Rabb'indir ve yeri onlar üzerine koydu. **9***İyi işler[18] peşinde koşanların ayaklarını korur, ama kötüler susarak karanlıkta kalacak; çünkü insan gücüyle başaramaz. **10***Rabb'e kötülük besleyenler kırılacaklar[19] onlara[20] gökten gürleyecektir. Rabb[21] dünyanın sonlarına dek yargılayacak, kendi kralına güç verecek ve Mesihinin[22] boynuzunu yükseltecektir. **11***Elkana Rama'ya kendi evine gitti ve çocuk[23] da kahin Eli'nin önünde Rabb'e hizmet etmekteydi. **12***Eli'nin oğulları yaramaz[24] ve Rabbi[25] tanımayan kimselerdi. **13***Ve İmamların halk ile olan geleneği şöyleydi: Bir adam kurban sunduğunda et pişerken kâhinin hizmetçileri eline üç dişli bir çatal alarak geliyor; **14***Karavanaya, leğene, tencereye veya kaynar kaba daldırıyorlardı. Çatal neyi çıkarıyorsa kâhin de kendisine onu alıyordu. Şilo'da İsrailden oraya gelenlerin tümüne öyle yapıyorlardı. **15***İç yağlarını[26] yakmadan önce imamın hizmetçisi gelip saç üzerinde kurban yakan adama: -Kâhin için kızartmalık et ver; senden kaynanmış değil ancak çiğ istiyor, diyordu. **16***O adam da ona: -Bırak! Şimdi içyağını yaksınlar ve sonra canın istediği kadar al, derse; o zaman: -Hayır; şimdi ver; yoksa zorla alırım, derdi. **17***Bunun için bu gençlerin günahı Rabb'in[27] önünde çok büyüktü. Çünkü adamlar Rabb'in[28] kurbanını küçük düşürüyorlardı. **18***Samuel[29] daha çocukken keten[30] Efod kuşanmış olarak Rabb'in önünde hizmet ediyordu. **19***Annesi ona küçük bir cübbe[*] yapıp her yıl yıllık[31] kurbanını saçta yakmağa kocasıyla gittiği zaman onu getiriyordu. **20***Eli, Elkana[32] ile eşine esenliği için şöyle dua etti: -Rabb! Bu kadından; Rabb'e[33] verdiğin armağana *(vakfa)* karşılık sana soy versin, dedi ve onlar da yerlerine gittiler. **21***Rabb Hanna'yı ziyaret[34] edince kadın hamile kalarak üç oğul ve iki kız doğurdu. Çocuk Samuel de Rabb'in[35] önünde büyüyordu. **22***Eli çok yaşlandığından oğullarının tüm İsraile yaptıkları ve toplanma çadırının kapısında toplanan[36] kadınlarla yattıklarını işittiğinde. **23***Niçin bu denli şeyler yapıyorsunuz;

çünkü gerçekten de halktan kötü haberlerinizi duyuyorum. **24***Yapmayın oğullarım. Çünkü duyduklarım iyi şeyler değildir. Rabb'in halkının tecavüzlerine sebep oluyorsunuz. **25***İnsan insana karşı hata ettiğinde onu Allah yargılar; ama insan Rabb'e(37) karşı suç işlerse onun için kim bağışlanma dileyecektir? Ama onlar babalarının sözlerini dinlemediler; çünkü Rabb(38) onların yok olmasına karar vermişti. **26***Çocuk Samuel gitgide(39) büyüyüp Rabb'in(40) ve insanların önünde övgü buldu. **27***Ve Eli'ye(41) bir Allah adamı gelerek ona dedi ki: -Rabb böyle buyuruyor: "Atalarınızın(42) ocakları Mısır'da Firavun'un evine köle oldukları zaman açıkça görünerek; **28***Onu(43) tüm İsrail oymaklarından kendime kahin*(imam)* olmak; mezbahım*(sunağım)* üstünde kurban sunmak, buhur yakmak ve önümde Efod giymek için seçerek İsrailoğullarının(44) tüm kurbanlarını babanızın evine vermediniz mi? **29***Meskende(+) sunulmasını(45) buyurduğum kurbanı(46) ve sunularımı niçin alçaltıyorsunuz? Halkım İsrailin bütün sunularından en iyisini; kendinizi şişmanlatmak için oğullarınıza benden daha çok saygı gösteriyorsunuz. **30***Bu yüzden İsrailin Allah'ı Rabb diyor ki: Olay budur(47): Senin evin ve babanın evi sonsuzlarca önümde duracak, demiştim; ama şimdi Rabb buyuruyor ki: Haşa(48) çünkü bana saygı gösterenleri sevindirecek(49) ve beni hor(50) görenleri alçaltacağım. **31***İşte günler(51) gelecek ki senin halkını ve babanın evinin halkını keseceğim. O denli ki senin(52) evinde yaşlı bir adam olmasın. **32***Ve İsraile her çeşit bereketler verildiğinde sen evinde sıkıntı göresin ve senin evinde hiçbir zaman bir yaşlı bulunmasın. **33***Mezbahımı önümden kesmiyeceğim. Adamın senin gözlerini bozmak ve canına keder vermek için olacak; ve evinin tüm soyu yiğit iken ölecektir. **34***Oğlunun(53) korkusu ve Finehas'ın başına gelecek şey; yani ikisinin(54) bir günde ölmesi sana işaret olacaktır. **35***Ben de yüreğime(55) ve canıma göre olanı yapacak; güvenilir bir kâhin kendime atayacak ve ona(56) sağlam bir ev yapacağım. O da sonsuzlarca *Mesih*'imin(§) önünce(57) yürüyecektir. **36***Ve her kim senin(58) evinde kalırsa gelip biraz para veya bir lokma ekmek için onun ayağına kapanarak: Lütfen beni imamlık görevlerinin birine ata ki bir lokma ekmek yiyeyim, diyecektir."

(1) Filp.4/6, **(2)**Bak! Luk.1/46ve diğ., **(3)**Mez.92/10, 112/9, **(4)**Mez.9/14, 13/5, 35/9, **(5)**Çık.15/11, Tes.3/24, 32/4, Mez.86/8, 89/6ve8, **(6)**Tes.4/35, II.Sam.22/32, **(7)**Mez.94/4, Malk.3/13, Yahud.Mek.15.Ayet, **(8)**Mez.37/15ve17, 76/3, **(9)**Mez.34/10, Luk.1/53, **(10)**Mez.113/9, **(11)**İş.54/1, Yerm.15/9, **(12)**Tes.32/39, Eyp.5/18,Hoş.6/1,**(13)**Eyp.1/21,**(14)**Mez.75/7,**(15)**Mez. 113/7 ve8,Dan.4/17,Luk.1/52,**(16)**Eyp.36/7, **(17)**Eyp.38/4-6, Mez.24/2, 102/25, 104/5, İbr.1/3, **(18)**Mez.91/11, 121/3, **(19)**Mez.2/9, **(20)**B.7/10, Mez.18/13, **(21)**Mez.96/13, 98/9, **(22)**Mez.89/24, **(23)**18.Ayet, B.3/1, **(24)**Tes.13/13, **(25)**Hak.2/10, Yerm.22/16, Rom.1/28, **(26)**Lev.3/3,4,5ve16, **(27)**Tek.6/11, **(28)**Malk.2/8, **(29)**11.Ayet, **(30)**Çık.28/4, II.Sam.6/14, **(*)**Cüppe: Özellikle namazda imamın giydiği uzun giysi!, **(31)**B.1/3, **(32)**Tek.14/19, **(33)**B.1/28, **(+)**Mesken: İsraillilerin çölde kurdukları etrafı çitlerle çevrili ve ortasında bir tapınma çadırının bulunduğu yer(Konaklama yeri), **(34)**Tek.21/1, **(35)**Hak. 13/24 ve26.Ayet, B.3/19, Luk.1/80, 2/40, **(36)**Bak Çık.38/8,**(37)**Say.15/30,**(38)**Yeş.11/20, Sül.Mes.15/10,**(39)**21. Ayet,**(40)**Sül.Mes.3/4,Luk.2/52,Res.İşl.2/47, Rom.14/8, **(41)**I. Krl.13/1,**(42)**Çık.4/14ve27,**(43)**Çık.28/1ve4,Say.16/5, 18/1ve7,**(44)**Lev. 2/3 ve10, 6/16, 7/7,8 ve 34, 35, 10/14, 15, Say.5/9ve10,18/8-19,**(45)**Tes.12/5ve6,**(46)**Tes.32/15, **(47)**Çık.2 9/9, **(48)**Yerm.18/9 ve10, **(49)**Mez.18/20, 91/14, **(50)**Malk.2/9, **(51)**I.Krl.2/27, Hez.44/10, Bak B.4/11,18ve20, 14/3, 22/18ve diğ., **(52)**Bak Zek.8/4, **(53)**I.Krl.13/3, **(54)**B.4/11, **(55)**I.Krl.2/35, I.Trh.29/22,Hez.44/15, **(56)**II.Sam.7/11ve27,I.Krl.11/38, **(§)** ***Mesih:*** Baş Kahin(*İmam-Halife!*) tarafından kralların başına dökülen yağ ile meshetmek; ve bu kişiye de meshedilen kişi; yani Mesih denilir!, **(57)**Mez.2/2, 18/50, **(58)**I.Krl.2/27.

3. Bölüm: 1)Rabbin çocuk Samuel ile konuşması, 11)Ve Eli'nin evinin yok edileceğinin ona vahyedilmesi, 15)Samuel'in Eli'ye vahyi bildirmesi, 19)Ve Samuel'in peygamber olarak tanınması.

1*Çocuk(1) Samuel Eli'nin önünde Rabb'e hizmet ediyordu. O günlerde(2) Rabb'in sözü çok az oluyor ve apaçık bir vahiy de yoktu. **2***O günlerin birinde Eli'nin gözleri(3) de zayıflamaya başlamış ve göremediğinden yerinde yatıyordu. **3***Allah'ın(4) kandili sönmeden önce Samuel de Allah'ın sandığının bulunduğu Rabb'in(5) Evi'nde yatarken; **4***Rabb Samuel'i çağırdı ve o da buyur efendim; dedi. **5***Ve hemen Eli'nin yanına koşup: -İşte geldim; çünkü beni çağırdın, dedi. O ise: -Oğlum çağırmadım; git yat, dedi. **6***Rabb yine: -Samuel! Diye çağırdı ve Samuel kalkıp Eli'nin yanına giderek: -İşte geldim; çünkü beni çağırdın; dedi. **7***Samuel daha Rabb'i(6) bilmiyor ve Rabb'in sözü ona hiç gelmemişti. **8***Ve yine üçüncü defa Rabb; Samuel diye çağırdı. O da kalktı ve Eli'nin yanına gidip şöyle söyledi: -İşte geldim; çünkü beni çağırdın, dedi. O zaman Eli çocuğu çağırdı ve Rabb olduğunu anladı. **9***Eli Samuel'e: -Git yat! Ve bir daha seni çağıracak olursa şöyle de: 'Ya Rabb! Söyle; çünkü kulun dinliyor.' Samuel de gidip kendi yerinde yattı. **10***Ve Rabb gelip durarak önceden olduğu gibi; 'Samuel, Samuel!' diye çağırdı. Samuel de: -Söyle çünkü kulun dinliyor, dedi. **11***Rabb da Samuel'e dedi ki: -İşte ben İsrailde her işitenin(7) iki kulağını çekecek birşey

yapacağım. **12***O gün Eli'ye onun[8] evi için tüm söylediklerimi yapmaya başlayıp bitireceğim. **13***Ortaya çıkan bu günah; yani oğullarının[9] kendi üzerlerine lanet davet ettikleri ve kendisinin onları vazgeçirmediği[10] için onun[11] evini sonsuza dek suçlayan yargımı ona[12] bildiriyorum. **14***Bu yüzden Eli'nin evi için Eli evinin günahı kurbanlar[13] ve sunularla sonsuzlarca bağışlanmayacaktır, diye yemin ettim. **15***Samuel sabaha dek yattıktan sonra Rabb'in Evi'nin kapı kanatlarını açtı; ve Samuel vahyi Eli'ye söylemeğe korktu. **16***Eli ise Samuel'i çağırıp: Ey oğlum Samuel! Dedi. O da: -Buyur efendim, dedi. **17***Eli dedi ki: -Sana söylediği söz nedir? Benden saklama. Eğer sana söylediği tüm sözlerden bir kelime benden saklarsan Allah[14] sana böyle ve bundan daha çok yapsın. **18***Böylece Samuel ondan gizlemeyerek ona tüm sözleri bildirdi. O da: -Rabb'tir[15] gözünde iyi olanı yapsın, dedi. **19***Samuel büyüdü[16] ve Rabb[17] onunla olup tüm[18] sözlerinden hiçbirini yere düşürmedi. **20***Ve Dan'dan[19] Berişaba'dan tüm İsrail bildi ki Samuel Rabb'in peygamberi **'***olarak seçildi*[+]. **21***Rabb Şilo'da yine göründü. Çünkü kendi[20] sözüyle Rabb, Şilo'da Samuel'e beliriyordu; ve Samuel'in sözleri tüm İsraile yayılıyordu.

(1)B.2/11, **(2)**Mez.74/9, Ams.8/11, Bak 21.Ayet, **(3)**Tek.27/1, 48/10, B.2/22, 4/15, **(4)**Çık.27/21, Lev.24/3, II.Trh.13/11, **(5)**B.1/9,**(6)**BakRes.İşl.19/2,**(7)**II.Krl.21/12,Yerm.19/3, **(8)**B.2/30 -36, **(9)**B.2/12,17ve22,**(10)**B.2/23ve25, **(11)**Hez.7/3, 18/30, **(12)**B.2/29,30,31ve diğ.,**(13)**Say.15/30,31, İş.22/14, **(14)**Rut.1/17, **(15)**Eyp.1/21,2/10,Mez.39/9,İş.39/8,**(16)**B.2/21, **(17)**Tek.39/2,21 ve 23,**(18)**B.9/6, **(19)**Hak.20/1, **(+)**Veya: Güvenli bulundu, **(20)**1.ve 4.Ayetler.

4. Bölüm: 1)İsrailoğullarının Filistinliler önünde Eben-Ezer'de bozulmaları, 3)Antlaşma Sandığını götürmeleri, 10)Gene yenilmeleri ve Antlaşma Sandığı'nın alınması. Eli'nin oğulları Hofni ile Finehas'ın öldürülmeleri, 12)Eli'nin bu haberden ötürü birdenbire ölümü, 19)Finehas'ın eşinin ölümü ve İkabod'un doğumu.

1*İsrail savaşmak için Filistinliler'in karşısına çıkıp Eben-Ezer'de[1] ordu kurduğunda Filistinliler de Afek'te ordu kurdular. **2***Ve Filistinliler İsrailin karşısına dizildiler. Cenk şiddetlendiğinde Filistinliler İsraili bozguna uğratarak savaş alanında dörtbin kadar adam öldürdüler. **3***Halk ordugâha geri döndüğünde İsrailin sözü geçen yaşlıları: -Rabb bugün Filistinlilerin önünde niçin bozdu? Rabb'in Antlaşma sandığını Şilo'dan yanımıza alalım ki aramızda olarak bizi düşmanların elinden kurtarsın! Dediler. **4***Bunun üzerine kavim Şilo'ya adam gönderip Kerubîler[2] üzerinde[*] oturan orduların[3] Rabbi'nin Antlaşma sandığını oradan kaldırdılar; ve Eli'nin iki oğlu Hofni ile Finehas orada Allah'ın Antlaşma-Sandığı'nın[+] yanındaydılar. **5***Rabb'in Antlaşma sandığı orduya geldiği gibi tüm İsrail yükses sesle nara attı; o kadar ki sanki yer ses verdi. **6***Filistinliler bu yüksek sesi işitince İbranîler ordusunda bu yüksek bağırış da nedir? Dediler; ve Rabb'in Antlaşma sandığının ordugâha geldiğini anladılar. **7***Filistinliler: *Allah orduya geldi*, diyerek çok korktular ve: *Vay bize; çünkü bundan önce de bize böyle olmuştu.* **8***Vay bize bu denli ilâhların elinden bizi kim kurtaracak? Çölde Mısırlılar'ı da çeşitli belalara uğratan ilâhlar bunlardır.' **9***Ey Filistinliler öz[4] güvenle güçlenin. Sakın ibranîler[5] size köle oldukları gibi siz de onlara köle olmayasınız; Mert olun ve savaşın.* **10***Sonra Filistinliler savaştılar. İsrail[6] de bozguna uğratıldı ve herkes çadırına kaçtı. Meydana gelen vuruş o denli büyük tü ki İsrailden tam otuz bin asker öldürüldü. **11***Allah'ın[7] Antlaşma sandığını da aldılar. Eli'nin[8] iki oğlu olan Hofni ve Finehas da öldürüldü. **12***Hemen o gün savaş alanında üstü-başı yırtık ve başı toz-toprak[9] bir Bünyaminli koşarak Şilo'ya[10] erişti. **13***Oraya geldiğinde işte Eli; Allah'ın Antlaşma sandığından ötürü yüreği sıkıntılı olduğundan yol kenarında bir sandalyede[11] oturmuş bekliyordu. O kişi de kente gelip haber verdiğinde tüm kent halkı acıyla bağırdı. **14***Eli bağırışları işittiğinde: -Bu sesler de nedir? Diye sordu. O kişi de aceleyle Eli'ye gelerek durumu bildirdi. **15***Eli doksan sekiz yaşındaydı ve gözleri de görmekten[12] kesilmişti. **16***O adam Eli'ye: -Savaştan gelen benim ve bugün cenkten sıvıştım, dediğinde; o da: -Oğlum ne[13] oldu? Dedi. **17***Ve haberci şöyle yanıtladı: -İsrail Filistinlilerin önünden kaçtı, kavim büyük bozguna uğradı, senin iki oğlun Hofni ile Finehas öldü ve Allah'ın Antlaşma sandığı da alındı. **18***Allah'ın sandığını söyler söylemez Eli sandalyeden arkaya doğru kapının yanına düştü ve boynu kırılarak öldü. Çünkü yaşlı ve ağır bir adamdı; İsraile kırk yıl hizmet ettiydi. **19***Gelini; yani Finehas'ın eşi hamile olup doğurması da yakındı. Allah'ın sandığının alındığını, kaynatasının ve kocasın öldüğünü duyunca ağrısı tutarak eğilip doğurdu. **20***Ve o ölmek üzereyken yanındaki[14] kadınlar ona: -Korkma; çünkü bir oğul doğurdun, dediler. O ise yanıtlamadı ve dikkat etmedi. **21***İsrailin şanı kaldırıldı diyerek çocuğa İkabod[§] adını[15] verdiler(Çünkü Allah'ın sandığı alınmış, kaynatası ile kocası da ölmüştü.) **22***Böylece İsrailin şerefli üstünlüğü kaldırılmış; çünkü Allah'ın Tabut'u alınmıştı denildi.

(1)B.5/1,7/12, **(2)**Çık.25/18 ve 22,Say.7/89, **(*)**Bak 3 Delikanlının ezgisi 31.Ayet, **(3)**II.Sam.6/2, Mez.80/1, 99/1, **(+)**Osm. Tabut-elAhit(Antlaşma sandığı), **(4)**I.Kor.16/13, **(5)**Hak.13/1, **(6)**2.Ayet, Lev.26/17, Tes.28/25, Mez.78/9ve62, **(7)**B.2/32, Mez.78/61, **(8)**B.2/34, Mez.78/64, **(9)**Yeş.7/6, II.Sam. 13/19, 15/32, Nah.9/1, Eyp.2/12, **(10)**II.Sam.1/2, **(11)**B.1/9, **(12)**B.3/2, **(13)**II.Sam1/4, **(14)**Tek.35/17, **(§)**İzzet yok!, **(15)**Mez. 26/8, 78/61, **(16)**B.14/3.

5. Bölüm: 1)Filistinliler'in Antlaşma sandığını Dagon'un Tapınağına(*Put-Evi*) koymaları, 3)Dagon'un kırılması ve Aşdodlular'a; 10)Ve Ekronlular'a gelen afet.

1*Filistinliler Allah'ın sandığını alıp onu Eben-Ezer'den(1) Aşdod'a götürdüler. **2***Sonra Filistinliler Allah'ın sandığını Dagon'un-Evi'ne(2) götürerek Dagon'un yanına koydular. **3***Ertesi gün Aşdodlular sabah erkenden kalktıklarında işte Dagon; Rabb'in sandığı önünde yüzüstü(3) yere düşmüş idi ve Dagon'u kaldırıp tekrar yerine(4) koydular. **4***Ve ertesi gün sabahleyin erken kalktıklarında işte Dagon Rabb'in sandığı önünde yüzüstü yere düşmüş olup Dagon'un(5) başı ile iki eli eşik üzerine düşerek kesilmiş ve yalnızca Dagon'un gövdesi kalmıştı. **5***Bu yüzden Dagon'un kâhinleri ve Dagon'un evine tüm girenler tâ; bugüne değin Aşdot'ta olan Dagon'un(6) evinin eşiğine basmazlar. **6***Rabb'in(7) eli Aşdotlular üzerine ağırlaşıp onları öldürdü(8) ve onları; yani Aşdotlular'ın sınırları içinde olanları bâsur(9) hastalığıyla vurdu. **7***Ve Aşdod halkı böyle olduğunu gördüklerinde: 'İsrail Allah'ının sandığı yanımızda durmasın! Çünkü onun eli üzerimize ve Allah'ımız Dagon'un üzerine ağırlaştı' diyerek; **8***Adam gönderip tüm Filistinlilerin beylerini kendi yanlarına topladılar; ve İsrailin Allah'ının sandığına ne yapalım? Dediler. Onlar da: '*İsrailin Allah'ının sandığı Gat'a yollansın.*' demeleri üzerine İsrailin Allah'ının sandığı gönderildi. **9***Onu gönderdikten sonra Rabb'in(10) eli o kente karşı oldu ve çok(11) büyük sıkıntılar ortaya çıktı. Kent(12) halkında küçükten büyüğe dek bâsür meydana geldi! **10***Bu yüzden Allah'ın sandığını Ekron'a gönderdiler. Ve Allah'ın sandığı Ekron'a gelir gelmez Ekronlular şöyle bağırdılar: 'Bizi ve halkımızı öldürmek için İsrailin Allah'ının sandığını bize gönderdiler!' **11***Sonra adam göndererek tüm Filistinlilerin beylerini davet ettiler ve: 'İsrail Allah'ının sandığını gönderiniz, kendi yerine gitsin ve bizim halkımızı öldürmesin! Dediler. Çünkü Allah'ın(13) eli orada gayet ağır olduğundan tüm kentte ölüm korkusu vardı. **12***Ölemeyen halkta bâsûr hastalığı çıkıp kentteki acı bağırış göğe yükseldi.

(1)B.4/1, 7/12, **(2)**Hak.16/23, **(3)**İş.19/1, 46/1ve2, **(4)**İş.46/7, **(5)**Yerm.50/2, Hez.6/4ve6, Mik.1/7, **(6)**Bak Sefenya 1/9, **(7)**7.Ayetve11, Çık.9/3, Mez.32/4, Res.İşl.13/11, **(8)**B.6/5, **(9)**Tes.28/27, Mez.78/66, **(10)**Tes.2/15, B.7/13, 12/15, **(11)**11.Ayet, **(12)**6.Ayet, Mez.78/66, **(13)**6.ve9.Ayetler.

6. Bölüm: 1)Antlaşma sandığını geri vermek için Filistinliler'in anlaşması, 10)Yeni bir araba üzerinde Güneş-Evi'ne doğru hediyeler ile onu serbest bırakmaları, 19)Güneş-Evi halkının onu merak etmeleri ve cezaları, 21)Onların Kiryat-Yearim halkına gönderdikleri haber.

1*Rabb'in sandığı Filistinliler toprağında yedi ay kaldı. **2***Filistinliler Kâhinler(1) ile sihirbazları çağırıp: '***Yehovah***'ın Tabutuna*(sandığına)* ne yapalım ve onu kendi yerine nasıl gönderebileceğimizi bize söyleyiniz? Dediler. **3***Onlar da: -Eğer İsrail Allah'ının sandığını gönderecek olursanız; onu boş(2) göndermeyin ve ona bir suç(3) taktimesi *(sunusu)* veriniz. O zaman şifa bulacak ve onun elinin neden sizden çekilmediği sizce(4) biliniyor. **4***Onlar da ona: -Vereceğimiz suç sunusu ne olmalıdır? Dediklerinde; onlar da: -Filistinli(5) beylerin sayısına göre beş altın bâsûr ve beş altın fare olacak. Çünkü beylerinize ve tümünüze gelen bela aynıdır. **5***Şimdi bâsûrunuzun*(urların)* suretini ve ülkeyi(6) bozan farelerin suretlerini yapıp İsrailin(7) Allah'ına yücelik verin; belki sizden, Tanrınız(8) üstünüzden ve ülkenizden(9) elini(*) çeker. **6***Mısırlılar(10) ile Firavun'un yüreklerini katılaştırdıkları gibi niçin yüreklerinizi katılaştırıyorsunuz? Allah aralarında acayip şeyler gösterdikten sonra gitmeleri için onları(11) salıvermediler mi? **7***Şimdi siz yeni(12) bir araba yaparak üzerlerine(13) boyunduruk konulmamış emzikli iki inek alın. Ve inekleri arabaya koşun; yavrularını da arkasından eve çevirin. **8***Ve ***Yehovah***'ın sandığını alıp arabanın üzerine koyun. Ona suç kurbanı olmak için vereceğiniz altın(14) suretleri küçük bir sandığın içinde yanına koyarak onu serbest bırakın ve gitsin. **9***Bakın! Eğer kendi sınırı yolundan Şemeş Evi'ne(15) çıkarsa bu büyük belayı üzerimize getiren *"O"*dur. Eğer gitmezse bize dokunan *"O"*nun eli olmayıp bu şey bize rast gelmiştir. Böyle birşey olduğunu bileceğiz(16) dediler. **10***Ve o adamlar da böyle hareket ederek iki sağmal inek aldılar. Onları arabaya koşup yavrularını eve kapadılar. **11***Rabb'in sandığı ile altın fare heykelcikleri ve bâsurların suretlerinin küçük sandığını araba üzerine yerleştirdikten sonra; **12***Bu kez inekler dosdoğru Şemeş Evi yolunu tutup sağa ve sola sapmadan bir caddeden gidiyorlardı. Filistinliler'in beyleri de Güneş Evi sınırına dek onların

ardınca gittiler. **13***Şemeş Evi halkı orada buğday biçmekteydiler; ve gözlerini kaldırarak sandığı gördüklerinde onu gördükleri için sevindiler. **14***Ve araba Şemeş Evi'nden Yeşu'nun tarlasına gelip orada durdu. Orada büyük bir taş vardı ve arabanın ağaçlarını kırıp inekleri Rabb'e kurban yakarak sundular. **15***Levililer Rabb'in sandığını; onun yanında olan ve içinde altın heykelcikler bulunan küçük sandığı indirerek o büyük taş üzerine koydular. O gün tüm Güneş Evi halkı Rabb'e yakmalık kurbanları saç üstünde yakarak sundular. **16***Filistinliler'in[17] beş beyi bunu gördüklerinde o gün Ekron'a geri döndüler. **17***Ve Filistinliler'-in[18] Rabb'e suç sunusu olmak için verdikleri altın basûrlar*(urlar)* bunlardır: Aşdod için bir, Gaza için bir, Aşkelon için bir, Gat için bir ve Ekron için bir adet idi. **18***Altın fareler de surlu kentten sursuz köye; hattâ üzerine Rabb'in sandığı konulan büyük taşa varınca, bunlar beş Filistinli beyin tüm kentlerinin sayısına göre oldu ve bu taş Şemeş-Evi'nden olan Yeşu'nun tarlasındadır. **19***Şemeş-Evi[19] halkı Rabb'in sandığı içine baktıkları için vuruldu! Halktan '*elli bin yetmiş kişi*[+] yetmiş kişi öldü ve Rabb halkı büyük vuruşla vurduğu için kavim yas çekti. **20***Kiryat Yearim halkı: -Bu[20] kutsal Allah ***Yehovah***'ın önünde durmaya kimin gücü yeter ve yanımızdan kimin yanına gitsin? Diyerek; **21***Kiryat Yearim[21] halkına ulaklar gönderip: -Filistinliler Rabb'in sandığını geri getirdiler; gelip onu yanınıza alın, dediler.

(1) Tek.41/8,Çık.7/11,Dan.2/2,5/7,Mat.2/4,**(2)**Çık.23/16,Tes. 16/16,**(3)**Lev.5/15ve16, **(4)**9.Ayet, **(5)**Bak Ayet 17ve18, Yeş.13/3, Hak.3/3,**(6)**B.5/6,**(7)**Yeş.7/19,İş.42/12,Malk.2/2,Yuh.9/24, **(8)**B. 5/3,4ve7, **(9)**Bak.B.5/6ve11, Mez.39/10, **(*)**İbranice: Elini hafifletir!, **(10)**Çık.7/13, 8/15, 14/17, **(11)**Çık.12/31, **(12)**II.Sam.6/3, **(13)**Say.19/2,**(14)**4.ve5.Ayetler,**(15)**Yeş.15/10,**(16)**3.Ayet, **(17)**Yeş.13/3,**(18)**4.Ayet,**(19)**BakÇık.19/21,Say.4/5,15ve20, II.Sam.6/7,**'(+):**Veya Elli binde yetmiş adam, **(20)**II.Sam.6/9, Malk.3/2, **(21)**Yeş.18/14, Hak.18/12, I.Trh. 13/5ve6.

7. Bölüm: 1)Antlaşma sandığının Kiryat-Yearim'e götürülüp orada yirmi yıl kalması, 3)İsrailoğulları'nın Mispa'da tövbe etmesi, 7)Samuel'in duası ve kurban yakması ile Filistinliler'in yenilgiye uğramaları, 13)Ve rezil olmaları, 15)Samuel'in İsrailoğulları'na egemenliği.

1*Kiryat-Yearim[1] halkı inip Rabb'in sandığını çıkardılar; ve onu tepedeki Abinadab'ın[2] evine götürüp onun oğlu Eleazar'ı Rabb'in sandığının korunması için kutsadılar. **2***Sandık Kiryat-Yearim'e konulduğu günden sonra çok yıllar geçti; yani yirmi yıl oldu ve tüm İsrail evi Rabbi özledi. **3***O zaman Samuel tüm İsrail halkına şöyle seslendi: -Eğer siz Rabb'e[3] tüm yüreğinizle geri dönerseniz, yabancı[4] ilâhlarla Astartileri[5] aranızdan kovarsanız ve yüreklerinizi[6] Rabb'e yönelterek yalnız[7] "*O*"na tapınırsanız; *"O"* da sizi Filistinliler'in elinden kurtaracaktır, dedi. **4***Bunun üzerine İsrailoğulları Baalları[8] ve Astartiler'i atarak yalnız Rabb'e tapındılar. **5***Sonra Samuel: -Tüm[9] İsraili Mispa'da toplayın. Ben de sizin için Rabb'e yalvaracağım dedi. **6***Mitspa'da toplandılar ve su[10] çekip Rabb'in önünde dökerek o gün[11] oruç tuttular. Orada: 'Biz[12] Rabbe karşı günah ettik dediler ve Samuel İsrailoğullarını Mispa'da yargıladı. **7***Ve Filistinliler İsrailoğullarının Mitspa'da toplandıklarını duyduklarında Filistinliler'in beyleri İsraile karşı çıktılar. İsrailoğulları da bunu işitince Filistinliler'den korktular. **8***İsrailoğulları Samuel'e: 'Bizim için[13] Allah'ımız Rabb'e yalvarmaktan çekinme ki bizi Filistinliler'in ellerinden kurtarsın' dediler. **9***Samuel de süt emen bir kuzu alıp onu Rabbe tamamen kurban yakarak sundu. Samuel[14] İsrail için Rabb'e yalvardığında Rabb onu kabul etti. **10***Ve Samuel yakmalık kurbanı sunarken Filistinliler İsrail ile cenk etmeye yaklaştı. Rabb[15] hemen o gün Filistinliler üzerine büyük sesle gürleyip onları sıkıntıya düşürerek onlar İsrail önünde kırıldılar. **11***Sonra İsrailliler Mitspa'dan çıkıp Filistinlileri kovalayarak onları tâ Kar-Evi'ne dek kırıp geçirdiler. **12***O zaman Samuel bir taş[16] alıp Mitspa ile Şen arasında onu dikti ve: 'Rabb bize buraya kadar yardım etti!' diyerek ona[17] Eben-Ezer[+] adını verdi. **13***Böylece Filistinliler[18] rezil oldu ve bir daha[19] da İsrail sınırlarına yaklaşmadılar. Samuelin tüm günlerinde Rabb'in eli Filistinliler'e karşıydı. **14***Ve Filistinliler'in İsrailden almış oldukları kentler Ekron'dan Gat'a dek İsraile verildi. Bunların etrafını da İsrail Filistinliler'in elinden kurtardı; ve İsrail ile Amorîler arasında barış vardı. **15***Samuel tüm zamanında[20] Amron'dan İsraile egemen oluyordu. **16***Her yıl Beyt-El, Gilgal ve Mitspa'yı dolaşıp tüm bu topraklarda İsraile egemen olarak; **17***Rama'ya[21] geri dönüyordu. Çünkü evi orada olup İsraile orada egemen oluyordu ve orada Rabbe[22] bir Mezbah*(sunak)* bina etti.

(1)B.6/21, Mez.132/6, **(2)**II.Sam.6/4, **(3)**Tes.30/2-10, I.Krl.8/48, İş.55/7,Hoş.6/1,Yoe12/12,**(4)**Tek.35/2,Yeş.24/14ve23, **(5)**Hak.2/13, **(6)**II.Trh.30/19, Eyp.11/13ve14, **(7)**Tes.6/13, 10/20, 13/4, Mat.4/10, Luk.4/8, **(8)**Hak.2/11, **(9)**Hak.20/1, II.Krl.25/23, **(10)**II.Sam.14/14, **(11)**Nahm.9/1ve2, Dan.9/3,4ve5, Yoel 2/12, **(12)**Hak.10/10,I.Krl.8/47, Mez.106/6, **(13)**İş.37/4, **(14)**Mez.99/6, Yerm.15/1,**(15)**BakİŞ.10/10,Hak.4/15,5/20,B2/10,II.Sam. 22/14ve15, **(16)**Tek.28/18, 31/45, 35/14, İş.4/9, 24/26, **(17)**B.4/1, **(+)**Yani: Yardım taşı!, **(18)**Hak.13/1, **(19)**B.13/5, **(20)**6.Ayet, B.12/11, Hak.2/16, **(21)**B.8/4, **(22)**Hak.21/4.

8. Bölüm: 1)Samuel'in oğullarının haksız hükümeti ve İsrailoğullarının bir kral istemeleri, 6)Samuel'in duası ve avunması, 10)Halka bu kralın nasıl olacağını bildirmesi, 19)Allah'ın Samuel'e bir kral için olan buyruğu.

1* Samuel yaşlandığı zaman oğullarını[1] İsraile egemen[2] kıldı. **2*** İlk oğlunun[3] adı Yoel ve ikincisinin adı Abiya olup Berişeba'da egemen oldular. **3*** Ama oğulları onun[4] yolunda yürümedi; yemeye[5] ve içmeye düşkün olup rüşvet[6] aldılar ve doğruyu bozdular. **4*** Bunun üzerine tüm İsrailin sözü geçen yaşlıları toplanıp Rama'ya Samuel'in yanına geldiler. **5*** Ve ona: -'İşte sen yaşlandın ve oğulların senin gibi yürümüyorlar. Şimdi tüm milletlerde olduğu gibi bize[7] bir kral ata ki bize egemen olsun' dediler. **6*** Bu madde ise; yani: 'Bize egemen olacak bir kral ver' demeleri Samuel'in gözünde kötü görünerek Samuel Rabb'e dua etti. **7*** Rabb da Samuel'e şöyle söyledi: -Halkın sana söylediği tüm sözlerine kulak as. Çünkü seni reddetmediler[8] ama üzerlerine egemen olmaktan beni[9] reddettiler. **8*** Onları Mısır'dan çıkardığım günden tâ; bugüne dek beni bırakıp başka ilâhlara tapınarak yaptıkları tüm işlere göre tam sana da aynısını yapıyorlar. **9*** Sen şimdi onların sözünü dinle ve onlara apaçık tanıklık yapıp onlara[10] egemen olacak olan kralın özelliklerini bildir. **10*** Kendisinden bir kral istemiş olan halkına Samuel tüm Rabb'in sözlerini şöyle iletti: **11*** -Size egemen[11] olacak kralın nitelikleri budur; yani oğullarınızı[12] alıp kendisi için arabaları üstüne ve atları üstüne koyacaktır. Onlar da arabaları önünce koşacaklar. **12*** Onları kendisine binbaşı ve ellibaşı atayacak; onlar da tarlalarını sürüp biçeceklerdir. Harp aletleriyle arabalarını da yapacaklar. **13*** Kızlarınızı alıp attar, aşçı ve ekmekçi yapacaklar. **14*** Tarla[13] bağ ve zeytinliklerinizin iyisini ele geçirerek kölelerine verecektir. **15*** Ekininizin ve bağınızın ondalığını alıp kendi hizmetçisiyle[14] kullarına verecektir. **16*** Kölelerle cariyelerinizi, en iyi yiğitlerinizi ve merkeplerinizi *(eşeklerinizi)* alıp kendi işinde kullanacaktır. **17*** Sürülerinizin ondalığını alacak; siz de köleleri olacaksınız. **18*** Kendinize seçtiğiniz kralınız yüzünden o gün acı acı bağıraracak; ama Rabb o gün sizi[15] dinlemeyecektir. **19*** Halk ise Samuel'in[16] sözlerini dinlemekten bıkarak: 'Hayır! Kesinlikle bize bir kral olmalı!' **20*** Diğer milletlere[17] olduğu gibi bize de kralımız egemen olsun; ve önümüzce çıkıp savaşsın, dediler. **21*** Samuel de, halkın tüm sözlerini işitip onları Rabbin önünde söyledi. **22*** Rabb da Samuel'e: -Onların[18] sözünü dinle ve üzerlerine bir kral ata, dedi. O zaman Samuel İsraillilere: -Herkes kendi kentine gitsin, dedi.

(1) Bak Hak.10/4, 12/14, Hak.5/10 ile karşılaştır, **(2)**Tes.16/18, II.Trh.19/5, **(3)**I.Trh.6/28, **(4)**Yerm.22/15-17, **(5)**Çık.18/21, I.Tim.3/3, 6/19, **(6)**Tes.16/19, Mez.15/5, **(7)**19.ve20.Ayetler, Tes.17/14, Hoş.13/10, Res.İşl.13/21, **(8)**Bak Çık.16/8, **(9)**B.10/19, 12/17ve19, Hoş.13/10ve11, **(10)**11.Ayet, **(11)**Bak Tes.17/16ve diğ., B.10/25, **(12)**B.14/52, **(13)**I.Krl.21/7, Bak.Hez.46/18, **(14)**Tek.37/36, **(15)**Sül.Mes.1/25-28, İş.1/15, Mik.3/4, **(16)**Yerm.44/16, **(17)**5.Ayet, **(18)**7.Ayet, Hoş.13/11.

9. Bölüm: 1)Saul'un ne şekilde peygamber Samuel'e götürüldüğü, 15)Allah tarafından Samuel'in Saul'a onay vermesi.

1* Bünyaminliler'den Kiş[1] adında güçlü bir Bünyaminli olup bu adam Afiah, Bekorat, Seror ve Abiel oğlu idi. **2*** Bunun Saul adında yiğit ve güzel bir oğlu olup İsrailoğulları arasında ondan daha güzeli yoktu ve omuzlarından[2] yukarısı tüm halkın en uzunuydu. **3*** Saul babası Kiş'in eşekleri kaybolduğunda Kiş kendi oğlu Saul'a: -Hizmetçilerden birini al ve kalk eşekleri aramaya git, dedi. **4*** O da Efraim dağından aşıp Şalişa[3] topraklarından geçti; ama orada da yok idiler. Oradan Bünyaminliler topraklarına geldiler ise de orada da bulamadılar. **5*** Suf topraklarına gittiklerinde Saul yanındaki hizmetçiye: -Gel geri dönelim; sakın babam eşekleri bırakıp da bizim için tasalanmasın, dedi. **6*** O da ona: -Bak bu kentte bir Allah[4] adamı var ve o aziz*(sevgili)* bir adamdır. O ne söylerse[5] kesinlikle doğru çıkıyor. Şimdi oraya gidelim belki bize gideceğimiz yolu gösterir, dedi. **7*** Saul da hizmetçisine: -Evet oraya Gidersek o[6] adama ne götürelim? Çünkü kaplarımızda ekmek tükendi ve Allah adamına götüreceğimiz bir hediyemiz yok. Yanımızda ne kaldı? Dedi. **8*** Uşak yine yanıt verip Saul'a şöyle dedi: -İşte elimde dörtte bir şekel oranında gümüş var. Bunu Allah adamına verelim ki bize yolumuzu belirtsin! Dedi. **9*** [Eski zamanlarda İsrailde bir adam Allah'tan[7] soru sormak için gittiğinde **'**böyle; yani "*Gel görene gidelim*" diyordu. Çünkü bugünkü peygamberlere önceden[8] bâsır[*] deniyordu.] **10*** Ve Saul hizmetçisine: -İyi söyledin gel gidelim, dedi. Böylece Allah adamının bulunduğu kente gittiler. **11*** Onlar da kentin yokuşuna çıkarken su[9] çekmeye giden kızlara rasladılar ve onlara: -Bâsır*(bilici)* burada mıdır? Dediler. **12*** Kızlar da onlara yanıtla: -Burada işte önünüzdedir. Şimdi çabuk gidin; çünkü bugün kente geldi ve halkın yüksek[10] yerde yakılacak kurbanı[11] var. **13*** Kente girdiğiniz gibi, yemek için yüksek yere çıkmadan önce onu görürsünüz; çünkü o gelmeden halk yemek yemiyor. O

kurbana bereket okumalı ve davetliler yemek yemelidirler. Şimdi giderseniz hemen onu bulabilirsiniz, dediler. **14***Ve kente doğru çıkıp kentin içine girerlerken işte Samuel yüksek yere çıkmak üzereyken onlarla karşılaştı. **15***Saul'un gelmesinden bir gün önce Rabb[12] Samuel'e şunu[13] açıklamıştı: **16***-Yarın bu vakit Bünyamin toprağından sana bir adam göndereceğim. Onu[14] halkım İsrail üzerine kral olarak mesh et; o da halkımı Filistinliler'in elinden kurtaracaktır. Çünkü halkımın acısı bana erişti ve onlara bir göz[15] attım, dedi. **17***Ve Samuel Saul'u gördüğünde Rabb ona: -İşte[16] onun için sana söylediğim adam; halkım üzerine kral olacak olan adam budur, dedi. **18***Saul da kapı ortasında Samuel'e yaklaşarak: -Lütfen Gören'in evi nerdedir? Bana göster, dediğinde; **19***Samuel Saul'a şöyle yanıt verdi: -Gören benim; önümden yüksek yere çık! Çünkü bugün benimle yemek yiyeceksiniz ve sabahleyin seni serbest bırakıp yüreğinizdeki tüm şeyleri sana bildireceğim. **20***Üç[17] günden beri kaybolan eşeklerin için tasalanma; çünkü bulundular ve İsrailin[18] tüm arzusu kimedir? Sana ve babanın tüm evine değil midir? Dedi.**21***Saul da yanıtla: -Ben İsrail oymaklarının[19] en küçüğünden bir Bünyaminli[20] ve kabilem[21] Bünyamin oymağının tüm aşiretlerinin en küçüğü değil midir? Şimdi niçin bana bu çeşit şeyler söylüyorsun? Dedi. **22***Samuel de Saul ile hizmetçisini alıp onları yemek odasına götürerek onlara otuz adamdan ibaret olan davetlilerin üst tarafında yer verdi. **23***Ve Samuel aşçıya: -Sana yanında dursun diye şu verdiğim payı getir, dedi. **24***Aşçı da bud[22] ile üzerindekini kaldırıp Saulun önüne koyduğunda Samuel: -İşte korunanı kendi önüne koyup ye. Çünkü halkı çağırdım ve dediğim zamandan beri bu senin için saklanmıştır, dedi; ve o gün Samuel Saul ile yemek yedi. **25***Onlar yüksek yerden kente indikten sonra Samuel dam[23] üstünde Saul ile konuştu. **26***Ve sabahleyin kalkıp şafak sökerken Samuel Saul'u dama çağırıp: -Kalk seni göndereyim, dedi. Saul da kalktı ve ikisi; yani kendisiyle Samuel dışarı çıktılar. **27***Sonra kentin kenarına inerlerken Samuel Saul'a: -Hizmetçiye söyle önümüzden geçsin(O da geçti.). Şimdi de sen dur ve sana Allah'ın sözlerini bildireyim, dedi.

(1)B.14/51,I.Trh.8/33,9/39,**(2)**B.10/23,**(3)**II.Krl.4/42, **(4)**Tes.33/1, I.Krl.13/1, **(5)**B.3/19, **(6)**Bak Hak.6/18, 13/17, I.Krl.14/3, II.Krl.4/42, 8/8, **(7)**Tek.25/22, **(8)**II.Sam.24/11, II.Krl.17/13, I.Trh.26/28, 29/29, II.Trh.16/7ve10, İş.30/10, Amos 7/12, **(*)**Bâsır: Gören; dikkatli göz gücüyle gören!, **(9)**Tek.24/11, **(10)**I.Krl.4/2, **(11)**Tek.31/54, B.16/2, **(12)**B.15/1, Res.İşl.13/21, **(13)**B.20/2, **(14)**B.10/1, **(15)**Çık.2/25, 3/7ve9, **(16)**B.16/12, Hoş.13/11,**(17)**3.Ayet,**(18)**B.8/5ve19,12/13,**(19)**Hak.20/46, 47ve48,Mez.68/27,**(20)**B.15/17,**(21)**Bak Hak.6/15,**(22)**Lev.7/32 ve33,Hezk.24/4, **(23)**Tes.22/8, II.Sam.11/2, Res.İşl.10/9.

10. Bölüm: 1)Samuel'in Saul'u mesh ederek; alâmetler ile özgüven vermesi, 9)Saul'un peygamberlik etmesi, 14)Onun amcasından mesh olayını gizlemesi, 17)Onun Mitspa'da kur'a ile seçilmesi, 26)Kavmin bölükleri.

1*Samuel[1] yağ şişesini alıp onun başına dökerek onu[2] öptü ve dedi ki: -İşte Rabb seni kendi[3] mirasına başkan[4] olmak için mesh etti. **2***Bugün benden ayrıldıktan sonra Bünyamin sınırlarına doğru Seltsah'da[5] Rahel'in[6] kabri yanında sen iki adamla karşılaşacaksın. Onlar da sana diyecekler ki: 'Aramaya gittiğin eşekler bulundu ve işte baban eşek işini bıraktı ve oğlum için ne yapayım? Diyerek sizin için tasalanıyor! **3***Oradan ileri gidip Tabor meşeliğine eriştiğinde orada El-Evi'ne *(Beyt-El)* Allah'ın[7] önüne çıkmak için biri üç oğlak, biri üç ekmek samunu ve biri de bir tulum şarap taşıyan üç adamla karşılaşacaksın. **4***Sana selam[8] verip iki ekmek verecekler; sen de ellerinden kabul edeceksin. **5***Sonra Filistinliler'in[9] askerlerinin olduğu Allah[*] Tepesi'ne[10] gideceksin. Oraya kente gittiğinde önlerinde telli sazlar, tef, zurna ve lirler ile kendileri de peygamberlik[11] eden ve yüksek[12] yerlerinden inen bir peygamberler kalabalığına rastlayacaksın. **6***Senin[13] üzerine de Rabb'in ruhu gelecek, sen de onlarla[14] birlikte peygamberlik edecek ve sen değişerek başka bir adam olacaksın. **7***Böylece bu işaretler[15] sende ortaya çıktığında elinden[16] geleni yap; çünkü Allah[17] seninledir. **8***Sen önümden Gilgal'e[18] in. Ben de yakmalık kurbanlar sunmaya ve selamet kurbanlarını saçta yakmak için yanına ineceğim. Ben yanına gelip ne yapacağını sana açıklayıncaya dek orada yedi[19] gün oyalan. **9***Ve Samuel'in yanından gitmek için döndüğü gibi Allah ona başka bir yürek*(özgüven)* verdi ve tüm bu işaretler o gün ortaya çıktı. **10***Oraya[20] yani Gibea'ya[+] geldiklerinde işte bir peygamber[21] kalabalığı ona rastladı. Ve onun üzerine Allah'ın-Ruhu[22] gelerek o da onların arasında peygamberlik etti. **11***Onu önceden tanıyanların tümü onun peygamberlerle peygamberlik ettiğini gördüler. Ve halk birbirlerine: 'Kiş'in oğluna ne oldu; yoksa Saul[23] da mı peygamberler arasındadır? Dediler. **12***Orada olan bir adam da şöyle yanıtladı: -Evet! Onların babası kim? Dedi; ve bu yüzden '*Saul da mı peygamberler arasındadır*' sözü söylene geldi. **13***Peygamberlik etmeyi bitirdikten sonra yüksek yere çıktı. **14***Saul'un amcası ona ve hizmetçisine: -Nereye gittiniz? Dedi. O da: -Eşekleri aramaya çıktık ve

bulunmadıklarını gördüğümüzde Samuel'in yanına gittik! Dediler. **15***Saul'un amcası da Samuel'in size ne söylediğini bana bildir, dediğinde; **16***Saul amcasına eşeklerin bulunduğunu bize apaçık bildirdi, dedi. Ama kral olmak için Samuel'in kendine söylediğini ona söylemedi. **17***Sonra Samuel halkı Mitspa'ya[24] Rabb'in[25] önüne topladı. **18***Ve İsrailoğulları'na dedi ki: -İsrailin[26] Allah'ı Rabb böyle buyuruyor; 'Ben İsraili Mısır'dan çıkardım. Sizi Mısırlılar'ın elinden ve size zulüm eden tüm kralların elinden kurtardım. **19***Siz[27] ise sizi tüm bu bela ve sıkıntılardan kurtaran Allah'ınızı bugün istemiyor ve ona *"Kesinlikle bize bir kral ata!"* Diyorsunuz. Şimdi sizler oymaklarınız ve binlerinizce Rabb'in önünde durunuz. **20***Ve Samuel İsrailin tüm[28] oymaklarını yaklaştırdığında Bünyamin oymağı tutuldu. **21***Bünyamin oymağını kabilelerince yaklaştırdığında Matrî aşireti tutuldu ve Kiş'in oğlu Saul tutulduğunda onu aradılar ve bulamadılar. **22***Ve: '*Acaba o adam buraya gelir mi?*' diye Rabb'ten[29] sordular. Rabb da: -İşte! Eşyalar arasında gizlenmiştir; dedi. **23***Koşup onu oradan aldılar. O halkın ortasında durunca omuzundan[30] yukarısının tüm halktan daha uzun olduğu görülüyordu. **24***Samuel tüm halka: -Rabb'in seçtiği[31] kişiyi gördünüz mü? Çünkü tüm halkın içinde benzeri yoktur, dedi. Ve tüm kavim naralar atarak: -Yaşasın[32] kral, dediler. **25***Samuel kavme[33] krallığın niteliklerini anlatıp bir kitaba yazdırdıktan sonra Rabb'in önüne koydu; ve Samuel tüm halkı herkes kendi evine gisin diye serbest bıraktı. **26***Saul da kendi evine Gibea'ya[34] gittiğinde kabilelerine: -Rabb'in dokunduğu birtakım adamlar onunla beraber gittiler. **27***Ama[35] bazı yaramaz[36] kimseler: 'Bu adam bizi nasıl kurtaracaktır?' diyerek onu alçaklayıp ona[37] bir hediye götürmediler ve o sustu.

(1)B.9/16,16/13 ,II.Krl.9/3 ve 6, **(2)**Mez.2/12, **(3)**Tes.32/9, Mez. 79/71, **(4)**Res.İşl.18/28, **(6)**Tek.35/19ve20, **(7)**Tek.28/22, 35/1, 3ve7, **(8)**Hak.18/15, **(9)**B.13/3, **(+)**İbranice: ***Gibea-Elohim!***, **(10)**10.Ayet,**(11)**Çık.15/20,21,II.Krl.3/15, I.Kor.14/1, **(12)**B.9/12, **(13)**Say.11/25,B.16/13,**(14)**10.Ayet,B.19/23ve24, **(15)**Çık.4/8, Luk.2/12, **(16)**Hak.9/33, **(17)**Hak.6/12, **(18)**B.11/14 ve 15,13/4, **(19)**B.13/8,**(20)**5.Ayet,**(+):**Bayıra(*tepeye*),**(21)**B.19/20, **(22)**6.Ayet, **(23)**B.19/24,Mat.13/54 ve 55,Yuh.7/15, Res.İşl.4/13, **(24)**B.7/5 ve 6, **(25)**Hak.11/11 ,20/1,B.11/15, **(26)**Hak.6/8 ve 9, **(27)**B.8/7 ve 19,12/12, **(28)**Yeş.7/14,16 ve 17, Res.İşl. 1/25 ve 26,**(29)**B.23/2,4,10ve11,**(30)**B.9/2,**(31)**II.Sam.21/6,**(32)**I.Krl. 1/25ve39,II.Krl.11/12,**(33)**BakTes.17/14vediğ.,B.8/11, **(34)**Hak. 20/14,B.11/4,**(35)**B.11/12,**(36)**Tes.13/13,**(37)**II.Sam.8/2, I.Krl.4/21, 10/25, II.Trh.17/5, Mez.72/10, Mat.2/11.

11. Bölüm: 1)Nahaş, Yabeş ve Gilead adamlarına teklifi, 4)Onların Saul'a haber göndermeleri ve onun eliyle kurtulmaları, 12)Ve Saul'un egemenliğinin oluşması.

1*Ammonî[1] Nahaş çıkıp Yabeş[2] Gilead'a karşı ordu kurdu; ve Yabeş'in tüm halkı Nahaş'a: '*Bizimle*[3] *anlaş, biz de sana köle olalım*' dediler. **2***Ama Amonî Nahaş onlara: -Sizinle bir şartla anlaşırım; yani tümünüzün sağ gözlerini çıkarayım ve bunu ayıp[4] olmak için tüm İsrail üzerine atayım, dedi. **3***Yabeş'in sözü geçen yaşlıları da ona: -İsrailin sınırları içinde olan her yere haber göndermek için bize yedi gün izin ver. Eğer bize kurtarıcı biri bulunmazsa o zaman çıkıp yanına geliriz, dediler. **4***Bunun üzerine ulaklar Saul[5] Gibeası'na gidip halk işitirken bu sözleri söylediklerinde tüm[6] halk yüksek sesle ağladı. **5***Saul öküzlerin ardından tarladan geldiğinde; Saul halka: -Ne oldu ki ağlıyorlar? Diye sordu. Ve ona Yabeş halkının sözlerini ilettiler. **6***Saul[7] bu sözleri işittiğinde üzerine Allah'ın Ruhu geldi ve çok öfkelendi. **7***Bir çift öküz alıp onları[8] parça parça ederek; 'Saul'un[9] ve Samuel'in ardınca gitmeyen her adamın öküzlerine böyle yapılacaktır' dedi ve ulaklar eliyle İsrailin sınırları içinde olan her yere gönderdi. Halkın üstüne Rabb korkusu düşerek bir tek[10] kişi gibi çıktılar. **8***Bezek'te[11] yoklama ettiğinde İsrailoğulları[12] üçyüz bin ve Yahuda adamları otuz bin kişiydi. **9***Gelen ulaklara: -Yabeş-Gilead'ın halkına: Yarın gün ısındığında size kurtuluş olacaktır; diye iletin dedi. Ulaklar da gidip Yabeş halkına haber verdiklerinde onlar sevinçten çoştular. **10***Yabeş halkı Ammonîler'e: 'Yarın çıkıp yanınıza[13] geliriz ve gözünüzde her ne iyi ise bize yapın dediler. **11***Ertesi gün Saul[14] halkı üçe[15] ayırarak kuşluk vakti ordunun içine girdi ve Ammonîler'i günün en sıcak vaktine kadar öldürdüler. Geri kalanlar öyle dağıldılar ki, iki kişi bir arada kalmadı. **12***O zaman halk Samuel'e:-Bize[16] Saul mu kral olacak; diyen kimdir? O adamları[17] teslim edin de onları öldürelim! Dediler. **13***Ama Saul: -Bugün[18] hiç kimse öldürülmeyecektir. Çünkü Rabb[19] bugün İsrailde kurtuluş yaptı, dedi. **14***Samuel de halka: -Gelin Gilgal'e[20] gidip orada hükümeti yeniden kuralım, dedi. **15***Bunun üzerine tüm halk Gilgal'e gitti. Orada Gilgal'de[21] Rabb'in önünde esenlik[22] kurbanlarını saçta yaktılar ve Saul ile tüm İsrail orada çok sevindi.

(1)B.12/12, **(2)**Hak.21/8, **(3)**Tek.26/28, Çık.23/32, I.Krl.20/34, Eyp.41/4, Hez.17/13, **(4)**Tek.34/14, B.17/26, **(5)**B.10/26, 15/34, II.Sam.21/6, **(6)**Hak.2/4, 21/2, **(7)**Hak.3/10, 6/34, 11/29, 13/25, 14/6,B.10/10,16/13,**(8)**Hak.19/29,**(9)**Hak.21/5,8ve10, **(10)**Hak.20/1, **(11)**Hak.1/5, **(12)**II.Sam.24/9, **(13)**3.Ayet, **(14)**Bak B.31/11,**(15)**Hak.7/16,**(16)**B.10/27,**(17)**BakLuk.19/27,

(18)II.Sam.19/22,**(19)**Çık.14/13ve30,B.19/5,**(20)**B.10/8, **(21)**B.10/17, **(22)**B.10/8.

12. Bölüm: 1)Samuel'in kendi adaletli hükümeti için yaptığı tanıklık, 6)Nankörlükleri için halkı azarlaması; 16)Korkutması; 17)Yağmur duası; 20)Ve avutması.

1*Samuel tüm İsraile şöyle dedi: -İşte bana her söylediğinize göre sözünüzü[1] dinleyip size[2] bir kral atadım. **2***Bakın şimdi önünüzde[3] kral gidiyor. Ben[4] ise yaşlı ve ak saçlı biriyim. İşte oğullarım yanınızdadır, ben de çocukluğumdan tâ bugüne dek önünüzden gidiyordum. **3***Şimdi ben hazırım. Rabb'in önünde ve Mesihinin[5] önünde tanıklık yapın: Kimin öküzünü[6] veya eşeğini aldım; kimi dolandırdım, kime karşı haksızlık yaptım ve kimin elinden rüşvet alıp onunla[7] gözlerimi kapadım? Söyleyin ki ben de size geri vereyim. **4***Onlar da: -Bize haksızlık yapmadın, bizi dolandırmadın ve kimsenin elinden de birşey almadın, dediler. **5***O da onlara: -Elimde[8] hiçbir suç[9] bulmadığınıza bugün Rabb size tanık ve Mesihi de tanık olsun, dedi. Onlar da: -Tanık olsun, dediler. **6***Sonra Samuel halka şöyle söyledi: -Musa[10] ile Harun'u gönderen ve atalarınızı Mısır ülkesinden çıkaran Rabb, '***RAB**'tır!*. **7***Şimdi durun ben de Rabb'in size ve atalarınıza yaptığı doğru[11] olan tüm işleri için Rabb'in önünde sizinle[12] konuşayım. **8***Yakup[13] Mısır'a girdi ve atalarınız Rabb'i[14] çağırdıklarında Rabb, Musa[15] ile Harun'u gönderdi. Bunlar da atalarınızı Mısır'dan çıkarıp bu yerde yerleştirdiler. **9***Ama onlar kendilerinin[16] Allah'ı Rabb'i unuttular. O da onları Hatsor başkumandanı Sisera'nın, Filistinliler'in[17] ve Moab[18] kralının ellerine[19] bıraktı; onlarla savaştılar. **10***Rabb'e yalvardılar ve Rabb'i bıraktılar. Baallar'a[20] Astartiler'e tapındılar, günah[21] işlediler ve şimdi düşmanlarımızın[22] elinden bizi kurtar ki, sana tapınalım; dediler. **11***Rabb da Yerubbaal'ı[23] Bedan'ı, Yeftah'ı[24] ve Samuel'i[25] size göndererek sizi çevredeki düşmanlarınızın ellerinden kurtardı. Siz de güvenlikle yaşadınız. **12***Ammon oğulları[26] kralı Nahaş'ın üstünüze geldiğini gördüğünüzde Allah'ınız[27] Rabb kralınızken bana[28] '*Hayır; bize kesinlikle bir kral egemen olsun*' dediniz. **13***İşte şimdi istediğiniz ve seçtiğiniz[29] kral ve işte[30] Rabb[31] size bir kral verdi. **14***Eğer Rabb'ten[32] korkup *"O"*na ibadet ederseniz ve Rabb'in sözünü dinleyerek buyruğuna karşı gelmezseniz; o zaman gerek siz ve gerek size egemen olan kral Allah'ınız Rabb'e uyacaksınız. **15***Ama eğer Rabb'in[33] sözüne uymayıp Rabb'in buyruğuna karşı gelirseniz o zaman Rabb'in eli atalarınız[34] üzerinde olduğu gibi sizin üzerinize de olacaktır. **16***Şimdi de durup[35] gözleriniz önünde Rabb'in yapacağı bu büyük işe bakın. **17***Bugün buğday[36] biçimi değil mi? Rabb'e[37] dua edeceğim; o da gökgürültüsü ile yağmur gönderecek. Tâ ki; kendinize kral istemekle Rabb'in gözünde yaptığınız[38] bu kötülüğün ne denli büyük olduğunu bilip göresiniz. **18***Samuel Rabb'e dua etti ve Rabb o gün gökgürültüsü ile yağmur gönderdi. Tüm halk Rabb'ten[39] ve Samuel'den çok korktu. **19***Bütün kavim Samuel'e doğru: 'Bu[40] kulların için Allah'ın Rabb'e yalvar ki, ölmeyelim. Çünkü kendimize bir kral istemekle tüm günahlarımıza günah kattık, dediler. **20***Samuel de halka dedi ki: -Korkmayın siz tüm bu kötülüğü yaptınızsa da ancak Rabb'e bağlı olmaktan sapmayın ve Rabbe tüm yüreğinizle tapının. **21***Aldanmayın[41] Çünkü[42] boş olduklarından kurtarışı ve yararı olmayan boş şeylere bağlanmış olursunuz. **22***Rabb[43] sizi kendine has millet yapmaya onay verdiğinden, Rabb kendi[44] yüce ismi için kavmini[45] bırakmaz. **23***Ben de haşa ki sizin[46] için yalvarmaktan kaçınarak Rabb'e karşı suç işlemiş olayım. Ama size iyi[47] ve doğru yolu[48] öğreteceğim. **24***Ancak[49] Rabb'ten korkup tüm yüreğinizden gerçeklik üzere *"O"*na ibadet edin. Çünkü sizin için ne denli büyük[50] işler yaptığını[51] görüyorsunuz. **25***Ama eğer kötülük yapacak olursanız; hem[52] siz ve hem de kralınız[53] yok olacaksınız.

(1)B.8/5,19ve20, **(2)**B.10/24, 11/14ve15, **(3)**Say.27/17, B.8/20, **(4)**B.8/1ve5,**(5)**5.Ayet,B.10/1,24/6, I.Krl.1/14ve16, **(6)**Say.16/15, Res.İşl.20/33, I.Sel.2/5, **(7)**Tes.16/19, **(8)**Çık.22/4, **(9)**Yuh.18/38, Res.İşl.23/9, 24/16ve21, **(10)**Mik.6/4, **(11)**Hak.5/11, **(12)**İş.1/18, 5/3ve4,Mik.6/2ve3,**(13)**Tek.46/5ve6,**(14)**Çık.2/23,**(15)**Çık. 3/10,4/16,**(16)**Hak.3/7,**(17)**Hak.10/7,13/1,**(18)**Hak.3/12, **(19)**Hak.4/2,**(20)**Hak.2/13,**(21)**Hak.10/10, **(22)**Hak.10/15ve16, **(23)**Hak.6/14ve32,**(24)**Hak.11/1,**(25)**B.7/13,**(26)**B.11/1, **(27)**Hak.8/23,B.8/7,10/19,**(28)**B.8/5ve19,**(29)**B.8/5ve9/20, **(30)**B.10/24,**(31)**Hoş.13/11,**(32)**Yeş.24/14,Mez.81/13ve14, **(33)**Lev.26/14,15vediğ.,Tes.28/15vediğ.,Yeş. 24/20,**(34)**9.Ayet, **(35)**Çık.14/13ve31,**(36)**Sül.Mes.26/1, **(37)**Yeş. 10/12,B.7/9ve10, Yakb.5/16-18,**(38)**B.8/7,**(39)**Çık.14/31,BakEzr.10/9, **(40)**Çık.9/28, 10/17, Yakb.5/15, I.Yuh.Mekt.5/16, **(41)**Tes.11/16, **(42)**Yerm.16/19,Habk.2/18,I.Kor.8/4,**(43)**Tes.7/7,8,14/2, Malk. 1/2,**(44)**Yeş.7/9,Mez.106/8,Yerm.14/21,Hez. 20/9ve14,**(45)**I.Krl. 6/13,Mez.94/14,**(46)**Res.İşl.12/5,Rom.1/10, Kol.1/9,II.Tim.1/3, **(47)**I.Krl.8/36,II.Trh.6/27,Yerm.6/16, **(48)**Mez .34/11, Sül.Mes. 4/11, **(49)**Vaiz 12/13, **(50)**Tes.10/21, Mez.126/2ve3, **(51)**İş.5/12, **(52)**Tes.28/36, **(53)**İş.24/20.

13. Bölüm: 1)Saul'un seçtiği askerler, 3)Filistinliler'e karşı kavmi Gilgal'de toplaması, 5)Filistinliler'in büyük ordusu, 6)İsrailoğullarının zor günleri, 8)Saul'un Samuel'i beklemeden kurban yakması; 11)Ve Samuel'in onu azarlaması, 17)Filistinli krallar, 19)İsrailde hiç demirci bırakmamaları.

1* Saul kral olalı bir(*) yıl olmuştu. İsraile iki yıl egemen olduğunda; **2*** Saul kendine İsrail'den üç bin adam seçti ve iki bin askeri Mikmaş ve Beyt-El dağında Saul ile olup bin askeri Bünyamin Gebeasında(1) Yonatan'la idi. Halktan tüm geri kalanları da kendi çadırlarına serbest bıraktı. **3*** Yonatan'ın Filistinliler'in Gebea'da bulunan askerlerini(2) vurduğu Filistinliler işitti ve o zaman Saul İbranîler'in de duyması için boru çaldırdı. **4*** Tüm İsrail: 'Saul Filistinliler'in(3) askerlerini vurdu ve İsrail Filistinliler'in gözünde iğrenç sayıldı' denildiğini işiterek halk Gilgal'de Saul'un yanına toplandı. **5*** Filistinliler otuz bin araba, altı bin sürü ve çoğunlukta deniz kenarındaki kum kadar kalabalık halk ile İsraille savaşmak için toplandılar ve çıkıp Aven Evi'nin kuzeyindeki Mikmaşta ordu kurdular. **6*** İsrailliler kendilerini sıkıştırılmış olarak gördüklerinde(Çünkü halk gizleniyordu) mağaralarda(4) çalılıklar arasında, kayalarla kalelerde ve çukurlarda saklanıyorlardı. **7*** Bazı İbranîler Erden'den Gad ve Gilead topraklarına geçtiler. Saul da Gilgal'de bulunduğu sırada tüm kavim titreyerek onun ardınca gidiyordu. **8*** Ve Samuel'in(5) belirttiği zamana dek yedi gün oyalandı. Samuel de Gilgal'e gelmedi. Halk da onun yanından dağıldı. **9*** O zaman Saul: 'Yakmalık kurbanı ve esenlik kurbanını bana getirin' diyerek kurbanları sundu. **10*** Tam kurbanların sunulmasını bitiriyorken işte Samuel geldi. Saul da onu selamlamak için karşılamaya çıktı. **11*** Samuel: -Ne yaptın? Dediğinde; Saul: -Halkın yanımdan gitmekte olduğunu, zamanında senin gelmediğini ve Filistinliler'in de Mikmaş'ta toplandıklarını gördüğümden; **12*** Ben Rabb'in önünde daha lütuf dilemeden ve Filistinliler şimdi üzerime Gilgal'e inecekler düşüncesiyle kurbanları yakmaya cesaret ettim, dedi. **13*** Samuel de Saul'a: -Akılsızlık(6) ettin. Allah'ın(7) Rabb'in sana buyurduğu buyruğu tutmadın. Çünkü gerçekten Rabb senin hükümetini İsrailde sonsuza dek sarsmayacaktı. **14*** Ama(8) şimdi hükümetin durmayacak. Rabb(9) kendi yüreğine uygun bir adam aradı ve Rabb onu halkına başkan atadı. Çünkü sen Rabb'in sana buyurduğunu tutmadın, dedi. **15*** Sonra Samuel kalkıp Gilgal'den Bünyamin Gibeası'na çıktı. Saul da kendi yanında bulunan halkı yokladığında altıyüz(10) kişi olduğunu anladı. **16*** Saul ile oğlu Yonatan ve yanlarındaki halk Bünyamin Gibeası'nda oturuyorlardı. Filistinliler ise Mikmaş'ta ordu kurmuşlardı. **17*** Filistinliler'in ordusundan üç bölük yağmacı çıkıp bir bölüğü Ofra(11) yoluna Şual yöresine; **18*** Bir bölüğü Horon Evi(12) yoluna ve diğer bölüğü de çöldeki Seboim(13) vadisine bakan sınır yoluna döndü. **19*** Tüm(14) İsrail ülkesinde bir demirci bulunmuyordu; çünkü Filistinliler İbranîler'in kılıç ve mızrak yapmalarını istemiyorlardı. **20*** Ve tüm İsrail: Herkes çapasını, saban demirlerini, baltalarını ve kazmalarını tamir etmeye Filistinliler'in yanına gidiyorlardı. **21*** Ama çapaları, saban demirleri, üç dişli çatalları, baltaları ve hem de öğendirelerini bilemek için eğeleri vardı. **22*** Böylece savaş gününde Saul ile Yonatan'ın yanında bulunan tüm halkın elinde kılıç(15) ve mızrak bulunmayıp; ancak Saul ile oğlu Yonatan bulunuyordu. **23*** Ve Filistinliler'in(16) muhafızları Mikmaş yokuşuna çıktı.

(1)B.10/26, **(2)**B.10/5, **(3)**Tek.34/30, Çık.5/21, **(4)**Hak.6/2, **(5)**B.10/8, **(6)**II.Trh.16/9, **(7)**B.15/11, **(8)**B.15/28, **(9)**Mez.89/20, Res.İşl.13/22,**(10)**B.14/2,**(11)**Yeş.18/23,**(12)**Yeş.16/3, 18/13ve14, **(13)**Nahm.11/34, **(14)**Bak II.Krl.24/14, Yerm.24/1, **(15)**Hak.5/8, **(16)**B.14/1 ve 4, (*): Tahmini.

14. Bölüm: 1)Yonatan'ın gizlice Filistinliler'i vurması, 15)Onların dehşetle birbirlerini vurmaları, 17)Kâhini beklemeyerek Saul'un onlara saldırması, 21)Gizlenen İsraililer'in düşmana karşı gelmesi, 24)Saul'un halka yemin ettirmesi, 32)Halkı kan yemekten sakındırması, 35)Bir Mezbah(*Sunak*) yapması, 36)Halkın sevgisiyle Yonatan'ın kurtulması, 47)Saul'un başarıları ve evi.

1* Bir gün Saul'un oğlu Yonatan babasına bildirmeden silâhtarı olan hizmetçiye: -Gel ötede olan Filistinli askerlerin olduğu yere gidelim, dedi. **2*** Saul ise Gibea'nın sonundaki Migron'da nar ağacı altında oturuyordu; ve yanındaki adamlar altıyüz(1) kişiydi. **3*** Eli'nin ve Finehas'ın oğlu İkabod'un(2) kardeşi Ahitub'un oğlu Ahiya(3) Şilo'da Efod(4) giyinmiş olup Rabb'in kahini*(imamı)* idi. Kavim de Yonatan'ın gittiğini bilmiyordu. **4*** Filistinliler'in(5) askerleri tarafına Yonatan'ın geçmek istediği geçitlerin arasında bir taraftan birsürü kaya ve deniz tarafından da birsürü kayalık bölge bulunuyordu. Birinin adı Botsets ve diğerinin adı Sene idi. **5*** Bir kayanın ucu kuzeyden Mikmaş karşısına ve diğeri de güneyden Gibea karşısında direk gibi duruyordu. **6*** Ve Yonatan silah arkadaşı olan uşağa: -Gel şu sünnetsizlerin askerlerinin bulunduğu yere geçelim. Belki Rabb bizim için bir şey yapar; çünkü çokluk veya azlık(6) kurtuluş lütfunu vermeye gücü yeten Rabb'in önünde bir şey değildir, dedi. **7*** Silahtarı da ona: -Gönlünden ne geçiyorsa yap. İleri yürü, bak ben de gönlünce seninleyim. **8*** Yonatan da: -Şimdi biz o adamların tarafına geçip onlara göründüğümüzde; **9*** Eğer bize: '*Biz size yaklaşana dek durun*' derlerse o

zaman çıkmadan yerimizde kalalım. **10***Ama eğer: 'Buradan gidin!' derlerse; o zaman gidelim. Çünkü Rabb onları elimize bırakmıştır ve bu bize bir işaret[7] olsun, dedi. **11***Böylece ikisi Filistinlilerin askerlerini gördüklerinde Filistinliler: -Bakın İbranîler gizlendikleri delikten çıkıyorlar, dediler. **12***Ve muhafızlar Yonatan ile silah arkadaşına yanıt verip: -Yanımıza gelin ki sizinle konuşalım, dediler. Yonatan da silah arkadaşına: -Ardım sıra gel; çünkü Rabb onları İsrailin eline vermiştir, dedi. **13***O zaman Yonatan ile silâhtarı da onun ardından tırmanarak yukarı çıktılar ve Yonatan'ın önünde düştüler. Silâh arkadaşı da onunla beraber öldürüyordu. **14***Yonatan ile silâh arkadaşının ilk öldürdükleri adamlar yarım dönümlük bir alanda yirmi kişi kadardı. **15***Ordu ile kırsal alanda ve tüm halkın içinde acı[8] oldu. Askerlerle akıncılar[9] da sıkıldılar ve toprak titreyerek Allah tarafından acı bir ızdırap[10] olayı oldu. **16***Bünyamin Gibeası'nda Saul'un bekçileri gördüler ki: İşte o kalabalıklar ölüyor[11] ve gittikçe dağılıyorlardı. **17***Saul da yanındaki halka: -Araştırın bakalım; bizden kim gitmiş olabilir? Dedi. Ve araştırdıklarında Yonatan ile silah arkadaşının orada olmadığı ortaya çıktı. **18***O zaman Saul Ahiya'ya: Allah'ın Antlaşma-Sandığı'nı götür, dedi. Çünkü o zaman Allah'ın sandığı İsrailoğulları ile beraberdi. **19***Saul kahine[12] söylerken Filistinlilerin ordusunda olan karışıklık gitgide artıyordu ve Saul kahine elini çek, dedi. **20***Saul ile tüm yanındaki halk, toplu olarak savaşa gittiklerinde; herkesin kılıcı[13] arkadaşına karşı kalkmış büyük bir kargaşa vardı. **21***Önceden Filistinlilerle bulunup çevreden onlarla birlikte orduya gelmiş olan İbranîler de Saul ve Yonatan ile olan İsraile katıldılar. **22***Efraim dağında gizlenmiş[14] olan tüm İsrailliler Filistinliler'in kaçtıklarını duyunca onlar da arkalarına düşerek savaşa katıldılar. **23***O gün[15] Rabb İsraili kurtardı ve savaş Aven Evi'nden[16] öteye geçti. **24***O gün İsrailliler sıkıntıda oldular. Çünkü Saul: 'Her kim akşama dek yemek yerse lanetlensin. Tâ ki; düşmanlarımdan intikam alayım' diye tüm halka[17] yemin ettirmişti. Bu yüzden tüm halk ekmek yemedi. **25***Tüm halk ormanlık bir yere geldi ve toprak[18] üzerinde bal vardı. **26***Halk ormana girdiğinde; işte! Bal akıyordu. Ama halk yeminden korktuğu için hiç kimse elini ağzına yaklaştırmadı. **27***Yonatan ise babasının ettirdiği yemini duymamış olduğundan elindeki asanın ucunu uzatıp onu bir bal gümecine batırdı ve elini ağzına götürünce gözleri açıldı. **28***Halktan biri seslenerek: '*Baban bugün yemek yiyen adam lanetlensin'* diyerek halka büyük yemin ettirmişti; dedi. Halk da bayılmıştı. **29***Yonatan da: -Babam ülkeyi sıkıntıya soktu. Şimdi bakın bu baldan azıcık tattığım gibi gözlerim açıldı. **30***Eğer halk bugün bulduğu düşman yağmasından serbestçe yeseydi; şimdi Filistinliler de çok daha büyük kayıp olmaz mıydı? Dedi. **31***O gün Filistinliler Mikmaş'tan Ayyalon'a dek vurdular ve halk çok kötü bayılmıştı. **32***Halk yağmaya girişti: Koyun, sığır ve danalar alarak toprak üzerinde onları kestiler ve halk onları kanıyla[19] birlikte yedi. **33***Ve Saul'a: '*Bak! Halkın eti kanıyla birlikte yiyerek Rabb'e karşı suçlu oluyor'* denildiğinde; o da: -Suçlu oldunuz. Şimdi yanıma büyük bir taş yuvarlayın, dedi. **34***Sonra Saul şöyle söyledi:-Halkın arasına dağılıp onlara karşı; '*Herkes kendi sığırını ve koyununu bana getirsin ve burada kesip yeyin*' deyin. Bunun üzerine tüm halk o gece kendi eliyle hayvanlarını götürüp orada boğazladılar. **35***Saul da Rabb'e bir mezbah yaptı[20] ve Rabb için yaptığı ilk sunak bu oldu. **36***Saul gece çıkıp Filistinlileri takip ederek: -Onları şafak vaktine kadar yağmalayalım ve onlardan bir kişi bile bırakmayalım, dedi. Onlar da: -Gönlün nasıl istiyorsa öyle yap, dediler. Kahin de: -Burada Allah'ın önüne yaklaşalım, dedi. **37***Ve Saul: -Gidip Filistinlileri takip edeyim mi ve onları İsrailin eline verecek misin? Diye Allah'tan sorduysa da o gün[21] ona bir yanıt gelmedi. **38***O zaman Saul: -Ey halkımın[22] tüm başkanları! Buraya[23] yaklaşıp bu gün bu günahın kimde olduğunu bilip görün. **39***Çünkü İsraili kurtaran Rabb[24] ***HAY***'dır*(Yüce)* ki eğer oğlum Yonatan'da bile bu günah olsa kesinlikle ölmelidir, dedi. Ama tüm kavimden bir tek kişi bile ona yanıt vermedi. **40***O zaman tüm İsraile: -Siz bir yanda ve ben de oğlum Yonatan ile bu yanda olalım, dedi. Halk da Saul'a: -Nasıl istiyorsan öyle yap, dediğinde; **41***Saul İsrail'in Allah'ı Rabb'e: -Doğruyu[25] açıkla, dedi ve Yonatan[26] ile Saul tutulup halk kurtuldu. **42***Saul: -Benim ile oğlum Yonatan arasında kura atın, dedi ve Yonatan tutuldu. **43***O zaman Saul Yonatan'a: -Ne yaptın bana söyle? Dediğinde Yonatan ona ne olduğunu şöyle söyledi: -Elimde olan asanın ucuyla azıcık bal tattım; şimdi ben ölmeliyim. **44***Saul da: Ey Yonatan! Eğer seni öldürtmezsem Allah bana bundan daha çoğunu yapsın ki kesinlikle ölmelisin, dedi. **45***Halk ise Saul'a: -İsrailde bu büyük kurtuluşu yapan Yonatan ölecek mi? Haşa! Rabb '***HAY***'dır(*Yüce*) ki onun başının tek kılına bile zarar gelmeyecek. Çünkü bugün Allah'ın avunuyla iş gördü! Dediler.

Böylece halk Yonatan'ı ölümden kurtardı. **46***Sonra Saul Filistinliler'in ardından döndü. Filistinliler de yerlerine gittiler. **47***Saul İsrailde egemenliği eline geçirdi ve çevresindeki tüm düşmanları ile; yani Moab, Ammon oğulları, Edom ve Soba kralları ile Filistinliler arasında savaştı. Her nereye döndüyse galip geliyordu. **48***Özgüvenle davranıp Amalekîler'i vurdu ve İsraili onu yağma edenlerin elinden kurtardı. **49***Saul'un oğulları Yonatan, İşvi ve Melkişa olup iki kızının adı da: Büyüğünün adı Merab, küçüğünün adı Mikal idi. **50***Saul'un eşi Ahimaats'ın kızı olup adı Ahinoam idi; ve Saul'un başkumandanı amcası Ner'in oğlu olup adı Abner'dir. **51***Saul'un babası Kiş ve Abner'in babası Ner de Abiel'in oğullarıydı. **52***Saul'un tüm günleri hep Filistinliler ile şiddetli savaşlarla geçti. Saul her gördüğü yiğit ve güçlü adamı kendi yanına alıyordu.

(1)B.13/15, **(2)**B.4/21, **(3)**B.22/9,11ve20'de Ahimelek deniliyor!, **(4)**B.2/28, **(5)**B.13/23, **(6)**Hak.7/4ve7, II.Trh.14/11, **(7)**Bak Tek.24/14, Hak.7/11, **(8)**II.Krl.7/7, Eyp.18/11, **(9)**B.13/17, **(10)**Tek.35/5,**(11)**20.Ayet,**(12)**Say.27/21,**(13)**Hak.7/22, II.Trh.20/23, **(14)**B.13/6, **(15)**Çık.14/30, Mez.44/6ve7, Hoş.1/7, **(16)**B.13/5, **(17)**Yeş.6/26,**(18)**Çık.3/8, Say.13/27, Mat.3/4, **(19)**Lev.3/17, 7/26, 17/10, 19/26, Tes.12/16,23ve24, **(20)**B.7/17, **(21)**B.28/6,**(22)**Hak.20/2,**(23)**Yeş.7/14,B.10/19, **(24)**II.Sam.12/5, **(25)**Sül.Mes.16/23,Res.İşl.1/25,**(26)**Yeş.7/16,B.10/20,21, **(27)**Yeş.27/19,**(28)**27.Ayet,**(29)**Rut1/17,**(30)**39.Ayet, **(31)**II.Sam.14/11,I.Krl.1/52,Luk.21/18,**(32)**B.11/11, **(33)**II.Sam.10/6,**(34)**B.15/3ve7,**(35)**B.31/2,I.Trh.8/33, **(36)**B.9/1, **(37)**B.8/11.

15. Bölüm: 1)Saul'un Amalekîler'i yok etmek için gönderilmesi, 6)Onun Kenîler'e olan lütfu, 8)Kral Og'un ve ganimetinin iyisini esirgemesi, 10)Allah tarafından onun reddedildiğini Samuel'in ona söylemesi, 24)Saul'un alçakgönüllülüğü, 32)Samuel'in Agag'ı öldürmesi, 34)Ve Saul'dan ayrılması.

1*Samuel Saul'a: -Rabb[1] kendi kavmi İsrail üzerine seni kral olmak için mesh etmeğe beni gönderdi ve şimdi Rabb'in sözünün sesini dinle. **2***Orduların Rabb'i böyle söylüyor. Amalek'in İsraile yaptığını; yani Mısır'dan çıktığında yolda[2] ona karşı durduğunu anımsadım. **3***Şimdi git ve Amalek'i vur. Acımadan onun[3] her neyi varsa lanetle öldür. Erkekten kadına, çocuktan süt emen bebeğe, sığırdan koyuna ve deveden eşeğe varıncaya dek onları katlet, dedi. **4***Böylece Saul halkı toplayıp Telaim'de saydığında ikiyüz bin yaya asker olup Yahuda'dan da on bin asker vardı. **5***Saul Amalekîler'in bir kentine eriştiğinde derede tuzak kurdu. **6***Ve Saul[4] Kenîler'e: -Siz[5] gidip Amalekîler'in arasından ayrılın ve sakın ikinizi de onlarla beraber öldürmüş olmayım; çünkü siz[6] tüm İsrailoğullarına Mısır'dan çıktıklarında iyilik etmiştiniz, dedi. Bunun üzerine Kenîler Amalekîler'in arasından ayrıldı. **7***Saul Amalekîler'i[7] Havila'dan[8] Mısır'ın karşısındaki Şur'a[9] dek vurdu. **8***Ve Amalekîler'in[10] kralı Agag'ı diri diri tutup tüm[11] halkını da kılıçla katletti. **9***Ama Saul ile halk Agag'ı[12] koyun ile sığırların en iyilerinden semizlerini ve kuzularla değerli şeylerini acıyarak onları öldürmek istemediler. Ama değersiz ve cılız tüm hayvanlarını öldürdüler. **10***Ve Rabb'in sözü Samuel'e şöyle geldi: **11***Saul'u[13] kral yaptığıma pişman oldum; çünkü bana[14] bağlanmaktan geri döndü ve sözümü[15] tutmadı, dedi. Samuel de yaslı[16] olarak tüm gece boyunca Rabb'e yakardı. **12***Samuel sabah erkenden Saul'u karşılamağa çıktığında Saul Karmel'e[17] geldi ve burada kendisine '*Zafer Takı*' dikildikten sonra dönüp geçti ve Gilgal'e indi diye Samuel'e bildirildi. **13***Samuel de Saul'un yanına geldiğinde Saul ona: -Rabb[18] tarafından kutsan. Rabb'in sözünü tuttum, dedi. **14***Samuel de: -Ya! Kulağıma gelen şu koyun melemesi ve işittiğim sığırların böğürmesi de ne oluyor? Dedi. **15***Saul da: -Onları Amalekîler'den aldılar. Çünkü[19] halk Allah'ın Rabb'e kurban etmek için koyunların ve sığırların iyisini esirgedi; ama geri kalanlarını da yok ettik, dedi. **16***O zaman Samuel Saul'a: -Dur da bu gece Rabb senin için ne diyor; onu öğrenelim, dedi. O da ona: -Bildir! Deyince; **17***Samuel: -Sen[20] kendi gözünde küçük olduğun halde İsrailoğullarının başkanı olmadın mı? Ve Rabb seni İsraile kral yapmadı[+] mı? **18***Rabb seni sefere göndererek: -Git! O günahkâr Amalekîler'i yok et ve onları bitirinceye dek savaş, dedi. **19***Öyleyse niçin Rabb'in sözüne uymadın? Ve yağmaya dalarak Rabb'e göre kötü olanı yaptın. **20***Saul Samuel'e doğru:-Rabb'in[21] sözünü dinleyerek Rabb'in beni gönderdiği sefere çıktım, Amalekî kralı Agag'ı getirdim ve Amalekîler'i de vurdum. **21***Halk[22] da yok edilecek koyun ve sığırların en iyisini Gilgal'de Allah'ın Rabb'e[23] kurban olsun diye yağmadan alıkoydu, dedi. **22***O zaman Samuel şöyle yanıtladı: -Sanki Rabb yakılacak olan sunulardan ve kurbanlardan; Rabb'in sözünü dinlemekten daha çok mu hoşnut oluyor? Bakın[24] itaat kurbandan ve bunu dinlemek ise koçların iç yağından daha iyidir. **23***Çünkü isyan; sihirbazlık[25] günahı gibi ve inat putperestlik ve terafim[§] fesadı gibidir. Sen Rabb'in sözünü bıraktığında *"O"*[26] da seni krallıktan attı. **24***Saul[27] da Samuel'e: -Rabb'in buyruğuna ve senin sözüne uymayarak suçluyum; çünkü[28] halktan korkarak onların sözüne uydum. **25***Şimdi yal-

varıyorum hatamı bağışla ve benimle geri gel ki Rabb'e secde edeyim, dedi. **26***Samuel ise Saul'a: -Seninle geri dönemem; çünkü[29] sen Rabb'in sözünü bıraktın; Rabb da seni İsrail üzerine kral olmaktan bıraktı. **27***Samuel gitmek için yüzünü çevirdiğinde Saul[30] onun cüppesinin eteğinden tutunca etek yırtıldı. **28***O zaman Samuel ona şöyle söyledi: -Bugün[31] Rabb senin elinden İsrail egemenliğini yırtıp onu senden iyi olan komşuna verdi. **29***Hem İsrailin hamisi[32] yalan söylemez ve pişman olmaz. Çünkü İnsan değil ki pişman olsun. **30***O da: -Suçluyum. Lütfen şimdi halkımın sözü geçen yaşlıları arasında, İsrail'in önünde bana[33] saygı göster ve benimle geri gel ki Allah'ın Rabb'e secde edeyim, dedi. **31***Bunun üzerine Samuel dönüp Saul'un ardı sıra gitti ve Saul Rabb'e secde etti. **32***Sonra Samuel: -Amalek kralı Agag'ı bana getirin. Dediğinde Agag onun yanına nazik bir tavır takınarak geldi. Agag: -Kesinlikle onun ölüm acısı geçmiştir; diye düşünüyordu. **33***Samuel de: -Senin[34] kılıcın kadınları çocuksuz bıraktığı gibi senin annen de kadınlar arasında çocuksuz kalacaktır; diyerek Samuel Agag'ı Gilgal'de Rabb'in önünde parça parça etti. **34***Ve Samuel Rama'ya gitti; Saul da kendi evine Saul Gibeası'na[35] çıktı. **35***Samuel[36] öldüğü güne dek Saul'u bir daha görmedi. Ama Samuel Saul[37] için yas çekiyordu ve Rabb Saul'u[38] İsrail üzerine kral yaptığına pişman oldu.

(1)B.9/16,**(2)**Çık.17/8ve14,Say.24/20,Tes.25/17-19, **(3)**İş.6/17ve21, **(4)**Say.24/21, Hak.1/16, 4/11, **(5)**Tek.18/25, 19/12ve14,Vah.18/4,**(6)**Çık.18/10ve19,Say.10/29ve32, **(7)**B.14/48, **(8)**Tek.25/18, **(9)**Tek.16/7, **(10)**Bak.I.Krl.20/34,35ve diğ., **(11)**Bak B.30/1, **(12)**3.ve15.Ayetler, **(13)**35.Ayet, Tek.6/6,7, II.Sam.24/16,**(14)**Yeş.22/16,I.Krl.9/6,**(15)**3.ve9.Ayetler, B.13/13, **(16)**35.Ayet, B.16/1, **(17)**Yeş.15/55, **(18)**Tek.14/19, Hak.17/2,Rut 3/10, **(19)**9.ve21. Ayetler, Tek.3/12, Sül.Mes.28/13, **(20)**B.9/21, **(+)**İbranice: Mesih, **(21)**13.Ayet, **(22)**15.Ayet, **(23)**Mez.50/8,9, Sül.Mes.21/3, İş.1/11,12, 13,16ve17, Yerm.7/22ve23, Mik.6/6-8, İbr.10/6-9, **(24)**Vaiz.5/1, Hoş.6/6, Mat.5/24, 9/13, 12/7, Mark.12/33, **(25)**Tes.18/10, **(§)** Terafim: Güç ve ölüm. Bazı yeni çevirilerde "**Aile Putu"** veya nazarlık. Bak.B.19/13, **(26)**B.13/14,**(27)**Bak II.Sam.12/13, **(28)**Çık.23/2, Sül.Mes.29/25, İş.51/12,13, **(29)**Bak B.2/30, **(30)**II.Krl.11/30, **(31)**B.28/17ve18, I.Krl.11/31, **(32)**Say.23/19, Hez.24/14, II.Tim.2/13, Tit.1/1, **(33)**Yuh.5/44, 12/43, **(34)**Çık.17/11, Say.14/45, Bak Hak.1/7, **(35)**B.11/4, **(36)**Bak B.19/24, **(37)**11.Ayet, B.16/1, **(38)**11.Ayet.

16. Bölüm: 1)Samuel'in Davut'u mesh etmek için Allah tarafından gönderilmesi ve onun Rabb'in buyruğuyla Beytlehemli Yesse'yi kurbana devet etmesi, 6)İnsanca kararı için onu azarlaması, 11)Davut'u mesh etmesi, 15)Kötü ruhtan rahat bulması için Saul'un Davut'u kendi yanına çağırması.

1*Rabb Samuel'e: -Saul'u[1] İsraile egemen olmaktan attığım için ona[2] daha ne kadar yas tutacaksın? Yağ[3] boynuzunu yağ ile doldur ve gel seni Beytlehem'li Yesse'ye göndereyim. Çünkü onun[4] oğullarından birini kral olmağa seçtim, dedi. **2***Samuel de: -Nasıl gidebilirim? Saul duyarsa beni öldürür, dedi. Rabb da: -Genç bir inek al ve '*Rabb'e*[5] *kurban sunmaya geldim*' diyerek; **3***Yesse'yi kurbana davet et; ben de sana[6] ne yapacağını söyleyeceğim. Benim[7] sana buyuracağım kişiyi de mesh edeceksin, dedi. **4***Böylece Saul Rabb'in buyurduğunu yaparak Beytlehem'e gitti ve kentin sözü geçen yaşlıları titreyerek[8] onu karşılamaya çıkıp: '*Gelişin*[9] *iyilik için midir?*' dediler. **5***O da: -İyilik için! Rabb'e kurban sunmaya geldim. Kendinizi[10] kutsayıp benle kurban sunmaya gelin, dedi ve Yesse ile oğullarını kutsayıp kurban sunmaya çağırdı. **6***Oraya geldiklerinde Eliab'ı[11] gördüğü gibi: -Gerçekten Rabb'in mesihi önündedir[12] dedi. **7***Ama Rabb Samuel'e dedi ki: -Görünüşüne[13] ve uzun boyluluğuna bakma; çünkü ben onu reddettim. İnsanın[14] görüşüne göre olmaz. İnsan[15] yüze bakar; ama Rabb yüreğe bakar[16]. **8***Yesse Abinadab'ı[17] çağırıp onu Samuel'in önünden geçirdiğinde: -Rabb bunu da seçmedi dedi. **9***Sonra Yesse Şamma'yı[18] geçirdi ve Rabb bunu da seçmedi, dedi. **10***Böylece Yesse Samuel'in önünden yedi oğlunu geçirdi ve Samuel Yesse'ye: -Rabb bunlardan hiç birini seçmedi, dedi. **11***Ve Samuel Yesse'ye: -Çocukların bu kadar mıdır? Dediğinde o da: -Bir de[19] en küçükleri var; şimdi koyunları gütmektedir, dedi. Samuel de Yesse'ye doğru: -Onu çağırt[20] çünkü buraya gelmeyinceye dek sofraya oturmayacağız, dedi. **12***Bunun üzerine onu çağırdılar. O kırmızı yüzlü[21] güzel gözlü ve sevimli biriydi. O zaman[22] Rabb şöyle dedi: -Budur; kalk onu mesh et. **13***Samuel yağ boynuzunu alıp onu[23] kardeşleri arasında meshetti ve o günden sonra Rabb'in Ruhu[24] Davut üzerine geldi. Samuel de kalkıp Rama'ya gitti. **14***Ve Rabb'in Ruhu[25] Saul'dan çekildi. Onu Rabb tarafından kötü bir[26] ruh sararak sıkıntıya soktu. **15***Saul'un hizmetçileri ona: -İşte Allah tarafından olan kötü bir ruh seni sıkıntıya sokuyor. **16***Efendimizin[27] önünde olan hizmetçilerine buyur. Tanbur çalmaya usta bir adam arasınlar; Allah tarafından olan kötü ruh üstüne gelince eliyle[28] çalacak ve sen de iyi olacaksın, dediler. **17***Saul hizmetçilerine: -Şimdi benim için güzel çalgı çalabilen birini bulup bana getirin, dedi. **18***Ve hizmetçilerden biri hemen yanıtladı: -İşte Beytlehem'li Yesse'nin bir oğlunu gördüm ki çalgı çalabiliyor, güçlü[29] bir kişiliği var, cenge yatkın, sözü iyi ve görünüşü güzel bir delikanlı olup Rabb da onunladır[30] dedi. **19***Saul Yesse'ye ulaklar gön-

derip: -Koyunların[31] yanında olan oğlun Davut'u bana gönder, dedi. **20*** Yesse de bir eşeğe ekmek[32] bir tulum şarap ve bir oğlak yükletip oğlu Davut'un eliyle Saul'a gönderdi. **21*** Davut da Saul'un yanına gelerek onun önünde[33] durdu ve o da ondan hoşlandı. Davut onun silâhtarı oldu. **22*** Saul Yesse'ye şöyle haber iletti: -Lütfen Davut yanımda kalsın; çünkü gözüme girdi, dedi. **23*** Allah tarafından Saul'a Ruh geldiğinde[34] Davut tanburu[*] alıp eliyle çalıyor, Saul da rahatlayıp gönlü hoş oluyor ve kötü Ruh onun üstünden gidiyordu.

(1)B.15/23, **(2)**B.15/35, **(3)**B.9/16, II.Krl.9/1, **(4)**Mez.78/70, 89/19ve20, Res.İşl.13/22, **(5)**B.9/12, 20/29, **(6)**Çık.4/15, **(7)**B.9/16,**(8)**B.21/1,**(9)**I.Krl.2/13,II.Krl.9/22, **(10)**Çık. 19/10 ve14,**(11)**B.17/13,I.Trh.27/18,**(12)**I.Krl.12/26, **(13)**Mez. 147/10 ve11, **(14)**İş.55/8, **(15)**II.Kor.10/7, **(16)**I.Krl.8/39, I.Trh.28/9, Mez.7/9, Yerm.11/20, 17/10, 20/12, Res.İşl.1/24, **(17)**B.17/13, **(18)**B.17/13,II.Sam.13/3,I.Trh.2/13, **(19)**B.17/12, **(20)**II.Sam.7/8, Mez.78/70, **(21)**B.17/42, Neş.Neş.5/10, **(22)**B.9/17, **(23)**B.10/1, Mez.89/20,**(24)**BakSay.27/18,Hak.11/29,13/25,14/6, B.10/6 ve 10,**(25)**BakB.11/6,18/12,28/15,Hak.16/20,Mez.51/11, **(26)**Hak. 9/23,B.18/10,19/9,**(27)**Tek.41/46,Ayet21ve22,I.Krl.10/8, **(28)**23.Ayet,II.Krl.3/15,**(29)**B.17/32,34, 35ve36, **(30)**B.3/19, 18/12ve14, **(31)**11.Ayet, B.17/15ve34, **(32)**Bak B.10/27, 17/18, Tek.43/11,Sül.Mes.18/16,**(33)**Tek.41/46,I.Krl.10/8,Sül.Mes. 22/29, **(34)**14.ve16.Ayetler, **(*):** Tanbur veya Lir.

17. Bölüm: 1)İsrailoğulları'yla Filistinliler'in savaşa durmaları, 4)Gat'lı Golyat'ın(*Cellut*) İsraillilerle eğlenmesi, 12)Davut'un orduya katılması, 26)Özgüveni; 28)Onun kendi kardeşi tarafından küçümsenmesi, 30)Saul'a durumun bildirilmesi, 32)Özgüveninden ötürü onun kabul edilmesi, 38)Golyat'ı sapan taşıyla öldürmesi, 55)Ve bu durumun Saul'a bildirilmesi.

1* Filistinliler ordularını[1] savaş için Yahuda[2] yöresindeki Soko'da toplayarak Azeka arasında Efesdammim'de[3] ordu kurdular. **2*** Saul ile İsraililler de Ela vadisinde ordu kurarak Filistinlilere karşı cenge dizildiler. **3*** Filistinliler bir yönden dağ üstünde ve diğer yönden de dağın üstünde olup vadi aralarında bulunuyordu. **4*** Ve Filistinliler'in ordusundan altı arşın bir karış boyunda Golyat[4] adında Gatlı[5] bir pehlivan çıktı. **5*** Başında bakır zırh başlığı olup kendisi de pullu bir zırh giyinmişti; ve zırhı bakırdan olup beşbin miskal ağırlığında idi. **6*** Ayaklarında bakır çizme ve omuzları arasında bakır kargı vardı. **7*** Mızrağının[6] sapı dokuma tezgâhı sarığı gibi ve mızrağının demiri altıyüz şekel demir idi. Kalkancısı da önünden gidiyordu. **8*** Durdu ve İsrailin taburlarına seslenerek onlara: -Neden savaşmak için diziliyorsunuz? Ben Filistinli ve sizler de Saul'un[7] köleleri değil misiniz? Kendinize bir adam seçin de yanıma gelsin. **9*** Eğer benimle vuruşmaya gücü yeterse ve beni öldürürse biz sizin kölеleriniz oluruz. Ama ben ona galip olur ve onu öldürürsem o zaman siz[8] bize köle olup kölelik yapın, dedi. **10*** Ve o Filistinli: -Ben bu[9] gün İsrailin taburlarını aşağılıyorum. Benimle cenkleşmek için bana bir adam gönderin, dedi. **11*** Saul ile tüm İsraililler Filistinlinin bu sözlerini duyunca dehşete kapıldılar ve çok korktular. **12*** Ve Davut Beytlehem Yahuda'sından sekiz[10] oğlu olan Yesse[11] adında Efratalı[12] birinin oğlu idi. Bu kişi de Saul'un günlerinde halkın gözünde ihtiyar[*] kabul ediliyordu. **13*** Ve Yesse'nin[+] üç[13] büyük oğlu da Saul ile birlikte savaşa gitmişlerdi; ve bu savaşa giden üç oğulun adı: Birincisi Eliab, ikincisi Abinadab ve üçüncüsü Şamma idi. **14*** Davut da en küçüğü olup üç büyük oğlu Saul'un mahiyetinde gitmişlerdi. **15*** Ama Davut Saul'un yanından gidip babasının[14] sürülerini gütmek için Beytlehem'e geri dönmüştü. **16*** O Filistinli de sabah ve akşam kırk gün boyunca hep böyle meydan[§] okuyordu. **17*** Yesse de oğlu Davut'a: -Şimdi kardeşlerin için bu bir ölçek kavrulmuş başak ile on ekmeği al ve çabucak orduya kardeşlerine götür. **18*** Bu on kilo peyniri de binbaşıya götürüp kardeşlerinin[15] hal ve hatırını sor; onlardan bir iz/işaret al getir. **19*** Saul ile onlar ve tüm İsraililler vadide Filistinlilerle savaşıyorlardı. **20*** Böylece Davut sabahleyin erkenden kalkarak koyunları bekçiye bıraktı. Yesse'nin isteğine göre o şeyleri alıp gitti ve arabalar[16] ordugâhına geldiğinde askerler savaşa çıkıp cenk için nara atıyorlardı. **21*** Çünkü İsrail ile Filistinliler asker askere karşı dizilmişlerdi. **22*** Davut yükünü arkasından indirip kaplar bekçisinin eline teslim ettikten sonra tabura doğru seğirtti ve gidip kardeşlerinin[17] durumlarını öğrendi. **23*** Onlarla söyleşirken işte o Gat'lı Filistinli Golyat adındaki pehlivan, Filistinlilerin taburundan çıkmış hep[18] söylediği gibi gene bağırıyordu. Davut da bunu işitti. **24*** Bütün İsraililler o adamı gördüğünde o gün kaçıp çok korktular. **25*** İsraililler: 'Şu çıkan adamı görüyor musunuz? İsraili aşağılamak için çıkıyor. Onu kim öldürürse kral onu çok zengin edecek ve ona kızını[19] vererek babasının evini de İsrailde koruyacaktır, dediler. **26*** Davut yanındaki adamlara doğru: -Bu Filistinliyi öldürüp İsrailden hakareti[20] kaldıran kişiye ne olacak? Çünkü bu sünnetsiz[21] Filistinli de kim oluyor ki yüce[22] Allah'ın ordusunu[23] aşağılasın, dedi. **27*** Halk ise ona yine o söze göre söyleyip: '*Onu*[24] *öldüren adama öyle olacaktır*' dedi. **28*** Bunun üzerine onun büyük kardeşi Eliab onun o adamlarla konuştuğunu duydu ve Eliab[25] Davut'a öfkelenip: -

Sen buraya niçin geldin? Azıcık olan koyunlarını çölde kime bıraktın? Ben senin gururunu ve yüreğinin kötülüğünü biliyorum; sen kesinlikle cengi seyretmek için inmişsindir, dedi. **29***Davut da: -Ben ne yaptım; birazcık konuştuysam ne oldu? Dedi. **30***Ve biraz öteye gidip bir başkasıyla bunu[26] konuştuğunda; adamlar da ona önceki sözlerinin aynısını söylediler. **31***Sonunda Davut'un konuştuğu bu sözler duyuldu ve Saul'un önüne getirilerek onu çağırdı. **32***Davut da Saul'a: -Bu yüzden[27] hiç kimsenin canı kederlenmesin; kulun[28] gidip bu Filistinli ile dövüşecektir. **33***Saul da Davut'a: -Bu Filistinliyle[29] dövüşmeye gücün yok; çünkü sen daha çocuksun. O ise küçüklüğünden beri savaşçıdır; dedi. **34***Ve Davut Saul'a: -Bu kulun babasının koyunlarını güderken aslan da geldi ayı da geldi ve sürüden koyun götürdü. **35***Ben de onları kovalayıp öldürdüm ve ağzından kurtardım. Bana saldırdıklarında sakalından tutup onu vurdum ve öldürdüm. **36***Kulun hem aslanı, hem de ayıyı öldürdü; bu sünnetsiz Filistinli de onlardan biri gibi olacaktır. Çünkü yüce Allah'ın ordusunu aşağılamıştır, dedi. **37***Yine Davut: -Aslan[30] ve ayı pençesinden beni kurtaran Rabb, beni bu Filistinlinin elinden de kurtaracaktır, dedi. Saul da Davut'a: -Git, Rabb seninle olsun[31] dedi. **38***Ve Saul Davut'a kendi giysisini giydirip başına bakır bir miğfer koyarak bir zırh giydirdi. **39***Davut onun giysisi üzerine kılıcını kuşanıp bunlarla yürümeye başladı ve Davut Saul'a: -Bunlarla yürüyemem; çünkü alışmamışım, dedi ve Davut onları üzerinden çıkardı. **40***Sonra değneğini eline alarak kendine dereden beş çakıl taşı seçti ve onları kendi çoban dağarcığına; yani çantaya koyarak sapanı elinde Filistinliye yaklaştı. **41***Filistinli de kalkancısı önünde olarak Davut'a yaklaşıyordu. **42***Ve Filistinli bakıp Davut'u gördüğünde onu aşağılayarak alay[32] etti. Çünkü kızıl[33] suratlı ve güzel yüzlü bir çocuktu. **43***Filistinli Davut'a: -Ben köpek[34] miyim ki sen bana değnekle geliyorsun, dedi ve Filistinli Davut'a kendi ilâhlarının adıyla lanet okudu. **44***Sonra Filistinli Davut'a: -Bana gel, ben de senin etini güğün kuşlarına ve çölün canavarlarına vereyim[35] dedi. **45***Davut da Filistinliye: -Sen bana kılıç, mızrak ve kargı ile geliyorsun; ama[36] ben sana Orduların-Rabbi'nin ve aşağıladığın[37] İsrail taburlarının Allah'ının ismiyle geliyorum. **46***Bugün Rabb seni elime verecek ve ben de senin başını bedeninden ayıracağım. Filistinliler[38] ordusunun leşlerini bugün hava kuşlarına ve yerin yabanıllarına vereceğim ve tüm yeryüzü İsrailde Allah'ın var[39] olduğunu bilecektir. **47***Bu toplumun tümü de Rabb'in kurtarışının kılıçla[40] ve mızrakla olmadığını bilecektir; çünkü[41] cenk Rabb'in olduğundan "*O*" sizi elimize teslim edecektir, dedi. **48***Ve o Filistinli kalktı; gelip Davut'un karşısına doğru yaklaştığında Davut çabucak Filistinliyi karşılamak için orduya doğru koştu. **49***Davut elini dağarcığına doğru uzatıp oradan bir taş aldı ve sapanla atarak Filistinliyi alnından vurdu. Taş onun alnına battığı için yüzüstü yere düştü. **50***Böylece Davut[42] Filistinliye karşı sapan ile ve taş ile galip gelerek Filistinliyi vurarak öldürdü. Ama Davut'un elinde kılıç yoktu! **51***Ve Davut çabucak Filistinlinin üstünde durarak onun kılıcını aldı ve kınından çıkardı; onu öldürüp başını onunla kesti. Filistinliler kendi kahramanlarının öldüğünü görünce[43] kaçtılar. **52***O anda İsrail Yahudasının adamları naralar atarak Filistinlileri dereye ve Ekron kapılarına dek kovaladılar. Filistinlilerin ölüleri Şaarayim[44] yolundan Gat'a ve Ekron'a dek yere serildiler. **53***Ve İsrailoğulları Filistinlileri takip etmekten dönüp ordugâhı yağmaladı. **54***Davut da Filistinli'nin başını alıp Oruşalim'e götürdü ve onun silahlarını kendi çadırına koydu. **55***Saul Davut'un Filistinliyi yendiğini gördüğünde başkumandanı Abner'e: -Ey Abner bu genç[45] kimin oğludur? Dedi. Abner de: -Ey kral hayatın hakkı için*(gerçekten)* bilmiyorum, dedi. **56***Kral da: -Bu çocuğun kimin oğlu olduğunu sor, dedi. **57***Davut Filistinliyi öldürdükten döndüğünde Abner onu alıp, Filistinlinin[46] başı da elinde olarak Saul'un önüne götürdü. **58***Saul ona: -Ey genç! Kimin oğlusun? Davut da: -Kulun[47] Beytlehem'li Yesse'nin oğluyum, dedi.

(1)B.13/5, **(2)**Yeş.15/35,II.Trh.28/18, **(3)**I.Trh.11/13, **(4)**II.Sam. 21/19, **(5)**Yeş.11/22, **(6)**II.Sam.21/19, **(7)**B.8/17, **(8)**B.11/1, **(9)**26.Ayet, II.Sam.21/21, **(10)**B.16/10ve11, Bak I.Trh.2/13-15, **(11)**58.Ayet, Rut.4/22, B.16/1ve8, **(12)**Tek.35/19, **(*)**İhtiyar: Toplumda sözü dinlenen ve genelde yaşlı ehil kişilere verilen ad; ama burada genç bir kişi olan Davut için kullanılmıştır, **(13)**B.16/6,8ve9, I.Trh.2/13, **(+): İ**şay veya Yessi de deniyor, **(14)**B.16/19, **(§):** İbranice **"*Dikilip durdu*"**, **(15)**Tek.37/14, **(16)**B.26/5, **(17)**Bak Hak.18/15, **(18)**8.Ayet, **(19)**Yeş.15/16,**(20)**B.11/2, **(21)**B.14/6, **(22)**Tes.5/26, **(23)**10.Ayet, **(24)**25.Ayet,**(25)**Tek.37/4,8ve11,Mat.10/36, **(26)**26.ve27.Ayetler, **(27)**Tes.20/1ve3, **(28)**B.16/18, **(29)**Bak Say.13/31, Tes.9/2, **(30)**Mez.18/16ve17, 63/7, 77/11, II.Kor.1/10, II.Tim.4/17ve18, **(31)**B.2o/13, I.Trh.22/11ve16, **(32)**Mez.123/4, I.Kor.1/27,28, **(33)**B.16/12, **(34)**B.24/15, II.Sam.3/8, 9/8, 16/9, II.Krl.8/13, **(35)**I.Krl.20/10ve11, **(36)**II.Sam.22/33ve35, Mez.124/8, 125/1, II.Kor.10/4,İbr.11/33ve34,**(37)**10.Ayet,**(38)**Tes.28/26, **(39)**Yeş.4/24,I.Krl.8/43,18/36,II.Krl.19/19, İş.52/10, **(40)**Mez. 44/6,7, Hoş.1/7, Zek.4/6, **(41)**II.Trh.20/15, **(42)**B.21/9, Bak Hak.3/31, 15/15, II.Sam.23/21, **(43)**İbr.11/34, **(44)**Yeş.15/36, **(45)**Bak B.16/21ve22, **(46)**54.Ayet, **(47)**12.Ayet.

18. Bölüm: 1)Yonatan ile Davut'un birbirlerine karşı sevgisi, 5)Saul'un Davut'a karşı olan kıskançlığı, 10)Onu öldürmeye çalışması, 12)Onun zaferlerinden ötürü korkması, 17)Hileyle kızını ona vermek istemesi, 22)Davut'un ikna edilmesi ve ikiyüz Filistinliyi öldürerek Mikal ile evlenmesi, 28)Davut'un şöhretine karşılık Saul'un düşmanlığının artması.

1* Saul ile konuşmasını bitirdiğinde Yonatan'ın[1] canı Davut'un canına bağlanıp Yonatan[2] onu kendi canı gibi sevdi. **2*** O gün Saul onu[3] babasının evine geri dönmeye bırakmadı ve kendi yanında alıkoydu. **3*** Yonatan Davut'u kendi canı gibi sevdiği için onunla sözleşti. **4*** Ve Yonatan kendi üstündeki cübbeyi çıkarıp onu, giysisini, kılıcını, yayını ve kuşağına varıncaya dek Davut'a verdi. **5*** Davut da Saul'un kendine gönderdiği heryere çıkıp akıllıca[4] davrandı ve Saul onu savaşçıların üzerine atadı. O da tüm halkın gözünde ve Saul'un hizmetçilerinin gözünde iyi göründü. **6*** Davut Filistinlinin öldürülüşünden dönüp askerler geldiğinde İsrailin tüm kentlerinde kadınlar[5] ezgilerle dans ederek defler ve ziller ile sevinçle kral Saul'u karşılamağa çıktılar. **7*** Oynayan[6] kadınlar bölük bölük: '*Saul*[7] *binlerini ve Davut on binlerini vurdu*' diyorlardı. **8*** Bu söz Saul'a kötü görünüp çok öfkelendi[8] ve: -On binleri Davut'a verdiler binlerini de bana. Artık ona hükümetten[9] başka ne kaldı? Dedi. **9*** Ve o günden sonra Saul Davut'a eğri gözle baktı! **10*** Ertesi gün Allah tarafında Saul[10] üzerine kötü Ruh geldiğinden evin[11] ortasında çıldırıyordu[§] ve Davut önceden olduğu gibi eliyle tanbur çalmaktaydı. Saul'un[12] elinde ise bir mızrak vardı. **11*** Birden Saul; '*Davut'u duvara saplarım*' diye mızrağı attı[13] ama Davut onun önünden iki kere bir yana çekildi. **12*** Bundan böyle Saul Davut'tan korkuyordu[14] çünkü Rabb onunla[15] olmuş ve Saul'dan[16] ayrılmıştı. **13*** Saul onu kendi yanından uzaklaştırıp bin başı olarak atadı. O da[17] kavmin önünden çıkıp giriyordu. **14*** Davut'un tüm davranışları akıllıca[18] idi ve Rabb[19] da onunlaydı. **15*** Saul onun gayet akıllı davrandığını gördüğünde ondan korkuyordu. **16*** Tüm İsrail[20] ile Yahuda Davut önlerinde girip çıktığı için onu seviyordu. **17*** Saul Davut'a: -İşte büyük kızım Merab. Onu[21] sana eşin olarak veriyorum; ama benim için güçlenecek ve Rabb'in cenklerini[22] yapacaksın, dedi. Çünkü Saul: '*Benim elim*[23] *onun üzerine olmasın; ama Filistinliler'in eli, onun üstüne olsun*' demişti. **18*** Davut da Saul'a: -Ben[24] kimim? Yaşamım veya babamın kabilesi İsrail de nedir ki kralın damadı olayım, dedi. **19*** Ve Saul'un kızı Merab Davut'a verileceği zaman Meholalı[25] Adriel'e[26] verildi. **20*** Saul'un[27] kızı Mikal Davut'u seviyordu ve bu durum Saul'a bildirildiğinde gözüne hoş göründü. **21*** Saul: -Ben bunu ona vereyim ki, ona[28] tuzak olup Filistinliler'in[29] eli onun üzerinde olsun, dedi. Ve Saul Davut'a: -Bugün[30] bana ikinci damat ol, dedi. **22*** Saul hizmetçilerine de şunu söyledi: -Davut'a gizlice; bak! Kral senden hoşlanıyor ve tüm hizmetçilerin de seni seviyorlar. Krala damat ol! Diye söylemelerini buyurdu. **23*** Saul'un hizmetçileri bu sözleri Davut'un kulağına söylediklerinde; Davut: -Ben yoksul ve önemsiz bir adam olduğum halde krala damat olmak gözünüzde küçük şey midir? Dedi. **24*** Saul'un hizmetçileri de ona haber vererek: -Davut bunu bunu diyor, dedi. **25*** Saul da: -Davut'a şunu söyleyin: 'Kral başlık[31] değil ancak kralın[32] düşmanlarından intikam alınması için yüz Filistinlinin sünnet derisini istiyor, dedi. Halbuki Saul[33] bu sözle Davut'un Filistinliler'in eline düşmesini kastetmişti. **26*** Onun hizmetçileri bu sözleri Davut'a bildirdiklerinde kralın damadı olmak Davut'un gözüne iyi geldi ve günler[34] daha tamamlanmadan; **27*** Davut kalkıp adamlarıyla[35] gitti ve Filistinlilerden iki yüz adam vurarak Davut onların[36] sünnet derilerini götürdü. Krala damat olmak için onları tastamam teslim ettiğinde; Saul da ona kendi kızı Mikal'ı eşi olsun diye verdi. **28*** Saul Rabb'in Davut ile olduğunu ve kendi kızı Mika'nın onu sevdiğini görüp anladığında; **29*** Saul Davut'tan çok korktu ve Saul her zaman kötülük besliyordu. **30*** Filistinliler'in başkanları çıktı[37] ve çıktıklarından sonra Davut Saul'un hizmetçilerinin tümünden daha akıllıca[38] davranarak adı çok meşhur[39] oldu.

(1) Tek.44/30, **(2)**B.19/2, 20/17, II.Sam.1/26, Tes.13/6, **(3)**B.17/15, **(4)**14.ve15.ve30.Ayetler, **(5)**Çık.15/20, Hak.11/34, **(6)**Çık.15/21,**(7)**B.21/11,29/5,**(8)**Vaiz4/4,**(9)**B.15/28, **(10)**B.16/14, **(11)**B.19/24, II.Krl.18/29, Res.İş.16/16, **(+)**Veya: Peygamberlik ediyor,**(12)**B.19/9,**(13)**B.19/10,20/33, Sül.Mes. 27/4,**(14)**15.ve29.Ayetler,**(15)**B.16/13ve18, **(16)**B.16/14, 28/15, **(17)**16.Ayet,Say.27/17,II.Sam.5/2,**(18)**5.Ayet, **(19)**Tek.39/2,3 ve23,Yeş.6/27,**(20)**5.Ayet,**(21)**B.17/25,**(22)**Say.32/20,27 ve29,B.25/28,**(23)**21.ve25.Ayetler, II.Sam.12/9, **(24)**BakAyet 23,B.9/21,II.Sam.7/18,**(25)**Hak.7/22,**(26)**II.Sam.21/8, **(27)**28.Ayet, **(28)**Çık.10/7, **(29)**17.Ayet, **(30)**Bak Ayet 26, **(31)**Tek.34/12, Çık.22/17, **(32)**B.14/24, **(33)**17.Ayet, **(34)**Bak II.Sam.1/13, Mez.116/15.

19. Bölüm: 1)Yonatan'ın Davut'a kendi babasının suikastını açıklaması, 4)Babasını ikna etmesi, 8)Davut'un zaferiyle Saul'un düşmanlığının artması, 12)Davut'u kurtarmak için Mika'nın plânı, 18)Davut'un Samuel'e gelmesi, 20)Saul'un adamlarının ve; 22) Saul'un peygamberlik etmesi.

1* Saul oğlu Yonatan'a ve tüm hizmetçilerine Davut'u öldürmelerini söyledi. **2*** Ama Saul'un oğlu Yonatan Davut'tan çok[1] hoşlanıyordu. Bu yüzden Yonatan Davut'a şöyle haber verdi: -Babam Saul seni öldürmek niyetindedir; şimdi sabaha dek korun ve gizli bir yerde oturup saklan. **3*** Ben de senin bulunduğun tarlada babamın yanında durarak senin için babama söyleyecek ve ne görürsem sana bildireceğim, dedi. **4*** Ve Yonatan babası Saul'a Davut[2] hakkında iyi şeyler söyleyerek ona: -Kral kendi[3] hizmetçisi Davut'un günahına girmesin; çünkü o sana karşı hiç bir suç yapmadı ve hizmetleri de sana çok yararlıdır. **5*** Çünkü canını[4] avucuna koyup Filistinliye[5] vurmasıyla Rabb[6] tüm İsraile büyük kurtuluş yaptı; ve sen de bunu görüp sevindin. Şimdi[7] niçin Davut'u sebepsiz yere öldürmekle suçsuz[8] kanın günahına giresin? Dedi. **6*** Saul da Yonatan'ın sözünü dinledi ve Saul: -'*Rabb yücedir(Hayy'dır) ki o öldürülmeyecektir*' Diyerek yemin etti. **7*** Böylece Yonatan Davut'u çağırıp ona tüm bu sözleri söyledi ve Yonatan Davut'u Saul'a götürdü. O da önceden[9] olduğu gibi onun önündeydi. **8*** Ve yine savaş çıktı; Davut gidip Filistinlilerle savaşarak onları büyük vuruş ile katledip kırdı ve onlar onun önünden kaçtılar. **9*** Rabb[10] tarafından Saul üzerine kötü Ruh gelmiş olduğundan mızrağı elinde olduğu halde o evinde oturuyor ve Davut da eliyle tanbur çalıyordu. **10*** Saul mızrağıyla Davut'u duvara saplamak istediyse de o Saul'un önünde yana çekilerek mızrakla duvara vurdu ve Davut o gece kaçıp kurtuldu. **11*** Sonra[11] Davut'u bekleyip sabahleyin katletmeleri için Saul onun evine adamlar gönderdi; ama Davut'un karısı Mikal ona şöyle haber verdi: -Eğer bu gece canını kurtarmazsan yarın öldürülürsün, dedi. **12*** Mikal[12] Davut'u pencereden indirdi; o da kaçıp gitti ve kurtuldu. **13*** Mikal bir terafim*(put)* alıp yatak içine koyarak başı altına keçi kılından bir yastık koyup örtü ile örttü. **14*** Saul Davut'u yakalamak için adamlar gönderdiğinde; '*Hastadır*' dedi. **15*** Saul da Davut'u görmek için adamlar gönderek: -Onu bana yatakla beraber getirin ki, onu öldüreyim, dedi. **16*** O adamlar geldiklerinde bir de baktılar ki, işte başı altında keçi kılından bir yastık ve döşeğinde de bir terafim[13] vardı. **17*** Ve Saul Mikal'a: -Neden beni böyle kandırıp düşmanımı salıyorsun ve o da kurtuldu, dedi. Mikal da Saul'a dedi ki: -O bana *'Beni bırak; niçin*[14] *seni öldüreyim?'* Dedi. **18*** Bu yüzden Davut kaçıp kurtuldu ve Rama'ya Saul'un yanına gidip Saul'un kendisine yaptığının tümünü ona bildirdi. Kendisi de Samuel'e gidip Nayot'ta oturdular. **19*** Ve Saul'a şöyle haber verildi: -İşte Davut Rama'da olan Nayot'tadır. **20*** Saul[15] da Davut'u yakalatmak için adamlar gönderdi. Onlar[16] da peygamberlik eden kalabalık bir peygamberler takımını ve Samuel'in onların başkanı olup yanlarında durduğunu gördüklerinde; Saul'un gönderdiği adamlar üzerine Allah'ın Ruhu gelerek onlar da peygamberlik[17] ettiler. **21*** Bu Saul'a bildirildiğinde başka adamlar gönderdi; ama onlar da peygamberlik ettiler. Ve yine üçüncü kez olarak adamlar gönderdi ve onlar da peygamberlik ettiler. **22*** Sonra kendisi Rama'ya gidip Seku'da olan büyük kuyuya geldiğinde: '*Samuel ile Davut nerdedir?*' diye sorduğunda; '*İşte Rama'da olan Nayot'tadır*' diye yanıtladılar. **23*** O da Rama'da olan Nayot'a gitti; ve onun üzerine de Allah'ın[18] Ruhu gelip ileriye giderek Rama'da olan Nayot'a gelene dek peygamberlik etti. **24*** Kendi[19] giysilerini çıkarıp Samuel'in önünde kendisi de peygamberlik[§] ediyordu. Tüm o gün ve o gece çıplak[20] olarak düştü[21] bu yüzden; '*Saul*[22] *da mı peygamberler arasındadır*?' diyorlar.

(1)B.18/1, **(2)**Sül.Mes.31/8,9, **(3)**Tek.42/22, Mez.35/12, 109/5, Sül.Mes.17/13, Yerm.18/20, **(4)**Hak.9/17, 12/3, B.28/21, Mez.119/109, **(5)**B.17/49ve50, **(6)**I.Sam.11/13, I.Trh.11/14, **(7)**B.20/32, **(8)**Mat.27/4, **(9)**B.16/21, 18/2ve13, **(10)**B.16/14, Bak 18/10ve11'de aynen geçiyor!,**(11)**59.Mez.ve devamı, **(12)**Yeş. 2/15,Res.İş.9/24ve25,**(13)**Tek.31/19,Hak.17/5,I.Sam.15/23, Zek.10/2, II.Krl.23/24, Hez.21/21, Hoş.3/4, **Terafim**: Eski kavimlerde olan geleneğe göre; ***"Aile putu"*** veya bir çeşit nazarlık,**(14)**II.Sam.2/22, **(15)**Bak Yuh.7/32,45 ve dğ., **(16)**B.10/5ve6,I.Kor.14/3ve24,25, **(17)**Say.11/25, Yoel 2/28, **(18)**B.10/10, **(19)**İş.20/2, **(§):**Bazı yeni çevirilerde ***"Oynayıp coştu!"*** olarak geçiyor!, **(20)**Mik.1/8, Bak II.Sam.6/14ve20, **(21)**Say.24/4, **(22)**B.10/11.

20. Bölüm: 1)Davut'un kendi esenliği için Yonatan ile konuşması, 11)Yonatan ile Davut'un gene yeminle anlaşmaları, 18)Yonatan'ın Davut'a verdiği işaret (*Alâmet*), 24)Davut'un bulunamamasından ötürü Saul'un Yonatan'ı öldürtmeye çalışması, 35)Yonatan ile Davut'un sevgiyle birbirlerinden ayrılmaları.

1* Davut Rama'da olan Nayot'tan kaçarak Yonatan'ın önüne gitti ve: -Ben ne yaptım; suçum ne? Babanın yanında ne suç yaptım ki, canımı arıyor? Dedi. **2*** O da: -Kesinlikle ölmeyeceksin! Babam bana söylemeden büyük veya küçük hiçbir şey yapmaz; ve babam bunu benden neden saklasın ki, aslı yok, dedi. **3*** Sonunda Davut ant içerek: -Benim senin gözünde iyi olduğumu baban biliyor ve Yonatan bunu bilmesin; çünkü üzülür, ama Rabb'in hayatı hakkı için benim ile ölüm arasında

ancak bir adam vardır; dedi. **4***Yonatan da Davut'a: -Canın her ne isterse sana yapayım, dedi. **5***Ve Davut da Yonatan'a dedi ki: -Bak yarın aybaşıdır[1] ben de kesinlikle kral ile yemeğe oturacağım. Şimdi beni bırak da üçüncü günün akşamına dek çölde[2] gizleneyim. **6***Eğer baban beni arayacak olursa Davut kendi[3] kenti Beytlehem'e gitmek için benden izin diledi; çünkü orada tüm kabilenin sözü kurbanı[4] oluyor, diyesin. **7***Eğer[5] tamam diyorsa bu kuluna esenliktir; ama çok darılırsa belki bana[6] kötülüğü dokunacak. **8***Kuluna lütfet[7] çünkü[8] kulunu seninle Rabb'in andına götürdük ve eğer[9] bende bir suç varsa beni sen öldür; neden beni babana götüresin? **9***Yonatan da: -Sakın ki, ben babam tarafından yapılacak kötülüğü bilip de sana bildirmemiş olayım, dedi. **10***Davut da Yonatan'a: -Ya baban sana sert bir yanıt verirse; bana kim bildirecek? Dediğinde; **11***Yonatan Davut'a: -Gel kırsal alana çıkalım; dediğinde ikisi de bozkırlara gittiler. **12***Ve Yonatan Davut'a: -İsrail'in Allah'ı Rabb tanık olsun ki; yarın veya öbür gün babamı yoklayıp Davut için iyi düşündüğünü gördüğüm zaman, hemen o gün gönderip sana[10] bildirmezsem; **13***Rabb[11] Yonatan'a böyle ve bundan daha çok yapsın. Ama eğer babam sana kötülük besliyorsa; yine sana bildirip seni bırakacağım ve sen de esenlikle gidersin. Önceden Rabb[12] babamla olduğu gibi seninle de olsun. **14***Ve yalnız ben sağ oldukça değil; ama sen bana Rabb'in lütfunu göstereceksin ki, ben de sağ olayım. **15***Ancak Rabb Davut'un düşmanlarının her birini yeryüzünden sildiğinde; sen[13] de lütfunu benim evimden sonsuzlarca kesmeyeceksin, dedi. **16***Böylece Yonatan Davut Evi ile anlaşarak şöyle söyledi: -Rabb[14] Davut'un düşmanlarından intikam alsın. **17***Yonatan Davut'u sevdiğinden ona gene yemin ettirdi; çünkü[15] onu kendi canı gibi seviyordu. **18***Ve Yonatan ona dedi ki: -Yarın[16] aybaşıdır ve yerin boş kaldığından aranacaksın. **19***Üçüncü günde aceleyle gel; ve o işin gününde gizlendiğin yere[17] gidip Ezel taşı yanında otur. **20***Ben de onun yanına hedefe ok atar gibi üç ok atarım. **21***Ve ben hizmetçiyi gönderip: *'Git okları bul' d*ediğimde; hizmetçi de: *'İşte sendeki oklar buradadır'* Ben de: *'Onları al!' d*ersem; o zaman sen gel; çünkü Rabb[18] '***Hayy***'dır*(Yücedir)* ve hiçbir şey olmaksızın sana saklamıştır' **22***Ama eğer hizmetçiye: *Bak oklar senden ötededir,* diyorsam; sen git çünkü Rabb seni göndermiş oluyor. **23***Benimle[19] senin söyleştiğinden başka Rabb sonsuzlar boyunca aramızda olsun. **24***Sonra Davut kırsal alanda gizlendi ve aybaşı olduğunda Kral yemek yemek için sofraya oturdu. **25***Ve kral geleneği göreği kendi yerinde duvarın yanındaki yerde oturduğunda Yonatan ayağa kalktı ve Abner Saul'un yanında oturdu. Davut'un yeri de boş kaldı. **26***Ama Saul o gün hiç birşey söylemedi ve ona birşey olmuş, temiz[20] değildir, kesinlikle murdardır*(kirli)* dediler. **27***Ertesi gün ayın ikincisinde Davut'un yeri boş kaldığından Saul oğlu Yonatan'a: -Yesse'nin oğlu niçin hem dün, hem de bugün yemeğe gelmedi? Dediler. **28***Yonatan da Saul'a[21] yanıt vererek:-Davut Beytlehem'e gitmek için benden şöyle izin istedi: **29***'Kentte bizim kabilenin kurbanı olduğundan kardeşim bana defalarca söyledi. Eğer şimdi gözünde lütuf buldumsa lütfen izin ver de gideyim ve kardeşimi göreyim, dedi. Bu yüzden kralın sofrasına da gelmedi. **30***O zaman Saul'un öfkesi Yonatan'a karşı alevlenip ona: -Ey asi ve hain oğul! Sen kendi utancın için ve annenin çıplaklığının utancı için; Yesse oğlunu seçtiğini bilmiyor muyum? **31***Çünkü Yesse oğlunun yeryüzünde yaşadığı tüm günlerde sen ve senin egemenliğin durmaz. Şimdi onu bana getir; çünkü ölümü hak etti, dedi. **32***Yonatan da babası Saul'a yanıt vererek: -Niçin öldürülecektir[22] ne yaptı? Dediğinde; **33***Saul onu vurmak için mızrağını[23] ona doğru itti. Böylece Yonatan[24] da babasının Davut'u öldürmek kararında olduğunu anladı. **34***Yonatan öfkeyle sofradan kalktı ve Davut için babası onu küçük düşürdüğünden ötürü üzülerek ayın ikinci gününe dek yemek yemedi. **35***Yonatan sabahleyin Davut ile kararlaştırdıkları vakitte küçük bir hizmetçiyle beraber kırlara çıktı. **36***Ve hizmetçisine: -Koş benim atacağım okları bul, dedi. Hizmetçi de koşarken o oku ondan uzağa attı. **37***Hizmetçi Yonatan'ın attığı okun yerine gidince Yonatan hizmetçinin arkasından: -Bak! O senden daha uzakta; diye bağırdı. **38***Ve Yonatan hizmetçinin arkasından çabul ol, acele et; durma! Diye bağırıyordu. Yonatan'ın hizmetçisi de okları toplayarak beyinin yanına getirdi. **39***Bu hizmetçinin hiç bir şeyden haberi yoktu. Ama konuyu Yonatan ile Davut biliyorlardı. **40***Ve Yonatan takımlarını hizmetçisine uzatarak: -Git! Kente götür; dedi. **41***Uşak gider gitmez Davut güneyden kalkıp yüzüstü yere kapaklandı ve üç kere eğildi. Sonra birbirleriyle öpüşüp ağlaştılar ve Davut daha çok ağladı. **42***Yonatan Davut'a: -Esenlikle git[25] nasıl ki, Rabb seninle benim aramda ve soyun ile soyumun arasında olsun, diye ikimiz[26] de Rabb'in adıyla and ettiydik, dedi; **43***O da kalkıp gitti ve

Yonatan da kente vardı.

(1) Say.10/10, 28/11, **(2)**B.19/2, **(3)**B.16/4, (4)B.9/12, **(5)**Bak Tes.1/23, II.Sam.17/4, **(6)**B.25/17, Est.7/7, **(7)**İş.2/14, **(8)**Ayet 16, B.18/3, 23/18, **(9)**II.Sam.14/32, **(10)**2.Ayet, **(11)**Rut 1/7, **(12)**Yeş.1/5, B.17/37, I.Trh.22/11, 16, **(13)**II.Sam.9/1,3ve7, 21/7, **(14)**B.25/22, Bak B.31/2, II.Sam.4/7, 21/8, **(15)**B.18/1, **(16)**5.Ayet, **(17)**B.19/2, **(18)**Yerm.4/2, **(19)**14.,15.ve 42.Ayetler, **(20)**Lev.7/21, 15/5ve diğ., **(21)**6.Ayet, **(22)**B.19/5, Bak Mat.27/23, Luk.23/22, **(23)**B.18/11, **(24)**7.Ayet, **(25)**B.1/17, **(26)**23.Ayet.

21. Bölüm: 1)Davut'un kâhin Ahimelek'in elinden kutsal ekmek alması, 7)Edomî Doeg'in orada bulunması, 8)Davut'un Golyat'ın kılıcını alması, 10)Davut'un Gat'ta gitmesi.

1*Davut Noba kâhin Ahimelek'in[1] yanına gitti; ve Ahimelek titreyerek[2] Davut'u karşılamağa çıkıp ona: -Niçin yalnızsın ve yanında kimse yok, dedi. **2***Davut da kahin Ahimelek'e: -Kral bana bir iş buyurdu: Benim seni gönderdiğim ve sana buyurduğum işten hiç kimsenin haberi olmasın ve hizmetçileri filân, filân yere gönderdim. **3***Şimdi yanında ne var? Elime beş ekmek veya başka neyin varsa ver, dedi. **4***Kahin de Davut'a yanıt vererek: -Yanımda normal ekmek yok; ama kutsal[3] ekmekten var. Hiç[4] olmazsa hizmetçiler, kadınlardan sakınmışlarsa onlardan yesinler, dedi. **5***Davut da kâhini şöyle yanıtladı: -Gerçekten ben çıkalıdan beri tam üç gün oluyor ve kadınlar da bizden ayrı kaldılar; hizmetçilerin[5] kapları temizdir. Bu ekmek de normal sayılabilir. Kısacası bugün kaplarda[6] başkası kutsanacaktır; dedi. **6***Bunun üzerine kâhin ona kutsal[7] ekmeği verdi; çünkü orada Rabb'in[8] önünde alındığı günde taze ekmek konulması için kaldırılan huzur ekmeğinden başka bir ekmek yoktu. **7***O gün orada Saul'un hizmetçilerinden Doeg[9] adında bir adam olup Rabb'in önünde alıkonulmuştu*(dinsel görevini yapıyordu)*; ve bu kişi Saul'un çobanlarının başıydı. **8***Davut Ahimeleğe: -Burada yanımda bir mızrak veya bir kılıç yok mudur? Çünkü kralın işi acele olduğundan kılıcı ve silâhları beraber almadım. **9***Kâhin de Ela[10] vadisinde vurduğun Filistinli Golyat'ın kılıcı işte[11] bir bezle sarılmış olarak Efod'un arkasındadır. Eğer onu alırsan al; çünkü burda ondan başkası yok, dediğinde Davut: -Onu bana ver; onun bir benzeri yoktur, dedi. **10***Davut kalkıp o gün Saul'un korkusundan kaçarak Gat[12] kralı Akiş'in yanına gitti. **11***Akiş'-in[13] hizmetçileri onun için: 'O ülkenin kralı Davut bu değil mi ki, "*Saul*[14] *binlerini ve Davut on binlerini vurdu*" diyerek ezgiler düzmüşlerdi; dediler. **12***Ve Davut bu sözleri yüreğine[15] koyup Gat kralı Akiş'ten çok korktu. **13***Onların[16] önünde kendini değiştirdi. Onların ellerinde kendini deli göstererek kapı kanatlarını kertiyor ve salyalarını sakalına akıtıyordu. **14***Akiş kendi hizmetçilerine: -Bakın bu adamın deli olduğunu gördünüz; onu niçin bana getirdiniz? **15***Benim delilerle işim yok. Bunu önüme delilik etmek için mi getirdiniz? Bu kişi mi evime girecek? Dedi.

(1)B.14/3, Mark.2/26, **(2)**B.16/4, **(3)**Çık.25/30, Lev.24/5, Mat.12/4, **(4)**Çık.19/15, Zek.7/3, **(5)**I.Sel.4/4ve5, **(6)**Lev.24/5-9, **(7)**Mat.12/3ve4, Mark.2/25ve26, Luk.6/3ve4, **(8)**Lev.24/8ve9, **(9)**B.22/9, 52.Mez.ve devamı, **(10)**B.17/2ve50, **(11)**Bak B.31/10, **(12)**24.Mez.ve devamı, **(13)**56.Mez.ve devamı, **(14)**B.18/7, 29/5, **(15)**Luk.2/19, **(16)**34.Mez.ve devamı.

22. Bölüm: 1)Davut'un yanına ne çeşit adamların toplandığı, 3)Onun kendi annesini ve babasını Mitspa'da Moab kralına göndermesi, 5)Gat peygamberin övgü sözleriyle Heret'e gelmesi, 6)Saul'un adamlarına söylevi, 9)Doeg'in Ahimelek'i suçlaması, 11)Kâhinlerin öldürülmesi için Saul'un buyruğu, 17)Askerlerin bundan kaçınması. Doeg'in buyruğu uygulaması, 20)Abiatar'ın bu haberi Davut'a götürmesi.

1*Davut oradan Adullam[1] mağarasına sağ-salim sığındı[2] Kardeşleri ve babalarının tüm evi bunu duyduklarında oraya onun yanına indiler. **2***Sıkıntıda[3] bulunan, borçlu olan ve canı yanan kişilerin tümü onun yanına toplandı. O da onlara başkan oldu ve yanında beşyüz kişi bulunuyordu. **3***Davut oradan Moab Mitspası'na gidip Moab kralına: -Rica ediyorum tâ Allah'ın bana ne yapacağı bilinene değin anamla babam yanına gelsin, diyerek; **4***Onları Moab kralının önüne götürdü. Onlar Davut'un güvenli bir yerde olduğu tüm günlerde onun yanında oturdular. **5***Gad[4] peygamber Davut'a: -Bu güvenli yerde durma ve çık Yahuda yöresine git, dedi. Davut da Heret ormanına gitti. **6***Saul Davut'un yanında olan adamların bir yerlerde olduğunu işitti. Saul mızrağı elinde olarak Gibea'da olan Rama'da olan ağacın altında oturuyor ve tüm adamları da onun yanında duruyordu. **7***Saul yanındaki adamlarına: -Ey Bünyaminliler dinleyin! Yesse'nin oğlu tümünüze[5] tarlalar ve bağlar mı verecek; veya tümünüzü binbaşı ve yüzbaşı mı yapacak? **8***Ki, tümünüz bana karşı birlikte düzen kuruyor ve oğlumun[6] Yesse'nin oğluyla anlaştığını hiç biriniz bana[7] söylemiyorsunuz? Sizin içinizde benim için üzülen ve oğlumun bu gün olduğu gibi adamlarımı üstüme tuzak kurmaya itenleri bana bildiren olmadı, dedi. **9***O zaman Saul'un adamları üzerine atanan

Edomlu[8] Dog şöyle yanıtladı: -Yesse'nin oğlu Noba, Ahitub[10] oğlu Ahimelek'in[9] yanına geldiğini gördüm. **10*** O[11] da onun için Rabb'ten sordu, ona yiyecek[12] verdi ve Filistinli Golyat'ın kılıcını da verdi, dedi. **11*** Kral Ahitub'un oğlu kahin Ahimelek'i ve babasının tüm ev halkını; yani Nob'ta olan kahinleri çağırmak için adam gönderdi ve tümü kralın yanına geldiler. **12*** Ve Saul: -Ey Ahitub oğlu dinle! O da: -Buyur efendim, dedi. **13*** Saul: -Neden sen Yesse oğluna ekmek ve kılıç vererek onun için Allah'tan soru sorarak bana karşı onunla birleştiniz ve bu gün olduğu gibi o da kalkıp bana tuzak kurdu? Dedi. **14*** Ahimelek de krala şöyle yanıt verdi: -Tüm adamların arasında Davut gibi sadık kim var ki; kralın damadı ve *' koruyucu birliğinin başı*[+] olup evinin gözdesi olsun. **15*** Bu yüzden Allah'a salt bu gün mü sormaya başladım? Hayır kral benden ve bu kulunun babası evi halkına da birşey yakıştırmasın; çünkü tüm bunların içinde küçük ve büyük hiçbir şeyden kulunun bilgisi yok, dedi. **16*** Kral: -Ey Ahimelek gerek sen ve gerekse babanın tüm evi halkı kesinlikle öleceksiniz, dedi. **17*** Ve kral yanında duran şatırlara*(özel asker)*: -Gelin ve Rabb'in kahinlerini öldürün; çünkü Davut ile o kardeşler ve onun kaçtığını bildikleri halde bana söylemediler, dedi; ama kralın adamları Rabb'in kahinlerini*(Rahip, imam)* öldürmek[13] için ellerini uzatmak istemediler. **18*** Ve kral Doeg'e: -Git! Sen kahinleri öldür, dediğinde Edomlu Doeg: -Gidip kahinleri öldürdü. O[14] gün keten Efod giyen seksenbeş adam katledildi. **19*** Kahinler[15] kenti Nob'u da kılıçtan geçirdiler. Erkek, kadın, çocuk; süt emenleri, öküzleri, eşekleri ve koyunları da öldürdüler. **20*** Ahitub'un oğlu Ahimelek'in[16] oğullarından Abiatar adındaki bir oğlu kurtulup Davut'un yanına[17] kaçtı. **21*** Ve Abiatar Davut'a: -Saul'un Rabb'in kahinlerini*(imam)* öldürdüğünü söylediğinde; **22*** Davut Abiyatar'a şöyle dedi: -Edomlu Doeg'in orada bulunmasıyla; bu durumu kesinlikle Saul'a bildireceğini ben daha o gün bilmiştim. Babanın tüm evi halkının ölümüne ben neden oldum. **23*** Benim yanımda kal, korkma; çünkü[18] benim canımı arayan senin canını da arar. Ama sen benim yanımda korunursun.

(1) IISam.23/13, **(2)** 57.ve142.Mezmurlar, **(3)** Hak.11/3, **(4)** II.Sam.24/11,I.Trh.21/9,II.Trh.29/25, **(5)** B.8/14, **(6)** B.18/3, 20/30, **(7)** B.20/2, **(8)** B.21/7, 52.Mez.ve 1,2,3 devamı, **(9)** B.21/1, **(10)** B.14/3, **(11)** Say.27/21, **(12)** B.21/6ve9, **(+)** Veya: Saklı sırların, **(13)** BakÇık.1/17, **(14)** BakB.2/31, **(15)** 9/11, **(16)** B.23/6, **(17)** B.2/33, **(18)** I.Krl. 2/26.

23. Bölüm: 1)Davut'un Tanrısal buyrukla Keila'yı kurtarması, 7)Saul'un gelmesi ve Keilalılar'ın ihanetiyle Davut'un kaçışı, 14)Zif'te Yonatan'ın Davut'u güçlendirmesi, 19)Zifiler'in Davut'un yerini Saul'a bildirmesi, 25)Filistinliler'in oraya gelerek Davut'un kurtulması.

1* Davut'a: 'Bak Filistinliler Keila'ya[1] karşı cenk edip harman yerlerini yağmalıyorlar' diye haber verdiler. **2*** Davut da: -Gidip şu Filistinliler'i vurayım mı? Diye Rabb'ten[2] sorduğunda Rabb Davut'a: -Git Filistinliler'i vur ve Keila'yı kurtar, dedi. **3*** Davut'un adamları ise ona: -Şimdi biz burada ve Yahuda'da korku içindeyiz! Nasıl Keila'yı Filistinliler'in elinden kurtarmaya gidelim? Dediler. **4*** Davut bir kere daha Rabb'ten sorduğunda; Rabb ona yanıtını şöyle verdi: -Kalk! Keila'ya in; çünkü Filistinliler'i, senin eline vereceğim, dedi. **5*** Bunun üzerine Davut kendi adamlarıyla Keila'ya gidip Filistinliler ile savaşarak sürülerini alıp götürdü ve onları büyük vuruşla vurdu. Davut Keila halkını kurtardı. **6*** Ahimelek'in oğlu Abiatar; Keila'ya Davut'un yanına kaçtığında[3] Efod da elindeydi. **7*** Ve Davut'un Keila'ye gittiği Saul'a bildirildiğinde Saul: -Allah onu elime vermiştir; çünkü kapıları ve sürgülerle donatılmış olan bir kente girip kapandı, dedi. **8*** Saul tüm halkı Keila'ya inmek ve Davut ile adamlarını kuşatmak için cenge çağırdı. **9*** O zaman Davut, Saul'un kendisine karşı kötülük beslediğini bilerek kahin[4] Abiatar'a:-Efod'u getir, dedi. **10*** Davut: -Ey İsrail'in Allah'ı Rabb[5] benim yüzümden kenti yakıp yıkmak için Saul'un Keile'ye gelmek istediğini kulun işitti. **11*** Keila'nın halkı; 'Beni onun eline teslim edecek mi? Kulunun işittiği gibi Saul gelecek mi? Ey İsrail'in Allah'ı Rabb! Yalvarıyorum kuluna bildir' dedi. Rabb da: -Gelecektir, dedi. **12*** Davut: -Keila'nın halkı beni ve adamlarımı Saul'un eline teslim edecek mi? Dediğinde; Rabb: -Teslim edecektir, dedi. **13*** Bunun üzerine Davut ve adamları altıyüz[6] kişi olarak kalkıp Keila'dan çıkarak gidebildikleri kadar ileriye gittiler. Davut'un Keila'dan kaçtığı Saul'a bildirildiğinde oraya gitmekten vazgeçti. **14*** Davut çöllerde güvenli yerlerde kalarak Zif[7] kırsalında bir dağda[8] durdu. Saul onu her[9] zaman aramasına rağmen Allah onu eline vermedi. **15*** Davut kendi canını aramak için Saul'un geldiğini gördü ve Davut Zif kırsalındaki ormandaydı. **16*** Saul'un oğlu Yonatan kalkıp Davut'un yanına ormana gidip Allah ile onun elini güçlendirdi. **17*** Ve ona doğru: -Korkma; çünkü babam Saul'un eli sana erişemez ve sen İsrail üzerine egemen olacaksın. Ben de sana ikinci olacağım; bunu[10] babam Saul da biliyor, dedi.

18*İkisi de Rabb'in önünden anlaştıktan[11] sonra Davut ormanda kalıp Yonatan da kendi evine gitti. **19*Zifliler[12] Gibea'ya Saul'un yanına çıkıp: -Bak Davut yanımızda, güvenli yerde ve ormanda olan Yeşimon'un güneyinde Hakira tepesinde gizlenmiştir. **20*Şimdi ey kral! Canının istediği gibi in ve onu[13] kralımızın eline teslim etmek bize kalsın, dediler. **21*Saul: -Siz bana acıdığınız için Rabb'den size ne mutlu. **22*Şimdi gidip ayak izlerini sürün ve onu orada kimi gördüğünü bir kat daha araştırın; çünkü daha çok hile yapıyor; diye bana haber verildi. **23*Bakın, gizlendiği tüm yerleri öğrenin ve doğru bilgi ile bana dönün. Ben de sizinle gideyim; eğer yöredeyse onu Yahuda'nın tüm binleri ile araştırayım, dedi. **24*Onlar da kalkıp Saul'un önünde Zif'e gittiler ve Davut adamlarıyla Maon[14] çölünde, Yeşimon'un güneyindeki bölgede idi. **25*Saul adamlarıyla onu aramaya gitti ve bu durum Davut'a bildirildiğinde kayalığa inip Maon çölünde oturdu. Saul da bunu duyunca Maon çölüne dek Davut'un izini sürdü. **26*Saul dağın bir yönünde ve Davut da adamlarıyla diğer yönünde yürüyordu. Davut[15] Saul'un önünce gitmeye acele etti; ama Saul ile kendi adamları, Davut[16] ile onun adamlarını yakalamak için onları çembere aldılar. **27*Ve Saul'a[17] bir ulak gelerek: -Çabucak gel; çünkü Filistinliler ülkeye yayıldılar, dedi. **28*O zaman Saul Davut'un peşini bırakarak dönüp Filistinliler'in karşısına gitti. Bu sebepten o yere Sela-Hammahlekot[*] diyorlar. **29*[+].

(1) Yeş.15/44, **(2)**4.,6.ve 9.Ayetler, B.30/8, II.Sam.4/19ve23, **(3)**B.22/20, **(4)**Say.27/21, B.30/7, **(5)**B.22/19, **(6)**B.22/2, 25/13, **(7)**Yeş.15/55, **(8)**Mez.11/1, **(9)**Mez.54/3ve4, **(10)**B.24/20, **(11)**B.18/3, 20/16ve42, II.Sam.21/7, **(12)**Bak B.26/1 ve 54. Mezmur,**(13)**Mez.54/3, **(14)**Yeş.15/55, B.25/2, **(15)**Mez.31/22, **(16)**Mez.17/9, **(17)**Bak II.Krl.19/9, **(*):**Ayrılışlar Kayası, **[+]:** 29'uncu Ayet Osmanlıca sıralamada yok; ama başka çevirilerde 29.Ayet olarak çevrilen aynı ayet burada 24.Bab'ın 1'inci Ayeti olarak geçiyor.

24. Bölüm: 1)Davut'un En-Gedi mağarasında Saul'a acıması, 8)Davut'un adamlarını azarlaması, 17)Saul'un kendi suçunu söyleyip yemin ederek Davut'ta ayrılışı.

**1*Davut oradan çıkıp En-Gedi'nin[1] güvenli yerlerinde oturdu. **2*Saul da Filistinliler'i[2] kovalamaktan geri döndüğünde işte Davut En-Gedi çölündedir, diye ona haber verdiler. **3*Saul da tüm İsrailden üç bin seçkin adam alarak Davut[3] ile adamlarını yaban keçisi kayalıkları üstünde aramaya çıktı. **4*Yol kenarında olan sürü ağıllarına geldiğinde orada bir mağara bulunduğundan Saul[4] '*gezinmek için*[+] onun içine girdi ve Davut[5] ile adamları da mağaranın içersinde oturuyorlardı. **5*Davut'un[6] adamları ona: -*"İşte düşmanını eline vereceğim; sen de ona neyi uygun görürsen öyle yap"* diye Rabb'in sana söylediği gün bu gündür, dediler ve Davut kalkıp Saul'un cüppesinin eteğini gizlice kesti. **6*Ama Saul'un eteğini kestiği için sonradan Davut'un[7] kalbi üzüldü. **7*Ve Adamlarına dedi ki: -Rabb[8] beni sakındırsın; bunu yaparak Rabb'in mesihi olan efendime elimi uzatmış olmayım; çünkü Rabb'in mesihidir. **8*Davut bu sözlerle[9] kendi adamlarını Saul'a saldırmaktan alıkoydu ve Saul mağaradan çıkıp yoluna devam etti. **9*Sonra Davut da mağaradan çıktı ve Saul'un ardınca: -Ey efendim! Diye bağırdı. Saul da arkasına baktığında Davut yüzüstü kapanarak ona saygı gösterdi. **10*Ve Davut Saul'a dedi ki: -Bak[10] Davut senin kötülüğünü istiyor, diyen insanların sözlerine neden kulak asıyorsun? **11*Bak bu gün Rabb'in seni benim elime verdiğini gözlerin görüyor; seni öldürmemi istedilerse de seni bağışlayarak elimi efendime uzatmam. Çünkü Rabb'in mesihidir, dedim. **12*Ey babam bak ve gör! Elimdeki cübbenin eteğine dikkat et. Bu cüppenin eteğini kestiğimde seni öldürmediğim için elimde kötülük[11] ve isyan bulunmadığını, sana karşı suç işlemediğimi anlayıp gör. Buna karşı sen ise canımı almaya çalışıyorsun. **13*Benimle[12] senin aranda Rabb karar versin; öcümü senden Rabb alsın. Ama benim elim sana karşı olmasın. **14*Eskilerin sözüne göre: *"Kötülükten kötülük çıkıyor"* ama benim elim sana karşı olmasın. **15*İsrailin kralı kimin peşine takıldı, sen kimi kovalıyorsun? Ölü[13] bir köpek ardına; belki birinin pire[14] ardına çıktın. **16*Şimdi Rabb[15] hakem olacak ve benimle senin aranda karar verecektir. Şöyle bir baksın[16] ve davamı görerek[17] beni senin elinden kurtarsın. **17*Davut bu sözleri Saul'a söylemeği bitirdiğinde Saul: -Ey oğlum[18] Davut! Bu senin, bu senin sesin midir? Diyerek yüksek sesle ağladı. **18*Ve Davut'a[19]: -Sen benden[20] daha iyisin; çünkü bana[21] iyilik yaptın. Ama ben sana kötülük yaptım. **19*Rabb[22] beni senin eline vermişken beni öldürmemekle[23] bana iyilik yaptığını bu gün kanıtladın. **20*Çünkü bir adam kendi düşmanını bulduğunda onu sağ olarak gönderir mi? Şimdi senin bu gün bana yaptığına karşılık; Rabb da sana iyilik ödülünü verecek. **21*Evet kesinlikle[24] kral olacağını ve İsrailin egemenliğinin senin elinde sarsılmaz kılınacağını biliyorum. **22*Benden[25] sonra soyumu tüketmeden, babamın evinden adımı silmeyeceğine şimdi bana[26] Rabb'in hakkı için söz ver,

dedi. **23*** Davut da yemin ettikten sonra Saul kendi evine gitti ve Davut adamlarıyla güvenli[27] yere çıktı.

(1)II.Trh.20/2,**(2)**B.23/28,**(3)**Mez.38/12,**(4)**Mez.141/6, **(+)**İbranice: Ayaklarını örtmek için, Hak.3/42, **(5)**57. ve 142. Mezmurlar, **(6)**B.26/8, **(7)**II.Sam.24/10, **(8)**B.26/11, **(9)**Mez.7/4, Mat.5/44, Rom.12/17ve19, **(10)**Mez.141/6, Sül.Mes.16/28, 17/9, **(11)**Mez.7/3, 35/7, **(12)**Tek.16/5, Hak.11/27, B.26/10, Eyp.5/8, **(13)**B.17/43,II.Sam.9/8,**(14)**B.26/20,**(15)**13.Ayet,**(16)**II.Trh. 24/22, **(17)**Mez.35/1, 43/1, 119/104, Mik.7/9, **(18)**B.26/17, **(19)**B.26/21,**(20)**Tek.38/26,**(21)**Mat.5/44,**(22)**B.26/23, **(23)**B.23/12,26/8,**(24)**B.23/17,**(25)**II.Sam.21/6ve8,**(26)**Tek. 21/27, **(27)**B.24/1.

25. Bölüm: 1)Samuel'in ölümü, 2)Davut'un Nabal'a olan teklifi, 10)Teklifinin reddolunmasından ötürü intikam almak istediği, 14)Abigail'in akıllıca hareketi ve başarısı, 36)Nabal'ın ölümü, 39)Davut'un Abigail'le; 43)Ve Ahinoam'la evlenmesi, 44)Kendi eşi Mikal'ın Palti'ye verilmesi.

1* Samuel[1] öldü ve tüm İsrail toplanıp onun[2] için yas tuttu. Onu Rama'daki kendi evine gömdüler. Davut da kalkıp Paran[3] çölüne indi. **2*** Eşi Karmel'de[4] kendisi de Maon'da[5] olan bir adam vardı. Bu kişi varlıklı bir adam olup üç bin koyunu ve bin keçisiyle birlikte Karmel'de koyunlarını kırkıyordu. **3*** O adamın adı Nabal, karısının adı da Abigail idi. Bu kadın kendine güven duyar ve çok güzeldi. Ama kocası sert ve işleri kötü olup kaba biriydi. **4*** Nabal'ın kendi koyunlarını kırkmakta[6] olduğunu Davut çölde işittiğinden; **5*** Adamlarından on kişi gönderdi ve Davut adamlara: -Karmel'e gidip Nabal'ın yanına vardığınızda benim adımla ona esenlik[7] dileklerimi iletin. **6*** Sağlığın iyi olsun[8] sen, evin ve tüm malların iyi olsun. **7*** Şimdi senin kırkıcılarının var olduğunu işittim. Evet çobanların da yanımızda bulundukça onları incitmedik ve Karmel'de oldukları tüm günlerde hiç bir şeyleri[9] kaybolmadı' **8*** Adamlarına sor da sana söylesinler. Bundan böyle bu adamlar senin gözüne girsin; çünkü iyi[10] günde geldin. Lütfen kullarına ve oğlun Davut'a elinden ne geliyorsa ver, diye söylemelerini buyurdu. **9*** Davut'un adamları da gidip Davut'un adı ile tüm bu sözleri Nabal'a söylediler. **10*** Nabal da Davut'un adamlarını şöyle yanıtladı:-Davut[11] kim ve Yesse'nin oğlu kimdir? Bu günlerde efendilerinden kaçan kullar çoğaldı. **11*** Ben[12] ekmeğimi, suyumu ve kırkıcılarım için kestiğim hayvanların etini alıp da nereden olduklarını bilmediğim adamlara mı vereyim? Dedi. **12*** Bunun üzerine Davut'un adamları da gerisin geriye gittiler ve Davut'a tüm bu olanları bildirdiler. **13*** Davut; kendi adamlarına: -Herkes kılıcını kuşansın, dedi. Herkesle beraber Davut da kılıcını kuşandı ve Davut'un ardından dörtyüz asker çıkıp ikiyüz asker eşyaların[13] yanında kaldı. **14*** Hizmetçilerden biri Nabal'ın eşi Abigail'e: -İşte efendimize selam söylemek için Davut çölden adamlar gönderdi. O da onlara sert yanıt verdi. **15*** Ve o adamlar bize çok iyi idi; bizi[14] incitmediler ve biz kırsal alanda onlarla gezdiğimiz zaman hiçbir şeyimiz kaybolmadı. **16*** Gece gündüz onların yanında koyunları güttüğümüzde onlar[15] bizim sığınağımız[+] oldu. **17*** Şimdi ne yapacağını düşün; çünkü efendimize ve tüm evi üstüne bela olasıdır[16]. Kendisiyle olan kötü[17] adamlarına da kimse birşey diyemez, dedi. **18*** O zaman Abigail aceleyle ikiyüz[18] ekmek, iki tulum şarap, hazırlanmış beş koyun, beş ölçek kavrulmuş buğday, yüz salkım kuru üzüm ve ikiyüz dizi kuru incir alıp eşeklere yükledi. **19*** Ve hizmetçilerine:-Önümüzden gidin bakın[19] ben de ardınızdan geliyorum, dedi. Ama kocası Nabal'a bildirmedi. **20*** Kadın eşeğe binmiş olarak dağın kapalı bölgesinden inerken; Davut ile adamları onun karşısına geldiler ve o da onlarla karşılaştı. **21*** Davut: -Bunun kırsal yörede bulunan mallarının tümünü ve tüm malından hiç birşey kaybolmadan boşyere saklamışım. O da bu iyiliğime karşılık[20] bana kötülük yaptı. **22*** Eğer tan[21] ağarana dek onunla beraber olanların birini sağ bırakırsam; Allah[22] Davut'un düşmanlarına bunu ve bundan daha çoğunu yapsın, demişti. **23*** Abigail Davut'u görünce; çabucak eşekten[23] inerek Davut'un önünde yüzüstü yere kapandı. **24*** Sonra onun ayaklarına kapanarak: -Aman efendim! Bu kabahat benim üzerime olsun; ama izin ver cariyen önünde konuşsun ve cariyenin sözlerini dinle! **25*** Efendim bu yaramaz Nabal için yüreğinde birşey düşünmesin; çünkü adı neyse kendisi de odur. Adı Nabal'dır[*] ve eğlenmek onunladır; ama bu cariyen efendimin gönderdiği hizmetçileri görmedi. **26*** Şimdi ey efendim! Rabb'in hayatı[24] hakkı için ve senin yaşama hakkın için Rabb seni kana girmekten ve kendi[25] elinle intikamını almaktan beri[26] çekti. Bundan böyle düşmanların[27] ve efendimin zararını isteyenler Nabal gibi olsun. **27*** Şimdi cariyenin efendime götürdüğü armağan[28] efendime[29] boyun eğen hizmetçilere verilsin. **28*** Rica ediyorum bu kadının suçunu bağışla; çünkü efendim Rabb'in cenklerini[30] yaptığından ve senin günlerinde sende hiçbir suç[31] olmadığından Rabb kesinlikle[32] efendime sağlam bir ev yapacak. **29*** Ama seni takip edip de canını almak isteyen tek bir adam varsa; efendimin canı senin Allah'ın Rabb'in yanında yaşam demetinde

bağlı olsun ve düşmanlarının canlarını sapan taşı atar[33] gibi atsın. **30*** Rabb senin için söylediği tüm iyi sözlere göre efendime yapsın; ve İsrail üzerine seni başkan yaptığı zaman; **31*** Bu durum; yani sebepsiz kan döktüğün veya efendimin kendisi için öc aldığı sana tökez ve efendime yük acısı olmasın. Rabb efendime iyilik verdiğinde bu kadını *(cariyeni)* unutmasın, dedi. **32*** Davut da Abigail'e: -Seni bu gün beni karşılamağa gönderen İsrail'in[34] Allah'ı Rabb kutlu olsun. **33*** Aklınla bin yaşa; bu gün[35] beni kanlı olup öcümü almaktan beri tuttuğun için ne mutlu sana. **34*** Gerçekten diyorum ki sana zarar[36] vermekten beni koruyan İsrail'in yüce ***(Hay)*** Allah'ı Rabb; eğer aceleyle beni karşılamağa gelmeseydin tan ağarana dek Nabal'a[37] bir tek erkek bile kalmazdı. **35*** Davut kendisine getirdiğini elinden alıp ona: -Esenlikle evine dön[38] İşte sözünü dinleyip **'***ricanı*[§] kabul ettim[39] dedi. **36*** Abigail de Nabal'ın yanına geldiğinde evinde[40] kral şöleni gibi bir ziyafet olduğunu gördü. Nabal'ın kalbi sevinçli ve başı da sarhoş olduğundan; sabah olana dek az veya çok hiçbir şey ona açıklamadı. **37*** Nabal sabahleyin şarabından ayılınca, eşi ona bu durumu açıkladığında. Onun içinde yüreği bayıldı ve Nabal taş kesildi. **38*** On gün geçtiğinde Rabb Nabal'ı vurarak öldü. **39*** Davut Nabal'ın öldüğünü işittiğinde: -Nabal'ın eliyle bana olan hakareti konu[41] edinen ve kulunu[42] kötülük yapmaktan koruyan Rabb kutlu[43] olsun. Rabb Nabal'ın[44] kötülüğünü başına döndürdü, dedi. Sonra Davut Abigail'i kendine eş almak için onunla konuşmaya adamlar gönderdi. **40*** Davut'un kulları Karmel'e Abigail'in yanına gittiler ve ona şöyle dediler: -Davut seni kendine eş almak için bizi sana gönderdi. **41*** O da kalkıp yüzüstü yere kapaklandı ve: -İşte hanımın[45]. Efendimin kullarının ayaklarını yıkayan hizmetçi olsun, dedi. **42*** Abigail çabucak kalkıp kendisine[46] hizmet eden beş kızı da yanına alarak eşeğe bindi. Davut'un adamlarıyla birlikte gittiler ve onun eşi oldu. **43*** Davut Yizreel'den[47] de Ahinoam'ı aldı ve bunların[48] ikisi de onun eşi oldu. Ama Saul Davut'un eşi olan kızı[49] Mikal'ı Gallim'de[50] olan Laiş oğlu Palti'ye[51] verdi.

(1)B.28/3, **(2)**Say.20/29, Tes.34/8, **(3)**Tek.21/21, Mez.120/5, **(4)**Yeş.15/55,**(5)**B.23/24,**(6)**Tek.38/13, II.Sam.13/23, **(7)**B.17/22, **(8)**I.Trh.12/18,Mez.122/7,Luk.10/5,**(9)**15.ve21.Ayetler, **(10)**Nah. 8/10,Est.9/19,**(11)**Hak.9/28,Mez.73/7ve8,123/3ve4, **(12)**Hak.8/2, **(13)**B.30/24, **(14)**7.Ayet, **(15)**Çık.14/22, Eyp.1/10, **(+)**İbranice: Duvar!,**(16)**B.20/7,**(17)**Tes.13/13,Hak.19/22, **(18)**Tek.32/13,Sül. Mes.18/16,21/14,**(19)**Tek.32/16ve20,**(20)**Mez.109/5,Sül.Mes. 17/13,**(21)**34.Ayet,**(22)**Rut.1/17,B.3/17,20/13ve16,**(23)**Yeş. 16/18, Hak. 1/14, **(*)**Ahmak,Sefih!, **(24)**II. Krl.2/2, **(25)**Rom. 12/19, **(26)**Tek. 20/6,33.Ayet, **(27)**II.Sam. 18/32, **(28)**Tek. 33/11, B.30/26,II.Krl.5/15,**(29)**42.Ayet,Hak.4/10,**(30)**B.18/17, **(31)**B.24/12, **(32)**II.Sam.7/11ve27, I.Krl.9/5, I.Trh.17/10ve25, **(33)**Yerm.10/18,**(34)**Tek.24/27,Çık.18/10,Mez.41/13, 72/18, Luk. 1/68, **(35)**26.Ayet, **(36)**26.Ayet, **(37)**22.Ayet, **(38)**B.20/42, II.Sam.15/9,II.Krl.5/19,Luk.7/50,8/48,**(39)**Tek.19/21, **(§)**İbranice:Yüzünü!,**(40)**II.Sam.13/23,**(41)**Sül.Mes. 22/23,**(42)**26. ve34. Ayetler,**(43)**32.Ayet,**(44)**I.Krl.2/44, Mez.7/16, **(45)**Rut. 2/10ve13, Sül. Mes.15/33, **(46)**27.Ayet **(47)**Yeş.15/56, **(48)**B.27/3,30/5, **(49)**II. Sam.3/14, **(50)**İş.10/30, **(51)**II.Sam.3/15.

26. Bölüm: 1)Zifliler'in ihbarı ile Saul'un gene Davut'a karşı yürümesi, 5)Davut'un Saul'a olan şefkati, 13)Davut'un Abner'i azarlaması ve Saul'a olan öğüdü, 21)Saul'un kendi günahını söylemesi.

1* Zifliler Gibea'ya Saul'un yanına gidip: -İşte[1] Davut Yeşimu'nun karşısındaki Hakila bayırında gizlenmiştir, dediler. **2*** Ve Saul kalkıp İsrailden üç bin seçkin asker yanında olarak Zif çölüne Davut'u aramaya gitti. **3*** Saul Yeşimu'nun karşısındaki Hakila bayırında yol kenarında ordu kurdu. Davut ise çölde oturduğu halde Saul'un kendi ardınca çöle geldiğini gördüğünde; **4*** Davut casuslar gönderip gerçekten Saul'un geldiğini anladı. **5*** Davut kalkıp Saul'un ordusunu kurduğu yere geldi ve sonra Davut Saul ile başkumandanı Ner'in oğlu Abner'in[2] yattıkları yeri gördü. Saul da arabaların[3] ortasında yatmakta olup kavim de çevresinde konaklamıştı. **6*** Davut Hititli Ahimelek ve Yoab'ın kardeşi Seruyan'ın oğlu Abişay'a[4] şöyle yanıt verdi: -Benimle[5] orduya kim inecek? Abişay da: -Ben seninle inerim, dedi. **7*** Davut Abişay ile gece halkın içine girdi. Saul arabaların ortasında yatıp uyuyordu ve mızrağı da başının yanında yerde dikiliydi. Abinar ile halk da çevresinde uyuyordu. **8*** Abişay Davut'a: -Allah bu gün düşmanını eline verdi[6] şimdi beni bırak da bir vuruşta mızrağıyla beraber onu yere saplayayım, dedi. **9*** Ama Davut Abişay'a: -Onu öldürme[7] çünkü Rabb'in mesihine kim elini uzatır da günahsız kalır? Dedi. **10*** Ve Davut: -Yüce(***Hay***) olan Rabbin hakkı için onu Rabb vuracak[8] eceliyle[9] ölecek veya cenkte[10] yok olacaktır. **11*** Rabb'i[11] mesihine el uzatmayı Rabb bana göstermesin; ama şimdi başının yanında olan mızrağı ve su matarasını al da gidelim, dedi. **12*** Davut Saul'un başı yanındaki mızrağı ve su matarasını aldı ve gittiler; gören olmadı, bilen olmadı ve uyanan olmadı[12] çünkü onları Rabb tarafından ağır bir uyku bastığından hepsi uyumuştu. **13*** Davut diğer tarafa geçip uzaktan dağın başında durdu ve aralarında bir hayli mesafe vardı. **14*** Davut halka ve Ner'in oğlu Abner'e: -Ey Abner! Yanıtlamıyor musun? Diye bağırdığında; Abner de şöyle yanıt verdi: -Sen kim oluyorsun ki krala bağırıyorsun?

15* Davut da Abner'e: -Sen adam değil misin ve İsrailde senin gibi kim var? Efendin olan kralı niçin beklemedin? Çünkü kavimden biri efendin olan kralı öldürmeye geldi. **16*** Senin bu yaptığın iyi bir şey değildir. Yüce ***(Hay)*** olan Rabb'in hakkı için ve Rabb'in mesihi olan efendinizi beklemediğiniz için ölümü hak[13] ettiniz. Bak şimdi; işte kralın mızrağı ve başı yanındaki su matarası nerde gör, dedi. **17*** O zaman Saul Davut'un sesini tanıyıp: -Ey[14] oğlum Davut! Bu senin sesin midir? Dediğinde; Davut da: -Benim sesimdir; efendim kral, dedi. **18*** Ve ekledi:-Efendim niçin[15] bu şekilde kulunu takip ediyor? Çünkü ben ne yaptım ve elimde ne kötülük vardır? **19*** Şimdi efendim kral bu kulunun sözlerini dinlesin! Eğer seni[16] bana karşı Rabb kışkırttıysa bir kurban '*kabul*[+] etsin; ama eğer bu insandan ise; onlar Rabb'in önünde lanetlensinler. Çünkü git yabancı ilâhlara tapın, diyerek beni bugün Rabb'in[17] mirasından pay almamak için[18] kovuyorlar. **20*** Şimdi Rabb'in önünde kanım yere düşmesin. Çünkü İsrailin kralı olan biri dağlarda keklik avlıyormuşçasına bir tek pireyi[19] aramaya çıktı, dedi. **21*** Ve Saul: -Suçluyum[20] geri dön ey oğlum Davut! Canım bu gün gözüne[21] iyi göründüğü için artık sana bir kötülük yapmayacağım. Akılsızca hareket edip çok yanıldım, dedi. **22*** Davut da yanıt vererek: -İşte kralın mızrağı; bir hizmetçi gelip onu alsın. **23*** Rabb[22] da herkesin iyiliğine ve gidişine göre ödül versin. Çünkü Rabb bugün seni elime verdiyse de Rabb'in mesihine elimi uzatmak istemedim. **24*** İşte canın bugün gözümde aziz olduğu gibi benim canım da Rabb'in gözünde sevgili olup beni her sıkıntıdan kurtarsın, dedi. **25*** Saul da Davut'a: -Ey oğlum Davut; kutlu ol ***(mübarek)*** Gide gide iş görüp kesinlikle galip[23] olacaksın, dedi ve Davut yoluna gitti Saul da yerine geri döndü.

(1)B.23/19, 54. Mez.ve devamı, **(2)**B.14/50, 17/55, **(3)**B.17/20, **(4)**I.Trh.2/16,**(5)**Hak.7/10ve11,**(6)**B.24/19,**(7)**B.24/7ve8, II.Sam. 1/16, **(8)**B.25/38, Mez.94/1,2ve23, Luk.18/7, Rom.12/19,**(9)**Bak-Tek.47/29,Tes.31/14,Eyp.7/1,14/5,Mez.37/13,**(10)**B.31/6, **(11)**B.24/7ve13,**(12)**Tek.2/21,15/12,**(13)**II.Sam.12/5,**(14)**B. 24/17,**(15)**B.24/10ve12,**(16)**II.Sam.16/11,24/1, **(+)**İbranice: ***Koklasın***, Tek.8/21, Lev.26/31, **(17)**II.Sam.14/16, 20/19, **(18)**Tes. 4/28, Mez.120/5, **(19)**B.24/15, **(20)**B.15/24, 24/18, **(21)**B.18/30, **(22)**Mez.7/8, 18/20, **(23)**Tek.32/28.

27. Bölüm: 1)Saul Davut'un Gat'a gittiğini işiterek onu takipten vazgeçmesi, 5)Gat kralı Akiş tarafından Siglag'ın Davut'a verilmesi, 8)Davut'un kendi seferleri için Gat kralını aldatması.

1* Davut kendi yüreğinde: 'Bir gün Saul'un eliyle öldürüleceğim. Bana Filistinliler'in topraklarına kaçmaktan daha iyisi olamaz; o zaman Saul benden ve İsrail topraklarında beni, aramaktan vazgeçer ve elinden kurtulurum' dedi. **2*** Davut kalkıp kendisiyle yanında[1] olan altı yüz adam Gat kralı Maok oğlu Akiş'in[2] yanına gittiler. **3*** Davut kendisi, adamları ve tüm ev halkıyla; beraber Davut iki[3] eşi Yizreelli Ahinoam ile Nabal'ın eşi Karmel'li Abigail'le Gat'ta Akiş'in yanında oturdular. **4*** Davut'un kaçışı Saul'a bildirildiğinde artık bir-daha onu aramadı. **5*** Ve Davut Akiş'e: -Eğer gözünde bir değerim varsa bana kasabaların birinde bir yer verilsin; ben de orada oturayım. Çünkü kulun niçin saltanatta seninle otursun? Dedi. **6*** Akiş o gün ona Siglag'ı verdi. Bu yüzden saklak[4] ta bugüne değin Yahuda krallarının oldu. **7*** Davut'un Filistinliler topraklarında oturduğu günler bir[5] yıl dört ay idi. **8*** Davut adamlarıyla çıkıp Geşurîler'e[6] Girzîler'e[7] ve Amalekîler'e[8] saldırdı. Çünkü onlar eskiden beri[9] Şur'dan Mısır ülkesine değin o topraklarda yaşıyorlardı. **9*** Davut o ülkeyi vurarak kadınları, erkekleri ve hiç kimseyi sağ bırakmadı. Koyun, sığır, deve, eşek ve giysiler alıp geri dönerek Akiş'in yanına gitti. **10*** Akiş: -Bugün nereye saldırdınız? Dediğinde; Davut: -Yahuda'nın güneyine ve Yerahmeeliler'in[10] güneyi ile Kenîler'in[11] güneyine, dedi. **11*** '*Davut böyle yaptı!*' diyerek Gat'a bilgi vermemeleri için erkek ve kadın hiç kimseyi sağ bırakmadı. Filistinliler'in topraklarında kaldığı günlerde yaptığı şey bu şekilde oldu. **12*** Akiş Davut'a inanarak: 'Bu kişi halkı olan İsrailin büsbütün nefretine uğradı; ve artık sona dek benim kulum olacaktır, diye düşündü.

(1)B.25/13,**(2)**B.21/10,**(3)**B.25/43,**(4)**BakYeş.15/31,19/5, **(5)**Bak B.29/3,**(6)**Yeş.13/2,**(7)**Yeş.16/10,Hak.1/29,**(8)**Çık.17/16, BakB.15/7ve8,**(9)**Tek.25/18,**(10)**BakI.Trh.2/9ve25, **(11)**Hak.1/16.

28. Bölüm: 1)Akiş'in Davut'a olan güveni, 3)Saul cincileri yok etmişken; 4)Kendisi de Allah tarafından terk olunduğunu bilerek; 7)Cinci bir kadınla tanışması; 21)Ve kadının verdiği yemek ile yetinmesi.

1* O günlerde[1] Filistinliler İsrailliler ile savaşmak için askerlerini topladıklarında Akiş Davut'a:-Adamların yanında olarak senin benimle orduya çıkacağını bilmiş ol, dedi. **2*** Davut da Akiş'e: -Sen de kulunun ne yapacağını bileceksin, dedi; ve Akiş Davut'a:-Bu yüzden seni daima başımın muhafızı atayacağım, dedi. **3*** Samuel[2] ölmüştü ve tüm İsrail yas tutup onu kendi kenti olan Rama'da gömdüler. Saul da cinciler[3] ile bakıcıları diyardan kovmuştu. **4*** Filistinliler toplanıp Şunem'e[4] gide-

rek ordu kurdular. Saul da tüm İsraili topladı ve Gilboa'da[5] ordu kurdu. **5***Saul Filistinliler'in ordusunu gördüğünde çok korktu[6] ve yüreği sıkıldı. **6***Bunun üzerine Saul Rabb'e sormasına rağmen; Rabb ona ne rüya ile[7] ne Urim[*] ile[8] ve ne de peygamberler vasıtasıyla yanıt[9] verdi. **7***O zaman Saul kendi hizmetçilerine: -Bana bir cinci kadın bulun ve ben de gidip ondan sorayım, dedi. Hizmetçileri de ona: -Evet En-Dor'da cinci bir kadın vardır, dediler. **8***Saul kılık değiştirerek yanına iki adam alıp gitti ve gece kadının yanına geldiler. Saul: -Lütfen[10] benim için cinlerle fala bak ve sana söyleyeceğim kişiyi benim için yukarı çıkar, dedi. **9***Kadın da ona: -İşte sen Saul'un yaptığını; yani cincileri[11] ve bakıcıları ülkeden kovduğunu biliyorsun. Şimdi sen neden beni öldürtmek için canıma tuzak kuruyorsun? Dedi. **10***Saul da ona: -Rabb'in hakkı için yemin ediyorum; yüce*(Hay)* Rabb için bu işten sana bir zarar gelmez, dedi. **11***O zaman kadın: -Senin için kimi çıkarayım? Dediğinde: -Benim için Samuel'i çıkar, dedi. **12***Ve kadın Samuel'i gördüğünde yüksek sesle bağırdı; kadın Saul'a doğru: -Beni niçin aldattın? Çünkü sen Saul'sun, dedi. **13***Kral da ona: -Korkma; ama ne gördün? Dedi. Kadın da Saul'a: -İlâhları yerden çıkarken gördüm, dedi. **14***O da ona: -Ne şekildedir? Dedi. Ve kadın. -Yaşlı bir adam çıkıyor ve cübbeye[12] bürünmüş, dedi. O zaman Saul bunun Samuel olduğunu anlayarak yere kapanıp secde etti. **15***Ve Samuel Saul'a: -Niçin beni kederlendirip çıkardın? Dedi. Saul da: -Ben[13] büyük bir sıkıntıdayım; çünkü Filistinliler bana karşı cenk ediyorlar. Allah[14] da benden ayrıldı ve artık bana[15] ne peygamber vasıtasıyla ve ne de rüyalarla yanıt veriyor. Bu yüzden seni çağırdım ki ne yapacağımı bana söyleyesin; dedi. **16***Samuel de dedi ki: -Rabb senden ayrılıp düşmanın olmuşken neçin bana soruyorsun? **17***Rabb benim vasıtamla[16] söylediğini yaptı. Rabb senin elinden egemenliği yırtarak onu komşun Davut'a verdi. **18***Sen[17] Rabb'in sözünü dinlemeyip Amalek'in üstüne onun gazabının şiddetini yapmadığın için Rabb bu gün sana bu şeyleri yaptı. **19***Hem de Rabb seninle beraber İsraili Filistinliler'in eline verecektir. Yarın sen ve oğulların benim yanımda bulunacaksınız. Rabb İsrailin ordusunu da Filistinliler'in eline teslim edecektir. **20***O zaman Saul, Samuel'in sözlerinden dehşete kapılarak hemen upuzun yere serildi. Gücü kesilmişti; çünkü tüm gün boyu ve gece ekmek yememişti. **21***Kadın da Saul'un yanına gelip onu çok kederli gördüğünde ona: -Bak bu kadın sözünü dinledi ve canını[18] avucuna koyarak bana söylediğin tüm sözlerini yaptım. **22***Şimdi lütfen cariyenin sözüne kulak as; önüne bir lokma ekmek koyayım ve ye ki yola koyulmaya gücün olsun, dedi. **23***Ama o çekinerek: -Yemem! Dedi. Sonunda adamları ve kadın da ona yalvararak sözlerini dinledi ve yerden kalkıp yatağın üstünde oturdu. **24***Kadının evde besili bir buzağısı vardı; aceleyle onu keserek un alıp yoğurdu ve undan fıtır*(mayasız)* pideler pişirdi. **25***Saul'un ve adamlarının önüne koydu. Onlar da yediler ve önünden kalkıp gittiler.

(1)B.29/1, **(2)**B.25/1, **(3)**9.Ayet, Çık.22/18, Lev.19/31, 20/27, Tes.18/10ve11, **(4)**Yeş.19/18, II.Krl.4/8, **(5)**B.31/1, **(6)**Eyp.18/11, **(7)**Say.12/6,**(*)**:Bak Ez.2/63, I.Ez.veya III.Ez.5/38, **(8)**Çık.28/30, Say.27/21,Tes.33/8,**(9)**B.13/37,Sül.Mes.1/28, Mers.(Neş.Neş.) 2/9, **(10)**Tes.18/11, I.Trh.10/13, İş.8/19, **(11)**3.Ayet, **(12)**B.15/27, II.Krl.2/8ve13, **(13)**Sül.Mes.5/11-13, 14/14, **(14)**B.18/12, **(15)**2.Ayet, **(16)**B.15/28, **(17)**B.15/9, I.Krl.20/42, I.Trh.10/13, Yerm.48/10, **(18)**Hak.12/3, B.19/5, Eyp.13/14.

29. Bölüm: 1)Davut'un Filistinliler ile savaşması, 3)Onların beyleri tarafından istenmemesi, 6)Ve Akiş tarafından övülerek serbest bırakılması.

1*Filistinliler[1] tüm ordularını Afek'te[2] topladılar. İsrailliler de Yizreel'deki pınar yanında ordu kurdular. **2***Filistinli beyler yüzer yüzer ve biner biner askerlerle geçiyorlardı. Davut kendi adamları yanında olarak Akiş[3] ile birlikte arkadan geçiyorlardı. **3***Ve Filistinliler'in başkanları: -Bu İbranîler'e ne oluyor? Dediler. Akiş de Filistinlilerin başkanlarına: -Bu İsrail kralı Saul'un kulu Davut değil mi? Bu kadar[4] gün ve yıl yanımda olmasına rağmen kendisinde[5] hiçbir şey bulmadım, dedi. **4***Filistinliler'in beyleri ona öfkelendiler ve dediler ki: -Bu kişiyi geri yolla[6] ona belirttiğin yere gisin ve bizimle cenge girmesin. Sakınalım belki canında[7] bize karşı bir düşmanlığı var. Çünkü efendisinin beğenisini nasıl kazanacak; bu adamların başları ile değil mi? **5***Bu kişi o Davut değil mi? Kadınlar dans ederken onun için: *'Saul*[8] *binlerini ve Davut on binlerini vurdu'* Diyerek birbirlerine söylüyorlar. **6***Akiş Davut'u çağırarak ona: -Rabb'in hayatı hakkı İçin sen doğru bir adam mısın? Senin benimle beraber orduya girip[9] çıkman benim gözümde iyidir; çünkü[10] yanıma geldiğin günden ta bugüne değin sende kötülük bulmadım. Ama beylerin gözünde iyi değilsin. **7***Şimdi Filistinliler'in beyleri gözünde kötü bir şey yapmamak için dön ve esenlikle git, dediler. **8***Davut da Akiş'e: -Ben ne yaptım? Yanına geldiğin günden ta bu güne dek kulunda ne buldun ki ben gidip efendimin düşmanlarıyla savaşmayayım, dedi. **9***Akiş Davut'a şöyle yanıtladı: -

Gözümde Allah'ın[11] bir meleği gibi iyi olduğunu biliyorum; ancak Filistinli[12] başkanlar bizimle savaşmasın, dedi. **10***Şimdi efendinin seninle beraber gelmiş olan kullarıyla sabah erkenden kalkıp ortalık aydınlanınca gidin, dedi. **11***Bunun üzerine Davut ve adamları Filistinliler topraklarına dönüp gitmek için erken kalktılar ve Filistinliler[13] de Yizreel'e çıktılar.

(1)B.28/1, **(2)**B.4/1, **(3)**B.28/1ve2, **(4)**Bak B.27/7, **(5)**Dan.6/5, **(6)**I.Trh.12/19, **(7)**B.14/21, **(8)**B.18/7, 21/11, **(9)**II.Sam.3/25, II.Krl.19/27,**(10)**3.Ayet,**(11)**II.Sam.14/17ve20, 19/27, **(12)**4.Ayet, **(13)**II.Sam.4/4.

30. Bölüm: 1)Amalekîler'in Siglag'ı yağma etmesi, 4)Onları takip etmek için Davut'un Allah tarafından özgüven bulması, 11)Mısırlı birinin yardımıyla Amalekîler'i bulup ganimeti geri alması, 22)Ganimeti savaşçılar ile eşyaları bekleyenler arasında eşitçe paylaştırmak için Davut'un yasası, 26)Davut'un dostlarına hediyeler göndermesi.

1*Üçüncü gün Davut adamlarıyla Siglag'a gittiklerinde Amalekîler[1] güneydeki Siglag'a saldırmışlar ve onu ateşe vermişlerdi. **2***Küçükten büyüğe dek kadınlardan hiçbirini öldürmeden tutsak almışlar ve onları sürerek yollarına gitmişlerdi. **3***Böylece Davut ve adamları kente geldiklerinde ateşe verildiğini; kadınları, oğulları ve kızları tutsak götürülmüştü. **4***O zaman Davut ve beraberindeki halk ağlamaya güçleri kesilene dek ağladı. **5***Davut'un iki eşi[2] yani Yizreel'li Abigail ve Karmel'li Nabal'ın eşi Abigail tutsak alınmıştı. **6***Davut çok sıkıldı[3] çünkü tüm halk canları; oğulları ve kızları için yanıyordu. Onlara saldıralım dediler; ama Davut[4] Allah'ı Rabb ile güç buldu. **7***Davut[5] Ahimelek oğlu kahin*(imam)* Abiatar'a: -Efod'u bana getir, dedi. Ve Abiatar Efod'u Davut'a götürdü. **8***Davut[6] Rabb'e şöyle danıştı: -Bu askerleri takip edeyim mi; ve onlara ulaşabilir miyim? Rabb ona yanıt verdi: -Takip et! Çünkü kesinlikle onlara yetişecek ve herşeyi kurtaracaksın. **9***Davut beraberindeki altıyüz adamla gitti ve Besor deresine eriştiklerinde arkada kalanlar orda durdu. **10***Davut dörtyüz adamla onları kovaladı; ama iki yüz kişi[7] yorgun olduğundan Besor deresini geçemeden durdu. **11***Kırsal kesimde Mısırlı bir adam bulup onu Davut'a getirdiler. Ona ekmek verdiler yedi, su verdiler ve içti. **12***Ona bir salkım kuru incir ve iki salkım kuru üzüm verdiler. O da yedikten sonra güçlendi[8] çünkü üç gün, üç gece ne ekmek yemiş ve ne de su içmişti. **13***Sonra Davut ona: -Sen kimlerdensin? Dedi. O da: -Ben Mısırlı bir çocuk ve bir Amalekînin hizmetçisiyim. Üç gündür hasta olduğum için efendim beni terketti. **14***Biz Keretîler'in[9] güneyinde Yahuda semtlerine ve Kaleb'in[10] güneyine saldırarak Siglag'ı ateşe verdik, dedi. **15***Davut ona:-Beni o askerlere ulaştırabilir misin? Dedi. O da: -Beni öldürmeyeceğine ve beni efendimin eline vermeyeceğine Allah hakkı için yemin edersen ben de seni o askerlere getiririm. **16***Böylece onu getirdiğinde onlar tüm yere yayılmışlardı. Filistinliler topraklarından ve Yahuda topraklarından aldıkları büyük ganimetin tümü için yiyip[11] içerek neşeleniyorlardı. **17***Davut da onları şafak vaktinden tâ; ertesi günün akşamına dek vurdu. Onlardan develere binip kaçan dörtyüz gençten başka bir adam kurtulmadı. **18***Davut Amalekîler'in tüm aldıkları şeyleri kurtardı. Davut kendisinin iki eşini de kurtardı. **19***Küçük, büyük, oğlan, kız ve ganimetlerle almış oldukları tüm şeylerden hiçbir şey kaybolmadı. Davut[12] tümünü geri götürdü. **20***Davut tüm koyunlar ile sığırları aldı ve onları kendi sürülerinin önünce sürdü. Davut'un yağması budur, diyorlardı. **21***Böylece Davut, kendi ardınca yürüyemiyecek kadar yorgun olup Besor deresinde bırakmış oldukları ikiyüz[13] adamın yanına geldiğinde; onlar Davut ile yanında olan kalabalığı karşılamağa çıktılar. Davut onlara yaklaşınca durumlarını[14] sordu. **22***Davut'un yanında olan adamlar arasında kötü[15] ve yaramaz kimseler şöyle konuştular: 'Bunlar bizimle gitmedikleri için biz de onlara kurtardığımız yağmadan vermeyeceğiz; ama herkes eşini ve çocuklarını alıp götürsün' dediler. **23***Ama Davut: -Ey kardeşlerim! Böyle yapmayın. Bunu bize Rabb verdi; ve "*O*" bizi koruyup üstümüze gelen askerleri elimize verdi. **24***Bu yüzden sözünüzü kim dinler? Çünkü cenge[16] gidenlerin payı nasılsa; ağırlık*(eşya)* yanında oturanların payı da böyledir. Eşitçe paylaşsınlar, dedi. **25***O günden sonra İsrailde bunu yasalaştırdı; bu bir gelenek haline geldi ve bugüne dek sürüyor. **26***Davut Siglag'a geldiğinde dostları olan Yahuda'nın sözü geçen yaşlılarına ganimetten gönderip: -İşte Rabbin düşmanlarından alınan ganimetten size bir armağan, dedi. **27***El-Evi'nde *(Beyt'el)* olanlara, güney[17] Ramot'ta olanlara, Yattir'de[18] olanlara; **28***Aroer'de[19] olanlara, Sifmot'ta olanlara, Eştemoa'da[20] olanlara; **29***Rakal'da olanlara, Yerahmeeliler'in[21] kentlerinde olanlara, Kenîler'in[22] kentlerinde olanlara; **30***Horma'da[23] olanlara, Bor-Aşan'da olanlara, Atak'ta olanlara; **31***Hebron'da[24] olanlara ve Davut'un kendi adamlarıyla gezdiği yerlerin tümüne gönderdi.

(1) Bak B.15/7, 27/8,**(2)**B.25/42,43, II.Sam.2/2,**(3)**Çık.17/4,

(4) Mez.42/5,56/3ve11,Habk.3/17ve18,**(5)**B.23/6ve9, **(6)**B.23/2ve4, **(7)**21.Ayet, **(8)**Hak.15/19, B.14/27, **(9)**16.Ayet, II.Sam.8/18, I.Krl.1/38ve44, Hez.25/16, Sef.2/5, **(10)**Yeş.14/13, 15/13, **(11)**I.Sel.5/3, **(12)**8.Ayet, **(13)**10.Ayet, **(14)**Hak.18/15, **(15)**Tes.13/13,Hak.19/22,**(16)**BakSay.31/27, Yeş.22/8, **(17)**Yeş. 19/8, **(18)**Yeş.15/48, **(19)**Yeş.13/16, **(20)**Yeş.15/50, **(21)**B.27/10, **(22)**Hak.1/16, **(23)**Hak.1/17, **(24)**Yeş.14/13, II.Sam.2/1.

31. Bölüm: 1)Saul'un askerlerinin bozguna uğraması, 2)Kendisi ve oğullarının ölümü, 7)İsrailoğullarının bazı kentlerinde Filistinliler'in oturması, 8)Filistinliler'in Saul'un cesedine alçakça hakaret yapmaları, 11)Yabeş-Gileadlılar'ın özgüvenle Saul'un cesedine gösterdikleri saygı.

1*Filistinliler[1] İsrail ile savaştılar ve İsrailliler Filistinliler'in önünden kaçarak Gilgal[2] dağında öldürüldüler. **2***Filistinliler Saul ile oğullarına yetiştiler ve Filistinliler Saul'un[3] oğulları Yonatan, Abinadab ve Malkişua'yı vurdular. **3***Cenk[4] Saul'a karşı şiddetlendi ve okçular onu bulup vurdular; okçular tarafından kötü bir şekilde yaralanmıştı. **4***Saul[5] silah taşıyıcısına: -Kılıcını çek ve bana sapla; sakın bu sünnetsizler[6] gelip bana saplayarak beni aşağılamasınlar, dedi. Silâh taşıyısısı da çok korktu[7] ve bunu yapmak istemedi. O zaman Saul kılıcını alıp üzerine[8] düştü. **5***Silâh taçıyıcısı Saul'un öldüğünü görünce; kendisi de kılıcı üzerine düştü ve onunla beraber öldü. **6***Böylece Saul üç oğlu, silâh taşıyıcısı ve tüm adamları o gün birlikte öldüler. **7***Vadinin ötesinde ve Erden'in ötesinde olan İsrailliler, İsrailin kaçtığını ve Saul ile oğullarının öldüklerini görünce; kentlerini bırakıp kendileri de kaçtılar ve Filistinliler de gelerek orada yaşadılar. **8***Ertesi gün Filistinliler ölüleri soymak için geldiklerinde Saul'u ve üç oğlunu Gilboa dağında ölü düşmüş buldular. **9***Onun başını kesip silahlarını üstünden aldılar; ve Filistinliler yörenin her yerinde olan Put evleri ile tüm halka müjde[9] gönderdiler. **10***Silahlarını[10] da Astartiler[11] evine koyup cesedini[12] Şan-Evi[13] surunda astılar. **11***Yabeş[14] Gilead'ın halkı Filistinliler'in Saul'a yaptıklarını işitince; **12***Güçlü[15] kişiler ayaklandılar ve bütün gece giderek Şan-Evi*(Beytşan)* surlarından Saul'un ve oğullarının cesetlerini aldılar ve Yabeş'e gelip onları[16] orada yaktılar. **13***Kemiklerini de Yabeş'teki[17] ağacın altına gömdüler ve sonra yedi[18] gün oruç tuttular.

(1)I.Trh.10/1-12,**(2)**B.28/4, **(3)**B.14/49, I.Trh.8/33, **(4)**II.Sam.1/6, **(5)**Hak.9/54, **(6)**B.14/6, 17/26, **(7)**II.Sam.1/14, **(8)**II.Sam.1/10, **(9)**II.Sam.1/20, **(10)**B.21/9, **(11)**Hak.2/13, **(12)**II.Sam.21/12, **(13)**Yeş.17/11, Hak.1/27, **(14)**B.11/3,9ve10, **(15)**Bak B.11/1-11, II.Sam.2/4ve7, **(16)**II.Trh.16/14, Yerm.34/5, Amos 6/10, **(17)**II.Sam.2/4,5, 21/12-14, **(18)**Tek.50/10.

II. SAMUEL
(II. KRALLAR)

1. Bölüm: 1)Saul'u: *'Ben öldürdüm!'* diyen Amalekî'nin öldürülmesi, 17)Saul ve Yonatan için Davut'un ezgisi.

1*Saul'un ölümünden sonra Davut, Amalekîleri[1] vurarak geri döndü ve iki gün Siglag'ta kaldı. **2***Üçüncü günde orduya; işte yırtık giysili[2] ve başında toprak olan biri[3] Saul'un yanından geldi. Davut'un yanına geldiğinde ona eğilerek saygı gösterdi. **3***Davut ona: -Nereden geliyorsun? O da:-İsrail ordusundan kaçtım, dedi. **4***Davut da ona:-Bu nasıl oldu[4] bana anlat? Ve o da şöyle yanıtladı: -Kavim meydan savaşından kaçtı ve halktan birçoğu yere düşüp öldü; Saul ile oğlu Yonatan da öldü! **5***Davut kendisine haber getiren gence:-Saul'un ve oğlu Yonatan'ın öldüklerini nereden biliyorsun? Dedi. **6***Ona haber ulaştıran genç de şunu söyledi: -Bir ara Gilboa[5] dağındaydım; baktım ki Saul[6] mızrağına dayanmış duruyor ve arabalarla atlılar ona yetişiyor. **7***O da arkasına bakınca beni görerek çağırdı. Ben de buyur efendim, dediğimde; **8***Bana: -Sen kimsin? Diye sordu. Ben de ona: -Amalekliler'denim; dedim. **9***O da bana: -Lütfen üstümde dur ve beni öldür. Çünkü bana uyuşukluk geldi; ama canım daha çıkmıyor; dedi. **10***O zaman üstünde durup onu öldürdüm[7] çünkü bu şekilde düştükten sonra yaşamayacağını biliyordum. Sonra başında olan tacı ve elinde olan bileziği alıp onları buraya efendime getirdim; dedi. **11***O zaman Davut ve yanında bulunan tüm adamlar giysilerini tutup[8] yırttılar. **12***Onlar Saul, oğlu Yonatan ve Rabb'in kavmi İsrail için kılıçla ölmüş olduklarından; yas tutup ağladılar, akşama dek oruç tuttular. **13***Davut kendine haber getiren gence: -Sen nerelisin? Diye sorduğunda: -Ben garip bir Amalekînin oğluyum, dedi. **14***Davut da ona: -Rabb'in mesihini öldürmek için elini[9] uzatmaya nasıl[10] korkmadın[11] dedi. **15***Ve Davut[12] adamlarından birini çağırıp: -Gel şunu öldür, dedi. O da onu vurarak öldürdü. **16***Davut ona: -Kanın[13] başın üstüne olsun çünkü; *'Rabb'in mesihini ben öldürdüm'* diyerek kendine[14] karşı kendi ağzınla tanıklık yaptın, dedi. **17***Sonra Davut Saul ile oğlu Yonatan için bu ezgiyi düzdü: **18***Hem de "Y*ay ağıtını*" Yahuda oğullarına öğretmelerini buyurdu. İşte '*Yaşar-Kitabı*'nda[15] yazılıdır. **19***Ah! İsrailin şerefi; yüksek yerlerinde düştü yüceliğin ve kahra-

manlar[16] nasıl öldüler? **20*** Gat'a[17] bildirmeyiniz; Aşkelon meydanlarında ilân etmeyiniz. Sakın Filistinli[18] kızlar sevinmesinler; sünnetsizlerin[19] kızları sevinçten coşmasınlar. **21*** Ey Gilbao[20] dağları! Üstünüze[21] çiğ ve yağmur gelmesin; sunular çıkaran tarlalar bulunmasın. Çünkü yiğitlerin kalkanı ve Saul'un kalkanı yağ[22] ile mesh olunmuşçasına oraya atıldı. **22*** Ölülerin kanından, yiğitlerin yağından Yonatan'ın[23] yayı geri dönmez ve Saul'un kılıcı boşa gitmezdi. **23*** Saul ile Yonatan yaşamlarında hoş sevgililer ve tatlı kişilerdi. Ölümlerinde de birbirlerinden kopmadılar. Kartallardan daha hızlı ve aslanlardan[24] daha güçlüydüler. **24*** Ey İsrail kızları! Saul için ağlayınız. O size en iyi kırmızı kumaş giydiriyor ve giysilerinize altın takılar taktırıyordu. **25*** Yiğitler savaşta nasıl düştüler; Ah! Yonatan yüksek yerlerinde vurulmuşsun. **26*** Ey! kardeşim Yonatan. Senin için bağrım yanıyor; sen benim için çok şekerdin. Senin[25] bana olan sevgin acayipti ve kadınların sevgisinden de iyiydi. **27*** Yiğitler[26] nasıl düştüler ve harp aletleri gitti.

(1)I.Krl.(*I.Sam.*)30/17ve26,**(2)**I.Sam.4/12,**(3)**B.4/10, **(4)**I.Sam. 4/16, **(5)**I.Sam.31/1, **(6)**Bak I.Sam.31/2-4, **(7)**Hak.9/54, **(8)**Bab 3/31, 13/31, **(9)**I.Sam.24/7, 26/9, Mez.105/15, **(10)**Say.12/8, **(11)**I.Sam.31/4,**(12)**B.4/10ve12,**(13)**I.Sam.26/9,I.Krl.2/32,33ve 37,**(14)**10.Ayet,Luk.19/22,**(15)**Yeş.10/13,**(16)**27.Ayet, **(17)**I.Sam. 31/9,Mik.1/10,BakHak.16/23, **(18)**Bak Çık.15/20,Hak.11/34, I.Sam.18/6, **(19)**I.Sam.31/4, **(20)**I.Sam.31/1, **(21)**Bak Hak.5/23, Eyp.3/3,4,Yerm.20/14, **(22)**I.Sam.10/1, **(23)**I.Sam.18/4,**(24)**Hak. 14/18,**(25)**I.Sam.18/1,3,19/2, 20/17ve41., 23/16, **(26)**19.Ayet.

2. Bölüm: 1)Davut'un Tanrı'nın buyruğu ile Hebron'a gidip Yahuda üzerine kral olması, 5)Yabeş-Gilead'ın adamlarına Saul'a olan saygılarından ötürü bereket isteği, 8)Abner'in İş-Boşet'i İsraile kral seçmesi, 12)Abner'in ve Yoab'ın on iki yiğidini karşılıklı öldürtmesi, 18)Asahel'in öldürülmesi, 25)Abner'in teklifi ve Yoab'ın buyruğuyla kavmin takipten dönmesi, 32)Asahel'in gömülmesi.

1* Sonra Davut: -Yahuda kentlerinin birine çıkayım mı? Diye Rabb'ten[1] sorduğunda; Rabb da ona: -Çık! Dedi. Ve Davut: -Nereye çıkayım? Diye sorduğunda: -Hebron'a[2] dedi. **2*** Davut da iki[3] eşiyle; yani Yizreel'li Ahinoam ve Karmel'li Nabal'ın karısı Abigail ile beraber oraya çıktı. **3*** Davut yanındaki[4] tüm adamlarını evi halkıyla birlikte götürdü ve Hebron kentlerinde yaşadılar. **4*** Yahuda[5] adamları da gelip orada Davut'u Yahuda-Evi üzerine kral olmak için meshettiler; ve Davut'a 'Saul'u gömenler Yabeş-Gilead[6] adamlarıdır', diye söylediler. **5*** Davut da Yabeş-Gilead'ın adamlarına haberciler gönderip onlara: -Efendiniz Saul'u gömmek için geldiğiniz bu iyiliğiniz için Rabb sizi kutsasın[7]. **6*** Şimdi Rabb[8] size iyilik edip bol bol bağışlasın ve bu işi yaptığınız için ben de bu konuda yaptığınız iyiliğe karşılık vereceğim. **7*** Şimdi elleriniz güçlensin öz güvenle kalın; çünkü efendiniz Saul ölmüştür ve Yahuda-Evi kendine kral olmak için beni mesh etti, dedi. **8*** Ama Saul'un başkumandanı Nerin oğlu Abner[9] Saul'un oğlu İş-Boşet'i[10] alıp onu Mahanaim'e geçirdi. **9*** Onu Gilead, Aşurî, Yizreel, Efraim, Bünyamin ve tüm İsrail üzerine kral olarak atadı. **10*** Saul'un oğlu İş Boşet İsrail üstüne kral olduğu zaman kırk yaşındaydı ve iki yıl saltanat sürdü; ama Yahuda-Evi Davut'a boyun eğdi. **11*** Ve Davut[11] Yahuda Evi üzerine Hebron'da yedi yıl altı ay kral oldu. **12*** Nerin oğlu Abner Saul oğlu İş Boşet'in adamları Mahanaim'den çıkıp Gibeon'a[12] gittiler. **13*** Saroya oğlu Yoab ile Davut'un adamları çıkıp Gibeon havuzunun[13] yanında birbirleriyle karşılaştılar. Bunlar havuzun bir yanında ve onlar da havuzun öte yanında oturdular. **14*** Abner Yoab'a: -Şimdi gençler kalkıp önümüzde oynasınlar; Yoab da: -Kalksınlar, dedi. **5*** Ve sayı ile kalktılar; şöyle ki Bünyamin'le Saul oğlu İş-Boşet tarafından oniki kişi ve Davut'un adamlarından da on iki kişi meydana çıktılar. **16*** Ve her biri hasmının başından tutarak kılıcını karşısında olanın böğrüne soktu ve birlikte yere düştüler. O yere Helkat Hatsurim(*) adı verildi ki Gibeonda'dır. **17*** O gün şiddetli bir savaş olup Abner ile İsraililer Davut'un askerleri karşısında bozguna uğradılar. **18*** Seruya'nın[14] üç oğlu Yoab, Abişay ve Asahel oradaydı; ve Asahel'in ayağı bir kır[15] ceylanı gibi[16] kıvraktı. **19*** Ve Asahel Abner'i takip ediyordu; böylece Abner'in peşinden sağa veya sola sapmadı. **20*** Bir ara Abner arkasına bakarak: -Sen Asahel misin? Ve o da: Evet, dedi. **21*** Abner de ona: -Sağına veya soluna dön ve adamların birini tutup silahlarını al, demiş olmasına rağmen Asahel onun arkasından dönmek istemedi. **22*** Abner bir daha Asael'e:-Arkamdan dön; seni niçin yere çarpayım ve kardeşin Yoab'ın yüzüne nasıl bakayım? Dedi. **23*** Ama o dönmek istemediğinden Abner onu mızrağın arka ucuyla karnından[17] vurdu. Mızrak onun arkasından çıkmış ve o da düşmüştü. Düştüğü yerde de öldü. Böylece Asahel'in düşüp öldüğü yere tüm gelenler durdular. **24*** Yoab ile Abişay Abner'i takip ettiler. Onlar Gibeon çölü yolunda Giah karşısında olan Amma tepesine geldiklerinde güneş battı. **25*** Bünyamin oğulları da Abner'in ardınca toplanıp bir tabur asker olarak tepenin başında durdular.

26* Abner Yoab'a: -Kılıç hep yok mu edecek? Bunun sonunun acı olacağını bilmiyor musun? Ne zamana dek kavme kardeşlerini kovalamaktan dönmeyi buyurmayacaksın? Dedi. **27*** Ve Yoab da: Yüce ***(Hay)*** olan Allah hakkı için; eğer[18] söylemiş olsaydın sabahtan beri halktan her kişi kardeşlerini kovalamaktan dönmüş olurdu, dedi. **28*** O zaman Yoab boru çaldı ve tüm kalabalık durdu; artık İsraili kovalamayıp bir daha da savaşmadılar. **29*** Abner ile adamları tüm gece boyunca o kırsal yerlerden giderek Erden'den geçtiler ve tüm Bitron'dan geçtikten sonra Mahanaim'e geldiler. **30*** Yoab Abner'i takipten dönüp tüm halkı topladı ve Davut'un adamlarından on dokuz adamla Asahel eksikti. **31*** Ama Davut'un adamları Bünyamin'den ve Abner'in adamlarından üçyüz altmış adam vurarak öldürdüler. **32*** Ve Asahel kaldırıp onu Beytlehem'de babasının mezarına gömdü. Yoab ve adamları bütün gece giderek kuşluk vaktinde Hebron'a ulaştılar.

(1) Hak.1/1, I.Sam.23/2,4ve9, 30/7ve8, **(2)**Ayt.11, B.5/1ve3, I.Sam.30/31, I.Krl.2/11, **(3)**I.Sam.30/5, **(4)**I.Sam.27/2ve3, 30/1, I.Trh.12/1, **(5)**11.Ayet, B.5/5, **(6)**I.Sam.31/11ve13, **(7)**Rut 2/20, 3/10,Mez.115/15,**(8)**II.Tim.1/16ve18,**(9)**I.Sam.14/50, **(10)**I.Trh. 8/33,9/39, **(11)**B.5/5,I.Krl.2/11, **(12)**Yeş.18/25, **(13)**Yerm. 41/12, **(*):*Bıçaklar tarlası***, **(14)**I.Trh.2/16, **(15)**Mez.18/33, Neş.Neş. 2/17, 8/14, **(16)**I.Trh.12/8, **(17)**B.3/27, 4/6, 20/10, **(18)**14.Ayet, Sül.Mes.17/14.

3. Bölüm: 1)Davut'un güçlenmesi, 2)Onun Hebron'da doğan oğulları, 6)Abner'in İş-Boşet'e öfkelenerek Davut'un yanına gelmesi, 13)Davut'un onun eliyle kendi eşi Mikal'ın geri verilmesini istemesi, 17)Abner'in Davut tarafından onaylanması, 22)Yoab'ın bu durumdan ötürü öfkelenmesi ve Abner'i öldürmesi, 28)Davut'un Yoab'a laneti; 31)Ve Abner için yası.

1* Saul'un sülalesiyle Davut'un sülalesi arasında uzun zaman savaş oldu. Bu arada Davut gittikçe güçleniyor ve Saul'un soyu da git gide zayıflıyordu. **2*** Davut'un[1] Hebron'da oğulları oldu. Onun ilk oğlu Yizreel'li[2] Ahinoam'dan olan Ammon; **3*** İkincisi Karmel'li Nabal'ın karısı Abigail'den olan Kileab[3] üçüncüsü Gaşur[4] kralı Talmay'ın kızı Maaka'nın oğlu Abşalom. **4*** Dördüncüsü Haggit'in[5] oğlu Adoniya, beşincisi Abitay'ın oğlu Şefatya; **5*** Ve altıncısı Davut'un eşi Egla'dan olan İtream idi. Tüm bunlar Davut'a Hebron'da doğdular. **6*** Saul'un sülalesiyle Davut'un sülalesi arasında olan savaş sırasında Abner Saul'un sülalesine güçlerini veriyordu. **7*** Saul'un Rispa[6] adında bir odalığı vardı; ve bu kız Aya'nın kızıydı. İş-Boşet Abner'e dedi ki: -Babamın[7] sevgilisini niçin aldın? **8*** İş-Boşet'in bu sözü üzerine Abner şiddetli bir öfkeye kapıldı ve: -Ben köpek[8] başı mıyım ki Yahuda'ya karşı baban Saul'un evine, onun kardeşlerine ve dostlarına bu gün iyilik edip seni Davut'un eline teslim etmedim de bugün bu kadın için mi beni suçlu buluyorsun? **9*** Rabb[9] Davut'a yemin ettiği gibi egemenliği Saul'un soyundan kaldırarak Davut'un tahtını İsrail ve Yahuda üzerine Dan'dan[10] ve Beer-Şeba'ya dek durdurmazsam; **10*** Allah[11] Abner'e böyle ve bundan daha çoğunu yapsın, dedi. **11*** O da Abner'den korktuğu için hiçbir yanıt veremedi. **12*** Abner kendi adamlarıyla Davut'a haberciler göndererek: -Bu ülke kimindir? Diye iletti; ve: -Benimle anlaş; bak tüm İsraili sana çevirmek için elim seninle olacaktır, dedi. **13*** O da: -Güzeel! Ben seninle anlaşırım; ama senden birşey isteyeceğim. Yani görüşmeye geldiğinde bana Saul'un kızı Mikal'ı[12] getirmezsen yüzümü[13] göremezsin, dedi. **14*** Ve Davut Saul oğlu İş-Boşet'e elçiler gönderip: '*Yüz*[14] *Filistinlinin sünnet derisini vererek; kendime nikâhladığım eşim Mikal'ı bana geri ver*' dedi. **15*** İş-Boşet de adam göndererek onu kocasından; Laiş oğlu Paltiel'in[15] yanından aldı. **16*** Kocası da ağlayarak onun ardınca Bahurim'e[16] dek gitti ve Abner ona: -Git! Geri dön; dediğinde geri döndü. **17*** Abner İsrailin sözü geçen yaşlılarıyla görüşerek: -Önceden Davut'un size kral olmasını istiyordunuz; **18*** Şimdi sözünüzü yerine getirin; çünkü[17] Davut için Rabb şöyle demişti: *'Kavmim İsraili Filistinliler'in elinden ve tüm düşmanlarının elinden kulum Davut'un eliyle kurtaracağım'* **19*** Sonra Abner Bünyaminliler[18] ile de konuştu. Abner İsrailin gözünde ve tüm Bünyamin-Evi'nin gözünde iyi görünenin hepsini Davut'a bildirmek için Hebron'a gitti. **20*** Abner yanında yirmi adam olarak Hebron'a Davut'un yanına gitti. Davut da Abner ile yanındaki adamlara bir şölen düzenledi. **21*** Ve Abner Davut'a: -Ben artık kalkıp gideyim ve tüm[19] İsraili efendim Davut'un yanına toplayayım. Onlar seninle anlaşsınlar ve sen de canının istediği gibi onlara davran[20] dedi. Davut da Abner'i gönderdi ve o da esenlikle gitti. **22*** İşte Davut'un adamlarıyla Yoab akından birçok ganimetlerle geldiler. Abner de Hebron'da Davut'un yanında değildi. Çünkü onu göndermiş ve o da esenlikle gitmişti. **23*** Yoab ile beraberindeki tüm askerler geldiğinde Yoab'a: -Ner oğlu Abner kralın yanına geldi; o da onu gönderdi ve esenlikle gitti! Diye bildirdiler. **24*** O zaman Yoab kralın yanına giderek: -Ne yaptın? Bak Abner yanına gelmişti ve niçin onu gönderdin ve o da elini kolunu sallayarak gitti?

25* Ner'in oğlu Abner'in seni aldatmak, çıkıp[21] girdiğini bilmek ve her yaptığını anlamak için geldiğini biliyordun, dedi. **26*** Sonra Yoab Davut'un yanından çıkıp Abner'in arkasından ulaklar göndererek onu Sira kuyusundan geri aldılar; bu işten Davut'un bir bilgisi yoktu. **27*** Böylece Abner Hebron'a geri döndüğünde Yoab onunla gizlice konuşmak için onu[22] kapı içine götürüp orada kendi kardeşi Asahel'in[23] kanı için onu karnından vurdu[24] ve o da öldü. **28*** Sonra Davut bunu işittiğinde: -Ben ve benim hükümetim Rabb'in önünde sonsuzlarca Ner oğlu Abner'in kanından beriyiz. **29*** Bu Yoab'ın[25] başına ve tüm soyunun başına olsun; ve Yoab'tan akıntılı[26] cüzzamlı, koltuk değneğine dayanan, kılıçla düşen ve evinden ekmeğe gereksinim duyan eksik olmasın. **30*** Böylece Yoab ve kardeşi Abişay, Gibeon savaşında kardeşleri Asahel'i[27] öldürdüğü için Abner'i de öldürdüler. **31*** Davut Yoab'a ve onunla olan tüm halka: -Gisilerinizi[28] yırtın ve çul[29] giyerek Abner'in önünde yas tutun, dedi; ve kral Davut Tabut'un ardınca gidiyordu. **32*** Abner'i Hebron'da gömdüler kral da yüksek sesle Abner'in mezarı üstünde ağladı; ve tüm halk da ağladı. **33*** Kral Abner için şöyle ağıt okundu: Abner; boş yere[30] mi öleydi. **34*** Ellerin bağlı değil ve ayakların zincirsizdi. Kötülük oğulları önünde düşenler gibi düştük; dedi. Ve tüm kavim gene onun üstüne ağladı. **35*** Daha gündüzken tüm halk Davut'a[31] yemek yemesini rica ettiler. Ama Davut: -Eğer güneş[32] batmadan önce ekmek veya başka birşey alırsam; Allah[33] bana böyle ve bundan daha çok yapsın, diye yemin etti. **36*** Tüm halk da bunu gözardı etmedi; ve kralın her yaptığı şey tüm halkın gözüne hoş geldiği gibi, bu da gözlerinde iyiydi. **37*** O gün tüm kavim ve bütün İsrail Ner oğlu Abner'in öldürülmesinin kral tarafından olmadığını bildiler. **38*** Kral kendi adamlarına: -Bu gün İsrailde büyük bir kumandanın öldüğünü bilmiyor musunuz? **39*** Ben meshedilen bir kral olduğum halde bu gün güçsüzüm. Ve bu adamlar; Seruyanın oğulları benim için çok[34] zorludurlar. Kötülük yapanı[35] kötülüğüne göre Rabb yargılasın, dedi.

(1)I.Trh.3/1-4,**(2)**I.Sam.25/34, **(3)**I.Trh.3/1(*Daniyel deniliyor*), **(4)**I.Sam.27/8,B.13/37,**(5)**I.Krl.1/5,**(6)**B.21/8ve10, **(7)**B.16/21, **(8)**Tes.23/18,I.Sam.24/15,B.9/8, 16/9, **(9)**I.Sam.15/38, 16/1ve12, 28/17,I.Trh.12/23, **(10)**Hak.20/1,B.17/11,I.Krl.4/25, **(11)**Rut1/17, I.Krl.19/2, **(12)**I.Sam.18/20, **(13)**Tek.43/3, **(14)**I.Sam.18/25ve27, **(15)**I.Sam.25/44,**(16)**B.19/16,**(17)**9.Ayet,**(18)**I.Trh.12/29, **(19)**10. ve12.Ayetler, **(20)**I.Krl.11/37, **(21)**I.Sam.29/6,İş.37/28, **(22)**I.Krl. 2/5,B.20/9ve10,**(23)**B.2/23,**(24)**B.4/6,**(25)**I.Krl.2/32ve33, **(26)** Lev.15/2,**(27)**B.2/23,**(28)**Yeş.7/6,B.1/2ve11,**(29)**Tek.37/34, **(30)** B.13/12ve13, **(31)**B.12/17, Yerm.16/7, **(32)**B.1/12, (33)Rut 1/17, **(34)**B.19/7, **(35)**Bak.B.19/13,I.Krl.2/5,6ve33,34,Mez.28/4,62/12, II.Tim. Mekt. 4/14.

4. Bölüm: 1)Abner'in öldürülmesinden dolayı İsrail binlerinin yası, 2)Baana ile Rekab'ın İş-Boşet'i öldürüp başını Hebron'a götürmeleri, 9)Davut'un buyruğu ile bu katillerin öldürülmesi ve İş-Boşet'in başının gömülmesi.

1* Abner'in Hebron'da öldüğünü Saul'un oğlu işitince elleri[1] gevşeyip tüm İsrail[2] sıkıldı. **2*** Saul'un oğlunun iki bölükbaşısı vardı. Birinin adı Baana ve diğerinin Rekab idi. Bunlar Bünyamin oğullarından olan Beerot'lu Rimmon'un oğullarıydılar [Çünkü[3] Beerot da Bünyaminden sayılır. **3*** Ve Beerotlular Gittaim'e[4] kaçıp tâ bugüne dek orada misafirdirler.] **4*** Saul oğlu Yonatan'ın[5] ayakları sakat olan bir oğlu vardı ki Saul ile Yonatan'ın ölümlerinin haberi Yizreel'den[6] geldiği zaman beş yaşında olup onun dayısı da onu kaldırıp kaçarken, kaçmağa acele ettiğinden çocuk düşüp topal oldu. Adı da Mefiboşet[7] idi. **5*** Beerot'lu Rimmon'un oğulları Rekab ve Baana günün sıcak vaktinde gidip İş-Boşet'in evine girdiler. Ve o öğle vakti yatağında uyuyorken; **6*** Oraya buğday almak bahanesiyle tâ evin ortasına girip onu karnından vurdular[8] ve Rekab ile kardeşi Baana kaçtılar. **7*** Bu şekilde olmuştu; yani eve girdiklerinde o yatak üzerinde yatağında yatarken onu vurarak öldürdüler ve başını kestiler; başını alıp tüm gece kır yolundan gittiler. **8*** Ve İş-Boşet'in başını Hebron'a Davut'un yanına götürüp krala doğru: -İşte bak! Canını[9] arayan düşmanın Saul'un oğlu İş-Boşet'in başı. Rabb bugün efendimiz kral için Saul ile soyundan intikam aldı, dediler. **9*** Davut da Beerot'lu Rimmon'un oğulları Rekab ile kardeşi Baana'ya şöyle yanıt verdi:-Canımı[10] her türlü sıkıntıdan kurtaran yüce***(Hay)*** Rabb'in hakkı için, **10*** Bana bir müjde getiriyor zanneden ve işte Saul öldü diyeni[11] Siglag'ta tutup öldürdüm müjdesi için verdiğim ödül bu olduysa; **11*** Nerde kaldı böyle kötü adamlar ki salih bir adamı kendi evinde öldürdüler. Şimdi onun[12] kanını elinizden isteyerek sizi yerden kaldırmaz mıyım? **12*** Davut[13] kendi adamlarına emretti ve onlar da onları öldürdüler. Onların ellerini[*] ve ayaklarını kesip Hebron'da havuzun yanında astılar. Ama İş-Boşet'in başını alıp Hebron'da Abner'in[14] mezarında gömdüler.

(1) Ezr.4/4,İş.13/7,**(2)**Mat.2/3,**(3)**Yeş.18/25,**(4)**Nah.11/33, **(5)**B.9/3,**(6)**I.Sam.29/1ve11,**(7)**I.Trh.8/34,9/40(Meribal denilir),**(8)**B.2/23,**(9)**I.Sam.19/2,10ve11,23/15,25/29, **(10)**Tek. 48/16, I.Krl.1/29, Mez.31/7, **(11)**B.1/2,4ve15, **(12)**Tek.9/5ve6, **(*)**Bak II.Mak.15/30,35 Eski bir gelenek, **(14)**B.3/32.

5. Bölüm: 1)Davut'un Hebron'da tüm İsrailoğulları üzerine kral kabul edilmesi, 4)Davut'un egemenlik yılları ve onun Sion'u(*Sihon*) Yebusîlerden alarak orada oturması, 11)Hiram'ın Davut'a adamlar göndermesi, 13)Davutun Oruşalim'de (Yeruşalim) oğulları, 17)Davut'un Tanrısal buyrukla Baal Perasim'de; 22)Ve Geba'dan Gezer'e dek Filistinliler'i vurması.

1*Sonra İsrailin[1] tüm oymakları Hebron'a Davut'un yanına gelip ona: *'İşte! Biz*[2] *senin kemiğin ve etiniz.'* **2***Bundan başka da Saul üzerimize kral olduğu zaman İsraili dışarı[3] çıkaran ve içeri getiren sendin. Rabb da sana: "Halkın[4] İsraili sen güdesin ve İsrail üzerine sen egemen olasın!" Diye buyurmuştu; dediler. **3***Tüm[5] İsrailin sözü geçen yaşlıları Hebron'a kralın yanına gittiler ve kral Davut[6] Hebron'da, Rabb'in[7] önünde onlarla söz kesti. Onlar da Davut'u İsrail üzerine kral meshettiler. **4***Davut kral olduğunda otuz yaşındaydı ve kırk[8] yıl egemen oldu. **5***Hebron'da Yahuda üzerine yedi[9] yıl altı ay egemen oldu; ve Oruşalim'de tüm İsrail ile Yahuda üzerine otuz üç yıl egemen oldu. **6***Kral kendi adamlarıyla Oruşalim'e[10] o yörede[11] yaşayan Yebusîler üzerine yürüdü. Onlar ise: *'Davut buraya giremez.'* zannederek Davut'a: -Körleri ve topalları kovmadıkça buraya giremeyeceksin, dediler. **7***Ama Davut Sihon kalesini ele geçirdi. Bu[12] da Davut kentidir. **8***O gün Davut: -Her kim Yebusîleri vurup su yoluna erişir ve Davut'un canının tiksindiği topalları ve körleri kovarsa; komutan[13] olacaktır, dedi. Bu yüzden kör ve topal eve girmesin diyorlar. **9***Davut o kalede kalarak ona Davut[14] kenti adını verdi; ve Davut çevrede Millo'dan içeriye doğru yapılar yaptı. **10***Davut gittikçe büyüdü ve orduların ilâhı olan Rabb onunlaydı. **11***Sur kralı[15] Hiram Davut'a elçilerle erz ağaçları, ustalar ve duvarcılar gönderdi. Bunlar Davut'a bir ev bina ettiler. **12***Davut Rabb'in İsrail üzerine kendisini kral yaptığını ve halkı İsrail için kendisinin hükümetini yükselttiğini anladı. **13***Hebron'dan geldikten sonra[16] Davut Oruşalim'den de başka odalıklar ve cariyeler alarak Davut'a birsürü oğullar ve kızlar doğdu. **14***Oruşalim'de[17] ona doğanların adları bunlardır: Şammua, Şobab, Natan, Süleyman; **15***İbhar, Elişua, Nefeg, Yafia; **16***Elişama, Elyada ve Elifelet. **17***Filistinliler[18] Davut'un İsrail üzerine kral meshedildiğini duyduklarında tüm Filistinliler Davut'u aramaya çıktılar; ve Davut bunu işitince kaleye[19] indi. **18***Filistinliler gelip Refaim[20] vadisinde yayıldılar. **19***Ve Davut: -Filistinlilere karşı çıkayım mı? Sen onları elime verecek misin? Diye Rabb'ten[21] sordu. Rabb da Davut'u şöyle yanıtladı: -Çık; çünkü kesinlikle Filistinlileri eline vereceğim, dedi. **20***O zaman Davut Baal[22] Perasim'e gitti. Davut onları orada vurduğunda: -Rabb düşmanlarımı önümde; sular yataklarından taştığı gibi bozdu, dedi ve bu yüzden oraya Baal-Perasim[+] adını verdi. **21***Onlar orada putlarını bıraktılar ve Davut ile adamları da onları[23] kaldırdılar. **22***Filistinliler[24] gene çıkıp Refaim vadisine yayıldılar. **23***Davut[25] Rabb'den sorduğunda: -Gitme! Arkalarından dolaş ve onlarla dut ağaçlarının karşısında karşılaşacaksın. **24***Ve dut ağaçlarının tepelerinde yürüyüş[26] sesi işittiğinde o zaman hareket edeceksin; çünkü o zaman Rabb[27] Filistinliler'in ordusunu vurmak için senin önünce çıkmış oluyor, dedi. **25***Davut Rabb'in kendisine buyurduğu gibi yaparak Filistinlileri Geba'dan[28] Gezer'e[29] dek vurdu.

(1)I.Trh.11/1,12/23,**(2)**Tek.29/14, **(3)**I.Sam.18/13, **(4)**I.Sam.16/1 ve12, Mez.78/71, Bak B.7/7, **(5)**I.Trh.11/3, **(6)**II.Krl.11/17, **(7)**Hak.11/11, I.Sam.23/18, **(8)**I.Trh.26/31, 29/27,**(9)**B.2/11, I.Trh.3/4, **(10)**Hak.1/21, **(11)**Yeş.15/63, Hak.1/8, 19/11ve12, **(12)**9.Ayet, I.Krl.2/10, 8/1, **(13)**Bak I.Trh.11/6-9, **(14)**7.Ayet, **(15)**I.Krl.5/2,I.Trh.14/1,**(16)**Tes.17/17,I.Trh.3/9,14/3, **(17)**I.Trh.3/5,14/4,**(18)**I.Trh.11/16,14/8,**(19)**B.23/14,**(20)**Yeş. 15/8, İş.17/5, **(21)**B.2/1, I.Sam.23/2ve4, 30/8, **(22)**İş.28/21, **(+):** Bozgunluk yeri, gedik veya yarıp geçen, **(23)**Tes.7/5ve25, I.Trh.14/12,**(24)**I.Trh.14/13,**(25)**19.Ayet,**(26)**II.Krl.7/6,**(27)**Hak. 4/14, **(28)**I.Trh.14/16(Gibeon denilir.), **(29)**Yeş.16/10.

6. Bölüm:1)Davut'un Antlaşma sandığını Kiryat-Yearim'den getirmesi, 6)Uzza'nın sonu, 9)Rabb'in Obed-Edom'un evini Antlaşma sandığından ötürü bereketlemesi, 12)Davut'un Antlaşma sandığı önünde oynaması, 17)Antlaşma sandığının kendi mekânına konulması üzerine büyük sevinç, 20)Mikal'ın Davut'u azarlamasıyla; kendisinin azarlanması.

1*Davut İsrailin tüm seçkinlerinden otuz bin asker topladı. **2***Davut[1] yanında bulunan tüm askerlerle kalkıp Yahuda[2] Baali'nden Kerubîler[3] üzerinde oturan ve orduların ismiyle çağrılan Allah'ın Antlaşma Sandığı'nı yukarı götürmek için oraya gitti. **3***Allah'ın Sandığını[4] yeni bir arabaya yerleştirip tepede yaşayan Abinadab'ın evinden çıkardılar. Abinadab'ın oğulları Uzza ve Ahyo, o yeni arabayı sürüyordu. **4***Onu Allah'ın sandığı *(Tabutu)* ile beraber tepede[5] yaşayan Abinadab'ın evinden çıkardılar. Ahyo da sandığın önünde yürüyordu. **5***Davut ile tüm İsrail evi servi ağacından her türlü çalgılarla: Santurlar, tefler, çıngıraklar ve zillerle Rabb'in önünde oynuyorlardı. **6***Nako'nun harman[6] yerine geldiklerinde öküzler Allah'ın sandığını sarstıkları için Uzza elini[7] uzatarak onu tuttu. **7***Ve Rabb'in öfkesi Uzza'ya karşı alevlenerek, Allah[8] onu bu hata için hemen oracıkta vur-

du; ve o da orada Allah'ın sandığı yanında öldü. **8***Rabb, Uzza'yı vurduğundan Davut çok üzüldü ve o yere bugüne dek Uzza-Peres[*] deniyor. **9***Davut[9] o gün Rabb'ten korkup: -Rabb'in sandığı yanıma nasıl gelecek? Dedi. **10***Böylece Davut Rabb'in sandığını kendi yanına, Davut kentine götürmek istemeyerek onu Gatlı[10] Obed-Edom'un evine götürdü. **11***Rabb'in[11] sandığı Gatlı Obed-Edom'un evinde üç ay kaldı ve Rabb Obed-Edom[12] ile tüm evini bereketledi. **12***Kral Davut'a:'Allah'ın-Sandığı' sebebiyle Rabb Obed-Edom'un evini ve tüm mallarını bereketledi' diye bildirildiğinde; Davut[13] gidip Allah'ın sandığını Obed-Edom'un evinden sevinçle Davut kentine getirdi. **13***Rabb'in[14] sandığını taşıyanlar altı adım atınca sığırları[15] ve besili buzağıları saçta yaktılar. **14***Davut keten[16] efod kuşanmış olarak Rabb'in[17] önünde tüm gücüyle oynuyordu. **15***Davut[18] ile tüm İsrail evi Rabb'in sandığını naralar atarak ve boru çalarak yukarı getirdiler. **16***Rabb'in[19] sandığı Davut kentine eriştiğinde; Saul'un kızı Mikal pencereden bakarak kral Davut'un Rabb'in önünde sıçrayıp dans ettiğini gördü ve yüreğinde onu küçümsedi. **17***Rabb'in[20] sandığını getirip, onu kendi[21] yerinde Davut'un onun için kurduğu çadırın ortasında kurdular. Ve Davut Rabb'in önünde yakmalık[22] kurbanlarla esenlik kurbanları sundu. **18***Davut yakmalık kurbanlarla esenlik kurbanlarının sunuşunu bitirdiğinde Orduların Rabbi adıyla halka[23] bereket okudu. **19***Tüm halka[24] gerek erkek, gerek kadın bütün İsrail cemaatinden herbirine birer somun ekmekle birer parça et ve birer üzüm pidesi verdi. Sonra da halkın tümü kendi evine gitti. **20***Davut[25] da kendi evine bereket okumak için geri döndü ve Saul'un kızı Mikal Davut'u karşılamağa çıkıp: -İsrail'in kralı bugün ne şerefliydi ki hizmetçilerinin cariyeleri önünde boş[26] adamlardan birinin sevindiği gibi bugün sevinmişti[27] dedi. **21***Davut da Mikal'a: -Senin babanla tüm evi üzerine ve İsrail Üzerine beni egemen[28] kılmak için beni seçen Rabb'in önünde; evet Rabb'in önünde oynadım. **22***Bundan daha çok kendi gözümde alçalsam da o senin dediğin cariyelerin yanında sevgili olurum, dedi. **23***Ve Saul'un kızı Mikal'ın ölümü gününe dek çocuğu olmadı.

(1)I.Trh.13/5ve6, **(2)**Yeş.15/9ve60, **(3)**I.Sam.4/4, Mez.80/1, **(4)**Bak Say.7/9, I.Sam.6/7, **(5)**I.Sam.7/1, **(6)**I.Trh.13/9, **(7)**Bak Say.4/15, **(8)**I.Sam.6/19, **(+):**Uzza gediği; veya Uzza'nın cezası, **(9)**Mez.119/120, Bak Luk.5/8,9ve10, **(10)**I.Trh.13/13, **(11)**I.Trh.13/14,**(12)**Tek.30/27,39/5,**(13)**I.Trh.15/25, **(14)**Say. 4/15, Yeş.3/3, I.Trh.15/2ve15, **(15)**Bak I.Krl.8/5, I.Trh.15/26, **(16)**I.Sam.2/18, I.Trh.15/27, **(17)**Bak Çık.15/20, Mez.30/11, **(18)**I.Trh.15/28, **(19)**I.Trh.15/29, **(20)**I.Trh.16/1, **(21)**I.Trh.15/1, Mez.132/8,**(22)**I.Krl.8/5ve62,63, **(23)**I.Krl.8/55, I.Trh.16/2,**(24)**I. Trh.16/3,**(25)**30.Mez.,**(26)**Hak.9/4, **(27)**14.ve16.Ayetler, Bak I.Sam.19/24, **(28)**I.Sam.13/14, 15/28.

7. Bölüm: 1)Davut'un Allah'ın evini bina etmek isteğinin Natan peygamber tarafından benimsenmesi, 4)Tanrısal buyruğu kabul ettikten sonra değiştirilmesi(*Nehyedilmesi*), 12)Davut'un soyuna okunan bereket, 18)Davut'un duası.

1*Kral[1] kendi evinde rahatça oturduğu ve Rabb'in onu çevresinde olan düşmanlardan koruduğu zaman; **2***Kral Natan peygamber'e: -Bak ben erz ağacından[2] yapılmış bir evde oturuyorum; ama Allah'ın[3] Tabut'u*(sandığı)* çadır[4] içinde duruyor, dedi. **3***Natan da krala: -Git[5] gönlüne göre yap; çünkü Rabb seninledir, dedi. **4***Ve o gece Rabb'in sözü Natan peygambere şöyle geldi: -Git! Kulum Davut'a söyle. **5***Rabb buyuruyor ki oturmam için[6] bana sen mi bir ev inşa edeceksin? **6***Çünkü İsrailoğullarını[7] Mısır'dan çıkardığım günden tâ bu güne dek bir evde oturmadım; çadır[8] ile ve mesken[*] ile dolaştım. **7***Tüm[9] İsrailoğullarıyla her nereyi dolaştımsa; kavmim İsraili gütmeyi[10] buyurduğum İsrail oymaklarından[+] birine hiçbir zaman bana erz ağacından bir ev yapmadınız, dedim mi? **8***Şimdi kulum Davut'a söyle ki Orduların Rabbi böyle buyuruyor:Kavmim İsrail üzerine başkan olmak için ben[11] seni ağıldan ve sürü ardından aldım; **9***Ve her[12] nereye gittinse seninle oldum. Tüm[13] düşmanlarını senin önünde kırdım ve yeryüzündeki büyüklerin şanı gibi sana büyük bir şan[14] verdim. **10***Halkım İsrail için de bir mekan belirledim; onu[15] dikeceğim ve artık sarsılmayarak kendi yerinde oturacaktır. Kötülük[16] yapanlar önceden olduğu gibi; **11***Yani[17] halkım İsrail üzerine yargıçlar koyduğum günden beri, olduğu gibi onu bir daha sıkıştırmayacaklar; ve seni tüm düşmanlarından[18] rahata kavuşturacağım. Rabb da sana bildiriyor ki; Rabb[19] sana bir ev bina edecek. **12***Günlerinin tamam[20] olduğu ve ataların ile yattığın zaman[21] soyundan[22] gelen neslini koruyup onun egemenliğini değişmez kılacağım. **13***Adıma bir ev o[23] bina edecek ve onun tahtının[24] egemenliği sonsuzlarca olacak. **14***Ben ona baba[25] olacak; o da bana oğul olacaktır. Eğer isyan ederse[26] ben onu insan için kullanılan asa ile ve Ademoğullarının darbeleriyle döveceğim. **15***Ama lütfum; senin önünden kovduğum ve Saul'dan[27] aldığım gibi ondan alınmayacaktır. **16***Evin[28] ve hükümetin önünde sonsuzlarca güvenle duracak; ve senin tahtın sonsuzlarca sarsılma-

yacaktır." **17*** Natan tüm bu sözleri ve tüm bu vahyin aynını Davut'a söyledi. **18*** Sonra kral Davut gidip Rabb'in önünde oturdu ve dedi ki: -Ya Rabb ***Yehovah***[29] ben kimim ve evim nedir ki, beni buraya kadar getirdin? **19*** Ama ya Rabb ***Yehovah*** bu da gözüne küçük göründü. Kulunun evi[30] için de uzak zaman belirttin. Ya Rabb ***Yehovah!*** İnsanlar[31] için bu böyle midir? **20*** Davut daha sana ne diyebilir? Çünkü sen ya Rabb ***Yehovah!*** Kulunu[32] tanıyorsun. **21*** Bu yüce şeylerin tümünü kuluna bildirmek için; sözünü hesaplı ve gönlüne uygun yaptın. **22*** Bu yüzden ya Rabb-Allah; sen ne yücesin[33]. Çünkü kulaklarımızla tüm duyduklarımıza göre bir benzerin yok[34] ve senden başka ilâh yoktur. **23*** Yeryüzünde[35] halkın İsrail gibi hangi millet vardır ki, kendine kavim olmak için onu kurtarsın ve kendisine şan kazanmak için Allah gelsin. Mısırdan[36] kendin için kurtardığın kavminin önünde milletleri ve ilâhlarını atarak ülkene o büyük işleri yaptın. **24*** Sonsuza[37] dek senin halkın olmak için kavmin İsraili kendine benimsedin; ve sen[38] ya Rabb, onlara Allah oldun. **25*** Şimdi ey Allahım; kulun için ve evi halkı için söylediğin sözleri sonsuza dek sarsma ve dediğini yap. **26*** Orduların Rabb'i İsrail üzerine Allah'tır denilsin ve adın sonsuzlarca yücelensin. Kulun Davut'un soyu senin önünde kalsın. **27*** Çünkü sen ey İsrailin Allah'ı, Ordular Rabb'i! Sana bir ev yapayım diyerek isteğini kuluna açıkladın; bu yüzden kulun bu duayı sana sunmaya özgüven buldu. **28*** Şimdi ya Rabb ***Yehovah*** Allah sensin ve sözlerin gerçektir[39] kuluna bu güzel şeyler için söz verdin. **29*** Şimdi kulunun evini bereketlemek gözünde hoş görünsün ve sonsuza[40] dek önünde dursun. Çünkü ya Rabb ***Yehovah*** sen söyledin; kulunun evi bereketinle sonsuza dek kutlu olsun.

(1)I.Trh.17/1ve diğ., **(2)**B.5/11, **(3)**Bak Res.İşl.7/46, **(4)**Çık.26/1, 40/21, **(5)**I.Krl.8/17,18, I.Trh.22/7, 28/2, **(6)**Bak I.Krl.5/3, 8/19, I.Trh.22/8,28/3,**(7)**I.Krl.8/16,**(8)**Çık.40/18,19ve34, **(+)Mesken:** Musa'nın çölde yaptırdığı ve ortada Toplanma Çadırının bulunduğu, etrafı çitlerle çevrili bir alan!, **(9)**Lev.26/11,12, Tes.23/14, **(10)**B.5/2, Mez.78/71ve72, Mat.2/6, Res.İşl.20/28, **(+)Bazı nüshalarda:** ***Hakimlerinden sen ol***; 17/6'ya göz atılsın, **(11)**I.Sam.16/11,12, Mez.Mez.78/70, **(12)**I.Sam.18/14, B.5/10, 8/6ve14, **(13)**I.Sam.31/6, Mez.89/23, **(14)**Tek.12/2, **(15)**Mez.44/2, 80/8, Yerm.24/6, Ams.9/15, **(16)**Mez.89/22, **(17)**Hak.2/14-16, I.Sam.12/9ve11, Mez.106/42, **(18)**I.Ayet, **(19)**Çık.1/21ve27.Ayet, I.Krl.11/38, **(20)**I.Krl.2/1, **(21)**Tes.31/16, I.Krl.1/21,Res.İşl.13/36,**(22)**I.Krl.8/20,Mez.132/11, **(23)**I.Krl.5/5, 6/12, 8/19, I.Trh.22/10, 28/6, **(24)**16.Ayet, Mez. 89/4,29,36 ve 37, **(25)**Mez.89/26ve27,İbr.1/5, **(26)**Mez.89/30-33,**(27)**I.Sam.15/23ve 28,16/14, I.Krl.11/13 ve 34, **(28)**13.Ayet, Mez.89/36 ve 37, Yuh. 12/34,**(29)**Tek.32/10,**(30)**12.ve13.Ayetler, **(31)**İş.55/8, **(32)**Tek. 18/19, Mez.139/1, **(33)**I.Trh.16/25, II.Trh. 2/5, Mez.48/1, 86/10, 96/4, 135/5, 145/3, Yerm.10/6, **(34)**Tes. 3/24, 4/35, 32/39, I.Sam.2/2,Mez.86/8,89/6ve8, İş.45/5, 18ve22, **(35)**Tes.4/7,32ve34,33/29,Mez.147/20,**(36)**Tes.9/26, Nah.1/10, **(37)**Tes.26/18,**(38)**Mez.48/14,**(39)**Yuh.17/17, **(40)**B.22/51.

8. Bölüm: 1)Davut'un Filistinlilerle Moablılara galip gelmesi, 3)Hadadzer ile Süryanîler'i yenmesi, 9)Hamat kralı Toi'nin Davut'u hediyelerle tebrik etmesi, 11)Davut'un hediyelerle ganimeti Rabb'e sunması, 14)Edom'da muhafız askerleri bırakması, 16)Onun memurları.

1* Sonra[1] Davut Filistinliler'i vurup onları yendi; ve Davut Filistinliler'in elinden Meteg-Amma'yı aldı. **2*** Moablıları[2] vurup onları yere yatırarak sicim ipi ile ölçtü; öldürecekleri kişileri iki sicim ve sağ bırakacaklarını da tam bir sicimle ölçtü ve Moablılar Davut'a haraç[3] veren kullar oldular. **3*** Davut Fırat[4] nehri yakınlarında egemenliğini kurmak için gittiği zaman Soba[5] kralı Rehob oğlu Hadadezer'i[6] vurdu. **4*** Ve Davut ondan bin yedi yüz[7] süvari ile yirmi bin yaya eri tuttu. Davut bütün arabaların atlarının[8] ayak sinirlerini kesti ve onlardan yüz baş iyi at alıkoydu. **5*** Şam[9] Süryanîler'i[*] Soba kralı Hadadezer'in yardımına geldiklerinde Davut Süryanîlerden yirmi iki bin asker vurdu. **6*** Ve Davut Şam*(Dameşk)* Süryanîler'i arasında muhafız askerler bıraktı. Süryanîler Davut'a[10] haraç veren kullar oldular; ve Rabb[11] Davut'a her gittiği yerde zaferler veriyordu. **7*** Davut Hadadezer'in adamları arasında bulunan altın[12] kalkanları alıp Oruşalim'e*(Kudüs)* götürdü. **8*** Kral Davut Hadadezer'in kentleri Betah'tan[13] ve Berotoy'dan birçok maden tunç aldı. **9*** Hamat[14] kralı Toi; Davut'un, Hadadezer'in tüm askerlerini bozguna uğrattığını duyduğunda. **10*** Hadadezer ile savaşıp onu bozguna uğrattığı için Davut'un durumunu sormak ve onu alkışlamak*(tebrik etmek)* için oğlu Yoram'ı gönderdi. Çünkü Hadadezer'in Toi ile savaşları olmuştu. Yoram elinde gümüş kaplar, altın kaplar ve tunç kaplar vardı. **11*** Kral Davut tüm bunları egemenliği altına soktuğu milletlerden; **12*** Süryanîler'den Moablılar'dan, Ammonlular'dan, Filistinliler'den, Amalekîler'den ve Soba kralı Rehob oğlu Hadadezer'den aldığı gümüşle ve altınla beraber Rabb'e[15] kutsadı. **13*** Ve Davut tuz[16] deresinde on[17] sekiz bin Süryaniyi[+] kırıp geçirmekten geri döndüğünde şan kazandı. **14*** Edom'da muhafız askeri bıraktı; ve tüm Edom'da muhafız askeri bırakmasıyla Edomlular'ın[18] tümü Davut'a köle oldu. Her[19] gittiği yerde Rabb Davut'a zaferler kazandırıyordu. **15*** Davut tüm İsrail üzerine egemen oldu; Davut tüm halkı

hak ve adaletle yönetiyordu. **16*** Seruya'nın oğlu Yoab[20] ordu kumandanı ve Ahilud'un oğlu Yehoşafat[21] tarihçi idi. **17*** Ahitub'un oğlu Sadok[22] ile Abiatar'ın oğlu Ahimelek kahin ve Seraya da yazıcı idi. **18*** Yehoyada oğlu Benaya[23] Keratîler[24] ve Peratîler başkanı olup Davut'un oğulları da vezirdi.

(1)I.Trh.18/1ve diğ., **(2)**Say.24/17, **(3)**6.ve14.Ayetler, Mez.72/10, Bak I.Sam.10/27, **(4)**Bak Tek.15/18, **(5)**B.10/6, 60.Mez., **(6)**I.Trh.18/3, **(7)**Bak I.Trh.18/4, **(8)**Yeş.11/6ve9, **(9)**I.Krl.11/23-25, **(*):** Eski Suriye halkından, Samîler'in Aramî kolundan olan, **(10)**2.Ayet, **(11)**14.Ayet, B.7/9, **(12)**Bak I.Krl.10/16, **(13)**Bak I.Trh.18/8, **(14)**I.Trh.19/9, **(15)**I.Krl.7/51, I.Trh.18/11, 26/26, **(16)**II.Krl.14/7, **(17)**Bak I.Trh.18/12, 60.Mez., **(+)**:Veya; Adomî, I.Trh.18/12'ye bak, **(18)**Tek.27/29,37ve40, Say. 24/18, **(19)**6.Ayet, **(20)**B.19/13, 20/23, I.Trh.11/6, 18/15, **(21)**I.Krl.4/3, **(22)**I.Trh.24/3, **(23)**I.Trh.18/17, **(24)**I.Sam.30/14.

9. Bölüm: 1)Davut'un Siba aracılığıyla Yonatan'ın oğlu Mefiboşet'i çağırtması; 7- 9) Siba'yı ona mallarının baş sorumlusu olarak ataması.

1* Davut: -Saul'un soyundan kalmış bir kişi daha var mıdır ki ona Yonatan'ın[1] hatırı için yardım edeyim? Dedi. **2*** Ve Saul'un soyundan Siba[2] adında bir hizmetçi vardı. Onu Davut'un yanına çıkardılar; ve kral ona: -Siba sen misin? O da: -Kulunum, dedi. **3*** Kral: -Saul'un soyundan kalan bir adam yok mudur ki, ona Allah[3] için iyilik edeyim? Dedi; Siba da krala: -Yonatan'ın[4] ayakları sakat bir oğlu kaldı, dedi. **4*** Kral da ona: -Nerdedir? Diye sorduğunda; Siba krala: -İşte o Lo Debar'da[5] Ammiel'in oğlu Makir'in evindedir, dedi. **5*** Kral Davut onu Lo-Debar'dan Ammiel'in oğlu Mekir'in evinden getirtti. **6*** Saul ve Yonatan oğlu Mefiboşet[6] Davut'un yanına geldiğinde yüzüstü yere kapanıp ona saygı gösterdi. Davut da: -Ey Mefiboşet! Dediğinde; o da: -İşte kulun, dedi. **7*** Ve Davut ona:-Korkma! Çünkü baban[7] Yonatan'ın hatırı için sana her türlü iyilik edeceğim ve baban Saul'un tüm tarlalarını sana geri vereceğim; sen de sonsuza dek soframdan ekmek yiyeceksin, dedi. **8*** O da yine eğilip: -Ben neyim ki; benim gibi ölmüş[8] köpeğe bakıyorsun? Dedi. **9*** Kral da Saul'un hizmetçisi Siba'yı çağırıp ona: -Saul'un[9] ve tüm evinin her neyi varsa senin efendinin oğluna verdim. **10*** Sen de oğulların ve kölelerinle beraber onun için toprağı sürüp ürün çıkar ki efendinin oğlunun yiyecek ekmeği olsun. Ve efendinin oğlu Mefiboşet sonsuza[10] dek soframda ekmek yiyecektir, dedi. Siba'nın on[11] beş oğlu ve yirmi hizmetçisi vardı. **11*** Siba da krala:-Efendim kral bu kuluna her ne buyurduysa; kulun onu yerine getirecektir, dedi. Kral da: -Mefiboşet saltanat sahiplerinden biri gibi soframda yiyecektir, dedi. **12*** Mefiboşet'in Mika adında[12] küçük bir oğlu vardı; ve Siba'nın tüm ev halkı Mefiboşet'in köleleriydi. **13*** Böylece Mefiboşet her zaman[13] kralın sofrasından yediğinden Oruşalim'de yaşadı ve iki[14] ayağı da sakat idi.

(1)I.Sam.18/3,20/14-17ve42,Sül.Mes.27/10,**(2)**B.16/1,19/17ve 29, **(3)**I.Sam.20/14, **(4)**B.4/4, **(5)**B.17/27, **(6)**I.Trh.34 Meribabel deniliyor, **(7)**1.ve3.Ayetler, **(8)**I.Sam.24/15, B.16/9, **(9)**Bak B.16/4, 19/29, **(10)**7.,11.ve13.Ayetler, B.19/28, **(11)**B.19/17, **(12)**I.Trh.8/34, **(13)**7.ve10.Ayetler, **(14)**3.Ayet.

10. Bölüm: 1)Davut tarafından Hanun'a; baş sağlığı dileklerini iletmek için gönderilen adamların uğradıkları aşağılama, 6)Yoab ile Abişay'ın Amonîler ile Süryanîler'i yenmesi, 15)Şobak ile Süryanîler'in yenilgisi.

1* Sonra Amonîler'in[1] kralı ölüp oğlu Hanun onun yerine kral oldu. **2*** Davut: 'Nahaş'ın oğlu Hanun bana iyilik ettiği gibi ben de ona iyilik edeyim!' Diye düşündü ve Davut babasından ötürü baş sağlığı dilemek için ona kendi hizmetçilerini gönderdi. Ve Davut'un hizmetçileri Amonîler'in topraklarına gittiler. **3*** Amonîler'in kumandanları başbuğları olan Hanun'a: -Davut senin önünde babana saygı göstermek için mi sana baş sağlığı dileyiciler gönderiyor sanıyorsun? Davut adamlarını kenti araştırmak ve casusluk ile yok etmek için senin yanına göndermedi mi? Dediler. **4*** O zaman Hanun Davut'un hizmetçilerini tutup onların sakallarının yarısını tıraş etti ve eteklerinin yarısını da onların[2] kıçına dek kestikten sonra onları serbest bıraktı. **5*** Bu olayı Davut'a bildirdiklerinde zavallılar çok utandıklarından onları karşılamak için adam gönderdiler; ve kral: -Sakalınız çıkıncaya dek Eriha'da kaldıktan sonra dönün, dedi. **6*** Ammonlu'lar Davut'un[3] yanında pis *(mekruh)* sayıldıklarını gördüklerinde; Ammon oğullarından gönderip Rehob[4] evi Süryanîler'den ve Soba Süryanîleri'nden yirmi bin yaya askeri ile Maaka kralından bin asker; Top'tan*(Eştop'tan)* da on iki bin asker parayla tuttular. **7*** Davut bunu duyunca Yoab ile güçlü[5] olan tüm askerlerini gönderdi. **8*** Ammonlular da kapının önüne çıkıp cenge dizildiler; ama Soba[6] Rehob Süryanîler'i ve Top ile Maaka'da ayrıca kırsal alandaydılar. **9*** Yoab cenkte kendisinin önden ve arkadan sarılacağını gördüğünde; İsrailin tüm seçkin adamlarını toplayarak Süryanîler'e karşı dizdi. **10*** Kavmin arda kalanını da Ammonlular'ın karşısına dizmek için kardeşi Abişay'ın kumandasına verdi. **11*** Ve: -Eğer Süryanîler galip gelirse sen yardımıma koş; eğer Ammonlular sana galip gelirse ben senin yardımına geleceğim. **12*** Kendine güven[7] halkımız için[8] Tanrımızın kentleri için yiğitçe davranalım ve Rabb[9] kendine hoş geleni

yapsın, dedi. **13***Yoab ve onunla beraber olan askerler savaşmak için Süryanîler'e doğru ilerleyince; onlar onların önünden kaçtılar. **14***Ammonlular Süryanîler'in kaçtıklarını görünce kendileri de Abişay'ın önünden kaçarak kente girdiler. Yoab da Ammonlular ile olan savaştan dönüp Oruşalim'e *(Kudüs)* gitti. **15***Süryanîler İsrailin önünde bozguna uğradıklarını anlayınca toplandılar. **16***Ve Hadarezer'e adam göndererek nehirin ötesinde olan Süryanîler'i çıkardılar ve Helam'a geldiler. Hadarezer'in askerleri de Şoba[10] önlerinde idi. **17***Bu durum Davut'a bildirildiğinde tüm İsrailliler toplanarak Erden'den geçip Helam'a geldiler. Süryanîler de Davut'un karşısına dizilerek onunla savaştılar. **18***Ve Süryaniler yenilerek İsrailin önünden kaçtılar. Davut da Süryanîler'den yedi yüz arabalı ve kırk[11] bin atlı asker öldürdü. Onların başkumandanı Şobak'ı vurdu; o da orada öldü. **19***Hadarezer'in hizmetçileri olan tüm beyler; krallarının İsrailin önünde yenildiğini görünce İsraillilerden barışıklık dilediler ve onlara[12] baş eğdiler. Bundan sonra Süryanîler bir daha Ammonlular'a yardım etmeye korkuyorlardı.

1)I.Trh.19/1ve diğ., **(2)**İş.20/4, 47/2, **(3)**Tek.34/30, Çık.5/21, I.Sam.13/4, **(4)**B.8/3ve5, **(5)**B.23/8, **(6)**6.Ayet, **(7)**Tes.31/6, **(8)**I.Sam.4/9, I.Kor.16/13, **(9)**I.Sam.3/18, **(10)**I.Trh.19/16, **(11)**I.Trh.19/18, **(12)**B.8/6.

11. Bölüm: 1)Davut'un Bat-Şeba ile zinası, 6)Emeline erişemediği için Uriya'yı çağırıp onu öldürtmesi, 26)Bat-Şeba ile evlenmesi.

1*Ertesi[1] yıl kralların sefere çıktıkları zaman Davut[2] Yoab'ı, onunla beraber adamlarını ve tüm İsraili gönderdi. Bunlar da Ammonlular'ı kırıp geçirdiler ve Rabba'yı kuşattılar; ama Davut Oruşalim*(Kudüs)* de kaldı. **2***Bir gün akşam üstü Davut yatağından kalkıp sarayın[3] damı üzerinde gezerken bir kadını(4) yıkanırken damdan gördü; ve kadın çok güzeldi. **3***Davut haber salıp kadın için olan gerekli bilgiyi sordu ve biri: -Bu(5) Hititli Uriya'nın eşi ve Eliam'ın kızı Bat-Şeba'dır dedi. **4***Davut adamlar gönderip onu getirtti ve kadın yanına geldiğinde Davut(6) onunla yattı. Kadın ise kirliliğinden(7) yeni temizlenmişti; ve sonra kendi evine gitti. **5***Kadın hamile olunca: *'Davut'tan gebe kaldım'* diye haber gönderdi. **6***Davut Yoab'a: -Hititli Uriya'yı bana gönderin, diye haber gönderdi. Ve Yoab Uriya'yı Davut'a gönderdi. **7***Uriya onun yanına geldiğinde Davut:-Yoab iyi mi; ve halk iyi midir? Savaş ne durumdadır? Diye sordu. **8***Ve Davut Uriya'ya: -Evine git ve ayaklarını[8] yıka, dedi. Uriya da saraydan çıktığında onun arkasından kral tarafından *'bir ödül'*[+] gönderildi. **9***Ama Uriya efendisinin tüm hizmetçileriyle sarayın kapısında yatıp evine gitmedi. **10***Davut'a: -Uriya kendi evine inmedi diye bildirdiler. Davut da Uriya'ya: -Sen yoldan gelmiyor musun ve niçin evine gitmiyorsun? Dedi, **11***Uriya da Davut'a: -Antlaşma[9] sandığı ve İsraille Yahuda çadırlarda durup efendim[10] Yoab ve efendimin adamları kırsal alanda konaklamışken; ben yiyip içmeğe ve eşim ile yatmaya mı eve gideyim? Yaşamın ve canın uğruna; ben bu şeyi yapamam, dedi. **12***Davut da Uriya'ya: -Bugün de burada kal ve yarın seni göndereyim dedi. Uriya da o gün ve ertesi gün Oruşalim'de kaldı. **13***Ve Davut onu davet etti; o da onun önünde yiyip içti ve Davut[11] onu sarhoş etti. Sonra akşamleyin efendisinin[12] hizmetçileriyle yatağında yatmaya çıktı; ama evine gitmedi. **14***Sabah olduğunda Davut Yoab'a bir[13] mektup yazıp Uriya'nın eliyle gönderdi. **15***Ve mektupta: 'Uriya'yı savaşın en şiddetli yerine koyup arkasından çekilin ki[14] vurulup öldürülsün!' diye yazılmıştı. **16***Böylece Yoab kenti kuşatırken güçlü adamların bulunduğunu bildiği yerin karşısına Uriya'yı yerleştirdi. **17***Kentin halkı çıkıp Yoab ile savaştıklarında Davut'un adamları olan halktan bazısı vuruldu ve Hitti Uriya da öldü. **18***Yoab cenkte olanların tümünü Davut'a bildirmek için ulak gönderdi. **19***Ve ulağa şöyle tenbihledi:-Cenkte tüm olanları krala bildirdikten sonra; **20***Eğer kral öfkeye kapılarak sana: 'Neden savaşmak için kente yaklaştınız, duvarların üstünden atacaklarını bilmiyor musunuz? **21***Yerubbeşet'in[15] oğlu Abimelek'i kim öldürdü? Bir kadın duvarların üstünden bir değirmen taşı parçası atmasıyla Tebes'te ölmedi mi? Kulelere*(hisar)* niçin yaklaştınız? Derse o zaman sen: 'Kulun Hititli Uriya da öldü!' diyesin. **22***Haberci gitti ve oraya eriştiğinde Yoab'ın kendine tüm anlattıklarının aynısını Davut'a anlattı. **23***Haberci Davut'a: -O adamlar bize üstün gelerek bizim yöne doğru kırsala çıktılar; biz de onları kapının ağzına dek kovaladık. **24***Okçular adamların üstüne attılar. Kralın adamlarından bazısı öldürüldü ve kulun Hititli Uriya da öldü, dedi. **25***O zaman Davut ulağa: -Yoab'ın gözünde bu şey kötü görünmesin; çünkü kılıç bazen şunu ve bazen de bunu öldürür. Kente karşı daha güçlü savaşın ve onu yıkın de; ve sen onu gayretlendir, dedi. **26***Uriya'nın eşi kocası Uriya'nın öldüğünü işittiğinde kocası için yas tuttu. **27***Yası geçtikten sonra Davut onu kendi evine götürdü ve o da onun eşi oldu[16] ve kadından onun bir oğlu oldu; ama Davut'un yaptığı bu şey Rabb'in gözünde kötüydü[*].

(1)I.Krl.20/22ve26, II.Trh.36/10, **(2)**I.Trh.20/1, **(3)**Tes.22/8, **(4)**Tek.34/2, Eyp.31/1, Mat.5/28, **(5)**B.23/39, **(6)**51.Mez., Yakb.1/14, **(7)**Lev.15/19ve28, 18/19, **(8)**Tek.18/4, 19/2, **(+)**Veya: Bir pay yemek, **(9)**B.7/2ve6, **(10)**B.20/6, **(11)**Tek.19/33ve35, **(12)**9.Ayet, **(13)**Bak I.Krl.21/8ve9, **(14)**B.12/9, **(15)**Hak.9/53, **(16)**B.12/9, **(*)**Kabih: Çirkin, kötü, ayıp.

12. Bölüm: 1)Natan'ın ibretli sözleri ve Davut'un kendi kendisini yargılaması, 7)Natan'ın azarlamasını Davut'un kabüllenmesi ve tövbesi; sonra onun bağışlanması, 15)Davut'un Ber-Şeba'dan olan çocuğu için oruç tutarak dua etmesi, 19)Çocuğun ölümünden sonra avutulması, 24)Süleyman'ın doğumu, 26)Rabba kentinin alınması ve Davut'un onun halkına yaptığı eziyet.

1*Rabb Natan'ı Davut'a gönderdi; o da onun[1] yanına gidip ona[2] dedi ki: -Bir şehirde biri zengin ve diğeri fakir iki adam vardı. **2***Zengin adamın birsürü sürüleri ve sığırları vardı. **3***Ama yoksulun küçük bir dişi kuzudan başka bir şeyi yoktu; ve onu da zaten satın almış besliyordu. O da onun ile çocuklarıyla birlikte büyüyerek lokmasından yiyor, bardağından içiyor, koynunda yatıyor ve onun gözünde kuzu gibiydi. **4***O zengin kişiye bir yolcu geldiğinde kendi sürü ve sığırlarından kendine gelen misafiri için alıp hazırlamaya kıyamadı; ama o fakir kişinin dişi kuzusunu aldı ve kendine gelen adam için hazırladı. **5***O zaman Davut'un öfkesi o kişiye çok alevlendi ve Natan'a: -Rabb'in yüceliği hakkı için; bunu yapan kişi ölümü hak[3] etmiştir. **6***Bu şeyi yaptığı ve esirgemediği için kuzunun dört[4] katını vermelidir, dedi. **7***O zaman Natan Davut'a şöyle yanıt verdi: -O adam sensin! İsrail'in Allah'ı Rabb buyuruyor ki: "Ben[5] seni İsrail üzerine kral meshettim; ve ben seni Saul'un elinden kurtardım. **8***Efendinin evini sana ve efendinin kadınlarını da senin koynuna verdim. Sana İsrail evi ile Yahuda'yı verdim; eğer tüm bunlar az ise sana daha çoğunu da verirdim. **9***Niçin[6] Rabb'in gözünde kötü olanı yaparak "*O*"nun sözünü alçalttın[7] Hititli[8] Uriya'yı kılıçla katledip eşini kendine eş olarak aldın; ve onu Amorîler'in kılıcıyla öldürttün? **10***Şimdi beni alçalttığın ve Hititli Uriya'nın eşini kendine eş olmak için aldığından ötürü senin evinden kılıç[9] hiç eksik olmayacak" **11***Rabb buyuruyor ki: "İşte ben senin evinden senin üzerine bir bela getireceğim; ve gözlerinin[10] önünde senin kadınlarını alıp komşuna vereceğim. O da bu güneşin önünde kadınların ile yatacaktır. **12***Çünkü sen bunu gizlice yaptın; ama[11] Ben bu şeyi tüm İsrailin önünde ve güneşin önünde yapacağım." **13***Davut[12] Natan'a: -Rabb'e[13] karşı suçluyum, dedi. Natan da Davut'a: -Rabb da senin suçunu kaldırdı[14] ölmeyeceksin. **14***Ama bu şey yüzünden Rabb'in düşmanlarına küfür[15] etmeye fırsat verdiğin için sana doğan çocuk kesinlikle ölecek, dedi. **15***Sonra Natan kendi evine gitti ve Rabb Davut'un Uriya'nın eşinden olan çocuğunu vurarak; çocuk çok hastalandı. **16***Davut çocuk için Rabb'e yalvardı; Davut oruç tuttu ve gidip bütün[16] gece toprak üstünde yattı. **17***Evinin sözü geçen yaşlıları onu yerden kaldırmaya çalıştılar; ama o istemedi ve onlar ile ekmek yemedi. **18***Yedinci günde çocuk öldü ve Davut'un hizmetçileri çocuğun ölümünü ona söylemeğe korktular. Çünkü: 'Bak çocuk daha sağken ona söyledik ve sözümüzü dinlemedi. Şimdi ona çocuk öldü nasıl diyebiliriz? Kötü bir şey yapmasın' dediler. **19***Davut da hizmetçilerin fısıltıyla konuştuklarını görerek çocuğun öldüğünü anladı ve Davut hizmetçilerine: -Çocuk öldü mü? Dedi. Onlar da: -Öldü! Dediler. **20***O zaman Davut yerden kalkıp yıkandı ve yağ[17] sürünüp giysisini değiştirdi; sonra Rabb'in Evi'ne girip secde[18] etti. Kendi evine geldikten sonra istedi ve önüne ekmek koydular; yedi. **21***Hizmetçileri ona: -Bu yaptığın şey nedir? Çocuk daha sağken onun için oruç tutup ağladın ve çocuk vefat ettiği zaman kalkıp ekmek yedin, dediler. **22***O da:-Çocuk daha sağ iken oruç tutup ağladım. Çünkü[19] kim bilir? Belki Allah bana acır da çocuk yaşar, dedim. **23***Ama şimdi öldü! Ben niçin oruç tutayım? Onu artık geri getirebilir miyim? Ben ona gideceğim; ama[20] o bana geri dönmez, dedi. **24***Sonra Davut eşi Bat-Şeba'yı avuttu, onun yanına gelip onunla yattı ve ondan[21] bir oğlu olup adını Süleyman[22] koydu Rabb onu sevdi. **25***Rabb için ona Yedidya[+] adının verilmesini Natan peygamber vasıtası ile buyurdu. **26***Ve Yoab[23] Amonîler'in Rabba[24] kentinde savaşarak kralın oturduğu kenti aldı. **27***Sonra Yoab Davut'a şöyle haber gönderdi: -Rabba ile savaşarak sular kentini aldım. **28***Şimdi halkın arda kalanlarını topla ve kentin karşısında ordu kurup onu sen al; sakın kenti ben ele geçirip de benim adımla anılmasın, dedi. **29***Bunun üzerine Davut tüm halkı toplayarak Rabba'ya gitti ve onunla savaşarak onu aldı. **30***Krallarının[25] tacını başından aldı; onun ağırlığı bir talant altın olup onda değerli taşlar da vardı. O Davut'un başına konuldu ve kentten birçok ganimetler çıkardılar. **31***İçinde bulunan halkı da çıkarıp onları testere, demir tırtılar ve baltalar[*] altına koydular; tuğla fırınlarından geçirdiler ve Amonîler'in tüm kentlerine böyle yaptılar. Sonra Davut tüm halkıyla beraber Oruşalim'e döndü.

(1)51.Mez.,**(2)**Bak.B.14/5vediğ.,I.Krl.20/35-41, İş.5/3,**(3)**I.Sam. 26/16,**(4)**Çık.22/1,Luk.19/8,**(5)**I.Sam.16/13, **(6)**Bak I.Sam.15/19, **(7)**Say.15/31, **(8)**B.11/15,16,17ve27, **(9)**Ams.7/9, **(10)**Tes.28/30, B.16/22,**(11)**B.16/22,**(12)**Bak.I.Sam.15/24,**(13)**B.24/10, Eyp.7/20,Mez.32/5,51/4, Sül.Mes.28/13, **(14)**B.24/10, Mez.32/1, Eyp.7/21,Mik.7/18,Zek.3/4,**(15)**İş.52/5, Hez.36/20ve23, Rom. 2/24,**(16)**B.13/31,**(17)**Rut.3/3, **(18)**Eyp.1/20, **(19)**Bak İş.38/1ve5, Yuh.3/9, **(20)**Eyp.7/8-10, **(21)**Mat.1/6, **(22)**I.Trh.22/9, **(+)**Yani: Rabbin sevgilisi, **(23)**I.Trh.20/1, **(24)**Tes.3/11, **(25)**I.Trh.20/2. **(*)**: Bak I.Trh. 2/3.

13. Bölüm: 1)Amnon'un Tamar'a aşkı ve hileyle onu alçaltması, 15)Sonra nefretle yanından kovması, 19)Bu olaydan dolayı Abşalom'un öc almak istemesi; 23)Ve Amnon'u öldürmesi, 30)Davut'un üzüntüsü, 37)Abşalom'un kaçışı.

1*Bundan sonra Davut'un oğlu Abşalom'un[1] Tamar[2] adında güzel bir kızkardeşi vardı ve Davut'un oğlu Amnon ona aşık olmuştu. **2***Amnon kızkardeşi Tamar'ın yüzünden hasta olacak kadar sıkıldı; çünkü kız bakireydi ve Amnon'un ona birşey yapması zordu. **3***Amnon'un Yonadab adında bir dostu vardı; ve bu Davut'un kardeşi Şimea'nın[3] oğluydu. Yonadab çok akıllı bir adamdı; **4***ve ona: -Ey kralın oğlu! Sen niçin böyle günden güne zayıflıyorsun? Nedenini bana açıklamayacak mısın? Dedi. Amnon ona: -Ben kardeşim Abşalom'un kızkardeşi Tamar'a aşık oldum, dedi. **5***Yonadab da ona: -Yatağında yatıp kendini hasta göster ve baban seni görmeye gelince ona: 'Lütfen kızkardeşim Tamar gelip bana ekmek yedirsin ve önümde yemek yapsın ki görüp onun elinden yiyeyim; de. **6***Böylece Amnon yatarak kendini hasta gösterdi. Kral onu görmeye geldiğinde Amnon krala: -Lütfen kızkardeşim Tamar gelip önümde iki[4] lokum yapsın ve onun elinden yiyeyim, dedi. **7***Davut da evdeki Tamar'a şöyle haber ulaştırdı: -Şimdi kardeşin Amnon'un evine git ve ona yemek yap. **8***Ve Tamar kardeşi Amnon'un evine gittiğinde o yatıyordu. O da hamuru alıp yoğurdu ve gözleri önünde lokumlar yaparak lokumları pişirdi. **9***Sonra tavayı alıp önünde boşalttı; ama o yemek istemedi ve Amnon: -Herkesi[5] yanımdan dışarıya çıkarın; dediğinde herkes yanından çıktı. **10***Amnon Tamar'a: -Yemeği öteye, içeriye getir ve elinden yiyeyim; dedi. Tamar da yaptığı lokumları alıp kardeşi Amnon'a odanın içerisine götürdü. **11***Ve yemesi için yanına götürdü. O da onu[6] tutup ona: -Gel kızkardeşim benimle yat, dedi. **12***O da ona: -Hayır kardeşim beni rezil[7] etme çünkü[8] İsrailde böyle olmaz; bu alçaklığı[9] yapma. **13***Sonra ben bu utancımla nereye gideyim? Ve sen de İsrailde alçaklardan biri olursun. Şimdi yalvarıyorum krala söyle; çünkü[10] o beni senden gizlemez, dedi. **14***Ama onun sözünü dinlemek istemedi; ve ondan daha güçlü olduğundan onunla[11] yatarak onu alçalttı. **15***Sonra Amnon ondan çok tiksindi. Bu öyle büyük bir tiksintiydi ki, aşkından daha büyüktü; ve Amnon ona: -Kalk git, dedi. **16***Kız da ona: -Neden? Beni kovmanla ettiğin bu kötülük; yaptığın diğer kötülükten daha büyüktür, dedi. Ama o onu dinlemek istemedi. **17***Ve kendi hizmetçisini çağırıp: -Şunu yanımdan çıkar ve ardından da kapıyı kapa, dedi. **18***Kızın üzerinde alaca[12] bir giysi vardı; çünkü kralın bakire kızları böyle giyiniyordu. Onun hizmetçileri ise onu dışarı çıkarıp arkasından da kapıyı kapadılar. **19***Tamar kül[13] alıp başına saçtı. Üstündeki alaca giysiyi yırttı ve elini[14] başının üstüne koyup gitti. Giderken ağlıyordu. **20***Kardeşi Abşalom ona: -Kardeşin Amnon seninleydi; kızkardeşim şimdi sus! O senin kardeşindir. Bunu yüreğine koyma; dedi ve Tamar kardeşi Abşalom'un evinde üzgün üzgün oturuyordu. **21***Kral Davut tüm bu olanları işitince gayet çok öfkelendi. **22***Ama Abşalom Amnon'a iyi[15] veya kötü hiçbir şey söylemedi. Çünkü Abşalom Amnon'a[16] kızkardeşi Tamar'ı alçalttığı için kötülük besliyordu. **23***İki yıl sonra Efraim'e yakın olan Baal-Hasor'da Abşalom'un koyunları kırkılmakta[17] olduğundan; Abşalom kralın tüm oğullarını çağırdı. **24***Ve Abşalom kralın yanına gidip: -Bak kulunun kırkıcıları; lütfet de kralın hizmetçileri bu kulun ile beraber gitsin, dedi. **25***Kral da Abşalom'a: -Hayır oğlum! Tümümüz gitmeyelim ve sakın sana yük olmayalım; dedi. O ona üsteledi; ama kral gitmek istemedi ve ona esenlik diledi. **26***Ve Abşalom: -Hiç olmazsa kardeşim Amnon bizimle gelsin, dedi. Kral da ona: -Niçin seninle gelsin? Dedi. **27***Ama Abşalom'un onu sıkıştırmasıyla Amnon'u ve kralın tüm oğullarını onunla gönderdi. **28***Abşalom kendi hizmetçilerine şöyle buyurdu: -Bakın! Amnon şarapla[18] zevk ederken ben size Amnon'u vurun; der demez onu öldürün ve korkmayın. Size[19] buyuran ben değil miyim? Özgüvenle yiğitçe davranın, dedi. **29***Abşalom'un hizmetçileri Amnon'a Abşalom'un söylediği gibi yaptılar ve kralın tüm oğulları kalkıp kendi katırlarına binerek kaçtılar. **30***Onlar daha yolda iken Davut'a: -Abşalom tüm kralın oğullarını vurdu ve onlardan hiçbiri kalmadı, diye söylediler. **31***O zaman kral kalkıp giysisini[20] yırttı ve toprakta[21] yattı. Tüm adamları da giysileri yırtık olarak duruyorlardı. **32***Davut'un kardeşi Şimea'nın oğlu Yonadab[22] şöyle yanıtladı:

-Efendim kral oğulları olan gençlerin tümünün öldürüldüğünü düşünmesin. Çünkü bir tek Amnon ölmüştür. Onun kızkardeşi Tamar'ı alçalttığı günden beri bu şey Abşalom'un ağzından hiç düşmedi. **33***Şimdi kralın tüm oğulları[23] öldü diyerek efendim kral üzülmesin; çünkü bir tek Amnon ölmüştür, dedi. **34***Abşalom[24] kaçmıştı ve bekçi olan genç gözlerini dikip baktığında işte arkasında olan yoldan, dağın eteklerinden birsürü insanlar geliyordu. **35***O zaman Yonadab krala: -Bak! Kralın oğulları geliyorlar; kulunun dediği gibi oldu, dedi. **36***Sözünü bitirir bitirmez kralın oğulları geldiler ve yüksek sesle ağladılar. Kral ile tüm adamları da çok ağladı. **37***Ve Abşalom kaçıp Gaşur kralı Ammihur'un oğlu Talmay'ın[25] yanına gitti. Davut ise her gün oğlu için yas tutuyordu. **38***Böylece Abşalom kaçıp Gaşur'a[26] gitti ve orada üç yıl kaldı. **39***Kral Davut Amnon'un ölümünden sonra avutularak[27] Abşalom'un yanına gitmeye özlem duyuyordu[28].

(1)B.3/2ve3,**(2)**I.Trh.3/9,**(3)**I.Sam.16/9, **(4)**Tek.18/6, **(5)**Tek.45/1, **(6)**Tek.39/12,**(7)**Tek.34/2,**(8)**Lev.18/9ve11,20/17,**(9)**Tek.34/7, Hak.19/23,20/6,**(10)**BakLev.18/9ve11,**(11)**Tes.22/25,BakB. 12/11,**(12)**Tek.37/3,Hak.5/30,Mez.45/14,**(13)**Yeş.7/6, B.1/2,Eyp.2/12,**(14)**Yerm.2/37,**(15)**Tek.24/50,31/24,**(16)**Lev. 19/17ve18,**(17)**Bak.Tek.38/12ve13,I.Sam.25/4ve36,**(18)**Hak. 19/6,9 ve22, Rut 3/7, I.Sam.25/36, Est.1/10, Mez.105/15, **(19)**Yeş.1/9,**(20)**B.1/11,**(21)**B.12/16, **(22)**3.Ayet, **(23)**B.19/19, **(24)**38.Ayet, **(25)**B.3/3, **(26)**B.14/23ve32, 15/8, **(27)**Tek.38/12, **(28)**Mez.84/2.

14. Bölüm: 1)Yoab'ın Abşalom'u geri, götürmek için akıllı bir kadının kral ile konuşması, 25)Abşalom'un görünüşü ve çocukları, 28)Yoab'ın dostuyla kralın yanına Abşalom'un götürülmesi.

1*Seruya'nın oğlu Yoab kralın yüreğinin Abşalom'a[1] yöneldiğini anladı. **2***Yoab Tekoa'dan[2] akıllı bir kadın getirterek ona[3] yaslı göründü ve ona: -Şimdi yas giysilerini giyin ve yağlanmadan bir ölü için uzun zaman beri yas çeken bir kadın görüntüsünü yap; **3***Ve kralın yanına gidip ona bu sözleri söyle, dedi. Sonra da Yoab[4] onun ağzına sözlerini koydu. **4***Tekoa'lı kadın sözlerinin başlangıcında yüzüstü[5] yere kapanıp ona saygı gösterdi ve: -Ey kral; yardım et[6] dedi. **5***Kral da ona: -Sana ne oldu? Dediğinde; kadın ona: -Ah! Ben[7] dul bir kadınım ve kocam ölmüştür. **6***Bu kadının iki oğlu vardı ve ikisi kırsal alanda birbirleriyle çekiştiler. Onları ayıracak hiç kimse yanlarında olmadığından biri diğerini vurup öldürdü. **7***Bunun üzerine tüm halk[8] bu kadının üzerine gelip: 'Kardeşini öldüreni öldürdüğü kardeşinin canına karşılık biz de öldürelim ve mirasçıyı yok edelim' dediler. Böylece kalan soyumuzu bitirecekler; yeryüzünde ismimiz ve cismimiz kalmayacaktır, dediğinde; **8***Kral da kadına: -Ona git, ben senin için buyuracağım, diye yanıt verdi. **9***Tekoa'lı kadın da krala: -Ey efendim kral! Suç[9] benim ve babamın evi üzerine olsun. Kral[10] ile onun tahtı suçsuz olsun. dedi. **10***Kral: Sana birşey söyleyen olursa bana getir; artık sana dokunamazlar, dedi. **11***O da: -Ey kral; lütfen Allah'ın Rabb'i an. *"O"* şöyle demişti: *"Yok etmek için[11] kan öcünü alan çoğalmasın ve artık oğlumu öldürmesin"* demişti. O da: -Yüce olan Rabb için(12) oğlunun bir tek kılına bile zarar gelmeyecek. **12***Kadın da: -Lütfen bu kulun; efendim krala bir söz söylesin ve o da:-Söyle, dedi. **13***Kadın dedi ki: -Niçin[13] Allah'ın halkı için bu denli şeyler düşündün? Çünkü kral kendi sürgününü(14) geri almadan bu şeyi söylerken suçlu gibi oluyor. **14***Çünkü biz kesinlikle öleceğiz[15] yere dökülünce bir daha toplanamayan su gibi dağılacağız[*] Allah bir can kaldırmaz *(almaz)* ancak sürgün olanın kendisinden yok olup gitmemesi için olanaklar[16] arar. **15***Bu sözleri işitsin diye efendim krala gelmemin nedeni; halkımın beni korkutmasıdır. Bu kadın şimdi krala söylemeli; belki efendim cariyesinin sözlerini tutar, dedi. **16***Çünkü kral beni ve oğlumu; Allah'ın mirasından yoksun edecek olan adamın elinden, cariyesini kurtarmak için dinleyecektir. **17***Bu kadın şöyle düşünüyor: Şimdi efendimin sözleri avuntu için olacak; çünkü iyiliği ve kötülüğü anlamakta efendim kral Allah'ın[17] meleği gibidir. Böylece Allah'ın Rabb seninle olsun. **18***Kral da kadını şöyle yanıtladı: -Sana soracağım şeyleri benden gizleme, dedi. Kadın da: -Efendim kral sorsun, dedi. **19***Ve kral: -Bu şeylerin tümünde Yoab'ın eli seninle beraber mi? Dedi. Kadın şöyle yanıtladı: -Ey efendim kral! Canının yaşamı hakkı için; efendim kralın söylediği tüm bu şeylerin birinden, hiç kimse sağa veya sola sapamaz. Çünkü bana buyuran ve tüm bu sözleri cariyenin[18] ağzına koyan kulun Yoab'tır. **20***Sözü bu şekle çevirmek için kulun Yoab böyle yaptı. Efendim tüm dünyada olanları bilerek; Allah'ın[19] bir meleğinin bilgisine göre bilmektedir, dedi. **21***Böylece kral Yoab'a: -İşte şimdi bu şeyi yaptım. Git ve o genç Abşalom'u geri getir; dedi. **22***O zaman Yoab yüzüstü yere kapanıp ona saygı göstererek krala iyilik diledi; ve Yoab: -Ey efendim kral! Kulunun gözünde bugün lütuf bulduğunu anladım; çünkü kral kulunun sözünü yaptı, dedi. **23***Sonra Yoab kalkıp Geşur'a[20] giderek Abşalom'u Yeruşalim'e götürdü. **24***Kral ise: -Kendi evine dönsün ve yüzümü[21] görmesin, dedi.

Abşalom da kendi evine döndü ve bir daha kralın yüzünü görmedi. **25***Tüm İsrail de Abşalom gibi güzel ve çok beğenilen bir kişi yoktu. Çünkü onun ayağının[22] tabanından başının tepesine dek hiçbir kusuru yoktu. **26***Başlarının saçı büyüdüğünde her yıl onu kısaltıyor ve saçını kestiğinde ağırlığı ikiyüz şekel geliyordu. **27***Abşalom'un[23] üç oğlu ve Tamar adında bir kızı oldu. Bu kız çok güzeldi. **28***Abşalom Oruşalim'de tam iki yıl yaşadı ve kralın[24] yüzünü görmedi. **29***Abşalom Yoab'ı kralın yanına göndermek için çağırdı ise de ona gelmek istemedi ve yine ikinci kez çağırdı; ama gene gelmek istemedi. **30***O zaman kendi hizmetçilerine: -İşte Yoab'ın tarlası benimkine çok yakın ve orada arpa ekili; gidip onu ateşe verin, dedi. Abşalom'un adamları da o tarlayı ateşe verdiler. **31***Yoab kalkıp Abşalom'un evine gitti ve ona: -Senin adamların neden benim tarlamı ateşe verdiler? Dedi. **32***Abşalom da Yoab'ı şöyle yanıtladı: -Bak ben sana şöyle haber göndermiştim: *'Buraya gel. Gaşur'dan niçin geldim? Orada olmak bana daha iyiydi'* demek için kralın yanına seni göndereyim demiştim; ama şimdi kralın yüzünü göreyim eğer bende suç varsa beni öldürsün. **33***Bunun üzerine Yoab da kralın yanına giderek durumu ona iletti; ve o da Abşalom'u çağırdı. O kralın yanına gittiğinde onun önünde yere kapanarak ona boyun eğdi, saygı gösterdi ve kral da Abşalom'u[25] öptü.

(1)B.13/39, **(2)**II.Trh.11/6, **(3)**Bak Rut 3/3, **(4)**19.Ayet, Çık.4/15, **(5)**I.Sam.20/41,B.1/2,**(6)**Bak.II.Krl.6/26ve28,**(7)**B.12/1,**(8)**Say. 35/19,Tes.19/12,**(9)**Tek.27/13,I.Sam.25/24,Mat.27/25, **(10)**B.3/28ve29,I.Krl.2/33,**(11)**Say.35/19,**(12)**I.Sam.14/45, Res.iş.27/34, **(13)**Hak.20/2, **(14)**B.13/37ve38, **(15)**Eyp.34/15, İbr.9/27, **(*)**Bak Sül.Bil.2/3, **(16)**Say.35/15,26ve28, **(17)**20.Ayet, B.19/27,**(18)**3.Ayet,**(19)**17.Ayet,B.19/27,**(20)**B.13/37, **(21)**Tek.43/3, B.3/13, **(22)**İş.1/6, **(23)**Bak B.18/18, **(24)**24.Ayet, **(25)**Tek.33/4, 45/15, Luk.15/20.

15. Bölüm: 1)Abşalom'un dalevereyle halkı kendine çevirmesi, 7)Bir adak bahanesi ile Hebron'a gitmeye izin alması, 10)Onun bozgunculuğu ve kötülüğü, 13)Davut'un Oruşalim'den(*Kudüs*) kaçışı, 19)İttay'ın bağlılığı, 24)Sadok ile Abitar'ın eliyle Musa'nın Antlaşma-Sandığı'nın geri gönderilmesi, 30)Davut'un ve yanındaki halkın zeytinlik dağına ağlayarak çıkmaları, 31)Ahitofel'in öğüdü için Davut'un duası, 32)Huşay'ın ve Abşalom'a gönderilmesi.

1*Sonra[1] Abşalom kendine arabalar[2] atlar ve önünde koşsun diye elli adam seçti. **2***Abşalom erkenden kalkıyor ve kapı yanında duruyordu. Yargı için kralın yanına gelen her davacıyı Abşalom çağırarak*: 'Sen hangi kenttensin?'* diyordu. O da: *'Kulun; İsrail oymaklarının birindenim'* dediğinde; **3***Abşalom ona: -İşte senin davan gerçek ve doğrudur. Ama kral tarafından seni dinleyen yok! Diyordu. **4***Ve Abşalom: -Keşke[3] ben bu ülkede yargıç olsaydım ve davası olan her kişi bana gelip onu yargılasaydım, diyordu. **5***Bir kimse de ona saygı göstermek için eğilmeye geldiğinde; elini uzatır onu tutar ve öperdi. **6***Abşalom yargı için kralın yanına gelen tüm İsrail'e bu şekilde davranarak İsraillilerin[4] yüreklerini kazandı. **7***Ve kırkıncı[+] yıl sonunda Abşalom krala: -Lütfen ben gidip Rabb'e adadığım adağımı Hebron'da yapayım. **8***Çünkü kulun[5] Suriye'de[6] Gaşur da oturduğu sırada: *'Eğer Rabb beni Oruşalim'e geri götürürse; Rabbe ibadet edeceğim diye adak*[7] *tuttum'* deyince; **9***Kral da ona: -Esenlikle git, dedi ve o da kalkıp Hebron'a gitti. **10***Abşalom tüm İsrail oymaklarına casuslar gönderip onlara: 'Boru sesini işittiğiniz gibi; 'Abşalom Hebron'da kral oldu, deyin' dedi. **11***Ve Oruşalim'den davetli[8] olan ikiyüz adam Abşalom ile beraber gittiler ve onlar temiz yürekle[9] gidiyorlar, hiçbir şey de bilmiyorlardı. **12***Abşalom kurbanları saç üstünde yakarken Davut'un[10] danışmanı Gilo'lu Ahitofel'i kenti olan Gilo'dan[11] getirtti. İsyan için güçleniyorlar ve Abşalom'un yanındaki halk da[12] çoğalıyordu. **13***Davut'un yanına bir ulak gelerek: -İsraillilerin gönlü[13] Abşalom'a döndü, dedi. **14***O zaman Davut Oruşalim'de kendi yanında olan adamlarının tümüne: -Kalkın kaçalım[14] çünkü Abşalom yüzünden bize kurtuluş yok ve çabuk gidelim; sakın bize yetişip de üzerimize bela getirerek kenti kılıçtan geçirmesin, dedi. **15***Kralın kulları da krala: -Efendimiz kral nasıl uygun bulursa; biz tüm kulların hazırız, dediler. **16***Kral[15] da tüm evi halkı onunla beraber olduğu halde çıktı ve kral evi beklemeleri için on[16] odalık bıraktı. **17***Kral tüm halk ile beraber çıktı ve en uzak evde durdular. **18***Tüm adamları: Keretîler[17] ve Peletîler'in tümü onun yanı sıra geçtiler. Gat'tan onun için gelmiş olan tüm Gatlılar altıyüz asker olarak onun önünce geçtiler. **19***Ve kral Gat'lı[18] İtta'ya:-Niçin sen de bizimle gidiyorsun? Dön ve efendinle beraber kal. Çünkü sen bir yabancı olup bu yerlerde garipsin. **20***Daha dün geldin; bu gün seni bizimle gitmek için neden rahatsız edecek mişim? Şimdi ben[19] nereye gidersem gideyim. Sen dön ve kardeşlerini geri götür; lütuf ve gerçeklik seninle olsun, dedi. **21***İttay da krala şöyle yanıt verdi:-Yüce Rabb[20] ve efendimin yaşamı uğruna; efendim kralın bulunduğu yerde gerek ölüm ve gerek yaşam için olsun; kulun da orada kalacaktır. **22***Davut da İtta'ya: -Gel geç, dedi. Gat'lı İttay tüm adamları ve beraberinde olan tüm çocukları ile geçti. **23***O zaman tüm yöre

halkı yüksek sesle ağlıyordu ve kral Kidron[21] deresinden geçti. Tüm halk da geçip çöl[22] yoluna doğru gitti. **24***İşte Sadok ve onunla beraber olan tüm Levililer Allah'ın[23] Antlaşma sandığını taşıyorlardı ve Allah'ın sandığını durdurdular. Tüm halk tamamen kentten *"çıkıncaya dek Abiatar kurban"*[+] sunuyordu. **25***Kral da Sadok'a: -Allah'ın sandığını kente geri götür. Eğer Rabb'in gözünde lütuf bulursam o zaman beni[24] geri getirecek; onu ve evini gene bana gösterecektir. **26***Ama[25] bana: *'Senden hoşnut değilim'* diyorsa; işte ben hazırım. Bana[26] kendi gözünde neyi uygun görüyorsa öyle yapsın, dedi. **27***Ve kral, imam*(kahin)* Sadok'a: -Sen[27] nebisin[§] oğlun Ahimaats ile Abiatar'ın oğlu Yonatan ve iki[28] oğlunuz da sizinle birlikte esenlikle kente geri dönsünler. **28***Bakın; ben sizden bir haber alıncaya dek çölün[29] geçitlerinde vakit geçireceğim, dedi. **29***Sadok ile Abiatar Allah'ın Tabutunu*(sandığını)* Oruşalim'e geri götürüp orada beklediler. **30***Davut zeytinlik yokuşuna çıkıyordu: Çıkarken başı örtülü[30] ağlıyor ve yalın[31] ayak olarak yürüyordu. Beraberindeki tüm halk[32] da başları örtülü ve ağlıyarak[33] çıkıyorlardı. **31***Ahitofel[34] Abşalom ile olan bozguncular arasındadır, diye Davut'a bildirildiğinde Davut: -Ya Rabb! Lütfen Ahitofel'in[35] öğütlerini boşa çıkar, dedi. **32***Davut Allah'a secde ettiği tepeye çıkınca Arklı Huşay'ın giysisi yırtık[36] ve başında toprak olduğu halde onu karşılamaya çıktı. **33***Davut ona: -Eğer benimle birlikte gelirsen bana yük[37] olursun. **34***Ama eğer kente dönüp Abşalom'a: -Ey kral ben[38] senin kulun olayım! Bundan önce babanın kuluydum; şimdi ben senin kulun olayım, diyorsan o zaman Ahitofel'in öğütlerini benim için geçersiz kılarsın. **35***İşte Sadok[39] ile Abiatar ve imamlar*(kâhinler)* orada seninledir. Sen saraydan ne işiteceksen olursan Sadok ile Abiatar kâhinlere bildirecek. **36***İşte orada iki[40] oğulları Sadok'un oğlu Ahimaas ve Abiatar'ın oğlu Yonatan onlarla beraber olup işittiğiniz her sözü onlar vasıtasıyla bana bildiriniz, dedi. **37***Ve Davut'un[41] dostu Huşay kente gitti. Abşalom[42] da Oruşalim'e girdi.

(1)B.12/12, **(2)**I.Krl.1/5, **(3)**Hak.9/29, **(4)**Rom.16/18, **(+):**Bazı nüshalarda*'* ***dördüncü'***,**(5)**I.Sam.16/2, **(6)**B.13/38, **(7)**Tek. 28/20 ve21,**(8)**I.Sam.9/13,16/3ve5,**(9)**Tek.20/5, **(10)**Mez.41/9, 55/12-14, **(11)**Yeş.15/51, **(12)**Mez.3/1, **(13)**6.Ayet, Hak.9/3, **(14)**B.19/9, 3.Mez., **(15)**3.Mez., **(16)**B.16/21ve22, **(17)**B.8/18, (18)B.18/2, **(19)**I.Sam.23/13, **(20)**Rut 1/16ve17, Sül.Mes.17/17, 18/24,**(21)**Yuh.18/1, **(22)**B.16/2, **(23)**Say.4/15, **(+)**Veya: ***Çıkınca Abiatar çıktı***, **(24)**Mez.43/3, **(25)**Say.14/8, B.22/20, I.Krl.10/9, II.Trh.9/8,İş.62/4, **(26)**I.Sam.3/18, **(27)**I.Sam. 9/9, **(§)**Buradaki anlamı: ***İleriyi gören, resül***, **(28)**Bak B.17/17, **(29)**B.17/16, **(30)**B.19/4,Est.6/12,**(31)**İş.20/2ve4, **(32)**Yerm.14/3ve4, **(33)**Mez. 126/6, **(34)**Mez.3/1ve2, 55/12ve diğ., **(35)**B.16/23, 17/14ve23, **(36)**B.1/6, **(37)**B.19/35, **(38)**B.16/19, **(39)**B.17/15ve16, **(40)**27. Ayet, **(41)**B.16/16, I.Trh.27/33, **(42)**B.16/15.

16. Bölüm: 1)Siba'nın hilesi ve efendisinin mallarını alması, 5)Şimei'nin Davut'a lanet etmesi, 9)Davut'un dayanıklığı ve alçakgönüllülüğü, 15)Huşay'ın Abşalom tarafından kabul olunması, 20)Ahitofel'in öğüdü ve Abşalom'un kanuni olmayan yollardan karşılık vermesi.

1*Davut[1] tepeyi biraz aştığında işte Mefiboşet'in[2] hizmetçisi Siba onu karşılamaya çıktı. İkiyüz ekmek, yüz salkım kuru üzüm; yüz yaz yemişiyle, bir tulum ve şarap yüklü bir çift eşeği vardı. **2***Kral Siba'ya: -Bunları ne yapacaksın? Dediğinde Siba: -Eşekler kralın evi halkının binmesi için ve ekmeklerle yaz yemişleri gençlerin yemesi için; şarap ise çölde[3] yorulanların içmesi içindir, dedi. **3***Kral da: -Pekalâ! Efendinin oğlu nerede? Diye sorduğunda Siba[4] krala: -İşte bu gün İsrail evi babamın egemenliğini bana geri verecek ve o da Oruşalim'de*(Kudüs'te)* duruyor, dedi. **4***O zaman[5] Kral Siba'ya: -Evet Mefiboşet'in tüm malları senin olsun, dedi. Siba da: -Efendim kral, teşekkür ediyorum; şimdi gözünde lütuf bulayım, dedi. **5***Kral Davut Bahurim'e dek geldiğinde; işte oradan, Saul'un soyu kabilesinden Gera oğlu Şimei[6] adında bir adam çıktı ve çıkarken sövüyordu. **6***Tüm halk ile tüm güçlü kişiler Davut'un sağında ve solunda iken ona ve kral Davut'un tüm kullarına taşlar atıyorlardı. **7***Şimei ona kötü sözler söylüyorken böyle diyordu: -Çık çık ey kanlı adam ve yaramaz[7] adam! **8***Yerine kral olduğun Saul'un[8] evinin tüm kanını Rabb[9] senin üzerine getirdi ve Rabb egemenliği oğlun Abşalom'un eline verdi. İşte sen belanı buldun; çünkü sen kanlı adamsın. **9***Ve Seruya'nın oğlu Abişay krala: -Bu ölü[10] köpek niçin efendim[11] krala sövsün? Öteye gidip de başını keseyim, dedi. **10***Ama kral: -Benimle[12] sizin ne işiniz var? Ey Seruya'nın oğlu bırak da sövsün! Rabb[13] ona: *'Davut'a söv'* dediyse, neden[14] böyle yaptın diye kim sorabilir? Dedi. **11***Ve Davut Abişay ile tüm adamlarına şöyle söyledi: -Bakın! Soyumdan gelen[15] oğlum[16] canımı arıyorsa; bu Bünyaminli'nin yaptığı bir şey değildir. Onu bırakın sövsün; çünkü ona Rabb buyurmuştur. **12***Belki Rabb benim sıkıntılarıma[17] bakar ve bunun bu gün yaptığı sövgüye karşı Rabb bana iyilik[18] lütfeder. **13***Ama o, Davut yolda giderken onun karşısındaki bir yamaca geçip oradan ona söverek taş atıyordu. **14***Kral ile tüm adamları yorulduklarından ötürü orada dinlendiler. **15***Abşalom[19] ve tüm İsrailliler

Oruşalim'e girdiler; Ahitofel de onun yanındaydı. **16*** Davut'un[20] dostu Arklı Huşay, Abşalom'un yanına geldiğinde Huşay Abşalom'a: -Yaşasın kral, yaşasın kral, diye bağırdı. **17*** Ve Abşalom Huşay'a:-Dostuna yaptığın iyilik bu mudur? Niçin[21] dostunla gitmedin? Dedi. **18*** Huşay da Abşalom'a şöyle yanıt verdi: -Hayır, ancak Rabb'-in, bu halkın ve tüm İsrailin seçtiği kişiden yanayım ve onunla kalacağım. **19*** Ve yine: -Ben[22] kimin için çalışacağım; onun oğlunun önünde değil mi? Babasının önünde hizmet ettiğim gibi senin önünde de aynen yapacağım, dedi. **20*** Abşalom da Ahitofel'e: -Ne yapacağımız için karar verin, dedi. **21*** Ahitofel de Abşalom'a: -Evi beklemek için babanın bıraktığı odalıklar[23] ile yat! Bunu işiten tüm İsrail babandan tiksinecek[24] bu da seninle beraber olanların tümünün ellerini[25] güçlendirecektir. **22*** Böylece Abşalom için dam üstüne çadır kurdular ve Abşalom tüm[26] İsrailin gözleri önünde babasının odalıklarının*(cariyeleri)* yanına gitti. **23*** O günlerde Ahitofel'in verdiği öğütler bir kişinin Allah tarafından bir söz*(kelâm)* istemesi gibiydi. Ahitofel'in her öğüdü gerek[27] Davut'un ve gerek Abşalom'un yanında böyleydi.

(1)B.15/30ve32,**(2)**B.9/2,**(3)**B.15/23,17/29,**(4)**B.19/27, **(5)**Sül. Mes.18/13,**(6)**B.19/16,I.Krl.2/8ve44,**(7)**Tes.13/13,**(8)**Bak B.1/16, 3/28ve29,4/11ve12, **(9)**Hak.9/24,56ve57,I.Krl.2/32ve33, **(10)**I. Sam. 24/15,B.9/8, **(11)**Çık.22/28, **(12)**B.19/22, I.Petr.2/23, **(13)**Bak II.Krl.18/25,Sül.Mes.3/38, **(14)**Rom.9/20, **(15)**Tek.15/4, **(16)**B.12/11,**(17)**Tek.29/32,I.Sam.1/11,Mez.25/18, **(18)**Rom.8/28,**(19)**B.15/37,**(20)**B.15/37, **(21)**B.19/25,Sül.Mes. 17/17, **(22)**B.15/34, **(23)** B.16/16, 20/3, **(24)**Tek.34/30, I.Sam.13/4, **(25)**B.2/7, Zek.8/13, **(26)**B.12/11ve12, **(27)**B.15/12.

17. Bölüm: 1)Ahitofel'in öğüdü dinlememesi; ama Huşay'ın kabul etmesi, 15)Davut'a haber iletilmesi, 23)Ahitofel'in kendini boğması(İntiharı), 27)Davut'un Mahanaim'de iyi karşılanması.

1* Ahitofel Abşalom'a:-Şimdi on iki bin adam seçip kalkayım ve bu gece Davut'u takip edeyim. **2*** O yorgun[1] ve elleri gevşekken üstüne saldırıp onu korkutayım. Böylece onunla olan tüm halk kaçışacak ve yalnız[2] ben kralı vururum. **3*** Sonra da tüm halkı senin yanına döndürürüm. Senin aradığın adamın*(tutulması)* tümünün dönmesi yerine geçer ve tüm halk da esenlikte olur, dedi. **4*** Bu sözler Abşalom'un gözünde ve tüm İsrailin yaşlıları önünde iyi göründü. **5*** Ve Abşalom:-Şimdi Arklı Huşa'yı çağır; onun gönlündekini de dinleyelim, dedi. **6*** Huşay da Abşalom'un yanına geldiğinde Abşalom ona doğru: -Ahitofel böyle söyledi; sözüne göre davranalım mı, davranmayalım mı? Sen söyle, dedi. **7*** Huşay da Abşalom'a: -Ahitofel'in verdiği öğüt bu kez iyi değildir; dedi. **8*** Huşay da Abşalom'a: -Sen babanı ve adamlarını biliyorsun ki, yiğittirler ve bozkırlarda yavruları[3] alınmış ayı gibi canları[4] acımıştır. Baban savaşçı olduğundan gece halk ile kalmaz. **9*** İşte şimdi o ya hendeklerin birinde veya başka bir yerde gizlenmiştir. Bunlardan bazısı düşecek olursa; her işiten ve Abşalom'a uyan*: 'Halk içinde vurgun oldu'* Diyecektir. **10*** Yüreği aslan yüreği gibi olan güçlü bile kesinlikle gevşiyecek[5] çünkü tüm İsrail babasının yiğit ve yanında olanların güçlü olduklarını biliyor. **11*** İşte bu yüzden ben öğüt veriyorum ki, tüm İsrail Dan'dan[6] Beer-Şeba'dan, daha çok deniz[7] kenarındaki kum kadar olacak. Bunlar senin yanında toplansınlar ve kendin de cenge gidesin. **12*** Biz de onun bulunduğu yerlerin birinde çiğ yeryüzüne düştüğü gibi üzerine düşelim. Kendisi ve yanındaki tüm adamlardan biri bile kalmayacaktır. **13*** Eğer bir kente kapanırsa; o kente tüm İsrail ipler götürsün ve biz onu dereye dek çekelim. Şöyle ki orada küçük bir taş bile kalmasın, dedi. **14*** O zaman Abşalom ile tüm İsrail adamları: *'Arklı Huşay'ın öğüdü Ahitofel'in öğüdünden daha iyidir'* dediler. Çünkü Rabb, Abşalom'a karşı Ahitofel'in[8] iyi öğüdünün geçersiz olmasına karar vermişti. **15*** Sonra[9] Huşay, Sadok ve Abiatar kâhinlere doğru:-Ahitofel Abşalom'a ve İsrail'in sözü geçen yaşlılarına böyle öğüt verdi ve ben de şöyle öğüt verdim. **16*** Şimdi acele gönderin ve Davut'a: Bu gece çölün[10] geçitlerinde oyalanma, hemen çabuk geç; sakın ki krala ve beraberindeki halka ansızın kötülük gelmesin; diye bildirin, dedi. **17*** Yonatan'la[11] Ahimaats[12] Rogel pınarında duruyorlardı; çünkü kente girip görünmemeleri gerekiyordu. Kadın gidip onlara haber verdi ve onlar da gidip kral Davut'a bildirdiler. **18*** Ve onları bir genç görüp Abşalom'a söyledi. Ama onların ikisi çabuk gidip Bahurim'de[13] bir adamın evine girdiler ve onun avlusunda bir kuyu vardı onun içine indiler. **19*** Kadın[14] da bir örtü alıp kuyunun ağzına serdi ve onun üzerine bulgur serperek bu iş bilinmedi. **20*** Abşalom ile adamları o kadının evine gelerek Ahimaats ve Yonatan nerdedir? Dediler. Kadın[15] da onlara:-Su yoluna geçtiler, dedi. Aradılar ve hiçbir şey bulamadıklarından yine Oruşalim'e geri döndüler. **21*** Onlar gittikten sonra kuyudan çıktılar ve gidip kral Davut'a bildirdiler. Davut'a-Kalkın ve çabucak sudan geçin[16] çünkü Ahitofel sizin için böyle uygun gördü, dediler. **22*** O zaman Davut ile yanında olan halkın tümü kalkıp Erden'den geçtiler. Sabah ağardığında Erden'den geçmemiş bir

adam kalmamıştı. **23*** Ve Ahitofel kendi sözlerinin yerine getirilmemiş olduğunu görünce eşeği eğerledikten sonra kalkıp kendi kentine[17] evine gitti. Evine[18] vasiyetini bildirdikten sonra da kendi kendini boğarak[19] öldü ve kendi babasının mezarına gömüldü. **24*** Davut Mahanaim'e[20] geldi ve Abşalomla beraber olan tüm İsrailliler Erden'den geçtiler. **25*** Abşalom askerlerin başına Yoab'ın yerine Amasa'yı koydu. Amasa da Yoab'ın annesi Seruya'nın kızkardeşi Nahaş'ın kızı Abigal[21] ile yatan İtra adındaki bir İsraillinin(+) oğluydu. **26*** Abşalom ile İsrailliler Gilead bölgesinde ordu kurdular. **27*** Davut Mahanaim'e geldiğinde Ammonoğulları Rabba kentinde Nahaş'ın[22] oğlu Şobi ve Lo-Debardan Ammiel'in oğlu Makir[23] ve Rogelim'den Gilead'lı[24] Barzillay Davut'a beraberindeki halka; **28*** Döşekler, leğenler, çömlekler, yemek için buğday, arpa, un, kavrulmuş buğday, balık, mercimek, kavrulmuş nohut; **29*** Bal, tereyağ, koyun ve inek peyniri götürdüler. Çünkü halk çölde aç[25] yorgun ve susuz kaldı, dediler.

(1) BakTes.25/18,B.16/14, **(2)** Zek.13/7, **(3)** Hoş.13/8, **(4)** Hak.18/25, **(5)** Yeş.2/11, **(6)** Hak.20/1, **(7)** Tek.22/17, **(8)** B. 15/31 ve34, **(9)** B.15/35, **(10)** B.15/28, **(11)** B.15/27ve36, **(12)** Yeş. 15/7,18/16, **(13)** B.16/5, **(14)** BakYeş.2/6, **(15)** BakÇık.1/19, Yeş. 2/4ve5, **(16)** 15.ve16.Ayetler, **(17)** B.15/12, **(18)** II.Krl.20/1, **(19)** Mat.27/5, **(20)** Tek. 32/2, Yeş.13/26, B.2/8, **(21)** I.Trh.2/16,17, (+)Veya: İsmailî'nin, I.Trh.2/17'ye bakınız!, **(22)** Bak B.10/1,2, 12/30, **(23)** B.9/4, **(24)** B.19/31ve32, I.Krl.2/7, **(25)** B.16/2.

18. Bölüm: 1)Davut'un askerlere Abşalom için sözleri, 6)İsrailoğullarının Efraim ormanında vurulması, 9)Abşalom'un öldürülmesi, 18)Abşalom taşı, 19)Ahimaats ile Kuşî'nin Davut'a haber iletmeleri, 33)Davut'un Abşalom için yası.

1* Davut yanında olan halkı sayıp üzerlerine binbaşı ve yüzbaşılar atadı. **2*** Sonra Davut askerlerin üçte birini Yoab'ın buyruğu altına, üçte birini Yoab'ın kardeşi Seruya oğlu Abişay'ın buyruğu altına ve bir dizisini[1] de Gatlı İdday'ın yönetimi altına verdi ve kral halka: -Kesinlikle ben de sizinle çıkacağım, dedi. **3*** Ama[2] halk: -Gelme! Eğer biz bir şekilde kaçacak olsak bile, bizim için birşey yapmayı düşünmezler; hattâ bizim yarımız ölse de bunu umursamazlar. Çünkü sen bizim on binimize bedelsin. Böylece kentten bize yardım etmen daha kolaydır, dediler. **4*** Kral da onlara:-Gözünüzde iyi olanı yapacağım, dedi. Kral kapı yanında durdu; tüm askerler de yüzer ve biner olarak çıktılar. **5*** Kral Yoab ile Abişay'a ve İttay'a sıkı sıkı şöyle buyurdu: -Benim hatırım için o genç Abşalom'a kıymayın. Tüm halk kralın[3] kumandanlara Abşalom için yaptığı sıkı buyruğu işitti. **6*** Askerler bozkırda İsrail'in karşısına çıktılar ve savaş Efraim[4] ormanında oldu. **7*** Oradaki İsrail askerleri Davut'un adamları önünde bozguna uğradılar. O gün orada büyük kırgın oldu ve tam yirmi bin adam öldürüldü. **8*** Oradaki cenk tüm yere yayıldı ve o gün orman kılıcın öldürdüğünden daha çok adam yok etti. **9*** Sonunda Abşalom Davut'un adamlarına rastladı. Abşalom katıra binmiş olarak büyük bir meşe ağacının sık dalları altına girmişti ve onun başı meşe ağacına tutuldu. Kendisi de gök ile yer arasında havada asılı kalıp katır onun altından geçti gitti. **10*** Bir adam bunu görerek: -Bakın! Abşalom'u bir meşe ağacı altında asılı gördüm; diyerek Yoab'a bildirdi. **11*** Yoab da kendine haber veren adama: -Evet onu orada gördüysen niçin yere vurmadın? Ben de sana on parça gümüşle bir kuşak verirdim, dedi. **12*** O adam da Yoab'a: -Eğer elime bin parça gümüş tartılsa bile kralın oğluna elimi uzatmazdım. Çünkü[5] biz duyduk ki kral sana, Abişay'a ve İttay'a: *'Her biriniz genç Abşalom'u kayırın'* diye sıkı buyruk vermişti. **13*** Yoksa öz benliğime karşı gelmiş olurdum; çünkü kraldan hiç bir şey gizlenemez ve bu durumda sen de beni savunmamış olurdun, dedi. **14*** Yoab da: -Ben böyle senin önünde oyalanamam, diyerek eline üç kargı aldı ve Abşalom daha meşe ağacının altında sağ iken onları onun kalbine sapladı. **15*** Yoab'ın silahçıları olan on genç de Abşalom'un çevresinde onu vurarak öldürdüler. **16*** Sonra Yoab boru çaldı; askerler de Yoab onları geri çektiğinden İsrailileri kovalamaktan geri döndüler. **17*** Ve Abşalom'u alıp onu ormanda büyük bir çukura atarak üzerine[6] de büyük bir taş yığını yığdılar. Tüm İsraillilerden herkes kendi çadırlarına kaçıştı. **18*** Abşalom daha sağ iken bir taş almışlar ve onu kral[7] deresinde kendisi için dikmişlerdi. Çünkü: *'adımı*[8] *anacak bir tek oğlum bile yok'* demişti. O dikili taşı kendi adıyla söylediler ve ona bugüne dek Abşalom nişanı deniliyor. **19*** Sadok oğlu Ahimaats:-Şimdi koşup krala müjdeyi bildireyim; çünkü Rabb hakkını düşmanlarının elinden aldı, dedi. **20*** Yoab da ona: -Bugün sen müjdeci olamazsın; başka bir gün müjdeni götür. Çünkü kralın oğlu ölmüştür, dedi. **21*** Yoab da Koşî'ye: -Sen git ve gördüğünü krala bildir, dediğinde Kuşî Yoab'a eğildi ve koştu. **22*** Sonra Sadok oğlu Ahimaats Yoab'a:-Bana da bir şekilde izin ver ki ben de Kuşî'nin ardınca koşayım, dedi. Yoab da: -Şimdi neden koşacaksın oğlum? Çünkü götürecek bir müjden yok, dedi. **23*** Ama o:-Ne olursa olsun koşacağım, dediğinde o da: -Koş! Dedi ve Ahimaats ova yolundan geçip Kuşî'yi geçti. **24*** Davut iki kapının arasında otu-

ruyorken gözcü[9] kapının damı üzerindeki duvara çıktı ve gözlerini kaldırınca yalnız koşan bir adamın olduğunu gördü. **25***O zaman gözcü bağırıp krala bildirdi. Kral da: -Eğer yalnız ise onun ağzında müjde vardır, dedi. O da gitgide yaklaşıyordu. **26***Gözcü gene koşan başka bir adam gördüğünde; kapıcıyı çağırıp: -İşte yalnız koşan bir adam, dediğinde kral: -Bu da müjdecidir, dedi. **27***Gözcü: -Öncekinin koşusu bana Sadok oğlu Ahimaats'ın koşusu gibi geliyor; deyince kral: -Bu iyi adamdır ve iyi müjde ile geliyor, dedi. **28***Ahimaats: -Selam! Diye krala bağırdı ve yüzüstü yere kapanarak krala saygı gösterdi; ona: -Allah'ın Rabb ne mübarektir ki efendim krala el kaldıran kişileri eline teslim etmiştir, dedi. **29***Kral da: -Ey genç! Abşalom esenlikte midir? Dedi. Ahimaats da: -Yoab kralın kulunu ve bu kulunu gönderdiği zaman büyük bir kalabalık gördüm; ama ne olduğunu bilemedim, dedi. **30***O zaman kral bir yana çekilip ona: -Burada dur, dedi ve o da orada durdu. **31***İşte Kuşî geldi ve Kuşi: -Efendim krala müjde var; çünkü sana karşı kalkanların elinden Rabb bu gün seni kurtarıp adaleti yerine getirdi, dedi. **32***Kral da Kuşî'ye: -Delikanlı! Abşalom esenlikte midir? Dedi. Kuşî: -Efendim kralın düşmanları ve kötülük için tüm sana karşı kalkanlar o genç gibi olsunlar, dedi. **33***Ve kral üzüntüden kapının üstündeki odaya çıkarak ağladı. Giderken de böyle söylüyordu: -Oğlum[10] Abşalom, oğlum Abşalom; keşke senin yerine ben ölseydim. Oğlum, oğlum Abşalom.

(1)B.15/19, **(2)**B.21/17, **(3)**12.Ayet, **(4)**Yeş.17/15ve18, **(5)**5.Ayet, **(6)**Yeş.7/26,**(7)**Tek.14/17, **(8)**B.14/27, **(9)**II.Krl.9/17, **(10)**B.19/4.

19. Bölüm:1)Yoab'ın kralı yasından ötürü avutması, 9)İsrailoğulları Davut'un görevini geri vermek için uğraşmaları, 11)Davut'un Yahudalılar'ı yüreklendirmesi, 18)Şimeon'un bağışlanması, 24)Mefiboşet'in kraldan özrü için davranışı, 32)Gilead'lı Barzillay'ın sevgiyle serbest bırakılması ve oğlunun kral evine kabul edilmesi, 41)Kral'ın görevini geri vermek için İsrailliler'in Yahudilerle (*Yahudalılar*) mücadelesi.

1*Yoab'a işte kral, Abşalom için yas tutup ağlıyor diye bildirildi. **2***Ve o gün tüm askerler için kurtuluş yasa döndü; çünkü o gün askerler kralın kendi oğlu için üzüldüğünü işitmişlerdi. **3***Askerler o gün cenkten kaçarak; utançla kaçan hırsızlar gibi utançla kente[1] girdiler. **4***Ve kral yüzünü[2] örtüp: -Oğlum Abşalom[3] oğlum Abşalom! Diyerek yüksek sesle bağırıyordu. **5***O zaman Yoab kralın yanına eve gelerek dedi ki: -Bu gün senin canını; oğullarının, kızlarının canını, kadınlarının canını ve odalıklarının canını kurtaran tüm kullarını bugün sen utandırdın. **6***Çünkü sana kötülük besleyenleri seviyor ve seni sevenlere kötülük besliyorsun. Bugün askerler ve kullar için bir görevin olmadığını açıkladın. Bundan anlaşılıyor ki, eğer bu gün Abşalom sağ kalıp tümümüz ölseydik o zaman bu gözüne iyi görünecekti. **7***Şimdi kalk ve dışarı çık ve kullarının gönlüne göre konuş; çünkü Rabb'in hakkı için yemin ediyorum ki, eğer sen dışarı çıkmazsan bu gece yanında hiç bir adam kalmaz. Bu durum ise çocukluğundan beri sana gelen kötülüklerden en büyük kötülük olur. **8***Kral kalkıp kapıda oturdu. Tüm halka: 'Bakın; kral kapıda oturuyor, diye haber verildiğinde bütün halk kralın önüne geldi ve İsrailden herkes çadırına çekilmişti. **9***Tüm İsrail oymakları halkı birbirleriyle şöyle çekişip uğraştılar: 'Bizi düşmanlarımızın elinden kral kurtardı; ve bizi Filistinliler'in elinden kurtaran da odur. Şimdi ise Abşalom yüzünden yöreyi[4] terkediyor. **10***Üstümüze meshettiğimiz Abşalom savaşta öldü. Şimdi niçin kralı geri götürmek için susuyorsunuz, diyorlardı. **11***Kral Davut; kahin Sadok ve Abiatar'a şöyle haber gönderdi: 'Siz Yahuda'nın sözü geçen yaşlıları. Niçin kralı kendi evine götürmek konusunda geri adım atıyorsunuz? Çünkü tüm İsrailin konuştukları; krala ta evine dek ulaştı. **12***Siz kardeşlerimsiniz; siz kemiğim[5] ve etimsiniz. Şimdi kralı geri götürmek için neden geri kalıyorsunuz? Diye söyleyin. **13***Amasa'ya[6] da deyin ki; siz kemiğim ve etim değil misiniz? Eğer Yoab yerine benim önümde ordunun başbuğu olmazsan; Allah[7] bana böyle ve bundan daha çoğunu yapsın, dedi. **14***Böylece Yahuda adamlarının tüm kalplerini bir adamın[8] kalbini kazanır gibi kazandı. Onlar da krala: -Sen tüm kullarınla geri dön, diye bildirdiler. **15***O zaman kral geri dönüp Erden'e dek geldi. Yahuda da kralı karşılamak için ve kralı Erden'den geçirmek için Gilgal'e[9] geldi. **16***Bahurim'den olan Bünyaminli Gera'nın oğlu Şimei[10] acele ederek Yahuda adamlarıyla beraber kral Davut'u karşılamaya çıktı. **17***Ve onunla beraber bin asker Bünyaminli de vardı. Saul evi'nin hizmetçisi Siba'nın[11] da on beş oğlu ve yirmi hizmetçisi beraber olduğu halde indi; sonra da kralın önünce Erden'e ulaştılar. **18***Böylece kralın ev halkını geçirip uygun gördüğünü yapmak için bir sandal geçti; ve kral Erden'den geçince Gera'nın oğlu Şimai onun önünde yere kapanarak; **19***Krala: -Efendim[12] bana günah saymasın; efendim kral Orişalim'den çıktığı günde bu kulunun[13] yaptığı kötülüğü anmasın ve bunu kral[14] kalbine koy-

masın. **20*** Çünkü kulun günah ettiğini biliyor ve işte tüm Yusuf[15] Evi'nden önce ben bugün efendim kralı karşılamaya inip geldim, dedi. **21*** Ve Seruya oğlu Abişay şöyle yanıtladı: -Şimei[16] Rabb'in mesihine kötü söylediği için öldürülmeli; değil mi? **22*** Ama Davut: -Ey Seruya oğlu! Sizin[17] benimle ne işiniz var ki bugün bana düşman oluyursunuz? Bugün[18] İsrailde bir adam öldürülsün mü? Çünkü İsrail üzerinde bugün kral olduğumu bilmiyor muyum? Dedikten sonra; **23*** Şimei'ye: -Ölmeyeceksin[19] dedi ve kral ona yemin etti. **24*** Saul'un oğlu Mefiboşet[20] kralı karşılamaya çıktı; ve kralın gittiği günden esenlikle geldiği güne değin; ayaklarına dikkat etmemiş, sakalını düzeltmemiş ve giysilerini de yıkamamıştı. **25*** Böylece kralı karşılamak için Orişalim'e geldiğinde kral ona: -Ey Mefiboşet! Niçin[21] benimle beraber gitmedin? Dedi. **26*** O da: -Ey efendim kral! Adamlarım beni aldattı. Kulun; eşeğimi eğerleyeyim de üzerine binip kral ile gideyim, dediydim. Çünkü ben topalım. **27*** O da kulun[22] için kralıma karşı bana yalan sözler düzdü; ama[23] efendim kral Allah'ın mülkü gibidir. Şimdi gözünde neyi doğru görürsen öyle yap. **28*** Çünkü babamın tüm boyu efendim kralın gözünde ölümü[24] hak etmiş olan adamlardan başka biri değilken; sen[25] kulunu sofranda yemek yiyenler sırasına koydun ve artık benim ne hakkım var ki bir daha kralımı çağırayım. **29*** Kral da ona: -Artık malların için niçin konuşuyorsun? Sen ve Siba tarlaları paylaşınız diyorum. **30*** Mefiboşet de krala: -Efendim kral esenlikle evine geldikten sonra tümünü o alsın, dedi. **31*** Ve kralı Erden'den geçirmek için Rogalim'den[26] Gilead'lı Barzillay inip onunla Erden'i geçti. **32*** Barzillay seksen yaşında oldukça yaşlı bir adamdı ve büyük bir adam olduğundan kralın Mahanaim'de oturduğu sırada onu kendisi[27] bakmıştı. **33*** Kral Barzillay'a: -Benimle gel ve ben de yanımda Oruşalim'de senin geçimini sağlayayım, dedi. **34*** Barzillay ise krala:-Kaç yıl ömrüm kaldı ki, kral ile Oruşalim'e çıkayım? **35*** Bugün seksen[28] yaşındayım; iyinin ve kötünün farkına varabilir miyim; bu kulun yediğinin içtiğinin lezzetini alabilir mi? Kadın erkek ezgicilerin ve deyişlerinin sesini artık dinleyebilir mi? Şimdi neden kulun efendim krala yük olsun? **36*** Birazdan kulun kral ile Erden'den geçsin ve kral niçin bana bu denli ödül versin? **37*** Lûtfet kulun dönsün ve kentimde babam ile annemin mezarı yanında ölsün. Evet[29] işte kulun Kimham. Efendim kral ile geçsin ve onun için gözünde hoş olanı yap, dedi. **38*** Kral da: -Kimham benimle beraber geçecek ve ben de ona senin gözünde iyi olanı yapacağım. Sen benden ne dilersen senin için yaparım, dedi. **39*** Böylece tüm halk Erden'den geçti. Kral da geçti ve kral Barzillay'ı öperek[30] ona iyilik diledikten sonra o yerine geri döndü. **40*** Kral Gilgal'e geçmiş, Kimham da onunla beraber gitmişti ve tüm Yahuda halkıyla İsrail halkının yarısı kralı geçirdiler. **41*** İşte tüm İsrailliler kralın yanına gelip krala doğru:-Kardeşlerimiz Yahudalılar*(Yahudiler)* seni niçin kaptılar. Kral[31] ile onun evi halkını ve Davut'un tüm adamlarını Erden'den geçirdiler; dediler. **42*** Tüm Yahudîler de İsrailliler'e şöyle yanıt verdiler: 'Kral[32] da bizim akrabalarımızdandır. Bundan ötürü niçin böyle öfkelisiniz? Kraldan birşey yediniz veya bize herhangibir ödül aldınız mı?' Dediler. **43*** İsrailliler de Yahudîler'e şöyle yanıt verdiler: -'Kralda bizim on payımız var ve Davut'ta sizden daha çok emeğimiz var. Şimdi niçin bizi küçümsüyor ve kralımızı geri götürmek için niçin önce bizim onayımızı almadınız?' Dediler; ama[33] Yahudîler'in sözü İsrailliler'in sözlerinden daha keskindi.

(1)32.Ayet,**(2)**B.15/30,**(3)**B.18/33,**(4)**B.15/14,**(5)**B.5/1, **(6)**B.-17/25, **(7)**Rut 1/17, **(8)**Hak.20/1, **(9)**Yeş.5/9, **(10)**B.16/5, I.Krl.2/8,**(11)**B.9/2ve10,16/1ve2, **(12)**I.Sam.22/15, **(13)**B.16/5,6 vediğ.,**(14)**B.13/33, **(15)**Bak B.16/5, **(16)**Çık.22/28, **(17)**B.16/10, **(18)**I.Sam.11/13, **(19)**I.Krl.2/8,9ve37,47, **(20)**B.9/6, **(21)**B.16/17, **(22)**B.16/3,**(23)**B.14/17ve20,**(24)**I.Sam.26/16, **(25)**B.9/7,10ve13, **(26)**I.Krl.2/7,**(27)**B.17/27,**(28)**Mez.90/10,**(29)**I.Krl.2/7, Yerm.41/17, **(30)**Tek.31/55, **(31)**15.Ayet, **(32)**12.Ayet, **(33)**Bak Hak.8/1,12/1.

20. Bölüm: 1)Şeba'nın bozgunculuğu, 3)Davut on odalığını güven altına alması, 4)Yoab'ın Amasaya'yı öldürmesi; 14)Ve Şeba'yı takip etmesi, 16)Akıllı bir kadının Şeba'ya öyküler anlatarak Abel kentini kurtarması, 23)Davut'un memurları.

1* Orada Bünyaminli Bikri'nin oğlu olan Şeba adında yaramaz bir adam vardı; ve o boru çalarak: -Bizim[1] Davut'ta payımız ve Yesse oğlunda soyumuz yoktur. Ey! İsrail herkes[2] çadırına, dedi. **2*** Böylece tüm İsrailliler Davut'un ardından dönüp Bikri oğlu Şeba'nın peşine takıldılar. Yahudalılar*(Yahudîler)* da Erden'den Oruşalim'e dek kendi krallarına sadık kaldılar. **3*** Davut Oruşalim'e kendi evine ulaştığında evi beklemek için bıraktığı on[3] odalığını*(cariyesini)* alıp onları korumak için ayrı bir eve yerleştirdi ve geçimlerini sağladı. **4*** Ve kral Amasaya'ya: -Üç gün[4] içinde Yahudîler'i yanında topla ve sen de burada hazır ol, dedi. **5*** Amasaya da Yahudîler'i toplamaya gitti; ama kendisine belirtilen zamandan biraz gecikti. **6*** O zaman Davut Abişay'a: -Şimdi Bikri

oğlu Şeba bize Abşalom'dan daha çok zarar verecektir. Sen[5] efendinin adamlarını al da onun ardınca koş; sakın kendisi için güvenli kentler bulup gözlerimiz önünde savaşmış olmasın, dedi. **7***Yoab'ın adamları Keretîler[6] ile Peletîler ve tüm yiğitler onun ardınca çıktılar; Bikri oğlu Şeba'yı takip etmek için Oruşalim'den*(Kudüs)* çıktılar. **8***Onlar Gibeon'da olan büyük taşın yanındayken Amasaya önlerine geldi. Yoab ise giydiği kaftanı üstüne kuşak bağlamış ve onun üzerine de belinde bağlı olan kınıyla bir kılıç vardı. Bu kılıç Yoab çıkarken kınından düştü. **9***Ve Yoab Amasaya: -Kardeşim iyi misin? Diye sorarak; Yoab[7] Amasa'-yı öpecek kadar sağ eliyle onun sakalını tuttu. **10***Amasa da Yoab'ın elindeki kılıçtan sakınmadı; Yoab[8] bununla onu karnından[9] vurarak bağırsaklarını yere döktü ve ona tekrar vurmadı; o da öldü. Sonra Yoab ile kardeşi Abişay, Şeba oğlu Bikri'yi takip ettiler. **11***O zaman Yoab'ın adamlarından biri onun yanında durarak: -Her kim Yoab'tan hoşnut ise ve her kim Davut'tan yanaysa Yoab'ın ardınca gitsin dedi. **12***Amasa yolda kan içinde yuvarlanmaktaydı ve o adam tüm askerlerin durduğunu görünce Amasa'yı yoldan tarlaya çekerek üzerine bir giysi örttü. Çünkü her gören onu gördüğünde yanında duruyordu. **13***O yoldan kaldırılır kaldırılmaz tümü Bikri oğlu Şeba'yı takip etmek için Yoab'ın ardınca gittiler. **14***[O da İsrailin tüm oymaklarından geçti; ve Berîler'in tümü kendi yanına toplanarak ardınca gittikleri halde Abel'e[10] Maaka Evi'ne dek Yoab'ın ardınca gittiler.] **15***Onlar da gelip onu Maaka-Evi'nin Abel kentinde kuşatarak kentin karşısına bir[11] tümsek*(meteris)* yaptılar. Bu surların önünde yapılmış olup Yoab ile olan askerlerin tümü surları yıkmak için uğraşıyorlardı. **16***Ve akıllı bir kadın:-Dinleyin, dinleyin. Yoab'a lütfen buraya yaklaşsın deyin; ve size söyleyeceklerim var, diye kentten bağırdı. **17***O da ona yaklaştığında kadın:-Sen Yoab mısın? Ve o da: -Benim; dedi. Kadın ona: -Cariyenin sözünü dinle, dediğinde; o da: -Dinliyorum, dedi. **18***Kadın sözlerine şöyle başladı: -Eski devirlerde kesinlikle Abel'den söz edildi ve ona göre yapsınlar; denildi. **19***Ben İsrailde barıştan yana sadık bir kentim. Sen ise İsrailde olan bir kenti; ana bir kenti yok etmeye çalışıyorsun. Rabb'in[12] mirasını niçin yutuyorsun? Dedi. **20***Yoab da: -Haşa ki, asla ben yutayım; veya yok edeyim. **21***Konu bu değil; ancak Efraim dağından Bikri oğlu Şeba adında bir adam kral Davut'a karşı baş kaldırdı. Bir tek onu bana teslim edin; ben de kenten çekileyim, dedi. O kadın da Yoab'a:-Bak şimdi onun başı surların üstünden sana atılacaktır, dedi. **22***O zaman kadın bilgelikle[13] tüm halka seslendi ve onlar Bikri oğlu Şeba'nın başını kesip Yoab'a attılar. O da boru çaldırdı ve onlar da kentin önünden, herkes kendi çadırına dağıldı. Yoab da Oruşalim'e kralın yanına döndü. **23***Yoab[14] tüm İsrail ordusunun başkumandanı ve Yehoyadağ'ın oğlu Benaya da Keretîler'in ve Peletîler'in başkanıydı. **24***Adoram angaryacı başı[15] Ahilut'un oğlu Yehoşafat[16] da tarihçi; **25***Şeva baş yazman (Kâtip), Sadok[17] ile Abiatar imamlar*(kahinler)* **26***Ve Yair'li[18] İra da Davut'un[19] veziriydi.

(1)B.19/43, **(2)**I.Krl.12/16, II.Trh.10/16, **(3)**B.15/16, 16/21ve22, **(4)**B.19/13, **(5)**B.11/11, I.Krl.1/33, **(6)**B.8/18, I.Krl.1/38, **(7)**Mat.26/49,Luk.22/47,**(8)**I.Krl.2/5, **(9)**B.2/23, **(10)**II.Krl.15/29, II.Trh.16/4, **(11)**II.Krl.19/32, **(12)**I.Sam.26/19, B.21/3, **(13)**Vaiz 9/14ve15, **(14)**B.8/16ve18, **(15)**I.Krl.4/6, **(16)**B.8/16, I.Krl.4/3, **(17)**B.8/17, I.Krl.4/4, **(18)**B.23/38, **(19)**B.8/18.

21. Bölüm:1)Saul'un yedi oğlunun öldürülmesiyle nedeniyle; Gibeonlular sebebi ile gelen kıtlığın giderilmesi,10)Rispa'nın cenazeleri kayırması;12)Ve Davut'un Saul'un kemiklerini gömmesi 15)Davut'un dört yiğidinin cesareti.

1*Davut'un günlerinde birbirinin ardından üç yıl kıtlık olduğunda Davut **"***Rabb'ten sordu*[+] Rabb da: 'Saul ile kanlı evi yüzündendir. Çünkü Gibeonlular'ı öldürdü'; dedi. **2***Kral Gibeonlular'ı çağırarak onlarla söyleşti[Ve Gibeonlular İsrailoğulları'ndan değildiler; ancak Amorîler'in[1] arda kalanlarından olup İsrailoğulları onlar için yemin etmişti. Ama Saul İsrailoğulları ve Yahuda için gayret göstererek onların yok edilmelerini istemişti.] **3***Davut Gibeonlular'a: -Size ne yapayım, neyle size bağışlayayım ki, Rabb'in mirasına[2] iyilik dileyesiniz, dedi. **4***Gibeonlular da ona: -Saul'dan ve soyundan gümüş ve altın istemiyor; ne de İsrailden bir kimsenin ölümünü istiyoruz, dediler. Kral da: -Siz ne derseniz size yapacağım, dedi. **5***Onlar da krala: -Bizi öldüren ve İsrailin sınırları içinde oturamayacak şekilde yok edilmemizi isteyen adamın çocuklarından bize yedi kişi teslim olsun. **6***Biz de onları Rabb'in[3] seçilmişi olan Saul(4) Gibeası'nda Rabb için asalım, dediler. Kral da: -Elinize veririm, dedi. **7***Ama kral; Saul'un ve Yonatan'ın oğlu Mefiboşet'i Rabb hakkı için Davut ile Saul'un oğlu Yonatan arasında olan yeminden[5] ötürü esirgedi. **8***Ve kral Aya'nın[6] kızı Rispa'dan Saul'a doğan iki oğlunu; yani Armoni ile Mefiboşet'i; Meholal'lı[7] Barzillay oğlu Adriel'den ve Saul'un kızı Mikal'dan[+] olan beş oğlunu alarak; **9***Onları Gibeonlular'ın eline verdi. Onlar da bunları dağda Rabb'in[8]

önünde astılar. Yedisi de birlikte; ilk biçim günlerinde ve arpa biçiminin başlangıcında öldürüldüler. **10***Ayya'nın[9] kızı Rispa bir çul alıp onu kendisi için kaya üzerine serdi ve biçim[10] günlerinin başında onlar üzerine gökten yağmur yağıncaya dek gündüz hava kuşlarını ve gece de kırların yabanıllarının üzerine gelmesine olanak tanımadı. **11***Saul'un odalığı Ayya'nın kızı Rispa'nın yaptığı bu şey Davut'a bildirildi. **12***Davut da gidip Saul'un kemiklerini ve oğlu Yonatan'ın kemiklerini Şan-Evi meydanından çalmış olan Yabeş[11] Gilead'ın halkından aldı. O yer ise Filistinliler[12] Saul'u Gibbeo'da öldürdükleri gün onları orada asmışlardı. **13***Sonra Saul'un kemikleri ile oğlu Yonatan'ın kemiklerini oradan çıkarıp; bu asılmış olanların kemiklerini topladılar. **14***Ve Saul'un oğlu Yonatan'ın kemiklerini Bünyamin yöresinde Sela'da[13] onun babası Kiş'in mezarına gömdüler. Böylece kralın tüm söylediklerini yerine getirdiler. Sonra[14] Allah ülke için olan duayı kabul etti. **15***Gene Filistinliler'in İsrail ile savaşı olduğunda Davut da adamları beraberinde olarak indi; ve Filistinliler ile savaştıkları sırada Davut'un gücü kesildi. **16***Rafa oğullarından[*] üçyüz şekel bakır ağırlığında mızrağı olup, belinde kılıç kuşanmış olan İşbi-Benob Davut'u vurmaya yeltendi. **17***Ama Seruya'nın oğlu Abişay onun yardımına yetişerek Filistinliyi vurarak öldürdü. O zaman Davut'un adamları ona şöyle yemin ettirdiler: 'Bir[15] daha bizimle birlikte cenge çıkmayacak ve İsrail'in ışığını[16] söndürmeyeceksin' **18***Bundan[17] sonra yine Gob'ta Filistinliler ile savaş oldu. O zaman Huşşa'lı[18] Sibbekay Rafa oğulları'ndan olan Saf'ı vurdu. **19***Ve tekrar Filistinliler ile Gob'ta savaş oldu; Beytlehem'li Yaareoregim'in oğlu Elhanan Gatlı Golyat'ın kardeşini[19] vurdu ve onun mızrağının sapı da dokuma tezgâhı sırığı gibiydi. **20***Yine Gat'ta[20] savaş olduğunda; uzun boylu, ellerinin ve ayaklarının parmakları altışar altışar olan tam yirmidört parmaklı bir adam vardı. Bu adam Rafa'ya doğmuştu. **21***Bu kişi İsraile kötü söz söylediğinde[21] Davut'un kardeşi Şimeî'nin[22] oğlu Yonatan onu vurdu. **22***Bunların[23] dördü de Gat'ta Rafa'ya doğmuş olup Davut'un ve onun kullarının eliyle öldürüldüler.

(1) Yeş.9/3,15,16v317,**(2)**B.20/19,**(3)**I.Sam.10/24, **(4)**I.Sam.10/26, 11/4,**(5)**I.Sam.18/3, 20/8,15ve42, 23/18, **(6)**B.3/7, **(7)**I.Sam.18/19, **(+):**Marab'tan; I.Sam.18/19'a bakınız, **(8)**B.6/17, **(9)**8.Ayet, B.3/7, **(10)**Bak Tes.21/23, **(11)**I.Sam.31/11-13,**(12)**I.Sam.31/10,**(13)**Yeş.18/28, **(14)**Yeş.7/26,B.24/25,**(*)**Veya:İri,dev,**(15)**B. 18/3,**(16)**I.Krl. 11/36, 15/4, Mez.132/17, Bak Yud.4/13, **(17)**I.Trh. 20/4, **(18)**I.Trh.11/29, **(19)**BakI.Trh.20/5, **(20)**I.Trh.20/6, **(21)**I. Sam. 17/10, 25 ve 26, **(22)**I.Sam. 16/9, **(23)**I.Trh. 20/8.

22. Bölüm: 1)Davut'un şükür ilâhisi.
1*Davut; Rabb onu tüm düşmanlarının ve Saul'un elinden kurtardığı[1] günde bu ilâhinin sözlerini Rabb'e[2] söyleyip dedi ki: **2***Rabb[3] kayam, kalem ve kurtarıcımdır. **3***Allah sığınağımdır; *"O"*na[4] sığınırım. Kalkanım[5] kurtuluşumun[6] boynuzu, yüksek[7] kalem, sığınağım[8] ve kurtarıcımdır. Beni karanlıktan kurtarsın. **4***Yakarışa yaraşan Rabb'e dua ediyor ve düşmanlarımdan kurtuluş buluyorum. **5***Çünkü ölüm dalgaları çevremi kuşatıp kötülük selleri beni korkuttu. **6*** ***Haviye***'nin[9] kementleri beni kuşattı; ölüm tuzakları bana karşı geldi. **7***Sıkıntımda Rabb'e[10] dua edip Allah'ımı çağırdım. O da Tapınağından sesimi[11] işitti ve çağrışım kulağına erişti. **8***O zaman[12] yer sarsılıp titredi ve göğün[13] temelleri kaynaşıp sarsıldılar; çünkü *"O"* gazaba geldi. **9***Burnundan duman ve ağzından tüten ateş çıktı; ve ondan korlar tutuştu. **10***Gökleri indirip yere indi ve ayakları altında kara bulut var idi. **11***Kerubiye binerek uçtu. Rüzgârın kanatları üstünde göründü. **12***Karanlığı, suların karanlığını ve göğün bulutlarını kendi etrafında çardaklar kurdu. **13***Önündeki parlaklıktan ateş korları tutuştu. **14***Rabb göklerden gürledi ve ulu Tanrı*(Müt'âl*) kendi sesini verdi. **15***Oklarını atar atmaz onları darmadağın yaptı ve yıldırımlarla onları sıkıntıya boğdu. **16***Rabb'in azarlamasından ve burnundan soluyanın[23] vuruşundan[*] denizlerin dibi göründü, dünyanın temelleri belirdi. **17***Yukarıdan[24] gönderip beni tuttu ve beni çok sulardan çıkardı. **18***Beni güçlü düşmanımdan ve bana kötülük düzenlerden kurtardı[25] çünkü benden güçlüydüler. **19***Felâketim gününde önümü kestiler; ama Rabb bana asa oldu. **20***Beni[26] geniş yere çıkardı, beni kurtardı; çünkü benden hoşnut[27] kaldı. **21***Rabb[28] iyiliklerime göre bana karşılık veriyor; ellerimin[29] temizliğine göre beni ödüllendiriyor. **22***Ben Rabb'in[30] yollarını tuttum ve Allah'ıma karşı gelmedim. **23***Çünkü "*O*"nun tüm yolları[31] önümdeydi ve buyruklarından ayrılmadım. **24***"*O*"nun önünde[32] kusursuzdum *(kâmildim)* ve günahımdan kendimi korudum. **25***Rabb da[33] bana iyiliğime ve gözü önünde olan saflığıma göre ödül verdi. **26***Merhametli[34] kimse ile merhametli olur; kâmil adamla da kusursuz olursun. **27***Temiz ile temiz olur; eğriye[35] zıt[36] olursun. **28***Sen sorunlu[37] halkı kurtarır ve böbürlenenleri[38] alçaltmak için gözlerin onların üzerinde kalır. **29***Çünkü ya[39] Rabb! Sen benim ışığımsın ve Rabb karanlığımı nura döndürür. **30***Çünkü senin avuncunla askere saldırır; Allah'-

ımın avunuyla surdan geçerim. **31*** Allah'ın[40] yolları kusursuzdur, Rabb'in[41] sözleri saf ve temizdir. Kendisine güvenenlerin tümüne kalkandır. **32*** Çünkü ***Yehovah***'dan[42] başka Allah kimdir? Ve Allah'ımızdan başka kaya kim? **33*** Allah benim[43] güçlü kalemdir ve yollarımı[44] tamamlar. **34*** Ayaklarımı geyik[45] ayakları gibi yapar ve beni yüksek[46] yerlerin üzerinde durdurur. **35*** Ellerime[47] cenk öğretir ve pazılarım bakır[+] yay gerer. **36*** Kurtuluş kalkanını bana verdin ve senin lütfun beni yüceltti. **37*** Adımlarımın[48] birini genişlettin ve ayaklarım sürçmedi. **38*** Düşmanlarımı takip edip onları kırdım ve onları bitirmeyinceye dek geri dönmedim. **39*** Onları yok ettim, yere çaldım, bir daha kalkmadılar ve ayaklarım[49] altına düştüler. **40*** Cenk için beni güç[50] ile kuşattın ve bana[51] karşı ayaklananları altıma düşürdün. **41*** Bana düşmanlarımın arkalarını çevirdin ki, bana kötülük besleyenleri kırayım. **42*** Bağırdılar; ama kurtaran yok. Rabbi[52] çağırdılar; ama onları kabul etmedi. **43*** Ben de onları yerin[53] tozu gibi ezdim; onları sokak[54] çamuru gibi ayak altına alıp çiğnedim. **44*** Halkımın[55] çekişmelerinden beni kurtarıp beni milletlere[56] başkan olmak için korudun. Bilmediğim[57] kavim bana kulluk etti. **45*** Yabancılar önümde boyun[58] büktüler; kulakları işittiği gibi bana itaat ettiler. **46*** Yabancılar güçsüzleşti ve gizlendikleri[59] yerde titrediler. **47*** Rabb yücedir*(Hay)* ve kayam kutlu*(mübarek)* olsun. Kurtarışımın[60] kayası olan Allah yücelerden yüce olsun. **48*** Benim[61] için intikam alan ve milletleri[62] bana övgü kılan Allah'tır. **49*** Beni düşmanlarımdan kurtardın ve bana karşı ayaklananlar üzerine beni yükselttin; kötü[63] adamdan beni kurtardın. **50*** Bu yüzden ya Rabb milletler[64] arasında sana hamd edecek ve senin adına ezgiler sunacağım*(Mezmur okuyacağım)*. **51*** Kralına[65] büyük kurtuluş veren, mesihi[66] olan Davut'a ve soyuna[67] sonsuza dek lütfeden "*O*"dur.

(1)18.Mez.,34/19, **(2)**Çık.15/1, Hak.5/1, **(3)**Tes.32/4, Mez.18/2ve diğ., 31/3, 71/3, 91/2, 144/2, **(4)**İbr.2/13, **(5)**Tek.15/1, **(6)**Luk.1/71, **(7)**Sül.Mes.18/10, **(8)**Mez.9/9, 14/6, 59/16, 71/7, Yerm.16/19, **(9)**Mez.116/3, **(10)**Mez.116/4, 120/1, Yuns.2/2, **(11)**Çık.3/7, Mez.34/6,15ve17, **(12)**Hak.5/4, Mez.77/18, 97/4, **(13)**Eyp.26/11,**(14)**Mez.97/3,Habk.3/5,İbr.12/29, **(15)**Mez.144/5, İş.64/1, **(16)**Çık.20/21, I.Krl.8/12, Mez.97/2, **(17)**Mez.104/3, **(18)**10.Ayet, Mez.97/2, **(19)**9.Ayet, **(20)**Hak.5/20, I.Sam.2/10, 7/10, Mez.29/3, İş.30/30, **(21)**Tes.32/23, Mez.7/13, 77/17, 144/6, Habk.3/11, **(22)**Çık.15/8, Mez.106/9, Nah.1/4, Mat.8/26, **(23)**Mez.74/1, **(*)**Veya: Gazabının soluğunun darbesinden, **(24)**Mez.144/7, **(25)**1.Ayet, **(26)**Mez.31/8, 118/5, **(27)**B.15/26, Mez.22/8, **(28)**25.Ayet, I.Sam.26/23, II.Krl.8/32, Mez.7/8, **(29)**Mez.24/4, **(30)**Tek.18/19, Mez.119/3, 128/1, Sül.Mes.8/32, **(31)**Tes.7/32, Mez.119/30ve102, **(32)**Tek.6/9, 17/1, Eyp.1/1, **(33)**21.Ayet,**(34)**Mat.5/7,**(35)**Lev.26/23,24,27ve28, **(36)**Mez.18/26,**(37)**Çık.3/7ve8, Mez.72/12ve13, **(38)**Eyp.40/11 ve12, İş.2/11,12ve17, 5/15, Dan.4/37, **(39)**Eyp.29/3, Mez.27/1, **(40)**Tes.32/4,Dan.4/37,Vah.15/3,**(41)**Mez.12/6,119/140, Sül.Mes.30/5,**(42)**I.Sam.2/2, İş.45/5ve6, **(43)**Çık.15/2, Mez.27/1, 28/7ve8,31/4,İş.12/2,**(44)**İbr.13/21,Tes.18/13, Eyp.22/3,Mez. 101/2ve6,119/1,**(45)**B.2/18,Habk.3/19,**(46)**Tes.32/13, İş.33/16,58/14,**(47)**Mez.144/1,**(+)**Veya:Kırarlar, **(48)**Sül.Mes. 4/12,**(49)**Malk.4/3,**(50)**Mez.18/32ve39, **(51)**Mez.44/5, **(52)**Eyp. 27/9, Sül.Mes. 1/28, İş.1/15, Mik.3/4, **(53)**II.Krl.13/7, Mez.35/5, Dan.2/35, **(54)**İş.10/6, Mik.7/10, Zek.10/5, **(55)**B.3/1, 5/1, 19/9ve14, 20/1,2ve22, **(56)**Tes.28/13, B.8/1-14, Mez.2/8, **(57)**İş.55/5, **(58)**Tes.33/29, Mez.66/3, 81/15, **(59)**Mik.7/17, **(60)**Mez.89/26, **(61)**I.Sam.25/39, B.18/19ve31, **(62)**Mez.144/2, **(63)**Mez.140/1, **(64)**Rom.15/9, **(65)**Mez.144/10, **(66)**Mez.89/20, **(67)**B.7/12ve13, Mez.89/29.

23. Bölüm: 1)Davut'un Allah'a olan sarsılmaz güveni, 6)Kötülerin yok edileceği, 8)Davut'un yiğitlerinin adları.

1* Davut'un son sözleri bunlardır. Yesse(İşay) oğlu Davut diyor ki: Yüceltilen[(1)] adam Yakup'un[(2)] Allah'ının mesihi ve İsrail'in şirin mezmur şairi diyor ki: **2*** Benim[(3)] aracılığım ile Rabb'in Ruhu söyledi; "*O*"nun sözleri de dilim üzerindedir. **3*** İsrail'in Allah'ı dedi ve İsrail'in[(4)] kayası bana söyledi ki: 'İnsanlara[(5)] egemen olan adaletle davransın; Allah[(6)] korkusuyla egemenlik sürsün' **4*** Güneş doğunca sabah[(7)] aydınlığı gibi; bulutsuz sabah gibi olacak. Yağmurdan sonra yerde filiz bitiren tan yeri gibi ağaracak. **5*** Benim evim Allah'ın gözünde böyle değilse; yine[(8)] de benimle her konuda hazır ve korunmuş olan sözü sonsuz antlaşma yaptı. Bu da tüm kurtuluşum ve tüm sevincimdir ve onu filizlendirmeyecek midir? **6*** Ama tüm yaramazlar atılmış diken gibidirler. Çünkü el ile tutulamazlar. **7*** Ama onlara dokunacak olan adam demirle ve mızrak sapıyla silahlanmalıdır. Bulundukları yerde büsbütün ateşte yakılacaklardır. **8*** Davut'un yiğitlerinin adları bunlardır: Tahkemonlu Yoşebbaşşebet; yani Esnî Adino askerlerin başkanı[(*)] olup sekizyüz[(9)] kişi üzerine gyderek, onları bir saldırıyla yok etti. **9*** Ondan sonra Ahohî[(10)] Doday'ın oğlu Eleazar geliyor. Davut ile olan üç yiğitlerden biriydi ki, bunlar İsrailliler çekildikleri halde cenk için orada toplanan Filistinlileri aşağıladıkları sırada; **10*** Bu kalktı ve eli yorulup kılıca yapışıncaya dek Filistinlileri vurdu. O günde Rabb büyük bir kurtuluş verdi ve kavim ancak onun ardınca yağmaya döndü. **11*** Bundan sonra Harar'lı(11) Ager'in oğlu Şamma vardır. Filistinliler(12) bir bölük olduklarında orada mercimek ile dolu olan bir tarla vardı. Halk da Filistinliler'in önünden kaçmışken; **12*** Bu kişi tarlanın ortasında durarak onu korudu ve Filistinlileri vurdu. Rabb da büyük bir kurtuluş lütfetti. **13*** Otuz[(13)] başkandan üçü inip ürün zama-

nı Adullam[14] mağarasında Davut'un yanına geldiler; ve Filistinliler'in bir bölüğü Refaim[15] vadisinde konaklamışlardı. **14***Davut da o anda kalede[16] bulunuyor ve Filistinliler'in başkanları da Beytlehem'de idi. **15***Davut özlem duyarak: -Beytlehem'in kapısında olan kuyudan bana kim su içirecek? Dedi. **16***O zaman bu üç kahraman Filistinliler'in ordusunu yarıp geçtiler; ve Beytlehem'in kapısında olan kuyudan su çektiler. Bu suyu alıp Davut'a getirdiler; ama Davut suyu içmedi ve Rabb için yere döktü[+]. **17***Ve: -Ya Rabb! Sakın ben bunu yapmış olmayım; canlarını eline alıp giden bu adamların kanını[17] mı içmiş olayım, diyerek ondan içmek istemedi. İşte bu işleri yapan o üç kahramandır. **18***Yoab'ın kardeşi Seruya'nın oğlu Abişay[18] üçlerin başkanıydı. Bu da mızrağını üçyüz kişi üzerine sallayıp onları öldürdü, üçler arasında şan kazandı. **19***Ve bu üçlerin en saygın kişisi seçilerek onlara başkan oldu; ama önceki üçlerin konumuna erişemedi. **20***Büyük işler yapan Kabseel'li[19] yiğit bir adamın oğlu; Yehoyada'nın oğlu Benaya Moab'ın[20] iki zorbasını vurdu. Ve kar vaktinde çukur içine inerek aslanı öldürdü! **21***Hem de güzel[21] görünüşlü bir Mısırlı'yı katletti. Mısırlı'nın elinde bir mızrak varken; o bir değnekle onun yanına inerek Mısırlı'nın elinden mızrağı kaptığı gibi kendi mızrağıyla onu öldürdü. **22***Tüm bu şeyleri Yehoyada'nın oğlu Benaya yaptı ve üç yiğitler arasında şan kazandı. **23***Otuzlardan daha gözdeydi; ama önceki üçlerin konumuna erişemedi ve Davut onu baş[22] komutan atadı. **24***Yoab'ın kardeşi Asahel[23] otuzlardan idi; bunlar da Beytlehem'li Dodo'nun oğlu Elhanan, **25***Harod'lu[24] Şamma, Harod'lu Elika, **26***Paltî-Hales, Tekoa'lı İkkeş'in oğlu İra, **27***Anatot'lu Abiezer, Huşa'lı Mebunnay, **28***Ahohî Salmon, Netofa'lı Maharay, **29***Netofa'lı Baana'nın oğlu Heleb, **30***Piraton'lu Benaya, Gaaş[25] derelerinden[26] Hidday, **31***Arba'lı Abi Albon, Barhumlu Azmavet, **32***Şaalbon'lu Elyahba, Yaşen oğulları, Yonatan, **33***Harar'lı Şamma, Arar'lı Şarar'ın oğlu Ahiam, **34***Ahasbay'ın oğlu Elifelet, Maakalı'nın oğlu, Gilo'lu Ahitofel'in oğlu Eliam, **35***Karmel'li Hesro, Arba'lı Paaray, **36***Soba'lı Natan'ın oğlu İgal, Gad'lı Bani, **37***Ammon'lu Selek, Beerot'lu Naharay, Seruya'nın oğlu ve Yoab'ın silah taşıyıcısı; **38***İtri'li İra[27] İtri'li Gareb, **39***İle Hititli[28] Uriya olup tümü otuz yedi kişiydi.

(1)B.7/8,9,Mez.78/70ve71,89/27,**(2)**I.Sam.16/12ve13, Mez.89/20,**(3)**II.Petr.1/21,**(4)**Tes.32/4ve31,B.22/2ve32, **(5)**Mez.110/2,**(6)**Çık.18/21,II.Trh.19/7ve9,**(7)**Hak.5/31, Mez.89/36,Sül.Mes.4/18,Hoş.6/5, Bak. Mez.110/3, **(8)**B.7/15,16, Mez.89/29, İş.55/3, **(*)**Yani: Üçlerin başı, **(9)**Bak I.Trh.11/11, 27/2,**(10)**I.Trh.11/12,27/4,**(11)**I.Trh.11/27, **(12)**Bak I.Trh.11/13 ve14,**(13)**I.Trh.11/15,**(14)**I.Sam.22/1, **(15)**B.5/18, **(16)**I.Sam. 22/4ve5,**(17)**Lev.17/10,**(18)**I.Trh.11/20,**(19)**Yeş.15/21, **(20)**Çık.15/15, I.Trh.11/22, **(21)**I.Trh.11/23, **(22)**I.Sam.22/14, B.8/18, 20/23, **(23)**B.2/18, **(24)**Bak I.Trh.11/27, **(25)**Hak.2/9, **(26)**Tes.1/24, **(27)**B.20/26, **(28)**B.11/3ve6, (+): I.Trh.11/18.

24. Bölüm: 1)Davut'un İsrailoğullarını sayması, 5)Yoab'ın buna onay göstermeyerek savaşçıların sayısını bulup göstermesi, 10)Davut'un tövbesi ve teklif edilen üç beladan veba'yı kabullenmesi, 15)Yetmiş bin kişinin ölümünden sonra Davut'un yakarışıyla Oruşalim'in kurtulması, 18)Davut'un Aravna'nın harmanını satın alarak kurbanlar sunması.

1*Ve yine İsraile[1] Rabb'in öfkesi alevlenip: 'Git İsrail[2] ve Yahuda'yı say' diyerek Davut'u[3] onlara karşı kışkırttı. **2***Kral kendi yanında olan komutan Yoab'a:-Şimdi İsrailin tüm oymakları içinde Dan'dan[4] ve Beer-Şeba'dan dolanıp bence halkın[5] sayısı bilinsin diye sayım yapınız, dedi. **3***Yoab da krala: -Allah'ın Rabb halkı sayısından yüz kat daha arttırsın ve efendim kralın günleri görsün; ama efendim kral neden bu şeyden hoşlanıyor? Dedi. **4***Kralın sözleri ise Yoab ile askerlerin komutanlarına şiddetli olduğundan; Yoab ile askerlerin komutanları İsrail halkını saymak için kralın önünden çekildiler. **5***Erden'den geçerek Gad deresinin ortasında olan kentin sağında Aroer'de[6] konakladılar. **6***Sonra Yazer'e[7] Gilead'a ve Tahtim-Hodşi yöresine gelip Dan-Yaan'a ve Sayda[8] yakınlarına geldiler. **7***Sur kalesine Hivîler ile Kenanlılar'ın bütün kentlerine geldiler; ve sonra Yahuda'nın güneyindeki Beer-Şeba'ya çıktılar. **8***Tüm ülkeyi dolaşıp dokuz ay, yirmi gün sonra Oruşalim'e(*Kudüs*) geldiler. **9***Yoab da halkın nüfus defterini krala verdi. İsrailin[9] sekiz yüz bin kılıç taşıyan güçlü kişileri ve Yahudîler de beş yüz bin adam idi. **10***Ama halkı[10] saydıktan sonra Davut pişman oldu ve Davut Rabb'e: -Bunu yapmakla büyük[11] günah ettim*(suçluyum)* ve şimdi ya Rabb lütfen kulunun günahlarını bağışla. Çünkü çok akılsız[12] davrandım, dedi. **11***Ve Davut sabahleyin kalktığında Rabb'in sözleri Davut'un yanında bulunan bilene[13]; yani Gad[14] peygambere şöyle geldi: **12***-Git Davut'a söyle ki; Rabb böyle buyuruyor: -Ben sana üç seçenek sunuyorum. Onlardan birini seç ki, yerine getireyim; dedi. **13***Ve Gad Davut'a gelerek ona şöyle bildirdi: -Senin[15] ülkende yedi yıl kıtlık mı olsun, yoksa sen düşmanlarının önünden üç ay boyunca kaçarken onlar seni kovalasınlar mı veya ülkende üç gün veba mı olsun? Şimdi düşün ve bak; beni gönderene ne yanıt vereyim? Dedi. **14***Davut da Gad'a: -Ben çok sıkılıyorum. Şimdi Rabb'in eline bırakalım;

çünkü "*O*"nun[16] rahmetleri çoktur ve insan[17] eline düşmeyelim, dedi. **15***O zaman Rabb sabahtan[18] belirtilen zamana kadar İsraile veba(*taun*) göndererek Dan'dan, Beer-Şeba'dan ve halktan yetmiş bin kişi öldürdü. **16***Melek[19] Oruşalim'e*(Kudüs'e)* onu vurmak için elini uzattığında; Rabb[20] bu belalardan ötürü onlara acıdı ve halkı öldüren meleğe: '*Artık yeter; elini geri çek!*' Dedi. Rabb'in meleği de Yebusî[21] Aravna'nın harmanı yanındaydı. **17***Davut halkı vuran meleği gördüğünde Rabbe şöyle söyledi:-İşte! Hata[22] ve günah işleyen benim; ama bu koyunlar ne yaptılar? Lütfen Allah bana ve babamın evine karşı olsun, dedi. **18***Ve o gün Gad Davut'a gelip ona: -Git[23] Yebusî Aravna'nın harman yerinde Rabb için bir mezbah*(sunak)* yap, dedi. **19***Davut da Gad'ın sözlerine göre Rabb'in buyruğu gereği yukarı çıktı. **20***Aravna ileri baktığında kral ile adamlarının kendine doğru geldiğini görünce; Aravna gidip yere kapandı ve krala boyun eğdi. **21***Aravna: -Efendim kral niçin kendi kulunun yanına geliyor? Diye sordu. Davut[24] da: -Halkın üstünden bu[25] vebanın kalkması için Rabbe mezbah bina etmek üzere bu harmanı senden satın almaya geldim; dedi. **22***O zaman Davut'a: -Efendim kral gözüne neyi seçtiyse onu alıp kurban etsin. İşte[26] yakılacak kurbanlar için öküzler ve odun yerine harman araç-gereçleri ve öküz takımları var, dedi. **23***Aravna tüm bunları kral gibi krala verdi ve Aravna krala: -Allah'ın Rabb senden[27] razı olsun, dedi. **24***Ama kral Aravna'ya: -Hayır! Ancak onu değerine karşılık senden satın alacağım; çünkü Allahım Rabb'e bedava aldığım kurbanları yakmam, dedi ve Davut[28] harman yeriyle öküzleri elli şekel gümüşe satın aldı. **25***Sonra Davut orada Rabb için bir Sunak*(mezbah)* yaptı; yakmalık kurbanlarla esenlik sunuları sundu ve Rabb[29] ülkede olan yakarışları kabul ederek veba[30] İsrail üzerinden kovuldu.

(1)B.21/1,**(2)**I.Trh.27/23ve24, **(3)**Bak I.Trh.21/1, Yakb.1/13ve14, **(4)**Hak.20/1,**(5)**Yerm.17/5,**(6)**Tes.2/36,Yeş.13/9ve16, **(7)**Say.32/1ve3, **(8)**Yeş.19/28, Hak.18/28, **(9)**Bak I.Trh.21/5, **(10)**I.Sam.24/5, **(11)**B.12/13, **(12)**I.Sam.13/13, **(13)**I.Sam.9/9, I.Trh.29/29,**(14)**I.Sam.22/5,**(15)**BakI.Trh.21/12, **(16)**Mez.103/8,14ve14,119/106,**(17)**İş.47/6,Zek.1/15,Ek.2/22 **(18)**I.Trh.21/14, 27/24, **(19)**Çık.12/23, I.Trh.21/15, **(20)**Tek.6/6, I.Sam.15/16, Yoel 2/13ve14, **(21)**I.Trh.21/15, Bak 18.Ayet, II.Trh.3/1, **(22)**I.Trh.21/17, **(23)**I.Trh.21/18ve diğ., **(24)**Bak Tek.23/8ve16,**(25)**Say.16/48ve50, **(26)**I.Krl.19/21, **(27)**Hez. 20/40ve41, **(28)**Bak I.Trh.21/24ve25, **(29)**B.21/14, **(30)**21.Ayet.

I. KRALLAR
(III. KRALLAR)

1. Bölüm: 1)Abişag'ın Davud'u yaşlılığında kayırması, 5)Adoniya'nın bozgunculuğu, 11)Natan'ın öngörüsü ile; 15)Bat-Şeba'nın bu bozgunculuğu krala bildirmesi, 22)Onun söylemesine Natan'ın onayı, 28)Davut'un Bat-Şeba'ya yemin etmesi, 32)Süleyman'ın mesholunmuş kral olması, 41)Adoniya yandaşlarının sıkıntıları, 50)Adoniya'nın Mezbaha (*Sunağa*) sığınması ve Süleyman'ın ona acıması.

1*Kral Davut yaşlanmış ve çökmüş olduğunda; onu örtüyle örtmelerine rağmen o yine de ısınamıyordu. **2***Hizmetçileri ona: -Efendimiz kral için genç bir bakire aransın ve kralın yanında durarak onu gözetip koynunda yatsın ki; efendimiz kral ısınsın, dediler. **3***Böylece tüm İsrailde güzel bir kız arandı ve Şunemli[1] Abişag'ı seçip onu kralın yanına getirdiler. **4***Bu kız çok güzel olup kralı gözetiyor ve ona hizmet ediyordu; ama kral onunla ilişki kurmadı. **5***Haggit'in[2] oğlu Adoniya: -Ben kral olacağım; diye sesini yükseltti ve kendisine arabalar, atlılar ve önünde[3] koşsun diye elli adam seçti. **6***Babası: 'Neden böyle yapıyorsun?' diye tüm yaşamı boyunca onu hiç azarlamamıştı. Onun görünüşü çok güzeldi ve annesi[4] onu Abşalom'dan sonra doğurmuştu. **7***Seruya'nın oğlu Yoab ve kâhin Abiatar'la[5] onun isteği birleşti. Bunlar[6] Adoniya'nın peşine takılıp ona yardım ediyorlardı. **8***Ama kahin Sadok, Yehoyada'nın oğlu Benaya, Natan peygamber, Şimei[7] Rei ve Davud'un[8] yiğitleri Adoniya ile değillerdi. **9***Ve Adoniya En-Rogel[9] pınarı yakınında, Seholet taşı yanında koyunlar, sığırlar ve besili hayvanlar saç üzerinde yakarak tüm krallık ailesinin kardeşleriyle kralın hizmetçisi olan tüm Yahudalılar'ı çağırdı. **10***Ama Natan peygamberi, Benaya ile yiğitleri ve kardeşi Süleyman'ı davet etmedi. **11***Natan Süleyman'ın annesi Batşeba'ya şöyle söyledi: -Haggit'in oğlu Adoniya'nın[10] kral olduğunu işitmedik mi? Ama efendimiz Davut daha bunu bilmiyor. **12***Şimdi gel de sana bir öğüt vereyim; böylece hem kendi canını ve hem de oğlun Süleyman'ın canını kurtarasın. **13***Kalk! Kral Davut'un yanına git ve ona şunu söyle: -Ey efendim kral! Sen yemin ederek cariyene: 'Benden[11] sonra kral olup tahtıma çıkacak olan oğlun Süleyman'dır' demedin mi? Öyleyse neden şimdi Adoniya kral oldu? **14***Sen orada kral ile konuşurken ben de senin ardın sıra gelip sözlerini onaylarım, dedi. **15***Bat-Şeba kralın özel odasına girdi; kral çok yaşlanmış olup Şunemli-Abişag krala hizmet etmekteydi. **16***Ve Bat-Şeba eğilip krala dileğini belirtti; kral da: -Ne

var? Dedi. **17*** O da ona doğru: -Ey efendim! Sen[12] cariyene Allah'ın olan Rabb'in hakkı için yemin ederek; 'Benden sonra kral olup tahtıma çıkacak olan senin oğlun Süleyman'dır' demiştin; **18*** Şimdi ise bak Adoniya kral oldu; ama efendim kral bunu daha bilmiyor, dedi. **19*** Bu yüzden birçok[13] sığırlar, besili hayvanlar ve koyunları saç üzerinde yakarak tüm kralın oğullarını, imam Abiatar ile başkumandan Yoab'ı da davet etti. **20*** Sen ey efendim kral! Tüm İsrailin gözleri sendedir. Tâ ki; senden sonra efendim kralın tahtına kimin çıkacağını onlara bildirmelisin. **21*** Yoksa efendim kral kendi[14] babaları ile uyuduğunda ben ve oğlum Süleyman hatalı sayılacağız. **22*** Tam bu sırada o kral ile konuşurken Natan peygamber çıkageldi. **23*** Ve Natan peygamber buradadır diye krala bildirdiler. O kralın önüne geldiğinde yere kapanarak krala saygı gösterdi. **24*** Natan: -Ey efendim kral! Sen: 'Benden sonra Adoniya kral olup tahtıma o çıkacak' dedin mi? **25*** Çünkü[15] bugün geldi; birçok sığırlar, besili hayvanlar ile koyunları saç üstünde yakıp tüm kralın oğullarını, askerlerin başkumandanını ve kâhin Abiatar'ı davet etti. Şimdi onun önünde yiyip içiyor ve '*Yaşasın kral*[16] *Adoniya*' diye bağırıyorlar. **26*** Ama bu kulunu; İmam*(kahin)* Sadok ile Yehoyada'nın oğlu Benaya'yı ve kulun Süleyman'ı davet etmedi. **27*** Bu buyruk efendim kral tarafından mı oldu? Ve efendim kraldan sonra tahtına kimin çıkacağını kuluna bildirmedik, dedi. **28*** Kral Davut şöyle yanıtladı: -Bat-Şeba'yı bana çağırın ve o da kralın önüne gelerek durdu. **29*** Ve kral yemin ederek: -Canımı[17] her türlü sıkıntıdan kurtaran Rabb'in hayatı hakkı için. **30*** İsrailin[18] Allah'ı Rabb ile sana yemin edip benden sonra oğlum Süleyman kral olacak; ve benim yerime tahtıma o çıkacaktır, dediğim sözümü kesinlikle bugün yerine getireceğim; dedi. **31*** Bat-Şeba[19] yüzüstü yere kapanıp Meliğe boyun eğdi ve: -Efendim kral sonsuza dek yaşasın, dedi. **32*** Sonra kral Davut: 'kâhin Sadok'u, Natan peygamberi ve Yehoyada oğlu Beneya'yı bana çağırın' dedi. Onlar da kralın önüne geldiklerinde; **33*** Kral onlara doğru: -Efendinizin[20] adamlarını beraber alıp oğlum Süleyman'ı benim[21] katırıma bindirerek onu Gihon'a[22] indirin. **34*** Kahin Sadok ile Natan peygamber onu[23] orada İsrail üzerine kral olmak için mesh etsinler ve boruyu[24] çalıp: 'Yaşasın kral Süleyman' Diye bağırın. **35*** Ve siz onun arkasından yukarıya çıkın. O da gelip tahtıma oturarak yerime kral olacaktır. Çünkü İsrail ile Yehoda üzerine başbuğ olmak için onu atadım, dedi. **36*** O zaman Yehoyada oğlu Benaya kralı şöyle yanıtladı: -Âmin! Efendim kralın Allah'ı Rabb böyle buyursun. **37*** Rabb[25] efendim kral ile olduğu gibi öylece Süleyman ile de olsun ve onun(26) tahtını efendim kral Davut'un tahtından daha çok yüceltsin; dedi. **38*** Böylece kâhin Sadok, Natan peygamber ile Yehoyada oğlu Benaya[27] Keretîler ve Peletîler'le inip Süleyman'ı kral Davut'un katırına bindirerek onu Gihon'a götürdüler. **39*** Kâhin Sadok Meskenden[*] yağ[28] boynuzunu alıp Süleyman'ı[29] meshetti; boruyu çaldılar ve tüm[30] halk: 'Yaşasın kral Süleyman' diye bağırdı. **40*** Sonra da tüm halk onun ardı-sıra yukarıya çıkıp, düdük çalarak çok büyük sevinç gösterdi. O denli ki sanki yer seslerinden titriyordu. **41*** Adoniya ve onunla birlikte olan tüm davetliler yemeği bitirdikleri sırada sesi işitmişlerdi ve Yoab boru sesini işittiğinde: 'Kentten gelen bu gürültü de ne oluyor?' Dedi. **42*** Tam o söylerken işte kâhin Abiatar'ın oğlu Yonatan geldi; ve Adoniya ona: -Gel; çünkü sen yiğit[31] bir adamsın ve iyi haber götürüyorsun; dedi. **43*** Yonatan da Adoniya'ya şöyle yanıt verdi: -Efendimiz kral Davut gerçekten Süleyman'ı kral atadı. **44*** Ve kral; kâhin Sadok'u, Natan peygamberi, Yehoyada oğlu Benaya'yı ve Keryatîler ile Peltîler'i onunla beraber gönderdi. Onu kralın katırına bindirdiler. **45*** Kahin Sadok ile Natan peygamber onu kral olmak üzere Gihon'da mesh[+] ettiler. Sonra sevinçle oradan yukarı çıktılar; ve kent gürültüyle doldu! Şimdi işittiğiniz ses budur. **46*** İşte artık Süleyman saltanat tahtına[32] çıktı. **47*** Ve kralın adamları efendimiz Davut'u kutlamak için gelip: 'Senin Allah'ın[33] Süleyman'ın adını; senin adından daha yukarıya ve senin tahtını onun tahtından daha büyük yapsın. Dileğinde bulundular. Kral[34] da yatağı üzerinde secde etti. **48*** Hem de kral: -İsrailin Allah'ı Rabb kutlu olsun ki; daha gözlerim görüyorken, bugün[35] tahtıma çıkacak bir kişiye lütfetti, dedi. **49*** O zaman Adoniya'nın tüm davetlileri titrediler ve her biri kalkıp kendi yoluna gitti. **50*** Adoniya da Süleyman'dan[§] korkarak kalkıp gitti ve Mezbah'ın[36] boynuzlarına sarıldı. **51*** Bu durum Süleyman'a şu şekilde bildirildi: -Evet Adoniya kral Süleyman'dan korktuğu için mezbah'ın*(sunağın)* boynuzlarına sarılıyor ve: 'Kral Süleyman bu kulunu kılıçla öldürmeyeceğine bugün bana yemin etsin' diyor. **52*** Süleyman da: -Eğer faziletli bir kişi olarak davranırsa bir[37] kılına bile zarar gelmeyecek; ama onda fesat bulunursa ölecektir, dedi. **53*** O zaman kral Süleyman adamlarını gönderdi ve onu Mezbahtan indirdiler. O da gelip kral Sü-

leyman'a boyun eğdi ve Süleyman ona: -Evine git, dedi.

(1) Yeş.19/18, **(2)**II.Krl.3/4, **(3)**II.Sam.15/1, **(4)**II.Sam.3/3ve4, I.TRh.3/2,**(5)**II.Sam.20/25,**(6)**B.2/22ve28,**(7)**B.4/18, **(8)**II.Sam.23/8, **(9)**II.Sam.17/17, **(10)**II.Sam.3/4, **(11)**I.Trh.22/9, **(12)**13.ve30.Ayetler, **(13)**7.,8.,9.ve25.Ayetler, **(14)**Tes.31/16, B.2/10,**(15)**19.Ayet,**(16)**I.Sam.10/24,**(17)**II.Sam.4/9, **(18)**17.Ayet, **(19)**Nahm.2/3, Dan.2/4, **(20)**II.Sam.20/6, **(21)**Bak Est.6/8, **(22)**II.Trh.33/30, **(23)**I.Sam.10/1, 16/3ve12, II.Sam.2/4, 5/3, B.19/16, II.Krl.9/3, 11/12, **(24)**II.Sam.15/10, II.Krl.9/13, 11/14,**(25)**Yeş.1/5ve17,I.Sam.20/13,**(26)**47.Ayet, **(27)**II.Sam. 8/18, 23/20-23, **(28)**Çık.30/23,25ve32, Mez.89/20, **(*):** Toplanma Çadırı, **(29)**I.Trh.29/22, **(30)**I.Sam.10/24, **(+)**Mesh: Buradaki anlamı kralın başından aşağı yağ dökmek, **(31)**II.Sam.18/27, **(32)**I.Trh.29/23, **(33)**37.Ayet, **(34)**Tek.47/31, **(35)**B.3/6, Mez.132/11ve12, **(§)**İbranice: Süleyman'ın yüzünden. **(36)**B.2/28, **(37)**I.Sam.14/45, II.Sam.14/11, Res. İşl.27/34.

2. Bölüm: 1)Davut'un Süleyman'a; 3)Doğruluk için: 5)Yoab, 7)Barzillay, 8)Ve Şimei konularında öğüdü, 10)Ve onun ölümü, 12)Süleyman'ın egemenliği, 13)Adoniya'nın Abişag'ı istemesiyle ölümü, 26)Abiatar'ın imamlıktan*(kahin)* uzaklaştırılması, 28)Yoab'ın mezbaha*(sunağa)* sığınması ve öldürülmesi, 35)Benaya'nın başkumandan ve Sadok'un baş İmam(Kahin-i azam) yapılması, 36)Şimei'nin buyruklara müdahale etmesinden ötürü öldürülmesi.

1*Davut'un[1] ölümü günleri yaklaştığında oğlu Süleyman'a şöyle vasiyet etti: **2***Ben[2] tüm dünyanın gittiği yola gidiyorum; ama sen güçlen ve mert ol. **3***Her[3] ne yapar ve her nerede olursan; başarman[4] için Musa'nın ***Tevrat***'ında yazıldığı gibi Allah'ın[5] Rabb'in yollarında yürümek, yasalarını, buyruklarını, ilkelerini tutmak ve tanıklıklarını yerine getirmekle "*O*"nun öğütlerini yapmalısın. **4***Tâ ki; Rabb benim için söylediğini; yani:'Oğulların[6] kendi işlerine dikkat ederek önümde[7] tüm yürekleri ve tüm canlarıyla gerçeklikle yürürlerse; İsrail[8] tahtında senin bir adamın eksik olmayacaktır' diye[9] buyurduğu sözü tutsun. **5***Seruya oğlu Yoab'ın bana[10] yaptığını; yani İsrailin iki kumandanı olan Ner oğlu Abner[11] ve Yeter oğlu Amasaya'yı[12] öldürdüğünü; barış zamanında savaş kanı dökerek belindeki kuşağına ve ayağındaki çarıklara bulaştırdığını biliyorsun. **6***Böylece[13] bilgeliğin gereğini yaparak onun ak saçını esenlikle mezara indirme. **7***Ama Gilead'lı[14] Barzillay'ın oğullarına lûtfet ve sofranda[15] yemek yiyenler arasında bulunsunlar. Çünkü kardeşin Abşalom'un yüzünden kaçtığımda bu yolda[16] yanıma geldiler. **8***İşte Bahurim'li Gera'nın oğlu Şimei[17] yanındadır. Mahanaim'e gittiğim günde bu kişi şiddetle bana lanet etti. Ama beni[18] karşılamak için Erden'e indiğinde: 'Ben seni kılıçla öldürmeyeceğim' diyerek Rabb'in[19] hakkı için ona yemin ettim. **9***Sen onu[20] şimdi suçsuz say; çünkü sen bilge bir kişisin ve ona ne yapacağını biliyorsun. Onun ak saçını mezara kanla[21] indir. **10***Sonra Davut[22] ataları ile uyuyup Davut[23] kentinde gömüldü. **11***Davut'un İsraile egemen[24] olduğu günler kırk yıldı. Hebron'da yedi yıl ve Oruşalim'de otuz üç yıl saltanat sürdü. **12***Süleyman[25] babası Davut'un tahtına çıkarak egemenliği çok güçlü oldu. **13***Haggit'in oğlu Adoniya Süleyman'ın annesi Bat-Şeba'nın yanına geldi. O da: -Gelişin[26] hayırlı mıdır? Diye sorduğunda: -Barışladır, dedi. **14***Ve: -Sana bir sözüm var; demesi üzerine: -Söyle, dedi. **15***O da: -Egemenlik buyruğu benim için olup[27] kral olmam için tüm İsrailin bana yöneldiklerini biliyorsun. Ama egemenlik buyruğu çevrilip kardeşimin yönetimine geçti; çünkü bu Rabb[28] tarafından ona verildi. **16***Şimdi senden bir ricam var; lütfen bunu benden esirgeme, dediğinde o da: -Söyle, dedi. **17***Ve o: -Bunu kral Süleyman'a söylemeye razı ol (Çünkü o dileğini senden esirgemiyecektir.) Şunemli[29] Abilag'ı eşim olması için bana versin, dedi. **18***Bat-Şeba da: -Tamam; ben senin için krala söylerim, dedi. **19***Bunun üzerine Bat-Şeba Adoniya için söylemek üzere kral Süleyman'ın yanına vardı. Kral da onu karşılamağa kalkıp ona saygı[30] gösterdi ve tahtına oturduğunda ayrıca kralın annesi için de taht koydurdu; o da[31] onun sağında oturdu. **20***Ve: -Sana küçük bir ricam var; benden esirgeme, dediğinde; kral ona: -Buyur annem; çünkü senden esirgemem, dedi. **21***Şunemli Abişag kardeşin Adoniya'ya eş olarak verilsin, dedi. **22***Ve kral Süleyman annesine şöyle yanıt verdi: -Sen ne sebepten Şunemli Abişag'ı Adoniya için istiyorsun? Saltanatı da onun için iste; (Çünkü o benim büyük kardeşimdir.). Evet onun için ve imam*(kahin)* Abiatar[32] ile Seruya oğlu Yoab için iste, dedi. **23***O zaman kral Süleyman Rabb'in hakkı için yemin edip:'Allah[33] bana böyle ve daha çok etsin ki, Adoniya bu sözü kendi canına karşı söylemiştir. **24***Şimdi beni sarsılmaz kılan, babamın tahtına çıkaran ve söylediği[34] gibi beni hanedan yapan yüce Rabb'in hakkı için Adoniya bugün öldürülecektir, dedi. **25***Ve kral Süleyman Yehoyada'nın oğlu Benaya'yı gönderdi. O da onu vurarak öldürdü. **26***Sonra kral kahin*(rahip)* Abiatar'a dönerek: -Sen Anatot[35] çiftliğine git; çünkü sen ölümü hak ettin. Ama[36] Rabb ***Yehovah***'ın Antlaşma Sandığı'nı babam Davut'un önünce getirdin ve babamın[37] tüm sıkıntılarına katıldığın için bugün seni öldürmeyeceğim, dedi. **27***Ve Sü-

leyman Eli'nin evi için Rabb'in[38] Şilo'da söylediği sözleri yerine getirmek üzere Abiatar'ı Rabb'in kahini(*imam*) olmaktan attı. **28*** Bu bilgi Yoab'a ulaştığında; (Çünkü Yoab, Abşalom'a boyun eğmediyse de Adoniya'ya[39] boyun eğmişti). Yoab Rabb'in meskenine sığınarak Mezbah'ın[40] boynuzlarına sarıldı. **29*** Kral Süleyman'a Yoab'ın Rabb'in meskenine sığınarak Mezbah'ın*(sunak)* yanında bulunduğu bildirildiğinde Süleyman Yehoyada'nın oğlu Benaya'yı gönderip: -Git onu öldür, dedi. **30*** Beneya da Rabb'in meskenine giderek ona: -Bu kralın buyruğudur; çık dışarı, dedi. O da: -Hayır; burada öleyim, deyince; Benaya kralın yanına geri döndü ve: -Yoab böyle söylüyor ve bu şekilde konuşuyor, diyerek durumu ona bildirdi. **31*** Kral da ona: -Onun dediğini yap[41] onu öldür ve göm ki, benden[42] ve babamın evinden Yoab'ın sebepsiz döktüğü kanı kaldırasın, dedi. **32*** Rabb[43] onun döktüğü kanı başına getirecektir. Çünkü babam Davut'un haberi olmadan kendisinden daha çok doğru ve iyi[44] iki kişiye; yani İsrailin kumandanları Ner oğlu Abner[45] ile Yehoda'nın kumandanı Yeter'in oğlu Amasa'ya[46] saldırarak kılıçla onları öldürdü. **33*** Ve bunların kanı sonsuza dek Yoab'ın başı üzerine, onun soyunun[47] başı üzerine olsun*(rücu etsin)*. Ama Davut ile soyu[48] evi ve tahtı üzerine Rabb tarafında sonsuza dek selamet olsun, dedi. **34*** O zaman Yehoyada oğlu Benaya çıkıp onu vurarak öldürdü. O da çöldeki kendi evinde gömüldü. **35*** Kral, Yehoyada oğlu Benaya'yı onun yerine başkumandan atadı. Sonra da kral, kahin*(rahip)* Sodok'a[49] Abiatar'ın[50] görevini verdi. **36*** Ve kral adam gönderip Şimei'yi[51] çağırdı; ona: -Kendin için Oruşalim'de (*Kudüs'te*) bir ev yap orada yaşa; hiçbir yere de çıkma. **37*** Eğer çıkıp Kidron[52] deresini geçersen; bunu iyi belle ki, kesinlikle öleceksin ve kanın[53] kendi başın üzerinde olacaktır, dedi. **38*** Şimei de krala: -Bu sözler iyidir. Efendim kralın buyruğu gereği kulun bunu yapacaktır, dedi. Ve Şimei Oruşalim'de uzun bir zaman oturdu. **39*** Üç yıl sonra Şimei'nin iki kulu Gat kralı Maaka oğlu Akiş'in[54] yanına kaçtıklarında Şimei'ye: -İşte kullarınız Gat'tadır, diyerek bildirdiler. **40*** Şimei de kalkıp eşeğine eğer vurarak kullarını aramak için Akiş'in yanına Gat'a gitti ve Şimei gidip kendi kullarını Gat'tan götürdü. **41*** Şimei'nin Oruşalim'den Gat'a gidip geri dönmüş olduğu Süleyman'a bildirildiğinde; **42*** Kral Şimei'yi çağırtarak ona: -Sen çıkıp bir yere gittiğinde kesinlikle öleceğini bilmiş ol, diyerek sana Rabb'in hakkı için yemin edip tanık olmadım mı? Sen de bana: -Duyduğum söz iyidir demiştin. **43*** Şimdi niçin Rabb ile olan yemini ve sana verdiğim sıkı sözleri tutmadın? Dedi. **44*** Ve kral Şimei'ye: -Sen babam Davut'a yaptığın tüm[55] kötülüğü biliyorsun; buna yüreğin de tanıktır ve Rabb kötülüğünü[56] senin başına döndürecektir. **45*** Ama kral Süleyman kutlu ve Davut'un[57] tahtı Rabb'in önünde sonsuza dek sarsılmayacaktır, dedi. **46*** Ve kral, Yehoyada oğlu Benaya'ya emretti; o da çıkıp onu vurarak öldürdü ve egemenlik[58] Süleyman'ın yönetiminde kaldı.

(1) Tek.47/29, Tes.31/14, **(2)**Yeş.23/14, **(3)**Tes.29/9, Yeş.1/7, I.Trh.22/12ve13,**(4)**I.Sam.18/5,14ve30,**(5)**Tes.17/19ve20, **(6)**Mez.132/12,**(7)**II.Krl.20/3,**(8)**II.Sam.7/12ve13,B.8/25, **(9)**II.Sam.7/25,**(10)**II.Sam.3/39,18/5,12ve14,19/5-7, **(11)**II.Sam.3/27, **(12)**II.Sam.20/10, **(13)**9.Ayet, Sül.Mes.20/26, **(14)**II.Sam.19/31-38,**(15)**II.Sam.9/7ve10, 19/28, **(16)**II.Sam. 17/27, **(17)**II.Sam.16/5, **(18)**II.Sam.19/18, **(19)**II.Sam.19/23, **(20)**Çık.20/7, Eyp.9/28, **(21)**Bak Tek.42/38, 44/31, **(22)**B.1/21, Res.İşl.2/29,13/36,**(23)**II.Sam.5/7,**(24)**II.Sam.5/4,I.Trh. 29/26ve27, **(25)**I.Trh.29/23, II.Trh.1/1, **(26)**I.Sam.16/4ve5, **(27)**B.1/5, **(28)**I.Trh.22/9ve10, 28/5-7, Sül.Mes.21/30, Dan.2/21, **(29)**B.1/3ve4, **(30)**Çık.20/12, **(31)**Bak.Mez.45/9, **(32)**B.1/7, **(33)**Rut 1/17, **(34)**II.Sam.7/11ve13, I.Trh.22/10, **(35)**Yeş.21/18, **(36)**I.Sam.23/6,II.Sam.15/24ve29,**(37)**I.Sam.22/20ve23, II.Sam.15/24,**(38)**I.Sam.2/31-35,**(39)**B.1/7, **(40)**B.1/50, **(41)**Çık. 21/14, **(42)**Say.35/33, Tes.19/13, 21/8ve9, **(43)**Hak.9/24ve57, Mez.7/16, **(44)**II.Trh.21/13, **(45)**II.Sam.3/27, **(46)**II.Sam.20/10, **(47)**II.Sam.3/29,**(48)**Sül.Mes.25/5,**(49)**Say.25/11-13, I.Sam.2/35, Bak I.Trh.6/53, 24/3, **(50)**27.Ayet, **(51)**II.Sam.16/5, 8.Ayet, **(52)**II.Sam.15/23,**(53)**Lev.20/9,Yeş.2/19,II.Sam.1/16, **(54)**I.Sam.27/2, **(55)**II.Sam.16/5, **(56)**Mez.7/16, Hez.17/19, **(57)**Sül.Mes.25/5, **(58)**12.Ayet, II.Trh.1/1.

3. Bölüm: 1)Süleyman'ın Firavun'un kızını alması; 2)Ve Gibeon'da kurbanlar yakması, 5)Süleyman'ın hükümeti seçmesi ile ona bilgelik, mülk ve serbestlik verilmesi, 16)Süleyman'ın meşhur olan yargılaması.

1* Süleyman[1] Mısır kralı Firavun'un kızını alarak onunla akraba oldu ve Davut[2] kentine getirdi. Kendi sarayını[3] Rabb'in[4] Evi'ni ve Oruşalim'i[5] çeviren surları yapıncaya dek o orada kaldı. **2*** Ama[6] halk yüksek yerlerde kurbanlar yakıyordu; çünkü o güne dek Rabb'in adına bir Ev inşa edilmemişti. **3*** Süleyman babası[7] Davut'un yasalarına göre gidiyor ve Rabb'i[8] seviyordu. Buna rağmen yine de yüksek yerlerde kurbanlar sunmaya devam ediyor ve buhurlar yakıyordu. **4*** Gibeon[9] yüksek bir yer olduğundan saç üzerinde kurban yakmak için kral[10] oraya gitti; ve Süleyman o Mezbah*(sunak)* üstünde bin baş yakmalık sunu sundu. **5*** Gibeon'da[11] Rabb Süleyman'a gece[12] rüyada göründü ve Allah: -Sana ne vereyim iste, dedi. **6*** Buna Süleyman[13] da şöyle yanıt verdi: -Kulun babam Davut'a, seninle[14] doğruluk ve iyi kalple yolunda yürüdüğü için büyük lûtuf gösterdin; ve bugün olduğu gibi onun tahtına(15) çıkan bir oğul vererek ona bu büyük lütfu göster-

din. **7***Şimdi ya Allah'ım Rabb. Sen babam Davut'un yerine kulunu kral yaptın ise de ben[16] küçük bir çocuğum ve çıkıp[17] girmeyi bilmiyorum. **8***Kulun seçtiğin[18] halkın arasında; ve o, o denli büyük bir halk ki sayılamaz[19] kalabalıkta. **9***Şimdi[20] halkını yargıla; iyiliği[21] ve kötülüğü bilmek için kuluna bilgelik dolu bir[22] yürek ver. Çünkü senin bu kadar büyük milletini kim yargılayabilir? Dedi. **10***Bu söz; yani Süleyman'ın bu türlü dileği Rabb'in gözüne hoş göründü. **11***Allah ona dedi ki: -Bu şeyi istediğin; kendine uzun bir yaşam[23] servet ve düşmanlarının canlarını istemediğin; ama ancak adaleti ortaya dökmek uğruna kendine akıl istediğin için. **12***Ben de sözümün gereği[24] sana[25] anlayışlı ve bilge bir yürek verdim. Bu o denli ki senden daha büyük, senin gibisi olmamış ve senden sonra da olmayacaktır. **13***İstemediğin şeyleri[26] yani tüm ömrün boyunca krallar arasında hiç benzerin olmayacak şekilde sana servet[27] ve güç verdim. **14***Eğer baban[28] Davut'un yaptığı gibi yasalarımı ve buyruklarımı tutarak yollarımda yürürsen; günlerini çoğaltırım[29] dedi. **15***Süleyman uyandığında[30] bunun bir düş olduğunu anladı; ve Oruşalim'e gidip Rabb'in '*Antlaşma Sandığı*' önünde durarak kurbanlarla esenlik kurbanları yaktı ve tüm[31] hizmetçilerine de bir şölen düzenledi. **16***O zaman iki fahişe kralın önüne[32] gelip durdular. **17***Bu kadınlardan biri: -Aman efendim! Ben ve bu kadın bir evde yaşarken o evde onun yanında bir çocuk doğurdum. **18***Benim doğurmamın üçüncü gününde bu kadın da doğurdu. Biz beraberdik; evde yanımızda bizden başka hiç kimse olmadığından evde ikimiz yalnızdık. **19***Bu kadının çocuğu gece öldü; çünkü üzerine yatmıştı. **20***Gece yarısı kalkıp cariyen uyurken oğlumu yanımdan aldı ve kendi koynuna yatırıp ölü oğlunu da benim koynuma yatırmış. **21***Ben sabahleyin oğlumu emzirmeye kalktığımda baktım; ölüydü. Sabahleyin dikkatle ona baktım ve o benim doğurduğum oğlum değildi, dedi. **22***Ama diğer kadın: -Hayır! Diri çocuk benim oğlum; ölü olan ise senin oğlundur, derken o kadın da: -Hayır! Ölü olan senin oğlun ve diri olan ise benim oğlumdur, diyerek kralın önünde söylüyorlardı. **23***O zaman kral: -Bu kadın: 'Diri çocuk benim oğlumdur ve ölü olan senin oğlundur' diyor diğeri de: 'Hayır! Ama ölü olan senin oğlun ve diri olan benim oğlumdur' diyorlar, dedi. **24***Sonunda kral: -Bana bir kılıç getirin, dediğinde; kralın önüne bir kılıç getirdiler. **25***Kral da: -Sağ çocuğu ikiye bölün; yarısını birine ve diğer yarısını da öbürüne verin, dedi. **26***O zaman sağ çocuğun annesi oğlu için yüreği[33] yanarak krala doğru: -Aman efendim! Diri çocuğu ona verin ve onu öldürmeyin; dedi. Ama diğeri: -Ne bana, ne de sana olsun; onu ikiye ayırın, dedi. **27***Kral da şöyle yanıtladı: -Sağ olanı ona verin ve öldürmeyin; annesi odur, dedi. **28***Bütün İsrail kralın bu yargısını duyduğunda kraldan korktular; çünkü gördüler ki, yargılamak için onda Allah'ın[34] bilgeliği var.

(1)B.7/8,9/24,**(2)**II.Sam.5/7,**(3)**B.7/1,**(4)**B.6,**(5)**B.9/15ve19, **(6)** Lev.17/3-5,Tes.12/2,4ve5, B.22/44, **(7)**6.ve14.Ayetler, **(8)**Tes.6/5, 30/16ve20, Mez.31/23,Rom.8/28, I.Kor.8/3, **(9)**I.Trh.16/39, II. Trh.1/3, **(10)**II.Trh.1/3,**(11)**B.9/2,1/7, **(12)**Say.12/6, Mat.1/20, 2/13ve19, **(13)**II.Trh.1/8ve diğ., **(14)**B.2/4, 9/4, II.Krl.20/3, Mez.15/2,**(15)**B.1/48,**(16)**I.Trh.29/1, **(17)**Say.27/17,**(18)**Tes.7/6, **(19)**Tek.13/16,15/5,**(20)**Mez.72/1ve2, **(21)**İbr.5/14,**(22)**II.Trh. 1/10,Sül.Mes.2/3-9,Yakb.1/5,**(23)**Yakb.4/3,**(24)**I.Yuh.Mek. 15/14 ve15,**(25)**B.4/29-31,5/12,10/24,Vaiz1/16,**(26)**Mat.6/33, Efs.3/20,**(27)**B.4/21ve24,10/23,25vediğ.,Sül.Mes.3/16, **(28)**B.15/5,**(29)**Mez.91/16,Sül.Mes.3/2,**(30)**Tek.41/7, **(31)**Tek. 40/20,B.8/65,Est.1/3,Dan.5/1,Mark.6/21,**(32)**Say.27/2, **(33)**Tek. 43/30,İş.49/15,Yerm.31/20,Hoş.11/8, **(34)**9.,11.ve12.Ayetler.

4. Bölüm: 1)Süleyman'ın beyleri, 7)Azık başkanları, 22)Günlük yiyecek gereksinimi, 24)Egemenliğinin büyüklüğü, 29)Ve bilgeliği.

1*Kral Süleyman tüm İsrail üzerine egemen olduğunda başkanları bunlardı: **2***İmam*(kahin)* Sadok oğlu Azerya, **3***Şişa'nın oğulları Elihoref'le Ahiya baş yazman ve Ahilut'un oğlu Yehoşafat[1] tarihçi. **4***Yehoyada oğlu Benaya[2] kumandan, Sadok ile Abiatar[3] imam*(kahinler);* **5***Natan'ın oğlu Azerya ambarlardan[4] sorumlu bakan, Natan'ın oğlu Zabud başbakan*(vezir)* ve kralın[5] danışmanı, **6***Ahişar saray müdürü ve Abda'nın oğlu Adoniram[6] da angaryacıların başıydı. **7***Süleyman'ın İsrail üzerine on iki bakanı olup bunların herbiri yılda bir ay, kral ve saray yiyecekleri için erzak gereksinimini karşılıyordu. **8***Adları şunlardır: Efraim dağında Ben-Hur*(Hur oğlu),* **9***Makaz'da, Şalbim'de Güneş-Evi ve Elon-Hanan Evi'nde Ben-Deker*(Deker oğlu),* **10***Arubbot'ta Ben-Hesed*(Hesed oğlu)* olup Soko ve tüm Hefer yöresi de onun yönetimindeydi. **11***Tüm Dor yaylası Ben-Abinadab'ın*(Abinadab oğlu)* olup Süleyman'ın kızı Tafat onun eşi oluyordu. **12***Taanak'taki Megiddo'da Yizreel altında Zeratan yanındaki Şean-Evi'nden Abel-Mehola'ya ve Yokmeam'ın ötesine dek tüm Şean Evi'ni Ahilud'un oğlu Baana'nın; **13***Ramot-Gilead da Ben-Geber'in*(Geber oğlu)* olup Manessa oğlu Yair'in[7] Gilead'ta olan kasabaları ve Başan'daki surlu, döküm kapı sürgüleri olan ve altmış büyük kenti

kapsayan Argob[8] yöresi de onun yönetimindeydi. **14*** Mahanaim'de İddo'nun oğlu Ahinadab; **15*** Naftali de Ahimas'ın olup; o da Süleyman'ın kızı Basamat ile evlendi. **16*** Aşer ve Bealot'ta Huşay'ın oğlu Baana, **17*** İssakar'da Paruan'ın oğlu Yehoşafat, **18*** Bünyamin'de Ela'nın oğlu Şimei, **19*** Ve Gilead yöresinde Amorîler'in kralı Sihon'un ve Başan kralı Og'un ülkesinin[9] tek bakanı*(valisi)* olan Uri oğlu Geber bulunuyordu. **20*** Yahuda ile İsrail deniz[10] kenarındaki kum kadar çoğaldı ve yiyip[11] içip eğleniyorlardı. **21*** Süleyman Fırat[12] nehirinden Filistinliler ülkesine ve Mısır sınırlarına dek olan tüm[13] ülkelere egemendi. Bunlar da vergilerini[14] Süleyman'a vererek tüm yaşamında ona boyun eğmişlerdi. **22*** Süleyman'ın günlük yiyecek gereksinimi: Otuz ölçek[*] en iyi un ve altmış ölçek normal un; **23*** Geyikler, yaban keçileri, ceylanlar, besleme kuşlar, on tane besili sığır ile otlaktan gelmiş yirmi sığır ve yüz koyun idi. **24*** Çünkü nehirin tüm beri tarafına; yani Tifsah'tan Gaza'ya dek nehirin berisinde bulunan tüm krallıklara[15] egemendi ve tüm çevresindekiler[16] ile de barış içindeydi. **25*** Süleyman'ın tüm günlerinde Yahuda ile İsrail; Dan'dan[17] Beer-Şeba'ya dek herkes[18] kendi asması[+] ve kendi incir ağacı altında, emniyette huzur içinde[19] oturuyordu. **26*** Araba[20] atları için Süleyman'ın kırk[21] bin at yemliği ve on iki bin süvarisi vardı. **27*** Ve[22] o bakanlar her ay hiçbir şey eksik bırakmadan kral Süleyman'ın ve onun sofrasına gelenlerin tümünün yiyecek gereksinimlerini karşılıyorlardı. **28*** Atlar ile binek atları[23] için bulundukları yere; herkes kendi payına düşen arpayla samanı getiriyordu. **29*** Allah[24] Süleyman'a bilgelik, akıl ve deniz kenarındaki kum kadar geniş yürek verdi. **30*** Süleyman'ın bilgeliği[§] tüm doğu[25] halkının bilgeliğinden ve tüm Mısır'ın[26] bilgisinden daha çoktu. **31*** Çünkü o kadar çok[27] insanlardan; Ezrahî Eytan[28] ile Mahol oğulları'ndan, Heman[29] Kalkol ve Darda'dan daha çok bilge olup tüm çevresindeki milletlere ün yapmıştı. **32*** Üç bin[30] özdeyiş*(mesel)* söyledi ve şiirleri[i][31] de bin beşe erişti. **33*** Lübnan'da olan Erz ağacından; duvarda biten zûfa otuna dek bitkilerden konularını seçerek hayvanlar, kuşlar, böcekler ve balıklar için de söyledi. **34*** Tüm[32] milletler ve onun bilgeliği için bilgilendirilen dünya egemenleri Süleyman'ın bilgeliğini dinlemek için geliyorlardı.

(1)II.Sam.8/16,20/24,**(2)**B.2/35,**(3)**Bak.B.2/27,**(4)**7.Ayet, **(5)**I.Krl. 15/37, 16/16, I.Trh.27/33, **(6)**B.5/14, **(7)**Say.32/41, **(8)**Tes.3/4,**(9)**Tes.3/8,**(10)**Tek.22/17,B.3/8,Sül.Mes.14/28, **(11)**Mez.72/3ve7,Mik.4/4,**(12)**BakTek.15/18ve Yeş.1/4(Arz-ı Mevud/vaad edilen topraklar), **13)**II.Trh.9/26,Mez.72/8, **(*)**Veyakor:30 Kor yaklaşık 4 ton,**(14)**Mez.68/29,72/10 ve 11, **(15)**Mez.72/11, **(16)**I.Trh.22/9, **(17)**Hak.20/1, **(18)**Mik.4/4, Zek.3/10,**(+)**Bak.I.Mak.14/12,**(19)**BakYer.23/6,**(20)**BakTes. 17/16, **(21)**B.10/26,II.Trh. 1/14, 9/25, **(22)**7.Ayet, **(23)**Est.8/14, Mik.1/13,**(24)**B.3/12, **(§)**BakEkl.,**(25)**Tek.25/6,**(26)**BakRes.İşl. 7/22,**(27)**B.3/12,**(28)**I.Trh.15/19,89.Mez.,**(29)**BakI.Trh. 2/6,6/33, 15/19,88.Mez., **(30)**Sül.Mes.1/1, Vaiz.12/9, **(31)**Neş. Neş.1/1, **(32)**B.10/1, II.Trh.9/1ve23.

5. Bölüm: 1)Allah'ın Evi'nin inşası ve kerestesi için Süleyman'ın Hiram(*Usta*) ile haberleşmesi, 9)Hiram'ın Süleyman'dan keresteye karşılık alacaklarının sözleşmesi, 13)Süleyman'ın hizmetçileri.

1* Sur[1] kralı Hiram Süleyman'ın kendi babası yerine kral meshedildiğini işittiğinde adamlarını onun yanına gönderdi. Çünkü[2] Hiram Davut'u hep sevmişti. **2*** Süleyman[3] da Hiram'a adamlarını gönderip dedi ki: **3*** -Babam Davut'un çevresinde olan savaşlar[4] yüzünden Rabb onları tâ ayağının tabanı altına koyuncaya dek Allah'ı olan Rabb'in adına bir Ev inşa edemediğini biliyorsunuz. **4*** Ama şimdi Allah'ım Rabb bana her[5] yönden huzur vermiştir. İşte düşman yok ve kötü bir olay da yoktur. **5*** Rabb'in[6] babam Davut'a: 'Senin yerine tahtına oturtacağım oğlun adıma bir Ev yapacak' dediği için ben[7] de Allah'ım Rabb'in adına bir Ev yapmak istiyorum. **6*** Şimdi benim için Lübnan'dan[8] erz ağaçları kesilmesini buyur. Kullarım da kulların ile beraber olsunlar ve bana belirttiğin gibi onların parasını tamamiyle sana veriyorum. Çünkü ağaç kesmede; Saydalılar kadar ustalıklı işçilerin aramızda olmadığını biliyorsun. **7*** Böylece Hiram Süleyman'ın sözlerini işitince çok sevindi ve: 'Bu büyük halk üzerine Davut'a egemenlik için bir oğul veren Rabb bugün kutlu olsun' dedi. **8*** Sonra Hiram Süleyman'a adamlar göndererek: -Bana buyurduğunu işittim; erz ağaçları ve çam ağaçları için her istediğini yapıyorum; **9*** Benim kullarım ağaçları Lübnan'dan denize indirsinler; ben[9] de onları sallar üzerinde belirlediğin yere denizden göndererek orada çözdürürüm ve sen de kaldırırsın. Bunun karşılık ev[10] halkımın yiyeceklerini vermekle istediğimi yapmış olursun' dedi. **10*** Böylece Hiram Süleyman'a istediği kadar erz ağaçları ile çam ağaçlarını veriyordu. **11*** Süleyman[11] da Hiram'a: -Ev halkının yiyeceği için yirmi bin kor[*] buğday ve yirmi ölçek saf zeytinyağı veriyordu. Süleyman tüm bunları her yıl veriyordu. **12*** Rabb kendi sözüne göre[12] Sü-

leyman'a bilgelik verdi ve Hiram ile Süleyman arasında barış vardı; birbirleriyle antlaştılar. **13***Kral Süleyman tüm İsrail'den adamlar topladı ve tüm bu topladıkları da otuz bin kişiydi. **14***Ve onları bölük bölük ayda on bin kişi olarak gönderiyordu. Bir ay Lübnan'da ve iki ay kendi evlerinde kalıyorlardı. Adoniram[13] bu kayıtlar için memur atanmıştı. **15***Süleyman'ın[14] yetmiş bin hamal'ı[+] ve dağda seksen bin baltacısı vardı. **16***Bundan başka Süleyman'ın iş üzerinde üç bin üç yüz gözcüsü vardı; ve bunlar iş yapan halkın bekçileriydiler. **17***Kralın buyruğu üzere Ev'in temelinin yontulmuş[15] taşlardan yapılması için büyük ve değerli taşlar kestiler. **18***Süleyman'ın yapıcıları ile Hiram'ın yapıcıları ve Geballılar[16] Ev'in inşası için ağaçlarla taşları yontup hazırladılar.

(1)10.ve18.Ayetler, II.Trh.2/3, **(2)**II.Sam.5/11, I.Trh.14/1, Amos 1/9, **(3)**II.Trh.2/3, **(4)**I.Trh.22/8, 28/3, **(5)**B.4/24, I.Trh.22/9, **(6)**II.Sam.7/13,I.Trh.17/12,22/10,**(7)**II.Trh.2/4, **(8)**II.Trh.2/8ve10, **(9)**II.Trh.2/16, **(10)**Bak Ezr.3/7, Hez.27/17, Res.İşl.12/20, **(11)**Bak II.Trh.2/10, **(*):** 1Kor 220 Lt., **(12)**B.3/12, **(13)**B.4/6, **(14)**B.9/21, II.Trh.2/17ve18, **(+)**Hamal: Sırtında yük taşıyan işçi, **(15)**I.Trh.22/2, **(16)**Hez.27/9.

6. Bölüm: 1)Allah'ın-Evi'nin inşası, 11)Rabb'in vaadi (*Sözü*), 15)Ev'in tavanı ve düzeni, 23)Kerubîler (*Melek şekilleri*), 36)Avlu, 37)Ve ne kadar zamanda yapıldığı.

1*İsrailoğullarının Mısır'dan çıkmalarının dörtyüz sekseninci yılında; ve Süleyman'ın[1] İsraile egemenliğinin dördüncü yılında Ziv(*İyyar*) ayı; yani ikinci ayda Beyt-el[2] Rabb'i(*Rabb'in-Evi'ni*) inşa etmeye başladılar. **2***Kral Süleyman'ın Rabb için bina ettiği Ev'in[3] uzunluğu altmış, eni yirmi ve yüksekliği de otuz arşındı. **3***Ev'in Tapınağı önünde olan eyvanın uzunluğu Ev'in enine göre yirmi arşın olup onun eni de Ev'in önünde on arşındı. **4***Ve Ev için tümüyle kafesli pencereler yaptı. **5***Ev'in duvarı çevresinde Ev'in duvarına bitişik olarak Tapınak ile Kuddüs-el[4] Akdâs'ın (*En kutsal yer'in*) etrafına tabakalar[5] yapıp her tarafta odalar inşa etti. **6***Alt tabakanın eni beş arşın, ortadakinin eni altı arşın ve üçüncünün eni de yedi arşın idi. Çünkü Ev'in duvarı içine ağaçların konulmaması için dış tarafta Ev'in çevresinde omuzlar bıraktı. **7***Ve Ev[6] inşa olunurken taş ocağında hazırlanmış taşlarla binası inşa edilirken Ev içinde çekiç, balta veya herhangi demir bir aletin sesi hiçbir gün işitilmedi. **8***Orta katın kapısı Ev'in sağ tarafında olup helozonî merdivenle orta kata ve orta kattan da üçüncü kata çıkıyordu. **9***En sonunda Ev'i[7] bina edip bitirdiler; ve Ev'e erz ağaçları ile tahtalarından oymalı tavan yaptılar. **10***Tüm Ev'in çevresinde beş arşın yüksekliğinde odalar inşa edip erz ağaçlarıyla Ev'e bitiştirdiler. **11***Ve Rabb'in sözü Süleyman'a şöyle geldi: **12***'Bu Ev'i bina ediyorsun. Eğer[8] yasalarımı tutup ilkelerimi benimser ve tüm buyruklarımı tutarsan; baban[9] Davut'a verdiğim sözü senin üzerinde sarsılmaz kılacak; **13***Ve İsrail[10] oğulları arasında yaşayarak halkım İsraili terk[11] etmeyeceğim, dedi. **14***Böylece[12] Süleyman Ev'i bina ederek bitirdi. **15***Ev'in duvarlarını iç taraftan tabandan[13] tavana dek erz tahtalarıyla kapladı. Böylece iç tarafını tahtayla kaplayıp Ev'in döşemesini de çam tahtalarıyla döşedi. **16***Ve Ev'in arkasını tabandan tavana dek yirmi arşın olan erz ağaçlarıyla kapladı ve iç aralığa bir oda[14] yani *En Kutsal-Yer* inşa etti. **17***Ama Ev; yani önündeki Tapınak kırk arşındı. **18***Evin içindeki erz tahtalarında acı hıyar*(su kabağı)* ve açılmış çiçek şekilleri goncaları oyulmuştu. Tüm içi erz tahtalarıyla kaplanmış ve asla taş görünmüyordu. **19***Rabb'in Antlaşma Sandığı'nı(*Tabut-el Ahit*) içine koymak için içerdeki evde *En Kutsal-Yer'i* hazırladı. **20***Ve En Kutsal-Yer'in uzunluğu yirmi arşın, eni yirmi arşın ve yüksekliği de yirmi arşın olup enini saf altınla kapladı; ve erz ağacından olan Mezbahı*(sunağı)* da kapladı. **21***Süleyman evin içini saf altınla kaplayıp *En Kutsal-Yer'*in önüne altın zincirlerle bir perde geçirdi ve bunu da altınla kapladı. **22***Tüm evi tamamlayıncaya dek onu altınla kapladı ve *En Kutsal-Yer'*in önünde olan tüm[15] Sunağı altınla kapladı. **23***Herbirinin yüksekliği on arşın olan yağ*(zeytin)* ağacından; *En Kutsal-Yer*'de iki[16] Kerubî yaptı. **24***Kerubîler'in bir kanadı beş arşın ve Kerubî'nin diğer kanadı da beş arşın olup bir kanadın ucundan diğer kanadın ucuna dek on arşın oluyordu. **25***Ve ikinci Kerubî de on arşın olup iki Kerubî'nin ölçüsü ve şekli birdi. **26***Bir Kerubî'nin yüksekliği on arşın olup diğer Kerubî de tıpatıp onun gibiydi. **27***Kerubîleri içerdeki evin içine koydu. Kerubîler kanatlarını uzatmışlar; birinin kanadı bir duvara dokunuyor ve diğerinin kanadı da öbür duvara dokunuyordu ve evin ortasında kanatları kanat kanada değiyordu. **28***Bu Kerubîler'i altınla kapladı. **29***İçerdeki ve dışardaki evin tüm duvarlarında her taraftan oyma Kerubîler, hurma ağaçları ve açan çiçek figürlerini oyma işçiliğinde yaptı. **30***İçerdeki ve dışardaki evin döşemesini altınla kapladı. **31***_En Kutsal-Yer_'in kapısına*(zeytin)* yağı ağacından kanatlar yaptı ki, bunlar kapının söğeleriyle beraber perdenin beşte birini kaplıyordu. **32***Yağ ağacından

yapılan iki kanat üstüne oyma Kerubîler ve hurma ağaçları ile açılmış çiçekler oyup altınla kapladı. Kerubîler ile hurma ağaçları üstüne altın döşedi. **33*** Bununla beraber Tapınağın kapısına duvarın dörtte biri olarak*(zeytin)* yağı ağacından kapı söğeleri yaptı. **34*** İki kanadı ise çam ağacındandı. Bir kanat iki parçadan olup katlanıyor ve diğer kanat da iki parçadan olarak katlanıyordu. **35*** Üzerlerine Kerubîler ile hurma ağaçları ve açılmış çiçekler oyup, nakışlara uygun olarak altınla kapladı. **36*** İçerdeki avluyu üç sıra yontulmuş taş ve bir sıra erz kirişleriyle yaptı. **37*** Rabb'in Evi'nin temelleri dördüncü yılda Ziv*(İyyar)* ayında konuldu. **38*** Onbirinci yılda Bul*(Ab)* ayında; yani sekizinci ayda Ev kendine ait olan herşeyi ile ve tümüyle düzenlenmiş olarak bitti. Böylece onu yedi yılda bitirdiler.

(1)II.Trh.3/1ve2,**(2)**Res.İşl.7/42,**(3)**BakHez.41/1, **(4)**16.,19,20. ,21.ve31.Ayetler, **(5)**Bak Hez.41/6, **(6)**Bak Tes.27/5ve6, B.5/18, **(7)**14.ve38.Ayetler, **(8)**B.2/4ve9/4, **(9)**II.Sam.7/13, I.Trh.22/10, **(10)**Çık.25/8, Lev.26/11, II.Kor.6/16, Vah.21/3, **(11)**Tes.31/6, **(12)**38.Ayet, **(13)**16.Ayet, **(14)**Çık.26/33, Lev.16/2, B.8/6, II.Trh.3/8, Hez.45/3, İbr.9/3, **(15)**Hez.30/1,3ve6, **(16)**Çık.37/7-9, II.Trh.3/10-12, **(17)**Çık.25/20, 37/9, II.Trh.5/8, **(18)**Hez.41/23-25, **(19)**1.Ayet, **(20)**1.Ayetle karşılaştır.

7. Bölüm: 1)Süleyman'ın sarayı, 6)Direkli Eyvan, 7)Mahkeme eyvanı, 8)Firavun'un kızı için ev, 13)İki adet döküm pirinç direk, 23)Dökme havuz, 27)On adet taban, 38)On adet kurna(Musluk), 40)Çeşitli araç ve gereçler.

1* Süleyman kendi sarayını on[1] üç yılda bitirip tüm sarayını tamamladı. **2*** Lübnan ormanı tarzı sarayın uzunluğu yüz arşın, eni elli arşın ve yüksekliği otuz arşın olup erz ağacından dört sıra direkler; bu direklerin üstüne de erz ağacından kirişler yaptı. **3*** Her sırada onbeş adet direk olmak üzere kırkbeş tane direk üzerinde olan odaların üstü erz ağaçlarıyla örtülmüştü. **4*** Birbirlerinin karşısında üç kat sıra kafesli pencere olup; **5*** Kapılarla kapı söğelerinin tümü dört köşeli ve kafesli pencereler de birbirlerinin karşısında üç sıra olarak dizilmişlerdi. **6*** Direkli eyvanın uzunluğunu elli arşın ve enini otuz arşın olarak yaptı. Bunun önünde de bir eyvan olup yine onun önünde direklerle merdiven vardı. **7*** Mahkeme eyvanını; yani dava konuları için kürsü eyvanını yaptı. Tabandan tavana dek erz ağaçlarıyla kaplanmıştı. **8*** Kendi yaşaması için olan dairede saray ile eyvanın arasında bu şekilde başka bir avlu vardı. Süleyman'ın[2] aldığı Firavun'un kızı için bu eyvan gibi bir ev yaptı. **9*** Bunların tümü temelden üstüne kadar; içerisi, dışarısı ve dışardaki büyük avluya dek yontma taşların ölçüsüne göre bıçkıyla biçilmiş değerli taşlardandı. **10*** Temeli de kıymetli taşlardan; yani uzunluğu onar ve sekizer arşın büyük taşlardandı. **11*** Üstü yontulmuş taşlar ölçüsüne göre değerli taşlardan ve erz ağaçlarındandı. **12*** Büyük avlunun her tarafı; Rabb'in-Evi'nin iç avlusuyla Rabb'in-Evi'nin eyvanı[3] üç sıra yontulmuş taşlardan ve bir sıra erz kirişlerinden yapılmıştı. **13*** Kral Süleyman Sur'da Hiram'ı[4] getirtti. **14*** Bu[5] adam Naftali oymağından dul bir kadının oğlu olup babası[6] Sur'lu bir bakırcı idi. Merhum[7] her çeşit bakır işçiliğinde bilgili, becerikli ve yetenekli biriydi. Bu adam kral Süleyman'ın yanına gelip onun her işini yaptı. **15*** Yüksekliği on sekiz arşın ve çevresi ikişer arşın olan iki[8] adet pirinç direk döktü. **16*** Direklerin tepelerine koymak için birinin yüksekliği beş arşın ve diğerinin yüksekliği de beş arşın olan pirinçten dökme iki başlık yaptı. **17*** Direklerin tepelerinde olan başlıklar için şapka ile zincir işinden olan ve bir başlık için yedi tane örme nakış yaptı. **18*** Böylece direkleri yaptı ve tepede olan başlığı kaplamak için herbir şapkalı nakış üzerinde her tarafta iki sıra narlar dizdi. Ve diğer başlığı da aynen böyle yaptı. **19*** Eyvanda olan direklerin tepesindeki başlıklar zambak şeklinde dört arşındı. **20*** İki direğin üstündeki başlıklarda ve şapkalı nakışa yakın olan yumru üzerinde de narlar olup iki başlığın üzerinde sırayla[9] dizili iki yüz nar vardı. **21*** Direkleri[10] Tapınağın[11] eyvanında dikti; sağ taraftaki direği dikip ona '*Yakın*'[+] adını verdi ve sol taraftaki direği dikip ona da Boaz[*] adını verdi. **22*** Direklerin başı üstünde zambak şeklinde nakış bulunuyordu; ve böylece direklerin işi bitirilmiş oldu. **23*** Havuzu[12] dökme yaptı. Bunun kenarından kenarına çapı on arşın, yüksekliği beş arşın ve çevresi otuz arşın olarak şekli yuvarlaktı. **24*** Havuzun[13] etrafında onar arşın olan ve kenarları altındaki çemberde acı hıyar*(su kabağı)* resimleri dizilmiş bulunuyordu. Ve bu acı hıyarlar iki sıralı dizilmiş olup; havuz döküm olarak dökülürken yapıldı. **25*** Bu havuz[14] on iki dökme öküz üzerinde duruyor; bunların üçü kuzeye, üçü batıya, üçü güneye ve üçü de doğuya bakıyordu. Havuz onların üzerinde olup tümünün arkası içeriye dönüktü. **26*** Kalınlığı dört parmak ve kenarı zambak şeklinde yapılmış kadeh kenarı gibi olup içi[15] iki bin bat su alıyordu. **27*** Dökme pirinçten on iki tana taban*(kaide)* yaptı. Herbir tabanın uzunluğu dört arşın, eni dört arşın ve yüksekliği de üç arşındı. **28*** Ve tabanlarının şekli böyleydi. Yani kenarlı olup; kenarlar da pervazlar

arasındaydı. **29***Pervazlar arasında olan kenarlı levhaların*(aynalıklar)* üstünde aslanlar, öküzler ve kerubîler resmedilmiş olup pervazlar üzerinde yukarıda kılıflar ve aslanlar ile öküzlerin aşağısında da zincir[§] işi vardı. **30***Her tabanın pirinçten dört tekerleği ve pirinçten dingilleri olup dört ayak da onları omuzluyordu. Ve her zincirin yanında kurna[9] altında döküm omuzlar vardı. **31***Tabanın ağzı da başlığın içinden yukarıya doğru bir arşın olup; ağzı zarif işi gibi yuvarlak ve çapı birbuçuk arşındı. Ağzı üstünde oymalar vardı; ve bunların kenarları yuvarlak olmayıp dört köşeliydiler. **32***Dört tekerlek kenarların altındaydı. Tekerleklerin dingilleri tabana bitişikti ve her tekerleğin yüksekliği bir buçuk arşındı. **33***Tekerleklerin yapısı araba tekerleklerinin yapısı gibi olup dingilleri, çemberleri, parmakları ve tüm başlıkları dökmeydi. **34***Her tabanın dört köşesinde dört omuz olup bu omuzlar da asıl kaideden (*Tabandandı*) idi. **35***Tabanın başında yarım arşın yüksekliğinde bir daire vardı ve tabanın başı üzerinde bulunan pervaz ile kenarlar kendindendi. **36***Ve her yerin ilgisine göre pervazların tahtaları üzerinde, kenarlar üzerinde kerubîler, aslanlar ve hurma ağaçları oyulmuş olup çevresinde de zincirler vardı. **37***On tane tabanı bu şekilde yaptı. Tümünün dikilişi, ölçüsü ve şekli birdi. **38***Dökme pirinçten[16] on adet kurna yaptı; ve her kurnanın hacimi kırk bat idi. Her kurna dört arşın olup on taban üstünde birer kurna vardı. **39***Bu beş tabanı Ev'in sağına ve diğer beşini de evin soluna koydu. Havuzu da Ev'in sağına güneydoğu yönüne yerleştirdi. **40***Hiram, kurnaları, kürekleri ve leğenleri yaptı. Böylece Hiram Rabb'in evi için kral Süleyman'ın buyruğu üzere tüm yaptığı işleri bitirdi. **41***Yani iki direği ve iki direğin tepesinde olan başlıkların üstündeki küreleri örtmek için herbir şapkalı[17] nakışın üstünde olan iki dizi narları; **42***Ve iki şapkalı nakışların toplam döryüz narını. Yani direklerin tepesindeki başlıkların iki top küresini örten herbir şapkalı nakış işlemenin üstündeki iki dizi narları. **43***On tane ayağını ve ayakları üstündeki on kurnayı; **44***Bir havuz ve havuzun altında olan on iki öküzü. **45***Kızgınlar[18] kürekler ve leğenler ile tüm bu araç-gereçleri Hiram, kral Süleyman'ın buyruğuna göre Rabb'in-Evi için saf pirinçten yaptı. **46***Kral[19] bunları Erden ovasındaki balçıkta; Sukkot[20] ile Saretan[21] arasında döktürdü. **47***Bunların bir sürü araç-gereçleri olduğundan dökme pirincin ağırlığı hesaba[22] gelmiyordu ve Süleyman onları tartmadı. **48***Süleyman tüm Rabb'in-Evi'nin araç-gereçlerini; yani altın[23] sunağı ve üzerine huzur ekmeği[24] konulacak altın[25] sofrayı. **49***Beşi sağdan ve beşi soldan olarak iç odanın önünde olan şamdanları saf altından; çiçekleri, kandilleri ve meşaleleri de altından. **50***Tasları, makasları, leğenleri, buhur kaplarını ve buhurdanlıkları saf altından, içerdeki evin; yani '*En Kutsal Yer'*in kapı kanatlarının ve Ev'in; yani Tapınağın kapılarının menteşelerini de altından yaptı. **51***Böylece Rabb'in-Evi için kral Süleyman'ın yaptırdığı tüm şeyler bitti. Sonra Süleyman babası[26] Davut'un kutsadığı şeyleri; yani gümüşü, altını ve takımlarını götürüp Rabb'in Evi hazinesine koydu.

(1) Bak B.9/10, II.Trh.8/1, **(2)**B.3/1, II.Trh.8/11, **(3)**Yuh.10/23, Res.İşl.3/11,**(4)**II.Trh.4/11,Bak40.Ayet,**(5)**II.Trh.2/14, **(6)**II.Trh.4/16, **(7)**Çık.31/3,36/1, **(8)**II.Krl.25/17,II.Trh.3/15,4/12, Yerm.52/21, **(9)**Bak II.Trh.3/16, 4/13, Yerm.52/23, **(10)**II.Trh.3/17, **(11)**B.6/3, **(+):**Sabit kılacak, **(*)**Onda güç, **(12)**II.Krl.25/13, II.Trh.4/3, Yerm.52/17, **(13)**II.Trh.4/3, **(14)**II.Trh.4/4,5, Yerm. 52/20, **(15)**Bak II.Trh.4/5, **(§)**Veya: Sarkık çelenk gibi çember şekilleri, **(°)**Kurna: Su tankı veya önünde musluğu olan tunç kazan, **(16)**II.Trh.4/6, **(17)**17.ve18.Ayetler, **(18)**Çık. 27/3, II.Trh.4/16, **(19)**II.Trh.4/17, **(20)**Tek.33/17, **(21)**Yeş.3/16, **(22)**I.Trh.22/14, **(23)**Çık.37/25, **(24)**Çık.25/30, Lev.24/5-8, **(25)**Çık.37/10ve diğ., **(26)**II.Sam.8/11, II.Trh.5/1.

8. Bölüm: 1)Tapınağın taktisi bayramı, 12-14)Süleyman'ın bereket duası, 22-53)Onun duası, 62)Kurbanları. **1***O zaman Süleyman[1] İsrailin sözü geçen yaşlılarıyla tüm oymakların başkanlarını, israil oğullarının atalarının aşiret beylerini, Rabb'in[2] Antlaşma Sandığı'nı ve Davut[3] kentinden; yani Sion'dan yukarı götürmek için Oruşalim'e kral Süleyman'ın yanına toplandı. **2***Tüm İsrail erleri Etanim*(Tammus)* ayında; yani yedinci ayın bayramında[4] kral Süleyman'ın yanına toplandılar. **3***İsrailin tüm sözü geçen yaşlıları geldiğinde kâhinler[5] Tabut'u*(Sandığı)* kaldırdılar. **4***Kahinler ile Levililer Rabb'in-Sandığı'nı, toplanma[6] çadırını ve çadırda olan tüm kutsal takımları yukarı kaldırdılar. **5***Kral Süleyman ile yanında toplanan tüm İsrail toplumu; sandığın önünde çok sayıda sayısız koyun ve sığırları[7] saç üstünde yakmalık kurban olarak sundular. **6***Kahinler[8] Rabb'in Antlaşma Sandığı'nı makamına[9] evin içine; yani *En Kutsal-Yer*'e kerubîler'in[10] kanatları altına götürdüler. **7***Çünkü kerubîler kanatlarını sandığın makamı üzerine yayarak sandık ile kollarını üstünden örtüyorlardı. **8***Kolları uzattılar[11] şöyle ki kolların uçları dışardan görünmüyor ama iç odanın önünde olan Kutsal[12] Mekân'dan*(makdisten)* görünüyorlardı; ve bugüne değin oradadırlar. **9***Rabb[13] İsrailoğulları

ile Mısır ülkesinden çıktıklarında antlaştığı zaman; Musa'nın Horeb'te Sandığın[14] içine koyduğu[15] iki taş[16] levhadan başka onun içinde birşey yoktu. **10***Kahinler Kutsal-Mekân'dan çıktıklarında Rab-b'in-Evi bulut ile[17] doldu. **11***O denli ki; kahinler hizmetlerini yapmak için bulut sebebinden duramıyorlardı. Çünkü Rabb'in evi Rabb'in Celâli ile doluydu. **12***O zaman[18] Süleyman dedi ki: **"**-Rabb kara[19] bulutta oturduğunu söylemişti. **13***Oturumun[20] için bir ev ve sonsuza dek[21] mesken tutacağın bir yer yaptım. **14***Bu sözleri tüm[22] İsrail cemaati ayak üstü dinliyordu ve kral onlara yüzünü çevirerek şöyle bereket okudu: **15***-Kendi[23] ağzıyla babam Davut'a söz veren ve eliyle yerine getiren İsrail'in[24] Allah'ı Rabb mübarek olsun(*O'na övgüler olsun*). **16***Çünkü buyurmuştur ki: *"Halkım*[25] *İsraili Mısır'dan çıkardığım günden beri; adıma*[26] *bir yer olsun diye bir ev yapmak için İsrailin tüm oymaklarından bir kent seçmedim. Ama halkım İsrail üzerine kral olsun diye Davut'u seçtim"*[27]. **17***İsrail'in[28] Allah'ı Rabb'in adına bir Ev inşa etmek Babam Davut'un gönlündeydi. **18***Ve Rabb[29] babam Davut'a: *'Adım için bir ev yapmayı gönlüne koydun ve bunu gönlüne koyduğun iyi oldu.* **19****Ama evi*[30] *sen inşa etmeyeceksin*. *Ancak senin soyundan gelecek oğlun adıma evi inşa edecektir'* dedi. **20***Ve Rabb'in sözü gereği, sözü tutarak ben babam Davut'un yerine geçtim; Rabb'in[31] buyurduğu gibi İsrailin tahtına oturup Allah'ın Rabb'in adına bu Ev'i inşa ettim. **21***Atalarımızı Mısır ülkesinden çıkardığı zaman onlarla Rabb'in antlaştığı[32] anda göre Tabut*(sandık)* için orada özel bir yer ayırdım. **22***Sonra Süleyman Rabb'in[33] Mezbahı*(sunağı)* önünde; İsrailin tüm cemaati önünde durup ellerini[34] göğe doğru kaldırarak dedi ki: **23*"**Ey! İsrail'in Allah'ı Rabb[35] önünde tüm yürekleriyle yürüyen, kullarına andıyla[36] lütfeden senin gibi bir el[37] ne yukarıdaki gökte ve ne de aşağıdaki yerde vardır. **24***Bugün; yazılmış olduğu gibi, sen kulun ve babam olan Davut'a verdiğin sözü tutup, ağzınla söylediğini elinle yerine getirdin. **25***Şimdi ey İsrailin Allah'ı Rabb! Kulun, babam Davut'a söylediğini; yani: *'Önümde yürüdüğün gibi, oğulların da önümde yürümek için, görevlerini yerine getirmek şartıyla; önümde*[38] *İsrailin tahtına çıkacak bir adamın noksan olmayacak'* diye verdiğin sözünü tut. **26***Şimdi[39] ey İsrail'in Allah'ı! Kulun ve babam Davut'a söylediğin söz yerini bulsun. **27***Ama gerçek budur[40] hiç Allah yerde oturur mu? İşte gök[41] ve göklerin göğü senden gizli olamaz; nerde kaldı ki bu bina ettiğim ev? **28***Ey Allah'ım Rabb! Kulunun bugün önünde söylediği yakarış ve duayı işitmek için kulunun dua ve yalvarışına bak. **29***Gece gündüz bu eve; yani: *'Adım*[42] *orada olacak'* diye söylediğin makama gözlerin açık olarak kulunun bu yerde edeceği duayı duy. **30***Kulunun[43] ve halkın İsrailin bu yerde edecekleri duayı işitip oturduğun yerden; yani göklerden işittiğinde buna katıl ve bağışla. **31***Bir kişi komşusuna karşı günah*(suç)* işler, ona yemin[44] ettirir ve bu yemin de bu evde senin sunağının önünde yapılacak olursa; **32***Sen göklerden işitip kullarının duasını bil ve suçluyu yargılayıp[45] yaptığını onun başına getir; doğruyu terbiye ederek ona iyiliğine göre ver. **33***Halkın[46] İsrail sana karşı günah işledikleri için düşmanları önünde yenildikleri zaman, eğer sana[47] geri dönüp adını anarak bu evde sana dua edip yakaracak olurlarsa; **34***Sen göklerden duyup halkın İsrailin suçlarını bağışla ve onları atalarına verdiğin ülkeye tekrar getir. **35***Sana karşı günah ettiklerinden ötürü gökler[48] kapanmış yağmurlar yağmıyorsa, eğer bu yerde dua edip adını anarlar ve onları bu yolla eğittiğin için günahlarından dönerlerse; **36***Sen göklerden işitip gidecekleri iyi[49] yolu onlara[50] öğretmek için kullarının ve halkın İsrailin günahlarını affedesin; halkına miras olmak için verdiğin topraklara yağmur veresin. **37***Ülkede[51] kıtlık ile veba olduğunda; yanıklık, sarılık, çekirgeler ve tırtıllar çıktığında veya düşmanları onları sıkıştırdıkları zaman bu türlü bela ve hastalıklar onların başına gelirse; **38***Tüm halkın İsrailden herhangi bir adam dua ve yakarışta bulunursa ve herkes kendi yüreğinin kaygısını bilerek ellerini bu eve doğru uzatacak olursa; **39***Sen göklerden oturduğun[*] yerden işit, bağışla ve yap. Yüreğini bildiğin her kişiye işlerine göre ver; [Çünkü tüm İnsanoğullarının[52] yüreğini bir sen biliyorsun.] **40***Tâ ki[53] atalarımıza verdiğin ülkede yaşadıkları tüm günlerde senden korksunlar. **41***Senin yüce adın, güçlü[54] elin ve uzanmış kolunu duysunlar. **42***Halkın İrailden olmayan; ama adın için uzak bir ülkeden gelen bir yabancı bu evde dua ederse, **43***Sen göklerden oturduğun mekândan işitip bu yabancının sana ettiği her duaya göre yap. Tâ ki[55] yeryüzündeki tüm milletler*(ümmetler)* adını tanısın ve halkın İsrail gibi senden[56] korksunlar. Bu yaptığım evin senin adınla anıldığını bilsinler. **44***Eğer halkın, düşmanına karşı onları göndereceğin yoldan savaşmak için çıkıp da seçtiğin kente ve ismin için yaptığım eve dünüp Rabb'e dua ederse; **45***Sen göklerden dua ile yakarışlarını

işit ve haklarını ver. **46*** Eğer sana karşı suçlu olurlarsa; [Çünkü[57] günahsız bir tek kişi bile yok]. Sen de öfkeye kapılıp onları düşmanlarının eline düşürürsen ve onları ele geçirenler onları yakında veya uzakta olan düşmanların ülkesine tutsak[58] götürürlerse; **47*** Esir[59] oldukları ülkede yürekten tövbe edip geri dönerler ve kendilerini esir edenlerin ülkesinde sana: *'Günah işledik*[60] *kötülük ve haksızlık ettik'* diye yalvarırlarsa; **48*** Sana[61] tüm canıyla ve diliyle döner, kendilerini tutsak alanların ülkesinden atalarına verdiğin kendi ülkelerine doğru seçtiğim kentin adına ve yaptığım eve doğru sana[62] dua ederlerse; **49*** Sen göklerden oturduğun yerden dua ve yakarışlarını işit, haklarını ver. **50*** Halkının sana karşı yaptığı günahı ve tüm hataları bağışla. Onları[63] esir edenlerin yüreklerini onlara acımağa ve lütfa döndür. **51*** Çünkü onlar Mısır'dan[64] demir fırın[65] içinden çıkardığın halkın ve mirasındır. **52*** Kulunun yalvarışlarına ve halkım İsrailin yakarışlarına, sana her seslerini yükselttiklerinde onları duymak için gözlerin açık olsun. **53*** Çünkü sen ya Rabb ***Yehovah***, atalarımızı Mısır'dan çıkardığın zaman kulun[66] Musa vasıtasıyla söylediğin gibi onları mirasın olmak üzere dünyanın tüm milletlerinden ayırdın.**"** **54*** Süleyman Rabb'e söylediği tüm bu dua ve yakarışları bitirince, Rabb'in Mezbahı*(sunağı)* önünden ellerini göğe doğru kaldırıp diz çöktüğü yerden kalktı. **55*** Ve ayakta durup tüm[67] İsrail cemaatine yüksek sesle şöyle bereket okudu: **56*** - Buyurduğu her sözüne göre, halkı İsraile huzur veren Rabb kutlu olsun. Kulu[68] Musa vasıtasıyla söylediği tüm iyi sözlerinden hiçbiri boşa çıkmadı. **57*** Allahımız Rabb atalarımızla beraber olduğu gibi bizimle de beraber olsun, bizi[69] atmayıp bırakmasın. **58*** Ama atalarımıza gösterdiği tüm ilke ve yasalarda yürümek, buyruklarını tutmak ve korumak için yüreğimizi[70] kendisine döndürsün. **59*** Rabb'in önünde arzettiğim bu yakarışın sözlerini kulunun ve halkı İsrailin günden-güne gelişen hakkını yerine getirmesi için Allah'ımız Rabb'e gece-gündüz katılsın. **60*** Tâ ki; ***Yehovah-'ın***[71] kendisinin Allah olup, ondan bir başkasının olmadığı dünyanın[72] tüm milletlerince bilinsin. **61*** Bugün olduğu gibi, yasalarını tutmak ve ilkelerinde gitmek için Allahımız Rabb'e yüreğiniz[73] sadık olsun, dedi. **62*** Sonra kral[74] ve onunla beraber olan tüm İsrail Rabb'in önünde kurbanlar saç üstünde yaktılar. **63*** Selamet kurbanı olmak için Süleyman'ın Rabb'e sunduğu kurbanlar: Yirmi iki bin sığır ve yüz yirmi bin koyun idi. Böylece kral ve tüm İsrail, Rabb'in Evi'nin kutsamasını yaptılar. **64*** Rabb'in[75] önündeki tunç döküm Mezbah*(sunak)* yakmalık kurbanlar, ekmek sunuları ve esenlik sunularının yağını almak için yeterli olmadığından o gün[76] kral Rabb'in Evi önünde olan avlunun orta yerini kutsayıp yakılacak kurbanları, ekmek sunularını ve esenlik kurbanlarının yağını orada sundu. **65*** O zaman Süleyman ve onunla beraber olan tüm İsrail; yani Hamat'ın[77] girişinden Mısır[78] vadisine dek olan yerlerden gelen büyük bir topluluk Allahımız Rabb'in önünde yedi[79] gün ve yedi gün: Yani ondört gün bayram[80] yaptılar. **66*** Ve sekizinci[81] günde halkı serbest bıraktı. Bunlar da krala iyilik dileyerek Rabb'in kulu Davut'a ve halkı İsraile yaptığı her iyilik için sevinçle söyleşerek çadırlarına gittiler.

(1)II.Trh.5/2 ve Diğ., **(2)**II.Sam.6/17, **(3)**II.Sam.5/7ve9, 6/12 ve16, **(4)**Lev.23/34, II.Trh.7/8, **(5)**Say.4/15, Tes.31/9, Yeş.3/3ve6, I.Trh.15/14ve15,**(6)**B.3/4,II.Trh.1/3,**(7)**II.Sam.6/13, **(8)**II.Sam.6/17,**(9)**Çık.26/33ve34,B.6/19,**(10)**B.6/27, **(11)**Çık.25/14 ve15, **(12)**II.Trh.5/9, **(13)**Çık.34/27ve28, Tes.4/13, 21.Ayet, **(14)**Çık.25/21, Tes.10/2, **(15)**Çık.40/20, **(16)**Tes.10/5, İbr.9/4,**(17)**Çık.40/4,34ve35,II.Trh.5/13ve14, 7/2, **(18)**II.Trh.6/1 ve diğ.,**(19)**Lev.16/2,Mez.18/2, Mez.18/11, 97/2, **(20)**II.Sam. 7/13,**(21)**Mez.132/14, **(22)**II.Sam.6/18, **(23)**II.Sam. 7/5ve25, **(24)**Luk.1/68, **(25)**II.Sam.7/6, II.Trh.6/5, **(26)**29.Ayet, Tes.12/11, **(27)**I.Sam.16/1,II.Sam.7/8,I.Trh.28/4, **(28)**II.Sam.7/2, I.Trh.17/1, **(29)**II.Trh.6/8ve9,**(30)**II.Sam.7/5,12ve13,B.5/3ve5, **(31)**I.Trh.28/5 ve6, **(32)**9.Ayet, Tes.31/26, **(33)**II.Trh.6/12ve diğ., **(34)**Çık.9/33, Ezr.9/5, İş.1/15, **(35)**Tek.17/1, B.3/6, II.Krl.20/3, **(36)**Tes.7/9, Nahm.1/5,Dan.9/4,**(37)**Çık.15/11, II.Sam.7/22, **(38)**II.Sam.7/12 ve16, B.2/4, **(39)**II.Sam.7/25, **(40)**II.Trh.2/6, İş.66/1,Yerm.23/24,Res.İşl.7/49,17/24,**(41)**II.Kor.12/2, **(42)**Tes.12/11, **(43)**II.Trh. 20/9,Nahm.1/6,**(44)**Çık.22/11,Lev.5/1, **(45)**Tes. 25/1, **(46)**Lev. 26/17, Tes.28/25, **(47)**Lev.26/39ve40, Nahm.1/9,**(48)**Lev.26/19,Tes.28/23,**(49)**I.Sam.12/23, **(50)**Mez. 25/4,27/11,94/12,143/8,**(51)**Lev.26/16,25ve26, Tes.28/21,22,27, 38,42 ve 52, II.Trh.20/9, **(*)**Bak III.Mak.2/13, Tes.26/15, Sül. Bilg.9/10, **(52)**I.Sam.16/7, I.Trh.28/9, Mez.11/4, Yerm.17/10, Res.İşl.1/24,**(53)**Mez.130/4, **(54)**Tes.3/24,**(55)**I.Sam.17/46,II.Krl. 19/19,Mez.67/2,**(56)**Mez.102/15,**(57)**II.Trh.6/36, Sül.Mes.20/9, Vaiz7/20,Yakb.3/2,I.Yuh.1/8ve10,**(58)**Lev.26/34ve44, Tes.28/36 ve64,**(59)**Lev.26/40,**(60)**Nahm.1/6,Mez.106/6,Dan.9/5, **(61)**Yerm.29/12-14,**(62)**Dan.6/10,**(63)**Ezr.7/6,Mez.106/46, **(64)**Tes.9/29,Nahm.1/10,**(65)**Tes. 4/20,Yerm.11/4,**(66)**Çık.19/5, Tes.9/26ve29,14/2,**(67)**II.Sam.6/18,**(68)**Tes.12/10,Yeş. 21/45,23/14,**(69)**Tes.31/6,Yeş.1/5,**(70)**Mez.119/36,**(71)**Tes. 4/35ve39,**(72)**Yeş.4/24,I.Sam.17/46,II.Kırl.19/19, **(73)**B.11/4, 15/3ve14,II.Krl.20/3,**(74)**II.Trh.7/4 ve diğ., **(75)**II.Trh. 4/1, **(76)**II.Trh.7/7, **(77)**Say.34/8, Yeş.13/5, Hak.3/3, II.Krl.14/25, **(78)**Tek.15/18, Say.34/5, **(79)**II.Trh.7/8, **(80)**2.Ayet, Lev.23/34, **(81)**II.TRh.7/9ve10.

9. Bölüm: 1)Allah'ın Süleyman'la sözleşmesi, 10)Süleyman ile Hiram Usta'nın birbirlerine gönderdikleri hediyeler, 15)Süleyman'a verilen vergi ve onun haraç veren kulları, 24)Firavun'un kızının başka yere taşınması, 25)Süleyman'ın yıllık kurbanları, 26)Onun gemileriyle altınların taşınması.

1* Süleyman[1] Rabb'in Evi'ni ve kral[2] sarayını inşa edip Süleyman[3] yapmağı istediği tüm şeyleri

tamamladıktan sonra; **2***Rabb[4] Gibeon'da ona göründüğü gibi ikinci kez de Süleyman'a göründü. **3***Ve Rabb ona: -Önümde[5] yaptığın dua ve yakarışını duyarak adımı[6] sonsuza dek oraya koymak için bina ettiğin bu evi kutsadım. Gözlerim ve[7] kalbim sonsuza dek orada olacaktır. **4***Eğer sen baban[8] Davut'un yürüdüğü gibi, iyi[9] yürekle ve doğru olarak; sana tüm buyurduklarımı yapar yasalarımı ve ilkelerimi tutarak önümde durursan. **5***Ben de: *'İsrail tahtı üstünde bir adamın noksan olmayacaktır'* dediğim gibi baban[10] Davut'a verdiğim söze göre İsrail üstüne egemenliğinin tahtını sonsuza dek sarsmam. **6***Eğer[11] siz ve oğullarınız bana uymaktan sapar, önünüze koyduğum buyruklar ve yasalarımı tutmayarak; gidip başka ilâhlara hizmet edip tapınacak olursanız; **7***Ben[12] de İsraili onlara verdiğim yeryüzünden kaldıracak ve ismim[13] için kutsadığım bu evi önümden atacağım. Böylece İsrail[14] tüm milletler içinde bir eğlence öyküsü ve alay konusu olacaktır. **8***Bu büyüklükte[15] olan bir yer için; her yanından geçen şaşıracak ve ıslık çalacak. Rabb[16] bu yere ve eve niçin böyle yaptı? Diyecekler. **9***Buna yanıt ise şudur: Atalarını Mısır ülkesinden çıkaran kendilerinin Allah'ı Rabb'i bıraktılar ve başka ilâhlara uyup onlara tapınarak hizmet ettiler; ve Rabb da tüm bu belaları onların üzerine getirdi. Diyeceklerdir. **10***Süleyman[17] bu iki evi; yani Rabb'in-Evi ile kral sarayını inşa etmekte olduğu yirmi yılın sonunda, **11***Sur[18] kralı Hiram Süleyman'a tam istediği kadar erz ağaçlarıyla çam ve altın vermiş olduğundan; o zaman kral Süleyman da Hiram'a Galile yöresinde yirmi kent verdi. **12***Hiram Süleyman'ın kendisine vermiş olduğu kentleri görmeye Sur'dan çıktı ve onlar hoşuna gitmediğinden şöyle dedi: **13***-Bu bana verdiğin kentler nedir kardeşim? Diyerek onlara[19] *Kavul*[+] yöresi adını verdi ki bugüne dek bu ad ile anılıyor. **14***Hiram, kral Süleyman'a yüz yirmi talant altın gönderdi. **15***Kral[20] Süleyman'ın belirttiği vergi Rabb'in-Evi'ni, kendi sarayını, Millo'yu[21] Oruşalim'in surunu, Hasor'u[22] Megiddo'yu[23] ve Gezer'i[24] inşa etmek içindi. **16***(Çünkü Mısır kralı Firavun çıkıp Gezer'i almış, ateşe vermişti, o kentte[25] yaşayan Kenanlılar'ı katletmiş ve onu kendi kızı olan Süleyman'ın eşine çeyiz vermişti.) **17***Süleyman Gezer'i, aşağıdaki[26] Horon-Evi'ni; **18***Baalat'ı[27] ülkede çöldeki Tamar'ı; **19***Süleyman'ın tüm ambar kentlerini, araba[28] kentlerini, süvari kentlerini ve Süleyman Oruşalim ile Lübnan'da; egemen olduğu tüm ülkede yapmayı[29] tasarladıklarının tümünü yaptı. **20***İsrail oğulları'ndan[30] olmayan Amorî, Hititli, Perizzî, Hivî ve Yebusîler'den arda kalan tüm halkı; **21***Yani onlardan sonra(31) o yörede geriye kalmış olup da İsrail(32) oğullarının tamamen yok edemedikleri oğullarını, Süleyman bugüne değin haraç(33) veren kullar(34) yaptı. **22***Ama Süleyman İsrailoğulları'ndan hiç kimseyi köle(35) gibi kullanmadı. Bunlar askerlerin, hizmetçilerin, başkanların, subayların, arabaların ve süvarilerilerin başı oldular. **23***Süleyman'ın işleri üzerinde beşyüz(36) elli büyük memur bulunup bunlar çalışan halkın üstüne bakan oldular. **24***Firavun'un(37) kızı Davut kentinden çıkıp Süleyman'ın onun için inşa etmiş olduğu saraya(38) gitti(39) ve o zaman Süleyman Millo'yu inşa etti. **25***Süleyman(40) Rabb için inşa etmiş olduğu Mezbah(*Sunak*) üzerinde yılda üç kez yakmalık kurbanlar ve esenlik kurbanları sunarak Rabb'in önünde olan sunak üstünde buhur yakıyordu. **26***Evi tamamladıktan sonra kral Süleyman Edom yöresinde Kızıldeniz sahilinde Elot yakınlarında olan Esyon(41) Geber'de gemiler(42) yaptı. **27***Hiram da(43) Süleyman'ın kulları ile beraber, kendi kullarından denize; denizden anlayan denizcileri o gemiler ile gönderdi. **28***Bunlar Ofir'e(44) gidip oradan dörtyüz yirmi talant altın alarak kral Süleyman'a götürdüler.

(1)II.Trh.7/11, **(2)**B.7/1, **(3)**II.Trh.8/6, **(4)**B.3/5, **(5)**II.Krl.20/5, Mez.10/17, **(6)**B.8/29, **(7)**Tes.11/12, **(8)**B.11/4,6ve38, 14/8, 15/5, **(9)**Tek.17/1, **(10)**II.Sam.7/12ve16, B.2/4, 6/12, I.Trh.22/10, Mez.132/12,**(11)**II.Sam.7/14,II.Trh.7/19,20,Mez.89/30, **(12)**Tes.4/26, II.Krl.17/23, 25/21, **(13)**Yerm.7/14, **(14)**Tes.28/37, Mez.44/14,**(15)**II.Trh.7/21,**(16)**Tes.29/24,25ve26, Yerm.22/8ve9, **(17)**B.6/37ve38,7/1,II.Trh.8/1,**(18)**Bak II.Trh.8/2, **(19)**Yeş.19/27, (+)Makbuldeğil,değersiz, **(20)**B.5/13,**(21)**24.Ayet, II.Sam.5/9, **(22)**Yeş.19/36, **(23)**Yeş.17/11, **(24)**Yeş.16/10,Hak.1/29, **(25)**Yeş. 16/10,**(26)**Yeş.16/3,21/22,II.Trh.8/5,**(27)**Yeş. 19/44,II.Trh.8/4,6 vedığ., **(28)**B.4/26, **(29)**1.Ayet, **(30)**II.Trh.8/7vedığ., **(31)**Hakm. 1/21,27ve29,3/1,**(32)**Yeş.15/63,17/12, **(33)**Hak.1/28, **(34)**Bak-Tek.9/25ve26,Ezr.2/55ve58,Nah.7/57,11/3,**(35)**Lev.25/39, **(36)**BakII.Trh.8/10,**(37)**B.3/1,II.Trh.8/11,**(38)**B.7/8,**(39)**II. Sam.5/9,B.11/27,II.Trh. 32/5,**(40)**II.Trh.8/12,13ve16,**(41)**Say. 33/35, Tes. 2/8, B.22/49, **(42)**II.Trh.8/17ve18, **(43)**B.10/11, **(44)**Eyp.22/24.

10. Bölüm: 1)Saba Melikesinin(*Kraliçe*) Süleyman'ın bilgeliğini dinlemek için gelmesi, 14)Süleyman'ın yıllık altını, 16)Onun siper ve kalkanları, 18)Onun fildişi tahtı, 21)Onun takımları, 24)Ona getirilen armağanlar, 26)Ve arabalarıyla süvarileri.
1*Şeba[1] kraliçesi Rabb'in ismiyle Süleyman'ın ününü işittiğinde, bir dizi anlaşılması güç[2] konularla onu sınamaya geldi. **2***Büyük bir kalabalıkla baharat, gayet çok altın ve değerli taşlar yüklü develerle Oruşalim'e*(Kudüs)* geldi. Süleyman'ın yanına giderek tüm yüreğinde olanları ona söyle-

diğinde; **3***Süleyman da onun tüm sorunlarına yanıt buldu ve kralın ona açıklayamadığı gizli hiçbir şey yoktu. **4***Şeba kraliçesi Süleyman'ın tüm bilgeliğini ve yaptığı Ev'i; **5***Sofrasındaki yemekleri, adamlarının evlerini, hizmetçilerinin duruşunu, giysilerini, onun sucularını ve Rabb'in[3] Evi'ne *"çıkan merdiveni*[+] gördüğünde beti-benizi attı*(yüzü soldu)*. **6***Ve krala doğru: -Senin işlerin ve bilgeliğin için kendi ülkemde işittiğim sözler doğruymuş. **7***Ben ise gelip kendi gözlerimle görmeden o sözlere inanmamıştım. Oysa ki bunların yarısı bile bana söylenmemiş. Senin bilgeliğin ve mutluluğun işittiklerimden daha çok. **8***Ne mutlu senin adamlarına[4] ne mutlu daima önünde duran ve bilgeliğini işiten hizmetçilerine. **9***Senden[5] hoşnut olup seni İsrail tahtına çıkaran Allah'ın ***Yehovah*** kutlu olsun. ***Yehovah*** İsraili sonsuza dek sevdiğinden hak[6] ve adalet yapman için seni seçti, dedi. **10***Ve krala[7] yüz yirmi talant altın, birçok baharat ve değerli taşlar verdi. Şeba kraliçesinin kral Süleyman'a verdiği gibi bu denli çok baharat bir daha Süleyman'a gelmedi. **11***Hiram'ın[8] Ofir'den altın getiren gemileri; Ofir'den birçok Almuğ ağaçları[9] ile kıymetli taşlar getirdiler. **12***Kral[10] Almuğ ağacından Rabb'in-Evi ile kendi sarayı için direkler ve müzikçiler için de lirler ile çenkler yaptırdı. Bugüne değin böyle Almuğ[11] ağaçları gelmemiş ve görülmemiştir. **13***Kral Süleyman'ın cömertçe verdiklerinden başka; Şeba kraliçesinin arzu ve tüm isteklerini de kral Süleyman ona verdi. O da hizmetçileriyle beraber kendi ülkesine dönerek gitti. **14***Alışveriş yapanlarla tüccarlardan, Arabistan'ın[12] tüm krallarından ve ülkenin valilerinden aldığından başka; **15***Bir yıl içinde Süleyman'a gelen altının ağırlığı altıyüz altmış altı talant altın idi. **16***Kral Süleyman çekiçle döğülmüş altından ikiyüz tane siper*(büyük kalkan)* yaptırdı ve her siper altıyüz şekel altın ağırlığındaydı. **17***Döğülmüş[13] altından üçyüz adet kalkan yaptırdı ve her kalkan üç mına altın ağırlığındaydı. Kral bunları *Lübnan-Ormanı*[14] sarayına koydu. **18***Kral[15] fildişlerinden büyük bir taht yaptırdı ve onu saf altınla kaplattı. **19***Bu tahtın altı ayaklı merdiveni olup, tahtın tepesi arkadan yuvarlaktı. Oturulacak yerde iki tarafta kollar bulunuyor ve kolların yanında da iki aslan duruyordu. **20***Altı ayağın iki yanında on iki aslan duruyordu; ve buna benzer birşey hiçbir ülkede yapılmamıştı. **21***Kral[16] Süleyman'ın tüm bardakları altından ve '*Lübnan-Ormanı'* sarayının tüm kapları da saf altından idi. Gümüşten hiçbir şey yoktu; çünkü Süleyman'ın günlerinde gümüşe çok değer verilmiyordu. **22***Kralın Tarşiş gemileri Hiram'ın gemileriyle beraber denizde bulunuyor ve Tarşiş gemileri[17] üç yılda bir kez altın, gümüş, fildişi, maymunlar ve tavus kuşlarıyla yüklü olarak geliyorlardı. **23***Kral[18] Süleyman zenginlik ve bilgelikte dünyanın tüm krallarından daha büyük oldu. **24***Ve tüm yeryüzü, Süleyman'ın yüreğine Allah'ın verdiği bilgeliği işitmek için onun önüne gelmeyi arzuluyordu. **25***Bunların her biri, her yıl armağanlar; yani gümüş kaplar, altın kaplar, giysiler, silahlar, baharlar, atlar ve katırlar getiriyorlardı. **26***Süleyman[19] da arabalar[20] ve atlılar topladı. Onun bin dört yüz arabası ve on iki bin süvarisi vardı. Onları araba kentlerine Oruşalim'in yanına yerleştirdi. **27***Kral[21] Oruşalim'de*(Kudüs'te)* gümüşü taşlar gibi değersiz ve Erz ağaçlarını da ovadaki[*] cemiz*(yabanıl incir)* ağaçları gibi çoğalttı. **28***Süleyman[22] için Mısır'dan atlar getiriliyordu. Kralın tüccarları onları bölük bölük belli bir bedelle alıyorlardı. **29***Mısır'dan bir araba altıyüz ve bir at yüz elli şekel gümüşe alınıp getiriliyordu. Böylece[23] Hititler'in tüm kralları ve Suriye kralları için, onların elleriyle getirilmiş oluyorlardı.

(1)II.Trh.9/1ve diğ., Mat.12/42, Luk.11/31, **(2)**Bak Hak.14/12, Sül.Mes.1/6, **(3)**I.Trh.26/16, **(+)**Veya: Sunduğu Yakmalık kurbanlarını!, **(4)**Sül.Mes.8/34, **(5)**B.5/7, **(6)**II.Sam.8/15, Mez.72/2, Sül.Mes.8/15, **(7)**Mez.72/10ve15, **(8)**B.9/27, **(9)**Bir çeşit Ardıç ağacı türü olabilir! Bak II.Trh.2/7, 9/10ve11, **(10)**II.Trh.9/11, **(11)**II.Trh.9/10, **(12)**II.Trh.9/24, Mez.72/10, **(13)**B.14/26, **(14)**B.7/2, **(15)**II.Trh.9/17ve diğ., **(16)**II.Trh.9/20ve diğ.,**(17)**Tek.10/4,II.Trh.20/36,**(18)**B.3/12ve13, 4/30, **(19)**B.4/26, II.Trh.1/14, 9/25, **(20)**Tes.17/16, **(21)**II.Trh.1/15-17, **(*):** Bazı çevirilerde ***"Şefeladaki"***, **(22)**Tes.17/16, II.Trh. 1/16, 9/28, **(23)**Yeş.1/4, II.Krl.7/6.

11. Bölüm: 1)Süleyman'ın eşleri ve odalıkları(*Cariyeleri*), 4)Onların nedeniyle putperestliğe düşmesi, 9)Rabb'in ona öfkelenmesi,14)Süleyman'ın düşmanları:Hadad, 23)Rezon, 26)Yeroboam, 41)Süleyman'ın işleri, egemenlik yılları ve ölümü, 43)Onun oğlu Rehoboam.

1*Kral[1] Süleyman Firavun'un kızından başka birçok[2] yabancı kadın; yani Moab'lı, Ammon'lu, Edom'lu, Sayda'lı ve Hitit'li kadınları sevdi. **2***Bunlar o milletlerdendiler ki; Rabb İsrail-Oğulları'na onlar için: *'Onlarla*[3] *evlenmeyiniz ve onlar da sizle evlenmesinler. Çünkü yüreğinizi kendi ilâhlarına döndürüyorlar'* diye buyurmuştu. Ama Süleyman bunlara sevgiyle yapıştı! **3***Onun yediyüz karısı kral kızlarından idi ve yediyüz cariyesi vardı. **4***Süleyman'ın yaşlılığında kadınları[4] onun yüreğini başka ilâhlara çevirdi ve babası[5] Davut'un kalbinin bağlılığı gibi onun[6] kalbi Allah'ı Rabb'e bağlı kalmadı. **5***Böylece Süleyman,

Saydalılar'ın tanrıçası Aştarti'ye[7] ve Ammonlular'ın iğrenç ilâhı Malok'a[8] uydu. **6***Ve Süleyman Rabb'in önünde kötü olanı yaparak, babası Davut gibi sadakatle[9] Rabb'e bağlı kalmadı. **7***O zaman Süleyman Moablılar'ın[10] pis şeyi Kemoş ve Ammonlular'ın iğrenç ilâhı Molok'a Oruşalim'in[11] karşısındaki dağda yüksek[12] yer inşa ettiler. **8***Kendi ilâhlarına buhur yakan, kurban sunan yabancı kadınların tümü için de böyle yaptı. **9***Ve Rabb Süleyman'a karşı çok öfkelendi. **10***Çünkü ona[13] iki kez göründü ve bu konuda; yani başka(14) ilâhlara uymamasını öğütleyen İsrail'in[15] Allah'ı Rabb'ten yüreği sapmış olup Rabb'in buyruğunu tutmamıştı. **11***Rabb Süleyman'a şöyle dedi:-Tüm bu şeyleri yapan sen; benim sözümü ve sana bildirdiğim kurallarımı tutmadığın için egemenliğini[16] elinden alıp onu kuluna vereceğim. **12***Ama baban Davut için bunu senin günlerinde yapmayacak ve oğlunun elinden koparacağım. **13***Bunu büsbütün koparmayacağım baban[17] Davut için ve seçtiğim Oruşalim[18] için oğluna[19] bir soy vereceğim, dedi. **14***Rabb Süleyman'a[20] karşı bir düşman; yani Edom kralı soyundan Edomlu Hadad'ı ayaklandırdı. **15***Çünkü[21] Davut Edom'da olduğu ve başkumandanı Yoab'ın Edomda[22] tüm erkekleri katlettikten sonra ölüleri gömmeğe çıktığı zaman; **16***(Çünkü Yoab tüm İsrail ile beraber altı ay; yani Edom'da bulunan tüm erkekleri öldürünceye dek orada oyalanmıştı.) **17***Hadad daha küçük çocukken, babasının adamlarından bazı Edomlular ile beraber Mısır'a gitmek için kaçtı. **18***Onlar Midyan'dan kalkıp Paran'a geldiler. Paran'dan kendileriyle beraber adamlar alarak Mısır'a, Mısır kralı Firavun'un yanına gittiler. O da ona bir ev vererek geçimini sağladı ve tarla da verdi. **19***Hadad Firavun'un önünde çok iyi karşılandı ve eşinin kızkardeşini; yani Tahpenes-Kraliçesi'nin kızkardeşini ona eşi olsun diye verdi. **20***Tahpenes'in kızkardeşinden onun bir oğlu olup ona Genubat adını verdi; ve Tahpenes onu Firavun'un sarayında besledi. Genubat, Firavun'un sarayında Firavun'un oğulları arasındaydı. **21***Böylece Hadad[23] Davut'un kendi ataları ile uyumuş ve kumandanı Yoab'ın ölmüş olduğunu Mısır'da duyduğunda, Hadad Firavun'a: -Bana izin ver ülkeme gideyim, dedi. **22***Firavun da ona: -Yanımda ne eksiğin var ki ülkene gitmek istiyorsun, dedi. O da: -Hiçbir eksiğim yok; ama lütfen bana izin ver, dedi. **23***Ve Allah ona başka bir düşman; yani efendisi Soba[24] kralı Hadadezer'in yanından kaçmış olan Elyada'nın oğlu Rezon'u ayaklandırdı. **24***Bu kişi Davut[25] onları vurduğu zaman kendi yanına adamlar toplamış ve bölük başı olmuştu. Onlar Şam'a gidip orada yaşadılar; orada egemen oldular. **25***Hadad'ın verdiği zarardan başka bu da Süleyman'ın tüm günlerinde İsraile düşman olmuş, İsraile sıkıntı çektirmiş ve Suriye'ye egemen olmuştu. **26***Annesi Serua adında dul bir kadın olup Serua'dan Nebat'ın oğlu Efraimli Yeroboam oldu[26] ve bu Süleyman'ın hizmetçisi olduğu halde krala[27] başkaldırdı. **27***Krala başkaldırmasının nedeni buydu: Süleyman Millo'yu[28] inşa edip babası Davut'un kentinin yıkılmış yerlerini tamir ettiğinde; **28***Yeroboam güçlü bir kişiydi. Süleyman onun becerikli bir yiğit olduğunu gördüğünde onu Yusuf Evi'nin tüm ağır işleri üstüne atadı. **29***Yeroboam Oruşalim'den çıktığında Şilo'lu[29] Ahiya peygamber yolda onunla karşılaştı. O adam yeni bir giysi ile giyinmiş ve kırsal alanda yalnız o ikisi vardı. **30***Ahiya onun üstündeki yeni giysiyi tutup onu on iki[30] parçaya ayırdı. **31***Ve Yeroboam'a dedi ki: -On parçayı kendin için al; çünkü İsrailin[31] Allah'ı Rabb şöyle buyuruyor: 'İşte ben egemenliği Süleyman'ın elinden koparark onu on oymağa vereceğim' **32***Kulum Davut için ve İsrailin tüm oymaklarından seçtiğim Oruşalim*(Kudüs)* kenti için bir oymak onun olacaktır. **33***Bu da[32] onların beni bırakarak Saydalılar'ın tanrıçası Astarti'ye, Moablılar'ın ilâhı Kemoş'a ve Ammonlular'ın ilâhı Milkom'a tapındıkları; babası Davut gibi önümde doğru olanı, yasalarımı ve ilkelerimi yaparak yürümedikleri içindir. **34***Ama buyruklarımı ve yasalarımı gözeten seçkin kulum Davut için, tüm egemenliği onun elinden almayacak; ancak tüm yaşamında onu kral olarak bırakacağım. **35***Oğlunun[33] elinden egemenliği alarak sana on oymak verecek; **36***Ve Oruşalim'de; yani adımı koymak için seçtiğim kentte kulum[34] Davut için önümde sürekli yanan bir ışık olsun diye onun oğluna bir oymak vereceğim. **37***Seni aldığımda gönlünün arzusuna göre egemenlik sürüp İsrail kralı olacaksın. **38***Eğer sen tüm buyruklarımı dinler ve yollarımda yürürsen; kulum Davut'un yaptığı gibi yasalar ve ilkelerimi tutar önümde doğru olanı yapacak olursan, ben[35] de seninle olup Davut'a yaptığım gibi sana[36] da kalıcı bir ev yapacak ve İsraili sana vereceğim. **39***Davut'un soyunu bundan ötürü kıracak; ama bu sonsuza dek olmayacaktır, dedi. **40***Böylece Süleyman Yeroboam'ın öldürülmesini istediği için Yeroboam kalkıp Mısır'a, Mısır kralı Şişak'a sığınarak Süleyman'ın ölümüne dek Mısır'da kaldı. **41***Süleyman'ın[37] yaptıkları ve

tüm işleri ile egemenliği işte Süleyman'ın tarihinde yazılıdır. **42*** Süleyman'ın Oruşalim'de[38] tüm İsrail üzerine egemen olduğu yıllar kırk yıldır. **43*** Ve Süleyman[39] ataları ile uyuyup babası Davut'un kentinde gömüldü. Oğlu Rehoboam[40] onun yerine kral oldu.

(1) Nah.13/26, **(2)**Tes.17/17, **(3)**Çık.34/16,Tes.7/3ve4, **(4)**Tes. 17/17, Nah.13/26, **(5)**B.9/4, **(6)**B.8/61, **(7)**33.Ayet, Hak.2/13, **(8)**7.Ayet; Molok deniliyor, **(9)**Bak Say.14/24, **(10)**Say.21/29, Hak.11/24, **(11)**II.Krl.23/13, **(12)**Say.33/52, **(13)**B.3/5, 9/2, **(14)**B.6/12,9/6,**(15)**Bak2.ve3.Ayetler, **(16)**31.Ayet,B.12/15ve16, **(17)**II.Sam.7/15,Mez.89/23,**(18)**Tes.12/11,**(19)**B.12/20, **(20)**I.Trh.5/26, **(21)**II.Sam.8/14, I.Trh.18/12ve13, **(22)**Say.24/19, Tes.20/13, **(23)**B.2/10ve34, **(24)**II.Sam.8/3, **(25)**II.Sam.8/3, 10/8ve18, **(26)**B.12/2, II.Trh.13/6, **(27)**II.Sam.20/21, **(28)**B.9/24, **(29)**B.14/2, **(30)**Bak I.Sam.15/27, 24/5, **(31)**11.ve13.Ayetler, **(32)**5.ve7.Ayetler,**(33)**B.12/16ve17,**(34)**B.15/4,II.Krl.8/19, Mez.132/17, **(35)**Yeş.1/5, **(36)**II.Sam.7/11ve27, **(37)**II.Trh.9/29, **(38)**II.Trh.9/30, **(39)**II.Trh.9/31, **(40)**Mat.1/7.

12. Bölüm: 1)İsrailoğullarının Rehoboam'a yalvarması, 6)Rehoboam'ın yaşlıların öğüdünü aptalca reddedip gençlerin öğüdünü kabul etmesi, 16)On oymağın Rehoboam'a isyan etmesi, 21)Rehoboam'ın ilâhi buyrukla savaştan çekilmesi, 25)Yeroboam'ın güçlenmesi, 27)Ve putları yerleştirmesi.

1* Rehoboam[1] Şekem'e gitti. Çünkü tüm İsrail onu kral etmek için Şekem'e gelmişti. **2*** Ve Nebat oğlu Yeroboam[2] daha Mısır'da[3] bulunurken bunu işittiğinde(Çünkü Yeroboam kral Süleyman'ın yüzünden kaçmış ve Mısır'da yaşıyordu.) **3*** Haber gönderip onu çağırdıkları zaman Yeroboam ile tüm İsrail cemaati gidip Rehoboam'a şöyle söyledi: **4*** Senin baban boyunduruğumuzu[4] ağırlattı. Şimdi sen babanın ağır hizmetini ve üzerimize koyduğu ağır boyunduruğu hafiflet; biz de sana hizmet ederiz, dediler. **5*** O da onlara: -Gidin ve üç gün sonra bana gelin; demesi üzerine halk gitti. **6*** Kral Rehoboam babası Süleyman'ın tüm yaşamında onun yanında durmuş olan yaşlılara danıştı ve: -Bu halka nasıl yanıt vermemi öğütlüyorsunuz? Diye sordu. **7*** Onlar da onu şöyle yanıtladılar: -Eğer[5] sen bu halka bugün hizmetçi olur da hizmet eder ve onlara iyi sözlerle yanıt verirsen; onlar da sana sona dek hizmet edeceklerdir, dediler. **8*** Ama o yaşlıların kendine verdikleri öğütleri kabul etmedi; önünde duran ve kendisiyle birlikte büyümüş olan gençlere danıştı. **9*** Onlara: -Babanızın üzerimize koyduğu boyunduruğu hafiflet; diye bana söyleyen bu halkı nasıl yanıtlamamızı öğütlüyorsunuz, dediğinde; **10*** Kendisiyle beraber büyümüş olan gençler ona şöyle yanıt verdiler: -Baban boyunduruğumuzu ağırlattı ve sen onu üstümüzden hafiflet, diyen bu halka şu şekilde yanıt ver ve onlara söyle ki; benim küçük parmağım babamın belinden kalındır. **11*** Babam üzerinize ağır boyunduruk yükletti; ama ben boyunduruğunuza biraz katacağım. Babam sizi kamçılarla terbiyeledi; ama ben sizi akreplerle yola getireceğim. **12*** Ve *'Üçüncü günde yine bana gelin'* diye buyrulan kralın buyruğu gereği Yeroboam ile tüm halk üçüncü günde Rehoboam'ın yanına geldiğinde; **13*** Kral halkı sert bir şekilde yanıtladı ve sözü geçen yaşlıların kendisine sunduğu öğütleri reddetti. **14*** Onlara gençlerin isteğine göre şöyle yanıt verdi: -Babam boyunduruğunuzu ağırlattı; ama ben boyunduruğunuza biraz daha katacağım. Babam sizi kamçılarla terbiyeledi; ama ben sizi akreplerle yola getirmesini bilirim, dedi. **15*** Ve kral halkı dinlemedi. Çünkü Rabb'in Şilo'lu[6] Ahiya aracılığıyla Nebat oğlu Yeroboam'a söylediği sözleri tamamlamak için bu[7] iş Rabb tarafından oldu. **16*** Tüm İsrail kralın kendilerini takmadığını gördüğünde; halk krala şöyle yanıt verdi: -Davut'ta[8] ne payımız var? Ve Yesse oğlunda mirasımız yok. Ey İsrail çadırlarınıza gidiniz! Ey Davut; şimdi kendi evine göz-kulak ol! Demeleri üzerine herkes çadırlarına gitti. **17*** Ama Yahuda[9] kentlerinde oturan İsrailoğulları Üzerine Rehoboam egemen oldu. **18*** Kral, Rehoboam'a vergi[10] memuru Adoram'ı gönderdiğinde; tüm İsrailliler onu taşlayarak öldürdüler. Bunun üzerine Kral Rehoboam, Oruşalim'e kaçmak için çabucak arabasına bindi. **19*** Bu şekilde İsrail[11] bugüne değin Davut-Evi'ne başkaldırdı. **20*** Tüm İsrail Yeroboam'ın geri döndüğünü işittiğinde adam gönderip onu topluluğa davet ederek tüm İsrail üzerine kral seçtiler. Şöyle ki; Yahuda[12] oymağından başka Davut Evi'ni izleyen olmadı. **21*** Rehoboam[13] Oruşalim'e geldiğinde; egemenliği Süleyman'ın oğlu Rehoboam'a geri vermek için, İsrail ile savaşmak üzere tüm Yahuda Evi'ni, Bünyamin oymağını ve yüzseksen bin savaşçı cenkçileri topladı. **22*** Ve Allah'ın[14] sözü Allah adamı Şemeya'ya gelerek şöyle söyledi: **23*** -Sen Yahuda kralı; Süleyman'ın oğlu Rehoboam'a ve tüm Yahuda-Evi ile Bünyaminliler'e ve kavmin geri kalanlarına söyle ki; **24*** Rabb'in buyruğu budur: *'Çıkmayın ve kardeşleriniz İsrailoğulları ile savaşmayın! Herkes kendi evine geri dönsün; çünkü*[15] *bu olay benim tarafımdan oldu.'* O zaman Rabb'in sözünü dinleyerek Rabb'in sözüne göre geri döndüler. **25*** Yeroboam Efraim dağında Şekem'i yaptı[16] orada yaşadı ve oradan çıkıp Panuel'i[17] inşa etti.

26* Yeroboam kendi yüreğinde: 'Şimdi egemenlik Davut-Evi'ne geri gelecek; **27*** Eğer bu halk saçta kurban yakmak için Oruşalim'de*(Kudüs)* bulunan Rabb'in[18] Evi'ne çıkarsa; bu halkın kalbi efendileri Yahuda kralı Rehoboam'a geri dönecek ve beni öldürüp Yahuda kralı Rehoboam'a dönecekler. **28*** Böylece kral danışarak iki[19] altın buzağı yaptı ve halka[+] doğru: -Artık Oruşalim'e çıktığınız yeter. Ey İsrail seni[20] Mısır ülkesinden çıkarak ilâhların bunlardır, dedi. **29*** Ve bunlardan birini Rabb'in[21]) evine koyup diğerini de Dan'a[22] gönderdi. **30*** Bu olay günaha neden oldu[23] çünkü halk tâ; Dan'a dek onlardan birinin önünde gidiyordu. **31*** Yüksek yerler yaptılar[24] halkın en düşkün adamlarından[25] ve Levi oğulları'ndan olmayanlardan kahinler atadılar. **32*** Yeroboam sekizinci ayın onbeşinci gününde Yehoda'dak[i(26)] bayram gibi bir bayram düzenleyip Mezbah*(sunak)* üstünde kurbanlar yaktı. El-Evi'nde*(Beyt'el)* aynen böyle yaparak yapmış olduğu buzağıları saç üstünde yaktı; ve yapmış olduğu yüksek yerlerin kâhinlerini[27] Beyt-El'e koydu. **33*** Sonra kendi aklından[28] düşündüğü ayda; yani sekizinci ayın onbeşinci gününde Beyt-El'de yapmış olduğu mezbah üzerinde kurbanlar sundu. İsrailoğulları için bir bayram düzenleyerek Mezbah*(sunak)* üzerinde kurbanlar sundu ve buhur yaktı[29].

(1)II.Trh.10/1ve diğ., **(2)**B.11/26, (3)B.11/40, **(4)**I.Sam.8/11-18, B.4/7, **(5)**II.Trh.10/7, Sül.Mes.15/1, **(6)**B.11/11ve31, **(7)**24.Ayet, Hak.14/4,II.Trh.10/15,22/7,25/20, **(8)**II.Sam.20/1, **(9)**B.11/13ve36,**(10)**B.4/6,5/14, **(11)**II.Trh.17/21, **(12)**B.11/13 ve 32, **(13)**II.Trh.11/1, **(14)**II.Trh.11/2, **(15)**15.Ayet, **(16)**Bak Hak.9/45, **(17)**Hak.8/17, **(18)**Tes.12/5ve6, **(19)**II.Trh.10/29, 17/16,**(+)**İbranice:***Onlara*,**(20)**Çık.32/4ve8,**(21)**Tek.28/19, Hoş. 4/15,**(22)**Hak.18/29,**(23)**B.13/34,II.Krl.17/21,**(24)**B.13/32, **(25** Say.3/10,B.13/33,II.Krl.17/32,II.Trh.11/14,15,Hez.44/7ve8, **(26)**Lev.23/33ve34,Say.29/12,B.8/2ve5, **(27)**Amos7/3, **(28)**Say. 15/39, **(29)**B.13/1.

13. Bölüm: 1)Yeroboam'ın mezbahına karşılık buyrulan vahiy, 4)Yeroboam'ın elinin kuruması, 6)Ve peygamberin duasıyla iyileşmesi, 7)Peygamberin gitmesi, 11)Yaşlı bir peygamberin sözüyle geri gelmesi, 20)Onun gömülmesi, 31)Ve yaşlı peygamberin sözleri, 33)Yeroboam'ın kendi kötü yoluna devam etmesi.

1* Yeroboam[(1)] buhur yakmak için sunağın yanında duruyorken; işte bir Allah[(2)] adamı Rabb'in sözüyle Yahuda'dan El-Evi'ne(*Beyt'el*) geldi. **2*** Ve Rabb'in sözüyle Mezbaha*(sunağa)* şöyle seslendi: -Ey Mezbah, ey Mezbah! Rabb'in böyle buyuruyor: *'İşte Davut-Evi'nde Yoşiya[(3)] adında bir oğul doğacak ve senin üzerinde buhur yakan yüksek yerler kâhinlerini(İmamlarını) senin üstünde yakacak; senin üstünde insan kemikleri yakacaklar'* dedi. **3*** Ve o günde bir[(4)] işaret gösterip: -Rabb'in söylediğinin delili budur. İşte Mezbah yarılacak ve üzerindeki kül dökülecektir, dedi. **4*** Kral da Allah adamının El-Evi'nde olan Mezbaha bağırdığı sözleri duyduğunda Yeroboam: -Şunu yakalayın! Diyerek Mezbah'ın yanından elini uzattı; ama ona uzattığı eli kurudu ve onu geri çekemedi. **5*** Allah adamının Rabb'in sözüyle verdiği işarete göre Mezbah yarıldı ve külü Mezbah'tan döküldü. **6*** Kral Allah adamına yanıt vererek: -Acı, Allah'ın[(5)] Rabb'e yalvar ve benim için dua et ki; elim bana dönsün, dedi. Allah adamı da Rabb'e yalvardığında kralın eli kendisine geri dönüp önceki halini aldı. **7*** Kral Allah adamına doğru:-Benimle beraber eve gel ve biraz yemek ye; ben de seni onurlandırayım[(6)], dedi. **8*** Allah adamı da kralı şöyle yanıtladı: -Eğer[(7)] bana evinin yarısını versen seninle gitmem ve bu yerde ekmek yemem, su içmem. **9*** Çünkü Rabb tarafından bana: *'Ekmek*[(8)] *yeme ve su içme; gittiğin yoldan geri dönme!'* diye buyruldu, dedi. **10*** Böylece Beyt-El'e geldiği yoldan geri dönmeyip başka yoldan gitti. **11*** Ve El-Evi'nde*(Beyt'el)* yaşlı bir peygamber oturuyordu. Onun oğulları geldiler ve o gün Allah adamının Beyt-El'de yaptığı tüm işleri anlatıp krala söylediği sözleri babalarına aktardılar. **12*** Babaları da: -Hangi yoldan gitti? Diye onlara sorduğunda; oğulları Yahuda'dan gelen Allah adamının gittiği yolu ona gösterdiler. **13*** Ve oğullarına: -Benim için eşeği hazırlayın, demesi üzerine onun için eşeği hazırladılar ve o da üzerine bindi. **14*** Sonra Allah adamının ardınca giderek onu meşe ağacı altında oturmakta buldu ve ona: -Yahuda'dan gelen Allah adamı sen misin? Dediğinde: -Benim, dedi. **15*** Ona: -Benimle beraber eve gel ve ekmek ye, dedi. **16*** O da ona:-Seninle[(9)] dönüp yanına gelemem ve bu yerde ekmek yeyemem, su da içemem. **17*** Çünkü[(10)] Rabb tarafından bana: *'Ekmek yeme; orada su içme ve gittiğin yoldan geri dönme'* diye buyruldu; dedi. **18*** Ama ona: -Ben de senin gibi bir peygamberim; ve bir melek Rabb'in sözüyle bana doğru: *'Onu yoldan döndür; seninle birlikte evine getir ve ekmek yesin, su içsin'* dedi. Oysaki o, ona yalan söylüyordu. **19*** O zaman onunla beraber dönüp onun evinde ekmek yedi, su içti. **20*** Onlar sofrada otururken onu geri götüren peygambere Rabb'in sözü gelerek; **21*** Yahuda'dan gelen Allah adamına şöyle seslendi: -Rabb buyuruyor ki Rabb'in sözlerine karşı gelip Allah'ın Rabb'in sana olan buyruğunu tutmayarak dönüp; **22*** Ekmek yemeyesin ve su içmeyesin, diye sana[(11)] dediğim halde; ekmek

yiyip su içtiğin için cenazen atalarının mezarlığına girmeyecektir, dedi. **23***Ve yiyip içtikten sonra onun için; yani geri götürdüğü peygamber için eşeği hazırladı. **24***O da gitti; yolda bir[12] aslan ile karşılaştı ve aslan onu öldürdü. Onun ölüsü yolda duruyor ve eşek ile aslan da onun yanında duruyordu. **25***Yoldan geçenler ölünün yolda olduğunu ve aslanın da ölünün yanında durduğunu gördüler. Böylece bu olayı gidip yaşlı peygamberin oturduğu kente bildirdiler. **26***Onu yoldan geri döndüren peygamber bunu işittiğinde: -Rabb'in sözlerine karşı çıkan şu Allah adamıdır ve Rabb onu aslana teslim etmiştir. O da Rabb'in ona söylediği söze göre onu parçalayıp öldürmüştür, dedi. **27***Ve oğullarına: -Eşeği benim için hazırlayın, dediğinde hazırladılar. **28***Gidip ölüyü yolda yatıyor buldu; eşek ile aslan da ölünün yanında duruyorlardı. Aslan ölüyü yememiş ve eşeği parçalamamıştı. **29***O peygamber Allah adamının cenazesini kaldırıp eşeğe yükleterek geri götürdü. Yaşlı peygamber onun yası ve gömülmesi için kente geldi. **30***Onun cenazesini kendi mezarlığına koyup; ah! Kardeşim[13] diyerek onun için ağlaştılar. **31***Onu gömdükten sonra oğullarına doğru: -Öldüğümde beni bu Allah adamının gömüldüğü mezara gömün ve kemiklerimi[14] onun kemikleri yanına koyun, dedi. **32***Çünkü Rabb'in sözüyle Beyt-El'de(*El Evi*) bulunan mezbah ve Samiriye'nin[15] kentlerinde olan tüm yüksek yerler(*Mürtefalar*) evlerine karşı söylediği[16] sözler kesinlikle yerine gelecektir, dedi. **33***Bu[17] olaydan sonra Yeroboam kendi kötü yolundan dönmedi; ve gene halkın en aşağı adamlarından yüksek yerler için[18] kahinler*(Rahip, imam)* atadı. Her dilediğini kutsuyor ve onlar da yüksek yerlerin kâhinleri oluyorlardı. **34***Ve bu[19] durum Yeroboam evi için günaha neden olup; onun[20] yeryüzünden silinip gitmesi için geçerli oldu.

(1)B.12/32ve33, **(2)**II.Krl.23/17, **(3)**II.Krl.23/15ve16, **(4)**İş.7/14, Yuh.2/18, I.Kor.1/22, **(5)**Çık.8/8, 9/28, 10/17, Say.21/7, Res.İşl.8/24, Yakb.5/16, **(6)**I.Sam.9/7, II.Krl.5/15, **(7)**Say.22/18, 24/13, **(8)**I.Kor.5/11, **(9)**8.ve9.Ayetler, **(10)**B.20/35, I.Sel.4/15, **(11)**9.Ayet, **(12)**B.20/36, **(13)**Yerm.22/18, **(14)**II.Krl.23/17ve18, **(15)**BakB.16/24, **(16)**2.Ayet, II.Krl.23/16ve19, **(17)**B.12/31ve32, II.Trh.11/15, 13/9, **(18)**Hak.17/12, **(19)**B.12/30, **(20)**B.14/10.

14. Bölüm: 1)Abiya'nın hastalığı ve Yeroboam'ın eşinin Ahiya peygamberin yanına gitmesi, 5)Allah'ın Yeroboam'ın evinin üzerine olan yargısı, 17)Abiya'nın ölümü ve gömülmesi, 19)Nadab'ın egemenliği, 21)Rehoboam'ım egemenlik günleri ve kötülükleri, 25)Mısır kralı Şişak'ın Oruşalim'i yağmalaması, 29)Rehoboam'ın işleri, ölümü ve gömülmesi, 31)Onun yerine Abiyam'ın geçmesi.

1*O zaman Yeroboam'ın oğlu Abiya hasta olduğundan; **2***Yeroboam kendi eşine: -Kalk ve Yeroboam'ın eşi olduğun bilindiğinden kıyafet değiştirerek Şilo'ya git. İşte benim[1] bu millete kral olacağımı bana söyleyen Ahiya peygamber ordadır. **3***Eline[2] on ekmek, kurabiye ve bir testi bal alıp onun yanına git. O da çocuğa ne olacağını sana açıklayacaktır; dedi. **4***Yeroboam'ın eşi de öyle yaptı; ve kalkıp Şilo'ya[3] Ahiya'nın evine gitti. Ahiya yaşlılığı nedeniyle gözleri zayıflamış ve görmekten aciz idi. **5***Rabb Ahiya'ya: -İşte Yeroboam'ın eşi. Oğlu hastadır ve ona ait birşey sormak için sana geliyor. Sen de ona şunu, şunu de! Zaten kendisi kılığını değiştirmiş öyle geliyor; dedi. **6***O kapıdan girerken Ahiya onun ayaklarının sesini duyunca: -Ey Yeroboam'ın karısı gel! Niçin böyle kılık değiştirmişsin? Ben sana ağır söz ile gönderildim. **7***Git Yeroboam'a de: İsrailin Allah'ı Rabb'in buyruğu budur ki; halkın[4] arasından beni sen yükseltip halkım İsraile seni başkan yaptım. **8***Egemenliği[5] Davut evinden koparıp sana verdimse de; buyruklarımı[6] tutan ve tüm yüreğiyle bana güvenen Davut gibi önümde yalnız doğru olanı yapmadın. **9***Ama senden önce olanların tümünden daha çok kötülük yaptın. Beni[7] öfkelendirmek için gidip kendine başka ilâhlar ve dökme putlar yapıp beni[8] ardına attığın için; **10***İşte[9] ben Yeroboam'ın evi üzerine bela götüreceğim. Yeroboam'ın[10] tüm erkeklerini; İsrailde[11] kapanmış ve bırakılmışı dağıtacağım. Onların gömülüşü gibi Yeroboam'ın evini tükeninceye dek sileceğim! **11***Yeroboam'dan[12] kentte olanı köpekler yiyecek ve sahrada olanı göğün kuşları yiyecektir! Çünkü Rabb böyle buyurdu. **12***Sen de kalk ve evine git, ayakların(13) kente girer girmez çocuk ölecektir. **13***Tüm İsrail ona ağlayacak ve onu gömecekler. Çünkü Yeroboam'ın evinden, İsrailin Allah'ı Rabb'in önünde kendisinde[14] iyi şey olan bir tek o olduğundan; Yeroboam'dan bir tek o mezara girecektir. **14***Rabb kendisi[15] için İsrail üzerine bir kral dikecek ve bu da tam o gün Yeroboam'ın evini dağıtacaktır. Daha ne kalsın ki hemen hepsi böyle olacak. **15***Aşera[16] putları yaparak Rabbi gazaba getirdikleri için Rabb da sularda sallanan kamış gibi İsraili vuracak ve atalarına vermiş olduğu bu iyi ülkenin yüzünden[17] onları[18] kökten söküp nehirin[19] ötesine dağıtacaktır. **16***Kendisi günah[20] edip İsraile günah ettiren Yeroboam'ın suçları için İsraili bırakacaktır, dedi. **17***O zaman Yeroboam'ın eşi kalkıp gitti; Tirsa'ya[21] geldi ve ev[22] kapısından içeri girdiği gibi çocuk öldü. **18***Onu

gömdüler ve Rabb'in[23] kendi kulu Ahiya peygamber aracılığıyla buyurduğu söze göre tüm İsrail onun için yas tuttu. **19***Yeroboam'ın yaptıklarının geri kalanı; yani nasıl savaştığı[24] ve nasıl egemen olduğu işte İsrail krallarının tarihler kitabında yazılıdır. **20***Yeroboam'ın egemenliği yirmi iki yıl olup atalarıyla uyudu; ve oğlu Nadab onun yerine kral oldu. **21***Süleyman oğlu Rehoboam Yahuda'da kraldı. Rehoboam[25] kral olduğunda kırk bir yaşında olup, on yedi yıl Oruşalim'de(*Kudüs*) yani Rabb'in kendi adını koymak için tüm İsrail[26] oymaklarından seçtiği kentte egemenlik sürdü ve annesinin[27] adı Ammonî Naama idi. **22***Yahuda da[28] Rabb'in gözünde kötü olanı yaptı; işledikleri günahlarla atalarının yaptıklarından daha çok "*O*"nu[29] öfkelendirdiler. **23***Onlar her yüksek tepede, her yeşil[30] ağaç altında yüksek yerler[31] Sanemler(*dikili taş*) ve Aşere[32] putları yaptılar. **24***Ülkede[33] Mebunlar(*Fuhuş yapan oğlanlar*) da vardı; ve İsrailoğullarının önünden Rabb'in kovduğu tüm milletlerin pisliklerini yaptılar. **25***Kral[34] Rehobom'un beşinci yılında Mısır kralı Şişak Oruşalim üzerine geldi. **26***Rabb'in Evi'nin[35] hazinelerini ve kral sarayındaki hazineleri aldı. Süleyman'ın[36] yaptırdığı altın siperlerin*(büyük kalkan)* de tümünü aldı. **27***Kral Rehoboam onların yerine pirinç(*tunç*) siperler yapıp kral sarayının kapısını bekleyen şatırların (*muhafizların*) kumandanlarının eline teslim etti. **28***Kral Rabb'in-Evi'ne gittiğinde muhafızlar onları aldılar ve sonra da şatırlar odasına götürdüler. **29***Rehoboam'ın[37] tüm yaptıkları ve işlerinin geri kalanı işte Yahuda krallarının tarihler kitabında yazılıdır. **30***Rehoboam ile[38] Yeroboam arasında her zaman savaş vardı. **31***Rehoboam ataları[39] ile uyuyup ataları yanında Davut kentinde gömüldü. Annesinin[40] adı Ammonî Naama idi. Oğlu Abiyam[41] da onun yerine kral oldu.

(1)B.11/31, **(2)**I.Sam.9/7ve8, **(3)**B.11/29, **(4)**Bak II.Sam.12/7ve8, B.16/2,**(5)**B.11/31,**(6)**B.11/33ve38,15/5,**(7)**B.12/28, II.Trh.11/15, **(8)**Nah.9/26, Mez.50/17, Hez.23/35, **(9)**B.15/29, **(10)**B.21/21, II.Krl.9/8,**(11)**Tes.32/36,II.Krl.14/26,**(12)**B.16/4,21/24, **(13)**17. Ayet, **(14)**II.Trh.12/12, 19/3, **(15)**B.15/27-29, **(16)**Çık.34/13, Tes.12/3,4,**(17)**Yeş.23/15ve16, **(18)**II.Krl.14/26, **(19)**II.Krl.15/29, **(20)**B.12/30, 13/34, 15/30ve34, 16/2, **(21)**B.16/6,8,15ve23, Neş.Neş.6/4, **(22)**12.Ayet, **(23)**13.Ayet, **(24)**II.Trh.13/2vediğ., **(25)**II.Trh.12/13, **(26)**B.11/36, **(27)**31.Ayet, **(28)**II.Trh.12/1, **(29)**Tes.32/21,Mez.78/58, I.Kor.10/22, **(30)**İş.57/5, **(31)**Tes.12/2, Hez.16/24ve25, **(32)**II.Krl.17/9ve10, **(33)**Tes.23/17, B.15/12, 22/46, II.Krl.23/7, **(34)**B.11/40, II.Trh.12/2, **(35)**II.Trh.12/9-11, **(36)**B.10/17, **(37)**II.Trh.12/15, **(38)**B.12/24, 15/6, II.Trh.12/15, **(39)**II.Trh.12/16, **(40)**21.Ayet, **(41)**II.Trh.12/16, Mat.1/7.

15. Bölüm: 1)Abiyam'ın kötü yönetimi, 7)Halefi(*Yerine geçen*) Asa, 9)Asa'nın iyi yönetimi, 16)Onun Baaşa ile savaşı, Ben-Hadad ile anlaşması ve galip gelmesi, 23)Onun işleri ve ölümü, 24)Halefi Yehoşafat, 25)Nadab'ın kötü yönetimi, 27)Baaşa'nın kötülüğü ve Ahiya peygamberin sözlerinin olması, 31)Nadab'ın işleri ve ölümü, 33)Başan'ın kötü yönetimi.

1*Nebat oğlu kral[1] Yeroboam onsekizinci yılda Abiyam Yahudasına egemen oldu. **2***Üç yıl Oruşalim'i*(Kudüs'te)* yönetti ve annesi[2] Abişalom'un kızı olup adı Maaka[3] idi. **3***Kendisinden önce babasının yaptığı tüm suçları işledi ve babası Davut'un yüreğinin bağlı kaldığı gibi onun[4] yüreği Allah'ı Rabb'e bağlı kalmadı. **4***Ama Allah'ı Rabb, Davut'un[5] hatırı için oğlunu yerine tahta çıkarıp Oruşalim'i pekiştirmek için ona Oruşalim'de bir ışık[6] verdi. **5***Çünkü Hititli[7] Uriya'nın işinden başka; Davut'un Rabb'in[8] gözünde doğru olanı yapmak için, tüm yaşamı boyunca buyurduğu şeylerin hiç birinden sapmadı. **6***Onun tüm[9] yaşamında Rehoboam ile Yeroboam arasında savaş vardı. **7***Abiyam'ın[10] yaptıklarının arkası ve tüm işleri işte Yahuda krallarının tarihler kitabında yazılıdır. Abiyam ile Yeroboam arasında savaş vardı. **8***Abiyam[11] da atalarıyla uyudu ve onu Davut kentine gömdüler. Oğlu Asa onun yerine kral oldu. **9***İsrail kralı Yeroboam'ın yirminci yılında Asa Yahuda üzerine kral oldu. **10***Ve Oruşalim'i kırk bir yıl yönetti. Annesi[+] Abişalom'un kızı olup adı Maake idi. **11***Asa[12] Rabb'in gözünde doğru olanı babası Davut gibi yaptı. **12***Mebunları[13] ülkeden kovdu ve atalarının yaptıkları tüm putları ülkeden attı. **13***Asa annesi[14] Maake'yi Aşera için put yaptığından şerefinden *(kraliçelikten)* uzaklaştırdı ve onun putunu kırarak Kidron[15] deresinde yaktı. **14***Yüksek yerler[16] yok edilmemiş olsa da; Asa'nın yüreği[17] tüm yaşamında Rabb'e hep bağlı kaldı. **15***Babasının kutsadığı şeyleri ve kendinin kutsadığı şeyleri; yani gümüşle altını ve kapları Rabb'in-Evi'ne götürdü. **16***Asa ile İsrail kralı Baaşa arasında; onların tüm günleri savaşla geçti. **17***İsrail kralı[18] Baaşa Yahuda'ya karşı çıkıp bir[19] kimsenin Yahuda kralı Asa tarafına gidip gelmesine engel olmak için Rama'yı[20] inşa etti. **18***O zaman Asa Rabb'in-Evi'nin hazineleriyle kral sarayındaki hazinelerden geri kalan gümüş ile tüm altınları alıp adamlarının eline verdi; ve kral Asa onları Şam'da[21] oturan Suriye kralı Hezyon'un ve Tabrimmon'un oğlu Benhadad'a[22] gönderdi. **19***Ve: -Benim ile senin aranda; babam ile senin baban arasında antlaşma var. İşte ben sana hediye olarak gümüş ve altın gönderdim. Gel İsrail kralı Baaşa ile olan sözünü boz ki; üzerimden geri çekilsin, dedi. **20***Ben-Hadad da kral Asa'yı dinleyerek

kendi askerlerinin kumandanlarını İsrail kentleri üzerine gönderdi. İyon[23] Dan[24] ve Abel[25] Evi-Maaka ve tüm Kinnerot ile Naftali ülkelerini vurdu. **21*** Baaşa bunu duyduğunda Rama'yı yapmaktan vazgeçti ve Tirsa'da oturdu. **22*** O[26] zaman kral Asa hiç kimseyi bırakmadan tüm Yahuda'yı çağırdı. Onlar da Baaşan'ın Rama'yı inşa etmekte olduğu taşlar ile ağaçları götürdüler. Kral Asa onlarla Bünyamin'de[27] olan Gebea ve Mispa'yı[28] yaptı. **23*** Asa'nın geri kalan tüm işleri, tüm yiğitliği ve tüm yaptıkları ile kurduğu kentler işte Yahuda krallarının tarihler kitabında yazılıdır. Ama yaşlılığı[29] sırasında ayakları ağrıyordu. **24*** Ve Asa atalarıyla uyuyup babası Davut'un kentinde atalarıyla gömüldü. Oğlu[30] Yehoşafat onun[31] yerine kral oldu. **25*** Yeroboam oğlu Nadab Yahuda kralı Asa'nın ikinci yılında İsrail üzerine kral olup İsraile iki yıl egemen oldu. **26*** O Rabb'in önünde kötü olanı yaptı; babasının yolunda ve İsrailin[32] günah işlemesine neden olan suçlarında yürüdü. **27*** İssakar evinden olan Ahiya'nın oğlu Baaşa'ya[33] karşı bozgunculuk yapıp; tüm İsrail ile Nadab Filistinliler'in Gibbeton'unu kuşatırken Gibbeton'da[34] Baaşa onu vurdu. **28*** Baaşa onu Yahuda kralı Asa'nın üçüncü yılında öldürüp yerine kendi kral oldu. **29*** Kral olduğunda Yeroboam'ın tüm evini öldürdü. Yeroboam[35] yapmış olduğu günahlardan ötürü, İsrailin günah işlemesine neden olmuş ve bu şekilde İsrailin Allah'ı Rabb'i öfkelendirmişti. **30*** Rabb'in[36] kulu Şilo'lu Ahiya aracılığıyla söylediği söze göre Yeroboam'dan hiçbir can sağ bırakmadan onu yok etti. **31*** Nadab'ın işlerinin gerisi ve tüm yaptıkları işte İsrail krallarının tarihler kitabında yazılıdır. **32*** Asa[37] ile İsrail kralı Baaşa arasında onların tüm günlerinde savaş vardı. **33*** Yahuda kralı Asa'nın üçüncü yılından beri Ahiya oğlu Baaşa Tirsa'da tüm İsrail üzerine yirmi dört yıl egemen oldu. **34*** Ve Rabb'in önünde kötü olanı yapıp; Yeroboam'ın[38] yolunda ve İsrailin suç işlemesine neden olan günahında yürüdü.

(1)II.Trh.13/1, **(2)**II.Trh.11/20-22, **(3)**II.Trh.13/2'de Gibea'lı Uri'nin kızı Mika deniliyor, **(4)**B.11/4, Mez.119/80, **(5)**B.11/32ve36, II.Trh.21/7, **(6)**B.11/36, **(7)**II.Sam.11/4ve15, 12/9,**(8)**B.14/8,**(9)**B.14/30,**(10)**II.Trh.13/2,3ve22, **(11)**II.Trh.14/1, **(+):** Büyük annesi, Bak 2.Ayet, **(12)**II.Trh.14/2, **(13)**Bak B.14/24, 22/47, **(14)**II.Trh.15/16, **(15)**Çık.32/20, **(16)**B.22/44, II.Trh.15/17,18, **(17)**Bak 3.Ayet, **(18)**II.Trh.16/1ve diğ.,**(19)**BakB.12/27,**(20)**Yeş.18/25i**(21)**B.11/23,24, **(22)**II.Trh.16/2,**(23)**II.Krl.15/29,**(24)**Hak.18/29,**(25)**II.Sam. 20/14,**(26)**II.Trh.16/6,**(27)**Yeş.21/17,**(28)**Yeş.18/26, **(29)**II.Trh. 16/12, **(30)**Mat.1/8, **(31)**II.Trh.17/1, **(32)**B.12/30, 14/16, **(33)**B.14/14, **(34)**Yeş.19/44, 21/23, B.16/15, **(35)**B.14/9ve16, **(36)**B.14/10ve14, **(37)**16.Ayet, **(38)**B.12/28ve29, 13/33, 14/16.

16. Bölüm: 1)Peygamber Yehu'nun Baaşa'ya karşı buyurduğu kelâm(Allah'ın sözü), 6)Baaşa'nın yerine geçecek kişi ile; 8)Zimri'nin bozgunculuğu, 11)Peygamberlik sözlerinin yerine gelmesi için Zimri'nin Baaşa'nın evini yok etmesi, 15)Omri'nin kral olmasıyla Zimri'nin kovulması, 21)Egemenliğin bölüştürülmesi ve Omri'nin Tibni'ye galip olması, 23)Omri'nin Samiriye'yi yapması, 25)Onun kötü yönetimi, 28)Onun ölümü ve yerine geçen Ahab, 29)Onun kötü yönetimi, 34)Eriha'yı kuranın peygamberlik sözleriyle lanetlenmesi.

1* Baaşa'ya karşı Hanani'nin oğlu Yehu'ya[1] Rabb'in sözü şöyle geldi: **2*** 'Ben[2] seni topraktan çıkarıp halkım İsrail üzerine başkan yapmışkan; sen[3] Yeroboam'ın yolunda yürüyerek halkım İsraile suç işlettin ve bu günahları ile beni öfkelendirdin. **3*** İşte ben Baaşa'nın[4] soyunu ve evini kovacağım. Senin evini de Nebat'ın oğlu Yeroboamın[5] evi gibi yapacağım. **4*** Baaşa'dan[6] kentte öleni köpekler yiyecek; ve kırsalda öleni de göğün kuşları yiyecektir, dedi. **5*** Baaşan'ın işlerinin geri kalanı ve yiğitliği işte[7] İsrail krallarının tarihler kitabında yazılıdır. **6*** Baaşa da atalarıyla uyuyup Tirsa'da[8] gömüldü. Oğlu Ela onun yerine kral oldu. **7*** Baaşa Rabb'in önünde kötü olanı yapıp ellerinin işiyle "*O*"nu gazaplandırdı. Yeroboam'ın evine yaptığı ve onu[9] yok ettiği gibi Rabb'in sözü[10] Hanani'nin oğlu Yehu peygamber aracılığıyla ona ve evine karşı da oldu. **8*** Yahuda kralı Asa'nın yirmi altıncı yılından beri Baaşa oğlu Ela, İsraile Tirsa'da iki yıl egemen oldu. **9*** Kendisi Tirsa'da olan sarayın kâhyası Arsa'nın evinde içip sarhoş olduğu halde arabalarının yarısına başkan olan kulu[11] Zimri ona karşı bozgunculuk yaptı. **10*** İçeri girerek Yahuda kralı Arsa'nın yirmi yedinci yılında onu vurup öldürdü ve yerine kendisi kral oldu. **11*** Kral olup tahtına çıktığı gibi Başa'nın tüm evini, akrabalarını ve tanıdıklarını öldürdü. Onlardan bir tek[12] erkek bile bırakmadı. **12*** Böylece Baaşan'ın tüm günahları ve oğlu Ela'nın günahları; yani kendi yaptıkları ve İsraile yaptırdıkları suçlar ile boş putların günahı[13] İsrailin Allah'ı Rabb'i öfkelendirdi. **13*** Rabb'in Yehu[14] peygamber aracılığıyla Baaşa'ya karşı buyurduğu[15] söze göre Zimri Baaşan'ın tüm evini yok etti. **14*** Ela'nın işlerinin gerisi ve yaptığı her şey; işte İsrail krallarının tarihler kitabında yazılıdır. **15*** Yahuda kralı Asa'nın yirmi yedinci yılında Zimri Tirsa'yı yedi gün yönetti. Halk da Filistinliler'in Gibbeton[16] kentini kuşatmaktaydı. **16*** Böylece orduda bulunan halk, Zimri'nin bozgunculuk edip kralı öldürdüğünü haber alınca; tüm İsrail ordunun başkomutanı Omri'yi o gün ordu-

gâhta İsraile kral seçti. **17***Omri de tüm İsrail kendisiyle beraber olarak Gibbeton'dan kalktı ve Tirsa'yı kuşattı. **18***Zimri kentin alındığını gördüğünde kral sarayının köşküne girdi ve kendi kendine sarayı tutuşturarak yakıp içeride öldü. **19***Rabb'in gözünde kötü olanı yapıp, işlediği suçlar ile Yeroboam'ın[17] yolunda onun yaptığı ve İsrailin günah işlemesine sebep olan suçunda yürüdüğü için bu olay oldu. **20***Zimri'nin işlerinin geri kalanı ve çıkardığı kötülük; işte İsrail krallarının tarihler kitabında yazılıdır. **21***O zaman İsrail halkı ikiye bölündü; halkın yarısı Ginat'ın oğlu Tibni'yi kral yapmak için onu dinledi ve diğer yarısı da Omri'ye uydu. **22***Omri'yi dinleyen halk Ginat'ın oğlu Tibni'yi dinleyen halka galip geldi. Tibni öldü ve Omri kral oldu. **23***Yahuda kralı Asa'nın otuzbirinci yılından beri Omri İsraile on yıl egemen oldu. Tirsa da altı yıl yönettikten sonra; **24***Samiriye dağını iki talant gümüşe karşılık Şemer'den satın alıp o dağda bir kent yaptı; ve yaptığı bu kente dağın sahibi Şemer'in adına uygun olan Samiriye[18] adını koydu. **25***Omri[19] kendisinden önce olanların tümünden daha çok kötülük yapıp Rabbin önünde kötü olanı işledi. **26***Çünkü Nebat oğlu Yeroboam[20] tüm mesleğinde İsrailin günah işlemesine; hattâ putperestlikte[21] İsrailin Allah'ı Rabb'i öfkelendirmesine sebep olan günahında yürüdü. **27***Omri'nin yaptığı geri kalan işleri ve gösterdiği özgüveni*(şecaati)* işte İsrail krallarının tarihler kitabında yazılıdır. **28***Omri atalarıyla uyuyup Samiriye'de gömüldü ve oğlu Ahab onun yerine kral oldu. **29***Yahuda kralı Asa'nın otuz sekizinci yılında Omri oğlu Ahab, İsraile kral olup Omri oğlu Ahab yirmi iki yıl Samiriye'de İsraile egemen oldu. **30***Omri oğlu Ahab kendisinden önce olanların tümünden daha çok Rabb'in önünde kötü olanı yaptı. **31***Nebat oğlu Yeroboam'ın günahlarında yürümek kendisine küçük birşey gibi geldi ve Saydalılar'ın[22] kralı Etbaal'ın kızı İzebel ile evlendi[23] Sonra da gidip[24] Baal putuna hizmet ederek tapındı. **32***Samiriye'de yaptığı Baal'ın put evinde Baal[25] için bir Mezbah*(sunak)* kurdu. **33***Ahab[26] bir Aşera putu yaptı ve Ahab yaptığı işleriyle kendisinden[27] önce olan İsrail krallarının tümünden daha çok İsrailin Allah'ı Rabb'i öfkelendirdi. **34***Onun günlerinde El-Evi'ni*(Beyt'el)* ve Hiel-Eriha'yı yaptı. Rabb'in Nun oğlu Yeşu[28] aracılığıyla söylediği sözlere göre ilk oğlu Abiram ile onun temelini kurdu; ve küçük oğlu Segub ile kapılarını durdurdu.

(1)7.Ayet,II.Trh.19/2,20/34,**(2)**B.14/7,**(3)**B.15/34,**(4)**11.Ayet, **(5)**B.14/10,15/29,**(6)**B.14/11,**(7)**II.Trh.16/1,**(8)**B.14/17,15/21, **(9)**B.15/27 ve 29,BakHoş.1/4, **(10)**1.Ayet, **(11)**II.Krl.9/31, **(12)**I. Sam.25/22, **(13)**32/21,I.Sam.12/21,İş.41/29,Yuns.2/8, I.Kor.8/4, 10/19, **(14)**1.Ayet, **(15)**3.Ayet, **(16)**B.15/27, **(17)**B.12/28,15/26 ve 34, **(18)**BakB.13/32, II.Krl.17/24, Yuh.4/4, **(19)**Mik.6/16, **(20)**19. Ayet,**(21)**12.Ayet,**(22)**Hak.18/7,**(23)**Tes.7/3,**(24)**B.21/25 ve26, II.Krl.10/18,17/16,**(25)**II.Krl.10/21,26ve27,**(26)**II.Krl.13/6, 17/10, 21/3, Yerm.17/2, **(27)**30.Ayet, B.21/25, **(28)**Yeş.6/26.

17. Bölüm: 1)İlya'nın Ahab'a karşı peygamberliği, kaçışı ve kargalar ile beslenmesi, 8)Sarefat kentine gönderilmesi, 17)Dul bir kadının oğlunu diriltmesi, 24)Dul kadının imanı.

1*Gilead'ta yaşayanlardan Tişbe'li İlya Ahab'a şöyle söyledi: -Önünde[1] durduğum İsrailin[2] yüce Allah'ı Rabb adıyla diyorum ki sözüm olmadan bu yıllarda[3] çiy[4] ve yağmur yağmayacaktır, dedi. **2***Ve ona Rabb'in sözü gelerek: **3***Git buradan ve kuzeye dön. Erden'in karşısındaki Kerit çayı yanında gizlen. **4***Sen o çaydan içeceksin; ben de seni beslemeleri için kargalara emredeceğim, dedi. **5***O da Rabb'in sözüne göre yola çıkıp gitti ve Erden'in karşısında olan Kiryat çayı yanında oturdu. **6***Kargalar sabahları ona ekmek ile et; akşamları da ekmek ile et getiriyorlar ve kendisi de çaydan içiyordu. **7***Ama ülkede yağmur olmadığından bir zaman sonra o çay kurudu. **8***O zaman ona Rabbin sözü gelerek: **9***-Kalk; Sayda'ya dönük Sarefat[5] kentine git ve orada yaşa. İşte orada olan dul bir kadına seni beslemesi için buyurdum, dedi. **10***O da kalkıp Serafat'a giderek kentin kapısına geldiğinde işte orada dul bir kadın odun topluyordu; ve: -Bana kap ile biraz su getir de içeyim, diyerek onu çağırdı. **11***Kadın getirmeye giderken: -Bana elinde bir lokma ekmek getir, diye ona söyledi. **12***Kadın: -Yüce*(Hay)* olan Allah'ın ***Yehovah*** hakkı için bir pidem bile yok; ama kapta bir avuç un ve testide azıcık yağ vardır. Bak şimdi iki parça odun topluyorum ki gidip onunla kendim ve oğlum için ekmek yapayım; onu yiyip sonra da ölelim, dedi. **13***İlya da ona: -Korkma! Git dediğin gibi yap; ama önce undan benim için küçük bir pide yap ve bana getir. Kendin ve oğlun için sonra yaparsın. **14***Çünkü İsrailin Allah'ı Rabb böyle buyuruyor: *'Rabb'in yeryüzüne yağmur vereceği güne dek kapta un tükenmeyecek ve testide yağ eksilmeyecektir'* dedi. **15***Kadıncağız da gidip İlya'nın dediği gibi yaptı. Kendisiyle ev halkı da günlerce yediler. **16***Rabb İlya aracılığıyla buyurduğu söze göre; kapta un tükenmedi ve testide yağ eksilmedi. **17***Bu olaylardan sonra o kadının oğlu hasta oldu. Hastalığı o denli şiddetliydi ki onun soluğu kesildi. **18***Kadıncağız İlya'ya: -Ey

Allah adamı! Benden sana[6] ne? Günahımı söyletip oğlumu öldürmek için mi bana geldin? Dedi. **19***O da ona: -Oğlunu bana ver, dedi ve onu koynundan alıp kendi oturduğu geniş odaya çıkararak yatağında yatırdı. **20***Rabbe şöyle yalvardı: -Ey Allah'ım Rabb! Yanında misafir olduğum bu dul kadının oğlunu öldürmekle niye belaya uğrattın? Dedi. **21***Ve çocuğun üzerine üç defa uzanıp Rabb'e şöyle yakardı: -Ey Allah'ım Rabb! Lütfen bu çocuğun[7] canı içine geri gelsin. **22***Rabb İlya'nın sesini işiterek çocuğun canını içine geri getirdi ve dirildi[8]. **23***İlya da çocuğu yukardaki odadan alıp eve indirerek annesine verdi ve İlya: -Bak oğlun sağdır, dedi. **24***Kadıncağız da İlya'ya: -Şimdi bundan anladım[9] ki, Allah adamısın ve ağzında olan Rabb'in sözü gerçektir, dedi.

(1) Tes.10/8,**(2)**II.Krl.3/14,**(3)**Luk.4/25,**(4)**Yakb.5/17, **(5)**Obad.20, Luk.4/26, **(6)**Bak Luk.5/8, **(7)**II.Krl.4/34ve35, **(8)**İbr.11/35, **(9)**Yuh.3/2, 16/30.

18. Bölüm: 1)Kıtlık sırasında İlya'nın Ahab'ı karşılamak isteğiyle Obadya ile karşılaşması, 9)Obadya'nın korkusu, 17)İlya, Put-Evleri'nin Kâhinlerini toplayarak bir mucizeyle halka Baal-Putu'nun boş bir şey olduğunu ispatlaması; 40)Ve o kâhinleri öldürmesi, 41)İlya'nın duası ile yağmur yağması.

1*Birçok[1] günlerden sonra Rabb'in sözü üçüncü yılda İlya'ya gelip: -Git Ahab'a görün. Ben[2] de yeryüzüne yağmur vereceğim; dedi. **2***İlya Ahab'a görünmek için gitti ve Samiriye'de şiddetli bir kıtlık vardı. **3***Ahab kendi evinin sorumlu kâhyası Obadya'yı çağırdı (Obadya Rabb'ten çok korkuyordu; **4***Çünkü İzebel Rabb'in peygamberlerini öldürdüğünde; Obadya yüz peygamberi*(kahini)* alıp onları mağarada ellişer, ellişer gizleyerek ekmek ve su ile beslemişti.) **5***Ve Ahab Obadya'ya doğru: -Gel ülkedeki tüm su kaynakları ile çayların kenarlarını dolaşalım. Belki otlak bulur atları, katırları sağ bırakmış oluruz ve böylece tüm hayvanları yitirmemiş oluruz, dedi. **6***Rabb ülkeyi dolaşmak için onları kendi aralarında bölüştürdü. Ahab tek başına bir yoldan ve Obadya da başka bir yoldan gitti. **7***Obadya yoldayken İlya onu karşıladı. O da onu tanıyıp yüz üstü yere kapaklandı ve: -Efendi İlya sen misin? Diye sorduğunda; **8***O da: -Evet benim; git efendine işte İlya! De, dedi. **9***O da şöyle yanıtladı: -Benim ne suçum var ki öldürülmem için kulunu Ahab'ın eline veriyorsun? **10***Allah'ın ***Yehovah***'ın hakkı için efendimin seni aratmadığı bir millet veya ülke kalmadı ve onlar: 'Burada yoktur' dediklerinde o ülkeye veya millete seni bulmadıkları için yemin ettiriyordu. **11***Şimdi sen git efendine: -Bak İlya! Ne diyorsun? De. **12***Ben de yanından gidince Rabb'in[3] ruhu seni bilmediğim bir yere götürecek ve ben de gidip Ahab'a bu olayı anlatacağım; ama seni görmediği için beni öldürecektir. İşte ben kulun; çocukluğumdan beri Rabb'ten korkuyorum. **13***İzebel Rabb'in peygamberlerini öldürdüğünde benim ne yaptığım; yani Rabb'in peygamberlerinden yüz kişiyi mağarada ellişer, ellişer olarak gizleyip ekmek ve suyla beslediğim efendime bildirilmedi mi? **14***Şimdi sen git efendine: 'İşte İlya' de, diyorsun? Oysa o beni öldürecektir, dedi. **15***İlya da ona: -Önünde durduğum Orduların-Rabb'i yücedir (***Hay!***) ki, bu gün kesinlikle görüneceğim, dedi. **16***O zaman Obadya, Ahab'ı karşılamağa gidip ona bildirdi. Ahab da İlya'yı karşılamaya gitti. **17***Ahab İlya'yı görünce ona: -İsraili[4] üzen sen[5] misin? Dedi. **18***O da: -Ben değil; ama sen ve babanın evidir ki Rabb'in[6] buyruklarını bırakarak Baallara*(putlara)* uyup İsraili sıkıntıya soktunuz. **19***Şimdi sen tüm İsraili ve Baal'ın dörtyüz elli peygamberini *(putperest kahin)* ve İzebel'in sofrasında yemek yiyen dörtyüz putperest Aşera[7] peygamberini*(kahinini)* Karmel[8] dağının yanına topla, dedi. **20***Ahab tüm İsrailoğullarına adam gönderip peygamberleri[9] Karmel dağına topladı. **21***İlya tüm halka yaklaştı ve: -Ne zamana dek[10] böyle iki tarafta oynayacaksınız? Eğer Allah ***Yehovah*** ise ona uyunuz. Eğer Baal*(putu)* ise ona[11] gidin, dedi ve bu söze halk hiç yanıt vermedi. **22***İlya halka doğru: -Bir tek ben ***Yehovah***'ın[12] peygamberi kaldım. Baal'ın[13] peygamberleri*(putperest kahinleri)* ise tam dörtyüz elli kişidir. **23***Şimdi bize iki boğa verilsin. Birini kendileri için ayırsınlar ve onu parçalayıp ateşe koymasınlar; ama odunların üstüne koysunlar. Ben de diğer boğayı hazırlayıp ateşin üzerine koymayacağım ve onu odunların üstüne koyacağım. **24***Siz Allah'ınız(*Baal adına*) dua edin, ben de ***Yehovah*** adına dua edeceğim ve kime ateşle[14] yanıtlarsa Allah "*O*"dur, dediğinde tüm halk: -Evet söz veriyoruz, diye bağırdılar. **25***O zaman İlya Baal *(putunun)* peygamberlerine*(putperst kâhinlerine)*: -Kendiniz için boğalardan birini seçin. Siz çoğunlukta olduğunuzdan önce siz hazırlayın ve ilâhınızın adına dua edin; ama ateşe koymayın, dedi. **26***Onlar da kendilerine verilen boğayı alıp hazırladıktan sonra Baal'ın adına sabahtan öğleye dek şöyle dua ettiler: -Ey Baal bizi kabul et! Ama ne bir ses[15] ve ne de bir yanıt verdi. Onlar yapmış oldukları mezbahın*(sunağın)* çevresinde sıçrıyorlardı. **27***Sonunda öğleye doğru İlya onlara: -Yük-

sek sesle bağırın; çünkü ilâhtır! Belki sohbet ediyor, belki işi var veya yolculuk ediyor ve belki de uykudadır; uyandırmak gerekiyor, diye onlarla alay etti. **28***Onlar da yükses sesle bağırıp; geleneklerine göre bıçaklar ve mızraklarla[16] üzerlerinden kan çıkıncaya dek kendilerini yaraladılar. **29***Öğle üzeri geçmiş akşam kurbanı vaktine dek peygamberlik eder gibi söylediler ise de ne bir ses[17] ne bir yanıt ve ne de bir dinleyen vardı. **30***O zaman İlya tüm halka şöyle seslendi: -Bana doğru gelin ve tüm halk ona doğru yaklaştı. O da[18] Rabb'in yıkılmış Mezbah'ını*(sunağını)* onardı. **31***Ve İlya: -Adın[19] İsrail olacak; diyerek kendisine Rabb'in sözü gelmiş olan Yakup'un soyunun oymak sayısınca on iki taş aldı. **32***O taşlarla Rabb'in adına bir mezbah*(sunak)* yaptı; ve sunağın çevresine iki ölçek tohumu alacak şekilde bir hendek kazdı. **33***Odunu[20] dizip boğayı parçalayarak odunların üstüne koydu ve sonra; **34***Dört testi su götürüp yakılacak[21] olan kurban ile odunlara dökünüz, dedi. İkinciye: -Yine aynını yapın, dedi ve ikinciye de böyle yaptılar. Üçüncü olarak da: -Yine aynısını yapın, dedi ve üçüncüye de böyle yaptılar. **35***O derece ki; su mezbahın çevresinde aktı ve hendeği[22] de doldurdu. **36***Akşam kurbanı sunulacağı zaman İlya peygamber yaklaşarak: -Ey İbrahim'in[23] İshak'ın ve İsrail'in(*Yakup'un*) Allah'ı[§] ***Yehovah***. İsrailde Allah sensin ve ben de senin kulun olarak tüm[24] bu şeyleri senin buyruğunla yaptığımı bugün[25] herkes bilsin. **37***Beni tanı ya Rabb, beni tanı ki bu halk da ya Rabb; senin Allah olduğunu ve yüreklerini geri döndürenin sen olduğunu bilsinler, dedi. **38***O zaman ***Yehovah***[26] tarafından ateş düşüp yakmalık kurbanını, odunu ve taşı toprağı yaktı; hendek içinde olan suyu da yaladı. **39***Tüm halk bu olayı görünce yüz üstü yere düşerek: Allah ***Yehovah***'dır[27] Allah ***Yehovah***'dır, dediler. **40***İlya da onlara: -Baal'ın[28] peygamberlerini yakalayın ve onlardan hiç kimse kaçmasın, dedi ve onları yakaladılar. İlya da onları Kişon deresine indirip orada[29] öldürdü. **41***Sonra İlya Ahab'a: -Yukarı çık ve ye iç; çünkü yağmur gürültüsü geliyor, dedi. **42***Ahab yiyip içmek için yukarı çıktığında İlya Karmel'in tepesine çıktı; ve yere eğilip[30] yüzünü dizleri arasına koydu. **43***Ve hizmetçisine: -Yukarı çıkıp denize doğru bakın, dedi. O da çıkıp baktığında:-Hiçbir şey yoktur, dedi. Böylece İlya ona yedi kere:-Gene git, dedi. **44***Ve yedincisinde: -İşte deniz tarafından adam eli kadar küçük bir bulut çıkıyor, dediğinde; o da ona: -Git Ahab'a; hazırlansın, gelsin ve yağmur seni engellemesin, diye söyle dedi. **45***Bu sırada gök bulutlar ve rüzgâr ile kararmış büyük bir yağmur oluşmuştu. Ahab da binip Yizreel'e gitti. **46***Ve Rabb'in eli İlya üzerinde oldu. O da kuşanıp[31] Yizreel'in kapısına dek Ahab'ın önünden hızla uzaklaştı.

(1) Luk.4/25,Yakb.5/17,**(2)**Tes.28/12, **(3)**II.Krl.2/16, Hez.3/12 ve14,Mat.4/1,Res.İşl.8/39,**(4)**Yeş.7/25, Res.İşl.16/20, **(5)**B.21/20, **(6)**II.Trh.15/2,**(7)**B.16/33,**(8)**Yeş.19/26,**(9)**B.22/6, **(10)**II.Krl. 17/41,Mat.6/24, **(11)**BakYeş.24/15, **(12)**B.19/10ve14, **(13)**19. Ayet, **(14)**38.Ayet, I.Trh.21/26, **(15)**Mez.115/5, Yerm.10/5, I.Kor.8/4,12/2,**(16)**Lev.19/28,Tes.14/1, **(17)**26.Ayet, **(18)**B.19/10, **(19)**Tek.32/28, 35/10, II.Krl.17/34, **(20)**Lev.1/6-8, **(21)**Bak Hak.6/20, **(22)**32.ve38.Ayetler, **(23)**Çık.3/6, **(§)**Bak II.Ez.3/13-16,**(24)**Say.16/28,**(25)**B.8/43,II.Krl.19/19,Mez.83/18, **(26)**Lev.9/24, Hak.6/21, I.Trh.21/26, II.Trh.7/1, **(27)**24.Ayet, **(28)**II.Krl.10/25,**(29)**Tes.13/5,18/20,**(30)**Yak.5/17ve18, **(31)**II.Krl.4/29, 9/1.

19. Bölüm: 1)İlya'nın İzebel'den korkarak Beer-Şeba'ya kaçışı, 4)Onun çölde olan sıkıntısı ve avunç bulması, 9)Rabb'in ona Horeb'te görünmesi; Hazael'i, Yehu'yu ve Elişa'yı mesh etmek için olan buyruğu, 19)Elişa'nın İlya'yı dinlemesi.

1*Ahab İlya'nın tüm yaptıklarını ve tüm peygamberleri[1] kılıçla öldürdüğünü İzebel'e bildirdi. **2***İzebel de İlya'ya bir ulak gönderip şöyle söyledi: -Yarın bu zaman senin canını onlardan birinin canı gibi yapmazsam; ilâhlar[2] bana böyle ve daha çoğunu yapsın. **3***O da bunu işittiğinde kalkıp canının kurtuluşu için gitti; ve Yahuda'da olan Beer Şeba'ya geçip orada hizmetçisini bıraktı. **4***Kendisi çölde bir günlük yol gittikten sonra gidip bir ardıç ağacının altında oturdu ve: -Ey Rabb'im artık yeter! Canımı al; ben atalarımdan daha iyi değilim, diyerek ölümü[3] arzuladı. **5***Ve ardıç ağacının altında yatıp uyurken; işte ona bir melek dokunarak: -Kalk ye, dedi. **6***İlya da baktı ki, başının yanında bir kül pidesiyle bir testi su vardı; ve yiyip içtikten sonra yine yattı. **7***Rabbin meleği gene ikinci kez ona dokundu ve: -Kalk ye! Çünkü yolun uzundur; dedi. **8***O da kalkıp yedi, içti ve o yemeğin gücüyle kırk gün kırk gece Allah'ın dağı[8] Horeb'e[*] varıncaya dek gitti. **9***Orada bir mağaraya girip orada geceledi; işte Rabb'in sözü ona gelip: -Ey İlya! Burada ne işin var? Dedi. **10***O[6] da: -Orduların Allah'ı olan Rabb için çok dayandım[+] çünkü[7] İsrailoğulları sözünü tutmayıp sunaklarını yıktılar ve peygamberlerini[8] kılıçla öldürdüler. Bir tek ben[9] kaldım ve benim canımı da almak istiyorlar, dedi. **11***Ona: -Dağ[10] üzerine çık ve Rabb'in önünde dur, dedi. İşte Rabb geçiyordu; ve Rabb'in önünde dağları yarıp kayaları parçalayan büyük[11] ve şiddetli bir rüzgâr çıktı; ama Rabb rüzgârda değil! Rüzgârdan sonra deprem oldu; ama Rabb

depremde değil; **12***Depremden sonra ateş oldu; ama Rabb ateşte de değildi ve ateşten hemen sonra da ince yumuşak bir ses oldu. **13***İlya bunu işitince cüppesi[12] ile yüzünü örterek çıkıp mağaranın kapısında durdu. Ve bir ses[13] ona: -Ey İlya! Burada ne işin var? Dedi. **14***O[14] da: -Orduların İlâhı olan Rabb için çok fazla gayret[+] ettim; çünkü İsrailoğulları antlaşmanı bozdular, mezbahlarını*(sunak)* yıktılar, peygamberlerini kılıçla öldürdüler; bir tek ben kaldım ve benim canımı da almak istiyorlar, dedi. **15***Rabb ona: -Git yoluna dön; Şam çölü yolundan git ve Hazael'i[15] Suriye'ye kral olması için mesh et. **16***Nimşi'nin oğlu Yehu'yu[16] da İsraile kral olması için meshet ve Abel-Mehola'dan Şafat'ın oğlu Elişa'yı[17] senin yerine peygamber olması için mesh et. **17***Hazael'in[18] kılıcından kurtulanı Yehu öldürecek ve Yehu'nun kılıcından kurtulanı da Elişa[19] öldürecektir. **18***Ama[20] ben İsrailde Baal'a*(puta)* tüm diz çökmeyen ve ağzıyla[21] onu öpmeyen yedi bin kişi alıkoydum, dedi. **19***İlya oradan geri dönüp Şafat'ın oğlu Elişa'yı önünde on iki çift öküz ve on ikincisinde de kendisi olduğu halde çift sürereken buldu; ve yanına gidip cüppesini onun üstüne attı. **20***O da öküzleri bırakarak İlya'nın arkasından koştu; ona: -Babam[22] ile annemi öpeyim ve arkandan geleyim, dediğinde; İlya ona: -Geri dön! Sana ne yaptım? Dedi. **21***O zaman yanından döndü; bir çift öküz alarak onları kesti ve öküzlerin[23] etlerini takımları ile pişirdi, halka verdi ve etlerini yediler. Kendisi de kalkıp İlya'nın arkasından gitti ve o, ona hizmet ediyordu.

(1)B.18/40, **(2)**Rut 1/17, B.20/10, II.Krl.6/31, **(3)**Say.11/15, Yun.4/3ve8, **(4)**Çık.34/28, Tes.9/9ve18, Mat.4/2, **(5)**Çık.3/1, **(*)**BakII.Ez.2/33 *'Horeb dağı'*, **(6)**Say.25/11ve13, Mez.69/9, **(7)**Rom.11/3, **(8)**B.18/4, **(9)**B.18/22, Rom.11/3, **(10)**Çık.24/12, **(11)**Hezk.1/4, 37/7, **(12)**Çık.3/6, İş.6/2, **(13)**9.Ayet, **(14)**10.Ayet, **(15)**BakII.Krl.8/12ve13,**(16)**II.Krl.9/1-3,**(17)**Luk.4/27, **(18)**II.Krl .8/12,9/14vediğ.;10/6vediğ.,13/3,**(19)**BakHoş.6/5, **(20)**Rom.11/4, **(21)**BakHoş.13/2,**(22)**Mat.8/21,22,Luk.9/61,62,**(23)**II.Sam. 24/22, **(+)**: (Sabrettim, kıskandım).

20. Bölüm: 1)Ahab'ın Ben-Hadad'tan istekleri ve Ben-Hadad'ın gururu, 13)Rabb'in buyruğuyla Ahab kendi özgüveni ile Süryanîler'i(*Eski Suriyeli Aramî*) yenmesi, 22)Süryanîler'in ikinci saldırışı, 28)Süryanîler'in Rabb'i aşağılamalarından ötürü yine yenilgiye uğramaları, 31)Süryanîler'in boyun eğmeleri ve Ahab'ın Ben-Hadad ile olan antlaşması.

1*Suriye kralı Ben-Hadad tüm kendi askerlerini toplayıp beraberinde otuz iki kralla birlikte atlar ve arabalarla çıktı; Samiriye'yi kuşattı ve onunla savaştı. **2***Kente İsrail kralı Ahab'a haberciler göndererek ona: **3***-Ben-Hadad senin gümüşün ile altınların benim ve kadınların ile güzel oğulların benimdir; diyor, dedi. **4***İsrail kralı da şöyle yanıtladı:-Ey efendim kral! Buyurduğun gibi kendim ve tüm mallarım senindir. **5***Haberciler gene gelip Ben-Hadad'a şöyle buyurdu: -Senin gümüşünle altınını ve kadınlarınla oğullarına bana ver, diye bildirdim. **6***Yarın bu zaman kullarımı sana göndereceğim; onlar da sarayını ve adamlarının evlerini araştıracak ve senin gözünde neyi iyi ve hoş görürlerse onları alacaklardır, dedim. **7***O zaman İsrail kralı bölgenin tüm sözü geçen yaşlılarını çağırıp onlara doğru: -Bilin ve anlayın ki, bu adamın niyeti kötülüktür. Çünkü kadınlarım ile oğullarım ve gümüşüm ile altınım için bana söylediğinde ondan gizlemedim; dedi. **8***Tüm yaşlılar ile tüm halk ona: -Dinleme ve onay verme, demeleri üzerine; **9***Kendisi Ben-Hadad'ın ulaklarına: -Efendim krala deyiniz ki önceki sözlerinin tümünü kabul ederim; ama bu şeyi yapamam; dedi. Ulaklar da geri dönüp ona bu haberi verdiler. **10***Ve Ben-Hadad: -Eğer Samiriye'nin toprağı, bana[1] boyun eğen tüm halkın elinde yeterli görünüyorsa ilâhlar[2] bana böyle ve daha çoğunu yapsın; diye ona haber gönderdi. **11***İsrail kralı da: -Silahını kuşanan adam onu çözen biri gibi gururlanmasın, diye ona haber gönderdi. **12***Ve Ben-Hadad onunla beraber olan krallarla çadırlarında içki[3] içerken bu sözleri duyunca kullarına: -Karşılarına dizilin, deyince onlar da kente karşı dizildiler. **13***İşte bir peygamber İsrail kralı Ahab'ın yanına geldi ve: -Rabb'in sözü budur; tüm bu büyük kalabalığı görüyor musun? İşte[4] ben onu bugün eline vereceğim. Sen de benim Rabb olduğumu bileceksin, dedi. **14***Ahab da: -Kiminle diye sordu? O da: -İlçe başkanlarının adamlarıyla; diye Rabb buyuruyor, dedi ve o: -Cenge kim başlasın? Diye sorduğu zaman, o da: -Sen! Diye yanıtladı. **15***İlçe başkanlarının adamlarını saydığında ikiyüz otuz iki kişi sayıldı. Onlardan sonra tüm halkı; yani İsrailoğulları'nın tümünü saydığında yedi bin kişi sayıldı. **16***Bunlar öğle vakti çıktılar ve Ben-Hadad gerek kendisi ve gerek kendine eşlik eden krallar; yani o otuz iki kral çadırlarda içip[5] sarhoş olmaktaydı. **17***Önce ilçe başkanlarının adamları çıkıp Ben-Hadad'a geldiğinde ona: 'Samiriye'den adamlar çıktı' diye bildirdiler. **18***O da: -Eğer iyilik için çıkmışlarsa onları sağ ele geçirin; ama eğer cenk için çıkmışlarsa yine sağ tutun, dedi. **19***Böylece ilçe başkanlarının adamları ve onların ardından da askerler kentten çıktılar. **20***Herkes karşısına çıkanı öldürdü ve Süryanîler kaçıştılar.

İsrailliler de onları kovaladı; ama Suriye kralı Ben-Hadad atına binip süvarileri ile kaçarak kurtuldu. **21*** İsrail kralı da çıkıp atlar ile arabaları vurarak Süryanîler'i büyük kırgınlık ile bozguna uğrattı. **22*** O peygamber İsrail kralına yaklaşıp ona doğru: -Git güçlen ve ne yapacağına iyice dikkat et; çünkü yıl[6] dönümünde Suriye kralı sana karşı çıkacaktır, dedi. **23*** Ve Suriye kralının adamları ona:'Onların ilâhları *"Dağlar İlâhları"* olduğundan bize galip geldiler; ama onlar ile ovada savaşırsak kesinlikle biz onları yeneriz, dediler. **24*** Şimdi bunu yap ve tüm krallıkları kaldır ve onlar yerine valiler ata. **25*** Kaybettiğin asker sayısı kadar kendine askerler, atlar kadar kendine atlar ve arabalar kadar da arabalar bul. Biz de onlarla ovada savaşalım; kesinlikle onları yeneriz, dediler. O da onların sözüne göre aynen öyle yaptı. **26*** Ve yıl dönümünde Ben-Hadad Süryanîleri sayıp İsrail ile savaşmak için Afek'e[7] çıktı. **27*** İsrailoğullarının da sayımı yapılıp gereksinimleri giderilerek onların karşısına çıktılar. İsrailoğulları onların karşısında iki küçük keçi sürüsü gibi[(+)] görünüyor; ama Süryanîler ise tüm yeri kaplamışlardı. **28*** Allah adamı yaklaşıp İsrail kralına şöyle dedi: -Rabb böyle buyuruyor: Süryanîler; Rabb *'Dağlar ilâhıdır'* ve ovalar ilâhı değildir, dedikleri için bu büyük[8] kalabalığı senin eline vereceğim. Tâ ki; Rabb ben olduğumu bilesiniz, dedi. **29*** Birbirlerine karşı yedi gün ordu kurduktan sonra yedinci günde savaş oldu; ve İsrailoğulları bir gün içinde Süryanîler'den yüzbin piyade erini vurdular. **30*** Geri kalanlar Afek kentine kaçtılar; ve geriye kalan yirmi yedi bin adam üzerine sur düştü. Ben-Hadad da kaçmış; kent içinde odadan[9] odaya geçiyordu. **31*** Kulları da ona: -Efendim işittik ki, İsrail evinin kralları bağışlayıcı krallardır. Şimdi bellerimize[10] çul ve başlarımıza ipler bağlayarak İsrail kralının önüne gidelim; belki seni sağ bırakır, dediler. **32*** Böylece bellerine çul ve başlarına ipler bağlayarak İsrail kralının yanına gittiler; ona: -Kulun Ben Hadad; canım sağ kalsın diye yalvarıyor, dediler. O da: -O daha sağ mıdır? O kardeşimdir, dedi. **33*** O adamlar da bunu iyi işaret sandılar; ve ağzından sözü aldıkları gibi: -Kardeşin Ben-Hadad, demeleri üzerine: -Gidin onu bana getirin, dedi ve Ben-Hadad yanına gelince onu arabaya aldı. **34*** Ben -Hadad ona doğru: -Benim[11] babamın senin babandan aldığı kentleri sana geri veriyorum. Sen de babamın Samiriye'de yaptığı gibi kendin için Şam'da sokaklar yap, dedi. Ahab da: -Ben de bu antlaşma ile seni serbest bırakıyorum dedi ve onunla antlaştıktan sonra onu serbest bıraktı. **35*** Peygamber[12] oğullarından biri Rabb'in[13] buyruğu üzere kendi yoldaşlarından birine: -Yalvarırım bana vur, dedi ve o adam ona vurmaktan çekindi. **36*** O da ona: -Rabb'in sözünü dinlemediğin için; işte yanımdan gittiğin gibi seni bir aslan vuracaktır, dedi ve zavallı onun yanından gittiği gibi onu[14] bir aslan bulup öldürdü. **37*** Sonra başka bir adam buldu: -Yalvarırım bana vur, dediğinde; o adam vurdu ve onu yaraladı. **38*** O peygamber gidip kendisini tanıtmamak için gözleri üstüne bir örtü koyarak yol kenarında kralı bekledi. **39*** Ve kral[15] geçerken bu kişi krala şöyle seslendi: -Kulun savaşmak için gittiğinde bir adam gelip bana başka bir adam getirdi ve bu adama göz-kulak ol. Eğer bir şekilde bu galip gelecek olursa senin canın[16] onun canı yerine olsun veya bir talant gümüş vereceksin, dedi. **40*** Ama kulun böyle uğraşırken o adam kayboldu, dedi. İsrail kralı da ona: -Sen kendi kendini yargıladın ve kendin kaçırdın, dedi. **41*** O da hemen örtüyü gözünden kaldırdı ve İsrail kralı onun peygamberlerden biri olduğunu tanıdı. **42*** Peygamber de ona şöyle söyledi: -Rabb buyuruyor ki 'Lânetlediğim[17] adamı elinden kaçırdığın için senin canın onun canı yerine ve senin halkın onun halkı yerine olacaktır' dedi. **43*** Ve İsrail kralı küskün ve kederli[18] olarak kendi evine Samiriye'ye gitti.

(1)Çık.11/8,Hak.4/10, **(2)**B.19/2, **(3)**16.Ayet, **(4)**28.Ayet, **(5)**12. Ayet, B.16/9, **(6)**II.Sam.11/1, **(7)**Yeş.13/4, **(+)**İbranice:Ordu kurup,**(8)**13.Ayet,**(9)**B.22/25,**(10)**BakTek.37/34, **(11)**B.15/20, **(12)**II.Krl.2/3,5,7ve15,**(13)**B.13/17ve18, **(14)**B. 13/24, **(15)**Bak II.Sam.12/1ve diğ., **(16)**II.Krl.10/24, **(17)**B.22/31-37, **(18)**B.21/4.

21. Bölüm: 1)Ahab'ın Nabot'un bağı için sunduğu teklifi, 5)Yizreel'li Nabot'un bağı konusu, 15)Ahab'ın bağı alması ve Nabot'un taşlanması, 17)İlya'nın Ahab ile İzebel'e karşı verdiği karar.

1* Tüm bu şeylerden sonra, Samiriye kralı Ahab'ın Yizreel'de olan sarayı yanında Yizreel'li Nabot'un bir bağı bulunduğundan; **2*** Ahab Nabot'a şöyle söyledi: -Bağın[1] evime yakın olduğundan sebze bahçesi yapmam için onu bana ver. Ben de ona karşılık ondan daha iyi bir bağ sana vereyim veya istersen değerine karşılık satın alayım, dedi. **3*** Nabot da Ahab'a: -Atalarımın[2] mirasını sana vermekten Rabb beni esirgesin, dedi. **4*** Ve Yizreel Nabot'un; '*Atalarımın mirasını sana vermem*' diye söylediği sözden ötürü Ahab üzgün ve kızgın olarak evine gidip yatağı üzerinde yattı. Yüzünü döndürüp yemek bile yemedi. **5*** Eşi İzebel yanına gelip ona: -Niçin canın üzgündür ve yemek yemi-

yorsun? Dedi. **6*** O da ona Yizreel'li Nabot için şunları söyledi: -Bağını parasına karşılık bana ver veya onun yerine sana başka bir bağ vereyim, dediğim halde o da bana: 'Bağımı veremem' dediği içindir. **7*** Eşi İzebel de ona: -Şimdi sen İsraili böyle mi yargılayacaksın? Kalk yemek ye ve yüreğini hoş tut; Yizreel'li Nabot'un bağını ben sana vereceğim, dedi. **8*** Ve Ahab'ın adıyla mektuplar yazıp, onun mühürüyle mühürleyerek; o mektupları Nabot'un sözü geçen yaşlı hemşehrileri ile soylulara gönderdi. **9*** Mektuplarda: "Bir oruç ilân edin ve Nobot'u halkın başına oturtun; **10*** Onun karşısına da iki yaramaz adam oturtun. Bunlar ona karşı şöyle tanıklık yapsınlar: *'Sen Allah'a*[3] *ve krala sövdün. Sonra da onu çıkarıp taşlayın ki ölsün'*[4] diye yazdı. **11*** Ve Nabot'un kentlileri; yani onunla beraber kentte yaşayan sözü geçen yaşlılarla soylular, İzebel'in kendilerine gönderdiği mektupta yazmış olduğu gibi davrandılar. **12*** Bir oruç[5] ilân ettiler ve Nabot'u halkın başına oturttular. **13*** Ve iki yaramaz adam gelip onun karşısında oturdu. Bu yaramaz adamlar halkın önünde Nabot'a karşı: -Nabot Allah'a ve krala sövdü, diye tanıklık ettiler ve böylece onu kentin dışında[6] taşlayarak öldürdüler. **14*** Sonra da Nabot taşlanarak öldürüldü diye İzebel'e haber ulaştırdılar. **15*** İzebel de Nabot'un taşlanarak öldürüldüğünü duyunca Ahab'a:-Kalk; çünkü artık Nabot yaşamıyor ölmüştür dedi. **16*** Ahab da Nabot'un öldüğünü duyduğunda Yizreel, Nabot'un bağını kendi malı yapmak için kalkıp gitti. **17*** Rabb'in sözü[7] Tişbe'li İlya'ya şu şekilde geldi: **18*** Kalk Samiriye'de[8] oturan İsrail kralı Ahab'ı karşılamaya çık. İşte o malına katmak için gitmiş olduğu Nabot'un bağında bulunuyor. **19*** Ve ona: -Öldürdün mü; kendine mülk mü edindin? Diye Rabb soruyor de; ve gene Rabb buyuruyor ki Nabot'un[9] kanını köpeklerin yaladıkları yerde köpekler senin kanını da yalayacaklardır, dedi. **20*** Ahab da İlya'ya: -Ey düşmanım[10] beni buldun mu? Diye sorduğunda; o da: -Buldum; madem ki sen[11] Rabb'in gözünde kötü olanı yapmak için kendini sattın. **21*** İşte beni öfkelendirdiğin ve İsrailin günah işlemesine sebep olduğun için senin üzerine[12] bir bela getirecek, senin soyunu dağıtacağım. Ahab'tan erkekleri[13] İsrailde[14] kapanmış ve bırakılmış olanı dağıtacağım. **22*** Senin evini Nebat oğlu Yeroboam'ın[15] evi ve Ahiya oğlu Baaşa'nın[16] evi gibi yapacağım. **23*** Ve İzebel[17] için de Rabb: *Yizreel'in suru yanında İzebel'i köpekler yiyecekler,* diye buyurmuştu dedi. **24*** Ahab'tan[18] kentte öleni köpekler yiyecekler; ve kırsal yerde öleni de göğün kuşları yiyecektir; dedi. **25*** Gerçekten eşi[19] İzebel'in sıkıştırması ile Rabb'in gözünde kötü olanı yapmak için kendisini satmış olan Ahab[20] gibi bir kral olmadı. **26*** Ve Rabb'in İsrailoğulları önünden kovduğu Amorîler'in[21] tüm yaptıkları gibi Ahab da putlara uyarak bir çok pis işler yaptı. **27*** Ahab bu sözü işittiği gibi giysilerini yırtıp bedeni[22] üstüne çul giydi, oruç tuttu; ve bu çul ile yatıp kalkar, yavaşça yürüyordu. **28*** Rabb'in sözü Tişbe'li İlya'ya şöyle geldi: **29*** -Ahab'ın önümde alçaldığını görüyor musun? Önümde alçaldığı için belayı onun günlerinde getirmeyeceğim; ama oğlunun[23] günlerinde onun evi üstüne bela getireceğim, dedi.

(1)I.Sam.8/14,**(2)**Lev.25/23, Say.36/7,Hez.46/18,**(3)**Çık.22/28, Lev.24/15ve16,Res.işl.6/11,**(4)**Lev.24/14,**(5)**İş.58/4,**(6)**Bak.II.Krl .9/26,**(7)**Mez.9/12,**(8)**B.13/32,II.Trh.22/9,**(9)**B.22/38,**(10)**B.18/17, **(11)**II.Krl.17/17,Rom.7/14,**(12)**B.14/10, II.Krl.9/8,**(13)**I.Sam. 25/22**(14)**B.14/10,**(15)**B.15/29, **(16)**B.16/3ve11, **(17)**II.Krl.9/36, **(18)**B.14/11,16/4,**(19)**B.16/31,**(20)**B.16/30vediğ., **(21)**Tek.15/16, II.Krl.21/11, **(22)**Tek.37/34, **(23)**II.Krl.9/25.

22. Bölüm: 1)Ahab'ın yalancı peygambere aldanarak Mikaya'nın sözüne göre Ramot-Gilead'ta vurulması; 37)Onun kanını köpeklerin yalaması, 41)Yehoşafat'ın iyi yönetimi, 45)Onun işleri, 50)Halefi Yehoram; 51)Ve Ahazya'nın kötü yönetimi.

1* Suriye ile İsrail arasında savaşsız üç yıl geçti. **2*** Üçüncü yıl Yahuda[1] kralı Yehoşafat İsrail kralının yanına geldi. **3*** İsrail kralı da kendi hizmetçilerine: -Ramot[2] Gilead'ın bizim olduğunu bilmiyor musunuz? Biz onu Suriye kralının elinden almaya daha ne gecikiyoruz, dedi. **4*** Ve Yehoşafat'a da: -Benimle beraber Ramot Gilead'a cenge gelir misin? Demesi üzerine Yehoşafat İsrail kralına: -Ben de[3] senin gibiyim; halkım senin halkın ve atalarım da senin ataların gibidir, dedi. **5*** Sonra Yehoşafat İsrail kralına: -Bunun için Rabb ne diyor; onu sor? Dedi. **6*** Ve İsrail kralı dört yüz[4] kadar peygamberi toplayıp onlara: -Ramot-Gilead'a savaşa çıkayım mı; yoksa geri mi döneyim? Diye sorduğunda ona: -Git; Rabb onu kralın eline verecektir, dediler. **7*** Ve[5] Yehoşafat: -Burada daha başka Rabb'in peygamberi olan biri kaldıysa; ona da soralım, dedi. **8*** İsrail kralı da Yehoşafat'a: -İmla'nın oğlu Mikaya adında bir adam daha var. Onun aracılığıyla Rabb'den sorabiliriz; ama benim için iyi değil kötü haber verdiği için ben ona iyi gözle bakmıyorum, dedi. Ve Yehoşafat da: -Kral böyle söylemesin, dedi. **9*** O zaman İsrail kralı bir hadım çağırıp ona: -İmla'nın

oğlu Mikaya'yı çabuk getir, dedi. **10***İsrail kralı ile Yahuda kralı Yehoşafat, krallık giysilerini giyerek Samiriye kapısı önündeki meydanda, her biri kendi tahtında oturmakta ve tüm peygamberler de onların önünde peygamberlik etmekteydiler. **11***Ve Kenaana'nın oğlu Sedekiya; kendine demirden boynuzlar yapıp: -Rabb böyle söylüyor; Süryanîler'i yok edinceye dek bunlar ile vuracaksın, dedi. **12***Tüm peygamberler de böyle peygamberlik edip: Ramot-Gilead'a çık, kazanacaksın ve Rabb onu kralın eline verecektir, dediler. **13***Ve Mikaya'yı çağırmaya giden adam ona doğru: -İşte tüm peygamberler bir ağızdan kral için iyi konuştular. Senin sözlerin de onların sözü gibi iyi olsun ve iyi konuş, dedi. **14***Mikaya da: -Hay*(Yüce)* olan Rabb için; Rabb[6] bana ne buyurursa, ben onu söylerim, dedi. **15***Ve kralın yanına geldiğinde kral ona: -Ey Mikaya! Ramot-Gilead'a savaşmaya gidelim mi; yoksa geri mi çekilelim? Dedi. O da ona: -Git; kazanacaksın ve Rabb onu kralın eline verecektir, dedi. **16***Kral da ona doğru: -Bana Rabb'in adıyla bir tek gerçeği söylemek için sana kaç kere yemin ettireyim, dedi. **17***O da: -Tüm İsraili çobanı[7] olmayan koyunlar gibi dağlar üzerinde dağılmış gördüm. Rabb da: 'Bunların sahibi yok ki, herkes esenlikle kendi evine dönsün' dedi. **18***Ve İsrail kralı, Yehoşafat'a doğru: -Benim için iyi değil kötü haber vereceğini sana söylemedim mi? Dedi. **19***Mikaya da: -Şimdi sen Rabb'in sözünü dinle. Ben[8] Rabb'i tahtında oturmakta ve tüm göklerin[9] ordusunu(*kalabalığını*) etrafında; sağında ve solunda durmakta gördüm. **20***Ve Rabb, Ramot-Gilead'a çıkarak orada yok edilmesi için: *Ahab'ı kim aldatacaktır?* Deyince bazısı böyle ve bazısı da şöyle söyledi. **21***Ve bir ruh gelip Rabb'in önünde durarak: -Ben onu aldatırım, dedi. **22***Rabb da ona: -Nasıl? Dediğinde; o: -Ben çıkıp onun tüm peygamberlerin ağzında yalancı bir ruh olurum, dedi. Rabb da: -Sen[10] aldatacaksın ve galip geleceksin; git ve öyle yap, dedi. **23***İşte[11] şimdi Rabb, tüm bu peygamberlerin ağzına yalan bir ruh koymuş; ama senin için de Rabb kötü olanı buyurmuş, dedi. **24***O zaman Kenaana'nın oğlu Sedekiya yaklaşıp Mikaya'ya bir tokat attı ve: -Rabb'in[12] ruhu konuşman için benden, ne yoldan geçti? **25***Mikaya da: -Gizlenmek için odadan[13] odaya kaçtığın gün anlayacaksın, dedi. **26***İsrail kralı da şöyle söyledi: -Mikaya'yı alıp kentin muhafızı Amon ile kralın oğlu Yoaş'a götür. **27***Ve onlara söyle ki; kral bunu tutuklatsın. Ben esenlikle gelene dek ona kederle su ve kederle ekmek verin, diye buyuruyor. **28***Mikaya: -Eğer belli bir zamanda esenlikle gelirsen; Rabb[14] benim aracılığımla söylememiştir, dedikten sonra: -Ey kavim! Tümünüz dinleyin, dedi. **29***Böylece İsrail kralı ile Yahuda krallı Yehoşafat Ramot-Gilead'a çıktılar. **30***Ve İsrail kralı Yehoşafat'a: -Ben kılık[15] değiştirip cenge gireceğim; ama sen krallık giysilerini giy, diyerek İsrail kralı kılık değiştirmiş olarak savaşa katıldı. **31***Suriye kralı kendi arabalarının otuz iki komutanına: -Küçük ve büyüklerle değil; ama salt İsrail kralı ile savaşacaksınız, diye emretti. **32***Bunun üzerine savaş arabalarının komutanları da Yehoşafat'ı gördüklerinde: 'İsrail kralı bu olmalıdır' diyerek onunla savaşmak için üstüne saldırdılar. Bunu gören Yehoşafat[16] bağırdı. **33***Savaş arabalarının komutanları da onun İsrail kralı olmadığını anlayarak oradan döndüler. **34***Ve bir adam rast gele nişan almadan yayını gerip İsrail kralını zırhın halkaları arasından vurdu. O da arabacısına eliyle işaret ederek:-Beni ordudan çıkar[*] çünkü çok kötü yaralandım, dedi. **35***O gün savaş şiddetlendi; kral da savaş arabasında Süryanîler'in karşısında durup akşam üzeri öldü; ve bütün kanı yarasından arabanın içine aktı. **36***Güneş battığında: 'Herkes kendi kentine ve herkes kendi yerine' diye orduda ilân olundu. **37***Böylece kral öldü ve Samiriye'ye götürüldü. Kralı Samiriye'de gömdüler. **38***Onun arabasını Samiriye havuzunun yanında yıkadıklarında Rabb'in[17] buyurduğu söze göre onun kanını köpekler yaladı ve silâhlarını[§] da yıkadılar. **39***Ahab'ın yaptıklarının gerisi ve tüm işleri; fildişinden[18] ev yaptığı, bir sürü kentler inşa ettiği işte; İsrail krallarının tarihler kitabında yazılıdır. **40***Ahab atalarıyla uyudu ve oğlu Ahazya[19] onun yerine kral oldu. **41***Asa oğlu Yehoşafat[20] İsrail kralı Ahab'ın dördüncü yılında Yahuda üzerine kral oldu. **42***Yehoşafat kral olduğu zaman otuz beş yaşında olup yirmi beş yıl Oruşalim'e egemen oldu annesi Şilhi'nin kızı olup adı Azuba'ydı. **43***Babası Asa'nın tüm işlerinde yürüdü[21] ondan sapmadan Rabb'in önünde doğru olanı yaptı. **44***[*]Ama yüksek yerler[22] kaldırılmadı ve halk bu yüksek yerlerde saç üstünde kurban yakıp buhur tüttürüyordu. **45***Ve Yehoşafat[23] İsrail kralı ile barış içindeydi. **46***Yehoşafat'ın yaptıklarının gerisi, gösterdiği öz güveni ve cenkleri işte Yahuda krallarının tarihler kitabında yazılıdır. **47***Babası Asa'nın[24] günlerinden beri arda kalmış olan mebunları[+] ülkeden kovdu. **48***O sıralarda[25] Edom'da kral yoktu; bunun yerine bir vekil hükümeti yönetiyordu. **49***Yehoşafat[26] altın

için Ofir'e gitmek üzere Tarşiş[27] gemileri yaptırdı; ama gemiler Esyon-Geber'de[28] parçalandıkları için[29] gidemediler. **50*** Ve Ahab'ın oğlu Ahazya, Yehoşafat'a: -Kullarım senin kulların ile beraber gemilerle gitsinler, dedi; ama o Yehoşafat'ı onaylamadı. **51*** Yehoşafat[30] atalarıyla uyuyup dedesi Davut'un kentinde ataları yanında gömüldü ve oğlu Yehoram kral oldu. **52*** Yahuda kralı Yehoşafat'ın on yedinci yılında Ahab oğlu Ahazya[31] İsrail üzerine Samiriye'de kral olup iki yıl İsraili yönetti. **53*** Ve Rabb'in gözünde kötü olanı yapıp babasının[32] ve annesinin yollarında, İsrailin günah işlemesine sebep olan Nebat oğlu Yeroboam'ın işlerinde yürüdü. **54*** Baal putuna[33] uyup ona secde etti; ve babasının yaptığı gibi davranarak İsrailin Allah'ı Rabb'i öfkelendirdi.

(1)II.Trh.18/2,**(2)**Tes.4/43,**(3)**II.Krl.3/7,**(4)**B.18/19, **(5)**II.Krl.3/11,**(6)**Say.22/38,**(7)**Mat.9/36,**(8)**İş.6/1,Dan.7/9, **(9)**Eyp.1/6,2/1,Mez.103/20ve21,Dan.7/10,Mat.18/10, İbr.1/7ve14, **(10)**Hak.9/23, Eyp.12/16, Hez.14/9, II.Sel.2/11, **(11)**Hez.14/9,**(12)**II.Trh.18/23, **(13)**B.20/30,**(14)**Say.16/29,Tes. 18/20-22,**(15)**II.Trh.35/22, **(16)**II. Trh.18/31, Sül.Mes.13/20, **(*)**Bak I.Ez.1/30'da aynı cümleler ve farklı şahıslar ile benzer olay, **(17)**B.21/19, **(§): "***Silâhları***"** kelimesi yerine; bazı çevirilerde ***"Fahişeler orada yıkanıyorlardı"***, **(18)**Amos 3/15, **(19)**52.Ayet, **(20)**II. Trh.20/31, **(21)**II.Trh.17/3, **(°):**44.Ayet bazı çevirilerde 43. Ayet ile birleştirilmişir, **(22)**B.14/23, 15/14, II.Krl.12/3, **(23)**II.Trh.19/2, II.Kor.6/14, **(24)**B.14/24,15/12,**(+)**BakB.15/12,**(25)**Tek.25/23, II.Sam.8/14, II.Krl.3/9,8/20,**(26)**II.Trh.20/35,**(27)**B.10/22,**(28)**B.9/26, **(29)**II.Trh.20/37,**(30)**II.Trh.21/1,**(31)**40.Ayet,**(32)**B.15/26, **(33)**Hak. 2/11, B.16/31.

II. KRALLAR
(IV. KRALLAR)

1. Bölüm: 1)Moablılar'ın isyanı, 2)Ahazya'nın Baal-Zebub'a danışması ve İlya tarafından azarlanması, 5)İlya'yı tutmak için gönderilenlerin ateşle yok edilişi, 13)İlya'nın üçüncü elli başıya olan acıması, 16)Krala olan haberi, 17)Ahazya'nın yerine geçen Yehoram.

1* Ahab'ın[1] ölümünden sonra Moab İsrail'e[2] baş kaldırdı. **2*** Ahazya Samiriye'de olan köşkün penceresinden düşerek hastalandı ve şöyle dedi: -Gidin Ekron[3] ilâhı olan Baal-Zebub'dan; bu hastalıktan kurtulacak mıyım? Diye sorun ve bunun için adamlar gönderdi. **3*** Rabb'in meleği Tişbeli İlya'ya şöyle söyledi: -Kalk! Samiriye kralının gönderdiği adamların karşısına çıkıp onlara de ki; İsrailde ilâh olmadığı için mi siz Ekron ilâhı olan Baalzebub'dan öğrenmeye gidiyorsunuz? **4*** Bu yüzden Rabb buyuruyor ki: 'Sen üzerine çıktığın yataktan inmeyecek ve kesinlikle öleceksin'. İyya da gitti. **5*** Giden adamlar Ahazya'nın yanına geri döndüklerinde onlara: -Niçin geri dönüyorsunuz? Dedi. **6*** Onlar da ona şöyle yanıt verdiler:-Bir adam bizim karşımıza çıkarak bize: -Gidin! Sizi gönderen krala geri dönün ve ona şöyle söyleyin. ***Yehovah*** böyle buyuruyor; İsrailde ilâh olmadığı için mi Ekron ilâhı Beelzebub'dan öğrenmeye gidiyorsunuz? Bundan ötürü üstünde oturduğun yataktan inmeyecek ve kesinlikle öleceksin, dedi. **7*** O da onlara: -Sizin karşınıza çıkıp bu sözleri size söyleyen adam ne şekilde idi? Diye sordu. **8*** Onlar da ona: -Beline kayış bir kuşak bağlamış olan tüylü[4] bir adamdı, diye yanıt verdiklerinde: -Öyleyse Tişbeli İlya'dır, dedi. **9*** Ve onun yanına elli asker ile bir elli başı gönderdi. Bu adam onun yanına çıktığında o dağın başında oturuyordu. Ona: -Ey Allah adamı; kral aşağı in! Diye emrediyor, dedi. **10*** İlya da elli başıya şöyle yanıt verdi: -Eğer ben Allah adamı isem, göklerden ateş insin; seni ve elli askerini yok etsin, dedikten sonra gökten[5] ateş inerek onu ve elli askerini öldürdü. **11*** Yine kral onun yanına bir komutanla elli asker gönderdi ve ona: -Ey Allah adamı! Kral çabuk aşağıya inmeni buyuruyor, dedi. **12*** -İlya da ona şöyle yanıt verdi: -Eğer ben Allah adamı isem gökten ateş inip seni ve elli askerini yok etsin. Bunu der demez gökten ateş indi; onu ve elli askerini yok etti. **13*** Üçüncü kez de bir komutan ile elli asker gönderdiğinde; bu üçüncü elli başı yukarıya çıkıp İlya'nın önünde diz çöktü ve ona yalvararak: -Ey Allah adamı! Bizi bağışla. Benim ve bu elli askerin canları gözünde değerli olsun[6] **14*** Bu kez de gökten ateş inmesin; o önceki iki elli başı ile onların elli askerini öldürdüğü gibi bizi de öldürmesin. Ve şimdi canım gözünde değerli sayılsın, dedi. **15*** Rabb'in meleği İlya'ya: -Sen onunla birlikte aşağıya in ve ondan korkma, deyince o da kalkıp onunla beraber meleğin yanına indi. **16*** Ve ona doğru: -Rabb böyle buyuruyor: İsrailde sanki ilâh yokmuş gibi, ondan soru sormaya neden Ekron ilâhı Baal-Zebub'a adamlar gönderdin? İşte bu yüzden çıktığın yataktan inmeyip kesinlikle öleceksin, dedi. **17*** Ve İlya'nın söylediği Rabb'in sözüne göre o öldü. Oğlu olmadığından Yahuda kralı Yehoşafat'ın oğlu Yehoram'ın ikinci yılında Yehoram[7] onun yerine kral oldu. **18*** Ahazyanın işlerinin geri kalanı işte İsrail krallarının tarihler kitabında yazılıdır.

(1)B.3/5,**(2)**II.Sam.8/2, **(3)**I.Sam.5/10, **(4)**Bak Zek.13/4, Mat.3/4, **(5)**Luk.9/54, **(6)**I.Sam.26/21, Mez.72/14, **(7)**B.3/1.

2. Bölüm: 1)İlya ile Elişa'nın birlikte Erden'e gitmeleri, 8)İlya'nın Erden sularını ikiye ayırması, 9)Elişa'nın isteğinin yerine gelmesi ile göğe çıkışı, 12)Elişa'nın Erden'i(*Nehir*) İlya'nın isteği ile ikiye ayırması ve İlya'dan sonra kimin geleceği, 16)Peygamber oğullarının İlya'yı boşyere aramaları, 19)Elişa'nın kötü suyu iyiye çevirmesi, 23)Onunla alay eden çocukların ayıların pençeleriyle yaralanmaları.
1* Rabb İlya'yı(1) kasırga ile göğe kaldıracağı zaman İlya ile Elişa(2) Gilgal'den giderlerken; **2*** İlya: -Elişa sen(3) burda kal; çünkü Rabb beni Beyt-El'e gönderiyor; dediğinde Elişa: -Rabb'in hayatı hakkı için ve senin(4) hayatın için seni bırakmam, dedi. Böylece El-Evi'ne(§) geldiler. **3*** Beyt-El'de bulunan peygamber(5) oğulları Elişa'yı karşılayıp ona: -Rabb'in bugün efendini senin yanından(*) alacağını biliyor musun? Dediler; o da: -Ben de biliyorum; susun, dedi. **4*** İlya ona: -Ey Elişa sen burada kal; çünkü Rabb beni Eriha'ya gönderiyor, dedi. O da: -Rabb'in hayatı hakkı için ve senin hayatın hakkı için seni bırakmam, dedi. Böylece Eriha'ya geldiler. **5*** Eriha'da bulunan peygamber oğulları Elişa'nın yanına gelerek ona: -Rabb'in bugün efendini senin yanından(+) alacağını biliyor musun? Dediler. O da: -Ben de biliyorum; susunuz, dedi. **6*** İlya ona: -Sen burada kal; çünkü Rabb beni Erden'e gönderiyor, dedi ve o da: -Rabb'in hayatı hakkı için ve senin hayatın hakkı için seni bırakmam, diyerek ikisi birlikte gittiler. **7*** Peygamber oğullarından elli adam karşıya geçip uzakta durdular ve onların ikisi de Erden'in kenarında durdu. **8*** İlya cüppesini alıp dürerek sulara vurduğunda; sular iki(6) yana ayrıldı ve onların ikisi de kuru yerden geçtiler. **9*** Onlar geçtikten sonra İlya Elişa'ya: -Ben yanından alınmadan önce senin için ne yapabilirim? Benden iste dediğinde; Elişa: -Sende olan ruhun iki katını alayım, dedi. **10*** O da ona: -Güç birşey istedin. Ben yanından alındığım zaman beni görürsen istediğin sana olacak; ama eğer görmezsen olmayacaktır, dedi. **11*** Onlar böyle konuşup giderlerken işte ateşten bir(7) araba ve ateşten atlar, onları birbirlerinden ayırdı; İlya da kasırga ile göğe yükseldi. **12*** Elişa da gördü ve: -Ey babam(8) ey babam! İsrailin arabası ve atları; diye bağırdı. **13*** Bir daha onu göremedi ve kendi giysisini alarak onu iki parçaya ayırdı. **14*** İlya'nın üstünden düşmüş olan cübbeyi de alarak İlya'nın Allah'ı olan ***Yehovah*** şimdi nerdedir? Diyerek sulara vurdu. Sulara vurduğunda ikiye(9) ayrıldılar ve Elişa da geçti. **15*** Eriha'da olan peygamber oğulları onu karşıdan(10) gördüklerinde: İlya'nın ruhu Elişa üstünde kararlaşmıştır, diyerek onu karşılamağa gittiler ve ona saygıyla eğildiler. **16*** Ona: -İşte hizmetçilerin ile elli güçlü kişi var. Bunlar gidip efendini arasınlar: Rabb'in(11) ruhu onu alıp dağların biri üstüne veya derelerin biri içine atmış olmasın, dediler; o da: -Göndermeyin, dedi. **17*** Onu o denli zorladılar ki, sonunda dayanamayarak: -Gönderin, dedi; ama o gönderdikleri elli adam üç gün boyunca aramalarına rağmen onu bulamadılar. **18*** O Eriha'da gecikirken onun yanına geri döndüklerinde onlara: -Size gitmeyin, demedim mi? Dedi. **19*** O kentin adamları Elişa'ya dediler ki: -İşte bu kentin yeri efendimizin gördüğü gibi iyidir; ama suyu kötü ve toprağı da ürün vermiyor. **20*** O da onlara: -Bana yeni bir kap getirin ve içine tuz koyun; dedi. Onlar da onu götürdüklerinde; **21*** O suların kaynaklarına çıkıp tuzu(12) oraya attı ve: -Rabb buyuruyor ki, bu sulara şifa verdim. Artık bu sulardan ölüm ve çoraklık olmayacak, dedi. **22*** O sular da bugüne dek Elişa'nın söylediği söze göre iyi oldular. **23*** Oradan Beyt-El'e çıktı ve yolda giderken küçük çocuklar kentten çıkıp onunla alay ederek: -Ey kel kafalı çık; ey kel kafalı çık, dediler. **24*** O da geriye dönüp onu gördüğünde Rabb'in adıyla onlara lanet okudu(+) ve ormandan iki dişi ayı çıkıp o çocuklardan kırk ikisini parçaladı. **25*** Sonra oradan Karmel dağına gidip; oradan da Samiriye'ye geri döndü.

(1) Tek.5/24, **(2)**I.Krl.19/21, **(3)**Bak Rut 1/15ve16, **(4)**I.Sam.1/26, Ayet 4ve6, B.4/30, **(§)**Beyt-El veya El.-Evi: İbr. Tanrı evi ***"Ha'El!"*** anlamını taşıyor (İbr.Elohim/Tanrı.); Bu çeviri yapılırken Allah'ın Evi veya Beyt-El olarak çevrilmiştir; bak Tek.35/7 ve 35/15, **(5)**I.Krl.20/35, Ayet 5,7ve15,B.4/1ve38,9/1,**(*)**İbranice:***Başından*, **(6)**Çık.14/21, Yeş.3/16, Ayet 14, **(7)**B.6/17, Mez.104/4, **(8)**B.13/14, **(9)**8.Ayet, **(10)**7.Ayet, **(11)**Bak I.Krl.18/12, Hez.8/3, Res.İşl.8/39, **(12)**Bak Hurç.15/25, B.4/41,6/6,Yuh.9/6,**(+)**:İsa da İncir ağacını lanetledi.

3. Bölüm: 1)Yehoram'ın yönetimi, 4)Moab kralı Meşa'nın başkaldırması, 6)İsrail, Yahuda ve Edom krallarının Moab üzerine yürümesiyle su için sıkıntıya düşmeleri, 10)Elişa'nın bir mucizeyle onlara su çıkarması, 21)Moablılar'ın aldanarak bozguna uğramaları, 26)Moab kralının onurlu duruşu.
1* Yahuda kralı Yehoşafat'ın egemenliğinin onsekizinci yılında, Ahab oğlu Yehoram(1) Samiriyede İsraile kral olup onu on iki yıl yönetti. **2*** Rabb'in gözünde kötü olanı yapmış olmasına rağmen annesi ve babası gibi değildi. Çünkü(2) babasının yapmış olduğu Baal putunu kaldırdı. **3*** Ama İsrailin günah işlemesine sebep olan Nebat'ın oğlu Yeruboam'ın(3) yapmış olduğu suçları*(günahları)* yapmaya devam etti ve onlardan ayrılmadı. **4*** Moab kralı Meşa sürü sahibi olduğundan İsrail kralına yüzbin baş kuzu(4) ve yünleri ile yüz bin baş koç

veriyordu. **5***Ahab'ın[5] ölümünden sonra Moab kralı İsrail kralına baş kaldırdı. **6***Kral Yehoram o zaman Samiriye'den çıkıp tüm İsraili saydı. **7***Ve gidip Yahuda kralı Yehoşafat'a: -Moab kralı bana baş kaldırdı. Benimle Moab'a karşı savaşır mısın? Diye haber gönderdi. O da: -Gidiyorum, ben[6] de senin gibiyim. Halkım senin halkın gibi ve atlarım da senin atların gibidir, dedi. **8***Ve: -Hangi yoldan çıkalım? Diye sorduğunda: -Edom çölü yolundan, diye yanıtladı. **9***Böylece İsrail kralı, Yahuda kralı ve Edom kralı Gidip yedi günlük yol dolaştılar. Beraberindeki[7] askerler ile hayvanlar için su yoktu. **10***İsrail kralı: -Eyvah! Rabb bu üç kralı Moab'ın eline teslim etmek için topladı; dedi. **11***Yehoşafat[8] da: -Burada Rabb'in bir peygamberi yok mu ki onun aracılığıyla Rabb'den soralım, deyince; İsrail kralının hizmetçilerinden biri:-İlya'nın eline su dökmüş olan Şafat'ın oğlu Elişa, burdadır, dedi. **12***Yehoşafat da:-Onda Rabb'in sözü vardır; deyince; İsrail kralı, Yehoşafat ve Edom kralı onun[9] yanına indi. **13***Elişa da İsrail kralına: -Senin[10] benimle ne işin var? Babanın[11] peygamberlerine[12] ve annenin peygamberlerine git. Demesi üzerine; İsrail kralı ona: -Hayır! Çünkü Rabb bu üç kralı Moab'ın eline bırakmak için toplamıştır, dedi. **14***Ve Elişa: -Önünde durduğum orduların Rabb'i[13] ***Hay***'dır*(Yüce)* ki, eğer Yahuda kralı Yehoşafat'ın hatırı olmasaydı senin yüzüne bakmaz ve görmezdim, dedi. **15***Şimdi bana saz çalan[14] birini buraya getirin ve o kişi saz çalarken Rabb'in[15] eli Elişa üzerine gelerek; **16***-Rabb böyle buyuruyor: Bu dereyi[16] çukur çukur yapın. **17***Çünkü Rabb buyuruyor: Siz rüzgâr ve yağmur görmeyecekseniz bile, bu dere suyla dolacak. Siz kendiniz, sürüleriniz ve hayvanlarınız içeceksiniz. **18***Bu Rabb'in gözünde kötü birşey olacak ve Moab'ı da elinize verecektir. **19***Siz her surlu kenti ve en iyi kenti vurup; her iyi ağacı kesecek(*), tüm su pınarlarını kapayacak ve her iyi tarlayı da taşlarla bozacaksınız, dedi. **20***Sabah olduğunda kurban sunulduğu zaman[17] işte Edom yönünden su geldi ve toprak suyla doldu. **21***Tüm Moablılar o kralların kendileri ile savaşmaya çıktığını duyduklarında; kuşak kuşanmaya gücü yetenlerin tümü toplanıp sınırda beklediler. **22***Sabah olunca erkenden kalkan Moablılar karşıdan suyu kan gibi kırmızı gördüler. Çünkü güneş o suya vurmuştu. **23***Ve onlar: -Bu kandır. O krallar birbirleriyle savaşıp birbirlerini öldürmüş olmalılar; haydi ey Moablılar yağmaya, dediler. **24***İsrail ordugâhına geldiklerinde İsrailliler kalkıp Moablılar'ı vurdular; ve onlar da kaçtılar. Böylece İsrailliler Moablılar'ı yenerek onların ülkelerine girdiler. **25***Kentleri yıkarak her iyi tarlaya herkes birer taş attı ve onları doldurdular. Tüm su kaynaklarını tıkadılar ve her iyi ağacı kestiler; ama Kir-Haraset'tin[18] taşlarını bıraktılar ve sapancılar onu kuşatıp vurdular. **26***Moab kralı savaşın kendine karşı çok şiddetli olduğunu gördüğünden orduyu yarıp Edom kralına geçmek için yediyüz yalın kılıç asker aldı; ama başaramadı. **27***Ve kendi yerine kral olacak olan ilk oğlunu alıp onu surun üstünde yakmalık kurban sundu ve israillilere karşı böyük öfkeyle çekilip ülkelerine geri döndüler.

(1)B.1/17, **(2)**I.Krl.16/31ve32, **(3)**I.Krl.12/28,31ve32, **(4)**Bak İş.16/1, **(5)**B.1/1, **(6)**I.Krl.22/4, **(7)**Bak Çık.11/8, **(8)**I.Krl.22/7, **(9)**B.2/25,**(10)**Hez.14/3,**(11)**Hak.10/14,Rut.1/15, **(12)**I.Krl.18/19, **(13)**I.Krl.17/1,B.5/16,**(14)**BakI.Sam10/5,**(15)**Hez.1/3, 3/14 ve 22,8/1, **(16)**BakB.4/3, (*):BakTes. 20/19 ile karşılaştır. **(17)**Çık. 29/39 ve40, **(18)**İş.16/7 ve11.

4. Bölüm: 1)Dul bir kadının yağını çoğaltarak Elişa'nın gösterdiği olağanüstü mucize, 8)Bir Şunemli'nin ona acıması; 18)Ve kadıncağızın oğlunun diriltilmesi, 38)Elişa'nın zehirli çorbaya şifa vermesi, 42)Ve yüz yirmi kişiye ekmek yedirmesi.

1*Peygamber[1] oğullarının kadınlarından biri Elişa'ya şöyle bağırdı: -Kulun, eşim öldü ve sen kulunun Rabb'ten korktuğunu biliyorsun. Bir alacaklı da iki[2] oğlumu kendine köle yapmak için almaya geldi! Dedi. **2***Elişa da ona: -Ne yapmamı istiyorsun? Evinde ne var? Bana söyle dedi. Kadın: -Evde cariyenin bir kap zeytin yağından başka hiç bir şeyi yok, dedi. **3***O da: -Git, dışardaki komşularından birsürü boş kaplar iste; az[3] olmasın. **4***Eve girdiğinde kapıyı kendinin ve oğullarının üstüne kapa; yağı o kapların tümüne boşalt, dolanı da bir yana koy, dedi. **5***Kadıncağız da onun yanından gidip, kendisiyle çocukları üstüne kapıyı kapadığında; onlar kapları onun yanına getiriyor ve o da dolduruyordu. **6***Kaplar dolduğunda oğluna: -Bana bir kap daha getir, dediğinde; oğlu: -Başka kap kalmadı, dedi ve o zaman yağ kesildi. **7***Bu olayı kadın Allah adamına söylediğinde o da ona: -Git! Yağı satıp borcunu öde ve geri kalanınla da sen ve oğlun geçinin, dedi. **8***Ve günlerin birinde Elişa Şunem'e[4] giderken orada saygın, zengin bir kadın onu yemeğe davet etti. O oradan geçtikçe yemek yemeye oraya uğruyordu. **9***Kadın kocasına doğru: -Bak her zaman yanımızdan geçen kişi; onun Allah'ın kutsal bir adamı olduğunu anlıyorum, dedi. **10***Ona duvar üstünde küçük ve rahat bir oda yapmalı. Oraya bir yatak, sofra, sandalye ve şamdan koymalı ki, bize

uğradığında orada konaklasın, dedi. **11***Günlerden bir gün o oraya geldiğinde, o yukarı odaya gidip yattı. **12***Ve hizmetçisi Gehazi'ye: -Bu Şunemli kadını çağır, diyerek onu çağırttı. Kadın da onun önüne geldi. **13***Hizmetçisine doğru: -Sen ona söyle ki; işte sen bizim için bu denli uğraştın. Senin için ne yapabilirim? Krala ve başkumandana bir diyeceğin var mı? Dedi. Kadın da: -Ben kendi halkım arasında yaşıyorum; dedi. **14***Elişa: -Bunun için ne yapmalı? Diye sordu. Gehazi de: -Gerçekten onun çocuğu yok. Kocası da yaşlanmıştır, dedi. **15***O da: -Onu çağır, deyince o çağırdı ve kadın kapıda durdu. **16***O ona: -Gelecek yıl bu mevsimde kucağında bir oğlun olacak, dedi. Kadın da: -Hayır! Ey Allah adamı efendim; cariyene[5] yalan söyleme. **17***Ve kadın hamile olup Elişa'nın ona söylediği gibi gelecek yıl o zaman bir oğul doğurdu. **18***Çocuk büyüdü ve günlerin birinde orakçıların yanına babasına gitti. **19***Ve babasına: -Başım; ah! Başım, dedi. O da hizmetçisine: -Onu annesine götür, dedi. **20***O da onu alıp annesine götürdü. Çocuk onların dizleri üstünde öğleye dek oturdu ve o öldü. **21***Kadıncağız yukarıya çıkıp onu Allah adamının yatağına yatırarak kapıyı üzerine kapadı ve dışarıya çıktı. **22***Kocasını çağırıp ona: -Yalvarırım bana hizmetçilerden biriyle bir eşek gönder ki, Allah adamının yanına dek çabuk gidip, geri geleyim, dedi. **23***O da ona: -Neden bu gün onun yanına gideceksin? Ay başı değil; Cumartesi de değil, dediğinde kadın: -Tasalanma, dedi. **24***Eşeği hazırlatarak hizmetçiye: -Sür git ve ben sana bir şey söylemeden eşeği sürmekten vaz geçme, dedi. **25***Gide gide Karmel[6] dağına Allah adamının yanına geldi. Allah adamı onu uzaktan gördüğünde hizmetçisi Gehazi'ye: -İşte! Şunemli kadın geliyor; **26***Şimdi onu karşılamaya koş ve ona: -İyi misin? Kocan iyi midir? Ve çocuk iyi midir? Diye sor, dedi. Kadın da: -İyidirler, diye yanıtladı. **27***Ve dağa Allah adamının yanına gelerek ayaklarına[7] kapandı Gehazi de yetişip onu geri çekecek olduğunda; Allah adamı: -Onu bırak, canı acıyor ve Rabb bunun nedenini benden gizli tutup açıklamadı, dedi. **28***Kadın da: -Efendimden bir oğul istedim mi ve beni[8] aldatma, demedim mi? Dediğinde; **29***Elişa Gehazi'ye: -Belini[9] kuşat ve asamı eline al git; herhangi bir kişiye karşılaştığında ona[10] selam verme ve bir kimse sana selam verirse yanıtlama. Asamı[11] çocuğun yüzü üzerine koy, dedi. **30***Çocuğun annesi de: -Rabb'in[12] hayatı hakkı için ve senin hayatın hakkı için seni bırakmam, demesi üzerine o kalkıp onun ardınca gitti. **31***Gehazi ileriye gidip asayı çocuğun yüzü üzerine koydu ise de ne bir ses ve ne de bir his vardı; onu karşılamak için dönüp: -Çocuk uyanmadı[13] diye ona söyledi. **32***Elişa da eve girdiğinde işte çocuk ölmüş ve kendi yatağı üzerine yatırılmıştı. **33***İçeri[14] girip kapıyı kendileri[+] üzerine kapadığında Rabbe[15] dua etti. **34***Sonra da kalkıp çocuğun üzerine yatarak ağzını onun ağzına, gözlerini onun gözlerine, ellerini onun ellerine koyarak üzerine uzandı[16] ve çocuğun cesedi de ısındı. **35***Sonra da evin içinde bir oraya bir buraya gezindi. Yukarı çıkıp yine çocuğun üzerine uzandığında[17] çocuk yedi[18] kez aksırdı ve çocuk gözlerini açtı. **36***Gehazi'yi çağırıp: 'Şunemli kadını çağır' dedi. O da onu çağırdı ve kadın onun yanına geldiğinde o: -Oğlunu al, dedi. **37***Kadın gelip onun ayaklarına kapandı ve yüzü üstü yere eğilerek ona saygı gösterdikten sonra oğlunu[19] alıp çıktı. **38***Sonra Elişa Gilgal'e[20] geri döndü ve ülkede[21] kıtlık olup peygamber oğulları da onun[22] önünde otururken kendi hizmetçilerine: -Büyük tencereyi ocağa koyup peygamber oğullarına bir çorba pişirin, dedi. **39***Biri de ot toplamak için kıra çıktığında yabanıl bir asma bularak, ondan kendi giysisi dolusu yabanıl hıyar topladı. Onun ne olduğunu bilmeden gelip çorba tenceresine doğradı. **40***Onu yemeleri için o adamların önüne koyduğunda; onlar çorbadan yeyince: -Ey Allah adamı tencerede ölüm var[23] diye bağırdılar ve yiyemediler. **41***O da: -Un getirin, dedi ve unu tencereye[24] attıktan sonra: -Kalabalığın önüne koy, demesi üzerine yediler ve tencerede zararlı birşey olmadı **42***Baal-Şalişa'dan[25] bir adam geldi ve Allah[26] adamına turfandalardan ekmek; yani yirmi adet arpa ekmeği ve torbayla taze başaklar götürdü. O da: -Kalabalığa ver yesinler, dedi. **43***Hizmetçisi de: -Ben bunu[27] nasıl yüz kişi önüne koyayım? Deyince; o da: -Halka ver yesinler; çünkü Rabb "Yiyecekler ve artacaktır"[28] diye buyuruyor, dedi. **44***Onu önlerine koyduğunda yediler ve Rabb'in sözü gibi arttı[29].

(1)I.Krl.20/35, **(2)**Bak Lev.25/39, Mat.18/25, **(3)**Bak B.3/16, **(4)**Yeş.19/18, **(5)**28.Ayet, **(6)**B.2/25, **(7)**Mat.28/9, **(8)**16.Ayet, **(9)**I.Krl.18/46, B.9/1, **(10)**Luk.10/4, **(11)**Bak Çık.7/19, 14/16, B.2/8ve14, Res.İşl.19/12, **(12)**B.2/2, **(13)**Yuh.11/11, **(14)**4.Ayet, Mat.6/6, **(+)**İbranice: ***İkisi***, **(15)**I.Krl.17/20, **(16)**I.Krl.17/21, Res.İşl.20/10, **(17)**I.Krl.17/21, **(18)**B.8/1ve5, **(19)**I.Krl.7/23, İbr.11/35,**(20)**B.2/1,**(21)**B.8/1,**(22)**B.2/3, Luk.10/39, Res.İşl.22/3, **(23)**Çık.10/17,**(24)**BakÇık.15/25,B.2/21, Yuh.9/6, **(25)**I.Sam.9/4, **(26)**I.Sam.9/7, I.Kor.9/11, Galt.6/6, **(27)**Luk.9/13, Yuh.6/9, **(28)**Luk.9/17, Yuh.6/11, **(29)**Mat.14/20, 15/37, Yuh.6/13.

5. Bölüm: 1)Cüzzamlı Naaman'ın iyileşmesi için İsraile gönderilmesi, 8)Elişa'nın onu Erden nehrine göndermesi, 15)Ve Naaman'ın hediyelerini kabul

etmemesi, 20)Gehazi'nin hilesi ve cezası.
1* Suriye başkumandanının oğlu Naaman'ın[1] aracılığı ile Rabb, Suriye'yi kurtarmış olduğundan, o efendisinin gözünde sözü dinlenen yiğit ve büyük[2] bir adamdı; ama cüzzamlıydı. **2*** Süryanîler'in bölükleri çıkıp İsrailden küçük bir kız tutsak götürdüler. Bu Naaman'ın eşi'nin yanında bulunuyordu. **3*** Eşine: -Keşke efendim Samiriye'deki peygamberin yanında olaydı ve o, onu cüzzamdan kurtaraydı, dedi. **4*** Naaman gidip efendisine: -İsrailden olan kız şöyle şöyle diyor, diye söyledi. **5*** Suriye kralı da ona: -Çabuk git. Ben İsrail kralına bir mektup gönderdim, dedi. O da beraberinde[3] on talant gümüşle, altı bin şekel altın ve on kat giysi alıp gitti. **6*** Ve o mektubu İsrail kralına iletti. Anlamı da şöyleydi: '*Bu mektup sana eriştiğinde işte kulum Naaman'ı sana göndermiş oluyorum ki bu adamı cüzzamından kurtarasın'* **7*** İsrail kralı bu mektubu okuduğu gibi giysisini yırttı ve: -Ben öldürmeye ve diriltmeye gücü yeten Tanrı[4] mıyım ki, bu adam bir adamı cüzzamından kurtarmam için bana gönderiyor? Bu adamın bana karşı bir bahane aradığı artık iyice bilinsin, dedi. **8*** Ve Allah adamı Elişa, İsrail kralının kendi giysisini yırtmış olduğunu işittiğinde krala şöyle haber gönderdi: 'Niçin giysini yırttın? O bana gelsin de İsrailde peygamber var olduğunu bilsin' dedi. **9*** Böylece Naaman atlar ve arabalarla gelip Elişa'nın evinin kapısında durdu. **10*** Elişa: -*'Git! Erden'de*[5] *yedi kez yıkan ve etin düzelecek temiz olacaksın'* diyerek bir adamla ona haber verdi. **11*** Ama Naaman öfkeyle oradan giderken: -Bak; kesinlikle dışarı çıkmalı ve yanımda durmalı. İlâhı olan ***Yehovah***'ın adına dua ederek elini cüzzamlı yer üzerine sallamalı. Böylece cüzzam kaybolacak diyorum. **12*** Şam ırmakları, Abana ve Farpar tüm İsrail sularından daha iyi değil mi? Sanki onlarda yıkanıp temizlenemez miyim? Diye, diye öfkeyle dönüp gitti. **13*** Bunun üzerine hizmetçileri de ona yaklaşarak şöyle söyledi: -Ey baba! Eğer peygamber sana bundan daha zor birşey söyleseydi onu yapmaz mıydın? Hayret bir şey! O sana sadece yıkan ve temizlen[§] diyor. **14*** O zaman inip Allah adamının sözüne göre yedi kere Erden'e daldı ve onun[6] eti küçük bir çocuk eti gibi olup[7] iyileşti. **15*** Kendisi tüm adamlarıyla Allah adamına geri dönerek gelip onun önünde durdu; ve ona doğru: -İşte tüm yeryüzünde İsrailde olandan başka Allah[8] olmadığını şimdi anladım ve rica ediyorum; lütfen kulundan bir armağan kabul et, dedi. **16*** O da: -Önünde[9] durduğum yüce ***Yehovah*** için ben bir ödül alamam[10] dedi ve kabul etmesi için o, ona yinelediyse de o çekindi. **17*** Ve Naaman: -Bu kuluna iki katır yükü kadar toprak verilse olmaz mı? Çünkü kulun artık ***Yehovah***'dan başka diğer ilâhlara kurban yakıp sunmayacak. **18*** Bu yüzden ***Yehovah*** kulunu affetsin: Yani; efendim Ramon-Evi'ne orada secde etmek için girdiğinde, o elime dayanmış[11] ve ben de Ramon-Evi'nde eğilmiştim. Şimdi Rabb, Ramon-Evi'nde eğildiğimi bu kuluna bağışlasın, dedi. **19*** O da ona: -Esenlikle git dedi ve onun yanından biraz[12] yol aldı. **20*** Ama Allah adamı Elişa'nın hizmetçisi Gehazi: -İşte efendim; bu Süryani Naaman'ı esirgedi ve getirdiği şeyi onun elinden kabul etmedi. Ama ben yüce Rabb hakkı için onun ardınca koşup ondan birşey alayım, dedi. **21*** Gehazi, Naaman'ın peşine düştü. Naaman onun kendi arkasından koştuğunu görünce, onu karşılamak için arabadan indi ve: -İyilik midir? Diye sordu. **22*** O da:-İyilik; bak şimdi Efraim dağından peygamber oğullarından iki genç geldi. Onlara bir talant gümüşle iki kat giysi veresin; diye rica etmem için efendim beni gönderdi, dedi. **23*** Naaman da: -Lütfet ve iki talant al, dedi. Sonra da onun için iki talant gümüşü iki torbaya bağladı ve iki kat giysiyle beraber hizmetçilerinden iki kişiye verdi; onlar da onun önünden taşıdılar. **24*** Tepeye geldiğinde onları ellerinden alıp evde gizledi ve o adamları serbest bıraktı; onlar da gittiler. **25*** Kendisi gelip efendisinin önünde durduğunda Elişa ona: -Ey Gehazi! Nereden geliyorsun? Diye sorunca o: -Kulun; bir yere gitmedim, dedi. **26*** O da ona: -O adam seni karşılamak için arabasından inip geldiğinde; yüreğim oraya gitmedi mi? Şimdi gümüş, giysiler, zeytinlikler, bağlar, koyunlar, sığırlar, köleler ve cariyeler alacak zaman mıdır? **27*** Böylece Naaman'ın cüzzamı sana ve senin soyuna[13] sonsuza dek yapışacaktır, dedi. O da kar[14] gibi cüzzamlı olarak onun önünden çıktı.

(1) Luk.4/27, **(2)**Çık.11/3, **(3)**I.Sam.9/8, B.8/8ve9, **(4)**Tek.30/2, Tes.32/39, I.Sam.2/6, **(5)**Bak B.4/41, Yuh.9/7, **(6)**Eyp.32/25, **(§):** "Nerde kaldı ki; sana yıkan ve temizlen diyor, **(7)**Luk. 4/27,**(8)**Dan.2/47,3/29, 6/26ve27, **(9)**B.3/14, **(10)**Tek.14/23, Bak Mat.10/8, Res.İşl.8/18ve20, **(11)**B.7/2ve17, **(12)**Tek.35/16, **(13)**I.Tim.6/10, **(14)**Çık.4/6, Say.12/10, B.15/5.

6. Bölüm: 1)Elişa'nın demir yüzdürmek mucizesi, 8)Suriye kralının danışmanlığı ve İsrail kralına bildirmesi, 13)Elişa'nın kendisini tutmak için gönderilen Süryani askerlerini kör etmesi, 19)Onların Samiriye'ye götürülüp serbest bırakılmaları, 24)Samiriye'deki şiddetli kıtlık, 30)Kralın Elişa'ya olan öfkesi.
1* Peygamber[1] oğulları Elişa'ya: -İşte önünde bu-

lunduğumuz yer bize dar geliyor. **2***Erden'e gidelim; ve her birimiz oradan bir ağaç alıp, kendimize oturmak için bir ev yapalım, demeleri üzerine o da: -Gidin, dedi. **3***Biri de: -Lütfen kulların ile beraber gel, dediğinde: -Gelirim, diyerek; **4***Onlarla birlikte gitti ve Erden'e erişip ağaçlar kestiler. **5***Onlardan bir kişi ağaç keserken baltanın demiri suya düştü ve o: -Aman efendim; o emanet idi! Diye bağırdı. **6***Ve Allah adamı: -Nereye düştü? Diye sordu, o adam da ona yeri gösterdi. O da[2] bir ağaç kesti ve ağacı oraya atar atmaz demir su yüzüne çıktı. **7***Ve onu kaldır, dedi. O adam da elini uzatıp onu aldı. **8***Suriye kralı İsrail ile savaşırken adamlarına şunu danıştı: -O yerde ordu kuralım mı? **9***Allah adamı da İsrail kralına: -O yerden sakın geçme; çünkü Süryanîler oraya indi, diye iletti. **10***İsrail kralı Allah adamının kendisine söyleyip sakındırdığı yere adam göndererek birçok kez kendini kolladı. **11***Suriye kralının yüreği bu duruma sıkılarak hizmetçilerini çağırdı ve onlara: -Bizden İsrail kralına haber iletenin kim olduğunu bana söylemeyecek misiniz? Dediğinde; **12***Adamlarından biri: -Ey efendim kral durum böyle değildir! Ama İsrailde bulunan Elişa peygamber senin yatak odanda söylediğin sözleri İsrail kralına bildiriyor, dedi. **13***O da:-Gidin; bu kişinin nerde olduğunu öğrenin ki ben de onu tutuklatayım, dedi. Ve ona:-İşte Dotanda'dır[3] diye haber verildi. **14***Oraya atlar, arabalar ve birçok askerler gönderdi. Bunlar da geceleyin gelip kenti kuşattılar. **15***Sabah erkenden Allah Adamının hizmetçileri kalktıklarında dışarıya çıktılar. İşte atlar ve arabalarla kenti kuşatmışlardı. Hizmetçisi de ona: -Aman efendim! Ne yapalım? Dedi. **16***O da: -Korkma! Çünkü bizimle[4] olanlar onlar ile olanlardan çoktur; dedi. **17***Ve Elişa şöyle dua etti: -Ya Rabb rica ederim bunun gözlerini aç görsün, deyince Rabb da o hizmetçinin gözlerini açtı. O baktığında işte dağ Elişa'nın etrafında ateş atları[5] ve arabalarıyla doluydu. **18***Ve Süryanîler onun yanına indiklerinde Elişa Rabb'e şöyle dua etti: -Yalvarıyorum; bu milletin gözlerini kör et! Bunu der demez onların[6] gözlerini Elişa'nın sözü uyarınca kör etti. **19***Elişa da onlara: -Yol bu değil, kent bu değil; arkamdan gelin ben de sizi aradığınız adama götüreyim, diyerek onları Samiriye'ye götürdü. **20***Samiriye'ye girdiklerinde Elişa: -Ya Rabb; bunların gözlerini aç ve görsünler, dedi. Rabb da onların gözlerini açtı ve onlar kendilerinin Samiriye ortasında olduğunu gördüler. **21***İsrail kralı onları görünce Elişa'ya doğru: -Ey babam! Vurayım mı, vurayım mı? Dedi. **22***O da: -Vurma; kılıçla ve yayınla tutsak aldığını vurur musun? Önlerine[7] ekmekle su koy; yiyip içtikten sonra efendilerine gitsinler, dedi. **23***Onlara büyük bir şölen düzenledi. Yiyip içtiler ve sonra da onları serbest bıraktı. Onlar da efendilerine gittiler ve Suriye[8] bölükleri bir daha İsraile gelmedi. **24***Bundan sonra Suriye kralı Ben-Hadad tüm askerlerini toplayarak gidip Samiriye'yi kuşattı. **25***Samiriye'de kıtlık şiddetli olduğundan bir merkep*(eşek)* kellesi seksen şekel gümüşe ve *"güvercin gübresinin*[+] dörtte bir kabı beş şekel gümüşe satılıncaya dek onu sıkıştırdılar. **26***İsrail kralı surların üstünde gezerken bir kadın ona: -Ey efendim kral; yardım et, diye bağırdı. **27***O da:-Rabb sana yardım etmezse ben sana nereden; harmandan mı, yoksa üzüm masarasından mı yardım edeyim, dedi. **28***Ve kral ona: -Nen*(neyin)* var? Diye sorduğunda; kadın: -Bu kadın bana: 'Oğlunu ver de bugün yiyelim ve benim oğlumu da yarın yeriz' dedi. **29***Böylece oğlumu[9] pişirip yedik ve erdesi gün ona:'Oğlunu ver yiyelim' dediğimde; o oğlunu gizlemişti, dedi. **30***Kral kadının sözlerini işitince giysisini[10] yırttı. O sur üzerinde gezinirken halk baktığında; işte onun bedeninde çul vardı. **31***Ve kral: -Eğer Şafat'ın oğlu Elişa'nın başı bugün onun bedeninde kalırsa; Allah[11] bana böyle ve daha çok yapsın, dedi. **32***Elişa evinde oturuyordu ve sözü geçen yaşlılar[12] da onunla beraber otururlarken kral kendi önünden bir adam gönderdi. Bu gönderilen adam da ona gelmeden önce o yaşlılara doğru: -Bu katilin[13] oğlunun başımı[14] koparmaya adam gönderdiğini görüyor musunuz? Dikkat edin ve o gönderilen adam geldiği gibi kapıyı kapayıp onu kapıda bekletin. Efendisinin ayaklarının sesi onun ardınca değil midir? Dedi. **33***O daha sözünü bitirmemişken işte o gönderilen adam onun yanına geldi ve: -Bu bela Rabb'den geliyor; Rabb'den[15] daha ne bekliyeyim? Dedi.

(1)B.4/38,**(2)**BakB.2/21,**(3)**Tek.37/17, **(4)**II.Trh.32/7, Mez.55/18, Rom.8/31,**(5)**B.2/11,Mez.34/7,68/17,Zek.1/8,6/1-7,**(6)**Tek.19/11, **(7)**Rom.12/20, **(8)**B.5/2, 8/9, **(+)**Tahıllardan bir çeşit veya keçiboynuzu tohumu olabilir? **(9)**Lev.26/29, Tes.28/53ve57,**(10)**I.Krl.21/27, **(11)**Rut.1/17, I.Krl.19/2, **(12)**Hez.8/1, 20/1, **(13)**I.Krl.18/4, **(14)**Luk.13/32, **(15)**Eyp.2/9.

7. Bölüm: 1)Elişa'nın Samiriye'de olacak bolluğu müjdelemesi, 3)Dört cüzzamlının Süryanîler'in ordusuna gidip onların kaçışlarına ait bilgi getirmeleri, 12)Önce kralın cüzzamlıların haberine kuşkulanması, sonra bunun doğru olup olmadığını öğrenmesi ve Süryani ordusunun yağma edilmesi,

17)Peygambere inanmamış olan askerin ölümü.
1* Elişa: -Rabb'in sözünü dinleyin. Rabb yarın[1] bu zaman Samiriye kapısında: 'Bir ölçek saf un bir şekel ve iki ölçek arpa da bir şekel gümüşe karşılık satılacak' dedi. **2*** Onun[2] eli üzerine kralın dayandığı asker*(araba cenkçisi)* Allah adamını şöyle yanıtladı: -Rabb[3] gökte pencereler yapsa bile böyle bir şey olabilir mi? Elişa da: -İşte sen onu gözlerinle görecek; ama ondan yemeyeceksin, dedi. **3*** Dört[4] cüzzamlı adam kapı yanında bulunuyordu ve birbirlerine: -Niçin ölünceye dek burada oturuyoruz? **4*** Eğer kente girelim dersen, kentte kıtlık olduğundan orada ölürüz; burada otursak da öleceğiz. Şimdi gelin Süryanîler'in ordusuna gidelim. Eğer bizi sağ bırakırlarsa sağ kalırız; ve eğer bizi öldürürlerse ölürüz, dediler. **5*** Ve Süryanîler'in ordusuna gitmek için daha karanlıkken kalktılar. Süryanîler'in ordusunun kenarına geldiklerinde orada hiç kimse yoktu. **6*** Çünkü Rabb Süryanîler'in ordusuna arabalar[5] atlar ve büyük bir ordu gürültüsü işittirdi; ve onlar birbirlerine: 'İşte İsrail kralları Hititlerin[6] kralları ve Mısır krallarını üstümüze gelmeleri için bize karşı parayla tutmuş' diyerek; **7*** Kalkıp[7] karanlıktayken kaçıştılar; çadırlarını, atlarını, eşeklerini ve orduyu olduğu gibi bırakarak canlarını kurtarmak uğruna kaçıştılar. **8*** O cüzzamlılar da ordugâhın kenarına dek gidip bir çadıra girerek yiyip içtiler. Oradan gümüş altın ve giysi alarak gizlediler ve dönüp başka bir çadıra girdiler. Oradan da alarak gidip gizlediler. **9*** Sonra birbirlerine bu bizim yaptığımız iyi değil; çünkü bugün müjde günüdür. Biz de susuyoruz. Eğer sabah aydınlanıncaya dek gecikirsek belaya uğrarız. Şimdi gelin gidelim ve kralın sarayına haber verelim, dediler. **10*** Sonra da gidip kentin kapıcısını çağırdılar ve: -Biz Süryanîler'in ordusuna gittik; ama orada hiç kimse yoktu ve bir insan sesi bile işitilmiyordu. Ancak atlar ve eşekler bağlı, çadırlar da kendi yerlerinde duruyordu, diye onlara bildirdiler. **11*** Kapıcılar da giderek kralın sarayının içine durumu ilettiler. **12*** Kral gece kalkıp hizmetçilerine: -Süryanîler'in bize yaptıklarını size anlatayım. Bizim aç olduğumuzu biliyorlar ve onlar kentten çıkacaklar. Biz de onları sağ ele geçirir kente gireriz; çünkü ordugâhtan çıkmışlar ve kırda gizlenmişlerdir, dedi. **13*** Hizmetçilerden biri de şöyle yanıtladı: -Rica ederim, kentte geriye kalan iyi atlardan beş at alsınlar. İşte onlar kentten geriye kalmış tüm İsrail topluluğu gibi(yani onlar kentte geri kalan tüm israilliler gibi) yok olmaktadırlar diyorlar; bir adam göndererek durumu öğrenelim, dedi. **14*** Sonra atları ve iki arabayı aldılar. Kral da: -Gidin ve bakın, diyerek onları Süryanîler'in ordusu ardınca gönderdi. **15*** Bunlar da Erden'e dek onların ardınca gittiler; ve tüm yollarda Süryanîler'in panikle kaçtıkları zaman attıkları giysiler ve kaplarla doluydu. Gönderilen adamlar geri dönerek krala bildirdiler. **16*** O zaman halk çıkıp Süryanîler'in ordusunu yağma*(çapul)* etti ve Rabb'in[8] sözüne göre: *'Bir ölçek saf un bir şekel ve iki ölçek arpa bir şekel gümüş oldu.'* **17*** Kral; onun eli üstüne dayandığı askeri(*Araba cenkçisini*) kapıcı yaptı ve Allah adamının[9] kral onun yanına geldiğinde söylediği sözüne göre: Halk onu çiğneyerek kapı yanında öldü. **18*** Allah adamının krala: -Yarın[10] bu vakitte Samiriye kapısında iki ölçek arpa bir şekel ve bir ölçek ince un*(saf un)* bir şekel olacak diye bildirdiği gibi!.. **19*** O asker de Allah adamını şöyle yanıtladı: -İşte Rabb gökte pencereler yapsa bu şey olabilir mi? Dediğinde ona: -İşte sen gözlerinle görecek; ama ondan yemiyeceksin; diye buyurduğu gibi oldu. **20*** Böylece onun için bu böyle oldu; çünkü halk onu kapıda çiğneyerek öldü.

(1)18.ve19.Ayetler, **(2)**17.,19.ve20.ayetler,BakB.5/18, **(3)**Malh. 3/10, **(4)**Lev.13/46, **(5)**II.Sam.5/24,B.19/7,Eyp.15/21, **(6)**I.Krl. 10/29, **(7)**Mez.48/4-6, Sül.Mes.28/1, **(8)**1.Ayet, **(9)**B.6/32, 2.Ayet, **(10)**1.Ayet.

8. Bölüm: 1)Şunemli kadının kıtlık yıllarından sonra vatanına geri dönerek Elişa'nın yaptığı harikalar ile şöhretine hak kazanması, 7)Hazael'in Ben-Hadad tarafından Elişa'ya gönderilmesi ve ihaneti, 16)Yahuda kralı Yehoram'ın kötü yönetimi ve onun yılları, 20)Edom ile Lübnan'ın isyanı, 23)Yehoram'ın yerine geçen Ahazya, 25)Ahazya'nın kötü yönetimi; 28)Ve Yoram'ın yanına gitmesi.
1* Elişa oğlunu[1] dirilttiği kadına şöyle dedi:-Kalk! Evinin halkı ile git ve misafir olabildiğin yerde misafir ol; çünkü Rabb kıtlık[2] davet etmiştir ve bu ülkeye yedi yıl için geliyor. **2*** O kadın da kalkıp Allah adamının sözüne göre yaparak evi halkı ile gitti ve Filistinliler'in ülkesinde yedi yıl misafir oldu. **3*** Yedi yılın sonunda o kadın Filistinliler ülkesinden geri dönerek; evi ve tarlası için kralın önüne yakarmaya gitti. **4*** kral Allah adamının hizmetçisi Gehazi[3] ile söyleşirken:-Elişa'nın tüm yaptığı büyük işleri bana anlat, dedi. **5*** O da krala[4] onun bir ölüyü dirilttiğini anlatırken; tam bu sırada oğlunu dirilttiği kadın kendi evi ve tarlası için krala yakarmaya başladı. **6*** Kral bunu kadından öğrenmek istediğinde kadın da onu krala anlattı ve kral kadına bir hadım[§] ağası görevlendirerek ona: -Buna tüm mallarını ve bu ülkeyi terk ettiği günden bu ana değin tarlasının tüm

ürününü geri ver dedi. **7***Elişa Şam'a gitti ve Suriye kralı Ben-Hadad hasta olduğundan ona Elişa'nın oraya geldiği söylendi. **8***Kral[5] Hazael'e: -Eline[6] bir hediye al ve Allah adamını karşılamaya çık; ona: -Bu[7] hastalığımdan iyileşecek miyim? Diye onun aracılığıyla ***Yehovah***'tan sor, dedi. **9***Bunun üzerine Hazael, Şam'ın her çeşit iyi şeyinden kırk deve yükü hediye yükleyerek onu karşılamaya gitti ve onun önünde durarak: -Suriye kralı oğlun Ben-Hadad bu hastalığımdan kurtulacak mıyım? Diye beni yanına gönderdi; dedi. **10***Elişa da ona: -Git ona kesinlikle iyileşeceksin de; ama öleceğini[8] de Rabb bana gösterdi de, dedikten sonra; **11***Onu utandırıncaya dek ona dik dik baktı ve Allah adamı[9] ağladı. **12***Hazael de: -Efendim niçin ağlıyor? Diye sorunca o da: -Senin[10] İsrailoğullarına yapacağın kötülüğü bildiğim için. Sen onların surlarını yıkacak, yiğitlerini kılıçla öldürecek ve bebeklerini[11] yere çarpıp hamile kadınların karnını yaracaksın, dedi. **13***Hazael de: -Bu köpek[12] kulun kimdir ki, bu büyük olayı yapsın? Diye sorması üzerine Elişa: -Suriye'ye[13] kral olacağını Rabb bana gösterdi! Dedi. **14***O zaman Elişa'nın yanından çıkıp efendisinin yanına gitti. O da ona: -Elişa sana ne dedi? Diye sorduğunda o: -Kesinlikle iyileşeceğini bana söyledi, dedi. **15***Ertesi gün bir keçe alıp suya batırdı ve onun yüzüne sürdü; o da öldü. Sonra onun yerine Hazael kral oldu. **16***İsrail kralı Ahab'ın oğlu Yoram'ın beşinci yılında; Yehoşafat daha Yahuda kralı iken Yahuda kralı Yahoşafat'ın oğlu Yehoram*(Yoram)* kral[14] oldu. **17***O kral olduğunda[15] otuz iki yaşındaydı ve sekiz yıl Oruşalim'i*(Kudüs)* yönetti. **18***Karısı[16] Ahab'ın kızı olduğundan; Ahab evinin yaptığı gibi İsrail krallarının yolunda yürüyerek Rabb'in önünde kötü olanı işledi. **19***Ama Rabb kulu Davut'un hatırına; ona[17] ve çocuklarına sonsuza dek ışık vermeye söz verdiği için Yahuda'yı yok etmek istemedi. **20***Bunun günlerinde Edomlular[18] Yahuda'ya baş kaldırıp onun yönetiminden çıkarak kendilerine[19] bir kral seçtiler. **21***Yoram(*Yehoram*) tüm arabalarını beraber alıp Sair'e geçti ve gece kalkıp kendini kuşatan Edomlular ve araba askerlerini vurdu. Halk da çadırlarına kaçtı. **22***Ama[20] Edomlular bugüne dek Yahuda'ya baş kaldırıp onların yönetiminden çıktılar ve Libna[21] da o zamanda baş kaldırdı. **23***Yoram'ın işlerinin geri kalanı ve tüm yaptıkları; işte Yahuda krallarının tarihler kitabında yazılıdır. **24***Yoram atalarıyla uyuyup Davut kentinde atalarının yanında gömüldü ve oğlu Ahazya[+] onun yerine[22] kral oldu. **25***İsrail kralı Ahab oğlu Yoram'ın on ikinci yılında Yahuda kralı Yoram'ın oğlu Ahazya kral oldu. **26***Ahazya[23] kral olduğunda yirmi iki yaşında kral olup bir yıl Oruşalim'de egemen oldu. Annesinin adı Atalya olup; İsrail[24] kralı Omri'nin kızıydı. **27***Ve Ahab evine damat olunca; Ahab[25] evinin yaptıklarının aynını yaptı. Böylece Ahab evi gibi Rabb'in önünde kötü olanı işledi. **28***Ahab'ın oğlu[26] Yoram ile beraber Suriye kralı Hazael'e savaşmak için Ramot-Gilead'a gitti. Süryanîler de Yoram'ı yaraladılar. **29***Kral Yoram[27] Suriye kralı Hazael ile savaştığında Süryanîler onu Rama'da[28] yaraladı; o da Yizreel'e iyileşmesi için geri döndü. Ahab oğlu Yoram hasta*(yaralanmış)* olduğu için Yahuda kralı Yoram*(Yehoram)* oğlu Ahazya[29] onu görmeğe Yizreel'e gitti.

(1)B.4/35, **(2)**Mez.105/16, Hag.1/11, **(3)**B.5/27, **(4)**B.4/35, **(§)**Hadım Ağası: Saraylarda çalışan ve erkekliği kısırlaştırılmış olan hizmetçi, **(5)**I.Krl. 19/15, **(6)**I.Sam. 9/7, I.Krl.14/3,B.5/5,**(7)**B.1/2, **(8)**15.Ayet, **(9)**Luk.14/41, **(10)**B.10/32, 12/17, 13/3ve7, Amos 1/3, **(11)**B.15/16, Hoş.13/16, Amos 1/13, **(12)**I.Sam.17/43, **(13)**I.Krl.19/15, **(14)**II.Trh.21/3ve4, **(15)**II. Trh.21/5ve diğ., **(16)**26.Ayet, **(17)**II.Sam.7/13, I.Krl.21/36, 15/4, II.Trh.21/7, **(18)**Tek.27/40, II.Trh.11/8-10, **(19)**I.Krl.22/48, **(20)**Tek.27/40,**(21)**II.Trh.21/10,**(22)**II.Trh.22/1,**(+):**II.Trh. 22/6'da Azarya; II.Trh.21/17,23,25'Yohaz deniyor, **(23)**Bak II. Trh.22/2,**(24)**Bak18.Ayet,**(25)**II.Trh. 22/3ve4, **(26)** II. Trh. 22/5, **(27)**B.9/15,**(28)**28.Ayet,**(29)**B.9/16, II.Trh.22/6ve7.

9. Bölüm: 1)Elişa'nın Yehu'yu mesh etmek için bir peygamber göndermesi, 4)O peygamberin Yehu'yu mesh etmesi, 11)Yehu'nun Yoram'ı Nabot bağında öldürmesi, 27)Ahazya'nın öldürülmesi ve gömülüşü, 30)İzebel'in dehşetli ölümü.

1*Ve Elişa peygamber[1] peygamber oğullarından birini çağırıp ona: -Belini[2] kuşat ve eline bu yağ şişesini al, Ramot[3] Gilead'a git! **2***Oraya gittiğinde Nimşi ile Yehoşafat'ın oğlu Yehu'yu ara bul. Onu kardeşleri[4] arasından kaldırdıktan sonra bir iç odaya götür. **3***Bu yağ[5] şişesini alıp onu başına dök ve ben seni İsraile kral olmak için mesh ettim diye Rabb buyuruyor, dedikten sonra kapıyı aç ve hiç gecikmeden hemen oradan kaç, dedi. **4***Böylece o genç delikanlı peygamber[*] Ramot-Gilead'a gitti. **5***Oraya vardığında asker kumandanları oturuyorlardı; o da: -Ey kumandan sana bir diyeceğim var, dedi ve Yehu: -Bizden kime diyorsun? Dediğinde: -Sana ey kumandan! Dediği gibi; **6***O kalkıp eve girdi ve o genç de yağı onun başı üstüne dökerek ona doğru: -İsrail'in[6] Allah'ı Rabb buyuruyor ki; seni Rabb'in halkı olan İsrail üzerine kral olmak için mesh ettim. **7***Efendin Ahab'ın evini vur. Ben kullarım olan peygamberlerin kanını ve Rabb'in tüm kullarının kanının öcünü

İzebel'den[7] aldım. **8***Ahab'ın tüm evi yok olacak. Ahab'dan her[8] erkeği ve İsrailde[9] kapanmış ve bırakılmış olanın kökünü kurutacağım[10]. **9***Ahab'ın evini Nebat'ın oğlu Yeroboam'ın[11] evi ve Ahiya'nın oğlu Baaşa'nın[12] evi gibi edeceğim. **10***Köpekler[13] Yizreel tarlasında İzebel'i yiyecek ve onu bir gömen olmayacaktır, dedikten sonra kapıyı açıp kaçtı. **11***Yaho da efendisinin hizmetçileri yanına çıktığında ona: -Hayır mıdır? Bu deli[14] sana niçin geldi? Dediler. O da onlara:-Siz bu adamı ve sözünü biliyorsunuz; dedi. **12***Onlar da: -Bu yalandır, biz bilmiyoruz, bize anlat, dediklerinde; o da: -Bana şöyle, şöyle söyledi: 'Rabb seni İsraile kral olmak için mesh ettim' diyor. **13***O zaman herkes[15] aceleyle giysilerini alıp merdivenin başını onun altına koydular ve boru çalarak: Yaho kral oldu dediler. **14***Böylece Nimşi ve Yehoşafat oğlu Yehu, Yoram'a karşı baş kaldırdı(Yoram ise Ramot-Gilead'ı tüm İsrail ile beraber Suriye kralı Hazael'den kororken; **15***Kral, Yoram ve Suriye kralı Hazael ile savaştığında[16] Süryanîler onu yaraladığından, iyileşmek için Yizreel'e geri dönmüştü.) Yaho da: -Eğer uygun görürseniz Yizreel'e gidip haber vermek için bu kentten bir kaçak çıkmasın, dedi. **16***Yehu binip Yizreel'e gitti. Çünkü Yoram orada yatıyordu; ve Yoram'ı[17] görmek için Yahuda kralı Ahazya oraya inmişti. **17***Yizreel'de kale üzerinde olan bekçi Yehu'nun bölüğünün geldiğini görünce: -Ben bir bölük görüyorum, diye bağırdı. Yoram da: -Bir atlı al ve iyiye işaret mi diye bilmek için onları karşılamaya git, dedi. **18***Atlı da onları karşılayarak: -Kral iyilik midir? Diye soruyor, deyince; Yehu ona: -İyilikle senin ne işin var? Ardıma geç, dedi. Kaledeki gözcü de: -Gönderilen adam onlara erişti; ama geri dönmüyor. Diye haber verdi. **19***Başka bir atlı daha gönderdiğinde o onlara yetişti ve: -Kral iyilik mi? Diye soruyor, demesi üzerine Yehu: -İyilikle senin ne işin var? Ardıma geç, dedi. **20***Ve bekçi: -Ulak onlara yetişti; ama geri dönmüyor ve onun sürüşü Nimşi'nin oğlu Yehu'nun sürüşüne benziyor; çünkü deli gibi sürüyor, dedi. **21***O zaman Yoram: -Arabayı hazırlayın, deyince; hemen arabayı hazırladılar ve İsrail kralı Yoram[18] Yahuda kralı Ahazya ile birlikte herkes kendi arabasını alarak Yehu'yu karşılamaya çıktı; ona Yizreel'li Nabot'un tarlasında kavuştular. **22***Yoram Yehu'yu görünce: -Ey Yehu! Esenlik midir? Diye sordu ve o: -Annen İzebel'in zina ve sihirleri çoğaldıkça nasıl esenlik olur? Dedi. **23***Yoram da ellerini döndürüp kaçarken Ahazya'ya: -Ey Ahazya! Hainlik var, dedi. **24***Yehu da yayını kuvvetlice gererek Yoram'ı iki omuzu arasından vurdu. Ok onun kalbine saplanmıştı; arabasında yığıldı kaldı. **25***Ve Yehu kumandanı Bidkar'a şöyle söyledi: -Bunu kaldırıp Yizreel'li Nabot'un tarlasına at. Çünkü benimle sen yanyana binerek onun babası Ahab'ın ardınca gittiğimizde, ona karşı(19) Rabbin bu kararı verdiğini; **26***Yani Rabb gerçekten: *Nabot'un kanını, çocuklarının kanını dün gördüm,* dediğini; ve: -*Sana*(20) *bu tarlada kesinlikle öderim,* diye Rabb'in buyurduğunu anımsa. Şimdi Rabb'in sözüne göre onu al ve bu tarlaya at, dedi. **27***Yahuda kralı Ahazya bunu gördüğünde bahçe köşkü yolundan kaçtı ve Yehu onu kovalarken: -Arabasını vurun; diye söyleyince onu İbleam yakınında olan Gur yokuşunda vurdular. Megiddo'ya(21) dek kaçabildi ve orada öldü. **28***Adamları onu arabayla Oruşalim'e götürüp Davut kentinde ataları yanında kendi mezarına gömdüler. **29***Ahab'ın oğlu Yoram'ın onbirinci yılında Ahazya Yahuda'ya egemen oldu. **30***Yehu Yizreel'e geldiğinde; İzebel bunu duyunca gözlerine[22] sürme çekti ve başını donatıp pencereden baktı. **31***Yehu kapıdan girdiğinde; kadın efendisini[23] öldüren Zimri'ye: -Hayırlı bir şey görüyor muyum? Diye sordu. **32***O da pencereye doğru bakarak:-Benden yana kim var, kim? Dediğinde iki üç hadım[§] ağası oraya baktı. **33***Ve onlara:-Onu aşağı atın, dediği gibi onu aşağıya attılar. Kadının kanı duvara ve atlara dek sıçradı; onu çiğnediler. **34***İçeri girerek yiyip içtikten sonra: -Şu hain kadını kaldırıp onu gömün; çünkü kral(24) kızıdır, dedi. **35***Onu gömmeye gittiklerinde kafası ile ayakları ve ellerinden başka hiçbir parçasını bulamadılar. **36***Dönüp ona olayı bildirdiklerinde: -Bu; Rabb'in kulu Tişbe'li İlya'nın aracılığıyla söylediği söze göre olmuştur. Yani: *'İzebel'in*[25] *etini Yizreel tarlasında köpekler yiyecekler'* **37***Ve İzebel'in ölüsü Yizreel tarlasında toprağın*[26] *üzerine gübre gibi olacak ve bu İzebel'dir denilmeyecektir'* demişti.

(1)I.Krl.20/35,**(2)**B.4/29,Yerm.1/17,**(3)**B.8/28ve29, **(4)**5.ve11.Ayetler, **(5)**I.Krl.19/16, **(*)**Peygamber hizmetçisi, **(6)**I.Krl.19/16, II.Trh.22/7, **(7)**I.Krl.18/4, 21/15, **(8)**I.Sam.25/22, **(9)**Tes.32/36, **(10)**I.Krl.14/10, 21/21, **(11)**I.Krl.14/10, 15/29, 21/22, **(12)**I.Krl.16/3ve11, **(13)**I.Krl.21/23, 35.ve36.Ayetler, **(14)**Yerm.29/26,Yuh.10/20,Res.İşl.26/24,I.Kor.4/10, **(15)**Mat.21/7,**(16)**B.8/29,**(17)**B.8/29,**(18)**II.Trh.22/7, **(19)**I.Krl.21/29, **(20)**I.Krl.21/29, **(21)**II.Trh.22/9, **(22)**Hez.23/40, **(23)**I.Krl.16/9-20, **(§):** Bak B.8/6,

10. Bölüm: 1)Yehu'nun Ahab'ın oğullarını öldürtmesi, 8)Ahab'ın evi halkını öldürerek İlya'nın peygamberliğinin yerine gelmesi, 12)Ve Ahazya'nın kırk iki kardeşini öldürmesi, 15)Yehonadab'ı yanına alması, 18)Bir hile ile Baal putuna secde edenlerin

tümünü öldürmesi, 29)Yehu'nun kötü mesleği, 32)Hazael'in İsraile yaptığı kötülük, 34)Yehu'nun ölümü ve yerine Yohaz'ın(*Yehoahaz*) geçmesi.

1*Samiriye'de Ahab'ın yetmiş oğlu vardı. Yehu Samiriye'deki Yizreel başkanları olan sözü geçen yaşlılara ve Ahab'ın çocuklarının bakıcılarına aşağıdaki mektubu yazıp gönderdi: **2***"Size bu mektup geldiğinde, mademki efendinizin kulları yanınızda arabaları, atları ve sağlam bir kentiniz ile silahlarınız var. **3***Efendinizin oğullarından en iyisini ve daha uygun olanını, babasının tahtı üzerine oturtun ve efendinizin evi için savaşın" dedi. **4***Onlar çok korktular ve işte iki kral ona karşı gelemediği halde: *'Biz nasıl karşı koyabiliriz?'* dediler. **5***Saray müdürü ile kent muhafızı, sözü geçen yaşlılar ve çocukların bakıcıları Yehu'ya:- Biz kullarınız, bize ne emredersen onu yaparız. Hiç kimseyi kral yapmıyoruz; sen neyi uygun görürsen onu yap, diye bildirdiler. **6***O da onlara: "Eğer siz benimle olup buyruğumu dinlerseniz; efendinizin oğullarının başlarını alıp, yarın bu zaman Yizreel'e yanıma gelin" diye ikinci kez bir mektup yazdı. Kralın oğulları tam yetmiş kişiydi; kendilerini gözetip koruyan kentin güçlülerinin yanındaydılar. **7***Ve mektup onlara ulaşınca kralın oğullarını tutup kestiler. Onlar yetmiş[1] kişiydi ve başlarını zembillere[*] koyup Yizreel'e onun yanına götürdüler. **8***Bir haberci de: -Kralın oğullarının başlarını getirdiler, diye ona bildirdiğinde; o da: -Onları iki küme olarak kapının yanına sabaha dek bırakın dedi. **9***Sabahleyin Yehu çıktı ve halka şunları söyledi: -Siz doğru insanlarsınız. Bakın; ben[2] efendime baş kaldırıp onu öldürdüm. Ama bunların tümünü kim öldürdü? **10***Bunu biliniz ki Rabb'in Ahab evine karşı söylediği sözlerden hiçbiri[3] boşa çıkmayacak. Rabb kulu İlya aracılığıyla söylediğini yaptı[4] dedi. **11***Yehu, Yizreel'de Ahab evinde olanların tümünü, onun büyükleri ile dostlarını ve tüm kâhinlerini öldürdü. Hiçbiri sağ kalmadı. **12***Sonra kalkıp Samiriye'ye gitmek için hareket etti ve yolda çobanların Beyteket adını verdiği yere geldiğinde, **13***Yehu[5] Yahuda kralı Ahazya'nın kardeşleriyle karşılaştı ve: -Siz kimlerdensiniz? Diye sordu. Onlar da: -Biz Ahazya'nın kardeşleriyiz ve kralın oğullarıyla kralın oğullarını ziyarete gidiyoruz, dediler. **14***O da: -Onları sağ yakalayın, deyince; onları sağ yakaladılar ve Beyteket kuyusu yanında onları; yani kırk iki kişiyi öldürdüler; hiç kimse sağ kalmadı. **15***Oradan ayrılarak Rekab[7] oğlu Yehonadab[6] ile tesadüfen karşılaştılar ve ona selam vererek: -Benim yüreğimin senin yüreğinle bir olduğu gibi; senin yüreğin de doğru mudur? Diye sordu. O da: -Öyleyse elini[8] bana uzat dedi ve elini uzattığında onu yanına arabaya çekti. **16***Ve: -Benimle beraber gel; Rabb için olan işime[9] tanık ol, dedi. Böylece onu arabaya bindirdiler. **17***Samiriye'ye giderek Rabb'in[10] İlya'ya buyurduğu söze göre; Ahab'ın evini yok edinceye dek onun[11] Samiriye'deki artıklarının tümünü öldürdü. **18***Sonra Yehu tüm halkı toplayarak onlara şöyle dedi: -Ahab[12] Baal'a*(putuna)* az kulluk etti. Ama; Yehu ona çok kulluk edecektir. **19***Şimdi tüm Baal'ın[13] peygamberleri(*Baal-Kâhinleri*) ile ona boyun eğenlerin tümünü; ve kâhinlerin tümünü, onlardan hiç kimse noksan olmayacak şekilde yanıma toplayın; çünkü Baal için büyük bir kurbanım var. Çünkü her kim orada olmazsa sağ kalmayacaktır, dedi. Ama Yehu Baal'a hizmet edenleri yok etmek için bunu plânlamıştı. **20***Yehu: -Baal'a büyük bir toplantı yapınız, dedi ve bunu duyurdular. **21***Böylece Yehu tüm İsraile haber gönderdi; ve Baal'a*(putuna)* baş eğenlerin tümü geldiler. Onlardan hiç kimse noksan değildi ve Baal[14] evine girdiler. Baal-Evi baştan başa doldu. **22***Giysiler görevlisine: -Baal'a tapınanların tümü için giysini çıkar, dendi ve çıkardı. **23***Yehu, Rekab oğlu Yehonadab ile Baal-Evi'ne girip Baal'a hizmet edenlere doğru şöyle konuştu: -Dikkatle bakın ki sizinle beraber burada ***Yehovah***'ın kullarından hiç kimse kalmasın; ama yalnız Baal'a hizmet edenler bulunsun, dedi. **24***Kurbanlarla yakmalık kurbanları sunmak için girdiklerinde; Yehu dışarıdan seksen adam alarak onlara şöyle dedi: -Sizden her kim ellerinize teslim ettiğim adamlardan birini sağ bırakırsa; canı[15] onun canına bedel olacaktır, dedi. **25***Yakmalık kurban sunusu tamamlanınca Yehu şatırlar[+] ile komutanlara şöyle dedi: -Gidin, bunları öldürün! Bunlardan bir kişi bile dışarıya çıkmasın; dediğinde onları kılıçtan geçirdiler. Özel askerler ile komutanlar onları dışarı atıp Baal evine girdiler. **26***Ve Baal evinin putlarını[16] çıkarıp yaktılar. **27***Baal putunu da kırarak tapınağını yaktılar ve onu[17] bugüne dek mezbele*(çöplük yeri)* yaptılar. **28***Bu şekilde Yehu, Baal'ı İsrailden yok etti. **29***Ama Yehu; İsrailin günah işlemesine neden olan Nebat oğlu Yeroboam'ın günahlarından; yani El Evi'nde(*Beyt'el*) ve Dan'da bulunan altın[18] buzağılardan ayrılmadı. **30***Ve Rabb, Yehu'ya doğru: -Ahab evine karşı tüm yüreğimdekileri aktif hale getirdin ve yanımda doğru olanı yaptın. Bu doğruluğun için dördüncü kuşağa[19] kadar oğulların İsrail tahtına çıkacaktır, dedi. **31***Ama Yehu, İsrailin Allah'ı olan Rabb'in şeriatında tüm yüreğiyle yürümeye dikkat etmedi;

ve İsrailin[20] günah işlemesine sebep olan Yeroboam'ın günahlarından ayrılmadı. **32*** O günlerde Rabb, İsraili kırmaya başladı ve Hazael[21] onları tüm İsrail sınırlarında; **33*** Erden'in kuzeyinde, tüm Gilead yöresini; yani Gadîler'i, Rubenîler'i ve Manassîler'i Arnon deresinde olan Aroir'den Gilead[22] ile Başan'a dek vurdu. **34*** Yehu'nun işlerinin gerisi; tüm yaptıkları ve tüm öz güveni işte İsrail krallarının tarihler kitabında yazıyor. **35*** Yehu atalarıyla uyudu. Onu Samiriye'de gömdüler ve oğlu Yohaz(Yehoahaz) onun yerine kral oldu. **36*** Yehu'nun Samiriye'de İsraile olan egemenliği yirmi sekiz yıldı.

(1)I.Krl.21/21, **(*)**Zembil: Dokuma, deri veya hasırdan yapılmış, tutmak için yerleri olan torba veya bir çeşit küfe, **(2)**B.9/14ve24, **(3)**I.Sam.3/19, **(4)**I.Krl.21/19,21ve29, **(5)**B.8/29, II.Trh.22/8, **(6)**Yerm.35/6ve diğ., **(7)**I.Trh.2/55, **(8)**Ezr.10/19, **(9)**I.Krl.19/10, **(10)**I.Krl.21/21, **(11)**B.9/8, II.Trh.22/8, **(12)**I.Krl.16/31ve32, **(13)**I.Krl.22/6, **(14)**I.Krl.16/32, **(15)**I.Krl.20/39, **(+)**Kralın ve vezirlerin yanında bulunan özel çevik askerler, **(16)**I.Krl. 14/23, **(17)**Ezr.6/11, Dan.2/5, 3/29, **(18)**I.Krl.12/28ve29, **(19)**Bak 35.Ayet, B.13/1ve10, 14/23, 15/8ve12, **(20)**I.Krl.14/16, **(21)**B.8/12, **(22)**Amos 1/3.

11. Bölüm: 1)Atalya'nın kralın oğullarını yok etmesi, 2)Yehoşeba'nın kurtulması, 4)Yehoyada'nın düzeni ve Yoaş'ı kral ataması, 13)Atalya'nın öldürülmesi, 17)Yehoyada'nın şeri ibadetleri(*Yasa tapınmalarını*) yeniden yürürlüğe sokarak putperestliği ortadan kaldırması.

1* Ahazya'nın[1] annesi Atalya[2] oğlunun öldüğünü gördüğünde kalkıp kralın tüm soyunu[3] öldürttü. **2*** Ama kral Yoram'ın kızı Ahazya'nın kızkardeşi Yehoşeba, Ahazya'nın oğlu Yoaş'ı alıp kralın öldürülen oğulları arasından kaçırarak dayısıyla birlikte yatak odasında sakladı. Atalya'dan ötürü onu gizlediler; böylece o öldürülmedi. **3*** Ve onunla beraber Rabb'in Evi'nde gizlendi. Atalya da ülkeye egemen oldu. **4*** Yedinci yılda[4] Yehoyada, yüzbaşıları ve kendi şatırlarıyla[§] bölüğünü toplayıp onları Rabb'in Evi'ne kendi yanına götürdü. Onlarla uzlaşarak, onlara yemin ettirdikten sonra kralın oğlunu gösterdi. **5*** Ve onlara:- Yapacağınız iş budur: Sizden; yani Cumartesi[5] günü içeri girenlerin üçte biri sarayın kapısını koruyacaksınız. **6*** Üçte biri Sur kapısında ve diğer üçte biri de şatırların[§] arka kapısında duracak. Böylece hiç kimsenin içeri girmemesi için evi koruyacaksınız. **7*** Sizden iki bölük; yani Cumartesi günü gelenlerin tümü kralın çevresini kuşatacak ve Allah'ın Evi'ni koruyacaklardır. **8*** Herkes silahlarını ele alacak, kralı her yönden kuşatacak, saflarınızın içine kim girerse onu öldürecek ve siz de kral girip çıktığında yanında olacaksınız, diye emretti. **9*** Yüzbaşılar(6) da kâhin(*İmam*) Yehoyada'nın emrettiği her şeyi yaptılar; ve Cumartesi günü herkes girecek ve çıkacak olan adamlarını alarak imam(*Kahin*) Yehoyada'nın yanına geldiler. **10*** Kâhin(*İmam*) de yüzbaşılara, Rabb'in Evi'nde bulunan kral Davut'un mızraklarıyla kalkanlarını verdiğinde; **11*** Şatırların**(§)** herbiri silahı elinde olarak evin sağından soluna dek Mezbah(*Sunak*) ile evin yanında kralın çevresinde durdular. **12*** Ve kralın oğlunu dışarı çıkardı. Tacı ona giydirerek Tanıklık kitabını(*Tevrat'ı*) eline verdi. Onu kral atayarak mesh etti ve yaşasın(7) kral, dediler. **13*** Atalya(8) koşuşan halkın sesini işittiğinde Allah'ın-Evi'ne halkın yanına geldi. **14*** Kral geleneği üzere direğin(9) yanında duruyor ve askerleriyle borazancıları da kralın yanında; tüm ülke halkının sevinç duyacağı şekilde boru çaldıklarını gördü. Atalya giysisini yırtıp: -Hainlik, hainlik, diye bağırdı. **15*** Kâhin Yehoyada da asker kumandanlarına:- Bunu safların içinden çıkarın ve onun arkasından gideni de kılıçla öldürün, diye buyurdu. Çünkü kâhin demişti ki: Allah'ın-Evi'nde öldürülmesin. **16*** Onu at kapısı yolundan saraya giderken tuttular ve orada öldürüldü. **17*** Yehoyada[10] Rabb ile kral ve halkın arasında, Rabb'in halkı olmaları için; ve hem[11] de kral ile halkın arasında antlaşma yaptı. **18*** Ülkedeki tüm halk Baal'ın[12] Tapınağı'na girdi ve onun Mezbahını*(sunak)* yıktılar. Putlarını parça[13] parça yapıp, Ball'ın kahini Mattan'ı sunaklarının önünde öldürdüler. Sonra kahin[14] Rabb'in-Evi üzerine memurlar atadı. **19*** Yüzbaşıları, kendi bölüğünü, şatırları[§] ve ülkenin tüm halkını alarak kralı Rabb'in-Evi'nden indirdi. Şatırlar[§] kapısı yolundan saraya girdiler. O da kral tahtına çıktı. **20*** Ve Atalya'yı sarayın yanında kılıçla öldürdükten sonra tüm ülkenin halkı sevindi; artık kent huzur içindeydi. **21*** Yehoaş[15] kral olduğunda yedi yaşındaydı.

(1)B.8/26, **(2)**II.Trh.22/10, **(3)**II.Trh.22/11, **(4)**II.Trh.23/1ve diğ.., **(5)**I.Trh.9/25, **(§)**Şatırlar: Bak B.10/25, aynı kelime (Bazı yeni tercümelerde ***"Karyalılar"*** olarak geçiyor? Karyalılar ise dönemin güneybatı Anadolu'daki paralı askerlerine deniyor. Şatır ise 'Çevik' ve her hizmete koşmaya hazır askerlere deniyor. Bunlar vaktiyle vezirlerin yanında yürüyordu, **(6)**II.Trh.23/8, **(7)**I.Sam.10/24, **(8)**II.Trh.23/12vediğ.,**(9)**B.23/3,II.Trh.34/31,**(10)**II.Trh.23/16, **(11)**II.Sam.10/24,**(8)**II.Trh.23/12vediğ.,**(9)**B.23/3,II.Trh.34/31, **(10)**II.Trh.23/16, **(11)**II.Sam.5/3, **(12)**B.10/26, **(13)**Tes.12/3, II.Trh.23/17, **(14)**II.Trh.23/18ve diğ., **(15)**II.Trh.24/1.

12. Bölüm: 1)Yehoyada'nın(*Yehu'nun*) günlerinde Yehoaş'ın iyi yönetimi, 4)Allah'ın-Evi'nin tamiri için buyruğu, 17)Onun Hazael'e; Kudüs'e gelmesi için

kutsal takımları göndermesi, 19*Yehoaş'ın adamlarının kötülüğü ve yerine geçen Amatsya.

1* Yehu'nun yedinci yılında Yehoaş[1] kral olup kırk yıl Oruşalim'de egemen oldu. Annesi Beer-Şeba'dan olup adı Sibye idi. **2*** Kahin Yehoyada'nın Yehoaş'a öğrettiği tüm günlerde o Rabb'in gözünde doğru olanı yaptı. **3*** Ne yazık ki; yüksek yerler[2] kaldırılmadı; ve halk halâ bu yerlerde kurban yakıyor ve buhur tüttürüyordu. **4*** Yehoaş kahinlere: -Rabb'in[3] Evi'ne götürülen kutsal şeylerin bağışlarını; yani sayılan[4] kişilerin parasını, değerleri[5] belirtilmiş olan adamların vergisini ve halkın[6] Rabb'in-Evi'ne kendi gönlüyle getirdiği paraları toplayın; **5*** Bunu kâhinlerin herbiri hazine görevlilerinden alsınlar; ve Tapınağın nerede yıkılmış yerleri varsa onarsınlar, dedi. **6*** Ama kral Yehoaş'ın yirmi üçüncü yılında kahinler[7] daha Ev'in*(Tapınağın)* yıkılmış yerlerini onarmamışlardı. **7*** Kral[8] Yehoaş, kahin Yehoyada ile diğer kâhinleri çağırıp onlara: -Siz niçin Ev'in yıkılmış yerlerini onarmıyorsunuz? Tanıdıklarınızdan bir daha para almayın ve onu Ev'in yıkılmış yerleri için harcayın dedi. **8*** Kahinler de halktan para toplamamaya ve Ev'in*(Tapınağın)* yıkılmış yerlerini onarmaya razı oldular. **9*** O zaman kâhin Yehoyada[8] bir sandık[9] alıp kapağını delerek onu Mezbah'ın*(sunak)* yanına; Rabb'in Evi'ne girenlerin sağına koydu. Kapıyı bekleyen kâhinler de Rabb'in Evi'ne getirilen paranın tümünü oraya atıyordu. **10*** Sandıkta paranın toplandığı görüldüğünde; kralın yazıcısı ve baş kâhin gidip Rabb'in Evi'nde bulunan parayı sayarak torbaya koyuyordu. **11*** Sonra da hesaplanan para Rabb'in Evi'nin işini gören bakanların ellerine veriliyordu. Bunlar da onu Rabb'in Evi'nde çalışan dülgerlere, kalfalara; **12*** Duvarcılara, taşçılara ve Rabb'in Evi'nin yıkılmış yerlerinin onarımı için ağaçlarla yontulmuş taşlar satın almaya; böylece Tapınağın onarımı için gerekli olan tüm şeylere harcıyorlardı. **13*** Ama Rabb'in Evi[10] için gümüş taslar, makaslar, leğenler, borular, altın ve gümüş kaplar; Rabb'in Evi'ne götürülen paradan hiç yapılmadı. **14*** Bunlar çalışanlara veriliyordu. Onlar da onunla Rabb'in Evi'ni onarıyorlar; **15*** Ve işçilere vermeleri için parayı ellerine verdikleri kimselerden[11] hesap bile sormuyorlardı; çünkü onlar dürüstlükle çalışıyorlardı. **16*** Suç kurbanı[12] parası ve günah kurbanı parası imamlara[13] ait olduğundan Rabb'in Evi'ne götürülmüyordu. **17*** O zaman Suriye[14] kralı Hazael Gat'a karşı savaştı ve onu aldı. Sonra da Hazael[15] Oruşalim'e karşı yürümeye yöneldi. **18*** Yahuda kralı Yehoaş, Yahuda kralları olan kendi babaları Yehoşafat, Yoram ve Ahazya'nın kutsadıkları[16] kutsal şeylerin tümüyle kendi kutsadığı şeyleri ve Rabb'in Evi ile sarayın hazinesindeki tüm altını alarak Suriye kralı Hazael'e gönderdiğinde o, Oruşalim'den geri çekildi. **19*** Yoaş'ın işlerinin gerisi ve tüm yaptıkları işte Yahuda krallarının tarihler kitabında yazıyor. **20*** Onun[17] adamları kalkıp bozgunculuk yaparak Yoaş'ı, Silla inişinde Millo'da vurdular. **21*** Adamlarından Şimeat'ın oğlu Yozakar[18] ile Şomer'in oğlu Yehozabad onu vurarak öldürmüşlerdi. Ve onu Davut kentinde ataları yanında gömdüler. Oğlu Amatsya[19] da onun yerine kral oldu.

(1)II.Trh.24/1, **(2)**Bak I.Krl.15/14,22/44, B.14/4'te: Mürtefa (Yüksek yerler) olarak geçiyor. Yükseğe yapılan tapınma yerleridir(Tümülüs),**(3)**B.22/4,**(4)**Çık.30/13,**(5)**Lev.27/2, **(6)**Çık .35/5,I.Trh.29/9,**(7)**II.Trh.24/5,**(8)**II.Trh.24/6,**(9)**II.Trh.24/8 ve diğ.,**(10)**BakII.Trh.24/14,**(11)**B.22/7,**(12)**Lev.5/15ve18, **(13)**Lev. 7/7, Say.18/9, **(14)**B.8/12, **(15)**BakII.Trh.24/23, **(16)**I.Krl.15/18, B. 18/15 ve 16, **(17)**B.14/5,II.Trh.24/25, **(18)**II.Trh.24/26'da 'Zebat' deniyor, **(19)**II.Trh.24/27.

13. Bölüm: 1)Yohaz'ın(*Yehoahaz*) kötü yönetimi, 3)Onun Hazael'den kurtulmak için olan duası, 8)Onun ölümü ve yerine geçen Yeroboam, 14)Elişa'nın Yoaş'a Suriye'yi yeneceğini söylemesi, 20)Elişa'nın ölümü ve onun kemiklerine dokunan bir ölünün dirilmesi, 22)Hazael'in ölümü ve Yoaş'ın Ban-Hadad'a üç kere galip gelmesi.

1* Yahuda kralı Ahazya oğlu Yoaş'ın yirmi üçüncü yılında Yehu'nun oğlu Yehoahaz, İsraile Samiriye'de on yedi yıl egemen oldu. **2*** Rabb'in gözünde kötü olanı yaparak İsrail'in günah işlemesine neden olan Nebat oğlu Yeroboam'ın günahlarında yürüyerek onlardan ayrılmadı. **3*** Rabb'in[1] öfkesi İsraile karşı alevlenip onları daima Suriye[2] kralı Hazael'in eline ve Hazael oğlu Ben-Hadad'ın eline bıraktı. **4*** Yehoahaz da Rabb'e[3] yalvardı ve Rabb onu bağışladı. Çünkü[4] Suriye kralının İsraile yaptığı kötülüğü gördü. **5*** Rabb[5] İsraile bir kurtarıcı vererek Süryanîler'in elinden kurtardı ve önceden olduğu gibi İsrail-oğulları kendi çadırlarında yaşadılar. **6*** Ama İsrailin günah işlemesine neden olan Yeroboam'ın evinin suçlarından ayrılmayarak onlarda yürüdüler ve Aşera[6] putu Samiriye'de duruyordu. **7*** Yehoahaz elli süvariyle on araba ve on bin yaya erinden başka asker bırakmadı; çünkü Suriye kralı onları yok etmiş ve yerin[7] toprağı gibi ayak altında çiğnemişti. **8*** Yehoahaz'ın işlerinin geri kalanı, tüm yaptıkları ve öz güveni işte İsrail krallarının tarihler kitabında yazılıdır. **9*** Yehoahaz atalarıyla uyuyup onu Samiriye'de gömdüler ve oğlu Yoaş(*Yehoaş*) onun yerine kral oldu. **10*** Yahuda

kralı Yoaş'ın otuzyedinci yılından sonra Yehoahaz oğlu Yehoaş[8] İsraile Samiriye'de on altı yıl egemen oldu. **11***Rabb'in gözünde kötü olanı yaparak, İsrailin günah işlemesine neden olan Nebat oğlu Yeroboam'ın tüm kötülüklerinden ayrılmadan onun yolunda yürüdü. **12***Yoaş'ın[9] işlerinin geri kalanı ve tüm yaptıkları[10] Yahuda kralı Amatsya ile cenkte gösterdiği yiğitliği[11] işte İsrail krallarının tarihler kitabında yazılıdır. **13***Yoaş atalarıyla uyudu ve Yeroboam onun tahtına çıktı. Yoaş da İsrail kralları yanında Samiriye'de gömüldü. **14***Elişa ölümüne neden olan hastalığa tutulduğunda İsrail kralı Yoaş onun yanına geldi ve: -Ey Babam, babam! İsrailin[12] arabası ve atlıları; diyerek onun yüzü üzerine eğilip ağladı. **15***Elişa da ona: -Yay ve oklar al, dediğinde; o da yay ve okları aldı. **16***İsrail kralına: -Elinle yayı tut, dedi ve Elişa kendi ellerini kralın elleri üzerine koydu. **17***Ve doğuya bakan pencereyi aç, dedi. O da açtı; Elişa da: -Onu at, deyince; o oku attı ve Elişa: -Bu Rabb'in kurtuluş okudur ve Süryanîler'in yok oluş okudur; çünkü Süryanîler'i Afek'de[13] yok edene dek vuracaksın, dedi. **18***Ve: -Yine okları al, demesi üzerine; aldı ve İsrail kralına:-Yere vur, dediğinde; o da üç kere yere vurup durdu. **19***Allah adamı da ona darılıp: -Beş ya da altı kez vursaydın; Süryanîler'i yok edene dek öldürürdün. Ama[14] şimdi Süryanîler'i üç kez vuracaksın, dedi. **20***Elişa öldü, onu gömdüler ve gelecek yıl Moablı bölükler ülkeye saldırdılar. **21***O sırada bir adamı gömüyorlardı; onlar ansızın bir bölüğü gördüler ve ölüyü Elişa'nın mezarına attılar. O adam da Elişa'nın kemiklerine dokunur dokunmaz dirilerek ayağa kalktı. **22***Suriye[15] kralı Hazael Yehoahaz'ın tüm günlerinde İsraili sıkıştırdı. **23***Ama Rabb[16] İbrahim[17] İshak ve Yakup ile olan sözü uğruna onlara lütfedip acıyarak onlara[18] yöneldi. Onları yok etmek istemedi ve şimdiye dek onları kendi önünden kovmadı. **24***Suriye kralı Hazael ölüp oğlu Ben-Hadad onun yerine kral oldu. **25***Yoaş'ın*(Yehoahaş)* oğlu Yehoaş Hazael'in oğlu Ben-Hadad'ın elinden onu kendi babası Yehoahaz'ın*(Yohaz)* elinden savaşla almış olduğu kentleri geri aldı. Yoaş onu üç kere vurarak İsrailin kentlerini geri aldı[19].

(1) Hak.2/14, **(2)**B.8/12, **(3)**Mez.78/34, **(4)**Çık.3/7, B.14/26, **(5)**Bak 25.Ayet, B.14/25ve27, **(6)**I.Krl.16/33, **(7)**Amos 1/3, **(8)**B.14/1, **(9)**B.14/15, **(10)**Bak 14.ve25.Ayetler, **(11)**B.14/9 ve diğ.,II.Trh.25/17vediğ., **(12)**B.2/12, **(13)**I.Krl.20/26, **(14)**25.Ayet, **(15)**B.8/12,**(16)**B.14/27,**(17)**Çık.32/13,**(18)**Çık.2/24,25, **(19)**18. ve19.Ayetler,

14. Bölüm: 1)Amatsya'nın iyi yönetimi, 5)Babasının katillerini öldürmesi, 7)Edomlular'ı yenmesi, 8)İsrail kralı Yehoaş'a karşı yürümesi ve yenilgisi, 17)Ona karşı bozgunculuk yapılarak öldürülmesi ve gömülmesi, 21)Yerine Azerya'nın geçmesi, 23)Yeroboam'ın kötü yönetimi, 29)Onun ölümü ve Zekerya'nın yerine geçmesi.

1*İsrail kralı Yoahaz'ın oğlu Yoaş'ın[1] ikinci yılında Yahuda kralı Yoaş'ın[2] oğlu Amatsya kral oldu. **2***Kral olduğu zaman yirmi beş yaşında olup Oruşalim'de yirmi dokuz yıl egemen oldu. Annesi Oruşalim'li olup adı Yehoaddin idi. **3***Rabb'in gözünde doğru olanı yaptı; ama atası Davut gibi değildi ve babası Yoaş'ın tüm yaptıklarına göre yaptı. **4***Ama[3] yüksek yerler(*Mürtefalar*) kaldırılmadı ve halk oralarda kurban yakıp buhur tüttürüyordu. **5***Egemenlik onun elinde güçlenince babası[4] kralı öldüren kullarını da öldürdü. **6***Ama Rabb'in buyruğuyla Musa'nın yasa*(şeriat)* kitabında: '*Babalar*[5] *çocukları için ve çocuklar da babaları için öldürülmesin; ancak herkes kendi suçu için öldürülsün'* diye yazıldığı için o katillerin çocuklarını öldürmedi. **7***Tuz[6] deresinde on[7] bin Edomlu askeri vurarak Sela'yı cenkle aldı[8] ve ona Yokteel adını verdi ki, bugüne değin böyle anılıyor. **8***O zaman[9] Amatsya İsrail kralı Yehu'nun ve Yehoahaz'ın oğlu Yehoaşa'ya: -Gel yüz, yüze görüşelim; demek içim adamlar gönderdi. **9***İsrail kralı Yehoaş da Yahuda kralı[10] Amatsya'ya: -Lübnan'da bulunan diken Lübnan'da[11] bulunan erz ağacına *'Kızını oğluma eşi olmak için ver'* diye haber göndermiş; ama Lübnan'da bulunan yabanıllardan biri geçerken dikeni çiğnemiştir. **10***Böylece Edomlular'ı vurdun ve yüreğin[12] seni yüceltti; övün ve önünde otur. Niçin kendinle Yahuda'nın yok edilmesi için belayı davet ediyorsun? Diye yanıtladı. **11***Ama Amatsya dinlemediğinden İsrail kralı Yehoaş çıkıp o ve Yahuda kralı Amatsya, Yahuda'nın Beyt Şemeş[13] adındaki yerde yüz, yüze görüştüler. **12***Yahuda İsrail'in önünde yenildi ve herkes kendi çadırlarına kaçtı. **13***İsrail kralı Yehoaş; Yahuda kralı Ahazya ve Yehoaş oğlu Amatsya'yı Beyt-Şemeş'te tuttu ve Oruşalim'e gelip, Oruşalim'i Suriye'nin Efraim[14] kapısından köşe[15] kapısına dek dörtyüz arşına dek yıktı. **14***Rabb'in[16] Evi'nde ve sarayın hazinelerinde bulunan tüm altınla gümüşü ve bütün kapları rehin alarak adamlarıyla Samiriye'ye geri döndü. **15***Yehoaş'ın işlerinin[17] gerisi ve gösterdiği yiğitliği Yahuda kralı Amatsya ile olan cengi işte İsrail krallarının tarihler kitabında yazılıdır. **16***Yehoaş ataları ile uyuyup Samiriye'de İsrail kralları yanında gömüldü ve oğlu Yer-

oboam onun yerine kral oldu. **17***Yahuda kralı Yoaş'ın oğlu Amatsya[18] İsrail kralı Yehoahaz'ın oğlu Yehoaş'ın ölümünden sonra onbeş yıl yaşadı. **18***Amatsya'nın işlerinin gerisi işte Yahuda krallarının tarihler kitabında yazılıdır. **19***Oruşalim'de ona karşı[19] bozgunculuk çıkaranlardan Lakiş[20] kaçtı; ama arkasından adam göndererek onu oracıkta öldürdüler; **20***Ve onu atlarla götürdüler. O atalarının Oruşalim'deki Davut kentine gömüldü. **21***Tüm Yahuda halkı onaltı yaşında olan Azarya'yı[+] alarak babası Amatsya'nın yerine onu kral yaptılar. **22***Elat[21] kentini kuran bu olup, kral olan babası atalarıyla uyuduktan sonra onu Yahuda'ya geri verdi. **23***Yahuda kralı Yoaş'ın*(Yehoaş)* oğlu Amatsya onbeşinci yılında İsrail kralı Yoaş'ın oğlu Yeroboam, Samiriye'de kral olup kırk bir yıl Samiriye'de İsrail üzerine egemen oldu. **24***O da Rabb'in gözünde kötü olanı yaparak, İsrailliler'in suçlu olmasına neden olan Nebat oğlu Yeroboam'ın tüm günahlarından ayrılmadı. **25***İsrailin Allah'ı ***Yehovah***'ın kendi kulu Gat[22] Hefer'li Amittay'ın oğlu Yunus[23] peygamber aracılığıyla söylediği sözlere göre bu kişi Hamat'a[24] girilecek yerden Sahra[25] denizine(*Araba Denizi*) dek İsrail sınırlarını geri aldı. **26***Çünkü Rabb, İsrailin[26] çok şiddetli sıkıntısını gördü. Kapanmış[27] ve bırakılmış[§] kalmamıştı ve İsrailin bir yardımcısı da yoktu. **27***Rabb[28] '*İsrail adını göğün altından kaldırırım'* demedi ve onları Yoaş oğlu Yeroboam'ın eliyle kurtardı. **28***Yeroboam'ın işlerinin geri kalanı, tüm yaptıkları ve cenkte gösterdiği yiğitliği; Şam'ı ve Yahuda'ya[29] ait olan Hamat'ı İsrail'e[*] geri vermesi, işte İsrail krallarının tarihler kitabında yazılıdır. **29***Yeroboam ataları olan İsrail krallarıyla uyudu ve oğlu Zekeriya[30] onun yerine kral oldu.

(1)B.13/10, **(2)**II.TRh.25/1, **(3)**B.12/3, **(4)**B.12/20, **(5)**Tes.24/16, Hez.18/4ve20,**(6)**II.Sam.8/13,60.Mez.,**(7)**II.Trh.25/11,**(8)**Yeş. 15/38,**(9)**II.Trh.25/17,18ve diğ., **(10)**Bak Hak.9/8, **(11)**I.Krl.4/33, **(12)**Tes.8/14,II.Trh.32/25,Hez.28/2,5ve17,Habk.2/4,**(13)**Yeş. 19/38, 21/16, **(14)**Nah.8/16, 12/39, **(15)**Yerm.31/38, Zek.14/10, **(16)**I.Krl.7/51, **(17)**B.13/12, **(18)**II.Trh.25/35vediğ., **(19)**II.Trh. 25/27,**(20)**Yeş.10/31, **(21)**B.16/6, II.Trh.26/2, (+)Aziya da deniyor,Bak.B.15/13veII.Trh.26/1,**(22)**Yeş.19/13, **(23)**Yuns.1/1, Mat.12/39,40, **(24)**Say.13/22, 34/8, **(25)**Tes.3/17: Lüt Denizi güneyindeki derin vadi, **(26)**B.13/4, **(27)**Tes.32/36, **(§)**Veya: Köle olsun hür olsun kimse kalmamıştı, **(28)**B.13/5, **(29)**II.Sam.8/6, I.Krl.11/24 ve II.Trh.8/3, **(*)**Veya: Hamat'ı İsrailde Yehoda'ya, **(30)**B.15/8.

15. Bölüm: 1)Azarya'nın iyi yönetimi ve onun uzun egemenliği, 5)Onun cüzzamlı olması ve ölümü. Yerine Yotam'ın geçmesi, 8)Zekeriya'nın kötü yönetimi ve öldürülmesi, 13)Şallum'un bir aylık yönetimi ve öldürülmesi, 16)Menahem'in kötü yönetimi ve Aşur kralına ülkeden geri çekilmesi için hediye (*Rüşvet*) vermesi, 21)Menahem'in ölümü ve yerine geçen Pekahya, 23)Pekahya'nın kötü yönetimi ve öldürülmesi, 27)Pekah'ın kötü yönetimi ve öldürülüşü. Tiglat-Pilesar'ın saldırması, 32)Yotam'ın iyi yönetimi, 36)Onun ölümü ve Ahaz'ın yerine geçmesi.

1*İsrail kralı Yeroboam'ın yirmi yedinci yılında Yahuda kralı Amatsya'nın oğlu Azerya[1] kral[2] oldu. **2***Kral olduğu zaman on altı yaşında elli iki yıl Oruşalim'de egemen oldu. Annesi Oruşalim'li olup adı Yekolya idi. **3***Annesi[3] Amatsya'nın tüm işlerine göre Rabb'in önünde doğru olanı yaptı. **4***Ama yüksek yerler kaldırılmadı ve halk oralarda kurban yakarak buhur tüttürüyordu. **5***Sonunda Rabb kralı[4] vurdu ve kral ölümüne dek cüzzamlı kalarak, başka[5] bir evde yaşadı. Kralın oğlu Yotam saray üzerine atanıp ülke halkına egemen oldu. **6***Azerya'nın işlerinin geri kalanı ve tüm yaptıkları işte Yahuda krallarının tarihler kitabında yazılıdır. **7***Azerya atalarıyla uyudu ve onu[6] ataları yanında Davut kentinde gömdüler. Oğlu Yotam onun yerine kral oldu. **8***Yahuda kralı Azerya'nın otuzsekizinci yılında Yeroboam oğlu Zekeriya İsraili, Samiriye'de altı ay yönetti. **9***Ve atalarının yaptıkları gibi Rabb'in gözünde kötü olanı yaparak İsrailin günah işlemesine neden olan Nebat oğlu Yeroboam günahlarından ayrılmadı. **10***Yabeş'in oğlu Şallum ona karşı bozgunculuk yaparak onu(7) halkın önünde vurup öldürdü ve yerine kendisi kral oldu. **11***Zekeriya'nın işlerinin geri kalanı işte İsrail krallarının tarihler kitabında yazılıdır. **12***Rabb'in[8] Yehu'ya söylediği: *'Dördüncü soya dek oğulların İsrail tahtına çıkacaktır'* sözü bu olup aynen böyle oldu. **13***Yahuda kralı[9] Azerya'nın otuz dokuzuncu yılında[+] Yabeş'in oğlu Şallum kral olup tam bir ay Samiriye'yi yönetti. **14***Çünkü Gadî'nin oğlu Menahem Tirsa'dan[10] çıkıp Samiriye'ye geldi; Yabeş'in oğlu Şallum'u Samiriye'de vurarak öldürdü ve onun yerine kral oldu. **15***Şallum'un işlerinin geri kalanı ve yaptığı bozgunculuk işte İsrail krallarının tarihler kitabında yer alıyor. **16***O zaman Menahem Tifsah'ı[11] tüm içinde olanlarla beraber, bütün sınırlarına dek Tirsa'dan başlayarak vurdu. Ve kapıyı açamadıkları için onları öldürerek tüm hamile[12] olanların karnını yardı. **17***Yahuda kralı Azerya'nın otuz dokuzuncu yılından başlayarak Gadî oğlu Manahem, Samiriye'de İsraili on yıl yönetti. **18***Ama tüm günlerinde Rabb'in gözünde kötü olanı yaparak, İsrailin suç işlemesine neden olan Nebat oğlu Yeroboam'ın günahlarından ayrılmadı. **19***Aşur kralı[13] Pul[‡] ülkeye sal-

dırdığında, yönetimi[14] kendi elinde korumak için kendine yardım etsin diye Menahem, Pul'a bin talant gümüş[*] verdi. **20*** Menahem bu gümüşü Aşur kralına göndermek için İsrailin tüm zenginlerinden ellişer şekel gümüş aldı. Aşur kralı da o ülkede durmayarak döndü. **21*** Menahem'in işlerinin geri kalanı ve tüm yaptıkları; işte İsrail krallarının tarihler kitabında yazıyor. **22*** Menahem atalarıyla uyudu ve oğlu Pekahya onun yerine kral oldu. **23*** Yahuda kralı Azerya'nın ellinci yılından beri Menahem oğlu Pekahya Samiriye'de iki yıl İsraile egemen oldu. **24*** Ve Rabb'in önünde kötü olanı yaparak, İsrailin suçlu olmasına neden olan Nebat oğlu Yeroboam'ın günahlarından ayrılmadı. **25*** Askerlerden Remelya'nın oğlu Pekah ona karşı bozgunculuk yaptı. Argob ve Arye'yle onu Samiriye'deki sarayın köşkünde vurdu. Onunla beraber Gilead yöresinden elli kişi vardı ve onu öldürüp yerine kral oldu. **26*** Pekahya'nın işlerinin geri kalanı ve tüm yaptıkları; işte İsrail krallarının tarihler kitabında yazıyor. **27*** Yahuda kralı Azerya'nın elli ikinci yılından beri Remalya'nın oğlu Pekah[15] Samiriye'de İsraili yirmi yıl yönetti. **28*** Ve Rabb'in gözünde kötü olanı yaparak İsrailin suç işlemesine neden olan Nebat oğlu Yeroboam'ın günahlarından vazgeçmedi. **29*** İsrail kralı Pekah'ın günlerinde Aşur[16] kralı Tiglat-Pileser gelerek İyon'u[17] Maaka-Evi'ni(*Beyt Maaka*), Yanoah'ı, Kedeş'i, Hatsor ile Gilead'ı, Galile'yi ve tüm Naftali'yi ele geçirip onların halkını Aşur'a tutsak götürdü. **30*** Azerya oğlu Yotam'ın yirminci yılında, Ela'nın oğlu Hoşea Ramelya'nın oğlu Pekah'a karşı bozgunculuk yaparak onu vurup öldürdü ve yerine(18) kral oldu. **31*** Pekah'ın işlerinin geri kalanı ve tüm yaptıkları; işte İsrail krallarının tarihler kitabında yazıyor. **32*** İsrail kralı Ramelya oğlu Pekah'ın ikinci yılında Yahuda kralı Azerya'nın [*Uzziya'nın*][§] oğlu Yotam[19] kral oldu. **33*** Kral olduğu zaman yirmi beş yaşında olup Oruşalim'de on altı yıl saltanat sürdü. Annesi Sadok'un kızı olup adı da Yeruşa idi. **34*** Rabb'in gözünde doğru olanı yaparak; babası [20]Azerya'nın[*Uziyya'nın*][§] tüm yaptıklarına göre yürüdü. **35*** Ama[21] yüksek yerler*(Mürtefalar)* ortadan kaldırılmadı; halk halâ bu yerlerde kurban yakıyor ve buhur tüttürüyordu ve Allah'ın-Evi'nin[22] yüksek kapısını yaptıran kişi bu idi. **36*** Yotam'ın işlerinin geri kalanı ve tüm yaptıkları; işte Yahuda krallarının tarihler kitabında yazılıdır. **37*** O günlerde Rabb, Suriye[23] kralı Resinî ve Remelya'nın oğlu Pekah'ı[24] Yahuda'ya karşı göndermeğe başladı. **38*** Yotam atalarıyla uyuyup babası Davut kentinde ataları yanında gömüldü; ve oğlu Ahaz onun yerine kral oldu.

(1)12.ve13.Ayetler, II.Trh.26/1'de Azeya olarak geçiyor, **(2)**B.14/21,II.Trh.26/1,3ve4,**(3)**35.Ayet,B.12/3,14/4, **(4)**II.Trh. 26/19-21,**(5)**Lev.13/46,**(6)**II.Trh.26/23, **(7)**Amos 7/9, **(8)**B.10/30, **(9)**Mat.1/8ve9, **(+):**I.Ayette Azerya geçiyor, **(10)**I.Krl.14/17, **(11)**I.Krl.4/24, **(12)**B.8/12, **(13)**I.Trh.5/26, İş.9/1, Hoş.8/9, **(‡):**Pul veya Pûl'un Babilce adı Tiglat-Pileser'dir, **(14)**B.14/5, **(*):**Bak II.Trh.19/7ve III.Mak.4/15, **(15)**İş.7/1, **(16)**I.Trh.5/26,İş.9/1,**(17)**I.Krl.15/20,**(18)**B.17/1, Hoş.10/3,7 ve15, **(§):** Bak 1941'deki Yeni Türkçe Kitb.Muk.'de "***Uziya'nın oğlu***" yazılmış',**(19)**II.Trh.27/1,**(20)**3.Ayet, **(21)**4.Ayet,**(22)**II.Trh.27/3 ve diğ.,**(23)**B.16/5,İş.7/1, **(24)**27.Ayet.

16. Bölüm: 1)Ahaz'ın kötü yönetimi, 5)Ahaz'ın Retsin'e karşı Tiglat-Piletser'i(*Pul*) parayla tutması, 10)Ahaz'ın bakır Mezbah'ı(*Sunağı*) yerinden kaldırarak Dameşk'te(*Şam'da*) gördüğü sunağın resmine göre yeni bir sunak yaptırması, 17)Tapınağı soyması, 19)Onun ölümü ve Hezekiya'nın yerine geçmesi.

1* Remelya'nın oğlu Pekah'ın on yedinci yılında Yahuda kralı Yotam'ın oğlu Ahaz[1] kral oldu. **2*** Ahaz kral olduğu zaman yirmi yaşında olup Oruşalim'de onaltı yıl egemen oldu ve babası Davut gibi Allah'ı Rabb'in gözünde doğru olanı yapmadı. **3*** Ama İsrail krallarının yolunda yürüyerek İsrailoğullarının önünden Rabb'in koğduğu milletlerin[2] pisliklerine katıldı ve kendi[3] oğlunu ateşten geçirdi. **4*** Yüksek yerler, tepeler[4] üstünde ve her yeşil ağaç altında kurban yakıp buhur tüttürdü. **5*** O zaman[5] Suriye kralı Resin ve İsrail kralı Remelya'nın oğlu Pekah Oruşalim'e karşı cenge çıkıp Ahaz'ı kuşattılar; ama savaşamadılar. **6*** Ve Suriye kralı Resin, Elet'i[6] Suriye'ye geri vererek Yahudileri Elat'dan uzaklaştırdı. Süryanîler de Elet'e gelip bugüne dek orada oturdular. **7*** Ahaz, Aşur kralı Tiglat[7] Pileser'e: -Ben kulun ve oğlunum. Sen gelip üzerime saldıran Suriye kralı ile İsrail kralının ellerinden beni kurtar demek için elçiler gönderdi. **8*** Ahaz, Allah'ın[8] Evi'nde ve sarayın hazinelerinde bulunan gümüş ile altını alıp Aşur kralına hediye olarak gönderdi. **9*** Aşur kralı da onu dinledi; sonra da Aşur kralı Şam'a karşı yürüdü ve onu[9] aldı. Böylece tüm halkını Kir'e sürdü ve Resini öldürdü. **10*** Kral Ahaz Aşur kralı Tiglat-Pileser'i karşılamak için Şam'a gitmiş ve Şam'da bulunan Mezbahı*(sunağı)* görmüştü! Kral Ahaz bu mezbahın tüm yapılışını ve şeklini kâhin Uriya'ya gönderdi. **11*** İmam Uriya da kral Ahaz'ın Şam'dan gönderdiğine tam tamına uyan bir mezbah yaptı. Böylece kâhin Uriya kral Ahaz'ın Şam'dan geri dönüşüne dek onu tamamladı. **12*** Kral da Şam'dan geldiğinde Mezbah'ı gördü ve kral[10] Mezbah'a*(sunağa)* gelerek onun

üzerinde kurban yaktı. **13***Kurbanı ile ekmek sunusunu yaktıktan sonra dökme sunusunu dökerek selamet kurbanlarının kanını sunak üzerine serpti. **14***Rabb'in önünde bulunan bakır Mezbahı[11] Ev'in önünden; yani o Mezbah ile Rabb'in Evi'nin arasından alarak onu Mezbah'ın kuzeyine koydu. **15***Kral Ahaz imam*(kahin)* Uriya'ya: - Büyük Mezbah(*Sunak*) üstünde sabah[12] yakmalık kurbanını ve akşam, ekmek sunusunu sunacak; tüm yöre halkının yakmalık kurbanlarıyla ekmek sunularını, dökmelik sunularını sunarak, onun üstüne tüm yakmalık kurbanların kanı ile kurbanların kanını serpeceksin. Bakır Mezbah da soru sormak için bana ait olacaktır, diye buyurdu. **16***İmam Uriya da kral Ahaz'ın kendine buyurduğu gibi her şeyi yaptı. **17***Kral Ahaz[13] ayaklıkların[14] kenarlarını kesip kurnayı*(kazanı)* kaldırdı. Havuzu[15] da altında olan bakır öküzlerin üstünden indirip onu taş bir döşeme üstüne koydu. **18***Ve Ev'de inşa edilmiş olan *"Sebt Eyvanı"* ile kralın dışarıdan gireceği yeri Aşur kralı yüzünden Rabb'in Evi'ne çevirdi. **19***Ahaz'ın yaptığı şeylerin geri kalanı; işte Yahuda krallarının Tarihler kitabında yazıyor. **20***Ahaz atalarıyla uyuyup Davut kentinde ataları[16] yanında gömüldü; ve oğlu Hezekiya onun yerine kral oldu.

(1)II.Trh.28/1ve diğ., **(2)**Tes.12/31, **(3)**Lev.18/21, II.Trh.28/3, Mez.106/37ve38, **(4)**Tes.12/2, I.Krl.14/23, **(5)**İş.7/1,4ve diğ., **(6)**B.14/22, **(7)**B.15/29, I.Trh.5/26, II.Trh.28/20, **(8)**B.12/18, Bak.II.Trh.28/21,**(9)**Ams.1/5,**(10)**II.Trh.26/16ve19, **(11)**II.Trh. 4/1, **(12)**Çık.29/39-41, **(13)**II.Trh.28/24, **(14)**I.Krl.7/27ve28, **(15)**I.Krl.7/23ve25, **(16)**II.Trh.28/27.

17. Bölüm: 1)Hoşea'nın kötü yönetimi, 3)Onun Suriye kralına haraç vermesi ve sonra baş kaldırması, 5)Samiriye'nin ele geçirilip İsrailin tutsak götürülmesi, 24)Samiriye'de bulunan milletlerin çeşitli dinleri.

1*Yahuda kralı Ahaz'ın on ikinci yılından sonra, Ela'nın oğlu Hoşea[1] Samiriye'de dokuz yıl İsraili yönetti. **2***Rabb'in önünde kötü olanı yaptı; ama kendisinden önceki İsrail kralları gibi olmadı! **3***Ona karşı Aşur[2] kralı Şalmaneser[§] çıktı ve Hoşea ona kul olup haraca[3] bağlamıştı. **4***Ama Hoşea, Mısır kralı Soy'a elçiler gönderdi. Aşur kralının yıllık haracını vermemiş olduğunu görünce; Aşur kralı Hoşea'nın sözünü tutmadığını anladı ve onu tutup cezaevine attı. **5***Aşur[4] kralı tüm ülkeye karşı çıkıp Samiriye'ye dek gelerek onu üç yıl kuşattı. **6***Ve Hoşea'nın[5] dokuzuncu yılında Aşur*(Asur)* kralı Samiriye'yi alarak İsraili Aşur'a[6] tutsak götürdü. Onları Halah[7] Habur[*] ve Gozan ırmağı yanında Medlerin kentinde iskân ettirdi. **7***Çünkü İsrailoğulları kendilerini Mısır ülkesinden ve Mısır kralı Firavun'un elinden kurtaran kendilerinin Allah'ı Rabb'e karşı günah edip başka ilâhlardan korktular. **8***Rabb'in İsrailoğulları önünden atmış olduğu milletlerin[8] geleneklerine ve İsrail krallarının tasarlamış olduğu kurallara göre yürüdüler. **9***İsrailoğulları kendilerinin Allah'ı Rabb'e karşı doğru olmayan şeyleri gizlice yaptılar; ve kendilerine bekçi[9] kulesinden surlu kentlere değin tüm kentlerde yüksek tapınma yerleri kurdular. **10***Kendilerine her[10] yüksek tepe üstünde ve her yeşil ağaç altında sanemler*(Taş put)* ve aşera[+] putları[11] diktiler. **11***Oralardaki tüm yüksek tapınma yerlerinde, kendi önlerinden Rabb'in kovmuş olduğu milletler gibi buhur yakarak ve kötü şeyler yaparak Rabb'i gazabla öfkelendirdiler. **12***Putlara tapındılar. Oysa[12] Rabb onlar için: "Böyle[13] yapmayın" diye buyurmuştu. **13***Rabb da tüm peygamberler ve tüm enbiyalarla[14] İsrail ile Yahuda'ya karşı şöyle tanıklık etmesine rağmen: "Kötü[15] yollarınızdan geri dönün. Atalarınıza buyurduğum ve kullarım olan peygamberler aracılığıyla size gönderdiğim tüm şeriata*(yasa)* göre buyruklarımı ve yasalarımı tutun." **14***Onlar dinlemediler ve boyunlarını[16] kendilerinin Allah'ı Rabb'e iman etmeyen atalarının boyunları gibi sertleştirdiler. **15***Yasalarını, atalarıyla antlaştığı[17] andı ve onlara karşı yaptığı tanıklıkları reddedip boş*(batıl)* putlara[18] tapınmakla boş[19] oldular. Çevresinde olan milletlere uydular ki Rabb: "Onların[20] yaptıkları gibi yapmayın" diye buyurmuştu. **16***Kendilerinin Allah'ı Rabb'in tüm emirlerini bırakarak kendilerine iki[21] dökme buzağı yaptılar; Aşera putu[22] inşa ederek bütün göklerde bulunan şeylere tapınıp secde ettiler ve Baal'lara[23] da ibadet ettiler. **17***Oğulları ile[24] kızlarını ateşten geçirdiler; sihirbazlık[25] ve falcılık yaptılar. Rabb'in gözünde kötü olanı yaparak *"O"*nu gazabla öfkelendirip kendilerini[26] sattılar. **18***Bu yüzden Rabb, İsraile karşı çok gazaplanarak onları kendi önünden kovdu ve Yahuda[27] oymağından bir başkası kalmadı. **19***Yahuda[28] da kendi Allah'ı Rabb'in buyruklarını tutmayıp İsrailin yaptığı yasalara göre yürüdü. **20***Ve Rabb İsrail soyunun tümünü reddedip, onları sıkıştırarak; kendi önünden uzaklaştırana dek onları çapulcuların[29] eline bıraktı. **21***Çünkü İsraili[30] Davut evinden ayırdı. Onlar[31] da Nebat oğlu Yeroboam'ı kral yaptılar. Yeroboam da İsraili Rabb'e uymaktan vazgeçirerek onların büyük suç işlemesine neden oldu. **22***İsrailoğulları Yeroboam'ın yaptığı tüm günahlarından ayrılmayarak onlarda yürüdü. **23***Sonunda Rabb[32] tüm kulları olan pey-

gamberler aracılığıyla söylediği gibi İsraili kendi önünden kovdu. Böylece[33] İsrail kendi ülkesinden götürülüp bugüne dek Aşur da tutsak oldu. **24*** Aşur[34] kralı da Babil[35] Kuta, Avva[36] Hamat ve Sefarvaim'den insanlar getirerek, İsrailoğulları yerine Samiriye kentlerine yerleştirdi. Onlar da Samiriye'yi miras alarak onun kentlerinde yaşadılar. **25*** Oradaki yerleşimlerinin başlangıcında Rabb'den korkmadıkları için Rabb aralarına aslanlar gönderdi. Bunlar da onları öldürüyordu. **26*** Aşur kralına:-Senin Samiriye kentlerine göç ettirdiğin milletler o yörenin ilâhının kurallarını tanımadıkları için aralarına aslanlar gönderiliyor. Evet o yörenin Tanrısı'nın yasalarını bilmedikleri için o arslanlar onları öldürüyor, diye bildirdiler. **27*** Aşur kralı da: -Oradan tutsak aldığınız kâhinlerden birisini oraya götürün ki; gidip orada yaşayarak o ülkenin ilâhının yasa ve kurallarını öğretsin, diye buyurdu. **28*** Ve Samiriye'den tutsak götürdükleri kâhinlerden biri gelip El Evi'nde*(Beyt'el)* oturarak Rabb'ten nasıl korkacaklarını onlara öğretmeye başladı. **29*** Ama her millet kendi ilâhlarının putlarını yaparak; Samiriyeliler'in inşa etmiş oldukları yüksek tapınma yerlerine ve her milletten kişiler de onları kendi kentlerine koyuyordu. **30*** Babilliler[37] Sukkot-Benot'u, Kutîler Nergal'ı, Hamatlı'lar Aşima'yı; **31*** Avvalılar[38] Nibhaz ile Tartak'ı yaptılar; ve Sefarvaimli'ler de çocuklarını[39] Sefarvaim ilâhları olan Adrammelek ile Annammelek için ateşte yakıyorlardı. **32*** Rabb'ten korkuyorlar; ama kendilerine[40] değersiz kişilerden yüksek tapınma yerleri için kâhinler seçiyorlardı; ve bunlar da oralarda onlar için kurbanlar yakıyordu. **33*** Bunlar[41] Rabb'den korkmakla beraber; içlerinden çıkmış olduğu milletlerin geleneklerine göre kendi ilâhlarına tapınıyorlardı. **34*** Bugüne değin önceki ayinlerini yapıyorlar; bunun için ne Rabb'den korkuyorlar, ne kendi yasaları ile geleneklerini bırakmak istemiyorlar ve ne de o şeriat ile buyruklarını yerine getiriyorlardı ki Rabb onu[42] İsrail adını vermiş olduğu Yakup oğullarına buyurmuştu. **35*** Onlarla şöyle antlaşmıştı: "Başka ilâhlardan[43] korkmayın. Onlara secde[44] edip tapınmayın ve onlara kurban yakmayın. **36*** Ama sizi Mısır ülkesinden büyük güç ve uzanmış[45] kol ile çıkarmış olan Rabb'den[46] korkun; *"O"* na secde edip kurban yakın. **37*** Size yazdırdığı yasaları, kuralları ve ilkeleri sona[47] dek özenle tutup yapın. Başka ilâhlardan korkmayacaksınız. **38*** Sizinle antlaştığım andı unutmayacak[48] ve başka ilâhlardan korkmayacaksınız. **39*** Ancak siz Allah'ınız Rabb'den korkacaksınız. O da sizi tüm düşmanlarınızın elinden kurtaracaktır" diye buyurmuştu. **40*** Ama onlar dinlemediler; önceki adet ve geleneklerine göre yaşıyorlardı. **41*** İşte bu[49] milletler hem Rabb'den korkuyorlar ve hem de kendi putlarına tapınıyorlardı. Onların çocukları ve çocuklarının çocukları da tâ bu güne dek atalarının yaptıkları gibi yaptılar.

(1)B.15/30, **(2)**B.18/9, **(§)**BakII.Ezr.13/40, **(3)**II.Sam.8/2, **(4)**B. 18/9, **(5)**B.18/10ve11, Hoş.13/16, **(6)**Lev.26/32 ve 33, Tes.28/36 ve64, 29/27ve28, **(7)**I.Trh.5/26, **(*)**Bugün güneydoğu yöresindeki *"Habur-Halil İbrahim sınır kapısı" bölgesi adını buradan almıştır,* **(8)**Lev.18/3, Tes.18/9, B.16/3, **(9)**B. 18/8, **(10)**Tes.12/2,B.16/4,**(+)**Veya:Ormanlar; Çık.34/13ve Tes.16/21, Mik.5/14,**(11)**I.Krl.14/23,İş.57/5,**(12)**Çık.20/3ve4, Lev.26/1,Tes.5/7ve8,**(13)**Tes.4/19,**(14)**I.Sam.9/9, **(15)**Yerm.18/11,25/5,35/15,**(16)**Tes.31/27,Sül.Mes.29/1, **(17)**Tes.29/25,**(18)**Tes.32/21,I.Krl.16/13,I.Kor.8/4, **(19)**Mez.115/8,Rom.1/21,**(20)**Tes.12/30, 31,**(21)**Çık.32/8, I.Krl. 12/28,**(22)**I.Krl.14/15ve23,15/13,16/33, **(23)**I.Krl.16/31,22/54, B.11/18,**(24)**Lev.18/21,B.16/3,Hez.23/37,**(25)**Tes.18/10, **(26)**I.Krl21/20,**(27)**I.Krl.11/13ve32,**(28)**Yerm.3/8, **(29)**B.13/3, 15/29,**(30)**I.Krl.11/11ve31,**(31)**I.Krl.12/20ve28, **(32)**I.Krl.14/16, **(33)**6.Ayet,**(34)**Ezr.4/2ve10,**(35)**30.Ayet, **(36)**B.18/34, **(37)**24. Ayet, **(38)**Ezr.4/9, **(39)**Lev.18/21,Tes.12/31, **(40)**I.Krl.12/31, **(41)**Sefen.1/5,**(42)**Tek.32/28,35/10,I.Krl.11/31, **(43)**Hakm.6/10, **(44)**Çık.20/5,**(45)**Çık.6/6,**(46)**Tes.10/20,**(47)**Tes.5/32, **(48)**Tes. 4/23, **(49)**32.ve33.Ayetler.

Yahuda / *Yuda* Krallığının Öyküsünün Devamı: (18 / 1- 25, 30)

18. Bölüm: 1)Hizkiya'nın iyi yönetimi, 4)Onun putperstliği kaldırması ve başarısı, 9)Samiriye'nin alınıp İsrailin tutsak götürülmesi, 13)Sanherib'in Yahuda'ya karşı gelmesi ve haraç alması, 17)Rabşak'ın(*Komutan'ın*) sitem dolu sözleri.

1* İsrail kralı Ela'nın oğlu Hoşea'nın üçüncü yılında Yahuda kralı Ahaz'ın oğlu Hizkiya[1] kral oldu. **2*** Kral olduğu zaman yirmi beş yaşında olup yirmi dokuz yıl Oruşalim'de saltanat sürdü. Annesi Zekeriya'nın kızı olup adı[2] Abi'ydi. **3*** Babası Davut'un tüm işlerine göre Rabb'in gözünde hep doğru olanı yaptı. **4*** Yüksek tapınma yerlerini[3] ortadan kaldırıp putlarını kırarak Aşira[§] putlarını kesti ve Musa'nın yapmış olduğu bakır[4] yılanı -İsrailoğulları o güne dek ona buhur yaktıkları için- parçalayarak ona Nehuştan[+] adını verdi. **5*** İsrailin Allah'ı[5] Rabb'e güvendi. Yahuda krallarının tümü içinde[6] ne kendisinden sonra, ne de kendisinden önce onun gibisi yoktu. **6*** Rabb'e[7] sadık olup itaatinden ayrılmadı ve Rabb'in Musa'ya verdiği buyrukları tuttu. **7*** Rabb onunla olup[8] onun yöneldiği her yerde zaferler[9] kazandı ve Asur[10] kralına baş kaldırıp onun dediğini yapmadı. **8*** Filistinliler'i[11] Gaza'ya ve onun çevresine dek bekçi[12] kulesinden surlu kente kadar vurdu. **9*** Kral[13] Hizkiya'nın dördüncü yılında; yani İsrail

kralı Elan'ın oğlu Hoşea'nın yedinci yılında, Asur kralı Şalmaneser(*) Samiriye'ye karşı çıkıp onu kuşattı. **10*** Ve üç yıl sonra onu ele geçirdi. Hizkiya'nın altıncı yılında; yani İsrail kralı Hoşea'nın(14) dokuzuncu yılında Samiriye alındı. **11*** Asur kralı(15) da İsraili Asur'a tutsak götürüp onları Halah(16) Habur ve Gozan ırmağı kenarında Medliler'in kentlerine yerleştirdi. **12*** Çünkü(17) kendilerinin Allah'ı Rabb'in sözünü dinlemeyerek andını bozdular; ve Rabb'in kulu Musa'nın buyurduğu tüm şeyleri dinlemeyerek tutmadılar. **13*** Kral(18) Hizkiya'nın ondördüncü yılında Asur kralı Sanherib Yahuda'nın tüm dayanıklı kentlerine saldırıp onları aldı. **14*** Yahuda kralı Hizkiya da Lakiş'e, Asur kralına: -Hata ettim; üstümden geri çekil ve bana ne söylersen onu yapacağım, diye haber göndermesi üzerine; Asur kralı, Yahuda kralı Hizkiya'nın üçyüz talant gümüş ve otuz talant altın vermesini istedi. **15*** Hizkiya Rabb'in(19) Evi'nde ve kral sarayı hazinelerinde bulunan tüm gümüşü ona verdi. **16*** O zaman Hizkiya Rabb'in Tapınağının kapılarından ve Yahuda kralı Hizkiya'nın kapladığı kapı direklerinden altın soyup onu Asur kralına verdi. **17*** Asur kralı da Lakeş'den Tartan ile Rab-Saris'i ve Rabşak'ı birçok askerlerle Oruşalim'e kral Hizkiya'ya gönderdi. Bunlar da Oruşalim'e geldiklerinde Kasar*(çırpıcı)* tarlası(20) caddesinde olan yukardaki havuzun su yolu yanında durdular. **18*** Kralı çağırdıklarında saray müdürü Hilkiya'nın oğlu Elyakim, yazıcı Şebna ve tarihçi Asaf(°) oğlu Yoah onlara doğru geldiler. **19*** Rabşak onlara doğru: -Hizkiya'ya, büyük kral olan Asur kralının şöyle(21) söylediğini iletin: Senin bu güvendiğin şey nedir? **20*** "Savaş plânım ve gücüm var" diyorsan bunlar boş sözlerdir. Sen kime güvenerek bana baş kaldırıyorsun? **21*** İşte sen(22) ona dayananın eline batan bu kırık kamıştan olan asaya*(değneğe)* yani Mısır'a güveniyorsun. Aslında Mısır kralı Firavun; kendisine tüm güvenenlere böyledir. **22*** Eğer siz bana: "Tanrımız ***Yehovah***'a güveniyoruz" diyorsanız, Hizkiya'nın Yahuda'yla Oruşalim halkına: -Bu Mezbahın önünde Oruşalim'de secde edeceksiniz, dediği yüksek tapınma yerlerini(23) ve sunaklarını ortadan kaldırdığı ilâh bu değil mi? **23*** Şimdi efendim Asur kralı ile anlaş. Eğer sen binici adamlar bulabilirsen sana iki bin at vereyim. **24*** Efendimin en küçük hizmetçilerinden olan bir memura nasıl karşı koyup da arabalar ve süvariler için Mısır'a güvenebiliyorsun? **25*** Bu ülkeye onu yıkmak için ***Yehovah***'ın izni olmaksızın mı çıktım? Ama ben bu ülkeye: "Onu yık" diye ***Yehovah*** bana emrettiği için çıktım, dedi. **26*** Hilkiya'nın oğlu Elyakim, Şebna ve Yoah, Rabşak'a şöyle yanıt verdi: -Lütfen bu kullarına Aramî diliyle söyle; çünkü anlıyoruz ve sur üstündeki halk da kulak kabartmışken bize Yahudice söyleme, demeleri üzerine; **27*** Rabşak onlara: -Efendim beni, bu sözleri senin efendine ve sana söylemek için mi gönderdi? Sizinle beraber dışkılarını yiyip idrarlarını içecek olan; sur üstünde oturan bu adamlara değil mi? **28*** Ve Rabşak durup yüksek sesle Yahudice böyle bağırmaya başladı: -Büyük kral olan Asur kralının sözlerini dinleyiniz. **29*** Kral Böyle buyuruyor: Hizkiya(24) sizi kandırmasın; çünkü sizi elimden kurtarmaya gücü yetmeyecektir. **30*** ***Yehovah*** bizi kesinlikle kurtaracak ve bu kent de Asur krqlının eline verilmeyecek; diyerek Hizkiya size ***Yehovah***'a karşı güvence vermesin. **31*** Hizkiya'yı dinlemeyin; çünkü Asur kralı böyle buyuruyor: "Benimle(25) barıştan yana olup benim yanımda yer alın. Herbiriniz kendi asmasından(#) ve herkes incir ağacından yiyip kendi kuyusundan suyunu içsin. **32*** O zamana dek ben gelecek ve sizi ülkeniz gibi olan bir yere; buğday(26) ve şarap ülkesine, ekmek ve bağlar ülkesine, yağ veren zeytin ağacı ile bal yöresine götüreyim ki, siz canlı kalarak ölmeyesiniz. Siz Hizkiya'yı dinlemeyin. Çünkü ***Yehovah*** bizi kurtaracaktır, diye sizi aldatıyor. **33*** Milletlerin(27) ilâhlarından kim kendi ülkesini Asur kralının elinden kurtardı? **34*** Hamat(28) ve Arpad ilâhları nerede? Sefarvaim(†) Hevan ve İvva'nın ilâhları(29) nerededir? Samiriye'yi elimden kurtardılar mı? **35*** Ülkelerin hangi ilâhları kendi ülkelerini elimden kurtardı ki ***Yehovah***(30) da Oruşalim'i elimden kurtarsın" dedi. **36*** Halk da susarak ona bir yanıt vermedi. Çünkü kral: Yanıtlamayın, demişti. **37*** Sarayın müdürü Hilkiya oğlu Elyakim, yazıcı Şebna ve Asaf'ın oğlu tarihçi Yoah giysileri(31) yırtık olarak Hizkiya'nın yanına gelerek Rabşak'ın sözlerini ona anlattılar.

(1)II.Trh.28/27, 29/1, Mat.1/9, **(2)**II.Trh.29/1, **(3)**II.Trh.31/1, **(§)**Aşira: İlâh yerine konulan şeyler. Bunlar bazen hayvan da olabiliyordu, **(4)**Say.21/9, **(5)**B.19/10, Eyp.13/15, **(+):** Kökü Arapça Neşel'den geliyor Bak Sül. Bil. 16/7, Tunç veya bakır parçası şeklinde yılan heykelciği, Mez.13/5, **(6)**B. 23/25, **(7)**Tes.10/20,Yeş.23/8, **(8)**II.Trh.15/2, **(9)**I.Sam.18/5 ve14,Mez.60/12,**(10)**B.16/7, **(11)**I.Trh.4/41, İş.14/29, **(12)**B.17/9, (13)B.17/3,**(*):**Bak.Tob.1/2, **(14)**B.17/6,**(15)**B.17/6, **(16)**I.Trh. 5/26, **(17)**B.17/7, Dan.9/6ve10, **(18)**II.Trh.32/1ve diğ., İş.36/1 ve diğ.,**(19)**B.16/8, **(20)**İş.7/3, **(°):** Bak 73.Mez.?, **(21)**II.Trh.32/10ve diğ.,**(22)**Hez.29/6ve7,**(23)**4.Ayet, II.Trh.31/1,32/12, **(24)**II.Trh. 32/15,**(25)**Tek.32/20,33/11,Sül.Mes.18/16, **(#):** Bak I.Mak.14/12, **(26)**Tes.8/7ve8,**(27)**B.19/12,II.Trh.32/14, İş.10/10ve11, **(28)**B. 19/13, **(†):** Sefarvayim: Asurlular'ın Samiriye'ye sürgün ettiği kavim; Bak.II.Krl.17/24-31, 18/21 ve Hez.29/6ve7,

(29)B.17/24, **(30)**Dan.3/15, **(31)**İş.33/7.

19. Bölüm: 1)Hizkiya'nın İşaya'ya baş vurması, 6)Ve ondan teselli bulması, 8)Sanherib'in Hizkiya'ya gönderdiği sitemli mektubu, 14) Hizkiya'nın duası, 20)Sanherib'in yok edilişi ve Sion'un iyiliği için İşaya'nın peygamberliği, 35)Asurlular'ın ordusunun yok edilmesi, 36)Ve Sanherib'in kendi oğulları eliyle öldürülüşü.

1*Kral(1) Hizkiya bunu işittiğinde giysisini yırtıp çul giyerek Rabb'in-Evi'ne girdi. **2***Saray müdürü Elyakim'le yazıcı Şebna'yı ve kâhinlerden sözü geçen yaşlıları; çul giyinmiş olarak Amots oğlu İşaya peygamberin yanına gönderdi. **3***Onlar da ona: -Hizkiya böyle diyor: Bugün sıkıntı, utanç ve azarlanma günüdür. Çünkü çocukların doğacağı an geldi; ama doğuracak güç yoktur. **4***Hay*(Yüce)* olan Allah'ın Rabb'e meydan okumak için(2) efendisi olan(3) Asur kralı tarafından gönderilen Rabşak'ın tüm sözlerini işitsin; Allah'ın Rabb o duyduğun sözler için onu yargılasın(4) ve bu yüzden geri kalanlar için dua etsin, dediler. **5***Böylece kral Hizkiya'nın hizmetçileri İşaya'nın yanına geldiler. **6***İşaya(5) da onlara doğru: -Efendinize söyleyin ki Rabb böyle buyuruyor: Asur(6) kralının kullarının beni sitem ettiklerini işittiğin bu sözlerinden korkma. **7***İşte onun üzerine ben bir ruh(7) gönderiyorum; o bir haber işitecek ve kendi ülkesine dönecek. Ben de onu kendi ülkesinde kılıçla öldüreceğim. **8***Ve Rabşake geri döndüğünde Asur kralını Libna ile savaşırken buldu. Çünkü Lakiş'ten(8) gitmiş olduğunu işitmişti. **9***Ve(9) Sanherib(*) Habeş kralı Tirhaka için: "İşte seninle cenkleşmek için çıkmıştır" diye haber aldığında; yine Hizkiya'ya elçiler gönderdi. **10***Yahuda kralı: -Hizkiya'ya böyle söyleyiniz. Güvendiğin(10) ilâhın; "Oruşalim Asur kralının eline verilmeyecek" diye seni aldatmasın. **11***İşte Asur krallarının tüm ülkeleri, tamamen nasıl kasıp kavurduklarını ve onlara neler yaptıklarını biliyoruz. Şimdi sen mi kurtulacaksın? **12***Atalarımın(11) yok ettikleri milletler; yani Gozan, Haran, Retsefi ve Telassar'da olan Eden(12) oğullarının ilâhları onları kurtardılar mı? **13***Hamat kralı(13) Arpat kralı ve Sefarvaim kentlerinin; Hena'nın ve İvva'nın kralı nerdedir? **14***Böylece Hizkiya(14) mektubu elçilerin elinden alarak okudu; ve Hizkiya Rabb'in-Evi'ne girip onu Rabb'in önünde açtı. **15***Hizkiya Rabb'in önünde şöyle dedi: -Ey Kerubîler(15) üstünde oturan(+) İsrailin Allah'ı Rabb! Yeryüzünün tüm ülkelerinin Allah'ı(16) bir tek sensin. Gökler ile yeri sen yarattın. **16***Ya Rabb kulağını eğ(17) ve dinle ya Rabb; gözlerini(18) aç da bak, yüce(19) Tanrı'ya kafa tutmak için Sanherip'in kullandığı sözlere bir bak. **17***Evet Rabb'im; gerçi Asur kralları milletlerle onların ülkelerini yok etti. **18***Ve ilâhlarını ateşte yaktılar; çünkü onlar ilâh olmayıp ancak insan(20) elinin işi olan odun ve taş olduğundan onları yok ettiler. **19***Şimdi ey Allah'ımız Rabb! Bizi onun elinden kurtar ve yeryüzündeki(21) tüm ülkeler bir tek Rabb-Allah'ın sen olduğunu bilsinler, diyerek dua etti. **20***O zaman İşaya, Amos oğlu Hizkiya'ya şöyle haber iletti:-İsrailin Allah'ı Rabb; "Asur(22) kralı Sanherip için bana ettiğin duayı(23) dinledim" diye buyuruyor. **21***Onun için Rabb'in sözü budur: "Sion bakire(24) kızı seni alçaltıp alay etti; Oruşalim kızı senin arkandan başını(25) salladı. **22***Sen kime sövüp sayıyor ve kime karşı sesini yükseltiyorsun? İsrailin Kutsalı'na(26) karşı gözlerini diktin. **23***Elçilerinle Rabb'e sövdün(27) arabalarımın(28) çokluğuyla dağlar üstüne, Libna'nın eteklerine çıktım. Onun büyük erz ağaçlarını, en iyi çam ağaçlarını kesecek ve onun son yerine, Kermel(§) ormanına gireceğim. **24***Ben kuyu kazıp garip sular içtim ve *'kuşatılmış yerlerdeki*(*) tüm ırmakları ayaklarımın tabanıyla kuruttum, dedin. **25***Benim(29) onu çok önceden yaptığımı ve eski günlerden düzenlediğimi duymadın mı? Şimdi ben onu öyle yapıyorum ki, sağlam(30) kentleri yıkıntı yığınlarına döndüresin. **26***İçinde yaşayanların kolu kısa olduğu için şaşırıp utandılar; kırların otları, yeşil çayır ve dam otu(31) yetişmeden önce rüzgârın yaktığı ekin gibi oldular. **27***Ama ben(32) senin evin ile çıkıp girdiğini ve bana karşı hiddetlendiğini biliyorum. **28***Bana karşı olduğun ve gururun kulağıma eriştiği için ben halkamı(33) burnuna ve gemimi ağzına takıp seni(34) geldiğin yoldan geri döndüreceğim. **29***Ve sana işaret(35) bu olacak: Bu yıl kendiliğinden biteni ve gelecek yıl ondan düşeni; tanelerden biteni yiyeceksiniz. Üçüncü yıl ekip biçin ve bağlar dikip meyvesini yeyin. **30***Yahuda evinden(36) geriye kalanlar aşağıdan kökleşip yukarıdan meyve verecek. **31***Çünkü Oruşalim'den geriye kalanlar ve Sion dağından kurtuluş bulanlar çıkacak ve orduların(37) Rabb'inin gayretiyle bu olacaktır. **32***Böylece Asur kralı için Rabb şöyle diyor: -O bu kente girmeyecek, içine bir ok atamayacak, önüne kalkanla gelemeyecek ve çevresine meteris*(rampa)* yapamayacaktır. **33***Ve bu kente girmeyerek geldiği gibi geri dönecektir. **34***Ben de kendim için ve kulum Davut için(38) bu kenti(39) kurtarmaya başlayacağım. Rabb'in buyruğu budur. **35***O gece(40) Rabb'in meleği çıkıp Asur ordusundan yüz seksen beş bin asker vurdu. Sabahleyin kalktıklarında bunların tü-

mü ölmüş ceset idi. **36*** Asur kralı Sanherib kalkıp oradan geri döndü ve Ninova'da[41] oturdu. **37*** O, ilâhı olan Nisrok'un put evinde secde ederken oğulları; Adrammelek ve[42] Şaretser onu[43] kılıçla vurup Ararat[44] dağlarına kaçtılar. Onun oğlu Esar[45] Haddon onun yerine kral oldu.

(1)İş.37/1, **(2)**II.Krl.16/12, **(3)**B.18/35, **(4)**Mez.50/21, **(5)**İş.37/6, **(6)**B.18/17, **(7)**35.ve37.Ayetler, Yerm.51/1, Bak.İş.37/7'de aynı ayet geçiyor, **(8)**B.18/14, **(9)**Bak I.Sam.23/27, **(*):** Bazı çevirilerde "Kûş kralı" olarak geçiyor. Kûş'un Mısır'ın güneyindeki Hartum'a yakın bir yer olduğu sanılıyor?, **(10)**B.18/5, **(11)**B.18/33, **(12)**Hez.27/23, **(13)**B.18/34, **(14)**İş.37/14 ve diğ., **(15)**I.Sam.4/4, Mez.80/1, **(+):** Bak 3 Delikanlının ezgisi Kitb.31.Ayet ve 37/16, **(16)**I.Krl.18/39, İş.44/6 ve Yerm.10/10-12, **(17)**Mez.31/2, **(18)**II.Trh.6/40, **(19)**4.Ayet, **(20)**Mez.115/4, Yerm.10/3, **(21)**Mez.83/18, **(22)**İş.37/21ve diğ., **(23)**Mez.65/2, **(24)**S.Mers.2/13, **(25)**Eyp.16/4, Mez.22/8ve8, S.Mers.2/15, **(26)**Mez.71/22, İş.5/24, Yerm.51/5, **(27)**B.18/17, **(28)**Mez.20/7, **(§)**Veya: ***Müneddeb****(İyileşmiş yara.)* ***Tarlası.*** Kökü Arapça ***"Kerm"*** yani bağ kütüğü kelimesinden geliyor. Bahçe ormanı veya gür orman, Bak İş.10/18, **(°):** Veya Mısır'ın, **(29)**İş.45/7, **(30)**İş.10/5, **(31)**Mez.129/6, **(32)**Mez.139/1ve diğ., **(33)**Eyp.41/2,Hez.29/4, 38/4, Amos 4/2, **(34)**33.,36,ve37.Ayetler, **(35)**I.Sam.2/34,B.20/8ve9,İş.7/11ve14, Luk.2/12, **(36)**II.Trh. 32/22ve23, **(37)**İş.9/7, **(38)**I.Krl.11/12ve13, **(39)**B.20/6, **(40)**II.Trh.32/21,İş.37/36, **(41)**Tek.10/11, **(42)**II.Trh.32/21, **(43)**7. Ayet, **(44)** Tek.8/4 ve Tob.1/24'e bakınız, **(45)**Ezr.4/2(*Haddon*).

20. Bölüm: 1)Hizkiya'nın hastalığı, duası ve ömrünün uzatılması, 8)Güneş saati üstündeki gölgenin geri dönmesi, 12)Babil kralı elçilerinin Hizkiya'yı ziyaret ederek hazinelerini görmesi, 14)İşaya'nın Babil sürgünlüğünü önceden bildirmesi, 20)Hizkiya'nın ölümü ve yerine Manessa'nın geçmesi.

1* O günlerde[1] Hizkiya ölümcül bir hastalığa yakalandı. Peygamber Amots'un(*Amoz*) oğlu İşaya onun yanına gelerek ona: -Rabb böyle buyuruyor. Evin[2] için vasiyet et; çünkü sen yaşamayacaksın ve öleceksin, dedi. **2*** O da yüzünü duvara çevirerek; **3*** Ya Rab! Yalvarırım gerçekten[3] dürüstçe önünde yürüdüğümü ve gözünde iyi olanı yaptığımı an[4] diyerek Rabbe dua etti ve Hizkiya çok ağladı. **4*** İşaya daha orta avludan çıkmadan önce ona Rabb'in sözü şöyle geldi: **5*** "Geri dön ve halkımın başkanı[5] olan Hizkiya'ya de ki: Baban Davut'un Allah'ı olan Rabb böyle buyuruyor. Ben duanı işittim[6] gözyaşlarını[7] da gördüm; şimdi sana şifa vereceğim. Sen de üçüncü günde Allah'ın Evi'ne Rabb'e çıkacaksın. **6*** Ben senin ömrüne daha on beş yıl katarak bu kenti Asur kralının elinden kurtaracağım; kendim için ve kulum Davut için bu kenti[8] koruyacağım" dedi. **7*** İşaya:-Birkaç[9] kuru incir alınız, demesi üzerine aldılar ve çıbanın üzerine koyduklarında iyileşti. **8*** Hizkiya İşaya'ya: -Rabb'in bana şifa vereceğine ve üçüncü günde Allah'ın-Evi'ne çıkacağıma işaret[10] nedir? dediğinde; **9*** İşaya: -Rabb'in buyurduğu bu şeyi yapacağına Rabb'den[11] sana işaret bu olsun. Gölge, ya on derece ileri gitsin veya on derece geri gelsin, dedi. **10*** Hizkiya da: -Gölgenin on derece ileri gitmesi kolaydır, istemem; on derece geri gelsin, dedi. **11*** O zaman İşaya peygamber Rabb'e dua ederek gölgeyi[12] Ahaz'ın güneş saati üzerine inmiş olduğu derecelerden on derece geri getirdi. **12*** O[13] vakitte Babil kralı Baladan'ın oğlu Berodak-Baladan, Hizkiya'nın hastalandığını duymuş ve ona bir mektupla armağan göndermişti. **13*** Hizkiya da[14] ulakları dinleyip değerli şeylerini; bütün hazinesinin altınlarını, gümüşlerini, baharatlarını, değerli yağlarını, tüm cephanesini ve tüm hazinesini onlara gösterdi. Kendi sarayında ve bütün ülkede onlara göstermediği hiçbir şey kalmadı. **14*** İşaya peygamber kral Hizkiya'nın yanına gelerek ona: -Bu adamlar ne söylediler ve nereden yanına geldiler? Dediğinde; Hizkiya: -Uzak yerden Babil'den geldiler, dedi. **15*** O da: -Sarayında ne gördüler? Deyince; Hizkiya: -Tüm evimdekileri gördüler[15] ve hazinelerimde onlara göstermediğim hiçbir şey kalmadı, dedi. **16*** Bunun üzerine İşaya Hizkiya'ya: -Şimdi Rabbin sözüne kulak ver. **17*** İşte günler geliyor ki; sarayında bulunanın ve bu güne dek atalarının biriktirdikleri şeylerin tümü Babil'e[16] taşınacak ve hiçbir şey kalmayacak, diye Rabb buyuruyor. **18*** Soyundan gelip doğacak olan çocuklarını götürecekler[17] ve onlar[18] Babil kralının sarayında hizmetçi[*] olacaklar, dedi. **19*** Hizkiya da İşaya'ya şöyle dedi: -Söylediğin[19] Rabb'in sözü iyidir; öyle değil mi? Madem ki benim günlerimde esenlik ve güvenlik olacak. **20*** Hizkiya'nın[20] yaptıklarının gerisi ve tüm yiğitliği; havuz[21] ve su yolu yaptırmış olması ve kente[22] su getirmesidir. İşte Yahuda krallarının Tarihler kitabında yazıyor. **21*** Hizkiya ataları[23] ile uyudu ve oğlu Manessa onun yerine kral oldu.

(1)II.Trh.32/24vediğ.,İş.38/1ve diğ., **(2)**II.Krl.17/23, **(3)**Tek.17/1, I.Krl.3/6, **(4)**Nah.13/22, **(5)**I.Sam.9/16,10/1, **(6)**B.19/20, Mez.65/2, **(7)**Mez.39/12,56/9, **(8)**B.19/34, **(9)**İş.38/21, **(10)**Bak Hak.6/17,37 ve39, İş.7/11ve14,38/22, **(11)**Bak.İş.38/7ve8, **(12)**Bak Yeş.10/12 ve14, İş.38/8, **(13)**İş.39/1vediğ., **(14)**II.Trh.32/27ve31, **(15)**13.Ayet, **(16)**B.24/13,25/13, Yerm.27/21ve22,52/17, **(17)**B.24/12, II.Trh. 33/11, **(18)**Bak Dan.1/3, **(*):** Hadım: Erkekliği köreltilmiş uşak, **(19)**I.Sam.3/18, Eyp.1/21, Mez.39/9, **(20)**II.Trh.32/32, **(21)**Nah.3/16, **(22)**II.Trh.32/30, **(23)**II.Trh.32/33.

21. Bölüm: 1)Manessa'nın uzun zaman olan yönetimi, 3)Onun putperestliği yeniden yaşatması, 10)Yahuda'ya karşı olan peygamberlik haberleri,

17)Manessa'nın ölümü ve yerine Amon'un geçmesi, 19)Amon'un kötü yönetimi, 23)Öldürülmesi ve katillerin de öldürülüşü; yerine geçen Yoşiya.

1* Manessa[1] kral olduğu zaman on iki yaşında olup elli beş yıl Oruşalim'i yönetti ve annesinin adı Hefsiba'ydı. **2*** Babası Hizkiya'nın kaldırdığı milletlerin[2] pis işlerine göre Rabb'in gözünde kötü olanı yaptı. **3*** Babası[3] Hizkiya'nın yıktığı yüksek tapınma yerlerini tekrar bina ederek İsrail[4] kralı Ahab'ın yapmış olduğu gibi Baal *(putu)* için Mezbahalar*(sunaklar)* yapıp Aşare putları yaptı. Göklerdeki[5] tüm varlıklara tapınarak onlara hizmet[*] etti. **4*** "Adımı[6] Oruşalim'e koyacağım" diye Rabb'in buyurduğu yerde; yani Rabb'in Evi'nde[7] sunaklar kurdu; **5*** Yani Rabb'in-Evi'nin iki avlusunda tüm göklerdeki varlıklara sunaklar yaptı. **6*** Oğlunu[8] da ateşten geçirdi; büyücülük ile[9] falcılık yaparak cinciler ve bakıcılara danıştı. Böylece Rabb'in önünde kötü olan çok şeyler yaparak *"O"*nu gazaba getirdi. **7*** Yaptığı Aşera putunu o eve koydu ki, onun için Rabb, Davut'a ve oğlu Süleyman'a: "Adımı[10] sonsuza dek o eve ve İsrailin tüm oymaklarından seçtiğim Oruşalim'e koyacağım. **8*** Ve atalarına verdiğim yerlerden İsrailin[11] ayağını bir daha kımıldatmayacağım. Ancak bir şartla ki, onlar buyruklarımı tutup kulum Musa'nın onlara buyurduğu tüm şeriata*(Kutsal Yasaya)* göre yürüsünler" demişti. **9*** Ama onlar dinlemediler. Manessa Rabb'in İsrailoğulları önünden kovduğu milletlerden daha çok kötü olanı yaparak onları[12] şaşırttı. **10*** Ve Rab kulları olan peygamberler ile dedi ki: **11*** "Yahuda[13] kralı Manessa bu kötülükleri yaparak; kendisinden[14] önce olan Amorîler'den daha çok kötülük yapmış oldu ve Yahuda[15] yöresinde putlarıyla günaha neden olduğu için; **12*** İsrail'in Allah'ı Rabb böyle buyuruyor: Şimdi ben Oruşalim ve Yahudiye üzerine öyle bir bela getireceğim ki onu her duyanın iki kulağı[16] çınlasın. **13*** Oruşalim üstüne Samiriye'nin[17] ölçü ipiyle Ahab evinin şakülünü gereceğim; ve tabak silinerek ters çevrildiği gibi, Oruşalim'i de sileceğim. **14*** Mirasımdan geriye kalanları istemeyecek ve onları düşmanlarının eline vereceğim. Onlar tüm düşmanlarına çapul mal ve av olacaklar. **15*** Çünkü önümde kötü olanı yaparak, atalarının Mısır'dan çıktıkları günden bu güne dek beni gazaba getirdiler. **16*** Manessa Rabb'in gözünde kötü olanı yaptı ve Yahudiye'ye günaha sebep olan günahından başka; Oruşalim'i[18] bir uçtan öbür uca dek dolduracak şekilde çok suçsuz kanı döktü. **17*** Manessa'nın[19] işlerinin sonu, tüm yaptıkları ve suçları işte Yahuda krallarının tarihler kitabında yazıyor. **18*** Manessa[20] atalarıyla uyuyup, sarayın bahçesinde olan Uzza bahçesinde gömüldü; ve oğlu Amon onun yerine kral oldu. **19*** Amon[21] kral olduğu zaman yirmi iki yaşındaydı. Oruşalim'de iki yıl egemen oldu ve annesi Yotba'lı Harus'un kızı olup adı da Meşullemet'ti. **20*** O[22] da babası Manessa'nın yaptığı gibi Rabb'in gözünde kötü olanı yaparak; **21*** Babasının tüm işlerine ortak olup, babasının tapındığı putlara hizmet edip tapındı. **22*** Atalarının(23) Allah'ı Rabb'i bıraktı ve Rabb'in yollarında yürümedi. **23*** Amon'un(24) adamları da ona karşı isyan ettiler ve kralı kendi sarayında öldürdüler. **24*** Ülkenin halkı da kral Amon'a karşı tüm bozgunculuk çıkaranları öldürdü ve ülkenin halkı oğlu Yoşiya'yı onun yerine kral yaptı. **25*** Amon'un yaptığı işlerin geri kalanı; işte Yahuda krallarının tarihler kitabında yazıyor. **26*** Onu Uzza bahçesine kendi mezarına gömdüler ve oğlu Yoşiya onun yerine kral oldu.

(1)II.Trh.33/1ve diğ., **(2)**B.16/3, **(3)**B.18/4, **(4)**I.Krl.16/32ve33, **(5)**Tes.4/19, 17/3, B.17/16, **(*)**Bak Manessa'nın Duası 9., **(6)**II.Sam.7/13, I.Krl.8/29, 9/3, **(7)**Yerm.32/34, **(8)**Lev.18/21, 20/2, B.16/3, 17/17, **(9)**Lev.19/26ve31, Tes.18/10ve11, B.17/17, **(10)**II.Sam.7/13, I.Krl.8/29, 9/3, B.23/27, Mez.132/13ve14, Yerm.32/34,**(11)**II.Sam.7/10,**(12)**Sül.Mes.29/12,**(13)**B.23/26 ve27,24/3ve4,Yerm.15/4,**(14)**I.Krl.21/26,**(15)**9.Ayet,**(16)**I.Sam. 3/11, Yerm.19/3, **(17)**Bak İş.34/11, Y.Mers.2/8, Amos 7/7ve8, **(18)**B.24/4,**(19)**II.Trh.33/11-19,**(20)**II.TRh.33/20, **(21)**II.Trh. 33/21-23,**(22)**2.Ayet, diğ., **(23)**I.Krl.11/33, **(24)**II.Trh.33/24ve25.

22. Bölüm: 1)Yoşiya'nın iyi yönetimi, 3)Allah'ın-Evi'nin tamiri için buyruğu, 8)Hilkiya'nın şeriat kitabını bulması ve Yoşiya'nın Rabb'ten öğrenmek istemesi, 15)Nebiye(*Kadın peygamber*) Hulda'nın; Oruşalim'in yıkılacağını bildirmesi.

1* Yoşiya[1] kral olduğunda sekiz yaşındaydı. Oruşalim'de otuz bir yıl saltanat sürdü ve annesi Boskatlı[2] Adaya'nın kızı olup adı Yedida'ydı. **2*** Rabb'in gözünde doğru olanı yaparak; babası Davut'un tüm işlerinde sağa[3] ve sola sapmadan yürüdü. **3*** Kral[4] Yoşiya kendi egemenliğinin on sekizinci[*] yılında Meşullam'ın oğlu, Asalya'nın oğlu yazıcı Şafan'ı Allah'ın Evi'ne gönderdi. **4*** Sen baş İmam(*Kahin*) Hilkiya'nın yanına git. O da Allah'ın[5] Evi'ne getirilen; yani kapıcıların[6] halktan topladıkları paraları saysın. **5*** Ve onu Allah'ın Evi'nin işlerini[7] yürüten gözetmenlerin eline versinler. Onlar da onu Evin yıkılmış yerlerinin tamiri için Allah'ın-Evi'nde çalışanlara; **6*** Yani marangozlara, kalfalara, duvarcılara ve Ev'in tamiri için ağaçlarla yontma taşlar satın almaya versinler, diye buyurdu. **7*** Ama ellerine[8] verilen paranın hesabı onlardan sorulmuyordu;

çünkü sadakatle çalışıyorlardı. **8***Baş kahin Hilkiya yazıcı Şafan'a: -Rabb'in[9] evindeki ***"Şeriat-Kitabı'nı"**[§] buldum, dedi. Ve Hilkiya o kitabı Şafan'a verdi; o da onu okudu. **9***Yazıcı Şafan kralın yanına gelerek ona şöyle bildirdi: -Hizmetçilerin Ev'de bulunan paraları çıkarıp Rabb'in Evi'nin işlerini gören gözetmenlerin eline verdi. **10***Ve yazıcı Şafan krala: -Kahin*(Rahip, imam)* Hilkiya bana bir kitap verdi, diye bildirdi; ve Şafan onu kralın önünde okudu. **11***Kral ***"Şeriat Kitabı'nın"** sözlerini işittiği gibi giysisini yırttı. **12***Kral, imam*(kahin)* Hilkiya'ya, Şafan'ın oğlu Ahikam'a, Mikaya'nın oğlu Akbor'a[10] yazıcı Şafan'a ve kralın hizmetçisi olan Asaya'ya şöyle buyurdu: **13***-Gidin! Benim için, halkım için ve tüm Yahuda yöresi için bulunmuş olan bu kitabın sözlerinin ne demek olduğunu Rabb'den öğrenin. Çünkü atalarımız bu kitabın sözlerini dinlemeyerek; bizim için tüm yazılmış olan şeyleri yapmadıklarından ötürü Rabb'in[11] bize karşı alevlenmiş olan şiddetli öfkesi gazab içeriyor, dedi. **14***Ve kahin*(Rahip)* Hilkiya, Ahikam, Akbor, Şefan, Asaya; giysi bekçisi Harhas oğlu, Tikva'nın oğlu ve Şallum'un[12] eşi olan Hulda adındaki kadın peygamberin yanına giderek onunla konuştular. O da Oruşalim'deki*(Kudüs'teki)* Mişne'de(*İkinci mahallede*) yaşıyordu. **15***Kadın onlara: -İsrailin Allah'ı Rabb böyle buyuruyor: "Sizi bana gönderen adama deyiniz ki; **16***Rabb, işte bu Ev'e[13] ve onun halkına bela; yani Yahuda kralının okuduğu kitabın tüm içerdiği şeyleri getireceğim. **17***Çünkü[14] ellerinin tüm işleriyle beni öfkelendirmek için beni bırakıp başka ilâhlara buhur yaktılar. Bu yüzden öfkem*(gazabım)* bu yere karşı alevlenecek ve hiç sönmeyecektir, diye söylüyor. **18***Ve Rabb'den[15] öğrenmeniz için sizi gönderen Yahuda kralına söyleyiniz ki; işittiğiniz sözler hakkında İsrailin Allah'ı Rabb şöyle söylüyor: **19***Yüreğinin[16] yumuşadığını gördüm. Bu yerde ve orada oturanların, yıkıntıyla[17] lanete uğrayacaklarını[18] söylediğim sözlerimi dinlediğin zaman; Rabb'in önünde alçakgönüllülükle[19] giysini yırtıp ağladığın için şimdi ben de seni dinliyorum. **20***Bu yüzden; işte seni atalarına katacak ve mezarına huzurla[20] konulacaksın. Gözlerin de bu yere olacak olan tüm bu belaları görmeyecektir ve Rabb'in buyurduğu budur, dedi. Onlar da krala bu haberi ilettiler.

(1)II.Trh.34/1,Bak.I.Ez.1/1,**(2)**İş.15/39,**(3)**Tes.5/32,**(4)**II.Trh. 34/8 ve diğ., **(*):** Bak I. Ezra 1/22, **(5)**B.12/4, **(6)**B.12/9, Mez.84/10, **(7)**B.12/11,12ve14,**(8)**B.12/15,**(9)**Tes.31/24vediğ., II.Trh.34/14ve diğ., **(§):** Musa'nın yasası ***"Tevrat"***; çünkü Manessa zamanında yasa yozlaşmış ve unutulmuştu, **(10)**II.Trh.34/20'de Abdon deniliyor,**(11)**Tes.29/27, **(12)**II.Trh. 34/22,**(13)**Tes.29/27,Dan.9/11-14,**(14)**Tes.29/25-27, **(15)**II.Trh. 34/26vediğ.,**(16)**Mez.51/17,İş.57/15,**(17)**Lev.26/31ve32, **(18)** Yerm. 26/6, 44/22, **(19)**I.Krl.21/29, **(20)**Mez.37/37, İş.57/1ve2.

23. Bölüm: 1)Yoşiya'nın ***Şeriat Kitabı'nı*** cemaate okutması, 3)Yenilenme antlaşması, 4)Putperestliği kaldırması, 15)Beyt-el'in Mezbah*(Rabb'in Evi'ndeki Sunak)* üstünde ***insan kemikleri yakması***, 21)Fısıh (*Mayasız ekmek*) tutması, 24)Cinciler ile iğrençliği (*Pis işleri*) kaldırması, 26)Allah'ın Yahuda'ya (*Yuda Krallığına*) karşı gazabı; 29)Yoşiya'nın Firavun Neko'nun eliyle öldürülmesi, 31)Onun yerine geçen Yohaz'ın (*Yehoahaz*) Firavun Neko tarafından zincire vurulması, 36)Yehoyakim'in kötü yönetimi.
1*Kral[1] Yahuda ile Oruşalim'in tüm sözü geçen yaşlılarını kendi yanına topladı. **2***Kralın ile Yahuda yöresinin tüm soyluları, Oruşalim'de yaşayanlar, kâhinler, peygamberler ve büyük küçük tüm halk onunla birlikte Rabb'in Evi'ne çıkarak onu dinledi. Çünkü Rabb'in[2] Evi'nde bulunmuş olan Rabb'in Ahit*(Antlaşma)* Kitabı'nın tüm sözlerini okumuştu. **3***Kral direğin[3] yanındayken: -Bu kitapta yazılan bu antlaşmanın sözlerini yerine getirmek, Rabb'in yollarında yürümek, *"O"*nun buyruklarını, tanıklıklarını, yasalarını tüm yürek ve tüm canla tutmak için Rabb'in önünde and içiyorum. Ve tüm halk da andı onayladı. **4***Kral baş kâhin*(Rahip)* Hizkiya'ya ikinci sınıf kahinler ve kapıcıları da Baal*(putu)* ve Aşeralar[4] ile göklerdeki tüm varlıklar için yapılan eşyaların hepsini Rabb'in Tapınağın'dan çıkarmalarını emretti. Onları Oruşalim'in dışında Kidron yanında yakıp külünü Beyt-El.'e[*] götürdü. **5***Yahuda krallarının, Yahuda kentlerinde ve Oruşalim'in çevresindeki yüksek tapınma yerlerinde buhur yakmak için görevlendirdikleri put[5] kahinlerini, Baal'a, güneşe, aya, takım yıldızlarına ve göklerdeki tüm[6] varlıklara buhur yakanları kovdu. **6***Aşera putunu[7] Rabb'in Evi'nden Oruşalim'in dışına Kidron deresine çıkardı ve onu Kidron deresinde yakarak ezdi; tuz buz etti. Tozunu da genel[8] halkın mezarları üstüne saçtı. **7***Rabb'in Evi'nde kadınların[9] Aşera putu için perde taktıkları yerde olan mebunların[10] evlerini yıktı. **8***Ve Yahuda kentlerinden tüm kâhinleri topladı. İmamların buhur yaktıkları yüksek tapınma yerlerini Geba'dan[11] Beer-Şeba'ya dek kirletti. Kent koruyucusu Yeşu'nun kapısında; yani kent kapısının solunda bulunan kapıların yüksek tapınma yerlerini yıktı. **9***Ama yüksek[12] tapınma yerlerinin kâhinleri Oruşalim'de olan Rabb'in Mezbahı'na*(sunağa)* çıkmayıp kardeşleri[13] arasında mayasız pideler yiyorlardı. **10***Bir kişi[14] oğlunu veya kızını Molok için ateşten geçirmesin diye Hinnom oğlu[15] deresinde olan Tofet'i[16] kir-

letti. **11*** Yahuda krallarının güneşe ayırmış olduğu atları Rabb'in-Evi'nin girişinden; yani Parvarim'-de olan hadım*(kızlar ağası)* Natan-Melek'in odası yanından kaldırıp güneş arabalarını ateşte yaktı. **12*** Kral Ahaz[17] köşkünün damı üstünde Yahuda krallarının yapmış oldukları mezbahları *(sunak)* ve Rabb'in Evi'nin iki avlusunda Manessa'nın[18] yaptırdığı mezbahları yıktı. Onları oradan kaldırarak topraklarını da Kidron deresine attı. **13*** Kral Oruşalim karşısında helâk[+] dağının sağında Saydalılar'ın kirli iğrenç şeyi Astarti(*Aştoret*) Moab'ın iğrenç şeyi Kimoş ve Amonnîler'in iğrenç şeyi Milkom için İsrail kralı Süleyman'ın[19] yaptığı yüksek tapınma yerlerini kirletti. **14*** Sanemleri*(dikili taş putları)* kırıp[20] Aşeraları[§] kesti ve yerlerini insan kemikleriyle doldurdu. **15*** Böylece Beyt-El.'de bulunan Mezbah*(Sunak)* ile İsrailin günah işlemesine sebep olan Nebat oğlu Yeroboam'ın[21]) yaptığı yüksek tapınma yerini; Mezbah'ı ve Mürtefa'yı da yıktı. Bu yüksek tapınma yerini yakıp toz etti ve Aşera'yı da yaktı. **16*** Yoşiya dönüp baktığında orada dağda bulunan mezarları gördü ve kemikleri o mezarlardan getirterek, Allah adamının bu şeyleri söyleyip çağırdığı Rabb'in[22] sözüne göre onları Mezbah *(sunak)* üstünde yakıp onu kirletti. **17*** Bu gördüğüm dikili taş nedir? Diye sorduğunda; kentliler ona: -Yahuda'dan gelerek Beyt-El sunağına karşı bu şeyleri söyleyip çağıran Allah adamının[23] mezarıdır, dediler. **18*** O da: -Onu bırakın. Hiç kimse onun kemiklerini kımıldatmasın, diye söylediğinde; onun kemiklerini ve Samiriyeden[24] gelen peygamberin kemiklerine dokunmadılar. **19*** Ve Yoşiya İsrail krallarının Rabb'i öfkelendirerek Samiriye kentlerine[25] yaptıkları yüksek tapınma evlerinin tümünü kaldırdı. Beyt-El.'de ne yaptıysa onlara da öyle yaptı. **20*** Orada bulunan yüksek tapınma yerleri[26] rahiplerini Mezbahalar*(sunaklar)* üstünde keserek onların[27] üstünde insan kemiklerini[28] yaktıktan sonra Oruşalim'e geri döndü. **21*** Kral tüm halka bu 'Antlaşma Kitabı'nda[29] yazılı olduğu gibi: -Allah'ınız Rabb'e[30] Fısh*(mayasız)* bayramını yapın, dedi. **22*** Çünkü[31] bu fish bayramının bir benzeri[†] İsraili yöneten yargıçların günlerinden beri, tüm İsrail kralları ile Yahuda krallarının günlerinde yapılmadı. **23*** Ama kral Yoşiya'nın on sekizinci[‡] yılında bu Fısh bayramı Oruşalim'de Rabb için yapıldı. **24*** Ve Yoşiya, kahin Hilkiya'nın Rabb'in Evi'nde bulduğu kitapta yazılı şeriat[32] sözlerini yerine getirmek için cincilerle[33] bakıcıları, Terafim[34] ile putları; Yahuda ülkesinde ve Oruşalim'-de görünen tüm pis şeyleri kaldırdı. **25*** Musa'nın tüm şeriatına*(yasasına)* göre; onun gibi tüm yüreğiyle, tüm canıyla ve tüm gücüyle Rabb'e dönen hiçbir[35] kral ondan önce olmadı. Ondan sonra da onun gibi biri çıkmadı. **26*** Ama Rabb, Manessa'nın *"O"*nu öfkelendirdiği tüm[36] işlerinden ötürü; Yahuda'ya karşı alevlenmiş olan büyük gazabının şiddetinden dönmedi. **27*** Ve Rabb: -İsraili[37] kovduğum gibi Yahuda'yı da önünden kovacağım. Seçtiğim bu Oruşalim kenti ve adım orada olacaktır[38] diye söylediğim Evi reddedeceğim, dedi. **28*** Yoşiya'nın işlerinin geri kalanı ve tüm yaptıkları işte Yahuda krallarının tarihler kitabında yazıyor. **29*** Onun[39] günlerinde Mısır kralı Firavun Neko, Asur kralına karşı Fırat nehrine doğru yürüdü ve Yoşiya da onun karşısına çıktı. O da Yoşiya'yı görünce[40] onu Megiddo'da öldürdü[41]. **30*** Adamları[42] onun cesedini Megiddo'dan arabayla Oruşalim'e götürerek, onu kendi mezarına gömdüler. Ülke halkı[43] da Yoşiya'nın oğlu Yehoahaz'ı*(Yehoaz'ı)* alarak mesh ettiler ve onu babasının yerine kral yaptılar. **31*** Yehoaz[44] kral olduğunda yirmi üç yaşındaydı ve Oruşalim'de üç ay saltanat sürdü. Annesi Libna'lı Yeremya'nın kızı olup adı Hamutal'dı[45]. **32*** Atalarının tüm yaptıkları gibi Rabb'in gözünde kötü olanı yaptı. **33*** Firavun Neko onun Oruşalim'de egemen olmaması için Hamat'ta olan Ribla'dak[i][46] zindana attı ve ülkeyi[47] yüz talant gümüşle bir talant altın vergiye bağladı. **34*** Firavun[48] Neko Yoşiya oğlu Elyakim'i babasını Yoşiya'nın yerine kral atayıp adını[49] Yehoyakim[50] olarak değiştirdi. Ve Yehoaz'ı[51] alıp Mısır'a götürdü. O da orada öldü. **35*** Yehoyakim gümüşlerle altınlarını[52] Firavun'a verdi; ama Firavun'un buyruğuna göre paraları ödemek için ülkeye vergi koydu ve tüm ülke halkından herkesin üzerine konulan vergiye göre, Firavun Neko'ya vermek için gümüşle altın aldı. **36*** Yehoyakim[53] kral olduğunda yirmi beş yaşında olup Oruşalim'de on bir yıl egemen oldu ve annesi Ruma'lı Pedaya'nın kızı olup adı da Zebide'ydi. **37*** Ve Atalarının tüm yaptıkları gibi Rabbin gözünde kötü olanı yaptı.

(1)II.Trh.34/29,30 ve diğ.,**(2)**B.22/8,**(3)**B.11/14ve17, **(4)**B.21/3 ve7, **(*)**Allah'ın Evi: Bak Tek. 28/19, **(5)**Hoş.10/5, Sef.1/4, **(6)**B.21/3,**(7)**B.21/7,**(8)**II.Trh.34/4,**(9)**Hez.16/16,**(10)**I.Krl. 14/24, 15/12(Zina yapan oğlan ve oğlancılar!), **(11)**I.Krl. 15/22, **(12)**Bak Hez.44/10-14, **(13)**I.Sam.2/36, **(14)**Lev.18/21, Tes.18/10,Hez.23/37ve39,**(15)**Yeş.15/8, **(16)**İş.30/33, Yerm.7/31, 19/6,11,12ve13, **(17)**Bak Yerm.19/13, Sef.1/5, **(18)**B.21/5, **(+):** Yıkım veya ölüm dağı anlamına gelip "Zeytinlik Dağı" da olabilir?, **(19)**I.Krl.11/7, **(20)**Çık. 23/24, Tes.7/5ve25, **(§)**Aşera: Oymalı ağaçtan olan Totem veya hayvan olabilir!,**(21)**I.Krl.12/28ve33,**(22)**I.Krl.13/2, **(23)**I.Krl.13/1ve30, **(24)**I.Krl.13/31,**(25)**BakII.Trh.34/6ve7,**(26)**I.Krl.13/2, **(27)**Çık.

22/20, I.Krl.18/40,B.11/18, **(28)**II.Trh. 34/5, **(29)**Çık. 12/3, Lev.23/5,Say.9/2,Tes.16/2, **(30)**II.Trh.35/1, **(31)**II.Trh.35/18ve19, **(†)**BakI.Ez.veyaIII.Mak.1/20,**(‡)**BakI.Ez.1/22,**(32)** Lev.19/31,20/27,Tes.18/11,**(33)**B.21/6,**(34)**Tek.31/19,**(35)**B. 18/5,**(36)**B.21/11,12,24/3ve4,Yerm.15/4,**(37)**B.17/18ve 20,18/11, 21/13,**(38)**I.Krl.8/29,9/3,B.21/4ve7,**(39)**II.Trh.35/20, **(40)**B.14/8, **(41)**Zek.12/11,BakI.Ez.1/29-31,**(42)**II.Trh.35/24,**(43)**II.Trh. 36/1,**(44)**BakI.Trh.3/15,Yerm.22/11,**(45)**B.24/18,**(46)**B.25/6, Yerm.52/27, **(47)**II.Trh. 36/3, **(48)**II.Trh.36/4, **(49)**Bak B.24/17, Dan.1/7,**(50)**Mat.1/11,**(51)**Yerm.22/11ve12,Hez.19/3ve4, **(52)**33. Ayet, **(53)**I.Trh.36/5.

24. Bölüm: 1)Yehoyakim'in Nabukadnezar'a boyun eğmesi ve isyanı, 5)Onun ölümü ve Yehoyakim'in yerine geçmesi, 7)Babil kralının Mısır kralını yenmesi, 8)Yehoyakim'in kötü yönetimi, 10)Oruşalim'den kutsal eşyalarla beylerin tutsak alınmaları, 17)Sedekiya'nın kötü yönetimi.

1*Onun[1] günlerinde Babil kralı Nabukadnezar geldi ve Yehoyakim üç yıl ona boyun eğdikten sonra ona baş kaldırdı. **2***Rabb[2] ona karşı Kildanî bölükleri, Süryanî bölükleri, Movabî bölükleri ve Amonî bölükleri göndererek kulları olan peygamberler aracılığıyla, Rabb'in[3] buyurduğu söze göre onları Yahuda'ya karşı; onu yıkmak için gönderdi. **3***Böylece Manessa'nın[4] tüm yaptığı günahları yüzünden Yahuda'yı önünden kovmak için bu şey Rabb'in sözüyle oldu; **4***Ve döktüğü[5] suçsuz kan için ortaya çıktı. Çünkü Oruşalim'i*(Kudüs'ü)* suçsuz kanla doldurmuşlardı. Rabb da bunu bağışlamak istemedi. **5***Yehoyakim'in işlerinin sonu ve tüm yaptıkları işte Yahuda krallarının tarihler kitabında yazıyor. **6***Yehoyakim[6] atalarıyla uyudu ve onun yerine oğlu Yehoyakin[+] kral oldu. **7***Mısır kralı[7] bir daha kendi ülkesinden çıkmadı. Çünkü Babil[8] kralı Mısır vadisinden Fırat nehrine kadar tüm Mısır kralına bağlı olanları ele geçirmişti. **8***Yehoyakim[9] kral olduğunda on sekiz yaşında olup Oruşalim'de üç ay egemen oldu. Annesi de Oruşalim'li Elnata'nın kızı olup adı Nahoşata idi. **9***Babasının tüm işleri gibi Rabb'e göre kötü olanı yaptı. **10***O zaman[10] Babil kralı Nabukadnezar'ın adamları Oruşalim'den çıktılar ve kent kuşatıldı. **11***Babil kralı Nabukadnezar kente yürüdü ve adamları da onu kuşattılar. **12***Yahuda[11] kralı Yehoyakin de annesi, adamları, başkanları ve hizmetçileriyle beraber Babil kralının önüne çıktı ve Babil[12] kralı kendi[13] yönetiminin sekizinci yılında onu[14] yakalamış oldu. **13***Rabb'in[15] Evi tüm hazineleriyle kral sarayının hazinelerini oradan çıkardı. Rabb'in Tapınağı için Rabb'in[16] sözüne göre İsrail kralı Süleyman'ın yaptığı tüm takımları[17] kırdı. **14***On bin[18] tutsakla tüm[19] Oruşalim *(Kudüs)* halkı, tüm başkanlar, tüm soylu kişiler ve tüm marangozlarla[20] demirciler tutsak götürüldü. Ülkede yoksullardan[21] başka hiç kimse kalmadı. **15***Yehoyakin'i[22] de Babil'e götürerek; kralın annesiyle kralın eşlerini, onun hizmetçilerini ve ülkedeki soylu kişileri de Oruşalim'den Babil'e tutsak götürdü. **16***Babil kralı yedi bin kişi olarak tüm soyluları[23] ve bin kişi olarak marangozlarla demircileri; yani güçlü savaşçıları Babil'e tutsak götürdü. **17***Babil kralı[24] onun[25] amcası Mattanya'yı onun yerine kral yapıp adını[26] Sedekiya *(sadık)* olarak değiştirdi. **18***Sedekiya[27] kral olduğunda yirmi bir yaşında olup Oruşalim'de on bir yıl egemen oldu. Ve annesi Libna'lı Yeremya'nın kızı olup adı Hamutal'dı[28]. **19***O da[29] Yehoyakim'in tüm işleri gibi Rabb'in gözünde kötü olanı yaptı. **20***Çünkü onları kendi önünden atıncaya dek Rabb'in gazabı Oruşalim ile Yahuda'ya karşı oldu. Bu yüzden Sedekiya[30] Babil kralına karşı ayaklandı.

(1)II.Trh.36/6, Yerm.25/1ve9, Dan.1/1, **(2)**25/9, 32/28, Hez.19/8, **(3)**B.20/17,21/12-14,23/27, **(4)**B.21/2ve11,23/26, **(5)**B.21/16, **(6)** BakII.Trh.36/6ve8,Yerm.22/18,22/18ve19,36/30,**(+)**:I.Trh.3/16 da Yekonya deniliyor, **(7)**Bak Yerm.37/5ve8, **(8)**Yerm.46/2, **(9)**II.Trh.36/9,**(10)**Dan.1/1, **(11)**Yerm.24/1, 29/1ve2, Hezk.17/12, **(12)**Yerm.25/1,**(13)**BakYerm.52/28,**(14)**BakB.25/27,**(15)**B. 20/17,İş.39/6,**(16)**Yerm.20/5,**(17)**BakDan.5/2ve3,**(18)**Bak Yerm.52/28,**(19)**Yerm.24/1,**(20)**I.Sam.13/19ve22,**(21)**B. 25/12, Yerm.40/7,**(22)**II.Trh.36/10,Est.2/6,Yerm.22/24vediğ., **(23)**Bak.Yerm.52/28,**(24)**Yerm.37/1,**(25)**I.Trh.3/15,II.Trh. 36/10,**(26)**B. 23/34,II.Trh.36/4,**(27)**II.Trh. 36/11,Yerm.37/1,52/1, **(28)**B.23/31, **(29)**II.Trh.36/12, **(30)**II.Trh. 36/13, Hez.17/15.

25. Bölüm: 1)Oruşalim'in(*Kudüs*) kuşatılması, 4)Sedekiya'nın kör edilmesi ve oğullarının öldürülmesi, 8)Oruşalim'in yıkılışı ve halkının tutsak edilmesi, 13)Kutsal eşyaların geri kalanının çapul edilmesi, 22)Gedalya'nın öldürülmesi ve halkın Mısır'a kaçışı, 27)Babil kralının Yehoyakin'e olan iltifatı.

1*Egemenliğinin[1] dokuzuncu yılında, onuncu ayın onunda Babil kralı Nabukadnezar tüm askerleriyle Oruşalim'e gelerek ona karşı ordu kurdu ve çevresinde rampalar yaptı. **2***Kent kral Sedekiya'nın onbirinci yılına dek kuşatıldı. **3***Ayın[2] dokuzunda kentte şiddetli bir kıtlık olduğundan, kent halkı için ekmek bulunamadı. **4***Kentin[3] surunda gedik açıldı ve tüm savaşçılar gece kral bahçesi yanındaki iki surun arasındaki kapı yolundan kaçtılar. Kildanîler kenti kuşatmış oldukları için kral[4] araba yolundan yoldan gitti. **5***Kildanîler'in askerleri de kralı takip ederek ona Eriha kırsalında yetiştiler. Kralın yanındaki tüm askerler de dağıldılar. **6***Kralı yakalayarak Ribla'ya[5] Babil kralının önüne götürdüler; o da onu yargıladı. **7***Sedekiya'nın oğullarını onun gözleri önünde öldürdükten sonra Sedekiya'nın[6] gözlerini kör et-

tiler ve onu zincirlerle bağlayarak Babil'e götürdüler. **8***Babil kralı Nabukadnezar'ın on[7] dokuzuncu yılında, beşinci ayın[8] yedisinde Babil kralının hizmetçisi olan özel askerlerinin başkanı Nabuzaradan[9] Oruşalim'e geldi. **9***Rabb'in[10] Evi'ni ve kral[11] sarayını yaktı. Tüm Oruşalim'in evlerini ve tüm büyük evleri ateşe verdi. **10***Özel askerlerinin başkanı yanında bulunan Kildanîler'in tüm askerleri Oruşalim'i[12] çevreleyen surları yıktılar. **11***Kentin[13] içinde kalan halkın geri kalanını, Babil kralına sığınan kaçakları ve geri kalan halkı özel koruma askerleri başkanı Nebuzaradan tutsak götürdü. **12***Ama özel koruma askerleri başkanı ülkenin[14] yoksullarından bağcı ve çiftçi olmak üzere bazısını bıraktı. **13***Kildanîler Rabb'in[15] Evi'nde bulunan tunç[16] direkleri, ayakları[17] ve Rabb'in Evi'nde bulunan tunç havuzu[18] kırıp parçalarını Babil'e götürdüler. **14***Leğenleri[19] kürekleri, ateşleme maşalarını, buhur kaplarını ve hizmet için kullanılan tüm bakır aletlerini aldılar. **15***Özel koruma askerî başkanı buhurdanlar ile tasları gerek altından, gerek gümüşten olan eşyayı. **16***Süleyman'ın Rabb'in Evi için yaptırdığı iki direkle bir havuzu ve ayaklarını aldı. Tüm[20] bu araç gereçlerin tunçları tartılamayacak kadardı. **17***Bir[21] direğin yüksekliği onsekiz arşın olup üzerinde pirinçten bir başlık vardı. Bu başlığın yüksekliği üç arşındı. Başlığın her tarafında şapka nakışı ve narlar bulunup tüm bunlar tunçtandı. Öbür direk de şapka nakışıyla birlikte böyleydi. **18***Özel[22] koruma askerî başkanı baş kahin Saraya'yı[23] ikinci kahin Sefanya'yı[24] kapının üç korumasını; **19***Savaşçıların başına atanan bir hadım*(kızlar ağası)* ile kralın önünde duranlardan kentte bulunan beş kişiyi[25] kalabalığı, asker yazan ordu baş yazıcısını ve ülkenin halkından olup kentte yaşayanlardan altmış kişiyi kentten aldı. **20***Özel koruma askerî başkanı Nebuzaradan bunları alarak Ribla'ya Babil kralının önüne götürdü. **21***Babil kralı onları Hamat yöresinde Ribla'da vurup öldürdü. Böylece[26] Yahuda kendi ülkesinden tutsak götürüldü, sürüldü. **22***Babil[27] kralı Nabukadnezar Yahuda ülkesinde geriye kalan; yani bıraktığı halka Şafa'nın oğlu, Ahikam'ın oğlu Gedalya'yı vali atadı. **23***Tüm[28] asker kumandanları ve onların adamları Babil kralının Gedalya'yı vali atadığını işittiklerinde; Netanya oğlu İsmail, Kareah'ın oğlu Yohanan, Netofa'lı Tanhumet'in oğlu Seraya ve Maakalı'nın oğlu Yaazanya ile onların adamları Mispa'ya Gedalya'nın yanına geldiler. **24***Gedalya da onlarla adamlarına yemin ettirerek onlara: -*"Kildanîler'e kulluk*(+) etmekten korkmayın. Ülkede yaşayıp Babil kralına boyun eğin; bu sizin için iyi olur, dedi. **25***Yedinci[29] ayda şehzadelerinden olan Elişama'nın oğlu, Netanya oğlu İsmail, on adamıyla gelerek Gedalya'yı vurdular ve o da öldü. Sonra da Mispa'da onun yanında bulunan Yahodavîler'i*(Yahudi)* ve Kildanîler'i öldürdüler. **26***Tüm halk, küçükten büyüğe dek ve asker kumandanları Kildanîler'den korkarak Mısır'a[30] kaçtılar. **27***Yahuda[31] kralı Yehoyakin'in tutsaklığının otuz yedinci yılında, on ikinci ayın yirmi yedisinde, Babil kralı o yıl kral Evil-Merodak'ın öldüğünde, Yahuda kralı Yehoyakin'e[32] *"acıyarak*(*) onu cezaevinden çıkardı. **28***Ona ilgi gösterdi ve onun koltuğunu Babil'de kendi yanında bulunan kralların tahtlarının üstüne koydu. **29***Onun cezaevi gömleğini değiştirdi. O da tüm yaşamı boyunca onun önünde[33] yiyordu. **30***Ekmeği krallık yönetimince sürekli karşılanarak, tüm yaşamı boyunca ona her gün veriliyordu.

(1)II.Trh.36/17,Yerm.34/2, 39/1, 52/4,5, Hez.24/1, **(2)**Yerm.39/2, 52/6, **(3)**Yerm.39/2, 52/7ve diğ., **(4)**Yerm.39/7, Hez.12/12, **(5)**B.23/33,Yerm.52/9,**(6)**Yerm.39/7, Hez.12/13, **(7)**Bak B.24/12, 27.Ayet, **(8)**Bak Yerm.52/12-14, **(9)**Yerm.39/9, **(10)**II.Trh.36/19, Mez.79/1, **(11)**Yerm.39/8, Amos 2/5, **(12)**Nahm.1/3, Yerm.52/14, **(13)**Yerm.39/9,52/15,**(14)**B.24/14,Yerm.39/10,40/7,52/16, **(15)**B.20/17,Yerm.27/19ve22,52/17,diğ.,**(16)**I.Krl.7/15, **(17)**I.Krl.7/27,**(18)**I.Krl.7/23,**(19)**Çık.27/3,I.Krl.7/45ve50, **(20)**I. Krl.7/47,**(21)**I.Krl.7/15,Yerm.52/21,**(22)**Yerm.52/24ve diğ.,**(23)**I. Trh.6/14,Ezr.7/1,**(24)**Yerm.21/1,29/25,**(25)**BakYerm.52/25, **(26)**Lev.26/33,Tes.28/36ve64,B.23/27,**(27)**Yerm.40/5, **(28)**Yerm. 40/7-9,**(+)**Veya: Kildanîler'in hizmetçilerinden, **(29)**Yerm. 41/1ve2,**(30)**Yerm.43/4ve7,**(31)**Yerm.52/31vediğ.,**(32)**Tek. 40/13 ve 20, **(*)**İbranice: Başını kaldırıp' **(33)**II. Sam. 9/7.

I. TARİHLER

1. Bölüm: 1)Adem'in Nuh'a kadar olan soyu, 5)Yafet oğulları, 8)Ham oğulları, 17)Sam oğulları, Sam'ın İbrahim'e kadar olan soyu, 29)İsmail oğulları, 32)Ketura'nın oğulları, 34)Esav'ın oğulları, 43)Edom kralları, 51)Edom'un beğleri.

1*Adem, Şi[1] Enoş; **2***Kenan, Mahalalel, Yared; **3***Hanok, Metoşaleh, Lamek; **4***Nuh, Sam, Ham ve Yafet. **5***Yafet'in[2] oğulları:Gomer, Mecüc, Maday, Yavan, Tubal, Meşek ve Tiras'tı. **6***Gomer'in oğulları: Aşkenaz, Difat ve Togarma'ydı. **7***Yavan'ın oğulları: Elişa, Tarşiş, Kittim ve Rodanim'di. **8***Ham'ın[3] oğulları: Küş, Misraim, Püt ve Kenan'dı. **9***Küş'ün oğulları: Seba, Havila, Sabta, Raama ve Sabteka'ydı. Raama'nın oğulları da Şeba ve Dedan'dı. **10***Küş'dan Nimrod[4] doğdu(§)

O da yeryüzünde güçlenmeye başladı. **11***Misraim, Ludîler, Anamîler, Lehabîler, Naftuhîler; **12***Patrusîler ve Filistinliler'in çıktığı Kasluhîler[5] ile Patrusîler doğdular. **13***Kenan'ın ilk oğlu[6] Sidon ve Hit. **14***Yebusî, Amorî, Girgaşî; **15***Hivî, Arkî, Sinî; **16***Arvadî, Semarî ve Hamasî'i doğdular. **17***Sam'ın[7] oğulları: Elam, Aşur, Arpakşad, Lud, Aram, Üs, Hul, Geter ve Meşek[8] idi. **18***Arpakşad'dan Şalah ve Eber doğdu. **19***Eber'e iki oğul doğdu; birinin adı Peleg'di[+] çünkü yeryüzü onun günlerinde bölünmüştü. Kardeşinin adı da Yoktan'dı. **20***Yoktan'dan[9] Almodad, Şelef, Hasarmavet, Yerah; **21***Hadoram, Uzal, Dikla; **22***Ebal, Abimael, Şeba; **23***Ofir, Havila ve Yobab doğdu. Bütün bunlar Yoktan'ın oğullarıydı. **24***Sam[10] Arpakşad, Şelah; **25***Eber[11] Peleg, Reu; **26***Seruc, Nahor, Terah; **27***Abram[12] yani İbrahim. **28***İbrahim'in oğulları İshak[13] ve İsmail'di[14]. **29***Bunların soyu budur:Yani İsmail'in[15] ilk oğlu Nebayot, Kedar, Adbeel, Mibsam; **30***Mişma, Duma, Massa, Hadad[16] Tema; **31***Yetur, Nafiş ve Kedema. İsmail'in oğulları bunlardır. **32***İbrahim'in odalığı Ketura'nın[17] oğulları bunlardır: Kadıncağızdan Zimran, Yokşan, Medan, Midyan, Yişbak ve Şuah doğdu. Yokşan'ın oğulları: Şeba, Dedan'dı. **33***Midyan'ın oğulları: Eyfa, Efer, Hanok, Abida ve Eldaa'ydı; ve tüm bunlar Ketura'nın çocuklarıydılar. **34***İbrahim'den[18] İshak olup; İshak'ın oğulları[19] da Esav ve İsrail idi. **35***Esav'ın oğulları[20] Elifaz, Reuel, Yeuş, Yalam ve Korah'tı. **36***Elifaz'ın oğulları Teman, Omar, Sefi, Gatam, Kenaz, Timna ve Amalek'ti. **37***Reuel'in oğulları: Nahat, Zerah, Şamma ve Mizza'ydı. **38***Seir'in[21] oğulları: Lotan, Şobal, Sibeon, Ana, Dişon ve Etser ile Dişan'dı. **39***Lotan'ın oğulları: Hori ve Homam; Lotan'ın kızkardeşi de Timda idi. **40***Şobal'ın oğulları: Alyan, Manahat, Ebal, Şefi ve Onam; Sibeon'un oğulları da Ayya ve Ana'ydı. **41***Ana'nın oğlu Dişon[22] ve Dişon'un oğulları da Hamran[23] Eşban, İtran ve Keran'dı. **42***Eser'in oğulları: Bilhan, Zaavan, Yaakan; ve Dişan'ın oğulları da Üs'le Aran'dı. **43***Ve İsrailoğullarına bir kral olmadan önce Edom'da egemen[24] olan krallar bunlardır: Beor oğlu Bela ve kentinin adı da Dinhaba'ydı. **44***Bela'nın ölümünden sonra yerine Bosralı Zerah'ın oğlu Yobab kral oldu. **45***Yobab'ın ölümünden sonra yerine Temanî yöresinden Huşam kral oldu. **46***Huşam'ın ölümünden sonra yerine Moab kırsalından Medliler'i kıran, Bedad oğlu Hadad kral oldu ve kentinin adı da Avit'ti. **47***Hadad'ın ölümünden sonra Masrekalı Samla kral oldu. **48***Samla'nın ölümünden [25] sonra yerine nehirin yakınlarında olan Rehobot'dan[*] Şaul kral oldu. **49***Saul'un ölümünden sonra yerine Akbor'un oğlu Baal-Hanan kral oldu. **50***Baal-Hanan'ın ölümünden sonra yerine Hadad kral[26] oldu; kentinin adı Pai ve eşinin adı Mehetabel olup, bu da Me-Zehab'ın kızı ve Matred'in kızıydı. **51***Hadad'ın ölümünden sonra Edom'da beylikler[27] oldu; yani bey Timna, bey Alya, bey Yetet; **52***Bey Oholibama, bey Ela, bey Pinon, **53***Bey Kenaz, bey Teman, bey Mibsar, **54***Bey Magdiel, bey İram. Edom beyleri bunlardı.

(1) Tek.4/25, 26, 5/3ve6, **(2)**Tek.10/2ve diğ., **(3)**Tek.10/6ve diğ., **(4)**Tek.10/8ve diğ., **(§):**Buradaki Osmanlıca kelime ***"Tevlit Etmek"*** yani o adamın soyundan geldiği, doğduğu anlamına geliyor., **(5)**Tes.2/23, **(6)**Tek.10/15ve diğ., **(7)**Tek. 10/22, 11/10, **(8)**Tek.10/23, **(+):** Bölünmek, taksim etm., Tek.10/25, **(9)**Tek.10/26, **(10)**Tek.11/10ve diğ., Luk.3/36ve diğ., **(11)**Tek. 11/15, **(12)**Tek.17/5, **(13)**Tek.21/2ve3, **(14)**Tek.16/11 ve15,**(15)**Tek.25/13-16,**(16)**Tek.25/15,**(17)**Tek.25/1ve2, **(18)**Tek. 21/2ve3,**(19)**Tek.25/25ve26,**(20)**Tek.36/9ve10, **(21)**Tek.36/20, **(22)**Tek.36/25,**(23)**Tek.36/26,**(24)**Tek.36/31vediğ.,**(25)**Tek. 36/37, **(*):**Bazı yeni çevirilerde ***"Rehovot-Hannohar'lı Şaul"*** olarak geçiyor, **(26)**Tek.36/39, **(27)**Tek.36/40.

2. Bölüm: 1)Yakup oğulları, 3)Yahuda oğulları, 13)Yesse oğulları, 18)Kaleb oğulları, 21)Hesron oğulları, 25)Yerahmeel oğulları, 34)Şeşan oğulları, 42)Yerahmeel'in kardeşi Kaleb'in soyu, 50)Hur oğlu Kaleb'in soyu.

1*İsrail'in*(Yakup)* oğulları bunlardır: Ruben[1] Şimeon, Levi, Yahuda, İssakar, Zebulun; **2***Dan, Yusuf, Benyamin, Naftali, Gad ve Aşer. **3***Yahuda'nın[2] oğulları: Er, Onan ve Şela olup bu üç kişi ona Kenanlı[3] Şua'nın kızından doğdular. Yahuda'nın ilk oğlu İr[4] Rabb'in gözünde kötü olduğundan Rabb onu öldürdü. **4***Gelini Tamar'dan[5] ona Peres[*] ve Zerah doğdu. Yahuda'nın tüm oğulları beştir. **5***Peres'in[6] oğulları: Hesron ve Hamul. **6***Zerah'ın oğulları: Zimri[7] Eytan[8] Heman, Kalkol ve Dara[*] olup tümü beş kişidir. **7***Ve Karmi'nin[9] oğlu Akar[+] ile lanetli[10] şey için hainlik ederek İsraili sıkıntıya soktular. **8***Ve Eytan'ın oğlu Azarya'ydı. **9***Hesron'un oğulları: Yerahmeel, Ram[11] ve Kelubay[‡] olup, bunlar ona doğdu. **10***Ram'dan Amminadab ve[12] Amminadab'dan da Yahuda'nın[13] başkanı olan Nahşon doğdu[§]. **11***Nahşon'dan Salmon[14] Salmon'dan Boaz; **12***Boaz'dan Obed, Obed'den de Yesse doğdu[§]. **13***Yesse'nin[15] ilk oğlu Eliab, ikincisi Abinadab, üçüncüsü Şimea; **14***Dördüncüsü Netanel, beşincisi Radday; **15***Altıncısı Osem ve yedincisi Davut doğdu[§]. **16***Bunların kızkardeşleri Seruya

ve Abigail'di. Seruya'nın[16] oğulları: Abişay, Yoab, Asahel olup üç kişidir. **17***Abigail'den[17] Amasa doğdu; ve Amasa'nın babası İsmailî Yeter'di. **18***Hesron oğlu Kaleb'in kendi karısı Azuba'dan Yeriot'tan çocukları oldu. Onun da*(merhumenin)* çocukları da bunlardır; yani Yeşer, Şobab ve Ardon'du. **19***Azuba'nın ölümünden sonra Kaleb Efrat[18] ile evlendi ve kadından Hur doğdu. **20***Hur'dan Uri, Uriden de Betsalel[19] doğdu[§]. **21***Sonra Hesron altmış yaşındayken, Gilead'ın babası Makir'in[20] kızını alıp onunla evlendi ve ondan ona Segub doğdu. **22***Segub'dan Yair doğdu[§] ve bunun da Gilead yöresinde yirmi üç kenti vardı. **23***Geşur[21] ile Aramî Yair'in kasabalarını ve Kenat ile köylerini; yani altmış tane kenti onlardan aldı. Ve tüm bunlar Gilead'ın babası Makir'in oğullarınındı. **24***Hesron da; Kaleb, Efrata da öldükten sonra Hesron'un eşi Abiya'dan ona Tekoa'nın[22] babası*(atası)* Aşhur doğdu. **25***Hesron'un ilk oğlu Yerahmeel'in oğulları: İlk Oğlu Ram, Buna, Oren, Otsem ve Ahiya'ydı. **26***Yarahmeel'in Atara adında başka bir eşi olup o da Onam'ın annesi oldu. **27***Yarahmeel'in ilk oğlu Ram'ın oğulları Maats, Yamin ve Eker. **28***Onam'ın oğulları: Şammay ve Yada'ydı. Şammay'ın oğulları: Nadab ve Abişur'du. **29***Abişur'un eşinin adı Abihail'di ve ondan Ahbanı ile Molidi doğdu. **30***Nadab'ın oğulları: Seled ve Appaim'di. Seled çocuksuz olarak öldü. **31***Appaim'in oğlu İşi, İşşi'nin oğlu Şişan ve Şişşan'ın[23] oğlu da Ahlay'dı. **32***Şammay'ın kardeşi Yada'nın oğlu Yeter ve Yonatan'dı. Yeter çocuksuz öldü. **33***Yonatan'ın oğulları: Pelet ve Zaza'ydı. Yerahmeel'in oğulları bunlardı. **34***Şeşan'ın oğulları olmadı; ama kızları vardı. Şeşan'ın Yarha adında Mısırlı bir kulu olup; **35***Şeşan kızını kendi kulu Yarha'ya eşi olmak için verdi. Kadından ona Attay doğdu. **36***Attay'dan Natan, Natan'dan Zabad; **37***Zabad'dan[24] Eflal, Eflal'dan Obed; **38***Obed'den Yehu, Yehu'dan Azarya; **39***Azarya'dan Heles, Heles'ten Eleasa; **40***Eleasa'dan Sismay, Sismay'dan Şallum; **41***Şallum'dan Yekamya ve Yekemya'dan Elişama doğdu[§]. **42***Yerahmeel'in kardeşi Kaleb'in oğulları: İlk oğlu Meşa olup bu Zif'in babasıydı. Hebron'un babası da Meraşa'nın oğluydu. **43***Hebron'un oğulları Korah Tappuah, Rekem ve Şammay'dı. **44***Sema, Yorkeam'ın ; yani Raham'ın*(babası)* oldu[§] ve Raham'da Şammay'ın[§] (*babası*). **45***Şammay'ın oğlu Maon'du; ve Maon Sur Evi'nin*(Beyt-Sur)* babasıydı. **46***Kaleb'in odalığı Eyfa'dan Haran, Mosa ve Gazez doğdu. Haran da Gazez'in[§] *(babası)* oldu. **47***Yahday'ın oğulları: Regem, Yotan, Geşan, Pelet, Eyfa ve Şaaf'tı. **48***Kaleb'in odalığı Maaka'dan Şeber ve Tirhana doğdu. **49***Kadından Madmannan'ın babası Şaaf ile Makbena'nın babası ve Gibea'ın babası Şevay doğdu. Kaleb'in kızı Aksa'ydı[25]. **50***Efrata'nın[26] ilk oğlu Harun oğlu olan Kaleb'in çocukları bunlardı. Yani Kiryat-Yearim'in babası Şobal. **51***Beytlehem'in babası Şalma ve Beytgader'in babası Haref'ti. **52***Kiryat Yearim'in babası Şobal'ın oğulları Haroe; Menuhîler'in yarısıydı. **53***Kiryat-Yearim kabileleri: Yeter, Püt, Şumat ve Mişralılar olup bunlardan da Soralılar ile Eştaollular çıktı. **54***Salma'nın oğulları Beytlehem, Netofalılar, Atrot-Beytyoablı'lar ve Manahatlılar'ın yarısı Sorlular'dı. **55***Yabes'te yaşayan yazıcılar kabileleri:Tiratlılar, Şimatlılar ve Sukatlılar'dı. Rekab-Evi'nin[27] babası*(atası)* Hamat'tan doğan[§] Kenîler[28] bunlardı.

(1) Tek.29/32, 30/5, 35/18ve22, 46/8ve diğ., **(2)**Tek.38/3, 46/12, Say.26/19, **(3)**Tek.38/2, **(4)**Tek.38/7, **(5)**Tek.38/29ve30, Mat.1/3, **(*)**Pers, Fars(Fers); İranlı, **(6)**Tek.46/12, Rut.4/18, **(7)**Yeş.7/1; Zebedi!, **(8)**I.Krl.4/31, **(•):**Veya ***"Darda";*** Bak; Dara I.Ez.7/1'de Daryüs(Pers krallarına verilen isim!), **(9)**Bak B.4/1, **(+)**Veya ***"Akan",*** **(10)**Yeş.6/18, 7/1, **(11)**Mat.1/3ve4, **(‡):** Veya ***"Kaleb!"***; Bak Ayet 18/42, **(12)**Rut 4/19ve20, Mat.1/4, **(13)**Say.1/7, 2/3, **(§):** Bu İşaretlerde geçen kelime(Osm.) ***"Tevlit etti"*** yani babası oldu veya onun soyundan geldi, doğdu., **(14)**Rut. 4/21,Mat.1/4,**(15)**I.Sam.16/16,**(16)**II.Sam.2/18,**(17)**Bak II.Sam. 17/25,**(18)**50.Ayet,**(19)**Çık.31/2,**(20)**Say.27/1,**(21)**Say. 32/41, Tes.3/14, Yeş. 13/30, **(22)**B.4/5, **(23)**BakAyt.34ve35, **(24)**B. 11/41, **(25)**Yeş.15/17, **(26)**19.Ayt., **(27)**Hak.1/16, **(28)**Yerm.35/2.

3. Bölüm: 1)Davut'un oğulları, 10)Ve Sedekiya'ya kadar olan soyu, 17)Yekonya oğulları.

1*Davut'un Hebron'da doğan oğulları bunlardı: ilk oğlu Yizreelli[1] Ahinoam'dan doğan Amnon[2] ikincisi Karmelli Abigail'den doğan Daniyel[3]. **2***Üçüncüsü Geşur kralı Talmay'ın kızı Maaka'nın oğlu Absalom. Dördüncüsü Haggit'in oğlu Adoniya. **3***Şefatya Abital'dan ve altıncısı İtream'ın eşi Egla'dan[4] oldu. **4***Bu altı kişi ona Hebron'da doğdu. Orada[5] yedi yıl, altı ay egemen olup Oruşalim'de[6] otuz üç yıl saltanat sürdü. **5***Ona[7] Oruşalim'de doğan bunlardır: Yani Şimea, Şobab, Natan ve Süleyman[8] olup bu dört kişi Ammiel'in[9] kızı Bat-Şua'dan oldu. **6***İbhar, Elişema[+] ve Elifat; **7***Noga, Nefeg, Yafia; **8***Elişema, Elyada[10] ve Elifelet dokuz[11] kişiydi. **9***Onun odalıklarının oğullarından ve bunların kızkardeşleri Tamar'dan[12] başka bunların tümü Davut'un oğullarıdır. **10***Süleyman'ın oğlu Rehoboam[13] olup; bunun oğlu Abiya, bunun oğlu Asa, bunun oğlu Yehoşafat, **11***Bunun oğlu Yoram, bunun oğlu Ahazya[14] Yoaş*(Yehovaş)*; **12***Bunun oğlu Amatsya,

bunun oğlu Azarya[15] bunun oğlu Yotam; **13***Bunun oğlu Ahaz, bunun oğlu Hizkiya, bunun oğlu Manessa; **14***Bunun oğlu Amon ve bunun oğlu Yoşiya'dır. **15***Yoşiya'nın oğulları: İlk oğlu Yohanan, ikincisi Yehoyakim, üçüncüsü Sedekiya ve dördüncüsü Şallum'du. **16***Yehoyakim'in oğulları: Oğlu Yekonya ve oğlu Sedekiye'ydi. **17***Yekonya'nın oğulları *(sürgün)*: Şealtiel, **18***Malkiram, Pedaya, Şenatsar, Yekamya, Hoşama ve Nebadya'ydı. **19***Pedaya'nın oğulları: Zerubbabel ve Şimei'dir. Zerubbabel'in oğulları: Meşullam, Hananya ve kızkardeşleri Şelomit. **20***Ve Haşuba, Ohel, Berekya, Hasadya, Yuşab-Hesed olarak beş kişiydi. **21***Hananya'nın oğulları: Peletya ve Yeşeya'ydı. Refaya'nın oğulları: Arna'nın oğulları, Obadya'nın oğulları ve Şekanya'nın oğulları'ydı. **22***Şekenya'nın oğlu Şemaya ve Şemaya'nın oğulları: Hattuş[16], İgal, Bariah, Nearya ve Şafat olarak altı kişiydi. **23***Nearya'nın oğulları: Elyoenay, Hizkiya ve Azrikam olarak üç kişiydi. **24***Elyoenay'ın oğulları: Hodovya, Elyaşib, Pelaya, Akkub, Yohanan, Delaya ve Anani olarak yedi kişiydi.

(1) Yeş.15/56,**(2)**II.Sam.3/2,**(3)**II.Sam.3/3;***"Kilab"*, **(4)**II.Sam.3/5, **(5)**II.Sam.2/11,**(6)**II.Sam.5/5,**(7)**II.Sam.5/14,B.14/4, **(8)**II.Sam. 12/24,**(9)**II.Sam.11/3,***"Eliam"***,**(+):** Veya ***"Elişu"***, II.Sam.5/15, **(10)**B.14/7,***"Belyada"***, **(11)**BakII.Sam.5/14-16, **(12)**II.Sam.13/1,**(13)**I.Krl.11/43, 15/6, **(14)**II.Trh.21/17 ***"Yehoahaz"***ve 22/6 ***"Azerya"***, **(15)**II.Krl.15/30 ***"Azezya"***, (16)Ezr.8/2.

4. Bölüm: 1)Yahuda'nın Hur oğlu Kaleb'ten gelen soyu, 5)Aşhur'un soyu, 9)Yabes ve onun duası, 11)Kelub, 13)Kenaz, 15)Yefunna oğlu Kaleb'in ve diğerlerinin soyu, 21)Şela oğulları, 24)Şimeon oğulları ile kentleri, 39)Gedor'un alınması, 43)Amalekî-ler'in yenilmesi.

1*Yahuda'nın oğulları: Peres[1] Hesron, Karmi, Hur ve Şobal. **2***Şobal'ın oğlu Reaya[2] Yahat'ın ve Yahat, Ahummay ile Lahad'ın babası oldu. Soralılar'ın kabileleri bunlardır. **3***Eytam'ın babasından bunlar; yani Yizreel, İşma ve İdbaş oldu; kızkardeşlerinin adı da Hatselelponi'dir. **4***Gedor'un babası Penuel ve Huşa'nın babası Ezer olup bunlar Beytlehem'in babası Efrata'nın ilk oğlu Hur'un[3] oğullarıydılar. **5***Tekoa'nın[4] babası Aşhur'un Hela ve Naara adında iki eşi vardı. **6***Naara'dan ona Ahuzzam Hefer, Temeni ve Haahaştari doğdu; Naara'nın oğulları da bunlardır. **7***Hela'nın oğulları: Seret, Yishar ve Etnan'dı. **8***Hakkots Anub'un, Sobeba'nın ve Harum'un oğlu Aharhel'in kabilelerinin babası oldu. **9***Yabets kardeşlerinden daha gözdeydi[5] ve annesi: -Onu elimle doğurdum, diyerek ona Yabis[+] adını verdi. **10***Ve Yabis, İsrailin Allah'ına şöyle yakardı: -Keşke beni her yönden bereketlesen, sınırlarımı genişletsen ve elin benimle birlikte olup, bana bir acı dokunmaması için beni kötülükten kurtarsaydın, dedi ve Allah da ona dilediğini verdi. **11***Şuhan'ın kardeşi Kelub'dan; Eşto'nun babası Mehir oldu. **12***Eşton'dan Rafa-Evi'nin, Paseah'dan İr-Nahaş'ın babası Tehinnan oldu; bunlar Reka adamlarıydılar. **13***Kenaz'ın oğulları: Otniel[6] ve Seraya. Otniel'in oğulları: Hatat'tı. **14***Meonotay Ofra'nın ve Saraya da Ge-Haraşim'in[7] babasıydı. Çünkü onlar sanatkârdılar. **15***Yefunne'nin oğlu Kaleb'in oğulları İru, Ela ve Naam. Ela'nın oğlu da Kenaz'dı. **16***Yahallelel'in oğulları: Zif, Zifa, Tirya, Asarel'di. **17***Ezra'nın oğulları: Yeter, Mered, Efer, Yalon olup; bunun eşinden Miryam, Şammay ve Eştemoa'nın babası İşbah doğdu. **18***Yahudi eşinden de Gedor'un babası Yared, Soko'nun babası Heber ve Zanoah'ın babası Yekutiel doğdu. Bunlar Mered'in evlendiği Firavun'un kızı Bitya'nın oğullarıydılar. **19***Onun eşi Naham'ın kızkardeşi Hodiya'nın oğulları Garmi, Keila'nın babası ve Maaka'lı Eştemoa'ydı. **20***Şimon'un oğulları: Amnon, Rinna, Ben-Hanan ve Tilon'du. İşi'nin oğulları: Zohet ve Ben-Zohet'ti. **21***Yahoda oğlu Şela'nın[8] oğulları: Leka'nın babası Er, Mareşa'nın babası Laada ve Aşbea-Evi'nden ince keten yapanların kabileleri. **22***Yokim, Kozeba adamları; Yehovaş*(Yoaş)* ile Saraf ki (Bunlar Moab'da mülk sahibiydiler.) ve Yaşubi-Lahem; ama bu şeyler eski kayıtlardadır. **23***Bunlar çömlekçiler olup Netaim'de ve Gedera'da yaşayarak kralın işini görüyor; ve orada onunla oturuyorlardı. **24***Şimeon'un oğulları Nemuel[9] Yamin, Yarib, Zerah, Şaul; **25***Ve bunun oğlu Şallum, bunun oğlu Mibsam ve bunun oğlu Mişma. **26***Mişma'nın oğulları: Bunun oğlu Hammuel, bunun oğlu Zakkur ve bunun oğlu Şimei'ydi. **27***Şimei'nin on altı oğlu ve altı kızı vardı. Ama kardeşlerinin çok çocukları olmamış ve onların tüm kabileleri Yahuda oğulları gibi çoğalmamıştı. **28***Beer-Şeba'da[10] Moloda'da, Hasar Şual'da; **29***Bilha'da, Etsem'de, Tolad'da; **30***Betuel'de[*] Horma'da, Siglag'da; **31***Markabot-Evi'nde, Hasar[11] Susim'de, Biri-Evi'nde ve Şaarayim'de yaşadılar. Davut'un egemenliği günlerine dek onların kentleri bunlardır. **32***Kasabaları da Eytam, Ain, Rimnon, Token ve Aşan olup beş kentti. **33***Bu kentlerin çevresindeki tüm köyler, Baal'a dek[12] onların olup evleri ve soyları bunlardır. **34***Meşobab, Yamlek, ve Amatsya'nın oğlu Yoşa; **35***Yoel, Yoşibya oğluYehu, Asiel'in

oğlu Seraya; **36***Elyoenay, Yaakoba, Yeşohaya, Asaya, Adiel, Yesimiel, Benaya; **37***Şemaya'nın, Şimri'nin, Yedaya'nın, Allon'un ve Şifi'nin oğlu Ziza. **38***Bu adları anılanlar; kabilelerinin başkanlarıydılar. Ve onların soyusopu çok çoğaldı. **39***Gedor'a, derenin kuzeyine değin sürüleri için otlak bulmaya gittiler. **40***Bol ve iyi otlak buldular. Ülke geniş, güzel, kaygısız ve her yerde huzur vardı; çünkü eskiden Ham oğulları orada yaşamışlardı. **41***Bu adları yazılı olanlar Yahuda kralı Hizkiya'nın günlerinde gidip onların çadırlarını ve oradaki evlerini vurup[13] bu güne dek onları öldürerek onların yerinde yaşadılar. Çünkü sürüleri için oralarda otlak vardı. **42***Bunlardan; yani Şimeon'un oğullarından beşyüz adam başkan ve İşi'nin oğulları: Pelatya, Nearya, Refaya ve Uzziel olarak Seir dağına gittiler. **43***Amalek'ten[14] kalan son kaçakları da öldürerek bugüne dek orada yaşadılar.

(1) Tek.38/29, 46/12, **(2)**B.2/52 Herovah!, **(3)**B.2/50, **(4)**B.2/25, **(5)**Tek.34/19, **(+)**: Elem, acı, **(6)**Yeş.15/17, **(7)**Nah.11/35, **(8)**Tek. 38/1 ve 5, 46/12, **(9)**Tek. 46/10, Çık.6/15, Yamoel Sayl. 26/12, **(10)**Yeş.19/2, **(*)**:Bak Yud. Betülya, **(11)**Yeş.19/5; Hisar suyu, **(12)**Yeş.19/8, Balat bire, **(13)**II.Krl.18/8, **(14)**Bak I.Sam.15/8, 30/17, II.Sam.8/12.

5. Bölüm: 1)Ruben oğulları(Ki, o *'Bekuriyet'*; yani ilk oğulluk hakkından mahrum oldu.), 9)Onların evleri ve Hagrîleri yenmeleri, 13)Gad oğullarının soyluları ve evleri, 18)Ruben ve Gad oymakları ve Manessa'nın yarısıyla onların galip gelmeleri, 23)Adı belirtilen yarım oymağın*(sıpt)* evleri ve sözü geçen adamları, 25)Onların bozgunculuğu ve tutsaklığı.

1*İsrailin ilk oğlu Ruben'in oğulları: [Çünkü ilk[1] oğlu olmasına rağmen babasının[2] yatağını kirlettiğinden ilk oğulluk[3] hakkı İsrail'in*(Yakup'un)* oğlu Yusuf'a verildi ve soyu ilk oğulluğuna göre kayıt olunmadı. **2***Çünkü Yahuda[4] kendi kardeşlerinden güçlü olduğundan başkanlık[5] onun; ama ilk oğulluk Yusuf'undu.] **3***İsrailin ilk oğlu Ruben'in[6] oğlu Hanok, Pallu, Hesron ve Karmi'ydi. **4***Yoel'in oğulları onun oğlu Şemaya'nın, Gog'un, Şimei'nin; **5***Mika'nın, Reaya'nın, Baal'ın; **6***Ve Aşur[7] kralı Tiglat Pilneser'in tutsak aldığı Beera olup bu Rubenliler'in başkanıydı. **7***Onun kardeşleri kabilelerince soyları yazıldığında[8] başkan Yeiel ve Zekeriya; **8***Yoel oğlu, Azaz oğlu Bela olup; bu da Aroer'den[9] Nebo'ya dek ve Baal-Meona da oturdu. **9***Doğudaki Fırat nehrinden çöle dek kendi yerleşim alanıydı; çünkü sürüleri Gilead[10] yöresinde çoğalmıştı. **10***Saul'un günlerinde Hagrîler[11] ile savaştıklarında onları yenince; Gilead'ın kuzeyinde onların çadırlarında yaşadılar. **11***Gad oğulları Başan[12] ülkesinden Saleka'ya dek onların karşısında yaşadılar. **12***Birincisi Yoel, ikincisi Şafam, Yanay ve Başan'da Şafat. **13***Onların kardeşleri kabilelerine göre Mikael, Meşullam, Şeba, Yoray, Yakan, Zia ve Eber olup yedi kişiydi. **14***Bunlar Buz'un, Yahdo'nun, Yeşişay'ın Mikael'in, Gilead'ın, Yaroah'ın, Huri'nin ve Abihail'in oğullarıydı; **15***Ve Guni'nin oğlu, Abdiel'in oğlu Ahi'nin kabile başkanlarıydılar. **16***Gilead'ta Başan ile kasabalarında ve tüm Şaron[13] çevresinde onların sınırları içinde yaşadılar. **17***Tüm bunlar; Yahuda kralı Yotam'ın günlerinde[14] İsrail kralı Yeroboam'ın[15] günlerinde soy kitabına yazıldılar. **18***Rubenliler, Gadlılar ve Manessa'nın yarısından olan bu güçlü kişiler; kalkan ile kılıç taşıyan, yay çeken ve cenk için öğretilmiş olarak savaş alanına çıkan kırk dört bin yediyüz altmış kişiydi. **19***Hagrîler, Yeturîler[16] Afişîler ve Nodabîler ile savaşarak; **20***Onları[17] yendiler ve Hagrîler ile beraber olanların tümünü ele geçirdiler. Çünkü savaş sırasında Allah'ı çağırıp *"O"*na güvendikleri[18] için onları kabul etti. **21***Onların hayvanları: Elli bin deve, iki yüz elli bin koyun ve iki bin eşekti. Yüz bin kişiyi de tutsak aldılar. **22***Çünkü bu savaş Allah'tan olduğundan çok ölü bırakmıştı ve sürgün[19] günlerine dek onların yerlerinde oturdular. **23*** Manessa'nın yarı oymağının oğulları o yörede yaşayıp Başan'dan ta Baal-Hermon'a, Senire ve Hermon dağına dek çoğaldılar. **24***Onların atalar evlerinin başkanları: Efer, İşi, Eliel, Azriel, Yeremya, Hodavya ve Yahdiel olup güçlü soylular ve ocaklarının başkanlarıydılar. **25***Atalarının Allah'ına karşı isyan edip; kendilerinin önünden Allah'ın yok ettiği ülkelerin halklarının ilâhlarına[20] uyarak zina ettiler. **26***İsrail'in Allah'ı Asur kralı Pul'un[21] ruhunu ve Asur kralı Tiglat[22] Pilneser'in ruhunu uyandırdı. O da Rubenliler'i, Gadlılar'ı ve Manessa oymağının yarısını tutsak ederek onları tâ bugüne dek Halah(23) Habor, Hara ve Gozan ırmağına götürdü.

(1) Tek.29/32, 49/3, **(2)**Tek.35/22, 49/4, **(3)**Tek.48/15ve22, **(4)**Tek.49/8ve10, Mez.60/7, 108/8, **(5)**Mik.5/2, Mat.2/6, **(6)**Tek.46/9, Çık.6/14, Say.26/5, **(7)**II.Krl.15/29, 16/7, **(8)**Bak 17.Ayet,**(9)**Yeş.13/15ve16,**(10)**Yeş.22/9,**(11)**Tek.25/12, **(12)**Yeş. 13/11ve24, **(13)**B.27/29, **(14)**II.Krl.15/5ve32, **(15)**II.Krl.14/16 ve28, **(16)**Tek.25/15, B.1/31, **(17)**22.Ayet, **(18)**Mez.22/4ve5, **(19)**II.Krl.15/29,17/6,**(20)**II.Krl.17/7,**(21)**II.Krl.15/19, **(22)**II.Krl. 15/29, **(23)**II.Krl.17/6, 18/11.

6. Bölüm: 1)Levi oğulları, 14)Tutsaklık zamanına dek olan kahinler(*İmamlar*), 16)Gerşon, Merari ve Kohat kabileleri, 49)Harun'un görevi ve soyu, 54)Kahinler(*İmamlar*) ile Levililer'in kentleri ve

otlakları.
1* Levi'nin oğulları: Gerşon[1] Kohat ve Merari'-
ydi. **2*** Kohat'ın oğulları: Amram, Yishar, Hebron
ve Uzziel'di. **3*** Amram'ın çocukları Harun, Musa
ve Miryam'dı. Harun'un oğulları: Nadab[2] Abihu,
Eleazar ve İtamar'dı. **4*** Eleazar'dan Finehas, Fi-
nehas'tan Abişua; **5*** Abişua'dan Bukkin, Buk-
kin'den Uzzin; **6*** Uzzin'den Zerahya, Zerahya'dan
Merayot; **7*** Merayot'tan Amarya, Amarya'dan Ahitub;
8* Ahitub'dan[3] Sadok[4] Sadok'tan Ahimaas; **9*** Ahi-
maas'dan Azarya ve Azarya'da Yohanan'ın '*babası*[§]
oldu. **10*** Yohanan Süleyman'ın Oruşalim'de yap-
tığı Tapınakta[5] imamlık *(kahinlik)* yapan[6] Azer-
ya'nın babasıydı. **11*** Azerya'dan[7] Amarya,
Amarya'dan Ahitub; **12*** Ahitub'dan Sadok, Sa-
dok'tan Şallum; **13*** Şallum'dan Hilkiya, Hilkiya'-
dan Azarya; **14*** Azarya'dan Seraya[8] ve Seraya'da
Yehosadak'ın *'babası*[§] oldu. **15*** Rabb Yahuda[9]
ile Oruşalim'i Nabukadnezar'ın eline verdiğinde
Yehosadak tutsak alındı. **16*** Leni'nin oğulları:
Gerşom[10] Kohat, Merari; **17*** Gerşom'un oğulla-
rının adları Libni ve Şimei'ydi. **18*** Kohat'ın o-
ğulları: Amram, Yishar, Hebron ve Uzziel'di.
19* Merarî'nin oğulları: Mahli ve Muşi. Levi kabi-
leleri atalarına göre bunlardır: **20*** Gerşon'dan oğlu
Libni, bunun oğlu Yahat, bunun oğlu Zimma[11]
21* Bunun oğlu Yoah, bunun oğlu İddo, bunun
oğlu Zerah ve bunun oğlu Yeateray oldu. **22*** Ko-
hat'ın oğulları: Oğlu Aminadab, bunun oğlu Ko-
rah, bunun oğlu Assir; **23*** Bunun oğlu Elkana,
bunun oğlu Ebyasaf, bunun oğlu Assir; **24*** Bunun
oğlu Tahat, bunun oğlu Uriel, bunun oğlu Uzziya
ve bunun oğlu Saul. **25*** Elkana'nın oğulları da
Amasay[12] ve Ahimot. **26*** Elkana ve Elkana'nın
oğulları: Oğlu Sofay, bunun oğlu Nahat; **27*** Bu-
nun oğlu Eliab, bunun oğlu Yeroham ve bunun
oğlu Elkana'ydı. **28*** Samuel'in oğulları:İlk oğlu
Yoel ve[13] ikincisi Abiya'ydı. **29*** Merarî'nin oğul-
ları: Mahli, bunun oğlu Libni, bunun oğlu Şimei,
bunun oğlu Uzza; **30*** Bunun oğlu Şimea, bunun
oğlu Haggiya ve bunun oğlu Asaya'ydı. **31*** Ant-
laşma Sandığı[14] kararlaştıktan sonra Davut'un
Rabb'in-Evi'nde terennüm *(ezgici)* hizmetine gö-
revlendirdiği adamlar bunlar olup; **32*** Süleyman Rab-
b'in-Evi'ni Oruşalim'de bina edinceye dek
Cemaat çadırının meskeni önünde ezgilerini söy-
lüyorlar ve sonra düzenlemelerine göre hizmetler-
ine devam ediyorlardı. **33*** Bunu yapanlar ve
oğulları şunlardır: Yani Kohat'ın oğullarından İs-
rail oğlu, Levi oğlu, Kohat oğlu, Yishar oğlu,
34* Korah oğlu, Ebyasaf oğlu[15] Assir oğlu, Tahat
oğlu; **35*** Sefanya oğlu, Azerya oğlu, Yoel oğlu,
Elkana oğlu; **36*** Amasay oğlu, Mahat oğlu,
Elkana oğlu, Suf oğlu; **37*** Toah oğlu, Eliel oğlu,
Yeroham oğlu; **38*** Elkana'nın oğlu, Samuel oğlu
ve Yoel oğlu ezgici Heman'dı. **39*** Sağında duran
kardeşi Şimea'nın oğlu ve Berakya'nın oğlu Asaf[+]
Yani Asaf; Levi oğlu, Gerşom oğlu, Yahat oğlu;
40* Şimei oğlu, Zimman oğlu; **41*** Eytan oğlu,
Adaya oğlu, Zerah oğlu; **42*** Etni oğlu, Malkiya
oğlu; **43*** Baaseya oğlu ve Mikael oğluydu. **44*** Ve
onların kardeşleri olan Merarî'nin oğulları da
solundaydılar: Levi'nin oğlu, Merari'nin oğlu,
Muşi'nin oğlu, Mahli'nin oğlu; **45*** Şemer'in oğlu,
Bani'nin oğlu, Amsi'nin oğlu; **46*** Hilkiya'nın oğ-
lu, Amasya'nın oğlu, Haşabya'nın oğlu; **47*** Mall-
uk'un oğlu, Abdi'nin oğlu ve Kişi'nin oğlu Eytan.
48* Kardeşleri olan Levililer de Beytullah mes-
keninin her türlü hizmeti ile görevlendirildiler.
49* Ama Harun oğullarıyla Allah'ın kulu Musa'-
nın her buyruğuna göre, İsrail için kefaret olmak
üzere kurban yakma[16] Mezbahı *(sunağı)* üstünde
kurban yakmak ve buhur[17] sunağı üstünde de
buhur sunmakla '*En Kutsal Yer*'in tüm işlerini yürütü-
yorlardı. **50*** Harun'un oğulları bunlardır: Oğlu
Eleazar, bunun oğlu Finehas, bunun oğlu Ebişu;
51* Bunun oğlu Bukki, bunun oğlu Uzzi, bunun
oğlu Zerahya; **52*** Bunun oğlu Merayot, bunun
oğlu Amarya, bunun oğlu Ahitub; **53*** Bunun oğlu
Sadok ve bunun oğlu Ahimaas'tı. **54*** Kohat'ın[18]
kabilesinden Harun oğullarının evleri köyleri ve
sınırlarına göre bunlardı. Çünkü kur'aları böyle
düştü. **55*** Yahuda ülkesinde[19] onlara Hebron ile
çevresindeki otlakları verdiler. **56*** Ama[20] o kentin
tarlalarıyla köylerini Yefunna oğlu Kalab'e ver-
diler. **57*** Harun oğullarına[21] Yahuda kentlerinden
sığınma kenti Hebron'u ve Libna'yı, Yattir'i ve
Eştomoa'yı; **58*** Hilen'i[22] Debir'i; **59*** Aşan'ı[23]
Şemeş-Evi'ni otlaklarıyla; **60*** Ve Bünyamin
oymağından Geba ile otlaklarını, Alamet[24] ile
otlaklarını ve Anatot ile otlaklarını verdiler. Kabi-
lelerinin tüm kentleri onüç kentti. **61*** Bu oy-
mağın[25] kabilelerinden geriye kalan Kohat
oğulları'na Manessa'nın yarı oymağından kur'a[26]
ile on kent verildi. **62*** Kabilelerine göre Gerşon
oğullarına İssakar oymağından, Aşer oymağından,
Naftali oymağından, ve Başan'da olan Manessa
oymağından onüç kent verildi. **63*** Kur'a ile ka-
bilelerine göre Merari oğullarına Ruben
oymağından, Gad oymağından ve Zebulun oyma-
ğından on iki[27] kent verildi. **64*** İsrailoğulları Le-
vililere çayırlarıyla tüm bu kentleri verdiler.
65* Yahuda oğullarından, Şimeon oğullarından,
Bünyamin oğulları oymağından kur'a ile isimleri

okunan kentleri verdiler. **66***Kohat[28] oğullarının geriye kalan kabilelerinin yakın kentleri Efraim oymağından'dı. **67***Onlara sığınma[29] kentlerinden Efraim dağında olan Şekem'i ve Gezer'i otlaklarıyla verdiler. **68***Yokmeam'i[30] Horon-Evi'ni; **69***Ayyalon'u ve Gat-Rimmon ile otlaklarını; **70***Manessa'nın yarım sıptından Aner'i ve Bileam ile otlaklarını Kohat oğullarının geriye kalan kabilelerine verdiler. **71***Gerşom oğullarına Manessa'nın yarım sıptının kabilesinden Başan'da olan Golan'ı otlağıyla, Aştarot'u otlağıyla; **72***Ve İssakar oymağından Kadeş'i, Daberat'ı; **73***Ramot'u ve Anem'i otlağıyla. **74***Aşer oymağından Maşal'ı, Abdon'u; **75***Hukok'u ve Rehob'u otlağıyla. **76***Naftali oymağından Galile'de olan Kedeş'i, Hammon'u ve Kiryataim'i otlaklarıyla verdiler. **77***Geri kalanlara; yani Merari'ya Zebulun oymağından Rimmon'u ve Tabor'u otlaklarıyla verdiler. **78***Erden'in ötesinde Eriha yakınlarında, Erden'in kuzeyinde Ruben oymağından çölde olan Betser'i ve Yahsa'yı otlaklarıyla; **79***Ve Kedemot'u, Mefaat'ı; **80***Gad oymağından Gilead'da Ramot ile otlaklarını; Mahanaim ile otlaklarını; **81***Ve Heşbon'la Yazer'i de otlaklarıyla beraber verdiler.

(1) Tek.46/11,Çık.6/16,Say.26/57,B.23/6 ve 16.Ayet, **(2)**Lev.10/1, **(3)**II.Sam.8/17, **(4)**II.Sam.15/27, **(§)**: Osm.Tevlit etti; doğdu, soyundan geldi, babası oldu, **(5)**I.Krl.6, II.Trh.3, **(6)**Bak II.Trh.26/17,18, **(7)**Bak Ezr.7/3, **(8)**Nahm.11/11, **(9)**II.Krl.25/18, **(10)**Çık.6/16, 1.Ayet, **(11)**42.Ayet, **(12)**Bak 35.ve36.Ayetler, **(13)**33.Ayet,I.Sam.8/2,**(14)**B.16/1,**(15)**Çık.6/24, **(+):**Bak73. Mez., **(16)**Lev.1/9,**(17)**Çık.30/7, **(18)**Yeş.21, **(19)**Yeş.21/11 ve 12, **(20)**Yeş.14/13, 15/13, **(21)**Yeş.21/13, **(22)**Yeş.21/15 ***Holon***, **(23)**Yeş.21/16***Ayn***,**(24)**Yeş.21/18***Almon***,**(25)**66.Ayet, **(26)**Yeş.21/5, **(27)**Yeş.21/7ve34, **(28)**61.Ayet, **(29)**Yeş.21/21, **(30)**Bak Yeş.21/22-35.

7. Bölüm: 1)İsakar oğulları, 6)Bünyamin oğulları, 13)Naftali oğulları, 14)Manessa oğulları, 20-24)Efraim oğulları, 21)Gatîler'den uğradığı sıkıntılar, 23)Beria'nın doğumu, 28)Efraim oğulları'nın evleri, 30)Aşer oğulları.

1*İssakar oğulları: Tola[1] Pua, Yaşub ve Şimron olup dört kişiydi. **2***Tola'nın oğulları:Uzzi, Refaya, Yeriel, Yahmay, İbsam ve Şemuel olup bunlar babaları Tola'nın atalar başkanları ve asırlarında olan güç sahipleriydiler. Davut'un günlerinde onlar[2] yirmi iki bin altı yüz kişiydi. **3***Uzzi'nin oğlu İzrahya; ve İzrahya'nın oğulları: Mikael, Obadya, Yoel ve İşşiya beş kişi olarak tümü başkandılar. **4***Onlarla kabileleri ve ataları evlerince savaşa yatkın askerleri otuz altı bindi. Çünkü bunların eşleri ve çocukları çoktu. **5***Kardeşleri İssakar'ın tüm kabileleri arasında güçlü kişiler olarak; kabileleri kaydına göre seksen yedi bin kişiydi. **6***Bünyamin'in[3] oğulları: Bela, Beker ve Yediael olup üç kişiydi. **7***Bela'nın oğulları: Esbon, Uzzi, Uzziel, Yerimot ve İri beş kişiydi. Atalar evlerinin başkanları ve güç sahipleri olarak kabilelerine göre kaydolunanlar da yirmi iki bin otuz dört kişiydi. **8***Beker'in oğulları: Zemira, Yoaş, Eliezer, Elyoenay, Omri, Yeremot, Abiya, Anatot ve Alamet olup tüm bunlar Beker'in oğullarıydı. **9***Bunlar kabilelerinin kaydına göre ataları evlerinin başkanları ve güç sahipleri olarak yirmi bin ikiyüz kişiydi. **10***Yediael'in oğlu: Bilhan ve Bilhan'ın oğulları Yeuş, Bünyamin, Ehud, Kenaana, Zetan, Tarşiş ve Ahişahar'dır. **11***Tüm bunlar Yediel'in oğulları olup atalar evlerinin başkanları ve güç sahipleri olup savaşçı askerler olarak on yedi bin iki yüz kişiydi. **12***Şuppim[4] ve Huppim İr'in oğulları olup Huşim de İr'in[5] oğluydu. **13***Naftali'nin oğulları Yahsiel , Guni, Yeser ve Şallum[6] bunlar Bilha'nın oğullarındandı. **14***Manessa'nın oğulları: Eşinden doğan Asriel [Süryani odalığından da Gilead'ın babası Makir doğdu; **15***Makir Maaka adında Huppim ve Şuppim'in kızkardeşleriyle evlendi.] ve ikincisi Selofhad olup Selofhad'ın kızları oldu. **16***Makir'in eşi Maaka'dan bir oğlu dünyaya gelip ona Pereş adını verdi. Onun kardeşinin adı Şereş olup oğulları Ulam ve Rakem'di. **17***Ulam'ın oğlu Bedan'dı[7] ve bunlar da Manessa oğlu Makir oğlu Gilead'ın oğullarıydı. **18***Kızkardeşi Hammoleket-İşhudu'dan Abiezer[8] ve Mahla doğdu. **19***Şemida'nın oğulları Ahyan, Şekem, Likhi ve Aniam'dı. **20***Efraim'in[9] oğulları:Şutelah, onun oğlu Bered, onun oğlu Tahad, onun oğlu Eleada, onun oğlu Tahad; **21***Onun oğlu Zabad, onun oğlu Şutelah, Ezer ve Elead idi. Bunları yerli Gatlılar öldürdüler. Çünkü hayvanlarını çalmak için gelmişlerdi. **22***Babaları Efraim birçok gün onlar için yas tuttu; ve kardeşleri de ona baş sağlığı için gelmişlerdi. **23***Ve karısıyla birleştikten sonra eşi hamile kalıp bir oğul doğurdu. Kendi evi üzerine bela gelmiş olduğundan ona Beria adını verdi. **24***Kızı Şeera aşağı ve yukarı Horon-Evi'ni ve Uzzen-Şeera'yı yaptı. **25***Oğlu Refah ve Reşef; bunun oğlu Telah, bunun oğlu Tahan; **26***Bunun oğlu Ladan, bunun oğlu Ammihud, bunun oğlu Elişema; **27***Bunun oğlu Nun[10] ve bunun oğlu Yeşu'ydu. **28***Onların mülkleri ve evleri: El-Evi *(Beyt'el)*, onun kasabaları, doğuda Naaran[11] batıda Gezer ve Şekem kasabaları tâ; Azza kasabalarına dek. **29***Manessa[12] oğullarının sınırlarında Şean-Evi'yle kasabaları, Taanak, Megiddo ile[13] Dor ile kasabaları olup İsrail oğlu Yusuf oğulları buraya yerleştiler. **30***Aşer'in[14] oğulları: Yimna, Yişva,

Yişvi, Beria ve kızkardeşleri Serah'tı. **31***Beria'nın oğulları: Heber ve Birzaitî'nin babası olan Malkiel'di. **32***Heber'den Yaflet, Şomer, Hotam ve kızkardeşleri Şua oldu. **33***Yaflet'in oğulları: Pasak, Bimhal ve Aşvat olup Yaflet'in oğulları bunlardı. **34***Şamer'in oğulları: Ahi, Rohga, Yehubba ve Aram'dı. **35***Kardeşi Helem'in oğulları: Sofah, İmna, Şeleş ve Amal'dı. **36***Sofah'ın oğulları: Suah, Harnefer, Şual, Beri, İmra; **37***Beser, Hod, Şamma, Şilşah, İtran ve Beera'ydı. **38***Yeter'in oğulları: Yefunne, Pispa, Ara; **39***Ulla'nın oğulları da: Arah, Hanniel ve Risya'ydı. **40***Tüm bunlar Aşer'in oğulları olup atalar evlerinin başkanları, güç sahipleri ve büyük başkanlardı. Onların soy kayıtlarına göre cenge hazır adamların sayısı yirmi altı bine erişiyordu.

(1) Tek.46/13,Say.26/23,**(2)**II.Sam.24/1ve2, B.27/1, **(3)**Tek.46/21, Say.26/38, B.8/1ve diğ., **(4)**Say.26/39 ***Şufam***, **(5)**Say.26/38 **Ahiram**, **(6)**Tek.46/24 ***Şillem***, **(7)**I.Sam.12/11, **(8)**Say.26/30 ***Elyeazar***, **(9)**Say.26/35, **(10)**Say.13/9ve17, **(11)**Yeş.16/7, **(12)**Yeş.17/7, **(13)**Yeş.17/11, **(14)**Tek.46/17, Say.26/44.

8. Bölüm: 1)Bünyamin oğulları ve onların atalar evi başkanları, 33)Saul soyu.

1*Bünyamin'in ilk oğlu Bela(1) ikincisi Aşbel, üçüncüsü Aharah; **2***Dördüncüsü Noah, beşincisi Rafa doğdu. **3***Bela'nın oğulları: Addar**(+)** Gera, Abihud; **4***Abihud, Naaman, Ahoah; **5***Gera, Şefufan(2) ve Huram'dı. **6***Ehud'un oğulları bunlar olup; Gibea halkının başkanlarıydılar ve onları Manahat'a(3) sürdüler. **7***Naaman, Ahiya ile halkı sürgün eden Gera'dır; bundan Uzza ve ondan da Ahihud oldu. **8***Şaharayim onları gönderdikten sonra Moab ülkesinde çocukları oldu; eşleri de Huşim ile Baara'ydı. **9***Eşi**(*)** Hodeş'den ona Yoaba, Sibya, Meşa, Malka; **10***Yeus, Şakya ve Mirma doğdu. Bunlar onun oğulları ve atalar-evleri(*Boy*) başkanlarıydılar. **11***Huşim'den ona Abitub ve Elpaal doğdu. **12***Elpaal'ın oğulları: Eber, Mişam, Onoyo, Lod ile kasabalarını yapan Şemed; **13***Ve Beria ile Şema olup bunlar da Ayyalon halkının atalar(*Boy*) başkanlarıydılar. **14***Beria'nın oğulları: Ahyo, Şaşak, Yeremot; **15***Zebadya, Arad, Eder; **16***Mikael, İşpa ve Yoha'ydı. **17***Elpaal'ın oğulları:Zebadya, Meşullam, Hizki ve Heber. **18***İşmeray, İzlia, Yobab'dı. **19***Şimeî'nin oğulları: Yakim, Zikri, Zabdi; **20***Elienay, Silletay, Eliel; **21***Adaya, Beraya ve Şimrat'dı. **22***Şaşak'ın oğulları: İşpan, Eber, Eliel; **23***Abdon, Zikri, Hanan; **24***Hananya, Elam, Antotiya; **25***İfdeya, ve Penuel'di. **26***Yeroham'ın oğulları: Şamşeray, Şeharya, Atalya; **27***Yaareşya, Eliya ve Zikri'ydi. **28***Bunlar soylarına göre atalar evleri*(boyları)* başkanları ve gözde kişiler olup Oruşalim'de yaşıyorlardı. **29***Gibeon'da(4) Gibeon'un babası '*Yeiel*'(§) yaşıyordu; ve eşinin adı da Maake'ydi. **30***İlk oğlu Abdon, Sur, Kiş, Baal, Nadab; **31***Gedor, Ahyo, Zeker; **32***Ve Miklot'dan da Şimea(6) oldu. Bunlar kardeşleriyle beraber onların karşısında Oruşalim'de yaşıyorlardı. **33***Ner'den(7) Kiş ve Kiş'ten de Saul oldu. Saul'dan Yonatan, Malki-Şua, Abinadab ve Eşbaal(8) oldu. **34***Yonatan'ın oğlu Merib-Baal(9) olup Merib-Baal'dan da Mika'nın(10) *(babası)* oldu. **35***Mika'nın oğulları: Piton, Melek, Tarea ve Ahaz'dı. **36***Ahaz'dan Yehoadda; Yehoadda'dan Alamet, Azmavet ve Zimri oldu. Zimri de Mosa'nın *(babası)* oldu. **37***Mosa'dan Binea, bunun oğlu Rafa(11) bunun oğlu Eleasa, bunun oğlu Atsel'di. **38***Atsel'in altı oğlu vardı ve adları: Azrikam, Bokeru, İsmail, Şearya, Obadya ve Hanan'dı. Ve tüm bunlar Asil'in oğullarıydılar. **39***Onun kardeşi Esek'in oğulları: İlk oğlu Ulam, ikincisi, Yeuş ve üçüncüsü Elifelet'ti. **40***Ulam'ın oğulları güçlü kişiler ve yay çekenlerden olup; oğulları ve torunları çoktu ve yüz elli kişiydiler. Tüm bunlar Bünyamin oğulları soyundandı.

(1) Tek.46/21, Say.26/38, B.7/6, **(+)**Veya: ***Ard!***; Bak Tek 46/21, **(2)**Say.26/39 Şuppim; bak B.7/12, **(3)**B.2/52, **(*):** Bazı çevirilerde "Yeni karısı" olarak geçiyor, **(4)**B.9/35, **(§):**Bazı metinlerde "Yeiel" geçiyor?, **(5)**B.9/37, Zekerya, **(6)**Soyundan oldu, doğdu(Osm.Tevlit etti.); Bak B.9/38, Şimeam, **(7)**I.Sam.14/51, **(8)**II.Sam.2/8 İş-Boşet, **(9)**II.Sam.4/4, 9/6ve10 Mefiboşet, **(10)**II.Sam.9/12, **(11)**B.9/43 Refaya.

9. Bölüm: 1)İsrail ile Yahuda'nın soy kitabı, 2)Oruşalim'de oturan İsrailliler, 10)Kahinler, 14)Levililer, 17)Kapıcılar, 27)Bazı Levililer'in hizmeti, 35)Saul'un ataları ve soyu.

1*Tüm(1) İsrail soy kitabına yazılmıştır ve bunlar İsrail ile Yahuda krallarının kitabında yazıyor. Kendi isyanları*(suçları)* yüzünden Babil'e tutsak götürüldüler. **2***Önceden kentlerinde ve mülklerinde(2) yaşayanlar; İsrailliler'den *kahinler* Levililer ve Netinimliler'di(3). **3***Oruşalim'de(4) Yahuda oğulları'ndan, Bünyamin oğulları'ndan ve Efraim oğulları ile Manessa oğulları'ndan; **4***Yani Peres oğulları'ndan Bani'nin oğlu, İmri'nin oğlu, Omri'nin oğlu ve Ammihud'un oğlu Utay; **5***Şilolular'dan ilk oğlu Asaya ve onun oğulları. **6***Zerah oğulları'ndan Yeuel ile kardeşleri altıyüz doksan kişi olarak; **7***Bünyamin oğulları'ndan Hassenua'nın oğlu, Hodovya'nın oğlu ve Meşullam'ın oğlu Sallu. **8***Yeroham'ın oğlu İbneya ve Mikri'nin oğlu Uzzi oğlu Ela; İbniya'nın oğlu

Reuel'in oğlu Şefatya oğlu Meşullam. **9***Ve onların kardeşleri soylarına göre dokuzyüz elli altı kişi olarak yaşadılar. Tüm bunlar atalar evinde *(boylarında)* başkandılar. **10***İmamlardan[5] Yedeya, Yehoyarib, Yakin; **11***Ve Ahitub'un oğlu, Merayot'un oğlu, Sadok'un oğlu, Meşullam'ın oğlu ve Hilkiya'nın oğlu Azarya(ki, Allah'ın-Evi'nin başkanıydı.) **12***Malkiya'nın oğlu, Paşhur'un oğlu ve Yeroham'ın oğlu Adaya ile İmmer'in oğlu, Meşillemit'in oğlu, Meşullam'ın oğlu, Yahzera'nın oğlu, Adiel'in oğlu Maasay; **13***Ve kardeşleriyle boylarının başkanları bin yedi yüz altmış kişi güç sahibi olarak Beytullah'ın(*Allah'ın-Evi'nin*) hizmetindeydiler. **14***Levililer'den Merari oğulları'ndan Haşabya'nın oğlu, Azrikam'ın oğlu ve Haşşub'un oğlu Şemaya; **15***İle Bakbakkar, Hereş, Galal; Ve Asaf'ın oğlu, Zikri'nin oğlu, Mika'nın oğlu Mattan'ya; **16***Ve Yedut'un oğlu, Galal'ın oğlu, Şemaya'nın oğlu Obadya ile Netefalılar'ın köylerinde oturan Elkana'nın oğlu, Asaf(†) oğlu Berakya. **17***Kapıcılar: Şallum, Akkub, Talmon, Ahiman ve kardeşleri olup Şallum da başkandı. **18***Buraya kadar doğuya yakın olan kral kapısında duruyorlardı. Bunlar Levi oğulları'nın kapıcılarıydılar. **19***Korah'ın oğlu, Ebyasaf'ın oğlu ve Kore'nin oğlu Şallum ile onun kardeşleri; yani babasının evinden olan Korahlılar hizmeti yürütenler olup çadırın kapılarının bekçileriydiler. **20***Eleazar'ın oğlu Finehas[6] önceden onların başkanı olup Rabb onunlaydı. **21***Meşelemya'nın oğlu Zekerya *'Toplanma Çadırı'*nın bekçisiydi. **22***Kapıların bekçiliğine seçilenlerin tümü ikiyüz on iki kişi olup bunlar kendi köylerinde deftere kaydolundular. Bunları[7] Davut ve bilici[8] Samuel kendi memuriyetlerine atadılar. **23***Bunlarla oğulları Rabb'in-Evi'nin; yani meskenin kapılarını nöbetleşe bekliyorlardı. **24***Kapıcılar dört tarafta: Doğu, batı; kuzey ve güneydeydi. **25***Köylerinde olan kardeşleri zaman, zaman gelip yedişer[9] gün onlarla birlikte duruyorlardı. **26***Çünkü bu Levililer; yani kapıcıların dört başkanı memuriyelerinin bilinciyle, odaların ve Allah'ın-Evi'nin hazinelerinin gözetimini yapıyorlar; **27***Ve geceleyin Allah'ın-Evi'nin çevresinde kalıyorlardı. Çünkü bekçilik şartlarına uyarak her sabah onu kendileri açıyordu. **28***Hizmet kapılarını gözetenler onlar olup onları sayı ile getirip götürüyorlardı. **29***Kapların, Tapınağın aletlerinin, ince un, şarap, yağ, günnük ve baharatların bakımı da onlardan bazısına verildi. **30***Baharat[10] karışımıyla olan yağı yapanlar kahinlerin oğullarındandı. **31***Levililer'den Korah'lı Şallum'un ilk oğlu olan Mattitya tava[11] işleri üzerine görevliydi. **32***Kardeşleri olan Kohat oğullarından bazısı huzur[12] ekmeklerinin görevlisi olup Cumartesi gününden Cumartesi'ye hazırlıyorlardı. **33***Bunlar; yani Levili atalar evi başkanları ilahicilerdi[13] ve başka bir iş yapmaksızın odalarda görevliydiler; çünkü gece gündüz bu işle uğraşıyorlardı. **34***Bu Levili atalar evi başkanları kendi soylarına göre başkanlar olup Oruşalim'de yaşıyorlardı. **35***Gibeon da Gibeon'un babası Yeiel yaşıyordu ve onun eşinin adı Maaka'ydı[14]. **36***İlk oğlu Abdon, sonra Sur, Kiş, Baal, Ner, Nadab; **37***Gedor, Ahyo, Zekerya, Miklot. **38***Ve Miklot'dan Şimeam oldu. Kardeşleriyle beraber Oruşalim'de kardeşlerinin karşısında yaşadılar. **39***Ner'den[15] Kiş, Kiş'den Saul, Saul'dan Yonatan, Malki-Şua, Abinadab ve Eşbaal oldular. **40***Yonatan'ın oğlu Merib-Baal olup; Merib-Baal da Mika'nın*(babası)* oldu. **41***Mika'nın oğulları: Piton, Melek, Tahrea ve Ahaz[16]. **42***Ahaz'dan Yara, Yara'dan Alemet, Alamet'ten Zimri ve Zimri'den Mose oldu. **43***Mose Binae'nın*(babası)* oldu; bunun oğlu Refaya, bunun oğlu Eleasa ve bunun oğlu da Asel'di. **44***Asel'in altı oğlu olup adları: Azrikam, Bokeru, İsmail, Şearya, Obadya ve Hanan. Bunlar Asel'in oğullarıydılar.

(1) Ezr.2/59, **(2)**Ezr.2/70, Nah.7/73, **(3)**Yeş.9/27, Ezr.2/43, 8/20, **(4)**Nah.11/1, **(5)**Nah.11/10ve diğ., **(†):**Bak B.6/39(*Berekya oğlu Asaf*)veB.15/19,**(6)**Say.31/6,**(7)**B.26/1ve2,**(8)**I.Sam.9/9, **(9)**II.Krl.11/5, **(10)**Çık.30/23vediğ., **(11)**Lev.2/5,6/21, **(12)**Lev. 24/8, **(13)**B.6/31, 25/1, **(14)**B.8/29, **(15)**B.8/33, **(16)**B.8/35.

10. Bölüm: 1)Saul'un askerlerinin bozulması ve kendi ölümü, 8)Filistinliler'in ona yaptıkları hakaret, 11)Yabeş-Gilead'ın adamlarının yiğitliği ve Saul'a olan hürmeti, 13)Saul'un ölümüne neden olan günahı.

1*Filistinliler[1] İsraille savaştılar. İsrailliler Filistinliler'in önünden kaçarak Gilboa dağında öldürüldüler. **2***Ve Filistinliler Saul ile oğullarının arkalarından yetiştiler. Filistinliler Saul'un oğulları Yonatan'ı, Abinadab'ı[2] ve Malki-Şua'yı öldürdüler. **3***Cenk Saul'a doğru şiddetlenince okçular onu gördüler ve yaraladılar. **4***O zaman Saul silah arkadaşına: Kılıcını çek ve bana sapla! Sakın bu sünnetsizler gelip beni alçaltmasınlar; dedi. Ama silah arkadaşı çok korkarak bunu yapmak istemedi. O zaman Saul kılıcını alıp üzerine düştü. **5***Ve silah taşıyıcısı Saul'un öldüğünü görünce kendisi de kılıcın üzerine düşüp öldü. **6***Böylece Saul ile üç oğlu ölüp tüm evi birden yok oldu. **7***Orada bulunan tüm İsrailliler onların kaçtıklarını ve Saul'la oğullarının öldüklerini görünce, kendi kentlerini bırakarak kaçtılar. Filistinliler de gelip oralarda oturdu. **8***Ertesi gün filistinliler ölü-

leri soymak için geldiklerinde Saul ile oğullarını Giboa dağında ölmüş buldular. **9***Ve onu soyduktan sonra başını ve silahlarını alıp müjde vermek için Filistinliler ülkesinin her tarafına putlarına ve halka gönderdiler. **10***Onun[3] silahlarını ilâhlarının evlerine koyup başını da Dog'un Put evine çaktılar. **11***Yabeş-Gilead'ın tüm halkı Filistinliler'in Saul'a yaptıklarını işittiklerinde; **12***Tüm güçlü olanlar kalkıp Saul'un cesediyle oğullarının cesetlerini kaldırdılar ve onları Yabeş'e götürdüler. Kemiklerini Yabeş'te bulunan meşe ağacı altına gömerek yedi gün oruç tuttular. **13***Böylece Saul Rabb'e karşı bulunduğu isyankâr tavır karşısında öldü; çünkü Rabb'in[4] sözünü tutmadı ve Rabb'den sormadı; ama gidip cinciye[5] danıştı ve ondan öğrenmek istedi. **14***Bu yüzden Rabb onu öldürerek egemenliği[6] Yesse'nin oğlu Davut'a verdi.

(1)I.Sam.31/1ve2,**(2)**I.Sam.14/49Yeşu, **(3)**I.Sam.31/10, **(4)**I.Sam.13/13,15/23, **(5)**I.Sam.28/7, **(6)**I.Sam.15/28, II.Sam.3/8ve10, 5/3.

11. Bölüm: 1)Davut'un Hebron'da kral yapılması, 4)Seruya oğlu Yoab ile Yebusîler'den alması, 10)Davut'un kahramanları, adları ve yiğitlikleri.

1*Tüm[1] İsrail Hebron'a Davut'un yanına toplandı: -İşte biz senin kemiğin ve etiniz. **2***Önceden Saul'un egemenliği sırasında İsrail'i çıkaran ve götüren sendin. Allah'ın Rabb sana: "Halkın İsraili sen[2] güdecek ve kavmim İsraile sen kral olacaksın" diye buyurdu, dediler. **3***Böylece İsrailin sözü geçen tüm yaşlıları Hebron'a kralın yanına geldiklerinde Davut Hebron'da Rabb'in önünde onlarla antlaşma yaptı. Onlar da Rabb'in Samuel[3] aracılığı ile olan sözüne göre Davut'u[4] İsrail üzerine kral olmak üzere mesh ettiler. **4***Davut ile tüm İsrail Oruşalim'e[5] yani Yebus'a gittiler. Orada[6] o yerin halkı olan Yebusîler oturuyordu. **5***Yebus halkı Davut'a: Buraya girmeyeceksin, dedi. Ama Davut-Sion kalesini aldı; Davut kenti budur. **6***Davut: -Kim ki önce Yebusîler'i vurursa; o bey ve kumandan olacaktır, dedi. Seruya oğlu Yoab da önce çıktı ve başkan oldu. **7***Davut o kalede oturduğundan ona[7] Davut kenti adını verdiler. **8***Kentin dairelerini; yani Millo ile onun etrafında olan yerleri Davut bina etti. Yoab da kentin geri kalan yerlerini kurdu. **9***Davut git gide güçleniyordu ve 'Orduların Rabb'i' onunlaydı. **10***Rabb'in[8] İsraile olan sözüne göre Davut'u kral yapmak için, onun hükümeti konusunda; tüm İsraille beraber ona[9] tüm güçleriyle yardım eden yiğitlerin başkanları bunlardı: **11***Davut'un yiğitlerinin sayısı budur:Hakmonî'nin oğlu; Otuzların başı olup mızrağını üçyüz kişi üstüne sallayarak onları tümüyle öldürdü. **12***Ondan sonra Dodo'nun oğlu Ahohî-Eleazar üç yiğitlerden biriydi. **13***Bu adam Pas-Dammim'de[10] Davut ile beraber olup Filistinlilerle savaşmak için orada toplandıklarında tarlanın bir bölümü arpa ile doluydu. Kavim de Filistinliler önünden kaçtı. **14***Ama bunlar o tarlanın ortasında durarak Filistinlileri vurdular ve onu kurtardılar. Rabb büyük bir kurtuluş verdi. **15***Otuz başkanların üçü Adullam[11] mağarasına, kayaya Davut'un yanına indiler. Filistinliler ordusu da Refaim[12] vadisine konaklamıştı. **16***Davut o zaman kaledeydi ve Filistinliler'in muhafızları da Beytlehem'deydi. **17***Davut özlemle şöyle dedi: -Beytlehem'in kapısında olan kuyudan kim bana su içirecek? **18***O zaman bu üç kişi Filistinliler'in ordusunu yararak geçtiler ve Beytlehem'in kapısında olan kuyudan su çektiler. Suyu alıp Davut'a getirdiklerinde ise Davut onu içmek istemedi ve Rabb için döktü[*] ve; **19***'Allah'ım bana göstermesin ki ben bu şeyi yapayım. Bu adamların kanını ve hayatlarını mı içeyim? Diyerek ondan içmek istemedi. İşte bu işleri yapan o üç kahramandı. **20***Yoab'ın kardeşi Abişay[13] üçlerin başıydı. Bu da mızrağını üç yüz kişi üstüne sallayıp onları öldürdü ve bu üçler arasında şan kazandı. **21***O[14] üç kişiden daha çok tutulduğundan onların başı oldu; ama önceki üçlerin durumuna erişemedi. **22***Büyük işler yapan Kabseel'i bir kahramanın oğlu, Yehoyada'nın oğlu olan Benaya; Moab'ın[15] iki güçlü kişisini vurdu ve kar zamanı bir çukura inip çukurdaki aslanı öldürdü. **23***Boyu beş arşın olan bir Mısırlı'yı öldürdü. Mısırlı'nın elinde dokuma tezgâhının sırığı gibi bir mızrak vardı; ama diğer değnekle onun yanına inerek Mısırlı'nın elindeki mızrağı kaptı ve onu kendi mızrağıyla öldürdü. **24***Bu şeyleri Yehoyada'nın oğlu Benaya yaptı ve o üç kahramanların arasında şan kazandı. **25***İşte o otuzlardan daha gözdeydi; ama önceki üçlerin konumuna erişemedi ve Davut onu muhafızların kumandanı yaptı. **26***Askerlerin yiğitleri de bunlardı: Yoab'ın kardeşi Asael[16] Beytlehem'li Dodo'nun oğlu Elhanan; **27***Haror'lu Şammot, Pelon'lu Heles; **28***Tekoa'lı İkkeş'in oğlu İra, Anatot'lu Abiezer; **29***Huşa'lı Sibbekay, Ahohî İlay; **30***Netofa'lı Maharay, Netofa'lı Baana'nın oğlu Heled. **31***Benyamin oğulları'ndan Gibea'lı Ribay oğlu İtay, Piratonlu Benaya; **32***Gaaş vadilerinden Huray, Arba'lı Abiel; **33***Bahuram'lı Azmavet, Şaalbon'lu Elyahba; **34***Gizomlu Haşeb'in oğulları: Harar'lı Şage'nin oğlu Yonatan; **35***Harar'lı Sakar'ın oğlu Ahiam. Ur'un oğlu Elifal;

36* Mekara'lı Hefer, Pelon'lu Ahiya; **37*** Karmel'li Hesro, Ezbay'ın oğlu Naaray; **38*** Natan'ın kardeşi Yoel, Hagri'nin oğlu Mibhar; **39*** Ammonî Selek, Seruya'nın oğlu Yoab'ın silah taşıyıcısı Berot'lu Naharay; **40*** İtrî İra, İtrî Gareb; **41*** Hititli Uriya, Ahlay'ın oğlu Zabad; **42*** Ruben'li Şiza'nın oğlu Adiana, Rubenli bir başkan ve onunla otuz kişi; **43*** Maaka'nın oğlu Hanan, Mitin'li Yoşafat. **44*** Ve Aştera'lı Uzziya. Aroer'li Hotam'ın oğulları: Şama, Yeiel. **45*** Şimri'nin oğlu Yediael ve kardeşi Tisli Yoha. **46*** Mahat'lı Eliel. Elnaam'ın oğulları: Yeribay, Yoşavya, Moab'lı İtma; **47*** Eliel, Obad ve Metsoba'lı Yassiel.

(1) II.Sam.5/1, **(2)** Mez.78/71, **(3)** I.Sam.16/1ve12,13, **(4)** II.Sam.5/3, **(5)** II.Sam.5/6, **(6)** Hak.1/21,19/10, **(7)** II.Sam.5/7, **(8)** I.Sam.16/1ve12, **(9)** II.Sam.23/8, **(10)** I.Sam.17/1, **(11)** II.Sam. 23/13, **(12)** B.14/9, **(13)** II.Sam.23/18vediğ., **(14)** II.Sam.23/19 vediğ., **(15)** II.Sam.23/20, **(16)** II.Sam.23/24, **(*)**:Bak II.Sam 23/16.

12. Bölüm: 1)Davut'un yanına, Siklak'a(Veya Ziglag) gelen adamlar, 23)Hebron'a onun yanına gelen savaşçılar.

1* Davut Kiş'in oğlu Saul yüzünden gizlendiğinde Siklak'a[1] onun yanına gelenler şunlardır[2] ve bunlar yiğit kişilerden olup savaşta ona yardım ettiler. **2*** Bunlar Saul'un kardeşleri olan Bünyaminliler'den okçular olup sağ ve sol[3] elleriyle sapanla taş ve yayla da ok atıyorlardı. **3*** Başkan Ahiezer ve Yoaş ki bunlar Gibeat'lı Şemaa'nın oğullarıydı. Azmavet'in oğulları: Yeziel, Pelet, Berak ve Anatot'lu Yehu. **4*** Otuzların arasında kahraman ve otuzların başına kumandan olan Gibeon'lu İşmaya, Yeramya, Yahaziel, Yohanan, Gedera'lı Yazabad; **5*** Eluzay, Yerimot, Bealya, Şemarya, Haruf'lu Şefatya; **6*** Elkana, İşşiya, Azarel, Yoezer ve Yaşobeam ile Korahlılar. **7*** Yoela, Zebadya ve Gedor'dan Yeroham'ın oğulları. **8*** Gadîler'den ayrılarak çöldeki kaleye Davut'un yanına güçlü kişiler, cenk için yiğitler; askerler ve kalkanlarla mızraklar kullanmaya eli yatkın adamlar geldiler. Bunların yüzleri de arslan yüzü gibi olup; dağdaki ceylanlar[4] gibi de ayakları çevikti! **9*** Birincisi Ezer, ikincisi Obadya, üçüncüsü Eliab; **10*** Dördüncüsü Mişmanna, beşincisi Yeremya; **11*** Altıncısı Attay, yedincisi Eliel; **12*** Sekizincisi Yohanan, dokuzuncusu Elzabad; **13*** Onuncusu Yeremya ve on birincisi Makbannay. **14*** Bunlar Gad oğulları'ndan olup küçüğü yüz ve büyüğü bin kişiye kumandanlık eden asker başkanlarıydılar. **15*** Birinci ayda Erden'in tüm suları[5] yatağında kabarmışken; oradan geçerek tüm ovanın halkını doğuya ve batıya doğru kaçırtan da bunlardı. **16*** Bünyamin oğullarıyla Yahuda'dan da kaleye Davut'un yanına geldiler. **17*** Davut da onları karşılamaya çıkarak onlara: -Eğer bana yoldaşlık için yardım etmeye barışla geldinizse; kalbim sizinle birleşecek. Ama elimde bir kötülük yokken, beni hile ile düşmanlarıma teslim etmek düşüncesindeyseniz; Atalarımızın Allah'ı bunu görsün ve sizi yargılasın, dedi. **18*** Birden askerlerin kumandanı Amasay[6] ruhla[7] dolu olarak: -Biz seniniz ey Davut! Ey Yesse oğlu! Senin yanındayız. Selam, selam sana ve selam senin askerlerine; çünkü Allah senin gözetenindir, deyince Davut onları kabul ederek bölük başlarına atadı. **19*** Davut[8] Filistinliler ile beraber Saul'a karşı savaşa gittiğinde Manessa'dan bazısı onun tarafına geçti. Ama Filistinliler'in beyleri birbirlerine: 'Başımızı satacak; ve efendisi[9] Saul'un yanına geçecek' diyerek onu geri gönderdikleri için onlara yardım etmediler. **20*** Siklak'a *(Ziklak)* gittiğinde Manessa'dan Manessa'nın binbaşıları olan Adna, Yozabad, Yediael, Mikael, Yozabad, Elihu ve Silletay Manessa'dan ona geçtiler. **21*** Tüm bunlar güç sahipleri ve kumandanlar olarak sınır çetecilerine[10] karşı Davut'a destek sağladılar. **22*** Çünkü o zaman Davut'a yardım etmek amacıyla, ordusu Allah'ın ordusu gibi büyük bir ordu oluncaya dek günden güne yanına geliyorlardı. **23*** Rabb'in[11] sözüne göre Saul'un yönetimini Davut'a[12] döndürmek için Hebron'a[13] onun yanına gelen silahlı askerlerin sayısı şudur: **24*** Yahuda oğullarından kalkan ve mızrak taşıyarak savaşmak için silahlanan altı bin sekiz yüz kişiydi. **25*** Şimeon oğulları'ndan cenkçi güçlü kişiler yedi bin yüz kişiydi. **26*** Levi oğullar'ından dört bin altıyüz kişi; **27*** Yehoyada Harun-Evi'nin *(boy)* başkanıydı ve onun ile beraber olanlar üç bin yediyüz kişi. **28*** Sadok[14] güçlü bir genç yiğit olup babasının evinden yirmi iki subay vardı. **29*** Bünyamin oğulları'ndan Saul'un kardeşlerinden[15] üç bin kişi vardı; çünkü o zamana dek bunlardan[16] birçoğu Saul-Evi'ni koruyordu. **30*** Efraim oğullar'ndan güçlü kişiler ve atalar evleri soyundan şanlı olanlar yirmi bin sekiz yüz kişiydi. **31*** Manessa'nın oymağının yarısından Davut'u kral yapmak için isimleri ile kayıt olunanlar on sekiz bin kişiydi. **32*** İssakar oğulları'ndan zamanın[17] gereklerini bilen ikiyüz başkan vardı ve bunlar İsrailin ne yapması gerektiğini biliyorlardı. Tüm kardeşleri de onların sözlerini dinliyordu. **33*** Zebulun'dan savaşa çıkmış, her türlü savaş araç gereciyle donatılan ve savaşçı bir gelenekten gelmiş olup cenge dizilen elli bin adam vardı. **34*** Naftali'den bin kumandan ve onlarla beraber kalkan ile

mızraklı olarak otuz yedi bin asker vardı. **35***Danlılar'dan savaşçı yirmi sekiz bin altıyüz kişi vardı. **36***Aşer'den savaşa giden kırk bin seçkin asker vardı. **37***Erden'in ötesinde Rubenliler ve Gatlılar ile Manessa'nın yarım oymağından her türlü savaş araç gereciyle silahlandırılmış yüz yirmi bin asker vardı. **38***Savaşta sıraya dizilen bu cenkçilerin tümü; Davut'u tüm İsraile kral yapmak için sevinçli bir yürekle Hebron'a geldiler. Ve İsrailin geri kalanı da Davut'u kral yapmak konusunda birleşmişlerdi. **39***Orada Davut ile beraber yiyip içerek üç gün geçirdiler. Çünkü kardeşleri onlar için gerekli olanları yapmıştı. **40***Onlara yakın olanlar İssakar, Zebulun ve Naftali'ye varıncaya dek eşekler, develer, katırlar ve öküzler ile ekmek, yemek için; kuru incir, kuru üzüm, şarap, yağ, sığır ve koyunları öbek öbek götürdüler. Çünkü İsrailde sevinç vardı.

(1)I.Sam.27/6, **(2)**I.Sam.27/2, **(3)**Hak.20/16, **(4)**II.Sam.2/18, **(5)**Yeş.3/15, **(6)**II.Sam.17/25, **(7)**Hak.6/34, **(8)**I.Sam.29/2, **(9)**I.Sam.29/4,**(10)**I.Sam.30/1ve10,**(11)**I.Sam.16/1ve3, **(12)**B.10/14, **(13)**II.Sam.2/3ve4, 5/1, B.11/1, **(14)**II.Sam.8/17, **(15)**Tek.31/23, **(16)**II.Sam.2/8ve9, **(17)**Ester 1/3.

13. Bölüm: 1)Davut'un Antlaşma Sandığını(*Tabut-el Ahid*) Kiryat-Yearim'den götürmesi, 9)Uzza'nın ölmesi ve Antlaşma-Sandığı'nın Obed-Edom'un evine bırakılması.

1*Davut binbaşılar, yüzbaşılar ve tüm kumandanlarla konuştu. **2***Ve Davut tüm İsrail toplumuna doğru: -Eğer size uygun görünürse ve bu Allah'ımız Rabb'ten ise; tüm İsrail ülkesinde[1] kalmış olan kardeşlerimize ve onlarla beraber kendi otlak kentlerinde olan imamlar*(kahin)* ile Levililere yanımıza toplanmaları için haber gönderelim. **3***Allah'ımızın '*Antlaşma Sandığı*'nı yine yanımızda götürelim. Çünkü[2] Saul'un günlerinde onu aramamıştık. **4***Ve bu şey tüm halkın önünde iyi olup; tüm toplum onun öyle olmasına karar verdi. **5***Sonra Davut[3] Allah'ın '*Antlaşma Sandığı*'nı Kiryat[4] Yearim'e götürmek için tüm İsraili Mısır vadisi Şihor'dan[5] Hamat'a dek topladı. **6***Davut tüm İsrail ile beraber Baala'ya[6] yani Yahuda da olan Kiryat-Yearim'e gitti ki, orada Kerubîler[7] üzerinde oturan ve ***Yehovah*** adıyla anılan Allah'ın Antlaşma-Sandığı'nı götürsünler. **7***Allah'ın-Sandığı'nı Abinadab'ın[8] evinden yeni[9] bir arabaya koydular ve Uzza ile Ahyo arabayı sürüyordu. **8***Davut[10] ile tüm İsrail tüm güçleriyle Allah'ın önünde ezgiler söyleyerek Tanbur, ney, def, zil ve borularla dans ediyorlardı. **9***Kidon'un harman[11] yerine geldiklerinde sandığı öküzler sarstıkları için Uzza onu tutmak için elini uzattı. **10***Rabb'in öfkesi Uzza'ya karşı alevlenerek elini[12] Sandığa uzattığı için onu vurdu ve orada Allah'ın[13] önünde öldü. **11***Rabb Uzza'yı vurduğu için Davut çok üzüldü. Bu güne dek o yere Peres-Uzza deniliyor. **12***Davut o gün Allah'tan korkup '*Allah'ın Sandığı*'nı nasıl yanıma götüreyim?' dedi. **13***Böylece Davut Sandığı kendi yanına Davut kentine götürmeyip Gat'lı Obed Edom'un evine götürdü. **14***Allah'ın[14] Sandığı Obed[15] Edom'un yanında kendi evinde üç ay kaldı ve Rabb, Obed-Edom'un eviyle tüm mallarını bereketledi.

(1)I.Sam.31/1,İş.37/4, **(2)**I.Sam.7/1ve2, **(3)**I.Sam.7/1, II.Sam.6/1, **(4)**I.Sam.6/21, 7/1, **(5)**Yeş.13/3, **(6)**Yeş.15/9ve60, **(7)**I.Sam.4/4, II.Sam.6/2,**(8)**I.Sam.7/1,**(9)**BakSay.4/15,B.15/2ve13, **(10)**II.Sam.6/5,**(11)**II.Sam.6/6,Nakon,**(12)**Say.4/15, B.15/13ve15, **(13)**Lev.10/2, **(14)**II.Sam.6/11, **(15)**Tek.30/27, B.26/5.

14. Bölüm: 1)Hiram'ın Davut'a Ev'in (*Tapınağın*) inşası için işçi ile kereste göndermesi, 2)Davut'un güçlenmesi ve eşleriyle çocukları, 8)Onun Filistinliler'i iki kere yenmesi.

1*Sur kralı Hiram[1] Davut'a elçiler ve ona bir Ev inşa etmek için, erz ağaçlarıyla duvarcılar ve marangozlar gönderdi. **2***Davut, Rabb'in İsraile kendisini kral olmak için koyduğunu anladı. Çünkü halkı İsrail için egemenliği güçlenmişti. **3***Davut kendine Oruşalim'de birçok eşler aldı ve oğullarıyla kızları oldu. **4***Ona Oruşalim'de[2] doğanlar adlarıyla bunlardır: Şammua, Şobab, Natan, Süleyman; **5***İbhar, Elişua, Elpelet; **6***Noga, Nefeg, Yafia; **7***Elişama, Beeliada[3] ve Elifelet'ti. **8***Filistinliler Davut'un[4] tüm İsraile kral mesh edildiğini işitince; tüm Filistinliler Davut'u aramaya başladılar. Davut da bunu duyunca onlara karşı çıktı. **9***Ve Filistinliler gelip Refaim vadisinde[5] yayıldılar. **10***Davut da: -Ben Filistinliler'e karşı çıkayım mı? Sen onları elime teslim edecek misin? Diye Allah'tan sorduğunda; Rabb ona: -Çık, onları eline teslim edeceğim; dedi. **11***Onlar Baal-Perasim'e çıktıklarında Davut onları orada yendi ve Davut: -Sular engelleri aştığı gibi; Allah da benim elimle düşmanlarımı bozdu, dedi. Bu yüzden o yere Baal-Perasim adını verdiler. **12***Filistinliler orada kendi ilâhlarını*(put)* bırakarak, Davut'un emriyle onları ateşte yaktılar. **13***Ve gene Filistinliler[6] o vadide yayıldılar. **14***Davut da yine Allah'tan sorduğunda; Allah ona şöyle yanıt verdi: -Arkadan üzerlerine gitme, ama çevrelerinden dolaşarak dut[7] ağaçları yanından çıktı. **15***Ve dut ağaçlarının tepelerinde yürüyüş sesi işittiğinde o zaman cenge çık. Çünkü Filistinliler ordusunu vurmak için Allah senin önünden çıkmış olacak, dedi. **16***Davut da Allah'ın kendisine bu-

yurduğu gibi yaptı ve Filistinliler ordusunu Gibeon'dan[8] Gezer'e dek vurdular. **17***Davut'un şanı tüm ülkelere yayıldı ve Rabb onun korkusunu[9] tüm milletler üstüne düşürdü.

(1)II.Sam.5/11vediğ.,**(2)**B.3/5,**(3)**II.Sam.5/16***Elyada***, **(4)**II.Sam.5/17,**(5)**B.11/15,**(6)**II.Sam.5/22,**(7)**II.Sam.5/23,**(8)**Bak II.Sam.5/25, **(9)**Yeş. 6/27, II.Trh.26/8, **(10)**Tes.2/25, 11/25.

15. Bölüm: 1)Davut'un Antlaşma-Sandığı'nı Obed-Edom'un evinden imamlar(*Kahinler*) ile Levililer'in eliyle getirtmesi, 25)Onun büyük sevinci, 29)Mikal'ın onu aşağılaması.

1*Davut kentte kendisi için evler inşa edince; Allah'ın Antlaşma-Sandığı için de bir yer hazırladı ve ona[1] bir çadır kurdu. **2***O zaman Davut:-Allah'ın-Sandığı'nı Levililerden[2] başkasının kaldırması uygun olmaz; çünkü Allah'ın-Sandığı'nı kaldırmak ve kendine sonsuza dek hizmet etmek için Rabb bunları seçti, dedi. **3***Ve Davut, Allah'ın Sandığı'nı onun için hazırladığı mekâna götürmek üzere tüm[3] İsraillileri Oruşalim'e(*Kudüs'e*) topladı. **4***Davut Harun oğulları ile Levilileri topladı. **5***Kohat oğulları'ndan başkan Uriel ve yüz yirmi kardeşi; **6***Merarî oğulları'ndan başkan Asaya ile iki yüz yirmi kardeşi; **7***Gerşom oğulları'ndan başkan Yoel ve yüz otuz kardeşi; **8***Elisafan[4] oğulları'ndan başkan Şemaya ile ikiyüz kardeşi; **9***Hebron[5] oğulları'ndan başkan Eliel ve seksen kardeşi; **10***Uzziel oğulları'ndan başkan Amminadab ve yüz on iki kardeşi vardı. **11***Davut kahinler Sadok, Abiatar ve Levililer'den de Uriel, Asaya, Şemaya, Eliel ve Amminadab'ı çağırdı ve: **12***-Siz Levili atalar*(boy)* evi beylerisiniz; kendinizi ve kardeşlerinizi İsrail'in Allah'ı olan Rabb'in sandığını onun için hazırladığım yere götürmek için kutsayın(*Temiz kılın*). **13***Çünkü[6] önceden siz orada olmadığınızdan ve onu uygun olarak almadığımızdan Allah'ımız[7] Rabb bizi vurdu, dedi. **14***Böylece imamlar ile Levililer İsrailin Allah'ı Rabb'in sandığını götürmek için kendilerini taktis*(kutsadılar)* ettiler. **15***Levililer Rabb'in sözü gereğince, Musa'nın[8] buyurduğu gibi Allah'ın-Sandığı'nı onun kullarıyla omuzlar üzerine kaldırdılar. **16***Davut Levililer'in başkanlarına müzik aletleri olan lir, tanbur ve zillerle; sevinç sesiyle ezgiler söylemek için kardeşlerinden maniciler seçmelerini istedi. **17***Levililer de Yoel'in oğlu Heman'ı[9] kardeşlerinden Berakya'nın oğlu[10] Asaf'ı[8] ve Kuşaya'nın oğlu Eytan'ı görevlendirdiler[11] **18***Bunlarla beraber ikinci sınıf olan kardeşleri:Zekeriya, Ben, Yaaziel, Şemiramot, Yehiel, Unni, Eliab, Benaya, Maaseya, Matitya, Elifelehuy, Mikneya, Obed-Edom ve Yeiel kapıcılardı. **19***İlâhiciler*(ezgici)* Heman, Asaf ve Eytan tunç zilleri birbirlerine vuruyorlardı. **20***Zekeriya, Aziel[12] ve Şemiramot, Yehiel, Unni, Eliab, Maaseya, Benaya *"alamot"*[13] makamına göre santur*(lir)* çalıyorlar; **21***Ve Mattitya, Elifelehu, Mikneya, Obed-Edom, Yeiel ile Azazya da *"Şeminit"*[14] makamına göre tanburlarla katılıyorlardı. **22***Levililer'in ezgici başı olan Kenanya yetenekli biri olduğundan ezgileri öğretiyordu. **23***Berakya ile Elkana Tabut'un (*Ahit-Sandığı*) kapıcısıydı. **24***Şebanya, Yoşafat, Natanel, Amasay, Zekeriya, Benaya ve Eliezer adındaki kâhinler Allah'ın-Sandığı'nın önünde borularını[15] öttürüyorlardı. Obed-Edom ve Yehiya Tabut'un (*Ahit-Sandığı*) kapıcılarıydılar. **25***Böylece Davut(16) İsrailin sözü geçen yaşlıları ve binbaşılar Obed-Edom'un evinden Rabb'in Antlaşma-Sandığı'nı sevinçle götürmeye gittiler. **26***Rabb'in Antlaşma sandığı'nı kaldıran Levililer'e Allah yardım etti ve yedi boğa ile yedi koçu saçta[*] kurban ettiler. **27***Davut en iyi ve ince bir ketenden cüppe giymişti. Antlaşma-Sandığı'nı kaldıran tüm Levililer, ezgiciler ve nağmeci başı Kenanya da öyleydi ve Davut'un üzerinde ketenden bir Efod[+] da vardı. **28***Bu şekilde[17] tüm İsrail, Rabb'in Antlaşma-Sandığı'nı sevinç sesiyle; boru, zurna, zil ve lirlerle tanburlar çalarak yukarı götürdüler. **29***Ve Rabb'in[18] Antlaşma-Sandığı Davut kentine eriştiğinde Saul'un kızı Mikal pencereden bakıp kral Davut'un dans edip oynadığını gördüğünde kendi yüreğinde onu aşağıladı (*Hor gördü.*).

(1)B.16/1, **(2)**Say.4/2ve15, Tes.10/8, 31/9, **(3)**I.Krl.8/1, B.13/5, **(4)**Çık.6/22, **(5)**Çık.6/18, **(6)**II.Sam.6/3, B.13/7, **(7)**B.13/10ve11, **(8)**Çık.25/14, Say.4/15, 7/9, **(9)**B.6/33, **(10)**B.6/39ve; **(§)**Bak 73. Mez.,**(11)**B.6/44,**(12)**18.AyetYeiel, **(13)**46.Mez. ve devamı, **(14)**6.Mez.devamı,**(15)**Say.10/8,Mez.81/3, **(16)**II.Sam.6/12, 13ve diğ., I.Krl.8/1, **(*):**Altında ateş yakılıp üstünde birşey kızartmak veya yakmak için olan metal eşya, **(17)**B.13/8, (18)II.Sam.6/16, **(+)**: Rahibin keten üst giysisine verilen ad.

16. Bölüm: 1)Davut'un Rabb'in-Sandığı'ndan ötürü olan kurbanları ve halka verdiği hediyeleri, 4)Şükür için görevlendirdiği ezgiciler, 7)Onun şükür mezmuru(*Ezgisi*), 37)Antlaşma-Sandığı'nın hizmeti için atanan memurlar, kahinler ve kapıcılar.

1*Allah'ın[1] Antlaşma-Sandığı'nı götürüp, onu Davut'un kurduğu çadır içine koydular. Ve Allah'ın önünde yakmalık kurbanlar ile esenlik*(selamet)* kurbanları sundular. **2***Davut yakmalık kurbanlarla selamet kurbanlarının sunuşunu tamamladığında; halka Rabb'in adıyla bereket *(du-*

ası) okudu. **3***Ve tüm İsraile gerek erkek, gerek kadın olsun; herbirine birer somun*(parça)* ekmek, birer parça et ve birer üzüm pidesi dağıttı. **4***İsrailin Allah'ı olan Rabb'i anmak[2] şükretmek ve hamdetmek için; Rabb'in Antlaşma-Sandığı önünde hizmet etmeye Levililerden bazısını atadı. **5***Başkan Asaf[§)] idi. İkinciler:Zekeriya, Yeiel, Şemiramot, Yehiel, Matitya, Eliab, Benaya, Obed-Edom ve Yeiel, Lir ve tanburları; Asaf da zilleri çalıyordu. **6***İmamlardan*(kahin)* Benaya ve Yahaziel Allah'ın Antlaşma Sandığı önünde sürekli borularını öttürüyorlardı. **7***Tam o gün Davut, Rabb'i yüceltmeleri için ilk[3] kez olarak Asaf[§)] ile kardeşlerinin eline bu mezmuru*(ezgiyi)* verdi: **8***"Rabb'e[4] hamd ve adına dua edin; işlerini milletler arasında bildirin. **9***"O"*na ilâhi*(ezgi)* okuyun, *"O"*na mezmur okuyun. Tüm harikalarını anlatın. **10***Kutsal adıyla öğünün; Rabb'i çağıranların kalpleri sevinçten coşsun. **11***Rabb'i ve kudretini*(gücünü)* arayın; *"O"*nun yüzünü sonsuza dek dileyin. **12***Ey kulu olan İsrail'in soyu ve ey seçkinler olan Yakup oğulları! **13***Yaptığı mucizelerini, işaretleri ve söylediği yargılarını anınız. **14*** ***Yehovah*** Allah'ımızdır; yargısı tüm yeryüzüne; **15***Ve andını sonsuza; buyurduğu sözü bin yıla dek anın. **16***Mirasınızın payı olması için; **17*** *'Sana[5] Kenan ülkesini vereceğim'* diye İbrahim'le kestiği sözü ve İshak'la olan andını(*Yeminini*) anın. **18***Yakup'a[+] şeriatı ve İsrail'e âhdi (*sözünü*) sonsuza dek verdi. **19***Siz onda sayıca az ve daha kayıp[6] iken; **20***Milletten millete ve bir ülkeden başka bir ülkeye gezerken; **21*** *'Mesihlerime[7] dokunmayın ve peygamberlerime kötülük etmeyin'* diye; **22***Onlara zulüm etmeye kimseyi bırakmadı. Ama[8] onlar için krallar atadı. **23***Ey[9] tüm dünya Rabb'e ezgiler okuyun. Günden güne *"O"*nun kurtarışını bildirin. **24***Ümmetler arasında yüceliğini ve tüm milletlerde harikalarını anlatın. **25***Rabb çok yüce; ve pek çok hamde layıktır. *"O"* tüm ilâhlar üstüne görkemlidir. **26***Çünkü milletlerin[10] tüm ilâhları sanemlerdir *(putlardır)* ama gökleri yaratan ***Yehovah***'dır. **27***Hamde şayan yücelik *"O"*nun önünde güç ve sevinç evindedir. **28***Ey milletlerin soyları; Rabb'e boyun eğin! Rabb'e övgü ve yücelik verin. **29***Rabb'in adını övgüyle söyleyin; sunular getirerek önüne gelin ve Rabb'e kutsal takılarla secde edin. **30***Ey tüm yeryüzündekiler *"O"*nun önünde korkun! Dünya kımıldanmamak üzere sarsılmadan duruyor. **31***Gökler sevinsin ve yer sevinçten coşsun; milletler desinler ki: *'Rabb egemendir'* **32***Deniz ve tüm içinde olanlar ses versinler; bozkırlar ve tüm orada olanlar sevinçten coşsun. **33***O zaman ormanın ağaçları Rabb'in önünde ezgiler söylesin; çünkü yeryüzüne yargılamaya geliyor. **34***Rabb'e[11] hamd edin; çünkü acıyandır ve lütfu sonsuzdur. **35***Ve ey[12] kurtarışımın Allah'ı bizi kurtar; bizi topla ve bizi milletlerden özgür kıl! Tâ ki; kutsal adına hamdedelim ve anılmanla sevinelim deyin. **36***İsrailin Allah'ı Rabb[13] başlangıçsız öncelikten sonsuza dek yücelensin ve halkın[14] tümü *'Amin'* diyerek Rabb'e şükür ettiler. **37***Sandık*(Ahit-Sandığı)* önünde sürekli olarak her gün hizmet eden Asaf[§)] ile onun kardeşleri, Rabb'in Antlaşma Sandığı önüne; **38***Obed Edom ile altmış sekiz kardeşini ve kapıcı olarak da Yedut oğlu Obed-Edom'u ile Hosa'yı koydu. **39***Sabah ile[15] akşam üzeri sürekli olarak kurban yakma Mezbahı*(sunak)* üstünde Rabb'e yakmalık kurbanlar sunmak ve Rabb'in İsrail'e buyurduğu şeriatte *(yasada)* yazılmış olan tüm şeylerin yapılmasını yürütmek için; **40***Kahin Sadok ile imamlar olan kardeşlerini Gibeon'da[16] olan yüksek yerdeki, Rabb'in[17] çadırı önünde; **41*** Bunlarla beraber Heman, Yedutun ve adları söylenen diğer seçilmişleri Rabbe şükretmek için atadı [Çünkü[18] lütfu sonsuzdur]. **42***Heman ile Yedut'un yanında bulunan ezgicilere de borazanlar, ziller ve Allah'ın ezgileri için müzik aletleri verdi. Yedut'un oğulları da kapıcılardı. **43***Sonra[19] halkın tümü ve herkes kendi evine gitti. Davut da evine bereket okumak için geri döndü.

(1)II.Sam.6/17-19, **(2)**38.ve70Mez.ve devamı, **(§):** Bak 73.Mez., **(3)**Bak II.Sam.23/1, **(4)**Mez.105/1-15, **(5)**Tek.17/2, 26/3, 28/13, 35/11, **(+):**Bak.Ekl.45/9, **(6)**Tek.34/30, **(7)**Mez.105/15, **(8)**Tek. 12/17, 20/3, Çık.7/15-18, **(9)**Mez.96/1ve diğ., **(10)**Lev.19/4, **(11)**Mez. 106/1, 107/1, 118/1, 136/1, **(12)**Mez. 106/47 ve 48, **(13)**I.Krl.8/15,**(14)**Tes.27/15,**(15)**Çık.29/38 ve diğ., **(16)**I.Krl.3/4, **(17)**B.21/29, II.Trh.1/3, **(18)**34.Ayet, II.Trh.5/13, 7/3, Ezr.3/11, Yerm.33/11, **(19)**II.Sam.6/19ve20.

17. Bölüm: 1)Davut'un Allah'a bir Ev (*Tapınak*) yapmak isteminin Natan peygamber tarafından önceden bildirilmesi, 3)Ve İlâhî buyruğu aldıktan sonra bunun kaldırılması, 11)Davut'un soyuna okunan bereket, 16)Davut'un duası ve şükretmesi.

1*Davut[1] kendi evinde oturmaktayken; Davut, Natan peygambere: -İşte ben erz ağacından yapılmış bir evde oturuyorum. Rabb'in Antlaşma Sandığı ise çadır altındadır; dedi. **2***Natan da Davut'a: -Gönlünde her ne varsa yap; çünkü Allah seninledir; dedi. **3***Ve o gece Allah'ın sözü Natan'a gelip. **4***Git kulum Davut'a söyle; Rabb buyuruyor ki, oturmam için sen bir ev yapmayacaksın.

5*Çünkü ben İsraili Mısır'dan çıkardığım günden tâ; bugüne dek bir evde oturmadan çadırdan çadıra ve orda burda konakladım durdum. **6***Tüm İsraille her nereyi dolaştımsa; halkımı gütmeyi buyurduğum İsrailin hakimlerinden birine niçin erz ağaçlarından bana bir ev yapmadınız, dedim mi? **7***Şimdi kulum Davut'a şunu söylemelisin; orduların Rabb'i böyle buyuruyor: Ben kulumu İsraile kral olmak için, ağıldan sürü ardından aldım. **8***Ve her nereye gittinse seninle olup tüm düşmanlarını senin önünde kırdım. Yeryüzündeki tüm şöhretliler gibi seni de yükselttim. **9***Kulum İsrail için bir yer hazırlayıp onu dikeceğim; artık sarsılmayacak ve kendi yerinde duracaktır. Kötülükten yana olanlar önceki gibi; yani kulum İsraile hakimler atadığım günden beri ve olduğu gibi bir daha onu sıkıştırmayacaklardır. **10***Senin tüm düşmanlarını bozacağım ve Rabb'in sana bir ev inşa edeceğini bildiriyorum. **11***Atalarına gitmek için günlerin bittiğinde senden sonra senin soyunu; yani çocuklarından olanı pekiştirerek onun egemenliğini sarsmayacağım. **12***O bana bir Ev(*Tapınak*) inşa edecek ve ben de onun tahtını sona dek durduracağım. **13***Ben[2] ona baba olacak, o da bana oğul olacaktır. Senden önce olan adamdan lütfumu esirgediğim gibi ondan esirgemiyeceğim. **14***Ben[3] onu Evimde ve krallığımda sonsuza dek koruyacak ve tahtı sona dek duracaktır, dedi. **15***Natan tüm bu sözleri ve tüm bu vahyi aynen Davut'a söyledi. **16***Kral[4] Davut da gidip Rabb'in önünde oturdu ve dedi ki: -Ya Rabb Allah; ben kimim ve evim nedir ki, beni buraya dek getirdin? **17***Bu da; ey Allah'ım senin gözünde küçük göründü! Kulunun evi için uzak bir zaman belirttin. Ya Rabb-Allah yüksek yerde olan adama bakar gibi bana bak. **18***Kuluna olan lütfun için Davut sana daha ne diyebilir? Sen kulunu biliyorsun. **19***Ya Rabb! Kulun için ve kendi kalbine göre her büyük şeyi açıklaman için, tüm bu büyük şeyleri yaptın. **20***Ya Rabb; kulaklarımızla tüm işittiğimize göre; benzerin yok ve senden başka Tanrı yoktur. **21***Yeryüzünde halkın İsrail gibi hangi millet vardır ki, Allah kendi halkı olsun diye, onun kurtuluşu için gelmiş olsun? Mısır'dan kurtardığın halkın önünden milletleri atarak; kendine büyük ve şanlı bir isim yaptın. **22***Halkın İsraili sona dek kendine kavim seçtin ve sen ya Rabb! Onların Allah'ı oldun. **23***Şimdi ya Rabb! Kulun ve evi için buyurduğun sözler sona dek sarsılmasın ve dediğini yap; **24***Değişmesin ve orduların Rabb'i İsrailin Allahı'dır; *"O"* İsraile Allah'tır. **25***Çünkü sen ey Allah'ım; kuluna bir ev kuracağını ona açıkladın. Bu yüzden kulun senin önünde dua etmeye yüreklendi. **26***Ya Rabb! Allah sensin ve kuluna bu güzel şeyler için söz verdin. **27***Şimdi kulunun evini mutlu kılmak gözünde hoş olsun ve sonsuza dek önünde dursun; çünkü ya Rabb sen kutlu kılarsan sona dek kutlu olur.

(1)II.Sam.7/1, **(2)**II.Sam.7/14ve15, **(3)**Luk.1/33, **(4)**II.Sam.7/18.

18. Bölüm: 1)Davut'un Filistinliler ile Moablılar'ı; 3)Ve Hadarezer ile Süryaniler'i yenmesi, 9)Hamat kralı Tou'nun Davut'u hediyelerle tebrik etmesi, 11)Davut'un hediyeler ile çapul malını Rabbe taktis etmesi, 13)Edom'da muhafız askerler bırakması, 14)Ve Davut'un memurları.

1*Sonra[1] Davut Filistinliler'i vurup onları yendi ve Gat ile kasabalarını Filistinliler'in ellerinden aldı. **2***Moablılar'ı vurdu ve Moablılar Davut'a haraç veren kullar oldular. **3***Davut Fırat nehiri çevresinde egemenliğini pekiştirmek için gittiğinde; Hamat yakınlarında Soba kralı Hadarezer'i[2] vurdu. **4***Davut ondan bin araba, yedi bin[3] süvari ve yirmi bin yaya ele geçirdi. Davut tüm araba atlarının sinirlerini keserek onlardan yüz baş iyi atı kendine alıkoydu. **5***Şam Süryanileri Soba kralı Hadarezer'in yardımına gittiklerinde Davut Süryaniler'den yirmi iki bin kişi vurdu. **6***Davut Şam Süryanileri arasında muhafızlar bıraktı; ve Süryaniler Davut'a haraç veren kullar oldu ve Rabb, Davut'a her gittiği yerde zaferler kazandırdı. **7***Davut Hadarezer'in adamları elinde olan altın kalkanları alıp Oruşalim'e götürdü. **8***Davut, Hadarezer'in Tibhat ve Kun kentlerinden bir sürü tunç aldı. Süleyman da tunç[4] havuzla direkleri ve tunç kapları ondan yaptı. **9***Hamat kralı Tou[5] Davut'un Soba kralı Hadarezer'in tüm askerlerini bozguna uğrattığını duyunca; **10***Hadarezer'in Tou'yla olan cenkleri olduğu için; kralın yanına onun durumunu öğrenmek ve Hadarezer ile cenk edip onu bozguna uğrattığı için Davut'u kutlamak üzere oğlu Hadoram'ı[6] ve onunla beraber her türlü altın, gümüş ve tunç kapları gönderdi. **11***Kral Davut da bunları diğer milletler olan Edomlular'dan, Moablılar'dan, Ammaonlular'dan, Filistinliler'den ve Amalekiler'den aldığı gümüş ve altınla beraber Rabbe kutsadı. **12***Seruya oğlu Abişay tuz deresinde Edomlular'dan on[7] sekiz bin asker vurdu. **13***Ve Edom'da[8] muhafız askerlerden bıraktı; tüm Edomlular da Davut'a köle oldu. Rabb Davut'u her gittiği yerde galip getiriyordu. **14***Davut tüm İsraile egemen olduğunda; herkesi doğruluk ve adaletle yönetiyordu. **15***Seruya oğlu Yoab ordu kumandanı,

Ahilud oğlu Yehoşafat da tarihçiydi. **16***Ahitub oğlu Sadok ve Abiatar'ın oğlu Abimelek[9] imamdı*(kahindi)* ve Şavşa[10] da yazıcı. **17***Yehoyada'nın oğlu Benaya[11] Keretîler'in ve Peletîler'in başında olup Davut'un oğulları da kralın yanında birincilerdendi.

(1)II.Sam.8/1vediğ.,**(2)**II.Sam.8/3,**(3)**BakII.Sam.8/4,**(4)**I. Krl.7/15ve23,II.Trh.4/12,15ve16,**(5)**II.Sam.8/9,**(6)**II.Sam.8/10 ***Yoram***,**(7)**II.Sam.8/13,**(8)**II.Sam.8/14vediğ.,**(9)**II.Sam.8/17 ***Ahimelek***,**(10)**II.Sam.8/17***Seraya***veI.Krl.4/3Şişa!, **(11)**II.Sam. 8/18.

19. Bölüm: 1)Davut tarafından Hanun'a baş sağlığı dilemek için gönderilen adamların uğradığı hakaret, 6)Yoab ile Abişay'ın Ammonlular ile Süryanileri yenmeleri, 12)Şofak ile Süryanilerin yenilmesi.

1*Sonra[1] Amonîler'in kralı Nahaş öldü ve oğlu onun yerine kral oldu. **2***Davut Nahaş oğlu Hanun'a: -Babası bana iyi davrandığı için iyilik edeceğim, dedi ve Davut babasından ötürü ona başsağlığı dilemek için ulaklar gönderdi. Davut'un adamları da Amonlular ülkesinde Hanun'un yanına ona başsağlığı dilemeye gittiler. **3***Ammonlular'ın kumandanları da Hanun'a: -Davut senin önünde babana saygı göstermek için mi sana başsağlığı dilemeye adamlar gönderdi sanıyorsun? Onun adamları ülkeyi araştırmak ve casusluk yaparak yok etmek için senin yanına gelmediler mi? Deyince; **4***Hanun Davut'un adamlarını tutuklayarak sakallarını tıraş ettirdi ve giysilerinin yarısını kıçlarına dek kestikten sonra onları serbest bıraktı. **5***Bu adamlar hakkında Davut'a haber ulaştırıldığında; zavallılar çok utandıkları için kral onları karşılamaya adam gönderdi ve: -Sakalınız uzayıncaya dek Eriha'da oyalanıp sonra geri geliniz, dedi. **6***Ammonîler Davut'un yanında pis olduklarını gördüklerinde; Hanun ile Ammonîler, Aram nehrinden(*Mezepotamya'dan*) Aram-Maaka'dan ve Soba'dan[2] arabalarla süvarileri parayla tutmak için bin talant gümüş gönderdiler. **7***Otuz iki bin arabayla Maaka kralını ve halkını parayla tuttular. Onlar da gelip Medeba önünde ordu kurdular. Ammonlular da kendi kentlerinde toplanarak savaşa katıldılar. **8***Davut bunu duyduğunda Yoab ile güçlü olan tüm askerleri gönderdi. **9***Ammonlular da çıkıp kentin kapısı önünde cenge dizildiler ve imdada gelen krallar da ayrıca kırsal alanda durdular. **10***Yoab çarpışmanın önden ve arkadan kendi üstüne doğru geldiğini görünce İsrailin tüm seçkinlerinden adamlar alarak Süryanilere karşı dizdi. **11***Askerlerin geri kalanını kardeşi Abişay'ın yönetimine verdi. Onlar da Ammonîler'e karşı dizildiler. **12***Eğer Süryaniler bana galip gelirse; sen yardımıma koş. Eğer Ammonîler seni yenerlerse ben senin yardımına koşacağım, dedi. **13***Yürekli ol, halkımız ve Allah'ımızın kentleri için yiğitçe davranalım. Rabb kendisine iyi olanı yapsın; dedi. **14***Yoab ve onunla beraber olan askerler savaşmak için Süryanîler'e doğru ilerleyince onlar da onun önünden kaçtılar. **15***Ammonlular Süryanîler'in kaçtıklarını görünce kendileri de kardeşi Abişay'ın önünden kaçarak kente girdiler. Yoab da Oruşalim'e geldi. **16***Süryaniler İsrailin önünde bozulduklarını gördüklerinde; ulaklar gönderip nehrin ötesinde olan Süryanileri çıkardılar; ve Hadarezer'in başkumandanı Şofak önlerindeydi. **17***Bu Davut'a bildirildiğinde tüm İsrail toplandı. Erden'den geçerek onlara yetiştiler ve sıraya dizildiler. Davut Süryanilere karşı cenge hazırlandığında onlar da onunla savaştılar. **18***Ve Süryaniler İsrailin önünden kaçtılar. Davut da Süryaniler'den yedi bin arabalı asker ile kırk bin piyade eri öldürerek başkumandan Şofak'ı katletti. **19***Hadarezer'in adamları İsrailin önünde bozguna uğradıklarını anladıklarında Davut ile antlaşarak ona kul oldular ve Süryaniler Ammonîler'e bir daha yardım etmek istemediler.

(1)II.Sam.10/1 ve diğ., **(2)**B.18/5ve9.

20. Bölüm: 1)Rabba kentinin alınması ve Davut'un onun halkına verdiği sıkıntı, 4)Rafa(*İri, dev*) oğullarının savaşta öldürülmeleri.

1*Ertesi[1] yıl kralların savaşa çıktıkları zaman Yoab tüm orduyu alarak Ammonîler'in ülkesini yakıp yıktıktan sonra gidip Rabba'yı kuşattı. Ama Davut Oruşalim'de kaldı; ve Yoab[2] Rabba'yı yakıp yıktı. **2***Davut onların[3] kralının tacını başından alıp, onun bir talant altın ağırlığında olduğunu gördü. Onda çok kıymetli taşlar vardı; Davut'un başına konuldu ve o kentten birçok çapul malı çıkardı. **3***İçindeki halkı da çıkararak onları testere, demir cırcır ve baltalarla kesti[§] ve Davut tüm Ammonîlerin kentlerinde böyle yaptı. Sonra da Davut tüm halkıyla Oruşalim'e(Kudüs) geri döndü. **4***Sonra[4] Filistinliler ile Gezer'de savaş olduğunda Huşa'lı[5] Sibbekay, Rafa oğulları'ndan Sippay'ı vurdu; ve onlar da yenildiler. **5***"Filistinliler ile yine savaş olduğunda Yair'in oğlu Elhanan[6] Gat'lı Golyat'ın kardeşi Lahmi'yi öldürdü. Bunun da mızrağının sapı dokuma tezgâhı sırığı gibiydi. **6***Gat'da[7] yine savaş olduğunda; uzun boylu bir adam vardı ve onun altışar parmağı olup, tam yirmi dört parmaklıydı. Bu da Rafa oğulları'ndan idi. **7***Bu kişi İsraile sövdüğünde Davut'un kardeşi Şimea'nın oğlu Yonatan onu öl-

dürdü. **8*** Bunlar Gat'da Rafa'ya doğup Davut'un eliyle ve adamlarının eliyle öldürüldüler."**{*}**

(1)II.Sam.11/1, **(2)**II.Sam.12/26, **(3)**II.Sam.12/30ve31, **(§)**Bazı metinlerde:"Orada bulunan halkı dışarı çıkarıp testere, demir kazma ve baltayla yapılan işlerde çalıştırdı, **(4)**II.Sam.21/18, **(5)**B.11/29, **(6)**II.Sam.21/19 Yaareoregim, **(7)**II.Sam.21/20, **{*}**: Bak II.Sam.21/18-22 tekrar edilmiştir.

21. Bölüm: 1)Davut'un İsrailoğullarını sayması, 5)Bunu Yoab'ın onaylamaması ve savaşçıların sayısını göstermesi, 9)Davut'un tövbesi ve ona teklif edilen üç beladan vebayı kabul etmesi, 14)Yetmiş bin kişinin ölümünden sonra Davut'un yalvarışıyla Oruşalim'in kurtulması, 18)Ornan'ın harmanını Davut'un satın alıp kurbanlar sunması.

1* Şeytan[1] İsraile karşı kalkışıp İsraili saymak için Davut'u kışkırttı. **2*** Davut Yoab ile halkın sözü geçen yaşlılarına: -Gidin Beer-Şeba'dan Dan'a değin İsraili sayarak sayısını[2] bana getirin ki bileyim, dedi. **3*** Yoab da: -Rabb kendi halkının sayısını yüz kat çoğaltsın. Ey efendim kral! Tümü efendimin adamları değiller mi? Efendim niçin bu şeyi istiyor? Bu niçin İsraile bir hata olsun? **4*** Ama kralın sözü Yoab'a karşı şiddetli olduğundan Yoab çıkıp tüm İsraili dolaştıktan sonra Oruşalim'e geldi. **5*** Ve Yoab kavmin nüfus kaydını Davut'a verdi. Tüm İsrail bin kere bin ve yüz bin kılıç taşıyan adam olup Yahuda'dan dört yüz yetmiş bin kılıç taşıyan adamı vardı. **6*** Ama[3] Levililer ile Bünyaminliler'i bu hesaba kaydetmedi. Çünkü kralın buyruğu Yoab'a iğrençti. **7*** Bu iş Allah'ın önünde çirkin olduğundan İsraili vurdu. **8*** Davut Allah'a:-Ben bunu yapmakla büyük[4] günah işledim; şimdi yalvarıyorum[5] kulunun suçunu bağışla! Çünkü çok büyük akılsızlıkta bulundum, dedi. **9*** Rabb da Davut'un yanında olan Gad[6] oğluna *(bilene)* şöyle dedi: **10*** -Git Davut'a söyle; Rabb böyle buyuruyor: Ben sana üç şey teklif ediyorum; onlardan birini kendine seç ki, sana yapayım, dedi. **11*** Gad, Davut'a gelerek: -Rabb'in buyruğu budur; **12*** Üç yıl[7] kıtlık mı, üç ay düşmanlarının önünden kaçarak düşmanlarının kılıcının sana yetişmesini mi? Yoksa üç gün ülkede Rabb'in kılıcını; yani veba olup Rabb'in malını İsrailin tüm sınırları içinde mahvetmesini mi kendin için seçeceksin? Düşün de beni sana gönderene ne yanıt vereceğini ileteyim. **13*** Davut da Gad'a: -Ben çok sıkılıyorum, Rabb'in eline düşeyim; çünkü *"O"* nun acıması çoktur ve insan eline düşmeyeyim, dedi. **14*** Rabb da İsraile vebayı gönderdi ve İsrailden yetmiş bin adam öldü. **15*** Ve Oruşalim'i[8] mahvetmek için Allah bir melek gönderdi. Melek onu mahvederken Rabb baktı ve bu[9] beladan ötürü onlara acıdı. Meleğe: 'Artık yeter, elini geri çek' dedi. Rabb'in meleği de Yebusî Orna'nın harman yeri yanında duruyordu. **16*** Davut gözlerini kaldırıp Rabb'in meleğini elinde yalın bir kılıçla[*] Oruşalim üzerine uzanmış ve yerle gök arasında durmuş olarak[10] gördü! Bunun üzerine Davut ile yaşlılar çul giyinmiş olarak yüzüstü yere düştüler. **17*** Ve Davut Allah'a: -Evet halkın sayılmasına ben buyruk verdim. Hata ve günah eden benim; ama bu koyunlar ne yaptılar? Ey Allah'ım Rabb! Elin bana karşı ve babamın evine karşı olsun. Ama senin halkına onu yok etmek için olmasın; dedi. **18*** O zaman Rabbin[11] meleği Davut'un gidip Yebusî Ornan'ın harmanında Rabb'e bir mezbah *(sunak)* yapmasını Davut'a söylesin diye Gad'a emretti. **19*** Davut da Rabb'in adıyla Gad'ın söylediği söze göre yukarı çıktı. **20*** Ornan buğday savurmaktayken dönüp Rabb'in meleğini görünce; dört oğluyla birlikte gizlendi. **21*** Davut da Orna'nın yanına yaklaştığında Ornan baktı ki, Davut harmandan çıkmış geliyor; hemen yere eğilerek ona saygı gösterdi. **22*** O zaman Davut Ornan'a: -Bu harman yerini bana ver; orada Rabb'e bir mezbah *(sunak)* yapayım. Onu bana tam parasıyla vereceksin ki veba halkımdan gitsin, dedi. **23*** Ornan Davut'a: -Senin olsun ve efendim kral gözünde hoş olanı yapsın. İşte kurban yakmak için öküzler, odun yerine harman aletleri ve ekmek sunusu için de buğday; tümünü sana veriyorum, dedi. **24*** Kral Davut da Ornan'a: -Hayır; ama tam parasıyla satın alıyorum. Çünkü senin olanı Rabb için almam; ve ne de bedava aldığımı kurban yakmak için sunarım, dedi. **25*** Böylece Davut[12] Ornan'a o yer için altıyüz şekel ağırlığında altın verdi. **26*** Ve Davut orada Rabb'e bir mezbah inşa edip yakmalık kurbanlar ve selâmet kurbanları sunarak Rabb'e dua etti. Rabb da kurban yakma mezbahı *(sunak)* üstüne gökten[13] ateş indirerek onu kabul etti. **27*** Sonra Rabb meleğe emrederek o da kılıcını kınına koydu. **28*** O zaman Davut Yabusî Orna'nın harmanında Rabb'in kendisini kabul ettiğinin görerek orada kurbanlar sundu. **29*** Musa'nın çölde yaptığını Rabb'in Meskeni[14] ve kurban yakma mezbahı; o zaman Gibeon'da[15] olan yüksek tapınma yerinde bulunuyordu. **30*** Ama Davut Allah'tan sormak için onun önüne gidemedi; çünkü Rabb'in meleğinin kılıcından korkuyordu.

(1)II.Sam.24/1 ve dig., **(2)**B.27/23, **(3)**B.27/24, **(4)**II.Sam.24/10, **(5)**II.Sam.12/13, **(6)**Bakl.Sam.9/9, **(7)**II.Sam.24/13, **(8)**II.Sam. 24/16, **(9)**BakTek.6/6, **(10)**II.Trh.3/1, **(11)**II.Trh.3/1, **(12)**II.Sam. 24/24, **(13)**Lev.9/24, II.Trh.3/1, 7/1, **(14)**B.16/39, **(15)**I.Krl.3/4, B.16/39, II.Trh.1/3, **(*)**: Bak Yeş. 5/13.

22. Bölüm: 1)Davut'un Allah'ın Evi'nin gereksinimlerini gidermesi, 6)Onun Beytullah'ı (Tapınağı) inşası için Süleyman'a öğretmesi, 17)Onun bunun için olan buyruğu.

1* Davut: -Rabb[1] Allah'ın evi bu; ve İsrail için kurban yakma mezbahı*(sunağı)* budur, dedi. **2*** Davut İsrailde olan yabancıların[2] tümüne emrederek, Allah'ın-Evi'nin inşası için yontulmuş taşlar yapmak üzere taşçılar atadı. **3*** Davut kapı kanatlarının çivilerini, demirlerini ve tartısızca[3] bakır ile birsürü erz ağaçlarını kendileri için elde etti. **4*** Çünkü Saydalılar[4] ile Süriyeliler Davut'a sürüyle erz ağaçları götürüyorlardı. **5*** Davut: -Oğlum Süleyman[5] daha küçük ve naziktir; oysa Rabb için inşa olunacak Ev büyük, yüksek ve tüm ülkelerde meşhur olacaktır. Bu yüzden onun için ne gerekliyse yapayım; diyerek Davut kendi ölümünden önce birsürü gereksinimleri hazırladı. **6*** Sonra da oğlu Süleyman'ı çağırıp ona İsrailin Allah'ı Rabb için bir Ev yapmasını söyledi. **7*** Ve Davut Süleyman'a dedi ki: -Ey oğlum! Allah'ım[6] Rabb'in adına bir ev yapma arzusu yüreğimde[7] vardı. **8*** Ama bana Rabb'in sözü şöyle gelmişti: 'Sen[8] çok kan döktün ve büyük savaşlar yaptın. Bundan ötürü benim adıma sen bir ev yapmayacaksın; çünkü önümde yeryüzüne çok kan akıttın. **9*** İşte[9] sana bir oğul doğacak ve o huzur içinde olacaktır. Ben de çevresindeki[10] düşmanlar ile onu barıştıracağım; çünkü adı Süleyman olacak ve onun günlerinde İsraile esenlik ve barış vereceğim. **10*** O[11] benim adıma bir Ev inşa edecek ve bana oğul[12] olacaktır. Ben de ona baba olacağım; ve onun egemenliğini İsrailde sona dek sarsmayacağım, dedi. **11*** Şimdi ey oğlum! Rabb[13] seninle olsun. Sen de işinde başarılı ol; ve Allah'ın olan Rabb'in Evi'ni senin için söylediği şekilde yap. **12*** Rabb sana[14] anlayış ve yetki verip Allah'ın olan Rabb'in şeriatını*(yasasını)* tutmak için seni İsraile baş yapsın. **13*** Rabb'in İsrail için Musa'ya verdiği yasaları ve ilkeleri dikkatle[15] tut; böylece işinde başarılı olacaksın. Güçlen[16] ve öz güvenle atıl; korkma ve çekinme. **14*** İşte sıkıntılarımla Rabb'in Evi için yüz bin talant altın ve bin kere bin talant gümüşle ölçüsüz[17] çoğunlukta tunç, demir elde ederek; ağaç ve taşlar da hazırladım. Sen de onlara katkıda bulunacaksın. **15*** Hem de yanında birsürü sanatkâr adam; taşçılar, duvarcılar, marangozlar ve her türlü iş için becerikli adamlar vardır. **16*** Altın, gümüş, tunç ve demirin hesabı yoktur. Kalk ve yap Rabb seninle olsun[18] dedi. **17*** Ve Davut tüm İsrail başkanlarına oğlu Süleyman'a göz kulak olmaları için şöyle söyledi: **18*** İşte Allah'ınız Rabb sizinle olup sizi(19) her yönden rahatlattı. Çünkü bu ülkede olanları elime verdi. Ülke de Rabb'in ve halkın önünde yenildi. **19*** Şimdi Allah'ınız Rabb'i tüm ağzınız ve canınızla(20) aramaya yönelin. Rabb'in Antlaşma(21) Sandığı'nı ve Allah'ın kutsal emanetlerini; Rabb'in(22) adına yapılacak olan Ev'e (*Tapınağa*) götürmek için, Allah'ınız Rabb'in kutsal yerini(*Makdisini*) yapınız, dedi.

(1) Tes.12/5,II.Sam.24/18,B.21/18,19,26ve28,II.Trh.3/1, **(2)**I.Krl.9/21, **(3)**14.Ayet, I.Krl.7/47, **(4)**I.Krl.5/6, **(5)**B.29/1, **(6)**Tes.12/5ve11,**(7)**II.Sam.7/2,I.Krl.8/17,B.17/1,28/2, **(8)**I.Krl.5/3,B.28/3,**(9)**B.28/5,**(10)**I.Krl.4/25,5/4, **(11)**II.Sam.7/13, I.Krl.5/5,B.17/12,13,28/6,**(12)**İbr.1/5,**(13)**16.Ayet, **(14)**I.Krl.3/9 ve12,Mez.72/1,**(15)**Yeş.1/7ve8,B.28/7,**(16)**Tes.31/7ve8, Yeş.1/6 ve7/9, B.28/20, **(17)**3.Ayet, **(18)**11.Ayet, **(19)**Tes.12/10, Yeş.22/4, II.Sam.7/1,B.23/25,**(20)**II.Trh.20/3, **(21)**I.Krl.8/6ve21, II.Trh.5/7, 6/11, **(22)**7.Ayet, I.Krl.5/3.

23. Bölüm: 1)Davut'un yaşlılığında Süleyman'ı seçmesi, 2)Levi oğulları'nın sayımı ve bölümü, 7)Gerşonlular ve Kohatlılar, 21)Merarî kabileleri, 24)Levililer'in görevi.

1* Davut yaşlanmış ve günlere doymuş olduğunda oğlu[1] Süleyman'ı İsrail tahtına kral yaptı. **2*** Sonra da İsrailin tüm başkanlarını, kâhinlerini ve Levililerini topladı. **3*** İsrailin sayısı; yani otuz[2] yaşını geçkin erkeklerin teker, teker sayılarak otuz sekiz bin kişi olduğu görüldü. **4*** Davut bunlar için: -Yirmi dört bin kişi, Rabb'in-Evi'nin işini, altı bin kişi[3] memur ile yargıç; **5*** Dört bini kapıcı ve dört bini de çalgıcı olarak; yaptığım[4] müzik aletleriyle Rabb'e ezgiler okusunlar, dedi. **6*** Davut[5] onları Levi oğulları'ndan; yani Gerşon, Kohat ve Merarî'den olmak üzere ayırdı. **7*** Gerşonlular'dan Ladan[6] Şimei; **8*** Ladan'ın oğulları: Başkan Yehiel, Zetam ve Yoel üç kişi. **9*** Şimei'nin oğulları: Şelomot, Haziel ve Haran üç kişi olup bunlar Ladan'ın ve Haran'ın atalarıydılar. **10*** Ve Şimei'nin oğulları: Yahat, Ziza, Yeuş ve Beria olup bu dört kişi de Şimei'nin oğullarıydı. **11*** Yahat başkan, Ziza da ikincisi olup Yeuş ile Beria'nın çok çocukları olmadığından bir kabile olamadı. **12*** Kohat'ın[7] oğulları: Amram, Yishar, Hebron ve Uzziel dört kişi. **13*** Amram'ın[8] oğulları Harun ve Musa'ydı. Harun[9] gerek kendisi ve gerek oğulları; sona dek kutsal olan şeyleri sunmak, Rabb'in[10] önünde buhur yakmak ve adına[11] bereket okumak için hizmete[12] seçildiler. **14*** Allah adamı Musa'nın oğulları[13] Levi oymağından sayıldı. **15*** Musa'nın[14] oğulları Gerşom ile Eliezer olup; **16*** Gerşom'un oğullarından Şebue[15] başkandı. **17*** Eliezer'in oğulları: Baş Rehabya'ydı[16] ve Eliezer'in başka oğulları yoktu. Ama Rehabya'nın oğulları daha çoktu. **18*** Yishar'ın oğulları: Baş

Şelomiyet'ti[17]. **19***Hebron'un[18] oğulları: Baş Yeriya, ikincisi Amarya, üçüncüsü Yahaziel ve dördüncüsü Yekameam'dı. **20***Uzziel'in oğulları: Baş Mika ve ikincisi İşşiya'ydı. **21***Merarî'nin[19] oğulları: Mahli ve Muşi olup Mahli'nin oğulları Eliezer ve Kiş'ti[20]. **22***Eliezer öldü ve oğullar[21] olmadı; ama kızları vardı. Bunları[22] da kardeşleri olan Kiş'in oğulları aldılar. **23***Muşi'nin[23] oğulları: Mahli, Eder ve Yeremot üç kişiydi. **24***Yirmi[24] yaşını geçkin olup Allah'ın Evi'nin hizmeti için iş yapan ve birer birer isimleriyle sayılarak kabilelerince atalar evi*(boyları)* başkanları olan Levi[25] oğulları bunlardı. **25***Çünkü Davut: 'İsrailin Allah'ı olan Rabb; kendi[26] halkına huzur vermiş oluyor ve sona dek Oruşalim'de oturacak. **26***Levililer de meskeni[27] ve onun hizmetine ait olan tüm takımları bundan böyle taşımayacaktır' demişti. **27***Çünkü Davut'un son buyruğuna göre yirmi yaşını geçkin olan Levi oğulları sayıldı. **28***Çünkü onların görevi Rabb'in-Evi'nin hizmetinde Harun oğullarına eşlik etmek; yani avlularla odalara gözetmenlik etmek, kutsal olan tüm şeyleri temizlemek ve böylece Allah'ın-Evi'nin hizmetini yapmaktı. **29***Huzur ekmeği[28] ekmek sunusu için dakik[29] ve mayasız[30] yufkalarla tavada[31] pişen; hem de kavrulan şeylerle tüm[32] ölçek ve ölçülere gözetmenlik etmek. **30***Her sabah ve akşam durup Rabbe hamd edip anmak; **31***Cumartesi[33] günleriyle ay başlarında ve belli bayramlarda[34] tüm yakmalık kurbanlarını gelenekleri ve göreneklerince Rabb'in önünde sürekli olarak Rabbe sunmak. **32***Allah'ın-Evi'nin hizmeti için Cemaat[35] Çadırı'nın ve makdisinin(Kutsal yerin) korunmasına kardeşleri[36] olan Harun oğullarının korunmasına özen göstermekti.

(1)I.Krl.1/33-39, B.28/5, **(2)**Say.4/3ve47, **(3)**Tes.16/18, B.26/29, II.Trh.19/8, **(4)**Bak.II.Trh.29/25ve26, Amos 6/5, **(5)**Çık.6/16, Say.26/57,B.6/1vediğ.,II.Trh.8/14,29/25,**(6)**B.26/21, **(7)**Çık.6/18, **(8)**Çık.6/20,**(9)**Çık.28/1,İbr.5/4,**(10)**Çık.30/7,Say.16/40, I.Sam.2/28, **(11)**Say.6/23, **(12)**Tes.21/5, **(13)**Bak B.26/23-25, **(14)**Çık.2/22,18/3ve4, **(15)**B.24/20,26/24, **(16)**B.26/25, **(17)**B. 24/22, **(18)**B.24/23, **(19)**B.24/26, **(20)**B.24/29, **(21)**B.24/28, **(22)**Bak Say.36/6ve8, **(23)**B.24/30, **(24)**27.Ayet, Bak Say.1/3, 4/3,8/24, Ezr.3/8, **(25)**Say.10/17ve21, **(26)**B.22/18, **(27)**Say.4/5ve diğ., **(28)**Çık.25/30, **(29)**Lev.6/20, B.9/29ve diğ., **(30)**Lev.2/4, **(31)**Lev.2/5ve7,**(32)**Lev.19/35,**(33)**Say.10/10,Mez.81/3, **(34)**Lev. 23/4, **(35)**Say.1/53, **(36)**Say.3/6-9.

24. Bölüm: 1)Harun oğulları'nın kendi hizmetlerine göre kur'a ile yirmi dört nöbete bölünmeleri, 20)Kohatlılar'ın; 27)Ve Merarîler'in kur'a ile bölünmesi.

1*Harun oğullarının nöbetlerine göre bölünmelerine gelince: Harun[1] oğulları Nadab, Abihu, Eleazar ve İtamar olup; **2***Nadab[2] ile Abihu babalarından önce çocuksuz olarak öldüler; ve Eleazar ile İtamar imam*(kahin)* oldular. **3***Davut ve Eleazar oğulları'ndan Sadok ve İtamar oğulları'ndan Ahimelek onları hizmetleri için görevlerine göre ayırdılar. **4***Eleazar oğulları'ndan olan başkanlar, İtamar oğulları'ndan daha çok olduğundan onları bu şekilde ayırdılar. Yani Eleazar oğullarının da kabilelerine göre onaltı ve İtamar oğullarının da kabilelerine göre sekiz başkanları vardı. **5***Gerek bunları ve gerek onları kur'a ile taksim ettiler. Çünkü kutsal yerin görevlileri ve Allah'ın-Evi'nin gözetmenleri Eleazar ile İtamar oğullarındandı. **6***Levililer'den olan Natanel'in oğlu yazıcı Şemeya onları kralla başkanların; imam*(kahin)* Sadok ile Abiatar oğlu Ahimelek'in ve imamlarla başkanlarının önünde, Eleazar ve İtamar boyundan birini alarak yazdı. **7***Birinci kur'a Yehoyarib'e, ikinci Yedeya'ya; **8***Üçüncüsü Harim'e, dördüncüsü Seorim'e; **9***Beşincisi Malkiya'ya, altıncısı Miyamine; **10***Yedincisi Hakkosa, sekizincisi Abiya'ya[3]; **11***Dokuzuncusu Yeşua'ya, onuncusu Şekanya'ya; **12***Onbirincisi Elyaşib'e, on ikincisi Yakim'e; **13***On üçüncüsü Huppa'ya, on dördüncüsü Yeşebeab'a; **14***On beşincisi Bilgay'a, on altıncısı İmmer'e; **15***On yedincisi Hezir'e, on sekizincisi Happisets'e; **16***On dokuzuncusu Petahya'ya, yirmincisi Yehezkel'e; **17***Yirmibirinci Yakin'e, yirmi ikinci Gamul'a; **18***Yirmi üçüncüsü Delaya'ya, yirmi dördüncüsü Maazya'ya çıktı. **19***İsrailin Allah'ı olan Rabb'in buyruğuna göre Rabb'in[4] Evi'ne girmek için babası Harun'un eliyle verilen hizmet şekline göre olan sıraları budur. **20***Geriye kalan Levililer de bunlar; yani Amram'ın oğulları'ndan Şubael[5] ve Şubael'in oğulları'ndan Yehdeya. **21***Rehebya'dan[6] yani Rehebya'nın oğulları'ndan başkan İşşiya. **22***Yisharîler'den Şelomot'un[7] oğulları'ndan Yahat. **23***Hebron'un[8] oğulları'ndan baş Yeriya, ikinci Amarya, üçüncü Yehaziel, dördüncü Yekameam. **24***Uzziel'in oğulları'ndan Mika ve Mika'nın oğulları'ndan Şamir'di. **25***Mika'nın kardeşi İşşiya ve İşşiya'nın oğulları'ndan Zekeriya. **26***Merarî'nin[9] oğulları Mahli ve Muşi'ydi. Yaaziya'nın oğulları: Beno; **27***Meranî'nin oğulları: Yaziya'dan Bunu, Şoham, Zakkur ve İbri'ydi. **28***Mahli'den Eleazar olup bunun[10] da çocukları yoktu. **29***Kiş'ten Kiş'in oğlu Yerahmeel; **30***Muşi'nin[11] oğulları da Mahli, Eder ve Yerimot'tu. Kabilelerince Levi oğulları bunlardır. **31***Kardeşleri olan Harun oğulları için olduğu gibi bunlar; yani gerek oymak başkanları ve gerekse küçük kardeşleri için kral Davut, Sadok, Ahimelek ve kâhinler ile Levililer'in başkanları önünde kur'a attılar.

(1) Lev.10/1 ve 6, Say.26/60, **(2)**Say.3/4, 26/61, **(3)**Nah.12/4 ve 17,Luk.1/5,**(4)**B.9/25,**(5)**B.23/16,**(6)**B.23/17,**(7)**B.23/18, **(8)**B.23/19,26/31,**(9)**Çık.6/19,B.23/21, **(10)**B.23/22, **(11)**B.23/23.

25. Bölüm: 1)Ezgicilerin sayısı ve görevleri için kurayla yirmi dört nöbete ayrılması.

1*Davut ile asker kumandanları Asaf'ın(1) Heman'ın ve Yedut'un oğullarından tanbur, lir ve zillerle ezgi(+) söyleyenleri hizmetlerine görevlendirdiler. Memuriyetlerine göre bu hizmette bulunan adamların sayısı budur: **2***Asaf'ın(§) oğulları'ndan Zakkur, Yusuf, Netanya ve Aşerala(2) olup; Asaf'ın oğulları kralın *'düzenlemesine*(*) göre ezgiler söyleyen Asaf'ın kontrolundaydılar. **3***Yedutun'dan Yedutun'un oğulları Gedalya, Seri, Yeşeya, Haşabya ve Matitya altı kişi olup Rabb'i hamd edip anmak için tanburlarla ezgiler söyleyen babaları Yedut'un kontrolundaydılar. **4***Heman'dan Heman'ın oğulları Bukkiya, Mattanya, Uzziel, Şebuel, Yerimot, Hananya, Hananî, Eliata, Giddalti, Romamti Ezer, Yoşbekaşa, Malloti, Hotir ve Mahaziot olup; **5***Tüm bunlar Allah'ın sözleriyle sur*(boru)* çalan ve kralın nebisi*(bileni)* Heman'ın oğullarıydılar. Allah Heman'a ondört oğlan ile üç kız vermişti. **6***Bunlar Allah'ın-Evi'nin hizmeti için ziller, lirler ve tanburlarla babalarının yönetiminde Rabb'in - Evi'nin ezgilerini söylüyorlardı. Asaf Yedut'un ve Heman ise kralın kontrolundaydı. **7***Bunların sayısı: Rabb için olan ezgilerde öğretilmiş olan tüm becerikli kardeşler; tam ikiyüz seksen sekiz kişiydi. **8***Sırayla olan memuriyetleri için küçükbüyük ve öğretmen(3) ile öğrenen birlikte kur'a attılar. **9***Birinci kur'a Asaf oğlu Yusuf'a ve ikincisi Gedalya'ya çıktı. Bu da kardeşleri ve oğullarıyla on iki kişiydi. **10***Üçüncüsü Zakkur'a çıkıp oğulları ve kardeşleriyle on iki kişiydi. **11***Dördüncüsü İsri'ye çıkıp oğulları ve kardeşleriyle on iki kişiydi. **12***Beşincisi Netanya'ya çıkıp oğulları ve kardeşleriyle on iki kişiydi. **13***Altıncısı Bukkiya'ya çıkıp oğulları ve kardeşleriyle on iki kişiydi. **14***Yedincisi Yeşarela'ya çıkıp oğulları ve kardeşleriyle on iki kişiydi. **15***Sekizincisi Yeşeya'ya çıkıp oğulları ve kardeşleriyle on iki kişiydi. **16***Dokuzuncusu Mattanya'ya çıkıp oğulları ve kardeşleri on iki kişiydi. **17***Onuncusu Şimei'ye çıkıp oğulları ve kardeşleriyle on iki kişiydi. **18***Onbirincisi Azarel'e çıkıp oğulları ve kardeşleriyle on iki kişiydiler. **19***Onikincisi Haşabya'ya çıkıp oğulları ve kardeşleriyle on iki kişiydiler. **20***Onüçüncüsü Şubael'e çıkıp oğulları ve kardeşleriyle on iki kişiydiler. **21***Ondördüncüsü Mattitya'ya çıkıp oğulları ve kardeşleriyle on iki kişiydiler. **22***Onbeşincisi Yeremot'a çıkıp oğulları ve kardeşleriyle on iki kişiydiler. **23***Onaltıncısı Hananya'ya çıkıp oğulları ve kardeşleriyle on iki kişiydiler. **24***Onyedincisi Yoşbekaş'a çıkıp oğulları ve kardeşleriyle on iki kişiydiler. **25***Onsekizincisi Hananî'ye çıkıp oğulları ve kardeşleriyle on iki kişiydiler. **26***Ondokuzuncusu Malloti'ye çıkıp oğulları ve kardeşleriyle on iki kişiydiler. **27***Yirmincisi Eliat'a çıkıp oğulları ve kardeşleriyle on iki kişiydiler. **28***Yirmibirincisi Hotir'e çıkıp oğulları ve kardeşleriyle on iki kişiydiler. **29***Yirmi ikincisi Giddalti'ye çıkıp oğulları ve kardeşleriyle on iki kişiydiler. **30***Yirmiüçüncüsü Mahaziot'a çıkıp oğulları ve kardeşleriyle on iki kişiydiler. **31***Yirmidördüncüsü de Romamti-Ezer'e çıkıp oğulları ve kardeşleriyle on iki kişiydiler(#).

(1)B.6/33, 39ve44, **(+)**İbranice: Peygamberlik edenleri, **(§):** Bak 73.Mez., **(2)**14.Ayet Yeşarelay, **(*)**Veya: Nezdinde; yanında, **(3)**II.Trh.23/13, **(#)**: Bunların toplamı 144 kişi ediyor; Vah.7/4 ile Karşılaştırın / Bin katı(Kamillik sayısı).

26. Bölüm: 1)Kapıcıların ayrılması, 13)Kapılar'ın kurayla onların gözetimine verilmesi, 20)Hazinelerin bakıcıları olan Levililer, 29)Memurlarla hakimler.

1*Kapıcıların bölükleri bunlardır: Korahlılar'dan, Asaf'ın(§) oğulları'ndan Kore'nin oğlu Meşelemya(1). **2***Meşelemya'nın oğulları da: İlk oğlu Zekeriye, ikincisi Yediael, üçüncüsü Zebadya, dördüncüsü Yatniel; **3***Beşincisi Elam, altıncısı Yohahanan, yedincisi Elihoenay'dı. **4***Ve Obed-Edom'un oğulları: İlk oğlu Şemaya, ikincisi Yehozabad, üçüncüsü Yoah, dördüncüsü Sakar, beşincisi Natanel; **5***Altıncısı Ammiel, yedincisi İssakar, sekizincisi Peulletay'dı. Çünkü Allah(+) onu bereketledi. **6***Onun oğlu Şemaya'ya da oğullar doğup bunlar babalarının evinde başkandılar. Çünkü saygın ve güçlü kişilerdi. **7***Şemaya'nın oğulları: Otni, Refael, Obed, Elzebad, *Ehiyo, Beniheyel*(*) Elihu ve Semakya'ydı. **8***Tüm bunlar Obed-Edom'un oğullarındandı. Onlar, oğulları ile kardeşleri; hizmet için güçlü ve saygın kişilerdendi ve Obed-Edom'un altmış iki adamı vardı. **9***Meşelemya'nın on sekiz güçlü ve yiğit kişisi olan oğullarıyla kardeşleri vardı. **10***Merarî oğulları'ndan Hosa'nın(2) oğulları: Başkan Şemri (Her ne kadar ilk oğlu değilse de babası onu başkan yaptı). **11***İkincisi Hilkiya, Üçüncüsü Tebelya ve dördüncüsü Zekeriya olup Hosa'nın tüm oğulları ve kardeşleri on üç kişiydi. **12***Bu seçkin adamlara kapıcılık nöbeti verildi ki; kardeşleriyle beraber bekçilik yaparak Rabb'in-Evi'nde hizmet etsinler. **13***Her bir kapı için küçük ve büyük

kendi atalar evine*(boyuna)* göre eşitçe kur'a attılar. **14*** Ve doğu tarafı kurayla Şelemya'ya[3] düştü. Bunun akıllı bir danışman olan oğlu Zekeriya için kura attıklarında kuzeyi ona düştü. **15*** Obed-Edom'a güneyi ve oğullarına da Beyt Esopim (*Ambar evi*) düştü. **16*** Şuppim ile Hosa'ya yukarı[4] çıkan yolun yanında, Şalleket kapısı yanında olan batı tarafı düştü. Nöbet yerleri de birbirlerinin karşısındaydılar. **17*** Doğuda altı Levili olup, kuzeyde günde dört kişi ve güneyde günde dört kişiyle ve Esopim*(depo)* için de ikişer kişi vardı. **18*** Batıda Parpar'da merdiven yolunda dört kişi olup Parparda da iki kişi. **19*** Korah oğulları ile Merarî oğulları'ndan olan kapıcıların görevleri bunlardı. **20*** Levililer'den olan Ahiya Allah'ın[5] Evi'nin hazineleriyle kutsanan şeylerin hazinesi üzerine bakıcıydı. **21*** Ladan oğulları; yani Gerşonî Ladan'ın oğullarından[6] Gerşonî Ladan'ın atalar evi soyundan olan Yahiel[7] olup; **22*** Yahiel'in oğulları: Zetam ve kardeşi Yoel Rabb'in-Evi'nin hazinelerini gözeten kişiydi. **23*** Amramîler, Yisharîler, Hebronîler ve Uzzielliler'den; **24*** Musa oğlu Gerşom oğlu Şebuel[8] hazinelere bakıyordu. **25*** Onun kardeşleri Eliezer soyundan bunun oğlu Rehebya, onun oğlu Yeşeya, onun oğlu Yoram, onun oğlu Zikri ve onun oğlu Şelomot'tu[9]. **26*** Bu Şelomot ile kardeşleri kral Davut'un, handan*(boy)* başkanlarının, binbaşılar ile yüzbaşıların ve asker kumandanlarının kutsadıkları tüm tüm kutsal hazinelerden sorumluydular. **27*** Savaşlardan ele geçirilen çapul mallarından Rabb'in-Evi'nin inşaası için bunların kutsadıkları şeyler; **28*** Samuel[10] oğullar'nın, Kiş oğlu Saul'un, Ner oğlu Abner'in ve Seruya'nın oğlu Yoab'ın kutsamış oldukları tüm şeyler Şelomot ile kardeşlerinin gözetimi altındaydı. **29*** Yisharîler'den Kenanya ve oğulları: Dışardaki işler için İsrailin memurları[11] ve yargıçlarıydılar. **30*** Hebronîler'den Haşabya ve kardeşleri: Bunlar bin yediyüz güçlü kişi olarak Erden'in berisi; yani batısındaki, Rabb'in hizmetine ait olan tüm malların hizmeti için İsrailin sorumlularıydı. **31*** Hebronîler'den boyları sırasına göre Hebronlular'ın başkanı Yeriya'ydı[12] Davut'un egemenliğinin kırkıncı yılında bunlar araştırıldılar; ve Yazer[13] Gilead'da onların arasında güçlüler bulundu. **32*** Kardeşleri iki bin yediyüz güçlü kişiyle atalar başkanı olup; kral Davut onları Rubenliler, Gadlılar ve Manessa'nın yarım oymağına tüm Allah'ın malları ve kralın[14] malları için gözetmen olarak atadı.

(§): Bak 73. Mez., **(1)**14.Ayet Şelemya, **(*):** Bazı metinlerde bu iki isim geçmiyor; onun yerine "kardeşleri yiğit adamlardı!" olarak yazıyor., **(2)**B.16/38, **(+)**Yani: Obed-Edom'u, Bak B.13/14, 6/17, **(7)**B.23/8, 29/8, **(8)**B.23/16, **(9)**B.23/18, **(10)**I.Sam.9/9, **(11)**B.23/4, **(12)**B.23/19, **(13)**Bak Yeş.21/39, **(14)**II.Trh.19/11.

27. Bölüm: 1)Her ay için belirlenen askerler, 16)Oniki oymağın yöneticileri, 23)Halkın sayılmasının bitirilmemesi, 25)Davut'un bakanları.

1* İsrailoğulları kendi sayısında oymak başkanları, binbaşılar, yüzbaşılar ve memurlardan olup nöbetlerine göre kralın hizmetinde bulunuyor ve yılın her ayında aydan aya gelip giden nöbetçiler yirmidört bin kişiden oluşuyordu. **2*** Birinci ay için olan birinci nöbetin komutanı Zabdiel'in oğlu Yaşobeam[1] olup onun komutasında yirmi dört bin adam vardı. **3*** Birinci ay için olan tüm askerlerin komutanı Peres oğulları'ndandı. **4*** İkinci ay için olan nöbetin komutanı Ahohlu[2] Doday olup onun nöbetinin başkanı Miklot'tu. Nöbetinde de yirmi dört bin asker vardı. **5*** Üçüncü ay için olan üçüncü asker komutanı kahin Yehoyada'nın oğlu başkan Benaya olup nöbetinde de yirmi dört bin asker vardı. **6*** Bu Benaya otuzlarda güçlü[3] olarak otuzların başkanıydı. Oğlu Ammizabad da onun nöbetindeydi. **7*** Dördüncü ay için dördüncü kumandan Yoab'ın kardeşi Asahel[4] ve ondan sonra oğlu Zebadya olup nöbetinde yirmi dört bin asker vardı. **8*** Beşinci ay için beşinci kumandan İzrahi-Şamhud olup nöbetinde yirmi dört bin asker vardı. **9*** Altıncı ay için altıncı kumandan Tekoa'lı İkkeş'-in oğlu İra[5] olup nöbetinde yirmi dört bin asker vardı. **10*** Yedinci ay için yedinci kumandan Efraim oğulları'ndan olan Pelon'lu Heles[6] olup nöbetinde yirmi dört bin asker vardı. **11*** Sekizinci ay için sekizinci kumandan Zerahîler'den Huşa'lı[7] Sibbekay olup nöbetinde yirmi dört bin asker vardı. **12*** Dokuzuncu ay için dokuzuncu kumandan Bünyaminler'den olan Anatot'lu[8] Abiezer olup nöbetinde yirmi dört bin asker vardı. **13*** Onuncu ay için onuncu kumandan Zerafîler'den Netofa'lı[9] Maharay olup nöbetinde de yirmi dört bin asker vardı. **14*** On birinci ay için onbirinci kumandan Efraim oğulları'ndan olan Piraton'lu[10] Benaya olup nöbetinde yirmi dört bin asker vardı. **15*** Ve on ikinci ay için on ikinci kumandan Otniel'den olan Netofa'lı[11] Helday olup nöbetinde yirmi dört bin asker vardı. **16*** İsrailin oymaklarının yöneticileri ise Rubenliler'in başbuğu Zikri'nin oğlu Eliezer ve Şimeonîler'in başbuğu Maaka oğlu Şefatya'ydı. **17*** Levililer'in başbuğu Kemuel'in oğlu Haşabya[12] ve Harunîler'in başbuğu Sadok'tu. **18*** Yahuda oymağının başbuğu Davut'un kardeşlerinden olan Elihu(+) ve İssa-

karlılar'ın başbuğu Mikael'in oğlu Omri. **19***Zebulun oymağının başbuğu Obadya'nın oğlu İşmai ve Naftaliler'in başbuğu Azriel'in oğlu Yeromot. **20***Efraim oğulları başbuğu Azazya'nın oğlu Hoşea ve Manessa'nın yarım oymağının başbuğu Pedaya oğlu Yoel. **21***Gilead'da olan Manessa'nın yarım oymağının başbuğu Zekeriya oğlu İddo ve Bünyaminliler'in başbuğu Abner'in oğlu Yaasiel. **22***Danlılar'ın başbuğu Yeroham oğlu Azarel'di. İsrailin oymaklarının kumandanları bunlardır. **23***Davut yirmi yaşından küçük olanları saymadı. Çünkü Rabb[13] İsraili göğün yıldızları kadar çoğaltacağını vaad etmişti. **24***Seruya'nın oğlu Yoab saymağa başlamış olmasına rağmen bitiremedi. Çünkü bundan ötürü İsraile[14] gazap geldi; ve sayısı kral Davut'un tarihler kitabına yazılmadı. **25***Kralın hazinelerinden Adiel'in oğlu Azmavat sorumluydu. Tarlalarda, kentlerde, köylerde ve kalelerde bulunan ambarlardan*(depo)* Azerya oğlu Yonatan sorumluydu. **26***Tarlada işleyen ziraatçilerden Kelub'un oğlu Ezri sorumluydu. **27***Bağlardan Rama'lı Şimei sorumluydu. Şarap mahzenleri için olan bağların ürününden Şifamlı Zabdi sorumluydu. **28***Kırsal alandaki zeytinliklerle çemiz*(yabanıl incir)* ağaçlarından Gederli Baalhanan sorumluydu. Ve yağ depolarından Yoaş sorumluydu. **29***Şaron'da otlanan sürüler üzerine Şaron'lu Şitray vardı ve ovalarda olan sürülerden Adlay'ın oğlu Şafat sorumluydu. **30***Develerden İsmailî Obil ve eşeklerden Meranot'lu Yehdeya; **31***Ve koyun sürülerinden de Hagrî-Yaziz sorumluydu. Tüm bunlar kral Davut'un malı mülkü üzerine sorumluydular. **32***Davut'un amcası Yonatan akıllı ve bilge bir adam olup en yetkili danışmandı. Hakmonî'nin oğlu Yehiel kralın oğullarıyla bulunuyordu. **33***Ahitofel[15] kralın danışmanı ve Arklı Huşay[16] kralın dostuydu. **34***Ahitofel'den sonra Benaya'nın oğlu Yehoyada ve Abiatar[17] geliyordu. Kralın kumandanı Yoab'dı[18].

(1) BakII.Sam.23/8,B.11/11,**(2)**II.Sam.23/9,**(3)**II.Sam.23/20, 22ve23, B.11/22ve diğ.,**(4)**II.Sam.23/24, B.11/26, **(5)**B.11/28, **(6)**B.11/27,**(7)**II.Sam.21/18,B.11/29,**(8)**B.11/28, **(9)**II.Sam.23/28, B.11/30, **(10)**B.11/31, **(11)**B.11/30, **(12)**B.26/30, **(+)**Veya: Eliab! I.Trh.16/6, **(13)**Tek.15/5, **(14)**II.Sam.24/15,B.21/7, **(15)**II.Sam. 15/13, **(16)**II.Sam.15/37, 16/16, **(17)**I.Krl.1/7, **(18)**B.11/6.

28. Bölüm: 1)Davut'un başkanlarla büyükleri toplayarak kendisine olan Tanrısal Lütfu anlatması. Allah'ın-Evi için olan kendi arzusunu ve Süleyman'a verilen sözü açıklaması. Halka itaat etmeleri için öğüt vermesi, 9)Ev'in(*Tapınağın*) inşaası için Süleyman'ı yüreklendirmesi ve inşaat plânlarıyla gereksinimlerini ona vermesi.

1*Davut İsrailin tüm başkanlarını, oymakların[1] beylerini, nöbetleşe[2] kralın yanında bulunan asker kumandanlarını, binbaşıları, yüzbaşıları; kralın ve oğullarının tüm mal mülk sorumlularını[3] hizmetçileri ve güçlü[4] kişilerle tüm yiğitleri Oruşalim'e topladı. **2***Ve kral Davut ayağa kalkıp dedi ki: -Ey kardeşlerim ve halkım! Beni dinleyin. Rabb'in Antlaşma sandığı, Allah'ımızın ayaklarına[5] basamak için rahat edeceği bir "Ev"*(Tapınak)* inşaa etmeyi hep[6] düşündüm ve onun inşaası için gereksinimlerini elde ettimse de; **3***Allah bana: 'Sen savaş adamı olup çok kan döktüğün için adıma[7] bir Ev yapmayacaksın' dedi. **4***İsrailin Allah'ı Rabb, babamın tüm evinden İsraile sonsuza dek kral olmak için beni[8] seçti. Çünkü başkanlık için Yahuda'yı[9] ve Yahuda soyunda babamın[10] evi seçilerek tüm İsraile kral olmaya babamın[11] oğulları arasından beni uygun gördü. **5***Rabb bana birçok oğullar vererek oğullarımın[12] tümünden oğlum[13] Süleyman'ı Rabb'in İsrail üzerine olan egemenlik tahtına çıkarması için seçti. **6***Bana: 'Oğlun[14] Süleyman benim evimi ve avlularımı yapacaktır; çünkü onu kendime oğul olmak için seçtim. Ben de ona baba olacağım. **7***Bu[15] gün olduğu gibi benim buyruklarımı ve ilkelerimi yapmaya devam ederse onun egemenliğini sonsuza dek tutacağım.' dedi. **8***Şimdi Rabb'in cemaati olan tüm İsrailin önünde Allah'ımız işitirken size sıkı, sıkı bildiriyorum ki; Allah'ınız Rabb'in tüm buyruklarını belleyip onları arzulayın. Tâ ki; bu iyi ülkeyi miras alıp onu sizden sonra soyunuza sonsuza dek miras bırakasınız. **9***Ey oğlum Süleyman! Sen[16] de babanın Allah'ını bilip sadık[17] kalp ve sevinçle *"O"*na hizmet et; çünkü Rabb[18] tüm yürekleri araştırıyor ve yüreğin tüm gizemlerini biliyor[§] Eğer[19] *"O"*nu istersen *"O"*nu bulursun; ama *"O"*nu bırakırsan *"O"*da seni sonsuza dek bırakır. **10***Şimdi dikkat et; çünkü Rabb[20] makdis *(Kutsal yer)* olmak üzere bir Ev*(Tapınak)* inşa etmek için seni seçti. Yürekli ol ve yap. **11***Davut oğlu Süleyman'a eyvan[21] ile Ev'in odalarının; hazineleriyle geniş odaların ve iç odalarının olmak üzere kefaret*(bağışlanma)* yerinin resmini de verdi. **12***Rabb'in-Evi'nin avluları, etrafındaki tüm odalar, Allah'ın[22] Evi'nin hazineleri ve kutsanan şeylerin hazinelerinin; **13***Kahinler ile Levililer'in nöbetlerinin ve Rabb'in-Evi'nin her çeşit hizmetiyle Rabb'in-Evi'nin işleri için takımların; yani ruh tarafından kendine keşfolunan tüm şeylerin resmini verdi. **14***Her çeşit hizmet için altından olacak tüm takımların altın ölçüsü, tüm

gümüş takımlar ile her türlü hizmet için olacak araç-gereçlerin ölçüsü; **15***Her şamdanla kandillerin ölçüsüne göre altın şamdanların, altın kandillerin ölçüsü; gerek şamdan, gerek onun kandilleri için her şamdanın işine göre gümüş şamdanların ölçüsü; **16***Huzur ekmeklerinin sofralarının herbiri için olacak altının ölçüsünü ve gümüş sofraların gümüşünü. **17***Saf altından olacak çatallar, kâseler, taslar ve altın leğenlerin her biri için olacak ölçüyü; her gümüş leğenin ölçüsünü, **18***Buhur mezbahı için saflaştırılmış altının ölçüsü ve kanatlarını uzatarak Rabb'in *'Antlaşma Sandığı'*-nı örtecek olan Kerubîler[23] arabasının resmi için olacak altının ölçüsünü tarif ederek; **19***Tümünü; yani bu resimlerin tüm içeriğini Rabb[24] eliyle bana açıkladı, dedi. **20***Davut oğlu Süleyman'a doğru: -Cesur ol[25] yüreklen ve yap. Korkma ve çekinme; çünkü Allah'ım olan Rabb Allah seninle olup Rabb'in Evi'nin hizmeti için olan tüm işleri tamamlayıncaya dek seni[26] terk etmeyecek ve bırakmayacaktır, dedi. **21***İşte Allah'ın[27] Evi'nin tüm hizmeti için kahinler ile Levililer'in nöbetleri vardır. Her türlü hizmet için her güne; işte becerili olan gönüllülerin[28] tümü seninle olup kumandanlar ile tüm halk da senin buyruklarına hazırdır, dedi.

(1)B.27/16, **(2)**B.27/1ve2, **(3)**B.27/25, **(4)**B.11/10, **(5)**Mez.99/5, 132/7, **(6)**II.Sam.7/2, Mez.132/3-5, **(7)**II.Sam.7/5ve13, I.Krl.5/3, B.17/4, 22/8, **(8)**I.Sam.16/7-13, **(9)**Tek.49/8, B.5/2, Mez.60/7, 78/68, **(10)**I.Sam.16/1, **(11)**I.Sam.16/12ve13, **(12)**B.3/1ve diğ., 23/1, **(13)**B.22/9, **(14)**II.Sam.7/13ve14, B.22/9ve10, II.TRh.1/9, **(15)**B.22/13, **(16)**Yerm.9/24, Hoş.4/1, Yuh.17/3, **(17)**II.Trh.20/3, Mez.101/2, **(18)**I.Sam.16/7, I.Krl.8/39, B.29/17, Mez.7/9, 139/2, Sül.Mes.17/3, Yerm.11/20,17/10,20/12,Vah.2/23, **(§)**Bak II.Ez. 16/55, **(19)**II.Trh.15/2, **(20)**6.Ayet, **(21)**BakÇık.25/40,Ayet19, **(22)**B.26/20, **(23)**Çık.25/18-22,I.Sam.4/4,I.Krl.6/23vediğ., **(24)** BakÇık.25/40,11.ve12.Ayetler,**(25)**Tes.31/7ve8,Yeş.1/6,7 ve9, B.22/13,**(26)**Yeş.1/5,**(27)**B.23/25,26,**(28)**Çık.35/25ve26, 36/1ve2.

29. Bölüm: 1)Davut'un Ev(Tapınak) için elde ettiği şeylerin çokluğu, 6)Başkanlarla halkın gözde sunuları, 10)Davut'un yüreğini alçaltması ve duası, 20)Halkın Rabb'e hamdlerle şükretmesi; kurbanları ve Süleyman'ı kral olarak kabul etmeleri, 26)Davut'un tüm günleri ve ölümü.

1*Kral Davut tüm kalabalığa doğru:-Allah'ın ayırıp seçtiği oğlum Süleyman küçük[1] ve nazik olup işte büyüktür; çünkü bu saray insan için olmayıp Rabb-Allah içindir. **2***Bu yüzden ben tüm iktidarımla Allah'ımın-Evi için; altın takımlar için altın, gümüş takımlar için gümüş, tunç*(pirinç)* takımlar için tunç, demir takımlar için demir, ağaç takımlar için ağaç, akik[2] taşlarıyla donatma taşları için taşlar, süsleme için rengârenk taşlar, her çeşit değerli taşlar ve bir çok mermer taşlar getirdim. **3***Hem de Allah'ımın-Evi'ne olan büyük sevgimden ötürü, Ev'in kutsal şeyleri için elde ettiğim şeylerden başka, Allah'ımın-Evi'ne benim kendi hazinemden olan altın ve gümüş de; **4***Yani ofir[3] altınından üç bin talant altın ve Ev'in duvarlarını kaplamak için yedi bin talant saf gümüş verdim. **5***Altını altın takımlar için, gümüşü gümüş takımlar için ve sanatkârların yapacağı her çeşit iş için gerekli olanı da verdim. Bu gün kendi gönlüyle Rabb'e bağışlayan kim var? Dedi. **6***O zaman atalar*(boy)* evi[4] başkanlarıyla İsrail oymaklarının başkanları; binbaşılar, yüzbaşılar ve kralın[5] işinin bakanları gönül hoşluğu ile taktime*(bağış)* götürerek; **7***Allah'ın-Evi'nin işi için beş bin talantla, on bin darik altın, on bin talant gümüşle, onsekiz bin talant tunç ve yüzbin talant demir verdiler. **8***Ve her kimin yanında değerli taşlar bulunduysa Gerşon'lu Yehiel'in[6] eliyle Rabb'in-Evi'nin hazinesine verdiler. **9***Onlar gönül[7] hoşluğu ve sadık kalple Rabbe kabul edilebilen bağışlar yaptıkları için halk sevindi. Kral Davut da çok sevindi! **10***Davut tüm halkın önünde Rabb'e hamd edip şükrederek şöyle dedi: -Ey babamız İsrailin(Hz.Yakup) Allah'ı Rabb! Sen başlangıçsız öncelikten sonsuza dek kutsalsın. **11***Ya Rabb; yücelik[8] güç, celal, cemal[*] ve öğünme senindir. Çünkü yer ile gökte olanın tümü senin; Ey Rabb'im! Egemenlik senindir ve tümünün yaratıcısı sen her şeyden yücesin. **12***Servet[9] ile izzet senden olup tümünün başı sensin. Güç ve kudret senin elinde olup her şeye büyüklük ve güç vermek sana aittir. **13***Şimdi ey Allah'ımız; sana şükrederek güzel ismine hamdederiz. **14***Ama ben kimim? Halkım da kimdir ki, böyle güzel bağışlar götürmeye gücümüz yetsin? Çünkü her şey senin olup senin lütfundan sana verdik. **15***Çünkü[10] biz senin önünde tüm atalarımız gibi yabancı garipler ve misafirleriz. Yeryüzünde günlerimiz[11] gölge gibi olup kalıcı olan bir şey yoktur. **16***Ey Allah'ım Rabb! Kutsal adına sana bir Ev inşa etmek için getirdiğimiz bu hazinenin tümü senin elinden çıktı ve tümü de senindir. **17***Ey Allah'ım! Senin[12] yürekleri araştırdığını ve bir yön[13] belirlediğini biliyorum. Ben de yüreğimin yönünü sevinçle bu şeylerin tümüne sundum. Şimdi burada bulunan halkımın sevinçle sana sunduklarını sevinci gözlüyorum. **18***Ey atalarımız! İbrahim[§] İshak ve İsrail'in*(Hz. Yakup'un)* Allah'ı Rabb; senin halkının yüreğinin düşüncesinde bunu sonsuza dek koru ve onların[14] yüreğini kendine çevir. **19***Senin buyruklarını, tanıklıklarını, ilkelerini tutmak; tümünü yapmak ve gereksinimini[15] gördüğüm sarayın*(Tapınağın)* inşası için oğlum[16] Süleyman'a kâmil yürek ver, dedi. **20***Ve Davut tüm halka doğru: -Şimdi Allah'ınız Rabb'e hamd edip şükrediniz, deyince;

tüm cemaat atalarının Allah'ı olan Rabb'e hamd edip şükrettiler. Eğilerek Rabb'e ve krala kulluğunu gösterdiler. **21***Ertesi gün de Rabb'e kurbanlar saç(+) üstünde yakmak için; yakmalık kurbanlar olarak bin boğa, bin koç, bin kuzu ve onların meşrubat*(dökmelik)* sunusu olmak üzere tüm İsrail için büyük çoğunlukta kurbanlar sundular. **22***O gün büyük sevinçle Rabb'in önünde yeyip içtiler(‡) ve Davut oğlu Süleyman'ı ikinci kez kral kabul ettiler. Onu(17) başkan ve Sadok'u baş imam*(kahin)* olmak üzere Rabb için meshettiler. **23***Süleyman babası Davut'un yerine Rabb'in tahtına kral olarak çıktı ve işinde başarılı oldu. Tüm İsrail de onu dinledi. **24***Tüm başkanlarla güçlü olanlar ve kral Davut'un tüm oğulları kral Süleyman'a boyun(18) eğdiler. **25***Rabb da tüm İsrailin önünde Süleyman'ı çok büyüttü; ve ondan önce İsraile kral olanlardan hiçbirinin erişemediği krallık görkemliğine(19) onu yükseltti. **26***Böylece Yesse oğlu Davut tüm İsraile egemen olmuştu. **27***Onun(20) İsraile olan tüm egemenlik günleri kırk yıldı: Hebron'da(21) yedi yıl ve Oruşalimde*(Kudüs)* otuz üç yıl egemen oldu. **28***Ömür(22) servet ve izzete doymuş olarak güzel(23) bir yaşlılıkta öldü. Oğlu Süleyman da onun yerine kral oldu. **29***Ve kral Davut'un işleri başından sonuna dek işte Samuel oğulları'nın kitabında, Natan peygamberin kitabında, Gad oğulları'nın kitabında; **30***Onun tüm egemenliği, yiğitliği; ona(24) İsraile ve tüm yörelerin hükümetlerinin başına gelmiş olan olaylar ile beraber yazılıdır.

(1)I.Krl.3/7,B.22/5,Sül.Mes.4/3,**(2)**Bakİş.54/11ve12, Vah.21/18 ve diğ., **(3)**I.Krl.9/28, **(4)**B.27/1, **(5)**B.27/25 ve diğ., **(6)**B.26/21, **(7)**II.Kor.9/7, **(8)**Mat.6/13, I.Tim.1/17, Vah.5/13, **(*)**Celal: Sonsuz büyüklük, Cenab-ı Hakk'ın birliğine delil olan yaratma gücü; Cemal: Yüz güzelliği, Cenab-ı Hakk'ın lütfu ile tecellisi!, **(9)**Rom.11/36, **(10)**Mez.39/12, İbr.11/13 Bedr.önce! 2/11, **(11)**Eyüp 14/2, Mez.90/9, 102/11, 144/4, **(12)**I.Sam.16/7, B.28/9, **(13)**Sül.Mes.11/20, **(§):**Bak Manessa'nın duası 1.Ayet, **(14)**Mez.10/17, **(15)**2.Ayet, B.22/14, **(16)**Mez.72/1, **(‡):**Bak I.Ez.9/51, **(17)**I.Krl.1/35ve39, **(18)**Vaiz 5/5, **(19)**I.Krl.3/13, II.Trh.1/12, Vaiz 2/9, **(20)**II.Sam.5/4, I.Krl. 2/11,**(21)**II.Sam.5/5,**(22)**B.23/1,**(23)**Tek.25/8, **(24)**Dan.2/21.

II. TARİHLER

1. Bölüm: 1)Süleyman'ın Gibeon'da kurbanlar yakması, 7)Hükümeti seçip Allah tarafından kutsal kılınması, 13)Onun görkem ve serveti.

1*Davut oğlu Süleyman(1) egemenliğinde güçlendi. Allah'ı(2) Rabb onunla olup onu(3) çok yükseltti. **2***Ve Süleyman tüm İsraile; yani binbaşı(4) ile yüzbaşılara, yargıçlara, tüm İsrail başkanlarına ve atalar*(boy)* evi başkanlarına söyledi. **3***Süleyman ve kendisiyle beraber olan tüm cemaat Gibeon'da olan(5) yüksek tapınma yerine gittiler. Çünkü Rabb'in kulu Musa'nın çölde yapmış olduğu Allah'ın *'Toplanma Çadırı'* ordaydı. **4***Ama(6) Davut Allah'ın Antlaşma-Sandığı'nı Kiryat-Yearim'den onun için hazırladığı yere götürmüştü. Çünkü Davut ona Oruşalim'de bir çadır kurmuştu. **5***Hur(7) oğlu, Uri oğlu Betsalel'in yapmış olduğu bakır(8) mezbah*(sunak)* orada Rabb'in çadırı önünde bulunarak Süleyman ile Cemaat onu istediler. **6***Ve Süleyman orada Rabb'in önünde *'Toplanma Çadırı'*nın bakır mezbahı yanına çıkıp onun üzerinde bin(9) kurban yaktı. **7***O gece(10) Allah Süleyman'a görünüp ona:-İste sana ne vereyim, dedi. **8***Süleyman da Allah'a: -Sen babam Davut'a çok acıyarak beni onun(11) yerine kral seçtin. **9***Şimdi ya Rabb-Allah! Babam Davut'a olan sözün değişmesin. Çünkü(12) sen beni yerin tozu kadar çok olan bir kavim üzerine kral yaptın. **10***Şimdi bu halkın önünde girip(13) çıkmam için bana(14) bilgelik ve ilim ver. Çünkü bu büyük kavmini kim yönetebilir? Dedi. **11***Ve(15) Allah da Süleyman'a: -Bu arzuların senin yüreğinde bulunduğundan; servet, mal mülk, görkem veya düşmanlarının canlarını aramadığından ve ne de uzun bir yaşam dilemedin. Ancak seni kral yaptığım kavmimi yönetmen için kendine bilgelik(Hikmet) ve ilim istediğinden; **12***Sana bilgelik ve ilim lütfedildi! Sana servet, mal mülk ve görkem de veriyorum. Şöyle ki; Senden(16) önce olan krallarda onun benzeri olmamış ve senden sonra da bir benzeri olmayacaktır, dedi. **13***Sonra Süleyman Gibeon'da olan yüksek tapınma yerinden ve Cemaat Çadırı önünden Oruşalim'e (*Kudüs'e*) geri dönüp İsraili yönetti. **14***Süleyman(17) araba ve süvariler topladı. Bin dört yüz arabası ve on iki bin süvarisi vardı. Bunları da araba kentlerinde ve kralın yanında Oruşalim'de yerleştirdi. **15***Kral(18) Kudüs'te iken gümüşle altın, taş gibi bayağı bir şey oldu. Erz*(sedir)* ağaçları da çoğalarak ovadaki (*Şefelada'ki*) cemiz *(yabanıl incir)* ağaçları gibi arttı. **16***Süleyman(19) için Mısır'dan(§) atlar getirildi. Kralın tüccar takımı onları belli bir parayla bölük bölük satın alıyordu. **17***Mısır'dan bir arabayı altıyüz ve bir atı yüz elli şekel gümüşe alıp götürüyorlardı. Böylece Hititlerin tüm kralları ve Suriyenin kralları için de onların aracılığıyla getiriliyordu.

(1)I.Krl.2/46,**(2)**Tek.39/2,**(3)**I.Trh.29/25,**(4)**I.Trh.27/1, **(5)**I.Krl. 3/4,I.Trh.16/39,21/29,**(6)**II.Sam.6/2ve17, I.Trh.15/1, **(7)**Çık.31/2, **(8)**Çık.27/1ve2,38/1ve2, **(9)**I.Krl.3/4, **(10)**I.Krl.3/5ve6, **(11)**I.Trh.

28/5,**(12)**I.Krl.3/7ve8, **(13)**Say.27/17, Tes.31/2, **(14)**I.Krl.3/9, **(15)**I.Krl.3/11-13,**(16)**I.Trh.29/25,B.9/22,Vaiz2/9, **(17)**I.Krl.4/26, 10/26ve diğ., B.9/25, **(18)**I.Krl.10/27, B.9/27, Eyüp 22/24, **(19)**I.Krl.10/28,29, B.9/28, **(§):** Bazı metinlerde "Mısır'dan ve Koe'den getiriyordu" yazıyor.

2. Bölüm: 1)Süleyman'ın Allah'ın-Evi'nin inşası için işçileri, 3)İşçi ve kereste için Hiram'a adam göndermesi, 11)Hiram'ın onayı.

1* Süleyman Rabb'in adı için bir Ev ve bir kral sarayı yapmaya karar[1] verdi. **2*** Süleyman[2] yetmiş bin hamal, dağda seksen bin baltacı ve onların başına da üç bin altıyüz kişiyi kontrolcu olarak atadı. **3*** Süleyman Sur[3] kralı Hiram'a şöyle haber gönderdi: -Babam[4] Davut'a yaptığın; yani onun oturması için bir sarayın yapımına gerekli olan Erz ağaçları gönderdiğin gibi bana da gönder. **4*** İşte ben[5] Allahım Rabb'e takdis olunmak, onun[6] önünde hoş kokulu günnük yakmak, sürekli[7] olan huzur ekmeğini koymak, İsrail'e sonsuza dek farz olan; sabah[8] akşam, Cumartesi günleri, aybaşları ve Allah'ımız Rabb'in bayramlarında kurbanlar yakmak için *"O"*nun adına Bir Ev*(Tapınak)* inşa ediyorum. **5*** Yapacağım ev büyük olacak çünkü Allah'ımız[9] tüm ilâhlardan yücedir. **6*** Göklerle göklerin göğü *"O"*nu alamadığı halde *"O"*na bir Ev yapma[10] yürekliliğini kim gösterebilir? Ben kimim ki *"O"*na bir Ev yapayım? Ancak önünde buhur yakacak bir yer hazırlıyorum. **7*** Şimdi babam[11] Davut'un hazırlamış olduğu; Yahuda ve Oruşalim'de yanımdaki becerikli kimselerle bulunmak üzere altın, gümüş, tunç, demir, mor, kırmızı, mavimsi kumaş işinde usta ve kakma işinde yetenekli bir adam bana gönder. **8*** Lübnan'dan bana[12] erz ağaçları, çam ağaçları ve Algum[13] ağaçları da gönder. Çünkü senin kullarının Lübnan'da ağaç kesmekte becerikli olduklarını biliyorum. İşte benim kullarım senin kullarınla beraber olacaktır. **9*** İnşa edeceğim büyük Ev şaşkınlık yaratan birşey olacağından bana birçok kereste hazırlasınlar. **10*** İşte[14] ağaç kesecek olan kullarına yirmi bin Kor temiz buğday, yirmi bin Kor[*] arpa, yirmi bin Bat şarap ve yirmi bin Bat da yağ veriyorum. **11*** Sur kralı Hiram da: -Rabb[15] kendi halkını sevdiği için seni onlara kral yaptı; diye yazıyla Süleyman'a yanıt verdi. **12*** Ve Hiram: Gökler[16] ile yeri yaratan İsrailin Allah'ı Rabb kutlu[17] olsun ki; Rabb'e bir Ev ile kendine bir kral sarayı inşaası için kral Davut'a bilgelik ve ilim sahibi akıllı bir oğul verdi. **13*** Şimdi ben de akıllı ve becerikli olan kalfam Huram'ı[§] gönderiyorum. **14*** Bunun[18] da babasu Sur'lu olup Dan kızlarından bir kadının oğludur. Altın, gümüş, tunç, demir, taş, ağaç, mor, mavi ve en iyi ketenle kırmızı kumaş işçiliğinde; her çeşit kakma işinde usta olup senin becerikli adamların ve efendim baban Davut'un becerikli adamlarıyla beraber kendisine söylenen her çeşit usta işin işçiliği için uygundur. **15*** Şimdi efendimin[19] vermek istediği buğday, arpa, yağ ve şarabı kullarına göndersin. **16*** Biz[20] de sana gerekli olduğu kadar Lübnan'dan ağaç kesip onları sana Yafa'ya[21] sallarla denizden götürürüz ve sen de onları Oruşalim'e*(Kudüs)* götüreceksin; dedi. **17*** Süleyman[22] İsrailde bulunan tüm yabancıları babası Davut'un[23] yaptığı nüfus sayımından sonra saydığında; onların yüz elli üç bin altı yüz kişi olduğu görüldü. **18*** Onlardan yetmiş binini hamal[24] seksen binini dağda baltacı ve üç bin altıyüz kişiyi de onları çalıştırmak için gözcü atadı.

(1)I.Krl.5/5,**(2)**I.Krl.5/15,18.Ayet,**(3)**I.Krl.5/1,**(4)**I.Trh.14/1, **(5)**1. Ayet,**(6)**Çık.30/7,**(7)**Çık.25/30,Lev.24/8,**(8)**Say.28/3,9ve11, **(9)**Mez.135/5,**(10)**I.Krl.8/27,B.6/18,İş.66/1,**(11)**I.Trh.22/15, **(12)**I.Krl.5/6,**(13)**I.Krl.10/11,**(14)**I.Krl.5/11,**(15)**I.Krl.10/9, B.9/8, **(16)**Tek.1/2, Mez.33/6, 102/25, 124/8, 136/5ve6, Res.İşl.4/24, 14/15,Vah.10/6, **(17)**I.Krl.5/7, **(§)**Bazı çevirilerde: Huram-Avi veya Huram Baba olarak geçiyor., **(18)**I.Krl.7/13ve14, **(19)**10.Ayet, **(20)**I.Krl.5/8ve9, **(21)**Yeş.19/46, Res.İşl.9/36, **(22)**2. Ayet, I.Krl.5/13, 15ve16, 9/20 ve 21, B.8/7ve8, **(23)**I.Trh.22/2, **(24)**2. Ayet, **(*)**: Tartılar ve ölçüler cetveline bak.

3. Bölüm: 1)Allah'ın evinin yeri ve yapımı zamanı, 3)Ev'in büyüklüğü ve yapılışı, 13)Kerubîler, 14)Ayırma perdesi ve iki direk.

1* Süleyman Oruşalim'de[1] Moriya dağında, babası Davut'a Rabb'in göründüğü yerde; yani Davut'un Yebusî[2] Orna'nın harman yerinde hazırladığı yerde Allah'ın[3] Evi'ni yapmaya başladı. **2*** Hükümetinin dördüncü yılında, ikinci ayın ikisinde binaya başladı. **3*** Allah'ın[4] Evi'ni bina etmek için Süleyman'ın kurduğu temel buydu. Yani eski ölçüyle uzunluğu altmış arşın ve eni de yirmi arşındı. **4*** Önündeki[5] eyvanın uzunluğu Ev'in enine göre yirmi arşın olup yüksekliği de yüz yirmi arşındı; ve onu içerden saf altınla kapladı. **5*** Bu büyük[6] Ev'i çam ağaçlarıyla kaplayıp bunları da saf altınla kaplayarak onun üzerine hurma ağaçlarıyla zincirler nakışını işledi. **6*** Evi süslemek için çok değerli taşlarla donattı. Altını da Parvaim altınıydı. **7*** Evin direklerini, kapı söğelerini, duvarlarını ve kapılarını altınla kaplayıp duvarlar üzerine kerubîler nakşedip oydu. **8*** 'En Kutsal-Yer' evini yaptı. Bunun uzunluğu evin uzunluğuna göre yirmi arşın ve eni de yirmi arşın olup onu altı yüz talant saf altınla kapladı. **9*** Çivilerin ağırlığı ellişer şekel altındı. Geniş odaları da altınla kapladı. **10*** En Kutsal[7] Yer bölümünde iki tane

oyma Kerubî yapıp onları altınla kapladı. **11***Kerubîlerin kanatlarının uzunluğu yirmi arşın olup bir kanat beş arşın olarak evin duvarına eriyor ve diğer kanat da beş arşın olarak diğer Kerubînin kanadına yetişiyordu. **12***Öbür Kerubî'nin bir kanadı da beş arşın olup evin duvarına erişiyordu. Diğer kanat beş arşın olup öbür Kerubî'nin kanadına eşitti. **13***Bu Kerubîlerin kanatları yirmi arşın kadar uzanmış olup kendileri ayakta duruyor ve yüzleri de Eve(+) doğruydu. **14***Ayırma(8) perdesini laciverdî, erguvanî ve kırmızı kumaştan en iyi ketenden yapıp onun üzerine kerubîler*(Melekler)* işledi. **15***Evin önünde yüksekliği(9) otuz beş arşın olan iki direk yaptı. Bunların herbiri üstüne beş arşın yüksekliğinde başlıklar yaptı. **16***İç odalarda olduğu gibi zincirler yapıp direklerin başları üstüne koydu; ve yüz(10) tane nar yaparak zincirlere taktı. **17***O direkleri(11) Tapınağın önünde birini sağa ve diğerini sola dikip sağda olana Yakin(*) solda olana da Boaz(&) adını verdi.

(1) Tek.22/2ve14, **(2)**I.Trh.21/18,22/1, **(3)**I.Krl.6/1 ve diğ., **(4)**I.Krl. 6/2, **(5)**I.Krl.6/3, **(6)**I.Krl.6/17, **(7)**I.Krl.6/23ve diğ., **(+)**Veya: İçeriye!, **(8)**Çık.26/31, Mat.27/51, İbr.9/3, **(9)**I.Krl.7/15-21, Yerm.52/21, **(10)**I.Krl.7/20, **(11)**I.Krl.7/21, **(*):**Pekiştirecek, **(&):** Güç bunda.

4. Bölüm: 1)Bakır Mezbah(*Sunak*), 2)Dökme Havuz, 6)On adet kurna(*Havuz*), şamdan ve sofra, 9)Avlular ve tunç takımlar, 19)Altın eşyalar.

1*Uzunluğu yirmi arşın, eni yirmi arşın ve yüksekliği on arşın olan bakırdan(1) bir mezbah*(Sunak)* yaptı. **2***Havuzu(2) döküm olarak yaptı. Bunun kenarından kenarına çapı on arşın, yüksekliği beş arşın ve çevresi otuz arşın olarak yuvarlaktı. **3***İki sıra(3) ve her arşında onar öküz olduğu halde havuzun altında çepeçevre her tarafta şekli olup bunlar havuz döküldüğünde beraberce döküldüler. **4***Bu havuz on iki dökme öküz üzerinde durup bunların üçü kuzeye, üçü batıya, üçü güneye ve üçü de doğuya bakıyordu. Havuz onların üzerinde olup tümünün arkası içeriye doğruydu. **5***Kalınlığı dört parmak ve kenarı zambak şeklinde yapılmış kadeh kenarı gibi olarak içi(4) üç bin Bat(*) su alıyordu. **6***Yıkamak için on tane kazan(5) yaptı. Beşini sağa ve beşini de sola koydu. Yakılacak olan kurbanları burada yıkıyorlardı. Ama havuz imamların*(kahin)* yıkanmaları(§) içindi. **7***On(6) adet altın şamdanı onların(7) belli şekline göre yaptı; Tapınakta beşini sağa ve beşini de sola koydu. **8***On(8) sofra yaptı; Tapınakta onların beşini sağa, beşini de sola koydu ve yüz tane altın leğen yaptı. **9***İmamların(9) avlusunu; büyük avluyu ve avlunun kapılarını yaparak kapı kanatlarını tunç ile kapladı. **10***Ve havuzu sağa(10) güneye bakan kuzey tarafa koydu. **11***Huram(11) kazanlar ile kürekleri ve leğenleri yaptı. Kral Süleyman'ın buyruğuna göre Allah'ın-Evi için yaptığı işi bitirdi. **12***Yani iki direği, yuvarlakları(12) ve iki direğin tepesindeki başlıkları; direklerin tepesinde bulunan başlıkların iki yuvarlaklarını örten şapka nakışları. **13***İki işlemeli nakışın üzerinde; yani direklerin başlıklarının iki yuvarlağını örten şapka işi nakışın herbiri için ikişer sıra narlar olarak dörtyüz(13) nar şekli. **14***Ayakları(14) ve ayaklar üstündeki kazanları; **15***Bir havuzla onun altındaki on iki öküzü de yaptı. **16***Kral Süleyman'ın buyruğuna göre kalfası(15) Huram Rabb'in-Evi için kazanları, kürekleri, çatalları ve tüm takımlarını saf tunçtan yaptı. **17***Kral(16) bunları Erden ovasında Sukkot ile Serada arasında katı bir toprakta döktürdü. **18***Süleyman(17) tüm bu takımları gayet çok olarak yaptı; çünkü tunç tartıya gelmiyordu! **19***Süleyman(18) Allah'ın Evi için olan tüm takımları; altın Mezbahı*(sunak)* ve huzur(19) ekmeklerinin konuldukları sofraları. **20***Buyrulduğu gibi iç odanın önünde yanacak olan şamdanları(20) ve kandilleri saf altından. **21***Çiçeklerle kandilleri ve maşaları altından; ve onlar da en(21) saf altından. **22***Makasları, leğenleri, buhur kaplarını, buhurdanlıklarını saf altından; Ev'in kapılarını; yani en kutsal yerin iç kapısının kanatlarını ve Ev'in kapı kanatlarını altından yaptı.

(1)Çık.27/1ve2, I.Krl.16/14, Hez.43/13ve16, **(2)**I.Krl.7/23, **(3)**I.Krl.7/24-26, **(4)**Bak I.Krl.7/26, **(5)**I.Krl.7/38, **(§):**Kirlilikten kurtulmak için bir çeşit temizlenme(*Abdest.*), **(6)**I.Krl.7/49, **(7)**Çık.25/31ve40, I.Trh.28/12ve19, **(8)**I.Krl.7/48, **(9)**I.Krl.6/36, **(10)**I.Krl.7/39, **(11)**Bak I.Krl.7/40, **(12)**I.Krl.7/41, **(13)**Bak I.Krl.7/20, **(14)**I.Krl.7/27ve43, **(15)**I.Krl.7/14ve45, **(16)**I.Krl.7/46, **(17)**I.Krl.7/47, **(18)**I.Krl.7/48-50, **(19)**Çık.25/30, **(20)**Çık.27/20 ve21, **(21)**Çık.25/31ve diğ, **(*)**: Tartılar ve ölçüler cetveline bak.

5. Bölüm: 1)Davut'un kutsadığı şeylerin Allah'ın-Evi'ne götürülmesi, 2)Antlaşma-Sandığı'nın '*En Kutsal-Yer*'e kurbanların yakılmasıyla konulması, 11) Allah'ı hamd ederek anmaları ve Rabb'in Celâli'nin belirmesi.

1*Böylece Süleyman'ın(1) Rabb'in-Evi için yaptığı tüm şeyler tamam oldu. Süleyman babası Davut'un kutsadığı şeyleri; gümüşü, altını ve tüm takımları götürüp Allah'ın-Evi'nin hazinelerine koydu. **2***O zaman(2) Süleyman İsrailin sözü geçen yaşlıları ile tüm oymakların başkanlarını ve İsrailoğullarının atalar*(boy)* evi beylerini Rabb'in Antlaşma-Sandığını Davut(3) kentinden; yani Sion'dan

yukarı götürmek için Oruşalim'e topladı. **3***Ve tüm[4] İsrail erleri yedinci[5] ayda olan bayramda kralın yanına toplandılar. **4***İsrailin tüm yaşlıları geldiğinde Levililer Tabut'u*(sandığı)* kaldırdılar. **5***Kâhinler ile Levililer Sandığı, *'Toplanma Çadırı'*nı ve çadırdaki kutsal takımların tümünü yukarı götürdüler. **6***Kral Süleyman ve yanında toplanmış olan tüm İsrail halkı Sandığın önünde sayılamayacak kadar çok koyunlar ile sığırlar sac[*] üstünde yakmalık kurban olarak sundular. **7***Kahinler Rabb'in Antlaşma-Sandığı makamına, Ev'in (*Tapınağın*) iç odasına; yani en kutsal yere Kerubîler'in kanatları altına götürdüler. **8***Çünkü Kerubîler kanatlarını Sandığın üzerine yayarak Sandık ile kollarını yukarıdan örtüyorlardı. **9***Ve kolları uzattılar: Şöyle ki kolların uçları dışarıdan görünmüyor; ama Sandıktan iç odanın önünde görünüyorlardı ve bugüne[6] dek oradadır. **10***İsrailoğulları Mısır dan çıktıklarında, Rabb'in onlar ile antlaşmaya vardığı zaman Musa'nın Horeb'de[7] onun içine koyduğu iki adet levhadan başka Sandıkta birşey yoktu. **11***Kahinler kutsal yerden çıktıklarında [Çünkü hazır bulunan kâhinler nöbetle hizmet etmeyerek tümü kutsandı. **12***Asaf[8] Heman, Yedut, onların oğulları ve kardeşleriyle beraber olan ezgici Levililer; en güzel ince keten giyinmiş olarak ziller, lirler ve çenklerle Mezbahın*(sunağın)* doğusunda durmakta ve onlarla[9] beraber yüz yirmi kahin de boru çalmaktaydı.] **13***Boru çalanlarla ezgiciler hep bir ağızdan Rabbi hamd ile anarak borular, ziller ve müzik aletleriyle seslerini yükselterek Rabbi şöyle: '*Çok acıyandır*[10] *ve lütfu sınırsızdır*' diye yücelttiklerinde ev; yani Rabbin evi bulutla doldu. **14***Kahinler de buluttan ötürü hizmet etmeye duramıyorlardı. Çünkü[11] Allah'ın-Evi Rabb'in celâli ile dolmuştu.

(1)I.Krl.7/51, **(2)**I.Krl.8/1ve diğ., **(3)**II.Sam.6/12, **(4)**I.Krl.8/2, **(5)**Bak B.7/8-10, **(*)**Saç: Ayakları olan ve Metaldan yapılmış olup üzerinde et kızartılan veya yakılan araç, **(6)**I.Krl.8/8,**(7)**Tes.10/2ve5, B.6/11, **(8)**I.Trh.25/1, **(9)**I.Trh.15/24, **(10)**Mez.136, Bak.I.Trh.16/34ve41, **(11)**Çık.40/35, B.7/2.

6. Bölüm: 1)Süleyman'ın halka bereket okuması, Rabb'e şükranı; 12)Onun dua ve kutsaması.

1*O zaman Süleyman[1] dedi ki: -Rabb kara[2] bulutta otururum, diye buyurmuştur. **2***Bulunman için bir Ev ve oturman için sonsuza dek bir mekân yaptım. **3***Tüm İsrail toplumu ayakta duruyordu ve kral yüzünü çevirip İsrailin tüm cemaatine şöyle bereket okudu: **4***-Kendi ağzıyla babam Davut'a söz verip eliyle yapan İsrail'in Allah'ı Rabb kutlu olsun. **5***Çünkü şöyle buyurmuştur: 'Halkımı Mısır'dan çıkardığım günden beri adıma makam olmak üzere bir Ev inşa etmeye İsrail oymaklarından bir kent seçmedim; ve halkım İsraile kral olmak için bir adam da seçmedim. **6***Ama[3] adıma bir yer olmak üzere Oruşalim'i ve halkım İsraile de egemen olsun diye Davut'u[4] seçtim. **7***İsrailin Allah'ı Rabb'in adına bir ev yapmak isteği babam[5] Davut'un gönlündeydi. **8***Rabb babam Davut'a: 'Adıma bir ev yapmayı aklına koydun. Bunu gönlüne koyuduğuna da iyi ettin. **9***Ama evi sen yapmayacaksın; ancak senin soyundan gelecek oğlun adıma ev yapacaktır, dedi. **10***Rabb söylediği sözü yerine getirdi ve ben babam Davut'un yerine geçip Rabb'in buyurduğu gibi İsrailin tahtına çıkarak İsrailin Allah'ı Rabb'in adına bu evi inşa ettim. **11***Rabb'in[6] İsrailoğullarıyla anlaştığı Antlaşmayı*(ahdi)* içine alan sandığı oraya koydum. **12***Sonra[7] Rabb'in Mezbahı*(sunağı)* önünde ve tüm İsrail toplumunun önünde durarak ellerini kaldırdı. **13***[Çünkü Süleyman uzunluğu beş arşın, eni beş arşın ve yüksekliği üç arşın olan tunç bir minber[*] yaptı. Onu avlunun ortasına koyarak onun üstünde durdu ve tüm İsrail toplumu önünde diz çöküp ellerini göğe doğru kaldırdı.] **14***Sonra da şöyle söyledi: -Ey İsrailin Allah'ı Rabb! Önünde tüm yürekleriyle yürüyen bu kullarına and edip lütfeden senin[8] gibi bir ilâh ne yukarıda gökte ve ne de aşağıda yerde vardır. **15***Bugün görüldüğü gibi sen kulun[9] babam Davut'a verdiğin sözü tutup ağzınla söylediğini elinle yaptın. **16***Şimdi ey İsrailin Allah'ı Rabb! Kulun babam Davut'a söylediğini; yani: 'Önümde[10] yürüdüğün gibi oğulların da şeriatımda*(yasa, ilke)* yürümek için -görevlerine dikkat etmek şartıyla- önümde[11] İsrailin tahtına çıkacak bir kişi noksan olmayacak' diye verdiğin sözü anımsa. **17***Ve şimdi ey İsrailin Allahı Rabb! Kulun Davut'a verdiğin söz yerini bulsun. **18***Ama hiç Allah yerde insanlar ile oturur mu? İşte gökler[12] ve göklerin göğü seni alamaz. Nerde kaldı ki, bu yaptığım Ev? **19***Ey Allah'ım Rabb! Kulunun senin önünde yaptığı bu yakarışı ve duayı duymak için kulunun dua ve isteğine bak. **20***Ki gece gündüz bu Ev'e; yani:'Adımı oraya koyacağım' diye söylediğin yere; gözlerin açık olarak kulunun bu yerde edeceği duayı duy. **21***Kulun ve halkım İsrailin bu yerde yapacakları duaları işitip oturduğun yerden[§] yani göklerden işiterek kabul edip bağışlayasın. **22***Bir kimse komşusuna karşı günah işler suçlu olursa ve komşusu da ona yemin etmesini önerirse; o yemin de bu Ev'de senin Mezbahının önünde edilecek

olursa; **23***Sen göklerden işitip kullarının duasını an; suçluya karşı yargını ver ve onun yaptığını kendi başına getir. Suçsuzu da iyiliğine göre ver. **24***Halkım İsrail sana karşı günah ettikleri zaman düşmanları önünde yenilgiye uğrarlarsa; ve eğer sana geri dönüp adını anarak bu Ev'de dua edip yakaracak olurlarsa: **25***Sen de göklerden işitip halkım İsrailin günahını bağışla; onlara ve atalarına verdiğin ülkeye onları ver. **26***Sana karşı suçlu oldukları için gök[13] kapanıp yağmur olmadığı halde; eğer bu yerde dua edip adımı anarak onları alçalttığın zaman günahlarından dönerlerse; **27***Sen göklerden işiterek gidecekleri iyi yolu onlara öğretmek için kullarının ve halkın İsrailin günahlarını bağışla. Ve halkına miras olmak üzere verdiğin topraklara yağmur ver. **28***Ülkede[14] kıtlık, veba, yanıklık, sarılık, çekirge, tırtıl olduğunda veya düşmanları onları sıkıştırdıklarında; ne türlü belaya uğrarlarsa. **29***Halkın olan tüm İsrail toplumundan herhangi bir kişi yine yakarır, kendi sorununu ve acısını bilerek ellerini bu eve doğru uzatacak olursa; **30***Sen göklerden oturduğun yerden[§] duy ve bağışla. Her kişinin yüreğini bildiğin için tümüne yaptığına göre karşılığını ver [Çünkü[15] insanoğlunun yüreğini bir tek sen biliyorsun.]. **31***Tâ ki; atalarımıza verdiğin ülkede yaşadıkları zaman senin yollarında yürümek için senden korksunlar. **32***Halkın[16] İsrailden olmayan; senin yüce adın, güçlü kolun ve uzanmış elin için uzak bir ülkeden bir yabancı gelir de bu Ev'de dua ederse. **33***Sen göklerden oturduğun yerden işit ve yabancının sana yaptığı her duaya göre yap. Tâ ki; dünyanın tüm milletleri adını tanısın ve halkın İsrail gibi senden korkarak, bu yaptığım Ev'in senin adınla anıldığını bilsinler. **34***Eğer halkın düşmanlarına karşı onları göndereceğin yoldan cenk için çıkıp da bu seçtiğin kente ve ismin için yaptığım Ev'e dönüp sana dua ederlerse; **35***Sen göklerden dua ve yakarışlarını işit ve haklarını ver. **36***Eğer sana karşı günah ederlerse [Çünkü[17] günah işlemeyen insan yoktur.] sen de onlara gazaba gelip onları düşmanlarının eline bırakırsan ve onları esir edenler onları yakında veya uzakta olan düşman ülkesine tutsak götürürlerse, **37***Sürgün oldukları ülkede yürekten tövbe ederek geri dönerlerse ve eğer tutsak oldukları ülkede seni çağırıp: 'Suçluyuz, kötülük ve haksızlık ettik' diyerek, **38***Sana tüm gönülden döner de tutsak oldukları ülkede atalarına verdiğin ve kendi ülkelerine doğru seçtiğin kentin ile adına yaptığım Eve doğru dua ederlerse, **39***Sen göklerde oturduğun mekândan[§] duayla yakarışlarını işit ve haklarını verip halkının sana karşı yaptığı günahı*(suçu)* bağışla. **40***Şimdi ey Allah'ım! Bu yerde yapılan duaya gözlerin açık ve kulakların işitiyor olsun. **41***Şimdi(18) ya Rab-Allah; sen kudretinin Antlaşma*(ahit)* sandığıyla rahatının[19] yerinde ayağa kalk. Ya Rab-Allah! Kahinlerin kurtuluş giyinsin ve kutsalların iyilikle[20] sevinsin. **42***Ya Rab-Allah, Mesihinin yüzünü reddetme ve kulun Davut'a[21] yaptığın iyiliklerini an.

(1)I.Krl.8/12diğ.,**(2)**Lev.16/2,**(3)**B.12/13,**(4)**I.Trh.28/4, **(5)**II.Sam.7/2, I.Trh.17/1, 28/2, **(6)**B.5/10, **(7)**I.Krl.8/22, **(*)**Mİnber: Bak I.Ez.9/40, **(8)**Çık.15/11, Tes.4/39, 7/9, **(9)**I.Trh.22/9,**(10)**Mez. 132/12, **(11)**II.Sam.7/12ve16, I.Krl.2/4, 6/12,B.7/18,**(12)**B.2/6,İş.66/1,Res.İşl.7/49,**(§):** Bak III.Mak.2/13, **(13)**I.Krl.17/1,**(14)**B.20/9,**(15)**I.Trh.28/9,**(16)**Yuh.12/20, Res.İşl.8/27, **(17)**Sül. Mes.20/9,Vaiz7/20,Yakb.3/2, I.Yuh.1/8, **(18)**Mez.132/8,9,10ve16,**(19)**I.Trh.28/2,**(20)**Nahm.9/25, **(21)**Mez.132/1, İş.55/3.

7. Bölüm: 1)Rabb'in Celalinin Ev(*Tapınak*) üzerinde ve içinde ortaya çıkışı. Halkın arz-ı Abudiyeti[*"O"na kulluk etmeleri.*], 4)Süleyman'ın birçok yakmalık kurbanlar sunması, 8)Halkın bayram yapması ve sonra evlerine dağılmaları, 12)Rabb'in Süleyman'a görünmesi, buyruğu ve vaadi.

1*Süleyman[1] duayı bitirir bitirmez gökten[2] ateş inip yakılacak olan kurbanlar ile kurbanları yaktı ve Rabb'in[3] görkemiyle ev doldu. **2***İmamlar[4] da Rabb'in Evi'ne giremediler; çünkü Rabb'in-Evi Rabb'in görkemiyle doluydu. **3***Tüm İsrailoğulları ateşin inişini ve Rabb'in görkeminin Ev üzerinde olduğunu gördüklerinde yüz üstü yere uzanarak döşeme üzerinde secde ettiler ve şöyle hamd ettiler: 'Çünkü[5] acıyandır ve lütfu[6] sonsuzdur' **4***Sonra[7] kral ile tüm halk Rabb'in önünde yakmalık kurbanlar sundular. **5***Kral Süleyman yirmi iki bin sığır ve yüz yirmi bin koyun saç üstünde kurban olarak yaktı. Böylece kral ile tüm halk Allah'ın evini kutsadılar. **6***İmamlar[8] görevlerine göre durdular; Levililer de; çünkü: 'Lütfu sonsuzdur' diyerek Rabb'e ezgiler okumak için kral Davut'un yapmış ve bunların eliyle Rabb'e hamd etmiş olduğu müzik aletleriyle durmuşlardı. Kâhinleri[9] de karşılarında borazan öttürdü; ve tüm İsrail ayakta duruyordu. **7***Süleyman'ın[10] yapmış olduğu bakır Mezbah*(sunak)* yakmalık kurbanlar ile ekmek sunularını ve yağlarını alamadığından; Süleyman Rabbin-evinin önünde olan avlunun orta yerini taktis edip*(kutsayıp)* yakmalık kurbanlarla esenlik sunularının yağını orada sundu. **8***O zaman[11] Süleyman ve onunla beraber tüm İsrail; yani Hamat sınırlarından Mısır[12] vadisine dek olan yerlerden toplanan gayet büyük bir kalabalık,

yedi gün boyunca bayram yaptı. **9***Sekizinci gün büyük bayram yaptılar. Çünkü yedi gün Mezbah'ın*(sunağın)* kutsamasını yapıp yedi gün de bayram yaptılar. **10***Yedinci[13] ayın yirmi üçüncü gününde Rabb'in Davut'a, Süleyman'a ve halkı İsraile bağışladığı lütuftan dolayı seviçten çoşarak halkı çadırlarına gönderdi. **11***Süleyman Rabb'in Evi'ni[14] ve kral sarayını tamamlayarak gerek Rabb'in Evi'nde ve gerek kral sarayında Süleyman her ne yapmağı düşündüyse başardı. **12***Rabb Süleyman'a gece görünüp ona şöyle dedi: -Duanı işitip bu mekânı[15] kendime yakmalık kurban Evi olmak için seçtim. **13***Yağmurun[16] kesilmesi için göğü kapadığım, ülkeyi yemeleri için çekirgeleri gönderdiğim veya halkım arasına veba gönderdiğim zaman. **14***Adımla anılan kavmim alçakgönülle dua[17] edip yüzümü arar ve kötü yollarından dönerlerse; ben[18] de göklerden işitip günahlarını bağışlayarak ülkelerine şifa vereceğim. **15***Şimdi bu[19] evde sunulan duaya gözlerim açık ve kulaklarım onu duymuş olacaktır. **16***Bundan böyle adımın onda olması için bu evi[20] seçtim ve kutsadım. Gözlerimle yüreğim sona dek onda olacaktır. **17***Sen[21] de eğer, baban Davut'un yürüdüğü gibi, tüm sana buyurduklarımı yaparak kanunlarımı tutar ve önümde ilkelerimi gözetirsen; **18*** *'İsraile*[22] *senden bir kral noksan olmayacak'* diyerek; baban Davut ile verdiğim sözüme göre senin krallık tahtını değiştirmem. **19***Eğer[23] siz dönüp önünüze koyduğum yasa ve buyruklarımı bırakarak gidip başka ilâhlara hizmet edip tapınırsanız; **20***Ben de size(+) verdiğim ülkemden sizi(*) kökten sökeceğim ve adıma kutsadığım bu Evi önümden reddedip onu tüm milletlere bir öykü ve alay konusu yapacağım. **21***Görkemli olan bu Ev de yanından her geçene hayret uyandıran bir şey olup: Rabb[24] bu ülkeye ve bu eve niçin böyle yaptı? Diyecekler. **22***Onlara: Mısır ülkesinden çıkaran atalarının Allah'ı Rabb'i bıraktılar; ve başka ilâhlara eğilip onlara tapınarak hizmet ettikleri için onların üzerine tüm bu belalar geldi, diye yanıt verecekler.

(1)I.Krl.8/54, **(2)**Lev.9/24, Hak.6/21, I.Krl.18/38, I.Trh.21/26, **(3)**I.Krl.8/10,11, B.5/13ve14, Hez.10/3ve4, **(4)**B.5/14, **(5)**B.5/13, Mez.136/1,**(6)**I.Trh.16/41,B.20/21,**(7)**I.Krl.8/62ve63, **(8)**I.Trh.15/16,**(9)**B.5/12,**(10)**I.Krl.8/64,**(11)**I.Krl.8/65, **(12)**Yeş.13/3, **(13)**I.Krl.8/66, **(14)**I.Krl.9/1ve diğ., **(15)**Tes.12/5, **(16)**B.6/26ve28, **(17)**Yakb.4/10, **(18)**B.6/27ve30, **(19)**B.6/40, **(20)**I.Krl.9/3,B.6/6, **(21)**I.Krl.9/4,diğ., **(22)**B.6/16, **(23)**Lev.26/14 ve33,Tes.28/15,36ve37, **(+)**İbranice: Onlara!, **(*)**İbranice: Onları, **(24)**Tes.29/24, Yerm.22/8ve9.

8. Bölüm: 1)Süleyman'ın inşaa ettiği kentler, 7)İsrail arasında kalan milletlerin haraca bağlanmaları, 11)Firavun'un kızının başka yere gönderilmesi, 12)Süleyman'ın yıllık kurbanları, 14)İmamlar(*Kahin*) ile Levilileri kendi hizmetlerine atamaları, 17)Gemilerin Ofir'den altın taşıması.

1*Süleyman[1] Rabb'in-Evi'ni ve kendi sarayını inşa ettiği yirmi yılın sonunda. **2***Süleyman Hiram'ın kendine verdiği kentleri kurarak İsrailoğullarını oraya yerleştirdi. **3***Ve Süleyman Hamat Soba'ya gidip orayı aldı. **4***Çölde[2] olan Tadmor'u ve Hamat'taki tüm ambar kentlerini kurarak; **5***Surlar, kapılar ve sürgülerle sağlamlaştırılan kentleri; yani yukarıki Horon-Evi ile aşağıki Horon-Evi'ni, **6***Baalat'ı, Süleyman'ın tüm ambar kentlerini, tüm araba kentlerini, süvari kentlerini; Süleyman'ın Oruşalim'de ve Lübnan'da kendi yöetimi altında yapılmasına karar verdiklerinin tümünü yaptı. **7***İsrail[3] oğulları'nda olmayan Hititli, Amorî, Peruzzî, Hivî ve Yebusîlerden geriye kalan halkın tümünü; **8***Yani onlardan sonra ülkede geriye kalan ve İsrailoğulları'nın yok ettikleri oğullarını Süleyman bugüne dek haraca bağladı. **9***Ama Süleyman İsrailoğulları'ndan hiç kimseyi kendi işleri için kul gibi kullanmadı; ancak onlar savaşçı, askerlerinin komutanı ve araba süvarilerinin başkanlarıydılar. **10***Kral Süleyman'ın büyük memurları ikiyüz[4] elli kişiden olup bunlar halkı idare ediyordu. **11***Süleyman Firavun'un[5] kızını Davut kentinden onun için yaptırdığı saraya götürdü. Çünkü Rabb'in Antlaşma-Sandığı'nın girdiği yerler kutsal olduğundan; İsrail kralı Davut'un evinde karım oturmayacaktır, dedi. **12***O zaman Süleyman Eyvan önünde yaptırdığı Rabb'in Mezbah'ı üzerinde Rabb'e yakmalık kurbanlar sundu. **13***Musa'nın buyruğunca her[6] günün belli bir ölçüsüne göre Cumartesi günleri, ay başları ve yılda[7] üç kere yapılan bayramlar; yani Fıtır*(mayasız)* ve haftalar bayramıyla Hayme bayramında sunuluyordu. **14***Babası Davut'un düzenlemesine göre kahinlerin[8] bölüklerini kendi hizmetlerince ve her günün hizmetine göre kahinlerin önünde hamd edip hizmet etmeleri için, Levililer[9] kendi görevlerine ve kapıcıları da kapı[10] nöbeti için bölüklerine göre atadı. Çünkü Allah adamı Davut'un buyruğu böyleydi. **15***Onlar da kralın kahinleriyle Levililere her şey için ve hazineler için olan buyruğundan çıkmadılar. **16***Süleymanın tüm işi Rabb'in Evi'nin kuruluşu gününden bitirilmesine değin hazırlanmıştı ve Rabb'in-Evi tamamlandı. **17***O zaman Süleyman Edom'da deniz kenarında olan Esyon[11] Geber'e ve Elot'a gitti[12]. **18***Hiram da ona[13] kendi adamlarıyla gemiler ve denizi bilen gemiciler gönderdi. Bunlar da Süleyman'ın adamlarıyla beraber Ofir'e

gidip oradan dörtyüz elli talant altın alıp kral Süleyman'a götürdüler.

(1)I.Krl.9/10ve diğ., **(2)**I.Krl.9/17ve diğ.,**(3)**I.Krl.9/20ve diğ., **(4)**BakI.Krl.9/23, **(5)**I.Krl.3/1,7/8,9/24, **(6)**Çık.29/38, Say.28/3,9, 11ve26, 29/1ve diğ., **(7)**Çık.23/14, Tes.16/16, **(8)**I.Trh.24/1, **(9)**I.Trh.25/1, **(10)**I.Trh.9/17, 26/1, **(11)**I.Krl.9/26, **(12)**Tes.2/8, II.Krl.14/22, **(13)**I.Krl.9/27, B.9/10ve13.

9. Bölüm: 1)Süleyman'ın hikmetini dinlemek için Saba Melikesi'nin gelmesi, 13)Süleyman'a bir yılda gelen altın, 15)Siperlik ve kalkanları, 17)Fildişi tahtı, 20)Onun takımları, 25)Arabalarıyla süvarileri, 26)Başarıları, 29)Egemenlik günleri ve ölümü.

1*Saba[1] kraliçesi Süleyman'ın şöhretini işittiğinde zor konularla Süleyman'ı sınamak için çok görkemli bir alay ile baharlar, birsürü altın ve değerli taşlarla yüklü develerle Oruşalim'e geldi. Süleyman'ın yanına gidip tüm yüreğindekini ona söylediğinde; **2***Süleyman da ona tüm konularda uygun yanıtlar verdi ve Süleyman'ın ona yanıtlayamayacağı hiçbir gizli şey kalmadı. **3***Saba kraliçesi Süleyman'ın bilgeliğini, inşa ettiği Ev'i, **4***Sofrasının yemeğini, adamlarının evlerini, hizmetçilerinin nasıl elpençe durduklarını, giysilerini, onun sucularını, onların giyinişini ve Rabb'in Evi'ne çıkan merdiveni gördüğünde şaşkınlıktan canı bayıldı. **5***Ve krala: -Senin işlerin ve bilgeliğin için kendi ülkemde duyduğum sözler gerçekmiş. **6***Ben bunu gelip kendi gözlerimle görmeyinceye dek sözlerine inanamadım. İşte bilgeliğinin çoğu daha bana söylenmemiş; çünkü sen işittiğimden daha büyüksün. **7***Ne mutlu senin hizmetçilerine; ne güzeldir senin önünde durup bilgeliğini dinleyen adamlarına. **8***Allah'ın ***Yehovah*** kutlu olsun ki; senden hoşnut olup Allah'ın ***Yehovah*** için, kral olmak üzere seni tahtına çıkardı. Allah'ın İsraili sona dek koruması için; sevdiğinden ötürü hak ve adalet yapmaya seni onların başına kral yaptı, dedi. **9***Ve krala yüz yirmi talant altın, bir sürü baharatlar ve değerli taşlar verdi. Saba kraliçesinin kral Süleyman'a verdiği baharatlar gibi yoktu. **10***Hiram'ın adamlarıyla Süleyman'ın adamları Ofir'den[2] altın getirdikleri sırada algum[3] ağaçlarıyla çok değerli taşlar da getirdiler. **11***Kral algum ağacından Rabb'in Ev'i ve kralın sarayı için merdivenler ve müzik şefi için de lirler ile çenkler yaptı. Ondan önce Yahuda ülkesinde bunlar gibisi yoktu. **12***Kral Süleyman Saba kraliçesinin kendisine götürmüş olduğu şeylerden başka onun istediği tüm şeyleri verdi. O da adamlarıyla beraber dönüp kendi ülkesine gitti. **13***Alışveriş edenlerle tüccarların getirdikleri ve Arabistan'ın tüm krallarıyla ülkenin valilerinin Süleyman'a getirdiği altın ve gümüşten başka; **14***Bir yıl içinde Süleyman'a gelen altın altı yüz altmış altı talant idi. **15***Kral Süleyman çekiçle döğülmüş altından ikiyüz siperlik yaptı, bunların herbiri altıyüz şekel döğülmüş altın ağırlığındaydı. **16***Ve döğülmüş altından üçyüz tane kalkan da yaptı. Her kalkan üçyüz şekel ağırlığındaydı ve kral bunları Lübnan ormanı sarayına koydu. **17***Kral fildişinden büyük bir taht yapıp onu saf altınla kapladı. **18***Tahtın altı ayaklı merdiveni ve altından bir basamağı da olup bunlar tahta birleşikti. Oturacak yerin iki yanında kollar bulunuyor ve kolların yanında da iki aslan duruyordu. **19***Böylece altı ayağın iki tarafında on iki aslan durmuş oluyordu. Böyle bir şey hiçbir ülkede yapılmamıştı. **20***Kral Süleyman'ın içecek eşyalarının tümü altından ve Lübnan ormanı sarayının da tüm kapıları saf altındandı. Gümüşten hiçbir şey yoktu. Çünkü Süleyman'ın günlerinde onun bir değeri kalmamıştı. **21***Bunun için kralın gemileri Hiram'ın adamlarıyla Tarşiş'e gidiyor; Tarşiş gemileri de üç yılda bir kez altın, gümüş, fildişi, maymunlar ve tavus kuşlarıyla yüklü olarak geliyordu. **22***Kral Süleyman servet ve bilgelikte dünyanın tüm krallarından daha büyüktü. **23***Tüm dünyanın kralları Süleyman'ın yüreğine Allah'ın koyduğu bilgeliği işitmek için onun önüne gelmeği arzuluyorlardı. **24***Bunların her biri yıldan yıla armağan kapsamında, yıllık vergi olarak gümüş ile altın kaplar, giysiler, silahlar, baharatlar, atlar ve katırlar getiriyorlardı. **25***Süleyman'ın atları[4] ve arabalarıyla dört bin ahırı olup on iki bin sürüsü vardı. Onları araba kentlerinde ve kralın yanında Oruşalim'de yerleştirdi. **26***Fırat[5] nehrinden Filistinliler ülkesine ve Mısır sınırlarına dek tüm[6] krallıklara egemendi. **27***Kral[7] Oruşalim'de gümüşü taşlar gibi değersiz bir şey yaptı; sedir*(erz)* ağaçlarını da ovadaki yabanıl incir ağaçları gibi çoğalttı. **28***Süleyman[8] için Mısır'dan ve her ülkeden atlar getiriliyordu. **29***Süleyman'ın[9] yaptıklarının geri kalanı başlangıcından sonuna dek işte Natan peygamberin kitabında, Şilo'lu[10] Ahiya'nın Peygamberlik-Kitabı'nda ve İddo*(bilen)* oğlu'nun[11] Nebat oğlu Yeroboam için kaleme aldığı vahiylerde yazılmıştır. **30***Süleyman[12] Oruşalim'de tüm İsrail üzerine kırk yıl egemen oldu. **31***Ve Süleyman atalarıyla uyuyup onu babası Davut'un kentinde gömdüler. Oğlu Rehoboam onun yerine kral oldu.

(1)I.Krl.10/1,diğ.,at.12/42,Luk.11/31,**(2)**B.8/18,**(3)**I.Krl.10/11, **(4)**I.Krl.4/26,10/26,B.1/14,**(5)**Tek.15/18,Mez.72/8, **(6)**I.Krl.4/21, **(7)**I.Krl.10/27, B.1/15, **(8)**I.Krl.10/28, B.1/16, **(9)**I.Krl.11/41, **(10)**I.Krl.11/29, **(11)**B.12/15, 13/22, **(12)**I.Krl.11/42ve43.

10. Bölüm: 1)İsrailoğulları'nın Rehoboam'a olan ricası, 6)Rehoboam'ın sözü geçen yaşlıların öğüdünü bilinçsizce reddetmesi ve gençlerin öğüdünü tutması, 16)On oymağın Rehoboam'a baş kaldırması ve Rehoboam'ın Oruşalim'e çekilmesi.

1*Rehoboam(1) Şekem'e gitti; çünkü tüm İsrail onu kral yapmak için Şekem'e gelmişti. **2***Kral Süleyman(2) yüzünden kaçmış olan ve Mısır'da bulunan Nebat oğlu Yeroboam bunu duyduğu gibi Mısır'a geri döndü. **3***Onu çağırdılar ve Yeroboam ile tüm İsrailliler gelerek Rehoboam'a: **4***-Senin baban boyunduruğumuzu ağırlattı. Şimdi sen babanın ağır hizmetini ve üzerimize koyduğu ağır boyunduruğu hafiflet; biz de sana hizmet ederiz, dediler. **5***O da onlara: -Üç gün sonra bana yine geliniz, demesi üzerine halk gitti. **6***Kral Rehoboam babası Süleyman'ın tüm yaşamında onun önünde durmuş olan yaşlılara şöyle danıştı:-Bu halka nasıl yanıt vermemi istersiniz? **7***Onlar da onu yanıtladılar: -Eğer sen bu halka iyi davranıp onları hoşnut eder ve onlara iyi sözler söylersen; onlar da sana sona dek hizmet edeceklerdir dediler. **8***Ama o, olgun yaşlıların sözlerine kulak asmadı; önünde duran ve kendisiyle büyümüş olan gençlere danıştı. **9***Ve onlara: -Babanın üstümüze koyduğu bu boyunduruğu hafiflet, diye bana söyleyen bu halka nasıl yanıt vermemi öneriyorsunuz, diye sordu. **10***Kendisiyle beraber büyümüş olan gençler de ona şöyle yanıt verdiler: -Babanız yükümüzü ağırlattı; sen de onu üstümüzden hafiflet diye söyleyen bu topluma şu şekilde yanıt ver. Yani benim küçük parmağım babamın belinden kalındır. **11***Babam üzerinize ağır bir yük yükletti; ama ben yükünüze yük katacağım. Babam sizi kamçılarla dövdü; ama ben sizi akreplerle terbiye edeceğim diye söyle, dediler. **12***Sonra da üçüncü gün yine bana gelin; diye kralın buyurduğu gibi Yeroboam ile tüm halk üçüncü günde Rehoboam'ın yanına geldiler. **13***Kral onlara sert bir şekilde yanıt verdi ve kral Rehoboam yaşlıların öğütlerine kulak asmadı. **14***Onları gençlerin söylediklerine göre şöyle yanıtladı: -Babam yükünüzü ağırlattı; ama ben onu daha da ağırlaştıracağım. Babam sizi kamçılarla dövdü; ama ben sizi akreplerle terbiye edeceğim. **15***Böylece kral halkı dinlemedi; çünkü Rabb'in Şilo'lu(3) Ahiya aracılığıyla Nebat oğlu Yeroboam'a söylediği sözleri yerine getirmek için bu(4) iş Allah tarafından oldu. **16***Tüm İsrail kralın kendilerini dinlemediğini gördüğünde halk kralı şöyle yanıtladı: Davut'ta ne payımız var? Ve Yesse oğlunda mirasımız yoktur. Şimdi ey İsrail çadırlarınıza gidin ve ey Davut kendi evini kolla! Demeleri üzerine tüm İsrail çadırlarına gittiler. **17***Ama Yahuda kentlerinde yaşayan İsrailoğullarına Rehoboam egemen oldu. **18***Kral Rehoboam vergi memuru Hadoram'ı gönderdiğinde İsrailoğulları onu taşlarla taşlayarak öldürdü ve kral Rehoboam Oruşalim'e kaçmak için çabucak arabaya bindi. **19***Bu(5) şekilde İsrail bugüne değin Davut'un soyuna baş kaldırdı.

(1)I.Krl.12/1vediğ., **(2)**I.Krl.11/40, **(3)**I.Krl.11/29, **(4)**I.Sam.2/25, I.Krl.12/15ve24, **(5)**I.Krl.12/19.

11. Bölüm: 1)Rehoboam'ın ilâhi bir buyrukla savaştan çekilmesi, 5)Surlu kentlerle dayanıklı binalar yapmaları, 13)Kahinlerle Levililer ve dindar adamlar gelerek onu güçlendirmesi, 18)Onun eşleri ve çocukları.

1*Rehoboam(1) Oruşalim'e geldiğinde egemenliği kendisine geri versin diye İsraille cenk etmek için Yahuda oymağı ile Bünyamin'den yüzseksen bin seçkin savaşçılar topladı. **2***Ve Rabb'in sözü Allah(2) adamı Şemaya'ya şöyle geldi: **3***-Sen Yahuda kralı Süleyman oğlu Rehoboam'a ve Yahuda ile Bünyaminde bulunan tüm İsraile şöyle de; **4***Rabb'in buyruğu budur: Gitmeyin ve kardeşlerinizle savaşmayın ve herkes kendi evine geri dönsün; çünkü bu olay benden oldu deyiniz, dedi. Onlar da Rabb'in sözünü dinleyerek Yeroboam üzerine gitmekten geri döndüler. **5***Rehoboam Oruşalim'de oturup Yahuda yöresinde surlu kentler yaptı. **6***Beytlehem'i, Eytam'ı, Tekoa'yı; **7***Sur-Evi'ni, Soko'yu, Adullam'ı; **8***Gat'ı, Mareşay'ı ve Zif'i; **9***Adoraim'i, Lakiş'i, Azeka'yı; **10***Sora'yı, Ayyalon'u ve Hebron'u yaptı. Bunlar Yahuda ile Bünyaminde surlu kentlerdi. **11***Bu surlu kentleri koruyarak içine muhafızlar yerleştirdi. Oraya yiyecek yağ ve şarap depoladı. **12***Her kente siperlerle mızraklar koyarak onları çok güvenli bir şekle getirdi. Yahuda ile Bünyamin de kendinden yanaydı. **13***Tüm İsrailde bulunan kahinlerle(*Rahip, imam*) Levililer bulundukları yerlerden onun yanına toplandılar. **14***Çünkü(3) Yeroboam ile oğulları onları Rabb'in imamlığından uzaklaştırıp yüksek tapınma yerleri, cinler(4) ve kendinin yapmış olduğu buzağılar(5) için kahinler(6) atamış olduğundan. **15***Levililer kendi(7) otlak ve mülklerini bırakarak Yahuda ile Oruşalim'e geldiler. **16***Bunların(8) ardınca İsrailin tüm oymaklarından İsrail'in Allah'ı Rabb'i tüm yürekle arayanlar, atalarının Allah'ı Rabb'e kurban sunmak için Oruşalim'e akın ediyorlardı; **17***Ve Yahuda'nın(9) egemenliğini güçlendirerek Süleyman oğlu Rehoboam'ı üç yıl desteklediler. **18***Rehoboam Davut'un oğlu Yerimot'un kızı Mahalat'la ve Yesse'nin oğlu Eliab'ın

kızı Abihail ile evlendi. **19***Bundan Yeuş, Şemarya ve Zaham adındaki oğulları oldu. **20***Mahalat'tan sonra Abşalom'un kızı Maaka[10] ile evlendi. Ondan da ona Abiya, Atay, Ziza ve Şelomit doğdu. **21***Rehoboam Abşalom'un kızı Maaka'yı tüm diğer eşlerinden ve odalıklarından daha çok seviyordu(Çünkü on sekiz eşi ve altmış odalığı olup, yirmi sekiz oğlu ile altmış kızı vardı.) **22***Rehoboam Maaka'nın oğlu Abiyay'ı[11] kral yapmak için onu bey; yani kardeşlerine baş yaptı. **23***Akıllı davranarak bütün çocuklarını Yahuda ile Bünyamin'in tüm bölgelerine ve surlu kentlerine dağıtarak onlara birçok yiyecek verdi; kendisi de çok kadınlar aradı.

(1)I.Krl.12/21ve diğ., **(2)**B.12/15, **(3)**B.13/9, **(4)**Lev.17/7, I.Kor.10/20, **(5)**I.Krl.12/28, 14/9, Hoş.13/2, **(6)**I.Krl.12/31, 13/33, **(7)**Say.35/2, **(8)**Bak B.15/9, 30/11ve18, **(9)**B.12/1, **(10)**I.Krl.15/2, B.13/2 Uriel'in kızı Mikaya! **(11)**Bak Tes.21/15-17.

12. Bölüm: 1)Rehoboam'ın ilâhi şeriatı(Yasa) bırakması ve Mısır kralı Şişak'ın Oruşalim üzerine yürümesi, 5)Rehoboam ile beğlerinin alçak gönüllü olmaları ve Allah'ın evi ile kendi sarayının yağma edilmesinden sonra kurtulması, 13)Rehoboam'ın tüm yılları egemenliği ve ölümü.

1*Rehoboam'ın[1] egemenliği pekişip kendisi de güçlendiğinde tüm İsrail kendisiyle beraber olarak Rabb'in[2] şeriatını bıraktı. **2***Kral Rehoboam'ın beşinci[3] yılında halk Rabb'e isyan etmiş olduğundan; **3***Mısır kralı Şişak bin ikiyüz araba ve altmış bin süvariyle Oruşalim'e yürüdü. Mısır'dan onunla beraber gelen halk Lubîler[4] Sukkîler ve Habeşliler hesapsızdı. **4***Ve Yahuda'nın surlu kentlerini alarak Oruşalim'e*(Kudüs'e)* dek geldi. **5***O zaman Şemaya[5] peygamber Rehoboam'a ve Şişak'ın yüzünden Oruşalim'e toplanmış olan Yahoda beğlerine gelip onlara dedi ki: -Beni[6] terk ettiğinizden ben de sizi Şişak'ın eline bıraktım, diye Rabb söylüyor. **6***Bundan ötürü İsrail beğleri ve kral[7] başlarını eğerek: Rabb[8] adaletlidir, dediler. **7***Rabb da onların alçakgönüllülüklerini gördü ve onlar kendilerini alçalttıkları için Rabb'in[9] sözü Şemeya'ya geldi: Onları yok etmeyeceğim; onlara biraz zaman tanıyacak ve gazabım Şişak aracılığıyla Oruşalim üzerine dökülmeyecektir! **8***Ama ona kul[10] olacaklar ta ki; benim[11] hizmetimle dünya krallarının hizmetini birbirinden ayırsınlar, dedi. **9***Ve Mısır[12] kralı Şişak, Oruşalim üzerine çıkıp Rabb'in-Evi'nin hazineleriyle kral sarayının tüm hazinelerini aldı. Süleyman'ın[13] yapmış olduğu altın kalkanları da aldı. **10***Kral Rehoboam bunların yerine pirinç kalkanlar yapıp onları kral sarayının kapısını bekleyen muhafız[14] askerlerin kumandanlarının eline verdi. **11***Kral Rabb'in-Evi'ne gittiğinde şatırlar*(Kumandanlar)* gelip onları taşıyorlar ve sonra da yine kendi odalarına geri götürüyorlardı. **12***Alçakgönüllülük gösterdiğinden Rabb'in öfkesi onu büsbütün yok etmemek için onun üzerinden kalktı. Yahuda[15] da iyi şeyler de vardı. **13***Kral Rehoboam Oruşalim'de güçlenip egemen oldu. Rehoboam[16] kral olduğunda kırk bir yaşında olup Rabb'in kendi adını koymak için İsrailin[17] tüm oymaklarından seçtiği Oruşalim kentinde on yedi yıl saltanat sürdü. Annesinin adı da Ammonî Naama idi. **14***Rabb'i aramaya yüreğini yöneltmediği için kötülüğü seçiyordu. **15***Rehoboam'ın işleri başlangıcından sonuna dek Şemeya peygamberin kitabında ve İddo*(bilen)* oğlunun[18] soy kitabında yazılıdır. Rehoboam[19] ile Yeroboam arasında sürekli savaş vardı. **16***Rehoboam atalarıyla uyuyup Davut kentinde gömüldü ve oğlu[20] Abiya onun yerine kral oldu.

(1)B.11/17, **(2)**I.Krl.14/22-24, **(3)**I.Krl.14/24ve25, **(4)**B.16/8, **(5)**B.11/2, **(6)**B.15/2, **(7)**Yakb.4/10, **(8)**Çık.9/27, **(9)**I.Krl.21/28 ve29, **(10)**Bak.İş.26/13, **(11)**Tes.28/47ve48, **(12)**I.Krl.14/25ve26, **(13)**I.Krl.10/16ve17, B.9/15ve16, **(14)**Bak II.Sam.8/18, **(15)**Bak Tek.18/24, I.Krl.14/13, B.19/3, **(16)**I.Krl.14/21, **(17)**B.6/6, **(18)**B.9/29, 13/22, **(19)**I.Krl.14/30, (20)I.Krl.14/31.

13. Bölüm: 1)Abiya'nın Yeroboam ile savaşı, 4)Yeroboam'a karşı kendi hakkını koruması, 13)Allah'a güvenerek zaferler kazanması ve İsrailoğulları içinde büyük kırgın, 21)Abiya'nın kadınları ve çocukları.

1*Kral Yeroboam'ın[1] onsekizinci yılında Abiya Yahuda üzerine kral oldu. **2***Üç yıl Oruşalim'i yönetti ve annesi Gibea'lı Uriel'in kızı olup adı Mikaya'ydı[2]. Abiya ile Yeroboam arasında savaş vardı. **3***Abiya güçlü olan savaşçılardan oluşan askerler; yani dörtyüz bin seçkin adamları ile cenk için hazırlandı. Yeroboam da ona karşı sekizyüz bin seçkin ve güçlü olan savaşçılarla cenge hazırlandı. **4***Abiya Efraim dağında Semaraim[3] tepesinde durup şöyle seslendi: -Ey Yeroboam ve tüm İsrail beni dinleyin. **5***İsrail'in Allah'ı Rabb'in[4] İsrail üzerine egemenliği sonsuza dek Davut'a ve oğullarına tuz[5] andıyla vermiş olduğunu anımsamamalı mısınız? **6***Davut oğlu Süleyman'ın adamı Nebat oğlu Yeroboam kalkıp efendisine[6] baş kaldırdı. **7***Onun yanında birtakım boş[7] ve yaramaz adamlar toplanıp Süleyman oğlu Rehoboam'a karşı güçlendiler. Rehoboam genç ve yumuşak yürekli olduğundan onlara karşı koyamadı. **8***Şimdi siz Davut'un oğullarının elinde olan Rabb'in egemenliğine karşı gelmek niye-

tindesiniz. Siz büyük bir kalabalık olup yanınızda Yeroboam'ın sizin[8] için ilâh diye yaptığı altın buzağılar vardır. **9***Siz[9] Rabb'in kahinleri olan Harun oğulları ile Levilileri uzaklaştırıp başka ülkelerin halkları gibi kendinize imamlar ortaya çıkarmadınız mı? Öyle ki her kim kendisi[10] için bir dana[11] ile yedi koç götürürse; ilâh olmayanlara kâhin olabiliyor. **10***Ama bizim Allah'ımız ***Yehovah***'dır, biz onu bırakmadık ve Rabb'e hizmet eden imamlar Harun oğullarından olup Levililer de kendi görevlerinde olarak; **11***Her sabah[12] ve her akşam Rabb'e kurban yakarak hoş kokulu günlükle temiz[13] sofra üzerine huzur ekmeklerini dizsinler. Her[14] akşam yakmak için altın şamdan ile kandilleri hazırlasınlar. Çünkü biz Allah'ımız Rabb'in farzlarını tutuyoruz; ama siz onu bıraktınız. **12***İşte Allah bizimle olup kumandanımızdır. Onun[15] kâhinleri de size karşı öttürmek için ilan borularıyla duruyorlar. Ey İsrailoğulları! Atalarınızın[16] Allah'ı Rabb'e karşı savaşmayın; çünkü başaramayacaksınız. **13***Ama Yeroboam arkalarından kuşatmak için kemandarları*(pusuculari)* gönderdi. Askerler Yahuda'nın önünde ve pusu da arkasındaydı. **14***Yahudalılar dönüp savaşın önden ve arkadan olduğunu gördüklerinde bağırarak Rabb'i çağırdılar ve kahinler de borularını çaldılar. **15***Yahuda adamları nara attılar; ve Yahuda adamları nara atıklarında Allah, Yeroboam[17] ile tüm İsraili Abiya ve Yahuda'nın önünde vurdu. **16***İsrailoğulları Yahuda'nın önünden kaçtılar ve Allah onları ellerine bıraktı. **17***Abiya ile halkı onları büyük vuruşla vurdular. Öyle ki İsrail'den beşyüz bin seçkin adam öldü. **18***İsrailoğulları o zaman düşkün oldular, alçaldılar; ama Yahuda oğulları atalarının[18] Allah'ı Rabb'e güvendikleri için güçlendiler. **19***Abiya Yeroboam'ı takip edip ondan bazı kentler; yani El.-Evi(*Beyt'el*) ile kasabalarını, Yeşena ile kasabalarını ve Efron'luların[19] kasabalarını aldı. **20***Abiya'nın günlerinde Yeroboam bir daha güçlenmedi ve Rabb onu[20] vurdu; o da öldü[21]. **21***Abiya güçlendi, kendisine ondört kadın alıp yirmi iki oğlu ile on altı kızı oldu. **22***Abiya'nın işlerinin gerisi, yaptıkları ve sözleri İddo[22] peygamberin tarihinde yazılıdır.

(1)I.Krl.15/1vediğ.,**(2)**BakB.11/20,**(3)**Yeş.18/22, **(4)**II.Sam.7/12, 13ve16, **(5)**Say.18/19, **(6)**I.Krl.11/26,12/20, **(7)**Hak.9/4, **(8)**I.Krl. 12/28,14/9,Hoş.8/6,**(9)**B.11/14ve15,**(10)**BakÇık.29/1, Lev.8/2, **(11)**Çık.29/35,**(12)**B.2/4,**(13)**Lev.24/6, **(14)**Çık.27/20 ve 21, Lev.24/2ve3,**(15)**Say.10/8,**(16)**Res.İşl.5/39,**(17)**B.14/12, **(18)**I.Trh.5/20,Mez.22/5,**(19)**Yeş.15/9,**(20)**I.Sam.25/38, **(21)**I.Krl. 14/20, **(22)**B.12/15.

14. Bölüm: 1)Asa'nın putperestliği kaldırması, 6)Gereksinimi ve asker tedariki, 9)Allah'a güvenerek Habeşliler'e galip olması.

1*Abiya atalarıyla uyudu ve onu Davut kentinde gömdüler. Oğlu Asa[1] onun yerine kral oldu. Onun günlerinde ülke on yıl huzur içindeydi. **2***Asa, Allah'ı olan Rabb'in önünde iyi ve doğru olanı yaparak; **3***Acayip ilâhların mezbahlarını ve yüksek yerleri[2] ortadan kaldırarak dikili taşları kırdı[3] Aşer[4] putlarını da parçaladı. **4***Yahuda'ya atalarının Allah'ı Rabb'i arattı; yasalarını ve buyruklarını yapmalarını buyurdu. **5***Yahuda'nın tüm kentlerinden yüksek tapınma yerlerini ve güneş sanemlerini *(putperest anıtı)* kaldırttı. Ülke onun yönetiminde huzur içinde oldu. **6***Yahuda'da surlu kentler inşaa etti; çünkü Rabb onu güvenlik içinde bıraktığından, o yıllarda ülke huzurlu olup onunla savaşan yoktu. **7***Ve Yahuda'ya dedi ki: -Ülke yönetimimizde iken; bu kentleri inşaa edip onların çevresini surla, kulelerle kapı ve sürgüler yapalım. Çünkü Allah'ımız Rabb'i aradık; onu aradığımız için her yönden bize huzur verdi, dedi. Böylece yapılar yaparak başardılar. **8***Asa'nın Yahuda'dan siper ve mızrak taşıyan üçyüz bin; Bünyamin'den kalkan taşıyan ve yay çeken ikiyüz seksen bin askeri olup hepsi de güçlü kişiler idi. **9***Bunlara[5] karşı Habeş'li Zerah bin kere bin asker ve üç yüz arabayla çıkıp Mareşa'ya[6] dek geldi. **10***Asa onun karşısına çıkıp Mareşa yakınlarında olan Sefat vadisinde cenge dizildier. **11***Asa, Allah'ı[7] Rabb'e şöyle yakardı: -Güçlüyle[8] güçsüz arasında; senden başka yardım edebilecek biri yoktur. Ey Allah'ımız Rabb! Bize yardım et; çünkü sana güvenip senin[9] adınla bu kalabalık üzerine geldik. Ya Rabb! Allah'ımız sensin. İnsan sana galip gelmesin; dedi. **12***Rabb Habeşliler'i[10] Asa ile Yahuda'nın önünde vurdu ve Habeşliler kaçtılar. **13***Asa ve onunla beraber olan halk onları Gerar'a kadar[11] kovaladı. Habeşliler de yenildiler ve onlada can kalmadı. Çünkü Rabb'in önünde ve *"O"*-nun ordusu önünde bozuldular. Sonra da gayet çok ganimet aldılar. **14***Gerar çevresinde bulunan tüm[12] kentler üzerine Rabb'in görkemi düşerek onları vurup tüm kentleri yağma ettiler; çünkü onların içinde pek çok ganimet vardı. **15***Sürü çadırlarına saldırarak birçok koyun ile deve aldılar ve Oruşalim'e geri döndüler.

(1)I.Krl.15/8ve diğ., **(2)**Bak I.Krl.15/14, B.15/17, **(3)**Çık.34/13, **(4)**I.Krl.11/7, **(5)**B.16/8, **(6)**İş.15/44, **(7)**Çık.14/10,B.13/14, Mez.22/5, **(8)**I.Sam.14/6, **(9)**I.Sam.17/45, Sül.Mes.18/10, **(10)**B.13/15, **(11)**Tek.10/19, 20/1, **(12)**Tek.35/5, B.17/10.

15. Bölüm: 1)Asa ile Yahuda'nın Oded peygamberin sözüyle yöneltilerek Allah ile anlaşması, 16)Asa'nın kendi annesini

putperestliği yüzünden şereflendirmemesi, 18)Kutsal eşyaları Allah'ın Evi'ne götürmesi ve ağırbaşlı durumu.

1* Allah'ın ruhu[1] Oded oğlu Azarya üzerine geldi. **2*** O da Asa'yı karşılamağa çıkarak ona: -Ey! Asa ve tüm Yahuda ile Bünyamin beni dinleyin. Siz Rabb ile oldukça *"O"*[2] sizinle olur ve siz[3] onu istedikçe *"O"*nu bulursunuz; ama siz[4] *"O"*nu bırakırsanız *"O"* da sizi bırakır. **3*** İsrail[5] uzun zamandan beri gerçek Allah'tan, öğreten[6] kahinden ve şeriattan*(yasa)* yoksundu. **4*** Ama sıkıntılarında[7] İsrailin Allah'ı Rabb'e dönüp *"O"*nu istedikleri zaman *"O"*nu buldular. **5*** O zamanlarda[8] çıkıp girenler için bir esenlik yoktu; çünkü tüm ülkede oturanlar içinde çok sıkıntı vardı. **6*** Allah Onları çeşitli sıkıntılara soktuğundan; kavim[9] kavimle ve kentler de kentler ile çatışıyordu. **7*** Şimdi güçlenin, elleriniz gevşemesin; çünkü emeğinizin karşılığı vardır, dedi. **8*** Asa bu sözleri ve Odet peygamberin bildirisini duyduğu gibi, öz güvenle Yahuda ile Bünyamin'in tüm ülkesinden ve Efraim[10] dağında ele geçirmiş olduğu kentlerden pislikleri kaldırdı. Rabb'in eyvanı önünde olan Rabb'in Mezbahı'nı*(sunağı)* onardı. **9*** Tüm Yahuda ile Bünyamin'i; ve onların arasından Efraim[11] Manessa ve Simeon'da olan garipleri topladı. Çünkü Allah'ı Rabb onunla olduklarını gördüklerinde İsrailden çok kimseler onun yanında yer aldı. **10*** Bunlar Asa'nın yönetiminin on beşinci yılında üçüncü ayda Oruşalim'e toplandılar. **11*** O[12] günde götürdükleri[13] yağmadan*(çapul malı)* Rabb'e yediyüz sığır ve yedi bin koyunu saçta kurban yaktılar. **12*** Atalarının Allah'ı Rabb'i tüm kalplerinden ve tüm canlarından arzulayacaklarını; **13*** Ve İsrailin[14] Allah'ı Rabb'i istemeyen her kim olursa; gerek küçük gerek büyük, gerek erkek, gerek kadın olsun öldürüleceğini[15] onayladılar[16] **14*** Yüksek sesle, büyük çağırışla; borazan ve zurna çalarak Rabb'e yemin ettiler. **15*** Tüm Yahuda bu yeminden sevindi. Çünkü tüm yürekle yemin edip tüm gönülden[17] Rabb'i çağırdılar ve *"O"*nu buldular. *"O"*da onlara her yönden huzur verdi. **16*** Kral Asa[(+)] annesi Maaka'yı[18] Aşera için bir put yaptığından ötürü onu şerefinden*(kraliçelikten)* yoksun etti. Asa onun putunu kırarak parçaladı ve Kidron deresinde yaktı. **17*** Ama yüksek[19] yerler İsrailden kaldırılmadı. Asa'nın kalbi tüm günlerde sadık kaldı. **18*** Babasının kutsamış olduğu, kendisinin taktis ettiği gümüşle altını ve eşyaları Allah'ın-Evi'ne götürdü. **19*** Asa'nın egemenliğinin otuz beşinci yılına dek savaş olmadı.

(1) Say.24/2,Hak.3/10,B.20/14,24/20, **(2)**Yak.4/8, **(3)**4.ve15.Ayetler, I.Trh.28/9, B.33/12ve13, Yerm.29/13, Mat.7/7, **(4)**B.24/20, **(5)**Hoş.3/4, **(6)**Lev.10/11, **(7)**Tes.4/29, **(8)**Hak.5/6, **(9)**Mat.24/7, **(10)**B.13/19, **(11)**B.11/16, **(12)**B.14/15, **(13)**B.14/13, **(14)**Çık. 22/20, **(15)**Tes.13/5,9ve15, **(16)**II.Krl.23/3, B.34/31, Nah.10/29, **(17)**3.Ayet, **(+)**Yani: Büyük annesi, Bak I.Krl.15/2ve10, **(18)**I.Krl.15/13, **(19)**B.14/3ve5, I.Krl.15/14ve diğ.

16. Bölüm: 1)Asa'nın Baaşa ve Ben-Hadad ile savaşı; onlara galip gelmesi, 7)Hananî peygamber(*Bilen*) aracılığıyla azarlanması ve öfkelenerek onu tutuklatması, 11)Onun hastalığı ve doktorları çağırması, 13)Ölümü ve gömülmesi.

1* Asa'nın egemenliğinin otuzaltıncı yılında İsrail[1] kralı Baaşa Yahuda'ya karşı geldi; ve herhangibir kimsenin Yahuda[2] kralı Asa tarafına gidip-gelmesini engellemek için Rama'yı yaptı. **2*** Asa da Rabb'in Evi ve kral sarayının hazinelerinden gümüş ve altın çıkarıp Şam'da olan Suriye kralı Ben-Hadad'a gönderdi; **3*** Ona: -Benimle senin aranda ve babamla baban arasında antlaşma vardır. Bak ben gümüşle altın gönderdim. Gel İsrail kralı Baaşa ile olan sözünü boz ki üzerimden çekilsin, dedi. **4*** Ben-Hadad da kral Asa'yı dinleyip askerlerin kumandanlarını İsrail kentleri üstüne gönderdi. Onlar da İyon'u, Dan'ı, Abel-Mayim'i ve Naftali'nin tüm ambar kentlerini vurdular. **5*** Baaşa bu olayı öğrendiğinde Rama'yı yapmaktan vazgeçip işine ara verdi. **6*** Kral Asa tüm Yahuda'yı alıp Baaşa'nın yapmakta olduğu Rama'nın taşları ile ağaçlarını kaldırarak onlarla Gibea'yı ve Mispa'yı yaptı. **7*** O zaman Hananî[3] oğlu*(veya gören Hanan)* Yahuda kralı Asa'nın yanına gelip ona: -Allah'ın[4] Rabb'e güvenmeyerek Suriye kralına güvendiğinden; Suriye kralının askerleri senin elinden kurtuldu. **8*** Habeşliler[5] ile Lubîler bir[6] sürü araba ve süvarilerle büyük bir ordu değil miydi? Ama sen Rabb'e güvendiğinden onları senin eline vermişti. **9*** Çünkü[7] Rabb'in gözleri kendisine sadık yürekle bağlı olanları güçlendirmek için tüm yeryüzüne bakıyor. Sen[8] bu yüzden akılsızlık yaptın ve bundan sonra sana karşı[9] savaşlar olacaktır, dedi. **10*** Bunun üzerine Asa; o '*Bilen*'e azap etti ve tutukladı[10]. Çünkü bu şeyden ötürü ona çok darıldı; ve o zaman Asa halktan bazısına sıkıntı verdi. **11*** Asa'nın[11] işleri başından sonuna dek; işte Yahuda ve İsrail kralların kitabında yazıyor. **12*** Asa kendi egemenliğinin otuz dokuzuncu yılında ayak ağrılarından hastalandı ve hastalığı şiddetlendi. Hastalığında Rabb'i[12] değil; ama doktorları çağırdı. **13*** Ve Asa[13] atalarıyla uyuyup egemenliğinin kırk birinci yılında öldü. **14*** Onu Davut kentinde kendisi için kazmış olduğu kabirde defnederek[(*)] baharatlar[14]

ve attarcı sanatına göre düzenlenmiş karışımlarla dolu olan döşeğe uzatarak onun için bir sürü[15] günnük yaktılar.

(1)I.Krl.15/17ve diğ., **(2)**B.15/9, **(3)**I.Krl.16/1, B.19/2, **(4)**İş.31/1, Yerm.17/5, **(5)**B.14/9, **(6)**B.12/3, **(7)**Eyüp 34/21, Sül.Mes.5/21, 15/3,Yerm.16/17,32/19,Zek.4/10, **(8)**I.Sam.13/13, **(9)**I.Krl.15/32, **(10)**B.18/26,Yerm.20/2,Mat.14/3,**(11)**I.Krl.15/23, **(12)**Yerm.17/5, **(*):**Yahudilere göre mezarlıktaki kabire değil; mağara şeklinde olan bir yere konuluyordu, **(13)**I.Krl.15/24,**(14)**Tek.50/2,Mark.16/1,Yuh.19/39ve40, **(15)**B.21/19, Yerm.34/5.

17. Bölüm: 1)Yehoşafat'ın iyi yönetimi ve galibiyeti, 7)Kâhinlerle Levililer'i halka öğretmek için göndermesi, 10)Filistinliler ile Arapların korkularından ötürü ona armağan göndermeleri, 12)Onun büyüklüğü beğleri ve askerleri.

1*Onun yerine oğlu Yehoşafat[1] kral olup İsraile karşı güçlendi. **2***Yahuda'nın tüm surlu kentlerine asker koyup, Yahuda yöresinde ve babası[2] Asa'nın ele geçirdiği Efraim kentlerinde muhafızlar bıraktı. **3***Rabb, Yehoşafat ileydi; çünkü Balam *(putunu)* istemedi ve babası Davut'un kadim[*] mesleğinde yürüdü. **4***İsrailin[3] işlerine göre gitmedi; ve babasının Allah'ını isteyerek *"O"*nun buyruklarına göre davrandı. **5***(*Rabb*) egemenliği onun elinde pekiştirdi. Tüm Yahuda'lılar Yahoşafat'a[4] armağanlar getirdiler. Böylece onun[5] servet ve şanı arttı. **6***Onun yüreği Rabb'in yollarında güvenle yenilendi; yüksek[6] tapınma yerlerini ve Aşera putlarını da Yahuda'dan kaldırdı. **7***Egemenliğinin üçüncü yılında Yahuda kentlerinde[7] öğretmeleri için kendi ülke başkanlarından Ben-Hayil'i, Obadya'yı, Zekeriya 'yı, Netanel'i, Mikaya'yı; **8***Ve bunlarla birlikte Şemaya, Netanya, Zebadya, Asahel, Şemiramot, Yehonatan, Adoniya, Tobiya[+] Tobadoniya ve Levililer'i; bunlarla da kâhinlerden Elişama ve Yehoram'ı gönderdi. **9***Bunlar[8] Yahuda'da öğretiyorlardı ve Rabb'in Şeriat Kitabı(*Tevratı*) da yanlarındaydı. Yahuda'nın tüm kentlerini dolaşarak halkı bilinçlendiriyorlardı. **10***Ve Rabb'in[9] heyeti *(korkusu)* Yahuda'nın çevresinde olan yörelerin hükümetleri üzerine düşerek, Yehoşafat ile cenk etmediler. **11***Bazı Filistinliler Yehoşafat'a[10] armağanlar ve vergi parası götürüyorlardı. Araplar da ona sürüler; yani yedi bin yediyüz koç ve yedi bin yedi yüz teke götürüyordu. **12***Yehoşafat da gitgide güçlenerek Yahuda da kaleler ile ambar kentleri yaptı. **13***Yahuda kentlerinde işi gayet çok olmuştu ve savaşçı olan güçlüler de Oruşalim'deydiler. **14***Boylarına göre gelenekleri böyledi. Yani Yahuda'nın binbaşıları: Başkan Adna ve onunla beraber üçyüz bin güçlü kişi. **15***Ondan sonra başkan Yohanan ve onunla beraber ikiyüz seksen bin asker. **16***Ondan sonra kendisini[11] gönüllü Rabb'e adayan Zikri oğlu Amasya ve onunla ikiyüz bin güçlü kişi vardı. **17***Bünyamin'den de güçlü olan Elyada ve onunla beraber ikiyüz bin yay ile kalkan taşıyan asker. **18***Ondan sonra Yehozabad ve onunla savaşmaya hazır yüzseksen bin asker vardı. **19***Bunlar kralın tüm Yahuda da sağlam kentlerine koyduğu adamlardan[12] başka krala hizmet ediyorlardı.

(1)I.Krl.15/24, **(2)**B.15/8, **(*):** Köklü, eski, **(3)**I.Krl.12/28, **(4)**I.Sam.10/27,I.Krl.10/25,**(5)**I.Krl.10/27, B.18/1, **(6)**I.Krl.22/44, B.15/17, 19/3, 20/33, **(7)**B.15/3, **(8)**B.35/3, Nah.8/7, **(9)**Tek.35/5, **(10)**I.Krl.8/2, **(11)**Hak.5/2ve9, **(12)**2.Ayet.

18. Bölüm: 1)Yehoşafat'ın Ahab ile akraba olması ve onunla beraber savaşa katılması, 4)Ahab'ın yalancı peygamberlere aldanması ve Mika'nın sözüne göre Ramot-Gilead'ta cezası.

1*Yehoşafat'ın servet[1] ve şanı arttı ve Ahab[2] ile akraba oldu. **2***Birkaç[3] yıl sonra Ahab'ın yanına Sameriya'ya indiğinde Ahab onun için ve yanındaki adamlar için birsürü koyun ve sığır boğazladı. Sonra da ona Ramot-Gilead'a gitmeyi kabul ettirdi. **3***İsrail kralı Ahab, Yahuda kralı Yehoşafat'a:-Benimle beraber Ramot-Gilead'a gider misin? Dedi. O da ona şöyle yanıt verdi: -Ben senin gibiyim. Benim halkım da senin halkın gibidir; ve savaşta birlikte bulunuruz, dedi. **4***Yehoşafat İsrail kralına: -Şimdi Rabb'in[4] sözüne danış, dediğinde; **5***İsrail kralı dörtyüz peygamberi toplayıp onlara: -Ramot-Gilead'a savaşa çıkayım mı; yoksa geri mi durayım? Dediğinde: -Çık; Allah onu kralın eline verecektir, dediler. **6***Yehoşafat: -Burada Rabb'in bir başka peygamberi daha yok mudur? Ona da soralım, dedi. **7***İsrail kralı da Yehoşafat'a: -Bir adam daha var ki onun aracılığıyla Rabb'den sorabiliriz; ama sürekli kötü bilgi verdiği için ben ona kızıyorum. O adam İmla'nın oğlu Mikaya'dır, dedi. **8***O zaman İsrail kralı bir hadım(*Harem ağası*) çağırıp: -İmla'nın oğlu Mikaya'yı çabuk getir, dedi. **9***İsrail kralıyla Yahuda kralı Yehoşafat, krallık giysilerini giyerek Samiriye kapısı önündeki meydanda herbiri kendi tahtında oturmakta ve tüm peygamberler de onların önünde peygamberlik etmekteydiler. **10***Kenaana'nın oğlu Sedekiya kendisine demirden boynuzlar yapıp: -Rabb böyle buyuruyor, Süryaniler'i yok edinceye dek bunlarla vuracaksın, dedi. **11***Tüm peygamberler de şöyle peygamberlik ettiler: Ramot-Gilead'a çık, galip olacaksın ve Rabb onu kralın eline verecektir; dediler. **12***Mikaya'yı çağırmaya giden adam ona doğru: -İşte

peygamberler bir ağızdan kral için iyilik söylediler. Senin sözlerin de onlardan birinin sözleri gibi olsun ve iyilik söyle, dediler. **13***Mikaya da: -Yüce Rabb Allah'ım[5] ne buyurursa onu söyleyeceğim; dedi. **14***Ve kralın yanına geldiğinde kral ona: -Ey Mikaya! Ramot-Gilead'ta savaşa gidelim mi; yoksa geri mi duralım? Dedi. O da ona: -Gidin; çünkü galip olacaksınız ve ellerinize düşeceklerdir, dedi. **15***Kral da ona doğru: -Kaç kez sana yemin ettireyim ki, bana Rabb'in adıyla salt gerçeği söyleyesin, dedi. **16***O da: -Tüm İsraili çobanı olmayan koyunlar gibi dağlar üzerinde dağılmış gördüm. Rabb da: -Bunların sahibi yok ki herkes esenlikle kendi evine geri dönsün, diye buyurdu, dedi. **17***İsrail kralı da Yehoşafat'a doğru: -Benim için iyi değil ancak kötü haber vereceğini sana söylemedim mi? Dedi. **18***Mikaya da: -Şimdi Rabb'in sözünü dinleyiniz. Ben Rabb'i tahtı üzerinde oturmuş ve tüm gökte olanları da çevresinde; sağında ve solunda duruyor gördüm. **19***Ve Rabb, Ramot-Gilead'a çıkarak: -Orada yok olması için Ahab'ı kim aldatacak? Deyince; bazısı böyle ve bazısı da şöyle, dedi. **20***Ve bir ruh[6] gelip Rabb'in önünde durarak: -Ben onu aldatırım, dedi. Rabb da ona: -Nasıl? Dediğinde: **21***-Ben çıkıp onun tüm peygamberlerinin ağzında yalancı ruh olurum, dedi. Rabb da: -Sen aldatacak ve başaracaksın; git ve böyle yap, dedi. **22***Şimdi işte Rabb[7] bu peygamberlerin ağzına yalan bir ruh koymuştur; ama Rabb senin için kötü olanı söylemiştir, dedi. **23***O zaman Kenaana'nın oğlu Sedekiya yaklaşıp Mikaya'ya[8] bir tokat patlattı ve: -Rabb'in ruhu sana konuşmak için benden ne yoldan geçti? Dedi. **24***Mikaya da: -Gizlenmek için odadan odaya kaçtığın gün bunu anlayacaksın, dedi. **25***İsrail kralı da şöyle söyledi: -Mikaya'yı alın ve kentin muhafızı Amon kralın oğlu Yoaş'a götürün. **26***Ve onlara deyin ki: Kral bunu[9] cezaevine atıp; ben sağ-salim geri dönünceye dek ona sıkıntı suyu ve sıkıntı ekmeği yedirin, diye buyuruyor. **27***Mikaya da:-Eğer bir zaman sonra esenlikle geri dönersen; Rabb benim aracılığımla söylememiştir, dedikten sonra: -Ey halk! Dinleyin, dedi. **28***Böylece İsrail kralı ile Yahuda kralı Yehoşafat Ramot-Gilead'a çıktılar. **29***Ve İsrail kralı Yehoşafat'a: -Ben kılık değiştirip cenge gireceğim; ama sen krallık giysisini giy, dedi. Ve İsrail kralı kılık değiştirip cenge girdi. **30***Suriye kralı yanında bulunan araba askerlerine: -Küçük ve büyükle değil; ama İsrail kralıyla savaşın, diye emretti. **31***Araba askerleri de Yehoşafat'ı gördüklerinde: İsrail kralı bu olmalıdır, diyerek cenkte onu kuşattıklarında Yehoşefat bağırdı. Rabb da ona yardım etti ve Allah onları onun üstünden geri döndürdü. **32***Çünkü araba askerleri onun İsrail kralı olmadığını gördüklerinde onun üzerinden döndüler. **33***Ve bir adam rastgele yayını çekip İsrail kralını[+] zırhın halkaları arasından vurdu. O da arabacısına elini çevirip: -Ben vuruldum. Çıkar; çünkü çok kötü yaralandım, dedi. **34***O gün savaş şiddetlendi ve İsrail kralı da arabada Süryanîler'in karşısında akşama dek durup güneş battığı zaman öldü.

(1)B.17/5,**(2)**II.Krl.8/18,**(3)**I.Krl.22/2ve diğ., **(4)**I.Sam.23/2,4ve9, II.Sam.2/1, **(5)**Say.22/18,20ve35, 23/12ve26, 24/13, I.Krl.22/14, **(6)**Eyüp 1/6, **(7)**Eyüp 12/16, İş.19/14, Hez.14/9, **(8)**Yerm.20/2, Mark.14/65, Res.İşl.23/2, **(9)**B.16/10,(+): Bkz.I. Ez. 1/30.

19. Bölüm: 1)Yehoşafat'ın Oruşalim'e geri dönüşü ve Yehu peygamber aracılığıyla azarlanması, 5)Onun yargıçlara; 8)Ve kahinler ile Levililer'e olan öğüdü.

1*Yahuda kralı Yehoşafat esenlikle Oruşalim'e çabucak geri döndü. **2***Hanani'nin oğlu bilen[1] Yehu kral Yehoşafat'ı karşılamağa çıkıp ona doğru: Kötü olanlara kılavuz ve Rabb'e[2] kötülük besleyenlere dost olmalı mıydık? Bu yüzden Rabb'in önünde senin[3] üzerine öfke var. **3***Ama sende[4] iyi şeyler de bulundu; çünkü Aşera putlarını ülkeden kaldırdın ve Allah'ı[5] istemeye yüreği hazırladın, dedi. **4***Yehoşafat Oruşalim'de yaşayıp yine halk arasına Beer-Şeba'dan Efraim dağına dek çıkıp onları atalarının Allah'ı Rabb'e döndürdü. **5***Ülkede Yahuda'nın tüm surlu kentlerinde kentten kente yargıçlar atadı. **6***Yargıçlara: -Ne yapacağınıza dikkat edin; çünkü yapacağınız[6] yargı insan için değil; ama yargılamada[7] sizinle olan Rabb içindir. **7***Bundan böyle Rabb korkusu üzerinizde olsun. Dikkatle yapın; çünkü Allah'ımız Rabb'in[8] önünde haksızlık ve hatır[9] saymak veya rüşvet[*] almak yoktur, dedi. **8***Ve Yehoşafat Oruşalim'de de Levililer[10] ile kahinlerden ve İsrail'in boylar beylerinden bazısını Rabb'in yargısına ve davalara atadı. **9***Oruşalim'e geri döndüklerinde onlara şöyle buyurdu: -Rabb[11] korkusuyla sadakatle ve tüm yürekle davranınız. **10***Kentlerinizde yaşayan[12] kardeşlerinizden önünüze ne konu gelirse gelsin; gerek kan davasında, gerek şeriat*(yasa)* ile buyruklar ve ilkelerin yürütülmesinde Rabb'e karşı hata etmekten onları sakındırınız ki sizinle[13] kardeşleriniz üzerine öfke[14] gelmesin. Bu şekilde davranın ki hatalı olmayasınız. **11***İşte baş kahin Amarya Rabb'in[15] işlerinde başkanınız olmuştur. İsmail oğlu Zebadya da kralın tüm mallarıyla Ya-

huda boyunun başkanıdır. Levililer de önünüzde memurlardır. Yüreklenin ve yürütün; Rabb doğru olan ile olsun[16] dedi.

(1)I.Sam.9/9, **(2)**Mez.139/21, **(3)**B.32/25, **(4)**B.17/4ve6, Bak B.12/12, **(5)**B.30/19, Ezr.7/10, **(6)**Tes.1/17, **(7)**Mez.82/1, Vaiz 5/8, **(8)**Tes.32/4, Rom.9/14, **(*):** Bak II.Trh.19/17, II.Mak.4/15, **(9)**Tes.10/17, Eyüp 34/19, Res.İşl.10/34, Rom.2/11, Galt.2/6, Efs.6/9,Kol.3/25,I.Petr.1/17,**(10)**Tes.16/18,B.17/8, **(11)**II.Sam. 23/2,**(12)**Tes.17/8vediğ.,**(13)**Hez.3/18,**(14)**Say.16/46, **(15)**I.Trh.26/30, **(16)**B.15/2, (+): Bak B.3 Ahab.

20. Bölüm: 1)Yehoşafat'ın kendi düşmanından korkarak oruç ilân etmesi, 5)Onun duası, 14)Yehaziel peygamber aracılığıyla yüreklendirilmesi, 20)Onun kavmi yüreklendirip Rabb'i aramaları için buyruğu, 22)Düşmanın bozulması, 26)Halkın Rabb'e hamd edip geri dönmesi, 31)Yehoşafat'ın egemenlik yılları, 35)Onun Ahazya ile anlaşması ve gemileri parçalaması.

1*Sonra Moab'lılar, Ammon'lular ve bunlarla Ammonlular'dan(+) bazısı savaşmak için Yehoşafat üzerine geldiler. **2***Adamlar Yehoşafat'a gelerek: -Sana karşı denizin ötesinden Suriye yakınlarından birçok halk geliyor ve işte En-Gedi[1] olan Hasatson[2] Tamar'dadır, diyerek bildirdiler. **3***Yehoşafat korkarak Rabb'i[3] candan istedi ve tüm Yahuda'da bir oruç[4] ilan ettirdi. **4***Yahuda halkı Rabb'den yardım istemek için toplandılar Yahuda'nın tüm kentlerinden de Rabb'i aramak için geldiler. **5***Yehoşafat Rabb'in-Evi'nde yeni avlunun önünde Yahuda ve Oruşalim toplumu önünde durarak. **6***Ey atalarımızın Allah'ı Rabb! Göklerde oturan[5] ve milletlerin tüm[6] ülkeleri üzerinde egemen olan sen değil misin? Senin[7] elinde güç ve kudret vardır. Sana kimse karşı gelemez. **7***Ey[8] Allah'ımız bu[9] ülkenin halkını senin kavmin İsrailin önünden atarak onu senin Halil'in*(dostun)* İbrahim'in[10] soyuna sona dek vermedin mi? **8***Onlar da orada oturup orda senin adın için bir makdis(*Tapınak*) kurdular. **9***Üstümüze[11] bela, kılıç, kaza, veba ve kıtlık gelirse; bu Ev'in ve senin önünde durarak [Çünkü[12] senin adın bu Ev'dedir.] sıkıntılarımızda sana yakarırsak, o zaman sen işit ve kurtar, dediler. **10***İşte şimdi Ammonlular, Moablılar ve Seir dağlılar[Ki İsrailoğullarını, Mısır ülkesinden çıktıklarında, bunlar üzerine saldırmaya izin vermemiştin[13]. Böylece onlardan[14] dönerek onları yok etmediler.] **11***Buna karşılık bize; senin bize miras olmak için verdiğin mirasından[15] bizi atmaya geliyorlar. **12***Ey Allah'ımız! Sen bunları[16] cezalandırmaz mısın? Çünkü bize karşı gelen bu büyük halkın önünde gücümüz yoktur. Ve ne yapacağımızı bilmeyerek gözlerimiz[17] sana doğrudur, dedi. **13***Tüm Yahuda erleri; halkı olan yavruları, kadınları ve çocuklarıyla Rabb'in önünde durmuşlardı. **14***O zaman Rabb'in[18] Ruhu cemaat ortasında Asaf oğulları'ndan Mattanya'nın oğlu ve Yeiel'in oğlu olan Levili Yahaziel'in üstüne geldi. **15***O da: -Ey tüm Yahuda ve Oruşalim'de yaşayanlar! Ve ey kral Yehoşafat! Dinleyin; Rabb size böyle buyuruyor: Siz[19] bu büyük halkın yüzünden korkup kaçmayın; çünkü savaş sizin değil ancak Allah'ındır. **16***Yarın onlar üzerine inin. İşte Sits yokuşundan çıkıyorlar. Onları derenin sonunda Yeruel çölü önünde bulacaksınız. **17***Bu[20] kez siz savaşmayacaksınız; dizilip durun ve Rabb'in sizin için olan kurtarışını gözleyin. Ey Yahuda ile Oruşalim korkup çekinmeyin; yarın onlar üzerine gidin ve Rabb[21] sizinledir, dedi. **18***O zaman Yehoşafat yüzüstü[22] yere kapandı. Tüm Yahuda ile Oruşalim halkı da Rabbin önünde Rabb'e secde etmek için yere kapandılar. **19***Kohat oğulları ile Korah oğulları'ndan olan Levililer İsrailin Allah'ı olan Rabb'e yüksek sesle hamd etmeye durdular. **20***Ve sabah erkenden kalkarak Tekoa çölüne çıktılar. Oraya çıktıkları sırada Yehoşafat durarak: -Ey! Yahuda ile Oruşalim halkı beni dinleyin. Allah'ınız[23] Rabb'e inanın güvenle olursunuz ve onların peygamberlerine inanın kurtuluş bulursunuz[§] dedi. **21***Halkla konuştuktan sonra Rabb'e ezgiciler ayırdı ve ordunun önünden gidip:-Rabb'e[24] hamd ediniz; çünkü lütfu[25] sonsuzdur, diyerek *"O"*nun[26] kutsal yüzünü hamd ederek aradılar. **22***Ezgilerle anmaya başladıkları zaman Rabb[27] Yahuda üstüne gelmiş olan Ammonlular, Moablılar ve Seir dağlılarına karşı tuzak kurdu; onlar da kırıldılar. **23***Çünkü Ammonlular ve Moablılar, Seir dağlıları üzerine onları yok edip vurmaya kalkıştılar; ve Seir'de yaşayanları bitirdikten sonra birbirlerini yok etmeye kalkıştılar. **24***Yahudalılar çölde olan bekçi kulesine geldiklerinde o kalabalığa doğru baktılar; ve işte onların leşleri yere serilmiş olup hiç kurtulan yoktu. **25***Yehoşafat ile halkı onların mallarını toplamaya geldiklerinde 'Leşler arasında(*) birçok mallar ve çok değerli eşyalar buldular. Bunlardan kendileri için götüremeyecek kadar yağmaladılar ve ganimet çok büyük olduğundan onu tam üç günde toplayabildiler. **26***Ve dördüncü günde Bereka(*Bereket*) deresinde toplandılar; çünkü orada Rabb'e hamd ettiler. Bu yüzden o yere bugüne değin Bereka*(övgü)* deresi adı veriliyor. **27***Sonra Yahuda ile Oruşalim adamlarının tümü ve Yehoşafat dahi onların başında olarak sevinçle Oruşalim'e geri döndüler; çünkü Rabb onları[28] düşmanlarından kurtararak sevindirmişti. **28***Lir,

çenk ve borazanlar öttürerek Oruşalim'e Rabb'in-Evi'ne geldiler. **29***İsrailin düşmanları ile Rabb'in cenk ettiğini işiten tüm yörelerin krallıkları üzerine Allah'ın görkemi[29] düştü. **30***Ve Yehoşafat'ın ülkesi huzur içindeydi; çünkü Allah'ı[30] ona her yönden huzur ve rahat vermişti. **31***Yehoşafat[31] Yahuda'ya egemen olmuştu ve kral olduğunda otuz beş yaşında olup yirmi beş yıl Oruşalim'de yönetti. Annesi Şilhi'nin kızı olup adı Azuba'ydı. **32***Babası Asa'nın yollarında yürüdü. Rabb'in önünde doğru olanı yaparak ondan sapmadı. **33***Ama yüksek[32] tapınma yerleri(‡) ortadan kaldırılmadı ve halk atalarının Allah'ını arzulamaya daha yüreklerini[33] hazırlamamışlardı. **34***Yehoşafat'ın işlerinin gerisi, başlangıcından sonuna dek işte İsrail krallarının kitabında anılan Hananî'nin oğlu Yehu'nun[34] tarihinde yazılıdır. **35***Bundan sonra Yahuda[35] kralı Yehoşafat kötülük yapan İsrail kralı Ahazya ile anlaşmaya vardı. **36***Tarşiş'e[36] gidecek gemiler yapmak için onun ile antlaştı ve gemileri Esyon-Geber'de yaptılar. **37***Mareşa'da olan Dodovahu'nun oğlu Eliezer Yehoşafat'a karşı şöyle peygamberlik etti: -Ahazya ile barış yaptığın için Rabb senin işini bozdu, dedi. Gemiler[37] de parçalandı ve Tarşiş'e giremediler[38].

(1) Yeş.15/62, **(+)**Veya: Manilerden, **(2)**Tek.14/7, **(3)**19/3, **(4)**Ezr.8/21,Yerm.36/9,Yuns.3/5,**(5)**Tes.4/39,Yeş.2/11, I.Krl.8/23, Mat.6/9, **(6)**Mez.47/2ve8, Dan.4/17,25ve32, **(7)**I.Trh.29/12, Mez.62/11,Mat.6/13, **(8)**Tek.17/7,Çık.6/7, **(9)**Mez.44/2, **(10)**İş. 41/8,Yakb.2/23,**(11)**I.Krl.8/33,37,B.6/28-30,**(12)**B.6/20, **(13)**Tes. 2/4,9ve19,**(14)**Say.20/21,**(15)**Mez.83/12,**(16)**I.Sam.3/13, **(17)**Mez. 25/15, 121/1ve2, 123/1ve2, 141/8, **(18)**Say.11/25ve26, 24/2, B.15/1, 24/20, **(19)**Çık.14/13ve14, Tes.1/29,30, 31/6ve8, B.32/7, **(20)**Çık.14/13ve14, **(21)**Say.14/9,B.15/2,32/8, **(22)**Çık. 4/31, **(23)**İş.7/9, **(§)**Luther'in çevirisine göre: **"Tanrımız Rabbe inanın emin olursunuz,'*O'*nun peygamberlerine inanın mutlu olursunuz"**, **(24)**I.Trh.16/34, Mez.136/1, **(25)**I.Trh.16/41, B.5/13, 7/3ve6, **(26)**I.Trh.16/29, **(27)**Hak.7/22, I.Sam.14/20,**(*)**Bazı nüshalarda: Giysilerle, **(28)**Nahm.12/43, **(29)**B.17/10, **(30)**B.15/15, Eyüp 34/29, **(31)**I.Krl.22/41 ve diğ., **(32)**Bak B.17/6, **(‡): Veya Mürtefalar***: Buna Rabbe yükseliş tümülüsü de diyorlar(Bak Şanlıurfa'daki 'Dinlerarası Diyalog' projesi taslaklarında vardır!) Oysa ilkel kavimlerin esinlendiği böyle yüksek tapınma yerleri çoğu kez putperest ayinler için kullanılmıştır(Tanrı bundan nefret eder). Bazıları ise:"Sion tepesindeki Hz. Sül.Tapınağı da yüksektir; yani ne amaçla kullanırsanız ona özgüdür" diyerek buna(Mürtefalara) sıcak bakıyor*,**(33)**B.12/14,19/3,**(34)**I.Krl. 16/1ve7, **(35)**I. Krl.22/49,50, **(36)**BakI.Krl.22/50, **(37)**I.Krl.22/49, **(38)**B. 9/21.

21. Bölüm: 1)Yehoram'ın(*Yoram'ın*) kendi kardeşlerini öldürmesi, 5)Onun kötü yönetimi, 8)Edomlular ile Lübnan'ın isyanı, 12)İlya'nın ona karşı olan peygamberliği, 16)Yoram'ın Filistinliler ile araplardan çektiği sıkıntı, 18)Onun çaresiz hastalığı, ölümü ve gömülmesi.

1*Yehoşafat[1] atalarıyla uyuyup Davut kentinde ataları yanında gömüldü; ve oğlu Yoram onun yerine kral oldu. **2***Onun kardeşleri, Yehoşafat'ın oğulları Azarya, Yahiel, Zekeriya, Azaryahu, Mikael(§) ve Şefatya'ydı. Tüm bunlar İsrail kralı Yehoşafat'ın oğullarıydı. **3***Babaları Onlara gümüş, altın ve değerli taşlardan birçok armağanlarla Yahuda'da olan surlu kentler verdi. Ama Yoram ilk oğlu olduğundan yönetimi[2] ona verdi. **4***Yoram babasının tahtına çıktığında güçlenerek tüm kardeşlerini ve İsrailin bazı başkanlarını kılıçla vurup öldürdü. **5***Yoram[3] kral olduğunda otuz iki yaşında olup Oruşalim'de sekiz yıl saltanat sürdü. **6***Eşi[4] Ahab'ın kızı olduğundan Ahab evinin yaptığı gibi İsrail krallarının yolunda yürüyerek Rabb'in gözünde kötü olanı yaptı. **7***Ama Rabb Davut ile and etmiş olduğu antlaşma yüzünden; ona ve oğullarına[5] sona dek bir ışık vermeği vaad ettiğinden Davut soyunu yok etmek istemedi. **8***Onun[6] günlerinde Edomlular, Yahuda'ya baş kaldırarak egemenliği elinden aldılar ve kendilerine bir kral seçtiler. **9***Yoram başkanları ve tüm arabaları kendisiyle beraber olduğu halde gitti. Gece kalkıp kendini kuşatan Edomlular'ı ve araba askerlerini öldürdü. **10***Ama Edomlular bugüne dek Yahuda'ya karşı olup onların yönetimi altından çıktılar. O zaman Libna'da ona baş kaldırdı ve yönetimi altından çıktı; çünkü kral kendi atalarının Allah'ı Rabb'i bırakmıştı. **11***Böylece Yahuda dağlarında yüksek tapınma yerleri inşa ederek Oruşalim(*Kudüs*) halkını zinaya[7] sürükledi(*) ve Yahuda yöresini saptırdı. **12***İlya peygamber tarafından ona bir mektup gelip içeriği şudur: "Baban Davut'un Allah'ı Rabb böyle buyuruyor. Mademki sen baban Yehoşafat'ın yollarında ve Yahuda kralı Asa'nın yollarında yürümedin; **13***ve İsrail krallarının yollarında giderek Ahab[8] soyunun zinakârlıkları gibi Yahuda[9] ve Oruşalim halkına zina[10] ettirdin. Buna karşı senden[11] iyi olan kardeşlerini; yani babanın evinden olanları katlettin. **14***İşte Rabb senden halkını, oğullarını, kadınlarını ve tüm mallarını büyük bir bela ile vuracaktır. **15***Ama; sen çok kötü bağırsak[12] hastalığına yakalanacaksın. Tâ ki; o hastalıktan günden güne bağırsağın dökülsün' **16***Böylece Rabb, Yoram'a[13] karşı Filistinliler'i ve Habeş sınırlarında bulunan arapları kışkırttı. **17***Bunlar Yahuda'ya saldırarak onu ele geçirdiler. Saraydaki tüm malları, onun[14] oğullarını ve kadınlarını götürdüler. Şöyle ki; oğullarının küçüğü olan Ahazya'dan[15] başka bir oğlu kalmadı. **18***Tüm bunlardan sonra Rab onu çaresiz bir bağırsak[16] hastalığı ile vurdu; **19***Ve hayli bir zaman sonra; yani iki yılın sonunda kendi hastalığı

sebebiyle bağırsağı dökülüp (*çürüyerek*) şiddetli acılarla öldü. Halkı ona babalarına[17] buhur yaktıkları gibi yakmadı. **20*** O kral olduğunda otuz iki yaşında olup Oruşalim'de sekiz yıl egemen oldu. Ölümü[18] hiç kimsenin ölümüne benzemedi ve onu Davut kentinde gömmüş olmalarına rağmen kralların mezarlığında gömmediler.

(1)I.Krl.22/51,**(§)**:Bak Üç Delik.Ezg.(*Daniyel*) 65, **(2)**II.Krl.8/16, **(3)**II.Krl.8/17ve diğ., **(4)**B.22/2, **(5)**II.Sam.7/12ve13, I.Krl.11/36, II.Krl.8/19,Mez.132/11ve diğ., **(6)**II.Krl.8/20ve diğ., **(7)**Lev.17/7, 20/5 ve 13.Ayet, **(*)**: Buradaki anlamı cinsel vefasızlık değil; putlara tapınmanın zina ile eşdeğer tutulmasıdır, **(8)**I.Krl.16/31-33,II.Krl.9/22,**(9)**11.Ayet,**(10)**Çık.34/15,Tes. 31/16, **(11)**4.Ayet,**(12)**18.ve19.Ayetler, **(13)**I.Krl. 11/14ve23, **(14)**B.24/7, **(15)**Ahazya,Bak22/1; Yehoahaz demektir ve B. 22/6Ahazyadeniliyor,**(16)**15.Ayet,**(17)**B.16/14,**(18)**Yerm.22/1.

22. Bölüm: 1)Ahazya'nın kötü yönetimi, 5)Onun Ahab'ın oğlu Yoram ile sözbirliği ve Yehu'nun eliyle öldürülmesi, 10)Atalya'nın kralın oğullarını öldürmesi ve Yoaş(Yehovaş'ın) kurtulması.

1* Oruşalim halkı onun yerine küçük oğlu Ahazya'yı[1] kral yaptı. Çünkü Arap ordusu ile gelen bölükler ondan büyük[2] olanların tümünü katletmişlerdi. Böylece Yahuda kralı Yoram'ın oğlu Ahazya kral oldu. **2*** Ahazya kral olduğunda 'kırk iki[+] yaşında olup Oruşalim'de bir yıl yötetimde kaldı. Annesi Omri'nin kızı olup adı Atalya'ydı[3]. **3*** Bu da Ahab evinin yaptıkları gibi hareket etti; çünkü annesi ona kötülük yapmağı öğütlüyordu! **4*** Bu yüzden Ahab evi gibi Rabb'in önünde kötü Olanı yaptı. Babasının ölümünden sonra öldürülmesi için kendisine öğüt verenler onlardı. **5*** Onların öğüdüyle yürüyüp İsrail[4] kralı Ahab oğlu Yoaram ile beraber Suriye kralı Hazael ile savaşmak için Ramot-Gilead'a gitti ve Süryanîler Yoram'ı yaraladılar. **6*** O da[5] Suriye kralı Hazael ile savaştığında; onların ona Rama'da açtığı yaralardan şifa bulması için Yizreel'e geri dönmesi üzerine Ahab oğlu Yoram hasta olduğundan Yahuda kralı Yoram*(Yehoram)* oğlu Azarya[§] onu görmeye Yizreel'e geldi. **7*** Yoram'ın yanına gelince Ahazya'nın ölümü Allah[6] tarafından oldu! Çünkü oraya gittiğinde Ahab evinin ölümü için Rabb'in[7] meshetmiş olduğu Nimşi oğlu Yehu'yu[8] karşılamağa Yoram ile beraber çıktı. **8*** Ve Yehu, Ahab[9] evini yargıladığı sırada Yahuda[10] beyleri ve Ahazya'nın hizmetinde olan kralın oğullarını yakalayarak onları öldürdü. **9*** Ahazya'yi[11] aradı ve Samiriyede gizlenmiş olduğu sırada onu yakalayarak Yehu'nun yanına getirip öldürdüler. Sonra onu gömdüler. Çünkü: Rabb'i[12] tüm yürekle isteyen Yehoşafat'ın oğludur; dediler ve Ahazya soyunda yönetimi yürütebilmek için bir güç kalmadı. **10*** Ahazya'nın annesi[13] Atalya oğlunun öldüğünü gördüğünde kalkıp Yahuda soyundan olan kralın tüm oğullarını öldürdü. **11*** Ama kralın[14] kızı Yehoşabeat Ahazya'nın oğlu Yoaş'ı alıp kralın öldürülen oğulları arasından onu çalarak dadısıyla beraber yatak odasına koydu. Böylece Yoram kralın kızı kâhin Yehoyada'nın eşi olan Yehoşabeat, Ahazya'nın kızkardeşi olduğundan onu Atalya yüzünden gizledi ve onu öldürmedi. **12*** Bunların yanında Allah'ın Evi'nde (*Tapınakta*) altı yıl gizli kaldı. Atalya da ülkeye egemen oldu.

(1)II.Krl.8/24ve diğ., Bak B.21/17, 6.Ayet, **(2)**B.21/17, **(+):** Süryanice ve Arapça çevirilerde ***"yirmi iki"*** bak II.Krl.8/26, **(3)**B. 21/6, **(4)**II.Krl.8/26ve diğ., **(5)**II.Krl.9/15, **(§):** Başka yerde ***Ahazya***, **(6)**Hak.14/4, I.Krl.12/15, B.10/15, **(7)**II.Krl. 9/6 ve 7,**(8)**II.Krl.9/21,**(9)**10/10ve11,**(10)**II.Krl.10/13ve14, **(11)**Bak II.Krl.9/27,**(12)**B.17/4,**(13)**II.Krl.11/1vediğ., **(14)**II.Krl.11/2.

23. Bölüm: 1)Yehoyeda'nın plânı ve Yehovaş'ı(*Yoaş'ı*) kral yapması, 12)Atalya'nın öldürülmesi, 16)Yehoyeda'nın Şeriat ibadetlerini ve tapınmalarını yeniden yaptırarak putperestliği kaldırması.

1* Yedinci[1] yılda Yehoyada güçlenerek yüzbaşılardan Yeroham oğlu Azarya, Yehohanan oğlu İsmail, Obed oğlu Azarya, Adaya oğlu Maaseya ve Zikri oğlu Elişafat'ı seçerek onlarla uzlaştı. **2*** Bunlar da Yahuda yöresini dolaşıp tüm Yahuda kentlerinden Levililer ile İsrailin boylar başkanlarını topladılar ve onlarla Oruşalim'e geldiler. **3*** Tüm cemaat Allah'ın-Evi'nde kral ile anlaşma yaptı ve Yehoyada onlara doğru: -İşte kralın oğlu Rabb'in, Davut[2] oğlu hakkında buyurduğu gibi kral olacaktır. **4*** Yapacağınız iş budur: Sizden; yani Cumartesi[3] günü giren imamlarla*(kahin)* Levililer'in üçte biri kapıları bekleyecek; **5*** Üçte biri sarayda olacak ve üçte biri de temel kapıda olmak üzere tüm halk Allah'ın-Evi'nin avlusunda bulunacaktır. **6*** Ama kâhinlerden ve hizmette[4] bulunan Levililer'den başka Rabb'in-Evi'ne kimse girmesin. Bunlar kutsanmış olduklarından girecekler ve halkın tümü Rabb için korumaya dikkat edeceklerdir. **7*** Levililer her biri silahları ellerinde olarak kralı kuşatacaklar. Her kim ki Eve girerse öldürülecektir. Siz de kral girip çıktığında onun yanında olacaksınız; dedi. **8*** Böylece Levililer ile tüm Yahuda, imam(*kahin*) Yehoyada'nın buyruklarına göre herbiri Cumartesi günü girecek ve çıkacak olan askerlerini aldı. Çünkü kahin Yehoyada nöbetçilerini[5] salmadı. **9*** Kahin Yehoyada kral Davut'un Allah'ın-Evi'nde(*Tapınakta*) bulunan mızrak, kalkan ve siperlerini yüzbaşılara verdi. **10*** Halkın tümünü de herbiri silahlanmış olarak

Ev'in sağından soluna dek Mezbah*(sunak)* ile Ev'in yanında kralın çevresinde durdurdu. **11***Kralın oğullarını çıkardılar; tacı[6] ona giydirip, şeriat kitabını(*Tevratı*) eline vererek onu kral yaptılar. Yehoyada ile oğulları onu mesh ettiler ve "Yaşasın kral" diye bağırdılar. **12***Atalya koşuşan ve alkışlayan halkın sesini işittiğinde Allah'ın-Evi'ne, halkın yanına gelerek; **13***Kralı girişte direğin yanında durmuş; askerlerle borazancıları kralın yanında, tüm ülke halkı sevinçle borular öttürüyor, ezgiciler müzik çalgılarıyla ve öğretmenlerin[7] de ezgiler okuduklarını gördü. Bunun üzerine Atalya giysisini yırtarak: -Hainlik hainlik! Diye bağırdı. **14***İmam Yehoyada da askerlerin kumandanları olan yüzbaşıları çıkarıp onlara: -Bunu sıraların içinden çıkarın ve onun arkasından gideni de kılıçla öldürün, diye emretti; çünkü kâhin: Onu Rabb'in Evi'nde öldürmeyiniz, demişti. **15***Ve ona el uzattılar; o sarayın at[8] kapısından içeriye girerken onu orada öldürdüler. **16***Yehoyada kendisi, tüm halk ve kralın arasında Rabb'in kavmi olmak üzere antlaşma yaptı. **17***Sonra tüm halk Baal Evi'ne *(puthane)* girerek onu yıktı ve mezbahları *(sunakları)* ile putlarını parça parça yaptılar. Baal'ın[9] kâhini Mattan'ı mezbahlarının önünde öldürdüler. **18***Yehoyada, Musa'nın[10] şeriatında yazılmış olduğu gibi; Davut'un[11] tertibine göre sevinçle mezmur okuyarak ve Rabb'e kurbanlar yakmak için Davut'un Allah'ın Evi'ne atadığı[12] Allah'ın Evi'nin memurlarını Levili kâhinlerin eliyle yerleştirdi. **19***Her ne şekilde olursa olsun; temiz olmayanların girmemesi için Rabb'in-Evi'nin[13] kapılarına kapıcılar atadı. **20***Yüzbaşılar[14] ile büyükleri, kavmin başkanlarını ve ülkenin tüm halkını alarak kralı Rabb'in-Evi'nden getirdi. Sonra da yüksek kapıdan saraya girip kralı egemenlik tahtına oturttular. **21***Atalya'yı kılıçla öldürdükten sonra tüm kavim sevinip kent huzur içinde oldu.

(1)II.Trh.11/4ve diğ., **(2)**II.Sam.7/12, I.Krl.2/4, 9/5, B.6/16, 7/18, 21/7, **(3)**I.Trh.9/25, **(4)**I.Trh.23/28ve29, **(5)**Bak I.Trh.24ve25, **(6)**Tes.17/18, **(7)**I.Trh.25/8, **(8)**Nahm.3/28, **(9)**Tes.13/9, **(10)**Say. 28/2, **(11)**I.Trh.25/2ve6, **(12)**I.TRh.23/6,30ve31,24/1, **(13)**I.Trh. 26/1 ve diğ., **(14)**II.Trh.11/19.

24. Bölüm: 1)Yehoyada'nın günlerinde Yehovaş'ın (*Yoaş'ın*) iyi yönetimi, 4)Allah'ın-Evi'nin tamiri için buyruğu, 15)Yehoyada'nın tüm günleri, ölümü ve krallar mezarlığına gömülmesi, 17)Yehovaş'ın putperestliğe düşmesi ve Yehoyada oğlu Zekeriya'yı öldürmesi, 23)Oruşalim'in Süryanîler tarafından yağma edilmesi ve Yoaş'ın kendi hizmetçisi tarafından vurulması, 27)Yerine geçen Amasya.

1*Yoaş kral olduğunda yedi[1] yaşında olup Oruşalim'de kırk yıl egemen oldu ve annesi Beer-Şeba'lı olup adı Sibya'ydı. **2***Yoaş kahin Yehoyada'nın tüm günlerinde Rabb'in[2] önünde doğru olanı yaptı. **3***Yehoyada ona iki eş aldı; onlardan da oğullar ve kızlar doğdu. **4***Bundan sonra Yoaş, Allah'ın Evi'nin(*Tapınağın*) tamirini yapmak istediğinde; **5***Kahinler ile Levililer'i toplayıp onlara: -Yahuda kentlerine çıkarak Allah'ınızın Evi'ni tamir etmek için tüm[3] İsrail'den yıldan yıla para toplayın ve bu işe özenin, diye buyurdu; ama Levililer bunu önemsemediler. **6***Kral[4] başkan Yehoyada'yı çağırarak ona: -Neden Levililer'den Rabb'in kulu Musa'nın[5] ve İsrail toplumunun Tanıklık-Çadırı için[6] ayırdıkları vergiyi Yahuda ile Oruşalim'den götürmelerini istemedik? Dedi. **7***[Çünkü o yaramaz[7] kadın Atalya ile oğulları Allah'ın-Evi'ni yıkmış ve Rabb'in-Evi'nin kutsal[8] şeylerini Balam'a sunmuşlardı.] **8***Kralın buyruğu gereği bir[9] sandık yapıp onu Rabb'in-Evi'nin kapısının dışına koydular. **9***Allah'ın kulu Musa'nın çölde İsrail üzerine koyduğu vergiyi[10] Rabb'e götürmelerini Yahuda ile Oruşalim'de duyurdular. **10***Tüm başkanlarla tüm halk sevinçle para götürüp sandık doluncaya kadar içine attılar. **11***Levililer'in eliyle sandık kralın memurlarına götürüldü. Onlar[11] da paranın çok olduğunu gördüklerinde kralın yazmanı ile baş İmam'ın(*Baş Kahin*) görevlisi sandığı boşalttıktan sonra onu alıp yine yerine koyuyorlardı. Böylece günden güne böyle yaparak birçok paralar topladılar. **12***Kral Yehoyada da onu Rabb'in-Evi'nin hizmeti işinde olanlara veriyordu. Bunlar da Rabb'in-Evi'nin tamiri için taşçıları, marangozları ve Rabb'in-Evi'nin tamiri için demirle tunç işleyen adamları ücretle tutarlardı. **13***İşçiler çalıştılar ve tamir işi onların eliyle tamamlandı; ve Allah'ın-Evi'nin görünüşünü eskisi gibi yaparak görkemleştirdiler. **14***İşi bitirdikten sonra paranın geri kalanını kral ile Yehoyada'a getirdiler. Ondan[12] sonra da Allah'ın-Evi için kaplarla, hizmet için kurban yakmalar, aletler, buhurdanlar ve altınla gümüş kaplar yaptılar. Yehoyada'nın tüm günlerinde Rabb'in-Evi'nde sürekli kurban yakıyorlardı. **15***Yehoyada yaşlanmış ve günlere doymuş olarak öldü. Öldüğünde yüz otuz yaşındaydı. **16***Onu Davut kentinde krallar arasında gömdüler; çünkü İsrailde; Allah ile *"O"*nun Evi için iyilik yapmıştı. **17***Yehoyada'nın ölümünden sonra Yahuda beyleri gelip krala baş eğdiler ve kral da onları dinledi. **18***Atalarının Allah'ı Rabb'in-Evi'ni bırakıp Aşera[13] putları ile dikili taş*(sanemlere)* putlarına hizmet ettiler. Bu günahları yüzünden Yahuda ile Oruşalim üzerine

gazap[14] geldi. **19*** Çünkü onları Rabb'e döndürmek için onlara[15] peygamberler gönderdi ve bunlar da onlara tanıklık yaptılar ise de onlara kulak asmadılar. **20*** Ve Allah'ın-Ruhu[16] kahin Yehoyada'nın oğlu Zekeriya üzerine geldi. O da halkın arasında yüksek bir yerde durarak onlara doğru: -Rabb buyuruyor ki; siz[17] niçin Rabb'in buyruklarına karşı geldiniz. Siz asla kurtuluş bulmayacaksınız! Rabb'i[18] bıraktığınız için *"O"* da sizi bırakmıştır; dedi. **21*** Onlar da ona karşı birleşip; kralın emriyle Rabb'in-Evi'nin avlusunda taşlayarak[19] öldürdüler. **22*** Böylece kral Yoaş onun babası Yahoyada'nın kendisine göstermiş olduğu iyiliği anımsamadan onun oğlunu öldürdü. O da ölürken: -Rabb görsün ve arasın, dedi. **23*** Ertesi yıl Suriye[20] ordusu ona karşı çıkıp Yahuda ile Oruşalim üzerine gelerek halkın tüm beylerini öldürdü ve onların mallarını çapul edip tümünü Şam kralına gönderdiler. **24*** Suriye askerlerinden az[21] adamlar geldiyse de Rabb bir sürü askeri onların[22] eline verdi; çünkü bunlar atalarının Allah'ı Rabb'i bırakmışlardı. Bu şekilde Yoaş'a Allah'ın[23] yargısını yaptılar. **25*** Onlar onu şiddetli hastalıklar içinde bırakarak oradan gittikten sonra; onun[24] adamları kahin Yehoyada'nın[25] oğullarının kanı için ona karşı bozgunculuk çıkarıp onu yatağında öldürdüler ve onu Davut kentinde gömdüler; ama kralların mezarlığı içinde gömmediler. **26*** Ona karşı bozgunculuk çıkaranlar bunlardır; yani Ammon'lu kadının oğlu Şimeat'ın oğlu Zabad[26] ve Moab'lı kadın Şimri'nin oğlu Yehozabad. **27*** Ama oğullarıyla yanına toplamış olduğu[27] vergi ve Allah'ın-Evi'nin tamiri için işte kralların Tarihler Kitabı'nda yazılıdır. Oğlu Amasya[28] onun yerine kral oldu.

(1)II.Krl.11/21, 12/1ve diğ., **(2)**Bak B.26/5, **(3)**II.Krl.12/4, **(4)**II.Krl.12/7, **(5)**Çık.30/12,13,14ve16, **(6)**Say.1/50, Res.İşl.7/44, **(7)**B.21/17, **(8)**II.Krl.12/4, **(9)**II.Krl.12/9, **(10)**6.Ayet, **(11)**II.Krl. 12/10, **(12)**Bak II.Krl.12/13, **(13)**I.Krl.14/23, **(14)**Hak.5/8, B.19/2, 28/13,29/8, 32/25, **(15)**B.36/15, Yerm.7/25ve26, 25/4, **(16)**B.15/1, 20/14,**(17)**Say.14/41,**(18)**B.15/2,**(19)**Mat.23/35, Res. İşl.7/57ve58, **(20)**II.Krl.12/17,**(21)**Lev.26/8, Tes.32/30, İş.30/17, **(22)**Lev.26/25, Tes.28/25, **(23)**B.22/8, İş.10/5, **(24)**II.Krl. 12/20, **(25)**21.Ayet,**(26)**II.Krl.12/21Yozakar, **(27)**II.Krl. 12/18, **(28)**II. Krl.12/21.

25. Bölüm: 1)Amasya'nın(Amatsya veya Amasiya!) yönetimi, 3)Babasının katillerini öldürmesi, 5)Onun Edomlular'a karşı İsrailliler'i parayla tuttuğu için azarlanması ve onları serbest bırakması, 11)Edomlular'ı yenmesi, 10-13)Serbest bırakılanların öfkesi ve intikamı, 14)Amasya'nın putperestliğe düşmesi, 17)Onun İsrail kralı Yoaş'ı akılsızlıkla öfkelendirmesi ve yenilgisi, 25)Onun egemenlik yılları, 27)Bozgunculuğu ve öldürülmesi.

1* Amasya kral olduğunda yirmi beş[1] yaşında olup Oruşalim'de yirmi dokuz yıl egemen oldu. Annesi Oruşalim'li olup adı Yehoaddan'dı. **2*** Rabb'in önünde doğru olanı yaptıysa da bu bağlılıkla[2] değildi. **3*** Yönetiminde güçlendiğinde babası[3] kralı öldürmüş olan adamları öldürdü. **4*** Ama; 'Babalar[4] çocukları için ve çocuklar da babaları için öldürülmesin; ancak herkes kendi suçu için öldürülsün' diyerek şeriatte*(yasa)* yani Musa'nın Kitabı'nda(*Tevratta*) Rabb'in buyurduğuna göre onların çocuklarını öldürmedi. **5*** Amasya Yahuda'yı toplayarak boylarına göre tüm Yahuda ve Bünyamin'de binbaşılar, yüzbaşılar atadı; ve yirmi[5] yaşını geçkin olanları sayarak, savaşa katılan mızrak ve siper taşımağa yatkın üçyüz bin seçkin asker buldu. **6*** Böylece İsrailden yüz bin güçlü askeri yüz talant gümüşle tuttu. **7*** Ve Bir Allah adamı ona gelip: -Ey kral! Seninle beraber İsrail askeri gitmesin. Çünkü Rabb İsrail ile; yani tüm Efraim oğulları ile değil midir? **8*** Ama gitmek istersen git ve savaşmak için gücünü topla; ama Allah düşman önünde seni yok edecektir; çünkü kurtarmak[6] ve yok etmek için güç salt Allah'ındır, dedi. **9*** Amasya da Allah adamına: -Ya İsrail askerlerine verdiğim yüz talantı ne yapayım? Dediğinde Allah adamı da: -Rabb'in[7] sana ondan daha çoğunu vermeye gücü yeter, dedi. **10*** Amasya Efraim'den gelen askeri kendi yerlerine gitmek için ayırdı. Onların öfkesi de Yahuda'ya karşı alevlenip çok gazaplanarak kendi yerlerine geri döndüler. **11*** Amasya güçlenerek askerlerini çıkardı ve Tuz[8] deresine gitti; Seir oğullarından on bin asker vurdu. **12*** Yahuda oğulları da diri olarak on bin asker tutsak alıp onları kayanın tepesine götürdüler; ve kayanın tepesinden aşağı attıklarında tümü parçalandı. **13*** Ama kendisiyle savaşa gitmemeleri için Amasya'nın geri gönderdiği askerler; Yahuda kentleri üzerine Samiriye'den Horon Evi'ne dek saldırıp onlardan üç bin asker öldürdüler ve bir sürü çapul malı aldılar. **14*** Amasya Edomlular'ı vurmaktan geri döndükten sonra Seir[9] oğulları'nın ilâhlarını Götürüp kendine[10] ilâhlar olmaları için onları yerleştirdi*(dikti)* ve onların önünde secde edip onlara buhur yaktı. **15*** Rabb'in öfkesi Amasya'ya karşı alevlenip ona bir peygamber gönderdi; o da ona doğru: -Sen niçin kendi[11] halkını senin elinden kurtaramamış olan kavmin[12] ilâhlarını istedin, dedi. **16*** Ve onunla konuşurken kral ona seni krala danışman mı yaptılar? Sus! Sakın seni vurmasınlar, dedi. O zaman peygamber: -Sen bunu yaptığın ve benim öğüdüme de kulak asmadığın

için; Allah'ın seni[13] yok etmek istediğini biliyorum, dedi ve sustu. **17***Yahuda[14] kralı Amasya danışarak İsrail kralı Yehu oğlu, Yehoaz oğlu Yoaş'a: -Gel yüz yüze görüşelim! Demek için adamlar gönderdi. **18***İsrail kralı Yoaş da Yahuda kralı Amasya'ya:-Lübnan'da bulunan diken, Lübnan'da olan erz*(sedir)* ağacına kızını oğluma eş olmak için ver, diye haber iletmiş; ama Lübnan'da bulunan bir kır yabanılı geçerken dikeni çiğnemiştir. **19***Sen; işte Edom'u vurdum, dedin. Ve yüreğin seni böbürlendiriyor; şimdi kendi evinde otur. Neden kendinle Yahuda'nın yok edilmesi için belaya davetiye çıkarıyorsun? Diye yanıt verdi. **20***Ama Amasya dinlemedi; çünkü Edomlular'ın ilâhlarını[15] arzuladıkları için onları düşmanlarının ellerine teslim etmek üzere bu[16] şey Allah tarafından oldu. **21***Ve İsrail kralı Yoaş çıktı; kendisiyle Yahuda kralı Amasya, Yahuda'nın Güneş-Evi yanında yüzyüze görüştüler. **22***Yahuda İsrailin önünde yenilince, herkes kendi çadırına kaçtı. **23***İsrailin kralı Yoaş, Yahuda kralı Yehoahaz oğlu, Yoaş[17] oğlu Amasya'yı Güneş-Evi'nde tutup onu Oruşalim'e götürdü. Ve Oruşalim'i Suriye'nin Efraim kapısından köşe kapısına değin dörtyüz arşın kadar yıktı. **24***Altın ile tüm gümüşleri, Allah'ın-Evi'nde Obed-Edom'un yanında bulunan tüm takımları, sarayın hazielerini ve rehine olarak adamları da alıp Samiriye'ye geri döndü. **25***Yahuda kralı Yoaş oğlu Amasya[18] İsrail kralı Yehoahaz oğlu Yoaş'ın ölümünden sonra onbeş yıl yaşadı. **26***Amasya'nın işlerinin geri kalanı; başlangıcından sonuna dek, işte Yahuda ve İsrail krallarının Tarihler-Kitabı'nda yazılıdır. **27***Amasya Rabb'in yolları'ndan saptığında; ona karşı Oruşalim'de kargaşalık çıkardılar ve kendisi Lakiş'e kaçtı. Ama; arkasından Lakiş'e adam gönderdiler ve onu orada öldürdüler. **28***Ve onu atlarla götürerek atalarının yanında Yahuda kentlerinde[+] gömdüler.

(1)II.Krl.14/1ve diğ., **(2)**Bak II.Krl.14/4, 14.Ayet, **(3)**II.Krl.14/5, **(4)**Tes.24/16, II.Krl.14/6, Yerm.31/30, Hez.18/20, **(5)**Say.1/3, **(6)**B.20/6, **(7)**Sül.Mes.10/22, **(8)**II.Krl.14/7, **(9)**Bak B.28/23, **(10)**Çık.20/3ve5, **(11)**11.Ayet, **(12)**Mez.96/5, **(13)**I.Sam.2/25, **(14)**II.Krl.14/8ve9,**(15)**14.Ayet, **(16)**I.Krl.12/15, B.22/7, **(17)**Bak B.21/17,22/1ve6, **(18)**II.Krl.14/17, **(+)**Veya: Davut Kentinde!, II.Krl.14/20.

26. Bölüm: 1)Uzziya'nın egemenlik günleri ve başarıları, 16)Güçlendikten sonra buhur yakma girişimi ve cüzzama yakalanışı, 22)Onun ölümü ve gömülmesi.

1*Tüm Yahuda halkı on altı yaşında olan Uzziya'yı alarak[1] babası Amasya'nın yerine onu kral yaptılar. **2***Elot'u yapan odur; ve babası olan kral ataları ile uyuduktan sonra onu tekrar Yahuda bölgesinin yönetimine getirdiler. **3***Uzziya kral olduğunda on altı yaşında olup elli iki yıl Oruşalim'de egemen oldu. Annesi Oruşalim'li olup adı Yekilya'ydı. **4***Babası Amasya'nın her yaptığına göre Rabb'in önünde doğru olanı yaptı. **5***İlâhi[2] bilgiye sahip olan Zekeriya'nın günlerinde Allah'ı arıyordu[3] ve Rabb'i aradığı günlerde Allah onu başarılı yapıyordu. **6***Gidip Filistinliler[4] ile savaştı; Gat surunu, Yabne surunu ve Aşdod surunu yıkarak Aşdod çevresinde Filistinliler arasında kentler kurdu. **7***Allah Filistinliler'e[5] karşı ve Gur-Baal'da oturan Araplar ile Moablılar'a karşı ona yardım etti. **8***Ammonlular da Uzziya'ya hediye[6] veriyorlardı. Çok güçlendiği için adı Mısır sınırlarına dek yayıldı. **9***Uzziya Oruşalim'de köşe[7] kapısında, dere kapısında ve duvarın köşesi üzerine kuleler yaptırarak onları güvenli kıldı. **10***Çölde kuleler yaptı ve birçok kuyular kazdı. Ziraate dönük olduğundan kırsal kesimde ve ovalarda çok sürüleriyle dağlarda; Karmel'de çiftlikleri ile bahçeleri vardı. **11***Yazıcı Yeiel ile memur Maaseya'nın yaptığı hesaplamaya göre kralın kumandanlarından olan Hananya'nın yönetimi altında Uzziya'nın bölük, bölük savaşa çıkan askerleri vardı. **12***Güç sahipleri olan tüm boylar beylerinin sayısı iki bin altıyüz kişiydi. **13***Onların yönetimi altında düşmana karşı krala yardım etmek amacıyla büyük güçlerle savaşan üçyüz yedi bin beşyüz askerden kurulu bir ordusu vardı. **14***Uzziya da bunlar için; yani tüm ordu için kalkan, mızrak, zırh başlığı, zırhlar, yaylar ve taş atacak olan sapanlar hazırladı. **15***Böylece Oruşalim'de becerikli olanların icadı olarak kuleler ve yükseklikler üzerinde bulunan; ok ve taşların atılması için mancınıklar hazırladı. Onun adı uzak yerlere yayıldı; çünkü kendisine çok yardım edilmiş ve güçlenmişti. **16***Güçlendikten[8] sonra yüreği[9] gururlandı ve kötülüğe düştü. Kendi Allah'ı Rabb'e karşı günah*(suç)* yaparak buhur[10] Mezbahı*(sunağı)* üstünde buhur yakmak için Rabb'in Tapınağına girdi. **17***Kahin Azarya ve[11] kendisiyle beraber Rabb'in kâhinlerinden yürekli olan seksen kişi onun ardınca içeriye girdi. **18***Bunlar kral Uzziya'ya karşı koyarak ona: -Ey Uzziya Rabb'e[12] buhur yakmak sana caiz değil; ancak buhur yakmak için kutsanmış Harun[13] oğulları'ndan kahinlere özgüdür. Kutsal mekândan dışarı çık çünkü günah yaptın ve bu Allah'ın Rabb'in önünde senin için şeref sayılamaz; dediler. **19***Uzziya da buhur yakmak için elinde bir buhurdan

olduğu halde darıldı; ve kâhinlere darıldığında Rabb'in-Evi'nde buhur sunağı yanında kâhinlerin önünde elinde cüzzam oluştu[14]. **20*** Baş kahin Azarya ve tüm imamlar ona baktılar ve işte elinin üstünde cüzzam vardı. O zaman onu çabucak çıkardılar ve kendisi de dışarı[15] çıkmaya acele etti; çünkü Rabb onu vurmuştu. **21*** Kral[16] Uzziya kendi ölümü gününe dek cüzzamlıydı; ve cüzzamlı olduğundan ayrı[17] bir evde oturdu. Çünkü; Rabb'in-Evi'nden atıldı. Oğlu Yotam saray üzerinde sorumlu olup ülke halkını yönetiyordu. **22*** Uzziya'nın işlerinin gerisini; başlangıcından sonuna dek Amots[18] oğlu İşaya(*Yeşaya*) peygamber yazdı. **23*** Ve Uzziya[19] atalarıyla uyuyup onu ataları yanında kralların mezarlığı bölgesinde gömdüler; çünkü cüzzamlıydı, dediler. Oğlu Yotam onun yerine kral oldu.

(1)II.Krl.14/21, 22, 15/1ve diğ., **(2)**Tek.41/15, Dan.1/17, 2/19, 10/1, **(3)**Bak B.24/2, **(4)**İş.14/29, **(5)**B.21/16, **(6)**II.Sam.8/2, B.17/11,**(7)**II.Krl.14/13,Nahm.3/13,19ve32,Zek.14/10, **(8)**Tes. 32/15,**(9)**Tes.8/14, B.25/19, **(10)**II.Krl.16/12ve13, **(11)**I.Trh.6/10, **(12)**Say.16/40, 18/7, **(13)**Çık30/7ve8, **(14)**Say.12/10, II.Krl.527, **(15)**Est.6/12, **(16)**II.Krl.15/5, **(17)**Lev.13/46, Say.5/2, **(18)**İş.1/1, **(19)**II.Krl.15/7, İş.6/1.

27. Bölüm: 1)Yotam'ın iyi yünetimi, 5)Onun Ammonîler'i yenmesi, 8)Onun egemenlik yılları, ölümü ve gömülmesi.

1* Yotam kral olduğunda yirmi[1] beş yaşında olup Oruşalim'de on altı yıl egemen oldu. Annesi Sadok'un kızı olup adı Yeruşa'ydı. **2*** Rabb'in önünde doğru olanı babası Uzziya'nın her yaptığına göre yaptı; ama Rabb'in Tapınağına girmedi ve halk kötülüklerine[2] devam ediyordu. **3*** Rabb'in-Evi'nin yüksek kapısını yapan bu olup Ofel[3] hisarı *(surları)* üzerinde çok şeyler yaptı. **4*** Yahuda dağlarında kentler ve ormanlarda kaleler ile kuleler inşa etti. **5*** Hem de Ammonîler'in kralıyla savaşıp onları yendi. Ammon oğulları o yıl ona yüz talant gümüş, on bin kor buğday ve on bin kor daarpa verdiler. Ammon oğulları bu miktarı ikinci ve üçüncü yıl için de ona verdiler. **6*** Yotam kendi görevini Allah'ı olan Rabb'in önünde doğrulttuğu için gücü arttı. **7*** Yotam'ın işlerinin gerisi, tüm savaşları ve yaptıkları; işte İsrail ve Yahuda kralları kitabında yazıyor. **8*** Kral olduğunda yirmi beş yaşında olup Oruşalim'de on altı yıl egemen oldu. **9*** Yotam[4] atalarıyla uyuyup onu Davut kentinde gömdüler; ve oğlu Ahaz onun yerine kral oldu.

(1)II.Krl.15/32 ve diğ., **(2)**II.Krl.15/35, **(3)**B.33/14, Nahm.3/26, **(4)**II.Krl .15/38.

28. Bölüm: 1)Ahaz'ın kötü yönetimi ve Süryanîler'in eliyle yenilmesi, 6)Yahudîler'in İsrailliler'in eliyle tutsak alınıp Rabb'in buyruğu gereğince geri gönderilmeleri, 16)Ahaz'ın yardım edilmesi için Asurlular'a başvurusu ve sıkıntısı, 22)Sıkıntısında çok isyan etmesi, 27)Onun ölümü ve gömülüşü.

1* Ahaz kral olduğunda yirmi[1] yaşında olup Oruşalim'de on altı yıl egemen oldu. Ama babası Davut gibi Rabb'in gözünde doğru olanı yapmadı. **2*** İsrail krallarının yollarında yürüyerek dökme[2] Baall[3] putları yaptı. **3*** Bu adam Hinnom[4] oğlu deresinde buhur yakarak Rabb'in İsrailoğulları önünden kovmuş olduğu milletlerin iğrençliklerine göre oğullarını[5] ateşte yaktı. **4*** Yüksek[§] tapınma yerlerinde ve her yeşil ağaç altında kurban yakıp buhur tüttürüyordu. **5*** Bu yüzden Allah'ı[6] Rabb onu Suriye kralının eline verdi. Onlar[7] da onu vurarak, oradan birçok tutsağı Şam'a götürdüler. Böylece İsrail kralının eline bırakılmış oldu; o da büyük vuruşlarla onları öldürdü. **6*** Atalarının Allah'ı olan Rabb'i bıraktıkları için Remalya'nın oğlu Pekah[8] bir günde Yahuda'dan yüz yirmi bin kişi öldürdü. Bunların tümü yiğit adamlardı. **7*** Zikri adında Efraimli bir güçlü kişi de kralın oğlu Maaseya ve saray müdürü Azrikam ile kralın vekili Elkana'yı öldürdü. **8*** İsrailoğulları kendi kardeşlerinden[9] ikiyüz bin kadın ve oğlan ile tutsak kızları aldılar. Onlardan birçok çapul malları alarak bu ganimetleri Samiriye'ye götürdüler. **9*** Orada Oded adında Rabb'in bir peygamberi bulunup Samiriye'ye gelen ordunun önüne çıkarak onlara doğru: -İşte atalarınızın[10] Allah'ı Rabb; Yahuda'ya karşı gazaba geldiğinden onları ellerinize teslim etti. Siz de tâ göğe[11] erişir bir şekilde onları öldürdünüz. **10*** Şimdi Yahuda ile Oruşalim halkını kendinize kul[12] ve cariye etmek sevdasındasınız. Hiç sizde Allah'ınız Rabb'e karşı günah*(suç)* yok mudur? **11*** Şimdi beni dinleyin ve kardeşlerinizden aldığınız tutsakları geri gönderin. Çünkü[13] Rabb'in şiddetli gazabı size karşıdır, dedi. **12*** O zaman Efraim oğulları beylerinden bazısı; yani Yohanan oğlu Azarya, Meşillemot'un oğlu Berakya, Şallum'un oğlu Yahizkiya ve Hadlay'ın oğlu Amasa savaştan gelenlere karşı tavır takındı ve: **13*** -Tutsakları buraya getirmeyeceksiniz. Bizler de Rabb'e karşı suçluyken siz günahlarımıza ve hatalarımıza eklemek istiyorsunuz. Çünkü hatamız çok ve İsraile karşı şiddetli gazap vardır, dediler. **14*** O zaman savaşçılar başkanlar ile tüm kalabalığın önünde tutsakları ve ganimeti*(çapulu)* bıraktılar. **15*** Adı[14] belirlenen Salefler*(görevliler)* kalkıp tutsakları aldılar; ve tüm çıplakları ganimetten giydirdiler. Yani onlara giysilerle ayakkabı verdiler ve yedirip[15] içirdiler. Onlara yağ sürerek

ve tüm güçsüzleri eşeklere bindirerek(16) hurma ağaçları kenti denilen Eriha'ya, kardeşlerinin yanına götürdükten sonra Samiriye'ye geri döndüler. **16***O zaman(17) kral Ahaz kendisine yardım etmeleri için Asur krallarına haber gönderdi. **17***Çünkü Edomlular yine gelip Yahuda'ya saldırarak tutsak almışlardı. **18***Filistinliler(18) de kırsal kesimde Yahuda'nın güneyinde olan kentlere saldırarak Güneş-Evi, Ayyalon, Gederot ve Soko köyleriyle Timna köylerini ele geçirmiş olup orada yaşadılar. **19***Çünkü Rabb, İsrail(19) kralı Ahaz sebebiyle Yahuda'yı alçalttı. O Yahuda'yı azdırmış ve Rabb'e asi olmuştu. **20***Asur(20) kralı Tilgat-Pilneser ona karşı gelip yardım etmedi ve aksine onu sıkıştırdı. **21***Çünkü Ahaz Rabb'in-Evi'nden, saraydan ve başkanlardan birer miktar mal alarak Asur kralına verdiyse de o ona yardım etmedi. **22***Sıkıntısında Rabb'e karşı daha çok isyan etti; işte kral Ahaz böyle bir kişiliğe sahipti. **23***Kendisini vuran Şamlılar'ın(21) ilâhlarına kurban yaktı; çünkü Suriye krallarının ilâhları onlara yardım ettiklerinden; bana(22) da yardım etmeleri için ben de onlara kurban yakacağım, dedi. Ama onlar gerek kendisinin ve gerek tüm İsrailin yok edilmesine neden oldular. **24***Ve Ahaz Allah'ın-Evi'nin eşyalarını toplayarak Allah'ın(23) Evi'nin eşyalarını parçaladı. Rabb'in-Evi'nin kapılarını kapayıp Oruşalim'in her köşesinde kendisi için Mezbahalar*(Sunaklar)* yaptı. **25***Diğer ilâhlara buhur yakmak için tüm Yahuda kentlerinde yüksek(§) tapınma yerleri inşa ederek kendi atalarının Allah'ı Rabb'i gazaba getirdi. **26***Onun(24) işlerinin gerisi ve tüm yaptıkları başından sonuna dek işte Yahuda ve İsrail kralların kitabında yazıyor. **27***Ahaz atalarıyla uyuyup onu Oruşalim kentlerinde gömdüler. Ama onu İsrail krallarının mezarlığına götürmediler ve oğlu Hizkiya onun yerine kral oldu.

(1)II.Krl.16/2ve diğ., **(2)**34/17, Lev.19/4, **(3)**Hak.2/11, **(4)**II. Krl.23/10, **(5)**Lev.18/21, II.Krl.16/3, B.33/6, **(§):** Bak B.20/33, **(6)**İş.7/1, **(7)**II.Krl.16/5ve6, **(8)**II.Krl.15/27, **(9)**B.11/4, **(10)**Mez .69/26, İş.10/5, 47/6, Hezk.25/12ve15, 26/2, Obad.10ve diğ., Zek.1/15, **(11)**Ezr.11/6, Vah.18/5, **(12)**Lev.25/39,42,43ve46, **(13)**Yakb.2/13, **(14)**12.Ayet, **(15)**II.Krl.6/22, Sül.Mes.25/21ve22, Luk.6/27, Rom.12/20, **(16)**Tes.34/3, Hakm.1/16, **(17)**II.Krl.16/7, **(18)**Hez.16/27ve57, **(19)**B.21/2, **(20)**II.Krl.15/29, 16/7-9, **(21)**Bak B.25/14, **(22)**Yerm.44/17ve18, **(23)**Bak B.29/3ve7, **(&)**: Bak B.20/32, **(24)**II.Krl.16/19ve20.

29. Bölüm: 1)Hizkiya'nın iyi yönetimi, 3)Yasal İbadetleri yeniden düzenlemesi, 5)Levililer'e öğüdü, 12)Onların kendilerini ve Allah'ın-Evi'ni kutsamaları, 20)Hizkiya'nın yakmalık kurbanlar sunması ve halkın katılması.

1*Hizkiya kral olduğunda yirmi(1) beş yaşında olup Oruşalim'de yirmi dokuz yıl egemen oldu. Annesi Zekeriya'nın(2) kızı olup adı Abiya'ydı. **2***Babası Davut'un tüm yaptıklarına göre Rabb'in önünde doğru olanı yaptı. **3***Egemenliğinin birinci yılında birinci ayda Rabb'in(3) Evi'nin kapılarını açıp onardı. **4***Kâhinler ile Levililer'i toplayarak onları doğu meydanına çıkardı. **5***Ve onlara: -Ey! Levililer beni dinleyin. Şimdi(4) kendinizi kutsayın ve atalarınızın Allah'ı Rabb'in evini kutsayarak kutsal mekânından kirli şeyleri çıkarın. **6***Çünkü atalarımız isyan ederek Allah'ımız Rabb'in önünde kötü olanı yapmış, *"O"*nu bırakmış ve yüzlerini(5) Rabb'in-Evi'nden döndürerek *"O"*na sırt çevirmişlerdir. **7***Hem de eyvanın(6) kapılarını kapayarak kandilleri söndürmüşler; buhur yakmaktan ve kutsal alanda İsrailin Allah'ına kurbanlar sunmaktan kaçınmışlardır. **8***Bu yüzden Yahuda ve Oruşalim'e karşı Rabb'in gazabı geldi(7). Gözlerinizle tanık olduğunuz gibi onları acıya(8) yıkıma ve alçaklığa(9) bıraktı. **9***İşte bu yüzden atalarımız(10) kılıçla düşmüş; oğullarımız ile kızlarımız ve kadınlarımız tutsak gitmiştir. **10***Şimdi şiddetli gazabının bizden kaldırılması için İsrailin Allahı Rabb ile antlaşmak(11) arzusundayım. **11***Ey oğullarım aldanmayınız! Çünkü Rabb kendi önünde durup *"O"*na hizmet etmek; yani hizmetçileri olup buhur yakmak için sizi(12) seçti, dedi. **12***O zaman Levililer; yani Kohat oğulları'ndan Amasay'ın oğlu Mahat, Azarya'nın oğlu Yoel, Merarî oğulları'ndan Abdi'nin oğlı Kiş, Yehaliel'in oğlu Azarya ve Girşonîler'den Zimma'nın oğlu Yoah, Yoah'ın oğlu Eden; **13***Elitsafan oğulları'ndan Şimri, Yeuel. Asaf oğulları'ndan Zekeriya, Mattan'ya; **14***Heman oğulları'ndan Yehuel, Şimei; ve Yedut'un oğulları'ndan şemaya ve Uzziel ayağa kalkarak, **15***Kardeşlerini toplayıp kendilerini(13) taktis ettiler. Rabb'in(14) sözüne göre kralın buyruğu üzere Rabb'in(15) Evi'ni temiz kılmak için gittiler. **16***Kahinler*(Rahipler)* Rabb'in-Evi'nin içerisine onu temizlemek için girdiler. Rabb'in Tapınağında buldukları tüm iğrenç nesneleri Rabb'in Evi'nin avlusuna çıkardılar. Levililer de onu kaldırarak dışa; yani Kidron deresine götürdüler. **17***Birinci ayın birinde kutsamaya başlayıp ayın sekizinci gününde Rabb'in eyvanına geldiler. Rabb'in-Evi'ni sekiz günde takdis ederek birinci ayın on altısında bitirdiler. **18***Kral Hizkiya'nın yanına giderek tüm Rabb'in-Evi'ni kurban yakma sunağını, onun takımlarını ve huzur ekmeği sofrasıyla onun tüm takımlarını temizledi. **19***Kral Ahaz'ın yönetimi günlerinde ve kötülüğü(16)

sırasında kaldırdığı eşyaların tümünü biz temizleyerek kutsadık. İşte Rabb'in mezbahı*(sunağı)* önündedir, dediler. **20*** O zaman kral Hizkiya sabahleyin erken kalkıp; kentin başkanlarını toplayarak Rabb'in-Evi'ne çıktı. **21*** Yönetimi ve Kutsal-Yer için; Yahuda için yedi dana, yedi koç, yedi kuzu ve günah[17] kurbanları olmak üzere de yedi teke götürdüler. Kral onları Rabb'in mezbahı*(sunağı)* üzerinde sunmaları için Harun oğulları kâhinlerine buyurdu. **22*** Sığırları saç üstünde yaktılar. Kâhinler da kanı alıp mezbah[18] üzerine serptiler. Kuzuları da saç[*] üstünde yakarak kanını mezbah üzerine serptiler. **23*** Günah kurbanı için olan tekeleri kral ile cemaatin önüne getirdiler ve ellerini[19] onların üzerine koydular. **24*** Kâahinler da onları saçta yakarak tüm[20] İsrail için kefaret*(bağışlanma)* olması için kanlarını mezbah üzerine serptiler. Çünkü kral yakmalık kurban ile günah kurbanı tüm İsrail için olsun, demişti. **25*** Rabb'in[21]) Evi'nde ziller, lirler ve çenkler ile Levililer'i Davut'un kral[21] Davut'un[23] yanında bulunan Gad oğulları'nın ve Natan peygamberin buyruğuna göre atadı. Çünkü[24] Rabb'in kendi peygamberleri aracılığıyla olan emri buydu. **26*** Levililer Davut'un müzik[25] aletleriyle ve kahinler de borular[26] ile durdular. **27*** Hizkiya da yakılacak olan kurbanların Meybah*(sunak)* üzerinde sunulmasını buyurdu. Yakmalık kurbanlar sunulmaya başlandığında; borularla ve İsrail kralı Davut'un müzük aletleriyle Rabb'e[27] ezgiler okunmaya başlandı. **28*** Kurban yakmalar son buluncaya dek tüm cemaat secde ederek ezgiler söylemekte ve borazanlar da öttürülmekteydi. **29*** Kurban yakma işi bittiğinde kral(28) ve onunla beraber olanların tümü eğilip secde ettiler. **30*** Sonra da kral Hizkiya ile başkanlar Levililer'e; Davut'un ve Asaf oğulları'nın sözleriyle Rabb'e hamd etmeyi emrettiler. Onlar da sevinçle hamd ederek eğilip secde ettiler. **31*** Hizkiya şöyle yanıt verdi: -Şimdi kendinizi Rabb'e kutsayın. Yaklaşın ve Rabb'in-Evi'ne kurbanlarla şükür[29] sunuları götürün, dedi. Cemaat de kurbanlarla şükür sunuları ve gönülden verenlerin tümü yakmalık kurbanlar götürdüler. **32*** Cemaatin götürdüğü yakmalık kurbanların sayısı: Yetmiş sığır, yüz koç ve ikiyüz kuzu olup tüm bunlar Rabb'e kurban yakmak içindi. **33*** Taktis olunanlar altıyüz sığır ve üç bin koyun idi. **34*** Ama kâhinler az olduğundan tüm yakmalık kurbanları yüzmeği başaramadılar. Bu yüzden işin bitirilmesine ve imamların temizlenmelerine değin kardeşleri[30] olan Levililer onlara yardım ettiler; çünkü[31] Levililer kendilerini taktis etmek için kahinlerden daha çok gayret gösterdiler. **35*** Böylece yakmalık kurbanlar; esenlik sunularının yağı[32] ve yakmalık kurbanlar için olan meşrubat[33] sunuları çoktu. Bu şekilde Rabb'in-Evi'nin hizmeti düzenlendi. **36*** Ve Allah kavmi hazırladığı için Hizkiya ile tüm halk sevindiler; çünkü bu şey ansızın olmuştu.

(1)II.Krl.18/1,**(2)**B.26/5,**(3)**BakB.28/24ve 7.Ayet, **(4)**I.Trh.15/12, B.35/6, **(5)**Yerm.2/27, Hez.8/16, **(6)**B.28/24, **(7)**B.24/18, **(8)**Tes.28/25, **(9)**I.Krl.9/8, Yerm.18/16, 19/8, 25/9ve18, 29/18, **(10)**B.28/5,6,8ve17, **(11)**B.15/12, **(12)**Say.3/6, 8/14, 18/2ve6, **(13)**5.Ayet,**(14)**B.30/12,**(15)**I.Trh.23/28,**(16)**B.28/24, **(17)**Lev. 4/3ve14, **(18)**Lev.8/14,15,19ve24, İbr.9/21, **(*)**Saç: Altında ateş yakıp üzerinde kızartmak, yakmak veya yemek pişirmek için yapılan metal eşya,**(19)**Lev.4/15ve24, **(20)** Lev.14/20,**(21)**I.Trh.16/4,25/6,**(22)**I.Trh.23/5,25/1,B.8/14, **(23)**II.Sam.24/11,**(24)**B.30/12,**(25)**I.Trh.23/5,Amos6/5, **(26)**Say.10/8 ve10, I.Trh.15/24, 16/6, **(27)**B.23/18, **(28)**B.20/18, **(29)**Lev.7/12,**(30)**B.35/11,**(31)**B.30/3,**(32)**Lev.3/16, **(33)**Say.15/5,7ve10.

30. Bölüm: 1)Hizkiya'nın ikinci ayda Fısh ı (*Mayasız ekmek Bayramı*) yapması, 13)Halkın putperstliğe ait sunakları kaldırması ve Fısh ı on dört gün sevinçle kutlamaları, 27)Kâhinlerin(*Rahip, imam*) bereket duası okumaları.

1* Hizkiya tüm İsrail ile Yahuda'ya haber iletti. Efraim ve Manessa'ya da İsrailin Allah'ı Rabb için Fısh ı yapmaya Oruşalim'e Rabb'in-Evi'ne gelmeleri için mektuplar yazdı. **2*** Kral ile başkanları ve tüm halk ikinci[1] ayda Fısh ı yapmaları için Oruşalim'de(*Kudüs'te*) toplandılar. **3*** Çünkü yeteri[2] kadar imamlar*(kahin)* daha gelmemiş ve halk da Oruşalim'de toplanmamış olduğundan; o zaman[3] onu yapamadılar. **4*** Bu durum kralın ve tüm toplumun gözüne iyi göründü. **5*** İsrailin Allah'ı Rabb'e Oruşalim'de Fısh ı yapmaya gelmeleri için Beer-Şeba'dan Dan'a değin tüm İsraile ilân vermeye karar verdiler. **6*** İlâncılar kral ile beyleri tarafından olan mektuplarla tüm İsrail ve Yahuda bölgesine gidip kralın buyruğuna göre: -Ey İsrail-oğulları İbrahim'in[4] İshak'ın ve İsrail'in(*Yakup'un*) Allah'ı Rabb'e dönünüz; *"O"* da Asur[5] krallarının elinden kurtulmuş olan geri kalanınıza geri dönecektir. **7*** Babalarınıza[6] ve kardeşlerinize benzemeyin ki, onlar atalarınızın Allah'ı olan Rabb'e isyan etmişlerdi. Şimdi gördüğünüz gibi Allah[7] da onları yıkıma bıraktı. **8*** Böylece atalarınız gibi boynunuzu[8] sertleştirmeyin; ama Rabb'e[9] boyun eğip sona dek kutsadığı Makdisine (*Tapınağına*) gelerek Allah'ınız Rabb'e hizmet edin. Tâ ki şiddetli gazabı[10] sizden kaldırılsın. **9*** Çünkü Rabb'e geri döndüğünüzde; kardeşleriniz ve çocuklarınız bu ülkeye geri dönmeleri için kendilerini tutsak alanların önünde merhamet[11]

bulacaklar. Çünkü Allah'ınız Rabb[12] lütfeder*(Rauftur)* ve çok acır*(Rahimdir)*. Eğer[13] ona dönerseniz yüzünü sizden çevirmeyecektir, dediler. **10***Ve ulaklar Efraim ile Manessa yöresinde Zebulun'a dek kentten kente dolaştılar ise de onları alaya[14] alarak küçümsediler. **11***Ama Aşer'den[15] Zebulun'dan ve Manessa'dan bazı adamlar boyun eğerek Oruşalim'e geldiler. **12***Yahuda üzerinde de Rabb'in[16] sözüne göre kral ile başkanların buyruğunu yapmak için onların yüreğini birleştirmek üzere Allah'ın eli[17] vardı. **13***İkinci ayın Fıtır(*Mayasız*) bayramını yapmak için Oruşalim'e kalabalık halk toplanarak gayet büyük bir cemaat oldu. **14***Kalkıp Oruşalim'de bulunan mezbahları[18] ve tüm buhur sunaklarını kaldırarak Kidron[§] deresine attılar. **15***İkinci ayın on dördünde Fısh-Kurbanı'nı saç üstünde yaktılar. kahinler ile Levililer de utanarak[19] kendilerini temizlediler ve Rabb'in Evi'ne yakmalık kurbanlar götürdüler. **16***Allah adamı Musa'nın şeriatına*(yasa)* uygun düzenlemelerine göre yerlerinde durdular ve kahinler Levililer'in elinden kanı alıp serpiyordu. **17***Çünkü cemaat içinde kendilerini temizlememiş birçok kimseler olduğundan tüm[20] temizlenmeyenler için Fısh kuzularını Rabb'e sunmak üzere Levililer saçta yakıyordu. **18***Çünkü Efraim'den[21] Manessa'dan, İssakar ile Zebulun'dan olan birçok halk temizlenmemiş olup şeriata karşı Fısh'ı[22] yediler. Ama Hizkiya bunlar için şöyle dua etti: **19***Kutsal-Yer'in temizliğine göre temizlenmemiş olmalarına rağmen; atalarının Allah'ı olan Rabb[23] Allah'ı temiz yürekle ve tüm arzulayanları bağışlayıcı olan Rabb affetsin, dedi. **20***Rabb Hizkiya'yı dinleyip halka şifa verdi. **21***Oruşalim'de bulunan İsrailoğulları yedi[24] gün Fıtır-Bayramı'nı büyük sevinçle kutladılar. Levililer ile kâhinler de günden güne Rabb'e hamd ederek yüksek sesli müzik çalgılarıyla Rabb'e mezmur*(ezgi)* okuyorlardı. **22***Hizkiya Rabb için güzel bilgi öğrenen[+] tüm Levilileri onurlandırdı[25]. Onlar da atalarının[26] Allah'ı Rabb'e esenlik kurbanları sunarak ve şükrederek bayramın yedi günü boyunca yiyorlardı. **23***Ve tüm cemaat yedi gün[27] daha bayram yapmak için anlaşıp sevinçle yedi gün daha yaptılar. **24***Çünkü Yahuda kralı Hizkiya cemaate bin baş[28] dana ve on bin koyun vermişti. Beyler de cemaate bin baş dana ve on bin koyun verdiler. Birçok kâhinler de kendilerini[29] temizlediler. **25***Tüm Yahuda toplumu, kâhinler, Levililer ve İsrailden[30] gelen tüm kalabalık ile İsrailden gelmiş olup Yahuda da yaşayan yabancılar sevindiler. **26***Oruşalim'de büyük sevinç vardı. Şöyle ki İsrail kralı Davut oğlu Süleyman'ın zamanından beri Oruşalim'de onun bir benzeri[*] olmamıştı. **27***Sonra Levili kâhinler kalkıp halka bereket[31] okudular ve sesleri duyulup duaları Allah'ın kutsal[32] mekânı olan göklere dek erişti.

(1) Say.9/10, 11, **(2)**B.29/34, **(3)**Çık.12/6ve18, **(4)**Yerm.4/1, Yoel2/13, Bak Manes. duası 1.Ayet, **(5)**II.Krl.15/19ve29, **(6)**Hez.20/18,**(7)**B.29/8,**(8)**Tes.10/16,**(9)**Bak.I.Trh.29/24, Ezr. 10/19, **(10)**B.29/10, **(11)**Mez.106/46, **(12)**Çık.34/6, **(13)**İş.55/7, **(14)**B.36/16,**(15)**B.11/16,18.ve21.Ayetler,**(16)**B.29/25, **(17)**Filp.2/13, **(18)**B.28/24, **(§)**Kidron deresi: Kudüs'ün yanında bulunan çöplük; buraya her türlü pislik ile ölü hayvanları ve bazen de ölmüş olan suçluların cesetlerini atarlardı.,**(19)**B.29/34, **(20)**B.29/34, **(21)**11.Ayet, **(22)**Çık.12/43, **(23)**B.19/3, **(24)**Çık.12/15, 13/6, **(+)**Veya: Öğreten!, **(25)**İş.40/2, **(26)**Ezr.10/11, **(*)**Bak I.Ezr.1/20.Ayet benziyor?, **(27)**Bak I.Krl.8/65, **(28)**B.35/7ve8, **(29)**B.29/34, **(30)**11.ve18.Ayetler, **(31)**Say.6/23, **(32)**Mez.68/5.

31. Bölüm: 1)Halkın putperestliği kaldırması, 2)Hizkiya'nın imamlar(*Kâhin*) ile Levililer'in hizmet ve paylarını belirlemesi, 5)Halkın ondalıklar ile sunuları vermek için olan gayreti, 11)Ondalıklar ile sunuları gözetenler, 20)Hizkiya'nın silahı.

1*Bütün bunlar tamamlanınca hazır bulunan tüm İsrail, Yahuda kentlerine çıkarak Yahuda ile Bünyamin'de ve Efraim ile Manessa'da olan dikili taşların[1] tümünü kırdılar, Aşera putlarını kestiler; ve yüksek yerlerle sunaklarını yıktılar. Sonra da tüm İsrailoğulları herkes kendi mirasına olmak üzere kendi evlerine geri döndü. **2***Hizkiya gerek kâhinleri[2] gerek Levililer'i ve herkesi kendi hizmetine göre; yani yakılacak[3] kurbanlarla esenlik sunularını sunmak ve Rabb'in-Evi'nin kapılarında hizmet edip şükür ve hamd etmek için kâhinlerle Levililer'in bölüklerini nöbetlerine göre belirledi. **3***Kral yakmalık kurbanlar için; yani Rabb'in şeriatında[4] yazıldığı gibi sabah ve akşam kurban yakmak*(sac etmek)* ve Cumartesi günleri ile ay başlarında olan belli bayramlarda kurban yakmak için kendi malının bir kısmını ayırdı. **4***Oruşalim'de oturan halka; kâhinler ile Levililer'in Rabb'in şeriatının[5] yürütülmesi işi için sıkı sıkı bağlansınlar diye, onlara[6] paylarını vermelerini buyurdu. **5***Bu buyruk duyurulduğunda İsrailoğulları buğdayın[7] şarabın, yağın, balın ve her türlü tarla ürününün ilk çıkanlarının birçoğunu götürdüler. Yani her şeyin ondalığını çoğunlukla götürdüler. **6***Yahuda kentlerinde yaşayan İsrailoğulları ve Yahuda'da koyunlar ile sığırların ondalığını götürdüler. Kendilerinin Allah'ı Rabb'e taktis ettikleri kutsal şeylerin[8] ondalığını götürerek yığdılar. **7***Üçüncü ayda yığınları yığmaya başlayıp yedinci ayda bitirdiler. **8***Hizkiya ile başkanlar

gelip yığınları gördüklerinde; Rabb'e şükrederek *"O"*nun halkı İsraile iyilik dilediler. **9***Hizkiya kâhinler ile Levililere yığınlar için sorduğunda; **10***Sadok evinden olan baş kahin*(Rahip, imam)* Azarya onu şöyle yanıtladı: -Rabb'in[9] Evi'ne sunular götürülmeye başlanılalıdan beri yiyip doyduk ve birsürü de arttı. Çünkü Rabb halkını bereketledi; bak geriye kalan da bu bir sürü şeydir, dedi. **11***Bunun üzerine Hizkiya Rabb'in-Evi'nde ambarlar hazırlamalarını söyleyerek; hazırladılar. **12***Sunuları, ondalıkları ve kutsal şeyleri tüm gönülden içeri götürdüler. Bunların[10] bakıcısı Levili Konanya olup kardeşi Şimei de onun yardımcısıydı. **13***Kral Hizkiya ile Allah'ın-Evi'-nin başkanı Azarya'nın buyruğuna göre Konanya ve kardeşi Şimei'nin yönetimi altında Yehiel, Azazya, Nahat, Asahel, Yerimot, Yozabad, Eliel, İsmakya, Mahat ve Benaya memurlardı. **14***Kuzeyde olan kapıcı Levili İmna'nın oğlu Kore, Rabb için olan sunularla kutsal şeyleri dağıtmak üzere, Allah için gönüllü sunular üzerine gönüllüydü. **15***Onun yönetimi altında imamların[11] kentlerinde kendi kardeşlerine; büyüğe ve küçüğe bölüklerine göre dağıtmak işi Eden, Minyamin, Yeşua, Şemaya, Amarya ve Şekenya'ya verildi. **16***Bundan başka soy kitaplarında yazılmış olduğuna göre; kendi nöbetlerince memur oldukları hizmetlerini yerine getirmek için, her günün işine göre Rabb'in-Evi'ne giren ve üç yaşını geçkin olan tüm erkeklere; **17***Ve soy kitaplarında yazılmış olarak kendi boylarına göre kahinlere ve nöbetlerine göre görevlerinde yirmi[12] yaşından yukarı bulunan Levililere; **18***Hem de soy kitabında yazılmış olan tüm ev halkına; yani kadınları, oğulları ve tüm kızlarına dağıtırlardı. Çünkü bağlılıkla kendilerini kutsuyorlardı. **19***Bunların kentleri çevresinde[13] olan tarlalarda Harun oğulları kâhinleri için buhur ve kent adına[14] kayıt olan adamlar kahinlerin tüm erkeklerine ve soy kitabında yazılan tüm Levililere paylar veriyorlardı. **20***Hizkiya tüm Yahuda'da böyle davranarak Allah'ı Rabb'in önünde iyi[15] doğru ve gerçek olanı yaptı. **21***Ve Allah'ın-Evi'nin hizmetinde; şeriat ile buyrukların yerine getirilmesinde, başladığı her işinde Allah'ını arzulayarak tüm yürekle yapıp başardı.

(1)II.Krl.18/4, B.30/14, **(2)**I.Trh.23/6, 24/1, **(3)**I.Trh.23/30ve31, **(4)**Say.28/29, **(5)**Malk.2/7, **(6)**Say.18/8ve diğ., Nahm.13/10, **(7)**Çık.22/29, Nahm.13/12, **(8)**Lev.27/30, Tes.14/28, **(9)**Malh.3/10, **(10)**Nahm.13/13, **(11)**Yeş.21/9, **(12)**I.Trh. 23/24 ve 27, **(13)**Lev. 25/34, Say.35/2, **(14)**Ayet12-15, **(15)**II.Krl.20/3.

32. Bölüm: 1)Sanherib'in Yahuda'ya saldırması, 2)Hizkiya'nın hazırlığı, 7)Halkı yüreklendirmesi, 9)Sanherib'in sitem dolu sözleri ve Hizkiya ile İşaya'nın duası, 21)Sanherib'in ordusunun afet ile vurulması, Hizkiya'ya saygı , 24)Hizkiya'nın hastalığı duası ve işareti, 25)Onun alçak gönüllülüğü, 27)Onun serveti ve işleri, 31)Onun Babil bakanlarını akılsızca kabul etmesi, 32)Onun ölümü ve gömülüşü

1*Bu[1] işler ve bu sadakatten sonra; Asur kralı Sanherib gelip Yahuda yöresine girerek, surlu kentleri ele geçirmek amacıyla onları kuşattı. **2***Hizkiya Sanherib'in gelip Oruşalim'e karşı savaşmak niyetinde olduğunu gördüğünde; **3***Kentin dışında bulunan çeşmeleri kapamak için beyleri ve yiğitleri ile konuştu. Onlar da onu onayladılar. **4***Halk büyük çoğunlukla toplandı ve: Asur kralları geldiğinde; neden çok su bulsunlar? Diyerek tüm çeşmeleri ve ülkenin ortasından akan çayı kapadılar. **5***Hizkiya[2] büyük gayretle surun[3] tüm yıkılmış olan yerlerini onardı, kaleleri yükseltti ve bunun yanına bir sur daha çekti. Davut kentinde Millo'yu[4] onararak birçok silahlar ile kalkanlar yaptı. **6***Halka savaşçı kumandanlar atayarak onları kentin kapısı meydanında kendi yanına topladı ve onları yüreklendirerek[5] şöyle dedi: **7***Güçlenin[6] yürekli olun; Asur kralından ve onunla beraber olan bu büyük kalabalıktan korkarak[7] çekinmeyin. Çünkü bizimle[8] beraber olanlar onunla beraber olanlardan daha büyüktür. **8***Onun[9] insan gücü var; ama bizimle[10] bize yardım etmek ve savaşlarda savaşmak için Allah'ımız Rabb vardır, dedi. Halk da Yahuda kralı Hizkiya'nın sözlerine güvendi. **9***Sonra[11] Asur kralı Sanherip'in tüm büyükleri yanında olduğu halde Lakiş'i kuşatırken; adamlarını Oruşalim'e Yahuda kralı Hizkiya'ya ve Oruşalim'de olan tüm Yahuda'ya gönderdi. **10***Ve Asur[12] kralı Sanherib böyle söylüyor: -Siz neye güvenerek Oruşalim'de kuşatma içinde oturuyorsunuz? Dedi. **11***Hizkiya da: -Allah'ımız[13] Rabb bizi Asur kralının elinden kurtaracaktır, dedi ve açlıktan, susuzluktan ölmeye bırakmak için sizi kandırmaz mı? Diye ekledi. **12***Onun yüksek tapınma yerleriyle mezbahlarını*(sunak)* kaldıran; Yahuda ve Oruşalim halkına bir mezbah*(sunak)* önünde secde edip onun üstünde buhur yakacaksınız, diyen bu[14] Hizkiya değil mi? **13***Ülkelerin tüm halklarına benim ve atalarımın yaptıklarını bilmiyor musunuz? O yerlerin ilâhları ülkelerini elimden kurtarabildiler mi? **14***Atalarımızın yok ettikleri milletlerin[15] tüm ilâhları arasında hangisinin kendi halkını elimden kurtarmaya gücü yetebildi ki sizin Allah'ınız da sizi elimden kurtarsın. **15***Şimdi Hizkiya[16] sizi aldatmasın ve bu şekilde sizi kandırmasın. Ona inanmayın; çünkü hiçbir millet ve ülkenin Allah'ı

kendi halkını elimden ve atalarımın elinden kurtaramadı. Nerde kaldı ki sizin Allahınız sizi elimden kurtarsın, dedi. **16***Onun adamları Rabb Allah'a karşı ve onun kulu Hizkiya'ya karşı daha birçok sözler söylediler. **17***İsrailin Allah'ını küçük görüp *"O"*na karşı söylemek için yazdığı mektupt[17] şöyle dedi: Diğer[18] ülkelerin milletlerin ilâhları kendi halklarını elimden kurtaramadıkları gibi Hizkiya'nın Allah'ı da onun halkını elimden kurtaramayacaktır. **18***Kenti ele geçirmek amacıyla surun[19] üstünde bulunan Oruşalim halkını korkutup sıkıntı vermek için onlara yükses[20] sesle İbranice bağırdılar. **19***Oruşalim'in Allah'ına karşı; insan[21] elinin işi olan dünya milletlerinin ilâhlarına söyler gibi söylediler. **20***Bu yüzden[22] kral Hizkiya ile peygamber Amots'un oğlu İşaya[23] peygamber dua ettiler ve göğe doğru yakardılar. **21***Ve Rabb[24] bir melek gönderip Asur kralının ordusunda bulunan tüm güçlüleri, başkanları ve komutanları vurdu. O da utançla kendi ülkesine geri döndü. Kendi Put-Evi'ne girdiğinde kendi tohumundan*(soyundan)* gelenler onu orada kılıçla öldürdüler. **22***Böylece Rabb, Hizkiya ile Oruşalim halkını Asur kralı Sanherib'in elinden ve herkesin elinden kurtararak onları her türlü korudu. **23***Oruşalim'e Rabb için sunular ve Yahuda kralı Hizkiya için de değerli[25] eşyalar getirenler çok olup ondan sonra tüm milletlerin gözünde yükseldi[26]. **24***O günlerde[27] Hizkiya şiddetli ölümcül bir hastalıkla boğuşuyordu ve Rabb'e dua ettiğinde *"O"* da ona söyledi ve bir işaret verdi. **25***Ama; Hizkiya kendisine[28] söylenen lütfa karşılık vermedi ve kalbi[29] böbürlendi. Bu yüzden[30] ona ve Yahuda ile Oruşalim üzerine gazap geldi. **26***Çünkü[31] Hizkiya gerek kendisi, gerekse Oruşalim halkı yüreklerinin katılığından döndüler; ve Hizkiya'nın[32] günlerinde Rabb'in öfkesine uğramadılar. **27***Hizkiya'nın servet ve şanı çok büyük olduğundan; gümüş, altın, değerli taşlar, baharatlar, kalkanlar ve her türlü değerli eşya için hazineler; **28***Buğday, şarap ve zeytin yağı ürünü için depolar ile her çeşit hayvanlara ahırlar, sürüler için de ağıllar yaptı. **29***Böylece kendisi için kentler kurarak birçok koyun ve sığırları oldu. Çünkü Allah[33] ona gayet çok mallar verdi. **30***Hizkiya[34] Gihon'un yukarıki su yollarını kapayarak suyu Davut kentinin batısına akıttı; ve Hizkiya tüm işlerinde başarılı oldu. **31***Ama ülkede ortaya çıkan bir işarete ait soru sormak için Babil başkanları tarafından kendi[35] yanına gönderilen bakanların isteğine göre Allah onu sınadı[36] ve tüm kalbinde olanları bilmek için onu bıraktı. **32***Hizkiya'nın işlerinin geri kalanı ve iyilikleri işte peygamber Amots oğlu İşaya'nın Vahiy[37] Kitabı'nda ve Yahuda[38] ile İsrail krallarının kitabında yazılıdır. **33***Ve Hizkiya[39] atalarıyla uyuyup onu Davut oğulları mezarlarının yukarısında gömdüler ve tüm Yahuda ile Oruşalim halkı onu ölümünde saygıyla andılar. Oğlu Manessa da onun yerine kral oldu.

(1)I.Krl.18/13vediğ.,İş.36/1vediğ.,**(2)**İş.22/9ve10,**(3)**B.25/23,**(4)**I I.Sam.5/9,I.Krl.9/24,**(5)**B.30/22, İş.40/2, **(6)**Tes.31/6, **(7)**B.20/15, **(8)**II.Krl.6/16, **(9)**Yerm.17/5, I.Yuh.4/4, **(10)**B.13/12, Rom.8/31, **(11)**II.Krl.18/17, **(12)**II.Krl.18/19, **(13)**II.Krl.18/30, **(14)**II.Krl. 18/22, **(15)**II.Krl.18/23-35, **(16)**II.Krl.18/29, **(17)**II.Krl.19/9, **(18)**II.Krl.19/22,**(19)**II.Krl.18/26-28,**(20)**II.Krl.18/28, **(21)**II.Krl. 19/18,**(22)**II.Krl.19/15,**(23)**II.Krl.19/2ve4,**(24)**II.Krl.19/35,**(25)**B .17/5,**(26)**B.1/1,**(27)**II.Krl.20/1,İş.8/1,**(28)**Mez.116/12,**(29)**B.26/ 16,Habk.2/4,**(30)**B.24/18,**(31)**Yerm.26/18ve19,**(32)**II.Krl.20/19,(**33)**I.Trh.29/12,**(34)**İş.22/9ve11, **(35)**II.Krl.20/12,İş.39/1, **(36)**Tes. 8/2,**(37)**İş.36/37,38,39,**(38)**II.Krl.18,19ve20, **(39)**II.Krl.20/21, **(40)**Sül.Mes.10/7.

33. Bölüm: 1)Manessa'nın kötü yönetimi, 3)Putlar için mezbah(*Sunak*) yapması ve halkı iğrençliğe bırakması, 11)Babil'e tutsak götürülmesi, 12)Onun alçakgönüllülüğü ile duası sonucu egemenliğinin geri verilmesi, putperestliğin kaldırması ve halkı ibadete mecbur etmesi, 20)Onun ölümü ve gömülmesi, 21)Amon'un kötü yönetimi, bozgunculuğu ve öldürülüşü, 25)Onun katillerinin öldürülmesi.

1*Manessa kral olduğunda on[1] iki yaşında olup elli beş yıl Oruşalim'de egemen oldu. **2***Ve İsrailoğulları'nın önünden Rabb'in kovduğu milletlerin iğrençliklerine[2] göre Rabb'in gözünde kötü olanı yaptı. **3***Babası Hizkiya'nın yıkmış[3] olduğu yüksek tapınma yerlerini gene yaparak Baal putları için sunaklar yaptı, Aşera[4] putlarını dikti ve tüm[5] göklerde olanlara mezbahlar*(sunaklar)* yaptı. **4***Rabb'in adı[6] sona dek Oruşalim'de olacaktır, dediği Rabb'in-Evi'nde mezbahlar*(sunaklar)* yaparak; **5***Rabb'in-Evi'nin iki[7] avlusunda tüm Göklerde olanlara mezbahlar*(sunaklar)* yaptı. **6***Çocuklarını[8] Hinnom oğlu deresinde ateşten geçirerek medyumluk[9] falcılık ve sihirbazlık yaparak cincilerle[10] bakıcılara danışıyordu. Rabb'in önünde birçok kötülükler yaparak *"O"*nu öfkeyle gazaplandırdı. **7***Yapmış[11] olduğu oyma putu Allah'ın-Evi içine koydu. Oysa ki; Allah onun için Davut'a ve oğlu Süleyman'a: -Adımı sona dek bu[12] Eve ve İsrailin tüm oymakları arasından seçtiğim Oruşalim'e(*Kudüs'e*) koyacağım. **8***Ve atalarınıza[13] verdiğim bu ülkeden İsrailin ayağını bir daha kımıldatmayacağım. Ancak onlar Musa aracılığıyla buyurduğum tüm yasa ve ilkelerimi dikkatle yapmaya girişsinler, diye söylemişti.

9* Ama Manessa, Yahuda ile Oruşalim halkını baştan çıkardı; ve onlar Rabb'in İsrailoğulları önünden kovmuş olduğu milletlerden daha çok kötülük ettiler. **10*** Rabb, Manessa ile halkı ikaz ettiyse de onlar dinlemediler. **11*** Bu yüzden[14] Rabb, Asur kralının asker kumandanlarını onların üzerine gönderdi. Onlar da Manessa'yı[15] zincire vurup zincirlerle bağlanmış olarak Babil'e götürdüler. **12*** Sıkıntıda olduğu zaman Allah'ı Rabb'in isteğine(+) göre, atalarının Allah'ı önünde çok[16] ağırbaşlı ve alçakgönüllü olarak *"O"*na yakardı(§). **13*** *"O"* da onu[17] kabul edip yakarışlarını işitti; ve onu yine Oruşalim'e kendi hükümetine geri gönderdi. O zaman Manessa ***Yehovah***'ın[18] Allah olduğunu anladı. **14*** Sonra Davut kentinin dışında, Gihon'un batı yakasında[19] deredeki balık kapısının girişine değin bir sur yaparak Ofel'i[20] kuşattı ve onu çok yükseltti. Yahuda'nın tüm güvenli kentlerine asker kumandanları yerleştirdi. **15*** Acayip[21] ilâhların putlarını Rabb'in-Evi'nden kaldırarak Rabb'in-Evi'nin dağında ve Oruşalim'de yapmış olduğu tüm mezbahları kentin dışına attı. **16*** Rabb'in mezbahını onararak onun üzerine selamet ve şükür[22] kurbanları sundu ve İsrailin Allah'ı Rabb'e ibadet etmelerini Yahuda'ya buyurdu. **17*** Ama[23] halk halâ yüksek tapınma yerlerinde kurban yakmış olsalar da; ancak kendilerinin Allah'ı olan ***Yehovah***'a sunuyorlardı. **18*** Manessa'nın işlerinin gerisi, Allah'ına olan duası(§) ve İsrailin Allah'ı Rabb'in adıyla ona söyleyen peygamberlerin[24] sözleri işte İsrail krallarının Tarihler-Kitabı'nda yazıyor. **19*** Duasının kabul olunması tüm günah ve isyanı; tövbesinden önce yüksek tapınma yerleri yapıp Aşera putları ve dikili taşlarını koyduğu yerler işte Hozay'ın tarihinde yazılıdır. **20*** Manessa atalarıyla[25] uyuyup onu kendi sarayında gömdüler ve oğlu Amon onun yerine kral oldu. **21*** Amon kral olduğunda yirmi[26] iki yaşında olup Oruşalim'de iki yıl krallık yaptı. **22*** Babası Manessa'nın yaptığı gibi Rabb'in gözünde kötü olanı yaptı; çünkü Amon babası Manessa'nın yapmış olduğu oyma putların tümüne kurban yakıyor ve onlara tapıyordu. **23*** Babası[27] Manessa'nın alçakgönüllülüğü gibi Rabb'in önünde eğilmedi; aksine bu Amon daha çok kötülük yaptı. **24*** Adamları[28] ona karşı bozgunculuk çıkararak kendi evinde onu öldürdüler. **25*** Ama ülkedeki halk kral Amon'a karşı tüm bozgunculuk yapanları öldürdüler. Ülkenin halkı oğlu Yoşiya'yı onun yerine kral yaptı.

(1)II.Krl.21/1, **(2)**Tes.18/9, B.28/3, **(3)**II.Krl.18/4, B.30/14, 31/1, 32/12, **(4)**Tes.16/21, **(5)**Tes.17/3, **(6)**Tes.12/11, I.Krl.8/29, 9/3, B.6/6, 7/16, **(7)**B.4/9, **(8)**Lev.18/21, Tes.18/10, II.Krl.23/10, B.29/3,Hez.23/37ve39,**(9)**Tes.18/10,11,**(10)**II.Krl.21/6, **(11)**II.Krl.21/7, **(12)**Mez.132/14, **(13)**II.Sam.7/10, **(14)**Tes.28/36, Eyüp 36/8, **(15)**İbranice: Yüzünü, **(§):**Bak ***"Manessa'nın Duası"***Bölümü!,**16)**I.Petr.5/6,**(17)**I.Trh.5/20,Ezr.8/23, **(18)**Mez. 9/16, Dan.4/25, **(19)**I.Krl.1/33, **(20)**B.27/3, **(21)**Ayet3,5ve7, **(22)**Lev.7/12,**(23)**B.32/12,**(24)**I.Sam.9/9,**(25)**II.Krl.21/18, **(26)**II.Krl.21/19 ve diğ., **(27)**12.Ayet, **(28)**II.Krl.21/23ve24.

34. Bölüm: 1)Yoşiya'nın iyi yönetimi, 3)Putperestliği kaldırması, 8)Allah'ın-Evi'nin onarımı için olan buyruğu, 14)Hilkiya'nın Şeriat-Kitabı'nı bulması ve Yoşiya'nın Rabb'e soru yöneltmesi, 23)Kadın peygamber Hulda'nın Oruşalim'in yıkılacağı hakkında ikazı, 29)Yoşiya'nın Şeriat-Kitabı'nı cemaate okutması ve antlaşması.

1* Yoşiya kral[1] olduğunda sekiz yaşında olup Oruşalim'de otuz bir yıl egemen oldu. **2*** Ve Rabb'in önünde doğru olanı yaparak babası Davut'un işlerinde onlardan sağa ve sola sapmadan yürüdü. **3*** Egemenliğinin sekizinci yılında daha genç iken babası[2] Davut'un Allah'ını arzu etmeye başladı. On ikinci yılda Yahuda[3] ve Oruşalim'i yüksek[4] tapınma yerlerinden, Aşera putlarından, oyma ve dökme dikili taş anıtlardan temizlemeğe başladı. **4*** Ball[5] putlarının mezbahlarını kendi önünde yıktılar. Onların üstünde olan güneş putlarını kırarak Aşera putlarını, oyma-dökme dikili taşlarını parça parça yaparak tuz-buz ettiler ve tozunu[6] da onlara kurban yakmış olanların kapları üstüne saçtılar. **5*** Onların[7] kahinlerinin kemiklerini kendi mezbahları üzerinde yakarak Yahuda ile Oruşalim'i temizlediler. **6*** Manessa ile Efraim ve Şimeon'un kentlerinden Naftaliye dek; ve çevrelerinde olan yıkıntılarında da aynen böyle yaptılar. **7*** Mezbahlar*(sunaklar)* ile Aşera putlarını kırıp oyma[8] dikili taşlarını tuz-buz ettiler; ve tüm İsrailde bulunan sanemleri kesip attıktan sonra Oruşalim'e geri döndüler. **8*** Egemenliğinin[9] on sekizinci yılında ülkeyi ve Evi (*Tapınağı*) temizledikten sonra Asalya'nın oğlu Şafan'ı, kentin muhafızı Maaseya'yı ve tarihçi Yoahaz'ın oğlu Yoah'ı Allah'ı Rabb'in Evi'ni onarmaya gönderdi. **9*** Onlar da baş kâhin Hilkiya'nın yanına geldiklerinde Allah'ın[10] Evi'ne götürülen; yani kapıcı Levililer'in Manessa ile Efraim'in elinden, tüm İsrailin geri kalanlarından, tüm Yahuda ile Bünyamin'den ve Oruşalim halkından toplamış oldukları parayı verdiler. **10*** Onlar da onu Rabbin evinin işini gören memurların eline teslim ettiler. Memurlar da Rabbin evinde çalışan işçilere evi (*Tapınağı*) onarmak ve yenilemek için verdiler. **11*** Yani marangozlara, yapıcılara Yahuda krallarının yıktıkları evlerin onarımı için yontulmuş taşlar ile kirişlik a-

ğaçlar satın almak için verdiler. **12***Bu adamlar tüm gönülden bağlılıkla çalışıyorlardı ve işi yürütmek için onların görevlileri Levili olarak Merarî oğulları'ndan Yahat, Obadya; ve Kohatî oğulları'ndan Zekeriya Meşullam olup tüm müzik çalgılarında usta olanlar da Levililerden idi. **13***Yük taşıyan hamalların; hergün çalışan işçilerin bakıcıları ile yazıcılar[11] memurlar ve kapıcılar da Levililerdendi. **14***Rabb'in evine götürülmüş olan parayı çıkardıkları zaman kâhin Hilkiya Musa'nın eliyle verilen Rabbin Şeriat[12] Kitabı'nı(*Tevrat'ı*) buldu. **15***Ve Hilkiya yazıcı olan Şafan'a: -Ben Rabbin evinde Şeriat-Kitabı'nı buldum, dedi ve Hilkiya kitabı Şafan'a verdi. **16***Şafan da kitabı krala götürerek krala: -Hizmetçilerin ellerine bırakılmış olan her şeyi yapıyorlar; **17***Rabbin evi'nde olan parayı çıkardılar; onları görevlilerin eline ve iççilerin eline verdiler; dedi. **18***Yazıcı Şafan da krala şöyle söyledi: -Kâhin Hilkiya bana bir kitap verdi; ve sonra da onu kralın önünde okudu. **19***Kral şeriatın*(yasanın)* sözlerini işitir-işitmez giysisini yırttı. **20***Ve kral Hikiya'ya, Şafan oğlu Ahikam'a, Mika'nın oğlu Abdon'a[13] yazıcı Şafan'a ve kralın hizmetçisi Asaya'ya şöyle buyurdu: **21***Gidin! Benim ve Yahuda ile İsrailin geri kalanları için; bulunmuş olan bu kitabın sözlerine ait Rabb'den öğrenin. Çünkü atalarımız bu kitaptaki tüm yazılanları yapmak için; Rabb'in buyruğunu yerine getirmediklerinden bize gelen ***Yehovah***'ın gazabı büyüktür, dedi. **22***Hilkiya ile kralın adamları giysilerin görevlisi Hasra oğlu, Tokhat'ın oğlu Harhas'ın[14] eşi olan Hulda kadın peygamberin yanında aynını söylediler. O da Oruşalim'de Mişna'da(*İkinci Mahalle*) yaşıyordu. **23***Kadıncağız (*merhume*) onlara doğru: -İsrailin Allah'ı Rabb böyle buyuruyor: 'Sizi bana gönderen adama söyleyin ki; **24***Rabb, İşte ben bu yere ve onun halkı üzerine bela; yani Yahuda kralının önünde okudukları kitapta yazılı olan tüm lanetleri getireceğim. **25***Çünkü bütün ellerinin işleriyle beni öfkelendirmek için beni bırakıp başka ilâhlara buhur yaktılar. Bu yüzden öfkem bu yere dökülecek ve sönmeyecektir' diye söylüyor. **26***Ve Rabb'ten öğrenmek için sizi gönderen Yahuda kralına söyleyin ki; işittiğiniz sözler için İsrailin Allah'ı Rabb böyle söylüyor: **27***'Yüreğin yumuşayarak Allah'ın önünde alçakgönüllü oldun. Bu yere ve onun halkına karşı olan sözleri dinlediğinde önümde eğildin ve giysini yırttın ve önümde ağladığın için ben de seni dinledim. **28***İşte ben seni atalarına katıyorum ve mezara huzur içinde gireceksin. Gözlerini bu yere ve onun halkı üstüne dikeceğim; ama tüm bu belaları görmeyecektir ve Rabb'in buyurduğu budur' dedi. Onlar da krala bildirdiler. **29***Kral[15] da Yahuda ile Oruşalim'in tüm sözü geçen yaşlılarını toplattırdı. **30***Kral Yahuda'nın bütün adamlarıyla Oruşalim (*Kudüs*) halkı, kâhinler, Levililer ve büyük küçük herkesle beraber Allah'ın-Evi'ne çıkıp onları dinlerken; Rabb'in-Evi'nde bulunmuş olan Ahit*(antlaşma)* Kitabının tüm sözlerini okudu. **31***Kral özel yerde[16] durarak bu kitapta yazılan Antlaşma sözlerini yapmak için; Rabb'in yollarında yürümek, *"O"*nun buyruklarını, tanıklıklarını, yasalarını tüm yüreğiyle ve tüm canıyla tutmak için Rabbin önünde söz verdi. **32***Oruşalim ile Bünyamin'de bulunanların tümüne bu Antlaşmayı onaylattırdı. Oruşalim halkı atalarının Allah'ı olan Allah'ın Antlaşmasına*(ahit)* göre yaptılar. **33***Yoşiya İsrailoğulları'nın ülkelerinden tüm[17] iğrenç işleri kaldırdı; ve tüm İsrailde bulunanları kendilerinin Allah'ı Rabb'e ibadet etmeye zorladı. Onun tüm günlerinde[18] atalarının Allah'ı olan Rabb'in yollarından sapmadılar.

(1)II.Krl.22/1ve diğ., **(2)**B.15/2, **(3)**I.Krl.13/3, **(4)**B.33/17ve22, **(5)**Lev.26/30,II.Krl23/4,**(6)**II.Krl.23/6, **(7)**I.Krl.13/2, **(8)**Tes.9/21, **(9)**II.Krl.22/3, **(10)**Bak II.Krl.12/4ve diğ., **(11)**I.Trh.23/4ve5, **(12)**II.Krl.22/8ve diğ., **(13)**II.Krl.22/12 Akbor, **(14)**Bazı çevirilerde ***"Şallum'un"*** eşi olarak geçiyor, II.Krl.22/14, **(15)**II.Krl.23/1diğ., **(16)**II.Krl.11/14, 23/3, B.6/13, **(17)**I.Krl.11/5, **(18)**Yerm.3/10.

35. Bölüm: 1)Yoşiya'nın bütün dikkatle Fısh tutması, 20)Onun Firavun Neko'nun eliyle Megiddo vadisinde öldürülmesi, 25)Yeremya'nın Yoşiya için ezgisi.

1*Sonra Yoşiya[1] Oruşalim'de Rabb için Fısh yapıp birinci ayın ondördünde[2] Fısh kurbanını yaptılar. **2***Kahinleri kendi görevlerine[3] yerleştirerek Rabb'in[4] Evi'nin hizmeti için onları yüreklendirdi. **3***Rabbe kutsal olan ve tüm İsraile öğreten[5] Levililere doğru: -Kutsal[6] Sandığı İsrail kralı Davut oğlu Süleyman'ın yaptığı Ev'e (*Tapınağa*) götürün. Omuzunuzda[7] yük olmasın[8] şimdi Allah'a ve onun halkı İsraile hizmet edin. **4***Boylarınız ve bölüklerinize göre İsrail kralı[8] Davut'un ve oğlu[9] Süleyman'ın yazısı üzerine hazırlayarak; **5***Kardeşleriniz olan kavmin oğulları boylarının ayırımına göre ve Levililer'in boylarının ayırımına göre kutsal[10] yerde(*Tapınakta*) durarak; **6***Fısh[*] kurbanını saç üstünde yakınız. Kendinizi[11] kutsayarak, Musa'nın eliyle ve Rabb'in buyruğuna göre yapmak için kardeşlerinize hazırlayınız. **7***Yoşiya hazır[12] olan tüm halka Fısh kurbanı olması için

sürülerden otuz[+] bin kuzu ile oğlak ve üç bin sığır verdi. Bunlar kralın kendi malındandı. **8***Başkanlar da halka, kahinlere ve Levililere gönül hoşluğuyla bağışta bulundular. Allah'ın-Evi'nin görevlileri Hilkiya, Zekeriya ve Yehiel Fısh için kâhinlere iki bin altıyüz kuzu ve üçyüz sığır verdiler. **9***Böylece Konanya ve kardeşleri Şemaya, Natanel ile Levililer'in başkanları olan Haşabya, Yeiel ve Yozabad Fısıh kurbanı olsun diye Levililer'e beş bin kuzu ve beş yüz sığır verdiler. **10***Böylece hizmet hazırlanarak kâhinler kendi yerlerinde ve Levililer kendi nöbetlerinde[13] kralın buyruğu üzere durdular. **11***Sonra da Fısh kurbanını saç üstünde yaktılar; ve kâhinler ellerinden kanı alıp serptiler[14] Levililer de derileri[15] yüzdüler. **12***Yakmalık kurban için olanı ayırarak onları Musa'nın[16] kitabında yazıldığı gibi Rabb'e sunmaları için kavmin oğullarını boylarına göre ayırdılar. Sığırlara da böyle yaptılar. **13***Fısıh[17] kuzusunu da gereği gibi ateşte kebap yaptılar. Ama başka sunuları tencere[18] kazan ve tavada pişirerek onları tüm halkın oğullarına çabucak dağıttılar. **14***Sonra kendileri için ve kâhinler için hazırladılar. Çünkü Harun oğulları: Kâhinler akşama dek yakmalık kurbanları ve yağları sunmakla uğraştılar. Bu yüzden Levililer kendileri için ve Harun oğulları da kâhinler için hazırladılar. **15***Asaf oğulları'ndan olan ezgiciler Davut'un[19] Asaf ile Hema'nın ve kralın yanında bulunan Yedut oğullarının düzenlemesine göre yerlerinde; ve kapıcılar da her[20] kapıda durdular. Hizmetlerinden ayrılmaları söz konusu değildi. Çünkü kardeşleri Levililer onlar için hazırladılar. **16***Kral Yoşiya'nın buyruğuna göre Fıshı yapmak ve Rabb'in mezbahı*(sunağı)* üstünde kurban yakmak için Rabb'in tüm hizmeti o gün hazırlandı. **17***Ve hazır olan İsrailoğulları o zaman Fısh ile Fıtır bayramını[21] yedi gün tuttular. **18***Samuel peygamberin günlerinden beri; İsrailde bu türlü[22] bir Fısh *(Mayasız ekmek bayramı)* yapılmadı. Yoşiya'nın, kâhinler ile Levililer'in; hazır bulunan tüm Yahuda ile İsrail ve Oruşalim halkının yaptıkları bu Fısh gibi İsrail krallarının hiçbiri yapmamıştı. **19***Bu Fısh Yoşiya'nın egemenliğinin onsekizinci[‡] yılında yapıldı. **20***Tüm bu olaylardan[23] ve Yoşiya'nın tapınağı hazırlamasından sonra Mısır kralı Neko, Fırat yakınlarında olan Kargamış'a karşı savaşmak için çıktığında Yoşiya da onun karşısına dikildi. **21***O da ona ulaklar göndererek: -Ey! Yahuda kralı; senin benimle ne işin var? Ben bu gün sana karşı değil ama; benimle savaş halinde olan eve karşı çıkmışım. Çünkü Allah çabuk davranmam için bana emretti. Benim ile olan Allah'tan sakın sana bir zarar gelip de seni yok etmesin, dedi. **22***Ama Yoşiya ondan geri durmadı ve onunla savaşmak için kılık[24] değiştirip Neko'nun Allah tarafından olan sözlerini dinlemeyerek Megiddo ovasında savaşmaya gitti. **23***Okçular kral Yoşiya'yı vurdular. Kral da adamlarına -Beni buradan çıkarın; çünkü çok kötü yaralandım[25] dedi. **24***Adamları[26] da onu o arabadan çıkarıp ikinci arabasına koyarak Oruşalim'e götürdüler. O da öldü ve atalarının mezarlığına gömüldü. Tüm[27] Yahuda ile Oruşalim(*Kudüs*) Yahuda için yas tuttular. **25***Ve Yeremya Yoşiya[28] için mersiye*(ezgiler)* söyledi. Ozanlar[29] ve ezgicilerin tümü; bugüne değin ezgilerinde ve dizelerinde Yoşiya'yı anarak onları okumağı İsrail'de gelenek haline getirdiler. Onlar *Mersiyelerde* yazılıdır. **26***Yoşiya'nın işlerinin geri kalanı; Rabb'in*(yasasında)* yazıldığı gibi yaptığı iyilikleri; **27***Ve onun durumu başlangıcından sona dek işte İsrail ve Yahuda krallarının kitabında yazıyor.

(1)II.Krl.23/21ve22, **(2)**Çık.12/6, Ezr.6/19, **(3)**B.23/18, Ezr.6/18, **(4)**B.29/5ve11,**(5)**Tes.33/10,B.30/22,Malk.2/7,**(6)**B.5/7, **(7)**I.Trh.23/26,**(§):**Bak.I.Ezr.1/4,**(8)**I.Trh.23/24,25ve26, **(9)**B.8/14, **(10)**Mez.134/1, **(11)**B.29/5ve15; **(*):** Fısh: Mayasız ekmek bayramı, 30/3ve15, **(12)**B.30/24, **(+)**Bak I.Ezr.1/7, **(13)**Ezr.6/18,**(14)**B.29/22,**(15)**BakB.29/34,**(16)**Lev.3/3, **(17)**Çık. 12/8ve9, Tes.16/7, **(18)**I.Sam.2/13-15, **(19)**I.Trh.25/1ve diğ., **(20)**I.Trh.9/17ve18,26/14vediğ.,**(21)**Çık.12/15,13/6, B.30/21, **(22)**II.Krl.23/22ve23,**(‡):**BakI.Ezr.1/22,**(23)**II.Krl. 23/29,Yerm. 46/2,**(24)**I.Krl.22/30,**(25)**I.Krl.22/34,I.Ezr.1/30,II.Krl.23/30, **(27)**Zek.12/11, **(28)**Y.Mers. 4/20, I.Ezr.1/32, **(29)**Mat.9/23

36. Bölüm: 1)Yehoahaz'ın yönetimi ve Mısır'a tutsak götürülmesi, 5)Yehoyakim'in kötü yönetimi ve zincirlenerek Babil'e tutsak götürülmesi, 9)Yehoyakin'in tutsaklığı, 11)Sedekiya'nın kötü yönetimi ve isyanı, 14)Halkın isyanından ötürü Oruşalim'in tamamen yıkılması, 22)Koreş'in ilânı.

1*Ülkenin[1] halkı Yoşiya'nın oğlu Yehoahaz'ı alarak onu babasının yerine Oruşalim'e(*Kudüs'e*) kral yaptılar. **2***Yehoahaz kral olduğunda yirmi üç yaşında olup Oruşalim'de üç ay yönetimde kaldı. **3***Ve Mısır kralı onu Oruşalim'de tahttan indirerek ülkeyi yüz talant gümüş ve bir talant altın ile vergiye bağladı. **4***Mısır kralı Onun kardeşi Elyakim'i Yahuda ile Oruşalim üzerine kral atamış ve adını Yehoyakim'e değiştirmişti. Ve Neko onun kardeşi Yoahaz'ı alıp Mısır'a götürdü. **5***Yehoyakim kral olduğunda yirmi[2] beş yaşında olup Oruşalim'de on bir yıl saltanat sürdü ve Allah'ı olan

Rabb'in önünde kötü olanı yaptı. **6***Ona[3] karşı Babil[4] kralı Nabukadnezar çıktı ve onu[5] Babil'e götürmek için zincirlerle bağladı. **7***Nabukadnezar[6] Rabb'in-Evi'nin(*Tapınağın*) eşyalarından alıp Babil'e götürerek Babil'de olan tapınağa koydu. **8***Yehoyakim'in işlerinin geri kalanı, yaptığı iğrençlikleri ve onun kötülüğü işte İsrail ve Yahuda krallarının kitabında yazıyor. Onun yerine oğlu Yehoyakin[7] kral oldu. **9***Yehoyakin kral olduğunda on[8] sekiz yaşındaydı. Oruşalimde üç ay on gün kral olarak kaldı ve Rabb'in önünde kötü olanı yaptı. **10***Ertesi yıl kral Nabukadnezar[9] onu ve Rabb'in[10] Evi'nin değerli eşyalarını Babil'e götürdü. Yahuda İle Oruşalim'e onun[11] *babasının* kardeşi Sedekiya'yı kral[12] olarak atadı. **11***Sedekiya(*Sidkiya*) kral olduğunda yirmi[13] bir yaşında olup Oruşalim'de(*Kudüs'te*) on bir yıl saltanat sürdü. **12***Ve Allah'ı olan Rabb'in gözünde kötü olanı yaparak; Rabb'in buyruğunu ileten Yeremya peygamberin önünde alçak gönüllü davranmadı. **13***Ona[14] Allah adına yemin ettirmiş olduğu halde; kral Nabukadnezar'a baş kaldırdı ve İsrailin Allah'ı Rabb'e dönmemek için boynunu[15] sertleştirdi. Yüreğini de katılaştırdı. **14***Kâhinlerin tüm başkanları ve halk da tüm milletlerin iğrençliklerine göre isyanlarını çoğalttılar. Rabb'in Oruşalim'de kutsadığı Evi (*Tapınağı*) kirlettiler. **15***Atalarının[16] Allah'ı Rabb, kendi halkına ve Evi'ne acıdığından ötürü; önceden[+] peygamberleri ile onlara haber göndermişti. **16***Ama onlar[17] Allah'ın resullerini küçümseyerek *"O"*nun[18] sözlerini reddettiler ve peygamberleriyle[19] de alay ettiler. Böylece önlenemeyecek derecede Rabb'in öfkesi[20] kendi halkına karşı alevlendi. **17***Ve Kildani[21] kralını onlara karşı gönderdi. O da onların[22] gençlerini Kutsal-Ev'lerinde(*Tapınaklarında*) kılıçla öldürerek; gence, genç kıza, yaşlıya ve ak saçlıya acımadı ve Allah tümünü onun eline verdi. **18***Allah'ın[23] Evi'nin büyük küçük tüm eşyalarını, Rabb'in-Evi'nin hazinelerini ve kral ile beylerin hazinelerini tamamen Babil'e götürdü. **19***Allah'ın[24] Evi'ni(*Beytullah'ı*) yakıp, Oruşalim'in surlarını yıktı ve onun tüm saraylarını ateşe verdi ve onun tüm değerli şeylerini yok ettiler. **20***Kılıç artıklarını[25] da Babil'e götürdü. Onlar da orada Pers egemenliğine değin kendisine[26] ve oğullarına kulluk ettiler. **21***Bu da Rabb'in Yeremya[27] aracılığıyla buyurduğu sözlerin tamamlanması için ortaya çıktı. Tâ ki; ülke kendi[28] sebtlerine erişsin. Yıkımın tüm günlerinde yetmiş yıl tamamlanıncaya dek sebt(*Cumartesi*) tuttu[29].

22*Ve Pers kralı[30] Koreş'in birinci yılında Rabb'in Yeremya[31] aracılığıyla olan sözünün tamamlanması için Rabb, Pers kralı Koreş'in[32] ruhunu uyandırdı ve o da yazılı buyruğunu tüm ülkede şöyle ilân ettirdi: **23***Pers kralı[33] Koreş böyle buyuruyor: Göklerin ilâhı olan ***Yehovah***, yeryüzünün tüm ülkelerini bana vererek Yahuda'da olan Oruşalim'de(*Kudüs'te*) kendine bir Ev yapmayı bana söylemiştir. Aranızda *"O"*nun tüm halkından kim varsa ortaya çıksın ve Allah'ı ***Yehovah*** onunla olsun.

(1)II.Krl.23/30vediğ.,**(2)**II.Krl.23/36ve37,**(3)**II.Krl.24/1, **(4)**Habk. 1/6, **(5)**Bak II.Krl.24/6, Yerm.22/18ve19, 36/30, **(6)**II.Krl.24/13,Dan.1/1ve2,5/2,**(7)**I.Trh.3/16 Yekonya,**(8)**II.Trh. 24/8, **(9)**II.Krl. 24/10-17, **(10)**Dan.1/1ve2, 5/2, **(11)**II.Krl.24/17, **(12)**Yerm.37/1,**(13)**II.Krl.24/18,Yerm.52/1vediğ.,**(14)**Yerm. 52/3, Hez.17/15ve18, **(15)**II.Krl.17/14,**(16)**Yerm.25/3ve4, 35/15, 44/4, **(17)**Yerm.5/12ve 13, **(+)**İbranice: Erken kalkarak, **(18)**Sül.Mes.1/25ve30, **(19)**Yerm.32/3,38/6,Mat.23/34,**(20)**Mez. 74/1,79/5, **(21)**Tes.28/49,II.Krl.25/1 v ediğ., Ezr.9/7,**(22)**Mez. 74/13 vediğ.,**(23)**II.Krl.25/13vediğ.,**(24)**II.Krl.25/9,Mez.74/6ve7, 79/1 ve 7, **(25)**II.Krl.25/11, **(26)**Yerm.27/7, **(27)**Yerm.25/9,11 ve 12,26/6ve7,29/10,**(28)**Lev.26/34,35ve43,Dan.9/2,**(29)**Lev. 25/4ve5, **(30)**Ezr.1/1, **(31)**Yerm. 25/12 ve13, 29/10, 33/10,11 ve 14, **(32)**İş.44/28, **(33)**Ezr.1/2 ve3.

EK:
Bu "Ek" kitabın ve tarihin daha iyi anlaşılması için konulmuştur. Kutsal yazılara ait değildir ve internetten alınan "**Babil Tarihi**" yazılarından özetlenmiştir.

Tanrı kavminin I. Dönüm noktası(*) Yaklaşık M.Ö 600: Son Yahuda Kralı Sedekiya(*Sidkiya*), Babil Kralı Nabukadnezar'a yenilmiş ve İsrail kavmi, Babil'e sürgün gitmiştir. Bu nedenle, Musa'dan gelen ve "Sürekli yapılması mecbur olan kurbanlar" ile şeriat yasaları yapılamaz olmuştur. Böylece Tanrı ile kavminin arasındaki irtibat bir şekilde kesilmiştir. Çünkü Hz. Süleyman'ın yaptırmış olduğu muhteşem Tapınak yıkılmıştır. Babil'de 70 yıl sürecek olan bu sürgünlük sonunda Yahudiler yine vatanlarına dönmüşlerdir(+) ama onlar için artık (Hz.) Süleyman zamanındaki gibi bir krallık hiçbir zaman kurulamamıştır. Bundan sonra M. S. 70 yılına(*II.Yıkıma*) kadar İsrail ile diğer milletler arasında hep savaşlar olmuştur. İşte bu yaklaşık 500-600 yıllık zaman dilimi içinde olan olayları, Tanrı'nın bazı sadık kişileri ve peygamberleri kayda almışlardır: Ezra'nın kitapları, Tobit, Yudit, Ester, Suzanna, I.Makabeliler, II.Makabeliler, Şimon'un Kitabı, Yeremya'nın Mektubu, Manessa'nın Duası, Üç Delikanlının Ezgisi(*Daniel*) ve Babil'in Balek ve Ejhelâk Öyküsü gibi kitapların bazısı sürgünden önce, bazısı sürgünde veya birçoğu da sürgünden sonraki yıllarda yazılmıştır. (Kesin bir tarih vermek zordur; çünkü olaylar ve konular içiçe girmiştir.) Tüm eski Kutsal Kitaplar'ın kapsamı içinde olan bu kitaplara, bazı kiliseler kuşkuyla baktığından, tartışmalı "Apokrif" kitaplar olarak nitelendirmişlerdir.(§)

Babil'e bir bakış : Diçle ve Fırat nehirleri arasında kalan bu Asur kenti, Mezepotamya'nın en ünlü eski medeniyetine aittir. Bab-İlôn (*İlâhlar Kapısı*) anlamına gelmektedir ve en eski tarihi M.Ö. 3000 yıllarına dayanmaktadır. En önemli kralı, kanunları ile tanınan Hammurabi'dir.(Yaklaşık M.Ö.1750). Eski Sami halkına mal olan ve Hz.Musa tarafından da söylenen *"Göze göz ve dişe diş"* (Bak. Lev. 24/20) ifadesi, Babil'in çivi yazılarında da vardır. M.Ö. 625'te Kral Nabukadnezar zamanında, kent iki sur ile güçlendirilmiş olup genişliği birbirlerinden 27 metre aralığında yapılmıştır. En büyük kapısı, İşhar (*Savaş ve aşk Tanrısı*) kapısıdır ve aslan rölyefleriyle bezenmiştir. En büyük tanrılarının adı Marduk'tur. Buna Bel de denir. (Bak 'Babil'in Bel ve Ejhelak hikayesi/Apokrafı). Bu put, 90 m. yüksekliğinde olan bir kulenin üstüne konulmuş olup bu kuleye Ziggurat demişlerdir. İnanışa göre bu tapınağın en üstündeki bir odada, erkek ve dişi tanrılar yılda bir kez buluşup evlenirlerdi. Bu inanış eski Sümerlilerin Tammuz(Temmuz: İlkbaharda hayat veren Tanrı) anlayışıyla benzerdir. Sümerde '*Hayat ağacına*' kıvrıla, kıvrıla sarılan iki yılan tasviri '*Ninjida*' Arapçaya 'Neşel' olarak geçmiştir. Bu benzetmeyle Tevratta geçen, (Hz) Musa'nın Hayat veren yılan başlıklı sırığını da unutmamak gerekir. Babil'in Tapınaklarında, yüzlerce kadın köle, her türlü sapık ilişki yapmaya mecburdu. Heredot'un bir yazısında: *"Eğer kentte yaşayan bir kadın, yaşamında bir kez kendini bir yabancıya Tapınakta satarsa; aldığı para, kurban parası olarak 'dişisel Tanrıları'na sunulmalıydı."* demektedir. Kentte caddeler birbirine paralel olarak ve düzenli bir şekilde su kanalları ile dikine kesişiyordu. Babil, dünyanın yedi harikasından biri olarak bilinen "Asma Bahçeleri" ile de ünlüdür. Bu kentte astroloji, medyumluk, matematik ve edebiyat gelişmiştir. Sayı sistemine 60'ı Babilliler sokarak bir saati 60'a bölmüşler ve bir dairenin de 360 dereceye eşit olduğunu bulmuşlardır. O zamanki çocuklar okula gitmeli ve en az 500 çivi yazısı işareti, edebiyat, astronomi ve matematik öğrenmeliydiler. Babil, dünyanın en eski medeniyeti olmasına rağmen sapkınlıkları ile *"Dünya Fahişeliklerinin anası"* olarak kutsal yazılarda yer almaktadır. (Bkz.İncil-Yuhanna'nın Vahyi; B.19/2-6.)

(*): I. Dönüm noktası, M.Ö. yaklaşık 600; **II. Dönüm noktası ise, M.S.70** yılında Romalılar'ın Süleyman Mabedini yerle bir etmesi ve İsrail milletinin tüm dünyaya dağılması ile başlamaktadır.
(+): Yahudilerin vatanlarına geri dönmeleri ve Tapınağı yeniden yapmaları. (Yaklaşık M.Ö. 530)
(§): Kitabın 'Önsöz'ündeki açıklamaları okuyunuz.

E Z R A

(En eski bilinen metni Aramicedir.)

1. Bölüm: 1)Allah'ın Evi'nin inşaası için Koreş'in ilânı, 5)Halkın gereksinimleri, 7)Pers kralı Koreş tarafından kutsal eşyaların geri verilmesi.
1* Pers kralı Koreş'in birinci yılında Rabb'in Yeremya(1) aracılığıyla olan sözünün yerine gelmesi için Rabb, Pers kralı Koreş'in ruhunu uyandırdı. O(2) da tüm ülkede yazılarla aşağıdaki gibi ilân verdirdi. **2*** Pers kralı Koreş böyle buyuruyor: Göklerin ilâhı olan ***Yehovah*** yeryüzünün tüm ülkelerini bana verdi ve Yahuda'da olan Oruşalim'de kendisine bir Ev yapmamı bana(3) sıkıca öğütledi. **3*** Aranızda onun kavminden kim varsa Yahuda'da olan Oruşalim'e gitsin ve İsrail'in Allah'ı ***Yehovah***'ın; yani Oruşalim'de(*Kudüs'te*) olan Allah'ın Evi'ni(4) yapsın ve Allah onun ile olsun. **4*** Oruşalim'de olan Allah'ın-Evi için hükmü geçen sunulardan başka, onun kentlileri; yani tüm arda kalanlar gurbetteki ülkeden gümüş, altın, eşya ve hayvanlarla onu desteklesinler. **5*** O zaman Oruşalim'de olan Allah'ın-Evi'ni yapmak için Yahuda ile Bünyamin'in boy başkanları, imamlar*(kahinler)* ile Levililer kalplerini Allah'ın yönlendirdiği(5) adamlarla birlikte çıktılar. **6*** Ve tüm çevrede olanlar bağışlanan sunulardan başka; gümüş kaplar, altın eşyalar, hayvanlar ve değerli armağanlarla ona yardım ettiler. **7*** Kral Koreş, Nabukadnezar'ın(6) Oruşalim'den getirip kendi ilâhının evine koymuş olduğu Rabb'in(7) Evi'nin eşyalarını çıkardı.

8* Bunları Pers kralı Koreş hazine memuru Mitredat'ın eliyle çıkararak Yahuda beyi Şeşbatsar'a[8] sayarak verdi. **9*** Onların sayısı budur: Otuz altın leğen, bin gümüş leğen; yirmi dokuz bıçak; **10*** Otuz altın tas, ikinci derece dörtyüz on gümüş tas ve bin tane başka eşyaydı. **11*** Tüm takımlar beş bin dörtyüz taneydi. Şeşbatsar tüm bunları Babil tutsaklığından Oruşalim'e(*Kudüs'e*) götürülenlerle birlikte götürdü.

(1)II.Trh.36/22 ve 23, Yerm. 25/12,29/10, **(2)**B.5/13ve14, **(3)**İş. 44/28, 45/1ve13, **(4)**Dan.6/26, **(5)**Filp.2/13, **(6)**II.Krl.24/13, II.Trh.36/7, **(7)**B.5/14, 6/5, **(8)**Bak B.5/14.

2. Bölüm: 1)Geri dönen halkın, 36)Kahinlerin, 40)Levililerin, 43)Netinim'in(*Tapınak hizmetçileri*), 55)Süleyman'ın hizmetçileri oğullarının, 64)Tüm cemaatin sayısı, 68)Hak edilen, beğenilen sunuları.
1* Tutsak alınan yani Babil[1] kralı Nabukadnezar 'ın Babil'e götürdüğü kişilerden olup da tutsaklıktan çıkan ve Oruşalim ile Yahuda olmak üzere herkesin kendi eyaletleri olan halkından kendi kentlerine geri dönen[2] adamlar bunlardır: **2*** Zerubbabel, Yeşua, Nehemya, Seraya[3] Reeleya, Mordekay, Bilşan, Mispar, Bigvay, Rehum ve Baana ile gelen ve İsrail kavminden olan adamların sayısı budur: **3*** Paroş oğulları; iki bin yüz yetmiş iki, **4*** Şefatya oğulları; Üç yüz yetmiş iki, **5*** Arah oğulları; yedi[4] yüz yetmiş beş, **6*** Pahat[5] Moab oğulları'ndan, Yeşua ve Yoab oğulları'ndan olan iki bin sekiz yüz on iki, **7*** Elam oğulları'ndan bin iki yüz elli dört kişi, **8*** Zattu[6] oğulları'ndan dokuz yüz kırk beş, **9*** Zakkay oğulları'ndan yedi yüz altmış, **10*** Bani[7] oğulları'ndan altı yüz kırk iki, **11*** Bebay[8] oğulları'ndan altı yüz yirmi üç, **12*** Azgad[9] oğulları'ndan bin iki yüz yirmi iki, **13*** Adonikam oğulları'ndan[10] altı yüz altmış altı, **14*** Bigvay[11] oğulları'ndan iki bin elli altı, **15*** Adin[12] oğulları'ndan dört yüz elli dört, **16*** Ater oğulları(Hizkiya'dan olarak) doksan sekiz, **17*** Betsay[13] oğulları; üçyüz yirmi üç, **18*** Yora oğulları[14] yüz on iki, **19*** Haşum[15] oğulları; iki yüz yirmi üç, **20*** Gibbar[16] oğulları; doksan beş, **21*** Beytlehem[17] oğulları; yüz yirmi üç, **22*** Netofa adamları; elli altı, **23*** Anatot adamları; yüz yirmi sekiz, **24*** Azmavet oğulları; kırk iki, **25*** Kiryat-Arim, Kefira ve Beerot oğulları; yedi yüz kırk üç, **26*** Rama ve Geba oğulları altıyüz yirmi bir, **27*** Mikmas adamları; yüz yirmi iki, **28*** Beyt-El ve Ay adamları[18] iki yüz yirmi üç, **29*** Nebo oğulları; elli iki, **30*** Magbiş oğulları; yüz elli altı, **31*** Diğer(19) Elam oğulları; bin iki yüz elli dört, **32*** Harim oğulları; üç yüz yirmi, **33*** Lod, Hadid ve Ono oğulları[20] yedi yüz yirmi beş, **34*** Eriha oğulları; üç yüz kırk beş, **35*** Ve Senaa[21] oğulları da üç bin altı yüz otuz idi. **36*** Kahinler Yeşu boyundan olarak Yedaya[22] oğulları; dokuz yüz yetmiş üç, **37*** İmmer[23] oğulları; bin elli iki, **38*** Paşhur[24] oğulları; bin iki yüz kırk yedi, **39*** Harim[25] oğulları; bin on yedi, **40*** Levililer Hodavya oğulları'ndan olarak Yeşua oğulları ve Kadmiel oğulları; yetmiş dört idi. **41*** Asaf oğulları'ndan[26] olan ezgiciler yüz yirmi sekiz, **42*** Kapıcıların[27] oğulları Şallum oğulları'ndan Ater oğulları, Talmon oğulları, Akkub oğulları, Hatita oğulları ve Şobay oğulları tamamı yüz otuz dokuz. **43*** Netinim[28] Siha oğulları, Hasufa oğulları, Tabbaot oğulları, **44*** Keros oğulları, Siaha oğulları, Padon oğulları, **45*** Hagaba oğulları, Akkub oğulları, **46*** Hagab oğulları, Şamlay oğulları, Hanan oğulları, **47*** Giddel oğulları, Gahar oğulları, Reaya oğulları, **48*** Retsin oğulları, Nekoda oğulları, Gazzam oğulları, **49*** Uzza oğulları, Paseah, oğulları, Besay oğulları, **50*** Asna oğulları, Meunim oğulları, Nefisim oğulları, **51*** Bakbuk oğulları, Hakufa oğulları, Harhur oğulları, **52*** Baslut[29] oğulları, Mehida oğulları, Harşa oğulları, **53*** Barkos oğulları, Sisera oğulları, Temah oğulları, **54*** Netsiah oğulları ve Hatifa oğulları. **55*** Süleyman'ın[30] hizmetçisi oğulları: Sotay oğulları, Hassoferet oğulları, Peruda[31] oğulları, **56*** Yaala oğulları, Darkon oğulları, Giddel oğulları, **57*** Şefatya oğulları, Hattil oğulları, Pokeret-Hasebaim oğulları, Ami[32] oğulları olup; **58*** Netinim'in[33] tümü[34] ve Süleyman'ın[35] tüm hizmetçileri oğulları üçyüz doksan ikiydi. **59*** Tel-Melah, Tel-Harşa, Kerub, Addan[36] ve İmmer'den çıkıp kendi atalar evlerini ve soylarını; yani İsrailden olup olmadıklarını ispatlayamayanlar: **60*** Delaya oğulları[37] Tobiya oğulları ve Nekoda oğulları olup altı yüz elli ikiydi. **61*** Kahinlerin oğulları'ndan: Habaya oğulları, Hakkos oğulları ve Barzillay'ın oğulları ki, Gilead'lı[38] Barzillay'ın kızlarından biriyle evlenmiş ve onların adıyla anılmıştır. **62*** Bunlar kendi soy kütüklerinde arandılar ise de bulunmadılar; ve kirli[39] sayılarak kâhinlikten atıldılar. **63*** Ve[40] Terşata (*Vali*); Urim ile Tummim'in(41) bir kahini ortaya çıkıncaya[42] dek kutsal[43] şeylerden yememelerini onlara sıkıca öğütledi. **64*** Tüm topluluk[44]) kırk iki bin üç yüz altmış kişiydi. **65*** Onların köle ve kadınları da yedi bin iç yüz otuz yedi kişiydi. Aralarında iki yüz[45] ozan ve ezgiciler vardı. **66*** Atları yediyüz otuz altı, katırları iki yüz kırk beş; **67*** Develeri dörtyüz otuz beş ve eşekleri altı bin

yediyüz yirmiydi. **68*** Oymak[46] beylerinden bazısı Oruşalim'de bulunan Rabb'in-Evi'ne geldiklerinde; Allah'ın-Evi'ni yerinde yapmak için beğenilen armağanlar verdiler. **69*** Güçlerine göre imalât[47] hazinesine altmış bin dirhem altın ve beş bin mına gümüş yüz tane kâhin giysisi verdiler. **70*** Kahinler[48] Levililer, halktan olanlarla ezgiciler, kapıcılar ve *'Netinim'*[*] kendi kentlerinde; tüm İsrailde kendi şehirlerinde yaşadılar.

(1) Nah.7/6vediğ.,**(2)**II.Krl.24/14-16,25/11,II.Trh.36/20, **(3)**Nehm. 7/7Azarya,**(4)**Bak.Nehm.7/10(Arah oğulları'ndan 652kişi?), **(5)**Nehm.7/11(Yeşua,Yoab oğulları'ndan,Pahat Moab oğulları'ndan 2818kişi?), **(6)**Neh. 7/13 (845kişi?), **(7)**Nehm7/15Binnuy,(648kişi?),**(8)**Neh.7/16(628kişi?), **(9)**Neh.7/17(2322kişi?), **(10)**Neh.7/18(667kişi?), **(11)**Neh. 7/19(2067kişi?),**(12)**Neh.7/20(655kişi?),**(13)**Neh. (324kişi?),**(14)**Neh.7/22 (328kişi?),**(15)**Neh.7/26(188kişi?), **(16)**Neh.7/32(123kişi?), **(17)**Neh.7/37(721kişi?) ,**(18)**Neh. (3930kişi?),**(19)**Neh.7/44(148kişi?),**(20)**Neh. 7/45(138kişi?), **(21)**Neh.7/6 (642kişi?), **(22)**Neh.7/67(245kişi?), **(23)**Neh.7/24 Harifoğulları,**(24)**Nehm.7/25Gibeon,**(25)**Bak7.Ayet, **(26)**I.Trh.24/7, **(27)**I.Trh. 24/14, **(28)**I.Trh.9/12, **(29)**I.Trh.24/8, **(30)**I.Trh.9/2, **(31)**Nehm. 7/54, **(32)**I.Krl.9/21, **(33)**Nehm.7/57, **(34)**Neh.7/59 Amon, **(35)**Yeş.9/21ve27,I.Trh.9/2, **(36)**Tapınak-Hizmetçileri;Bak.Yeş.9/23,**(37)**I.Krl.9/21, **(38)**Nehm.7/61 Addon,**(39)**II.Sam.17/27,**(40)**Say.3/10,**(41)**Bak.Nehm.8/9, **(42)**Hurç.28/30,Say.27/21,**(43)**Bak.I.Ez.5/38,**(44)**Lev.22/2 ve 10,15ve16,**(45)**Neh.7/66,**(46)**Nehm.7/70,**(47)**I.Trh.26/20, **(48)**B.6/16ve17, Nehm.7/73, **(*)**Veya ***"Netinim": Özel Tapınak hizmetçileri.***

3. Bölüm: 1)Mezbah'ın(*Sunağın*) kurulması, 4)Yakmalık kurbanların sunulması, 7)İşçi gereksinimin karşılanması, 8)***Beytulla***h'*ın* (*Allah'ın Evi'nin*) kurulması.

1* Yedinci ay geldiğinde; İsrailoğulları'nın kentlerinde, halk bir evdeymiş gibi tek yürekle Oruşalim'de toplandı. **2*** Yosadak'ın oğlu Yeşu[1] ile onun kardeşleri ve kahinlerden Şealtiel oğlu Zerubabel[2] kalkıp Allah[3] adamı Musa'nın şeriatında*(yasasında)* yazıldığı gibi kurbanlar yakmak için İsrail'in Allah'ının mezbahını*(sunağını)* yaptılar. **3*** O ülkenin halkından korktukları için mezbahı kendi yerine koyup onun üstünde Rabb'e yakmalık kurbanlar; yani sabah[4] ve akşam kurbanlarını sundular. **4*** Yazıldığı[5] gibi 'Çadır[6] Bayramını' kutlayarak; günlük[7] yakmalık kurbanlarını, yasa gereğince sayısına göre günden güne sundular. **5*** Sonra sürekli yakmalık[8] kurbanlarını, ay başlarını ve Rabb'e kutsanan belli bayramlar ile Rabb'e özgü gönüllü taktime sunanların sunularını arz ettiler. **6*** Yedinci ayın birinci gününden beri Rab için kurbanlar yakmaya başladılar. Rabbin Tapınağı ise daha hizmete açılmamıştı. **7*** Taşçılar ile marangozlara para vererek Pers[9] kralı Koreş tarafından aldıkları imtiyaza göre; erz*(sedir)* ağaçlarını Lübnan'dan Yafa'ya[10] denizden götürmeleri için Sayda ile Sur'dan olanlara yiyecek[11] içecek ve zeytin yağı verdiler. **8*** Oruşalim' de olan Allah'ın evine ulaşmalarının ikinci yılının ikinci ayında; Şealtiel oğlu Zerubbabel, Yosadak'ın oğlu Yeşu ve onların kardeşleri kahinler(*Rahipler*), Levililer ve tutsaklıktan geri dönenlerin tümüyle binaya başladılar. Yirmi[12] yaşını geçkin olan Levililer'i Rabbin-Evi'nin işine görevli olarak atadılar. **9*** Yeşu[13] ile oğulları ve kardeşleri: Kadmielle oğulları, Yahuda oğulları, birlikte Henadad oğulları ve kardeşleri olan Levililer'le birleşerek işçileri kontrol etmeye çıktılar. **10*** Yapıcılar Rabbin evinin temelini yaptıklarında İsrailin[14] kralı Davut'un yaptığı gibi Rabbe hamd etmek için imamlar[15] kendi giysilerini giymiş olarak borazanlarla ve Asaf oğulları olan Levililer de zillerle durdular. **11*** Onlar Rabbe şöyle hamd ve şükür ettiler: Çünkü[16] acıyandır ve lütfu[17] İsraile sonsuzdur, diyerek nöbetleşe[18] ezgiler söylediler. Tüm halk Rabbin evinin temeli kurulduğu için yüksek sesle naralar atarak Rabbe hamd ettiler. **12*** Kâahinler[19] ile Levililer ve boyların beylerinden önceki Tapınağı görmüş olan nice yaşlı kimseler; bu Tapınağın temeli onların gözleri önünde yapıldığında büyük bağırışla ağladılar ve birçokları da sevinçten bağırarak coştular. **13*** O derece ki halk bu büyük bağırış gürültüsünü, halkın ağlayış sesinden ayıramadı. Çünkü halk yüksek sesle tekbir getiriyordu; ses de uzaktan duyuldu.

(1) Hag.1/1,Zek.3/1,**(2)**Mat.1/12,Luk.3/27,**(3)**Tes.12/5, **(4)**Say.28/3,34,**(5)**Çık.23/16,**(6)**Nehm.8/14ve17, Zek.14/16ve17, **(7)**Say.29/12vediğ.,**(8)**Çık.29/38,Say.28/3,11,19ve26, 29/2,8ve13,**(9)**B.6/3,**(10)**II.Trh.2/16,Res.İşl.9/36, **(11)**I.Krl.5/6 ve9, II.Trh. 2/10,Res.İşl. 12/20,**(12)**I.Trh.23/24,27, **(13)**B.2/40, **(14)**I.Trh.6/31,16/4,25/1,**(15)**I.Trh.16/5,6ve42, **(16)**I.Trh.16/34, Mez.136/1,**(17)**I.Trh.16/41,Yerm.33/11,**(18)**Çık.15/21, II.Trh. 7/3, Nehm. 12/24, **(19)**Bak Hag.2/3.

4. Bölüm: 1)İsrailoğulları düşmanlarını Allah'ın-Evi'nin inşaasında ortak etmedikleri için onların düşmanca davranışları, 7)Onların kral Ahaşveroş'a yazdığı mektup, 17)Ahaşveroş'un buyruğu, 23)Binanın yapılışının ertelenmesi.

1* Yahuda[1] ile Bünyamin'in düşmanları sürgünden gelenlerin İsrail'in Allah'ı Rabb'in-Evi'ni yaptıklarını duyduklarında; **2*** Zerubbabel ile atalar evleri'nin*(boyları)* başkanları yanına gelerek. Sizinle beraber biz de Allah'ınızı sizin gibi arzu-

luyoruz. Bizi buraya getiren Asur[2] kralı Esar-Haddon'un günlerinden beri *"O"*na kurban sunuyoruz, dediler. **3***Ama Zerubbabel ve Yeşu ile İsrailin diğer boylar beyleri onlara şöyle yanıt verdiler: Allah'ımıza[3] bir ev yapmak için sizin bizimle bir işiniz yoktur; ama Pers[4] kralı Koreş bize buyurduğu gibi; İsrailin Allah'ı Rabb'e yalnız biz yapacağız, dediler. **4***Bunun üzerine ülkenin[5] halkı Yahuda halkının ellerini gevşetip bina etmekte oldukları şey için onları sıkıntıya soktular. **5***Onların maksadını geçersiz kılmak için Pers kralı Koreş'in tüm günlerinde Pers kralı Daryüs'ün (*Dara*) egemenliği zamanına değin onlara karşı parayla danışmanlar tuttular. **6***Ve Ahaşveroş'un (*Artahşaşta*) egemenliği zamanı, saltanatının başlangıcında Yahuda ile Oruşalim halkına karşı bir şikayet dilekçesi yazdılar. **7***Artahşaşta'nın günlerinde Bişlam, Mitredat, Tabeel ve diğer arkadaşları Pers kralı Ahaşveroş'a yazdılar. Mektup Hittî Aramî; ve dili de Aramiceydi. **8***Vali Rehum ve yazıcı Şimşay Oruşalim'e karşı kral Artehşaşta'ya bu şekilde bir mektup yazdılar. **9***O zaman vali Rehum, yazıcı Şemşay ve onların diğer yoldaşları olan Dinaîler[6] Afarsatkîler, Tarpelîler, Afarsîler, Arkevîler, Babilliler, Şuşankîler, Dehaîler, Elamîler; **10***Ve büyük şanlı Osnappar'ın *(Asurbanibal)* göç ettirerek Samiriye kentlerinde yerleştirdiği diğer milletler ve nehirin berisinde bulunanları yazdılar *(vs)*. **11***Kral Artahşaşta'ya gönderdikleri mektubun içeriği budur: "Yani nehirin beri tarafında olan kullar vs. **12***Kralın bilgisi içinde; senin yanından çıkan Yahudiler Oruşalim'e gelip surlar yaparak ve temeller kurarak o asi ve kötü kenti yeniden yapıyorlar. **13***Şimdi kral bilmelidir ki eğer bu kent bina olur ve surları yapılırsa; onlar haraç[7] vergi ve damga parası vermezler. Böylece kralların iaradesine zarar vermiş olursun. **14***Mademki biz sarayın ekmeğini yiyoruz; kralın zarar görmesini istemiyor ve durumu krala iletmek için bunu yazıyoruz. **15***Tâ ki; atalarının tarih kitabında aranılsın. O tarih kitabında bu kent asi bir kent olup krallara, bölgeye zararlı olduğu ve eski zamanlardan beri onun içinde bozgunculuk*(fesat)* yaptıklarını; bundan ötürü kentin yıkıldığını bulup anlayasın. **16***Biz de krala bildiriyoruz ki; eğer bu kent bina olunup surları yapılırsa artık nehirin bu tarafında senin bir payın kalmaz" **17***Kral da veli Rehom ve yazıcı Şimşay'a Samiriye'de ve ırmağın ötesinde kalan yerlerdeki arkadaşlarının artakalanlarına aşağıdaki fermanı gönderdi: **18***"Herkese selam. Bize gönderdiğiniz mektup önümde okutulup anlamı anlaşıldı. **19***Benden buyruk çıktıktan sonra tarih kitabında araştırıldığında bu kentin eski zamandan beri krallara karşı kalkışıp onun içinde isyan ve fesat olduğu görülmüştür. **20***Oruşalim'de güçlü olan krallar bulunup nehirin[8] ötesinde[9] bulunanların tümü üzerine egemen olmalarıyla onlara haraç, vergi ve damga parası veriliyordu. **21***Bundan dolayı o adamların ara vermeleri ve benden buyruk çıkana dek o kentin yapılmaması için emir veriniz. **22***Bu konuda boş bulunmaktan sakının. Niçin fesat çoğalıp krallara zarar gelsin?**"** **23***Ve kral Artahşaş'ın mektubunun kopyası Rehum ile yazıcı Şimşay'ın adamlarının önünde okunduğu zaman; onlar aceleyle Oruşalim'e Yahudiler'in üzerine gidip, onları kaba güçle işlerinden alıkoydular. **24***O zaman Oruşalim'de olan Allah'ın-Evi'nin işi ertelendi ve Pers kralı Daryüs'ün egemenliğinin ikinci yılına değin gecikti.

(1) Bak.7-9.Ayetler,**(2)**II.Krl.17,24ve32,33,19/37,10.Ayet, **(3)**Nah.2/20, **(4)**B.1/1-3, **(5)**B.3/3, **(6)**Bak II.Krl.17/30ve31, **(7)**B.7/24, **(8)**Tek.15/18, Yeş.1/4, **(9)**I.Krl.4/21, Mez.72/8.

5. Bölüm: 1)Zerubbabel İle Yeşu'nun Haggay ve Zekeriya peygamberin söylemesiyle binaya başlaması, 3)Tattenay ile yoldaşlarının engeli, 4)Ve onların Daryüs'e Yahudiler'i yeren mektubu.

1*Haggay[1] peygamber ve İddo oğlu Zekeriya[2] peygamber; Yahuda ile Oruşalim'de bulunan Yahudiler'e, İsrailin Allah'ının adıyla peygamberlik ettiler. **2***O zaman Şealtiel oğlu Zerubbabel[3] ve Yosadak'ın oğlu Yeşu kalkıp Oruşalim'de olan Allah'ın-Evi'ni yapmaya başladılar. Allah'ın peygamberleri de onlarla beraber olup onlara yardımcı oluyorlardı. **3***O zaman nehirin berisinin valisi Tattenay[4] Şetar-Bozenay ve yoldaşları onun yanına gelerek onlara: -Bu[5] evi yapmak ve bu duvarı yapmak için size kim izin vermiştir? Diye sorduklarında; **4***Biz[6] de onlara bu binayı yapan adamların isimlerini açıkladık. **5***Ama yaşlı Yahudiler; onların[7] Allah'ının gözüyle kollanıyordu! Böylece durum tâ Daryüs'e bildirilinceye; ve bir de bundan[8] başka ferman götürülünceye değin onları engellemediler. **6***Nehrin berisinin valisi Tattenay, Şetar-Bozenay ve nehrin beri yanında olan yoldaşları[9] Afarsakîler'in kral Daryüs'e gönderdikleri mektubun örneği budur. **7***Ona gönderdikleri mektupta bu şekilde yazılıydı: "Kral Daryüs'e çok selam ediliyor. **8***Kral bilmiş olsun ki biz Yahuda bölgesindeki Büyük İlâh'ın Evi'ne girdik. Bu büyük taşlarla yapılıyor, duvarları içine ağaçlar konuluyor ve bu iş çabucak yapılmakta olup ellerinde ilerliyor. **9***Biz de o

yaşlılara: Bu evi[10] yapıp, bu duvarları yapmaya size kim izin verdi? Diye sorduk. **10***Onların başkanları olan adamlarının adını yazmak ve sana bildirmek için adlarını sorduk. **11***Onlar da bize şu şekilde yanıt verdiler; yani: Biz göklerle yerin Allah'ının kullarıyız. Bundan yüzlerce yıl önce yapılan Evi yapıyoruz. Bunu İsrailin büyük bir kralı yaptı ve bitirdi[11] ise de; **12***Atalarımız[12] göklerin Allah'ını gazaba getirdikleri için onları Babil kralı Kildanî[13] Nabukadnezar'ın eline verdi. O da bu Evi yıkıp halkını Babil'e tutsak götürdü. **13***Ama; Babil[14] kralı Koreş'in birinci yılında kral Koreş bu Allah'ın Evi'nin yapılmasına izin verdi. **14***Ve Nabukadnezar'ın Oruşalim Evi'nden çıkarıp Babil tapınağına götürdüğü Allah'ın[15] Evi'nin altın ve gümüş eşyalarını kral Koreş Babil tapınağından çıkarıp Şeşbasar[16] adında vali atadığı adama verdi. **15***Ve ona: -Bu kapları al, git; ve onları Oruşalim Tapınağına götür! Allah'ın-Evi kendi yerinde yapılsın, dedi. **16***O zaman Şeşbasar gelip Oruşalim'de olan Allah'ın[17] Evi'nin temellerini yaptı ve o zamandan şimdiye dek bina yapılıyor ise de henüz daha[18] bitirilemedi, dediler. **17***Eğer şimdi kral uygun görüyorsa; Oruşalim'de olan Allah'ın-Evi'nin yapımı için kral Koreş'in bir buyruğunun olup olmadığı, Babil'de bulunan krallık hazinesinde[12] araştırılsın ve kral bu konuda kendi kararını bize bildirsin.

(1) Hag.1/1, **(2)**Zek.1/1, **(3)**B.3/2, **(4)**6.Ayet, B.6/6, **(5)**9.Ayet, **(6)**10.Ayet, **(7)**Bak B.7/6ve28, Mez.33/18, **(8)**B.6/6, **(9)**B.4/9, **(10)**3.ve4.Ayetler, **(11)**I.Krl.6, **(12)**II.Trh.36/16ve17, **(13)**II.Krl. 24/2, 25/8,9ve11, **(14)**B.1/1, **(15)**B.1/7ve8, 6/5, **(16)**Hag.1/14, 2/2ve21, **(17)**B.3/8ve10, **(18)**B.6/15, **(19)**B.6/1ve2.

6. Bölüm: 1)Ev'in inşasının tamamlanması için Daryüs'ün fermanı, 13)Ev'in tamamlanması, 16)Kutsama(Taktis) bayramı, 19)Ve Fısh bayramının tutulması.

1*O zaman kral Daryüs yazılı bir buyruk çıkarttı ve Babil'de hazinelerin saklandığı kitaplık[1] arandığında; **2***Medliler bölgesinde olan Akmeta sarayında bir tomar bulundu. Bunun içinde de yazılı bir buyruk vardı. **3***Kral Koreş'in ilk yılında kral Koreş Oruşalim'de olan Beytullah*(Allah'ın Evi)* için bu yazılı buyruğu vermişti; yani: **"**İçinde kurban sundukları Ev bina olunup onun temelleri sağlam yapılsın. Yüksekliği altmış arşın ve eni altmış arşın olarak; **4***Üç[2] dizi büyük taşlardan ve bir sıra da yeni ağaçtan olsun. Masrafı da krallık hazinesinden verilsin. **5***Nabukadnezar'ın Oruşalim Tapınağı'ndan çıkarıp Babil'e götürdüğü Allah'ın[3] Evi'nin altın ve gümüş eşyaları geri verilmeli ve Oruşalim'de olan Tapınaktaki kendi yerinde, Allah'ın-Evi'ne konulmalıdır. **6***Bundan ötürü[4] ey nehirin öte yöresinin valisi. Tattenay ve Şetar-Bozenay ile nehirin ötesinde olan yoldaşları Afarsakîler; ondan vazgeçin. **7***Ve bu Allah'ın-Evi'nin üstüne gitmeyin. Yahudilerin beyleri ve Yahudilerin yaşlıları bu Allah'ın Evi'ni yerinde yapsınlar. **8***Bu Allah'ın Evi'nin yapılması konusunda, Yahudilerin yaşlılarına yapacağınız şey hakkında benden buyruk çıkmıştır ki, kralın malından; yani nehirin ötesinin haracından bu adamlara işlerinden alıkonulmamaları için ücretleri ödensin. **9***Oruşalim'de olan İmamların *(kahinlerin)* düzenlemesine göre göksel kurbanlar yakılması uğruna gereksinim gördükleri buzağı, koç, kuzular, buğday, tuz, şarap ve yağ kusursuzca günden güne onlara verilsin. **10***Ta ki[5] Göklerin İlâhı'na hoş kokulu kurbanlar sunarak kralın[6] ve oğullarının yaşamı için dua etsinler. **11***Ve buyurdum ki bu fermanıma her kim karşı gelirse; onun evinden bir ağaç çıkarılıp dikilsin ve o adam onun üstünde idam olunsun. Evi[7] de bu yüzden çöplük olsun. **12***Adını[8] orada koyan Allah, bu buyruğuma karşı çıkan ve Oruşalim'de olan Allah'ın Evi'ni yıkan her kral ve milleti yok etsin. Ben Daryüs bu buyruğu verdim; çabuk yapılsın.**"** **13***O zaman nehirin berisinin valisi Tattenay ve Şetar-Bozenay ile onların arkadaşları kral Daryüs'ün gönderdiği bu emri çabucak yaptılar. **14***Yahudilerin[9] yaşlıları Evi inşa ederek Haggay peygamber ve İddo oğlu Zekeriya'nın peygamberliği ile başardılar. İsrail Allahının buyruğu ile Pers kralları Koreş[10] Daryüs[11] ve Artahşaşta'nın[12] buyruğuna göre yaparak bitirdiler. **15***Bu ev Adar ayının üçüncü gününde kral Daryüs'ün saltanatının altıncı yılında tamamlandı. **16***İsrailoğulları kâhinler, Levililer ve tutsaklıktan diğer geri dönenler sevinçle Allah'ın[13] Evi'nin kutsamasını yaptılar. **17***Allah'ın-Evi'nin kutsaması için yüz dana, iki yüz koç, dörtyüz kuzu ve tüm İsrail için günah kurbanı olmak üzere İsrail oymaklarının sayısına göre on iki teke[14] sundular. **18***Musa'nın[15] kitabında yazılı olduğu gibi Oruşalim'de Allah'ın hizmetine kahinleri kendi nöbetlerinde[16] ve Levililer'i de kendi sıralarında[17] görevlendirdiler. **19***Tutsaklıktan gelenler birinci[18] ayın on dördüncü gününde Fısh'ı tuttular. **20***Çünkü imamlar ile Levililer birlikte[19] temizlenip tümü temiz kılındı. Tüm tutsaklıktan gelenlerle kardeşleri kâhinler ve kendileri için olan Fısh[20] kurbanını yaktılar. **21***Tutsaklıktan gelen İsrailoğullarıyla; İsrailin Allah'ı Rabb'i arzu etmek için, ülkenin[21] putperestlerinin iğrençliklerinden kendilerini izole

etmiş olanların tümü Fıshı yaptılar. **22***Ve Fıtır (*Mayasız ekmek*) bayramını yedi gün[22] sevinçle tuttular. Çünkü İsrailin İlâhı olan Allah'ın-Evi'nin işinde onların ellerini güçlendirmek için Asur[23] kralının yüreğini[24] onlara döndürmekle Rabb onları sevindirmişti.

(1)B.5/17, **(2)**I.Krl.6/36, **(3)**B.1/7ve8, 5/14, **(4)**B.5/3, **(5)**B.7/23, Yerm.29/7, **(6)**I.Tim.2/1ve2, **(7)**Dan.2/5, 3/29, **(8)**I.Krl.9/3, **(9)**B.1/2ve5, **(10)**B.1/1, 5/13, 3.Ayet, **(11)**B.4/24, **(12)**B.7/1, **(13)**I.Krl.8/63,II.Trh.7/5, **(14)**B.8/35, **(15)**Say.3/6, 8/9, **(16)**I.Trh. 24/1, **(17)**I.Trh.23/6, **(18)**Çık.12/6, **(19)**II.Trh.30/15, **(20)**II.Trh. 35/11,**(21)**B.9/11,**(22)**Çık.12/15,13/6,II.Trh.30/21,35/17, **(23)**II. Krl. 23/29, II.Trh.33/11, B.1/1,6.Ayet ve diğ., **(24)**Sül.Mes.21/1.

7. Bölüm: 1)Ezra'nın Oruşalim'e gitmesi, 11)Ahaşveroş'un(*Artahşaşta*) Ezra'ya verdiği ferman(*Yazılı buyruk*) ve ayrıcalıklar, 27)Ezra'nın Allah'a şükür etmesi.

1*Bu şeylerden sonra Pers kralı Artahşaş'ın[1] egemenliği sırasında baş İmam(*kahin*) Harun'un, Eleazar, Finehas, Abişua; **2***Bukki, Uzzi; **3***Zerahya, Merayot, Azarya, Amarya; **4***Ahitub, Sadok, Şallum; **5***Hilkiya, Azarya ve Seraya[2] oğlu Ezra ki; **6***Bu Ezra Babil'den çıktı. Ve kendisi İsrailin Allah'ı Rabb'in vermiş olduğu Musa'nın şeriatında[3] usta bir yazıcıydı. Allah'ı[4] Rabb'in eli onun üstünde olduğundan kral onun tüm isteklerini yerine getirdi. **7***Kral Artahşaş'ın[5] yedinci yılında İsrailoğulları'ından; kâhinleri, Levililer[6] ezgiciler, kapıcılar ve Netinim'den[7] bazıları Oruşalim'e gittiler. **8***Kralın yedinci yılında ve beşinci ayda Oruşalim'e geldiler. **9***Çünkü birinci ayın birinde Babil'den yola çıkıp Allah'ının[8] güzel eli onun üzerinde olarak beşinci ayın birinde Oruşalim'e eriştiler. **10***Çünkü Ezra Rabb'in[9] şeriatını arzu etmek, yapmak; İsrailde yasaları[10] ilkeleri ve yolları öğretmek için kalbini hazırlamıştı. **11***Kral Artahşaşta'nın kâhin ve yazıcı; yani Rabb'in buyruklarının ve İsraile verdiği yasa sözlerinin yazıcısı olan Ezra'ya verdiği mektubun kopyası budur: **12***"Kralların kralı[11] Artahşaşta ile göklerin yasasının usta kâtibi*(yazıcısı)* olan kâhin Ezra'ya vs. **13***Ben buyuruyorum ki; ülkemde bulunan İsrail halkının kâhinleri ile Levililerden, her kim kendi isteğiyle Oruşalim'e gitmek isterse seninle birlikte gidebilir. **14***Çünkü kral ile yedi[12] müşirleri[*] tarafından gönderildik ki; elinde olan Hakk'ın sözüne göre Yahuda ile Oruşalim'de(*Kudüs'e*) araştırsın. **15***Evi[13] Oruşalim'de olan İsrailin Allah'ına kral ile kendi müşirlerinin *(danışmanlarının)* gönüllü olarak verdikleri altınla gümüşü; **16***Ve Babil[14] eyaletinde bulabildiğin tüm altın ve gümüşü; yani halkın ve kahinlerin Oruşalim'de olan kendi ilâhlarının Evi için gönülden[15] sundukları armağanları götür. **17***Bu paralarla temiz danalar, koçlar, kuzular, onların sunuları[16] ve meşrubat*(içki)* sunularını satın alarak onları Oruşalim'de olan[17] Allah'ınızın evinin mezbahı *(sunağı)* üstünde sunasınız. **18***Geri kalan altın ve gümüşle de sana ve kardeşlerine neyi yapmak uygun geliyorsa Allah'ınızın isteğine göre onu yapınız. **19***Allah'ın-Evi'nin hizmeti için sana verilen eşyaları Oruşalim'in ilâhı önünde sunun. **20***Allah'ının-Evi için her ne vermeyi gerekli görürsen krallık hazinelerinden ver. **21***Ben kral Ahaşveroş*(Artahşaşta)* nehirin ötesinde olan tüm hazine hizmetçilerime buyuruyorum ki; göklerin İlâhının şeriatının*(yasasının)* yazıcısı kahin Ezra sizden her ne gereksinim duyarsa; **22***Yüz talant gümüş, yüz kor buğday, yüz bat şarap, yüz bat yağ ve tuz da hasapsızca çabuk verilsin. **23***Göklerin ilâhı'nın buyruğu ne ise; Göklerin İlâhı'nın Evi için, tüm dikkatle yerine getirilsin. Sakın kral ve oğullarının ülkesi üstüne gazap gelmesin. **24***Bunu biliniz ki kahinler ile Levililerden, ezgicilerden, kapıcılardan, Netinimler'den ve bu Allah'ın Evi'nin hizmetini yürütenlerden haraç, vergi ve damga parası almaya yetkili değilsiniz. **25***Ve sen Ey Ezra! Allahın tarafından sana verilen lütuf ve bilgelikle, nehirin ötesinde olan tüm halka; yani Allahının yasalarını bilenlere, yargılamaları için yargıçlar[18] ile başkanlar atayasın ve bilmeyenlere[19] de öğretesin. **26***Her kim Allah'ının şeriatına *(yasasına)* ve kralın buyruklarına göre hareket etmezse; onun üzerine gerek ölüm, gerek sürgün, gerek mallarının alınması ve gerek tutuklanmaları için çabucak yargılansın." **27***Ne mutlu[20] atalarımızın Allah'ı Rabb'e ki Oruşalim'de olan Rabb'in-Evi'ni güzelleştirmeği kralın[21] yüreğine koydu. **28***Kral ile[22] müşirlerinin öğütçülerinin önünde ve kralın güçlü olan beylerinin tümü önünde beni onurlandırdı. Allah'ım[23] Rabb'in eli üstümde olduğundan, güçlenerek benimle birlikte gitmeleri için İsrailden seçkin adamlar topladım.

(1) Nah.2/1, **(2)**I.Trh.6/14, **(3)**11,12 ve 21. .Ayetler, **(4)**9.Ayet, B.8/22ve31,**(5)**B.8/1,**(6)**B.8/15 ve diğ., **(7)**B.2/43, 8/20, **(8)**6. Ayet, Nehm.2/8ve 18, **(9)**Mez.119/45, **(10)**6.ve25.Ayetler, Tes.33/10, Neh.8/1-8, Malk.2/7, **(11)**Hez.26/7, Dan.2/37, **(12)**Est. 1/14,**(*)**Müşir: Emreden, işaret eden, bildiren, **(13)**II.Trh.6/2, Mez.135/21, **(14)**B.8/25, **(15)**I.Trh.29/6ve9, **(16)**Say.15/4-13,**(17)**Tes.12/5ve11,**(18)**Çık.18/21ve22, Tes.16/18, **(19)**Ayet 10, II.Trh.17/7, Malk.2/7, Mat.23/2ve3, **(20)**I.Trh.29/10, **(21)**B.6/22, **(22)**B.9/9, **(23)**Bak B.5/5, 6. ve 9.Ayetler, B.8/18.

8. Bölüm: 1)Ezra'nın Babil'den geri dönen arkadaşları ve yoldaşları, 15)Beytullah'ın (*Allah'ın-Evi*'-

nin) hizmetçilerini götürtmesi, 21)Bir oruç ilan etmesi, 24)Altı, gümüş ve eşyaları imamlara*(kahin)* teslim etmesi, 31)Oruşalim'e*(Kudüs'e)* ulaşmaları, 33)Altın ve gümüşlerin Allah'ın-Evi'nde tartılması, 36)Kralın fermanını*(buyruğunu)* valilere vermesi.

1*Kral Artahşaşta'nın egemenliğinde benimle birlikte Babil'de çıkan boylar beylerinin soyu şöyledir: **2***Finehas oğullar'ından Gerşom, İtamar oğulları'ndan Daniel, Davut oğullar'ından Hattuş[1]; **3***Şekanya ve Paroş[2] oğullar'ndan Zekeriya ve onunla soy kitabına kaydı yapılanlar yüz elli erkekti. **4***Pahatmoab oğulları'ndan Zerahya'nın oğlu Elyehoenay ve onunla beraber ikiyüz erkek. **5***Şekanya oğulları'ndan Yahaziel'in oğlu ve onunla beraber üç yüz erkek. **6***Adin oğullar'ndan Yonatan'ın oğlu Ebed ve onunla beraber elli erkek. **7***Elam oğulları'ndan Atalya'nın oğlu Yeşaya ve onunla beraber yetmiş erkek. **8***Şefatya oğulları'ndan Mikael'in oğlu Zebadya ve onunla beraber seksen erkek. **9***Yoab oğulları'ndan Yehiel'in oğlu Obadya ve onun ile beraber iki yüz on sekiz erkek. **10***Şelomit oğulları'ndan Yosifya'nın oğlu ve onunla beraber yüz altmış erkek. **11***Bebay oğullarından Bebay'ın oğlu Zekeriya ve onun ile beraber yirmi sekiz erkek. **12***Azgad oğulları'ndan Hakkata'nın oğlu Yohanan ve onunla beraber yüz on erkek. **13***Ve Adonikam'ın sonraki oğulları'ndan Elifelet, Yeuel, Şemaya ve onunla beraber altmış erkek. **14***Bigvay oğulları'ndan Utay, Zabbud ve onunla beraber beraber yetmiş erkek vardı. **15***Bunları Ahava'ya doğru akan ırmağın kenarında toplayarak orada üç gün konakladık. Halk ile imamları*(kahin)* kontrol ettiğimde Levililer'den[3] hiç kimseyi bulmadım. **16***O zaman Eliezer, Ariel, Şemaya, Elnatan, Yarib, Elnatan, Natan, Zekeriya, Meşullam beylerini ve Yoyarib ile Elnatan adında bilgili adamları çağırttım. **17***Onları Kasifya adındaki yerde, başkan İddo'nun yanına öğüt vererek gönderdim. Kasifya adındaki yerde olan İddo ve kardeşleri Netinim'e ne diyeceklerini onlara bildirdim[4]. Tâ ki; Allah'ımızın Evi için bize hizmetçi götürsünler. **18***Allahımızın güzel eli üstümüzde olduğu için İsrail oğlu, Levi oğlu Mahli'den bilgili bir adam[5] yani Şerabya'yı ve onun oğullarıyla kardeşlerini onsekiz; **19***Ve Haşabya'yı; onun ile Merari oğulları'ndan olan Yeşeya ile kardeşlerini ve onun oğullarını yirmi kişi olarak. **20***Davut ile başkanların Levililer hizmetlerine atamış oldukları tüm Netinimler[6] kendi adlarıyla yazılarak; iki yüz yirmi Netinim'i götürdüler. **21***Orada Ahava ırmağının kenarında bir oruç[7] ilan ettim. Tâ ki; Allah'ımızın önünde alçakgönüllülük[8] ile kendimiz, ev halkımız ve tüm mallarımız için yolculuğun[9] hayırlı olmasını *"O"*ndan dileyelim. **22***Çünkü Allahımızın[10] eli kendisini arzulayanların tümü üzerine hayırlı[11] olur; güç ve gazabı ise kendisini[12] bırakanların üzerine[13] olur, diye krala söylediğimizden, yolda düşmanlardan bizi korumaları için asker ve süvari istemeye utandım[14]. **23***Bundan dolayı oruç tutup bunun için Allahımızdan yardım diledik. *"O"* da bizi utandırmadı[15]. **24***O zaman kâhinlerin başkanlarından on iki kişi; yani Şerebya, Haşabya ve onlarla beraber kardeşlerinden de on iki kişiyi ayırarak; **25***Kral ile danışmanlarının, beylerinin ve hazır olan tüm İsrailin Allahımızın Evi için sunu olarak vermiş oldukları gümüş[16] altın ve takımlarını tartarak onlara teslim ettim. **26***Şöyle ki: Altıyüz elli talant gümüş ve yüz talantlık gümüş eşya ile yüz talantlık altın. **27***Bin dirhemlik yirmi tane altın tas ve aslı saf altın gibi değerli pirinçten*(tunçtan)* iki adet kabı tartarak onlara teslim ettim. **28***Ve onlara doğru: -Siz Rabb'e kutsalsınız[17] eşyalar da kutsaldır[18] ve gümüşle altın atalarınızın Allah'ı Rabb'e gönüllü sunulardır. **29***Oruşalim'de Rabb'in Evi'nin odalarında kâhinlerin ve Levililerin başkanları ile İsrailin boyları beyleri önünde tartılana dek onlara göz-kulak olun ve koruyun, dedim. **30***Kâhinler ile Levililer gümüşle altını ve eşyaları Oruşalim'e Allah'ımızın Evi'ne götürmek için tartarak aldılar. **31***Birinci ayın on ikisinde Oruşalim'e gitmek için Ahava ırmağından hareket ettik. Allahımızın[19] eli üzerimizde olup bizi düşmanın ve yolda pusu kuranın elinden kurtardı. **32***Oruşalim'e[20] gelip üç gün orada durduktan sonra; **33***Dördüncü günde gümüşle altın takımlar ve Allahımızın Evi'nde imam*(kahin)* Uriya'nın oğlu Meremot'un eliyle tartıldı[21]. Bununla beraber Finehas'ın oğlu Eleazar ile Levililer; Yozabad oğlu Yeşua ve Binnuy oğlu Noadya vardı. **34***Herşey sayıyla ve ağırlı hesabına göre teslim edilerek tüm ağırlığı deftere yazıldı. **35***Sürgünden gelmiş olan sürgünler İsrailin[22] Allah'ına yakmalık kurbanlar; yani tüm İsrail için on iki dana, doksan altı koç ve yetmiş yedi kuzuyla günah kurbanı için on iki teke sundular. Tüm bunlar Rabbe kurban yakmak içindi. **36***Kralın yazılı buyruğunu[23] nehirin bu tarafında bulunan kralın vekillerine ve valilere verdiler. Onlar da halka ve Allah'ın Evi'ne yardım ettiler.

(1)I.Trh.3/22, **(2)**B.2/3, **(3)**Bak B.7/7, **(4)**Bak II.Sam.14/3ve19, **(5)**Nah.8/7, 9/4ve5, **(6)**Bak B.2/43, **(7)**II.Trh.20/3, **(8)**Lev.16/29, 23/29,İş.58/3ve5,**(9)**Mez.5/8,**(10)**B.7/6,9ve28,**(11)**Mez. 33/18ve19,34/15ve22, Rom.8/28, **(12)**II.Trh.15/2, **(13)**Mez.

34/16, **(14)**BakI.Kor.9/15, **(15)**I.Trh.5/20, II.Trh. 33/13,İş.19/22, **(16)**B. 7/15,16,**(17)**Lev.21/6-8,Tes.33/8,**(18)**Lev.22/2ve3, Say. 4/4,15,19 ve20, **(19)**B.7/6,9ve28, **(20)**Nehm.2/11, **(21)**26.ve 30.Ayetler, **(22)**B.6/17, (23)B.7/21.

9. Bölüm: 1)Halkın yabancı kadınlar ile evlenmesinden ötürü Ezra'nın sıkıntısı, 5)Onun duası ve sözleri.

1* Bu şeyler tamamlandığında başkanlar bana gelerek: İsrail halkı, kahinler ve Levililer bu ülkenin halklarından[1]; yani Kenanlı, Hititli, Perizzî, Yebusî, Amonî, Moabî, Mısırlı ile Amorîler'in iğrenç işlerine göre yaparak onlardan[2] ayrılmadılar. **2*** Çünkü onların[3] kızlarından kendilerine ve oğullarına alarak kutsal[4] nesil bu[5] ülkenin halkıyla kaynaştı. Beylerle egemen kişiler de bu günahı *(suçu)* işlemekte onlarla beraberdi. **3*** Ben de bunu duyduğumda gömleğimi[6] ve cüppemi yırtıp başımın saçını, sakalını yolarak hayret içinde[7] kaldım. **4*** O zaman tutsaklıktan geri dönenlerin suçu nedeniyle İsrailin[8] Allah'ının sözlerinden korkanların tümü yanıma toplandılar. Ben de akşam[9] kurbanı vaktina değin şaşkın şaşkın oturdum. **5*** Akşam kurbanı zamanı üzgün durumumdan kalkarak yırtık gömleğim ve cüppem ile diz üstü yere çöktüm; ve ellerimi Allah'ım[10] Rabb'e uzatarak dedim ki: **6*** -Ey Allah'ım! Utanıyorum ve yüzümü sana kaldırmaya sıkılıyorum[11]. Ey Allah'ım! Çünkü isyanımız başımızdan aştı[12] ve suçumuz göklere[13] erişti. **7*** Atalarımızın günlerinden bu güne dek büyük suç[14] işledik. Ve bizim isyanlarımız sebebiyle kendimiz[15] krallarımız ve kahinlerimiz bu gün olduğu gibi ülkelerin krallarının ellerine; kılıca, esirliğe, yağmaya ve hakarete[16] bırakıldık. **8*** Allahımız gözlerimizi[17] aydınlatıp, tutsaklığımızda bize yardım etmek için; geriye kalanlarımıza kurtuluş vermek ve kendi kutsal yerinde bize bir Ev[+] vermek uğruna, şimdi bize Allahımız Rabb tarafından biraz lütuf gösterildi. **9*** Çünkü[18] biz kul idik. Ama[19] Allahımız bizi kulluğumuzda terk etmedi; ancak bizi korumak ve Allahımızın Evi'ni yükseltmek için onun yıkılmış yerlerini onarmak ve Yahuda'da, Oruşalim'de bize bir sur yapmaya[20] bizi Pers[21] krallarının önünde onurlandırdı. **10*** Şimdi ey Allahımız bundan sonra ne diyelim? **11*** *"Çünkü miras almak için gideceğiniz ülke o ülkenin[22] halkı tarafından, onu kötülük ve iğrençlikleriyle baştan başa[23] doldurduklarından pislikleri nedeniyle iğrenç bir ülkedir.* **12*** *Bunun için kızlarınızı[24] onların oğullarına vermeyin ve onların kızlarını da oğullarınıza almayın. Onların esenliğini[25] ve saadetini asla aramayın. Tâ ki; o ülkenin bereketini yiyerek güçlenesiniz ve onu[26] çocuklarınıza sona dek miras bırakasınız"* diye kulların olan peygamberler aracılığıyla yaptığın buyrukları bıraktık. **13*** Kendi kötü işlerimiz ve büyük suçumuz için tüm bu olaylar bize geldikten sonra[Gerçi ey Allahımız! Sen bize isyanımızın[27] çokluğuna göre yapmadın; ama bize kurtuluş lütfettin.] **14*** Yine buyruklarını[28] değiştirip bu[29] pis milletler ile akraba olmalı mıydık? Bizden geriye kalanı ve kurtuluş bulanı bırakmayarak bizi yok edinceye dek gazaplanmaz[30] mıydın? **15*** Ey İsrail'in Allah'ı Rabb! Sen adaletlisin çünkü[31] bugün göründüğü gibi biz kurtuluş bulduk. İşte suçlarımızla[32] karşındayız[33]. Bu yüzden önünde[34] duramıyoruz.

(1) Tes.12/30,31,**(2)**B.6/21,Neh.9/2,**(3)**Çık.34/16,Tes.7/3, Neh. 13/23,**(4)**Çık.19/6,22/31,Tes.7/6,14/2,**(5)**II.Kor.6/14, **(6)**Eyp.1/20,**(7)**Mez.143/4,**(8)**B.10/3,İş.66/2,**(9)**Çık.29/39, **(10)**Çık.9/29ve33,**(11)**Dan.9/7ve8,**(12)**Mez.38/4,**(13)**II.Trh. 28/9, Vah.18/5,**(14)**Mez.106/6,Dan.9/5,6ve8,**(15)**Tes.28/36ve64, Nah. 9/30,**(16)**Dan.9/7 ve 8, **(17)**Mez.13/3, 34/5, **(+)**İbranice: Kazık, **(18)**Nah.9/36,**(19)**Mez.136/23,**(20)**İş.5/2,**(21)**B.7/28,**(22)**B. 6/21, **(23)**II.Krl.21/16,**(24)**Çık.23/32,34/16,Tes.7/3,**(25)**Tes.23/6, **(26)**Sül.Mes.13/22,20/7,**(27)**Mez.103/10, **(28)**Yuh. 5/14,II.Petr. 2/20,21, **(29)**2.Ayet,Neh.13/23ve27, **(30)**Tes. 9/8, **(31)**Neh.9/33, Dan.9/14, **(32)**I.Kor.15/7, **(33)**Rom.3/19, **(34)**Mez. 130/3.

10. Bölüm: 1)Şekenya'nın açıklaması ve Ezra'yı yüreklendirmesi, 6)Ezra'nın orucu ve halkı toplaması, 9)Halkın tövbesi, 18)Yabancı kadınları alanların adları.

1* Ezra Allah'ın[1] Evi'nin önünde ağlayarak kendini yere atıp[2] bu duayı söylediği zaman; onun yanına İsrailin erkeklerinden, kadınlarından ve çocuklarından büyük bir kalabalık toplandı. Çünkü halk çok ağlıyordu. **2*** O an Elam oğulları'ndan Yehiel'in oğlu Şekanya Ezra'ya şöyle yanıt verdi: -Biz Allahımıza[3] hainlik ederek yöreden yabancı kadınlarla evlendik; ama şimdi bunun için İsraile bir ümit vardır. **3*** Allah'ımızın buyruğundan[4] korkanlarla[5] efendimin öğüdüne göre tüm bu kadınları ve onlardan doğanları ortaya çıkarmaya Allahımıza[6] söz verelim; bu da şeriate *(yasaya)* göre yapılsın. **4*** Kalk; çünkü bu iş sana aittir. Biz de seninle beraberiz; yüreklen[7] ve yap, dedi. **5*** Ezra da kalkıp baş kâhinler ile Levililere ve tüm İsraile bu sözü yerine getirmeleri için yemin[8] ettirdi. Onlar da yemin ettiler. **6*** Ve Ezra Allah'ın-Evi'nin önünden kalkıp Elyaşib'in oğlu Yehohanan'ın odasına gitti; ve oraya geldikten sonra sürgünden gelenlerin hainliği yüzünden, yas tuttuğu için ekmek[9] yemedi ve su içmedi. **7*** Sonra tüm sürgünden gelenleri Oruşalim'e topladı. **8*** Beyler ile yaşlıların sözüne göre; üç gün içinde gelmeyenlerin tüm mallarına

el konulacak ve kendileri de sürgünden gelenlerin cemaatinden atılacak. İşte bunu Yahuda ile Oruşalim'e ilân ettirdi. **9***O zaman tüm Yahuda ile Bünyamin erkekleri üç gün içinde Oruşalim'de toplandılar(Bu da dokuzuncu ayın yirmisindeydi). Tüm[10] kavim Allah'ın Evi'nin meydanında olup, bu işten ötürü şiddetli yağmur altında titreyerek oturuyordu. **10***Kahin(*Rahip, imam*) Ezra kalkıp onlara doğru: -Siz hainlik ettiniz ve yabancı kadınlar alarak İsrailin suçunu arttırdınız. **11***Şimdi atalarınızın Allah'ı Rabb'i anın[11] ve *"O"*na iyi olanı yapın! Böylece ülkenin halkından[12] ve yabancı kadınlardan ayrılın, dedi. **12***O zaman tüm kalabalık yüksek sesle şöyle yanıt verdi: Buyurduğun gibi yapmalıyız. **13***Ama; kalabalık büyük ve mevsim yağmurlu olduğundan: Açıkta kalamayız ve bu; bir iki günlük iş de değildir. Çünkü bizim çoğumuz bu isyanı yaptık. **14***Şimdi beğlerimiz tüm topluluk yanında dursunlar. Kentlerimizde yabancı kadın almış olanlarımızın tümü ve onlarla beraber her kentin yaşlıları ve yargıçları bu işten ötürü Allah'ımızın[13] şiddetli öfkesi bizden kaldırılıncaya dek belli zamanlarda gelsinler, dediler. **15***Böylece Asahel'in oğlu Yonatan ve Tikva'nın oğlu Yahzeya bu işte görevlendirildi; Meşullam ile Levili Şabbetay da onlara yardımcı oldular. **16***Sürgünden gelenler de böyle davrandılar. Kahin*(imam)* Ezra ve oymaklarınca adları açıklanan boy beylerinden bazısı ayrılarak onuncu ayın birinde bu işi araştırmak için oturdular. **17***Ve birinci ayın birinde yabancı kadın almış olan adamların işinin araştırılmasını bitrdiler. **18***Kahinler oğullarından yabancı kadın almış olanlar bulundu. Yani Yeşu oğullarından Yesodak'ın oğlu ve kardeşlerinden Maasaya, Eliezer, Yarib, ve Gedalya. **19***Bunlar kadınlarını boşamaya söz verdiler. Suçlu[14] olmalarından ötürü suçları için sürüden birer koç verdiler. **20***İmmer oğulları'ndan: Hananî ve Zebadya. **21***Harim oğulları'ndan: Maaseya, Eliya, Şemaya, Yehiel, Uzziya; **22***Paşhur oğulları'ndan: Elyoenay, Maaseya, İsmail, Netanel, Yazabad ve Elasa. **23***Levililerden: Yazabad, Şimei, Kelaya(O Kelita'dır), Petahya, Yahuda ve Eliezer. **24***Ezgicilerden: Elyaşib. Kapıcılardan: Şallum, Telem ve Uri. **25***İsrailden; Paroş oğulları'ndan: Ramya, İzziya, Malkiya, Miyamin, Eleazar, Malkiya ve Benaya. **26***Elam oğulları'ndan: Mattanya, Zekeriya, Yahiel, Abdi, Yeremot ve Eliya. **27***Zattu oğulları'ndan: Elyoenay, Elyaşib, Mattanya, Yeremot, Zabad ve Aziza. **28***Bebay oğulları'ndan: Yehohanan, Hananya, Zabbay ve Atlay. **29***Bani oğulları'ndan: Meşullam, Malluk, Adaya, Yaşub, Şeal ve Yeremot. **30***Pahat-Moab oğulları'ndan: Adna, Kelal, Benaya, Maaseya, Mattanya, Batsalel, Binnuy ve Manessa. **31***Harim oğulları'ndan: Eliezer, İşşiya, Malkiya, Şemaya, Şimeon; **32***Benyamin, Malluk ve Şemarya. **33***Haşum oğulları'ndan: Mattenay, Mattatya, Zabad, Elifelet, Yeremay, Manasse ve Şimei. **34***Bani oğulları'ndan: Maaday, Amram, Uel; **35***Benaya, Bedaya, Keluhi; **36***Vanya, Meremot, Elyaşib; **37***Mattanya, Mattenay, Yaasu; **38***Bani, Binnuy, Şimei; **39***Şelemya, Natan, Adaya; **40***Maknadebay, Şaşay, Şaray; **41***Azarel, Şelemya, Şemarya; **42***Şallum, Amarya ve Yosef. **43***Nebod oğulları'ndan: Yeiel, Mattitya, Zabad, Zebina, İddo ve Yoel. **44***Bunların tümü yabancı kadınlar almışlar ve bazılarının eşlerinin çocukları da olmuştu.

(1)II.Trh.20/9,**(2)**Dan.9/20,**(3)**Neh.13/27,**(4)**Tes.7/2ve3, **(5)**B.9/4, **(6)**II.Trh.34/31,**(7)**I.Trh.28/10, **(8)**Neh.5/12, **(9)**Tes.9/18, **(10)**Bak I.Sam.12/18, **(11)**Yeş.7/19,Sül.Mes.28/13, **(12)**3.Ayet, **(13)**II.Trh. 30/8, **(14)**Lev.6/4ve6.

EZRA'NIN KUŞKULU(+) I. KİTABI

(Bu kitaba III. Ezra da denir.)

ALİ BEY'in 1664-'65 ORİJİNAL OSMANLICA ÇEVİRİSİ REVİZYONU

1. Bölüm: 1)Yoşiya'nın Kudüs'te büyük bir bayram yapması, 23-36)Yoşiya kendini sakınmadı ve bu yüzden yaralandı, 38)Yehoyakin'in Babil'e sürgün götürülmesi, 46)Sedekiya'nın yerine geçmesi, 48)Bunun üzerine Yahudi halkının yıkılışı, 52)Pers egemenliği.

1*Bu kez Yoşiya[1] Yüce Rabbe kutsal Kudüs'te bayram yaptı. O bayram kurbanını önceki ayın on dördüncü gününde kesti. **2***Rabbin Tapınağı'na belirtilmiş hizmetleri üzere, uzun giysili imamlar *(kahinler)* koydu. **3***İsrail'in kutsal hizmetçileri olan Levililer'e şöyle dedi: -Rabb için kutsanın. Çünkü Davut oğlu kral Süleyman'ın yaptırdığı Rabbin Tabutu[2] konulmuştu. **4***Onlara dedi ki: -Siz artık onu sırtınızda götürmeyin! Kesinlikle Rab'biniz yüce Allah'a tapının, onun halkı İsrail'e hizmet edin, atalarınız ve ulusunuz için hazırlanın. **5***İsrail kralı Davut'un buyruğu üzere, oğlu Süleyman'ın yazdığı yazıya göre, siz Levililer'in atalarının nöbetleri üzere, kardeşleriniz İsrailoğulları'nın önünde Tapınakta durun. **6***Tertip üzere

Fısıh kurbanlarını kesin ve kurbanları kardeşlerinize hazırlayın ki, Rabbin Musa'ya verdiği buyruğa göre yapmış olasınız. **7***Ondan sonra Yoşiya orada bulunan halka otuz bin oğlak, kuzular ve üç bin öküz bağışladı. **8***Bu şeyler halka, sunucu imamlara ve Levililer'e söylendiği gibi kral tarafından verildi. Tapınağın velileri Helkiya, Zekeriya ve sunucu imamlara bayram için iki bin altıyüz koyunla üçyüz öküz bağışlandı. **9***Serhezaran, Yekonya, Semaya ve kardeşi Nataniyel, Sabiya, Ohiyal, Yodam da Levililer'e bayram için beş bin koyun ve yediyüz öküz bağışladılar. **10***Bunu yaptıktan sonra imamlarla Levililer; halkın önünde saygıyla, oymaklarına ve atalarının nöbetlerine göre hazır olup, hamursuz ekmekleri vardı. **11***Ki onları yüce Rabbe, Musa'nın kitabında[3] yazıldığı üzere sunsunlar ve sabah böyle oldu. **12***Ondan sonra Fısıh kurbanını ateşte gereği gibi kızarttılar ve kurbanların etlerini kazanlarda ve tencerelerde pişirdiler. **13***Ondan sonra tüm halkı götürdüler. Kendileri ve kardeşleri Harun oğulları olan imamlar için hazırladılar. **14***Çünkü imamlar iç yağlarını akşama dek sundular. Levililer ise kendilerine ve kardeşlerine; Harun oğulları için hazırladılar. **15***Kutsal ezgiciler: Asaf oğulları; Davut'un Asaf'a, Zekeriya'ya ve kral tarafından orada olan Edino'ya buyurduğu gibi kendi nöbetlerini tutuyorlardı. **16***Kapıcılar da tüm kapılarda duruyordu; hiç kimsenin kendisine ait hizmetini terketmesi doğru değildi. Çünkü kardeşleri olan Levililer onların gereksinimini karşılıyordu. **17***O gün Rab'be yapılması gerekli olan kurbanların herşeyi tamamlandı. Fısıh kurbanını yapmak; **18***Ve Rabbin Mezbahında kurbanlar sunmak için; nasıl ki kral Yeşu buyurduysa. **19***Bu şekilde o zamanda olan İsrailli'ler Fısıh bayramını ve Hamursuz ekmeklerinin bayramını yedi gün boyunca kutladılar. **20***İsrail'de Samuel peygamber zamanından beri böyle bir Fısıh bayramı olmamıştı. **21***Yoşiya'nın, imamların, Levililer'in, Yahudilerin ve kutsal Kudüs'te yaşayan tüm İsrailli'lerin kutladığı Fısıh bayramını İsrail krallarından hiç kimse yapmamıştır. **22***Bu Fısıh bayramı Yoşiya'nın krallığının on sekizinci yılında oldu. **23***Ve Yoşiya'nın işlerinden Tanrısı yüce Rabb razı oldu. Çünkü tüm yürekten günahtan sakındılar. **24***Onun asrında olmuş olan bu şeyler, eski zamanlarda yazılmışlardır. Yani bazı kişiler işleriyle, birçok millet ve ülkeyi Rabbe günah etmekte geride bırakmıştı. Rabbin İsrail üzerine söylediği şeyler de yerini buldu. **25***Yoşiya'nın tüm yaptığı şeylerden sonra, Mısır kralı Firavun Fırat suyu üzerinde olan Kargamış'a[4] cenge çıktığı zaman Yoşiya'yı karşısında buldu. **26***Ama Mısır kralı da ona şöyle haber gönderdi: -Ey Yahuda kralı! Seninle benim aramda ne var? dedi. **27***Ben yüce Rab tarafından senin üzerine gönderilmedim. Çünkü cengim Fırat[5] nehri üzerinedir. Şimdi yüce Rab benimledir ve Rab benim işim için acil bir iş görüyor. Vazgeç benden, yüce Tanrı ile cenk etme. **28***Ama Yeşu kendi arabasını ondan döndürmedi; aksine Rab'bin ağzından çıkan Yeremya peygamberin sözlerine bakmayıp, onunla cenk etmeye çalıştı. **29***Megiddo[6] ovasında ona karşı cengi dizdi ve ilk karşılaşmada Yoşiya'nın üzerine askerler geldiler. **30***Kral kendi adamlarına: -Beni cenkten çıkarın; çünkü çok kötü yaralandım, dedi. Adamları da onu çabucak cenkten çıkardılar. **31***Ondan sonra o ikinci arabasına bindi ve kutsal Kudüs'e götürülmüşken öldü de atalarının mezarlığına gömüldü. **32***Tüm Yahuda bölgesinde Yoşiya için yas çekildi. Yeremya peygamber de Yoşiya için ağıtlar düzdü ve yas tutan ezgicileri kadınlar ile bile bugüne dek ezgiler düzdüler. İsrail ulusuna daima böyle yapması buyuruldu. **33***Şimdi bu şeyler -Yoşiya'nın tüm işleriyle birer birer- Yahuda krallarının krallık biyografisinde yazılıdır. Onun değeri, hem Rab'bin Tevrat'ında büyüklüğü, ondan önce olan ve şimdi anlattığım şeyleri, İsrail ile Yahuda krallarının kitaplarında yazılıdır. **34***O zaman halk babası Yoşiya'nın yerine Yoşiya oğlu Yerohaz'ı[7] yerine geçirdiler. O yirmi üç yaşındaydı. **35***Yahuda da ve kutsal Kudüs'te üç ay krallık yaptı. Ondan sonra Mısır kralı onun makamına son verdi ki kutsal Kudüs'te krallık yapmasın. **36***O halkın üzerine yüz yük gümüş ve bir yük altın para cezası bıraktı. **37***Mısır kralı, Yahuda'ya ve kutsal Kudüs'e için onun kardeşi Yehoyakim'i kral atadı. **38***Yehoyakim'i ve önde gelenleri kendine boyun eğdirdi ve kardeşi Zara'yı alıp Mısır'a götürdü. **39***Yehoyakim, Yahuda ve kutsal Kudüs'te egemenlik sürmeye başladığı zaman yirmi beş yaşındaydı ve yüce Allah'a yaraşmayan işler yaptı. **40***Bundan ötürü Babil kralı Nabukadnezar onun üzerine geldi ve onu bir bakır zincirle bağlayıp Babil'e götürdü. **41***Nabukadnezar Rabbin kutsal kaplarından bazısını alıp onları Babil'e götürdü ve Babil'de kendi puthanesinde bıraktı. **42***Böylece onun işleri rezillikleri ve kirliliği dersen; tüm bu şeyler krallık tarihlerinde yazılıdır. **43***Onun yerine oğlu Yehokim(Yehoyakin) saltanat sürdü ve kral olarak atandığında on

sekiz yaşındaydı. **44*** Ve üç ay on gün kutsal Kudüs'te saltanat sürdü ve Rabbe yaramaz işler yaptı. **45*** Bir yıldan sonra Nabukadnezar onu Rabbin kutsal kapları ile Babil'e götürmeye gönderdi. **46*** Ve yirmi bir yaşındaki Sidkiya'yı[8] Yahuda ve kutsal Kudüs üzerine kral atadı. **47*** O, on bir yıl egemen oldu, yüce Rabbe yakışıksız işler yaptı ve yüce Allah'ın ağzından gelen, Yeremya peygamber'in sözlerine saygılı olmadı. **48*** Nabukadnezar ona Rabbin adıyla yemin etmesini isteyince; yalan yemin etti ve asi oldu. Bu yeminle ve yüreğini yükseltip İsrail Tanrısı yüce Rabbin Tevratına *(şeriatına)* karşı düşman oldu. **49*** Halkın ve imamların başları çok kötülük yaparak azdılar. Tüm milletlerden ve eskilerden daha çok kötülük yaptılar ve Rabbin kutsal Kudüs'te kutsanmış olan Tapınağını kirlettiler. **50*** Atalarının Tanrısı da yeniden onları davet etmeye kendi peygamberini gönderdi gönderdi. Çünkü onları ve kendi Evi'ni sakınıyordu. **51*** Ama onlar peygamberlerini alaya alıyorlar ve yüce Rabb söyledikçe onlarla eğleniyorlardı. **52*** Öyle ki; kendi halkının kirlenmişliği yüzünden çok öfkelendi ve Kildanî krallarına üzerlerine saldırmalarını buyurdu. **53*** Onlar da onların yiğitlerini kutsal Tapınağın çevresinde kılıçla. Aralarında ne oğlana, ne kıza, ne kocaya ve ne de çocuklara bağışladılar. **54*** Ama tümünü; Rabbin büyük küçük tüm kutsal kaplarını ve Rabb'in Tabutu'nun(Antlaşma Sandığı'nın) araçlarıyla onların ellerine verdi. Onlar da kralın hazinelerini toplayıp Babil'e götürdüler. **55*** Rabb'in Evi'ni yaktılar, kutsal Kudüs'ün surlarını bozdular ve kulelerini ateşe verdiler. **56*** İçinde övgü nedeni olan her şeyi yıkıp yaktıktan sonra kılıç artıklarını da Babil'e sürdüler. **57*** Persler egemen iken Babil kralının ve onun oğullarının köleleri olmuştular. Tâ ki; Yeremya peygamber'in ağzıyla söylenmiş olan Rabbin sözü tamamlansın. **58*** Yer kendi 'dinlenmesi'ni yapıncaya dek ve tüm yıkıntı zamanından 'rahat' oluncaya dek tam yetmiş yıl[9] oldu.

(+)Murîbâ(Ar. Bkz. Ali Bey'in Çev.): (google çev.) şüphe, kuşku, **(1)**bkz. II. Krl.23/21, II. Trh. 35/1, **(2)**İçinde Musa'nın 'On Emr'i bulunan Kutsal Sandık. Bkz. İbr. 9/4ve5, Çık.16/3, 34, 25/16 ve 21, 34 /29, Say.17/10,II.Sam. 6/11-13,Yeş. 8/33, Tes.31/26, **(3)**bkz. Tes. 16/2, II.Trh. 35/20, **(4)**II.Krl.23/28-30, **(5)**bkz. II.Trh.35/20, **(6)**bkz. II.Krl.35/22, **(7)**Bkz.II.Krl. 23/31 (Yehoahaz), **(8)**bkz. Yerm. 34/2 (Sedekiya), **(9)**70 yıl veya 70 hafta. Çünkü sebt günü; her hafta sonu olan Şabat(Cumartesi günü) 'dinlenme günü' ve tatil olarak kabul edilir.

2. Bölüm: 1)Kral Kureş'in Yahudilerin tekrar ülkelerine gitmelerine izin vermesi ve Tapınağın yapılacağı, 5-8)Kral'ın tüm eşyaları geri vermesi, 10-12)Kapların sayısına göre geri verilmesi.

1* Pers kralı Kureş'in egemenliğinin ilk yılında, Yeremya'nın ağzıyla söylenmiş olan Rabbin sözünün yerine gelmesi için yüce Rabb; **2*** Pers kralı Kureş'in ruhunu uyandırdı ve ona bütün ülkesinde mektuplarla tellal çağırtarak dedi ki: **3*** "Pers kralı Kureş şöyle diyor! İsrail'in Rabbi yüce kral Allah, beni tüm yeryüzüne egemen kıldı. **4*** Ve bana, Yahuda vilayetinde olan kutsal Kudüs'te bir ev yapmamı buyurdu. **5*** Eğer şimdi aranızda O'nun halkından bir kimse varsa Rabbi yüce Allah onunla olsun ve kutsal Kudüs'e dönüp İsrail Rabbi'nin evini yapsınlar. Kutsal Kudüs'te oturan Rab O'dur. **6*** Şimdi; orada, burada dağılmış oldukları yerlerde yaşayan tüm Yahudilere. **7*** Onlara altından, gümüşten ve diğer armağanlardan -atlardan, sığırlardan; herkesin niyetine göre kutsal Kudüs'te olan Rab'bin Tapınağına getirmek için- adaklarına göre yardım etsinler. **8*** O zaman Yahuda ile Bünyamin obasından, ata ocaklarının halkı; imamlar, Levililer ve yüce Rabbin her kime ki ruhu uyandırdıysa; kalkıp kutsal Kudüs'teki Allah'ın Evi'ni yapsınlar. **9*** Çevrede olanlar da onlara her şeyden; gümüşten, altından, atlardan, sığırlardan ve her gönlü olanın birçok adaklarından başka yardım etsinler. **10*** Ve Şah Kureş, Rabbin o kutsal kaplarını dışarıya çıkardı ki, onları Nabukadnezar kutsal Kudüs'ten naklederek kendi puthanesine koymuştu. **11*** Ve Pers kralı Kureş onları çıkarıp kendi hazine başkanı Mitridato'ya verdi. **12*** O da onları Yahuda vilayetinin paşası Şeşbasar'a verdi. **13*** Onların sayısı: Bin altın tas, bin gümüş tas. Kurbanlar için yirmi dokuz gümüş leğen, otuz altın kâse ve iki bin dört yüz on gümüş kâselerle, bin diğer kaplar. **14*** Getirilen tüm bu altın ve gümüş kapların sayısı beş bin dörtyüz altmış dokuzdu. **15*** Bunları Şeşbasar ve Babil sürgünlüğünden gelenler ile kutsal Kudüs'e götürdü. **16*** Ama Pers şahı Arteserses'in[1] zamanında Belem, Metridat, Tabel, Rehum, Beeltem ve yazıcı Şemsail ile Sameriye de ve diğer yerlerde yaşayan tüm benzerleri; şah Arteserses'e, kutsal Kudüs ve Yahuda halkı için aşağıda yazılmış mektubu verdiler: **17*** "Efendimiz şah Arteserses'e; kulların Rehum, defterdar ve yazıcı Şemsail'le onların danışmasında olanlar, Kili-Suriye[2] ve Finike hakimleri. **18*** Efendimiz kral bilsin; sizden bize dönmüş Yahudiler o asi ve

düzensizlik çıkaran kutsal Kudüs'e geldiler. Onun çarşılarını yapıyorlar, surlarını onarıyorlar ve Tapınağı tekrar inşa ediyorlar. **19***Artık bu şehir yeniden yapıldıktan ve surları bitirildikten sonra; vergi vermeyecekler ve belki de krallara bile baş kaldıracaklardır. **20***Çünkü tapınağın yapısı ilerliyor. Bu şeyleri görmemezlik yapmayalım. **21***Kesinlikle efendimiz krala bildiriyoruz. Eğer uygun görürse atalarının kitaplarında aransın. **22***Bu şeyler konusunda yazılmış olan kayıtları bilsin ki o şehir asiydi. Krallara ve şehirlere acı veriyordu. **23***Yahudiler başkaldırıcıdırlar. Başlangıçtan beri cenk fitneleri edip şehirleri kuşatıyorlardı. Bu yüzden bu şehir yıkıldı. **24***Ey efendimiz kral! Şimdi sana bildiriyoruz ki eğer bu şehir yeniden yapılırsa ve surları önceki gibi olursa; artık sana Kili-Suriye ve Fenike'ye geçit kalmaz." **25***O zaman kral, Rehum adındaki defterdara; Baletmae ve Şemsail adındaki yazıcıya hem diğer benzerlerine ki Samariye, Suriye ve Fenikiye'de idiler. Yanıt olarak bu şekilde yazdı: **26***"Gönderdiğiniz mektubu okudum, sonra da araştırılsın diye diye buyruk çıkarttım. Buna göre bu kent eski yıllardan beri krallara karşı geliyor. **27***İçindeki halk baş kaldırıcı ve bozgunculuk çıkaran idi. Kutsal Kudüs'te öyle zalim ve zorba krallar vardı ki; Kili-Suriye ve Fenikiye'nin kralları olup vergisini alıyorlardı. **28***Şimdi buyruğuma göre o adamlara şehirin yapımı engellensin ki artık bir şey yapamasınlar. **29***Hem krala acı verecek kötülük ileri gitmesin." **30***O zaman Rehum, yazıcı Şemsail ve onların diğer benzerleri Şah Artahşasta'nın mektubunu okuduktan sonra çabucak atlar ve kalabalıklarla kutsal Kudüs'e gittiler. **31***Hemen yapıcılara engel olmaya başladılar. Şöyle ki; kutsal Kudüs'ün Tapınağının yapılması Pers şahı Dara'nın ikinci yılına dek kaldı.

(1) Ahaşveroş veya Artahşasta da denilir, **(2)** Kayseriye veya Kili-Suriye bölgesi.

3. Bölüm: 1)Daryüs'ün büyük bir şölen düzenlemesi, 3)Üç hizmetçinin birlikte konuşması, Herkesin söylevini bir kağıda yazması, 8)Birincisinin şarabı, ikincisinin kralı ve üçüncüsünün de kadınları ile gerçeği övmesi.

1*Bu kez Dara egemenlik sürerken; tüm milletine, tüm ev halkına, tüm Med ile Pers büyüklerine, tüm paşalara, kumandanlara ve Hindistan'dan ta Habeş'e dek yüz yirmi yedi(+) eyaletin yöneticilerine şölen düzenledi. **2***Onlar yiyip içtikten ve tok olarak gittikten sonra şah Dara kendi odasına gitti, uyudu ve ondan sonra uyandı. **3***O zaman kralı koruyan üç iç odalık muhafızı birbirine dediler ki: **4***-Hadi herbirimiz birer söz söyleyelim. Hangimiz daha iyi söylerse görelim ve kimin sözü diğerinden daha iyi olursa şah Dara ona büyük bağışlar yapıp ustalık onuru verilsin. **5***Yani mor pelerini geysin, altın 'kadehten' içsin, altın döşekte uyusun, altın eyerli atların arabasına binsin, tülbent sarığı geysin ve boynunda altın zincir asılsın. **6***Bilgeliği için Dara'nın yanında ikinci yerde otursun ve Dara'nın dostu denilsin. **7***O zaman herkes kendi sözünü yazdı mühürledi. Ondan sonra onları şah Dara'nın yastığı altına koyup dediler ki: **8***"Şah uyandığı zaman yazılar ona bildirilsin. İçimizden kimin sözü şaha ve Pers ülkesinin büyüklerine daha bilge görünürse; yazısına göre ona ustalık onuru verilsin." **9***Bunlardan biri: *"Şarap herşeyden güçlüdür"* yazdı. **10***Diğeri: *"Kral güçlüdür"* **11***Üçüncüsü de: *"Kadınlar hepsinden daha güçlüdür. Ama '**Hak**' hepsine galiptir"* **12***Bu kez kral uyandıktan sonra, onlar yazılarını alıp ona verdiler. O da onları okudu. **13***O saatte tüm Pers ve Med ülkelerinin büyüklerini, paşalarını, kumandanlarını ve bilirkişileriyle yargıçlarını çağırmaya gönderdi. **14***Ve danışmaya oturup önlerinde bu yazılar okundu. **15***Ondan sonra kral dedi ki: -Oğlanları çağırın ki, sözlerini açıklasınlar. Onlar çağrılıp geldiler. **16***Kral da onlara yazdıklarını açıklamalarını buyurdu. **17***O zaman birincisi, şarabın gücünden söz ederek şöyle söyledi: -Ey efendiler! Şarap diğer şeylerden ne denli daha güçlüdür ki onu içen tüm insanları aldatır. **18***Aklınca krallara, öksüzlere, kullara, özgürlere, yoksullara ve zenginlere aynıdır. **19***Her düşünceyi sevince ve coşkuya döndürür. O derece ki hiç bir borç ve keder gözünde yoktur. **20***Her canı cömert yapar. O derece ki sarhoş ne kralı, ne paşayı anar. Ağzından gümüş para yüklerle söylenir. **21***Hem içtikten sonra ne dostları, ne kardeşlerini anar ve birazdan yalın kılıç olurlar. **22***İçkinin etkisi geçtikten sonra ne yaptıklarını bilmiyorlar. **23***Ey efendiler! Şarap bu işleri yaparsa her şeyden güçlü değil midir? Bunu dedi ve sustu. **(+)**Bak Est.9/1.

4. Bölüm: 1)Diğer kişinin kralın gücünü övmesi, 2-15)Üçüncüsünün kadınları övmesi ve sonunda gerçeğin gücünü söylemesi, 34)Bunun üzerine kralın Tapınağın yeniden yapılmasına izin vermesi.

1* O zaman kralın gücünü söyleyen ikincisi söze başlayıp dedi ki: **2***-Ey efendiler! İnsan herşeyden daha güçlü değil midir ki yere denize ve içinde olanlara hep egemendir. **3*** Özellikle kral tümünün hükümdarı ve başbuğudur. Onlara ne buyurursa yaparlar. **4*** Onlara: "Cenk edin!" derse; cenk ederler. Onları düşmanlar, dağlar, kaleler ve surlar üzerine gönderirse giderler. **5*** Ölürler ve öldürürler; ama kralın sözünden çıkmazlar. Galip gelirlerse tüm yağmadıklarını krala getirirler. **6*** Örneğin cenk ve kavgayla ilgisi olmayanlar, çift sürenler de ekip biçimi yaptıktan sonra ürününü krala götürürler ve birbirlerine krala vergi vermeyi önerirler. O ise bir insandır. **7*** Eğer öldürün dese öldürürler ve eğer durun derse dururlar. **8*** Eğer vurun derlerse vururlar, yıkın derlerse yıkarlar ve yapın derlerse yaparlar. **9*** Eğer kesin derse keserler, eğer dikin derse dikerler. **10*** Tüm halkı ve askerleri yalnız bir adamın sözünü dinlerler. Bundan başka o sofraya oturur yer, içer ve uyur. **11*** Onlar ise çevresinde bekleyip dururlar. Kimse kendi işine gidemez ve dinlememezlik edemez. **12*** Ey efendiler! Böyle itaat olunan bir kral; nasıl hepsinden güçlü olmasın? Ondan sonra sustu. **13*** O zaman üçüncüsü; yani kadınlar ve gerçeklik için söyleyen Zerubabil söze başladı: **14***-Ey efendiler! Kral ulu değil mi, insanlar çok değil mi ve şarap güçlü değil mi? **15*** Ya bunları zorlayan kadınlar değil midir? Kralları, kara ve denizleri idaresine alan insanları hep kadınlar doğurdular? **16*** Onlar onlardan doğmuşlar ve şarabın olduğu o bağları diken insanları da onlar yetiştirmişler. **17*** Onlar erkeklerle giysiler yaparlar ve erkeklere kadınsız olmak boş yeredir. **18*** Altın, gümüş ve değerli şeyleri yığsalar bile; güzel ve kibar bir kadını daha çok sevmezler mi? **19*** O tüm bu değerli şeyleri bırakıp ona göz dikerek, şaşkınlıkla aşık olmazlar mı? Herkes ona altından ve gümüşten ve diğer değerli şelerdem daha çok arzu ederler. **20*** Erkek kendine bakan annesini ve dostunu bırakarak karısına yapışır[1]. **21*** Kadın ile zevklenip ne annesini, ne babasını ve ne de vatanını anar. **22*** Bundan bilmek gerek. Siz kadına, kadın da size tutkundur. Büyük çaba ve zorluk çeken sizler değil misiniz? Sonra her şeyi getirip kadınlarınıza verirsiniz. **23*** Er kişi kılıcını alıp kesmeye, hırsızlığa hem denizlerde ve ırmaklarda gezmeye çıkar. **24*** Aslanı güder, gecede gezer ve uğurlayıp, yağmalayıp soyduktan sonra tümünü sevgilisine getirir. **25*** Erkek karısını annesinden ve babasından daha çok sever. **26*** Birçokları kadınlar yüzünden deli divane ve onlara köle olur. **27*** Birçokları kadınlar uğruna günaha düşüp yok olup gittiler. **28*** Şimdi bana inanmıyor musunuz? Kral kendi gücüyle güçlü değil mi? Tüm ülkedekiler ona dokunmaya bile korkmuyorlar mı? **29*** Hayret! yine de onu gördüm ki; Bartako'nun Apama adlı kızı, kralın içki hizmetçisi olup sağında oturuyordu. **30*** Başından onun tacını kaldırarak kendi başına koyuyordu ve krala elinin sol ayasıyle şamar atıp şakalaşıyordu. **31*** O da bu sırada ağzı açık ona ilgi gösteriyordu. O gülse kendi de gülüyor, o küsse barışıncaya dek ona yaltaklanıyordu. **32*** Ey efendiler! Bu denli şeyler yapan kadınlar neden güçlü olmasınlar? **33*** O zaman kral ve büyükler, birbirlerine baktılar. **34*** Ondan sonra böyle söyledi: -Ey efendiler! Kadınlar güçlü değil midir? Yer büyüktür, gök yüksektir ve güneş de kendi yolunda çeviktir. Çünkü o göğü bir günde çepçevre dolaşır ve gide gide tekrar kendi yerine döner. **35*** Bu şeyleri yapan büyük değil midir? Ama 'Hakikat' her şeyden büyük ve en güçlüdür. **36*** Tüm yeryüzü 'Hakikate' karar kılar ve gök de iyiliğini söyler. Önünde her şey kımıldayıp titriyor ve O'nda haksız bir şey yoktur. **37*** Şarapta haksızlık var, kralda haksızlık var, kadınlarda haksızlık var. Adem oğullarının soyu hep haksızdır; tüm işleri de haksızdır. Onlarda hak yoktur ve kendi haksızlığında yok olup giderler. **38*** Ama Hak sonsuza dek kalıcı ve güçlüdür hem sonsuzlar boyunca kraldır. **39*** O'nun katında hatır gözetmek ve insan kayırmak yoktur[2]. Ama kesinlikle adalet eder ve her zulümden, her kötülükten kendini izole eder. Hepsi O'nun işlerini korur. **40*** O'nun yargısında asla haksızlık yoktur. Tüm çağların mülkünün gücü, egemenliği ve yüceliğidir 'O'... 'Hakikat Allah'ı yücelensin. **41*** Bunu söyledikten sonra tüm halk bağırarak; "Hakk" büyük ve her şeyin en yücesidir, dediler. **42*** Ondan sonra kral ona: -Yazılmış şeylerden başka dile benden ne dilersin ki sana vereyim. Çünkü sen herkesten daha çok bilge çıktın. Sen yanımda otur ve dostum olarak anıl. **43*** O da krala dedi ki: -Kral olduğun günde verdiğin sözünü an. **44*** Yani kutsal Kudüs'ü tekrar yapayım ve kutsal Kudüs'ten alınan tüm kapları oraya geri göndereyim dedin ki, onları Kureş, Babil'i yıkmağa ant içip ayırmış ve onları oraya göndermeye söz vermişti. **45*** Bu tapınağı yeniden yapmaya söz vermiştin ki, onu Yahuda vilayetini

Kildaniler yıktığı zaman Edomlu'lar yakmıştı. **46*** Şimdi ey efendim kral! Yakarışım budur; senin büyüklüğünden dileğim budur. Lütfet 'Göklerin Kralı'na, ağzınla söylediğini yap. **47*** O zaman şah Dara kalkıp onu öptü. Onun için tüm defterdarlara, öğretmenlere, kumandanlara ve paşalara mektuplar verip; ona tüm kutsal Kudüs'ü yeniden yapmaya gidenlerle yoldaşlık yapmalarını buyurdu. **48*** Kili Suriye, Finike ve Lübnan'ın yöneticilerine mektuplar verdi ki Lübnan'dan sedir ağaçlarını kutsal Kudüs'e götürsünler ve onlardan şehiri yaptırsınlar. **49*** Kendi ülkesinden Yahuda vilayetine dönen tüm Yahudilere özgür olmaları için yazısını böyle bitirdi: 'Hiçbir ağa, paşa veya atanmış memurun kapılarına gitmesinler. **50*** Kesinlikle tüm kontrol altındaki vilayetlerde vergi vermesinler ki Edomlular, Yahudilerin aldıkları kasabalara göçsünler. **51*** Tapınağın binası için yılda yirmi yük gümüş para verilsin. **52*** Bundan başka yılda on yük mezbah üzerinde yakılacak kurbanları gün be gün yetiştirmek için, buyruk gereği on yedi sunmakla yükümlüdürler. **53*** Kenti yapmak için Babil'den göçenlerin tümü serbest kalsınlar. Onlar, çocukları ve tüm oraya giden imamlar; **54*** Vergi konusunda ve şu kutsal giysinin konusunda yazdı ki onlarla Rab'be hizmet etsinler. **55*** Ve yazısına şunu da ekledi: Ev(Tapınak) tamamlanıncaya ve kutsal Kudüs tekrar yapılıncaya dek Levililer'e gerekli olanlar verilsin. **56*** Hem de şehir bekçilerine bahşişler ve görevler verilmesini yazdı. **57*** Ayrıca Kureş'in başka yere koyduğu 'kutsal' kapları Babil'den geri gönderdi. Kureş'in yapılmasını buyurduğu tüm şeyleri yerine getirmelerini ve onları kutsal Kudüs'e göndermelerini buyurdu. **58*** O zaman o genç çıktı, kutsal Kudüs'e doğru yönelip[3] göğe doğru yüzünü kaldırdı ve 'Göklerin Kralı'na bereket duası edip dedi ki: **59*** -Yardım senden, erdem senden ve şeref senindir. Ben de kulunum. **60*** Sen ne yücesin ki bana bilgelik verdin. Ey atalarımızın Allah'ı! Ben sana övgü ve şükran sunayım. **61*** Ondan sonra mektuplarını alıp çıktı, Babil'e geldi ve tüm bu şeyleri kardeşlerine müjdeledi. **62*** Onlar da 'atalarının Tanrısı'na onları gönülden özgür kıldığı için şükrettiler. **63*** Tâ ki dönüp kutsal Kudüs'ü ve kendi ismiyle anılan Tapınağı'nı yapsınlar. Ondan sonra müzik eşliğinde, sevinçle yedi gün bayram yaptılar.

(1) Bak Tek.2/34, **(2)** bkz. Kol.3/25, Luk.20/21, Ekl.20/24, **(3)** Tob. 3/12, 14/8, Dan.6/10.

5. Bölüm: 1-73) Tutsaklıktan geri gelenlerin soy kütükleri ve çeşitli düzenlemeler.

1* Bundan sonra obalarına göre baba ocaklarından başkanlar seçildiler ki kadınları, oğulları, kızları, köleleri ve cariyeleri ve davarlarıyla göçsünler. **2*** Dara onlar ile bin sıpa gönderdi ki onları esenlikle, müzik sazları eşliğinde davullar ve kavallar ile kutsal Kudüs'e götürsünler. **3*** Dara onları ihtişamla gönderdiği için tüm kardeşleri şenlik yapıyordu. **4*** Dönen adamların adları gruplarına ve baba ocaklarının bölüklerine göre bunlardır: **5*** İmamlardan Harun oğlu Pinehas oğullarından Saraya oğlu Yehosadak oğlu Yeşu. Yahuda oymağından Pares soyundan Davut Evi'nden olan Salatiyel'in oğlu Zerubabil'in oğlu Yoakim. **6*** Krallığın ikinci yılında, önceki ay olan Nisan ayında Pers kralı Dara'nın önünde o akıllıca sözleri söyleyen Zerubabil bu idi. **7*** Yahudalılar bunlardır ki onları Babil kralı Nabukadnezar Babil'e götürüp götürüldükleri sürgünden geri döndüler. **8*** Herkes Kutsal Kudüs'e ve diğer Yahuda vilayetindeki kendi şehirlerine döndü. Başları Zarubabil, Yeşu, Nehemya, Zekeriya, Resaya, Anineya, Mordehay, Balesar, Asfaras, Reeleya, Reum ve Baana ile geldiler. **9*** Ve bölüklerine göre olanların başlarıyla sayısı budur: Faros oğullarından iki bin yüz yetmiş iki, Safat oğullarından dört yüz yetmiş iki. **10*** Araş takipçilerinden yediyüz elli altı. **11*** Faat-Moab'ın takipçileri; Yeşu ve Yovab'ın takipçilerinden iki bin sekizyüz on iki. **12*** Elam takipçilerinden bin iki yüz elli dört, Zatoy takipçilerinden dokuzyüz kırk beş, Korba takipçilerinden yediyüz beş, Bani takipçilerinden altıyüz kırk sekiz. **13*** Bibay takipçilerinden altı yüz yirmi beş, Sadaş takipçilerinden üç bin iki yüz yirmi iki. **14*** Adonikam takipçilerinden altı yüz altmış yedi, Bagoy takipçilerinden iki bin altmış altı, Adin takipçilerinden dört yüz elli dört. **15*** Hizkiya'dan Atarezin takipçilerinden doksan iki, Keyla ve Aztan'ın takipçilerinden altmış yedi, Azoram takipçilerinden dörtyüz otuz iki. **16*** Ananya takipçilerinden yüz bir, Basa'dan inmiş Arom takipçilerinden üç yüz yirmi üç, Arisforovot'un takipçilerinden yüz iki. **17*** Meterin takipçilerinden üç bin beş, Beytlehemliler'den yüz yirmi üç. **18*** Netufayiler'den elli beş, Anatokiler'den yüz yirmi sekiz, Şems-Evi'nden kırk iki. **19*** Kiryatarimliler'den yirmi beş, Kefira ve Berotlular'dan yediyüz kırk üç, Perayiler'den yediyüz. **20*** Kadiya ve Amidiler'den beşyüz yirmi iki, Keryama ve Gabiler'den altı yüz yirmi bir.

21* Mekaloniler'den yüz yirmi iki, Beytelliler'den elli iki. **22*** Kalamola ve Oniler'den yedi yüz yirmi beş, Yeriholular'dan üçyüz kırkbeş. **23*** Sainalılar'dan üç bin üç yüz otuz. **24*** İmamlardan Senasib oğulları'ndan Yeşu oğlu Bedaya'nın takipçilerinden dokuz yüz yetmiş iki kişi. Amer oğulları'ndan bin elli iki kişi. **25*** Pasor takipçilerinden bin kırk yedi, Kirmeti takipçilerinden bin on yedi. **26*** Levililer'den Yesu, Kadmiyal, Bano ve Suya takipçilerinden yetmiş dört, ezgiciler'den Asaf takipçilerinden yüz kırk dört. **27*** Kapıcılardan Salom, Ater, Talmon, Akub ve Hatu; Sami takipçilerinden tümü yüz otuz dokuz. **28*** Tapınağın hizmetçilerinden Asav, Asufa, Tabavot, Keros, Suya, Falev, Labana, Agana, Akup, Uta, Ketab, Agap, Sibe, Anan, Karva ve Keddür takipçilerinden; **29*** Raya, Daysan, Neroda, Kaseba, Gazma, Aziya, Fenase, Asara, Basta, Asana, Menaim, Nasifum, Akub, Ahifa, Asur, Ferahim ve Baralot. **30*** Mehida, Kuta, Kare, Barkos, Aserar, Tumat, Nafit ve Atifa. **31*** Süleyman'ın hizmetçilerinin takipçilerinden Azeferet, Ferula, Yeliya, Lozon, İsdael ve Safeliya. **32*** Hagiya, Faharet, Zabiya, Sarotiya, Masiya, Gar, Adda, Suba, Afera, Barodis, Sabat ve Allom takipçilerinden; **33*** Tapınak hizmetçileriyle Süleyman'ın hizmetçilerinin takipçileri olmak üzere üçyüz yetmiş iki kişiydi. **34*** Telmela'dan ve Telarsa'dan dönenler bunlardır. Onların başları Haratalar ve Âlar'dır. **35*** İsrail'den olduğuna dair babaların ocakları ve soylarını kanıtlayamayanlar: **36*** Tobiya oğlu Delayan'ın takipçileri ve Nekoda'nın takipçilerinin sayısı altı yüz elli iki. İmamlık görevlerini yapan imamlardan ki onların kayıtı bulunamadı. Ubdiya ve Akkos. Barzelay kızlarından Ugiya ile evlenen ve bu yüzden onun adıyla anılan Addo'nun takipçileri. **37*** Onların soyu defterde arandı ve bulunamadığından imamlıktan atıldılar. **38*** Nehemya ve Atariya onlara dediler ki: Kutsal şeylere katılmasınlar. Ta Urim ve Tummim'in[1] hakkını öğretecek imam ortaya çıkıncaya dek. **39*** Evet İsrailden on iki yaşından büyük olanlardan; köleler ve hizmetçilerden başka tümü kırk iki bin üçyüz altmış kişiydi. **40*** Onların köle ve hizmetçileri yedi bin üçyüz kırk yedi kişiydi. İlahiciler ve ezgiciler iki yüz kırk beş. **41*** Develer dört yüz otuz beş, atlar yedi yüz otuz altı, katırlar iki yüz kırk beş, eşekler beş bin beşyüz yirmi beş. **42*** Aralarında baba ocaklarından olan başkanlar, kutsal Kudüs'teki Allah'ın Tapınağına ulaştıkları gibi; 'Evi' kendi yerinde kurmaya; **43*** Ve kutsal yapı hazinesine bin mina altın, beş bin mina gümüş ve yüz imamlık giysisi vermeyi adadılar. **44*** Böylece imamlar, Levililer ve halktan olanlar kutsal Kudüs'te ve vilayette; kutsal ilahiciler, kapıcılar ve tüm İsrail kendi köylerinde yaşadılar. **45*** Bu kez yedinci günde, İsrailoğulları'ndan herkes kendi evindeyken birlikte gün doğusundaki kapının meydanında toplandılar. **46*** O sırada Yahosadak oğlu Yeşu ve imam kardeşleri ile Salatiyal oğlu Zerubabil'in kardeşleri kalkıp İsrail Allahı'nın mezbahını hazırladılar. 47*Ki, üzerinde Allah adamı Musa'nın kitabında belirttiği gibi kurbanlar sunalar. **48*** Eğer vilayet halkı onlara karşı toplanmış olsa bile; mezbahı kendi yerinde kurdular. Gerçi onlara düşmanca ve vilayet halkı onlardan güçlü olsa da yüce Rab'be kurbanlarını zamanında sunup sabah akşam kurban keserlerdi. **49*** Tevrat'ta buyrulduğu gibi; kamış bayramını ve her günün kurbanlarını gerektiği gibi yaptılar. **50*** Ondan sonra sürekli kurbanlarını, Cumartesileri 'Ay Takvimi'nin ilk günlerini, hem tüm kutsal bayramlarını sundular. **51*** Yüce Tanrı'ya adak adayanların tümü, eğer Tapınak daha yapılmamış olsa da yedinci ayın 'Ay Takvimi'nin ilk gününden, yüce Tanrı'ya kurbanlar sunmaya başladılar. **52*** Doğramacılara, marangozlara sevinçle gümüş para verip yeyip içirdiler. **53*** Pers kralı Kureş'in emrine göre Saydalılar ile Surlular'a arabalar verdiler ki; yardımlaşma ile Lübnan'dan ta Yafa limanına dek erz ağaçlarını getirsinler. **54*** Ondan sonra ikinci yılda Selatiyal oğlu Zerubabil, Yehosadok oğlu Yeşu ve Levililer'le tutsaklıktan kutsal Kudüs'e gelenlerin tümü; kutsal Kudüs'teki Allah'ın Tapınağına ikinci ayda geldiler. **55*** Onlar Yahuda bölgesinden Kudüs'e geldikten sonra ikinci yılın ikinci ayıbın 'Ay Takvimi'nin ilk gününde Allah'ın Evi'ni yapmaya başladılar. **56*** Rab'bin yapıları üzerine yirmi yaşından büyük olan Levilileri atadılar. **57*** Yeşu' ile onun oğlu ve kardeşleri. Kardeşi Kadmiyal ile Madiyabu'nun oğulları. Elyadan oğlu Yoda'nın oğulları'yla kendi oğulları ve kardeşleri hazırdılar. **58*** Tüm Levililer, Allah'ın Evi'nin işlerinde kullanılan yapıcılar üzerinde kararlılıkla duruyorlardı. **59*** Bu şekilde yapıcılar Rab'bin Tapınağını yaptılar[2]. Uzun giysilerle giyinmiş imamlar, müzik sazları ve borular. Asaf oğulları Levililer de deflerle hazırlanmışken; **60*** İsrail kıralı Davut'un buyurduğu gibi yüce Rab'be övgüyle hamd ediyorlardı. **61*** Yüce Rab'be şükretmek için yüksek sesle hoş ilahiler söyleyip diyorlardı ki: O'nun

iyiliği ve İsrail'e olan büyük dostluğu[3] devirler boyu sürer. **62*** Tüm halk tekbir çekip yüksek sesle Rab'be[4] övgüler sundu. Böylece Rab'bin Evi tekrar yapılmış oldu. **63*** Bu kez imamlardan, Levililer'den ve baba ocaklarının başlarından bazısı; yani önceki 'Evi' gören yaşlılar. **64*** Binanın yapısını -ağlayış ve büyük çağırış ile- görmeye geldiler. O sırada diğerleri de borular ve çalgılarla büyük eğlence yapıyorlardı. **65*** O derece ki halkın ağlayışından boruları işitemezlerdi. Topluluk boruları öyle çalıyordu ki sesi uzaktan duyuluyordu. **66*** Yahuda ve Bünyamin oymaklarının düşmanları da onları işitip; o boruların sesinin ne demek olduğunu anlamak için gelmişlerdi. **67*** Ve onlar, sürgünlerin İsrail Tanrısı Rab'be Tapınak yaptıklarını duyduklarında; **68*** Zerubabil ve Yehoşa'ya ile baba ocaklarının başlarına sokulup onlara: 'Gelin sizinle yapalım' dediler. **69*** Çünkü: -Biz sizin gibiyiz; Tanrınıza sadıkız ve bizi bu yere göçüren Asur kralı Esbasar'ın zamanında ona kurbanlar sunduk. **70*** Ama Zerubabil, Yehoşa ve İsrail'in baba ocaklarının başları onlara dediler ki: -Rab Tanrımızın 'Evi'ni yapmak size düşmez. **71*** Çünkü İsrail'in Tanrısı Rab'be yaraşan bir şekilde bina etmek yalnız bize düşer. Nasıl ki Pers kralı Kureş bildirdiyse. **72*** Ama yöre halkı Yahuda yöresinde olanlar üzerine gelip onları kuşatarak yapıyı yapmasını engellediler. **73*** Tüm halk gizli muhalif olup kral Kureş'in tüm yıllarında yapının tamamlanmasına engel oldular. Yani Dara'nın egemenliğinin iki yılına dek yapıyı yasakladılar.

(1)Urim ve Tummim: İsrailde eski Süleyman'ın Tapınağı'nda görev yapan baş imam'ın(Kâhin) göğsündeki giysiye yapışık olan iki değerli taş. Bak Çık.28/30, Ez.2/63, Neh.7/65, I.Sam.28/6, **(2)**Rabb'in Tapınağı denilen yapı; şimdiki Mesçit-i Aksa ve Kubbet'üs Sahra'nın bulunduğu tepede olan Hz. Süleyman'ın yaptırmış olduğu Tapınaktır. Bu Tapınak M.Ö.Yaklaşık 450 yılında yıkılmış, 70 yıl sonra yine inşa edilmiş ve M.S 70 yılında da Romalılar tarafından yerle bir edilmiştir! Bak I.Ez.1/58., **(3)**İsrail: Hz.Yakup'un diğer özel bir adıdır., **(4)*RAB 'Yehovah***': Özellikle 100. Mezmurda adı geçen Tanrı'nın İbranice bir adıdır. Bak Ekl.24/28, Tob.13/5, Yudit 5/13 ve 10/11.

6. Bölüm: 1)Ev'in inşasının tamamlanması için Daryüs'ün fermanı, 13)Ev'in tamamlanması, 16)Kutsama(Taktis) bayramı, 19)Ve Fısh bayramının tutulması.

1* Bu kez Dara'nın(Daryüs) egemenliğinin ikinci yılında, Hagay ve İddo oğlu Zekeriya[1] adındaki peygamberler, Yahudilere; yani Yahuda vilayetinde ve kutsal Kudüs'te olanlara gönderilmiş olup, onlara İsrailin Tanrısı Rab'bin ismi ile tebliğ ediyorlardı. **2*** O zaman Selatiyel oğlu Zerubabil ve Yehosadak oğlu Yehuşa, Rab'bin kutsal Kudüs'te olan 'Evi'ni yeniden yapmaya başladılar ve Rab'bin peygamberleri onlarla birlikte iken onlara yardım ediyorlardı. **3*** O zamanda Suriye ve Fenikiye yöneticisi Süsenne ile Satrabuzan ve onun iş arkadaşları onlara gelip dediler ki: **4*** -Siz bu şeyi kimin emriyle yapıyorsunuz? Bu damı ve diğer tüm şeyleri tamamlamaya çalışırsınız. Bu şeyleri yapan yapıcılar kimlerdir? **5*** Ama Yahudilerin yaşlılarının Rab'den iyiliği vardı ki, o sürgünlükten dönenlere yüzünü çevirdi. **6*** Dara tüm bu şeylerden haberdar olmayınca yapıyı engellemediler. 7*Onun yazdığı ve Dara'ya gönderdiği mektubun kopyası budur: "Suriye ile Fenikiye'nin yöneticileri Süsenne hem Suriye ve Fenikiye'nin hakimi Satrabozan ve onların iş arkadaşları şah Dara'ya selam. **8*** Efendimiz kral bilsin ki, Yahuda bölgesine geldiğimiz ve kutsal Kudüs'e girdiğimizde; sürgünden dönen ve kutsal Kudüs'te olan Yahudiler'in yaşlıları, parlatılmış çok değerli taşlardan Rab'be büyük ve yeni bir 'Ev' yapıyorlar. Artık direkleri ve duvarları da dayattılar. **9*** O yapılar büyük bir özenle yapılıp; ellerinde şanla ve hızla ilerliyor. **10*** O zaman o yaşlılara sorup dedik ki: Bu Ev'i kimin emriyle yapıyorsunuz ve bu diğer yapıları bina ediyorsunuz? **11*** Bakın onlardan aldığımız habere göre sana bildiriyoruz ve iş üzerinde olanları yazıyoruz. Ayrıca başkanlarının adlarını onlardan yazılı istedik." **12*** Onlar da bize şöyle yanıtladılar: "Biz yeri, göğü yaratan Rab'bin kullarıyız. Bu şehir birçok yıllardan önce büyük ve güçlü bir kral tarafından yapılıp bitirilmişti. **13*** Ama atalarımız İsrail'in göksel Tanrısı Rab'be suçlu olduk ve O'nu öfkelendirdiğimizden beri 'O' onları Babil ve Kildani kralı Nabukadnezar'ın ellerine verdi. **14*** Bu Evi yıktılar ve ateşe verdiler. Halkını da Babil'e sürgün ettiler. **15*** Ama Babil eyaletinin kralı Kureş'in egemenliğinin önceki yılında kral Kureş bu 'Ev' yeniden yapılsın diye yazdı. **16*** Ve Babil'de olan puthaneden bu kutsal altın ve gümüş kapları çıkardı ki onları Nabukadnezar kutsal Kudüs'teki 'Ev'den çıkarıp kendi puthanesinde tutmuştu. Zerubabil ile yönetici Şaşbasar'ın eline verildiler. **17*** Buyruk gereği o kaplar götürülüp Kudüs'te olan Tapınağa konulacak ve Rabbin 'Ev'i tekrar yapılacaktı. **18*** O zaman Şaşbasar buraya gelip kutsal Kudüs'te olan Allah'ın Evi'nin temellerini attı. O zamandan beri

de bu Ev yapılıyor ve daha bitmemiştir. **19***Şimdi kral izin verirse Kureş'in krallık biyografisinde aransın. **20***Eğer bulunursa kutsal Kudüs'te olan Allah'ın Evi'nin yapısı kral Kureş'in izniyle başlanmış olsun ve efendimiz kral da buna razı mıdır? **21***O zaman şah Dara Babil'deki saklı krallık biyografilerinden araştırılmasını buyurdu ve Med vilayetinde olan başkent Ekbetan'da bir yer bulundu ki, orada bu şeyler kaydedilmişlerdi: **22***"'Kral Kureş'in önceki yılında kral Kureş emretti ki kutsal Kudüs'te olan olan Allah'ın Evi yapılsın tâ ki orada hiç sönmeyen ateş yakılsın. **23***Yüksekliği altmış arşın, enliliği de altmış arşın olsun. Parlatılmış taşlardan üç tabaka halinde, yörenin genç ağaçlarından bir çardakla kaplanmış olsun ve harcı ise kral Kureş'in sarayından verilsin. **24***Allah'ın Evi'nin kutsal altın ve gümüş kapları ki onları Nabukadnezar kutsal Kudüs'te olan Ev'den çıkarıp Babil'e götürmüştü. O kutsal Kudüs'te olan 'Ev'e tekrar götürülsün ve önceden korunduğu yere konulsun. **25***Hem Suriye'yle Fenikiye yöneticisi Süsenne, Satrabozan ve iş arkadaşları; Suriye ve Fenikiye üzerinde egemen olanlara buyruk vererek o yerden çekilmelerini istedi ki, Rab'bin kulu ve Yahuda'nın yöneticisi Zerubabil'i ve Yahudilerin yaşlılarını o Allah'ın Evi'ni kendi yerinde yapmaya bıraksınlar. **26***Şimdi ben de buyurdum ki; tamamen yapılsın ve tutsaklıktan dönen Yahudilere her şekilde Allah'ın Evi yapılıncaye dek yardım edilsin. **27***Bu adamlara yönetici Zerubabil'in ellerine Rab'be kurban olacak boğalar koçlar ve kuzular için Kili-Suriye ve Fenikiye vergilerinden gözardı edilmeyip vergi verilmesini söyledi. **28***Her yıl kutsal Kudüs'teki imamların günlük kullanımı için olan buğday, tuz, şarap ve zeytinyağı kesintisiz verilsin. **29***Tâ ki kral için ve oğulları için yüce Allah'a kurbanlar sunulup onların yaşamı için dua etsinler. **30***Bundan başka buyruluyor ki eğer bir kimse önceden söylenmiş ve yazılmış şeylere karşı bir kusur edecek olursa; kendi evinden bir direk alınıp üzerine asılsın ve malına kral için el konulsun. **31***Bunun için o yerde adı anılan yüce Rab-Allah'ın Evi'ne zarar vermeye el uzatmak isteyen, her kralı ve her milleti yok etsin. **32***Ben şah Dara; buyurdum ki tüm bu şeylere her türlü destek verilsin.

(1) Bak Zek.1/1.

7. Bölüm: 1)Ezra'nın Oruşalim'e gitmesi, 11)Ahaşveroş'un(*Artahşaşta*) Ezra'ya verdiği ferman(*Yazılı buyruk*) ve ayrıcalıklar, 27)Ezra'nın Allah'a şükür etmesi.

1*O zaman Kili-Suriye ve Fenikiye yöneticisi Süsenne, Satrabozan ve onların iş arkadaşları şah Dara'nın buyruk yöneticileriydiler. **2***Kutsal yapıya her türlü destek verdiler. Yaşlılarla kutsal yapıların velileri birlikte çalışıyorlardı. **3***Kutsal yapılar büyüyor, Hagay ve Zekeriya peygamberler de tebliğ ediyordu. 4*Onları İsrail Tanrısı Rab'bin emriyle; Pers şahı Kureş'in, Dara'nın ve Artahşaş'ın isteğiyle bitirdiler. **5***Böylece 'Kutsal Ev' Pers şahı Dara'nın altıncı yılında Adar ayının yirmi üçüncü gününde tamamlandı. **6***İsrailoğulları, imamlar, Levililer ve diğer sürgünde olan ve onlara katılan kimseler Musa'nın Kitabı'nda yazıldığı gibi yaptılar. **7***Rabbin Tapınağı'nın bereketlenmesi için yüz boğa, iki yüz koç, dört yüz kuzu ve tüm İsrail'in günahları için oymak başlarının sayısına göre on iki teke kurban ettiler. **8***İmamlarla Levililer kendi bölüklerine göre, uzun giysiler giyinmiş olarak hazır duruyorlar. İsrail Tanrısı Rabbin işleri için Musa'nın Kitabı'nda yazılmış olan ayine göre yapıyorlardı. Kapıcılar da her kapıda duruyordu. **9***İsrailoğulları sürgünde olanlar ile; imamlar ve Levililer arındıktan sonra önceki ayın on dördüncü gününde Fısh*(mayasız)* bayramını yaptılar. **10***Sürgünde olanların ise tümünü arındıramamışlardı. Ama tüm Levililer arındırılmıştı. **11***Sürgünde olanlar imamlar ve kardeşleriyle kendileri için Fısıh bayramı kurbanlarını kestiler. **12***Bu şekilde İsrailoğulları ki, sürgünde olanlardan idiler- yani vilayet halkının haramlarından ayrılan, Rabbi arayanların tümü; **13***Fısıh kurbanını yediler ve 'Hamursuz Bayramı'nı yedi gün tuttular ve Rabb'in önünde sevindiler. **14***Asur kralları onlara -İsrail Tanrısı Rabbin yapılarında güç vermek için- koruma önlemlerini aldı.

8. Bölüm: 1)Ezra'nın Babil'den geri dönen arkadaşları ve yoldaşları, 15)Beytullah'ın (*Allah'ın-Evi'nin*) hizmetçilerini götürtmesi, 21)Bir oruç ilân etmesi, 24)Altı, gümüş ve eşyaları imamlara(*Kahin*) teslim etmesi, 31)Oruşalim'e(*Kudüs'e*) ulaşmaları, 33)Altın ve gümüşlerin Allah'ın-Evi'nde tartılması, 36)Kralın fermanını(Buyruğunu) valilere vermesi.

1*Bu kez bunlardan sonra Pers kralı Artahşaşta'nın egemenliğinde baş imam Harun'un oğlu Elazar oğlu Pinehas, Abisu oğlu Bükka oğlu Samiya oğlu, Meremot oğlu, Asarya oğlu, Amarya oğlu, Ahitop oğlu, Sadok oğlu, Salum oğlu, Melkiya

oğlu, Azerya oğlu ve Saraya oğlu Ezra geldi. **2*** Bu Ezra yazıcı ve Musa'nın, İsrail Tanrısı'ndan inen Tevrat'ında bilge iken Babil'den döndü. **3*** Şah ona her isteğinde yanında götürmesine cömert davrandı. **4*** İsrailoğulları'ndan, imamlardan, Levililer'den, kutsal ilahicilerden, kapıcılardan ve onunla birlikte Tapınağın hizmetinde olanlar kutsal Kudüs'e döndüler. **5*** Ahaşveroş'un krallığının yedinci yılında, beşinci ayda ve 'Ay Takvimi'ne göre önceki ayın ilk günlerinde Babil'den çıktılar. **6*** Yani beşinci ayın, 'Ay Takvimi'nin ilk günlerinde yüce Rab onların yoluna kolaylaştırıp kutsal Kudüs'e ulaştılar. **7*** Çünkü Ezra birçok ilimler öğrenmişti ki Rabbin Tevrat'ından ve O'nun buyruklarından hiç bir şey bırakmasın. Tüm İsrail'e her kesin yasayı öğretsin. **8*** Böylece kral Ahaşveroş'un yazılı buyruğu, Rab'bin Tevratı'nda bilge imam olan Ezra'ya verildi ki onun kopyası budur: **9*** "Şah Ahaşveroş; Rab'bin Tevratı'nda bilge imam Ezra'ya selam. **10*** Çünkü yüce gönüllülükle karar verdim ve buyurdum ki ülkemde olan Yahudi milleti; imamlardan, Levililer'den isteyenler ve razı olanlar seninle kutsal Kudüs'e gidebilir. **11*** Şimdi göçmeye istekli olanlar seninle gitsinler; nasıl ki bana ve yedi sevgili vezirlerime beğenildiyse. **12*** Yahuda bölgesinde ve kutsal Kudüs'te Rab'bin Tevrat'ı gereğince ne yapılır diye baksınlar. **13*** Benim ve dostlarımın adaklarını, armağanlarını kutsal Kudüs'e İsrail Tanrısına götürsünler. **14*** Kudüs'te Rab'be ait olan ve Babil'de bulunan tüm altın, gümüş; kutsal Kudüs'te olan Tanrısı Rab'bin Tapınağı için, halktan alınan bağışlarla. **15*** O altın ve gümüş; boğalar, koçlar, kuzular ve bunlara ait diğer şeyleri satın almak için toplanılsın. **16*** Böylece onların yüce Tanrı'sının, kutsal Kudüs'te olan mezbahında Rab'bin kurbanlarını sunsunlar. **17*** Sen ve kardeşlerin altından ve gümüşten her ne yapmak isterseniz Tanrı'nın isteğine uygun olarak yapınız. **18*** Sana kutsal Kudüs'te olan Tanrı'nın Tapınağında kullanmak için verilmiş olan Rab'bin kaplarını, kutsal Kudüs'te olan Tanrı'nın önüne koy. **19*** Diğer eşyalar ve Tanrı'nın Tapınağı'nın kullanımı için sana ne yapmak gerekirse, bedeli kralın hazinesinden verilsin. **20*** Ve ben kral Ahaşveroş! Suriye ve Fenikiye hazine müdürlerine buyurdum ki yüce Allah'ın Tevratı'nda bilge imam Ezra ne isterse ona çabucak verilsin. **21*** Ta yüz kantar gümüşe dek ve de yüz müd buğday ve yüz fıçı(+) şarap ile diğer birçok şeyler. **22*** Her şey Allah'ın Tevrat'ına göre ve yüce Allah'a tüm bağlılıkla yapılsın ki kralın ve oğullarının ülkesi üzerine öfke olmasın. **23*** Bundan başka size buyruluyor ki; İmamlardan, Levililerden, kutsal ilahicilerden, ya Tapınağın hizmetçilerinden veya bu Tapınak ile bir ilgisi olanlardan bir kimseye vergi yüklenmesin. **24*** Ve onlara hiç kimse birşey teklif edemesin. **25*** Sen de ey Ezra! Allah'ın bilgeliğine göre yargıçlarla bakıcılar ata ki ki bütün Suriye Fenikiye de adalet gözetip Tanrı'nın Tevratı'nda bilgili olsunlar ve bilgisizleri öğret. **26*** Allah'ın ve kralın yasalarına karşı koyanların tümüne hak ettiğini ver. Ya öldür, ya engelle, ya para cezası ver veya sürgün et. " **27*** O zaman yazıcı Ezra dedi ki: -Atalarımın Rab'bi; bir tek Allah yücelensin. Bu şeyleri kutsal Kudüs'te olan 'Evi'ne bakmak için kralın yüreğine koydu. **28*** O beni kralın, vezirlerin, dostların ve tüm büyüklerin önünde onurlandırdı. **29*** Şimdi ben Ezra, Tanrım yüce Rab'bin yardımıyla yüreklenip; İsrail adamlarını benimle dönsünler diye topladım. **30*** Baba ocaklarınca, gruplarına göre baş olanlar bunlardır ki benimle Ahaşveroş'un krallığında Babil'den geldiler. **31*** Pinhas Oğulları'ndan Gersom, Atamar Oğulları'ndan Gamael, Davut Oğulları'ndan Seheniya oğlu Hetto. **32*** Farüs Oğulları'ndan Zekeriya ve onunla beraber yüz elli adam. **33*** Faat Oğulları'ndan Zekeriya oğlu Elyenay, ve onunla iki yüz adam. **34*** Zatua Oğulları'ndan Yezizal oğlu Seheniya ve onunla üçyüz adam. **35*** Adin Oğulları'ndan Yonatan oğlu Obad ve onunla iki yüz elli adam. 36* Elam Oğulları'ndan Govtüliya oğlu Yasaya ve onunla yetmiş adam. **37*** Safatiya Oğulları'ndan Mikael oğlu Zedaya ve onunla yetmiş adam, **38*** Yovab Oğulları'ndan Yeziyal oğlu Obadya ve onunla ikiyüz on iki adam. **39*** Banida Oğulları'ndan Yosafiya oğlu Selomit ve onunla yüz altmış adam. **40*** Babi Oğulları'ndan Bebay oğlu Zekeriya ve onunla yirmi sekiz adam. **41*** Azgad Oğulları'ndan Akatan oğlu Yohanan ve onunla yüz on adam. **42*** Adonikam'ın oğulları'ndan en sonrakiler ki onların adları da bunlardır: Elifalat, Yayel, Semaya ve onun ile altmış adam. Bagoy oğulları'ndan İstakuri oğlu ve onunla yetmiş adam. **43*** Ben onları Tera dedikleri ırmağın yanında topladım ve orada üç gün mola verdik. Ben o toplumu yoklama yapıp; **44*** İmamlardan ve Levililerden hiç kimseyi bulmadım. **45*** Bu yüzden Elezar'ı gönderdim; hemen Maasman, Eyvatan, Samayan, Yodib, Natan, El-Natan, Zekeriya ve Mesullem adındaki faziletli ve akıllı adamları

geldiler. **46*** Onlara Kasifiya denilen yerde halkın başı ve öğütçüsü Dadda'ya gitmelerini söyledim. **47*** Onlara, Dadday'a ve kardeşlerine (o Kasifiye dedikleri yerde olanlara) Rabbi'mizin Evi'nde imam olacak kişileri göndermelerini söyledim. **48*** Onlar da bize Rabbimiz'in elinin gücüyle, akıllı adamları getirdiler. Mali Oğulları'ndan İsrail oğlu, Levi oğlu, Asebya oğllları ve kardeşleriyle on sekiz kişiydiler. **49*** Kanunaya Oğulları'ndan Asebiya ile onun kardeşi Osaya oğulları ile beraber on sekiz kişiydiler. **50*** Davut'un atadığı Tapınak hizmetçileri: Levililer'in işi üzerine gözetmenler ile Tapınak hizmetçileri yüz yirmi ki, tümünün adları deftere yazılmıştı. **51*** Ben orada Tanrımız Rab'bin önünde halka bir oruç ilan ettirdim ki bizim oğullarımız ve bizimle olan hayvanlarımız için iyi yolculuklar dilesinler. **52*** Düşmanlarımıza karşı bizi korumak için; kraldan yaya ve atlı askerler istemeye utandım. **53*** Çünkü krala; Rab'bimizin gücü O'nu her yönden arayanlarla beraberdir demiştik. **54*** Bu yüzden Rabb'imize bu konu için yine yalvardık. 'O' da bize çok bağışladı. **55*** O zaman oymak başlarından ve imamlardan on iki adamı; yani Serebiya'yı, Hazabiya'yı ve onlarla kardeşlerinden on adamı seçtim. **56*** Onlara altın ve gümüş ve Rab'bimizin 'Evi'nin kutsal kaplarını verdim. Onları kral; vezirleri ve büyükleriyle tüm İsrail'e bağışlamışlardı. **57*** Onlara dedim; ellerine altı yüz elli kantar gümüş ve kutsal kaplardan yüz kantar. Ayrıca yüz kantar altın ve yirmi altın kap ile saf bakırdan altın gibi ışıldayan on iki kabı verdim.

58* Ve onlara dedim ki siz de bu kaplarda Rabbe kutsalsınız ve altın, gümüş de atalarımızın yüce Rabb'ine adaktır. **59*** Ta onları kutsal Kudüs'te Tanrı'mızın 'Evi'nin odalarına koymak için; baş imamların, Levililerin ve İsrail'in baba ocaklarının başlarının ellerine teslim edinceye dek habersiz olmayıp bekleyin. **60*** O altınla gümüş kapları alan imamlar ve Levililer de kutsal Kudüs'teyken Rab'bin Tapınağının içine götürdüler. **61*** Tera ırmağından göçtük ve Rabbi'mizin elinin gücü bizimleydi. İlk ayın on ikinci gününde kutsal Kudüs'e ulaştık. Yüce Rab bizi yolculuğumuzun başından beri her kötülükten kurtardı ve bu şekilde kutsal Kudüs'e ulaştık. **62*** Orada üç gün geçirdikten sonra dördüncüde bize verilen altınla gümüş getirildi ki Rabbi'mizin 'Evi'ne konulsun. Uriya oğlu imam Marimot ve onunla Pinhas oğlu Elazar; Levililer'den Yesu oğlu Yosabat ile Bannu oğlu Noediya da beraber iken sayılarak ve tartılarak verildi. **63*** Aynı saatte bütün o şeylerin ağırlığı yazıldı. **64*** Sürgünden dönenler İsrail Tanrısı Rab'be kurbanlar sundular. Yani tüm İsrail için on iki boğa, doksan altı koç; **65*** Yetmiş iki kuzu ve günah bağışlanması için on iki teke de Rab'be kurban içindi. **66*** Kralın buyruklarını kralın defterdarı, Kili-Suriye'ye ve Fenikiye yöneticilerine bildirdiler. Onlar da halka ve Allah'ın Tapınağına saygı gösterdiler. **67*** Tüm bu işler bittikten sonra başkanlar bana yanaşıp dediler ki: **68*** İsrail halkının başları, imamları, Levilileri, yörenin putperest yabancı halklarından Kenanlılar'ın, Hititliler'in, Ferizziler'in, Yebusiler'in, Movablılar'ın, Kıptiler'in ve Edomlular'ın iğrençliklerinden kendilerini ayırmadılar. **69*** Çünkü onlar ve onların oğulları o milletlerin kızlarıyla evlendiler. Böylece kutsal soy bölgenin yabancı halklarıyla karıştı. Başkanlar ve birçok büyükler; işin başından beri bu kötülüğe göz yumarak ortak oldular. **70*** O zaman ben bu şeyleri duyduktan sonra giysilerim ile kutsal cübbemi yırttım ve başımdan saçlarımı; sakalımdan kılları yolarak kederli ve bıkkın oturdum. **71*** O zaman İsrail Tanrısı Rabb'in sözüyle dolu olanlar, ben o kötülükler için yas çekerken bana geldiler. Ama ben böylece ta akşam kurbanına dek üzgün oturdum. **72*** Ondan sonra orucumdan kalkıp giysimle kutsal cübbem yırtık iken diz çöktüm ve ellerimin yumuk avucunu Rabb'e doğru açıp şöyle söyledim: **73*** -Ya Rabbi! Ben önünde utangaç ve kusurluyum. 74*Çünkü suçlarımız çoğaldı, boyumuzu aştılar ve kusurlarımız göğe dek yükseldi. **75*** Atalarımız zamanından ta bu güne dek büyük suçlar işledik. **76*** Bizimle atalarımızın günahları için; kardeşlerimiz, krallarımız ve imamlarımız kılıçla öldürüldü. Dünyanın krallarına verildik, yağmalandık ve ta bu güne dek utançlı bir tutsaklıkla sürgün edildik. **77*** Şimdi ya Rabbi! Senden bize olan merhamet ne denli büyüktür ki; bize 'Kutsal Konut'unun yerinde köklü bir vaat bıraktın. **78*** Bize Tanrımız Rab'bin 'Evi'nde bir ışık oldun ve bizi tutsaklık zamanında gözettin. **79*** Tutsakken yüce Tanrımız bizi terk etmedi. Ama Pers kralları yanında bize gereksinimizi versinler diye iyilik ettin. **80*** Rabbimizin Tapınağını gözetip yıkık Sion'u tamir edelim diye; bize Yahuda vilayetinde ve kutsal Kudüs'te bir yer verdin. **81*** Şimdi ya Rabbi! Çünkü bu şeylerde suçluyuz; ne diyelim? Çünkü buyruklarına karşı geldik. Onları peygamberlerinle

verip dedin ki: **82***Onu miras almak için içine gireceğiniz o vilayet öyle bir yerdir ki; o bölgenin putperestlerinin iğrençliğiyle kirlenmiştir. Onlar onu kendi kirlilikleriyle doldurdular. **83***Şimdi onların kızlarını oğullarınızla evlendirmeyin ve kızlarınızı da onların oğullarına vermeyin. **84***Onlarla hiç bir zaman antlaşmayın. Ta ki güçlenip yörenin iyi ürününden yiyesiniz ve onu çocuklarınıza sonsuza dek alıkoyasınız. **85***Şimdi bize olan şeyler; kendi kötü işlerimiz ve büyük günahlarımız için oldular. **86***Sonunda ya Rabbi! Sen günahlarımızı üzerimizden kaldırdın ve bize böyle bir kök verdin. Ama biz senin Tevrat'ına karşı gelip yörenin putperestlerinin yasaklarıyla karıştık. **87***Sen bize daha kızgın değil miydin ki bizi yok edeydin. Şöyle ki ne adımız, ne aslımız ve ne de soyumuz kalırdı. **88***Ey İsrail Tanrısı yüce Rab! Sen doğrusun ki bize ta bugüne dekbir kök bıraktın. **89***İşte şimdi suçlarımızla karşındayız; eğer onlarla önünde duramayacak durumda olsak da. **90***Ezra bu duayı ve kabullenmeyi yaparken ağlayıp Tapınağın önünde yere serilmişken, kutsal Kudüs'ten büyük bir halk; erkekler kadınlar, çocuklar ve kızlarla yanına toplandılar. Çünkü halkın arasında büyük bir ağlayış vardı. **91***O zaman İsrailoğulları'ndan Yeyal oğlu Yekonya haykırıp dedi ki: -Ey Ezra! biz yüce Rab'be karşı suçluyuz. Çünkü bölgenin putperestlerinin yabancı kadınları ile evlendik. **92***Ama şimdi tüm İsrail sıkıntı çekiyor. Şimdi aramızda ant olsun ki yabancı kadınları çocuklarıyla beraber dışarı kovalım. **93***Eğer sen, tüm Rab'bin Tevrat'ına boyun eğenlerle uygun görürsen; kalk ve bu işi yap. **94***Çünkü bu iş sana düşüyor ve biz seninle olup sana yardım ederiz. **95***O zaman Ezra kalkıp tüm halkların, imamların, Levililerin ve tüm İsrail'in başlarına yemin etti ki böyle yapsınlar. Onlar da böyle yemin ettiler.

(+): Fıçı: Yunanca Buttis(Batos' olup); 1 bat 40 litredir. Varil veya hacim birimi anlamına geliyor. O devirde bilinen demir çemberli fıçılar henüz daha keşfedilmemişti. Deriden tulum, testi, ya da çömlek kullanılıyordu. Ali Bey bu kelimeyi hacim ifade etmek için kullanmıştır. Belki de o devirde ağaçtan veya çömlekten yapılmış, başka şekilde özel şarap varilleri olabilir.

9. Bölüm: 1)Ezra'nın tüm halkı Toplaması, 12)Yabancı kadınlar ile evlenenlerin açıklanması, 39)Ezra'nın Tevratı okuması ve gereğinin yapılması.

1*Ondan sonra Ezra Tapınağın avlusundan kalkarak Elyasib oğlu Yohanna'nın odasına gitti. **2***Orada olup halkın büyük yaramazlıkları için yas çekip ekmek yemedi ve su içmedi. **3***Ondan sonra tüm Yahuda vilayetinde ve kutsal Kudüs'te tutsaklıktan dönenlerin toplanması için çağrı yapıldı. **4***Disiplin ellerinde olan yaşlıların buyruğu üzerine; iki veya üç gün içinde gelmeyenlerin hayvanları Tapınağa verilecek, kendileri de o sürgünden dönenlerden atılacak. **5***Böylece Yahuda ve Bünyamin oymağından olanların tümü üç gün içinde -dokuzuncu ayın yirminci gününde- kutsal Kudüs'te toplandılar. **6***Ve tüm topluluk o sırada yağan sağanaktan titreyerek, Tapınağın meydanında oturdular. **7***Ezra da kalkıp onlara şöyle dedi: -Siz İsrail'in günahlarını çoğaltmak için yabancı kadınlarla evlenerek çirkin davrandınız. **8***Ama şimdi itiraf edin ve atalarımızın Tanrısı Rabbi yüceltin. **9***O'nun isteğine uyarak vilayetin putperestlerinden ve yabancı kadınlarından ayrılın. **10***Bunun üzerine topluluk, yüksek sesle şöyle bağırdı: "Ne olur? Dediğin gibi yapalım." **11***Ama toplumumuz büyük, mevsim de yağmurludur Burada açık yerde duramayız. Bu bir iki günlük iş değildir. Çünkü bizden birçokları bu konuda suçludur. **12***Ama toplumun başları ve yabancı kadınları olan tüm halkımız hazırlansın. İmamlarla ileri gelenlere zaman tanınsın ve ayrılmasınlar. Böyle yaparak Rabbin öfkesi kaldırılsın. **13***Azael oğlu Yonatan'la Takoy oğlu Yaaziya bu konu için müjdeci oldular. Meşullam ve Şabatay adındaki Levililer de yardımcı oldular. Sürgünden dönenler de bu şeylere göre davrandılar. **14***İmam Ezra da baba ocaklarından bazı adamları -kendi isimleriyle bu işi araştırmak için- onuncu ayın 'Ay Takvimi'nin ilk günlerinde başlasınlar diye seçti. **15***Yabancı kadın alan kişilerin sayımı önceki ayın 'Ay Takvimi'nin ilk günlerinde bitti. **16***İmamlardan yabancı kadınları almış bulunanlar bunlardır: **17***Yesu Oğulları'ndan Yehosadak oğlu ve kardeşlerinden Masiya, Elihazer, Yorib ve Yoaday. **18***Bunlar eşlerini boşamaya başladılar. Günahlarının bağışlanması ve temizlikleri için birer koyun kurban ettiler. **19***Ammon Oğulları'ndan Tananni, Zabiya, Âʿne, Samaya, Hiyeriyâl ve Azarya. **20***Pasur Oğulları'ndan Eliona, Masiya, İsmayil, Nataniel, Ahidal ve Elaza. **21***Levililer'den Yosabad, Simmi, Kolaki ona Kalita da diyorlar; Patiya, Yubuda, Buda ve Yona. **22***Kutsal ilahicilerden Eliyasib ve Bakur. **23***Kapıcılardan Sallum ve Tulibana. **24***İsrailliler'den Paros oğulları'ndan Ramiya, Addiya, Malkiya, Maelo, Elazar, Asebya ve Benanya. **25***Elam Oğulları'ndan

Matanya, Zekeriya, Yeyal, Yerimot ve Eliya. **26***Zatun oğullar'ndan Eliyada, Eliyeseb, Atonya, Yarimot, Zabat ve Sarday. **27***Bebay Oğulları'ndan Yohanan, Ananya, Yosabad ve Amat. **28***Bani Oğulları'ndan Olam Mallok, Yadaya, Yason, Yasael ve Yeremot. **29***Addin Oğulları'ndan Natu, Musiya, Lakun, Banaya, Mataniya, Bezalel, Belnu ve Manesse. **30***Anna Oğulları'ndan Eliyona, Asaa, Melkiya, Samaya ve Kosam oğlu Simon. **31***Asam Oğulları'ndan Eltano, Matama, Matatya, Benaya, Elifalat, Manesse ve Semmi. 32*Manni Oğulları'ndan Ban, Yeremya, Movaddi, Aviram, Umaer, İyel, Banaya, Bediya, Yuma, Marmot, Eliyasib, Matuya, Matanay, Eliyasib, Ban Eliyal Semmi, Selemiya, Natanya ve Osura Oğulları'ndan Sesi, Esdal, Azael, Samar, Zebi, Yusuf. **33***Nebo Oğulları'ndan Matatiya, Zabad, İdo, Yoel, Benaya. **34***Tüm bunlar yabancı kadınlarla evlenmişlerdi. Onları çocukları ile boşadılar. **35***Böylece imamlar, Levililer, İsrailli'ler; kutsal Kudüs'te ve vilayette yaşadılar. Yedinci ayın 'Ay Takvimi'nin ilk günlerinde, İsrailoğulları kendi evlerindeyken; **36***Tüm halk birlikte sözleşerek, Tapınk kapısının doğusunda olan meydanda oturdular. **37***Ve bilge imam Ezra'ya; İsrail Tanrısı Rab'bin, Musa'ya verdiği Tevrat'ı getirmesini söylediler. **38***İmam Ezra erkeklerden ve kadınlardan olan tüm kalabalığa ve Tevratı dinlemek için toplanan bütün imamlara, yedinci ayın; 'Ay Takvimi'ne göre ilk gününde Tevratı getirdi. **39***Onu Tapınağın kapısının meydanında sabahtan öğleye dek erkekler ve kadınlar önünde okudu. Tüm topluluk da Tevrat'ı dinliyordu. **40***Ondan sonra Tevrat'ta bilge olan Ezra; kurulmuş ağaç minberde(*) ayağa kalktı. **41***Yanıbaşında, sağ tarafta Matatiya, Sema, Ananiya, Uriya, Ezekiya, Balasam. Solunda ise Pedaya, Misael, Malkiya, Artasuf ve Nabatiya durup; **42***Ezra derim; tüm toplumun önünde Tevrat kitabını aldı. Çünkü tümüne bağışlamak için baş köşeye oturmuştu. **43***Ve Tevrat'ı yorumlarken herkes ayak üstü duruyordu. Ondan sonra Ezra yüce Rabbe ve 'Her Şeye Gücü Yeten Evrenin Rabbi'ne bereket diledi. **44***Tüm cemaat de çabucak yanıtlayıp amin! Dedi. **45***Yesu, Bani, Serebya, Yamin, Akub, Sebatay, Hodaya, Madaya, Kalita, Azarya, Yozâbâd Hanân ve Yozabad, Hanam ve Filaya adındaki Levililer ellerini yukarıya kaldırıp yere düştüler ve Rabbe secde ettiler. **46***Cemeate Rab'bin Tevrat'ını okutup, okunananın anlamını da açıklıyorlardı. **47***Bu kez Attarsata imam ve bilge olan Ezra'ya; hepsinden daha çok cemeate öğreten Levililere -Herkes Tevrat'ı dinleyip ağlarken- dedi ki: **48***Bu gün yüce Rab'be kutsal gündür. Şimdi gidin besleyici yemekler yeyin, tatlı şerbetler için ve yoksullara da armağanlar gönderin. **49***Çünkü bu gün yüce Rab'be kutsal bir gündür; üzülmeyin. Çünkü yüce Rab Allah, size üstünlük verip şereflendirecektir. **50***Levililer de halka bu gün Rabbe kutsaldır, kaygı çekmeyin, derlerdi. **51***O zaman herkes yemeğe, içmeğe ve sevinmeye başladı. Yoksullara armağanlar vererek büyük bayram yaptılar. **52***Çünkü tümü onun onlara öğrettiği sözlerden dolu idiler ve onları dinlemek için toplanmışlardı.

(*)Minber: Üzerinde vaaz edilen yer. Bak.Neh.8/4.

EZRA'NIN KUŞKULU II. KİTABI
(Bu kitaba IV. Ezra da denir.)
ALİ BEY'in 1664-'65 LATİNCE'DEN ORİJİNAL OSMANLICA ÇEVİRİSİ REVİZYONU

Not: I. ve II. Bölümler Orijinal ETİYOPÇA versiyonunda yoktur. Latince versiyonuna sonradan eklenmiştir.

1. Bölüm: 1)Ezra'nın vaaz etmesi için verilen buyruk, 9)Ve itaatsizlikleri, 24)Tapınağın yıkılışı; çünkü onlar Mesih'in sözü ile birleşmediler, 37)Gönderilen peygamberler ve haberciler.

1*Levi oymağından Harun, Elazar, Pinhas, Abisu, Borit, Uziya, Arna, Marmot, Aziyal, Amariya, Heli, Finadas, Ahiya, Ahitub, Sadok, Sadaniya, Helkiya, Azariya ve Saraya oğlu Ezra peygamberin ikinci kitabıdır. **2***Bu Ezra Pers şahı Ahaşveroş'un egemenliği zamanında Med vilayetinde tutsaktı. **3***Ve Rabbin sözü bana gelip dedi ki: **4***-Git halkıma günahlarını ve onların oğullarına bana yaptıkları yaramazlıklarını bildir ki onları oğullarının oğullarına söylesinler. **5***Çünkü babalarının günahları onlarda çoğaldı. Zira beni unutup yabancı ilâhlara kurbanlar sundular. **6***Ben onları Mısır'dan, o sürgünlük evinden çıkarmadım mı? Ama onlar beni öfkelendirip öğütlerimi küçümsediler. **7***Şimdi sen başının saçlarını silk de üzerlerine her türlü belaları bırak. Çünkü Tevrat'ıma kulak asmadılar ve ıslah olmaz bir millettir. **8***Onlara bu kadar çok bağışlar yapan ben; nasıl böyle kimselere dayanayım? **9***Onlar uğruna birçok kralları baş aşağı ettim. Firavunu, onun kölelerini ve askerlerini vurdum. **10***Önlerinde putperestleri

bozdum. İki vilayetin; yani Sur ve Sayda'nın halkını doğuda dağıttım ve tüm düşmanlarını yok ettim. **11***Şimdi sen onlara doğru de ki Yüce Rab bu şeyleri söylüyor: **12***"'Ben size denizi geçirdim ve sizi düz yollardan götürdüm. Size başkan olarak Musa'yı ve halifelik için Harun'u verdim. **13***Sizi ateş direğiyle aydınlattım ve aranızda büyük harikalar yaptım; ama siz beni unuttunuz" diyor yüce Rabb. **14***Her şeye gücü yeten yüce Rabb böyle diyor: "Bıldırcınlar size bir delil içindi. Size kendi güvenliğiniz için orduyla askerler verdim. Ama siz orada yakındınız. **15***Benim adımla düşmanlarınızın bozgununu kutlamadınız. İlla bu saate dek her zaman yakındınız. **16***Siz çölde aç kaldığınızda beni çağırmadınız mı? Nerde kaldı size yaptığım bunca bağışlar? **17***Bizi bu çöle öldürmeye niçin götürdün? Bu çölde ölmektense Mısır'da kölelik etmek bize daha iyi olurdu, demediniz mi? **18***İnleyişinize acıdım da size bu 'Kudret Helvası'nı (Man) yemek için verdim. **19***'Meleklerin Ekmeğini' yediniz. Susadığınız zaman ben kayayı yarmadım mı? Oradan bol sular aktı ve sıcaklıktan sizi ağaçların yapraklarıyla örttüm. **20***Sizi verimli yörelere ulaştırdım. Önünüzden Kenan'ı, Perizziler'i ve Filistinliler'i kovdum. Daha size ne yapayım?" der yüce Rabb. **21***Her şeye gücü yeten Rabb bunu der ki: "Sizler acı suların[1] yanındayken susadığınızda adıma sövdünüz. **22***Ben bu sövgüleriniz için ateş göndermedim. Ama sular içine bir ağaç bırakıp kaynağını tatlı ettim. **23***Ey Yakup! Sana ne yapayım? Ey Yahuda söz tutmadın! Bundan böyle ben diğer milletlere gideyim ve adımı onlara vereyim ki Tevrat'ımı gözetsinler. **24***Çünkü siz beni bıraktınız, ben de sizi bırakacağım. Benden merhamet beklediğiniz an size merhamet etmeyeceğim. **25***Beni çağırdığınızda sizi dinlemeyeceğim. Çünkü ellerinizi kana bulaştırdınız ve ayaklarınız adam öldürmeye çeviktir. **26***Gerçekten siz beni bırakmadınız. Ama kendi kendinizi bıraktınız, der yüce Rabb. **27***Her şeye gücü yeten yüce Rabb diyor ki: -Baba oğullarına, ana kızlarına ve çocuk bakıcısı beslemelerine yalvardığı gibi size yalvarmadım mı? **28***Ki bana millet olasınız, ben de size Tanrı olayım; ve bana çocuklar olasınız ben de size 'Baba' olayım. **29***Ben sizi tavuk kendi civcivlerini kanatları altına topladığı gibi toplamadım mı? Şimdi size ne yapayım? Sizi önümden süreyim. **30***Siz bana bir kurban getirdiğiniz zaman sizden yüzümü çevireyim. Çünkü bayram günlerinizi, 'Ay Takvimi'nin ilk günlerini ve sünnetlerinizi reddettim. **31***Ben size peygamber kullarımı gönderdim, siz onları tutup öldürdünüz ve bedenlerine kıydınız. Ama ben onların kanının hakkını arayacağım, diyor yüce Rabb. **32***Her şeye gücü yeten Rabb böyle diyor: -Eviniz yok olsun[2]. Sizi rüzgâr çör çöpü savurduğu gibi savurayım. Oğullarınız çocuksuz olsun. Çünkü buyruğumu hor gördünüz ve bana yakışmayan şeyler yaptınız. **33***Evlerinizi gelecek millete vereyim ki beni işitmeden iman getirsinler ve 'Ben' onlara ayet göstermedimse de buyurduğum şeyleri yapsınlar. **34***Onlar peygamberleri görmediyse de kendi yaramazlıklarından iğrensinler. **35***Gelecek olan o millete gösterdiğim merhamete tanığım. Onların oğulları beni fiziki görmeyip illa ruh[3] ile dediğim şeylere inanıp sevinçle coşarlar. **36***Ve şimdi ey kardeş! Bak ne büyük onur; gör de bak! Ne büyük bir millet, doğudan geliyor. **37***Ben onlara başkanlar olmak için İbrahim'i, İshak'ı, Yakup'u ve Osiyâyı ve ʿAmosu ve Mikâyı ve Osiya'yı, Amos'u, Mika'yı, Yoel'i, Abdiya'yı, Yunus'u, Nahum'u, Habakkuk'u, Sefenya'yı, Haggay'ı, Zekeriya'yı ve Malakiya'yı ki, onun bir adı da Allah'ın Meleğidir, gönderdim.

(1)bkz. Say. 20/10-13, **(2)**bkz. Mat. 23/38, Mez.1/4, (3)bkz Filp.3/3 ile karşılaştırın.

2. Bölüm: 1)Ezra'nın onlara Sodom ve Gomorra'ya benzeyeceklerini söylemesi, 8)Ezra yeni Antlaşmayı cemaate bildiriyor ki, Tanrı'nın eski lütfu onlara gelsin. 18)Yeni Havari Kilisesinin öğretilmesi ve onun iyiliğinin yapılması, 35-43)Ezra'nın büyük bir kalabalık görmesi ve Tanrı'nın oğlunun onların arasında olması.

1*Yüce Rabb böyle diyor: "Ben bu milleti kölelikten çıkardım. Onlara peygamberlerimin ağzından buyruklarımı verdim. Ama onları dinlemek istemediler; illa öğütlerimi geçersiz kıldılar." **2***Onları doğuran ana onlara diyor ki: Gidin oğullar, gidin! Çünkü ben dul kalıp terk edildim. **3***Ben sizi sevinçle besledim, sizi yasla yitiriyorum. Çünkü yüce Rabbi'niz Allah'a suçlusunuz ve O'na yakışmayanı yaptınız. **4***Şimdi ben ne yapayım? Ben dul kalıp terk edilmişim. Gidin oğullar Rab'den merhamet dileyin. **5***Ey baba! Ben seni şu oğullarının anası[1] üzerine tanık tutuyorum ki, antlaşmamı gözetmediler. **6***Ki onları ayıplayasın, onların anasını yağmalatasın ve artık on-

lardan sana bir soy kalmasın. **7***Onların adları putperestler arasında dağılsın, yeryüzünde yok olsunlar. Çünkü yeminimi aşağıladılar. **8***Vay sana ey Asur! Neden yanında günahkârları saklıyorsun? Ey kötü millet! Sodom ve Gomorro'ya yaptığımı ansana. **9***Ki onun yeri zift kesiklerinde ve kül tepelerinde yatıyor. Beni dinlemeyenleri de bu duruma sokacağım, diye 'Her şeye gücü yeten Rab, diyor. **10***Yüce Rab, Ezra'ya bunu da der: Milletime haber ver; kutsal Kudüs'ün ülkesini İsrail'e verecektim onlara vereyim[2]. **11***Onların onurunu yanıma alayım ve İsrail`e hazırladığım sonsuzluk evlerini onlara vereyim . **12***'Yaşam Ağacı' onlara hoş kokulu yağ olsun; ne emek versinler, ne de yorulsunlar. **13***Gidin ki alasınız, yalvarın ki günler geciksin. Ayrılmış krallık size hazırlanmıştır. Uyanık olun! **14***Yeri ve göğü tanıklığa çağır. Çünkü ben kötülüğü yendim ve iyiliği yarattım. Ben diriyim diyor yüce Rab. **15***Ey ana oğullarını kucakla; onları dişi güvercin gibi sevinçle besle ve ayaklarını güçlendir. Çünkü seni ben seçtim, diyor yüce Rabb. **16***Ölüleri kendi yerlerinden dirilteyim, onları mezarlarından çıkarayım; çünkü ben İsrailde ismimi bildim. **17***Ey oğulların anası; korkma! Çünkü 'Ben' seni seçtim, diyor yüce Rabb. **18***Ben sana yardım için kullarım İşaya'yı ve Yeremya'yı göndereyim ki seni onların öğütleriyle kutsadım. Çeşitli meyvelerle dolu on iki ağaç hazırladım. **19***Hem bir o kadar çeşmeler ki oradan süt ve bal akar! Yedi büyük güller ve zambaklarla bezenmiş dağları ki onlarda oğullarını mutlu edeyim. **20***Dula acı, yoksulun hakkını al, fakire ver ve yetime yardım et ve çıplağı geydir. **21***Zayıf ile düşkünü kayır, topalı yerme. Çolağa yardım et ve köre kılavuz ol ki ona ışığımı gösteresin. **22***Surların arasında yaşlıyı ve genci sakla. **23***Ölüleri bulduğun yerde göm ve o yeri işaretle. Ben de sana kıyamette baş köşkü vereyim. **24***Ey milletim! Huzur ile rahat et. Çünkü senin rahatın gelecektir. **25***Ey iyi çocuk bakıcısı! Oğullarını besle, ayaklarını güçlendir. **26***Sana verdiğim kullardan hiç kimse eksilmesin. Çünkü ben onu senin elinden isteyeceğim. **27***Yorulma! Çünkü sıkıntı ve darlık günü geldiği zaman başkaları ağlayıp üzülsünler. Ama sen sevin ve sevinçten coş. **28***Putperestler seni kıskanıyorlar; ama sana birşey yapamıyorlar, diye yüce Rabb söylüyor. **29***Ellerim sana perde olsunlar ki oğulların acı çekmesin. **30***Oğulların ile sevin ey ana! Çünkü seni ben kurtaracağım, diyor yüce Rabb. **31***Uyuyan oğulların senin aklında olsun. Çünkü ben onları yerin ta dibinden çıkaracak ve onlara acıyacağım. Esirgeyen '*Ben'im* diyor yüce Rabb. **32***Ben gelip sana acıyacağım güne dek oğullarını kucakla. Çünkü pınarlarım taşar ve lütfum hiç eksilmez. **33***Ben Ezra, Horep[3] dağında tutsak İsrailliler'e gitmem için Rabb'ten buyruk aldım. Ama onlara geldiğim zaman beni istemediler ve Rab'bin buyruğunu reddettiler. **34***Bundan ötürü size diyorum: -Ey anlayan ve dinleyen milletler! Çobanınıza katlanın. O size sonsuz huzuru verecektir. Çünkü o son zamanda gelecek olan kimse yakındır. **35***Krallığın ödülünü almaya hazır olun. Çünkü 'Sonsuzluk Işığı' sizi sonsuza dek aydınlatacaktır. **36***Bu dünyanın gölgesinden kaçın, onurunuzun mutluluğunu alın. Ben size kurtuluşum için apaçık tanıklık yapıyorum. **37***Size ısmarlanan armağanı alın da sevinin ve sizi 'Göklerin Krallığı'na davet edene şükredin. **38***Kalkın durun da Rabbin şölenine nişanlı olanların sayısını görün. **39***Onlar bu dünyanın gölgesinden ayrılıp Rab'ten parlak 'Cennet giysilerini' aldılar. **40***Ey Sion! Hesabını al da senin ak giyenlerini[4] topla. Onlar Rabbin Tevrat'ına tam uydular. **41***İstediğin oğullarının sayısı tamam oldu. Rabbin büyük gücüne yalvar ki, önceden davet edilmiş milletin kutsansın. **42***Ben Ezra, Sion dağında büyük bir kalabalık gördüm ki onu saymaya gücüm yetmedi. Tümü ezgilerle Rabbe hamd ediyorlardı[5]. **43***Aralarında bir genç vardı ki selvi boylu ve hepisinden uzundu. 'O, onların her birisinin başlarına taçlar koyarken, daha çok yükseliyordu. Ben ise seraptan şaşakaldım! **44***O zaman bir meleğe sorup dedim ki: -Bunlar kimdir sultanım? **45***O da bana şöyle yanıt verdi: -Bunlar ölümlü giysilerinden soyunup ölümsüzlük giysilerini giydiler. Rabbin adını açıkça söylediler de şimdi taçlanıyorlar ve hurma dallarını alıyorlar. **46***Ben de meleğe sordum: -Onların başlarına taç ve ellerine hurma dallarını veren genç kimdir? O da beni şöyle yanıtladı: -O, Tanrı'nın oğludur ki O'nu dünyada açıkça söylediler. Ben de Rabbin adı için yiğitçe çekişenleri övmeye başladım. **47***O zaman melek bana: -Git Rabbi ne şekil ve ne denli apaçık gördüğünü halkıma bildir, dedi.

(1)Ana: Kudüs(*Yeruşalim*) anlamına geliyor, Bak Baruh 4/19, Galt 4/26(Ana: Göksel Yeruşalim olarak tasvir ediliyor), **(2)**Mez. 22/31,**(3)**Horeb dağı: Bak I.Krl.8/9 ve19/8,Mez.106/19 ve32, **(4)**İş.31/4,Çık.17/6. **(5)**Vah. 7/9.

3. Bölüm: 1)Ezra, Allah'ın neden Sion'u ve Tapınağını yıktığını bilmek istiyor.
1* Ben[+] kentin yıkılışından sonra otuzuncu[(1)] yılda Babil'deydim. Döşeğimde yatarken kalbim sıkıştı ve yüreğim düşünceliydi. **2*** Çünkü Sion'un yıkılışını ve Babil'de yaşayan toplumu[(2)] gördüm. **3*** Ruhum çok kederlendi. Şaşkın sözlerle 'Yüce'-ye söylemeye başlayıp dedim ki: **4*** -Ya Rabb, yüce Allah! Sen önceden salt içinde hazırladığın sözünle yerin temellerini ve içinde olan halkı hazırladın. **5*** Ellerinin işi olan Adem'e cansız[(3)] beden verdin ve içine yaşam ruhunu üfledin de önünde canlı oldu. **6*** Sonra onu daha o yeryüzüne atılmadan önce, sağ elinle yaptığın Cennet içine götürdün. **7*** Ona yollarını[(4)] sevmesini buyurdun. Ama o, ona karşı geldi. Bu yüzden ona ve tüm soyuna ölümü gönderdin. Sonra milletler, uluslar ve soylar sayısızca doğdular. **8*** Her millet kendi bildiğine göre yürüyordu. Önünde yaramaz şeyler yaptılar ve buyruklarını küçümsediler[(5)]. **9*** Bundan sonra, belirlenen zamanda; sen bu yüzden yeryüzünde yaşayanlar üzerine tufanı getirdin ve onları yok ettin. **10*** Bu ceza herkes için aynıydı; nasıl Adem'e ölüm geldiyse, onlara da sel*(helâk)* geldi. **11*** Ama birini esirgedin; Nuh'u ve kendi ailesini ki, tüm doğrular ondan çıktılar. **12*** Yeryüzünde yaşayanlar çoğalmaya, sayısızca gelen kuşaklar, milletler ve halklar oluştuğu zaman; yine öncekilerden daha çok kötülük yapmaya başladılar. **13*** Onlar önünde günah ederken sen kendine içlerinden bir adamı seçtin ki onun adı İbrahim'di. **14*** Onu sevdin ve işini bir tek ona bildirdin[(6)]. **15*** Onunla sonsuzluk antlaşması yaptın ve "soyunu sonsuza dek bırakmayacağım" dedin. **16*** Ona İshak'ı, İshak'a Yakup'u ve Esav'ı verdin. Yakup'u kendine seçip Esav'ı[(7)] ise reddettin. Yakup da çok çoğaldı. **17*** Sen onun soyunu Mısır'dan çıkardıktan sonra Sina Dağı'na götürdün. **18*** Göğü indirip yeri sarstın, dünyayı silkeleyip denizleri[(8)] titrettin ve dünyaya sıkıntı verdin. **19*** Senin görkemin dört kapıdan[(9)] ateşten, zelzeleden, rüzgardan ve doludan geçti ki, Yakup soyuna Tevrat'ı ve İsrail'in soyunu gözetecek buyruklarını veresin. **20*** Ama onlarda olan kötü yüreği kaldırmadın ki Tevrat'ın onlarda ürün getirsin. **21*** Çünkü ilk Adem kendi benliğinde kötülüğü taşıyıp buyruğa karşı geldi ve yenik düştü. Böylece onun soyundan gelenler de böyle oldu. **22*** Kutsal Yasa'dan ötürü[(10)] yaramazlık, bozgunculuğun kökünde bağlı kalıp; iyilik gitti ve kötülük kaldı. **23*** Böylece uzun zaman geçti ve yıllar birbirini kovaladı. Tâ sen kendine Davut adında bir kul seçene dek. Ona, senin adına bir şehir yapmayı ve içinde tütsü ile kurbanlar sunmayı buyurdun. **24*** Bu şeyler yıllar yılı oldu. Ondan sonra şehirde yaşayanlar bir suç işlediler. Adem gibi ve onun soyunun yaptığı gibi, her şeyi yaptılar. Çünkü onların yürekleri kötüydü. **25*** Bunun için sen şehrini düşmanlarının eline verdin. **26*** Babil halkı sanki onlardan daha mı iyidir ki bu yüzden Sion'da[(11)] egemenlik sürsünler? **27*** Ben buraya bu otuzuncu yılda geldiğimde birçok günahlar gördüm. Canım tüm bu kötülükleri görünce yüreğim bayıldı. **28*** Çünkü onlar günaha devam ederken[(12)] sen onlara nasıl katlanabilirsin? Kötülük edenleri nasıl bağışlayabilirsin? Neden halkını yok edip düşmanlarını korursun ki, bunu bana hiç bildirmedin? **29*** Nasıl[(13)] böyle birşey olabilir? Bir türlü aklım almıyor. Babil Sion'dan iyi midir, İsrail halkından başka bir halk seni bilir mi? **30*** Veya hangi milletler senin tanıklığına[(14)] Yakup gibi inandılar? Ama yine de onların zahmeti[(15)] görünmedi ve onların emeği bir ürün getirmedi. **31*** Buyruk bilmeyen birçok milletleri gezdiğimde onların çoğalmakta[(16)] olduklarını gördüm. **32*** Bu yüzden bizim günahlarımızı ve dünya milletlerinin günahlarını ölç ve tart ki senin adın başka yerde bulunmaz[(17)] ama kesinlikle İsrail de. **33*** Ya ne zaman oldu ki yerde yaşayanlar önünde suç yapmamış olsunlar? Veya hangi millet buyruklarını böyle gözetmiştir? **34*** [Araştır! Bunları adlı adınca bulursun ki buyruklarını gözettiler[(18)] diğer milletler ise gözetmediler.].

+Arap versiyonunda "Ben el Azir Oğlu Şealtiyel", Süryani versiyonunda "ben Şealtiyel denilen Ezra Babildeydim, **(1)**Bak Neh.13/6,**(2)*** Etiyopya çevirisinde *'sevincini gördü*m, **(3)**Latince versiyonu "*fani beden*", Arapça vers. "*kutsal ellerinle ölü beden verdin*", **(4)**Bu sıfat; Arapça ve Süryanice sürümlerde eksik, Latince'de var, **(5)**Latincesi "*onlar senin emirlerini hor gördüler*", **(6)**İş. 24/53), **(7)**Yerm.49/8, **(8)**İşaya 51/15, Mez. 59:4. **(9)**Arapça versiyonda "*4 hayvan'dan*" yazarak karıştırmış, **(10)**Bak Pavlus' Mek. ile karşılaştırın, **(11)**Latince versiyonu: "*bu nedenle o Sion'u aldı*", Süryanice versiyonu: "*bu nedenle sen Sion'u bıraktın*", Arapça versiyonu: "*O Sion'u verdi*", **(12)** Etiyopça versiyonu: "*ki, gözlerimde günahkarlar olmasın*", **(13)**Etiyopça versiyonu: "*bu davranışın biteceğini hiç kimseye söylemedin*", **(14)**Etiyopça versiyonu: "Y*a da başka bir millet İsrail'i bildi mi ki?*" **(15)**"onların cezası meyvasını getirmedi", Ali Bey'in Osmanlıca tercümesinde: "*onların zahmeti bir mahsül getirmedi*", **(16)**Etiyopça versiyonu: "*emir ve şeriatını tanımayan milletlerin sevinç içinde olduklarını*

gördüm" Birçok versiyonda yok,**(17)**Etiyopça versiyonu: "*acaba milletlerden küçük bir kalabalık bulabilir misin ki, kantarın mizanı lehimize çevrilsin?*", **(18)**Parantez içindeki ayet Etiyopça versiyonundan hariç diğer versiyonlarda vardır.

4. Bölüm: 1)Melek Uriel'in*(Uriyal)* Ezra'ya ilâhi sorular yöneltmesi, 47-52)Ateş ve suyun iki yüzü ve Ezra'nın gelecek şeyleri bilmek istemesi.

1*O zaman adı Uriyal[1] olan, gönderilmiş melek beni şöyle yanıtladı: **2***-Canın bu dünyada bayıldı ki sen 'Yüce'nin[2] yollarını anladım diyorsun. **3***Ben de: -Evet efendim, dedim. Ve o bana yanıt verip dedi ki: -Ben sana üç şey göstermeye ve üç benzetme sormaya geldim. 4*****Eğer sen onlardan birini bana açıklayabilirsen; ben de sana görmek istediğin yolu göstereyim ve kötü yüreğin neden geldiğini bildireyim. **5***O zaman ben de: -Söyle efendim, dedim. O da bana dedi ki: - Hadi bana ateşi tart, rüzgârı ölç ve geçmiş günü geri getir. **6***Ben de yanıtlayıp: -Kadından doğan insanların soyundan kim var ki, bu benden istediğin şeyleri yapabilsin? Dedim. **7***O da bana dedi ki: -Eğer ben sana sorup deseydim denizin içinde kaç mekân[3] ya derinliğin başında kaç damar, ya göğün kaç çeşmeleri var? Veya Cennet'in sınırları hangileridir? **8***Belki bana dedin ki; ben dipsiz uçurumlara, *"Cehennem'e'* inmedim ve hiç de göğe çıkmadım. **9***Ama şimdi ben sana başka bir şey sormadım. Nasıl ki ateşe, rüzgâra ve geçirdiğin günlere kayıtsız kalmadıysan[4] onlar için de bir yanıt veremezsin. **10***Hem de sen kendinin ve seninle biten şeyleri bilmeye gücün yetmez, diye de yanıt verdi[5]. **11***Öyleyse senin bedenin 'Yüce'yi nasıl kavrayabilir ve bütün dünya kötülükle doluyken salt benim bildiğim kötülüğü nasıl anlayabilir? **12***Ben de ona dedim ki[6]: -Öyleyse; bize ölmektense ölmemek, canlı olup da yaramazlıkta dirilmek, sabredip 'neden ve niçin'i bilmemek daha iyi idi. **13***O da bana yanıt verip dedi ki: -Bir kez bozkırlara bir ormana[7] gittim. **14***Ağaçlar[*] kendi aralarında konuşup dediler ki: Gelin gidelim, denizlerle cenk edelim de bize yer versinler ve kendimize başka ormanlar yapalım. **15***Denizin dalgaları da birbirleriyle konuşup şöyle dediler: Gelin gidelim de bozkırların ormanlarıyla cenk edelim ve orada kendimize başka denizler yapalım. **16***Ama ormanın düşüncesi geçersiz oldu. Çünkü ateş gelip onu yaktı. **17***Denizlerin dalgalarının düşüncesi de yanlış oldu. Çünkü kum kalkıp ona engel[8] oldu. **18***Bu durumda sen yargıç olsaydın[9] önce hangisini zan altından kurtarır ve hangisini cezalandırırdın? **19***Ben de şöyle yanıtladım: İncelendiğinde ikisinin de düşüncesinin yanlış olduğu görülüyor. Çünkü ormanlara toprak ve denizlere de kendi dalgaları için yer verilmiştir, dedim. **20***O da bana yanıt verip dedi ki: -İyi karar verdin; ya kendini neden böyle yargılamadın? **21***Nasıl ki yer ormanlar için ve denizler de kendi dalgaları için belirlenmişse[10] böylece yerdekilerin dünyevi şeyleri ve göktekilerin de gökteki şeyleri anlamaya gücü yeter. **22***Ondan sonra ben yanıtlayıp dedim ki: -Bana iyilik et efendim ki, bana anlamak için akıl[11] verilsin. **23***Çünkü yüce şeyleri sormak istememiştim. Ama aramızda her gün geçen şeyler yüzünden, İsrail milletler arasında utanç içindedir ve sevdiğin halk günahkâr milletlerin egemenliği altına verildi. Hem atalarımızın Tevratı[12] niçin kayboldu? Yazılı kesin buyruklar da hiçbir yerde bulunmuyor? **24***Neden bu dünyadan çekirgeler gibi göçüyoruz ve yaşantımız korkuyla[13] doludur? Halbuki biz esirgenmeye layık olmuştuk. **25***Ama bizde 'anılan adın' ne[14] olacak? İşte bu şeyleri sordum. **26***O da bana cevap verip dedi ki: Ne kadar çok şey soruyorsan[15] o kadar çok şaşkınlıkla[16] dolarsın! Çünkü dünya çok çabuk geçiyor. **27***Ve gelecek zamanda doğrulara söz verilen şeyleri getirmeye ümidi yoktur. Çünkü bu dünya yaramazlık ve çaresizlik ile doludur. **28***Son olarak bana sorduğun şeyler için sana anlatacağım. Kötülük ekilmiştir; ama onun hasatı daha gelmedi. **29***Böylece eğer ekilmiş şey çıkmazsa ve çekişmeler kendi ekildiği yerden gitmezse; onun ekildiği yerde hayır[17] bitmez. **30***Çünkü Adem'in yüreğine kötülük tohumu filizi tâ başlangıçtan bırakıldı ve ne denli çok kötülük bitirdi! Hem hasat gelinceye dek daha ne kadar bitmesi gerekiyor? **31***Kötülük tohumunun filizi ne kadar çok yaramaz meyve bitirdi; bunu bir düşün!? **32***Sayısızca başaklar biçildiği zaman ne denli büyük harman[18] edeceklerdir. **33***O zaman ben söz alıp dedim ki: -Bu şeyler ne zaman ve nasıl olur? Bizim günlerimiz neden az ve kötüdür? **34***O da bana şöyle buyurdu: -Çabucak Yüce Rabbe üst olmaya çalışma. Çünkü O'na üst olmaya boş yere uğraşıyorsun. Zira sen çok haddini aşıyorsun. **35***Doğru canlar kendi kendilerine bu şeyleri sorup şöyle demediler mi: Nasıl biz ümitvar olalım ve hasadımızın ödülü ne zaman gelir? **36***Ve Yermiyal[19] adındaki meleklerin başkanı buna şöyle yanıt verdi: -Ara-

nızdaki soyun[20] sayısı bittiği zaman. **37***Çünkü 'O' devirleri teraziyle tarttı ve zamanları[21] ölçüyle ölçtü. Onları hesapla saydı ve söylenilen ölçü tamamlanmayıncaya dek hiç bir şeyi kımıldatmayıp[22] kaldırmaz. **38***O zaman ben yanıtlayıp dedim ki: -Ey efendi sultanım! Biz de hepimiz kötülükle doluyuz. **39***Belki doğruların hasadı bizim için ve yeryüzünde yaşayanların günahları için tamamlanmamıştır. **40***O da bana dedi ki: -Git! Bir gebe kadına sor bakalım; kendisinin dokuz ayı tamamlandıktan sonra, onun ana rahmi kendinde çocuğunu tutabilir mi? **41***Ben de: -Tutamaz efendim dedim. O da bana dedi ki: -Canların ölçüsü ölümde ana rahmi gibidir[23]. **42***Nasıl ki doğuran bir kadın doğum sancısının[24] zorluklarından kurtulmak isterse; aynı şekilde o yerler de kendilerinde olan emanetleri geri vermeyi isterler. **43***Sana görmek istediğin başlangıçtan gösterilsin[25]. **44***Ben de şöyle yanıtladım ve dedim ki: -Eğer gözünde esirgendimse ve anlayışım varsa bana gelecek şeyler geçmiştekilerden daha mı çoktur göster? Yoksa geçen şeyler geleceklerden mi daha çok? **45***Ben geçmişte ne oldu biliyorum; ama ne olacağını bilmem. **46***O da bana dedi ki: -Sağda dur[26] da ben sana bu soruyu bir örnekle açıklayayım. **47***O zaman ben durdum ve gördüm ki önümden yanan bir fırın geçti. **48***Alev geçtikten sonra baktığımda işte duman kaldı. **49***Ondan sonra yanımdan suyla dolu bir bulut geçti ve yağmur sağanak gibi dökülüyordu. Yağmurun şiddeti geçtikten sonra, ondan geriye küçük damlalar kaldı. **50***Ve o bana dedi ki: -Kendince bir düşün! Nasıl yağmur damlalardan, ateş de dumandan daha büyükse; böylece geçenler de büyüktür. Şimdi geriye damlalar ve duman kaldı. **51***O zaman ben dua edip dedim ki: -Benim o zamana dek yaşayacağımı sanıyor musun ve o gün ne[27] olacak? **52***O da bana şöyle yanıt verdi: -Ben sana sorduğun şeylerden bir şey söyleyebilirim; ama ben senin yaşamının ne olacağı için bir şey söylemeye gönderilmedim ve bu konuda da bir şey bilmem[28].

(1) Arapçası "*Ouryal*", variyantı "*Souryal*", **(2)**Süryanice versiyonu: "*Bu zamanda senin kalbin sıkıştı ki, Müt`âl'in yollarını bilmek istedin*", **(3)**I. Arapça versiyonu: "*kaç hazineler?*", II. Arapça versiyonu: "*kaç soru var?*" , *Ali Bey'in çevirisinde "*kaç çeşmeleri var?*" olarak çevrilmiştir, +Etiyopçasında: "*ya da cehennem'in*(Siol'un) *yolu ya da cennetin yollarından biri nedir?",* [4]Arapça ve Latince versiyonu birdir. Süryanice versiyonunda olmayabilir, **(5)**Etiyopçasında: "*Hem de, nasıl sen elinin altında olan şeyleri bilemezsen; onları da bilmeye gücün yetmez, diye de yanıt verdi",* **(6)**"*Bu sözleri işitttiğinde yere yüzü koyun düştü ve bize günahlarla yaşayıp acı çekmektense hiçbir şeyi bilmemek daha iyi değil miydi?*" dedi, **(7)**Latince versiyonu: "*Ben ormanın ağaçlarına gittim*", Etiyopya versiyonu: "*Ben ormanın ağaçlarına avukat*[+] *olsun diye gittim*" [+]conseil juridique: Hukuki danışmanlık; **(*)**: Bkz.Hak.9/10, **(8)**Süryanice ve Arapça versiyonu: "*yükseldi* ", **(9)** Süryanice ve Arapça versiyonu: "*eğer sen yargıç olsaydın*", **(10)**Süryanice, Arapça ve Latince versiyonlarda:"*göğe karşı bu iki şeye kim yetkindir?*", **(11)**Arap versiyonunda 23. Ayetten sonra bir boşluk vardır, **(12)**Yahudilerin Tevratı: Babil'de sürgün olan Yahudiler'in Kutsal Kitabının '***Yasaları'*** anlamındadır. Fransızcası: ''*Babalarımızın yasası reddedildi ve hiçbir yazılı antlaşma yoktur.*'', **(13)**Etiyopya versiyonunda: "*Yaşantımız bir duman gibidir*", **(14)**Etiyopya versiyonunda: "*Bizde anılan aziz ismin"* olarak geçen bu sıfat Latince ve Arapça versiyonlarda geçmiyor (Bu yüzden Martin Luther çevirisinde bu sıfat -***YHVH***- kullanılmadı. Bunun yerine Rab kullanıldı), **(15)**Etiyopça versiyonunda: "*eğer yaşıyorsanız bileceksiniz*", **(16)**Bu cümle Süryanice versiyonunda yoktur, **(17)**Veya: "*ekilen alan görünmez*" Latince, Süryanice ve dolu Etiyopya metinde yer alan bu cümle Arapça metinde değişiktir, **(18)**Etiyopça versiyonu: "*İyi tohumlardan bir tohum hasat edildiğinde ne kadar çok meyve verirse öyle*", **(19)**Süryanice versiyonu: "*Ramiel*", Arapça versiyonu:" *Aramil*", **(20)** Etiyopça versiyonu: "*Sizlerin sayısı bittiği zaman*", **(21)**Etiyopça versiyonu: "*denizleri*", Latince versiyonu: "*zamanları*", **(22)**Latince versiyonu: "*sallamayıp*", ayet sonu Arapça'da değişiktir, **(23)**Etiyopça versiyonu: "*imkânsızdır; çünkü Cehennem ve salih bedenler rahim gibidir*", **(24)**Latince, Süryanice ve Arapça versiyonu: "*nasıl bir kadın çabucak doğum sancılarından kurtulmak isterse öyle…",* **(25)**Etiyopça versiyonu: "*başlangıçta onlar ne demek istediğini açıklar*", **(26)**"*belli bir mesafede*", **(27)**Arapça ve Süryanice versiyonunda: "*eğer yargılasaydınız o gün ne yapardınız?*", **(28)**Arapça versiyonunda bu son kelime yoktur.

5. Bölüm: 1)Son zamanlar için çeşitli işaretler, 16)Ona Şealtiel'in gelmesi, 36)Ezra Allah'ın insanları niçin çeşitli yarattığını soruyor? 44)Hamile kadın örneği.

1*Eğer şimdi işaretleri sorarsan; öyle günler gelecektir ki yeryüzü insanlarla dolacak ve *Hakikat*[1] gizlenecektir. Hem ülke imandan[2] kısır olacaktır. **2***Şimdi gördüğünden daha çok, hiç işitmediğin

zulüm çoğalacaktır. **3*** Öyle zamanlar olacaktır ki şimdi egemenlik sürdüğünü gördüğün vilayeti bir an içinde yıkılmış[3] göreceksin. **4*** Eğer şimdi yüce Allah sana yaşam verirse; üçünsü *Sur'dan*[4] sonra güneşin ansızın[2] gecede ve ayın günde üç kez parladığını göreceksin. **5*** Ağaçtan kan damlayacak, taş[5] konuşacak ve insanlar sıkıntı çekecek[6]. **6*** Yeryüzünde yaşayanlardan ummadığımız kişiler egemen olacaklar ve kuşlar tükenecek[7]. **7*** Lut Gölü(*Sodom Gölü*) de balıklarını dışarıya bırakacak. Gece öyle bir ses[8] olacak ki onu çok az kişi bilecek; ama sesi[9] herkes duyacaktır. **8*** Yeryüzü birçok yerde dümdüz ve alt üst olacak. Ateş sık sık görünsün de yabanıl hayvanlar kaçışsınlar ve adetli[10] kadınlar acayip şeyler doğursunlar. **9*** Tatlı sularda tuzlu[11] sular bulunacak tüm dostlar birbirleriyle savaşacak[12]. O zaman akıl dahi gizlenecek, anlayış ayrılıp kendi ölçüsünde saklanacak. **10*** Ve birçoklarından aranacak[13] ama bulunmayacak. Hem zulümle delilik yeryüzünde çoğalacaktır. **11*** Bir kent yakın bir kente şöyle soracak: Hak ve adalet i uygulayan aranızda yok mu? O da: -Yok! diyecek. **12*** O zaman şu olacak: İnsanlar umacaklar; ama erişemeyecekler. Emek verecekler; ama sevinemeyecekler[14]. 13* Bu işaretleri sana söylemeye bana izin vardır. Ama eğer sen şimdi yaptığın gibi yalvarıp ağlarsan ve yedi gün oruç tutarsan; bundan büyük şeyleri bir kez daha duyacaksın. **14*** O zaman uyandım, bedenim çok ürperdi ve canım o derece sıkıldı ki bayıldı. **15*** Ama benimle konuşan melek beni tutarak güçlendirdi[15] ve beni ayağa kaldırdı. **16*** İkinci gece olduğunda halkımın Şealtiel[16] adındaki beyi bana gelerek: -Neredeydin, yüzün niçin yaslıdır? **17*** İsrail'in kendi tutsaklığından[17] vilayetinde sana devredildiğini bilmiyor musun? **18*** Şimdi kalk ve ekmek ye de çoban kendi sürüsünü yırtıcı kurtların eline bıraktığı gibi bizi bırakma. **19*** Ben de ona dedim ki: -Benden uzaklaş[18] ve bana yanaşma. O da dediğimi işittiği gibi benden ayrıldı. **20*** Ben yedi gün oruç tuttum ve melek Uriyal'ın[19] bana buyurduğu gibi bangır bangır ağladım. **21*** Yedi gün geçtikten sonra, yüreğimin düşünceleri beni yine kederlendirdi. **22*** Ondan sonra yine canım yerine ve aklım başıma geldi. Sonra tekrar 'Yüce'nin önünde söylemeye[20] başladım. **23*** Ve dedim ki: -Ey yüce Rab-Allah! Yeryüzünün tüm ormanlarının ve ağaçlarının arasından yalnızca asmayı seçtin. **24*** Dünyanın tüm yerlerinden yalnızca bir çukuru seçtin. Tüm dünyanın çiçeklerinden zambağı seçtin. Denizlerin tüm engin sularından yalnız bir ırmağı doldurdun ve tüm yapılan kentlerinden yalnızca Sion'u[21] kutsadın. **25*** Kendine tüm yaratılmış kuşlar içinden bir güvercini kutsal kıldın ve tüm yaratılmış sürüler içinden bir koyunu kutsadın. **26*** Tüm çoğalan milletlerden bir halkı ayırdın ve tümüne yabancı '*Kutsal Yasa*'nı[22] bu beğendiğini halkına verdin. **27*** Ve şimdi ya Rabbi! Niçin bu biri çoklara verdin ve öbür köklerden daha çok kökler niçin dedin? Hem senin biriciğini çoklar arasına niçin[23] dağıttın? **28*** Senin vaadlerine[24] karşı duranlar ve antlaşmalarına inanmayanlar onu çiğnediler. **29*** Çünkü halkından nefret ettin[25] oysa senin ellerinden terbiye olmak daha iyiydi. **30*** Bu şeyleri der demez, geçen gece gelen melek bana gönderildi. **31*** Ve bana dedi ki: -Beni dinle de sana öğreteyim, beni işit ki sana daha çok şeyler açıklayayım. **32*** Ben de söyle efendim dedim. O da bana dedi ki: -Sen İsrail için aklını yitiriyorsun. Sen onu 'Yaradan'dan daha mı çok seviyorsun? **33*** Ben de ona: -Hayır efendim, dedim. Ama sonuçta, kederimden böyle söyledim. **34*** Çünkü ben 'Yüce'nin yollarını öğrenmek ve yargısının bir kısmını bilmek isterken, anladım ki bana her saat acı veriyorlar. **35*** O da bana: -Bilemezsin! dedi. Ben de: -Niçin efendim? Dedim. Neden doğdum[26] ve ana rahmi bana neden mezar olmadı ki; Yakup'un kederini ve İsrail soyunun sıkıntısını görmemiş olsaydım? **36*** O da bana dedi[27] ki: -Henüz olmamış olan şeyleri say[28] bana dağılmış damlaları topla ve bana kurumuş çiçekleri[29] yeşil et. **37*** Bana kapalı konaklarınızı[30] açın ve kapanmış rüzgârlarızı dışarı çıkarın. Bana sesinin şeklini göster ki o zaman ben de sana görmek istediğin kaygıların[31] nedenini göstereyim. **38*** Ben de Ona dedim ki: -Efendi sultanım. Bu şeyleri kim bilebilir? Eğer bilen birisi varsa onun insanlar arasında yeri[32] yoktur. **39*** Ama ben akılsızım[33]. Senin bana sorduğun şeyleri nasıl söyleyebilirim? **40*** O da bana dedi ki: -Nasıl söylediğin bu şeylerden birini yapamazsan; böylece yargımı ve son zamanda halkıma bildirdiğim dostluğumu bulamazsın[34]. **41*** Ben de dedim ki: -Ama; işte efendim! Sen son zamanda olacaklara yakınsın[35]. Bizden önce olanlar veya bizden sonra olacaklar ne olacak? **42*** O da bana dedi ki: -Ben yargımı bir daireye benzetiyorum. Nasıl ki ardında gecikmesi yoksa[36] böylece önünde de hızı yoktur. **43*** Ben de şöyle yanıtladım: -Senin önceden olan-

ları, şimdi olanları ve olacak olanları bir anda yapmaya gücün yetmiyor muydu ki, önceden adaletini gösteresin? **44***O da bana dedi ki: -Yaratık 'Yaradan'ın önüne geçemez ve dünya yaratılacaklara birden dayanamaz. **45***Ve ben dedim: -Kuluna dediğin gibi; senden yaratılan tüm yaratıklara yaşam verdin. Yine de dünya yaratıkları taşıdı. Böylece hazır olanları birden götürebilirdi. **46***O da bana dedi ki: -Ananın rahmine sor ve ona de ki: Mademki doğurabiliyorsun; neden zaman zaman doğuruyorsun? Gel O'ndan dile ki, sana onunu birden versin. **47***Ben de ona olamaz. Ama zamanında doğurmak gerekiyor[37] dedim. **48***O da bana dedi ki: -Ben de yeryüzünde ekilmişlere '*Toprak Ana'yı*[38] verdim ki belli an ve zamanlarda doğsunlar. **49***Nasıl bir çocuk erginlerin işlerini doğuramazsa; ben de bunun gibi yarattığım dünyayı düzdüm. **50***Ondan sonra ben şöyle sordum: -Bana önünde konuşmak için yol açtın. Annemiz[39] ki bana gençtir demiştin; artık gittikçe yaşlanıyor. **51***O da beni şöyle yanıtladı: -Doğurana sor da o seni yanıtlasın[40]. **52***Ona de ki:-Senin doğurdukların neden senden önce olanlara benziyorlar? Ama boyları küçüktür[41]. **53***O da seni şöyle yanıtlayacaktır: -Bazıları tam gençlikte[42] doğdular ve bazıları da yaşlılık zamanında ana rahmi zayıfken doğdular. **54***Sen de iyice düşün ki siz de sizden önce olanlardan küçük boylusunuz[43]. **55***Sizden sonra olacaklar sizden küçük boylu olurlar[44]. Şu yaratıklar gibi ki yaşlanıyorlar ve gençliğinin gücünü yitiriyorlar. **56***Ben de ona dedim ki: -Ey Efendim! Eğer gözünde lütuf bulduysam; yaratıklarını kiminle ziyaret edeceğini kuluna söyle.

(1) Latince ve Arapça versiyonunda "*ses*", Süryanicesin-de "*parça*", **(2)**Bak B.14/17, **(3)**Latince ve Süryanice versiyonunda: "*şimdi üzerinde hüküm sürdüğünü gördüğünüz topraklar geçecek ve harabe olup çöl kalacaktır."* bu cümle Arapça versiyonunda kısaltılmış olup yarım kalmıştır, **(4)**Etiyopça versiyonu "*sarsıntıdan, şoktan*", Luk. 21/25, **(5)**Habk.2/11, **(6)**Etiyopça versiyonu: "*ve yıldızlar düşecek*", Latince versiyonu değişmiyor. Ama Arapça ve Süryanice versiyonunda "*ve hava değişecek*" şeklinde değişiyor, **(7)**Ali Bey bunu „kuşlar eriyeler" şeklinde çevirmekle; azalacak, tükenecek manasını vermek istemiştir. Çünkü diğer çevirilerde «*kuşlar göç edecek*« şeklindedir. Tabii kuşlar göç ettiğinde azalıyorlar, kalmıyorlar. Bu da aynı anlamı veriyor, **(8)**Arapça versiyonunda '*semekün'*, Arapça sürümü „*bu balıkların*" olarak ifade ediyor', **(9)**Latince, Arapça ve Süryanice versiyonunda olan bu cümle Etiyopça versiyonunda yoktur, **(10)**Arapça ve Süryanice versiyonlarında bu kelime eksiktir, **(11)**bkz. Baruh'un Kitabı (Etiyopya Apokrafisi , I) p.23, **(12)**Mattta 24/7 ile karşılaştır, **(13)**Arapça versiyonu: "*adamlar çok şey almak isteyecek; ama çocuklar hiçbir şey*„ **(14)**Latince, Süryanice ve Arapça versiyonunda; Etiyopya versiyonunda olan ayetin devamı eksiktir "insanlar evlenecekler; ama mesut olamayacaklar". **(15)** Bu ayet ve devamı Arapça versiyonlarında kısaltılmıştır, **(16)**Hag.1/1,1/12,14, 2/2; Süryanice versiyonu ***"Psaltiel ve üçüncü akşam"***, Arapça versiyonu **"*Faladyal"***, **(17)**Etiyopça versiyonunda: "*İsrail'in emanetinin nereye göçeceğini bilmiyor musun?",* **(18)**Etiyopça versiyonunda: "*Ben de: 7 gün gelme, daha sonra gel ki, seninle konuşayım. O da beni bıraktı*', **(19)**Süryanice versiyonunda: "*Ramiel"*, **(20)**Etiyopça versiyonunda: "*Hikmetin ruhu canıma girdi ve 'Yüce'ye konuştum"*, **(21)**Ali Bey'in metninde, 3/24'te geçen ayetin II. yarısı Etiyopça versiyonunda yoktur; ama Arapça, Süryanice ve Latince versiyonlarında vardır, **(22)**Bu Arapça versiyondsa siliktir, [(23)]Etiyopça versiyonunda: "*Ya Rab! Neden bu benzersiz halkını milletlere bıraktın; neden bu kökler diğerlerinin altında kirletildi ve neden iyiler birçoklarından israf edildi?*", **(24)**Yer.23/36, I.Krl.19/10, **(25)** Arapça versiyonunda: "*düşmanlarından nefret etmek ve senin buyruklarından nefret edenleri elinle cezalandırmak daha iyi olurdu*", **(26)**Devam eden paragraf ayetin sonuna kadar 'Clemens von Alexandria'nın tırnak içindeki notu var "Stromata , III, 16". (Clement Alexandria: İ.S. 182-202; Kilise Babası. Yeni Ahit, Apokrafi ve Gnostik üzerine çeşitli çalışmaları var), «Stromata» kolleksiyonundaki kitaplar serisidir, **(27)** Arapça versiyonunda: "*Eğer Yüce'nin yargısını bilmek ve dilediğin gizemleri öğrenmek istersen sana söyleyeceğim",* **(28)**Arapça versiyonu *"Ey mübarek! Doğmamış olanlar kimdir?*", **(29)**Arapça, Latince ve Süryanicesi "*damlaları*", **(30)**Almancası: "*öffnen Sie Bordelle Villen; Zeig mir die Gesichter der Menschen , die Sie noch nie gesehen haben und lassen Sie mich ihre Stimme hören; Ich werde dann mit dem Leid , das sie reden(die Juden) nur unter Beweis gestellt haben* . Türkçesi: „*Umuma evlerinizi"* konaklarınızı açın+, bana hiç görmediğim insanların yüzlerini gösterin ki, onların sesini duyayım. Onlar(Yahudiler) konuştukça acı duyacak ve sadece ispat sağlamış olacağım. + Fransızcası: "Ouvre-moi les demeures closes", **(31)**Süryanice ve Arapça versiyonu: "*Ben onlara çabalarını ve zamanı göstereceğim*", **(32)**Veya "*İnsanlar arasında yaşamıyor*". Arapça versiyonu: "*Eğer Allah insanlar ile değilse; bahsettiğinizden kim herşeyi öğretebilir?*", **(33)**Veya "*Ben sade, cahil biriyim*', bkz. I.Ez. 8/7, **(34)**Etiyopça versiyonunda şöyle devam ediyor: "*Sonunda Ben halkıma karşı sabrımı bekliyorum"* Latince ve Süryanice versiyonunda: "*Ben söz verdim*", Arapça ver.: "*taşıyorum"*, Arapça versiyonunda ayet sonunda: "her nerede insanlara önderse", **(35)**Süryanicesi Latince versiyonu gibidir: "*Onlara sonunda buyrulacaktır*", Arapça versiyonunda ise "*onlar sonunda değiştirilecektir"* bkz. İncil benzer ayet: "*bir göz kırpması ile değiştirileceklerdir"*, **(36)**bkz. St. Ambrosius'un+ alıntısı: "De bono mortis(*Mutlu ölüm*)", Kapitel X

(***Benim kararım bir daire gibidir: Sonra gelenler çok geç değildir ve ilk gelenler de öncekiler değildir.***); + Milano Bischofu: İ.S. 340 – 4 Nisan 397, **(37)**Latince, Süryanice ve Arapça versiyonunda: "*Demiştim ki, aksi halde aralıkları..*", **(38)**Bu ayet Etiyopça versiyonunda yok; Latince, Süryanice ve Arapça versiyonunda var, + Matrix: Rahim, Osmanlıcası „***yerin midresini***", **(39)** Süryanice ve Arapça versiyonlarda "*anne*" kelimesi yerine "*Sion*" kelimesini kullanmış, **(40)**Bu ayet ve devamı St. Ambrosius'un De bono mortis X. Böl.'de özetlenebilir, **(41)**Süryanicesi buna benziyor; "*daha küçük*", **(42)** Etiyopçası "*gençliğinin çiçeğinde*" doğdular, **(43)**Veya "*sana gelince siz de öncekilerden güçsüz olduğunuzu biliyorsunuz"*, **(44)**Veya "*sizlerden daha düşük olacaktır*".

6. Bölüm: 1)Allah'ın başlangıç ve sonu bildirmesi, 35)Ezra'ya oruç tutması buyruluyor.

1*O da bana dedi ki: -Yerin başlangıcından[1] dünyanın sınırları kurulmazdan, büyük rüzgârlar esmezden; **2***Gökler gürlemezden[2] şimşekler parlamazdan, cennetin temelleri pekiştirilmezden; **3***Güzel çiçekler görünmezden, hareket eden güçler sağlam olmazdan, meleklerin sayısız ordusu toplanmazdan; **4***Ve havanın yücelikleri yükseltilmeden, göklerin ölçülerine ad konulmazdan, Sion'da fırınlar yakılmazdan önce[3]. **5***Şimdiki yıllar belirtilmezden(4) ve şimdi günah edenlerin düşünceleri benden ayrılmazdan hem iman hazinesine düzenler yazılmazdan önce; **6***Ben aklıma bu şeyleri getirdim. Salt '*Ben*'den yapıldılar; bir başka kimseden yapılmadılar[5]. Onların sonu da benim için olsun, başka kimse için olmasın. **7***Ben de şöyle yanıtladım: -Zamanın bitmesi[6] ne vakit olacak? Öncekinin sonu[7] ve sonrakinin başı ne zaman olur? **8***O da bana dedi ki: -İbrahim'den, İshak'a dek Yakup ve Esav bundan sonra doğmuşken; Yakup'un eli önce Esav'ın ökçesini tutuyordu. **9***Çünkü Esav[8] bu dünyanın sonu, Yakup[9] ise gelecek dünyanın başlangıcıdır. **10***İnsanın eli kolun ve ökçenin ortasındadır[10]. Ey Azra! Artık sorma. **11***Ben de şöyle yanıtladım: -Ey efendi sultanım! Eğer yanında hoşnut olduysam, kuluna cömert ol ve şu işaretlerin sonunu[11] da göster. **12***O da bana şöyle yanıt verdi: -Ayağa kalk ve gür[12] bir ses dinle. **13***Sen bir deprem gibi duyacaksın; ama yine de durduğun yer kımıldamayacaktır. **14***Bu yüzden o söylediği zaman korkma. Çünkü bu sözler son zamanlar için olacaktır ve yerin temelleri anlasın. **15***Çünkü o bu şeyler söylenince titrer ve kımıldar. Çünkü sonunda her şeyin değişeceğini biliyor. **16***Ben de bu sözleri işitir işitmez hemen ayağa kalktım ve dinledim: İşte söyleyen bir ses ki, onun sesi çok suların sesi gibiydi. **17***Ve şöyle diyordu: -İşte günler geliyor ki, ben yaklaştığım zaman yerde yaşayanları ziyaret edeyim. **18***Ben, kendi zulümleriyle başkalarına kötülük edenleri soruşturduğum zaman ve Sion'un aşağılanması tamamlandıktan sonra; **19***Geçmeye başlayan bu dünya gene bana nişanlandığı an[13] ben de bu işaretleri yapacağım. **20***Göğün önünde kitaplar açılsın ki onları herkes görsün[14] . **21***Bir yıllık bebekler kendi sesiyle söyleyecek. Hamile kadınlar daha zamanı dolmadan üç, dört aylıkken çocuk doğuracaklar ve bunlar yaşayarak canlanacaklar. **22***O zaman ansızın, ekilmiş alanlar ekilmemiş[15] görünecekler ve dolu ambarlar[16] bir içinde boş bulunacaklar. **23***'*Sur*' çalınsın ve herkes onu işittiği[17] gibi şaşa kalsın! **24***Ve zaman gelecek ki dostlar kendi dostlarına düşmanlara davranır[18] gibi davranacaklar. Dünya bu şeyler için korkacak ve pınarların damarları duracak; üç saate dek akmayacak. **25***Ama her kim bu önce söylediğim şeylerden kurtulursa, kurtuluş bulacak. Kurtuluşumu ve dünyanın sonunu görecek. **26***Belki o devşirilmiş[19] insanlar da ki, doğalıdan beri ölümü tatmadılar. O kurtuluşu görecekler ve dünyada yaşayanların yüreği değişip başka akılda olacak. **27***Çünkü kötülük yok olacak ve hile söndürülecektir. **28***Ama iman çiçeklenecek ve kötülük alt edilecektir. Adalet de bunca zaman meyvesiz olduktan sonra ortaya çıkacaktır. **29***Bu kez o bana söylerken; işte ben önünde durduğum kimseye yavaş yavaş[20] bakardım. **30***O bana bu şeyleri dedi: -Ben sana gelecek gecenin zamanını göstermeye[21] geldim. **31***Eğer sen yine dua edip yedi gün oruç tutarsan; ben sana bir kez bundan daha büyük şeyler bildireceğim ki, ben işittiğim günde olmuş olacaklardır. **32***Çünkü senin '*uzun sözlerin*' yüce'Rab'bin katında[22] duyuldu. O güçlü Allah, senin 'dik duruşunu' gördü ve gençliğinden beri koruduğun namusuna baktı. **33***Bu yüzden beni gönderdi ki, sana bu türlü şeyleri söyleyim. Sana; Tanrı'ya güven ve korkma, diyorum. **34***Geçen zamanlar ile boş şeyleri düşüneyim deme ki; deyip de son zamanlardan habersiz olmayasın. **35***Bundan sonra bana söylenen üç haftaları tamamlamak için yedi gün[23] oruç tuttum ve yine ağladım. **36***Sekizinci gece yüreğim yine sıkıldı ve yüce Rab'bin önünde konuşmaya başladım. **37***Çünkü ruhum çok alevleniyor ve canım sıkılıyordu. **38***Ve ben dedim ki: -Ya Rabbi! Yaradı-

lışın başlangıcında ilk günde söyleyip dedin ki: 'Yer ve gök olsun!' ve senin sözün yerine[24] geldi. **39***O zaman ruh işliyordu. Karanlık bile çevreye sessizce dağıldı ve henüz daha insanın sesi senden oluşmamıştı. **40***Ondan sonra hazinelerinden aydınlık ışık çıkmasını ve işlerinin onunla görünmesini buyurdun. **41***İkinci günde yeryüzünün havasını yarattın. Ona suların arasından ayrılıp bölümesini; yani bir bölüğünün yukarıda ve bir bölüğünün de aşağıda[25] kalmasını istedin. **42***Üçüncü günde sulara dünyanın yedinci[26] bölüğünde toplanmalarını buyurdun ve diğer altı bölükleri de kurutup korudun ki, onlardan şu yerler olsun: Onlar Allah'tan ekilmiş olup kulların nimetlensinler. **43***Çünkü sözün ağzından çıktığı gibi iş[27] bitirdi. **44***Çok çeşitli meyveler, çeşit çeşit tatları ve renkleri solmaz çiçeklerle nefis kokular çıktı. Tüm bu şeyler üçüncü günde yaratıldılar. **45***Dördüncü günde senin buyruğunla güneşin parlaklığı ve ayın aydınlığı ile yıldızların düzeni oldu. **46***Onların yoktan yaratılmasını ve Adem'e hizmet etmesini buyurdun. **47***Ondan sonra beşinci günde, suların toplandığı yerde, yerin yedinci bölüğüne hayvanları; yani kuşlar ile balıkları[28] çıkarsın dedin ve böyle oldu. **48***Dilsiz ve cansız su yüce Allah'ın işaretiyle buyurduğu yaratıkları çıkardı. Bu nedenle milletler şaşkınlık veren işlerini anlatsınlar. **49***O zaman iki hayvan çıkardın. Onlardan birinin adını Behamot[29] ve öbürünün adını Levyatan[30] koydun. **50***Onları birbirinden ayırdın[31]. Çünkü yerin yedinci bölüğüne, suların toplandığı yere sığmıyorlardı. **51***Üçüncü günde kuruyan o bölüklerden birini Behamot'a verdin ki orada bin[32] dağ olduğu yerde yaşasın. **52***Hazırladığın yedinci su bölüğünü de Levyetan'a verdin ki istediğin zaman istediğin kimseleri yutsun[33]. **53***Altıncı günde yere çeşitli böcekleri, dört ayaklıları ve yabanıl hayvanları[34] çıkarmasını buyurdun. **54***Ondan sonra Adem'i yarattın. Onu tüm yaratıklarının üzerine egemen[35] kıldın. Tüm insanlar ve senin seçkin milletin de ondan geldik. **55***Ya Rabbi! Ben bütün bu şeyleri önünde söyledim. Çünkü dünyayı bizim için yarattın. **56***Diyorsun ki: Adem'den gelen milletler hiç ile hiçtir ve tükürüğe benzerler! Hem onların mallarını kovadan düşen damlalara benzettin. **57***Yine de ya Rabbi! İşte bu hiç ile hiç sayılan milletler, bize boyun eğdirmeye ve bizi bitirmeye[36] başladılar. **58***Biz senin halkın ki, onlara 'ilk çocuğumdur[37] biriciğimdir!' Dedin ve onlara kıskançsın. 'Neden' onların ellerine verildik? **59***Çünkü dünya bizim için yaratılmıştır. Niçin dünya ile mirasımızı mülk edinmeyiz? Bu şeyler nereye dek sürecek?

(1) Latince versiyonunda ayetin başı eksik: "*O dedi ki; birincisi insanoğlu tarafından*", **(2)**Arapça versiyonunda "Kerubi'yi(*meleğin sesini*) duymadan önce", **(3)**Bu pasaj Etiyopçada eksik; Süryanice, Arapça ve Latrince versiyonunda vardır, **(4)**Etiyopça versiyonunda "*gelecek dünyanın izleri bilinmeden önce*"; Latince, Arapça ve Süryanice versiyonunda "*mevcut yıllar incelenmeden önce*"; Arapça versiyonlarının alternativleri vardır; ama bazı Süryanice ve Arapça versiyonlarda "*akılsızlara önce günah sunuldu*", **(5)**Latince, Süryanice ve Arapça versiyonunda "d*üşündüm ki, hepsi benden yapıldı; bir başkasından değil. Aynen sonumun benden ve bir başkasından olmadığı gibi*", **(6)**Bak Kut. Kit.Dan.12/18, **(7)** „*Önceki dünyanın ve gelecek dünyanın…*", **(8)**Bak Kut. Kitb. Obad.18.Ayet, **(9)**Mez. 24/6; (Benzetme: Homeros'un İlyada ve Odessa destanında Turuva'lı Aşil'in gücünün de topuğunda olduğu yazıyor.), **(10)**Etiyoppça versiyonunda: "*insanın sonu; onun topuk ve eliyle başlıyor*" Anlamı: Artık dünyanın sonuna birşey kalmadı. Yeni bir dünya Yakup'un eliyle Esav'ın topuğu arasındadır. Bkz. Tek. 25/25, **(11)**I. Arapça versiyonunda "*önceki gece kuluna bir kısmını anlattığın geçmiş alâmetlerden söyle*", **(12)**Ali Bey'de 12. Ayetten itibaren ve II.Arapça versiyonda "*ışık ve tatlı bir ses*", **(13)**Veya; mühür işaretlendiği zaman, **(14)**Arapça versiyonu "*yeniden ortaya çıkacak*", **(15)**Latin versiyonunda aynen böyledir; ama Süryanice ve Arapça versiyonunda "*bizim ekmediğimiz yerler görünecek*", [(16)]Arapça versiyonunda "*dükkanlar ve barakalar..*", **(17)**Veya "*herkes onun titremesini duyacak*", **(18)**Arapça ve Süryanice versiyonu "*kendileriyle korkutulacaklar*", **(19)**Ya da Enok(*Henok*) ve İlya gibi "*göğe alınan*", **(20)**Etiyopça versiyonu "*o benimle azar azar konuşurken yer titremeye başladı*", **(21)**Etiyopça versiyonu: "*Ben sana dün akşamki gibi konuşmaya geldim*", Süryanicesi "b*en sana bu akşam konuşmaya geldim*", **(22)** Süryanice versiyonu: "*Yüce senin salâhını gördü",* **(23)**Bunu takip eden şu cümle Arapça versiyonunda yok "o *benimle üç hafta konuşarak bitirdi*", **(24)**Arapça versiyonu "*çünkü herşey hazırlanmıştı"*, **(25)**Bu ayet Arapça versiyonda eksiktir. Bunun için St. Ambrosius « De Spiritu Sancto »'da not alıyor ; bkz. II, 6, **(26)**Bak Kur'an; El-Müminin S.86 ile karşılaştırın, **(27)**Mez. 32/9 ile karşılaştırın, **(28)**Latince ve Süryanice versiyonunda "*yaşayan balıklar ve kuşlar*", **(29)**Bak Kut.Kitb.Eyüp 40/15(Su Aygırı?), **(30)**Bak Kut. Kit. Eyüp 3/8 ve 41/1(Timsah veya Kenan Mitolojisi'nde bir ilâh?), İş.27/1, Mez.104/6, bkz. Ayet 49-53. Bu ayet Arapça versiyonunda yoktur, **(31)**Ayetin sonu Arapça versiyonunda yoktur, **(32)**Etiyopçasında ***"dört dağ"***, Süryanice ve Latince versiyonunda ***"bin dağ"***, Rabbinik gelenek tarafından bu şekilde pasajda açıklanmıştır; bkz. Mez. 4/10. Arapçası ise ***"kapı***

dağlar", **(33)**Latince, Süryanice ve Arapça versiyonunda *"istediği yemeğe hizmet etsin"*, **(34)**Latince ve Süryanice versiyonunda ***"sürüngenleri"***, Arapçasında ***"sığırları"*** bu kelime Arapça versiyonunda eksik, **(35)***"Adem iradesine göre bize gösterdi"* bu ayet Arapça ve Süryanice versiyonunda yok, **(36)**Veya *„Ayakları altında ezmeye*", **(37)**bkz. Çık. 4/22.

7. Bölüm: 1)Çeşitli şeyler, 11)Ve İsrailin payı nedir? **1***Ben bu sözleri bitirdikten sonra, geçen gece[1] gönderilen melek bana gönderildi. **2***Ve bana dedi ki: -Kalk ey Ezra! Sana bu sözleri söylemeye geldim, dinle! **3***Ben de ey 'ilâhım, söyle! Dedim. O da bana dedi ki: -Denizler derin ve büyük olsunlar diye geniş yerde yapıldı. **4***Varsayalım ki, onun girişi dar bir yerde olsun. Yani ırmaklara benzesin. **5***Denizi keşfetmek ve ona egemen olmak[2] için kim önce körfezi geçmeden bir şekilde engine çıkabilir? **6***Örneğin içi her çeşit mal mülkle dolu, bozkırda yapılmış bir şehir olsa; **7***Ve onun girişi dar bir uçurum kenarında olsa... Şöyle; sağında ateş ve solunda derin su olsa... **8***İkisinin arasında; yani ateş ile suyun arasında yalnızca bir insanın ayağının tabanının sığacağı kadar bir yol olmuş olsa... **9***O şehir bir adama mülk için verilse; önüne konulan tehlikeyi aşmadan önce o kenti nasıl mülk alabilir? **10***Ben de öyledir efendim, dedim. O da bana şöyle dedi: -İsrail'in payı da böyledir[3] dedi. **11***Çünkü ben dünyayı onlar için yarattım. Adem, benim kesin buyruklarıma karşı geldiği zaman[4] onlara olması gereken şeye karar verildi. **12***Dünyanın kapıları: Dar, sıkıntılı, acılı, kısır, aşağılanmış ve tehlikelerle dolu olan büyük baskılarla kuşanmış[5] oldular. **13***Ama dünyanın en büyük kapıları[6] öyle geniş ve güvenlidir ki, ölümsüzlük ürününü getirirler. **14***Böylece eğer yaşayanlar bu dar ve boş şeylerden girmezlerse; onlar için korunan iyi şeyleri alamazlar. **15***Öyleyse şimdi niçin acı çekiyorsun? Çünkü geçicisin ve niçin çabalıyorsun? Çünkü ölümlüsün[7]. **16***Sen geleceğini niçin yüreğine koymadın da illa hazır olanı yüreğine[8] koydun? **17***Ben de onu şöyle yanıtladım: -Ey efendi sultanım! Sen Tevrat'ında bu şeyleri doğruların miras alacağını ve kötülerin yok olacağını buyurdun. **18***Doğrular zor şeylerle bol şeyleri ümit edecekler. Çünkü kötülük yapanlar zorluk çekseler de huzur bulmayacaklar. **19***O da bana dedi ki: -Allah'tan üstün yargıç ve yüce Rabb'den üstün bilge yoktur. **20***Çünkü yüce Allah'ın sunduğu 'Kutsal Yasa'yı hor gördükleri için çoğu bu yaşamda yok olurlar[9]. **21***Çünkü yüce Allah, dünyaya gelenlere, cezalandırılmamaları ve geldikleri zaman dirilmek için ne yapıp, neyi gözeteceklerini[10] buyurdu. **22***Ama onlar dinlemediler ve O'na karşı sapıp kendilerine boş düşünceler kurdular. **23***Suç işleyiciler, hileciler olup gururlarından yüce Rabb'e dediler ki '*yoktur!*' ve O'nun yollarını kabul[11] etmediler. 24*O'nun dinini küçümsediler, antlaşmalarını tanımadılar. O'nun vaadlerine inançları yoktu ve O'nun işlerini tutmadılar. **25***Bu yüzden ey Ezra! boş şeyler boşlar için, dolu şeyler de dolular[12] içindir. **26***İşte zaman gelecek ki sana önceden söylediğim işaretler ortaya çıkacak ve '*Gelin*'[13] görünecek; hem toprak içinde gözlerden gizli olan[14] şeyler apaçık görülecek. **27***Her kim biraz önce o dediğim belalardan kurtulursa, benim harikalarımı görecektir. **28***Çünkü oğlum İsa[15] ona bağlı olanlarla ortaya çıkacak ve dörtyüz yıla[16] dek kalanlar sevinecek. **29***Bu yıllardan sonra oğlum Mesih, tüm nefes alan insanlarla birlikte ölecek[17]. **30***Eski sıkıntılardaki gibi, yedi güne dek önceki sessizliğe[18] dönülecek; şöyle ki hiç kimse kalmayacak. **31***Ama o yedi gün geçtikten sonra da uyuyan dünya uyanacak ve kötü olan şey ölecek. **32***O zaman[19] yer kendi içinde uyuyanları ve toprak o sessizlikte yaşayanları yine geri verecek ve mezarlar da kendilerine emanet konulan canları reddedecek[20]. **33***Yüce Rab da "*kaza tahtının*" üzerinde görünecek[21] belalar geçecek ve sabır tükenecek. **34***Yalnızca adalet kalacak, doğruluk ayakta duracak ve iman bir olacak[22]. **35***Yapılan işlerin mükâfatı sonra gösterilecek[23] adalet uyanık olacak ve artık kötülük bulaşmayacak **[#]**. **36***O zaman ben dedim ki: İbrahim Sodomlular için[24] Musa çölde günah eden atalarımız için[25] **37***Ve ondan sonra Akan[26] ve Samuel zamanında olanlar İsrail için[27] **38***Davut kırgın için[28] Süleyman ise Tapınağa gelecekler için[29] **39***İlyas[30] yağmuru alanlar ve bir ölünün dirilmesi için; **40***Hizkiya Sanharib[31] zamanında halk için ve birçok kişiler birçok kişiler için dua ettiler. **41***Eğer kötülük büyüdü, zulüm çoğaldıysa ve doğrular kötüler için dua ettilerse; neden şimdi bu şeyler olmasın? **42***O da bana şöyle yanıtladı: -Şimdiki dünya son değildir[32] içinde sıkça yücelik var. Bu yüzden onlar güçsüzler için şefaat ettiler[33]. **43***'*Din Günü*'[34] ise bu zamanın sonu ve gelecek 'ölümsüzlük' zamanının başlangıcı olacaktır. Orada kötülük kalmayacak. **44***Zayıflık reddedilecek, anlaşmazlık sona erecek; ama doğruluk büyüyecek ve adaletle[35] eşitlik güneş gibi parlay-

acak. **45***O zaman yok olanı kurtarmayı ve galibi yok etmeyi kimse başaramaz[36]. **46***Ben de ona yanıt verip şöyle dedim: -İlk ve son dediğim budur! Eğer Adem'e yer verilmeseydi[37] veya onu verdikten sonra onu günahtan beri tutsaydın daha iyi değil miydi? **47***Çünkü insanın kederle[38] dirilmesi veya öldükten sonra azaba katlanması neye yarar? **48***Ey Adem! Ne yaptın? Suçlu olan yalnız sana bela gelmedi. Kesinlikle[39] senden gelen bize de geldi. **49***Eğer ölümcül işler yaptıysak; bize ölümsüzlük sözü verilmesi neye yarar ki? **50***Sonsuzluk ümidi öncelikle verildi[40] Ama biz kötüyken gereksiz olduk. **51***Bize şifa ile iman mekânları kuruldu. Çünkü biz çok günah işledik. **52***Sabır ile dirilenleri korumak için, yüce Rabbin görkemi alıkonuldu. Çünkü biz çok kötü yollara saptık. **53***Cennet gösterildi ki onun yemişi bozulmaz ve sonsuzdur. İçinde şifa ve hayat var. Ama biz girmeyiz[41] ille de beğenilmeyen yerlerde oluruz. **54***Ölçüsüz davranmayanların yüzü yıldızlardan daha çok parlasın[42]. Çünkü yüzlerimiz geceden daha çok karanlıktır. **55***Biz diriyken[43] yaramazlık ettiğimiz zaman; ölümden sonra dert çekmeye başlayacağımızı hiç düşünmedik. **56***O da beni yanıtlayıp dedi ki: -Bu kavga sözleridir[44]. Yerde doğan insan çekişecektir. Eğer yenilirse dediğin olsun; ama yenerse benim dediğim olsun. **57***Çünkü bu yaşam şu yaşamdır ki Musa hayattayken bu konuda halkına: 'Kendine yaşamı seç ki yaşayasın'[45] demişti. **58***Ama onlar ona ve ondan sonra gelen peygamberlere ve bana da inanmadılar. Çünkü onlara söyledim. **59***Bu gaflet onları yok edecek; ama kendilerine kurtuluş verilenlere sevinç[46] olacak. **60***Ben de şöyle yanıtladım: -Ey Efendi! Ben biliyorum ki yüce Rabbe 'merhametli' diyorlar. Çünkü 'O' dünyaya gelmeyenlere şevkatli ve O'nun dinine dönenlere merhametlidir. **61***Çünkü 'O' gazaba kolay gelmez ve suçlulara kendi yaratıklarına sabrettiği gibi sabreder[47]. **62***Ve cömerttir. Çünkü gereksinimlerimize göre bağışlar[48]. **63***Merhametlidir. Çünkü 'O' yaşayanlara, daha göçmemiş olanlara ve sonra gelecek olanlara çok esirger[49]. **64***Eğer merhametlerini çoğaltmamış olsaydı dünya ve üzerinde yaşayanlar dayanamazlardı[50]. **65*** Hem de bağışlar. Çünkü eğer günah edenleri günahlarından ayırmak için, kendi gönlünden bağışlamasaydı; insanın on bin bölüğünden bir bölüğü bile yaşayamazdı[51]. **66***O 'Hakimdir!' Eğer kendi sözüyle şifa bulanlara bağışlamasaydı ve bir çok isyanları yok etmeseydi; **67***Belki sayısızca insan topluluklarından az kimse kalırdı.

[#]: Not: Ali Bey'in çevirisinde olmayan bazı ayetler KM Şt.'nin "Kitabı Mukaddes ve Deuterokanonik Ekleri" (2003 ve 2015) baskılarında vardır. Bkz. KM çevirisi 7/36. Ayetten 7 /105. Ayete kadar olan metin(71 ayet).

<u>Nedeni:</u> Orijinal Etiyopça versiyonlarında olan 6/1. Ayetten 6/71. Ayete kadar olan toplam 71 ayet; Latince, Martin Luter ve diğer Almanca Katolik versiyonlarında yoktur. Bu ayetler bu kitaptaki 4. Ezra kitabının sonuna; Etiyopça metnin Fransızcasından çevrilerek eklenmiştir. Kaynak: *http://godieu.com/livre/apocalypse-desdras-01#1*

(1)Süryanice ve Arapça II. versiyonu ***"dün gece"***, Bu kelime diğer Arapça metinde yok, **(2)**Süryanice versiyonu "*ve Rabbin*", Arapçası bu ayette daha kısadır, **(3)**Arapça versiyonu *"yalnız en güzel pay cennette vardır",* **(4)**Arapça versiyonda ayetin ilk bölümü noksandır. Latince, Süryanice ve diğer Arapça metinlerde *"nerede suçlu oldularsa o yapıldı",* **(5)**Bu ayet ve bunu takip eden iki ayet Arapça metinde tamamen başkadır, **(6)**Latince versiyonu „*dünyanın en büyük kapıları"*, **(7)**Arapçası "*çaba göstermeyin*", **(8)**Arapça versiyonda değişiktir, **(9)***Arapça versiyonda eksiktir,* **(10)**Arapça versiyonda değişiktir, **(11)***Arapça versiyonda yok,* **(12)**Etiyopçası *"Ayrıca boşluk boştur; doğuya kadar ne doludur?*", **(13)**Bkz.Vah. 21/9, **(14)**Süryanice ve Latince versiyonunda "*bir şehir olarak görünen kadın* ispat olunacaktır*": *Kadın: Yeruşalim(*Kudüs*) tasviri; güveye hazır olan bir gelin gibi olacaktır, **(15)**Türkçe'ye "*Oğlum İsa*" olarak geçen bu kelimenin Latincesi "Quia Messiam", Arapça ve Süryanice metinlerde yoktur; aynı kelimenin Yunancası Hristos ve İbranicesi Yesu'dur. Bak İncil Yuh.12/34, **(16)**Süryanice versiyonu "*30 yıla dek kalanlar sevinecek"*, **(17)**Etiyopçası: "*ve sonra benim hizmetçim Mesih; soluğu kesilen tüm insanlarla birlikte bitecek*". Bu ayet Arapça versiyonlarda yoktur, **(18)**Bak Vah.8/1 *"Sükünet zamanı"*, **(19)**Bu ayet ve devamı Aziz Ambrose'nin "De bone mortis" X. Bölümü tarafından açıklanmıştır, **(20)**İş.26/19, **(21)**Etiyopçası: *"Yüce Rab tahtının üzerinde görünecek, onun merhameti gelecek, yumuşaklığı geçecek ve sabır bitecek"*, **(22)**Veya *"iman artacak*", **(23)**Mez.22/27, Zek.14/9, *(24)* bkz. Tek.6/23, **(25)**Çık.32/11, **(26)**Latince versiyonu *Achar(bkz. Yeşu* 7/6-9, Arapça versiyonu *Akhar*. Arapça versiyonunda "*Akhar zamanında*" cümlesi eksik, **(27)**Etiyopça versiyonunda "*Yeşu; Akan, Samuel ve Saul(bkz. I. Krl.12/8-9, 12/18,19 ve 23) zamanında İsrail için*", **(28)**II. Krl. 24/10, **(29)**I. Krl. 15/61, **(30)**Ekl.48/5, 3.Krl.) veya I. Krl. 6/42, 17/20, 21. Arapça versiyonu "*İlya bir ölüyü ölümden kaldırarak dirilttiğini hatırlattı*", **(31)**bkz. (4.Krl) veya II. Krl. 19/16-20, **(32)**Süryanice

versiyonunda "*Tanrı'nın yüzyılda bir amacı vardır ve O'nun görkemi sabit kalmaz*"(İslamdaki bir inanışa göre yüz yılda bir mürşit gelir), Arapça versiyonunda "*bu dünyanın doğası sürmez*", **(33)**Arapça versiyonu "*çünkü onlar birkaç gün sonra bu dünyadan çekildi*", **(34)**Hüküm *(yargı)* günü, **(35)**Süryanice versiyonu "*hakseverlik samimi olacak*", **(36)***Veya "o zaman hükmedilenlere karşı hiç kimse hiç kimseye merhamet etmeyecek ve zafere uğrayanları mağlup edemeyecek*", **(37)**Süryanice ve Latincesi "*ya da günahları bertaraf etmek için onu yapmasaydın*"; bu ayetin sonu Arapça versiyonunda eksiktir, **(38)**Arapça versiyonu "*insanın dindar veya kötü olması nedir ki?* ", **(39)**Veya "*eğer günah işlemeseydin; bize de gelmezdi*", **(40)**Veya "*eğer biz yanlış yola saptıysak; neden bize emek verdin?*", **(41)**Bu cümle Arapça versiyonda eksiktir, **(42)**Arapça versiyonu "*göğün parladığı gibi*"; Süryanice ve Latincesi "*yıldızların parladığı gibi*", **(43)**Latince, Süryanice ve Arapça versiyonunda "*Yaşarken hata ettiğimizde*", **(44)**Etiyopçası "*Bu dünyanın düşüncesidir ki, insan kavga için doğar ve mücadele eder*". **(45)**Arapça versiyonu "*yaşam sizin için ölümden ve ölmemekten daha hayırlıdır*" bkz. Tes. 30/19, **(46)**Etiyopça versiyonundaki boşluk, Latince ve Süryanicesindeki gibi şöyledir "*çünkü kurtuluş bulanlara sevinç var*". Arapça versiyonunda değişiktir: "*ayrıca üzgün değilim ve onların kaybına katılmıyorum. Zira mutluyum; çünkü onların yüreğine tabi değilim*", **(47)**Bu ayet Arapça versiyonunda yok, **(48)**Etiyopça versiyonunda "*çünkü bunu hastalara karşı gösterdiği gibi çocukların günahlarına da sabır gösterdi*". Bu ayet Arapça versiyonunda yok, **(49)**Süryanice, Arapça ve Latince versiyonunda "*yaşam isteyenleri yaşam için; itaatsiz övgüye layık olanlar gibi sever*", **(50)**Süryanice ve Latince versiyonu "o dileyenlere daha çok verir"; yukardaki ayet Arapça versiyonunda yok, **(51)**Bu ayet Arapça versiyonunda yok.*"ya da insanlık yaşayamazdı*".

8. Bölüm: 1)Ezra'nın Allah'ın acıması hakkında konuşması, 55)Çeşitli konular ve hüküm günü için Ezra'nın sorular sorması.

1*O da bana şöyle yanıt verdi: -Yüce Rab, bu dünyayı birçok kimseler için; ama gelecek dünyayı az kimseler için yarattı. **2***Ben sana bir örnek vereyim ey Ezra! Eğer yere yalvarsaydın şöyle derdi: Sana topraktan yapılan çok çömlek; ama altın tozundan yapılan az altın vereyim. Bu dünyanın hali de böyledir. **3***Çok kimseler yaratıldı; ama az kimseler kurtulacak. **4***Ben de şöyle yanıt verdim: -Ey canım! Çünkü durum böyledir. Aklı yut ve anlayışı akıl et[1]. **5***Çünkü sen dinlemek için gelmiştin ve peygamberlik etmek istiyordun. Ama[2] sana yaşaman için çok zaman tanınmadı. **6***-Ya Rabbi! Dualarımızı sana armağan ediyoruz. Eğer sen kuluna izin, yüreğimize tohum vermez ve aklımızı iyi yapmazsan ki ondan ürün çıksın; insan yerini tutan her kötü kişi neden dirilsin?[3] **7***Çünkü kendi söylediğin gibi yalnız sen varsın ve biz ellerinin bir işiyiz. Biz senin ellerinin işiyiz. **8***Beden ana rahminde düzüldüğü zaman sen ona organlar verirsin. Senin yaratığın ateş ve suda gibi saklıdır. Hem senin işin ana rahminde yaratılmış yaratığı dokuz ay taşıyor. **9***Korunan ve saklanan şey ikisi de korunur. Ana rahminde saklandıktan sonra, yine zaman zaman içinden yaradılanı verir. **10***Çünkü sen buyurdun ki, kendi organlarından; yani memelerden memelerin meyvesine süt götürülsün. Tâ ki; o düzülmüş şey bir zamana dek beslensin. Ondan sonra onu kendi esirgemene bırakasın. **11***Onu kendi adaletinle terbiyeleyip, dininde eğittikten ve yüceliğinle düzelttikten sonra[4] **12***Tüm yaratıkların gibi öldürür ve işin gibi diriltirsin. **13***Şimdi sen bu denli güçlükle yapılmış kişiyi bozuyorsun. Oysa yapılmış şey korunsun diye buyurmak daha kolay olurdu. **14***Şimdi ya Rabbi! Daha söyleyeyim. Tüm insanlar için sen ne yapacağını çok iyi biliyorsun. **15***Ama senin halkına, ona acıyorum ve senin mirasın ki ona ıstırap duyuyorum. İsrail için üzülüyor ve Yakup'un işlerinden ötürü yas çekiyorum[5]. **16***Ben sana kendim ve onlar için dua etmeye başlayayım. Çünkü biz ki yerde yaşıyoruz[6] suçlarımızı biliyoruz. **17***Hem gelecek yargıcın[7] çabuk geleceğini duydum. **18***Bu yüzden sesimi dinle ve sözümü anla da senin önünde söyleyeyim. **19***Ezra'nın yukarı alınmadan önce sözünün başlangıcı[8]. **20***Ben dedim ki: -Ey sonsuza dek duran yüce Rab! Senin gözlerin yüce yerler ve hava üzerine bakar. Tahtın fethedilmez ve yüceliğin[9] erişilmezdir ki, çevrende meleklerin ordusu titreyerek durur. **21***Onların bekçiliği rüzgâr ve ateş ile dönüyor. Sözün gerçek ve kelâmın sonsuzdur. Buyruğun güçlü ve tasarıların görkemlidir. **22***Bakışın engin suları kurutur[10] öfken dağları eritir ve doğruluğun tanıklık eder. **23***Kulunun duasını kabul et ve yaratıklarının yakarışına kulağını eğ. **24***Mademki yaşıyorum[11] söylerim ve aklım oluncaya dek konuşurum. **25***Milletinin suçlarına bakma; ama sana gerçekten tapınanlara bak. **26***Halkının, putperestlerin yaramaz adetlerine uyup yaptıklarını bakma[12] ama senin tanıklıklarını acılarla koruyanlara bak. **27***Önünde inançsız yaşayanları düşünme; ama dileğine göre senden korkmayı öğrenmişleri an[13]. **28***Yabanıl hayvanların ahlakında olanları yok etmek isteme. Ama dinini alçak yürekle öğretenlere bak[14]. **29**[28]*****Hayvanlardan

daha kötü olanlara öfkelenme[15] Ama daima adaletine ve kudretine inanmış olanları sev. **30**[29]*****Çünkü biz babalarımızdan sonra böyle sıkıntılarla çaresizis. Ama sana, biz günahkârlar nedeniyle 'Merhametli' deniliyor. **31**[30]*****Çünkü eğer iyi işlerimiz olmasa bile, bize acımak istediğinde; sana 'esirgeyimizsin' diyoruz. [31]*****Doğrular ki onların çok birçok iyi işleri var. Kendi işleri için kazançlarını alsınlar. **[32]*İ**nsan nedir ki ona öfkelenesin[16] ya da geçici nesil nedir ki onunla bu denli güçlü uğraşasın? **[33]***Çünkü gerçekten - doğmuş olan insanlardan- hiç kimse yoktur ki günah etmemiş olsun ve senin adına doğru söyleyen hiç kimse yoktur ki ben hata etmedim desin[17]. **[34]***Ama ya Rabbi! İyi işleriyle ürün getirmeyenlere acıdığın zaman; senin adaletin ve bağışlaman bununla ünlenir. **[35]***O da bana yanıt verip dedi ki: -Bazı şeyleri iyi söyledin ve nasıl dediysen öyle olsun. **[36]***Çünkü ölümden, beladan ve yok edilmeden önce suçlu olanların işlerinin hesabını istemem. **[36]***Ama doğruların işlerinden sevineyim; dolaşmayı, kurtarmayı ve mükâfatın namzedini anayım. **[37]***Böyle; nasıl dediysem öyledir. **[38]***Çünkü nasıl ki çiftçi birçok tohum tanelerini yere eker ve birçok fidanlar dikerse[18] ama tüm fidanlar kendi mevsimine[19] dek dayanmazlar ve tüm dikilenler kök bağlamazlarböylece dünyaya ekilenlerin hepsi kurtulmazlar. **[39]***Ben de şöyle yanıtladım: -Eğer gözünde lütuf bulduysam bırak konuşayım. **[40]***Nasıl ki çiftçinin tohumları doğmadan kaybolur, zamanında yağmur almaz veya çok yağmurdan bozulursa[20] **[41]***Böylece ellerinle yoktan yaratılan ve sana benzedikleri için 'benzerin' diye adlandırılan insan kaybolur. Halbuki her şeyi onun için yaratmıştın. Çünkü onu çiftçinin tohumu ile bir tuttun. **[42]***Bize öfkelenme. Ama halkına bağışla ve mirasına merhamet et. Çünkü sen yaratıklarına çok acıyansın. **[43]***O da bana yanıt verip dedi ki: -Hazır şeyler hazırlar için ve gelecek şeyler[21] gelecekler içindir. **[44]***Çünkü sen benim yaratıklarımı, '*Ben*'den daha çok sevmekten uzaksın. Şimdi ben sana ve ona sıkça yaklaşırım[22] ama kötülere hiç yaklaşamam. **[45]***Ama bununla da yüce Rab'bin önünde çok şaşkınlık yarattın ve gereği gibi alçakgönüllü[23] oldun. **[46]***Kendini doğrular arasında çok sevgili tutmaya layık görmedin. **[47]***Son zamanda dünyada yaşayanlara birçok dertler ve belalar gelecektir. Çünkü büyük gururla olacaklardır. **[48]***Ama sen kendin için akıllı ol ve kendi yaşıtlarının onuruyla yürü. **[49]***Çünkü size cennet açılmış, hayat ağacı dikilmiş, ahiret hazırlanmış, bolluk içindeki şehir yapılmış[24] ki huzurla beğenilen çok güzel ve kusursuz bilgeliktir. **[50]***Kötülüğün kökü kapanmış ki, size uğramıyor. Hastalıkla güve sizden gizlenmiş ve 'en adi terkedilme yeri'ne kaçmıştır. **[51]***Tüm acılar bitmiş, sonunda ölümsüzlük hazinesi görünmüştür. **[52]***Ama artık bana yok olanlar için soru sorma. **[53]***Çünkü onlar özgürlükleriyle yüce Rabbi küçümsediler, diniyle alay ettiler ve O'nun yollarını bıraktılar. **[54]***Bundan başka O'nun erdemli adamlarını çiğnediler[25]. **[55]***Ve yüreklerinde dediler ki: 'Allah yoktur!' Öleceklerini bile bile böyle söylediler. **[56]***Aynen nasıl ki anılan şeyler size olacaklarsa; böylece onlara da hazırlanmış susuzluk ve azap var. Çünkü yüce Allah'ın isteği insanın yok edilmesi değildi. **57***Onlar yaratık iken kendi yaratıcılarının adını kirlettiler ve onlara yaşamı hazırlayana şükretmediler. **[58]***Şimdi '*cezam*' yaklaşıyor. **[59]***Ben tümüne bunları göstermedim; ama yalnız sana ve sizlerden bazısına gösterdim. **[60]***Ben de yanıt verip dedim ki: -Evet ya Rabbi! Sen bana son zamanda olacak birçok işaretleri gösterdin. Ama ne zaman olurlar göstermedin?

(1) Latince versiyonu yukarıdaki gibidir. Etiyopçası "*bırak anlayışım sevinsin ve kulağım hikmetini içsin*", Süryanicesi "*ruhumu em, canımı al; yüreğim odundur*", Arapça versiyonu "*diyorum ki: Ey canım! kefaret şimdi mi?* ", **(2)**Arapça versiyonu "*kulağını ne kadar açarsan o kadar hayat verilir*", **(3)**Süryanice ve Arapça versiyonunda tamamen değişiktir: "*mümin yaşamak için insan şeklinde buna inanır ve rüşvetini görür",* **(4)**Süryanice ve I. Arapça versiyonuna göre "*aklınızı kullanın*", II. Arapça versiyonu: "*doğruluğu kuşanın*", **(5)**Etiyopçasında *"senin mirasın için acı çekiyorum*". Arapça, Süryanice ve Latincesi aynen yukarıdaki gibidir, **(6)**Etiyopçası "*bu yüzden sana benim için ve onlar için yalvarıyorum; bu dünyada yaşarken bizim düşüşümüzü gördük"*, **(7)**Etiyopçası *"ben gelecek dünyanın kanununu duydum*", **(8)**Bu cümle Arapça versiyonunda eksiktir, **(9)**İş. 30/30, (10)Bu ayet Apostalik anayasadan alıntıdır; bkz. "*Constitutions Apostoliques*" 8/7, **(11)**Descartes'in *"Düşünüyorum öyleyse varım,"* sözüyle karşılaştırın, **(12)**Arapça versiyonunda I. cümle yok, **(13)**Bu ayet Arapça versiyonunda yok, **(14)**Arapça versiyonunda II. cümle yok, **(15)**Ayetin sonu Arapça versiyonunda yok. Etiyopçası "*insanların suçları için hayvanları cezalandırmayın*", **(16)**Etiyoçası: "*karşındakini kızdırmak için öfkenizi kabartmaya neden yarışıyorsunuz?*„ Ayetin sonu Arapça versiyonunda yok, **(17)**bkz. Rom. 3/10, Mik.7/2, Sül. Mes.7/20, **(18)**Arapça versiy-

onunda "*ve tarlası tüterse*", **(19)**Süryanice versiyonu "*her zaman*", **(20)**Latince, Arapça ve Süryanice versiyonu "*eğer çiftçinin tohumları zamanında yağmur almazsa nasıl kurtulur? Çok yağmurdan ölürler"*, **(21)**Arapça versiyonu "*tohumlar ve bitkiler görevlerini yerine getirmek için doğanlar gibidir ki, onlardan güçsüzler kaybolurlar"*, **(22)**Etiyopçası: "*Ama sen benden daha çok varlıklarımı sevemezsin. Her ne kadar insan istemese de; sen suçlularla bir tutulmak ister misin?"* bkz. Rom.3/10, Mik.7/2, Sül.Mes.7/20 ile karşılaştırınız, **(23)**Etiyopçası: "Sen '*Yüce'nin gözünde büyük oldun*", 48. Ayet hata gösteriyor. Latince versiyondaki Apokrafi sözlüğünden alıntılar var; bkz. Jacques Paul Migne, vol. I, Spalte 615, 1858, **(24)**Süryanicesinde "*şehir yapıldı*", **(25)**Etiyopçası: "*sonra ayak vurdular ve dediler k*i", **Not:** [28],[29], [30] ve **[31]**'ci ayetten sonrakiler, Ali Bey'in 1664 çevirisinin sıralanmasına göredir.

9. Bölüm: 1)Meleğin Tanrısal işaretler için haber vermesi.
1*O da bana şöyle yanıt verdi: -Zamanı anlayabildiğin kadar kendisinde ölç ve adı anılan işaretlerin bir kısmının geçtiğini gördüğün zaman; **2***Duyacaksın ki, o zaman; yüce Rabb'in kendisinin yaptığı dünyayı ziyaret[1] etmeye başladığı zamandır. **3***Ne zaman dünyada çok depremler ve insanların kargaşalıklarını gördüğünde[2]. **4***O zaman anlayacaksın ki yüce Rabb bu şeyleri özellikle ta başlangıçtan senden önceki günlerden söylemiştir[3]. **5***Çünkü nasıl ki dünyada olan her şeyin başı ve sonu varsa ve son görünüyorsa[4] **6***Böylece yüce Rabb'in zamanlarının[5] işaretleri, güçlü eylemleriyle ilk görüntüleri ve eylemlerle işaretlerinin görünen sonu vardır. **7***Kendi işleri ve inancıyla her kim sakınıp kurtuluş[6] bulursa; **8***Adı geçen sıkıntılardan kurtulsun. Benim yerimde ve sınırlarımda kurtuluş görsün. Çünkü ben kendimi tâ önceden kutsadım[7]. **9***O zaman benim yollarımı kötü kullananlar dertle dolsunlar ve onları küçümseyerek bırakanlar azaba katlansınlar. **10***Çünkü onlar yaşarken nimetlerimi alıp beni bilmediler. **11***Bunlar ellerindeyken dinimden bıktılar; hem onlara tövbeye açık yer varken umursamadılar ve onu küçümsediler. **12***Ama onu ölümden sonra acı içinde duyacaklar. **13***Sen artık dikkat et! Kötülerin nasıl acı çekeceklerini sorma. Ama doğrular o kişilerdir ki dünya onların ve onlar içindir. Ne zaman ve nasıl kurtulacağını düşün. **14***Ben de yanıt verip dedim ki: -Artık söyledim, şimdi de söylüyor ve bundan sonra da söyleyeceğim budur: Yok olanlar kurtulanlardan o denli çoktur ki dalga dalgadan büyüktür. **15***O da beni şöyle yanıtladı: -Tarla ne şekilse tohumlar da o şekildir[8] çiçekler ne çeşit ise renkler[9] de o çeşittir. **16***Usta nasılsa işçiler de öyledir, çiftçi nasılsa tarladaki işçiler de öyledir. Çünkü evrenin zamanı "*O*"[10] idi.**17***Ve eğer ben şimdi olanlara yaşamaları için dünyayı hazırladığım zaman; yapılmadan önce bana karşı kimse birşey söylememiştir[11]. **18***Çünkü ta o zamandan beri, şimdiki gibi herkes bu hazır dünyada hiç tükenmez ürünlerle ve anlaşılmaz tabiatın tertibi altında yaratılmış olurdu[12]. **19***Ama onların etiği bozuldu. Ben de dünyaya baktım ve gördüm ki yetişen kaygılar için sıkıntılar[13] var. **20***Bunu görüp ona çok bağışladım. Kendime salkımdan bir tane ve büyük bir milletin arasından bir fidan seçtim[14]. **21***Şimdi boşuna doğmuş çoğunluk yok olsun[15] ve benim tanem hem büyük emekle beslediğim fidanım korunsun. **22***Şimdi yedi günü de oruçsuz geçirirsen; çiçeklerle dolu bir yere git. Orada ev yapılmamış olsun. Ama o yerin çiçeklerinden ye. Et yeme, şarap içme; ancak çiçekleri ye[16]. **23***Ve durmadan yüce Rabbe yalvar. Ben de geleyim, seninle söyleşeyim. **24***Böylece ben, onun bana dediği gibi Ardat[17] dedikleri yere vardım ve çiçekler arasında oturdum. **25***Ve yerin sebzelerinden yiyerek doydum. **26***Yedi gün sonra ben çayır üstünde yatıyorken yine eskisi gibi yüreğim sıkılmaya başladı. **27***Ağzımı açarak yüce Rab'bin önünde söylemeye başladım ve şöyle dedim: **28***-Ya Rabbi! Bize görünmek istediğinde, atalarımız Mısır'dan çıktıkları zaman onlara dolaşılmaz, çorak çölde göründün. **29***Ve dedin ki: -Ey İsrail! Beni dinle ve sen ey Yakup'un soyu[18] sus ve sesimi dinle! **30***Çünkü işte ben dinimi sizde ekerim ki aranızda ürün getirsin de onunla sonsuza dek mutlu olasınız. **31***Ama atalarımız dini kabul edip gözetmediler ve buyruklarını korumadılar[19]. Lakin dinin ürünü kaybolmadı. Çünkü senindi. **32***Onu kabul edenler ise yok oldular. Çünkü ekilmişi korumadılar. **33***Şimdi işte kural bu: Yer bir tohumu, deniz bir gemiyi, bir kap yiyeceği veya içeceği kabul ettiği zaman, eğer içine tohum ekilmiş şey bozulursa, ya da içine bir şey konulmuş nesne parçalanırsa; **34***Ekilmiş veya kabul olunmuş şey de yok olur. Şöyle ki kabul olunan şey artık elimizde değil. Ama bize böyle olmadı. **35***Gerçi biz dini kabul ettik ve yok olduk. Çünkü suçlu olduk ve onu kabul eden yüreğimiz de yok oldu. Ama din yok olmadı ve tüm görkemiyle kaldı. **36***Bu kez ben kendi yüreğimde böyle söylerken, gözlerimle baktığım an sağ yanımda bir kadın gördüm. **37***Bu kadın yas çekiyor ve yüksek sesle

ağlıyordu. Canı çok acı çekiyor, giysileri yırtık ve başında kül vardı. **38***Ben de kendi düşüncelerimi bırakarak ona döndüm ve ona: -Niçin ağlıyorsun, canın niçin acı çekiyor? Dedim. **39***O da bana dedi ki:-Efendi! Bırak beni de kendime ağlayayım ve daha çok acı çekeyim. Çünkü çok canım acıyor ve çok kederliyim. **40***Ben de ona: -Kimsin? Başına ne bela geldiyse söyle, dedim. **41***O da bana dedi ki: -Ben cariyen; kısır bir kızdım ve otuz yıldır evliydim ama doğurmamıştım. **42***Otuz yılda gece gündüz; her saat ve her gün yüce Rabb'e yalvardım. **43***Otuz yıldan sonra olacağı varmış ki yüce Allah ben cariyeni kabul etti, benim derdime baktı ve belalarımıza gözünü çevirdi. Bana bir oğul verdi. Ben, kocam tüm hemşehrilerim çok sevindik ve 'Her şeye gücü yeten yüce Allah'a çok şükrettik. **44***Onu büyük emeklerle yetiştirdim. **45***O büyüyüp ergen yaşa gelince ona düğün yaptım.

(1)İş.30/27, **(2)**Mat. 24/7 ile karşılaştırınız, **(3)**Arapça versiyonu şöyle genişletiyor: "*Ben Rab, dünyanın zamanları için konuşmaya başladığımda; ne geleceğini ve ne olacağını bileceksiniz*", **(4)**"*Ben açıkladığım zaman ortada görünmeyen belirecek",* **(5)**Dan. 12/9, İş.10/23, Etiyopçası: *"Aynı şekilde 'Yüce`nin dünyası; konuşma, işaret, güç, iş ve mucizelerinin sonuna dek, bunları kendisine ilke edinmiştir"*, **(6)**Habk.2/4, **(7)**Ayetin son kısmı Arapça versiyonunda yazılmamış ve 13. Ayete kadar eksiktir, **(8)**İş.24/2, **(9)**Süryanice ve Latince versiyonu *"bu çiçekler, renkler ve öyle işçiler bir esans kokusu gibidir",* **(10)**Veya: ***"Varlığa neden olan "O"ydu."***, **(11)**II. Arapça versiyonu *"aynen kendi tarlasından hasat alan çiftçi gibidir ki, 'Ben' de gelecek dünyada yaratıklarımı toplayım"*, **(12)**Süryanice, Latince ve Arapça versiyonu "*kendi işleriyle bozulabileni gönderdi",* II. Arapça versiyonunda *"bu dünyanın işçisi kendi emeğiyle ve yorgunluğuyla hasadı aldığı gibi ; ben de yaratıklarımı kaçınılmaz akibetlerinden kurtarmak istedim"*, **(13)**Arapça versiyonu tamamen değişiktir: "*Bu dünyanın temeli bozuldu; çünkü onlar yaramaz işleriyle kötülük biçtiler*", **(14)**II. Arapça versiyonunda tamamen değişiktir "*geldiğimde acıdım! En azından asmadan kendime bir çubuk seçtim*", **(15)**Bu Arapça versiyonunda tamamen değişiktir; "*adamların geri kalanı kaçtı ve yeryüzünden silindi"*, **(16)**Etiyopçası "*yabani meyveler ye"*, **(17)**Latince: Ardat, I. Arapça versiyonunda: Araab, II. Arapça versiyonunda : El Mushir, **(18)**Parantez içindeki "*Yakup soyu*" cümlesi Etiyopça versiyonunda yoktur, **(19)**II. Arapça versiyonunda cümlenin sonu değişiktir.

10. Bölüm: 1)Simgesel kadının oğlunun ölümü ve ne anlama geldiği.

1*Ama oğlum gerdeğe girdiği gibi düştü ve öldü! **2***O zaman hepimiz mumları söndürdük ve tüm şehirlilerim bana baş sağlığı dilemeğe geldiler. Ben de ta öbür günün akşamına dek hiç konuşmadım. **3***Herkes bana baş sağlığı diledikten sonra rahatlandım(1) ve gece kalkıp kaçarak '*gördüğün gibi*'(2) bu yere geldim. **4***Artık şimdi şehire dönmemeye karar verdim. İlla burada yemeksiz içmeksiz kalayım, hiç durmayıp yas çekeyim ve burada ölünceye dek oruç tutayım. **5***Böylece söylediğim sözlerimi bırakıp, ona kızgınlıkla yanıt verdim ve dedim ki: **6***Ey tüm kadınlardan daha çok deli kadın! Bizim yasımızı ve bize olan bu şeyleri görmüyor musun? **7***Ki, anamız Sion her türlü acıyla üzgün, büyük kötülüklerle belalara uğramış ve yas içindedir. **8***Şimdi biz yas çekip üzgün ve bitkiniz. Ama sen bir oğul için kaygı mı çekiyorsun? **9***Gel yere sor da sana desin ki: 'Üzerimde bu denli çok doğanların düşüşüne yas çekmem gerekiyor.' **10***Çünkü önceden herkes ondan doğmuş, diğerleri de sonra gelmiştir. İşte tümümüz yok olmaya gidiyoruz ve onların birçoğu da yok oldu. **11***Şimdi hanginizin daha çok yas çekmesi gerekiyor ki böyle büyük bir çoğunluğu yitiren onun mu? Yoksa sen mi ki, bir tek şeye acıyorsun?(3). **12***Ama bana dersen ki: 'Benim ağlayışım, yerin ağlayışına benzemez. Çünkü ben rahmimin meyvesini yitirdim, onu güçlükle taşıdım ve sancıyla doğurdum.' **13***Ama dünyanın kuralına göre getirir ve varolan birçok halk daima, olduğu gibi O'na geri döner. **14***Ben de sana diyorum ki, nasıl sen onu güçlükle doğurdunsa; böylece yer onu önceden yetiştiren insana kendi ürününü(4) verir. **15***Şimdi yüreğindeki acıyı gizle ve sana olmuş olan şeylere iyice katlan. **16***Çünkü eğer yüce Allah'tan takdir edilmiş şeyleri adil bilirsen; O'nun tasarısını zamanında duyarsın ve bu yüzden övülmüş(5) olursun. **17***Şimdi şehire var, kocana git. **18***Ama o bana: -Gitmem ve şehire girmem! Ama burada ölürüm, dedi. **19***Ben de ona yine: -Yineleme! Ama sana iyi öğüt verene boyun eğ; dedim. **20***Çünkü kaç kez Sion'un başına gelmiştir? Kutsal Kudüs'ün acılarıyla avun. **21***İşte görüyorsun ki, Tapınağımız yıkılmış, mezbahımız döküntü olmuş ve kutsal mekânımız bozulmuştur. **22***Müzik enstrümanlarımız çalmıyor, ezgilerimiz dindi, sevinçli günler geçti, şamdanımızın ışığı söndü ve cengimizin Tabutu(*Antlaşma Sandığı)* çalındı, hem kutsal şeylerimiz kirletildi. **23***Bizde anılan isim çabucak rezil oldu, oğullarımız utançlı oldular, imamlarımız yakıldılar, Levililerimiz sürgün edildi, kızlarımızın ırzına geçildi, kadınlarımız zorla alkonuldu, iyilerimiz yağmalandı, çocukla-

rımız kaybedildiler, gençlerimizi köle oldular ve yiğitlerimiz güçsüz kaldılar. **24*** Ve hepsinden daha kötüsü, o Sion ki -önceden 'nikâh bedeliyle alınmıştı- mührü bozulmuş ve onurunu yitirmiş oldu. Çünkü o da bize düşmanlık edenlerin ellerine verildi. **25*** Şimdi sen büyük kederi bırak ve birsürü acılarını kendinden at ki, yine 'Her şeye gücü yeten Allah' seni bağışlasın ve yüce Rab sana öfkesinden rahat ve huzur versin. **26*** Ben böyle söylerken, onun yüzüyle görüntüsü ansızın aydınlık ve suratı parlak oldu. O derecede ki ben ondan çok korktum. **27*** Acaba bu nedir diye kendi kendime düşünürken? İşte o yüksek ve çok güçlü olan sesiyle bağırdı. O derece ki, kadının ağzının sesinden yer titredi. **28*** Ben baktığımda artık kadın ortalıkta görünmedi. Ama ortaya bir şehir çıktı. Onun yeri ve ne şekilde olduğu temellerinden belli oluyordu. **29*** Ben korkumdan çabucak çağırıp dedim ki: **30*** Hani o bana gelen melek Uriyal ki beni bu durumdaki şaşkınlığıma getirdi; giysilerim beni yok etmeye ve duam da utanca döndü. **31*** Ben bunu söylerken o da bana geldi ve benim ölü gibi yattığımı gördü. Aklım başımda yoktu! O zaman sağ eliyle tutup bana güç verdi ve beni ayağa kaldırdı. Bana: -Git! Aklın ve yüreğin hasta. Neden üzüldün ve niçin şaşkınsın? dedi. **32*** Ben de dedim ki: -Çünkü beni bıraktın. Ben de dediğin gibi yapıp bozkırlara çıktım ve şimdi öyle şeyler gördüm ki, söylemeye gücüm yok. **33*** O da bana: -Mert gibi dur ki[6] sana "*adam gibi*"öğreteyim, dedi. **34*** Ben de: -Efendim! Bana söyle ve beni bırakma ki, sessiz olmayım[7] dedim. **35*** Çünkü önceden bilmediğim şeyleri gördüm ve şimdi de bilmediklerimi işiteyim. **36*** Yoksa aklım mı aldanıyor ve canım düş mü[8] görüyor? Şimdi lütfedip kuluna açıkla. Bu rüyanın anlamı nedir? **37*** O da bana yanıt verip dedi ki: -Şaşırma! Beni dinle de sana öğreteyim ve sana o korktuğun şeyler hakkında söyleyeyim. Çünkü yüce Rab sana çok gizemler gösterdi. **38*** O senin 'doğru yolunu' gördü. Sen kendi halkın hiç için bıkmadan kaygı ve Sion için yas çektin. **39*** Şimdi demin sana görünen bu düşün anlamı budur: **40*** O yas çeken kadın ki ona baş sağlığı dilemeye başlamıştın. **41*** Şimdi artık kadın şeklini göremiyorsun. Ama sana yapılmış bir şehir göründü. **42*** Onun sana kendi oğlu için söylediğinin anlamı da budur: **43*** Gördüğün kadın Sion'dur ki, şimdi onu bir şehir gibi yapılmış görüyorsun. **44*** Onun sana 'Otuz yıldır kısır idim' dediğinin anlamı da budur: Artık otuz yıl geçti ve içinde bir kurban sunulmadı[9]. **45*** Ama otuz[10] yıldan sonra Süleyman bir şehir yaparak içinde kurbanlar sunmuştu. Bu kısırın bir oğul doğurması demektir. **46*** 'Onu emekle besledim' dediği de budur: Bunlar kutsal Kudüs'te yaşayanlardır. **47*** Onun sana: 'Oğlu gerdeğe girerken öldü ve ona bir şey oldu!?' dediği şeyler; kutsal Kudüs'e olan yıkımdır. **48*** Şimdi sen onun yüzünü gördün ve oğluna yas çektiğinden, onu avutmaya başladın. Böylece o olmuş olan şeylerin izahı için, bu şeyler sana keşf olunmalıydılar[11]. **49*** Şimdi yüce Rab görüyor ki, sen gerçekten üzgünsün ve tüm yüreğinle ona acıyorsun. Sana kendi yüceliğinin aydınlığını ve görkeminin parıltısını gösterdi. **50*** Çünkü bu nedenle sana, o ıssız yerde bulunmanı söyledim. **51*** Çünkü yüce Rab'bin sana bu şeyleri göstereceğini biliyordum. **52*** Bu yüzden sana, binanın temeli olmayan bozkıra gelmeni söyledim. **53*** Çünkü yüce Rab'bin şehrinin gösterileceği yerde; insan binasının işini dayandırmak olanaksızdı. **54*** Ama sen korkma! Yüreğin gevşemesin. İlla gözlerin görebildiğince[12] binanın büyüklüğüne ve parlaklığına bak. **55*** Ondan sonra kulakların duyabildiği kadar duysun. **56*** Çünkü birçoklarından daha çok mutlusun ve yüce Rab'ten bir şekilde çağrıldın ki az kişiler çağrıldılar[13]. **57*** Yarın gece de burada kal da Yüce Rab sana sonun rüyalarını göstersin. Yüce Rab onları son zamanda yeryüzünde yaşayacaklara yapacaktır[14].

(1)Süryanice ve II. Arapça versiyonunda "*rahat bir uykuya daldığını gördüm*", **(2)**Etiyopçasında tırnak içindeki cümle yoktur, **(3)**II. Arapça versiyonunda "biri sizin için ağlamıyor", **(4)**II. Arapça versiyonda son cümle olan "*yaratandan ne aldınızsa*" yok , **(5)**II. Arapça versiyonda "*Tanrıya direndi*"; Etiyopçası: "*oğlunu zamanında kurtaracak ve onun kadınlar arasında adı olacak*" olarak devam ediyor, **(6)**II. Arapça versiyonunda "*ve sonra ona söyleyin*", **(7)**Etiyopçası: "*beni bırakma ki, ansızın ölmeyim!*", **(8)**Ayetin sonu Arapça versiyonda yoktur, **(9)**Etiyopça metinde şöyle devam ediyor "*dünyada 3000 yıla dek, içinde kurban sunulmadı*", **(10)**Veya 3000 yıl , **(11)**Ayetin son yarısı Etiyopça metinde yoktur, **(12)**Bu cümle Etiyopça versiyonunda yoktur. Arapça, Latince ve Süryanice metinlerde vardır, **(13)**II. Arapça versiyonunda "sana Ezra diyorlar ki, sen '*Kadir'i duydun*", **(14)**Etiyopçası: "*Yüce Rab sana, yeryüzünde yaşayanlar için, belli zamanlarda* olacak rüyaları göstersin*". *Süryanice ve Arapçasında "*son zamanda*", II- Arapça versiyon "*gelecekte*".

11. Bölüm: 1)Ezra'nın oniki kanatlı ve üç başlı muhteşem

bir kartal görmesi. Onun uçuşu, tüm dünyaya egemenliği ve gövdesinden konuşması, 10)Ondan birçok tüyceğizlerin çıkması hükmetmesi; ama yine kaybolması, 11-32)Bir başının tüm dünyayı ürkütmesi ve birinin diğerini yemesi, 35-36)Bir aslanın çıkması ve insan gibi konuşması, 38)Ve Allah'ın öfkesi.

1* Ben de onun bana dediği gibi, o gece ve öbür gece de orada uyudum ve düşümde gördüm ki: İşte rüyadan kartal çıkıyor[1] on iki telek* kanatlı ve üç başlı. **2*** Baktığım anda yeryüzüne tüm kanatlarını yayıyordu ve göğün tüm rüzgârları bile toplanıp onun üzerine esiyordu. **3*** Ve gördüm ki onun yeleklerinden başka yelekler ona karşı çıkıyor; ufak ve küçücük tüyceğizlere[2] dönüyordu. **4*** Ama başları dinleniyordu. Ortadaki baş diğer başlardan daha büyüktü. Sonunda o da öbürleriyle rahatta oluyordu. **5*** Ondan sonra baktım ki kartal kendi yelekleriyle uçtu; yeryüzüne ve yerde yaşayanlar üzerine saltanat sürdü. **6*** Ona baktığımda, gök altında olan her şeyi onun ele geçirdiğini gördüm. Ona hiç kimse ve yeryüzünde olan yaratıklardan birçoğu bile karşı gelemedi. **7*** Ondan sonra baktım, kartal kendi pençeleri üzerine kalktı ve kendi yeleklerine söyleyip dedi ki: **8*** -Tümünüz birlikte beklemeyin. Her biriniz kendi yerinde uyusun da nöbetleşe bekleyin. **9*** Başlar ise sonra için beklesinler[3]. **10*** Böylece ben de baktım ve gördüm ki ses başlardan çıkmıyordu. Kesinlikle gövdesinin ortasından çıkıyordu. **11*** Ondan sonra ben onun ters[4] yeleklerini saydım ve işte sekiz tane idiler. **12*** Sonra baktığımda işte sağ tarafından bir yelek kalktı ve tüm yeryüzüne egemen oldu. **13*** O egemen olurken onun sonu geldi ve artık yeri görünmedi. Ondan sonra bir başkası egemen oldu ve uzun süre dayandı. **14*** O da egemen olurken, onun sonu geldi ve önceki gibi görünmez oldu. **15*** Ve işte ona bir ses gönderildi ve dedi ki: -Sen bu kadar zaman dünyaya egemen oldun; dinle! **16*** Sen bir daha görünmeden önce sana bu şeylerden haber verdim[5]. **17*** Senden sonra senin durduğun zaman kadar hiç kimse duramayacak; yarısını bile duramayacak. **18*** Ondan sonra üçüncüsü kalktı, öncekiler gibi saltanat sürdü ve o da görünmez oldu. **19*** Ve öbürlerin de her birisine böyle oldu. Yani saltanat sürmek ve görünmez olmak[6]. **20*** Bir kez daha baktığımda; işte sonra gelen yelekler de egemen olmak için yanından kalktılar[7]. **21*** Onlardan bazıları egemenlik sürdüler; ama çabucak görünmez olmuşlardı; ve de onlardan bazıları kalkıyorlardı; ama egemen olamıyorlardı[8]. **22*** Bu şeylerden sonra baktığımda; işte ne on iki yelekler[9] ne iki tüyceğizler artık göründüler. **23*** Kartalın gövdesinde dinlenen iki baştan[10] ve altı tane tüyceğizden başka birşey kalmadı[11]. **24*** Ondan sonra baktım da işte altı tüyceğizden ikisi ayrılıp sağ yanında olan başın altına kondular. **25*** Ve diğer dördü kendi yerinde durdular. Hem baktım da işte kanatlar altında olan yelekler kalkmak ve egemen olmak istiyorlardı. **26*** Ve baktığımda işte biri kalktı; ama çabucak görünmez oldu. **27*** Sonradan gelenler de öncekilerden daha çabuk görünmez oldular. **28*** Bir kez daha baktım da kalan ikisi, kendi kendilerine egemen olacaklarını sanıyorlardı. **29*** Ama onlar o düşüncedeyken işte dinlenen başlardan biri; yani o ortadaki uyandı ve bu baş iki baştan daha büyüktü. **30*** Ben iki başın birbirlerine bitişik olduğunu gördüm. **31*** Ve işte o baş, bitişik olan başlarla dönüp kanatlar[12] altında olan ve: 'yönetelim!' diyen iki yeleği yuttu. **32*** Böylece bu baş, tüm yeryüzünü çok korkuttu! Ona ve yaşayanlarına çok kötülük yapıp zorbalık yapıyordu. Ve tüm önceki kanatlardan daha çok egemen oldu. **33*** Ondan sonra baktım ki, işte ortada olan baş da kanatlar gibi görünmez oldu. **34*** İki başlar kalkmışlardı ki, onlar da dünyaya ve üzerinde yaşayanlara zorbalık yaptılar. **35*** Sonra baktım ve işte sağda yanda olan baş, sol yanda olan başı yedi. **36*** Ve bir ses duydum ki: -Önüne bak ve gördüğünü iyi düşün, diyordu. **37*** Ben de baktım ve işte bir nesne ki insan sesiyle çağırıp kartala söyledi[13] ve dedi ki: **38*** -Dinle de sana yüce Rabbin ne dediğini söyleyeyim: **39*** Sen o dört hayvandan kalan değil misin? Onları benim dünyama egemen[14] kıldım ve onlara da zamanlarının[15] sonunu getirdim. **40*** Dördüncü olan sen ise gelip tüm geçen hayvanları yendin; dünyayı büyük korkuyla ve tüm dünyayı büyük zorbalıkla yönettin. Hem bunca zamandır tüm dünyada hileyle mekan tuttun. **41*** Dünyayı doğrulukla tutmadın[16]. **42*** Alçak gönüllü kişileri incittin, dürüstlere sıkıntı verdin; yalancıları sevdin, ürün getirenlerin yerlerini bozdun ve sana zarar vermeyenlerin surlarını yıktın. **43*** Senin haykırışın tâ yüce Rabbe ve kibirin ta büyük Allah'a çıktı[17]. **44*** Yüce Rabb da kibirin zamanlarına[18] baktı ve işte tükendiler ve onun alçaklıkları tamamlandı. **45*** Bu yüzden sen ey kartal! artık görünme[19]. Ne sen ne senin görkemli kanatların; ne senin yaman tüyceğizlerin, ne senin yavuz başların, ne senin kötü pençelerin ne de bütün batıl gövden[20]. **46*** Tâ

ki; tüm dünya sevinsin ve zorundan kurtulmuşa dönsün. Hem onu yaratanın adalet ve merhametine ümit bağlasın.

(1) Etiyopçasında "*denizden yükselen*", *: Kuş kanadının büyük tüyü "*telek*", **(2)**Etiyopçası "*onun kanatlarından kafalar çıktı; bu kafalar ince ve küçüktü*"; I.ve II. Arapça versiyonunda "*kanatlarından gelen*", **(3)**Etiyopçası "*son başı daha büyüktü*", I. Arapça ve Süryanice versiyonda "*kafaları sona kadar tutuldu*", **(4)**Süryanice, I. Arapça ve II. Arapça versiyonlarında "*bu kanatlar*", Latince versiyonunda "*bu karşıt yaylar*", **(5)**Etiyopçası "*sen gitmeden önce duyuruyorum*", bu ayetin sonu Arapça metinde yok, **(6)**Etiyopçası "*kartalın bütün kanatlarına aynı şey oldu; yani egemen oldular ve kayboldular*", **(7)**Etiyopçası "*sağ yanından kalkan tüm kanatlar, tekrar egemen olmaya güçlendiler ve sonra yok oldular*", **(8)**Etiyopçası *"bazıları açıldılar ama kontrol edemediler",* **(9)**II. Arapça versiyonunda ayetin sonu yoktur, Etiyopçasında "*iki baş*", **(10)**Etiyopçasında "*üç başı ile altı dinlenen başı vardı*", **(11)**Latince, Süryanice ve Arapça versiyonlarda "*altı kanatları*", II. Arapça versiyonunda ise "*kanatlarına yedek olarak yalnızca iki kanat kaldı ve başı dilsizdi*", **(12)**Süryanice, Latince, I.ve II. Arapça versiyonunda "*kanatçıkla*r", **(13)**Etiyopça versiyonunda "*çölden kükreyerek gelen bir arslan gördüm ve insan sesi gibi bir ses çıkararak kartala şöyle dedi*", **(14)**Bak Dan. 7, **(15)**Günlerinin, **(16)**Etiyopçası "*Dünyayı centilmence yönetmedin*", **(17)**Etiyopçası "*Günahların Kâdir'e yükseldi ve gururun Kudretli'ye kadar çıktı* ", **(18)**Latince ve Süryanicesinde "*onun zamanına*" II. Arapçası "*yaptığı zamana*", Etiyopçası "*gururun adamlarına baktı*", **(19)**Arapça versiyonunda "*siz aradığınızı göremiyeceksiniz.*", **(20)**Etiyopçası "*ne senin günahkâr kanatların, ne suçlu başın, ne de senin sapık kötü pençelerin ile gövden artık görünme!*".

12. Bölüm:1)Gizemler, rüyetler ve son zaman hakkında.
1*Bu kez aslan bu şeyleri kartala söylerken baktım[1]. **2***İşte kalan baş ve ona geçip de egemen olmaya kalkan kanatlar görünmediler. Onların yönetimi az ve azgınlıkla[2] doluydu. **3***Baktığımda işte görünmez oldular ve kartalın tüm gövdesi yandı! Tüm yeryüzü çok korkmuştu. O zaman ben o gürültüden ve aklımın şaşkınlığından, hem büyük korkudan uyandım da Ruhuma dedim ki: **4***-Sen bana bunu yaptın ve yüce Rabbin yollarının içyüzünü araştırdın. **5***İşte artık yüreğim yorgun ve ruhum çok güçsüzdür. Bu gece çektiğim korkudan ötürü gücüm[3] de kalmadı. **6***Şimdi yüce Rab'be yalvarayım ki bana ta sona dek güç versin. **7***Ondan sonra dedim ki: -Ey efendi beyim! Eğer katında lütuf buldumsa, yanında birçoklarından daha çok dost oldumsa ve gerçek durum üzere duam önüne çıktıysa; **8***Bana güç ver, kuluna bu görüntülü rüyanın yorumunu ve anlamını tümüyle açıkla ki gerçekten canımı avutsun. **9***Çünkü beni layık gördüğün için bana son zamanları gösteriyorsun. **10***O da bana[4] bu rüyanın anlamı budur, dedi. **11***Denizden[5] çıkar gördüğün kartal, kardeşin Daniyel'e rüyada görünen egemenliklerdir[6]. **12***Ona açıklanmadı; ama şimdi ben onları açıklıyorum[7]: **13***İşte günler geliyor ki, yeryüzüne bir egemenlik kalkacak ve onun korkusu ondan önce olan tüm saltanatların korkusundan daha çok olacak. **14***Birbiri ardınca gelen oniki kral üzerinde egemen olacaklar. **15***Ama ikincisi yönetimi alıp; on ikisinin her birisinden[8] daha çok zaman egemen olacak. **16***Gördüğün on iki kanatların yorumu[9] budur: **17***Sana kartalın başlarından çıkmayıp da gövdenin ortasından çıkıp söyleyen seslerin yorumu budur: **18***Yani o egemenliğin zamanından sonra küçük olmayan kavgalar olacaktır. Şöyle ki düşmeye yüz tutsun; ama o zaman düşmesin. İlla yine önceki durumunda kararlaşmış olsun. **19***Kanatların altında kanatlara bitişik[10] gördüğün sekiz tüyceğizin yorumu budur: **20***İçinde sekiz kıral kalkacak, onların zamanları kısa olacak ve yılları çabuk geçsin ki, onlardan ikisi gitsin. **21***Ama zamanın yarısı yaklaşacak yerde durdu ve bir zamana dek saklandı. Öbürünün zamanı yaklaşmaya başladığı anda ki, onda tükenecektir. Ama ikisi son için saklanacak. **22***Dinlenir gördüğün[11] üç başın yorumu budur: **23***Onun son zamanlarında yüce Rab üç[12] yönetime izin verecek ve onlara birçok başka krallıklar katacaktır. Onlar yere ve orda yaşayanlara tüm onlardan önce olanların yaptıklarından daha çok kötülükle zorbalık yapacaklardır. **24***Bu yüzden kartalın başları diye adlandırıldılar. **25***Çünkü bunlar onun zulmünü topluyorlar ve onun tam sonuna neden oluyorlar. **26***Ve görünmez olduğunu gördüğün büyük başın yorumu budur: **27***Sonunda onlardan biri kendi döşeğinde acılarla ölecektir. Ama kalan ikisi kılıçtan yok olacaktır. **28***Çünkü birinin kılıcı diğerinin yok edecek. Ama sonunda o da kılıçtan düşecektir[13]. **29***Sağ yandan, başa takılı gördüğün kanat altında olan iki tüyceğizin yorumu budur[14]: **30***Yüce Rab'bin kendi sonu için sakladığı bunlardır. Gördüğün gibi onların egemenliği kısa ve acıyla dolu olacaktır. **31***Ormandan çıkan[15] koşan ve bağıran gördüğün kartala söylüyordu. İşittiğin gibi tüm sözleriyle onu zulümleri için azarlıyordu. **32***Bu rüzgârdır[16]

ki onu yüce Rabb üzerlerine ve onların kötülükleri üzerine son zamanlar için saklamıştır. O da onları azarlayacak ve onlara yaptıkları yırtıcılıklarını yüzlerine vuracaktır. **33***Çünkü onları capcanlı deliler olarak yargılayacak ve gerektirdiği gibi cezalandıracak. **34***Çünkü sınırlarımda korunup kalan halkımı sıkıntıdan kurtaracaktır. Onu ki[17] önceden size söylediğim son yani '*Din günü*' gelinceye dek sevindirecektir. **35***Gördüğün düş ve yorumları da bunlardır. **36***Şimdi bu yüce Rabbin sırrını bilmeye ancak sen layık oldun. **37***Bundan böyle bu gördüğün şeyleri bir kitaba yaz ve onları sakla[18]. **38***Onları halkının bilgelerine öğret. Çünkü onların yüreklerinin bu şeyleri anlamaya ve bu gizemi saklamaya güçlerinin yettiğini bilirsin. **39***Ama yedi gün daha burada kal ki, sana her ne yüce Rabb göstermeye uygun görürse gösterilsin. Ondan sonra benden ayrıldı. **40***Tüm halk yedi günün geçtiğini ve benim *(şehre)* dönmediğimi duyunca; hepsi büyükten küçüğe varıncaya dek toplandılar ve bana gelip şöyle söylediler: **41***-Biz sana ne kötülük yaptık; sana ne tuzak kurduk ki, bizi bıraktın ve burada duruyorsun? **42***Çünkü sen bize tüm kavimden[19] bağdan bir salkım gibi, karanlıkta bir kandil gibi, liman gibi ve fırtınadan kurtulmuş[20] bir gemi gibi kaldın. **43***Bize olan bunca kötülük yetmiyor mu? **44***Şimdi eğer sen bizi bırakırsan; hepimizin Sion yangınında yanmış olması daha iyi olmaz mıydı? **45***Çünkü biz orada ölenlerden daha iyi değiliz. Böylece yüksek sesle ağladılar. **46***Ben de onlara yanıt verip dedim ki: -Ümit et ey İsrail! Ve sen ey Yakup evi! Kaygı çekme. **47***Çünkü yüce Rab'bin hatırındasınız ve kudretli Allah, sizi belanızda unutmadı. **48***Ben de sizi bırakmadım ve sizden ayrılmadım. Ancak bu yere Sion'un yıkımı için dua etmeye geldim ki, Tapınağımıza olan kötülüklere merhamet[21] dileyim. **49***Şimdi herkes kendi evine gitsin. Ben de bu günlerden sonra yine size geleceğim. **50***Böylece halk onlara dediğim gibi şehire gitti. **51***Ben de meleğin bana dediği gibi yedi gün daha bozkırda kaldım ve kırın çiçeklerinden yedim. O günlerdeki yemeğim sebzeydi[22].

(1) Etiyopçası "O*(aslan)* kartala acıyarak bu sözleri demişti": Bu kelimeler Süryanice, Latince, I. ve II. Arapça versiyonlarda yoktur, **(2)**Ayetin sonu Süryanice versiyonunda değişiktir "*bu kanat onlara doğru çekilmişti ve onların pençeleri yönetimde çoğaldı*", **(3)**"*Bu akşam gücüm kalmadı*", **(4)**Ayetin sonu Arapça versiyonda yoktur, **(5)**bkz. Daniel 7/3, **(6)**Etiyopça metinde "*4. egemenlik"*, **(7)**II. Arapça versiyonu hatalı olarak şöyle diyor: "*Sana ilk kez açıkladığımız gibi ben söyledim*", **(8)**Etiyopçası "*diğerlerinden*", **(9)**Latince Süryanice ve II.Arapça versiyonlarda "*kanatların*", Etiyopça metinde "*gördüğüm on iki kafanın*" yorumu budur, **(10)**Latince Süryanice ve II. Arapça versiyonlarda "*kanatların*", Etiyopça metinde "*kanatlardan çıkan baştan gördüğüm*", **(11)**"*uyur gördüğün*", **(12)**bkz. Dan.7/24, **(13)**Latince ve Süryanice versiyonlarında "*yılın kılıcı yoldaşlarını yutacak; ama o da kendi kılıcıyla düşecektir*", **(14)**Latince Süryanice ve I. Arapça versiyonlarda "kanatçıklar" ve Etiyopça metinde "sağ tarafta gördüğüm başlar dinlenecek", **(15)**Etiyopça metinde "*kükreyerek çölden gelen aslan*", **(16)**Latince versiyonda "*Meshedilen!* ", Süryanicesinde "*Mesih*", II. Arapça versiyonunda da "*Kral*" olarak yazılmıştır. Bu ayet Etiyopça metinde şöyledir: "*o biridir ki; Müt'âl(**Yehovah**) onu Davut'un soyundan son günler için saklamıştır. O gelip insanlara günahları için gidecek, onları sorumlu tutacak ve onları ödüllendirecektir*", **(17)**Dan.12/4; II. Arapça versiyonunda "*mucizelerimi tanıyan*", bkz.Yuh.14/16 ve 15/26, Parakletos Tesellici*(Şefaatçi; merhametli)*, Dan.12/4; II. Arapça versiyonunda "*mucizelerimi tanıyan*", **(18)**bkz. Dan.12/4, **(19)**Etiyopça metinde "*tüm peygamberlerden*", **(20)**Latince ve Süryanice versiyonda "*rüzgâra karşı*", **(21)**Latince ve Süryanice versiyonu "*Kutsal mekânımızın aşağılanmasından ötürü dua edin*", **(22)**Süryani Kadim Ortodoks Cemaati ve Yunan Ortodoks Cemaati gibi bazı kiliseler de oruçlu günlerinde yalnız otlu ve sebzeli yemekleri aynı gün içinde yiyorlar. Ama et ve etli yemekleri yemiyorlar. Bu gelenek ve görenek bu ayeti çağrıştırıyor.

13. Bölüm: 1)Ezra'nın başka bir düşte; bir insanın denizden çıktığını görmesi. Büyük bir kalabalık; ve O'nun dünyevî hiç bir silah taşımaması, 30)Tanrının hüküm günü ve *"O"*nun oğlu hakkındaki olaylar., 52-57)Ezra'nın gidip Tanrı'yı yüceltmesi.

1*Bu kez yedi günden sonra ben bir gece düş gördüm. **2***İşte denizden bir rüzgâr kalkıyor ve tüm dalgalarını çalkalıyordu. **3***Ben de baktığımda; işte o adam[1]. Göktekilerin binlercesiyle güçleniyordu. Ve nereye bakmak için yüzünü çevirdiyse, orada her görünen şeyi titretiyordu[2]. **4***Nerede ağzından ses çıkardıysa; sesini duyanlar yanıyordu. Aynen toprağın ateşe doyduğu an yandığı gibi. **5***Bundan sonra sayısız kalabalıkları -göğün dört rüzgârından önce- denizden çıkan adamı bozguna uğratmak için toplanırlarken gördüm. **6***İşte bakıyorum, önünde büyük bir dağ[3] kesti ve üzerinde uçtu. **7***Ben de o yönü ve yeri ki, dağ oradan kesilmişti; görmek istedim, ama göremedim. **8***Ondan sonra baktığımda; işte onunla savaşmak için toplananlar çok korktular! Yine de

cenk etmeye cesaret ediyorlardı. **9***O da gelen kalabalıkların saldırışını görünce el kaldırmadı ve ne mızrağı, ne de başka bir silahı vardı. **10***Aynen gördüğüm gibiydi: Ağzından ateş soluğu gibi dudaklarından alev üfürüğü gibi bir şey ve dilinden kıvılcımlı sağanaklar[4] çıkıyordu. **11***Bu türlü şeylerle; yani ateşli soluk, alevli üfürük ve sağanakların şiddeti bile karışıp, o cenge hazır olan kalabalıklar üzerine erişince tümü yandılar. O derece ki, bir an içinde o sayısızca duran kalabalıklardan dumanın kokusundan başka bir şey kalmadı. Ben bunu gördüğüm anda çok korktum[5]. **12***Ondan sonra yine o adamı gördüm; dağdan iniyordu ve yanına başka barışçıl bir cemaati çağırıyordu. **13***Bir sürü insan: Kimi sevinçli, kimi üzgün, kimi bağlanmış, kimi armağanlar getirenler gibi O'na geliyorlardı. Ben ise büyük korkumdan çok bitkinleştim ve uyanıp dedim ki: **14***Sen bu harikaları kuluna önceden gösterdin ve beni uygun gördün ki[6] duam kabul olsun. **15***Şimdi bana bu düşün yorumunu da açıkla. **16***Çünkü aklımca sanıyorum ki, vay o zamanlara kalmışlara ve kalmamışlara daha çok vay olsun! **17***Çünkü kalmamış kimseler üzülecekler. **18***Şimdi son günler için saklanmış, onlara hem de kalmamışlara olacak şeyleri anlarım[7]. **19***Çünkü bu düşlerin gösterdiği gibi; bu yüzden büyük korkulara ve birçok zorluklara gelmişlerdir. **20***Ama onlar için bu dünyanın bulutlarını bilmek son zamanda olacak şeyleri görmek ve bu korkulu günlerde olanları bilmekten daha iyidir. **21***O da bana yanıtlayıp dedi ki: Bu rüyayı da sana yorumlayım ve söylediğim şeyleri de sana açıkça göstereyim. **22***Çok kalacakları[8] andın işte yorum: **23*** O zamanda sıkıntılardan sakınan kendini saklamış olur. Acı çekenler de yüce Rabbe işleri ve imanı olanlardır. **24***Şimdi bil ki kalanlar ölmüş olanlardan daha çok mutlu olsunlar. **25***Rüyanın yorumu budur[9]: Deniz ortasından çıkar gördüğün adam; **26***Odur ki, yüce Rabb onu uzun zamanlardan beri saklıyor ki tek başına kendi yaratıklarını kurtaracak ve kalanların da kaydını görecek. **27***Ağzından ateş[10] soluğu ve sağanak gibi çıkar gördüğün şey; **28***Ve elinde mızrağı veya başka bir silahı yoktu. İlla kendi hücumu ile üzerine cenk etmeye gelen kalabalıkları bozdu. Onun yorumu budur: **29***İşte günler geliyor ki, yüce Rab dünyada olanları kurtarmaya başlayacak. **30***Sanki 'O' yeryüzünde olanlara aklını şaşırıp da yetişsin[11]. **31***Birbirlerini; bir şehir bir başkasını ve bir yer diğer bir yeri aldatmak isteyecek. Bir millet diğer bir millet ve bir ülke başka bir ülke üzerine cenk edecek[12]. **32***Bu şeyler olduğu zaman o önceden sana söylediğim işaretler de yerine gelecek[13]. O zamanda insan şeklinde[14] çıkar gördüğün oğlum size gelecek. **33***Öyle ki tüm milletler O'nun sesini işittiği zaman, herkes kendi ülkesinde diğerlerine karşı yaptıkları savaşları bırakacak. **34***Büyük, sayısız bir kalabalık toplanacak ve sanki cenge gelmek isteyecekler. **35***O ise Sion dağının[15] tepesinde duruyor. **36***Sion artık gelsin; hepsine hazır ve bayındır görünsün. Nasıl ki, dağı[16] ellerin işi olmaksızın kesilmiş görüyorsan! **37***O '*Ben'im oğlum*[17] milletlerin günahlarıyla zulümlerini azarlasın. Kötü düşünceleri yüzünden üzerlerine kasırga gelsin. Yığılan kötülükleri için şu aleve benzeyen azaplarla cezalandırılsınlar. **38***Onları ateşe[18] benzeyen '*Tanrı Yasası*'yla emek çekmeksizin yok etsin. **39***Başka huzurlu bir kalabalıkla geldiğini gördüğün şey. **40***Bunlar şu Hoşea[19] adlı kral zamanında sürgünlüğe götürülen o on oymaktır. Onu Asur kralı Şalmenaser[20] tutsak etti ve kavmı ırmağın ötesine götürerek vatanından uzağa sürdü. **41***Ama onlar kendi aralarında bu görüşmeyi yaptılar[21]: Halkın çoğunu bırakıp hiç insan türü yaşamayan başka bir bölgeye gitmeliydiler. **42***Böylece kendi vilayetinde gözetmedikleri yasaları orada gözeteceklerdi. **43***Bu kez dar geçitlerden Fırat nehrine girdiler. **44***Çünkü yüce Rabb -onlara o zaman mucizeler göstererek- tâ onlar nehiri geçinceye dek nehirin kaynağını kuruttu[22]. **45***Çünkü o bölgeye gidecekleri yol uzaktı; yani birçok yıllık yol ve o vilayete Arsaret[23] derler. **46***O zamandan beri orada ta son zamana dek yaşadılar[24] ve geri dönmeye başlayacakları zaman; **47***Yüce Rab yine nehirin kaynaklarını kurutacaktır ki, geçebilsinler. Bu yüzden sen bu huzurlu çoğunluğu gördün. **48***Ama halkından kalanlar onlardır ki, sınırlarım arasında bulunuyorlar. **49***Böylece toplanan milletlerin kalabalığını yok etmeye[25] başladığı zaman halkından kalanları koruyacaktır. **50***Ve o zaman onlara çok daha büyük mucizeler gösterecektir. **51***Ben de dedim ki: -Ey efendi sultanım! Bunu bana göster. O adamı niçin denizin ortasından çıkarken gördüm? **52***O da bana dedi ki: -Nasıl ki, sen deniz dibinde olan şeyleri bilemiyorsan; böylece kimse oğlumu[26] yerde göremeyecek. Onunla bile olanlar da, O'nu ta o günün zamanına dek göremeyecek. **53***O gördüğün ve onunla yalnız sana gösterdiğim

bu düşün yorumu budur. **54***Çünkü sen kendi dinini bırakıp benimkini benimsedin ve onu araştırdın. **55***Yaşamını akıllıca düzdün ve bilgeliğe anandır dedin. **56***Bundan ötürü yüce Rabbin yanında korunan mükâfatını gösterdim. Ama üç günden[27] sonra sana başka şey söyleyeyim ve sana büyük, harika şeyler açıklayayım. **57***O zaman ben ayrıldım. Bir bozkıra gidip yüce Rabbin önceden yaptığı şaşılası işleri ve zamanı içinde olması gereken şeylerin tasarıları için, çok övgülerle şükrettim. Orada üç gün[28] kaldım.

(1)Süryanice ve I. Arapça versiyonunda "*denizden çıkan bir adam görüntüsünde (bir şey gördüm)"*, Etiyopça metinde "*bu adam göğün bulutlarına uçtu ve orada her nereye yüzünü çevirdiyse orası gitti"*, **(2)**İş.29/6, **(3)**Zek. 14/12, 14/4, Etiyopça metinde "*O büyük bir dağ yapıp uçtu*", **(4)**bkz. İş.29/6, **(5)**bkz. Zek.14/12, **(6)**Süryanice versiyonu "*değersizliğime rağmen*", **(7)**Etiyopça metinde "*ne yazık ki, mevcut olanı zaten biliyorsunuz*", **(8)**Latince versiyonu "*bu terk edilmişleri*", Süryanicesi "*solda kalmayanları*", bu ayet II. Arapça versiyonunda eksiktir, **(9)**II.Arapça versiyonunda I. cümle yoktur, ; **(10)**bkz. II.Sel.1/7, **(11)**[Yeryüzünde yaşayanlara büyük bir korku düşecek] "*ve onlar hayal olacak*" cümlesi Etiyopça metinde yok. Ama Latince, Süryanice ve I. Arapça versiyonda vardır, **(12)**İş. 26/21, **(13)**İsa Mesih'in, Allah tarafından gönderilen Kutsal Ruh'tan, melek Cebrail vasıtasıyla bakire Meryem'den hamile kalması ve İsa Mesih'in bedenen Meryem'den doğduğu için "*insan sulbü/İnsan tabiatı taşıdığı*"; yani bedenen bir insan gibi olduğu anlatılmaya çalışılıyor. Bkz.Zek.12/10, Mez. 132/11, **(14)**Latince ve Süryanice versiyonda "*denizden gelen gördüğünüz oğlum*", II. Arapça versiyonda "*benim hizmetçim",* **(15)**II. Arapça versiyonunda "*Sion dağında, Golgata tepesinde duracak* ", **(16)**bkz. 6.Ayet; Etiyopya metninde "*nasıl dağı gördü ve insan eliyle yarattıysa; Sion gelsin, hazır ve güçlü görünsün*", **(17)**Süryanice ve Latince versiyonda "*Benim Oğlum*", Arapça versiyonda "*Kulum*". **Not:** Oğul kelimesi mecazi bir ifadedir; örneğin sevdiğiniz bir kişiye: "Gel oğlum!" dediğiniz gibi. Bkz. Dan. 7/13, 14 ve12/1'de '*büyük başkan melek Mikâel'* olarak çağrışım yapılması ve İncil Yahuda'nın Mek. 9. Ayette buna atfedilerek "*Başkanlardan Mikâel*" olarak bahsedilmesi. Bkz. Zek.12/8, Malk.3/1, Vah. 2/28 (*Sabah yıldızı*) ve Tek. 6/6, **(18)**Süryanice versiyonu "*Bir ateş gibi olan şeriatıyla onları kolayca yok etsin*", Latince versiyonu "*onu kaybeder ve şeriat*…", bkz.Yeremya 23/29, **(19)**II. Krl. 17/3, **(20)**II.Krl.18/9, Tobit 1/2, Etiyopça versiyonunda "9 oymak/sıpt" ve "*Pers egemenliği zamanında*…", diyerek devam ediyor. Not: Süryanice, Latince ve II. Arapça versiyonlarında (Şalmanasar) kral Yoşiya ve Asur kralı Salbanasar zamanında; I. Arapça versiyonunda "Kral Sisaram zamanında Salmânâs'âr, Suriye kralı Asmonânâsâr'ı aldı"; diğerleri"*Musul kralı"* diyorlar. bkz. II.Krl.18/9, Tobit 1/2, **(21)**Etiyopça metinde "*kendisi halkının bu yarıştan vazgeçmesi ve hiçbir insanın yaşamadığı bir araziye gitmesi için bu projeyi öne sürdü",* **(22)**Benzetme Yeş.3/16, I. Arapça versiyonuna göre "*nehirin(denizin) kaynakları baharla değişince onlar gitmek istedikleri kente vardılar*", **(23)**Bu kelimenin Arapça yazılımı zordur [Aqsaraï Kozarawin: Hazarların* ak sarayı: (*Türk soyundan olup Yahudi dinine mensuplar)]. Gutschmid'in varsayımına göre; bkz. "*Küçük yazılar*" II. S.279. Belki de Ararat kelimesi bundan türetilmiştir. Süryanice, Latince ve II. Arapça versiyonunda "Arzareth", I. Arapça versiyonu "Aksarara Fârâraouin", Ptolemaios(Batlamyus'un) notuna göre, IV, 13,11. parçalarda, Arsarata (Ἀρσάρατα) bir şehir olduğu unutulmamalıdır. Başka bir deyişle "Arzeret veya Azâf" (Arasarat veya Aratta) İ.Ö 2000-3000 yılları arasında zengin maden yataklarıyla ünlü Med ülkesinde yeri tespit edilemeyen bir şehirdir, **(24)**Bkz. Tek. 30/5ve6. Ayetler ile karşılaştırın; Dan Sıptı (Oymağı.) olarak geçiyor; ama Vah.7/5-9'da bu oymak yazılmamıştır? İsrail'in kayıp kavmi bu olabilir mi?, **(25)**Yerem.46/10, I.Yuh. 2/28; Bak Ams. 8/15, Say.2/31, Hak.13/2, 18/25, Yeş. 19/40-48 Dan sıptı, **(26)**Latince ve Süryanice metinde "*Benim Oğlumu*", **(27)**"*birkaç gün*", **(28)**II. Arapça versiyonda ilk cümle eksiktir; "*Ben kutlamaları bırakıp çöle gittim*"

14 Bölüm: 1)Allah'ın Ezra ile konuşması, 23)Onun kırk gün için bir buyruk alması, 24) Beş yazıcı bulması, 40)Ve ağzını açıp dikte ettirdiği kitapları yazdırması.

1*Üçüncü[1] günde ben bir meşe ağacı altında otururken; işte böğürtlenden[2] bana bir ses çıkıp: -Ezra, Ezra! dedi. **2***Ben de: -Buyur ya Rabbi! dedim ve ayak üstüne kalktım. **3***O söyleyen bana dedi ki: -Ben önceden böğürtlende göründüm ve halkım Mısır'da köleyken Musa ile söyleştim. **4***Onu gönderdim ve halkımı Mısır'dan çıkardım. Onu Sina dağına götürdüm ve onu yanımda belli bir zaman alıkoydum[3]. **5***Ona çok deliller gösterdim; hem ona zamanların gizemlerini ve sonu bildirdim. **6***Ona buyurup dedim ki: "Bu sözleri apaçık söylemelisin ve bu diğeri gizlemelisin!" **7***Ben de şimdi derim ki; sana gösterdiğim delilleri, gördüğün düşleri ve işittiğin yorumları yüreğinde sakla. **8***Çünkü tümünün arasından sen alınasın ve yaşıtlarınla kalkıp benim tasarılarım üzerine geçinesin; tâ zamanlar bitinceye dek. **9***Çünkü dünya kendi gençliğini yitirdi ve zamanlar yaşlanmaya yaklaşıyor[4]. **10***Zaman on iki+ parçaya ayrıldı ve onlardan onuyla on birincinin yarısı geçti[5]. **11***Onlardan ancak on birincinin yarısından sonra gelen kalıyor[6]. **12***Hadi şimdi evinin gereksinimini gör, halkına sıkıyı ver ve onun düşkünlerini avut. Bundan sonra kötülükten

kaçın. **13***Kendinden dünya düşüncesini bırak ve üzerinden insan yükünü at. **14***Zayıflık bağlarını sök, sana zor gelen kaygıları bir yana at ve bu zamanın şeylerinden çabuk ayrıl[7]. **15***Çünkü şimdiye dek olağan gördüğün belalar daha kötü geleceklerdir. **16***Dünya kendi yaşlılığından ne kadar eskirse; üzerinde yaşayanlara da o kadar çok belalar gelecektir. **17***Doğruluk gide gide uzaklaşır ve yalan yanaşırsa artık gördüğün düş telaşla olmaya başlar[8]. **18***Ben de şöyle yanıtl verdim: -Ya Rabbi! Ben kendimi senin önüne getireyim. **19***Çünkü işte bana buyurduğun gibi gideyim ve hazır olan halkı uyarayım. Ama sonra gelecekleri kim uyaracak? **20***Çünkü dünya karanlıkla kaplanmıştır ve onun insanları ışıktan[9] yoksundur. **21***Dinin yanmıştır. Bu yüzden senden yapılmış ve şimdiden sonra yapılacak şeyleri kimse bilmiyor. **22***Ama eğer yanında lütuf buldumsa içime kutsal ruhunu sal ki, tüm dünyada önceden yapılmış ve Tevrat'ında yazılmış olan şeyleri yazayım. Böylece insanlar doğru yolu bulabilsinler ve son zamanda gelmek isteyenler yaşasınlar[10]. **23***O da bana yanıt verip dedi ki: -Git, halkını topla ve onlara seni kırk güne dek aramamalarını söyle. **24***Sen kendine şimşir ağacından çok sayıda tahtacıklar hazırla ve çubuk yazabilmeye alışmış beş kişi al. Yani; Seraya'yı, Debariya'yı, Şalmiya'yı, Ahonom'u ve Uziya'yı[11]. **25***Ondan sonra buraya gel, ben yüreğinde anlayış ışığını yakayım, yazmaya başladığın şeyler bitmeyinceye dek sönmesin[12]. **26***Tamamlandıkları zaman bazısını bilgelere açıkça, bazısını da gizlice ver ve sabahleyin bu saatte yazmaya başla. **27***Ben de o nasıl buyurduysa gittim, tüm halkı topladım ve: -Ey İsrail! Bu sözleri dinle; dedim. **28***Atalarımız Mısır'da yabancıydılar; oradan kurtuldular. **29***Yaşam dinini aldılar; ama onu gözetmediler. Siz de onu onlardan sonra itaat etmediniz. **30***Bölge ve Sion dağı size mülk verildi; ama atalarınız ile siz yaramazlık yapıp yüce Rabbin[13] size verdiği yollarına uymadınız. **31***Bu yüzden 'O' adil bir yargıç[14] olduğundan size bağışladığını bu zamanda almıştır[15]. **32***Şimdi sizler burdasınız, kardeşleriniz de aranızdadır[16]. **33***Şimdi eğer siz nefsinize[(+)] buyurup yüreğinizi düzeltirseniz canlı kalırsınız ve ölümden sonra huzura girersiniz. **34***Çünkü ölümden sonra yaşama geri döndüğünüz zaman; dindarlığınız olsun ki, o zaman iyilerin adları ve kötülerin işleri apaçık belli olsun. **35***Şimdi bana kimse gelmesin ve beni kırk günden önce aramasın. **36***Ben de bana buyrulduğu gibi o beş kişiyi alıp o bozkıra gittik ve orada durduk. **37***Ertesi gün bir ses bana şöyle seslendi: -Ey Ezra! Ağzını aç ve sana içireceğim şeyi iç. **38***Ben de ağzımı açtığım ve işte bana suya benzeyen; ama rengi ateş gibi bir şeyle dolu olan bir tas sunuldu. **39***Ben de onu alarak içtim. Onu içtikten sonra yüreğim anlayışla doldu ve göğsümde bilgi arttı. Çünkü aklım[17] ezberlemek için güçlendirildi. **40***O zaman ağzım[18] açıldı ve bir daha kapanmadı. **41***Yüce Rab da o beş kişiye akıl verdi ve gece söylenilen anlamadıkları rüyaları[19] yazdılar. **42***Geceleyin yemek yiyorlardı; ama ben gündüz söylerdim ve gecede susmazdım. **43***Kırk günün içinde iki yüz dört kitap[20] yazıldı. **44***Kırk gün tamamlandıktan sonra yüce Rabb şöyle söyledi: -Önce yazdığın kitapları[21] apaçık koy ki onları liyakat[22] ehli olanlar ve liyakat sahibi olmayanlar okusun. **45***Ama sonraki yetmiş kitabı[23] sakla ki, onları halkının bilgelerine veresin. **46***Çünkü aklın kökü[24] bilgeliği ve ilmin kaynağı onlardadır.

[47*Ben de böyle yaptım. **48***Ben Haftalık yılların[25] 4. yılında, bu yargı kararından 4000 yıl sonra, 3 ay 92. gün ve 10. günün gecesinde…! Ezra kaldırıldı ve bunları yazdığında, onun gibi onlar yeryüzüne yerleştirildiğinde. Ona sonsuza dek "*Yüce Bilgelik*" yazarı denildi. Âmin[26]. **]**.

(1)I. Arapça versiyonunda "4. gün", Süryanice metinde ise bir tarih verilmiyor, **(2)**Latince metinde "*çalıdan*", Etiyopçasında "*bir ses bana ağacın yanından geliyordu*", **(3)**II. Arapça versiyonda "beni 40 gün 40 gece tuttu", **(4)**Etiyopça metinde "*biz sizi insanlardan uzaklaştıracağız ve onlar 'Benim Oğlum' ile kalacaklar* ", II. Arapça versiyonunda "*senin gibi kulum*", **(5)**Etiyopça metinde "*gençlik gençliğini yitirdi ve yanakları yaşlandı*", **(6)**11. ve 12. Ayetler Süryanice metinde yok. I. Arapça versiyonda ise şöyledir: "*zamanının birçoğu geçti ve azı kaldı*", Etiyopça metinde: "*dünya aslında on kısma ayrılır ve onuncusu+ kalır" ,+ : Latince versiyonda "12 parçaya ayrilir" ve "o yarısını kaybetti*" cümlesi de Arapça metinde yoktur, **(7)**Etiyopça metin: "*ölümcül düşünceleri bırak, maruziyet giysinden soyun, insan ağırlıklarını bırak, üzüntüleri at ve bu dünyayı terketmeden ölümsüzlüğü düşün*", Bu cümle Süryanice, Latince ve I.,II. Arapça metinlerde yok, **(8)**Etiyopça metinde "*bak kartal gelmek için acele ediyor*", **(9)**Veya: "*Hayat için nur yoktur*", **(10)**22. ayetten 26. Ayetin sonuna kadar II. Arapça versiyonunda yoktur, **(11)**Süryanice versiyonunda "*Birçok raflar+ yap ve yanına Sariya'yı, Dariya'yı, Salamia'yı, Helgena'yı, Skiel'i al. Çünkü*

bu beşi yazı yazmakta ustalar ", Latincesi yukarıdaki gibidir ve I. Arapça versiyonunda: "*Saran, Dabriyarmiyan, Qaran, Asal.*", +bkz. Kapak Resmi "VII-VIII. yy. Codex Amiatinus", **(12)**Etiyopça metinde "*Buraya gelin, ben yüreğinde hikmetin nurunu yakayım ve siz hepsini bitirene dek, ölmeden yazmalısınız*", **(13)**Süryanice versiyonunda "*Yücenin kulu Musa'nın*", **(14)**Bu cümle Arapça versiyonunda yok, **(15)**"*o, insanı kendi zamanından uzaklaştırmıştır*", **(16)**II. Arapça versiyonunda: "*O sizi buraya sürgün etti ve kardeşlerinizi doğunun uzak yerlerine kovaladı"*, **(+)**Zabt-ı nefs, (17)bkz. Vah.10/9 ile karşılaştır, (18)Ayetin sonu I.ve II. Arapça metinde yoktur, **(19)**Süryanice versiyonunda "*Onlar 40 gün boyunca yazmak için orada kaldılar* ", **(20)**Şöyle de söyleniyor: 94 Kitap, 70 Apokalipse ve 24 Kanonik, Latince versiyonunda 904 kitap, II. Arapça versiyonunda ayetin sonu yoktur. Ama bu el yazısı metnin bir parçasının Berlin, Gildemeister, S.40,41'de olduğu görülüyor, **(21)**Süryanice versiyonunda "*bu yazdığın 24 kitabı"*, **(22)Liyakat:** Bir şeyi yapmaya hak kazanmak, yeterli salahiyette olmak, **(23)**İş.29/11*(Mühürlenmiş)*, bak 26. Ayet, **(24)**Arapça ve St. Amrose'nin çevirisinde "*bir ışık gibi*", **(25)**Süryanice versiyonu "Altı hafta 7 yıl, 3 ay ve 5000 yıl tamamlandıktan 12 gün sonra", II. Arapça versiyonu "7 yıl, 6 hafta, 3 ay ve 22 günden sonra 5000 yıl oluşturulur, I. Arapça versiyonunda "ben 5025 yılın kuruluşundan, 3. Ayın 12'sinden sonra 70 yıl daha yaşadım". Bkz. Dan. 9/24-27 ve Enok 91/12-17, (26)Latince versiyonda yukardaki 48. Ayet yoktur! Bu yüzden Ali Bey'in tercümesinde de yok. Etiyopça ve diğer çevirilerden alıntısı yukardaki gibidir.

15. Bölüm: 1)Ezra'nın bilgeliği, 45)Asya'nın suçu ve günahları, 54)Ve Yuhanna'nın vahyinde geçen bazı konular.
1*Rab bana dedi ki: -Ağzına koyacağım peygamberlik sözünü halkının kulaklarına söyle. **2***Onları kağıta yazdır. Çünkü onlar doğru ve gerçektir(1). **3***Sana olan kötü amaçlardan korkma ve sana karşı söyleyenlerin inançsızlıkları sana acı vermesin. **4***Çünkü her imansız kendi inançsızlığında ölür. **5***İşte yüce Rabb der ki: ''Ben dünyanın üzerine yıkımlar getiriyorum: Kılıcı, kıtlığı, kırgını ve ölümü.'' **6***Çünkü kötülük tüm yeryüzünü çok kirletti ve insanın zararları başa çıktılar. **7***Bu yüzden yüce Rabb der ki: "Artık onların dinsizlikle yaptıkları yaramazlıklarına suskun kalmam ve kötülük ettikleri şeylere sabretmem. **8***İşte suçsuz ve sadık kan bana bağırıyor ve iyilerin canları durmadan beni çağırıyor. **9***Elbette öcümü alacağım der yüce Rabb ve onlardan tüm suçsuz kanı kendime alayım. **10***İşte halkım koyun sürüsü gibi ölüme götürülüyor. Şimdi artık Mısır'da yaşamalarına da razı değilim. **11***İlla onları güçlü elle, yüksek kolla çıkarayım ve o bütün ülkeyi eskiden olduğu gibi(2) dertle vurup bozayım. **12***Mısır yas çeksin, onun temelleri yüce Allah'ın üzerlerine göndereceği dertler ve acılarla vurulsun" **13***Çift süren çiftçiler yas çeksinler. Çünkü onların tohumları kuraklıktan, doludan ve korkutan sarılıktan eksilsinler. **14***Vay! Bu dünyaya ve içinde oturanlara. **15***Çünkü kılıcı ve kırgını olan bir millet, diğer bir millet üzerine eli kılıçlı olup cenge(3) kalkacak. **16***İnsanlar arasında karar olmayacak. Çünkü birbirleri üzerine güçlenip ne krala, ne beylere bakacaklar. İşleri ve amaçları güçlerine göre olacak(4). **17***Bazısı şehre varmak isteyecek; ama gidemeyecek. Çünkü kibirleri yüzünden şehirler sıkıntı çekecek. **18***Evler yıktırılacak, insanlar korkacaklar(5). **19***Ve insan kendi yakınına acımayacak. Ekmek kıtlığından, hastalıklardan, evleri kılıçla bozulacak ve malları yağmalanacaktır(6). **20***İşte ben yeryüzünün tüm egemenlerini toplayacağım' diyor yüce Rabb! Tâ ki; kendimi batıya, güneye, doğuya ve Lübnan'a doğru olanlara görkemle gösterip, birbirlerinin üstüne döndüreyim de onlara beylerime karşı yaptıklarını(7) ödeyim. **21***Onlar bu güne dek beylerime ne yaptılarsa; onlara da böyle yapayım ve onların koynuna vereyim. **22***Yüce Rabb-Allah! Böyle diyor: 'Sağ elim günahkârlara bağışlamaz; kılıcım da yeryüzünde günahsız kan dökenleri vurmaktan geri kalmaz.' **23***Öfkesinden ateş çıktı da yerin temellerini yaktı ve günahkârları saman gibi tutuşturdu. **24***'Vay günah işleyenlere ve buyruklarımı gözetmeyenlere!' diyor yüce Rabb. Ben onlara bağışlamam. **25***Ey oğullar! Kötülükten vaz geçin ve kutsal yerimi kirletmeyin. **26***Çünkü yüce Rabb kendine günah edenleri hep biliyor. Bu yüzden onların ölümlerine göz yumdu. **27***Ve tüm yeryüzüne belalar geldi ki siz onlarda olasınız. Çünkü yüce Allah siz O'na günah ettiğiniz için sizi kurtarmayacaktır. **28***İşte O'nun görünüşü görkemlidir ve O'nun yüzü doğudan geliyor. **29***Evet çöl arabalarının milletleri(8) birçok arabalarla çıkacaklar ve onların kalabalığı yeryüzüne rüzgâr gibi getirilecek. Şöyle ki onları işitenler hep korkup titreyecek. **30***Bu yüzden Kirmanlılar(‡) öfkeden delirerek, ormandan domuzlar gibi çıkacaklar ve büyük askerle gelip üzerlerine cenge duracaklar ki, Asur ülkesinin bir bölüğünü yok etsinler. **31***Bundan sonra çölde yaşayanlar kendi oluşumlarını anımsayıp güçlenecekler ve sözleşerek onları kovalamak için büyük askerle dönecekler. **32***Onlar da onların askerlerinden bozulup yenilecekler ve

dönüp kaçacaklar. **33*** Asur ülkesinden saldırgan bir kişi gelip onları kuşatacak ve onlardan birini bozup onların askerlerinde korkulu titreyiş ve kralları üzerine çekişmeler olacaktır. **34*** İşte doğudan ve kuzeyden tâ güneye dek bulutlar geliyorlar ki, görünüşleri çok korkunç, gazapla dolu ve hareketlidir. **35*** Birbirleriyle çarpışacaklar. Yeryüzüne birçok yıldızları ve onların yıldızlarını da düşürecekler. Kılıçtan dökülmüş kan ta karnına dek hem insan tersi develerin kulaklarına dek erecek. **36*** Yeryüzünde büyük korkuyla titreme olacak. O öfkeyi görenler ürkecekler ve onları dehşet kaplayacak. **37*** Ondan sonra kuzeyden[9] ve güneyden büyük bir ürperti ki, batıdan harekete geçsinler. **38*** Rab'bin kendi öfkesine uyardığı bulutu çatlatmak için doğudan şiddetli rüzgârlar çıkacak ve doğuyla batı rüzgârını korkutan yıldız bozulacak. **39*** Öfkeyle dolu büyük ve güçlü bulutlar kalkıp harekete geçecek; tüm yeryüzünü ve orda yaşayanları korkutacak. **40*** Her büyük ve yüksek yer üzerine kaçışmak için sağanaklar; ateş, dolu ve uçuşan kılıçlarla büyük sular[10] dökecek. O denli ki bozkırlar ve çaylar onların doluluğu ile dolacak. **41*** Şehirleri, surları, dağları, tepeleri, ormanların ağaçlarını, çayırların otluğunu ve tarlaların tahıllarını[11] yıksınlar. **42*** Ondan sonra sürekli bir akın ile ta Babil'e dek geçecekler ve onu silecekler. **43*** Onu toplanıp kuşatacaklar; üzerine kendi dehşetini ve öfkesini dökecekler. Toz ve duman göğe dek çıkacak; tüm çevresindekiler onun için yas çekecekler. **44*** İçinde kalanlar da onu yıkanlara kölelik edecektir. **45*** Ve sen ey Asya! Ki, ümitte ve huzurun görkeminde, Babil'in bir eşisin. **46*** Vay sana ey miskin! Ona benzedin ve kızlarını seninle daima zamparalık etmeyi seven aşıklarınla birleştirip, övgüyle fahişeliği süsledin. **47*** Sen onu ki, tüm işlerinde ve icatlarında kötüydün; taklit ettin. **48*** Bu yüzden yüce Rab der ki: -Ben üzerlerine belalar, ölümler göndereyim. Dulluğu, yoksulluğu, kıtlığı, kılıcı ve vebayı ki, evlerini müthiş ölümle yok etsinler. **49*** Ve üzerine bırakılacağı zaman gelince; gücünün onuru çiçek gibi solsun. **50*** Üzgün, acı içinde, düşkün bir kadın gibi olasın ki, hiç bir kadına böyle olmamıştır. Güçlülerle senin aşıkların bile sana dokunmasınlar. **51*** Ben bu kadar gayretle sana böyle mi yapacaktım? Diyor yüce Rab. Eğer sen her zaman ellerini vurmak için kaldırıp yöneticilerimi öldürmemiş olsaydın; **52*** Ve sevinçli olduğun zaman, onların ölümünde yüzünün güzelliğini bize dememiş olaydın ki; **53*** Ahlâksızlığının mükâfatı koynundadır; onun için cezanı alasın. **54*** Sen yöneticilerime nasıl yaptıysan -diyor yüce Rab- seni de böyle belaya uğratacaklar. **55*** Oğulların açlıktan ölsünler, sen de kılıçtan düşesin. Şehirlerin yıkılsın ve senin tüm bozkırlarda yaşayanların kılıca yem olsun. **56*** Dağlarda olanlar da açlıktan ölsünler: Ekmek açlığından, suyun susuzluğundan kendi etlerini yesinler ve kendi kanlarını içsinler. **57*** Denize giresin ey kutsuz! Ama yine belalar çekesin. **58*** Çünkü geçerken yıkık kente uğrasınlar ve ülkenin bir bölüğünü yıksınlar ve görkeminin bir payını bozup gene yıkılmış olan Babil'in[12] üstüne el sallasınlar. **59*** Sen de yıkıldığın zaman onlara ustubi[*] yerine olasın. Ama onlar ise sana ateş gibi olsunlar. **60*** Seni, şehirlerini, vilayetini ve dağlarını yaksınlar. Tüm ormanların ve meyvedar ağacın ateşte yansın. **61*** Oğullarını sürgün etsinler, gelirlerini yağmalasınlar ve yüzünün güzelliğini bozsunlar.

(1)İş.34/16,İş.24/1,**(2)**Etiyopçası[+] *"daha önce Mısır'ı vebayla vurduğum gibi"*, **(3)**İş.19/2,Hag.2/22,Luk.21/10, **(4)**Zek.14/13, **(5)**Sef.3/8, **(6)**İş.34/2, **(7)**Yer.6/22, **(8)**Etiyopça metninde"*Arap ülkelerinin zırhlıları bir ejderha gibi çıkacaklar* ". (‡)Eski bir ihtilalci, başkaldırıcı bir kabile, **(9)**Etiyopça metninde "*Arap ülkelerinin zırhlıları bir ejderha gibi çıkacaklar*", **(10)**İş.17/12 *(İnsan toplulukları)*, **(11)**İş.7/20, **(12)**İş. 13/19, Vah.18/21 äle karşılaştır, **(*)**: Yanıcı bir madde.

16. Bölüm: 1)Babil, Asya, Mısır ve Suriye için kararlar ve çeşitli temalar işleniyor, 75-78)Yargı ve cezа.

1* Vay[1] sana ey Babil ve Asya; vay sana Mısır ve Suriye! **2*** Çuvallar ve çullar kuşanın. Oğullarınıza ağlayıp yas çekin. Çünkü kırgınınız yakındır. **3*** Üzerinize kılıç gönderildi onu kim döndürebilir? **4*** Üzerinize ateş salındı onu kim söndürebilir? **5*** Üzerinize belalar gönderildi onları kim durdurabilir? **6*** Bir kimse ormanda aç aslanı durdurmaya veya keten çöpü samanında ateşi yanmaya başladığı zaman kim söndürebilir? **7*** Güçlü bir okçudan atılmış oku geriye kimse döndürebilir mi? **8*** '*Her şeye gücü yeten Rabb*' belalar[2] gönderse onları kim engelleyebilir? **9*** O'nun öfkesinden ateş çıksa onu kim söndürebilir? **10*** Yıldırsa kim korkmaz, gürlese kim şaşmaz? **11*** Yüce Rab tehdid etse O'nun yüzünden kim kırılmaz? **12*** Yer ve onun temelleri titriyor, deniz ve onun dalgaları dibinden kımıldıyor. Balıklar, Rab'bin önünden ve gücünün görkeminden karmakarışık oluyor. **13*** Çünkü O'nun yay çeken sağ kolu güçlüdür, O'nun attığı oklar[3] sivridir ve dünyanın sonuna

atılmaya başlandığı zaman eksilmezler. **14*İşte** belalar gönderildi ki yeryüzüne gelmeyince geri dönmezler. **15*Ateş** tutuşur ve dünyanın temellerini tam yakmayınca sönmez. **16*Nasıl** ki, güçle okçudan atılmış ok geri dönmezse; yeryüzüne gönderilecek belalar da böyle geri dönmezler. **17*Vay** bana, vay bana! Beni o günlerde kim kurtarır? **18*Acıların**[4] başında çok iniltiler olsun, kıtlığın başında çok ölümler olsun. Cengin başlangıcında krallar korksun ve belaların başlangıcında tümü titresin. **19*Bu** belalar gelince ne yapayım? **20*İş**te kuraklık, hastalık, kötülük ve darlık; iyileştirmek için kırbaç gibi gönderildiler. **21*Gene** de insanlar bu gibi şeylerle kendi günahlarından tövbe etmediler ve o kırbaçları daima anmadılar. **22*Bak** yeryüzünde tahıl ucuz oluyor. Şöyle ki insanlar kendilerine esenlik ve huzur gönderildiğini sanacaklar. Ama o zaman belalar, kılıç kıtlık ve büyük kargaşa filizlenecek. **23*Çünkü** dünyada yaşayanların çoğu açlıktan ölecek ve diğer açlıktan kurtulanları kılıç[5] yok edecek. **24*Ölüler** tezek gibi ıssız yerlere atılacak ve merhamet eden kimse bulunmayacak. Çünkü yer viran bırakılacak ve şehirler yıkılacak. **25*Yeri** süren ve içine ekin eken hiç kimse kalmayacak. **26*Ağaçlar** meyvelerini çıkaracak; ama onları kim toplasın? **27*Üzüm** olacak; ama onu kim sıksın? Çünkü tüm yeryüzünde büyük yıkım olacak. **28*Bir** kimse başka birini görmeyi ve onun sesini işitmeyi özleyecek. **29*Çünkü** bir şehirden on ve bir kasabadan ancak iki adam kalacak ki; sık ormanlarda, kaya yarıklarında gizlenmiş[6] olacaklar. **30*Nasıl** ki, bir zeytinlikte, her ağaçta üç dört[7] zeytin tanesi kalmışsa; **31*Veya** bozulmuş bir bağda bağ bozucular bazı salkımları alıkorlarsa; **32*Aynen** öyle o günlerde evleri kılıçla araştırılanlardan ancak üç dört kişi kalacak. **33*Ama** yeryüzü yıkıntı olacak, tarlalar eskiyecek; tüm yollar ve patikalar dikenlerle dolacak. Çünkü insanlar oralardan geçmeyeceklerdir. **34*Kızların** sevgilisi olmadığı, kadınların kocaları olmadığı ve onların kızlarına kurtuluş olmadığı için yas çekecekler. **35*Sevgilileri** savaşta öldürülmüşler ve kocaları açlıktan kırılmışlar. **36*Ama** siz ey Rabb'in kulları! Bu şeyleri işitin ve onları anlayın.' **37*İşte** yüce Rab'bin sözü onu kabul edin ve yüce Rabb'in onlar için söylediği o ilahlara inanmayın. **38*İşte** belalar yaklaşıyorlar ve gecikmiyorlar. **39*Bir** hamile kadın doğuracağı zaman -nasıl ki bebeğini dokuzuncu ayda doğuracağı saat yaklaşırken- iki üç saatten önce karın ağrıları çekmeye başlar ve bebek rahimden çıkıp bir an bile gecikmezse; **40*Böy**lece yeryüzüne belalar gelmeye gecikmeyecekler. Dünya inleyecek ve onu her taraftan sancılar tutacak. **41*Ey** halkım! Bu sözleri dinleyin, hazır olun ve belalarda dünyanın misafirleri gibi olun. **42*Satan** kaçkın gibi olsun, satın alan da kaybedecek gibi olsun. **43*Tüccarlık** eden yarar sağlamayacak gibi olsun. Yapı yapan kendi yapısında oturamayacak gibi olsun. **44*Ekin** eken biçemeyecek gibi olsun, bağı bozan bağ bozamayacak gibi olsun. **45*Evlenenler** çocukları olamayacak gibi olsun ve evlenmeyenler dullar gibi olsunlar. **46*Çünkü** emek verenler sevmeye emek veriyor. **47*Ama** onların ürünlerini yabancılar toplayacak, mallarını yağmalayacak, evlerini yıkacaklar ve çocuklarını sürgün edecekler. Çünkü çocuklarını esirlik ve kıtlık için doğuracaklar. **48*Kandırarak** tüccarlık edenler, ne kadar çok şehirlerini, evlerini, mülklerini ve bedenlerini donattırlarsa; **49*O** kadar çok çabayla onların günahları için hakkından geleyim diyor yüce Rabb. **50*Nasıl** ki, namuslu ve çok temiz bir kadın fahişeyi sevmezse; **51*Böylece** adalet[8] kötülük bezendiği zaman sevmez ve yeryüzüne her suçu arayan '*Öç alıcı*' geldiğinde ondan yüzyüze yakınacaktır. **52*Bu** yüzden ona ve onun işlerine uymayın. **53*Az** bir zaman içinde kötülük yeryüzünden kalkacak ve adalet sizde egemen olacak. **54*Günahkâr** günah etmedim demesin! Çünkü her kim Rabb'in ve O'nun görkeminin önünde 'Ben suç yapmadım!' derse; kendi başında ateş korlarını yakar. **55*İşte** yüce Rabb insanın bütün işlerini, icatlarını, düşüncelerini ve yüreğini biliyor. **56*Çünkü** 'yer olsun' dediği gibi yer oldu ve 'gök olsun' dediği gibi de gök oldu. **57*Yıldızlar** da O'nun sözüyle yerleştiler ve onların sayısını biliyor. **58*Derinlikleri** ve onun hazinelerini araştıran O'dur. Denizi ve içinde var olanı kim ölçtü? **59*Denizi** suların ortasında kapadı ve kendi sözüyle sular üzerine yeri astı. **60*Göğü** yay gibi yaptı ve onu suların üzerine yerleştirdi. **61*Çölde** su kaynaklarını ve dağların başlarında göller yaptı ki, yeri sulamak için yüksek kayalardan ırmaklar akıtsın. **62*Adem'i** yoktan var etti. Ona gövdenin ortasında kalbi koydu ki, ona yaşam soluğu[9] akıl ve '*Her Şeye Gücü Yeten*' Allah`ın ruhunu verdi. **63*Her** şeyi yaptı ve yerin gizli yerlerinde olan şeyleri hep inceler. **64*O** sizin tasarılarınızı ve yüreğinizdeki düşünceleri biliyor. Günah edersiniz ve günah-

larınızı örtbas[10] edersiniz. **65*** Bu yüzden yüce Rab, tüm işlerinizin kökenine erdikten sonra tümünüzü utandırır. **66*** Günahlarınız insanların önünde apaçık ve yaramazlıklarınız o günde şikayetçiler gibi açıklandığı zaman şaşırasınız. **67*** Ne yapacaksınız? Günahlarınızı yüce Allah'ın ve meleklerinin önünde[11] nasıl gizleyebilirsiniz? **68*** İşte yüce Allah yargıçtır. O'ndan korkun, günahlarınızdan vazgeçin, yaramazlık yapmayı sonsuza dek unutun ki yüce Allah sizi kurtarsın ve sizi her kötülükten çıkarsın. **69*** Çünkü işte büyük bir kalabalığın alevi üzerinize tutuşur ki, sizden bazısını kavrasın ve putlara kurban olunmuş şeylerden yuttursun[12]. **70*** Onlara razı olanlar; onlara alay, utanç ve eziliş için olsunlar. **71*** Çünkü orada burada ve yakın şehirlerde Rabb'den korkanlar üzerine büyük hareketler olacak. **72*** Düşmanları kuduz gibi olup kimseye bağışlamayacak. İlle Allah'tan korkanları yağmalayıp, bozup darmadağın edecekler. **73*** Çünkü onların mallarını yıkıp yağmalayacak ve kendi evlerinden kovacaktır. **74*** O zaman yöneticilerimin ateşle saflaştırılmış altın gibi sınavı belli olsun. **75*** Rabb diyor ki: -Dinleyin ey sevgililer! İşte sıkıntı günleri yakındır. Ama sizi ben kurtaracağım; korkmayın ve şaşmayın! Çünkü yüce Allah önderinizdir. **76*** Siz kesin buyruklarımı ve emirlerimi gözetirseniz, diyor yüce Rabb. Bakın günahlarınız sizi sarmasın ve kötülükleriniz üstünüze çıkmasın. **77*** Vay onlara ki, kendi günahlarından daralmış ve kendi yaramazlıkları ile kaplanmışlardır. **78*** Şu tarla gibi ki, çalı çırpı ile dolmuş ve yolu dikenlerden tıkanmış olup -şöyle ki; bir adım geçemeyecek kadar- işte yakılmak için nasıl bırakılmışsa, onlar da böyle olsunlar[13].

(1)İş.19/22-25,**(2)**İş.14/27, Bak Ams.3/8-9, **(3)**II.Krl. 25/10, Zek. 9/14, Hab.3/9, **(4)**II.Krl.25/10, **(5)**İş.3/25, 13/15, **(6)**Vah.6/15, **(7)**İş.17/6, **(8)**İş.30/18(Bak"***Yehovah adalet Allahındır***", **(9)**Eyüp33/4, **(10)**Luk. 16/15, **(11)**Bak Yak. Mek.15. Ayet, **(12)**Bak Yer. Mek.73.Ayet, **(13)**I.Petr.4/17.

ALİ BEY'İN ÇEVİRİSİNDE OLMAYAN AYETLER
(ETİYOPÇA METİNDE - 6. Bab)

Bkz. S. 401'deki not.

[Orijinal Etiyopça metinden Fransızca'ya ve Türkçe'ye çevrilmiştir: Bkz. *http://godieu.com/livre/apocalypse-desdras-01#1***].**

6:1* Yenilemeden önce yargı pınarı ferahlatacak ve Cehennem çukuru zevk Cenneti önünde görünecek.

6:2* O gün Müt'âl insanlara şunu diyecek: - Kim uyanık[1] kalacak? İtaat etmeyen ve işlerimi küçümseyip hizmet etmeyen kim? Görmek ve bilmek istiyorum.

(1)II. Arapça versiyonunda "*günah işleyenler*".

6:3* Önce şunu düşünün: Bir tarafta sevinç ve huzur; diğer tarafta ceza ve ateş var. "O" bunları hüküm günü söyleyecektir[2].

(2)Bu ayet II. Arapça versiyonunda yok.

6:4* Karar günü böyle olacak: Güneş, ay ve yıldızlar olmayacak[3].

(3)Bu ayet hakkında Sn. Ambrose "De bono Mortis" Böl. 12'de bahsediyor.

6:5* Ne bulutlar, ne yıldırımlar, ne gökgürültüsü[4] ne rüzgârlar, ne sular, ne gök, ne karanlık ve gün;

(4)Latince versiyonu "*ne de parlaklık*".

6:6* Ne kış, ne ilkbahar, ne yaz, ne kış, ne soğuk, ne sıcak, ne ısı, ne buhar, ne dolu, ne buz, ne kar, ne yağmur ve ne çiy;

6:7* Ne gece, ne sabah, ne ışık, ne koku ve ne de aydınlık; ama yalnız Yüce Rabbin parlayışıyla heybeti, onu görmek için bekleyenlere belirecek.

6:8* Bu günlerin müddeti 7 gün gibi olacak[5].

(5)I. Arapça versiyonunda "yılın haftası gibi", II. Arapça versiyonunda "70 ".

6:9* Ben yalnız sana söyledim. Böyle bir karar O'nun kararı olacak[6]. Yalnızca sana söyledim. ies wird sein Urteil, ein solches Urteil.

(6) Bu ayet II. Arapça versiyonda yoktur.

6:10* Ben dedim ve halâ diyorum: -Ya Rab! Ne mutlu buyruklarını tutanlara.

6:11* Ama dediğim şudur: Hangi yaşayan can ki, günah etmemiş olsun? Doğmuş olup da yasanı terkeden kim?

6:12* Şimdi gelecek dünyada sevinecek olanların çok azını görüyorum ve birçoğu da suçlanacak.

6:13* Bizi kötülüğe götüren yürek kendimizde gelişti. O bizi Allahsızlığa itti, o bizi ölüm yoluna götürdü ve o bizi yolsuzluk yolunda yaşamdan uzaklaştırdı. Bu yalnızca bize değil tüm doğmuş olanlara oldu.

6:14* O bana dedi ki: Ben seninle konuştum ve seni yine bilgilendireceğim.

6:15* Bu nedenle Yüce; bir dünya değil ancak iki..!
6:16* Ama dersen ki, salihler pek azdır; kötüler ise çarpım gibi çoğalır.

6:17* Eğer küçük bir mücevheriniz varsa ve onu değiştirmek istiyorsanız; [bu sebepten o kurşun ve kil karşılığında olur[7]].

(7)Parantez içindeki cümle Etiyopça metninde yoktur. II. versiyon Arapça metninde ise "eğer kurşun vazodan ses yapılırsa"; ama bu ayet de sakattır.

6:18* O nasıl olabilir Rab? dedim.

6:19* Bu tek başına olamaz; ancak soruları yere sor. O seninle konuşacak ve o sana öğretecek, dedi.

6:20* Söyle ona: Burada altın, gümüş, pirinç, de-

mir, kurşun ve kil üretirler.
6:21*Altından daha çok para, gümüşten daha çok pirinç, pirinçten daha çok demir, demirden daha çok kurşun ve kurşundan daha çok kil boldur.
6:22*Bu nedenle en değerli ve en çok arzu edilen şeyi tanımak demek; onun bol ya da az olduğunu bilmek demektir.
6:23*Rabb dedim: En değerli şey bulunabilen en nadir şeydir. Ama çok bulunanlar ise değersizdir.
6:24*O da şöyle devam etti: -Bunu kendinde düşün; biz ne ile mutlu oluruz? En çok bulunanların en azıyla değil mi?
6:25*Nasıl ben salihlerin ümidi isem; küçük bir sayı da yüceliğimde mutlu olacaktır[8]. Aslında benim adım onları yüceltmiştir.
(8)Latince ve I. Arapça versiyonunda "bunlar benim yüceliğimde daha da çok güçlenirler ".
6:26*Yüreğim sıkıntıda telef olanlardan fazla sayı kaldırmaz. Çünkü bunlar bir alev yandığında; duman gibi kaybolan ateş gibiydiler.
6:27*Ey yeryüzü! Neden tozunla yeni bir yaratılış yaptın? Senin toz olduğun gibi[9]..!
(9)Süryanice ve I. Arapça versiyonu ek:"*…gibi işkence eder".*
6:28*Ama bizi yaratmamış olsaydın, daha iyi olmaz mıydı?
6:29*O Bizimle büyüdü ve bizimle beraber yok olacağını biliyorum. Çünkü bizi onun yüzünden cezalandırdın.
6:30*Çünkü insan ırkı buna şikayet ediyor: Kadından doğanlar ağlıyor ve vahşi hayvanların sürülerinde sevinç var.
6:31*Hiçbir yargı beklentileri yoktur ki, yargılansınlar. Onların bir ceza için ve ne de ne de ölümden sonra yaşamları için bir ümileri var ki, beklesinler.
6:32*Ah! Niçin bizi yaşamak için orada kullandın?[10]…
(10)Süryanice "*Ey dünya ne yaptın? Senden doğdular ve helâka gittiler!"*, II. Arapça versiyonu "*Ey yer niye bunu yaptın ?* ".
6:33*Tüm doğmuş olanlar gibi hepimiz batarız. Suçlarımızla dolu ve günahlarımızla ağırız.
6:34*Bizim için ölümden sonra hüküm olmasaydı daha iyi olurdu.
6:35*O da şöyle yanıtladı: En Yüce(Müt'âl) dünyayı yarattığı zaman ilk ceza Adem ve onun soyundan geldi.
6:36*Şimdi kendi sözümüzle bir düşünelim. Deyin ki; eğer yüreğimiz bizimle büyüyorsa.
6:37*Çünkü yerde olanlar onunla cezalandırılır. Zira günahlardan haberleri vardı ve yüreklerine yasayı koymuşlardı. Ama O'nun buyruklarını bıraktılar ve yasayı tanımadılar.
6:38*Şimdi ne diyorsunuz? Ne zaman cezalandırılmaları gerek? Ve büyük gün için ne diyordunuz?
6:39*Yüce'nin yeryüzündekilere ne kadar zaman sabretmesi gerektiğini düşünüyorsunuz? Bunu onlar için değil; ama zaman kuşağında bir değişmezlik olduğu için yaptı.
6:40*Eğer güzünde lütuf bulduysam; bunları kuluna açıkla: Biz öldüğümüz zaman, canlarımız çıktığında, belirlenen zamanda huzura erecek miyiz? Bu belirlediğin zamanı tutacak mısın ve ne zaman bizi cezalandıracaksın?[11].
(11)Latince versiyonda"*Ne zaman yaradılışı yeniden yapacaksın?* "
6:41*O şöyle cevap verdi: Ben size diyece-ğim; ama kâfirlere ve onlar arasında hüküm almış olanlara söylemiyeceğim.
6:42*Çünkü sen nerdeyse kendin için büyük bir hazine hazırladın. Ama o, "*Büyük Günde*" sana görünecektir.
6:43* Biri ölür, can bedenden çıktıktan sonra ruhu yaradana secde eder[12] ve Yüce'nin şanının yayı başlar.
(12)bkz. Vaiz 12/7.
6:44*Kim Tanrı'nın yasa ve kurallarını hor görüp tutmadıysa ve kim korkuyu unutup O'nun küçümsediyse;
6:45*Bu ruhlar "Sonsuzluk Evi"ne giremez[13] Ama onlar umutsuzca dolaşıp acıyla cezalandırılacak ve onlara yedi şey[14] gösterilecek.
(13)Bu ayet ve aşağıdaki yedi'nin açıklaması ; St. Ambrose "De bono mortis" Bölüm X'da özetle vardır,
(14)I.Arapça ve Süryanice versiyonunda "*onlara yedi yolda işkence olacaktır*", II. Arapça versiyonunda "onlar hatalarında ikna olsunlar diye, yedi yolda ilerleyeceklerdir".
6:46*Birincisi : Onlar *En Yüce'nin** yoluna sadakatsiz olmuşlardır.
*Müt'âl`in; veya ***Yehovah**'ın* yoluna.
6:47*İkincisi : Yaşama geri dönmeye muktedir olamazlar.
6:48*Üçüncüsü : Siz bunların ödüllerine bakın ki, Yüce'nin yasasına inanmışlardır.
6:49*Dördüncüsü: Onlar cezalandırılmak için "*Büyük Günü*"bekliyorlar[15].
(15)Süryanice versiyonu "*kötü ruhların çekeceği azap zamanı vardır ki, Yüce onu henüz göndermedi"*; ve Hilgenfeld "Messias Judaeorum"da, bkz. "Clementinen / Recognitiones" 11,13'da bir yorum eklemesini getiriyor.
6:50*Beşincisi : Onlar salihlerin büyük mutluluk-la[16] evlerine girebilmeleri için melekler tarafından uyandırılışını görecekler.
(16)Latince versiyonunda "*sessizce*".
6:51*Altıncısı : Onları zorlayarak dolaştıracaklar ve bize onların bu dönemde aldıkları ceza gösterilecek.
6:52*Yedincisi : Ona söylediklerimin hepsinden korkunçtur. Utançla eriyecekler ve utançla kay-

bolup korkuyla kaplanacaklar. Onlara bakarken hayatlarında kibirle yürüyüp, günahla cezalandırıldıklarını gördüm.

6:53*Yüce'nin buyruklarını tutmuş olanlar, ölümlü bedenlerinden sıyrıldıklarında böyle olacaklar:

6:54*Onlar dünyada büyük sıkıntı içindeyken, yüce Rabbe hizmet ettiler. O'nun yasalarını öğrettiler ve korudular.

6:55*Ona ilişkin şeyler de budur :

6:56*O'nun yüceliğini görenlerde önce büyük bir sevinç olacak[17] ve onlara ağırla-nıp bu yedi yol kolaylaştırılacak[18].

(17)"*Önce büyük bir sevinçle karşılanıyor ve onların yolları kolaylaştırılıyor*" bkz. Aziz Ambrose "De bono mortis" Bölüm XI. tarafından özetlendiği gibi bu ayet ve bir sonraki ayet, 66. ayetin kadar zikrediliyor.

(18)Süryanicesi "*onlarla oturup yedi şekilde yürüyün*", I. Arapça versiyonu "onların 7 ödül yolu" olacaktır, II. Arapça versiyonu "ileride bu ruhlara hazırlanan 7 yol geliyor".

6:57*Birincisi : Onlar yalnızca kötü düşüncelerin üstesinden gelmek için büyük zorluklarla mücadele vermek zorunda kalmadılar; bugünkü varlıklarında ölümü de yenmek için onlara bu içgüdü geldi.

6:58*İkincisi : Onlar dolaşıp duran günahkârları ve cümle ruhları görmek için bekliyorlar.

6:59*Üçüncüsü : Onların tüm yaşamları boyunca kendilerine verilen yasanın tanıklığı için, yüce yaratan onu onlara yapacaktır.

6:60*Dördüncüsü : Onları evlerinde büyük bir sevinçle huzuruna kavuşturan, meleklerin gözetimine ve kendisinin yüceliği altına alındılar[19].

(19)II. Arapça versiyonu "*yani; onların mutluluğu meleklerin mutluluğu kadar oldu*".

6:61*Beşincisi : Artık doğal ölüm kaçtığı ve mirasa kavuştukları için seviniyorlar[20]. Çünkü işkenceden kurtulmuş, büyük bir boşluk bulmuş, keder ve ölümden uzak seviniyorlar.

(20)II. Arapça versiyonunda ayetin geri kalanı eksiktir.

6:62*Altıncısı : Onların yüzlerinin parlaklığının güneş gibi ve yıldızların ışığı gibi olduğu gösterilecek. Çünkü onlar asla ölmeyecek.

6:63*Yedincisi : Bunların en büyüğü ise; açıkça utançsız sevinçlerinden emin olmalarıdır[21] ki, yaşamları boyu O'na hizmet edip yakınlaşmış olmanın onuruyla ödüllendirilip yüzyüze görüşürler.

(21)II. Arapça versiyonunda ayetin ilk bülümü eksiktir.

6:64*Bunlar salihlerin ruhlarında bulabileceğiniz durumlardır. Ama onlarla dinsizlere isabet eden ise cezadır[22].

(22)Süryanice versiyonu "*bu ruhlar dinlenemeyecekler; ama yedi şekilde inilti ve ağıt görecekler*".

6:65*Ben de ona şöyle yanıt verdim: - Canlar bedeni bıraktıktan sonra o günde gözler önüne ne serilecek?

6:66*O yedi günde sana ne dediysem o olacak. Sonra sizler evlerinize gideceksiniz[23].

(23)II. Arapça versiyonu "*onlar nerede öngürülen süre sonuna kadar kalacak?* "

6:67*Ben de şöyle devam ettim: -Yüce Rab! Eğer güzünde lütuf bulduysam kuluna söyle: Günahkârlar için yargı gününde gözünde şefaat var mıdır?

6:68*Babalar oğullarına, oğullar babalarına ve [kardeşler kardeşlerine, dostlar dostlarına][24].

(24)Parantez içindeki sözler Etiyopça metinde yok; Latince, Süryanice ve I., II.Arapça metinlerinde vardır.

6:69*O da cevap verdi: - Gözümde lütuf bulduğun için sana söyleyeceğim. Hüküm günü ansızın gelecek, her şey ortaya çıkacak ve hakikat mührü gösterilecek.

6:70*Artık ne baba[25] oğlu kendi yerine gönderecek, ne de oğul kendi yerine babayı ve ne de ustayı..! Köle arkadaş gibi… Arkadaşı da hasta olduğu için, onun kölesini yemek yesin de iyileşsin diye göndermez.*

6:71*Aynı şekilde bu kesinlikle imkânsız olacak: Biri bir kimse için şefaat edemeyecek, hiç kimse birinin ağırlığını taşıyamayacak. Çünkü herkes hak ettiği acıyı çekecek ve eylemleri için sorumlu olacak[26].

*[25]Bkz. Kur'an Süre 80(Abese: İrca yolu ile ispat) ayet 33-37:"(Kıyamette) *şiddetle çarpanın çıkardığı korkunç ses geldiğinde; bir gün ki o, kişi öz kardeşinden kaçar. Öz annesinden, öz babasından, eşinden ve oğullarından kaçar. O gün onlardan her kişinin kendisine yetecek bir uğraşı vardır".*

[26]Bu ayet II. Arapça versiyonunda kısaltılır.

*Bkz. Gutschmid, Kleine Schriften(Küçük Yazılar), t. II, S. 212-232.Süre 80: Bu ayetin Kur'ana geçtiğini söyler. qu'Eth(Gutschmid); Hermann Alfred Freiherr von Gutschmid / Doğ.1. Tem. 1831 Loschwitz - Almanya; Ölümü (†) 2. Mart 1887 Tübingen -Almanya. Alman tarihçi ve Oryantalist.

N E H E M YA

1. Bölüm: 1)Oruşalim'le halkının kötülüğünden dolayı Nehemya'nın acı çekmesi, 4)Onun orucu ve duası.

1* Hakalya oğlu Nehemya'nın[1] sözleridir. Kislev ayında Ahaşveroş'un yirminci yılında ben başkent olan Şuşan'da[*] olduğumda; **2*** Kardeşlerimden biri olan Hanani ve Yahuda'dan bazı adamlar geldiler. Ben de onlara tutsaklardan geri kalıp kurtulan Yahudilere ve Oruşalim'de olup bitenlerden soru sordum. **3*** Onlar da bana şöyle yanıt verdiler: Tutsaklardan geriye kalanlar o yörede çok kötü kötülüklere ve hakaretlere uğradılar. Oruşalim'in[2] surları yıkılmış[3] ve kapıları ateşe verilip yakılmıştır, dediler. **4*** Ben de bu sözleri işittiğim gibi oturdum ve günlerce ağlayarak yas tuttum! Oruç tutarak göklerin ilâhının önünde şöyle dua ettim: **5*** -Ey göklerin[4] ilâhı olan Rabb! Sen ki seni[5] seven ve buyruklarını tutanlara and ederek lütfeden yüce, görkemli bir Allahsın. **6*** Yalvarıyorum kulağın duyar ve gözlerin[6] açık olsun! Kulların İsrail[7] oğulları için şimdi, gece gündüz senin önünde İsrail oğulları'nın günahlarını; yani sana karşı yaptığımız suçları açıkça söyleyerek, kulunun yaptığı bu duayı işitesin. Ben ve evimin halkı günah işledik. **7*** Gerçekten biz[8] senin önünde kötülüğü seçtik; kulun Musa'ya verdiğin buyruklarla[9] yasaları ve ilkeleri gözetmedik. **8*** Yalvarıyorum kulun Musa'ya buyurduğun sözleri; yani: "İsyan[10] ettiğinizde ben sizi milletler arasına dağıtacağım. **9*** Ama[11] bana geri döner, buyruklarımı tutar ve yaparsanız; sizden[12] bazıları göğün ucuna dek sürülmüş olsalar bile, onları oradan toplayacak ve adımı koymak için seçtiğim yere götüreceğim" demiş olduğunu an. **10*** Onlar senin büyük[13] gücün ve elinle kurtardığın kulların ve halkındır. **11*** Ya Rabb; yalvarıyorum kulunun duasını ve adından[14] korkmak arzusunda bulunan kullarının duasını kulağın[15] dinlesin. Yalvarıyorum kulunu başarılı kıl ve bu adamın önünde onurlandır diyorum. Çünkü ben kralın sakisiydim[16].

(1)B.10/1, **(*)**Bak Esterin Hak Kit.1/1, **(2)**B.2/17, **(3)**II.Krl.25/10, **(4)**Dan.9/4, **(5)**Çık.20/6, **(6)**I.Krl.8/28ve29, II.Trh.6/40, Dan.9/17 ve18, **(7)**Dan.9/20, **(8)**Mez.106/6,Dan.9/5, **(9)**Tes.28/15, **(10)**Lev. 26/33, Tes.4/25-27, 28/64, **(11)**Lev.26/40ve diğ., Tes.4/29-31, 30/2, **(12)**Tes.30/4, **(13)**Tes.9/29, Dan.9/15, **(14)**İş.26/8, İbr.13/8, **(15)**6.Ayet, **(16)Saki: İçki veya su hizmetçisi,** B.2/1.

2. Bölüm: 1)Nehemya'nın kederinin nedeni, kral Artahşaşta öğrendiğinde Oruşalim'e gönderilmesi, 9)Nehemya'nın Oruşalim'e gitmesi, 12)Onun surunun yıkıntılarını kontrol etmesi, 17)Suru yapmaları için halkı yüreklendirmesi.

1* Kral Artahşaşta'nın[1] yirminci yılında onun ve önünde şarap olan ben[2] şarabı alıp krala verdim. Bundan önce onun önünde üzgün değildim. **2*** Kral bana: -Niçin üzgün görünüyorsun? Mademki hasta değilsin! Bu başka birşey olamaz; ancak içten[3] gelen bir üzüntü olabilir, dedi. Ben de çok korkarak; **3*** Kralı şöyle yanıtladım: -Kral[4] sonsuza dek yaşasın. Atalarımın mezarlarının bulunduğu kent[5] yıkılmış ve kapıları ateşle yakılmış olduğu halde niçin üzülmeyeyim? Dedim. **4*** O zaman kral bana: -Bunun için isteğin ne? Deyince; göklerin İlâhına dua ettikten sonra, **5*** Kralı şöyle yanıtladım: -Eğer krala uygun geliyorsa ve kulun senin önünde lütuf gördüyse; beni Yahuda'ya atalarımın mezarlarının olduğu kente gönder de onu yapayım, dedim. **6*** Kral da kraliçe yanında oturmuş olduğu halde:-Bana senin yolculuğun ne kadar sürer ve ne zaman geri dönebilirsin? Dedi. Böylece beni göndermek krala hoş geldi ve ben de onu şöyle yanıtladım: -Bir zaman belirledim[6]. **7*** Hem de, eğer krala uygun gelirse; Yahuda eyaletine gidene dek, beni yoldan getirmeleri için nehirin ötesinin valilerine mektuplar verilsin. **8*** Ve kralın koru bekçisi Asaf'a Ev'in kulesinin kapıları ve kentin suru ile yapacağım Ev'e[7] bana ağaçlar verilmesi için bir mektup verilsin, diye krala söyledim. Kral da bana onları verdi; çünkü Allahımın[8] güzel eli üstümdeydi. **9*** Ve nehirin öte tarafının valilerine gelerek kralın mektuplarını onlara verdim. Kral benimle beraber asker kumandanlarıyla süvarileri de göndermişti. **10*** Horonlu Sanballat ve Ammonlu köle Tobiya bunu duyunca; İsrailin iyiliğini aramak için bir adamın gelmesinden ötürü çok darıldılar. **11*** Oruşalim'e[9] gelerek orda üç gün kaldıktan sonra; **12*** Geceleyin birkaç adamla kalktım; ve Oruşalim için Allah'ımın yüreğime koyduğunu hiç kimseye söylemedim. Bindiğim hayvandan başka yanımda bir hayvan da yoktu. **13*** Ve gece[10] dere kapısından, '*Ejder Çeşmesi*' önünden 'Gübre Kapısına' çıkarak Oruşalim'in yıkılmış[11] olan surunu ve ateşle yakılmış olan kapılarını kontrol ettim. **14*** Sonra çeşme[12] kapısına, kral havuzuna geçtim. Ama; bindiğim hayvana geçecek bir yer yoktu. **15*** Gece dereden[13] çıkıp suru gözden geçirdim ve dönüp dere kapısından geçerek geri döndüm. **16*** Bekçiler benim nereye gittiğimi ve ne yaptığımı bilmediler. Yahudilere, kahinler ile büyüklere, bekçilere ve işi yapan diğerlerine bu ana kadar bildirmemiştim. **17*** Sonra onlara uğradığımız bu sefaleti anlatarak:

-Oruşalim'in yanmış yıkılmış kapılarının ateşle yok olmuş olduğunu siz görüyorsunuz. Gelin Oruşalim'in surunu yapalım ve artık dünyaya rezil[14] olmayalım, dedim. **18*** Allahımızın[15] güzel elinin üzerimizde olduğunu ve kralın bana söylediği sözleri onlara ilettim. Onlar da: -Hadi yapalım; diyerek bu hayırlı iş için ellerini[16] güçlendirdiler. **19*** Ama Horonlu Sanballat ve Ammonlu köle Tobiya ve arap Geşem bizi işittiklerinde bizi[17] küçümseyip alay ederek: -Bu sizin yaptığınız nedir; krala[18] baş mı kaldırıyorsunuz? Dediler. **20*** Ben de onlara şöyle yanıt verdim: -Göklerin ilâhı bizi başartacaktır. Biz de *"O"* nun kulları olarak kalkıp onaracağız; ama[19] sizin Oruşalim'de hiç bir payınız, hakkınız ve anılmanız yoktur, dedim.

(1) Ezr.7/1, **(2)**B.1/11, **(3)**Sül.Mes.15/13, **(4)**I.Krl.1/31, Dan.2/4, 5/10, 6/6ve21, **(5)**B.1/3, **(6)**B.5/14, 13/6, **(7)**B.3/7, **(8)**Ezr.5/5, 7/6,9ve28,18.Ayet,**(9)**Ezr.8/32,**(10)**II.Trh.26/9, B.3/13, **(11)**B.1/3, 17.Ayet, **(12)**B.3/15, **(13)**II.Sam.15/23, Yerm.31/40, **(14)**B.1/3, Mez.44/13, 79/4, Yerm.24/9, Hezk.5/14ve15, 22/4, **(15)**8.Ayet, **(16)**II.Sam.2/7,**(17)**Mez.44/13, 79/4,80/6, **(18)**B.6/6, **(19)**Ezr.4/3.

3. Bölüm: 1)Suru onaranların adı ve sırası.

1* Baş kahin(*Rahip, imam*) Elyaşib ve onun imam kardeşleri kalkıp koyun kapısını yaptılar. Onlar onu kutsayarak kanatlarını taktılar; ve onu Miya[3] kulesine, Hananel[4] kulesine değin taktis ettiler. **2*** Onun yanında Erihalılar[5] inşa ettiler; ve onların yanında İmri oğlu Zakkur inşa etti. **3*** Balık[6] kapısını Hassena'nın oğulları inşa ettiler. Bunlar onları inşa ederek kanatlarını[7] kilitlerini ve sürgülerini taktılar. **4*** Onların yanında Hakkos oğlu, Uriya oğlu Meremot onardı; onların yanında Meşezabel oğlu Berakya oğlu Meşullam onardı ve onların yanında Baanan'ın oğlu Sadok onardı. **5*** Onların yanında Tekoalılar onardılar ise de onların ileri gelen kişileri kendilerinin[8] Rabb'inin işine kendi boyunlarını eğmediler. **6*** Eski[9] kapıyı Paseah'ın oğlu Yoyada ve Besodya'nın oğlu Meşullam onardılar. Bunlar onu inşa ederek kanatlarını kilitle ve sürgülerini taktılar. **7*** Onların yanında Gibeonlu Melatya, Meranotlu Yadon, Gibeon ve Mispa adamları ile nehirin berisindeki valinin sarayına[10] değin onardılar. **8*** Onun yanında kuyumculardan Harhaya'nın oğlu olan Uzziel onardı ve onun yanında eczacı oğlu Hananya onardı. Ve Oruşalim' in enli[11] sura dek olan yerini bıraktılar. **9*** Onların yanında Oruşalim dairesinin yarısını yöneten Hur oğlu başkan Refaya onardı. **10*** Harumaf'ın oğlu Yedaya bunların yanında ve kendi evinin karşısında onardı. Onun yanında Haşabneyan'ın oğlu Hattuş onardı. **11*** Diğer bir kısım ile fırın[12] kulesini Harim'in oğlu Malkiya ve Pahat-Moab'ın oğlu Haşşub onardı. **12*** Onun yanında Oruşalim dairesinin yarısının beyi Halloheş'in oğlu Şallum kendisi ve kızları onardılar. **13*** Dere[13] kapısını Hanun ile Zanoah halkı onardılar. Onlar onu kurup*(kapı)* kanatlarını ve kilitle sürgülerini taktılar. Surda ta çöplük[14] kapısına kadar bin arşın yer yaptılar. **14*** Mezbele*(gübre)* kapısını Hakkarem-Evi kısmının beyi Rekab'ın oğlu Malkiya onardı. Onu inşa ederek kanatlarını ve kilit sürgülerini taktı. **15*** Çeşme[15] kapısının Mispa kısmının başkanı Kol-Hoze'nin oğlu Şallun onardı. Onu inşa edip üstünü örttü; kanatlarını kilit ile sürgülerini taktı. Kralın bahçesi yanında olan Şelah[16] havuzu surunu da Davut kentinden inen merdivenlere kadar yaptı. **16*** Ondan sonra Sur-Evi'nin yarım dairesinin başkanı Azbuk'un oğlu Nehemya, Davut'un mezarlarına ve yapılmış[17] havuz ile Beyt-Gebarim'e*(yiğitler evi)* kadar onardı. **17*** Ondan sonra Levililer onardılar Bani'nin oğlu Rehum ve onun yanında Keila dairesinin yarısının başkanı Haşabya onardı. **18*** Ondan sonra kardeşleri Keila dairesinin yarısının başkanı, Henadad'ın oğlu Bavvay onardı. **19*** Onun yanında Mispa beyi Yeşua'nın oğlu Ezer başka bir kısmını; yani silah deposuna çıkan yolun karşısında, surun[18] zaviyesini*(köşe)* tamir etti. **20*** Ondan sonra Zabbay'ın oğlu Baruk köşeden baş kahin Elyaşib'in evi kapısına kadar olan diğer bir kısmı büyük hevesle yaptı. **21*** Ondan sonra Hakkos oğlu, Uriya oğlu Meremot diğer bir kısmı; yani Elyaşib'in evinin kapısından onun sonuna değin onardı. **22*** Ondan sonra kırsal kesimde oturan imamkâhinler onardılar. **23*** Ondan sonra Bünyamin, Haşşub kendi evlerinin karşısında onardılar. Ondan sonra Ananya'nın oğlu Maaseya'nın oğlu kendi evlerinin yanındaki kısmı onardılar. **24*** Ondan sonra Henadad'ın oğlu Binnuy, Azarya'nın evinden zaviyeye[19] yani köşeye kadar olan diğer bir kısmı onardılar. **25*** Uzay'ın uğlu Palal köşenin karşısını, zindan[20] avlusu yakınında olan kralın yukarıdaki sarayının dış kulesini ve ondan sonra da Paroş'un oğlu Pedaya onardı. **26*** Ofel'de[21] oturan Netinim kuzeyde[22] olan su[23] kapısının karşısına kadar ve dışarki kuleyi onardılar. **27*** Onlardan sonra diğer bir kısmı; yani dışardaki büyük kulenin karşısında Ofel hisarına kadar Tekoalılar onardılar. **28*** At[24] kapısının yukarısını kahinler, herkes kendi evinin karşısını onardı. **29*** Onlardan sonra İmmer'in oğlu Sadok kendi evinin karşısını onardı. Ondan sonra da kuzeydeki kapının bekçisi Şekanya oğlu Şemaya

onardı. **30*** Ondan sonra Hananya oğlu Şelemya ve Salaf'ın altıncı oğlu Hanun diğer bir kısmı onardılar. Ondan sonra Berakya oğlu Meşullam kendi odasının karşısını onardı. **31*** Ve ondan sonra sarraf*(kuyumcu)* oğlu Malkiya Netinim-Evi'nin, tüccarların ve Hammifkad kapısının karşısını köşenin yokuşuna kadar onardı. **32*** Köşe yokuşundan koyun kapısına kadar kuyumcular ile tüccarlar tamir ettiler.

(1)B.12/10, **(2)**Yuh.5/2, **(3)**B.12/39, **(4)**Yerm.31/38, Zek.14/10, **(5)**Ezr.2/34, **(6)**II.Trh.33/14, B.12/39, Sef.1/10, **(7)**Bak B.6/1, 7/1,**(8)**Hak.5/23,**(9)**B.12/39,**(10)**B.2/8, **(11)**B.12/38, **(12)**B.12/38, **(13)**B.2/13,**(14)**B.2/13,**(15)**B.2/14, **(16)**Yuh.9/7, **(17)**II.Krl.20/20, İş.22/11,**(18)**II.Trh.26/9, **(19)**19.Ayet, **(20)**Yerm.32/2, 33/1, 37/21, **(21)**II.Trh.27/3, **(22)**Ezr.2/43, B.11/21, **(23)**B.8/1ve3, 12/37, **(24)**II.Krl.11/16, II.Trh.23/15, Yerm.31/40.

4. Bölüm: 1)Düşmanların alay etmeleri, Nehemya'nın duası ve işin başarılması, 7)Düşmanlara karşı bekçiler ataması, 13)İşçilerin silahlı olarak çalışmaları, 19)Nehemyanın düzenlemeleri.

1* Sanballat[1] suru yaptığımızı duyunca darıldı ve çok öfkelenerek Yahudiler ile alay etti. **2*** Kendi kardeşleri ile Samiriye askerleri önünde: -Bu güçsüz Yahudiler ne yapıyorlar? Böyle başıboş mu bırakılacaklar; saç üstünde kurban yakacaklar mı? Bu gün bitirecekler mi; ve yanmış taşları toprak yığınlarından çıkaracaklar mı? Diye söylendi. **3*** Onun yanında olan Ammon'lu[2] Tobiya da: -Onların inşa ettikleri şey üstüne bir tilki bile çıksa; taş surlarını yıkacaktır, diye alay etti. **4*** Ey[3] Allahımız dinle! Çünkü biz aşağılandık; ve onların[4] hakaretlerini kendi başları üzerine reddedip tutsaklık ülkesinde onları yağmaya teslim et. **5*** Onların[5] isyanını*(fesadını)* örtme ve günahları önünden kaldırılmasın; çünkü yapıcıların önünde seni öfkelendirdiler. **6*** Böylece biz suru inşa ettik. İş için halkın kalbi hazır olduğundan sur her taraftan kendi yüksekliğine erişiyordu. **7*** Sanballat[6] Tobiya, Araplar, Ammonlular ve Aşdodlular ile Oruşalim'in surlarının yapılmakta olduğunu, onun yıkık yerlerinin onarılmaya başlandığını duyduklarında çok kızdılar. **8*** Oruşalim'e gelip zorla işlerine engel olmak için tümü[7] birlikte karar verdiler. **9*** Ama[8] biz Allahımıza dua edip, onlardan sakınmamız için; gece gündüz onların karşısına bekçiler yerleştirdik. **10*** Yahuda halkı da: Hamalların gücü kalmadı ve toprak çoktur. Biz bu suru yapamayız, dediler. **11*** Düşmanlarımız da: Biz onların içine girelim ve onları öldürelim. Böylece işlerinden el çekinceye kadar onlar anlamasın ve bilmesinler, diyorlardı. **12*** Yanlarında oturan Yahudiler gelip, bizi on kez şöyle uyardılar: Her nereye giderseniz gidin onlar saldıracaklardır. **13*** Bunun üzerine ben, surun arkasında alçak yerlerde ve yüksek yerlerde halkı kendi bölüklerine göre kılıçlar, mızraklar ve yaylarla donattım. **14*** Baktım, kalkıp ileri gelenlere, komutanlara ve halkın geri kalanlarına doğru şöyle seslendim: -Onlardan[9] korkmayın; yüce[10] ve görkemli olan Rabb'i anarak; kardeşleriniz[11] oğullarınız, kızlarınız, kadınlarınız ve evleriniz için savaşın, dedim. **15*** Bu durumu öğrendiğimizi düşmanlarınız işittiğinde; Allah[12] onların düzenlerini bozdu. Biz de surun yapılması için, herkes kendi işine geri döndü. **16*** O günden sonra adamlarımın yarısı çalışmakta, yarısı da mızrak, kalkan, yay ve zırhları tutmakta; başkanlar da Yahuda'nın tüm beylerinin arkasında durmaktaydı. **17*** Suru yapanlar ile yük götüren ve yükletenler birer elleriyle çalışıyor ve diğer elleriyle de silah tutuyorlardı. **18*** Tüm yapıcılar bellerine kılıç kuşanmış oldukları halde inşaatta çalışıyor ve borazancılar da benim yanımda bulunuyorlardı. **19*** İleri gelenlerle komutanlara ve halkın geri kalanına dedim ki: -İş çoktur. Sur üstünde ayrı ayrı ve birbirimizden uzak durduğumuzdan; **20*** Boru sesini her nerede iştirseniz oraya yanımıza toplanın. Allahımız[13] da bizim için savaşçı olacaktır, dedim. **21*** Böylece işte çalışmaktaydık. Halkın tümü şafak vaktinden tâ; yıldızlar çıkana dek mızrak tutarak duruyorlardı. **22*** Böylece o zaman halka doğru: -Herkes hizmetçisiyle gece Oruşalim'de gecelesin. Tâ ki; gece bizim için bekçilik ederek gündüz de işlerini yapsınlar, dedim. **23*** Kendimle kardeşlerim ve hizmetçilerimle yanımda olan bekçiler; yıkanmaktan başka, giysilerimizi asla çıkarmadık.

(1)B.2/10ve19, **(2)**B.2/10ve19, **(3)**Miya: Veya Hammeol; yüz demektir, Mez.123/3ve4, **(4)**Mez.79/12,Sül.Mes.3/34, **(5)**Mez. 69/27 ve 28, 109/14ve15, Yerm.18/23, **(6)**1.Ayet, **(7)**Mez.83/3-5,**(8)**Mez.50/15, **(9)**Say.14/9,Tes.1/29, **(10)**Tes.10/17, **(11)**II.Sam. 10/12, **(12)**Eyp.5/12, **(13)**Çık.14/14ve25, Tes.1/30, 3/22, 20/4, Yeş.23/10.

5. Bölüm: 1)Yahudilerin şikayetleri, 6)Nehemya'nın işçileri azarlaması ve zararı ödetmesi, 14)Onun halka yük olmaktan gocunması ve günlük geçimi.

1* Halk[1] ile kadınlar, kendi[2] kardeşleri Yahudilere karşı bağrıştılar. **2*** Bazısı: Biz oğullarımız ve kızlarımız ile kalabalığız. Kendi yiyeceklerimiz için biraz tahıl alalım, dediler. **3*** Bazısı da kıtlıktan ötürü tahıl almak için tarlalarımızı, bağlarımızı ve evlerimizi rehin koyduk. **4*** Bazısı da: Krala vergi vermek için tarlalarımız ve bahçelerimiz üzerine borç para aldık; **5*** Şimdi bizim[3] etimiz kardeş-

lerimizin eti ve çocuklarımız da onların çocukları gibidir. İşte biz oğullarımızı[4] ve kızlarımızı köle olmak için veriyoruz. Bak zaten kızlarımızdan bazısı cariye olmuştur ve elimizde bir çare yok; çünkü tarlalarımız ve bağlarımız başkalarının elindedir; dediler. **6***Ben de onların acısını ve bu sözleri duyduğumda çok öfkelendim. **7***Kendi kendime düşündükten sonra ileri gelenlerle komutanları azarlayıp onlara:-Sizin herbiriniz kardeşlerinizden yüksek[5] faiz alıyorsunuz, dedim ve onlara karşı büyük bir kalabalık topladım. **8***Onlara şöyle söyledim: -Biz kendi gücümüz ile milletlere satılmış olan Yahudi kardeşlerimizi fidye[6] ile*(parası karşılığı)* almış iken siz kardeşlerinizi satacak mısınız? Dediğimde onlar yanıt bulmayarak sustular. **9***Ve bu sizin yaptığınız şey iyi değildir. Düşmanlarımız[7] olan milletlerin hakaretleri sebebiyle Allahımızdan[8] korkarak hareket etmeyecek misiniz? **10***Kendim, kardeşlerim ve hizmetçilerim onlara parayla buğday sattık. Hadi gelin şimdi onların borçlarını bağışlayalım. **11***Yalvarırım onların tarlalarını, bağlarını, zeytinliklerini ve evleriyle; onlardan almakta olduğunuz paranın, tahılın, şarabın ve yağın yüzde birini bu gün onlara geri verin, dedim. **12***Onlar da: -Geri, veriyoruz ve onlardan hiç bir şey istemiyoruz; söylediğin gibi yapıyoruz, dediler. O zaman ben kâhinleri çağırıp onlara[9] bu işi yapmaları için yemin ettirdim. **13***Ve eteğimi[10] silkerek: -Her kim bu şeyi yerine getirmezse Allah onu evinden ve işinden böyle silksin. Evet bu şekilde silkeleyerek boş olsun, dedim. Tüm cemaat de âmin diyerek Rabb'e hamd ettiler ve halk[11] da bu şeyi yaptı. **14***Yahuda yöresinde onların valisi olduğum günden beri; yani kral Artahşaşta'nın yirminci yılından otuz ikinci[12] yılına dek on iki yıl kendim ve kardeşlerim valilik[13] ekmeğini yemedik. **15***Ama benden önce olan valiler halka yük olup onlardan kırk şekel gümüşten başka ekmek ile şarap alıyorlardı. Onların hizmetçileri de halka zulmediyorlardı. Ama ben Allah korkusundan[14] ötürü böyle[15] yapmadım. **16***Hem de bu surun işine devam ettim. Biz tarla satın aldık ve tüm hizmetçilerim oraya çalışmak için toplanmıştı. **17***Çevremizdeki milletlerden yanımıza gelenlerden başka Yahudiler ile komutanlardan yüz elli[16] kişi soframda bulunuyordu. **18***Her gün[17] hazırlanan bir sığır ile altı tane iyi koyun alınıyor, benim için kuşlar getiriliyor ve on günde bir kez her çeşit litrelerce şarap da bulunduruluyordu. Tüm bu şeylerle valilik[18] ekmeğini yemedim; çünkü bu halkın üstünde olan yük ağırdı. **19***Ey[19] Allahım! Tüm bu halka yaptıklarım ile beni iyilikle an.

(1)İş.5/7, **(2)**Lev.25/35-37, Tes.15/7, **(3)**İş.58/7, **(4)**Çık.21/7, Lev.25/39, **(5)**Çık.22/25, Lev.25/36, Hez.22/12, **(6)**Lev.25/38, **(7)**II.Sam.12/14,Rom.2/24,I.Petr.2/12, **(8)**Lev.25/36, **(9)**Ezr.10/5, Yerm.34/8ve9,**(10)**Mat.10/14,Res.İşl.13/51, 18/6, **(11)**II.Krl.23/3, **(12)**B.13/6, **(13)**Bak I.Kor.9/4ve15, **(14)**9.Ayet, **(15)**II.Kor.11/9, 12/13, **(16)**II.Sam.9/7,I.Krl.18/19, **(17)**I.Krl.4/22, **(18)**14.ve15. Ayetler, Bak Est.4/18, **(19)**B.13/22.

6. Bölüm: 1)Sanballat'ın Nehemya'ya karşı olan düzeni, 15)Surun yapımının sona ermesi ve düşmanların şaşırmaları. 17)Tobiya ile Yahuda ileri gelenlerinin kavgaları.

1*Sanballat[1] Tobiya ve Arap Geşem ile düşmanlarımızın diğerleri suru yaptığımı ve onda yıkık bir yerin kalmadığını işittiklerinde [Olay buydu[2] o zamana dek kapı kanatlarını daha takmamıştım.] **2***Sanballat ile Geşem[3] bana şöyle haber gönderdi: -Gel bu konuyu[4] ovada[*] olan köylerin birinde görüşelim, dediler; ama bana kötülük[5] yapmak düşüncesindeydiler. **3***Ben de onlara haberciler gönderip: -Ben büyük bir iş yapıyorum; gelemem. Niçin bu iş kalsın ki; onu bırakarak size geleyim? Dedim. **4***Onlar da bu söz gibi bana dört kere haber ilettiler. Ben de yine aynı yanıtı onlara verdim. **5***O zaman Sanballat beşinci kere, aynı sözle; hizmetçisini elinde açık bir mektupla bana gönderdi. **6***Orada da bu şekilde yazılıydı. Milletlerde işitildi; ve Gaşmu diyor ki: -Sen[6] ve Yahudiler baş kaldırmaya yelteniyorsunuz. Bu haberlere göre sen onların kralı olmak için suru yapıyorsun. **7***Yahuda da kral var, diyerek senin için Oruşalim'de ilân etmeye peygamberler de gönderdik. Şimdi bu haberler krala ulaşacaktır. Öyleyse gel hep beraber anlaşalım. **8***Ben de onu şöyle yanıtladım: -Bu dediğin şeylerin aslı astarı yoktur; ama sen onları kendi kendine icat ediyorsun, dedim. **9***Çünkü onların hepsi: Bunların ellerini işten gevşetin ki yapmasınlar, diyerek bizi korkutuyorlardı. Şimdi ya Rabb ellerimi güçlendir. **10***Sonra Mehetabel oğlu, Deleya'nın oğlu Şemeya'nın evine gittim. O evine kapanmış olup birlikte Allah'ın-Evi'ne Tapınağın içine gidelim ve Tapınağın kapılarını kapayalım. Çünkü seni öldürmeye geliyorlar; geceleyin seni katletmeye geliyorlar, dedi. **11***Ben de:-Benim gibi bir adam kaçar mı? Kim benim gibi olup da yaşamını kurtarmak için Tapınağa girer? Ben girmem, dedim. **12***Onu Allah'ın göndermediğini gerçekten anladım. Çünkü Tobiya ile Sanballat onu ücretle tuttukları için, bana karşı[7] bu haberi söylediler. **13***Bu yüzden ücretle tutuldu ki ben korkayım ve böylece günah işleyeyim de beni suçlamak için

aşağılasınlar. **14*** Ey! Allah'ım[8] Sen Tobiya ve Sanballat'ı bu işlerine göre; hem de beni korkutmak isteyen kadın[9] peygamber Noadya ile diğer peygamberleri an. **15*** Sur elli iki gün içinde Eylül'ün yirmi beşinde bitirildi. **16*** Tüm[10] düşmanlar bunu işittiğinde; çevremizdeki tüm milletler korktular ve utandılar. Bu[11] işin Allahımız tarafından yapıldığını anladılar. **17*** O günlerde Yahuda'nın ileri gelenlerinden Tobiya'ya çok mektuplar gidiyor ve Tobiya'dan da onlara geliyordu. **18*** Çünkü bu kişi Arah oğlu Şekenya'nın damadıydı. Ve oğlu Yehohanan da Berakya'nın oğlu Meşullam'ın kızını almış olduğundan, bazı Yahudiler onun ile yemin ederek bir anlaşma yaptılar. **19*** Bundan ötürü benim önümde onun iyiliklerini anarak sözlerimi ona iletiyorlardı. Tobiya da beni korkutmak için mektuplar gönderiyordu.

(1)B.2/10ve19,4/1ve7, **(2)**B.3/1ve3, **(3)**Sül.Mes.26/24ve25, **(4)**I. Trh.8/12,B.11/35,**(5)**Mez.37/12ve32,**(6)**B.2/19,**(7)**Hez. 13/22,**(8)**B.13/29,**(9)**Hez.13/17,**(10)**B.2/10,4/1ve7,6/1,**(11)**Mez. 126/2, **(*)** Ona Ovası: Yeruşalim ile Samiriye arası.

7. Bölüm: 1)Nehemya'nın Oruşalim'e Hananya ve Hanani'yi ataması, 5)O buyrukta Babil'den gelen halkın; 39)Kâhinlerin, 43)Levililer'in, 44)Netinim'in, 57)Süleyman'ın hizmetçi oğullarının, 63)Ve soy kütüğünde olmayanların sayısı.; 66)Tüm toplumun sayısı, 70)Gönüllü sunuları.

1* Sur yapılıp ben kapı[1] kanatlarını taktıktan sonra kapıcılar ile ezgiciler ve Levililer atandıklarında; **2*** Kardeşim Hanani(Sarayın[+] müdürü idi.) ile sadık ve birçoklarından daha çok Allah'tan[2] korkan Hananya'yı Oruşalim'e yönetici olarak atadım. **3*** Ve onlara dedim ki: -Gün ısınıncaya değin Oruşalim'in kapıları açılmasın. Siz hazır beklerken kapıları kapayarak sürgülerini çeksinler. Böylece herkes kendi nöbetinde ve herkes kendi evinin karşısında, Oruşalim halkından bekçiler görevlendirsin. **4*** Kent geniş ve büyük olup içindeki halk az ve binalar yapılmamıştı. **5*** İleri gelenlerle komutanları ve halkı boylarına göre kayıt etmek için toplamamı Allah'ım yüreğime koydu ve ilk olarak gelenlerin soy kitabını buldum. Onun içinde de yazılı bir belge buldum. **6*** Tutsak götürülen; yani Babil kralı Nabukadnezar'ın götürdüğü kişilerden olup da sürgünden gelen ve Oruşalim ile Yahuda'ya; herkesin kendi kentine gittiği eyalet[3] halkı bunlardır. **7*** Zerubbabel, Yeşu, Nehemya, Azarya, Raamya, Nahamani, Mordekay, Bilşan, Misperet, Bigvay, Nehum ve Baana ile gelen İsrail halkından olan adamların sayısı budur: **8*** Paroş oğulları iki bin yüz yetmiş iki, **9*** Şefatya oğulları üç yüz yetmiş iki, **10*** Arah oğulları altı yüz elli iki, **11*** Pahat Moab (Yeşu ve Yoab oğullarından olarak) iki bin sekiz yüz on sekiz, **12*** Elam[4] oğulları bin iki yüz elli dört, **13*** Zattu oğulları sekiz yüz kırk beş, **14*** Zakkay oğulları yedi yüz altmış, **15*** Binnuy oğulları altı yüz kırk sekiz, **16*** Bebay oğulları altı yüz yirmi sekiz, **17*** Azgad oğulları iki bin üç yüz yirmi iki, **18*** Adonikam oğulları altı yüz altmış yedi, **19*** Bigvay oğulları iki bin altmış yedi, **20*** Adin oğulları altı yüz elli beş, **21*** Ater oğulları(Hizkiya'dan olarak) doksan sekiz, **22*** Haşum oğulları üç yüz yirmi sekiz, **23*** Betsay oğulları üç yüz yirmi dört, **24*** Harif oğulları yüz on iki, **25*** Gibeon oğulları doksan beş, **26*** Beytlehem ve Netofa adamları yüz seksen sekiz, **27*** Anatot adamları yüz yirmi sekiz, **28*** Azmavet-Evi adamları kırk iki, **29*** Kiryat-Yearim adamları, Kefira ve Beerot adamları yedi yüz kırk üç, **30*** Rama ve Geba adamları altı yüz yirmi bir, **31*** Mikmas adamları yüz yirmi iki, **32*** El.-Evi*(Beyt'el)* ve Ay adamları yüz yirmi üç, **33*** Diğer Nebo adamları elli iki, **34*** Diğer Elam oğulları bin iki yüz elli dört, **35*** Harim oğulları üç yüz yirmi, **36*** Eriha oğulları üç yüz kırk beş, **37*** Lod, Hadid ve Ono oğulları yedi yüz yirmi bir, **38*** Senaa oğulları üç bin dokuz yüz otuz. **39*** Ve imamlar Yeşu evinden*(soyundan)* olarak Yedeya[5] oğulları dokuz yüz yetmiş üç, **40*** İmmer[6] oğulları bin elli iki, **41*** Paşhur[7] oğulları bin iki yüz kırk yedi, **42*** Harim[8] oğulları bin on yedi, **43*** Levililer[9] Hodeva oğulları'ndan olarak Yeşu ve Kadmiel oğulları yetmiş dört, **44*** Ezgiciler Asaf[*] oğulları'ndan yüz kırk sekiz, **45*** Kapıcılar Şallum oğulları'ndan Ater oğulları, Talmon oğulları, Akkub oğulları, Hatita oğulları ve Şobay oğulları yüz kırk otuz sekiz, **46*** Netinim'den Siha oğulları, Hasufa oğulları, Tabbaot oğulları, **47*** Keros oğulları, Sia oğulları, Padon oğulları, **48*** Lebana oğulları, Hagaba oğulları, Salmay oğulları, **49*** Hanan oğulları, Giddel oğulları, Gahar oğulları, **50*** Reaya oğulları, Retsin oğulları, Nekoda oğulları, **51*** Gazzam oğulları, Uzza oğulları, Paseah oğulları, **52*** Besay oğulları, Meunim oğulları, Nefuşesim oğulları, **53*** Bakbuk oğulları, Hajufa oğulları, Harhur oğulları, **54*** Baslit oğulları, Mehida oğulları, Harşa oğulları, **55*** Barkos oğulları, Sisera oğulları, Temah oğulları, **56*** Netsiah oğulları ve Hatifa oğullarıydı. **57*** Süleyman'ın hizmetçileri oğulları: Sotay oğulları, Soferet oğulları, Perida oğulları, **58*** Yaala oğulları, Darkon oğulları, Giddel oğulları, **59*** Şafatya oğulları, Hattil oğulları, Pokeret-

Hatsebaim oğulları ve Amon oğullarıydı. **60*** Tüm Netinimler ile Süleyman'ın hizmetçileri oğulları üçyüz doksan ikiydi. **61*** Tel-Melah'tan[10] Tel-Harşa'dan, Kerub'dan, Addon'dan ve İmmer'den çıkarak atalar evlerini*(boylarını)* ve soylarını; yani İsrailden olduklarını ispatlayamayanlar bunlardı: **62*** Delaya oğulları, Tobiya oğulları ve Nekoda oğulları altı yüz kırk iki. **63*** Kahinlerden Hobaya oğulları, Hakkos oğulları, Gieadlı Barzillay'ın kızlarından karı alıp onların adına göre çağrılan Barzillay oğulları. **64*** Bunlar kendi soy kütüklerini, boylarına göre kaydolunanlar arasında aramış oldularsa da bulamadılar; ve kirli sayılarak imamlıktan çıkarıldılar. **65*** Ve[11] Terşata(*Vali*) onlara tâ Urim ve Tummim[§] ile bir kahin ortaya çıkıncaya dek kutsal şeylerden yememelerini buyurdu. **66*** Tüm topluluk kırk iki bin üçyüz altmış kişiydi. **67*** Köle ve cariyeleri de yedi bin üç yüz otuz yedi kişiydi. Aralarında iki yüz kırk beş ezgici ve ozan vardı. **68*** Atları yedi yüz otuz altı ve katırları iki yüz kırk beş. **69*** Develeri dörtyüz otuz beş ve eşekleri altı bin yediyüz yirmiydi. **70*** Atalar beylerinden bazısı iş için bağış yaptılar. Terşata[12] hazineye bin dirhem altın, elli kâse, ve beşyüz otuz kahin gömleği verdi. **71*** Ve atalar beylerinden bazısı da imalat hazinesine yirmi[13] bin dirhem altın ve iki bin iki yüz mına gümüş verdiler. **72*** Halkın geri kalanının verdikleri yirmi bin dirhem altın ve iki bin mına gümüş ile altmış yedi kahin gömleğiydi. **73*** Böylece kahinlerle, Levililer, kapıcılar, ezgiciler, halktan olanlar ve Netinimler(*Özel hizmetçiler*) tüm İsrail kentlerine gelmişlerdi. Yedinci[14] ay geldiğinde artık İsrailoğulları kendi kentlerindeydiler.

(1)B.6/1, **(+)**Veya: Kalenin, **(2)**Çık.18/21, **(3)**Ezr.2/1 ve diğ., **(4)**Bak 12.Ayet, **(5)**I.Trh.24/7, **(6)**I.Trh.24/14, **(7)**Bak I.Trh.9/12, 24/9, **(8)**I.Trh.24/8, **(9)**Ezr.2/40, **(*)**Bak 73. Mez.!, **(10)**Ezr.2/59, **(11)**B.8/9, **(§)**Bak I.Ezr.5/38, Çık.28/30, Ez.2/63, **(12)**B.8/9, **(13)**Ezr.2/69, **(14)**Ezr.3/1.

8. Bölüm: 1)Şeriat'ın(*Yasanın*) okunması, 9)Halkın sevinci, 13)Şeriata dönmesi, 16)Ve Hayme (Çadır) bayramını tutması.

1* Tüm halk(1) bir kişi gibi su(2) kapısı önündeki meydanda toplanarak Rabb'in İsraile buyurduğu Musa'nın '***Tevrat-Kitabı***'nı getirmesi için kahin (*İmam, rahip*) Ezra'ya(3) söylediler. **2*** Kahin Ezra yedinci(4) ayın birinci gününde cemaatin erkek ile kadınları ve tüm anlayışlı olanların önüne Tevrat'ı götürdü(5) **3*** Su kapısı önünde olan meydanda sabahtan öğleye değin erkeklerle kadınların ve anlayışlı olanların önünde o'ndan okudu. Tüm halk ***Tevrat*** kitabını dinliyordu. **4*** Ve yazıcı Ezra bu iş için yapmış olduğu ağaçtan minber üzerinde durdu. Mattitya, Şema, Anaya, Uriya, Hilkiya ve Maaseya onun sağında; Pedaya, Mişael, Malkiya, Haşum, Haşbaddana, Zekeriya ve Maşullam da onun solunda durdular. **5*** Ezra tüm halktan daha yüksek bir yerde durduğundan tüm halkın gözü önünde kitabı açtı. Onu açar açmaz tüm halk ayakta[6] durdu. **6*** Ezra yüce Allah olan ***Yehovah***'a hamd edip şükrettiğinde tüm halk ellerini[7] kaldırarak âmin[8] âmin, dediler; ve başlarını eğip yüz üstü[9] Rabb'e secde ettiler. **7*** Yeşu, Bani, Şerebya, Yamin, Akkub, Şabbetay, Hodiya, Maaseya, Kelita, Azarya, Yozabad, Hanan, Pelaya ve Levililer şeriatı(10) halka açıklıyorlardı. Halk da yerlerinde ayakta durdular. **8*** Kitaptan; yani Allah'ın '***Tevratı***'ndan açıkça okuyup anlamını vererek okuduklarını açıkladılar. **9*** Nehemya[11] yani Terşata (*Vali*) kahin ve yazıcı olan Ezra ile halka[12] öğreten Levililer tüm halka şöyle dediler: -Bu[13] gün Allahınız Rabb'e kutsaldır. Yas[14] tutmayın ve ağlamayın; çünkü tüm halk ***Tevrat***'ın sözlerini işittiklerinde ağlıyordu. **10*** Onlara dedi ki: -Gidip yağlı şeyler yeyin, tatlı şeyler için ve hiç gücü olmayanlara paylar[15] gönderin. Bu gün Rabbimize kutsaldır, üzülmeyin; çünkü Rabb'te bulduğunuz sevinç sizin gücünüzdür; dedi. **11*** Böylece Levililer de: -Susun! Çünkü bu gün kutsaldır, üzülmeyin deyince tüm halk sustu. **12*** O zaman tüm halk yiyip içmeğe ve paylar[16] göndererek büyük bir şenlik yapmaya gittiler. Çünkü[17] kendilerine açıklanan bu sözleri anlamışlardı. **13*** İkinci günde; tüm halkın boylar beyleri, kâhinler ve Levililer ***Tevrat***'ın sözlerini anlamak için yazıcı Ezra'nın yanına toplandılar. **14*** Onlar; 'İsrailoğulları yedinci ayın bayramında haymelerde[18] otursunlar' **15*** Diye yazıldığı gibi haymeler*(çardak)* yapmak için dağa çıktılar. 'Zeytin ağacı[19] dalları, yağ ağacı dalları, mersin ağacı dalları, hurma ağacı dallarıyla sık ağaç dalları götürün. Tüm kentlerde ve Oruşalim'de[20] bunu duyurun' diye[21] Musa aracılığıyla Rabb'in buyurduğunu ***Tevrat***'ın içinde yazılı buldular. **16*** Halk da gidip onları götürdü. Herkes kendi evinin[22] damında, kendi avlusunda, Allah'ın Evi'nin avlularında, su kapısı[23] meydanında ve Efraim[24] kapısı meydanında kendilerine haymeler yaptılar. **17*** Sürgünden geri dönenlerin tüm topluluğu çardaklar yaparak haymeler altında oturdular. Çünkü Nun oğlu Yeşu'nun günlerinden önce olan günlere değin İsrailoğulları böyle yapmamışlardı ve çok büyük[25] sevinç oldu. **18*** İlk günden[26] son güne dek her gün Allah'ın '***Tevrat***

Kitabı'ndan okunuyordu; ve yedi gün bayramını tutup sekizinci günde buyrulduğu[27] gibi büyük bir topluluk oluştu.

(1) Ezr.3/1,**(2)**B.3/26, **(3)**Ezr.7/6, **(4)**Lev.23/24, **(5)**Tes.31/11ve12, **(6)**Hak.3/20,**(7)**S.Mes.3/41,I.Tim.2/8,**(8)**I.Kor.14/16, **(9)**Çık.4/31, 12/27, II.Trh.20/18, **(10)**Lev.10/11, Tes.33/10, II.Trh.17/7-9,Malk.2/7,**(11)**Ezr.2/63,B.7/65,10/1, **(12)**II.Trh.35/3, 8.Ayet,**(13)**Lev.23/24,Say.29/1,**(14)**Tes.16/14ve15,Vaiz3/4, **(15)**Est.9/19 ve22,Vaiz.11/10,BakI.Ezr.9/48,**(17)**7.ve.Ayetler, **(18)**Lev.23/34 ve42,Tes.16/13, **(19)**Lev.23/40, **(20)**Tes.16/16, **(21)**Lev.23/4,**(22)**Tes.22/8,**(23)**B.12/37,**(24)**II.Krl.14/13, B.12/39, **(25)**II.Trh. 30/21, **(26)**Tes.31/10ve diğ., **(27)**Lev.23/36, Say.29/35.

9. Bölüm: 1)Halkın orucu ve tövbesi, 4)Levililer'in açıkça Rabb'e günahlarını söylemeleri ve Rabb'in halka olan lütfunu anmaları.

1*Bu[1] ayın yirmi dördüncü gününde İsrailoğulları üzerinde[2] toprak ve çul bulunduğu halde oruçlu olarak toplandılar. **2***İsrail[3] soyu tüm yabancılardan ayrıldı; durup kendi günahlarını ve atalarının isyanlarını andılar. **3***Yerlerinde ayakta durarak, günün dörte birini kendilerinin[4] Allah'ı olan Rabb'in ***Tevrat***'ından okudular. Diğer dörtte birini de kendilerinin Allah'ı olan Rabb'i anarak ibadet ettiler. **4***Levili Yeşu, Bani, Kadmiel, Şebanya, Bunni, Şerabya, Bani ve Kenanî minber üzerinde durup ilâhları olan Rabb'e yüksek sesle dua ettiler. **5***Levili Yeşu, Kadmiel, Bani, Haşabneya, Şerebya, Hodiya, Şebanya ve Petahya dediler ki: -Kalkınız, Allahınız Rabb'e sonsuz öncelikten sonsuza dek hamd edip şükrediniz. Güzel[5] adın kutsal, tüm anılman ve yücelmen Yücenin*(Mütâl'in)* olsun. **6***Sen[6] bir tek sen ***Yehovah***'sın. Gök[7] ve göklerin göğüyle tüm[8] ordusu ve yer ile orda bulunanın tümünü; denizler ile onlarda olanların tümünü yaratan[9] ve tümünü[10] koruyan Sen'sin. Gökler'in ordusu Sana ibadet ediyor. **7***İbrahim'i[11] seçerek onu Kildanîler'in Ur kentinden çıkardın. Ona İbrahim[12] adını veren Rabb Allah Sen'sin. **8***Onun yüreğini önünde sadık[13] buldun. Kenanlı, Hititli, Amorîli, Perizzî, Yebusî ve Girgaşîler'in ülkesini onun soyuna vermek için onunla and içtin[14] ve sözünü[15] yerine getirdin; çünkü sen adilsin. **9***Mısır'da atalarımızın[16] sıkıntısını görerek Kızıldeniz'de çağrılarını[17] işittin. **10***Firavun ile[18] adamlarına, ülkenin tüm halkı üzerine işaretler ve olağanüstü şeyler gönderdin. Çünkü onlara karşı böbürlendiklerini[19] biliyordun. Bu gün olduğu gibi kendine şan[20] kazandın. **11***Önlerinde[21] denizi ikiye böldün. Onlar da denizin ortasında kuru yerden geçtiler. Onları kovalayanları; derin[22] sulara taş atar gibi denize attın. **12***Onlara gündüz bulut direğiyle ve gece de gidecekleri yolu aydınlatmak için ateş direğiyle aydınlattın[23]. **13***Sen Tur-u[24] Sina'ya(*Sina Dağı*) inip onlarla gökten konuştun. Onlara doğru[25] ilkelerini, gerçek şeriatını ve iyi buyruklarını verdin. **14***Onlara kutsal[26] Sept'ini bildirip kulun Musa aracılığıyla buyruklar, ilkeler ve şeriat*(yasa)* verdin. **15***Acıktıklarında onlara gökten[27] ekmek verip, susadıklarında kayadan su çıkardın[28]. Onlara vermeye yeminle söz verdiğin ülkeyi miras[29] almak üzere gitmeleri için emrettin. **16***Ama[30] onlar; yani atalarımız dikbaşlılıkla hareket ederek boyunlarını[31] sertleştirdiler ve senin buyruklarını dinlemediler. **17***Ve bunları dinlemekten çekinerek aralarında[32] gerçekleştirdiğin olağanüstü olayları*(mucizeleri)* anımsamadılar bile. Ancak enselerini sertleştirerek isyanlarında sürgünlüklerine[33] geri dönmek için bir başkan seçtiler. Ama sen[34] Gafur*(çok lütfeden)*, Rauf*(esirgeyen)* Rahim *(çok acıyan)*, çok sabreden ve lütfu çok bir ilâh olduğundan onları bırakmadın. **18***Kendilerine dökme[35] bir buzağı yaptılar ve: 'Seni Mısır'dan çıkaran Allah'ın budur' diyerek seni çok alçalttıklarında bile; **19***Sen büyük[36] acımanla onları çölde bırakmadın. Gündüz onlara yol gösteren bulut direği[37] ve gece de gidecekleri yolu aydınlatmak için ateş direği onlardan ayrılmadı. **20***Onların öğretilmesi için lütufkâr*(iyi)* Ruhunu bağışladın[38]. Ağızlarından senin Man'ını[39] gizlemedin ve susadıklarında onlara su[40] verdin. **21***Çölde[41] kırk yıl onları besledin. Onlar hiçbir şeye gereksinim duymadı, giysileri[42] eskimedi ve ayakları şişmedi. **22***Onlara ülkelerle milletler verdin ve sınırlarını belirledin. Onlar da Sion[43] yöresini; yani Heşbon kralının ülkesini ve Başan kralı Og'un ülkesini miras aldılar. **23***Çocuklarını[44] da göklerin yıldızları gibi çoğalttın. Gidip onu miras almaları için atalarına söz verdiğin ülkeye onları götürdün. **24***Çocukları[45] girip o ülkeyi miras aldılar. Sen de onların önünden o ülkenin[46] halkı olan Kenanlılar'ı boyun eğdirdin; her istediklerini onlara yapmak için onları, krallarını ve o ülkenin halkını ellerine verdin. **25***Onlar da güvenli kentler ve verimli[47] bir ülke ele geçirdi. Her gün için[48] bir sürü nimetle dolu evler, kazılmış kuyular, bağlar, zeytinlikler ve meyva ağaçlarını miras alarak yiyip doydular; beslenip semizleyerek[49] kusursuz[50] bereketlerinle sevinçten coştular. **26***Ama onlar sözüne kulak[51] asmadan baş kaldırdılar. Şeriatını*(yasanı)* ardına[52] atarak ve sana onları geri döndürmek için tanıklık yapan peygamberlerini[53] öldürerek seni çok alçalttılar. **27***Sen[54] de onları düşmanlarının ellerine

bıraktın. Onları sıkıştırdılar ve sıkıntılarında seni çağırdıklarında sen göklerden[55] işitip büyük lütfunla onlara[56] kurtarıcı verdin. Onlar da onları düşmanlarının ellerinden kurtardılar. **28*** Ama onlar rahatlayınca yine[57] önünde kötü olanı yaptılar. Sen de onları düşmanlarının ellerine bıraktın ve onlara hiç rahat vermediler. Yine seni çağırdıklarında; sen onları göklerden işitip, büyük lütfunla acıyarak[58] onları birçok kez kurtardın. **29*** Onları şeriatına(*Yasana*) geri döndürmek için onlara tanıklık yaptınsa da; onlar büyüklenerek[59] buyruklarını dinlemediler. Ama ilkelerine karşı günah işlediler [Onları[60] yapan adam, onlarla yaşayacaktır] ve omuzlarını[61] itaate eğmeyerek boyunlarını sertleştirdiler, dinlemediler. **30*** Birçok yıllar onlara sabrettin. Ruhun vasıtasıyla ve peygamberlerin[62] eliyle onlara tanıklık[63] yaptınsa da yine kulak asmadılar. Bu yüzden[64] onları o ülkenin halklarının ellerine bıraktın. **31*** Ama büyük acımandan ötürü onları tamamen[65] yok edip bırakmadın. Çünkü[66] sen '*Rauf*' ve '*Rahim*' Allahsın. **32*** Şimdi ey Allah! Yüce Kadîr, görkemli ve antlaşmanı[67] gözeten Allahımız. Asur[68] krallarının günlerinden bu güne dek; krallar, başkanlar, kahinler ve peygamberler ile atalarımızın tüm kavmi üstüne gelen bu zorluk senin önünde az görünmesin. **33*** Ama tüm bu başımıza gelenlerle sen adilsin[69]. Çünkü sen doğru olanı yaptın; biz[70] ise kötülük yaptık. **34*** Krallar, beyler, kahinler ve babalarımız da şeriatını*(yasalarını)* tutmadı. Buyruklarını ve onlar için yaptığın yasanı dinlemedi. **35*** Egemenlikleri zamanı onlara verdiğin çok[71] bereketlerde ve verdiğin geniş verimli[72] ülkede sana[73] hizmet etmeyerek kötü işlerinden geri dönmediler. **36*** İşte biz[74] bu gün kullarız. Evet; meyvesini ve bereketlerini yemeleri için atalarımıza verdiğin ülkede işte kullarız. **37*** Günahlarımızdan ötürü üzerimize koyduğun krallara çok yararlı[75] oluyor; onlar da bedenlerimiz[76] ve hayvanlarımız üzerine istedikleri gibi davranıyorlar. Bunun için biz büyük sıkıntıdayız. **38*** Tüm bunlardan dolayı sıkıca[77] söz veriyor ve yazıyoruz. Başkanlar, Levililer ve kâhinlerimiz de onu[78] mühürlüyorlar.

(1)B.8/2, **(2)**Yeş.7/6, I.Sam.4/12, II.Sam.1/2, Eyp.2/12, **(3)**Ezr. 10/11,B.13/3ve30, **(4)**B.8/7ve8, **(5)**I.Trh.29/13, **(6)**II.Krl.19/15 ve 19, Mez.86/10, İş.37/16ve20, **(7)**Tes.10/14, I.Krl.8/27, **(8)**Tek.2/1, **(9)**Tek.1/1, Çık.20/11, Vah.14/7, **(10)**Mez.36/6, **(11)**Tek.11/31, 12/1, **(12)**Tek.17/5, **(13)**Tek.15/6, **(14)**Tek.12/7, 15/18, 17/7ve8, **(15)**Yeş.23/14,**(16)**Çık.2/25,3/7, **(17)**Çık.14/10, **(18)**Çık.7/8,9,10,12ve14,**(19)**Çık.18/11, **(20)**Çık.9/16,İş.63/12 ve14, Yerm.32/20, Dan.9/15, **(21)**Çık.14/21,22ve28,Mez.78/13, **(22)**Çık.15/5ve10,**(23)**Çık.13/21,**(24)**Çık.19/20,20/1, **(25)**Mez. 19/8ve9,Rom.7/12,**(26)**Tek.2/3,Çık.20/8,11, **(27)**Çık.16/14ve15, Yuh.6/31,**(28)**Çık.17/6,Say.20/9ve diğ., **(29)**Tes.1/8, **(30)**29.Ayet, Mez.106/6, **(31)**Tes.31/27, II.Krl.17/14, II.Trh.30/8, Yerm.19/15, **(32)**Mez. 78/11,42ve43, **(33)**Say.14/4, **(34)**Çık.34/6, Say.14/18, Mez.89/5ve15,Yoel2/13, **(35)**Çık.32/4, **(36)**27.Ayet, Mez.106/45, **(37)**Çık.13/21ve22,Say.14/14,I.Kor.10/1,**(38)**Say.11/17, İş.63/11, **(39)**Bak II.Ezr.1/18, Çık.16/15, Yeş.5/12, **(40)**Çık.17/6, **(41)**Tes. 2/7,**(42)**Tes.8/4,29/5,**(43)**Say.21/21,**(44)**Tek.22/17, **(45)**Yeş.1/2ve diğ.,**(46)**Mez.44/2ve3,**(47)**35.Ayet,Say.13/28,Tes.8/7,8,Hez. 20/6,**(48)**Tes.6/11,**(49)**Tes.32/15,**(50)**Hoş.3/5, **(51)**Hak.2/11,12, Hez.20/21,**(52)**I.Krl.14/9,Mez.50/17,**(53)**I.Krl. 18/4,19/10,II.Trh. 24/20,21, Mat.23/37,Res.İşl.7/52, **(54)**Hak.2/14, 3/8ve diğ., Mez.106/41ve42,**(55)**Mez.106/44,**(56)**Hak.2/18,3/9, **(57)**Hak.3/11,12,30,4/1ve5/31,6/1, **(58)**Mez.106/43, **(59)**16.Ayet, **(60)**Lev.18/5, Hez.20/11, Rom.10/5, Galt.3/12, **(61)**Zek.7/11, **(62)**Bak Res. İşl.7/51, I.Petr.1/11, II.Petr.1/21, **(63)**II.Krl.17/13, II.Trh.36/15, Yerm.7/25, 25/4, **(64)**İş.5/5, 42/24, **(65)**Yerm.4/27, 5/10ve18, **(66)**17.Ayet, **(67)**Çık.34/6ve7, B.1/5, **(68)**II.Krl.17/3, **(69)**Mez.119/137, Dan.9/14, **(70)**Mez.106/6, Dan.9/5,6ve8, **(71)**25.Ayet, **(72)**25.Ayet, **(73)**Tes.28/47, **(74)**Tes.28/48, Ezr.9/9, **(75)**Tes.28/33ve51, **(76)**Tes.28/48, **(77)**II.Krl.23/3, II.Trh.29/10, 34/31, Ezr.10/3, B.10/29, **(78)**B.10/1.

10. Bölüm: 1)Antlaşmayı(*Ahdi*) mühürleyenlerin isimleri, 28)Antlaşmanın içeriği.

1* Mühürleyenler[1]: Hakalya[2] oğlu Terşata*(Vali)* Nehemya[3] ve Sedekya. **2*** Seraya[4] Azarya, Yeremya, **3*** Paşhur, Amarya, Malkiya, **4*** Hattuş, Şebanya, Malluk, **5*** Harim, Meremot, Obadya, **6*** Daniel, Ginneton, Baruk, **7*** Meşullam, Abiya, Miyamin, **8*** Maazya, Bilgay, Şemaya(Bunlar imamlardı.). **9*** Levililer: Azanya'nın oğlu Yeşu, Henadad'ın oğullarından Binnuy ve Kadmiel. **10*** Ve kardeşleri Şebanya, Hodiya, Kelita, Pelaya, Hanan, **11*** Mika, Rehob, Haşabya, **12*** Zakkur, Şerebya, Şebanya, **13*** Hodiya, Bani, Beninu, **14*** Kavmin beyleri: Paroş[5] Pahat-Moab, Elam, Zattu, Bani, **15*** Bunni, Azgad, Bebay, **16*** Adoniya, Bigvay, Adin, **17*** Ater, Hizkiya, Azzur, **18*** Hodiya, Haşum, Betsay, **19*** Harif, Anatot, Nobay, **20*** Magpiaş, Meşullam, Hezir, **21*** Meşezabel, Sadok, Yaddua, **22*** Pelatya, Hanan, Anaya, **23*** Hoşea, Hananya, Haşşub, **24*** Halloheş, Pilha, Şobek, **25*** Rehum, Haşabna, Maaseya, **26*** Ahiya, Hanan, Anan, **27*** Malluk, Harim ve Baana'ydı. **28*** Halkın[6] geri kalanı kahinler ile Levililer, kapıcılar, ezgiciler ve Netinim(*Özel hizmetçi*) ile Allah'ın şeriatı için o yörenin halklarından ayrılanların[7] tümü, kadınları, çocukları, kızları; yani tüm düşünebilen ve anlayışlı olanlar. **29*** Allah'ın kulu Musa'nın eliyle verilen Allah'ın şeriatında[8] yürümek ve Rabbimiz olan ***Yehovah***'ın tüm buyruklar, ilkeler ve yasalarını tutmak için kendilerinin büyüklerinden olan kardeşleri ile birleşerek lanetle[9] yemin ettiler. **30*** Kızlarımızı[10] yörenin halkına vermeyip onların kızlarından da oğullarımıza almamak için. **31*** Ülkenin[11] halkı Cu-

martesi gününde satmak için bir eşya veya her çeşit buğday götürdüklerinde; kutsal günde onlardan satın almamak ve yedinci[12] yıl ile her[13] türlü borcun aranmasını bırakmak için yemin ettik. **32*** Allahımızın Evi'nin hizmeti için; yani huzur ekmeği[14] sürekli[15] ekmek sunusu ve sürekli kurban yakmak. Cumartesi günleri ile ay başları, belli bayramlar, kutsal şeyler ve İsraile kefaret(*bağışlama*) olmak için olan günah kurbanları ile Allahımızın Evi'nin tüm işi için. **33*** Yıllık üçte bir Şekel[*] vermek için kendimize yasa yaptık. **34*** Şeriatte[16] yazıldığı gibi Allahımız Rabb'in mezbahı (*sunağı*) üstünde yakmak için odun[17] sunusunu yıldan yıla belli zamanlarda oymaklarımıza göre Allahımızın evine götürülmesi için kâhinler ile Levililer ve halka kur'a attık. **35*** Toprağımızın[18] ilk ürünlerini ve tüm ağaçlarının ilk meyvelerini yıldan yıla Rabb'in Evi'ne götürmeye; **36*** Ve şeriatte[19] yazılı olduğu gibi oğullarımızın ve hayvanlarımızın ilk doğanlarını; sığırlarımız ile koyunlarımızın ilk doğanlarını ve Allahımızın Evi'ne, Allahımızın Evi'nde hizmet eden kahinleri götürmeye; **37*** Ve hamurumuzun[20] turfandası(*ilki*) olan sunumuzu; yani her çeşit ağacın meyvesini, şarabı ve yağı kahinlere, Allahımızın Evi'nin odalarına ve Levililere tüm ziraat kentlerimizin[21] ondalıklarını almaları için, toprağımızın ondalığını götürmeye karar verdik. **38*** Harun oğulları'ndan olan kahin Levililer'in ondalığından[22] Levililer ile paylaşacak ve Levililer ondalığın ondalığını Allahımızın Evi'ne hazine odalarına[23] götürecekler. **39*** Çünkü İsrailoğulları ve Levi oğulları; buğday şarap ve yağ sunusunu[24] '*Kutsal Yer*'in(*Tapınağın*) eşyalarını, hizmet eden kahinler, kapıcılar ve ezgicilerin bulundukları odalara götürecekler. Allahımızın[25] Evi'ni bırakmayacağız.

(1)B.9/38, **(2)**B.1/11, **(3)**B.8/9, **(4)**Bak B.12/1-21, **(5)**Bak Ezr.2/3 ve diğ., B.7/8 ve diğ., **(6)**Ezr.2/36-43, **(7)**Ezr.9/1, 10/11,12ve19, B.13/3,**(8)**II.Krl.23/3,II.Trh.34/31,**(9)**Tes.29/12ve14, B.5/12ve13, Mez. 119/106,**(10)**Çık.34/16,Tes.7/3,Ezr.9/12ve14, **(11)**Çık.20/10,Lev:23/3,Tes.5/12,B.13/15vediğ.,**(12)**Çık. 23/10ve11,Lev.25/4,**(13)**Tes.15/1ve2,B.5/12,**(14)**Lev. 24/5,II.Trh. 2/4,**(15)**Bak Say.28 ve29, **(16)**Lev.6/12, **(17)**B.13/31, İş.40/16, **(18)**Çık.23/19, 34/26, Lev.19/23,Say.18/12, Tes.26/2, **(19)**Çık.13/2,12 ve 13, Lev.27/26ve27,Say.18/15ve16, **(20)**Lev. 23/17,Say.15/19,18/12vediğ.,Tes.18/4,26/2,**(21)**Lev.27/30, Say.18/21vediğ.,**(22)**Say.18/26, **(23)**I.Trh.9/26, II.Trh.31/11, **(24)**Tes.12/6ve11, II.Trh.31/12, B.13/12, **(25)**B.13/10ve11, **(*)**: Tartılar ve ölçüler cetveline bak.

11. Bölüm: 1)Beyler ile halktan bazıları Oruşalim'de (*Kudüs'te*) oturmak için kur'a atmaları, 3)Seçilenlerin adları, 20)Halkın geri kalanının oturdukları kentler.

1* Halkın başkanları Oruşalim'de oturdu. Geri kalan halkın onda biri götürülüp kutsal[1] kent olan Oruşalim'de ve dokuzu da diğer kentlere yerleşmeleri için kur'a attılar. **2*** Halk Oruşalim'de oturmak için kendi kendine[2] gönüllü olan adamlara dua etti. **3*** Oruşalim'de[3] oturan vilayet başkanları bunlardı[Yahuda kentlerinde İsrailoğulları, imamlar, Levililer, Netinim[4] ve Süleyman'ın hizmetçisi[5] oğulları olarak her adam kendi kentinde ve mülkünde yaşadı.] **4*** Oruşalim'de[6] Yahuda oğulları ve Bünyamin oğulları'ndan bazıları oturdular. Yani Yahuda oğulları'ndan, Peres[7] oğulları'ndan Mahalel'in oğlu, Şefatya'nın oğlu, Amarya'nın oğlu, Zekeriya'nın oğlu ve Uzziya'nın oğlu Ataya. **5*** Ve Şilonî'nin oğlu, Zekeriya'nın oğlu, Yoyarib'in oğlu, Adaya'nın oğlu, Hazaya'nın oğlu, Kol-Hoze'nin oğlu, Baruk'un oğlu Maaseya. **6*** Peres oğulları'ndan Oruşalim'de oturanların tümü dörtyüz altmış sekiz güçlü kişilerdi. **7*** Bünyamin oğulları bunlardır; yani Yeşaya'nın oğlu, İtiyel'in oğlu, Maaseya'nın oğlu, Kolaya'nın oğlu, Pedaya'nın oğlu, Yoed'in oğlu, Meşullam'ın oğlu Sallu. **8*** Ondan sonra Gabbay ve Sallay tümü dokuz yüz yirmi sekiz kişiydi. **9*** Zikri oğlu Yoel onların gözetmeniydi. Hassenuan'ın oğlu Yahuda kentte ikinci gözetmendi. **10*** İmamlardan[8] Yoyarib oğlu Yedeya ve Yakin; **11*** Ahitub oğlu, Merayot oğlu Sadok oğlu, Meşullam oğlu, Hilkiya oğlu ve Allah'ın-Evi'nin gözetmeni Seraya'ydı. **12*** Ev'in hizmetini gören kardeşleri sekiz yüz yirmi iki kişiydi. Malkiya oğlu, Paşhur oğlu, Zekeriya oğlu, Amsin oğlu, Pelalyan oğlu, Yeroham oğlu Adaya; **13*** Ve boylar beyleri olan kardeşleri iki yüz kırk ikiydi. İmmer oğlu, Meşillemot oğlu, Ahzay oğlu, Azarel oğlu Amaşsay. **14*** Güçlü kişiler olan kardeşleri yüz yirmi sekiz kişi olup gözetmenleri Haggedolim oğlu Zabdiel'di. **15*** Levililer'den: Bunni oğlu, Haşabya oğlu, Azrikam oğlu, Haşşub oğlu Şemeya; **16*** Ve Şabbetay ile Yozabad. Bunlar Levililer'in başkanlarından olarak Allah'ın-Evi'nin dışındaki[9] işlerin görevlileriydiler. **17*** Asaf oğlu, Zabdi oğlu, Mika oğlu Mattanya ezgici başı olup ibadette şükran duasına başlayan oydu ve kardeşleri arasında ikincisi Bakbukya'ydı. Ondan sonra Yedut oğlu, Galal oğlu Şammua oğlu Abda'ydı. **18*** Kutsal[10] kentte olan Levililer'in tümü iki yüz seksen dörttü. **19*** Kapıcılar Akkub ve Talmon ile kapıları bekleyen kardeşleri yüz yetmiş ikiydi. **20*** İsrailin kâhinler ile Levililer'in geriye kalanları, Yahuda'nın tüm kentlerinde herkes kendi mirasında oturdu. **21*** Netinim[11] de Ofel'de yaşıyordu ve Siha ile Gişpa'da Netinim'in başıdaydılar.

22* Oruşalim'de bulunan Levililer'in gözetmeni Mika oğlu, Mattanya oğlu, Haşabya oğlu, Bani oğlu Uzzi'dir; bunlar da Asaf oğulları'ndan olup Allah'ın-Evi'nin işi üzerinde Levililer'in ezgicileriydiler. **23*** Ezgicilere[12] günlük yiyeceklerinin verilmesine ait kralın bunlara buyruğu vardı. **24*** Yahuda'nın oğlu, Zerah[13] oğlu, Meşezabel oğlu Patahya halkın her işi için kralın vekiliydi. **25*** Yahuda oğulları köylerle onların otlaklarında; yani Kiryat-Arba[14] ile kasabalarında, Dibon ile köylerinde ve Yekabseel ile köylerinde. **26*** Yeşua'da, Molada'da, Pelet Evi'nde, **27*** Hasar Şual'da ve Beer-Şeba ile kasabalarında, **28*** Siglag'ta, Mekona ile köylerinde, **29*** En-Rimmon'da, Sora'da, Yarmut'ta, **30*** Zanoah'ta, Adullam ile köylerinde, Lakiş ile kırlarında ve Azeka ile köylerinde oturdular. Böylece Beer-Şeba'dan Hinnom deresine kadar yaşadılar. **31*** Bünyamin oğulları'nda Geba'dan başlayarak Mişmaş, Ayyad'a ve Beytel ile köylerinde; **32*** Anatot, Nob ve Ananya'da; **33*** Hasor, Rama ve Gittaim'de; **34*** Hadid, Seboim ve Nabelat'ta; **35*** Lod, Onod ve Giharaşim'e[15] '*Sanatçılar Deresi*'ne kadar yayıldılar. **36*** Ve Levililer Yahuda ile Bünyamin'e ayrıldılar.

(1)18.Ayet,Mat.4/5,27/53,**(2)**Hak.5/9,**(3)**I.Trh.9/2ve3, **(4)**Ezr. 2/43, **(5)**Ezr.2/55, **(6)**I.Trh.9/3ve diğ., **(7)**Tek.38/29, **(8)**I.Trh.9/10 vediğ.,**(9)**I.Trh.26/29,**(10)**1.Ayet,**(11)**Bak B.3/26, **(12)**Ezr.6/8ve9, 7/20ve diğ., **(13)**Tek.38/30, **(14)**Yeş.14/15, **(15)**I.Trh.4/14.

12. Bölüm: 1)Zerubbabel ile gelen kahinler, 8)Levililer, 10)Baş kahinler sırası, 22)Ünlü Levililer, 27)Surun sevinçle taktisi, 44)İmamlar(*Kahin*) ile Levililer'in hizmetleri.

1* Şealtiel oğlu Zerubbabel[1] ve Yeşu ile beraber çıkan imamlar ile Levililer bunlardır: Seraya[2] Yeremya, Ezra. **2*** Amarya, Malluk, Hattuş, **3*** Şekenya, Rehum, Meremot, **4*** İddo, Ginnetoy, Abiya[3] **5*** Miyamin, Maadya, Bilga, **6*** Şemaya, Yoyarib, Yedaya, **7*** Sallu, Amok, Hilkiya ve Yedaya'ydı. Bunlar Yeşu'nun[4] günlerinde imamların*(kahin)* ve kardeşlerinin başkanlarıydılar. **8*** Levililer: Yeşu, Binnuy, Kadmiel, Şerebya, Yahuda ve kardeşleri[5] beraber; şükran için görevli olan da Mattanya'ydı. **9*** Kardeşleri olan Bakbukya ile Unno da nöbetlerinde onların karşısındaydılar. **10*** Yeşu Yehoyakim'in ve Yoyakim (*Yehoyakim*) Elyaşib'in babasıydı; ve Elyaşib Yoyada'nın babası oldu. **11*** Yoyada Yonatan'ın ve Yonatan Yaddu'nun babası oldu. **12*** Yoyakim'in günlerinde boylar beyleri olan imamlar*(kahin)* Seraya'dan Meraya ve Yeremya'dan Hananya. **13*** Ezra'dan Meşullam ve Amarya'dan Yehohanan, **14*** Malluki'den, Yonatan ve Şebenya'dan Yusuf. **15*** Harim'den Adna, Merayot'tan Helkay. **16*** İddo'dan Zekeriya, Ginneton'dan Meşullam. **17*** Abiya'dan Zikri, Minyamin'den; Moadya'dan Piltay. **18*** Bilga'dan Şammua, Şemeya'dan Yehonatan. **19*** Yoyarib'den Mattenay, Yedaya'dan Uzzi. **20*** Sallay'dan Kallay, Amok'tan Eber. **21*** Hilkiya'dan Haşabya ve Yedaya'dan Netanel'di. **22*** Elyaşib, Yoyada, Yohanan, Yaddua'nın günlerinde Levililer'in atalar boyları başkanları ve Pers kralı Daryüs'ün egemenliğine değin kahinler de yazıldılar. **23*** Levi oğulları'nın boylar beyleri Elyaşib'in oğlu Yohanan'ın günlerine kadar Tarihler-Kitabı'nda yazılmıştır. **24*** Levililer'in başları Haşabya, Şerebya ve Kadmiel'in oğlu Yeşua olup; kardeşleri de Allah[6] adamı Davut'un buyruğuna göre hamt ve şükretmek için bunların karşısında dizilmiş[7] duruyorlardı. **25*** Mattanya, Bakbukya, Obadya, Meşullam, Talmon ve Akkub kapı ambarlarını bekleyen bekçilerdi. **26*** Bunlar Yosadak'ın oğlu, Yeşu'nun oğlu Yoyakim'in günlerinde; vali[8] Nehemya ve imam ile yazıcı[9] olan Ezra'nın günlerindeydi. **27*** Oruşalim surunun taktisi[10] zamanı bu taktisin sevinç[11] hamt ve anmayla beraber zil, ney ve dümbeleklerle yapılması için Levililer'i bütün her yerde Oruşalim'e götürmek için aradılar. **28*** Ezgiciler oğulları Oruşalim'e yakın olan yerlerden ve Netofalılar'ın köylerinden; **29*** Gilgal Evi'nden, Geba ile Azmavat kırlarından toplandılar. Çünkü Ezgiciler Oruşalim yakınlarında kendileri için köyler yapmışlardı. **30*** Kahinler ile Levililer kendilerini, kapıları ve surları da temiz kıldılar. **31*** Ben de Yahuda başkanlarını sur üstüne çıkararak; ezgiler okuyacak iki büyük bölük ayırdım. Bunlardan biri sur üstünde sağ yanda[12] çöplük kapısına[13] doğru gidiyordu. **32*** Onların arkasından Hoşeya ile tüm Yahuda başkanları; **33*** Azarya, Ezra ve Meşullam, **34*** Yahuda, Benyamin, Şemaya ve Yeremya. **35*** Kâhin oğullarından Asaf oğlu, Zakkur oğlu, Mikaya oğlu Mattanya oğlu, Şemaya oğlu, Yonatan oğlu Zekeriya borazanlarla[14]. **36*** Kardeşleri: Şemaya, Azarel, Milalay, Gilalay, Maay, Netanel, Yahuda ve Hanani Allah adamı olan Davut'un müzik aletleriyle[15] ve yazıcı Ezra da önlerinde olarak gidiyorlardı. **37*** Önlerinde[16] olan çeşme kapısına gelerek; Davut[17] kentinin merdivenlerinden sur üstüne çıkacak yere, Davut-Evi'nin üst tarafından kuzeydeki '*Su-Kapı'*sına[18] kadar yürüdüler. **38*** Mezmur[19] okuyanların diğer bölüğü karşıdan gidiyor; ve ben de halkın yarısı ile sur üzerinde fırın[20] kulesinden geniş[21] sura kadar. **39*** Efraim[22] kapısı üstünden, eski[23] kapı üstünden, Balık[24]

Kapısı ve Hananel[25] kulesi ile Hammea kulesi üstünden '*Koyun-Kapısı*'na[26] dek onların arkasından yürüdüm ve '*Zindan-Kapısı*'nda[27] durdular. **40*** Böylece ezgiler okuyanların iki bölüğü kendim ve başkanların tümü benimle birlikte; **41*** Kâhinler yani; Elyakim, Maaseya, Minyamin, Mikaya, Elyoenay, Zekeriya ve Hananya ellerinde borazanlar ile; **42*** Maaseya, Şemaya, Eleazar, Uzzi, Yehohanan, Malkiya, Elam ve Ezer Allah'ın-Evi'nde durduk. Ezgiciler de önderleri Yezrehya ile beraber yüksek sesle ezgiler okudular. **43*** O gün birçok kurbanlar sundular ve sevindiler. Çünkü Alah onları büyük sevinçle sevindirdi. Karılar ile çocuklar da sevindiler. O denli ki, Oruşalim'in sevinç sesi tâ uzak yerlerden işitildi. **44*** Hazineler[28] sunular, turfandalar ve ondalıklar için odalara o gün adamlar atandı ki, kentlerin tarlalarından kahinler ile Levililerin şeriattaki (*Kutsal Yasadaki*) payını oraya toplasınlar. Çünkü Yahuda hizmet eden kâhinler ile Levililerden ötürü sevindi. **45*** Bunlar kendi ilâhlarının buyruğunu ve temizlik emrini; ezgiciler ile kapıcılar da Davut[29] oğlu Süleyman'ın düzenlemesine göre görevlerini yerine getirdiler. **46*** Çünkü eski devirlerde Davut'la Asaf'ın[30] günlerinde; ezgicilerin önderleri ve Allah'ı anmak için, hamd etmek üzere olan ilâhiciler vardı. **47*** Zerubbabel'in günlerinde ve Nehemya'nın günlerinde, tüm İsrail ezgicilerle kapıcıların yiyeceklerini günden güne veriyorlardı. Levililer'e[31] kutsal şeyleri veriyorlar ve Levililer[32] de Harun oğulları'na veriyorlardı.

(1) Ezr.2/1ve2, **(2)**Bak B.10/2ve8, **(3)**Luk.1/5, **(4)**Ezr.3/2, Hag.1/1, Zek.3/1, **(5)**B.11/17, **(6)**I.Trh.23,25 ve 26, **(7)**Ezr.3/11, **(8)**B.8/9,**(9)**Ezr.7/6ve11,**(10)**Tes.20/5,Mez.30devamı, **(11)**I.Trh.25/6,II.Trh. 5/13,7/6, **(12)**Bak38.Ayet, **(13)**B.2/13,3/13, **(14)**Say.10/2ve8,**(15)**I.Trh.23/5,**(16)**B.2/14,3/15,**(17)**B.3/15, **(18)**B. 3/26, 8/1,3 ve 16, **(19)**Bak 31.Ayet, **(20)**B.3/11, **(21)**B.3/8, **(22)**II.Krl.14/13,B.8/16,**(23)**B.3/6,**(24)**B.3/3,**(25)**B.3/1, **(26)**B.3/32, **(27)**Yerm.32/2, **(28)**II.Trh.31/11,12,B.13/5,12ve13, **(29)**I.Trh.25ve26,**(30)**I.Trh.25/1,diğ.,II.Trh.29/30,**(31)**Say. 18/21ve24, **(32)**Say.18/26.

13. Bölüm: 1)Şeriatın(*Yasa*) okunması ve karışık halkın ayrılması, 4)Tobiya'nın Tapınakta kullandığı odanın Nehemya'nın emriyle temizlenmesi, 10)Kutsal görevin yerine getirilmesi için düzenleme, 15)Kutsal günü kaldıranların; 20)Ve yabancı kadınlardan alanların azarlanması.

1* O gün halk dinliyorken Musa'nın kitabından[1] okudular ve orada: 'Ammonlu[2] ile Moablı sonsuza dek Allah'ın toplumuna girmesin' diye yazılıydı. **2*** Çünkü bunlar İsrailoğullarını ekmek ve suyla karşılamadıkları gibi onlara lanet söylesinler diye onlara karşı Balam'ı[3] parayla tuttular. Ama[4] Allahımız bunu berekete çevirmişti. **3*** *Tevrat'*ı dinliyorken tüm karışmış[5] olan halkı İsrailden ayırdılar. **4*** Bundan önce Allah'ımızın Evi'nin[6] odasının önderi olan imam*(kahin)* Elyaşib idi. **5*** Ekmek[7] sunularını, günlük eşyaları. Levililer[8] Ezgiciler ve kapıcılar için buyrulan buğday, şarap ile yağın ondalıklarını; ve imamlara*(kahin)* verilen sunuları koydukları büyük odayı onun için hazırlamıştı. **6*** Tüm bu olaylar karşısında ben Oruşalim'de(*Kudüs'te*) değildim. Çünkü[9] Babil kralı Artehşaşta'nın[*] otuz ikinci yılında kralın yanına gittim. Bir zaman sonra kraldan izin alarak; **7*** Oruşalim'e geldim. Elyaşib'in Tobiya için Allah'ın[10] Evi'nin avlusunda bir oda hazırlaması ile tasarladığı kötülüğü anladığımda; **8*** Çok gücendim ve Tobiya'nın tüm eşyasını odadan dışarı attım. **9*** Söylediğim odaları[11] temizlettim. Allah'ın Evi'nin eşyalarını, ekmek sunusunu ve '*günlük*'ü oraya geri getirdim. **10*** Levililer'in paylarının[12] verilmediğini; ve hizmet eden Levililerle ezgicilerin tümünün kendi[13] tarlasına kaçtığını anladım. **11*** Görevlilerle çekişerek[14] onlara: -Neden Allah'ın-Evi gözardı[15] edildi? Dedim ve sonra kaçan kişileri getirterek kendi memuriyetlerine göre yerleştirdim. **12*** Tüm Yahuda'da[16] buğday, şarap ve yağın ondalıklarını hazinelere götürdüler. **13*** Hazineye bakan[17] hazine görevlileri; yani kahin Şelemya, yazıcı Sadok ve Levililer'den Pedeya ile onların yanına Mattanya oğlu, Zakkur oğlu Hanan'ı atadım. Çünkü bunlar güvenilir[18] sayıldılar ve hizmetleri kardeşlerine paylarını dağıtmaktı. **14*** Ey[19] Allah'ım! Bu şeyler için beni anımsa. Allahımın-Evi ve onun hizmetleri için yaptığım iyi işleri yok etme. **15*** O günlerde Yahuda'da Cumartesi[20] gününde üzüm sıkma masarasında; demet götürmek ve eşeklere yük yüklemekte olan adamlar gördüm. Şarap, üzüm, incir ve her türlü yükleri Cumartesi[21] gününde Oruşalim'e götürdüklerini gördüm. Tahılları sattıkları gün onları azarladım. **16*** Orada oturan Surlular balık ve her türlü eşya götürerek Cumartesi gününde Yahuda oğulları ve Oruşalim halkına satıyorlardı. **17*** O zaman[22] Yahuda'nın ileri gelenleriyle çekiştim; ve onlara: -Bu yaptığınız kötülük ve Sebt(*Cumartesi*) gününü bozmaktır, dedim. **18*** Atalarınız[23] böyle yaptıklarından Allahımız bize ve bu kente tüm bu belaları getirmedi mi? Ama siz Sebt'i(*Şabbat'ı*) bozmakla İsrail üzerine daha çok gazap getiriyorsunuz, dedim. **19*** Sebt gününden önce Oruşalim'in (*Kudüs*) kapılarını karanlık[24] basar basmaz ka-

pamalarını buyurdum. Sebt günü geçmeyince açılmasın; diye sıkıca söyledim ve Sebt[25] gününde içeriye bir yük götürülmemesi için bazı adamlarımı kapılara yerleştirdim. **20*** Bu şekilde satıcılar *(bezirganlar)* ve her çeşit eşya satanlar bir iki kez Oruşalim dışında gecelediler. **21*** Ben de onları şöyle azarladım: -Siz niçin surun önünde geceliyorsunuz? Eğer bir daha böyle yaparsanız size el koyarım, dedim ve ondan sonra bir daha Sebt(*Şabbat*) gününde gelmediler. **22*** Levililer'e kendilerini[26] temizleyip Sebt gününde kutsamaları için kapıları beklemelerini söyledim. Ey! Allah'ım[27] bunun için beni anımsa. Lütuflarının büyüklüğüne göre bana acı. **23*** O günlerde Aşdodlu[28] Ammonlu ve Moablı kadınlarla evlenmiş olan Yahudileri gördüm. **24*** Çocukları Yahudice bilmiyor; yarı Aşdod dili ve diğer milletlerin dilleriyle konuşuyorlardı. **25*** Ben de onlarla[29] çekişerek; onlara lanet ve bazısını da tokatlayarak saçlarını yoldum. 'Kızlarınızı onların oğullarına vermeyin ve onların kızlarını da oğullarınıza veya kendinize almayacaksınız, diye Allah[30] hakkı için onlara yemin ettirdim. **26*** İsrail[31] kralı Süleyman, birçok milletlerde örneği görülmemiş bir kral ve Allah'ının[32] sevgilisi olması nedeniyle Allah onu tüm İsrail üzerine kral atadı ise de bu[33] şekilde günah yapmadı mı? Onu[34] bile yabancı kadınlar günaha*(suça)* düşürdüler. **27*** Yabancı[35] kadınlarla evlenmekle Allah'ımıza hainlik yaparak bu büyük kötülüğü yapmaya size yüz mü gösterelim? Dedim. **28*** Baş kâhin(*imam*) olan Elyaşeb'in[36] oğlu, Yoyada'nın oğullarından biri Horon'lu Sanballat'ın damadı olduğundan onu yanımdan attım. **29*** Ey[37] Allah'ım bunları an! Çünkü kâahinliği[38] ve kahinler ile Levililer'in andını bozdular. **30*** Böylece[39] onları tüm yabancılardan temizledim. Kâhinler ile Levililer'in nöbetlerini herkes kendi hizmeti için; **31*** Belli zamanlarda olan odun[40] sunusu ve turfandalar için adamlar atadım. Ey Allah'ım! Beni iyilikle an.

(1) Tes.31/11ve12,II.Krl.23/2,B.8/3ve8,9/3,İş.34/16, **(2)**Tes.23/3 ve4, **(3)**Say.22/5, Yeş.24/9ve10, **(4)**Say.23/11, 24/10, Tes.23/5, **(5)**B.9/2,10/28,**(6)**B.12/44,**(7)**B.12/44,**(8)**Say.18/21ve24, **(9)**B. 5/14,**(*)**Bak.Yud.1/1"Arpakşat",**(10)**1.ve5.Ayetler,**(11)**II.Trh. 29/5,15,16ve18,**(12)**Malk.3/8,**(13)**Say.35/2, **(14)**17.ve 25.Ayetler, Sül.Mes.28/4,**(15)**B.10/39,**(16)**B.10/38ve39,12/44, **(17)**II.Trh. 31/12, B.12/44, **(18)**B.7/2, I.Kor.4/2, **(19)**22. ve 31. Ayetler, B.5/19,**(20)**Çık.20/10,**(21)**Yerm.17/21ve22,B.10/31, **(22)**11.Ayet, **(23)**Yerm.17/21-23,**(24)**Lev.23/32,**(25)**Yerm.17/21,22, **(26)**B. 12/30,**(27)**14.ve31.Ayetler,**(28)**Ezr.9/2,**(29)**11.Ayet,Sül Mes.28/4, **(30)**Ezr.10/5, B.10/29ve30, **(31)**I.Krl.11/1ve diğ., **(32)**I.Krl.3/13, II.Trh.1/12,**(33)**II.Sam.12/24, **(34)**I.Krl.11/4ve diğ., **(35)**Ezr.10/2, **(36)**B.12/10ve22,**(37)**B.6/14,**(38)**Malk.2/4,11ve12,**(39)**B. 10/29,30, **(40)**B.10/34, **(41)**14.ve22.Ayeler.

TOBİT'İN KİTABI

(2 Grekçe Orijinal versiyonu vardır.)
ALİ BEY'in 1664-'65 ORİJİNAL OSMANLICA ÇEVİRİSİ REVİZYONU (I.Grekçe çevirisindendir.)

1. Bölüm: Yaşlı Tobias'ın Allah'tan korkusu.

1* Naftali oymağı'ndan Aseol soyu Gabael, Ananiyal, Adl ve Tobiyal oğlu Tobit'in[1] serüveni. **2*** Şalmaneser[2] adındaki Asur'lu kralın egemenliğinde, Aser'in üst yanında olan Celile vilayetinin, Naftali adındaki şehrin sağında olan Tisbe kasabasında tutsaktı. **3*** Ben Tobit, tüm yaşamımda din yolunda yürüdüm. Benim Asur ülkesinde olan, Ninova şehrine gelen kardeşlerime ve akrabalarıma çok sadakalar verdim. **4*** Ben vatanım İsrail vilayetinde gençecik iken; benim baba oymağım Naftali, şu Kutsal Kudüs'ün evinden ayrılmıştı. Orada tüm oymaklar kurban kesmek için İsrail'in oymaklarından seçildiler. Orada yüce Tanrı'nın tapınağı dünyanın tüm asırları için bina olunup kutsanmıştı. **5*** Bu sırada döneklik eden oymaklar, ineğe ve Baal putuna kurban kesiyorlardı. Benim baba evi olan Naftali de böyle yapıyordu. **6*** Yalnız ben tüm İsrail'e sonsuza dek kesin emrolunan yasa ve kurallar gereğince, sık sık Kutsal Kudüs'e bayrama gidiyor; ilk ürünlerin, hayvanların ondalığını ve ilk yünlerini götürürdüm. Onları Mezbah yanında, Harun oğullarından olan imamlara veriyordum. **7*** Kutsal Kudüs'te hizmet eden Harun oğullarına tüm hayvanların ilk ondalıklarını vererek, ikinci ondalıklarını da satıyordum. Her yıl Kutsal Kudüs'e geldiğimde böyle harcıyordum. **8*** Üçüncü ondalıkları ise babamın anası Debora bana vasiyet ettiği gibi gerekli olanlara veriyordum. Çünkü babamdan öksüz kalmıştım. **9*** Yiğit bir kişi olduğumda babamızın soyundan Anna'yı eş olarak aldım ve ondan Tobiya doğdu. **10*** Ben Ninova'da tutsak olduğumda tüm kardeşlerim ve akrabalarım putperestlerin ekmeklerini yiyorlardı. **11*** Ben ise: "Yemiyeceğim!" diyerek kendimi çok sakınıyordum. **12*** Çünkü tüm yüreğimle Tanrı'yı anıyordum. **13*** Yüce Allah da beni Şalmaneser'in yanında kabul edip beğendirdi ve onun kahyası oldum. **14*** Ondan sonra Med vilayetine gittiğimde orada Med'in Ragi adlı şehrinde Gabriya'nın kardeşi Gabael'e on yün para emanet verdim. **15*** Şalmaneser öldüğünde oğlu Sanharib onun yerine kral oldu. **16*** Ve umudu karışık olduğundan artık Med ülkesine gitmedim. **17*** Öyle ki Şalmaneser'in zamanında kardeşlerime çok sadakalar verdim. **18*** Aç olanlara kendi ekmeğimden, çıp-

laklara giysilerimden veriyordum. **19*** Vilayetlilerimden birisini ölmüş ve Ninova burçlarına yanına terkedilmiş gördüğüm zaman gömdürüyordum. **20*** Ondan sonra kral, Yahuda vilayetinden kaçıp geldiği zaman bir kimseyi öldürdüğünde onu gizlice gömdürüyordum. Çünkü öfkesinden çoğunu öldürüyordu. **21*** Kral onların cesetlerini arıyor; ama bir türlü bulamıyordu. **22*** Bu yüzden gizlendim ve duyduğuma göre beni de öldürmek için arıyorlardı. Ben de korkudan kendimi bir yere attım. **23*** Tüm mallarım çapul oldu; bana karım, Anna ve oğlum Tobiya'dan başka bir şey kalmadı. **24*** Bu kez elli beş gün[3] geçmeden onu kendisinin iki oğlu öldürdü ve Ararat[4] dağlarına kaçtılar. Oğlu Sarehaddon onun yerine kral oldu. **25*** Önceki kardeşim Anael oğlu Ahiyahir'i tüm babasının hesapları ve kendi gelirlerinin yönetimi üzerine atadı. **26*** Ahiyahir benim için rica etti de Ninova'ya döndüm. Bu sırada Ahiyahir saki, mühürdar, defterdar ve muhasebeci olduğundan; **27*** Sarehaddon o kardeşimin oğlunu kendine vezir yaptı. **28*** Ben de evime döndüğüm zaman, bana eşim Anna ve oğlum Tobiya tekrar verildi.

(1) Neh.13/4, Zek.6/4, **(2)**II.Krl.18/9, (3)II.Grekçe versiyonunda 40 gün, **(4)**BakTek.8/4, II.Krl.19/37 (*Esar-Haddon olarak geçiyor.*).

2. Bölüm: Tobias'ın kör olması ve onun dostlarıyla karısına Allah'a güvendiğini söylemesi.

1* Bu kez ellinci günün bayramında ki, yedi haftanın kutsal bayramıdır. Bana güzel bir yemek hazırladılar ve yemeye sofraya oturdum. **2*** Yemek gözüme çok geldi ve oğluma dedim ki: Git! Eğer Allah'ı anan yoksul bir kardeşimi görürsen getir. İşte seni bekliyorum. **3*** O da bana dönüp şöyle dedi: -Ey babam! Bizlerden birini boğdular da onu sokağa bıraktılar. **4*** O anda ben yemeği tatmadan dışarıya sıçradım ve o cesedi bir eve güneş batana dek götürdüm. **5*** Sonra dönüp yıkandım da yemeğimi yasla yedim. **6*** Amos'un peygamberliğine göre ki "Bayramınız[1] yasa ve şölenleriniz acıya dönsün" demişti. İşte bunu anımsayarak ağladım. **7*** Ondan sonra güneş batınca gidip bir çukur yaptırdım ve onu gömdürdüm. **8*** Komşular benimle alay ederek şöyle dediler: Bu kişi bu iş için öldürülmekten korkmuyor mu? Biraz önce kaçak biriydi, şimdi ise suçluları gömüyor. **9*** Ben o gecede, kapı önünün duvarı yanında yattım. Çünkü kirliydim ve yüzüm açık iken o duvarda serçe kuşlarının var olduğunu bilmedim. **10*** Gözlerim açık olduğundan, serçe kuşları gözlerimin içini sıcak dışkılarıyla pislediler ve gözlerimde ak perdeler çıktı. **11*** Doktorlara gittim ama bana bir türlü çare bulamadılar. **12*** Bu sırada Ahiyar beni, ben ta Elima'ya gidene dek besliyordu. **13*** Eşim Anna ise kadınların hareminde yün işi dokuyor ve onları ağalara gönderiyordu. **14*** Onlar da karıma kendi ücretini veriyordu. Ama bir gün bir oğlak fazladan vermişlerdi. **15*** Ve bana eve geldiği zaman oğlak melemeğe başladı. **16*** Ben de: -Bu oğlak[2] kimdendir? Sakın çalıntı olmasın! Git onu sahibine ver; çünkü çalıntı şeyi yemek iyi değildir, dedim. **17*** Ama o bana: -Bu bana kazancımın dışında armağan edildi, dedi. Ben ise inanmadım: -Onu sahiplerine ver, dedim. Çünkü ondan utanç duyup kızarıyordum. **18*** O da bana: -Nerde kaldı senin sadakaların ve iyiliklerin; nerdedir? İşte sende olan hep görünüyor.

(1) Bak Amos'un Kit.8/10, **(2)**Tek.27/9.

3. Bölüm: Tobias'ın Ninova'da yaptığı dua ve Ekbetan'da olan hasta Sara.

1* Ben de üzülerek ağladım ve bıkkınlıkla şöyle dua ettim: **2*** Ya Rabbi! Sen tüm işlerinde dürüstsün, tüm yolların bağışlayıcılıkla dolu olan gerçek yollardır ve sonsuza dek gerçek adaletle yargılıyorsun. **3*** Beni an ve bana bak..! Benden öç alma. Şu benim ve atalarımın ki buyruklarına asi olup önünde günah etmişlerdi. **4*** Sen bizi bunun için çapula, tutsaklığa ve aralarında utanç olduğumuz bu insanların arasına eğlence yapmaya dağıttın. **5*** Senin yargıların büyük ve gerçektir. Benim ve atalarımın günahlarına göre bana davran. Çünkü senin buyruklarına uymadık ve gerçekliğine göre önünde sağlam durmadık. **6*** Şimdi bana nasıl görüyorsan öyle buyur. Emret ki canım benden alınsın ve beni yeniden toprağa döndürsün. Çünkü bana dirilmektense ölmek daha iyidir. Birçok yalanların yüzümüze vurulduğunu duydum ve çok kederlendim. Buyur ki, bu işkenceden kurtulup sonsuz yere gideyim. Benden yüzünü çevirme ya Rabb! **7*** Hemen o gün, Raguel kızı Sara, Med ülkesinin Ekbetan adlı şehrinde babasının cariyelerinden utandırıldı. **8*** Çünkü yedi kocaya verilmişti; ama o kötü Asmedov adındaki cin, onları onunla yatmadan önce öldürüyordu. **9*** Onlar ona: -Kocalarını boğduğunu bilmez misin? İşte senin yedi kocan vardı; ama onlardan birisinin adıyla bile anılmadın. **10*** Niçin bizi onlardan ötürü sıkıntıya sokuyorsun? Öldülerse sen de onlar ile git de senden oğul ve kız görmeyelim. **11*** O da bu sözleri duyunca çok üzüldü. O denli çok üzgündü ki kendini boğmak bile istedi. Sonunda

dedi ki: -Ben babamın biricik kızıyım. Böyle yaparsam ona yazık olur ve yaşlılığında onu acıyla mezara götürmüş olurum. **12*** Ondan sonra pencere[1] kenarında dua ederek şöyle söyledi: -Ey Tanrım Rabb! Sen ne kutsalsın. Senin görkemli adın sonsuza dek kutsansın, yücelensin ve işlerin seni her an bereketle ansın. **13*** Şimdi ya Rabbi! Gözlerimi, yüzümü sana karşı döndürüyor ve diyorum ki, beni bu yerden bırak da artık utanç duymayayım. **14*** Ya Rabbi! Sen biliyorsun ki, insanın her günahından temizim ve tutsak olduğum vilayette adımı, hem babanın adını rezil etmedim. **15*** Ben babamın biricik kızıyım; onun bir oğlu yok ki, mirasçısı olsun. Ne bir yakınım ve ne de bir kimsenin oğlu var ki ben kendimi ona eş olmak için saklayım. **16*** Yedi kocam da öldü; yaşamak bana neye yarar? **17*** Eğer beni öldürtmek istemezsen hiç olmazsa bana azıcık bak ve acı. Emret ki artık ayıbı duymayayım. **18*** İkisinin duaları da yüce Allah'ın görkeminin önünde kabul edildi. **19*** Ve Rafael ikisine de şifa vermek için gönderildi. Tobiya'nın gözlerinden ak perdeleri silmek ve o kötü Azmodius[*] adındaki cini bağlayıp Ragoel kızı Sara'yı, Tobit oğlu Tobiya'ya eş olarak vermek için. Çünkü onunla evlenmesi miras[2] hakkı olarak Tobiya'ya düşerdi. **20*** Hemen o anda Tobit dönüp kendi evine girdi[3] Raguel kızı Sara da kendi odasından indi.

1)Bak Dan.6/10, **(2)**Say. 36.Bölümü oku, **(*)Asmodeus**: Bazı rivayetlerde baş melek Mikael'in Süleyman'a bir yüzük verdiği ve bu yüzük sayesinde Süleyman'ın Asmodeus ve cinlerini emri altına aldığı, hattâ Tapınağın yapımında bile çalıştırdığını; ama sonra bir şekilde Asmoday'ın bu yüzüğü ele geçirerek denize attığı ve serbest kaldığı anlatılıyor. Bu rivayet aynen Dabbet-ül arz'a atfedilerek onun kıyamet zamanında bu yüzüğü ve Hz. Musa'nın asasını ele geçirerek büyük güç kazanacağı şeklinde rivayet ediliyor, (3)II. Grekçe versiyonunda '*avludan eve dönüyordu*'.

4. Bölüm: Tobias'ın oğlundan son dileği.

1* O gün Med ülkesininin Ragi adındaki şehrinde Tobit; Gabael'e emanet verilen paraları anımsadı. **2*** Ve kendi kendine dedi ki: -Ben ölmek istedim! Neden oğlum Tobiya'yı çağırmayım ki ölmeden önce o paranın durumunu bildirmeyim? **3*** Böylece onu çağırarak dedi ki: -Ey oğlum! Ben ölürsem, beni göm ve anneni dışlama. Tüm yaşamın boyunca onu gözet, her dilediğini yap ve onu kederlendirme. **4*** Sen onun karnındayken, onun ne denli sıkıntılar çektiğini unutma. **5*** O öldüğü zaman onu benim yanımda mezara göm. **6*** Ey oğul! Tüm günlerde Tanrımız yüce Rabbi an, günah etme, buyruklarını bırakma ve tüm yaşamında doğru ol; sapkınların yollarında durma. Çünkü eğer iyi işler yaparsan; iyi iş yapanlar gibi mesut olursun. **7*** Malından sadakalar ver. Bunu yaparken küçümseme ve bir yoksuldan yüzünü çevirme ki Rabb'in yüzü de senden çevrilmesin. **8*** Ne kadar malın çok olursa o kadar çok sadaka ver. **9*** Eğer malın az olursa aza göre sadaka vermeye çekinme. **10*** Çünkü kendine zorunluluk günü için, iyi bir hazine saklamış olursun. **11*** Çünkü sadaka ölümden kurtarır ve karanlığa girmeye bırakmaz. **12*** Sadaka 'Yüce Egemen' Rabbin önünde sunulan iyi bir kurban gibidir ki onu yapanlara oluyor. **13*** Ey oğul her zinadan sakın! Önce babalarının soyundan kendine eş al ve babanın soyundan olmayan yabancı kadını alma. **14*** Çünkü biz peygamber oğullarıyız: Nuh, İbrahim, İshak ve Yakup eskiden beri babalarımızdır. **15*** Hiç unutma ey oğul! Bunların tümü kendi akrabalarından eşler aldığından soyları kutsal kaldı ve onların nesili soyu dünyayı miras alacaklardır. **16*** Evet şimdi ey oğul! Kardeşlerini sev. Onlardan eş almamak için; kardeşlerinden ve milletinin soyundan olan kızlardan birini bile yüreğinde küçümseme. **17*** Çünkü kibirlenmede ölüm ve büyük yıkım var. **18*** Ve gurur eksiklik ile eziklik getirir. Çünkü tepeden bakmak açlığın+ anasıdır. **19*** Sana iş yapanın ücreti yanında gecikmesin; illa onu o saatte ver. Eğer sen de Rabb'e hizmet edersen sana da emeğin verilsin. **20*** Ey oğul! Tüm işlerinde kendini sakın ve tüm tanışıklarına edepli ol. **21*** İstemediğin şeyi kimseye yapma, sarhoş oluncaya dek şarap içme ve sarhoşluk sana yoldaş olmasın. **22*** Aç olana ekmeğinden, çıplak olana giysilerinden ver; ve tüm artığından sadakalar ver. Bunu yaparken gözün küçümsemesin. **23*** Ekmeklerini iyilerin mezarları üstüne bırak; ama onları günahkârlara verme. **24*** Her akıllı kişiden öğüt al ve yararlı öğüdü küçümseme. **25*** Her zaman, yüce Rabbi kutsallıkla an. Tüm işlerinin doğruluğunu ve tasarılarının rast gitmesini dile. **26*** Çünkü hiçbir insan kendi kendinden ne olacağını bilmez. İlla yüce Rabb kendisi her iyiliği yapar ve dilediğini de bildiği gibi alçaklar. **27*** Şimdi ey oğlum! Vasiyetimi iyi dinle ki, yüreğinden hiç çıkmasın. **28*** Sana söylemek istediğim: Ben Med vilayetinde Ragi adındaki şehirde Gabriya oğlu Gabael'e on yük gümüş para emanet verdim. **29*** Ey oğul! Yoksul olduğumuz için korkma. Eğer Allah'tan korkup her günahtan çekinirsen ve O'nun beğendiğini yapacak olursan; sana o kadar mal yeter.

+: "*Tafra açlığın anasıdır*". Burada kastedilen şey hırs.

5. Bölüm: Genç Tobit'in meleği yoldaş edinerek Med ülkesine gitmesi.
1* Tobiya da şöyle yanıt verdi: -Ey babam! Ne dersen yaparım. **2*** Ama o gümüş parayı nasıl alacağım? Çünkü ben o adamı tanımıyorum. **3*** O da ona bir senet verip dedi ki: **4*** -Ben henüz sağken bir adam bul. O sana yoldaş olsun ve ben ona emeğini vereyim. Birlikte gidip o gümüş paraları alasınız. **5*** O da bir adam aramaya çıktı ve Rafael'i buldu. O bir melekti. Ama o, onun bir melek olduğunu bilmedi. **6*** Ona şöyle dedi : -Med vilayetinde, Ragi adındaki şehre benimle gidebilir misin ve o yerleri biliyor musun? **7*** Melek de ona: -Ne olacak? Seninle gideyim. Daha önce kardeşimiz Gabael'in evinde konakladım. **8*** Tobiya da ona dedi ki: -Bekle beni de babama bildireyim. O da ona: -Git; ama gecikme, dedi. **9*** O da babasına gidip: -İşte benimle gelecek olan adamı buldum, dedi. Babası da: -Onu bana getir ki kimlerden olduğunu ve seninle gitmek için güvenilir biri olduğunu bileyim, dedi. **10*** O da onu çağırdı ve o da gelerek birbirleriyle selamlaştılar. **11*** Tobit ona: -Ey kardeş kimlerdensin ve atalarının soyu ne; bana söyleyiver, dedi. **12*** O da ona: -Sen soyumu ve baba ocağımı mı; yoksa oğlun için parayla yolculuk edecek olan adamı mı soruyorsun? **13*** Tobit de ona: -Ey kardeş! Ben senin soyunu ve adını öğrenmek istiyorum, dedi. **14*** O da: -Ben kardeşin büyük Ananiya'nın kuşağından olan Azarya'yım, dedi. **15*** Tobit de: -Hoş geldin kardeş. Sana aslını ve soyunu sorduğum için de sakın gücenme, dedi. **16*** Evet sen o cömert ve iyi soydan olan kardeşimsin. Çünkü ben büyük Samiya'nın çocukları olan Ananiya ve Yonatan'ı biliyorum. **17*** Biz Kutsal Kudüs'e hayvanların ilk ürünlerini ve ondalıklarını götürmeye gidiyorduk. **18*** Onlar kardeşlerimizin gölgesi altında, gerçek dinlerinden sapmadılar. Sen büyük bir soydansın ey kardeş! **19*** Ama sana ne ücret verilmesi gerektiğini bilmiyorum, dedi. Sana oğluma olduğu gibi günlük birer dirhem yetiyor mu? Sonunda esenlikle döndüğünüzde sizin için daha çok vereceğim, diyerek anlaştılar. **20*** Sonra da Tobiya'ya dedi ki: -Yola çıkmaya hazırlan; yolunuz açık olsun. **21*** Oğlu da yol için gerekli olan yolluklarını hazırladı. Babası da ona: -Bu adamla git ki göklerde olan Allah yolunuzu açsın ve Allah'ın meleği yanında olsun, dedi. **22*** Böylece ikisi de gitmek için ayrıldılar; oğlanın köpeği de onlarla gitti. **23*** Tobiya'nın annesi Anna ise ağladı ve Tobit'e dedi ki: -Oğlumuzu ne diye gönderiyorsun? Önümüzde bizi gözetecek, ellerimizin değneği o değil midir? **24*** Keşke Allah verseydi de para parayı tutmasaydı; ama oğlumuzun yoluna süprüntü olsaydı; **25*** Çünkü yüce Allah'ın verdiği yetinme gücü bize yeterli. **26*** Ama Tobit ona: -Ey kızkardeşim! Üzülme. Onlar sağ ve esenlikle döneceklerdir, gözlerin onu görecektir, dedi. **27*** Çünkü iyi bir melek onunla gidecek ve onun yolunu açacaktır. Böylece o esenlikle dönecek; dedikten sonra o da ağlamayı kesti.

6. Bölüm: Tobit'in Diçle'den acayip bir balık yakalaması.
1* Onlar yola çıkıp akşam olunca Diçle nehrine geldiler ve orada konakladılar. **2*** Oğlan yıkanmaya indiğinde, nehirden dışarıya bir balık çıktı ki onu yutmak istedi. **3*** Ama melek ona: -Tut şu balığı! Dedi. **4*** Oğlan da balığı tutarak onu karaya attı. **5*** Melek ona: -Balığı yar, kalbiyle ciğerini ve ödünü alarak onları güzelce sakla, dedi. **6*** Oğlan da meleğin ona dediği gibi yaptı. Ondan sonra balığı kızartarak yediler. **7*** İkisi de git gide Ekbetana'ya yaklaştılar. **8*** Oğlan meleğe dedi ki: -Ey Azarya kardeş! Bu balığın kalbi, ciğeri ve ödü neye yarar? **9*** O da ona: -Bir cin veya kötü bir ruh bir kimseye sıkıntı verse; bu kalp ve bu ciğer o erkeğe veya kadına tütsülense, artık sıkıntı çekmez. **10*** Öd ise gözlerinde perdeler olanın gözlerine sürülse o iyileşir. **11*** Ekbetan'a çok yaklaştıklarında melek ona dedi ki: -Ey kardeş bu gün akrabalarından olan olan Raguel'de konaklayacağız. **12*** Onun Sara adında bir kızı var. Ben ona, onu sana vermesi için söyleyeceğim. **13*** Çünkü bu kız sana düşüyor. Böylece sen de miras hakkını nikâhlanarak almış olursun. Onun akrabalarından bir tek sen kaldın; kız da güzel ve usludur. **14*** Sen şimdi ses çıkarma ki ben onun babasına söyleyeyim. Ragi'den döndüğümüzde düğününüzü yaparız. **15*** Ben biliyorum ki Raguel, Musa'nın Tevrat'ına göre onu vermek isterse, senden başkasına veremez. Çünkü onun mirası başkalarından daha çok sana düşer. **16*** O zaman oğlan meleğe: -Ey Azarya kardeş! Ben işittim ki bu kız yedi kocaya verildiydi. Ama hepsi gerdeğe girdiklerinde ölmüşler, dedi. **17*** Ben ise babamın biricik oğulcuğuyum ve korkarım ki ben de gerdeğe girip öncekiler gibi ölmeyeyim. Çünkü onu, başkalarına zararı dokunmayan; ama ona yakın olanlara zarar veren bir cin seviyor. **18*** Ama ben ölmekten, annemin, babamın benim yüzümden tüm yaşamını acıyla geçirip mezara gitmelerinden korkarım. Çünkü onların başka

oğlu yok ki onları gömsün. **19***Melek de ona: -Soyundan evlenmen için, babanın sana verdiği öğütleri unuttun mu? Dedi. **20***Şimdi ey kardeş! Beni dinle. O senin eşin olacaktır. Çünkü bu gece sana eşliğe verilecektir. Cini sorarsan, kaygılanma. **21***Gerdeğe girdiğinde buhur için kor al. Üstüne balığın kalbinden ve ciğerinden alarak tütsü yap. **22***Cin onu kokladığı gibi kaçsın ve bir daha da dönmesin. **23***Sen ona yakın olacağın yerde birlikte kalın ve esirgeyen Allah'a kurtarması için yakarın ki, O da sizi kendi acımasıyla kurtarsın. **24***Korkmayın! Çünkü o sana önceden hazırlanmıştır. Sen onu kurtar, o da seninle gelsin. Ben ümit ediyorum ki ondan çocuklarınız olacaktır. **25***Tobiya da bu şeyleri duyduktan sonra o kızı sevdi ve gönlü ona pek tutuldu.

7. Bölüm: Genç Tobit, Sara'yı kendine eş olarak alıyor.

1*Ondan sonra Ekbetan'a geçtiler ve Raguel'in evine geldiklerinde Sara onlara doğru gelip selam verdi. Onlar da ona: -Selam olsun, dediler. **2***Onları eve götürdü ve Ragoel de kendi eşi Adna'ya: -Bu oğlan akrabalarımdan Tobias'a ne çok benziyor, dedi. **3***Raguel de ona şunu sordu: -Ey! Kardeşlerim nerdesiniz? Onlar da: Biz Ninova'da tutsak olan 'Naftali Oğulları'ndanız, dediler. **4***O da onlara: -Kardeşimiz Tobit'ı biliyor musunuz? Onlar da: -Evet biliyoruz, dediler. **5***O da onlara: -İyi ve sağlıklı mıdır? Dedi. Onlar da ona: -Evet sağ ve iyidir, dediler. Tobit de: -O benim babamdır, dedi. **6***O zaman Raguel onun boynuna sarıldı, onu öptü ve ağladı. **7***Ondan sonra ona iyilik dileyerek: -Ey! Benim temiz takvalı Tobit'imin oğlu, dedi. **8***Ondan sonra Tobit'in kör olduğunu duyunca acı çekip ağladı. **9***Karısı Adna da kızı Sara'yla ağladı. **10***Ondan sonra onları tüm yürekten ağırladılar ve onlar için bir koç keserek önlerine bolca yemek koydular. **11***Tobit Rafael'e: -Ey! Azarya kardeş. Yolda ne dediysen bana söyle ki işimizi bitirelim. **12***O da Raguel'e bu öyküyü aktardı. Raguel de Tobit'e: -Ye, iç, sevin! Kızımla evlenmek sana düşüyor, dedi. **13***Lakin sana doğru söyleyeceğim. Ben onu yedi kocaya vermiştim. Ama gerdeğe girdikleri gibi o gece ölüyorlardı. **14***Oysa sen şimdi seviçli ol, üzülme. Ama Tobit dedi ki: -Siz onu buraya getirmeden ve benimle evlendirmeden hiç bir şey yemeyeceğim. **15***Raguel de: -Şimdilik onu 'Tevrat'ta emredildiği gibi al. Sen onun o da senin yakın akrabandır. **16***Çok esirgeyen Allah, sizin bahtınızı açsın. **17***Ondan sonra kızı Sara'yı çağırdı, o da babasına geldi. **18***Onu elinden tutarak Tobit'e eşi olması için verdi ve dedi ki: -İşte Musa'nın Tevrat'ının yasasına göre onu al ve babana götür. Sonra da onlara iyilik diledi. **19***Karısı Adna'yı çağırarak bir kitapçığa onların sözleşme kaydını yazdı, mühürledi ve ondan sonra sofraya oturdular. **20***Raguel eşi Adna'yı çağırarak ona şöyle söyledi: -Ey kızkardeşim! Başka bir oda hazırla ve kızı içine götür, dedi. **21***O da onun dediği gibi yapıp kızı başka bir odaya götürdü. Kızıyla beraber ağlarken kızının gözyaşlarını gördüğünde; **22***Ona dedi ki: -Yüreklen ey kız! Yerlerin ve göklerin Rabbi sana bu usanmışlığın yerine sevinç versin; şimdi yüreklen.

8. Bölüm: Genç Tobit'in evliliği Allah'ın bereketleri ile başlıyor.

1*Ondan sonra akşam yemeğini bitirdiler ve Tobit'i ona götürdüler. **2***O da Rafael'in söylediğini anımsadı ve buhur yakmak için kor aldı. Üstüne balığın kalbini ve ciğerini koyduktan sonra onları tütsüledi. **3***Cin o kokuyu kokladıktan sonra, Mısır'ın üst taraflarına kaçtı ve melek de onu orada bağladı. **4***İkisi de bir yerde kapalı kaldıktan sonra, Tobiya döşek üzerinden kalkıp şöyle söyledi: -Kalk ey kızkardeşim! Dua edelim ki yüce Rab bize acısın, dedi. **5***Tobiya şöyle söyledi: -Ey atalarımızın Allahı! Sen ne yücesin. Senin sonsuza dek kutsal anılan ismin de yücelensin. Gökler ve tüm yaratıkların seni söylesinler. **6***Sen atamız Adem'i yarattın. Ona yardım ve destek olması için eşi Havva anayı verdin. Tüm insanlar da onlardan türedi. **7***Sen: "Adem'in yalnız olması iyi değildir; ona benzer bir dost yaratalım" dedin. **8***Evet ya Rabbi! Şimdi ben bu kızkardeşimi alıyorum. Onu şehveti için değil; ama gerçeklik uğruna. **9***Sen emret ki ben senin lütfuna erişip bu kız ile yaşlanayım. Sara da böylece: -Amin, dedi. **10***Ondan sonra o gece birlikte yattılar. **11***Ragoel ise kalkıp gitti. Acaba bu da mı öldü? Diye bir çukur kazdı. **12***Eve dönerek karısı Edna'ya: -Cariyelerden birini gönder ki sağ mıdır? Diye baksın, dedi. Çünkü onu kimse bilmeden gömmem gerekiyor. **13***Cariye de kapıyı açarak içeriye girdi ve ikisini de uyuyor buldu. **14***Ondan sonra dışarı çıkarak Raguel'e ve Adna'ya onların sağ olduklarını bildirdi. **15***O zaman Raguel yüce Allah'a şöyle dua etti: -Ya Allah! Sen her temiz ve aziz şeyi kutsal kıl; ne yücesin. Azizlerin ve tüm yaratıkların seni yüceltsinler. Tüm meleklerin ve seçilmişlerin de sana sonsuza dek şükretsinler. **16***Sen ne kutlusun. Çünkü beni sevindirdin ve korktuğum başıma gelmedi. Belki de bize büyük bağışlarından lütfettin. **17***Sen ne kutlusun. Çünkü iki biricik çocuğuma acıdın. Ya

Rabbi! Onlara acı, yaşamlarını iyilik, güzellik ve ersirgemenle bitir. **18***Ondan sonra hizmetçilerine çukuru doldurmalarını söyledi. Tobiya ile Sara'ya on dört gün düğün yaptılar. **19***Daha sonra Raguel, Tobiya'ya: -Düğününüzün on dört+ günü bitmeyinceye kadar size bırakmayacağım! Diye ant içti. **20***Malımın yarısını al ve esenlikle babana git. Ben ve eşim öldüğünde, tüm kalanı sizindir.

+II. Grekçe versiyonda '15 gün'.

9. Bölüm: Gabael borcunu Tobit'e ödemesi ve düğün yapılması.
1*O zaman Tobiya Rafael'i çağırıp ona dedi ki: -Ey Azarya kardeşim! Bir hizmetçiyle iki deve al. **2***Med vilayetinde Ragi isimli şehirde Gabael'e git. Oradan bana o gümüş paraları al ve Gabael'i düğüne getir. Çünkü Raguel'in and içtiğine göre ben buradan ayrılamam. **3***Benim babam günlerini sayıyor. Onun için çok gecikirsem, o büyük yas çekecektir. **4***Böylece Rafael gitti ve Gabael'in evine erişip onu avuttu. **5***O da mühürlü keseleri getirerek ona verdi. **6***Ertesi gün erkenden kalkarak düğüne geldiler ve Tobiya de kendi eşine iyilik diledi.

10. Bölüm: Genç Tobit'in evine dönmesi ve onu bekleyen bakıma gereksinimi olan ailesi.
1*Babası Tobit ise tüm günlerini sayıyordu. **2***Oğlu için belirtmiş olduğu günler geçince; onlar da gelmeyince şöyle dedi: - Acaba bir kusurları mı var? **3***Ya da Gabael mi öldü ki ona gümüş paraları verecek bir kimse kalmamış olsun? **4***Böyle çok sıkıntı çekerdi. Karısı ise ona şöyle söylüyordu: -Oğul öldü; bu yüzden gecikiyor. **5***Ve ona ağlamaya başlayıp şöyle dedi: -Oğlum! Sen gözümün ışığıydın. Gönderdiğime pişman oldum.
6*Tobit de ona: -Sus! Kederlenme. O sağ ve esenliktedir, dedi. **7***O da ona: -Sen sus da beni aldatma; oğlum ölmüştür, dedi. **8***Her gün kentten dışarıya gittikleri yola gidiyor, gündüz yemek yemiyor ve her gece oğlu Tobiya'ya ağlamaktan vazgeçmiyordu. **9***Onun orda kalması; Raguel'in ant içtiği düğünün on dört günü bitinceye dek idi. **10***O zaman Tobiya Raguel'e dedi ki: -Bana izin ver. Çünkü annem ve babam beni görmeyi ummuyorlar. **11***Kaynatası da ona: -Gel yanımda kal. Ben de babana bir adam göndereyim ki ona senin haberini götürsün, dedi. **12***Ama Tobiya: -Hayır! Ama bana izin ver ki babama gideyim, dedi. **13***Böylece Raguel kalkıp ona, eşi Sara'yı; malının yarısından köleler, hayvanlar ve gümüş paralar verdi. **14***Onları bereketledikten sonra onları serbest bırakarak şöyle söyledi: -Ey oğullarım! Gök Tanrısı ben ölmeden önce yüzünüzü güldürsün. **15***Ondan sonra da kendi kızına: -Kaynatana ve kaynanana hizmette kusur etme. Artık annenle baban onlardır. Allah versin ki senin iyi haberlerini duyayım, dedi ve sonra da onları öptü. **16***Adna da Tobiya'ya: -Canım kardeşim. Göklerin Rabbi seni buraya gene getirsin ve kızım Sara'dan çocuk göstersin. Ben de Rabb'in önünde sevineyim. **17***Şimdi kızımı sana emanet ediyorum, onu incitme. **18***Ondan sonra Tobiya gitti ve yolunu uğurlayan Allaha hamd etti.

11. Bölüm: Tobit'in ailesinin büyük sevinci ve babasının gözlerinin açılması.
1*Bu kez Raguel'e ve eşi Adna'ya: -Allah'a ısmarladık..! Dedikten sonra, ta Ninova'ya erişinceye dek kendi yolundan gitti. **2***Rafael Tobit'e: -Ey kardeş! Babanı ne durumda bıraktığını biliyorsun; **3***Gel eşinden ileriye yürüyelim de oda hazırlayalım, dedi. **4***Balığın ödünü eline al, şimdi ileri yürüyelim ve ileri yürüdüler. Köpek de onların ardınca gidiyordu. **5***Bu kez Anna yol üzerinde oturmuş oğlu geliyor mu diye çevreyi gözlüyordu. **6***Gördü ki geliyor; babaya: -İşte oğlun! O bile giden adamla geliyor, dedi. **7***Rafael de Tobit'e: -Ben biliyorum ki babanın gözleri açılacak. **8***Şimdi sen onun gözlerine ödü sür. O yakınca gözlerini oğuştursun ve ak perdeleri düşürsün de seni görsün. **9***Edna ileriye atılarak oğlunun boynuna sarıldı: -Şükür ki seni gördüm ey oğul! Artık şimdi ölsem de gam yemem, diyerek ikisi de ağlaştılar. **10***Tobit kapıya doğru yürürken tökezledi; ama oğlu karşısına koşarak babasını tuttu. **11***O babasının gözlerine ödü sürerek: -Babam seviçli ol! Dedi. **12***Bu kez gözleri yanmaya başlayınca onları ovuşturdu ve gözlerinin kenarlarından ak perdeler koptu. **13***Ondan sonra oğlunu görünce ağlayarak boynuna sarıldı. **14***-Kutsal olasın ya Allah! Adın sonsuza dek kutsansın ve tüm meleklerin kutsal olsunlar. Çünkü beni döğdün ve yine acıdın. Şimdi oğlum Tobiya'yı görüyorum. **15***Oğlu da sevinçle babasına Med ülkesinde başından geçen harika olayı anlattı. **16***Tobit sevinçle gelinini karşılamağa çıktı ve Ninova kapısında yüce Allah'a yakardı. Onun yürüdüğünü görenler gözlerinin açıldığına şaşıp kaldılar. **17***Tobit de yüce Allah'ın ona nasıl acıdığını halka anlatmaya başladı. **18***Ondan sonra Tobit gelini Sara'ya yaklaşarak ona selam verdi: -Hoş geldin kızım. Seni bize getiren ulu Allah yücelensin! Baban ve annen de kutlu olsunlar. **19***Ve Ninova'da olan tüm ya-

kınlarıyla akrabaları arasında büyük sevinç oldu. **20***Ahiyahir ve Tobit'in kardeşinin oğlu Nesba da ona gelip, Tobit'e yedi gün boyunca sevinçle düğün yaptılar.

12. Bölüm: Tobit'in refakatçisi kendisinin Melek Rafael olduğunu tanıtması ve ortadan kayboluşu.

1*Ondan sonra Tobit oğlu Tobiya'yı çağırıp ona: -Seninle giden adama ücretini ve ondan başka bir armağan da ver, dedi. **2***Tobit de: -Ey! Babam ona getirdiğimin yarısını bile versem üzülmem, dedi. **3***Çünkü beni sana esenlikle geri getirdi, karımı kurtardı, paramı taşıdı ve seni iyileştirdi. **4***Yaşlı adamcağız da: -Bu onun alması gereken hakkıdır, dedi. **5***Böylece meleği çağırarak ona: -Tüm getirdiklerinizin yarısını al ve esenlikle git, dedi. **6***O zaman o, onları ıssız bir köşeye çekerek dedi ki: -Yüce Allah'a hamdlerle şükredip bereket dileyin ve size yaptığı tüm bu iyilikleri herkese anlatın. **7***Yüce Allah'ın kutsallığını anmak, ismini yüceltmek ve yaptıklarının kutsallığını bildirmek iyi bir şeydir. O'na hamd ve şükür etmeye ilgisiz kalmayın. **8***Gerçi kralın sırını gizlemek iyi şeydir; ama yüce Allah'ın yollarını bildirmek en büyük şeydir. **9***İyilik edin ki size kötülük dokunmasın. Dua ile oruç hem sadaka ve Allah yolunda yürümek iyi şeylerdir. **10***Az helâl çok haramdan iyidir. **11***Altını hazinede gizlemektense, onu sadaka olarak dağıtmak daha iyidir. **12***Çünkü sadaka[1] ölümden kurtarır ve her günaha karşı bedeldir. **13***İyiliklerle sevap işleyenler, doyuncaya dek yaşasınlar. **14***Ama günahkârlar kendi yaşamının düşmanıdır. **15***Sizden bir şey saklayamam! Ben size dedim ki kralın sırrını gizlemek kabul edilebilir; ama yüce Allah'ın işlerini bildirmek en büyük şeydir. **16***Sen, gelinin Sara ile dua ettiğin zaman ben duanızı Kutsal Olan'ın önünde andım. **17***Sen ölüleri gömdüğün sırada, ben senin yanındaydım. Kendi yemeğini bırakıp, bir ölüyü gömmek için gitmeye üşenmediğinde, senin bu iyi işin bana gizli değildi ve ben seninleydim. **18***Yüce Allah, beni sana ve gelinine iyilik yapmak için gönderdi. **19***Ben Rafael[*] şu yedi[2] Melek'ten biriyim. Onlar kutsal kişilerin dualarını yüce Allah'a iletirler ve 'Kutsal Olan'ın yüceliklerinin önüne gidip gelirler, dedi. **20***O zaman ikisi de şaşırdılar ve korkularından yüzüstü yere uzandılar. **21***O da onlara: -Korkmayın! Çünkü size selamet olsun, dedi. **22***Şimdi yüce Rabbe yalvarın. Çünkü ben kendi isteğimle gelmedim; ama yüce Tanrınız'ın dileği üzerine buraya geldim. Onun için O'ndan sonsuza dek bereket dileyin. **23***Ben sizinle olduğum sırada yemiyor, içmiyordum; ama size böyle görünüyordu. Şimdi Allah'a hamd ederek şükredin. **24***Çünkü ben, beni gönderene uruç[3] edeceğim. Tüm bu olup bitenden bir kitap yazın. **25***Onlar da kalktılar, artık onu göremediler. Yüce Allah'ın büyük, acayip işlerini ve Rabbin meleğinin onlara göründüğünü yazdılar.

(1) Bak Ekl.16/18,**(2)**Yedi Melekler: Bak Vah.1/20, 12/19, 15/7, 16/1,(Vah.9/11Apolyon veya Abadda, Cebrail Luk. 1/19, Dan. 8/16 ve 9/21, Mikail, Yah. Mek. 9. Ayet, Kerubi Tek.3/24 ve Kerubilerin başı(*Atfen*) İş.14/12, Serafim İş.6/2, Rafael Tob.3/19, Ve Melek Uriyal II.Ez.4/1, '*İsrafil*' adı geçmiyor; ama atfen II.Ez. 5/14 ve 6/23'te "Sur çalınsın" ve Vah.11/15'te aynı şekilde geçiyor. Bak Kur'an El-Müminun 101, **(3)**Bak Yuh.16/28 ile karşılaştır. Bak '*Yok edici*' veya ölüm meleği bak Yer.48/8, **(*)**: Bazı kilise literatüründe baş melek "Erzengel" olarak adlandırılıyor.

13. Bölüm: Tobias'ın Allah'ı yüceltmesi.

1*Tobit de sevinçle bir dua yazdı ve şöyle söyledi: **2***-Sonsuza dek diri Allah kutsansın. O'nun krallığı da uğurlu olsun. **3***Çünkü O döver ama acır da! O mezara götürür ve yine geri getirir. Elinden hiç kimse kurtulamaz. **4***Ey İsrailoğulları! O'na, sizi onların arasına dağıtmış olduğu şu milletler önünde şükredip, övgüyle anın. **5***Orada O'nun yüceliğini anlatın ve O'nu her canlının önünde yüceltin. çünkü Rabbimiz O dur ve yüce Allah, ta kendisi sonsuza dek bizim Babamızdır. **6***O bize yaramazlıklarımız için bela verdi. O bizi onların arasında darmadağın yapmıştır. Yine bize acısın ve bizi bu milletlerin arasından toplasın. **7***Eğer O'na tüm kalbinizden ve tüm canınızdan geri dönerseniz; önünde gerçekten dururusunuz. O zaman O da size döner ve sizden yüzünü saklamaz. Sizler de size yaptıklarını görürsünüz. **8***Şimdi O'na tüm ağzınızdan hamd edip şükredin; 'Her Şeye Gücü Yeten' yüce Rab'ten bereket dileyin ve 'Çağların Efendisi'ni yüceltin. **9***Ben O'na sürgün olduğum bir ülkede övgüyle şükrederim ve O'nun güçlü yüceliğini günahkâr milletine bildiririm. **10***Ey günahkârlar! Tövbe edin ve önünde doğruyu yapın. Kim bilir belki bizden hoşnut olur ve bizi acıyarak kayırır. **11***Ben yüce Allah'ımı yüceltirim; canım dahi 'Göklerin Egemeni'ni yüceltir ve O'nun yüceliğini sevinç ışıltısıyla bildirecektir. **12***Herkes söylesin ve O'na gerçekten övgüler düzsünler. **13***Ey Yeruşalim şehri! Kutsal O... Seni çocuklarının yaptıkları için cezalandırsın. **14***Rabbe övgüler düzün; çünkü iyidir ve 'Göklerin Egemeni'nden bereket dileyin ki, O'nun Evi sende tekrar sevinçle yapılsın. **15***Senin sürgündeki milletini sende sevindirsin; hem sende sonsuza dek yoksulları sevsin. **16***Yüce Rabb-

Allah'ın adına çok milletler ıraktan gelsinler. '*Göksel Egemen*'e armağan edilecek hediyeleri ellerinde olacak. **17*** Tüm çağların insanları sana hamd etsinler ve sevinçten ilahiler söylesinler. **18*** O'nu sevmeyenler lanetlensin ve seni sevenler sonsuza dek kutsansın. **19*** Dürüst çocukların için sevinçle coş. Çünkü bir yere toplanıp dürüstlerin Rabbinden bereket dileyeceklerdir. **20*** Ne mutlu seni sevenlere! Onlar senin selametinden sevinç duyacaklardır. **21*** Ne mutlu senin dövgülerinden yas tutanlara! Çünkü tüm görkemine bakarak sevinecekler ve sonsuza dek mutlu olacaklardır. **22*** Canım yüce Allah'tan, O yüce kraldan bereket dilesin. **23*** Çünkü kutsal Kudüs yakutla, zümrütten ve burçları değerli taşlardan yapılacaktır. **24*** Kuleleri ve mazgalları saf altından olsunlar. **25*** Çarşılarının kaldırımları parıldayan sarı yakutlar ve Ofir taşlarıyla döşenecektir. **26*** Bütün sokaklarında halk 'Haleluya..!' diyerek Rabb'e hamt edecek ve bizi yükselten yüce Allah yücelensin diyecektir.

14. Bölüm: Ailesinin ve kendisinin ölümü.

1* Ondan sonra Tobit yüce Allah'a övgüyle şükretmeyi bitirdi. **2*** Gözleri görmez olduğunda elli sekiz yaşındaydı ve sekiz yıldan sonra yine gözleri gördü. **3*** Sadakalar veriyordu ve yüce Rabb Allah'tan daima korkup O'na övgüyle şükür ediyordu. **4*** Bundan sonra çok yaşlandığı günlerde oğlunu ve oğlunun altı oğlunu çağırarak ona: **5*** - Ey oğul! Oğullarını al. İşte ben yaşlandım ve çok geçmeden bu dünyadan gideceğim. **6*** Ey oğul! Med vilayetine git. Çünkü Yunus peygamberin Ninova için dediği tüm şeyleri kesinlikle biliyorum ve yıkılacağı da bilgim içindedir. **7*** Ama Med ülkesi daha uzun yıllar esen kalacak. **8*** Biliyorum ki, kardeşlerimiz iyi vilayetten çıkıp, tüm dünyaya dağılacaktır. Kutsal Kudüs yıkılmış ve içindeki Allah'ın Evi yakılmış olup bir zamana dek harabe kalacaktır. **9*** Ama yüce Allah onlara yine acıyacak ve onları vilayete geri getirecek. Onlar da 'Evi' yapacaklar. Ama önceki gibi olamaz ve dünyanın asırları tamamlanıncaya dek duracaktır. **10*** Bundan sonra sürgünden dönecekler ve 'Kutsal Kudüs'ü güzelce onaracaklar. Rabbin Evi yeniden yapılacak ve peygamberlerin söylediği gibi o yapı dünyanın tüm çağlarında güçlü kalacaktır. **11*** Tüm milletler hakikata geri dönüp, yüce Rabb Allah'tan korkacaklar. Putlarını gömecekler ve tüm milletler Rabb'ten bereket dileyecek. O'nun halkı da yüce Allah'a övgüyle şükran sunacak. **12*** Yüce Rabb kendi halkını yükseltecek. Hem yüce Rabb-Allah'ı gerçek sadakatle sevenlerin ve kardeşlerimize acıyanların tümü mutlu olacaklardır. **13*** Ey oğul! Artık Ninova'dan göç et. Çünkü eğer araştırırsan, Yunus peygamberin söylediği sözler gerçekleşecektir. **14*** Ama sen Tevratı ve vasiyetleri gözet. Merhametli ve adaletli ol ki, iyilik bulasın. **15*** Beni ve benimle anneni mezara ağırla ve artık Ninova'da durma. **16*** Ey oğul! Aman'ın kendisine bakan Ahiyahir'e yaptığına bak. Nasıl ki, onu ışıktan karanlığa götürdü ve ona ne karşılık verdi? **17*** Ahiyahir kurtuldu; ama öbürüne kendi cezası verildi ve karanlığa indi. **18*** Manessa(1) sadakacı idi de ona kurulan ölüm kemendinden kurtuldu. Aman ise kemende uğrayıp yok oldu. **19*** Şimdi ey oğul gör! Sadaka ne işler ve ne çok iyi işler yapanı kurtarır. **20*** Bunu deyince döşeğinde canını teslim etti. O tam yüz elli sekiz yaşındaydı. Oğlu da onu onuruna yaraşır bir şekilde gömdü. **21*** Annesi Annna da öldüğü zaman, onu da babası yanında gömdü. **22*** Ondan sonra Tobiya eşi ve çocuklarıyla, Ekbatan'a kaynatası Raguel'e gitti. Orada onuruyla yaşlandı. **23*** Kaynatası ve kaynanası öldükten sonra onları onurlarıyla gömdü. Onların ve babası Tobit'in mallarını miras olarak aldı. **24*** Kendisi yüz yirmi yedi(2) yaşındayken Med vilayetinin şehri Ekbetan'da öldü. Ölmeden önce Ninova' nın yıkılışını duydu ki onu Nabukadnezar ve Asurlular almıştı. Böylece ölmeden önce Ninova' nın bu durumuna sevindi.

(1) Ali bey'in çevirisinde '*Manâse*' olarak geçiyor? I. Grekçe versiyonunda olan bu '*Manâse*' veya '*Manasse'** kelimesi II. Grekçe versiyonunda yoktur, (2)II. Grekçe versiyonunda '*117 yaşındaydı*'.
*Bkz.Yer.15/4, II.Krl.20/20, 21/1.

YUDİT'İN [*] KİTABI
ALİ BEY'in 1664-'65 ORİJİNAL OSMANLICA ÇEVİRİSİ REVİZYONU

1. Bölüm: Ekbatan kenti. Nabukadnezar'ın(+) zaferleri ve kibiri.

1* Büyük Ninova adındaki şehirde saltanat süren Nabukadnezar'ın krallığının on ikinci yılında, Med vilayeti üzerine Ekbetan'da egemenlik süren Arpakşat'ın günlerinde; **2*** Ekbatan'ın çevresinde eni üç arşın, uzunluğu altı arşın olan dört köşeli taşlardan bir kale yaptı. Kalenin yüksekliğini yetmiş arşın enini de elli arşın oldu. **3*** Kentin kapıları üstüne yükseklikleri yüz arşın olan burçlar diktirdi. **4*** Onların temelleri altmış arşın eninde yaptı. **5*** Onun tüm yayalarıyla askerleri oradan çıksınlar

diye yüksekliği yetmiş arşın ve eni kırk arşın olan kapılar yaptırdı. **6***O zamanda Nabukadnezar kral Arpakşat'a karşı Ragay sınırında olan büyük ovada savaştı. **7***Dağlarda yaşayanlar, Fırat ve Dicle ile Hidaspe'nin kolları arasında Elamitler'in kralı Aryok'un(‡) ovalarında olanların tümü kaçtılar. **8***Onun askerlerine Keludon oğullarının bir çok kabilesi katıldı. **9***Asur kralı Nabukadnezar da Pers ülkesinde batıya doğru Klikya, Şam, Lübnan, Lübnan'ın önünde olanlar ve tüm deniz kıyısında yaşayanlara gönderdi. **10***Hem Karmel'le Gilat ve üstteki Celile ile Ezdrelon'un büyük ovasının halkına. **11***Tüm Samiriyeliler ile onun vilayetinde Yordan ortasındaki Küdüs kenti Betlon, Kalüsa, Kades ve Mısır ırmağının yanında olan Tahpanes, Damese, Kasemon ve Yeton köyleriyle ta Tanis'in ötesine. **12***Mısır'ın tüm halkına ta Habeşistan sınırlarına kadar adamlar gönderdi. **13***Ama o yörelerin halkı Nabukadnezar'ın sözünü küçümsedi ve o savaşa bile katılmadılar. Ondan korkmuyorlar ama onu diğer insanlar gibi görüyorlardı. **14***Hem onun elçilerini karşılıksız eli boş geri gönderdiler. **15***Nabukadnezar da bu ülkelere karşı çok darıldı, tahtı ve ülkesi için yemin edip tüm Kilikya, Şam ve Suriye'nin kasabalarından intikam almaya söz verdi. **16***Bütün Moab'la Ammon oğullarını ve Yahuda'yla Mısırlılar'ı ta iki denizin sınırlarına kadar yok etsin. **17***Ondan sonra on ikinci yılda Arpakşat üzerine kendi askerleriyle cenk alaylarını dizdi. Onu ve onun tüm arabalarını yaktı, tüm şehirlerini ele geçirdi. **18***Ve ta Ekbetan'a geldi. Onun kulelerini aldı ve çarşılarını bozup o kentin görkemini aşağıladı. **19***Hem de Ragay dağlarında Arpakşad'ı tutarak onu okladı ve o günde öldürdü. **20***Onun tüm karışık halkı cenk erlerinin büyük çoğunluğu idi. Ninova'ya döndüklerinde orada yüz yirmi gün şölenler düzenleyerek zevkle eğlendi.

[*]BakTek.26/34'te Hititçe bir kadın adıdır, (+)Nabukadnezar yaklaşık olarak M.Ö.586'da Kudüs'ü yıkarak halkını Babil'e sürdü. Bak.II.Krl.24/8-10; ve bu tutumuyla Yeni Ahit'teki "Antikrist"(Mesih karşıtı) ile özleştirilir: Bak II.Sel.2/4, I.Yuh.2/18, II.Yuh.7 ve Vah.13/1-10, (‡)Bak.Tek.14/9.

2. Bölüm: Halefirno'nun seçilmesi.

1*On sekizinci yılın, ilk ayının yirmi ikinci gününde Asur kralı Nabukadnezar'ın sarayında tüm dünyadan intikam almak için sözler yayıldı; nasıl ki Nabukadnezar söyledi idi ise. **2***Bütün kumandanlarını ve danışmanlarını çağırıp; **3***Onlara kendi niyetinin sırrını açtı ve özetle tüm dünyanın suçlularını kendi ağzıyla tamamen yazdırdı. **4***Onlar da onun ağzından çıkan buyruğa uymayan herkesin idam edilmesine karar verdiler. **5***Bu yüzden Asur kralı Nabukadnezar o görüşmeyi bitirdikten sonra kendi başkumandanı Holofirno' ki saltanatında onun ikinisi idi; çağırıp ona dedi ki: **6*** En büyük kral şah ve bütün yerin sultanı bunu der ki: Önümden gittiğin gibi cesur ve yürekli adamlarla yüz yirmi bin yaya hem atlar ve atlıların büyük çoğunluğunu on iki bine dek al. **7***Ve tüm batı vilayetleri üzerine var ki sözüme itaat etmediler. **8***Ve haber ver ki, '*Bana toprak ve su hazırlasınlar*'(+) çünkü ben gazabımla üzerlerine çıkarım, askerimin ayaklarıyla tüm yeryüzünü kaplarım ki onları yağmaya verdim. **9***Onların ölüleri dereleri ve suları doldursun. Taşkıŋ ırmaklar onların leşleri ile dolsun. **10***Onların tutsaklarını da bütün yerin sonlarına süreyim. **11***Benden önce çık da onların tüm sınırlarını feth et ve teslim olanları terbiye günü için bana alıkoy. **12***Ama bana karşı olanlara gözün bağışlamasın ve her gittiğin vilayeti yağmalatarak yok et. **13***Çünkü yaşamım için ve ülkemin egemenliğinin yaşamı için, tüm bu dediğim şeyleri zorla yapacağım. **14***Sen efendinin sözüne bir şeyde karşı gelme; illa tüm sana emr ettiğimi yerine getir ve onları yapmakta gecikme.**15***O zaman Holoferno kralın önünden çıkıp tüm büyükleri, kumandanları, Asur askerlerini çağırdı ve cenk için seçkin adamlar saydı. Efendisinin ona buyurduğu üzere yüzyirmi bin yaya ve on iki bin kadar okçu süvariler hazırladı. **16***Onları cenk erlerinin çokluğu tertiplendiği gibi tertipledi. **17***Ve de savaş malzemesi için, birçok develer, katırlar; askerlerin yiyeceği için sayısız koyunlar, sığırlar ve keçiler aldı. **18***Diğer çok sayıda mühimmat hem şahın sarayından çok altın ve gümüş götürdü. **19***Ondan sonra askeriyle sefere çıktı ki, şah Nabukadnezar'dan önce gidip arabalar, süvariler ve seçkin yayalarla batıya doğru olan tüm yeryüzünü kapladı. **20***Onlara karışan halk çekirgeler ve yerin kumu kadardı; çünkü sayılamayacak derecedeydi. **21***Ve Ninova'dan çıkıp üç günlük bir yol katettiler ve Bektilet ovasına geldiler. **22***Sonra Holoferno Bektilet'ten geçip üst Klikyanın sol tarafında olan dağın yanında konakladı. **23***Tüm askerlerini, yayaları, atlıları ve arabalarını alıp oradan dağlara doğru gitti. **24***Fûdîleri, Ludîleri yıkıp Râze oğullarını ve Hullon vilayetinin güneyinde olan çölün karşındaki İsmail oğullarını yağmaladı. **25***Fırat'ı geçti, Mezopotamya'nın arkasından gidip Arbon vadisinin üzerinde olan sarp şehirleri yıkarak denize dek geldi. **26***Tüm Kilikya bölgesini aldı, karşı koyanları öldürdü ve güneye doğru Arabistana karşı olan Yafa sınırlarına dek geldi. **27***Tüm

Medliler'i dolaşıp onların obalarını yaktı ve sürülerini yağmaladı. **28***Sonra buğday biçme günlerinde Şam ovalarına inip tüm tarlalarını yaktı; sürülerini, mandıralarını ve kentlerini yağmaladı. Hem bütün mezralarını yıkarak tüm yiğitlerini kılıçtan geçirdi. **29***Böylece deniz halkı üzerine ki Sidon'da, Sayda'da, Sur'da, Okina'da ve Yamna'da yaşıyorlardı. Yamna ve Tyrus düştü; Azotus ve Aşkelon'da çok korktular.

(+): Persçe bir deyim olup *"Boyun eğmeliler"* anlamındadır.

3. Bölüm: Halefirno'nun başarıları.

1*Ve onunla barış yapmak için elçiler gönderip dediler ki: **2***İşte biz sana kendimizi gösteriyoruz. Biz büyük şâh Nabukadnezar'ın kullarıyız; bizimle istediğin gibi yap. **3***İşte çiftliklerimiz mezralarımız, sürülerimiz, mandıralarımız, tüm ağıllarımız ve obalarımız elindedir; nasıl istersen yap. **4***İşte şehirlerimiz ve orada oturanlar da hizmetinizdedir; istediğin gibi gel. **5***Böylece o adamlar Holoferno'ya, o söze göre elçiler gönderip dileklerini sundular. **6***O da sabahleyin askerleriyle inip sarp şehirlere bekçiler koydu ve cenk için seçkin adamlar aldı. **7***Onlar da çevrede olan vilayetlilerle onu coşkun ezgiler, daireler ve danslar ile kabul ettiler. **8***Yine de o bütün sınırlarını bozdu ve ormanlarını kesti. **9***Çünkü o yerin tüm ilâhlarını ortadan kaldırmaya niyet etti ki bütün milletler yalnız Nabukadnezar'a ibadet etsinler ve tüm diller ona Tanrı desinler. **10***Oradan Yahuda' nın büyük geçitine karşı olan Dotan'a yakın olan Ezdrelon karşısına geldi. **11***Geva'yla Skitopolis arasında konaklayarak askerlerin tüm ağırlığını toplamak için bütün bir ay eğlendi.

4. Bölüm: İsrailoğullarının hazırlanması ve tövbesi.

1*Bu kez Yahuda vilayetinde yaşamakta olan İsrailoğulları, Asur şahı Nabukadnezar'ın başkumandanı Holofirno'nun tüm milletlere yaptığı şeyleri hep duydular. Nasıl ki, onların tapınaklarını soyup yok etti ise. **2***Böylece çok korktular ve kutsal Kudüs hem onların Rabbi yüce Allah'ın tapınakları için çok kaygılandılar[§]. **3***Çünkü esirlikten henüz dönmüşlerdi ve bütün kavim yeniden tüm Yahuda vilayetinde toplandıydı. Kutsal aletler hem Mezbah ve Tapınak pisliklerinden arındırılmışlardı. **4***Ve Samiriyenin her tarafına, kasabalarına ve Beyt-Orun'a ve Belmen'e, Yeriho'ya, Huba'ya, Azora'ya ve Salmon deresine gönderip yüce dağların tepelerini ele geçirdiler. **5***Bütün kasabaları kaleleriyle kuşatıp cenk malzemeleri ve azık koydular. Çünkü tarlaların biçimleri yeni olmuştu. **6***Kutsal Kudüs'teki Tapınakta baş kahin olan Yohakim, Betülya ve Dotan'a yakın ovanın karşısındaki Ezdrelon'a[*] karşı olan Betemestan'in halkına yazıp; **7***Emretti ki dağların başlarına ele geçirsinler. Çünkü Yahuda vilayetine oradan girilebiliyordu. Ve onları ele geçirince düşmanlara engel olmak kolaydı. Çünkü geçitler dar, en çok iki adam geçecek kadardı. **8***İsrailoğulları da baş kâhin Yohakim ve tüm kavm İsrail'in kutsal Kudüs'te yaşayan yaşlılarının onlara emrettiği gibi yaptılar. **9***Ve bütün İsrailliler yüksek sesle yüce Allah'a yalvardılar. Onlar, hem onların kadınları, çocukları, davarları; her yabancıyla, yanaşma ve parayla satın alınmış köleleri kendi canlarını alçalttılar. **10***Bellerine çullar sardılar. Her erkek, kadın, çocuk ve bütün kutsal Kudüs'ün halkı Tapınağın önünde hazır oldular. **11***Ve başlarına kül saçarak çullarını Rabbin önünde yaydılar. **12***Hem Mezbahı da çullarla doldurdular. **13***Hepisi birlikte İsrail Allahına ısrarla yakardılar ki, onların oğullarını yağmaya ve kadınlarını ele vermesin. Şehirin mülkünü yıkıma, kutsal yerini pisliğe, ayıba vermesin ve bundan diğer milletler sevinmesin[+]. **14***Yüce Allah da onların duasını kabul etti ve onların kötülüklerinden kurtardı. **15***Tüm Yahuda vilayetinde ve kutsal Kudüs'te olan kavm 'Her Şeye Gücü Yeten Rabbin kutsal yeri önünde birçok günler oruç tuttular. **16***Baş-kâhin Yohakim, diğer kâhinler ile gelerek Rabbin önünde duruyor ve ona hizmet ediyorlardı. Bellerinde çullar kuşanmış iken devamlı kurbanlarını, kavmin adak ve gönüllü kurbanlarını yaklaştırıyorlardı. **17***Ve kâhinlerin taçları üzerinde kül varken, bütün güçleriyle Rabbe çağırıp yalvarıyorlardı ki, tüm İsrail evini iyilikle ziyaret etsin.

(§): Bak Tobit 14/8 ile karşılaştır, **(*)**Güney Yahudiye Bölgesi, **(+)**: Bak II. Sam.21/17.

5. Bölüm: Ammoni Achior'un(*Akyor*) Yahudilerin tarihini Halefirno'ya anlatması.

1*Bu kez Asur kralı'nın baş kumandanı Holoferno'ya haber gönderildi ki İsrailoğulları cenge hazır oldular, dağların geçitlerini kapadılar, onların tepelerini hisarlarla çevirdiler ve ovalarda barikatlar kurdular. **2***Buna çok öfkelenen (Holoferno) Moab'ın tüm yöneticilerini, Ammon'un kumandanlarını ve deniz sahilinde olan paşalarını çağırıp onlara dedi ki: **3***-Ey Kenanlılar! Dağlarda yaşayan kavm. Bu ne biçim bir iştir? İçinde yaşadıkları kaç tane şehirleri var, ne kadar askerleri var? Onların gücü kuvveti nedir? Askerlerini çekmek için aralarında ne kral, ne de kumandan var. Niçin

batı halkına karşı beni karşılamaya gelmemekle aralarında niyet ettiler? Bana açıklayın. **4***O zaman bütün Amonîlerin Akyor adındaki baş kumandanı ona der ki: Şimdi ey efendim! Kulunun ağzından bir söz dinle ki, ben sana o kavmin, bu sana yakın olan dağlardaki olasılıkları gerçek durum üzerine açıklayayım ve kulunun ağzından bir yalan çıkmasın. **5***Bu kavim Kildanilerin soyu sopudur. **6***Önceden Mezopotamya'da yaşıyorlardı. Çünkü Kildani vilayetinde atalarının ilâhlarına uymak istemediler. **7***Ama atalarının ayinlerinden ayrılıp gök Tanrısına ki onu Allah bilirlerdi; ona tapıyorlardı. **8***Onun için Kildaniler'in ilâhları önünden sürüldüler, Mezopotamya vilayetine kaçtılar ve orada uzun zaman yaşadılar. **9***Bu yüzden yüce Tanrı onlara dedi ki, o yaşadıkları yerden çıkıp Kenan vilayetine varsınlar. Orada olduklarında çok altın, gümüş ve bir çok koyunları oldu.**10***Oradan Mısır'a[1] indiler. Çünkü Kenan vilayetinin yüzünü kıtlık kaplamıştı. Orada oturdular ta dönünceye dek orada çoğaldılar. O derecede ki onların sayısı hesapsızdı. **11***Ama Mısır'ın Firavun'u onlara karşı durdu. Mısırlılar da onlara ağır işlerde zulmederek[2] ve öfkeyle kerpiçler kestirerek eziyet edip köle yaptılar. **12***Onlar da kendi Allahını çağırdılar[3] ve o tüm Mısır'ı önlenemez afetlerle vurdu. Bu yüzden Mısırlılar onları kendi önlerinden sürdüler. Ve yüce Allah da önlerinde Kızıldeniz'i[4] kuruttu. **13***Onları Sina dağına[5] ve Kadeş-Barnea'ya götürdü de çölün halkını hep kovdu. **14***Oradan onlar Ammonîler'in ülkesinde yaşadılar ve güçleriyle tüm Heşbonluları bozguna uğrattılar. **15***Daha sonra Yordan'a geçerek dağlık vilayetleri ele geçirdiler. **16***Kananlılar'ı, Perizileri, Yebusiler'i, Şemutîler'i ve tüm Girgaşîler'i sürerek orada uzun zaman durdular. **17***Mademki yüce Allah'ın önünde günah etmediler, iyilikte idiler; çünkü yaramazlığı sevmeyen yüce Allah onlar ileydi. **18***Ama onlara emrettiği yoldan döndüklerinden sonra birçok cenkleri kaybettiler. **19***Ve gurbet günlerinde esirliğe çekildiler hem Allah'ın Tapınağı yerle bir oldu ve şehirleri alınmıştı. **20***Ama şimdi kendi Allahına geri dönüp darmadağın oldukları perişanlıklarından geldiler ve Kutsal Kudüs'ün mallarını alarak yine yıkıntılık dağlık yerde yaşamaya başladılar. **21***Şimdi efendi sultanım; eğer bu kavimde bir hata var ise ve kendi Allahına günah ederler ise bakalım. Çünkü bu onlara yıkım sebebi olur. Çıkıp üzerlerine hücum ederiz. **22***Ama eğer bu kavimde kötülük yoksa; efendim ileri geçsin ki onların Allah'ı onları korumasın ve onların Allahı onların tarafında olmasın. Biz de bütün dünyanın önünde utanmayalım.

(1) Tek.46/6, **(2)**Çık.1/11,14, **(3)**Çık.12/33, **(4)**Çık.14/28, **(5)**Bak Çık. 19 Böl.

6. Bölüm: Akyor'un Betülya'ya götürülmesi.

1*Akyor bu sözleri söyledikten sonra çadırın çevresinde olanlar homurdanmaya başladı. **2***Ve Halefirno'nun büyükleri ile deniz sahilindeki Movab vilayetinin tüm halkı onu parçalamak gerek dediler. **3***Zira biz İsrailoğulları'ndan asla korkmuyoruz. Çünkü işte bir kavimdir ki güçlü bir askere karşı gücüyle iktidarı yoktur derlerdi. **4***Bu yüzden şimdi gidelim de onlar senin efendin Halefirno'nun askerlerine yağma olsunlar. **5***Ve cemaat çevresinde olanların homurdanması dindikten sonra Asur başkumandanı Holofirno tüm yabancılar topluluğu önünde Akyor'a dedi ki: **6***Sen ey Akyor! Tüm gariplerin önünde Moablılar'ın ve Efraim leventlerinin yanında kimsin ki bugün yanımızda bunu söylüyorsun? Neden Kudüs'e saldırmayalım ve neden onların Allahı onlara yardım edecek dedin? **7***Nabukadnezar'dan başka ilâh kim? O kendi gücünü göndererek onları yeryüzünden dağıtır ve onların ilahı da onları kurtaramaz! Biz ki Nabukadnezar'ın kullarıyız; onları sanki bir adammış gibi yeneriz ve onlar atlarımızın gücüne dayanamazlar. Çünkü onları atların ayaklarına çiğneteceğiz. **8***Onların dağları kanlarından doyacak ve tarlaları ölüleriyle dolacak. Ayakları karşımızda duramaz. Kesinlikle tamamen yok olalar. Tüm dünyanın sultanı şah Nabukadnezar böyle dedi. **9***Çünkü onun söylediği sözler asla boşa çıkmayacak. **10***Ve sen ey Amon levendi Akyor ki kötülüğün gününde bu sözleri söyledin. Bu günden sonra artık yüzümü görmeyeceksin. Ta ben şu Mısırdan gelen milletten intikam alıncaya dek. **11***O zaman askerlerimin ve kullarımın demirleri yanlarını delsinler de döndüğüm zaman onların ölüleleri arasında düşesin. **12***Benim adamlarım seni o dağıstanda bıraksınlar ve seni o yüksek kentin birine koysunlar ki onlar bozulmayıncaya dek yok olma. **13***Yüreğinde alınmayacaklarını sanma, canın sıkılmasın; ben söylüyorum ve sözlerim boşa çıkmaz. **14***O zamân Holeferno kendi çadırının etrafında olan kullarına emretti ki Ahiyor'u Betülya'ya koysunlar da onu İsrailoğulları' nın ellerine versinler. **15***Onun kulları da onu ordudan alıp, dışarıya bozkıra götürdüler. **16***Bozkırın ortasından geçip, dağa doğru çekilip Betülya altında olan pınarlara yanaştılar. **17***Dağın tepesinde olan vilayetliler de onları gördüğü zaman, bütün sa-

pancılar onların çıkacak yerlerini ele geçirip taşlar atıyorlardı. **18***Ama onlar dağın eteğinden geçip Ahiyor'u bağladılar ve onu orada dağın eteğinde bırakarak kendi efendisine döndüler. **19***O zaman İsrailoğulları kendi şehirlerinden inip ona vardılar ve onu çözerek Betülya'ya götürdüler. **20***Sonra kendi şehirlerinin o zamanki subaylarını; yani Simon oymağından Mika oğlu Uziya'yı ve Goronyal oğlu Kabri'yi; hem Melkiyal oğlu Karmi'yi çağırdılar. **21***Onlar da şehirin tüm yaşlılarını çağırdılar. Böylece tüm oğlanlar ve kadınlar toplanmaya geldiler. **22***Ahiyor'u kalabalığın ortasına koydular; Uziya da ona olan durumdan soru sordu. **23***O da cevap verip Holoferno'nun görüşmelerini, sözlerini ve Asur komutanları ile yaptığı bütün konuşmalarını; hem her ne ki Holoferno İsrail kavimi üstüne gurla söylediyse onlara açıkladı. **24***O zaman bütün halk kendilerini yere atarak, yüce Allah'a secde ettiler ve Allah'a yalvararak şöyle dediler:
25*-Ey göklerin Rabbi Allah! Onların kibirlenmelerine bak ve kavminin belalarına acı; hem bugün sana kutsal olanların yüzüne bak. **26***Ondan sonra Ahiyor'u avutarak onu çok övdüler. **27***Uziya da onu kalabalığın arasından alarak kendi evine götürdü ve yaşlılara ziyafet verdi. **28***Ve o bütün gece, kurtuluş için İsrail'in Tanrısına yakardılar.

7. Bölüm: Betülya'nın(*Botaliya*) kuşatılması.
1*Ondan sonra ertesi günde Holoferno bütün askerlerine, onunla cenke gelen kavmine buyurdu ki Betülya üzerine yürüsünler ve dağ yamaçlarını aldıktan sonra İsrailoğullarıyla savaşsınlar. **2***Böylece o gün aralarında olan her cenkçi yiğit gitti.
3*Onların askerleri yüz yetmiş bin yaya ve on iki bin atlı cenk erleriydi. Arabalardan ve aralarındaki yaya askerlerden başka çok kalabalıktılar. **4***Derede Betülya'ya yakın pınar yanında oduyu kurdular. Eni Dotaim'den ta Azderelon'un karşısında olan Kamune'den yayıldılar. **5***İsrailoğulları da onların kalabalıklarını görüp çok sıkıldılar ve herkes kendi yoldaşına dedi ki: -Şimdi bunlar tüm yeryüzünü kaplayalar ve yüksek dağlar, ne dereler ve ne tepeler onların büyük çokluğuna dayanalar. **6***Herkes kendi silahını alıp, kuleleri üzerine meşaleler yakıp o bütün gece bekleyip dururlardı. **7***Ertesi günde Holoferno tüm atlılarını dışarıya Betülya'da olan İsrailoğulları' nın önüne çıkardı ve onların şehrinin yukarıya çıkacak yerlerini tahmin etti. **8***Tâ suların pınarlarına gelip onları kontrolüne aldı ve cenk erlerini beklemeğe koydu ondan sonra kendi halkına döndü. **9***O zaman İsikoğulları ve Moab halkının başları ve deniz kenarının kumandanları ona gidip dediler ki: -Ey efendimiz! Şimdi bir söz dinle ki askerinde bir sıkıntı ortaya çıkmasın. **10***Çünkü bu İsrailoğulları'nın halkı kendi mızraklarına güvenemez. Ama bulundukları dağların yüksekliğine güvenir. Zaten onların dağlarının başlarına çıkmak kolay iş değildir. **11***Öyleyse şimdi efendi; onlarla meydan cenki şeklinde döğüşme ki senin halkından bir adam bile ölmesin. **12***Ordunda kalıp askerin adamlarını gizle ve dağın dibinden çıkan suyun pınarını çerine tuttur. Çünkü Betülya'nın tüm halkı suyu oradan alıyor. **13***Böyle olunca susuzluk onları öldürsün ki şehrini teslim etsinler. **14***Bu sırada biz ve adamlarımız yakın dağların başlarına çıkalım ve üzerinde beklemek için orduyu kuralım ki şehirden kimse çıkmasın. Bu şekilde onlar ve ʿavratları hem oğulları susuzluktan öleler ve onlar; kadınları hem oğulları susuzluktan ölsünler ve onlara kılıç dokunmadan evlerinin sokaklarında yok olsunlar. **15***Böylece sen onlara sana asi oldukları ve barışı dinlemedikleri için kötü cezalarını veresin. **16***Onların sözleri Holoferno'ya ve tüm kumandanlarına iyi geldi ve dedikleri gibi olması için emretti. **17***Bu kez Amonîler'in ordusu ve beş bin Asurlu onlarla birlikte gittiler ve derede orduyu kurup İsrailoğulları' nın su pınarlarını ele geçirdiler. **21***O zaman İsrailoğulları, Rabbi yüce Allah'a yakardılar. Çünkü yürekleri kesildiydi ve tüm düşmanları onları kuşattılar; aralarından kurtulmalarına çare yoktu. **22***Asurlular'ın tüm ordusu, yaya ve arabalar, hem atlılar onların çevresinde otuz dört gün kadar durdular. **23***Betülya halkının su küpleri azalıyor ve sarnıçları boşalıyordu. Bir günlük içecek suları yoktu; çünkü onlara ölçüyle içiriyorlardı. **24***Çocukları bayılıyordu, kadınlar ve yiğitler de susuzluktan kırılıp şehrin sokaklarında, kapıların geçitlerinde düşerlerdi ve artık içlerinde güç kalmamıştı. **25***O zaman tüm halk; yiğitler, kadınlar, çocuklar. Uziya'nın ve şehrin başkanları yanında toplandılar. **26***Sıkı bir ağızla bağırarak yaşlıların karşısında dediler ki: -Aramızda yüce Allah karar versin. Çünkü siz bize çok kötülük yaptınız[+]. **18***Bundan başka Aisoğulları ve Amon oğulları çıkıp dağlar başında Dotaim'e karşı orduyu kurdular. Onlardan bazıları güneye ve doğuya doğru Mokmur vadisinin yanında ve Rahasi yanında olan Eğrebel'e karşı gönderdiler. **19***Asurluların kalan askeri ovada konup tüm yeryüzünü kaplamıştı. **20***Çadırları ve arabalarıyla büyük bir ordu oldular. **21***O zaman İsrailoğulları, Rabbi yüce Allah'a yakardılar. Çünkü yürekleri kesildiydi ve tüm düşmanları

onları kuşattılar; aralarından kurtulmalarına çare yoktu. **22***Asurlular'ın tüm ordusu, yaya ve arabalar, hem atlılar onların çevresinde otuz dört gün kadar durdular. **23***Betülya halkının su küpleri azalıyor ve sarnıçları boşalıyordu. Bir günlük içecek suları yoktu; çünkü onlara ölçüyle[+] içiriyorlardı. **24***Çocukları bayılıyordu, kadınlar ve yiğitler de susuzluktan kırılıp şehrin sokaklarında, kapıların geçitlerinde düşerlerdi ve artık içlerinde güç kalmamıştı. **25***O zaman tüm halk; yiğitler, kadınlar, çocuklar. Uziya' nın ve şehrin başkanları yanında toplandılar. **26***Sıkı bir ağızla bağırarak yaşlıların karşısında dediler ki: -Aramızda yüce Allah karar versin[(*)]. Çünkü siz bize çok kötülük yaptınız ki, Asurlular ile barış yapmadınız. **27***Şimdi bize bir kurtuluş yok. Belki yüce Tanrı bizi onların eline bıraktı ki önlerinde susuzluktan ve savaştan kırılalım. **28***Öyleyse şimdi onları çağırın da şehri teslim edin. Holoferno'nun tüm halkı ve tüm askerleri çapul etsin. **29***Çünkü susuzluktan ölmektense onlara çapul olmak bize daha iyidir. Eğer biz onların köleleri olursak bedenlerimiz sağ kalır. Çocukların gözlerimiz önünde ölmesini, kadınlarımızın ve çocuklarımızın yaşamdan kesilmesini görmeyiz. **30***Üzerlerinize yeri ve göğü tanık tutarız; hem Tanrımızı ve atalarımızın Rabbini ki bizden günahlarımız ve atalarımızın günahları için öc alır. Tâ ki; siz onun bize bugün öyle yapacağına neden olmayasınız. **31***Ve topluluk arasında hepisinin bir ağızdan büyük bir ağlayışı oldu; hem büyük sesle yüce Allah Rabbe yakarıyorlardı. **32***Uziya da onlara dedi ki: -Ey kardeşler! Gönlünüzü hoş tutun; daha beş gün dayanalım ki Rabbimiz yüce Allah, bize onlarda kendi merhametini döndürsün. Çünkü O bizi sonsuza dek bırakmayacaktır. **33***Eğer bu beş gün geçtikten sonra bize yardım gelmezse, ben dediğiniz gibi yapacağım; diyerek oradaki topluluktan herkesi kendi evine gönderdi. **34***Onlar da burçların üstüne ve şehrin kuleleri üstüne gittiler. Kadınlarını ve çocuklarını evlerine gönderdiler ki şehirde büyük kaygı içindeydiler.

(+): Bak Hez. 4/6, **(*)**Çık.5/21.

8. Bölüm: Yudit'in yaşlılara ikazı ve öğüdü.
1*Bu kez o günlerde Yudit bunu duydu. Bu İsrail oğlu, Saladain oğlu, Samaliyal oğlu, Nataniyal oğlu, Eliyab oğlu, Eliyov oğlu, Ahito oğlu, Refain oğlu, Gedeon oğlu, Ananiya oğlu, Halkiya oğlu, Uziyal oğlu, Yusuf oğlu ve Oks oğlu Merarî'nin kızıydı. **2***Kocası kendi soyunun atalarından olan Manasse adındaki kişiydi ki arpa biçiminin zamanında ölmüştü. **3***Çünkü tarlada demet bağlayanların yanında dururken başına güneş çarptı. Bu yüzden yatağa düşüp Betülya şehrinde öldü. **4***Dotan ile Balomo arasında olan tarlada atalarıyla gömüldü. **5***Yudit ise kendi evinde üç yıl dört ay dul oturdu. Evinin damı üstünde kendine bir çadır kurmuştu. Beline çul kuşanarak sırtında dulluk giysisiyle dulluğun tüm günlerinde oruç tutuyordu. Cumartesi günlerinden önce olan günlerden, kendi özel günlerinden önce olan günlerden ve kendi özel günlerinden; hem ayın ilk günlerinden önce olan günlerden, bayramlardan ve İsrail evinin festivallerinden başka. **6***O güzel bir kadındı. Görünüşü çok güzeldi. Kocası Manasse ona altın ve gümüş; kölelerle hizmetçiler, sürüler ve içinde oturduğu evler bıraktı. **7***Hiç kimse onun için kötülük söylemezdi. Çünkü Tanrı'dan çok korkuyordu. **8***Bu kez o halkın yöneticileri üzerine kötü söylenen sözleri duydu. Çünkü halkın susuzluktan canı bayılıyordu. **9***Hem Uziya'nın halka söylediği sözleri de duymuştu ki; buna göre beş gün içinde şehri Asurlular'a teslim etmeye yemin etmişti. **10***Bundan ötürü tüm malını gözeten hizmetçisini gönderdi ki Uziya'yı ve kentin yaşlılarını Kabris'i ve Karmi'yi çağırsınlar. Onlar da ona geldiler. **11***Ve o onlara dedi ki: -Ey Betülya halkının liderleri dinleyin beni! Bugün halkın önünde yaptığınız konuşma uygun değil. Çünkü Allah ile bizim aramızda söyleyip bu yemini ettiniz. 'Eğer beş günün içinde Rabb bizi kurtarmaya dönmezse düşmanlara şehri teslim edelim' dediniz. **12***Şimdi siz kim oluyorsunuz ki bugün yüce Allah'ı sınıyorsunuz? Kendinizi insanlar arasında ilâh gibi görmeyin! **13***Ve şimdi; 'Herşeye Gücü Yeten Rabbe' ait şeyi incelediniz; ama hiçbir şeyi anlamadınız. **14***Çünkü sizin insan yüreğinin derinliğini bilmeye ve aklının düşüncelerini kavramaya gücünüz yetmez. Öyleyse sizler 'Herşeyi Yaratan Allah'ı anlamaya, ereğini bilmeye ve planlarını anlamaya nasıl erişebilirsiniz? **15***Yok yok kardeşlerim; Rabbimiz yüce Allah'a öfkelenmeyin. Çünkü eğer "O" bu beş günde bize yardım etmezse de; "O" isterse bizi kaç günden sonra kurtarmaya, ya da bizi düşmanlarımız önünde yok etmeye gücü yeter. **16***Öyleyse yüce Rabbimiz Allah'ın planını boş saymayalım. Çünkü "O"insan gibi değil ki, "O"na karşı gelinsin ve 'Ademoğlu' gibi değil ki "O"nunla dava görülsün. **17***Bu yüzden O'nun kurtarışına hazır olup kurtuluşumuz için "O"na yakarayım. O da isterse çağrımızı kabul eder. Çünkü soyumuzun içinde kimse kalmadı.

18* Bu günlerde aramızda adam, soy, baba ocağı, millet ve kent yoktur ki insan eliyle yapılmış putlara geçen zamanlarda olduğu gibi tapınsın. Bu yüzden atalarımız kılıca, çapula teslim edildiler ve büyük kırgın ile düşmanlarımızın önünde düştüler. **19*** Ama biz O'ndan başka Allah tanımıyoruz. Onun için umuyoruz ki bizden ve milletimizden birini bile dışlamaz. **20*** Araştırın ve görün eğer bizi ele geçirselerdi artık Yahuda'nın adı anılmaz olurdu. Öyle ki, 'Kutsal Tapınağımız' yağmalanır ve yüce Allah murdarlığı ağzımızdan isterdi. Şu milletler arasında ki, biz onlara köle olur, gözlerimizin görmesini arzu etmediği şeyleri; yani ülkenin tutsaklığını ve mirasımızın yıkıntısını başımıza toplardı. **21*** Bizi mülk edinenler arasında gülünç ve utanç olurduk. Çünkü bizim köleliğimiz 'kayraya dönüşmezdi'; ama yüce Rabb Allah onu utanç yapardı. **22*** Öyleyse şimdi ey kardeşler; kardeşlerimize örnek olalım. Çünkü onların yüreği bize belirsizdir; 'Tapınağımız, Tapınma Yerimiz ve Sunağımız' bize bağlıdır. **23*** Bundan ötürü yüce Rabbimiz Allah'a şükredelim ki bizi atalarımıza yaptığı gibi sınar. **24*** İbrahim'e her ne verdiyse ve İshak'ı ne denli şeylerle sınadıysa ve Yakup'a - Suriye'nin 'Mezopotamya'sında amcası Laban'ın koyunlarını güttüğü sırada ne kadar çok şeyin olduğunu anımsayın. **25*** Nasıl ki 'O' yürekleri sınayarak onları köle yaptıysa ve üstümüze öç almadıysa; belki de yüce Allah "O"na erişmek isteyenleri düzeltmek için dövüyor. **26*** O zaman Uziya ona dedi ki: -Her ne söylediysen çok güzel akıllıca söyledin ve senin sözlerine kimse karşı gelemez. Çünkü senin bilgeliğin salt bu güne ait değil; belki aklını yaşamının ilk günlerinden, aynen yüreğinin yaratılışının iyi olduğu gibi tüm halkımız bilmiştir. **27*** Ama halk çok susuzluk çektiği için, bizi söylediğimiz gibi yapmaya ve bize bu yemini ettirmeye zorladılar ki onu bozamayız. **28*** Oysa sen erdemli bir kadınsın. Bizim için dua et ki yüce Rab sarnıçlarımızın dolması için bir yağmur versin. Ta ki çok güçsüz olmayalım. **29*** Yudit de onlara dedi ki: -Dinleyin beni de ben birşey yapayım ve her yüzyılda milletimize anlatılsın. **30*** Bu gece kapıda durun da ben hizmetçimle şehirden dışarıya çıkayım. Siz o günler için şehiri teslim edelim dediniz; ama benim sebebimle yüce Rab İsraili ziyaret etsin. **31*** Ama ne yapacağımı aramayın. Çünkü ben onu size iş bitinceye dek söylemem. **32*** Uziya ve yöneticiler de ona: -Var sağlıcakla ki yüce 'Rabb-Allah' önünde olsun ve düşmanlarımızdan öcünü alasın, dediler. **33*** Ondan sonra Yudit"in çadırından dönüp herkes kendi evine gitti.

9. Bölüm: Yudit'in duası.

1* Yudit de yüzüstü kendini yere atarak başına kül saçtı. Ondan sonra sırtında olan çulundan soyundu. **2*** Tam o sırada kutsal Kudüs'te akşam tütsüsü oluyordu. Yudit güçlü bir sesle çağırıp dedi ki: **3*** -Ey! Babam Simun'un Rabbi yüce Allah ki ona bu kişiliksiz adamlardan intikam almak için kılıç(1) verdin. Onlar ise bir kızı onun kirlenmesi için zorladılar ve utancı için kalçasını açtılar; hem de rezilliği için kızlığını bozdular. Çünkü sen dedin ki böyle olmaması gerekir. **4*** Ve öyle şeyler yaptılar ki sen onlar için sultanlarını ölüme bıraktın da hileyle yattığı döşeklerini kanla ıslattılar. **5*** Köleleri sultanlarla ve sultanları da kendi koltukları üstünde vurdun. Kadınlarını yağmaya, kızlarını esirliğe ve tüm çapullarını şu sevgili oğullarının arasında bölüştürmeğe verdin. Onlar da gayretinden tutuşup kendi kanının pisliğinden tiksindiler ve seni kendi kurtuluşları için çağırdılar. Ey Allah, ey Allah'ım! Bu dul kadını kabul et. **6*** Çünkü ondan önce, ondan sonra ve olagelen şeyleri sen yaptın; hem olacak şeyleri de sen düşündün. Niyet ettiğin şeyler hep ortaya çıkıyor ve işte burdayız diyorlar. **7*** Çünkü tüm yolların hazır ve tüm egemenliğin kaçınılmazdır. **8*** Çünkü işte Asurlular kendi askerleriyle çoğaldılar. Atlar ve atlılar ile böbürleniyorlar. Yayaların gücüyle övünüyorlar. Kalkan yay ve sapanlarına güveniyorlar. **9*** Bilmezler ki cenkleri bozguna uğratan Rabb sensin ve senin ismin Rabb'tir(2). Kuvvetinle onların gücünü kır ve öfkenle onların egemenliğini bitir. **10*** Çünkü mabedini bozmaya ve sevgili adının mekan tuttuğu evi kirletmeye hem sunağın boynuzlarını demir ile yıkmayı tartıştılar. **11*** Onların kibirlenmelerine bak da öfkeni üzerlerine sal. **12*** Ben dul kadının eline planladığımın gücü ver. **13*** Hilekar dudaklarımın sebebinden kulu beyi ile ve beyi de kulu ile vur. **14*** Çünkü senin gücün kalabalıklara ve kudretin çevik yiğitlere bağlı değildir. **15*** Oysa sen alçakgönüllülerin Rabbi, küçüklerin yamağı, zayıfların yardımcısı, bedbahtların koruyucusu ve umutsuzların kurtarıcısısın. Evet evet ey babamın Allah'ı! Ey İsrail mirasının Tanrısı! **16*** Göklerin ve yerin Rabbi. Suların yaratıcısı, tüm yaratıkların kralı; benim duamı kabul et. **17*** Antlaşmanın, kutsal Tapınağının ve Siyon tepesi ile oğullarının 'Evi' üzerine kötü emelleri olanlara benim sözlerim hile, dert ve acı için olsun. **18*** Tüm halkına, her güç ve egemene bildir ki İsrail ulusunun senden başka koruyucusu yoktur.

(1) Tek.34/24, **(2)**Ekl.24/28, Tob.13/5, I.Ez.5/62, Yud.5/13.

10. Bölüm: Yudit'in Halefirno'nun çadırına gitmesi.
1*Ondan sonra İsrailin Tanrısına yalvarmayı bıraktı. Sözlerini bitirdiğinde kendisini cansız gibi attığı yerden kalktı. **2***Ve hizmetçesini çağırıp Cumartesi günlerinde ve bayramlarda olduğu evine gitti. **3***Ve sırtındaki çulu çıkarıp, dulluk giysisinden soyundu. **4***Sonra yüzünü su ile yıkadı ve nefis kokulu yağ ile yağladı. Başının saçlarını düzeltti ve üzerine bir başlık örttü. Sonra, kocası Manessa zamanında donandığı bayramlık giysilerini giydi. **5***Ayaklarına güzel papuçlar giydi; hem de bileziklerini, tokalarını, yüzüklerini ve küpeleriyle tüm süslerini takındı. **6***Onu gören her adamın gözlerini aldatmak için çok süslendi. **7***Ondan sonra hizmetçisine bir yayvan kap şarapla, bir kap yağ verdi ve bir torbayı da unla, kuru incirle, has ekmekle doldurdu. **8***Ondan sonra o kapları bohçalayıp onun sırtına koydu. **9***İkisi de Betülya şehrinin kapısına doğru çıktılar. Uziya'yı ve şehrin yaşlılarını; Kabri'yle Karmi'yi buldular ki o kapıya tayin edilmişlerdi. **10***Onlar da onu değişik bir yüzle ve değişik bir giysiyle görüp, güzelliğine çok şaşırdılar. **11***Ve ona dediler ki: -Atalarımızın Allah'ı yüce Allah(*) seni kayırsın. İsrailoğulları'nın onuru ve kutsal Kudüs'ün yükselişi için işinizi tamamlasın. Ondan sonra yüce Allah'a secde ettiler. **12***O da onlara dedi ki: -Emredin ki bana şehrin kapısı açılsın ve ben çıkayım da söyleştiğimiz şeyleri tamamlayım. **13***Onlar da askere emrettiler ki ona dediği gibi kapı açılsın ve böyle oldu. **14***Yudit de kendi hizmetçisiyle çıktı. **15***Şehir adamları ise ona dağdan inince ve dereyi geçinceye dek bakıp duruyorlardı. Ondan sonra artık onu göremediler. **16***Onlar ise dereden düpedüz giderlerken, Asurlular'ın ilk birlikleri ona rast gelip onu tuttular ve kimlerdensin, nereden gelip, nereye gidiyorsun? Diye sordular. **17***O da: -Ben İbrani soyundan bir kadınım ve onlardan kaçıyorum; çünkü onlar yok edilmek için elinize verilecektir, dedi. **18***Ve 'ekledi': -Ben başkumandanınız olan Holoferno'nun önüne gidiyorum ki ona sözün doğrusunu deyivereyim. **19***Hem onun önünde bir yol göstereyim ki oradan gitmeğe ve tüm dağları ele geçirmeğe gücü yetsin. 'Böylece' hiç kimse ve kendininkilerden bir diri can yok olmasın. **20***O adamlar onun sözlerini işittikten sonra yüzüne baktılar ve onları güzelliğiyle çok şaşırttı. **21***Ona dediler ki: -Sen canını kurtarmak için efendimizin önüne gelmeye acele ettin. **22***Öyleyse onun otağına gel de bizden bazısı ta seni ellerine teslim edinceye dek sana yoldaş olsunlar. **23***Ve sen onun önünde iken yüreğin korkmasın; ama ne diyeceksen ona söyle de sana iyilik yapsın. **24***Ondan sonra içlerinden yüz adam seçerek onları, onunla ve hizmetçisiyle götürdüler. **25***Ve unu Holoferno'nun otağına götürdüler. Tüm orduda büyük bir izdiham oldu. Çünkü onun gelişinin haberi bütün çadırlara yayılmıştı. O Holoferno'nun otağının dışındayken halk gelip ta ona ondan haber verinceye dek onun çevresinde duruyorlardı. **26***Herkes onun güzelliğine imreniyor ve onun yüzünden İsrail oğullarına şaşırıp kalıyorlardı. **27***Her birisi kendi yoldaşına diyordu ki: -Bu ne biçim bir kadın; bu ne biçim bir ulus ki içlerinden böyle kadınlar varken aşağılansın. **28***Araştırın onlardan bir adamı bile salıvermek iyi değildir; çünkü hayatta kalanlar tüm yeryüzünü doldurabilirler. **29***Sonra Holoferno'nun tüm bekçileri ve hizmetçileri gelip Yudit'i otağın içine götürdüler. **30***Holoferno ise döşeğinde keyif çatıyordu. Öyle bir cibinlik altındaydı ki gözleri kamaştıran altınla, zümrütle ve diğer değerli taşlarla dokunmuştu. **31***Onlar ona haber verdikten sonra o otağın ön odasına çıktı ve gümüş fenerler önünde yürüyordu. **32***Sonra Yudit onun ve hizmetçilerinin önüne geldiği an herkes onun yüzünün güzelliğine şaşırıp kaldı. Yudit de yere yüzüstü kapaklanarak Holoferno'ya dileği olduğunu söyledi ve onun köleleri onu kaldırdılar.

(*)Tob.13/5.

11. Bölüm: Yudit'in Halefirno'yla konuşması.
1*O zaman Holoferno ona: -Ey kadın! Canın sıkılmasın ve yüreğin korkmasın; çünkü benim irademle tüm dünyanın kralı Nabukadnezar'a hizmet etmek isteyen kimseye kötülük yapmadım. **2***Ve eğer senin dağlarda yaşayan milletin beni küçümsemeseydi, ben onlara mızrağımı kaldırmazdım. Ama onlar kendi kendilerine ettiler. **3***Şimdi söyle bana sen niçin onlardan kaçtın ve neye bana geldin? Çünkü sen esenlikle geldin, rahat et. Bu gece ve bundan sonra sağlıcakla kal. **4***Artık sana hiçkimse kötülük yapamaz. Ama herkes sana efendim Nabukadnezar'ın kullarına yapıldığı gibi iyilikle davranacaktır. **5***Yudit de ona dedi ki: -Cariyenin sözünü kabul et ve izin ver ki cariyen önünde konuşsun. **6***Hem ben bu gece efendime bir yalan söyleyemem. Eğer cariyenin sözünü tutacak olursan, yüce Allah senin işlerini rast getirsin ve efendimin hiç bir amacı boş çıkmasın. **7***Çünkü herkesin kralı Nabukadnezar'ın yaşamı ve o kişinin gücünün devamı için, seni tüm

canların düzenine gönderdi. Senin sebebinle yalnız ona tüm insanlar boyun eğmiyor; belki de çölün canavarları, diğer hayvanları ve gök kuşları senin gücünle onun elinin eli altında yaşasınlar. **8***Biz senin bilgeliğini ve aklının yeteneğini işittik; hem tüm yeryüzünde bilindi ki tüm ülkede salt sen üstün, ilimde güçlü ve cenk işlerinde acayipsin. **9***Biz Akyor'un senin kurulunda söylediği sözleri işittik. O Betülya'dakilerin ellerinle düşüp onlara önünde söylediğini hep anlattı. **10***Bu sebepten ey efendim, kralım! Onun sözünden vaz geçme ve onu yüreğinde tut; çünkü gerçektir. **11***Araştır..! Milletimizden öç almak mümkün değil ve onlara kılıç galip gelemez. Yeter ki onlar yüce Allah'a suçlu olmuş olmasın. **12***Öyleyse şimdi efendimiz ümitsiz kalmasın ve işlerini görmeden gitmesin. **13***Artık ölüm içlerine geldi ve onları bir günah tuttu ki her ne kadar benimsenmeyecek işler yaptılarsa; o zaman onunla Allah'ın öfkesini üzerine çekerler. **14***Çünkü tahılları eksildiği ve suları azaldığı için birbirleriyle görüştüler ki yük hayvanlarına ve tımarlı hayvanlara el atalar. Ayrıca yüce Allah'ın onlara yemesinler diye Tevrat'ta yasakladığı her şeyi yemeye niyet ettiler. **15***Hem de tahılgillerin ilk turfandasından, şarabın ve zeytin yağının ondalığından yemeğe niyet ettiler ki onları kutsadıktan sonra Kutsal Kudüs'te Tanrımızın önünde duran imamlara saklıyorlardı. O şeylere hiç bir kimse elleriyle dokunması bile caiz değildi. **16***Kutsal Kudüs'e adamlar gönderdiler ki onların meclislerinin cemaatinden izin alsınlar. Çünkü orada oturanlar da böyle yaptılar. **17***Onlardan haber alıncaya kadar böyle bekleyecekler. Ama hemen o günde yok edilmeleri için sana verilecekler. **18***Bu yüzden ben cariyen bu şeyleri öğrendim ve onların yanlarından kaçtım. Yüce Allah beni seninle işler yapmaya gönderdi ki onları her yerde duyan şaşıp kala. **19***Çünkü cariyen gök Tanrısından korkar ve gece gündüz O'na ibadet eder. **20***Şimdi ey efendim! Ben senin yanında durayım; cariyen gece dereye çıksın ve orada yüce Allah'a dua etsin. **21***Böylece O, bana kötü şeyler planladıkları zamanı esinlesin. Ben de o zaman gelerek sana bildireyim. Sen de tüm askerlerinle dışarıya çıkasın ve onlardan hiç kimse sana karşı duramasın. **22***Ben seni Yahuda bölgesinin ortasından götüreceğim. Sen kutsal Kudüs'e varıncaya dek şöyle yapacağım: İçinde tahtını kurasın ve onları çobanı olmayan koyunlar gibi süresin. **23***Ve bir köpek bile kendi diliyle size havlamayacak. **24***Çünkü bu şeyler bana ufkuma göre esinlenerek bildirildi ve ben de seni onlardan haberdar etmek için gönderildim. **25***Yudit'in bu konuşması Holoferno'ya ve onun tüm hizmetçilerine iyi göründü ve onun bilgeliğine şaşırarak şöyle dediler: **26***-Dünyanın bir ucundan diğer ucuna kadar böyle bir kadın yoktur ki yüzünün güzelliğinde ve açıksözlülüğünde 'olsun'. **27***Holoferno ona dedi ki: -Yüce Allah seni kavminin önüne göndermekle iyi yaptı. Böylece elimize güç ve efendimizi aşağılayanlar üzerine yıkım gelsin. **28***Aynen görünüşte nazik ve sözde kibar olduğun gibi; aklına getirdiğini de yaparsın. Senin Tanrın bana Tanrı olsun. Nabukadnezar'ın sarayında oturasın ve tüm dünyada anılasın.

12. Bölüm: Halefirno'nun şöleni ve sarhoşluğu.

1*Ondan sonra gümüş araç gereçlerin saklandıkları odaya götürülmelerini ve ona kendi yemeklerinden, kendi şarabından içirmeleri için sofra hazırlamalarını emretti. **2***Ama Yudit: -Ben onlardan yemem; belki birşey olur da onunla günah etmiş olurum. Kesin ardımca gelen şeylerden hizmetleneyim, dedi. **3***Holoferno da ona dedi ki: -Ya yanında olan şeyler dokunursa; ona göre...! Diğerlerini nerde bulalım ki sana verelim? Çünkü senin halkından yanımızda kimse yoktur. **4***Yudit de ona: -Canının sağlığı için ey efendim! Cariyen yanımda olan şeyleri yiyip donatmaz ki yüce Rab, değer verdiği şeyleri benim elimle yerine getirmemiş ola. **5***Ondan sonra Holoferno'nun hizmetçileri onu bir çadır içine götürdüler; orada gece yarısına kadar uyudu ve sonra gün ışırken ayağa kalktı. **6***Ve Holoferno'ya 'haber' gönderip dedi ki: "Şimdi efendim buyursun ki cariyen namaz[1] kılmaya dışarıya bırakılsın. **7***Holoferno da bekçilerine ona engel olmamaları için emretti. O da orduda üç gün durdu. **8***Ve her gece Betülya deresine çıkarıldı da orduda olan suyun pınarında yıkanıyordu[2]. **9***Ve döndüğü zaman İsrail'in Tanrısı Rabbe; milletinin yükselişi için, işlerinin başarısı uğruna dua ediyordu. **10***Sonra çadırına tertemiz girip, ona akşam yemeği getirilinceye dek orada kalırdı. **11***Bu kez dördüncü günden sonra Holoferno yalnız kendi özel hizmetçilerine bir şölen düzenledi ve gözetmenlerinden birisini bile çağırmadı. **12***Saray kahyası olan hizmetçi Bagoa'ya dedi ki: -Git! O yanında olan İbrani kadına söyle; bize gelip bizimle gelip zevk ve sefa etsin, dedi. **13***Çünkü böyle bir kadını onunla konuşmadan salıvermek utanç olurdu. Eğer biz onu getirmezsek o da bizi soytarı yerine kor. **14***Bagoa da Holoferno'nun önünden çıktı ve ona gidip dedi ki: -Bu güzel kız efendime gelmeye üşenmesin ki

onun önünde o gözetilsin ve bizimle coşkuyla içki sefasına katılsın. Hem bu gün Nabukadnezar'ın sarayında olan Asur kızlarından biri gibi ol. **15***Yudit ona şöyle yanıt verdi: -Ben kimim ki efendime karşı geleyim? O ne isterse ben onu tüm gönlümden yaparım ve bu bana ta ölünceye dek büyük sevince neden olur. **16***Böylece kalktı ve giysisiyle tüm kadınlık süslerini donandı. Hizmetçisi de gidip Bagoa'dan günlük kullanımı için aldığı şeyleri Holoferno'nun önünde yere serdi ki üstünde oturulup yemek yenilsin. **17***Sonra Yudit gelerek sofraya oturdu. Holoferno da ona tutuldu ve yüreği çarpmaya başladı. Onunla birlikte olmayı çok arzuladı. **18***Çünkü onu görür görmez kendi zevkine çekmeye fırsat kolluyordu. **19***Holoferno ona: -İç ve bizimle eğlen dedi. **20***Yudit de şöyle yanıtladı: -Neden içeyim efendi?! Çünkü bugün benim yaşamım bir yüceliğe erişti ki, ben doğalıdan beri böyle olmamıştır. **21***Hizmetçesi de ona hazırladığı şeylerden alarak yedi ve onun önünde içti. **22***Bu yüzden Holoferno çok sevinçliydi; litrelerce şarap içti. Öyle ki doğalıdan beri bir gün bile bu denli içmemişti.

(1) Bak Sül.Bil.16/28, **(2)**Bir çeşit arınma(*Tathir*, *abdest*). Bak Çık.40/30,31, Yuh.3/25 ile karşılaştırın.

13. Bölüm: Yudit'in Halefirno'yu öldürmesi ve halkı ile Allah'a duası.

1*Bu kez akşam olunca Holoferno'nun hizmetçileri aceleyle herbir yana gittiler. Bagoa da otağını dışarıda kapadı ve orada hazır olanların hepsini efendisinin önünden kovdu. **2***Herkes çok içki içtiğinden yorgun düşmüş ve yataklarına gitmişti. **3***Otakta bir tek Yudit kalmıştı. Holoferno kendi döşeğine uzanmış yatıyordu. Çünkü çok sarhoş olmuştu. **4***Bu kez Yudit kendi hizmetçisine onun odanın dışında durmasını ve önceki günlerdeki gibi kendisinin çıktığı zamanı gözetmesini buyurmuş idi çünkü gideyim namazımı kılayım, dedi.
5*Bagoa'ya da bu şekilde söyledi. Bu kez hepsi onun önünden gittiler. Ne büyük, ne küçük odada kimse kalmadı. **6***O zaman Yudit Holoferno'nun döşeği yanında durup kendi kendine şöyle söyledi: -Ey tüm kralların Rabbi yüce Allah! Kutsal Kudüs'ün yücelişi için ellerimin işine bak. **7***Çünkü mirasına yardım ve üstümüze gelen düşmanları yok etmek için, şimdi işi bitirmenin tam zamanıdır. **8***Ondan sonra Holoferno'nun baş ucunda olan döşeğin direğine yanaşıp kılıcı aldı. Döşeğe yakın gelip, başının saçlarını sıkıca tuttu ve dedi ki: **9***-Ya Rabbim Allah! Bu gün bana güç ver. Ondan sonra tüm gücüyle iki kez boynuna vurdu ve başını kesti. Sonra bedenini döşeğinden yuvarlayıp direkler üzerinden cibinliği çekti. **10***Biraz sonra çıkarak Holoferno'nun başını hizmetçisine verdi; o da onu yemek torbasının içine attı. **11***Ondan sonra gelenekleri üzere, ikisi de namaz kılmaya çıktılar. Orduyu geçip o dereyi dolaştılar ve Betülya'nın dağına çıkıp kapılarına dayandılar. **12***Yudit uzaktan kapıların bekçilerine bağırıp dedi ki: -Açın! Şimdi kapıyı açın! Tanrımız yüce Allah da bizimledir. Bugün yaptığı gibi; İsrailde düşmanlarımıza karşı sağlam ve güçlü iş bitirsin. **13***O şehirde olanlar da onun sesini duydukları gibi, çabucak şehrin kapısına geldiler. **14***Şehrin yaşlılarını çağırdıklarında küçük büyük herkes oraya doğru seğirtti. Çünkü onun döneceğine inanmıyorlardı. Öylece kapıyı açıp onu içeri aldılar. **15***Aydınlık olması için ateş yakıp onun çevresinde durdular. **16***O da onlara gür bir sesle dedi ki: - Allaha gani gani hamd ve şükür ederim ki, İsrailden rahmetini çekmedi. Belki bu gece benim elimle düşmanlarımızı kırdı. **17***Başı torbadan çıkararak onlara gösterdi ve dedi ki: **18***-İşte Asurlular'ın baş kumandanı Holoferno'nun başı ve işte içinde sızıp kaldığı cibinlik parçası. Böylece yüce Allah onu bir kadının eliyle vurdu. **19***Beni bu işte koruyan Rabb'in hayatı için; benim yüzüm Holoferno'nun kendi ölümü içinmiş! Hem benimle utanç verici kirli bir günahı yapmadı. **20***O zaman tüm halk çok şaşırıp yüce Allah'a eğilip secde ettiler ve temiz bir dille dediler ki: **21***Ey Tanrımız! Yücelenesin ki, bu gün kendi halkının düşmanlarını yok ettin. **22***Uziya da Yudit'e dedi ki: -Ey kız! Yüce Allah'ın katında yeryüzünde olan tüm kadınlardan daha çok yücelen(*). **23***Hem yeri göğü yaratan yüce Rabb Allah yücelensin ki sana düşmanlarımızın baş kumandanının başını kırmaya yol gösterdi. **24***Çünkü senin güçlü inancın bu adamların yüreklerinden hiç çıkmayacak ve Allah'ın gücünü sonsuza dek anlatacaklardır. **25***Böylece yüce Allah sana bu şeyleri sonsuz yüceltsin ve seni her türlü iyilik ile ziyaret etsin. Buna karşılık, sen ki milletimizi kötülükten kurtarmak için kendi bedenini esirgemedin. Belki de Tanrımızın önünde sadakatle yürüyerek bizim derdimize çare oldun. **26***Tüm halk da amin, amin! Dedi.

(*)Hak.5/24.

14. Bölüm: Yudit'in Asurlular'a karşı halkını saldırışa sürmesi.

1*Yudit onlara dedi ki: -Şimdi ey kardeşlerim beni dinleyin! Bu başı alın ve onu kalenin burçlarına

asın(+). **2***Sabah aydınlanırken, yeryüzüne güneş yükseldiği an; herkes silahlarını kuşansın ve her cesur adamınız şehirden dışarıya çıksın. **3***Ve onlara bir baş dikin! Bu şekilde ta ovaya inip Asurlular'ın ilk karargahına doğru gidin; ama inmeyin. **4***O zaman onlar silahlarına davranarak ordusuna gitsinler ve Asurlular'ın kumandanlarını uyandırsınlar. **5***Onlar da Holoferno'nun otağına koştuklarında; onu bulmayıp üzerlerine korku düşecek ve önümüzden kaçacaklardır. **6***O zaman siz ve tüm İsrail dağıstanında olanlar; yaylarınızı alıp onları yollarında vurasınız. **7***Ama siz bunu yapmadan önce bana Amon'lu Akyor'u çağırın. O bu olayı görsün, İsrailoğullarını aşağılayanı ve onu bize, sanki ölüme gönderene bilsin. **8***Böylece Akyor'u Uziya'nın evinden çağırdılar. O da gelip halkın kalabalığı içinde, bir adamın elinde Holoferno'nun başını görünce yüzüstü yere düştü ve nefesi kesildi. **9***Ama onu kaldırdıklarından sonra Yudit'in ayaklarına kapanıp, önünde serilip dedi ki: -Tüm Yahuda evlerinde ve tüm milletler arasında kutlu bir kadın olasın; ve her kim adını duyarsa şaşsın..! **10***Şimdi bana bu geçen günlerde yaptığın herşeyi anlat. O da ona kavmin arasından ayrıldığı günden, ta onlarla söyleştiği saate dek ne yaptıysa anlattı. **11***Herşeyi anlattıktan sonra halk -kendi şehrinde- yüksek sesle sevinçle ilahiler söylediler. **12***Akyor da İsrail Tanrısı'nın tüm yaptığı şeyleri görüp yüce Allah'a güzelce iman etti ve sünnet derisini kestirdi de bu güne dek İsrail Evi'ne katıldı. **13***Sabahleyin Holoferno'nun başını kale duvarının dışına astılar. Bütün adamlar silahlanarak çıktılar ve dağların yamaçlarında yayıldılar. **14***Asurlular da onları gördükleri gibi kendi yüzbaşılarına haber vermeye gönderdiler. **15***Bunlar da kumandanlara, binbaşılara ve tüm beylerine gittiler. **16***Ve onlar Holoferno'nun otağına geldiler, saray kahyasına dediler ki: -Efendimizi şimdi uyandır. Çünkü o köleler bize karşı cenk etmeye cesaret ettiler; ama hepsi birden tamamen yok olsunlar. **17***O anda Bagoa girdi ve otağın içinde tıkırdadı. Çünkü Holoferno'yu Yudit ile yatıyor sanıyordu. **18***Ama gördü ki hiç kimse yanıt vermiyor; kapıyı açarak odaya girdi. **19***Ve Holoferno'yu döşeme üzerinde başı kesilmiş bir halde yatarken buldu. **20***O zaman yüksek sesle ağlayıp sızlamaya, bağırmaya ve giysilerini yırtmaya başladı. **21***Ondan sonra Yudit'in konakladığı çadırına girdi, onu bulamayınca dışarıya kalabalığa koşarak: -O köleler hainlik yaptılar **21***Şah Nabukadnezar'ın evini bir İbrani kadın rezil etti. Çünkü Holoferno yerde yatıyor ve başı yok! **23***Asur askerlerinin kumandanları da bu sözleri işitince çabucak giysilerini yırttılar ve yürekleri çok sıkıldı. **24***Hem ordunun içinde çok bağırarak çağrıştılar.

(+)Bak II.Mak.15/35 Benzer bir olay.

15. Bölüm: Asurlular'ın kaçışı ve kırılışı; Yahudilerin büyük zaferi.

1*Çadırlarda olanlar durumu işitince şaşırdılar ve üzerlerini dehşet kapladı. **2***Artık yoldaşa karşı durabilecek bir adam bile yoktu. Böylece bozulup bozkırın ve dağların tüm yollarından kaçtılar. **3***Hem Betülya'nın çevresinde olan dağlar üzerinde olanlar kaçtılar. **4***O zaman İsrailoğullarının tüm cenkçileri onların üzerine saldırdılar. **5***Uziya da Betümestam'a, Beba'ya, Koba'ya, Kolo'ya ve tüm İsrail'in yan tarafına ulaklar gönderdi ki olan şeyleri bildirsinler ve tüm düşmanları üzerine yok edilmeleri için saldırsınlar. **6***Böylece İsrailliler bu şeyleri duyup, tümü birlikte ta Koba'ya dek üzerlerine yürüdüler. **7***Kutsal Kudüslüler ve tüm dağlarda olanlar yetiştiler. Çünkü düşmanlarının ordusunda olan olaydan haber almışlardı. **8***Gilatlılar ve Celileliler onları büyük bir şekilde bozarak katlettiler. Şam'ın ve onun sınırlarının ötesine kadar kovaladılar. **9***Hem Betülya halkının kalanı Asurlular'ın ordusu üzerine giderek onu çapul ettiler ve birçok mallar elde ettiler. **10***İsrailliler de katletmekten dönerek kalan şeyleri aldılar. **11***Dağın ve ovanın kasabaları ile şehirleri de birçok çapul malı aldılar. Çünkü kesinlikle çok idi. **12***Bundan sonra baş imam Yoakim'le kutsal Kudüs'te yaşayan İsrailoğulları'nın saygıdeğer kişileri, yüce Allah'ın İsrail'e yaptığı iyiliği saptamak için Yudit'i görmeye ve onunla dostça söyleşmeye geldiler. **13***Evine girdiğinde tümü bir ağızdan onu bereketledi ve dediler ki: **14***-Sen kutsal Kudüs'ün yüceliği, büyük şerefi ve milletimizin büyüğüsün. Çünkü bu denli şeyleri kendi elinle yaptın. **15***Sen İsrail'e büyük iyilik yaptın ve yüce Allah onlara iyilik armağan etti.**16***Her Şeye Gücü Yeten yüce Rabbin katında sonsuza dek kutlu bir kadın olasın. Bütün halk da amin, dedi. **17***Halk orduyu otuz gün yağmaladı. **18***Ondan sonra Yudit'e Holoferno'nun otağını ve onun tüm gümüş aletlerini, döşeklerini, leğenlerini ve tüm kaplarını verdiler. **19***O da o şeyleri alıp kimini kendi katırına yükletti ve kimini de arabalarına atlar koşup üzerlerine yığdı. **20***İsrailin bütün kadınları onu görmeye üşüştüler; ona iyilik dilediler ve onun için bir dans düzenlediler. **21***O da

ağaçların dallarından ellerine alıp kadınların ellerine verdi. **22***Onlar da ona ve yanında olanlara zeytin 'yapraklarından' bir onur çelengi yaptılar. Tüm halkın önünde kadınlar alayını götürüyordu. **23***Tüm silahlı İsrailliler onur çelenkleriyle ve ağzında ezgilerle ardınca geliyorlardı.

16. Bölüm: Yudit'in övülmesi ve özgeçmişi.
1*O zaman Yudit bu ezgiyi söyledi ki, tüm İsrail içinde bir kaside olsun; ve bu kasideyi bütün halk onun ardınca söylüyordu. **2***Yudit böyle söyledi: Tanrıma davullar çalmaya başlasın. O'na ilahiler ve şükürler[1] ezgilensin; adını anarak yüceltin. **3***O öyle bir Allahtır ki cenkleri bozar. Çünkü O beni büyük, kalabalık bir ordunun içinde; çevik askerlerin ellerinden kurtardı. **4***Kuzey dağlarından Asurlular geldiler; şu binlerce askeriyle geldiler ki onların çokluğu selleri alıkoyardı ve onların atlıları tepeleri kaplardı. **5***Onlar kentlerimizi yıkmak, yiğitlerimizi kılıçtan geçirmek, süt emen bebeleri yere çarpmak, çocukları çapul etmek ve kızlarımızı kirletmek isteğindeydiler. Ama Her Şeye Gücü Yeten yüce Rabb Allah, bir kadının eliyle bu işi yaptı ve onların emellerini boşa çıkardı. **6***Çünkü o, böbürlenen yiğitlerin elleriyle düşmedi. Devlerin oğulları onu vurmadılar; hem güçlüler onun üstüne saldırmadılar. Ama Merari kızı Yudît Yudit, onu kendi yüzünün güzelliğiyle bozdu. **7***Çünkü kendi dulluk giysisinden büyük sıkıntıda olan İsraillileri kurtarmak uğruna soyundu. **8***O zaman hoş kokulu yağ ile yüzünü yağladı ve saçlarını bir başlık altına bağladı. Hem onu aldatmak için bez çemberini aldı. **9***Onun parlak sandaletleri gözünü kamaştırdı, tatlı canını esir etti ve kılıç boynunu kesti. **10***Onun cesaretinden Persliler ürktüler ve Medliler onun yürekli işinden şaştılar. **11***O zaman benim dert yoldaşlarım sevindiler, güçsüzlerim çağrıştılar; onlar korktular ve bağırarak kaçtılar. **12***Oğlancıklar onları deldiler ve kaçkınlar gibi yaraladılar. Yüce Rabbim Allah'ın alayından yok oldular. **13***Ben Rabbe yeni bir ezgi söyleyeyim: Ya Rabb! Sen ulusun, sevgilisin; güçte ise acayip ve yenilmezsin. **14***Tüm yaratıklar sana tapınsınlar. Çünkü söylediğin gibi oldu; sen ruhunu gönderdin ve o onları düzeltti. Senin sesine kimse karşı koyamaz. **15***Çünkü senin önünde dağlar ve sular[2] bile temellerinden oynadı; kayalar bal mumu gibi eridiler. **16***Ama senden korkanlara kesinlikle bağışlayansın. Çünkü senin katında her hoş kokulu kurban az bir şeydir ve takdimeye getirilen her yağ küçük bir şeydir. Ama Rabb'ten korkan her şekilde ve her daim senin katında büyüktür[3]. **17***Vay o ümmetlere ki, benim milletim üzerine kalkıyorlar! Her Şeye Gücü Yeten Yüce Allah, kıyamet gününde etlerine ateş ve kurtlar[4] salıp öç alsın. Onlar da acılarla[5] sonsuza dek ağlasın. **18***Ondan sonra kutsal Kudüs'e girdiklerinde Rabbe secde ettiler. Çabucak halk arındıktan sonra takdimelerini, gönüllü kurbanlarını ve armağanlarını sundular. **19***Yudit de Holoferno'nun, tüm halkın ona bağışladığı aletlerini ve döşeğinin üzerinden aldığı cibinliği Tapınağa asarak, onları yüce Rabbe bağışladı. **20***Kutsal Kudüs'teki insanlar, Tapınağın önünde üç ay kadar donanma ettiler ve Yudit de onlar ile birlikte oradaydı. **21***O zamandan sonra herkes kendi evine döndü. Yudit de Betülya'ya giderek orada kendi mülkünde yaşadı ve tüm bölgede kendi asrında pek cömertti. **22***Çok kimseler onu eş olarak almak istedi; ama kocası Manessa öleliden ve kendi kavmine katılalıdan beri ömür boyu ona kimse elişemedi. **23***Zenginleşti ve çok şöhreti arttı. Kocasının evinde yaşlanıp yüz beş yıl yaşadı ve kendi hizmetçisini özgür bıraktı. **24***Sonunda Betülya'da öldü ve kocası Manessa'nın mezarında gömüldü. İsrail evi ona yedi gün ağladı. **25***Ölmeden önce mallarını kendisinin ve kocası Manessa'nın yakın akrabalarına paylaştırdı. **26***Böylece Yudit'in günlerinde ve onun ölümünden sonra, belli bir zaman İsrailoğulları'nı korkutacak hiç kimse yoktu.

(1) Mez.96/1,98/1,**(2)**Mez.95/7,**(3)**Mez.51/18,**(4)**İş.66/24, **(5)**Mat. 13/5.

E S T E R

1. Bölüm: 1)Ahaşveroş'un(Artakseres.) büyük şöleni, 10)Vaşti'nin Ahaşveroş'un buyruğunu dinlemekten çekinmesi, 13)Aheşveroş'un Vaşti'nin şanını kaldırması.
1*Ahaşveroş'un[1] yani Hint'ten Habeş'e[2] kadar yüzyirmiyedi[3] eyalete egemen olan Ahaşveroş'un günlerinde. **2***Kral Ahaşveroş'un başkenti[4] olan Şuşan kentinde oturduğu saltanat[5] kürsüsünün günlerinde. **3***Saltanatının üçüncü yılında tüm beyler ve adamları için bir şölen[6] düzenledi. Pers ve Med büyükleri; eyaletlerin başkanları ile beyleri onun önünde bulunurken; **4***Onlara birçok günler; yani yüz seksen gün kendi ülkelerinin büyük servetini ve krallığının göz kamaştırıcı görkemli zenginliğini gösterdi. **5***O günler geçtiğinde kral baş kenti olan Şuşan'daki(*Sus*) tüm

halka büyükten küçüğe dek kral sarayının bahçesi avlusunda yedi gün şölen verdi. **6***Beyaz, mavi kumaştan perdeler; ince keten, mor iplerle gümüş halkalar ve mermer direklerle sıralanmıştı. Somaki taşı, beyaz mermer, su mermeri*(sedef)* ve siyah mermerden döşeme üzerinde altın[7] ve gümüş sedirler vardı. **7***İçkileri altın kaplarla(kaplar da cömertçe) veriyorlar ve en iyi şarap krala yakışır derecede bol bol veriliyordu. **8***Onu içerken verilen buyruk üzeri içiyorlar; ama zorlayan yoktu; çünkü kral kendi sarayının memurlarına herkesin isteği üzere davranmalarını istemişti. **9***Kral ve kraliçe Vaşti de kral Ahaşveroş'un kendi sarayında kadınlara bir şölen düzenlemişti. **10***Yedinci günde kral[8] Ahaşveroş şarapla çakırkeyif olduğunda kendi önünde hizmet sunan yedi hadım; yani Mehuman, Biztay, Harbonay[9] Bigtay, Abaktay, Zetara ve Karkas'a; **11***Halkın ve beylerin Vaşti'nin yüzünü görmeleri için onu krallık tacıyla kralın önüne getirmelerini buyurdu; çünkü çok güzeldi. **12***Ama Vaşti krala; kralın hizmetçileriyle oraya gelemeyeceğini iletti. Buna kral çok öfkelenerek öfkesi içinde alevlendi. **13***O anda kral zamanın[10] durumunu bilen bilge(11) adamlara [Çünkü kralın yasa ve ilkelerini bilen tüm adamlarla olan geleneği böyleydi. **14***Pers ve Med'li yedi bey[12] yani Karşena, Şatar, Admata, Tarşiş, Meres, Marsena ve Memukan kralın yanında bulunuyor, onun[13] önünde duruyorlardı; ülkenin büyük danışmanlarıydılar.] **15***Kral Ahaşveroş, hadımları aracılığıyla verdiği buyruğu dinlemediği için; kraliçe Vastiye kurallara göre ne yapmak gerekiyor diye sordu. **16***Memukan da kral ile beylerin önünde şöyle yanıt verdi: -Krala; Vaşti salt krala karşı değil, ancak tüm beylere karşı ve kral Ahaşveroş'un tüm eyaletlerinde bulunan bütün halka karşı da suç işledi. **17***Çünkü kraliçenin bu davranışı tüm kadınlara örnek olacak ve onlar da kral Ahaşveroş'un kraliçe Vaşti'nin kendi önüne getirilmesini istediğinde onu dinlemedi, diye kendi[14] kocalarına aşağılayacaklardır. **18***Bu gün kralın hareketini işiten Persli ve Medli kadınlar da kralın beylerine bu şekilde söyleyecekler ve böylece çok hakaret ile kargaşa ortaya çıkacaktır. **19***Eğer kralın gözüne iyi görünürse Vaşti'nin bir daha kral Ahaşveroş'un önüne çıkmaması ve onun kraliçelik ünvanının ondan daha güzel olan bir başkasına verilmesi için kraldan buyruk çıksın. Bu da[15] Perslerin ve Medliler'in kanunları arasında yazılsın. **20***Kralın vereceği buyruk tüm ülke çapında duyuruldu: "Tüm kadınlar kocalarına[16] büyükten küçüğe dek saygı gösterecekler" **21***Bu söz kral ile beylere iyi göründü. Kral da Memukan'ın sözüne göre yaptı. **22***Krallığın tüm eyaletlerine; her[17] eyalete kendi yazısına ve her millete kendi lisanına göre mektuplar gönderildi ki, böylece her adam kendi evinin[18] beyi olsun ve kendi halkının diliyle konuşsun.

(1) Ezr.4/6,Dan.9/1,**(2)**B.8/9,**(3)**Dan.6/1, Nehm.1/1, **(5)**I.Krl.1/46, **(6)**Tek.40/20, B.2/18, Mark.6/21, **(7)**Bak B.7/8, Hezk.23/41, Amos,6/4,**(8)**II.Sam.13/28,**(9)**B.7/9,**(10)**I.Trh.12/32, **(11)**Yerm. 10/7,Dan.2/12,Mat.2/1,**(12)**Ezr.7/14,**(13)**II.Krl.25/19, **(14)**Efs. 5/33,**(15)**B.8/8,Dan.6/8,12ve15,**(16)**Efs.5/33,Kol.3/18, I.Petr.3/1, **(17)**B.8/9, **(18)**Efs.5/22-24, I.Tim.2/12.

2. Bölüm: 1)Vaşti'nin yerine bir kraliçenin seçilmesinin anımsanması, 5)Mordekay ile Ester, 8)Ester'in saraya götürülüp kadınlar bekçisinin gözüne iyi görünmesi, 12)Kurallar, 15)Ester'in kraliçe olması için seçilmesi, 21)Mordekay'ın kötü bir suikastı bildirmesi.

1*Bu olaylardan sonra kral Ahaşveroş'un öfkesi yatıştığında, Vaşti'nin yaptığını ve onun[1] için olan yargısını anımsadığında; **2***O zaman krala hizmet eden hizmetçiler ona: -Kralımız için güzel kızlar aransın. **3***Ve kralımız ülkenin tüm bölgelerine memurlar atasın. Onlar da her güzel bakire kızı başkent olan Şuşan'a, kızlar evine toplasın. Kralın hizmetçileri de onları kadınlar bekçisi olan Hegay'ın eline teslim etsinler ve onların temizliği için her türlü gereksinmeler verilsin. **4***Ve kralın gözüne iyi görünen kız Vaşti'nin yerine kraliçe olsun; dediler. Bu söz krala iyi geldiğinden onu uyguladı. **5***Baş kent Şuşan'da Bünyaminli bir Yahudi olup;onun adı Kiş'in oğlu, Şimei'nin oğlu, Yair'in oğlu Mordekay'dı. **6***Bu[2] adam Babil kralı Nabukadnezar'ın tutsak aldığı, Yahuda kralı Yekonya[3] ile beraber sürülmüş olan sürgünler ile Oruşalim'den götürülmüştü. **7***Amcasının[4] kızı Hadassa; yani Ester'i[5] büyütmüştü. Çünkü ana babası yoktu. Bu kızın görünüşü güzel ve yüzü güzel olup ana babasının ölümünden sonra Mordekay onu evlâtlık olarak kabul etmişti. **8***Kralın buyruğu ilân olunduğunda; başkent Şuşan'da onun isteğine göre birçok kızlar toplatıldı[6]. Ester de kralın sarayına kadınlar bekçisi olan Hegay'ın koruması altına alındı. **9***Bu kız ona hoş görünüp önünde lütfa erişti. Saraya[7] onun temizliği için gerekli olan şeyleri, yiyeceğini ve kralın sarayında onun için ayrılan yedi kızı ona verdiler. Onu ve kız arkadaşlarını kadınlar evinin en güzel yerine gönderdiler. **10***Ester[8] kendi milletini ve soyunu söylemedi. Çünkü Mordekay ona söylememesini sıkıca belirtmişti. **11***Ve Mordekay Ester'in durumunu ve onun ne olacağını anlamak için her gün

kadınlar evinin önünde dolaşıyordu. **12***Kadınlar için olan geleneğe göre; on iki aylık temizlik bittikten sonra her kızın kral Ahaşveroş'un yanına gidebilmesi için(çünkü onların temizliği bu şekilde; yani alt ay saf mür yağı ile, altı ay hoş kokulu buhur ve kadınların temizlenmesi için çeşitli şeylerle yapılıyordu.). **13***Ve ancak o zaman kız kralın yanına gidebiliyordu. Kadınlar evinden kralın sarayına beraberinde götürmek için her ne istiyorsa kendisine veriliyordu. **14***Akşam gidip sabah kadınların ikinci evine, kralın hizmetçisine; yani odalıkların bekçisi olan Şaaşgaz'ın gözetimine geri dönüyordu. **15***Mordekay'ın kendi kızı olmak üzere kabul ettiği amcası[9] Abihail'in kızı Ester'in, kralın yanına gitmeye sırası geldiğinde, kızcağız kralın hizmetçisi; yani kadınlar bekçisi olan Hegay'ın söylediğinden başka hiç bir şey istemedi. Ester kendisini görenlerin tümünün gözüne girdi. **16***Ester onuncu ay; yani Tebet ayında kral Ahaşveroş'un saltanatının yedinci yılında saraya onun önüne götürüldü. **17***Kral Ester'i diğer kadınlardan daha çok severek, onun önünde lütfederek onu yükseltti. Krallık tacını onun başına koyup onu Vaşti'nin yerine kraliçe yaptı. **18***Kral kendi beyleri ile adamlarının tümüne büyük bir şölen[10] yani Ester'in adına bir ziyafet düzenledi. Bölgelere göre huzur ve kralın cömertliğine göre hediyeler verdi. **19***İkinci kez bakireler toplandığında Mordekay kralın[11] kapısında oturuyordu. **20***Ester[12] de Mordekay'ın buyruğuna göre halkını ve soyunu söylememişti. Çünkü Ester Mordekay'ın koruması altında olduğundan, onun buyruğundan bir adım dışarıya atmazdı. **21***O günlerde Mordekay kralın kapısında oturuyorken; kapı bekçilerinden Bigtan[13] ve Tereş adındaki kralın iki hizmetçisi öfkelenmişler ve krala suikast yapmak düşüncesinde olmuşlardı. **22***Bu durumu öğrenen Mordekay onu Ester'e[14] söyledi ve Ester de krala iletti. **23***Bu olay araştırıldığında gerçek olduğu anlaşıldı ve ikisini de ağaca astılar. Olay aynen kralın önünde tarih[15] kayıtlarına geçirildi.

(1)B.1/19ve20, **(2)**II.Krl.24/14,15, II.Trh.36/10ve20, Yerm.24/1, **(3)**II.Krl.24/6 ***"Yehoyakim"*** deniliyor, **(4)**15.Ayet, **(5)**Efs.6/4, **(6)**3.Ayet, **(7)**3.ve12.Ayetler, **(8)**20.Ayet, **(9)**7.Ayet, **(10)**B.1/3, **(11)**21.Ayet, B.3/2, **(12)**10.Ayet, **(13)**B.6/2, **(14)**B.6/2, **(15)**B.6/1.

3. Bölüm: 1)Haman'ın güçlenmesi ve kendisine baş eğmeyen Mordekay'dan intikam almak için ve Yahudileri yok etmek için tasarladığı plânı, 7)Ay ve gün için kur'a atması, 8)Yahudilerin idamı için kraldan hileyle yazılı buyruk(*Ferman*) alması.

1*Bu olaylardan sonra kral Ahaşveroş, Hammedata'nın oğlu Agag'lı[1] Haman'ı yetiştirmiş ve yükseltmişti. Onun kendi kürsüsünü kendi yanındaki tüm beylerin üstüne koydu. **2***Ve kralın[2] kapısında bulunan kralın tüm adamları Haman'a eğildiler; çünkü kral onun için böyle buyurmuştu. Ama Mordekay eğilip[3] ona boyun eğmedi. **3***O zaman kralın kapısında olan kralın adamları Mordekay'a: -Niçin kralın buyruğuna[4] aykırı davranıyorsun? Dediler. **4***Böylece onlar ona bunu her gün söylemeğe başladılar. O da onları dinlemediğinden, durumunun kesinleşmesi için olayı Haman'a bildirdiler. Çünkü Mordekay kendisinin Yahudi olduğunu onlara söylememişti. **5***Haman Mordekay'ın eğilip[5] kendisine boyun eğmediğini gördüğünde çok öfkelendi[6]. **6***Salt Mordekay'a el atmak ona küçük birşey göründü. Çünkü soyunun ne milletten olduğunu ona bildirmişlerdi, bundan dolayı Haman Ahaşveroş'un ülkesinde olan tüm[7] Yahudileri yani Mordekay'ın milletini yok etmeyi düşündü. **7***Birinci ay; yani Nisan ayında, kral Ahaşveroş'un on ikinci yılında, on ikinci ay olan Adar ayına kadar her gün ve her ay için Haman'ın önünde pur*(kura)* attılar[8]. **8***Haman kral Ahaşveroş'a: -Ülkenin tüm bölgelerinde olan halklar arasına dağılmış ve onlardan kendini soyutlamış olan bir kavim yaşamaktadır! Onların[9] yasaları diğer tüm milletlerin yasalarına aykırı olduğundan kralın yasalarını hiç takmıyorlar. Bundan ötürü kralımızın bunları böyle başıboş bırakması uygun değildir. **9***Eğer kral uygun görüyorsa; onların yok edilmesi için buyruk yazılsın. Ben de kralın hazinesine götürülmesi için memurların eline on bin talant gümüş sayarım, dedi. **10***O zaman kral kendi elinden yüzüğünü[10] çıkarıp[11] onu Yahudilerin düşmanı[12] Agaglı Haman oğlu Hamadat'a verdi. **11***Ve Haman'a: -O gümüşle onlara yapmak istediğini yapmak için o kavim sana verilmiştir, dedi. **12***Birinci ayın on üçüncü gününde kralın[13] yazıcıları çağırılıp kralın vekillerine, her bölgenin valisine, her eyaletin her kavminin beylerine, kendi[14] yazısına göre ve her halka kendi lisanına göre Haman'ın buyruğu gereğince yazıldı. Bu kral Ahaşveroş'un[15] adıyla yazılmış olarak kralın mührü ile mühürlendi. **13***Bir günde[16] yani Adar ayı olan on ikinci ayın on üçünde, gerek genç, gerek yaşlı, gerek çocuk, gerek kadın olsun tüm Yahudileri idam ederek öldürmek ve eşyalarını[17] yağma etmek için kralın tüm bölgelerine ulaklar aracılığıyla[18] mektuplar gönderildi. **14***Ve her[19] bölgeye verilen buyruğun kopyaları o günde hazır bulunmaları için her topluma ilân olundu. **15***Ulaklar da kralın buyruğu ile çabucak yola koyuldular. Buyruk başkent olan

Şuşan'da ilân edildi; ve kral ile Haman içki içmeye başladılar. Ama Şuşan[20] kenti sıkıntıdaydı.

(1) Say.24/7,I.Sam.15/8,**(2)**B.2/19,**(3)**5.Ayet,Mez.15/4, **(4)**2.Ayet, **(5)**2.Ayet,B.5/9,**(6)**Dan.3/19,**(7)**Mez.83/4,**(8)**B.9/24, **(9)**Ezr.4/14, Res.İşl.16/20ve21, **(10)**B.8/2ve8, **(11)**Tek.41/42, **(12)**B.7/5,**(13)**B 8/9, **(14)**B.1/22, 8/9, **(15)**I.Krl.21/8, B.8/8ve10, **(16)**B.8/12ve diğ., **(17)**B.8/11, **(18)**B.8/10, **(19)**B.8/13ve14, **(20)**Bak B.8/15.

4. Bölüm: 1)Mordekay ile Yahudilerin korku ve sıkıntısı, 4)Mordekay'ın Ester'e haber iletmesiyle olan ricası, 10)Ester'in korkusu ve Mordekay tarafından yüreklendirilmesi, 15)Oruç ile Mordekay'ın teklifini kabul etmesi.

1*Tüm bu olayları Mordekay öğrendiğinde kendi[1] giysisini yırtıp çul giyindi; ve üzerine kül[2] saçarak kentin meydanına çıkıp büyük[3] bir acı çığlıkla bağırdı. **2***Kralın kapısı önüne kadar geldi; çünkü çul giyinmiş bir adam kral kapısından içeri giremezdi. **3***Kralın buyruğunun ulaştığı her bölgede Yahudiler arasında büyük yas, oruç, ağlayış ve bağırış oldu. Çünkü Birçokları çul[4] ve kül üstünde oturuyordu. **4***Ester'in nedimeleri gelip ona haber verdiler. O da krala çok üzgün olarak Mordekay'ın üstünden çulu çıkarıp ona giydirmeleri için giysiler gönderdi; ama kabul etmedi! **5***O zaman Ester kralın hizmetçilerinden olan ve kendisine hizmet etmesi için ayrılan Hatak'ı çağırdı; ona bunun ne olduğunu ve niçin öyle davrandığını Mordekay'a anlatsın diye onu yanına gönderdi. **6***Hatak kralın kapısı önünde bulunan kent meydanına Mordekay'ın yanına çıktı. **7***Mordekay başına gelen her şeyi ve Yahudileri yok etmek için Haman'ın krallık hazinesine vermeye söz[5] verdiği gümüşün tutarını ona bildirdi. **8***Onları yok etmek için Şuşan'da ilan[6] olunan buyruğun kopyasını Ester'e gösterip verdi ki kralın yanına gidip anlatsın ve kendi halkı için ondan rica edip lütfetmesini istesin. **9***Hatak gelip Ester'e Mordekay'ın sözlerini söyledi. **10***Ester de Hatak'a emredip onu Mordekay'ın yanına şu yanıtla gönderdi. **11***-Kralın tüm adamlarıyla, tüm bölgelerin halkları biliyorlar ki; kralın yanına iç[7] avluya gerek erkek, gerek kadın her kim izinsiz girerse onu öldürmek[8] için bir yasa vardır. Meğer ki kral[9] ona sağ kalması için altın asayı uzatmış olsun. Ben ise otuz gündür kralın yanına gitmek için çağrılmadım. **12***Mordekay'a Ester'in sözlerini ilettiler. **13***Ve Mordekay da Ester'e böyle yanıt götürmelerini söyledi; yani tüm Yahudilerden yalnız sen kralın sarayında kurtulacağını düşünme. **14***Eğer sen bu zaman ağzını açmaz susarsan; Yahudilere kurtuluş ve yardım başka yerden gelir. Yoksa sen ve babanın evi yok olacaksınız. Kim bilir belki sen böyle bir zaman için saltanata eriştin? **15***O zaman Ester Mordekay'a şu şekilde yanıt vermelerini buyurdu: **16***Git Şuşan'da olan tüm Yahudileri topla ve üç gün[10] gece gündüz yiyip içmeden benim için oruç tut. Böylece ben de cariyelerimle oruç tutacağım. Bu şekilde kralın yanına geleneğe aykırı olarak giderim ve yok[11] olursam da olayım. **17***Mordekay gidip Ester'in kendisine söylediği tüm sözleri yerine getirdi.

(1)II.Sam.1/11, **(2)**Yeş.7/6, Hez.27/30, **(3)**Tek.27/34, **(4)**İş.58/5, Dan.9/3, **(5)**B.3/9, **(6)**B.3/14ve15, **(7)**B.5/1, **(8)**Dan.2/9, **(9)**Dan.5/2, 8/4, **(10)**Bak.B.5/1, **(11)**Bak Tek.43/14.

5. Bölüm: 1)Ester'in kralın önünde şereflendirilmesi ve kral Haman'ı şölene davet etmesi, 6)Onları tekrar şölene davet etmesi ve Haman'ın Mordekay'a karşı öfkesi, 14)Ve Mordekay için dar ağacı(*İdam sehpası*) yapması.

1*Üçüncü[1] günde Ester kraliçe giysisini giyip kral sarayının iç[2] avlusunda kralın evinin karşısında durdu. Kral da krallık sarayının kapısı karşısındaki krallık kürsüsünde oturmuştu. **2***Kral kraliçe Ester'i avlunun karşısında otururken gördüğünde, kraliçe[3] onun önünde beğenildi; ve kral[4] kendi elinde olan altın asayı Ester'e uzatması üzerine Ester yaklaşıp asanın ucuna dokundu. **3***Ve kral ona: -Ey kraliçe Ester. Sana ne oldu? İstediğin nedir; söyle. Ülkenin[5] ucuna kadar olsa sana verilecektir; dedi. **4***Ester de ona: -Krala hoş gelirse; Haman'ı bu gün şölene davet et, dedi. **5***Kral da Ester'in söylediğini yapması için Haman'ın saraya çağrılmasını emretti. Böylece kral, Haman ile Ester'in düzenlediği şölene geldi. **6***Şarap[6] içtikleri sırada kral Ester'e: -Ne[7] istiyorsun? Söyle; sana verilecek ve isteğin ülkenin sınırlarına dek ulaşsa yapılacaktır, dedi. **7***Ester de şöyle yanıtladı: -Ricam ve isteğim budur ki; **8***Eğer kralın gözünde lütfa eriştiysem, eğer ricamın yerine getirilmesini ve kral mühürlü buyruğunun uygulanmasını istiyorsa; kral ile Haman adamlarına düzenleyeceğim şölene gelsin. Yarın ben de kralın buyruğuna göre davranırım, dedi. **9***Haman da o gün sevinçle konuşarak dışarıya çıktı. Ama; Mordekay'ın kralın kapısında ayağa[8] kalkmadığını ve kendisi için yerinden kımıldamadığını gördüğünde; Mordekay'a karşı öfkesi alevlendi. **10***Ama hemen kendisini[9] tutarak evine gitti; dostları ve eşi Zereş'i çağırttı. **11***Hemen onlara kendi servetinin büyüklüğünü, kalabalık çocuklarını[10] kralın kendisini her şeyde nasıl yükselttiğini ve kralın beyleriyle adamlarının üstüne rütbesini nasıl çıkarttığını[11] anlattı. **12***Ve Haman: -Kraliçe Ester bile dü-

zenlediği şölene kral ile benden başka bir kimseyi davet etmedi. Yarın ben de kral ile beraber onun yanına davet olundum. **13*** Ama; Yahudi Mordekay'ı kralın kapısında otururken gördüğümde, tüm bunların bana yararı ne? **14*** Eşi Zereş ile tüm dostları ona doğru: -Elli[12] arşın yüksekliğinde bir darağacı kurulsun; sen de krala[13] yarın söyle ki Mordekay onun üzerinde asılsın. Sonra sen de kral ile beraber huzurla şölene git, dediler. Bu sözler Haman'ın hoşuna giderek o darağacını[14] yaptırdı.

(1) Bak B.4/16, **(2)**Bak B.4/11, 6/4, **(3)**Sül.Mes.21/1, **(4)**B.4/11, 8/4,**(5)**Mark.6/23, **(6)**B.7/2, **(7)**B.9/12, **(8)**B.3/5, **(9)**II.Sam.13/22, **(10)**B.9/7 ve diğç, **(11)**B.3/1, **(12)**B.7/9, **(13)**B.6/4, **(14)**B.7/10.

6. Bölüm: 1)Ahaşveroş'un Tarih Kitabı'nı okutması, 12)Mordekay'a Haman'ın eliyle ikram ettirmesi, 12)Haman'ın üzülmesi.

1* O gece kralın uykusu kaçtığında; olayın[1] yazıldığı Tarih-Kitabı'nı getirmelerini istedi ve kitap kralın önünde okundu. **2*** Kapıcılardan olan kralın iki hizmetçisi Bigtana[2] ile Tereş'in, kral Ahaşveroş üzerine el atmaya kastettiklerine ait Mordekay'ın bildirdiği yazı bulundu. **3*** Kral da: -Buna karşılık Mordekay'a ne verildi ve nasıl şereflendirildi? Dediğinde krala hizmet eden gençler de:-Ona hiçbir şey verilmedi, dediler. **4*** Kral: -Avluda kim var? Dedi(Haman, Mordekay için hazırlamış olduğu darağıcına onun asılması için krala[3] bildirmek üzere kralın sarayının dış[4] avlusuna gelmişti). **5*** Ve kralın gençleri ona:-İşte; Haman avluda duruyor, dediklerinde; kral da: -Gelsin! Dedi. **6*** Haman içeri geldiğinde kral ona: -Kralın onurlandırmak istediği adama ne yapmak gerekiyor? Demesi üzerine Haman kendi yüreğinde: 'Kral benden başka kimi onurlandırabilir?' diye düşünerek; **7*** Krala şöyle yanıt verdi: -Kralın onurlandırmak istediği adam için; **8*** Kralın giydiği krallık giysisini, kralın bindiği[5] atını ve onun başına konulan krallık tacını getirsinler. **9*** Ve bu at ile giysi kralın en sevdiği beylerinden birinin eliyle getirilsin. Kralın şereflendirmek istediği adama verilip onu ata bindirsinler ve kentin sokaklarında gezdirerek: 'Kralın onurlandırmak istediği adama böyle yapılsın' diyerek onun[6] önünde bağırsınlar. **10*** Kral da Haman'a:-Sen istediğin gibi aceleyle giysiyle atı alıp kralın kapısında oturan Yahudi Mordekay'a aynen yap. Söylediklerinden hiç bir şey noksan olmasın. **11*** O zaman hemen giysiyle atı alıp Mordekay'ı giydirerek onu ata bindirdiler. Kentin sokaklarında gezdirerek: 'Kralın onurlandırmak istediği adama böyle yapılır' diye onun önünde bağırdı. **12*** Sonra Mordekay kralın kapısına geri döndü. Haman da üzgün ve başı[7] örtülü olarak çabucak kendi[8] evine gitti. **13*** Haman kadını Zereş ve tüm dostlarına başına gelen bu olayı anlattı. Onun bilgili adamlarıyla eşi Zereş ona: -Eğer önünde gücünü yitirdiğin Mordekay Yahudi soyundan ise sen ona galip gelemeyecek ve kesinlikle onun önünde düşeceksin, dediler. **14*** Bunlar onunla konuşurken kralın hizmetçileri gelerek Haman'ı Ester'in[9] düzenlediği ziyafete götürmeye acele ettiler.

(1)B.2/23,**(2)**B.2/21,**(3)**B.5/14,**(4)**BakB.5/1,**(5)**I.Krl.1/33, **(6)**Tek. 41/43, **(7)**II.Sam.15/30, Yerm.14/3ve4, **(8)**II.Trh.26/20, **(9)**B.5/8.

7. Bölüm: 1)Ester'in şölen sırasında kendisi ile halkı için kraldan arzusu, 5)Haman'ı suçlaması, 7)Kralın öfkelenmesi ve Haman'ı astırması.

1* Kral ve Haman; kraliçe Ester'in şölenine geldiler. **2*** Kral ikinci günde şarap[1] içtikleri sırada Ester'e: -Ey kraliçe Ester! Arzun nedir? Ülkenin tümü kadar olsa sana verilecektir. **3*** Kraliçe Ester de şöyle yanıtladı: -Ey kral! Eğer ben gözünde lütfa eriştiysem ve eğer krala uygun gelirse; arzuma uygun ve canımın istediği gibi milletim bana verilsin. **4*** Çünkü benimle milletim idama ve ölüme; yok edilmek için teslim[2] edildik. Eğer köleler ve cariyeler olarak satılmış olsaydık susardım; ama kralın zararını düşman ödeyemezdi, dedi. **5*** Kral Ahaşveroş da kraliçe Ester'e doğru: -Bu işi yapmaya yürekli olan kimdir ve nerededir? Dedi. **6*** Ester: -Hain ve düşman bu kötü Haman'dır, dedi ve kral ile kraliçenin önünde Haman'ı dehşet sardı. **7*** Kral şarap sofrasından gazapla kalkıp saray bahçesine gitti. Haman da kraldan kendisine bir kötülük geleceğini anladı; ve kendi canını kurtarmak uğruna kraliçe Ester'e yalvarmak için orada kaldı. **8*** Kral saray bahçesinden şarap içmekte oldukları odaya geri döndüğünde Haman Ester'in bulunduğu sedir[3] üzerine düşmüştü! Kral da: -Evimde, yanımda bile kraliçeye zor mu koşacak, dedi ve bu söz kralın ağzından çıkar çıkmaz Haman'ın yüzünü[4] örttüler. **9*** Hizmetçilerden birine; yani Harbon'a[5]: Kralın önünde -kralın iyiliği için söylemiş olan Mordekay'a ait- Haman'ın elli[6] arşın yüksekliğinde yaptığı darağacı. İşte Haman'ın evinde duruyor, der demez kral: -Onu ona asın, dedi. **10*** Ve Haman'ı[7] Mordekay için hazırlamış olduğu darağacına astılar. O zaman kralın öfkesi yatıştı.

(1)B.5/6, **(2)**B.3/9,4/7, **(3)**B.1/6,**(4)**Eyüp9/24, **(5)**B.1/10, **(6)**B. 5/14,Mez.7/16,Sül.Mes.11/5ve6,**(7)**Dan.6/24, Mez.37/35 ve 36.

8. Bölüm: 1)Mordekay'ın güçlenmesi, 3)Haman'ın

kötü niyetinin yapılmaması için Ester'in ricası, 7)Ahaşveroş'un Yahudilere verdiği ayrıcalıklar, 15)Mordekay'ın şerefi ve Yahudilerin sevinci.

1* O günde kral Ahaşveroş kraliçe Ester'e Yahudilerin düşmanı Haman'ın evini verdi. Mordekay da kralın önüne geldi; çünkü Ester onun[1] kendisine olan akrabalığını açıklamıştı. **2*** Kral, Haman'dan geri almış olduğu krallık mührünü[2] çıkarıp Mordekay'a verdi. Ester de Mordekay'ı Haman'ın evi üzerine atadı. **3*** Ester yine kralın önünde ayaklarına kapandı. Agag'lı Haman'ın kötü plânını ve Yahudilere karşı yazdığı buyruğun kaldırılmasını göz yaşlarıyla ondan istedi. **4*** Kral da[3] Ester'e doğru altın asayı uzattığında Ester de kalkıp kralın önünde durarak şöyle konuştu: **5*** -Eğer krala uygun gelirse, eğer ben onun gözünde lütuf buldumsa, eğer bu şey kralın önünde doğru görünüyorsa ve ben onun gözünde iyi isem; Agag'lı Hammedata'nın oğlu Haman'ın kralın tüm bölgelerinde yaşayan Yahudileri yok etmek için yazmış olduğu buyrukların kaldırılması için buyruk çıkarılsın. **6*** Çünkü milletime[4] gelecek belaya nasıl dayanabilir ve soyumun yok edilmesini nasıl görebilirim? Dedi. **7*** O zaman kral Ahaşveroş kraliçe Ester'e ve Yahudi Mordekay'a doğru: -İşte Haman'ın[5] evini Ester'e verdim; kendisini de Yahudilere el uzattığı için darağacına astılar. **8*** Siz de Yahudiler için uygun gördüğünüzü kralın adıyla yazıp kralın mührüyle mühürleyiniz. Çünkü kralın ismiyle yazılıp kralın mührüyle mühürlenen yazı kaldırılmaz[6] dedi. **9*** Bundan dolayı üçüncü ay; yani Sivan ayının yirmi üçünde kralın yazıcıları[7] çağırılıp Yahudilere ve Hint'ten[8] Habeş'e kadar yüz yirmi yedi bölgenin valilerine, başkanlarına olmak üzere her[9] bölgeye kendi yazısı ve her millete kendi diliyle, ayrıca Yahudilere de kendi yazıları ve dillerine göre Mordekay'ın buyurduğu şeyler yazıldı. **10*** Kral Ahaşveroş'un[10] adıyla yazıp kralın mührüyle mühürledi. Ve Buyrukları atlara, arap atlarına*(küheylan)* ve kısraktan olan hızlı katırlara binmiş genç ulaklarla gönderdi. **11*** Bu mektupların içeriğinde kral her kentte bulunan Yahudilere bir günde[11] yani Adar ayı olan on ikinci ayın on üçünde, kral Ahaşveroş'un tüm bölgelerinde; **12*** Toplanmağa ve canlarını korumaya; kendilerine, kadınlarına ve çocuklarına saldıracak olan bölgenin tüm silahlı halkını kadınları ve çocuklarıyla öldürerek yok etmeye; ve eşyalarını da[12] yağmalamaya izin verdi. **13*** Her bölgeye dağıtılan buyruğun yazılı kopyası[13] Yahudilerin kendi düşmanlarından intikam alması için o gün hazır bulunan her kese duyuruldu. **14*** Ulaklar da bir cins arap atlarına ve katırlara binerek kralın buyruğuyla, acele olarak dörtnala yola çıktılar. Ve buyruk başkent olan Şuşan'da ilân olundu. **15*** Mordekay lacivert ve beyaz resmî elbise, büyük bir altın taç ve en iyi keten mor bir cüppe ile kralın önünden çıktı. Şuşan[14] kenti de sevinçten coştu. **16*** Yahudilere ışık[15] sevinç, esenlik ve saygı oldu. **17*** Her bölgeye, her kente ve her nereye kralın yazılı buyruğu ulaştıysa; Yahudilere büyük sevinç, esenlik, şölen ve şenlik[16] günü oldu. Ülkede oturan birçok milletlerden çoğu Yahudi oldu[17] Çünkü Yahudilerin korkusu[18] onların üzerine düşmüştü.

(1)B.2/7,**(2)**B.3/10,**(3)**B.4/11, 5/2, **(4)**Nehm.2/3, B.7/4, **(5)**1.Ayet, Sül.Mes.13/22, **(6)**Bak B.1/19, Dan.6/8,12ve15, **(7)**B.3/12, **(8)**B.1/1,**(9)**B.1/22, 3/12, **(10)**I.Krl.21/8, B.3/12,13, **(11)**B.3/13ve diğ.,9/1,**(12)**BakB.9/10,15ve16,**(13)**B.3/14,15,**(14)**Bak B.3/15, Sül.Mes.29/2,**(15)**Mez.97/11,**(16)**I.Sam.25/8,B.9/19ve22, **(17)**Mez.18/43, **(18)**Tek.35/5, Çık.15/16, Tes.2/25, 11/25, B.9/2.

9. Bölüm: 1)Yahudilerin intikamı ve Haman'ın oğullarının öldürülmesi, 12)Ahaşveroş'un Ester'e intikam alması için sınırsızca izin vermesi, 20)Purim bayramı yapılması.

1* On ikinci ay[1] yani Adar ayının on üçüncü gününde[2] kralın yazılı buyruğu yapılmak üzereyken, Yahudilerin düşmanları onlara kötülük yapmayı ümit ettikleri günde tam aksi oldu. Yahudiler kendilerine[3] kötülük yapmak isteyenlere kötülük yaptılar. **2*** Öyle ki kral Ahaşveroş'un tüm bölgelerinde Yahudiler; kendi[4] kötülüklerini isteyenleri derde soktular ve onları kendi kentlerinde topladılar[5]. Tüm milletlere korku[6] salmışlar ve hiç kimse de onlara karşı koyamamıştı. **3*** Bölgelerin tüm beyleri, il başkanları, valiler ve kralın memurları Yahudilere yardım ettiler. Çünkü Mordekay'ın dehşeti onların üzerine düşmüştü. **4*** Mordekay kralın sarayında yükselip şanı tüm bölgelere yayıldı. Böylece Mordekay'ın gücü git gide[7] artmaktaydı. **5*** Yahudiler tüm düşmanlarını kılıçtan geçirerek öldürdüler ve kendilerine kötülük besleyenlere istediklerini yaptılar. **6*** Yahudiler başkent olan Şuşan'da beşyüz adam öldürdüler. **7*** Parşandata, Dalfon ve Aspata; **8*** Porata, Adalya, Aridata; **9*** Parmeşta, Arisa, Arida ve Vayzata; **10*** Yani Yahudilerin düşmanı Hammedata'nın oğlu olan Haman'ın[8] on oğlunu öldürdüler; ama[9] yağmalamadılar! **11*** O gün başkent olan Şuşan'da öldürülenlerin sayısı kralın önünde söylendi. **12*** Ve kral kraliçe Ester'e: -Yahudiler başkent olan Şuşan'da beşyüz adam ve Haman'ın on oğlunu öldürdüler. Kralın diğer bölgelerinde neler yapmışlardır? Şimdi istediğin nedir? Sana verilecek; ve daha istediğin[10] nedir? Sana yapılacak,

dedi. **13***Ester de: -Eğer krala uygun gelirse Şuşan'da olan Yahudilerin yarın da bugünkü[11] buyruğa göre davranmalarını ve Haman'ın on tane oğullarının darağacına[12] asılmalarına izin verilsin, dedi. **14***Kral Bunun yapılmasını emretmesi üzerine buyruk Şuşan'da ilân olundu ve Haman'ın on oğlunu astılar. **15***Şuşan'da olan Yahudiler Adar ayının ondördüncü gününde de toplanarak[13] Şuşan'da üçyüz adam öldürdüler; ama[14] yağmalamadılar. **16***Kralın bölgelerinde olan diğer Yahudiler toplanarak[15] canlarını korudular ve düşmandan sakındılar. Kendilerine kötülük tasarlayanlardan yetmiş bin kişiyi öldürdüler; ama[16] yağmalamadılar. **17***Adar ayının on üçüncü gününde bu olay olup on dördünde dinlenerek o günü şölen ve sevinç günü olarak ayırdılar. **18***Ama Şuşan'da bulunan Yahudiler o ayın on üç[17] ve on dördünde toplandılar; on beşinde ara verip dinlenerek onu şölen ve sevinç günü olarak ayırdılar. **19***Bu yüzden köylerde ve suru olmayan kasabalarda yaşayan Yahudiler Adar ayının on dördüncü gününü sevinç[18] şölen ve esenlik[19] günü bir diğerini[20] de hediye verilecek gün olarak ayırdılar. **20***Mordekay tüm bu olan şeyleri yazarak kral Ahaşveroş'un yakın ve uzak bölgelerinde olan Yahudilere; **21***Kendileri için her yıl Adar ayının on dördüncü ve on beşinci günlerini. **22***Yahudilerin kendi düşmanlarından kurtuldukları günler; yani üzüntülerinin[21] sevince ve yaslarının coşkuya döndüğü ay olduğu için. Şölenli kutlamalar, başkalarına[22] armağanlar; yoksullara paylar gönderilecek günler olarak ayırmalarını ve bu geleneğin kendi aralarında durması için mektuplar gönderdi. **23***Yahudiler başladıkları gibi ve Mordekay'ın kendilerine mektuplar yazdığı gibi yapmayı kararlaştırdılar. **24***Çünkü tüm Yahudilerin[23] düşmanı olan Agag'lı Hamadat'ın oğlu Haman, Yahudilerin yok edilmesini plânlamış ve onları öldürmek için "Pur"; yani kur'a atmıştı. **25***Ama[24] Ester kralın önüne çıktığında, Yahudiler'e karşı Haman'ın yaptığı suikast onun başına döndü[25] ve kendisiyle oğullarının darağacına asılmalarını kral yazıyla buyurdu. **26***Bu yüzden bu günlere "Pur" adından türeyen "Purim" adını verdiler. Bundan ötürü bu[26] mektubun içeriğindeki tüm sözlere göre; bu olaylara tanık olduklarını ve kendilerinin başına gelen şeylerden ötürü; **27***Yahudiler her yıl bu iki günü yazıldığı gibi zamanında yapmak için; **28***Bu günlerin her aile, kabile, bölge ile her kentte anılarak kutlanmasına; bu "Purim" günlerinin Yahudiler arasında unutulmamasına ve onların anılmasının tüm kuşaklar boyu ortadan kaldırılmamasına sıkı söz verdiler. Kendileri kendi soyları ve kendileriyle[27] birleşenler için onay verdiler. **29***Abihail'in kızı kraliçe Ester[28] ile Yahudi Mordekay, Purim'i değişmez kılmak için bu ikinci[29] mektubu büyük bir bilgelikle yazdılar. **30***Ahaşveroş'un ülkesinin yüz yirmi yedi[30] bölgesinde bulunan tüm Yahudilere. **31***Yahudi Mordekay ile kraliçe Ester'in onlara buyurduğuna ve kendileriyle kendi soyları için oruç[31] tutmak ve dua etmek konularında karar verdiklerine göre; bu '*Purim*' günlerini yüzyıllarca değişmez kılmak için esenlikle gerçek sözleri içeren mektuplar gönderdiler. **32***Böylece Ester'in buyruğu bu "Purim" konusunu değişmez kıldı ve kitapta yazıldı.

(1)B.8/12, **(2)**B.3/13, **(3)**II.Sam.22/41, **(4)**Mez.71/13ve24, **(5)**B. 8/11ve16.Ayet,**(6)**B.8/17,**(7)**II.Sam.3/1, I.Trh.11/9, Sül.Mes.4/18, **(8)**B.5/11, Eyüp 18/19, 27/13,14ve15, Mez.21/10, **(9)**Bak B.8/11, **(10)**B.5/6, 7/2, **(11)**B.8/11, **(12)**II.Sam.21/6ve9, **(13)**2.Ayet, B.8/11,**(14)**10.Ayet,**(15)**2.Ayet,B.8/11, **(16)**Bak B.8/11, **(17)**11.ve 15.Ayetler, **(18)**Tes.16/11ve14, **(19)**B.8/17, **(20)**22.Ayet, Nehm. 8/10ve12,**(21)**Mez.30/11,**(22)**19.Ayet, Nehm.8/10, **(23)**B.3/6ve7, **(24)**13.ve14.Ayetler,B.7/5vediğ,8/3vediğ., **(25)**B.7/10, Mez.7/16, **(26)**20.Ayet, **(27)**B.8/17, İş.56/3ve6, Zek.2/11, **(28)**B.2/15, **(29)**Bak B.8/10ve 20.Ayet, **(30)**B.1/1, **(31)**B.4/3ve16.

10. Bölüm: 1)Ahaşveroş'un büyüklüğü, 3)Mordekay'ın barışçılığı.

1*Kral Ahaşveroş karaların ve denizlerin[(1)] adalarının halkını vergilendirdi. **2***Onun tüm yaptıkları, yürekliliği, gücü ve kralın[(2)] Mordekay'ı yükseltmiş olduğu görkemli ünü; işte Med ve Pers krallarının *'Tarihler Kitabı'*nda yazıyor. **3***Çünkü Yahudi Mordekay, kral[(3)] Ahaşveroş'un ikinci adamı olup Yahudiler arasında büyük ve tüm kardeşlerinin gözünde güvenilir biri olup halkının[(4)] iyiliğini ve tüm 'soyunun esenliğini[(+)] arıyordu.

(1) Tek.10/5, Mez.72/10, İş.24/15, **(2)**B.8/15, 9/4, **(3)**Tek.41/40, II.Trh.28/7, **(4)**Nehm.2/10, Mez.122/8ve9, **(+)**: İbranice: Soyuna esenlik söylüyordu.

ESTER'İN HAK KİTABI

ALİ BEY'İN 1664-'65 ORİJİNAL OSMANLICA ÇEVİRİSİ REVİZYONU

1. Bölüm: (Yunanca çeviriden Ester'in I.Bölümü) ve Mordekay'ın düşü.

1*Büyük Ahaşveroş'un[(1)] egemenliğinin ikinci yılında, Nisan ayının ilk gününde Bünyamin kuşağından Hiş, Semi ve Yazir oğlu Mordekay adındaki Yahudi adamı Suşan şehrinde yaşıyordu. Kralın sarayında emekçi olan bu büyük adam bir gün bir düş gördü. **2***Bu diyorum ki; Babil kralı Nabukadnezar'ın kutsal Kudüs'ten Yahuda kralı Yekonya'yla tutsak götürülenlerden idi. **3***Düş

buydu: "Gürültünün, gürlemenin, depremin ve yeryüzünde büyük kargaşalıkların sesi! İki büyük ejderha dövüşmeye hazır olup dışarıya çıktılar ve çok büyük ses verdiler. **4***O derece ki onların sesinden tüm milletler cenge hazırlandılar ki dost milletle savaşsınlar. **5***O gün karanlık ve dumanlıydı. Yeryüzünde büyük belalar, sıkıntılar ve kaygılarla acılar geldi. **6***Dost milletin tümü kendi belalarından korkup şaştı! Artık onlar yok olmaya hazırlanıyorlardı. **7***Bu yüzden yüce Allah'ı çağırdılar. Onların çağrışından sonra sanki küçük bir pınardan[2] büyük bir ırmak ve çok su oldu. **8***Işıkla güneş döndü, düşkünler yükseldi ve büyük görkemde olanları yuttular." **9***Ondan sonra bu düşü ve yüce Allahı'ın ne yapacağını gören Mordekay uyanıp aklında tuttu. **10***Bunun ne olduğunu bilmek isteyip o gece boyunca böyle durdu.

(1) Veya: Artakseros, **(2)**Bak Ekl.24/37.

2. Bölüm: Mordekay'ın suikastı duyması.
1*Bu kez Mordekay kralın iki hizmetçisi ve sarayın bekçilerinden olan Bagata ve Tara'yla sarayda uyuyordu. **2***Ve onların konuşmalarını işittiğinde onların sözlerinden ne planladıklarını anladı. Öğrendiğine göre onlar kral Ahaşveroş'a suikast hazırlığındaydılar. Ama krala haber verdi. **3***Kral ikisini de soruşturdu. Onlar da suikastı doğrulayıp idam edildiler. **4***Kral bu olayı kayıt defterlerine yazdırdı Mordehay da onları yazdı. **5***Ondan sonra kral Mordekay'ın kendi sarayında hizmet etmesini buyurdu ve ona bunun için armağanlar verdi. **6***Bu kez kralın yanında onurlu biri olan Amadata oğlu Haman, Mordekay'a, onun halkına ve kralın iki hizmetçilerine kötülük yapmaya fırsat kolluyordu. Kral mektuplarının kopyası budur:

3. Bölüm: Yahudiler için ölüm fermanı.
1*"Büyük kral Aheşveroş, Hindistan'dan Habeşistan'a dek yüz yirmi yedi eyaletin yöneticilerine ve halkı paşalarına bu şeyleri yazıyor. **2***Çünkü birçok milletlerin egemeniyim ve tüm dünya yönetimimdedir. Diledim ki, mutlak yetkime dayanıp kendimi yüceltmeyim. Ama daima her türlü adalet ve sevecenlikle halkımı yöneteyim ki, zaman zaman huzurla, rahat bir yaşam sürsünler. Şöyle ki; refahta ve ticarette güvevine sığınılan bir ülke olarak tâ dünyanın sonuna dek tüm insanlardan istenen huzuru yeniden kurabileyim. **3***Şimdi bu şeyler nasıl olabilir? Diye vezirlerime danışıp; Haman adındaki kimse ki, yanımızda akıllıca yürüdü. İyi, değişmez sevgisinin, sağlam gerçekliğinin bazı örneklerini gösterdi ve ülkede ikinci adam oldu. **4***Bize bildirildiğine göre kötü hevesli, her milletin dinine karşı kralın buyruğunu her zaman reddeden bir millet; tüm dünyanın milletleri arasına karışmıştır. Bu şekilde bizden iyi olması gereken yönetimin ve yenilenen egemenlik birliğinin bir arada olması olanaksızdır. **5***Böylece biz biliyoruz ki yalnız bu millet tüm insanlara karşı, bir şekilde yabancı ve tüm diğerlerinden başka din gözetiyor, hem işlerimize kötü bakıyor, kötülükler ediyor. Ta ki ülkemiz rahat ve huzurda olmasın. **6***Buyurdum ki işleriniz erimez. Onurumuz olan Haman'ın mektuplarıyla bildirilmiş olunanlar tüm kadınları ve çocuklarıyla acımasızca bu yılın on ikinci ayının; yani Adar ayının on dördüncü gününde düşmanca kılıçlardan geçirilsinler. **7***Böylece bize önceden ve şimdi düşman olanlar bir günde büyük bir acıklı ölümle mezara insinler. Bu şekilde durumumuz huzur içinde bozulmadan olur." **8***O zaman Mordekay yüce Rab'bin tüm işlerini anarak O'na dua etti. **9***Ve dedi ki: "-Ya Rabbi, ya Rabbi! Ve 'Her Şeye Gücü Yeten Kral' tüm eşya senin elindedir. Eğer sen İsrail'i kurtarmak istiyorsan sana kimse karşı gelemez. **10***Çünkü sen yeri göğü ve gök altında olan her şaşılası şeyi yarattın. **11***Sen her şeyin Rabbi'sin ve sen ki Rabbi'sin! kimse karşı koyamaz. **12***Her şey sence biliniyor. Biliyorsun ki ya Rabb! Bunu ne yalanla, ne kibirle, ne de böbürlenmek için istedim ve dik başlı Haman'a baş eğmedim. **13***Çünkü İsrail'in kurtuluşu için can ve dilden ayaklarının tabanlarını öperdim. **14***Ancak bunu bu yüzden yaptım ki, bir insanın onurunu yüce Allah'ın onuruna tercih etmeyim. Hem senden başkasına hiç tapmam. Ama bunu kibirlenmeden yapmam. **15***Şimdi ya Rabb Allah ve ey kral! Halkını bağışla. Çünkü düşmanlarımız bizi yok etmeye çalışıyorlar ve başlangıçtan senin olan mirasını yıkmak istiyorlar. **16***Senin payını göz ardı etme! Çünkü onu Mısır'dan salıverdin. **17***Duamı kabul et ve kendi yapına çok bağışla ve yasımızı sevince döndür ki yaşayıp adını analım. Ya Rabb! Gel sana şükredenlerin ağzını kapatma. **18***Tüm İsrail var gücüyle yalvardı. Çünkü yok olmaları gözlerinin önündeydi.

4. Bölüm: Ester'in krala gitmesi.
1*Kraliçe Ester de kendisinin zorunlu olması gerektiğini görüp Rab'be sığındı. **2***Kendi övünç giysilerinden soyunup keder ve yas giysilerini giydi. Mis kokulu yağlar sürüneceğine, başına külle tezek saçıp bedenini zorladı ve bedeninin güzel yerlerini lüle lüle saçlarını doldurdu. **3***Ve İsrail Tanrısı Rab'be yalvarıp dedi ki: -Ya Rab'bim! Sen yalnız kralımızsın, bana yardım et, kimsesizim ve senden başka bildiğim yoktur. **4***Çünkü benim ölümüm hemen şimdiden… **5***Ben doğalıdan beri atalarımın oymağında duydum ki sen ya Rabbi! Tüm milletler arasında İsrail'i ve atala-

rımızı -ondan öncekiler arasından- sonsuz mülk için benimsedin ve onlara dediğin gibi yaptın. **6***Şimdi biz senin önünde suçlu olduk. Bu yüzden düşmanların elinde tutsağız. **7***Çünkü onların putlarına eğildik. Doğrusun ya Rab! **8***Şimdi köleliğimizin acılığı yetmediği gibi; bir de ellerini putperestlerin elleri üzerine koyup and içtiler: **9***Ağzından çıkan sözü bozmak, mirasını yok etmek, sana açılan ağızları susturmak ve kendi 'Evi'nin hem mezbahının onurunu söndürmek için... **10***Putperestlerin ağızlarını açarak putperestlerin güçlerini anlatsınlar ve bedenin arzularıyla dolu bir kralı sonsuza dek putlaştırsınlar. **11***Ya Rabbi! Değersiz olanlara egemenliğini verme ve düşkünlüğümüzle alay etmeği kurma. Ama kesinlikle sözbirliği ettikleri şeyleri kendi başlarına döndür ki, bu üzerimize kinin sebepçisini dünyaya bir ders yap. **12***Ya Rabbi! Bizi an ve sıkıntılarımız zamanında kendini bildir. Ey milletlerin kralı ve her ülkenin beyi! Bana güç ve yürek ver. **13***Ağzıma düzenli sözler koy ki aslanın önünde söyleyeyim ve onun yüreğini üzerimize cenk edenlere karşı çevir ki, o ve onun yalancıları yok olsunlar. **14***Bizi kendi elinle kurtar, bana ki yalnızım ve senden başka kimsem yoktur yardım yetiştir. **15***Ya Rabbi! Sana her şey açıktır. Biliyorsun ki ben kötülerin onurlandırılmasını sevmem. Sünnetsizlerin ve her yabancının yatağından iğrenirim. **16***Sen çektiğim zorunlu sıkıntıyı biliyorsun. Çünkü kendimi göstermem gereken günlerde, başımda taşıdığım gurur tacından tiksiniyorum. **17***Ondan adet bezinden tiksindiğim gibi nefret ediyor ve onu resmî olmayan günlerden başka hiç bir günde taşımıyorum. **18***Ben cariyen(*) Haman'ın sofrasında hiç yemedi ve kralın ziyafetlerine katılmadı. Onların döküş kurbanlarının şarabından içmedi; hem genç kızken buraya getirildiğim günden beri senden başka biriyle sevinmedi. İbrahim'in Tanrısı yüce Rabb. **19***Ey Allah! Sen ki tümünden daha güçlüsün; umutsuzların sesine kulak ver de bizi kötü işçilerin ellinden ve beni de korkumdan kurtar.

(*)Cariye: Düşmandan esir edilen ve genelde 'Haremlik' hizmetçi kadın.

5. Bölüm: Ester'in üzüntüsü.
1*Ondan sonra Ester üçüncü günde duayı bıraktı. Yas giysilerini çıkardı ve onur giysilerini giydi. **2***Ve tam takır donanıp 'Her Şeyi Bilen Has Dost'a yöneldi. Sonra yanına iki hizmetçi kızı da aldı. **3***Biriyle nazlı nazlı konuşup yaslanıyordu. **4***Öbürü de eteğini kaldırıp ardınca gidiyordu. **5***Kendisi al yanaklı, çok güzel ve güleç yüzlü; sanki aşıkmış gibi duruyordu. Ama yüreği korkudan sıkılmıştı. **6***Bu kez tüm kapıları geçtikten sonra kralın önünde durdu. Kendisi görkemli tahtı üzerinde oturmuştu. En güzel, tüm altından, kıymetli taşlarla bezenmiş ve parlak giysilerle giyinmiş çok görkemliydi. **7***O hiddetli berrak yüzünü kaldırıp kraliçe Ester'e öfkeyle baktı. Kraliçe de yere düşüp, rengini değiştirerek bayıldı ve önünde giden hizmetçinin başına eğildi. **8***Ama yüce Allah, kralın ruhunu ağırbaşlılığa döndürdü ve dikkatle tahtından sıçradı. Onu koltuğuna aldı, aklı başına gelince onu güzel sözlerle avutuyordu. **9***Ona: -Ne var ya Ester? Ben kardeşinim korkma! Sen ölmeyeceksin, buyruğumuz halkadır; yanaş, dedi. **10***Sonra altın değneğini kaldırıp boynuna koydu. **11***Ondan sonra onu kucaklayıp: -Söyle bana? Dedi. **12***O da dedi ki: -Ey efendi! Ben seni Allah'ın bir meleği gibi gördüm ve görkeminin korkusundan yüreğim sıkıldı. **13***Ey efendim! Çok şaşkınlık yarattınız ve yüzünüz sevecenlikle doludur. **14***O böyle söylerken yine bayılıp kendinden geçti. **15***Kral da sıkılıyordu. Tüm hizmetçileri de onu avutuyorlardı.

6. Bölüm: Ahaşveroş'un Mordekay'ı ödüllendirmesi.
1*"'Büyük kral Aheşveroş, Hindistan'dan Habeşistan'a dek yüz yirmi yedi(*) eyaletin paşalarına ve vilayetin yargıçlarına ve tüm iş arkadaşlarına; **2***Nasıl ki birçok güçlü kişiler başbuğlarının armağanlarından şımararak böbürlenirler. **3***Yalnız halkımıza zarar vermekle kalmazlar; ama aç gözlülükten kendi kralına da kötülük düşünüyorlar. **4***İnsanlar arasından gerekli olan şükran duygusunu kaldırmaları yetmiyormuş gibi; devletten çok, her şeyi gören ve kötülüğü sevmeyen yüce Allah'ın öcünden kurtuluruz, diyorlar. **5***Birçok kez beğlik hizmetlerinde olanların ve sevgili sultanlarının vekilliğini kendine güvenenlere bırakması, birçok kişileri suçsuzların öldürülmesine ortak etti. Bu çeşit insanların edepsiz entrikalarında adı anılan kralların temiz yüreğini iyileşmez dertlere uğrattılar. **6***Şimdi bu dediğimiz şeyleri eski naklettirilenlerden aramak olanaksız. Nerde görüldü ki başkentimizde, hak etmedikleri halde egemen kişilerin edepsizliğinden zulmedilsin? **7***Böylece bundan sonra -ülkemizi tüm insanlara- huzur ve barışla yaşatmak için önlem almak gerekiyor. **8***Değişiklik yapalım ve görünen şeyleri temyiz edip her şeye adaletle yaklaşalım. **9***Çünkü Persler'le bir ilgisi olmayan Makedonya'lı Amadat'ın oğlu Haman dostluğumuzdan uzak yanımızda misafirken; **10***Her millete yaptığın iyilik ve yüce gönlünüzle geçiniyordu. O derece ki 'babamız anılıyor!' herkes ona eğiliyor ve tahtımızda ikinci söz sahibi kişiydi. **11***Kendi yüksek rütbesinde yetinmedi. Bizi egemenliğimizden ve yaşantımızdan yoksun bırakmaya çalıştı. **12***Bizi canımızdan kurtaran ve kendisinin bize her türlü iyiliği doku-

nan Mordekay'ı ve ülkemizin dürüst kraliçesi Ester'i tüm halkıyla birlikte çeşitli hilelerle yok etmeye çalıştı. **13***Çünkü bizi bu şekilde tutup ve güçsüz kılıp, Pers egemenliğinin Makedonyalılar'a geçmesini plânladı.**14***Sonunda anlaşıldı ki o kötülük kaynağı adamdan yok edilmek istenen Yahudiler, kötülük yapanlar değiller. Kesinlikle 'Tanrı Yasası' ile etkendirler. **15***O büyük 'Yüce' ve diri Allah'ın çocuklarıyız. Bize ve bizden öncekilere ülkemizi iyi duruma soktu. **16***Eğer Amadat oğlu Haman'ın gönderdiği mektuplara göre bir şey yapmazsanız iyi edersiniz. **17***Çünkü bu şeylerin yapan tüm ev halkıyla birlikte Susan kentinin kapılarında idam edildiler. Her şeyin Rabbi yüce Allah ona hak ettiği cezasını vermiştir. **18***Şimdi bu mektupların kopyalarını her yerde apaçık koyalım ve Yahudilere serbestçe kendi dinlerini yapmalarını serbest bırakalım. **19***Ve onlara yardım edin ki, sıkıntıları zamanında; yani olan on ikinci ayın -ki Adar ayıdır- on üçüncü gününde, hemen o günde onlara kötülük yapanlardan öç alsınlar. **20***Çünkü her şeyin Rabbi yüce Allah, onlara; o seçkin soyun yok olmaması için bu sevinci vermiştir. **21***Şimdi siz ey Yahudiler! Kutsal bayramlarınız arasında bu günü her sevinçle bayram edin. **22***Ta ki şimdi ve şimdiden sonra, bizim iyi niyetli Perslerimizin kurtuluşunun ve bana karşı kin tutanların yok edilişinin anısı olsun. **23***Halkın herhangi bir şehiri veya ilçesi buna uymamış olursa; ateş kılıçlarıyla yıkılsın. Salt insanlara değil; ama hayvanlara ve davarlara da yıkıntı olup çağlar boyu sevilmesin.
(***)Bak I.Ez.3/1.

Yedinci Bölüm: 5. Ayetten itibaren 1664 çevirisinde numaralandırılmıştır. (Ali Bey'in 1664-1665 çevirilerinde 1. ayetten 4. ayete kadar eksiktir.)
..... ve Mordekay bunlar Allah'tan olmuştur dedi. **(5)***Çünkü bunlar hakkında gördüğüm düşü anımsıyorum ki onlardan hiç bir şey olmaksızın geçmedi. **6***Nehire dönen küçük bir ırmak vardı. Işık ve güneş ile çok su vardı. Bu ırmak diyorum ki Ester'dir. Onunla kral evlenip kraliçe yaptı. **7***O iki ejderha ise ben ve Haman'ız. **8***O milletler Yahudilerin adını yeryüzünden silmek için toplanmışlardı. **9***Benim soyum ise İsrail'dir ki yüce Allah'ı çağırıp kurtuldular. Çünkü yüce Rab kendi halkını kurtardı ve efendi de bizi tüm bu kötülüklerden kurtardı. Böyle bir şey milletler arasında olmamıştır. **10***Onun için iki pay koydu: Birini Allah'ın halkı için ve diğerini de milletler için. **11***Bu iki pay bir saat ve anda tüm milletler arasında olacak olan 'Din Gününde' Tanrı'nın önüne geldiler. **12***Çünkü yüce Allah kendi halkını ekti ve kendi mirasına doğruluğu verdi. **13***Bu yüzden onlar Adar ayının günlerinde. Yani o ayın on dördüncü gününde, birlikte, sevinçle, çoşkuyla; kuşaklar boyu ve yüzyıllarca yüce Allah'ın önünde, halkları arasında şölen yaptılar. **14***Ptolemi ve Keleopatra'nın egemenliğinin dördüncü yılında; Dosito adındaki kişi -ki imam ve Levi geçinirdi- ve oğlu Ptolomi bu 'Purim'* yani kura mektubunu verir ve kutsal Kudüs'te olan Ptolemi'nin oğlu Lisiyaho onu çevirdi, dedi.

*: Purim: İbranicede Şubat ile Mart arasındaki bayram.

SUZANNA'NIN ÖYKÜSÜ

ALİ BEY'in 1664-'65 ORİJİNAL OSMANLICA ÇEVİRİSİ REVİZYONU

1)İki kötü şeyh'in(Yargıç) Süsniye'ye karşı tutkuları, 27)Süsniye'ye atılan iftira ve ölüm yargısı, 42)-64)Daniyel'in bilgeliğiyle Süsniye'nin aklanması ve ölümden kurtulması.
1*Babil'de yaşayan Yoakim adında bir adam vardı. **2***Bu adam Helkiya kızı Suzanna adındaki çok güzel ve günahtan sakınan bir kızla evlenmişti. **3***Çünkü onun annesi ve babası iyi kişilerdendi ve kızcağızına Musa'nın Tevrat'ını öğretmişlerdi. **4***Yoakim zengin bir adamdı. Evi yanında güzel bir bahçesi vardı ve Yahudiler sık sık evine gelerek toplanıyorlardı. Çünkü o saygın bir kişiydi. **5***Bu kez, o yılda Yahudi halkından iki şeyh yargıç olmuştu. Onlar için yüce Rab dedi ki: -Kötülük Babil'den şeyh yargıçlardan çıktı. Onlar halkı yönetiyormuş gibi görünüyordu. **6***Bunlar devamlı Yoakim'in evinde oluyordu ve her kimin bir davası varsa onlara geliyordu. **7***Bir gün öğleye yakın insanlar gittikten sonra Suzanna kocasının bahçesine girip geziniyordu. **8***O şeyhler onu her gün orada gezinirken görüyorlardı ve ona tutuldular. **9***Onlar akıllarını şaşırıp gözlerini çevirdiler ki, göğe bakmayıp doğru kararları anımsamasınlar. **10***Her ikisi de ona vurgundu. Ama birbirlerine derdini açamıyorlardı. **11***Çünkü kendi şehvetlerini ve onunla yatmak istediklerini söylemeye utanıyorlardı. **12***Ama onu görmek için her gün dikkatlice gözetliyorlardı. **13***Bir gün birbirlerine dediler ki: -Hadi ve gidelim! Çünkü öğle yemeği zamanıdır.**14***Sonra çıkıp birbirlerinden ayrıldılar ve birazdan yine o yere döndüler. Ondan sonra birbirlerine arzularını açıkladılar ve o zaman onu yanlız bulmak için bir zaman kararlaştırdılar. **15***Uygun bir gün gözeterek beklediler. Suzanna önceden olduğu gibi iki hizmetçi köleyle bahçeye girdi ve çok sıcak olduğundan gönlü bahçede yıkanmak istedi. **16***Orada hiç kimse yoktu. Ama o iki yaşlı kafadar gizlenmiş onu gözetiyorlardı.
17*Kadın kendi kölelerine dedi ki: -Bana yağ ve

sabun getirin ve bahçe kapılarını kapayın ki, yıkanayım. **18***Onlar da dediği gibi bahçe kapılarını kapadılar ve gizli kapıdan kendilerinden istenilen şeyleri getirmek için çıktılar. Ama şeyhleri görmediler; çünkü gizleniyorlardı. **19***Hizmetçileri çıktıktan sonra o iki yaşlı kafadar kalkıp Süsniye'ye doğru yürüdüler ve dediler ki: **20***-İşte bahçe kapıları kapalıdır ve bizi kimse görmez. Biz ise senin aşkınla yanıyoruz! Şimdi gel bize razı ol da bizimle yat. **21***Eğer bunu yapmazsan sana karşı tanıklık yaparız; seninle bir genç olduğunu ve senin bu yüzden hizmetçilerini gönderdiğini söyleriz. **22***Süsniye de ah! ikisinden de sıkıldım, dedi. Eğer bunu yaparsam ölüm bana kaçınılmaz; yapmazsam ikinizden de bana kurtuluş yok. **23***Ama Rab'bin önünde suçlu olmaktansa; olmayıp elinize düşmek daha iyidir. **24***Böylece Suzanna büyük sesle bağırınca; o şeyhler de onun sesine bağırdılar. **25***Onlardan biri gidip bahçe kapılarını açtı. **26***Evde olanlar da bahçedeki gürültüleri duyunca; ne oldu, bakalım!? Diye gizli kapıdan içeri koştular. **27***Yaşlılar istedikleri şeyleri söyledikten sonra hizmetçiler çok utandılar. Çünkü böyle şey Suzanna için hiç söylenmemişti. **28***Ertesi günde halk, kocası Yoakim'in yanında toplanmıştı O iki şeyh Suzanna üzerine iftiralarla geldiler. Onu öldürmek istiyorlardı. **29***Halkın önünde şöyle dediler: -Yoakim'in karısı, Helkiya'nın kızı Suzanna'yı içeri gönderin! Ve gönderdiler. **30***O da babası, annesi, çocukları ve tüm **31***Akrabalarıyla geldi. Suzanna ise kibar ve güzel yüzlüydü. **32***O övgüyle duranlar baş örtüsünün açılmasını istediler. Çünkü baş örtülüydü, bu yüzden güzelliğine bakıp doymak istiyorlardı. **33***Yanında olanlar ve onu görenler ağlıyorlardı. **34***O zaman o iki şeyh halkın arasında durup ellerini onun başına koydular. **35***O da ağlayarak göğe baktı. Çünkü yüreğinde yüce Rab'be ümidi vardı. **36***O iki yaşlı dediler ki: -Biz bahçede gezerken bu kişi iki hizmetçisiyle girdi ve bahçe kapılarını kapayıp hizmetçileri gönderdi. **37***O zaman ona gizlenmiş olan bir genç gelip onunla yattı. **38***Biz bahçenin bir köşesindeyken bu kötülüğü görüp üzerine yürüdük. **39***İşte bunların da olduğunu gördük; ama genci tutamadık. Çünkü bizden güçlüydü ve kapıları açarak dışarıya kaçtı. **40***Ama bunu tutup o genç kimdir diye sorduk. O söylemek istemedi. Biz bunlara tanığız. **41***Halk da onlara; şıhlara, halkın yargıçlarına inanılır gibi inandılar ve kadını ölümle suçladılar. **42***Suzanna da yüksek sesle bağırıp dedi ki: -Ya Rabbi, ya sonsuz, ya evrenin sırrı. Sen her şeyi olmadan önce biliyorsun. **43***Bunların bana karşı yalan yere tanıklık yaptıklarını biliyorsun. Şimdi ben, bunların beni haksız yere suçladıkları şeyi yapmadan ölüyorum. **44***Yüce Rab da onun sesini duydu. **45***O taşlanmaya(*) götürüldüğü zaman yüce Allah Daniyel adındaki bir genç oğlanın ruhunu uyandırdı. **46***O genç yüksek sesle bağırarak: -Ben bunun kanına girmiyorum! Dedi. **47***Tüm halk ona doğru dönerek ona: -Bu söylediğin nasıl sözdür? Dediler. **48***O da aralarında durup dedi ki: -Ey İsrailoğulları! Deli misiniz ki İsrail kızı hakkında hiç araştırmadan ve gerçeği bilmeden yargılıyorsunuz? **49***Mahkemeye dönün. Çünkü bunlar onun hakkında yalancı tanıklık yaptılar. **50***Böylece bütün halk aceleyle döndü. Yaşlılar ona dediler ki: -Gel aramızda otur ve kararını söyle. Çünkü yüce Allah bilgelerin katılmasını istemiştir. **51***Daniyel de onlara dedi ki: -Siz bunları birbirlerinden ayırın ki ben onları inceleyim. **52***Ve birbirlerinden ayrıldıktan sonra onlardan birini çağırıp dedi ki: -Ey edepsizlik günleriyle yaşlanmış! Şimdi önceden yaptığın günahlarının cezası geldi. **53***Haksız yargılayarak suçsuzlar üzerine kesin karar veriyorsun ve suçluları; eğer yüce Rab "Sadık ve suçsuzu öldürme!" dediyse de serbest bırakıyorsun. **54***Şimdi eğer sen bunu kadını suç işlerken gördüysen; söyle bana nasıl bir ağacın dibinde zina ederken gördün? O da: -Sakız ağacının dibinde, dedi. **55***Daniyel de: -Güzeel! dedi. Kendi başının üzerine yalan söyledin. Çünkü işte Allah'ın meleği, yüce Allah'tan buyruk alıp seni ortadan biçecektir. **56***Ondan sonra onu bir yana çekerek diğerini çağırdı ve ona dedi ki: -Ey Yahuda değil; ama Kenan soyu! Güzellik seni azdırdı ve şehvet yüreğini saptırdı. **57***İsrail kızlarına böyle mi davranıyorsunuz? Onlar da korkudan sizinle buluşuyorlar mıydı? Ama Yahuda kızı kötülüğünüze dayanamadı. **58***Şimdi bana söyle nasıl bir ağacın dibinde zina ederken yakaladın? O da: -Mazı ağacı dibinde, dedi. **59***Daniyel de: -Güzeel! Dedi. Sen de kendi başının üstüne yalan söyledin. Çünkü Allah'ın meleği seni ortadan biçmek ve sizi karşılamak için elinde kılıcı tutup katlanır. **60***Tüm topluluk da yükses sesle O yüce Allah'tan bereket dilediler. Çünkü O'na ümitvar olanları kurtardı. **61***Sonra tüm halk o iki kişinin üzerine çullandı. Çünkü Daniyel onların yalancı tanıklığını kendi ağızlarıyla yakalamıştı. **62***Onlar Musa'nın yasasına göre hemen o şekilde öldürüldüler. Çünkü onlar yaklaşmak için kötülük tasarlamışlardı. Onları öldürdüler ver böylece o gün suçsuz kan kurtulmuş oldu. **63***Halekiya ile karısı, kendilerinin kızı ve kocası Yoakim'le tüm akrabaları için ki, onlarda hiçbir suç bulunamamıştı; yüce Allah'a şükrettiler. **64***O günden sonra Daniyel halkın içinde büyük bir adam oldu.

(*)Musa'nın Şeriatına göre Taşlama yasası/Recm Bak.Tes.22/24.

I. M A K A B E L İ L E R
ALİ BEY'in 1664-'65 ORİJİNAL OSMANLICA ÇEVİRİSİ REVİZYONU

1. Bölüm: Roma imparatorunun ünlü komutanı Antiyokus Epifanes'in Tanrı tanımazlığı ve zulmü. **1*** Mekadonya'lı Filipus'un oğlu İskender+ Kittim vilayetinden çıkarak; Pers ve Medliler'in kralı Daryüs'ü yendikten sonra onun yerine kendi Rum ülkesine egemen oldu. **2*** O birçok savaşlar yaptı, birçok kaleler aldı ve yeryüzünde birçok kralları öldürdü. **3*** Dünyanın sonlarına gitti ve birçok milletleri çapul etti. Onun asrında dünya huzur içindeydi. **4*** Bu kez yüreği kabararak kibirlendi. **5*** Büyük ordular toplayarak ülkelere, milletlere ve ona vergi veren krallara saltanat etti. **6*** Ondan sonra çok yatağa düşüp öleceğini anladı. **7*** Ve gençliğinde yetiştirilmiş en sevdiği kölelerini çağırıp, sağlığında ülkesini onlara paylaştırdı. **8*** Böylece İskender ancak on iki yıla dek egemenlik sürdükten sonra öldü. **9*** Onun adamları da kendi yerlerinde egemenlik sürdüler. **10*** Onun ölümünden sonra başlarına taçlar koydular. Onlardan sonra oğulları da böyle yaptı ve yeryüzünde kötülükler çoğaldı. **11*** Onlardan önce esas bozguncu biri çıktı. Yani kral Antiyoko' nun oğlu olan asil Antiyoko ki Roma'da rehin tutuluyordu. Yunan olan bu kişi, krallığının yüz otuz yedinci yılında egemenlik sürmeye başladı. **12*** O zaman İsrail'den bazı kötü kimseler çıkıp birçoklarını isyana sürüklediler, dediler ki: -Gidip çevremizdeki milletlerle antlaşalım; çünkü o zamandan beri onlardan ayrıldık ve bu yüzden bize birçok kötülükler geldi. **13*** Bu sözleri dinleyenler de iyi bir şey sandılar. **14*** Böylece İsrailden bazıları onaylayıp krala gittiler. O da onlara milletlerin yasalarına göre yürümelerini buyurdu. **15*** Bu yüzden milletlerin yasalarına göre Kudüs'te bir eğitim okulu kurdular. **16*** Sünnet derilerini bırakıp kutsal antlaşmadan* ayrıldılar ve milletlerle birlikte kendilerini yozlaşmaya bıraktılar. **17*** Antiyoka egemen olunca; Mısır'a ve böylelikle iki ülkeye de egemen olmak istedi. **18*** Mısır'ı birçok askerler, arabalar, filler, atlılar ve büyük bir deniz donanmasıyla kuşattı. **19*** Mısır kralı Batlamyos ile savaştı. Batlamyos da ondan korkarak kaçtı ve birçokları da katledildi. **20*** Mısır'daki güvenli şehirleri ele geçirdi ve Antiyoko, Mısır vilayetinden ganimetler aldı. **21*** Mısır düştükten sonra yüz kırk üçüncü yılda tekrar Kudüs'e gitti. **22*** Ve Kudüs'e kalabalık askerlerle geldi. **23*** Gururla Tapınağa girip altın sunağı aydınlatma şamdanını ve oraya ait tüm eşyalarla birlikte huzur ekmeği sofrasını hem dökmelik sunu leğenlerini, kâseleri, altın buhurdanlıkları, perdeyi, tacı ve Tapınak önündeki altın süslemeleri aldı. **24*** Altın, gümüş tüm eşyaları aldı. Gizli hazineleri buldu ve onları alıp kendi ülkesine gitti. **25*** Birçok kişileri öldürdü. Üstelik bunu çok büyüklenerek söyledi. **26*** Bu yüzden İsrailde, onların her yerinde büyük yas oldu. **27*** Beylerle yaşlılar acı duydular. Yiğitlerle kızlar güçsüzleştiler ve kadınların güzelliği bozuldu. **28*** Her güvey bundan yakındı ve düğün odasında oturan gelin yas çekti. **29*** Dünyada yaşayanlar ile sanki dünya karıştı ve tüm Yakup evi utanç giysisini giydi. **30*** İki yıldan sonra kral, Yahuda şehirlerine vergi memuru gönderdi ve kutsal Kudüs'e kalabalık askerlerle geldi. **31*** Önce Yahudilere esenlik dileyerek onlara hileli sözler söyledi, onlar da buna inandılar. **32*** Ansızın şehri basıp büyük bir darbe vurdu ve birçok İsrailli'yi öldürdü. **33*** Kenti çapul etti, ateşe verdi. Onun evlerini ve surlarını her taraftan yıktı. **34*** Kadınları ve çocukları tutsak alıp hayvanlara sahip oldular. **35*** Davut'un şehrini yüksek, dik bir duvarla ve dayanıklı kulelerle kale şekline soktu. **36*** Sonra da oraya kötü milleti ve yaramaz adamları yerleştirerek içinde güçlendiler. **37*** Daha sonra oraya savaş silahları ve erzak depoladılar. Kutsal Kudüs'ten topladıkları soygunu orada sakladılar ve büyük bir tuzak yerine; **38*** Hem Tapınağı karartmak için; İsrail'e her zaman çok kötü düşman idiler. **39*** Tapınağın çevresinde günahsız kan akıtmışlar ve 'Kutsal Yer'i kirletmişlerdi. **40*** Kudüs halkı onların intikamından kaçtı ve kutsal Kudüs yabancıların yeri oldu. Vilayete yabancılar doldu ve orada doğanlar onu bıraktı. **41*** Onun Tapınağı çöl gibi ıssız oldu. Bayramları yasa, cumartesileri utanca döndü ve saygınlıkları küçümsendi. **42*** Onun ihaneti geçen görkemiyle bir oldu ve onun yüksekliği yasa döndü. **43*** Bütün bu olanlardan başka kral Antiyoko kendi ülkesine mektuplar yazarak, tümünün bir millet olmasını ve herkesin kendi adetlerini bırakmasını istedi. **44*** Böylece tüm milletler kralın sözüne uydular. **45*** İsrailden birçoğu onun putperestliğine katıldı. Putlara kurbanlar kestiler ve Cumartesileri kirlettiler. **46*** Kral, -habercilerin eliyle- kutsal Kudüs'e ve Yahuda şehirlerine, ülkenin yabancı ayinlerini benimsemeleri için mektuplar gönderdi. **47*** "Ki yakmalık kurbanları, kurban kesmeyi ve Tapınakta dökmelik sunuları yasaklasınlar. **48*** Cumartesi ile bayramları bozsunlar. **49*** Ve Tapınağı hem aziz kişileri kirletsinler. **50*** Putlara mihraplar kurup tapınaklar

yapsınlar; domuzu ve pis hayvanları kurban etsinler. **51*** Oğullarını sünnet etmesinler ve kendilerini dinin yasaklarından geri çeksinler. İşin özü; Tevrat'ı unutup tüm kesin buyrukları değiştirsinler. **52*** Kralın buyruğuna göre yapmayan öldürülsün." **53*** Böylece tüm ülkesine yazdı ve tüm millete müfettişler atadı. **54*** Yahuda şehirlerine kurbanlar kesmelerini buyurdu. **55*** Halktan birçokları onların yanına getirildiler. Yani Tevrat'ı bırakanlar, ülkede çok kötülük yaptılar. **56*** Öyle 'kötülükler' yaptılar ki; İsrailliler onlardan kaçmak için her nerede gizli bir sığınak buldularsa oralara gittiler. **57*** Yüz kırk beşinci yılda, Kislev Ayı'nın on beşinde, Tapınak üzerine '***Yıkıcı haram şey***'(+) dikildi. **58*** Yahuda şehirlerinde her tarafta 'put' sunakları yaptılar. Evlerin kapılarında ve çarşılarda buhurlar yaktılar. **59*** Ve buldukları Tevrat kitaplarını yırtıp ateşe attılar. **60*** Bir kimsenin yanında 'Antlaşma Kitabı' bulunduğunda veya bir kimse: 'Tevrat'ı kabul ediyorum' dediğinde; kralın buyruğu gereği ölümle cezalandırılıyordu. **61*** Bu yüzden her ay şehirdeki İsrail halkını çok zorluyorlardı. **62*** Ayın yirmi beşinci(*) gününde Tapınağın mezbahı üzerinde kurban kesiyorlardı. **63*** Ve buyruk gereği çocuklarını sünnet eden kadınları öldürüyorlardı. **64*** Onların küçük çocuklarını boyunlarında asıyorlar, onları sünnet edenleri ve onların evlerini çapul ediyorlardı. **65*** Yine de İsrail'den birçokları güçlendi ve kendilerine pis şeylerden kesinlikle yememek için söz verdiler. **66*** O yemekler ile kirlenmekten ve 'Kutsal Antlaşma'yı bozmaktansa ölmeyi yeğleyerek öldüler. **67*** İsrail üzerine büyük öfke vardı..

+Büyük İskender: M.Ö. 335-323 Eski ünlü bir Rum(*Yunan / Grek.*) kralıdır ve bu asırda grekçe İtalya'dan Hindistan'a dek yayıldı, **(*)**Kutsal Atlaşma(*Ahit*): Musa yasası.

(+): *"Haraplığın Heykeli"* veya ölüme, yıkıma götüren iğrenç şey(Bu Roma imparatorunun büstü veya Zeus simgesi de olabilir?) M.Ö. yaklaşık olarak 8 Aralık 167; Bak Mat.24/15, Dan 9/27, 11/31 ve 12/11'de de aynı kelimelerle işaret ediliyor, **(*):** Romalılar 25 Aralık'ta Zeus adına güneşe tapıyorlardı.

2. Bölüm: Kahin Matatya'nın düşmanlarına karşı tavrı ve ölmeden önce oğullarına vasiyeti.

1* O zamanda Modin'de yaşayan ve kutsal Kudüs'lü anılmakla ünlenen, Yoareb'li Simon oğlu, Yuhanna oğlu imam Matatya; isyan etti. **2*** Bunun beş oğlu vardı: Yohanna ki, ona Gadis adını takmışlardı. **3*** Simon ki, ona Tassi diyorlardı. **4*** Yuda ki, ona Makabi diyorlardı. **5*** Elazar ki, ona Avaran diyorlardı. Ve Yonatan ki, ona da Apfus diyorlardı. **6*** Bunlar Yahuda ve kutsal Kudüs'te olan küfürleri görüp; **7*** -Hey! Bana niçin doğdum? Ben, düşmanların eline verilen kutsal şehrin yıkılışını, yabancılara verilen Tapınak ve halkımın kırılışını mı seyredeyim de orada oturayım? **8*** Onun Tapınağı kötü isimli birisi gibi oldu. **9*** Onun onurunun kapları sürgün edildi. Küçük çocukları sokaklarda ve yiğitleri düşman kılıçlarıyla öldürüldü. **10*** Hangi millet onun ülkesini ele geçirmedi ve onun mallarına el koymadı? **11*** Onun bütün onuru kaldırıldı, esir bir kadın değilken esir oldu. **12*** İşte! Tapınağımız, güzelliğimiz ve onurumuz yıkıldı. Bütün bu şeyleri milletler yaptılar. **13*** Artık niçin yaşayalım? **14*** Matatya ile oğulları kendi giysilerini yırtarak çullar kuşandılar ve büyük yas çektiler. **15*** Bu kez dinin yasakladığı şeyleri sıkıştırmak için Modin şehrine kumandanlar geldi. **16*** İsrailliler'den birçokları onlara katıldı. Matatya da oğullarıyla toplandı. **17*** Kraldan gönderilen ulaklar Matatya'ya şöyle dediler: -Sen ki baş ve cömertsin. Bu şehirde büyük oğulların ve kardeşlerinle güvenilensin. **18*** Tüm milletler, Yahudalılar ve kutsal Kudüs'te kalanların yaptıkları gibi; önce sen gel ki kralın buyruğuna göre davran. Böyle yaparsanız sen ve ev halkın kralın dostları olursunuz. Sen oğullarınla birlikte, altın, gümüş ve birçok armağanlarla ödüllendirilirsiniz. **19*** Matatya yükses sesle şöyle yanıtladı: -Eğer kral Antiyoko'nun ülkesinde olanlar, onu dinleyerek atalarının dininden ayrıldılarsa ve onun buyruklarına uydularsa; **20*** Ben, oğullarım ve kardeşlerim; atalarımızın ant içtiği şeylerde yürüyelim. **21*** Allah etmesin ki biz Tevrat'ı ve kesin buyrukları bırakalım. **22*** Dinimizden sağa ve sola sapmak konusunda, kralın buyruğuna uyamayız. **23*** Sözlerini bitirdikten sonra bir Yahudi adam, hepsinin önünde Modin'de olan mezbah üzerinde, kralın buyruğu gereği kurban kesmeye geldi. **24*** Matatya bunu görünce kendini tutamadı; büyük bir istekle ve şiddetli öfkeyle oraya yürüdü. O adamı mezbah üzerinde kesti. **25*** O yerde zorla kurban kestiren kralın hizmetçisini öldürdü ve mezbahı bozdu. **26*** Dinde istekli olup, Salom oğlu Zimri'ye, Fînes'in*(Pinehas)*(1) davranışı gibiydi. **27*** Sonra Matatya şehirde yüksek sesle bağırarak şöyle dedi: -Her kim dinde istekli ve yasaları gözetiyorsa; arkamdan dışarı çıksın. **28*** Böylece kendi oğullarıyla beraber dağlara kaçtılar ve her şeylerini şehirde bıraktılar. **29*** O zaman yargıyı ve adaleti arayan birçokları çöle gittiler. **30*** Onlar çocukları, kadınları ve hayvanlarıyla beraber gittiler. Çünkü üzerlerine çok kötü bir baskı sözkonusuydu. **31*** Ondan sonra Kudüs'te olan o Davut'un şehrine; bazı adamların kralın buyruğuna karşı çıkıp, çölün kirli yataklarına kaçtıkları haberi ulaştırıldı. **32*** Birçoğu onların ardınca yürüdü; onlara yetişerek onlara karşı ordu kurdular ve Cumartesi günü karşılarına cenge dizildiler.

33* Onlara böyle dediler: -Artık yeter...! Artık dışarı çıkın ve kralın buyruğuna uyun ki, sağ kalasınız. **34*** Ama onlar: -Biz ne çıkıyoruz ve ne de kralın buyruğunu dinliyoruz! Böylece asla Cumartesi gününü bozmayacağız. **35*** Bu kez onlar, bunlarla savaşmak için çabuk davrandılar. **36*** Bunlar onlara karşılık vermeyip bir taş bile atmadılar ve kendi yerlerinden olmayıp dediler ki: **37*** Tümümüz buraya kendi isteğimizle geldik. Yer ve gök tanık olsun ki bizi haksız yere öldürüyorsunuz. **38*** Böylece onlar bunlara, Cumartesi günü saldırdılar. Bunlar kadınları, çocukları ve hayvanlarıyla beraber bin kişi kadar öldüler. **39*** Bunu Matatya'yla dostları duyunca; onlar için büyük yas çektiler. **40*** Ve birbirlerine şunu dediler: -Eğer kardeşlerimizin yaptığı gibi hepimiz böyle davranacak olursak; dinimiz ve canımız için bu milletlerle savaşmazsak, bizi tamamen yeryüzünden sileceklerdir. **41*** O gün kendi aralarında anlaşarak bir karar verdiler. Buna göre: 'Her kim Cumartesi günü savaşmak için üzerimize yürürse; kim olursa olsun onlarla savaşmak için döğüşelim ve kardeşlerimiz gibi gizli yerlerde ölmeyelim. **42*** O zaman 'Hasidiyanlar' adındaki dindar adamlar topluluğu -İsrail'de güçlü kimselerdi- ve tüm gönülden Tevrat'a bağlıydılar; onlarla birleştiler. **43*** Bu zulümden kaçan onların hepisi katıldılar ve onları güçlendirdiler. **44*** Böylece bir ordu kurarak, günahkârları kendi öfkelerinde ve zalim kişileri kendi kötülüklerinde vurdular. Kalanlar da kurtulmak için diğer milletlere kaçtı. **45*** Matatya'yla onun dostları, çevreyi dolaşıp birçok Mezbahları yıktılar. **46*** Ve İsrail sınırları içinde rastladıkları sünnetsiz çocukları zorla sünnet ediyorlardı. **47*** Hem de o kibirlilere saldırdıkça başarıyorlardı. **48*** Milletlerin ve kralların elinden Tevrat'ı kurtardılar. Zalimlere egemenlik vermediler. **49*** Sonra Matatya kendi ölümünün yaklaştığını görerek oğullarına şöyle öğüt verdi: Şimdi kibir, vuruş ve baş aşağı etme zamanıdır; şiddetli öfke sürüyor!.. **50*** Siz, ey oğullarım! Tevrat'ta yapışın ve atalarımızın antlaşması için canlarınızı verin. **51*** Atalarınızın asrında yapılan şeyleri anımsayın ki büyük onur kazanıp sonsuza dek ünlü olasınız. **52*** İbrahim sınamada doğru bulunmadı mı? Bu ona dürüstlük sayılmadı mı? **53*** Yusuf kendi sıkıntısı zamanında buyruğu gözetti de Mısır'a bey oldu. **54*** Atamız Pinehas[2] Tevrat'ta gayretli olduğu için, sonsuza dek halifelik sözünü aldı. **55*** Yeşu Allah'ın buyruğuyla yürüdüğü için İsrail'de yargıç oldu. **56*** Kaleb kendi sözünü, tanıklıklarıyla kanıtladığı için dünyanın mirasını aldı. **57*** Davut kendi ağırbaşlılığı yüzünden sonsuz krallık tahtını aldı. **58*** İlya(s) Tevrat'ta gayretli olduğu için göğe alındı. **59*** Hananya, Azarya ve Mişael[3] imanla alevden kurtuldular. **60*** Daniyel kendi dik duruşuyla aslanların ağzından kurtuldu. **61*** Bu şekilde çağlar boyu düşünün. O'na güvenenler(*) asla utandırılmazlar. **62*** Günahkâr adamın buyruğundan korkmayın. Çünkü onun görkemi, dışkıya ve kurtlara döner. **63*** Bugün büyük olsa da yarın yok olacak; çünkü kendi toprağına dönmesi gerek ve onun ereği kaybolacak. **64*** Siz ey oğullar! Keskin olun ve Tevrat için mert olun. Çünkü onunla sevgili olursunuz. **65*** İşte ben biliyorum ki kardeşiniz Simon, çağrı yapan bir adamdır. Her zaman onu dinleyin ve o size baba yerine olsun. **66*** Yahuda-Makabe cesur ve gençliğinden beri şiddet sahibi bir adamdır. O size baş kumandan olsun ve kavm için cenk etsin. **67*** Sizler Tevrat'ı gözetenlerin tümünü yanınıza toplayın ve halkınızın öcünü alın. **68*** Milletleri cezalandırın ve Tevrat'ın buyruklarını gözetin. **69*** Ondan sonra onlara iyilik diledi ve kendi atalarına katıldı. **70*** Yüz kırk altıncı yılda öldüğünde, oğulları onu kendi atalarının mezarlığında Modin'de gömdüler. Tüm İsrail onun için büyük yas çekti.

(1) Bak.Say.25/7-15, **(2)**Bak. Ekl.45/46, **(3)**Bak Üç Del. Ezgisi 65, (*): Bak Mez.25/3.

3. Bölüm: Makabe ailesinden Yuda'nın Apolonyüs'ü yenmesi ve Antiyoko'nun savaş hazırlığı.

1* Bu kez oğlu Yahuda adındaki Makabe onun yerine geçti. **2*** Onun bütün kardeşleri de diğer kişilerle beraber onun yanında toplandılar. Ona yardım ederek İsrail için aşkla cenk ediyorlardı. **3*** Bu kendi halkının onurunu arttırdı. Büyük bir zırh giyip cenk silahlarını kuşandı ve kendi ordusunu gözeterek cenk ediyordu. **4*** Kendi işlerinde aslana; av peşinde kükreyen aslan yavrusuna benziyordu. **5*** Zalimleri gerçeklik uğruna kovaladı ve kendi halkına acı çektirenleri yaktı. **6*** O denli ki kötüler onun korkusundan sıkıldılar. Kötülüğe çalışanların tümü acı çekti ve kurtuluş onun eliyle oldu. **7*** Bu şekille birçok kralları inciterek kendi işleri ile Yakup'u sevindirdi. O derece ki sonsuza dek kutsal anılacaktır. **8*** Yahuda şehirlerine geçerek kötüleri kırdı ve İsrail'den öfkeyi kaldırdı. **9*** Ta yerin sonlarına dek ünü yürüdü ve yok olacakları topladı. **10*** Bu kez Apolonyo adındaki biri, İsrail'le cenk etmek için milletlerden ve Samiriye'den büyük asker topladı. **11*** Bunu Yahuda öğrenince ona karşı çıktı, onu bozguna uğratarak onu öldürdü. Birçokları öldü ve diğerleri de kaçtılar. **12*** Yahuda onların savaş artıklarını ve Apolonyo'nun kılıcını alıp onu her zaman cenkte kullandı. **13*** Süryani askerlerinin başı olan Seron; Yahuda'nın halkını, müminlerin cemaatını ve bir çok cenge yarayan adamı yanında topladığını işitti. **14*** Sonra da şöyle söyledi: -Gidip kendime bir ün kazanayım. Yahuda'yla birlikte olup, kralın buy-

ruğunu aşağılayanlarla cenk edip, ülkede güç kazanayım. **15***Böylece onlara karşı çıkmayı kararlaştırdılar. Onunla beraber ona yardımcı olanları ve İsrailoğulları'ndan öç almak için, kâfirler güçlü askerlerle çıktılar. **16***Beyt-Horron yokuşuna yaklaşır yaklaşmaz; Yahuda, onunla beraberindeki az kişilerle karşılaştı. **17***Bunlar kendilerine karşı çıkan askerleri görünce Yahuda'ya şöyle dediler: -Nasıl olur; biz az olduğumuz halde böyle büyük bir orduya karşı koyalım? Bundan başka; biz bugün zaten açlıktan güçsüzüs. **18***Yahuda dedi ki:" -Çoğun azın eline verilmesi şüphesiz kolaydır; çok veya azla kurtarmak 'Gök Tanrı'sının yanında aynıdır. **19***Çünkü cengin zaferi askerin çokluğuyla değil; belki göğün gücündendir. **20***Onlar bizi, kadınlarımızı ve oğullarımızı soymak; kökümüzü kazımak için, üzerimize zorba bir kötülük kalabalığıyla geliyorlar. **21***Ama biz kendi canlarımız ve Tevrat'ımız için cenk ediyoruz. **22***Yüce Allah onları gözlerimizin önünde kırsın. Evet onlardan korkmayın. "**23***O sözünü bitirdikten sonra, hızla üzerlerine saldırdı ve Seron kendi askerleriyle onun önünde bozuldu. **24***Onlar onu Beyt-Horron inişinde tâ ovaya dek kovaladılar ve onlardan sekiz yüz kadar adam düştü. Kalanlar da Filistinliler'in vilayetine kaçtı. **25***Yahuda ve kardeşleri yüzünden olan korku çevredeki milletleri de ürküttü. **26***Onun ünü kralın kulağına dek erişti ve tüm milletler Yahuda'nın cenklerini anlatmaya başlamıştı. **27***Bu kez kral Antiyoko; bu sözleri duyunca çok öfkelendi. Ülkesinin tüm askerlerini toplamaya başladı ve birçok askerler geldi. **28***Hazinesini açıp, tüm askerlerine bir yıllık ücretini verdi ve onlara bir yıla kadar, gerekenleri hazırlamalarını söyledi. **29***Hazinesinin parasının eksildiğini; geçmişten gelen Tevrat'ı kaldırmakla ikilik çıktığı ve karşılıklı ölümler olduğu için verginin azaldığını gördü. **30***Korktu; önceden cömertlikle verdiği masraf ve bahşişlerini bir veya iki kez bile yapamıyordu. Çünkü kendinden önceki krallardan daha çok cömert idi. **31***Bu yüzden yüreğine bir avuntu gelip Pers ülkesine gitmeye, vilayetlerden vergiler toplamaya ve bir çok gümüş para toplamaya karar verdi. **32***Fırat nehrinden ta Mısır'ın sınırlarına dek egemen olması için, kral soyundan Lisiya adındaki bir asil kişiyi seçti. **33***Ve kendi dönünceye dek oğlu Antiyoko'ya terbiye etsin diye emanet etti. **34***Ona askerlerle fillerin yarısını verdi. Her dilediği şeyleri; Yahuda ve kutsal Kudüs halkının özel politikasını ona devretti. **35***İsrail'in gücünü kırmak, kutsal Kudüs'ün arda kalanlarına baş eğdirmek ve o yerden anılmalarını kaldırmak için onların üzerine asker gönderdi. **36***Onların yörelerine yabancı milleti yerleştirmek ve onların topraklarını kurayla paylaştırmak arzusundaydı. **37***Kral, askerin arda kalan yarısını alıp yüz kırk yedinci yılda kendi başkenti olan Antakya'dan göçtü ve Fırat'ı nehrini geçip üst yanında olan vilayetlerde beraber yürüdü. **38***Lisiya da kralın dostlarından Dorimene oğlu Batlamo'yu Nikanor'u ve Gorciya adındaki keskin adamları seçti. **39***Onlarla tam kırk bin yaya ve yedi bin atlı gönderdi ki kralın buyruğu üzere Yahuda vilayetine girip onu vergiye bağlasın. **40***Onlar da tüm askerleriyle beraber oraya gittiler ve orada Emmaus adındaki kasabanın yanında konakladılar. **41***Bu kez o yerin tüccarları, onların geldiklerini işitince bir çok altın, gümüş ve hizmetçiler alarak İsrailoğulları'nın çocuklarını köle etmek için orduya geldiler. Süryani askerleriyle Filistin vilayetinin yabancı milleti de onlara katıldı. **42***Yahuda ile onun kardeşleri bu kötülüklerin çoğaldığını ve askerlerin onların sınırlarında konakladıklarını görünce; halkın büsbütün kökünün kazınması uğruna olan kralın buyruğunu bildiler. **43***Ve biribirlerine dediler ki: -Şimdi halkımızın yıkımını kaldıralım; halkımız ve Tapınağımız için cenk edelim. **44***Cemaat da cenke ve duaya; esirgenmek ve bağışlanmak istemek için toplandı. **45***Güzel Kudüs çöl gibi yıkılmıştı. Orada doğmuş olanlardan hiç kimse içeri girip çıkmıyordu. Tapınağı ayaklar ile çiğnediler ve kule de yabancı millet uluyordu. Uluslar yerleşiyor; artık Yakup'tan her türlü sevinç kaldırılmış kamış kaval ve telli saz sesi duyulmaz olmuştu. **46***Böylece toplanıp kutsal Kudüs'e karşı olan Mispa'ya geldiler. Çünkü İsrailliler'in namazgâhı Mispa'da(*) idi. **47***O gün oruç tuttular, çullar kuşanıp başlarına kül saçtılar ve giysilerini yırttılar. **48***Tevrat kitabını açtılar ki milletler onun sayfalarının içine putlarının yüzlerinin resmini çizmek için arıyordu. **49***Halifelik giysisini, yılın ilk ürünlerini ve ondalıkları getirdiler. Hem vakit dolduğundan söz verdikleri şeyleri kaldırdılar. **50***Göğe doğru yüksek sesle bağırıp dediler ki: -Biz bunlara ne yapalım ve onları nereye sürelim? **51***Çünkü Tapınağın ayaklar ile çiğnenmiş, bozulmuş ve imamların yas ile sıkıntıdadır. **52***İşte milletler bizi yok etmek için üzerimize karşı toplandılar. Onların bize karşı ne düzenlediklerini sen biliyorsun. **53***Eğer sen bize yardım etmezsen bunların önünde nasıl dayanalım? **54***Sonra da borular öttürerek yüksek sesle 'tekbir' getirdiler. **55***Ondan sonra Yahuda halka; komutanları, binbaşıları, yüzbaşıları ve ellibaşıları hem onbaşıları atadı. **56***Ev yapmış kimselere, evlenmemiş olanlara, bağ dikmiş kimselere ve korkaklara dedi ki: -Tevrat'a*(şeriata)* göre herkes kendi evine dönsün. **57***Bu kez ordu göçüp Emmaus'un güneyinde konakladı. **58***Yahuda şöyle dedi: -Silahların ve güçlü olun; bizi ve Tapınağımızı kökünden silmek için, üzerimize gelen milletlerle cenk etmeye ha-

zırlanın. **59***Çünkü milletimizin ve kutsal yerimizin yok olmasını görmektense ölmek daha yeğdir. **60***Gökte yüce Allah'ın güzel dileğine göre olsun.

(*)Bak Hak.21/5-8.

4. Bölüm: Yahuda'nın(*Yuda'nın*) Gorciya ve Lisiya'yı vurması. Tapınağı temizleyerek açması.
1*Gorciya bu kez beş bin yaya ve bin kadar seçkin süvariler alıp ordu gece yola koyuldu. **2***Böylece Yahudiler'in ordusunu basacak ve onları ansızın kıracaktı. Kalede yaşayanlar ise onlara yol gösteriyordu. **3***Yahuda'yla onun koç yiğitleri bunu duydu ve şahın Emmaus'ta olan askerini vurmak için göçtüler. **4***Bu sırada askerler ordunun dışında dağınık bir durumdaydı. **5***Gorciya ise geceleyin Yahuda'nın ordusuna geldiğinde kimseyi bulamadı. Onun için onları dağlarda arayarak dolaşıyordu. Çünkü bunlar bizden kaçıyorlar diyordu.
6*Gündüz olunca Yahuda ovada üç bin adamıyla göründü. Ama kendi isteklerince ne silahları, ne de kılıçları vardı. **7***Milletlerin ordusunu gördüklerinde; zırhlı zorba adamlarla ve süvarilerle çevrildiklerini gördü. Bunlar cenk şartlarını biliyordu. **8***Yahuda kendi buyruğunda olan adamlarına şöyle seslendi: -Bunların çokluğundan korkmayın ve onların saldırışından ürkmeyin! **9***Firavun'un Kızıldeniz'de atalarımızı askerleriyle takip ederken nasıl öldüğünü unutmayın. **10***Şimdi göğün kurtarıcısını çağıralım. Keşke bizi esirgeyip, atalarımıza yaptığı antlaşmayı ansa ve bu gün bu orduyu önümüzde bozsa. **11***Ta ki milletler bilsinler ki; İsrail'i sürüp kurtaran O'dur. **12***Yabancılar gözlerini dikip onların üzerlerine geldiklerini gördüler. **13***Böylece ordudan dışarıya cenge çıktılar ve Yahuda ile olanlar boruları çaldılar. **14***Milletlerle çarpıştıktan sonra onları bozguna uğrattılar ve ovaya kaçtılar. **15***Arkada kalanlar kılıçtan düştüler. Yahuda'yla onun askerleri onların ardınca Gazar'a, Edom sınırlarına; Azod ve Yamniya'ya dek yürüdüler. Düşmanlardan üç bin kadar adam düştü. **16***Ondan sonra Yahuda ve onun askerleri onlara yetişmeden döndüler ve halkına dedi ki: **17***-Çapul için uğraşmayın! Çünkü cenge dizilmişler. **18***Gorciya askerleriyle bize yakın olan dağdadır. Hemen düşmanlara karşı durun ve onlarla döğüşün. Ondan sonra çapulu güvenle alabilirsiniz. **19***Yahuda tam bunu söylerken dağdan bakan bir bölük göründü. **20***Onların kaçtıklarını görünce; Yahudiler orduyu ateşe verdiler. Çünkü dumanı görüntüsü onların ne durumda olduklarını gösteriyordu. **21***Onlar bu şeyleri görüp çok korktular ve Yahuda'nın askerlerini ovada cenge hazır buldular. **22***Tümü diğer yörelerin sınırlarına kaçtı. **23***Yahuda da ordunun çapuluna dönüp çok altın, gümüş; parlak kırmızı ve deniz gibi birçok süslü giysilerle mallar aldılar. **24***Ondan sonra dönüp, yüce Allah'ı göğe dek yüceltip, bereket dileyerek şöyle dediler: -O'nun esirgemesi iyi ve sonsuza dek vardır. **25***O gün İsrail'e büyük kurtuluş oldu. **26***Bazı yabancılar kurtuldular ve Lisiya'ya gelerek ona olan bu durumu bildirdiler. **27***O bu durumu duyunca irkildi ve yüreği korktu. Çünkü işittiği şeyler İsrail'e olmamış, kralın ona buyurduğu şeyler ortaya çıkmamıştı. **28***Gelecek yıl onlarla cenk edip galip gelmek için; altmış bin seçkin piyade ve beş bin süvari topladı. **29***Edom'a gelerek Beyt-Sur'da ordu kurdular. Yahuda da on bin adamla onlara karşı yürüdü. **30***Onların güçlü ordusunu gördüğünde şöyle duaya başladı: -Sana ne mutlu ey İsrailin kurtarıcısı! Kulun Davut'un eliyle zorbaların saldırışını bozdun. Yabancı milletin ordusunu, Saul oğlu Yonatan'ın ve onun silahtarının eline verdin. **31***Bu orduyu da halkın İsrail'in eline ver ki askerinden ve süvarilerinden utansınlar. **32***Onlara korku ver ve onların bu kibirli gücünü azalt ki, bozularak sıkıntı çeksinler. **33***Onları seni sevenlerin kılıcıyla kır da ismini bilenlerin tümü seni yücelterek şükretsinler. **34***Ondan sonra vuruştular ve Lisiya'nın askerlerinden beş bin kadar adam düştü. Yahudilerin önünde bozguna uğradılar. **35***Lisiya, onun askerlerinin kaçtığını, Yahuda'dakilerin güçlü çıktığını ve ölüm kalım için bahadırlığa hazır olduklarını görünce; Antakya'ya gidip yabancı milleti topladı ve önceki askerlerinden daha çok alıp Yahuda vilayetine dönmeye hazırlık yaptı. **36***Yahuda ile onun kardeşleri şöyle dediler: -İşte düşmanlarımız bozuldu. Şimdi gidelim ve 'Kutsal Yeri' arındırarak tekrar tamir edelim. **37***Tüm orduyu toplayıp Sion dağına çıktılar. **38***Orada kutsal Tapınağın yıkılmış, mezbahının kirlenmiş, kapılarının yanmış; avlularında sanki bir ormanda veya dağdaki gibi çalılar bitmiş ve odalarının yıkılmış olduğunu gördüler. **39***Giysilerini yırtarak yasa boğuldular ve başlarına kül saçtılar. **40***Sonra da yüzükoyun yere kapaklandılar ve bu olayın anısına borular çalarak göğe doğru çağrıştılar. **41***O zaman Yahuda cenk erlerine buyurdu ki; o Tapınağı arındırıncaya dek kalede olanlar ile savaşsınlar. **42***O, günahsız ve Tevrat'ın kanunlarına uymaya çabalayan imamları seçti. **43***Onlar kutsal yeri temizlediler; kirlenmiş taşları kaldırıp bir çöplüğe getirdiler. **44***Kurbanlar mezbahı konusunda ki kirletilmişti; ne yapalım, diye aralarında konuştular? **45***Ve akıllarına onu bozmaları için iyi bir görüş geldi. Böylece onlara hiç utanç olmayacaktı! Çünkü milletler onu kirletmişlerdi; ve mezbahı bozdular. **46***Onlardan cevap alabileceğimiz bir peygamber çıkıncaya dek; onun taşlarını Tapınağın dağında uygun bir yere koydular. **47***Ondan sonra Tevrat'ın buyruğuna göre bütün taşları alıp

önceki gibi yeni bir mezbah yaptılar. **48***Hem kutsal Tapınağı ve 'Ev'in içini yaptılar ve avluları da kutsadılar. **49***Kutsal takımları yeniden yaptılar. Şamdanı, buhurların mihrabını ve sofrayı Tapınağın içine götürdüler. **50***Mihrap üzerinde buhur yaktılar ve şamdan üzerinde olan kandilleri yaktılar ki Tapınağı aydınlatsın. **51***Sofra üstüne ekmekler koydular, perdeleri çektiler ve bütün işlerini bitirdiler. **52***Yüz kırk sekizinci yılın dokuzuncu ayında ki bu 'Kislev Ayı'dır. Ayın yirmi beşinci gününde sabah erkenden kalkıp **53***Yeniden yaptıkları kurban mezbahının üzerine kurban sundular. **54***Çünkü tam o mevsimde ve günde; milletler onu kirletmişlerdi. Yine aynı günde ezgiler, telli sazlar, ziller ve deflerle bereketlediler.
55*Tüm halk yere düşüp secde etti. Onlara bu günleri gösterene ta göğe dek dua edip, bereket dilediler. **56***Tam sekiz gün mezbahın kutsamasını yaptılar. Kurbanları sevinçle yaklaştırdılar. Kurtuluş ve şükür kurbanlarını kestiler. **57***Tapınağın önünü altın taçlarla ve pullarla donattılar. Kapıları ve odaları yenilediler. Kapı kapaklarını yaptılar. **58***Halkın içinde büyük sevinç oldu ve milletlerin sebebiyle olan utanç kaldırıldı. **59***Yahuda ile onun kardeşleri ve tüm İsrail halkı, yıllarca 'Kislev Ayı'nın yirmi beşinci gününden sekiz güne dek; sevinç ve coşkuyla mezbah günlerinin kutsamasını bayram yaptılar. **60***O zaman Sion Dağı'nın çevresinde yüksek duvarlar ve sarp kaleler yaptırdı ki artık milletler gelip önceden olduğu gibi onu çiğnemesinler. **61***Onu beklemek için bekçiler koydular ve korunması için Beytsur'a duvarlar çektiler. Böylece Edomlular'a karşı halkın bir suru olmalıydı.

5. Bölüm: Yahudilerin zaferi. Yahudilerin Yusuf ve Azerya komutasında karşı koyması.
1*Bu sırada çevredeki milletler mezbahın yapıldığını ve Tapınağın önceden olduğu gibi yenilendiğini işitip çok öfkelendiler. **2***Aralarında olan Yakup'un soyunu yok etmek için birbirleriyle görüştüler ve halktan bazılarını öldürmeye başladılar. **3***Bu kez Yahuda Edom'da; yani Akrabatene yöresinde Esav oğulları ile savaşıyordu. Çünkü İsrail'i kuşatmışlardı. Onları büyük bir vuruşla öldürdü ve onları kötüleyip çapullarını aldı. **4***Bean oğulları'nın kötülüğünü andı. Kendini halka destek gibi gösterip ona yolda hile yaptı. **5***Böylece onları kalelere kapatıp engelledi ve o vilayetin kalelerini tüm içinde olanlarla birlikte ateşe verdi. **6***Ondan sonra Ammon oğullarına gitti. Büyük bir alay ve büyük bir halk ile karşılaştılar. Onların kumandanı Timoteus'tu. **7***Onlarla çok cenk etti. Onlar onun önünde bozuldular. O da onları kırdı geçirdi. **8***Yaza'yı ve onun yanındaki kasabaları aldı. Yahuda'ya döndü. **9***Gilat'ta olan milletler sınırlarındaki İsrailliler üzerine onları kırmak için toplandılar. **10***Ama onlar Datema kalesine sığındılar ve Yahuda ile onun kardeşlerine mektuplar gönderip dediler ki: **11***Çevremizde olan milletler bizi kırmak için toplandılar ve bizim içine kaçtığımız kaleye gelmek üzeredirler. Timoteus da onların başkumandanıdır. **12***Şimdi gel bizi onların elinden kurtar. Çünkü bizden birçokları öldürüldü. **13***Tubim yöresinde olan kardeşlerimiz de öldürüldüler. Düşmanlar onların kadınlarını, çocuklarını tutsak edip giysilerini aldılar. Öyle ki burada bin adam kadar öldürüldü. **14***O mektuplar okunduğunda; işte bazı postacılar yırtık giysileriyle Galile'den gelip, o haberi getirdiler. **15***Ve dediler ki: -Ptolema'dan, Sur'dan, Sayda'dan ve tüm Galile bölgesinden yabancılar onları kırmak için toplandılar. **16***Yahuda ile halk bunu işittiğinde: -Onlardan baskı gören ve sıkıntıda olan kardeşimiz için ne yapalım? Diyerek danışmak için büyük bir kalabalık topladılar. **17***Yahuda kendi kardeşi Simon'a dedi ki: -Kendine yiğitler seç ve onlara git. Galile'de olan kardeşlerini kurtar. Ben ve kardeşim Yonatan, Gilat semtine gidelim. **18***Zekeriya oğlu Yusuf'u ve Azarya adındaki halkın kumandanını, kalan askerlerle Yahuda'yı korumak için bıraktı. **19***Onlara şöyle buyurdu: -Bu halkla beraber olun ve biz dönene dek milletlerle cenge girmeyin. **20***Simon'a, Galile'ye gitmek için üç bin adam, Yahuda'ya da sekiz bin adam verildi. **21***Simon Galile'ye gitti ve milletlerle büyük bir savaş yaptı. Milletler de onun önünde bozuldular. O, onları ta Ptolema'nın kapısına dek kovaladı. **22***Milletlerden üç bin adam kadar öldü ve onların çapullarını aldı. **23***Galile ve Arbat'ta olanları; kadınları, çocukları ve tüm mallarıyla birlikte alarak, onları Yahuda vilayetine götürdü. **24***Yahuda-Makabe'yle kardeşi Yonatan; Yordan'ı geçtiler ve çölde üç günlük yol gittikten sonra Nabatalılar ile karşılaştılar. **25***Onları barışla karşıladılar ve Gilad semtindeki kardeşlerine tüm olmuş olan şeyleri anlattılar **26***Onlardan birçoğu sarp ve büyük şehirlerde; yani Basra'da Busor'da, Alimi'de, Hasfon'da, Maked'de ve Karnayim'de kuşatıldılar. **27***Dediler ki: Gilead semtinin diğer şehirlerinden alınmış olanlar vardır. Onların düşmanları yarın kaleler üzerinde bir ordu kurmak ve onları alıp tümünü bir günde yok etmek isterler. **28***O zaman Yahuda, kendi askerleriyle çabucak çöl yolundan Busor'a doğru gidip o şehri aldı ve tüm erkekleri keskin kılıçla öldürdü. Onların çapullarını alarak kenti ateşe verdi. **29***Oradan gece göçerek kaleye doğru yollandı. **30***Sabah olduğunda gözlerini kaldırdılar: İşte çok ve sayılamayacak kadar büyük bir kalabalık; kaleyi almak için merdivenleri ve harp aletlerini kaldırarak içerdekilerle döğüşüyorlardı. **31***Yahuda cenk başladığını gördüğünde;

şehrin gürültüsü, boru sesi ve büyük bağırışlar göğe dek çıkıyordu. Ve kendi birliklerinin erlerine dedi ki: **32***-Bu gün kardeşleriniz için dövüşün. **33***Ondan sonra onların ardına üç alayla çıkarak boruları çaldılar ve duayla yakardılar. **34***Timoteus askerleriyle Makabe'nin geldiğini anladığında; önünden kaçtı. O, onları büyük bir vuruşla vurdu ve o gün onlardan sekiz bin adam öldürüldü. **35***Ondan sonra Mispa'ya döndü. Onu döğüşerek aldı. Onun tüm erkelerini öldürdü ve çapullarını alıp onu ateşe verdi. **36***Oradan geçip Hasfon'u, Maked'i, Bosor'u ve diğer Gilad semtinin şehirlerini aldı. **37***Bu şeylerden sonra Timoteus başka askerler topladı ve ırmağın ötesinde Rafon karşısında bir ordu kurdu. **38***Yahuda orduyu çaşıtlamak için adamlar gönderdiğinde gelen adamlar ona: -Çevremizdeki tüm milletler onların yanında toplandılar ve onlar çok kalabalıktırlar. **39***Hem onlara yardım için arap askerleri var ve ırmağın ötesinde orduyu kurdular. Karşına cenge gelmeye hazırdırlar. Yahuda da onların karşısına geçti. **40***Timoteo kendi askerlerinin kumandanlarına: -Yahuda ve onun askerleri suyun kenarına yanaştığı zaman; eğer o bizden önce geçerse, biz ona karşı dayanamayacağız. Çünkü iyice incelersek onun bizi yeneceğini anlarız, dedi. **41***Ama eğer o korkarak ırmağın karşı kıyısında ordu kurarsa; biz de gidip onu yeneriz. **42***Bu kez Yahuda ırmağın yanına gelip, halkın vekillerini ırmağın üzerinde durdurdu ve onlara şöyle buyurdu: -Hiç kimseyi konaklamaya bırakmayın; ama tümünü cenge bırakın. **43***Ve onlardan önce kendi geçti ve tüm adamları da ardından suyu geçtiler. O kalabalığın tümü onun önünde bozguna uğradı ve silahlarını bırakıp Karnayim'de olan tapınağa kaçtılar. **44***Ama Yahuda ve askerleri şehri ele geçirdiler ve tapınağı içinde olanlarla birlikte yaktılar. Bu yüzden Karnayim yıkıldı; artık Yahuda'nın karşısında duramadılar. **45***O zaman Yahuda, Gilad semtinde olan tüm İsrailliler'i Yahuda vilayetine gelmek için -küçükten büyüğe varıncaya dekkadınları ve çocuklarıyla orduya topladı. Büyük bir kalabalık oldu. **46***Ve yol üstünde sarp bir şehir olan Efron'a dek geldiler. Sağa sola sapmak mümkün değildi; illa oradan geçmek gerekiyordu. **47***Kentliler onları dışarda tutup kapandılar ve kapıları taşlarla tıkadılar. **48***Yahuda onlara selam göndererek şöyle dedi: -Bizi bırakın! Vilayetinizden geçip ülkemize gidelim. Size hiç kimse zarar vermeyecek ve yayan geçilecek. Ama onlar açmak istemediler. **49***O zaman Yahuda, herkesin bulunduğu yerde konaklamasını askerlerine duyurdu. **50***Cenk adamları da konakladılar. Bütün gün ve bütün gece şehri döğdüler. Şehir Yahuda'nın eline verildi. **51***O da tüm erkekleri kılıçtan geçirdi ve onu kökünden yıktı. Çapulunu alıp leşler üzerinden şehri geçti. **52***Ondan sonra büyük sahrada Beytsan'a karşı Yordan'ı geçtiler. **53***Yahuda ardındakileri toplardı ve tüm yol boyunca ta Yahuda bölgesine gidene dek halkı yüreklendirdi. **54***Sion dağına büyük sevinç ve coşkuyla çıkarak kurbanlar sundular. Çünkü onlardan hiç kimse ölmemiş ve tümü esenlikle geri dönmüştü. **55***Yahuda ile Yonatan Gilad semtinde ve kardeşi Simon da Galile'de Ptolema'ya karşı iken;. **56***Zekeriya oğlu Yusuf ve Azarya adındaki askerler, onların yaptığı yararlıkları ve cenkleri işitip şöyle söylediler: **57***-Biz de bir nam kazanalım çevremizde olan milletlerle cenk eymeye gidelim. **58***Ve onlar da kendi askerlerine, Yamniya üzerine yürümelerini buyurdu. **59***Gorciya da kendi askerleriyle onlara karşı şehirden dışarı cenk etmeye çıktı. **60***Yusuf ve Azarya kaçarak ta Yahuda sınırlarına dek kovalandılar. O gün İsrail'den iki bin kadar adam öldürüldü. **61***İsrail halkında büyük kırgın oldu. Çünkü yararlılık göstermek isteyip Yahuda'yla onun kardeşlerini dinlemediler. **62***Onlar, onların işleriyle İsrail'e kurtuluş verilen o erlerin soyundan değillerdi. **63***Ama o er Yahuda ve onun kardeşleri tüm İsrail'in ve tüm milletlerin katında, her nerede adları duyulduysa orada onurlandırıldılar. **64***Onların yanına toplanıp tebrik ediyorlardı. **65***Ondan sonra Yahuda ve onun kardeşleri dışarıya çıkıp güneye doğru olan bölgede Esav oğullarıyla savaştı. Hebron'u ve onun yanındaki kasabaları vurarak onun duvarlarını yıktı. Çevresindeki kaleleri yaktı. **66***Oradan gittikten sonra yabancı Filistin halkı'nın vilayetine gitmek için Samariya'yı geçti. **67***O gün bazı imamlar bir yararlık göstermek isteyip ve danışıksız cenge çıkıp, cekte kırıldılar. **68***Yahuda, yabancı milletin vilayeti Azot'a doğru yürüdü. Onların kurban sunaklarını yaktı, ilâhlarının putlarını ateşte attı, şehirlerin çapullarını aldı ve Yahuda bölgesine döndü.

6. Bölüm: Antiyokus Epifanes'in büyük kederinden ötürü yatağa düşüp ölmesi.

1*Bu kez şah Antiyoko üst bölgelere yürürken; Pers topraklarında Elimayis adında altın ve gümüşle dolu bir şehrin olduğunu duydu. **2***Oradaki tapınak çok zengindi. Orada altın örtüsü zırhları ve silahları vardı. Onları oraya Makedonya kralı Filipus'un oğlu İskender bırakmıştı ki, o Yunanlılar'ın kralıydı. **3***Buraya gelip şehri almaya ve soymaya çalıştı; ama başaramadı! Çünkü vilayete bu haber ulaştı da; **4***Üzerine cenge kalktılar ve o kaçıp oradan Bağdat'a dönmek için büyük sıkıntılarla gitti. **5***Bu kez Pers vilayetine bir kimse gelip, ona Yahuda bölgesine giden askerlerin bozulduğunu bildirdi. **6***Lisiya birçok askerlerle gitmesine rağmen Yahudiler onu bozguna uğrat-

tılar. Onlar, onların ordusundan aldıkları silahlar, askerler ve ganimetlerle güçlendiler. **7***Ve Kutsal Kudüs'teki olan mihrap üzerinde yaptığı haram şeyi bozdular. Tapınakta önceden olduğu gibi onun yüksek şehri Beytsur'u surlarla çevirdiler. **8***Bu durumu öğrenen kral bunu duyduğu gibi çok şaşırdı ve acı çekti. O denli çok ki kederinden hastalanarak yatağa düştü. Çünkü umduğu olmamıştı. **9***Orada birçok günler kaldı. Çünkü içindeki büyük keder yenilenmiş ve kendinin öleceğini bilmişti. **10***Ve tüm dostlarını çağırıp onlara şöyle dedi: -Uyku gözlerimden kaçtı ve kederimden yüreğim bayıldı. **11***Yüreğimde; ah! Ne belaya uğradım, dedim. Bak şu içinde çalkalandığım milletlere. Ben ki egemenliğimde kısmeti açık sevgili biriydim. **12***Şimdi Kudüs'e yaptığım kötülükleri anımsıyorum. Ben nasıl tüm altın ve gümüş takımları aldım; ve nasıl Yahuda halkını nedensiz ölüme gönderdim? **13***Evet ben bu belâlara bunun için uğradım ve şimdi büyük dert ile yabancı ülkede ölüyorum. **14***Sonra da kendi dostlarından Filipo adındaki birini çağırarak onu tüm ülkesi üzerine egemen atadı. **15***Ona krallık tacını, kaftanını ve mührünü verdi ki, o oğlu Antiyokus'un bakıcısı olsun onu kral olması için eğitsin. **16***Kral Antiyoko yüz kırk dokuzuncu yılda orada öldü. **17***Lisiya kralın öldüğünü ve onun yerine oğlu Antiyoko'nun kral olduğunu duydu ki; onu küçükken çok bakmış ve ona Evpator adını takmıştı. **18***Bu sırada kalede olanlar İsrailliler'i Tapınağın çevresinde yakalıyorlardı. Onlara daima kötülük etmek ve böylece milletlere destek olmaya çalışıyorlardı. **19***Bu yüzden Yahuda onları kaldırmaya karar verdi ve onları kuşatmak için tüm halkı topladı. **20***Bu kez toplanıp yüz ellinci yılda ordularıyla kuşattılar ve karşılarına uygun savaş düzenekleri kurdular. **21***Ama kuşatılan yerden bazıları dışarıya çıkıp ve İsrail hainlerinden bazıları onlara katılıp, krala giderek şöyle dediler: **22***-Niçin bir karara varmıyor ve kardeşlerimizin öcünü almıyorsun? **23***Biz babanın köleliğine, yasalarına uymak ve buyruklarını dinlemeyi kabul ettik? **24***Eğer bu halktan olanlar onun sebebiyle bizden ayrıldılarsa; onlar görüldüğünde öldürüldüler ve mallarımız çapul edildi. **25***Yalnız üzerimize ellerini kaldırmadılar; belki onların tüm kumandanlarına da...! **26***İşte bu gün onu almak için; kutsal Kudüs'teki kale üzerinde ordu kurdular. Tapınağı ve Beytsur'u güçlendirdiler. **27***Eğer sen çabucak onların ardından gelmezsen; bundan daha büyük şeyler yapmaya kesinlikle karar vermişlerdir ve sen onları asla vazgeçiremezsin. **28***Kral bu şeyleri duyunca darıldı. Tüm dostlarını, kumandanları ve süvarilerin başlarını topladı. **29***Ona diğer krallardan ve birçok denizaşırı yerlerden paralı askerler geldi. **30***O derece ki onların asker sayısı; cenge alıştırılmış otuz iki fil ile birlikte, yüz bin yaya ve yirmi bin atlı süvariydi. **31***Edom'dan gelip Beytsur üzerine ordu kurdular. Birçok günler cenk ettiler ve yapılar yaptılar; ama yerliler dışarıya çıkıp onları ateşe verdiler ve mertçe dövüştüler. **32***O zaman Yahuda, kaleden göçüp Beyt-i Zekeriya'da şahın ordusuna karşı orduyu kurdu. **33***Kral da sabahleyin erkenden kalkıp, kendi ordusunu saldırış için hareket ettirdi Beyt-i Zekeriya'ya doğru çekildi, asker cenge hazırlandı ve boruları çaldılar. **34***Fillere cenkte kızışmaları için; sıkılmış üzümle dut karışımı verdiler. **35***Hayvanları biliklerine göre dağıttılar. Her filin yanına başları bakır tolgalı ve kendilerinin örme zırhları olan biner adam koydular. Her hayvanı da beşyüz seçkin süvariyle desteklediler. **36***Bunlar hayvanların bulunduğu yerdeydiler. Hayvanlar her nereye gidiyorsa onlar da birlikte gidiyordu ve onlardan hiç ayrılmıyorlardı. **37***Üzerlerinde her hayvanı örten ve ağaçtan yapılmış korunak kuleleri vardı. Bunlar bazı aletlerle bağlıydılar. Fil terbiyecisi olan hintliden başka; her filin üstünden dövüşen otuz iki savaşçı vardı. **38***Kalan süvarileri oradan buradan; askerin iki yanından dizdiler ki askeri sık tutup çeksinler. **39***Altın ve bakır kalkanlar üzerine güneş parlayınca; sanki dağlar aydınlanıyor ve yanan meşaleler gibi ışıldıyorlardı. **40***Kralın askerlerinin bir bölüğü yüksek dağlar üzerinde ve diğerleri de aşağıda hazır olarak düzenli bir şekilde yayıldı. **41***Kalabalığın coşkusu ve yürüyüşü hem silahların tokuşması duyulduğunda; hep acı veriyordu. Çünkü çok kalabalık ve atılgan askerlerdi. **42***Yahuda da kendi askerleriyle cenge yanaştı ve şahın askerinden altı yüz adam öldü. **43***Avaran dedikleri kumandan Elazar; zırhlarla örtünmüş ve diğer bütün hayvanlardan büyük olan bir fili görünce kralı üstünde sandı. **44***Bundan ötürü halkı kurtarmak ve büyük bir ün kazanmak için kendini bölüğe attı. **45***Korkusuzca askerlerin arasından üzerine yürüyüp; sağdan ve soldan öldürüyordu ki kalabalık da sağa sola açılıyordu. **46***Sonra o filin altına girdi ve onu öldürdü. Fil de onun üzerine yere düştü ve o da orada öldü. **47***Bu kez Yahudiler kralın gücünü ve askerlerin saldırışını görünce uzak durdular. **48***Ama kralın askerleri onların üzerine kutsal Kudüs'e çıktı. Şah da Yahuda ve Sion dağının karşısına ordu kurdu. **49***Şah Beytsur'lular ile barış yapıp şehirden dışarıya çıktı. Çünkü orada ve içeride kuşatmaya dayanmak için tahılları yoktu. Çünkü o yıl toprağı nadasa bırakmışlardı. **50***Böylece şah Beytsur'u aldı ve onu beklemek için bekçiler koydu. **51***Ondan sonra ordusuyla Tapınak karşısında birçok günler durdu ve hareketli savaş araçlarıyla, mancınıklar; ateş atacak aletler, hem oklar atacak sılahlar ve sapanlar kurdu. **52***İçerdekiler de on-

ların yapılarına karşılık yapılar yaptılar ve birçok gün dövüştüler. **53***Ama yedinci yıl olduğundan; milletlerden Yahuda da kalanlar, arda kalan birikimlerini de tüketmişler ve depolarında tahılları kalmamıştı. **54***Tapınakta az adam kalmıştı. Çünkü açlık onlara üstün geldi ve herkes dağılarak yerli yerine gitti. **55***Bu kez Lisiya, kral Antiyoko tarafından -sağlığında oğlu Antiyoko'yu kral yapsın diye terbiye etmeye atanan- Filipo'nun; **56***Kralla giden askerlerle Pers ve Med ülkesinden döndüğünü duyduğunda; egemenlik işlerini disiplin altına almak istiyordu. **57***Bu yüzden gitmeye acele ederek krala, kumandanlara ve cenk erlerine dedi ki: -Gün be gün bitiyoruz, tahılımız azdır. Kuşattığımız yer güçlüdür ve egemenlik işlerinin sorumluluğunu taşıyoruz. **58***Şimdi bu adamlarla uzlaşalım, onlarla ve tüm milletlerle barışalım. **59***Onlara önceden olduğu gibi kendi Tevrat'ını kullanmalarını karar verelim. Çünkü onların Tevrat'ını dağıttığımız için; bize çok öfkelenip bu şeyleri yaptılar. **60***Bu söz kral ve kumandanlarca beğenildi. O, onları barış yapmak için gönderdi. Onlar da kabul ettiler. **61***Kral ve askerler de onlara yemin edip kaleden çıktılar. **62***Kral, Sion dağına girdiğinde orasının güçlü olduğunu görüp ettiği yemini bozdu ve her taraftan hisarı yıkmalarını buyurdu. **63***Ondan sonra doludizgin sürüp, Antakya'ya döndü. Orada şehirde egemen olan Filipo'yu buldu ve onunla cenk etti. Şehri zorla aldı.

7. Bölüm: Suriye krallığındaki değişiklik ve Alkimos'un baş kâhin olması.

1*Yüz elli birinci yılda Selevko oğlu Demetriyo adındaki kimse; Roma'dan az bir kalabalıkla çıkıp, deniz sahilinde olan bir şehire girdi ve orada egemen oldu. **2***Atalarının başkentine girdiği gibi askerler de Antiyo'yu ve Lisiya'yı ona getirmek için tutukladılar. **3***O da bu şeyleri duyduğunda: -Bana onların yüzlerini göstermeyin, dedi. **4***Bu yüzden askerler onları öldürdüler ve Demetriyo kendi krallık tahtında oturdu. **5***Tüm kötü adamlar ve İsrail'in zalimleri ki onların imamı olmak isteyen başkanı Alkimo idi, ona geldiler. **6***Krala halkını suçlayıp dediler ki: -Yahuda'yla onun kardeşleri senin dostlarını yok ettiler ve bizi de darmadağın ettiler. **7***Şimdi bir güvenilebilir kimse gönder ki, gidip onun bize ve kralın vilayetine yaptığı yıkımı görsün. Onların ve yardımcılarının hakkından gelsin. **8***Kral da Bahide'yi; yani şahın dostu. Nehirin ötesini kontrol eden, ülkede büyük ve krala doğru olan; **9***Kötü Alkimo ile anlaşarak onu başkan yaptı. Ona İsrailoğulları'ndan öç almasını buyurdu. **10***Onlar da gidip büyük bir güçle Yahuda vilayetine geldiler. Yahuda'ya ve onun kardeşlerine hile yüzünden, esenlik sözleriyle haberciler gönderdiler. **11***Ama onlar hemen bu sözlere inanmadılar; çünkü onların birçok askerle geldiklerini gördüler. **12***Halkın komutanlarının bir bölüğü Alkimo ve Bahide'nin yanına onlardan uygun şeyler istemek için toplandılar. **13***İsrailoğulları'nın arasında ilk sırada olan Hasidiyanlar, onlarla barışmak istediler. **14***Çünkü Harun'un soyundan bir imam bu askerlerle geldi ve onlar bize kötülük yapmaz derlerdi. **15***O da onlara esenlikle konuşup yeminle şöyle dedi: -Biz size ve dostlarınıza bir kötülük yapmak istemiyoruz. **16***Onlar da ona inandılar. Ama o onlardan altmış kadar adam alıp hepsini bir günde öldürdü. Zebur sahibinin yazdığı sözlerine göre; **17***Yani "kutsal Kudüs'ün çevresinde kutsal kişilerin bedenlerini kesip kanlarını döktüler ve onları gömecek kimse yoktu" **18***Bu kez halkın üzerine büyük korku düştü. Çünkü dediler ki onlarda ne gerçeklik, ne de bir ufuk var. Çünkü yeminle ettikleri antlaşmayı bozdular. **19***Bahides kutsal Kudüs'ten çıkıp orduyu Bezyat'ta kurdu. Ondan kaçan birçoklarını ve halktan bazılarını, yakalatarak onları öldürttükten sonra büyük bir kuyuya attı. **20***Vilayeti Alkimo'ya bırakıp, ona yardımcı olmak için askerler verdi. **21***Bahide ise şaha gitti. Bu sırada Alkimo halifelik davası güdüyordu. **22***Onların halkına sıkıntı verenler, onun yanında toplandılar; Yahuda vilayetini ele geçirdiler ve İsrail'de çok öldürdüler. **23***Yahuda Alkimo'nun ve onunla olanların İsrailoğulları'na milletlerin yaptıklarından daha çok kötülük yaptıklarını görünce; **24***Yahuda'nın çevresindeki tüm kumandanlarına çıktı ve düşman tarafına dönenlerden öcünü aldı. Bu yüzden vilayete gelmek konusunda zorunlu oldular. **25***Alkimo da Yahuda ve onunla beraber olanların güçlendiğini gördüğünde; onlara karşı koymanın zor olduğunu anladılar. Bunun üzerine şaha dönerek onlardan bu kötülükler için sızlandı. **26***Bu yüzden şah, eyalet valisinden asillerle İsrail'e kötülük ve düşmanlık besleyen Nikanor adında kimseyi gönderdi ve ona halkın kökünü kazımasını buyurdu. **27***Nikanor da çok kalabalık askerlerle kutsal Kudüs'e gelerek Yahuda ve onun kardeşlerine hileli selâmını gönderdi ve dedi ki: **28***-Aramızda cenk olmasın. Ben size az adamla, yüzyüze görüşmek için, esenlikle geleyim. **29***Böylece Yahuda'ya geldi ve birbirine selam verdiler. Ama düşmanlar Yahuda'yı kapmak için hazır bekliyordu. **30***Yahuda ona hileyle geldiğini anlayarak ondan korktu ve artık onun yüzüne bakmak istemedi. **31***Nikanor da danışıklık yaptığının ortaya çıktığını anlayınca Yahuda üzerine Kazar-Selâm adındaki köyün yanında cenge çıktı. **32***Nikanor'un adamlarından beşyüz kadar adam öldürüldü. Geri kalanı ise Davut şehrine kaçtılar. **33***Bu şeylerden sonra Nikanor Sion dağına çıktı.

Tapınaktan da bazı imamlar ve halkın yaşlıları ona selam vermeye ve kral için getirilen kurbanları göstermeye çıktılar. **34*** Ama o, onları küçümseyerek güldü ve onları kirletip gururla söyledi. **35*** Sonra öfkeyle yemin ederek şöyle dedi: -Eğer şimdi Yahuda'yla onun askerleri elime verilmezse; sağlıcakla döndüğüm zaman ben bu evi ateş ve aleve vereyim, diyerek büyük öfkeyle çıktı. **36*** İmamlar da gidip mezbahın ile Tapınağın önünde durdular ve ağlayarak şöyle dediler: **37*** -Ya Allah! Sen bu 'Evi' senin isminden anlamak için seçtin. Öyle ki halkına namaz(*) ve yakarışın 'Evi' olsun. **38*** Bu adamdan ve onun askerlerinden öcünü al ve onları kılıçla düşür. Onların küfürlerini an, onlara duracak yer verme. **39*** Bu sırada Nikanor, kutsal Kudüs'ten çıkarak Beyt-Horon'da orduyu kurdu ve orada ona Süryani askerleri rastladı. **40*** Yahuda da üç bin askerle Adasa'da ordu kurdu ve Yahuda dua edip dedi ki: **41*** -Ey Allah! Asur kralının elçileri küfrettikleri zaman senin meleğin çıktı ve onlardan yüz seksen bin askeri vurdu. **42*** Bu gün de önümüzde o askeri boz ki başkaları anlasın. Çünkü Tapınağımız için kötü konuştuğunu duyduk. Onu kötülüğüne göre cezalandır. **43*** Ondan sonra 'Adar' ayının on üçüncü gününde askerler cenge giriştiler. Nikanor'un askerleri bozguna uğradılar ve kendisi ilk önce cenkte düştü. **44*** Nikanor'un askerleri de onun düştüğünü görünce silahlarını bırakarak kaçtılar. **45*** Yahudiler onları bir günlük yolda, Adasa'dan ta Gazra'ya varıncaya dek kovaladılar ve boruları -ki onlarla haber veriliyor- ardlarından çaldılar. **46*** Yahudiler Yahuda'nın çevresinde olan tüm kalelerden dışarı çıkarak onları kırıyorlardı. Öyle ki birinden kaçarak diğerine sığınıyorlardı. Tek bir kişi kalmadan tümünü kılıçtan geçirdiler. **47*** Yahudiler çapul mallarıyla birlikte Nikanor'un başını ve gururla salladığı sağ elini keserek, onu götürüp kutsal Kudüs'te astılar. **48*** Halk da o günü coşkuyla, büyük bir donanım günü gibi kutladı. **49*** Ve o günü; yani Adar ayının on üçüncü gününü, her yıl bayram etmeye kararlaştırdılar. **50*** Ondan sonra Yahuda bölgesi belli bir zaman daha huzur buldu.

(*): Bak Ekl.7/11.

8. Bölüm: Yahuda'nın(Yuda's) Romalılar ile bir antlaşma yapması.

1* Bu kez Yahuda, Romalılar'ın ününü işitti. Onlar güç sahibiydiler. Onlara sunulan şeyleri ılımlılıkla kabul ederlerdi ve onlara gelen herkesle de dostluk kurarlardı. Çünkü çok güçlüydüler. **2*** Ona, onların cenklerini ve Galya'da yaptıkları yararlı işlerini anlattılar ki onları kahredip, kendilerini vergiye bağladıkları anlatıldı. **3*** İspanya'da olan altın ve gümüş madenlerini elde etmek için yaptıkları şeyler; hem kendi görüşmeleri ve dayanıklıkları ile o yerlerden uzak olsalar da orasını aldılar. **4*** Dünya'nın en uzak yerlerinden üzerlerine saldıran kralları yendiler; şiddetli savaşlarla ağır yenilgiye uğrattılar ve arda kalanları her yıl ona vergi verdiler. **5*** Ve nasıl Mekadonya kralları Filipo'yu ve Perse'yi yendilerse; üzerlerine gelen diğerlerini de yendiler. **6*** Ve nasıl Asya'nın büyük kralı Antiyoko üzerlerine yüz yirmi fil, süvariler, arabalar ve kalabalık askerlerle yürümüştü; onlardan bozuldular. **7*** Onu canlı yakalayarak ona ve ondan sonra kral olanlara çok vergi, rehineler ve diğer söz verilmiş şeyleri vermelerini buyurdular. **8*** Hindistan'ı, Medya ve Lidya vilayetlerini; onun birçok güzel yöreleriyle ondan aldılar ve şah Evmen'e verdiler. **9*** Yunanlılar oraya gidip onu tümden yok etmeyi kararlaştırdılar. **10*** Ama bu onlar tarafından bilindiğinden; üzerlerine bir kumandanı gönderdiler, onlarla savaştılar. O derece ki Yunanlılar'dan birçoğu öldü. Onların kadınlarını, çocuklarını tutsak aldılar ve onları çapul ettiler; hem onların ülkesini ele geçirerek kalelerini yıktılar ve onları bu güne dek köle ettiler. **11*** Onlara karşı koyan adalarla; tüm diğer ülkeleri de yıkıp yok ettiler. **12*** Ama dostlarla ve onlarla barış içinde geçinmek istiyorlardı. Yakın ve uzak olan ülkeleri ele geçirdiler. Onların adını duyanların tümü onlardan korkuyordu. **13*** Her kime yardım edip krallık verdilerse egemenliklerini sürdüler ve istediklerinin de görevine son veriyorlardı. Sözün özü çok güçlüydüler. **14*** Gene de tüm bunlarla hiç kimse krallık tacını almadı ve saltanat giysisini giymedi. **15*** Ama kendilerine bir 'akil adamlar danışmanlık meclisi' kurdular. Her gün üç yüz yirmi adam danışmanlık yapıyordu ve sürekli halkın işleri için fikir alışverişinde bulunuyorlardı ki barışçıl bir düzen olsun. **16*** Her yıl kendi egemenlikleri için bir adam seçiyorlardı; ta ki tüm vilayetleri yönetsin. Tümü o kişiye uyuyordu. Onların arasında kıskançlık ve çekememezlik yoktu. **17*** Böylece Yahuda; Hakkus oğlu Yuhanna oğlu Evpulamo'yu ve Elezar oğlu Yason'u seçip onları Roma'ya gönderdi ki onlarla dostluk kursunlar; **18*** Ve kendilerinden boyunduruğu kaldırsınlar. Çünkü Yunanlılar'ın yönetiminin İsrail'i kölelikte tutuğunu görüyorlardı. **19*** Onlar çok uzak olan Roma'ya gittiler ve meclise girip böyle söylediler: **20*** -Yahuda-Makabi ile onun kardeşleri ve Yahudilerin ulusu bizi size, sizinle barış yapmak ve sizlerle iki dost olmak için gönderdi. **21*** Bu sözleri onlar beğendi. **22*** Meclisin bakır levhalar üzerine yazıp Kudüs'e gönderdiği mektubun kopyası budur. Ta ki orada, yanlarında bir barış antlaşması olsun: **23*** "Roma mülklerine ve Yahudi milletine; karada ve denizde sonsuza dek esenlik olsun. Onlardan düşmanların kılıcı ırak olsun. **24*** Eğer önce

Romalılara veya onların tüm egemenliğindeki dostlarından birine bir saldırı olursa; **25***Yahuda milleti onlara, yerine göre tüm yürekten yardım etsin. **26***Onlarla savaşanlara ne buğday, ne silah, ne para ve ne de gemiler verip yetiştirmesinler. Romalılara istedikleri gibi ve onlara yazılan buyrukları hiçbir şey almadan gözetsinler. **27***Eğer önce Yahudilere bir saldırı olursa; Romalılar onlara can ve dilden yerine göre yardım etsinler. **28***Onlarla birlikte savaşanlara ne buğday, ne silah, ne para ve ne de gemiler versinler. Nasıl ki Romalılar beğenildiyse; bu hilesiz esasları gözetsinler.'' **29***Bu şartlar üzerine Romalılar Yahudiler ile antlaşma yaptılar. **30***''Bundan sonra ona bunlar ya da onlar birşey katmak ve çıkartmak isterlerse; dilediklerine göre yapsınlar. Her katılan veya çıkartılan şey değişmesin.'' **31***Kral Dimitriyo'nun onlara yaptığı kötülükler için biz ona bu şekilde yazdık. Niçin dostlarımız ve müttefiklerimiz Yahudiler üzerine boyunduruğu ağırlaştırdın? **32***Eğer onlar bir daha senden bize şikayet ederlerse; biz onların hakkını alalım ve üzerlerine karadan veya denizden savaşalım.

9. Bölüm: Yahuda'nın Suriyeliler ile karşılaştığında vurulması. Kardeşi Yonatan'ın onun yerine geçmesi. Alkimus'un ölmesi ve Bahides'in sonuçsuz uğraşı.

1*Bu kez Dimitriyo, Nikanor'la onun askerlerinin bozguna uğradığını işitti. YineYahuda bölgesine Bahide'yle Alkimo'yu ve onlarla birlikte askerlerinin sağ kolunu gönderdi. **2***Onlar da kendi yolunu Gilgal'a doğru yönelterek Arbela'da olan Mesalot yanında ordu kurdular hem onu aldılar ve birçok adamları öldürdüler. **3***Yüz elli ikinci yılın önceki ayında kutsal Kudüs'e karşı orduyu kurdular. **4***Oradan göçüp yirmi bin adam ve iki bin süvariyle Berea'ya gittiler. **5***Yahuda da üç bin seçkin adamla Elasa'da konakladı. **6***Ve askerlerin kalabalıklarını görüp, büyük bir ordu olduğu için çok korktular. Birçokları ordudan dağılarak gitti ve onlardan topu topu sekizyüz adam kaldı. **7***Yahuda da askerlerinin darmadağın gittiğini ve cenge sıkıntı geldiğini gördü; yüreği kesildi. Çünkü onları toplamaya zaman yoktu. Ne yapacağını şaşırdı! **8***Ve kalanlara şöyle dedi: -Kalkalım da düşmanlarımızın üzerine varalım; bakalım onları yenebilecek miyiz? Görelim! **9***Ama onlar onu bundan vazgeçirip dediler ki: -Başaramayız! En sonunda canlarımızı kurtaralım; sonra kardeşlerimizle dönüp bunlarla savaşalım. Çünkü biz azız.
10*Yahuda da dedi ki: -Allah göstermesin ki ben bunu yapıp önlerinden kaçayım. Eğer şimdi saatimiz geldiyse kardeşlerimiz için kahramanlıkla ölelim ve ünümüze bu lekeyi koymayalım. **11***O zaman askerler ordudan göçüp karşılarına cenge dizildiler. Süvariler iki bölüğe ayrıldı. Sapancılar ve okçular da askerlerin önünden gidiyordu. Tüm kahramanlar ilk sırada yer aldılar. **12***Bahide de sağ kolda idi. Alay iki taraftan toplanma boruları çaldılar. **13***Yahuda'nın askerleri de borular çaldılar ve askerlerin sesinden sanki yer titredi! Savaş sabahtan akşama dek sürdü. **14***Bu sırada Yahuda, Bahide'nin askerlerinin gücünün sağ tarafta olduğunu gördü. Bu yüzden bütün en yürekliler onun yanına yanaştılar. **15***Sağ kolu onlardan bozuldu ve onları ta Aşdod dağına dek kovaladılar. **16***Sol kolda olanlar da sağ kolun bozulduğunu görüp, Yahuda'yı ve onun adamlarının izini sürdüler. **17***Bu sırada cenk şiddetlendi. Bu taraftan ve o taraftan birçokları öldürüldü. **18***Yahuda da öldürüldü ve kalanı kaçtı. **19***Yonatan ve Simon kendi kardeşlerini kaldırdılar. Onu babalarının mezarlığı olan Modin'de gömdüler. **20***Tüm İsrail ona ağladı. Büyük yas ve birçok günler ağıtlar söyleyip şöyle dediler: **21***Hey! Böyle kahraman adam ve İsrail'in sevgilisi düştü. **22***Şimdi Yahuda'nın geri kalan işlerini, cenkleri, yaptığı yararlıkları ve büyüklüklerinin tümü yazılmamıştır. Çünkü çokturlar. **23***O'nun ölümünden sonra zalimler İsrail'in bütün sınır boylarında gezdiler ve bircok sıkıntı vericiler türedi. **24***O zamanda büyük bir kuraklık vardı ve bölgedekiler onların tarafına döndü. **25***Bahide o zalim adamları seçip onları o bölgenin egemenleri olarak atadı. **26***Onlar da Yahuda'nın dostlarının içyüzünü incelediler ve onları Bahide'ye getirdiler. O da onlardan öcünü alıp onlarla eğleniyordu. **27***İsrail'de büyük sıkıntı oldu! Aralarında peygamber görünmediği günden beri böyle büyük olmamıştır. **28***Yahuda'nın tüm dostları toplanarak Yonatan'a şöyle söylediler: **29***Yahuda kardeşin öldü ve ona denk biri kalmadı ki düşmanlara, Bahide'ye ve milletimize kötülük besleyenlere karşı çıksın. **30***Şimdi biz seni seçiyoruz ki cengimizi sürmek için onun yerine bey ve kumandan olasın. **31***Yonatan da o zaman beğliği kabul etti ve kardeşi Yahuda'nın yerine gitti. **32***Bahide bunu öğrenince onu öldürmeye fırsat kolluyordu. **33***Yonatan, kardeşi Simon ve onunla olanların tümü bunu bilince Tekao çölüne kaçıp 'Asfar Gölü'nün suları yanında ordu kurdular. **34***Bahide bunu duyunca cumartesi günü askerleriyle beraber Yordan'ın ötesine geldi. **35***Yonatan birçoğunun kumandanı olan kendi kardeşini Nabatîler'e yalvarmaya ki çok yüklü olan ağırlıklarını yanlarına emanet götürsünler. **36***Ama Ambri oğulları Medba'dan çıkıp Yuhanna'yı ve tüm varını aldılar. Ve bunları sahiplenip gittiler. **37***Bundan sonra Yonatan'a ve kardeşi Simon'a bildirdiler ki Ambri oğulları büyük bir düğün yapıp Medba'dan Kenanlı güçlü ve asil birinin kızını büyük bir gösterişle götürüyorlardı. **38***Onlar kardeşi Yuhanna'yı anımsayarak dağa

çıktılar ve o dağda bir mağaraya gizlendiler. **39***Ondan sonra bir kalabalığın geldiğini gördüler: İşte büyük bir kalabalık! Güveyin takımı, arkadaşları, kardeşleri, davulları, müzik sesleri ve birçok silahlar ile karşılamaya geliyorlardı. **40***Yonatan'ın adamları da pusudan çıkıp üzerlerine şiddetle saldırdılar. Birçoğu öldürüldü; kalanları da dağa kaçtı. Onlar da çapullarını aldılar. **41***Bu kez düğün yasa ve müzik sazlarının sesleri acıya döndü. **42***Bunlar kardeşlerinin öcünü alıp ve Yordan'ın batağına döndüler. **43***Bahide bunu duyup bir Cumartesi gününde, kalabalık askerlerle ta Yordan'ın sınırlarına dayandı. **44***O zaman Yonatan kendi milletine şöyle seslendi: -Şimdi kalkalım ve canımız için dövüşelim. Çünkü bu günkü öykü, öteki gün gibi değildir. **45***Bu cenk bizi hem önden ve arkadan sıkıştırıyor. Yordan'ın suyu da bu taraftan ve o taraftan batak hem orman var; dönmek olanaksızdır. **46***Şimdi göğe doğru yakarın ki düşmanlarınızın elinden kurtulasınız. **47***Ondan sonra cenk başladı ve Yonatan Bahide'yi vurmak için elini kaldırdı; ama o daha atik davranarak onun ensesini aldı. **48***Yonatan'la onun askerleri Yordan nehrine atıldılar ve yüze yüze öbür kenara geçtiler. Ama onlar, onların arkasından Yordan'ı geçmediler. **49***O gün Bahide'nin askerlerinden bin adam kadar öldürüldü. **50***Ondan sonra Bahide kutsal Kudüs'e döndü ve Yahuda bölgesinde dik şehirler, Yeriho'daki kaleyi, Emmaus'u, Beythoron'u, Beytel'i, Temnata'yı, Faraton'u ve Tafon'u güçlü yüksek duvarlar, kapılar ve sürgüler yaptı. **51***İsrail'e düşmanlık etmek için içine bekçiler yerleştirdiler. **52***Beytsur şehrini, Gazara'yı ve Akra'yı yaptıktan sonra da içine bekçiler ile yiyecek için tahıl koydular. **53***Ve Vilayetin soylularının oğullarını rehin aldı. Onları kutsal Kudüs kalesinde gözetim altında tuttu. **54***Yüz elli üçüncü yılın ikinci ayında; Alkimo'un buyruğu gereği Tapınağın iç avlusunun duvarını yıktılar ve sonra da kutsalların yapılarını bozup yıkmağa başladılar. **55***Ama o sırada Alkimo vuruldu ve onun işleri geçersiz kaldı. Çünkü ağzı tutulup inme inmiş ve bir söz söyleyip vasiyet bile edememişti. **56***O zamandan sonra Alkimo büyük acılarla öldü. **57***Sonunda Bahide, Alkimo'nun öldüğünü görüp şaha döndü ve Yahuda vilayeti iki yıl daha rahat etti. **58***O zaman bir sürü kötü kişiler kendi aralarında söz birliği ederek şöyle dediler: -Yonatan ve adamları imanla duruyorlar. Biz şimdi Bakkides'i getirelim ve onları bir gece içinde ele geçirsin. **59***Bu kez gidip onunla görüştüler. **60***O da yola koyulup kalabalık askerlerle geldi. Yahuda da olan tüm müttefiklerine gizlice mektuplar gönderdi ki, Yonatan'ı ve onunla beraber olanları yakalasınlar. Ama yapamadılar; çünkü onların danışıklıkları bilindi. **61***Ve vilayetin çok kötü olan adamlarından elli kişiyi tutup öldürdüler. **62***Yonatan da Simon'u ve onunla beraber olanları, çöldeki Beytbazi'ye sığındırdı. Onun yıkık binalarını yeniden yaptılar ve onu sağlamlaştırdılar. **63***Bunu Bahide öğrenince tüm askerlerini topladı ve Yahuda bölgesinde olanlara da bildirdi. **64***Onda sonra geldi ve Beytbazi karşısında ordu kurdu. Onunla birçok günler döğüştü ve yapılar yaptı. **65***Yonatan da kardeşi Simon'u şehirde bırakarak az bir adamla birlikte çevreye çıktı. **66***Odomera'yı, onun kardeşlerini ve Fasiron'un oğullarını çadırlarındayken öldürdü. **67***O öldürmeye ve kendi savaşçılarıyla birlikte ileri yürümeye başlayınca; Simon'la birlikte olanlar şehirden dışarı çıktılar ve yapıları yaktılar. **68***Bahide ile dövüşerek onu bozguna uğrattılar ve onu büyük sıkıntıya soktular. **69***Böylece onun planları ve amacı boşa çıkınca o, ona 'vilayete git!' deyerek kuşku çıkaran kötü adamlara çok darıldı ve onlardan birçoklarını öldürdü. Sonra da bölgeye dönmeye karar verdi. **70***Yonatan da bunu öğrenince ona elçiler gönderdi ki onunla barışsın ve ona tutsaklar geri versin. **71***O da kabul edip onun sözünden çıkmadı ve artık ona tüm yaşam boyu kötülükleri için uğraşmamaya yemin etti. **72***İlk önce ona, Yahuda bölgesinden çıkardığı tutsakları geri verdi ve yine kendi bölgesine gitti. Artık ondan sonra onun sınırlarına bir daha dönmedi. **73***Böylece kılıç İsrail'den kaldırıldı. Yonatan da Mekmas'ta yaşadı. Halkına egemen oldu ve kötüleri İsrail'den kaldırdı.

10. Bölüm: Aleksandır ve Dimitrios'un(Demetrius) Suriye tahtı için savaşmaları. Yonatan'la barış aramaları. Yonatan'ın Aleksandır ile barışması, başrahip ve bey olması.

1*Bu kez yüz altmışıncı yılda asil Antiyoko'nun oğlu İskender çıkıp Ptolemo şehrini aldı ve orada saltanat sürdü. **2***Bunu kral Dimitriyos işitince, birçok askerler topladı ve üzerine ordu çıkardı. **3***Sonra Yonatan'a mektupla söz ve selam gönderip onu onurlandırdı. **4***Çünkü 'o bize karşıdır'; İskender ile barış yapmadan önce biz onun ardına takılalım, diyordu. **5***Mümkün ki ona, kardeşlerine ve milletine yaptığımız kötülükleri anımsar diyor. **6***Ayrıca ona, asker toplamalarını ve silah gereksinimlerinin giderilmesini buyurdu. Böylece onunla cenkte birlik olsun ve ona kalede olan rehineleri geri versin. **7***Yonatan da kutsal Kudüs'e gelip o mektupları tüm halk ve tüm kale bekçileri işitirken okudu. **8***Onlar da kralın ona asker toplamaya karar verdiğini duymuşlar ve büyük korkuya kapılmışlardı. **9***Kale halkı da rehineleri Yonatan'a geri verdi. O da onları kendi dostlarına teslim etti. **10***O zaman Yonatan, kutsal Kudüs'te yerleşti. Şehri yeniden inşa etmeyi ve onarmayı tartıştı.

11* Yapıcılara, surları ve Sion dağına çepçevre dört köşe taşlardan duvarlar yapmasını buyurdu. Onlar da böyle yaptılar. **12*** Bahide'nin yaptırdığı kalelerde olan yabancılar kaçtılar. **13*** Herkes kendi yerini bıraktı, kendi vilayetine gitti. **14*** Birlikte Tevrat'ı ve vasiyetleri bırakanlardan bazıları Beytsur'da kaldı; çünkü bu onların sığınağıydı. **15*** Kral İskender de Demetriyo'nun Yonatan'a gönderdiği vaadleri duymuştu. **16*** Böyle bir adam bulabilir miyiz ki onu kendimize dost ve yoldaş edelim? Dedi. **17*** Bunun için mektuplar yazarak ona gönderdi. Bu mektupların içeriği buydu: **18*** "Kral İskender kardeşimiz Yonatan'a selam ediyor. **19*** Senden haber aldık ki; güçlü bir adam ve dostluğumuza yakışan birisin. **20*** Şimdi seni tüm milletin baş imamı atıyoruz ve istiyoruz ki bunu kralın dostu anılasın -ona göz alıcı bir kaftanı ve altın tacı gönderdi-. Bizim yanımızda ve dostluğumuzda güvenilir ol." **21*** Yonatan yüz altmışıncı yılın yedinci ayında kamış bayramında kutsal giysiyi giydi. Ondan sonra asker topladı ve büyük bir silah mühimmatı gördü. **22*** Bunu Demetriyo işitince çok üzülerek şöyle dedi: -Ne yaptın? **23*** İskender kendi güvenliği için Yahudiler'le dostluk etmekte bizden önce davrandı. **24*** Biz de onlara uyarıcı bir söz yazalım ve ilgili armağanlar bol bol verelim ki bizden yana olup, bana yardım etsinler. **25*** Böylece onlara bu şekilde mektupları gönderdi. **26*** "Çünkü bizimle olan antlaşmanızı korudunuz ve dostluğumuzu sağlama aldınız. Düşmanlarımızın tarafına dönmediğinizi işittik ve sevindik. **27*** Böylelikle bize gerçekçi davranmaya çalışın da; onurumuza yaptığınız şeyler için, size bedelini bağışlayalım. **28*** Sizi çok bağışlayalım ve armağanlar verelim. **29*** Şimdi sizi utandırmayalım; tüm Yahudiler'in vergisini tuz ve taç bedelini ayrı tutalım. **30*** Bana gelir olan ekinin üçte birini, meyvelerle, ağaçların yarısını da size bu günden sonra bağışladım. Artık Yahuda vilayetinden ve ona katılmış olan üç beylikten: Samiriye ve Galile bölgesinden bu günden sonra vergi alınmasın. **31*** Kutsal Kudüs'dahi kutsal; tüm sınırları içinde ondalıklardan ve vergilerinden emin olsun. **32*** Kutsal Kudüs'teki kaleyi akladım ve baş imama verdim ki onu korumak için seçtiği adamları oraya atasın. **33*** Yahuda vilayetinden ülkeme tutsak gelen Yahudileri -ki, her nerede isebedelsiz özgür bırakıyorum. Onları köle vergilerinden bağışlayıp, hayvanlarına el atmamalarını buyuruyorum. **34*** Hem tüm bayramları, cumartesileri, aybaşları ve diğer belirli günleri -bayramdan önce ve bayramdan sonra üç gün- tüm bu günler, diyorum ki ülkemde olan Yahudiler'e ayrı tutulup emin olunsun. **35*** Hiç kimse onlara bir sıkıntı veya onlardan birisine bir iş için acı veremesin. **36*** Kralın askerlerine Yahudilerden otuz bin adam yazılsın. Onlara kralın tüm askerlerine ödenen paraya göre ulufe verilsin. **37*** Kralın en büyük kalelerine onlar yerleştirilsin ve ülkenin gerekli işlerine güvenilir kişiler atansın. Nasıl kral Yahuda bölgesine buyurduysa; düzenin sağlanması kendilerinden olsun ve kendi yasalarını kullansınlar. **38*** Sameriya vilayetinden Yahuda vilayetine katılan üç paşalık; Yahuda vilayetine katılsın. Birinin yönetimi altında olsunlar ve baş imamdan başka bir kralı dinlemesinler. **39*** Kutsal Kudüs'teki Tapınağa; Ptolema'yı ve onun çevresini, o Tapınağa ait giderler için bağışladım. **40*** Kralın gelirinden ve ona ait yerlerden her yıl on beş bin miskal gümüş verdim. **41*** Geçen yıllarda işgüderlerin ödemediği paraların üstü bundan sonra Tapınağın yapımında harcansın. **42*** Her yıl Tapınaktan alınması gereken beş bin miskal gümüş bağışlansın. Çünkü bu hizmet edenlerin gideridir. **43*** Krala ait hesaplamalarda borçlu kalan biri; kutsal Kudüs'ün Tapınağına veya onun her hangi bir yanına sığınırsa özgür bırakılsın. Ülkemdeki malları onlar için korunsun. **44*** Tapınağı onarmak için kralın gelirinden bütün giderleri karşılansın. **45*** Kutsal Kudüs ile Yahuda vilayetinde olan şehirlerin duvarlarını yapmak ve onu çepçevre sağlamlaştırmak için; kralın maliyesinden giderleri karşılansın." **46*** Bunu Yonatan ve halk duyduğunda kulaklarına inanamadılar ve kabul etmediler. Çünkü Demetriyo'nun İsrail'e yaptığı kötülükler, baskılar ve düşmanlıkları anımsadılar. **47*** Ama İskender'e razı oldular. Çünkü onların barış yapmasına neden olmuştu ve her zaman onun müttefiki oldular. **48*** Bu kez şah İskender birçok askerler topladı ve Demetriyo'ya karşı kondu. **49*** Sonra iki kral cenge girişti. Demetriyo'nun askerleri kaçmak isteyince İskender ardına takıldı. **50*** Onun askerleri galip gelmek için; gün batana dek saldırdılar ve Demetriyo o gün öldü. **51*** Ondan sonra İskender Mısır kralı Ptolema'ya elçiler gönderdi ki ona bu sözleri söylesinler: **52*** "Çünkü ülkeme döndüm, atalarımın tahtında oturdum, egemenliği aldım ve Demetriyo'yu yenerek vilayetinizi ele geçirdim. **53*** Onunla savaştım. Onunla beraber askerleri de sindirildi. Şimdi biz onun krallık tahtında oturuyoruz. **54*** Dostluğumuzun devamı için; şimdi bana kızını eşim olması için ver ki sana damat olayım. Sana ve ona yaraşan armağanları vereyim. **55*** Kral Ptolema da şöyle yanıtladı: -Atalarının ülkesine döndüğün ve krallık tahtında oturduğun gün kutlu olsun. **56*** Şimdi yazdığın şekilde yapacağım. Bundan sonra beni karşılamak için Ptolema'ya gel ki birbirimizle görüşelim ve ben sana dediğim gibi kaynatan olayım. **57*** Bu kez Ptolema, kızı Keleopatra ile Mısır'dan yüz altmış ikinci yılda çıkıp Ptolema'ya vardı. **58*** Kral İskender de onu karşılamaya geldi. O da

kızı Keleopatra'yı ona eş olarak verdi. Onun düğününü büyük görkemli bir şölenle Ptolema'da yaptı. **59***Kral İskender, Yonatan'a onu karşılamaya gelmesini yazdı. **60***O da büyük bir onurla Ptolema'ya gidip iki kralın önüne geldi. Ona ve onların dostlarına altın, gümüş ve birçok armağanlar verdi hem onların gönlünü kazandı. **61***İsrail'in bazı kötü ve yaramaz kişileri onu kollamak için karşısına toplandılar. Ama kral onlara kulak asmadı. **62***Belki de kral, Yonatan'ın giysilerini çıkarmalarını, ona göz alıcı mor pelerini giydirmelerini buyurdu ve böyle oldu. **63***Kral onu kendi yanında oturtarak beylerine: -Bununla kent içine çıkın ve deyin ki; onu hiç kimse bir şey için çekiştirmesin ve ona hiç bir şekilde kötülük yapmasın. **64***Ona karşı konuşanlar; onun görkemini, onların bağırışını ve onun göz alıcı mor pelerinini görünce kaçtılar. **65***Kral da onu gözetti. Onu kendi baş dostları arasında saydı ve onu başkumandan yaparak egemenlikte eşit yetki verdi. **66***Ondan sonra Yonatan esenlik ve sevinçle kutsal Kudüs'e döndü. **67***Bu kez yüz altmış beşinci yılda kral Demetriyo oğlu Demetriyo Girit'ten atalarının vilayetine geldi. **68***Bunu kral İskender duyunca büyük sıkıntı çekti ve Antakya'ya döndü. **69***Demetriyo, Kili-Suriye'nin paşası Apolonyo adlı kimseyi başkumandan atadı. O birçok askerler toplayarak Yamniya karşısına ordu kurdu ve baş imam Yonatan'a da adam gönderip dedi ki: **70***-Sen Yapayalnız karşımızda yücelik taslıyorsun. Ben senin için aşağılanarak eğlence oluyorum. Sen ne diye bu dağlarda karşımızda saltanat sürüyorsun? **71***Eğer şimdi sen kendi gücüne güveniyorsan; bize karşı ovaya in de burada savaşalım. Çünkü şehirlerin güçleri yanımızdadır. **72***Ben kimim ve diğer bize yardım edenler kimlerdir? Sor ve öğren ki sen karşımızda ayak üstü duramazsın, diyorlar. Çünkü ataların iki kez kendi vilayetlerinden kovalandılar. **73***Şimdi sen bu denli süvarilere ve askerlere karşı; taş, çakmaktaşı ve kaçacak yeri olmayan ovada dayanamazsın. **74***Yonatan da Apolonyo'nun bu sözlerini işittiği zaman canı sıkıldı, on bin adam seçip kutsal Kudüs'ten çıktı ve ona yardımcı olmak için gelen kardeşi Simon'u karşılamaya geldi. **75***Ordusunu Yafa yanında kurdu ve içerdekiler onu şehrin dışında kapadılar. Çünkü Yafa'da Apolonyo'nun nöbetçileri vardı. Bundan ötürü onunla savaştılar. **76***Ama yerliler korkup ona kapıları açtılar. Bu yüzden Yonatan Yafa'yı aldı. **77***Apolonyo bunu duyduğunda üç bin süvarisi ve birçok savaşçılarından bir asker seçip; **78***İleri gideceğim diye Azot'a ulaştı. Ondan sonra çabucak ovaya indi. Çünkü süvarileri çok olduğundan onlara güveniyordu. **79***Yonatan da onun arkasından Azot'a dek yürüdü ve iki taraf birbiriyle cenge giriştiler. Ama Apolonyo bin kadar atlıyı arkalarında gizlemişti. **80***Yonatan şöyle dedi: -Ensemizde pusu var! Bu kez onlar onun askerlerinin çevresini kuşatıp, sabahtan akşama dek onların üzerine mızraklar attılar. **81***Ama askerler Yonatan'ın buyruğu üzere bekliyordu ve onların atları da yoruldu. **82***Ondan sonra Simon kendi adamlarını çıkarıp kendi alayına kattı. Düşmanların süvarileri yorgun olduğundan bozulup kaçtılar. **83***Süvariler ovada dağılıp Azot'a kaçtılar ve onların putu olan Dagon'un tapınağına sığınmak için girdiler. **84***Ama Yonatan Azot'u ve çevresindeki şehirleri yaktı. Onların mallarını çapul etti. Dagon evini içine sığınanlar ile birlikte ateşe verdi. **85***Kılıçtan ölenler, yanarak ölenler ile birlikte sekiz bin kişi kadardı. **86***Yonatan oradan göçüp Aşkalon yanında ordu kurdu ve oranın yerli halkı onu büyük onurla ağırladı. **87***Ondan sonra Yonatan, birçok çapulla birlikte kutsal Kudüs'e geri döndü. **88***Bunu kral İskender duyunca, Yonatan'a daha çok bağışladı. **89***Ve ona kralın yakınlarına verilen geleneksel altın tokayı gönderdi ve ona Akron'un tüm çevresini mülkü olarak bağışladı.

11. Bölüm: Potelemeyus'un kızının kocası Aleksandır ile savaşı. Sonra Suriye'nin imparatorluğun topraklarından değişikliğe uğraması ve Yonathan'ın(*Yuda's*) bunu kabul etmesi.

1*Ondan sonra Mısır kralı, deniz sahilindeki kum gibi asker ve birçok donanma topladı. İskender'in ülkesini bir oyunla ele geçirip kendi ülkesine katmak istiyordu. **2***Ondan sonra Suriye'ye barış sözüyle çıktı. Şehirde olanlar ona kapılarını açıp karşılıyordu. Çünkü kral İskender onların kaynatası olduğundan onları karşılamalarını buyurmuştu. **3***Ama Ptolemeyo şehirlere girer girmez; her şehire askerlerini kendi güvenlikleri için yerleştiriyordu. **4***Azot'a yaklaştığında ona Dagon'un yanmış tapınağını, Azotu ve kasabalarını yıkılmış; yerde yatan leşlerini ve Yonatan'ın cenk edip yaktığı yanmış adamlarını gösteriyorlardı. Çünkü onlardan yol üzerine dağlar gibi yığmışlardı. **5***Krala Yonatan'ın yaptığı şeyleri onu kötülemek için anlatıyorlardı. Ama kral konuşmadı. **6***Yonatan da kralı karşılamak için görkemli bir şekilde Yafa'ya geldi ve birbirleriyle selamlaştıktan sonra orada gecelediler. **7***Ondan sonra Yonatan kralla ta Elvatro dedikleri ırmağa dek gitti ve kutsal Kudüs'e döndü. **8***Kral Ptolemo deniz kıyısındaki şehirlere ve yalıda olan Selefke adındaki şehre dek geldi. İskender'e kötülük yapmayı tasarlıyordu. **9***Kral Demetriyo elçiler gönderip şöyle dedi: -Gel de antlaşalım. Sana İskender'de olan kızımı vereyim de babanın ülkesinde kral olasın. **10***Ona kızımı verdiğime pişman oldum. Çünkü o beni öldürmek istiyor. **11***Ama onu ve ülkesini almak

istediği için bu suçlamaları yapıyordu. **12***Ondan sonra kızını ondan alıp Demetriyo'ya verdi ve onu İskender'den ayırdı da düşmanlıkları açıkça belli oldu. **13***Ptolemo Antakya'ya gidip başına iki sarık taktı; birini Asya ve diğerini de Mısır için sardı. **14***O zaman kral İskender, Kilikya'daydı; çünkü o vilayetin halkı isyan etmeye hazırlanıyordu. **15***İskender bu şeyleri işince, askeriyle Ptolemo'nun karşısına çıktı. Ptolemo da askerini kaldırıp ona birçok askerlerle karşı geldi ve onu uzaklaştırdı. **16***İskender de Arabistan'a sığınmak için kaçtı ve kral Ptolemo onurlandırıldı. **17***Bu kez Zabdiyal adında bir Arap, İsken der'in başını keserek onu Ptolemo'ya gönderdi. **18***Kral Ptolemo da üç gün sonra öldü. Kalelerde olanlar yine o kalelerde olanlardan öldürüldüler. **19***Yüz altmış yedinci yılda Demetriyo kral oldu. **20***O zaman Yonatan Kudüs'te olan kaleyi almak için Yahuda vilayetinde olanları topladı ve onun karşısına birkaç yapılar yaptı. **21***Onların milletine kin tutan bazı kötü adamlar, krala gelip Yonatan'ın kaleyi kuşattığını anlattılar. **22***O da bunu duyunca darıldı ve o haber alır almaz Ptolemo'ya geldi. Yonatan'a kaleyi kuşatmaktan vazgeçmesi için ve onunla alelacele buluşması için karşılamaya gelmesini yazdı. **23***Bunu Yonatan duyunca kuşatmayı durdurmalarını buyurdu. O ise İsrail'in yaşlı ve imamlarını seçip kendini tehlikeye attı. **24***Altın, gümüş, güzel giysiler ve başka birçok armağanlar alıp krala; Ptolemo'ya geldi ve onun dostluğunu buldu. **25***Milletinden olan bazı kötü kişiler ondan şikayet ettiler. **26***Ama kral ona selefleri gibi davrandı ve onu tüm dostlarının önünde yükseltti. **27***Ona baş imamlığı ve önceden onun olan diğer tüm onurunu vermeyi kararlaştırarak onu kendisinin baş dost yaptı. **28***Yonatan da krala rica edip Yahuda bölgesinden, üç beylikten ve Samariya eyaletinden vergi alınmamasını istedi. Bunun için ona üç yüz gümüş para verdi. **29***Kral da razı oldu ve Yonatan'a tüm bu işler için bu şekilde bir mektup yazdı: **30***"'Demetrio adındaki kral kardeşim Yonatan'a ve Yahuda halkına selam ediyor. **31***Özellikle dostumuz Lasten'e yazdığımız mektubun kopyasını size de yazdık ki göresin: **32***Kral Demetriyo baba Lasten'e selam eder. **33***Dostlarımız! Bizimle antlaşan ve emniyeti gözeten Yahudi milletine. Onların bize olan iyi niyetine karşılık iyilik etmeyi kararlaştırdık. **34***Şimdi onlara Yahuda vilayetinin sınırlarını belirledim. Samiriye bölgesinden Yahuda bölgesine katılmış Aferema, Lidda ve Ramaten adındaki üç beyliği tüm yakınlarıyla kutsal Kudüs'te kurban kesenlere; kral onlardan her yıl önceden aldığı toprağın ürününden ve ağaç meyvelerinden olan, kralın payının yerine onlara verdik. **35***Diğer bize ait olan şeylerin ondalıklarından, bize ait vergilerden ve bize ait tuzlalar, taçlar (vs). diyorum ki tüm bu şeyleri kaldırıyoruz. **36***Bundan sonraki zamanlarda bu şeylerden hiç söz etmeyeceğiz. **37***Şimdi bu mektupların kopyalarını yazdırın ve onları Yonatan'a verin ki kutsal dağda uygun, özel bir yere konulsun." **38***Ondan sonra kral Demetriyo gördü ki, bölge onun önünde huzur içinde ve ona hiç kimse karşı gelmiyor. Bu yüzden tüm askerlerini ve herkesi kendi yerine göndererek serbest bıraktı. Yabancı savaşçı milletlerden başka; onları ulusların adalarından kaldırdı. Bu yüzden atalarının tüm askerleri ona düşman oldular. **39***Önceden İskender'in tarafını tutan Trifon adındaki kişi tüm askerlerin Demetriyo üzerine söylendiklerini görüp; İskender'in oğlu Antiyoko adındaki çocuğu besleyen Arap İmalko'ya gitti. **40***Ona her zaman cömert davranıyordu ki onu ona versin. Ta ki babasının yerine kral olan ve orada birçok günler duran Demetriyo'nun yaptığı şeyleri ve askerin ona düşmanca davrandığını duyurdu. **41***O sırada Yonatan kral Demetriyo'ya Kudüs'ün kalesinde ve diğer kalelerde olanları götürmeleri için adam gönderdi. Çünkü onlar İsrail ile savaşıyorlardı. **42***Kral Demetrio da onu yanıtlayarak şöyle dedi: -Sana ve milletine yalnız bunu değil; ama beğeneceğin ve gereğinden çok halkının onuruna güzel şeyler yapabileceğim. **43***Şimdi bana cenk için adamlar gönderirsen iyi edersin. Çünkü tüm askerlerim bana baş kaldırdılar. **44***Yonatan da ona güçlü üç bin askeri Antakya'ya gönderdi. Onlar krala geldiklerinde kral da onların gelişine çok sevindi. **45***Bu kez vilayetliler kralı öldürmek için; yüzyirmi bin adam kadar şehrin göbeğinde toplandılar. **46***Kral da sarayına kaçtı ve vilayetliler şehrin tüm sokaklarını ele geçirip dövüşmeye başladılar. **47***Ama kral, Yahudileri yardıma çağırdı ve tümü onun yanına toplandılar. Ondan sonra herkes şehire dağıldı ve o gün şehirde yüz bin kadar adam öldürüldü. **48***Kenti ateşe verdiler. O gün birçok çapullar aldılar ve kralı kurtardılar. **49***O bölgenin halkı, Yahudilerin kenti istedikleri gibi ele geçirdiklerini görünce yürekleri sıkıldı ve ayrılarak krala böyle yalvardılar: **50***-Bize sağ elini uzat! Yahudiler bizimle ve şehir ile dövüşmekten vazgeçsinler. **51***Ondan sonra silâhlarını yere atarak barıştılar. Yahudiler de kralın ve onun ülkesinde olanların yanında sevildiler. Ondan sonra kutsal Kudüs'e bir sürü ganimetle döndüler. **52***Kral Demetriyo da kendi tahtında oturdu ve vilayet onun günlerinde rahat buldu. **53***Ama o gerçek tanımaz kişi, tüm söylediği şeyleri bozdu. Yonatan'dan ayrılıp ona iyiliğine göre yapmadı. Daha çok ona kötülük yaptı. **54***Bu şeylerden sonra Trifon döndü; onunla genç çocuk Antiyoko(+) kral olup, başına onur tacını giydi. **55***Demetriyo'nun

dağıttığı tüm askerler onun yanına toplanarak Demetriyo ile cenk ettiler. **56*** O da bozularak kaçtı ve Trifon hayvanları alıp Antakya'yı ele geçirdi. **57*** Genç Antiyoko, Yonatan'a şöyle yazdı: -Ben sana baş imamlığı veriyorum ve seni dört beylikler üzerine atıyorum ki kralın dostlarından biri olasın. **58*** Ona altın kaplarla birsürü parçalar gönderdi. Sonra ona altın kaplardan içmesini ve göz alıcı kaftanını giymesini buyurdu. O artık altın toka takıp dolaşabilirdi. **59*** Kardeşi Simon'u Sur'un sınırından ta Mısır'ın sınırlarına dek paşa atadı.
60* Yonatan çıkıp nehir ötesinde ve şehirlerinde dolaştı. Tüm Suriye askerleri de ona yardım için yanında toplandılar ve Askalon'a geldi. Yöre halkı da onu onurlandırmak için karşılamaya geldi. **61*** Ondan sonra oradan göçüp Gaza'ya gitti. Gaza'da olanlar şehir kapılarını kapadılar. O da onu kuşattı ve çevrede olan kasabaları yakarak yağmaladı. **62*** Bu kez Gaza'da olanlar Yonatan'a yalvardılar. O da onlara sağ elini sundu ve beylerinin oğullarını rehine alıp onları kutsal Kudüs'e gönderdi. Bölgeyi Şam'a dek gözetti. **63*** Ondan sonra Yonatan, Demetriyo'nun kumandanlarının Galile'de olan Kadeş'e onu bölgeden kaldırmak için geldiklerini işitti. **64*** Onlara karşı gitti ve kardeşi Simon'u bölgede bıraktı. **65*** Simon da Beytsur üzerinde ordu kurdu. Onunla birçok günler dövüştü ve onu kuşattı. **66*** Ama içerdekiler ona sağ elini sunması için yalvardılar. O da onlara sundu ve onları oradan dışarıya sürdü. Şehiri alarak içine bekçiler koydu. **67*** Yonatan ise kendi askerleriyle Genesaret'in suları yanında konakladı. Ertesi sabah oradan göçerek Asur ovasına gittiler. **68*** Ve orada yabancıların askeri üstüne dağlara bir pusu gönderip ovaya karşısına geldiler. **69*** Pusu da yerinden kalkıp cenge katıldı. **70*** Yonatan'ın tüm askerleri kaçıyordu. Savaşçıların kumandanlarından Abşalom oğlu Matanya ve Kalzi oğlu Yahuda'dan başka hiç kimse kalmadı. **71*** Bunun üzerine Yonatan giysilerini yırtıp başına toprak saçtı ve dua etti. **72*** Ondan sonra düşmanlar üzerine cenge dönüp onları bozguna uğrattı ve kaçırdı. **73*** Onun kaçan askerleri bunu görünce ona döndüler. Onları onunla birlikte ta Kadeş'e; onların ordusuna dek kovaladılar ve orada konakladılar. **74*** O gün yabancılardan üç bin kadar adam öldürüldü ve Yonatan kutsal Kudüs'e döndü.

(+): IV. Antiyokus Diyonisos, (*)I.Mak 10/1'e bak. Bu isim büyük İskender değil; başka bir kral olan Antiyoko oğlu genç Antiyokus(Veya Keleopatra ile evlenen Markus Antonyüs olabilir? Yaklaşık M.Ö 58-30?).

12. Bölüm: Yonathan'ın Ispartalılar ve Romalılar'a elçiler göndermesi. Onun Kudüs'ü onarması ve Trifon'un onu hainçe yakalaması.

1* Bu kez Yonatan, zamanın çok iyi değerlendirilmesi gerektiğini anladı. Adamlar seçip onları Roma'ya; onlarla olan dostluklarını yenilemek ve pekiştirmek için gönderdi. **2*** Ispartalılar'a ve başka yerlere o anlamda mektuplar gönderdi. **3*** Böylece onlar Roma'ya gittiler ve 'akil adamlar meclisi'ne girip Yonatan'a şöyle dediler: -Baş imam ve Yahuda halkı onlarla olan dostluğu ve antlaşmayı -önceden olduğu üzere yenilemek için gönderdiler. **4*** Meclis üyeleri de onlara birçok bölgelerin halkı için mektuplar verdi ki onları esenlikle Yahuda vilayetine götürsünler. **5*** Yonatan'ın Ispartalılar'a yazdığı mektupların kopyası budur:
6* "Baş imam Yonatan, halkın yaşlıları, imamları ve Yahudilerin kalan halkı; Ispartalı kardeşlerine selam ederler. **7*** Önceden aramızda kral olan Aryo'dan baş imam Oniya'ya mektuplar gönderildi ki siz kardeşlerimizsiniz! Böylece bunu aşağıda yazılmış olan sözler açıklıyor. **8*** Oniya da ona gönderilen adamı iyi karşıladı ve içinde sözleşmeyle dostluk bulunan mektupları aldı. **9*** Eğer biz bu şeylere gereksinim duymasak da; bizi elimizdeki Kutsal Kitaplar avutuyor. **10*** Gene de sizinle olan dostluk ve kardeşliğimizi yenilemek için sizden ayrılmayalım diye size göndermeyi uygun gördük. Çünkü uzun zamandan beri bize adam göndermediniz. **11*** Şimdi biz daima, her zaman bayramlarda ve diğer uygun günlerde sunduğunuz kurbanlar ile namazlarda kardeşleri anmayı uygun gördüğümüz gibi sizleri de anarız. **12*** Çok onurlu olduğunuz için sevinçliyiz. **13*** Ama bizi soracak olursanız çok kötülükler ve cenkler çevremizi sardı; çevremizdeki krallar bizimle çok kavgalar yaptılar. **14*** Sonunda size olan cenklerde, diğer müttefik ve dostlarımız gibi rahatsız etmek istemedik. **15*** Çünkü bize yardım eden gökten yardımcımız var. Bu yüzden düşmanlarımızdan kurtulduk ve muhaliflerimiz kahroldu. **16*** Şimdi Antiyoko oğlu Numinyo'yu ve Yason oğlu Antipato'yu seçip onları Romalılar'a önceden olan dostluk ve sözleşmemizi yenilemek için gönderdik. **17*** Onlara size gelip selam söylemelerini ve size kardeşliğimizin yenilenmesi için yazılan mektupları vermelerini söyledik. **18*** Şimdi eğer bize bu konu için yanıt verirseniz iyi olur." **19*** Aryo'nun Oniya'ya yazdığı mektubun kopyası budur: **20*** "Ispartalılar'ın kralı baş imam Oniya'ya selam eder. **21*** Kitaplarda bulundu ki Ispartalılar ve Yahudiler; İbrahim'in soyundan olup kardeşlerimizdir. **22*** Bunu biz bildikten sonra, bize durumunuzu yazarsanız iyi edersiniz. **23*** Biz de buna karşılık size yazıyoruz ki, tüm davarlarınız ve malınız bizimdir; bizimki de sizin. Böylece size bu öykülerin bilinmesini buyurduk." **24*** Yonatan, Demetriyo'nun valilerinin -eskisinden daha çok askerlerle- onunla cenk etmek için geri döndüğünü duydu. **25*** Kutsal

Kudüs'ten dönerek, onları Hamat yakınlarında karşıladı ve onlara kendi vilayetine baskına izin vermedi. **26***Onların ordusuna casuslar göndererek çaşıtlattı. Onlar da dönüp ona gece baskını için buyruk vermesini istediler. **27***Güneş battıktan sonra Yonatan kendi askerlerine uyanık durmalarını ve silahlı olarak gece boyunca cenge hazır olmalarını buyurdu. Bunun için ordunun çevresine karakollar kurdurdu. **28***Düşmanlar da Yonatan ile askerlerinin cenge hazır olduklarını duyunca korktular ve kendi ordusunda ateşler yakarak gittiler. **29***Yonatan ve adamları sabaha dek hiçbir şeyden habersizdiler. Çünkü yanan ateşleri gördüler. **30***Ondan sonra Yonatan arkalarından gitti; ama onlara yetişemedi. Çünkü Elevteru ırmağını geçmişlerdi. **31***Böylece Yonatan Zabadi adındaki Araplar'a saldırarak onları öldürdü ve birçok çapullar aldı. **32***Sonra gidip krala geldi ve büsbütün vilayeti dolaştı. **33***Simon da dışarıya çıktı ve ta Askalon'a yakın kalelere dek dolaştı. Yafa'ya doğru döndü ve onu bastı. **34***Çünkü içerde olanların kaleyi Demetriyus'un adamlarına teslim etmek istediklerini duydu. Bu yüzden orasını beklemek için bekçiler koydu. **35***Onda sonra Yonatan döndü ve halkın yaşlılarını toplayıp Yahuda'da kaleler yapmak için görüştü. **36***Kutsal Kudüs'ün surlarını kaldırmak; kale ile şehrin arasında yüksek ve büyük bir duvar çekmek için; ta ki şehirden ayrı ve başka türlü olsun ve içerde olanlar şehirde alışveriş yapamasın. **37***Böylece Yonatan ve yaşlılar şehri onarmağa toplandılar. Yonatan onara onara, doğuya doğru olan ırmağın surlarına dek geldi ve Kafenata adındaki yeri yeniden yaptılar. **38***Simon da Adida'yı alçak yerde yaptı ve onu kapılarla, sürgülerle güçlendirdi. **39***Bu kez Trifon Asya kralı olduğundan; onur tacını takmak ve kral Antiyoko üzerine el koymak istiyordu. **40***Ama Yonatan'ın buna razı olmayıp savaşacağından korktu. Bu yüzden de Yonatan'ı öldürmek için yakalamaya fırsat kolluyordu. Böylece göçüp Beytsan'a geldi. **41***Yonatan da ona karşı kırk bin seçkin cenk adamlarıyla yürüdü ve Beytsan'a geldi. **42***Trifon,Yonatan'ın büyük bir kalabalıkla orada olduğunu görünce; ona el atmaya korktu. **43***Onu onurlandırarak kabul etti ve tüm dostlarına övdü. Ona armağanlar verdi ve kendi askerlerine; ona kendi özünü dinledikleri gibi dinlemelerini buyurdu. **44***Sonra Yonatan'a şöyle dedi: -Niçin tüm bunlarla halkı üzüyorsun? Çünkü aramızda savaş yok. **45***Şimdi bunların tümünü evine gönder ve kendine birkaç adam seç ki seninle olsunlar. Benimle Ptolema'ya gel ki ben sana onu diğer kalelerle, tüm elçilerle vereyim ve ondan sonra gideyim. Çünkü ben bunun için geldim. **46***Yonatan da ona inandı ve onun dediği gibi yaptı; savaşçıları geri gönderdi. Onlar da Yahuda bölgesine gittiler. **47***Yanına üç bin adam seçip, iki binini Galile'ye gönderdi ve bini de onunla beraber gitti. **48***Ama Yonatan Ptolema'ya girdiği gibi yerliler kapıları kapayıp onu tuttular ve tüm içeri girenleri kılıçla öldürdüler. **49***Trifon da piyadeleri ve süvarileri Galile'de olan büyük ovaya, tüm Yonatan'ın halkını öldürmek için gönderdi. **50***Ama onlar Yonatan'ın tutulduğunu ve kendi adamlarının öldürüldüğünü öğrenince; birbirleriyle yüreklenip ve saflarını sıklaştırıp cenge hazır gittiler. **51***Onları kovalayanlar onların kendi canları uğruna savaştıklarını görerek geri döndüler ve tümü sağlıcakla Yahuda bölgesine geldi. **52***Yahudiler de Yonatan'ın ve yoldaşlarının yasını çekip çok korktular ve tüm İsrail'de büyük yas oldu. **53***Çevredeki diğer milletler de onları bitirmeye çalıştılar. **54***Çünkü başkanları yoktur; hadi gelin onlarla savaşalım ve onların adını insanlar arasından kaldıralım, diyorlardı.

13. Bölüm: Simon'un Yonatan yerine geçmesi ve Trifon'un onu öldürmesi. Demetriyus ile bir bağımsızlık antlaşması imzalaması.

1*Bu kez Simon, Trifon'un Yahuda'nın vilayete gelmek ve onlara sıkıntı vermek için kalabalık askerler topladığını duydu. **2***Halkın şaşkın ve korkmuş olduğunu gördü. Kutsal Kudüs'e gidip halkı topladı. **3***Ve onları yüreklendirerek şöyle dedi: -Ben kardeşlerimle beraber babamızın ocağı, dinimiz ve Tapınağımız için neler yaptık? Ne denli seferler ve sıkıntılar çektikse bunları sizler biliyorsunuz. **4***Bu yüzden benim tüm kardeşlerim İsrail için öldüler; ancak yalnız bir tek ben kaldım. **5***Şimdi Allah etmesin ki ben her kötü zamanda kendi canımı koruyayım. Çünkü ben de kardeşlerimden daha iyi değilim. **6***Belki milletimin, Tapınağımın, kadınlarımızın ve çocuklarımızın öcünü alacağım. Çünkü tüm milletlerin bize karşı yaptığı kötülükler yüzünden bu sıkıntılar uğruna toplandık. **7***Halkın bu sözleri duymasıyla öz güvenleri arttı. **8***Sonra bütün halk yüksek sesle şöyle dedi: Yahuda ve kardeşlerinin yerine sen bizim başkanımız ol. **9***Cengimizi sen yönelt ki biz her dediğini yapalım. **10***Böylece o tüm savaşçılarını topladı ve kutsal Kudüs'ün duvarını tamamlamak için acele etti. Onları her taraftan sağlamlaştırıyordu. **11***Abşalom oğlu Yonatan'ı birçok askerlerle Yafa'ya gönderdi. O da içinde olanları kovup orada oturdu. **12***O zaman Trifon kalabalık askerlerle Yahuda bölgesine girmek için Ptolema'dan göçtü. Yonatan onunla göz hapsindeydi. **13***Simon, Adida'daki ovaya karşı ordu kurdu. **14***Trifon, Simon'un kardeşinin Yonatan'ın yerine geçtiğini öğrendiğinde; onunla savaşmak için elçilerle ona şöyle haber gönderdi: **15***-Biz kardeşin Yonatan'ı, elinde olan kamu görevi

yüzünden, kralın defterdarlığına olan borç gümüş paraları için alıkoyduk. **16***Şimdi bize yüz yük gümüş para ve onun iki oğlunu rehin gönder ki salıverilip bize baş kaldırmasın ve onu serbest bırakalım. **17***Ama Simon onların bunları hileyle söylediklerini anladı; yine de gümüş paraları halkın öfkesine uğrayıp, böyle dememeleri için gönderdi: **18***"'Parayı ve çocuklarını göndermediği için kardeşi öldü.'' **19***Böylece oğlanları ve yüz yükü gönderdi. Ama Trifon sözünde durmayarak Yonatan'ı serbest bırakmadı. **20***Bundan sonra Trifon ülkeyi basmaya ve bozmaya geldi. Adora giden yolu dolaştı. Simon da kendi askerini her gittiği yerde karşısına çıkardı. **21***Kalede olanlar Trifon'a kendilerini çölden karşılamaya ve tahıl göndermeleri için elçiler gönderdi. **22***Trifon da tüm süvarilerini o gece gelmek için hazırladı. Ama o gece çok kar yağdığından, kar yüzünden gelemedi ve oradan göçerek Gilat semtine dek gitti.**23***Baskama yaklaştığı gibi Yonatan'ı öldürdü ve orada gömüldü. **24***Ondan sonra Trifon dönüp kendi vilayetine gitti. **25***Simon da kardeşi Yonatan'ın kemiklerini almaya adam gönderdi ve onu atalarının kenti Modin'in gömdü. **26***Tüm İsrail onun için büyük yas çekip birçok günler ağladılar. **27***Simon da kendi babasının ve kardeşlerinin mezarları üstünde, biraz yüksekte; arkasında ve önünde cilalı taşlardan birer türbe yaptı. **28***Ve o türbeler önünde birbirine karşı yedi dikili taş koydu. Birini babası, birini anası ve dördünü de kardeşleri için. **29***Onların çevresine büyük ve eşit direkler dikti ve direkler üzerinde sonsuzluk anısı için silahlar yaptırdı ve silahların yanına gemiler kazdırdı ki tüm denizlerde gezenler görsünler. **30***Modin'de yaptırdığı ve bu güne dek duran mezarlık budur. **31***Bu kez Trifon gençecik kral Antiyoko'yu hileyle öldürdü. **32***Onun yerine kral olup, Asya'nın onur tacını taktı ve o vilayette büyük katillik yaptı. **33***Simon ise Yahuda'nın kalelerini yaptı. Onları yüksek burçlarla, surlarla, sürgülü kapılarla çevirdi ve kalelere tahıl depoladı. **34***Ondan sonra adamlar seçip kral Demetriyo'ya vilayetin aydınlığı için haber gönderdi. Çünkü Trifon'un tüm işleri yağmalamaktı. **35***Demetriyo da ona bu yüzden -buyruk ve yanıtlarla- elçiler gönderip böyle mektuplar yazdı: **36***"'Kral Demetriyo baş imam ve şahın dostu Simon'a, Yahudilerin yaşlılarına hem halkına selam eder. **37***Gönderdiğiniz altın tacı ve kaftanı kabul ettik. Sizi büyük esenliğe koymak için; size ve yöneticilere elçilik yazısı yazmaya hazırız. **38***Sizinle antlaştığımız tüm şeyler geçerlidir. Yaptığınız kaleler de sizin olsun. **39***Bu güne dek yaptığınız yanlışlıklar ve suçlar bağışlanıyor. Taç vergisi ve kutsal Kudüs'te alınan haraç artık verilmesin. **40***Eğer aranızda birtakım kişiler; bize yazılmaya değer ise yazılsınlar. Böylece aramızda barış olsun." **41***Yüz yetmişinci yılda milletlerin boyunduruğu İsrail'den kaldırıldı. **42***Baş imam, baş kumandandan ve Yahuda'nın önderi olan Simon'un birinci yılında; İsrail halkını ticarette ve belgelerde yazmaya başladılar. **43***O yıllarda Simon, Gaza üzerine ordu kurdu ve onu çevreleyerek orasını kuşattı. Toprak sürmek için büyük bir yapı yaptı ve onu şehire yaklaştırdı ve onunla bir kaleyi vurup aldı. **44***O yapıda olanlar şehire sıçradılar ve şehirde büyük korku oldu. **45***Yerliler kadınları ve çocuklarıyla -yırtık giysili olarak- sur üstüne çıkıp büyük sesle bağırdılar. Simon'un onlara sağ elini vermesi için yalvardılar. **46***Dediler ki: -Bizim küstahlığımıza bakma! İllâ merhametine göre davran. **47***Simon da onlarla barıştı ve onları şiddetli bir cenk ile kırmadı. Sonunda onları şehirden dışarıya saldı, içinde putlar olan evlerini temizledi ve övgülerle hamd edip içine girdi. **48***Onların içinden her türlü pisliği attı ve oraya Tevrat'ı gözeten adamları yerleştirdi. Onu daha çok güçlendirip kendi için bir mekân yaptı. **49***Bu kez kutsal Kudüs'teki kalede olanlar; vilayete girip çıkmaya, alım satım etmeye izinleri olmadığından büyük açlık çektiler ve birçoğu da açlıktan öldü. **50***Böylece Simon'u çağırdılar ki onlara sağ elini sunsun. O da yardımcı oldu ve onları oradan dışarıya attı. Kaleyi kirlilikten temizledi. **51***Yüz yetmiş birinci yılın ikinci ayının yirmi üçüncü gününde şükrederek hurma dalları, telli sazlar, vurgulu çalgılar ve ilâhilerle içeri girdiler. Çünkü İsrail vilayetinden büyük düşmanın kökü kazınmıştı **52***O günü her yıl sevinçle kutlamak için yasa çıkardı. **53***Kaleye yakın olan Tapınağın dayanağını daha çok dikleştirdi ve orada kendi halkıyla yerleşti. **54***Ondan sonra Simon oğlu Yuhanna'nın yiğit biri olduğunu görüp; onu tüm askerlerin başı yaptılar ve Gazara'da yaşadı.

14. Bölüm: Baş rahip(*İmam/Kâhin*) Simon'un huzur içinde olan egemenliği.

1*Yüz yetmiş ikinci yılda kral Demetriyo askerlerini toplayıp Medyan vilayetine -kendine yardımcılar bulmak için- gitti ki Trifon ile cenk etsin. **2***Pers ve Medyan kralı olan Arsaka da Demetrios'nun kendi sınırlarına geldiğini duyunca; kendi askerlerinden birini, onu sağ yakalamaları için gönderdi. **3***O da gidip önce Demetriyo'nun askerlerini bozdu. Onu tuttu ve Arsaka'ya götürdü. O da onu zindana attı. **4***Yahuda eyaleti; kendi milletini iyiliğe çabalayan Simon'un tüm günlerinde huzur içindeydi. Onun yönetimi ve görkemi onlara her zaman değerliydi. **5***Bu başarılarından başka bir Liman yapmak için Yafa'yı aldı ve denizin adalarına bir giriş açtı. **6***Kendi milletine sınırlar açarak vilayeti eline

geçirdi. **7***Birçok tutsaklar topladı. Gazza, Beytsur ve kalesini aldı; oradan iğrençliği kaldırdı. Ona hiç kimse karşı koyamadı. **8***Herkes kendi yerine bakardı; yer de kemdi ürününü ve tarlanın ağaçları kendi meyvelerini verirdi. **9***Yaşlılar çarşılarda oturuyorlar ve tümü iyi sohbetler ediyordu. Gençler onur ve cenk giysisi giyiyordu. **10***Şehirleri tahıllarla ve çeşitli savaş aletleriyle doldurdu. O denli ki onun ünü ta yerin ucuna dek erişti. **11***Bölgeyi esenliğe çıkararak İsrail'i sevindirdi. **12***Herkes kendi asmasının ve kendi incirinin altında otururdu ve onları hiç kimse korkutmuyordu. **13***Çünkü savaşçıları vilayetten kaldırılmıştı ve o asırda krallar yenildiler. **14***Kendi halkının yoksullarını destekledi, Tevrat'ı gözetti, her kötü ve yaramaz adamı ortadan kaldırdı. **15***Tapınağı bezedi ve kutsal kapları çoğalttı. **16***Bu kez Roma ve Isparta'da Yonatan'ın öldüğü haberi işitilince Romalılar ve Ispartalılar çok üzüldüler. **17***Ama yerine kardeşi Simon'un baş imam olduğunu, vilayeti ve içindeki şehirleri aldığı duyulunca; **18***Yahuda, Yonatan ve kardeşleriyle yaptığı dostluk antlaşmasını onunla yenilemek için ona bakır levhalarla mektuplar yazdılar. **19***Bunlar kutsal Kudüs'te halkın önünde okundular. **20***Ispartalılar'ın gönderdiği mektupların kopyası budur: "Ispartalılar şehrin idarecilerine, hakimlerine, baş imam Simon'a, kardeşlerine, yaşlılara, imamlara ve Yahudi halkının geri kalanlarına selam eder. **21***Bizim milletimize gönderilen elçiler; bize onurunuzdan ve saygınlığınızdan haber verdiler. Biz de onların gelişinden sevindik. **22***Onların söylediği şeyleri halkın kayıt defterine bu şekilde yazdık: "Antiyoko oğlu Numenyo ve Yason oğlu Antipatro adındaki Yahudilerin elçileri bize aramızdaki dostluğu yenilemek için geldiler. **23***Milet de bu adamları onurla kabul etmek ve sözlerinin kopyasını nüfus kütüğüne yazmaya razı oldu. Ta ki Isparta halkına anı için olsun. Bunların kopyasını da baş imam Simon'a yazdı." **24***Bundan sonra Simon Numenyo'yu bin mına ağırlığında büyük bir altın kalkanla Roma'ya gönderdi ki onlarla antlaşsın. **25***Halk bu olanları duyunca şöyle söyledi: -Simon ile oğullarına nasıl iyilik yapabiliriz? Çünkü onunla kardeşleri ve atalarının ocağı bizim işlerimizi yaptılar ve İsrail'in düşmanlarıyla cenk edip onları yanlarından kovdular. **26***Simon başkanlığı bir karara bağlayıp, bunu bakır levhalara kazıttı ve onları 'Sion Dağı'nda direkler üzerine koydular. **27***Kitabet'in kopyası böyledir: "Yüz yetmiş ikinci yılda ki baş imam Simon'un üçüncü yılıdır. Eylül ayının on sekizinci gününde, Asaramel'de; imamların, halkın, milletlerin önderlerinin ve vilayet yaşlılarının büyük cemaatinde. **28***Bize bildirildi ki, ülkemizde birçok savaşlar olalıdan beri; **29***Yoarib soyundan Matatya oğlu Simon'un kardeşleri kendilerini özgürlüğe bıraktılar ve kendi halkının düşmanlarıyla savaştılar. Tâ ki kendi halkını büyük onur sahibi etsinler. **30***Yonatan kendi halkını toplayıp onların baş imamı oldu ve kendi halkına birlik getirdi. **31***Onların düşmanları yöreyi kayda almak ve Tapınağa el koymak için ülkeyi ele geçirmek istemişti. **32***İşte Simon o zaman kalkıp kendi halkı için savaştı ve kendi gümüş parasını harcadı hem kendi halkının savaşçılarına silahla para verdi. **33***Yahuda şehirlerini ve Yahuda sınırında olan Beytsur'u ki, önceden düşmanlarının silahları oradaydı. Onu güçlendirdi ve içine Yahudi adamlarını korumak için koydu. **34***Deniz kıyısında olan Yafa'yı ve Azot sınırında olan Gazara'yı -ki önceden düşmanların elindeydi ve çok güçlüydü- içine Yahudileri yerleştirdi ve oraya onarım için her çeşit şey koydu. **35***Halk da Simon'un işlerini ve kendi halkına kazanmak istediği onuru görüp onu kendilerine egemen ve baş imam seçtiler. Çünkü o bu denli şeyler yapmış, halkına adalet ve gerçeği gözetmişti. Ayrıca kendi ulusunu yükseltmek için çok çaba sarfetmişti. **36***Onun günlerinde her şey onun elinden çıkmış ve onların bölgesinden milletler kaldırılmıştı. Kutsal Kudüs'te ve Davut kentinde olanlar da kendilerine bir kale yaptılar. Oradan çıkıp Tapınağın çevresinde olan her şeyi bozarlardı ve temiz yerde büyük çapta kıyımlar yaptılar. **37***İçine Yahudi adamlarını yerleştirdiler. Vilayetin ve şehirlerin yardımı için onu güçlendirdi ve kutsal Kudüs'ün surlarını yükseltti. **38***Kral Demetriyo da onun baş imamlıkta durmasına karar verdi. **39***Onu kendi dostlarından biri gibi gördü ve ona büyük bir onur verdi. **40***Çünkü Yahudiler'in Romalılar'ın dostları ve müttefikleri olduğunu duymuştu. Romalılar Simon'un elçilerini karşılamak için görkemle gelmişlerdi. **41***Yahudiler ve imamlar Simon'un her zaman ta gerçek bir peygamber ortaya çıkıncaya dek önder ve baş imam olmasına razı oldular. **42***Onların başkumandanı olmasını, kutsal yerleri kayıt altına alıp onlardan kendi işleri için kalalere ve vilayete asker atayacaktı. **43***Tapınağa çalışıp herkes ona uyacak. Vilayette yazılan tüm imtiyazlar onun adıyla yazılacak ve göz alıcı mor kaftanı giyecek. **44***Bu şeylerden birini kaldırmak ve onun buyruğu olmadıkça vilayette toplantılar yapmak, göz alıcı mor kaftanı giymek, ne de altın toka taşımak için; milletlerden ve imamlardan hiç kimseye izin verilmeyecek. **45***Bu yazılanlara karşı gelen ve onlardan birisini kaldıran suçlu olurdu.
46*Bütün halk bunu onaylamağa ve Simon'un sözüne göre yapmaya razı oldu. **47***Simon da onları kabul ederek; baş imamlığın hizmetini görmek, başkomutan olmak, Yahudi milletinin ve imamların yöneticisi olmak ve tümünün baş olmaya razıydı. **48***Halk bu yazıların bakır levhalara

kazınarak, Tapınağın çevresinde uygun bir yere konulmasını istedi. **49*** Bu şeylerin bir kopyası da Tapınağın hücresine konulsun; ta ki Simon'un ve oğullarının olsun.

15. Bölüm: Antiyokus'un Romalılar ile antlaşması ve dostluğu. Antiyokus'un hainliği ve savaşı.

1* Bu kez Demetriyo'nun oğlu Antiyoko, Yahudilerin yöneticisi imam Simon'a ve tüm millete deniz adalarından bu şekilde mektuplar gönderdi: **2*** "Kral Antiyoko, milletinin yöneticisi ve baş imam Simon'a ve Yahudi halkına selam eder. **3*** Çünkü bazı kötülük sahibi adamlar, atalarımızın ülkesini ele geçirdiler. Bu yüzden ülkeyi tekrar almaya niyet ettim. Tâ ki; onu önceden olduğu gibi yapayım. Bu yüzden yabancı milletten büyük askerler topladım ve savaş gemilerini hazırladım. **4*** Evet arzum vilayet üzerine karaya çıkmaktır ki ülkemizi mahveden ve birçok şehirlerimizi yıkanlardan öç alayım. **5*** Şimdi sana eski krallarımın verdiği bağışlamayı ve diğer şeyleri onaylıyorum. **6*** Bundan başka sana ülkende kendi madeni paranı ve gümüş paranı bastırmana izin veriyorum. **7*** Kutsal Kudüs ve Tapınak özgür olsun. Tüm yığdığın savaş mühimmatı, yaptığın ve elinde tuttuğun kaleler senin olsun. **8*** Kralın dediği tüm borçların ve krala ait olan şeyler; bundan sonra her zaman sana bağışlandı. **9*** Ülkemizi aldıktan sonra seni, milletini ve Tapınağını yüce gönülden onurlandıralım. Şöyle ki görkemli ününüz, tüm yeryüzüne yayılsın." **10*** Yüz yetmiş dördüncü yılda Antiyoko atalarının vilayetine gitti. Tüm askerler ona üşüştüler. Bu yüzden Trifo'nun yanında kalanlar azaldı. **11*** Kral Antiyoko onu kovaladı. O da kaça kaça deniz kenarında olan Dora'ya geldi. **12*** Çünkü başına birçok kötülüklerin geldiğini görüyordu ve askerleri de onu bırakmışlardı. **13*** Antiyoko da Dora'ya karşı ordu kurdu ve yüz yirmi bin savaşçıyla sekiz bin süvarisi vardı. **14*** Sonunda şehiri kuşattı ve gemiler de denizden yanaştılar. Şehiri denizden ve karadan sıkıştırarak kimseyi girmeye ve çıkmaya bırakmadı. **15*** Bu sırada Numeniyo tüm yanında olanlarla birlikte Roma'dan dönerek krala ve eyaletlere bu şekilde mektuplar gönderdi: **16*** "Romalılar'ın Lukius adındaki veziri kral Ptolemo'ya selam eder. **17*** Dostlarımız ve müttefiklerimiz olan Yahudiler'in baş imamı Simon'dan; Yahudi milletinin dostluğunu onaylamak ve eski antlaşmalarını tazelemek için gönderilen elçiler bize gelip; **18*** Bin mina(*) altından bir kalkan getirdiler. **19*** Böylece biz krallara ve eyaletlere böyle yazmayı uygun bulduk. Onlara hiç sıkıntı çektirmesinler. Onlarla şehirleri ve vilayetleriyle cenk etmesinler. Hem onlarla cenk edenlere de yardım etmesinler. **20*** Onlardan kalkanı kabul etmeyi uygun gördük. **21*** Eğer onların vilayetinden bazı kötü adamlar size kaçtılarsa; onları baş imam Simon'un eline teslim edesiniz ki Tevrat'a (şeriata) göre onların hakkından gelsin." **22*** Bu şeyler kral Demetriyo'ya, Annalo'ya, Ariyarat'a ve Arisah'a yazıldı. **23*** Ve tüm eyaletlere; Samsama'ya, Ispartalılar'a, Delo'ya, Mindo'ya, Sikyon'a, Kirya'ya, Samo'ya (Sakız Adası), Panfiliya'ya, Likiya'ya, Halikarnos'a, Rodos'a, Fasilya'ya, Kos'a, Side'ye, Aradus'a, Gortene'ye, Kınıdu'ya, Kıbrıs'a ve Kirna'ye de (gönderildi.). **24*** Hem bu mektupların kopyasını baş imam Simon'a yazdılar. **25*** Böylece kral Antiyoko, ikinci günde Dora üzerine ordu kurdu. Her gün yardımlaşarak yapılar yapıp ve Trifon'u öyle bir kapadı ki ne girmek ve ne de çıkmak olanaklıydı. **26*** Simon da ona yardım etmek için iki bin seçkin adamlar gönderdi. hem gümüş, altın ve birçok kap. **27*** Ama Antiyoko bu şeyleri kabul etmedi ve önceden onunla antlaştığı şeyleri alıp antlaşmayı bozdu ve ondan ayrıldı. **28*** Ona kendi dostlarından Antiyoko adında bir kimseyi gönderdi ki onunla meseleleri görüşüp desin ki: -Siz Yafa'yı, Gazara'yı ve kutsal Kudüs'te olan kaleyi ki ülkenin şehirleridir tutuyorsunuz. **29*** Onların sınırlarını bozarak vilayette büyük kıyımlar yaptınız ve ülkenin birçok yerini ele geçirdiniz. **30*** Şimdi aldığınız şehirleri ve Yahuda vilayeti sınırının dışında ele geçirdiğiniz yerlerin vergilerini geri verin. **31*** Onlar için beşyüz akçe ve yaptığınız yıkım için de o şehirlerin vergileri için ayrıca beşyüz akçe daha verin! Aksi halde gelir sizinle cenk ederiz. **32*** Böylece kralın dostu Atenobiyo kutsal Kudüs'e gelerek Simon'un onuru olan dolabını altın ve gümüş kaplarla büyük birikimini görüp şaşırdı! Simon'a kralın sözlerini aktardı. **33*** Simon da ona şöyle yanıt verdi: -Biz kimsenin ülkesini almadık ve dostların şeylerini tutmuyoruz. Atalarımızdan kalmış yerlerden başka ki bir zaman düşmanlarımız tarafından haksız yere tutuldu. **34*** Bir olanak elimize geçince; atalarımızın malının gelirini toplarız. **35*** Söylediğiniz ve istediğiniz Yafa, Gazara ki onlar bizim halkımız ve bölgemizde birçok kıyımlar yapmışlardı. Onlar için sana yüz yük gümüş para vereyim. Atenobiyo da ona bir yanıt vermedi; **36*** Darılarak krala gitti. Ona bu sözleri, Simon'un görkemini ve tüm gördüklerini aktardı. Kral büyük bir öfkeye kapıldı. **37*** Bu sırada Trifon bir gemiye binip Ortosiya'ya kaçtı. **38*** Kral da Gendebava'yı deniz kaptanı atadı. Onu yaya ve atlı asker verdi. **39*** Ona, Yahuda üzerine cenge gitmesini buyurdu. Ona Kidron'u yapıp kapılarla güçlendirmesini ve onlarla cenk etmesini söyledi. Kral ise Trifon'u kovaladı. **40*** Gendebava da Yaminya'ya geldi. Halka kötü davranmağa, Yahuda bölgesini basmağa, tutsaklar almaya ve halkı öldürmeye baş-

ladı. **41*** Kidron'u yaptı. İçine yayalardan ve atlılardan cenkçiler koydu ki kral buyurduğu zaman gereği dışarıya çıkıp Yahuda vilayetinin yollarında akın etsinler.

(*): Tartılar ve ölçüler cetveline bak.

16. Bölüm: Suriyeliler'in Simon'un oğulları tarafından yenilgisi; ve Simon'un Potelemeyus'un damadının oğulları tarafından öldürülmesi.

1* Yuhanna da Gazara'dan çıkıp Gendebava'nın yaptığı şeyleri babası Simon'a anlattı. **2*** Bu yüzden Simon iki büyük oğlu olan Yahuda ve Yuhanna'yı çağırıp onlara dedi ki: -Ben ve kardeşlerim ve baba ocağı gençliğimizden ta bu güne dek İsrail'in düşmanlarıyla savaştık. Biz birçok kez İsrail'i kurtar mak şerefine eriştik. **3*** Şimdi ben yaşlandım. Ama siz Allah'ın yardımıyla ve gençliğiniz ile bu şeyleri yapabilirsiniz. Benim ve kardeşlerimin yerine gidin; çıkıp kendi milletiniz için düvüşün ki gökten gelen yardım sizinle olsun. **4*** Vilayetten yirmi bin savaşçı ve süvari seçerek Gendebava'ya karşı çıktılar ve gece Modin'de konakladılar. **5*** Ondan sonra sabah kalkıp ortalığa çıktılar. İşte onlara karşı yaya ve atlılardan kalabalık bir asker çıktı. İki ordu arasında sadece bir ırmak vardı. **6*** Yuhanna da kendi askerleriyle onlara karşı ordu kurdu ve adamlarının ırmaktan geçmeye korktuklarını görünce ilk önce o geçti. Askerler de bunu görünce ardından suya atılıp karşıya hücum ettiler. **7*** Ondan sonra askerleri yerleştirip atlıları yayalar arasına koydu. Bu kez düşmanların atlıları çoktu. **8*** Yahudiler kutsal boruları çaldıktan sonra Gendebava ve onun askerleri bozuldu. Onlardan birçoğu düştü ve kalanları kaleye kaçtılar. **9*** O zaman Yuhanna'nın kardeşi Yahuda yaralandı; ama Yuhanna onları ta Gendebava'nın kendi yaptığı Kidron'a dek kovaladı. **10*** Onlar Azotus çöllerinde olan kalelere dek kaçtılar. Onları yaktı ve onlardan iki bin kadar adam öldürüldü. Ondan sonra Yahuda vilayetine esenlikle döndü. **11*** Bu kez Abub oğlu Ptolemo Yeriho'nun (Eriha) ovasında baş kumandan atandı ve çok altınla gümüşü vardı. **12*** Çünkü o baş imamın damadıydı. **13*** O gururlanarak bölgeyi almak istedi. Bunun için de Simon ve oğullarını hileyle ortadan kaldırmak istedi. **14*** Bu kez Simon bölgenin şehirlerini dolaştı ve göz kulak olup gereksinimlerini giderdi. O, oğulları Matatya ve Yahuda'yla yüz yetmiş yedinci yılın onbirinci ayında ki Şebat ayıdır Yeriho'ya indi. **15*** Abub oğlu da onları kendinin yaptığı Dok adındaki küçük kalesine hileyle aldı ve büyük bir şölen tertipleyip orada adamlar sakladı. **16*** Simon ve onun oğulları çok içtikten sonra Ptolemo ve onun adamları kalkıp silahlarını aldılar. Şölende Simon'u bastılar. Onu, oğullarını ve yandaşlarından bazılarını öldürdüler. **17*** Bu yüzden büyük hainlikle suçlandı ve iyiliğe karşı kötülük yaptı. **18*** Ptolemo bu olanları krala yazdı ve ona yardım etmek için asker göndersin diye elçi gönderdi. O da onların vilayetini ve şehirlerini ellerine teslim edecekti. **19*** Diğerlerini Gazara'ya Yuhanna'yı öldürsünler diye gönderdi. Yüz başılara da ona gelmesi için mektuplar yazdı ve onlara altınla gümüş bahşişler vereceğini söyledi. **20*** Diğerlerini de kutsal Kudüs ve Tapınağın dağını geçmeye gönderdi. **21*** Ama bir kişi Yuhanna'nın ardına takılıp ona Gazara'da yetişti. Babasının ve kardeşlerinin öldürüldüklerini; Ptolemo'nun onu da öldürmeye adamlar gönderdiğini bildirdi. **22*** O da bunu duyunca çok şaşırdı ve onu öldürmeye gelen adamları tutup öldürdü. Çünkü onu öldürmek istediklerini biliyordu. **23*** Yuhanna'nın geri kalan işleri, cenkleri, yaptığı yararlıkları ve yaptırdığı surların yapılarıyla onun diğer öyküleri; **24*** İşte tüm bunlar: Babasının yerine baş imam olduğu zamandan sonra; baş imamlığın tarihinde yazılıdır(*).

(*)I. Mak. 16/24.

Ali Bey'in notu:
Makabeliler'ın I. Kitabı bitti (1664)
Hakkın lütfu ve keremiyle.

II. MAKABELİLER
ALİ BEY'in 1664-'65 ORİJİNAL OSMANLICA ÇEVİRİSİ REVİZYONU

1. Bölüm: Yahudilerin Mısır'daki kardeşlerine Kudüs'ten gönderdikleri ikinci mektubu.

1* Kutsal Kudüs'te Yahuda vilayetinde olan Yahudi kardeşler Mısır'da olan Yahudi kardeşlerine iyilik dileyerek selam ediyorlar. **2*** Yüce Tanrı size esenlik versin. Kendi gerçek kulları olan İbrahim, İshak ve Yakup ile yaptığı antlaşmayı anımsasın. **3*** Size ana dilden ibadet etmeyi ve dileğinize önemsemeyi gönül versin. 4*Size kendi Tevratı ve öğütlerinde anlayışla esenlik versin. **5*** Dualarınızı kabul edip size hoşgörülü olsun ve sıkıntı anında sizi bırakmasın. **6*** Biz de burada sizin için dua ediyoruz. **7*** Kral Demetriyo'nun asrında, yüz altmış dokuzuncu yılda biz Yahudiler size bu büyük sıkıntılarda yazdık. Bu yıllarda Yason(1) ve yoldaşları kutsal ülkeden ayrılalıdan beri; **8*** Tapınağın kapıları yakıldığından ve günahsız kanlar döküldüğünden beri bu bize oldu. Ama yüce Allah'a yalvardık da kabul olduk; kurbanları ve Simit ununu sunduk. Sonra kandiller yaktık ve ekmek sunularını da götürdük. **9*** Evet şimdi kamış bayramının günlerini Kislev ayında kutlayın. **10*** Yüz seksen sekizinci yılda kutsal Kudüs'te, Yahuda vilayetinde olanlar, oradaki akil adamlar danışma meclisiyle Yahuda mesh olunmuş imamların

soyundan olan kral Ptolemo'nun veziri Arsitopolo'ya ve Yahudilere iyilikler diliyorlar. **11***Yüce Allah'ın iyiliğiyle birçok tehlikelerden kurtulduk. O'na çok teşekkür ederiz. Bize karşı gelen kralla cengimiz oldu. **12***Ve O, kutsal şehir üzerine cenk edenleri kovdu. **13***Ve onların hizmetçisi ki ona karşı konulmaz zannedilen askerlerle Pers vilayetine gelip Nanea imamlarının aldatıcısı Natae'nin tapınağında öldüler. **14***Çünkü Antiyoko ile onun dostları o yere, onunla evlenmek ve 'gelin saçısı' gümüş parasını almak için geldiler. **15***Nane'anın kahinleri o paraları çıkarınca; o da az sayıda adamıyla beraber tapınağın avlusuna girdi ve onlar da Antiyoko içeri girdiği gibi tapınağı kapadılar. **16***Ve tavanın gizli kapısını açıp, yıldırım gibi taşları atarak, başkanlarını ve onunla olanları öldürdükten sonra parçalayıp başlarını dışarıdakilere attılar. **17***Hamde layık yüce Allah kötüleri öldürdüğü için her şeyde yücelensin. **18***Böylece Kislev ayının yirmi beşinci gününde Tapınağı temizleyecek olduk; bu yüzden bunu size bildirmeyi uygun gördük ki siz de o günü kamış günü gibi, Nehemya Tapınağı ve Mezbahı onardığı zaman yaklaştırdığı ateşin günü gibi bayram yapasınız. **19***Çünkü atalarımızın Pers topraklarına götürüldüğü yıllarda, bazı dindar imamlar, gizlice Mezbahın ateşinden alıp kuru bir kuyunun çukurunda sakladılar. Onu oraya güvenliği için koydular; çünkü o yeri hiç kimse bilmiyordu. **20***Birçok yıllardan sonra yüce Tanrı'nın dileğine göre, Pers kralı tarafından gönderilen Nehemya[2] o imamların yerine geçen kişileri ateşi saklandığı yerden getirmeye gönderdi. **21***Ama bize söyledikleri gibi ateşi bulamadılar; yalnız kaba bir su buldular. O da onlara boşaltıp getirmelerini ve kurbanlara ait şeyler yaklaştırıldığı zaman Nehemya; imamların o sudan, odunlara ve üzerlerine konulan şeylere serpilmesini buyurdu. **22***Böyle olunca biraz zamandan sonra; önceden bulutla kaplanmış güneş parlamış ve büyük bir ateş tutuşmuştu. O derece ki herkes çok şaşırdı. **23***Kurban işi bitince imamlar dua ettiler. İmamlar ve diğerleri diyorum...! Hem Yonatan söze başlayıp öbürleri gibi Nehemya'yı yanıtlıyorlardı. **24***Dua bu şekildeydi: "Ya Rabbi, ya Rabbi Allah! Sen her şeyin yaratıcısı Tanrımız; sağlam dost, adaletli ve merhamet edensin. **25***Yalnız kral olan, yalnız esirgeyen, yalnız iyilik eden adil ve sonsuza dek '*Her Şeye Gücü Yeten Egemen*' sensin. Atalarımızı seçip kutsadın, İsrail'i tüm kötülüklerden korudun. **26***Tüm halkın İsrail için bu kurbanı kabul et, senin payını sakla ve onu kutsa. **27***Dağılmış halkımızı topla ve milletler içinde kölelik edenleri kurtar. Aşağılanmış olanlara ve düşkünlere bak ki, milletler senin yüce Allahımız olduğunu bilsinler. **28***Bize kötülük yapan ve kibirle sıkıntı verenlere bela ver. **29***Musa'nın dediği gibi ulusunu kendi kutsal yerinde dik.'' **30***Bu sırada imamlar 'Tanrı'yı yüceltiyorlardı. **31***Kurban yakıldıktan sonra, Nehemya kalan suyun taş dibeklere konulmasını buyurdu. **32***Bu yerine getirilince alev tutuştu. Ve mezbahtan parlayan ateşten su tükendi. **33***Bu şey açıkça olduğu gibi Pers kralına bildirildi. Sürgünde olan imamlar ateşin gizlendiği yerde su bulmuşlar ve Nehemya da onunla kurbanlara ait şeyleri arındırmıştı. **34***Şah da bu şeyi koruma altına alıp oraya bir avlu yaptı ve orasını kutsal olarak tanıdı. **35***Ve şah birçok armağanlar alıp; seçkin davranışıyla esirgediklerini bağışladı. **36***O yerin adını Nehemya, Eftar koydu. Bunun çevirisi temizlik demektir ve çoğu ona Neftar derler.

(1) Bak 4/7, **(2)**Bak Nehemya'nın kitabı.

2. Bölüm: Yeremya'nın Allah'ın sandığını gizlemesi ve eski yazılardan olan işaretler(Alamet).

1*Kitapta olduğu gibi Yeremya peygamber sürgüne gönderilenlere ateşi almalarını buyurmuş. **2***Hem o peygamber sürgüne gidenlere Tevrat'ı verip şöyle buyurdu: Rabb'in öğütlerini unutmasınlar. Altın[1] gümüş heykelleri ve çevresindeki süslemeleri görüp yürekleri kararmasın. **3***Onlara daha birçok şeylerle öğütler veriyordu ki, Tevrat onların yüreğinden çıkmasın. **4***O kitapta peygamberin Tanrısal sözlerine göre, Musa'nın susup Allah'ın mirasına kavuştuğu dağa[2] eriştiğinde; Çadırın ve 'Antlaşma Sandığı'nın ardınca getirilmesini buyurmuştu. **5***Yeremya gelip mağara gibi bir yer bulduğunda Çadırı, Antlaşma Sandığı'nı ve buhur sunağını içeriye götürdü. Ondan sonra da kapıyı tıkadı. **6***Onu takip edenlerden bazısı yolu işaretlemek istedi; ama bulamadılar. **7***Yeremya bunu öğrenince onları şöyle azarladı ve şöyle söyledi: O yer bundan sonra onlara daima bilinmeyecek; ta yüce Allah kendi halkını toplayınca ve onlardan razı[3] oluncaya dek. **8***O zaman yüce Rabb bu şeyleri gösterecek: Rab'bin görkemi ve bulutu görünecek. Nasıl ki Musa'ya görünmüştü ve Süleyman o yerin onuru için, kutsansın diye yalvarmıştı. **9***Bize açıklandığı üzere bilgelik sahibi Süleyman, Tapınağın bereketlenmesi ve kutsanması için kurbanlar armağan etti. **10***Nasıl Musa yalvardığında gökten ateş inerek kurbana ait şeyleri yaktıysa; Süleyman da böyle yalvardı ve inen ateş kurbanları yaktı(+). **11***Musa dedi ki: - 'Günah kurbanı yenilmediği için yandı!' **12***Süleyman da böylece sekiz günü bayram yaptı. **13***Tüm bu şeyler aynen olduğu gibi kitaplarda ve Nehamya'nın eserlerinde aktarılır. O nasıl ki, bir kitaplık yapıp kralların ve peygamberlerin kitaplarını; Davut 'un yazılmış şeylerini ve kralların

armağan olan mektuplarını toplamıştı; **14***Yahuda da bunun gibi -yaptığımız cenkten sonra- olan öyküleri toplamıştır, onlar yanımızdadır. **16***Eğer onlardan size gerekliyse; adamlar gönderin ki onları size götürsünler. **17***Çünkü şimdi size yazdık ki, bu arınmayı bayram yapacağız. Eğer siz de bu günleri bayram yaparsanız iyi ederseniz. **17***Kendi halkını kurtaran yüce Allah; tümüne mirasını, mülkünü, halifeliğini ve kutsanmışlığını geri versin. **18***Çünkü Allah'dan umarız ki, nasıl Tevrat'ta söylemişse; çok geçmeden bize merhamet etsin ve bizi gök altında olan yerden kutsal yere toplasın. **19***O bizi büyük belalardan kurtardı ve yeri temizledi. **20***Böylece Yahuda-Makabe ile kardeşlerinin maceralarının, büyük Tapınağın temizliğinin, mezbahın bereketlenmesinin; **21***Ve asil Antiyoko ile oğlu Avpator üzerine olan savaşların; **22***Onurla davranan, Yahuda halkı için yararlıklar gösteren o kişilere gökten gelen bu belirtilerin kalitesi o derece ki; eğer az olsalar da tüm vilayeti dolaşıp 'düşmanları' kovaladılar. **23***Tüm dünyada ünü duyulan Tapınağı onardılar, şehri özgür kıldılar; hem iptal edilmeye yüz tutmuş '*Tanrısal Yasa'larını* yüce Rabb'in esirgemesi ve kayrasıyla yeniden yaşattılar. **24***Kireneli Yason tarafından beş kitapta açıklanan bu şeyleri biz bir ciltte toplamaya çalışalım, diyorum. **25***Çünkü konuların çokluğu ve bu maceraların öykülerini bildirmek isteyenlere, metinlerin çokluğundan olan zorluğu iyice düşünüp; **26***Onu okumak isteyenlerin hoşnutluğu, danışmanların aklında tutmalarına kolaylık ve tüm bilgisine başvuranların yararı için çabaladık. **27***Biz bu uğraşı üzerimize aldık. Bu şeyleri özetlemek kolay olmadı; ama güzel bir iş ve uykusuzlukla oldu. **28***Nasıl ki, şölen gereksinimini görene ve herkesin yararını arayana kolay gelmezse; birçoklarının şükretmesi için bu uğraşı can ve dilden çekeriz. **29***Ciltçiye her şeyin dikkatli anlatımını hazırladık ve kısa bir özetini yapmaya özen gösterdik. **30***Çünkü nasıl ki yeni bir ev için tüm binanın planı mimara düşer; onu sıvamak, renklerle boyamak ve üzerini süslemek için uygun şeyleri aramak gerekliyse; biz de böyle uygun görürüz. **31***Yani öykünün yazarına düşer ki, konunun temeline girsin, kelimelerle anlatsın ve parçaları dikkatlice araştırsın. **32***Ama öykünün özünü çıkarana uygun görünmesi gerekiyor ki sözün sadeliğine çalışsın ve tarihlerin dikkatine yaraşır şeylerden sakınsın. **33***Şimdi gerekli sözün başlangıcı için öyküye buradan başlayalım. Çünkü öykünün önsözünü uzatıp öyküyü kısaltmak akılsızlık olurdu.

(1)İbr.9/4ve5,**(2)**Bak Tes.34/1-6, **(3)**Yerm.3/16 ile karşılaştır, **(+)**: II.Trh.7/1.

3. Bölüm: Tapınağın Heliyedora'dan bir mucize ile korunması.

1*Kutsal şehir her tehlikeden uzak imar edilmişken; baş imam Oniya'nın günahtan sakınması ve kötülüğe karşı olması yüzünden Tevrat gerektiği şekilde gözetiliyordu. **2***Krallar bile bu yere saygı gösterip gönderdikleri parlak armağanlarla Tapınağı övdüler. **3***Asya kralı Selevko da kurbanların kutsal hizmetleri için gerekli olan tüm giderleri kendi gelirlerinden gideriyordu. **4***Ama Tapınak üzerine vekil atanan Bünyamin oymağından Simon adındaki kişi şehirin korunması için baş kahinle çekişti. **5***Ve Oniya'yı alt edemeyince Tiraso oğlu Apolonyo'ya geldi ki o zamanda Kili-Suriye ve Fenikiye'nin kumandanıydı. **6***Ve ona şöyle bildirdi: Kudüs'teki Tapınağın hazinesi sayılamayacak kadar çok mallarla doludur. O derece ki, dinarların sayısı hesaplanamıyordu. O şeyler kurbanlara ait değildi. Bu yüzden kralın eline geçmesi gerekiyordu. **7***Apolonyus da kral ile görüşmeye geldi ve ona bildirilen dinarlar konusunu açıkladı. Bu yüzden kral, Heliyedor adındaki baş hazinecisine onu söylenilen dinarları getirsin diye buyruk ile gönderdi. **8***Heliyedor Kili-Suriye ve Fenikiye şehirlerini dolaşmak bahanesiyle yola çıktı. Ama asıl işi, şahın niyetini yerine getirmekti. **9***Kudüs'e vardığında şehirin baş imamı onu dostça kabul edince buyruk gereğini ve kendisinin oraya niçin geldiğinin nedenini bildirdi. Ona bu şeyler doğru mudur? diye de sordu. **10***Ama baş imam ona, hazinenin dul kadınlar ile yetimlerin emaneti olduğunu söyledi. **11***O paralardan bazısı Tobiya oğlu Herkano adında erdemli bir adama aitti ve konu zalim Simon'un iftira ettiği gibi değildi. Tüm gümüş paralar ancak dört yüz yük gümüş ve iki yüz yük altın idi. **12***O yerin kutsallığına, tüm işleriyle saygın Tapınağın dokunulmazlığına ve bozulmaz halkına karşı emanet koyanlara kötülük yapılamazdı. **13***Yine de Heliyedora'nın yanında olan buyruk gereği; kral için çok gerekli olan o gümüş paraların, kralın hazinesine götürülmesi gerektiğini belirtiyordu. **14***Bir gün belirleyip, o parayı hesaplamak ve almak için Tapınağa girdiğinde; tüm şehirde büyük bir şaşkınlık oldu. **15***İmamlar, imamlık giysileriyle mezbah önünde secde edip göğe doğru bakarak emanet için 'Kutsal Yasa' koyana yakarıyorlardı ki, o gümüş parayı emanete koyanları korusun. **16***Baş kahinin yüzünü gören herkesin yüreği yaralanıyordu. Çünkü onun yüzünün ve renginin değişikliği yüreğinde çektiği sıkıntıyı gösteriyordu. **17***Zira o dehşet acısıyla yıkılmıştı. Onun durumunu görenler yüreğindeki acıyı anlıyordu. **18***Bazıları topluca yalvarmak için dalga dalga evlerden sıçrıyordu. Çünkü kutsal yer artık vurgunculukla düşecekti. **19***Göğüsleri

altına çullar kuşanmış kadınlar yolları dolduruyordu. Örtünmüş kızların bazısı kapılara doğru koşuyor, bazısı taş duvarlar üzerinde ve bazısı da pencerelerden bakıyordu. **20***Tümü göğe doğru ellerini uzatarak çağrışıyorlardı. **21***Halkın büyük çoğunluğunun karmakarışık 'secdeye' kapanması ve baş imamın büyük sıkıntıyla çaresizce durduğunu görmek acınacak bir durumdu. **22***Böylece bunlar her şeye gücü yeten yüce Rabbi çağırıyorlardı ki, tüm güvençle emanet edilen her şey için emanet edenleri korusun. **23***Heliyedor ise buyrulan o buyruğu yerine getirmeye çalışıyordu. **24***Ama artık çavuşlarla Tapınağa yakın yerde hazır iken; ruhların ve tüm güçlerin egemeni, büyük bir şey gösterdi. O derece ki, orada toplanmayı göz önüne alanlar; Allah'ın bu gücünden şaşarak hayret ve korkuya düştüler. **25***Çünkü onlara güzel kilimle bezenmiş bir at göründü. Üstünde süvari gibi olan biri çok görkemliydi. İşte o at Heliyedoro'nun üzerine saldırarak onu ön tırnaklarıyla vurdu ve üzerinde olan kişinin sırtında ise; sanki altın gibi bir zırhı vardı. **26***Bundan başka iki güçlü kuvvetli genç, güzel giysilere bürünmüş olarak onun önünde göründüler. Bu iki genç ona her iki taraftan güçlü bir şekilde vurup ona çok dayak atıyordu. **27***Heliyedor da yere düştü ve onu büyük bir karanlık kapladı. Onu aldılar ve bir sedyeye koydular. Biraz önce o büyük bir öfkeyle, tüm çavuşlarıyla bu 'Ev'e girmişti. Ama hiçbir silah onu kurtaramadı! Götürüldü ve Allah'ın gücünü apaçık gördü. **28***Hem onu dersen: Allah'ın gücüyle dilsiz, her ümitten ve kurtuluştan ümitsiz yatıyordu. **29***Ama diğerleri kendi yerine büyük yücelik veren yüce Rabbi kutsuyorlardı ki, demin büyük korku ve acıyla olan Tapınağı sevinç ve coşkuyla doldurmuştu. Çünkü 'her şeye gücü yeten' yüce Rabb kendini gösterdi. **30***Bu kez Heliyedor'un dostlarından bazısı çabucak Oniya'ya yalvardılar ki, Yüce'yi çağırsın da can çekişip yatana yaşam bağışlasın. **31***Bunun üzerine baş imam: 'Yahudiler'in Heliyedor'a bir şey yaptıklarını' kral düşünmesin diye, gidip onun kurtulması için bir kurban sundu. **32***Baş imam günah fidyesi için kurban sunduğu an, o iki yiğit genç yine o giysilerle giyinmiş olarak Heliyedor'a göründüler ve ayak üstü durup ona dediler ki: **33***"Baş imam Oniya'ya çok teşekkür et! Çünkü yüce Rabb sana onun sebebiyle yaşam bağışladı. **34***Sen gökten dövüldün" ve yüce Allah'ın büyük gücünü bildirip bu şeyleri dedikten sonra görünmez oldular. **35***Heliyedor da yüce Rab'be kurban sundu ve ona yaşamını koruduğu için; Oniya'ya çok dikkatle bakıp selamladıktan sonra askeriyle birlikte krala döndü. **36***Gözleriyle gördüğü büyük Allah'ın işlerinin tümüne; herkesin tanıklık etti. **37***Bu kez kral yine kutsal Kudüs'e gönderilmeye uygun kim var? Diye Heliyedor'a sorarak dedi ki: **38***-Eğer senin bir düşmanın veya işlerine kasıtlı kimsen varsa oraya onu gönder. Eğer kurtulursa; sana iyice kırbaçlanmış gelsin. Çünkü araştır bak! O yerde Allah'ın gücü var. **39***Çünkü gökte yeri**(*)** olan kimse; o yerin gözeticisidir. Kötülük etmeye gelenleri döver ve yok eder. **40***Evet Heliyedor'un durumu ve hazinenin korunması böyle oldu.

(*)Bak III.Mak.2/13.

4. Bölüm: Baş Rahip Oniya; Simon, Yason ve Manelyus'un ülkede Yunan kültürünü yapmaları.

1*Ama Oniya için kötülükler söyleyen Simon; gümüş paraların ve vatanın ispiyoncusuydu. Heliyedor'u öne sürmüştü. Çünkü o kötülük sebebiydi. **2***O şehire iyilik edene, kendi halkının koruyucusuna ve Tevrat'ın gayretçisine; 'işlere kötü niyetli!' demeye cesaret etti. **3***Böylece düşmanlık bu derece artınca; Simon'un bazı dostlarından katillikler olurdu. **4***Oniya bu çekişmelerin güçlüğünü ve Simon'un kötülüğünü arttıran, Kili-Suriye ile Fenikiye başkumandanı Apolonyo'nun kötülüklerini görünce; **5***Kendi halkından şikayet için değil; ama kesinlikle halkın yararını gözetmek için krala gitti. **6***Çünkü eğer kral önlem almazsa; olaylar yatıştırılamaz ve Simon'un akılsızlığı sürerdi. **7***Bu kez Selevko öldü ve Antiyoko adındaki yönetici kral olduğu zaman; Oniya'nın kardeşi Yason el altından baş imamlığa göz koydu. **8***Krala iyi görünmek için üçyüz altmış yük gümüş ve diğer gelirlerden seksen yük vermeye karar verdi. **9***Bunlardan başka ona diğer yüz elli yük daha vermeğe söz verdi. Ama eğer ona kendisi için bir okul, gençleri eğitecek bir yer kurmayı ve kutsal Kudüslüler'i Antakya'lı olarak yazmayı kabul ederse. **10***Böylece kral onu onayladı. O da egemenliği eline geçirince, kendi soydaşlarını Yunan ayinlerine döndürdü. **11***Romaya dostluk için elçi olarak giden Epolamo'nun babası Yuhanna'nın girişimiyle kral tarafından düzenlenen ve Yahudiler lehine olan yasaları geçersiz kılıp yeni zorbalık yasaları koydu. **12***Çünkü kendi isteğiyle beden eğitimi için bir okul yaptı. Kale altında çırçıplak talim ettiriyor ve en iyi yiğitleri evinde eğitip şapka altına alıyordu. **13***Bu yüzden putperestlik başını almış gidiyor ve yabancıların töreleri çoğalıyordu. Tüm bunlar baş imam olmayan zalim Yason'un büyük iğrençliğinin bir sonucuydu. **14***O derece ki artık imamlar mezbahın kutsal hizmetlerini isteklice yapmıyorlar; belki Tapınağı küçümseyip ve kurbanları öteleyip meydanlarda 'disk atışına' çağrıldıktan sonra gösterilen sapkın seyirlerin ortakları olmaya acele ediyorlardı. **15***Kendi halkının namusunu hiçe

sayıp, Yunanca olan ünleri daha çok tutuyorlardı.
16* Bu yüzden büyük belaya uğradılar. Onların adetlerini taklit ettikleri ve her şeyde onlara benzemeye çalıştıkları kimseler; onların düşmanları ve büyük acılarıydı. **17*** Çünkü Allah'ın 'Kutsal Yasası'na karşılık ahlaksızca yürümek az şey değildir. Ama tüm bunların ne denli kötü olduğunu gelecek zaman gösterecektir. **18*** Bu sırada Sur'da her beşinci yılda yapılan donanma oyunları sırasında, kralın önünde; **19*** Ahlaksız Yason, kutsal Kudüs'ten Antakyalı adıyla seyirciler gönderdi. Bunlar Herküles'in kurbanı için üçyüz dirhem gümüş götürüyorlardı. Ama onları götürenler paranın, o boğazlamalarda kullanılmamasını yalvardılar. **20*** Bu yüzden o, onları çektirmelerin mühimmatına harcadı. **21*** Bu kez Menesto'nun oğlu Apolonyo, kral Filometor'un hazırladığı beyler toplantısı için Mısır'a gönderilmişken; Antiyoku bunun ondan ayrıldığını duyduğunda; onun karşısında güvenli olmayı gözetti ve Yafa'ya geldi. Oradan kutsal Kudüs'e gitti. **22*** Orada Yason'dan ve şehir halkından görkemli bir şekilde karşılandı. Meşaleler ve alkışlarla şehire getirildi. Oradan Fenike'ye döndü ve böylece üç yıl orada durdu. **23*** Üç yıl geçtikten sonra Yason, adı geçen Simon'un Menelao adındaki kardeşini, krala gümüş para götürsün ve ona gerekli şeyleri anlatsın diye gönderdi. **24*** O ise kral yanında beğenilmek için egemenliğine övgüler yağdırdı ve Yason'un verdiğinden daha çok üç yüz yük gümüş ödeyip, baş imamlığı kendi üzerine geçirtti. **25*** Kralın buyruğunu alıp geldiğinde; kendisi baş imamlığın gereklerini yerine getirmedi. Aksine kötü zalim bir yürek ve yırtıcı canavarların saldırışı vardı. **26*** Bu yüzden kardeşini hileyle görevinden uzaklaştıran Yason, kendi de başka bir kimsenin hilesiyle tuzağa düşüp kovuldu ve Amoniler'in ülkesine sığındı. **27*** Menelao o beyliği aldı; ama söz verdiği gümüş paradan hiç yararlanmadı. Her ne kadar kale komutanı olan Sostirato onu istemiş olsa da. **28*** Çünkü haraçları toplamak boynunun borcuydu, bu yüzden her ikisi de kral tarafından çağırıldı. **29*** Menelaos baş imamlıkta kardeşi Lisimakus'u makam sahibi etti. Sostirato ise Kıbrıslıların paşası Kiratet'i kendi yerine atadı. **30*** Bu olaylar böyle gelişirken Tarsiyler ve Maluvitler kralın eşi Antiyoki'ye verildikleri için zorbalık ettiler. **31*** Bu yüzden kral aceleyle o şeyleri yatıştırmaya gitti ve onlardan olan Andronikо'yu kendine vezir atadı. **32*** O zaman Menelao "elime iyi bir fırsat geçti„ diye Tapınak kaplarından bazı altın kapları çaldı ve birazını Andronikо'ya bağışladı. Diğerlerini de Sur'un çevresindeki şehirlerde sattı. **33*** Bunu Oniya tam olarak öğrenince onu azarladı ve Antakya'ya yakın olan Define adındaki yere doğru gitti. **34*** Bu yüzden Menelao Andronikо'yu bir yana çekerek ona Oniya'yı öldürmesi için yalvardı. O da Oniya'ya giderek ona hileyle yemin edip bırakacağını söyleyerek davet etti. Sağ elini verip onunla dostça göründü, onu sığındığı yerden çıkardı ve her tarafı kapayarak onu öldürdü. Hiç adaleti düşünmedi. **35*** Bu yüzden yalnız Yahudiler değil, birçok milletler de darıldılar. O adamı haksız yere öldürdüğü için çok incindiler.
36* Kral Kilikya'dan döndüğü zaman, kentte olan Yahudiler ve Yunanlılar bu zulmün düşmanlığı karşısında ondan yardım dilediler ve Oniya'yı nedensiz yere öldürdüğü için ona şikayet ettiler. **37*** Bu yüzden Antiyoko, merhumun nefsini koruduğu ve çok ağırbaşlı biri olduğu için yüreği sızladı. Ona acıyıp göz yaşını döktü. **38*** Öfkesinden Androniko'un göz alıcı kaftanını çekip yırttı. Onu tüm şehirin çevresinde gezdirip, Oniya'yı acımasızca öldürttüğü yerde cezasını verip öldürttü. Çünkü bu ölümü yüce Rab'ten hak etmişti. **39*** Bu kez Lisimako, Menelao' nun işbirliğiyle şehirde çok kanunsuzluklar, hırsızlıklar yapmış ve adı çıkmışken; Lisimako'ya karşı büyük bir kalabalık toplandı. Çünkü birçok altın kaplar dışarıya götürülmüştü. **40*** Kalabalıklar büyük bir öfkeyle kalkışınca Lisimako üç bin adamı silahlandırıp zulümle zorbalığa başladı. Yaşlı ve bunak Huran adındaki kişi başkan idi. **41*** Ama halk, Lisimako'nun zorbalığını görünce bazısı taş, bazısı odun yarmalarını ve bazısı da önünde yatan iri toprak parçalarını kavrayıp Lisimako'nun adamları üzerine atıyordu. **42*** Onlardan birçoğunu yaraladılar, çoğunu da yere serdiler ve tümünü kaçırdılar. Ardından o sadık hizmetçiyi hazineye yakın yerde öldürdüler. **43*** Tüm bu olaylar ve Menelao için toplantı yapıldı. **44*** Kral Sur'a geldiği zaman; onun önünde yaşlıların danışmanlığından gönderilen üç adam, ondan şikayet etti. **45*** Ama Menelao tutuklanacağı yerde, Dorimino oğlu Ptolemo'ya kralı uzlaştırması için çok gümüş para teklif etti. **46*** Bu yüzden kral Ptolemo'yu ıssız bir kemer altına serinlemek için çekti ve onu vazgeçirdi. **47*** Ve o, kötülük kaynağı Menelao'ya suçunu bağışladı. O yerleşikleri; eğer Tatarlar yanında tanık olarak gösterilselerdi suçsuzlar gibi özgür olurlardı, öldürdü. **48*** Böylece şehir, halk ve kutsal kaplar için dava edenler; çabucak haksız sonuca katlandılar. **49*** O yüzden Surlu'lar bile zulmün düşmanlığından etkilenip onların gömülmesi için gerekli şeyleri görkemle kayırdılar. **50*** Menelao ise zorbaların büyük hırsları için; kendi halkının büyük kincisi olup ve kötülükte büyüyüp beylikte kaldı.

5. Bölüm: Antiyokus'un Kudüs'ü ele geçirmesi ve Tapınağı soyması.
1* O sırada Antiyoko, ikinci Mısır seferine hazır-

landı. **2***Tüm şehirde, kırk gün boyunca altın giysiler giymiş süvariler, mızraklar ve kılıçlarla silahlanmış bölükler; havada yürüyor görünüyorlardı. **3***Atlılar ve bölüklerin dizilişleri; uğraşlar ve çifte koşular. Kalkanların kımıldayışı, büyük mızraklar ve küçük mızrakların atılışları; altın bezemelerin parıltıları; her türlü silâhlar. **4***Bu yüzden, bu işaretlerin iyiye yönelik olması için hep hayır dua ediyorlardı. **5***Ama Antiyoko bu dünyadan göçüp öldü diye yalan haber yayılınca; Yason tam bin adam toplayıp çabucak şehri almaya geldi. **6***Sonra hisarlar üzerinde olanları püskürterek şehri ele geçirdi. Menelao kaleye kaçtı. Yason kendi şehirlilerini kimseye aman vermeden katlediyordu. Ama o, akraba üzerinde olan zaferin büyük bir kara talihlilik olduğunu düşünmüyordu. **7***O kendi şehirlilerinden değil; ama düşmanlardan kurtuluş bulacağını sanıyordu. Yönetime hakim olamadı, belki amacının sonu için utançla kaçtı ve yine Amoniler'in topraklarına gitti. **8***Ama sonunun iyi olmayacağını Araplar'ın kralı yanında anladı. Şehirden kaçarken herkesten dışlanmış, Tevrat'tan dönen gibi nefretlik, vatanın ve kendi şehirlerinin celladı gibi aşağılık olup Mısır'a sürüldü. **9***Nasıl ki o birçoklarını kendi vatanından göndermişti. Kendisi de böylece sürülüp yok oldu. Çünkü Lakedemonlular'a gitti. Akrabalıktan ötürü onların kendisini koruyacağını sanıyordu. **10***Birçoklarını gömmeyip bırakan o kişiye hiç kimse ağlamadı ve hiç bir zaman gömülmeyip atalarının mezarlığından yoksun kaldı. **11***Tüm bu şeyler krala bildirilince ortaya çıkan durum için Yahuda bölgesi başkaldırır diye düşündü. Dargın bir yürekle Mısır'a gitti ve şehiri savaşla aldı. **12***Askerlerine kimseye aman vermemelerini; karşı gelenleri parçalamalarını ve evlere çıkanları tepelemelerini buyurdu. **13***Bu yüzden gençleri, yaşlıları, erkekleri, kadınları, kızları ve çocukları öldürüp bebekleri katlettiler. **14***O denli çok ki tam üç gün içinde seksen bin adam yok edildi ve kırk bin tutsak alındı. Satılanlar öldürülmüşlerden daha az değildiler. **15***Antiyoko bunlarla yetinmeyip tüm yeryüzünün en kutsal Tapınağına girmeye özendi. Tevrat'ın ve vatanın haini olan Menelao da kılavuzuydu. **16***Zulüm eli ile kutsal kapları alıp ve mekanın onurlu saygınlığının yükselişi için, devlet hazinesinde olan şeyleri zalim elleri ile karıştırdı. **17***Bu yüzden Antiyoko yüreğinde kibirlendi. Ama yüce Allah'ın bir an için öfkelendiğini ve şehirde yaşayanların günahları uğruna o yerin aşağılandığını düşünmedi. **18***Eğer kral Selevko'dan hazineyi yüklemeye gönderilen Heliyodor gibi çok günahlara bulaşmış olmasaydılar; bu da geldiği zaman çabucak dövülüp kendi öz güveninden dönmüş olurdu. **19***Ama yüce Rab milleti yer için değil; yeri millet için seçti. **20***Bu yüzden halkın başına gelen belalardan nasibini alan yer; sonra iyiliklerden de nasibini aldı ve 'Her Şeye Gücü Yeten'in öfkesinden terkedilen yeniden büyük Allah'ın cömertliğiyle her türlü onurla ayağa kalktı. **21***Böylece Antiyoko Tapınak'tan bin sekiz yüz yük gümüş para götürüp hızla Antakya'ya geri döndü. Kendi kibiri ve yüreğinin böbürlenmesiyle karada gemilerle ve denizde ayaklarıyla sefer edeceğini sanıyordu. **22***Halka baskı yapmak için paşalar atadı. Yani kutsal Kudüs'te İfriciye halkından Filipo'yu ki, etik olarak onu atayandan daha sertti. **23***Gerizin'de Andronikо'yu ve bunlardan başka Menelao'yu ki, Aniriler'den daha kötü kendi şehirlilerine baskı yapıyordu. Kendi şehirlileri Yahudiler'e düşman idiler. **24***Zalimlerin başı Apolonyo'yu yirmi iki bin adam, askerle gönderdi. Buyruğuna göre tüm yetişkinleri öldürecek, kadınları ve gençleri de satacaktı. **25***O, kutsal Kudüs'e gelip barışsever göründü ve kutsal Cumartesi gününe dek hiç ses çıkarmadı. O gün yortu yapan Yahudileri basmak için emrindeki askerlere silahlanmalarını buyurdu. **26***Ve tüm görmek için çıkanları öldürdü. Ondan sonra şehir içine silahlılar ile yürüyüp birçok adamı öldürdü. **27***Ama Yahuda adındaki Makabi diğer dokuz yoldaşıyla dağlara çekildi. O rezilliklere ortak olmamak için hayvan gibi otlar yiyip yaşıyorlardı.

6. Bölüm: Tapınağı kirletmesi ve Elazar'ın alçaltılması.

1*Bir zaman sonra kral güçlü bir Atinalı'yı Yahudilerin yüce Allah'ın yasalarına göre yürümemeleri ve zorla atalarının Tevratından vazgeçirilmeleri için gönderdi. **2***Kutsal Kudüs'te olan Tapınağı kirletecek ve ona Jupiter Olimpos'un tapınağı diyecektir. Gerizin'de olan o yerde oturan yabancılar da Jupiter Olimpos'un[1] tapınağı olarak kabul edecektir. **3***Böylece bu kötülüklerin sokulması; halka çok zor ve ağır geliyordu. **4***Çünkü putperestler tapınağı şehvetle yenen yemekler ve içkiyle doldurdular. Fahişelerle eğlenip, Kutsal Ev'in çevresinde kadınlarla zina ederek, Tapınağa uygunsuz şeyler götürdüler. **5***Mezbah bile haram ve Tevrat'tan yasaklanmış şeylerle dolu idi. **6***Cumartesi gününü tutmak, atalarının bayramlarını gözetmek ve mutlak; 'Yahudiyim!' demek yürek istiyordu. **7***Her ay kralın doğum gününü kutlamak acı bir zorunluluktu ve bayram bahanesiyle sarmaşık götürüp '*Baküs*'e[+] donatım yapmaya çaresizdiler. **8***Ve Ptolemo kandırılıp yakın olan Yunanlılar'ın şehirlerine buyruk çıkartıldı ki, bu geleneği Yahudilere karşı kullanıp, onlara o bayramı kutlatsınlar ve onlara o kurbanlardan yedirtsinler. **9***Yunan ayinlerine katılmak istemeyenlere ölüm emri çıkarıldı. Bu yüzden zulümle gelecek bela; gözgöre göre belliydi. **10***Çocuklarını sünnet

etmiş iki kadını getirdiler ve çocukları onların göğüslerine astılar. Sonra da herkes görsün diye bütün şehrin içinde onları gezdirdiler ve şehrin yüksek surlarından aşağıya attılar. **11*** Bazı Yahudiler Cumartesi günü ibadet etmek için gizlice mağaralarda toplanıyorlardı. Filipo bunu duyunca tümünü ateşte yaktılar. Çünkü haram ayın gününe saygı gösterildiğinden; onlara yardım etmek, kendi inançlarında yoktu. **12*** Ben bu kitabı okuyan herkese yalvardım, bu kötülükler için korkmasınlar ve bu azapların onların sonu demek olduğunu düşünmesinler. Ama bunlar milletimizin düzelmesi için gelmiştir. **13*** Çünkü bu büyük bir iyiliğin işaretidir. Kötülük yapanları uzun zaman bırakmaz; ama çabucak onların sonu gelir. **14*** Yüce Rab bizi diğer milletlere yaptığı gibi yargılamaz ve Öfkesinde acele etmez. Ta onlara günahları tepeye dek yığıldığı zaman sona dek sabreder ve bu yüzden bizim günahlarımızın çokluğundan öcünü almaz. **15*** Bu yüzden O bizden kendi merhametini hiç ayırmaz. Belki kendi milletini felaketlerle terbiye eder; **16*** Tüm bu şeyleri bizden unutmamanız için söylüyorum. **17*** Şimdi özetle öykünün söyleşisine dönelim: **18*** Baş yazıcılardan Elazar adındaki yaşlı ve yüzünün görünüşü güzel olan adamın ağzını bıçakla zorla açıp domuz eti yedirdiler. **19*** Ama o haramla yaşamaktansa; onurla ölmeyi seçip, kendi isteğiyle işkenceye katlandı. **20*** Ve dışarı tükürüp yanaştı! Nasıl yaşam sevgisi uğruna tatmanın haram olduğu şeyleri yemeğe yanaşmamak için red edip direnilirse. **21*** O zalimlar ise bu yasak kurbanları yedirmek için seçilmişlerdi. Bunlardan biri Elazar'ın eski tanıdıklarından biri olduğundan, onu ıssız bir köşeye çekip ona dostuymuş gibi gözüktü ve şöyle öğütledi: Ona helal olan etlerden getirecek, o da kralın buyurduğu kurban etinden yiyormuş gibi onları yiyecek ve böylece ölümden kurtulacaktı. **22*** Bu mertliği onunla olan eski dostluğu için kabul etmesini 'istedi'. **23*** Ama o bir namuslu kişiydi. Kendi büyüklüğü, çağının getirdiği erdemlilik ve yaşlılığının ününe yaraşır davranması için; küçüklükten beri gelen saygınlığına bağdaşması gerekirdi. Bununla beraber yüce Allah'tan olmuş ve kurulmuş kutsal Tevrat'a uygun karar verip, gecikmeksizin onu hemen öldürmelerini[2] söyledi. **24*** "Çünkü bu çağa gelmiş olan bana öyle görünmek yakışmaz. Birçok genç, doksan yaşında olan Elazar, başka milletlerin ayinine döndü sanmasın. **25*** Onlar da benden ve benim öyle görünmemden; belki bir dakikalık yaşam için kararmasınlar. O derece ki, ben bu yaşlılığımda iğrenç bir utanç kazanmayım. **26*** Belki şimdi ben insanın azabından kurtulabilirim; ama 'Her Şeye Gücü Yeten' in elinden ölü de, diri de kurtulamam. **27*** Onun için şimdi bu yaşamdan mertçe vazgeçip, yaşıma yaraşır şekilde kendimi göstereyim. **28*** Bu uğurda gençlere ibret tablosu olmuş olurum. Sevgili kutsal kitabımız için hiç çekinmeden, yiğitçe ölüme göz yumsunlar" dedi ve bu şeyleri söyledikten sonra işkence yerine geldi. **29*** Onu işkenceye götürenlerin gösterdikleri iyi görünüşü söylediği sözler için bir anda kötülüğe döndü. Çünkü bunu delilik sanıyorlardı. **30*** Sonunda darbelerden ölecek derecede inleyerek dedi ki: -Kutsal bilgiyle dolu olan yüce Allah biliyor ki benim ölümümden kurtulmak elimdeyken, bedenim darbelerden dayanılmaz acılar çekiyor. Ama gerçek canımı kazanmak uğruna, O'ndan korktuğum için bu şeylere sevinçle katlanıyorum. **31*** İşte bu kişi öyle bir ölümle öldü! Kendi canını yiğitliğin bir simgesi ve gücünü de örneği için bıraktı. Bunu salt gençler için değil; ama tüm halkına gösterdi.

(1) Bu Olimpus'taki(*Yunanistan'daki*) Zeus Tapınağı, **(2)Bazı çevirilerde** '*Hades*': Ölülerin bulunduğu yer veya mezar, **(+)** Baküs: '*Diyonizos*' Antik Yunan'da şarap tanrısı.

7. Bölüm: Yedi Yahudi kardeşin ve annelerinin işkenceyle ölümü.

1* Sonra yedi kardeşi ve annesi de tutuklandı. Kral(+) kırbaçlar ve hayvan sinirleriyle onları dövdü ve haram domuz etlerinden yedirmeye zorluyordu. **2*** Ama onlardan birisi önce söyleyip böyle dedi: -Sen neyi kanıtlamak ve bizden ne öğrenmek istiyorsun? Çünkü atalarımızın Tevratına aykırı birşey yapmaktansa ölmeye hazırız. **3*** Bunun üzerine kral çok öfkelendi, bakır tavaları ve tencereleri tez kızdırmalarını emretti. **4*** Ve bunlar kızdırıldıktan sonra kral, onlardan önce konuşanın dilini annesinin ve diğer kardeşlerinin gözü önünde kesilmesini, derisinin yüzülmesini ve uzuvlarının parçalanmasını buyurdu. **5*** Tamamen yaralandıktan sonra, o son nefesini verirken kral, onu da ateşe götürüp kavurmalarını buyurdu. Tavadan dayanılmaz bir buhar çıkınca onlar; anneleriyle birbirlerini kahramanca yüreklendirip şöyle dediler: **6*** -Gerçekten Musa halkın önünde tanıklık etsin diye bu mezmuru açıklamış ve "O kendi kullarından razı olur!" demişti. Aynen öyle yüce Allah da bizi görüyor ve gerçekten bizden razı oluyor. **7*** Böylece önceki bu çeşit bir ölümle öldükten sonra ikinciyi de sorguya çektiler. Başından saçlarıyla derisini kopardılar ve ona bedeninin bütün uzuvları parçalanmadan yer misin!' diye sorarlardı. **8*** Ama o ana diliyle yanıtlayap yok dedi ve sonunda bir önceki gibi işkence çekti. **9*** Can çekişirken şöyle diyordu: -Ey kötü! Gerçi sen bizden bu kötü yaşamı alıyorsun. Ama evrenin kralı; onun için ölen bizleri sonsuz yaşama kaldıracaktır. **10*** Bundan sonra üçüncü kişiyle de

aynen eğlendiler. İstedikleri dili çabucak sundu ve ellerini korkusuzca uzatıp özgüvenle dedi ki: **11***-Bunları göklerin yaratıcısından aldım ve onları Tevrat(*) için değersiz gördüm. Ama onları yine alacağımı ümit ediyorum. **12***Bunu duyan kral ve çevresindekiler o yiğidin öz güvenine şaşırıp kaldılar. Çünkü o işkenceleri bir hiç saymıştı. **13***O da böyle ölüp dördüncüye de işkence ve siyaset ettiler. **14***O ölürken şöyle dedi: -İnsandan ummaktansa, Allah'tan umalım. Yani O'ndan dirilmeyi ummak daha iyidir. Ama sana yaşama dirilmek yoktur. **15***Ondan sonra beşinciyi de çıkarıp işkence ettiler. O da krala bakıp dedi ki: **16***-İnsanlar arasında egemen olsan bile, sen de ölümlüsün. Dilediğini yapıyorsun. Ama sen, halkımızı yüce Tanrı'nın bırakmış olduğunu hiç düşünme. **17***O'nun işlerini görmeye hazırlan; bak nasıl O sana ve soyuna siyaset edecektir. **18***Bundan sonra altıncıyı getirdiler. O da öleceği sırada şöyle dedi: -Sevmekte aldanmayın! Çünkü biz bu şeyleri kendimiz için çekiyoruz. Yüce Tanrımıza günah ettik ve bu yüzden bize bu şaşılası şeyler oluyor. **19***Ama sen sakın bunun karşılıksız kalacağını düşünme. Çünkü Allah'la cenk etmeye giriştin. **20***Ana ise diğerlerinden farklıydı, hayretle iyi anılmaya değerdi. Çünkü kendi yedi oğlunun bir gün içinde öldüğünü görürken, yüce Allah'a olan ümitleri için yiğitlikle dayandı. **21***Bilgelikle dolarak, kendi ana diliyle onları yüreklendiriyordu. Kendinin kadınca düşüncesini erkek yüreğiyle uyandırarak onlara şöyle diyordu: **22***-Nasıl benim tenimde oluştunuz bilmem!? Size ruh ve yaşam veren ben değilim; hem her birinizin önceki yapısını ben düzmedim. **23***Bu yüzden o evrenin yaratıcısı insanın aslını kurdu ve her şeyin nedeni oldu. Sizi kayırarak tekrar ruhu ve yaşamı verecektir. Çünkü siz O'nun dini için kendinizi hiçe sayıyorsunuz. **24***Bu kez Antiyoko kendisini küçümsediklerini sandı ve kendinin yerileceğinden şüpheleniyordu. En küçüğü daha yaşarken, yalnızca sözlerle öğüt vermiyor; ama yeminle ona kendi dininden ayrıldığı an onu mallara boğacağını ve onu kendine dost yaparak onu kendi işlerinde yardım edeceğini söylüyordu. **25***Ama oğlan bir türlü dinlemeyince; kral anasını çağırıp, çocuğun kurtulması için ona öğütçü olmasını istedi. **26***Ona çok sözlerle öğüt verdikten sonra, o da oğlunu razı etmeye yöneldi. **27***Ama ona eğilip, o kötü zalimin gözünü boyadı ve ana diliyle şöyle dedi: **28***-Ey oğlum! Bana acı. Seni karnımda dokuz ay taşıdım, seni üç yıl emzirdim, seni bu yaşa dek besledim ve seni beslerken emek çektim. Sana yalvarırım ey oğlum! Göğe, yere ve içinde olan şeylere bakarak bilesin ki yüce Allah, bu şeyleri önceden yokken var etti. İnsan soyu da bu şekilde olmuştur. **29***Sakın bu cellattan korkma! Kendini kardeşlerine layık göster, ölümü kabullen. Ta ki bağışlama zamanı seni tekrar kardeşlerinle birlikte alayım. **30***O böyle söylerken oğlu: -Daha ne bekliyorsunuz? Ben kralın buyruğunu dinlemem. İlla Musa'nın atalarımıza verdiği Tevrat'ı dinlerim, dedi. **31***Ama sen İbraniler üzerine her kötülüğün kaynağı oldun. Yüce Allah'ın ellerinden kurtulamazsın. **32***Çünkü biz kendi günahlarımız için bu belayı çekiyoruz. **33***Ama diri Allah bizi biraz zamana dek terbiye edecektir ve düzelmemiz için sinirlendiği gibi yine kendi kulları ile hoş görecektir. **34***Ama sen ey büyük zulümkar! Tüm insanlardan daha çok günahkar! Sevmeye bağırıp, bilinmeyen ümitlere dayanıp; göklerin yaratıcısı Allah'ın kulları üzerine ellerini kaldırıp böbürlenme. **35***Çünkü sen her şeyi gören ve her şeye gücü yeten Allah'ın cezasından kurtulamazsın. **36***Benim kardeşlerim biraz acı çekerek, yüce Allah'ın antlaşmasında ki sonsuz yaşamın antlaşmasıdır! Öldüler. Ama sen, Allah'ın yargısıyla kendi böbürlenmen için, hak ettiğin azabı çekeceksin. **37***Ben de kardeşlerim gibi, atalarımızın Tevrat'ı uğruna, hem bedenimi, hem yaşamımı teslim edip yüce Allah'ı çağırıyorum ki en yakında milletimize çok bağışlayacak. Ama sen, siyasetlerin ve baskıların sonunda bir tek Allah'ın 'O' olduğunu bileceksin. **38***'Her Şeye Gücü Yeten'in öfkesi, tüm halkımız üzerine haklı olarak saçılmıştır; bende ve kardeşlerimde dursun. **39***O zaman kralın öfkesini tutuşturdu. O aldatış onun gücüne gitti ve buna diğerlerinden daha çok kötülük yaptı. **40***Böylece bu da yüce Rab'be tamamen güvenerek temiz bir ölümle öldü. **41***En sonunda -oğullarından sonra- ana da öldü. **42***Şimdi putların kurbanları ve bu kötü siyasetler hakkında, bu kadar söylediğimiz yeter.

(+)Kral IV.Antiyoko M.Ö 175-163, (*): Sül. Bil.5/16,Rom.8/14.

8. Bölüm: Yudas'ın Nikanor'u yenmesi.

1*Yahuda-Makabe ve onunla olanlar, gizlice kalelere girip kendi hısım ve akrabalarını yardıma çağırıyorlardı. Yahudilikte olanları beraberine aldı ve altı bin kişi kadar adam topladı. **2***Her yönden baskı gören halkı için yüce Allah'a yalvardılar ki onları gözetsin ve zalimlerin kirlettiği Tapınağa acısın. **3***Yerle bir olmaya yakın bozulmuş şehire acısın ve ondan yardım dileyen kanı kabul etsin. 4*Günahsız çocukların suçsuz yere öldürüldüklerini ve kendi adına söyledikleri küfürlerini anımsayıp kötüler üzerine kinini göstersin. **5***Makabe'nin kendi askerleri olmuş ve yüce Allah'ın öfkesi esirgemeye dönmüştü. Putperestler ona karşı koyamadılar. **6***O ansızın gelip kentleri ve kaleleri yakıyordu. Gözüne kestirdiği birçok yerleri çabucak ele geçiriyor ve düşmanların birçoğunu kaçırarak bozguna uğratıyordu. **7***Bu

baskınları daha çok geceleyin yapardı. O derece ki yararlılığının haberi her yerde yayılıyordu. **8*** Bu adamın gide gide ilerlediğini ve kendi güçleriyle güçleriyle çoğaldığını gören Filipo, Kili-Suriye ve Fenike halkının kralı ve komutanı olan Ptolemo'ya yardım etmesi için yazdı. **9*** O da kralın baş dostlarından olan Patroklo'nun oğlu Nikanor'u çabucak seçip onu Yahudiler'in soy ve sopunun kökünü kazımak için her milletten toplanan yirmi bin adam ile birlikte, yanına usta savaşçı Gorciya'yı verdi. **10*** Nikanor da şahın Romalılar'a ödemesi gereken iki bin yük gümüş para vergisini Yahudi tutsaklarından tamamlamak için sayıp ayırdı. **11*** Bezirgânları çabucak deniz kenarındaki şehirlere gönderip Yahudi tutsakları satın almaya çağırdı ve onlara bir yük için doksan adamı vermeye söz verdi. **12*** Bu kez Yahuda, Nikanor'un gelişinden haber alıp, askerin geldiğinden bile olanları haberdar edince; **13*** Korkaklar ve yüce Tanrı'nın adaletine inanmayanlar kaçarak ayrıldılar. **14*** Diğerleri de tüm malını sattılar ve zalim Nikanor gelmeden önce satılanları kurtarması için yüce Tanrı'ya yalvardılar. **15*** Eğer bunu onlar için yapmasa bile; hiç olmazsa atalarına verdiği antlaşma için ve o yüce cömert isimden anıldıkları için yapsın. **16*** Ama Makabe altı bin kadar olan adamlarını toplayıp onları yüreklendirdi ki düşmanlarından şaşmasınlar ve üzerlerine haksız yere gelen putperestlerin büyük kalabalığından korkmasınlar. İlla yiğitçe dövüşerek -kendi kutsal yerine- adaletsizce yaptıkları zulmü göz önünde tutsunlar. **17*** Ve yalnız bırakılmış şehirin sıkıntısını, atalardan kurulmuş huzur ve yasaların bozulduğunu da… **18*** Çünkü onlar kendi silahlarıyla güçlerine güveniyorlar; ama biz 'Her Şeye Gücü Yeten Allah'a ki üstümüze gelenleri, belki bütün dünyayı bir göz kırpması anında yakmağa gücü yeter. **19*** Sonra onlara atalarından kalan bir kurtuluş öyküsünü anlattı. Buna göre Sanharip'in kumandasındaki yüz seksen beş bin adam yok edilmişti. **20*** Nitekim Babil'de Galatyalılar üstüne cenk ettiklerinde tüm Yahudiler sekiz bin kişiden daha kalabalık değillerdi. Dört bin Makedonyalı ile savaşa geldiler ve Makedonyalılar şaşırmıştı. Ama o sekiz bin kişiye gökten yardım gelerek yüz yirmi bini öldürdüler ve büyük bir yarar buldular. **21*** Onları böyle sözlerle yüreklendirerek Tevrat ve vatan için ölmeye hazırlandıktan sonra askeri dört bölük yaptı. **22*** Dört kardeşlerini Simon'u, Yusuf'u, Yonatan'ı ve Elazar'ı o bölüklerin başına getirip, her birinin eli altına bin beş yüz adam verdi. **23*** Ondan sonra Kutsal Kitap'tan okuyarak onlara 'Allah-Yardımı' diye isim verdi ve ilk bölüğün başında durarak Nikanor'la karşılaştı. **24*** Her şeye gücü yeten Tanrı onlardan yana olmuş, düşmanlardan dokuz binden daha çok öldürmüşlerdi. Nikanor'un askerlerinin birçoğu yaraladılar ve uzuvlarını sakatladılar. **25*** Onları satın almaya gelenlerin paralarını aldılar ve ardından bir hayli yer yürüdükten sonra, zamanları az olduğu için döndüler. **26*** Çünkü o gün Cumartesi gününün arifesi olduğundan; onları çok kovalamadılar. **27*** Sonra silahları toplayarak, düşmanlardan yağmaları çıkarıp Cumartesi gününü tutmaya gayret gösterdiler ve yüce Rabbin üzerlerine damlayan rahmetinin ilkini o güne sakladığı için bereket dilediler. **28*** Cumartesi gününden sonra güçsüzlere, dullara ve öksüzlere çapuldan paylar verdiler. Kalanını da gençlerle kendi aralarında paylaştırdılar. **29*** Tüm bunları tamamladıktan sonra birlikte dua edip bağışlayıcı Rab'be yalvardılar ki, kendi kullarından sonsuza dek razı olsun. **30*** Ondan sonra Timeto ve Bahide'nin halkı üzerine tüm güçleriyle saldırarak onlardan yirmi binden daha çok öldürdüler. Yüksek kaleleri ele geçirdiler. Birbirleriyle, güçsüzler, öksüzler, dullar ve yaşlılar arasında çok sayıda çapulu birlikte paylaştılar. **31*** Düşmanların silahlarını toplayarak onları uygun yerlerde güzel bir şekilde sakladılar ve kalan silahları kutsal Kudüs'e götürdüler. **32*** Timoteo'nun maiyetinden, Yahudilere çok kötülük yapan Filarho adındaki bir adamı öldürdüler. **33*** Vatanlarında zafer kutlamalarını yaparken, kutsal kapıları yakan o Kalistan'ı ateşe attılar ve yaktılar. O küçücük bir eve kaçmıştı. Böylece kötülüklerinin hak ettiği cezasını aldı. **34*** O kötülük kaynağı Nikanor da, Yahudileri satın almak için, bin köle tüccarı götürmüştü. **35*** Rab'bin yardımıyla, o küçük gördükleri kişilerden yenilgiye uğramışlar, övgü giysilerini atmışlardı. Askerlerinin tamamen bozulmasıyla bir uğursuz ve kaçkın gibi yapayalnız Akdenize kaçtı ve Antakya'ya geldi. **36*** Kudüslüler'in ticareti için Romalılar'a ödenmesi gereken vergiyi yenilemeyi boynuna borç bilen kimse; her yerde Yahudilerin koruyucusunun yüce Allah olduğunu yayıyordu. Onlar bu yüzden tükenmiyorlardı! Çünkü onun kurduğu dinine bağlıydılar..

9. Bölüm: Antiyokus'un korkunç sonu.

1* O yıllarda Antiyoko Pers ülkesinden utaçla dönmüştü. **2*** Çünkü o Persepolis'e gelmiş, tapınakları soymayı ve şehiri zorla ele geçirmeyi isteyince; halk silahlanarak ayaklanmıştı. Onu ve onun gibilerini kaçırdılar. Antiyoko kaçtıktan sonra rezil olarak geri döndü. **3*** Ekbetan'dayken ona Nikanor'un ve Timote'nin başına gelenler anlatıldı. **4*** Bu kez çok öfkelendi ve onu kovalayanların acısını Yahudiler üzerine atmayı karar verdi. Bu yüzden arabacıya yolu çabucak bitirmek için hiç durmadan hızla sürmesini buyurdu. Çünkü gururla kutsal Kudüs'e girmeye ve orasını Yahudilere

mezarlığa döndüreceğini söylüyordu. **5***Ama İsrail'in 'Her şey üzerine gücü yeten Allah'ı onu iyileşmez ve görünmez bir yara ile vurdu. O bu sözleri söyledikten sonra, onu iyileşmez iç ağrıları ve bağırsaklarının dayanılmaz sancıları tuttu. **6***O bunları kesinlikle hak etmişti. Çünkü o birçok değişik işkencelerle başkalarının bağrını yakmıştı. **7***Yine de kibirinden vazgeçmiyordu. Aksine daha çok öfkeyle doldu ve Yahudilere ateş püskürüp yolu tez bitirmelerini buyurdu. Olacağı bu ya! Araba hızla ilerlerken düştü ve bu kötü düşüşten bedeninin tüm parçaları hurda yığınına döndü. **8***Bu yüzden o kişi, bundan önce insanın aklına gelmeyen bir kibirle; sanki denizin dalgalarına egemen olmaya ve dağların yüceliklerini terazi ile tutmaya karar vermişti. Ama yere yığılmışken onu bir sedye üstünde götürdüler. Böylece Allah, öfkesini üzerinde gösterdi. **9***Öyle acayipti ki, zalimin gövdesinden kurtlar kaynıyor, ağrılar ve sancılar içinde kendi diriyken etleri lime lime yere düşüyordu. İrininin kötü kokusu tüm askerlerine ağır geliyordu. **10***Durum böyleyken; biraz önce göğün yıldızlarına dokunacağını sanan bu kişiyi, dayanılmaz kokusu yüzünden hiç kimse götüremiyordu. **11***Akıntıları içinde, kendi büyük kibirinden vazgeçmeye ve Allah'ın kamçısından aklı başına gelmeye başlamıştı. Çünkü her an ağrıları artıyordu. **12***Kendisi de kokusuna dayanamayıp bu sözleri söyledi: -Allah'a boyun eğmek ve ölümlü insan iken, Allah'a eş koşmamak uygundur. **13***Ve o kötü kişi artık ona acımayacak olan Rabbe yalvarıp böyle diyordu: **14***O kutsal şehiri yerle beraber ayırıp, mezarlığa döndürmek için aceleyle gidiyordu; onu özgür edecek oldu. **15***Ve oradaki tüm Yahudileri ki, onları mezara bile koymayı kendine yediremiyordu; kesinlikle çocuklarıyla beraber kuşlara parçalatmaya ve yırtıcı canavarlara atmaya karar vermiş ve Atinalı'lar ile eşit tutmak istemişti. **16***Önceden soyduğu kutsal Tapınağı güzel armağanlarla bezeyip kutsal kaplarını kat kat fazlasıyla geri vermeyi ve kurbanlara ait masrafları gelirinden üstlenmeyi kabul etti. **17***Ve de Yahudi olmaya ve her toplum arasına gidip Allah'ın gücünü söyleyecekti. **18***Ama ağrıları hiç dinmedi. Allah'ın doğru yargısı kendi üzerine gelmişti. Ve kendisinden umutsuz olup, Yahudilere aşağıda yazılan mektubu bir dilekçe şeklinde bu tarzda yazdı: **19***"İyi şehirliler olan Yahudilere, Antiyoko adındaki kral ve kumandan çok selam edip, beden sağlığı ve kutluluk diler. **20***Eğer siz ve çocuklarınız iyi olup, durumunu dileğinize göreyse; yüce Allah'a çok teşekkür ediyorum. Ümidim gökte olup bana gösterdiğiniz cömertlik ve iyi niyetinizi güzellikle anımsıyorum. **21***Pers ülkesinden dönerken ağır bir hastalığa yakalandım ve diğerlerin güvenliği için bu hastalığımın gözetilmesini arzuladım. **22***Bunun için kendimden bıkamam; belki bu hastalıktan kurtulmak için büyük ümidim vardır. **23***Nihayet babamın da bu yüksek vilayetlerden kendi askerlerini geçirdiği zaman; kendinin yerine birini atadığı aklıma geldi. **24***Ona birşey olduğu ya da kötü bir haber getirildiğinde vilayetliler kararın kime verildiğini bilerek sıkılmasınlar. **25***Bundan başka iyice düşünsünler ki sınırlarımıza ve ülkemize yakın sultanlar fırsat gözetip olup biteni biliyorlar. Oğlum Antiyoko'yu kral olarak tayin ettim. Onu bana yüksek vilayetlerde birçok kez sefer yapmak gerektiğinde; sizden birçok kişilere emanet bıraktım ve ona altta bulunan şeyleri yazdım. **26***Şimdi sizi uyararak yalvarıyorum ki; halkınıza özel olarak yaptığım bağışları anımsayıp, herkes bana ve oğluma karşı iyi niyet gözetsin. **27***Çünkü araştırıp gördüm ki o, benim niyetime bağlı kalıp, sizinle cömertçe geçinecektir. **28***Böylece o küfür konuşan katil; bu tür ağır acılar çektikten sonra - başkalarına yaptığı gibi- bu yabancı ülkenin dağlarında kötü bir ölümle öldü. **29***Filipo adında yetiştirilmiş biri onun casedini götürdü. Ama Antiyoko'nun oğlundan korktuğu için Mısır'a, Ptolemoyo Filometor'a gitti.

10. Bölüm: Tapınağın temizlenmesi ve Makabeliler'in Edomlular ile Timoteyus'a karşı zaferi.

1*Makabe ise halkıyla beraber, Rab'bin gözetimiyle Tapınağı ve şehiri yeniden aldı. **2***Yabancıların çarşı çevresinde kurduğu sunakları ve puthaneleri yıktı. **3***Ondan sonra Tapınağı temizleyerek başka bir mezbah yaptılar ve taşlar çakıp ateş aldılar. Onunla yeniden iki yıldan sonra kurbanlar sundular, buhurladılar, kandiller yaktılar ve ekmek sunularını koydular. **4***Bu şeyleri yaptıktan sonra yere yüzükoyun yatarak Rab'be yalvardılar ki artık bunun gibi belalara uğramasınlar. Ama günah ettikleri zaman O'ndan yavaşça terbiye olsunlar. Küfürbazların ve barbar milletlerin ellerine verilmesinler. **5***O Tapınağı yabancıların kirlettiği günde; yani Kislev ayının yirmi beşinci gününde Tapınağı arındırdılar. **6***Kamış bayramının gereklerine göre sekiz gün kutlayarak bayram yaptılar. Bundan önceki kamış bayramında dağlarda ve mağaralarda hayvanlar gibi durduklarını anımsadılar. **7***Bu yüzden ellerinde koçanlar, güzel dallar ve hurmaları götürüp; onlara kendi yerlerini temizlemeye olanak vereni, şükrederek anıyorlardı. **8***Tüm Yahudi milletine o günleri her yıl bayram yapmak için genel buyruk çıkartıldı. **9***Evet şerif ismiyle ün yapan Antiyoko'nun ölümü böyle oldu. **10***Şimdi o bozguncunun oğlu olan Antiyoko Evpator'un asrında olan şeyleri öykülendirip, yapılan savaşların kötü sonuçlarını özetleyelim. **11***O ülkeye egemen olur olmaz, Kili-Suriye ve Fenikiye'-

nin başkumandanı Lisiya adındaki kişiyi devlet yönetimine atadı. **12***Çünkü Makron dedikleri Ptolemo, Yahudilere olan bu kötülükler için adalet etmeye karar vermişken; onların işlerini esenlikle yürütmeye çaba gösteriyordu. **13***Bu yüzden dostlarından Evpator'u kullandı. Ona Filimator'dan korumak için verilen Kıbrıs'ı bırakıp asil Antiyoko'ya sığındığı ve o sevgili ilgili kişiyi ki, onu eli altında tutmadığı için, ona ikide birde hain diyorlardı. Buna uzun zaman dayanamadı ve kendini zehirleyerek öldü. **14***Bu kez o yerin başkumandanı olan Gorciya adındaki biri; yabancı askerlere para verdi ve her gün Yahudilere karşı cenk gereksinimini görüyordu. **15***Edomiler de böylece kendilerine uygun kaleleri ele geçirdikten sonra Yahudilere ulaşıyorlardı ve Kutsal Kudüs'ten sürgün olanları kabul edip cenk gereksinimlerini karşılamaya çalışıyorlardı. **16***Ama Makabe, halkla birlikte yüce Tanrı'ya yalvardı ki onlardan yana olsun ve birçok askerlerle Edomlu'ların kaleleri üzerine yürüdü. **17***Onları yiğitçe basarak o yerleri aldılar ve mazgallar üzerinde olanları püskürtüp karşılaştıklarını öldürdüler. Katlettikleri yirmi binden az değildi. **18***Dokuz bin kişi; iki dik ve içinde kuşatma için tüm gerekli şeyleri olan kulelere sığınmıştı. **19***Makabe Simon'u, Yusuf'u ve Zahhi'yi hem kendi halkından olan birçok kişileri onların kuşatmasına koyup; kendisi çok stratejik yerlere gitti. **20***Ama Simon'un adamlarından bazısı açgözlülükten o kulelerde olan bazılarından gümüş para alıp onları savaş dışı bıraktılar ve yetmiş bin dirhem alıp bazılarını kaçırdılar. **21***Bu durum Makabe'ye bildirildikten sonra halkın ileri gelenlerini topladı ve onlara; kardeşlerini parayla satıp, düşmanlarını onlara karşı cenk etmeye kaçırdıkları için şikayet etti. **22***Bu yüzden de o hainleri öldürttü ve az sonra o iki kuleyi ele geçirdi. **23***Eli silahlı olana her şey rast gidiyordu. O iki kalede yirmi binden daha çok öldürüldü. **24***Bu kez önceden Yahudiler tarafından yenilen Timoteo; her çeşit yabancı yiğitlerden askerler topladı ve birçok süvarilerle Yahuda bölgesini savaş aletleriyle işgal etmeye geliyordu. **25***Ama Timoteo yaklaşırken, Makabe de kendi adamlarıyla yüce Allah'a yakarmaya başladı. **26***Başlarına toprak saçıp, bellerine çullar kuşanıp mezbahın ayakları önüne kendilerini atarak yalvardılar ki onları bağışlayıp onların kitabında yazdığı gibi düşmanlarına düşman ve hasımlarına hasım olsun. **27***Duayı bitirdikten sonra silahlanarak şehirden dışarıya kalabalık çıktılar ve düşmanlara yaklaştıklarında durdular. **28***Güneş yükseldikten sonra bunlar tüm güçleriyle Rab'be sığınıp, kolay bir yengi için kefil tutarak; onlar ise kendi savaşçı yüreklerine dayanarak vuruştular. **29***Cenk kızıştıkça düşmanlara gökten göz alıcı giysilerle giyinmiş ve altın eyerli atlara binmiş beş adam gördüler. **30***Bunlardan ikisi Yahudilerin başında durup, Makabe'yi ortalarına aldılar ve onu kendi silahlarıyla örterek yaralanmaktan koruyorlardı. Ama düşmanlar üzerine oklar ve yıldırımlar atıyorlardı. O derece ki büyük bir acıyla kaplanıp ölüyorlardı. **31***Yirmi bin; ve beşyüz yaya, hem altı yüz atlı öldürüldü. **32***Timoteo ise Gazara adındaki kaleye kaçtı. Kiryad'lı kişi orada kumandandı. **33***Ama Makabe kendi adamlarıyla o korunaklı yeri yirmi dört gün zekice kuşattı. **34***İçinde olanlar da yerin dik oluşuna güvenerek ve ölçüsüzce çok küfrederek, aşırı sözler söylerlerdi. **35***Böylece yirmi beşinci gün ağardığı zaman, Makabe o yiğitlerin sövgülerinden yüreği yanmışken, surlara mertçe yürüyerek, öfkeyle her önüne geleni kırıp geçirdiler. **36***Kimi de arkaya dolaşarak içeri sıçradı ve kuleleri ateşe verdiler. Bu yüzden o küfürbazları dipdiri yaktılar. **37***Bazıları kapıları kırarak dışardaki askerleri içeriye aldılar ve kenti ele geçirdiler. Bir çukura gizlenmiş olan Timeteo᾽ ile kardeşi Kiryai'yi ve Apollofan'ı öldürdüler. **38***Bunu yaptıktan sonra Rabb, bu büyük şeyleri İsrail'e yaptığı ve onlara zafer verdiği için şükrettiler.

11. Bölüm: Yahuda'nın Lisiya'ya karşı zaferi ve Antiyokus'un Yahudilerle barış yapması. Romalılar'ın kendi elçilerini tanıtması.

1*Kralın bakıcısı ve yakını olan Lisiya'ya ki, halkın bilgesiydi. Bir müddet sonra olan durumlara üzüldü. **2***Seksen bin kadar yaya ile tüm atlıları toplayarak, şehiri Yunanlılar'ın yerleşim alanına döndürmek niyetiyle Yahudiler üzerine geldi. **3***Diğer milletlerin puthanelerinde olduğu gibi Tapınağı gümüş para toplanan bir yere ve döndürmek ve baş imamlığı her yıl parayla satmak istiyordu. **4***Tanrı'nın gücünü hiçe sayıyor; ama kendi yayalarının onbinlercesi, atlıların binlercesi ve seksen fille büyülenmiş olup; **5***Yahuda vilayetine girdi. Kutsal Kudüs'ten beş millik uzak olan Beytsur adındaki sarp bir kaleye geldi ve onu zorlamaya başladı. **6***Makabe de onun adamlarının kendi kalelerini kuşattığını öğrenince; halkla beraber ağlayıp inleyerek yüce Allah'a İsrail'in kurtuluşu için iyi meleğini göndermesini yalvardı. **7***Önce Makabe silahını alıp diğerlerini yüreklendirdi ki kardeşlerine yardım etmek için birlikte tehlikeye girsinler. **8***Böylece tümü düşmanlara saldırmak için yiğitçe dışarıya çıktılar. Kutsal Kudüs'e yaklaştıkları zaman onlara bir atlı gönderdi ki ak giysiyle giyinmiş, altın bir silahı çekerek önlerinden gidiyordu. **9***O zaman tümü bir ağızdan merhametli Allah'a dua ettiler. Yürekleri güçlendi ki yalnız adamları değil; belki en kötü hayvanları ve demir duvarları delmeye hazırdılar.

10* Bir süvari birliğiyle yola koyuldular. Artık onlarla dövüşecek gökten(*) bir yardımcıları vardı. Çünkü yüce Rab onlara acımıştı. **11*** Ondan sonra aslanlar gibi düşmanlara saldırıp on bir bin yaya ve bin altıyüz atlıyı yıktılar. **12*** Kalanların tümünü kaçırdılar. Onlardan birçoğu yaralı olup çırılçıplak kaçtılar. Lisiya da kendisi utançla kaçarak kurtuldu. **13*** Aklı başına gelip uğradığı zararı tahmin ettiğinde: -Şu İbranîler'in her şeye gücü yeten Allah'ı onların yardımcısıdır ve yenilmezdir, dedi. **14*** Onlara adam gönderip her uygun antlaşmaya razı olmalarını, kralı bile onlarla dost olmayı teklif etmelerini söyledi. **15*** Makabe de kamu yararı için Lisiya'nın her istediği şeye razı oldu. Çünkü Yahudiler konusunda Makabe, Lisiya'ya her ne yazmışsa kral imzaladı. **16*** Lisiya, Yahudilere bu şekilde mektup yazmıştı: **17*** "Lisiya, Yahudi halkına selam ediyor. Sizden gönderilen Yuhanna ve Abşalom size aşağıda yazılan yanıtı vereceklerdir. Bana bir dilekçeyle açıklanmış konular için sevindiler. **18*** Şimdi ben krala her gerekli özeti bildirdim. O da mümkün olanları onayladı. **19*** Bundan böyle eğer siz işlerimize iyi niyet gözetirseniz; ben de bundan sonra diğer iyiliklere sebep olmaya çalışacağım. **20*** Onlara ve müjdecilerime bildirdim ki; sizinle işlerim konusunda görüşsünler, hoşçakalın." **21*** Yüz kırk sekizinci yılda '*Diyoskorinti*'(+) ayının yirmi dördüncü gününde; **22*** Kralın mektubu böyleydi: "Kral Antiyoko kardeş Lisiya'ya selam eder. **23*** Babamız ilâhlara gittikten sonra dileğim buydu: Ülkemizde olanlar kendi işlerini görmek için zorluk çekmesinler. **24*** Duyduğumuza göre Yahudiler, babamın değişikliğine Yunan dinini katmayı kabul etmediler. İlla kendi ayinlerini gözetip kendi dinlerini sürdürmeyi yalvardılar. **25*** Bunun için isteğim budur: Bu millete iyilikle davranılmasına karar verdik. Tapınakları onlara geri verilsin ve eski yıllarda olan ayinlerini yapsınlar. **26*** Şimdi onlara göndermeyi iyi ediyorsun, tokalaşın ki niyetimizi bilip gönüllerini hoş tutsunlar ve coşkuyla kendi işleriyle uğraşsınlar." **27*** Halka ise kralın mektubu böyleydi: "Kral Antiyoko, Yahudilerin meclisine ve diğer Yahudilere selam eder. **28*** Eğer iyi ve hoş iseniz dileğimiz budur; biz de iyi ve hoşuz. **29*** Menelao bize bildirdi ki evlerinize dönmek ve kendi halinizde olmak istiyor muşsunuz? **30*** Biz de gitmek isteyenlere tâ '*Ksanitiko*'(+) ayının otuzuncu gününe dek zaman tanıyıp izin veriyoruz. **31*** Ayrıca Yahudilerin önceden olduğu gibi kendi yemeklerini yemelerini ve dinlerini yerine getirmelerini kabul ediyoruz. Bundan sonra onlardan birisi yaptığı bir şey için incitilmesin. **32*** Ben Menelao'yu size olan iyi niyetimizi ispatlasın diye gönderiyorum. Hoşçakalın! **33*** Yüz kırk sekizinci yılda '*Ksanitiko*' ayının onbeşinci gününde; **34*** Romalılar da onlara bu şekilde mektup gönderdiler: **35*** "Romalılar'ın elçileri Quintus-Memmiyo ile Tito-Manliyo Yahudilerin ulusuna selam. **36*** Kralın akrabası Lisiya'nın size uygun gördüğü şeyleri biz de uygun görüyoruz. **37*** Sonunda kral, özetle karar verdiği şeyler için, çabucak bir adam göndersin ki onlara göz kulak olasınız! Tâ ki biz işlerinize uygun olarak bildiriyoruz. Çünkü biz Antakya'ya gideceğiz. **38*** Bu yüzden acele olarak birini gönderin ki biz de bu konu için ne düşündüğünüzü bilelim. Hoşça kalın. **39*** Yüz sekizinci yılda, '*Ksanitiko*' ayının onbeşinci gününde.

(*):Bak. Yeş.5/13 ile karşılaştırın, +Diyoskoros(*Dioskorus*); Grekçe: Mart ayı, (+)Nisan ayı.

12. Bölüm: Yahuda'nın Yamnia ve Yafa'da oturanlara karşı çeşitli zaferleri Araplar ile beylikleri yenmesi. Ölenler için yas kurbanları.

1* Şimdi bu sözler verildikten sonra Lisiya krala gitti. Yahudiler de kurtuluşlarını gözettiler. **2*** Ama o yerlerde olan kumandanlar; yani Timoto, Ceenni oğlu Apolonyo, Hiyeronimo ve Demefon ile bundan başka Kıbrıs paşası Nikanor, onları hiç rahat bırakmazdı. **3*** Ve Yafalılar da bunlar kadar kötülük yaptılar. Yani bazı Yahudileri davet ettiler ki onların hazırladığı kayıklara kadınları ve çocuklarıyla binsinler. Çünkü kalplerinde kötülük yoktu ve şehirin kamu kurallarına uyuyorlardı. **4*** Bunlar da iyilikle geçinmek isteyip kaygılanmadan kabul ettiler. Ama denizin enginine iken onlardan iki yüz kişiyi denize attılar. **5*** Yahuda tüm bu kötülükleri duyunca yiğitlerine haber verdi. **6*** Ve adil egemen Allah'a yöneldikten sonra kardeşlerini öldürenlerin üzerine gelerek gece limanlarını ateşe verdi ve kayıklarını yakıp oraya kaçmış olanları öldürdü. **7*** Ama şehir kapalı olduğundan, tekrar gelmek ve Yafalılar'ın tüm şehirini imha etmek niyetiyle döndü. **8*** Bu kez Yamniyalılar'ın da Yahudilere benzer şeyler yapmak istediklerini duydu. **9*** O, Yamniyalılar üzerine gece gelerek limanlarını ve gemilerini yaktı. O derece ki alevin aydınlığı oradan iki yüz kırk mil uzakta olan kutsal Kudüs'ten göründü. **10*** Oradan dokuz mil kadar yol alıp Timoto üzerine giderken; beş bin kadar yaya ve beş yüz atlı Araplar onun üzerine saldırdı. **11*** Cenk karışırken, Allah'ın yardımıyla Yahuda'nın adamları yakına geldiler ve ümidi kırılan Araplar yenilerek Yahuda'ya onlarla barışıp koyunları ve diğer şeyleri kayırmaya söz vermesini yalvardılar. **12*** Yahuda bunların ileride kendilerine yarayacaklarını düşünerek onlarla barış yapmayı uygun gördü. Onlar da aman dileyip antlaştılar ve evlerine gittiler. **13*** Ondan sonra dik köprülerle sağlamlaştırılmış, surlarla çevrilmiş ve içinde her çeşit insan bulunan, Kaspin adındaki diğer bir şehiri bastı. **14*** Ama içerdekiler surların dikliğine

ve depolarında olan tahıllarına güvenip; biraz da işi gevşek tutup Yahuda ile adamlarına sövüyorlar hem de küfrederek ağza alınmayacak sözler söylerlerdi. **15*** Ama Yahuda ve adamları o Yuşa+ zamanında koç başları ve mancınıkları olmadan Yeriho'yu (Eriha) yıkan 'Evrenin Rab'bini çağırıp, şiddetle surların üzerine çıktılar. **16*** Ve Allah'ın iyiliği ile şehiri ele geçirdikten sonra, belirlenemeyecek kadar insan öldürüldü. O derece ki; oraya yakın olan iki mil enli göl dökülen kandan dolu görünüyordu. **17*** Oradan göçüp yedi yüz elli mil gittikten sonra Harekaye-Tobian dedikleri Yahudilere göçtüler. **18*** Oralarda Timoteo'yu tutamadılar. Çünkü bir iş başaramadan gitti ve bir yerde büyük muhafızlarını yerleştirdi. **19*** Ama Makabe'nin askeri kumandanlarından Dosito ve Sosipatro kendi bölüklerini çekip, kalede alıkonulan on bir adamdan daha çok öldürdüler. **20*** Makabe de kendi askerlerini bölük bölük ayırdı ve o bölükler üzerinde olan Dosito'ya ve Sosipatro'ya buyruk verip Timoteo üzerine yürüdü. Yüz yirmi bin yayası ve iki bin beşyüz atlısı vardı. **21*** Ama Timoteo Makabe'nin geleceğini duyup kadınları ve çocuklarıyla beraber tüm ağırlıklarını Karniyon adında bir yere gönderdi. Çünkü o kaleyi kuşatmak; çevredeki yerin darlığı ve dikliği nedeniyle yanaşmak çok güçtü. **22*** Yahuda'nın ilk bölüğü görünür görünmez; düşmanlar arasında bir panik başladı. Şöyle ki 'Her Şeyi Bilen'in belirtisinden korkup kimi oraya, kimi buraya çekilip kaçkınlık verdiler ve kendi şişlerinin uçlarına saplandılar. **23*** Yahuda kahramanca ardlarını alıp o kötülük yapanları kılıçlara yem ediyordu. Onlardan otuz bin kadar öldürdü. **24*** Timoteo'nun kendisi Dosito'nun ve Sosipatro'nun eline düştü ve onlara kendisini diri bırakmaları için alçakça yalvardı. Çünkü onların birçok anaları, babaları ve kardeşleri ellerindeydiler. Eğer ölseydi onlar bir hiç sayılacaktı. **25*** Bu yüzden onları sağlıcakla geri verme sözünü gözetmek için, büyük yeminlerle güvence sözü verdikten sonra onu kendi kardeşlerinin kurtuluşu için serbest bıraktılar. **26*** Ondan sonra Makabe, Karniyon'a ve Etergatiyon'a[1] doğru gidip yirmi beş bin adam öldürdü. **27*** Onların bozgunluğundan sonra Efron adındaki sarp bir şehir üstüne askerlerle yürüdü. Orada çeşitli kavimler yaşıyor, surlar üzerinde kahraman yiğitler durup iyi döğüşüyorlardı. Orada birçok aletlerle mızraklar vardı. **28*** Ama onlar; kendi gücüyle düşmanların gücünü kıran O kudret sahibini çağırdılar ve şehiri zorla aldılar. İçindeki yirmi beş bin kişi öldürüldü. **29*** Oradan göçüp kutsal Kudüs'ten altıyüz mil ırak olan İskitopolis'in üzerine vardılar. **30*** Ama oradaki Yahudiler, İskitopoliler'in kendilerine iyi niyetli olduklarını ve kötü zamanlarda iyi davrandıklarını tanık oldular. **31*** Yahuda da adamlarıyla onlara teşekkür edip, onlara öğüt verdikten sonra -aynı sevecenliği gelecek zamanda da kendi milletine göstermelerini isteyip- haftalar bayramı yakın olduğundan kutsal Kudüs'e gittiler. **32*** Ellinci gün bayramı dedikleri bayramdan sonra; Edom başkumandanı Gorciya üzerine yürüdüler. **33*** Üç bin yaya ve dört yüz atlıyla dışarıya çıktılar. **34*** Ondan sonra onunla cenge giriştiklerinde; Yahudilerden birazı kırıldı. **35*** Bakifod'un bölüğünden Dositevo adındaki atlı bir savaşçı Gorciyas'yı yakaladı ve onu üst giysilerinden tutarak zorla çekti. O haini öldürmeden tutsak almak istedi. Trakyalı bir atlı onun üstüne saldırıp omuzunu kesti ve Gorciya Maresa'ya kaçtı. **36*** Hesder'in adamları da durmadan döğüşüyordu. Yahuda yorulduğunda; yüce Allah'ı -onun için savaşmasını ve onların kumandanı olmasını- yalvararak çağırdı. **37*** O zaman kendisi o yörenin diliyle naralar ve tekbirler atmaya başladıktan sonra ansızın Gorciya'nın askerine saldırıp onu püskürttü. **38*** Ondan sonra Yahuda askerlerini toplayarak Odullam adlı şehire geldi. Orayı yedinci günde arındırdıktan sonra, gelenekleri üzeri Cumartesi gününe uydular. **39*** Ertesi iş günü Yahuda'nın adamları ölülerin cesetlerini almaya ve onları yakınları ile atalarının mezarlığına koymaya gittiler. **40*** Ölülerin herbirisinin giysisi altında Yamniya'daki putlara ait Yahudilerin dinince yasak olan şeyler buldular ve bu kişilerin bu yüzden öldüklerini düşündüler. **41*** Böylece tümü gizli şeyleri apaçık gösteren, doğru yargıç Rab'bin işlerine şaştılar! **42*** Ve herkes bu günahın tamamen silinmesi için yalvardı. Kahraman Yahuda ise halka, kendilerini günahtan sakındırması için öğüt veriyordu. Çünkü o ölenlerin suçları yüzünden başlarına gelenleri, kendi gözleriyle gördüler. **43*** Her adamdan iki bin dirhem gümüş para toplandı. Bu bağışı kutsal Kudüs'e 'günah kefareti' için gönderdi. Herkes bağışta bulunup iyilik etmişti. Çünkü kıyameti düşünüyordu. **44*** Eğer ölülere can verileceğine ümidi olmasaydı; ölüler için dua etmek boş ve anlamsız olurdu. **45*** Hem bundan başka; günahtan sakınanlar için ayrılmış büyük mükafat olduğunu düşünüyordu. **46*** O dürüst ve haramdan çekinen biriydi. Bu yüzden ölüler için kefaret etti ki günahtan beri olsunlar[2].

(1) Boynuzlu Kibele veya Asur'lu Tanrıça Etergetis Tapınağı, **(2)** Bak Eyüp 33/24, +VeyaYeşu; İbr. Yehoşua: ***YHWH*** (יהוה/***YeHoVaH'in***) kurtarıcısı veya '*Yehova kurtarıcımdır*' anlamına geliyor. bkz. Yeş. 6/20.

13. Bölüm: Antiyokus Eupator'a karşı Yahuda'nın yeni zaferi ve barış antlaşması.

1* Ondan sonra yüz kırk dokuzuncu yılda Yahuda, Antiyoko Evpator'un birçok askerlerle Yahuda vi-

layeti üzerine yürüdüğünü haber aldı. **2***Kralın çocuk terbiyecisi ve bakanı olan Lisiya da beraberdi. Yüz on bin yaya, beş bin üç yüz atlı Yunan askeri, yirmi iki fil ve üçyüz iki tekerlekleri kılıçlı arabaları vardı. **3***Menelao da onlara katıldı ve birsürü dalkavukluklarla Antiyoko'ya vatanın kurtuluşu için değil; illa egemen olmak için öğüt veriyordu. **4***Ama tüm egemenliklerin Allah'ı, o kötünün üzerine Antiyoko'nun yüreğini kaldırdı. Lisiya onu kollar görünürken; tüm kötülüklerin nedeninin o olduğunu ve Berea'ya götürülüp orada, o yerin geleneğine göre öldürülmesini buyurdu. **5***O yerde elli arşın yüksek bir kule vardı ve içi külle doluydu. Orada yuvarlak bir mancınık vardı ki insan onunla dönüp büsbütün küle batıyordu.
6*Oraya kanunsuzluk yapanlarla suçluları veya diğer büyük günah yapan kişilerin tümünü ölsün diye atıyorlardı. **7***O zalim Menelao da bu tür bir ölümle öldü ve toprağa gömülmek nasip olmadı.
8*O bunu hak etmişti! Çünkü ateşi ve külü temiz olan kutsal mezbaha karşı suçlu olduğu için; ölümü de külde oldu. **9***Ama kral kendi düşünceleriyle yavuzlanıp, Yahudilere babasının çağında olan şeylerden daha çok kötülük yapmaya geliyordu. **10***Yahuda bunu haber aldığında halka, Rabbi gece gündüz çağırmalarını buyurdu. **11***Diğer zamanda yaptığı gibi şimdi de dininden, vatanından hem kutsal Tapınak'tan yoksun kalacak kişiler için yardım etsin ve biraz soluklanmış halkı yine sövgücü millete boyun eğdirmesin. **12***Böylece tümü birden çok esirgeyen Rab'be ağlayıp ve oruç tutup üç gün upuzun yerde yatarak yalvardıktan sonra; Yahuda onları uyarıp yanına gelmelerini buyurdu. **13***Kendisi de yaşlılarla ayrı çekilip dışarıya çıkmak; kralın askerleri Yahuda vilayetine girmeden ve şehiri ele geçirmeden Allah'ın yardımıyla cenge girişmek için görüşme yaptı. **14***Ve kılavuzluğu evrenin Rab'bine bırakıp kendi halkını din, Tapınak, şehir, vatan ve kamu işleri oluncaya dek kahramanca dövüşmek için yüreklendirdikten sonra, Modin yakınlarında orduyu kurdu. **15***Kendininkileri '***Zafer Allahtandır***' diye simgelendirdikten sonra, kendi askerinden seçme yiğitlerle kralın konakladığı yerin güneyinde- gece orduyu bastı ve dört bin kadar adamla baş filin üzerinde olanları öldürdü. **16***Sonunda onlara büyük korku ve acı verip işleri rast gittikten sonra geri döndüler. **17***Bu şeyler gün ağarmaya başladığı zaman oldu. Çünkü Rab'bin koruması Yahuda'ya belli olmuştu. **18***Bu kez kral Yahudiler'in cesaretini gördükten sonra; becerisi ile yerleri almaya çalıştı. **19***Beytsur'a yanaştı. Orada Yahudilerin güçlü sığınakları vardı. Ama geri püskürtülünce zarar görüp güçsüz kaldı. **20***Yahuda ise içerdekilere daima gerekli olan şeyleri gönderiyordu. **21***Bu kez Yahudiler'in askerinden olan Rodoko adındaki biri düşmanlara sırlarını söyledi. Bu yüzden araştırılıp tutuklandı ve zindana atıldı. **22***Ondan sonra kral ikinci kez Beytsur'lular ile antlaşmaya geldi. Onlarla anlaştıktan sonra gidip Yahuda'nın adamlarıyla dövüştü ve yenildi. **23***Antakya'da halkın güvenliği için alıkonulmuş Filipo'nun olduğunu duyunca şaşırdı ve Yahudilere yalvarıp onlarla her uygun şartlar üzerine yemin etti. Ondan sonra onlarla barışıp kurbanlar kesti. Tapınağa ve mekana armağanlar verdi. **24***Makabe ile kucaklaşıp onu Ptolemai'den ta Ceranni eyaletine dek başkumandan atadı. **25***Sonra da Ptolemai'ye geldi ve vilayetliler o askerlerden memnun değillerdi. Bu yüzden onların zoruna gitti ve antlaşma kararlarını bozmak istediler. **26***Ama Lisiya kürsüye oturup elinden geldiğince özür diledi ve kendi ataklığıyla halkı yumuşatarak yatıştırdı. Ondan sonra kral Antakya'ya döndü. Böylece kralın seferi ve dönüşü bu şekilde oldu.

14. Bölüm: Alkimos'un, kral Dimitrius'un, kumandan Nikanor ve Yahuda.
1*Üç yıldan sonra Yahuda şöyle haber almıştı: Selevko'nun oğlu Demetriyo gelip gelip Tripolis limanından büyük bir askeri donanmayla vilayete girdi. **2***Antiyoko'yu ve çocuk bakıcısı Lisiya'yı öldürdükten sonra vilayeti aldı. **3***O zaman Alkimo adındaki biri ki, önceden baş imamdı- ama putperestlerle karışıp görüştükten sonra kendi isteğiyle kirlenmişti. Artık kendisine ne bir kurtuluş, ne de kutsal mezbaha yanaşmak vardı. **4***Yüz elli birinci yılda kral Demetriyo gelip ona altın bir taç ve hurma dalıyla; bundan başka Tapınağın Tevrat'ında emanet edilen dallarından armağan etti ve o gün hiç ses çıkarmadı. **5***Ondan sonra kendi deliliğine uygun bir fırsat buldu. Demetriyo'nun toplantısına davet edildiğinde ona Yahudiler'in durumunun ne olduğunu ve ne niyette oldukları sorulduğunda şöyle yanıtladı: **6***Yahudiler arasında Asidiler denilen ve onların başı Yahuda-Makabi olan biri, cenk edip azarak ülkeyi kendi huzurunda bırakmıyorlar. **7***Bu yüzden ben de atalarımdan kalan baş imamlıktan kovulmakla işte buraya geldim. **8***Çünkü önce kralın hizmetine iyi niyetim var, ikincisi vatandaşlarım için çalışıyorum. Çünkü onların cesareti için milletimiz büyük belalar çekiyor. **9***Şimdi sen ey kral! Bu durumdan birer birer haberdar olduktan sonra; tümüne yaptığın iyilik ve cömertliğin ile bölgemizde büyük sıkıntıda olan milletimizin gereksinimlerini gör. **10***Yahuda sağ olduğu müddetçe hiçbir zaman huzur içinde olmayacak. **11***Bu şeyleri dedikten sonra kralın diğer dostları -Yahuda'nın tutumuna karşı kinleri olduğu halde- aniden daha çok Demetriyo'yu kızıştırdılar. **12***Bu yüzden vali olan Nikanor'u çağırıp onu Yahuda bölgesinin vi-

layetinin başkumandanı olarak atadı. **13***Ona Yahuda'yı öldürmeleri için mektuplar verdi. Böylece onun toplumunu dağıtacaklar ve Alkimo'yu Tapınağın baş imamı yapacaklardı. **14***O zaman 'Yahuda Bölgesi'nden Yahuda için kaçmış putperestler bölük bölük Nikanor'a katıldılar. Çünkü onlar Yahudilerin başına gelebilecek bela ve kazalardan, kendilerine bir şans geleceğini sanıyorlardı. **15***Bu kez Yahudiler, Nikanor'la putperestlerin üzerlerine silahlarla geleceğini duyunca kendi üzerlerine toprak saçıp halkını sonsuza dek seçmiş olana yalvardılar ki her zaman beliren ayetleriyle, kendi payının koruyucusu olsun. **16***Ondan sonra başkumandanın emriyle askerler oradan çabucak göçüp Desav hisarına yakın olan düşmanlarla çarpıştılar. **17***Nikanor'la cenk eden Yahuda'nın kardeşi Simon idi ki bu sırada düşmanları ansızın görünce şaşırdı. **18***Ama Nikanor, Yahuda'nın çok yararlığı ve vatan için yaptığı cenklerde gücünü işitip onunla vuruşmaya korktu. **19***Bu yüzden Posdoniyo'yu(1) Teodoto'yu ve Matiya'yı barış yapması için ileriye gönderdi. **20***Bu konuda çok tartıştıktan sonra, baş olan kişi halkı bilgilendirip tümünü aynı kararda gördükten sonra antlaştılar. **21***Ve kendi aralarında bir gün seçtiler ki ikisi yalnız o günde buluşacaklardı. Taraflardan birer iskemleler götürülüp o iskemleler orada kuruldu. **22***Yahuda da silahlı adamlar hazırlayıp uygun yerlere dizdi ki düşmanlar ansızın bir hainlik yapmasınlar. Ondan sonra söz verdikleri konuşmayı yaptılar. **23***Nikanor da kutsal Kudüs'te olduğu için hiç bir saldırıda bulunmadı ve toplanan tüm askeri bölüklerini serbest bıraktı. **24***Yahuda'yı ise daima yanında tutuyordu. Çünkü yüreği o kişiye kaymıştı. **25***Onlara evlensin ve çocukları olsun diye öğüt veriyordu. O da evlenip huzurla geçinirdi. Yani böylesine iyi davranışları vardı. **26***Ama Alkimo onların birbirlerine olan sevgisini görüp, yaptıkları antlaşmayla kararları bilip, Demetriyo'ya gitti ve ona dedi ki: -Kralın hizmetine Nikanor'un kini var. Çünkü ülkenin haini Yahuda'yı kendine halife seçti. **27***O zaman kral o kötülük kaynağı adamın iftiralarından alevlenerek öfkeyle kalktı ve Nikanor'a o antlaşmayla güvencelerden memnun olmadığını yazdı. Ona çok acele Makabe'yi bağlayarak Antakya'ya göndermesini istedi. **28***Bu haber Nikanor'a ulaştığı an çok şaşırdı. Antlaşmış olduğu şeyleri kaldırmak ona güç geliyordu. Çünkü o kişinin hiçbir şekilde suçu yoktu. **29***Sonunda krala karşı gelinemediği için fırsat kollayıp, bu işi kurnazca bitirmek istedi. **30***Ama Makabe, Nikanor'un kendisiyle sertçe geçindiğini görüp; alışılagelen dostluğunu vahşice gösterdiğini ve bu sertliğin iyi bir yürekten çıkmadığını düşündü. Kendi kalabalık adamlarını toplayıp Nikanor'dan gizlendi. **31***Öbürü(Nikanor) de o adamdan(Makabe'den) ötürü mertçe davranıp, o en büyük ve en kutsal Tapınağa, imamların geleneksel kurbanları sunacağı zaman geldi ki, o adam onun eline teslim edilsin. **32***Ama onlar 'onun aradığı adam nerededir? bilinmez' diye çok yeminler edince; o (*Nikanor*) da Tapınağa doğru sağ elini kaldırıp böyle yemin etti: **33***-Eğer bana Yahuda'yı bağlı vermezseniz; Allah'ın Tapınağını yerle bir ederim. Ve mezbahı bozarak buraya, Baküs'e+ büyük bir tapınak yaparım. **34***Bunları söyledikten sonra gitti. O zaman imamlar ellerini göğe doğru uzatıp, milletin daima koruyucusu olanı çağırıp böyle dediler: **35***-Ey her şeyin Rabbi! Senin hiç bir şeye gereksinimin yoksa da; yine de evinin Tapınağının aramızda olmasını istedin. **36***Şimdi her kutsiyetle kutsal Rabb. Bu yeniden arındırılmış Evi daima kirlilikten temiz koru. **37***Bu sırada Kudüs'ün yaşlılarından olan, Raziya adındaki kentin sevilen ve iyi anılan kişisi ki, Yahudilere iyilikler yaptığı için onların babası sayılıyordu; Nikanor'a gittiler. **38***Geçmiş yıllarda Yahudi dinini katışıksız gözetmesine sebep olan Yahudilik için kendi canını aşkla ortaya koymuştu. **39***Ve Nikanor Yahudiler'e olan kötü yüreğini açıkça göstermek için; beşyüz askerden daha çoğunu onu yakalamaları için gönderdi. **40***Çünkü eğer onu tutarlarsa Yahudilere büyük zarar vereceğini sanıyordu. **41***Bu sırada bölükler kuleye girmeye çalışıp, avlunun kapısını zorladılar ve kapının yakılması için ateş getirilmesini istediler. O(*Razi*) da her yerden kendisinin sıkıştırıldığını anlayınca kılıçla(2) kendini deldi. **42***Kötülere boyun eğmekten ve ününe yakışmayan zorlamaları çekmektense mertçe ölmeyi kendine uygun gördü. **43***Ama acele ettiğinden kendisini tam yaralayamadı! Askerler de kapıya üşüşünce yiğitçe surlara yürüdü. Ve kendini bölüklere mertçe aşağıya attı. **44***O bölükler çabucak geri çekilip, ona yol vererek alanın ortasına geldi. **45***Henüz daha soluk alırken ve yüreğinde ateş tutuşmuşken ayağa kalktı. Çok kötü yaralanmışken, kanı oluk oluk akıyordu. Ama o bölükler arasından yürüyüp geçti. **46***O yığıntı bir taş üzerinde durup, tüm kanı akmış iken kendi bağırsaklarını dışarı çıkardı. Onları iki eliyle tutup bölükler üzerine attı. Ondan sonra hayatın ve ruhların Rab'bini çağırıp O'na bu şeylerin bedelini vermek için yalvardıktan sonra bu şekilde öldü.

(1)II.Mak.1/3, **(2)**I.Trh.10/4, +Baküs: Diyonisos; şarap Tanrısı.

15. Bölüm: Nikanor'un öldürülmesi ve başının kale dışına asılması

1*Bu kez Nikanor, Yahuda ve adamlarının Samariye bölgesi çevresinde olduğunu işitip onlara kendilerini güvende saydıkları '*Rahat Günü*'nde saldırmayı uygun gördü. **2***Ona zorunlu olarak

uyan Yahudiler ise bunu duyduklarında, böyle kötü ve şiddetli bir yıkım yapmamasını; ama Kudüs'te 'Her Şeyi Bilen'in tüm diğer günlerinden önceki gününe saygı gösterilmesini 'istediler.' **3*** O çok kötülük yapan adam şöyle sordu: -Gökte bir Rabb var mıdır ki Cumartesi gününü tutmayı buyurmuş olsun? **4*** Onlar da şöyle yanıtladılar: -Evet! Diri 'göklerin Rab'bi vardır ve o yedinci günü tutmamızı buyurdu, dediler. **5*** O da: -Ben de yerde bir Rabbim! Silaha sarılmayı ve kralın buyruğunu yerine getirmeyi buyururum, dedi. Ama kendi kötü kararını başaramadı. **6*** Böylece Nikanor gururla ve boş övgülerle şişirilmiş olup; Yahuda'dan ve onun halkından alacağı çapul ile bir zafer takı kurmayı kararlaştırdı. **7*** Ama Makabe'nin kendisine Rab'ten yardım gelmesi için; her zaman ve her türlü ümidi vardı. **8*** Ve kendi halkını yüreklendiriyordu ki putperestlerin gelişinden şaşırmasınlar. İlla gökten gelen yardımları(*) anımsayıp şimdi de 'Her Şeye Gücü Yeten'in onlara vereceği zafere katlansınlar. **9*** Onları Tevrat ve peygamberlik kitabıyla avuttu. Önceden yendikleri cenkleri anımsatıp, onları daha çok yüreklendirdi. **10*** Onları yüreklendirip öğüt vererek; putperestliğin barış sözleşmesini ve yeminini bozduklarını söylüyordu. **11*** Ve onlardan herbirisini kalkan ve mızrak silahlarıyla değil; ama iyi kelimeler ve günahtan sakınmakla silahlandırıyordu. Bundan başka onlara gerçekleşecek bir düş ve rüya anlatarak tümünü sevince boğdu. **12*** Bu rüya Oniyas içindi. Baş imam, doğru adam; görünüşü harika, yumuşak huylu, sözleri kibar, çocuksu hali olmayan ve tüm bilgelikte çalışkan biriydi. Bu ona görünmüş ve elleri uzatmış tüm Yahudi toplulukları için dua ediyordu. **13*** Ondan sonra ona ulu, yaşlı ve saygın bir adam göründü ki çevresinde acayip bir yüce görüntüsü vardı. **14*** Oniya onu göstererek şöyle dedi: -Bu kardeşlerimizin sevgilisidir. Halkımız ve 'Kutsal Şehir' için çok dua ediyor. Allah'ın peygamberi Yeremya odur. **15*** Ve Yeremya sağ elini Yahuda'ya altın bir kılıç vermesi için uzatarak şöyle dedi: **16*** -Allah'ın bağışından bu kutsal kılıcı al ki, onunla düşmanları kırasın. **17*** Bu kez Yahuda'nın bu daima iyi, gücü hırslandırmaya yönelik ve yiğitlere yürek vermeye güçlü olan sözlerinden öğüt alıp, bunu söylediler: Orduyu kurmayacaklar. Ama mertçe saldırıp, kahramanca iş görüp cenge girecekler. Çünkü şehir ve kutsal yerler ile Tapınak kuşatma altındaydı. **18*** Zira kadınların, çocukların, kardeşlerin ve öksüzlerin sıkıntısı onlara göre az bir şeydi; ama en büyük baş korku Kutsal Tapınak içindi. **19*** Kentte kalanların da büyük bir kaygısı vardı ve meydanda olacak cengin düşüncesi onlara acı veriyordu. **20*** Artık tümü sonucu bekliyorken; düşmanlar cenge gelmeye hazır, askerlerini dizmiş, filleri uygun yerlere yerleştirmiş ve süvarileri de iki kanada ayırmışlardı. **21*** Makabe, biribirleriyle büyük topluluğun hazır olduğunu, silahların başka türlü ulaştırıldığını ve fillerin yavuzluğunu iyice düşündükten sonra göğe ellerini uzatıp ayetler gösteren Rab'bi çağırdı. Çünkü o zaferin silahla elde edilemeyeceğini; ama yüce Rab'bin onu kendi isteği doğrultusunda uygun olanlara bağışladığını biliyordu. **22*** Ve O'nu çağırarak böyle diyordu: -Sen ya Rabbi! Yahuda kralı Hizkiya'nın zamanında bir meleğini gönderdin. Sanherib'in askerlerinden yüz seksen beş bin adam öldürdü. **23*** Şimdi ey göklerin Rabbi! Önümüze iyi bir melek gönder ki düşmanlara korku ve dehşet salsın. **24*** Senin kutsal kavmin üzerine sövgüyle gelenler, pazunun büyüklüğüyle şaşsınlar. Bu şeyleri dedikten sonra duayı bitirdi. **25*** Nikanor da kendi askerleriyle borular ve zafer naraları atarak yaklaşıyordu. **26*** Ama Yahuda'nın adamları, duayla yakararak düşmanlarla savaşa girdi. **27*** Elleriyle dövüşerek ve yürekleriyle Rabbe yalvararak otuz beş bin kadar yıktılar. Böylece Allah'ın belirtisinden çok sevindiler. **28*** Savaş bittikten sonra sevinçle dönerlerken Nikanor'u buldular. O her çeşit silahla, silâhlanmış olarak yerde ölü yatıyordu. **29*** O anda büyük bir çağırış ve kaynaşma olup kendi anadilleriyle Rabbe hamd ederek gidiyorlardı. **30*** Kendi milletinin canıyla bedeninin her şeyi ile koruyucusu olan Yahuda ki, gençliğinden beri kendi milletine sevgiyle bakıyordu Nikanor'un başıyla omuzunu ve elini kesmelerini ve kutsal Kudüs'e götürmelerini istedi. **31*** Kendi de oraya ulaştığı zaman halkını ve imamları çağırdı. Mezbah önünde durup kulede olanları getirdi. **32*** Onlara o kötü Nikanor'un başını ve küfürbazın elini gösterdi ki; onu böbürlenerek 'Her Şeye Gücü Yeten 'in kutsal Evi üzerine elini uzatmıştı. **33*** O zalimin dilini kesti! Onun parça parça kuşlara verilmesini; deliliğinin cezalarının da Tapınağa karşı asılmalarını buyurdu. **34*** Herkes göğe doğru bakarak, sevgili Rabbe hamdlerle şükredip kendi yerini kirlilikten arındıran yücelensin, diyorlardı. **35*** Herkese Rabbin kurtarışı için apaçık bir nişan olsun diye kalenin dışında Nikanor'un başını astılar. **36*** Ve hepisi birlikte karar verip; 'o güne uyulmadan geçirmek' uygun değildir, diye yasa koydular. **37*** Böylece Süryanice'de Adar dedikleri on ikinci ayın on üçüncü gününde; Mordehay gününden bir gün önce bayram yaptılar. **38*** İşte Nikanor'un sonu böyle oldu. Kısa bir zamandan beri şehir Yahudilerin yönetiminde olduğundan; ben de burada öykümü bitiriyorum. **39*** İnceleyin! Amacım olayları iyi ve uygun bir şekilde yazmaktı. Ama bazı eksik ve kusurlar yaptımsa; elimden bu kadar geldiği için özür dilerim. **40*** Çünkü nasıl ki içkiyi başka ve

suyu başka içmek bir tat vermiyorsa; ama suyla karışık şarabı içmek zevk ve lezzet verirse, böyle usulca anlatılan sözleri okuyanların 'yüreğine' sevinç verir.

(*)Bak.Ekl.48/29, İş.37/36, Yeş.10/13.

ÜÇÜNCÜ MAKABELİLER

(Veya Başkahin Şemon'un Kitabı)
ALİ BEY'in 1664-'65 ORİJİNAL OSMANLICA ÇEVİRİSİ REVİZYONU

1. Bölüm: Filapator'un kızkardeşi Arsinova ile kavgası. Thedotus'un Poteleme'yi haince öldürmek istemesi. Arsinova'nın askerleri yüreklendirmesi ve Filipator'un zaferi.

1* Filopator dönen kimselerden Antiyoko'dan ele geçirdikleri yerlerin alındığını haber aldı ve bunu kendi yaya ile süvarilerine bildirdi. **2*** Bunun üzerine kızkardeşi Arsino'yu da alıp Rafaye vilayetlerine yakın olan yerlere yürüdü. Çünkü Antiyoko'nun askerleri orada orduyu kurmuşlardı. **3*** Teudoto adındaki kişi, bu işi pusuyla bitireceğini sanıyordu. -Ptolemo ona(*Arsino*'ya) bıraktığı usta silahçıları almıştı- gece Ptolemo'nun çadırını bastı ki onu habersiz iken öldürsün ve cengi bitirsin. **4*** Ama Drisilo oğlu Dosito adındaki kişi ki, Yahudi soyundan idi; ama sonra dinden dönek ve atalarının sünnetlerinden uzak kaldı. Onu başka bir yere götürüp çadırda bir alçağı yatırdı ve onun yerine cezasını çekti. **5*** Ondan sonra çok büyük cenge giriştiler. Antiyoko tarafından çok şiddetli dövüşülürken, Arsino askerlerin çevresinde saçı başı dağılmış ve gözleri yaşlarla dolmuş olarak dolaşıyor; kendisine, çocuklarına ve kadınlarına bağışlamalarını yalvarıyordu. Eğer galip gelirlerse onların her birisine ikişer mına altın vereceğini söyledi. **6*** Bundan sonra düşmanlar döğüşte bozuldular ve onların birçoğu da tutsak oldu. **7*** Ondan sonra o pusulara galip olup yakın olan şehirlere gitti ve onlara öğüt vermeyi uygun buldu. Bunları yaptıktan ve kalelere hediyeler verdikten sonra halkın gönlünü kazandı. **8*** Yahudiler, akiller meclisinden Filipotor'a 'şeyhler' gönderip ona selam etmelerini ve armağanlar vererek bu olay için kutlamalarını istedi ki, onlara çabucak gitmek istiyordu. **9*** Böylece kutsal Kudüs'e gelip büyük Allah'a kurbanlar sundu ve şükrederek o yerin ayinlerine göre bazı işleri yerine getirdi. **10*** O yere geldiğinde; ününe ve süslemelerine hayret etti! Ve Tapınağın[1] sanatsal yapısına şaşırıp içeriye girmek istedi. **11*** Onlar da: 'Buna izin yok! Çünkü ne halkımızdan olanlara, ne de imamlara izin var'[2] dediklerinde yine de kabul etmedi. **12*** Önünde Tevrat okunduysa da: 'Kesinlikle oraya gireceğim, diye içeriye sokulmaktan vazgeçmedi ve: -Eğer onlar bu onurdan yoksun olsalar bile bu beni bağlamaz. Çünkü şimdiye dek herhangi bir vilayete gittiğimde, put evlerine girmeme neden bana kimse engel olmadı? Dedi. **13*** Oradakilerden biri umursamaksızın yanıtlayıp: -Eğer böyle olmuşsa!? Deyince, o da: -Neden gönlümce girmeyim ki? Dedi. **14*** Bunun üzerine tüm imamlar, giysileriyle kendilerini yere attılar ve yüce Allah'a dua ettiler ki onların büyük gereksimine büyük kurtarış versin. İçeriye zorla girmek isteyenin eylemini kurutsun. Ve Tapınağı acı ağlayışla doldururken, şehirde kalanlar şaşırıp ne olduğunu bilmeden sıçradılar. **15*** Evde saklanmış kızlar da emzikli kadınlarla dışarıya döküldüler. Başlarına toz ve kül saçarak sokakları acı ağlayışlarla dolduruyorlardı. **16*** Diğerleri yeniden salıverilmişlerdi. Kendilerini karşılamaya hazır olanları ve kendilerine ait utançları bırakarak şehirde karmakarışık koşuşuyorlardı. **17*** Yeni doğum yapmış, analar ve çocuk bakıcıları tazecik çocuklarını orada burada bırakıp kimi evden eve, kimi de sokaklardan büyük Tapınağa engellenemez yürüyüşle toplanıyorlardı. **18*** Onun yasak şeye el uzattığına karşı bir yere toplanmış insanların duası türlü türlüydü. **19*** Bu yüzden şehirliler cesaretle onun direnmesine ve niyetini tamamlamasına dayanamayıp silahlandılar. Vatanları ve Tanrı yasası için mert olmalarını söyleyip o yerde büyük çarpışmayı yeğlediler. **20*** Ama imamlardan ve yaşlılardan güçlükle yatıştırılarak, önceden dua ettikleri yere döndüler. **21*** Şimdi halk önceden yaptığı gibi duayla oyalanıyordu. Kralın çevresinde olan şeyhler ise onun kibirli yüreğini ve her türlü niyetinden vazgeçirmeye çalışıyorlardı. **22*** O ise inatla onları küçümsedi: 'Kesinlikle gireceğim. Bir kez söylediğim söz yerine gelmelidir' diyordu. **23*** Bu yüzden kralın çevresinde olanlar bu durumu görünce; bizimkilerle beraber, O tüm hükümetlerin sahibinden, bu duruma yardım edip yasaklanmış olan, bu kibirli eyleme dur demesini istiyorlardı. **24*** Sonunda, çok kavgalarla halkın izdihamının tuhaf sesinden, acayip bir çağrıya dönüşmüştü. **25*** Yalnız insanlar değil, belki duvarlar ve tüm yeryüzü sanki çınlıyordu. Çünkü hepisi o yerde namusları kaybetmektense ölmeyi yeğliyordu.

(1) Kudüs'teki '*Ağlama Duvarı*' üstünde, 166 dönümlük arazide bulunan ve şimdiki Mesçit-i Aksa veya Kubbet'üs Sahra Cami'nin bulunduğu tepede, Beyt-ül Makdis denilen eski Süleyman Tapınağı. **(2)**Süleyman Tapınağı'nın içinde Rabbin Sandığı'nın bulunduğu ve perdeyle ayrılan en kutsal bölüm.

2. Bölüm: Şemon'un duası. Hainlerin düşmanlardan daha kötü olduğu.

1* Başkahin Şemon kutsal Tapınağın karşısında diz

çöktü ve dümdüz ellerini kaldırıp şöyle dua etti. **2***-Ey! Yüce Rab Allah, Göklerin Kralı, tüm yaratıkların efendisi, kutsalların kutsalı ve Her Şeye Gücü Yeten Kralların Kralı; bize bak! Büyük kibir ve güçle dikbaşlı bir zulmedici iğrenç kişiden acı çekiyoruz. **3***Her şeyi yaratan Adil Bey ve her şeyin kralı. Zulümle baskı yapanları yargılayacak olan sensin. **4***Sen eski zalimleri ki güç ve cesaretlerine güvenen zorbalar(1) onların arasındaydılar; büyük tufan ile yok ettin. **5***Sen böbürlenenleri ve her türlü kötülükle ünlü Sodomlular'ı, gelecek kuşaklara bir ders olsun diye yakıp yok ettin. **6***Sen o inatçı Firavunu ki, o kutsal İsrail halkına kölelikle sıkıntı veriyordu; çeşitli belalarla vurarak kendi büyük gücünü gösterdin. **7***Senin halkının peşinden arabaları ve birçok atları ile kovalayanı derin denizde boğdun. Sen ki, her şeyin efendisisin; dayananları güvenlikle esenliğe çıkardın. Onlar bu işin senin elinden olduğunu bilerek sana ki, 'Her Şeye Gücü Yetensin' övgülerle şükrettiler. **8***Sen ey kral! Sonsuz ve sınırsız yerin egemeni; kendi adına bu şehiri ve bu yapıyı seçtin. Eğer senin hiç bir şeye gereksinmen olmasa bile onu kutsadın, güçlü yüceliğinle aydınlattın ve büyük kutsal adına içinde yücelmek için emanet ettin. **9***Eğer sana karşı durursak ve bundan ötürü bize sıkıntı gelirse; İsrail Evi'ni sevdiğin için bu yere girip dua ettiğimizde duamızı kabul edeceğine söz vermiştin. **10***Gerçekten adil ve dürüstsün. Çünkü birçok kez atalarımız sıkıntıdayken onları düşkünlüklerinde büyük belalardan kurtardın. **11***İşte şimdi ey kutsal Kral! Büyük ve çok günahlarımız için acı çekiyoruz. Düşmanlarımıza aşağılanıp güçsüzlüğümüzden azalıp gidiyoruz. **12***Biz bu durumdayken, bu haddini bilmez dinsiz kişi, burada kutsal adın için belirttiğin 'Kutsal Mekan'ına zulüm etmeye çalışıyor. **13***Çünkü meskenin olan göklerin en uzak yerine(2) Ademoğulları varamaz. Ama bu halkında görkemini kurup bu yeri kutsamak, kutsal isteğin oldu. **14***Bizden bu murdarlarla öcünü alma, bize bu dinsizlerle acı çektirme ki zalimler yürekleriyle övünmesinler ve kibirli dilleriyle böbürlenip: Bak biz o 'Kutsal Evi' put evlerinin basıldığı gibi bastık, demesinler. **15***Günahlarımızı yok et ve kusurlarımızı sil. Şimdi merhametini göster, senin merhametini bize çabuk yetiştir. Bize esenlik verip düşkünlerin ve yüreği kırık olanların ağızlarına duayla şükürler doldur.

16*Böylece 'Her Şeyi Gören, her şeyden çok kutsal Allah. Bu makbul duayı kutsal yerde haklı saydı ve o böbürlenen inatçı zorbayı sağdan soldan rüzgâr kamışı sallar gibi sallayıp vurdu. O derece ki, yere serilmişken hiç bir şey yapmaya gücü yetmedi. Bedeni öyle çözüldü ki hak ettiği acıdan sesini çıkaramıyordu. **17***Bu yüzden onun dostlarıyla subayları, ona gelen şiddetli acıyı görüp çok korktular; can çekişiyor sandılar ve büyük kaygıyla çekip dışarı çıkardılar. **18***Ondan sonra aklı başına geldiğinde; o denli acı çekmiş olsa da hiç tövbe etmedi ve daha kötü kelimeler söyleyerek gitti. **19***Mısır'a geldikten sonra daha çok kötülük yapmaya başladı. O dediğimiz her doğruluktan uzak dost ve yoldaşların yardımıyla yalnız sayısız şehvetlerine doymadı. O derece cesaret etti ki, her yerde halka sövmeye başladı. Birçok dostlar bile kralın hatırını gözetip onun isteğine uydular. **20***Yahudi halkını tüm dünyaya rezil etmeye niyet etti. Saraya bitişik bir kuleye yakın bir taş direği diktirip bu yazıyı kazıttı: "Kurban kesmeyenlerden birisi Mısırlılar'ın put evlerine girmesinler. Kesinlikle tüm Yahudilere vergi ve kölelik teklif olunacak ve kim buna karşı gelirse yakalanıp öldürülecek. **21***Haraca bağlananların bedenleri üstüne, damga(3) için '*Baküs*'* ilâhının işareti olan sarmaşık yaprağı dövmesi dağlansın. Sonra ayrılıp belirtilen işlerde kullanılsınlar." **22***Ama herkese kasıtlı görünmemek için altına da şöyle yazdırdı: "Eğer bir kişi kutsal ayinleri gözetenlerin arasında konuşmak isterse İskenderiye halkının yasasıyla bir tutulsunlar". **23***Böylece bazıları kenlerinin emredilen dininin ayinini sevmediler ve kralla yapacakları dostluktan büyük onur duyarız diyerek kendilerini kolayca teslim ettiler. **24***Bazısı ise güçlü yürekleriyle bağlı olup dinden ayrılmadılar. Kesinlikle kendi yaşamları için çekinmeden para döküp kendilerini yazdırmaktan kurtarmaya çalışıyorlardı. Bu umuda güvenip bir zaman; **25***Kurtulacaklarını düşünüyorlardı. Kendilerinden ayrılanlara lanet ediyorlar, onları kendi halkının düşmanları gibi görüyorlar ve dostluklarından yararlanamıyorlardı.

(1): Nefilim; bak Tek.. 6/4 *'Zorbalar'*, (2):Bak Tes.26/15, Sül. Bilg. 9/10, (3)II.Dünya savaşında "Hitler" de aynı şeyi Yahudilere uygulamıştı, ***Baküs**(*Diyonizos*): Romalılar'ın şarap Tanrısı. bkz. II. Mak. 6/7.

3. Bölüm: İskenderiye'deki Yahudilerin tutsak alınmaları ve krala gönderilmesi.

1*O zalim kral bunu duyunca çok öfkelendi. Yalnız İskenderiye'de olanlara değil, diğer tüm vilayetlerde olanlara da çok düşmanlık ediyordu. Çabucak hepsini bir yere toplamayı ve kötü bir ölümle yeryüzünden silmeyi tasarladı. **2***Bu yapılırken -ki, o kötü iş için antlaşan adamlara amaçları için fırsat veriliyordu- halka böyle bir düzmece haber yayıldı. Şöyle ki; güya bazı Yahudiler onları kendi dinlerinden engellemeye çalışıyorlarmış. **3***Oysa Yahudiler, krallara iyi niyeti ve değişmez hakikatı koruyorlardı. Ama Allah'a ibadet ve O'nun yasasında durdukları için, bazıları kendileriyle ilgili şeyleri reddediyorlardı. Bu yüzden bazı kimselere düşmanları gibi görünü-

yorlardı. Çünkü doğru ve temiz işleriyle kendi alışkanlıklarını bezeyip tüm insanlara beğendirmişlerdi. **4***Böylece bu dinsizlik haberi ki, onu halk için herkes yayıyordu; bu yabancı ulusu hiç saymıyorlardı. İlla onları tapınmalara ve geleneklere ait kurallara sokmak...! Bu adamlar ne kralara, ne yargıçlara razıydı; kesinlikle düşmandılar ve kamu yararına karşılar, diyerek suçluyorlardı. **5***Bizden kötülük görmeyen şehirde yaşayan Yunanlılar bu adamlar üzerine birdenbire gürültü patırtı ve ansızın izdihamlar olduğunu görüyorlardı; ama yardım edemiyorlardı. Çünkü zalim kralın buyruğu böyleydi. **6***Bunlar gücüne gidip onları avutuyordu. Bunların değişeceğini umuyorlardı. Çünkü böyle uygunsuz işler çok sürmezdi. **7***Komşulardan, dostlardan ve yakınlardan bazıları onları gizlice kabul ettiler ki, gerekli yardım için el uzatsınlar ve yardım etmeye çalışsınlar. **8***O ise hazır kibriyle böbürlenip, yüce Allah'ın kudretine bakmadan, işlerini daima bu şekilde yürütebileceğini sanarak Yahudiler konusunda bu mektubu yazdı: **9***"Ptolomi Filipotor adlı kral Mısır'da ve her yerde olan kumandanlara ve askerlerine selam edip iyilikler diler. Ben ve durumumuz da iyidir. **10***Asya'ya yürüdükten sonra kendinizin de bildiği gibi ilâhların anlaşılmaz yardımlarıyla plânımıza göre işi bitirdikten sonra, niyetimiz Kili Suriye ve Fenikiye halkını silah zoruyla değil; ama güzellikle ve cömertçe hoşnut edip onlara daima iyilik ederiz. **11***Böylece şehir, şehir tapınaklara gelirler verdik. Kutsal Kudüs'e de geldik ve o kendi deliliklerinden vazgeçmeyen halkın Tapınağına da yardım edelim dedik. **12***Onlar bu gelişimizi sözde onayladılar. Ama eski övgüleriyle yalan söyleyip kendi Tapınaklarına girmememize engel oldular. Biz ise onu büyük ve güzel armağanlarla donatmak istiyorduk. **13***Bu şekilde tüm o adamlara yaptığımız iyilik için gücümüzü görmediler. Ama bize kötülüklerini gösterdiler. Onlar sert bir halka benziyor. Krallara kibirli ve iyi olanlara başkaldırıcı olup hiç bir uygun şey yapmazlar. **14***Biz ise bunların deliliklerine ses çıkarmadık ve zaferle Mısır'a dönüp tüm milletlere hak ettikleri iyilikleri yaptık. **15***Bu yüzden onların tüm soylarına zayıf unutkanlıklarını bildirip; ister yoldaşlık, isterse onlara önce temiz dille -bir çok işlere inandığımız için onları değişikliğe hırslandırmağa cesaret edip- İskenderiye şehrinin özgürlüğünü bağışlamayı ve sonsuz kâhinlik ayinlerimize katılmalarını kabul etmek istedik. **16***Bunlar bunu kendilerine karşı buldular ve iyi şeyi kötü kişiliklerinden uzaklaştırıp daima yaramazlığa kaydılar. Yalnız bu şehirin büyük özgürlüğünü reddetmediler. Ama onlardan bazıları söz ve eylemlerden iğreniyorlar. Böylece daima yerdikleri ayinlerde düzelttiklerimizi değiştireceğimizi umarak, bize iyilik ettiklerini sanıyorlar. **17***Bu yüzden bu şeylerden anlaşılıyor ki bunlar bizi her zaman kötü sanıyorlar. Görüyoruz ki bir zaman ansızın baş kaldırabilecek olan bu dinsiz hainler, bize ardımızdan kötü düşman olmasınlar. **18***Bu mektuplar elinize geçer geçmez içeriğine göre tüm kadınları ve çocuklarıyla birlikte yakalayıp zorla demir zincirlere bağlanmış olarak gönderin ki, çaresiz ve ayıplı bir ölümle kötü adamlara yapıldığı gibi kaldırılsınlar. **19***Çünkü bunlara böyle ceza verildikten sonra ümit ediyoruz ki belli bir zaman için, daha iyi durumda ve güvende olacağız. **20***Eğer bir kişi Yahudilerden birini; yaşlı olsun, genç olsun veya emziktekini kayıracak olursa; o kişi bütün ev halkıyla birlikte kötü acılarla cezalandırılacaktır. **21***Ama bir kişi birini ele verirse; o kişi suçlunun malını alacak ve bundan başka kralın parasından iki bin dirhem gümüşle özgürlük tacını alacaktır. **22***Her nerede sığınmış bir Yahudi tutulursa; o yer yıkılıp ateşe verilecek ve büsbütün sonsuza dek tüm canlılara yararsız olacaktır.'' Mektubun içeriği böyleydi.

4. Bölüm: Yahudilerin büyük yası. İskenderiye'ye geldiklerinde halkın eğlencesi için onları at meydanına göndermesi. Onların kalabalığından dolayı tümünü öldürmelerinin zorluğu.

1*Her nereye bu yazı gönderildiyse, tüm putperestlerden sevinç ve coşkuyla şölen oluyordu. O derece ki yüreklerinde biriktirilmiş düşmanlık o zaman, o izinle belli oldu. **2***Yahudiler ise devamlı yas içinde, büyük ağlayış ve gözyaşlarıyla inleyerek tüm yürekleri yanıyordu. Çünkü üzerlerine ansızdan, birdenbire ölüm emri verildiği için ağlıyorlardı. **3***Hangi yargıçlık makamları, şehirler, yerleşkeler ve hangi yollar onların ağlayışla sızlayışlarından dolmasın ki!... **4***Çünkü birçok şehirde olan yargıçların kötü ve acımasız yargısıyla hepisi birden sürgün ediliyordu. Düşmanlardan bazıları bile bu ola gelmemiş siyasetler için, o sürgün edilenleri gözleri önüne getirip ve bu yaşam değişikliğini anımsayıp onların güçsüz düşkünlüklerine ağlıyorlardı. **5***Çünkü birçok ak saçlı, yaşlılıktan eğri ve ağır ayaklı yaşlıları; hiç utanmadan zorlu ve tehditkar sözlerle: '*Çabuk olun!*' Diye sıkıştırıyorlardı. **6***Yeni gerdeğe girmiş kızlar sevinç yerine yas çekiyorlardı. Güzel kokulu yağlar sürülmüş saçlarına toz saçıp ve duvaksız götürülüp bir ağızdan ezgilerinin yerine ağıt söylüyorlardı. Çünkü yabancılar onları acınacak duruma getirmiş ve yırtık giysileriyle apaçık bağlı olarak zorla geminin iskelesine sürükleniyorlardı. **7***Genç kocalar gençlik çelenkleri yerine, gençlik zamanlarını zincirlerle boyunlarından bağlanmış olarak ve gençlik zevklerinin yerine geri kalan düğün günlerini yas ile geçiriyorlardı. Çünkü artık

mezarlarını ayaklarının önünde kazılmış görüyorlardı. **8***Zira onları hayvanlar gibi demir bağlarla ve zorla çekip sürüklüyorlardı. Kimi gemilerin kenarlarına boyunlarından çivilenmiş ve kiminin de ayakları çözülmez bağlarla bağlıyken üzerlerinde; sık tahtalarla yapılmış güverte olduğu için, gözleri karanlıktakdı. Tüm bu deniz yolculuğunda hainler gibi acı çektiler. **9***Bunları bu şekilde gemiye götürdükten sonra, o şehrin dışında olan at meydanındaki çadırlara konulmalarını buyurdu. Öyle ki oraya gelen yolcularla vilayete giden kimselere ders olmaya uygundu ve onlar ne kendi askerleriyle konuşabilirler, ne de birlikte surlara kabul edilebilirlerdi. **10***Bu olduktan sonra kral onların soyundan olan bazılarının gizlice şehirden dışarı çıkıp, iki de bir kardeşlerinin utançlı dertlerine ağladıklarını duyunca öfkelendi. Dikkatle onlara bunlara yapıldığı gibi yapılmasını ve hiç bir şekilde onlara uygulanan siyesetten geri kalınmamasını buyurdu. Ayrıca halkı isim isim yazdırdı. **11***Çünkü demin bildirdiği zor işlerin köleliğini yaptıracak değildi. Ama kesinlikle bildirdiği siyasetler ile acı verip bir günde kökünü kazıyacaktı. **12***Şimdi katı bir tavırla, tahtının devamı için bunların yazılması gün doğduktan sonra gün batımına dek sürdü ve kırk günde de bitirilemedi. **13***Kral ise büyük ve daim bir sevinçle dolu olup tüm putların yanında şölenler veriyordu. Aklı halktan ırağa sapmıştı. O pis ağzıyla konuşmaktan ve yardımdan yoksun olan o dilsiz 'putları' övüyordu. Büyük Allah'a ise söylenmeyecek şeyleri yansalıyordu. **14***Yukarda anlatılan zamanın dolmasından sonra yazıcılar, krala artık Yahudileri yazamayacaklarını bildirdiler. Onların kalabalık ve vilayette çok sayıda olduklarını; bazılarının evlerinde ve bazılarının da çeşitli yerlerde yaşadıklarını ki Mısır'da olan tüm yöneticilere bunu yaptırmak mümkün olamayacaktı. **15***Kral da onları sıkıca tehdit etti. Bundan ötürü onları kaçırmak için rüşvet(*) yediler. Ama bu şeyde yüreği tatmin oldu. Çünkü onlar güçlü deliller gösterdiler. Yani kullanacağımız kağıt ve kalemleri tükettik, dediler. **16***Bu ise o Yahudilere, gökten yardım yetiştiren, yenilmez Tanrı'nın yiğit savaşçılığı idi.

(*)Bak II.Trh.19/7.

5. Bölüm: Kralın Hermon'a olan buyruğu. Yahudilerin Tanrı'yı yüceltmeleri ve göğe doğru yaptıkları çağrıları(Yakarışları).

1*O zaman kral, Hermon adındaki fil bakıcısını çağırdı ve çok öfkeli bir şekilde bağırarak şöyle emretti: -Ertesi gün bol avuçlar ile günlük(*) ve çok saf şarabı beşyüz file içireceksin ki, o çok şaraptan kudurup, Yahudileri katletmek için içeri getirilsinler. **2***Bunu dedikten sonra Yahudilere kin tutan dostlar ve kumandanlarıyla sohbet toplantısına döndü. Fil bakıcısı Hermon ise buyruğu bir güzel yerine getirdi. **3***Onların hizmetçileri akşam üzeri çıkıp zavallıların ellerini bağladılar. Tüm gece onların diğer kötü arzuları için çalışıyorlardı. Çünkü onların birden yok edileceklerini sanıyorlardı. **4***Yahudiler her taraftan bağlandıkları için tüm putperestlere yardımdan uzak görünüyorlardı. Herkes 'Her şeye gücü yeten Rab'be, her kralın sahibi Allah'a ve 'Esirgeyen Baba'ya sürekli yakararak gözyaşlarıyla çağırdılar ki, üzerlerine olan zalim planı değiştirsin ve onları ayakları önünde hazır olan ölümden, kendine özgü işiyle kurtarsın. **5***Şimdi bunların alçakgönüllü yalvarışları, sesi göğe dek çıkıyordu. Hermon ise azgın filleri çok şarap içirmekle doldurdu ve günlük ile doyurmuştu. Sabah kralın sarayına gitti ki, krala bu şeyleri bildirsin. **6***Ama: Bu dünya yaratıldığından beri gece gündüz güzel olan iş; her işittiğine bol bol verenden gelir. Yani uykunun payı krala gönderildi. **7***Böylece kral Rab'bin emriyle tatlı ve derin uykusundan alıkonuldu. Gerçi kötü amacından çok düşmüş; ama değiştirelemez beladan çok aldanmıştı. **8***Yahudiler ise -o belirli zamanı geçirdikten sonra- kutsal Allah'a şükrediyorlardı. O merhametliye tekrar dua ederlerdi ki kendi elinin kudretli gücünü o böbürlenen milletlere göstersin. **9***Onuncu saatin yarısında davet eden, davette olanların izdihamına görüp yaklaştı ve kralı güçlükle uyandırdı. Toplantının geçmekte olduğunu söylerken kral uyandı ve o yere gidince toplantıya gelenlere karşısında oturmalarını söyledi. **10***Onlar da bunu yaptıktan sonra, kral zevkle eğlenmelerini ve toplantıyı sevinçle geçirmelerini istedi. **11***Konuşmalar çok uzayınca kral Hermon'u çağırdı ve ona şiddetle şöyle sordu: -Bu Yahudileri niçin yaşattınız? Dedi. **12***O da tüm gece emredilen şeyleri bitirdiğini ve dostlarının da buna tanık olduklarını, bu günün Falaris'in kötülüğünden daha kötü olacağını ve Yahudilerin uyudukları için şükretmeleri gerektiğini söyledi. **13***-Sen gecikmeden yarınki güne Yahudiler'in katli için gene filleri hazırla. **14***Bunu kral söyledikten sonra istekli olanlar da herkesle birlikte kendi evine gitti. Orada o gece o kadar çok uyumadılar. Çünkü zamanlarını, o zavallılara yapılabilecek her türlü soytarılığı icat etmek için geçirdiler. **15***Böylece sabah horoz öttüğünde, Hermon büyük bir meydanda silahlı canavarları kızıştırıyordu. Tüm şehir halkı da o kaygılı kalabalığı seyretmeye üşüştü. Gün doğuşunu bekliyorlardı. **16***Yahudiler ise tüm zamanlarını can korkusuyla geçirip, gözyaşlarıyla yakarıp, ağlayıp sızlayarak, göğe ellerini uzatıyor ve yüce Allah'a dua ediyorlardı ki, onlara en kısa zamanda yardım etsin. **17***Tam güneş ışıkları dağılmamıştı ki, kral

dostlarını kabul ettiği sırada Hermon, kralın gönlüne göre her şeyin tamamladığını ve bunu çıkıp kendi gözleriyle görmesini duyurdu. **18***Kral bunu duyunca bu yaman hazırlıktan şaşırdı; çünkü unutmuştu! Ve: -Niçin bunları böyle emekle yaptın? Diye sordu. Bu olay her şeyin egemeni yüce Allah'ın bir yazgısıydı ki, onun aklına getirdiği tüm bu şeyleri unutturdu. **19***Hermon ve tüm dostları bunu duyunca: -Ey kral! Bu canavarlar ve askerler sizin gayretli arzunuza göre hazırlandılar. **20***Bu sözlerden çok öfkelendi ve Allah'ın isteğiyle bu türlü şeyleri anımsayamıyordu. Sonra öfkeli bakışıyla dedi ki: **21***-Ne kadar yakınların ve çocukların gelirse ki, bu kötü canavarlara yol yemeği hazırladılar. O suçsuz Yahudilerin yerini tutsunlar. Bana ve benden önce olanlara değişmez gerçeği tam gösterdiler. Ama eğer birlikte yetiştirilmemiş, hizmetin olmamış ve gönlüm seni sevmemiş olsaydı şimdi onların yerine senin yaşamın sona ererdi. **22***Bu şekilde Hermon, beklenmedik tehdit edici sözleri işitince yüzü değişti ve çok korktu. Dostları da birer birer üzgünce sıvıştılar ve orada toplanan herkesi kendi işine gönderdiler. **23***Yahudiler, kralın bu söylediklerini duyunca; kralların kralı, sevgili Rabb Allah'a şükrettiler ve bu kurtuluşu O'ndan dilediler. **24***Ondan sonra kral eski geleneğine göre yine bir şölen düzenledi. Herkesin eğlenmesi için Hermon'u iyice tehdit etti ve onu yanına çağırdığında dedi ki: -Ey işe yaramaz adam! Bir iş için sana kaç kez buyurultu vermek gerekiyor. Bari şimdi, yarınki güne dek Yahudileri yok etmek için filleri hazırla. **25***O zaman orada oturan yakınları bu güvenilmez akla şaştılar ve böyle dediler: -Ey kral! Bizi deliler gibi kaç kez sınıyorsun? Şimdi üçüncü kez onları yok etmek için buyuruyorsun ve tam işin bitirileceği zaman tasarını unutup verdiğin kararı bozuyorsun. **26***Bu yüzden şehir halkı ortada kalıp acı çekiyor ve birçok gruplara ayrılma olasılığı vardır. **27***Bu yüzden delilikle dolu olan kral ikinci Falaris, Yahudilerin korunması için yüreğindeki değişikliğe hiç aldırış etmeden; **28***Kaba bir yeminle, bunları geciktirmeksizin canavarların dizleri ile ayakları altında çiğnetip ölümüne saldırtacağına, ondan sonra Yahuda bölgesi üzerine asker çıkarıp onu çok geçmeden ateşli kılıçlarla yıkacağına, oraya kendine girilmesine izin verilmeyen ve daima kurban kestikleri Tapınağı ateşe vereceğine ant içti. **29***O zaman dostlarıyla akrabaları oradan sevinerek ve inanarak gidip, güvenlik için kentin önemli yerlerine askerlerini yerleştirdiler. **30***Fil bakıcısı canavarları, çok kokulu içkilerle ve günlükle karıştırılmış şarapla bayağı deli etti! Hem de gösterişli süslemelerle donattı. Artık gün ağarıyordu ve tüm şehir halkının sayısız kalabalığı at meydanının yakınını doldurmuşken, kralın sarayına girip onu hazırlanmış olan bu işe katılmaya çağırdı. **31***O zalim yüreğini büyük öfkeyle doldurup ve her türlü zorlu canavarlarla çıkıp; kötü bir yürekle ve gözlerinin içiyle, o yukarda dediğimiz yaman ve dertli sonu görmek istedi. **32***Yahudiler kapılardan çıkan filleri, ardından gelen silahlı askerleri ve halkın ayaklarından çıkan tozları gördüler. Yabancı dillerle sesleri işitip, kendilerinin başına gelen bu anı yaşamlarının ve kederli bekleyişlerinin sonu sandılar. Kendilerinin merhametine ve yasına dönüp birbirlerini kucaklayarak öpüyorlardı. Babalar oğullarının, analar kızlarının boyunlarına sarılıyor; kimi de yeni doğmuş olan bebeklerine son sütünü içsinler diye bağırlarına basıyordu. **33***Sonunda bunlar gökten gelen yardımları anımsayıp, hepsi birlikte kendilerini yüzüstü yere attılar. Çocukları emzirmekten ayırarak 'Her şeyin Kralı'nı yüksek sesle çağırdılar. **34***Kutsal görünüşüyle ortaya çıkması için yakardılar. Çünkü ölümün kapılarına gelmişlerdi ki, merhamet etsin.

(*)Attarda satılan bir madde; bkz.Ez. Ezg. 4/14.

6. Bölüm: Kral kendisi için büyük bir şölen yapması. Yahudi halkının arasında büyük bir sevinç olması ve kralın hizmetçisine bir mektup vermesi. **1***Elazar adında o yörenin imamlarından olan ünlü ve yaşlı biri ki, tüm bu yaşamı içinde her türlü erdemle bezenmişti. Kutsal Allah'ı yönelmek için çevrede olan erdemli kişileri toplayıp böyle dua etti: **2***-Ey sevgili Kral ve 'Her şeye gücü yeten yüce Allah!' Sen her yaratılmış şeyi her zaman acıyarak korursun. İbrahim soyunu, kutsal Yakup'un soyunu; yani sana kutsanan payın halkını, bu yabancı ülkede haksız yere yok ediyorlar. Kimsesize bak ey Baba! **3***Sen bir zamanlar, Mısır'ın arabaları çok olan Firavun adındaki kralını; büyük cesaret, büyük böbürlenme ve kibirli askerleriyle denize gömerek yok ettin. Tüm İsrail'i esirgeyerek aydınlattın. **4***Sen bir çok askerlerle gelen Asurlular'ın büyük kralı Sanherib'i ki, tüm ülkeyi kendi etkisine alıp aşağılamıştı. Kutsal kent üzerine kötü konuşup, kibirle cesaret ederek kötü sözler söylemişti. Sen ya Rabbi! Onu bir çok milletlere, kendi gücünü gösterip kırdın. **5***Sen Babil'de üç 'peygamber' dostunu ki, boş şeylere inanmamak için coşkuyla canlarını ateşe bıraktılar. Yanar fırını çiy ile ıslatıp kurtardın. Şöyle ki, kılına bile zarar gelmedi ve alevi tüm düşmanlar üstüne saldın. **6***Sen Daniyel'i ki, kıskançlıklardan ve iftiralardan ötürü aslanlara, o canavarlara yenilsin diye atılmıştı. Sapasağlam aydınlığa çıkardın. Yunus'u da ki, denizde *ada balığının* karnında birçok günler geçirmişti. Tüm evinin halkına sağ ve esen gösterdin ey Baba! **7***İşte şimdi zulmü sev-

meyen esirgeyicimiz, tüm evrenin sahibi; çabuk bu İsrail soyundan olanlara ve iğrenç zalim milletlerden vah çekenlere görün! **8***Eğer bu yabancı yerdeki yaşantımızda dine karşı şeyler yapmış olduysak; bizi düşmanların ellerinden kurtar da istersen bizi öldür veya yok et ya Rabbi! **9***Çünkü bunlar boş şeylerden başka bir şey bilmezler. Senin sevgililerinin yok edilmesi için boş şeyler arzulayıp demesinler ki: 'Onların Allahı'nın bile onları kurtarmaya gücü yetmez'. **10***Ama sen ey başlangıçsız! Tüm güçler ve tüm kudretler elindedir. **11***Şimdi bize acı. Zalimlerin haksızlığı yüzünden hainler gibi yaşamımız bitiyor. **12***Putpererstler bu gün yenilmez gücüne şaşsınlar. Ey! sevgili Allah ve Yakup soyunun kurtuluşu için güç sahibi. **13***Tüm bu çocuklara; onların bu anababaları gözyaşlarıyla yalvarıyorlar. Tüm milletler bilsin ki, ya Rabbi! Sen bizimlesin ve bizden yüzünü çevirmedin. **14***'İlla ki onları, düşmanlarının elinde olduğu zaman bırakmam!' Dediysen böyle yap ya Rabbi! **15***Elazar duasını bitirir bitirmez, kral canavarlarla ve tüm askerlerinin gürültüsüyle at meydanına yakın geçiyordu. **16***Yahudiler bunu gördüğü gibi yükses sesle göğe doğru bağırıyorlardı. Öyle ki yakında olan dereler bile yankılanarak, tüm askerleri ister istemez ağlattı. **17***O, celal sahibi, 'Her Şeye Gücü Yeten Adil Allah' kendi yüzünü gösterip gökteki kapıları açtı. Onlardan iki bezenmiş ve büyük melek indi. Onları Yahudilerden başka(*) herkes gördü. **18***Bunlar düşman askerlerine karşı durup büyük korku ve acı verdiler. Onları öyle bağlarla bağladılar ki, bağlarını kımıldatamadılar. O zaman kralın bedeni vuruldu; onun bu güne dek tutuşmuş cesaretli öfkesini unutkanlık kapladı. **19***Canavarlar(azgın filler) da ardınca gelen silahlı askerler üzerine dönüp onları çiğneyerek öldürdüler. **20***Bunları gören kralın öfkesi acıma hissine ve göz yaşına döndü. Önceden planladığı bu şeyler için ağladı. **21***Çünkü acı bağırmaları ve tümünü ölümleri için yüzüstü yere düşmüş görünce; gözyaşı döküp dostlarına öfkeyle şöyle seslendi: **22***-Ey kötülükte zalimlere galip kişiler! Ülkeyi kötülükle yönetiyorunuz. Bana bile ki bağışlayıcınızım. Ülkeye yararı olmayan şeyler düşünüp, egemenliği ve yaşamı almaya çalışıyorsunuz. **23***Bunlar ülkemizin surlarında doğrulukla duruyordu. Her birini kendi evlerinden çıkarıp usülsüzce buraya kim topladı? **24***Bunlar eskiden beri büyük çoğunlukla, bize olan iyilikte tüm milletleri geçtiler ve birçok kez insandan olan kötü sıkıntılara düştüler. Bu olmayacak siyasetlere, bunları kim uğrattı? **25***Çözün bu haksız yere olan bağları, çözün ve onları kendi evlerine esenlikle gönderin! Hem önceden olan şeyler için dilek dileyin. 'O' Her şeye gücü yeten göğün diri Allah'ının oğullarını salın ki, bizden öncekilerin çağlarından bu ana dek işimize sıkıntısız durumu bağışlar. **26***Kral bunları söylerken ve onlar da çabucak çözülmüşken; ölümden kurtuldukları için kutsal kurtarıcılarını överek bereket diliyorlardı. **27***Ondan sonra kral şehire dönüp masraf vergisi memurunu çağırdı. Ona, Yahudilere yedi güne dek şaraplar ve diğer sohbet meclisine uygun şeylerden verilmesini buyurdu. Bu buyrukla 'yok oluyoruz!' dedikleri yerde, büyük sevinçle kurtuluş gününün şölenini yapsınlar. **28***O zaman önceden utançla ölüme yakın olan o kişiler -belki artık ölüme girmişlerdi- acı ve yaslı ölümün yerine şifalı sohbet meclisini kurup, kendilerine mezar olacak olan o yeri sevinçle doldurup, sohbet şölenine döndürdüler. **29***Ağlayışlı ağıtları bitirip, atalarının ilahileriyle 'Şaşkınlık yaratan kurtuluş Allah'ına şükrettiler ve her türlü ağlayışla sızlayışı bırakıp esenlikli sevinç gösterileri yapıp dans ettiler. **30***Kral da bu şeyler için onlara büyük şölenler yaptı. Kendine gelen bu kurtuluş olayı için durmadan göğe bakıp, böylece yüce Allah'ı onurlandırıp şükretti. **31***Bundan önce onları, sevinçle ölüme ve kuşlara yem için kayda geçiren atanmış kişiler; yüreğindeki utanca bakıp o yakıcı cesaretlerinin onursuzca söndüğünü görünce, inim inim inlediler. **32***Şimdi dediğimiz gibi Yahudiler; danslarla şölenler tertip edip, sevinç tebrikleri ve şarkılarla vakit geçirdiler. **33***Bu konuyla ilgili toplum için töre koyup, tüm bölgede soylarına belirtilen günleri sevinçle kutlamalarını uygun gördüler. Bunu yemek ve içmek için değil; ancak yüce Allah'tan kurtuluş verildiği için (yaptılar). **34***Ondan sonra kralın yanına gidip vatanlarına geri gönderilmeleri için yalvardılar. **35***Onların geri kalan kaydı Paşon ayının yirmi beşinci gününden Epif ayının beşinci gününe kadar oldu. Onların öldürülmeye çalışılması ise Epif ayının beşinci gününden yedinci gününe dek; yani üç günün içinde buyrulmuştu ki, 'Her Şeyin Egemeni' onlarda kendi yüce merhametini göstersin ve tümünü birden esenlikle kurtarsın. **36***Onların kraldan tüm gereksinimleri karşılandı ve ta on dördüncü güne dek şölenler düzenlediler. O gün özgürce bırakılmaları için gittiler. Kral da onları överek, tüm şehir yöneticilerine onlar için alta yazılan mektubu bu şekilde yazdı:

(*)İş.6/10 ile karşılaştır.

7. Bölüm: Yahudilerin bazı kardeşlerini cezalandırmak istemeleri. Yahudilerin bir gemiyle gitmeleri. Onların tekrar hür olarak sevinçle evlerine gelmeleri.

1*"Ptolemi Filopator adlı kral, Mısır ülkesinde olan valilere ve tüm yöneticilere iyilik dileyerek selam ediyor! Biz de çocuklarımız ile iyiyiz.

2* Büyük Allah işlerimizi dilediğimiz gibi yaparken; bazı kötü ahlaklı dostlarımız üstümüze ısrarla geldiler ve ülkemizin halkı olan Yahudileri bir yere toplayıp, başkaldırıcılar gibi onlara siyaset gütmemizi istediler. **3*** Bunu bahane edip onların tüm ulusuna yaptığı düşmanlık için, bu iş tamamlanmayınca işlerimiz iyi olmaz. **4*** Onları esirler ve hainler gibi bağlayıp 'dünyadan ilişkisini keserek' buraya getirdik. Hiç bir araştırmada bulunmadan İskitler denilen halkın geleneklerinden daha çok şiddetle kötülük yapıp yok etmeye çalıştılar. **5*** Bu yüzden biz bunlara iyice azarlayıp tüm milletlere yaptığımız adalete göre onlara güç ile yaşam bağışladık. Göğün Allah'ının, babalar oğullarına yaptığı gibi Yahudileri koruduğunu araştırıp bildik. Onların bize ve bizden öncekilere değişmez sevgi ve iyiliğini düşündükten sonra, onları adaletle her cinayetten, ne şekilde olduysa aklarız. **6*** Ve nerede olursa olsun herkesin kendi işine dönmesini buyururuz. Onları hiç kimse yadırgamasın ve onların başına gelen bu şeyleri onların yüzüne vurmasın. **7*** Eğer biz onlara edepsizce bir kötülüğe gayret edersek veya onlara bir şekilde tasa yaparsak, bizden insan değil; ama tüm güçlerin kralı yüce Allah -her şeyde bu yaptığımız işler için- kesintisiz kaçınılmaz öcünü alacağını bilin. Esenlikle kalın!" **8*** Ama Yahudiler bu mektubu aldıktan sonra çabuk gitmeye uymadılar. İlla bundan başka Yahudilerin milletinden her kim kendi isteğiyle kutsal Allah'ı ve 'O'nun dinini bırakırsa; hak ettiği cezasını çekmesini kraldan istediler. **9*** Delil gösterilerek, her kim kendi boğazı için Allah'ın buyruğunu bırakırsa; kralın buyruklarında hiç dürüst olmayacaktır. **10*** O da: 'Gerçektir!' diye onları gözetip yargıladı. Kralın buyruğu gereği Allah'ın dinini bırakanları, korkmadan ülkenin her yerinde pratik bir şekilde yok etsinler.'' **11*** Bu kez onların imamları ve tüm cemiyet bile, krala gerektiği şekilde iyilik diledi ve 'Haleluyah!' diye çağırıp sevinçle gittiler. **12*** Kendi milletinden yolda karşılaştıkları her dinden çıkanı cezaları için, dünyaya ibret olsun diye öldürüyorlardı. **13*** O gün üç yüz kişiden daha çok öldürdüler. O dinsizleri katlettikten sonra sevinçle şenlik yapıyorlardı. **14*** Yüce Allah'a ölüme dek bağlı kalanlar, kurtularak ödülü hak ettiler ve şehirden yola koyuldular. Her türlü kokulu çiçeklerle taçlanarak, sevinçle ilahiler söylüyor ve güzel seslerle atalarının ilahı, İsrail'in kutsal kurtarıcısını anarak hamdediyorlardı. **15*** Yerin konusu için 'Rodofelo'(Gül hamalı) dedikleri Ptoloma'ya geldikleri zaman, nerede olurlarsa onların alayları bir kararda onları bekliyordu. **16*** Orada kurtuluş şölenini kutladılar. Kral onların herbirine kendi evlerine dönmek için gerekli şeyleri vermişti. **17*** Orada şunu yasal olarak düzenlediler: Evlerine esenlikle dönenler, o günleri tüm yaşamları boyu sevinçle kutlasınlar. **18*** Onları bereketledikten ve şölen yerinde bir sütun diktikten sonra bir adak kararlaştırdılar. Esenlik ve sevinçle; karadan, denizden ve nehirden evlerine gittiler. Kralın buyruğuyla korundukları için, düşmanları onları eskisinden daha çok güçlü görüp korkmuştu. **19*** Hiç kimse kendi mülkünden kovulmadı. Herkes yazıldığı gibi kendinin olanı aldı. Şöyle ki bir kimsede başkasının bir şeyi varsa onları büyük korkuyla geri veriyordu. Çünkü yüce Allah onların kurtuluşu için büyük işleri tamamlıyordu. **20*** İsrail'in kurtarıcısı sonsuza dek yücelensin(+). Amin.

(+)Bak. Mez. 41/13.

Ali Bey'in notu: (İ.S. 27/17 Aralık 1664'te bitti.)

(Hz.) E Y Ü P

1. Bölüm: 1)Hz. Eyüp'ün zenginliği ve kendini günahlardan koruması, 4)Çocukları için olan dikkati, 6)Allah'ın önüne Şeytan'ın gelmesi ve Eyüp'e karşı onu denemek için Allah'tan izin istemesi, 13)Eyüp'ün kendi malları ile oğullarından yoksun kalması ve Allah'a güveni.

1* Üs(§) ülkesinde Eyüp(1) adında bir adam vardı. Bu adam doğru(2) ve hilesiz olup Allah'tan(3) korkar, kötülükten çekinirdi. **2*** Onun yedi oğlu ile üç kızı oldu. **3*** Yedi bin koyun, üç bin deve, beş yüz çift öküz ve beş yüz dişi merkebe sahip olup birsürü hizmetçileri de vardı. Bu adam doğu halkının hepsinden büyüktü. **4*** Onun oğulları gidip herbiri kendine özgü günlerinde evlerinde şölen verirler ve birlikte yiyip içmek için üç kızkardeşini de davet ederlerdi. **5*** Şölen günlerinin sonunda Eyüp onları toplayarak kutsar ve sabahleyin kalkıp herbirinin sayısına göre kurbanlar(4) sunardı. Çünkü Eyüp: 'Olasıdır ki, oğullarım günah edip yüreklerinde Allah'a(5) küfür etmiş olsunlar' dedi. Ve Eyüp her zaman böyle yapıyordu. **6*** Günlerden bir gün(6) Allah(7) oğulları Rabbin önüne durmağa geldiklerinde Şeytan(8) da aralarına geldi. **7*** Ve Rabb Şeytan'a: Nereden geliyorsun? Dediğinde; Şeytan, Rabbe şöyle söyledi: "Dünyayı(9) dolaşmaktan ve orada gezmekten" dedi. **8*** Ve Rabb Şeytan'a: Kulum(10) Eyüp'e dikkatle baktın mı? Yeryüzünde onun gibi kamil(11) doğru, Allah'tan korkan ve kötülükten çekinen bir adam yoktur, dedi. **9*** Şeytan da Rabbe şöyle yanıt verdi: Eyüp boşuna mı Allah'tan korkuyor? **10*** Sen(12) onun ve evinin tüm malları etrafına çit çekmedin mi? Elinin(13) emeğini bereketledin ve malları yerde çoğaldı. **11*** Ama(14) şimdi elini uzatıp onun tüm mallarına dokun

ve mutlaka yüzüne[15] karşı sana küfür edecektir, dedi. **12***Ve Rabb, Şeytan'a: İşte tüm malları senin elindedir[16] ancak kendisi üzerine elini uzatma, dedi. Sonra Şeytan, Rabbin önünden çıktı. **13***Ve günlerden birgün oğullar[17] ile kızları büyük kardeşlerinin evinde yiyip şarap içtiklerinde. **14***Eyüp'ün yanına bir haberci gelerek: -Öküzler çift sürer ve dişi merkepler onların yanında otlarlarken. **15***Şebalılar saldırıp onları yakaladılar ve uşakları kılıçtan geçirdiler. Bir tek ben sana haber vermek için kurtuldum, dedi. **16***Bu daha sözünü bitirmeden diğer biri gelip: Gökten Allah ateşi indi ve sürüler ile uşakları yakıp yok etti; sana haber vermek için yalnız ben kurtuldum, dedi. **17***Bu daha söylemekte iken diğer biri gelip: Kildaniler üç bölük olarak develer üzerine hücum edip onları yakaladılar ve uşakları kılıçtan geçirdiler. Bir tek ben sana haber vermek için kurtuldum, dedi. **18***Ve bu da daha sözünü bitirmeden diğer biri gelip: Oğulların[18] ile kızların büyük kardeşlerinin evinde yiyip şarap içtikleri sırada; **19***İşte, çöl tarafından şiddetli bir rüzgar çıkıp evin dört köşesine çarpmasıyla beraber ev gençler üzerine yıkıldı ve onlar da öldüler; yalnız ben sana haber vermek için kurtuldum, dedi. **20***O zaman Eyüp kalktı ve cüppesini[19] yırtıp saçlarını kestikten sonra yere düşerek[20] secde etti. **21***Ve: Annemin[21] rahminden çıplak çıktım ve çıplak olarak oraya(*Mezara*) geri döneceğim. Rabb[22] verdi ve Rabb aldı[23] Rabbin[24] adı kutlu olsun, dedi. **22***Tüm bu şeylerde[25] Eyüp günah etmedi ve Allah'a karşı boşyere söylemedi.

(§) Tek.22/20-21, **(1)**Hez.14/14-Yak.5/11, **(2)**Tek.6/9-17/1, B.2/3, **(3)**Sül.Mes.8/13, 16/6, **(4)**Tek.8/20, B.42/8, **(5)**I.Krl.21/10 ve 13, **(6)**B.2/1, **(7)**I.Krl.22/19, B.38/7, **(8)**I.Trh.21/1,Vah.12/9 ve 10, **(9)**B.2/2,Mat.12/43,I.Pet.5/8, **(10)**B.2/3, **(11)**1.Ayet, **(12)**Mez. 34/7, İş.5/2, **(13)**Mez.128/1 ve 2., Sül. Mes.10/22, **(14)**B.2/5, 19/21, **(15)**İş.8/21, Malh.3/13 ve 14, **(16)**Tek.16/6, **(17)**Vaiz 9/12, **(18)**4.ve 13.Ayetler, **(19)**Tek.37/29, Ezr.9/3, **(20)**I.Pet.5/6, **(21)**Mez.49/17, Vaiz 5/15, I.Tim.6/7, **(22)**Vaiz 5/19, Yak.1/17, **(23)**Mat.20/15, **(24)**Efs.5/20, I.Sel.5/18, **(25)**B.2/10.

2. Bölüm: 1)Şeytan tekrar Eyüp'e karşı gelerek, onu denemek için izin alması, 7)Eyüp'ü kötü çıbanlar ile vurması, 9)Karısının küfürü ve Eyüp'ün onu azarlaması, 11)Eyüp'ün yanına üç arkadaşının gelmesi.

1*Ve yine günlerden bir gün[1] Allah Oğulları Rabbin önünde durmağa geldiklerinde; aralarında Şeytan da Rabbin önünde durmağa geldi. **2***Rabb Şeytan'a: -Nereden geliyorsun? Dediğinde; Şeytan[2] Rabbe şöyle yanıt verdi: Dünyayı dolaşmaktan ve orada gezmekten, dedi. **3***Rabb Şeytan'a: Kulum Eyüp'e dikkatle baktın mı? Dünyada onun gibi kâmil[3] doğru, Allah'tan korkan ve kötülükten çekinen bir adam yoktur. Sen her ne kadar sebepsizce onu[4] yok etmek için beni kışkırtmaya çalıştınsa da o daha kemalinde sarsılmadan duruyor, dedi. **4***Ve Şeytan[5] Rabbe şöyle yanıt verdi: Deri yerine deri ve bunun için bir adam yaşamı uğruna tüm malını verir. **5***Ama[6] şimdi elini uzatıp kemiği[7] ile etine dokun, kesinlikle yüzüne karşı sana küfür edecektir, dedi. **6***Ve Rabb[8] Şeytan'a: İşte elindedir; ama '*Yaşamına dokunma*[+] dedi. **7***Sonra Şeytan, Rabbin önünden çıkıp Eyüp'ü ayağından[9] başına kadar kötü çıbanlar ile vurdu. **8***O da kaşınmak için bir kiremit parçası aldı ve kül[10] içinde oturdu. **9***Onun karısı da ona: Daha[11] kemalinde[12] sarsılmadan duruyor musun? Allah'a küfür edip öl, dedi. **10***O da ona: Sen günaha düşmüş olanlar gibi söylüyorsun. Allah'ın[13] elinden nimeti kabul edip de belayı kabul etmeyelim mi? Dedi. Tüm[14] bu olanlar ile Eyüp dudaklarıyla[15] günah etmedi. **11***Eyüp'ün üç arkadaşı[16] yani; Teman'lı-Elifaz[17] ve Şua'lı-Bildat ile Naamatî-Sofar onun başına gelmiş olan belanın tümü hakkında haber aldıklarında, herbiri kendi yerlerinden kalkıp gelerek ona başsağlığı ve avunç vermeye[18] birlikte karar verdiler. **12***Ona uzaktan baktıklarında tanımadılar ve yüksek sesle ağladılar. Sonra herbiri göğe doğru başları[19] üzerine toprak saçtılar. **13***Onun ile beraber yedi[20] gün yedi gece yerde oturup hiçbiri ona birsöz söylemedi; çünkü derdinin çok ağır olduğunu gördüler.

(1)B.1/6, **(2)**B.1/7, **(3)**B.1/1 ve 8, **(4)**B.9/17, **(5)**B.27/5 ve 6, **(6)**B.1/11 **(7)**B.19/20,**(8)**B.1/12, **(+)**İbranice*:* ***Hayatını koru***, **(9)**İş.1/6, **(10)**II.Sam.13/19, B.42/6, Hez.27/30, Mat.11/21, **(11)**B.21/15, **(12)**3.Ayet, **(13)**B.1/21, Rom.12/12, Yak.5/10,11, **(14)**B.1/22, **(15)**Mez.39/1, **(16)**Sül.Mes.17/17, **(17)**Tek.36/11, Yer.49/7, **(18)**B.42/11, Rom.12/15, **(19)**Nahm.9/1, Sül.Mes. 2/10, Hez.27/30, **(20)** Tek. 50/10.

3. Bölüm: 1)Eyüp'ün kendi doğum gününe lânet etmesi, 13)Kabir istirahatine isteği, 20)Derdinden ötürü yaşamdan tiksinmesi.

1*Sonra Eyüp ağzını açıp kendi gününe lanet etti. **2***Ve Eyüp söze başlayarak dedi ki: **3***Doğduğum gün[1] ve bir erkek çocuk oldu dedikleri gece yok olsun. **4***O gün karanlık olsun; Allah yukarıdan onu aramasın ve onun üzerine ışık parlamasın. **5***Karanlık ve ölüm[2] gölgesi onu alsın, bulut onu kaplasın ve gündüz karanlığı onu korkutsun; **6***O gece koyu karanlık tutsun, yılların günlerine katılmasın ve aylar içinde sayılmasın[+]. **7***İşte o gece yaralansın ve ona sevinç sesi gelmesin. **8***Güne[3] lanet edenler ve Levyatanı uyandırmağı becerenler ona beddua etsinler. **9***Akşamının

yıldızları kararsın, ışığı özlesin de bulmasın ve Sabah[4] aydınlığını görmesin. **10***Çünkü annemin rahminin kapılarını kapamadı ve gözlerimden acıyı gizlemedi. **11***Doğduğum anda niçin[5] ölmedim ve batından çıktığımda niçin ruhumu teslim etmedim? **12***Benim[6] için dizler ve emmekliğim için memeler neden hazır duruyor? **13***Çünkü; şimdi yatıp rahatlanmamış ve o zaman uyuyup dinlenmemiş olurdum. **14***Kendileri için yıkıntılar[7] bina eden dünyanın kralları ve danışmanlarıyla; **15***Altınları olan ve evlerini gümüşle dolduran beylerle beraber olmuş olurdum. **16***Gizli[8] düşen cenin ve ışığı görmemiş çocuklar gibi yok olur giderdim. **17***Orada kötüler acı veremez ve orada güçsüz olanlar rahat ederler. **18***Tutsaklar da dinlenir ve angaryacıların[9] sesini duymazlar. **19***Küçük ile büyük orada bulunur ve kul efendisinden azat olur. **20***Niçin[10] dertliye ışık ve kederliye[11] yaşam verilir? **21***Onlar ki, ölümü[12] beklerler de gelmez ve hazinelerden[13] daha çok onu ararlar. **22***Mezarı buldukları zaman sevinçlerinden sıçrayıp coşarlar. **23***Yolları kendisinden gizli kalmış ve Allah[14] tarafından etrafı alınmış adama niçin hayat verilir? **24***Çünkü ekmeğimden önce ahım geliyor ve figanlarım sular gibi dökülüyor. **25***Korktuğum şey başıma geldi ve çekindiğim şey bana dokundu. **26***Bana esenlik yok, rahat yok ve huzur yok ancak dert gelir.

(1)B.10/18 ve 19, Yer.15/10, 20/14, **(2)**B.10/21,22,16/16, 28/3, Mez.23/4,44/19,107/10 ve 14, Yer.13/16, Ams.5/8, **(+)**Veya: ***Övünmesin***., **(3)**Bak. Yer.9/17, 18, **(4)**B.41/18, **(5)**B.10/18, **(6)**Tek.30/3, İş.66/12, **(7)**B.15/28, **(8)**Mez.58/8, **(9)**Bak.B.39/7, **(10)**Yer.20/18, **(11)** I.Sam.1/10, II.Krl.4/27, Sül.Mes.31/7, **(12)**Vah.9/6, **13)**Sül.Mes.2/4, **(14)**B.19/8, Sül.Mes.3/7.

4. Bölüm: 1)Elifaz'ın Eyüp'ün özürlerini araması, 7)Allah'ın darbelerinin iyiler için olmayıp kötüler için olduğunu iddia etmesi, 12)Ve dehşetli rüyası.
1*Teman'lı Elifaz şöyle yanıtladı: **2***Bir kimse sana söylemeğe cesaret etse gücüne gider mi? Ama söz söylemeden kendini kim tutabilir? **3***İşte sen birçoklarına doğru yolu gösterdin ve zayıf[1] elleri güçlendirdin. **4***Senin sözlerin sürçecek olanı durdurdu ve çöken[2] dizlere güç[3] verdin. **5***Ama şimdi başına gelince gücüne gider ve sana dokununca şaşıp kalırsın. **6***Güvendiğin[4] şey takvan ve ümit ettiğin şey yollarının yönü değil mi? **7***Bir düşün, hangi[5] suçsuz yok oldu ve doğrular nerede yıkıldılar? **8***Gördüğüm budur ki, kötülükle[6] çift sürüp haksızlık ekenler çabucak onu biçerler. **9***Allah'ın nefesi ile kuruyorlar ve burnunun[7] soluğuyla yok olup gidiyorlar. **10***Aslanın gümürdemesi ve büyük aslanın sesi kesilir; genç[8] arslanların dişleri kırılır. **11***Aslan[9] av bulamadığından yok olur ve dişi aslanın yavruları dağılır. **12***Bana gizlice bir söz söylendi ve onun fısıltısı kulağıma yetişti. **13***Gece[10] rüyalarının kabuslarında insanlar üzerine ağır uyku bastığında; **14***Üzerime korku ve titreme[11] geldi, tüm kemiklerimi sızlattı. **15***Önümden bir ruh geçti ve tenimin tüyleri dikildi. **16***O durdu; ama görüntüsünü tanıyamadım. Gözlerimin önünde bir şey vardı ve suskunluğumda bir ses duydum. **17***Diyordu ki: İnsan[12] Allah'tan daha çok iyi ve kişi halkından daha çok temiz olur mu? **18***İşte kullarına[13] güvenmez ve meleklerinde kusur bulur. **19***Nerde kaldı[14] temeli toprakta olup, çamurdan[15] evlerde oturan ve güveden çabuk yok olanlar. **20***Sabah[16] ile akşam arasında ezilirler ve hiç kimse dikkat etmeden sonsuzlarca yok olurlar. **21***Onlarda[17] olan şeref kalkar ve bilgiden[18] ayrı olarak ölürler.

(1)İş.35/3,**(2)**İbr.12/12,**(3)**İş.35/3,**(4)**Sül.Mes.3/26, **(5)**Mez.37/25, **(6)**Mez.7/14, Sül.Mes.22/8, Hoş.10/13, Galt.6/7-8, **(7)**Çık.15/8, B.1/19,15/30,İş.11/4,30/33,II.Sel.2/8,**(8)**Mez.58/6,**(9)**Mez. 34/10, **(10)**B.33/15, **(11)**Habk.3/16, **(12)**B.9/2, **(13)**B.15/15, 25/5, II.Pet.2/4, **(14)**B.15/16, **(15)**II.Kor.4/7, 5/1, **(16)**Mez.90/5 ve 6, **(17)**Mez.39/11, 49/14, **(18)**B.36/12.

5. Bölüm: 1)Kötülerin yazgısı, 6)Sıkıntıda Allah'a güvenç, 17)Allah'ın yaptığı terbiyenin kutlu sonucu.
1*Şimdi çağır sana cevap verecek var mı? Bakalım kutsalların hangisine başvuracaksın? **2***Böylece gazap sefihi bitirir ve çekememezlik aptalı öldürür. **3***Ben[1] sefihin kökleştiğini gördüm ve derhal onun evine lanet okudum. **4***Oğulları[2] selametten uzaktır; onlar kapıda ezilir ve bir kurtarıcı[3] bulunmaz. **5***Onun ekinini aç olan yer ve onu dikenler arasından kapar. Mallarını gasp edici[4] budur. **6***Çünkü; bela topraktan çıkmaz ve zorluklar yerden bitmez. **7***Ateş kıvılcımları yukarı uçar gibi insan da zorluklar[5] için doğar. **8***Ama ben Allah'a güvenip işimi Allah'a bırakırım. **9***O ki[6] büyük, kavranılmaz ve sayıya gelmez acayip şeyler yapıyor. **10***Yer[7] üzerine yağmur verip, tarlalar üzerine sular gönderir. **11***Alçakgönüllüleri[8] yükseltir ve yüreği kırık olanlar esenliğe çıkar. **12*** Düzenbazların[9] işlerini bozar ve onların elleri planları yapamaz. **13***O bilge[10] geçinenleri kendi hilelerinde tutar ve düzencilerin işleri çabuk bozulur. **14***Gündüzün[11] karanlığa uğrarlar ve öğle vakti gece gibi el ile yoklar gibi yoklarlar. **15***Ama kılıçtan onların ağızlarından ve zorbanın[12] elinden yoksulları kurtarır. **16***Böylece[13] çaresizlere ümit olur; ama kötülük yapanların ağızlarını kapar. **17***Allah'ın[14] terbiye ettiği adam ne kutludur; bu yüzden

Kadîr'in tedbirini hor görme. **18***Çünkü[15] *"O"* yaralar ve sarar; kırar ve elleri şifa verir. **19***Altı[16] kez sıkıntıdan seni kurtaracak ve yedincisinde bela[17] sana dokunmayacaktır. **20***Kıtlıkta[18] seni ölümden ve savaşta kılıçtan kurtaracak. **21***Dilin[19] yaralamasından emin olacaksın ve yıkıntın anında korkmayacaksın. **22***Yokluğa ve kıtlığa güleceksin ve yerin[20] yabanıllarından korkmayacaksın. **23***Çünkü[21] kıraç yerlerin taşları sana dost olacak ve yabanıllarla barışacaksın. **24***Çadırın emin olduğunu bilecek ve evini araştırdığında noksan bulmayacaksın. **25***Soyun[22] çok ve neslin yeryüzünün[23] otu gibi olduğunu bileceksin. **26***Mevsiminde demet yığıntısı kaldırıldığı gibi olgunluğun[24] anında kabre gireceksin. **27***İşte bunu[25] araştırdın ki bu böyledir. Sen de onu dinle ve kendin için öğren.

(1) Mez.37/35 ve 36, Yer.12/2 ve 3, **(2)**Mez.119/155, 127/5, **(3)**Mez.109/12,**(4)**B.18/9, **(5)**Tek.3/17-19, I.Kor.10/13, **(6)**B. 9/10, 37/5, Mez.40/5, 72/18, 145/3, Rom.11/33, **(7)**B.28/26, Mez.65/9 ve 10, 147/8, Yerm.5/24, 10/13, 51/16, Res.İş.14/17, **(8)**I.Sam.2/7, Mez.113/7, **(9)**Nah.4/15, Mez.33/10, İş.8/10, **(10)**Mez.9/15, I.Kor.3/19, **(11)**Tes.28/29, İş.59/10, Ams.8/9, **(12)**Mez.35/10, **(13)**I.Sam.2/9, Mez.107/42, **(14)**Mez.94/12, Sül.Mes.3/11 ve 12, İbr.12/5, Yak.1/12, Vah.3/19, **(15)**Tes.32/39, I.Sam.2/6,İş.30/26,Hoş.6/1, **(16)**Mez.34/19, 91/3, Sül.Mes.24/16, I.Kor.10/13,**(17)**Mez.91/10,**(18)**Mez.33/19,37/19,**(19)**Mez. 31/20, **(20)**İş.11/9,35/9,65/25,Hez.34/25, **(21)**Mez.91/12, Hoş. 2/18, **(22)**Mez.112/2, **(23)**Mez.72/16, **(24)**Sül.Mes.9/11, 10/27, **(25)**Mez.111/2, **(26)**Sül.Mes.9/12.

6. Bölüm:1)Eyüp'ün yanıtı,şikayetinde kendini haklı göstermesi, 8)Ölümü arzulaması,14)Dostlarını acımasız sayarak azarlaması.

1*Eyüp yanıtlayarak şöyle dedi: **2***Keşke üzüntüm olgunluk ölçüsünde olsa ve dertlerim onunla tartılsa. **3***Şimdi denizin[1] kumundan daha ağır gelirdi; bu nedenden sözlerim[2] boşa gidiyor. **4***Çünkü[3] Kadîr'in okları içimdedir, '*canım onların zehirini içiyor*[+]' ve Allah'ın[4] dehşetleri bana karşı dizildi. **5***Yaban eşeği otlarken anırır mı? Veya öküz kendi yemi yanında böğürür mü? **6***Tatsız şey tuzsuz yenir mi? Yumurtanın akında tat var mı? **7***Canımın dokunmak istemediği şeyler nefretle yiyeceğim oldu. **8***Keşke dileğim olsa ve ümidimi Allah verse. **9***Şöyle ki: Allah[5] beni ezmeye razı olsaydı ve elini uzatıp beni yok edeydi; **10***Yine bana avunç bu olacak ve şiddetli ağrıda sevincim olacaktı. Böylece Kutsal'ın[6] sözlerini inkar[7] etmedim. **11***Gücüm nedir ki dayanayım ve geleceğim nedir ki '*sabredeyim*[§]'. **12***Taş gibi güçlü müyüm? Veya bedenim bakır mıdır? **13***Çaresiz değil miyim? Ve yardımdan büsbütün yoksun değil miyim? **14***Ezilmiş[8] olana dostu tarafından acınıp bakılır; ama o, Kadîr korkusunu bırakmıştır. **15***Kardeşlerim[9] seller gibi hainlik ettiler ve dere[10] selleri gibi geçtiler. **16***Bunlar buzdan bulanmış ve içinde kar gizlenmiştir. **17***Sıcaklığa uğradıklarında görünmüyorlar ve şiddetli sıcaklık olmuş gibi ortadan yok oluyorlar. **18***Garibanlar yollarından saparlar ve boşyere yokluğa gidiyorlar. **19***Tema[11] kervanları bakındılar, Şeba[12] yolcuları onlara katıldılar. **20***Ümit[13] ettikleri için yüzleri kızardı ve oraya vardıklarında utandılar. **21***Çünkü şimdi siz yok[14] hükmünde oldunuz; kötülükleri gördünüz ve[15] korktunuz. **22***Acaba! Bana veriniz ve malınızdan bana hediye götürünüz; **23***Beni düşmanın eline bırakmayın veya zalimlerin elinden kurtarın, dedim mi? **24***Bana söyleyin ki, ben de susayım ve nerede yanıldığımı ben de bileyim. **25***Doğru sözler ne kadar güçlüdür; ama sizin kınamanızın faydası ne? **26***Fikriniz sözlerimi küçümsemektir; ama ümitsizlerin sözleri de rüzgârdır. **27***Siz yetimler üzerine kement atıp dostunuz[16] için kuyu kazarsınız. **28***Şimdi acı da bana bak! Eğer yalan söylemişsem, bu size belli olur. **29***Yalvarıyorum gelin[17] haksızlık olmasın, yine gelin; burada iyiliklerim belli olsun. **30***Dilimde haksızlık var mı? Damağım[18] kötü şeyleri ayırmaz mı?

(1)Sül.Mes.27/3, **(2)**Mez.77/4, **(3)**Mez.38/2, **(+)**Veya: ***Onların zehiri canımı içiyor***,**(4)**Mez.88/15ve16,**(5)**I.Krl.19/4, **(6)**Lev. 19/2,İş.57/15,Hoş.11/9,**(7)**Res.İşl.20/20,**(§)**Veya: ***Ömrünü uzatayım***,**(8)**Sül.Mes.17/17,**(9)**Mez.38/11, 41/9, **(10)**Yerm. 14/3, **(11)**Tek.25/15, **(12)**ı.Krl.10/1, Mez.72/10, Hez.27/22, ve 23, **(13)** Yerm.14/3,**(14)**B.13/4,**(15)**Mez.38/11,**(16)**Mez.57/6,**(17)**B. 17/10, **(18)**B.12/11, 34/3.

7. Bölüm: 1)Eyüp'ün ölümü arzulamasında kendini haklı göstermesi, 12)Üzerine gelen beladan, 17)Ve Tanrı tahtının tecrübesinden ötürü şikayeti.

1*Yeryüzünde insan için çekişme[1] yok mudur? Ve günleri ücretlinin günleri gibi değil mi? **2***Kul akşam gölgesi için 'ah!' eder ve ücretli ücretini bekler. **3***Böylece benim de payım dert ayları[2] ve nasibim sıkıntı geceleridir. **4***Yattığımda[3] ne zaman kalkacağım; gece ne zaman geçecek diyor ve tan yerine kadar yuvarlanıp duruyorum. **5***Etim kurtlarla[4] ve toz toprakla örtülmüş; derim çekilip eriyor. **6***Günlerim[5] yün mekiğinden çabuk geçiyor ve ümitsiz olarak bitiyor. **7***Yaşamın[6] rüzgar olduğunu bil ve gözlerimin birdaha iyilik görmeyeceğini anla. **8***Bana[7] bakanın gözleri beni görmeyecek; senin gözlerin üzerimde ve ben artık bulunmam. **9***Bulut dağılıp gider; böylece ***Haviye***'ye[8] inen[§] çıkmayacaktır. **10***Evine birdaha geri dönmeyecek ve yeri[9] artık onu bilmeyecek. **11***Ben de ağzımı[10] tutmayacak ve ruhumun

sıkıntısıyla söyleyeceğim. Canımın[11] acısıyla şikayet edeceğim. **12***Ben deniz miyim veya deniz canavarı mıyım ki, sen üzerime bekçi atarsın. **13***Yatağım[12] beni avutacak, döşeğim şikayetimi bastıracak dediğimde; **14***Sen rüyalarla beni korkutur, hayaletlerle titretirsin. **15***Canım boğulmağı ister, kemiklerim ölümü yeğ tutar. **16***Bıktım artık[13] böyle yaşamak istemiyorum. Benden[14] vazgeç. Çünkü günlerim[15] geçicidir. **17***İnsan[16] nedir ki, ona değer vererek ona dikkat edesin; **18***Ve her sabah onu yoklayıp onu sınayasın. **19***Ne vakte kadar benden çekilmeyeceksin ve tükürüğümü yutacak kadar beni bırakmayacaksın. **20***Günah işledimse sana ne yapayım? Ey! İnsana şöyle bir göz atan; niçin beni[17] kendine nişan tuttun ve ben kendime yük oldum? **21***Niçin isyanımı bağışlamaz ve günahımı kaldırmazsın? Çünkü şimdi toprakta yatacağım ve sabahleyin beni aradığında bulunmayacağım.

(1)B.14/5 ve 14, Mez.39/4, **(2)**Bak.B.29/2, **(3)**Tes.28/67, B.17/12, **(4)**İş.14/11, **(5)**B.9/25, 16/22, 17/11, Mez.90/6, 102/11, 103/15, 144/4, İş.38/12, 40/6, Yak.4/14, **(6)**Mez.78/39, 89/47, **(7)**B.20/9, **(8)**II.Sam.12/23, **(§)*Haviye ve Hades : Mezar veya ölüler diyarı,*** Grekçesi ***Gêhenna*:**Helâk yeri, imha veya '*cehennem*', Bak.Mat.5/22, (Bak Kur`an: Kaariye Sü. 9. Ayt. Haviye.), **(9)**B.8/18, 20/9, Mez.103/16, **(10)**Mez.39/1 ve 9, 40/9, **(11)**I.Sam.1/10, B.10/1, **(12)**B.9/27, **(13)**B.10/1, **(14)**B.10/20, 14/6, Mez.39/13, **(15)**Mez.62/9, **(16)**Mez.8/4, 144/3, İb.2/6, **(17)**B.16/12, Mez.21/12, Mers.3/12.

8. Bölüm: 1)Bildat'ın söze başlayıp Allah'ın ***"Nası"*** (*Halkı*) hakkında adil olduğunu söylemesi, 8)Münafıkların yok olacaklarına dair eskileri delil göstermesi, 20)Allah'ın adaletini söylemesi.

1*O zaman Şuvah'lı Bildat şöyle yanıtladı: **2***Sen ne vakte dek böyle söyleyeceksin ve ağzının sözleri şiddetli rüzgâr olacaktır. **3***Allah[1] eğri hüküm verir mi? Kadîr hakkı iptal eder mi? **4***Eğer senin çocukların[2] Ona karşı günah işlemişse ve *"O"* da onları kendi isyanlarının cezasına[+] teslim etmişse... **5***Eğer[3] sen erken Allah'ı ister ve Kadîr'den lütuf dilersen... **6***Eğer sen temiz ve iyi olursan; *"O"* şimdi senin için kesinlikle uyanıp senin iyiliğinin evine esenlik verecektir. **7***Önceki yıkımın küçükse de sonraki yıkımın daha çok büyük olacaktır. **8***Gel[4] şimdi geçen kuşaklara sor ve onların atalarını araştırmaya hazır ol. **9***Çünkü biz[5] dünküleriz ve birşey bilmiyoruz. Yaşantımız yeryüzünde bir gölge gibidir. **10***Onlar sana öğretip bildirmezler ve yüreklerinden sözler çıkarmazlar mı? **11***Bataklık olmayan yerde saz biter mi? Su bulunmayan yerde bataklık otu büyür mü? **12***O daha[6] taze iken kesilmeden her ottan önce kurur. **13***Tüm Allah'ı unutanların yolları böyledir ve ikiyüzlünün[7] ümidi kaybolur. **14***Onun ümidi kesilir; çünkü güvenci örümcek[8] ağıdır. **15***Evine[9] güvenecek; ama o ayakta durmayacak. Onu tutacak; ama elinden kayacak. **16***Daha güneş doğmadan[§] tazedir ve dalları bahçesi üstüne yayılır. **17***Onun kökleri taş yığınına sarılır ve taş yerlerini tanır. **18***Eğer[10] kendi yerinden koparılırsa yer de: *'Ben seni görmedim'* diyerek onu inkar edecektir. **19***İşte onun yollarının sevinci budur ve topraktan başkaları[11] bitecek. **20***Evet Allah iyiyi reddetmez ve kötülere de yardımcı olmaz. **21***Şöyle ki ağzını gülüşle ve dudaklarını sevinç sesiyle dolduracaktır. **22***Sana kötü gözle bakanlar[12] '*Utanacak'*[*] ve kötülerin çadırı kalmayacaktır.

(1) Tek.18/25, Tes.32/4, II.Trh.19/7, B.34/12 ve 17, Dan.9/14, Rom.3/5, **(2)**B.1/5 ve 18, **(+)**İbranice: Eline, **(3)**B.5/8, 11/13 ve diğ., **(4)**Tes.4/32, 32/7, B.15/18, **(5)**Tek.47/9, I.Trh.29/15, B.7/6,Mez.39/5,102/11,144/4,**(6)**Mez.129/6,Yer.17/6,**(7)**B. 11/20, 18/14, 27/8, Mez.112/10, Sül.Mes.10/28, **(8)**İş.59/5,6, **(9)**B.27/18, **(§)**Veya: Önünde, **(10)**B.7/10, 20/9, Mez.37/36, **(11)**Mez.113/7, **(12)**Mez.35/26, 109/29, **(*)**İbranice: ***Utanç Giyecek.***

9. Bölüm: 1)Allah'ın adaletini söyleyen Eyüp; bunun için mücadele edilmesi de gereklidir diyor, 22)İnsanın birine uğrayan kötülük veya belaya bakarak onu yargılamanın haksız olacağını ispat etmesi.

1*Eyüp de şöyle yanıtladı: **2***Böyle olduğunu araştırıp anladım; insan[1] Allah'ın yanında nasıl suçsuz olabilir? **3***Eğer onun ile dava etmek isterse *"O"*na binde birine yanıt veremez. **4***Onun[2] egemenliği derin ve gücü büyüktür. *"O"*na karşı durmağa kim cesaret eder de kurtuluş bulur? **5***Dağları oynatır ve onlar bilmez; gazabı ile onları alt üst eder. **6***Yeri[3] kendi yerinden oynatır ve onun[4] direkleri sallanır. **7***Güneşe emreder ve o doğmaz; yıldızları mühürler. **8***Gökleri[5] tek başına yayar ve denizlerin dalgaları üzerinde yürür. **9***Büyükayı burcunu[6] Oriyon yıldızını, Ülker burcunu ve Güney Takım Yıldızlarını yaratan *"O"*dur. **10***Akılalmaz[7] büyük ve anlaşılmaz acayip şeyler yapar. **11***İşte[8] yanımdan geçiyor *"O"*nu göremem ve önümden geçiyor *"O"*nu tanıyamam. **12***Eğer[9] zorla alırsa *"O"*na kim karşı koyabilir ve kim *"O"*na ne yapıyorsun diyebilir? **13***Allah kendi gazabını geri döndürmez; '*Mağrur*[10] *Muavinler*'[*] Onun ayağı altına çökerler. **14***Nerde kaldı ki ben *"O"*na yanıt vereyim ve *"O"*nunla çekişmek için sözlerimi seçeyim. **15***Çünkü[11] ben iyi olsam bile yanıt vermiyeceğim; yargımdan merhamet dileyeceğim. **16***Çağırdığımda bana yanıt vermiş olsa da sesimi

işittiğinde inanmazdım. **17***Çünkü beni kasırga ile ezer ve hiçbir neden yokken yaralarımı[12] çoğaltır. **18***Bana nefes almaya bile fırsat bırakmaz; ancak beni açlıkla doyurur. **19***Eğer güçten söz edilirse; işte güçlü *"O"*dur ve eğer yargıdan bahsedilirse beni kim mahkemeye getirir? **20***Kendimi suçsuz kabul etsem; ağzım beni suçlu çıkarır, **21***Suçsuzum desem kendimi tanımamış ve yaşantımı bilmemiş olurum. **22***Hepsi birdir; bu yüzden diyorum ki: *"O"* suçlu[13] ile suçsuzu bitirir. **23***Eğer bela ansızın öldürürse suçsuzların derdi ile eğlenir. **24***Yer kötülerin eline teslim olundu; onun yöneticilerinin[14] yüzünü o gizlemediyse, gizleyen kimdir? **25***Günlerim[15] gerçekten çabuk geçiyor, iyilik görmeksizin kayıp gidiyor. **26***Çabuk yürüyen gemiler ve ava saldıran kartal[16] gibi geçip gittiler. **27***Şikayetimi[17] unutayım üzgün yüzümü bırakıp sevinçli olayım desem; **28***Tüm sıkıntılarımdan korkuyorum[18] Çünkü beni suçsuz[19] çıkarmıyacağını biliyorum. **29***Suçlu sayılıyorum niçin boş yere böyle çalışayım? **30***Kar suyu[20] ile yıkansam ve ellerimi kül[+] ile silsem de; **31***Yine sen beni çukura yatırırsın ve kendi giysilerim de benden iğrenir. **32***Çünkü benim[21] gibi insan değildir ki *"O"*na yanıt vereyim ve ikimiz beraber yargıya gidelim. **33***Aramızda yargılayacak[22] bir yargıç yoktur ki ikimizin üzerine el koysun. **34***Asasını[23] üzerimden kaldırsın ve onun görünüşü beni korkutmasın. **35***Ancak o zaman ondan korkmayarak söyleyebilirim; ama şimdi kendime bile gücüm yok.

(1) Mez.143/2, Rom.3/20, **(2)**B.36/5, **(3)**İş.2/10 ve 21, Habk.2/6 ve 21, İbr.12/26, **(4)**B.26/11, **(5)**Tek.1/6, Mez.104/2 ve 3, **(6)**Tek.1/16, B.38/31 ve diğ., Ams.5/8, **(7)**B.5/9, Mez.71/15, **(8)**B.23/8 ve 9, 35/14, **(9)**İş.45/9, Yer.18/6, Rom.9/20, **(10)**B. 26/12, **(*)**Bak İş.30/7 ***'Mağrur Muavinler'*** veya ***'Oturan Müftehir'***, Osm. Fahr'dan; iftihar eden, öğünen, veya sırf Allah rızası için menfaatsiz hizmet eden, şanlı şerefli. Bazı tercümelerde İbranice **"Rahav ve Rahab"** olarak yazılmış olup Kenan efsanelerindeki kötülük güçlerini temsil eden '*Deniz Canavarı*' olarak adlandırılıyor, **(11)**B.10/15,**(12)**B.2/3,34/6,**(13)**Vaiz.9/2,3,Hez.21/3, **(14)**II.Sam. 15/30,19/4,Yer.14/4,**(15)**B.7/6ve7,**(16)**Hab.1/8,**(17)**B.7/13, **(18)**Mez.119/120, **(19)**Hur.20/7, **(20)**Yer.2/22,(+)Veya: Paklıkla., **(21)**Vaiz 6/10, İş.45/9, Yer. 49/19, Rom.9/20, **(22)**Ayt.19, I.Sam.2/25, **(23)**B.13/20-22, 33/7, Mez.39/10.

10. Bölüm: 1)Eyüp'ün Allah'a karşı söylenmesi, 18)Yaşamdan bıkması ve ölmeden önce biraz dinlenmek istemesi.

1*Canım[1] yaşamdan bıktı, artık serbestçe şikayet edeceğim ve canımın[2] acısıyla söyliyeceğim. **2***Allah'a diyeceğim ki: Beni suçlu çıkarma ve neden benimle dava ettiğini bana açıkla. **3***Kötülük etmek, kendi[3] ellerinin işini küçümsemek ve kötülerin sevincine katılmak sana göre iyi midir? **4***Sende insan gözü mü var? İnsan[4] görüşüyle mi görüyorsun? **5***Senin günlerin insan günleri gibi mi? Ve yılların adam günleri gibi midir? **6***Ki, suçumu sorar ve günahımı ararsın. **7***Suçlu[5] olmadığımı biliyorsun; ama senin elinden kurtaracak kimse yoktur. **8***Beni[6] senin ellerin yarattı ve bedenimin parçalarını yaptı. Şimdi yok mu edeceksin? **9***Yalvarıyorum beni[7] balçıktan kap yapılır gibi yaptığını an; beni toprağa mı döndüreceksin? **10***Sen[8] beni süt gibi karıştırıp peynir gibi katılaştırmadın mı? **11***Bana deri ve et giydirdin. Beni kemik ve sinirlerle birleştirdin. **12***Bana yaşam ve rahmet verdin. Senin lütfun benim ruhumu korudu. **13***Bu şeyleri kendi yüreğinde sakladın. Bunların senin yanında olduğunu biliyorum. **14***Eğer günah edersem beni[9] gözetirsin ve suçumdan beni suçsuz çıkarmazsın. **15***Eğer kötülük ettimse vay[10] bana! İyi de[11] olsam başımı kaldırmam; utançla doydum **'***derdime*[12] bir göz[§] at. **16*'**Artmaktadır[+] aslan[13] gibi beni avlarsın ve dönüp üzerimde gücünü gösterirsin. **17***Bana karşı kendin için yeni tanıklar götürüyor ve üzerime gazabını arttırıyorsun. Tüm bu tedbirler ile bana karşı bir uğraş var. **18***Niçin[14] beni rahimden çıkardın? Ölürdüm ve beni göz görmezdi. **19***Hiç olmamış gibi olur, rahimden kabre götürülürdüm. **20***Günlerim[15] az değil mi? Beni[16] bırak ve benden çekil ki, biraz rahat bulayım. **21***Şu vakitten önce ki, geri dönmemek üzere **'***karanlık diyarına*[17] ve ölüm gölgesine[18] göçeceğim. **22***Orası ölüm gölgesi karanlığı gibi, boş ve ışığı ancak karanlık olan karanlık bir yerdir.

(1)I.Kr.19/4, B.7/16, Yuns.4/3 ve 8, **(2)**B.7/11. **(3)**Mez.138/8, İş.64/8, **(4)**I.Sam.16/7, **(5)**Mez.139/1 ve 2, **(6)**Mez.119/73, **(7)**Tek.2/7, 3/19, İş.64/8, **(8)**Mez.139/14-16, **(9)**Mez.139/1, **(10)**İş.3/11, **(11)**B.9/12,15 ve 21,21, **(12)**Mez.25/18, **(§)**Veya: ***Suçumu yüklenirim***, **(13)**İş.38/13, Sül.Mes.3/10, **(+)**Veya: ***Başımı kaldırsam***,**(14)**B.3/11,**(15)**Bak.B.7/6,16;8/9, Mez.39/5, **(16)**b.7/16,19,Mez.39/13,**(17)**Mez.88/12, **(18)**Mez.23/4.

11. Bölüm: 1)Sofar'ın söze başlayarak Eyüp'ü kendi nefsini temizlemeğe uğraştığı için azarlaması, 5)Allah'ın hikmetinin anlaşılmaz olduğu, 13)Tövbe edenin sevinci.

1*O zaman Naamatî-Sofar şöyle dedi: **2***Sözlerin çokluğuna yanıt verilmeyecek ve bu güzel konuşan adam iyi sayılacak mı? **3***Senin boş yere olan sözlerin insanları susturacak mı? Sen alay ettiğinde kimse seni utandırmayacak mı? **4***Çün-

kü; sen[1] eğitim iyi ve gözünde temizim diyorsun. **5*** Ama keske Allah söyleyeydi ve dudaklarını sana karşı açaydı. **6*** Bilgeliğini sana keşfettirseydi ki, o insanın anlayışından üstündür. Bilgin olsun Allah[2] senin tüm suçunu aramaz. **7*** Allah'ın[3] derin şeylerini bulabilir misin? Kadîr'in kemaline erişebilir misin? **8*** Gökler gibi yücedir, ne yapabilirsin? ***Haviye***'den[*] derindir, ne bilebilirsin? **9*** Uzunluğu yerden ve eni denizlerden daha çok. **10*** Eğer hücum[4] edip kaparsa veya toplarsa *"O"*na[5] kim karşı koyabilir? **11*** Çünkü kendisi[6] boş adamları biliyor. Kötülüğü görür de dikkat etmez mi? **12*** Ama[7] boş adam akıllı geçinir ve adam yaban eşeği yavrusu gibi doğar. **13*** Eğer[8] yüreğini[9] açıp ellerini[10] *"O"*na uzatırsan; **14*** Eğer elinde kötülük varsa onu at ve çadırlarında[11] haksızlık yer bulmasın. **15*** O zaman[12] utanmayarak yüzünü kaldıracak ve sarsılmaz olarak korkmayacaksın. **16*** Üzüntüleri[13] unutacak ve akıp gitmiş sular gibi onu anacaksın. **17*** Yaşantın öğle[14] ışığından daha parlak olacak ve karanlık tan yerine dönecek. **18*** Emin olacaksın çünkü; ümit vardır. Çevreni sıvayarak[+] güvenle[15] yatacaksın. **19*** Yatacaksın ve seni korkutan olmayacak, birçokları sana yardım[16] edip yalvaracak. **20*** Ama Kötülerin[17] gözleri bozulacak ve onlar için bir ilaç bulunmayacak; ancak ümitleri[18] ruhlarını teslim etmek olacaktır.

(1)B.6/10, 10/7, **(2)**Ez.9/13, **(3)**Vaiz 3/11, Rom.11/33. **(*)**Bak B.7/9, **(4)**B.9/12, 12/14, Vah.3/7, **(5)**B.9/12, **(6)**Mez.10/11 ve 14, 35/22, 94/11, **(7)**Mez.73/22, 92/6, Vaiz 3/18, Rom.1/22, **(8)**B.5/8, 22/21, **(9)**I.Sam.7/3,Mez.78/8, **(10)**Mez.88/9.143/6, **(11)**Mez. 101/3, **(12)**Bak.Tek.4/5 ve 6, B.22/26. Mez.119/6, I.Yuh.3/21, **(13)**İş.65/16, **(14)**Mez.37/6, 112/4, İş.58/8 ve 10, **(+)**İbranice: ***Kazacaksın***, **(15)**Lev.26/5 ve 6, Mez.3/5, 4/8, Sül.Mes.3/24, **(16)**Mez.45/12, **(17)**Lev.26/16, Tes.28/65, **(18)**B.8/14, 18/14, Sül.Mes.11/7.

12. Bölüm: 1)Eyüp'ün kendini azarlayan dostlarına yanıtı, 7)Allah'ın her şeye gücü yettiği.

1* Ve Eyüp şöyle yanıtladı: **2*** Kuşkusuz siz halksınız ve yargı da sizinle beraber olacaktır. **3*** Benim[1] de sizin gibi aklım var, ben de sizden aşağı değilim. Bütün bunları kim bilmez? **4*** Ben[2] komşusunun güleceği bir adam oldum. Allah[3] dua eden kişiyi hoş görür; ama ben sadık ve kamil olan gülünç oldu. **5*** "Ayağı kaymakta olan adam dinlenmiş olanın gözünde sönen bir ateş[+] gibidir. **6*** Hırsızların[4] çadırları asayiştedir ve Allah'ı gazaba getirenler emniyette olup onların ellerini Allah bereketle doldurur. **7*** Ama şimdi hayvanlara sor! Sana öğretecekler ve hava kuşlarına sor sana haber verecekler. **8*** Veya yere söyle, sana bildirecek ve denizin balıkları da sana anlatacaktır. **9*** Bunların hepsini delilleriyle kim bilmez ki, bunu yaratan Rabbin elidir. **10*** Her[5] yaşayan canın hayatı ve tüm yaratıklarının ruhu *"O"*nun elindedir. **11*** Kulak[6] sözleri fark etmez ve damak[7] yemeğin lezzetini almaz mı? **12*** Bilgelik[8] yaşlılardadır ve akıl günlerin sayısıyla artıyor. **13*** Hikmet[9] ve güç *"O"*nundur; düzen ve bilgi Ondadır. **14*** İşte *'O'* yıkar[10] ve bina olunmaz; bir adam[11] üzerine kapar ve açılmaz. **15*** Suları[12] akıtmaz ve kaynaklar kurur onları[13] salıverir ve yer alt üst olur. **16*** Güç[14] ve egemenlik O'ndadır. Hak'tan sapanlar ve saptıranlar *"O"*nundur. **17*** Danışmanları soyulmuş olarak götürür ve yargıçları[15] akıl dışı bırakır. **18*** Kralların hükümetini geçersiz yapar ve bellerine ip bağlar. **19*** Emredicileri[§] çıplak götürür ve güç sahiplerini yok eder. **20*** Emin[16] kimselerin ağzını kapar ve yaşlıların aklını kaldırır. **21*** En[17] şerefliler üzerine hakaret döker ve yiğitlerin kuşağını kuşatır. **22*** Karanlıktan derin[18] şeyler çıkarır ve ölüm gölgesini nura çıkarır. **23*** Milletleri[19] çoğaltır ve onları yok eder; milletleri yayar ve onları toplar. **24*** Dünya milletlerinin başkanlarının aklını alır ve onları[20] yolu olmayan yerlerde boşyere gezdirir. **25*** Karanlıkta[21] el ile yoklarlar ve ışık görünmez; onları sarhoşun[22] dolaştığı gibi dolaştırır.

(1)B.13/2, **(2)**B.16/10, 17/2 ve 6, 21/3, 30/1, **(3)**Mez.91/15, **(+)**Veya: **Emin olanın aklında bela için hakaret var ve ayağı sürçenler için hazırdır**, **(4)**B.21/7, Mez.37/1 ve 35, 73/11 ve 12, 92/7, Yer.12/1, Mal.3/15, **(5)**Say.16/22, Dan.5/23, Res.İş.17/28, **(6)**B.34/3, **(7)**B.6/30, **(8)**B.32/7, **(9)**B.9/4, 36/5, **(10)**B.11/10,**(11)**İş.22/22,Vah.3/7,**(12)**I.Kr.8/35,17/1,**(13)**Tek. 7/11vediğ.,**(14)**Ayt.13,**(15)**II.Sam.15/31,17/14ve23,İş.19/12, 29/14, I.Korn.1/19, **(§)**Veya: ***Kahinleri***, **(16)**B.32/9, İş.3/1,2 ve 3, **(17)**Mez.107/4, Dan.2/21, **(18)**Dan.2/22,Mat.10/26, I.Kor.4/5, **(19)**Mez.107/38,İş.9/3,26/15,**(20)**Mez.107/4ve 40, **(21)**Tes.28/29, B.5/14, **(22)**Mez.107/27.

13. Bölüm: 1)İkiyüzlülüklerinden dolayı Eyüp'ün kendi dostlarını azarlaması, 14)Allah'a olan ümidi, 20)Günahını ve belalarının sebebini anlamak için Allah'a olan yakarışı.

1* İşte hepinizi gözüm gördü, onu kulağım işitip anladı. **2*** Sizin[1] bildiğinizi ben de biliyorum ve ben sizden daha aşağı değilim. **3*** Ama[2] ben Kadîr'e söylemek ve Allah'a delillerimi bildirmek istiyorum. **4*** Ama siz yalan düzenleyenler; tümünüz boş[3] doktorlarsınız. **5*** Keşke hiç konuşmasaydınız. Bu size[4] bir anlayış olurdu. **6*** Şimdi benim delillerimi dinleyin ve dudaklarımın söyleyeceği sözleri anlayın. **7*** Allah için haksız söz mü söylüy-

orsunuz? Onun için hile mi anlatıyorsunuz? **8***Onun hatırını mı gözetiyorsunuz? Veya Allah için davacı mı oluyorsunuz? **9***Sizi sınasa iyi olur mu? Ve insanı kandırır gibi *"O"*nu da aldatacak mısınız? **10***Gizlice bir hatır[+] gözetirseniz sizi mutlaka azarlayacaktır. **11***"O"nun görünüşü sizi korkutmaz mı? Ve görkemi üzerinize düşmez mi? **12***Andığınız şeyler kül gibi ve kaleleriniz çamurdan kalelerdir. **13***Susun! Beni kendime bırakın; artık ben söyleyeyim ve üzerime ne gelirse gelsin. **14***Niçin etimi[5] dişlerime alayım ve canımı[6] avucuma koyayım? **15***"O" beni[7] öldürse de ben *"O"*na ümit edeceğim ve yollarımı[8] *"O"*nun önünde onaylayacağım. **16***Kurtuluşum da *"O"*dur; çünkü ikiyüzlü *"O"*nun önüne gelemez. **17***Sözlerimi iyice dinleyiniz ve ifadelerime kulak veriniz. **18***İşte şimdi davamı bir düzene koydum ve suçsuz çıkarılacağımı biliyorum. **19***Benim[9] ile çekişecek kimdir? Çünkü şimdi susarsam öleceğim. **20***Yalnız[10] bu iki şeyi bana yapma; o zaman önünden gizlenmeyeceğim. **21***Elini[11] üzerimden kaldır ve görkemin beni korkutmasın. **22***O zaman sen çağır, ben de sana cevap veririm veya ben söyleyeyim sen de bana cevap ver. **23***Suçlarım ve günahlarım ne kadardır? İsyan ve günahımı bana bildir. **24***Yüzünü[12] niçin saklıyor ve beni[13] kendine düşman sayıyorsun? **25***Rüzgârın[14] uçurduğu yaprağı mı korkutuyor ve kuru samanı mı takip ediyorsun? **26***Çünkü; aleyhimde acı şeyler yazıyor ve gençliğimin[15] suçlarını bana miras diye veriyorsun. **27***Ayaklarımı[16] tomruğa vurur, yollarımın tümünü gözetir ve ayaklarımın izlerine nişan korsun. **28***Sonra bu yoksul çürümüş bir nesne ve güve yemiş bir giysi gibi yıpranmaktadır.

(1)B.12/3, **(2)**B.23/3, 31/35, **(3)**B.6/21, 16/2, **(4)**Sül.Mes.17/28, **(5)**B.18/4, **(6)**I.Sam.28/21,Mez.119/109, **(7)**Mez.23/4, Sül.Mes. 14/32, **8)**B.27/5,**(9)**B.33/6,İş.50/8, **(10)**B.9/34,33/7,**(11)**Mez. 39/10, **(12)**Tes.32/20, Mez.13/1, 44/24, 88/14, İş.8/17, **(13)**Tes.32/42, Rut 1/21, B.16/9, 19/11, 33/10, Sül.Mes.2/5, **(14)**İş.42/3, **(15)**B.20/11,Mez.25/7, **(16)**B.33/11, **(+)**:Kol.3/25.

14. Bölüm: 1)Yaşamın kısa ve ölümün gerçek olduğunu söyleyerek Eyüp'ün Allah'tan isteği, 7)Öldükten sonra dünyaya geri gelinemeceğini bile bile yine de ölümünü istemesi, 16)Günah nedeni ile insanın kötülüğe düştüğü.

1*İnsan ki, kadından doğmuştur; ömrü kısa ve dert ile[1] doymuştur. **2***Çiçek[2] gibi çıkar ve kesilir; gölge gibi kaçar ve durmaz. **3***Bu[3] gibi şey üzerine mi gözlerini açıyorsun? Ve beni[4] mi kendin ile yargıya götürüyorsun? **4***Kim pislikten temiz[5] şey çıkarabilir? Hiçbir kimse. **5***Mademki[6] günlerini sayıyor, aylarının sayısı da sende ve ona karışamayacak bir sınır koydun. **6***Ondan[7] çekil; bir[8] ücretli gibi gününü tamamlayıncaya dek kendi halinde bırakılsın. **7***Çünkü ağaç için ümit vardır, kesilse bile tazelenir[9] ve filizleri yeniden çıkar. **8***Kökü yerde kocamış ve kütüğü toprakta ölmüş olsa bile. **9***Su kokusuyla filizlenir ve fidan gibi dallar çıkarır. **10***Ama adam ölür, gider; insan ruhunu teslim eder ve nerdedir? **11***Sular denizden çıkıyor ve ırmak kesilip kuruyor. **12***İnsan da yatar ve kalkmaz; gökler[10] geçmeyinceye dek kalkmaz ve uykudan uyanmaz. **13***Keşke ***Haviye***'de[§] beni gizleyeydin; gazabın geçinceye dek beni saklayaydın ve bana bana bir zaman belirleseydin, ancak o zaman beni hatırlardın. **14***İnsan öldükten sonra dirilecek mi? Bu cihat günlerinde nöbetim[11] değişinceye dek[12] bekliyeceğim. **15***Sen çağıracaksın[13] ve ben sana yanıt vereceğim. Ellerinin işine özlem duyacaksın. **16***Çünkü[14] şimdi adımlarımı saydın, günahlarımı gözetmez misin? **17***İsyanım[15] torbada mühürlüdür ve kabahatimin üstünü diktin. **18***Böylece dağ yıkılıp mahvolur ve kaya kendi yerinden oynar. **19***Sular taşları aşındırır, seller yerin toprağını söker ve sen de insanın ümidini yok edersin. **20***Sen ona büsbütün galip olursun, o da geçip gider ve görünüşünü uzaklaştırıp onu atarsın. **21***Oğulları şeref bulur ve kendisi[16] bilmez; düşkün olurlar ve hallerini anlamaz. **22***"Ancak üzerinde bulunan eti ağrı çekecek ve içinde olan ruhu acı[+] duyacak.

1)B.5/7, Vaiz 2/23, **2)**B.8/9, Mez.90/5, 6 ve 9, 102/11, 103/15, 144/4, İş.40/6, Yak.1/10 ve 11, 4/14, I.Pet.1/24, **3)**Mez.144/3, **4)**Mez.143/2, **5)**Tek.5/3, Mez.51/5, Yuh.3/6, Rom.5/12, Efs.2/3, **6)**B.7/1, **7)**B.7/16, ve 19, 10/20, Mez.39/13, **8)**b.7/1, **9)**Ayet 14., **10)**Mez.102/26, İş.51/6, 65/17, 66/22, Res.İşl.3/21, Rom.8/20, II.Petr.3/7 ve 10, 11, Vah.20/11, 21/1, **(§)**Bak.B.11/8, **11)**Ayet 5-7, **12)**B.13/15, **13)**B.13/22, **14)**B.10/6 ve 14, 13/27, 31/4, 34/21, Mez.56/8, 139/1-3, Sül.Mes.5/21, Yerm.32/19, **15)**Tes.32/34, Hoş.13/12, **16)**Vaiz 9/5, İş.63/16, **(+)**Veya: ***Ancak eti kendisi için ağrı çekecek ve ruhu kendisi için sıkıntılı olacaktır.***

15. Bölüm: 1)Elifaz ikinci kez Eyüp'ü nefsini terbiye ettiği için azarlıyor, 17)Kötülerin rahatlarının olamayacağına dair eskilerden delil göstermesi.

1*O zaman Temanî-Elifaz şöyle yanıt verdi: **2***Akıllı adam boşyere söyleyerek[§] yanıt verir ve karnını şark rüzgârıyla doldurur mu? **3***Faydasız sözler ve sonuçsuz kelimelerle tartışır mı? **4***Böylece sen korkuyu kaldırır, Allah'a yalvarmayı bırakıyorsun. **5***Çünkü ağzın günah kusar ve düzenbazların sözlerini söylersin. **6***Ben değil ancak kendi[1] ağzın seni kusurlu çıkarır ve dudakların sana karşı tanıklık yapar. **7***Birinci doğan

adam sen misin; yoksa tepelerden[2] daha mı öncesin? **8***Allah'ın[3] işlerini biliyor muydun ve bilgeliği kendine ait mi sandın? **9***Senin[4] bildiğin nedir ki biz bilmiyoruz; senin anladığın nedir ki, bizde olmasın? **10***Bizde[5] ak saçlı kişiler ve senin babandan daha yaşlı insanlar vardır. **11***Allah'ın avuncu ve sana söylenilen tatlı sözler az birşey mi görünür? **12***Yüreğin seni nereye götürüyor ve gözlerin neye işaret ediyor ki, **13***Ruhunu Allah'a karşı kabartıyor ve ağzından böyle sözler çıkarıyorsun? **14*** İnsan[6] nedir ki, temiz olsun ve kadından doğan nedir ki, doğru olsun? **15***İşte kutsallarına[7] güvenmez ve gökler *"O"*nun gözünde temiz değildir. **16***Nerde[8] kaldı günahlı, kötülük yapan insan ki haksızlığı[9] su gibi içiyor. **17***Beni dinle de sana anlatayım ve gördüğümü özetleyeyim. **18***Bilgili kişilerin açıkladıklarını ve atalarından[10] alarak aktardıklarını söyleyeyim. **19***(Yer yalnız onlara verildi ve aralarından[11] bir yabancı geçmedi.) **20***Kötü, tüm günlerinde acı duyar ve zalim[12] için sayılı seneler saklanmıştır. **21***Korkulu şeylerin sesi onun kulağındadır. Esenlikteyken[13] onun üzerine yok edici geliyor. **22***Karanlıktan kurtulacağını ümit etmez ve kılıç için saklanmıştır. **23***Ekmek[14] nerdedir diyerek dolaşır, karanlık[15] günü '*önünde hazır*' olduğunu biliyor. **24***Deneme ve sıkıntı onu korkutur; çünkü hazır olan kral gibi ona haber verir. **25***Çünkü elini Allah'a karşı uzattı ve Kadîr'e karşı baş kaldırdı. **26***Onun üzerine gururlanarak kalkanlarının kalın yumrularıyla hücum ediyor. **27***Çünkü yüzü yağ bağladı ve böbrekleri semizlikle kaplandı. **28***Harabe olan kentlerde ve yıkılmaya yüz tutmuş dikili olmayan evlerde oturuyor. **29***Zengin olmayacak, malları da sonsuza dek durmayacak ve serveti yeryüzünde çoğalmayacaktır. **30***Karanlıktan kurtulmaz, dallarını alev kurutur, ağzının[16] nefesiyle kaybolur. **31***Aldanarak boş[17] şeylere güvenmesin; çünkü ücreti boşluk olacak. **32***Günleri[18] tamamlanmadan önce kesilecek ve dalları tazelenmeyecektir. **33***Asma gibi koruğunu dökecek ve zeytin ağacı gibi çiçeklerini düşürecektir. **34***Çünkü ikiyüzlüler topluluğu kısır olacak ve rüşvet çadırlarını ateş yakacaktır. **35***Kötülüğe[19] gebe olup günah doğuruyor ve kalplerinden hile düzenliyorlar.

(§)İbranice:***Marifetle***, **(1)**Luk.19/22, **(2)**Mez.90/2, Sül.Mes. 8/25, **(3)**Rom.11/34,I.Kor.2/11, **(4)**B.13/2, **(5)**B.32/6,7, **(6)**I.Kr. 8/46, II.Trh.6/36, B.14/4, Mez.14/3, Sül.Mes.20/9, Vaiz 7/20, I.Yuh.1/8 ve 10, **(7)**B.4/18, 25/5, **(8)**B.4/19, Mez.14/3,53/3, **(9)**B.34/7,Sül.Mes.19/28,**(10)**B.8/8,**(11)**Yoel3/17, **(12)**Mez.90/12,**(13)**I.Sel.5/3,**(14)**Mez.59/15,109/10, **(15)**B.18/12,**(16)**Bç4/9,**(17)**İş.59/4,**(18)**B.22/16,Mez.55/23, **(19)**Mez.7/14, İş.59/4, Hoş.10/13.

16. Bölüm: 1)Sevgisizliklerinden ötürü Eyüp dostlarını azarlıyor, 7)Ne kötü durumda olduğunu belirtmesi,17)Kendisinin suçsuz olduğunu söylemesi

1*O zaman Eyüp şöyle yanıtladı: **2***Bu gibi şeyleri çok işittim, tümünüz[1] can sıkan teselli vericilersiniz. **3***Boş yere söylenen sözlerin sonu var mı? Veya seni yanıt vermeye mecbur eden nedir? **4***Ben de sizin gibi söyleyebilirdim. Eğer siz benim yerimde olsaydınız size karşı sözler dizip başımı[2] üzerinize sallayabilirdim. **5***Ancak ağzımla sizi güçlendirir ve dudaklarımın hareketi kederinizi uzaklaştırırdı. **6***Eğer söylersem derdim kalkmaz ve eğer susarsam benden ne eksilir? **7***Ama şimdi beni yordu ve bütün evimi yok etti. **8***Güya sen beni aldın, bu da bana karşı tanık oldu. Zayıflığıma karşı kalkarak yüzüme cevap verir. **9***Öfkesi[3] beni vurdu ve yaraladı; dişlerini üzerime gıcırdatarak düşmanım[4] azgın gözlerini bana dikti. **10***Ağızlarını[5] bana karşı açtılar, hakaretle çeneme[6] vurdular, birlikte[7] bana karşı geldiler. **11***Allah beni[8] iğrenç adama teslim ve kötülerin eline bıraktı. **12***Rahat ettim ve beni ezdi. Boynumdan tutarak beni sarstı ve beni[9] kendine hedef yaptı. **13***Onun kuşatıcıları beni sardı ve acımayarak böbreklerimi delip yere serdiler. **14***Yara üzerine yara açarak beni yaraladı ve üzerime bir zorba gibi saldırdı. **15***Derimin üzerine çul diktim ve boynuzuma[10] toprakla bulaştırdım. **16***Yüzüm ağlamaktan kızardı, kirpiklerim üzerinde ölüm gölgesi var. **17***Durum bu; ellerimde zulüm yoktur ve duam temizdir. **18***Ey yer! Kanımı gizleme ve bağırışımın[11] gizlenmesi için bir yer olmasın. **19***İşte şimdi tanığım[12] göklerdedir ve benim için tanıklık eden yücelerdedir. **20***Benimle eğlenenler dostlarımdır ve gözlerim Allah'ın önünde yaş döküyor. **21***Keşke[13] bir adam kendi dostuna yaptığı gibi Allah'ın önünde de bir insanın hakkını anlatabilse. **22***Çünkü az bir vakit geçtikten sonra geri[14] dönmeyeceğim bir yola gideceğim.

(1)B.13/4, **(2)**Mez.22/7, 109/25, Sül.Mes.2/15, **(3)**B.10/16 ve 17, **(4)**b.13/24,**(5)**Mez.22/13,**(6)**Sül.Mes.3/10,Mik.5/1, **(7)**Mez.35/15, **(8)**B.1/15 ve 17, **(9)**B.7/20, **(10)**B.30/19, Mez.7/5, **(11)**B.27/9, Mez.66/18 ve 19, **(12)**Rom.1/9, **(13)**B.31/35, Vaiz 6/10, İş.45/9, Rom.9/20, **(14)**Vaiz12/5.

17. Bölüm: 1)Eyüp onları Allah'a şikayet ediyor, 6)Onların iğneli sözleri iyi kişiye sıkıntı verse de büsbütün terkedilmeyeceği, 11)Eyüp'ün Yaşam yerine ölümü arzulaması.

1*Soluğum kesiliyor, günlerim yok oluyor ve mezar[1] beni bekliyor. **2***Eğlenenler yanımda değil mi? Gözüm onların dırdırlarıyla[2] geceyi geçirir. **3***Rica ediyorum yanında benim için bir zaman ayarla ki, elimden[3] tutan biri olsun. **4***Çünkü;

kalplerini akıldan beri tuttun ve bu yüzden onları yükseltmiyeceksin. **5***Dostlarını soyulmağa teslim eden kimsenin çocuklarının gözleri bozuluyor. **6***Beni halkın diline[4] düşürdü ve onların önünde bayağı oldum. **7***Gözüm[5] üzüntüden karardı ve bedenimin parçaları gölge gibi oldu. **8***Doğru kişiler bu şeye şaşıp kalacak ve günahsız olanlar ikiyüzlülere karşı kalkışacaklar. **9***Temiz insanlar da kendi yolu üzere sarsılmaz olacak veelleri[6] temiz olan gitgide güç bulacak. **10***Ama şimdi tümünüz gene[7] geliniz; sizde aklı başında bir kimse bulamıyorum. **11***Günlerim[8] geçip gitti, niyetlediğim şeyler ve kalbimin özledikleri bitti. **12***Gece gündüze döndü, ışık karanlığa yaklaştı. **13***Beklediğim varsa ***Haviye***'nin[§] evim olmasıdır ve karanlığa da döşeğimi serdim. **14**)Kabire[+] babamsın; kurtlara anam ve kızkardeşimsin dedim. **15***Artık ümidim nerede ve ümidimi kim görecek? **16***Haviye'nin[9] kapılarına inecektir. Evet, toprakta[10] birlikte rahat edilir.

(1) Mez.88/3 ve 4, **(2)**I.Sam.1/6 ve 7, **(3)**Sül.Mes.6/1, 17/18, 22/26, **(4)**B.30/9, **(5)**Mez.6/7, 31/9, **(6)**Mez.24/4, **(7)**B.6/29, **(8)**B.7/6, 9/25, **(§)*Haviye***: Bak.B.7/9, **(+)**Veya:***Çürüklüğe***, **(9)**B.18/13, **(10)**B.3/17-19.

18. Bölüm: 1)Bildat yine Eyüp'ü kara talihli ve dayanıksız sayarak azarlıyor, 5)Ve kötülerin başına ne geleceğini söylüyor.
1*O zaman Şuahî-Bildat şöyle yanıt verdi: **2***Sözlere ne zaman son verceksiniz? Anlayınız da ondan sonra söyleyelim. **3***Niçin hayvan[1] yerine sayılıyor ve gözünüzde pis oluyoruz? **4***Ey! Öfkende[2] kendi kendini parçalayan; yer senin için terk olacak mı? **5***Kötülerin[3] ışığı mutlaka sönecek ve ateşinin alevi ışık vermeyecektir. **6***Çadırında ışığı kararacak ve üzerine[4] ışık veren kandil sönecektir. **7***Güçlü adımları kısalacak ve kendi[5] tedbiri onu devşirecektir. **8***Kendi[6] ayakları ile tuzağa tutulur ve ağın üstüne basar. **9***Kapan onun topuğunu tutacak ve kement[7] onu[§] yakalayacaktır. **10***Onun için yerde ağ ve yol üzerinde kapan gizlenmiştir. **11***Dehşetler[8] onu her taraftan sararak öteyeberiye kaçırıyor. **12***Açlık gücünü kıracak ve ölüm(9) onun yanında hazırdır. **13***Derisinin dayanıklığını yiyecek ve ölümün ilk oğlu onun gücünü dökecektir. **14***Güvendiği(10) şey çadırında gaspedilecek ve kendisi dehşetler kralına götürülecektir. **15***Dehşet[+] onun çadırında oturacak ve o artık onun olmayacaktır. Meskeni üzerine kibrit yağacaktır. **16***Aşağıdan(11) kökleri kuruyacak ve yukarıdan dalları kesilecektir. **17***Anılması yerden kalkacak(12) ve adı ortada kalmayacaktır. **18***Aydınlıktan karanlığa sürülecek ve dünyadan atılacaktır. **19***Kavmı(13) arasında çocukları, torunları bulunmayacak ve evlerinde arda kalan birşey olmayacaktır. **20***Onun[14] gününden sonra olanlar şaşıp kalacaklar ve önceden gelenler hayret edeceklerdir. **21***Bundan böyle kötülerin evleri böyledir ve Allah'ı[15] bilmeyenin yeri budur.

(1) Mez.73/22, **(2)**B.13/14, **(3)**Sül.Mes.13/9, 20/21,24/20, **(4)**B. 21/17,Mez.18/28,**(5)**B.5/13,**(6)**B.22/10,Mez.9/15, 35/8, **(7)**B.5/5, **(§)**Veya: ***Gazap edici***, **(8)**B.15/21, 20/25, Yer.6/25, 20/3, 46/5, 49/29,**(9)**B.15/23,**(10)**B.8/14,11/20,Mez.112/10,Sül.Mes. 10/28, **(+)**Veya:***Başkası***,**(11)**B.29/19,İş.5/24,Ams.2/9,Malh. 4/1,**(12)**Mez.34/16,109/13,Sül.Mes.2/22,10/7,**(13)**İş.14/22, Yer. 22/30, **(14)**Mez.37/13, **(15)**Yer.9/3, 10/25, I.Sel.4/4, II.Sel.1/8, Tit.1/16.

19. Bölüm: 1)Acımasız oldukları için Eyüp'ün kendi dostlarından şikâyeti, 21)Ve 28)Öğüt vermeleri, 25)Ölülerin kalkacağına(dirileceğine) inanması.
1*Eyüp şöyle yanıt verdi: **2***Ne zamana kadar canıma acı verecek ve beni sözlerle ezeceksiniz? **3***Halâ on[1] kere bana sitem ediyor ve bana sıkıntı vermekten hiç utanmıyor musunuz. **4***Eğer ki, bir boşboğazlık ettimse şaşkınlığım kendimde kalır. **5***Ama; bile bile yüzüme karşı[2] ayıbımı söylemeye kalkışacak oluyorsunuz. **6***Şimdi hepiniz bilin ki, beni Allah yıktı ve ağıyla beni kuşattı. **7***İşte kötülük yüzünden çırpınıyor ve bana cevap veren yok; imdat diliyorum ve gerçek hak eden yoktur. **8***Önüme[3] set çekti geçemem, yollarımı karanlıkla kapladı. **9***Şerefimi[4] benden aldı ve tacı başımdan kaldırdı. **10***Beni her yönden yok etti, gittim ve ümidimi ağaç gibi kökten kopardı. **11***Öfkesi bana karşı alevlendi ve beni[5] düşmanlarından saydı. **12***Onun askerleri birlikte üzerime geldiler, yollarını[6] bana doğru hazırladılar ve çadırımın çevresinde ordu kurdular. **13***Kardeşlerimi[7] benden uzaklaştırdı ve beni bilenler bana büsbütün yabancı oldular. **14***Akrabam beni terk etti ve dostlarım beni unuttu. **15***Kendi evim ve cariyelerim beni yabancı yerine koyuyorlar; onların gözünde yabancı oldum. **16***Kölemi çağırdım bana yanıt vermedi ve ağzımla ona rica ettim. **17***Soluğum karımdan ve isteklerim kardeşlerimden geriye döndü. **18***Küçük çocuklar[8] bile beni aşağılıyor ve kalktığımda bana karşı söylüyorlar. **19***Tüm[9] sırdaşlarım benden tiksindi ve dostlarım benden yüz çevirdi. **20***Kemiklerim[10] derime ve etime yapıştı, dişlerimin derisiyle kurtuldum. **21***Siz bana acıyın; ey dostlarım acıyın. Çünkü Allah'ın[11] eli beni vurdu. **22***Niçin Allah'ın yaptığı gibi beni takip[12] ediyor, etimden doymuyorsunuz? **23***Keşke sözlerim şimdi yazılsaydı,

keşke kitaba nakş olsaydı. **24***Demir kalem ve kurşunla hiç silinmemek üzere kayaya kazınsaydı. **25***Çünkü biliyorum ki; benim ***Velî'm***(*) ***Hay***'dır; nihayet toprak üstünde duracaktır. **26***Derilerimden sonra bu etim erise de, bedenimde(13) Allah'ı(+) göreceğim. **27***Diğeri değil ben kendim *"O"*nu göreceğim ve gözlerim *"O"*na bakacaktır. İçimde böbreklerim eriyor. **28***Sürekli onu(14) neden takip ettiniz? Çünkü; maddenin aslı bende bulunur. **29***Kılıçtan korkun; çünkü gazabın cezası kılıçtır ve şunu(15) da bilin ki, suçsuz çıkarılmayacaksın.

(1) Tek.31/7, Lev.26/26, **(2)**Mez.38/16, **(3)**B.3/23, Mez.88/8, **(4)**Mez.89/44,**(5)**B.13/24,Sül.Mes.2/5,**(6)**B.30/12, **(7)**Mez.31/11, 38/11, 69/8, 88/8 ve 18, **(8)**II.Kr.2/23, **(9)**Mez.41/9, 55/13, 14 ve 20, **(10)**B.30/30, Mez.102/5, Sül.Mes.4/8, **(11)**B.1/11, Mez.38/2, **(12)**Mez.69/26, **(*): *Veli ve Hay***(*Yüce!*):Cenab-ı Hak'ın adından birisi(Bak.Osm.Büyük Lügat.), **(13)**Mez.17/15, I.Kor.13/12,I.Yuh.3/2,**(+)**Veya:Tenimde.,**(14)**Ayet 22., **(15)**Mez. 58/10 ve Ekl.14/18.

20. Bölüm: 1)Sofar yine kötülerin hal ve durumlarından bahsederek öğüt veriyor.

1*O zaman Naamatî-Sofar şöyle yanıtladı: **2***Bunun için düşüncem beni yanıt vermeye zorluyor; tüm gayretimle ben bunları yürekten söylüyorum. **3***Uslanmam için olan azarı işittim ise de anladığımdan ruh yanıt vermeye beni zorluyor. **4***Sen bunu bilmiyor musun ki, eskiden yeryüzünde insan var olduğundan beri; **5***Kötülerin(1) sevinç sesine bir engel yok ve ikiyüzlülerin sevinci bir dakikadır. **6***Boyu(2) göğe erişse ve başı bulutlara deyse bile; **7***Pisliği(3) gibi sonsuzlara dek yok olur ve onu görmüş olanlar: Nerdedir? Diyeceklerdir. **8***Bir(4) düş gibi uçacak, onu bulmayacaklar ve gece hayali gibi kaçacaktır. **9***Onu(5) görmüş olan göz bir daha onu görmeyecek ve kendi yeri ona bir daha bakmayacaktır. **10***Onun çocukları yoksulların onayını alacak ve onun elleri gasp ettiklerini geri(6) verecektir. **11***Kemikleri '*gençlik*(7) hatalarıyla doludur'(+) ve onun(8) ile beraber toprakta yatacaktır. **12***Eğer ki, kötülük onun ağzında tatlı olup dili altında onu gizlediyse; **13***Onu esirgeyip bırakmadı ve damağında sakladıysa da; **14***Yine yemeği bağırsaklarında bulanıp içersinde sağır yılan zehiri olacaktır. **15***Yuttuğu malları kusacak ve Allah, onun içinden onları çıkaracaktır. **16***O, sağır yılanın zehirini emecek ve engerek yılanının dili onu öldürecektir. **17***Su(9) arkları, bal ve süt akıtan dereleri ve ırmakları görmeyecektir. **18***Zahmetle kazandığını yemeyip geri(10) verecek ve red olunacak şey malı kadar olup onda rahat bulmayacaktır. **19***Çünkü yoksulları ezip yüzüstü bıraktığı ve inşa etmediği evi zorla aldığı için. **20***İçinde(11) asla rahatı olmayacak ve arzu ettiğini kurtaramayacaktır. **21***Bir lokma yiyeceği kalmayacak; böylece serveti sonsuz olmayacaktır. **22***Zenginliğinin tepesinde bile sıkıntıda olacak ve her eziyet çekenin eli ona karşı duracak. **23***Karnını doyuracağı zaman Allah şiddetli öfkesini ona kaldıracak ve onu yemeğini(12) yerken üzerine yağdıracaktır. **24***Demir silâh(13) önünden kaçtığında bakır yay ona saplanacaktır. **25***Atılan ok bedeninden geçecek, parlak(14) demirin ucundan çıkacak dehşetler(15) onun üzerine gelecektir. **26***Her çeşit karanlık onun hazinelerinde saklanacak, üflenmemiş(16) ateş onu yok edecek ve çadırında arda kalan darmadağın olacaktır. **27***Gökler onun günahını açıklayacak ve yer de ona karşı uyanacaktır. **28***Evinin ürünü götürülecek ve öfkesi gününde yok olacaktır. **29***Kötü(17) adamın Allah tarafından olan payı bu ve ona Allah'ın verdiği miras budur.

(1) Mez.37/35, 36, **(2)**İş.14/13 ve 14, Obad.3 ve 4, **(3)**Mez.83/10, **(4)**Mez.83/20, 90/5, **(5)**B.7/8 ve 10, 8/18, Mez.37/36, 103/16, **(6)**Ayet 28., **(7)**B.13/26, Mez.25/7, **(+)**Veya: ***Gençlikle dolu idi; ama...,*** **(8)**B.21/26, **(9)**Mez.36/9, Yer.17/6, **(10)**Ayet 10 ve 15, **(11)**Vaiz 5/13 ve 14, **(12)**Say.11/33, Mez.78/30 ve 31, **(13)**İş.24/18, Yerm.48/43 ve 44, Ams.5/19, **(14)**B.16/13, **(15)**B.18/11, **(16)**Mez.21/9, **(17)**B.27/13, 31/2 ve 3.

21. Bölüm: 1)Eyüp'ün üzüntüsünde haklı olduğunu iddia etmesi, 7)Bazen kötülerin Allah'ı red edecek kadar yaramaz işler peşinde olduğunu söylemesi, 16)Bunların yok edileceklerinin kaçınılmaz olduğu, 22)Barış içinde olan ile olmayana ölümün bir olduğu, 27)Kötülerin son günde yargılanacağını açıklaması.

1*Eyüp de şöyle yanıt verdi: **2***Sözümü dikkatle dinleyiniz ve bu sizin için bir teselli olsun. **3***Bana katlanınız; önce ben söyleyeyim ve ben söyledikten sonra siz yine alay(1) ediniz. **4***Benim yakınmam insana mıdır? Ve niçin canım sıkılmasın? **5***Bana bakıp hayran olunuz ve elinizi(2) ağzınız üzerine koyunuz. **6***Andıkça bana dehşet gelip bedenim titriyor. **7***Kötüler(3) neden yaşıyor, yaşlanıyor ve güç buluyorlar? **8***Kendi zamanlarında onların nesli önlerinde ve çocukları gözleri önünde duruyor. **9***Evleri güvenlikte korku yok ve Allah'ın(4) değneği onlar üzerine değildir. **10***Onların boğası çiftleşir ve boşa gitmez; ineği doğurur ve yavru(5) düşürmez. **11***Yavrularını sürü gibi gezdirirler ve çocukları dans ediyor. **12***Def ve tanburla ses yükselterek, kaval sesiyle seviniyorlar. **13***Günlerini neşeyle(6) geçirerek bir anda ***Haviye***'ye(§) iniyorlar. **14***Ve Allah'a(7) 'Bizden

uzak ol, senin yollarını bilmek istemiyoruz. **15***Kadîr[8] kimdir ki ona ibadet edelim ve *"O"*na dua ettiğimizde ne yarar var?' diyorlar. **16***İşte! Servetleri kendi ellerinde değildir, kötülerin[10] işleri benden uzak olsun. **17***Kötülerin[11] ışığı kaç defa söner, üzerlerine belalar gelir ve Allah'ın gazabı[12] vaktinde onlara dertler böler. **18***Rüzgâr[13] önünde olan saman gibi ve kasırganın götürdüğü saman kırıntıları gibi olurlar. **19***Allah onun haksızlığının cezasını çocuklarına[14] saklar; karşılığını ödeyecek ve kendisi de bilecektir. **20***Gözleri kendi helakını görecek ve Kadîr'in[15] gazabından içecektir. **21***Mademki aylarının sayısı bitmiştir; artık evinden ve soyundan ne sevinci var. **22***Büyük egemenleri yargılayan Allah'a ilim[16] öğretilir mi? **23***Biri olgunluğu sırasında huzurla yatmak için ölüyor. **24***Yanları yağla kaplı ve kemiklerinin iliği tazedir. **25***Diğeri de hayır görmeyerek can acısıyla ölür. **26***Toprakta[17] birlikte yatıyorlar ve onları kurtlar örtüyor. **27***İşte ben fikrinizi ve bana karşı olan kötü niyetlerinizi biliyorum. **28***Çünkü yetkin[18] kişilerin evleri nerde ve kötülerin meskeni olan çadır nerdedir? Diyorsunuz. **29***Yolculara soru sormadınız mı? Ve işaretlerini tanımıyor musunuz? **30***Kötülük[19] işleyen helak günü için saklanıyor ve gazap günü toplanıyor. **31***Onun tuttuğu yolu[20] yüzüne kim vuracak ve yaptığının cezasını ona kim verecektir? **32***Böylece kabire götürülecek ve toprakta kalacaktır. **33***Derenin uzantısı ona tatlı gelecek; herkes[21] onun ardınca gidecek ve önünde gidenler sayısızdır. **34***Şimdi bana nasıl, boşyere avunç veriyorsunuz? Çünkü sizin yanıtlarınız ancak hainliktir.

(1)B.16/10, 17/2, **(2)**Hak.18/19, B.29/9, 40/4, Mez.39/9, **(3)**B.12&7, Mez.17/10 ve 14, 73/3 ve 12, Yerm.12/1, Habk.1/16, **(4)**Mez.73/5, **(5)**Çık.23/26, **(6)**B.36/11, **(§)*Haviye***' Bak B.7/9, **(7)**B.22/17,**(8)**Çık.5/2,B.34/9, **(9)**B.35/3,Malh.3/14, **(10)**B.22/18, Mez.1/1, Sül.Mes.1/10, **(11)**B.18/6, **(12)**Luk.12/46, **(13)**Mez.1/4, 35/5, İş.17/13, 29/5, Hoş.13/3, **(14)**Çık.20/5, **(15)**Mez.75/8, İş.51/17, Yer.25/15, Vah.14/10, 19/15, **(16)**İş.40/13, 45/9, Rom.11/34, I.Kor.2/16, **(17)**B.20/11, Vaiz 9/2, **(18)**B.20/7, **(19)**Sül Mes.16/4, II.Prt.2/9, **(20)**Galt.2/11, **(21)**İbr.9/27.

22. Bölüm: 1)Elifaz, üç kere insanın Allah'a karşı bir yararının olamıyacağını belirtmesi, 5)Eyüp'ü çeşitli şekilde suçlaması, 21)Ve onu tövbeye çağırması.

1*O zaman Timanî-Elifaz şöyle yanıtladı: **2***İnsanın[1] Allah'a yararı olur mu? Akıllı adamın ancak kendine yararı vardır. **3***Senin iyi biri olmandan Kadîr'in sevinci olur mu? Veya belli bir yolda yürümenden ne menfaati var. **4***Senden korkarak seninle anlaşır mı; senin ile mahkemeye girer mi? **5***Senin kötülüğün çok değil mi; isyanın sonsuz değil midir? **6***Çünkü; kardeşlerinden bela sebebini rehin[2] aldık ve çıplak olanların giyeceklerini saydık. **7***Susamış olana su içirmedik ve aç[3] olandan ekmeği eksik ettik. **8***Güçlü adam ise: Yer onun oldu ve hatırı sayılanlar orada yaşayıp durdu! **9***Dul kadınları boş gönderdik veyetimlerin[4] kolları kırıldı. **10***Bu nedenden çevresinde tuzaklar[5] var ve ansızın gelen korku seni sıkıntıya boğar. **11***Veya karanlıkta göremezsin ve suların[6] çokluğu seni örter. **12***Allah göklerin en yüksek yerinde değil mi? Yıldızların yüksekliğine bak ne kadar yüksektirler. **13***Ve sen: Allah[7] ne bilir? Kara bulut içinden yargılayabilir mi? **14***Bulutlar *"O"*nun[8] önünde perdedir ve göremez; göklerin çevresinde geziyor dedik. **15***Kötülük yapanların yürüdükleri eski yollara hiç dikkat ettiniz mi? **16***Bunlar zamanı[9] dolmadan kaldırıldılar ve temellerini sel bastı. **17***Bunlar[10] Allah'a: Bizden uzak ol ve Kadîr[11] 'bize ne yapacak' derlerdi. **18*** *"O"* ise evlerini nimetle doldururdu. Kötülerin sevinci[12] benden uzak olsun. **19***İyiler[13] görerek sevinecek ve suçsuzlar onlarla eğlenecek. **20***Düşmanlarımız yok olmadı mı? Ve onlardan arda kalanı da ateş yakmadı mı diyorlar. **21***Gel onun ile dost ol ve selamet[14] bulursun. Bundan sana iyilik gelecektir. **22***O'nun ağzından şeriatı kabul et ve O'nun[15] sözlerini yüreğinde sakla. **23***Kadîr'e[16] dönersen göneneceksin; haksızlığı çadırlarından uzağa koy. **24***Altını[17] toprak üzerine ve Ofir altınını çakıl taşları üzerine koyacaksın. **25***Kadîr sana altın ve gümüş yığıntısı yerine olacaktır. **26***Çünkü o zaman sevincin[18] Kadîr'den olacak ve yüzünü[19] Allah'a doğru kaldıracaksın. **27***"*O*"na[20] yakardığında seni kabul edecek ve dileklerini yerine getireceksin. **28***Birşey niyet ettiğin zaman sana bildirilecek ve yolların üzerine ışık parlayacaktır. **29***Biri düşerse kaldırılsın dediğinde Allah[21] alçakgönüllü olanı kurtaracaktır. **30***Günahsız[22] olmayanı da kurtaracak ve senin ellerinin paklığıyla kurtuluş bulacaktır.

(1)B.35/7, Luk.17/10, **(2)**Çık.22/26,27, Tes.24/10 ve diğ. B.24/3 ve 9, Hez.18/12, **(3)**Bak B.31/17, Tes.15/7 ve diğ. İş.58/7, Hez.18/7 ve 16, Mat.25/42, **(4)**B.31/21, İş.10/2, Hez.22/7, **(5)**B.18/8-10, 19/6, **(6)**Mez.69/1 ve 2, 124/4, Sül.Mes.3/54, **(7)**Mez.10/11,59/7,73/11,94/7, **(8)**Mez.139/11 ve 12, **(9)**B.15/32, Mez.55/23, 102/24, Vaiz 7/17, **(10)**B.21/14, **(11)**Mez.4/6, **(12)**B.21/16,**(13)**Mez.58/10,107/42,**(14)**İş.27/5, **(15)**Mez.119/11, **(16)**B.8/5,6, 11/13, 14, **(17)**II.Trh.1/15, **(18)**B.27/10, İş.58/14, **(19)**B.11/15, **(20)**Mez.50/14 ve 15, İş.58/9, **(21)**Sül.Mes.29/23, Yakb.4/6, I.Petr.5/5, **(22)**Bak Tek.18/26 ve diğerleri.

23. Bölüm: 1)Allah'ın sevgisine güvenen Eyüp, O'nun katına çıkmayı arzuluyor, 11)Kendi kendini terbiye etmesi, 13)Allah'ın hükmünün değiştirilemeyeceği.

1* Eyüp de şöyle yanıtladı: **2*** Bugünkü gün şikayetim acıdır; derdim çağırışımdan ağırdır. **3*** Keşke[1] "*O*"nu nerede bulacağımı bileydim; "*O*"nun makamına kadar giderdim. **4*** Davamı "*O*"nun önünde söyler sözlerimi ispatlardım. **5*** Bana ne yanıt vereceğini biliyor ve bana ne söyleyeceğini anlıyorum. **6*** Tüm[2] gücüyle benim ile çekişecek miydi? Hayır! Ancak '*bana güç*[+] verecektir. **7*** Orada iyiler "*O*"nunla konuşarak; ben de sonsuzlarca yargısından kurtulurdum. **8*** İşte[3] doğuya doğru gidiyorum ve orada değildir, batıya doğru gidiyorum ve "*O*"nu sezemem. **9*** İşlediği yere kuzeye gidiyorum; ama "*O*"nu göremem! Güneyde gizleniyor ve "*O*"nu gözleyemem. **10*** Çünkü işimi[4] biliyor ve beni[5] denediğinde altın gibi çıkacağım. **11*** Ayaklarım[6] "*O*"nun izlerine yapıştı, "*O*"nun yollarını belledim ve sapmadım. **12*** "*O*"nun dudaklarının buyruğundan ayrılmam, ağzının[7] sözlerini ekmeğimden daha çok tutarım. **13*** Ama bir karardadır; "*O*"nu[8] kim döndürebilir? Ve kendi[9] istediğini yapıyor. **14*** Çünkü benim[10] için ne buyurursa yapacak ve "*O*"nun yanında böyle şeyler çoktur. **15*** Bunun için onun önünde sıkılıyor ve düşündüğümde "*O*"ndan korkuyorum. **16*** Böylece Allah yüreğimi[11] eritti ve Kadîr beni sımsıkı sıktı. **17*** Ben karanlık olmadan önce ortaya çıkmadım ve dumanı önümden gizlemedi.

(1)B.13/3,16/21,**(2)**İş.27/4,8,57/16,**(+)**Veya:***Halime Bakacaktı*,**(3)**B.9/11,**(4)**Mez.139/1-3, **(5)**Mez.17/3, 66/10, Yakb.1/12, **(6)**Mez.44/18,**(7)**Yuh.4/32ve 34, **(8)**B.9/12, 13, 12/14, Rom.9/19, **(9)**Mez.115/3, **(10)**I.Sel.3/3, **(11)**Mez.22/14.

24. Bölüm: 1)Kötülerin çoğunun bu dünyada sıkıntı çekmediği, 17)Ama sonunda yargıdan kurtulamayacakları.

1* Vakitler[1] Kadîr'den gizlenmediği halde nedendir ki "*O*"nu bilenler "*O*"nun günlerini görmezler. **2*** Kötüler sınır[2] işaretlerini kaldırarak sürüleri gasp ediyor ve onları otlatıyorlar. **3*** Öksüzlerin merkebini*(eşek)* götürüyor, dul[3] kadınların öküzlerini rehin alıyorlar. **4*** Yoksulu yoldan saptırıyor ve ülkenin[4] çaresizleri birden gizleniyorlar. **5*** İşte onlar çöldeki yaban eşeği gibi kendi işlerine çıkıyor ve erkenden avlanmak için gidiyorlar. Çöldeki çocukları için onlara ekmek veriyorlar. **6*** Kendilerinin olmayan tarladan biçiyor ve haksızlıkla bağ bozuyorlar. **7*** Çıplağı gecede giysisiz[5] yatırıyorlar ve soğukta örtüleri yoktur. **8*** Dağların şiddetli yağmurlarından ıslanıyor ve güçleri kalmadığından kayaları[6] kucaklıyorlar. **9*** Yetimi mamadan koparıyor, çaresizlerden rehin alıyorlar. **10*** Çıplakları giysisiz gezdiriyor ve aç olanlar onların demetlerini taşıyorlar. **11*** Onların sürüleri içinde susuz olarak yağ çıkarıyor, masaralarda üzüm sıkıyorlar. **12*** Kentte insanlar bağırıyor ve zavallıların canları çığlık atıyor; ama Allah, bu kötülüğe bakmıyor. **13*** Bunlar ışığa karşı koyanlardandır. "*O*"nun yollarını bilmiyor ve yollarında durmuyorlar. **14*** Katil tan ağarırken[7] kalkıp çaresiz ve yoksulları katlediyor; geceleyin ise hırsız gibi oluyor. **15*** Beni göz görmesin diyerek[8] zinakârın[9] gözü akşamı bekliyor ve yüzünü örtüyor. **16*** '*Gündüzün nişan koydukları evleri geceleyin*[+] deliyor ve ışığı[10] tanımıyorlar. **17*** Çünkü sabah onlara bir ölüm gölgesidir ve bunlar ölüm gölgesi dehşetlerine alışmışlardır. **18*** Sular üzerinde hafiftir, onların payı yeryüzünde kötülük olup bağlar yoluna dönmüyor. **19*** Kuraklık ve sıcaklık kar sularını kapladığı gibi ***Haviye***[§] de günahkârları kaplar. **20*** Döl yatağı onu unutacak, kurtlar onu lezzetli birşey gibi yiyecek; artık o bir[11] daha anılmayacaktır ve kötülük bir ağaç gibi kırılacaktır. **21*** Doğurmayan kısır kadına eziyet ediyor ve dul kadına iyilik etmiyor. **22*** Gücüyle güç sahiplerini kaldırıyor ve kalktığında kimse yaşamından emin değildir. **23*** Ona emniyet verilince o da başını eğiyor; ama Allah'ın[12] gözleri onların yollarındadır. **24*** Az bir zaman kurtuldular ve yok oldular. Herşey gibi eskiyerek yıkıldılar ve başaklar gibi kesildiler. **25*** Eğer bu böyle değil ise kim beni yalancı çıkaracak? Ve sözlerin boşyere olduğunu gösterecektir.

(1) Ams.1/7,**(2)**Tes.19/14, 27/17, Sül.Mes.22/28, 23/10, Hoş.5/10, **(3)**Tes.24/6,10,12,17,B.22/6,**(4)**Sül.Mes.28/28,**(5)**Çık.22/26, 27,Tes.24/12,13,B.22/6,**(6)**Neş.Neş.4/5,**(7)**Mez.10/8, **(8)**Mez. 10/11, **(9)**Sül.Mes.7/9,**(10)**Yuh.3/20,**(+)**Veya: ***Gece evler deliyor ve gündüz gizleniyorlar***., **(11)**Sül.Mes. 10/7, **(12)**Mez. 11/4, Sül.Mes.15/3., ***Haviye:*** Bak.21/13.

25. Bölüm: 1-6)Bildat üçüncü defa söyleyerek insanın, Allah'ın yanında temiz olamayacağını göstermesi.

1* O zaman Şuvahî-Bildat şöyle yanıtladı: **2*** Egemenlik ve yücelik *"O"*nun yanındadır; kendi yüksek yerlerinde esenlik meydana getirir. **3*** *"O"*nun ordularını saymak mümkün mü? Ve ışığı[1] kimin üzerine doğmaz? **4*** Öyleyse[2] insan Tanrı önünde nasıl temiz olabilir ve kadından doğan nasıl pak sayılabilir? **5*** İşte ay bile ışık vermiyor ve yıldızlar *"O"*nun gözü önünde temiz değildir. **6*** Nerde kaldı ki insan kurtçuktur[3] ve Adem oğlu ki böcektir.

(1) Yak.1/17, **(2)**B.4/17 ve diğ.Mez.130/3, 143/2, **(3)**Mez.22/6.

26. Bölüm: 1-14)Sert konuşmasından ötürü Bildat'ın Eyüp tarafından azarlanması; Allah'ın kudretinin sonsuz ve akıl almaz olduğu.

1* Buna Eyüp'ün yanıtı şöyle oldu: **2*** Durumu kötü olana nasıl yardım ediyor ve güçsüz kasları nasıl güçlendiriyorsun? **3*** Bilgelikten yoksun olana ne türlü öğüt verdin ve bir dizi iyilik öğrettin? **4*** Sen kime söz söylüyorsun ve kimin soluğu senden çıkıyor? **5*** Aşağıdan ölüler ve sular ile orada olanlar titriyorlar. **6*** *"O"* nun[1] önünde ***Haviye***[§] açık ve helâk örtüsüzdür. **7*** Kuzeyi[2] boşluk üzerine yayar ve yeri bir hiç üzerine asar. **8*** Suları[3] kendi kara bulutlarına sarar ve bulut onların altında yırtılmaz. **9*** Kürsüsünün yüzünü örter, onun üzerine bulutunu yayar. **10*** Işığın karanlığa karşı olduğu yere sular[4] üzerinde bulut çevirdi. **11*** Göklerin direkleri sarsılıyor ve *"O"*-nun azarlamasından hayret ediyor. **12*** Gücüyle[5] denizi çalkalıyor ve hikmetiyle kibri[+] eziyor. **13*** Ruhuyla[6] gökleri donattı ve *"O"* nun eli kaçan ejderi yarattı. **14*** Bütün bunlar ancak *"O"* nun yollarının küçük bir parçasıdır; *"O"* nun hakkında işittiğimiz ne kadar az ve *"O"* nun kudretinin gürlemesini kim anlayabilir?

(1) Mez.139/8 ve 11, Sül.Mes.15/11, İbr.4/13, (§)B.24/19, **(2)**B.9/8, Mez.24/2, 104/2 ve diğ., **(3)**Sül.Mes.30/4, **(4)**B.38/8, Mez.33/7, 104/9, Sül.Mes.8/29, Yerm.5/22, **5)**Çık.14/21, Mez.74/13, İş.51/15, Yerm.31/35, **6)**Mez.33/6, **(+)**Bak.Eyüp 9/13(bazı tercümelerde Rahab veya Rahav olarak da adlandırılıyor!?) **7)**İş.27/1.

27. Bölüm: 1)Eyüp'ün kendi temiz yüreğini belirtmesi, 8)Kötülerin ümidinin boş olduğu, 11)Ve kötülerin sahibi oldukları malların lanete döneceğini söylemesi.

1* Ve Eyüp sözlerine[*] devam ederek şöyle dedi: **2*** Hakkımı[1] geçersiz kılan Allah'ın ve canımı[2] acıtan Kâdir'in hayatı hakkı için, **3*** Soluğum bende oldukça ve Allah'ın[3] verdiği **'***Ruh'(nefes)* burnumda bulundukça; **4*** Dudaklarım haksızlık söylemeyecek ve dilim hileyle konuşmayacaktır. **5*** Haşa ki sizi onaylayayım. Ruhumu teslim edinceye dek doğru[4] bildiğimi elden bırakmayacağım. **6*** Doğruluğumu sımsıkı[5] tuttum ve bırakmayacağım. Tüm yaşamımda kalbim[6] beni ayıplamayacaktır. **7*** Düşmanım kötü gibi ve bana karşı gelen dinsiz gibi olsun. **8*** Çünkü[7] 'kötü adam malları olsa da Allah[+] onun canını aldığında ümidi ne olacak? **9*** Onun üzerine kötülük geldiğinde Allah[8] onun sesini dinleyecek mi? **10*** Kadîr'de[9] sevinir mi ve her zaman Allah'a dua eder mi? **11*** Allah'ın elinin işini size öğreteceğim; Kadîr'in yanında bulunanı gizlemeyeceğim. **12*** İşte siz hepiniz gördünüz ve niçin boş şeylere sapıp gittiniz? **13*** Allah[10] tarafından kötü adamın payı ve Kadîr tarafından zorbaların alacakları miras budur. **14*** Çocukları[11] çoğalırsa kılıç içindir ve soyu ekmeğe doymayacaktır. **15*** Arda kalanlarını ölüm gömecek ve onun[12] dul kadınları ağlamayacaklar. **16*** Gümüşü toprak gibi yığsa ve giysileri toprak gibi çoğalsa da; **17*** Elde ettiğini iyiler[13] giyecek ve gümüşü suçsuz olan dağıtacaktır. **18*** Evi güve gibi ve bekçinin yaptığı kulübe[14] gibi kuruyor; **19*** Zengin yatıyor; ama bu böyle gitmez. Gözlerini açar ve bulunmaz. **20*** Kâbuslar[15] ona sular gibi yetişecek ve geceleyin onu kasırga götürecektir. **21*** Doğu rüzgârı onu sürecek, o da gidecek ve onu şiddetle yerinden kaldıracaktır. **22*** Allah onun üzerine ok atacak ve acımayacak; o ise *"O"* nun elinden kaçmaya çalışacaktır. **23*** Onun üzerine el çırpacaklar ve yerinden ona ıslık çalacaklardır.

(1)B.34/5, **(*)**İbranice: ***Meseline(Benzetme)***, **(2)**Rut1/20, **(3)**Tek.2/7, **(4)**B.2/9,13/15, **(5)**B.2/3, **(6)**Res.İşl.24/16, **(7)**Mat. 16/26, Luk.12/20, **(+)**Veya**:** ***Allah iki yüzlüyü yok ederek!***, **8)**B.35/12, Mez.18/41, 109/7, Sül.Mes.1/29, 28/9, İş.1/15, Yerm.14/12, Hezk.8/18, Mik.3/4, Yuh.9/31, Yakb.4/3, **(9)**Bak B.22726 ve 27, **(10)**B.20/29, **(11)**Tes.28/41, Est.9/10, Hoş.9/13, **(12)**Mez.78/64, **(13)**Sül.Mes.28/8, Vaiz 2/26, **(14)**İş.1/8, Neş.Neş.2/6, **(15)**B.18/11.

28. Bölüm: 1)İnsan doğal olduğunu biliyor, 12)Ama o, Tanrı bilgeliğinin seçkin bir eseridir.

1* Olay bu: Gümüşün madeni ve altının arıtılacak bir yeri var. **2*** Demir topraktan alınır ve bakır da taştan arındırılarak çıkar. **3*** İnsan karanlığa sınır koyuyor ve her şeyi sonuna kadar anlayarak, karanlık taşı ile ölüm gölgesini biliyor. **4*** Oturduğu yerden çukur kazıyor ve ayak basacak yerleri olmayarak sarkıtılıp insanlardan uzakta sallanıyorlar. **5*** Yerden ekmek çıkıyor; ama onun altı ateş gibi dönüyor. **6*** Onun taşları gök yakutun yeridir ve onda altın toprağı var. **7*** Yırtıcı kuş onun yolunu tanımadı ve akbabanın gözü onu görmedi. **8*** Yabanıl canavarlar oraya ayak basmadı ve arslan ondan geçmedi. **9*** İnsan elini sert kayalara uzatır, dağları dibinden devirir; **10*** Kayaları yararak ırmaklar geçirir ve gözü her değerli şeyi görür. **11*** Nehirlerin akıntısı karşısına engel kor ve gizli olanı aydınlığa çıkarır. **12*** Ama[1] bilginin kaynağı nerde ve anlayış nerdedir? **13*** İnsan *"O"* nun değerini[2] bilmiyor ve yaşayanların yerinde bulunmuyor. **14*** Engin[3] bende değildir ve deniz yanımda yoktur diyor. **15*** *"O"* nun[4] bedeline saf altın verilmez ve değeri için gümüş tartıya gelmez. **16*** Ofir altını, çok değerli akik taşı ve gök rengi yakut *"O"* na bedel olamaz; **17*** Altın ve billûr camı *"O"* na denk gelemez; ne de saf altın tüm takılarıyla *"O"* na değişilemez. **18*** Mercan ve billur *"O"* nun yanında anılmaz çünkü bilgeliğin bilgisi mücevherlerden daha iyidir. **19*** Habeşistan'ın sarı yakutu *"O"* na eşdeğer biçilmez ve saf altını ona bedel olamaz. **20*** Öyleyse[5] bilgelik nereden geliyor ve anlayışın yeri neresidir? **21*** Çünkü; tüm yaşayanların gözlerinden gizlidir ve gök kuşlarından saklıdır. **22*** Yok[6] olmak ve ölüm: *'Biz*

kulaklarımızla Onun şöhretini işittik' diyor. **23*** Onun yolunu Allah anlıyor ve yerini *"O"* biliyor. **24*** Çünkü; yerin sonlarına kadar gözlüyor ve tüm[7] gök altında bulunanı görüyor. **25*** Rüzgârın[8] şiddetini belirleyip suların ölçüsünü değiştirdiğinde. **26*** Yağmura[9] kural ve yıldırıma bir yol koyduğunda... **27*** O zaman Onu görüp haber verdi ve Onu temiz kılıp Onu kabul etti. **28*** Ve insana dedi ki: İşte Rabb[10] korkusu bilgeliktir ve kötülükten çekinmek akıllılıktır.

(1) Ayet20,Vaiz7/24,**(2)**Sül.Mes.3/15,**(3)**Ayet22., **(4)**Sül.Mes.3/13 ,14, 15 ve 8/10, 11,19 ve 16/16, **(5)**Ayet 12., **(6)**Ayet 14., **(7)**Sül.Mes.15/3,**(8)**Mez.135/7,**(9)**B.38/25,**(10)**Tes.4/6,Mez. 111/10, Sül.Mes.1/7 ve 9/10, Vaiz 12/13.

29. Bölüm: 1)Eyüp'ün geçmiş servet ve şerefinden ötürü üzüntüsü.

1* Eyüp yine söylevine devam ederek şöyle söyledi: **2*** Keşke eski[1] günlerimde, Allah'ın beni koruduğu günlerde olduğum gibi olsaydım. **3*** O zaman[2] O'nun ateşi başımın üzerinde ışık verir ve ben karanlıkta onun aydınlığı ile gezerdim. **4*** Olgunluğum günlerinde Allah'ın[3] dostluğu[+] çadırımın üstündeydi. **5*** Kadîr de benimle beraber ve çocuklarımın yanındaydı. **6*** İzlerimi süt[4] ile yıkardım ve kayalar[5] benim için zeyt yağı ırmakları akıtıyordu. **7*** Kapıdan kente çıktığımda, kürsümü meydanda koyduğumda... **8*** Gençler beni görünce gizleniyor ve yaşlılar kalkıp ayakta duruyorlardı. **9*** Başkanlar söylemekten kaçınıyor ve ağızlarını[6] elleriyle kapatıyorlardı. **10*** Saygın kişiler kendi seslerini kesiyor, diller[7] damaklarına yapışıyordu. **11*** Kulak işittiğinde benim için 'ne mutlu' diyor ve göz gördüğünde bana şahitlik yapıyor. **12*** Çünkü inleyen[8] çaresizi, yetimi ve yardımcısı olmayanı kurtarır; **13*** Ve yok olmak üzere olanın hayır duası üzerime gelirdi. Dul kadının yüreğini sevindirirdim. **14*** Adaleti[9] giyinirdim, o da bana giysi oldu; gerçekliğim cüppem ve sarığımdı. **15*** Köre göz[10] ve topala ayak oldum. **16*** Yoksullara baba oldum ve bilmediğim duayı[11] araştırıyordum. **17*** Zalimin azı[12] dişini kırıyor, dişlerinden avı kurtarıyordum. **18*** Sonuçta yuvamda[13] öleceğim ve günlerimi kum kadar çoğaltacağım diyordum. **19*** Köküm[14] sulara[15] yayılıyor ve çiğ tüm gece boyunca dallarımda bulunuyordu. **20*** Şerefim bende tazeleniyor ve yayım elimde[16] yaylanıyordu. **21*** Beni dinleyip bekliyorlar ve onay verdiğimde susuyorlardı. **22*** Ben söyledikten sonra tekrar söylemiyorlar ve sözlerim onlar üzerine damlıyordu. **23*** Yağmuru bekler gibi beni bekliyor ve son[17] yağmuru özlüyor gibi ağızlarını açıyorlardı. **24*** Onlara güldüğümde inanmadılar ve yüzümün parlaklığını anlamadılar. **25*** Onların yollarını seçer ve başkan gibi oturuyordum. Askerlerin içinde kral gibi yas tutanları avutur ve adam gibi dururdum.

(1) Bak B.7/3, **(2)**B.18/6, Mez.18/28, **(3)**Mez.25/14, **(+)**İbranice: ***Sırrı***, **(4)**Tek.49/11, Tes.32/13,33/24, B.20/17, **(5)**Mez.81/16, **(6)**B. 21/5, **(7)**Mez.137/6, **(8)**Mez.72/12, Sül.Mes.21/13, 24/11, **(9)**Tes.24/13, Mez.139/9, İş.59/17, 61/10, Efs.6/14 ve diğ., I.Sel.5/8, **(10)**Sayl.10/31, **(11)**Sül.Mes.29/7, **(12)**Mez.58/6, Sül. Mes.30/14, **(13)**Mez.30/6, **(14)**B.18/16, **(15)**Mez.1/3, Yerm.17/8, **(16)**Tek.49/24, **(17)**Zek.10/1.

30. Bölüm: 1)Şerefinin hakarete, 15)Ve iyi durumunun yoksulluğa değişmesinden ötürü Eyüp'ün şikâyeti.

1* Ama şimdi yaşta benden küçük olanlar bana gülüyor. Bunların babalarını ise sürümün köpekleri yerine koymayı bile kendime yediremiyordum. **2*** Ellerinin gücü bana neye yarar? Çünkü onların dinçliği geçmiştir. **3*** Çaresizlik ve açlıktan zayıflanmış olarak kurak, karanlık yere, yıkıntı evlere ve yaban ellere kaçıyorlar. **4*** Yemekleri için çalılıkta ebe gümeci ve ardıç kökü topluyorlar. **5*** Ortalıktan atılıyorlar, hırsızlara bağırıyor gibi arkalarından adamlar bağırıyordu. **6*** Onlar da korkunç derelerde toprakta ve kayalıklarda bulunan mağaralarda oturuyorlardı. **7*** Çalılar arasında anırırlar ve kara çalılar altında toplanırlardı. **8*** İsimleri belli olmayan serseri adamların çocukları olarak yeryüzünden siliniyorlardı. **9*** Şimdi[1] ise ben onların türküsü ve onlara eğlence oldum. **10*** Benden tiksinerek uzak duruyor ve yüzüme[2] tükürmekten vaz geçmiyorlar. **11*** Mademki *"O"*, kuşağımı çözerek bana eziyet etti ve onlar önümden yuları attılar; **12*** Sağımda köpek yavruları kalkıp ayaklarımı itiyor ve bana[3] karşı o yerin yollarını hazırlıyorlar. **13*** Yolumu bozuyor ve derdimi arttırıyorlar. Onlara karşı bana bir yardımcı yok. **14*** Güya geniş bir gedikten gülüyor ve bir yıkıntı altından yuvarlanıyorlar. **15*** Üzerime kâbuslar çöktü, şerefimi rüzgâr gibi takip ediyor ve huzurum bulut gibi geçip gitti. **16*** Şimdi[4] ise canım içimde eriyor; bütün gün beni böyle kuşattı. **17*** Geceleri kemiklerimi ağrılar kaplıyor ve sinirlerim hiç rahat etmiyor. **18*** Derdimin şiddetinin acısı giysilerimi parçaladı ve cüppemin yakası gibi beni sapasardı. **19*** Beni çamur içine attı. Ben toprağa ve göle benzer oldum. **20*** Seni çağırıyor, bana cevap vermiyorsun. Duruyorum ve bana dikkat etmiyorsun. **21*** Sen bana acımasız oldun. Elinin gücüyle bana düşmanlık besliyorsun. **22*** Beni kaldırıp rüzgâr üzerine bindiriyor ve beni büsbütün eritiyorsun. **23*** Çünkü beni ölüme ve yaşamakta[5] olanların tümünün toplanacakları evlere götüreceğini biliyorum. **24*** Ama; onlar yok olacakları an çığlık atarlarsa; yıkıntılar üzerine *"O"* elini uzatmayacaktır[+]. **25*** Durumu[6] çok kötü olan için ağlamaz mıydım? Yoksullar için canım üzülmez miydi? **26*** Oysa[7] ben iyilik yaparken kötülük geldi ve ışığı görüyorken karanlık geldi.

27* Bağırsaklarım kaynadı; hiç rahat yüzü yok. Bana sıkıntı günleri yetişti. **28*** Simsiyah oldum, karardım[8] ama güneşten değildir. Ortalıkta kalkarak bağırdım. **29*** Çakallara kardeş[9] ve deve kuşlarına arkadaş oldum. **30*** Derim[10] üzerimde kabardı ve kemiklerim[11] sıcaktan yandı. **31*** Dahası; sazım mateme ve kavalım ağlayanların sesine döndü.

(1)B.17/6, Mez.35/15, 69/12, Yer.Mers.3/14 ve 63, **(2)**Say.12/14, Tes.25/9, İş.50/6, Mat.26/67, 27/30, **(3)**B.19/12, **(4)**Mez.42/4, **(5)**İbr.9/27, **(+)**Veya: ***Elini uzattığında feryat fayda etmez; helâk ettiğinde onların feryadı işe yaramaz.***, **(6)**Mez. 35/13, 14, Rom.12/15, **(7)**Yerm.8/15, **(8)**Mez.38/6, 42/9, 43/2, **(9)**Mez.102/6, Mik.1/8, **(10)**Mez.119/83, Yerm.Mers.4/8, 5/10, **(11)**Mez.102/3.

31. Bölüm: 1-40)Eyüp'ün birsürü şeylerde kendini terbiye etmesi(Günah nedir, ne değildir).

1* Gözlerimle[1] antlaşmayı imzaladım; bakireye nasıl bakabilirim? **2*** Yukardan Allah[2] tarafından pay ne ve yücelerden Kadîr tarafından miras ne olur? **3*** Yok olmak kötülük işleyenler için ve şiddetli afetler yaramazlık yapanlar için değil mi? **4*** *"O"*[3] benim yollarımı görmüyor ve adımlarımı saymıyor mu? **5*** Eğer yalanla yürüdüysem ve ayağım hileye doğru gittiyse; **6*** Allah! Beni doğru ölçüyle ölçsün ve yönümü bilsin. **7*** Eğer ayağım yoldan saptı ve yüreğim[4] gözümün ardısıra gitti, acılarım lekelendiyse; **8*** Ben[5] ekeyim başkası yesin ve ekinim kökten koparılsın. **9*** Eğer yüreğim kadınlardan birine aldandı veya komşunun kapısında pusuda bekledimse; **10*** Benim eşim başkası için değirmen çevirsin[6] ve diğerleri onun üzerine eğilsinler. **11*** Çünkü bu zinadır ve yargıçlar[7] tarafından yargılanacak olan bir tecavüzdür. **12*** Yok edinceye kadar yiyip, bitiren bir ateştir ve bütün ürünümü yok edecek. **13*** Eğer kulumun veya cariyemin benimle bir davası olduğunda haklarını hor gördümse; **14*** Allah[8] bana karşı kalktığında ben ne yapayım? Ve araştırdığında *"O"*na ne yanıt vereyim. **15*** Beni[9] ana rahminde yaratan onu yaratmadı mı? Ve bana rahimde şekil veren bir değil mi? **16*** Eğer gereksinimi olandan sakladım ve dul kadının gözlerinin bozulmasına neden oldumsa. **17*** Eğer lokmamı yanlız yedim ve ondan öksüz yemediyse; **18*** (Çünkü çocukluğumdan beri merhumu baba gibi besledim ve annemin rahminden beri merhumeyi gözetti.) **19*** Eğer yok olmak üzere olanı giysisiz ve yoksulu örtüsüz bıraktımsa; **20*** Eğer onun beli bana iyilik dilemedi[10] ve koyunlarımın yapağısından ısınmadıysa; **21*** Eğer kapıda bekçilerim olduğunu gördüğünde öksüze[11] karşı elimi kaldırdımsa; **22*** Kolum omuzundan düşsün ve pazım dirsekten kırılsın. **23*** Çünkü[12] Allah tarafından gelen beni korkutuyordu ve *"O"*nun yüzünden gücüm kalmadı. **24*** Eğer[13] ümidimi altın üzerine koydum ve saf altından daha çok '*Güvendiğim Sensin*' dedimse; **25*** Eğer[14] malımın çokluğundan ve elim ganimet*(çapul)* bulduğunda sevindimse; **26*** Parladığı[15] zaman güneşe ve aydınlığında dolaşan aya baktımsa; **27*** Yüreğim gizlice aldanarak ağzım elimi öptüyse; **28*** Bu da bana[16] karşı hak ettiğim bir yargıdır; çünkü yüce Allah'ı inkâr etmiş olurdum. **29*** Eğer[17] bana kötülük düşünenin yok olmasından seviniyorum veya o kazaya uğradı ve başına birşey geldi diye güldüysem; **30*** (Onun canına karşı söylenmekle dilime[18] bile günah ettirmedim) **31*** Eğer çadırımın adamları 'ne zaman onun yemeğinden doymadık(+)' demişlerse; **32*** Yabancı dışarıda gecelemez[19] yolcuya kapımı açardım. **33*** Eğer Adem'in[20] gizlediği gibi isyanımı gizlediysem ve suçumu koynumda sakladıysam; **34*** Halkın[21] kalabalığından korkayım, kabilelerin hakareti beni korkutsun susayım ve bir daha kapıdan dışarı çıkmayayım. **35*** Ah! Keşke[22] beni bir dinleyen olaydı; işte imzam[§] Kadîr[23] bana yanıt vereydi ve davaya bir bildiri yazaydı; **36*** Onu mutlaka omuzumda taşır ve taç gibi kendime bağlardım. **37*** Adımlarımın sayısını *"O"*na söyler, başkanlardan biri gibi *"O"*nun yanına yaklaşırdım. **38*** Eğer toprak bana karşı kabarır ve onda olanlar birlikte ağlar ise; **39*** Eğer onun[24] ürününü[*] bedelsiz yedim ve sahiplerinin[25] ölmelerine sebep oldumsa; **40*** Buğday yerine diken[26] ve arpa yerine delice bitsin. Eyüp'ün sözleri tamam oldu.

(1) Mat.5/28,**2)**B.20/29,27/13,**(3)**II.Trh.16/9,B.34/21, Sül.Mes. 5/21, 15/3, Yerm.32/19, **(4)**Bak Sayl.15/39, Vaiz 11/9, Hez.6/9, Mat.5/29, **(5)**Lev.26/16, Tes.28/30,38 ve diğ., **(6)**II.Sam.12/11, Yerm.8/10, **(7)**Tek.38/24, Lev.20/10, Tes.22/22, Bak Ayet 28., **(8)**Mez.44/21, **(9)**B.34/19, Sül.Mes.14/31, 22/2, Malh.2/10, **(10)**BakTes.24/13,**(11)**B.22/9,**(12)**İş.13/6,Yoel1/15, **(13)**Mark. 10/24,I.Tim.6/17,**(14)**Mez.62/10,Sül.Mes.11/28,**(15)**Tes. 4/19, 11/16,17/3,Hez.8/16,**(16)**Ayet11.,**(17)**Sül.Mes.17/5, **(18)**Mat. 5/44, Rom.12/14, **(+)**Veya: ***Onun yemeğinden doymamış adamı kim gösteriyor?***, **(19)**Tek.19/2 ve 3, Hak.19/20, 21, Rom.12/13, İbr.13/2, I.Pet.4/9, **(20)**Tek.3/8,12,Sül.Mes.28/13, Hoş.6/7, **(21)**Çık.23/2, **(22)**B.33/6, **(§)**Veya: ***Arzum Budur ki***, **(23)**B.13/22, **(24)**Yakb.5/4, **(*)**İbranice: ***Gücünü***, **(25)**I.Krl. 21/19, **(26)**Tek.3/18.

32. Bölüm: 1)Eyüp ve üç dostuna karşı Eliho'nun kızgınlığı, 6)Sözüne başlamasının nedenini belirtmesi, 11)Eyüp'ü ikna edemedikleri için onun dostlarını azarlaması, 16)Söylev isteğini bildirmesi.

1* O zaman bu üç adam Eyüp'e yanıt vermeye çe-

kindi. Çünkü o kendi[1] gözünde iyi biri idi. **2***Bunun üzerine Ram kabilesinden Bozu[2] Eliho oğlu Barakel'in kızgınlığı büyüdü. Eyüp'e karşı çok öfkelendi; çünkü o Allah'tan daha çok kendisini haklı sayıyordu. **3***Onun üç dostuna karşı da öfkesi tutuştu; çünkü yanıt bulamadıkları için yine Eyüp'ü suçlu çıkardılar. **4***Eliho, Eyüp'ün sözlerinin sonunu beklemişti; çünkü onlar kendisinden yaşlıydı. **5***Eliho o üç adamın ağzında bir yanıt olmadığını gördüğünde öfkesi gene alevlendi. **6***Ve Bozu Eliho oğlu Barakel şöyle yanıtladı: -Ben gencim, siz[3] de yaşlısınız. Bu yüzden çekindim ve bildiğimi size açıklamaya korktum. **7***Günler söylesin ve senelerin çokluğu bilgelik anlatsın, dedim. **8***Ama insanda Ruh var ve Kadîr'in[4] nefesi onları anlayışlı kılar. **9***Bilgelik sahibi[5] olmak büyüklere ve doğruluğu bilmek salt yaşlılara ait değildir. **10***Bunun için dedim ki beni dinle; ben de bildiklerimi açıklayayım. **11***İşte söylediklerinize katılıyorum ve siz sözler araştımakta iken ispat ettiğiniz şeylere kulak kabarttım. **12***Size iyice dikkat ettim. İşte içinizden Eyüp'ü haksız çıkaran ve onun sözlerine bir yanıt veren yok idi. **13***Bilgeliği bulduk[6] dememiz için; ona insan değil ancak Allah galip geliyor. **14***Ama o bana karşı sözler düzenlemedi ve ben sizin sözlerinizle onu yanıtlamayacağım. **15***Şaşa kaldılar, artık yanıt veremediler ve sözlerinde yetersiz oldular. **16***Bekledim; ama söylemediler. Hiçbir yanıtları olmadığından sustular. **17***Ben de kendime göre bir yanıt vereyim; ben de bildiğimi açıklayayım. **18***Çünkü sözlerle doluyum ve içimde olan Ruh beni zorluyor. **19***İşte içim açılmamış şarap gibi ve yırtılmak üzere olan yeni tulumlar gibidir. **20***Söyleyeyim ve soluk alayım; dudaklarımı açarak yanıtlayayım. **21***Kimseye[7] boyun eğmeyerek, hiç kimseye yalvarmayayım. **22***Evet yaltaklanmak ne demek anlamam; bunu bilmiş olsam dostlarım beni çabuk kaldırır.

(1)B.33/9, **(2)**Tek.22/21, **(3)**B.15/10, **(4)**I.Krl.3/12, 4/29, B.35/11, 38/36, Sül.Mes.2/6, Vaiz 2/26, Dan. 1/17, 2/21, Mat.11/25, Yakb.1/5, **(5)**I.Kor.1/26, **(6)**Yerm.9/23, I.Kor.1/29, **(7)**Lev.19/15, Tes.1/17, 16/19, Sül.Mes.24/23, Mat.22/16.

33. Bölüm: 1)Eliho'nun Allah tarafından söylüyormuş gibi Eyüp'e yanıt vermesi, 8)Yüceliğinden ötürü Tanrı'ya övgüler yağdırması, 14)Düşleri, 19)Sıkıntıları, 23)Allah'ın insanı tövbeye çağırdığını söylemesi, 31)Eyüp'ün tüm bunları dikkatle dinlemesini istemesi.

1*Ey Eyüp! Lûtfet. Sözlerimi dinle ve tüm sözlerime kulak ver. **2***İşte şimdi ağzımı açtım ve dilim ağzımda söylemeye başladı. **3***Sözlerim yüreğimin gidişine göre olacak ve dudaklarım alçak gönüllülükle ilim söyleyecektir. **4***Allah'ın Ruhu[1] beni yarattı ve Kadîr'in soluğu bana yaşam sağladı. **5***Eğer verebilirsen beni yanıtla; hazır olarak karşımda dur! **6***İşte[2] ben senin dediğin gibi Allah yerine olayım; kendim de balçıktan yaratıldım. **7***İşte[3] görünüşüm seni korkutmayacak ve elim[+] sana ağırlık vermeyecektir. **8***Gerçekten kulağıma söyledin ve sözlerinin sesini işittim. **9***Ben[4] temizim, isyandan uzakım, ben lekesizim ve bende bir suç yok. **10***İşte bana karşı bahane arıyor ve beni[5] kendine düşman sayıyor. **11***Ayaklarımı[6] tomruğa vuruyor ve yollarımın tümünü görüyor. **12***Sana yanıtlamıştım, bunun için hakkın yok! Çünkü Allah insandan yücedir. **13***Niçin *"O"*nun ile çekişiyorsun[7] çünkü kendi işlerinin hiçbiri için yanıt vermez. **14***Çünkü[8] Allah bir söyler, iki söyler ve insan dikkat etmez. **15***Rüyada[9] gece karanlığında insanlar üzerine ağır uyku bastığında, yatakta uyuduklarında. **16***O zaman[10] insanların kulaklarını açar ve terbiyelerini mühürler. **17***Tâ ki; insanı kötü işten döndürsün ve insandan gururu uzaklaştırsın. **18***Onun canını mezardan ve yaşamını kılıçla yok olmaktan korusun. **19***O yatağında ağrılarla, tüm kemikleri şiddetli acılarla terbiye edilir. **20***Külü[11] ekmekten ve canı nefis yemekten nefret eder. **21***Eti arayıp görünmez olur ve görünmeyen kemikleri temiz olur. **22***Canı kabire ve yaşamı yokluğa yaklaşır. **23***Eğer insanın yönünü çizmek için yanında dost bulunduranın binde biri bir peygamber olsa; **24***O zaman ona acıyarak diyecek: 'Onu mezara koymaktan kurtar! Ben kefaret buldum'. **25***Onun eti çocuk etinden taze olacak ve gençlik günlerine dönecektir. **26***Allah'a yalvaracak, O da ondan razı olacaktır. Allah'ın yüzünü sevinçle görecek; çünkü insana iyiliklerine göre ses verecektir. **27***İnsanları gözlüyor ve biri günah[12] işledim, doğruluğu tutmadım ve bu bana[13] bir yarar sağlamadı derse; **28***O-nun[14] canını mezara inmekten kurtarır ve onun yaşamı ışığı[#] görür. **29***İşte bu şeylerin tümünü Allah insana iki veya üç kez yapar. **30***Tâ ki; yaşayanların ışığıyla aydınlanması için onun[15] canını mezardan döndürsün. **31***Ey! Eyüp dikkat ederek beni dinle. Sus da ben söyleyeyim. **32***Eğer söyleyecek söz varsa bana yanıt ver ve söyle; çünkü seni haklı çıkarmaya arzum vardır. **33***Yok ise sen[16] beni dinle, sus ve sana bilgelik öğreteyim.

(1) Tek.2/7, **(2)**B.9/34, 35, 13/20 ve 21, 31/35, **(3)**B.9/34, 13/21, **(+)**Veya: ***Yüküm*, (4)**B.9/17, 10/7, 11/4, 16/17, 23/10 ve 11, 27/5, 29/14, 31/5, **(5)**B.13/24, 16/9, 19/11, **(6)**B.13/27, 14/16, 31/4, **(7)**İş.45/9,**(8)**B.40/5,Mez.62/11,**(9)**Say.12/6, B.4/13, **(10)**B.36/10 ve15,**(11)**Mez.107/18,**(#)**Veya: ***'İnsanlara şöyle yakınacak: günah işledim ve hakkı gözetmedim, bu bana karşılık olmadı ve canımı kabire inmekten kurtardı ki, hayatım nuru görsün'* (12)**II.Sam.12/13, Sül.Mes. 28/13,

Luk.15/21, I.Yuh.1/9, **(13)**Rom.6/21, **(14)**İş. 38/17, **(15)**Ayet 28ç, Mez.56/13, **(16)**Mez.34/11.

34. Bölüm: 1)Eliho'nun Eyüp'ü, zulmü Allah'a yakıştırdığı için şikayeti, 10)Kadir-i Mutlak Allah'ın zulüm yapmadığı, 31)Allah'ın önünde insanın alçakgönüllü olması gerektiği, 34)Eliho'nun Eyüp'ü azarlaması.

1*Eliho yanıtlarına şöyle devam etti: **2***Ey Bilgelik sahipleri! Sözlerimi dinleyiniz. Ey bilgeler! Bana kulak veriniz. **3***Damak yemeğin tadını aldığı gibi kulak[1] da sözleri sınar. **4***Kendimiz için doğruluğu kabul edelim ve iyi ne olduğunu aramızda bilelim. **5***Çünkü Eyüp ben[2] doğruyum; ama Allah[3] hakkımı kaldırdı. **6***Kendime[4] yalan mı söyleyeyim? Ve hiçbir suçum yokken yaralarım çaresizdir, dedi. **7***Eyüp gibi alay edilen kim var ki, buna[5] su içer gibi katlanıyor. **8***Kötülük işleyenlerle yolculuk yapar ve yaramazlarla beraber gezer. **9***Çünkü Allah'a[6] iyi görünmekten insana bir yarar yoktur, dedi. **10***Ey akıllılar! Bu yüzden beni dinleyiniz; haşa ki[7] Allah'ta kötülük bulunsun ve Kadîr'de haksızlık olsun. **11***Çünkü insana işlerine[8] göre veriyor ve herkesi yollarına göre bulduruyor. **12***Böylece Allah kötülük işlemez ve Kadîr hakkı[9] değiştirmez. **13***Biri *"O"*na kim taviz vermiş ve tüm dünyayı kim düzenlemiştir? **14***'Eğer dilerse[+] insanın '*Ruhunu*[10] ve soluğunu yanına toplar; **15***Tüm[11] insanlar birlikte ölür ve adam toprağa döner. **16***Eğer aklın varsa bunu dinle, sözlerimin sesine kulak ver. **17***Doğruluktan[12] nefret eden hiç hükmedebilir mi? Hak ve kutsal olanı haksız çıkarabilir misin? **18***"*O*" ki[13] krallara yaramaz ve saygı gören kişilere kötüsünüz'[§] diyor. **19***O ki, reislerin hatırını[14] gözetmez ve zengine fakirlerden daha çok saygınlık göstermez. Çünkü; hepsi[15] kendi elinin işidir. **20***Ansızın ölecekler; gece[16] yarısında halk gürültüyle kaybolur ve yiğitlere el dokunmaksızın bir anda geçip gider. **21***Çünkü *"O"*nun gözleri[17] insanın yolları üzerindedir ve onun adımlarının tümünü görüyor. **22***Ne karanlık[18] ne de bir ölüm gölgesi var ki, orada kötülük işleyenler gizlenebilsinler. **23***Çünkü Allah, insanın kendi önüne mahkemeye gelmesi için ona uzun zaman dikkat etmez. **24***Büyükleri[19] anlaşılmayacak şekilde kırar ve yerlerine başkalarını diker. **25***Çünkü; onların işlerini biliyor ve geceleyin onları altüst etmesiyle eziyor. **26***Kötü oldukları için herkesin gözü önünde onları vuruyor. **27***Çünkü "*O*"na[20] uymaktan kaçındılar ve "*O*"nun[21] yollarının hiçbirini anlamadılar. **28***Şöyle ki; fakirlerin[22] sesini "*O*"nun önüne getirdiler; "*O*" da[23] çaresizlerin acılarını işitti. **29*** *"O"* iyi bir düzen kurduğu halde kim sıkıntı verebilir? Bir millete karşı olsun, bir adama karşı olsun yüzünü gizleyen kim "*O*"nu görebilir? **30***İkiyüzlü adam yargılamasın ve insanlara[24] tuzak olmasın. **31***Çünkü Allah'a böyle söylemek gerekiyor: Suçumu[25] yüklendim, artık kötülük etmiyorum. **32***Bilmediğimi bana sen öğret; haksızlık yaptımsa bundan böyle yapmıyacağım. **33***Senin gönlüne göre mi ödül koyacak da reddedeceksin? Çünkü ben değil, sen seçmelisin. Böylece sen bildiğini söyle. **34***Akıllılar ve beni dinleyen bilge kişiler diyecekler ki; **35***Eyüp[26] akılsızca söyledi, onun sözleri doğru değildir. **36***Ben Eyüp'ün sona kadar sınanmasını istiyorum; çünkü kötü adamlar gibi yanıtlıyor. **37***O günahına isyan katıyor ve aramızda el çırparak Allah'a karşı sözlerini çoğaltıyor.

(1)B.6/30,12/11,**(2)**B.33/9,**(3)**B.27/2,**(4)**B.9/17,**(5)**B.15/16, **(6)**B. 9/22,23,30, 35/3, Malh.3/14, **(7)**Tek.18/25, Tes.32/4, II.Trh.19/7, B.8/3,36/23,Mez.92/15,Rom.9/14, **(8)**Mez.62/12, Sül.Mes.24/12, Yerm.32/19, Hez.33/20, Mat.16/27, Rom.27&, II.Kor.5/10, I.Pet. 1/17, Vah. 22/12, **(9)**B.8/3, **(+)**İbranice: ***Yüreğini onun üzerine koyarsa,*** **(10)**Mez.104/29, **(11)**Tek.3/19,Vaiz12/7, **(12)**Bak. Tek. 18/25,II.Sam.23/3, **(13)**Çık. 22/28, **(§)**Veya: ***Krala yaramazsın saygın kişilere kötüsün, denilir mi?***, **(14)**Tes.10/17,II.Trh.19/7,Res.İşl.10/34,Rom.2/11, Galt.2/6,Efs. 6/9,Kol.3/25,I.Petr.1/17,**(15)**B.31/15, **(16)**Çıkş. 12/29 ve 30, **(17)**II.Trh.16/9, B.31/4, Mez.34/15, Sül.Mes.5/21, 15/3, Yerm. 16/17, 32/19, **(18)**Mez.139/12,Ams.9/2,3,İbr.4/13, **(19)**Dan:2/21, **(20)**I.Sam. 15/11,**(21)**Mez.28/5, İş.5/12, **(22)**B.35/9, Yakb.5/4, **(23)**Çış.22/23, **(24)**I.Krl.12/28 ve 30, II.Krl.21/9, **(25)**Dan.9/7-14, **(26)**B.35/16.

35. Bölüm: 1)İnsanın iyiliğinin ve kötülüğünün Allah'a zarar vermeyeceği, 9)Birçok kimse zor anda Allah'a yalvarıyorsa da imansızlıklarından ötürü dualarının kabul olunmadığı.

1*Ve Eliho şöyle yanıt veriyor: **2***'*Ben Allah'tan daha çok haklıyım*' dediğini doğru mu sayıyorsun? **3***Çünkü[1] bana ne yarar sağlar ve günahım ile elde edilenden daha çok ne yararı var? **4***Sana[2] ve senin ile beraber olan dostlarına yanıt veriyorum: **5***Göğe[3] bakarak *"O"*nu gör; ama bulutlara dikkat et ki, onlar senden uzaktır. **6***Eğer günah işlersen *"O"*na[4] karşı ne yapmış olursun? Ve eğer isyanlarını çoğaltırsan *"O"*na ne etmiş olursun? **7***Eğer[5] doğru olsan *"O"*na ne vermiş olursun? Veya *"O"* senin elinden ne alıyor? **8*** Kötülüğün kendin gibi bir adama dokunur ve iyiliğin Ademoğluna yarar. **9***Kötülüğün[6] çokluğundan çığlık atarlar ve zorbaların gücü yüzünden kaçıp giderler. **10***Beni[7] yaratan ve gece[8] boyunca estiren, **11***Bizi yerin yabanıl hayvanlarından akıllı[9] ve gökte uçan kuşlardan daha sağlam yapan Allah, nerdedir? Demiyorlar. **12***Orada ikiyüzlülerin gururu nedeninden inliyorlar[10] ama *"O"* onlara katılmaz. **13***Bu nedenle Allah[11] boş şeyleri dinlemez ve Kadîr ona bakmaz. **14***Her[12] ne kadar onu görmem derse de yargı onunla birliktedir. Sen de *"O"*na[13] uy ve katıl. **15***Mademki şimdi öfkesinin[14] sonucu birşey değil ve isyanı henüz bü-

yümemiştir. **16*** Eyüp ağzını[15] boşyere açtı ve bilgisizce sözler çoğalttı.

(1)B.21/15, 34/9, **(2)**B.34/8, **(3)**B.22/12, **(4)**Sül.Mes.8/36, Yerm.7/19, **(5)**B.22/2 ve 3, Mez.16/2, Sül.Mes.9/12, Rom.11/35, **(6)**Çık.2/23, B.34/28, **(7)**İş.51/13, **(8)**Mez.42/8, 77/6, 149/5, Res.İşl.16/25, **(9)**Mez.94/12, **(10)**Sül.Mes.1/28, **(11)**B.27/9, Sül.Mes.15/29, İş.1/15, Yerm.11/11, **(12)**B.9/11, **(13)**Mez.37/5 ve 6, **(14)**Mez.89/32, **(15)**B.34/35 ve 37, 38/2.

36. Bölüm: 1)Eliho'nun Allah'ı her işinde adaletli göstermesi, 16)Eyüp'ün kahinlere Allah'ın kendisinden bereketleri kaldırdığı iddiası, 24)Allah'ın Celâlinin (Yüzünün) çok şaşılacak birşey olması.

1* Eliho yine söylemesini sürdürdü: **2*** Bana birazcık katıl! Allah için daha birçok şeylerin var olduğunu sana göstereyim. **3*** Bilgimi uzaktan götürecek, halkımın adaletini onaylayacağım. **4*** Gerçekten sözlerim yalan değil ve bilgisi doğru olan senin yanındadır. **5*** İşte Allah! Yücedir. Ve hiç kimseyi reddetmez. 'Herşeyi bilmek'[1] gücüyle *"O"* büyüktür. **6*** Kötüleri sağ bırakmaz ve çaresizlerin hakkını alır. **7*** Doğrulardan[2] yüzünü gizlemez, onları krallar[3] ile beraber tahta sonsuza dek oturtur ve onlar büyürler. **8*** Eğer[4] zincirlerle ve sıkıntı bağlarıyla tutulurlarsa; **9*** O zaman onların işleri isyanlarının ne kadar büyük olduğunu gösterir. **10*** *"O"*[5] onların kulaklarını eğitime açar ve kötülükten dönmelerini emreder. **11*** Eğer dinleyerek *"O"*na hizmet ederlerse günlerini[6] iyilikle ve yıllarını dolgunlukla geçirirler. **12*** Eğer dinlemezlerse kılıçtan kaçacaklar ve bilgisizce öleceklerdir. **13*** Ama yüreği kötü olanlar öfke[7] topluyor ve *"O"* onları bağladığında çağırmıyorlar. **14*** Onlar gençlikte ölecekler[8] yaşamları düzensizler arasında geçip gidiyor. **15*** Çaresizi sıkıntısı anında kurtarır ve zor durumda kulaklarını açar. **16*** Seni de sıkıntıdan darlığı olmayan geniş[9] yere götürür, sofrana[10] konulan şey, yağ[11] ile dolu olurdu. **17*** Eğer sen kötülerin davasını görürsen; yargılanıp ceza alacaksın. **18*** Çünkü öfke var sakın seni vurup kaldırmasın. O zaman çok[12] fidye bile seni kurtaramaz. **19*** *"O"*[13] hiç senin zenginliğine bakar mı? Altınına ve mallarının çokluğuna bakmaz. **20*** Sen milletlerin kendi yerlerinden kaldırılacakları geceye sakın katılma. **21*** Evet kötülüğe[14] karışma; çünkü sen bunu[15] güçlüklere tercih ettin. **22*** İşte Allah! Kendi kudretiyle '*Yüce Olan*' dır. *"O"*nun[16] gibi öğreten kim? **23*** *"O"*na[17] yollarını kim bildirdi? Ve *"O"*na: Haksızlık ettin kim[18] diyebilir? **24*** İnsanların tanık[+] oldukları işlere[19] ezgiler düzmeyi unutma. **25*** Her adam onları görüyor ve herkes uzaktan göz gezdiriyor. **26*** İşte Allah büyüktür! Biz kavrayamayız[20] yıllarının sayısı[21] sayılamaz. **27*** Çünkü[22] suların damlalarını toplar ve onlara *"O"*nun böğründen yağmur yağdırır. **28*** Bulutlar onları[23] damlatıyor, insanlar üstüne sayısız rahmet ekiyor. **29*** Ama bir kimse bulutların yayılmasını ve gökyüzünün gürlemesini anlayabilir mi? **30*** İşte! Onun[24] üzerine aydınlığını yayarak, denizlerin derin yerlerini örtüyor. **31*** Ve tüm bunlar[25] vasıtasıyla milletleri yargılayarak onlara çoklukla[26] bereket veriyor. **32*** Avuçlarıyla şimşeği örterek 'nereye vuracağını buyuruyor[*]. **33*** Gürültüsü[27] *"O"*nun için haber[§] veriyor ve kötülük için öfke saklanılmıştır[++].

(1)B.9/4, 12/13 ve 16, 37/23, Mez.99/4, **(2)**Mez.33/18, 34/15, **(3)**Mez.113/8, **(4)**Mez.107/10, **(5)**B.33/16 ve 23, **(6)**B.21/13, İş.1/19ve 20, **(7)**Rom.2/5, **(8)**B.15/32, 22/16, Mez.55/23, **(9)**Mez.18/19,31/8,118/5,**(10)**Mez.23/5,**(11)**Mez.36/8, **(12)**Mez. 49/7, **(13)**Sül.Mes.11/4, **(14)**Mez.66/18, **(15)**Bak İbr.11/25, **(16)**İş.40/13 ve 14, Rom.11/34, I.Kor.2/16, **(17)**B.34/13, **(18)**B. 34/10,**(+)**Veya:***Gözledikleri,***(19)**Mez.92/5,Vah.15/3, **(20)**I.Kor.13/12,**(21)**90/2, 102/24 ve 27, İbr.1/12, **(22)**Mez.147/8, **(23)**Sül.Mes.3/20, **(24)**B.37/3, **(25)**B.37/13,38/23, **(26)**Mez. 136/25,Res.İşl.14/17, **(*)**Veya:***Düşmana karşı,* **(27)**I.Krl. 18/41ve45, **(§)**Veya***:Kendi dostunu ona bildirir,*** **(++)**Veya: ***Görünüşü de yukarı çıkan bulut için.***

37. Bölüm: 1)Gök gürlemesinde ve şimşekte, 6)Karda ve yağmurda, 9)Kasırgada soğukta ve buzda, 16)Bulutlarda, 22)Ve kuzey ışığında Allah'ın yüceliğinin ortaya çıkışı.

1* Bu yüzden yüreğim hoplayıp yerinden çıkıyor. **2*** Onun sesinin gürlemesini ve ağzından çıkan sesi dikkatle dinleyiniz. **3*** Onu tüm gök altına ve şimşeğini yerin sonuna dek gönderir. **4*** Sonunda büyük[1] bir ses çıkıyor; yüceliğinin sesiyle gürlüyor ve sesi işitilince onları geciktirmez. **5*** Allah kendi sesiyle acayip şekilde gürlüyor ve kavrayamadığımız[2] büyük şeyler yapıyor. **6*** Çünkü[3] karda ve şiddetli yağmurda güçlü sağanaklarının yeryüzüne inmelerini emrediyor. **7*** Yarattığı[4] bütün insanların akıl etmeleri için her adamın elini '*işten çeker*' **8*** Ne hoş kendi[5] yataklarına girerek inlerinde kalırlar. **9*** Güneyden kasırga ve kuzeyden soğuk geliyor. **10*** Allah'ın[6] nefesiyle buz olup suların genişliği darlaşıyor. **11*** Açık hava dumanı kovar ve ışığı bulutu dağıtır. **12*** Yeryüzünde *"O"*nun tüm buyruklarını[7] yapmak için *"O"*nun düzenlemesiyle dönüp dolaşıyorlar. **13*** Onları[8] gerek uysallaştırmak için olsun, gerek[9] ülkeler için olsun ve gerekse lütuf[10] için olsun, götürüyor. **14*** Ey Eyüp! Bunu dinle: Dur da Allah'ın[11] acayip işlerini düşün. **15*** Allah'ın tüm bunları nasıl düzenlediğini ve bulutundan şimşek parlattığını bilmiyor musun? **16*** Bulutların[12] yoğun-

luğunu ve "Kadîr-i mutlak[13] Bilge"nin acayip işlerini biliyor musun? **17***Yer lodos rüzgârıyla rahatlandığında senin giysilerinin nasıl ısındığını bilmez misin? **18***Dökme ayna gibi kurulu gök kubbeyi *"O"*nun ile beraber[14] mi yaydık? **19***_"O"_na ne diyeceğimizi bize bildir. Karanlık nedeniyle söz edemiyoruz. **20***Ben söylediğimde *"O"*na bildirilecek mi? Eğer bir kimse söylerse mutlaka yutulacaktır. **21***Şimdi ise '*Gökte parlayan ışığa bakamazlar*(†) ve rüzgâr esip onu temizler. **22***Kuzey yönünden altın gibi ışık süzülür ve Allah'ın yanında görkemli bir görünüş vardır. **23***Kadîr'dir *"O"*nu[15] kapatamayız. Güç[16] hak, olgunluk ve adalet yönüyle yücedir; hiç kimseye '*kin*(*) tutmaz. **24***Bu yüzden insanlar *"O"*ndan[17] korkar ve yürekten[18] bilge olanların hiçbirine uymaz.

(1) Mez.29/3,68/33,**(2)**B.5/9,9/10,36/26,Vah.15/3, **(3)**Mez.147/16, ve 17, **(4)**Mez.109/27, **"**İbranice: ***Mühürler"*** **(5)**Mez.104/22, **(6)**B.38/29 ve 30, Mez.147/17 ve 18, **(7)**Mez.148/8, **(8)**Çık.9/18 ve 23, I.Sam.12/18 ve 19, Ezr.10/9, B.36/31, **(9)**B.38/26, ve 27, **(10)**II.Sam.21/10, I.Krl.18/45, **(11)**Mez.111/2, **(12)**B.36/29, **(13)**Herşeye Egemen; Bak. B.36/4, **(14)**Tek.1/6, İş.44/24, **(†)*Bulutlar içinde parlayan ışığı göremezler***, **(15)**I.Tim.6/16, **(16)**B.36/5, **(*)**Veya:***Yanıt vermez***, **(17)**Mat.11/25, I.Kor.1/26.

38. Bölüm: 1)Allah'ın, Eyüp'ten yanıt alması, 4)Kendi büyük işlerini söyleyerek Eyüp'ü bilgisizliğinden ötürü azarlaması.

1*O zaman Rabb kasırgadan[1] Eyüp'e yanıt vererek dedi ki: **2***Bu akılsızca[2] sözlerle dikkati karanlığa atan kimdir? **3***Şimdi[4] beline kuşağını sar, Ben sana sorayım, sen de Bana '*yanıt*(+) ver. **4***Ben yeryüzünü[5] yaptığımda sen neredeydin? Eğer aklın varsa bana bildir. **5***Onun ölçülerini kim belirledi? Biliyorsan söyle veya onun üzerine ölçü ipini kim çekti? **6***Temelleri ne üzerine yerleştirilmiştir? Veya onun köşe taşını kim koydu? **7***O zaman sabah yıldızları birlikte ezgiler düzdü ve tüm '*Allah oğulları*[6] naralar attılar. **8***Deniz[7] rahimden coşarak çıktığında onu kapılarla kim kapadı? **9***O zaman ben ona giysi için bulutu ve kundak için dumanı koydum. **10***Yasamı[8] onun üzerine koydum ve ona kapılar ile sürgüler taktım. **11***Buraya kadar geleceksin, aşırı gitmeyecek ve dalgalarının gururu burada son[9] bulacaktır, dedim. **12***Tüm yaşamın boyunca sabaha[10] sen mi emrettin? Tan ağarma yerini sen mi gösterdin? **13***Böylece yerin uçlarını tutsun ve kötüler[11] onun içinde silkinsin. **14***Yer üzerine mühür basılmış balçık gibi yeni bir görüntü alıyor ve her şeyi bir giysi gibi değer gösteriyor. **15***Ama kötülerin ışığı[12] kendilerinden alınır ve gururlu[13] olan güç kırılır. **16***Denizlerin kaynaklarına[14] vardığımı, denizin derin yerlerini gezdiğimi; **17***Ölüm kapıları[15] sana açıldı mı ve ölüm gölgesinin kapılarını gördün mü? **18***Yerin enini anladın mı? Tüm bunları biliyorsan hadi söyle. **19***Işığın evine giden yol nerede ve karanlığın yeri nerdedir? **20***Ki, onu sınırlarına götüresin ve evine giden yolları bilesin. **21***O zaman doğduğundan mı veya günlerin çok bulunduğundan mı bilirsin? **22***Kar hazinelerine[16] girdin mi? Ve dolu mahzenlerini gördün mü? **23***Ki[17] Ben onları deneme vakti olan savaş ve karışıklık günü için sakladım. **24***Işığın yayıldığı yol nerdedir? Ve kuzey rüzgârları yeryüzüne nasıl dağılıyor? **25***Kim şiddetli[18] seller için yarıklar ve kim yıldırımlar için yol açtı? **26***Ki insanın bulunmadığı yer ve adamın yaşamadığı bir yer üzerine yağmur yağdırsın. **27***Yıkılmış[19] ve terkedilmiş yeri doyursun ve yeşil otun filizlerini büyütsün. **28***Yağmurun[20] babası var mı? Veya çiğ damlalarını kim doğurdu? **29***Buz kimin rahminden çıkar ve göğün[21] kırağısını kim doğurdu? **30***Sular taş gibi olup saklanıyor ve denizin yüzü doluyor[22]. **31***Ülker[23] burcunu bağlayabilir misin? Veya Oriyon'un bağlarını çözebilir misin? **32***Burçları mevsiminde çıkarabilir misin? Büyük Ayı burcu ile küçük ayı burcuna yol gösterebilir misin? **33***Evrenin[24] yasalarını bilebilir misin? Onların egemenliğini yeryüzüne koyabilir misin? **34***Sesini bulutlara ulaştırabilir misin ki, oradaki sular bolca yağmuru senin üzerine döksün. **35***Yıldırımları gönderebilir misin ki, gelerek 'işte biz hazırız' desinler. **36***'*Zihne*[25]) *anlayışı*(*) kim koydu ve '*Yüreğe*' genişliği kim verdi? **37***Kim bulutları bilgisiyle sayabilir ve göklerin tulumlarını(‡) kim boşaltabilir? **38***O zaman toprak katılanır ve kesikler birbirine yapışır. **39***Aslan[26] için av avlayabilir misin? Ve genç aslanları doyurabilir misin? **40***Ne zaman inlerinde çömelir ve av için çalılıkta sinip dururlar? **41***Karganın[27] yavruları Allah'a yalvararak yiyecekleri olmadığı için dolaştıkları zaman onlara evini kim hazırlıyor?

(1)Çık.19/16 ve 18, I.Krl.19/11, Hez.1/4, Nahm.1/3, **(2)**I.Tım. 1/7, **(3)**B.34/35, 42/3, **(4)**B.40/7, **(+)**İbranice: ***Bildir***, **(5)**Mez. 104/5, Sül.Mes.8/29, 30/4, **(6)**B.1/6, **(7)**Tek.1/9, Mez.33/7, 104/9, Sül.Mes.8/29,Yerm.5/22,**(8)**B.26/10,**(9)**Mez.89/9, 93/4,**(10)**Mez. 74/1,6,148/5,**(11)**Mez.104/35, **(12)**B.18/5, **(13)**Mez. 10/15, **(14)**Mez.77/19, **(15)**Mez.9/13, **(16)**Bak Mez.135/7, **(17)**Çık.9/18, Yeş.10/11, İş.30/30, Hez.13/11 ve 13, Vah.16/21, **(18)**B.28/26, **(19)**Mez.107/35, **(20)**Yerm.14/22,Mez.147/8,**(21)**Mez.147/16, **(22)**B.37/10,**(23)**B.9/9,Ams.5/8,**(24)**Yerm.31/35,**(25)**B.32/8, Mez.51/6,Vaiz 2/26, (‡)İbranice: ***Yatırabilir***, **(26)**Mez.104/21, 145/15, **(27)**Mez.147/9, Mat.6/26, **(*): *Bu kelimeler; bazı çevirilerde 'hikmet', 'anlaşılamayan gizli yer' veya Mısır***

turna kuşu ile horoz anlamına da kullanılmıştır.

39. Bölüm: 1)Dağ keçisi, 5)Yaban eşeği, 9)Yaban sığırı, 13)Deve kuşu, 19)At, 26)Doğan kuşu, 27)Ve kartal ile Allah'ın kendi gücünü, Eyüb'ün ise zayıflığını söylemesi.

1*Dağ keçilerinin doğurduğu zamanı bilir misin? Geyiklerin[1] yavru götürdüğü vakte dikkat edebilir misin? **2***Onların tamamladıkları ayları hesaplayabilir, doğurdukları vakti bilir misin? **3***Onlar çöküp yavrularını doğururlar, sancılarını geçirirler. **4***Yavruları güçlenip kırda büyürler ve gidip bir daha onlara geri dönmezler. **5***Yaban eşeğini kim serbest bıraktı? Yaban eşeğinin bağlarını kim çözdü? **6***Ki[2] Ben ona kendi yeri için kıraç yerleri ve evi için de çorak yerleri verdim. **7***Kentin gürültüsüne güler ve sürücünün bağırışını işitmez. **8***Dolaştığı dağlar kendi merasıdır ve her çeşit yeşillik arar. **9***Yaban[3] ineği sana hizmet etmeye razı olur mu? Veya senin ahırında geceler mi? **10***Çift sürmek için yaban sığırına ip bağlayabilir misin? O senin ardı sıra vadileri tarar mı? **11***Onun gücü çok olduğundan ona güvenir ve işini ona bırakır mısın? **12***Senin ürününü götüreceğine ve harmanını toplayacağına inanır mısın? **13***Deve kuşunun kanatları sevinçle çarpıyor; leyleğin kanatları ve tüyleri gibi midir bu? **14***Halbuki yumurtalarını yere bırakıyor ve onları toprakta kızdırıyor. **15***O düşünmüyor ki, ayak altında ezilecek ve çölün yabanılı onları çiğneyecek. **16***Kendi yavrularına kendinin değilmiş gibi acımasız[4] oluyor ve emeğinin boşyere gideceğinden korkmuyor. **17***Çünkü Allah ona bilgelik vermedi ve ona[5] ilimden bir pay vermedi. **18***O yukarıya uzandığı an at ile süvarisine alay eder. **19***Ata gücünü sen mi verdin? Boynuna yeleyi sen mi giydirdin? **20***Onu çekirge gibi sıçratabilir misin? Burnundan çıkan soluğun gürültüsü ne korkunç. **21***Vadide yeri eşiyor, gücüyle keşfediyor ve silahlıya[6] karşı geliyor. **22***Korkuya güler, hiçbir şeyden korkmaz ve kılıçtan çekinmez. **23***Onun üzerinde terki parlar; mızrak ve kargı çınlar. **24***Güçlü öfkesiyle yeri yırtar ve boru sesinden kendi kendine dur diyemez. **25***Boru çaldığında hah, hah! Diyor. Askerlerin sesiyle bağırışını ve cengin kokusunu uzaktan alıyor. **26***Doğan kuşu senin etkinle mi uçar ve kanatlarını güneye doğru açar. **27***Kartal senin emrinle mi yukarıya çıkıyor ve yuvasını[7] yüksek yerlerde yapıyor? **28***Kayada durur; sivri kayada ve sarp yerlerde oturur. **29***Yiyeceğini oradan arıyor, gözleri ta uzaktan görüyor. **30***Onun yavruları da kan içiyor; Leşler nerede ise[8] o oradadır.

(1) Mez.29/9, **(2)**B.24/5, Yerm.2/24, Hoş.8/9, **(3)**Say.23/22, Tes.33/17,**(4)**Yerm.Mers.4/3,**(5)**B.35/11,**(6)**Yerm.8/6, **(7)**Yerm. 49/16, Obad.4, **(8)**Mat.24/28, Luk.17/37.

40. Bölüm: 1)Eyüp'ün alçakgönüllülüğü, 6)Allah'ın Eyüp'e kendi sözlerini söylemesini istemesi, 15)Allah'ın Bahimot'ta görünen kudreti.

1*Yine Rabb, Eyüp'e şöyle söyledi: **2***Kâdîr[1] ile çekişen birşey öğretecek mi? Allah ile savaşan yanıtlasın. **3***O zaman Eyüp, Rabbe şöyle yanıt verdi: **4***İşte ben[2] zavallıyım, Sana ne yanıt vereyim? Elimi[3] ağzım üzerine kapatıyorum. **5***Bir kez söyledim, artık yanıt veremem. İki kez; ama bir daha söyleyemem. **6***Gene Rabb[4] kasırgadan Eyüp'e yanıt vererek şöyle söyledi: **7***Şimdi beline[5] kuşak sar, sana[6] sorayım ve sen de bana yanıtla. **8***Benim yargımı[7] geçersiz mi kılacaksın? Kendini haklı çıkarmak için beni haksız mı çıkaracaksın? **9***Allah'ın gücü gibi bir güç var mı? Ve "*O*"nun[8] sesi gibi bir sesle gürleyebilir misin? **10***Şimdi sen[9] kendi görkemini giyin, sağlam ve sarsılmaz ol. **11***Öfkenin şiddetini at ve her gururluya bakıp onu alçalt. **12***Her gururluya[10] bak ve onu küçült, kötüleri yerlerinden dağıt. **13***Onları hep birlikte toprakta yok et; gizli yerde yüzlerini ört. **14***O zaman ben de sana bildiririm ki, sağ elin seni kurtarabilir. **15***İşte senin ile beraber yarattığım Bahimot'a bak. Öküz gibi ot yiyor. **16***İşte onun gücü bende ve şiddeti karnının kaslarındadır. **17***Kuyruğunu erz ağacı gibi sallıyor ve butlarının sinirleri bir ağ gibi onu kaplıyor. **18***Kemikleri bakır borulardır, kemikleri demir direklerdir. **19***Allah'ın işlerinin başlıcası odur. Halkı kendi kılıcını ona yetiştirebilir. **20***Gerçekte dağlar onun rızkını[11] veriyor ve orada kırın tüm hayvanları oynuyor. **21***'Gölgeli ağaçlar[+] altında, kamışlar örtüsü altında ve bataklıklarda yatıyor. **22***Gölgeli ağaçlar onu gölgeleriyle örter; dere söğütleri onu saralar. **23***Gör bak; nehir coşarsa korkmaz. Erden nehri onun ağzına çarpsa o sarsılmaz. **24***O bakarken tutulur[12] mu? '*Tuzaklar ile burnu delinir*'[§] mi?

(1)B.33/13, **(2)**Ezr.9/6, B.42/6, Mez.51/4, **(3)**B.29/9, Mez.39/9, **(4)**B.38/1 ve **(5)**B.38/3, 6)B.42/4, **(7)**Mez.51/4, Rom.3/4, **(8)**B.37/4, Mez.29/3 ve 4, **(9)**Mez.93/1, 104/1, **(10)**İş.2/12, Dan.4/37, **(11)**Mez.104/14, **(+)**Veya: ***Sedir ağaçları***, **(12)**B.41/1 ve 2, **(§)**Veya: ***Burnuyla tuzakları*** deliyor.

41. Bölüm: 1-34)Allah'ın Levyatan'da gösterilen kudreti.

1*Levyatan'ı[1] olta ile çekebilir misin? Onun dilini sicimle bağlayabilir misin? **2***Burnuna ip[2] takarak çenesini dikenle delebilir misin? **3***O sana çok yalvarır mı? Sana tatlı söz söyler mi? **4***Senin ile

anlaşır mı? Onu her an kul olmak üzere seçebilir misin? **5*** Kuş ile oynuyormuş gibi onunla oynayabilir misin? Veya cariyelerin için onu bağlayabilir misin? **6*** Ortaklar 'ondan şölen düzenlerler(‡) mi? Tüccarlar arasında o paylaşılabilir mi? **7*** Derisini mızrak kancaları ve başını da zıpkınlarla delik deşik edebilir misin? **8*** Elini onun üzerine koy, anla ve bir daha koymayacaksın. **9*** Bak onu tutmak boş yere çabalamaktır; ama insan onu gördüğünde korkuya kapılmaz mı? **10*** Onu uyandırmaya cesaret eden yok. Öyleyse Benim önümde kim durabilir? **11*** Kim(3) önce bana birşey verdi ki, onun karşılığını vereyim? Bütün(4) gök altında bulunan Benimdir! **12*** Onun bedeninin parçaları, gücü ve güzel yapılışını söylemeden geçmeyeceğim. **13*** Onun derisini kim soyabilir? Onun iki çenesi arasına kim girebilir? **14*** Onun ağzının(§) kapı kanatlarını kim açabilir? Onun dişlerinin çevresi ne korkunç. **15*** Onun övüncü olan sağlam kalkanları, pulları; mühürlenmiş gibi sımsıkı kapanmıştır. **16*** Birbirlerine öyle bitişiktir ki, aralarından hava geçmiyor. **17*** Birbiri ardınca yapışık olup ayrılmaz şekilde diğerlerine bitişiktirler. **18*** Öksürüğünden ışık parlıyor ve gözleri tan yerinin kirpiklerine benziyor. **19*** Ağzından alev çıkıyor ve ateş kıvılcımları sıçrıyor. **20*** Burnunun deliklerinden kaynar tencere ve kazandan çıkan buhar gibi püskürtüyor. **21*** Soluğu korları tutuşturuyor, ağzından alev çıkıyor. **22*** Boynunda gücü vardır ve önünde korku titriyor. **23*** Etinin katları birbirlerine yapışık, kımıldamayacak şekilde onun üzerinde sarsılmaz. **24*** Kalbi taş gibi sert ve değirmenin alt taşı gibi duruyor. **25*** Kalktığında güç sahipleri korkuyor ve korkularından titriyorlar. **26*** Ona saldıranın kılıcı, mızrağı, kargısı ve zırhı dayanmaz. **27*** Onun yanında demir saman ve bakır çürük ağaç gibidir. **28*** Ok onu kaçıramaz ve ona atılan sapan taşları saman parçacıkları gibi dağılır. **29*** Topuzlar onun yanında saman sayılır ve mızrağın sallanmasıyla alay eder. **30*** Onun altında sarı kiremit parçaları var ve çamur üzerine keskin şeyler sarar. **31*** Denizi kazan gibi kaynatıp, onu tencere içindeki çorba gibi döndürüyor. **32*** Kendi ardınca yolu parlatır ve deniz ak saçlıya benzer. **33*** Karada onun gibisi yok, korkusuz olarak yaratıldı. **34*** Her yüksek şeye göz diker ve tüm yabanılların(*) kralı olur.

(1) Mez.104/26, İş.27/1, **(2)**Bak İş.37/29, **(‡)**Veya: ***Onun için kuyu kazarlar mı?***,**3)**Rom.11/35,**(4)**Çık.19/5,Tes.10/14, Mez.2 4/1 ve 50/12, I.Kor.10/26, **(§)**İbranice: ***Yüzünün,*** **(*): 'Ebna-i kebir'in.** *İbranice*: ***Vahşi yaratıklar veya gurur oğulları).***

42. Bölüm: 1)Eyüp'ün Allah'a teslim olması, 7)Allah'ın Eyüp'ün duasını kabul ederek onu tebrik etmesi ve dostlarını da azarlaması, 10)Eyüp'ün yaşamı ve ölümü.

1* O zaman Eyüp şöyle yanıtladı: **2*** Biliyorum ki, Sen(1) her şeye Kadîr'sin ve isteğine asla karşı çıkılmaz. **3*** Kim(2) güvenliğini böyle bilgisizce gizlesin? Böylece anlamadan haddimi(3) aşarak bilmediğim şeyler söyledim. **4*** Yalvarıyorum dinle biraz, ben konuşayım. Sana(4) soru sorayım ve Sen de bana öğret. **5*** Ben senin için kulaktan işitmiştim; ama şimdi seni gözüm gördü. **6*** Bu yüzden kendimden(5) utanıyor, toprak ve külde tövbe ediyorum. **7*** Rabb, Eyüp'e bu sözleri söyledikten sonra Rabb, Timanî-Elifaz'a doğru: Seninle beraber olan iki yoldaşına karşı öfkem tutuşuyor. Çünkü; benim için kulum Eyüp gibi doğru olanı söylemediler. **8*** Şimdi kendiniz için yedi(6) boğa ile yedi koç alarak kulum(7) Eyüp'e gidin ve kurban sunun. Kulum Eyüp de sizin(8) için dua etsin. Ben de onu kabul edeceğim. Bu şekilde boşboğazlığınızın cezasını vermemiş olayım. Çünkü; kulum Eyüp gibi benim için doğru olanı söylemediniz, dedi. **9*** O zaman Timanî-Elifaz ve Şivohî-Bildat ile Namatî-Sofar gidip Rabbin kendilerine buyurduğu gibi yaptılar. Rabb da Eyüp'ün duasını kabul etti. **10*** Eyüp kendi dostları için dua ettiği sırada Rabb(9) onu tutsaklığından bıraktı ve Rabb Eyüp'ün tüm mallarının iki(10) katını geri verdi. **11*** Onun kardeşleri(11) ile kızkardeşleri ve onu bilenlerin tümü onun yanına gelerek onunla beraber evinde yemek yediler. Rabbin onun üzerine getirdiği tüm kötü şeyler için onu avuttular ve geçmiş olsun dediler. Ona birer Kıta gümüş ve birer altın halka verdiler. **12*** Rabb, Eyüp'ün(12) geleceğini başlangıcından daha çok bereketledi. Onun ondört bin(13) koyunu, altı bin devesi, bin çift öküzü ve bin dişi merkebi oldu. **13*** Sonra Yedi(14) oğlu ve üç kızı da oldu. **14*** Birincisine Yemime, ikincisine Kesie ve üçüncüsüne de Karaçok adını verdi. **15*** Tüm ülke içinde Eyüp'ün kızları gibi güzel kızlar yoktu ve babaları onlara kardeşleri ile beraber miras bıraktı. **16*** Eyüp(15) bundan sonra yüz kırk sene yaşayıp oğullarını ve torunlarını tâ dördüncü kuşağa kadar gördü. **17*** Sonunda Eyüp yaşlanmış ve artık günlere(16) doymuş olarak öldü.

(1) Tek.18/14, Mat.19/26, Mark.10/27, 14/36, Luk.18/27, **(2)**B.38/2, **(3)**Mez.40/5, 131/1, 139/6, **(4)**B.38/3, 40/7, **(5)**Ezr.9/6, B.40/4, **(6)**Sayl.23/1, **(7)**Mat.5/24, **(8)**Tek.20/17, Yakb.5/15 ve 16, I.Yuh.5/16, **(9)**Mez.14/7, 126/1, **(10)**İş.40/2, **(11)**Bak B.19/13, **(12)**B.8/7, Yakb.5/11, **(13)**Bak B.1/3, **(14)**B.1/2, **(15)**B.5/26, Sül.Mes.3/16, **16)**Tek.25/8.

MEZMURLAR
(Ezgiler)

1. Mezmur: 1)Doğruların iyi işleri ve esenliği, 2)Kötülerin yok olacakları.
1* Ne mutlu o adama[1] ki kötülerle gezmiyor, günahkârların yollarında durmuyor ve alaycılar ile[2] oturmuyor. **2*** Ama onun tüm sevinci[3] Rabb'in yasalarında olup gece[4] gündüz *"O"*nun yollarını arıyor. **3*** Akan[5]sular yanında dikilmiş meyvesini zamanında veriyor. Onun yaprağı solmaz ağaç gibidir ve her ne yapıyorsa ona kolaylıkla[6] oluyor. **4*** Ama kötüler böyle değildir; ancak rüzgârın savurduğu saman[7] kırpıntıları gibidir. **5*** Bundan böyle kötüler yargıda ve günahkârlar doğruların yanında durmayacaklar. **6*** Çünkü Rabb[8] doğruların yollarını biliyor ve kötülerin yolu yok oluyor.

(1)Sül.Mes.4/14ve 15, **(2)**Mez.26/4, Yerm.15/17, **(3)**Mez.119/35, 47 ve 92, **(4)**Yeş.1/8, Mez.119/1 ve 97, **(5)**Yerm.17/8, Hez.47/12, **(6)**Tek.39/3 ve 23, Mez.128/2, İş.3/10, **(7)**Eyp.21/18, Mez.35/5, İş.17/13, 29/5, Hoş.13/3, **(8)**Mez.37/18, Nah.1/7, Yuh.10/14, II.Tim.2/19, **(+)**Luk.20/42, Res.İşl.1/20.

2. Mezmur: 1)Mesih'in Krallığı, 10)Ona uymaları ve dinlemeleri için tüm egemenlere bildiri.
1* Niçin milletler[1] kavga ediyor ve ümmetler[*] boş şeyler düşünüyor? **2*** Dünyanın egemenleri kalkarak, yöneticiler Rabbe karşı ve *"O"*nun Mesihine[2] karşı birlikte anlaşıyor; **3*** Ve *'onların*[3] *bağlarını kralım, ağırlıklarını üstümüzden atalım'*, diyorlar. **4*** Göklerde[4] oturan gülecek[5] ve Rabb onlarla alay edecektir. **5*** O zaman öfkesiyle söyleyerek, kızgınlığıyla onlara sıkıntı verecek. **6*** Ve ben Kralımı kutsal dağım Sion[6] üzerine dikeceğim, diyecektir. **7*** Bildiriyi ilân edeceğim. Rabb bana "Sen[7] oğlumsun, ben sana bugün Baba oldum" diyecektir. **8*** Ben'den iste[8] '*Ben*' de sana miras için milletleri ve mülk için yerin uçlarını vereyim. **9*** Sen onları demir[9] değnek ile kıracak ve çömlekçi kabı gibi parçalayacaksın, dedi. **10*** Şimdi ey egemenler Akıllanınız. Ey dünyayı yönetenler! Utanınız. **11*** Korkuyla[10] Rabbe kulluk edin, titreyerek[11] ürkün. **12*** Oğlu öpün; sakın size kızgınlığıyla yetişip, öfkesi biraz alevlenince yolda yok etmesin. O'na[13] baş eğenlerin tümüne ne mutlu.

(1) Mez.46/6,Res.İşl.4/25ve26,**(2)**Mez.45/7,Yuh.1/41,**(3)**Yerm.5/5, Luk.19/14, **(4)**Mez.11/4, **(5)**Mez.37/13, 59/8, Sül.Mes.1/26, **(6)**II.Sam.5/7, **(7)**Res.İşl.13/33, İbr.1/5, %75, **(8)**Mez.22/27, 72/8, 89/27,Dan.7/13ve14, Bak.Yuh.17/4 v3 5, **(9)**Mez.89/23, Vah.2/27, 12/5, 19/15, **(10)**İbr.12/28, **(11)**Filp.2/12, **(12)**Vah.6/16 ve 17, **(13)**Mez.34/8,84/12, Sül.Mes.16/20, İş.30/18, Yerm.17/7, Rom. 9/33, 10/11i I.Petr.2/6. **(*):**Ümmet: Cemaat, kavim; bir peygamberin hakka davet ettiği insanlar.

3. Mezmur: 1-8)Allah'ın koruması altında olan insanın emniyeti. *Oğlu[1] Abşalom'un önünden kaçtığı zaman olan Davut'un Mezmurudur:*
1* Ya Rabb; düşmanlarım[2] ne kadar çoğaldı, bana karşı ayaklananlar çoktur. **2*** Birçok kişi canım için Allah[3] tarafından ona kurtuluş yoktur, diyor. Sela[+]. **3*** Ama ya Rabb; sen bana sipersin şerefimsin[4] ve başımı[5] yükselten Sen'sin. **4*** Sesimle Rabbi çağırıyorum; O da kutsal[6] dağından beni[7] kabul etti. Sela. **5*** Ben yattım[8] uyudum ve uyandım; çünkü Rabb beni korudu. **6*** Her[9] taraftan beni kuşatan insanların onbinlercesinden korkmadım. **7*** Ya Rabb; ayağa kalk. Ey Allah'ım beni kurtar! Çünkü[10] tüm düşmanlarımın çenesine vurdun ve kötülerin dişlerini kırdın. **8*** Kurtuluş[11] Rabbe özgü bir şeydir ve bereketin kavmının üzerindedir. Sela.

(1)II.Sam.15,16,17ve18, **(2)**II.Sam..15/12, 16/15, **(3)**II.Sam.16/8, Mez.71/11, **(+)**Bu sözün asıl manası bilinmiyorsa da söylendiği sırada durmak veya sesi yükseltmek için olan bir işaret olduğu sanıyoruz, **(4)**Tek.15/1, Mez.28/7, 119/114, **(5)**Mez.27/6, **(6)**Mez.2/6, 43/3, 99/9, **(7)**Mez.34/4, **(8)**Lev.26/6, Mez.4/8, Sül.Mes.3/24, **(9)**Mez.27/3, **(10)**Eyp.16/10, 29/17, Mez.58/6,Yerm.Mers.3/30, **(11)**Sül.Mes.21/31,İş.43/11, Yerm. 3/23, Hoş.13/4, Yuns.2/9, Vah.7/10 ve 19/1.

4. Mezmur: 1)Davut'un Allah'a yalvarışı, 2)Düşmanlarını azarlaması ve öğüdü, 6)Esenliğin ancak Allah'ın lûtfuyla olduğu.
Neginot[§] üzere müzik ustası[1] için Davut'un Mezmurudur.
1* Ey doğruluğumu bilen Allah! Seni çağırdığımda beni kabul et. Sıkıntım anında bana genişlik verdin. Bana acı ve duamı dinle. **2*** Ey insanoğlu! Ne zamana dek şerefimi iki paralık edeceksiniz? Boş şeyleri severek yalan arıyorsunuz. Sela. **3*** Ama şunu biliniz: Rabb[2] doğruluğu arayanları kendisi için ayırdı. Rabbi çağırdığımda dinleyecektir. **4*** Titreyin[3] ve günah işlemeyin. Yataklarınız[4] üzerinde yüreğinizle söyleşip susunuz. Sela. **5*** Doğruluk[5] kurbanlarını sacda yakın ve Rabbe başınızı eğin[6]. **6*** Bize kim iyilik gösterecek? Diyenler çoktur; ya Rabb[7] yüzünü üzerimize parlat. **7*** Onların buğdayı ve şarabı çoğaldığı zamanda olan sevinçten daha çok yüreğime[8] sevinç koydun. **8*** Esenlikle[9] hem yatacak ve hem de uyuyacağım; çünkü[10] ya Rabb, bir tek sen evimi güvenlikle koruyorsun.

(1) Habk.3/19, **(§)**Telli olduğu düşünülen bir çalgı aleti kabul ediliyor, **(2)**II.Tim.2/19, II.Petr.2/9, **(3)**Efs.4/26, **(4)**Mez.-77/6,II.Kor.13/5,**(5)**Tes.33/19,Mez.50/14,51/19,Bak.II.Sam. 15/12,**(6)**Mez.37/3,62/8,**(7)**Sayl.6/26,Mez.80/3,7 ve 19, 119/135, **(8)**İş.9/3,**(9)**Ezp.11/18 ve 19, Mez.3/5, **(10)**Lev.25/18 ve 19, 26/5, Tes.12/10.

5. Mezmur: 1)Davut'un istekle Allah'a duası, 4)Allah'ın kötülüğe razı olmaması, 7)Allah'tan kurtuluş, 11)ve koruma istemesi.

Nehilôt(+) üzere müzik ustası için Davut'un Mezmurudur.

1* Ya Rabb, sözlerime kulak ver. Yalvarışıma dikkat et. **2*** Çağrışımın(1) sesini dinle ey kralım ve Allah'ım! Çünkü sana(2) dua ediyorum. **3*** Ya Rabb, sabahleyin(3) sesimi duyacaksın, sabah vakti sana yönelip hazır olacağım. **4*** Çünkü sen kötülüğe başını eğen bir kral değilsin ve kötülük senin yanında duramaz. **5*** Böbürlenenler(4) senin gözün önünde duramaz ve kötülük işleyenlerin tümünden tiksinirsin. **6*** Yalan(5) söyleyenleri yok eden Rabb; kanlı(6) ve hile düzenleyenlerden nefret ediyor. **7*** Ben ise lûtfunun çokluğuyla Evine girip korkuyla kutsal(7) Tapınağında secde edeceğim. **8*** Ya Rabb(8) düşmanlarım yüzünden adaletinle beni doğrult ve önümdeki(9) yolları düzelt. **9*** Çünkü onların ağzında doğruluk yok ve içleri kötülüktür. Boğazları(10) açık kabirdir, dilleriyle(11) yaltaklanıyorlar. **10*** Ey Allah'ım! Onları suçlu çıkar; kendi anlaştıkları(12) şeyler nedeniyle düşsünler. Günahlarının çokluğu için onları at; çünkü Sana asi oldular. **11*** Ama Sana boyun eğenlerin hepsi sevinçten coşsun(13) ve onları koruduğundan ötürü her zaman nağmeler söylesin. **12*** Çünkü sen ya Rabb; doğruyu(14) kutlu kılacak ve ona kalkan oluyor gibi iyilikle kuşatacaksın.

(1) Mez.3/4, **(+)**Nefesli müzik çalgısı olduğu sanılıyor, **(2)**Mez.65/2,**(3)**Mez.30/5,88/13,130/6,**(4)**Habk.1/13, **(5)**Vah.21/8, **(6)**Mez.55/23, **(7)**I.Krl.8/29, 30, 35 ve 38; Mez. 28/2,132/7,138/2,**(8)**Mez.25/5,**(9)**Mez.25/4,27/11,**(10)**Luk. 11/44, Rom.3/13, **(11)**Mez.62/4, **(12)**II.Sam.15/31, 17/14 ve 23, **(13)**İş.65/13, **(14)**Mez.115/13.

6. Mezmur: 1)Davut'un ricası, 8)Ve düşmanlarına galip geleceğine inancı.

Neginot üzere Şeminit(§)'e göre(1) müzik ustası için Davut'un Mezmurudur.

1* Ya Rabb(2) Bana öfkeyle vurup şiddetle yola getirme. **2*** Bana(3) acı ya Rabb çünkü ben zayıfım. Evet ya Rabbi, bana iyilik(4) ver; çünkü kemiklerim sarsılıyor. **3*** Canım da çok kötü sıkılıyor ve sen ya Rabb. Ne(5) zamana dek bırakıyorsun? **4*** Ya Rabb, dön ve benim canımı kurtar; lûtfun için beni kurtar. **5*** Çünkü(6) ölümde anılman yoktur, ***Haviye***'de(+) Sana kim hamd edecek? **6*** Ah! Çekmekten yoruldum, her gece döşeğimi sallıyor ve gözyaşlarıyla yatağımı ıslatıyorum. **7*** Gözlerim(7) kederimden bozuldu, tüm düşmanlarım sebebinden eskidi. **8*** Benden çekilin(8) ey tüm kötülük yapanlar. Çünkü Rabb ağlayışımın sesini(9) duydu. **9*** Rabb dileğimi işitti. Rabb duamı kabul edecektir. **10*** Tüm düşmanlarım daha çok sıkıntı çeksin ve ansızın dönüp utançla üzülsünler.

(1) Bak.I.Trh.15/21,Mez.12 devamı, **(§)**Sekizinci, **(2)**Mez.38/1, Yerm.10/24, 46/28, **(3)**Mez.31/1, **(4)**Hoş.6/1, **(5)**Mez.90/13, **(6)**Mez.30/9, 88/11, 115/17, 118/17, İş.38/18, **(7)**Eyp.17/7, Mez.31/9, 38/10, 88/9, Y.Mers.5/17, **(8)**Mez.119/115, Mat.7/23, 25/41, Luk.13/27, **(9)**Mez.3/4, **(+)**Bak Eyp.B.7/9.

7. Mezmur: 1)Davut'un suçsuz çıkması ve Rabb'ten yardım dilemesi, 10)Allah'ın koruyuculuğuna inanması.

Bünyaminî(1) Kuş'un sözleri sebebiyle Davut'un Rabbe nağme düzdüğü Şekayon'dur(+).

1* Ey Allah'ım Rabb! Sana dayandım, bana sıkıntı(2) verenlerin tümünden beni kurtarıp bırak. **2*** Sakın(3) canımı aslan gibi yırtmasın, parçalamasın(4) ve kurtaran bulunmasın. **3*** Ey Allah'ım Rabb! Eğer(5) bunu işittimse ve ellerimde(6) haksızlık varsa; **4*** Eğer dostuma kötülükle karşılık verdim ve beni sebepsiz(7) sıkıştıranı soydumsa; **5*** Düşman canımı takip edip yetişsin; yaşamımı yere ayak altına alsın ve şerefimi toprağa indirsin. Sela. **6*** Ya Rabb; öfkeyle beni sıkıştıranların(8) üzerine karşı ayağa kalk ve emrettiğin yargıca benim(9) için uyan; **7*** Ümmetlerin cemaati seni kuşatacaktır. Sen de onların üzerine belaya geri dön. **8*** Rabb milletleri yargılayacak. Ya Rabb doğruluğuma(10) ve bende olan olgunluğa göre beni yargıla. **9*** Kötülerin kötülüğü son bulsun; ama iyiliğe dokunma. Çünkü(11) ey sadık Allah! Sen yürekleri ve böbrekleri araştırıyorsun. **10*** Siperim yüreği(12) sarsılmaz olanları kurtaran Allah yanındadır. **11*** Allah adil yargıçtır ve Allah kötülere her gün öfkeleniyor. **12*** Kötü dönmüyorsa Allah kılıcını(13) bileyecektir. Yayını kurup hazırladı. **13*** Onun için ölüm aletlerini hazırlıyor ve sıkıntı(14) verenlere karşı oklarını temizler. **14*** İşte(15) kötülük yapan kötülük sancısı çekiyor ve kötülüğe gebe olup yalan doğuruyor. **15*** Kuyu kazıp açtı; ama(16) yaptığı çukura kendisi düşecektir. **16*** Onun(17) kötülüğü kendi başına dönecek ve zulmü de kendi başı üstüne inecek. **17*** Rabbe adaletine göre hamd edip, yüce yaradan Rabbin adıyla ezgiler okuyacağım.

(1)II.Sam.16, **(+)**Veya: ***Nağme***, Bak Habk.3/1, **(2)**Mez.31/15, **(3)**İş.38/13, **(4)**Mezç50/22, **(5)**II.Sam.16/7 ve 8, **(6)**I.Sam.24/11, **(7)**I.Sam.24/7, 26/9, **(8)**Mez.94/2, **(9)**Mez.44/23, **(10)**Mez.18/20, 35/24, **(11)**I.Sam. 16/7, I.Trh.28/9, Mez.139/1, Yerm.11/20, 17/10,20/12,Vah.2/23,**(12)**Mez.125/4,**(13)**Tes.32/41,**(14)**Tes. 32/23, ve 42, Mez.64/7, **(15)**Eyp.15/35, İş.33/11, 59/4, Yak.1/15, **(16)**Est.7/10, Eyp.4/8, Mez.9/15, 10/2, 35/8, 94/23, 141/10, Sül.Mes.5/22, 26/27, Vaiz 10/8, **(17)**I.Krl.2/23, Est.9/25.

8. Mezmur: 1)Rabbin şaşılacak şeyleri ve insanlara olan sevgisi için öğülmeye değer olduğu. Gittit(§) üzere(1) müzik ustası için Davut'un Mezmurudur.
1* Ey şerefini(2) göklerin üzerine koyan Rabbimiz ***Yehovah!*** Adın tüm yeryüzünde ne kadar(3) büyüktür. **2*** Çocukların(4) ve süt emenlerin ağzında senin düşmanların yüzünden hamd etmeyi sürdürdük. Tâ ki; düşmanı(5) ve intikam alanı susturasın. **3*** Göklerine(6) senin parmaklarının işine koyduğun ay ile yıldızlara baktığımda; **4*** Diyorum: İnsan(7) nedir ki, onu anasın veya insanoğlu nedir ki, ona gelesin? **5*** Onu meleklerden biraz aşağı yaptın, onu büyüklük ve şerefle taçlandırdın; **6*** Ona(8) ellerinin işi üzerine egemenlik verdin. **7*** Her şeyi; koyunların ve sığırların tümünü, çölün yabanıllarını da. **8*** Göğün kuşları ile deniz balıklarını ve denizin yollarında gezenleri onun(9) ayağı altına koydun. **9*** Ey Rabbimiz(10) ***Yehovah!*** Adın tüm yeryüzünde ne kadar büyüktür.

(1) Mez.81/84, serkelâm, **(§)**Bir çeşit müzik aleti olduğu sanılıyor,**(2)**Mez.113/4,**(3)**Mez.148/13,**(4)**Bak.Mat.11/25, 21/16, I.Kor.1/27, **(5)**Mez.44/16, **(6)**Mez.111/2, **(7)**Eyp.7/17, Mez.144/3, İbr. 2/6, **(8)**Tek.1/26 ve 28, **(9)**I.Kor.15/27, İbr.2/8, **(10)**Ayet 1.

9. Mezmur: 1)Davut'un, Allah'a adaleti için hamd etmesi, 11)O'na Mezmur okumak için teşviki, 13)Allah'ın ünü için O'na hamd etmek arzusu.
Mutlabben(+) üzere müzik ustası için Davut'un Mezmurudur.
1* Rabbe tüm yüreğimden hamd edip Senin her acayip işini anlatacağım. **2*** Sende(1) övünç bulup sevineceğim. Ey yücelerin(2) yücesi! Adına ezgiler sunacağım. **3*** Düşmanlarım geri kaçarken düşerek Senin önünde yok olacaklar. **4*** Çünkü; davamı ve hakkımı yerine getirdin; adaletle yargılayarak tahtına oturdun. **5*** Milletleri uyardın, kötüleri yok ederek isimlerini(3) sonsuza dek sildin. **6*** Düşmanın yok edilmesi büsbütün bitti ve kentlerini de yıktın. Onların ne adı, ne de bir şanı kaldı. **7*** Ama Rabb(4) sonsuzlar boyunca duruyor ve tahtını hüküm için kuruyor. **8*** Kendisi(5) dünyayı adaletle yargılayacak ve milletleri doğru bir yolla cezalandıracaktır. **9*** Rabb(6) mazlum için yüksek kule ve sıkıntısı anında sığınacak tepe olacak. **10*** Senin(7) adını bilenler sana katılacak; çünkü ya Rabb! Seni sevenleri terketmiyorsun. **11*** Sion'da oturan Rabbe Mezmur okuyun(8) işlerini milletler arasında ilân edin. **12*** Çünkü kanı(9) arayan onları anıyor ve çaresizlerin sesini unutmuyor. **13*** Ya Rabb, bana acı ve bana kötülük yapanlar tarafından olan derdime bir bak. Sen ki, beni ölüm kapılarından kaldırıyorsun. **14*** Evet, Sion kızının kapılarında tüm övgülerini düzeyim. Senin(10) kurtuluşunla sevineceğim. **15*** Milletler(11) yaptıkları çukura batıp, ayakları gizledikleri tuzağa tutuldu. **16*** Rabb yapmış(12) olduğu yargısıyla bilinir ve kötü kendi ellerinin işinin kemendiyle tutulur. Higgayon Sela. **17*** Kötüler ve Allah'ı unutan(13) tüm milletler ***Haviye***'ye dönecekler. **18*** Çünkü(14) yoksullar hiçbir zaman unutulmaz ve çaresizlerin(15) ümidi sonsuza dek kaybolmaz. **19*** Ya Rabb! Ayağa kalk ki, insan güçlü olmasın ve Senin önünde milletler yargılansın. **20*** Evet onlara korku ver; milletler insan olduklarını bilsin. Sela.

(+) Bir müzik makamı olduğu sanılıyor., **(1)**Mez.5/11, **(2)**Mez.83/18, **(3)**Tes.9/14, Sül.Mes.10/7, **(4)**Mez.102/12 ve 26, İbr.1/11, **(5)**Mez.96/13, 98/9, **(6)**Mez.32/7, 37/39, 46/1, 91/2, **(7)**Mez.91/14, **(8)**Mez.107/22, **(9)**Tek.9/5, **(10)**Mez.13/5, 20/5, 35/9, **(11)**Mez.7/15,16, 35/8, 57/6, 94/23, Sül.Mes.5/22, 22/8, 26/27, **(12)**Çık.7/5, 14/4 ve 10, 31, **(13)**Eyp.8/13, Mez.50/22, **(14)**Ayet 12., Mez.12/5, **(15)**Sül.Mes.23/18, 24/14.

10. Mezmur: 1)Kötülerin düzeninden Allah'a şikâyet, 12)Yardım isteği, 13) Ve güveni.
1* Ya Rabb! Niçin uzakta duruyor ve sıkıntı vaktinde gizleniyorsun? **2*** Kötülerin düzeninden çaresiz kişi yanar. Düşündükleri(1) tedbirleriyle tutulsunlar. **3*** Çünkü(2) kötü kişi canının çektiği şeyle öğünür ve aç gözlü kendini(3) yücelterek Rabbi küçültür. **4*** Kötü kendi gururu(4) ile birşey istemez; çünkü onun düşüncesinde(5) Allah yoktur. **5*** Her zaman onun yolları dik ve Senin(6) yargın onun gözü önünde yüksektir. Tüm(7) düşmanlarınla alay eder. **6*** Kalbinde(8) ben sarsılmayacağım ve devirden(9) devire bela bana gelmeyecektir, dedi. **7*** Ağzı lanet(10) hile ve zulümle doludur; dili(11) altında gaddarlıkla kötülük vardır. **8*** Taşralarda pusu yerlerinde oturuyor, gizli(12) yerlerde suçsuz olanı öldürüyor ve gözleri(13) yoksulu gizlice bekliyor. **9*** Aslan(14) ininde oturduğu gibi gizli yerlerde pusu kuruyor ve çaresiz olanları kapmak için duruyor; onu tuzağına çekerek alıyor. **10*** Eğilip çömelerek yoksullar onun pençesine düşüyor. **11*** Yüreğinde diyor ki: Allah unutmuştur, yüzünü(15) gizlemiştir ve asla görmeyecektir. **12*** Ya Rabb, ayağa kalk. Ey! Allah'ım elini(16) kaldır; çaresizleri unutma. **13*** Kötü adam niçin Allah'ı hor görüyor? Yüreğinde diyor ki: Sen araştırmayacaksın. **14*** Sen gördün; çünkü elinle cezasını vermek için zulmü ve kini görüyorsun. Yoksul(17) kendini sana döndürüyor ve öksüzün(18) yardımcısı Sensin. **15*** Kötülerin(19) kolunu kır ve kötülük işleyenlerin nefretini bulunmayıncaya kadar araştır. **16*** Rabb sonsuza dek kraldır(20). Milletler onun ülkesinde

yok oldular. **17***Ey Rabbim! Çaresizlerin arzusunu işittin; yüreklerini[21] sarsılmaz yapacak, kulağını onlara döndüreceksin. **18***Öksüz[22] ile mazlumun hakkını alıyorsun. Yerde yaşayan insan artık korkmasın.

(1) Mez.7/16,9/15,16 ve Sül.Mes.5/22, **(2)**Mez.94/4, **(3)**Sül.Mes. 28/4, Rom.1/32, **(4)**Mez.14/2, **(5)**Mez.14/1, 53/1, **(6)**İş.26/11, **(7)**Mez.12/5, **(8)**Mez.30/6, Vaiz 8/11, İş.56/12, **(9)**Vah.18/7, **(10)**Rom.3/14,**(11)**Eyp.20/12,Mez.12/2,**(12)**Habk.3/14, **(13)**Mez. 17/11, **(14)**Mez.17/12, Mik.7/2, **(15)**Eyp.22/13, Mez.73/11, 94/7, Hez.8/12,9/9,**(16)**Mik.5/9,**(17)**II.Tim.1/12,I.Pet.4/19, **(18)**Mez. 68/5, Hoş.14/3, **(19)**Mez.37/17, **(20)**Mez.29/10, 145/13, 146/10, Yerm.10/10, Yer.Mers.5/19, Dan.4/34, 6/26, I.Tim.1/17, **(21)**I.Trh.29/18, **(22)**Mez.82/3, İş.11/4.

11. Mezmur: 1)Allah'a güven, 4)Allah'ın koruyup gözetmesi.
Müzik ustası için Davut'un Mezmurudur.
1*Rabbe güvendim[1] bana[2] nasıl diyorsunuz ki, kuşlar gibi dağa kaçayım. **2***İşte yüreği sağlam olanlara karanlıkta atmak için kötüler[3] yaylarını geriyor ve oklarını[4] kiriş üzerinde hazırlıyor. **3***Temelleri[5] çürüyünce doğru kişiler ne yapabilir? **4***Rabb[6] kutsal tapınağındadır, Rabbin tahtı[7] göklerdedir ve "*O*"nun[8] gözleri görüyor, kirpikleri Adem oğullarını deniyor; **5***Doğruyu[9] deniyor; ama kötüden ve zulmü sevenden tiksiniyor. **6***Kötüler[10] üzerine kementler, ateş, kibrit ve sam yeli yağdıracaktır. Kâselerinin[11] payı budur. **7***Çünkü Rabb adil olup adaleti[12] seviyor ve "*O*"nun[13] yüzü sapasağlam duranlara bakıyor[+].

(1) Mez.56/11, **(2)**Bak I.Sam.26/19 ve 20, **(3)**Mez.64/3 ve 4, **(4)**Mez.21/12, **(5)**Mez.82/5, **(6)**Habk.2/20, **(7)**Mez.2/4, İş.66/1, Mat.5/34, 23/22, Res.İş.7/49, Vah.4/2, **(8)**Mez.33/13, 34/15 ve 16, 66/7, **(9)**Tek.22/1, Yak.1/12, **(10)**Tek.19/24, Hez.38/22, **(11)**Bak Tek.43/34, I.Sam.1/4, 9/23, Mez.75/8, **(12)**Mez.45/7, 146/8, **(13)**Eyp.36/7, Mez.33/18, 34/15, I.Pet.3/12, **(+)**Veya: ***İyi olanlar onun yüzünü görüyor.***

12. Mezmur: 1)İnsandan çekinmek; ama Allah'tan yardım istemek. 3)Ve Allah'tan ümitvar olmak.
Şeminit[1] üzere müzik ustası için Davut'un Mezmurudur.
1*Ya Rabb! Kurtar; çünkü doğrular kalmadı ve Adem oğulları[2] arasından doğru olanlar tükendi. **2***Herkes[3] komşusuna yalan söylüyor, yalancı dudaklarla birbirlerini[4] övüyor. **3***Rabb tüm övgü yağdıran bu dudakları ve büyük[5] söyleyen dili kesecektir. **4***Dilimiz ile galip geliyoruz ve dudaklarımız bizimdir. Öyleyse efendimiz kimdir? Diyenleri darmadağın yapacak. **5***Rabb buyuruyor ki: Çaresizlerin çektiği zulüm ve yoksulların haykırışı için şimdi[6] kalkıyor ve alay[7] edilen kimseyi şimdi emniyete alıyorum. **6***Rabbin sözleri pak[8] sözlerdir. Toprak potada eritilmiş ve yedi kez arıtılmış gübreye benzer. **7***Ey Rabbim! Sen onları koruyacaksın. Onları bu asırdan tâ sonsuza dek koruyacaksın. **8***Ademoğulları arasında reziller yol buldukça kötüler her tarafta gezinecek.

(1)6. Mez. devamı, **(2)**İş.57/1, Mik.7/2, **(3)**Mez.10/7, **(4)**Mez. 28/3, 62/4, Yerm.9/8, Rom.16/18, **(5)**I.Sam.2/3, Mez.17/10, Dan.7/8ve25,**(6)**Çık.3/7ve8,İş.33/10,**(7)**Mez.10/5,**(8)**II.Sam. 22/31, Mez.18/30, 19/8, 119/140, Sül.Mes.30/5.

13. Mezmur: 1)İnsanın (Tanrı tarafından) terkedilmişliğin uzatılmasından ötürü şikayeti, 5)Ve O'nun merhametininden dolayı sevinmesi.
Müzik hocası için Davut'un Mezmurudur.
1*Ya Rabb; ne zamana dek beni unutacak ve ne vakte[1] dek yüzünü benden gizleyeceksin? **2***Ne zamana kadar canımda kaygı ve her gün yüreğimde gam saklayayım ve ne vakte kadar düşmanım üzerime yükselecektir? **3***Ey Allah'ım Rabb! Bana bak ve beni kabul et. Gözlerimi[2] aydınlat. Sakın[3] ölüm uykusuna varmamış olayım. **4***Sakın[4] düşmanım ona galip oldum diye ve sarsıldığım anda da hasmım sevinmesin. **5***Ama ben senin merhametine güvendim[5] ve yüreğim kurtuluşunla sevinecektir. **6***Rabbe ilâhi okuyacağım; çünkü bana lütfetti[6].

(1) Tes.31/17,Eyp.13/24, Mez.44/24,88/14,89/46,İş.59/2, **(2)**Ezr. 9/8, **(3)**Yerm.51/39, **(4)**Mez.25/2, 35/19, 38/16, **(5)**Mez.33/21, **(6)**Mez.116/7, 119/17.

14. Mezmur: 1)İnsanın fesadı 4)Kötülerin azarlanması 7)Ve İsrail'in kurtuluşuna katılmak.
Müzik hocası için Davut'un Mezmurudur.
1*Boş[1] adam kendi yüreğinde Allah yoktur! Dedi. Kötülüğe[2] uğrayıp pis işler işledi. İyilik eden hiç kimse yok. **2***Anlayışlı ve Allah'ı isteyen olup olmadığını görmek için Rabb[3] göklerden Adem oğullarına bakıyor. **3***Tümü[4] kötülüğe düşüyor ve tümü kötü oldu. İyilik eden yok; bir kişi bile yoktur. **4***Kötülük işleyenlerin hepsi bilmiyorlar mı? Bunlar kavmimi[5] ekmek yer gibi yiyor ve Rabbe[6] dua etmiyor. **5***Orada çok[7] korkuyorlar; çünkü Allah doğru kişilerledir. **6***Çaresizlere önlemler alıyorsunuz; ama onun sığınağı[8] Rabb'tir. **7***Keşke[9] Sion'dan İsraile kurtuluş geleydi. Rabb[10] kavmini tutsaklıktan geri götürünce Yakup sevinecek ve İsrail coşacaktır.

(1) Mez.10/4, 53/1 ve diğ., **(2)**Tek.6/11 ve 12, Rom.3/10 ve diğ. **(3)**Mez.33/13,102/19, **(4)**Rom.3/10-12, **(5)**Yerm.10/25, Ams.8/4, Mik.3/3, **(6)**Mez.79/6, İş.64/7, **(7)**Mez.53/5, **(8)**Mez.9/9, 142/5,

(9) Mez.53/6, Bak.Rom.11/26, **10)**Eyp.42/10, Mez.126/1.

15. Mezmur: 1)Rabbin evinde oturacak olan adam.
Davut'un Mezmurudur.
1*Ey Rabbim! Evinde[1] kim oturacak? Kutsal[2] dağında kim duracak? **2***Olgunlukla[3] yürüyen, iyilik eden ve yüreğinde gerçeği[4] söyleyen; **3***Sözleriyle[5] birbirlerini çekiştirmez, yoldaşlarına kötülük yapmaz ve komşusuna[6] yan gözle bakmaz. **4***Onun gözünde[7] rezil kişi alçalır; ama Rabb'ten korkanlara lütfedilir. Kendi[8] zararına yemin ettiği halde onu değiştirmez. **5***Parasını[9] faize vermez, suçsuza[10] karşı rüşvet almaz ve bunları tutan sonsuza dek[11] sarsılmaz.

(1) Mez.24/3 ve diğ. **(2)**Mez.2/6, 3/4, **(3)**İş.33/15, **(4)**Zek.8/16, Efs.4/25, **(5)**Lev.19/16, Mez.34/13, **(6)**Çık.23/1, **(7)**Est.3/2, **(8)**Hak.11/35, **(9)**Çık.22/25, Lev.25/36, Tes.23/19, Hez.18/8, 22/12, **(10)**Çık.23/8, Tes.16/19, **(11)**Mez.16/8.

16. Mezmur: 1)Yalnız Allah'a sığınma, 5)Ölümden diriliş ve sonsuz yaşam ümidi.
Davut'un şiiridir.
1*Ey Allah'ım! Beni koru; çünkü sana[1] dayandım. **2*** ***Yehovah***'a dedim ki: Rabbim sensin ve senden başka kayram yok. **3***Yerde bulunan kutsallar ve fazilet sahipleri ise; tüm sevincim onlardır. **4***Bundan başka şeyler ardınca koşanlarınsa dertleri artacaktır. Kandan olan meşrubat sunularını ben sunmam ve adını[2] dudaklarıma da almam. **5***Rabb[3] sevincimin ve bardağımın[4] payıdır; sen hissemi tutarsın. **6***Kısmetim hoş yerlere düşüyor, gerçekte ise mirasım güzeldir. **7***Bana öğüt veren Rabbe yalvarıyorum. Böbreklerim[5] de gece boyunca beni uyarıyor. **8***Rabbi[6] her an gözüm önüne aldım. *"O"* sağımda[7] olduğu için sarsılmayacağım[8]. **9***Bu nedenden yüreğim sevindi ve ruhum[+] sevinçten[9] coştu. Böylece bedenim de güvendiğim sürede duracaktır. **10***Çünkü[10] canımı ***Haviye'***ye bırakmayacak ve kutsalını çürümeye terk etmeyeceksin. **11***Bana[11] yaşam yollarını bildireceksin. Önünde[12] olgunlukla sevinç ve senin sağında[13] tükenmeyen nimetler vardır.

(1) Mez.25/20,**(2)**Çık.23/13,Yeş.23/7,Hoş.2/16ve 17, **(3)**Tes.32/9, Mez.73/26,119/57,142/5,Yerm.10/16,Yer.Mer.3/24, **(4)**Mez.11/6, **(5)**Mez.17/3, **(6)**Res.İşl.2/25 ve diğ., **(7)**Mez.73/23, 110/5, 121/5, **(8)**Mez:15/5,**(9)**Mez.30/12,57/8,**(+)**İbranice:İzzetim,**(10)**Mez. 49/15,Res.İşl.2/27ve31,13/35,**(11)**Mat.7/14, **(12)**Mez.17/15,21/6, Mat.5/8,I.Kor.12/2,I.Yuh.3/2, **(13)**Mez.36/8.

17. Mezmur: 1)Düşmanlara karşı Allah'ın kurtarışı. 10)Kötülükten kurtulmak için Allah'ın lûtfunu istemek. *Davut'un Mezmurudur.*
1*Ya Rabb! Doğruyu dinle sesime dikkat et ve hilesiz dudaklardan çıkan duama kulak ver. **2***Yargım önünden çıksın, gözlerin doğruluğa baksın. **3***Yüreğimi sınadın, geceleri[1] ziyaret ettin. Beni denedin[2] ve birşey bulmadın; böylece ağzımı söylemeye bıraktın. **4***İnsanın işlerine göre senin dudaklarının sözü nedeniyle zorbalık yollarından sakındım. **5***'Adımlarımı[3] Senin yollarında sıkı tut ki, ayaklarım[+] sürçmesin. **6***Ey Allah'ım ben[4] sana dua ettim; çünkü beni kabul edecek ve kulağını eğip sözümü dinleyeceksin. **7***Ey sen! Sana güvenenleri düşmanların ellerinden sağ elinle kurtarıyor ve lûtfunu[5] acayip bir şekilde gösteriyorsun. **8***Beni[6] gözbebeği gibi koru ve beni[7] kanatlarının altında gizle. **9***Beni sıkıştıran kötülerin yüzünden kurtar; canımın düşmanları beni sarıyor. **10***Kalpleri[8] yağla kaplıdır ve ağızları böbürlenerek[9] söylüyor. **11***Şimdi adımlarımızı çevirdiler[10] ve bizi yere[11] sermek için gözlerini diktiler. **12***Yırtıcı bir aslan gibi olup, gizli yerlerde oturan genç aslanlar gibidir. **13***Ey Rabbim! Ayağa kalk; onun önünü keserek onu yere vur. Kılıcınla[12] canımı kötülükten kurtar. **14***Evet Rabbim. Dünyada olanlardan beni elinle kurtar çünkü onların payı[13] yalnız bu dünyadadır. Karınlarını hazinelerinle doldurursun ve oğulları doyarlar; ama arda kalanlarını çocuklarına bırakırlar. **15***Ben doğrulukla[14] yüzünü görüp, uyandığımda yüzünden[15] doyacağım.

(1) Mez.16/7, **(2)**Eyp.23/10, Mez.26/2, 66/10, 139/1, Zek.13/9, Malh.3/2ve3, I.Petr.1/7, **(3)**Mez.119/133, **(+)**Veya: ***Adımlarım Senin yollarını tuttu ve ayaklarım kaymadı.***, **(4)**Mez. 116/2,**(5)**Mez.31/21,**(6)**Tes.32/10,Zek.2/8,**(7)**Rut.2/12, Mez.36/7, 57/1,61/4,63/7,91/1ve4,Mat.23/37,**(8)**Tes.32/15,Eyp.15/27, Mez.73/7,119/70, **(9)**I.Sam.2/3, Mez.31/18, **(10)**I.Sam. 23/26, **(11)**Mez.10/8-10, **(12)**İş.10/5, **(13)**Mez.73/12, Luk.16/25, Yakb.5/5, **(14)**I.Yuh.3/2, **(15)**Mez.4/6 ve 7, 16/11, 64/4.

18. Mezmur: 1)Davut'un Allah'a çok ve acayip işleri için hamd etmesi.
Müzik ustası için Rabb'in[1] kulu Davut'un Mezmurudur. Rabb onu tüm düşmanların ve Saul'un elinden kurtardığı günde bu ilahinin[2] sözlerini Rabbe nağmelerle söyleyip dedi ki:
1*Ey gücüm[3] Rabb! Seni seviyorum. **2***Rabb kayam, kalem ve kurtarıcımdır. Allah'ım sığınaktır; O'na[4] sığınıyorum. Kalkanım kurtuluş boynuzu olan yüksek kaledir. **3***Şükre[5] değer olan Rabbe dua ediyor, düşmanlarımdan kurtuluş buluyorum. **4***Ölüm[6] kementleri etrafımı kuşattı ve kötülük selleri beni korkuttu. **5*** ***Haviye***'nin kementleri beni sarıp, ölüm tuzakları bana karşı geldi. **6***Sıkıntımda Rabbe dua ve Allah'ıma yalvardım. *"O"* da Tapınağından sesimi işitti, se-

sim onun önünde kulağına erişti. **7***O zaman[7] yer sarsılıp titredi ve dağların dipleri hareket ederek sarsıldı; çünkü *"O"* gazaba geldi. **8***Burnundan duman, ağzından yanan ateş çıktı. Ve ondan korlar tutuştu. **9***Gökleri[8] indirip yere indi ve ayakları altında kara bulut vardı. **10***Ve Kerubiye binerek[9] uçtu. Rüzgârın[10] kanatları üzerinde yükseldi. **11***Karanlığı kendine örtü, suların[11] karanlığını ve göğün bulutlarını çevresinde çardak yaptı. **12***Önünde[12] olan ışığın şiddetiyle bulutları dolu ve ateş korlarıyla geçtiler. **13***Rabb göklerde gürledi; Yücelerin Yücesi dolu ve ateş korlarıyla sesini[13] yükseltti. **14***Oklarını[14] atmasıyla onları darmadağın yaptı ve birçok yıldırımlar göndererek onları bitirdi. **15***Ey Rabbim! Senin azarlamandan ve öfkenin yelinden, suların[15] dibi açılıp dünyanın temelleri göründü. **16***Yukarıdan[16] göndererek beni tuttu ve beni çok sulardan çıkardı. **17***Beni güçlü düşmanımdan ve bana kötülük edenlerden kurtardı. Çünkü benden güçlü idiler. **18***Kara günümde önümü kestiler; ama Rabb bana değnek oldu. **19***Beni geniş yere çıkardı[17] ve beni kurtardı; çünkü benden razıydı. **20***Rabb[18] doğruluğuma göre bana iş ve ellerimin temizliğine göre bana ödül verir. **21***Çünkü; Rabbin yollarını tutum ve Allahım'a baş kaldırmadım. **22***O'nun yollarının tümü önümdeydi ve buyruklarını kendimden uzağa atmadım. **23***Onun yanında kâmil olup günahımdan kendimi korudum. **24***Rabb[19] bana doğruluğuma ve gözünde ellerimin temizliğine göre ödül verdi. **25***Acıyan[20] bir kişi ile sen de acır ve doğru adam ile doğru olursun. **26***Temiz ile temiz olup eğriliğe[21] katılmazsın. **27***Çünkü sen yaralı kavmi kurtarır, dik gözleri[22] yıkarsın. **28***Evet sen[23] benim ışığımı yakıyorsun; Allah'ım Rabb karanlığını ışığa çevirir. **29***Senin gücünle askere hücüm eder, Allahım'ın yardımıyla surdan geçerim. **30***Allah'ın[24] yolu doğru, Rabbin[25] sözü temiz ve kendisinden[26] korkanlara kalkandır. **31***Çünkü ***Ye*h*ova*h***'dan[27] başka Allah kimdir? Ve Allahımız'dan başka kaya kim? **32***Allah'tır ki, beni güçle[28] kuşatır ve yollarımı temizler. **33***Ayaklarımı[29] geyik ayakları gibi yapar ve beni[30] yüksek yerlerim üzerine durdurur. **34***Ellerime[31] cenk öğretir ve pazılarım bakır yay gerer. **35***Kurtuluş kalkanını bana verdin ve sağ elin beni güçlendirerek Senin lütfun büyük yaptı. **36***Adımlarımın yerini genişlettin ve ayaklarım[32] sürçmedi. **37***Düşmanlarımı takip ederek onlara yetiştim ve onları bitirmeyinceye kadar geri dönmedim. **38***Onları kırdım ve kalkmaya güçleri yetmeyerek ayaklarımın altına düştüler. **39***Canın için beni güçle kuşatıp bana karşı ayaklananları altıma düşürdün. **40***Ve bana düşmanlarımın arkalarını çevirdin ki bana işkence edenleri kırayım. **41***Bağırdılar; ama kurtaran yok. Rabbi[33] çağırdılar; ama onlara bakmadı. **42***Ben de onları rüzgâr önünde toz toprak gibi ezerek, sokak çamuru gibi attım[34]. **43***Halkın[35] çekişmelerinden beni[36] alarak milletlere başkan yaptın. Bilmediğim[37] millet bana kulluk etti. **44***Kulakları duyar duymaz bana güvendiler ve yabancılar[38] önünde boyun büktüler. **45***Başkaları[39] yıkıldı ve gizlendikleri yerlerde titrediler. **46***Rabb ***Hay***'dır[(*)] kayam kutlu olsun ve kurtuluşumun Allah'ı yücelerden yüce olsun. **47***Benim için intikam alan ve milletleri[40] bana tâbi kılan*(uyduran)* Allah'tır. **48***Beni düşmanlarımdan kurtardın; evet bana karşı ayaklananlar[41] üzerine beni yükselttin ve zalim adamdan beni kurtardın. **49***Bu sebepten ya Rabb[42] milletler arasında Sana hamd edip Senin adına Mezmur okuyacağım. **50***Kralına[43] büyük kurtuluş veren, Mesihi olan Davut'a ve soyuna sonsuzlarca[44] lütfeden *"O"*dur.

(1) Mez.36 ve devamı(Serkelâm), **(2)**II.Sam.22, **(3)**Mez.144/1, **(4)**İbr.2/13,**(5)**Mez.76/4,**(6)**Mez.116/3,**(7)**Res.İşl.4/31, **(8)**Mez.144/5,**(9)**Mez.99/1,**(10)**Mez.104/3,**(11)**Mez.97/2, **(12)**Mez.97/3,**(13)**Mez.29/3, **(14)**Yeş.10/10, Mez.144/6, İş.30/30, **(15)**Çıkş.15/8, Mez.106/9, **(16)**Mez.144/7, **(17)**Mez.31/8, 118/5, **(18)**I.Sam.24/20,**(19)**I.Sam.26/23,**(20)**I.Krl.8/32, **(21)**Lev.26/23, 24, 27 ve 28, Sül.Mes.3/34, **(22)**Mez.101/5, Sül.Mes.6/17, **(23)**Eyp.18/6, **(24)**Tes.32/4, Dan.4/37, Vah.15/3, **(25)**Mez.12/6, 119/140, Sül.Mes.30/5, **(26)**Mez.17/7, **(27)**Tes.32/31 ve 39, I.Sam.2/2, Mez.86/8, İş.45/5, **(28)**Mez.91/2, **(29)**II.Sam.2/18, Habk.3/19,**(30)**Tes.32/13,33/29,**(31)**Mez.144/1, **(32)**Sül.Mes. 4/12, **(33)**Eyp.27/9, 35/12, Sül.Mes.1/28, İş.1/15, Yerm.11/11, 14/12,Hezk.8/18,Mik.3/4,Zek.7/13, **(34)**Zek.10/5, **(35)**II.Sam.2/9 ve 10, 3/1, **(36)**II.Sam.8, **(37)**İş.52/15, 55/5, **(38)**Tes.33/29, Mez.66/3,81/15, **(39)**Mik.7/17, **(*)**Bak.Eyp.19/25, **(40)**Mez.47/3, **(41)**Mez.59/1, **(42)**Rom.15/9, **(43)**Mez.144/10, **(44)**II.Sam.7/13.

19. Mezmur: 1)Yaratıklar nedeniyle Allah'ın görünüşünün belirlenmesi, 7)O'nun sözüyle lütfunun olması.
Müzik hocası için Davut'un Mezmurudur.
1*Gökler[1] Allah'ın yüzünü anlatıyor ve gökyüzü ellerinin işini ilan ediyor. **2***Gün güne söz söyletir ve gece geceye ilim açıklar. **3***Söz yok ve kelâm yok sesleri işitilmiyorsa da; **4***Onların sesi[2] tüm yeryüzüne ve onların sözleri dünyanın sonlarına dek gidiyor. Onlar da güneş için çadır kuruyor. **5***O da gerdekten çıkan güvey gibidir ve yola[3] çıkmak için bir zorba gibi sevinçle koşuyor. **6***Çıkışı göklerin sonlarından ve gidişi tâ; uçlarına kadardır. Sıcaklığından kaçacak bir yer yoktur. **7***Rabbin[4] kanunları tamdır. Canı kurtarır ve Rabbin tanıklığı doğrudur cahili bilge yapar. **8***Rabbin öğütleri sağlamdır, yüreği sevindirir. Rabbin[5]

buyruğu temizdir, gözleri[6] arındırır. **9***Rabb korkusu kurtuluştur, her an durur. Rabbin yolları doğru ve büsbütün adalet üzeredir. **10***Altından[7] ve birçok saf altından güzel; baldan[8] ve yemekle balından daha iyidir. **11***Kulun da onlarla kendini korur ve onları[9] tutmakta büyük sevap vardır. **12***Hatalarını[10] kim anlıyor? Gizli[11] günahlardan[12] beni temizle. **13***Kulunu[13] gururundan da koru ve bana[14] yanaşmasınlar; ancak o zaman olgun olur, büyük isyandan temiz olmuş olurum. **14***Ey kayam ve kurtarıcım[15] Rabb! Ağzımın[16] sözü ve yüreğimin düşüncesi senin önünde kabul olsun.

(1) Tek.1/6, İş.40/22, Rom.1/19 ve 20, **(2)**Rom.10/18, **(3)**Vaiz 1/5, **(4)**Mez.111/7, **(5)**Mez.12/6, **(6)**Mez.13/3, **(7)**Mez.119/72 ve 127, Sül.Mes.8/10 ,11 ve 19, **(8)**Mez.119/103, **(9)**Sül.Mes.29/18, **(10)**Mez.40/12, **(11)**Mez.90/8, **(12)**Lev.4/2 ve diğ., **(13)**Tek.20/6, I.Sam.25/32, 33,34 ve39, **(14)**Mez.119/133, Rom.6/12 ve 14, **(15)**İş.43/14, 44/6, 47/4, I.Sel.1/10, **(16)**Mez.51/15.

20. Mezmur: 1)Kral için toplumun duası, 7)Allahın avuncuna güvenmeleri.
Müzik hocası için Davut'un Mezmurudur.
1*Sıkıntı gününde Rabb seni kabul etsin. Yakup'un[1] Allah'ının ismi seni korusun. **2***Tapınakta[2] sana yardım etsin ve Sion'dan seni anlatsın. **3***Tüm sunularını yap ki, kurbanlarını kabul etsin. Selâh. **4***Sana[3] gönlüne göre bağışlasın ve tüm isteğini yerine getirsin. **5***Senin kurtarıcılığın ile sevinecek ve Allahımız'ın[4] ismiyle bayrak açacağız. Rabb tüm dileklerini yerine getirsin. **6***Rabbin kendi Mesihini[5] kurtardığını şimdi bildim. Kutsal göklerden sağ elinin gücüyle kurtarıcısını kabul ediyor. **7***Bazıları[6] arabaları ve bazıları atları; biz[7] ise Allahımız Rabbin adını anıyoruz. **8***Onlar yıkılıp düştüler, biz ise kalkarak doğru durduk. **9***'Ey Rabbim kralı kurtar ve dua ettiğimiz günde bizi kabul et[+].

(1)Sül.Mes.18/10, **(2)**I.Krl.6/16, II.Trh.20/8, Mez.73/17, **(3)**Mez.21/2, **(4)**Çık.17/15, Mez.60/4, **(5)**Mez.2/2, **(6)**Mez.33/16 ve 17, Sül.Mes.21/31, İş.31/1, **(7)**II.Trh.32/8, **(+)**Veya: ***Ya Rabb kurtar! dua ettiğimiz günde kral bizi kabul etsin.***

21. Mezmur: 1)Savaşı kazanmaları için Allah'a şükür, 7)Ve gelecekte zafer kazanacaklarına olan ümitleri.
Müzik hocası için Davut'un Mezmurudur.
1*Ey Rabbim senin gücünle kral sevinecek ve kurtarışınla[1] ne kadar sevinecek! **2***Ona[2] kalbinin arzusunu gösterdin ve dudaklarının isteğini saklamadın. **3***Çünkü hayırlı bereketlerle onu karşıladın ve başına[3] saf altın taç giydirdin. **4***Senden(4) yaşam istemediğinde, ona sonsuz harika bir ömür[5] verdin. **5***Senin kurtarışınla onun şerefi büyük oldu. Onun üzerine övgü ve celal koydun. **6***Onu[6] sonsuzlarca kutsal kıldın, yüzünle[7] onu çok sevindirdin. **7***Çünkü kral Rabbe güvenir ve Yücelerin Yücesinin lütfu ile[8] sarsılmayacaktır. **8***Elin[9] tüm düşmanlarına yetişiyor ve sağ elin sana karşı gelenleri bulacaktır. **9***Öfkenin kızgın anında onları ateş[10] ile kor gibi yapacak ve Rabb onları şiddetle yok edip, ateş[11] onları bitirecektir. **10***Arda kalanlarını[12] yeryüzünden ve soyunu Adem oğulları arasından yok edeceksin. **11***Çünkü sana karşı kötülük kararlaştırarak yerine getiremiyecekleri bir hile[13] düzenlediler. **12***Yüzlerine karşı oklarını kirişlerin üzerine hazırladığında onları kaçıracaksın. **13***Evet Rabbim, kendi gücünle yüksel; kudretine ilâhi ve mezmur okuyacağız.

(1) Mez.20/5 ve 6, **(2)**Mez.20/4 ve 5, **(3)**II.Sam.12/30, I.Trh.20/2, **(4)**Mez.61/5ve6,**(5)**II.Sam.7/19,Mez.91/16,**(6)**Tek.12/2, Mez.72/17,**(7)**Mez.16/11,45,47,Res.İşl.2/28,**(8)**Mez.16/8, **(9)**I.Sam.31/3,**(10)**Malh.4/1,**(11)**Mez.18/8,İş.26/11,**(12)**I.Krl. 13/34,Eyp.18/16,17ve19,Mez.37/28,109/13,İş.14/20, **(13)**Mez.2/1.

22. Mezmur: 1)Üzüntü ve acı anında Allah'a yakarış, 12)Düşmana karşı Rabb'ten yardım, 23)Allah'a hamd ve şükür, 27)Dünyanın Rabbe uyması.
Ayyelet haş-Şahar makamına göre müzik hocası için Davut'un Mezmurudur.
1*Ey Allah'ım, ey[1] Allah'ım! Beni niçin bıraktın? Niçin kurtuluş çığlığımın sesinden[2] uzak kaldın? **2***Ya Rabb, gündüzün dua ediyor; ama kabul etmiyorsun, geceleyin ediyor ve hiç susmuyorum. **3***Ama ey İsrail'in[3] ağzında olan sen kutsalsın. **4***Atalarım Sana güvendiler; evet onlar güvendiler ve sen onları kurtardın. **5***Seni çağırıp kurtuldular, sana[4] güvenip utanmadılar. **6***Ben ise adam değil ancak bir böcek[5] insanların yanında bir utanç[6] ve halkın önünde bir maskara oldum. **7***Beni[7] görenlerin hepsi benimle alay ediyor ve yüzünü asıp baş[8] sallayarak: **8***'Rabbe güvendi[9] onu kurtarsın ve ondan razı olduğu için onu[10] korusun', diyorlar. **9***Ama[11] beni rahimden çıkaran ve annemin memesinde iken bana güven veren sensin. **10***Rahimden ben sana teslim olundum, annemin[12] rahminden, Allah'ım sen'sin. **11***Benden uzak durma; çünkü sıkıntılar yakındır ve yardımcı yoktur. **12***Çok boğalar[13] etrafımı sardı ve Başan'ın güçlü boğaları beni sıkıştırdı. **13***Yırtıp parçalayan ve gümürdiyen aslan gibi bana karşı[14] ağızlarını açtılar. **14***Su gibi döküldüm ve tüm[15] kemiklerim yerlerinden çıktı. Yüreğim[16] balmumu gibidir, içimde erimiştir. **15***Gücüm[17] kiremit parçası gibi

kurudu ve dilim(18) damağıma yapıştı. Sen beni ölüm toprağına koydun. **16***Çünkü köpekler[19] çevreme geldi ve kötülerin toplumu beni kuşattı. Ellerimi[20] ve ayaklarımı deldiler. **17***Tüm kemiklerimi sayabiliyorum ve onlar[21] bana bakıp göz gezdirdiler. **18***Giysimi[22] aralarında ayırıp, elbisem üzerine kura attılar. **19***Ama[23] sen ya Rabb uzak durma; ey gücüm imdadıma çabuk yetiş. **20***Canımı kılıçtan[24] yaşamımı(+) köpeğin[25] pençesinden kurtar. **21***Beni[26] aslanın ağzından kurtar ve yaban[27] sığırı boynuzlarından beni uzak tut! **22***Senin[28] ismini kardeşlerime[29] açıklayacak ve toplum içinde seni anacağım. **23***Ey! Rabb`ten korkanlar[30] *"O"*nu anın ve ey Yakup'un tüm soyu *"O"*nu anlayın. Ey! Tüm İsrail soyu *"O"*ndan korkun. **24***Çünkü dertlinin derdini göz ardı ve ondan nefret etmedi; yüzünü ondan gizlemedi. Ama *"O"*nu çağırdığında onu[31] duydu. **25***Büyük[32] toplumda yapacağım anma senin içindir. Bakışlarımı[33] Rabb'ten korkanlar önünde göstereceğim. **26***Yoksullar[34] yeyip doyacak, Rabbi arayanlar *"O"*nu anacaklardır ve yüreğiniz de[35] sonsuz olarak yaşayacaktır. **27***Yerin tüm sonuna dek anarak Rabbe dönecekler[36] ve milletlerin[37] tüm kabileleri senin önünde secde edecektir. **28***Çünkü egemenlik[38] Rabb'indir ve milletler üzerine egemen olan *"O"*dur. **29***Yerin tüm[39] semizleri yiyerek secde kılacak; toprağa inenlerin[40] tümü ve canını yaşamı sırasında koruyamayan bile *"O"*nun önünde diz çökecektir. **30***Ona soylar hizmet edecek ve *"*Rabb için gelecek devirlere haber(*) verilecektir. **31***Gelecekler ve[41] *"O"*nun adaletini doğacak halka ilân edecekler; çünkü bunu yapan *"O"*dur.

(1) Mat.27/46, Mark.15/34, **(2)**İbr.5/7, **(3)**Tes.10/21, **(4)**Mez.25/2 ve 3, 31/7, 71/1, İş.49/23, Rom.9/33, **(5)**Eyp.25/6, İş.41/14, **(6)**İş.53/3, **(7)**Mat.27/39, Mark.15/29, Luk.23/35, **(8)**Eyp.16/4, Mez.109/25,**(9)**Mat.27/43,**(10)**Mez.91/14,**(11)**Mez.71/6, **(12)**İş.46/3,49/1,**(13)**Mez.68/30,Hez.39/18,Ams.4/1,**(14)**Eyp. 16/10,Mez.35/21,Yerm.Mers.2/16,3/46,**(15)**Dan.5/6, **(16)**Yeş. 7/5, Eyp.23/16, **(17)**Sül.Mes.17/22, **(18)**Eyp.29/10, Yer.Mers.4/4, Yuh.19/28,**(19)**Vah.22/15,**(20)**Mat.27/35,Mark.15/24, Luk.23/33, Yuh.19/23ve37, 20/25, **(21)**Luk.23/35, **(22)**Luk.23/34, Yuh.19/23 ve 24, **(23)**11.Ayet, Mez.10/1, **(24)**Mez.35/17, **(+)**İbranice: ***Biriciğimi***,**(25)**16.Ayet,**(26)**II.Tim.4/17,**(27)**İş.34/7, **(28)**İbr. 2/12, Mez.40/9, (29)Yuh.20/17, Rom.8/29, **(30)**Mez.135/19 ve 20, **(31)**İbr.5/7, **(32)**Mez.35/18, 40/9 ve 10, 111/1, **(33)**Mez.66/13, 116/14, Vaiz.5/4, **(34)**İş.65/13, **(35)**Yuh.6/50 ve 51, **(36)**Mez.2/8, 72/11, 89/9, 98/3, İş.49/6, **(37)**Mez.96/7, **(38)**Mat.47/8, Obad.21, Zeker.14/9,Mat.6/13,**(39)**Mez.45/12,**(40)**İş.26/19,Filp.2/10, **(*)**Veya: Bu da Rabbe bir nesil sayılacaktır, **(41)**Mez. 78/6, 86/9, 102/18, İş.60/3, Bak Rom.3/21 ve 22.

23. Mezmur: 1)Allah'ın koruyuculuğuna tam güven.
Davut'un Mezmurudur.

1*Rabb[1] çobanımdır hiçbir şeye[2] gereksinim duymam. **2*** *"O"*[3] beni yeşil çimenlere yatırır ve sakin[4] sular yanında gezdirir. **3***Canımı gözetir ve adı için beni doğru[5] yollarda gezdirir. **4***Ben ölüm[6] deresi gölgesinde gezsem de kötülükten hiç korkmam[7]. Çünkü sen benimlesin[8]. Senin asan ve senin değneğin bana avunç veriyor. **5***Düşmanlarımın[9] karşısında benim için sofra kurdun ve başımı[10] yağla meshettin, bardağım taşıyor. **6***Gerçekte nimet ve rahmet, ömrümün tüm günlerinde bana yoldaşlık edecek ve birçok günler Rabbin evinde oturacağım.

(1)İş.40/11, Yerm.23/4, Hez.34/11, 12 ve 23, yuh.10/11, I.Petr.2/25, Vah.7/17, **(2)**Filp.4/19, **(3)**Hezk.34/14, **(4)**Vah.7/17, **(5)**Mez.5/8, 31/3, Sül.Mes.8/20, **(6)**Eyp.3/5, 10/21 ve 22, 24/17, Mez.44/19, **(7)**Mez.3/6, 27/1, 118/6, **(8)**İş.43/2, **(9)**Mez.104/15, **(10)**Mez.92/10.

24. Mezmur: 1)Rabbin dünyada olan krallığı (*Egemenliği*), 3)Ruhanî Melekût'un(Krallığın) topluluğu, 7)Onu kabul etmek için olan düzenleme.
Davut'un Mezmurudur.

1*Yer[1] ile onda bulunanın tümü; dünya ve onda duranlar Rabbindir. **2***Çünkü onu[2] denizler üzerine kurarak, ırmaklar üzerinde tutan *"O"*dur. **3***Rabbin[3] dağına kim çıkacak ve *"O"*nun kutsal evinde kim duracak? **4***Elleri[4] temiz ve yüreği[5] pak olan adam ki, gönlünü boş şeylere*(yalana)* vermemiş ve hile[6] ile yemin etmemiştir. **5***O, Rabb tarafından berekete ve kurtuluşun Allah'ı tarafından doğruluğa gidecek. **6***Onu isteyen soy budur. Yüzünü[7] arayanlar kırmızı elmastır. Sela. **7***Ey kapılar[8] başlarınızı kaldırın ve ey sonsuzluk kapıları yükselin! Çünkü Celâl sahibi kral[9] girecek. **8***Bu yüce kral kimdir? Kadîr ve dilediğini yapan Rabb; cenklerde herşeyi yapan Rabb'tir. **9***Ey kapılar başlarınızı kaldırın ve ey sonsuz kapılar yükselin; celâl sahibi kral girecek! **10***Bu yüce kral kimdir? Ordular Rabbi, Celâl sahibi(*) olan *"O"*dur. Sela.

(1)Çıkş.9/29,19/5,Tes.10/14,Eyp.41/11,Mez.50/12, I.Korn.10/26, **(2)**Tek.1/9, Eyp.38/6, Mez.104/5, 136/6, II.Petr.3/5, (3)Mez.15/1, **(4)**Eyp.17/9, İş.33/15 ve 16, I.Tim.2/8, **(5)**Mat.5/8, **(6)**Mez.15/4, **(7)**Mez.27/8,105/4,**(8)**İş.26/2,**(9)**Mez.97/6, Malh.3/1, I.Korn.2/8, **(*)Kral zü-l Celâl:** ***(Bak Osm.Büy.Sözlük.) Celâl sahibi Allah, İzzet ve heybet sahibi.***

25. Mezmur: 1)Davut'un Allah'a yalvarışı, 7)Günahlarının affı, 16)Ve sıkıntılarından kurtulması için duası.
Davut'un Mezmurudur.

1*Ya Rabb! Sana[1] canımı sunuyorum. **2***Ey Allah'ım[2] sana güvendim! Beni bırakma ki, utan-

mayayım. Düşmanlarımı[3] bana güldürme. **3***Sana güvenenlerin hiçbiri utandırılmasın. Nedensizce düşmanlık besleyenler utansın. **4***Ey Rabbim[4] bana işlerini bildir ve yollarını göster. **5***Bana gerçekliğine göre göster ve öğret; çünkü kurtuluşumun Allah'ı sensin. **6***Evet Rabbim; merhamet[5] ile lütuflarını an. Çünkü onlar ta başlangıçtan beridir. **7***Gençliğimin[6] günahlarını ve hatalarını anma. Ya Rabb sen lütfuna[7] göre acıman içi beni an. **8***Rabb acıyan sarsılmaz bir kaledir. Bu yüzden günahkârlara yolu gösterir. **9*** *"O"* alçakgönüllülere doğruyu gösterir ve kendi yollarını bildirir. **10***Rabbin tüm yolları kendi andını ve yasalarını tutanlara lütufla hakikattir. **11***Evet Rabbim! Adın[8] için günahımı bağışla; çünkü[9] büyüktür. **12***Rabb'ten korkan adam kimdir? Uygun[10] bulduğu bir yolda ona öğretecektir. **13***Canı[11] iyiliklerle anılacak ve soyu[12] yeri miras alacaktır. **14***Rabbin[13] sırrı *"O"*ndan korkanlar içindir ve andını onlara öğretiyor. **15***Gözlerim[14] daima Rabbi arıyor; çünkü *"O"* ayaklarımı tuzaktan çıkaracaktır. **16***Bana[15] dönüp acı; çünkü ben bitkin ve çaresizim. **17***Yüreğimin sıkıntıları çoğaldı, beni sıkıntılardan çıkar. **18***Derdime[16] ve acılarıma bak, tüm günahlarımı bağışla. **19***Düşmanlarıma bak; çünkü çoğaldılar ve bana şiddetli düşmanlıkla kötülük ettiler. **20***Canımı koru ve beni kurtar, utanmayayım[17] çünkü sana güvendim. **21***Olgunluk ve doğru yol ile beni korusun; çünkü sana uyuyorum. **22***Ey Allah'ım! İsraili[18] tüm sıkıntılarından kurtar.

(1) Mez.86/4, 143/8, Yer.Mers.3/41, **(2)**Mez.22/5, 31/1, 34/8, İş.28/16, 49/23, Rom.10/11, **(3)**Mez.13/4, **(4)**Çık.33/13, Mez.5/8, 27/11, 86/11, 119, 143/8 ve 10, **(5)**Mez.103/17, 106/1, 107/1, İş.63/15,Yerm.33/11,**(6)**Eyp.13/26,20/11,Yerm.3/25,**(7)**Mez. 51/1,**(8)**Mez.31/3,79/9,109/21,143/11,**(9)**Bak.Rom.5/20, **(10)**Mez.37/23, **(11)**Sül.Mes.19/23, **(12)**Mez.37/11, 22 ve 29, **(13)**Sül.Mes.3/32,Bak.Yuh.7/17,15/15,**(14)**Mez.141/8, **(15)**Mez. 69/16, 86/16, **(16)**II.Sam.16/12, **(17)**Ayet 2., **(18)**Mez.130/8.

26. Mezmur: 1)Davut'un kendi kurtuluşu için Allah'a sığınması.

Davut'un Mezmurudur.
1*Ya Rabb! Davamı gör[1] çünkü olgunluğum[2] ile yürüdüm ve Rabbe[3] güvendim; sarsılmayacağım. **2***Ya Rabb! Beni dene[4] ve sına; böbreklerimi ve yüreğimi temizle. **3***Çünkü lütfun gözlerim önündedir ve gerçekliğinde[5] yürüdüm. **4***Boş (*yalancı*) insanlar[6] ile oturmadım ve ikiyüzlülerle bir ilgim yok. **5***Kötülerin[7] toplumuna karşıyım ve kötüler ile oturmam(8) **6***Ellerimi(9) temizce yıkayarak ey Rabbim! Sunağını dolaşacağım. **7***Tâ ki teşekkür sesini işittirip tüm acayip işlerini anlatacağım. **8***Ya Rabb! Evinin[10] yerini ve yüzünün bulunduğu makamını sevdim. **9***Canımı[11] günahkâr ile ve yaşantımı kanlı adamlar ile beraber kaldırma. **10***Bunların ellerinde kötülük var ve sağ elleri rüşvetle[12] doludur. **11***Ama[13] ben dürüstçe yürüyeceğim. Beni kurtar ve bana acı. **12***Ayağım düz[14] yerde duruyor[15] Toplumun[16] içinde Rabbe şükredeceğim.

(1) Mez.7/8, **(2)**Ayet 11, II.Krl.20/3, Sül.Mes.20/7, **(3)**Mez.28/7, 31/14, Sül.Mes.29/25, **(4)**Mez.7/9, 17/3, 66/10, 139/23, Zek.13/9, **(5)**II.Krl.20/3, **(6)**Mez.1/1, Yerm.15/17, **(7)**Mez.31/6, 139/21 ve 22, **(8)**Mez.1/1, **(9)**Bak Çıkş.30/19, 20, Mez.73/13, I.Tim.2/8, **(10)**Mez.27/4, **(11)**Bak I.Sam.25/29, Mez.28/3, **(12)**Çıkş.23/8, Tes.16/19, I.Sam.8/3, İş.33/15, **(13)**Ayet 1., **(14)**Mez.40/2, **(15)**Mez.27/11, **(16)**Mez.22/22, 107/32, 111/1.

27. Mezmur: 1)Davut'un Rabbe güveni, 7)O'na yalvarışı, 12)O'ndan yardım dilemesi.
Davut'un Mezmurudur.
1*Rabb ışığım[1] ve kurtarıcımdır[2] kimden korkacağım? Rabb[3] yaşamımın bekçisidir kimden çekineceğim? **2***Akrabalarım ve düşmanlarım olan kötüler etimi[4] yemek için üzerime yaklaştıklarında kayıp düştüler. **3***Eğer[5] bana karşı bir ordu kurulsa yüreğim korkmuyor. Bana karşı cenk olsa ben bunda da güvenirim. **4***Rabb'ten[6] birşey diledim; isteğim budur ki[7] tüm yaşam günlerinde Allah'ın evinde oturup Rabbin[8] yüzünü göreyim ve Tapınağında *"O"*nu isteyim. **5***Çünkü bela gününde çardağında beni saklayacak ve çadırının örtüsüyle beni[9] gizleyerek kaya[10] üzerinde yükseltecektir. **6***Şimdi çevremde olan düşmanlarım üzerine başım[11] yükselmekle, O'nun çadırında sevinç sesiyle kurbanlar sunarak Rabbe ezgiler düzeceğim ve Mezmur okuyacağım. **7***Ya Rabb sesimle dua ettiğimde duy ve acıyarak beni kabul et **8***Yüzünü[12] isteyiniz dediğinde kalbim Sana ya Rabb! 'Yüzünü isteyeceğim' dedi. **9***Yüzünü[13] benden gizleme, öfkeyle kulunu reddetme. Sen benim yardımım oldun ey kurtuluşumun Allah'ı beni bırakma ve terketme. **10***Babam[14] ve annem beni bıraktıkları halde, Rabb beni kabul edecektir. **11***Ya Rabb[15] bana yollarını öğret ve düşmanlarım sebebinden beni düz[16] bir yolda yürüt. **12***Düşmanlarımın[17] isteğine beni teslim etme; çünkü yalancı[18] tanıklar ve kötülükten bahsedenler bana karşı kalktılar. **13***Ah Rabbim! Yaşayanlar[19] diyarında Senin iyiliğini görmeseydim dayanamazdım. **14***Rabbe[20] uy ve güçlen, Yüreğin cesaretlensin, hemen Rabbe hazır ol.

(1) Mez.84/11, İş.60/19 ve 20, Mik.7/8, **(2)**Çık.15/2, **(3)**Mez.62/2 ve6, 118/14 ve 21, İş.12/2, **(4)**Mez.14/4, **(5)**Mez.3/6, **(6)**Mez. 26/8, **(7)**Mez.64/4, Luk.2/37, **(8)**Mez.90/17, **(9)**Mez.31/20, 83/3, 91/1, İş.4/6, **(10)**Mez.40/2,**(11)**Mez.3/3,**(12)**Mez.24/6, 105/4, **(13)**Mez. 69/17,143/7,**(14)**İş.49/15,**(15)**Mez.25/4,86/11ve 119, **(16)**Mez. 26/12, **(17)**Mez.35/25, **(18)**I.Sam.22/9, II.Sam.16, 7/8,Mez.35/11,**(19)**Mez.56/13,116/9,142/5,Yerm.11/19, Hez.26/20,**(20)**Mez. 31/24, 62/1 ve 5, 130/5, İş.25/9, Habk.2/3.

28. Mezmur: 1)Davut'un düşmanlarına karşı olan duası, 6)Allah'ı övmesi, 9)Kavim için olan duası.
Davut'un Mezmurudur.
1*Ya Rabb! Sana yalvarıyorum; ey kayam[1] bana susma. Sakın[2] sen sustuğun anda ben mezara girenler gibi olmayım. **2***Seni çağırdığımda ve en kutsal[3] yere ellerimi[4] kaldırdığımda, yalvarışımın sesini işit. **3***Yüreklerinde kötülük bulunan ve komşularına[5] esenlik söyleyen hain düzenbazlarla beni[6] bir tutma. **4***Onlara[7] yaptıklarına göre ve işlerinin kötülüğüne göre öde. Ellerinin işine göre karşılığının cezasını ver. **5***Rabbin[8] yaptıklarını ve ellerinin işini düşünmedikleri için Rabb onları yıkacak ve bir daha kaldırmayacaktır. **6***Rabb kutsal olsun; çünkü yakarışımın sesini işitti. **7***Rabb gücüm[9] ve koruyucumdur; kalbim[10] ona güvendi ve destek buldum. Şimdi yüreğim seviniyor ve ben *"O"*na ezgilerle hamd edeceğim. **8***Rabb onların gücüdür ve Mesihinin kurtuluş[11] kalesidir. **9***Halkını kurtarıp mirasını[12] kutsal yap ve onları güderek sonsuzlar boyunca yükselt.

(1) Mez.83/1, **(2)**Mez.88/4, 143/7, **(3)**I.Krl.6/22 ve 23, Mez.5/7, 138/2, **(4)**I.Krl.8/28 ve 29, **(5)**Mez.12/2, 55/21, 62/4, Yerm.9/8, **(6)**Mez.26/9, **(7)**II.Tim.4/14, Vah.18/6, **(8)**Eyp.34/27, İş.5/12, **(9)**Mez.18/2, **(10)**Mez.13/5, 22/4, **(11)**Mez.20/6, **(12)**Tes.9/29, I.Krl.8/51 ve 53.

29. Mezmur: 1)Rabbin kudreti ve kavmini koruduğu için *"O"*na hamd etmeye teşvik etmek.
Davut'un Mezmurudur.
1*Ey! 'Güç sahipleri oğulları' Rabbe[1] hamdedin. Ona yücelik ve şeref söyleyin. **2***Rabb'in adının yüceliğini söyleyin ve kutsal takılarla Rabbe secde edin. **3***Rabb'in sesi sular üzerindedir, *"O"* Celâl[2] sahibi Allah göğü gürletiyor. Rabb çok sular üzerindedir. **4***Rabbin sesi güçlüdür ve Rabb'in sesi celâl[*] iledir. **5***Rabb'in sesi sedir ağaçlarını kırar ve Rabb Lübnan'ın[3] erzlerini parçalar. **6***Onları[4] bir buzağı gibi; Lübnan'ı ve Süryon'u[5] yaban sığırının yavruları gibi sıçratır. **7***Rabb'in sesi ateş alevlerini parçalar. **8***Rabb'in sesi çölü titretir; Rabb Kadeş[6] çölünü titretir. **9***Rabb'in sesi geyikleri[7] doğurtur, ormanları soyar ve Tapınağında herkes *"O"*na övgüyle hamdeder. **10***Rabb tufan[8] üzerine dikildi. Rabb[9] sonsuza dek Kral olarak oturuyor. **11***Rabb[10] halkına güç verecek ve Rabb halkını esenlikle mutlu edecek.

(1)I.Trh.16/28 ve 29, Mez.96/7-9, **(2)**Eyp.37/4 ve 5, **(3)**İş.2/13, **(4)**Mez.114/4,**(5)**Tes.3/9,**(6)**Sayl.13/27,**(7)**Eyp.39/1-3, **(8)**Tek. 6/17, Eyp.38/8 ve 25, **(9)**Mez.10/16, **(10)**Mez.28/8, **(*)**Celal: ***Cenab-ı Hakk'ın ezeli sıfatlarından biri olup son derece büyük, azim ve parlak anlamlarına geliyor.***

30. Mezmur: 1)Davut'un kurtulduğu için Allah'a şükretmesi, 4)Bundan dolayı başkalarını da şükre daveti.
Tapınağın taktisi[1] için Davut'un ilâhisi olan Mezmurudur.
1*Ya Rabb! Seni yüceltiyorum. Çünkü beni çukurdan çıkardın ve düşmanlarımı üzerime[2] sevindirmedin. **2***Ey Allah'ım Rabb! Seni çağırdım ve bana[3] iyilik verdin. **3***Ey! Rabbim canımı[4] ***Haviye'***den çıkardın; mezara[5] inenler arasından beni kurtardın. **4***Ey! Rabb'in takva[6] sahibi kulları "*O*"na mezmur*(ezgi)* okuyunuz ve "*O*"nun kutsallığını anarak hamdediniz. **5***Çünkü "*O*"nun[7] öfkesi bir dakika ve kabülü[8] ise bir ömürdür. Ağlayış bir gece kalıyor; ama sabahleyin[9] sevinç geliyor. **6***Ben ise huzurumda[10] dedim ki, sonsuzlarca sarsılmayacağım. **7***Ya Rabbim kabülün ile dağımı sarsılmaz yaptın ve yüzünü[11] gizlediğinde sıkıntılı oldum. **8***Evet Rabb'im seni çağırıyor ve sana yalvarıyorum. **9***Ben mezara gittiğimde kanımın ne yararı var; toprak seni över mi[12] ve senin gerçekliğini ilân eder mi? **10***Ya Rabbim beni duy, bana acı ve bana yardımcı ol. **11***Benim için yasımı[13] sevinçle dansa döndürdün ve çulumu çıkartıp bana huzur kuşattın. **12***Tâ ki; ruhum susmayarak[14] sana ezgiler sunsun. Ey Allah'ım Rabb! Her an sana şükredeceğim.

(1) Tes.20/5, II.Sam.5/11, 6/20, **(2)**Mez.25/2, 35/10 ve 34, **(3)**Mez.6/2, 103/3, **(4)**Mez.86/13, **(5)**Mez.28/1, **(6)**I.Trh.16/4, Mez.97/12, **(7)**Mez.103/9, İş.26/20, 54/7 ve 8, II.Kor.4/17, **(8)**Mez.63/3, **(9)**Mez.126/5, **(10)**Eyp.29/18, **(11)**Mez.104/29, **(12)**Mez.6/5, 88/11, 115/17, 118/17, İş.38/18, **(13)**II.Sam.6/14, İş.61/3, Yerm.31/4, **(14)**Mez.16/9, 57/8, **(+)**İbr.: ***İzzetim***, **(*)**: Bak Mez.16/10.

31. Mezmur: 1)Rabbe güveni ve O'ndan yardım istemesi, 2)O'nun acıması ile olan sevinci, 9)Sıkıntıda Rabbe sarılmak, 19)O'nun avuncuna teşekkür.
Musik hocası için Davut'un Mezmurudur.
1*Ya Rabb! Sana[1] güvendim, sonsuzlarca utanmayayım. Adaletinle[2] beni kurtar. **2***Kulağını[3] bana döndür, beni çabuk kurtar; bana güçlü kaya ve bana kurtuluş için sığınak ol. **3***Çünkü kayam[4] ve kalem sensin. İsmin[5] için bana yol göster. **4***Benim için gizlice kurdukları tuzaktan beni çıkar; çünkü beni koruyan sensin. **5***Ruhumu[6]

senin eline teslim ediyorum; ey doğruluğun İlâhı olan Rabb! Sen beni kurtardın. **6***Batıl putlara[7] katılanlardan nefret eder; ama ben Rabbe güvenirim. **7***Senin lütfunla seviniyor ve sevinçten coşuyorum. Çünkü sıkıntılarımı gördün ve canımı[8] sıkıntılardan aldın. **8***Beni düşman[9] eline teslim etmeyerek ayaklarım[10] pekiştirdin. **9***Evet Rabbim bana acı; çünkü sıkıntıdayım. Gözüm[11] canım ve içim gam yüzünden bayılıyor. **10***Yaşamım sıkıntıyla ve yıllarım acıyla geçti. Gücüm elimden dolayı kesildi ve kemiklerim[12] eridi. **11***Tüm düşmanlarım tarafından, özellikle[13] komşularımın yanında utançla[14] gözdelerime korku oldum ve beni[15] dışarıdan görenler benden kaçtılar. **12***Bir ölü[16] gibi hatıradan silinip unutuldum ve kırılmış bir kap gibi oldum. **13***Çünkü birçoklarının[17] çekişmelerini işittim; her[18] tarafta korku vardı ve aralarında birleşerek[19] canımı almak için sözbirliği ettiler. **14***Ama ya Rabb! Ben sana güvendim ve sen Allah'ımsın, dedim. **15***Günlerim senin elindedir, beni düşmanlarım elinden ve bana sıkıntı verenlerden kurtar. **16***Yüzünü[20] kuluna ışık yap ve Lütfunla beni kurtar. **17***Ya Rabb, utanmayayım çünkü[21] seni çağırdım. Kötüler utansınlar ve ***Haviye***'de[22] sussunlar. **18***Doğruya[23] karşı hakaret ve gururla ağır söz söyleyen yalancı[24] dudaklar kapansın. **19***Ne büyüktür[25] senin acıman ki senden korkanlar için tuttuk ve sana güvenenler için Adem oğulları önünde işledik. **20***Onları[26] insanların kötü düşünceleri içinde yüzünden gizleyecek ve onları[27] dillerin iftirasından çardak altında koruyacaksın. **21***Rabb kutsal olsun; çünkü güvenli[28] kentte lütfunu[29] bana acayip olarak gösterdi. **22***Ben[30] de şaşkınlığım içinde senin[31] gözünün önünden çıktığımı zannettim; ama seni çağırdığımda yalvarışımın sesini işittin. **23***Ey Rabbin[32] tüm sadık kulları! "*O*"nu seviniz. Rabb sadıkları korur ve böbürlenen kişilere daha çok sıkıntı verir. **24***Ey tüm Rabbe ümitvar olanlar! Güçleniniz[33] ve yüreğiniz cesur olsun.

(1) Mez.22/5, 25/2, 71/1, İş.49/23, **(2)**Mez.143/1, **(3)**Mez.71/2, (4)Mez.18/1ve 2, **(5)**Mez.23/3, 25/11, **(6)**Luk.23/46, Res.İşl.7/59, **(7)**Yuns.2/8, **(8)**Yuh.10/27, **(9)**Tes.32/30, I.Sam.17/46, 24/19, **(10)**Mez.4/1,18/19,**(11)**Mez.6/7,**(12)**Mez.32/3,102/3, **(13)**Eyp.19/13,Mez.38/11,88/8ve18,**(14)**Mez.41/8, İş.53/4, **(15)**Mez.64/8, **(16)**Mez.88/4ve5,**(17)**Yerm.20/10,**(18)**Yerm.6/25,20/3, Yerm.Mers.2/22, **(19)**Mat.27/1, **(20)**Say.6/25 ve 26, Mez.4/6, 67/1, **(21)**Mez.25/2, **(22)**Mez.115/17, **(23)**I.Sam.2/3, Mez.94/4, Yahd.Mek.15., **(24)**Mez.12/3,**(25)**İş.64/4,I.Kor.2/9, **(26)**Mez.27/5,32/7,**(27)**Eyp.5/21,**(28)**I.Sam.23/7,**(29)**Mez.17/7, **(30)**I.Sam.23/26,Mez.116/11, **(31)**İş.38/11ve12, Yerm.Mers.3/54, Yuns.2/4, **(32)**Me.34/9, **(33)**Mez.27/14.

32. Mezmur: 1)Bağışlamanın bir saadet olduğu, 3)İtirafın rahatlığı ortaya çıkarması, 8)Rabb'e güvenenin sevinci.

Davut'un şiiridir.

1*Ne mutlu o adam ki isyanı[1] bağışlanmış ve günahları kaldırılmıştır. **2***Ne mutlu o adam ki Rabb ona günah[2] saymaz ve ruhunda[3] hile bulunmaz. **3***Sustuğum anda her gün iniltimden kemiklerim eriyor. **4***Çünkü gece gündüz elin[4] üstüme ağır geliyor. Islaklığım yaz kuraklığına dönüyor. Sela. **5***Günahımı sana itiraf ediyor, suçlarımı gizlemiyorum. İsyanımı[5] Rabb'e söyleyeyim dediğimde; sen günahımın cezasını kaldırdın. Sela. **6***Bunun için her takva[6] adamı gerektiği zaman sana dua edecek ve çok sular coştuğunda asla ona dokunmayacak. **7***Sığınacak[7] yerim sensin ve beni sıkıntılardan koruyorsun. Beni kurtuluş[8] nağmeleriyle kuşatan da sensin. Sela. **8***Seni öğrenecek, gideceğim yolda seni gözetecek ve gözüm üzerinde olarak öğüt vereceğim. **9***Sana yaklaşmamaları için (bilgelik) süsünü takan kim? Yularla tutulan akılsız[9] at[10] ve katır gibi olmayın. **10***Kötünün acıları[11] çok oluyor; ama Rabbe[12] güveneni lütuf kuşatacaktır. **11***Ey iyilik[13] peşinde koşanlar! Rabb ile sevinip sevinçten coşunuz ve tüm yürekle güvenç içinde olanlar, ezgiler söyleyiniz.

(1) Mez.85/2,Rom.4/6-8,**(2)**II.Kor.5/19,**(3)**Yuh.1/47, **(4)**I.Sam.5/6 ve 11, Eyp.33/7, Mez.38/2, **(5)**Sül.Mes.28/13, İş.65/24, Luk. 15/18 ve 21, I.Yuh.1/9, **(6)**İş.55/6, Yuh.7/34, **(7)**Mez.9/9, 27/5, 31/20, 119/114, **(8)**Çıkş.15/1, Hakm.5/1, II.Sam.22/1, **(9)**Bak Eyp.35/11,**(10)**Sül.Mes.26/3,Yakb.3/3,**(11)**Sül.Mes.13/21, Rom. 2/9, **(12)**Mez.34/8,84/12, Sül.Mes.16/20,Yerm.17/7, **(13)**Mez. 64/10, 68/3.

33. Mezmur: 1)Allah Rahîm'dir, 6)Kadîr'dir, 12)Âlim ve güvenilir olduğundan hamde layık olması, 20)Ve adına dayanmanın vacip olduğu.

1*Ey doğru kişiler[1] Rabbe ezgiler okuyun! "*O*"nu anmak[2] sağlam karekterlilere yakışır. **2***Rabbe tanburla hamdedin ve "*O*"na on[3] telli santur ile Mezmur okuyun. **3***"*O*"na[4] yeni ilâhi okuyarak sevinç sesiyle hoş bir ahenk yapınız. **4***Çünkü; Rabbin sözü sağlam ve tüm işleri gerçektir. **5***Rabb[5] iyiliği ve adaleti seviyor; yeryüzü[6] "*O*"nun inayetiyle doluyor. **6***Gökler[7] Rabb'in sözüyle ve varlıklarının[8] tümü "*O*"nun[9] ağzının soluğuyla yaratıldı. **7***Toprak[10] sularını yığın gibi topluyor ve denizleri depolarına yığıyor. **8***Tüm yeryüzü Rabb'ten korksun; dünyada yaşayanlar "*O*"ndan çekinsin. **9***Çünkü[11] "*O*" buyurdu ve oldu; "*O*" emretti ve yerine geldi. **10***Rabb[12] milletlerin işlerini bozar ve milletlerin düşüncelerini

kaldırır. **11***Rabbin[13] kanunları sonsuzlar boyunca ve kalbinin düşüncesi asırlarca sürüyor. **12***Ne mutlu[14] o millet ki, Allah'ı ***Yehovah***'dır ve o kavim ki, Rabb kendine[15] miras olmak üzere onu seçmiştir. **13***Rabb[16] göklerden bakarak Adem oğullarının tümünü görüyor. **14***Bulunduğu yerden yerin tüm yaratıklarına bakıyor. **15***Tümünün yüreğini "*O*" yarattı ve herkesin[17] işlerini biliyor. **16***Askerlerinin[18] çokluğuyla kurtuluş bulan bir kral yoktur ve zorba gücünden ötürü kurtulmaz. **17***Kurtuluş[19] için at boş yere ve gücünden dolayı kurtaramaz. **18***İşte[20] Rabbin gözü kendinden[21] korkanlar ve lütfuna ümitvar olanlaradır. **19***"*O*" canlarını ölümden kurtarır ve onları kıtlık zamanı yaşatır[22]. **20***Canımız[23] Rabbe hazırdır; kurtuluşumuz[24] ve güvenliğimiz "*O*"dur. **21***Çünkü "*O*"nun kutsal adına inandığımız için yüreğimiz[25]. "*O*"nunla seviniyor. **22***Ya Rabb! Sana ümit ettiğimize göre lütfun üzerimizde olsun.

(1) Mez.32/11,97/12,**(2)**Mez.147/1,**(3)**Mez.92/3,144/9, **(4)**Mez. 96/1, 98/1, 144/9, 149/1, İş.42/10, Vah.5/9, **(5)**Mez.11/7, 45/7, **(6)**Mez.119/64, **(7)**Tek.1/6 ve 7, İbr.11/3, II.Petr.3/5, **(8)**Tek.2/1, **(9)**Eyp.26/13,**(10)**Tek.1/9,Eyp.26/10,38/8,**(11)**Tek.1/3, Mez.148/5, **(12)**İş.8/10, 19/3, **(13)**Eyp.23/13, Sül.Mes.19/21, İş.46/10,**(14)**Mez.65/4,144/15,**(15)**Çık.19/5,Tes.7/6, **(16)**II.Trh. 16/9,Eyp.28/24,Mez.11/4,14/2,Sül.Mes.15/3,**(17)**Eyp.34/21, Yerm.32/19,**(18)**Mez.44/6,**(19)**Mez.20/7,147/10,Sül.Mes. 21/31, **(20)**Eyp.36/7,Mez.34/15,I.Petr.3/12,**(21)**Mez.147/11, **(22)**Eyp. 5/20, Mez.37/19, **(23)**Mez.62/1 ve 5, 130/6, **(24)**Mez.115/9-11, **(25)**Mez.13/5, Zek.10/7, Yuh.16/32.

34. Mezmur: 1)Davut'un Allah'a hamdi, övgüsü ve bunu başkalarına da teşvik etmesi, 8)Allah'a güvenenin saadeti, 11)Takvaya davet, 15)Doğruların emniyet ve selameti.

Abimelek'in[+] önünde kendini deli göstermesi üzerine, onun tarafından iteklenip gittiği zaman olan Davut'un Mezmurudur.

1*Rabb'e[1] her zaman yalvaracak ve onu anacağım. **2***Canım[2] Rabb ile sevinecek ve alçakgönüllüler[3] işitip coşacaklar. **3***Benimle[4] beraber Rabb`i anınız, birlikte "*O*"nun adını yüceltelim. **4***Rabb`i[5] aradığımda beni kabul ederek tüm korkularımdan kurtardı. **5***"*O*"na bakıp aydınlandılar, yüzleri de utanmadı. **6***Bu[6] çaresiz yalvardı ve Rabb dikilip onu[7] tüm sıkıntılarından kurtardı. **7***Rabb`in Meleği[8] ondan korkanların çevresinde ordu[9] kurarak onları kurtarıyor. **8***Sınayınız[10] ve görünüz ki, Rabb acıyandır ve "*O*"na güvenen[11] adama ne mutlu. **9***Rabb'ten korkun[12] ey kutsal olanlar! Çünkü "*O*"ndan korkanlar hiçbir şeye gereksinim duymazlar. **10***Genç arslanlar[13] bile aç ve çaresiz olurlar; ama Rabbi[14] arayanlar hiçbir zaman çaresiz olmazlar. **11***Ey oğullar gelin beni dinleyin; size Rabb korkusunu[15] öğreteyim. **12***Kimdir[16] o adam ki yaşamayı arzu ediyor ve bir iyilik görmek için günlerini seviyor. **13***Dilini kötülükten ve dudaklarını hile[17] ile söylemekten koru; **14***Kötülükten[18] çekinerek iyilik işle ve esenliği[19] arayarak ona doğru yönel. **15***Rabb'in[20] gözleri doğrular üzerinde ve kulakları onların[21] yalvarışlarındadır. **16***Kötülük[22] edenlerin şanını ve izini yerden kaldırmak için Rabb'in yüzü[23] onlara karşıdır. **17***İyiler yalvarıyor, Rabb da[24] onları dinleyerek tüm sıkıntılarından kurtarıyor. **18***Rabb yüreği[25] yumuşak olanlara[26] yakındır ve ruhu ezilmiş olanları kurtarır. **19***Doğru[27] kişinin başına çok şeyler geliyor; ama Rabb[28] onu herşeyden kurtarıyor. **20***Onun tüm kemiklerini korur ve onlardan[29] biri bile kırılmaz. **21***Kötülük[30] yapan kişiyi yok eder ve doğruluğa karşı olanlar üzerine yargı yağdırır. **22***Rabb[31] kullarının canını fidye ile kurtarır ve "*O*"na katılanların hiçbirini yargılamaz.

(+): Bak I.Sam.21/10-15,**(1)**Efs.5/20, I.Sel.5/18, II.Sel.1/3, 2/13, **(2)**Yerm.9/24,I.Kor.1/31,II.Kor.10/17,**(3)**Mez.119/74,142/7, **(4)**Mez.69/30,Luk.1/46,**(5)**Mat.7/7,Luk.11/9,**(6)**Mez.3/4, **(7)**Ayet 17 ve 19, II.Sam.22/1, **(8)**Dan.6/22, İbr.1/14, **(9)**Bak Tek.32/1 ve 2,II.Krl.6/17,Zek.9/8,**(10)**I.Petr.2/3,**(11)**Mez.2/12, **(12)**Mez.31/23, **(13)**Eyp.4/10,**(14)**Mez.84/11, **(15)**Mez.32/8, **(16)**I.Petr.3/10 ve 11, **(17)**I.Petr.2/22, **(18)**Mez.37/27, İş.1/16 ve 17,**(19)**Rom.12/18,İbr.12/14,**(20)**Eyp.36/7,Mez.33/18, I.Petr. 3/12, **(21)**Ayet 6 ve 17, **(22)**Sül.Mes.10/7, **(23)**Lev.17/10, Yerm. 44/11,Ams.9/4, **(24)**Ayet6,15ve19,Mez.145/19ve20, **(25)**Mez. 51/17, İş.57/15, 61/1, 66/2, **(26)**Mez.145/18, **(27)**Sül.Mes.24/16, II.Tim.3/11ve12,**(28)**Ayet6ve 17, **(29)**Yuh.19/36, **(30)**Mez.94/23, **(31)**II.Sam.4/9, I.Krl.1/29, Mez.71/23, 103/4, Yerm.Mers.3/58.

35. Mezmur:1)Davut'un kendi kurtuluşu ve düşmanlarının yenilgisi için olan duası, 11)Onların haksız işlerini anması, 22)Onlara karşı Rabb'ten istekleri.

Davut'un Mezmurudur.

1*Ya Rabbim[1] benimle dava edenler ile dava et ve benimle cenkleşenler ile[2] cenk et. **2***Kalkan[3] ile koru, yardımıma yetiş. **3***Mızrağını çekerek beni takip edenler karşısına geç. Canıma: Senin kurtuluşun Ben'im, de. **4***Canımı arayanlar utanıp[4] rezil olsunlar ve bana kötülük düşünenler utanarak geri[5] dönsünler. **5***Onlar[6] rüzgâr önünde saman ufağı gibi olsun ve onları Rabb'in Meleği atsın. **6***Yolları karanlık[7] ve kaypak olsun; onları Rabbin Meleği takip etsin. **7***Çünkü sebepsizce benim için tuzaklarını[8] çukurda gizlediler ve hiçbir neden yokken canım için çukur kazdılar. **8***Ansızın[9] üzerlerine afet gelsin, gizlediği[10] tuzaklar kendilerini tutsun ve o belaya uğrasınlar. **9***Canım Rabb ile seviniyor ve "*O*"nun[11] kurtarışıyla sev-

inçten coşacaktır. **10***Tüm kemiklerimle[12] ya Rabb, senin[13] gibi kim vardır? Çaresizi kendisinden güçlü olandan ve çaresiz ile yoksulu kendisine yağma edenden sen kurtarıyorsun. **11***Yalan[14] tanıklar kalkıp bana bilmediğimi sordular. **12***Canımı tüm gereksinimden uzakta bırakarak, iyiliğe[15] karşı ona kötülük yaptılar. **13***Ben ise hasta[16] oldukları zaman çul giyiyordum. Oruçla nefsimi kırıyor, yakarışım[17] koynuma geri dönüyordu. **14***Kardeşlerime yapıyor gibi onlara yapıyordum ve annesi için yas tutan gibi acıyla başımı eğiyordum. **15***Onlar ise aksadığıma[18] sevinerek gülüyorlardı. Vurucular bilmediğim[19] halde bana karşı toplanarak beni[20] parçaladılar. **16***İkiyüzlü dalkavuk ile bana[21] karşı dişlerini gıcırdattılar. **17***Ey Rabbim! Ne zamana dek[22] bakacaksın? Canımı[(+)] onların elinden ve yaşamımı genç aslanların[23] pençesinden kurtar. **18***Büyük[24] kalabalıklar içinde seni çağıracağım. Güçlü kavimde sana hamdedeceğim. **19***Bana[25] bağır, hak hukuk gözetenler üzerime sevinmesin; sebepsizce[26] bana tuzak kuranlar göz[27] kırpmasınlar. **20***Çünkü onlar barış ve esenlik söylemiyor; yeryüzünde uysal duranlara karşı hileli söz düşünüyor. **21***Ağızlarını[28] bana karşı açarak: Hah[29] hah! Gözümüz gördü; diyorlar. **22***Ey ***Yehovah***! Sen[30] gördün susma[31] ya Rabb; benden[32] uzak durma! **23***Ey Allah'ım ve Rabbim; yargım ve davam için uyanık dur, sana övgü[33] sunulsun. **24***Ey Allah'ım Rabb! Adaletine[34] göre beni yargıla[35] ve üzerime[36] sevinmesinler. **25***Yüreklerinde[37] Hah! İstediğimiz oldu, demesin ve onu[38] yuttuk demesinler. **26***Başıma[39] gelenlerden sevinenler birlikte utançla rezil olsunlar. Bana[40] karşı böbürlenenler utançla[41] rezillik giyinsinler. **27***Hakkımın yerine gelmesini isteyenler sevinçle ve ezgilerle[42] coşsunlar. Her an[43] kulunun[44] esenliğini isteyen Rabb ne büyüktür, desinler. **28***Benim[45] sözlerim de adaletini ve hergün hamdını söyleyecektir.

(1) Mez.43/1,119/104,Yerm.Mes.3/58, **(2)**Çıkş.14/25, **(3)**İş.42/13, **(4)**26.Ayet,Mez.40/14,15,70/2 ve 3, **(5)**Mez.129/5, **(6)**Eyp.21/18, Mez.1/4, 83/13, İş.29/5, Hoş.13/3, **(7)**Mez.73/18, Yerm.23/12, **(8)**Mez.9/15, **(9)**I.Sel.5/3, **(10)**Mez.7/15 ve 16, 57/6, 141/9 ve 10,Sül.Mes.5/22, **(11)**Mez.13/5, **(12)**BakMez.51/8, **(13)**Çıkş. 15/11, Mez.71/19, **(14)**Mez.27/12, **(15)**Mez.38/20, 109/3-5, Yerm.18/20, Yuh.10/32, **(16)**Eyp.30/25, Mez.69/10 ve 11, **(17)**Mat.10/13, Luk.10/6, **(18)**Mez.38/17, **(19)**Eyp.30/1, 8 ve 12, **(20)**Eyp.16/9,**(21)**Eyp.16/9,Mez.37/12,Yerm.Mers.2/16, **(22)**Habk.1/13,**(23)**Mez.22/20,**(+)**Veya:***Biriciğimi***,**(24)**Mez.22 /25ve31,40/9,10,11/1,**(25)**Mez.13/4,25/2,38/16, **(26)**Mez.69/4, 109/3, 119/161, Yerm.Mers.3/52, Yuh.15/25, **(27)**Eyp.15/12, S.Mes.6/13, 10/10, **(28)**Mez.22/13, **(29)**Mez.40/15, 54/7, 70/3, **(30)**Çıkş.3/7, Res.İşl.7/34,**(31)**Mez.28/1, 83/1, **(32)**Mez.10/1, 22/11 ve 19, 38/21,71/12,**(33)**Mez.44/23,80/2,**(34)**II.Sel.1/6, **(35)**Mez.26/1, **(36)**19.Ayet,**(37)**Mez.27/12,70/3,140/8,**(38)**Yerm. Mers.2/16,**(39)**4.Ayet,Mez.40/14,**(40)**Mez.38/16,**(41)**Mez. 109/29, 132/18,**(42)**Rom.12/15, I.Kor.12/26, **(43)**Mez.70/4, **(44)**Mez.149/4, **(45)**Mez.50/15, 51/14, 71/24.

36. Mezmur: 1)Kötülerin Fitne düşünceleri, 5)Rabbin lütfunun büyük olduğu, 10)Davut'un iyiler için Allah'ın bağışını istemesi.

Müzik hocası için Rabbin kulu Davut'un Mezmurudur.

1*Kötülerin isyanı için yüreğimin içinde bu sözler gizli: Onun[(1)] gözleri önünde Allah korkusu yoktur. **2***Çünkü kendi suçu ortaya çıkıp belli olmaz diye kendi[(2)] kendisini aldatıyor. **3***Ağzının sözleri kötülük ve hiledir[(3)] iyilik etmek için akıllıca[(4)] hareket etmeyi bıraktı. **4***Yatağında[(5)] kötülük düşünüyor; iyi[(6)] olmayan yol üzerinde duruyor ve düşmanlıktan tiksinmez. **5***Ya Rabb! Lütfun[(7)] göklere ve sadakaların bulutlara varıyor. **6***Senin adaletin yüksek dağlar gibidir; senin işlerin[(8)] büyük bir denizdir. Evet Rabbim! İnsanı[(9)] ve hayvanı sen gözetiyorsun. **7***Ey Allah'ım! Senin lütfun[(10)] ne değerli; bu yüzden Adem oğulları kanatlarının[(11)] altına sığınıyor. **8***Evinin[(12)] bereketinden doyacaklar ve onlara senin nefis[(13)] nehirinden[(14)] içireceksin. **9***Çünkü[(15)] yaşam kaynağı sendedir ve senin[(16)] ışığınla aydınlanacağız. **10***Lütfunu seni[(17)] tanıyanlara ve adaletini yüreği[(18)] sağlam olanlara her an ver. **11***Gururluların ayağı üzerime gelmesin ve kötülerin eli beni sarmasın. **12***Kötülük işleyenler oraya düştüler, yıkıldılar ve birdaha ayağa[(19)] kalkmadılar.

(1) Rom.3/18,**(2)**Tes.29/19,Mez.10/3,49/18,**(3)**Mez.12/2, **(4)**Yerm.4/22,**(5)**Sül.Mes.4/16,Mik.2/1,**(6)**İş.65/2,**(7)**Mez. 57/10, 108/4, **(8)**Eyp.11/9,Mez.77/19, Rom.11/33, **(9)**Eyp.7/20,Mez. 145/9,I.Tim.4/10, **(10)**Mez.31/19, **(11)**Rut.2/12, Mez.17/8, 91/4, **(12)**Mez.65/4,**(13)**Mez.16/11,**(14)**Eyp.20/17,Vah.22/1, **(15)**Yerm. 2/13,Yuh.4/10ve14,**(16)**I.Petr.2/9, **(17)**Yerm.22/16, **(18)**Mez.7/10, 94/15, 97/11, **(19)**Mez.1/5.

37. Mezmur: 1)Doğru ile kötünün durumlarını ayırt ederek, Allah'a güvenle ümit etmek için Davut'un ezgisi.

1*Kötüler[(1)] için üzülme, kötülük işleyenleri de kıskanma. **2***Çünkü onlar ot[(2)] gibi çabuk biçilip, yeşil ot gibi kuruyacaklardır. **3***Rabbe güven ve iyilik yap; yerde yaşa ve yemeğin hak olsun. **4***Rabb'te sevinçli[(3)] ol "*O*" da sana yüreğinin dileğini verecektir. **5***Yolunu[(4)] Rabbe teslim edip "*O*"na güven; *"O"* da seni başartacaktır. **6***Senin doğruluğunu[(5)] ışık gibi ve hakkını öğle vakti gibi yapacak. **7***Rabbe[(6)] teslim ol ve "*O*"na[(7)] uy. Yolunda[(8)] galip olan ve hileyle çalışan kimse için[(9)] incinme. **8***Öfkeden uzaklaşıp şiddeti bırak. Kötülük etmek için asla incinme. **9***Çünkü kötüler[(10)]

yok olacak; ama Rabbe uyanlar dünyayı[11] miras alacak. **10***Az bir[12] zaman sonra kötülük kalkacak ve onun yeri[13] bir daha bulunmayacak. **11***Ama[14] kendini olgunlukla tutanlar; yeri miras alarak büyük barış içinde mutlulukla yaşayacaklar. **12***Kötü doğruya karşı tuzaklar kurar ve üzerine[15] karşı dişlerini gıcırdatır. **13***Rabb onun[16] gününün geldiğini görerek onu azarlıyor[17]. **14***Kötüler, çaresizler ile yoksulları düşürmek ve yolları sağlam olanları öldürmek için kılıç çekip yaylarını geriyor. **15***Kılıçları[18] kendi yüreklerine girecek ve yayları kırılacaktır. **16***Doğruların[19] az bir şeyi birçok kötünün malından daha iyidir. **17***Çünkü kötülerin[20] güçleri kırılacaktır; ama doğruların destekçisi Rabb'tir. **18***Rabb[21] doğruların günlerini biliyor ve mirasları sonsuzlarca[22] duruyor. **19***Onlar afet gününde utanmayacak ve kıtlık[23] gününde doyacaklardır. **20***Ama kötüler yok olacak ve Rabbin düşmanları kuzuların yağı gibi kaybolacak ve duman[24] gibi uçacaklardır. **21*** Kötüler ödünç alıyor ve birdaha geri vermiyorlar; ama doğru[25] kişi acıyor ve onu geri veriyor. **22***Çünkü[26] "*O*"nun tarafından kutlu olanlar yeri miras alacaklar; hainler ise darmadağın[27] olacaktır. **23***İyi adamın[28] adımları Rabb tarafından sağlam olur ve Rabb onun yollarından hoşnuttur. **24***Düşerse[29] yere serilmiyor; çünkü onun destekçisi Rabb'tir. **25***Genç idim ve yaşlandım; ama doğru kişinin yıkıldığını ve soyunun ekmek dilendiğini[30] hiç görmedim. **26***Her gün[31] acıyarak ödünç veriyor ve soyu kutlu oluyor. **27***Kötülerden[32] sakının ve iyilik yapınız; böyle yapmakla sonsuzlarca kalacaksınız. **28***Çünkü[33] Rabb adaleti seviyor ve gerçekçi olanları bırakmıyor. Onlar sonsuzlar boyunca korunacak; ama kötülerin[34] soyu ortadan kaybolacaktır. **29***Doğrular yeri[35] miras alarak orada sonsuzlarca yaşayacaklar. **30***Doğruların[36] ağzı bilgelik konuşuyor ve dilleri doğruluk söylüyor. **31***Allah'ın[37] yasaları yüreğinde olduğundan ayağı kaymıyacaktır. **32***Kötü[38] doğruyu gözlüyor ve onu öldürmeye fırsat kolluyor. **33***Rabb onu eline[39] bırakmayacak ve yargılandığında[40] ona yargı giydirmeyecektir. **34***Rabbe[41] hazır ol. "*O*"nun yollarını tut ve "*O*" da yeri miras almak için seni yükseltecektir. Sen de kötülerin[42] yok edilişini göreceksin. **35***Güç sahibi[43] bir kötü gördüm; bittiği yerde duran yeşil bir ağaç gibi yayılmıştı. **36***Ama[44] geçti ve işte yok oldu. Onu aradığımızda bulunamadı. **37***Doğruya dikkat ve güvenire doğru bak. Çünkü[45] barış içinde olanların geleceği iyi olacak. **38***Asiler[46] büsbütün yok oluyor ve kötülerin sonu ölümdür. **39***Ama[47] doğruların kurtuluşu Rabb tarafından oluyor ve sıkıntı[48] zamanı onların kalesi "*O*"dur. **40***Rabb onlara[49] yardım edip kaçış veriyor ve onları kötülerden kurtarıp kendine[50] güvendikleri için kurtarıyor.

(1)7.Ayet, Mez.73/3, Sül.Mes.23/17, 24/1 ve 19, **(2)**Mez.90/5 ve 6,**(3)**İş.58/14, **(4)**Mez.55/22, Sül.Mes.16/3, Mat.6/25, Luk.12/22, I.Petr.5/7,**(5)**Eyp.11/17,Mik.7/9,**(6)**Mez.62/1,**(7)**İş.30/15, Yerm. Mers.3/26,**(8)**1,ve8.Ayet,Yerm.12/1,**(9)**Mez.73/3,Efs.4/26, **(10)**Eyp.27/13ve14,**(11)**11, 22 ve 29.Ayet, İş.57/13, **(12)**İbr.10/36 ve37,**(13)**Eyp.7/10,20/9,**(14)**Mat.5/5,**(15)**Mez.35/16, **(16)**I.Sam. 26/10, **(17)**Mez.2/4, **(18)**Mik.5/6, **(19)**Sül.Mes.15/16, 16/8, I.Tim.6/6, **(20)**Eyp.38/15, Mez.10/15, Hez.30/21 ve diğ., **(21)**Mez.1/6,**(22)**İş.60/21,**(23)**Eyp.5/20,Mez.33/19,**(24)**Mez. 102/3,**(25)**Mez.112/5ve9,**(26)**Sül.Mes.3/33,**(27)**9.Ayet, **(28)**I.Sam. 2/9, Sül.Mes.16/9, **(29)**Mez.34/19 ve 20, 40/2, 91/12, Sül.Mes.24/16, Mik.7/8, II.Kor.4/9, **(30)**Eyp.15/23, Mez.59/15, 109/10, **(31)**Tes.15/8 ve 10, Mez.112/5 ve 9, **(32)**Mez.34/14, İş1.1/16ve17,**(33)**Mez.11/7,**(34)**Mez.21/10,Sül.Mes.2/22, İş.14/20,**(35)**Sül.Mes.2/21,**(36)**Mat.12/35,**(37)**Tes.8/8, Mez.40/8, 119/98, İş.51/7, **(38)**Mez.10/8, **(39)**II.Petr.2/9, **(40)**Mez.109/31, **(41)**9.Ayet, Mez.27/14, Sül.Mes.20/22, **(42)**Mez.52/5 ve 6, 91/8, **(43)**Eyp.5/3, **(44)**Eyp.20/5, **(45)**İş.32/17, 57/2, **(46)**Mez.1/4, 52/5, **(47)**Mez.3/8, **(48)**Mez.9/9, **(49)**İş.31/5, **(50)**I.Trh.5/20, Dan.3/17 ve 28, 6/23.

38. Mezmur: 1)Davut'un kendi yasını, sıkıntısını söyleyerek Allah'tan yardım istemesi.
Davut'un anma için olan Mezmurudur.
1*Ya Rabb[1] beni şiddetle azarla; ama öfkenle terbiyeleme. **2***Çünkü[2] okların bana saplandı ve elin üzerime[3] iniyor. **3***Öfkenden dolayı bedenimde sağlık kalmadı ve günahlarım nedeniyle kemiklerim[4] rahat etmiyor. **4***Günahlarım[5] başımdan aşarak ağır bir yük gibi üzerime[6] geliyor. **5***Zevklerim yüzünden yaralarım kokuşup çürüyor. **6***İki büklüm eğildim[7] ve her gün[8] üzgün geziyorum. **7***Çünkü belim ateş gibi yanıyor[9] ve bedenimde[10] sağlık kalmadı. **8***Gücüm kesildi, çok eziliyorum. Yüreğimin sıkıntılarından[11] bağırıyorum. **9***Ey Rabb'im tüm isteğim önündedir ve çağrışım senden gizli değildir. **10***Yüreğim titriyor, gücüm beni terk ediyor ve gözlerimin[12] ışığı bile artık bende kalmadı. **11***Dostlarımla[13] yoldaşlarım başıma gelen belalardan[14] dolayı benden uzak duruyor; akrabalarım[15] da uzaktan bakıyorlar. **12***Canımı arayanlar tuzak[16] kuruyor, yıkılmamı bekliyorlar ve kötülük[17] söyleyerek her gün hile[18] düşünüyorlar. **13***Ben[19] ise sağır gibiyim, işitemiyorum; ağzını[20] açamayan bir dilsiz gibiyim. **14***İşitmeyen ve ağzında yanıt olmayan bir adam gibiyim. **15***Çünkü ya Rabb! Ümidim[21] sanadır. Ey Allah'ım Rabb! Sen yanıtlayacaksın. **16***Üzerime sevinmesinler[22] dedim; ayağım[23] kayınca bana karşı[24] daha çok gururlanıyorlar. **17***Ben aksak yürümeye hazırım ve sorunum her an önüm-

dedir. **18*** Çünkü suçumu[25] söylüyor ve günahlarım[26] için üzülüyorum. **19*** Evet düşmanlarım diri ve güçlüdür; bana nedensizce[27] kötülük yapanlar artıyor. **20*** İyiliğe karşı[28] kötülük edenler iyiliğe[29] uyduğum için bana düşmanlık besliyorlar. **21*** Ya Rabb! Beni bırakma. Ey Allah'ım[30] benden uzak olma. **22*** Ey! Kurtuluşum[31] olan Rabb, yardımıma çabuk yetiş.

(1) Mez.6/1, **(2)**Eyp.6/4, **(3)**Mez.32/4, **(4)**Mez.6/2, **(5)**Ezr.9/6, Mez.40/12,**(6)**Mat.11/28,**(7)**Mez.35/14, **(8)**Eyp.30/28, Mez.42/9, 43/2, **(9)**Eyp.7/5, **(10)**3. Ayet, **(11)**Eyp.3/24, Mez.22/1, İş.59/11, **(12)**Mez.6/7,88/9,**(13)**Mez.31/11,**(14)**Luk.10/31,**(15)**Luk. 23/49, **(16)**II.Sam.17/1-3,**(17)**II.Sam.16/7ve8, **(18)**Mez.35/20, **(19)**Bak. II.Sam.16/10,**(20)**Mez.39/2ve9,**(21)**II.Sam.16/12,Mez.39/7, **(22)**Mez.13/4,**(23)**Tes.32/35,**(24)**10.Mez.,**(25)**Mez.32/5,Sül. Mes. 28/13, **(26)**II.Kor.7/9 ve 10, **(27)**Mez.35/19, **(28)**Mez.35/12, **(29)**Bak I.Petr.3/13, I.Yuh.3/12, **(30)**Mez.35/22, **(31)**Mez.27/1, 62/2 ve 6, İş.12/2.

39. Mezmur: 1)Davut'un içten gelen acısı, 4)Yaşamın geçiciliği, 7)Problemi olanların Rabbe sığınması.

Müzik hocası Yedutun'a[1] Davut'un Mezmurudur.

1* Dilimle günah etmemek için yollarıma[2] özen gösterecek ve kötü[3] kişi önünde ağzımı[4] bağlayacağım. **2*** Söylemeyerek[5] dilsiz kalıyor, iyilik hakkında bile susuyor ve yaralarım sızlıyor. **3*** Yüreğim içimde kavruluyor, korkularım artıyor[6] ve o zaman dilimle söylüyorum: **4*** Ey! Rabb'im[7] sonumun ve günlerimin ne kadar olacağını bana bildir ve ben de ne kadar geçici olduğumu bileyim. **5*** İşte günlerimi bir karış kadar yaptın, yaşamım[8] senin yanında bir hiç gibidir. Gerçekten[9] her adam en iyi halinde bile büsbütün boştur. Sela. **6*** Gerçekten insan bir hayalet[10] gibi geziyor ve gerçekten boş yere telaş ediyor; sonunda kimin[11] eline geçeceğini bilmeden mallar biriktiriyor. **7*** Öyle ise ya Rabb; şimdi neyi bekleyeyim? Ümidim[12] sendedir. **8*** Beni bütün isyanımdan kurtar, aptalların[13] önünde beni rezil etme. **9*** Dilsiz[14] olup ağzımı açtım; çünkü sen[15] yaptın. **10*** Gönderdiğin[16] belaları benden uzaklaştır; elinin vuruşuyla mahvoluyorum. **11*** İnsanı suçu için gücünle terbiye ettiğinde onun[17] sevdiği şeyleri güvenin bozduğu gibi yok edersin. Gerçekten[18] her insan geçicidir. Sela. **12*** Ey! Rabb'im duamı duy ve çağrıma kulak ver; gözyaşlarıma sessiz kalma. Böylece tüm[19] atalarım gibi yanında[20] garip ve misafirim. **13*** Bana[21] zaman tanı. Tâ ki; göçüp gitmeden[22] önce mutlu olayım.

(1)I.Trh.16/41,25/1, Mez.62/77 serkelâm, **(2)**I.Krl.2/4, II.Krl. 10/31,**(3)**Kol.4/5,**(4)**Mez.141/3,Yakb.3/2,**(5)**Mez.38/13, **(6)**Yerm. 20/9, **(7)**Mez.90/12, 119/84, **(8)**Mez.90/4, **(9)**11.Ayet, Mez.62/9, 144/4, **(10)**I.Kor.7/31, Yakb.4/14, **(11)**Eyp.27/17, Vaiz.2/18, 21 ve 26, 5/14, Luk.12/20 ve 21, **(12)**Mez.38/15, **(13)**Mez.44/13, 79/4, **(14)**Lev.10/3, Eyp.40/4ve5,Mez.38/13, **(15)**II.Sam.16/10, Eyp. 2/10,**(16)**Eyp.9/34,13/21,**(17)**Eyp.4/19, 13/28,İş.50/9, Hoş.5/12, **(18)**5.Ayet,**(19)**Tekç47/9,**(20)**Lev.25/23, I.Trh.29/15, Mez.119/19, II.Kor.5/6,İbr.11/13, I.Petr.1/17, 2/11, **(21)**Eyp.10/20, 21, 14/5 ve 6, **(22)**Eyp.14/10-12.

40. Mezmur: 1)Rabbe güvenmenin getireceği iyilikler, 6)Tanrı'ya itaatın kurbanlardan daha değerli olduğu, 11)Davut'un sıkıntıda iken Allah'a güvenmesi.

Müzik hocası için Davut'un Mezmurudur.

1* Arzuyla[1] Rabbi bekledim. *"O"* da bana kulağını eğerek sesimi duydu. **2*** Beni ölüm çukurundan, batak[2] çamurdan çıkarıp ayaklarımı[3] kaya üzerinde durdurarak adımlarımı[4] sağlamlaştırdı. **3*** Ağzıma[5] yeni bir ezgi; yani Allah'ımıza hamd koydu. Birçokları[6] görüp korkacak ve Rabb'e güvenecekler. **4*** Ne mutludur[7] o adam ki gururlular[8] ve yalana sapmış olanlara bakmayarak ümidini Rabb'e bırakır. **5*** Ey! Allah'ım Rabb, gösterdiğin[9] acayip işler ve bize olan[10] düşüncelerin çoktur. Onları önünde kimse anlatamaz ve onları anlatmaya kalksam sayılamaz. **6*** Kurban[11] ve sunulardan hoşnut olmadın, kulaklarımı açtın ve sunu ile günah kurbanı istemedin. **7*** O zaman "*İşte geliyorum*" Kitabın tomarında hakkımda[12] yazıldığı gibi. **8*** Ey Allah'ım! İradeni[13] yapmak için seviniyorum ve senin şeriatın yüreğimdedir[14] dedim. **9*** Büyük[15] kalabalık içinde adaleti bildirdim; İşte dudaklarımı[16] kapatmadın Rabbim; bu sence de[17] biliniyor. **10*** Senin adaletini[18] yüreğimin içine koydum, koruyuculuğunu ve kurtarıcılığını söyledim; lütuflarını ve gerçekliğini büyük kalabalıklardan gizli tutmadım. **11*** Sen de ya Rabb, acımanı benden kaldırma. Lütfun[19] ve gerçekliğin beni her an korusun. **12*** Çünkü sayısızca kötü şeyler beni kuşattı, günahlarım[20] bana yetişti ve göremiyorum bile. Başımın saçlarından daha çok oldukları için yüreğim[21] bayılıyor. **13*** Evet Rabbim beni[22] kurtarmaya razı ol; ya Rabbim yardımıma çabuk yetiş. **14*** Beni yok[23] etmek için canımı arayanların tümü utansın, rezil olsun ve başıma gelen kötü şeyleri isteyenlerin tümü gerisin geriye dönsün; utançla yüzleri kızarsın. **15*** Bana hah[24] hah! diyenler ayıpları yüzünden[25] mahvolsun. **16*** Seni[26] isteyenlerin tümü seninle sevinerek sevinçten coşsunlar ve senin kurtuluşunu sevenler sonsuzlarca[27] Rabb yücelensin, desinler. **17*** Ben ise zavallı[28] bir yoksulum. Beni Rabb gözetiyor[29] imdadım ve kurtuluşum sensin ey Allah'ım! Sakın gecikme.

(1) Mez.27/14,37/7,**(2)**Mez.69/2ve14,**(3)**Mez.27/5,**(4)**Mez. 37/23, **(5)**Mez.33/3,**(6)**Mez.52/6, **(7)**Mez.34/8, Yerm.17/7,

(8) Mez.101/3 ve 7, **(9)**Çıkş.15/11, Eyp.5/9, 9/10, Mez.71/15, 92/5, 139/6 ve 17, **(10)**İş.55/8, **(11)**I.Sam.15/22, Mez.50/8, 51/16, İş.1/11, 66/3, Hoş.6/6, Mat.9/13, 12/7, İbr.10/5, **(12)**Luk.24/44, **(13)**Mez.119/1624,47ve92, Yuh.4/34, Rom.7/22, **(14)**Mez.37/31, Yerm.31/33,II.Kor.3/3,**(15)**Mez.22/22ve25,35/18,**(16)**Mez. 119/13,**(17)**Mez.139/2,**(18)**Res.İşl.20/20ve27,**(19)**Mez.43/3, 57/3,61/7,**(20)**Mez. 38/4, **(21)**Mez.73/26, **(22)**Mez.70/1 ve diğ., **(23)**Mez.35/4ve26,70/2,3ve71/13, **(24)**Mez.70/3, **(25)**Mez.73/19, **(26)**Mez.70/4, **(27)**Mez.35/27, **(28)**Mez.70/5, **(29)**I.Petr.5/7.

41. Mezmur: 1)Merhametlilere Allah'ın merhameti, 4)Davut'un şikayeti, 10)Allah'tan yardım istemek.
Müzik hocası için Davut'un Mezmurudur.
1*Ne mutlu yoksulları[1] gözeten kimseye; afet gününde Rabb onu kurtaracaktır. **2***Rabb onu koruyarak yaşatacak, yeryüzünde mutlu olacaktır ve sen[2] onu düşmanlarının eline teslim etmeyeceksin. **3***Hasta yatağında Rabb ona güç verecek ve rahatsızlık gününde sen onun yatağını sereceksin. **4***Ben ise; ya Rabb! Bana acı, canımı koru çünkü[3] sana karşı suçluyum, dedim. **5***Düşmanlarımdan kimler benim için: 'Ne zaman ölecek ve adı yok olacak? Diyorlar. **6***Biri beni görmeye geldiğinde boş şeyler[4] diyor ve yüreği kendine kötülük toplayarak dışarıya çıktığında ona söylüyor. **7***Bana kötülük yapanların tümü birlikte benim için fısıldayarak bana karşı kötülük düşünüyorlar. **8***Kötü birşey onun başına geldi ve artık yattığı yerden kalkmayacaktır, diyorlar. **9***Güvendiğim[5] ve ekmeğimi[6] yiyen dostum topuğunu üzerime kaldırdı. **10***Ama ya Rabb! Sen bana acı ve beni ayağa kaldır. Ben de onlara karşılığını vereyim. **11***Düşmanım üzerime öğünmediğinden senin benden razı olduğunu biliyorum. **12***Sen beni olgunlukla güçlendiriyor ve önünde her an sarsılmaz[7] kılıyorsun. **13***İsrail'in[8] Allah'ı Rabb; başlangıçsız öncelikten sonsuzluğa dek kutlu olsun. Amin; sem, amin.

(1)Sül.Mes.14/21,**(2)**Mez.27/12,**(3)**Mez.6/2, 147/3, **(4)**Mez.12/2, Sül.Mes.26/24-26, **(5)**II.Sam.15/12, Eyp.19/19, Mez.55/12,13 ve 20, Yerm.20/10, **(6)**Obad.7, Yuh.13/18, **(7)**Eyp.36/7, Mez.34/15, **(8)**Mez.106/48.

42. Mezmur: 1)Davut'un Allah'ın Evinde İbadete katılması, 5)Allah'a güvenmek için kendi kendini sıkıştırması.
Müzik hocası için Korah oğullarının şiiridir.
1*Geyik akar suları nasıl özlüyorsa; canım da seni öyle özlüyor ey Allah'ım! **2***Canım[1]Allah'a, "***Hay***" olan[2] Allah'a susuyor; ne zaman gelip Allah'ın önünde görüneceğim? **3***Bana[3] her gün: 'Allah'ın nerede?' dediklerinde; gece gündüz gözyaşlarım[4] bana yemek oluyor. **4***Bu şeyleri anımsadıkça[5] içimde canımın arzusunu döküyorum. Keşke bir alayla yürüyerek, bayram[6] yapan kalabalıklarla, ezgiler ve şükür sesiyle Allah'ın Evine gideydim. **5***Ey canım[7] niçin kederlisin ve içimde sıkılıyorsun? Ümidim[8] Allah'ta olsun; çünkü yüzünün kurtarışı için *"O"*na yine hamd edeceğim. **6***Ey Allah'ım canım içimde sıkılıyor; bu yüzden Erden diyarından ve Hermon dağlarıyla Misar dağından seni anacağım. **7***Senin[9] sellerinin çağlayışıyla, deniz denize ses vererek suların[10] ve dalgalarının hepsi üzerimden geçtiler. **8***Rabb gündüzün kendi lütfunu[11] buyuracak ve tüm gece[12] boyunca onu anarak yalvarışım yaşamımın Allah'ına olacaktır **9***Kayam olan Allah'a: 'Beni niçin[13] unuttun', niçin düşmanımın zulmü nedeniyle üzgün gezeyim? Diyeceğim. **10***Kemiklerimi kırıyor gibi düşmanlarım her gün[14] bana: 'Allah'ın nerededir'? Diyerek dalga geçiyor. **11***Ey canım[15] niçin kederlisin? Ve içimde niçin sıkılıyorsun? Ümidim Allah'ta olsun; çünkü *"O"*na hamd edeceğim. Yüzümün kurtuluşu ve Allah'ım *"O"*dur.

(1) Mez.63/1, 84/2, Yuh.7/37, **(2)**I.Sel.1/9, **(3)**10.Ayet, Mez.79/10, 115/2, **(4)**Mez.80/5, 102/9, **(5)**Eyp.30/16, Mez.62/8, **(6)**İş.30/29, **(7)**11.Ayet,Mez.43/5,**(8)**Yerm.Mers.3/24,**(9)**Yerm.4/20, Hezk. 7/26, **(10)**Mez.88/7, Yuns.2/3, **(11)**Lev.25/21, Tes.Tes.28/8, **(12)**Eyp.35/10, Mez.32/7, 63/6, 149/5, **(13)**Mez.38/6, 43/2, **(14)**3.Ayet, Yoel 2/17, Mik.7/10, **(15)**Ayet 5, Mez.43/5.

43. Mezmur: 1-5) Davut'un Allah'a güveni.
1*Ey! Allah'ım[1] davamı gör ve inancı olmayan milletlere karşı hakkımı[2] gözet. Beni dalevereci kötü adamdan koru. **2***Çünkü[3] beni koruyan Allah sensin. Niçin beni bırakıyorsun? Düşmanımın[4] zulmü nedeniyle niçin yasla gezeyim? **3***Işığını[5] ve gerçekliğini gönder; bunlar bana tanıklık yaparak beni kutsal[6] dağına ve evine yerleştirsin. **4***Evet Allah'ım sunağın memnun olsun ve sevincimin kaynağı olan Allah'ın önüne gideyim. Sana, ey İlâhım olan Allah! Tanburla hamd edeyim. **5***Ey canım[7] niçin yaslısın? Ve içimde niçin sıkıntı çekiyorsun? Çünkü *"O"*na yine hamd edeceğim. Yüzümün kurtuluşu ve Allah'ım *"O"*dur.

(1) Mez.26/1, 35/24, **(2)**Mez.35/1, **(3)**Mez.28/7, **(4)**Mez.42/9, **(5)**Mez.40/11, 57/3, **(6)**Mez.3/4, **(7)**Mez.42/5 ve 11.

44. Mezmur: 1)Allah'ın kendi kavmine yaptığı lütufları anmak, 9)Kötülüklerden olan şikayeti, 17)Sadık kalacağını söylemesi, 24)Ve kurtuluş için olan duası.
Müzik hocası için Korah oğullarının şiiridir.
1*Ey Allah[1] atalarımız eski günlerde; yani kendi günlerinde yaptığın işi bize anlattılar. Biz de kendi kulaklarımızla duyduk. **2***Sen[2] elinle ulusları yerlerinden çıkarıp onları diktin; milletleri sıkıştırıp onları yaydın. **3***Onlar ülkelere[3] kendi kılıçları ile

egemen olmadılar; ama kendi gücünle onları kurtarmak için sağ elinle, pazun ve yüzünün ışığıyla yaptın; çünkü[4] onlardan razıydın. **4***Ey[5] Allahım! Sen benim kralımsın, Yakup'un kurtuluşunu buyur. **5***Düşmanlarımızı[6] senin yardımınla yere vuracağız ve bize karşı gelenleri senin adınla darmadağın edeceğiz. **6***Çünkü yayıma[7] güvenmem ve kılıcım beni kurtarmaz. **7***Ama düşmanlarımızdan sen bizi kurtardın ve bize[8] kötülük yapanları utandırdın. **8***Her gün Allah[9] ile övünüyoruz. Senin adına sonsuzlarca hamd edeceğiz. Sela. **9***Sen[10] bizi bıraktın ve utandırdın; askerlerimizle çıkmıyorsun. **10***Düşman[11] önünden bizi geriye attın, bize kötülük besleyenlere yağma olduk. **11***Sanki biz onlara koyunlar[12] gibi talim aleti olduk ve bizi[13] milletler arasında dağıttın. **12***Kendi[14] halkını bedava sattın ve değerleri ile kâr etmedik. **13***Bizi[15] komşularımıza rezil ve çevremizde olanlara bir eğlence ve gülünç yaptın. **14***Biz milletlere[16] öykü ve milletlerin baş[17] sallaması için aralarında bir neden olduk. **15***Bana acı verip sövenin sesinden ve düşmanlıkla[18] intikam isteyenin önünden... **16***Her gün düşkünlüğüm önümde olup, yüzümün utancı beni örtüyor. **17***Bunların[19] tümü başımıza geldi; ama seni unutmadık ve andına hainlik etmedik. **18***Yüreğimiz geri dönmedi, adımlarımız[20] senin yollarından sapmadı. **19***Şöyle ki çakalların[21] yerinde bizi ezdin ve ölüm[22] gölgesiyle bizi kapladın. **20***Eğer Allah'ımızın adını unutmuş veya garip bir ilâha[23] ellerimizi uzatmış olsaydık; **21***Allah[24] bunu bilmez mi? Çünkü yüreğin gizli yerlerini bilen *"O"*dur. **22***Senin için hergün öldürülüyor[25] boğazlanacak koyunlar gibi oluyoruz. **23*** Uyan[26] ya Rabb, niçin uyuyorsun? Övülesin ey sonsuz! Bizi[27] reddetme. **24***Niçin yüzünü gizliyor[28] düşkünlüğümüzü ve gereksinimizi unutuyorsun? **25***Çünkü[29] canımız toprağa kadar eğilip karnımız yere yapışıyor. **26***Çağrımıza ayağa kalk ve lütfun için bizi kurtar.

(1)Çık.12/26, 27, Mez.78/3, **(2)**Çıkş.15/17, Tes.7/1, Mez.78/55, 80/8, **(3)**Tes.8/17, Yeş.24/12, **(4)**Tes.4/37, 7/7 ve 8, **(5)**Mez.74/12, **(6)**Danç8/4, **(7)**Mez.33/16, Hoş.1/7, **(8)**Mez.40/14, **(9)**Mez.34/2, Yerm.9/24, Rom.2/17, **(10)**Mez.60/1 ve 10, 74/1, 88/14, 89/38, 108/11, **(11)**Lev.26/17, Tes.28/25, Yeş.7/8 ve 12, **(12)**Rom.8/36, **(13)**Tes.4/27, 28/64, Mez.60/1, **(14)**İş.52/3, 4, Yerm.15/13, **(15)**Tes.28/37, Mez.79/4, 80/6, **(16)**Yerm.24/9, **(17)**II.Krl.19/21, Eyp.16/4, Mez.22/7, **(18)**Mez.8/2, **(19)**Dan.9/13, **(20)**Eyp.23/11, Mez.119/51,107,**(21)**İş.34/13,35/7,**(22)**Mez.23/4, **(23)**Eyp.11/13, Mez.68/31,**(24)**Eyp.31/14,Mez.139/1,Yerm.17/10, **(25)**Rom.8/36, **(26)**Mez.7/6, 35/23, 59/4, ve 78/65, **(27)**9.Ayet, **(28)**Eyp.13/24, Mez.13/1, 88/14, **(29)**Mez.119/25.

45. Mezmur: 1)Mesih'in görünüşü ve yüzü; egemenliğinin büyüklüğü ile fazileti, 10)Cemaatların vazifeleri ve şerefli yürüyüşleri.
Şoşannım[1] üzere müzik hocası için Korah oğullarının şiir ve sevgi ilâhisidir.
1*Yüreğimde hoş bir söz kaynıyor. Yaptığımı kral için söylüyorum. Dilim usta bir yazıcının kalemidir. **2***Sen güzellik yönüyle Adem oğullarından daha çekicisin. Dudakların[2] üzerinden lütuf dökülüyor, bu yüzden Allah seni sonsuzlar boyunca kutlu kılacak. **3***Ey güç[3] sahibi! Şerefin ve görkeminle kılıcını[4] kuşan. **4***Görkeminde[5] gerçek vakar ve adalet için zaferle bir süvari gibi ol. Sağ elinde sana olağanüstü şeyler gösterecektir. **5***Okların sivri olsun, kralın düşmanlarının yüreğine saplansın ve kavimler elinin altına düşecektir. **6***Ey Allah! Senin[6] Tahtın sonsuzluk boyunca sürüyor ve Senin egemenlik asası doğruluğu gösteriyor. **7***Doğruluğu[7] severek kötülükten tiksindin ve bu yüzden; Ey! Allah[8] senin Allah'ın seni[9] yoldaşlarından daha çok sevinç[10] yağıyla mesh etti. **8***Giysilerinin[11] tümü saf mür, öd ve tarçındır. Fildişi saraylardan kirişli çalgılar seni sevindiriyor. **9***Kralların[12] kızları senin gözde kadınlarının arasındadır ve kral Ofir diyarı altınıyla donanmış sağında[13] duruyor. **10***Ey kız! Dinle ve bak; kulağını eğ! Kavmin[14] ile babanın evini de bırak. **11***Kral senin yüzünü görmek istiyor; çünkü "*O*"[15] senin efendindir ve sen de ona kulluk et. **12***Sur kızı; kavmin zenginleri[16] hediyeler ile gelerek senin onay vermeni isteyecekler. **13***Kralın kızı[17] kendi odasında çok şanlıdır ve giysileri altın tel ile dokunmuştur. **14***İşlemeli giysisiyle kralın[18] önüne götürülecektir. Ona eşlik eden bakireler de sana getirilecekler. **15***Onlar sevinçle ve sevinçten coşarak götürülüp kralın sarayına gireceklerdir. **16***Ataların yerine oğulların olacak ve onları tüm yeryüzünde başkanlar[19] yapacaksın. **17***Adını[20] asırlarca söyleteceğim; bunun için milletler sana sonsuzlarca hamd edecekler.

(1) Mez.69ve80,**(2)**Luk.4/22,**(3)**İş.9/6,**(4)**İş.49/2,İbr.4/12,Vah. 1/16,19/15,**(5)**Vah.6/2,**(6)**Mez.93/2,İbr.1/8,**(7)**Mez.33/5,**(8)**İş. 61/1,**(9)**I.Krl.1/39ve40,**(10)**Mez.21/6,**(11)**Neş.Neş.1/3, **(12)**Neş. Neş.6/8,**(13)**BakI.Krl.2/19,**(14)**BakTes.21/13,**(15)**Mez.95/6, İş. 54/5,**(16)**Mez.22/29,72/10,İş.49/23,60/3,**(17)**Vah.19/7ve8, **(18)** Neş. Neş.1/4, **(19)**I.Petr.2/9, Vah.1/6, 5/10, 20/6, **(20)**Malh.1/11.

46. Mezmur: 1)Sıkıntı zamanında Allah'a güvenç.
Müzik hocası için Alamot[1] üzere Korah oğullarının ilâhisidir.
1*Allah bize sığınak[2] ve güçtür; sıkıntılarda[3] hazır olan bir yardımcıdır. **2***Bu yüzden yeryüzü sarsılsa ve dağlar deniz ortasına atılsa; **3***Sular[4] gürleyerek kabarsa; dağlar titrese bile korkma-

yacağız. Sela. **4***Bir nehir[5] vardır ki, suları Allah'ın kentini[6] ve '*Yücelerin Yücesi*'nin evini sevinçle kaplar. **5***Allah onun[7] ortasındadır, o sarsılmayacak ve sabah olunca Allah onu kurtaracaktır. **6***Milletler[8] gururla böbürleniyor ve ülkeler sarsılıyor; ama Allah ses veriyor ve yeryüzü[9] eriyor. **7***Egemenlerin Rabbi[10] bizimledir ve Yakup'un Allah'ı kurtuluş kalemizdir. Sela. **8***Geliniz[11] Rabbin işlerini ve yeryüzünde yaptığı yıkımı görünüz. **9***Yerin[12] sonlarına kadar savaşlar düzenliyor; yayı[13] kırıyor, mızrağı parçalıyor ve arabaları[14] ateşte yakıyor. **10*** Çekininiz ve Allah olduğumu biliniz; milletlere Rablerin Rabb'i[15] ve dünyaya '*Yücelerin Yücesi'* olacağım. **11***Egemenlerin Rabb'i[16] bizimledir; Yakup'un Allah'ı yüksek sığınağımızdır. Sela.

(1)I.Trh.15/20,**(2)**Mez.62/7,8,91/2,142/5,**(3)**Tes.4/7, Mez.145/18, **(4)**Mez.93/3ve4,Yerm.5/22,Mat.7/25, **(5)**Bak İş.8/7, **(6)**Mez.48/1 ve 8, İş.60/14, **(7)**Tes.23/14, İş.12/6, Hez.43/7 ve 9, Hoş.11/9, Yoel2/27,Tsef.3/15, Yek.2/5, 10 ve 11, 8/3, **(8)**Mez.2/1,**(9)**Yeş.2/9 ve24,**(10)**11.Ayet,Say.14/9, II.Trhl.13/12,**(11)**Mez.66/5,**(12)**İş. 2/4,**(13)**Mez.76/3, **(14)**Hez. 39/9, **(15)**İş.2/11 ve 17, **(16)**7.Ayet.

47. Mezmur: 1)Mesih'in egemenliğini sevinçle kabul etmeleri için milletlere öğüdü.
Müzik hocası için Korah oğullarının Mezmurudur. **1***Ey tüm milletler el[1] çırpın ve sevinç sesiyle Allah'ı alkışlayın. **2***Çünkü egemenlerin Rabbi[2] görkemlidir. Tüm yeryüzü üzerine tek büyük egemen[3] *"O"*dur. **3***Milletleri[4] bize baş eğdirtir ve milletleri ayaklarımızın altına koyar. **4***Bizim için mirasımızı[5] sevdiği Yakup'un gururu için seçti. Sela. **5***Allah[6] alkışla ve Rabb **"***Sur***"** sesiyle yükseldi. **6***Allah'a Mezmur okuyunuz; mezmur okuyunuz. Kralımıza mezmur okuyunuz. **7***Çünkü tüm[7] yeryüzünün egemeni Allah'tır. Şiir[8] okuyunuz. **8***Allah milletler[9] üzerine saltanat ediyor ve Allah kutsal tahtına oturdu. **9***Milletlerin saygın kişileri İbrahim'in Allah'ının halkıyla[10] birleştiler çünkü[11] yeryüzünün siperleri Allah'ındır. "*O*" çok yüce bir yüceliktir.

(1)İş.55/12, **(2)**Tes.7/21, Nahm.1/5, Mez.76/12, **(3)**Malh.1/14, **(4)**Mez.18/47, **(5)**I.Petr.1/5, **(6)**Mez.68/24, 25, **(7)**Zek.14/9, **(8)**I.Kor.14/15 ve 16, **(9)**I.Trh.16/31, Mez.93/1, 96/10, 97/1, 99/1, Vah.19/6, **(10)**Rom.4/11 ve 12, **(11)**Mez.89/18.

48. Mezmur: Sion'un izzet ve şerefi. Allah'ın onun hakkında olan lütfu.
Korah oğullarının ilâhi ve mezmurudur.
1*Rabb büyüktür, Allah'ımızın[1] kentinde ve kutsal[2] dağında daha çok öğülmeye layıktır. **2***Kuzey[3] yönündeki büyük[4] kralın kenti olan Sion dağı; yükseklik[5] yönünden güzel ve tüm[6] yeryüzünün sevinç kaynağıdır. **3***Allah onun saraylarında yükselmiş kule gibi tanınır. **4***Çünkü[7] işte krallar toplanıp birden geçtiler. **5***Gördükleri gibi şaşakaldılar, sıkıldılar ve aceleyle kaçtılar. **6***Orada onları titreme[8] ve hamilelik[9] sancısı gibi sancılar tuttu. **7***Doğu[10] rüzgârlarıyla Tarşiş[11] gemilerini parçalarsın. **8***İşittiğimiz gibi yücelerin Rabbi'nin kentinde[12] Allah'ımızın şehrinde de öyle gördük. Allah onu sonsuza dek[13] kaldırmayacaktır. Sela. **9***Ey Allah! Tapınağının içinde lütuflarını[14] anıyoruz. **10***Ey Allah'ım! Adın[15] nasıl ise yeryüzünün sonlarına kadar öğülmen de öyledir ve sağ elin adaletle doludur. **11***İşlerin için Sion dağı sevinsin ve Yahoda kızları da sevinçten coşsun. **12***Sion'u dolaşarak etrafını tavaf[*] edin ve kulelerini de sayın. **13***Surlarına dikkat ederek saraylarına iyice bakın ki, gelecek soylara anlatasınız. **14***Çünkü bu Allah sonsuzlar boyunca olan Allah'ımızdır ve ölüme[16] kadar *"O"* bize doğruluğu gösterecektir.

(1) Mez.46/4, 7/3, **(2)**İş.2/2 ve 3, Mik.4/1, Zek.8/3, **(3)**İş.14/13, **(4)**Mat.5/35, **(5)**Mez.50/2, Yerm.3/19, Yerm.Mers.2/15, Dan.8/9, 11/16,**(6)**Hez.20/6,**(7)**II.Sam.10/6,14,16, 18 ve 19, **(8)**Çıkş.15/15, **(9)**Hoş.13/13, **(10)**Yerm.18/17, **(11)**Hez.27/25, 26, **(12)**1. ve 2. Ayet, **(13)**İş.2/2, Mik.4/1, **(14)**Mez.26/3, 40/10, **(15)**Tes.28/58, Yeş.7/9, Mez.113/3, Malh.1/11 ve 14, **(16)**İşaya 58/11, **(*)**: Çevresini dolaşın.

49. Mezmur: 1)Dünya'ya ait geçici şeylerin boş olduğunu söyleyerek Allah'a güvenmelerini öğütlüyor.
Müzik hocası için Korah oğullarının mezmurudur.
1*Ey tüm milletler bunu dinleyiniz! Ey dünyada oturan tüm canlılar! **2***Gerek küçük[1] gerekse büyük; zengin ve yoksul tümünüz kulak veriniz. **3***Ağzım bilgelik söyleyecek ve yüreğimin düşünceleri bilgiyle doludur. **4***Kulağımı[2] dikkatle eğerek sözlerimi tanburla açacağım. **5***Kötü günlerde bana suikast yapanların kötülüğü beni kuşattığında niçin korkayım? **6***Kendi[3] güçlerine güvenip birçok malları ile öğünenlerden hiçbiri; **7***Fidye ile kardeşini kurtaramaz ve onun[4] bağışlanmasını Allah'a sunamaz. **8***[Çünkü[5] canlarının fidyesi pahalı olduğundan sonsuzlarca bırakılmalıdır.] **9***Tâ ki; daima yaşayarak kötülük[6] görmesin. **10***O bilge[7] kişilerin öldüğünü görüyor; ama eğlenerek aptalca yaşayanlar mutlaka yok olacak ve mallarını[8] başkalarına bırakacaklardır. **11***Onlar zannediyorlar ki, evleri sonsuzlarca ve yerleri asırlarca duracaktır. Topraklarını[9] da kendi adlarıyla anıyorlar. **12***Ama insan[10] görkemlikte kalamaz; geçici hayvanlara benziyorlar. **13***Onların tuttuğu yol eğlenmektir[11] ve onları takip edenler de bu yolu deniyorlar. Sela. **14***Onlar koyunlar

gibi ***Haviye***'ye(*) sürülüp, ölüm onların çobanı olacak ve gün ağarırken doğru olanlar(12) onlara sataşacak. Evlerinden yoksun kalacaklar ve bedenlerini(13) ***Haviye*** mahvedecek. **15***Ama Allah, benim canımı ***Haviye***'nin(14) elinden kurtaracak ve beni alacaktır. Sela. **16***Bir kişi zenginleyip de evinin görkemi artıyorsa sakın sen korkma. **17***Çünkü(15) öldüğü zaman beraberinde hiçbir şeyi almayacak ve görkemi onun ardı sıra inmeyecektir. **18***Eğer o yaşamının günlerinde canına(16) bol bol vermiş (Ve kendi nefsine iyilik ettiğinde övülmüşse de...) **19***Atalarının(17) yanına(+) gidecek ve sonsuzlar boyunca aydınlık(18) görmeyecektir. **20***İnsanlar kendi(19) izzetlerine kanarak anlamıyorsa yok(20) oluyor ve hayvanlara benziyorlar.

(1) Mez.62/9,**(2)**Mez.78/2,Mat.13/35,**(3)**Eyp.31/24ve25,Mez. 52/7,62/10, Markç10/24, I.Tim.6/17, **(4)**Mat.16/26, **(5)**Eyp.36/18 ve19,**(6)**Mez.89/48,**(7)**Vaiz.2/16, **(8)**Sül.Mes.11/4, Vaiz2/18ve21, **(9)**Tek.4/17,**(10)**20.Ayet,Mez.39/5,82/7,**(11)**Luk.12/20, **(12)**Mez 47/3, Dan.7/22,Malh.4/3,Lık.22/30,I.Kor.6/2,Vah.2/26, 20/4, **(13)**Eyp.4/21,Mez.39/11,**(14)**Mez.56/13,Hoş.13/14,**(15)**Eyp. 27/19, **(16)**Tes.29/19, Luk.12/19, **(17)**Tek.15/15, **(+)**İbranice: ***Nesline***, **(18)**Eyp.33/30, Mez.56/13, **(19)**12.Ayet, **(20)**Vaiz 3/19, **(*)**Bak Eyp.21/13.

50. Mezmur: 1)Allah'a övgü ve O'nun büyüklüğü, 5)Sadık kullarının toplanmalarını emretmesi, Hoşnutluğun kurbanlarda ve sunularda olmayıp; 14)Ancak yürekten gelen itaat ile olması, 22)Allah'ı unutanlara öğüt.

Asaf'ın mezmurudur.

1*Kadîr olan Rabb-Allah söyleyerek doğudan batıya dek yeryüzüne seslendi. **2***Güzel yüzünün(1) fazileti Sion'dur(2) Allah'ın kudreti çıktı. **3***Allahımız gelecek ve susmayacaktır. Önünde(3) yok edici ateş ve çevresinde şiddetli fırtına olacaktır. **4***Halkını yargılamak için yukarıdan göklere(4) ve yere seslenecektir: **5***Sadık(5) kişilerimi, kurbanlar(6) üzerine benimle and edenleri bana toplayınız. **6***Gökler(7) "*O*"nun adaletini ilân edecek; çünkü(8) Allah kendisi '*Hâkim*'dir. Sela. **7***Ey halkım(9) duy! Ben sevileceğim. Ey İsrail dinle! Ben sana karşı tanıklık yapacağım. Senin(10) Allah'ın olan Allah '*Ben*'*im*. **8***Kurbanlarından(11) ve önümdeki sürekli yakılmak için olan sunulardan ötürü sana yanaşmayacağım(12). **9***Evinden(13) dana ve ağıllarından tekeler almam. **10***Çünkü; ormanlarda yaşayan ruhların tümü ve büyük dağda olan hayvanlar benimdir. **11***Dağların tüm kuşlarını biliyorum ve kıraç yerlerin yabanılları gözümün önündedir. **12***Eğer acıkırsam sana söylemem; çünkü yeryüzü(14) ile orada bulunanların tümü benimdir. **13***Boğa eti yer miyim? Ve tekelerin kanını içer miyim? **14***Allah'a(15) hamd kurbanı sun ve '*Yücelerin Yücesi*'ne(16) adaklarını öde. **15***Sıkıntı gününde beni çağır(17) seni kurtaracağım; sen de beni(18) öveceksin. **16***Ama; kötüye Allah diyor ki: yollarımı anlatmak ve andımı ağzına almak sana ne vazife? **17***Çünkü sen(19) terbiyeden tiksinip sözlerimi(20) ardına attın. **18***Hırsız gördüğünde onunla(21) anlaştın, senin payın(22) zinakârlar iledir. **19***Ağzını kötülüğe alıştırdın ve dilin(23) hile düzüyor. **20***Oturup kardeşine karşı söylüyor ve annenin 'oğluna iftira(+) ediyorsun. **21***Bunları yaptın ve ben(24) sustuğumda beni aynı(25) kendin gibi zannettin. Seni övüp(26) yaptığın şeyleri gözlerinin önüne koyacağım. **22***Ey! Allah'ı(27) unutanlar. Şimdi bunu anlayınız; sakın sizi parçalamış olmayım ve bir kurtaran bulunmasın. **23*** Kurbanları(28) sunan bana övgü sunuyor; yoluna dikkat edene(29) Allah'ın kurtarışını göstereceğim.

(1) Mez.48/2, **(2)**Tes.33/2, Mez.80/1, **(3)**Lev.10/2, Sayl.16/35, Mez.97/3, Dan.7/10, **(4)**Tes.4/26, 31/28, 32/1, İş.1/2, Mik.6/1 ve 2, **(5)**Tes.33/3, İş.13/3, **(6)**Çıkş.24/7, **(7)**Mez.97/6, **(8)**Mez.75/7, **(9)**Mez.81/8, **(10)**Çıkş.20/2, **(11)**Hoş.6/6, **(12)**İş.1/11, Yerm.7/22, **(13)**Mik.6/6, Res.İşl.17/25, **(14)**Çıkş.19/5, Tes.10/14, Eyp.41/11, Mez.24/1, I.Kor.10/26, **(15)**Hoş.14/2, İbr.13/15, **(16)**Tes.23/21, Eyp.22/27, Mez.76/11, Vaiz.5/4 ve 5, **(17)**Eyp.22/27, Mez.91/15, 107/6, 13, 19 ve 28, Zek.13/9, **(18)**23. Ayet, 22/33, **(19)**Rom.2/21 ve22,**(20)**Nehm.9/26,**(21)**Rom.1/32,**(22)**I.Tim.5/22,**(23)**Mez. 52/2, **(+)**Veya: ***Oğlunu kaydırırsın***, **(24)**Vaiz 8/11ve12, İş.26/10, 57/11, **(25)**Bak Rom.2/4, **(26)**Mez.90/8, **(27)**Eyp.8/13, Mez.9/17, İş.51/13, **(28)**Mez.27/6, Rom.12/1, **(29)**Galt.6/16.

51. Mezmur: 1)Davut'un kendi günahını itiraf ederek aflık dilemesi, 6)Temiz yürekli olmak için yalvarışı, 16)Allah'ın kabul edeceği kurbanın kırılmış ruh olduğu, 18)Allah'ın kavmi için duası.

Müzik hocası için Davut'un mezmurudur ki Bat-Şeba'nın yanına girdikten sonra Natan(1) peygamber kendi yanına geldiği zaman onu söylemiştir.

1*Ey Allah! Lütfuna göre bana acı ve rahmetinin bolluğuna göre suçlarımı(2) sil. **2***Beni suçumdan(3) büsbütün yıkayarak günahımdan temizle. **3***Çünkü ben(4) suçlarımı biliyorum ve günahlarım her an gözümün önündedir. **4***Yalnız ben sana(5) karşı günah ettim ve senin önünde(6) kötülük işledim. Tâ ki, sözlerinle(7) adaletli ve yargılamanla temiz olasın. **5***Ben kötülükle(8) doğdum ve annem bana(9) günah içinde gebe kaldı. **6***İşte(10) manevî gerçeklerden hoşnutsun ve içimde bana bilgelik öğretiyorsun. **7***Beni züfa(11) otu(*) ile temizle temiz olurum; beni yıka ve kardan(12) beyaz olurum. **8***Bana sevinç ve coşku işittir ki, ezdiğin(13) kemikler sevinsinler. **9***Yüzünü(14) günahlarımdan gizleyerek tüm(15) yanlışlıklarımı yok et. **10***Ey! Allah(16) bende temiz bir yürek yarat ve içimde

doğru bir ruh yenilet. **11***Beni önünden[17] atma ve kutsal ruhunu[18] benden alma. **12***Kurtuluş sevincini bana geri ver ve beni boyun eğdiren[+] bir ruh ile tut[19]. **13***Senin yollarını asi olanlara öğretiyorum, günahkârlar sana geri döneceklerdir. **14***Ey Allah'ım, ey kurtuluşumun Allah'ı! Beni kan[20] suçundan kurtar ve sözlerim[21] adaletini ezgilerle dökecek. **15***Ey Rabb dudaklarımı aç ve ağzım sana şükür söyleyecek. **16***Çünkü kurbanlardan[22] hoşlanmıyorsun; yoksa sunardım ve yakılmak üzere olan sunulardan razı değilsin. **17***Allah'ın kurbanları[23] kırılmış olan bir ruh'tur. Ey Allah'ım! Kırılmış ve ezilmiş olan bir yüreği hor görmüyorsun. **18***Sion'a iyilik ve Yeruşalim'in surlarını yapmayı dile. **19***O zaman doğruluk[24] kurbanlarından, çeşitli sunulardan ve yakılacak olan sunulardan hoşnut olacaksın. O zaman sunağına danalar sunacaklardır.

(1)II.Sam.12/1, 11/2 ve 4, **(2)**9. Ayet, İş.43/25, 44/22, Kols.2/14, **(3)**İbr.9/14, I.Yuh.1/7 ve 9, Vah.1/5, **(4)**Mez.32/5, 38/18, **(5)**Tek.20/6, 39/9, Lev.5/19, 6/2, II.Sam.12/13, **(6)**Luk.15/21, **(7)**Rom.3/4, **(8)**Eyp.14/4, Mez.58/3, Yuh.3/6, Rom.5/12, Efs.2/3, **(9)**Eyp.14/4, **(10)**Eyp.38/36, **(11)**Lev.14/4,6 ve 49, Say.19/18, İbr.9/19, **(12)**İş.1/18, **(13)**Mat.5/4, **(14)**Yerm.17/17, **(15)**I.Ayet, **(16)**Res.İşl.15/9,Efs.2/10,**(17)**Tek.4/14,II.Krl.13/23, **(18)**Rom. 8/9,Efs.4/30,**(19)**II.Kor.3/17,**(+)**Veya: ***Kerim***, **(20)**II.Sam.11/17, 12/9, **(21)**Mez.35/28, **(22)**Say.15/27 ve 30, Mez.40/6, 50/8, İş.1/11, Yerm.7/22, Hoş.6/6, **(23)**Mez.34/18, İş.57/15, 66/2, **(24)**Mez.4/5, Malh.3/3, **(***)**: Zofa veya züfa otu: Bak ***Teşekkür Otu.***

52. Mezmur: 1)Edomlu Dovek'in ölüm tehdidi, 6)Doğruların Rabbe güvenci.
Edomlu[1] Dovek gelerek, Davut, Ahimelek'in evine girdi diye Saul'a haber[2] verdiği zaman müzik hocası için Davut'un mezmurudur.
1*Ey zalim! Niçin kötülükle övünüyorsun? Allah'ın lütfu hiç bitmiyor. **2***Sözlerin[3] kötülük topluyor ve keskin[4] ustura gibi hile işliyor. **3***Kötülüğü iyilikten ve yalanı[5] doğru söylemekten daha çok seviyorsun. Selâ. **4***Tüm kötü sözleri ve hileli ağzı da seversin. **5***Allah da seni sonsuza dek yok edecek ve tutup çadırından atacaktır. Sonra seni[6] yaşayanların diyarından kökten koparacaktır. Salah. **6***Ve doğru kişiler[7] bunu görüp korkacaklardır. **7***İşte Allah'ı kendine koruyucu edinmeyen, mallarının[8] bolluğuna güvenen ve kendi kötülüğüyle güçlenen adam diyerek onunla alay[9] edecekler. **8***Ama ben Allah'ın evinde yeşil[10] zeytin ağacı gibiyim ve sonsuza dek Allah'ın lütfuna güveniyorum. **9***Bunu yaptığın için her zaman Sana hamd ediyor ve sadık[11] kullarının yanında hoş olduğundan, senin adına ümit bağlıyorum.

(1)I.Sam.22/9, **(2)**Hez.22/9, **(3)**Mez.50/19, **(4)**Mez.57/4, 59/7, 64/3, **(5)**Yerm.9/4 ve 5, **(6)**Sül.Mes.2/22, **(7)**Eyp.22/19, Mez.37/34, 40/3, 64/9, Malh.1/5, **(8)**Mez.49/6, **(9)**Mez.58/10, **(10)**Yerm.11/16, Hoş.14/6, **(11)**Mez.54/6.

53. Mezmur: 1)İnsanın fesat yolu, 6)İsrail'in kurtuluşunun Rabb'ten olduğu.
Mahalat üzere müzik hocası için Davut'un mezmurudur.
1*Boş eğlenceye[1] düşkün adam kendi yüreğinde 'Allah yoktur', dedi ve kötü şeyler yaparak, pislik işledi. İyilik yapan[2] yoktur. **2***Anlayışlı ve Allah'ı isteyen[3] olup olmadığını görmek için Allah göklerden[4] Adem oğullarına baktı. **3***Tümü saparak hepsi birden kötü oldular. İyilik yapan yok, bir kişi bile yoktur. **4***Kötülük[5] yapanlar bilmiyorlar mı halkımı ekmek yer gibi yiyor ve Allah'a dua etmiyorlar. **5***Korku[6] olmayan yerde daha çok korktular; çünkü Allah seni sıkıştıranların kemiklerini[7] dağıttı. Allah onları reddettiğinden sen onları utandırdın. **6***Keşke[8] Sion'dan İsrail'e kurtuluş geleydi; Allah kendi kavmini esirlikten geri götürünce Yakup sevinip İsrail sevinçten coşacaktır.

(1) Mez.10/4, 14/1 ve diğ., **(2)**Rom.3/10, **(3)**II.Trh.15/2, 19/3, **(4)**Mez.33/13, **(5)**Yerm.4/22, **(6)**Lev.26/17 ve 36, Sül.Mes.28/1, **(7)**Hezk.6/5, **(8)**Mez.14/7.

54. Mezmur: 1)Düşmanlardan kurtuluş için Allah'a yalvarış, 4)Allah'a güven.
Ziflîler[1] gelip Saul'a: 'İşte Davut yanımızda gizlenmiştir', dedikleri zaman Neginot üzere Müzik hocası için Davut'un Mezmurudur.
1*Ey Allah! Beni adınla kurtar ve gücünle yargıla. **2***Ey Allah! Yalvarışımı dinle, ağzımın sözlerine kulak ver. **3***Çünkü yabancılar[2] bana karşı ayaklandı zalimler canımı aradılar. Ama Allah'ı anmadılar. Sela. **4***İşte Allah bana yardımcıdır, Rabb canımı[3] destekleyenlerledir. **5***Ve kötülüğü düşmanlarım üzerine döndürecektir. Gerçek üzere[4] onları yok et. **6***Sana tüm gönlümle saçta kurban sunacağım. Ya Rabb adına[5] iyi olduğu için şükredeceğim. **7***Çünkü beni her sıkıntıdan kurtardı ve gözüm[6] düşmanlarımın mahvoluşunu gördü.

(1)I.Sam.23/19,26/1,**(2)**Mez.86/14, **(3)**Mez.118/7, **(4)**Mez.89/49, **(5)**Mez.52/9, **(6)**Mez.59/10, 92/11.

55. Mezmur: 1)Davut'un hüznü, 9)Düşmanlarına karşı olan duası, 16)Ve Allah'ın kendini koruyup düşmanlarını da utandıracağına dair güveni.
Neginot üzere müzik şefi için Davut'un şiiridir.
1*Ey Allah'ım! Dualarıma kulak ver ve yalvarışlarımdan gizlenme. **2***Beni dinle, kabul et; düş-

man sesinden ve kötünün zulmünden şikayet ediyorum. Çaresiz[1] kaldım, sıkılıyorum. **3***Çünkü[2] üstüme kötülük yığıyor, öfkeyle bana işkence ediyorlar. **4***Yüreğim[3] içimde sızlıyor ve üstüme ölüm korkuları sarıyor. **5***Üstüme korku ve titreme gelip beni dehşet kapladı. **6***Keşke güvercin gibi kanatlarım olaydı uçup rahat bulurdum. **7***Buradan kaçarak uzağa gider, çölde konaklardım. Selah. **8***Şiddetli rüzgârdan ve kendimi fırtınadan kurtarmaya çabuk davranırdım, dedim. **9***Evet Rabbim onları yok ederek dillerini ayrı ayrı dağıt; çünkü kentte zulüm[4] ve düşmanlık gördüm. **10***Gece gündüz onun surları üzerinde dolaşıyorlar, içinde sıkıntı ve zorluk vardır. **11***Onun içinde kötülük var ve zulüm ile hile onun meydanlarından eksik olmuyor. **12***Çünkü beni[5] sıkıştıran düşman değildi, yoksa dayanırdım; üzerime[6] böbürlenen bana kötülük eden değildi, yoksa ondan gizlenirdim. **13***Ama sen yaşıtlarımdan bir adam; bana sevgili[7] ve dostum idin. **14***Hep beraber tatlı tatlı konuşarak topluca[8] Allah'ın evine giderdik. **15***Ansızın onlara ölüm gelecek ve diri diri[9] ***Haviye***'ye[*] inecekler; çünkü evlerinde ve aralarında kötülük vardır. **16***Ama ben Allah'ı çağıracağım ve Rabb beni kurtaracaktır. **17***Akşam sabah[10] ve öğle zamanı ah edip; yalvaracağım. O da sesimi duyacaktır. **18***Bana karşı olan savaştan canımı esenlikle kurtardı; çünkü çevremi[11] kalabalıkla sardılar. **19***Eskiden[12] beri tahtında oturan Allah duyacak ve onları alçaltacaktır. **20***Kendisiyle[13] birlik olanlara elini[14] uzatıp andını bozdu. **21***Ağzı[15] tere yağından yumuşaktır. Yüreğinde cenk var, sözleri zeytin yağından daha yumuşak; ama yalın kılıçtır. **22***Tasanı[16] Rabbe bırak, *"O"* da seni gözde edecek ve *"O"* hiçbir[17] zaman doğruyu tökezlemeye bırakmayacak. **23***Evet sen ey Allah! onları ölüm çukuruna indireceksin. Kanlı ve hileli[18] adamlar günlerinin[19] lezzetine doyamayacak; ama ben sana güveneceğim.

(1)İş.38/14, **(2)**II.Sam.16/7 ve 8, **(3)**Mez.116/3, **(4)**Yerm.6/7, **(5)**Mez.41/9,**(6)**Mez.35/26,38/16,**(7)**II.Sam.15/12,16/23, Mez. 41/9,Yerm.9/4,**(8)**Mez.42/4,**(9)**Say.16/30,**(10)**Dan.6/10,Luk. 18/1,Res.İşl.3/1,10/3,9ve30,I.Sel.5/17,**(11)**II.Trhl.32/7ve8, **(12)**Tes.33/27,**(13)**Mez.7/4,**(14)**Res.İşl.12/12/1, **(15)**Mez. 28/3, 57/4,62/4,64/3, Sül.Mes.5/3 ve 4, 12/18, **(16)**Mez.37/5, Mat.6/25, Luk.12/22,I.Petr..5/7,(17)Mez.37/24,**(18)**Mez.5/6,**(19)**Eyp. 15/32, Sül.Mes.10/27, Vaiz 7/17, **(***): Bak Mez.49/14. 15.

56. Mezmur: 1)Davut'un düşmanlarından kurtulmak için olan duası, 9)Allah'a güvenci ve teşekkürü.
Filistinliler Gat[1] kentinde Davut'u yakaladıkları an Yonat-Elem-Rehokim üzerine müzik hocası için onun şiiridir.

1*Ey Allah! Bana acı[2] çünkü insan beni yutmak[3] istiyor. Her gün cenk ederek beni sıkıştırıyor. **2***Düşmanlarım her gün beni yutmak istiyor; çünkü bana karşı gururlanarak cenk edenler çoğaldı. **3***Korktuğum gün ben sana güveniyorum. **4***Allah[4] ile O'nun sözlerini öveceğim. Allah'a güvendim kokmuyorum[5] insan bana ne yapabilir? **5***Her gün 'sözlerimi yadsıyıp[+] benim için olan düşünceleri hep kötülük içindir. **6***Canımı beklediklerinde toplanıp[6] gizleniyor, izlerimi[7] gözlüyorlar. **7***Kötülükle onlara kurtuluş var mı? Ey Allah! Milletleri öfkenle alçalt. **8***Bu darmadağın halimle gözyaşlarımı sen tulumuna koy. Onlar defterinde[8] değil midir? **9***Bağırdığım günde düşmanlarım geri çevrilecekler, bunu biliyorum; çünkü Allah[9] benimledir. **10***Allah ile[10] *"O"*nun sözlerini öveceğim. Rabb ile *"O"*nun sözlerini öveceğim. **11***Allah'a güvendim korkmuyorum, insan bana ne yapabilir? **12***Ey Allah! gözlerin üzerimdedir, sana teşekkürlerimi sunacağım. **13***Çünkü[11] canımı ölümden kurtardın, ayaklarımı da kaymaktan kurtarmaz mısın? Böylece Allah'ın önünde yaşam ışığıyla[12] yürüyeyim.

(1)I.Sam.21/11, **(2)**Mez.57/1, **(3)**Mez.57/3, **(4)**10. ve 11. Ayet, **(5)**Mez.118/6, İş.31/3, İbr.13/6, **(+)**Veya: ***Sözlerimi bozup,*** **(6)**Mez.59/3, 140/2, **(7)**Mez.71/10, **(8)**Malh.3/16, **(9)**Rom.8/31, **(10)**4.Ayet, **(11)**Mez.116/8, **(12)**Eyp.33/30.

57. Mezmur: 1)Kötülüklerden korunmak için Allah'a sığınma, 7)Allah'a hamd ve şükür.
Saul'un[1] önünden mağaraya kaçışında Al Taşhet üzere müzik hocası için Davut'un şiiridir.
1*Bana acı[2] ey Allah! Bana lütfet; çünkü canım sana sığındı ve kötülükler[3] geçinceye dek kanatlarının[4] altına kaçıyorum. **2***Allah; '*Yücelerin Yücesi*'ni[5] ve işimi yoluna koyan Allah'ı çağırıyorum. **3***Beni yutmak[6] isteyen kimse zulmettiğinde gökten[7] gönderip beni kurtaracaktır. Sela. Allah lütfunu ve gerçekliğini[8] bildirecektir. **4***Canım aslanlar arasındadır. Dişleri[9] mızrak ve oklar; dilleri[10] de keskin kılıç olarak ateş püsküren Adem oğulları arasında yatıyorum. **5***Ey Allah'ım gökler[11] üzerine yüksel yüceliğin tüm yeryüzü üzerinde olsun. **6***Adımlarım[12] için tuzak hazırladılar, soluğum kesildi ve önümde kuyu kazdılar. Sonra içine kendileri düştüler. **7***Ey Allah! Yüreğim[13] hazırdır, kalbim hazırdır. İlâhi ve ezgiler okuyayım. **8***Uyan ey şanım[14]! Uyan ey santur ve tanbur! Ben gün doğarken uyanacağım. **9***Ya Rabb! Milletlerde[15] sana hamd edeceğim ve uluslar arasında sana ezgiler okuyacağım. **10***Çünkü lütfun[16] göklere ve gerçekliğin bulutlara dek bü-

yüktür. **11*** Evet Allah'ım gökler üzerine yüksel[17]. Görkemin tüm yeryüzünde olsun.

(1)I.Sam.22/1,24/3,Mez.142,**(2)**Mez.56/1,**(3)**İş.26/20, **(4)**Mez.17/8, 63/7, **(5)**Mez.138/8, **(6)**Mez.56/1, **(7)**Mez.144/5 ve 7, **(8)**Mez.40/11, 43/3, 61/7, **(9)**Sül.Mes.30/14, **(10)**Mez.55/21, 64/3,**(11)**11.Ayet,Mez.108/5,**(12)**Mez.7/15,16,9/15,**(13)**Mez. 108/1 ve diğ., **(14)**Mez.16/9, 30/12, 108/1 ve 2, **(15)**Mez.108/3, **(16)**Mez. 36/5, 71/19, 103/11, 108/4, **(17)**5.Ayet.

58. Mezmur: 1)Davut'un haksız hakimlere uyarısı, 3)Kötüleri tarif etmesi, 6)Ve onları Allah'ın yargısına bırakması.

Al-Taşhet[1] üzere müzik hocası için Davut'un şiiridir.

1* Ey Adem oğulları! Susmakla mı adaleti gözetmiş oluyorsunuz? Doğruluk üzerine mi yargılıyorsunuz? **2*** Ancak siz yüreğinizde haksızlık yaparak yeryüzünde ellerinizin[2] zulmünü tartıyorsunuz. **3*** Kötüler[3] rahimden beri sapkındırlar ve ondan sonra saparak yalan söylüyorlar. **4*** Zehirleri[4] yılan zehiri gibidir, kulaklarını[5] tıkayan ve üfürükçülerin sesini; **5*** Usta sihirbazın sihrini işitmeyen sağır engerek yılanı gibidir. **6*** Ey Allah'ım ağızlarındaki[6] dişlerini kır! Ey Rabbim! Genç aslanların azı dişlerini sök. **7*** Akıp[7] giden sular gibi kaybolsun ve oklarını kurduğun an kırılsınlar. **8*** Gittiği zaman eriyen salyangoz gibi ve kadının düşüğü[8] gibi güneş görmesinler. **9*** Kazanlarınız diken ateşini duymadan önce; gerek taze olanı ve gerekse yananı kasırga[9] ile sürecektir. **10*** Doğru[10] kişi intikam görünce sevinip ayaklarını[11] kötünün kanıyla yıkayacaktır. **11*** İnsan[12] diyecek ki: Gerçekten doğruların ödülü vardır ve gerçekten yerde[13] egemen olan Allah vardır.

(1)57. Mez. Serkelâm, **(2)**Mez.94/20, İş.10/1, **(3)**Mez.51/5, İş.48/8, **(4)**Mez.140/3, Vaiz 10/11, **(5)**Yerm.8/17, **(6)**Eyp.4/10, Mez.3/7, **(7)**Yeş.7/5, Mez.112/10, **(8)**Eyp.3/16, Vaiz 6/3, **(9)**Sül.Mes.10/25, **(10)**Mez.52/6, 64/10, 107/42, **(11)**Mez.68/23, **(12)**Mez.92/15, **(13)**Mez.67/4, 96/13, 98/9.

59. Mezmur: 1)Düşmanlardan kurtuluş için dua, 16)Allah'a hamd.

Davut'un öldürülmesi için Saul[1] adam göndererek evini sardığı zaman Al-Taşhet üzere müzik hocası için Davut'un şiiridir.

1* Ey Allah'ım! Beni[2] düşmanlarımdan kurtar. Bana karşı gelenlerden beni uzak tut. **2*** Kötülük işleyenlerden beni kurtar ve kanlı adamların eline düşürme. **3*** Çünkü[3] ya Rabb; suçum yok ve günahım yokken işte canım için pusuda bekliyorlar. Güçlüler[4] bana karşı toplandılar. **4*** Suçum yokken koşuşup hazırlandılar; kurtuluşum[+] için uyanıp[5] bak. **5*** Sen ey İsrail'in Allah'ı! Varlıkların ilâhı Rabb. Tüm milletleri yoklamak için uyan ve kötü hainlerin hiçbirine acıma. Sela. **6*** Akşam[6] olunca bir köpek gibi uluyarak kenti dolaşıyorlar. **7*** Ağızları ile kötülük yayarlar, dudaklarında[7] kılıçlar var; çünkü[8] duyan kimdir diyorlar. **8*** Ama[9] sen ya Rabb; onlara gülüyorsun ve tüm milletlerle alay ediyorsun. **9*** Ey gücüm sana uyuyorum! Çünkü Allah yüksek[10] kalemdir. **10*** Bana lütuf kaynağı olan Allah, beni[11] karşılayacak ve Allah bana[12] düşmanlarımın yok oluşunu gösterecektir. **11*** Onları[13] öldürme, sakın halkım unutmuş olmasın ve onları gücünle dağıtarak yere ser; ey koruyucumuz olan Rabb! **12*** Ağızlarının[14] günahı ve dudaklarının sözleri için gururları ile söyledikleri yalan ve lanet sebebiyle tutulsunlar. **13*** Yok et[15] şiddetle öldür ve yok olsunlar; dünyanın[16] sonuna dek yak ki Allah'ın egemen olduğunu bilsinler. **14*** Şimdi[17] akşam olunca dönüp köpek gibi uluyarak kenti dolaşacaklar. **15*** Yemek[18] için serseri gezerek doymadıkları halde geceleyeceklerdir. **16*** Ben ise gücünle ilâhi okuyacağım ve sabah olunca lütfun için nağmeler düzeceğim; çünkü sen bana yüksek kule ve sıkıntımın gününde sığınacak yer oldun. **17*** Ey[19] gücüm! Sana mezmur okuyacağım. Çünkü Allah, bana yüksek[20] kule ve lütuf kaynağı olan Allah'tır.

(1)I.Sam.19/11, **(2)**Mez.18/48, **(3)**I.Sam.24/12, **(4)**Mez.56/6, (+)İbranice:***Beni Karşılamak***,**(5)**Mez.35/23,44/23, **(6)**14. Ayet, **(7)**Mez.57/4, Sül.Mes.12/18, **(8)**Mez.10/11 ve 13, 64/5, 73/11, 94/7, **(9)**I.Sam.19/16, Mez.2/4, **(10)**17.Ayet, Mez.62/2, **(11)**Mez.21/3, **(12)**Mez.54/7, 92/11, 112/8, **(13)**Tek.4/12 ve 15, **(14)**Sül.Mes.12/13,18/7,**(15)**Mez.7/9,**(16)**Mez.83/18, **(17)**6.Ayet, **(18)**Eyp.15/23, Mez.109/10, **(19)**Mez.18/1, **(20)**9 ve10.Ayet.

60. Mezmur: 1-12)Kurtuluş için Allah'ın vaadlerine Davut'un ümidi.

Şuşan[1] Edut üzere müzik hocası için Aram[2] Neharayim üzerine ve Aram-Soba üzerine cenk edip Yoab adetine göre Tuz deresinde on iki bin Adomî'yi vurduğu zaman Davut'un öğrettiği şiiridir.

1* Ey Allah! Bizi[3] bıraktın ve darmadağın yaptın. Öfkene uğradık; yine bize eskisi gibi yap. **2*** Yeri titretip ayırdın. Onun[4] çürümüş yerlerini tamir et; çünkü sarsılıyor. **3*** Halkına[5] sıkıntı çektirdin ve bize[6] sersemlik şarabı içirdin. **4*** Senden[7] korkanlara gerçeklik için dikilecek bayrak verdin. Sela. **5*** Sevgililerinin[8] kurtulmaları için sağ elinle kurtuluş ver ve beni kabul et. **6*** Allah kutsallığıyla[9] söyledi, sevineceğim. Şekemi[10] paylaştırıp Sukkot[11] vadisini ölçeceğim. **7*** Gilead benim ve Manessa benimdir. Efraim[12] de başımın koruyucusudur. Yasalarımı[13] veren ***Yehovah***'dır. **8*** Movab[14] yıkanacak leğenimdir. Edom[15] üzerine

papoşumu atacağım. Ey[16] Filistin! Benim için alkışlayınız. **9***Beni korunan kente kim götürüyor? Edom'a kadar bana kim yol gösterecek? **10***Sen değil misin ey Allah! Ki, bizi[17] reddettin ve askerlerimizle[18] çıkmadık. **11***Bize sıkıntıda yardım et; çünkü[19] insan tarafından olan kurtuluş boştur. **12***Allah ile yiğitçe davranacağız; *"O"* da[20] düşmanlarımızı çiğneyecektir[21].

(1) Bak.Mez.80, **(2)**II.Sam.8/3 ve 13, I.Trh.18/3 ve 12, **(3)**Mez.44/9, **(4)**II.Trhl.7/14, **(5)**Mez.71/20, **(6)**İş.51/17 ve 22, Yerm.25/15, **(7)**Mez.20/5, **(8)**Mez.108/6 ve diğ. **(9)**Mez.89/35, **(10)**Tek.12/6, **(11)**Yeş.13/27, **(12)**Bak.Tes.33/17, **(13)**Tek.49/10, **(14)**II.Sam.8/2, **(15)**Mez.108/9, II.Sam.8/14, **(16)**II.Sam.8/1, **(17)**1.Ayet, Mez.44/9, 108/11, **(18)**Yeş.7/12, **(19)**Mez.118/8, 146/3, **(20)**Sayl.24/18, I.Trhl.19/13, **(21)**İş.63/3.

61. Mezmur: 1-8)Davut'un Allah'a sığınması.
Neginot üzere müzik hocası için Davut'un mezmurudur.
1*Ey Allah! Sesimi duy ve dileklerimi dinle. **2***Yüreğim acılara boğulunca, yerin sonlarından seni çağırıyorum. Benden daha yüksek olan kayaya beni götür. **3***Çünkü sen bana sığınak ve düşmandan kaçacak güçlü[1] bir kale oldun. **4***Sonsuza dek[2] çadırında yaşayacak, kanatlarının[3] altına sığınacağım. Sela. **5***Çünkü sen ey Allah! Adaklarımı anarak, senin adından korkanların mirasını bana verdin. **6***Kralın[4] gününe gün katacaksın. Onun yılları asırlar gibi olacak; **7***Ve Allah'ın önünde sonsuzlar boyunca oturacaktır. Onun korunması için lütuf[5] ve hakikat yap. **8***Böylece her gün adaklarımı yerine getirmek için Senin adına mezmur okuyacağım.

(1)Sül.Mes.18/10, **(2)**Mez.27/4, **(3)**Mez.17/8, 57/1, 91/4, **(4)**Mez.21/4, **(5)**Mez.40/11, Sül.Mes.20/28.

62. Mezmur: 1)Davut'un Allah'a olan sarsılmaz güveni, 9)Dünya'ya güvenmenin boş olduğu, 11)Gücün Allah'a ait olduğu.
Yedoton(1) üzere müzik hocası için Davut'un mezmurudur.
1*Gerçekte canım[2] Allah'ı suskunlukla bekliyor, kurtuluşum *"O"*ndandır. **2***Gerçek[3] kayam, kurtuluşum ve yüksek kulem *"O"*dur. Çok[4] sarsılmayacağım. **3***Ne zamana kadar bir adamın üstüne saldırıyorsun? Tümünüz eğilmiş[5] duvar ve bozulmuş çit gibi onu eziyorsunuz. **4***Gerçekten onu şerefinden düşürmek için anlaşıyor ve yalanı seviyorlar; ağızlarıyla[6] hayırdua ve içlerinden ise beddua okuyorlar. Sela. **5***Ey canım[7] yalnız Allah'a güven; çünkü ümidim *"O"*ndandır. **6***Gerçek kayam, kurtuluşum ve yüksek kalem *"O"*dur; sarsılmayacağım. **7***Kurtuluşum(8) ve şerefim Allah'tandır. Gücümün kayası ve sığınağım Allah'tır. **8***Ey halk! Her zaman *"O"*na güveniniz. *"O"*nun[9] önünde 'yüreğinizin arzusunu gösteriniz[+]. Allah bize sığınaktır[10]. Sela. **9***Gerçekten[11] adi adamlar boştur; büyükler yalandır, tartıda hepsi boşlardan daha boştur. **10***Zulme güvenerek yağmaya meyil etmeyiniz. Mallar[12] arttığı halde ona gönül vermeyiniz. **11***Allah[13] bir kez söyledi, iki kez de bunu işittim ki, güç[14] Allah'a aittir. **12***Lütuf[15] da ya Rabb sana ait; çünkü sen herkesin[16] işine göre ödüyorsun.

(1)I.Trhl.25/1 ve 3, **(2)**Mez.33/20, **(3)**6.Ayet, **(4)**Mez.37/24, **(5)**İş.30/13, **(6)**Mez.28/3, **(7)**I. ve 2. Ayet, **(8)**Yerm.3/23, **(9)**I.Sam.1/15,Mez.42/4,Yer.Mers.2/19,**(+)*:İbranice: Yüreğinizi dökünüz***, **(10)**Mez.18/2, **(11)**Mez.39/5 ve 11, İş.40/15, ve 17, Rom.3/4, **(12)**Eyp.31/25, Mez.52/7, Luk.12/15, I.Tim. 6/17, **(13)**Eyp.33/14, **(14)**Vah.19/1, **(15)**Mez.86/15, 103/8, Dan.9/9, (16)Eyp.34/11, Sül.Mes.24/12, Yerm.32/19, Hezk.7/27, 33/20, Mat.16/27, Rom.2/6, I.Kor.3/8, II.Kor.5/10, Efs.6/8, Kol.3/25, I.Petr.1/17.

63. Mezmur: Davut'un Allah'a olan sevgisi.
Yahoda(1) çölünde bulunduğu zaman Davut'un mezmurudur.
1*Ey Allah! Allah'ım sensin. Erkenden seni arıyorum, canım[2] sana susadı. Bedenim su bulunmayan kuru yer ve susamış toprak gibi seni özlüyor. **2***Senin[3] gücünü ve şerefini; seni Tapınakta bulduğum gibi göreyim. **3***Lütfun[4] bu yaşamdan daha iyi olduğundan dudaklarım seni anacaktır. **4***Böylece bu yaşamda[5] seni çağıracağım ve senin adınla ellerimi kaldıracağım. **5***İlik[6] ve yağla doyar gibi canım doyacak; ağzım nağmeli dudaklarla seni yüceltecektir. **6***Seni[7] yatağımda anarken, geceleyin senin için derin derin düşünüyorum. **7***Çünkü; sen bana yardımcı oldun ve kanatlarının[8] altında sevineceğim. **8***Canım sana katılımı istiyor ve sağ elin bana destektir. **9***Ama onlar canımı yok etmek için arıyor; yerin derin yerlerine girecekler. **10***Kılıca[9] teslim olunacaklar ve çakalların payı olacaklardır. **11***Kral ise Allah ile sevinerek coşacak ve onun[10] ile her yemin eden övünecektir; ama yalan söyleyenlerin ağzı kapanacaktır.

(1)I.Sam.22/5, 23/14-16, **(2)**Mez.42/2, 84/2, 143/6, **(3)**Bak I.Sam.4/21, I.Trh.16/11, Mez.27/4, 78/61, **(4)**Mez.30/5, **(5)**Mez.104/33, 146/2, **(6)**Mez.36/8, **(7)**Mez.42/8, 119/55, 149/5, **(8)**Mez.61/4, **(9)**Hez.35/5, **(10)**Tes.6/13, İş.45/23, 65/16, Sef.1/5.

64. Mezmur: 1)Davut'un düşmanlarına karşı Allah'tan yardım istemesi.
Müzik hocası için Davut'un mezmurudur.
1*Ey Allah! Şikayetimin sesini işit, düşman korkusundan yaşamımı koru. **2***Kötülük toplumunun

içindeki kötülük işleyenlerden beni gizle. **3***Bunlar[1] dillerini kılıç gibi bileyerek acı sözden ibaret olan oklarını[2] çekiyor. **4***Ve gizli yerlerde onları doğru kişiye atıyorlar. Ansızın atıyorlar ve korkmuyorlar. **5***Kendilerine[3] kötü iş kararlaştırarak tuzak gizliyorlar ve bunu[4] kim görecektir? Diyorlar. **6***Kötülük düzenleyerek amacımızı yaptık diyorlar. İnsanın içi ve yüreği derindir. **7***Ama Allah[5] onlara ok atıyor ve ansızın yaralıyor. **8***Kendi[6] dillerini kendi üzerlerine döndürecekler ve onları[7] görenlerin tümü kaçacaklardır. **9***Tüm insanlar[8] korkarak Allah'ın yapacağı[9] işini açıklayacak ve onları anlamış olacaklardır. **10***Doğru insan[10] Rabb ile sevinsin ve sevinçten coşsun. *"O"* na güvenen tüm doğru yürekliler övünecektir.

(1) Mez.11/2, 57/4, **(2)**Mez.58/7, Yerm.9/3, **(3)**Bak Sül.Mes.1/11, **(4)**Mez.10/11, 59/7, **(5)**Mez.7/12 ve 13, **(6)**Sül.Mes.12/13, 18/7, **(7)**Mez.31/11, 52/6, **(8)**Mez.40/3, **(9)**Yerm.50/28, 51/10, **(10)**Mez.32/11, 58/10, 68/3.

65. Mezmur: 1)Nimetlerinden dolayı şükrün Allah'a ait olduğu, 4)Doğal olan şeylerde Allah'ın gücünün ve rahmetinin gözükmesi.
Müzik hocası için Davut'un mezmur ve ilâhisidir.
1*Ey Allah! Sion'da anılman senin için hazır ve adak yalnızca sana adanır. **2***Ey duayı işiten! Tüm[1] insanlar sana gelecektir. **3***Kötüler bana galip geldi[2] isyanımızı[3] sen bağışlayacaksın. **4***Ne[4] mutlu o adam ki, avlularında oturmak için[5] seçilmiştir; onu kendine özgü kıldın. Evinin[6] yani kutsal Tapınağının nimetlerinden doyacağız. **5***Ey kurtuluşumuzun Allah'ı! Görkemli şeylerle adalet üzere bizi makbul kılacaksın. Sen yerin[7] tüm uçlarının ve denizin uzak yerlerinin ümidisin. **6***Dağları gücünle doğrultan ve kudretle[8] kuşatan sensin. **7***Denizlerin[9] gürültüsünü, dalgaların gürültüsünü ve milletlerin[10] kaynaşmasını durduran sensin. **8***Dünyanın sonlarında oturanlar, senin işaretlerinden korkacaklardır. '*Doğuyu ve batıyı*[+] sevindiriyorsun. **9***Yeri ziyaret[11] ederek onu[12] sevinçle bereketler ve ona bol bol ürünler veriyorsun. Allah'ın[13] ırmağı su ile doludur, insan için buğday yetiştiriyorsun; çünkü yeryüzünü böyle düzenledin. **10***Ondan önce olanları sulayarak çukurlarını düzeltiyor ve onları yağmurla yumuşatıp filizlerini yeşertiyorsun. **11***Yılları senin sevincinle taçlandırıyor ve eserlerin yağ damlatıyor. **12***Çölek meralarını ıslatır, kıraç yerlere sevinç kuşatırsın. **13***Meralar sürüler giyinir, vadiler[14] buğdayla kaplanıp alkış ediyor ve ilâhi okuyorlar.

(1)İş.66/23, **(2)**Mez.38/4, 40/12, **(3)**Mez.51/2, 79/9, İş.6/7, İbr.9/14, I.Yuh.1/7 ve 9, **(4)**Mez.33/12, 84/4, **(5)**Mez.4/3, **(6)**Mez.36/8, **(7)**Mez.22/27, **(8)**Mez.93/1, **(9)**Mez.89/9, 107/29, Mat.8/26, **(10)**Mez.76/10, İş.17/13, 12, **(+)**İbranice: ***Sabah ve akşamın çıkmasını***, **(11)**Tes.11/12, **(12)**Mez.68/9 ve 10, 104/13, Yerm.5/24, **(13)**Mez.46/4, **(14)**İş.55/12.

66. Mezmur: 1)Allah'a hamd, 5)O'nun büyük işlerine dikkat etmek için olan uyarı, 13)Allah'a tapınma için olan öğüt, 16)Dua edenin kabulü.
Müzik hocası için mezmur ve ilâhidir.
1*Ey tüm yeryüzü Allah'ı[1] alkışlayın! **2***Adının yüceliğini anarak hamd edin. **3***Allah'a deyin ki: İşlerin ne görkemlidir[2] ve gücünün[3] büyüklüğünden düşmanların önünde boyun eğecekler. **4***Tüm[4] yeryüzü sana secde edip mezmur[5] okuyacak ve adına ezgiler sunacaktır. Sela. **5***Gelin[6] ve Allah'ın yaptıklarına bakın. Adem oğullarına yaptığı işleriyle ne yücedir. **6***Denizi[7] karaya çevirdi, nehirden[8] yaya geçtiler. Orada O'nunla sevinçten coştuk. **7***Gücü ve kudretiyle sonsuzlar boyunca egemendir. Gözleri[9] milletlere bakıyor; asiler hiç böbürlenmesinler. Sela. **8***Ey milletler! Allah'ımıza yalvarın, hamdinin sesini duydurun. **9***Canımızı bu yaşamda koruyan *"O"*-dur ve ayaklarımızı[10] tökezlemeye bırakmaz. **10***Çünkü ey Allah! Bizi[11] denedin, gümüş saf olduğu gibi bizi[12] de temizledin. **11***Bizi tuzak[13] içine götürerek bellerimize ağır yük koydun. **12***Sen[14] adamları başımıza bindirdin, biz[15] de ateşe ve suya girdik; ama bizi bolluğa çıkardın. **13***Kurbanlarla[16] evine gireceğim. **14***Sıkıntılarımda dudaklarımın açıkladığı ve[17] ağzımın söylediği adaklarımı sunacağım. **15***Sana koçlar buhuru ile semiz kurbanlar getirerek tekeler ve sığırlar sunacağım. Selah. **16***Gelin[18] ve dikilin; ey Allah'tan korkanların tümü! Canım için yaptığını bildireceğim. **17***Ağzımla *"O"*nu çağırdım yükselişi dilimdedir. **18***Eğer yüreğimdeki[19] kötülüğe uysaydım Rabb beni dinlemezdi. **19***Ama Allah dinledi[20] ve duamın sesine dikkat etti. **20***Allah kutlu olsun; çünkü duamı reddedip, benden kendi lütfunu esirgemedi.

(1) Mez.100/1,**(2)**Mez.65/5, **(3)**Mez.18/44, 81/15, **(4)**Mez.22/27, 67/3, 117/1, **(5)**Mez.96/1 ve 2, **(6)**Mez.46/8, **(7)**Çıkş.14/21, **(8)**Yeş.3/14 ve 16, **(9)**Mez.11/4, **(10)**Mez.121/3, **(11)**Mez.17/3, İş.48/10, **(12)**Zek.13/9, I.Petr.1/6 ve 7, **(13)**Yerm.Mers.1/13, **(14)**İş.51/23, **(15)**İş.42/2, **(16)**Mez.100/4, 116/14 ve 17,18,19, **(17)**Vaiz.5/4, **(18)**Mez.34/11, **(19)**Eyp.27/9, Sül.Mes.15/29, 28/9, İş.1/15, Yuh.9/31, Yakb.Mek.4/3, **(20)**Mez.116/1 ve2.

67. Mezmur: Allah'ın herşey için olduğundan O'nun bereketleri için şükür ve dua.
Neginot üzere müzik hocası için olan mezmur ve ilâhidir.
1*Allah bize acısın ve bereket versin; bize[1] yüzünün aydınlığını göstersin. **2***Tâ ki; yolların[2]

yeryüzünde ve kurtarışın[3] tüm milletlerde bilinsin. **3***Ey Allah! Milletler[4] sana hamd etsinler; tüm kavimler sana hamdetsinler. **4***Ve milletler sevinip sevinçten coşsunlar; çünkü[5] onlara yol gösterip yargılayacak ve yeryüzündeki milletlere kurtuluş vereceksin. Sela. **5***Ey Allah! Milletler sana hamd etsinler; tüm milletler sana hamd etsinler. **6***Yeryüzü[6] ürününü verecek ve bizim ilâhımız Allah, bizi kutlu kılacaktır. **7***Allah bizi kutlu yapacak ve yeryüzünün[7] tüm uçları *"O"*ndan korkacaklardır.

(1) Sayl.6/25, Mez.4/6, 31/16,80/3, 7ve19, 119/135, **(2)**Res.işl. 18/25, **(3)**Luk.2/30, 31, Tit.2/11, **(4)**Mez.66/4, **(5)**Mez.96/10 ve 13, 98/9, **(6)**Lev.26/4, Mez.85/12, Hezk.34/27, **(7)**Mez.22/27.

68. Mezmur: 1)Acıması, 7)Koruması, 19)Ve büyük işleri için Allah'a hamd.

Müzik hocası için Davut'un mezmur ve ilâhisidir.

1*Allah kalksın[1] ve düşmanları darmadağın olsun. *"O"*na kötülük yapanlar *"O"*nun önünden kaçsınlar. **2***Duman[2] dağıldığı gibi onları dağıt, balmumu[3] ateş önünde eridiği gibi kötüler Allah'ın önünden yok olsunlar. **3***Ama doğrular[4] sevinip sevinçten coşsunlar. Allah'ın önünde sevinerek huzur bulsunlar. **4***Allah'a ezgiler[5] sunun ve adına mezmur okuyun. Binip çöllerden geçene yol hazırlayın; adı ***YAH***'dır[6] *"O"*nun önünde sevinin. **5***Allah kutsal evinde öksüzlerin[7] babası ve dul kadınların koruyucusudur. **6***Allah kimsesizleri[8] evlere yerleştirir ve esirleri[9] kurtararak hür yapar; ama asiler[10] kuraklıkta yaşayacaklardır. **7***Ey Allah! Kavminin[11] önüne çıktığında çölde yürüdüğün zaman. Sela. **8***Yeryüzü[12] hareket etti, gök de Allah'ın önünde damladı; Sina dağı ile İsrail olan Allah'ın önünde oynadı. **9***Ey Allah! Çok yağmur[13] yağdırdın. Mirasının gücü kesildiğinde ona güç verdin. **10***Ey Allah! Senin toplumun onunla yaşasınlar diye ve acıyarak[14] çaresizler için herşeyi yaptın. **11***Rabb söz koyar, onu yerine getirenler büyük toplumdur. **12***Orduların[15] kralları kaçıyor, kaçıyor ve evin kadını yağmayı bölüştürüyor. **13***Eğer ağıllar arasında yatsanız da kanatları gümüşle ve tüyleri[16] sarı altınla kaplanmış güvercin gibi olursunuz. **14***Kadîr[17] orada kralları dağıttığında yeryüzü Salmon'da bulunan kar gibi oldu. **15***Allah dağı Başan dağıdır, Başan dağı tepeleri çok olan bir dağdır. **16***Ey tepeleri[18] çok olan dağlar! Niçin kötü gözle bakıyorsunuz? Allah bu[19] dağı ev olsun diye arzuladı; gerçekten Rabb orada sonsuzlarca oturacaktır. **17***Allah'ın arabaları[20] iki kere on bin ve binlerce binlerdir. Rabb onların arasındadır. Görkemli yüzü Sina Tapınağındadır. **18***Yükseğe[21] uçtun, esirler[22] götürdün, adamlar için ve asiler[23] için bile hediyeler[24] aldın. Tâ ki; sen[25] ya Rabb-Allah, aralarında oturasın. **19***Rabb her gün kutlu olsun. Üzerimize yük konulsa da kurtarıcımız Allah'tır. Sela. **20***Allah bizim için kurtuluş ilâhıdır. Ve ölümden[26] kurtarmak Rabb-***Yehovah***'a aittir. **21***Ama Allah[27] düşmanlarının başını ve isyanlarında[28] ısrar edenin saçlı tepesini ezecektir. **22***Rabb buyurdu ki: Onları[29] Başan'dan geri götürüp denizin[30] derin yerlerinden geri getireceğim. **23***Tâ ki; ayağın[31] kana batırılıp köpeklerinin[32] dili düşmanlardan payını alsın. **24***Ey Allah! Senin hareketlerini; yani Allah'ım ve kralımın hareketlerini Tapınakta gördüler. **25***Önde ezgiciler[33] sazcılar ve arkadan def çalan bakirelerin ortasından gittiler. **26***Ey kaynağı[34] İsrail'den olanlar! Allah'a ve topluluklarda Rabbe övgü yağdırın. **27***Onlara sıkıntı veren küçük Bünyamin[35] ve halkı çok olan Yahoda başkanları, Zebulun başkanları ile Naftali başkanları oradadır. **28***Senin gücünü Allah'ın sarsılmaz kıldı. Ey Allah! bizim için yaptığın şeyleri güçlendir. **29***Yeruşalim'de olan Tapınağın için krallar[36] sana hediyeler götürecekler. **30***Kamışlık yabanıllarını ve kavimlerden buzağılar ile boğalar[37] toplumunu azarla. Onlar yüz[38] sürerek gümüş parçaları sunuyorlar. Cenk seven milletleri darmadağın yap. **31***Mısır'dan[39] şanlı şöhretli adamlar gelecek ve Habeşistanlılar[40] çabucak ellerini[41] Allah'a doğru uzatacaktır. **32***Ey yeryüzünün ülkeleri Allah'a ilâhi okuyun! Rabbe mezmur okuyun. Sela. **33***Kadim, göklerin[42] göğü üstünde oturana mezmur okuyunuz. İşte *"O"* sesiyle[43] güçlü bir ses veriyor. **34***Allah'ı[44] tüm güç sıfatları ile anın; *"O"*nun görkemli yüzü İsrail üzerinde ve gücü bulutlardadır. **35***Ey Allah! Kutsal yerinde ne görkemlisin[45]. Halkına güç ve kudret veren İsrail'in Allah'ıdır. Allah kutsal olsun.

(1) Sayl.10/35, İş.33/3, **(2)**İş.9/18, Hoş.13/3, **(3)**Mez.97/5, Mik.1/4, **(4)**Mez.32/11, 58/10, 64/10, **(5)**Mez.66/4, **(6)**Çıkş.6/3, **(7)**Mez.10/14,18,146/9,**(8)**I.Sam.2/5, Mez.113/9, **(9)**Mez.107/10, 14,146/7,Res.İşl.12/6,diğ.,**(10)**Mez.107/34ve 40, **(11)**Çıkş.13/21, Hakm.4/14, Habk.3/13, **(12)**Çıkş.19/16,18, Hakm.5/4, İş.64/1 ve 3, **(13)**Tes.11/11,12, Hez. 34/26, **(14)**Tes. 26/5,9, Mez. 74/19, **(15)**Sayl.31/8,diğr.,Yeş.10/16,12/8,**(16)**Mez.105/37,**(17)**Sayl. 21/3, Yeş.10/10, 12/1 ve diğr., **(18)**Mez.114/4 ve 6, **(19)**Tes.12/5 ve 11, I.Krl.9/3, Mez.87/1 ve 2, 132/13 ve 14, **(20)**Tes.33/2, II.Krl.6/16,17,Dan.7/10, İbr.12/22, Vahy.9/16,**(21)**Res.işl.1/9, Efs.4/8,**(22)**Hakm.5/12, **(23)**I.Tim.1/13, **(24)**Res.İşl.2/4 ve 33, **(25)**Mez.78/60, **(26)**Tes.32/39, Sül.Mes.4/23, Vahy.1/18, 20/1, **(27)**Mez.110/6, Habk.3/13, **(28)**Mez.55/23, **(29)**Sayl.21/33, **(30)**Çıkş.14/22, **(31)**Mez.58/10, **(32)**I.Krl.21/19, **(33)**I.Trhl.13/8, 15/16,Mez.47/5, **(34)**Tes.33/28,İş.48/1, **(35)**I.Sam.9/21, **(36)**III. Krl. 10/10 ve 24,25, II.Trhl.32/23, Mez.72/10, 76/11, İş.60/16 ve 17,**(37)**Mez.22/12, **(38)**II.Sam.8/2 ve 6, **(39)**İş.19/19 ve 21,

(40) Mez.72/9, İş.45/14, Tsef.3/10, Res.İşl.8/27, **(41)**Mez.44/20, **(42)**Mez.18/10, 104/3, **(43)**Mez.29/3 ve diğr., **(44)**Mez.29/1, **(45)**Mez.45/4, 65/5, 66/5, 76/12.

69. Mezmur: Allah'ın Mesihi'nin acı ve ızdırapla kurtuluş bulması.
Şoşannim[1] üzere müzik hocası için Davut'un mezmurudur.
1*Ey Allah! Beni kurtar. Çünkü[2] sular canıma yetiştiler. **2***Durağı[3] olmayan derin batağa batıp, derin sulara girdim ve selleri beni aşıyor. **3***Acı acı[4] bağırmaktan yoruldum, boğazım kurudu, Allah'ımı beklerken gözlerim[5] bozuldu. **4***Bana sebepsiz[6] yere acı verenler başımın saçlarından daha çoktur. Beni haksız yere yok etmek isteyen düşmanlarım güçleniyor ve çalmadığım şeyleri de geri ödedim. **5***Ey Allah! Akılsızlığımı biliyorsun, günahlarım da senden gizli değildir. **6***Ey! Yücelerin yücesi Rabb-***Yehovah***; sana güvenenler benden ötürü utanmasın. Ey! İsrail'in Allah'ı, seni isteyenler benim yüzümden rezil olmasın. **7***Çünkü senin için hakarete uğradım ve yüzümü utanç kapladı. **8***Kardeşlerime[7] garip ve annemin oğullarına yabancı oldum. **9***Senin evinin[8] gayreti beni yedi ve sana[9] karşı söylenen haksız sözler üzerime düştü. **10***Canımı[10] oruçla ağlattım, bu da bana utanç oldu. **11***Ve çul giydiğimde onlara gülünç[11] oldum. **12***Kapıda oturanlar benim için söyleşiyorlar, sarhoşların[12] türküsü oldum. **13***Ama ya Rabb! En güzel zamanda[13] övgü sana sunulur. Ey Allah lütfunun çokluğuyla ve kurtarıcılığın gücüyle beni kabul et. **14***Beni çamurdan kurtar ki, batmayayım. Bana kötülük[14] besleyenlerden ve derin sulardan kurtuluş bulayım. **15***Beni sular seli sarmasın, girdap beni yutmasın ve çukur[15] üstüme ağzını kapatmasın. **16***Ya Rabb, beni kabul et; çünkü lütfun[16] hoştur, acımalarının çokluğuna göre bana[17] dön. **17***Kulundan[18] yüzünü saklama; çünkü sıkıntıdayım. Beni çabuk kabul et. **18***Canıma yaklaşarak onu kurtar ve düşmanlarımın eline beni bırakma. **19***Benim[19] uğradığım hakaret, utanç ve rezilliği sen biliyorsun; tüm bana karşı çıkanlar senin önündedir. **20***Hakaret yüreğimi kırdı, hasta oldum ve biri bana acısın[20] dedim; ama olmadı. Ve bana avunç[21] verecek kişiler aradım; ama bulamadım. **21***Ancak bana yemek için zehir ve susadığımda[22] içmek için sirke verdiler. **22***Önlerinde[23] sofraları kement ve esenlik yerine tuzak olsun. **23***Gözleri[24] görmesin diye kararsınlar ve onların bellerini her zaman titret. **24***Üzerlerine[25] şiddetle bastır ve büyük gazabın onlara yetişsin. **25***Evleri[26] yıkıntı olsun, çadırlarında yaşayan biri kalmasın. **26***Çünkü senin dövdüğün[27] kimseye acı veriyorlar[28] ve senin yaraladığın kişilerin acılarını anlatıyorlar. **27***Kötülerin[29] üzerine kötülük yığ ki, senin[30] doğruluğunu anlamasınlar. **28*"***Hayat defterinden***"**[31] yırtılıp doğrular[32] ile kaydolunmasınlar. **29***Ben ise çaresiz ve acılıyım. Kurtuluşum ey Allah! Beni anlatsın. **30***Allah'ın adına[33] ezgilerle hamd edeyim ve teşekkürle onu yücelteyim. **31***Bu da boynuzlu[34] tırnaklı boğadan ve danadan daha çok Rabb'in gözünde iyi olacaktır. **32***Alçakgönüllüler görüp[35] sevinecek ve sevinçten coşacaklar. Ey Allah'ı[36] arayanlar! Yüreğiniz de sizinle bir yaşamda olacaktır. **33***Çünkü Rabb, yoksulları duyuyor ve tutsakları[37] aşağılamıyor. **34***Gökler ile yer ve denizler ile orada[38] hareket edenlerin tümü *"O"*nu[39] ansınlar. **35***Allah, Sion'u[40] kurtarıp Yahuda'nın kentlerini bina edecek ve orada oturanlar ona mirasçı olacak. **36***Kullarının[41] soyu onu mirasçı olup *"O"*nun adını sevenler orada oturacaklardır.

(1)45.Mez.,**(2)**2.,14.ve15.Ayet,Yuns.2/5,**(3)**Mez.40/2, **(4)**Mez. 6/6, **(5)**Mez.119/82 ve 123, İş.38/14, **(6)**Mez.35/19, Yuh.15/25, **(7)**Mez.31/11, İş.53/3, Yuh.1/11, 7/5, **(8)**Mez.119/139, Yuh.2/17, **(9)**Bak Mez.89/50ve51,Rom.15/3,**(10)**Mez.35/13ve14, **(11)**I.Krl .9/7,Yerm.24/9,**(12)**Eyp.30/9,Mez.35/15ve16,**(13)**İş. 49/8,55/6, II.Kor.6/2,**(14)**Mez.144/7,I.,II.Ve15.Ayet,**(15)**Sayl.16/33, **(16)**Mez.63/3,**(17)**Mez.25/16,86/16,**(18)**Mez.27/9,102/2, **(19)**Mez.22/6ve7,İş.53/3,İbr.12/2,**(20)**Mez.142/4,İş.63/5, **(21)**Eyp.16/2, **(22)**Mat.27/34 ve 48, Markç15/23, Yuh.19/29, **(23)**Rom.11/9ve10,**(24)**İş.6/9ve10,Yuh.12/29ve 40,Rom.11/10, II.Kor.3/14,**(25)**I.Sel.2/16,**(26)**Mat.23/38,Res.İşl.1/20,**(27)**İş. 53/4,**(28)**Bak II.Trhl.28/9,Zek.1/15, **(29)**Rom. 1/28, **(30)**İş.26/10, Rom.9/31,**(31)**Çıkş.32/32,Filp.4/3,Vah.3/5, 13/8,**(32)**Hez.13/9, Luk.10/20,İbr.12/23,**(33)**Mez.28/7,**(34)**Mez.50/13,14ve23, **(35)**Mez.38/2,**(36)**Mez.22/26,**(37)**Efs.3/1,**(38)**İş.55/12, **(39)**Mez. 96/11, 148/1, İş.44/23, 49/13, **(40)**Mez.51/18, İş.44/26, **(41)**Mez. 102/28.

70. Mezmur: Kötülerin yok olunmasını ve iyilerin kurtulmasını istemesi.
Müzik hocası için Davut'un anma[1] üzerine olan mezmurudur.
1*Ey Allah kurtuluşuma[2] ey Rabbim! Yardımıma çabuk yetiş. **2***Canımı[3] arayanlar utansın ve rezil olsun; yok olmamı isteyenler geri dönüp kaçışsın. **3***Hah, hah! Diyenler ayıpları[4] yüzünden geri dönsünler. **4***Seni isteyenlerin tümü seninle sevinsin ve sevinçten coşsun. Senin kurtarışını sevenler her zaman Allah yücedir, desinler. **5***Ben[5] ise çaresiz bir zavallıyım. Ey! Allah'ım[6] bana çabuk yetiş. İmdadım ve kurtuluşum sensin ya Rabb gecikme.

(1) Mez.38 Serkelâm, **(2)**Mez.40/13, 71/12, **(3)**Mez.35/4 ve 26, 71/13, **(4)**Mez.40/15, **(5)**Mez.40/17, **(6)**Mez.141/3.

71. Mezmur: 1)Sıkıntılardan ve düşmanlardan Allah'a sığınma, 19)O'na güvenerek şükretmek.
1* Ya Rabb; sana[1] güvendim, sonsuza dek utanmayım. **2*** Adaletin[2] ile beni kurtararak bana kurtuluş ver ve kulağını[3] bana eğip beni kurtar. **3*** Benim[4] için her zaman sığınılacak yüksek bir kule kayası ol. Kurtuluşumu[5] emrediyorsun; çünkü kayam ve kalem Sen'sin. **4*** Ey Allah'ım[6] kötülerin elinden ve günahkâr ile zalimin pençesinden beni kurtar. **5*** Çünkü ümidim[7] Sen'sin ya Rabb-***Yehovah!*** Çocukluğumdan beri sana güvendim. **6*** Rahimde[8] iken sana uydum; annemin rahminden çekip alan sen'sin; seni her zaman yüceltеceğim. **7*** Birçoklarına[9] şaşılacak bir olay oldum; ama sen bana sağlam yüksek bir kulesin. **8*** Ağzım seni[10] anmakla ve her gün senin övgün ile dolu olsun. **9*** Yaşlandığım[11] zaman beni unutma ve gücüm kesildiğinde beni bırakma. **10*** Çünkü düşmanlarım benim için söyleştiler ve canımı gözleyenler birlikte[12] sözleşerek dediler ki: **11*** Allah onu terk etti, takip edip onu yakalayın. Çünkü kurtaran yoktur. **12*** Ey! Allah[13] benden uzak durma; ey Allah'ım imdadıma[14] çabuk yetiş. **13*** Canımı[15] arayanlar utansın ve yok olsun. Belamı arayanlar ar ve utançla örtülsün. **14*** Ama ben her zaman ümit edecek ve seni daha çok anacağım. **15*** Ağzım[16] adaletini ve her gün kurtuluşunu anlatacaktır; çünkü sayılarını[17] bilemiyorum. **16*** Rabb-***Yehovah***'ın gücüyle yürüyeceğim. Senin, yalnız senin adaletini anlatacağım. **17*** Ey Allah'ım çocukluğumdan beri bana öğretiyorsun. Şimdiye kadar da senin acayip işlerini anlatıyorum. **18*** Öyleyse[18] ya Allah; yaşlılık ve erdemliğe kadar ta; ki ben senin gücünü gelecek asırlarda olanlara bildirinceye dek beni bırakma. **19*** Ey Allah'ım[19] adaletin çok yücedir. Büyük şeyler işleyen sen'sin; ey Allah'ım[20] senin benzerin kimdir? **20*** Sen ki[21] bana çok ve şiddetli sıkıntılar çektirdin; yine beni koruyacak ve yine[22] beni yerin derin yerlerinden çıkaracaksın. **21*** Büyüklüğünü arttırarak her yönden bana avunç vereceksin. **22*** Ben de ey Allah'ım santur[23] ile gerçekliğin uğruna Sana şükredeceğim. Ey kutsal[24] İsrail! Sana tanburla mezmur okuyacağım. **23*** Sana mezmur okuduğumda dudaklarım ve fidye[25] ile kurtardığın canım sevinçten coşacak. **24*** Dilim[26] de her gün adaletini söyleyecektir; çünkü başıma kötülük gelmesini isteyenlerin birçoğu utanıp[27] utançtan kızardılar.

(1) Mez.25/2 ve 3, 31/1, **(2)**Mez.31/1, **(3)**Mez.17/6, **(4)**Mez. 31/2 ve 3, **(5)**Mez.44/4, **(6)**Mez.140/1 ve 4, **(7)**Yerm.17/7 ve 17, **(8)**Mez.22/9,10,İş.46/3, **(9)**İş.8/18,Zek.3/8,I.Kor.4/9, **(10)**Mez. 35/28,**(11)**18.Ayet, **(12)**II.Sam.17/1, Mat.27/1, **(13)**Mez.22/11 ve 19, 35/22, 38/21 ve 22, **(14)**Mez.70/1, **(15)**24.Ayet, Mez.35/4 ve 26,40/14,70/2,**(16)**8.-24.Ayet, Mez.35/28, **(17)**Mez.40/5, 139/17 ve 18, **(18)**9.Ayet, **(19)**Mez.57/10, **(20)**Mez.35/10, 86/8, 89/6 ve 8,**(21)**Mez.60/3,**(22)**Hoş.6/1,2,**(23)**Mez.92/1,2,150/3, **(24)**II.Krl. 19/22, İş.60/9, **(25)**Mez.103/4, **(26)**8. ve 15. Ayet, **(27)**13.Ayet.

72. Mezmur: 1)Süleyman'ın ve Mesih'in egemenliği, 18)Allah'a şükür. *Süleyman[1] için....*
1* Ey Allah! İşlerini krala ve adaletini kralın oğluna bildir ki; **2*** Halkını[2] adaletle ve yoksulları doğrulukla yargılasın. **3*** Dağlar[3] ve tepeler halka adaletle kurtuluş meydana getirecekler. **4*** Toplumun[4] çaresizlerini doğru yargılasın ve yoksulların çocuklarını kurtarıp, zalimi ezsin. **5*** Güneş[5] ve ay durdukça çağlar boyu senden korkacaklar. **6*** Otu[6] biçilen yere yağmur gibi ve yeri sulayan rahmet gibi inecektir. **7*** *"O"*nun günlerinde doğru kişi çiçek gibi açsın, pay alsın ve ay daha gitmeden bereketi[7] esenlikle artsın. **8*** *"O"* da denizden[8] denize ve nehirden yerin uçlarına dek egemen olacaktır. **9*** Çöl[9] halkı *"O"*nun önünde diz çöküp düşmanları[10] toprak yalayacaklar. **10*** Tarşişin[11] ve adaların kralları haraç götürecek; Şeba ve Seba kralları hediye sunacaklardır. **11*** Tüm[12] krallar *"O"*na secde ve tüm milletler *"O"*na kulluk edecekler. **12*** Çünkü inleyen[13] yoksullar ve çaresizler ile yardımcısı olmayana kurtuluş verecektir. **13*** Gereksinimi olan yoksullara yardım ederek canlarını kurtaracaktır. **14*** Canlarını zulüm ve baskıdan kurtarıp onların[14] kanı kendi gözünde değerli olacaktır. **15*** Yaşayacaklar ve *"O"*na Şeba altınından verecekler; bu yüzden her zaman dua edip, her gün *"O"*nu yüceltecekler. **16*** Bir de dağların başında buğday bolluğu olacak, ürünleri Lübnan gibi sallanacak ve kentte olanlar yerde[15] olan ot gibi çiçeklenecek. **17*** Adı sonsuzluk olup[16] ismi güneş durdukça anılacak ve insanlar[17] *"O"*nunla kutlu olacak; milletlerin[18] tümü *"O"*na '*mübarek*' diyecekler. **18*** İsrail'in[19] Allah'ı, Rabb-Allah kutlu olsun. Olağanüstü[20] işler yapan yalnız *"O"*dur. **19*** *"O"*nun[21] güzel adı sonsuzlarca kutsal ve tüm[22] yeryüzü yüzünün güzelliğiyle dolu olsun. Amin; Şem-Amin. **20*** Yesse oğlu Davut'un duaları bitti.

(1) Mez.127 Serkelâm!, **(2)**İş.11/2-4, 32/1, **(3)**Mez.85/10, İş.32/17, 52/7, **(4)**İş.11/4, **(5)**7. ve 17.Ayet, Mez.89/36, 37, **(6)**II.Sam.23/4, Hoş.6/3, **(7)**İş.2/4, Dan.2/44, Luk.1/33, **(8)**Bak Çıkş.23/31, II.Sam.4/21, 24, Mez.2/8, (0/11, 89/25, Zek.9/10, **(9)**Mez.74/14, **(10)**İş.49/23,Mik.7/17, **(11)**II.Trh.9/21, Mez. 45/12,68/29,İş.49/7,60/6,9,**(12)**İş.49/22,23,**(13)**Eyp.29/12, **(14)**Mez.116/15,**(15)**BakI.Krl.4/20,**(16)**Mez.89/36,**(17)**Tek. 12/3,22/18,Yerm.4/2, **(18)**Luk. 1/48, **(19)**İsrail (Hz.)Yakup'un

diğeradı,I.Trh.29/10,Mez.41/13,106/48,**(20)**Çıkş. 15/11,Mez. 77/14,136/4, **(21)**Nehm. 9/5, **(22)**Sayl.14/21.

73. Mezmur: 1)Kötülerin iyi durumlarını görerek bu mezmur ile sınaması, 17)Onların geleceğinin ne olacağını anlayarak sınavı başarması. 23)Allah'a güveni. Asaf'ın(*) mezmurudur(1).

1* Gerçekten Allah İsrail'e ve yüreği temiz olanlara acıyor. **2*** Benimse az kaldı ayaklarım tökezleyecek ve nerdeyse tabanlarım kayacaktı. **3*** Çünkü kötülerin refahını gördüğümde mağrurları kıskandım(2) **4*** Ölüm anında acı çekmiyorlar ve bedenleri de şişmandır. **5*** İnsanların(3) çektiği zorlukları bilmiyorlar ve Ademoğulları ile beraber sıkıntıya uğramıyorlar. **6*** Böylece gurur onlara gerdanlık gibi takılıyor ve zulüm onları giysi(4) gibi örtüyor. **7*** Gözleri(5) aşırı şişmanlıktan dışarı çıkmıştır; sanki yüreğinin dileğini saklıyor. **8*** Alay edip zulüm(6) için kötülük kurarlar ve böbürlenerek(7) konuşurlar. **9*** Ağızlarını göğe(8) doğru açarlar; ama dilleri hep yerde geziniyor. **10*** [Bu yüzden onların kavmi buraya geri döner ve onlara(9) suları süze, süze bollukla içirir.] **11*** Allah(10) nasıl bilirmiş? Ve *'Yücelerin Yücesi'*nde bilgi var mı? Diyorlar. **12*** İşte kötüler bunlardır. Ama sürekli rahat rahat(11) mallar çoğaltıyorlar. **13*** Gerçekten ben yüreğimi(12) boş yere temizledim ve ellerimi(13) suçsuzlukla yıkadım. **14*** Her gün belalar başımda ve her sabah dövülüyorum. **15*** Eğer böyle söyleyeyim deseydim; işte senin çocuklarının soyuna hainlik etmiş olurdum. **16*** Ve bunu(14) anlamak için düşündüğümde; **17*** Ben Allah'ın Tapınağına girerek onların geleceğini(15) anlayıncaya dek bana güç geldi. **18*** Gerçekten onları(16) kayacak yerlere koydun ve onları yıkıma düşürdün. **19*** Bir anda nasıl yıkıldılar; dehşetle ölerek yok olup gittiler. **20*** Uyandıktan(17) sonra düş nasılsa; ey Rabbim! Onların görünüşünü de kentte(+) öyle alçaltacaksın. **21*** Çünkü yüreğim acıyor(18) böbreklerim de sancılanıyor. **22*** Ben(19) de aptal ve bilgisiz olup senin yanında bir hayvan gibiyim. **23*** Ama ben her zaman seninleyim. Sen sağ elimden tuttun. **24*** Öğüdünle(20) bana yol gösterecek ve sonra beni görkeminle alacaksın. **25*** Göklerde kim varsa(21) yerde de senden başkasını istemem. **26*** Bedenim ile kalbim(22) geçiciyse de yüreğimin gücü ve payı her zaman(23) Allah'tır. **27*** Çünkü işte(24) senden uzak olanlar yok oluyor ve senden saparak zina(25) edenlerin tümünü yok ediyorsun. **28*** Ama(26) Allah'a yaklaşmak benim için iyidir. Senin tüm(27) işlerini bildireyim diye *Rabb - **Yehovah***'ı kendime sığınacak yer ettim.

(*)*Asaf*: *Türkiye Diyanet Vakfı'nın Tercümesi(Kur`an), Neml Sü.27/40. Ayetin dip notunda **"İlim sahibi olan bu kişinin Süleyman(A.S.)ın veziri Âsâf bin Berhiye olduğu"** belirtiliyor. Bu zat Celâleyn Tefsirindeki başka bir yorumda **"Allah'ın en büyük adını bilen bir adamdı"** olarak geçiyor.* **(1)**50.Mez., **(2)**Eyp.21/7, Mez.37/1, Yerm.12/1, **(3)**Eyp.21/6 ve diğ., **(4)**Mez.109/18, **(5)**Eyp.15/27, Mez.17/10, 119/70, Yerm.5/28, **(6)**Hoş.7/16, **(7)**II.Petr.2/18, Yahuda'nın Mek.16., **(8)**Vah.13/6, **(9)**Mez.75/8, **(10)**Eyp.22/13, Mez.10/11, 94/7, **(11)**3.Ayt., **(12)**Eyp.21/15, 34/9, 35/3, Malh.3/14, **(13)**Mez.26/6, **(14)**Vaiz 8/17, **(15)**Mez.37/38, **(16)**Mez.35/6, **(17)**Eyp.20/8, Mez.90/5, İş.29/7 ve 8, Mez.78/65, **(+)**Veya: ***Uyandığında***, **(18)**3.Ayet, **(19)**Mez.92/6, Sül.Mes.30/2, **(20)**Mez.32/8, İş.58/8, **(21)**Filp.3/8, **(22)**Mez.84/2, 119/81 ve 82, **(23)**Mez.16/5, 119/57, (24)Mez.119/155, **(25)**Çıkş.34/15, Sayl. 15/39, Yakb.4/4, **(26)**İbr.10/22, **(27)**Mez.107/22, 118/17.

74. Mezmur: 1)Tapınağın yıkılmasından ötürü Allah'a şikayet, 10)Allah'ın kudretini, 18)Ve düşmanın eziyetini görerek Rabb'ten yardım dilenmesi.
Asaf'ın Şiiridir.

1* Ey Allah! Neden bizi(1) tümüyle bıraktın? Kendi otlağının(2) koyunları üzerine niçin öfkeni(3) saçtın? **2*** Eskiden(4) inandığın cemaatini, fidye ile kurtardığın mirasının(5) halkını ve bu oturduğun Sion dağını an. **3*** Tüm yıkıntıları ve düşmanın Tapınakta yaptığı yıkımın tümünü(§) Tahtının önünde gözünün önüne al. **4*** Düşmanların(6) senin otağında bağrıştılar ve kendi(7) nişanlarını nişan yerine koydular. **5*** Sık ağaçlar üzerine baltalar kaldıranlar gibi bilendiler. **6*** Ve şimdi oyma(8) işlerini baltalarla, çekiçlerle tümünü parçalıyorlar. **7*** Tapınağını(9) ateşe verdiler, adının(10) evini yerle yeksan ettiler. **8*** Yüreklerinde(11) 'Onları büsbütün yok edelim' diyerek yöredeki Allah'ın tüm toplantı yerlerini yıktılar. **9*** İşaretlerimizi görmüyoruz; artık peygamber(12) de kalmadı ve yanımızda bu durumun ne zamana dek süreceğini bilen biri bile yok. **10*** Ey Allah! Ne zamana dek düşmanlarımız küfredecek? Düşman Senin adını her zaman küçük düşürecek mi? **11*** Niçin elini(13) sağ elini geri çekiyorsun? Koynundan çıkarıp onları yok et. **12*** Ama Allah, eskiden beri kralımdır(14) yeryüzünde kurtarıcı olan *"O"*dur. **13*** Sen gücünle denizi(15) yardın ve sular içindeki büyük(16) hayvanların başlarını kırdın. **14*** Sen Levyatan'ın başlarını ezerek onu çöl(17) insanlarına yemek(18) için verdin. **15*** Sen(19) pınarlar ile çayları yararak sürekli(20) akıp giden nehirleri kuruttun. **16*** Gün senin gece de senindir. Işık(21) ile güneşi sen hazırladın. **17*** Dünyanın tüm(22) sınırlarını sen koydun; yaz(23) ile kışı sen düzenledin. **18*** Şunu(24) an: Düşman Rabbe başkaldırıyor ve boş(25) düşünen halk senin adını alaya alıyor. **19*** Senin(26) kumru kuşunun canını yabanıllara bırakma. Yoksulların(27)

yaşamını hiçbir zaman unutma. **20***Andına bak [28]çünkü yerin karanlık yerleri zülüm evleri ile doludur. **21***Mazlum utançla geri dönmesin. Çaresiz ve yoksul senin adına hamd etsin. **22***Ey! Allah'ım ayağa kalk ve kendi davana bak. Boş[29] insanlardan sana olan sövgülere yanıt ver. **23***Düşmanlarının sesini unutma; çünkü sana karşı gelenlerin gürültüsü her an yukarı çıkıyor.

(1) Mez.44/9 ve 23, 60/1 ve 10, 77/7, Yerm.31/7, 33/24, **(2)**Mez.95/7, 100/3, **(3)**Tes.29/20, **(4)**Çıkş.15/16, Tes.9/29, **(5)**Tes.32/9, Yerm.10/16, **(§)**İbranice:***Başındaki adımlarını kaldır***, (6)**Yerm.Mers.2/7, **(7)**Dan.6/27, **(8)**I.Krl.6/18, 29, 32 ve 35, **(9)**II.Krl.25/9, **(10)**Mez.89/39, **(11)**Mez.83/4, **(12)**I.Sam.3/1, Ams.8/11, **(13)**Yerm.Mers.2/3, **(14)**Mez.44/4, **(15)**Çıkş.14/21, **(16)**İş.51/9 ve 10, Hez.29/3, 32/2, **(17)**Mez.72/9, **(18)**Sayl.14/9, Bak. II.Ez.6/52, **(19)**Çıkş.17/5 ve 6, Sayl.20/11, Mez.105/41, İş.48/21,**(20)**Yeş.3/13,diğ.,**(21)**Tek.1/14,diğ., **(22)**Res.İşl.17/26, **(23)**Tek.8/22,**(24)**22.Ayet,Vah.16/19,**(25)**Mez.39/8, **(26)**Neş.Neş. 2/14,**(27)**Mez.68/10,**(28)**Tek.17/7,8, Lev. 26/44, 45, Mez.106/45, Yerm. 33/21, **(29)**18.Ayet, Mez.89/51.

75. Mezmur: 1)Allah'a hamd, 2)Doğru olarak yargılamak vaadi, 4)Allah'ın '*Hakim*' olduğu, 9)Allah'a hamd ve adalet yürütmesi için olan vaad.
Al-Taşhet[1] üzere müzik hocası için Asaf'ın mezmur ve ilâhisidir.
1*Sana hamd ederiz ey Allah! Hamd ediyoruz ve senin adın yakındır. Acayip işlerin anlatılıyor. **2***Uygun zaman geldiğinde doğrulukla yargılayacağım. **3***Yer ile onda yaşayan tüm canlılar yaratıldı ve onun direklerini ben dikiyorum. Sela. **4***Böbürlenenlere güvenmeyin ve kötülere[2] boyun eğmeyin. **5***Boynunuzu yükseğe kaldırmayın ve dikkafalılık ile atıp tutmayın, diyorum. **6***Çünkü yükseliş ne doğudan, ne batıdan ve ne de çöldendir. **7***Ancak[3] Allah '*Hakimdir*' birini[4] alçaltır ve diğerini yükseltir. **8***Çünkü[5] Rabb'in elinde kâse bulunuyor ve şarabı[+] köpürüyor. Şarap kokteyl[6] ile doludur ve ondan döküyor. Yeryüzünün tüm kötüleri mutlaka tortusunu[7] süzüp içecekler. **9***Ama ben her zaman açıklayarak, Yakup'un Allah'ına ezgiler okuyacağım. **10***Ve kötülerin[8] tüm boynuzlarını kıracağım; doğrunun[9] boynuzları da yükselecektir.

(1)57.Mez. Serkelâm, **(2)**Zek.1/21, **(3)**Mez.50/6, 58/11, **(4)**I.Sam.2/7, Dan.2/21, **(5)**Eyp.21/20, Mez.60/3, Yerm.25/15, Vah.14/10, 16/19, **(+)**Veya: Kırmızıdır., **(6)**Sül.Mes.23/30, **(7)**Mez.73/10, **(8)**Mez.101/8, Yerm.48/25, **(9)**Mez.89/17, 148/14.

76. Mezmur: 1-12)Allah'ın kendi kavmi arasında celâl ve büyüklüğü.
Neginot üzere müzik hocası için Asaf'ın mezmur ve ilâhisidir.
1*Allah[1] Yahoda da biliniyor ve adı İsrail'de yüce anılıyor. **2***Çardağı Salem'de ve evi Sion'dadır. **3***Yayı[2] oklarını, kalkanı, kılıcı ve cengi orada düzdü. Sela. **4***Sen parlaksın ve avcılık[3] dağlarında ne güzelsin. **5***Yüreği güçlü olanlar yağmalandılar, uykularını[4] uyudular ve yiğitlerin hiç birisi ellerini kaldırmadı. **6***Senin[5] azarlarından ey Yakup'un Allah'ı; arabalar ve atlar uykuya daldılar. **7***Sen ya Rabb! Sen ne görkemlisin ve öfken[6] anında senin önünde kim durabilir? **8***Göklerden[7] yargıların duyuluyor ve Allah yeryüzünün tüm mazlumlarını kurtarmak için; **9***Yargılamak[8] üzere dikildiğinde[*] dünya korktu[9] ve sustu. Sela. **10***Gerçekten[10] insanın öfkesi, Sana *şükr*'e dönecek ve öfkenin arda kalanını bağlayacaksın. **11***Adaklarınızı[11] Allahınız Rabb'e sunuyuz. *"O"*nun[12] çevresinde bulunanların tümü 'Görkemli olan'a hediyeler versinler. **12***Başkanların ruhunu söndüren *"O"* dünyanın egemenlerine[13] ne korkunç gelir.

(1) Mez.48/1 ve diğ., **(2)**Mez.46/9, Hezk.39/9, **(3)**Hez.38/12 ve 13, 39/4, **(4)**Mez.13/3, Yerm.51/39, **(5)**Çıkş.15/1 ve 21, Hez.39/20, Nahm.2/13, Zek.12/4, **(6)**Nahm.1/6, **(7)**Hez.38/20, **(8)**Mez.9/7 ve 9, 72/4, **(*)**Bak Eyp.19/25, **(9)**II.Trhl.20/29 ve 30, **(10)**BakÇıkş.9/16,18/11,Mez.65/7,**(11)**Vaiz.5/4-6, **(12)**II.Trhl. 32/22 ve 23, Mez.68/29, 89/7, **(13)**Mez.68/35.

77. Mezmur:1)İman noksanlığından olan zorluklar, 10)Allah'ın lütfunu anarak cesaretlenmek.
Yedeton[1] üzere müzik hocası için Asaf'ın Mezmurudur.
1*Sesim[2] Allah'adır, bağıracağım; sesim Allah'adır *"O"*da beni duyacak. **2***Sıkıntı[3] gününde Rabb'i[4] aradım. Elim gece uzatılmış olduğundan gevşemedi ve canım avutulmak istemedi. **3***Allah'ı andım; üzüldüm, düşündüm ve ruhum[5] bayıldı. Sela. **4***Gözlerimi uyanık tuttun; ama sıkıntılardan ötürü söyleyemedim. **5***Eski[6] günleri, asırları ve yılları düşündüm. **6***Gece anılarımı[7] düşünüyorum ve yüreğimde[8] bilerek ruhum anlıyor. **7***Rabb[9] sonsuza dek terk eder mi? Bir daha[10] istemez mi? **8***Lütfu artık bitti mi? Verdiği söz[11] yıllar sonunda kalktı mı? **9***Allah acımağı[12] unuttu mu? Lütfunu öfkeye mi boğuyor? Sela. **10***O zaman diyorum[13] ki 'Yüce Egemen'in sağ eli artık geçmiştir. **11***Rabb'in[14] işlerini anacak ve gerçek olan olağanüstü işlerini anımsayacağım. **12***Tüm işlerini düşünecek ve yaptıklarını anacağım. **13***Ey Allah! Yolların kutsallıkla kaplıdır. Allah[15] gibi yüce ilâh kim var? **14***Olağanüstü işler yapan Allah sensin ve gücünü milletler içinde gösterirsin. **15***Halkın Yakup oğullarını ve Yusuf'u gücünle[16] kurtardın. Sela. **16***Sular[17] seni gördüler ya Allah; sular seni görüp titrediler, denizler de çalkalandı. **17***Bulutlar sular döktü; gökler ses verdi ve okların[18] da uçtu.

18* Senin gürlemenin sesi işindeydi ve şimşekler[19] dünyayı aydınlattı, yer[20] sarsılıp titredi. **19*** Yolların[21] denizlerde ve izlerin[22] çok sularda olduğundan izlerin bilinmiyor. **20*** Ama halkını Musa ve Harun'la sürü[23] gibi yola getirdin.

(1) Mez.39ve62, **(2)** Mez.3/4, **(3)** Mez.50/15, **(4)** İş.26/9ve16, **(5)** Mez.142/3,143/4, **(6)** Tes.32/7, Mez.243/5, İş.51/9, **(7)** Mez.42/8, **(8)** Mez.4/4, **(9)** Mez.74/1, **(10)** Mez.85/1, **(11)** Rom.9/6, **(12)** İş.49/15, **(13)** Mez.31/22, **(14)** Mez.143/5, **(15)** Çık.15/11, **(16)** Çık.6/6, Tes.9/29, **(17)** Çık.14/21, Yeş.3/15ve16, Mez.114/3, Habk.3/8ve diğ., **(18)** II.Sam.22/15, Habk.3/11, **(19)** Mez.97/4, **(20)** II.Sam.22/8, **(21)** Habk.3/15, **(22)** Çık.14/28, **(23)** Çık.13/21, 14/19, Mez.78/52, 80/1, İş.63/11ve12, Hoş.12/14.

78. Mezmur: 1)Allah'ın şeriatını öğrenmek için olan düzen, 9)Allah'ın İsrail için olan lütfu ve onların muhalefeti, 67)Allah'ın İsrail devletini bırakması ve Yahuda devletini gözetmesi.

Asaf'ın şiiridir[1].

1* Ey halkım! Yasalarımı[2] dinleyin; ağzımın sözlerine kulak verin. **2*** Ağzımı[3] özdeyişlerle açayım ve eski bilmeceleri söyleyeyim. **3*** Bu şeyleri[4] atalarımız bize anlattılar ve biz de işitip anladık. **4*** Onların[5] çocuklarından gizlemeyerek gelecek[6] soylara Rabb'in anılmasını, gücünü ve yaptığı harikaları anlatacağız. **5*** Çünkü Yakup'ta[7] tanıklığı yükseltti ve İsrail'e şeriatı vererek onları çocuklarına[8] anlatmalarını atalarımıza buyurdu. **6*** Böylece gelecek[9] soylar; yani doğacak çocuklar da onları bilerek kendi çocuklarına öğretsin. **7*** Bunların güvendikleri Allah olacak; Allah'ın işlerini unutmayacaklar ve *"O"*nun buyruklarını akıllarına kazıyacaklar. **8*** Ama[10] ataları gibi inatçı[11] asi, yüreklerini[12] doğrultmamış ve ruhları Allah'ta doğru bulunmamış bir soy olmasın. **9*** Efraim oğulları silahlarla kuşanmış ve tam donanmış oldukları halde cenk gününde geri döndüler. **10*** Allah'ın[13] Andını tutmayarak yasalarında yürümekten çekindiler. **11*** İşlerini[14] ve kendilerine gösterdiği harikaları unuttular. **12*** Mısır ülkesinde, Soan[15] kırsalında atalarının[16] önünde mucizeler gösterdi. **13*** Denizi ayırarak[17] onları geçirdi ve sular[18] yığıntı gibi durdu. **14*** Gündüzün[19] bulutla ve tüm gece ateş ışığıyla onlara yol gösterdi. **15*** Çöllerde[20] kayaları parçalayarak onlara büyük denizden içiriyormuşçasına su içirdi. **16*** Kayadan[21] akan sular çıkardı ve ırmaklar gibi suları akıttı. **17*** Ama onlar *"O"*na daha çok karşı gelerek günah işlediler ve 'Yüce[22] Yaradan'ı çölde öfkeye boğdular. **18*** Kendileri için yemek istemekle, kendi yüreklerinde[23] Allah'ı sınamış oldular. **19*** Ve Allah'a karşı[24] şöyle dediler: 'Allah'ın çölde sofra kurmaya gücü var mı?' **20*** İşte kayayı[25] vurmasıyla birlikte, sular akıp dereler çoştu. 'Ekmek de verebilir mi ve halkı için et verebilecek midir?' dediler. **21*** Tüm bunları Rabb duyarak çok öfkelendi[26] ve Yakup'ta ateş tutuştu. Gazap da İsraile alevlendi. **22*** Çünkü[27] Allah'a inanmayıp kurtarıcılığına güvenmediler. **23*** *"O"* ise yukarıdan bulutlara buyurarak göklerin[28] kapılarını açtı. **24*** Onlara yemek[29] için üzerlerine "*Man*" yağdırıp onlara göğün buğdayını verdi. **25*** İnsan "Meleklerin ekmeğini"[*] yedi ve onlara bol bol tahıl gönderdi. **26*** Gökte[30] doğu rüzgârını estirerek gücüyle lodosu yönlendirdi. **27*** Ve üzerlerine eti tuz gibi; kanatlı kuşu da deniz kumu gibi yağdırdı. **28*** Tümünü orduları içine tâ; çadırlarının çevresine dek düşürdü. **29*** Arzu ettikleri şeyleri vererek onlara iyice[31] doyuncaya dek yedirdi. **30*** İştahları geçmeden ve yemekleri[32] daha ağızlarındayken; **31*** Onların üzerine Allah'ın öfkesi tutuştu ve onların şişman olanlarını öldürdü; İsrailin seçkin yiğitlerini yere serdi. **32*** Bu yüzden daha[33] günah işlediler ve mucizelerine[34] inanmadılar. **33*** *"O"* da[35] onların günlerini boşyere ve yıllarını da dehşetle geçirtti. **34*** Onları[36] öldürdüğü zaman *"O"*nu arıyorlar ve tutumlarından geri dönüp tez Allah'ı arıyorlardı. **35*** Allah'ın[37] kendi kayaları, '*Yüce Yaradan*'ın kendi[38] kurtarıcıları olduğunu anımsıyorlar. **36*** Ama *"O"*na ağızlarıyla[39] ikiyüzlülük gösterip dilleriyle *"O"*na yalan söylüyorlardı. **37*** Yürekleri[40] de *"O"*nunla doğru olmayıp andına sadık kalmadılar. **38*** Oysa *"O" 'Rahîm'*[+] olup[41] günahı affediyor ve yok etmiyordu. Birçok kez öfkesini[42] yatıştırmış, tüm şiddetini[43] alevlendirmişti. **39*** Onların[44] bir insan ve esip gidip geri dönmeyen[45] bir rüzgâr olduklarını[46] biliyordu. **40*** Kaç kez çölde *"O"*nu[47] öfkelendirip yaban yerde *"O"*nu gazaba getirdiler. **41*** Defalarca[48] Allah'ı sınayarak İsrailin kutsalını[49] gücendirdiler. **42*** *"O"*nun elini ve onları düşmanlardan kurtardığı günü anımsamadılar bile. **43*** Oysa Mısır'da işaretlerini[50] ve Soan kırsalında harikalarını gösterdi. **44*** Nehirlerini[51] ve akarsularını kana döndürdü; o kadar ki bir bardak su bile içemediler. **45*** Aralarına[52] gönderdiği at sineği onlara saldırdı ve kurbağalar[53] onları mahvetti. **46*** Ürünlerini[54] tırtıllara ve emeklerini de çekirgeye bıraktılar. **47*** Bağlarını dolu[55] yabanıl incir ağaçlarını da başka türlü bir dolu kırdı geçirdi. **48*** Hayvanlarını[56] doluya ve sürülerini de yıldırımlara bıraktı. **49*"** ***Bela Melekleri*****"** göndererek şiddetli öfkesini pekiştirip büyük sıkıntıyı üzerlerine saldı. **50*** Gazabının önünü açtı; onların canlarını ölümden sakınmadı ve

yaşamlarını vebaya bıraktı. **51*** Mısır'da tüm ilk[57] doğanları ve Ham'ın[58] çadırlarında güçlülerin ilklerini vurdu. **52*** Kendi[59] halkını koyunlar gibi güderek çölde sürü gibi götürdü. **53*** Onları[60] güvenlikle kılavuzladığından korkmadılar; ama düşmanlarını deniz[61] örttü. **54*** Sonra onları kutsal[62] sınırlarına ve sağ[63] elinin edindiği bu dağa götürdü. **55*** Önlerinde[64] halkları kovdu ve oraları[65] ölçüyle onlara miras olmak için böldü. İsrail'in bölüklerini çadırlarda oturttu. **56*** Onlar[66] yine yüce egemen Allah'ı sınadılar ve acı vererek andettiği sözlerini tutmadılar. **57*** Ataları[67] gibi geri dönüp hainlik ettiler ve aldatıcı[68] bir yay gibi eğri gittiler. **58*** Tapınmak için olan yüksek[69] yerleriyle *"O"* nu[70] öfkeye ve putlarıyla gazaba getirdiler. **59*** Allah bunları görerek öfkelenince İsrailden daha çok nefret etti. **60*** Şilo[71] Evi'ni; yani insanlar arasında kurduğu çadırı bıraktı. **61*** Gücünü[72] tutsaklığa ve yüzünü insan eline bıraktı. **62*** Halkını[73] kılıca teslim ederek, mirasına öfke yağdırdı. **63*** Gençleri ateş bitirdi ve bakireleri ağlamadılar. **64*** Kahinler[74] kılıçla öldü ve dul[75] kadınlar ağlamadılar. **65*** Rabb da uykudan uyanır ve şaraptan[76] ayılır gibi[77] uyandı. **66*** Düşmanlarını[78] arkadan bastırarak onları sonsuz hakarete bıraktı. **67*** Yusuf'un çadırını reddetti ve Efraim oymağını seçmedi. **68*** Yahuda oymağını ve sevdiği[79] Sion dağını seçti. **69*** Tapınağını[80] yüksek dağlar gibi ve sonsuzluk için seçtiği yer gibi dikti. **70*** Kulu[81] Davut'u seçerek onu koyun ağıllarından aldı. **71*** Onu[82] süt emen koyunlar içinden Yakup[83] kavmine ve mirası olan İsraile çobanlık etmek için götürdü. **72*** *"O"* da yüreğinin[84] isteğine göre onları güderek ellerinin ustalığıyla onları sürdü.

(*)Bak.II.Ez.1/19, **(1)**74.Mez.ve devamı, **(2)**İş.51/4, **(3)**Mez. 49/4, Mat.13/35, **(4)**Mez.44/1, **(5)**Tes.4/9,6/7,Yoel1/3, **(6)**Çık. 12/26,27,13/8ve14,Yeş.4/6ve7,**(7)**Mez.147/19,**(8)**Tes. 4/9,6/7,11/19, **(9)**Mez.102/18, **(10)** II.Krl.17/14,Hez.20/18, **(11)**Çık.32/9,3/3,34/9,Tes.9/6ve13,31/27,Mez.68/6, **(12)**37.Ayet, II.Trh.20/33, **(13)**II.Krl.17/15, **(14)**Mez.106/13, **(15)**Tek.32/3, 13/23,43.Ayet,İş.19/11ve13,Hez.30/14,**(16)**Çık.7,8,9,10,11ve12,**(17)**Çık.14/21,**(18)**Çık.15/8,Mez.33/7,**(19)**Çık.13/21,14/24, Mez.105/39, **(20)**Çık.17/6, Say.20/11, Mez.105/41,I.Kor.10/4, **(21)**Tes.9/21,Mez.105/41,**(22)**Tes.9/22,Mez.95/8,İbr.3/16, **(23)**Çık.16/2,**(24)**Say.11/4,**(25)**Çık.17/6,Say.20/11,**(26)**Say. 11/1ve10, **(27)**İbr.3/18,Yahud.Mek.5, **(28)**Tek.7/11,Malk.3/10, **(29)**Çık.16/4ve14,Mez.105/40,Yuh.6/31,I.Kor.10/3,**(30)**Say. 11/31,**(31)**Say.11/20,**(32)**Say.11/33,**(33)**Say.14,16ve17, **(34)**22.Ayet, **(35)**Say.14/29ve35, 26/64ve65, **(36)**BakHoş.5/15, **(37)**Tes.32/4,15ve31, **(38)**Çık.15/13,Tes.7/8,İş.41/14,44/6,63/9, **(39)**Hez.33/31,**(40)**8.Ayet,**(41)**Say.14/18ve20,**(42)**İş.48/9,**(43)**I.Krl.21/29, **(44)**Tek.6/3, Yuh.3/6, **(45)**Eyp.7/7 ve 16,Yak.4/14, **(46)**Mez.103/14,ve16,**(47)**17.Ayet,Mez.95/9ve10,İş.7/13,63/10, Efs.4/30, İbr.3/16ve17, **(48)**Say.14/22, Tes.6/16, **(49)**20.Ayet, **(50)**12.Ayet,Mez.105/27vedğ.,**(51)**Çık.7/20,Mez.105/29,**(52)**Çık.8/24,Mez.105/31,**(53)**Çık.8/6,Mez.105/30,**(54)**Çık. 10/13ve15,Mez.105/34ve35,**(55)**Çık.9/23ve25,Mez.105/33, **(56)** Çık.9/23-25,Mez.105/32, **(57)**Çık.12/29, Mez.105/36, 136/10, **(58)**Mez.106/22,**(59)**Mez.77/20,**(60)**Çık.14/19ve20,**(61)**Çık. 14/27ve28,15/10,**(62)**Çık.15/17,**(63)**Mez.44/3, **(64)**Mez.44/2, **(65)**Yeş.13/7,19/51,Mez.136/21,22,**(66)**Hak.2/11ve12, **(67)**41. Ayet, Hez.20/27ve28, **(68)**Hoş.7/16, **(69)**Tes.12/2ve4, I.Krl.11/7, 12/31,**(70)**Tes.32/16ve21,Hak.2/12ve20,Hez.20/28, **(71)**I.Sam. 4/11,Yerm.7/12ve14,26/6ve9,**(72)**Hak.18/30,**(73)**I.Sam.4/10, **(74)**I.Sam.4/11,22/18,**(75)**Eyp.27/15,Hez.24/23,**(76)**İş.42/13,**(77)** Mez.44/23,**(78)**I.Sam.5/6ve12,6/4,**(79)**Mez.87/2, **(80)**I.Krl.6, **(81)**I.Sam.16/11ve12, II.Sam.7/8, **(82)**Tek.33/13, İş.40/11, **(83)**II.Sam.5/2, I.Trh.11/2, **(84)**I.Krl.9/4, **(+):** Acıyan.

79. Mezmur: 1)Yeruşalim'in yıkılmasına üzüntü, 8)Allah'ın lütfunu aramak, 13)Anmak ve şükürler etmek için olan vaad.

Asaf'ın mezmurudur.

1* Ey Allah'ım! Mirasına[1] milletler girdiler; senin[2] kutsal Tapınağını pislediler ve Yeruşalim'i[3] yıktılar. **2*** Senin[4] kullarının cesetlerini göğün kuşlarına ve sadık kullarının etini de yerin yabanıllarına yem diye verdiler. **3*** Onların kanını Yeruşalim'in çevresinde su gibi akıttılar ve onları gömen[5] yoktu. **4*** Komşularımıza[6] rezil ve çevremizde olanlara bir eğlence konusu olup kirli sayıldık. **5*** Ne zamana[7] dek ya Rabb; her an öfkeleneceksin ve gayretin[8] ateş gibi yanacak mıdır? **6*** Öfkeni seni[9] bilmeyen milletler adına[10] dua etmeyen ülkeler üzerine[11] dök. **7*** Çünkü Yakup'u yeyip Evini yok ettiler. **8*** Bize karşı[12] geçmiştekilerin isyanlarını anma. Lütfun bize çabuk yetişsin; çünkü büsbütün[13] yıkıldık. **9*** Ey kurtuluşumuzun Allah'ı adını[14] övmek için bize[15] yardım et; adın için bize kurtuluş ver, günahlarımızı bağışla. **10*** Niçin[16] milletler onların İlâhı nerdedir? Desinler. Kullarının dökülmüş kanının öcü, bizim gözlerimizin önünde milletler arasında bilinsin. **11*** Tutsakların[17] iniltileri senin önüne gelsin. Ölüme teslim olmuşları büyük gücünle yaşama getir. **12*** Ey Rabbim komşularımızın sana[18] yaptıkları hakaretin yedi kat[19] karşılığını onların kucaklarına ver. **13*** Biz senin[20] kavmin ve meranın koyunları; sana sonsuza dek[21] hamd edip asırlarca seni anacağız.

(1)Çık.15/7,Mez.74/2,**(2)**Mez.74/7,**(3)**II.Krl.25/9,10, II.Trhl. 36/19, Mik.3/12, **(4)**Yerm.7/33, 16/4, 34/20, **(5)**Mez.141/7, Yerm.14/16, 16/14, Vah.11/9, **(6)**Mez.44/13, 80/6, **(7)**Mez.74/1, 9 ve 10, 85/5, 89/46, **(8)**Tsef.1/18, 3/8, **(9)**İş.45/4, 5, II.Sel.1/8, **(10)**Mez.53/4,**(11)**Yerm.10/25,Vah.16/1,**(12)**İş.64/9,**(13)**Tes. 28/43, Mez.142/6, **(14)**Yerm.14/7 ve 21, **(15)**II.Trhl.14/11, **(16)**Mez.42/10, 115/2, **(17)**Mez.102/20, **(18)**Mez.74/18 ve 22, **(19)**Tek.4/15, İş.65/6 ve 7, Yerm.32/18, Luk.6/38, **(20)**Mez.74/1, 95/7, 100/3, **(21)**İş.43/21.

80. Mezmur: 1)İsrail üzerine gelen belalardan; 8)Ve Allah'ın onlardan yüz çevirmesinden dolayı ya-

kınma., 14)Lûtuf ve kurtuluş için çağrı.
Şoşannim-Edut(1) üzere müzik hocası için Asaf'ın mezmurudur.
1* Ey! Yusuf'u(2) sürü gibi güden İsrail'in çobanı duy. Ey(3) Kerubiler(*) üzerine oturan ortaya(4) çık! **2*** Efraim(5) ile Bünyamin ve Manessa'nın önünde gücünü uyandırıp kurtuluşumuza yetiş. **3*** Ey Allah! Bizi(6) döndür ve yüzünün(7) ışığını göster kurtulacağız. **4*** Ey egemenlerin Allah'ı olan Rabb! Ne zamana dek halkımın yalvarışlarına bakmadan öfken çoğalıyor? **5*** Onlara(8) gözyaşı ekmeğini yediriyor ve dolu ölçekle gözyaşı içiriyorsun. **6*** Komşularımıza(9) bizi rezil ettin ve düşmanlarımız bizi aralarında alaya aldılar. **7*** Ey her şeyin(10) ilâhı! Bizi çevir ve yüzünün ışığı parlasın; böylece kurtuluş buluruz. **8*** Mısır'dan(11) bir asma çıkardın ve milletleri(12) de yerinden söküp onu diktin. **9*** Onun(13) önünde yer hazırladın ve kökleşerek ülkeyi doldurdular. **10*** Gölgesiyle dağlar örtüldü, dalları 'büyük erz(+) ağaçları gibi oldu. **11*** Dallarını denize ve filizlerini nehirlere(14) kadar saldı. **12*** Onun çiftçilerini niçin(15) yıktın? Şöyle: Yoldan geçenlerin tümü onu koparıyorlardı. **13*** Ormandaki domuzlar onu bozuyor ve çöl hayvanları onu yiyordu. **14*** Ey egemenler İlâhı! Bize acı ve dön; göklerden(16) bakarak gör. **15*** Bu asmayı, sağ elinin diktiği fidanı ve kendin(17) için güçlendirdiğin oğluna uğra. **16*** İşte yanmış ve kesilmiştir. Senin(18) yüzünün azarlamasıyla yok oluyor. **17*** Senin(19) elin, sağ elinin adamı üzerinde ve kendin için güçlendirdiğin Ademoğlu üzerinde olsun. **18*** Biz de senden geri dönmeyeceğiz, bizi koru; adına dua ediyoruz. **19*** Ey tüm egemenliğin İlâhı olan Rabb! Bizi(20) çevir ve yüzünün ışığı parlasın; kurtulacağız.

(1) Mez.45 ve 69, **(2)**Mez.77/20, **(3)**Çıkş.25/20 ve 22, I.Sam.4/4, II.Sam.6/2,Mez.99/1,**(*)**Bak.Üç Delikanlı'nın ezgisi(Daniel Kitb.)31.Ayet ve İş.37/16II.Krl.19/15, **(4)**Tes.33/2, Mez.50/2, 94/1, **(5)**Sayl.2/18-23, **(6)**7.- 19. Ayet, Y.Mers.5/21, **(7)**Sayl.6/25, Mez.4/6, 67/1, **(8)**Mez.42/3, 102/9, İş.30/20, **(9)**Mez.44/13, 89/4, **(10)**3. ve 19. Ayet, **(11)**İş.5/1 ve 7, Yerm.2/21, Hezk.15/6, 17/6, 19/10, **(12)**Mez.44/2,78/55, **(13)**Çıkş.23/28,Yeş.24/12, **(+)**İbranice: ***Allah Erzleri***, **(14)**Mez.72/8, **(15)**Mez.89/40, 41, İş.5/5, Nahm.2/2, **(16)**İş.63/15, **(17)**İş.49/5, **(18)**Mez.39/11, 76/7, **(19)**Mez.89/21, **(20)**3. ve 7. Ayet.

81. Mezmur: 1)Allah'a açıkça hamd etmeye teşvik, 4)Allah'ın nimetlerine karşılık, İsrailin hamd etmesinin farz olması, 8)İsrail'in hainliğinden şikâyet.
Gittit(1) *üzere müzik hocası için Asaf'ın mezmurudur.*
1* Gücümüz olan Allah'a nağme düzerek, Yakup'un Allah'ını alkışlayın. **2*** Ezgiye başlayın, def ve hoş sesli tanbur ile santur çalın. **3*** Ay başında ve '*Bedir'* vaktinde, bayramınız gününde boru çalın. **4*** Çünkü bu(2) İsrail'e farz olup Yakup'un Allah'ının işlerindendir. **5*** Mısır ülkesi üzerine çıktığında, bunu Yusuf'un tanıklığı için yaptı ve orada(3) bilmediğin bir dili işittin. **6*** Omuzunu(4) yükten kurtardım, ellerin(5) saptı ve bıraktılar. **7*** Sıkıntılarda(6) çağırdın ben de seni kurtardım. Gürlemenin(7) dehşetiyle seni kabul ettim; Meriba(8) suyunda seni denedim. Sela. **8*** Ey halkım(9) dinle! Ben de sana bildireyim. **9*** Ey İsrail! Eğer beni dinlersen; sende(10) garip ilâh olmasın ve yabancı ilâha secde etmeyesin. **10*** Seni(11) Mısır ülkesinden çıkaran Allah'ın ***Yehovah*** '*Ben'im*. Ağzını(12) iyice aç da doldurayım. **11*** Ama halkım sözümü dinlemedi, İsrail benden(13) hoşnut olmadı. **12*** Ben de(14) onları kendi yüreğinin inadına bıraktım ki, kendi arzularını yapsınlar. **13*** Keşke halkım(15) beni dinleseydi ve İsrail yollarımda yürüseydi. **14*** Çarçabuk düşmanlarını kırar, alçaltırdım ve elimi ona karşı gelenler üzerine döndürürdüm. **15*** Rabbe(16) karşı gelenler *"O"*nun önünde alçalır, kırılırlar ve onların durumu sonsuza dek bu olurdu. **16*** Onları buğdayın(17) en iyisiyle besler ve seni kayadan(18) çıkan bal ile doyururdum.

(1)8.Mez., **(2)**Lev.23/24, Sayl.10/10, **(3)**Mez.114/1, **(4)**İş.9/4, 10/27,**(5)**Çıkş.1/14,**(6)**Çıkş.2/23,14/10,Mez.50/15, **(7)**Çıkş.19/19,**(8)**Çıkş.17/6,7,Sayl.20/12,**(9)**Mez.50/7, **(10)**Çıkş. 20/3 ve 5, Tes.32/12, İş.43/12, **(11)**Çıkş.20/2, **(12)**Çıkş.37/3 ve 4,Yuh.15/7,Efs.3/20,**(13)**Çıkş.32/1,Tes.32/15, ve18,**(14)**Res.İşl. 7/42,14/15,Rom.1/24,26,**(15)**Tes.5/29,10/12, 13,32/29,İş.48/18, **(16)**Mez. 18/45,Rom.1/30, **(17)**Tes.32/13 ve 14, Mez.147/14, **(18)**Eyp.29/6.

82. Mezmur: 1)Hakimleri uyarma, 5)Dikkatsiz oldukları için azarlanmaları, 8)Allah'ın hükmetmesi için dua etmek.
Asaf'ın Mezmurudur.
1* Allah, yargıçlar toplumunda hüküm kürsüsünde duruyor(1) ve ilâhlar(+) arasında yargılıyor. **2*** Ne vakte dek haksızca yargılıyor ve kötülerin isteklerini(2) yapıyorsunuz? Sela. **3*** Düşkünlerin ve öksüzün davasını görünüz; çaresizlerin(3) ve gereksinim duyanların yasasını gözetiniz. **4*** Düşkünü(4) ve yoksulu kurtarıp onları kötünün ellerinden alın. **5*** Onlar(5) bilmiyor ve anlamıyorlar, karanlıkta geziyorlar; tüm(6) yeryüzünün temelleri sarsılıyor. **6*** Siz(7) ilâhlar ve tümünüz '*Yüce Yaratıcı*'nın çocuklarısınız, diyorum. **7*** Ama(8) insan gibi ölüp, başkanların biri gibi düşeceksiniz. **8*** Ey Allah! Ayağa kalk ve yeri yargıla; çünkü tüm(9) milletler senin olacaktır.

(1)II.Trhl. 19/6, Vaiz 5/8, **(+)**Veya*:* ***Hakimler***, Çıkş.21/6,22/28, **(2)**Tes. 1/17,II.Trhl.19/7, Sül.Mes.18/5, **(3)**Yerm.22/3, **(4)**Eyp. 29/12, Sül.Mes.24/11, **(5)**Mik.3/1, **(6)**Mez.11/3, 75/3, **(7)**1.Ayet, Yuh.10/34, **(8)**Eyp.21/32, Mez.49/12, Hezk.31/14, **(9)**Mez.2/8,

Vahy.11/15.

83. Mezmur: 1)İsrail'in düşmanlarının hainlilerinden şikayet, 9)Onlara karşı olan dua.
Asaf'ın Mezmur ve ilâhisidir.
1* Ey Allah! Susma[1] kımıldamadan suskun durma. **2*** Çünkü; İşte[2] düşmanların kaynaşıyor ve sana[3] kötülük düşünenler baş kaldırıyor. **3*** Halkına karşı kötülük kuruyorlar ve senin[4] koruduğun kişilere karşı anlaşıyorlar. **4*** Geliniz onları[5] millet olmaktan yok edelim ve artık İsrail'in adı hiç anılmasın, diyorlar. **5*** Çünkü Edom çadırları[6] ve İsmaillîler Moab'ı; Hacerîler. **6*** Gebal, Ammon, Amalek ve Filistîler ile Sur halkı. **7*** Beraberce anlaştılar ve sana karşı birlik kurdular. **8*** Aşur da onlarla beraber olarak Lût insanlarına destekleyici oldular. Sela. **9*** Medyan'a ve[7] Kişon vadisinde Sisra'ya[8] ve Yabin'e yaptığın gibi onlara da yap. **10*** Aynı asırda yok oldular ve yere gübre[9] oldular. **11*** Saygın kişilerini Oreb[10] ve Zeep gibi; tüm başkanlarını da Zebah[11] ve Salmunna gibi yap. **12*** Çünkü onlar Allah'ın evlerini ele geçirelim dediler. **13*** Ey Allah'ım[12] onları yuvarlanan çöp gibi ve rüzgâr önünde[13] saman çöpü gibi yap. **14*** Ateş ormanı yaktığı gibi ve alev dağları[14] tutuşturduğu gibi; **15*** Onları böyle tufan[15] ile at ve kasırga ile darmadağın yap. **16*** Ey Allah'ım yüzlerini[16] utanç kapla ki Senin adını arasınlar. **17*** Sonsuza dek boyunca utanç; sıkıntıyla, rezil ve yok olsunlar. **18*** Tâ ki, senin [Ki adın[17] ***Yehovah***'dır.]; yalnız senin tüm[18] yeryüzünde '*Yücelerin Yücesi*[19] olduğun bilinsin.

(1) Mez.28/1,35/22,109/1,**(2)**Mez.2/1,Res.İşl.4/25, **(3)**Mez.81/15, **(4)**Mez.27/5, 31/20, **(5)**Bak Est.3/6 ve 9, Yerm.11/19, 31/36, **(6)**Bak.II.Trh1.20/1,10,11,**(7)**Say1.31/7,Hakm.7/22, **(8)**Hakm.4/15 ve24,5/21,**(9)**II.Krl.9/37,Sef.1/17,**(10)**Hakm.7/25, **(11)**Hakm.8/12ve21,**(12)**İş.17/13,14,**(13)**Mez.35/5,**(14)**Tes. 32/22,**(15)**Eyp.9/17,**(16)**Mez.35/4ve26,**(17)**Çıkş.6/3, **(18)**Mez. 92/8, **(19)**Mez.59/13.

84. Mezmur: 1)Allah'ın Evini özlemek, 4)Orada oturanların saadeti, 8)Ve orada bulunmayı arzu etmek.
Gittit[1] üzere müzik hocası için Korah oğullarının mezmurudur.
1* Ey! Tüm egemenliğin Rabb'i; senin evlerin ne[2] güzeldir. **2*** Canım[3] Rabb`in avlularını özleyerek bayılıyor; yüreğim ve bedenim '***Hay'*** olan Rabb`e ezgiler okuyor. **3*** Serçe bile bir yer ve kırlangıç kendine, yavrularını koyacak olan yuvayı, senin sunaklarının yanında buldu; ey kralım ve Allah'ım, '*Yücelerin Yücesi*' **4*** Ne mutludur[4] senin Evinde yaşayanlar; sonsuzlarca sana şükredecekler. Selâ. **5*** Ne mutludur gücü senden olup, Evine giden yollara gönlünü veren insanlar. **6*** Gözyaşı[5] deresinden geçerken, onu pınar gibi akıtırlar ve ilk yağmur da onu bereketlerle örter. **7*** Güçten[6] güce giderek Sion'da Allah'ın[7] önünde görüneceklerdir. **8*** Ey Her Şeyin Egemeni Rabb! Yalvarışlarımı dinle; ey Yakup'un Allah'ı sesimi duy! Sela. **9*** Ey korunağımız[8] Allah! Bak ve Mesih'ine yüzünü çevir. **10*** Çünkü senin avlularında bir gün, bin günden daha iyidir. Kötünün çadırlarında yaşamaktansa Allah'ımın Evi'nin işinde bulunmayı seçtim. **11*** Çünkü Allah, güneş[9] ve siperdir[10]. Rabb lütuf ve şeref verecek; doğru yolda yürüyenlerden iyilik[11] gizlenmez. **12*** Ey Yüce Egemen! Ne mutlu sana[12] güvenen adama.

(1)8.Mez., **(2)**Mez.27/4, **(3)**Mez.42/1 ve 2, 63/1, 73/26, 119/20, **(4)**Mez.65/4, **(5)**II.Sam.5/22 ve 23, **(6)**Sül.Mes.4/18, II.Kor.3/18, **(7)**Tes.16/16, Zek.14/16, **(8)**Tek.15/1 ve 11.Ayet, **(9)**İş.60/19, **(10)**Tek.15/1 ve 9.Ayet, Mez.115/9-11, 119/114, Sül.Mes.2/7, **(11)**Mez.34/9 ve 10, (12)Mez.2/12.

85. Mezmur: 1)Rabbin lütuflarının sürmesini istemek, 8)Ve bu konudaki ümit.
Müzik hocası için Korah[1] oğullarının Mezmurudur.
1* Ya Rabb! Ülkenden hoşnut oldun, Yakup'u[2] tutsaklıktan geri getirdin. **2*** Halkının[3] isyanını bağışlar ve tüm günahlarını da gizlersin. Sela. **3*** Tüm öfkeni bıraktın, kızgınlığının[4] şiddetinden geri döndün. **4*** Ey kurtuluşumuzun Allah'ı! Bizi çevir ve bize olan öfkeni söndür. **5*** Sonsuza[5] dek mi bize öfkeleneceksin? Şiddetini asırlarca mı tutacaksın? **6*** Dönüp bize bakmayacak mısın ki, halkın seninle sevinsin? **7*** Ey Allah'ım lütfunu bize göster ve kurtuluşunu bize kavuştur. **8*** Rabb-Allah'ın[6] ne söyleyeceğini dinleyeceğim. Çünkü halkına ve sadık kullarına esenlik[7] söyleyecektir. Onlar da tekrar boş, eğlenceli*(sefih)* yaşamlarına[8] geri dönmesinler. **9*** Ülkemizde[9] şeref olması için *"O"*nun kurtarışı[10] elbette *"O"*ndan korkanlara yakındır. **10*** Lütfet, gerçeği sözleştiler; adalet[11] et, esenlik öpüştüler. **11*** Yerden[12] hakikat bitecek ve gökten adalet göz dikecektir. **12*** Rabb da iyilik[13] bağışlayacak ve yeryüzümüz[14] ürünler verecektir. **13*** Ve adalet[15] *"O"*nun önünce yürüyerek adımlarını yola koyacaktır.

(1)42.Mez. Serkelâm, **(2)**Ezr.1/11, 2/1, Mez.14/7, Yerm.30/18, 31/23,Hezk.39/25,Yoel3/1,**(3)**Mez.32/1,**(4)**Tes.13/17, **(5)**Mez. 74/1, 79/5, 80/4, **(6)**Habk.2/1, **(7)**Zek.9/10, **(8)**II.Petr.2/20 ve 21, **(9)**Zek.2/5, Yuh.1/14, **(10)**İş.46/13, **(11)**Mez.72/3, İş.32/17, Luk.2/14, **(12)**İş.45/8, **(13)**Mez.84/11, Yakb.1/17, **(14)**Mez.67/6, **(15)**Mez.89/14.

86. Mezmur: 1)Allah'ın lütfu ve gücü için dua, 11)Rabbin iyiliğini istemek, 14)Ve O'ndan çekinmek.

Davut'un Duasıdır.

1* Ya Rabb kulağını eğ ve beni kabul et. Çünkü çaresiz ve yoksulum. **2*** Canımı koru; çünkü ben sadığım. Ya Rabb! Sana[1] güvenen kulunu sen koru. **3*** Bana[2] acı ya Rabb; her gün seni çağırıyorum. **4*** Kulunun canını sevindir; çünkü ya Rabb sana[3] canımı önüne getiriyorum. **5*** Evet sen[4] ya Rabb! Acıyan ve bol bağışlayansın. Seni çağıranların tümüne acıman çoktur. **6*** Ya Rabb; dileklerime bak ve yalvarışlarımın sesini işit. **7*** Sıkıntı[5] gününde Seni çağırıyorum; çünkü beni kabul ediyorsun. **8*** Sen ki Rabbim, ilâhlar[6] arasında bir benzerin yok ve yaptıklarının[7] bir sınırı yoktur. **9*** Ey Rabbim! Yarattığın[8] tüm milletler gelerek senin önünde secde edecek ve adını tanıyacaklardır. **10*** Çünkü sen büyük, mucizeler[9] gösteren ve tek Allah[10] sensin. **11*** Ya Rabb[11] bana yollarını öğret ki, gerçekliğinde yürüyeyim ve yüreğimin düşüncesini birleştir ki senin adından korkayım. **12*** Ey! Allah'ım Rabb; tüm yüreğimle sana hamd edip, adını sonsuza dek söyleyeceğim. **13*** Çünkü senin lütfun bana büyüktür ve canımı derin[12] ***Haviye***'den kurtardın. **14*** Ey Allah'ım! Gururlular bana[13] karşı kalktılar ve zalimler topluluğu canımı aradı; ama seni hiç düşünmediler. **15*** Ama sen[14] ya Rabb! Acıyan ve bağışlayan Allah'sın; sabırsın lütfun ile hakikatin çoktur. **16*** Bana[15] dönüp acı, kuluna gücünü geri ver ve cariyenin[16] oğlunu kurtar. **17*** Bana karşı gelenlerin görüp utanmaları için bana bir iyilik işareti göster. Çünkü sen ya Rabb; bana yardım edip avutuyorsun.

(1)İş.26/3, **(2)**Mez.56/1, 57/1, **(3)**Mez.25/1, 143/8, **(4)**15.Ayet, Mez.130/7, 145/9, Yoel 2/13, **(5)**Mez.50/15, **(6)**Çıkş.15/11, Mez.89/6, **(7)**Tes.3/24, **(8)**Mez.22/31, 102/18, İş.43/7, Vah.15/4, **(9)**Çıkş.15/11, Mez.72/18, 77/14, **(10)**Tes.6/3, 32/9, İş.37/16, 44/6, Mark.12/29, I.Kor.8/4, Efs.4/6, **(11)**Mez.25/4, 27/11, 119/33,143/8,**(12)**Mez.56/13,116/8,**(13)**Mez.54/3, **(14)**Hezk.34/6, Sayl.14/18, Nahm.9/17, 5.Ayet, Mez.103/8, 111/4, 130/4 ve 7, 145/8, Yoel.2/13, **(15)**Mez.25/16, 69/16, **(16)**116/16.

87. Mezmur: 1)Rabbin Sion'a olan sevgisi, 4)Onun şerefi ve geleceği.

Korah oğullarının mezmur ve ilâhisidir.

1* *"O"* nun asası kutsal[1] dağlardadır. **2*** Rabb[2] Sion kapılarını Yakup'un tüm evlerinden daha çok seviyor. **3*** Ey Allah'ın[3] kenti! Senin için iyi şeyler söyleniyor. Sela. **4*** *Rahab*[4] ve Babil'i beni bilenler içinde anacağım. İşte Filistin ve Kûş ile Sur; bunlar orada doğdu. **5*** Sion için: Şu ve bu kimse orada doğdu denilerek '*Yüce Yaradan*' da kendisi onu sarsılmaz kılacaktır. **6*** Rabb, milletleri yazdığında[5] bu kimse onda doğdu diye kabul edecek. Sela. **7*** Ezgiciler ve saz çalanlar: 'Tüm kaynağım sendedir', diyecekler.

(1) Mez.48/1, **(2)**Mez.78/67 ve 68, **(3)**Bak İş.60, **(4)**Mez.89/10, İş.51/9, Bak Eyp.9/13,**"*Oturan Müftehir(Övünen)*"** olarak geçiyor; ama bazı tercümelerde "Mısır'ı simgelediği" vurgulanıyor, **(5)**Hez.13/9.

88. Mezmur: Büyük bir sıkıntı sırasında olan dua.

Mahalat-Leannot üzere müzik hocası için Korah oğullarının mezmur ve ilâhisi olup Ezrahî-Hema'nın[1] şiiridir.

1* Ey! Kurtuluşumun[2] Allah'ı Rabb; gece gündüz önünde[3] inliyorum. **2*** Yalvarışlarım senin önüne ulaşsın, kulağını sesime doğru eğ. **3*** Çünkü canım belalardan doydu, yaşamım ***Haviye***'ye[4] yaklaşıyor. **4*** Çukura[5] inenlerden sayılırım; gücü[6] olmayan adam gibi oldum. **5*** Artık anmadığın ve senin elinden atılıp[12] kabirde yatan ölmüş insanlar gibi ölüler arasına düştüm. **6*** Beni derin çukura karanlığa inenlere koydun. **7*** Öfken üzerime alevlendi ve tüm dalgaların[8] ile beni sıkıştırdın. Sela. **8*** Gözdelerimi[9] benden uzaklaştırdın ve beni onlara pis yaptın; tutsağım ben[10] çıkamam. **9*** Dertten[11] gözlerim bozuluyor, ey Rabbim her gün[12] seni çağırıyor ve ellerimi[13] sana kaldırıyorum. **10*** Ölülere[14] mi olağanüstü şeyler göstereceksin? Hayaller kalkıp seni anlayacaklar mı? Sela. **11*** Lütfun kabirde, gerçekliğin yokluk yerinde anlatılır mı? **12*** Olağanüstü işlerin[15] karanlıkta ve adaletin[16] unutma diyarında bilinir mi? **13*** Ben ise ya Rabb seni çağırdım, gün ağarırken yalvarışım[17] sanadır. **14*** Ya Rabb; canımı[18] niçin bırakıp yüzünü[19] benden gizliyorsun? **15*** Ben çaresizim, çocukluğumdan beri ruhumu teslim edecek gibiyim. Senin[20] dehşetlerini çekmekle büyük şaşkınlık içindeyim. **16*** Öfken üzerimden geçti, korkularım beni mahvetti. **17*** Her gün beni sular gibi kuşatarak büsbütün[21] beni sarıyor. **18*** Benden[22] dostları ve yakınları uzaklaştırdın; gözdelerim karanlıktadır.

(1)I.Krl.4/31,I.Trhl.2/6,**(2)**Mez.27/9,51/14,**(3)**Luk.18/7, **(4)**mez.107/18,**(5)**Mez.28/1,**(6)**Mez.31/12,**(7)**İş.53/8, **(8)**Mez. 42/7,**(9)**Eyp.19/13ve19,Mez.31/11,142/4,**(10)**Y.Mers.3/7, **(11)**Mez.38/10,**(12)**Mez.86/3,**(13)**Eyp.11/13,Mez.143/6, **(14)**Mez.6/5,30/9,115/17,118/17,İş.38/18,**(15)**Eyp.10/21, Mez. 143/3,**(16)**Mez.31/12,5.Ayet,Vaiz8/10,9/5,**(17)**Mez.5/3, 119/147, **(18)**Mez.43/2, **(19)**Eyp.13/24,Mez.13/1, **(20)**Eyp.6/4, **(21)**Mez. 22/16, **(22)**Eyp.19/13, Mez.31/11, 38/11.

89. Mezmur: 1)Allah'ın lütfu ve andı, 5)Güç ve kudreti, 15)Halkını koruması, 19)Davut'a olan lütfu için hamd, 38)Sıkıntılardan şikayet, 46)ve Allah'ı anmak.

Ezraî-Eyta'nın[1] şiiri.

1* Rabbin[2] lütuflarını sonsuza dek anacağım. Ağ-

zımla sadakatini asırlarca[3] ilan edeceğim. **2***Çünkü dedim ki lütfunu sonsuzlara dek dikecek ve sadakatini[4] göklere dek sağlam kılacaksın. **3***Seçkinlerim[5] ile and edin ve kulum[6] Davut'a yemin ettirin. **4***Senin[7] soyunu sonsuza dek dikecek ve tahtını[8] çağlarca sarsılmaz edeceğim. **5***Ya Rabb; gökler[9] ile yer seni harikalarınla övecek, dürüstlüğün de kutsallar[10] toplumunda anılacaktır. **6***Çünkü gökte[11] Rabb gibi güç sahipleri arasında Rabb'e benzeyen kim? **7***Allah[12] kutsallar toplumunda çok görkemlidir ve çevresinde olanların tümüne dehşetlidir. **8***Ey tüm egemenliğin Rabb`i; sadakatin senin çevrendedir. Senin[13] gibi Kadîr Rabb kimdir? **9***Denizin[14] gururunu sen kaldırır, dalgalar kabardıkça onları sen dindirirsin. **10***Sen Rahab'ı[15] ölü gibi ezdin, düşmanlarını güçlü pazun ile darmadağın yaptın. **11***Gökler[16] senin ve yer de senindir. Dünya ve onda bulunanın tümünü sen kurdun. **12***Kuzey[17] ve güneyi sen yarattın. Tabor[18] ve Hermon[19] senin adına nağmeler söylüyor. **13***Tüm güçler senindir. Senin elin güçlü ve sağ elin de yükselmiştir. **14***Senin[20] tahtının asası adalet ve doğruluktur. Yüzünün[21] önünde lütuf ve gerçeklik yürüyor. **15***Sevinç[22] sesini bilen halka ne mutlu ya Rabb; senin[23] yüzünün ışığıyla yürüyecekler. **16***Her gün senin adınla sevinçli ve adaletinle yükselecekler. **17***Çünkü sen onların gücünün şerefisin ve boynuzumuz[24] senin sevecenliğin ile yükseliyor. **18***Çünkü kalkanımız Rabb`indir ve kralımız kutsal İsrail'in koruyuculuğundadır. **19***O zaman sen tüm sadıklığın ile rüyada söyleyip dedin ki: Yardım etmeyi bir güç sahibine verdim ve kavim arasında seçilmiş[25] olanı yükselttim. **20***Kulum[26] Davut'u bulup onu kutsal yağımla mesh ettim. **21***Elim[27] onunla sarsılmayacak, pazum da onu güçlendirecektir. **22***Düşman[28] ona zulüm etmeyecek ve kötüler ona zarar vermeyecektir. **23***Onun[29] önünde düşmanlarını ezip ona kötülük besleyenleri vuracağım. **24***Sadakatim[30] ve lütfum onunla olacak; boynuzu[31] adım ile yükselecektir. **25***Elini[32] denizlere ve sağ elini nehirlere koyacağım. **26***O bana babam[33] sensin, Allah'ım ve kurtuluşumun kayası sensin[34] diye söyleyecektir. **27***Ben de O'nu ilk[35] oğul ve dünya[36] krallarından daha üstün kılacağım. **28***Sonsuza[37] dek onun için lütfumu koruyacağım ve andım[38] O'nunla duracaktır. **29***Soyunu[39] sonsuz ve tahtını[40] göğün[41] günleri gibi yapacağım. **30***Eğer[42] çocukları yasalarımı[43] bırakıp yollarımda yürümezlerse; **31***Eğer yasalarımı bozarak buyruklarımı tutmazlarsa; **32***O zaman[44] onların isyanını asa ile ve kötülüklerini vuruşlarımla terbiye edeceğim. **33***Ama lütfumu[45] onlardan kaldırıp da dürüstlüğümü yalana değişmem. **34***Andımı değiştirmem ve dudaklarımdan çıkanı korurum. **35***Davada yalan söylememek üzere kutsallığım[46] hakkı için bir kere yemin ettim. **36***Onun[47] soyu sonsuzluk boyunca ve tahtı güneş[48] durdukça önümde kalacaktır. **37***Ay gibi sürekli asılı kalıp[*] gökte dürüst bir tanık gibi olacaktır. Sela. **38***Ama sen bıraktın[49] ve aşağı[50] gördün. Mesihine gazaba geldin. **39***Kulunun andını geçersiz edip, tacını[51] toprağa atıp kirlettin. **40***Tüm[52] duvarlarını yıktın, kalelerini viran ettin. **41***Yoldan geçenlerin hepsi onu yağma etti ve komşuları[53] yanında utanç oldu. **42***Düşmanlarının sağ elini yükselttin ve tüm düşmanlarını sevindirdin. **43***Kılıcının ağzını döndürerek savaşta ona yardım etmedin. **44***Onun şanını düşürdün ve tahtını[54] yere vurdun. **45***Gençlik günlerini kısaltıp onu utançla örttün. Sela. **46***Ne zamana[55] dek ya Rabb; her zaman gizlenecek misin? Öfken[56] ateş gibi alevlenecek mi? **47***Ömrüm ne olduğunu düşün[57]. Ademoğullarını boş yere mi yarattın? **48***Hangi insan[58] vardır ki, yaşayıp da ölüm[59] görmemiş ve canını ***Haviye*** elinden kurtarmış olsun? Sela. **49***Ey Rabbim! Önceki lütufların nerededir? Dürüstlüğün[60] hakkı için Davut'a yemin ettin[61]. **50***Ya Rabb! Kullarına olan sövgüleri[62] tüm büyük milletler tarafından olan sitemleri kucağımda taşıdığımı anımsa. **51***Senin düşmanların[63] aşağıladılar. Evet Rabbim; Mesihinin izlerini küçümsediler. **52***Rabb[64] sonsuzlarca kutsal olsun. **'***Amin-şem*[*] *amin***'**.

(1)I.Krl.4/31, I.Trhl.2/6, **(2)**Mez.101/1, **(3)**4.Ayet, Mez.119/90, **(4)**Mez.119/89,**(5)**I.Krl.8/16,İş.42/1,**(6)**II.Sam.7/11, I.Trhl.17/10, Bak Yerm.30/9, Hezk.34/23, Hoş.3/5, **(7)**29. ve 36.Ayet, **(8)**Bak 1.Ayet, Luk.1/32 ve 33, **(9)**Mez.19/1, 97/6, Vahy.7/10-12, **(10)**7.Ayet, **(11)**Mez.40/5, 71/19, 86/8, 113/5, **(12)**Mez.76/7 ve 11, **(13)**Çıkş.15/11, I.Sam.2/2, Mez.35/10, 71/19, **(14)**Mez.65/7, 93/3 ve 4, 107/29, **(15)**Çıkş.14/26-28, Mez.87/4, İş.30/7, 51/9, **(16)**Tek.1/1, I.Trhl.29/11, Mez.24/1 ve 2, 50/12, **(17)**Eyp.26/7, **(18)**Yeş.19/22, **(19)**Yeş.12/1, **(20)**Mez.97/2, **(21)**Mez.85/13, **(22)**Sayl.10/10, Mez.98/6, **(23)**Mez.4/6, 44/3, **(24)**24.Ayet, Mez.75/10,92/10,132/17, **(25)**3.Ayet, I.Krl.11/34, **(26)**I.Sam.16/1 ve12,**(27)**Mez.80/17,**(28)**II.Sam.7/10,**(29)**II.Sam.7/9, **(30)**Mez. 61/7, **(31)**17.Ayet, **(32)**Mez.72/8, 80/11, **(33)**II.Sam.7/14, I.Trhl.22/10, **(34)**II.Sam.22/47, **(35)**Mez.2/7, Kol.1/15 ve 18, **(36)**Sayl.24/7, **(37)**İş.55/3, **(38)**34.Ayet, **(39)**4. ve 26.Ayet, **(40)**4.Ayet, İş.9/7, Yerm.33/17, **(41)**Tes.11/21, **(42)**II.Sam.7/14, **(43)**Mez.119/53,Yerm.9/13,**(44)**II.Sam.7/14,I.Krl.11/31, **(45)**II.Sam.7/13,**(46)**Ams.4/2,**(47)**II.Sam.7/16,Luk.1/33, Yuh. 12/34,4.ve29.Ayet,**(48)**Mez.72/5ve17,Yerm.33/20, **(*)**Bak.Ekl. 43/10,**(49)**I.Trhl.28/9,Mez.44/9,60/1ve10,**(50)**Tes.32/19, Mez. 78/59,**(51)**Mez.74/7,Y.Mers.5/16,**(52)**Mez.80/12,**(53)**Mez. 44/13,79/4,**(54)**39.Ayet,**(55)**Mez.79/5,**(56)**Mez.78/63, **(57)**Eyp. 7/7, 10/9, 14/1, Mez.39/5, 119/84, **(58)**Mez.49/9, **(59)**İbr.11/5, **(60)**Mez.54/5, **(61)**II.Sam. 7/15, İş.55/3, **(62)**Mez.69/9 ve 19, **(63)**Mez.74/22, **(64)**Mez.41/13.

90. Mezmur: 1)Allah'ın uçsuz önceliği (*Ezelîyeti*) ve uçsuz sonsuzluğu(*Ebediyyeti*), 3)İnsanın geçiciliği, 7)Allah'ın gazabı, 10)İnsan yaşamının kısalığı, 12)İlâhi lütfun çıkışı.
Allah adamı[1] Musa'nın duasıdır.
1*Ya Rabb! Sen[2] bize asırlarca sığınak oldun. **2***Daha dağlar[3] olmadan, sen yeryüzü ve dünyayı yaratmadan, uçsuz öncelikten uçsuz sonsuzluğa dek Allah'sın. **3***İnsanı toprağa döndürüyor; 'Ey Adem oğulları! Geri[4] dönünüz' diyorsun. **4***Çünkü senin[5] gözünde bin yıl geçmiş olan dünkü gün gibi veya gece nöbeti gibidir. **5***Onları birbirine çevirir bir düş[6] gibi edersin. Ve sabahleyin çiçeklenen ot[7] gibi oluyorlar. **6***Tan yeri[8] ağarıp tazelenir ve akşam olunca da biçilip kurur. **7***Biz şiddetinden yok oluyor ve öfkenden şaşırıyoruz. **8***Başkaldırışımızı[9] önüne ve gizli sırlarımızı[10] da yüzünün aydınlığına koydun. **9***Çünkü tüm günlerimiz öfkenle geçiyor ve yıllarımızı bir sis gibi geçiriyoruz. **10***Yıllarımızın sayısı yetmiş yıldır; eğer bu seksen yıla çıkmış olsa da onların en iyisi yine de zahmet ve sıkıntı oluyor. Çünkü çabuk geçiyor ve biz uçar gideriz. **11***Öfkenin gücünü ve korkuna göre şiddetini bilen kim? **12***Günlerimizi[11] saymağı bize öyle öğret ki, bilgelik yüreğimizde olsun. **13***Dön ya Rabb(ne zamana dek...) ve kullarına[12] acı. **14***Sabahleyin bizi lütfunla doyur ve tüm[13] günlerimizde sevinçle çoşalım. **15***Bize verdiğin günlere ve zorlu geçen yıllara göre bizi sevindir. **16***İşlerin[14] kullarına ve yüceliğin onların oğullarına belli olsun. **17***Allah'ımız[15] Rabb`in güzelliği üzerimizde olsun ve ellerimizin[16] işlerini bize bağışla, işlerimiz doğru olsun.

(1) Tes.33/1, **(2)**Tes.33/27, Hezk.11/16, **(3)**Sül.Mes.8/25 ve 26, **(4)**Tek.3/19,Vaiz.12/7,**(5)**II.Petr.3/8,**(6)**Mez.73/20,**(7)**Mez. 103/15,İş.40/6,**(8)**Mez.92/7,Eyp.14/2,**(9)**Mez.50/21, Yerm.16/17, **(10)**Mez.19/12,**(11)**Mez.39/4,**(12)**Tes.32/36,Mez.135/14, **(13)**Mez.85/6, 149/2, **(14)**Habk.3/2, **(15)**Mez.27/4, **(16)**İş.26/12.

91. Mezmur: 1)Salihin her durumda güvenilir hali, 9) Ve onun kalesi.
1*Yüce[1] Egemen'in koruyuculuğunda[(+)] duran, Kadîr'in[2] kanatları altında oturacaktır. **2***Rabb[3] için yüksek kulem, kalem ve güvendiğim Allahım'dır diyorum. **3***Çünkü[4] *"O"* seni avcının tuzağından ve ölümcül hastalıklardan kurtarır. **4***Seni tüyleriyle[5] gizleyecek ve kanatları altına sığınacaksın. Gerçekliği kalkan ve siper olacaktır. **5***Gece korkusundan ve gündüzün uçan oktan; **6***Karanlıkta gezen veba hastalığından, öğle vakti yok edici afetten[6] korkmayacaksın. **7***Yanında binler ve sağ tarafında on binler düşecek; ama sana yaklaşmayacaktır. **8***Ancak gözlerin[7] ile bakarak, kötülerin yargısına tanık olacaksın. **9***Sen en yüce sığınak[8] olan[(8)] egemen Rabb'i kendine[9] mesken kabul ettiğinden; **10***Sana[10] kötülük dokunmayacak ve çadırına bela yaklaşmayacaktır. **11***Çünkü[11] tüm yollarında seni korumak üzere, senin için meleklerine buyuracak; **12***Onlar da ayağını[12] taşa çarpmamak için seni elleri üzerine kaldıracaklar. **13***Aslan ve sağır yılan üzerine basıp genç arslanı ve ejderi çiğneyeceksin. **14***Bana güvendiği için ben de onu kurtaracağım. Adımı[13] bildiği için onu korumam altına alacağım. **15***Bana dua[14] ettiğinde onu kabul edecek, sıkıntılarda[15] onunla beraber, olup onu kurtararak gönençle[16] kuşatacağım. **16***Onu çok[17] günlerle doyurup ona kurtarışımı göstereceğim.

(1) Mez.27/5, 31/20, 32/7, **(+)**Veya, İbranice: ***Gizliliğinde, saklanmasında***, **(2)**Mez.17/8, **(3)**Mez.142/5, **(4)**Mez.124/7, **(5)**Mez.17/8, 57/1, 61/4, **(6)**Eyp.5/19, Mez.112/7, 121/6, Sül.Mes.3/23 ve 24, İş.43/2, **(7)**Mez.37/34, Malh.1/5, **(8)**2.Ayet, **(§)**Veya: ***Sen ya Rab! Sığınaksın, diyerek Müt'âli...***, **(9)**Mez.71/3,90/1, **(10)**Sül.Mes.12/21, **(11)**Mez.34/7, 71/3, Mat.4/6, Luk.4/10 ve 11, İbr.1/14, **(12)**Eyp.5/23, Mez.37/24, **(13)**Mez.9/10, **(14)**Mez.50/15, **(15)**İş.43/2, **(16)**I.Sam.2/30, **(17)**Sül.Mes.3/2.

92. Mezmur: 1)Rabbin büyük işleri, 6)Kötülere bakış tarzı, 10)Ve salihlere(Doğrulara) merhameti için hamd.
Sebt günü için mezmur ve ilâhidir.
1*Rabbe hamd etmek veya Yücelerin Yücesi'ne mezmur okumak; **2***Sabahleyin lütfunu[1] ve geceleyin sadakatini, **3***On telli[2] saz ve santur üzerinde, tanbur sesiyle ilân etmek ne[3] hoştur. **4***Çünkü ya Rabb; sen bana işlerinle huzur buldurdun. Ellerinin işleriyle sevineceğim. **5***Ey[4] Rabbim; senin işlerin ne büyük ve düşüncelerin[5] çok derindir. **6***Bunu akılsız insan bilmiyor ve boş[6] kişi anlamıyor. **7***Kötülerin[7] ot gibi bitmeleri ve tüm kötülük yapanların çiçeklendikleri, hep yok olup gitmeleri içindir. **8***Ama[8] sen ya Rabb; sonsuzluğunca hep 'Yüce Egemensin'. **9***Çünkü işte düşmanların ya Rabb; işte düşmanların yok olacak ve kötülük yapanlar darmadağın[9] olacaktır. **10***Ama yaban sığırı boynuzu gibi benim[10] boynuzumu yükselteceksin. Taze[11] yağla mesh olundum. **11***Gözüm[12] bana hile düzenleyenlerin yok edilişlerine bakıyor ve kulağım bana karşı gelenlerin belasını duyacaktır. **12***Doğru[13] kişi hurma ağacı gibi tazelenecek ve Lübnan'ın erz ağacı gibi yükselecektir. **13***Rabb'in Evinde dikilenler, Allah'ımızın[14] avlularında çiçeklenecek; **14***Yaşlanınca bile meyve verecekler, semiz ve taze olacaklardır. **15***Tâ ki; Rabbin değişmez olduğunu ilân etsinler. Kayam[15] *"O"*-dur ve *"O"*nda haksızlık[16] yoktur.

(1) Mez.89/1,**(2)**I.Trh.23/5,Mez.33/2,**(3)**Mez.147/1, **(4)**Mez.40/5, 139/17, **(5)**İş.28/29, Rom.11/33 ve 34, **(6)**Mez.73/22, 94/8,

(7) Eyp.12/6, 21/7, Mez.37/1, 2 ve 35, 38, Yerm.12/1 ve 2, Malh.3/15, **(8)**Mez.83/18, **(9)**Mez.68/1, 89/10, **(10)**Mez.89/17 ve 24, **(11)**Mez.23/5, **(12)**Mez.54/7, 59/10, 112/8, **(13)**Mez.52/8, İş.65/22, Hoş.14/5 ve 6, **(14)**Mez.100/4, 135/2, **(15)**Tes.32/4, **(16)**Rom.9/14.

93. Mezmur: Rabbin Celâli, sonsuzluğu ve kudreti.
1*Rabb[1] egemenlik sürüyor, tüm görkeminle[2] Rabb kudret giyinmiş ve kuşanmıştır[3]. Dünya[4] da kımıldanmamak üzere değişmez duruyor. **2***Tahtın[5] sonsuz başlangıçtan**(*)** beri aynı duruyor ve sen başlangıcı olmayan zamandan beri varsın. **3***Ya Rabb! Nehirler kaldırdılar, nehirler seslerini yükselttiler ve nehirler gürültüyle çağlıyor! **4***Yücelerdeki Rabb çok suların[6] sesinden ve denizin güçlü dalgalarından daha güçlüdür. **5***Tanıklıkların çok daha güvençli. Ey Rabb! Senin evinde her zaman kutsallık sizedir.

(1) Mez.96/10, 97/1, 99/1, İş.52/7, Vah.19/6, **(2)**Mez.101/1, **(3)**Mez.65/6, **(4)**Mez.96/10, **(5)**Mez.45/6, Sül.Mes.8/22 ve diğ., **(6)**Mez.65/7, 89/9, **(*)**Veya: ***Sonsuz öncelikten(Ezelden!).***

94. Mezmur: 1)İntikam için Rabbe söyleyiş ve kötülerin zulmünden şikâyet, 8)Allah'ın İlmi, 12)Rabb'in terbiye ettiği adamın durumu, 16)Rabbin doğruları koruması ve sağlamlaştırması.
1*Ey öç[1] sahibi Rabb-Allah! Ey intikam sahibi Allah ortaya çık! **2***Ey yeryüzünün[2] egemeni! ayağa kalk[3] ve gururlulara karşı dur! **3***Ya Rabb[4] ne zamana dek kötüler ve ne vakte dek kötülük yapanlar sevinecekler? **4***Böbürlenen[5] sözlerle konuşsunlar ve kötülük yapanların tümü düşsünler. **5***Ya Rabb, senin halkını ezip mirasına sıkıntı veriyorlar. **6***Dul kadınlar ile ya öldürüyor ve yetimleri yok ediyorlar; **7***Rabb[6] görmüyor ve Yakup'un Allah'ı anlamıyor, diyorlar. **8***Ey kavmin[7] aptalları anlayın! Siz ey bilgisizler ne zaman akıllanacaksınız? **9***Kulağı[8] yaratan işitmiyor mu? Veya gözü yapan görmüyor mu? **10***Milletleri eğiten anlamıyor mu? İnsana[9] öğreten bilmiyor mu? **11***Rabb[10] insanın düşüncelerinin boş olduğunu biliyor. **12*** Ya Rabb; ne mutludur[11] o adam ki sen onu eğitip kanunların ile yürütüyorsun. **13***Tâ ki kötüler için çukur kazılıncaya dek; ona kötü günlerde rahat veresin. **14***Çünkü Rabb[12] halkını bırakmaz ve mirasını terk etmez. **15***Ama yargıç adalete geri döner ve yüreği iyi olanların tümü ona uyar. **16***Benim için kötülere karşı kim duracak ve benim için kötülük yapanlara karşı kim gelecek? **17***Rabb bana[13] yardımcı olmasaydı, az bir zaman içinde canım sessizlik diyarına yatmış olurdu. **18***Ayağım[14] kaydı dediğimde; ya Rabb! lütfun beni güçlendirdi. **19***İçimde tasalarım çoğaldığında, avuncun ile canım rahatladı. **20***Şeriata[15] karşı kötülük düzenleyen şer kürsüsü[16] senin gözünde iyi olur mu? **21***Doğruların[17] canına karşı toplanıyor ve günahsız[18] kana karşı yargılıyorlar. **22***Ama Rabb bana yüksek[19] kule ve Allah'ım sığınacağım kayadır. **23***Onların[20] kötülüklerini üzerlerine bırakıp, onları kötülükleriyle yok edecektir. Allah'ımız Rabb onları bitirecektir.

(1) Tes.32/35, Nah.1/2, **(2)**Tek.18/25, **(3)**Mez.7/6, **(4)**Eyp.20/5, **(5)**Mez.31/18,Yahud.15,**(6)**Mez.10/11 ve 13, 59/7, **(7)**Mez.73/22, 92/6, **(8)**Çıkş.4/11, Sül.Mes.20/12, **(9)**Eyp.35/11, İş.28/26, **(10)**I.Kor.3/20, **(11)**Eyp.5/17, Sül.Mes.3/11, I.Kor.11/32, İbr.12/5 ve diğ., **(12)**I.Sam.12/22, Rom.11/1 ve 2, **(13)**Mez.124/1 ve 2, **(14)**Mez.38/16,**(15)**Mez.58/2,İş.10/1,**(16)**Ams.6/3, **(17)**Mat.27/1, **(18)**Çıkş.23/7, Sül.Mes.17/15, **(19)**Mez.59/9, 62/2 ve 6, **(20)**Mez.7/16, Sül.Mes.2/22, 5/22.

95. Mezmur: 1)Allah'ın Yüceliği, 6)Acıması için şükür, 8)Onu denemek için öğüt.
1*Gelin ve Rabbe ağıtlar yakalım, kurtuluş[1] kayasını[2] alkışlayalım. **2***Önüne gelerek *"O"*nu ezgilerle alkışlayalım. **3***Çünkü ***Yehovah***[3] büyük ilâhtır ve tüm ilâhlar üzerine en büyük kraldır. **4***Dünyanın en derin yerleri *"O"*nun elinde ve dağların tepeleri *"O"*nundur. **5***Denizler[4] *"O"*nun'dur; onları yapan ta kendisidir! Elleri de karaları meydana getirdi. **6***Geliniz secde edelim ve eğilip yaradanımız[5] Rabb'in önünde diz çökelim. **7***Çünkü *"O"* Allah'ımızdır ve biz[6] *"O"*nun otlağının halkı ve ellerinin sürüsüyüz. **8***Eğer[7] bugün *"O"*nun sesini işitirseniz yüreğinizi Meriba'da olduğu ve çöldeki[8] sınav gününde olduğu gibi katılaştırmayın. **9***Orada atalarınız[9] beni zorlayarak sınadılar ve ne yaptığımı[10] gördüler. **10***O[11] soydan kırk yıl boyunca hep bıktım; sonunda dedim ki bunlar yüreklerinde sapkın bir millettir, yollarımı da bilmiyorlar. **11***Böylece öfkelendim ve '*Huzuruma girmeyecekler*'dir; diye yemin[12] ettim.

(1) Tes.32/15, II.Sam.22/47, **(2)**Mez.100/1, **(3)**Mez.96/4, 97/9, 135/5,**(4)**Tek.1/9 ve 10, **(5)**I.Kor.6/20, **(6)**Mez.79/13, 80/1, 100/3, **(7)**İbr.3/7 ve 15, 4/7, **(8)**Çıkş.17/2 ve 7, Sayl.20/13, Tes.6/16, **(9)**Mez.78/18,40 ve 56, I.Kor.10/9, **(10)**Sayl.14/22, **(11)**İbr. 3/10 ve 17, **(12)**Sayl.14/23,28 ve 30, İbr.3/11 ve 18, 4/3 ve 5.

96. Mezmur: 1)Yüceliği, 8)Egemenliği, 11)Ve herkesi yargılayan olduğu için Allah'a övgü.
1*Rabb'e yeni ilâhi[1] okuyun; ey tüm yeryüzü Rabb'e ilâhi okuyun. **2***Rabb'e ilâhi okuyun, *"O"*nun adını yüceltin; günden güne *"O"*nun adını anın. **3***Milletlerde yüceliğini ve tüm topluluklarda olağanüstü işlerini anlatın. **4***Çünkü[2] Rabb

yüce ve pek çok[3] hamde layıktır; tüm[4] ilâhlar üzerine görkemlidir. **5***Çünkü[5] milletlerin tüm ilâhları putlardır; ama[6] gökleri yaratan ***Yehovah***'dır. **6***Övgü ve yücelik *"O"*nun önünde; güç ve güzellik kutsal mekânındadır. **7***Ey milletlerin toplulukları! Rabb'e sunun[7] Rabb'e övgü ve izzet bildirin. **8***Rabb'e adının övgüsünü söyleyin ve avlusuna girerek *"O"*na sunu götürün, **9***Rabb'e kutsal[8] ziynetle secde edin. Ey! Tüm dünya *"O"*nun önünde korkun. **10***Milletlerde deyin ki: Rabb[9] egemenlik sürüyor; dünya da kımıldanmamak üzere duruyor ve milletlere[10] yol göstererek yargılıyor. **11***Gökler[11] sevinsin ve yer sevinçten coşsun; denizler[12] ve tüm içindekiler ses versin. **12*** Bozkırlar ve oradaki tüm olanlar sevinsin. O zaman ormanın ağaçlarının tümü Rabb'in önünde ezgiler düzsünler. **13***Çünkü *"O"* geliyor; yeryüzünü yargılamak için geliyor. Dünya'ya[13] adaletle ve toplumları gerçeklikle yargılayacaktır.

(1)I.Trh.16/23-33, Mez.33/3, **(2)**Mez.145/3, **(3)**Mez.18/3, **(4)**Mez.95/3, **(5)**Bak Yerm.10/11ve12, **(6)**Mez.115/15, İş.42/5, **(7)**Mez.29/1ve2, **(8)**Mez.29/2, 110/3, **(9)**Mez.93/1, 97/1, Vah.11/15, 19/6, **(10)**13.Ayet, Mez.67/4, 98/9, **(11)**Mez.69/34, **(12)**Mez.98/7ve diğ., **(13)**Mez.67/4, Vah.19/11.

97. Mezmur: 1)Allah'ın celâl ve yüceliği, 7)Putperestlere karşı olan yargısı için halkının sevinci, 10)Bağlılık için olan öğüt.

1*Rabb egemenlik[1] sürüyor, yeryüzü sevinçlidir ve çok adalar[2] sevinsin. **2***Bulut[3] ve koyu duman *"O"*nun çevresindedir. Adalet[4] ve hak tahtının asasıdır. **3***Önünden[5] ateş çıkıp düşmanlarını yakıyor. **4***Şimşekleri[6] dünyayı aydınlatıyor ve yer görmekle titriyor. **5***Rabbin önünde; tüm dünyanın sahibinin önünde dağlar[7] balmumu gibi eriyor. **6***Gökler[8] *"O"*nun adaletini söylüyor ve tüm insanlar *"O"*nun görkemini görüyor. **7***Puta[9] tapınanların tümü ve putçuklarla öğünenler utansınlar. Ey bütün ilâhlar! *"O"*na[10] secde ediniz. **8***Ey Rabb`im! Senin yargıların için Sion duyup sevindi ve Yahoda kızları sevinçten coştular. **9***Çünkü sen ya Rabb; tüm yeryüzü[11] üzerinde 'Yüce Egemen' ve tüm[12] ilâhlardan daha çok yükseksin. **10***Ey Rabbi sevenler! Kötülükten[13] iğrenin. Sadıkların[14] canlarını *"O"* koruyor ve onları kötülerin[15] ellerinden kurtarıyor. **11***Doğrular[16] için ışık ve yüreği temiz olanlar için sevinç ekilmiştir. **12***Ey doğru[17] kişiler! Rabb ile sevininiz. *"O"*nun[18] kutsallığını anarak şükrediniz.

(1) Mez.96/10,**(2)**İş.60/9,**(3)**I.Krl.8/12, Mez.18/11, **(4)**Mez.89/14, **(5)**Mez.18/8,50/3,Dan.7/10,Habk.3/5, **(6)**Çıkş.19/18, Mez.77/18, 104/32, **(7)**Hakm.5/5, Mik.1/4, Nahm.1/5, **(8)**Mez.19/1, 50/6, **(9)**Çıkş.20/4,Lev.26/1,Tes.5/8,27/15, **(10)**İbr.1/6, **(11)**Mez.83/18, **(12)**Çıkş.18/11, Mez.95/3, 96/4, **(13)**Mez.34/14, 37/27, 101/3, Ams.5/15,Rom.12/9,**(14)**Mez.31/23, 37/28, 145/20, Sül.Mes.2/8, **(15)**Mez.37/39 ve 40, Dan.3/28, 6/22 ve 27, **(16)**Eyp.22/28, Mez.112/4, Sül.Mes.4/18, **(17)**Mez.33/1, **(18)**Mez.30/4.

98. Mezmur: 1)Yahudileri, 4)Ve milletleri, 7)Allah'a şükür etmeleri için yönlendirme.

Mezmur:

1*Rabb'e[1] yeni ilâhi okuyunuz; çünkü olağanüstü[2] işler yaptı. Sağ[3] eli ve kutsal kolu kendisi için kurtuluş yapıyor. **2***Rabb[4] kurtuluşunu bildirdi, milletlerin gözü önünde adaletini[5] açıkladı. **3***İsrail[6] evine olan lütfunu ve koruyuculuğunu onaylıyor. Yeryüzünün[7] tüm uçları Allahımızın kurtuluşunu görüyor. **4***Ey bütün[8] yeryüzü! Rabbi alkışlayınız; sevinç sesiyle ezgiler söyleyip mezmur okuyunuz. **5***Rabbe tanburla; tanbur ve mezmur makamıyla ezgiler okuyunuz. **6***Kral olan Rabbin önünde borular[9] ve zurna sesiyle alkışlar tutunuz. **7***Denizler[10] ve orada bulunanların tümü, dünya ile içindekiler ses versin. **8***Rabbin önünde nehirler el[11] çırparak, dağlar birlikte ezgiler düzsünler. **9***Çünkü yeryüzünü[12] yargılamak için geliyor; dünyaya adaletle ve milletlere doğru bir yargı ile geliyor.

(1) Mez.33/3, 96/1, İş.42/10, **(2)**Çıkş.15/11, Mez.77/14, 86/10, 105/5, 136/4, 139/14, **(3)**Çıkş.15/6, İş.59/16, 63/5, **(4)**İş.52/10, Luk.2/30-32, **(5)**İş.62/2, Rom.3/25 ve 26, **(6)**Luk.1/54,55 ve 72, **(7)**İş.49/6,52/10,Luk.2/30,31,3/6,Res.İşl.13/47,28/28, **(8)**Mez.95/1,100/1,**(9)**Sayl.10/10,I.Trhl.15/28,II.Trhl.29/27, **(10)**Mez.96/11, **(11)**İş.55/12, **(12)**Mez.96/10 ve 12.

99. Mezmur: 1)Allah'ın Sion'da celâl ve yüceliği, 5)O'na ibadet için olan yöneliş.

1*Rabb[1] egemenlik sürüyor, milletler titresinler. Kerubiler[2] üzerinde oturuyor, yerler sarsılsın. **2***Rabb, Sion'da büyük ve tüm[3] milletler üzerine Yüce Egemendir. **3***Senin[4] büyük ve görkemli adına şükretsinler; *"O"* kutsaldır. **4***Kralın[5] gücü doğruluğu seviyor; sen doğruluğu değişmez kıldın ve sen Yakup'ta adalet ve doğruluk yaptın. **5***Allah'ımız[6] Rabb'i anınız. Gerçekliğine[7] secde ediniz; *"O"*[8] kutsaldır. **6***Musa[9] ile Harun *"O"*nun kahinleri arasında ve Samuel *"O"*nun adına dua edenler arasında Rabb'e[10] dua ettiler. *"O"* da onları kabul etti. **7***Onlara[11] bulut direğinde söyledi. Onlar de kendilerine verdiği tanıklıklar ile yasayı koruyorlardı. **8***Ey Allah'ımız Rabb! Onları kabul ettin. Her ne denli işleri için öç[12] alıcı oldunsa da, sen onlara bağışlayıcı[13] Allah idin. **9***Allahımız[14] Rabb'i anın ve kutsal dağında *"O"*ne secde edin; çünkü Allah'ımız Rabb kutsaldır.

(1) Mez.93/1, **(2)**Çıkş.25/22, Mez.18/10, 80/1, **(3)**Mez.97/9, **(4)**Tes.28/58, Vah.15/4, **(5)**Eyp.36/5-7, **(6)**9.Ayet, **(7)**I.Trhl.28/2, Mez.132/7, **(8)**Lev.19/2, **(9)**Yerm.15/1, **(10)**Çıkş.14/15, 15/25, I.Sam.7/9, 12/18, **(11)**Çıkş.33/9, **(12)**Bak Çıkş.32/2, Sayl.20/12 ve 24, Tes.9/2, **(13)**Sayl.14/20, Yerm.46/28, Tsef.3/7, **(14)**5.Ayet, Çıkş.15/2, Mez.34/3, 118/28.

100. Mezmur: Allah'a hamd ve ibadet için herkesi teşvik etmek, yüreklendirmek.
Hamd mezmurudur:
1*Ey! Tüm[1] yeryüzü Rabb'i alkışlayın. **2***Rabb'e sevinçle tapının ve önüne ezgilerle gelin. **3*Yehovah**'ın Allah olduğunu bilin, bizi yaratan[2] *"O"*-dur; biz kendi kendimizi yaratmadık. Biz[3] *"O"*nun halkı ve otlağının sürüsüyüz. **4***"O"nun kapılarına[4] hamdla ve avlularına anmayla girin. *"O"*na hamd ve adına dua edin; **5***Çünkü Rabb acıyandır; lütfu[5] sonsuza dek ve sadakati asırlarca sürüyor.

(1) Mez.95/1, 98/4, **(2)**Mez.119/73, 139/13 ve diğr., 149/2 Efs.2/10, **(3)**Mez.95/7, Hezk.34/30 ve 31, **(4)**Mez.66/13, 116/17-19, **(5)**Mez.136/1 ve diğerleri.

101. Mezmur: Davut'un ağırbaşlılığı ve dosdoğru yürümek için aldığı karar.
Davut'un mezmurudur:
1*Lütuf[1] ve yargı hakkında ezgiler düzeceğim; ya Rabb! Sana mezmur okuyacağım. **2***Doğru[2] yolda akıllıca hareket edeceğim; bana ne zaman geleceksin? Evim[3] içinde yüreğimin olgunluğuyla yürüyecek; **3***Ve kötü şeyi gözümün önüne getirmeyeceğim. Sapkınlığa düşenlerin işlerinden tiksindim[4] bu bana[5] yapışmasın. **4***Eğri yürek benden uzak olsun; ben kötüyü[6] tanımayacağım. **5***Gizlice komşusunun ardından konuşanı idam edeceğim. Gözü[7] dönmüş ve yüreği gururlu olana dayanamam. **6***Yanımda durmaları için, dünyanın sadıkları üzerimde olacak ve doğru[8] yollarda yürüyen bana hizmet edecek. **7***Bozguncu insan evim içinde olmayacak ve yalancı gözlerim önünde durmayacaktır. **8***Tüm yeryüzünün kötülerini sabahleyin[9] idam edeceğim ki, Rabbin kentinde kötülük[10] yapanların tümünü yok edeyim.

(1) Mez.89/1, **(2)**I.Sam.18/14, **(3)**I.Krl.9/4, 11/4, **(4)**Yeş.23/6, I.Sam.12/20 ve 21, Mez.40/4, 125/5, **(5)**Mez.97/10, **(6)**Mat.7/23, II.Tim.2/19,**(7)**Mez.18/27,Sül.Mes.6/17,**(8)**Mez.119/1, **(9)**Mez. 75/10, Yerm.21/12, **(10)**Mez.48/2,8.

102. Mezmur: 1)Kötü günde ve sıkıntı zamanında Allah'a şikayet, 12)Allah'ın sonsuzluk ve lütfunu anarak avunmak.
Çaresiz[1] acılarla boğuşup Rabb`in önünde sadakatini gösterdiği anda olan duasıdır.

1*Ya Rabb! Duamı işit ve sesim[2] sana ulaşsın. **2***Sıkıntım[3] gününde yüzünü benden gizleme. Kulağını[4] bana döndürüp çağırdığım günde beni çabuk kabul et. **3***Çünkü[5] gözlerim duman gibi geçiyor, kemiklerim[6] çalı gibi yanıyor. **4***Kalbim vurulup ot[7] gibi kuruyor; nerdeyse ekmeğimi yemeği bile unuttum. **5***Canımın acısından kemiklerim[8] etime yapıştı. **6***Çölün saka[9] kuşuna benzedim[10] ve yıkıntılardaki bir baykuş gibi oldum. **7***Uykusuz[11] kaldım ve dam üzerindeki yanlız kalan[12] serçe gibi oldum. **8***Düşmanlarım her gün benimle alay ediyor, bana[13] öfkeleniyor ve bana[14] karşı yemin ediyorlar. **9***Çünkü senin şiddet ve öfken sebebiyle külü ekmek gibi yedim. **10***İçeceğimi[15] gözyaşımla karıştırdım; çünkü beni kaldırıp attın. **11***Günlerim[16] kaybolan gölge gibi olup ben[17] ot gibi kurudum. **12***Ama sen[18] ya Rabb; sonsuzlarca duruyorsun ve anılman[19] asırlarca sürüyor. **13***Sen kalkıp Sion'a acıyacaksın[20] çünkü ona lütfedecek vakittir ve artık uygun[21] zaman gelmiştir. **14***Senin kulların onun taşlarından[22] hoşlanıyor ve onun toprağını okşuyorlar. **15***Milletler de Rabbin adından ve dünya krallarının tümü Senin yüzünden[23] korkacaklar. **16***Çünkü Rabb, Sion'u bina ederek kendi görkemiyle[24] görünecektir. **17***Çaresizlerin[25] duasına dikkat ediyor ve dualarını küçümsemiyor. **18***Gelecek asırlar için bu yazılacak[26] ve ortaya çıkacak olan millet[27] Rabb`i yüceltecektir. **19\***Yüce olan *"O"* Tapınağından[28] baktı ve tutsakların[29] iniltilerini işitmek; **20\***Ölüme teslim olanları serbest bırakmak için Rabb göklerden yeryüzüne bakıyor. **21\***Tâ ki; Rabbe tapınmak üzere milletler ve ülkeler hep beraber toplandıkları zaman; **22\***Rabb`in[30] adını Sion'da ve anılmasını Yeruşalim'de anlatsınlar. **23***Yolda gücümü kesiyor, günlerimi[31] azaltıyor. **24***Ey Allah'ım beni günlerimin ortasında kaldırma[32] dedim. Senin yılların[33] asırlarca sürüyor. **25***Başlangıçta[34] yeri sen kurdun ve gökler ellerinin işidir. **26***Bunlar[35] gelir geçer; ama sen[36] sonsuzlar boyunca kalıyorsun. Tümü bir giysi gibi eskiyecek, onları kaftan gibi değiştireceksin ve değişecekler. **27***Evet sen[37] tam *"O"*sun. Yıllarının da bir sonu yok. **28***Kullarının[38] çocukları yaşayacak ve soyları senin önünde doğru duracaktır.

(1) Mez.61/2,142/2,**(2)**Çıkş.2/23,I.Sam.9/16,Mez.18/6,**(3)**Mez. 27/9,69/17,**(4)**Mez.71/2,88/2,**(5)**Mez.119/83,Yakb.4/14,**(6)**Eyp. 30/30,Mez.31/10,Y.Mers.1/13,**(7)**Mez.37/2,11.Ayet,**(8)**Eyp. 19/20,Y.Mers.4/8,**(9)**İş.34/11,Sef.2/14,**(10)**Eyp.30/29,**(11)**Mez. 77/4,**(12)**Mez.38/11,**(13)**Res.İş1.26/11,**(14)**Res.İş1.23/12, **(15)**Mez.42/3, 80/5, **(16)**Eyp.14/2, Mez.109/23, 144/4, Vaiz.6/12,

(17)4.Ayet,İş.40/6-8,Yakb.1/10,**(18)**26.Ayet,Mez.9/7, Yerm.Mers.5/19,**(19)**Mez.135/13,**(20)**İş.60/10,Zek.1/12, **(21)**İş.40/2, **(22)**Mez. 79/1, **(23)**I.Krl.8/43, Mez.138/4, İş.60/3, **(24)**İş.60/1ve2,**(25)**Nahm.1/6ve11,2/8,**(26)**Rom.15/4, I.Kor.10/11,**(27)**Mez.22/31,İş.43/21,**(28)**Tes.26/15,Mez. 14/2,33/13ve14,**(29)**Mez. 79/11,**(30)**Mez.22/22, **(31)**Eyp.21/21, **(32)**İş.38/10, **(33)**Mez.90/2, Habk.1/12, **(34)**Tek.1/1, 2/1, İbr.1/10,**(35)**İş.34/4,51/6,65/17, 66/22,Rom.8/20,II.Petr.3/7ve 10,11,12,**(36)**12.Ayet, **(37)**Malh.3/6, İbr.13/8, Yakb.1/17, **(38)**Mez. 69/36.

103. Mezmur: Acıması ve bağışlaması çok olduğundan Allah'a şükür için teşvik etmek.

Davut'un mezmurudur.

1*Ey canım! Rabbe tüm yüreğimden, *"O"*nun kutsal adına hamd et ve yalvar. **2***Ey canım Rabbe hamd[1] et ve yalvar; tüm lütuflarını unutma. **3***Senin[2] tüm günahlarını bağışlayan, tüm[3] dertlerine çare bulan *"O"*dur. **4***Canını[4] mezardan kurtaran, sana acıyan, lütfeden ve taçlandıran[5] *"O"*dur. **5***Senin yaşlılığını iyilikle dolduran *"O"*dur ve gençliğinin[6] kartallığı gibi tazeleniyor. **6***Rabb[7] tüm mazlum olanlara adaletle hakkını verecektir. **7***Yollarını[8] Musa'ya ve işlerini İsrailoğullarına bildirdi. **8***Rabb[9] çok acıyan ve çok bağışlayandır. *"O"* sabırdır ve lütfu sonsuzdur. **9***Yıllar[10] sürecinde tartışmaz ve daima kin tutmaz. **10***Bize günahlarımıza göre davranmadı[11] isyanlarımıza göre bize karşılık vermedi. **11***Çünkü[12] gökler yer üzerinde yüksek olduğu gibi *"O"*nun lütfu da kendinden korkanlara karşı büyüktür. **12***Doğu batıdan uzak olduğu gibi suçlarımızı[13] bizden uzak kıldı. **13***Baba[14] oğullarına acıdığı gibi, Rabb da kendinden korkanlara acıyor. **14***Çünkü *"O"* yaratılışımızı biliyor, toprak[15] olduğumuzu[16] görüyor. **15***İnsanın[17] günleri ot gibidir ve kır[18] çiçekleri gibi açıyor. **16***Çünkü rüzgâr onun üzerinden geçerken, o uçup gidiyor ve yeri[19] artık bilinmiyor. **17***Ama Rabbin lütfu tâ sonsuz öncelikten, uçsuz sonsuzluğa dek *"O"*ndan korkanlar üzerinde olup adaleti, kuşaktan kuşağa[20] sürüyor. **18***Yani[21] Andını korumak ve buyruklarını yürütmek için olanlara kalıyor. **19***Rabb`in[22] tahtı göklerde değişmez ve krallığın[23] yargısı tüm insanlaradır. **20\***Ey güç sahibi, egemen olan ve sözlerinin sesini işiterek buyruğunu[24] yerine getiren melekler. Rabb'i hamd[25] ederek övünüz. **21\***Ey sayısız kalabalıklar[26] buyruklarını[27] yerine getiren hizmetçiler! Rabb`i hamd ederek yüceltin. **22***Ey egemenliğinin altında bulunan yaratıkların tümü! Rabb`e[28] hamd edin, yüceltin ve sen ey canım; Rabb`e[29] hamd et, *"O"*na övgü sun.

(1)22.Ayet, Mez.104/1, 146/1, **(2)**Mez.130/8, İş.33/24, Mat.9/2 ve6, Mark.2/5,10ve11,Luk.7/47,**(3)**Çıkş.15/26,Mez.147/3, Yerm. 17/14,**(4)**Mez.34/22,56/13,**(5)**Mez.5/12,**(6)**İş.40/31,**(7)**Mez. 146/7, **(8)**Mez.147/19, **(9)**Çıkş.34/6 ve 7, Sayl.14/18, Tes.5/10, Nahm.9/17, Mez.86/15, Yerm.32/18, **(10)**Mez.30/5, İş.57/16, Yerm.3/5, Mik.7/18, **(11)**Ezr.9/13, **(12)**Mez.57/10, Efs.3/18, **(13)**İş.43/25, Mik.7/18, **(14)**Malh.3/17, **(15)**Tek.3/19, Vaiz 12/7, **(16)**Mez.78/39, **(17)**Mez.90/5 ve 6, I.Petr.1/24, **(18)**Eyp.14/1 ve 2,Yakb.1/10ve11, **(19)**Eyp.7/10, 20/9, **(20)**Çıkş.20/6, **(21)**Tes.7/9, **(22)**Mez.11/4, **(23)**Mez.47/2, Dan.4/25, 34 ve 35, **(24)**Mat.6/10, İbr.1/14, **(25)**Mez.148/2, **(26)**Tek.32/2, Yeş.5/14, Mez.68/17, **(27)**Dan.7/9 ve 10, İbr.1/14, **(28)**Mez.145/10, **(29)**1.Ayet.

104. Mezmur: 1)Allah'ın yüceliği ve gücü, 7)Herşeyin yaratıcısı ve yöneticisi olması, 31)Övgüsünün sonsuzluğu hakkında, 33)Allah'a şükretmek için olan etkin karar.

1*Ey canım[1] Rabb`e hamd et, şükret! Ey Allah'ım Rabb, sen çok yücesin! Övgülerle[2] görkemini kuşandın. **2***Işığı giysi[3] gibi giydin ve perde[4] gibi gökleri açtın. **3***Yüksek[5] odalarını sularda kuruyor ve bulutları[6] kendine araç kabul ederek rüzgârın[7] kanatları üzerinde geziyorsun. **4***Meleklerini[8] ve ruhlar[9] aleminin hizmetçilerini ateş alevi ediyorsun. **5***Yeryüzünü[10] temelleri üzerine kurdun; o sonsuzlar boyunca duracak. **6***Giysiyle örter[11] gibi onu denizlerle örttün. Sular dağlar üzerinde durdular. **7***Onlar[12] senin azarlamandan kaçtılar, senin gürlemenin sesinden aceleyle uzaklaştılar. **8***Dağlara[13] çıktılar, derelere; yani onlar için[14] kurduğun yerlere indiler. **9***Geçemiyecekleri[15] sınır koydun. Tâ ki; yeri örtmek[16] için geri dönmesinler. **10***Derelere kaynaklar çıkarır, suları dağlar arasında akıtıyorsun. **11***Kırların hayvanlarına su içiriyor ve yaban eşeklerinin susuzluklarını gideriyorsun. **12***Yanlarına göğün kuşları konuyor, dallar arasında ötüyorlar. **13***Üstteki[17] odalardan dağları suluyorsun. Senin işlerinin[18] ürünüyle yeryüzü[19] doyuyor. **14***Hayvanlar[20] için ot ve insanlar için sebze bitiriyorsun; tâ ki yerden[21] gıda çıksın. **15***İnsanın[22] kalbini sevindiren şarabı, yüzü parlatan yağı ve insanın kalbine güç getiren ekmeği veriyor. **16***Rabbin ağaçları; diktiği[23] Lübnan'ın erz ağaçlarıyla doluyor. **17***Orada kuşlar yuvalarını yapıyor ve leyleğin yuvası çamlardır. **18***Yüksek dağlar dağ keçilerine ve kayalar da ada[24] tavşanlarının yeri. **19***Zamanlar[25] için ayı yaptı, güneş kendi[26] batmasını biliyor. **20***Karanlığı[27] getirdiğinde gece oluyor; o zaman ormanın tüm hayvanları dolaşıyorlar. **21***Genç[28] aslanlar av için gümürdeyerek yiyeceklerini Allah'tan istiyor. **22***Güneş doğunca toplaşarak mağaralarda yatıyorlar. **23***İnsan tâ; akşama dek çalıştığı işine[29] gidiyor. **24***Ya Rabb[30] işlerin ne kadar çoktur! Tümünü bilgelikle yaptın ve yeryüzü senin

yaratıklarınla doludur. **25*** Bu deniz büyük ve çok geniştir. Orada sayısızca böcek, yaratıklar, küçükbaş ve büyükbaş hayvanlar vardır. **26*** Orada gemiler geziyor ve içinde oynaşan yaratığın Levyatan[31] vardır. **27*** Tümü[32] Sana hazır duruyor ve gıdalarını zamanında veriyorsun. **28*** Onlara verdiğin anda topluyorlar ve elini açtığında ürün ile doyuyorlar. **29*** Yüzünü gizlediğinde sıkılıyorlar ve [§] nefesini[33] kestiğinde ölüp toprağa dönüyorlar. **30*** Soluğunu[*Ruhunu*][34] gönderdiğinde yaşıyorlar ve yeryüzünü tazelendiriyorsun. **31*** Rabb'e övgü sonsuz olsun ve Rabb kendi[35] işleriyle sevinsin. **32*** Yeryüzüne baktığında titriyor[36] dağlara[37] dokunduğunda tütüyor. **33*** Yaşamım[38] oldukça Rabb'e ilâhi okuyacağım ve ben var oldukça Allah'ıma mezmur okuyacağım. **34*** Onun için düşüncem tatlı olacak, ben Rabb'te sevinçli olacağım. **35*** Günahkârlar[39] yerden yok ve kötüler silinip gitsinler. Ey canım[40] Rabb`e hamd et, övgü sun. Haleluya[*].

(1) Mez.103/1, 35.Ayet, **(2)**Mez.93/1, **(3)**Dan.7/9, **(4)**İş.40/22, 45/12, **(5)**Ams.9/6, **(6)**İş.19/1, **(7)**Mez.18/10, **(8)**İbr.1/7, **(9)**II.Krl.2/11, 6/17, **(10)**Eyp.26/7, 36/4 ve 6, Mez.24/2, 136/6, Vaiz ¼, **11)**Tek.7/19, **(12)**Tek.8/1, **(13)**Tek.8/5, **(14)**Eyp.38/10 ve 11, **(15)**Eyp.26/10, Mez.33/7, Yerm.5/22, **(16)**Tek.9/11 ve 15, **(17)**Mez.147/8, **(18)**Yerm.10/13, 14/22, **(19)**Mez.65/9 ve 10, **(20)**Tek.1/29 ve 30, 3/18, 9/3, Mez.147/8, **(21)**Mez.136/25, 147/9, Eyp.28/5, **(22)**Hakm.9/13, Mez.23/5, Sül.Mes.31/6 ve 7, **(23)**Sayl.24/6, **(24)**Sül.Mes.30/26, **(25)**Tek.1/14, **(26)**Eyp.38/12, **(27)**İş.45/7,**(28)**Eyp.38/39,Yoel1/20,**(29)**Tek.3/19, **(30)**Sül.Mes. 3/19, **(31)**Eyp.41/1, **(32)**Mez.136/25, 145/15, 147/9, **(§)*: İbranice Ru'ah(Nefes soluk-Ruh)***, **(33)**Eyp.34/14 ve 15, Mez.146/4, Vaiz 12/7, **(34)**İş.32/15, Hez.37/9, **(35)**Tek.1/31, **(36)**Habk.3/10,**(37)**Mez.144/5,**(38)**Mez.63/4,146/2, **(39)**Mez. 37/38, Sül.Mes.2/22, **(40)**1.Ayet.,**(*)**Bak Mez. **68/4**, İbranice: ***YAH'a hamd olsun***.

105. Mezmur: 1)Allah'a hamd, 5)O'nun işleri, 9)İbrahim ile soyuna olan lütfunun; 26)Mısır'da yaptığı şaşılacak işlerin, 37)İsrail'i o ülkeden çıkarmasının, 39)Ve onları çölde gözeterek Kenan ülkesine yerleştirmesinin anımsanması.

1* Rabb'e[1] hamd ve adına dua edin. İşlerini[2] milletler arasında bildirin. **2*** *"O"*na ilâhi okuyun, *"O"*na mezmur okuyun ve tüm[3] olağanüstü işlerini anlatın. **3*** Kutsal adıyla övünün; Rabb`i arayanların yüreği sevinçten coşsun. **4*** Rabb'i ve gücünü arayın, *"O"*nun sevecen[4] yüzünü isteyin. **5*** Ey kulu olan İbrahim'in soyu; ey seçkinleri olan Yakup oğulları! **6*** Gösterdiği[5] olağanüstü işleri, işaretleri ve söylediği kararları anlatın. **7*** *"O"* Allahımız-***Yehovah***'dır. Yargısı[6] tüm yeryüzü içindir. **8*** Andını[7] ve sonsuzluk için buyurduğu sözleri bin asır geçse de unutmaz. **9*** Mirasınızın payı olmak üzere sana Kenan[8] ülkesini vereceğim diyerek; **10*** İbrahim'le söz kesti[9] İshak'a yemin etti. **11*** Bunu Yakup'a kanun ve İsrail'e de *'Sonsuzluk Andı'* diye yaptı. **12*** Onlar[10] daha sayıca az, azıcık ve orada[11] yabancıyken; **13*** Milletten millete ve bir ülkeden başka bir ülkeye gezerken; **14*** "*Mesihlerime dokunmayınız, peygamberlerime kötülük etmeyiniz*", diyerek; **15*** Onlara[12] zulüm etmeye hiç kimseyi bırakmadı; ama[13] ancak onlar için krallar koydu. **16*** Bazen[14] yeryüzüne kıtlık getirerek, ekmeğin tüm gücünü kırdı[15]. **17*** Önlerinden[16] bir adam gönderdi ve Yusuf köle[17] olmak üzere satıldı. **18*** Onun[18] ayaklarını bağlarla incittiler ve kendisi demire vuruldu. **19*** O'nun sözü yerini buluncaya dek Rabb'in[19] sözü onu sınadı. **20*** Sonra kral[20] onu gönderip serbest bıraktı ve milletlerin egemeni onu azat etti. **21*** Kendi[21] evine onu baş ve mallarının tümüne müdür olarak atadı. **22*** Böylece beğlerini istediği gibi bağlasın ve yaşlılara egemenlik öğretsin. **23*** İsrail[22] de Mısır'a girdi ve Yakup, Ham[23] ülkesinde misafir oldu. **24*** Halkını[24] daha da çoğaltarak, düşmanlarından çok daha güçlü kıldı. **25*** Halkına kötülük ve kullarına hile etmeleri için yüreklerini[25] döndürdü. **26*** Kulu[26] Musa'yla seçtiği[27] kulu Harun'u gönderdi. **27*** Onlara[28] aralarında delillerini ve Ham[29] diyarında olağanüstü işlerini gösterdi. **28*** Karanlık[30] göndermesiyle karanlık yaptı; onlar[31] sözlerine karşı duramadılar. **29*** Sularını[32] kana döndürdü ve balıklarını yok etti. **30*** Ülkede[33] sürülerce kurbağalar ortaya çıkardı; onlar krallarının yatak odalarına bile girdiler. **31*** Buyruğuyla[34] sınırları içinde olan her yere at sineği ve tatarcık gönderdi. **32*** Ülkeye[35] yağmur yerine dolu ve ateş alevleri[*] verdi. **33*** Bağlarını ve[36] incir ağaçlarını vurdu; sınırlarına dek olan ağaçları kırdı. **34*** *"O"* buyurdu[37] çekirgeler ve sayısızca dağarcıklar kaynadı. **35*** Ülkedeki otların tümünü yedi bitirdi ve narlar da meyvelerini tükettiler. **36*** O[38] da ülkedeki ilk doğmuş olanların tümünü ve güçlülerin[39] ilkini öldürdü. **37*** Onları oradan[40] gümüş ve altınla çıkardı ve bölüklerinde hiç kimse yolda kalmadı. **38*** Çıkmaları[41] ile beraber Mısır sevince büründü; çünkü dehşetler onlar üzerine çöktüydü. **39*** Örtü[42] olsun diye bulut yaydı ve gece olunca ışık versin diye ateş gönderdi. **40*** İstediklerinde bıldırcın[43] getirdi ve onları[44] 'Göğün ekmeği' ile doyurdu. **41*** Kayayı yarmasıyla[45] beraber sular fışkırdı ve kurak yerlerde ırmak gibi aktılar. **42*** Çünkü kulu İbrahim'e olan kutsal[46] sözünü anımsadı. **43*** Halkını sevinçle ve seçilmişlerini coşkuyla çıkardı. **44*** Onlara millet-

lerin[47] ülkelerini verdi, onlar da milletlerin emeğini miras aldılar. **45*** Tâ ki; *"O"*nun[48] yasalarını tutup ilkelerine uysunlar. Haleluya.

(1)I.Trhl.16/8-22, İş.12/4, **(2)**Mez.145/4,5 ve 11, **(3)**Mez.119/27, **(4)**Mez.27/8,**(5)**Mez.77/11,**(6)**İş.26/9, **(7)**Luk.1/72, **(8)**Tek.13/15, 15/18, **(9)**Tek.17/2, 22/16, 26/3, 28/13, 35/11, Luk.1/75, İbr.6/17, **(10)**Tek.34/30,Tes.7/7,26/5,**(11)**İbr.11/9,**(12)**Tek.35/5,**(13)**Tek. 12/17, 20/3 ve 7, **(14)**Tek.41/54, **(15)**Lev.26/26, İş.3/1, Hez.4/16, **(16)**Tek.45/5, 50/20, **(17)**Tek.37/28 ve 36, **(18)**Tek.39/20, 40/15, **(19)**Tek.41/25,**(20)**Tek.41/14,**(21)**Tek.41/40,**(22)**Tek.46/6, **(23)**Mez.78/51,106/22,**(24)**Çıkş.1/7,**(25)**Çıkş.1/8vediğ., **(26)**Çıkş.3/10,4/12ve14,**(27)**Sayl.16/5,17/5, **(28)**Çıkş.7,8,9,10,11 ve12,Mez.78/43,**(29)**Mez.106/22, **(30)**Çıkş.10/22, **(31)**Mez.99/7, **(32)**Çıkş.7/20,Mez.78/44,**(33)**Çıkş.8/6,Mez.78/45,**(34)**Çıkş. 8/17ve24,Mez.78/45,**(35)**Çıkş.9/23ve25,Mez.78/48, **(36)**Mez. 78/47,**(37)**Çık.10/4ve13,14,Mez.78/46,**(38)**Çık.12/29, Mez.78/51, **(39)**Tek.49/3, **(40)**12/35,**(41)**Çıkş.12/33, **(42)**Çıkş. 13/21,Nahm.9/12,**(43)**Çıkş.16/12,diğ.,Mez.78/18ve27, **(44)**Mez. 78/24 ve 25, **(45)**Çıkş.17/6, Sayl.20/11, Mez.78/15 ve 16, I.Kor.10/4, **(46)**Tek.15/14, **(47)**Tes.6/10 ve 11, Yeş.13/7 ve diğ., Mez.78/55,**(48)**Tes.4/1ve40,6/21-25,**(*)**: Bak Sül.Büyk.Hik.17/6.

106. Mezmur: 1)Allah'a hamd etmek için teşvik etmek, 2)Salihlerin saadetine katılmağı arzulamak, 7)İsrail'in hatalarını ve Rabbin onlara olan acımasını anlatmak, 47)Rabbe dua ve yüceltmek.

1* Haleluya! Rabb`e[1] hamd ediniz. Çünkü acıyandır ve lütfu sonsuzdur. **2*** Rabb`in[2] büyük işlerini kim anacak ve tüm anılmasını kim duyuracak? **3*** Ne mutludur doğruluğu tutan ve her[3] zaman iyilik[4] peşinde koşan. **4*** Ya Rabb[5] halkına olan sevecenliğin ile beni an ve kurtarışın için beni ziyaret et. **5*** Tâ ki; seçilmişlerinin iyiliğini göreyim, halkının sevinciyle coşayım ve mirasın ile beraber övüneyim. **6*** Atalarımızla[6] beraber günah ettik; isyan ve kötülük işledik. **7*** Atalarımız Mısır'da Senin mucizelerini anlamayıp lütfunun çokluğunu düşünmeyerek, deniz[7] yani Kızıldeniz yanında isyan ettiler. **8*** Ama[8] gücünü göstermek için, kendi[9] adın uğruna onları kurtardın. **9*** Kızıldenizi[10] azarladın. O da kurudu ve onları çölde gezdirir gibi enginlerde[11] gezdirdin. **10*** Kötülük edenin elinden onları[12] kurtardın. Düşmanların ellerinden kaçtılar. **11*** Onları[13] sıkıştıranları sular kapladı ve onlardan hiçbiri kalmadı. **12*** O zaman[14] sözlerine inanarak, Seni andılar ve ezgiler düzdüler. **13*** Ama yaptıklarını çabucak unuttular[15] öğütlerine kulak asmadılar. **14*** Sonunda[16] çöllerde çok iştahları kabardı ve bu yabanıl yerlerde Allah'ı sınadılar. **15*** *"O"*[17] da onlara istediklerini verdi; ama canlarına kırgınlık[18] gönderdi. **16*** Ordu[19] içinde Musa'yı ve Rabbin kutsalı Harun'u kıskandılar. **17*** Yer[20] açılıp Datan'ı yuttu ve Abiram'ın toplumunu örttü. **18*** Toplulukları[21] içinde ateş tutuştu, kötüleri alev yaktı. **19*** Horep'te[22] buzağı yapıp dökme puta secde ettiler. **20*** Ve şereflerini[23] ot yiyen sığırın biçimiyle değiştirdiler. **21*** Mısır'da büyük işler ve Ham[24] diyarında mucizeler; **22*** Ve Kızıl denizde görkemli işler gösteren kurtarıcıları[25] Allah'ı unuttular. **23*** O zaman[26] 'onları yok edeyim' dedi; ama seçilmişi Musa *"O"*nun gazabını, onları öldürmekten döndürmek için *"O"*nun önüne gittiğinde[27] sakinleşti. **24*** Onlar da seçkin ülkeyi[28] aşağılayarak, *"O"*nun[29] sözlerine inanmadılar. **25*** Çadırlarında[30] söylenerek Rabbin sözlerini dinlemediler. **26*** O zaman onları çöllerde ve soylarını[31] milletlerde düşürmek; **27*** Ve onları ülkelere dağıtmak üzere onlara[32] karşı yemin[+] etti. **28*** Ve Baal-Peor'a[33] bağlanarak ölülerinin kurbanlarını yediler. **29*** Bu yaptıklarıyla da Rabbi çok öfkelendirdiler; sonunda onlara öldürücü veba hastalığı geldi. **30*** Finehas[34] kalktı, yargıladı ve veba gitti. **31*** Ve bu ona asırlar boyunca, sonsuza kadar doğruluk[35] sayıldı. **32*** Rabbi Meriba[36] suyunda çok öfkelendirdiler ve onların[37] sebebinden Musa'ya kötü oldu. **33*** Çünkü[38] onlar *"O"*nun ruhunu acıttıklarından ötürü dudaklarıyla dikkatsizce söyledi. **34*** Ve Rabb'in[39] kendilerine öldürmelerini buyurduğu milletleri öldürmemişlerdi[40] **35*** Ama onlar milletlerle anlaşma yoluna giderek[41] işlerini öğrendiler. **36*** Onların[42] putlarına tapındılar. Tüm bu olanlar[43] kendilerine bir tuzak oldu. **37*** Oğullarını[44] ve kızlarını cinlere[45] kurban ederek yaktılar. **38*** Günahsız kan; yani Kenan putlarına yaktıkları oğullar ve kızlarının kanlarını döktüler ve ülke kanla[46] pislendi. **39*** Kendileri de işleriyle[47] pis olup yaptıkları şeylerle zina[48] ettilur. **40*** Bundan ötürü Rabb`in[49] öfkesi kavmine karşı alevlendi ve mirasından[50] tiksindi. **41*** Sonra[51] onları milletlerin ellerine bıraktı, onlara kötülük yapanlar üzerlerine çullandılar. **42*** Düşmanları onlara zulmettiler. Onlar da elleri altında utançla yaşadılar. **43*** Birçok[52] kez onlara kaçış verdiyse de onlar kendi işleriyle *"O"*nu çok öfkelendirdi ve günahları sebebiyle kırıldılar. **44*** Ama[53] çağrılarını duyduğunda sıkıntılarına baktı. **45*** Onlar[54] için andını anımsayarak lütfunun[55] çokluğuna göre acıdı[56]. **46*** Onları[57] tutsak alanların tümünün önünde şereflendirdi. **47*** Ya Rabb Allah'ımız bizi kurtar. Bizi[58] milletler arasından topla ki, kutsal adına hamd edip seni anarak öğünelim. **48*** İsrail'in Allah'ı[59] Rabb uçsuz öncelikten uçsuz sonsuzluğa dek kutlu olsun ve tüm kavim amin, desin; Haleluya.

(1)I.Trh.16/34,Mez.107/1,118/1,136/1,**(2)**Mez.40/5, **(3)**Res.İşl. 24/16,Galt.6/9,**(4)**Mez.15/2,**(5)**Mez.119/132,**(6)**Lev.26/40, I.Krl. 8/47, Dan.9/5, **(7)**Çıkş.14/11 ve 12, **(8)**Çıkş.9/16, **(9)**Hezk.20/14,

(10)Çıkş.14/21,Mez.18/15,Nahm.1/4,**(11)**İş.63/11-14,**(12)**Çıkş. 14/30,**(13)**Çıkş.13/27,28,15/5,**(14)**Çıkş.14/31,15/1,**(15)**Çıkş. 15/24, 16/2, 17/2, Mez.78/11, **(16)**Sayl.11/4 ve 33, Mez.78/18, I.Kor.10/6,**(17)**Sayl.11/31,Mez.79/29,**(18)**İş.10/16, **(19)**Sayl.16/1 ve diğ., **(20)**Sayl.16/31,32, Tes.11/6, **(21)**Sayl.16/35 ve 46, **(22)**Çıkş.32/4, **(23)**Yerm.2/11, Rom.1/23, **(24)**Mez.78/51, 105/23 ve 27, **(25)**Mez.78/11 ve 12, **(26)**Çıkş.32/10, 11 ve 32, Tes.9/19 ve 25, 10/10, Hezk.20/13, **(27)**Hezk.13/5, 22/30, **(28)**Tes.8/7, Yerm.3/19, Hezk.20/6, **(29)**İbr.3/18, **(30)**Sayl.14/2 ve 27, **(31)**Lev.26/33, Mez.44/11, Hezk.20/23, **(32)**Sayl.14/28 ve diğ., Mez.95/11, Hez.20/15, İbr.3/11 ve 18, **(+)**İbranice: ***Elini çek***, Çıkş.6/8, Tes.32/4O, **(33)**Sayl.25/2,3, 31/16, Tes.4/3, 32/17, Hoş.9/10, Vahy.2/14, **(34)**Sayl.25/7 ve 8, **(35)**Sayl.25/11, 12 ve 13, **(36)**Sayl.20/3 ve 13, Mez.81/7, **(37)**Sayl.20/12, Tes.1/37, 3/26,**(38)**Sayl.20/10,**(39)**Tes.7/2,16,Hakm.2/2,**(40)**Hakm. 1/21,27, 28,29 ve diğ., **(41)**Hakm.2/2, 3/5 ve 6, İş.2/6, I.Kor.5/6, **(42)**Hakm.2/12 ve 13,17 ve 19, 3/6 ve 7, **(43)**Çıkş.23/33, Tes.7/16, Hakm.2/3, 14,15, **(44)**II.Krl.16/3, İş.57/5, Hez.16/20, 20/26, **(45)**Lev. 17/7,Tes.32/17, II.Trhl.11/15, I.Korn.10/20, **46)**Sayl.35/33,**(47)**Hezk.20/18,30,31,**(48)**Lev.17/7,Sayl. 15/39,Hezk. 20/30, **(49)**Hakm.2/14 ve diğ., Mez.78/50 ve 62, **(50)**Tes.9/29,**(51)**Hakm.2/14,Nahm.9/27diğ.,**(52)**Hakm. 2/16,Nah.9/27,**(53)**Hak.3/9,4/3,6/7,10/10,Nahm.9/27diğr., **(54)**Lev.26/41, 42,**(55)**Mez.51/1,69/16,İş.63/7,Yerm.Mers.3/32, **(56)**Hakm. 2/18, **(57)**Ezra9/9,Yerm.42/12,**(58)**I.Trhl.16/35,36, **(59)**Mez.41/13.

107. Mezmur: 1)Rabbin bağışladığı kurtuluş; 4)Yolculara, 10)Esirlere, 17)Hastalara, 23)Zikir yolcularına, 33)Ve tüm insanlara olan lütufları için şükretmek.

1*Rabb'e[1] hamd edin; acıyandır[2] ve lütfu sonsuzdur. **2***Rabb`in kurtardığı kimseler böyle desinler; onları[3] düşmanın elinden kurtardı. **3***Onları ülkelerden doğu[4] ve batıdan; kuzey ve güney denizinden topladı. **4***Onlar çöllerde[5] yaban yollarda boşyere[6] gezip, oturacak bir kent bulamadılar. **5***Aç ve susuz olarak canları kendilerinde bayılıyordu. **6***Sıkıntılarında[7] Rabb`i çağırdılar O da onları sıkıntılarından kurtardı. **7***Oturacakları kente gitmeleri için onları doğru[8] bir yola yöneltti. **8***Rabb'e[9] *"O"*nun lütufları ve Adem oğullarına gösterdiği olağanüstü işleri için şükretsinler. **9***Çünkü[10] susamış cana su veriyor ve aç canı da besliyor. **10***Karanlık[11] ile ölüm gölgesinde oturup bela[12] ve demirle bağlıydılar. **11***Onlar Allah'ın[13] sözüne karşı gelip 'Yüce Egemen'in öğüdünü küçümsediler[14]. **12***_"O"_ da onların yüreğini sıkıntıya soktu, düştüler ve yardım[15] eden yoktu. **13***Sıkıntılarında Rabb'i[16] çağırdılar. _"O"_ da onları sıkıntılarından kurtardı. **14***Onları karanlık[17] ile ölüm gölgesinden çıkarıp bağlarını çözdü. **15***Rabb`e[18] *"O"*nun lütfu ve Adem oğullarına gösterdiği olağanüstü işleri için şükretsinler. **16***Çünkü[19] bakır kapları kırıp, demir sürgüleri parçaladı. **17***Boş[20] ve eğlenceye düşkün kişiler, asi olup tuttukları yol ve günahları nedeniyle acılar çektiler. **18***Canları[21] her yemekten nefret edip ölüm[22] kapılarına yaklaşıyorlar. **19***Sıkıntılarında[23] Rabbi çağırıyorlar ,_"O"_ da onları sıkıntılarından kurtarıyordu. **20***Sözlerini[24] gönderdi, onlara iyilik[25] verip tehlikelerden[26] kurtardı. **21***Rabb'e[27] *"O"*nun lütfu ve Adem oğullarına gösterdiği olağanüstü işleri için hamd etsinler. **22***Hamd kurbanlarını[28] saçta yakıp işlerini[29] ezgilerle söylesinler. **23***Gemilerle denize inip engin sularda iş görenler. **24***Rabb`in işleyişini ve denizlerdeki acayip işlerini görüyorlar. **25***Çünkü buyruğuyla fırtınalı[30] rüzgârları yavaşlatır, o da denizin dalgalarını yükseltir. **26***Göğe çıkıp enginlere iniyor ve canları[31] acıdan eriyor. **27***Sarhoş gibi sallanıp çalkalanırlar ve tüm yapabileceği işi kayboluyor. **28***Sıkıntılarında[32] Rabb'i çağırıyor; _"O"_ da onları sıkıntılarından kurtarıyor. **29***Fırtınayı[33] dindirir, dalgaları yavaşlatır. **30***Sessiz olduklarında sevinçten coşarlar. Böylece onları arzuladıkları limana yetiştirir. **31***Rabb`e *"O"*nun lütfu[34] ve Adem oğullarına gösterdiği olağanüstü işleri için şükretsinler. **32***Halkın[35] içinde _"O"_nu anarak, yaşlılar meclisinde _"O"_na tesbih etsinler. **33***Nehirleri[36] çöle ve su pınarlarını kuraklığa; **34***Ve bolluk[37] yeri de; orada oturanların kötülüğü yüzünden çorak yere döndürür. **35***Çölleri[38] gül bahçelerine ve kurak yeri su pınarlarına döndürür. **36***Aç olanları oraya yerleştirir, onlar da oturabileceği kentleri yaparlar. **37***Tarlaları ekip bağlar dikerler ki ürünlerini versin. **38***Onları[39] bereketleyerek çok[40] çoğalıyorlar ve onların hayvanlarını azaltmıyor. **39***Ama gene de zulüm ve bela nedeni yüzünden ezilip[41] alçaklanıyorlar. **40***Saygın[42] kişiler üzerine ağır sözler söyleyip, onları yolu olmayan yabancı yerlerde boşyere gezdiriyor. **41***Ama yoksulları[43] düşkünlüğünden kurtarıyor ve milletleri[44] koyun sürüsü gibi sürüyor. **42***Sadıklar[45] görüp sevinsinler; tüm isyanları[46] bastırılacak. **43***Yargılayan[47] kimse, tüm bunları belleğinde tutacak ve Rabb`in lütfunu anlayacaktır.

(1) Mez.106/1,118/1,136/1,**(2)**Mez.119/68,Mat.19/17, **(3)**Mez. 106/10, **(4)**Mez.106/47, İş.43/5 ve 6, Yerm.29/14, 31/8 ve 10, Hezk.39/27 ve 28, **(5)**Tes.32/10, **(6)**40.Ayet, **(7)**Ayet 13,19 ve 28, Mez.50/15,Hoş.5/15,**(8)**Ezr.8/21,**(9)**15.Ayetve31,21, **(10)**Mez. 34/10,Luk.1/53,**(11)**Luk.1/79,**(12)**Eyp.36/8,**(13)**Yerm.Mers. 3/42,**(14)**Mez.73/24,119/24,Luk.7/30,ResçİşI.20/27, **(15)**Mez. 22/11, İş.63/5, **(16)**Ayet 6, 19 ve 28, **(17)**Mez.68/6, 146/7, Res.İşl.12/7 ve diğr. 16/26 ve diğr., **(18)**Ayet 8,21 ve 31, **(19)**İş.45/2, **(20)**Yerm.Mers.3/39, **(21)**Eyp.33/20, **(22)**Eyp.33/22, Mez.9/13, 88/3, **(23)**Ayet 6, 8 ve 13, 28, **(24)**II.Krl.20/4, 5, Mez.147/15 ve 18, Mat.8/8, **(25)**Mez.30/2, 103/3, **(26)**Eyp.33/28 ve 30, Mez.30/3, 49/15, **(29)**Mez.9/11, 73/28, 118/17, **(30)**Yuns.1/4, **(31)**Mez.22/14, 119/28, Nahm.2/10, **(32)**Ayet 6, 13 ve 19, **(33)**Mez.89/9, Mat.8/26, **(34)**Ayet 8, 15 ve 21, **(35)**Mez.22/22ve25,111/1,**(36)**I.Krl.17/1-7,**(37)**Tek.13/10, 14/3,19/25,**(38)**Mez.114/8,İş.41/18,**(39)**Tek.12/2,17/16,20, **(40)**Çıkş.1/7,**(41)**II.Krl.10/32,**(42)**Eyp.12/21,24,**(43)**I.Sam. 2/8,Mez.113/7ve8,**(44)**Mez.78/52,**(45)**Eyp.22/19,Mez.52/6,

58/10, **(46)**Eyp.5/16, Mez.63/11, Sül.Mes.10/11, Rom.3/19, **(47)**Mez.64/9, Yerm.9/12, Hoş.14/9.

108. Mezmur: 1)Hamd'e teşvik, 7)Ve Allah'ın vaadlerine bakmak, 10) Allah'ın avuncuna güvenç.
Davut'un mezmur ve ilâhisidir.
1*Ey Allah! Yüreğim[1] hazırdır. Şerefimle ilâhi ve ezgiler okuyayım. **2***Uyan[2] ey santur ve tanbur! Ben tan yeri ağarırken uyanacağım. **3***Ya Rabb milletler içinde sana hamd edeceğim. Ümmetler arasında sana ezgiler okuyacağım. **4***Çünkü lütfun göklerden daha yüksek ve gerçekliğin bulutlara dek büyüktür. **5***Ey Allah! Gökler[3] üzerine yüksel. Görkemin tüm yeryüzünde olsun. **6***Sevgililerinin kurtulmaları[4] için sağ elinle kurtuluş verip beni kabul et. **7***Allah kutsallıkla söyledi, sevineceğim. Şekemi bölüştürüp, Seküt vadisinde ölçeceğim. **8***Gilead benim ve Manessa benimdir; Efraim de başımın miğferidir; yasamı[5] koyan ***Yehovah***'dır. **9***Movab yıkanacak leğen midir? Edom üzerine çarığımı atacağım ve Filistin üzerine öfkeleneceğim. **10***Beni[6] güvenli kente kim götürür? Edom'a dek bana kim yoldaşlık yapar? **11***Sen değil misin ey Allah'ım! Bizi bıraktın ve askerlerimizle çıkmadık. **12***Bize sıkıntılarda yetiş; çünkü insan tarafından olan kurtuluş boş şeydir. **13***Allah[7] ile yürekli davranacağız. *"O"* da düşmanlarımızı çiğneyecektir.

(1) Mez.57/7, **(2)**Mez.57/8-11, **(3)**Mez.57/5 ve 11, **(4)**Mez.60/5 ve diğr., **(5)**Tek.49/10, **(6)**Mez.60/9, **(7)**Mez.60/12,

109. Mezmur: 1)Davut'un kendi düşmanlarına karşı şikayeti ve laneti, 16)Suçlarını söylemesi, 21)Çok kötü olan durumundan Allah'a sığınması ve *"O"*na şükretmesi.
Müzik hocası için Davut'un mezmurudur.
1*Ey övündüğüm Allah![1] Susma; **2***Çünkü kötü düzenbazların ağzı bana karşı açıldı ve yalancı dil ile bana karşı söylediler. **3***Adaletli sözlerle mi beni kuşattılar? Ve hiç bir neden[2] yokken benimle savaştılar. **4***Sevgime bedel bana kötülük ettiler. Ben ise dua ediyorum. **5***İyiliğe[3] karşılık bana kötülük edip, sevgime bedel bana karşı geldiler. **6***Ona karşı sen, kötü birini çıkar ve sağ[4] yanında bir Şeytan dursun. **7***Yargısında ceza alsın ve duası[5] günah sayılsın. **8***Günleri az olup onun görevini[6] bir başkası alsın. **9***Çocukları[7] öksüz ve karısı dul olsun. **10***Oğulları boş yere gezerek dilensin ve kendi yıkıntılarından çıkıp ekmek arasınlar. **11***Tüm[8] mallarına haciz konulsun ve emeğini yabancılar yağmalasın. **12***Ona bağışlayan olmasın, öksüzlerine acıyan bulunmasın. **13***Soyu kurusun[9] gelecek[10] asırda adları bilinmesin. **14***Atalarının[11] kötülüğü Rabbin gözünde anılsın ve annesinin günahı[12] kaldırılmasın. **15***Sürekli Rabbin önünde olsun; onların[13] adını ve izini yeryüzünden kaldırsın. **16***Çünkü lütfetmeyi hiç düşünmez; ama yüreği[14] kırık olanı öldürmek için çaresiz ile yoksullara acı veriyor. **17***Bedduayı[15] sevdiği için o, ona yetişsin. İyilik dilemekten hoşlanmadığından o, ondan uzak kalsın. **18***Bedduayı bir giysi gibi kullandığından; su[16] gibi karnına ve yağ gibi kemiklerine girsin. **19***Ona bürüneceği örtü ve her zaman kuşanacağı kuşak gibi olsun. **20***Düşmanlarımın ve canıma karşı kötülük söyleyenlerin Rabb tarafından ücreti bu olsun. **21***Ama sen ya Rabb-***Yehovah*** adın için bana yardımcı ol ve lütfun iyi olduğu için beni kurtar. **22***Çünkü ben çaresiz bir zavallıyım ve içimde yüreğim yaralıdır. **23***Geçip[17] giden bir gölge gibi oldum, çekirge gibi dışa atıldım. **24***Dizlerim[18] oruç yüzünden zayıfladı, bedenim de eriyor. **25***Ben onların yanında[19] utanç oldum; beni gördüklerinde başlarını[20] sallıyorlar. **26***Ey Allah'ım Rabb! Bana acı, lütfuna göre beni kurtar. **27***Bunun senin elin olduğunu bilsinler. Ya Rabb! Bunu sen yaptın. **28***Onlar[21] beddua etsinler; ama sen kutlu kıl. Onlar kalkınca utansınlar; ama kulun[22] sevinsin. **29***Düşmanlarım[23] utanç giyinip, ayıplarını kaftan gibi bürünsünler. **30***Ağzımla Rabb'e daha çok dua edip, birçok[24] kimseler arasında *"O"*nu anacağım. **31***Çünkü yoksulun canını arayanlardan onu kurtarmak için sağında[25] duruyor.

(1) Mez.83/1,**(2)**Mez.35/7, 69/4, Yuh.15/25, **(3)**Mez.35/12, 38/20, (4)Zek.3/1,**(5)**Sül.Mes.28/9,**(6)**Ams.1/20,**(7)**Çıkş.22/24, **(8)**Eyp. 5/5,18/9,**(9)**Eyp.18/19,Mez.37/28,**(10)**Sül.Mes.10/7,**(11)**Çık. 20/5,**(12)**Nahm.4/5,Yerm.18/23,**(13)**Eyp.18/17,Mez.34/16, **(14)**Mez.34/18,**(15)**Sül.Mes.14/14,Hezk.35/6,**(16)**Sayl. 5/22,**(17)**Mez.102/11,144/4,**(18)**İbr.12/12,**(19)**Mez.22/6,7, **(20)**Mat.27/39,**(21)**II.Sam.16/11ve12,**(22)**İş.65/14, **(23)**Mez.35/26, 132/18, **(24)**Mez.35/18, 111/1, **(25)**Mez.16/8, 73/23, 110/5, 121/5.

110. Mezmur: 1)Mesih'in egemenliği, 4)Başkanlığı, 5)Ve işleri.
Davut'un mezmurudur.
1* ***Yehovah***[1] Rabbi'me[8] dedi ki: '*Tâ ben senin düşmanlarını ayaklarına basamak koyuncaya dek sağımda otur*' **2***Rabb senin güç asasını Sion'dan gönderecek; düşmanlarının ortasında egemen ol. **3***Senin halkın güçlü[2] gününde kutsal[3] takılarla süslenmiş, hazır ve gönüllü olacak; *'Gençlerin sana seher vakti çiğinden daha*[+] çok olacaktır. **4***Rabb yemin etti ve pişman[4] olmaz. Sen Melkisedek[5] tertibine göre sonsuza dek kahinsin. **5***Rabb senin[6] sağında olup gazabı[7] gününde

egemenler kıracak. **6***Milletler arasında hükmedecek! Yerlerini leşlerle dolduracak ve birçok ülke üzerinde olan başkanları[8] kıracaktır. **7***Yolda[9] ırmaktan içecek ve bu[10] yüzden başkaldıracaktır.

(1) Mat.22/44,Mark.12/36, Luk.20/42, Res.İşl.2/34, I.Korn.15/25, İbr.1/13, I.Petr.3/22, Bak.Mez.45/6 ve 7, **(2)**Hakm.5/2, **(3)**Mez.96/9, **(+)**İbr.: ***Gençliğinin çimi seher rahminden olacaktır***, **(4)**Sayl.23/19, **(5)**İbr.5/6, 6/20, 7/17 ve 21, Bak Zek.6/13, **(6)**Mez.16/8, **(7)**Mez.2/5 ve 12, Rom.2/5, Vahy.11/18, **(8)**Mez. 68/21, Habk.3/13, **(9)**Hakm.7/5 ve 6, **(10)**İş.53/12, **(§):** Bazı tercümelerde ***"RAB Rabbime dedi ki"*** şeklinde çevrilmiş olup 'RAB'(***Yehovah***) ve Rabbi; Hahambaşı veya önder anlamına da geliyor.

111. mezmur: 1)Rabbe işleri; 6)Ve lütfu için hamd etmeye davet.

1*Haleluya! Sadıkların toplantısında ve cemaatte tüm yürekten Rabb'e[1] hamd edeceğim. **2***Rabb'in[2] işleri büyüktür. Onlarda sevinç bulanların tümünün[3] kabulüdür. **3***"*O*"nun işi yücedir[4] yüceliktir ve adaleti sonsuza dek duruyor **4***Mucizelerini andırıyor; Rabb çok acıyan[5] ve bağışlayandır. **5***Kendinden[6] korkanlara gıda veriyor, andını sonsuzlarca tutuyor. **6***Milletlerin mirasını kavmine vermek üzere, onlara kendi işinin gücünü gösterdi. **7***Ellerinin işleri hakikat[7] ve adalettir. Tüm öğütleri[8] doğrudur. **8***Sonsuzlar[9] boyunca değişmeden kalıyor; hakikat[10] ve gerçeklik üzerine yapılmıştır. **9***Halkına[11] kurtuluş gönderip, andını sonsuzluk için buyurmuştur. Adı[12] kutsal ve görkemlidir. **10***Bilgeliğinin[13] başlangıcı '*RAB'* korkusudur. Buyruklarını yerine getirmekle yükümlü bulunanların hepsinin mükemmel becerileri var. *"O"*nun hamd'i sonsuzlarca duruyor.

(1) Mez.35/18, 89/5, 107/32, 109/30, 149/1, **(2)**Eyp.38,39,40 ve 41, Mat.92/5, 139/14, Vahy.15/3, **(3)**Mez.143/5, **(4)**Mez.145/4, 5ve10,**(5)"Rahman ve Rahimdir"**Mez.86/5, 103/8, **(6)**Mat.6/26 ve 33, **(7)**Vah.15/3, **(8)**Mez.19/7, **(9)**İş.40/8, Mat.5/18, **(10)**Mez. 19/9, Vah.15/3, **(11)**Mat. 1/21, Luk.1/68, **(12)**Luk. 1/49, **(13)**Tes. 4/6, Eyp. 28/28, Sül.Mes. 1/7, 9/10, Vaiz 12/13.

112. Mezmur: 1)Doğruluğun, dünya ve ahirette manidar olması (Anlamlı olması), 10)Doğruların iyiliğini gören kötülerin öfkelenmeleri.

1*Haleluya! Ne[1] mutlu Rabb'ten korkup da yaşamlarında[2] sevinç bulan insanlar. **2***Soyları[3] yeryüzünde kök salacak ve doğruların[4] soyu mutlu olacaktır. **3***Evinde bereket ve bolluk bulunur; doğruluğu sonsuzlarca sürecek. **4***Doğrulara karanlıkta ışık parlıyor[5] "*O*" sevecen, acıyan bir doğrudur. **5***İyi[6] insan sevecen olup ödünç veriyor ve yaşamını doğrulukla[7] düzenliyor. **6***Gerçekten sonsuzlarca[8] sarsılmaz; doğru[9] kişilerin anılması devam edecek. **7***Kötü[10] haberden korkmuyor ve yüreği Rabb'te[11] güvençle, sarsılmıyor. **8***Kalbi değişmez, düşmanların[12] ölümünü görünceye kadar da[13] korkmaz. **9***Dağıtarak[14] yoksullara veriyor, iyilikleri[15] sonsuza dek duracak ve boynuzu[16] şerefle yükselecektir. **10***Kötüler bunu görüp[17] öfkeye kapılacaklar, dişlerini gıcırdatarak[18] arayacaklar[19] ama kötülerin arzusu yok[20] olacaktır.

(1) Mez.128/1, **(2)**Mez.119/16, 35,47,70 ve 143, **(3)**Mez.25/13, 37/26,102/28,**(4)**Mat.6/33,**(5)**Eyp.11/17,Mez.97/11,**(6)**Mez. 37/26,Luk.6/35,**(7)**Efs.5/15,Kols.4/5,**(8)**Mez.15/5, **(9)**Sül.Mes. 10/7, **(10)**Sül.Mes.1/33, **(11)**Mez.64/10, **(12)**Mez.59/10, 118/7, **(13)**Sül.Mes.3/25,**(14)**II.Kor.9/9,**(15)**Tes.24/13,3.Ayet, **(16)**Mez. 75/10, **(17)**Bak Luk.13/28, **(18)**Mez.37/12, **(19)**Mez.58/7 ve 8, **(20)**Sül.Mes.10/28, 11/7.

113. Mezmur: 1)Allah'ı yüceltmek, 6)Ve lütufları için şükretmeye davet.

1*Haleluya; ey[1] Rabbin kulları! Hamd edin ve Rabb'in adına şükredin. **2***Şimdiden[2] sonsuza dek Rabb'in adı kutlu olsun. **3***Doğudan[3] batıya dek Rabb'in adına hamd olunsun. **4***Rabb tüm milletler üzerine Yüce Egemen[4] ve yüceliği[5] göklerin üzerindedir. **5***Yücelerde[6] olan Allah'ımız Rabb`e benzeyen kim? **6***Gökler[7] ile yerde olanlara bakmak için tenezzül eder. **7***Yoksulu[8] topraktan yükseltir ve fakiri çöplükten yukarı kaldırır. **8***Saygın[9] kişilerle; yani kavminin yaşlı (Saygın) kişileriyle beraber oturtur. **9***Düşkün[10] kadını çocukların sevinçli annesi olarak evde oturtur. Haleluya.

(1) Mez.135/1, **(2)**Dan.2/20, **(3)**İş.59/19, Malh.1/11, **(4)**Mez.97/9, 99/2, **(5)**Mez.8/1, **(6)**Mez.89/6, **(7)**Mez.11/4, 138/6, İş.57/15, **(8)**I.Sam.2/8, Mez.107/41, **(9)**Eyp.36/7,**(10)**I.Sam.2/5, Mez.68/6, İş.54/1, Galt.4/27.

114. Mezmur: İsrail'in Mısır'dan çıktığında Rabbin yaptığı mucizelerin anılması.

1*İsrail[1] Mısır'dan, Yakup'un evi de yabancı[2] dille konuşan milletten çıktığında; **2***Yahoda[3] *"O"*nun kutsal yeri ve İsrail de *"O"*nun saltanatı oldu. **3***Deniz[4] bunu görerek kaçtı, Erden[5] geri çekildi. **4***Dağlar[6] koçlar gibi ve bayırlar kuzular gibi sıçradılar. **5***Ey! Deniz[7] sana ne oldu ki, kaçtın. Ey! Erden niçin geri çekildin? **6***Ey dağlar! Koçlar gibi; ey bayırlar kuzular gibi niçin sıçradınız? **7***Ey yer! Rabb`in önünde, Yakup'un Allah'ının önünde titre. **8***Kayayı[8] su gölüne ve çakmak taşını su kaynaklarına döndüren *"O"*dur.

(1)Çıkş.13/3, **(2)**Mez.81/5, **(3)**Çıkş.6/7, 19/6, 25/8, 29/45 ve 46, Tes.27/9, **(4)**Çıkş.14/21, Mez.77/16, **(5)**Yeş.3/13 ve 16,

(6) Mez.29/6, Habk.3/6, **(7)**Habk.3/8, **(8)**Çıkş.17/6, Sayl.20/11, Mez.107/35.

115. Mezmur: 1)Allah'ın gerçek yüceliği, 4)Ve Putların boşyere olan inşaası, 9)O'na güvenmek için uğraş, 12)Ve O'na hamd için teşvik.

1*Bize[1] değil ya Rabb bize değil! Ancak lütfun için ve gerçekliğin için kendi adına şeref ver. **2***Milletler niçin onların[2] Tanrısı nerededir desinler? **3***Allah'ımız[3] göklerdedir ve tüm istediklerini yapıyor. **4***Onların[4] taptıkları şeyler gümüş ve altındandır. İnsan ellerinin bir işidir. **5***Ağızları varken söylemiyor, gözleri varken görmüyorlar; **6***Kulakları varken işitmiyorlar, burunları varken koklamıyorlar; **7***Elleri varken yoklamıyorlar, ayakları varken yürümüyorlar ve boğazlarından ses çıkarmıyorlar! **8***Onları yapanlar ve onlara güvenenlerin tümü onlara[5] benzeyecektir. **9***Ey[6] İsrail! Rabb`e güven. Onlara[7] yardım ve sığınak olan "*O*"dur. **10\***Ey! Harun evi Rabb`e güven onlara yardım eden ve koruyan "*O*"dur. **11***Ey! Rabb'ten korkanlar. Rabb`e güveniniz, onlara yardım ve sığınak olan "*O*"dur. **12***Rabb bizi anıp kutsal kılacak, İsrail evini kutsal kılacak ve Harun evini kutsal kılacaktır. **13***Rabb'ten[8] korkanları; küçükleri ve büyükleri kutsal kılacaktır. **14***Rabb sizi ve sizinle beraber çocuklarınızı da çoğaltacaktır. **15***Sizler; gökler[9] ile yeri yaratan Rabbin[10] kutsallarısınız. **16***Göklerin göğü Rabbin'dir; ama yeri Adem oğullarına verdi. **17***Ölüler[11] ve suskunluk yerine inenlerin hiçbiri Rabb'e hamd etmez. **18***Ama[12] biz şimdiden sonsuza dek Rabb'e hamd edip şükrederiz. Haleluya.

(1) Bak İş.48/11, Hez.36/32, **(2)**Mez.42/3 ve 10, 79/10, Yoel, 7/12,**(3)**I.Trhl.16/26,Mez.135/6,Dan.4/35,**(4)**Tes.4/28, Mez.135/15-17, Yerm.10/3 ve diğr., **(5)**Mez.135/18, İş.44/9-11, Yuns.2/8, Habk.2/18 ve 19, **(6)**Bak Mez.118/2-4, 135/19 ve 20, **(7)**Mez.33/20, Sül.Mes.30/5, **(8)**Mez.128/1 ve 4, **(9)**Tek.1/1, Mez.96/5, **(10)**Tek.14/19, **(11)**Mez.6/5, 88/10-12, İş.38/18, **(12)**Mez.113/2, Dan.2/20.

116. Mezmur: 1)Kötülüklerden kurtulmak için Allah'a yalvarış, 12)Allah'ın ibadetine uymak.

1*Sevinçliyim[+] çünkü Rabb sesimi ve sözümü işitti. **2***Kulağını bana eğdi, bu yüzden yaşamım günlerinde "*O*"na dua edeceğim. **3***Ölüm[1] kementleri beni kuşattı ve ***Haviye*** felâketleri bana erişti; sıkıntı ve üzüntüyle kaplandım. **4***O zaman Rabb`in adını çağırdım, ya Rabb; rica ediyorum kurtar, dedim. **5***Rabb[2] bağışlayıcı ve adaletlidir[3] Allah'ımız lütufkârdır. **6***Rabb sade dilleri korur; düşkündüm beni kurtardı. **7***Ey! Canım rahatına[4] dön; çünkü[5] Rabb sana iyilik etti. **8***Canımı[6] ölümden, gözlerimi gözyaşından ve ayağımı kaymaktan sen kurtardın. **9***Yaşayanların diyarında[7] Rabb`in önünde yürüyeceğim. **10***İman[8] ettim, onun için söyledim; ben daha çok güvençteyim. **11***Şaşa[9] kaldım! Ve halkın[10] tümü yalancıdır dedim. **12***Bana olan lütfunun tümüne karşı Rabb'e ne söyleyeyim? **13***Kurtuluş kasesini alarak Rabb'in adına dua edeceğim. **14***Tüm kavmin önünde, adaklarımı[11] Rabb'e sunacağım. **15***Rabb'in gözünde sadakatlilerin[12] ölümü değerlidir. **16***Yalvarıyorum ya[13] Rabb. Ben kulunum, ben cariyenin[14] oğlu kulunum, sen bağlarımdan beni kurtardın. **17***Sana[15] hamd kurbanı yakacak, Rabb'in adına dua edeceğim. **18***Sunularımı[16] Rabb`e tüm kavmin önünde... **19***Allah'ın[17] Evi'nin avlularında, senin için ey Yeruşalim! Sunacağım. Haleluya.

(+) Veya:***Rabbi seviyorum***, Mez.18/1,**(1)**Mez.18/4-6, **(2)**Mez. 103/8,**(3)**Ezr.9/15,Nahm.9/8,Mez.119/137,145/17, **(4)**Yerm.6/16, Mat.11/29, **(5)**Mez.13/6, 119/17, **(6)**Mez.56/13, **(7)**Mez.27/13, **(8)**II.Kor.4/13,**(9)**Mez.31/22,**(10)**Rom.3/4, **(11)**18.Ayet,Mez. 22/25,Yuns.2/9,**(12)**Mez.72/14,**(13)**Mez.119/125,143/12, **(14)**Mez.86/16, **(15)**Lev.7/12, Mez.50/14, 107/22, **(16)**14.Ayet, **(17)**Mez.96/8, 100/4, 135/2.

117. Mezmur: Rabbe şükür.

1*Ey tüm milletler[1] Rabbe hamd edin! Ey tüm toplumlar "*O*"nu anın! **2***Çünkü *"O"*nun lütfu üzerimizde çok büyük ve Rabb gerçeği[2] sonsuza dek sürecek. Haleluya.

(1) Rom.15/11, **(2)**Mez.100/5.

118. Mezmur: 1)Hamd'e davet, 5)Allah'a güvenmenin insana güvenmekten daha önce olduğu, 19)Tapınakta Allah'a hamd etmeyi arzulamak.

1*Rabb'e[1] hamdediniz; çünkü acıyandır ve "*O*"nun lütfu sonsuzdur. **2***İsrail[2] desin ki, lütfu sonsuzdur; **3***Ve Harun evi desin ki, lütfu sonsuzdur. **4***Rabb'ten korkanların tümü lütfu sonsuzdur desinler. **5***Sıkıntılarda[3] Rabb'i çağırdım, Rabb beni kabul edip genişliğe[4] çıkardı. **6***Rabb[5] benimledir, korkmam. İnsan bana ne yapabilir? **7***Rabb[6] yardımcılarım arasında benimledir; ben de bana kötülük[7] yapanların yok edilişini göreceğim. **8***Rabb'e[8] güvenmek insana güvenmekten daha iyidir. **9***Rabb'e[9] güvenmek sözü geçer kimselere güvenmekten daha iyidir. **10***Tüm milletler beni kuşattılar; Rabb'in adıyla onları yok edeceğim. **11***Çevremi[10] kuşattılar, onları Rabb'in adıyla yok edeceğim. **12***Arılar[11] gibi beni kuşattılar, çalı[12] ateşi gibi sönüp geçtiler; onları Rabb'in adıyla yok edeceğim. **13***Sen beni düşürmek

için şiddetle itiverdinse de Rabb bana yardım etti. **14***Gücüm[13] ve ezgilerim Rabb'tir. Benim kurtarıcım oldu. **15***Doğruların çadırlarında sevinç ve kurtuluş sesi var. Rabb'in eli kuvvetle iş görüyor. **16***Rabb'in[14] sağ eli yükselmiştir ve Rabb'in sağ eli güç ile iş görüyor. **17***Ben[15] ölmeyeceğim; ama ancak yaşayarak Rabb'in[16] işlerini anlatacağım. **18***Rabb[17] beni şiddetle terbiye ettiyse de ölüme teslim etmedi. **19***Bana[18] doğruluk kapılarını açınız, onlardan girip Rabb'e hamd edeceğim. **20***Rabb'in[19] kapısı budur, iyiler[20] bundan girecekler. **21***Sana hamd ederim; çünkü beni kabul edilmiş yaptın ve benim[21] kurtarıcım oldun. **22***Yapıcıların[22] reddettikleri taş köşe taşı oldu. **23***Bu Rabb tarafından olup gözlerimiz önünde şaşılacak birşeydir. **24***Bu Rabb'in yaptığı bir gündür, onda sevinelim ve sevinçten coşalım. **25***Yalvarıyorum ya Rabb kurtar, yalvarıyorum ya Rabb kurtarılmış kabul et! **26***Rabb'in[23] adıyla gelen kutlu olsun. Size Allah'ın Evin'den iyilik diledik. **27*** ***Yehovah*** Allah'ımdır ve bize ışık*(nur)* verdi[24]. Kurbanı iplerle bağlayarak Mezbah'ın boynuzlarına kadar getiriniz. **28***Allah'ım sen'sin. Sana hamdederim ey Allah'ım! Seni[25] yüceltirim. **29***Rabb'e[26] hamd ediniz; çünkü acıyandır, lütfu sonsuzdur.

(1)I.Trhl.16/8 ve 34, Mez.106/1, 107/1, 136/1, **(2)**Bak Mez.115/9 ve diğr., **(3)**Mez.120/1, **(4)**Mez.18/19, **(5)**Mez.27/1, 56/4 ve 11, 146/5, İş.51/12, İbr.13/6, **(6)**Mez.54/7, **(7)**Mez.59/10, **(8)**Mez. 40/4, 62/8 ve 9, Yerm.17/5 ve 7, **(9)**Mez.146/3, **(10)**Mez.88/17, **(11)**Tes.1/44, **(12)**Vaiz 7/6, Nahm.1/10, **(13)**Çıkş.15/2, İş.12/2, **(14)**Çıkş.15/6,**(15)**Mez.6/5,Hab k.1/12,**(16)**Mez.73/28, **(17)**II.Kor. 6/9, **(18)**İş.26/2, **(19)**Mez.24/7, **(20)**İş.35/8, Vah.21/7, 22/14 ve 15,**(21)**14.Ayet,**(22)**Mat.21/42,Mark.12/10,Luk.20/17, Res.İşl. 4/11, Efs. 2/20, I.Petr.2/4 ve 7, **(23)**Mat.21/9, 23/39, Mark.11/9 ve 10,Luk.19/38,BakZekr.4/7,**(24)**Est.8/16, I.Petr.2/9, **(25)**Çıkş.15/2, İş.25/1, **(26)**1.Ayet.

119. Mezmur: Allah'ın kelamı(sözü) hakkındadır.
(א)ALEF[§]

1*Ne mutlu yollarında doğru olanlar! Rabb'in[1] yasalarında yürüyenler. **2***Ne mutlu sözlerini tutanlar, bunlar onu tüm yürekten istiyor. **3***Kötülüğü[2] istemiyor ve *"O"*nun yollarında yürüyor. **4***Sen kendi buyruklarının dikkatle tutulmasını istedin. **5***Keşke yasalarını tutmak için yollarım düz olsaydı, **6***O zaman[3] ben senin tüm buyruklarına dikkat edecek ve utanmayacaktım. **7***Adil yasalarını öğrendiğimde yüreğinin yöntemiyle sana hamd edeceğim. **8***Yasalarını tutuyorum, beni büsbütün bırakma.
(ב)BEYT
9*Genç olan, kendi yollarını ne ile temizleyebilir? Ancak; senin sözlerini tutmasıyla bu mümkündür. **10***Tüm yüreğimle seni[4] istedim, buyruklarından[5] beni saptırma. **11***Sözlerini[6] yüreğimde sakladım ki sana günah işlemiyeyim. **12***Ya Rabb sen kutsalsın. Bana[7] yasalarını öğret. **13***Ağzının tüm yasalarını dudaklarımla[8] anlattım. **14***Her gün zenginlikten seviniyormuş gibi tanıklıklarının yoluyla sevinçten coştum. **15***Öğütlerini düşünerek yollarına[9] dikkat edeceğim. **16***Yasalarınla[10] korunarak sözlerini unutmayacağım.
(ג)GİMEL
17*Kuluna[11] lütfet ki, yaşayayım ve sözlerini tutayım. **18***Gözlerimi aç ki, senin şeriatından acayip şeyler göreyim. **19***Ben[12] yeryüzünde garibim, buyruklarını benden gizli tutma. **20***Canım[13] senin yasalarının dileğiyle her zaman eziliyor. **21***Buyruklarından[14] sapmış olan böbürlenen kimseler ve hainleri azarladın. **22***Üzerimden[15] utancı ve hakareti kov; çünkü tanıklıklarını hep tuttum. **23***Başkanlar da oturup bana karşı görüştüklerinde kulun yasalarını[16] düşünüyor. **24***Tanıklıkların[17] benim sevincim ve öğütçümdür.
(ד)DALET
25*Canım[18] toprağa yapıştı, sözlerine göre beni[19] kaldır. **26***Yollarımı anlattım ve beni kabul edilmiş yaptın. Kanunlarını[20] bana öğret. **27***Öğütlediğin yolunu bana öğret ki, acayip işlerini düşüneyim. **28***Canım[21] üzüntüyle eridi, sözüne göre beni tut. **29***Yalan yolu benden uzaklaştır, bana şeriatını öğret. **30***Yol hakkını koyup kanunlarını önüme koydun. **31***Senin tanıklıklarına yapıştım ya Rabb beni utandırma. **32***Buyruklarının yolunda koşacağım; çünkü[22] yüreğimi genişleteceksin.
(ה)HE
33*Ya Rabb; bana[23] kanunlarının yollarını öğret; ben de onu sona[24] kadar tutarım. **34***Bana[25] akıl ver ve ben şeriatını tutup tüm yürekle ona katılırım. **35***Buyruklarının yollarında beni çevir; çünkü onda sevinç buldum. **36***Yüreğimi yemeğe değil[26] ancak tanıklığına doğru çevir. **37***Gözlerimi boş[27] şeylere bakmadan[28] döndür, senin yolunda[29] beni de yürüt. **38***Senin korkunda bulunan kulun için sözünü[30] tut. **39***Korktuğum kötü sözleri benden uzaklaştır; çünkü kanunların iyidir. **40***İşte senin öğütlediğin şeylere[31] katılıyorum. Beni adaletinle[32] yürüt.
(ו)VAV
41*Ey Rabb'im! Lütfun sözlerine göre ve kurtuluşun bana[33] gelsin. **42***Beni alçaltana karşı yanıt vereyim; çünkü Senin sözlerine güvendim. **43***Gerçek sözleri ağzımdan asla giderme; çünkü kanunlarına ümit ettim. **44***Şeriatını her zaman sonuna kadar tutacağım. **45***Genişlik yerde geze-

ceğim; çünkü senin tenbih ettiğin şeyleri arzu ettim. **46*** Krallar önünde[34] tanıklıklarından bahsederek utanmayacağım. **47*** Sevdiğin buyrukların ile sevinçten[35] coşacağım. **48*** Ellerimi sevdiğim buyruklarına kaldırarak yasalarını[36] düşüneceğim.

(ז) ZAYİN

49* Beni hizmetçisi[37] yaptığın sözlerin için, kulunu unutma. **50*** Sıkıntılarımda bana avunç[38] verecek olan budur; çünkü sözlerin beni kaldırdı. **51*** Böbürlenen adamlar benimle çok dalga[39] geçtiler; ben ise şeriatından[40] sapmadım. **52*** Ya Rabb! Çok eskiden olan buyruklarını anımsayarak avunuyorum. **53*** Şeriatını bırakan kötüler nedeniyle beni[41] dehşet kapladı. **54*** Bu gurbet diyarında yasaların bana ezgiler oldu. **55*** Evet Rabbim; senin[42] adını tüm gece anarak yollarını anımsadım. **56*** Verdiğin öğütleri tuttuğum için bu bana oldu.

(ה) HET

57* Ya Rabb; payım[43] sensin. Senin sözlerini tutuyorum, diyorum. **58*** Onayını tüm yüreğimden istedim, sözlerine[44] göre bana acı. **59*** Yollarımı düşünüp[45] ayaklarımı tanıklıklarına çevirdin. **60*** Buyruklarını tutmak için gecikmeyerek acele ettim. **61*** Kötülerin bölükleri beni kuşattılar; ama şeriatını unutmadım. **62*** Adaletli yasalarından ötürü, sana hamd etmek için gece[46] yarısında kalkıyorum. **63*** Ben senden korkarak buyruklarını tutanların tümüne kefilim. **64*** Ya Rabb; yeryüzü lütfunla doludur[47] bana[48] yasalarını öğret.

(ט) TET

65* Ya Rabbim; kendi sözlerine göre kuluna iyilik ettin. **66*** Bana doğru akıl ve ilim öğret; çünkü buyruklarına inandım. **67*** Sıkıntılarımdan[49] önce sapmıştım; ama şimdi sözlerini tutuyorum. **68*** Sen acıyan[50] ve bağışlayansın; bana[51] yasalarını öğret. **69*** Böbürlenen kişiler bana karşı yalan[52] düzdüler; ama ben tüm yürekle senin öğütlediğin şeyleri tutuyorum. **70*** Onların[53] kalpleri içyağı gibi semiz oldu; ben[54] ise şeriatında sevinç buldum. **71*** Sıkıntı[55] çektiğim bana iyi oldu. Tâ; ki senin yasalarını öğreneyim. **72*** Senin[56] ağzının yasaları bana binlerce altın ve gümüşten daha iyidir.

(י) YOD

73* Senin[57] ellerin beni yapıp ortaya çıkardı. Buyruklarını öğrenmek için bana[58] akıl ver! **74*** Senden[59] korkanlar beni görüp sevinçten coşacaklar; çünkü senin[60] sözlerine ümit bağladım. **75*** Ey Rabb'im! Yargılarının adalet olduğunu ve beni sıkıntıya bıraktığının iyiliğini[61] biliyorum. **76*** Bana acı! Kuluna olan sözlerine göre lütfun beni avutsun. **77*** Bağışlayıcılığın[62] bana gelsin ki yaşayayım; çünkü şeriatın[63] sevincimdir. **78*** Böbürlenenler[64] utanacaklar; çünkü bana haksız[65] yere diş biliyorlar. Ben ise senin tenbih[66] ettiğin şeyleri hep düşündüm. **79*** Senden korkanlar ve tanıklıklarını bilenler bana geri dönsünler. **80*** Kalbim kanunlarında olgun olsun ki, utanmayayım.

(כ) KAF

81* Canım[67] kurtuluşuna özlemle katılıyor ve ben[68] sözlerine ümitvarım. **82*** Beni ne zaman avutacaksın diyerek gözlerim[69] Senin sözlerini beklemekle bozuluyor. **83*** Çünkü[70] dumanla şişen tulum gibi oldum; ama Senin kanunlarını unutmadım. **84*** Kulunun[71] günleri ne kadardır? Bana sıkıntı[72] verenleri ne zaman yargılayacaksın? **85*** Kutsal yasanı gözetmeyen böbürlenen[73] adamlar benim için tuzak kurdular. **86*** Tüm buyrukların sadakattir. Bana haksız[74] yere sıkıntı[75] veriyorlar; bana yardım et. **87*** Az kaldı beni yerde öldürüyorlardı; ama ben öğütlerini bırakmadım. **88*** Lütfuna göre[76] beni kurtar ve ağzının sözlerini tutayım.

(ל) LAMED

89* Ey! Rabb'im[77] sözlerin göklerde sonsuza dek değişmez. **90*** Sadakatin asırlarca sürüyor. Yeri kurdun ve sarsılmaz. **91*** Bu gün[78] yaptığına göre duruyorlar; çünkü tümü senin kullarındır. **92*** Eğer şeriatın[79] sevincim olmasaydı o zaman sıkıntımda yok olurdum. **93*** Öğütlediğin şeyleri sonsuza dek unutmam; çünkü sen beni onlarla kaldırdın. **94*** Ben *'Senin'im*, beni kurtar; çünkü senin buyruklarını tuttum. **95*** Kötüler beni yok etmek için bekliyor; ama ben Senin tanıklıklarını düşüneceğim. **96*** Her olgunluğun[80] bir sınırı vardır. Senin buyruklarının genişliğini görüyorum.

(מ) MEM

97* Şeriatını ne kadar seviyorum; her gün[81] düşüncem odur. **98*** Buyrukların beni düşmanlarımdan[82] daha çok bilge kıldı; çünkü onlar her zaman benimledir. **99*** Danışmanlarımın çoğundan daha çok bilgili oldum; çünkü tanıklığın[83] düşüncelerimdir. **100*** Yaşlılardan[84] daha çok anlayışlı oldum; çünkü öğütlediğini tutuyorum. **101*** Ayaklarımı[85] her gün yoldan geri çektim; böylece sözlerini tutuyorum. **102*** Yasalarından dönmedim; çünkü bana sen öğrettin. **103*** Sözlerin damağıma[86] ne tatlı, ağzıma baldan tatlıdır. **104*** Buyurduğun öğütlerinle anlayışlı oldum; bu yüzden her yalan[87] yoldan tiksindim.

(נ) NUN

105* Senin[88] sözlerin ayaklarıma ateş ve yoluma ışıktır. **106*** Adaletli işlerini tutmaya yemin[89] ettim

ve onu yürüteceğim. **107*** Çok kötü sıkıntım oldu ya Rabb; beni sözlerine[90] göre kurtar. **108*** Ey! Rabb'im ağzımı[91] değerli sunularını kabule ve işlerini[92] bana öğret. **109*** Canım[93] her zaman avucumdadır; ama senin şeriatını unutmadım. **110*** Kötüler[94] bana tuzak kurdular; ama ben senin[95] öğütlerinden sapmadım. **111*** Tanıklıkların[96] sonsuzlarca mirasım oldu; çünkü onlar[97] yüreğimin sevincidir. **112*** Yasalarını sonsuza[98] dek tükenmeden yapmak için yüreğimi döndürdün.

(ס)SAMEK

113* İki fikirlilere iyi bakmıyorum; ama senin şeriatını seviyorum. **114*** Benim örtüm[99] ve koruyucum sensin; senin sözlerine[100] uyuyorum. **115*** Ey düzeni[101] bozanlar! Benden uzaklaşın; çünkü ben Allah'ımın buyruklarını tutacağım. **116*** Beni sözlerine göre anlat ki, yaşayayım ve ümidimden[102] beni utandırma. **117*** Beni[103] güçlendir ki kurtulayım ve her zaman kanunlarını gözeteyim. **118*** Senin kanunlarından sapanların tümünü aşağılarsın; çünkü hileleri yalandır. **119*** Yeryüzünün tüm kötülerini maden atığı[104] sayıyorsun; ben bu yüzden tanıklığını seviyorum. **120*** Bedenim[105] senin korkundan titriyor ve ben senin yargından korkmuyorum.

(ע)AYİN

121* Yargıladım ve adaleti yerine getirdim; bana zulmedenlere beni bırakma. **122*** Kuluna[106] iyi bir zaman ol. Böbürlenen kişiler bana kötülük etmesinler. **123*** Gözlerim[107] senin kurtuluşunu ve adaletli sözlerini beklemekle bozuldu. **124*** Kuluna lütfuna göre davran ve bana[108] yasalarını öğret. **125*** Senin[109] kulunum; öğretilerini bilmem için bana akıl ver. **126*** Rabbin yargı zamanıdır; senin yasanı bozdular. **127*** Bundan böyle buyruklarını altından[110] saf altından daha çok sevdim. **128*** Şimdi her şey için tüm öğütlerini doğru kabul ediyor ve her yalan[111] yoldan tiksiniyorum.

(פ)PE

129* Tanıklıkların acayiptir, bu yüzden canım onları tutuyor; **130*** Sözlerinin yorumu aydınlatıyor ve bilgisizlere[112] akıl veriyor. **131*** Ağzımı açarak ah! ediyorum. Çünkü emirlerine[113] katılıyorum. **132*** Senin[114] adını sevenlere olduğu gibi bana[115] yönelip acı. **133*** Adımlarımı[116] sözlerinle doğrult ve hiç bir[117] kötülük bana gelmesin. **134*** İnsanların(118) kötülüğünden beni kurtar ve öğütlerini tutacağım. **135*** Kulunun(119) üzerine doğru ışığını gönder, bana(120) kanunlarını öğret. **136*** Gözlerimden[121] su ırmakları akıyor; çünkü senin şeriatını tutmadılar.

(צ)SADE

137* Ya Rabb! Sen adilsin[122] ve yasaların doğrudur. **138*** Emrettiğin tanıklıklar[123] doğru ve her yönden kabul edilebilir. **139*** Gayretim[124] beni öldürüyor; çünkü düşmanların senin sözlerini unuttular. **140*** Sözlerin[125] çok temizdir ve kulların onu seviyor. **141*** Ben ise küçük bir zavallıyım; ama öğütlerini unutmam. **142*** Adaletin sonsuz adalet ve şeriatın[126] hakikattir. **143*** Sıkıntı ve zorluk bana dokundu; ama buyrukların[127] sevincimdir. **144*** Tanıklıkların sonsuzluktur; bana akıl[128] ver ki, yaşayayım.

(ק)KOF

145* Tüm yüreğimden seni çağırdım ya Rabb; beni kabul edilmiş yap. Yasalarını tutuyorum. **146*** Seni çağırdım beni kurtar ve tanıklıklarını tutuyorum. **147*** Gün[129] doğmadan kalkarak seni çağırdım, sözlerine[130] uyuyorum. **148*** Sözlerini düşünmek için gözlerim gece[131] nöbetlerinden önce açıldı. **149*** Lütfuna göre sesimi dinle ya Rabb; işlerine[132] göre beni kayır. **150*** Kötülüğe yatkın olanlar yaklaştılar ve senin şeriatından uzaklaştılar. **151*** Ey Rabb`im! Sen yakınsın[133] ve tüm[134] buyrukların gerçektir. **152*** Tanıklıkların ile çoktandır şunu anlıyorum; sen onları sonsuzlar[135] boyunca tutarsın.

(ר)REŞ

153* Zorluklarıma[136] göğüs ger ve beni kurtar. Çünkü şeriatını unutmadım. **154*** Davamı[137] gör ve beni kurtar; sözlerine göre beni[138] düzelt. **155*** Kurtarış[139] kötülerden uzaktır; çünkü yasalarını aramıyorlar. **156*** Ey Rabb`im! Bağışlamaların çoktur; işlerine göre beni[140] kurtar. **157*** Beni sıkıştıran ve bana acı verenler çoktur; ben ise tanıklıklarından[141] sapmadım. **158*** Acımasızları gördüm ve canım[142] bıktı; çünkü senin sözlerini tutmuyorlar. **159*** Öğütlerini sevdiğim için, lütfuna göre ya Rabb! beni[143] kaldır. **160*** Sözlerinin tümü gerçektir ve tüm adaletli kanunların sonsuzluktur.

(ש)SİN, ŞİN

161* Başkanlar[144] nedensizce bana acı verdiler; ama yüreğim sözlerinden korkuyor. **162*** Birsürü ganimet bulan biri gibi sözlerinden sevinçle coşarım. **163*** Yalandan nefret edip, iğrendim; ama

senin yasanı seviyorum. **164***Adaletli işlerin için günde yedi kez sana hamd ediyorum. **165***Senin yasanı[145] sevenlere esenlik çoktur ve onlara tökez yoktur. **166***Ya Rabb! Kurtarışına[146] hazır ol; buyruklarını yerine getirdim. **167***Canım tanıklıklarını tutuyor ve ben onları daha çok seviyorum. **168***Öğütlerinle buyruklarını tuttum; çünkü tüm yollarım[147] senin önündedir.

(ת)TAV

169*Ey Rabb'im çağrım önüne gelsin! Sözlerine göre bana akıl[148] ver; **170*** Yalvarışım önüne gelsin ve sözlerine göre bana kurtuluş ver. **171*** Dudaklarımdan seni anmak çıkacak; çünkü sen bana yasalarını öğrettin. **172***Dilim sözlerini anlatacak; çünkü tüm buyrukların gerçektir. **173***Elin bana yardım etsin; çünkü öğütlerini[149] dinliyorum. **174***Ey Rabb'im! Kurtarışına[150] katılıyorum; yasaların[151] da sevincimdir. **175***Canım bir yaşamda sana hamd etsin ve işlerin de bana yardım etsin. **176***Kaybolmuş[152] koyun gibi yolu şaşırdım, kulunu ara; çünkü buyruklarını unutmadım.

(1) Mez.128/1, **(2)**I.Yuh.3/9, 5/18, **(3)**Eyp.22/26, I.Yuh.2/28, **(4)**II.Trhl.15/15, **(5)**21.Ayet ve 118., **(6)**Mez.37/31, Luk.2/19 ve 51,**(7)**Ayet 26,33, 64,68,108,124 ve 135, Mez.25/4,**(8)**Mez.34/11, **(9)**Mez.1/2, Ayet 23, 48 ve 78, **(10)**Mez.1/2, Ayet 47,70 ve 77, **(11)**Mez.116/7, **(12)**Tek47/9, I.Trhl.29/15, Mez.39/12, II.Kor.5/6, İbr.11/13, **(13)**Mez.42/1 ve 2, 63/1, 84/2, Ayet 40 ve 131, **(14)**Ayet 10, 110 ve 118, **(15)**Mez.39/8, **(16)**15.Ayet, **(17)**Ayet 77 ve 92, **(18)**Mez.44/25, **(19)**Ayet 40, Mez.143/11, **(20)**12.Ayet, Mez.25/4, 27/11, 86/11, **(21)**107/26, **(22)**I.Krl.4/29, İş.60/5, II.Korn.6/11, **(23)**12.Ayet, **(24)**112.Ayet, Mat.10/22, Vah.2/26, **(25)**73.Ayet,Sül.Mes.2/6,Yakb.1/5, **(26)**Hez.33/31,Mark.7/21,22, Luk.12/15, I.Tim.6/10, İbr.13/5, **(27)**Sül.Mes.23/5, **(28)**İş.33/15, **(29)**40.Ayet,**(30)**II.Sam.7/25,**(31)**20.Ayet,**(32)**25.,37.,88., 107.,149.,156.ve159.Ayetler,**(33)**Mez.106/4,77.Ayet, **(34)**Mez. 138/1,Mat.10/18,19, Res.İşl.26/1,2,**(35)**16.Ayet,**(36)**15.Ayet, **(37)**74.,81.ve147.Ayetler,**(38)**Rom.15/4,**(39)**Yrm.20/7, **(40)**Eyp. 23/11, Mez.44/18, 107.Ayet, **(41)**Ezra 9/3, **(42)**Mez.63/6, **(43)**Mez.16/5,Yerm.10/16,Y.Mers.3/24,**(44)**41.Ayet, **(45)**Luk. 15/17ve18,**(46)**Res.İşl.16/25,**(47)**Mez.33/5, **(48)**12.ve 26.Ayetler, **(49)**71.Ayet,Yerm.31/18ve 19,İbr.12/11,**(50)**Mez.106/1,107/1, Mat.19/15,**(51)**12.ve26.Ayetl.**(52)**Eyp.13/4,Mez.109/2, **(53)**Mez. 17/10,İş.6/10,Res.İşl.28/27,**(54)**35.Ayet, **(55)**67.Ayet,İbr.12/10, 11,**(56)**127.Ayet,Mez.19/10,Sül.Mes.8/10,11ve 19, **(57)**Eyp.10/8, Mez.100/3,138/8,139/14,**(58)**34.ve144.Ayet,**(59)**Mez. 34/2,**(60)**49.147.Ayet,**(61)**İbr.12/10,**(62)**41.Ayet,**(63)**24.,47., 174.Ayetler,**(64)**Mez.25/3,**(65)**86.Ayet,**(66)**Ayet23., **(67)**Mez .73/26,84/2,**(68)**74.114.Ayetler,**(69)**123.Ayet,Mez.69/3, **(70)**Eyp.30/30,**(71)**Mez.39/4,**(72)**Vahy.6/10, **(73)**Mez.35/7,Sül. Mes.16/27, **(74)**Mez.35/19, 38/19, **(75)**78.Ayet, **(76)**40.Ayet, **(77)**Mez.89/2,Mat.24/34,35,I.Petr.1/25,**(78)**Yerm.33/25, **(79)**24.Ayet, **(80)**Mat.5/18, 24/35, **(81)**Mez.1/2, **(82)**Tes.4/6 8, **(83)**II.Tim.3/15, **(84)**Eyp.32/7-9, **(85)**Sül.Mes.1/15, **(86)**Mez. 19/10,Sül.Mes.8/11,**(87)**128.Ayet,**(88)**Sül.Mes.6/23, **(89)**Nahm. 10/29,**(90)**88.Ayet,**(91)**Hoş.14/2, İbr.13/15, **(92)**12.ve 26.Ayetler, **(93)**Eyp.13/14, **(94)**Mez.140/5,141/9, **(95)**10.21.Ayet, **(96)**Tes. 33/4, **(97)**77.,92.ve 174. Ayetler, **(98)**33.Ayet, **(99)**Mez.32/7, 91/1, **(100)**81.Ayet, **(101)**Mez.6/8,139/19,Mat.7/23, **(102)**Mez. 25/2, Rom.5/5,9/33,10/11, **(103)**21.Ayet, **(104)**Hezk.22/18, **(105)**Habk.3/16,**(106)**İbr.7/22,**(107)**81.ve82.Ayetler, **(108)**12. Ayet, **(109)**Mez. 116/16, **(110)**72.Ayet, Mez.19/10, Sül.Mes.8/11, **(111)**104.Ayet, **(112)**Mez.19/7, Sül.Mes.1/4, **(113)**20.Ayet, **(114)**II.Sel.1/6ve7, **(115)**Mez.106/4, **(116)**Mez.17/5, **(117)**Mez. 19/13,Rom.6/12,**(118)**Luk.1/73,**(119)**Mez.4/6,**(120)**12.ve26. Ayetler. **(121)**Yerm. 9/1,14/17,BakHezk.9/4, **(122)**Ezr. 9/15, Nahm.9/33,Yerm.12/1,Dan.9/7,**(123)**Mez.19/7-9,**(124)**Mez. 69/9,Yuh.2/17,**(125)**Mez.12/6,18/30,19/8,Sül.Mes.30/5, **(126)**151.Ayet,Mez.19/9,Yuh.17/17,**(127)**77.Ayet,**(128)**34., 73.ve169.Ayetler,**(129)**Mez.5/3,88/13,130/6,Sül.Hik.16/28, **(130)**74.Ayet,**(131)**Mez. 63/1ve6,**(132)**40.Ayetve154.Ayetler, **(133)**Mez.145/18,**(134)**Ayet142.,**(135)**Luk.21/33, **(136)**Yerm. Mers.5/1,**(137)**I.Sam.24/16,Mez.35/1,Mik.7/9,**(138)**40. ve139.Ayet.,**(139)**Eyp. 5/4, **(140)**149. Ayet, **(141)**Mez.44/18, Ayet 51., **(142)**136.Ayet, Hezk.9/4, **(143)**88.Ayet, **(144)**I.Sam. 24/12ve15, 26/18, Ayet23., **(145)**İş. 32/17, **(146)**Tek.49/18, 174.Ayet, **(147)**Sül.Mes.5/21, **(148)**144. Ayet, **(149)**Yeş.24/22, Sül.Mes.1/29, Luk.10/42, **(150)**166.Ayet, **(151)**16.,24., 47.,77.ve 111. Ayetler, **(152)**İş.53/6, Luk.15/4 ve diğr., I.Petr.2/25, **[§]**: Aslı İbranice olan harfler.

120. Mezmur: Kötü ve düzenbaz adamdan kurtulmak için Rabb'ten çağrı.

Kademeli ezgiler[(*)].

1*Sıkıntımda[1] Rabb'i çağırdım *"O"* da beni kabul etti. **2***Ya Rabb; canımı yalancı dudaklardan ve hileli dilden kurtar. **3***Ey hileli dil! Sana ne verilecek? Ve sana ne katılacak. **4***Ardıç korları ile beraber, zorbanın bilenmiş okları verilecektir. **5***Vay bana; çünkü Meşek'te[2] misafir oldum, Kedar[3] çadırlarının yanında oturdum. **6***Canım barış istemeyenlerin yanında bir zaman yaşadı. **7***Ben barış istiyorum dediğimde onlar hemen cenge kalkıyor.

(1) Mez.118/5, Yuns.2/2, **(2)**Tek.10/2, Hez.27/13, **(3)**Tek.25/13, I.Sam.25/1, Yerm.49/28 ve 29. **(*)**Veya Hac ilâhisi.

121. Mezmur: Rabbin koruyuculuğuna sığınmış olanın güveni.

Kademeli ezgiler[(*)].

1*Gözlerimi dağlara doğru kaldıracağım, oradan bana yardım gelecek. **2***Yardımım[1] gökler ile yeri yaratan Rabb'tendir. **3*** *"O"*[(2)] senin ayağını tökezlemeye bırakmasın ve senin[3] bekçin uyuklamasın. **4***İşte! İsrail'in bekçisi uyuklamaz ve uyumaz. **5***Rabb bekçindir ve Rabb senin[4] sağ elinin

yanında sana[5] yardımcıdır. **6***Gündüzün[6] güneş ve geceleyin ay seni vurmayacak; **7***Rabb seni her kötülükten koruyacak ve canını[7] esirgeyecektir. **8***Rabb senin[8] girip çıkmanı şu şimdiden sonsuza dek gözetecektir.

(1) Mez.124/8, **(2)**I.Sam.2/9, Sül.Mes.3/23 ve 26, **(3)**Mez.127/1, İş.27/3, **(4)**Mez.16/8, 109/31, **(5)**İş.25/4, **(6)**Mez.91/5, İş.49/1, Vah.7/16, **(7)**Mez.41/2, 97/10, 145/20, **(8)**Tes.28/6, Sül.Mes.2/8, 3/6. **(*)**Veya; Hac ilâhisi.

122. Mezmur: 1)Yeruşalim hakkında sevinç, 6)Ve onun selameti için dua.
Davut'un kademeli ezgisi(*).
1*Bana Rabb`in[1] evine gidelim dediklerinde sevinçten coştum. **2***Ey Yeruşalim! Ayaklarımız kapılarında durdu. **3***Yeruşalim tek[2] parça olarak yapılmış bir bina gibi olan kenttir. **4***Oraya bölükler[3] Rabbin bölükleri, Rabbin adına hamd etmek için İsrail'e[4] verilen kanuna göre gidiyor. **5***Çünkü[5] orada yargılamak için tahtlar, Davut Evi'nin tahtları kuruldu. **6***Yeruşalim'in[6] iyiliğini isteyiniz; seni sevenler mutlu olsunlar. **7***Senin hisarlarında esenlik, saraylarında saadet olsun. **8***Kardeşlerim ve dostlarım için sende selamet olsun diyeceğim. **9***Allah'ımız Rabb'in Evi için senin[7] iyiliğini dileyeceğim.

(1)İş.2/3, Zek.8/21, **(2)**Bak.II.Sam.5/9, **(3)**Çıkş.23/17, Tes.16/16, **(4)**Çıkş.16/34,**(5)**Tes.17/8,II.Trhl.19/8,**(6)**Mez.51/18, **(7)**Nahm. 2/10, **(*):** Davut'un hac ilâhisi.

123. Mezmur: Salt Allah'a uymak.
Kademeli ezgi(*).
1*Ey! Göklerde[1] duran; sana doğru gözlerimi[2] kaldırdım. **2***İşte kulların gözleri efendilerinin eline ve cariyenin gözleri kadının eline olduğu gibi; gözlerimiz bize lütfedinceye kadar Allah'ımız Rabbe bakıyor. **3***Bize acı ya Rabb, bize acı; çünkü birsürü hakaretlerden bıktık. **4***Canımız eğlenenlerin dalga geçmesinden ve dikkafalıların hakaretinden doydu.

(1) Mez.2/4, 11/4, 115/3, **(2)**Mez.121/1, 141/8, **(*)**: Veya; hac mezmuru.

124. Mezmur: Kurtuluş için Allah'a hamd.
Davut'un kademeli ezgisi(*).
1*Şimdi[1] İsrail desin ki: Eğer Rabb bizimle beraber olmasaydı; **2***İnsanlar bize karşı kalkıştıklarında Rabb bizimle beraber olmasaydı. **3***Öfkeleri bize alevlendiğinde bizi diri diri[2] yutacaklardı. **4***O zaman sular bizi kaplar, canımız üzerinden sel geçerdi. **5***O zaman kabarmış sular canımız üzerinden geçerdi. **6***Rabbe ne mutlu ki onların dişlerine av için bizi teslim etmedi. **7***Avcıların tuzağından serçe[3] kurtulur gibi canımız kurtuldu, tuzak kırıldı ve biz kurtulduk. **8***Yardımımız[4] gökler[5] ile yeri yaratan Rabb'in adıyladır.

(1) Mez.129/1,**(2)**Mez.56/1ve2, 57/3, Sül.Mes.1/12, **(3)**Mez.91/3, SülçMes.6/5, **(4)**Mez.121/2, **(5)**Tek.1/1, Mez.134/3.**(*)**:Veya Davut'un hac ilâhisi.

125. Mezmur: Allah'a güvenenlerin emniyeti.

Kademeli ezgi(*).
1*Rabb'e güvenenler sarsılmaz ve sonsuza dek duracak olan Sion dağı gibidir. **2***Dağlar Yeruşalimi kuşattığı gibi Rabb şimdiden sonsuza dek halkını sarıyor. **3***Çünkü[1] kötünün değneği iyilerin payı üzerinde durup kalmayacaktır. **4***Ya Rabb; iyilere ve yüreği doğru olanlara iyilik et. **5***Ama[2] yanlış yola sapanları Rabb kötülük edenlerle beraber sürecektir. İsrail'e[3] esenlik olsun.

(1)Sül.Mes.22/8, İş.14/5, **(2)**Sül.Mes.2/15, **(3)**Bak Yerm.128/6, Galt.6/16, **(*)**:Veya Hac ilâhisi.

126. Mezmur: Sion'un esirlikten kurtulması.
Kademeli ezgi(*).
1*Rabb Sion'un esirlerini geri getirdiği zaman rüya[1] görenler gibi olduk. **2***O zaman ağzımız[2] gülüşle ve dilimiz alkışla doldu. Ve o zaman milletler arasında Rabb bunlar hakkında büyük bir buyruk yaptı, dediler. **3***Rabb bizim için büyük işler yaptı ve sevinçten coştuk, dediler. **4***Ya Rabb esirlerimizi güney yönündeki seller gibi geri getir. **5***Gözyaşlarıyla ekenler[3] sevinçle biçecekler. **6***Ekilecek tohum götüren, ağlayışla çıkıp giden, elbette demetlerini getirecek ve sevinçle dönecektir.

(1) Res.İşl.12/9, **(2)**Eyp.8/21, **(3)**Bak.Yerm.31/9 ve diğr.,**(*)** Veya Hac ilâhisi.

127. Mezmur: 1)Kurtuluş için Rabb'in bereketinin gerekliliği, 3)Çocukların Allah'ın bir hediyesi olması.
Süleyman'ın kademeli ezgisi(*).
1*Evi Rabb yapmazsa, binayı kuranlar boş yere emek çekerler ve kenti[1] Rabb korumazsa bekçiler boş yere uyanık dururlar. **2***Erken kalkıp geç

oturmanız, emeğinizin(2) ekmeğini yemeniz boşunadır; gerçekten o sevdiğine uyku verir. **3***İşte çocuklar(3) Rabb tarafından miras ve rahmin(4) meyvesi hediyedir(+). **4***Zorbanın elindeki ok nasılsa; gençliğin çocukları da öyledir. **5***Ne mutlu o adam ki torbasını onlarla doldurdu; kapıda düşmanlarla konuştuğunda utandırılmayacaktır(5).

(1) Mez.121/3-5, **(2)**Tek.3/17 ve 19, **(3)**Tek.33/5, 48/4, Yeş.24/3 ve 4, **(4)**Tes. 28/4,**(+)**: Veya ***Ücret***, **(5)**Bak Eyp.5/4, Sül.Mes. 27/11, **(*):** Veya; Süleyman'ın hac ilâhisi.

128. Mezmur: İyilerin bereket duaları.
Kademeli ezgi(*).
1*Rabb'ten(1) korkup izlerini süren her kimseye ne mutlu. **2***Çünkü(2) sen ellerinin emeğini yiyeceksin, kutlusun ve sana iyilik oluyor. **3***Karın evde(3) meyvesini veren asma gibi ve çocukların sofranın etrafında zeytin(4) fidanları gibi olacaktır. **4***İşte! Rabb'ten korkan insan böyle bereketleniyor. **5***Rabb(5) Sion'da seni kutlu kılsın ve tüm yaşam yıllarında Yeruşalim'in iyiliğini göresin. **6***Oğullarının(6) oğullarını göresin; İsrail'e(7) esenlik olsun.

(1) Mez.112/1,115/13,119/1,**(2)**İş.3/10,**(3)**Hez.19/10,**(4)**Mez. 52/8144/12,**(5)**Mez.134/3,**(6)**Tek.50/23,Eyp.42/16,**(7)**Mez. 125/5, **(*)**: Veya; hac ilâhisi.

129. Mezmur: 1)İsrail'in şikayeti, 5)Kötülük edenlerin başlarına gelenler.
Kademeli ezgi(*).
1*Şimdi İsrail(1) desin ki gençliğimden(2) beri beni birçok kez sıkıştırdılar. **2***Gençliğimden beri beni birçok kez sıkıştırdılar ise de beni yenemediler. **3***Çiftçiler ardım sıra çift sürüp uzun tarlalar açtılar. **4***Rabb adaletlidir kötülerin iplerini kesti. **5***Sion'da kötülük yapanların tümü geri çekilecekler. **6***Koparılmadan önce olan yemek otu(3) gibi olacaklar. **7***Onunla orakçı avucunu ve demetçi koynunu doldurmaz. **8***Ve yoldan geçenler: Size(4) Rabb'in bereketi olsun; size Rabb'in adıyla bereket okuyoruz, demezler.

(1) Mez.124/1, **(2)**Bak Hez.23/3, Hoş.2/15, 11/1, **(3)**Mez.37/2, **(4)**Rut.2/4, Mez.118/26, **(*)**:Veya; hac ilâhisi.

130. Mezmur: 1)Sıkıntılarda Rabbi çağırmak, 4)Rabbin acımasına ve bağışlamasına olan ümit.
Kademeli ezgi(*).
1*Ey Rabb'im! Derin(1) sularda seni çağırdım. **2***Ey Rabb'im sesimi duy; kulakların yalvarışımın sesini işitsin. **3***Ey Rabb'im! Eğer(2) isyanları yanında saklarsan; ya Rabb kim durabilir? **4***Ama(3) yanında bağışlama var. Tâ ki; senden(4) korksunlar. **5***Ben Rabb'e(5) hazır oluyorum, canım katılıyor ve *"O"*nun(6) sözlerine ümitvarım. **6***Sabaha katılanlardan(7) ve sabaha katılanlardan daha çok canım Rabb'i istiyor. **7***İsrail(8) Rabb'e ümit etsin; çünkü Rabb'in(9) yanında lütuf var ve yanında büyük kurtuluş var. **8***Ve İsrail'i tüm isyanlarından kurtaran *"O"*dur.

(1) Yer.Mers.3/55, Yuns.2/2, **(2)**Mez.143/2, Rom.3/20, 23 ve 24, **(3)**Çıkş.34/7, **(4)**I.Krl.8/40, Mez.2/11, Yerm.33/8 ve 9, **(5)**Mez.27/14, 33/20, 40/1, İş.8/17, 26/8, 30/18, **(6)**Mez.119/81, **(7)**Mez.63/6, 119/147, **(8)**Mez.131/3, **(9)**Mez.86/5 ve 15, İş.55/7, **(10)**Mez.103/3 ve 4, Mat.1/21, **(*)**:Veya; hac ilâhisi.

131. Mezmur: Olgunluk göstermek ve Rabbe güvenmek.
Davut'un kademeli ezgisi(*).
1*Ey Rabbim! Yüreğim gururlu ve gözlerim alevlenmedi. Büyük(1) şeyler ve gereksinimden başka mallar ardınca gezmedim. **2***Öyle ki, ben annesi(2) tarafından sütten kesilen çocuk gibi canımı avuttum ve yatıştırdım. Canım sütten kesilen çocuk gibidir. **3***İsrail(3) şimdiden sonsuza dek Rabbe ümit etsin.

(1) Rom.12/16, **(2)**Mat.18/3, I.Kor.14/20, **(3)**Mez.130/7, **(*)**: Davut'un hac ilâhisi.

132. Mezmur: 1)Davut'un Antlaşma Sandığı için olan gayreti, 8)Antlaşma sandığı'nın kaldırılmasında olan duası, 11)Allah'ın Davut'a olan sözü.
Kademeli ezgi(*).
1*Ey Rabb'im Davut'un hatırı için onun tüm sıkıntılarını an. **2***Nasıl ki Rabbe yemin ve Yakup'un(1) Kadîrine bakarak(2) dedim ki: **3***Ben Rabb(3) için yer ve Yakup'un Kâdiri için bir ev bulmayınca; **4***Evimin içersine girmem ve serdiğim yatağa çıkmam. **5***Gözlerime(4) uyku, kirpiklerime uyuklama vermem. **6***İşte onu Efrata'da(5) işitip ormanın(6) kırsalında(7) bulduk. **7***"O"nun evine girip ayakları(8) yanında secde edelim. **8***Ey Rabb'im! Sen kudretinin(9) Tabut'u(8) ile kalk ve rahatının Evine(+) gir(10). **9***Kahinlerin(*Rahip, imam*) salâh[Doğruluk](11) giyinsinler ve salihlerin ezgiler söylesinler. **10***Kulun Davut'un hatırı için Mesihinin yüzünü reddetme. **11***Rabb(12) Davut'a gerçeklik üzere yemin etti ve ondan dönmez; soyunun(13) meyvesinden senin tahtında oturtacağım. **12***Eğer oğulların andımı ve onlara öğreteceğim tanıklıklarımı tutarlarsa onların oğulları da sonsuzlarca senin tahtında oturacaklar, dedi.

13* Çünkü[14] Rabb Sion'u seçti ve kendine mesken için onu istedi. **14*** "'Huzurum sonsuzlarca budur[15] burda oturacağım; çünkü onu istedim" dedi. **15*** Onun[16] ürününü her türlü bereketleyerek, yoksullarını ekmekle doyuracağım. **16*** Onun kahinlerine[17] dürüstlük giydireceğim; dürüstler de[18] sevinçle ezgiler söyleyecekler. **17*** Orada Davut[19] için bir boynuz bitirecek ve Mesih'im için bir çerağ*(ışık)* tertip edeceğim. **18*** Onun[21] düşmanlarına[22] utanç giydireceğim; ama onun üzerinde tacı çiçeklenecektir.

(1) Tek.49/24, **(2)**Mez.65/1, **(3)**Res.İşl.7/46, **(4)**Sül.Mes.6/4, **(5)**I.Sam.17/12, **(6)**I.Trhl.13/5, **(7)**I.Sam.7/1, **(8)**Mez.5/7, 99/5, **(9)**Mez.78/61, **(10)**Sayl.10/35, II.Trhl.6/41, 42, **(11)**Eyp.29/14, 16.Ayet, İş.61/10, **(12)**Mez.89/3, 4 ve 33, 110/4, **(13)**II.Sam.7/12, I.Krl.8/25, II.Trh.6/16, Luk.1/71, Res.İşl.2/30, **(14)**Mez.48/1 ve 2, **(15)**Mez.68/16, **(16)**Mez.147/14, **(17)**II.Trh.6/41, 9.Ayet, Mez.149/4, **(18)**Hoş.12/1, **(19)**Hezk.29/21, Luk.1/71, **(20)**Bak I.Krl.11/36, 15/4, II.Trhl.21/7, **(21)**Mez.35/26, 109/29, **(§)**: '*Kudretinin Tabutu*' veya ***'Rabbin Antlaşma sandığı'*** denilen ve içinde on emrin taş levhalarının da saklı olduğu sandık., **(+)**:Rahatının Evi; ***Süleyman Mabedi***(Mesçit-i Aksâ veya Kubbet'üs Sahra'nın bulunduğu tepede olan ve yıkılan Hz.Süleyman Tapınağı.), **(*)**:Hac ilâhisi.

133. Mezmur: Müminlerin kutsal birliği.
*Davut'un kademeli ezgisi***(*)**.
1* İşte kardeşlerin[1] birlikte olmaları ne hoş ve ne güzeldir. **2*** O değerli[2] yağ gibidir ki baş üzerinde sakala; Harun'un sakalına indi ve giysisinin eteğine damladı. **3*** Sion dağları üzerine inen Hermon[3] çiyi gibidir; çünkü Rabb orada bereketi ve yaşamı sonsuza dek sabit kıldı.

(1) Tek.13/8, İbr.13/1, **(2)**Çıkş.30/25 ve 30, **(3)**Tes.4/48, **(*)**: Davut'un hac ilâhisi.

134. Mezmur: Allah'a hamd ve şükür için olan düzenleme.
Kademeli ezgi[(*)].
1* Geliniz ey! Gece[1] Allah'ın evinde duran Rabb'in kulları[2] Rabb`e hamd edin, şükredin. **2*** Ellerinizi[3] Tapınağa doğru kaldırıp Rabbe hamd ve sena edin. **3*** Gökler[4] ile yeri yaratan Rabb[5] seni Sion'da kutsal yapsın.

(1)I.Trhl.9/33, **(2)**Mez.135/1 ve 2, **(3)**I.Tim.2/8, **(4)**Mez.124/8, **(5)**Mez.128/5, 135/21, **(*)**: Hac ilâhisi.

135. Mezmur: 1)Allah'ın kudreti, 8)O'na işleri için hamd, 15)Putların boş şeyler olduğu, 19)Allah'a hamd ve şükür.
1* Haleluya! Rabb`in adına hamd edin. Ey[(1)] Rabb'in kulları, hamd edin! **2*** Ey[(2)] Allah'ın evinde, Allah'ımızın[(3)] Evinin avlularında duranlar! **3*** Rabbe hamd edin; çünkü Rabb acıyandır[(4)]. Adına mezmur okuyun; çünkü[(5)] hoştur. **4*** Rabb Yakup'u[(6)] kendisi için ve İsrail'i kendi hazinesi olmak üzere seçti. **5*** Çünkü ben ***Yehovah***'ın[(7)] ulu ve Rabbi'mizin tüm ilâhlardan yüce olduğunu biliyorum. **6*** Rabb[(8)] gökler ile yerde, tüm denizlerde ne istediyse yaptı. **7*** Yerin[(9)] uçlarından buharlar çıkarır, yağmur[(10)] için şimşekler yaratır ve rüzgârı yerlerinden[(11)] çıkarır. **8*** Mısır'ın[(12)] ilk doğanlarını, insandan hayvana varıncaya dek vurdu. **9*** Senin için de ey Mısır! Firavun[(13)] ile tüm kulları üzerine işaretler[(14)] ve doğa üstü olaylar ortaya çıkardı. **10*** Birçok[(15)] milletleri vurdu ve güçlü kralları öldürdü. **11*** Yani Amorilerin kralı Sihon ve Başan Kralı Og ile tüm Kenan[(16)] ülkesini vurdu. **12*** Ve ülkelerini[(17)] miras için kendi halkı olan İsrail'e verdi. **13*** Ya Rabb; adın[(18)] sonsuzluktur. Ey Rabb'im! Senin anılman asırlarca sürüyor. **14*** Çünkü[(19)] Rabb halkını yargılıyor ve kullarına acıyor. **15*** Milletlerin[(20)] putları gümüş ve altındır; insan elinin işleridir. **16*** Ağızları varken söylemiyor ve gözleri varken görmüyorlar. **17*** Kulakları varken işitmiyor ve onların ağzında nefes yoktur. **18*** Onları yapanlar ve onlara baş eğenlerin tümü onlara benzeyecek. **19*** Ey İsrail[(21)] evi! Rabbe hamd ve şükredin. Ey Harun evi! Rabbe hamd ve şükredin. **20*** Ey Levi evi! Rabbe hamd ve şükredin. Ey Rabb'ten korkanlar! Rabbe hamd ve şükredin. **21*** Yeruşalim'de oturan Rabb! Sion'da kutlu olsun[(22.)]. Âmin.

(1) Mez.113/1, 134/1, **(2)**Luk.2/37, **(3)**Mez.92/13, 96/8, 116/19, **(4)**Mez.119/68, **(5)**Mez.147/1, **(6)**Çıkş.19/5, Tes.7/6 ve 7, 10/15, **(7)**Mez.95/3,97/9,**(8)**Mez.115/3,**(9)**Yerm.10/13,51/16, **(10)**Eyp. 28/25,26, 38/25 ve diğ., Zek.10/1, **(11)**Eyp.38/22, **(12)**Çıkş.12/12 ve 29, Mez.78/51, 136/10, **(13)**Mez.136/15, **(14)**Çıkş.7,8,9,10 ve 14,**(15)**Sayl.21/24,25,26,34,35,Mez.136/17 ve diğ., **(16)**Yeş.12/7, **(17)**Mez.78/55,136/21,22,**(18)**Çıkş.3/15,Mez. 102/12, **(19)**Tes. 32/36, **(20)**Mez.115/4-8, **(21)**Mez.115/9 ve diğr., **(22)**Mez.134/3.

136. Mezmur: Allah'ın İsrail hakkında olan lütufları için hamd.
1* Rabbe[(1)] hamd ediniz; çünkü acıyandır[(2)] ve lütfu sonsuzdur. **2*** İlâhların[(3)] ilâhına hamd ediniz; çünkü lütfu sonsuzdur. **3*** Rablerin Rabbi olana hamd edin; çünkü lütfu sonsuzdur. **4*** Yalnız büyük[(4)] mucizeler gösterene; çünkü lütfu sonsuzdur. **5*** Gökleri[(5)] ilmiyle yaratana; çünkü lütfu sonsuzdur. **6*** Yeri[(6)] suların üzerinde yayana; çünkü lütfu

sonsuzdur. **7***Büyük[7] yıldızlar yaratana; çünkü lütfu sonsuzdur. **8***Gündüzü[8] yapmak için güneşi yaratana; çünkü lütfu sonsuzdur. **9***Geceyi kurmak için ay ile yıldızları yaratana; çünkü lütfu sonsuzdur. **10***Mısır'ın[9] ilk doğmuş olanlarını vurana; çünkü lütfu sonsuzdur. **11***İsrail'i[10] onların arasından çıkarana; çünkü lütfu sonsuzdur. **12***Güçlü el[11] ve uzanmış kol ile çıkarana; çünkü lütfu sonsuzdur. **13***Kızıl[12] denizi ikiye ayırana; çünkü lütfu sonsuzdur. **14***İsrail'i ortasından geçirdi; çünkü lütfu sonsuzdur. **15***Firavun[13] ile askerlerini Kızıldenize attı; çünkü lütfu sonsuzdur. **16***Kavmini[14] çölde gezdirene; çünkü lütfu sonsuzdur. **17***Büyük[15] kralları vurana; çünkü lütfu sonsuzdur. **18***Güçlü krallar[16] öldürdü; çünkü lütfu sonsuzdur. **19***Amorilerin[17] kralı Sihon'u; çünkü lütfu sonsuzdur. **20***Başan[18] kralı Og'u; çünkü lütfu sonsuzdur. **21***Ülkelerini[19] miras için; çünkü lütfu sonsuzdur. **22***Kulu İsrail'e miras için verdi; çünkü lütfu sonsuzdur. **23***Düşkünlüğümüzde[20] bizi anana; çünkü lütfu sonsuzdur. **24***Düşmanlarımızdan bize kaçış verdi; çünkü lütfu sonsuzdur. **25***Tüm insanlara[21] ekmek verene; çünkü lütfu sonsuzdur. **26***Göklerin Allah'ına hamd edin; çünkü lütfu sonsuzdur.

(1) Mez.106/1, 107/1, 118/1, **(2)**I.Trhl.16/34, 41, II.Trhl.20/21, **(3)**Tes.10/17,**(4)**Mez.72/18,**(5)**Tek.1/1,Sül.Mes.3/19, Yerm.51/15, **(6)**Tek.1/9, Mez.24/2, Yerm.10/12, **(7)**Tek.1/14, **(8)**Tek.1/16, **(9)**Çıkş.12/29,Mez.135/8, **(10)**Çıkş.12/51,13/3,17, **(11)**Çık.6/6,**(12)**Çık.14/21,22,Mez.78/13,**(13)**Çık.14/27, Mez.135/9, **(14)**Çık. 13/18,15/22,Tes.8/15, **(15)**Mez.135/10,11, **(16)**Tes.29/7, **(17)**Sayl. 21/21,**(18)**Sayl.21/33,**(19)**Yeş.12/1 diğ., Mez.135/12,**(20)**Tek.8/1, Tes.32/36, Mez.113/7, **(21)**Mez.104/27, 145/15, 147/9.

137. Mezmur: 1)Tutsaklık sırasında olan yakarışla, 7)Dua.

1*Babil nehirleri yanında oturduk ve Sion'u anmakla ağladık. **2***Onun ortasında bulunan söğüt ağaçları üzerine tanburlarımızı astık. **3***Çünkü oraya bizi esir götürenler, Sion ezgilerinden bize okuyun diyerek bizden ezgi sözlerini ve bize acı[1] çektirenler, bizden sevinç istediler. **4***Rabbin ezgisini biz yabancı bir ülkede nasıl okuyalım? **5***Ey Yeruşalim! Eğer seni unutursam, sağ elim hünerini unutsun. **6***Eğer sizi anmazsam, eğer Yeruşalim'i en büyük sevincimden daha yüksek tutmazsam, dilim[2] damağıma yapışsın. **7***Ya Rabb; Edom[3] oğullarını an: Yeruşalim'in gününde yok edin ve temeline kadar yok edin, demiştiler. **8***Ey yok[4] edilecek olan Babil kızı! Senin bize[5] yaptığın kötülüğe karşılık, sana karşılığını veren ne mutludur. **9***Senin[6] çocuklarını tutup kayaya çarpan ne kutludur.

(1) Mez.79/1, **(2)**Hez.3/26, **(3)**Yerm.49/7 ve diğ., Yerm.Mers. 4/22, Hezk.25/12, Obad.10 ve diğr., **(4)**İş.13/1 ve 6 ve diğ., 47/1, Yerm.25/12, 50/2, **(5)**Yerm.50/15 ve 29, Vah.18/6, **(6)**İş.13/16.

138. Mezmur: Allah'a lütfu ve gerçekliği için hamd etmek.

Davut'un Mezmurudur.

1*Tüm yüreğimle sana hamd edecek ve ilâhlar[1] önünde sana ezgi okuyacağım. **2***Senin[2] kutsal Tapınağına doğru secde[3] edip, senin lütuf ve gerçekliğin için adına hamd edeceğim. Çünkü sözlerini tüm adından daha çok yüce[4] kıldın. **3***Çağırdığım günde beni kabul ettin, canıma güç vererek beni cesaretlendirdin. **4***Ya Rabb; tüm[5] dünya krallarının senin ağzının sözlerini duyduklarında sana hamd edecekler; **5***Rabbin yollarında ilâhi okuyacaklar; çünkü Rabbin gücü büyüktür. **6***Yüce Egemen[6] olsa da alçakgönüllü[7] olarak bakıyor ve gururluları tâ uzaktan tanıyor. **7***Sıkıntılar içinde[8] gezersem de beni kaldıracak ve düşmanlarımın öfkesine karşı elini uzatarak, sağ elinle beni kurtaracaksın. **8***Rabb[9] benim için başladığını bitirecektir. Ey Allah'ım lütfun sonsuzlarca duruyor! Kendi[10] ellerinin işlerini bırakma.

(1) Mez.119/46, **(2)**I.Krl.8/29,30, Mez.5/7, **(3)**Mez.28/2, III.Mak. 1/11, **(4)**İş.42/21, **(5)**Mez.102/15 ve 22, **(6)**Mez.113/5 ve 6, İş.57/15, **(7)**Sül.Mes.3/34, Yakb.4/6, I.Petr.5/5, **(8)**Mez.23/3 ve 4, **(9)**Mez.57/2, Filp.1/6, **(10)**Bak Eyp.10/3 ve 8, 14/15.

139. Mezmur: 1)Allah'ın ilmi, 17)Lütfu için O'na şükür, 19)Allah'tan iman dilemek.

Müzik hocası için Davut'un mezmurudur.

1*Ya Rabb! Beni[1] sınadın ve tanıdın. **2***Sen[2] oturup kalkmamı biliyor, düşüncemi[3] uzaktan anlıyorsun. **3***Gittiğim yolu[4] ve yattığım yeri araştırdın. Tüm yollarımı biliyorsun. **4***Çünkü dilimde söz yok; ama ya Rabb Sen hepsini[5] biliyorsun. **5***Beni arkadan ve önden kuşattın, elini üstüme koydun. **6***Bu bilgi[6] bana çok şaşırtıcı geliyor ve o kadar yücedir ki, ulaşamıyorum. **7***Senin[7] ruhundan nereye gideyim? Ve senin önünden nereye kaçayım? **8***Eğer göklere[8] çıksam sen oradasın ve ***Haviye***'ye[9] döşeğimi sersem işte sen hazırsın. **9***Gün ağarırken kanatlarını alarak denizin sonlarına uçsam; **10***Orada elin bana yol gösterip, sağ elin beni tutacak. **11***Gerçekten beni karanlık gizleyecek desem, gece bile çevremde aydınlıktır. **12***Karanlıkta[10] sana karşı değil; ancak gece gündüz gibi aydınlıktır. Senin yanında karanlık ve aydınlık birdir. **13***Çünkü

böbreklerimi sen yarattın ve annemin rahminde beni sen korudun. **14***Sana hamd ediyorum; çünkü görkemli ve şaşırtıcı bir şekilde yaratıldım. İşlerin acayiptir ve canım onları iyi biliyor. **15***Gizlide[11] yaratıldım; yerin derin yerlerinde düzenlendiğimde bedenim senden gizli değildi. **16***Gözlerin beni cenin iken gördü ve yaratılacak olan parçalarımdan biri bile daha yokken, tümü kitabında[*] yazıldı. **17***Ey Allah'ım[12] düşüncelerin bana ne yüce bir sevinçtir ve onların sayısı ne kadar çoktur. **18***Onları saysam kumlardan daha çoktur ve uyandığımda daha seninleyim. **19***Ey Allahım gerçekten kötüyü[13] öldüreceksin. Öyleyse ey kanlı[14] adamlar! Şimdi benden uzak durun. **20***Onlar senin[15] için kötülük söylüyor ve düşmanların adını boşyere ağzına alıyor. **21***Ey Allah'ım Sana[16] kötülük düşünenlere ben de kötülük düşünmez miyim. **22***Onlara çok büyük kötülükle kötülük ediyorum ve onlar yanımda düşmandırlar. **23***Ey Allah! Beni[17] sına ve yüreğimi bil; beni dene ve düşüncemi anla. **24***Bak, bende bir kötü yol var mıdır? Böylece beni[18] sonsuzluk yollarına yönelt.

(1) Mez.17/3, Yerm.12/3, **(2)**II.Trhl.19/27, **(3)**Mat.9/4, Yuh.2/24 ve 25, **(4)**Eyp.31/4, **(5)**İbr.4/13, **(6)**Eyp.42/3, Mez.40/5,, 131/1, **(7)**Yerm.23/24, Yuns.1/3, **(8)**Ams.9/2-4, **(9)**Eyp.26/6, Sül.Mes. 15/11, **(10)**Eyp.26/6, 34/22, Dan.2/22, İbr.4/13, **(11)**Eyp.10/8 ve 9,Vaiz11/5,**(12)**Mez.40/5, **(13)**İş.11/4, **(14)**Mez.119/115, **(15)**Bak Yahod.Mek.15.Ayet,**(16)**II.Trhl.19/2,Mez.119/158,**(17)**Eyp. 31/6, Mez.26/2, **(18)**Mez.5/8, 143/10, **(*):** Bak Eyüp 14/15.

140. Mezmur: 1)Kötülerden kurtulmak için yalvarış, 12)Allah'a güven.
Müzik hocası için Davut'un mezmurudur.
1*Ey Allah'ım! Beni kötülerden kurtar ve zalim[1] adamdan koru. **2***Onlar yüreğinde kötülük düşünerek her[2] gün kavga ediyorlar. **3***Dillerini yılan gibi bilediler ve dudaklarının altında sağır yılan[3] zehiri vardır. Sela. **4***Ey Allah'ım! Beni[4] kötünün elinden kurtar ve ayaklarımı kaydırmağa düşünen kötülerden[5] beni koru. **5***Gururlular[6] benim için tuzak ve kementler gizlediler, yol kenarında ağ yaydılar ve benim için tuzak kurdular. Sela. **6***Rabbe: Sen Allah'ımsın, dedim. Ey Allah'ım! Yalvarışımın sesini dinle. **7***Ey kurtuluşumun gücü Rabb-***Yehovah****!* Savaş gününde başımı korudun. **8***Ey Rabb'im kötülerin isteklerini onlara bırakma, onların kötülüklerini yaptırma ki yükselsinler[7] Sela. **9***Beni kuşatanların başını kendi dudaklarının[8] kötülüğü kaplayacak. **10***Üzerlerine[9] korlar atılacak, onları ateşe ve engine atacak; asla kalkamayacaklar. **11***Birbirlerini çekiştiren insanlar yeryüzünde kalmayacak ve zalim insanı yok etmek için bela avlayacaktır. **12***Rabb`in[10] çaresizlerin duasını ve yoksulların payını alacağını biliyorum. **13***Gerçekten iyiler senin adına hamd edecek ve doğrular senin önünde yaşayacaklar.

(1)4. Ayet, **(2)**Mez.56/6, **(3)**Mez.58/4, Rom.3/13, **(4)**Mez.71/4, **(5)**1.Ayet, **(6)**Mez.35/7, 57/6, 119/110, 141/9, Yerm.18/22, **(7)**Tes.32/27, **(8)**Mez.7/16, 94/23, Sül.Mes.12/13, 18/7, **(9)**Mez. 11/6, **(10)**I.Krl.8/45, Mez.9/4.

141. Mezmur: 1)Davut'un kendi duasının kabulü, 3)Ve içinin temiz olması, 7)Yaşamının tehlikeden kurtulması için uğraş.
Davut'un mezmurudur.
1*Ya Rabb! Seni çağırıyorum bana[1] çabuk yetiş; seni çağırdığımda sesimi dinle. **2***Duam[2] Senin önünde, buhur ve tütsü[3] gibi olsun ve akşam[4] sunusunda kabul edilsin. **3***Ya Rabb! Ağzıma bekçi koyup dudaklarımın kapısını tut. **4***Yüreğimi kötülüğe döndürme; kötülük işleyen insanlar ile yaramazlık yapmayayım ve onların[5] nefis yemeklerinden yemeyeyim. **5***Doğru[6] kişi beni dövsün, lütuftur; beni azarlasın, baş yağıdır. Başımı ondan çevirmem; çünkü sıkıntılarımda bile dua edeceğim. **6***Onların başkanları kayalar arasına atıldıkları zaman, sözlerim hoş olduğundan onları dinleyecekler. **7***Kemiklerimiz mızrak[7] ağzında, yerde çift sürenin ve tarla açanın yaptığı gibi dağıldı. **8***Ama ya Rabb-***Yehovah***, gözlerim[8] sana doğrudur; sana güvendim canımı bırakma. **9***Benim[9] için kurdukları tuzaktan ve kötülük yapanların kementlerinden beni koru. **10***Kötüler[10] kendi ağlarına düşecekler; ben ise büsbütün kurtulacağım.

(1) Mez.70/5, **(2)**Vah.5/8, 8/3 ve 4, **(3)**Mez.134/2, I.Tim.2/8, **(4)**Çıkş.29/39, **(5)**Sül.Mes.23/6, **(6)**Bak Sül.Mes.9/8, 19/25, 25/12, Galt.6/1, **(7)**II.Kor.1/9, **(8)**II.Trhl.20/12, Mez.25/15, 123/1 ve 2, **(9)**Mez.119/110, 140/5, 142/3, **(10)**Mez.35/8.

142. Mezmur: Sıkıntı zamanında Rabb'ten ümit.
Mağarada[1] olduğu zaman Davut'un şiir ve duasıdır.
1*Sesimle Rabbi çağırıyor, tüm gücümle yalvarıyorum. **2***Sorunumu[2] önüne koyuyor ve önünde sıkıntımı söylüyorum. **3***Ruhum[3] dertlerimle uğraştığında, sen yollarımı bildiriyorsun ve gezdiğim[4] yollarda benim için tuzak gizlediler. **4***Sağ yöne doğru bak; işte beni[5] tanıyan yoktur. Sığınacak yer kalmadı ve canımı kayıran hiç kimse yok. **5***Ey Allah'ım! Seni çağırdım ve yaşayanların[6] diyarında payım[7] sensin[8] dedim. **6***Çağ-

rımı dinle; çünkü çok kötü[9] yakalandım, bana sıkıntı verenlerden beni kurtar. Onlar benden güçlüdür. **7***Canımı bu tutuk evinden çıkar ki adını söyleyeyim. Sen[10] bana lütfettiğinde iyiler[11] beni kurtaracaktır.

(1)I.Sam.22/1, 24/3, **(2)**102.Mez., **(3)**Mez.143/4, **(4)**Mez.140/5, **(5)**Mez.31/11,88/8ve18,**(6)**Mez.27/13,**(7)**Mez.46/1,91/2, **(8)**Mez. 16/5, 73/26, 119/57, Y.Mers.3/24, **(9)**Mez.116/6, **(10)**Mez.13/6, 119/17, **(11)**Mez.34/2.

143. Mezmur: 1)Rabbe yalvarış ve düşmandan kaygı çekmek, 7)Esirgemek, 9)Kurtuluş, 10)Ve *"O"*-na yönelmek için olan dua.
Davut'un mezmurudur.
1*Ya Rabb; duamı duy, sesime kulak ver. Sadakatin[1] ve adaletinle beni kabul et. **2***Kulun ile dava etme[2] Çünkü senin[3] önünde hiç kimse doğru çıkamaz. **3***Çünkü düşmanlar canımı arıyor, yaşamımı yere çarpıyorlar ve beni ölmüş biri gibi bu zindanda tutuyorlar. **4***Ruhum[4] acıya gömüldü, yüreğim içimde şaşırıp kaldı. **5***Eski[5] günleri anımsadım, tüm işlerini düşünüyorum. Senin ellerinin işi üzerine düşünüyorum. **6***Ellerimi[6] sana doğru açıyorum ve canım[7] susuz toprak gibi seni özlüyor. Sela. **7***Ya Rabb! Beni çabuk kabul et ruhum bayılıyor, benden yüzünü çevirme ve çukura[8] inenler gibi olmayayım. **8***Bana[9] sabahleyin lütfunu işittir; çünkü sana güvendim. Gideceğim[10] yolu bana göster; canımı[11] sana teslim ettim. **9***Ya Rabb beni düşmanlarımdan kurtar, sana sığındım. **10***Dileğini yerine getireyim diye bana öğret[12] çünkü sen Allahımsın. Senin[13] acıyan ruhun beni düz[14] yerde yürütsün. **11***Ey Allahım! Adın için beni kayır[15]. Adaletinle canımı sıkıntıdan çıkar. **12***Lütfun ile düşmanlarımı idam[16] ve canımı arayanların da tümünü yok et; çünkü[17] ben senin kulunum.

(1) Mez.31/1, **(2)**Eyp.14/3, **(3)**Çıkş.34/7, Eyp.4/17, 9/2, 15/14, 25/4, Mez.130/3, Vaiz 7/20, Rom.3/20, Galt.2/16, **(4)**Mez.77/3, 142/3,**(5)**Mez.77/5, 11, **(6)**Mez.88/9, **(7)**Mez.63/1, **(8)**Mez.28/1, **(9)**Bak Mez.46/5, **(10)**Mez.5/8, **(11)**Mez.25/1, **(12)**Mez.25/4 ve 5, 139/24, **(13)**Nahm.9/2, **(14)**İş.26/10, **(15)**Mez.119/25, 37,40 ve diğ.,**(16)**Mez.54/5, **(17)**Mez.116/16.

144. Mezmur: 1)Allah'ın koruyuculuğuna şükür, 5)Düşmanlara karşı dua, 9)Allah'a hamd, 11)Kötülerden kaçış, 12)Ve çeşitli bereketler için dua.
Davut'un mezmurudur.
1*Ellerime[1] savaşı ve parmaklarıma cengi öğreten, kayam[2] Rabb kutlu olsun. **2***Lütfumun kaynağı[3] kalem, yüksek sığınağım ve kurtarıcımdır. Kalkanım olan *"O"*na güveniyorum ve halkıma beni baş yapan *"O"*dur. **3***Ya Rabb[4] insan nedir ki, onu anasın; ve insanoğlu nedir ki, onu hoş göresin? **4***İnsan[5] bir soluğa benziyor; onun günleri[6] geçen gölge gibidir. **5***Ey Rabb'im[7] gökleri eğip in ve dağlara[8] dokun ki düşsünler. **6***Yıldırımlarla[9] onları dağıt, oklarını at ve onları çaresiz kıl. **7***Yücelerden[10] elini uzatarak beni kurtar ve beni[11] çok sulardan; yabancıların[12] elinden kurtar. **8***Onların ağızları[13] boş şeyler söylüyor ve sağ elleri yalanın sağ elidir. **9***Ey Allah! Sana[14] yeni bir ilâhi okuyacağım; sana on telli santurla mezmur okuyacağım. **10***Krallara[15] kurtuluş veren kulu Davut'u kötü kılıçtan kurtaran *"O"*dur. **11***Beni[16] kurtar ve yabancıların elinden bana kurtuluş ver. Onların ağızları boş şeyler söylüyor ve sağ elleri yalanın sağ elidir. **12***Tâ ki; oğullarımız gençliklerinde büyümüş fidanlar[17] gibi olup, kızlarımız saray binası için oyulmuş köşe direkleri gibi olsunlar. **13***Ambarlarımız dolu olup türlü ürün versinler ve koyunlarımız kırlarda binlerce çoğalsınlar. **14***Sığırlarımız bereketli olsun, hırsızlara giriş ve çıkış olmasın. Meydanlarımızda şikayet bulunmasın. **15***Böyle[18] olan millete ne mutlu ve ne mutlu o halka ki, Allah'ı ***Yehovah***'dır.

(1)II.Sam.22/35,Mez.18/34,**(2)**Mez.18/2ve31,**(3)**II.Sam.22/2, 3,40ve48, **(4)**Eyp.7/17,Mez.8/4,İbr.2/6, **(5)**Eyp.4/19,14/2,Mez. 39/5, 62/9, **(6)**Mez.102/11, **(7)**Mez.18/9, İş.64/1, **(8)**Mez.104/32, **(9)**Mez.18/13 ve 14,**(10)**Mez.18/16, **(11)**11.Ayet, Mez.69/1,2 ve 14,**(12)**Mez.54/3,Malh.2/11,**(13)**Mez.12/12,**(14)**Mez.33/2,3, 40/3,**(15)**Mez.18/50,**(16)**Ayet7ve8,**(17)**Mez.128/3,**(18)**Tes. 33/29, Mez.33/12, 65/4, 146/5.

145. Mezmur: 1)Allah'ın yüceliği, 8)Acıması, 11)Krallığı, 14)Koruması, 17)Ve kurtarıcılığı için hamd.
Davut'un anmasıdır(*Tesbihidir*).
1*Ey kral; mutlak olan Allah'ım! Seni anıyor ve senin adını sonsuzlarca tutarak dua ediyorum **2***Her gün sana hamd ve şükür ederek adını sonsuzlarca anacağım. **3***Rabb[1] yüce ve çok hamde layıktır; yüceliği[2] bilinemez. **4***Asırlarca[3] senin işlerini övecek ve yaptıkların anlatılacaktır. **5***Yüceliğinin şanını ve acayip işlerini söyleyeceğim. **6***Görkemli işlerin söylev olacak ve ben senin yüceliğini anlatacağım. **7***Senin büyük acımanı anlatıp açıklayacak ve adaletine ezgiler söyleyecekler. **8***Rabb[4] acıyan ve bağışlayan[+] olduğu kadar lütfu da büyüktür. **9***Rabb[5] tümüne acıyor ve acımaları yaratıklarının tümü üzerindedir. **10***Ey Rabbim yaratıklarının tümü[6] sana hamd edip, sadıkların da şükredecek. **11***Senin ege-

menliğinin büyüklüğünü anlatıp gücünü gösterecekler. **12***Tâ ki; Ademoğulları'na *"O"*nun büyük işlerini ve krallığının yüceliğini şerefiyle anlatsınlar. **13***Senin[7] egemenliğin tüm egemenlikleri kapsıyor ve saltanatın asırlarca kalıyor. **14***Rabb tüm düşenlere destektir ve her[8] yere çökeni kaldırır. **15***Herkesin[9] gözleri sana bakıyor ve onlara zamanında yiyeceklerini[10] veriyorsun. **16***Elini açarak her[11] yaşayan canı dileğine göre doyuruyorsun. **17***Rabb! Tüm yollarında adalet timsali ve tüm işlerinde lütufkârdır. **18***Rabb[12] kendine dua edenlerin tümüne gerçek[13] ve kendine dua edenlere yakındır. **19***"O"ndan korkanların isteklerini yapıyor ve çağrılarını işiterek kurtarıyor. **20***Rabb kendini[14] sevenlerin tümünü koruyor; ama tüm kötüleri yok ediyor. **21***Ağzım Rabb'in adını söylesin ve tüm insanlar kutsal adına sonsuzlarca hamd etsin, şükretsin.

(1) Mez.96/4, 147/5, **(2)**Eyp.5/9, 9/10, Rom.11/33, **(3)**İş.38/19, **(4)**Çıkş.34/6,7,Sayl.14/18, Mez.86/5 ve 15, 103/8, **(5)**Mez.100/5, Nahm.1/7,**(6)**Mez.19/1,**(7)**Mez.146/10,I.Tım.1/17,**(8)**Mez. 146/8, **(9)**Mez.104/27,**(10)**Mez.136/25,**(11)**Mez.104/21, 147/9, **(12)**Tes. 4/7, **(13)**Yuh.4/24, **(14)**Mez.31/23, 97/10.

146. Mezmur: 1)Rabbe her zaman hamd etmek, 3)Adem oğullarına güvenmenin boş olduğu, 5)Ancak Allah'a güvenmenin doğru olduğu.

1*Haleluya; ey canım Rabbe[1] hamd et! **2***Tüm yaşamım[2] boyunca Rabbe hamd edeceğim ve ben bu yaşamda kaldıkça Allah'ıma ezgiler sunacağım. **3***Büyüklere[3] ve kurtarmaya gücü yetmeyen insanoğluna güvenmeyiniz. **4***Ruhu[*] çıkıp[4] kendisi toprağa döner; hemen o günde düşünceleri[5] biter. **5***Ne mutlu[6] o adam ki yardımcısı Yakup'un Allah'ıdır ve ümidi Allah'ı olan ***Yehovah***'dadır. **6***Göklerle[7] yerin, denizin ve orada bulunanların tümünün yaratanı; gerçeğin sonsuz koruyucusu. **7***Ve mazlumlar[8] için yargılayan; açlara[9] ekmek veren *"O"*dur. Rabb[10] tutsakları serbest bırakıyor. **8***Rabb[11] körlerin gözlerini açıyor, Rabb çökmüşleri[12] kaldırıyor ve Rabb iyileri seviyor. **9***Rabb[13]) garipleri koruyor, yetime, dul kadına destek oluyor; ama kötülerin[14] yolunu eğriltiyor. **10***Rabb[15] sonsuzlarca ve ey Sion senin Allah'ın asırlarca egemen olacaktır. Haleluya.

(1) Mez.103/1,**(2)**Mez.104/33,**(3)**Mez.118/8,9,İş.2/22, **(4)**Mez. 104/29,Vaiz12/7,İş.2/22,**(5)**BakI.Kor.2/6,**(6)**Mez.144/15, Yerm. 17/7,**(7)**Tek.1/1,Vah.14/7,**(8)**Mez.103/6,**(9)**Mez.107/9, **(10)**Mez. 68/6,107/10,ve14,**(11)**Mat.9/30,Yuh.9/7-32,**(12)**Mez.145/14, 147/6,Luk.13/13,**(13)**Tes.10/18,Mez.68/5,**(14)**Mez.147/6, **(15)**Çıkş.15/18, Mez.10/16, 145/13, Vahy.11/15, **(*):**İbranice Ru'ah: Nefesi, **(+)**: RAB Rauf ve Rahimdir(Osm.).

147. Mezmur: 1)Tüm yaratıklarına, 12)Özetle kendi halkına olan lütuf ve acıması için Allah'a hamd.

1*Rabbe hamd ediniz; çünkü Allah'ımıza[1] mezmur okumak, anmak[2] lütfunu istemek ve şükretmek[3] iyidir. **2***Rabb Yeruşalim'i[4] kuruyor ve İsrail'in[5] dışarı atılanlarını topluyor. **3***Yüreği[6] kırılmış olanlara iyilik veriyor, yaralarını sarıyor. **4***Yıldızları[7] sayıp tümünü adlandırıyor. **5*** Rabb'imiz[8] yüce ve gücü[9] çoktur ve bilgisinin[10] sınırı yoktur. **6***Rabb çaresizleri[11] yükseltiyor ve kötüleri yere kadar seriyor. **7***Rabbe şükrederek ilâhi okuyunuz, Allah'ımıza tanburla mezmur okuyunuz. **8***Göğü[12] bulutlarla kaplıyor, yeryüzü için yağmur hazırlıyor ve kırlarda ot bitiriyor. **9***Hayvanlara[13] ve bağıran karga[14] yavrularına yiyecek veriyor. **10***Atın[15] gücünden sevinmez ve insanın baldırından razı olmaz. **11***Rabb kendinden korkanlardan ve lütfundan ümitvar olanlardan razıdır. **12***Ey Yeruşalim! Rabbi an; ey Sion senin Allah'ına hamd et. **13***Çünkü senin kapılarının sürgülerini güçlendirdi ve içerde olan oğullarını kutlu kıldı. **14***Sınırlarına güvenlik[16] verip seni[17] buğdayın en iyisiyle doyuruyor. **15***Buyruğunu yeryüzüne gönderiyor[18] ve sözleri çabucak yerleşiyor. **16***Yapağı[19] gibi kar verip, kırağıyı gül gibi saçıyor. **17***Buzunu darmadağın ediyor. *"O"*nun soğuğuna kim dayanabilir? **18***Sözünü[20] göndererek onları eritiyor, rüzgârı estirdikçe sular akıyor. **19***Sözünü[21] Yakup'a[22] kanunlarıyla da işlerini İsrail'e veriyor. **20***Hiç bir[23] millete böyle yapmadı ve onlar yollarını bilmediler. Haleluya.

(1) Mez.92/1,**(2)**Mez.135/3,**(3)**Mez.33/1,**(4)**Mez.102/16, **(5)**Tes. 30/3, **(6)**Mez.51/17, İş.57/15, 61/1, Luk.4/18, **(7)**Bak Tek.15/5, İş.40/26, **(8)**I.Trhl.16/25, Mez.48/1, 96/4, 145/3, **(9)**Nahm.1/3, **(10)**İş. 40/28, **(11)**Mez. 146/8 ve 9, **(12)**Eyp.38/26 ve 27, Mez. 104/13 ve 14, **(13)**Eyp.38/41, Mez.104/27 ve 28, 136/25, 145/15, **(14)**Eyp.38/41, Mat.6/26, **(15)**Mez.33/16,17 ve 18, Hoş.1/7, **(16)**İş. 60/17 ve 18, **(17)**Tes.32/14, Mez.81/16,132/15, **(18)**Mez. 107/20, Bak Eyp. 37/12, **(19)**Eyp. 37/6, **(20)**15. Ayet, Bak Eyp.37/10, **(21)**Bak Ekl.45/9, Tes.33/2-4, 76/1, 78/5, 103/7, **(22)**Malh.4/4, **(23)**Bak Tes.4/32-34, Ekl.45/24, Rom.3/1 ve 2.

148. Mezmur: Tüm yaratıkları Rabbe hamd etmeye çağrı.

1*Haleluya! Rabbe göklerden hamd ediniz; *"O"*na yüksek yerlerde hamd ediniz. **2***Ey tüm melekleri[1] *"O"*na hamd ediniz; ey tüm yaratıkları *"O"*na hamd ediniz. **3***Ey güneş ile ay *"O"*na hamd ediniz; ey tüm ışık veren yıldızlar *"O"*na hamd ediniz. **4***Ey göklerin[2] göğü ve gökler[3] üstünde olan sular *"O"*na hamd ediniz. **5***Rabbin adına hamd etsinler; çünkü *"O"* buyurdu[4] ve onlar yaratıldılar. **6***Onları[5] sonsuzlar boyunca sarsılmaz yaptı; bir yasa koydu ve bozulmuyorlar. **7***Yeryüzünde Rabbe hamd ediniz; ey ejderha[6] ile tüm denizler. **8***Ateş, dolu, kar ve buhar; buyru-

ğunu dinleyen[7] kasırga; **9***Dağlar[8] ile tüm bayırlar, meyvadar ağaçlar ve tüm erz ağaçları. **10***Yabanıllar ile tüm hayvanlar, böcekler ile kanatlı kuşlar; **11***Dünya egemenleri ve tüm ümmetler; başkanlarla yeryüzünü yönetenlerin tümü; **12***Yiğitler ile evlenmemiş kızlar, yaşlılar ile çocuklar; **13***Rabb'in adına övgüler düzsünler; çünkü yalnız[9] *"O"*nun adı '*Yüce Egemen*'dir ve *"O"*nun övgüsü[10] gökler ile yerin üstündedir. **14***"O" kendi[11] halkının boynuzunu, tüm[12] sadık kullarını ve kendine[13] yakın bir kavim olan İsrailoğulları'nın gücünü yükseltti. Haleluya.

(1) Mez.103/20 ve 21, **(2)**I.Krl.8/27, II.Kor.12/2, **(3)**Tek.1/7. **(4)**Tek.1/1,6 ve 7, Mez.33/6 ve 9, **(5)**Mez.89/37, 119/90 ve 91, Yerm.31/35 ve 36, 33/25, **(6)**İş.43/20, **(7)**Mez.147/15-18, **(8)**İş.44/23, 49/13, 55/12, **(9)**Mez.8/1, İş.12/4, **(10)**Mez.113/4, **(11)**Mez.75/10, **(12)**Mez.149/9, **(13)**Efs.2/17.

149. Mezmur: Rabbi övmek için teşvik.

1*Haleluya! Rabb'e yeni ilâhi[1] ve sadıkların toplumunda *"O"*nun övgüsünü okuyun. **2***İsrail kendi[2] halkıyla sevinçli; Sion oğulları kendi egemenleriyle[3] sevinçten coşsun. **3***"O"nun[4] adına dansla övgüler; ve *"O"*na defle, tanburla ezgiler söylesinler. **4***Çünkü Rabb, kendi halkından hoşnut oluyor[5] ve çaresizleri[6] kurtarışıyla çekip alıyor. **5***Sadakat sahipleri şanla sevinsinler ve yatakları[7] üstünde ezgiler düzsünler. **6***Allah'ı yüceltmeleri ağızlarında ve iki yüzlü[8] kılıç ellerinde olsun. **7***Ta; ki milletlerden intikam alarak ümmetleri terbiye etsinler. **8***Onların yöneticilerini zincirle ve gözdelerini de demir bağlarla bağlasınlar; **9***Şöyle ki; yazılı[9] olan yargıyı onlara uygulasınlar. Tüm sadıklarının[10] şerefi budur. Haleluya.

(1) Mez.33/3, İş.42/10, **(2)**Bak Eyp.35/10, Mez.100/3, İş.54/5, **(3)**Zek.9/9, Matç21/5, **(4)**Mez.81/2, 150/4, **(5)**Mez.35/27, **(6)**Mez.132/16, **(7)**Eyp.35/10, **(8)**İbr.4/12, Vah.1/16, **(9)**Tes.7/1 ve 2, **(10)**Mez.148/14.

150. Mezmur: Rabbe müzik enstrümanlarıyla şükretmek için teşvik etmek.

1*Haleluya! Allah'a Tapınağında hamd ediniz; *"O"*na kudretinin işinde şükrediniz. **2***"O"na[1] büyük işleri için hamd edin ve *"O"*na yüceliğinin çokluğuna[2] göre şükredin. **3***"O"na boru sesiyle hamd edin; *"O"*na[3] santur ve tanbur ile şükredin. **4***"O"na def[4] ve danslarla hamd edin; *"O"*na kirişli[5] sazlar ve mızıkayla şükredin. **5***"O"na sesli[6] zillerle hamd edin; *"O"*na sevinç zilleriyle şükredin. **6***Her soluk sahibi Rabbe hamd etsin. Haleluya.

(1) Mez.145/5,6, **(2)**Tes.3/24, **(3)**Mez.81/2, 149/3, **(4)**Çıkş.15/20, **(5)**Mez.33/2, 92/3, 144/9, İş.38/20, **(6)**I.Trhl.15/16, 19 ve 28, 16/5, 25/1 ve 36.

SÜLEYMAN'IN MESELLERİ
(Özdeyişler)

1. Bölüm: 1)Meselin faydası, 7)Rabb'ten korkmak ve buyruğunu dinlemek için öğüt, 10)Günahkârlar tarafından yanlış yola yönlendirilmekten sakınmak, 20)Egemenliğin kendine uyum sağlanmamasından ötürü şikayeti, 24)Ve onu tanımayanlara uyarısı.

1*İsrail kralı Davut oğlu Süleyman'ın[1] özdeyişleridir: **2***Bilgeliği, terbiyeyi bilmek, anlayışlı sözleri kavramak; **3***Ve marifet[2] için gerekli olan terbiye; yani adalet, doğruluk ve hedefi bulmak için. **4***Bilgisizlere[3] öğreti ve gençlere ilimle düşünce vermek içindir. **5***Bilge[4] kişi dinleyip ilim arttırsın ve anlayışlı kimse tedbir öğrensin. **6***Tâ ki; ibret sözünü, sorunları, bilge kişilerin anlatışını ve derin[5] konuları anlasın. **7*** Rabb[6] korkusu ilmin başlangıcıdır; ama boş adamlar bilgeliği ve terbiyeyi küçümserler. **8***Ey oğlum! Babanın[7] öğretisini dinle ve annenin sözünü bırakma. **9***Çünkü onlar[8] senin başına lütuf tacı ve boynuna gerdanlık olacaktır. **10***Ey oğlum günahkârlar seni şaşırtmak isterlerse onlarla olma. **11***Eğer: Bizimle gel kan[10] için pusu kuralım ve suçsuz adam için gizli yerde hiç bir neden yokken bekleyelim. **12*****Haviye*** benzeri onları diri diri ve çukura[11] inenler yutulur gibi birden yutalım. **13***Her türlü değerli mal bulalım[*] evlerimizi çapul malıyla dolduralım. **14***Payımızı aramıza at; tümümüzün kesesi bir olsun, derlerse; **15***Ey oğlum! Onlarla[12] yola çıkma ve onların[13] işinden ayağını çek. **16***Çünkü[14] onların ayakları kötülüğe koşuyor ve kan dökmeye acele ediyor. **17***Gerçekten her kuşun gözleri önünde ağ boş yere kuruluyor. **18***Ama bunlar kendi kanları için pusuda oturuyor ve kendi canları için gizli yerde bekliyor. **19***Her[15] aç gözlünün işi böyledir; tamah kendi sahiplerinin canını alıyor. **20***Bilgelik[16] dışarıda bağırıyor ve meydanlarda sesini veriyor. **21***İzdihamlı yerlerin başında ve kapıların eşiğinde çağırıyor. Kentte kendi sözlerini söyleyip diyor ki; **22***Ey bilgisizler! Ne zamana dek bilgisizliği seveceksiniz? Ne zamana dek alaycılar onda sevinç bulacak ve aptallar ilimden nefret edecekler? **23***Sizi azarladığım için geri dönün. İşte ben[17] ruhumu sizin üzerinize dökecek ve size sözlerimi bildireceğim. **24***Mademki[18] ben çağırdım ve siz çekindiniz; elimi uzattım ve dikkat eden yoktu. **25***Ancak tüm[19] öğütlerimi reddettiniz; uyarılarımı dinlemediniz. **26***Ben[20] de belaya uğradığınızda gülecek ve korktuğunuzda alay edeceğim. **27***Korkunuz[21] sağanak gibi geldiğin-

de, belanız kasırga gibi yetiştiğinde ve size ürperti ile sıkıntı dokunduğunda; **28***O zaman[22] beni çağıracaklar ve duymayacağım. Beni arayacaklar; ama beni bulamayacaklar. **29***Mademki ilimden[23] nefret ettiler ve Rabb[24] korkusunu kabul etmediler. **30***Öğütlerimi[25] istemeyerek tüm uyarılarımı küçümsediler. **31***Onlar[26] kendi yollarının meyvesinden yiyecekler ve kendi düşünceleriyle doyacaklardır. **32***Çünkü bilgisizlerin bilgisizliği kendilerini öldürecek ve aptalların denmezliği kendilerini yok edecektir. **33***Ama[27] beni dinleyen güvenle duruyor ve bela[28] korkusunu duymayacaktır.

(1)I.Krl.4/32, B.10/1, 25/1, Vaiz 12/9, **(2)**B.2/1ve9, **(3)**B.9/4, **(4)**B.9/9, **(5)**Mez.78/2, **(6)**Eyüp 28/28, Mez.111/10, Vaiz 12/13, **(7)**B.4/1, 6/20, **(8)**B.3/22, **(9)**Tek.39/7ve diğ., Mez.1/1, Efs.5/11, **(10)**Yerm.5/26, **(11)**Mez.28/1, 143/7, **(*)**Bak Sül. Bilg.2/6 ile karş., **(12)**Mez.1/1, B.4/14, **(13)**Mez.119/101, **(14)**İş.59/7, Rom.3/15, **(15)**B.15/27, I.Tim.6/10, **(16)**B.8/1ve diğ., 9/3, Yuh.7/37, **(17)**Yoel 2/28, **(18)**İş.65/12, 66/4, Yerm.7/13, Zek.7/11, **(19)**Mez.107/11, 30.Ayet, Luk.7/30, **(20)**Mez.2/4, **(21)**B.10/24, **(22)**Eyüp 27/9, 35/12, İş.1/15, Yerm.11/11, 14/12, Hez.8/18, Mik.3/4, Zek.7/13, Yakb.4/3, **(23)**Eyp.21/14, 22.Ayet, **(24)**Mez.119/173,**(25)**25.Ayet, Mez.81/11, **(26)**Eyp.4/8, B.14/14, 22/8, İş.3/11, Yerm.6/19, **(27)**Mez.25/12ve13, **(28)**Mez.112/7.

2. Bölüm: 1)Bilgeliğin kendi isteklerine bağlılık vaad etmesi; 10)Onları kötülüklerden korumak, 20)ve iyilerin yollarını göstereceğine söz vermesi.
1*Ey oğlum eğer sözlerimi kabul ve buyruklarımı yanında[1] tutarsan. **2***Şöyle ki, kulağını bilgeliğe çevirirsin ve yüreğini anlayışa boğarsın. **3***Eğer anlayışı ister, aklı çağırırsan; **4***Eğer[2] onu gümüş gibi ister, gizli hazine gibi ararsan; **5***O zaman Rabb korkusunu anlayacak ve Allah bilgisini bulacaksın. **6***Çünkü[3] bilgeliği Rabb veriyor; ilim ve anlayış *"O"*nun ağzındadır. **7*** *"O"* doğrular için kurtuluş saklar; tam[4] salâhla yürüyenlere kalkandır. **8***Tâ ki; adalet yollarını anlatsın ve salihlerin[5] yolunu doğrultsun. **9***O zaman adalet ve doğruluğu ve her iyi yolu anlayacaksın. **10***Yüreğine anlayış girip canına ilim tatlı geldiğinde; **11***Akıl seni koruyacak ve anlayış seni[6] anlatacaktır. **12***Tâ ki; seni kötünün yolundan ve eğri adamın sözünden kurtarsın. **13***Onlar ki, karanlık[7] yollarında yürümek için hedef tahtalarını kaybettiler. **14***Kötülük[8] yapmakla seviniyorlar ve kötünün[9] eğriliğiyle coşuyorlar. **15***Onların[10] tuttuğu yol eğri ve caddeleri terstir. **16***Tâ ki; seni[11] fahişeden[+] övgü dolu sözlü[12] yabancı kadından kurtarsın. **17***O ki[13] gençliğinin eşini kaybetmiş ve Allah'ının andını unutmuştur. **18***Çünkü[14] onun evi ölüme ve yolları ölülere götürüyor. **19***Öyle kadına gidenlerin hiçbiri geri gelmez ve yaşam yollarına erişmez. **20***Tâ ki; iyilerin yolunda yürüyüp doğruların yollarını tutsun. **21***Çünkü[15] doğrular yerde yaşayacaklar ve kamiller orada kalacaklar. **22***Ama[16] kötüler yerden kaldırılacaklar ve zalimler oradan sökülüceklerdir.

(1)B.4/21, 7/1, **(2)**B.3/14, Mat.13/44, **(3)**I.Krl.3/9ve12, Yakb.1/5, **(4)**Mez.84/11, B.30/5, **(5)**I.Sam.2/9, Mez.66/9, **(6)**B.6/22, **(7)**Yuh.3/19ve20,**(8)**B.10/23,Yerm.11/15,**(9)**Rom.1/32, **(10)**Mez. 125/5, **(11)**B.5/20, **(+)**İbranice: Yabancı Kadından, **(12)**B.5/3, 6/24, 7/5, **(13)**Bak Malk.2/14ve15, **(14)**B.7/27, **(15)**Mez.37/29, **(16)**Eyüp 18/17, Mez.37/28, 104/35.

3. Bölüm: 1)İtaat, 2)Güven, 7)Alçakgönüllülük, 9)Doğruluk; 10)Ve teslim olmak konularında öğütler, 13)Bilgeliğin kutsal bir işaret olması, 19)Bilgeliğin eserleri, 21)İşleri, 27)İyiliği, 30)Ve güzelliği, 31)Bu konularda yüreklilik göstermek, 33)Kötülerin acı sonu.
1*Ey oğlum! Eğitimimi unutma ve yüreğin[1] öğütlerimi tutsun. **2***Çünkü onlar sana çok günler ve yıllar için, yaşam ile esenlik[2] katacak. **3***Acıman ve lütfun seni bırakmasın. Onları[3] boynuna bağla ve onları[4] yüreğinin levhası üzerine yaz. **4***Böylece[5] Allahın ve insanların gözünde lütufla güzel övgü bulacaksın. **5***Tüm[6] yüreğinle Rabbe güven ve kendi[7] aklına güvenme. **6***Tüm yollarında[8] *"O"*nu bil; *"O"* da senin[9] yollarını doğrultacaktır. **7***Kendi[10] gözünde bilgiç olma; Rabb'ten[11] kork ve kötülükten kaç. **8***Bu senin sinirlerine şifa ve kemiklerine[12] güç verecek. **9***Malının[13] ve ürünlerinin ilkinden vererek Rabb'i yücelt. **10***Ambarların[14] bereketle dolacak ve üzüm sıkma yerinden yeni şarap taşacak **11***Ey oğlum! Rabb'ten[15] öğrenimi küçümseme ve *"O"*nun azarlarından güçsüz kalma. **12***Çünkü Rabb sevdiğini döver; aynen[16] bir babanın oğlunu dövdüğü gibi. **13***Ne mutlu[17] o adam ki, bilgelik bulur ve o kişi ki anlayışlı olur. **14***Çünkü onun[18] değeri gümüş değerinden ve ürünü saf altından iyidir. **15***Madenden kıymetlidir ve tüm[19] arzu ettiği şeyler ona eş tutulamaz. **16*** *"O"*nun[20] sağ elinde çok günler ve sol elinde servet ve görkem var! **17*** *"O"*nun[21] yolları nimet yolları ve tüm yolları selamettir. **18***Ona yapışanlara yaşam[22] ağacıdır ve onu sıkı tutanlara kutlu olur. **19***Rabb[23] yeryüzünü bilgelikle donatmış ve gökleri akılla düzmüştür. **20***İlmi ile denizler yarılır ve bulutlar[24] çiğ damlatır. **21***Ey oğlum! Bunlar gözlerinin önünden gitmesinler, bilgeliği ve bilimi gözet. **22***Senin canına yaşam ve boynuna[25] ziynet[+] olacaklar. **23***O zaman[26] sen yolunda güvenle yürüyecek ve ayağın sürçmeyecektir.

24* Yattığında[27] korkmayacak ve uykun tatlı olacaktır. **25*** Ansızın[28] gelen felâketten ve kötünün yıkımı geldiği zaman ondan korkmayacaksın. **26*** Çünkü güvendiğin Rabb olacak ve ayağını tuzaktan *"O"* kurtaracaktır. **27*** İyilik[29] etmeye gücün varsa; gereksinimi olan kişiden esirgeme. **28*** Yanında varken: Komşuna[30]: Git! Yarın gel yine veririm, deme. **29*** Komşun senin yanında güvenle dururken; ona karşı kötülük düşünme. **30*** Bir adam sana kötülük yapmadan; hiç neden yokken[31] onunla çekişme. **31*** Zalim adamı[32] kıskanma ve onun yollarına asla alışma. **32*** Çünkü kötülük yapan kişi Rabb'in gözünde pis sayılır. Ama[33] *"O"* nun iyiliği doğrularadır. **33*** Rabb'in[34] laneti kötünün evindedir; ama iyilerin[35] evini kutlu kılar. **34*** Gerçekten[36] alay edenlerle *"O"* alay eder; ama alçakgönüllülere lütfeder. **35*** Bilge olanlar izzeti miras alacaklar; ama aptalların payı ancak utanç olacaktır.

(1) Tes.8/1, 30/16ve20, **(2)**Mez.119/165, **(3)**Çık.13/9, Tes.6/8, B.6/21, 7/3, **(4)**Yerm.17/1, II.Kor.3/3, **(5)**I.Sam.2/26, Luk.2/52, Res.İşl.2/47, Rom.14/18, **(6)**Mez.37/3ve5, **(7)**Yerm.9/23, **(8)**I.Trh.28/9, **(9)**Yerm.10/23, **(10)**Rom.12/16, **(11)**Eyp.1/1, B.16/6, **(12)**Eyüp 21/24, **(13)**Çık.22/29, 23/19, 34/26, Tes.26/2ve diğ., Malk.3/10 ve diğ., Luk.14/13, **(14)**Tes.28/8, **(15)**Eyüp 5/17, Mez.94/12, İbr.12/5ve6, Vah.3/19, **(16)**Tes.8/5, **(17)**B.8/34ve35, **(18)**Eyüp 28/13ve diğ., Mez.19/10, B.2/4, 8/11ve19, 16/16, **(19)**Mat.Mat.13/44, **(20)**B.8/18, I.Tim.4/8, **(21)**Mat.11/29ve30, **(22)**Tek.2/9, 3/22, **(23)**Mez.104/24, 136/5, B.8/27, Yerm.10/12, 51/15, **(24)**Tes.33/28, Eyüp 36/28, **(25)**B.1/9, **(+)**İbranice: Lütuf, **(26)**Mez.37/24, 91/11ve12, B.10/9, **(27)**Lev.26/6, Mez.3/5, 4/8, **(28)Mez.91/5, 112/7, (29)**Rom.13/7, Galt.6/10, **(30)**Lev.19/13, Tes.24/15, **(31)**Rom.12/18, **(32)**Mez.37/1, 73/3, B.24/1, **(33)**Mez.25/14, **(34)**Lev.26/14ve diğ., Mez.37/23, Zek.5/4, Malk.2/2, **(35)**Mez.1/3, **(36)**Yakb.4/6, I.Petr.5/5.

4. Bölüm: 1)Terbiyeyi kabul etmek, 5)Bilgeliği öğrenmek, 14)Kötülerin yolundan sakınmak, 20)İman, 23)Ve doğrulukla yaşamak konularında öğütler.

1* Ey[1] oğullar! Babanın öğüdünü dinleyin; akıllı olmak için dikkat edin. **2*** Çünkü size iyi öğreti veriyorum; öğütlerimi bırakmayın. **3*** Çünkü ben babama oğul ve annemin gözünde onun[2] biriciğiydim. **4*** Bana[3] öğreterek dedi ki: Yüreğin sözlerimi tutsun, buyruklarımı[4] kavrayıp yaşa. **5*** Bilgelik[5] ve akıl öğren; unutma ve ağzımın sözlerinden sapma. **6*** Onu bırakma o da seni bırakmayacak; Onu[6] sev ve seni koruyacaktır. **7*** En başta[7] bilgelik geliyor, bilgeliği öğren ve tüm öğrendiğin şeylerle beraber aklı öğren. **8*** Onu an[8] o da seni yükseltecek; ve onu kucakla o da seni aziz tutacaktır. **9*** O senin başına lütuf[9] tacı verecek ve güzellik tacıyla şereflendirecektir. **10*** Ey oğlum! Dinle ve sözlerimi kabul et; ömrünün[10] yılları uzayacak. **11*** Bilgelik yolunda seni öğrettim; yollarında seni hedefe doğru gezdirdim. **12*** Yürüdüğünde yolun[11] dar olmayacak ve koştuğunda[12] sürçmeyeceksin. **13*** Terbiyeyi sıkı tut. Onu bırakma, onu koru; çünkü yaşamın odur. **14*** Kötülerin gittiği[13] yolda gitme ve düzenbazların yollarında yürüme. **15*** Ondan sakın yanından geçme; ondan çekin ve geçiver; **16*** Çünkü[14] onlar kötülük yapmayınca uyumazlar; ve bir kimseyi düşürmezlerse uykuları kaçar. **17*** Çünkü kötülük ekmeğini yiyorlar ve zulüm şarabından içiyorlar. **18*** Ama[15] doğruların yolu parlayan[16] ışık gibidir ki, tam gün oluncaya dek artarak parıldar. **19*** Kötülerin yolu[17] ise karanlık gibidir; neden sürçeceklerini bilmiyorlar. **20*** Ey oğlum! Sözlerimi dinle ve kulaklarını sözlerime doğrult. **21*** Gözlerin[18] önünden gitmesinler, yüreğinde onları[19] sakla. **22*** Çünkü onları bulanlara yaşam ve tüm[20] bedenine iyiliktir. **23*** Tüm dikkatle yüreğini koru; çünkü yaşam kaynağı ondandır. **24*** Ağzının kötülüğünü at ve dudakların fesadını kendinden uzat. **25*** Gözlerin doğru baksın ve kirpiklerin kendi önüne doğru aksın. **26*** Ayağının yolunu düzelt ve tüm yolların değişmesin. **27*** Sağa[21] ve sola sapma. Ayağını kötülükten[22] geri çek.

(1) Mez.34/11, B.1/8, **(2)**I.Trh.29/1, **(3)**I.Trh.28/9, Efs.6/4, **(4)**B.7/2, **(5)**B.2/2ve3, **(6)**II.Sel.2/10, **(7)**Mat.13/44, Luk.10/42, **(8)**I.Sam.2/30,**(9)**B.1/9,3/22,**(10)**B.3/2,**(11)**Mez.18/36, **(12)**Mez. 91/11ve12,**(13)**Mez.1/1,B.1/10ve15,**(14)**Mez.36/4,İş.57/20, **(15)**Mat.5/14ve45,Filp.2/15,**(16)**II.Sam.23/4, **(17)**I.Sam.2/9, Eyüp18/5ve6,İş.59/9ve10,Yerm.23/12,Yuh.12/35,**(18)**B. 3/3ve21, **(19)**B.2/1, **(20)**B.3/8, 12/18, **(21)**Tes.5/32, 28/14, Yeş.1/7, **(22)**İş.1/16, Rom.12/9.

5. Bölüm: 1)Bilgeliğe katılmak, 3)Ve fahişeden uzak durmak, 15)Yetinmek ve namuslu olmak için öğütler, 22)Kötülerin kötü sonu.

1* Ey oğlum bilgeliğimi dinle, anlayışıma kulağını çevir. **2*** Tâ ki; bilgiyi kavrayasın ve dudakların ilmi[1] saklasın. **3*** Çünkü[2] fahişenin dudaklarından bal damlıyor ve onun damağı yağdan[3] yumuşaktır. **4*** Ama onun sonu pelin[4] gibi acı ve iki[5] ağızlı kılıç gibi keskindir. **5*** Onun[6] ayakları ölüme iniyor, adımları ***Haviye***'ye erişiyor. **6*** Yaşam yollarını asla düşünmeyesin diye, gidişi dolaşıktır ve nereye gittiğini bilemezsin. **7*** Şimdi ey oğullar! Beni dinleyin ve ağzımın sözlerinden sapmayın. **8*** O kadından yolunu uzak tut ve onun evinin kapısına yaklaşma. **9*** Sakın güvencini başkalarına ve yıllarını acımasız olana veresin. **10*** Sakın yabancılar senin malından doysunlar ve emeğin gariplerin evinde kalsın. **11*** Senin sonunda; bedenin ve tenin geçtiğinde bağırarak. **12*** Deme-

yesin ki, eğitimden[7] nasıl tiksindim ve yüreğim azarları[8] önemsemedi. **13*** Hocalarımın sözünü dinlemedim ve kulağımı öğretmenlerime eğmedim. **14*** Kalabalık ve toplum içinde nerdeyse her türlü belaya uğrayacaktım. **15*** Kendi sarnıcının suyundan ve kuyunda kaynıyan suyundan iç. **16*** Çeşmelerin dışarıya akan sular gibi meydanlara[+] dökülsün. **17*** Salt onlar senin olsun ve seninle beraber başkaların olsun. **18*** Çeşmen kutlu *(mübarek)* olsun ve gençliğinde[9] aldığın eşinle[§] sevin. **19*** O senin[10] sevgili geyiğin ve güzel ceylanın olsun. Her zaman onun memeleriyle yetin ve her an onun sevgisiyle coş. **20*** Ey oğlum! Niçin başka kadınla[11] coşasın ve yabancı kadını kucaklayasın? **21*** Çünkü[12] insanın yolları Rabb'in gözleri[*] önündedir ve onun her gidişini biliyor. **22*** Kötüyü[13] kendi kötülüğü tutacak ve günahının kemendiyle yakalanacaktır. **23*** Terbiye olmadığından[14] ölecek ve boş yaşamından yolu şaşacaktır.

(1) Malk.2/7,**(2)**B.2/16,6/24,**(3)**Mez.55/21,**(4)**Vaiz7/26, **(5)**İbr. 4/12,**(6)**B.7/27,**(7)**B.1/29,**(8)**B.1/25,12/1,**(+)**Veya: Dökülsün mü?, **(9)**Malk.2/14, **(10)**Bak.Neş.Neş.2/9, 4/5, 7/3, **(11)**B.2/16, 7/5, **(12)**II.Trh.16/9, Eyüp 31/4, **(*)**Bak Ekl.23/27-30, 34/21, B.15/3, Yerm.16/17, 32/19, Hoş.7/2, İbr.4/13, **(13)**Mez.9/15, **(14)**Eyüp 4/21, 36/12, **(§)**Bak.Ekl.36/26.

6. Bölüm: 1)Kefalet, 6)Tembellik ve 12)Zararlı davranıştan çekinmek, 16)Rabbe iğrenç olan yedi şey!, 20)İtaatten doğan bereketler, 25)Zinadan gelen kötülükler.

1* Ey oğlum! Eğer[1] dostun için kefil oldun; yabancı birine elini verdinse. **2*** Ağzının sözleriyle tuzağa düştün ve ağzının sözleriyle tutuldun. **3*** Ey oğlum şimdi bunu yap ve kendini*(nefsini)* kurtar; çünkü dostunun eline düştün. Git dostuna alçakgönüllükle ona yalvar. **4*** Gözlerin[2] ağırlaşmasın ve kirpiklerinle uyuklama. **5*** Avcının elindeki ceylan ve kuşçunun elindeki kuş gibi kendini kurtar. **6*** Ey tembel karıncaya[3] git; onun yollarını gör de bilgelik*(hikmet)* öğren. **7*** Çünkü onun başbuğu, askeri ve yöneteni yok iken; **8*** Yiyeceğini yazın biriktirir ve ürününü hasat zamanı toplar. **9*** Ey! Tembel ne[4] zamana dek yatacak ve uykundan ne zaman uyananacaksın? **10*** Azıcık uyku, azıcık uyuklama; ve yatmak için azıcık eli el üstüne koyma derken. **11*** Senin[5] yoksulluğun bir uğru gibi ve gereksinimin bir silahşör gibi gelir. **12*** Yaramaz kişi ve kötü adam ağız eğriliğiyle davranır. **13*** Gözleriyle[6] işaret eder, ayaklarıyla söyler ve parmaklarıyla gösterir. **14*** Yüreğinde eğrilik var, her an[7] kötülük düşünür ve her zaman düşmanlık[8] eder. **15*** Bu yüzden belası ansızın gelecek, ansızın kırılacak[9] ve kurtuluş[10] bulmayacak. **16*** Rabb bu altı şeyden nefret ediyor; ve yedincisinden tiksiniyor. **17*** Yüceden[11] bakan gözler, yalancı[12] dil, günahsız[13] kan döken eller; **18*** Kötü[14] düşünce çıkaran yürek, kötülüğe[15] çabuk koşan ayaklar; **19*** Yalan[16] söyleyen yalancı tanık ve kardeşler[17] arasına kötülük eken adam. **20*** Ey[18] oğlum! Babanın sözlerini dinle ve annenin öğretisini bırakma. **21*** Onları[19] yüreğine yerleştir ve onları boynuna bağla. **22*** Yürüdüğünde onlar sana yol göstersin[20] uyuduğunda seni[21] beklesin ve uyandığında seninle konuşsun. **23*** Çünkü[22] buyruk ateş ve öğreti ışıktır ve terbiyecinin azarları yaşam yoludur. **24*** Tâ ki[23] seni kötü kadından, övücü sözlü yabancı kadının dilinden korusun. **25*** Yüreğinde[24] onun güzelliğini arzulama ve seni kendi kirpikleriyle tahrik*(cenup)* etmesin. **26*** Çünkü[25] zina eden kadının sebebiyle; adam bir dilim ekmeğe bile muhtaç olur ve kocası[26] olan kötü kadın değerli[27] canı avlar. **27*** Bir adam koynuna ateş alır da gömleği yanmaz mı? **28*** Bir kimse korlar üzerinde gezer de ayakları yanmaz mı? **29*** Komşusunun eşiyle yatan da böyledir; ve ona dokunan kişi suçsuz olmaz! **30*** Hırsız açken, karnını doyurmak için hırsızlık ettiğinde aşağılanmaz[+] **31*** Ama yakalandığında yedi[28] kat ödeyecek ve evinde neyi varsa verecektir. **32*** Kadınlarla zina edenin aklı[29] noksandır. Bu eylemi yapan kendi canını yok ediyor. **33*** Dövülür, aşağılanır ve utancı yok olmuyor! **34*** Çünkü kocanın sınırı kıskançlıktır; ve intikam gününde acımıyor! **35*** Hiç bir parayı kabul etmez ve rüşveti çoğaltsan da razı olmaz.

(1)B.11/15, 17/18, 20/16, 22/26, 27/13, **(2)**Mez.132/4, **(3)**Eyüp 12/7, **(4)**B.24/33ve34, **(5)**B.10/4, 13/4, 20/4, **(6)**Eyüp 15/12, Mez.35/19, B.10/10, **(7)**Mik.2/1, **(8)**19.Ayet, **(9)**Yerm.19/11, **(10)**II.Trh.36/16, **(11)**Mez.18/27, 101/5, **(12)**Mez.120/2ve3, **(13)**İş.1/15, **(14)**Tek.6/5, **(15)**İş.59/7, Rom.3/15, **(16)**Mez.27/12, B.19/5ve9, **(17)**14.Ayet, **(18)**B.1/8, Efs.6/1, **(19)**B.3/3, 7/3, **(20)**B.3/23ve24, **(21)**B.2/11, **(22)**Mez.19/8, 119/105, **(23)**B.2/16, 5/3,7/5, **(24)**Mat.5/28, **(25)**B.29/3, **(26)**Tek.39/14, **(27)**Hez.13/18, **(+)**Veya: Ağmaz!, **(28)**Çık.22/1ve4, **(29)**B.7/7.

7. Bölüm: 1)Buyrukları tutmak ve bilgeliğe uymak, 6)Bir fahişenin tuzağına düşen eğlenceye düşkün bir genç, 24)Fahişeden sakınmak için öğüt.

1* Ey oğlum sözlerimi tut ve buyruklarımı[1] yanında sakla. **2*** Buyruklarımı[2] tut ve yaşayacaksın; öğretilerimi[3] gözbebeğin gibi koru. **3*** Onları[4] parmaklarına bağla ve onları yüreğinin üzerine yaz. **4*** Bilgeliğe kızkardeşimsin de ve aklı akraba diye çağır. **5*** Ta ki; seni fahişeden[5] çekici gözlü yabancı kadından korusun. **6*** Çünkü evimin penceresinden kafesimden baktım. **7*** Bilgisizler arasında baktım ki, aklı[6] noksan bir genç vardı. **8*** O,

akşam olup karanlık bastığında; gecenin karanlığında. **9***Sokakta[7] o kadının evinin köşesinden geçiyor ve onun evinin yolunu gözlüyordu. **10***İşte önüne fahişe kıyafetli ve yüreği hileli bir kadın çıktı. **11***[O yaygaracı[8] ve azgındır[9] ayakları kendi evinde durmaz; **12***Bir bakmışsın dışarıda, bir bakmışsın meydanlarda her köşe başında tuzak kuruyor.]. **13***Onu tutup öptü ve yüzü hiç kızarmadan dedi ki: **14***Esenlik kurbanlarım var, ben bugün adağımı yaptım. **15***Bu yüzden seni karşılamağa ve yüzünü aramağa çıktım; seni buldum. **16***Yatağımı örtülerle, Mısır'ın[10] işlemeli kumaşıyla donattım. **17***Yatağıma saf mür, öd ağacı ve tarçın serptim. **18***Gel sabaha dek sevişerek kendimizden geçelim; aşk yapıp zevk alalım. **19***Çünkü kocam evde değildir, uzak yola gitti. **20***Para kesesini yanına aldı ve ayın on dördünde evine dönecektir. **21***Birçok[11] kandırmacalar ile onu aldattı; dudaklarının[12] yaltaklanmasıyla onu döndürdü. **22***Mezbahaya giden öküz gibi ve suçunu çekmeye götürülen zincirli akılsız gibi; dosdoğru o kadının arkasına takıldı. **23***Nasıl ki bir kuş[14] kendi canı uğruna, anlamadan süratle tuzağa giderse; o da ciğerine ok girinceye kadar oraya gitti. **24***Şimdi ey oğullar! Beni dinleyiniz; ağzımın sözlerine kulak veriniz. **25***Yüreğin onun yollarına sapmasın ve onun izlerinde dolaşma. **26***Çünkü birçoklarını yaralayıp düşürdü ve onun öldürdüğü tüm insanlar güçlü kişilerdi[14]. **27***Onun[15] evi ***Haviye*** yollarıdır ve onlar ölümün*(aşk)* odalarına iniyorlar.

(1)B.2/1, **(2)**Lev.18/5, B.4/4, İş.55/3, **(3)**Tes.32/10, **(4)**Tes.6/8, 11/18, B.3/3, 6/21, **(5)**B.2/16, 5/3, 6/24, **(6)**B.6/32, 9/4ve16, **(7)**Eyüp 24/15, **(8)**B.9/13, **(9)**I.Tim.5/13, Bak Tit.2/5, **(10)**İş.19/9, **(11)**B.5/3, **(12)**Mez.12/2, **(13)**Vaiz 9/12, **(14)**Nehm.13/26, **(15)**B.2/18, 5/5, 9/18.

8. Bölüm: 1)Bilgeliğin şöhreti, 10)Değeri, 15)Gücü, 18)Zenginliği, 22)Ve sonsuzluğu; 32)Hikmette (*Bilgelikte*) duranın saadeti.

1*İşte bilgelik[1] bağırıyor ve akıl ses veriyor! **2***Yüksek yerlerin başında; yol üzerinde ve yolların bitişiğinde duruyor. **3***Kapıların yanında kentin önünde; kapıların girişinden çağırıp diyor ki: **4***Ey insanlar! Size sesleniyorum ve çağrım adem oğullarınadır. **5***Ey bilgisizler bilgi öğrenin; ey aptallar yüreğiniz anlayışlı olsun! **6***Dinleyin; çünkü[2] yüksek yaşamdan anlatacak ve ağzımın açılması doğru konular için olacaktır. **7***Çünkü ağzım hakikat söyleyecek; ama haksızlık dudaklarıma kirli olacak. **8***Ağzımın tüm sözleri doğrulukla ve onlarda bir eğrilik, kötülük yoktur. **9***Tümü anlayışlı kişinin önünde doğru ve ilimi bulanın yanında gerçektir. **10***Gümüşten ise terbiyemi kabullenin ve ilmi saf altına yeğleyin. **11***Çünkü[3] bilgelik pırlantalardan iyidir ve tüm arzulanacak şeyler ona eşit değildir. **12***Ben bilgelik ve basiret ile duruyor ve ilmin tedbirlerini buluyorum. **13***Rabb[4] korkusu kötülükten tiksinmektir. Ben gurur[5] dik başlılık, kötü yol ve düzenbaz[6] ağızdan tiksiniyorum. **14***Öğüt ve sağlamlık benimdir; ben akılım ve güç[7] benimdir. **15***Benimle[8] melekler egemen ve beyler doğrulukla yargılar. **16***Benimle başkanlar, saygın kişiler ve dünyayı yönetenler egemendirler. **17***Ben[9] beni sevenleri seviyorum; ve beni[10] erken arayanlar beni buluyor. **18***Benim yanımda servet[11] ve izzet; değerli mallarla doğruluk vardır. **19***Benim semerem[12] altından, saf altından ve ürünüm saf gümüşten iyidir. **20***Ben iyilik yollunda; adalet pınarlarının ortasındayım. **21***Tâ ki, beni sevenlere miras olmak üzere mallar vereyim. Ve onların hazinelerini doldurayım. **22***Rabb(***Yehovah***) yollarının[13] başlangıcında; büyük işlerinden önce bana sahipti. **23***Ben[14] sonsuz öncelikten; yeryüzü daha olmadan önce mesholundum. **24***Denizler henüz yokken; çok su pınarları olmadan önce ben doğmuştum. **25***Dağlar[15] yerleştirilmeden önce; tepelerden daha önce ben doğmuştum. **26***Daha yeri, kırlarını ve dünyanın ilk toprağını yapmadan önce; **27***Gökleri hazırladığında ve denizlerin yüzü üzerine gök kubbeyi koyduğunda ben oradaydım. **28***Yukarıdan bulutları güçlendirdiğinde, engin denizin kaynaklarını sağlam kıldığında; **29***Denize[16] suların kendi buyruğuna karşı galmemesi için sınır koyduğunda ve yerin[17] temelini bıraktığında; **30***Ben[18] *"O"*nun yanında yapıcıydım; her gün[19] sevinciydim ve her an *"O"*nun yanında seviniyordum. **31***Ben dünyada; *"O"*nun yeryüzünde sevinç içindeydim ve sevincim[20] Adem oğulları ileydi. **32***Şimdi ey oğullar beni dinleyin! Çünkü yollarımı[21] tutanlara ne mutlu. **33***Terbiyeyi dinleyerek bilge olun ve onu kınamayın. **34***Ne mutlu[22] o adam ki beni dinliyor, her gün kapılarımda uyanık duruyor ve kapı eşiğimi gözetiyor. **35***Çünkü beni bulan yaşam bulur ve Rabb'in[23] lütfuna hak kazanır. **36***Ama bana karşı suç işleyen kendi[24] canına zarar veriyor; ve tüm benden nefret edenler ölümü seviyor.

(1)B.1/20,9/3,**(2)**B.22/20,**(3)**Eyüp28/15vediğ.,Mez.19/10, 119/127,B.3/14,15,4/5ve7,16/16, **(4)**B.16/6,**(5)**B.6/17, **(6)**B.4/24, **(7)**Vaiz7/19,**(8)**BakDan.2/21,Rom.13/1,**(9)**I.Sam.2/30, Mez.91/14,Yuh.1/5,**(10)**Yakb.1/5,**(11)**B.3/16,Mat.6/33, **(12)**B.3/14ve10.Ayet,**(13)**B.3/19,Yuh.1/1,**(14)**Mez.2/6, **(15)**Eyüp 15/7ve8,**(16)**Tek.1/9ve10,Eyüp38/10ve11,Mez.33/7,104/9,

Yerm.5/22,**(17)**Eyüp38/4,**(18)**Yuh.1/1,2ve18, **(19)**Mat .3/17, Kols.1/13,**(20)**Mez.16/3,**(21)**Mez.119/1ve2,128/1ve2, Luk.11/28, **(22)**B.3/13ve18, **(23)**B.12/2, **(24)**B.20/2.

9. Bölüm: 1)Bilgelik şöleni, 4)Ve halkı ona davet etmesi, 13)Eğlenceye düşkün kadından çekinmek. **1***Bilgelik kendi[1] evini kurdu ve yedi direğini yonttu. **2***Hayvanlarını[2] boğazladı, şarabını[3] hazırlayıp sofrasını düzenledi. **3***Hizmetçi kadınları[4] gönderdi; kentin[5] yüksek yerlerinde sesleniyor[6]. **4***Her kim[7] bilgisizse buraya gelsin ve aklı noksan olana diyorum ki; **5***Gelin[8] yemeğimden yeyin ve hazırladığım şaraptan için. **6***Bilgisizliği bırakın ki yaşayasınız ve aklın yolunda yürüyün. **7***Bilgiyle eğleneni azarlayan utanç bulur ve kötüyü azarlayan da lekeli olur. **8***Bilgiyle eğleneni[9] azarlama ki senden nefret etmesin; ama bilge kişiyi[10] azarla ve seni sevecektir. **9***Bilge sahiplerine öğüt ver, daha çok bilge olur ve doğruya öğret[11] ilmi artar. **10***Bilgeliğin[12] başlangıcı Rabb korkusudur ve Kutsalı'ı bimek akıllılıktır. **11***Çünkü[13] günlerin benimle çoğalacak ve yaşam yılların artacaktır. **12***Bilgeliğin[14] varsa o bilgelik senindir; eğer akılsız isen cezayı sen çekersin. **13***Boş kadın[15] yaygaracıdır, cahildir ve hiç bir şey bilmez. **14***Kendi evinin kapısında, kentin[16] yüksek yerlerinde sandalyede oturuyor. **15***Böylece yoldan geçip gidenlere: **16***'Her kim[17] bilgisiz ise buraya gelsin' diye çağırmak ve aklı noksan olana diyor ki: **17***'Çalınmış[18] sular tatlıdır, gizlice yenilen ekmek lezzetlidir' **18***Ama bilmiyor ki, orada[19] ölüler var ve onun davet ettiği kimseler ***Haviye***'nin derin yerlerindedir.

(1) Mat.16/18, Efs.2/20-22, I.Petr.2/5, **(2)**Mat.22/4, **(3)**5.Ayet, B.23/30, **(4)**Rom.10/15, **(5)**14.Ayet, **(6)**B.8/1ve2, **(7)**16.Ayet, Bak B.6/32,Mat.11/25, **(8)**2.Ayet, Neş.Neş.5/1, İş.55/1, Yuh.6/27, **(9)**Mat.7/6,**(10)**Mez.141/5,**(11)**Mat.13/12, **(12)**Eyp.28/28, Mez. 111/10,B.1/7,**(13)**B.3/2ve16,10/27,**(14)**Eyüp35/6ve7, **(15)**B.7/11, **(16)**3.Ayet, **(17)**4.Ayet, **(18)**B.20/17, **(19)**B.2/18, 7/27.

10. Bölüm: 1)Bu Bölümden yirmi dördüncü bölümün sonuna kadar çeşitli iyilikler ve kötülükler hakkında Süleyman'ın söylediği ezgiler.
Süleyman'ın Meselleri(Özdeyişler):
1*Akıllı[1] oğul babasını sevindiriyor; ama aptal oğul annesini üzüyor. **2***Kötülükle[2] dolu olan hazine bir yarar getirmez; ama[3] doğruluk ölümden kurtarır. **3***Rabb[4] salihin canını aç bırakmaz; ama kötüleri arzularından yoksun bırakır. **4***Tembelle[5] çalışan fakir olur; ama çalışkanların[6] eli zengindir. **5***Yazın biriktiren akıllı oğuldur; ürün zamanı uyuyan oğul utanç[7] getirir. **6***İyilerin başında bereketler var; ama kötülerin[8] ağzını zulüm kaplar. **7***Doğruların[9] anılması ne güzel; ama kötülerin adı çürüyor. **8***Yüreği bilge olan buyrukları kabul eder; ama dudakları[10] boş[*] olan yıkıma gider. **9***Hedefe[11] doğru yürüyen güvenle gidiyor; ama yollarından sapan belli oluyor. **10***Gözleriyle[12] işaret eden sıkıntı veriyor; ama dudakları[13] boş[*] olan yıkılıyor. **11***Doğruların[14] ağzı yaşam kaynağıdır; ama kötülerin[15] ağzını zulüm kaplıyor. **12***Nefret ve çekişme kavga getirir; ama sevgi[16] tüm hataları örter. **13***Anlayışlının dudaklarından bilgelik akar; ama aklı[17] noksan olanın arkasına değnek gerektir. **14***Bilge olanlar ilim yığıyor; ama boş sözlü insanlar yokluğa gidiyor[18] **15***Zenginin serveti güvenli kenttir[19] yoksulların düşüncesi ise kendilerinin ölümüdür. **16***Doğrunun işi yaşam içindir; kötünün eylemi günah içindir. **17***Terbiyeyi gözeten yaşam yollarındadır; ama uyarıları reddeden yolu şaşırır. **18***Nefret gizleyen yalancı dudaklardır ve iftira[20] eden ise boş kişidir. **19***Söz çokluğunda[21] kusur eksik olmaz; ama dudaklarını tutan akıllıdır[22] **20***Duğrunun dili saf gümüştür; kötülerin kalbinin kıymeti azdır. **21***Doğruların dudakları çok kişileri sevince boğuyor; ama boş*(sefihler)* adamlar akıl noksanlığında ölüyor. **22***Mal mülk[23] veren ancak Rabb'in bereketidir ve ona güçlük katmaz. **23***Kötülük[24] etmek aptala sevinçtir; ama bilgelik anlayışlı adam içindir. **24***Kötülerin[25] korktuğu şey başına geliyor; ama iyilerin[26] arzusu veriliyor. **25***Kötü[27] kasırga gibi gelip geçiyor; ama iyiliğin[28] temeli sonsuzluktur. **26***Sirke dişlere ve duman gözlere nasılsa; tembel adam da onu görenlere öyledir. **27***Rabb korkusu[29] günleri çoğaltıyor; ama kötülerin[30] yılları azalacaktır. **28***İyilerin ümidi sevinçtir; ama kötülerin[31] bekleyişi boşa çıkıyor. **29***Rabb'in yolları sağlam ve güçtür; ama kötülük[32] yapanlara ölümdür. **30***İyiler[33] sonsuza dek sarsılmayacak; ama kötüler yerde yaşamayacaklar. **31***Doğrunun ağzı bilgelikle gönenir; ama eğri dil kesilir. **32***İyi dudaklar[34] doğru olanı biliyor; ama kötülerin ağzı hiledir.

(1)B.15/20, 17/21ve25, 19/13, 20/3ve15, **(2)**Mez.49/6, B.11/4, Luk.12/19ve20, **(3)**Dan.4/27, **(4)**Mez.10/14, 34/9ve10, 37/25, **(5)**B.12/24, 19/15, **(6)**B.13/4, 21/5, **(7)**B.17/2, 19/26, **(8)**11.Ayet, Est.7/8ve9, **(9)**Mez.9/5ve6, 112/6, Vaiz. 8/10, **(10)**10.Ayet, **(11)**Mez.23/4, B.28/18, İş.33/15ve16, **(12)**B.6/13, **(13)**8.Ayet, **(*)**Osm."*Dudakları sefih*":Düşüncesizce konuşan; boşboğaz, çenesi düşük, **(14)**Mez.37/30,B.13/14,18/4, **(15)**Mez. 107/42, 6.Ayet, **(16)**B.17/9, I.Kor.13/4, I.Petr.4/8, **(17)**B.26/3, **(18)**B.18/7, 21/23, **(19)**Eyüp 31/24, Mez.52/7, B.18/11, I.Tim.6/17, **(20)**Mez.15/3, **(21)**Vaiz 5/3, **(22)**Yakb.3/2, **(23)**Tek. 24/35, 26/12, Mez.37/22, **(24)**B.14/9, 15/21, **(25)**Eyüp 15/21,

(26) Mez.145/19,Mat.5/6,I.Yuh.5/14ve15, **(27)**Mez.37/9 ve10, **(28)**30.Ayet, Mez.15/5, Mat.7/24ve25, 16/18, **(29)**B.9/11, **(30)**Eyüp 15/32ve33, 22/16, Mez.55/23, Vaiz 7/17, **(31)**Eyüp 8/13, 11/20, Mez.112/10, B.11/7, **(32)**Mez.1/6, 37/20, **(33)**Mez. 37/22ve29, 125/1, 25.Ayet, **(34)**Mez.37/30.

11. Bölüm: 1-31)Dindarların mutluluğu ve kötülerin yıkımı.
1*Hileli[1] terazi Rabb'in gözünde iğrençtir; ama doğru tartı *"O"*nun önünde değerdir. **2***Gurur[2] geldiğinde rezillik de geliyor; ama bilgelik alçakgönüllüler iledir. **3***Dürüstlerin[3] erdemliği kendilerine yol gösteriyor; ama dik başlıların kötülüğü kendilerini yok ediyor. **4***Gazap[4] gününde servet yarar sağlamaz; ama iyilik[5] ölümden kurtarır. **5***Doğruların iyiliği yolunu doğrultuyor; ama kötüler kendi kötülüğüyle düşüyor. **6***Doğruların iyiliği kendilerini kurtarıyor; ama asiler[6] kendi kötülükleriyle tutuluyor. **7***Kötü[7] adam öldüğünde, bekleyişi boşa çıkıyor ve kötülerin ümidi yok oluyor. **8***İyi kişi[8] sıkıntıdan kurtuluyor ve onun yerine kötü geliyor. **9***İki yüzlü[9] kendi ağzıyla komşusunu öldürüyor; ama doğrular ilimle kurtuluyor. **10***İyilerin[10] iyilikleriyle kentte şenlik olur; ama kötüler yok olduğunda sevinç sesi duyulur. **11***Doğruların[11] bereketiyle kentte kurtuluş olur; ama kötülerin ağzıyla yok olur. **12***Aklı noksan kişi komşusunu hor görüyor; ama anlayışlı adam susuyor. **13***Söz peşinde[13] koşan sırrı açıyor; ama ruhu sadık olan işi gizliyor. **14***Düzen olmadıkça kavim yıkılır; ama öğütçülerin çokluğunda kurtuluş vardır. **15***Yabancıya kefil[14] olan elbette belaya uğrar; ama kefaletten bıkan emin oluyor. **16***Letâfetli*(güzel)* kadın[15] şeref içindir; ve güç sahipleri mallar gösterir. **17***Acıyan[16] adam kendine iyilik ediyor; ama acımasıza kendi bedeni rahat vermiyor. **18***Kötü adam boşyere çalışıyor; ama doğruluk[17] eken kişi ücretinden emindir. **19***Doğrulukta yaşam olduğu gibi; kötülüğe uyan kendi ölümüne gidiyor. **20***Rabb kalbi kötü olanlardan iğreniyor; ama yolları doğru olanlardan hoşnut oluyor. **21***Kötüler[18] el ele verseler de cezadan kurtulamaz; ama doğruların[19] soyu kurtuluş buluyor. **22***Anlayışsız güzel kadın, domuzun burnunda olan altın halka gibidir. **23***Doğruların arzusu salt iyiliklerdir, ama kötülerin ümidinin sonucu gazaptır[20]. **24***Adam var ki, başını[21] eğer ve ona daha çok olur; ama adam var ki, gereğinden çok esirger ve gereksinime düşer. **25***İyilik[22] peşinde koşan bereketleniyor ve su verene[23] su veriliyor. **26***Buğday[24] depolayana halk lanet eder; ama onu[25] satanın başını kutsar. **27***İyilik eden iyilik bulur; ama[26] kötülük arayan ona kavuşur. **28***Malına, mülküne[27] güvenen yıkılıyor; ama iyiler[28] yeşil yaprak gibi filizleniyor. **29***Evini rahatsız eden kişi rüzgâra[29] kapılıyor; ve boş*(sefih)* adam yüreği anlayışlı olana hizmetçi oluyor. **30***Doğrunun ürünü '*Hayat Ağacı*'dır ve canlar[30] kazanan bilgelerdir. **31***Bakın[31] dünyada doğruluğa bile ceza veriliyor. Öyleyse kötü ve günahkâr nerede kalıyor?

(1) Lev.19/35ve 36, Tes.25/13-16, B.16/11, 20/10ve23, **(2)**B. 15/33, 16/18, 18/12, Dan.4/30ve31, **(3)**B.13/6, **(4)**B.10/2, Hez.7/19, Sef.1/18, **(5)**Tek.7/1, **(6)**B.5/32, Vaiz 10/8, **(7)**B.10/28, **(8)**B.21/18,**(9)**Eyüp 8/13, **(10)**Est.8/15, B.28/12ve28, **(11)**B.29/8, **(12)**Lev.19/16, B.20/19, **(13)**I.Krl.12/1ve diğ., B.15/22, 24/6, **(14)**B.6/1,**(15)**B.31/30,**(16)**Mat.5/7, 25/34ve diğ., **(17)**Hoş.10/12, Galt.6/8ve9, Yakb.3/18, **(18)**B.16/5, **(19)**Mez.112/2, **(20)**Eyp. 29/13,**(26)**Est.7/10,Mez.7/15ve16,9/15,16,10/2,57/6, **(27)**Eyp. 31/24,Mez.52/7,Mark.19/24,Luk.12/21,I.Tim.6/17, **(28)**Mez.1/3, 52/8,92/12,Yerm.17/8, **(29)**Vaiz 5/16, **(30)**Dan.12/3, I.Kor.9/19ve diğ., Yakb.5/20, **(31)**Yerm.25/29, I.Petr.4/17 ve 18.

12. Bölüm: 1-28)Bilgelerin ve akılsızların durumu.
1*Terbiyeyi seven bilgiyi seviyor ve azarlanmak istenmeyen aptaldır. **2***İyi adam[1] Rabb'in onayını alıyor; ama düzenbazı Allah yargılıyor. **3***İnsan kötülükle yücelmez; ama iyilerin[2] aslı sarsılmaz. **4***Erdemli[3] kadın kocasının tacıdır; ama utandıran kadın onun[4] kemiklerindeki çürüklük gibidir. **5***Doğruların düşüncesi gerçektir; ama kötülerin öğüdü hiledir. **6***Kötülerin[5] sözleri kan dökmek için pusudur; ama[6] doğruların ağzı onları kurtarıyor. **7***Kötüler[7] gidip yok oluyor; ama iyilerin evi ayakta kalıyor. **8***Yeteneğine göre insan öğülüyor ve yüreği[8] eğri olan aşağılanıyor. **9***Düşkün[9] olup da *'toprak işçisi'*[+] olan adam, öğülen; ama ekmeğe gereksinimi olandan iyidir. **10***Doğru[10] kişi hayvanını kayırır; ama kötülerin gönlü acımasızdır. **11***Toprağını[11] işleyen ekmeğe doyuyor; ama boş insana uyanın aklı[12] da boştur. **12***Kötü kişi kötülerin avına ortaktır; ama iyilerin aslı verimlidir. **13***Kötü[13] kişi kendi dudaklarının kötülüğüyle tuzağa düşüyor; ama[14] iyiler sıkıntıdan kurtuluyor. **14***İnsan[15] ağzının ürünü olan iyilikle doyuyor; ve kendi[16] elinin eylemiyle işi geri dönüyor. **15***Boş[17] adamın yolu kendine göre doğrudur; ama öğüt dinleyen kişi akıllıdır. **16***Boş[18] adamın öfkesi anında tepki verir; ama hakareti gizleyen akıllıdır. **17***Gerçeği[19] söyleyen adaleti; ama yalancı tanık hileyi ortaya çıkarır. **18***İnsan[20] vardır ki, sözleri kılıç gibi yaralıyor; ama bilgelerin dili şifa veriyor. **19***Sadakatli dudak sürekli durur; ama[21] yalancı dil bir an içindir. **20***Kötülük düşünenlerin yüreğinde hile var; ama esenlik için öğüt verenlerin sevinci olur.

21* Doğru kişi asla belaya uğramaz; ama kötüler üzüntüyle doludur. **22*** Rabb[22] yalancı dudaklardan iğreniyor; ama bağlılıkla çalışanlardan hoşnut oluyor. **23*** Akıllı[23] adam bildiğini gizliyor; ama aptalların yüreği ahmaklığını ilân ediyor. **24*** Çalışanların[24] eli yönetici oluyor; ama tembel bedavaya çalışıyor. **25*** İnsanın yüreğine[25] yerleşen keder onu çökertir; ama iyi sözler onu sevince boğar. **26*** Doğru kişi komşusunu yöneltir; ama[26] kötülerin yolları kendilerini şaşırtır. **27*** Tembel adam avını pişirmez; ama çalışkanın malı değerli olur. **28*** İyilik yolunda yaşam var ve *'onun işinde*[*] ölüm yoktur.

(1)B.8/35, **(2)**B.10/25, **(3)**B.31/23, I.Kor.11/7, **(4)**B.14/30, **(5)**B.1/11ve18, **(6)**B.14/3, **(7)**Mez.37/36ve37, B.11/21, Mat.7/24-27,**(8)**I.Sam.25/17,**(9)**B.13/7,**(+)**Veya:Kendi hizmetini gören, **(10)**Tes.25/4,**(11)**Tek.3/19,B.28/19,**(12)**B.6/32,**(13)**B.18/7, **(14)**II. Petr.2/9,**(15)**B.13/2,18/20, **(16)**İş.3/10ve11, **(17)**B.3/7, Luk.18/11, **(18)**B.29/11, **(19)**B.14/5, **(20)**Mez.57/4, 59/7, 64/3, **(21)**Mez.52/5, B.19/9,**(22)**B.6/17,11/20,Vah.22/15,**(23)**B.13/16, 15/2,**24)**B.10/4,**(25)**B.15/13,**(26)**İş.50/4,**(*)**Veya: Ama insanın yolları ölüme götürür .

13. Bölüm: 1-25)Bilge ve akılsız tutumlar.

1* Akıllı oğul babasının terbiyesini kabul eder; ama[1] biriyle eğlenen özür dilemez. **2*** İnsan[2] kendi ağzının getirisinden iyilik yer; ama zalimin canı zulüm yer, **3*** Ağzını[3] tutan canını koruyor; ama dudaklarını geniş açan yok oluyor. **4*** Tembelin[4] canı arzu ederse hiçbir şey bulmaz; ama çalışkanın canı semizlenir. **5*** Doğru kişi yalan sözden iğreniyor; ama kötü adam iğrençtir ve utanca gidiyor. **6*** Doğru[5] yolu olanları iyilik anlatıyor; ama kötülük günahkârı yok ediyor. **7*** Hiçbir[6] şeyi yok iken kendini zengin gösteren var; ama çok malı varken kendini yoksul gösteren de var. **8*** İnsanın canının kurtuluşu kendi servetidir; ama yoksul azar işitmez. **9*** Doğruların ışığı aydınlıktır; ama kötülerin[7] ışığı karanlıktır. **10*** Gururdan ancak kavga çıkar; ama öğüdü kabul edenlerde bilgelik vardır. **11*** Haksız[8] yolla gelen zenginlik gelip geçiyor; ama eliyle toplayan çoğaltıyor. **12*** Geciken ümit yüreği hasta ediyor; ama tamamlanmış[9] arzu '*Hayat Ağacıdır*'. **13*** Sözle[10] alay eden yok olur; ama buyruktan korkan ödül kazanır. **14*** Bilge[11] olanların öğretisi hayat çeşmesidir; onunla insan ölümün[12] kementlerinden kurtulur. **15*** Mükemmel anlayış lütuf gösterir; ama hainlerin yolu sarptır. **16*** Her akıllı[13] adam bilgi ile çalışıyor; aptal ise akılsızlığını sergiler. **17*** Kötü haberci belaya uğrar; ama sadık[14] elçi şifadır. **18*** Terbiye olmak istemeyen yoksulluk ve utanca düşer; ama azarı[15] dinleyen şeref bulur. **19*** Arzunun[16] yerine gelmesi cana hoş geliyor ve kötülükten çekinmek aptallara iğrenç geliyor. **20*** Bilgelerle gezen bilgelik kazanır; ama boş*(sefih)* insanlarla arkadaş olan kötü olur. **21*** Günahkârlara[17] bela geliyor; ama doğrulara iyi yanıt veriliyor. **22*** İyi adam torunlarına miras bırakır; ama günahkârın[18] malı doğru kişi için saklanılır. **23*** Yoksulların[19] ektikleri toprakta yiyecek boldur; ama insan vardır ki haksızlıkta yok olur. **24*** Dikenini[20] esirgeyen oğluna bön bakıyor; ama onu seven zamanında terbiye ediyor. **25*** Doğru[21] adam doyuncaya dek yiyor; ama kötülerin karnı aç kalıyor.

(1)I.Sam.2/25,**(2)**B.12/14,**(3)**Mez.39/1,B.21/23,Yakb.3/2, **(4)**B. 10/4, **(5)**B.11/3,5ve6, **(6)**B.12/9, **(7)**Eyp.18/5ve6, 21/17, B.24/20, **(8)**B.10/2, 20/21, **(9)**19.Ayet, **(10)**II.TRh.36/16, **(11)**B.10/11, 14/27, 16/22, **(12)**II.Sam.22/6, **(13)**B.12/23, 15/2, **(14)**B.25/13, **(15)**B.15/5ve31,**(16)**12.Ayet,**(17)**Mez.32/10, **(18)**Eyp.27/16ve17, B.28/8, Vaiz 2/26, **(19)**B.12/11, **(20)**B.19/18, 22/15, 23/13, 28/15ve17, **(21)**Mez.34/10, 37/3.

14. Bölüm: 1-35)İnsan yaşamında gerçek bilgeliği (*Hikmeti*) yüceltin.

1* Akıllı[1] kadın evini[2] kuruyor; ama zevke düşkün kadın, onu eliyle yıkıyor. **2*** Hedefe yönelen Rabb'ten korkuyor; ama[3] yolu eğri olan onu küçümsüyor. **3*** Boş*(sefih)* kişinin ağzında gurur değneği var; ama[4] bilgenin dudakları onu gizliyor. **4*** Hayvanların olmadığı yerde ahır temiz kalıyor, ürünün çokluğu ise öküzün gücüyle oluyor. **5*** Doğru[5] tanık yalan söylemez; ama yalancı tanık ağzından yalanlar dökülüyor. **6*** Alaycı bilgeliği arzulamasına rağmen bulamaz; ama[6] anlayışlıya ilim kolaydır. **7*** Aptal[7] adamın yanından git; mademki dudaklarında ilim bulunmaz. **8*** Aklın bilgisi kendi yolunu anlamaktır ve aptallarınki hiledir. **9*** Boş insanlar günahla alay ediyor; ama güvenirler arasında iyilikle lütuf var. **10*** Yüreğimiz kendi sorununu biliyor ve hiçbir yabancı onun sevincine katılmaz. **11*** Kötülerin[8] evi yıkılıyor; ama iyilerin çadırı çiçekleniyor. **12*** Yol[9] vardır ki insana doğru görünüyor; ama onun[10] sonu ölüm yollarıdır. **13*** Gülerken bile yüreğimiz sıkılıyor ve sevincin[11] sonu kederdir. **14*** Kötü yürek kendi[12] yollarından; iyi adam ise kendi yanında olandan doyar. **15*** Safdil her söze inanıyor; ama akıllı kendi adımlarına dikkat ediyor. **16*** Bilge[13] olanlar korkup kötülükten sakınıyor; ama aptal gururla kendine güveniyor. **17*** Çabuk öfkelenen akılsızca davranıyor ve düzenbaz adamdan da nefret ediliyor. **18*** Temiz dilli olanlar akıllılığın mirasçılarıdırlar; ama akıllılar il-

imle taçlanıyorlar. **19*** Kötüler iyilerin önünde ve iyiler doğruların kapıları yanında yere kapanıyorlar. **20*** Yoksullardan[14] kendi komşusu bile bıkıyor; ama zenginin dostları çok oluyor. **21*** Komşusuyla eğlenen günah işliyor ve çaresize[15] acıyana ne mutlu. **22*** Gerçekten kötülük düşleyenler sapkınlığa düşüyor; ama iyilik düşünenlere lütuf ve hakikat oluyor. **23*** Her emekte menfaat var; ama boşyere söylenen sözler yoksulluğa itiyor. **24*** Bilgelerin tacı onların servetidir; ama akılsızların sunduğu boştur. **25*** Doğru[16] tanık canlar kurtarıyor; ama düzenbazın ağzından yalanlar dökülüyor. **26*** Rabb korkusunda güçlü güven vardır ve çocuklarına sığınak oluyor. **27*** Rabb[17] korkusu yaşam kaynağıdır; insan onunla ölüm kemendinden kurtulur. **28*** Halkın kalabalığı kralın şanınını gösteriyor ve toplumun yitirilmesi kralın güçsüzlüğüne sebep oluyor. **29*** Geç öfkelenenin[18] aklı çoktur; ama çabuk öfkelenen boştur. **30*** Rahat yürek bedende yaşam kaynağıdır; ama kıskançlık[19] kemiklerin[20] çürüklüğüdür. **31*** Yoksulu[21] ezen yaratıcısını[22] küçültür; ama yoksula acıyan *"O"*nu yüceltir. **32*** Kötü kendi kötülüğüyle atılır; ama doğrunun[23] ölümünde güveni vardır. **33*** Anlayışlı adamın yüreğinde bilgelik kararlaşıyor; ama aptalların[24] içinde olan biliniyor. **34*** Doğruluk bir milleti yükseltiyor; ama günah halka utanç veriyor. **35*** Kral[25] akıllı kuldan hoşnut oluyor; ama utanca neden olana öfkeleniyor.

(1)B.24/3,**(2)**Rut.4/1, **(3)**Eyp.12/4, **(4)**B.12/6, **(5)**Çık.20/16, 23/1, B.6/19, 12/17, 25.Ayet, **(6)**B.8/9, 17/24, **(7)**B.10/23, **(8)**Eyp.8/15, **(9)**B.16/25, **(10)**Rom.6/21, **(11)**B.5/4, Vaiz 2/2, **(12)**B.1/31, 12/14,**(13)**B.22/3,**(14)**B.19/7,**(15)**Mez.41/1,112/9, **(16)**5.Ayet, **(17)**B.13/14,**(18)**B.16/32,Yakb.1/19,**(19)**Mez.112/10, **(20)**B.12/4,**(21)**B.17/5,Mat.25/40,45ve46,**(22)**BakEyp. 31/15ve 16,B.22/2,**(23)**Eyp.13/15,19/26,Mez.23/4,37/37,II.Kor.1/9, 5/8, II.Tim.4/18,**(24)**B.12/16,29/11, **(25)**Mat.24/45 ve 47.

15. Bölüm: 1-33)Bilgelik iyilik getiriyor; akılsızlık günah ve hastalık veriyor.

1* Yumuşak[1] yanıt öfkeyi söndürüyor; ama sert[2] söz öfkeyi kabartıyor. **2*** Bilgelerin sözleri bilimi iyi gösteriyor; ama[3] aptalların ağzı sefehat akıtıyor. **3*** Rabbin[4] gözleri her yerde kötüleri ve iyileri gözetmektedir. **4*** Dilin esenliği '*Hayat Ağacı*'dır; ama dilin kötülüğü ruhun kırılmasıdır. **5*** Hovarda adam[5] babasının terbiyesini kınar; ama[6] azarı dinleyen akıllı olur. **6*** İyinin evinde çok hazineler var; ama kötünün birikiminde acı var. **7*** Bilgenin dudaklarından ilim yayılır; ama akılsızların yüreği öyle değildir. **8*** Kötülerin[7] kurbanı Rabb'in önünde pistir; ama doğruların duası *"O"*nun beğenisini alır. **9*** Kötünün yolundan Rabb tiksiniyor; ama doğruluğa[8] uyanı seviyor. **10*** Yolu[9] bırakana şiddetli bir terbiye var ve azardan[10] nefret eden yok olacak. **11*** ***Haviye***[11] ve ölüm Rabb'in önündedir; nerde kaldı ki Adem[12] Oğulları'nın yüreği? **12*** Alaycı[13] kendi öğretmenini sevmiyor ve bilgelerin yanına gitmiyor. **13*** Sevinçli[14] yürek yüzü parıldatıyor; ama kalbin[15] üzüntüsünden ruh kırılıyor. **14*** Anlayışlı yürek ilim öğreniyor; ama akılsızların ağzı eğlenceyle besleniyor. **15*** Sorunlu insanın tüm günleri problemlidir; ama[16] yüreği sevinçli olan sürekli şölendedir. **16*** Rabb[17] korkusuyla az şey, sıkıntıda olan çok şeyden*(hazineden)* daha güzeldir. **17*** Sevgi[18] olan yerde sebze yemeği, hoşnutsuzlukla yenilen besili sığırdan daha iyidir. **18*** Hiddetli[19] adam kargaşa çıkarır; ama geç öfkelenen kavgayı yatıştırır. **19*** Tembelin[20] yolu dikenli çit gibidir; ama doğruların yolu caddedir. **20*** Akıllı[21] oğul babasını sevindiriyor; ama akılsız adam annesine hakaret kaynağıdır. **21*** Aklı[22] noksan adama eğlence keyiftir; ama[23] anlayışlı adam mesleğini doğrultur. **22*** Öğütler[24] olmadıkça planlar boşa çıkar; ama danışmanların çokluğuyla düzene girer. **23*** İnsanın sevinci ağzının yanıtından belli oluyor; ve zamanında[25] söylenen söz ne güzeldir. **24*** Becerili[26] yaşam yolları yukarıya doğrudur. Tâ ki; aşağıdaki ***Haviye***'den çekinsin. **25*** Rabb[27] böbürlenenlerin evini yıkar; ama dul[28] kadının sınırını oynatmaz. **26*** Kötünün[29] düşünceleri Rabbin önünde iğretidir; ama[30] temiz olanların sözleri hoş sözlerdir. **27*** Yemeğe[31] düşkün olan evini acıya boğar; ama rüşvetten iğrenen yaşayacaktır. **28*** İyilerin vereceği yanıt[32] yüreğini onaylar; ama kötülerin ağzı kötülük saçar. **29*** Rabb kötülerden[33] uzaktır; ama doğru[34] olanların duasını dinliyor. **30*** Gözlerin ışığı*(nuru)* yüreği sevindiriyor ve iyi haber de kemiklere güç veriyor. **31*** Yaşam[35] nöbetini dinleyen kulak, bilgeler arasında bulunur. **32*** Eğitimi istemeyen kendi canını alçaltır ve öğüdü dinleyen akıl kazanır. **33*** Rabb korkusu[36] bilgelik eğitimcisidir ve ağırbaşlılık[37] görkemden önce geliyor.

(1) Hak.8/1-3, B.25/15, **(2)**I.Sam.25/10ve diğ., I.Krl.12/13, 14ve16, **(3)**28.Ayet, B.12/23, 13/16, **(4)**Eyp.34/21, B.5/21, Yerm.16/17,32/19,İbr.4/13,**(5)**B.10/1,**(6)**B.13/18,31.ve32. Ayetler, **(7)**B.21/27, 28/9, İş.1/11, 61/8, 66/3, Yerm.6/20, 7/22, Ams.5/22, **(8)**B.21/21,I.Tim.6/11,**(9)**I.Krl.22/8,**(10)**B.5/12,10/17, **(11)**Eyp. 26/6, Mez.139/8, **(12)**II.Trh.6/30, Mez.7/9, 44/21, Yuh.2/24, 25, 21/17, Res.İşl.1/24, **(13)**Ams.5/10, II.Tim.4/3, **(14)**B.17/22, **(15)**B.12/25, **(16)**B.17/22, **(17)**Mez.37/16, B.16/8, I.Tim.6/6,**(18)**B.17/1,**(19)**B.26/21,29/22, **(20)**B.22/5, **(21)**B.10/1, 29/3,**(22)**B.10/23, **(23)**Efs.5/15, **(24)**B.11/14, 20/18, **(25)**B.25/11, **(26)**Filp.3/20, Kols.3/1ve2, **(27)**B.12/7, 14/11, **(28)**Mez.68/5ve6,

146/9, **(29)**B.6/16ve18, **(30)**Mez.37/30, Bak.Ekls.28/29, **(31)**B. 11/19, İş.5/8, Yerm.17/11, **(32)**I.Petr.3/15, **(33)**Mez.10/1, 34/16, **(34)**Mez.245/18ve19, **(35)**5.Ayet, **(36)**B.1/7, **(37)**B.18/12.

16 Bölüm: 1-33)Allah insanların ne yaptığını gözlüyor.

1*Yüreğin[1] düşünceleri insana aittir; ama[2] dilin yanıtı Rabb'tendir. **2***İnsanın[3] tüm yolları kendi gözünde temizdir; ama ruhları[4] ölçen Rabb'tir. **3***İşini[5] Rabb'e bırak, düşüncelerin belirir. **4***Rabb[6] her şeyi kendi sonu için; kötüyü[7] de bela günü için yaptı. **5***Yüreği[8] gururlu olanların tümü Rabb'in gözünde pisliktir; elele[9] verseler de cezasız kalmayacaklar. **6***Lütuf[10] ve gerçeklikle günah bağışlanır ve Rabb[11] korkusuyla kötülükten sakınılır. **7***Rabb bir kişinin yollarından hoşnutsa; düşmanlarını onunla barıştırır. **8***Adaletle olan[12] az şey haksızlıkla olan çok şeyden daha iyidir. **9***İnsanın[13] yüreği kendi yolunu düzer; ama[14] onun adımlarını Rabb doğrultur. **10***Kralın dudaklarında ilham var ve onun ağzı doğru yargılar. **11***Doğru[15] kantar ve terazi Rabb'indir; ve torbanın her tartı taşı *"O"*nun içindir. **12***Kötü iş kralların gözünde pis şeydir; çünkü tahtı[16] adaletle korunuyor. **13***Temiz[17] dudaklar krallara hoş geliyor; ve doğru söyleyeni seviyor. **14***Kralın[18] öfkesi ölüme davet ediyor; ama akıllı adam onu yatıştırıyor. **15***Kralın yüzünün ışığında yaşam var ve onun[19] kabülü son[20] yağmur bulutu gibidir. **16***Bilgelik[21] öğrenmek altından ne denli iyidir ve bilgi öğrenmek gümüşten daha yeğdir. **17***Doğru insanların yolu kötülükten çekinmektir; kendi yoluna dikkat eden canını koruyor. **18***Yıkımdan önce[22] gurur ve ölümden önce dik başlı ruh olur. **19***Düşkünlerle alçak gönüllü olmak; dik başlılar ile çapul malı bölüşmekten yeğdir. **20***İşte! Akıllı olan iyilik buluyor ve Rabb'e güvenen[23] mübarek*(kutlu)* oluyor. **21***Yüreği bilge olana becerili deniyor ve tatlı dudaklar bal damlatıyor. **22***Bilgi kendi sahibine[24] yaşam kaynağıdır ama boş insanların terbiyesi boşluktur. **23***Bilgenin[25] yüreği ağzını üstad yapar ve dudaklarında bilgi arttırır. **24***Lütufla dolu sözler yemekle bal gibidir; cana tatlı ve kemiklere şifa gibidir. **25***Yol[26] var ki, insana doğru görünüyor; ama onun sonu ölüm yollarıdır. **26***Emek çeken[27] kimse kendisi için emek çekiyor; çünkü ağzı*(iştahı)* onu teşvik ediyor. **27***Kötüler kötülük araştırıyor; güya*(sanki)* dudaklarında yakan ateş vardır. **28***Eğri adam[28] kargaşa çıkarıyor; ama laf ebesi[29] dostlar ayırıyor. **29***Zorba adam yoldaşını[30] şaşırtıyor ve onu iyi olmayan yolda gezdiriyor. **30***Hile düşmanın için gözlerini kapıyor ve dudaklarını ısırarak kötülüğü tamamlıyor. **31***Saç[31] aklığı doğruluk yolunda ise; doğruluk tacıdır. **32***Geç[32] öfkelenen, zorbadan ve kendi ruhunu koruyan, şehir feth edenden daha iyidir. **33***Kura kucağa atılıyor ve onun her yargısı Rabb'tendir.

(1)9.Ayet,B.19/21,20/24,Yerm.10/23,**(2)**Mat.10/19ve20, **(3)**B. 21/2, **(4)**I.Sam.16/7, **(5)**Mez.37/5, 55/22, Mat.6/25, Luk.12/22, Filp.4/6, I.Petr.5/7, **(6)**İş.43/7, Rom.11/36, **(7)**Eyp.21/30, Rom.9/22, **(8)**B.6/17, 8/13, **(9)**B.11/21, **(10)**Dan.4/27, Luk.11/41, **(11)**B.14/16, **(12)**Mez.37/16, B.15/16, **(13)**I.Ayet, B.19/21, **(14)**Mez.37/23, B.20/24, Yerm.10/23, **(15)**Lev.19/36, B.11/1, **(16)**B.25/5,29/14,**(17)**B.14/35, 22/11,**(18)**B.19/12,20/2, **(19)**B. 19/12,**(20)**Eyp.29/23, Zek.10/1, **(21)**B.8/11,19, **(22)**B.11/2, 17/19, 18/12, **(23)**Mez.2/12, 34/8, 125/1, İş.30/18, Yerm.17/7, **(24)**B.13/14,14/27, **(25)**Mez.37/30, Bak.Mat.12/34, **(26)**B.14/12, **(27)**Bak B.9/12, Vaiz 6/7, **(28)**B.6/14ve19, 15/18, 26/21, 29/22, **(29)**B.17/9, **(30)**B.1/10ve diğ., **(31)**B.20/29, **(32)**B.19/11.

17. Bölüm: 1-28)Bilgelik ve aptallıkla ilgili ilginç sözler.

1*Huzur içindeki kuru[1] bir lokma ekmek; didişme ile olan bir ev dolusu kurbandan daha iyidir. **2***Özgüveni olan hizmetçi utangaç[2] oğulu yönetir ve kardeşler arasında miras payını alır. **3***Gümüş[3] için pota ve altın için olan ocak var; ama kalpleri deneyen Rabb'tir. **4***Kötülük yapan dudaktan okuyor ve yalancı da düzgün olmayan sözlere kulak kabartıyor. **5***Yoksul[4] ile eğlenen onun halkını küçük görür; ve belaya[5] sevinen cezasız kalmayacaktır. **6***Oğulların oğulları[6] yaşlıların tacıdır ve oğulların övüncü babalarındır. **7***İyi söz serseriye ve daha çok yalancı dudak beylere yakışmaz. **8***Ödül[7] *'onu kabul*[+] edenin gözünde değerli taşlar gibidir; her nereye dönse başarır. **9***Suçu[8] gizleyen özür arıyor; ama[9] sözü yineleyen gerçek dostu ayırıyor. **10***Anlayışlı olanı azarlamak; aptalı yüz kez vurmaktan daha çok etkilidir. **11***Kötü insan ancak isyan ediyor ve ona acımasız asker gönderiliyor. **12***Yavrularından yoksun[10] bırakılmış ayı bir adamla karşılaşsın; ama zevki zamanı serseriyle karşılaşmasın. **13***İyiliğe[11] karşılık kötülük yapanın evinden bela eksik olmaz. **14***Ayrılığın başlangıcı biriken suyun bırakılmasına benziyor; şimdi sen ayrılıklar[12] güçlenmeden önce geri çekil. **15***Yaramaz[13] kişiyi aklayan ve doğruyu suçlu bulan; ikisinden de Rabb tiksinir. **16***Aptalın anlayışı olmadığı halde; bilgi öğrenimi için elindeki paradan ne yarar sağlar? **17***Dost[14] sürekli seviyor ve kardeş sıkıntı anı için doğmuştur. **18***Aklı[15] noksan olan adam elini uzatıyor ve dostu için kefil oluyor. **19***Kavga seven suçu da sever ve kapısını[16] yükselten yıkılışını arar. **20***Yüreği eğri olan iyilik bulmaz ve düzenbaz[17] dilli adam belaya düşer. **21***Akılsızı gönderen[18] kararsız olur ve serserinin babası se-

vinemez. **22*** Yüreğin[19] sevinci ilaç gibi yararlı oluyor; ezilmiş ruh[20] kemikleri kurutuyor. **23*** Kötü adam adalet yollarını[21] saptırmak için başkasının koynundan rüşvet alıyor. **24*** Anlayışlı[22] adamın önünde bilgelik vardır; ama aptalın gözleri yerin ucuna bakıyor. **25*** Akılsız[23] oğul babasına üzüntü ve onu doğurana sıkıntıdır. **26*** İyi[24] kişiden anafor almak ve hedefleri yüzünden şereflileri vurmak iyi değildir. **27*** Sözlerini[25] esirgeyen bilgedir ve ruhu yumuşak olan anlayışlıdır. **28*** Aptal bile sussa öğülür[26] ve dudaklarını kapayan ise şerefli olur.

(1)B.15/17, **(2)**B.10/5, 19/26, **(3)**Mez.26/2, B.27/21, Yerm.17/10, Malk.3/3,**(4)**B.14/31,**(5)**Eyp.31/29,Obad.12,**(6)**Mez.127/3, 128/3, **(7)**B.18/16,19/6, **(+)**İbranice:Onun sahibinin,**(8)**B. 10/12,**(9)**B.16/28, **(10)**Hoş.13/8, **(11)**Mez.109/4ve5, Yerm.18/20, Bak Rom. 12/17, I.Sel.5/15, I.Petr.3/9, **(12)**B.20/3, I.Sel.4/11, **(13)**Çık. 23/7, B.24/24, İş.5/23, **(14)**Rut 1/16, B.18/24, **(15)**B.6/1, 11/15, **(16)**B.16/18, **(17)**Yakb.3/8, **(18)**B.10/1,19/13,25.Ayet, **(19)**B.12/25,15/13ve15,**(20)**Mez.22/15,**(21)**Çık.23/8, **(22)**B.14/6, Vaz 2/14, 8/1, **(23)**B.10/1, 15/20, 19/13, 21.Ayet, **(24)**15.Ayet, B.18/5, **(25)**Yakb.1/19, **(26)**Eyüp 13/5.

18. Bölüm: 1-24)Arkadaşlık, güvenilirlik.

1* Keyfini aramak için ayrılan adam, her tedbire karşı çıkar. **2*** Akılsız anlayıştan hoşlanmaz; ancak yüreğinde olanı açıklamak ister. **3*** Kötülük geldiğinde hakaret, düşkünlük ve rezillik de gelir. **4*** İnsanın ağzının sözleri derin sulardır[1] bilgeliğin çeşmesi[2] coşkun ırmaktır. **5*** Mahkemede doğruyu[3] haksız çıkarmak için kötüyü kayırmak iyi değildir. **6*** Akılsızın dudakları çekiştiriyor ve ağzı dayak davet ediyor. **7*** Akılsızın[4] ağzı ölümüne sebep oluyor ve dudakları canına tuzaktır. **8*** Söz[5] taşıyan kişinin sözü lokum gibidir ve midenin içine iniyor. **9*** İşinde ağır davranan[6] boş yere malını harcayanın kardeşidir. **10*** Rabbin adı[7] sağlam kaledir; doğru kişi ona koşar ve sığınır. **11*** Zenginin[8] serveti onun güvenli kentidir ve kendi gözünde yüksek kale gibidir. **12*** Yıkımdan[9] önce insanın yüreği gururlanıyor ve alçakgönüllü görkemden daha iyi oluyor. **13*** İşitmeden[10] önce yanıt vermek insana terbiyesizlik ve utançtır. **14*** İnsanın ruhu kendi isteğine direnç gösteriyor; ama ezilmiş ruhu kim kaldırabiliyor? **15*** Anlayışlı olan yürek bilgi öğreniyor ve bilgelerin kulağı ilim istiyor. **16*** İnsanın[11] hediyesi kendine yol açıyor ve onu büyüklerin önüne getiriyor. **17*** Davasına önce başlanan haklı görünüyor; ama muhalifi[(+)] gelir ve onu sözleriyle deşer. **18*** Kur'a çekişmeleri durdurur ve güçlüler arasında karar verir. **19*** İncinmiş kardeşin gönlünü yapmak güvenli kenti almaktan daha zordur ve çekişmeleri kale takozları *(sürgü)* gibidir. **20*** İnsan[12] midesini ağzının meyvesinden doyurur ve dudaklarının ürününden doyar. **21*** Yaşam[13] ve ölüm dilin kudretindedir ve onu sevenler onun meyvesini yerler. **22*** Eş bulan[14] iyilik buluyor ve Rabb'in lütfuna erişiyor. **23*** Yoksul rica ederek söylüyor; ama zengin sert yanıt[15] veriyor. **24*** *'Dostları olan adam*[(§)] dostlukla davranmalı ve kardeşinden[16] daha yakın dost vardır.

(1)B.10/11, 20/5, **(2)**Mez.78/2, **(3)**Lev.19/15, Tes.1/17, 16/19, B.24/23, 28/21, **(4)**B.10/14, 12/13, 13/3, Vaiz 10/12, **(5)**B.12/18, 26/22, **(6)**B.28/24, **(7)**II.Sam.22/3ve51, Mez.18/2, 27/1, 61/3ve4, 91/2, 144/2, **(8)**B.10/15, **(9)**B.11/2, 15/33, 16/18, **(10)**Yuh.7/51, **(11)**Tek.32/20, I.Sam.25/27, B.17/8, 21/14, **(+)**İbranice: Komşusu!, **(12)**B.12/14, 13/2, **(13)**Bak Mat.12/37, **(14)**B.19/14, 31/10, **(15)**Yakb.2/3, **(§)**Veya: Birçok dostları olan adam yıkılır, **(16)**B.17/17.

19. Bölüm: 1-29)Yoksulların sevinci, akılsızların utancı ve alaycıların tembelliği.

1* Doğruluğuyla[1] yürüyen yoksul, düzenbaz dudaklı akılsızdan iyidir. **2*** Hem de bir kimsenin ilimden habersiz olması iyi değildir. Ayaklarıyla acele eden kayar. **3*** İnsanın akılsızlığı yaşamını alt üst ediyor ve sonra da kalbi[2] Rabb'e karşı güceniyor. **4*** Servet[3] dostlar çoğaltıyor; ama yoksul kimse dostundan ayrılıyor. **5*** Yalancı[4] tanık cezasız kalmaz ve yalan sözler söyleyen kurtulmaz. **6*** Cömerdin[5] olurunu isteyen çok oluyor ve herkes[6] hediye verene dost olmak istiyor. **7*** Yoksulun[7] tüm kardeşleri onu iğneliyor ve ne kadar çok onun dostları ondan[8] uzaklaşıyor; boş sözler arkasına koşuyor. **8*** Bilgi öğrenen canını seviyor ve aklı tutan iyilik[9] buluyor. **9*** Yalancı[10] tanık cezasız kalmıyor ve yalan sözler söyleyen yok oluyor. **10*** Akılsıza görkem yakışmıyor ve ne kadar çok beyler yönetse bu kula[11] layık olmuyor. **11*** İnsanın[12] basireti öfkesini yatıştırıyor ve kabahati[13] gözardı etmek onun güzelliğidir. **12*** Kralın[14] öfkesi genç aslanın kükremesine benziyor; ama onun lütfu ot üzerine inen çiğ[15] gibidir. **13*** Akılsız[16] oğul babasına beladır ve dırdır eden kadın[17] ardı kesilmez damla gibidir. **14*** Ev[18] ve mal akrabalardan kalma mirastır; ama iyi[19] eş Rabb'tendir. **15*** Tembellik[20] uyuşukluk getiriyor ve onursamaz, aç[21] kalıyor. **16*** Buyruğu[22] gözeten canını gözetiyor; yollarına dikkat etmeyen ise ölüyor. **17*** Yoksula[23] acıyarak veren Rabb'e ödünç verir ve karşılığını Rabb ona öder. **18*** Ümit veren[24] oğlunu terbiye et ve sen kendin onun ölümüne sebep olma. **19*** Öfkesi çok olan adam ceza ödüyor; çünkü onu kurtarsan da yinelemelisin. **20*** Öğüdü dinle ve terbiyeyi kabul et; tâ[25] ki, geleceğinden emin olasın. **21*** İnsanın yüreğinin[26]

düşünceleri çoktur; ama değişmeden kalan Rab'bin dileğidir. **22***İnsanın şanı onun şefkatidir ve fakir yalancıdan iyidir. **23***Rabb[27] korkusu yaşam konusudur; onu kabul eden tok yatıyor ve belaya uğramaz. **24***Tembel[28] adam elini tabağa batırıyor ve onu ağzına bile döndürmüyor. **25***Alay eden[29] kişiyi sıkıştırdığında akılsız kimse akıllı[30] oluyor ve anlayışlıyı[31] azarladığında bilgiyi anlıyor. **26***Babasını yıkan ve annesine sıkıntı veren; utanç[32] ve hakaret getiren oğuldur. **27***Ey oğlum! Bilgili sözlerden saptıracak öğüdü dinlemekten sakın. **28***Kötü tanık doğruyu hor görüyor ve kötülerin[33] ağzı kötülüğü yutuyor. **29***Alay edenler için yargı ve akılsızların[34] arkası için dayak hazırlanmıştır.

(1)B.28/6,**(2)**Mez.37/7,**(3)**B.14/20,**(4)**9.Ayet,Çık.23/1, Tes.19/6 ve19,B.6/19,21/28,**(5)**B.29/26,**(6)**B.17/8,18/16,21/14, **(7)**B.14/20, **(8)**Mez.38/11, **(9)**B.16/20, **(10)**5.Ayet, **(11)**B.30/22, Vaiz10/6ve7,**(12)**B.14/29,Yakb.1/19,**(13)**B.16/32,**(14)**B. 16/14ve15,20/2,28/15,**(15)**Hoş.14/5,**(16)**B.10/1,15/20, 17/21ve25,**(17)**B.21/9ve19,27/15, **(18)**II.Kor.12/14, **(19)**B.18/22, **(20)**B.6/9,**(21)**B.10/4, 20/13,23/21,**(22)**Luk.10/28,11/28,**(23)**B. 28/27,Vaiz11/1,Mat.10/42,25/40,II.Kor.9/6-8,İbr.6/10, **(24)**B.13/24, 23/13, 29/17, **(25)**Mez. 37/37, **(26)**Eyp. 23/13, Mez. 33/10 ve 11, B.16/1 ve 9, İş.14/26 ve 27, 46/10, Res. İşl.5/39, İbr.6/17, **(27)**I.Tim. 4/8, **(28)**B.15/19, 26/13ve15, Bak Ekl.22/1,2, **(29)**B.21/11,**(30)**Tes.13/11,**(31)**B.9/8, **(32)**B.17/2, **(33)**Eyp.15/16, 20/12ve13, 34/7, **(34)**B.10/13, 26/3.

20. Bölüm: 1-30)Akılsızlık ve ihtiyatsızlığa karşı uyarılar.
1*Şarap alçaltıcı[1] içki kavgacıdır ve ona tutkun olan akıllı değildir. **2***Kralın[2] görkemi genç aslan kükremesine benziyor ve onu öfkelendiren kendi[3] canına hata etmiş oluyor. **3***Çekişmelerden[4] sakınmak insana şereftir ve her serseri kavgacı oluyor. **4***Tembel[5] kıştır, diye çift sürmez; ama ürün[6] zamanı dilenir ve bir şey bulmaz. **5***İnsanın[7] yüreğindeki düşünce derin sulardır; ama akıllı adam onu çıkarır. **6***İnsanların[8] birçoğu kendi iyiliklerini söylüyor; ama doğru[9] kişiyi kim bulabiliyor? **7***Olgunlukla[10] yürüyen doğru kişidir ve kendinden[11] sonra çocukları da mutlu olur. **8***Yargıç[12] kürsüsünde oturan kral gözleriyle her kötülüğü dağıtır. **9***Yüreğimi[13] temizledim günahımı bıraktım kim diyebilir? **10***İki türlü tartı taşı[14] iki türlü ölçek ikisi de Rabb'in önünde suçtur*(günahtır)*. **11***Bir çocuğun yaptığı bile; iyi veya doğru olup olmadığı işlerinden[15] belli oluyor. **12***Duyan[16] kulağı ve gören gözü ikisini de Rabb yaratmıştır. **13***Uykuyu[17] sevme ki, yoksul olmayasın; gözlerini aç ki, ekmekten doyasın. **14***Müşteri kötüdür, kötüdür diyor ve gittikten sonra da öğünüyor. **15***Altın ve çok pırlanta bulunur; ama bilge[18] dudaklar değerli cevherdir. **16***Yabancıya[19] kefil olanın giysisini al ve garip için kefil olandan rehin al. **17***Hileli olan[20] ekmek insana tatlı geliyor; ama sonunda ağzı kumla doluyor. **18***Gayeler[21] konuşmakla belli olur; ama sağlam öğütlerle[22] uğraş. **19***Dedikoducu[23] sırrı açar; ama dudakları ile[24] yaltaklananla antlaşma. **20***Babasına[25] ve annesine kötü söz*(sitem eden)* söyleyenin ışığı[26] koyu karanlıkta sönecektir. **21***Başlangıçta[27] aceleyle alınan mirasın sonu[28] bereketli olmaz. **22***Kötülüğe[29] karşılık vereyim deme; Rabbe uy[30] *"O"* seni kurtaracaktır. **23***İki türlü[31] tartı taşı Rabb'in önünde iğrençtir ve hileli terazi iyi değildir. **24***İnsanın[32] adımları Rabbtendir; öyleyse bir adam kendi yolunu nasıl anlayabilir? **25***Düşünmeksizin vakfetmek ve adağından[33] sonra gözlemek insana tuzaktır. **26***Bilge[34] kral kötüleri dağıtıyor ve üzerlerine çarkı döndürüyor. **27***İnsanın[35] canı Rabbin ışığıdır ve yüreğinin gizli yerlerini araştırır. **28***Lütufla[36] doğruluk kralı koruyor ve tahtı sevgiyle duruyor. **29***Gençlerin şanı onların gücüdür ve yaşlıların[37] şerefi ak saçlılıktır. **30***Yaralayan dayaklar ve yürek parçalayan darbeler kötüyü tasfiye eder.

(1) Tek.9/21, B.23/29ve30, İş.28/7, Hoş.4/11, **(2)**B.16/14, 19/12, **(3)**B.8/36, **(4)**B.17/14, **(5)**B.10/4, 19/24, **(6)**B.19/15, **(7)**B.18/4, **(8)**B.25/14, Mat.6/2, Luk.18/11, **(9)**Mez12/1, **(10)**II.Kor.1/12, **(11)**Mez.37/26, 112/2, **(12)**26.Ayet, **(13)**I.Krl.8/46, II.Trh.6/36, Eyp.14/4,Mez.51/5,Vaiz7/20,I.Kor.4/4,I.Yuh.1/8, **(14)**Tes.25/13vediğ.23.Ayet,B.11/1,16/11,Mik.6/10ve11, **(15)**Mat.7/16, **(16)**Çık. 4/11,Mez.94/9, **(17)**B.6/9,12/11,19/15, Rom.12/11,**(18)**Eyp.28/12ve16-19, B.3/15, 8/11, **(19)**B.22/26,27, 27/13,**(20)**B.9/17,**(21)**B.15/22, 24/6, **(22)**Luk.14/31, **(23)**B.11/13, **(24)**Rom.16/18,**(25)**Çık.21/17,Lev.20/9,Mat.15/4,**(26)**Eyp. 18/5ve6, B.24/20, **(27)**B.28/20, **(28)**Habk.2/6, **(29)**Tes.32/35, B.17/13, 24/29, Rom.12/17ve19, **(30)**II.Sam.16/12, **(31)**10.Ayet, **(32)**Mez.37/23,B.16/9,Yerm.10/23,**(33)**Vaiz5/4ve5, (34)Mez. 101/5ve diğ.8.Ayet, **(35)**I.Kor.2/11, **(36)**Mez.101/1, B.29/14, **(37)**B.16/31.

21. Bölüm: 1-31)Tanrı lûtfu insanın yüreğinin yolunu düzeltiyor.
1*Kralın yüreği Rabb'in elinde su arkları gibidir; hangi tarafa isterse onu çevirir. **2***İnsanın[1] her yolu kendi gözünde doğru görünüyor; ama[2] yürekleri ölçen Rabb'tir. **3***Adalet[3] ve dürüstlük yapmak Rabb'in önünde kurbandan daha çok değerlidir. **4***Gözleri[4] yüceltmek, yüreğin gururu ve kötülerin nuru*(ışığı)* günahtır. **5***Çalışkanın[5] düşünceleri bereket; ama acele eden kişi ancak yoksulluk getirir. **6***Yalancı[6] dil ile hazineler toplamak ölüm arayanların kovaladıkları boşluktur. **7***Kötülerin zulmü kendilerini yok ediyor; çünkü doğruluğu yapmaktan kaçıyor. **8***Suçlu adamın yolu dolaşıktır ve temiz adamın işi doğ-

rudur. **9***Dam[7] köşesinde oturmak kavgacı kadın ile büyük evde oturmaktan iyidir. **10***Kötünün[8] canı kötülüğe açıktır ve komşusu onun gözünde lütuf bulmaz. **11***Alaycı[9] cezaya uğrayınca cahil akıllanıyor; ve akıllı adam öğütle bilgi öğreniyor. **12***Kötüler gönülleri yüzünden yıkılıp gittiklerinde; adaletli olan, kötünün evinde dikkat ediyor. **13***Yoksulun[10] feryadına kulağını tıkayan, kendisi de bağıracak; ama duyan olmayacaktır. **14***Gizlice[11] verilen bahşiş öfkeyi ve koyna sokulan rüşvet de şiddetli gazabı yatıştırır. **15***Hakkın yapılması doğru kişiyi sevindiriyor; ama[12] kötülük yapanlara acı veriyor. **16***Akıllı yollarından sapan adam ölülerin cemaatine inecektir. **17***Zevke koşan muhtaç olur; şarap ile yağ seven de zengin olmaz. **18***İyiler[13] için kötüler ve dürüstlere karşı da hainler fidye olur. **19***Çölde yaşamak[14] çekilmez kavgacı bir kadından daha iyidir. **20***Bilgenin[15] evinde gömü ve yağ var; ama aptal adam elindekini de yutar. **21***Doğruluk ile lütfa yönelen[16] hayat, iyilik ve gönenç bulur. **22***Bilgelik[17] sahipleri güçlülerin kenti üzerine çıkıyor ve güvendikleri yerleri yıkıyor. **23***Ağzını ve dilini[18] tutan canını sıkıntılardan koruyor. **24***Gururla köpürene mağrur, küstah ve alaycı deniyor. **25***Tembelin[19] arzusu onu öldürüyor; çünkü ellerini çalışmaktan geri çekiyor. **26***O her gün çok arzuluyor; ama iyi[20] kişi veriyor ve esirgemiyor. **27***Kötülerin[21] kurbanı iğrençtir. Özellikle kötü niyetle sunduklarında. **28***Yalancı tanık yok oluyor[22] ama dinleyen adam hep seviliyor. **29***Kötü adam yüzünü sertleştiriyor; ama doğru olan yollarını pekiştiriyor. **30***Rabb'e[23] karşı ne bilgelik, ne ilim ve ne de öğüt yapılır; **31***Cenk[24] günü için cenk yapılır; ama kurtarış[25] Rabb'tendir.

(1)B.16/2, **(2)**B.24/12, Luk.16/15, **(3)**I.Sam.15/22, Mez.50/8, B.15/8,İş.1/11ve diğ., Hoş.6/6, Mik.6/7ve8, **(4)**B.6/17, **(5)**B.10/4, 13/4, **(6)**B.10/2, 13/11, 20/21, II.Petr.2/3, **(7)**19.Ayet, B.19/13, 20/24, 27/15, **(8)**Bak Yakb.4/5, **(9)**B.19/25, **(10)**Mat.7/2, 18/30ve diğ., Yakb.2/13, **(11)**B.17/8ve23, 18/16, **(12)**B.10/29, **(13)**B.11/8, İş.43/3ve4, **(14)**9.Ayet, **(15)**Mez.112/3, Mat.25/3ve4, **(16)**B.15/9, Mat.5/6, **(17)**Vaiz 9/14ve diğ., **(18)**B.12/13, 13/3, 18/21, Yakb.3/2, **(19)**B.13/4, **(20)**Mez.37/26, 112/9, **(21)**Mez.50/9, B.15/8,İş.66/3,Yerm.6/20,Ams.5/22,**(22)**B.19/5ve9, **(23)**İş.8/9ve 10, Yerm.9/23, Res.İşl.5/39, **(24)**Mez.20/7, 33/17, İş.31/1, **(25)**Mez.3/8.

22. Bölüm: 1-29)Kazanacak ve kaybedecek olanların namları.

1*İyi[1] isim*(nam)* çok maldan; lütuf ve iyilik de altından daha çok değerlidir. **2***Zengin[2] ile yoksul karşılaşıyor; ama ikisinin[3] de yaratıcısı Rabb'dir. **3***Akıllı[4] adam belayı görüyor ve gizleniyor; akılsızlar ise ileriye geçip zarar getiriyor. **4***Alçak gönüllülük[5] ile Rabb korkusunun sonucu; zenginlik, görkem ve yaşamdır. **5***Eğri[6] adamın yolunda diken ve kementler vardır; canını[7] koruyan onlardan uzak durur. **6***Çocuğa yolun[8] başlangıcında öğret ve yaşlandığında bile ondan sapmayacaktır. **7***Zengin[9] yoksullara egemen olur; ve borç alan da borç verenin kulu olur. **8***Kötülük[10] eken kötülük biçecek ve öfkenin asası kırılacaktır. **9***İyi gözlü[11] adam kutlu olacak; çünkü kendi ekmeğinden yoksula veriyor. **10***Alay[12] edeni uzaklaştır, kavga bitecek ve çekişme ile hakaret kesilecek. **11***Temiz yüreği[13] seven kişinin dudaklarında lütuf olduğundan, kral ona dost olur. **12***Rabb'in gözleri bilimi korur; ama zalimin sözlerini bozar. **13***Tembel[14] diyor ki dışarıda aslan var; sokaklarda öldürüleceğim. **14***Fahişelerin[15] ağzı derin çukurdur; Rabb'in öfkelendiği[16] adam oraya düşer. **15***Çocuğun yüreğinde eğlence bağlıdır; ama terbiye[17] değneği onu oradan uzaklaştırır. **16***Mallar çoğaltmak için yoksula zulmeden ve zengine veren kesinlikle yokluğa düşecektir. **17***Kulağını iğip bilgelerin sözlerine kulak ver ve bilgisine gönül ver. **18***Çünkü onları içinde saklarsan hoştur; ama onlar dudaklarının üstünde duracaktır. **19***İşte bu gün bu şeyleri sana hemen bildiriyorum ki; güvendiğin Rabbe olsun. **20***Sana çoğu kez, güvencin ve bilgin için yazmadım mı? **21***Tâ ki; sana[18] doğru sözlerin gerçeğini öğreteyim ve sana[+] gönderenlere[19] doğru sözlerle yanıt veresin. **22***Yoksulu[20] yoksul olduğu için soyma; ve çaresizi[21] kapıda çiğneme. **23***Çünkü Rabb[22] onların sorunlarını görecek ve onları yağma edenleri yağma edecek. **24***Öfkeli adama kılavuz olma ve köpürmüş adamla da gitme. **25***Sakın ki, onun yollarını öğrenesin ve canını tuzağa düşüresin. **26***El[23] sıkanlardan ve borç için kefil olanlardan olma; **27***Çünkü ödemeğe gücün olmadığı halde; niçin altındaki[24] döşeği de alsın? **28***Atalarının koyduğu[25] eski sınır taşını yerinden kaldırma. **29***Kendi işinde gayretli adamı görüyor musun? Kralların önünde duracak; ama tanınmayan adamların önünde durmayacak.

(1) Vaiz 7/1, **(2)**B.29/13, Bak I.Kor.12/21, **(3)**Eyp.31/15, B.14/31, **(4)**B.14/16,27/12,**(5)**Mez.112/3,Mat.6/33,**(6)**B.15/19, **(7)**I.Yuh. 5/18,**(8)**Efs.6/4,II.Tim.3/15,**(9)**Yakb.2/6, **(10)**Eyp.4/8, Hoş.10/13, **(11)**II.Kor.9/6,**(12)**Tek.21/9ve10,Mez.101/5, **(13)**Mez. 101/6, B.16/13, **(14)**B.26/13, **(15)**B.2/16, 5/3, 7/5, 23/27, **(16)**Vaiz 7/26,**(17)**B.13/24,19/18,23/13ve14,29/15ve17, **(18)**Luk.1/3ve4, **(19)**BakI.Petr.3/15,**(+)**Veya:Seni, **(20)**Çık.23/6, Eyp.31/16ve21, **(21)**Zek.7/10, Malk.3/5, **(22)**I.Sam.24/13, 25/39, Mez.12/5, 35/1ve10, 68/5, 140/12, B.23/11, Yerm.51/36, **(23)**B.6/1, 11/15, **(24)**B.29/16, **(25)**Tes.19/14, 27/17, B.23/10.

23. Bölüm: 1-35)Hayat*(yaşam)* yolunun ve mut-

luluğun bilinmesi.
1* Egemen biriyle sofraya oturduğunda önünde olana iyi dikkat et. **2*** Eğer iştahın varsa boğazına bıçak koy. **3*** Onun nefis yemeklerinden arzu etme; çünkü hile ekmeğidir. **4*** Zengin[1] olmaya çalışma ve bu[2] isteğinden vazgeç. **5*** Gözlerini o leş gibi olan şeye diker misin? Çünkü kesinlikle kendine kanatlar yapar ve kartal gibi havaya uçar. **6*** Kötü gözlü[3] adamın ekmeğini[4] yeme ve onun nefis yemeklerine arzu etme. **7*** Çünkü kendisi kendi canında düşündüğü gibidir; sana ye[5] iç der! Ama yüreği seninle değildir. **8*** Yediğin lokmayı kusacaksın ve güzel sözlerini kaybedeceksin. **9*** Akılsızın[6] kulağına birşey söyleme; çünkü sözlerinin bilgisini küçültür. **10*** Eski[7] sınır taşını yerinden kaldırma ve öksüzlerin tarlalarına girme. **11*** Çünkü velileri güçlüdür[8] ve seninle davasını *"O"* görecektir. **12*** Yüreğini[9] terbiyeye ve kulaklarını bilgi yoluna çevir. **13*** Çocuğu terbiye etmekten çekinme; çünkü onu değnekle döversen ölmez. **14*** Sen onu değnekle dövüyorsun; ama canını[10] ***Haviye***'den kurtarıyorsun. **15*** Ey oğlum eğer[11] yüreğin bilgeyse benim yüreğim de seviniyor. **16*** Ve dudakların doğru şeyler söylediğinde böbreklerim sevinçten coşuyor. **17*** Yüreğin[12] günahkârları kıskanmasın; ama ancak her[13] gün Rabb korkusunda olsun. **18*** Çünkü[14] gerçekten ahiret*(öbürdünya)* var; ümidin boşa çıkmayacaktır. **19*** Ey oğlum! Dinle ve akıllı ol; yüreğini[15] gerçek yola doğrult. **20*** Ayyaşlara[16] ve bedenlerini yok edenlere yoldaş olma. **21*** Çünkü ayyaş ve tutumsuz kişi yoksul oluyor ve uyku[17] yırtık giysiyi giydiriyor. **22*** Seni[18] yapan babanı dinle ve anneni yaşlandığında küçümseme. **23*** Hakikatı[19] satın al; ama satma. Bilgeliği, terbiyeyi ve anlayışı da... **24*** İyi[20] kişinin babası çok sevinecek ve bilgelik üreten onunla sevinçten coşacak. **25*** Babanla annen sevinsinler; seni doğuran sevinsin. **26*** Ey oğlum yüreğini bana ver ve gözlerin yollarıma dikkat etsin. **27*** Çünkü[21] fahişe derin bir çukurdur ve yabancı kadın dar bir kuyudur. **28*** Hırsız gibi[22] pusuda oturuyor ve halk arasında hainleri arttırıyor. **29*** Ayy! kimine[23] ah! Ve kimine vah! Diye çekişmeler; kimine şikayetler ve boşyere yaralar. Kan[24] çanağı gibi olan bu gözler kimin? **30*** Şarap yanında[25] eğlenenlere ve karışık[26] şarabı aramaya gidenlerindir. **31*** Şarabın kırmızı olmasına, kadehte rengini göstermesine ve güzel aktığına bakma. **32*** Sonunda yılan gibi sokar ve engerek gibi ısırır. **33*** Gözlerin garip şeyler görecek ve yüreğin eğri şeyler söyleyecektir. **34*** Denizin ortasında yatan gibi ve gemi direğinde uyuyan gibi olacaksın. **35*** Beni[27] dövdüler acı duymadım, bana vurdular[28] bilmedim. Ne zaman uyanacağım[29] ki, onu bir daha arayayım?

(1)B.28/20, I.Tim.6/9,10, **(2)**B.3/5, Rom.12/16, **(3)**Tes.15/9, **(4)**Mez.141/4, **(5)**Mez.12/2, **(6)**B.9/8, Mat.7/6, **(7)**Tes.19/14, 27/17, B.22/28, **(8)**Eyp.31/21ve diğ., B.22/23, **(9)**B.13/24, 19/18,22/15,29/15ve17,**(10)**I.Kor.5/5,**(11)**24.ve25.Ayetler, B.29/3, **(12)**Mez.37/1,73/3,B.3/31,24/1, **(13)**B.28/14, **(14)**Mez. 37/37, B.24/14, Luk.16/25, **(15)**B.4/23, **(16)**İş.5/22, Mat.24/49, Lık.21/34, Rom.13/13, Efs.5/18, **(17)**B.19/15, **(18)**B.1/8, 30/17, Efs.6/1ve2,**(19)**B.4/5ve7,Mat.13/44,**(20)**B.10/1,15/20, 15.Ayet, **(21)**B.22/14,**(22)**B.7/12,Vaiz7/26,**(23)**İş.5/11ve22, **(24)**Tek.49/12, **(25)**B.20/1, Efs.5/18, **(26)**Mez.75/8, B.9/2, **(27)**Yerm.5/3, Bak.B.27/22, **(28)**Efs.4/19, **(29)**Bak Tes.29/19, İş.56/12.

24. Bölüm: 1-34)Öğüt, güç ve sabır.
1* Kötüleri[1] kıskanma ve onlarla[2] beraber olmaya arzu etme. **2*** Çünkü[3] yürekleri zulüm düşünüyor ve dudakları kahırdan söz ediyor. **3*** Ev bilgiyle yapılır ve anlayışla düzülür. **4*** Depoları bilgi yoluyla, her türlü değerli ve nefis mallarla dolar. **5*** Bilgeler[4] güçlü oluyor ve bilgelik bilimle güçleniyor. **6*** Çünkü[5] sağlam öğütle cenk edecek ve çok öğütçülerle kurtulacaksın. **7*** Bilgelik[6] anlayışsızlar için çok yüce bir şeydir; kapıdayken ağzını açmıyor. **8*** Ve kötülük[7] düşünen kimseye fesat çıkaran deniyor. **9*** Eğlenceyi düşünmek günahtır ve insanlar arasında alaycı tiksintidir. **10*** Sıkıntı gününde gevşeklik gösterirsen gücün azalır. **11*** Ölüme[8] götürülenleri kurtar ve öldürülmek üzere olanları kurtarmaktan çekinme. **12*** İşte biz bunu bilmedik dersek; yürekleri[9] ölçen kesinlikle anlar ve senin canını koruyan bilir. İnsanı işine[10] göre ödüllendirir. **13*** Ey oğlum! Bal ye[11] çünkü iyidir. Yemekte bal ye; çünkü damağa tatlıdır. **14*** Eğer bulabilirsen bilgeliği[12] bulmak canına böyledir ve ahiret[13] var ümidin boşa çıkmayacaktır. **15*** Ey kötü iyinin[14] evine karşı pusu kurma ve onun yurdunu yıkma. **16*** Çünkü doğru[15] kişi yedi kez düşse de yine kalkar; ama kötüler bela zamanı yıkılırlar. **17*** Düşmanının[17] düştüğüne sevinme ve yıkıldığında yüreğin sevinmesin. **18*** Sakın ki, Rabb görsün ve gözünde kötü görünsün. Öfkesini ondan döndürsün. **19*** Kötüler[18] için incinme, yaramazları kıskanma. **20*** Çünkü[19] kötü insanın geleceği iyi olmaz ve kötülerin[20] ışığı söner. **21*** Ey oğlum Rabb'ten ve kraldan kork[21] isyancılarla anlaşma. **22*** Çünkü onların ölümü ansızın gelir ve ikisine gelecek belayı kim bilir? **23*** Bu şeyler de bilgelik sahipleri içindir ve yargıda[22] hatır gözetmek iyi değildir. **24*** Kötüye[23] iyisin diyene halk beddua ediyor ve milletler ona lanet okuyor. **25*** Ama onu azarlayanlar

zevk buluyor ve onlar üzerine iyi bereket oluyor. **26*** Doğru yanıt veren kişi dudaklarını öpen gibidir. **27*** Dışardaki[24] işini ölç biç ve onu tarlanda düzenle; ondan sonra da evini yap. **28*** Komşuna[25] karşı sebepsiz tanıklık yapma ve dudaklarınla aldatma. **29*** Bana[26] yaptığı gibi ben de ona öyle yapacağım; ve o adama işine göre ödeyeceğim deme. **30*** Tembelin tarlasının ve aklı noksan adamın bağının yanından geçtim; **31*** İşte hepsinde diken bitmiş[27] yüzünü ısırganlar örtmüş ve taş duvarı yıkılmıştı. **32*** Öylece baktım, aklımda sakladım ve ibret aldım. **33*** Azıcık uyku[28] azıcık uyuklama ve yatmak için azıcık eli el üstüne koyma derken; **34*** Senin yoksulluğun hırsız gibi ve gereksinmen silahlı adam gibi gelecek.

(1) Mez.37/1ve diğ., 73/3, B.3/31, 23/17, 19.Ayet, **(2)**B.1/15, **(3)**Mez.10/7, (4)B.21/22, Vaiz 9/16, **(5)**B.11/14, 15/22, 20/18, Luk.14/31, **(6)**Mez.10/5, B.14/6, **(7)**Rım.1/30, **(8)**Mez.82/4, İş.58/6ve7, I.Yuh.3/16, **(9)**B21/2, **(10)**Eyp.34/11, Mez.62/16, Yerm.32/19, Rom.2/6, Vah.2/23, 22/12, **(11)**Neş.Neş.5/1, **(12)**Mez.19/10,119/103,**(13)**B.23/18,**(14)**Mez.10/9ve10, **(15)**Eyp. 5/19, Mez.34/19, 37/24, Mik.7/8, **(16)**Est.7/10, Ams. 5/2, 8/14, Vah.18/21, **(17)**Eyp.31/29, Mez.35/15 ve 19, B. 17/5, Obad.12,**(18)**Mez.37/1,73/3,B.23/17,1.Ayet,**(19)**Mez.11/6, **(20)**Eyp.18/5ve6,21/17,B.13/9,20/20, **(21)**Rom.13/7, I.Petr.2/17, **(22)**Lev.19/15,Tes.1/17,16/19,B.18/5,28/21,Yuh.7/24,**(23)**B. 17/15,İş.5/23,**(24)**I.Krl.5/17ve18, Luk.14/28,**(25)**Efs.4/25,**(26)**B. 20/22,Mat.5/39ve44,Rom.12/17ve 19, **(27)**Tek.3/18, **(28)**B.6/9.

25. Bölüm: 1)Krallara ait, 8)Ve çekişmelere neden olacak şeylere karşı yazısı.

1* Bunlar[1] da Süleyman'ın özdeyişlerinden olup onları Yahuda kralı Hizkiya'nın adamları yazdılar. **2*** Bir[2] şeyi gizlemek Allah'ın şanıdır; ama[3] bir şeyi eşelemek kralların şanıdır. **3*** Göklerin yüksekliği ve yerin derinliği ile kralların yüreği bilinmez. **4*** Gümüşten[4] cürüfü ayır ve kuyumcu için kap çıkar. **5*** Kralın[5] önünden kötüyü kov; onun[6] tahtı doğrulukla korunur. **6*** Kralın önünde kendi fikrini yükseltme ve büyüklerin makamında durma. **7*** Çünkü[7] bakanın gözü önünde sana: *'Yukarı buyur'* demeleri; sana: *'Aşağıya in'* demelerinden daha yeğdir. **8*** Davaya[8] aceleyle gitme; sakın komşun seni takip etmiş olmasın ve sonunda ne yapacağını bilmemiş olasın. **9*** Komşuna[9] sorununu ilet ve sırrı başka yerde söyleme. **10*** Sakın seni işiten doğrulamasın ve utancın senden kaldırılmasın. **11*** Uygun[10] olarak söylenen söz gümüş oymaların arasında olan altın elmalar gibidir. **12*** İşiten kulak için bilgelerin azarlaması altın küpe ve saf altından olan takı gibidir. **13*** Sadık[11] elçi onu gönderenlere hasat zamanında olan kar serinliği gibidir ve efendisinin canına can katar. **14*** Yalan[12] ödülle öğünen adam yağmursuz[13] bulut ve rüzgâr gibidir. **15*** Büyük sabırla[14] kral ikna edilir ve tatlı dil kemikleri kırar. **16*** Bal[15] bulduğun zaman sana yettiği kadar ye; sakın doyduğunda onunla kusmayasın. **17*** Ayağın komşunun evine seyrek bassın; sakın ki senden usanarak tiksinmesin. **18*** Komşusuna[16] karşı yalan tanıklık yapan adam topuz, kılıç ve sivri ok gibidir. **19*** Sıkıntı gününde hain adama inanmak kırık diş ve burkulmuş ayak gibidir. **20*** Üzgün[17] yüreğe ezgiler söyleyen; soğuk günde giysisini çıkaran adama veya güherçile üzerine dökülmüş sirkeye benzer. **21*** Eğer[18] düşmanın aç ise ona yiyecek ver; ve eğer susamışsa ona su ver. **22*** Çünkü bunu yapmakla onun başına ateş korları yığmış oluyorsun ve Rabb[19] seni ödüllendirecektir. **23*** Kuzeyden[20] esen rüzgâr yağmuru ve öfkelenen yüz, kötü[21] söyleyen sözleri kovar. **24*** Dam[22] köşesinde oturmak kavgacı kadın ile büyük evde oturmaktan iyidir. **25*** Uzak yerden gelen iyi haber, susamış insana soğuk su gibidir. **26*** Kötünün önünde düşen iyi kişi bulanmış su ve bozuk çeşme gibidir. **27*** Çok[23] bal yemek iyi değildir ve insanın kendi[24] yüceliğini araması yücelik değildir. **28*** Kendi[25] ruhunu korumayan adam, yıkılmış ve sursuz kent gibidir.

(1)I.Krl.4/32,**(2)**Tes.29/29,Rom.11/33,**(3)**Eyp.29/16, **(4)**II.Tim. 2/21, **(5)**Bak B.20/8, **(6)**B.16/12, 29/14, **(7)**Luk.14/8-10, **(8)**B.17/14, Mat.5/25, **(9)**Mat.5/25, 18/15, **(10)**B.15/23, İş.50/4, **(11)**B.13/17,**(12)**B.20/6,**(13)**Yahud.12,**(14)**Tek.32/4, I.Sam. 25/24, B.10/1, 16/14, **(15)**27.Ayet, **(16)**Mez.57/4, 120/3ve4, B.12/18, **(17)**Dan.6/18,Rom.12/15,**(18)**Çık.23/4ve5, Mat.5/44, Rom.12/20, **(19)**II.Sam.16/12, **(20)**Eyp.37/22, **(21)**Mez.101/5, **(22)**B.19/13, 21/9ve19, **(23)**16.Ayet, **(24)**B.27/2, **(25)**B.16/32.

26. Bölüm: 1)Ahmaklar(*Aptallar*), 13)Tembeller, 17)Ve bozguncular*(fesat)* Hk.

1* Yazın kar ve hasat[1] zamanı yağmur nasılsa; böylece aptala büyüklük yakışmaz. **2*** Serçenin dolaştığı ve kırlangıcın uçtuğu gibi; böylece boşu boşuna[2] söylenen kötü de yerine gelmez. **3*** Ata kamçı[3] eşeğe gem ve ahmağın arkasına değnek gerek. **4*** Akılsıza kendi akılsızlığına göre yanıt verme; sakın ki ona benzer olmayasın. **5*** Ama[4] akılsıza kendi akılsızlığı üstüne yanıtla; sakın ki o kendi gözünde akıllı olmasın! **6*** Aptalın eliyle haber ileten kendi ayaklarını kırıyor ve zarar çekiyor. **7*** Aptalın ağzında deyiş topalın ayakları gibi aksar. **8*** Akılsızı yücelendiren; bir kişinin taş yığınlarına mücevher koymasına benziyor. **9*** Aptalın ağzında deyiş, sarhoşun elinde olan değnek gibidir. **10*** Her şeyi yaratan ne yücedir! Ahmağa ceza ve karşı gelenlere karşılık verir[8]. **11*** Köpek kendi kusmuğuna döndüğü gibi[5] akılsız[6] da kendi

akılsızlığını yineler. **12***Kendi[7] gözünde akıllı adam gördün mü; ondan daha çok akılsızda ümit var. **13***Tembel[8] adam yolda aslan ve meydanlarda aslan vardır der. **14***Kapı kendi menteşeleri üzerinde ve tembel kendi yatağı üstünde döner. **15***Tembel[9] kendi elini sahana batırıyor ve onu ağzına sokmaya üşeniyor. **16***Tembel kendi gözünde akıllıca yanıt veren yedi adamdan daha çok bilgilidir. **17***Yoldan geçerken kendisini ilgilendirmeyen bir çekişmeye sinirlenen adam; köpeği kulaklarından tutan gibidir. **18***Komşusuna hile yapan ve sonra da şaka[10] yaptım diyen adam; **19***Kıvılcımlar, oklar ve ölüm saçan deli adama benziyor. **20***Odun olmayınca ateş söner ve çekiştirici[11] adam ortalıkta olmayınca kavga biter. **21***Korlar[12] için kömür ve ateş için odun nasılsa; kavgaya tutuşturmak için olan kavgacı da öyledir. **22***Söz[13] peşinde koşanın sözleri tatlı lokum gibidir ve midenin içine iniyor. **23***Sıcak dudaklarla kötü yürek gümüş cürufuyla sırlanmış toprak kaba benziyor. **24***Kötülük besleyen kişi dudaklarıyla niyetini gizler; ama içinde hile saklar. **25***Onun[14] güzel söyleyişine inanmayasın; çünkü kalbinde yedi tiksindirici şey var. **26***Kötülüğünü hileyle gizleyenin kötülüğü, toplumda açıklanacaktır. **27***Çukur[15] kazan içine düşecek ve taş onu yuvarlayanın üzerine dönecek. **28***Yalancı dil yaraladığı kişilerden nefret eder ve yaltaklanan ağız yokluğa gider.

(1)I.Sam.12/17, **(2)**Say.23/8, Tes.23/5, **(3)**Mez.32/9, B.10/13, **(4)**Mat.16/1-4, 21/24-27, **(§)** Bu ayet bazı Türkçe çevirilerde: ***"Oklarını gelişigüzel fırlatan okçu neyse; yoldan geçen akılsız ya da yoldan geçen sarhoşu ücretle tutan da öyledir"***; bazı Almanca çevirilerde ise: ***İyi bir usta her şeyi güzel yapıyor; ama acemi çaylak onu bozuyor"***, **(5)**II.Petr. 2/22, **(6)**Çık.8/15, **(7)**B.29/20, Luk.18/11, Rom.12/6, Vah.3/17, **(8)**B.22/13, **(9)**B.19/24, **(10)**Efs.5/4, **(11)**B.22/10, **(12)**B.15/18, 29/22, **(13)**B.18/8, **(14)**Mez.23/8, Yerm.9/8, **(15)**Mez.7/15ve16, 9/15, 10/2, 57/6, B.28/10, Vaiz.10/8.

27. Bölüm: 1)Bencilliğe karşı sözler, 5)Sevgiyle kurtuluş, 11)Hatalardan sakınmak, 23)Ve herkesin kendi işine bakması Hk.öğüt.

1*Yarınki[1] günle öğünme; çünkü günün ne getireceğini bilmiyorsun! **2***Kendi[2] ağzın değil ancak başkası; kendi dudakların değil ama diğeri seni öğsün. **3***Taş ağır ve kum ağır; ama akılsızın öfkesi ikisinden de ağırdır. **4***Öfke acımasız ve hiddet sel gibidir; ama çekememezliğin[3] önünde kim durabilir? **5***Apaçık azar[4] gizli sevgiden iyidir! **6***Dostun[5] açtığı yaralar emindir; ama düşmanın öpüşleri boldur. **7***Tok adam balı küçümser; ama aç[6] olana her acı şey tatlıdır. **8***Yerinden yuvarlanan adam yuvasından düşen kuş gibidir. **9***Yağ ve buhurun yüreği sevindirdiği gibi; dostun tüm gönlünden gelen tatlılığı da sevindiriyor. **10***Dostunu ve babanın dostunu bırakma; sıkıntı gününde kardeşinin evine gitme. Yakın[7] komşu uzak kardeşten iyidir. **11***Ey oğlum[8] bilgelerden ol, yüreğimi sevindir. Tâ ki[9] beni ayıplayana yanıt vereyim. **12***Akıllı[10] adam belayı görüyor ve gizleniyor; akılsızlar ise ileriye geçip zarar çekiyor. **13***Yabancıya[11] kefil olanın giysisini al; ama yabancı kadına kefil olandan rehin al. **14***Sabah erken kalkıp komşusu için yüksek sesle dua edenin duası, lanet yerine geçer. **15***Yağmurlu[12] günde damın sürekli damlaması ve kavgacı kadın birbirine benziyor. **16***Onu gizleyen rüzgârı gizler ve sağ elinde olan yağ kendini belli eder. **17***Demir demirle bileniyor ve insan dostunun yüzünü tanıyor. **18***İncir[13] ağacını budayan onun meyvesini yer; ve beyini bekleyen onurlandırılır. **19***Su yüzü yüze ve böylece kalpler de insanı insana gösterir. **20****Haviye*[14] ve ölümün doymadığı gibi, insanın[15] gözleri de doymuyor. **21***Pota[16] gümüşü ve ocak altını; adam da kendini öven ağzı sınasın. **22***Zevke[17] düşkün olan adamı buğdayla beraber dibekte, tokmak ile dövsen bile zevki ondan gitmez. **23***Koyunların durumunu iyice gözle ve sürülerine dikkat et. **24***Çünkü servet sürekli olmuyor ve taç asırlarca kalmıyor. **25***Ot[18] bitince çimen görünür ve kırların yeşilliği toplanır. **26***Kuzular senin giysilerin içindir ve tekeler tarlanın kıymetidir. **27***Damın için, evinin damı için ve cariyelerinin nafakası için; yeterince keçi sütün olacaktır.

(1) Luk.12/19, 20, Yakb.4/13ve diğ., **(2)**B.25/27, **(3)**I.Yuh.3/12, **(4)**B.28/23, Galt.2/14, **(5)**Mez.141/5, **(6)**Eyp.6/7, **(7)**B.17/17, 18/24, Bak B.19/7, **(8)**B.10/1, 23/15ve24, **(9)**Mez.127/5, **(10)**B.22/3,**(11)**BakÇık.22/26,B.20/16,**(12)**B.19/13, **(13)**I.Kor. 9/7ve13, **(14)**B.30/16, Habk.2/5, **(15)**Vaiz 1/8, 6/7, **(16)**B.17/3, **(17)**İş.1/5, Yerm.5/3, B.23/35, **(18)**Mez.104/14.

28. Bölüm: 1)Takva(*Dürüstlük ve iyi vicdan*) ve takvasızlık Hk.

1*Kovalayan[1] yokken kötü kaçıyor; ama iyiler genç aslan gibi yiğit oluyor. **2***İsyan eden ülkede çok başkanlar oluyor; ama anlayışlı ve bilge adamın yönetiminde huzur bulunuyor. **3***Yoksul[2] olup da yoksullara zulmeden, ürün getirmeyen şiddetli yağmur gibi oluyor. **4***Şeriatı[3] bırakanlar kötüleri övüyor; ama yasayı[4] gözetenler onlara karşı koyuyor. **5***Kötü adamlar[5] hakkı anlamıyor; ama Rabbi[6] arzulayanlar herşeyi anlıyor. **6***Dürüstçe[7] davranan yoksul; zengin olup da eğri yollu olan insandan iyidir. **7***Şeriatı[8] gözeten anlayışlı

oğul oluyor; ama malını çarçur edenle yoldaş olan babasını utandırıyor. **8***Malını[9] faiz ve kâr ile arttıran adam; onu yoksullara acıyan için biriktirmiş oluyor. **9***Şeriatı[10] dinlemekten kulağını çevirenin duası[11] bile iğrençtir. **10***Doğruları[12] kötü yola saptıran kendi çukuruna düşecek; ama dürüstler[13] iyiliği miras alacak. **11***Zengin[14] kişi kendisini akıllı zannediyor; ama anlayışlı olan yoksul onu alt-üst ediyor. **12***Doğrular sevindiğinde büyük coşku oluyor; ama kötüler kalkıştığında insan gizleniyor. **13***Özrünü[15] gizleyen başarılı olamaz; ama söyleyip de bırakana lütfedilir. **14***Sürekli[16] korkan adama ne mutlu; ama[17] yüreğini katılaştıran belaya düşer. **15***Yoksul[18] kavmi yöneten kötü kişi, kükreyen[19] aslan ve doymaz ayı gibidir. **16***Anlayışsız olan yöneticinin baskısı çok oluyor; ama çok yemek istemeyen ömrünü arttırıyor. **17***Bir kişinin[20] kanıyla lekelenen adam çukura kadar kaçar; hiç kimse ona katılmasın. **18***Dürüstçe[21] yürüyen kurtulur; ama[22] iki yollu eğri adam birinde düşer. **19***Toprağını[23] işleyen ekmeğe doyar; ama boş adamların arkasından koşan yoksulluğa doyar. **20***Doğru insanın çok bereketleri oluyor; ama[24] zengin olmaya acele eden suçsuz olmuyor. **21***Hatır[25] gözetmek iyi değildir; çünkü bir[26] lokma ekmek için adam günah işliyor. **22***Kötü[27] gözlü insan zengin olmak için çabuk davranıyor ve kendi üzerine yoksulluk geleceğini bilmiyor. **23***Bir[28] kişiyi azarlayan; sözle onu ikaz edenden daha çok, sonunda lütuf bulur. **24***Anne ve babasını soyup da günah değildir diyen '*Yokedici*'nin arkadaşıdır[29] **25***Yüreği[30] böbürlenen adam kargaşa çıkarıyor; ama[31] Rabb'e güvenen semizleniyor. **26***Kendi yüreğine güvenen akılsızdır; ama bilgelikle yürüyen kurtuluş bulur. **27***Yoksa[32] veren gereksinim duymaz ama yüz çevirene çok lanet olur. **28***Kötüler[33] kalkınca insanlar[34] gizleniyor ve yok olduklarında iyiler çoğalıyor.

(1) Lev.26/17ve36, Mez.53/5, **(2)**Mat.18/28, **(3)**Mez.10/3, 49/18, Rom.1/32,**(4)**I.Krl.18/18ve21,Mat.3/7,14/4,Efs.5/11,**(5)**Mez. 92/6,**(6)**Yuh.7/17, I.Kor.2/15, I.Yuh.2/20ve27, **(7)**B.19/1, 18.Ayet,**(8)**B.29/3,**(9)**Eyp.27/16ve17,B.13/22,Vaiz 2/26,**(10)**Zek.7/11, **(11)**Mez.66/18,109/7,B.15/8,**(12)**B.26/27, **(13)**Mat.6/33,Ek.51/14,**(14)**28.Ayet,B.11/10,29/2,Bak.Vaiz.10/6, **(15)**Mez.32/3ve5,I.Yuh.1/8ve10,**(16)**Mez.16/8,B.23/17, **(17)**Rom.2/5,11/20,**(18)**Çık.1/14,16ve22,Mat.2/16,**(19)**I. Petr. 5/8,**(20)**Tek.9/6,Çık.21/14, **(21)**B.10/9ve25, **(22)**6.Ayet, **(23)**B. 12/11, **(24)**B.13/11,20/21, 23/4,22.Ayet,I.Tim.6/9, **(25)**B.18/5, 24/23, **(26)**Hez.13/19, **(27)**20. Ayet, **(28)**B.27/5ve6, **(29)**B.18/9, **(30)**B.13/10, **(31)**I.Tim.6/6, **(32)**Tes. 15/7 ve diğ., B.19/17, 22/9, **(33)**12.Ayet, B.29/2, **(34)**Eyp.24/4.

29. Bölüm: 1)Genel yönetim ile, 15)Özel yönetime ait öğütler, 22)Gazap, gurur, hırsızlık ve korku ile müdahale konuları.

1*Çok[1] kez azarlanmış; ama gene boynunu sertleştirmiş olan adam, ansızın kırılacak ve iyileşmeyecektir. **2***Dürüstler[2] güçlendiğinde halk seviniyor; ama kötü bastırdığında halk[3] ah! Ediyor. **3***Bilgeliği[4] seven kişi babasını sevindiriyor; ama fahişelerle[5] yiyen malını bitiriyor. **4***Kral adaletle ülkeyi pekiştirir; ama rüşvet alan onu yıkıyor. **5***Komşusuna yaltaklanan adam onun ayakları için tuzak oluyor. **6***Kötü adamın günahında tuzak var; ama iyi sevinip coşuyor. **7***Doğru[6] kişi yoksulların sorunlarını biliyor; ama kötü insan bunu bilmeyi kendine görev edinmiyor. **8***Alaycı[7] kişiler kentte kargaşa çıkarıyor; ama bilge kişiler öfkeyi[8] dindiriyor. **9***Bilge olanın akılsızla davası olduğunda; darılsa[9] da, gülse de huzuru olmaz! **10***Kanlı[10] adamlar dürüstlere kızıyor; ama doğru kişiler onun canını kayırıyor. **11***Aptal[11] tüm düşündüğünü ortaya atıyor; ama bilge olanlar başka bir zaman için onu saklıyor. **12***Yalan sözü dinleyen hükümdarın tüm hizmetçileri de kötü oluyor. **13***Yoksul ve zalim adam birbirleriyle[12] karşılaşıyorlar; ve ikisinin[13] de gözüne ışık veren Rabb'tir. **14***Yoksulları[14] gereği gibi yöneten kralın tahtı sonsuza dek sarsılmaz. **15***Değnek[15] ve terbiye eğitiyor; ama başıboş[16] bırakılan çocuk annesini utandırıyor. **16***Kötülerin çoğalmasıyla günah*(suç)* da çoğalıyor; ama[17] dürüstler onların düşüşünü görecektir. **17***Oğlunu eğit[18] sana rahat ve canına huzur verecektir. **18***İlham[19] olmayınca halk fesat işler; ama şeriatı[20] tutan kutsaldır. **19***Anlayıp da yanıtlamayan kul sözlerle terbiye olunmaz. **20***Kendi sözleriyle çabuk davranan bir adam görürsen; ondan[21] daha çok ahmaktan ümit vardır. **21***Her kim kölesini çocukluğundan beri nazikçe beslerse; sonunda o, kendinin oğlu olur. **22***Öfkeli[22] adam kavga çıkarır ve kızgın adamın suçu çok olur. **23***İnsanın[23] gururu onu alçaltır; ama alçakgönüllü kişi yüceliğe yönelir. **24***Hırsıza uyan kendi canının düşmanıdır; yemini[24] işitir de söylemez. **25***İnsandan[25] korkmak tuzağa düşürüyor; ama Rabb'e güvenen korunuyor. **26***Egemenlerin[26] yüzünü arayanlar çok oluyor; ama insanın yargısı Rabb'dendir. **27***Zalim kişi salihler arasında iğrençtir ve doğru yürüyen kimse, kötüyü tiksindirir.

(1)I.Sam.2/25, II.Trh.36/16, B.1/24-27, **(2)**Est.8/15, B.11/10, 28/12ve28, **(3)**Est.3/15, **(4)**B.10/1, 15/20, 27/11, **(5)**B.5/9ve10, 6/26, 28/7, Luk.15/13ve30, **(6)**Eyp.29/16, 31/13, Mez.41/1, **(7)**B.11/11,**(8)**Hez.22/30,**(9)**Mat.11/17,**(10)**Tek.4/5ve8, I.Yuh. 3/12, **(11)**Hak.16/17, B.12/16, 14/33, **(12)**B.22/2, **(13)**Mat.5/45,

(14) Mez.72/2,4,13ve14, B.20/28, 25/5, **(15)**17.Ayet, **(16)**B.10/1, 17/21ve25, **(17)**Mez.37/36, 58/10, 91/8, 92/11, **(18)**B.13/24, 19/18, 22/15, 23/13, 14 ve 15.Ayet, **(19)**I.Sam.3/1, Ams. 8/11ve12, **(20)**Yuh.13/17, Yakb.1/25, **(21)**B.26/12, **(22)**B.15/18, 26/21, **(23)**Eyp.22/29, B.15/33, 18/12, İş.66/2, Dan.4/30,31, Mat.23/12, Luk14/11, 18/14, Res.İşl.12/23, Yakb.4/6ve10, I.Petr.5/5, **(24)**Lev.5/1, **(25)**Tek.12/12, 20/2ve11, **(26)**B.19/6.

30. Bölüm:1)Agur'un ikrarı, 7)Onun iki isteği, 10)Kula karşı şikayet etmek, 11)Dört kötü soy, 15)Yeterlidir demeyen dört şey, 17)Anne ve babasına hainlik edenin sonu, 18)Anlaşılması güç olan dört şey, 21)Dayanılmaz olan dört şey, 24)Çok akıllı olan dört hayvan, 29)Yürüyüşleri güzel olan dört canlı (*Zi-Ruh*), 32)Gazabı istememek.

1*Yake'nin oğlu Agur'un sözleri; yani o adamın*: 'İtiele itiel ve Ukkala*(§) söylediği vahiydir(1). **2***Gerçekten(2) ben herkesten daha çok akılsızım; ve bende insan anlayışı yoktur. **3***Ben bilgelik öğrenmedim ve Kutsal'ın ilmini bilmedim. **4***Göklere(3) kim çıktı ve indi? Rüzgârı(4) avuçlarına kim topladı, suları giysiye kim sardı ve yerin tüm uçsuz bucaksız yerlerini kim yarattı? *"O"*nun ismini ve oğlunun adının ne olduğunu biliyor musun? **5***Allah'ın(5) her sözü saftır; *"O"*(6) kendisine güvenenlere kalkandır. **6***"*O"*nun(7) sözlerine birşey katma; sakın ki seni azarlasın ve yalancı çıkarsın. **7***Senden iki şey istiyorum ve ben ölmeden önce onları benden sakındırma. **8***Boş şeyleri ve yalanı benden uzaklaştır. Bana ne fakirlik ve ne de zenginlik ver; payım(8) olan ekmekle besle beni. **9***Sakın doymuş olup da(9) seni inkâr etmeyeyim ve Rabb kimdir? Demeyeyim! Sakın yoksullaşıp da çalmış olmayayım ve Allahım'ın ağzını boş yere ağzıma almayayım. **10***Bir kul için efendisine şikayet etme; sakın sana kötü söz söylemiş olmasın ve suçlu bulunmayasın. **11***Babasını yeren ve annesine iyi söz söylemeyen nesil vardır. **12***Kendi(10) gözünde temiz; ama pisliğinden yıkanmamış soy vardır. **13***Gözleri(11) çok göklerde ve ve kirpikleri yüksek nesil vardır. **14***Çaresizleri(12) yeryüzünden ve yoksulları insanlar arasından yemek için dişleri kılıç ve azı dişleri(13) bıçak gibi olan nesil vardır. **15***Sülüğün iki kızı var: Ver, ver diyorlar. Bu üç şey ise doymak nedir bilmiyor ve dört nesne yeter demiyor. **16****Haviye*(14) kısır döl yatağı, suya doymayan toprak, yeter demiyen ateş. **17***Babasını incitenin(15) anasını dinlemeyerek hor görenin gözünü dere kargaları oyacak ve kartal yavruları yiyecek. **18***Bu üç şey bana acayip görünüyor; bilmediğim dört şey bile vardır. **19***Havada kartalın yolu, kaya üzerinde yılanın yolu ve deniz ortasında geminin yolu ile olan adamın yolu. **20***Zina eden kadının yolu da böyledir. Yiyor ve ağzını siliyor; sonra da kötülük etmedim diyor. **21***Üç şeyden ötürü yer titriyor; dört şeye bile dayanamıyor. **22***Köle(16) kral olduğunda, serseri ekmeğe doyduğunda; **23***Kirletilmiş kadın evlendiğinde ve cariye hanımının mirasçısı olduğunda yer titriyor. **24***Yerde dört küçük şey var; ama onlar çok fazla akıllıdırlar. **25***Karıncalar güçlü bir tayfa(17) değildir; ama onlar yiyeceklerini yazın hazırlıyorlar. **26***Ada(18) tavşanları*(kaya porsuğu)* da güçsüz hayvanlardır; ama evlerini kayada yapıyorlar. **27***Çekirgelerin kralı yoktur; ama hepsi bölük, bölük çıkıyor. **28***Kertenkele(+) elleriyle duvara yapışıyor ve kralların sarayında bulunuyor. **29***İyi yürüyen üç şey vardır ve dört nesnenin gidişi güzeldir. **30***Aslan ki, hayvanlar arasında güçlüdür ve hiçbir şeyden geri çekilmez. **31***'Beli kolanlı at(‡) teke ve halkı kendisiyle beraber olan kral(*). **32***Eğer dikbaşlılıkla eğlendinse veya kötülük düşündünse elini(19) ağzına koy. **33***Çünkü südü sıkmakla peynir(#) çıkıyor, burnu sıkmakla kan ve öfke sıkmakla da kavga çıkıyor.

(§) Anlamı: ***"Yoruldum Tanrım, yoruldum ve bittim"***. Not: Osmanlıcasında 1. Ayetin başlangıcında, diğer çevirilerde olan ***'Massa'*** sözcüğü yok, **(1)**B.31/1, **(2)**Mez. 73/22, **(3)**Yuh.3/13, (4)Eyp.38/4ve diğ., Mez.104/3ve diğ., **(5)**Mez.12/6, 18/30, 19/8, 119/140,**(6)**Mez.18/30,84/11,115/9-11,**(7)**Tes.4/2,12/32, Vah.22/18ve19i**(8)**Mat.6/11,**(9)**Tes.8/12, 14ve17,31/20,32/15, Nahm.9/25ve26,Eyp.31/24,25ve28,Hoş.13/6,**(10)**Luk. 18/11,**(11)**Mez.131/1,B.6/17,**(12)**Mez.14/4, Ams.8/4,**(13)**Eyp. 29/17,Mez.52/2,57/4,B.12/18, **(14)**B.27/20, Habk.2/5, **(15)**Tek. 9/22, Lev.20/9, B.20/20, 23/22, **(16)**B.19/10, Vaiz 10/7, **(17)**B.6/6, ve diğ., **(18)**Mez.104/18, **(+)**Veya: Örümcek, (‡)Veya: İnce belli tazı, **(*)**Veya:Karşı konulmaz kral, **(19)**Eyp.21/5, 40/4, Vaiz 8/3, Mik.7/16, **(#)**Ya da yağ.

31. Bölüm: 1)Diyet yaparak zayıflaması için kral Lemuel'e annesinin öğüdü, 6)Kötü durumda olanları desteklemenin gerekliliği, 10)Erdemli kadın nasıldır?

1*Kral Lemuel'in sözleri; yani annesinin ona öğrettiği vahiydir(1). **2***-Ey! Oğlum(2) ne? Ey! Rahmimin oğlu ne? Ey adaklarımın*(nezir)* oğlu! Ne söyleyeyim? **3***Gücünü(3) kadınlara ve yollarını kralları(4) yok edenlerin yoluna verme. **4***Ey Lemuel! Krallara yakışıralmaz şarap içmek, krallara(5) yakışmaz; içkiye düşkünlük de krallara yakışmaz. **5***Sakın(6) şeriatı unutmuş olmasınlar ve çaresizlerden birinin hakkını düşürsünler. **6***İçkiyi(7) yok olmak üzere olana ve şarabı can acısında olana verin. **7***Tâ ki; onlar kendi yoksulluklarını unutsunlar ve sıkıntılarını anmasınlar. **8***Ağzını(8) dilsiz için ve kimsesizlerin(9) davası için aç. **9***Ağzını

açarak doğru[10] yargıla ve yoksul[11] ile çaresizin davasına bak. **10***Erdemli[12] kadını kim bulabilir? O pırlantalardan daha çok değerlidir. **11***Kocasının yüreği ona güveniyor ve kazancı eksik olmuyor. **12***Kadın ona tüm yaşam günlerinde kötülük etmeyecek; iyilik edecektir. **13***Yapağı ve keten arıyor ve dilediğini elleriyle işliyor. **14***O tüccar gemilerine benziyor; ve ekmeğini uzak yerden getiriyor. **15***Gece[13] sona ermeden kalkıyor ve ev[14] halkına yemek, hizmetçi kızlarına da payını veriyor. **16***Bir tarla için düşünüyor ve onu satın alıyor. Ellerinin emeğiyle bir bağ dikiyor. **17***Belini güçle kuşatıyor ve ellerini güçlendiriyor. **18***Ticaretinin iyi olduğunu anlıyor; çırası geceleyin sönmüyor. **19***Ellerini örekeye uzatıyor ve avuçlarıyla iği tutuyor. **20***Elini[15] yoksula açıyor ve ellerini gereksinim duyanlara uzatıyor. **21***Ev halkı için kardan korkmuyor; çünkü tüm ev halkının iki kat giysisi vardır. **22***Kendine örtüler yapıyor; giysisi tülbent ve mor ketendir. **23***Kocası[16] yörenin yaşlılarıyla oturduğunda kapılarda tanınıyor. **24***Biz dokuyor, satıyor ve tüccara kuşaklar veriyoruz. **25***Giysisi görkem ve şereftir; gelecek vakitte sevinçten coşacaktır. **26***Ağzını bilgelikle açıyor ve dilinde incelik yasası vardır. **27***Ev halkının yollarını gözetiyor ve tembellik ekmeği yemiyor. **28***Oğulları kalkıp onun için ne kutludur, diyorlar; kocası da onu övüyor. **29***Birçok kızlar erdemlikle davrandı; ama sen tümünden daha iyisin. **30***Çekicilik yalandır ve güzellik geçicidir; ama Rabb'ten korkan kadın övülecektir. **31***Ellerinin emeğinden ona ver ve işleri onu kapılarda övsün.

(1)B.30/1,**(2)**İş.49/15,**(3)**B.5/9, **(4)**Tes.17/17, Nehm.3/26, B.7/26, Hoş.4/11, **(5)**Vaiz 10/17, **(6)**Hoş.4/11, **(7)**Mez.104/15, **(8)**Bak Eyp.29/15ve16,**(9)**I.Sam.19/4, Est.4/16, **(10)**Lev.19/15, Tes.1/16, **(11)**Eyp.29/12, İş.1/17, Yerm.22/16, **(12)**B.12/4, 18/22, 19/14, **(13)**Rom.12/11,**(14)**Luk.12/42,**(15)**Efs.4/28,İbr.13/16, **(16)**B.12/4.

VAİZ

1. Bölüm: 1)Vaizin bilgeliğiyle edindiği tecrübe ve yaratıkların sürekli hareket ederek; 9)Yeni bir şey ortaya çıkarmadığı ve eski şeylerin de unutulduğu belirtilerek insanların tüm işlerinin boş*(batıl)* sayıldığı.

1*Oruşalim'de(*Kudüs*) kral olan Davut oğlu vaizin[1] sözleridir. **2***Vaiz diyor ki: Boşların boşu, boşların[2] boşu herşey[3] boştur. **3***İnsan[4] güneş altında çektiği tüm emekten ne yarar sağlar? **4***Bir devir gidiyor, bir devir geliyor; ama yeryüzü[5] sürekli duruyor. **5***Güneş[6] doğuyor, güneş batıyor ve yine doğduğu yere koşuyor. **6***Rüzgâr[7] güneye doğru esiyor ve kuzeye doğru dönüyor. Rüzgâr dolaşa dolaşa gidiyor ve kendi çevrimini yineliyor. **7***Tüm[8] ırmaklar denize akıyor; ama deniz hiç dolmuyor ve ırmaklar aktığı yere yine dönüyor. **8***Her söz yoruyor ve insan söyleyemiyor. Görmekle[9] göz doymuyor ve işitmekle kulak dolmuyor. **9***Ne[10] olmuşsa olacak olan o ve ne yapılmışsa yapılacak olan odur. Güneş altında hiç yeni bir şey yoktur. **10***Bak; bu yenidir, diyecek bir şey var mı? Bizden önce olan asırlarda o olmuştur. **11***Önceki şeylerin anılması yoktur. Sonra olacak şeyler de sonradan gelecekler ve onların arasında anılma olmayacaktır. **12***Ben[11] vaiz Oruşalim'de İsraile kral oldum. **13***Göğün altında olan tüm bu şeyleri bilgelikle ve dikkatlice araştırıp öğrenmeye çalıştım. Bu yorucu[12] olan işi Allah, Adem oğulları'na vermiştir ki, onlar onunla uğraşsınlar. **14***Güneş altında yapılan tüm işleri gördüm; işte tümü boş ve *'can*[+] sıkıntısıdır. **15***Eğri[13] olan doğrulamaz ve noksan olan sayılamaz. **16***Kendi yüreğimde dedim ki: İşte ben büyük oldum ve Oruşalim'de[14] benden önce gelenlerin tümünden daha çok bilgelik öğrendim. Yüreğim birçok bilgelikler ile bilgiler gördü. **17***Bilgelik[15] öğrenmeye ve delilikle akılsızlığı anlamaya çok dikkat ettim. Bunun da can sıkıntısı olduğunu anladım. **18***Çünkü çok bilgelikte[16] çok keder var ve ilim arttıran dert arttırır.

(1)12.Ayet,B.7/27,12/8-10,**(2)**Mez.39/5ve6,62/9,144/4,B.12/8,**(3)**Rom.8/20,**(4)**B.2/22,3/9,**(5)**Mez.104/5,119/90, **(6)**Mez.19/5ve6, **(7)**Yuh.3/8, **(8)**Eyp.38/10, Mez.104/8ve9, **(9)**Sül.Mes.27/20, **(10)**B.3/15,**(11)**1.Ayet, **(12)**Tek.3/19, B.3/10, **(+)**Veya:Rüzgâriçin çalışmaktır!, **(13)**B.7/13, **(14)**I.Krl.3/12ve13, 4/30, 10/7 ve 23, B.2/9, **(15)**B.2/3ve12, 7/23ve25, I.Sel.5/21, **(16)**B.12/12.

2. Bölüm: 1)Eğlence, zenginlik ve görkemin; 12)Bilgelikle akılsızlığın, 18)Ve insanın tüm emeğinin boş olduğu; 24)İnsan için en iyi şeyin kendi emeğinden yararlanması.

1* Ben[1] yüreğimde: Gel şimdi seni sevinçle deneyeyim de iyiliğini gör, dedim ve işte[2] bu da boştur. **2*** Gülmek[3] konusu da deliliktir; eğlence için: Bu neye yarar? Dedim. **3*** Yüreğimde[4] düşündüm ki canımı[§] şarapla zevklendirirsem (yüreğim bilgelikle dolar) akılsızlığı anlarım. Ve o zamana dek Adem oğulları'nın yaşamlarının tüm günlerinde; göğün altında yapmış oldukları iyiliklerinin ne olduğunu bilirim. **4*** Büyük işler yaptım, kendim için evler inşa ettim ve kendim için bağlar diktim. **5*** Kendim için bahçeler ve koruluklar yaptım. Orada her türlü meyve ağaçları diktim. **6*** Kendime ağaç çıkaran ormanı sulamak için havuzlar yaptım. **7*** Kölelerim ve cariyelerim oldu. Evimde bana kullar doğdu ve Oruşalim'de benden önce olanların tümünden daha çok sığırlarla sürülerim oldu. **8*** Böylece[5] kendim için gümüşle altın; kralların ve bölgelerin hazinesini biriktirdim. Kendime şiirlerle ezgiciler ve Adem oğulları'nın hoşlandıkları her çeşit şeyleri hazırladım. **9*** Oruşalim'de[6] benden önce gelenlerin tümünden daha çok büyük oldum, onların önüne geçtim ve bilgeliğim de bende kaldı. **10*** Gözlerimin istediği hiçbir şeyi onlardan esirgemedim, yüreğimi hiçbir sevinçten alıkoymadım; ama yüreğim tüm[7] emeklerimle sevindi ve tüm emeğimden kazancım buydu. **11*** Ellerimin yaptığı tüm işlere ve çalışmakta olduğum emeğe baktım. İşte tümü boş[8] ve can sıkıntısı olup güneş altında hiç yarar yoktu. **12*** Ben bilgeliği, deliliği[9] ve akılsızlığı görmek için dönüp baktım. Çünkü kraldan sonra gelen adam ne yapabilir? Ancak önceden yapılmış olanı yapar. **13*** Ve ben gördüm ki; ışık karanlıktan ne denli üstünse bilgeliğin de akılsızlıktan o denli üstünlüğü vardır. **14*** Hikmet sahiplerinin[10] gözleri başlarındadır. Ama akılsız karanlıkta geziyor. Ben anladım ki, onların[11] tümünün başına hep aynı şeyler geliyor. **15*** O zaman yüreğimde: Madem ki akılsızın başına gelen şey bana da gelecektir; ben niçin ondan daha bilge oldum? Ve yüreğimde bu da batıldır, dedim. **16*** Çünkü bilge sahiplerinin ve deliliğin anılması sona dek olmaz. Şimdi olan tüm şeyler gelecek günlerde unutulmuş olacaktır ve bilge insan nasıl ölüyor? Aynen akılsız gibi. **17*** Bu yüzden yaşamdan iğrendim; çünkü güneş altında yapılan işler bana kötü göründü ve tümü boş, can sıkıntısıdır. **18*** Ben güneş altında çektiğim tüm emeğimden iğrendim; çünkü onu[12] benden sonra gelecek adama bırakacağım. **19*** Ama onun bilge biri mi; yoksa akılsız biri mi olacağını kim bilebilir? Bu yüzden güneş altında emek verdiğim ve bilgeliğimi gösterdiğim tüm şeylere o egemen olacaktır, bu da boştur. **20*** O zaman güneş altında çektiğim tüm emekten ötürü yüreğimde üzüldüm. **21*** Çünkü insan var ki emeği bilgelik, ilim ve kurtarışla oluyor; ama onu emek vermemiş olana bırakıp gidiyor. Bu da boş ve büyük derttir. **22*** Çünkü[13] insan güneş altında çektiği tüm emeğinden ve yüreğinin sıkıntısından ne yarar sağlar? **23*** Bu tüm günlerde kederdir[14] ve uğraşı zordur. Gece bile yüreği rahat etmiyor; bu da boştur. **24*** İnsan[15] için yiyip içmekten ve emeğiyle canını eğlendirmekten daha iyi bir şey yok. Bunun da Allah tarafından olduğunu gördüm. **25*** Çünkü: *'Benden başka*[+] kim yiyebilir ve kim zevk edebilir? **26*** Allah kendi gözünde iyi olan adama bilgelik, ilim ve sevinç verir. Ama günahkâr olana zahmet verir. Tâ ki; Allah'ın[16] gözünde iyi olana vermek için toplayıp biriktirsin. Bu da boş ve can sıkıntısıdır.

(1) Luk.1219, **(2)** Bakİş.50/11, **(3)** Sül.Mes.14/13,B.7/6, **(4)** B.1/17, **(§)** İbranice:Etimi(*Tenimi*), **(5)** I.Krl.9/28i 10/10,14,21ve diğ., **(6)** B.1/16, **(7)** B.3/22,5/18,9/9, **(8)** B.1/3ve14, **(9)** B.1/17,7/25, **(10)** Sül. Mes.17/24,B.8/1, **(11)** Mez.49/10,B.9/2,3v311, **(12)** Mez. 49/10, **(13)** B.1/3, 3/9, **(14)** Eyp.5/7, 14/1, **(15)** B.3/12,13ve22, 5/18,8/15, **(+)** Bazı nüshalarda: ***"Onsuz"***, **(16)** Eyp.27/16ve17, Sül. Mes.28/8.

3. Bölüm: 1)Her şeyin belli bir zamanı olduğu, 11)Allah'ın işlerinin değeri, 16)İnsanın haksızlığından ötürü Allah'ın onu yargılaması, 18)İnsan dünyasal yaşam içinde diğer hayvanlar gibi olduğundan; 22)Onun için en iyi şeyin kendi emeği olduğu.

1* Her şeyin zamanı ve gök[1] altında olan her işin vakti var. **2*** Doğmanın vakti, ölmenin[2] vakti, dikmenin vakti ve dikilmiş olanı sökmenin vakti var. **3*** Öldürmenin vakti ve iyileştirmenin vakti; yıkmanın vakti ve bina etmenin vakti vardır. **4*** Ağlamanın vakti, gülmenin vakti, acı çekmenin vakti ve dans etmenin vakti var. **5*** Taşları dağıtmanın vakti, taşları toplamanın vakti; kucaklamanın vakti ve kucaklamaktan[3] çekinmenin vakti vardır. **6*** Aramanın vakti, kaybetmenin vakti; saklamanın vakti ve atmanın vakti vardır. **7*** Yırtmanın vakti ve dikmenin vakti; susmanın[4] vakti ve konuşmanın vakti vardır. **8*** Sevmenin vakti ve nefret[5] etmenin vakti; savaşın vakti ve barışın vakti vardır. **9*** Çalışanın[6] emeğinden yararı ne? **10*** Didinmeleri için Allah'ın[7] Adem oğulları'na verdiği şeyleri gördüm. **11*** *"O"* her şeyi zamanında güzel yaptı ve bilgiyi de onların yüreğine[+] koydu. Ama insan[8] Allah'ın işini başlangıçtan sona dek kavrayamaz. **12*** Biliyorum[9] ki, yaşamları boyu sevinmekten ve iyilik etmekten başka güzel birşeyleri yoktur. **13*** Bundan böyle her[10] adamın yiyip içmesi ve tüm emeğinden yararlanması

Allah'ın lütfudur. **14*** Biliyorum ki Allah'ın her yaptığı şey sonsuza dek kalıcıdır. Ona[11] birşey katılamaz ve ondan bir şey çıkarılamaz. Allah kendisinden korkanlar için bunu böyle yaptı. **15*** Ne olmuşsa[12] şimdi vardır ve ne olacaksa olmuştur! Allah geçmiş olanı arıyor. **16*** Yine güneş altında gördüm ki doğru işlere[13] karşı haksızlık ve adalet yerine zulüm var. **17*** Ben yüreğimde dedim ki: Allah[14] hem doğruyu ve hem de kötüyü yargılayacak; çünkü orada[15] her işin ve her eylemin vakti var. **18*** Ben yüreğimde Adem oğulları için dedim ki: Allah onları sınayacak ve kendilerinin hayvan olduklarını görecekler. **19*** Çünkü[16] Adem oğulları'na ve hayvanların başına gelen şey birdir. Biri nasıl ölürse diğeri de öyle ölüyor. Hepsinin soluğu birdir ve insanın hayvandan daha büyük bir üstünlüğü yoktur; çünkü tümü boştur. **20*** Tümü bir yere gidiyor, tümü topraktan oldu ve tümü[17] de toprağa dönecek. **21*** Adem[18] oğulları'nın ruhunun[*] yukarı çıktığını ve hayvanın ruhunun[*] aşağı toprağa indiğini kim biliyor? **22*** Ve gördüm[19] ki insanın kendi işleriyle sevinmesinden daha iyi bir şey yoktur. Çünkü onun[20] payı odur ve kendisinden[21] sonra ne olacağını görmesi için onu kim geri getirebilir?

(1)17.Ayet, B.8/6, **(2)**İbr.9/27, **(3)**Yoel 2/16, I.Kor.7/5, **(4)**Ams. 5/13, **(5)**Luk.14/26, **(6)**B.1/3, **(7)**B.1/13, **(+)**: Veya: '*Sonsuzluğu'da onların yüreğine koydu*, **(8)**B.8/17, Rom. 11/33, **(9)**22.Ayet,**(10)**B.2/24,**(11)**Yakb.1/17,**(12)**B.1/9,**(13)**B.5/8, **(14)**Rom.2/6-8ve diğ., II.Kor.5/10, II.Sel.1/6ve7, **(15)**1.Ayet, **(16)**Mez.49/12ve20, 73/22, B.2/16, **(17)**Tek.3/19, **(18)**B.12/7, **(*)**: İbranice Ru'ah veya Neşefah(*Nefes, soluk!*), **(19)**12.Ayet, B.2/24, 5/18, 11/9, **(20)**B.2/10, **(21)**B.6/12, 8/7, 10/14.

4. Bölüm: 1)Zulüm, 4)Kıskançlık, 5)Tembellik, 7)Bir şeye arzu çekmek(*Tamah*), 9)Yanlız bulunmak, 13)Ve inatçılıktan ötürü insanın boşluğu.

1* Ben döndüm ve güneş altında yapılan her zulmü[1] gördüm. İşte mazlumların gözyaşları var; ama avutan yoktur. Onlara zulüm edenlerin ellerinde güç var; ama onları avutan yoktur. **2*** Ben[2] bundan önce ölmüş olan ölüleri ve sağ kalıp da yaşayanları mutlu saydım. **3*** Ama[3] şimdiye dek olmuş olan ve güneş altında işlenilen kötü işi görmemiş olan ikisinden de iyidir. **4*** Ben her emeği ve her iyi yapılan işi gördüm ki onlardan ötürü bir adamı komşusu kıskanıyor. Bu da boş ve can sıkıntısıdır. **5*** Akılsız[4] kendi ellerini birbiri üstüne koyuyor ve *'kendi canını'*[+] öldürüyor. **6*** Rahat[5] etmekle bir avuç dolusu zahmet; can sıkıntısıyla iki avuç dolusu olandan yeğdir. **7*** Ben dönüp güneş altında boş bir şey gördüm. **8*** Bir adam var ki arkadaşı yok, oğlu ve kardeşi de yoktur! Ama emeğinin sonu hep gelmiyor, gözleri[6] servete doymuyor ve ben[7] kimin için emek çekip canımı iyilikten yoksun bırakıyorum demiyor. Bu da boş olan kötü bir çabadır. **9*** İki birden iyidir; çünkü emekleri için iyi işleri vardır. **10*** Düşerlerse birbirlerini kaldırırlar; ama düştüğünde yalnız bulunanın vay haline! Çünkü onu kaldıracak arkadaşı yoktur. **11*** İki kişi birlikte yatarsa ısınıyor; ama tek başına nasıl ısınabilir? **12*** Eğer bir kimse onlardan birine zulmederse; ikisi de ona karşı koyabilir ve üç katlı iplik kolay kopmuyor. **13*** Yoksul ve akıllı çocuk, artık öğüt kabul etmiyor. Yaşlı ve akılsız kraldan daha iyidir. **14*** Çünkü biri kral olmak için zindandan çıkıyor; ama diğeri kral olarak doğmuşken yoksul oluyor. **15*** Güneş altında yaşayıp gezenlerin tümünü ve onun yerine geçecek olan çocuğu gördüm. **16*** Onlardan önce olmuş olan tüm halkın sonu gelmez ve sonradan gelenler de onunla sevinmez. Bu da boş ve can sıkıntısıdır.

(1)B.3/16, 5/8, **(2)**Eyp.3/17ve diğ., **(3)**Eyp.3/11,16ve21, B.6/3, **(4)**Sül.Mes. 6/10,24/33,**(+)**İbranice: Etini yiyor!, **(5)**Sül Mes. 15/16ve17, 16/8, **(6)**Sül.Mes.27/20, I.Yuh.2/16, **(7)**Mez.39/6.

5. Bölüm: 1)Allah'a ibadet etmek, 8)Mazlumların durumu; 10)Ve servetin boş şey olduğu, 18)Bir insanın kendi malından yararlanmasının Allah'ın armağanı olduğu.

1* Allah'ın Evi'ne gittiğinde ayağına[1] dikkat et ve akılsızlar[2] kurbanı sunmaktansa dinlemeği öğren. Çünkü onlar kötü şey yaptıklarını bilmiyorlar. **2*** Ağzınla ecele etme ve yüreğin Allah'ın önünde söz söylemeğe acele etmesin. Çünkü Allah göktedir[+] sen ise yerdesin. Bu yüzden sözlerin[3] az olsun. **3*** Çünkü düş işin çokluğundan ve akılsızın sesi söz çokluğundan ileri geliyor. **4*** Allah'a adak adadığında onu yapmaya gecikme; çünkü akılsızlardan hoşnut olmaz. Adağını yerine getir. **5*** Adayıp da yapmamaktansa hiç adamamak daha iyidir. **6*** Ağzını bedenine günah yapmaya bırakma ve meleğin[8] önünde yanıldım deme. Niçin Allah senin sözünle öfkelensin ve ellerinin işini bozsun? **7*** Çünkü bir sürü düşlerde ve sözlerde boş şeyler vardır; ama sen[9] Allah'tan kork. **8*** Eğer[10] bölgede yoksullara[11] zulmedildiğini, hak ve adaletin bozulduğunu görürsen bu sorunu gözardı etme. Çünkü büyüğün üstünde olan '*Büyük*' gözlüyor ve onlardan daha büyüğü de var. **9*** Yerden biten yarar herkese aittir ve tarla krala da hizmet ediyor. **10*** Gümüşü seven gümüşe ve serveti seven mala doymuyor; bu da boştur. **11*** Nimet çoğalınca onu yiyenler de çoğalıyor ve sahiplerine gözleriyle görmekten başka ne yararı var? **12*** Çalışan kişi az veya çok yesin uykusu tatlı olur; ama zenginin tok oluşu onu rahat uyumaya bırakmaz. **13*** Güneş[12] altında ağır bir bela gördüm; bu da sahipleri için

saklanılan maldır. **14*** Bu mal kötü işle yok olur ve bir oğul doğurur; ama elinde birşey yoktur. **15*** Annesinin[13] rahminden nasıl çıktıysa; öylece geldiği gibi çıplak olarak geri dönüp gider ve beraberinde götürmek için kendi eline emeğinden hiçbir şey almaz[14]. **16*** Bu da ağır bir sözdür, ne şekilde geldiyse aynen öylece gider ve boşuna[15] çalışmasıyla ne[16] yarar sağlar? **17*** Hem de tüm günlerinde karanlıkta yemek yer; sorunlarıyla çok kederi ve kızgınlığıvar. **18*** İşte iyi bulduğum şey[17] Allah'ın bir insana verdiği; tüm yaşam yıllarında yemesi, içmesi ve güneş altındaki tüm emeğinden yarar görmesi. Çünkü[18] onun payı budur. **19*** Herhangi[19] bir kişiye Allah servet ve mal veriyor. Eğer ondan yemeğe, payını almaya ve emeğinin tadını çıkarmaya gücü yetiyorsa; bu ona Allah'ın armağanıdır. **20*** Çünkü yaşam günlerini çok anmıyor ve Allah onu yüreğinin sevinciyle kabul ediyor.

(1) BakÇık.3/5, İş.1/12vediğ., **(2)**I.Sam.15/22,Mez.50/8, Sül.Mes. 15/8,21/27,Hoş.6/6,**(†)**Bak.I. Mak. 2/13, Tes.26/15,Sül.Bilg.9/10, **(3)**Sül.Mes.10/19, **(5)**Say.31/2, Tes.23/21-23, Mez.50/14, 76/11, **(6)**Mez.66/13ve14, **(7)**Sül.Mes.20/25, Ams.5/4, **(8)**I.Kor.11/10, **(9)**B.12/13, **(10)**B.3/16, **(11)**Mez.12/5, 58/11, 82/1, **(12)**B.6/1, **(13)**Eyp.1/21,Mez.49/17,I.Tim6/7,**(14)**Sül.Mes.10/13,11/29, **(15)**B.1/3, **(16)**Mez.127/2, **(17)**B.2/24, 3/12,13ve22, 9/7, 11/9, I.Tim.6/17, **(18)**B.2/10, 3/22, **(19)**B.2/24, 3/13, 6/2.

6. Bölüm: 1)Yararı olmayan malın mülkün, 3)Yoksul olup da çok çocuğun olması, 6)Yaşlılıkta zavallı olmanın, 9)Ve birçok isteklerin boş olması.

1* Güneş[1] altında kötü birşey gördüm ki, bu da insanlar arasında çok yaygındır. **2*** Adam var ki, Allah ona servet, görkem ve mal verir. Canının[2] istediği her şeyi vardır; ama[3] ondan yemeği Allah ona nasip etmez. Ancak onu yabancı bir kişi yer; bu da boş ve kötü bir durumdur. **3*** Adamın yüz çocuğu olsa, çok yaşasa ve yılları uzun olsa; ama canı iyiliğe doymamışsa ve gömülüşü[4] olmazsa. Ben diyorum ki düşük olan[5] çocuk ondan daha iyidir. **4*** Çünkü bu boş yere geliyor, karanlığa gidiyor ve ismi karanlıkla örtülüdür. **5*** Hem de güneş görmedi ve birşey bilmediyse de bunun diğerinden daha çok rahatı var. **6*** Ama o iki kere bin yıl yaşarsa ve bir iyilik görmezse; tümü aynı yere gitmeyecek mi? **7*** İnsanın[6] tüm emeği ağzı içindir; ama can doymuyor. **8*** Çünkü bilgelik sahiplerinin akılsızdan daha çok nesi var ve yaşayanlar arasında olan yoksulun neyi var? **9*** Gözlerle görmek gönülden arzu etmekten iyidir; bu da boş ve can sıkıntısıdır. **10*** Ne olduysa onun adı konulmuştur ve insan olduğunun bilincindedir; kendisinden[7] güçlü olanla çekişmez. **11*** Madem ki boş şeyleri çoğaltan çok şey var; insana ne kalıyor? **12*** Çünkü gölge(8) gibi geçip giden günlerinde yaşarken; insan için neyin iyi olduğunu kim biliyor? Çünkü güneş altında insana[9] kendisinden sonra ne olacağını kim bildirecektir?

(1)B.5/13, **(2)**Eyp.21/10ve diğ., Mez.17/14, 73/7, **(3)**Luk.12/20, **(4)**II.Krl.9/35, İş.14/19ve20, Yerm22/19, **(5)**Eyp.3/16, Mez.58/8, B.4/3, **(6)**Sül.Mes.16/26, **(7)**Eyp.9/32, İş.45/9, Yerm.22/19, **(5)**Eyp.3/16, Mez.58/8, B.4/3, **(6)**Sül.Mes.16/26, **(7)**Eyp.9/32, İş.45/9,Yerm.49/19,**(8)**Mez.102/11,109/23,144/4, Yakb.4/14ve15, **(9)**Mez.39/6, B.8/7.

7. Bölüm: 1)İyi isim bırakmanın kötü isim bırakmaktan çok iyi olduğu, 7)Sabır ve kanaat, 11)Ve bilgeliğin fazileti, 23)Bilginin öğrenilmesinin şart olduğu.

1* İyi isim[1] hoş kokulu yağdan ve ölüm günü doğum gününden iyidir. **2*** Yas olan eve gitmek, şölen yerine gitmekten daha iyidir; çünkü her kişinin sonu odur. Ve yaşayanlar onu anımsar. **3*** Üzgünlük gülmekten daha iyidir; çünkü[2] yüzün kederli olması yüreği[+] sevindirir. **4*** Bilgelerin yüreği yaslı olan bir evdir; ama akılsızların yüreği sevinç evidir. **5*** Bilgelerin[3] azarlarını duymak akılsızların sesini duymaktan iyidir. **6*** Çünkü kazan[4] altında dikenlerin sesi nasılsa; akılsızların gülüşü de öyledir ve bu da boştur. **7*** Gerçekten kötülük bilgeleri deli eder ve rüşvet[5] yüreği anlayışsız kılar. **8*** Bir işin sonu başlangıcından iyidir ve ruhu[6] sabırlı olan, ruhu gururlu olandan iyidir. **9*** Ruhunla[7] öfkeye kapılma; çünkü öfke akılsızların içinde gelişir. **10*** Neden oldu ki? Önceki günler şimdikilerden iyiydi deme; çünkü böyle düşünce akıllı bir şey değildir. **11*** Bilgelik miras gibi iyidir ve güneşi[8] görenlere yararlıdır. **12*** Çünkü bilgelik sığınılacak bir yerdir ve para da gizlenecek yer; ama bilginin yararı şudur ki, bilge kendi sahiplerini yüceltir. **13*** Allah'ın işine bak; çünkü *"O"*nun[9] eğrilttiğini kim doğrultabilir? **14*** İyilik[10] gününde sevin ve bela gününde sakın! Allah bunları birbirinin karşıtı yaptı. Tâ ki; insan kendinden sonra bir şey bulmasın. **15*** Tüm boş geçen günlerimde bunları gördüm: Doğru[11] kişi vardır ki, iyiliğiyle yok oluyor ve kötü var ki, kötülüğüyle mamur oluyor. **16*** Çok iyi[12] olma ve haddinden[13] çok akıllı olma; niçin kendini öldürmüş olasın? **17*** Çok kötü olma, akılsız da olma; niçin vaktin[14] gelmeden ölesin? **18*** Birinden korkmak ve diğerinden elini çekmek iyidir; çünkü Allah'tan korkan adam tümünden kurtuluyor. **19*** Bilgelik[15] bilge olana kentte bulunan on polisten daha çok güç veriyor. **20*** Çünkü[16] yeryüzünde bir tek doğru kişi yoktur ki, iyilik etsin ve günah işlemesin. **21*** Her söylenilen söze kulak kabartma; sakın birinin sana sövdüğünü işitmiş olmayasın. **22*** Çünkü yüreğin biliyor ki sen de birçok kez başkalarına sövdün. **23*** Tüm bunları bilgelikle sınadım ve ben[17] bilge olayım dedim; ama bilgelik benden uzaktı. **24*** Uzak[18] olanın ne olduğunu ve çok[19] derin olan konuları kim bi-

liyor? **25***Ben bilgelikle aklı[20] bilmek, öğrenmek ve araştırmak için;. boş eğlencenin kötülüğünü ve akılsızlıkla deliliği bilmek için yüreğimde dolaştım. **26***Ben[21] yüreğinde tuzak ve kement; ellerinde zincir olan kadını ölümden acı buldum. Allah'ın önünde iyi olan adam ondan kurtulur ve günahkâr olan ona tutulur. **27***Vaiz[22] diyor ki: İşte hesabını bulmak için birer birer sayarak bunu öğrendim. **28***(Her ne kadar daha aramakta isem de bulamıyorum). Binde[23] bir sadık adam buldum; ama tüm bunların içinde bir tek dürüst kadın bulmadım. **29***İşte salt şunu öğrendim: Allah[24] insanı doğru yarattı; ama onlar[25] çok düzenler kurdular.

(1)Sül.Mes.22/1,**(2)**II.Kor.7/10,**(3)**BakMez.141/5, Sül.Mes.13/18, 15/31ve32, **(+)**Veya: Islah eder(*İyileştirir*!), **(4)**Mez.118/12, B.2/2,**(5)**Çık.23/8,Tes.16/19,**(6)**Sül.Mes.14/29, **(7)**Sül.Mes.14/17,16/32,Yakb.1/19, **(8)**B.11/7, **(9)**Bak Eyp.12/14, B.1/15,İş.14/27,**(10)**B.3/4,Tes.28/47,**(11)**B.8/14, **(12)**Sül.Mes. 25/16,**(13)**Rom. 12/3, **(14)**Eyp.15/32,Mez.55/23, Sül. Mes.10/27, **(15)**Sül.Mes. 21/22,24/5,B.9/16ve18, **(16)**I.Krl .8/46, II.Trh.6/36, Sül.Mes.20/9,Rom.3/23,I.Yuh.1/8,Bak.II.Ez.16/54, **(17)**Rom. 1/22, **(18)**Eyp. 28/12 ve 20, I.Tim.6/16, **(19)**Rom.11/33, **(20)**B. 1/17,2/12, **(21)**Sül.Mes.5/3ve4,22/14, **(22)**B.1/1ve2, **(23)**Eyp. 33/23, Mez.12/1, **(24)**Tek.1/27, **(25)**Tek.3/6ve7.

8. Bölüm: 1)Egemen olanları dinlemenin gereği, 6)Geleceğin gizemi, 9)Kötülerin ceza görecekleri, 11)Doğrular ile yoksul olmak; kötülerle refah içinde bulunmaktan daha iyi olduğu, 16)Allah'ın işinin araştırılamayacağı.

1*Bilge olanlar gibi kim var ve kelâmın[*] tefsirini kim biliyor? İnsanın[1] bilgeliği kendi yüzünü aydınlatıyor ve yüzünün[2] sertliği geçiyor. **2***Ben diyorum ki: Kralın buyruğunu tutasın. Bunu[3] da Allah'ın hakkı için olan yemin yüzünden yapasın. **3***Onun[4] önünden gitmeye acele etme ve kötü işte üsteleme; çünkü o ne isterse yapıyor. **4***Kralın sözü nerede ise orada yargı vardır ve kim[5] ona: Ne yapıyorsun? Diyebilir. **5***Buyruğu tutan belaya uğramaz ve bilgelerin yüreğinin ne olacağını biliyor. **6***Çünkü her işin[6] vakti, zamanı var ve her insanın sorunları kendi üzerine bir yüktür. **7***Çünkü[7] olacak şeyi bilmiyor ve nasıl olacağını ona kim bildirecek? **8***Ruhu[8] alıkoymak için ruha galip gelen insan yok ve ölüm gününe karşı koyan adam yoktur. Bu cenkte salıvermek yoktur ve kötülük; onu sevenleri kurtarmaz. **9***Tüm bunları gördüm ve güneş altında olan her işi özümsedim. Bazen insan kendi belası için başka bir adama takılır kalır. **10***Böylece gördüm ki, kötüler gömüldüler, geçip kutsal yerden gittiler ve bu şeyleri yaptıkları kentte unutuldular; bu da boştur. **11***Kötü[9] işe karşı yargı çabuk olmadığından Adem oğulları'nın yüreği kötülük etmek arzusuyla doludur. **12***Günahkâr[10] yüz kere kötülük etse ve uzun bir yaşamı olsa; yine de ben iyi biliyorum ki, Allah'tan[11] korkanlara ve önünde el pençe duranlara iyilik gelecektir. **13***Ama kötüye iyilik olmaz ve gölge gibi olan yaşamını uzatmaz; çünkü Allah'tan korkmaz. **14***Yeryüzünde olan boş bir şey daha gördüm: İyiler var ki kötülerin[12] *'hak ettikleri şey'*[+] onların başına geliyor ve kötüler vardır ki iyilerin hak ettikleri şey onların başına geliyor. Bu da boştur[13] dedim. **15***Ben sevinci övdüm; güneş altında insana yemek, içmek ve sevinmekten başka iyi birşey yoktur. Çünkü güneş altında Allah'ın ona verdiği tüm yaşamında emeğinden ona kalan budur. **16***Bilgeliği bilmeğe ve yeryüzünde olan şeyleri anlamayı çok önemsediğimde(çünkü gece gündüz gözüne uyku girmeyen adam vardır.) **17***Allah'ın tüm işi hakkında bunu gördüm ki, insan[14] güneş altında yapılan işi kavrayamaz. İnsan ne denli çalışırsa çalışsın yine de onu bulup ortaya çıkaramaz ve bilgeliği bulmak istese de bulamaz[15].

Kelâm*(söz)*: ***"Allah sözü!"***, **(1)**Sül.Mes.4/8ve9, 17/24, Bak Res.İşl.6/15, **(2)**Tes.28/50, **(3)**Hez.17/18, Bak I.Trh.29/24, Rom.13/5, **(4)**B.10/4, **(5)**Eyp.34/18, **(6)**B.3/1, **(7)**Sül.Mes. 24/22, B.6/12,9/12,10/14,**(8)**Eyp.14/5,Mez.49/6ve7, **(9)**Mez.10/6,50/21, İş.26/10,**(10)**İş.65/20,Rom.2/5,**(11)**Mez. 37/11,18ve19,Sül.Mes. 1/32,33,İş.3/10ve 11,Mat. 25/34ve41, **(12)**Mez.73/14, B.2/14, 7/15, 9/1-3, **(+)**İbranice: İşine göre, **(13)**B.2/24,3/12ve22, 5/18, 9/7, **(14)**Eyp.5/9, B.3/11, Rom.11/33, **(15)**Mez.73/16.

9. Bölüm: 1)İyiye ve kötünün başına gelen şeyin aynı olduğu, 4)İnsanın kesinlikle öleceği, 7)Bu yüzden sevinçli bir yaşam sürmenin akıllı bir şey olduğu, 11)Her şeyin belli olduğu,13)Ve bilgeliğin de güçten daha iyi olduğu.

1*Tüm bunları araştırmayı yüreğime koydum ki[1] iyiler ve bilge olanlarla onların işleri Allah'ın elindedir. İnsan gerek sevgiyi, gerek düşmanlığı bilmiyor ve onların işleri Allah'ın elindedir. **2***Her şey[2] herkese göre oluyor. İyiye kötüye, iyi ve temiz olana; temiz olmayana, kurban sunana ve kurban sunmayana olan şey birdir. İyi olan nasılsa günahkâr da öyledir ve yemin eden yeminden korkan gibidir. **3***Güneş altındaki tüm işlerde olan kötü şey budur ve tümünün başına gelen şey birdir. Adem oğulları'nın yüreği kötülükle dolu olduğundan, yaşadıkça yüreklerinde delilik vardır ve ondan sonra da ölüp giderler. **4***Çünkü bazısı yaşarken tüm yaşayanlara yol gösterirse; onun için ümit[+] vardır ve diri köpek ölü aslandan iyidir. **5***Yaşayanlar öleceklerini biliyorlar; ama ölüler[3] birşey bilmiyor ve artık onlar için hiç birşey yoktur. Çünkü adı ve şanı[4] unutulmuştur. **6***Gerek onların sevgisi, gerek düşmanlığı ve gerek kıskançlıkları yok olmuştur. Güneş altında olan hiçbir şeyde; artık onların sonsuzlukta bir payı ve hakkı yoktur. **7***Git[5] ekmeğini sevinçle ye ve şarabını iyi yürekle iç; çünkü Allah senin işlerini onaylamıştır. **8***Giysin her an beyaz olsun ve başından yağ eksik olmasın. **9***Sevdiğin eşinle tüm bu

geçici günlerinde, güneş altında Allah'ın sana verdiği geçici yaşamında sevinçle yaşa; çünkü[6] bu yaşamda güneş altında çektiğin emekten alacağın ancak budur. **10*** Evet! Çalışmak için her ne bulduysan onu tüm gücünle yap; çünkü gitmekte olduğun o ***Haviye***'de[*] iş, eylem*(çaba)*, bilgi ve bilgelik yoktur. **11*** Döndüm ve güneş(7) altında gördüm ki, yarış hızlı koşanlara, cenk güçlülere, ekmek bilge olanlara, mal mülk akıllılara ve lütuf âriflere ait birşey değildir. Ancak vakit ve zamanında tümüne göre olur. **12*** Çünkü insan(8) bile kendi vaktini bilmiyor, balıklar kötü ağa tutuluyor ve kuşlar tuzağa(9) düşüyor. Adem oğulları üstüne kötü an gelince onlar da tuzağa yakalanıyor. **13*** Güneş altında bu bilgeliği de gördüm ve bana büyük göründü. **14*** Küçük(10) bir kent ve içinde az adam vardı. Üzerine büyük bir kral gelince onu kuşattı ve ona karşı büyük meteristler(*Rampa*) yaptı. **15*** Onun içinde yoksul ve bilge olan bir adam vardı. Bilgisiyle kenti kurtardı; ama bu yoksul adamı anımsamadılar bile. **16*** Ben(11) dedim ki: Her ne denli yoksulun(12) bilgeliği aşağılanıp sözleri dinlenmezse de; yine de bilgelik güçten iyidir. **17*** Bilgelerin yavaş sözleri kötüler üzerine egemen olanın bağrışından iyi duyuluyor. **18*** Bilgelik(13) silâhlardan iyidir; ama bir günahkâr birçok iyiliklerin kaybolmasına neden oluyor.

(1)B.8/14, **(2)**Eyp.21/7ve diğ., Mez.73/3,12ve13, Malk.3/15, **(+)**Veya: Hiç kimsenin bir ayrıcalığı yok; çünkü tüm yaşayanlar için bir umut vardır., **(3)**Eyp.14/21, **(4)**Eyp.7/8-10,İş.26/14, **(5)**B.8/15, **(6)**B.2/10ve24,3/13ve22,5/18, **(7)**Ams. 2/14,15, Yerm.9/23, **(8)**B.8/7, **(9)**Sül.Mes.29/6, Luk.12/20ve39, 17/26vediğ.,I.Sel.5/3, **(10)**Bak.II.Sam.20/16-22, **(11)**Sül.Mes. 21/22, 24/5, B.7/19, 18.Ayet, **(12)**Mrak.6/2ve3, (13)16.Ayet, **(14)**Yeş.7/1,11ve12, **(*)**: Buradaki anlamı "Mezar".

10. Bölüm: 1)Bilgeliğe ve akılsızlığa, 16)İyi ve kötü egemenlere, 18)Tembelliğe, 19)Ve paraya ait, 20)Egemenlere uymaya ait sözler.

1* Ölmüş sinekler attarın yağını kokutur; biraz akılsızlık da bilgelik ve görkemliğin yüceliğini çürütür. **2*** Bilgelerin yüreği sağındadır ve akılsızınki de solda. **3*** Aptal adam yolda giderken aklının noksan olduğunu ve kendisinin[1] ahmak olduğunu herkese açıklar. **4*** Eğer kralın öfkesi sana karşı alevlenirse oraya[2] gitme; çünkü incelik[3] büyük suçlara engel olur. **5*** Güneş altında gördüğüm bir kötülük vardır; bu da kral tarafından ortaya çıkan hatadır. **6*** Akılsızlar[4] yüksek makamlara yerleştirilirler ve zenginler alçak yerlerde otururlar. **7*** Kulları atlara[5] binmiş ve beyleri de yeryüzünde kullar gibi yürüyor gördüm. **8*** Kuyu kazan kendisi[6] içine düşer ve çit sökeni yılan sokar. **9*** Taşları kesen onlarla incinir ve odun yaran onunla tehlikeye düşer. **10*** Eğer demir körse ve kılavuz verilmezse, o zaman daha çok güç kullanmalı; ama bilgelik kurtuluş bulmak için iyidir. **11*** Eğer yılan[7] panzehir olmaksızın sokarsa; o zaman doktorun bir yararı yok. **12*** Bilgelerin[8] ağzının sözleri yumuşaktır. Ama akılsızların[9] dudakları kendini yutar. **13*** Onun ağzından çıkan sözlerin başlangıcı akılsızlıktır ve sözlerinin sonu kötü deliliktir. **14*** Akılsız[10] söz çoğaltıyor ve insan ne zaman bulacağını bilmiyor; kendisinden sonra da ne olacağını ona[11] kim bildirecek? **15*** Akılsızların işi kendilerini usandırıyor; çünkü kente gitmeyi bilmiyor. **16*** Vay sana[12] ey ülke ki, kralın çocuktur ve beylerin sabahleyin yemek yiyor. **17*** Ne mutlu ey ülke ki kralın asildir ve beylerin[13] sarhoşluğa değil ancak güç için vaktinde yemek yiyor. **18*** Çok tembellikle bu bina yıkılıyor ve ellerinin gevşekliğiyle o dam damlıyor. **19*** Şölen zevk için düzenleniyor, şarap[14] yaşamı zevklendiriyor ve para herşeye yetiyor. **20*** Krala düşünde[15] bile sövme ve zenginlere yattığın odanda kötü söyleme; çünkü havada uçan kuş sesi götürecek ve kanatları olan sözleri anlatacaktır.

(1)Sül.Mes.13/16,18/2,**(2)**B.8/3,**(3)**I.Sam.25/24 ve diğ., Sül.Mes. 25/15, **(4)**Est.3/1, **(5)**SülMes.19/10,30/22, **(6)**Mez.7/15, Sül.Mes. 26/27, **(7)**Mez.58/4ve5, Yerm.8/17, **(8)**Sül.Mes.10/32, 12/13, **(9)**Sül.Mes.10/14, 18/7, **(10)**Sül.Mes.15/2, **(11)**B.3/22, 6/12,8/7, **(12)**İş.3/4,5ve12,5/11, **(13)**Sül.Mes.31/4, **(14)**Mez. 104/15, **(15)**Çık.22/28, Res.İşl.23/5.

11. Bölüm: 1)Acımak, 7)Karanlık günleri ve gençlikteki ceza gününü unutmak için olan sözler.

1* Ekmeğini suların[1] üstüne bırak; çünkü[2] birçok günlerden sonra onu bulacaksın. **2*** Yedinci ve[3] sekizinciye bir pay[4] ver çünkü yeryüzüne[5] nasıl bir belanın geleceğini bilmiyorsun. **3*** Bulutlar dolarsa yeryüzüne yağmur yağdırıyor; ağaç güneye veya kuzeye sallanırsa o yönde kalıyor. **4*** Rüzgârı gözeten ekin ekemez ve bulutlara bakan biçemez. **5*** Rüzgârın[6] yolunun hangisi olduğunu ve hamilenin[7] rahminde kemiklerin nasıl olduğunu bilmediğin gibi böylece her şeyin yaratıcısı olan Allah'ın işlerini de bilmezsin. **6*** Sabah olunca tohumunu ek ve akşam olunca elin gevşemesin; çünkü onun mu, yoksa bunun mu bereketli veya ikisinin de mi çıkacağını bilmezsin. **7*** Bundan böyle ışık şirindir ve güneşi[8] görmek hoştur. **8*** Ama insan birçok yıllar yaşayıp da onların tümünden hoşlanırsa; karanlık günlerini de anımsamalıdır. Çünkü onlar çok olacaktır ve her ne olacaksa tümü boştur. **9*** Ey gençlik gençliğinde sevinçli ol ve gençliğinin günlerinde yüreğin seni sevindirsin. Böylece gönlünün[9] istediği yolları ve gözlerine hoş görüneni yap; ama şunu bil ki tüm bunlar için sen Allah'a[10] hesap vereceksin. **10*** Yüreğinden yası gider bedeninden[11] kötülüğü at; çünkü[12] çocukluk ve gençlik boştur.

(1) Bak İş.32/20, **(2)**Tes.15/10, Sül.Mes.19/17, Mat.10/42, II.Kor.9/8, Galt.6/9ve10, İbr.6/10, **(3)**Mik.5/5, **(4)**Mez.112/9, Luk.6/30,I.Tim.6/18ve19,**(5)**Efs.5/16, **(6)**Yuh.3/8, **(7)**Mez.139/14 ve15, **(8)**B.7/11, **(9)**Say.15/39, **(10)**B.12/14, Rom.2/6-11, **(11)**II. Kor.7/1, II.Tim.2/22, **(12)**Mez.39/5.

12. Bölüm: 1)Gençlikte halkı anmak, 8)Öğretmek için Vaiz'in amacı, 13)Sözleri sık sık söylemenin Allah korkusu olduğu.

1* Senin[1] halkını gençliğinin günlerinde an. O zaman kötü günler gelmemiş ve onlardan[2] zevk almıyorum diyeceğin yıllar yaklaşmamış... **2*** Güneş ile ışık, ay ile yıldızlar kararmamış ve bulutlardan sonra yağmur gelmemiştir. **3*** O gün ki, ev bekçileri titreyecekler, güçlü olanlar eğilecekler. Övütücüler azaldıkları için işten kalacaklar ve pencereden bakanlar kararacaklar. **4*** Değirmen sesi zayıfladığında sokakta kapılar kapanacak, kuş sesiyle kalkılacak ve ezgicilerin[3] sesi kesilecektir. **5*** Yüksek yerden korkacaklar; yolda korkunç şeyler bulunacak. Badem ağacı çiçeklenecek, çekirge bile yok olacak ve iştahı*(arzu)* kesilecek. Çünkü insan sonsuzluk evine[4] gidiyor ve yas[5] tutanlar sokakta dolaşacaklar. **6*** Gümüş tel kopmadan, altın tas kırılmadan, testi çeşmenin yanında kırılmadan ve kuyu üstündeki çark bozulmadan yaradanını an. **7*** O[6] zaman toprak önceki haline dönecek ve Ruh[7] onu[8] veren Allah'a geri dönecektir. **8*** Vaiz[9] diyor ki: Boşların boşu her şey boştur. **9*** Böylece Vaiz bilge sahibi biri olduğundan halka bilgi vermeye devam etti. Araştırıp ölçtü, tarttı biçti ve birçok[10] ezgiler yazdı. **10*** Vaiz uygun sözler bulmaya çalıştı. Bu yazılanlar doğru ve gerçek sözlerdir. **11*** Bilgelerin sözleri öğendirelere[*] ve ustalarla meclis başkanlarının çivilediği çivilere benziyor. Bu bir çoban*(önder)* tarafından verilmiştir. **12*** Bundan böyle ey oğlum! Bunlardan çekin: Çok kitap okumanın sonu yoktur ve çok[11] bilgi bedeni yorar. **13*** Tüm bu sözlerin uyarısını alalım, Allah'tan[12] korkalım ve *"O"*nun buyruklarını tutalım. Çünkü insana farz*(kesin buyruk)* olanın tümü budur. **14*** Allah her işi[13] gerek iyiyi, gerek kötüyü; tüm gizli şeylerle beraber yargılayacaktır.

(1)Sül.Mes.22/6,BakYer.Mers.3/27,**(2)**BakII.Sam.19/35, **(3)**II.Sam.19/35,**(4)**Eyp.17/13,**(5)**Yerm.9/17,**(6)**Tek. 3/19,Eyp.34/15,Mez.90/3,**(7)**B.3/21,**(8)**Say.16/22,27/16, Eyp. 34/14,İş.57/16,Zek.12/1,**(9)**Mez.62/9,B.1/2,**(10)**I.Krl.4/32, **(11)**B.1/18,**(12)**Tes.6/2,10/12,**(13)**B.11/9,Mat.12/36,Res.İşl. 17/30,31, Rom.2/16, 14/10ve12, I.Kor.4/5, II.Kor.5/10, **(*)**:Bak Res. İşl. 9/5.

NEŞİDELER NEŞİDESİ

Veya Süleyman'ın Ezgiler Ezgisi [+]

1. Bölüm: 1)Sevgilinin sevgisini gösterişi, 5)Ve kendi kendini belirtişi, 7)Sevgilisinin sürüsünü nerde otlattığını sorması, 8)Sevgilinin yanıtı, 12)İki sevgilinin birbirlerine sevgisini göstermesi.

1* Süleyman'ın[1] ezgiler ezgisidir. **2*** Ağzının öpüşleriyle beni öpsün; çünkü[2] aşkın şaraptan güzeldir. **3*** Senin yağların hoş kokuludur ve senin adın dökülmüş yağdır. Bu yüzden hiç evlenmemiş kızlar seni seviyor. **4*** Beni[3] kendine çek ardınca[4] koşalım. Kral beni[5] kendi odasına götürdü ve seninle sevindim; sevinçten coştum. Senin aşkını şaraptan daha çok analım; yeterince seni severler. **5*** Ey Oruşalim(*Kudüs*) kızları! Ben, Kedar'ın çadırları ve Süleyman'ın perdeleri gibi esmer olsam da güzelim. **6*** Esmer olduğuma bakmayın; çünkü beni güneş yaktı! Annemin oğulları bana darıldılar ve bana bağları beklettiler; kendi bağımı beklemedim! **7*** Ey canımın sevgilisi bana bildir! Sürünü nerede otlatıyorsun? Öğle vakti nerede yatıyorsun? Çünkü arkadaşlarının sürüleri yanında niçin 'serseri[+] gibi olayım? **8*** Ey kadınlar[6] içinde güzel olan! Eğer sen bilmiyorsan sürülerin izlerinden git ve çobanların çadırları yanında oğlaklarını otlat. **9*** Ey[7] sevgilim! Seni Firavun'un[8] arabalarındaki kısraklarıma benzettim. **10*** Yanakların[9] takılar ve boynun gerdanlıklarla güzeldir. **11*** Sana gümüş düğmelerle altın takılar yapacağız. **12*** Kral sofradayken *'Hint sümbülüm'* kokusunu veriyor. **13*** Sevgilim bana saf bir mür çıkınıdır; göğsümün arasında kalacak. **14*** Sevgilim bana bir kına[10] çiçeği salkımıdır ki, Eyn-Gedi bağlarında bulunuyor. **15*** İşte güzelsin[11] ey sevgilim! İşte güzelsin. Gözlerin güvercin gibidir. **16*** Ey sevgilim! İşte güzel ve şirinsin. Yatağımız yeşilliktir. **17*** Evimizin direği sedir*(erz)* ağacı ve tavanlarımız çamdır.

[+]:Yüksek sesli şiirler), **(1)**I.Krl.4/32,**(2)**B.4/10, **(3)**Hoş.11/4, Yuh.6/44, 12/32, **(4)**Filp. 3/12-14, **(5)**Mez.45/14ve15, Yuh.14/2, Efs.2/6, **(+)**Veya: Yüzü örtülmüş, **(6)**B.5/9, 6/1, **(7)**B. 2/2,10ve13, 4/1ve7,5/2, 6/4, Yuh.15/14,15, **(8)**II.Trh 1/16 ve 17, **(9)**Hezk. 16/11-13, **(10)**B. 4/13, **(11)**B.4/1, 5/12.

2. Bölüm: 1)İki sevgilinin bir diğerini sevgiyle desteklemesi, 8)Kızın kendi sevgilisinin gelişinden duyduğu sevinç, 10)Ve sevgilisinden aldığı davet, 14)Erkeğin arzusu, 16)Kızın sevgilisine olan güveni.

1* Ben Şaron'un nergisiyim(*çiğdem*) ve vadilerimin süsüyüm. **2*** Süsün dikenler arasında nasılsa; sevgilim kızlar arasında öyledir. **3*** Elma ağacı orman ağaçları arasında nasılsa; sevgilim de de-

likanlılar arasında öyledir. Onun gölgesi altında arzuyla oturdum ve onun[1] meyvesi damağıma tatlıydı. **4***Beni şölen evine götürdü ve üzerimde olan bayrağı sevgiydi. **5***Beni üzüm pideleriyle güçlendirin ve elmalarla beni canlatın. **6***Sol[2] eli başımın altında olsun ve sağ eli beni kucaklasın. **7***Ey[3] Oruşalim kızları! Size ceylanlar ve kırın geyikleriyle yemin ettim ki bir sevgili kız istemedikçe onu uyandırıp kaldırmayınız. **8***Sevgilimin sesidir. İşte dağlar üzerinde sıçrayarak ve bayırlar üzerinde atılarak geliyor. **9***Sevgilim[4] ceylana veya geyik yavrularına benziyor. Bak işte şimdi duvarın arkasında duruyor, pencereden bakıyor ve kafesten görünüyor. **10***Sevgilim bana şöyle yanıt verdi: Ey sevgilim[5] ey güzelim; kalk da gel. **11***Çünkü işte kış geçti ve yağmur geçip gitti. **12***Yerde çiçekler açıyor, budama vakti geldi ve yöremizde kumrular ötüyor. **13***İncir ağacı tomurcuklanıyor ve asmalar çiçeklenip nefis koku çıkarıyor. Kalk[6] ey sevgilim, ey güzelim gel! **14***Ey kaya kovuklarında, uçurumun gizli yerlerinde olan güvercinim! Yüzünü göreyim, sesini[7] duyayım; çünkü sesin tatlı ve yüzün güzeldir. **15***Bize tilkileri[8] bağları bozan küçük tilkileri tutun; çünkü bağlarımız çiçeklenmiştir. **16***Kız[9] sevgilim benim; ben de onunum. O sürüsünü sümbüller arasında otlatıyor. **17***Akşam rüzgârı[10] esince ve gölgeler uzanınca geri dön ey sevgili kızım. Gün batışında dağlar üzerinde olan ceylan[11] ve geyik yavrusu gibi ol.

(1)Vah.22/1ve2,(2)B.8/3,(3)B.3/5,8/4,(4)17.Ayet, (5)13.Ayet, (6)10.Ayet,(7)B.8/13,(8)Mez.80/13, Hez.13/4,Luk.13/32, (9)B. 6/3, 7/10, (10)B.4/6, (+)İbranice: Günün, (11)9.Ayet, B.8/14.

3. Bölüm: 1)Sevgilinin acısı, 6)Erkeğin gösterişliği ve büyüklüğü.

1*Gece yatağımda canımın[1] sevdiğini aradım, onu aradım; ama bulamadım. **2***Kalkayım kentte sokaklarda ve meydanlarda dolaşayım, canımın sevdiğini arayayım dedim. Onu aradım; ama bulamadım. **3***Kentte[2] dolaşan bekçiler beni buldular; canımın sevdiğini gördünüz mü? Dedim. **4***Onlardan ayrılır ayrılmaz canımın sevdiğini buldum; onu tuttum ve anamın evine, anneciğimin odasına getirinceye değin onu bırakmadım. **5***Ey[3] Oruşalim(*Kudüs*) kızları! Size ceylanlar ve kırların geyikleriyle yemin ettim ki sevgilim istemedikçe onu uyandırıp kaldırmayasınız. **6***Bu kimdir? Ki[4] saf mür günnük ve tüccarların türlü kokulu baharatlarıyla[+] kokulanarak tüten direkler*(çöl fırtınası)* gibi çölden çıkıyor. **7***İşte Süleyman'ın minderi. Onun çevresinde İsrailin yiğitlerinden altmış yiğit var. **8***Tümü kılıçlı ve eğitimli cenkçilerdir. Gece tehlikelerinden, her biri kılıcını kalçası üzerinde taşıyor. **9***Kral Süleyman, Lübnan ağaçlarından kendine bir tahtırevan yaptı. **10***Direkleri gümüşten, parmaklığı altından ve döşemesini mor renkli kumaştan yaptı. İçine Oruşalim kızları sevgiyle, rengarenk nakış işlemişlerdi. **11***Ey! Sihon*(Sion)* kızları çıkın. Kral Süleyman'ın düğünü gününde ve yüreğinin sevinci gününde annesinin taçlandırdığı tacıyla onu görün.

(1)İş.26/9, **(2)**B.5/7, **(3)**B.2/7, 8/4, **(4)**B.8/5, **(+)**İbranice: Tozlarıyla.

4. Bölüm: 1)Sevgilinin kendi sevgilisini övmesi, 8)Ona sevgisini söylemesi, 16)Sevgilinin kendi sevgilisini arzulaması.

1*Ey[1] sevgilim! İşte güzelsin. Peçe altındaki gözlerin güvercinler gibidir. Saçın Gilead dağında yatan keçi[2] sürüsü gibidir. **2***Dişlerin[3] havuzdan çıkan kırkılmış sürü gibidir. Tümü ikiz doğuruyor ve aralarında yavrusuz yoktur. **3***Dudakların kırmızı iplik gibidir ve söyleyişin tatlıdır. Yanakların[4] peçenin altında duran nar gibidir. **4***Boynun[5] silahlar[6] için yapılan Davut kulesi gibidir. Orada yiğitler siperi olan bin kalkan asılıdır. **5***İki[7] göğsün sümbüller arasında otlayan bir çift ikiz ceylan yavrusu gibidir. **6***Akşam[8] rüzgârı esince ve gölgeler uzanınca ben saf mür dağına ve günnük tepesine gideceğim. **7***Ey[9] sevgilim! Sen son derece güzelsin ve sende bir kusur yoktur. **8***Ey gelin! Benimle Lübnan'dan gel. Amone tepesinden, Senir ve Hermon[10] tepelerinden; aslanlar inlerinden, kaplanlar dağlarından bak. **9***Ey gelin! Kızkardeşim; gönlümü kaptın. Bir gözünle ve boynunun bir gerdanlığıyla gönlümü kaptın. **10***Ey gelin! Kızkardeşim sevgin ne güzeldir. Sevgin[11] şaraptan ve yağlarının kokusu her çeşit baharattan iyidir. **11***Ey gelin! Dudaklarından bal damlıyor. Dilinin[12] altında bal ve süt akıyor. Giysinin kokusu Lübnan'ın[13] kokusu gibidir. **12***Gelin, kızkardeşim kapalı bir bahçedir; kapalı pınar ve mühürlenmiş çeşmedir. **13***Fidanlığın nefis meyvelerle narlıktır. Orada kına[14] ve nardin bulunur. **14***Nardin, zûfran, kamış ve tarçınla her çeşit günnük ağacı; saf mür ve öd ağacıyla her çeşit güzel baharat. **15***Bahçeler pınarı, diri[15] su kuyusu ve Lübnan'dan inen sular var. **16***Uyan ey kuzey rüzgârı, gel ey güney rüzgârı bahçeme es ki, baharatlı koku saçsınlar. Sevgilim[16] bahçesine gelsin ve nefis meyvelerini versin.

(1)B.1/15,5/12,**(2)**B.6/5,**(3)**B.6/6,**(4)**B.6/7,**(5)**B.7/4,

(6) Nah.3/19,**(7)**BakSül.Mes.5/19,B.7/3,**(8)**B.2/17, **(9)**Efs. 5/27, **(10)**Tes.3/9, **(11)**B.1/2, **(12)**Sül.Mes.24/13 ve 14, B.5/1, **(13)**Tek. 27/27, Hoş.14/6ve7, **(14)**B.1/14, **(15)**Yuh.4/10, 7/38, **(16)**B.5/1.

5. Bölüm: 1)Sevgilinin gelişini bildirmesi, 2)Kızın çok sevinmesi, 9)Sevgilinin vasıfları.
1*Bahçeme(1) girdim ey gelin, kızkardeşim. Saf mür mü ve baharatlar mı topladım? Gümeç(2) balı ve bal mı yedim? Şarabımı ve sütümü içtim. Yeyin ey dostlar(3) içip mest olun ey sevgililer! **2***Ben uyuyorum; ama yüreğim uyanıktır. Sevgilimin sesidir kapıyı(4) çalıyor. Ey kızkardeşim, ey sevgilim, ey güvercinim, ey kamelyam bana aç! Çünkü başım çiğ ile kâküllerim çiğle doldu diyor. **3***Giysimi çıkardım, onu nasıl giyeyim; ayaklarımı yıkadım, onu nasıl kirleteyim? **4***Sevgilim elini kapının deliğinden uzattı ve bağrım onun için oynadı. **5***Ben sevgilime kapıyı açmak için kalktım; sürgüyü tutacak yer üstüne ellerimden mür ve parmaklarımdan saf mür damladı. **6***Ben sevgilime kapıyı açtım; ama sevgilim çekilip gitmişti. O söylediğinde canım sıkıldı. Onu(5) aradım; ama bulamadım. Onu çağırdım; ama bana yanıt vermedi. **7***Kentte(6) dolaşan bekçiler beni buldular; beni vurup parçaladılar. Hisar bekçileri peçemi üstümden kaldırdılar. **8***Ey Oruşalim kızları! Size yemin ettim. Eğer sevgilimi bulursanız ona haber verin ki ben aşk hastasıyım. **9***Senin sevgilinin diğer sevgililerden ne farkı var? Ey(7) kadınlar içinde en güzel olan! Senin sevgilinin diğer sevgililerden ne farkı var? Bize böyle yemin etsin. **10***Sevgilim beyaz ve kırmızıdır; on binlerin içinde seçkindir. **11***Başı saf altındır; kâkülleri kıvrık ve kuzgunu siyahtır. **12***Gözleri(8) akar su kenarında sütle yıkanmış güvercinlere benziyor; donatılmış pırlantalar gibidir. **13***Yanakları sanki baharat tarhları; dudakları hoş kokulu çiçek saksıları gibidir. **14***Elleri sarı yakutla donanmış altın yüzüklerdir. Karnı gök yakutla kaplanmış işleme fildişidir. **15***Baldırları saf altın tabanlar üzerine kurulmuş mermer sütünlardır. Görünüşü Lübnan gibi, sedir ağaçları gibi yüksektir. **16***Ağzı tatlı ve onun her şeyi güzeldir. Ey Oruşalim kızları! Sevgilim bu ve yarim budur.

(1)B.4/16, **(2)**B.4/11, **(3)**Luk.15/7ve10, Yuh.3/29, 15/14, **(4)**Vah. 3/20, **(5)**B.3/1, **(6)**B.3/3, **(7)**B.1/8, **(8)**B.1/15, 4/1.

6. Bölüm: 1)Sevgilinin sevgilisine güveni, 4)Sevgilinin de onu göstermesi, 10)Ve ona sevgisini bildirmesi.
1*Ey(1) kadınlar içinde güzel olan! Sevgilin nereye gitti? Sevgilin nereye döndü ki, seninle beraber onu arayalım. **2***Sevgilim bahçesine baharat koklamaya indi ki, sürüsünü bahçelerde otlatsın ve sümbüller toplasın. **3***Ben(2) sevgiliminim sevgilim de benimdir; sümbüller arasında sürüsünü otlatıyor. **4***Ey sevgili yiğitim! Tirsa gibi güzelsin, Oruşalim gibi dilbersin ve bayraklı(3) ordu gibi görkemlisin. **5***Gözlerini benden çevir; çünkü onlar beni esir etti. Saçın Gilead'ta yatan keçi(4) sürüsü gibidir. **6***Dişlerin(5) yıkanmış dişi koyun sürüsü gibidir. Tümü ikiz doğuruyor ve aralarında yavrusuz yoktur. **7***Yanakların(6) peçenin altındaki nar parçaları gibidir. **8***Altmış kraliçesi seksen odalığı vardır ve bakireleri sayısızdır. **9***Tek eşsiz güvercinim, anasının birtanesidir ve annesinin en seçkinidir o. Kızlar onu gördüler ve ona ne mutludur, dediler. Kraliçeler ve odalıklar onu gördüler ve övdüler. **10***Şafak(+) gibi aydınlık, ay gibi güzel, güneş gibi berrak ve bayraklı(7) ordu gibi görkemli olan kimdir? **11***Ceviz bahçesine indim ki, derenin yeşilliğini göreyim; asma(8) filizlenmiş mi ve nar çiçeklenmiş mi diye bakayım? **12***Ben bilmeden canım beni Aminadab'ın(§) arabaları gibi yaptı. **13***Geri dön, geri dön ey Şulam kızı; geri dön! Geri dön ki seni görelim. Şulam kızında ne göreceksiniz? Güya iki ordunun(*) dansı var.

(1)B.1/8, **(2)**B.2/16, 7/10, **(3)**10.Ayet, **(4)**B.4/1, **(5)**B.4/2, **(6)**B. 4/3, **(+)**İbranice: Bakan, **(7)**4.Ayet, **(8)**B.7/12, **(§)**Bazı Türkçe çevirilerde "Halkımın savaş arabaları"; Osmanlıca ve bazı Almanca çevirilerde ise "Aminadab'ın (Bak I.Sam. 17/13) Arabaları" olarak çevrilmiştir, **(*)**Bazı çevirilerde Mahanayim: İki grubun oyunu olabilir.

7. Bölüm: 1)Sevgilinin başka şekilde anlatımı, 10)Onun kendi sevgilisine olan aşkı ve güveni.
1*Ey beyin(1) kızı! Papuçlarınla yürüyüşün ne güzel. Ayaklarının şekli ustalıkla işlenmiş bir gerdanlık gibidir. **2***Göbeğin sanki şarapla dolu bir tas ve karnın süsünle kuşanmış buğday yığını gibidir. **3***İki(2) göğsün bir çift ikiz ceylan yavrusu gibidir. **4***Boynun(3) fildişi kale gibidir. Gözlerin Heşbon'da '*Bat-Rabbim*' kapısı yanında olan havuzlar ve başının saçları erguvan gibidir. Kral senin kâküllerine mest olmuştur. **5***Senin başın Karmel gibidir; başının saçları erguvan gibidir. Kral senin kâküllerine mest olmuştur. **6***Ey sevgili, ey zevkin kızı! Sen ne denli güzel ve ne denli tatlısın. **7***Boyun hurma ağacına ve göğüslerin salkımlara benziyor. **8***Dedim ki hurma ağacına çıkayım, onun dallarına yapışayım, memelerin üzüm salkımları gibi ve burnunun kokusu elma kokusu gibi olsun. **9***Damağın en iyi şarap gibidir ki; sevgilim için güzelce akıyor ve uyu-

yanların dudaklarını söyleti-yor. **10***Ben[4] sevgiliminim ve onun[5] arzusu banadır. **11***Gel ey sevgilim kıra çıkalım ve geceyi köylerde geçirelim. **12***Sabah erkenden bağlara gidelim; asma[6] filizlendi mi, çiçeğini verdi mi ve narlar çiçeklendi mi bakalım? Orada sevgimi sana açıklarım. **13***Lüffahlar*(adamotu)* mis[7] kokusunu veriyor; kapıda ey sevgilim! Senin için gerek[8] yeni, gerek eski en iyi meyvelerden saklamışım.

(1)Mez.45/13, (2)B.4/5, (3)B.4/4, (4)B.2/16, 6/3, (5)Mez. 45/11, (6)B.6/11, (7)Tek.30/14, (8)Mat.13/52.

8. Bölüm: 1)Sevgilinin sevgisi, 6)Sevginin gücü, 8)Sevgilinin küçük kızkardeşi, 14)Kızın kendi sevgilisine kavuşması arzusu.

1*Keşke annemin memesini emmemiş kardeşim gibi olaydın. Seni dışarda bulduğumda öperdim ve beni ayıplamazlardı. **2***Önüne düşüp seni annemin evine götürürdüm; bana 'öğretirdin[+] sana kokulu[1] şaraptan, narımın şurubundan içirirdim. **3***Sol eli[2] başımın altında olur ve sağ eli beni kucaklardı. **4***Ey[3] Oruşalim kızları! Size yemin ediyorum ki; sevgili istemeden onu uyandırıp kaldırmayınız. **5***Sevgiline[4] dayanarak; çölden gelen şu kimdir? Seni elma ağacı altında uyandırdım, anan seni orada doğurdu, anneciğin seni orada dünyaya getirdi. **6***Beni[5] yüreğinin üzerine peçe gibi ve elin üzerine mühür gibi koy; çünkü sevgi ölüm gibi güçlüdür ve kıskançlık ***Haviye*** gibi sevgisizdir. Onun alevi yıldırım ateşi alevidir. **7***Sevgisi çok sular söndüremez ve onu ırmaklar götüremez. Bir kişi[6] sevgiye bedel evinin tüm malını verse; onu büsbütün hor görürler. **8***Küçük bir kızkardeşim var ve onun göğüsleri çıkmamıştır; onu isterlerse kızkardeşimizi ne yapalım? **9***Eğer duvar olsa onun üzerine gümüş bir kale yaparız. Eğer kapı olsa onu erz*(sedir)* ağacı tahtalarıyla kaplarız. **10***Ben duvarım göğüslerim kaleler gibidir. Böylece onun gözünde esenliğe geçmiş gibiyim. **11***Baal - Hamon'da Süleyman'ın bir bağı vardı. Bağı[7] bekleyenlere bıraktı. Her biri meyvesine karşılık bin *(kıt'a)* gümüş getirdi. **12***Benim bağım önündedir. Ey! Süleyman bini senin ve iki yüzü meyvesinin olsun. **13***Ey bahçelerde sessizce oturan! Senin sesini arkadaşların dinliyorlar; bana da duydur[8]. **14***Ey[9] sevgilim! Çabuk ol ve baharat dağları üzerinde olan ceylan[10] veya geyik yavrusu gibi ol.

(1)Sül.Mes.9/2, **(+)**Veya: Öğretirdi, **(2)**B.2/6, **(3)**B.2/7, 3/5, **(4)**B.3/6,**(5)**İş.49/16,Yerm.22/24,Hag.2/23, **(6)**Bak Sül.Mes.6/35, **(7)**Mat.21/33,**(8)**B.2/14, **(9)**Bak Vah.22/17 ve20, **(10)**B.2/17.

SÜLEYMAN'IN BÜYÜK HİKMETİ

(Bilgelik Kitabı)

ALİ BEY'in 1664-'65 ORİJİNAL OSMANLICA ÇEVİRİSİ REVİZYONU

1. Bölüm: Tanrı sözünün adaleti ve bilgeliğe giden yol.

1*Ey dünyanın egemenleri! Adaleti sevin, Rabbe özgü iyi düşünceler besleyin. O'nu yürekten içtenlikle arayın. **2***Çünkü O'nu sınamayana bulunur ve O'nu yadsımayana kendini gösterir. **3***Her kötü us ve düşünceler yüce Allah'tan ayrıdır. Onun gücü sınandığında cahilleri utandırır. **4***Kötü cana bilgelik girmez ve günahkar gibi bedeninde mekan tutmaz. **5***Çünkü terbiyenin Kutsal Ruhu; hileden sakındırır, aptal düşüncelerden uzaklaştırır ve yaramazlık gelince belli olur. **6***Bilgelik ruhu en yararlıdır; küfür söyleyeni dudaklarının suçundan aklamaz. Çünkü yüce Tanrı yüreklerinin tanığı, kalbinin gerçek gözcüsü hem de dilinin işiticisidir. **7***Böylece Rabbin Ruhu tüm evreni doldurur ve belirli her temelli sözü anlar. **8***Bu yüzden haksız söyleyen gizlenmez ve azarlanan yargıdan kurtulmaz. **9***Çünkü sapkınların tartışmaları araştırılsa; onların yaramazlıklarının ortaya çıkması için her söyledikleri söz yerine erişir. **10***Kıskanan kulak her şeyi dinler ve mırıldanışın eğlentisi gizli olamaz. **11***Öyleyse yararsız şeylerden sakın ve sataşmadan dilini tut. Çünkü gizli söz saklı kalmaz ve yalancı us ruhu öldürür. **12***Yaşamınızın hatalarla ölümüne çalışmayın ve elinizin işiyle kendinize ölüm getirmeyin. **13***Çünkü yüce Allah ölümün nedeni değildir ve dirilerin ölümünden zevk almaz. **14***O her şeyi var olsun diye yaratmıştır. Dünya'nın görünen şeyleri sağlık içindir. Onlarda ölümcül zehir yoktur ve yeryüzünde sefillerin mülkü de yok. **15***Çünkü adalet ölümsüzdür. **16***Ama kötüler onu dost sanarak kendi elleriyle ve sözleriyle davet ettiler; böylece yok olup gittiler. Onunla anlaşarak onun ortakları olmaya layıktırlar.

2. Bölüm: İmansızların ölümden sonra yok olacaklarını düşünmeleri ve imanlıların sonuna tanık olmaları.

1*Onlar kendi kendilerine haksız zan kullanıp dediler ki: Yolumuz kısa ve zordur. İnsanın ölümüne çare yok ve ahiretten dönen hiç kimse yok. **2***Çünkü boşyere doğduk ve bundan sonra yine böyle olacağız. Sanki hiçlikten gelmemişiz[1]. Burnumuzun soluğu duman gibi ve sözlerimiz yüreğimizin çırpıntısından bir kıvılcım gibidir. **3***Soyunduktan sonra bedenimiz kül gibi olacak ve ruhumuz hafif yel gibi uçacak. **4***Bir zaman

sonra ne adımız, ne de işlerimiz anılacak. Yaşantımız bir gün gibi gelip geçecek ve güneş ışıklarından ışıklarından dağılmış ve sıcaklığından basılmış duman gibi eriyecektir. **5***Çünkü yaşantımızın zamanı geçen gölge gibidir ve ölümden kaçmak boş yeredir. Zaten mühürlüdür hem oradan hiç kimse geri dönmez. **6***Eh! Şimdi hazır malımızı harcayalım ve mülkümüzü gençliğimizde kullanalım. **7***Güzel içkiler içelim, meshyağı ile yağlanalım ve gençliğimizin çiçeğini soldurmayalım. **8***Gonca güller gibi solmadan önce taçlanalım. **9***Şakamızdan kimse mahrum kalmasın; her yerde sevincin izlerini koyalım. Çünkü payımız ve kısmetimiz odur. **10***Bu yoksulu zulümle zorlayalım; dul kadına bağışlamayalım ve yaşlıların yaşlılığına saygı göstermeyelim. **11***Hem gücümüz adaletinin yasası olsun; çünkü güçsüz olan yararsızdır, öyle bilinir. **12***Dürüste pusu kuralım; çünkü bize engeldir. İşlerimize karışır, yasalara karşı yaptığımız suçları yüzümüze vurur ve töremizin suçlarını ortaya yayar. **13***Bilgiç bile geçinir ve kendini Tanrı'nın çocuğu sanır. **14***Amacı bizi kınamak içindir. **15***Bakışı bile bize şekildir; çünkü onun dinsizliği başkalara benzemez, yolları başkadır. **16***Bizi sahte gümüş gibi görür; güya bizi kötü şeylerden uzak tutar. Mutlu üstat eder dostların ahiretlerini ve babası Tanrıdır diye böbürlenir ahiretlerini. **17***Bakalım onun dediği gibi gerçek midir? Hem ona ne olacağını deneyerek görelim. **18***Çünkü eğer gerçekten Allah'ın oğlu ise onu kabul etsin ve onu hasımların ellerinden kurtarsın. **19***Onu sövgüyle ezerek sınayalım ki, yüreğini bilelim ve onun sabrını deneyelim. **20***Onu aşağılık bir ölüme bırakalım; 'bakalım' onun söylediğine göre olacak mı? **21***Diye düşünerek hata ettiler ve kendi kötülükleriyle körleştiler. **22***Ve Allah'ın gizli sırlarını bilmediler. Ne kutsal olanın cezasını umdular ve ne de günahsız canlara sevap olduğunu sandılar. **23***Çünkü yüce Allah, insanı ölümsüz olarak yarattı ve onu kendi benzerinin[2] şekline göre yaptı[3]. **24***Ama Şeytan'ın kıskançlığı yüzünden ölüm dünyaya girdi. **25***Hem onun yolunu tutanlar onu duyarlar.

(1): Bak II.Sam.14/14, **(2)**Bkz. İbranicesi: Kendi imajına (yansımasına), **(3)** Tek. 3/1-19, Yuh. 8/44.

3. Bölüm: Dürüstler ile imansızların bu yaşamda ve gelecek yaşamda olan payları.

1*Dürüstlerin canları 'Yüce Tanrı'nın elindedir ki onlar acı çekmesin. **2***Ama akılsızca davrananların sonu yıkım kayası oldu. **3***Bizden ayrılışları sıkıntı sayıldı; ama onlar esenliktedir. **4***Ama eğer insanların içinde sıkıntıları olmasa da; gene de onların ümidi(*) ölümsüzlükle doludur. **5***Ve azıcık sıkıntı çekmekle büyük lütfa erişirler(+). Çünkü Yüce Tanrı onları sınadı ve onları kendine layık gördü. **6***Onları altını potada ayarlar gibi ayarladı ve onları tam bir kurban gibi sınadı. **7***Bu yüzden ziyaretinin vaktinde parlasınlar ve keten çöpü arasındaki kıvılcım gibi ışık saçsınlar. **8***Halkları yargılasınlar, onlara egemen olsunlar ve yüce Rabb onlara sonsuza dek saltanat etsin. **9***O'na ümit bağlayanlar gerçeği anlasınlar ve O'nun aşkının hakikati olanlar yanında dursunlar. Çünkü lütfu ve bağışı kendi kutsallarınadır. O'nun seçkinlerine ağırlanma var. Ama sadakatten habersiz olan hem de Rabb'ten elini çeken. **10***Kötüler; düşüncelerindeki kaçınılmaz akibeti çekerler. **11***Çünkü erdemli bilgeliği ve evrensel ilmi hiçe sayanlar zavallılardır. Bu çeşit insanların ümidi de boştur. Hem onların çektiği emek boşyere ve işleri yararsızdır. **12***Kadınları cahil, çocukları yaramaz ve onların soyu da lanetlidir. **13***Onun için ne mutlu kirlenmemiş kısıra ki utanç döşeği bilmez. Canlar yoklandığında sevap bulsun. **14***Hem hadım ki başkalarıyla yaramazlık etmedi ve Rabbe karşı hiçbir kötülük düşünmedi. Çünkü ona dinin en iyi nimeti ve Rabbin mekanında uygun payı verilir. **15***Çünkü iyi emek hoş ürün getirir ve büyük olan kök devrilmez. **16***Zina edenlerin çocukları haram ürünüdürler. Öyleyse gayrı kanuni doğan çocuklar yok olsun. **17***Eğer yaşamları uzun olsa da boşyere sayarlar. Onların yaşlılığı şerefsiz ve itibarsız olur. **18***Eğer çabuk ölürlerse hiç ümitleri ve yoklanıldığı günde avuntuları olmaz. **19***Çünkü fesatçıların soyunun sonu kötüdür.

(*)Rom.8/25, **(+)**Mez.25/3.

4. Bölüm: Zanilerin çocukları, dürüstlerin çabuk ölümü ve Allahsızların sonu.

1*Erdemlilik ile çocuksuz olmak daha iyidir. Çünkü onun ününde ölümsüzlük var. Bu hem yüce Allah katında ve hem de insanlar arasında böyledir. **2***O varken onu taklit ederler ve yitirmişken onu ararlar. Ama o utançsız sevabın cenginde galip iken taç giyer ve kahramandır o... **3***Ama kötülerin[1] büyüyen çokluğu bir yarar sağlamaz; kötülüğü filizlerden derin[2] kökler olmaz, hem sağlam ayak basmaz. **4***Dallarının bir zaman için filizlendiğini say; ama sağlam bir dayanağı olmadıktan sonra rüzgardan sarsılırlar ve gücünden kökten yıkılırlar. **5***Dallar olgunlaşmadan önce kırılırlar ve meyveler yemeğe yaramayıp -kemir-

gen olmakla- yararsız olup bir şeye yaramaz. **6*** Çünkü haram birleşmeden doğan çocuklar araştırılsa hep ebeveynlerin suçlarına tanıklık ederler. **7*** Ama sadakatte olan çabuk ölse de huzurda olur. **8*** Çünkü saygın yaşlılık demek değildir ki; yaşların ve yılların sayısı ile sayılmış olsun. **9*** Ama bilgelik insanlara kocamışlık ve onların kocamışlığı utançsız bir yaşamdır. **10*** Yüce Allah'ın beğendiği kişi O'nun kabulü oldu ve günahkârlar arasında yaşayarak ayrıldı. **11*** Kötülüğün aklını çelmemesi ve hilenin canını azdırmaması için onu aldılar. **12*** Çünkü kötülüğün büyüleyici tesiri iyi şeyler kuranladır ve temiz akılı kararsız şehvet bozar. **13*** Ve olgunluğa ererek çok zamanı yaşamın az zamanıyla rahatlatır. **14*** Canı Rabbin beğenisini kazanırsa onu kötülerin arasından çabuk kaldırır. **15*** Ama insanlar bu şeyleri gördüler ise de, iyice düşünüp anımsamak istemezler ki kayra O'nun kutsallarına ve saygı O'nun seçkinlerinedir. **16*** Ölen iyiler diri olan kötülere galiptir ve çabuk yitirilen gençlik kötülerin uzun yaşamlarını sorgular. **17*** Çünkü hükmedenin öldüğünü görüp de Rabbin onun için yaptığı planı ve onu niçin esenliğe koyduğunu iyice düşünmezler. **18*** Görüyorlar ve aşağılıyorlar; ama Rab onları azarlasın. **19*** Bundan sonra 'kendilerine' utanç olan bir bakışla düşecekler ve sonsuza dek ölüler arasında kınanacaklardır. Çünkü onlar darmadağın olup nutku tutulacak ve sürüleceklerdir. Hem onları kökünden sarssın ve büyük bir yıkımla acılar çeksinler de anılmaları olmasın. **20*** Hep korku içinde suçlarının cezasına katlansınlar ve onların yaramazlıkları yüzlerine karşı onları sustursun.

(1) Ekl.23/5, **(2)**Mez.37/45 ve 36.

5. Bölüm: Vicdan azabı yargısının gecikmesi.

1* O zaman iyi adam emin olarak ona kötülük eden ve emeklerini hor gören kişilerin önünde duracak. **2*** Onlar da onu görüp büyük korkudan acı çekecekler ve kurtulacağını sanmadıklarından şaşırıp kalacaklar. **3*** O zaman pişman olup, hıçkırıklarla nefes alıp ağlayarak, kendi kendilerine şöyle diyecekler: O küçümsediğimiz ve ondan iğrendiğimiz kimse bu mudur? **4*** Ne dilerdik? Biz onun yaşamının bir delilik ve sonunun bir utanç olduğunu sanırdık... **5*** Ne hoş! Tanrıoğlu sayılmış ve kutsallar ile pay kazanmış[1]. **6*** Biz ise doğru yoldan saptık, dindarlığın ışığı bizi aydınlatmadı ve O'nun güneşi üstümüze doğmadı. **7*** Ve şimdi gönül yollarından yorulduk, yolsuz çöllerde gezdik ve Rabb'in yollarını bilmedik. **8*** Kibir bize ne getirdi? Mal ve boş düşünceler bize neye yaradı? **9*** Tüm o şeyler gölge gibi ve hızla giden bir haberci gibi geçtiler. **10*** Dalgalanan, suları geçen gemi gibidir ki geçtiği izi ve dalgaların yolu bulunmaz. **11*** Ve havada uçan kuş gibi ki geçtiği yerin izi bulunmaz. Belki kanatlarını çırparak elekler ile örülmüş, zordan süzülen ince havayı geçtiği gibi; geçtiğinin yerinde bir iz kalmaz. **12*** Ok gibi ki hedefe atılırken yarılmış hava çabucak bir yere düşürülür; şöyle ki, nereden geçtiği bilinmez. **13*** Biz de böyle doğduğumuz gibi yok olduk. **14*** Ve becerinin izlerini göstermeye gücümüz yetmeyip, kötülüğümüzde tükendik. **15*** Çünkü Tanrısız ümit[2] rüzgârdan uçuşan tüyceğiz gibi, fırtınadan kopan ince köpük gibi ve rüzgârdan dağılmış duman gibidir. Ancak bir gün bir yerde konaklayan yolcunun anısı gibi geçer. **16*** Ama dürüstler sonsuza dek diridirler, işlerinin karşılığı yüce Rab Allah katındadır ve yüce Rab onları kaydeder. **17*** Bu yüzden Rabb'in elinden kutsal mülkü ve güzel tacı alırlar[3]. Çünkü 'O' onları kendi sağ eliyle örtecek ve gücüyle koruyacaktır. **18*** O kendi gayretiyle gazaplanıp yaratıkları düşmanlardan öc almaya silahlar. **19*** Zırh yerine adalet ve miğfer yerine gerçek yargıyı giyer. **20*** Geçirilmez kalkan yerine kutsiyet alır. **21*** Kılıç yerine kendi yaramazlık gazabını ve tüm kainat O'nunla dileyeler, üzerine cenk edeler. **22*** Yıldırım okları dosdoğru geçip bulutlardan; sanki çekilmiş yaydan hedefe çarparlar. **23*** Dolular taş gibi öfkeyle atılsınlar. Deniz suyu onlara incinsin ve ırmaklar onları şiddetle bassın. **24*** Şiddetli rüzgâr onlara karşı olsun. Onları sert deniz yeli gibi darmadağın etsin. Yaramazlık tüm yeryüzünü yıksın[4] ve kötülük liderlerin koltuğunu alaşağı etsin.

(1) Bak Luk.16/25 *"Lazar"* ile karşılaştır, **(2)**Rom.8/24, **(3)**II.Ez. 2/43, **(4)**II.Ez.13/38.

6. Bölüm: Dünyanın egemenlerine; adalet ve bilgelik uğruna ölünceye dek uğraşsınlar diye buyruk verilmesi.

1* Evet; ey egemenler! O'nu sadakatle duyup dinleyin ve anlayın. **2*** Ey! Dünyanın sonunun beyleri öğrenin. **3*** Birçok kavimlerin beyleri ve milletlerlerin çokluğuyla övünenler kulak verin. **4*** Çünkü saltanat size Rab'ten ve egemenlik 'Yüce'den verilmiştir[*]. Böylece işlerinizi araştıracak ve planlarınızın içyüzünü inceleyecektir. **5*** Çünkü siz O'nun ülkesinin yöneticileri iken, adaletle davranmadınız ve şeriatı gözetmediniz. Hem Allah'ın dileğinin yoluna girmediniz. **6*** O size büyük görkemle ansızın gelecek; çünkü yüksek derecede olanları adaletle yargılayacak. **7*** Aşağıda olanlara

merhametle bağışlayacak; ama zorbalara zorla siyaset olunur. **8*** Yüce Rab hiç kimseyi[1] kayırmaz ve kimsenin büyüklüğüne hatır gözetmez; çünkü büyükle küçüğü yaratan O'dur ve tümünün hesabını bir görür. **9*** Ama güçlü olanlara şiddetli denetim kaçınılmazdır. **10*** Bakın ey egemenler! Sözlerim sizedir; bilgelik öğretip hata etmeyin. **11*** Çünkü kutsal şeyleri kutsallık adına gözeten kimseler kutsansınlar ve onlara ilim öğretenler yanıtlamak için af edilsinler. **12*** Öyleyse sözlerime heveslenin ki, terbiye olasınız. **13*** Bilgelik şereflidir ve hiç eksilmez. Onu sevenlere kolaylıkla görünür, hem onu arayanlara bulunur. **14*** Önce kendisini onlara bildirmek için onu isteyenlerin önüne gelir. **15*** Sabah erkenden[2] onu aramak için kalkan zahmet çekmesin. Çünkü onu kapının önünde oturur bulur. **16*** Çünkü onu düşünmek olgun bilgeliktir. Onun için uyanık kalan çabuk kaygısız olur. **17*** Zaten o kendine layık olanları arayıp dolaşır ve onları kendi yollarında mutlulukla kuşatır. Hem onların tüm kuruntularına karşı gelir. **18*** Ve onun kusursuz başlangıcı ilim dilemektir. **19*** Bilgelik sevgiye bağlıdır ve sevgi[3] dahi dinin gözetmesidir; hem dinin gözetmesi de ölümsüzlüğün en sağlam temelidir. **20*** Ölümsüzlük de Allah'ın adem'ini yakın eder. **21*** Bu şekilde bilgelik diler kraldan. **22*** Şimdi ey milletleri yönetenler! Eğer egemenlik yüzünden veya yöneticilerden ötürü hata ederseniz, bilgelik dileyin ki sonsuza dek egemen kalasınız. **23*** Böylece ben size bilgelik[4] nedir ve nasıl ortaya çıktı onu açıklayayım. Belki sırrını sizden saklamayayım. Belki onun aslını başlangıçtan arayıp, yeteneğini ortaya çıkarırım. Gerçeği söylemeden edemem. **24*** Kıskançlıktan[5] ötürü kurumuş bir kişiyle yürümeyim. Çünkü bu çeşit biri bilgelikten pay almaz. **25*** Bilgelerin çokluğu dünyanın kurtuluşudur ve bilge kral halkın dirliğidir (direğidir). **26*** Evet sözlerimden birşey öğrenin ki yararını göresiniz.

(*):Bak Res. İşl. 13/1. **(1)**Ekl.4/26, **(2)**Sül.Bil.16/28, **(3)**I.Yuh. 4/8, **(4)**Mat.13/35, **(5)**Yakb.3/14,

7. Bölüm: Bilgeliğin Tanrı'dan gelen bir *"Nur"* ışık olduğu ve Hikmetin (*Bilgeliğin*) Tanrıyla özdeştiği (Allah C.C. Âlim sıfatı.).

1* Araştırın! Ben de diğerleri gibi ölümlüyüm; killi topraktan olan ve bir önceki kişiden doğmuş adamım. **2*** On ay içinde annemin karnında et şeklini aldım. Erkeğin çiftleşme zevkiyle menisinden kana dönmüş. **3*** Ondan doğduğumda hepimize bahşedilen havayı çektim, herkesin üzerinde aynı zorluğu çektiği yere düştüm ve hepsi gibi ağlayıp havanın soluğunu dışarıya çıkardım. **4*** Kundaklarda ve büyük özenle beslendim. **5*** Hiç bir kralın doğması başka türlü olmadı. **6*** Ama hepsinin yaşama katılması bir ve her şeyleri eşittir. **7*** Onun için ben lütuf diledim de bilgelik ruhu bana geldi[*] ben çağırdım da bana anlayış verildi. **8*** Onu yöneticilere ve egemenlere tercih ettim ve onun yanında malı mülkü hiçe saydım. **9*** Mücevherleri bile onunla kıyaslamadım çünkü onun yanında tüm dünyanın altını birazcık kum gibi ve onun yanında gümüş balçık gibidir. **10*** Onu iyilikten ve güzellikten daha çok sevdim. Onu kendime ışık yerine tutmayı uygun gördüm. Çünkü ondan gelen aydınlık sönmez. **11*** Bana tüm rızklar onunla ve hem sayısız mal mülk, onun sebebiyle geldi. **12*** Ve o nimetlerden sevindim. Çünkü bilgelik onların başıdır ve ben bilmezdim ki onların atası odur. **13*** Ben onu hilesiz öğrendim; hem kıskançsız dağıtıp onun zenginliğini saklamam. **14*** O insana bitmez tükenmez bir hazinedir. Ona sahip olanlar -sonsuz Allah'ın eğitimi ile beğenisini kazanıp- verdiği armağanlar için dostluk ederler. **15*** Yüce Tanrı bana verip lütfetti ki, yüreğime göre söylerim ve bana bahş edilen şeyler için iyilikler dilerim. **16*** Çünkü bilgeliğe delil; hem bilim, sanat ve becerilerimizin tümü onun elindedir, elindeyiz. Alimlerin denetçisi odur. **17*** Çünkü o bana bütün yaratıkların temel bilgisini verdi ki dünyanın yapısını ve maddelerin özelliklerini bileyim. **18*** Zamanın başlangıcını, sonunu ve ikisi arasını; **19*** Güneş devirlerinin değişimini, mevsimlerin değişikliğini; **20*** Yılların dolanımını, yıldızların yerlerini, hayvanların yaratılışlarını, canavarların hiddetini, rüzgârların güçlerini, insanların dillerini, fidanların çeşitlerini, göklerin özelliklerini; **21*** Ve ben her gizli açık şeyi bilirim. Çünkü bana her şeyin üstadı olan bilgelik onları öğretti. **22*** Çünkü kutsal, akıllı, katı, çokluk, merhametli, aydınlık, utançsız, zararsız belirti, iyiliksever sevgili, maharetli, teslim edici cömert, kibar, değişmez, güvenilir, sağlam, 'Her Şeye Gücü Yeten' ve 'Her Şeyi Bilen' bütün akıllı, temiz, ince ruhları üfüren ruh onun içindedir. **23*** Çünkü bilgelik her büyük aktiviteden daha çok aktiftir; hem kendi sıfatı ile her şeyi geçip bitirir. **24*** Çünkü Allah'ın gücünün soluğu ve 'Her Şeye Kadîr Olan'ın yüceliğinden gerçek bereket odur. Onun için kirli bir şey içine düşmez. **25*** Sonsuz ışığın aydınlığı ve Allah'ın gücünün lekesiz aynası, hem görüntüsü odur. **26*** O biricik ise de 'Her Şeye Gücü' yeterdir. Hem kendi kendine her şeyi yaratır

ve yüzyıllarca kutsal canlara geçip Allah'ın dostları ve peygamberleri yapar. **27*** Çünkü yüce Allah hiç bir şeyi sevmez; ama ancak o kimseyi sever ki, bilgelikle tanışsın. **28*** Çünkü o güneşten güzel ve tüm yıldızların konumuna üsttür. Işık ile karşlaştırılsa birinci olur. **29*** Çünkü aydınlıktan sonra gece gelir; ama kötülük bilgeliği yenemez.
(*)Ekl.24/34.

8. Bölüm: Bilgeliği öğrenmek.
1* O bir sondan diğer bir sona güçle yetişir ve her şeyi kazançla düzenler. **2*** Bunu sevdim ve gençliğimde aradım hem onu kendime nikahlamak isteyip onun güzelliğine aşık oldum. **3*** Şerefini onunla aziz kılar. Allah ile dostluğu var ve her şeyin Rabbi onu sever. **4*** Çünkü Tanrı bilimini o öğretir ve onun işlerini açıklığa kavuşturan odur.
5* Eğer malı-mülkü olmasa -bu yaşamda istenir- ama her şeyi yapan bilgelikten daha zengin şey hangisidir? **6*** Bu yüzden işleyen bilgidir. Tüm varlıklar içinde, bilgeden büyük üstad kimdir? **7*** Bir kimse din yolunu tutsa, bilgeliğin emeğinden erdemli şeyler çıkarlar. Çünkü o ölçüyü, akıllılığı, adaleti ve gücü öğretir ki bu yaşamda insana onlardan daha iyi şey yoktur. **8*** Eğer bir kimse çok şeyler öğrenmeyi göze alırsa; büyük şeyler ona belli olur ve geleceğini düşünür. Kelimelerin kalleşliğini ve boş sözlerin durumunu bilir. Ayetlerin mucizelerini, mevsimleri, hem zamanların sonlarını akıl eder. **9*** Şimdi bunu benim için; benimle yoldaş olmak için yapmayı amaçladım. Çünkü onun bana iyiliklerde rehber, zorluklarda ve güçlüklerde ise avutucum olacağını bilirdim. **10*** Onunla halk arasında sevgili bir gençsem de yaşlılar arasında saygı bulayım. **11*** Yargıda(+) usta olayım ve zalimlerin karşısında şaşkınlık yaratayım. **12*** Sustuğumda sözüme hazır olsunlar, söylediğimde iyice dinlesinler ve sözlerim uzarsa ağızlarını elleriyle kapatsınlar. **13*** Ölümsüzlüğüm onunla olsun ve benden sonra gelenlere sonsuz anılma olayım. **14*** Milletlere egemen olayım ve milletler bana boyun eğsinler. **15*** Korkunç zalimler beni işittiği an korksunlar. İnsanlar içinde iyi ve cenkte güçlü olayım. Evime girdiğim zaman onunla huzur bulayım. **16*** Çünkü onun tanışıklığında tatsızlık yok ve sohbetinde acı yoktur; ama sevinç ve esenlik var. **17*** Bunu birlikte yüreğimde tutup anladım ki ölümsüzlük bilgeliğin akrabalığındadır. **18*** Onun dostluğu ile mutluyum. Ellerinin emeğinde tükenmez zenginlik, dostluk ve sohbetlerinde us ile anlayış var. Onu yanıma almak için arayarak dolaşırdım. **19*** Ben akıllı bir çocuktum ve bana iyi bir can nasip oldu. **20*** Veya ben uyurken temiz bir bedene girdim. **21*** Biliyorum ki ona sarılmaya gücüm yetmez; yeter ki onu bana yüce Allah versin ve bu ödülü kimin verdiğini bilmekliğe beceri göstersin. Böylece Rabbe varıp O'na yalvardım ve tüm yüreğimle dedim ki:

(+): bkz. I. Krl. 3/28

9. Bölüm: Tanrıya yakarıştaki bilgelik.
1* Ey atalarımızın Allah'ı! Rahmetlerin Rabbi. Sen her şeyi sözünle yarattın(1). **2*** Kendi bilgeliğinle insanı yarattın ki senin yaratıklarına egemen olsun. **3*** Dünyayı insaf ve adaletle yönetip onu yüreğinin dileğine göre yönetsin. **4*** Bana meclislerin koltuklarında bilgelik bağışla ve beni kullarının sayısından reddetme. **5*** Çünkü ben senin kulun ve cariyenin oğlu güçsüz adamım. Yaşantım kısa ve kararda hem şeriatte aklı kıt, aklı noksanım. **6*** İnsanlar arasında bir kimsenin doğru biri olduğunu kabul edelim; ama senden gelen bilgeliği yoksa o bir hiçtir. **7*** Sen beni halkına kral, oğullarının ve kızlarının egemeni seçtin. **8*** Sen bana dedin ki: "Sana kutsal dağında bir Tapınak ve bulunduğun şehirde bir sunak yapayım ki, o önceden kurduğun 'Kutsal Çadır'ın(2) gibi olsun." **9*** İşlerini bilen ve dünyayı yarattığın zaman hazır olan bilgelik seninledir. O sence değerli, beğenilmiş ve buyruklarına göre doğru olanı bilendir. **10*** Onu kutsal göklerden ve görkemli yüceliğinin makamından(3) gönder ki yanımda olup işlesin ve uygun olanı bildirsin. **11*** Çünkü o herşeyi biliyor, anlıyor ve beni özenli bir kararla yargılayıp yaptıklarımdan ötürü yüceliğiyle koruyor. **12*** İşlerim dahi sence beğenilsin ki halkımı adaletle yönetip babamın tahtına(4) layık olayım. **13*** Çünkü insanlar arasında Allah'ın planını bilmeyi; ya da O'nun dileğini düşünmeyi kim bilebilir? **14*** Çünkü ölümlü kişilerin sözleri dert ve zannettikleri gerçek değildir. **15*** Hem geçici beden cana yüktür ve bu toprak mesken; çok şeyleri düşünen akıllı bir görendir. **16*** Yerde olanı güçlükle anlıyoruz ve ellerimizde olan şeyleri zorla buluyoruz. Nerde kaldı ki, gökte olanların gerçekliğini bilelim? **17*** Senin anlayış vermediğin ve yüce yerlerden Kutsal Ruhunu göndermediğin kişiden başka; senin düşünceni kim bilebilir? **18*** Yerde olanların yolları bu şekilde doğrulmuşlar. İnsanlar dahi senin beğendiğin bilgelikle kurtulmuşlar ve şeyleri öğrenmişler… **19*** de Allah'ın bilgeliğiyle kurtulmuşlar.

(1) Bak. Yuh.1/2, **(2)**bkz. I. Krl. 8/12, (3)Bak Tes.26/15, **(4)**Kral Davut'un.

10. Bölüm: Öyküler, bilge olanların sevinçli; ama bilgisiz insanların da yaslı olduğunu söylüyor.
1* Toprak; yaratılmış ilk Ademi o korumuştur. Dünyanın atası ve tek yaratılandı. **2*** Onu kendi isyanından çıkardı ve ona her şeye egemen olmaya güç verdi. **3*** Ama o zalim kendi öfkesiyle ondan ayrıldı. Kendi çılgınlığıyla ki onun yüzünden kendi kardeşini öldürdü(1) ve yok oldu. **4*** Yeryüzü onun sebebiyle kanlandıktan sonra bilgelik onu elinden tutarak tekrar kurtardı ki dürüst kişi biraz ağaç(2) ile kurtulsun. **5*** Kötülüğün ayıklanması için yıkım geldiği an; o dürüst(3) bildi ki onu Allah katında sakladı ve oğluna olan benliği üzerine güçlü tuttu. **6*** Günahkârlar yok oldukları zaman(4) o dürüst beş şehir üzerine inen ateşten kaçıyordu. **7*** Onların kötülüklerine de yıkım ve tüten yer, ham yemişler getiren fidanlar hem orada inançsız canın anısı için kurulmuş tuz direği(5) tanıklık ediyor. **8*** Çünkü bilgeliği bırakanlar salt iyi şeyleri bilmemekle zarar çekmiyorlar; belki deliliklerinin anılmasını dirilere alıkoydular. Tâ ki; hata ettikleri şeylerden gizlenemesinler. **9*** Ama bilgelik kendine hizmet edenleri zahmetlerinden kurtarmıştır. **10*** O, kardeşinin öfkesinden kaçan dürüstü doğru yollara götürdü ve ona Allah'ın Krallığını gösterdi hem kutsalların yeteneğini verdi. Onu kendi sıkıntıları için zengin ve zahmetleri için bol bol verdi. **11*** Kıskançlık sebebiyle zulüm çektiği zaman O, onun yanındaydı da ona mallar verildi. **12*** Onu düşmanlardan korudu ve onu, ona kin besleyenlerden güvene alıp, keskin cengin ödülünü verdi. Böylece Tanrı korkusunun+ sonsuzluğunu bilsin. **13*** Bu satılmış(6) dürüstü bırakmadı; ama onu günahtan kurtardı hem de kuyuya indi. **14*** Zindanda bile onu bırakmadı; ama sonunda ona, ülkenin yöneticileri ve ona baskı yapmış kişiler üzerine yargı yetkisini verdi. Onu ayıplayanı yalancı çıkardı; hem de ona sürekli bir onur bağışladı. **15*** O kutsal halkı ve suçsuz soyu, ona kötülük yapan milletten kurtardı. **16*** Rabbin kulunun(7) canına girdi. Korkunç krala mucizevi ayetlerle karşı koydu. **17*** O mukaddeslere kutsal emekleri uğruna bedel verdi. Onları acayip yoldan götürdü. Gündüzü onlara örtü ve geceleyin parlayan ışık yıldızı oldu. **18*** Onları Kızıldeniz'den geçirdi, derin suların ortasından götürdü **19*** Düşmanlarını batırdıktan sonra onları derinliğin dibinden dışarı çıkardı. **20*** Onun için dürüstler zalimleri soyduktan sonra "Ya Rabb adın yücelensin" diye ezgiler düzdüler ve hep bir ağızdan koruyucu eline şükrettiler. **21*** Çünkü bilgelik dilsizlerin ağzını açtı ve küçük çocukların dillerini bir hoş söyletti.

(1) Kabil'in Habil'i öldürmesi bak Tek.,**(2)**Nuh'un gemisi, **(3)**Hz.Lüt, **(4)**Lüt kavmi, **(5)**Lüt'un eşi; Bak Tek.19/26, **(6)**Hz.Yusuf, **(7)**Hz.Musa, +: I. Tim. 4/8.

11. Bölüm: Ve öykünün devamı.
1* Kutsal peygamberin eliyle onların işlerini rast getirdi. **2*** Issız çöllerde gezdiler ve yolsuz yollarda çadırlarını kurdular. **3*** Düşmanlara karşı koydular ve hasımlarından intikam aldılar. **4*** Susadıkları zaman seni çağırdılar. Onlara uçurumlarla kaplı kayalıklarda su kaynağı ve kuru bir taştan susuzluğu giderildi. **5*** Çünkü o şeylerden ötürü düşmanlar, onlar ile acı çekmişlerdi. **6*** Onlar kendi gereksinimlerine göre lütuf aldılar. **7*** İrinli kan ile boyanmış nehrin damarlarına karşılık, çocukları öldürme buyruğu rezillik için olmuştu. **8*** Onlara hiç ummadıkları o bol suyu verdin. **9*** O zamanda olan susuzluğu gösterip, düşmanlarına karşı azap edersin. **10*** Çünkü korkudan yutkundukları zaman; gerçek merhamet ile terbiye edildiklerinde, öfkenin cezasını alarak acı çektiklerini bildiler. **11*** Sen onları dehşete düşürerek baba gibi öğüt verdin. Onlar ise kaba bir egemen gibi hükmettiler. **12*** Bu yüzden eğer yitik ve eğer hazır iseler; bu şekilde terbiye edildiler. **13*** Çünkü onları geçen şeylerin anılması için iki büklüm ağrı ve inleyiş tuttu. **14*** Çünkü öbürlerin hemen o şeyler için ki onlar azap çekmişlerdi. Lütfedildiklerini işittiğin an Rabb'in elini hissettiler. **15*** O kimse ölüme çıkarılmış ve reddolunmuşken, onu ümitsiz tutup alay ettiler. Ama o olaydan sonra onlara hayret ve şaşkınlık sebebi oldu. Çünkü onlar doğru kişilerle beraber susuzluğa dayanmadılar. **16*** Bu kötülükleri, söyledikleri ve düşündükleriyle hata edip, akılsızlıkları için dilsiz yaratıklara ve bayağı hayvanlara tapındılar. Onların üzerine öç almaya çok sayıda dilsiz hayvanlar saldın. **17*** Ta ki bilsinler! İnsan ne ile günah ederse, onlarla cezalandırılacak. **18*** Çünkü sen; 'Her Şeye Gücü Yeten' ve dünyayı şekli olmayan maddeden yaratan Allah ki, kudretin eksik değil idi. Üzerlerine çok sayıda ayılar hem yırtıcı aslanlar salamaz mıydın? **19*** Ya da diğer bilinmeyen iki türlü dehşet ile yaratılmış, soluğu ateş ve rüzgârdan savrulmuş, dumanın sesini üfüren; veya gözlerinden heybetli ateşler ve kıvılcımları saçan canavarlar. **20*** Yalnız onların etkisiyle onları birden yok etmeye; belki keskin bir bakış bile öldürmeye yeterdi. **21*** Bu şeyler olmaksızın, yalnız bir tek solukla düşebilirlerdi. Çünkü senin adaletinden kovulmuş ve gücünün ruhundan dağıtılmıştılar. Ama sen her şeyi ölçüyle saydın ve tartıyla düzenledin. **22*** Çünkü kudretinin büyük-

lüğü daima yanındadır. Hem senin güçlü koluna kim dayanabilir? **23*** Senin yanında, yüceliğinin önünde bütün dünya terazide bir tanedir. Yani yeryüzüne inen sabah çiyinin bir damlası gibidir. **24*** Sonuçta senin yüceliğinin önünde hepsine acıyorsun. Çünkü her şeye egemensin ve insanların günahlarına sanki kayıtsızmış gibi davranırsın. Ta ki tövbe edip hak yoluna döneler. **25*** Çünkü tüm yaratıklarını seviyorsun ve yarattığın şeylerin birinden bile tiksinmezsin. Eğer sen bir şeyi sevmeseydin onu yaratmazdın. **26*** Her şey nasıl dayanabilirdi? Eğer sen herhangi bir şeyin dilediğin gibi olmasını istemeseydin, arzulamadığın şey nasıl olabilirdi? **27*** Ama sen tümünü bağışlarsın. Çünkü onlar senindir. Ey! Ruhların sevgilisi.

12. Bölüm: İlâhî sabır ve adalet.
1* Çünkü senin bozolmaz ruhun her şeyde vardır. **2*** Bu yüzden hata edenlere terbiyeyle öğüt verirsin ve nerelerde günah edip suçlu olduklarını anımsatırsın. Böylece kötülükten ayrılıp iman etsinler ya Rabb! **3*** Sen kutsal kentin eski halkını, büyücülerin pis işlerini ve reddedilmiş kurbanlarını sundukları için sevmedin. **4*** Onlar kendi çocuklarının acımasız katilleri. Onlar insanın içini, etlerini ve ve kanlı yemeklerini, kurbanlarının içinden alıp yiyenlerdir. Hiçbir yardım istemeden boyun eğen, çaresiz canların ölümüne neden olan babalarını atalarımızın elleriyle yok etmek istedin. **5*** Ta ki hepsinden daha değerli tuttuğun bu vilayet; Allah'ın kullarına layık halkını kabul etsin. **6*** Lakin bunlara da insan gibi bağışladın ve askerinin öncülerine eşek arılarını saldın ki onları sarıp yok etsinler. **7*** Bu yüzden değil midir ki kötüleri iyilerin eline cenke teslim etmeyesin; ya da onları yırtıcı canavarlarla veya ters bir sözün ile yok etmeye gücün yetmesin. **8*** Bu yüzden onları, tövbeye fırsat vermeleri için yargıladın. Çünkü onların kötü yaratılışları, içlerinde köklenmiş kötülükleri ve hiç değişmeyecek düşünceleri sana boş yere değildir. **9*** Çünkü başlangıçtan beri lanetli bir soydur. Ama sen onların günahlarına hiç bir kimsenin korkusundan aman vermedin. **10*** Çünkü sana neden yaptın; diye yargına kim karşı gelebilir? Veya sana kim yarattıktan sonra yok ettiğin milletler için suçlayabilir? Ya da kötüler insanlara yardımcı olup seninle kim yargıya gidebilir? **11*** Çünkü senden başka Allah yoktur ki, tümünü kayırıp haksızlıkla cezalandırmadığını gösteresin. **12*** Ne bir kral ve ne de bir diktatör var ki senin suçladıklarını korumak için üzerine sertçe bakmaya gücü yetsin. **13*** Ama sen adaletli olduğun için her şeyi adaletle kavrarsın. Cezayı hak etmeyeni, cezalandırmaya şanına uygun görmezsin. **14*** Çünkü gücün adaletinin başlangıcıdır. Bu yüzden her şeyin sultanısın ve tümüne bağışlarsın. **15*** Senin kamil kudretine inanılmadığı zaman gücünü gösterir ve onu bilenlerin böbürlenmesini kaldırırsın. **16*** Yine de her türlü güç elindeyken insafla hükmeder ve bizi büyük bir merhametle korursun. Çünkü istediğin an güç elindedir. **17*** Bu türlü işlerle halkına öğrettin ki adil adam ve insanca davranması gerektir. Günahlara tövbeye yer verdiğin için oğullarını ümitvar ettin. **18*** Eğer çocuklarının düşmanlarına, ölmesi gerekenlere zaman tanıyıp ve bu kötülüklerden ayrılmalarına ilke koyup, bu denli gözetmekle terbiye ettinse; **19*** Kendi oğullarına ve onların babalarına yeminlerle bir karar kılmaları içinantlaştın; ve ne kadar çok bölerek yargıladın. **20*** Böylece bizi eğiterek, düşmanlarımızı sınırsızca döversin. Yargılaman lütuf gibidir ve suçlanmışken esirgemene katlanırız. **21*** Bu nedenle haksızlıkla 'deli yaşam' sürenlere; kendi pislikleri için ceza verdin. **22*** Çünkü onlar doğru yolu bulmaktan çok uzaklaşarak, kendi düşmanlarının bayağı hayvanlarını ilâhlar sanarak, deli çocuklar gibi aldandılar. **23*** Bu yüzden onları akılsız çocuklar gibi yargıladın ve onları aşağıladın. **24*** Ama 'bu' kınamanın ezikliğiyle öğüt alıp uslanmayanlar hak ettikleri Allah'ın cezasına çarptırılsınlar. **25*** Çünkü onlar kaygılar çekip ilâhları sandıkları için, -incinmekten soyutlanmış olmadıktan başkaonun yerine kendi canlarını sıkıntıya sokarak, 'bilmiyoruz' diye yadsıdıkları gerçek Tanrı'yı tanıdılar. Bu yüzden o lanet din onlara geldi.

13. Bölüm: Putperstlerin akılsızlığı.
1* Allah'ı bilmeyen tamamen boştur ve görünen iyiliklerden 'Var Olan'ı[1] bilmeye güçleri yoktur. İşlerini iyice düşünmeden işleyen 'Allah'ı bilmezler. **2*** Ateşi, esintiyi, rüzgarı; yıldızların burçlarını, göğün yıldızlarını ve güçlü suyu... Dünya'yı düzenleyen ilâhlardır sandılar. **3*** Onların güzelliğinden etkilenip onları ilâhlar gibi tuttular. Onlardan ne denli üstündür bilsinler. Çünkü onları güzelliğiyle 'Benzersiz Olan' yarattı. **4*** Eğer onların özel yararlarına ve güçlerine şaşıp kalmışlarsa; onlardan iyice düşünüp anlasınlar ki onları yaratan kimse ne denli daha yücedir. **5*** Çünkü varlıkların büyüklüğünden ve güzelliğinden onların yaratıcısı arasındaki ilgiyi, akıllıca düşünüp bulmak olasıdır. **6*** Ama bu şeylerde dahi onları yermemek gerekiyor; çünkü arayıp bulmak isterken belki hata ederler. **7*** O'nun işleri arasında

konuşup onların gerçekliğini bulurlar. Bu şeylerin iyi ve güzel olduklarını şüphesiz görürler. **8***Sonuçta bunlar da bağışlanmayı hak etmiyorlar. **9***Böylece o denli çok öğrendiler ki dünyayı keskin anlayış ile bildiler; ama ne yazık ki eşyanın Rabbi'ni bu yolla bilmediler. **10***O bahtsızların ümidi ölü şeylerledir ki, insan ellerinin işlerine 'İlâhlardır' diyorlar. Altın ile gümüşe ve satançı işine; hem hayvanların şekillerine, bu yararsız taşa ki, eski elin işidir. **11***Ya da bir marangoz, güzel bir ağacı kesiyor. Bunun kabuğunu da ustaca keserle soyuyor ve güzel sanatıyla günlük yaşantısı için bir alet yapsa; **12***Ve ondan yemek pişirmek için işinin yongasını yakıp doysa; **13***Eğri budaklı, yabana atılan, işe yaramaz bir ağaç alıp, onu özenle oyuyor. Ustalığı ve tecrübesiyle onu insan şekline[2] benzetse; **14***Ya da onu bayağı bir hayvanın şekline döndürüp astar boya, beyaz boya ile sıvayıp kızıl rengini verse ve içinde olan her deliğini sıvasa; **15***Sonra da ona güzel bir yer yapıp ve demirle sağlamlaştırıp onu duvara koysa;
16*Onun kendisine çaresi olmadığını biliyor; çünkü bir şekil ve yardıma muhtaçtır. Düşmesin diye koyduğu kürsüye; **17***Yine de kendi malı, eşi ve çocukları için yalvarıp; **18***Cansız ve dermansız bir şeye sağlık için, ölmesin diye yaşamının uzatılması için yalvarmaya ve tecrübesiz şeye, bir çare aramak için yakarmaya utanmaz. **19***Bir adım bile atmaya gücü yetmeyen şeyi, kutsanmak, mal edinmek, barışıklık yapmak ve bir şey elinden gelmeyen şeye; hem kendi elleri ile danışıklık ettiği şeylere kavuşturması için nasıl minnet eder?

(1) Veya varlığa neden olanı (*Vacib-el vücudu.*).Yani *"O"*nu (***Yehovah'ı***) bilmeye. Bak Tob.13/5, **(2)**İş.44/13.

14. Bölüm: Ve öykünün devamı.
1*Deniz yolculuğuna ve güçlü dalgalardan geçerek yolculuk yapmaya hazırlanan ve onu götürecek gemiden daha çürük ağaca çağırır. **2***Çünkü kazancın hırsı gemiyi yaptırdı ve onu becerikli bir üstad yaptı. **3***Ama ey tasarlayan Baba! Senin takdirindir bu. Çünkü denizlerde ve dalgalarda güvenilir yol verdin. **4***Bu senin her yerden kurtarmaya gücünün yettiğini gösterir. Eğer bir kimse sanatsız gezerse de; **5***Ve bilgeliğinin işlerinin boş yere olmasını istemezsin. Çünkü insanlar kendi canlarını küçük bir ağaca inandırırlar ve fırtınada yolculuk edip gemiyle kurtulurlar. **6***Önceden mağrur olan zorbalar**(+)** yok oldukları zaman; dünyanın ümidi bir kimseye sığınıp**(*)** elin ile korunarak insan soyunu sürdürdü. **7***Çünkü o ağaç ki onun sebebiyle erdemli bir şey olur, kutludur. **8***Ama insan eliyle yapılmış o ağaç(Putlar) ve onu yapan haindir. ilâh kabul edip yaptıkları şey ise geçicidir. **9***Çünkü bozguncu ve onun kötülüğü yüce Allah'a aynı şekildedir; nefret edilmiştir. **10***Çünkü yapılmış şey yapıcısıyla acı çeker. **11***Onun için putpererstlerin putlarına 'lanet' edilsin. Çünkü Allah'ın yaratıkları arasına iğrençlik ve insanların canlarını uğrağa, hem zevk peşinde koşanların ayaklarının kemendine alet oldular. **12***Çünkü putların icadı, zinanın başlangıcı ve onların getirisi yaşamın fesadıdır. **13***Çünkü başlangıçta yoktular ve sonsuza dek kalmayacaklardır. **14***İnsanların sanıları boş idi; dünyaya geldiler, bu yüzden takdir edilmiştir ki, onların gidişi de tez olacak. **15***Bir baba genç ölen oğlu için yas çekip onun şeklini yapmıştı; o zamanda o ölüye kutsallık addettiler ve kendi halkına, ayinlerle kurbanlar sunmasını emretti. **16***Ondan bir zaman sonra, o boş gelenek ve görenekler tekrarlanarak din gibi gözetilmeye başlandı. O zalimlerin buyruklarıyla oyma putlara tapınıldı.**17***Uzakta olan insanlar da onun önünde ona sunamadıkları için o uzakta olanın yüzünü şekillendirdiler ve onurlandırılan kralın şeklini gösteren bir heykel yaptılar ki bu bağlılıkla kaybolup gitmiş olana, sanki oradaymış gibi davransınlar. **18***O sanat üstadının övüncü, bilgisiz kişileri putperestliğe çok kandırdı. **19***Çünkü kendini krala beğendirmek için, onu kuşkusuz sanatıyla çok iyi benzetmeye çalıştı. **20***Halk da işlerinin güzelliğine aldanıp demin insana ağırladığı gibi çabucak ilâh yerine saydılar. **21***Bu ise yaşamlarına bir köstek oldu. Çünkü insanlar ya kötülüğe hizmet ederek veya 'ortak koşulmaz adı' taşlara ve ağaçlara koyarak bunu yaptılar. **22***Sanki Allah'ın marifetini bilmemek yetmezmiş gibi; büyük akılsızlıkla yaşayıp, bu denli büyük kötülük yaparak 'barış' diye ad koydular. **23***Çünkü kendi çocuklarını öldürüp kurbanlar, ya gizli ayinler, veya çeşitli delicesine eğlenceler tertipleyerek; **24***Yaşamın düzgün davranışlarında ve evliliklerinde saflık gözetmezler. Çünkü ya birbirlerini kıskançlıktan öldürürler veya zinayla kederlenirler. **25***Ve her şeyi farketmeksizin şeri ölüme 'götürürler'. Eğer günah yüklü gerçek azgınlık, iyilerin sıkıntısı. **26***Nimetleri unutmak, canların pisliği, neslin değişikliği, evlilik karışıklığı, zina ve fahişeliktir. **27***Çünkü ağza alınmayacak putlara tapınmak; 'sonradan sokuşturulmuş' her türlü kötülüğün nedeni ve sonucudur. **28***Çünkü putperestler sevinçle coşarak deli divane oluyorlar ve yalan peygamberlik ediyorlar. 'Ayrıca' zulümle

yaşayıp çabucak yeminlerini bozuyorlar. **29***Çünkü cansız putlara güvenerek, kötü yemin ettikleri zaman; acı çekeceklerini ummuyorlar. **30***Ama bu iki sebepten hak ettikleri cezayı çekecekler. Yani putlara bağlı kalıp yüce Allah hakkına kefil oldukları için ve kutsallığı hor görüp hileyle haksız yere yemin ettikleri için... **31***Çünkü kötülük yapanların günahlarını cezalandıran, onların gücü değil; ama onlarla yemin edenlerdir. Öyle diyorlar; kesinlikle o kimselerin adaletidir ki onlar günah ettiler.

(+)Güçlü iri adamlar; bak Tek.6/4, Say.13/33, **(*)**Hz.Nuh.

15. Bölüm: Gerçek Tanrı'yı tanımanın mutluluğu ve kör putperestlerin tanıtımı.

1*Sen ise yüce gönüllü, adaletli Allahımız. Cezalandırmaya geç öfkelenensin ve her şeyi bağışlaman ile düzenlersin. **2***Eğer günah edersek; yine de seniniz. Çünkü yüceliğini biliyoruz ve herkes biliyor ki, seninkilerdeniz. Günah etmeyelim! **3***Çünkü seni bilmek en büyük bir erdemdir ve senin gücünden bilgi edinmek ölümsüzlüğün aslıdır. **4***Çünkü insanın kötü sanatı bizi şaşırtmadı! Ne süslemeli resimler, ne de yararsız bir emek ve çeşitli boyamalarla lekelenmiş[*] şekiller... **5***Ama onların görüntüsü, insanları delice şu arzuya çeker ki ölü şeklinde ruhsuz şekile yöneltir. **6***Onları yapanlar, onlara gönül bağlayanlar ve onlara tapınanlar; kötü şeyleri severler ve böyle ümitlere layıklardır. **7***Çünkü çömlekçi yumuşak toprağı emek çekerek yoğuruyor ve hizmetimize uygun kaplar haline getiriyor. Kaldı ki yine o kilden temiz işlere yarayan ve diğerleri de aykırı işlere yarayan kaplar yaptıktan sonra; çömlekçi o iki çeşitten hangisinin hangisine yaradığını biliyor. **8***Hemen o kilden büyük bir emekle boş bir put yapar[§]. O ki, önceden topraktan yaratılmış ve bu yaşam borcu ondan istendikten sonra yine o toprağa dönecek. Çünkü ondan alınmıştı. **9***Ama onun hiç umurunda bile değil ki, yorulsun; ya da yaşamı kısa olsun. İlla da kuyumcular ve gümüş işleyiciler ile çekişir. Bakırcıları taklit edip yalan şeyler yaparak kendini reis olmanın verdiği böbürlenmenin övüncüne ve büyüklüğüne sahip sanır. **10***Onun yüreği kül, ümidi topraktan daha çok değersiz ve yaşamı balçıktan aşağıdır. **11***Çünkü onu yaratandan, onun içine etken canı üfleyenden ve 'Hayat Ruhu'nu nikahlayandan habersizdir o. **12***Ama bu türlü adamlar: "Bizim yaşantımız gülünç kölelikten başka birşey değildir ve bu yaşam insan için kazançlı bir pazardır. Onun için her şeyden; kötü şeyden bile kâr etmek gerekir, diyorlar. **13***Gerçi bu gibi kişiler hepsinden daha çok biliyor ki toprak maddesinden kırılır kaplar ve heykel başları yapmakla günah ediyorlar. **14***Böylece kendi milletine zulmeden düşmanlar, delilerin canlarından daha çok adi soyguncudardır. **15***Çünkü putperestlerin tüm putlarını ilâhlar yerine tuttular. Gözlerinin görmeye burunlarının soluğunu çekmeye ve kulaklarının işitmeye yararı yok! Ne de ellerinin parmaklarıyla bir şey tutmaya ve ayaklarıyla gezmeye yeteneği var. **16***Çünkü onları bir kişi yaptı ve ruhunu veresiye tutan kişi tuttu. Bundan ötürü hiç bir insanın kendine benzer ilâhı yapmaya gücü yetmez. **17***O ölümlü iken, bozguncu elleriyle cansız bir şeyi yapar. Çünkü kendi ilahlarından daha yararlıdır ki onun yaşamı var; ama onların yoktur. **18***Ondan başka insana en çok düşman olan hayvanlara tapınıyorlar. Çünkü kötüler ve diğerleriyle karşılaştırılsalar daha kötüdürler. **19***Ne hayvanlar arasında yüzleri böyle güzeldir ki onlara arzu çekelim. Ama saygıdan ve Allah'ın bereketinden yoksundurlar.

(§): Bak II.Tim.2/20, **(*)**: Bak. İş. 48/11.

16. Bölüm: Allah'ın Mısırlılar'a gazabı ve İsraile yaptığı lütufları.

1*Onun için hak ettikleri üzere bu gibi hayvanlarla azap ve canavarların çokluğuyla acı çektiler. **2***Sen o azabın yerine halkına iyilik ettin ve onlara arzularına göre yeni lezzetli ziyafeti hazırladın; yani bıldırcını[1]. **3***Ta ki onlar yemeği arzulayıp, şu çekindikleri iştah için reddedildiler ki onlara halkına gönderilen şeyler gösterilsin. Bunlar ise biraz zaman gereksinimlerine dayandıktan sonra yeni leziz ziyafette yemeğe nimetlendiler. **4***Çünkü zulmü kullananlara kaçınılması mümkün olmayan sıkıntının yetişmesi haktır. Yalınız bunlar, düşmanlara ne şekilde acı çekeceklerine dair idi. **5***Çünkü vahşi yaratıkların keskin kötülüğü ve onlara saldıran eğri yılanların sokuşlarından öldükleri zaman; öfkenin sonuna kadar acı çektiler. **6***Dininin buyruklarının anılması için, onların kurtuluşlarına bir iz varken durmadı; kesinlikle düzeltilmeleri için bir zamana dek usandılar. **7***Çünkü o işarete[2] yönelen kurtuluş buldu. Bakmasının sebebiyle değil; kesinlikle ya 'Her Şeyi Kurtaran!' Senin sebebinle. **8***Bu yüzden düşmanlarımıza şöyle söylettik: 'Her beladan kurtaran sensin, sen!' **9***Çekirgelerin ve sineklerin ısırışları onları öldürdü ve onların canlarına bir çare bulunmadı. Çünkü bu çeşit şeylerle eziyet çekmeyi hak ettiler. **10***Ama senin oğullarını bu çeşit yaratıklar, zehirli

dişleri ile yenemediler; çünkü onların yardımına esirgemen yetiştiği gibi, onları iyileştirdi. **11*** Çünkü bu yüzden sarsıldılar: Sözlerini söylesinler de ondan çabucak kurtulsunlar. Ama vaadlerini unuttuklarında, bağışlamanla dışarıya çıkmaya güçleri yetmesin. **12*** Çünkü onları ne ot ne merhem iyileştirdi; ama senin her şeye sağlık veren sözün ya Rabb! **13*** Çünkü yaşam ve ölüme hükmedersin. Sen ta mezarın kapılarına götürür ve oradan geri getirirsin. **14*** Gerçi insan kendi kötülüğüyle öldürebilir; ama çıkmış ruhu geri döndürmeye ve ölmüş canı geri getirmeye gücü yok. **15*** Böylece senin elinden kurtulmak mümkün değildir. **16*** Seni bilmeye uğraşan kâfirler kolunun gücüyle döğüldüler ki, kurtulmasınlar. Garip yağmurlar ve iri dolular ile kovularak ateşle yakıldılar. **17*** Bak! Ne ibretlik bir öykü: Her şeyi söndüren suda, ateşin gücü ne çoktu!? Ama dürüstler için dünya bile değişir. **18*** Çünkü ateş çıkıntısı yavaşlanırdı ki, kafirler üzerine salınmış hayvanları yakmasın; kesinlikle Allah'ın bilgeliğiyle kovduklarını gözleriyle görsünler. **19*** Ateş alevi de kendi gücünden daha çok suyun ortasında yanıyordu ki, kötülükle dolu vilayetin meyvelerini yaksın. **20*** Onların yerine kavmine "*Meleklerin Yemeğini*"[3] yedirdin; hem ona emeksiz hazırlanmış ekmeği gökten gönderdin ki, her zevke yarar ve her lezzet ile düzülmüştü. **21*** Çünkü o senin kendi oğullarına olan tatlılığını gösterirdi; ve onu alanın iştahına yarayıp herkesin gönlüne göre olurdu. **22*** Kar ve buz dahi ateşe dayandılar da erimediler ki, dolu arasında yanıp, yağmurlar arasında parıldayıp, düşmanların meyvelerini yaktığı bilinsin. **23*** Ama „ateşte'' bir tepki! Dürüstler beslensin diye kendi gücünü unuttu. **24*** Çünkü sana; ey! 'Her Şeyin Yaratıcısı'na tapınan yaratıklar. Dinsizlerin eziyeti için şiddetlenirler; ama ona güvenen iyilik yapanlara kendilerini geri çekerler. **25*** Bundan ötürü o zaman tümü şekil değiştirerek, 'Her Şeyi Besleyen' lütfuna hizmet ettiler. **26*** Tâ ki; ya Rabbi! Sevdiğin oğulların öğreneler. İnsanı besleyen, yerden çıkan yemişler değil; kesinlikle müminlerini gözeten senin sözündür. **27*** Çünkü 'yemişler' sıcaktan bozulmazlar; belki biraz güneşin sıcaklığıyla ısınarak erirler. **28*** Evet sana şükür etmek için güneş doğmadan kalkmak gerektiğini herkes bilsin; gün doğmadan önce namaz[4] kılmak vaciptir. **29*** Çünkü kâfir adamın ümidi kışın kırağısı gibi erir ve yararsız bir su gibi akıp gider.

(1)II.Ez.1/14, **(2)**Neşel: Arapça Nehuş'tan türetilen bir kelimedir. Anlamı: Üzerinde tunçtan bir yılan şekli bulunan değnektir. Bak Say.21/9, II.Krl.18/4 ve Yuh.3/14 ile karş., **(3)**Man: Tanrı'nın İsrail halkına çölde verdiği mantar gibi bir yiyecek, **(4)**Namaz: Bedenen ve ruhen yapılan bir ibadet şeklidir. Namaz'da müslümanlara özgü *"Rüku"* vardır; ama bazı hristiyan mezheplerinde rükusuz namaz şekli de vardır ve dua ile birlikte yapılır. Bak Yud.12/6, Mez.119/147.

17. Bölüm: Mısır'daki bağnazlığın anlatımı.

1* Senin kararların büyük ve anlaşılmazdır. Bu yüzden haddini bilmez canlar hata eder. **2*** Zalimler kutsal kavme kötülük yapmak istediklerinde, karanlık onları tutsak etti, gecenin engeline takıldılar. Böylece damlarının altında kapanıp sonsuz bilgeden kaçkınlar gibi kaçtılar. **3*** Onlar kendi gizli günahlarında, pek karanlık örtü altında unutulacaklarını sandılar ve bir güzel saklandılar. Oysa onlar çok korkmuşlar ve hayallerden sıkıntı çekip darmadağın olmuşlardı. **4*** Çünkü onların sığındıkları yataklar, onları korkularından gizleyemiyordu. Bilakis onlara çevrede yankılanan sesler sıkıntı veriyor, hem de yaslı görüntülerle üzgün hayaller görüyorlardı. **5*** Ateşin hiç bir aydınlığı -bu denli güçlüyken- onları aydınlatmaya gücü yetmedi ve yıldızların parlak ışıklarının o karanlık yolu aydınlatmaya iktidarı yok idi. **6*** Öyle ki onları kendiliğinden kalkan ümitsiz alevler[*] parlatıyordu. Onlar da o görünmez hayallerden şaşırıp, görünen varlıklardan daha kötü sanırlardı. **7*** Bu arada sihirbazlık bilgisinin etkisi düşkün idi ve akılları üzerinde kurulmuş boş övünmelerin ispatı gülünç oldu. **8*** Çünkü o kişiler hasta insanlardan korkuları ve sancıları kovduklarını söylüyorlardı. Ama kendileri bir görünecek olan korkudan hastalandılar. **9*** Eğer onları korkutacak hiç bir korkunç şey korkutmaz ise de… **10*** Yine de canavarların geçişinden ve yılanların ıslıklarından etkilenip ödleri koptu. O derece ki; ondan ayrılmanın mümkün olmadığı, havaya bile bakmak istemiyorlardı. **11*** Çünkü kötülük korkunç bir şey ve kendi tanıklığı ile yılan gibidir. Hem kendi yüreğinde sıkışmış olan acılarını önceden alır. **12*** Çünkü korku başka bir şey değil; ama kesinlikle gerçeğin sözlerinden getirilen yardımlardan yoksun kalmaktır. **13*** Ve içinde olan ümit az iken, acıları getiren bilinmez, nedenini çok sanır[+]. **13*** Evet onlar gerçekten dayanılmaz ve götürülmez cehennemin mağaralarından gelen gecede bir uykuyu uyurken; **14*** Kah hayallerin garipliğinden sıkıntı çekerlerdi; kah kendi canından bıkmış olup bayılıyorlardı. Çünkü onları hiç ummadan ansızın dehşet bastı. **15*** Bu şekilde her kim oraya düştüyse; demir 'parmaklığı olmayan' zindanda tutuklanıyordu. **16*** Çünkü ister ırgat, ister çoban, isterse tarlada

çalışan işçiler olsun; kim idiyse tutulup bu uzaklaştırılmaz zorunluluğu çekerlerdi. **17*** Tümü karanlığın bir zinciriyle bağlıydılar. **18*İ**ster ıslık çalan rüzgâr, ister ağaçların sık dalları arasında ötüşen kuşların şirin cıvıldayışı, ister hızla akan suyun çağlayışı, ister yıkılan kayaların büyük gürültüsü, ister sıçrayan hayvanların görülmemiş yürüyüşü, ister bağıran korkunç hayvanların uluması, isterse dağların çokluğundan yankılanan sesler; tüm bunlar onların korkusundan bayıltıyordu. **19*** Çünkü tüm dünya parlak bir ışık ile aydınlanmıştı da engelsiz, kendi işleriyle meşguldüler. **20*** Onları ağır bir gecede olacak olan karanlığın kâbusu basıp; onlara kendi kendilerine karanlıktan daha çok ağır geldi.

(*):Bak.Mez.105/2, **(+):** Bkz. Ali Bey'in 1664 orijinal el yazması metninde 13. ayet olarak geçiyor.

18. Bölüm: Mısır'daki ilk doğanların ölümü.

1* Ama senin kutsallarının büyük ışığı var. Onlar seslerini işitip, şeklini görmezken; **2*** Onlara böyle şeyler çektikleri için sevinç duyuyordu. Bunun için şükrediyorlardı: Acı çekmişken onlara zarar yapmıyorlardı. Ama yalvarıyorlardı ki onlara acıyarak katlansın. **3*** Bu şeylerin yerine onlara alevli ateşten bir direk verdik ki, bu onlara bilinmeyen yolda kılavuz ve 'onurlu cadde' zararsız güneş yerine olsun. **4*** Gerçi onlar ışıktan yoksun bırakılmayı ve karanlığa kapatılmayı hak etmişlerdi. Çünkü şu oğullarını zindanda tutsak tutarlardı. Halbuki bu onlara; bitmez tükenmez Tevrat'ın ışığını dünyaya yaysınlar diye oldu. **5*** Onlar kutsalların çocuklarını öldürmek için anlaştıktan ve bir oğul(Musa) yabana bırakılıp kurtulduktan sonra -onlara ispat olsun diye- tüm halkını alıp; hepisini bir anda büyük sularda boğdun. **6*** O gece atalarımıza önceden bildirilmişti ki hangi yeminlere inandıklarını iyi bilip sevinsinler. **7*** Bu şekilde halkından iyilerin kurtuluşu ve düşmanların yok oluşu onaylandı. **8*** Nasıl ki düşmanları cezalandırdınsa; böylece bizi de kendine davet ettikten sonra onurlandırdın. **9*** Çünkü dürüstlerin oğulları gizlice kurban ediyorlardı ve uzlaşarak bu 'Rabbin dini'ni düzdüler. Kutsallar hemen o iyi işlerden ve tehlikelerden payını alacaklar idi ve artık atalardan kalma 'Tanrı'ya övgü ezgilerini arıyorlardı. **10*** Hemen bir an içinde düşmanların içinde acı ağlayışlar ve bağırtılar duyuldu. Çocukları için türlü türlü sesler çıkarıyorlardı. **11*** Çünkü köle efendisinin acılarıyla acı çekiyor ve asker de aynen kralın çektiğini çekiyordu. **12*** Tümünün aynı şekilde çaresiz bir ölümle sayısız ölü kişileri oldu. Çünkü diriler ölülerini gömmeyi yetiştiremiyorlardı. Onların en iyileri bir an içinde yok olmuşlardı. **13*** O kişiler sihir yüzünden hiç bir şeye inanmıyorlardı; ama yılın ilk doğanlarının ölümünden ötürü 'İsrail' kavminin 'Allah'ın oğulları' olduğunu kabul ettiler. **14*** Çünkü her şey derin sessizlikte ve gece yarısında(*) iken. **15*** Her Şeye Gücü Yeten sözün; gökten, şahane tahtlardan, keskin cenkçi gibi karşılanacak o vilayetin ortasına sıçradı. **16*** Senin düzmece olmayan buyruğunu, keskin kılıç getirip, düzüp; her şeyi ölüm ile doldurup göğe dokunur ve yerde gezinirdi. **17*** O zaman çabucak onlara ağır düşlerin rüyaları sıkıntı verdiler ve hem de onlara umulmadık korkular geldiler. **18*** Kimi oraya, kimi buraya yarı ölü yere serilip, hangi nedenden öldüklerini gösterirlerdi. **19*** Çünkü onlara o sıkıntı veren düşler, bunu önceden bildirdiler. Şöyle ki bu belalara neden uğradıklarını bilmeden önce ölmesinler. **20*** Bazı kez dürüstlere de ova sınavı takıldı ve çölde olan halka da kırgın oldu. Ama o öfke o zamanda henüz bitmedi. **21*** Çünkü günahsız kişi onları çabucak def etti ve kendinin kutsal silâhlarını; yani dua ve bağışlanma için buhur yakıp öfkeyi dindirdi. Bu kötülüklerin kulluk olduğunu gösterip donattı. **22*** O savaşı beden gücü ve silahların gücüyle yenmedi. Kesinlikle atalara olan yemin ve antlaşmaları anımsayıp, o sıkıntı çekeni sözüyle yatıştırdı. **23*** Zira artık ölüler birbirinin üstünde dağlar gibi yatarken; ortada hazır olup öfkesini yatıştırdı ve ona yolu kesti ki yaşayanlar geçmesin. **24*** Çünkü tüm değerli kutsal takılar onun kaftanında ve ataların onuru şerefle dizilmiş değerli taşların nakışında idi. Hem görkemin başının sarığındaydı. **25*** Bu şeylerle 'yok edici' def edilip korktu; çünkü öfkenin dersi yetti gitti.

(*): Bkz. Tek. 45/18.

19. Bölüm: Allah'ın dosta ve düşmana karşı olan harikaları.

1* Ama Tanrı'ya sığınaklar üzerinde acımasız öfke ta sona dek durdu. **2*** Çünkü yüce Allah, onlara gelecek zamanda yapacaklarını önceden yaptı. Yani kavimden kimlere izin verdikten ve onları aceleyle sürdükten sonra pişman olup onları kovaladılar. **3*** Çünkü şimdi yeni yas çekip ölülerinin mezarları yanında ağlarken; başka bir uçuk plan yaptılar: O kişileri yalvara-malvara serbest bıraktıktan sonra, kaçkınlar gibi kovaladılar. **4*** İşte onlar hak ettikleri bu yazgıyı ileride çektiler. Tâ ki bu acıyı tam tatsınlar ve önceden başlarına gelenleri unutsunlar; çünkü önceki acılar 'bunun yanında' eksik kalıyordu. **5*** Böylece senin halkını

garipliklerle dolu yoldan geçirdin ki onlar yeni bir ölüm bulsunlar. **6***Çünkü yarattığın şeyler kendinden başka, alışılmışın dışında, yeni bir şekle girdi ki senin kesin buyruğunu yerine getirip çocuklarına bir hata dokunmasın. **7***Bulut göndererek çölü gölgeledi, kuru toprak o suyun dibi iken kalktı ve düz bir yol Kızıldeniz'den; hem bir otlu ova ki kabarmış dalgalardan çıktı. **8***Tüm kavmin oradan, senin elinin altındayken, olağanüstü şeylere bakarak geçti. **9***Onlar besili atlar gibi ve kuzular gibi -ova açılmış- ya Rabbi sana! Onları kurtardığın için şükrediyorlardı. **10***Çünkü yabancı oldukları vilayette olan olayları anımsıyorlardı. Yani ırmaklar balıklar getireceğine; birçok kurbağaları dışarıya çıkardı. **11***Ondan sonra gönülleri çekip nefis yiyecekler istedikleri zaman; yeni cins kuşları gördüler. **12***Çünkü onlara gönüllerinin iyi olması için denizden bıldırcınlar çıkardı. **13***Ama günahkârlara hiç bir iz olmaksızın acılar değil; önce şiddetli gök gürlemeleriyle dolular isabet ettirdin. Çünkü garipleri çok ezdikleri için, kötülüklerinin hak ettiği cezalarını aldılar. **14***Çünkü bazıları onlara gelen bilmedikleri adamları kabul etmediler ve bazıları onlara iyilik eden yabancıları tutsak ettiler. **15***Salt bu değil belki yüce Allah onlara, yabancıları 'belalı düşmanlar' kabul ettikleri için biraz iltifat eyledi. **16***Ama bunlar onları kabul etmiş görünürken; -ki dindaş olmuşlardı- o kimselere büyük ökeyle acı çektirdiler. **17***Böylece onlar da kör oldular. Dürüst adamın kapısında(+) olanlar gibi. Çünkü koyu karanlıklarla kaplanmış iken, herkes kendi kapısını giderdi. **18***Çünkü unsurların arasında değişme olduydu. Nasıl ki santur makamındaki uyum, adlarını (Notaları) sürekli bir ses çıkartıp değiştirirse; ortaya çıkan bu olayı iyice düşünürsek, güzel bir fırsat yakalamak olanaklıdır. **19***Çünkü yeryüzündeki hayvanlar ve suda yaşayanlar değiştiler. Yüzenler de yeryüzünde dolaşıyorlardı. **20***Ateş kendi etkisini unutup kendi gücünü suda tutuyor ve su da kendi söndürücülüğünü unutuyordu. **21***Ve bir yansıma alevler arasında dolaşıp, ölümcül hayvanların etlerini yakmadı. Şu aralarındaki 'Saadet' gıdasını(*) ki buz gibi erimesi gerekirken eritmedi. **22***Çünkü ya Rabbi! Sen her halde kendi kavmini ziyadesiyle şereflendirdin. Ona her zaman ve her yerde asla yardımını esirgemedin.

(+): Bkz. Tek. 19/11, **(*)**:*"Man"* Bak II.Ez.1/19.
Almancası: " *unsterbliche Speise*„ *Ölümsüzlük yemeği.*

Ali Bey'in Notu: **Süleyman'ın Bilgelik Kitabı Allah'ın lütfuyla bitti; az kaldı çoğu gitti. Aralık 1664.**

EKLESİYASTİKUS+
(Sarah'ın bilgeliği veya Yesu Şirak)

+: **Eklesiyastikus:** Grekçe „*Kilisenin Kitabı*„ anlamına geliyor.

ALİ BEY'in 1664-'65 ORİJİNAL OSMANLICA ÇEVİRİSİ REVİZYONU

Bilinmeyen yazarın önsözü.

1*Bu Şirak oğlu Yesus[Sirach oğlu İsa] İsa ismindeki başka bir kişinin yeğeniydi. **2***İsrail kavminin esirliğinden, dönüşünden ve tüm peygamberlerden sonra olan zamanda yaşadı. **3***Onun dedesi İsa adındaki kişi; bunun yaptığı tanıklık üzere İbraniler arasında çok emek çeken akıllı bir adamdı. **4***Yalnız ondan önce gelen akıllı adamların bilgelik sözlerinî toplamadı; belki kendisi de bazı erdemli ve marifetli sözleri söyledi. **5***Önceki İsa derlediği bu kapsamlı kitabın bir çoğunu ölüp miras bırakınca; ondan sonra onu bu Şirak tekrar alıp kendi oğlu İsa'ya alıkoydu. **6***O da onu eline alıp bir güzel ciltledi. Ona kendinin, babasının ve dedesinin adından ötürü "İsa'nın Bilgeliği" adını verdi ki, bu hikmet adıyla işitene tat versin ve daha çok okumak istesin. **7***Akıllı kelimeler, işaretler gibi yüce Allah'ın onlardan hoşnut olduğu eski erdemli insanların aktardığı sözleri, bir dua ve yazarın ilahisini kaplar. Yani yüce Allah kendi kavmini hangi iyilikleri layık gördüyse ve düşmanlarını hangi belalara uğrattıysa öykülendirir. **8***Bu İsa(Yesu) Süleyman'ın takipçisiydi. İlim ve bilgeliğin öğreniminde ondan eksik olmadı. Adından esimlendiği gibi ilimle dolu bir adamdı.

Sara oğlu Yesus'un bilgeliğinin önsözü

1*Birçok büyük şeyler bize Tevrat'ın, peygamberlerin ve onların diğer vekillerinin aracılığıyla iletilmiştir ki onlar için ilim ve adıyla övgüyü İsrail'in biliriz. **2***Böylece yalnız onları okuyanlar bilge olmazlar; belki öğrenen danışmanlar onları söyleyip başkalarına yarar sağlarlar. **3***Dedem İsa Tevratı, peygamberleri, atalarımızdan kalan kitapları okumayı çok istemiş ve onlarda anlayışla güce erişmişti. **4***Ve o da erdemle etik konularından bir şeyler yazmak istedi. **5***Bilgelik arzulayanlar ve bu şeylerden bir şeyler kapanlar; yaşamın terbiyesiyle büyüsünler. **6***Her ne kadar bunun anlaşılmasına çok çalıştıysam da bunu tüm yürekten okumanızı öğütlerim. Eğer çeviride, bazı yerlerde ifadelerin açıklanmasında yetersiz kaldıysam; sizi saptırmaması için bu yetersizliğe boynumuzu eğeriz. **7***Çünkü o şeyler İbranice'de olduğu gibi

başka bir dile çevrildiği zaman o kadar güzel olamazlar. **8*** Yalnız bunlar değil Tevrat, peygamberlik ve diğer kitaplar da kendi dili ile söylendiği zaman özümsenirler. **9*** Çünkü kral Euergetes'in (Ptolemo) otuzuncu yılında Mısıra geldiğim ve orada biraz söz sahibi olduğum zaman güzel bir öğreti kitabı buldum. **10*** Bunun çok gerekli bir kitap olduğunu anlayarak çevirisi için biraz gayret göstereyim dedim. O günlerde kralın yakınında olan bir odada, bu bilgi için çok uykusuzluk çektim. **11*** Çünkü bu kitabı bitirdikten sonra kendimi gezgin edip erdemliği öğrenmek isteyenlere ve ahlak kurallarını öğretmeye adadım. Böylece onlar da Tanrı'nın yasaları ile uygun bir yaşam sürsünler.

1. Bölüm: Bilgelik ile olan erdemlik ve Allah'tan korkmak.

1* Her bilgi(*) yüce Allah'tan gelir ve sonsuza dek O'nun yanındadır. **2*** Deniz kumlarını, yağmur damlalarını ve sonsuzluk günlerini kim sayabilir? **3*** Göğün yüksekliğini, yerin genişliğini, dipsiz derinlikleri ve bilgeliği anlayan kim? **4*** Her şeyden önce bilgelik yaratıldı; akıl ve anlayış başlangıçtandır. **5*** Bilginin kaynağı yüce Allah'ın sözüdür ve O'nun yolları sonsuz buyruktur. **6*** Bilgeliğin aslı kime bildirildi ve onun becerisini kim bilir? **7*** Bilge '*Bir*'dir; çok yüce bir sevgilidir ki, kendi kürsüsünde oturur. **8*** Yani yüce Rabb, o anı yarattı ve bildi, hem hesapladı. **9*** Onu, tüm kendi işleri üzerine saçtı. O'nun torbasından herkese yakındır ve onu kendini sevenlere ulaştırır. **10*** Allah'tan korkmak, şerefli sevinç ve coşkulu mutluluk tacıdır. **11*** Allah'tan korkmak, yüreği sevindirir. Coşku, sevinç, uzun yaşam verir. **12*** Allah'tan korkanın geleceği iyi olur ve öldüğü günde kurtuluş bulur. **13*** Bilgeliğin başlangıcı yüce Allah'tan korkmaktır. O bilgelik ana rahminde imanlılar ile yaratıldı. **14*** İnsanlar arasında yuva gibi sonsuz bir temel koydu ve onların soyu yanında emanet konuldu. **15*** Yüce Allah'tan korkmak tam bilgeliktir ve kendi meyveleriyle insanları mutlu eden odur. **16*** Onların evlerini beğenilen şeylerle ve depolarını ürünlerle doldurur. **17*** Allah'ın bu iki niteliği esenlik içindir: **18*** Allah korkusu bilgelik tacıdır; esenliği ve canlılığı filizlendirir. Çünkü kendisini sevenlerin şerefini arttırır. **19*** Bilgelik, bilgiyle aklın anlayışını yağmur gibi döker ve ona sahip olanların şerefini yükseltir. **20*** Bilgeliğin kökü Rabb'ten korkmaktır, onun dalları yaşam uzunluğudur. **21*** Allah korkusu günahları kovar ve kalıcı iken günahları geri çeker. **22*** Öfkelenen adam adil sayılmaz. Çünkü onun öfkelenmesi onun yıkımı olur. **23*** Sabırlı kişi bir ana dek dayanır; ama sonra ona sevinç doğar. **24*** Bir ana dek sözlerini gizler ve birçokların dudakları onun önlemini söyler. **25*** Bilim bilgelik hazinesinde gizlidir ve kötü kişiye tiksinmek gibidir. **26*** Bilgelik istiyorsan yasaları gözet de yüce Rab onu sana bağışlasın. **27*** Çünkü bilgelik ile bilim, Allah'tan korkmaktır. İman hem ağırbaşlılık O'nun beğendiği şeydir. **28*** Allah korkusuna inançsız olma ve O'na iki türlü yürekle yanaşma. **29*** İnsanların ağzında iki yüzlü olma ve dudaklarına güvenme. **30*** Kendini yükseltme ki düşmeyesin ve canına utanç getirmeyesin. **31*** Ve yüce Rabb tüm sırlarını açığa vurup, seni cemaatin arasında yıkmasın. **32*** Allah korkusuna gerçekten yanaşmadığın ve yüreğin düzenbazlıkla dolduğu için.

(*)Bak II.Trh.1/12 Bilgelik, hikmet.

2. Bölüm: Kötü zamanlarda sabretmek.

1* Ey oğlum! Eğer yüce Tanrı'ya hizmet etmeye karar verdinse, canını sınamaya hazır tut. **2*** Yüreğini düzelt, sabır et ve zor anda acele etme. **3*** O'na sarıl, dini reddetme. Ta ki, son zamanına dek bereketlenesin. **4*** Senin başına ne gelirse gelsin tüm gönlünle kabul et ve kötü gününde sabret. **5*** Çünkü altın ateşle ve benimsenen insanlar kötülük fırını ile yoklanır. **6*** O'na inan ki O seni kabul etsin. Yollarını doğrult ve ümidini O'na tut. **7*** Siz ki, Rabb'ten korkuyorsunuz! O'nun iyiliklerini, sonsuz sevincini, esirgemesini... **9*** Siz ki Allah'tan korkuyorsunuz! O'nun merhametini bekleyin ve sapıtmayın ki, düşmeyesiniz. **10*** Eski yıllara bakın ve iyice düşünün; **11*** Diye inancı olandan kim utandırıldı? **12*** O'nun korkusunda duranlardan kim terkedildi. Ya da O'nu kim çağırdı ki, önemsenmemiş olsun? **13*** Çünkü yüce Rabb çok acıyan, bağışlayan, sevecen davranan, sabreden, günahları affeden ve kötülük zamanında kurtarandır. **14*** Vay! Korkak yürekliler ve elleri gevşek olanlar; iki yola giden günahkârlar. **15*** Vay köstek yürekliye! Çünkü inancı yoktur. Bu yüzden korunmaktan yoksun kalır. **16*** Vay size ki, sabrınızı yitirdiniz! **17*** Yüce Rabb yokladığı zaman ne yapacaksınız? **18*** Rabb'ten korkanlar O'nun sözlerine kayıtsız kalmazlar. O'nu sevenler O'nun yollarını gözeteceklerdir. **19*** Rabb'ten korkanlar O'nun beğenisini ararlar; **20*** Ve O'nu sevenler dinden dolalar. **21*** Rabb'ten korkanlar yüreğini hazırlasın ve canlarını önünde alçaltsın. **22*** İnsanların ellerine düşmektense Rabbin ellerine düşelim(+). **23*** Çünkü yüceliği ne kadar çoksa esirgemesi de o kadar çoktur.

(+): Bak II. Sam. 24/17 ile karşılaştırın.

3. Bölüm: Ana-Babaya itaat, alçakgönüllülük.
1* Babanın yargısını dinleyin ey oğullar! Böyle yapın ki kurtuluş bulasınız. **2*** Yüce Tanrı babayı onurlandırarak onu çocuklarına baş yaptı. Böylece oğullar üzerine annenin kararını tuttu. **3*** Babasını saygıyla ağırlayan günahtan bağışlanır. **4*** Ve annesine saygıyla davranan hazine toplayan gibi olur. **5*** Saygıyla ağırlanan baba çocuklarıyla sevinir ve duası gününde kabul edilir. **6*** Babaya saygı gösterenin yaşamı uzun olsun; **7*** Ve Rabbi dinleyen annesine huzur versin. **8*** Allah'tan korkan Babasına saygıyla davransın ve anababasını saygıdeğer kişiden ayırmasın. **9*** Babanı ve anneni işlerinle onurlandır ki, sana insanlardan iyilik gelsin. **10*** Çünkü babanın iyilik dileği, çocukların evini güçlü tutar ve annenin laneti temelleri yıkar. **11*** Babanın kötü şanından ötürü gururlanma. Çünkü babanın kötü şanı sana övünç değildir. **12*** İnsanın gururu babasının şanından ileri gelir ve kötü kadın oğluna utanç olur. **13*** Ey oğlum! Babanı yaşlılığında gözet ve ona yaşamında acı verme. **14*** Eğer bunak olursa ona bağışla; bütün gücünle onu gücendirmekten sakın. **15*** Babana karşı duyduğun özveri unutulmayacak ve günahlarına karşı sana duvar olacak. **16*** Kötü gününde seni ansın ve buz havanın güzelliğinde eridiği gibi günahların erisin. **17*** Babayı bırakan ne büyük kâfirdir ve annesini darıltana yüce Rabb lanet eder. **18*** Ey oğul! İşlerini uysallıkla bitir ki, uygun olan da seni sevsin. **19*** Ne denli büyük olursan, o denli kendini alçalt ki Rabb'ten esirgenesin. **20*** Birçok insanın rütbesi büyük olur; ama alçakgönüllülere gizemler keşf olur. **21*** Çünkü Rabbin gücü ne yücedir ve alçakgönüllülerden övünç alır. **22*** Sana güç gelen şeyleri usa vurmadan arama ve gücünün yetmediği şeyleri bilgisizce yapmaya çalışma. **23*** Sana buyrulanları tüm yetkinliğinle düşün. **24*** Çünkü sana gizli olan şeyleri gözle görmek gerekmez. **25*** Sözlerinin gereksiz yere uzamasına çalışma. **26*** Çünkü insanın anlayışından daha çok sana açıklanmıştır. **27*** Birçoklarını boş kibirler aldattı ve kötü sanıların kuruntuları düşkünlük yaptı. **28*** Gözlerin yokken ışıksız kalırsın; bilmediğin bilgiyi anlarım deme. **29*** Taş yüreklinin sonu acıyla biter; tehlikeyi seven ondan yok olacak. **30*** Taş yürekli güçlükle ağırlanır ve kötülük yapan günaha günah katar. **31*** Kibirlinin soyunun iyi olmasına imkan yoktur. Yürüyüşleri çapraz gider. Çünkü kötülüğün fidanı onda kökler bağladı. **32*** Aklın(*) yüreği öyküler düşündürür ve bilgenin dileği dinleyici kulağıdır. **33*** Su yanan ateşi söndürür, karşılıksız bağışlama da günaha çare olur. **34*** Sevabın ödülünü veren Rabb geleceğini söyler; tâ ki sahibi düştüğü anda destek bulsun.

(*)Mat.13/35.

4. Bölüm: Bilgeliğin yüksek değeri. Gerçek ve sahte utanç.
1* Ey oğul! Yoksulu 'Sosyal güvenceden' yoksun bırakma ve yardıma muhtaç olanın gözlerinden bağışını çevirme. **2*** Aç olanın canını küçümseme ve hiç kimse gereksiniminden her gün yoksun kalmasın. **3*** Dargın yüreği daha çok sıkma ve yoksula vereceğini geciktirme. **4*** Senden dilenen çaresizleri reddetme ve yoksuldan yüzünü çevirme. **5*** Gereksinimi olandan gözünü döndürme ve hiç kimsenin sana kötü söylemesine fırsat verme. **6*** Çünkü can acısıyla sana lanet ettiği an; onun duasını onu yaratan kabul eder. **7*** Halka dostça davran ve başını sultana eğ(+). **8*** Kulağını yoksula tüm yüreğinle çevir ve ona akıllı bir dost gibi yanıt ver. **9*** Mazlumu zalimin elinden kurtar ve yargıladığın an taş yürekli olma. **10*** Öksüzlere baba yerine ve onların analarına koca yerine ol; **11*** Yüce'nin gözetiminde olursun ve seni annenin sevdiğinden daha çok sever. **12*** Bilgelik kendi çocuklarını yükseltir ve onu arayanları kucaklar. **13*** Onu seven yaşamı sever ve O'na seher vakti eğilenler sevinçle dolu olsunlar. **14*** Ona yapışan kişi onuru mirasla alır ve her nereye girerse Rabb bereket verir. **15*** Ona hizmet edenler evliyaya hizmet ederler ve onu seveni Hz. Allah sever. **16*** Ona boyun eğenler milletlere egemen olacaklar ve ona bağlı kalan güvenli olacak. **17*** Eğer ona inanıyorsa, onun mirasçısı olur ve onun soyu mülkünde sonsuza dek durur. **18*** Çünkü onunla başlangıçta anlaşmazlık üzere yürüyecek; **19*** Üzerine dehşet getirecek ve o onlara terbiyelemek için acı verecek. **20*** Tâ onun yüreğinden emin oluncaya ve kendi yargısıyla yargılayıncaya dek. **21*** Ondan sonra ona yeniden dönsün, onu sevindirsin ki, gizemini keşfetsin. **22*** Ama duyarsız kalırsa onu bırakır ve kendisinin yıkım nedeni olur. **23*** Fırsatı gözet, kötülükten sakın; **24*** Ve çalış ki kendi kendinden utanmayasın. **25*** Bazı utanç var ki, günah getirir ve bazı utanç da onurlu bereket verir. **26*** Kendi canına karşılık, birinin yararına çalışma(*) ve kendi yıkımın için ona cömert davranma. **27*** Kurtuluşun için sözlerinden sakınma; **28*** Ve güzel görünmek için bilgini gizleme. **29*** Çünkü ilim söylemekten ve dilin terbiyesi söz-

lerden bilinir. **30*** Asla gerçeğe karşı durma; çünkü bilgisizliğin yalanından utanırsın. **31*** Günahlarını söylemeye utanma ve ırmağın akıntısını zorla alıkoyma. **32*** Zevzek düşküne bağlanma ve güçlü kişinin tarafında olma. **33*** Hak için ölünceye dek savaş ki, gerçek 'Hak' olan yüce Rabb da senin için savaşsın. **34*** Dilinle atak, işlerinle engel ve tenbel olma. **35*** Evinde aslan gibi olma ve ev halkının üzerine Zebani+ gibi durma. **36*** Almağa elini uzat; ama onu geri vermeye elin kısa olmasın.

(*)Bak B.20/24 ve 35/12, +: Kur'anda: Korkunç iri; ceza verici (ölüm meleği),(+):bkz.Mez.4/5"doğruluk kurbanlarını sacda yak ve Rabbe başını eğ".

5. Bölüm: Tehlikelerden kaçınmak ve sözlerimize dikkat etmek.

1* Malına güvenerek, yaşam boyu yeter deme. **2*** Gönlünün yollarında yürümek için, canına ve gücüne güvenme. **3*** İşlerim için: 'Bana kim karışır?' Deme! Çünkü kesinlikle yüce Rabb senin zalimliğinden intikam alır. **4*** Günah ettim ve başıma ne belalar geldi deme. Çünkü yüce Rabb sabırdır ve seni nefreti ile terk etmez. **5*** Bağışlanmandan pek emin olma ki, günahlara günah katasın. **6*** O-'nun bağışlaması boldur; ama '*bütün günahlarımı bana bağışlar*' deme. **7*** Çünkü öfkesi de, esirgemesi de çabuktur ve O'nun kızgınlığı kötüler üzerine konar. **8*** Rabbi'ne geri dönmek için hile kurma ve bunu günden güne bırakma. **9*** Çünkü sen güvencedeyken Allah'ın öfkesi çabuk çıkar ve seni kırar. Öç zamanında yok olursun. **10*** Haram mala gönül verme. Çünkü kötü günde sana bir yarar sağlamaz. **11*** Her rüzgâra yol verme ve her yola girme! Çünkü iki dilli ahlaksız da böyledir. **12*** Kendi vicdanın ile aynı kal ve sözün bir olsun. **13*** Anlayışla dinle ve yanıtlamak için yavaş ol. **14*** Eğer anladıysan dostunu yanıtla. Aksi halde elinle ağzını kapat. **15*** Sözlerde onurla onursuzluk var. İnsanın dili kendinin yıkımı olur. **16*** Dilinle kimseye önyargılı olma ki, sana bozguncu demesinler. **17*** Çünkü nasıl ki, hırsızlık utanç vericiyse; böylece ikiyüzlü sertçe kınanır. **18*** Ne büyük, ne de küçük beklentinde bilgisiz kalma.

6. Bölüm: Alçakgönüllü olmayanlara ikaz ve düşmanlarla dostların kuralları. Bilgelik ile ölüm.

1* Dostken düşman olma! Çünkü bu denli çok insan kötü şöhret ile alçaklık ve utanç kazandı. **2*** İki yüzlü bozguncu da böyle kötü isimle anılır. **3*** Yüreğinin kuruntularıyla gururlanma ki, canın boğa gibi yaralanmasın. **4*** Kendi yapraklarını yer, yemişlerini kaybedersin ve kendini kuru bir ağaç gibi bırakırsın. **5*** Kötü can sahibini yok eder ve onu düşmanlarının eğlencesine layık eder. **6*** Tatlı dil kendine birsürü dostlar kazanır ve iyi konuşan dil birçokların güzel sözlerini kendine katar. **7*** Kendine çok dostluklar edin; ama binde biri öğütçün olsun. **8*** Bir dost almak istersen onu sınayarak seç ve çabucak ona güvenme. **9*** Çünkü kendi fırsatını gözeten dost var ki sıkıntı anında vefa göstermez. **10*** Öyle dost da var ki, düşmanlık edip çekişir ve kusurunu söyler. **11*** Hem de sofradaş dost var, kötü günde seni bırakıp kaçar. **12*** İktidarında senin gibi dost görünüp konuşmaların üzerine atıp tutar. **13*** Ama sıkıntıda olduğun an sana karşı koyar ve senden yüzünü saklar. **14*** Düşmanlarından sakın ve dostlarına güvenme. **15*** Güvenilir dost güçlü bir kaledir. Böyle dostu olan gömü bulmuş gibidir. **16*** Gerçek dost hiçbir şeye değişilmez ve onun erdemliği bir ölçüyle ölçülmez. **17*** Güvenilir dost hayatın ilacıdır. Allah'tan korkanların böyle dostları olsun. **18*** Rabb için haramdan çekinen kendi dostluğunu düzer. Çünkü o nasılsa, onun arkadaşları da böyledir. **19*** Ey oğul! Eğitimini gençliğinde sev ki, bilgeliğin yaşlanıncaya dek kalsın. **20*** Ona çiftçi ve ekinci gibi yanaş ki, onun iyi yemişine katlanasın. **21*** Çünkü onun bakımına çok emek vermeden, onun ürününden çabuk yiyesin. **22*** 'Bunlar' bilgisizlere çok çetin gelir. Çünkü akılsız kişi yanında durmaz. **23*** Üzerine mihenk taşı gibi güçlü olur, o da zaman tanımaksızın onu bırakır. **24*** Çünkü bilgelik adıyla nasılsa; aynen böyledir ve birçok kişiye açık değildir. **25*** Dinle ey oğul! Sözümü kabul et ve öğüdümü reddetme. **26*** Ayaklarını onun kösteğine, boynunu ve onun boğmağına sok! **27*** Omuzunla onu destekle ve onun bağlarından usanma. **28*** Tüm canınla ona ulaş ve onun yollarını tüm gücünle tut. **29*** Onu araştır ve incele ki, sence bilinsin. Ona bir kez ulaşırsan bir daha bırakma. **30*** Çünkü sonunda onun huzurunu bulursun ve o senin sevincin olur. **31*** O zaman onun kösteği sana güçlü barınak ve 'boynunun' boğmağı güzel giysi olacak. **32*** Çünkü onda altın değeri var ve onun bağları sümbüllü ipliklerdir. **33*** Onu onur kaftanı gibi giy de üzerine sevinç tacını koy. **34*** Ey oğul! Eğer istersen okumuş olursun ve eğer ona gönlünle bağlı kalırsan kurnaz olursun. **35*** Eğer dinlemeye istekliysen aklı bulursun ve eğer ona kulağını eğersen bilgelik kazanırsın. **36*** Yaşlıların arasında dur. Eğer bilgeler varsa onlara sımsıkı sarıl. **37*** Allah'ın her sözünü tüm gönlünden dinle ve ilim tartışması senden uzaklaşmasın. **38*** Yetenekli bir kişiyi görürsen erkenden ona git

ve ayağın onun kapısının eşiklerini aşındırsın. **39*** Rabbin farzlarını bir güzel düşün ve O'nun buyruklarını sürekli incele. **40*** O senin yüreğine yerleşsin ve sana bilmek istediğin ilmi versin.

7. Bölüm: Egemenlerin haksızlığına, güç ve isteklerine karşı ikaz. Bilgeli yaşamın kuralları ve refah.
1* Kötülük etme ki, kötülük bulmayasın. **2*** Yasak olan şeyden çekin ki, günah senden uzaklaşsın. **3*** Ey oğul! Haksızlıkla tarlanı ekme ki, oradan yedi kat biçmeyesin. **4*** Kraldan beylik isteme, ne de egemenden güçlü bir makam. **5*** Egemen önünde bilgiçlik taslama ve kralın yanında bilgini gösterme. **6*** Eğer haksızlığı kaldırmaya gücün yetmezse çok üsteleme. **7*** Hiçbir zaman güçlüden korkma ve kendi gidişine yabancı olma. **8*** Şehir halkının çokluğuna şaşma ve kendini kalabalığa atma. **9*** Bir günaha iki düğüm bağlama. Çünkü birisinin suçundan biri olamazsın. **10*** Benim bağışlarımın çoğunu yüce Allah görür ve onları armağan ettiğim zaman kabul eder deme. **11*** Namazını isteksizce yapma ve sadaka vermeyi de bırakma. **12*** Yüreği acılı insana gülme. Çünkü alçaltan varsa kaldıran da var. **13*** Kardeşin üstüne yalan düzme, ne de onu dostun üzerinde gör. **14*** Hiçbir yalanı kullanma. Çünkü onun yayılması iyi olmaz. **15*** Yaşlılar sohbetinde çok konuşma ve duanda sözleri tekrarlama. **16*** Ne Yüce'den yaratılmış refaha, ne de zor işten nefret etme. **17*** Kötülerin kitabına yazılma; ama alçakgönüllü ol. **18*** Unutma ki, öfke gecikmez. Çünkü kötülerin acısı ateş ve kurttur+. **19*** Dostunu değerli hiç bir şeye değiştirme, ne de gerçek kardeşini Ofir altınına. **20*** Akıllı ve iyi eşten ayrılma; çünkü onun güzelliği altından daha iyidir. **21*** Ne kendini sana adamış ırgadı, ne de dürüstçe çalışan hizmetçiyi kötü kullanma. **22*** Akıllı hizmetçiyi canın sevsin ve onu özgürlükten ayırma. **23*** Davarların varsa onları gözet; eğer sana yararlı olurlarsa yanında dursunlar. **24*** Çocukların varsa onları terbiye et ve daha küçükken boyun eğdir. **25*** Kızların varsa onların bedenlerini ört ve onları şımartma. **26*** Kızı kocaya ver ki, büyük iş bitirsin; ama onu akıllı adama bağışla. **27*** Gönlüne göre bir eş seçtinse onu boşama ve bir sevilmeze kendini bırakma. **28*** Tüm yürekten babana saygı göster ve annenin de sancılarını unutma. **29*** Unutma ki, onlardan doğdun ve onlardan aldığın iyiliklere karşı ne bedel verebilirsin? **30*** Tüm yüreğinle Hz. Allah'tan kork ve O'nun imamlarına uy. **31*** Seni yaratanı tüm gücünle sev ve O'nun elçilerini bırakma. **32*** Rabb'ten kork ve O'nun imamlarını onurlandır; sana buyurulduğu gibi payını ver. **33*** İlk ürünleri, günah kurbanlarını, kölelerin armağanlarını, en kutsal sunuları ve kurbanlardan -imamlara- 'omuz budu' paylarını ver. **34*** Yoksula elini uzat ki, bereketin tam olsun. **35*** Tüm dirilere bağış yapmak iyidir ve ölülerden bile esirgenmeyecektir. **36*** Acı çekenlere avuntun eksik olmasın ve yas çekenler ile yas çek. **37*** Hastayı ziyaret etmeye üşenme. Çünkü böyle iyiliklerle benimsenirsin. **38*** Her söz ve eyleminde ölüm ötesini ara ki, sonsuza dek günahkâr olmayasın.

+: bkz. B.18/26.

8. Bölüm: Akıl kuralları ve başkalarına karşı olan görevler.
1* Güçlü adamla çekişme ki, eline düşmeyesin. **2*** Zenginle uğraşma! Ta ki, seni kucaklayıp ağırlığınca yukarıya çekmesin. **3*** Çünkü altın birçoklarını mahvetmiş ve kralların gönüllerini döndürmüş. **4*** Çenesi düşük adamla çatışma ve onun ateşine odun yığma. **5*** Bilgisizle oynama ki, öncekilere aşağılanmasın. **6*** Günahtan geri dönen adamı ayıplama; ille onu an ki, tümümüz günahkârız. **7*** İnsanı yaşlılığında kınama; çünkü o yaşlananlar bizdendir. **8*** En büyük düşmanının öldüğüne sevinme, onu anımsa. Bizler de öleceğiz. **9*** Bilgelerin sözlerinden habersiz olma. Onların örneklerini yüksek sesle oku. **10*** Çünkü onlardan terbiye ve ahlâk alır, onlarla kralların hizmetine layık olursun. **11*** Yaşlıların sözlerinden sapma. Çünkü onlar da kendinden önce gelenlerden öğrendiler. **12*** Onlardan bilgeliği ve doğru yerde yanıt vermeyi öğren. **13*** Kötülerin kömürlerini tutuşturma ki, ateşinin alevinden yanmayasın. **14*** Küfürbaz adama gıbta etme! Ta ki, ağzına bekçi gibi gizlenmesin. **15*** Senden güçlü olana ödünç verme; eğer verdinse onu kaybetmiş say. **16*** Uzaktan arta kalanına kefil olma; eğer olduysan sen ödeyecekmişin gibi kayır. **17*** Yargıç ile çekişme; çünkü karar onun son hükmüdür. **18*** Kabadayı adamla, yola çıkma ki, sana ağır yük olmasın. **19*** Çünkü o kendi bildiğini yapar, sen de onun deliliğiyle yıkılırsın. **20*** Çok öfkelenenle çekişme ve onunla ıssız yerde gezme. **21*** Çünkü kanı hiçe hiç sayar ve seni yardım olmayan yerde yıkar. **22*** Akılsıza danışma. Çünkü düşünceni saklamayı bilmez. **23*** Yabancının yanında gizli birşey yapma. Çünkü onun amacını bilmiyorsun. **24*** Herkese gönlünü açma ki sana yalan yere memnunluk göstermesin.

9. Bölüm: Kadınlarla dostlara nasıl davranmak.

1* Kucağında olan kadını kıskanma ve ona kendi zararına hüner öğretme. **2*** Bir kadına gönlünü verme ki, senin gücünün üstüne çıkmasın. **3*** İnat kadının karşısına çıkma ve onun tuzağına düşme. **4*** Çalgıcı kadınla konuşma ki, onun sanatıyla tutulmayasın. **5*** Bir kıza alıcı gözüyle bakma ki güzelliğinin çekiciliğine düşmeyesin. **6*** Canını fahişelere bırakma ki mirasını yitirmeyesin. **7*** Şehirin sokaklarında öteye beriye bakma ve onun ıssız yerlerinde dolaşma. **8*** Gönlünü çelen kadından gözlerini çevir ve şaşılası güzelliğine vurulma. **9*** Çünkü güzellik çoğunu yanlış yola sevkeder ve onun aşkı ateş gibi yakar. **10*** Hiçbir şekilde 'nikah bedeli' verilmiş kadınla oturma ve onunla kolların üzerinde yatma. **11*** Onunla içki alemleri yapma ki, canın onu çekmesin ve onu sevmekle yıkıma düşmeyesin. **12*** Eski dostu bırakma; çünkü yenisi onun gibi olamaz. **13*** Yeni dost yeni içki gibidir; eskiyince onu zevkle içersin. **14*** Kötü adamın övünmesini kıskanma; çünkü onun sonunun ne olacağını bilmezsin. **15*** Kötülerin tat aldığı şeyden sen tat alma! Kesinlikle unutma ki, onlar ölünceye dek iyi şey yapmayacaklardır. **16*** Öldürmeye yatkın adamdan uzak dur ki, her ölüm korkusunun kuşkusundan kurtulursun. **17*** Eğer ona yaklaşırsan yanlış yapma ki, bir anda senin yaşamını kesmesin. **18*** Belki kementler arasına geçer şehirin burçlarında gezinirsin. **19*** Elinden geldiği kadar dostlarını sına ve bilgelere danış. **20*** Konuşman akıllı kişilerle, hem sözlerinin izleri '*Yüce*'nin yasalarında olsun. **21*** Konukların dürüst kişiler olsun ve övüncün Rabbin dininde dursun. **22*** İşler becerili ellerle övüldüğü gibi, halkın yöneticisi sözlerinden bilge bilinir. **23*** Güzel konuşan biri kendi şehrinde korkuludur ve sözünü ansızın değiştiren sevilmemiş olur.

10. Bölüm: Bilge egemenlere övgü; ama gururlulara ikaz.

1* Bilge lider kendi halkını terbiye eder ve akıllı adamın beğliği düzenli gider. **2*** Şehirin yöneticisi nasılsa onun hizmetçileri de öyledir ve kralın ahlâkını tüm şehirler taklit eder. **3*** Akılsız kral kendi halkını yıkar ve soylular aklı ile şehir bayındır olur. **4*** Dünyanın egemenliği Rabbin elindedir. O kendine yarayacak adamı zamanıyla kaldırır. **5*** İnsanın geleceği Rabbin elindedir ve kendi onurunu okumuş kişi üzerine koyar. **6*** Komşuna her zahmet için darılma ve ona hiç bir şeyi inciterek yapma. **7*** Gurur yüce Tanrı'ya ve insana düşmanlıktır; ikisine de haksızlık yapılmış olur. **8*** Zulm, adaletsizlik, alavere dalavere ile kazanılan servetler yüzünden; egemenlik bir ülkeden başka bir ülkeye geçer. **9*** Toprak(*) ve tozunu örten niçin kibirlensin? 'En kıymetsiz şeyden' daha değersiz şey olmaz. **10*** Çünkü o kendi canını satılık eder ve onun yaşamını kendi bağırsakları düzer. **11*** Eski hastalığı doktora keser ve bugün kral olan yarın ölür. **12*** Çünkü insan ölmüş olsa, canavarların ve kurtların mirası olur. **13*** Kibirin başlangıcı insanın Rabb'ten ayrılıp da onun yüreğinin kendi yaratıcısından çekindiği zamandır. **14*** Çünkü günahın başlangıcı kibirdir ve onun sahibi çok çirkin şeyler yapar; ama akibeti dürüle. **15*** Bu yüzden yüce Rabb onları, şaşkınlık veren olaylarla cezalandırır ve onların sonu yıkımdır. **16*** Kibir makamlarını yüce Rabb yıkar ve onların yerine alçakgönüllüleri kor. **17*** Yüce Rabb kibirle yürüyen milletlerin günlerini döndürür ve onun yerine alçakgönüllüleri şan ile diker. **18*** Yüce Rabb milletlerin vilayetlerini sarsar ve onları temelden yok eder. **19*** Onlardan bazılarını yıkıp onları yok etti. **20*** Ve onların anılmalarını yeryüzünden sildi. **21*** Kibir insanlar için ve şiddetli öfke kadınlardan doğmuşlar için yaratılmadı. **22*** İyi kuşak hangisidir; insan soyunun iyi olanı kim? Yüce Allah'tan korkanlardır. **23*** Kötü soy hangisidir? İnsan soyunun kötüsü kim? Yüce Allah'ın buyruklarına karşı gelenlerdir. **24*** Kardeşler arasında onların başkanı iyidir ve Allah'tan korkanlar O'nun yanında onurlandırılır. **25*** Allah korkusu, egemenliği hak edenin önceliğidir; katılık ile kibir egemenliğin yitirilmesine nedendir. **26*** Zenginin, güçlünün ve yoksulun övüncü Allah korkusudur. **27*** Akıllı yoksulu aşağılamak yakışmaz ve günahkâr kişiyi onurlandırmak akılla bağdaşmaz. **28*** Soylular, gözeticiler ve krallar güçlüdürler. Ama onlardan hiç kimse Allah'tan korkanlardan daha büyük olamaz. **29*** Akıllı köleye cariyeler hizmet etsin ve bilge kişi terbiyeden titremesin. **30*** İşini yaparken bilgelik satma ve sıkıntın anında övünme. **31*** İş yaparken herşeyi bol olup da övünen kimse, ekmeğe muhtaç olandan daha iyidir. **32*** Ey oğlum! Canına alçakgönüllülüğü kazan ve ona yakışan şekilde saygı göster. **33*** Kendi canına günah edene kim erdemli diyebilir ve kendi yaşamına utanç getirene kim saygı gösterir? **34*** Yoksul kendi bilgisiyle şereflendirilir ve zengin kendi zenginliğiyle onurlandırılır. **35*** Ve yoksul iken şereflendirilen, eğer zengin olsa; ne kadar çok onurlandırılır. Zenginken aşağılık olan ise; yoksul olsa, ne kadar alçak olur?!

(*): Bkz. Tek.1 8/27 ile benzerliği: Hz. İbrahim "*Ben toprak ve kül iken... dedi*."

11. Bölüm: Tanrı'yı alçakgönüllülükle aramak insana şans getiriyor; ama insanlar arasında olmak dikkat istiyor.

1* Düşkünün başını bilgelik kaldırır ve onu seçkinler arasında oturtur. **2*** Güzelliği için hiç kimseyi övme ve yüzü için kimseyi kınama. **3*** Uçucular arasında arı küçüktür; ama onun ürünü tatlılar içinde en başta gelir. **4*** Giysilerinle övünme ve şölen gününde büyüklenme. Çünkü Rabbin işleri şaşkınlık verir ve O'nun yaptıkları insana gizlidir. **5*** Birçok zalim kuru toprakta oturdu ve ummadığımız kimselere taç taşındı. **6*** Birçok zorbalar kötülükle anıldı ve güçlüler diğerlerin eline teslim edildi. **7*** Araştırmadan önce hiç kimseyi suçlama. Önce bil de sonra kına. **8*** Dinlemeden önce yanıtlama ve kimsenin sohbeti arasında konuşma. **9*** İlgisi olmayan şeyi dava etme ve suçluların davasında oturma. **10*** Ey oğul! Birçok işlere karışma. Çünkü çok şeyler ile karışacak olursan özgür olmazsın ve çok çalışacak olursan erişemezsin; hem kaçarsan da kurtulamazsın. **11*** İnsan var ki emek çeker, çalışır ve didinir; ama yine de yetinmez. **12*** Ve insan var ki, tembeldir; yardıma muhtaç, güçsüz, yoksul ve çaresizdir. Ama Rabbin gözü ona sevecenlikle bağışlar ve onu kendi düşkünlüğünden kaldırır. **13*** Onun başını sıkıntıdan kaldırır ki, birçokları bunu görünce şaşar! **14*** İyilik ve kötülük. Yaşam ve ölüm. Yoksulluk ve zenginlik hepsi Allah'tandır. **15*** Bilgelik, erdemlik, kutsal yasa anlayışı Rabb'tendir. Sevgiyle iyi işlerin yolu da O'ndandır. **16*** Yanlışlık ve karanlık günahkârlarla yaratıldı ve yaramazlıklarıyla övünen yaramazlıklarıyla eskiyecektir. **17*** Tanrı vergisi dürüstlerle kalır. O'nun iyiliği sonsuza dek durur. **18*** Bazısı vardır ki, kendi işlerinden, cimriliğinden zengin olur ve onun payından ancak ona hisse budur. **19*** Kaçan der ki: '*Artık kurtuldum!*' Malımdan '*gün be gün*' yiyeyim. **20*** Ama bilmez ki, ne kadar zaman döner ve ölüp onları başkalarına bırakıp gider? **21*** Kendi sorumluluklarında devam edip ondan yararlan ve kendi işinde gücünde yaşlan. **22*** Kötünün işlerine şaşırma! Rabbe güven ve kendi işinle uğraş. **23*** Çünkü yoksulu çabucak ve aniden zengin etmek Rabbin katında kolaydır. **24*** İyi kişinin payında Allah'ın bereketi vardır ki, azıcık zamanda onun bereketini filizlendirir. **25*** Yetinme; bana ne yarar sağlar ve bu günden sonra bana mal ne gerek, deme. **26*** Hem elimdeki bana yeter, yaşamımda başıma ne kötülük gelecek? Deme. **27*** İyi günde kötü şeyler unutulur ve kötü zamanda iyi şeyler akla gelmez. **28*** Çünkü insanı öldüğünde, işlerine göre yargılamak Rabbe kolaydır. **29*** Bir saatlik bela zevki unutturur ve insanın geleceğini işleri belirler. **30*** Ölmeden önce hiç kimseyi huzura ermiş sayma. **31*** İnsan çocuklarından bilinir. **32*** Herkesi kendi evine götürme. Çünkü hainin amacı çoktur. **33*** Kafeste av için kullanılan keklik nasılsa; kibirle bakan adamın yüreği de böyledir ve kule bekçisi gibi yıkılmanı gözetir. **34*** Çünkü iyiliği kötülüğe döndürmeyi amaçlar ve beğenilmişi kınar. **35*** Küçük kıvılcımdan çok ateş sıçradığı gibi, önyargılı olan da böyledir. **36*** Kötü şeylerden çok sakın. Çünkü kötülük düzer. Öyle ki sana daima kalacak leke olmasın. **37*** Yabancıyı evine korsan; seni acıyla devirir ve seni kendi ekmeğinden ayırır.

12. Bölüm: Düşmana karşı dikkat etmek; ama yoksula karşı da gereksinim vermek gerek.

1* Eğer bağışta bulunmak istiyorsan; bağışını kime yapacağını bil ki, bağışına şükredilsin. **2*** İyilere bağışlarsan kazanırsın; ondan gelmezse evrenin Rabbinden gelir(+). **3*** Daima kötülük eden ve sadaka vermeyen iyilik bulmaz. **4*** İyi kişiye yardım et, kötüye etme. **5*** Alçakgönüllüye ver ve kötüye verme. **6*** Ekmeğini gizle ve ona verme ki, onunla sana zorbalık etmesin. **7*** Çünkü ona yaptığın tüm iyiliklere karşılık, sana iki kat kötülük dokunmasın. **8*** '*Yüce Olan*' günahkârları sevmez ve bozguncular hak ettiği sonu verir. **9*** Ama onları sonlarının büyük gününde saklar. **10*** İyi adama bağışla ve kötüyü kabul etme. **11*** Dostluk siyasette bilinmez ve kötü günde düşman gizli olmaz. **12*** İnsanın devleti varken, onun düşmanları kederlenirler ve zor anda dostu bile ayrılır. **13*** Düşmanına sonsuza dek inanma. **14*** Çünkü bakır nasıl pas tutarsa onun kötülüğü de böyledir. **15*** Eğer alçak gönüllü olup sine sine gezerse de kendini gözet ve ondan sakın. **16*** Sen ona ayna cilası gibi bak; bil ki, pası daha çıkmamıştır. **17*** Onu yanına sokma ki, bir anda seni yıkıp yerine geçmesin. **18*** Onu sağında oturtma; ta ki, oturduğun yere geçmeye çalışmasın. **19*** Sonradan ne dediğimi anlarsın, sözlerim canına geçer. **20*** Yılan gibi sokmuş sihirbaza ve yırtıcı canavarlara yaklaşana kim acır? **21*** Günahkârın yakınına ve onun günahlarına ortak olan da böyle olur. **22*** Seninle gerçekten bir saat kadar durur; ama eğer korkarsan hiç vakit kaybetmez. **23*** Gerçi düşman kendini dudaklarıyla tatlı gösterir; ama yüreği ile seni çukura devirmeyi kurar. **24*** Gözüyle yaşlar döker; ama fırsat bulursa kandan çekinmez. **25*** Başına kötü bir iş geldiğinde, onu orada kendinden önce bulur-

sun ve sana yardım edeceğini söyleyerek bile bile ayağına balta vurur. **26***Sonra da başını sallar ve ellerini birbirine çırpar; oradan-buradan söz ederek yüzünü değiştirir.

(+)*"İyilik yap denize at; balık bilmezse hâlık bilir"* *sözüyle karşılaştırın.*

13. Bölüm: Zenginlere, soylulara karşı akıllı davranmak.
1*Çamura yapışan ona bulaşır ve dikbaşlıyla gezen onun gibi olur. **2***Gücünün üzerinde bir yük kaldırma; senden güçlüyle ve senden zenginle ilişki kurma. **3***Çömleğin bakır kap ile ne ilgisi var; eğer o çarpışırsa kendi kırılır. **4***Zengin baskı yaptığında tehdit ediyor; yoksul acı çektiğinde yalvarıyor. **5***Zengine uyarsan seni kullanır ve ihtiyacın olunca seni bırakır. **6***Malın olursa seninle kalkar, seninle boşaltır ve ondan zorluk çekmezsin. **7***Eğer ona gerekirsen seni ayartır, sana gülümseyerek seni ümide boğar; **8***Ve ağzını kapatıp: '*Sana ne gerekli?*' der. **9***Seni bir iki kez verdiği yemeklerle utandırır. Tâ ki seni bomboş bıraksın ve sonra da sana gülsün. **10***Sonra seni görüp bırakır ve sana başını sallar. **11***Böylece sakın aklına aldanmayasın; **12***Ve yüreğinin sevincinden yıkılmayasın. **13***Güçlü biri seni çağırırsa geriye çekil ki, o seni daha çok çağırsın. **14***İleri sokulma ki, hazır olduğunda geri itilmeyesin ve çok uzakta durma ki, unutulmayasın. **15***Onunla birlikte konuşma ve onun boş şeylerine inanma. **16***Çünkü seni çok sözlerle sınar ve görünüşte sana gülümseyerek gizli şeylerini düşünür. **17***O acımasızca sözleri kendine saklar; sana acı vermeyinceye ve seni itibarsızlaştırmayıncaya dek bağışlamaz. **18***Kendini sakın ve kulağını iyi aç! Yoksa düşkünlükle gezersin. **19***Bunları duyup, uykunda bile uyan. **20***Tüm yaşamında yüce Allah'ı sev ve O'na kurtuluşun için yakar. **21***Her hayvan kendi türünü ve her insan da kendi yaşıtını sever. **22***Her lehim kendi çeşidiyle birleşir ve insan da kendi dostuna yanaşır. **23***Kurd kuzu ile nasıl olamazsa; böylece dürüstle kötü de birlikte olamaz. **24***Köpek sırtlanla nasıl barışamazsa; zenginle yoksul da barışamaz. **25***Yaban eşekleri aslanlara yem oldukları gibi; yoksullar da zenginlerin merasıdır. **26***Gururlu adama alçakgönüllülük nasıl iğrenç gelirse; yoksul da aynen böyle geri çekilir. **27***Sarsılan zengini dostları destekler; düşkün yoksulu ise dostları bile iter. **28***Yıkılmış zengine herkes yardım eder. Eğer kötü söylese, yine de dinlenir. **29***Yıkılmış bir zavallıyı azarlıyorlar ve akıllıca söylese de onu dinlemiyorlar. **30***Zengin konuştukça herkes susar ve sözlerini buluta dek yükseltirler. **31***Yoksul konuşursa: 'Sen de kim oluyorsun?' Derler. Eğer yanlış bir şey yaparsa onu başaşağı ederler. **32***Suçsuz olana mal yarar sağlar; ama kötünün ağzında yoksul iyi bilinmez. **33***İnsanın yüreği yüzünü değiştirir; güzel olsa da olmasa da. **34***İyi olan yüreğin belirtisi güleç yüzdür ve zor düşünceler benzetmeler getirir.

14. Bölüm: Cimriliğe karşı ikaz.
1*Ne mutlu o adama ki, dil ile hata etmedi ve günahlardan ötürü acı çekmesin. **2***Ne mutlu ona ki ruhu(*) onu cezalandırmaz ve yüce Rabb onu tutmadan düşmez. **3***Cimri adama mal layık değildir ve kıskanç kişiye para ne yarar? **4***Kendi canını esirgemeden mal biriktiren kimse başkalarına toplar ve onunla diğerleri zevk eder. **5***Kendine yararı olmayanın kime yararı olur? Çünkü kendi malından mutlu olmayacaktır. **6***Kendisine cimrilik yapandan daha kötü kim olabilir? Ve onun kötülüğünün bedeli budur. **7***Eğer kendine iyilik ederse çaresizliktendir ve sonunda kendi kötülüğünü gösterir. **8***Kıskançlığın bakışı kötülüktür; başını çevirir ve insanları aşağılar. **9***Kıskancın gözü hiçbir pay ile doymaz ve yaramazın kötülüğü kendi canını kurutur. **10***Kötü göz ekmeği kıskanır; ama kendi sofrasında muhtaçtır. **11***Ey oğul! Varına göre kendine iyilik yap ve Rabbe uygun armağanları ver. **12***Unutma ki, ölüm gecikmez ve mezara+ gideceğin an sana gizlidir. **13***Ölümünden önce dostuna iyilik et ve malına göre bol bol dağıt. **14***Sevinçli günün eksilmesin ve iyi arzunun kısmetini geçirme. **15***Emeklerini başkalarına ve zahmetinle kazandığını mirasçılarına dağıtmak için toplamıyor musun? **16***Ver ve al da canını kutsal kıl. **17***Çünkü mezarda geçim derdi yoktur. **18***Her insan giysi gibi eskir. Çünkü kesinkes önceden kaza ve kader budur. **19***Sık bir ağaçtan düşen ve biten yeşil yapraklar nasılsa; bedenliler de böyledir. Kimi ölür kimi doğar. **20***Her iş çürüyerek eskir ve onun işçisi onunla yok olur. **21***Ne mutlu o kişiye ki, bilgelikle iyiliği düşünür ve kendi aklıyla iyilikler söyler. **22***Her kim O'nun yollarını yürekten düşünürse; O'nun sırlarının temeline varır. Merakla ardınca git ve pusudaymış gibi O'nun yollarının içyüzünü araştır. **23***O'nun pencerelerinden bakan, kapılarını da kulak vurur. **24***O'nun evine bitişik oturan; duvarlarına da çivi çakar. **25***Çadırını O'nun yanında kursun ve iyilerin konağında konuk olsun. **26***Kendi çocuklarını O'nun örtüsü altına koysun ve dallarının altında dinlensinler. **27***O'ndan sı-

caklığa karşı örtünsün ve O'nun görkeminde yer alsın.

(*)Can: İbranice'de 'ruah': Nefes, yel, +Mezar: İbr. Şeol(Ölüler diyarı), Grek. Hades.

15. Bölüm: Günahın nedeni ve bilgeliği kullanmak.
1* Allah'tan korkan böyle ederse '*Şeriat Sahibi*' de ona sahip olur. **2*** O da onu anne gibi karşılar; onu kızı, oğlu ve eşi gibi kabul eder. **3*** Ona aklın ekmeğini yedirir ve ona bilgeliğin suyunu içirir. **4*** Üzerinde sıkıca durur, kımıldamaz ve üzerine dayanır da utandırmaz. **5*** O da onu yaşıtları üzerine yükseltir ve cemaatin içinde ağzını açar. **6*** Sevinç ve şenlik tacını kazandırır, sonsuzluk şanı ona miras olur. **7*** Ama bilgisizler O'na erişemez ve suçlular O'nu asla göremez. **8*** Kibirden uzak olur ve yalancılar onu anımsamazlar. **9*** Kötünün ağzına övgü yakışmaz; çünkü ona Rabb'ten gönderilmedi. **10*** Övgü bilgiyle söylenmeli; çünkü yüce Rabb geleceğini bereketlesin. **11*** Benim asi olduğum Rabb'ten oldu, deme; çünkü O'nun sevmediği şeyleri yapmaman gerekir. **12*** O beni yanlışa sürükledi deme; çünkü günahkâr adam O'na gerekli değil. **13*** Yüce Allah, her kötü işi sevmez ve O'ndan korkanlara benimsenmez. **14*** Önceden O Adem'i[+] yarattı ve onu kendi yapacağı kararında serbest bıraktı. **15*** Eğer istersen buyruğu ve imanı tut ki, O'nun beğendiği işleri yapasın. **16*** Ateşi ve suyu önüne koydu; hangisine istersen elini uzat. **17*** Yaşam[*] ve ölüm insanın elindedir; **18*** Ve hangisini beğenirse ona verilir. **19*** Çünkü yüce Tanrı'nın bilgeliği çoktur. Görkem ve güce sahiptir; her şeyi görür. **20*** O'nun gözleri kendinden korkanlara bakar ve insanların işleri O'nca bilinir. **21*** Hiç kimsenin kötü olmasını istemez ve hiç kimseye günah etmeye cevaz vermez.

+Bkz. Tek. 2/7, 16, 17, **(*)**B.11/14 ve bak Eyüp 19/29.

16. Bölüm: Terbiyesiz çocukların şanssızlığı.
1* Birçok yararsız çocuk isteme ve kötü çocuklara sevinme. **2*** Eğer onlarda Allah korkusu yoksa; onların çokluğuna sevinme. **3*** Onların yaşamlarına dayanma ve onların çokluğuna güvenme. **4*** Çünkü güvenilir biri, bin kötüden daha yararlıdır. **5*** Kötü çocuğun olacağına; hiç çocuksuz olmak daha yeğdir. **6*** Çünkü akıllı birinden şehir bayındır olur ve kötülerin çokluğu çabuk yıkılır. **7*** Böyle birçok şeyleri gözüm görmüştür ve kulağım bundan büyük şeyleri işitmiştir. **8*** Tanrı'ya ortak koşanların toplumunda ateş tutuşur ve asi millet üzerini öfke yakar. **9*** Yüce Tanrı o eski devlere[*] bağışlamadı; çünkü delice güçlerine güvenip, O'na karşı geldiler. **10*** Lût'un yanında olanlara bağışlamadı ve kibirlerinden ötürü tiksindi. **11*** O yok olan millete acımadı. Çünkü suçlu oldukları günahlarla gururlanırlardı. **12*** Ne de altıyüz bin[(1)] yayaya ki, böbürlenerek toplanmışlardı. **13*** Dönüp esirgeyip, vurup iyileştirip; yüce Rabb acıyarak terbiyeyle korudu. **14*** Çünkü kavimde asi bir kişi olsa; beleş kurtulacağına şaşardım. **15*** Çünkü bağışlaması ve öfkesi O'nun yanındadır; çabucak bağışlamaya ve afet dökmeye gücü yeter. **16*** Bağışlaması çok olduğu gibi öfkesi de böyle çoktur. Herkesi kendi işine göre yargılar. **17*** Suçlu kendi çapulu ile kurtulmaz ve haramdan kaçınan insanın sabırı boşa çıkmaz. **18*** Her zekât[(2)] ve sadakaya yer verir; çünkü herkes kendi işine göre bulur. **19*** Yüce Rabb, Firavun'u katı kıldı ki, O'nu bilmesin. Tâ ki; O'nun işleri gök kubbenin altında olan yerde bilinsin. **20*** O'nun acıması her yaratığadır. Kendi ışığıyla karanlığı elmas ile ayırdı. **21*** Rabb'den gizli olurum ve Yüce'nin yanında beni kim anar? Deme! **22*** Halkın kalabalığında ben hiç anılmam. Çünkü bu sayısız yaratıklar arasında benim canım nedir ki? Deme! **23*** İşte gök ve göklerin gökü; okyanuslar ve yer! Onlarda her ne varsa ve bunları silkelerse koparlar. **24*** Tüm yaratıklar; arzusuna göre yaratılan dünya ile dağlar ve yerin temelleri. Yüce Rabb onlara baktıkça korkudan titrerler. **25*** Hiç kimse bunları layıkıyla düşünemez ve O'nun yollarını kim anımsayabilir? **26*** Bir dehşettir ki, O'nu kimse göremez ve birçok işleri gizemdir. **27*** Adaletinin işlerini kim nitelendirip dayanabilir? **28*** Çünkü yargı uzaktır ve her şeyin sorgusu hüküm günü belli olur. **29*** Alçakgönüllü olan bu şeyleri iyice düşünür. Ama deli kişi hata ile delice düşünür. **30*** Ey oğlum! Beni dinle, beceriyi öğren ve sözüme tüm ağzınla katıl. **31*** Ben terbiye ederken; tartarak söyler, onun ustalığını şekliyle yorumlarım. **32*** Yüce Rabbin işleri, önceden kendi yargısıyla oldu ve yaratıldıktan sonra onları bir düzene koydu. **33*** Kendi işlerini sonsuza dek bezedi ve onların oluşması asırlarca O'nun elindedir. **34*** Aç kalıp yorulmadılar; ne de kendi işlerinden ilgisiz kaldılar. **35*** Birbirlerine sıkıntı vermediler ve hiç bir zaman O'nun sözüne karşı gelmeyeceklerdir. **36*** Bundan ötürü yüce Allah yeryüzüne bakıyor ve onu kendi ürünleriyle dolduruyor. **37*** Onun üstünü çeşitli hayvanlarla doldurdu ve onların tümü yine toprak olacak.

(*)Bkz. Tek. 6/4-7, **(1)**Ekl.48/29, **(2)**Tob.12/12.

17. Bölüm: Yaratılış ve egemenlikte olan Tanrı işleri.
1* Yüce Allah, Adem'i topraktan yarattı ve onu yine toprağa döndürdü. **2*** Onlara belli bir zaman

belirledi ve onlara yerde olan şeyler üzerine egemenlik verdi. **3***Onlara durumlarına göre güç verdi ve onları kendi benzeyişine göre yarattı. **4***İnsanlardan korkması hissini her yaratığın içine koydu ki, yabanıl hayvanlarla kuşlara egemen olsunlar. **5***Onlara altıncı yerde aklı paylaştırıp bağışladı ve yedinci[1] yerde sözü ki, O'nun güçlü sanatına değer versinler. **6***Onlara anlamak için diller, gözler, kulaklar ve kavrayış için de yürek verdi. **7***Onlara ilimle dolu büyüklük verdi ve onlara iyiyle kötüyü gösterdi. **8***Kendi gözünü onların yüreğine dikti ki, onlara kendi işlerinin büyüklüğünü göstersin. **9***Onlara kendisinin şaşkınlık yapan işlerinden sonsuza dek övünmelerini istedi ki, O'nun işlerini akıllıca anlatsınlar. **10***Ve seçilmişler O'nun kutsal adını övsünler. **11***Onlara ilimi ve onlara '*Yaşam Yasası*'nı miras olarak verdi ki, kendilerinin ölümlü olduğunu unutmasınlar. **12***Onlarla sonsuzluk andı içti ve onlara kendi yasalarını bildirdi. **13***Onların gözleri büyük görkemini gördüler ve onların kulağı yüceliğinin sesini işitti. **14***Böylece onlara kötülükten sakınmalarını ve onların her birisine kendi komşusunun önünde buyruklar verdi. **15***Onların yolları her zaman O'nun önündedir, gözlerinin önünden gizli olamazlar. **16***Her insan gençken yaramazlığa yatkındır ve kendilerinin taştan katı olan yüreklerini et yüreğe döndüremezler. **17***Tüm dünyanın milletleri paylaştırıldığı an, her millet için bir kral koydu; ama İsrail[2] yüce Rabb'in payıdır. **18***Onu kendinin bakiresi olduğundan terbiye eder ve ona dostluk ışığını bol bol verip onu bırakmaz. **19***Onların tüm işleri O'nun önünde güneş gibidir ve O'nun gözleri sürekli onların yollarına bakar. **20***Onların kötülükleri O'na gizli değildir ve onların suçları hep Rabbin önündedir. **21***Ama Allah bol bol bağışladığından ve kendi yaratıklarını tanıdığından, onları bırakarak ayrılmaz ki onları bağışlamamış olsun. **22***İnsanın sadakası O'nun katında mühür gibidir ve onun bağışını gözbebeği gibi saklar. Oğullarını ve kızlarını tövbeye çağırır. **23***Ondan sonra kalkarak onları ödüllendirir ve herkesin suçunu kendi başından geri çevirir. **24***Ama tövbe edenlerin geri dönmesini ister ve dayanıksızları uyarır. **25***Şimdi yüce Tanrı'ya geri dön, günahlarını bırak! **26***Önünde yakar ve kendini alçalt. **27***_Yüce_'ye 'hakka' döndüğünü ve yaramazlıklarından vazgeçtiğini söyle. Çünkü O, karanlıktan emin aydınlığa kılavuzluk eder. **28***Ve sen bütün iğrenç şeyleri sevme. **29***Diriler ve O'nu bildirenlerden başka; mezarda[3] _Yüce_'yi kim övebilir? **30***Ölülerden övgü yitiktir; sanki hiç olmamış gibidir. **31***Doğru ve temiz yürekli biri Rabbi över. **32***Yüce Allah'ın esirgemesi ne kadar büyüktür. O'na temiz olarak geri dönenlere ne kadar acır. **33***Her şey insanda var olamaz; çünkü insan yok olmaz değildir. **34***Güneşten daha parlak ne var? Niçin o eksilir? Ya aldanmış düşüncesi olan insan nasıl olur? **35***O yüksek göğün askerlerini seyreder. Ama insanlar toprak ve toprakla örtülüdür.

(1)II.Ez.6/42, **(2)**İsrail: Hz. Yakup'un Tanrı tarafından verilen adıdır, **(3)**İbr. Şeol: Mezar.

18. Bölüm: Tanrı'nın inanılmaz alçakgönüllülüğü. İyilik ve tövbe.

1*'Sonsuza dek diri' olan bütün şeyleri yaratmıştır. **2***Yüce Rabb, salt O adaletlidir ve O'ndan başkası yoktur. **3***O kendi eliyle, yaşanılan dünyayı yaptı ve her şey O'nun dileğine göre boyun eğer. **4***O kendi gücüyle her şeyin egemenidir. Onlarda haramdan helâli ayırır. **5***Kendi işlerini kararlaştırmaya kime iktidar verdi? Ya O'nun büyük eylemlerinin içyüzünü kim anlayabilir? **6***Yüceliğinin gücünü kim tam söyleyebilir? Ya O'nun merhametini kim açıklayabilir? **7***Ne katmak ne eksiltmek mümkündür. Yüce Allah'ın acayipliklerinin içyüzünü anlamak mümkün değil. **8***İnsan hazırlanınca başlar ve kayıtsız kalınca şüphe eder. **9***İnsan nedir ki; onun şeyi ne? Ya onun iyiliği ve kötülüğü ne? **10***İnsanın günlerinin sayısı en çok yüz yıldır. **11***Ama herkesin yazgısı olan ecel, birçokların hesabıyla bilinmez. **12***Denizlerden alınan bir damla su ve kumdan bir tanecik ne kadar ise; sonsuzluğun zamanına karşılık bin[1] yıl da o kadardır. **13***Bu yüzden yüce Rabb onlara sabreder ve kendi merhametini üzerlerine saçar. **14***Geleceğin kötülüğünü hem gördü, hem bildi. Onun için onlara çok acıdı. **15***İnsanın acıması kendi yakınındakinedir; ama Rabbin esirgemesi herkesedir. **16***Korkutur, terbiye eder ve öğretir; çoban gibi kendi sürüsünü güder. **17***Terbiyeyi kabul edenlere ve O'nun hükümlerine çabuk uyanlara acıyandır. **18***Ey oğul! Bağışınla tehdit etme ve armağanına acı söz katma. **19***Çiy sıcaklığı azalttığı gibi, yumuşak söz bahşişten daha iyidir. **20***Evet! Yumuşak söz bahşişten daha iyi değil midir? İşte bu şeylerin ikisi de insanda inceliktir. **21***Deli kabaca yüzüne vurur ve kıskanç bahşiş gözleri üzer. **22***Konuşmadan önce öğren ve hastalıktan önce ilaç al. **23***Yargılanmandan önce kendini iyice tart ki, cezalandırılırken kayrılasın. **24***Hasta olmadan önce diyet yap, zayıfla ve günah zamanında tövbe et. **25***Adağını erken yap-

maktan, seni bir şey engellemesin ve yetkinliğini ta ölümüne dek geciktirme. **26***Namaz kılmadan önce kendini hazırla ve Hz. Allah'ı sınayan adama benzeme. **27***Son anda gelecek öfkeyi(2) ve Hz. Allah'ın yüz çevirdiği an olacak olan intikam anını unutma. **28***Bolluk zamanı kıtlığı ve zengin olduğunda gereksinimi ve yoksulları an. **29***Sabahtan akşama dek zaman değişir ve yüce Allah'ın önünde her şey hızlıdır. **30***Bilge adam her şeyde korkar ve günahların günlerinde hatadan çok sakınır. Cahil ise vakti gözetmez. **31***Her akıllı bilgeliği ve terbiyeyi bilir. Onu öğrenmese bile över. **32***Bilgeler konuşurken bile bilgelik gösterirler ve yaşam için seçkin öyküleri yağmur gibi dökerler. **33***Salt yüce Allah'a güvenmek en iyisidir. Çünkü hissiz dil ölü şeylere karışır. **34***Şehvetine uyma ve arzularından sakın. **35***Eğer gönlünün arzuladığı yemeği getirirsen, seni kıskanan düşmanlarını sevindirirsin. **36***Çok zevk ve eğlencelerden hoşlanma ve onlarda bizim dostlarımızı arama. **37***Kesende ekmek parası yokken, borçla alınan parayla şölen düzenleyerek yoksullaşma. Çünkü kendine kastedip dillere düşersin.

(1): II.Pet.3/8, **(2)**II.Ez.15/27.

19. Bölüm: Kötü arzular ve gıybetten uzak durmak.
1*İçkici sanatkâr zengin olamaz, azı beğenmeyen git gide batar. **2***Şarap ve kadınlar aklı şaşırtırlar. **3***Ve fahişeler ile konuşan da risk alır. **4***Kurtlar ve güveler onu miras etsinler, büyük kötü bir isimle ibret için çürüyüp gitsinler. **5***Çabuk inanan yürek hafiftir ve suç işleyen kendi canına kötülük eder. **6***Kötü durumdan sevinen men edilir ve zevklere karşı direnen kendi yaşamına taç hazırlar. **7***Dilini tutan başkalarıyla dövüşmeden geçinsin ve çok sözler söylemeyi sevmeyen kötülüğü uzaklaştırsın. **8***Dedikodu etme ki, sana zararı dokunmasın. **9***Başkasının yaşantısını ne dost yanında söyle ne de düşman yanında ve günahın suçu sana uğramazsa açıklama. **10***Seni işiten senden sakınsın; çünkü yerine gittiğinde sana kin tutar. **11***Bir söz duydun mu senin yanında kalsın ve yüreğin tatmin olsun; çünkü seni öldürmez. **12***Doğuracak kadın yavrulamanın sancısını çektiği gibi; utanmazın içindeki sözler de acısını çeker. **13***İnsanın butuna batmış ok nasılsa aptalın içindeki söz de böyledir. **14***Dostunu azarla; eğer söyleneni yapmamış ise veya yapmış ise ki bir daha yapmasın. **15***Yakınında olan kişiyi azarla; eğer söyleneni dediyse veya demediyse bir daha söylemesin. **16***Dostu azarla, belki iftira olur; bu yüzden her söze inanma. **17***Söz ile hata eden adam var; ama kötü düşündü diye değil; dil ile yanılmayan kimdir? **18***Uyarmadan önce dostu azarla. **19***Ve öfkenden vazgeçtiğinde; '*Yüce*' nin yasasını gözet. **20***Kabullenmenin ilk adımı Allah korkusudur ve bilgelik onun sevgisini kazanır. **21***Yüce Rabbin buyruklarını bilmek yaşam eğitimidir. O'nu hoşnut edecek şeyleri yapanlar, ölümsüzlük ağacının meyvesini yerler. **22***Tüm bilgelik Allah korkusundandır ve her bilgelikte '*Tanrı Yasası*'nın ve O'nun; '*Her Şeye Gücü Yeten*' in erdemli bilgeliği var. **23***Bir hizmetçi efendisine: 'Dilediğin gibi yapmam!' dese ve isterse onu sonra yapsa; efendisini öfkelendirir. **24***Kötülük bilmek erdem değildir ve suçluların görüştüğü yerde akıl yoktur. **25***Kötülük var ki iğrençliktir ve bazı boşboğaz var ki bilgisi kıttır. **26***Çünkü bilgisi çok olduğundan 'Tanrı Yasası'na karşı gelir; ama aklı kıt kişi ondan daha yeğdir. **27***Bazısı çok zekidir ki, adaletsizdir. Bazısı da cezalandırmak için dostluğu bozar; ama gerçeklik üzerine karar veren bilgedir. **28***Bazı aldatıcılar var; matem giyer, iki büklüm gezer! Ama içyüzü hilekârdır. **29***Başını öne eğer, anlamamazlıktan gelir ve sağırlık gösterir. Ama yıkılmadığı yerde, ardından seni belâya uğratır. **30***Eğer güçsüzlükten hata yapması engellenirse; fırsat bulduğunda kötülük eder. **31***İnsan yüzünden anlaşılır ve akıllı kişi, yüzünün doğruluğundan bilinir. **32***Herkesin giyim kuşamı, diş gösterip gülmesi ve insanın yürüyüşü onun ne durumda olduğunu gösterir.

20. Bölüm: Kötü öğreti ve özellikle dil ile yapılan kötülüklerden uzak kalınması.
1*Bazı uygunsuz durumlarda kınanırsın; ona sessiz kalırsan akıllı olursun. **2***Gizli bir amacının olmasından daha çok, özür dilemek iyidir ve suçunu söyleyen her zarardan korunur. **3***Hadımın kızı bozmaya gücü neyse; zorla egemen olan da böyledir. **4***Düvüldüğün zaman pişmanlık göstersen ne iyi; çünkü bu şekilde istediğin suçtan kurtulursun. **5***Bazısı var ki, susmakla bilgeliği duyulur ve bazısı da çok sözleriyle sevilmemiş olur. **6***Bazı kişiler yanıtlayamadığı için susar ve bazı kimse yerini bilerek susar. **7***Akıllı kişi bir yere kadar susar; ama densiz ve serseri kişi uygun zamanı geçirir. **8***Çok söyleyenden tiksinilir ve kararı kendine çekenden nefret edilir. **9***Kötülük yapanın kötülüğü kendinedir ve bu şey sahibine zarar getirir. **10***Bazı armağanlar var ki sana yararı yoktur ve bazı armağanların bedeli iki kat olur. **11***Kibir eksiltir ve bazısı da soysuz iken baş kaldırır. **12***Ba-

zısı var ki, çok şeyi ucuz alır; ama onları yedi katıyla öder. **13***Sözünde bilge olan kendini sevgiyle kuşatır; ama akılsızların iyiliği boşunadır. **14***Eğer bir aptalın armağanını alırsan; sana yararı dokunmaz. Kıskancın da kendi gereksinimi için verdiği böyledir. Çünkü gözlerini bir yerine çok almaya diker. **15***Az verir ve çok üsteler ağzını tellâl gibi açar. **16***Bugün ödünç verse de yarın gene ister. Böyle adamı hem Tanrı ve hem de insanlar sevmez. **17***Budala diyor ki: 'Benim hiç dostum yok ve verdiğim bunca bahşişe karşı bir teşekkür bile yok. **18***Ekmeğimi yiyenlerin dili kötüdür' diyor. **19***Birçokları bir çok kez onunla alay edecektir. Çünkü varlığını iyilikle almadı ve yokluğu da onunla olacaktır. **20***Dilden düşmektense evin damından düşmek daha yeğdir. Kötülerin yıkılışı da böyle ansızın gelir. **21***Kaba adam yersiz öykü gibidir ve her zaman cahillerin ağzında olur. **22***Delinin ağzından çıkan benzetmeler beğenilmez. Çünkü onu vaktince söylemez. **23***Bazısı yoksulluk yüzünden günah etmez ve rahatta iken pişmanlık çekmez. **24***Bazısı var ki 'onurunu' utancıyla yitirir ve hatır(*) gözetmekle de kendisini yok eder. **25***Bazısı var ki 'ayıbını' dostuna söyler; bu yüzden onu hiç yere düşman eder. **26***İnsan için yalan, kötü ayıptır ve devamlı ahlaksızların ağzındadır. **27***Devamlı yalancılar ve hırsızlığa katlananlar; ikisinin de mirası ölümdür. **28***Yalancıyla konuşmak rezilliktir ve onun utancı daima onunla kalır. **29***Bilge sözleriyle kendini ilerletir ve akil adamı şereflileri beğenir. **30***Çiftini süren kalburunu kaldırır ve büyüklere beğenilen merhametsizliğinin affını bulur. **31***Bağışlar ve armağanlar bilgelerin gözlerini kör eder ve ağzında olan bir gem gibi arsızlığı engeller. **32***Gizli bilgelikten ve hazinenin gömüsünden; bu ikisinden yarar ne? **33***Kendi akılsızlığını gizleyen adam, kendi bilgisini gizleyen adamdan daha yeğdir. **34***Kendi yaşamını Rabsiz tüketen adamdan Rabbi aramak ile kullanmadan katlanmak daha iyidir.

(*)B. 4/26 ve 35/12.

21. Bölüm: Günaha karşı ikaz ile bilgeler ve akılsızlar arasındaki fark.

1*Ey oğul! Günah yaptınsa artık yapma ve geçen günahların için bağışlanmayı dile. **2***Günahından yılandan kaçar gibi kaç; eğer ona yaklaşırsan seni ısırır. **3***Onun dişleri aslan dişleridir ve insanların canlarını öldürür. **4***Her kötülük iki ağızlı kılıç gibidir ki, onun yarası iyileşmez. **5***Döğüş ve çekişmeler malları dağıtır; böylece kibirlinin evi yıkılır. **6***Yoksulun ağzından çıkan dua ta Rabbin kulağına erişir ve onun cezası ansızın gelir. **7***Azarı sevmeyen sapkının izinde durur; ama Allah'tan korkan tüm yürekten tövbe eder. **8***Çok konuşan uzaktan belli olur; ama akıllı kişi onun hataladığını bilir. **9***İyilik malıyla kendi evini yapan kişi, mezarının türbesi için taşlar devşirene benzer. **10***Kötülerin toplantısı bir öbek kendir gibidir ve ateşin alevi onları bitirir. **11***Kötülerin yolu taşlarla döşenmiştir; ama onun sonunda Cehennem çukuru vardır. **12***Rabbin yasalarını gözeten, onun anlamını tutar. **13***Ve bilgeliğe erişmesi büsbütün Allah korkusundandır. **14***Zeki olmayan terbiyeli olamaz; **15***Ve bazı zekilik var ki, kötülükle doludur. **16***Bilgenin bilgeliği bir sel gibi çoğalır ve onun öğüdü saf yaşam kaynağıdır. **17***Aptalın içi parçalanmış kap gibidir ki, verilen bilgiyi tutamaz. **18***Bilgili kişi bilgece sözleri duysa onu över ve kendisine çeker. **19***Akılsız biri onu işitse beğenmez ve ardına bırakır. **20***Akılsızın sözleri yolda ağır yük gibidir; ama akıllının dudaklarında incelik vardır. **21***Bilgenin aklı toplumda arzulanır ve herkes onun sözünü yüreğinde düşünür. **22***Akılsıza bilgelik yıkılmış ev gibidir ve bilgisizliğin erdemi anlaşılmaz sözlerdir. **23***Terbiye, akılsızların ayağına vurulan köstek ve sağ elindeki el bilekçiği gibidir. **24***Akılsız yüksek sesle güler; ama bilge sadece gülümser. **25***Bilgeye terbiye, altın kaftan ve sağ kolundaki bilezik gibidir. **26***Akılsız kişi el kapısına çabucak varır; ama deneyimli adam ona bakmaya bile utanır. **27***Akılsız, kapıdan evin içini gözler; ama edepli olan dışarda durur. **28***Kapılara kulak verip dinlemek cahillerin işidir; ama akıllı kişinin utancı gücüne gider. **29***Gevezelerin dudakları ilgisiz şeyler söyler; ama akıllıların sözleri ölçüyle tartılır. **30***Aptalların yüreği ağızlarındadır; ama bilgelerin sözleri yüreğindedir. **31***Sapkın, şeytana lanet okuduğu zaman kendi canına da lanet eder. **32***Kötülük kuran kendi canını kirletir ve her nerede olursa sevilmez.

22. Bölüm: İmansızlar ile akılsızların şanssızlığı ve dostlara karşı olan davranışlar.

1*Tembel bulaşmış bir taşa benzer ve herkes onun utancına ıslık çalar. **2***Tembel dışkı tezeğine benzer ve her kim onu alırsa elini silker. **3***Terbiyesiz oğul babasına utanç verir ve bazı kız zarar için doğar. **4***Akıllı kız kocasının mirasını alır; ama ayıbı olan babasının yasına neden olur. **5***Utanmaz babasını ve kocasını utandırır ve ikisinden de yerilir. **6***Yersiz sohbetler yas zamanı sazla söz faslı gibidir ve zamanında yargıçtan gelen ceza eğitir. **7***Babasıyla iyi geçinen çocuklar, adının 'lekelen-

mesini' engeller. **8***Vurgunculukla, bilgisizlikle böbürlenen çocuklar yakın ve akrabalarının şerefini kirletir. **9***Aptala öğreten, saksı parçasını tutkallar ve uyuyanı derin uykusundan uyandırır. **10***Aptala anlatan uyuklayana anlatır ve sözü bittikten sonra nedir o? Diye sorar. **11***Ölüye ağla! Çünkü ışıktan yoksun oldu ve bilgisizlere ağıt et! Çünkü akılsız oldu. **12***Ama ölü için az ağla; çünkü o rahattadır. **13***Ve aptalın yaşamı, ölümden de beterdir. **14***Ölülerin yası yedi gün olur; ama akılsız ve düzenbazın yas zamanı, tüm yaşam yıllarıdır. **15***Bilgisizle çok konuşma ve akılsızla gezme; çünkü erdem sanarak senin herşeyini hor görür. **16***Sakın ondan ki, başına kötü şey gelmesin ve üzerine silktiği şeylerden kirletilmeyesin. **17***Ondan çekin ki, huzur bulasın ve onun deliliğinden incinmeyesin. **18***Kurşundan ağır ne var ve herşeyden ağır şeyin adı nedir? Akılsız adından başka. **19***Akılsızı götürmekten; kumu, tuzu ve demir külçesini götürmek daha kolaydır. **20***Nasıl ki bir binada çatlamış çatılar çökmez ve ağaç bağları sallantıdan çözülmezlerse; böylece bir eylem üzerine sarsılmaz yürek hiçbir zaman korkuyla dolmaz. **21***Zekice akıl yürütmek için yardım isteyen yürek, sıvanmış kumlu sıva gibidir. **22***Nasıl ki yüksek yerde yapılan çatılar rüzgâra dayanmazsa; aptalın düşüncesi ile kahrolan yürek de böyle bir korkunun karşısında duramaz. **23***Gözünü dürten gözyaşını çıkarır ve gönlü dürten duyguları kabartır. **24***Kuşlara taş atan onları kovar; dostunun ayıbını yüzüne vuran da dostluğu bozar. **25***Eğer dost üzerine kılıç çektiysen umutsuz olma; çünkü haklı sayılabilir. **26***Eğer ki dostuna ağzını açtıysan korkma; çünkü sağırlığın yeri var. **27***Yalnız yermek, kibir, sırrı açığa vurmak ve ihanetle yaralamak olmasın; çünkü bu gibi şeyler yüzünden her dost kaçar. **28***Yakınında olanın bir gereksinimi varsa ona bağışla; ta ki, onun kısmetiyle sevinesin. **29***Sıkıntı zamanında ona söz ver ki, onun mirasından pay alasın. **30***Çünkü darlık her zaman küçümsenmez ve akılsız zengine şaşırmak gerekmez. **31***Ocağın buharı ve dumanı ateşten önce gelir; böylece sövgüler de kan dökmenin öncüsüdür. **32***Dostumu korumaktan utanmam ve onun önünden hiç kaçmam. **33***Bu yüzden başıma bir kötülük gelirse ve onu her kim işitirse ondan sakınsın. **34***Keşke biri ağzıma bekçi olsa ve dudaklarıma anlayış mührü koysa; ansızın onun yüzünden yıkılmayım ve dilim beni bitirmesin.

23. Bölüm: Nefsi kontrol etmek için Tanrıya yakarış

1*Ya Rabbi! Yaşamımın kralı. Beni bunların isteğine terk etme ve beni aralarına düşürme. **2***Benim düşüncelerime güç ve yüreğime bilgelik terbiyesini veren kim? **3***Ki, bilgisizliğim için bana bağışlanmasın ve onlarla yaptığım günahlarıma göz yumulmasın? **4***Ta ki, hatalarım çoğalmasın ve suçlarım düşkünlük için artmasın. **5***Hasımlarım önünde düşersem, düşmanım benden sevinir. Çünkü onların ümidi senin bağışlamandan uzaktır. **6***Ya Rabbi ve yaşamımın Tanrısı! Bana kibirli bakış verme ve her zaman kullarından kötü yüreği at. **7***Boş ümitleri ve arzuları benden uzaklaştır ve sana hizmet etmek isteyeni her zaman koru. **8***Midenin isteklerinin ve şehvetin bana zorla egemen olmasına izin verme ve köleni utanmaz cana teslim olmaya bırakma. **9***Ey oğullar! Dostça sözlerimin eğitimini dinleyin ki, onu gözeten dudaklarıyla suçlanmasın. **10***Günahkar kendi akılsızlığında tutulsun. Söven ve kibirlenen onlardan ötürü sürçsün. **11***Ağzını yemine alıştırma[1] ve '*Kutsal Olan*'ın adını sıkça ağzına alma. **12***Çünkü nasıl ki, sık sık terbiyelenen hizmetçi yara ve berelerden kurtulmazsa; sürekli Allah'ın adını ağzına alan da günahtan beri olmaz. **13***Çok yemin eden hainlikle dolu olur ve onun evinde dayak bitmez. **14***Hata ederse yükü boynunda kalır; eğer onu hor görürse suçu katlanır. **15***Önemsemeden yemin ederse özgür olamaz; çünkü onun evi felâket dolu olur. **16***Bazı söz var ki, ölümle yan yanadır. Asla onlar Yakup'un mirasında bulunmaz. **17***Çünkü bu türlü günahlarla anılmayan iyilerden olmamaları gerek. **18***İnsafsızca yemini ağzına alıştırma. Çünkü günahın suçu onda vardır. **19***Atanı ve ananı an ki, büyükler arasında oturasın. **20***Tâ ki sen de yanlarında unutulmayasın da kendi alışkanlıklarınla çürümeyesin. **21***Doğduğunu işitmeyesin; hem doğduğun güne lanet etmeyesin. **22***Sövgülere alışan adam, yaşam boyu hiç terbiye olmaz. **23***İki türlü adam suçları çoğaltır ve üçüncüsü öfke getirir. **24***Yanan ateş gibi kızgın adam ta yatıştırılıncaya dek sevinmez. **25***Kendi bedeninde zinakâr kişi; tâ ateşi yakmayıncaya dek vaz geçmez. **26***Zinakâra her yemek lezzetlidir ve ölünceye dek ondan vazgeçmez. **27***Kendi yatağından başkasının yatağına geçen adam; kendi yüreğinde: Beni kim[2] görür? Der; **28***Karanlık beni gizler, duvarlar beni örter ve beni kimse göremez! Neden korkayım? Benim yaptıklarımı yüce Rabb anmaz. **29***İnsanların gözlerinden korkan o bilmiyor ki, yüce *RABB'in* gözleri güneş ışığından bin kat daha keskindir. **30***İnsanların tüm yollarına bakar ve en gizli hak-

sızlıklarını görür. **31***Her şeyi ona yaratılmadan önce bildirdi ve bitirildiğinde tümünü gözden geçirdi. **32***Böyle adam şehrin çarşılarında cezalandırılır ve hiç ummadığı bir yerde yakalanır. **33***Kocasını bırakan ve başkasından miras alan kadına da böyle olur. **34***Çünkü önce yüce Rabbin yasasına uymadı, ikincisi kocasına hainlik etti, üçüncüsü ahlaksızlık yaparak zina etti ve başka erkekten çocuk doğurdu. **35***Bu topluma çıkarılsın ve onun çocuğu irdelensin. **36***Onun çocuğu kök bağlamaz ve onun dalları yemiş getirmez. **37***Kendi anısını lanet için tutar ve onun utancı yok olmaz. **38***Bu yüzden arda kalanlar duysunlar ki, Allah'tan ve günahtan sakınmaktan daha iyi ve Rabbin buyruklarını gözetmekten daha güzel bir şey yoktur. **39***Allah'a bağlanmak büyük onurdur ve O'ndan kabul olmak yaşam uzunluğudur.

(1) Bak Çık.20/7, **(2)**İş.29/15, Malk.2/15.

24. Bölüm: Bilgelik ve '*Kutsal Yasa*'nın şanı.
1*Bilgelik[1] kendi kendini över ve kendi halkının arasında övünür. **2***Yüce *RAB'in* toplumunda ağzını açar ve O'nun askerinin önünde sevinç içinde olmak isteyip; **3***Şöyle der: Ben yüce *RAB'bin* ağzından çıktım, bulut gibi yeri kapladım. **4***Ben yerimi yüksek yerlerde kurdum ve benim tahtım bulutun üstündedir. **5***Gök kubbeyi yalnız ben dolaştım ve denizlerin derinliklerinde gezdim. **6***Denizin dalgalarında, tüm yeryüzünde, her millet ve ulusu mülk edindim. **7***Bunların her yerinde huzur aradım ki, bir kimsenin malında yer tutayım. **8***O zaman 'Her Şeyin Yaratıcısı' bana buyurdu ve beni yaratan benim çadırımı kurdu. **9***Dedi ki: Yakup'ta yerin olsun[2] ve İsrail'de miras al. **10***Çok önceden beni yarattı[*] sonsuza dek tükenmem. 'Kutsal Çadır'da O'nun önünde hizmet ettim ve bu yüzden soyunda durdum. **11***Kutsal şehirde beni dinlendirdi ve yargı kutsal Kudüs'tedir. **12***Rabbin mirasının bölüğünde, sevgili kavimde kök bağladım. **13***Lübnan'ın erz ağacı gibi ve Hermon[3] dağlarındaki selvi gibi yükseldim.
14*Eyn-Gedi'deki hurma ağacı gibi ve Yeriho'daki(Eriha) gül fidanı gibi uzandım. **15***Şefela'da yetişen güzel zeytin ağacı gibi ve sulardan yükselen çınar ağacı gibi büyüdüm. **16***Tarçın ve taze bir kamış gibi koktum. Seçkin saf bir mür gibi etrafa yayıldım. **17***Kasnı otu, damarlı akik, kara günlük ve çadırda kendir tütsüsü gibi oldum[4]. **18***Terebentin ağacı gibi dallarımı uzattım; kollarım övgüyle sevecendir. **19***Güzel bir asma gibi uzandım. Çiçeklerim değerli ve zengin meyveler getirir. **20***Ben iyi sevginin, günahtan sakınmanın, erdemliğin ve '*Kutsal Ümit*'in anasıyım. **21***O sonsuz meyvelerimi çocuklarımla yüce Allah kime buyurduysa bağışlarım. **22***Yanaşın bana ey beni isteyenler! Meyvelerimden doyun. **23***Çünkü benim anılarım baldan ve mirasım petek balından tatlıdır. **24***Beni yiyenler bir daha yemek isterler ve beni içenler bir daha içmek isterler. **25***Beni dinleyen hiç utanmaz ve benim işlerimi gören günahkar olmaz. **26***Bu şeyleri, evrenin Rabbi'nin '*Antlaşma Kitabı*'; yani Musa'dan Yakub'un toplumuna miras için 'teslim edilen' namus söyler. **27***Rabb ile pekiştirilmekte gevşemeyin ki, sizi güçlü kılsın. **28***Ona sımsıkı sarılın ki, '*Her şeye gücü yeten Rabb*' yalnız yüce Allah'tır ve ondan başka kurtarıcı yoktur. **29***Gihon ırmağı gibi her şeyi bilgelikle doldurur ve Diçle ırmağı gibi yeni yemişlerin zamanında; **30***Ki, Fırat ırmağı gibi yücelikle her şeyi doldurur ve Ürdün nehri gibi hasat vaktinde. **31***Ve 'Nil' gibi kıtlık zamanı, ışığıyla bilgece eğitim verir. **32***Önceki O'nu tam olarak bilmedi, sonraki de O'nu anlayamaz. **33***Çünkü O'nun düşünceleri denizlerden daha çok ve O'nun antlaşmaları dipsiz derinliklerden de derin. **34***Ben bilgeliğe, ırmaktan[5] çekilmiş çukur gibiyim. **35***Ve su yolu gibi '*Cennet Bahçesi*'ne çıktım. **36***Dedim ki: Gözde bahçemi[6] sulayayım ve benim pekiştirilmiş harmanıma su vereyim. **37***İşte bana çukurdan ırmak oldu ve benim ırmağımdan deniz oldu. **38***Çünkü eğitimi gün ağarır gibi parlatır ve onu ta uzak yerlere dek çıkarırım. **39***Bilgeliği peygamberlik eder gibi döker[7] onu çağlar boyu yaşatırım. **40***Anlayın artık ben kendim için çalışmadım ama belki de onu tüm arayanlar için...

(1)Sül.Mes.8/22-36,**(2)**Mez.41/13,**(3)**Mez.89/12 ve95/8,**(4)**B. 50/9,Neş.Neş.4/14,III.Mak.5/5, **(5)**Sül Bil.7/7, **(6)**Mez.42/2, **(7)**Sül Bil.16/28, **(*)**: Bak. Sül.Mes.9/26.

25. Bölüm: Bilgelikteki doğru yolun övgüsü ve kötü kadınların anlatımı.
1*Üç şeyle huzur bulur, Rabbin önünde güzel görünürüm. Bu hem Rabbin önünde ve hem de insanlar önünde; **2***Kardeşlerin antlaşması, yakınların dostluğu hem kocayla eşinin buluşması. **3***Üç çeşit insanı canım sevmez; hem onların yaşantısından güçsüzleştim: **4***Kibirli yoksulu, yalancı zengini ve zinakâr bunak kocayı. **5***Eğer gençliğinde birşey biriktirmediysen yaşlılığında ne yapacaksın? **6***Ak saçlılara bilgelik danışmak ve yaşlılarla konuşmayı bilmek ne kadar iyidir. **7***Şeyhlere bilgelik ve onurlu kişilerin öğütle düşüncelerini tutmak ne güzel yakışır. **8***Çok şey-

ler görmüş koca insanların tacıdır ve onların övüncü Allah korkusudur. **9*** Düşündüğüm dokuz şeyi yüreğimde şanslı sayarım ki, onuncuya dilimle saygı göstereyim. **10*** Bir insan ki, çocuklarıyla sevinir ve yaşamında düşmanının yok olduğunu görür. **11*** Şanslı odur ki, akıllı eşiyle yaşam bulur ve diliyle yanlışlığa düşmeyen, hem kendine yaraşmayana hizmet etmeyen... **12*** Şanslı odur ki, akıllı oldu ve sözüne uygun kulağı buldu. **13*** Bilgeliğe erişenler ne büyüktür; ama yüce Allah'tan korkan onlara üsttür. **14*** Allah korkusu sırayla her şeyi yener. Onun sahibini kime benzetelim? **15*** Allah korkusu O'nun sevgisinin başlangıcıdır; iman ise O'na bağlanmanın aslıdır. **16*** Her derde dayanılabilir; ama can derdinden başka... **17*** Her kötülüğe de; ama bir kadının kötülüğünden başka. **18*** Ve her şanlı saldırının saldırışından başka... **19*** Ve her düşmanca intikamın cezasından başka... **20*** Yılan başından daha kötü bir şey yoktur ve düşmanın öfkesinden de daha kötü öfke yoktur. **21*** Yaramaz kadınla olmaktansa; aslan ve ejderha ile olmak bana daha yeğdir. **22*** Kadının kötülüğü onun suratını değiştirir ve yüzünü çuval gibi karartır. **23*** Kocası komşularıyla sofrada otururken; gönlü kırık sessizce ah eder! **24*** Kadının kötülüğüne karşılık her kötülük gıybettir ve kötülerin payı ona düşer. **25*** Kumlu yokuş kocanın ayağına nasılsa; dilli kadın da kendi halinde olan adama böyledir. **26*** Kadının güzelliği için belaya uğrama ve zevk için kadını arzulama. **27*** Kocasını besleyen kadın dargın, saygısız ve çok utanç olur. **28*** Kötü kadın yüreğe acı, yüze üzüntü verir ve cana bezginlik getirir. **29*** Kocasının acılı anında onu avutmayan kadın; elleri gevşek ve dizleri sarsak yapar. **30*** Günahın başlangıcı kadındandır; bu yüzden tümümüz ölümlüyüz. **31*** Sakın suyu akıntıya verme ve kötü kadınla da yabana çıkmaya razı olma. **32*** Eğer senin elinin altında gezmezse, onu kendinden ayır ve ona boşanma(*) kâğıdını vererek boşa.

(*) Bak Tes.24/1-4.

26. Bölüm: İyi kadını övün, kötüyü dövün(*Tekdir edin*).

1* İyi kadının kocası beğenilir ve onun günlerinin sayısı iki kat olur. **2*** Etkili kadın kocasını sevindirir ve onun yaşam yıllarını tam sevinçle geçirir. **3*** Güzel kadın iyi bir kısmettir ve Allah'tan korkanlara denk gelir. **4*** Öyle kadının kocası yoksul olsun, zengin olsun yüreği sevinir ve onun yüzü her zaman sevinçli olur. **5*** Benim yüreğim üç şeyden korkar ve dördüncüden ürkerim. **6*** Bir: Şehirlilerin şaşırtmasından, (iki)halkın üşüşmesinden ve (üç)iftiradan. Bunların tümü ölümden güçtür. **7*** Ama basit bir kadından kıskanan kadın; gönül ağırlığı, bela ve dil köteğidir ki, bir şeyi herkese yayar. **8*** Yaramaz kadın öküzlerden silkinmiş boyunduruğa benzer. Her kimin böyle karısı varsa; tut ki bir akrebi eline almıştır. **9*** Sarhoşçasına gezen kadın çok kötülüğe neden olur ve kendi utancını örtemez. **10*** Aşağılık kadın, gözünü oynatmasından(1) ve kirpiklerinden bellidir. **11*** Ahlak düşkünü kızı çok iyi koru ki, tek başına çıkınca kendini kullandırmasın. **12*** Yılışık kuzucuğu ardından gözet ve sana yanlışlık yaparsa şaşma(2). **13*** Nasıl ki, susamış bir yolcu ağzını açıp her yakın olan sudan içerse; **14*** O da böyle her kazık önünde oturur ve her okun karşısına okluğunu açar(*). **15*** Kadının inceliği kocasına huzur verir ve onun yetisi kocasının kemiklerini semirtir. **16*** Az konuşan kibar kadın Allah vergisidir ve terbiyeli canın bedeli yoktur. **17*** Namuslu ve gerçekçi kadın, çok az bulunan bir lütuftur; **18*** Ve hiç bir değer yoktur ki, onun yumuşak canına layık olsun. **19*** Ulu Allah'ın yüce yerlerinde doğan güneş nasılsa; iyi kadının güzelliği de kendi evini böyle bezetir. **20*** 'Kutsal minarenin' üstünde yanan kandil nasılsa; olgun yaşta bir yüzün güzelliği de böyledir. **21*** Gümüş tabanlar üzerinde konulmuş altın direkler nasılsa; ayakta duran endamla gökçek ayaklar da böyledir. **22*** Ey oğul! Başının çiçeklerini koru ve gücünü yabancılara verme. **23*** Tüm mezralar arasında ürünlü mülkü aradıktan sonra asıl soyuna dayanıp kendi suçunu an. **24*** Bu yüzden senden sonra yaşayan ve gerçek özgürlüğü kazanan soyun ziyadesiyle çoğalır. **25*** Fahişe dişi domuza benzer; ama nikahlı kadın kendi kocasına ölüm karşısında bir kule gibidir. **26*** Ahlâksız kadın kötü adama düşer; ama namuslu kız Allah'tan korkana verilir. **27*** Namussuz kadın hep fahişelikten söz eder; ama namuslu kız kendi kocasına saygı gösterir. **28*** Utanmaz kadın kancığa benzetilir; ama utangaç kadın Allah'tan korkar. **29*** Kocasını dinleyen kadın, herkese akıllı görünür; ama dinlemeyen kendi gururu için herkesten kötü bilinir. **30*** Temiz kadının kocası mutludur; çünkü yaşam günlerinin hesabı iki kat olur. **31*** Yüksek sesle, güzel konuşan kadın; düşmanları kovmak için uygundur. 32* Ve bu ahlakta olan her erkeğin yüreği yaşamını cenk kavgalarında geçirir. **33*** Benim yüreğim iki şeyden yaslı olur ve üçüncüden öfkelenir. **34*** Ne zaman ki, yiğit kişi yoksulluk çeker; o zaman akıllı insanlar değersiz ve aşağılık olur. **35*** Ve ne zaman biri doğruluktan günaha dönerse; yüce Tanrı da onu kılıca teslim eder. **36*** Bir tüccar varlığıyla suçtan kurtulur; ama

meyhaneci günahtan arınamaz.

(1)Sül.Mes.6/21, **(2)**Ekl.42/14, **(*)**Bak Hez.16/25 ile karşılaştırınız; ve önsözde "Adı Bilinmeyen meslektaşın önsözü" **(f)**cümlesinde '*kaba kelimeleriyle de din adamlarınca bu kitabın kabul gördüğü*' belirtiliyor. Aynen Eski Ahit'te olduğu gibi. Ayrıca 14. ayetteki ifade son derece edebi bir benzetmedir; şöyle ki: Koyun ve kuzuların yünlerine takılan bıtırak gibi dikenli tohumlar, sıcak yaz günlerinde hayvanları çok rahatsız ediyor. Bu yüzden hayvanlar her nerede bir çalı ve ağaç görseler hemen oraya gidip sürtünerek bu bıtıraklardan kurtulmak istiyorlar. Bu olaya yabancı olan bir kişi ise; sanki hayvan '*kızışıyormuş*' da bu hareketi yapıyor hissine kapılıyor.

27. Bölüm: Ticarette sahtekârlık, sözlerdeki bilgelik, gizemlerdeki nur ve hainlik.
1* Birçokları günah olmayan şeyler için suçlu oldu ve zengin olmak isteyen gözünü kararttı. **2*** Taşların çatıları arasına kazık sokulduğu gibi; alış veriş arasına da günah sokulur. **3*** Bir kimse Allah korkusuna sıkıca sarılmazsa; onun evi çabuk yıkılır. **4*** Elenmiş kalburda çar çöp kaldığı gibi; insanın konuşmasında da böyle çöp kalır. **5*** Fırın çömlekçinin çömleklerini dener ve insanı denemek de kendi sözleriyle olur. **6*** Ağacın bakımını kendi yemişi gösterir; insanın yüreğinde olan düşüncenin sözleri de böyledir. **7*** Dinlemeden önce hiç kimseyi övme; çünkü insanların sınanması odur. **8*** Adaletli kişiye uyarsan ona erişirsin ve onu bir onur kaftanı gibi giyesin. **9*** Kuşlar kendi cinsine yanaşır; gerçeklik de kendine uyanlara böyledir. **10*** Aslan avlanırken nasıl pusu kurarsa; kötü işlerde günah da böyledir. **11*** Haramdan çekinenin sözü daima bilgelikle olur; ama akılsız ay gibi değişir. **12*** Akılsızlar arasına gitmek için zamanı gözet; ama bilgeler meclisine sık katıl. **13*** Bilgisizlerin sözleri sıkıntıdır ve onların gülmesi günahı sürerken olur. **14*** Çok yemin edenin sözleri saçları ürpertir ve böyle kişilerin kavgası kulakları kapatır. **15*** Dikbaşlıların döğüşmesi kan döktürür ve onların sövmesi kulakları kapatır. **16*** Sırrı açan güveni kaybettirir ve gönlünce dost bulamaz. **17*** Dostu sev ve ona vefalı ol. **18*** Eğer onun sırrını açarsan, artık ardınca gitme. **19*** Çünkü nasıl bir adam düşmanını bozarsa; sen de dostluğunu böyle bozdun. **20*** Ve elinden bir kuşu kaçırdığın gibi dostluğunu kaybettin; onu avlarsın da tutamazsın. **21*** Ardınca gitme; çünkü uzaklaşmıştır ve ceylanın kementten sıvıştığı gibi kaçmıştır. **22*** Çünkü bir yara sarılabilir; ama sökmenin uygun zamanı var. **23*** Ama sırrı yayan, kendine olan güveni kaybetmiştir. **24*** Gözünü kırpan kötülük kurar; bunu bilen ondan vazgeçsin. **25*** Önünde tatlı tatlı konuşur ve senin sözlerine şaşar! **26*** Ama sonra ağzını büker ve senin sözlerine bozgunculuk eker. **27*** Çok şeyleri sevmem; ama yüce Rabbin onu sevmediğinden çok değil. **28*** Yukarıya taş atan kendi başına atar ve sırtından vurulanın yarası kapanmaz. **29*** Çukur kazan içine düşer; **30*** Kement atan kementle tutulur. **31*** Kötülük edenin kötülüğü kendi üstüne döner ve nerden geldiğini bilmez. **32*** Kibirliler utançla kızarır ve öç onlara aslan gibi pusu kurar. **33*** Haramdan kaçıp düşerken sevinenler tuzağa tutulsun ve ölümlerinden önce acılarla yok olsun. **34*** Kinle öfke: Onlar da kötü şeylerdir ve suçlu insan onların malı olur.

28. Bölüm: Öc almak için olan nifak ve inkâr.
1* Öç alan yüce Rabbin öcüne uğrar ki, onun suçlarını tek tek arar. **2*** Komşunun sana yaptığı sıkıntıları bağışla ki, sen de namaz kıldığında günahların bağışlansın. **3*** İnsan insana öfke yığar; ama Rabden iyilik diler. **4*** Kendi gibi olan insanı bağışlamaz; ama kendi suçları için yakarır. **5*** Ve o insan iken kin tutar; ama onun günahlarını kim bağışlar? **6*** Öbür dünyayı an ve düşmanlık etmeyi bırak. **7*** Yok olmayı ve ölümü an; her zaman vasiyetleri gözet. **8*** Allah'ın buyruğunu an, komşuna kin tutma. Yüce Rabbin antlaşmasını anımsa ve bilgisizlikten gelen incitmeleri önemseme. **9*** Davandan(*) vazgeç ki, suçlarını azaltasın; çünkü öfkeli insan kavgayı tutuşturur. **10*** Suçlu olan dostunu yaralar ve iyi geçinenler arasına kötülük sokar. **11*** Ateş kendine verilen kıvılcımla tutuşur ve insanın öfkesi de kendi gücünü gösterir. **12*** İnsan malına göre öfke katar ve kavganın zoruna göre artar. **13*** Çabuk kavga eteşi körükler ve hızlı olan cenk ise kan döker. **14*** Kıvılcıma üflersen parlar, üstüne tükürürsen söner ve ikisi de senin ağzından çıkar. **15*** Bozguncuya ve iki türlü konuşana lanet et! Çünkü birçok iyi dostlukları yıktılar. **16*** Başkalarının ardınca kötü şeyler söyleyen dil, birçoklarını kızıştırıp birbirinden ayırdı ve onları bir yerden başka bir yere dağıttı. **17*** Sağlam surlu kentleri bozdu ve büyüklerin ocaklarını yıktı. **18*** Kötülük söyleyen dil keskin kadınları kudurttu ve onları kendi emeklerinden yoksun bıraktı. **19*** Ona bağlanan hiç huzur bulmaz ve önünde sağlam durmaz. **20*** Değneğin darbesi yaralar; ama dilin darbesi kökleri kırar. **21*** Birçok insan keskin kılıçtan düştü; ama dil ucundan düşenden daha çok değil. **22*** Ne mutlu ondan emin olana ve onun öfkesine uğramayana. **23*** Onun boyunduruğunu çekmeyene ve onun bağlarıyla bağlı olmayana. **24*** Çünkü onun boyunduruğu demir boyunduruğudur ve onun bağları bakır bağlardır. **25*** Onun yüzünden gelen ölüm ne kötü ölümdür

ve mezar ondan daha iyidir. **26*** İyi insanlara zorbalık edemez ve onun alevinden yıkılmazlar. **27*** Yüce Allah'ı bırakanlar ona katılsınlar ve onlarla tutuşup hiç sönmesinler. **28*** Üzerlerine aslanvari saldırır ve onları yer gibi yok eder. **29*** Bak! Malını dikenli avluyla çevir; ağzına kapılar ve mandallar yap. **30*** Altınla gümüşünü sakla, sözünü tartarak söyle ve ağzını sıkı tut. Sakın onlarla yanlış yaparak bir kasıtçının önünde düşmeyesin.

(*)Luk.12/58.

29. Bölüm: İyilik ile nafaka teklif etmek ve ödünç verirken de dikkat etmek.

1* Bağışlayan, yanındakine ödünç verir ve elini tutan buyruğu gözetir. **2*** Komşuna gereksinimi olduğu zaman ödünç ver ve komşuna zamanında borcunu geri ver. **3*** Sözünün eri ol ve ona gerçekçi ol ki, her zaman gereksinim duyarsın. **4*** Birçokları borcunu kendi malıymış gibi görür ve kendi yandaşlarına sıkıntı verir. **5*** Ta alıncaya dek elini öper ve dosta gümüş parası için yalvarıp sızlar. **6*** Ama ödeyeceği yerde geciktirir ve ihmalci adamın lafına vurup zamanı suçlar. **7*** Eğer ödemeye gücü yeterse, güçlükle yarısını getirir ve onu bulunmuş bir şey gibi görerek över. **8*** Eğer ödeyemezse onu kendi gümüş parasından yoksun bırakır ve ona nedensiz düşmanlık etmeye başlar. **9*** Ona kötü sözlerle söver ve onu ağırlayacağı yerde kötüler. **10*** Evet bir çoğu bir kişinin suçu için, insandan geri çekilir ve zulümden korkar. **11*** Ama alçakgönüllüye dayan ve ona sadaka vermek için gecikme. **12*** Allah'ın buyruğu uğruna yoksula yardım et ve onu gereksiniminde boş gönderme. **13*** Kardeşler ve dostlar için paranı harca ve onu yok olmaya taş altında saklama. **14*** Yüce Rabbin buyruğuna göre paranı yerleştir ki bu sana altından daha yararlı olur. **15*** Kilerinde sadakayı sakla ki o seni tüm kötülüklerden korusun. **16*** Güçlü siperden ve keskin mızraktan daha çok, sana düşmana karşı yardımcı olsun. **17*** İyi adam dosta kefil olur; ama utancı yitiren onu bırakır. **18*** Kefilin bağışını unutma; çünkü senin için canı emanet koydu. **19*** Hayırlı kefaleti günahkar döndürür. **20*** Bozguncu kefaletten kaçar ve nankör can kendi kurtarıcısını bırakır. **21*** Kefalet birçok kişileri berbat etti ve onları denizin dalgaları gibi çalkaladı. **22*** Güçlüleri evden çıkardı ve onları yaban ellerde gezdirdi. **23*** Yüce Allah'ın buyruğuna düşmanlık eden günahkâr kefalete uğrasın ve ilk işlerine karışan davalara sataşsın. **24*** Malına göre komşuna ver ve sakın, sen de düşkün olmayasın. **25*** İnsan yaşamının başında olan şeyler: Su, ekmek ve kendisini örten giysiyle evdir. **26*** Yoksulun elin evinde rahat etmesinden; kendi ağaç tomruklu evinin altında yaşaması daha iyidir. **27*** Eğer az, eğer çok kendi varınla yetin ve evinin utancını işitme. **28*** Evden eve gitmek, kesinlikle insanı usandırır ve yabancı olduğun yerde ağzını açmaya gücün yetmez. **29*** Misafiri kabul et ve teşekkürsüz içir; sonra da acı sözlerini işit! **30*** Şöyle deniyor: Gel ey garip, sofrayı kur ve neyin varsa bana yedir. **31*** Sonra da deniyor ki: Çık ey garip(*) soylu kişiye yer ver. Ev bize gerekli, kardeşimi göndermem gerek. **32*** Akıllı birine bu şeyler zor gelir; ev için aşağılanman ve ödünç verenin yüzüne vurması gibi.

(*)Bak Yakb.Mek.2/3.

30. Bölüm: Terbiyeli çocuk eğitiminin övülmesi ve sağlığın değeri.

1* Oğlunu seven ona sık sık sopa atar; ta ki yaşamının sonuna dek ondan sevinç duymuş olsun. **2*** Oğlunu terbiye eden ondan sevinsin ve tanıdıklar arasında onunla övünsün. **3*** Oğluna öğreten, düşmanını kıskandırır ve dostlar önünde onunla övünür. **4*** Eğer babası öldüyse -hiç ölmemiş gibi ardından- ona benzeyeni kendine dost edinir. **5*** Onu yaşarken gördü ve sevindi; ölüm gününde de kederlenmedi. **6*** Çünkü düşmanlardan intikam almak ve dostların iyiliklerine karşılık Tanrı'ya şükretmek için insanı alıkoydu. **7*** Oğlunun üstüne titreyen onun yaralarını sarar ve onun bağırsakları her ağlayış için acı duyar. **8*** Huysuz atın ayakları yürümez ve tek başına bırakılan oğul titiz olur. **9*** Oğlunla nazlan da seni korkutsun; onunla oynaş da sana sıkıntı versin. **10*** Onunla gülüşme ki, sonra acı çekmeyesin ve sonunda dişleriyle ısırılmayasın. **11*** Ona küçükken izin verme ve onun kabahatlerini görmemezlik etme. **12*** Daha taze çocukken boynunu bük ve oğlan iken yanlarına kır ki, bu sertliğini görüp sana karşı gelmesin ve canına acı getirmesin. **13*** Oğlunu terbiye et ve ona katlan ki, onun çirkin durumuna düşmeyesin. **14*** Karekteri hoş olan yoksul bedeninde hastalığı olan zenginden iyi ve daha zengindir. **15*** Sağlıkla güzel karekter, her altından ve sağlam beden bol maldan daha iyidir. **16*** Beden sağlığından daha iyi mal yoktur ve sevinçli yürekten daha sevinci olmaz. **17*** Acılı bir yaşamdan ve uzun hastalıktan, ölüm daha yeğdir. **18*** Kapalı ağıza dökülmüş nefis şeyler; mezar üzerine konulmuş çorba yemeği gibidir. **19*** Mezara döküş neye yarar? Çünkü ne yer, ne koklar! İşte yüce Allah'tan reddolunan da böyledir. **20*** Gözleriyle gören ve ah! eden bir hadıma benzer ki, kızı kocar

da inler. **21*** Yüreğini kederlendirme ve çok düşüncelerle kendini sıkıntıya sokma. **22*** İnsana sevinçli yürek bir ömürdür ve insanı çok yaşatır. **23*** Kendi canını sev, yüreğini avut ve kederi kendinden ırak tut. **24*** Çünkü keder çok kimseleri yok etti, öldürdü ve ondan bir yarar gelmedi. **25*** Kıskançlıkla öfke yaşamı kısaltır ve çok kaygı çabuk yaşlandırır. **26*** Aydınlık ve iyi yüreğin yiyeceği, yemeğini gözetir.

31. Bölüm: Cimriliğin tehlikeleri ve dikkat edilmesi.
1* Mal kazanmak için uykusuz kalmak, bedene verem getirir ve onların gayreti uykuyu kaçırır. **2*** Uykusuz endişeler uykuyu ister ve uyku da ağır hastalığa def eder. **3*** Mal yığmakla zengin yorulur ve onun önünde mutlulukla doyar. **4*** Yoksul maaş azlığıyla yorulur ve önünde daha beter muhtaç olur. **5*** Altını seven dost olamaz ve bozgunculuk yapan onunla dolar. **6*** Birçokları altın için yok oldu ve onların yıkılışı gözleri önündedir. **7*** Ona kurban edenlere uğrak ağacıdır[+] ve her akılsız ona tutulur. **8*** Ne mutlu suçsuz ve altına bağlanmayan zengine. **9*** Kimdir o ki, ona bahtiyar diyelim? Çünkü kendi halkı içinde şaşılacak şeyler yaptı. **10*** Kim altın ile sınanıp doğru bulundu ki ona onur getirsin? **11*** Kim düşmanlık etmeye gücü varken yapmadı ve kim kötülük etmeye fırsatı varken etmedi? **12*** Kazandığı malı bir kararda olsun ve onun iyiliğini toplum belirlesin. **13*** Zengin sofrada oturduğun zaman, konulan yemeğe aç gözlü olma. **14*** Deme ki; ne çok yemek koydular! Unutma ki, kötü göz yaramaz şeydir. **15*** Kötü gözden beter ne yaratıldı ki, her şey için ağlar? **16*** Onun her gördüğüne el uzatma ve onunla tabağa dokunma. **17*** Komşunun durumunu kendinden bil ve herşeyi düşün. **18*** Önüne konulan şeyleri adam gibi ye ve yutarak yeme ki, sevilmez olmayasın. **19*** Saygı için, ilk sen yeme ve doymaz olma ki bir kusur etmeyesin. **20*** Kalabalık içinde otururken, onlardan önce elini tabağa uzatma. **21*** Terbiyeli adama az şey yeter ve o kendi döşeğinde horlamaz. **22*** Uykusu saygılı ve bağırsakları yumuşak olan erkenden kalkar ve aklı başındadır. **23*** Perhizsiz adama sıkıntılı uykusuzluk, safra ve yürek buruntusu arkadaşlık eder. **24*** Eğer sana zorla yedirmek istiyorlarsa kalk, gezin ve kus. Ondan sonra rahat et. **25*** Ey oğul! Beni dinle ve küçümseme. Çünkü en sonunda dediğimi görürsün. **26*** Her işinde becerikli ol ki, sana hiç bir araz gelmesin. **27*** Ekmeği bol yediren insana dudaklar hayır dua etsin. Çünkü onun dostluk ve cömertliğine doğru tanık olur. **28*** Ekmeği titreyerek verenin üzerine şehir söylenir ve onun yararsızlığına kesinlikle tanıklık olur. **29*** Şarapla yiğitlik satma! Çünkü şarap birçoklarını yıkıma uğrattı. **30*** Demirin keskinliğini su verilmede fırın dener ve dikbaşlıların yüreğini de sarhoşken şarap, böyle dener. **31*** Şarap insana hayat gibidir; eğer oranıyla içilirse. **32*** Şarabı eksik olanın dirliği var mı? Çünkü bu insanı sevindirmek için yapıldı. **33*** Uygun ve yeterli alkollü şarap; yüreğe kıvançla coşku verir. **34*** Çok alkollü şarap, kavgalar ve kötü durumlarla cana büyük sıkıntı getirir. **35*** Sarhoşluk akılsızın yüreğine tökezdir; gücü eksiltir ve yaralanmaya neden olur. **36*** Şarap şöleninde arkadaşını azarlama ve onu sevinçliyken kötüleme. **37*** Onu kötü sözlerle iğneleme ve onu olur olmaz sözlerle incitme.

+Dilek dilemek için dallarına çaput bağlanan ağaç.

32. Bölüm: Alçakgönüllülükle Tanrı korkusunun kuralları.
1* Eğer seni şölende başkan yaptılarsa böbürlenme ve aralarında onlardan biri gibi ol. **2*** Önce onları kayır, ondan sonra yerine otur ve sana düşeni yaptıktan sonra rahat et. **3*** Böylece onlarla sevinir, onur tacı alırsın. **4*** Ey yaşlı olan sen; söyle! Çünkü söz sana düşüyor. Ama bilgelikle, erdemlikle söyle; saz ve sözü engelleme. **5*** Öyküler ya da saz faslı olduğunda söz söyleme ve yersiz suskun olma. **6*** Şarap şöleninde çalgıcıların ahengi 'zümrüt kakmalı' altın yüzükteki ışıltılar gibidir. **7*** Ve hoş kadehler yanında şarkıcıların sesi parıldayan 'zümrüt kakmalı' altın yüzük gibidir. **8*** Ey yiğit; sen de söyle! Gerektiğinde ancak iki kez eker, sorumlu olursun. **9*** Sözünü kısa tut. Az söz ile çok söyle ve suskun bilge biri gibi ol. **10*** Büyükler toplantısındayken, onlara eşit olma ve yaşlılar yanında çok gereksiz konuşma. **11*** Şimşek gökgürültüsünden önce geldiği gibi; utangacın önünde güzel an olur. **12*** Erken kalk, gecikenlerden olma; evine erken git ve geç kalma. **13*** Orada oyna ve gönlüne ne gelirse yap. Ama günahsız ve kibirsiz yap. **14*** Bununla kendi nimetlerini sana bağışlayana, 'bereket duası' et. **15*** Allah'tan korkan O'nun öğretilerini kabul eder ve O'nu sabahleyin arayanlar[(*)] O'nun bol merhametine erer. **16*** Tanrı'nın Yasasına istekli olanlar, onunla dolsunlar. Ama ikiyüzlü olan, suçlansın. **17*** Allah'tan korkanlar, doğruluğu gözetsinler ve tatsızlığı çıra gibi yaksınlar. **18*** Bozguncu özürden kaçar ve kendine uygun yargılar. **19*** Ağırbaşlı kişi öneriyi küçümsemez; ama büyüklenen ve kibirlenen kişi hiç kor-

kuyu bilmez! Eğer bir şeyi kendine sormamış olsa da... **20***Görüşmeden bir şey yapma; eğer yaparsan da pişman olma. **21***Sapa yollarda gezme ve dışarıya gitme. **22***Sana düz görünen yola inanma ve kendi çocuklarından sakın. **23***Her iyi işte dürüst yürekli ol. Çünkü Allah buyruğunun gözetmesi budur. **24***Allah'a sığınan O'nun buyruklarına uyar ve O'na güvenen zarar görmez(+).

(*):Sül.Bil.16/28. **(+):**Bak Mez.25/3**.**

33. Bölüm: Tanrı'nın harika yollarından, evinin yaşamı için olan kurallar.
1*Allah'tan korkana bela rast gelmez. Bunun için denense yine onu kurtarır. **2***Bilge kişi '*Tanrı Yasası*'ndan nefret etmez; ama onu uyguluyor görüntüsü veren, fırtınada olan gemiye benzer. **3***Sezgi sahibi kişi 'Tanrı Yasası'na güvenir; Tanrı Yasası'sı da ona korunaktır. **4***Soru ne denli arı olsa sözünü hazırla ki, ona göre işitilesin. Eğitimi kat da yanıtla. **5***Akılsızın yüreği, arabanın tekerleği gibidir ve onun sözleri dönen dingil gibidir. **6***Alaycı dost aygıra benzer ve her binicinin altında kişner. **7***Niçin bir gün bir günden daha iyi olur? Çünkü yılın günlerinin her ışığı güneşten olur. **8***Allah'ın yetisiyle böyle düzenlendiler: Mevsimleri ve bayramları böyle paylaştırmıştır. **9***Onlardan bazısını kaldırmış, bazısını da kutsal kılmıştır. Hem de onlardan bazısını günlerin düzeni içinde koymuş. **10***Hz. Adem topraktan olduğu gibi; tüm insanlar da topraktandır. **11***Ama yüce Allah, onları kendi bilgeliğinin çokluğuyla ayırdı ve onların yollarını çeşitli yaptı. **12***Bazısını bereketledi ve yüceltti; hem de kutsayıp yanına çekti. **13***Kimini lanetledi(*) onları aşağılık etti ve kendi yerlerinden değiştirdi. **14***Çömlekçinin elindeki kil nasıl ki, ondan her ne isterse yapar. **15***İnsan da kendi yaratıcısının elinde böyledir ki, onlara kendi türüne göre karar verir. **16***İyilik kötülüğün karşıtı olduğu gibi yaşam da ölümün karşıtıdır. **17***Dürüst yaramazın karşıtıdır ve yaramaz da dürüstün. **18***Bir şekilde yüce Rabbin tüm işlerine baksak çifttirler ve birbirlerinin zıttıdır. **19***Ben ise sonra uyandım. **20***Ben amacımı Allah'ın bereketiyle başardım. Bağ bozanların ardınca gezip salkımları devşiren gibi ve de bağ bozan gibi cenderemi doldurdum. **21***Bakın! Yalnız kendim için emek çekmedim, belki eğitimi arayanlar için de... **22***Ey ulusumun beyleri! Dinleyin beni ve siz cemaat başları; işitin beni! **23***Tüm yaşamında kendini cezalandırma: Ne eşini, ne oğlunu, ne kardeşini ve ne de dostunu. **24***Kendi malını başkalarına verme ki, pişman olup sonra onun için yalvarmayasın. **25***Mademki sağsın ve sende soluk var; hiç kimseye köle olma. **26***Çünkü sen, çocuklarının ellerine bakmaktansa; çocukların sana yalvarması daha iyidir. **27***Tüm işlerinde sen baş ol ve onurunu kirletme. **28***Yaşam günlerinin sonunda, öleceğin yerde mirasını paylaştır. **29***Yem, değnek ve yük eşeğe; ekmek, terbiye ve iş köleye gerekir. **30***Köleni kullan ki rahat edesin; eğer ellerini gevşetirsen özgürlük arar. **31***Boyunduruk ve bağlar boynu büktüğü gibi; yaramaz köleye de işkenceyle siyaset gerekir. **32***Onu işe gönder ki, boş durmasın; çünkü aylaklık çok kötülük öğretir. **33***Onu vazifesi olan işine gönder. Eğer söz dinlemezse, zincirini ağırlaştır. **34***Neticede hiç kimseye saldırma ve yargısız bir şey yapma. **35***Kölen varsa onu kendi canın gibi besle; çünkü onu kanınla satın aldın. **36***Eğer hizmetçilerin varsa onları kardeş gibi say; çünkü onlar da senin gibidir. **37***Eğer onu haksız yere cezalandırırsan ve o da kaçarsa; onu nasıl ararsın?

(*):Bak II.Pet.2/4, Yak.Mek.6. Ayet, Bak Tob.12/24.

34. Bölüm: Rüyalar yanıltıyor ama Tanrı'ya güven doğrultuyor. Sahte kurbanlardan kaçınmak.
1*Akılsızın ümitleri boş bir aldatmacadır ve bilgisizlere sanki kanatlardır. **2***Düşlere bağlanan, gölgeyi tutan ve yeli kovan gibidir. **3***Düşlerin canlandırılması başka bir şeyin resmiyle olur; yüzün görüntüsünden yüzün resmi gibi. **4***Kirliden daha kirli ve yalancıdan doğru şey ne olabilir? **5***Fal, kum falı ve bu gibi şeylere dayanmak boş şeylerdir. Nasıl doğuracak bir kadın yüreğinde düşünürse; aynen böyle yürek de hayaller düşünür. **6***Eğer o olaylar, yüce Rab'ten seni yoklamak için gönderilmediyse; onlara gönül verme. **7***Çünkü düşler birçokları aldatmıştır ki, onlardan tutulmuş ümitlerden(*) kesildiler. **8***'*Tanrısal Yasa*' yalansız tamamlanır ve bilgelik dostun ağzında erdemdir. **9***Çok gezen çok bilir ve deneyimli adam kararlıkla söyler. **10***Denemeyen az bilir; ama çok ülkeler gezen kurnaz olur. **11***Ben yolculuğumda çok gördüm ve iyi değerlendirdiğim için daha çok anlarım. **12***Birçok kez ölüm tehlikesindeydim ve onlarla kurtuldum. **13***Yüce Allah'tan korkanların ruhu dirilir. **14***Çünkü ümitleri kendi kurtarıcısındadır. **15***Allah'tan korkan hiçbir şeyden ürkmez ve korkmaz! Çünkü O, onun ümididir. **16***Yüce Rab'ten korkan o cana ne mutlu. **17***Kime bağlıdır ve onun güvencesi ne? **18***Yüce Tanrı'nın gözleri kendi sevgilileri üzerinedir. O onlara yüksek surlarla çevrilmiş sağlam bir da-

yanaktır. **19***Çok sıcaktan örtü, öğle zamanı gölge, kötülükten korumak ve tehlikeye karşı kurtuluştur. **20***Yüreğini kaldırır, gözlerini parlatır; iyilik, yaşam ve bereket verir. **21***Haramdan armağan edilen kurban gülünçtür ve bozguncuların armağanı beğenilmez. **22***Yüce Rab, zalimlerin kurbanını beğenmez ve bir dizi hayvan kurban etmekle günahlara razı olmaz. **23***Yoksulların malından kurban getiren, babanın önünde oğlunu boğazlayan gibidir. **24***Ekmek, gereksinim duyan yoksulların dirliğidir ve onu onlardan alan kanlıdır. **25***Dostun maaşını alan onu öldürür; **26***Ve işçinin ücretine haksızlık yapan kan döker. **27***Biri yapsa, biri bozsa! Uğraşlarından başka na yarar var? **28***Biri dua, biri lanet okusa! Yüce Rab kimin sesini haklı bulur? **29***Bir ölüye dokunan yıkansa ve yine dokunsa; ona temizliğin ne yararı var? **30***O insana da böyledir: Günah için oruç tutar ve yine gidip onları yapar. Onun duasını kim haklı bulur ve ona nefsini kırmasından ne yarar olur?

(*)Rom.8/25.

35. Bölüm: Duaların işitilmesi Tanrı'ya yakışan en makbul kurban olması.

1*'Tanrı Yasası'nı gözeten çok kurban eder ve buyruklara bağlanan kurtuluş kurbanını eder. **2***Şükür getiren simit ununu sunar ve bağışlayan övgü kurbanı eder. **3***Yaramazlıktan vazgeçmek yüce Allah'ın kabulüdür ve kötülükten kaçınmak günaha kefarettir. **4***Yüce Allah'ın önünde boş görünme. Çünkü bu gibi şeylerin buyruk nedeniyle olması gerektir. **5***Dürüstün kurbanı yapan kişiyi semirtir ve onun hoş kokusu yüce Allah'ın önüne gelir. **6***Dürüst adamın kesilecek kurbanı beğenilir ve anı için yakılan kurban unutulmaz. **7***Yüce Allah'a gönül gözünle ver ve ellerinin ilk ürününü eksiltme. **8***Her bağışında güleryüzlü ol ve ondalığı sevinçli yürekle ver. **9***Allah'a, O sana bağışladığı gibi bağışla ve elinden geleni gönül gözünle ver. **10***Çünkü bedelini veren yüce Allah'tır ve yine sana yedi kat daha verir. **11***Noksan sunun olmasın. Çünkü onu kabul etmez ve haksız kurban verme. **12***Çünkü yüce Allah hükmeder ve O'nun katında hatır[1] gözetmek yoktur. **13***Yoksula karşı duranı kayırmaz ve mazlumun duasını kabul eder. **14***Öksüzün ve dulun yalvarışını, önünde söyledikleri zaman küçümsemez. **15***Dulun gözyaşı yanağa inmez mi? Onun çığlığı onu çıkaran kimse üzerindir. **16***Tanrı'ya tapınan dostça kabul olunur ve onun duası bulutlara dek çıkar. **17***Alçakgönüllülerin duası bulutlara dek geçer ve tâ Hz. Allah'a yanaşmayınca durmaz. **18***Doğruların hakkını alan yüce Rabb ona bakıp adaletle yargılamayıncaya dek o durmaz. **19***Yüce Rabb ertelemez. Güçlü olan O, onlar hakkında gecikmez. **20***Tâ acımasızların bellerini kırıncaya dek ve ülkelerden intikam alıncaya dek..! **21***Tâ küfürbazların çokluğunu kaldırıncaya ve yalancılarını parçalayıncaya dek. **22***Tâ insana kendi yaptıklarına göre ve insanlara niyetlerine göre[2] işlerinin karşılığını verinceye dek. **23***Tâ kendi halkının hakkını alıncaya ve onu kendi esirgemesinde sevindirinceye dek. **24***Afet anında merhamet ve kuraklık zamanında yağmurlu bulutlar gibi uygundur.

(1) Kol.3/25, Luk.20/21, **(2)**Sül.Bil.11/17, Gal.6/5-7.

36. Bölüm: Halkın Tanrı'nın yardımı için dua etmesi.

1*Ey! Her şeyin Rabbi Allah. Bize bak ve bizi esirge. **2***Tüm seni istemeyen ülkeleri korkut. **3***Yabancı ülkeler üzerine elini kaldır ki gücünü görsünler. **4***Nasıl sen onların önünde bizce kutsalsan; önümüzde onlara da böyle yüce ol. **5***Biz seni bildiğimiz gibi onlar da seni bilsinler. Çünkü senden başka Tanrı yoktur ya Rabbi! **6***Yeni ayetler ve çeşitli harikalarla; **7***Elini ve sağ kolunu güçlü kıl ki, senin harikaların anlatılsın. **8***Kız ve öfkeni dök! **9***Düşmanlık edeni kaldır ve düşmanı kır! **10***Zamanı geciktir ve yemini an ki harikaların anılsın. **11***Kurtulan kimseler, tutuşmuş öfkenden ortadan kalksın ve halkına kötülük edenler yok olsun. **12***Bizden başkası yoktur diyen, düşman kumandanlarının başını ez. **13***Tüm grupları topla ve onları mülkünden önce mülk et. **14***Ya Rabbi! Senin ismin ile adlandırılan kavmine ve '*bakir*' diye adlandırdığın İsraile acı. **15***Kutsal'ın kenti ve huzurunun yeri Yeruşalim'e acı. **16***Siyonu doldur ki, verdiğin sözlerin yücelensin ve kendi halkını büyük kıl. **17***Önceden yarattığın şeylere tanık ol ve ismin için söylenen peygamberlikleri tamamla. **18***Sana katlananlara emeğini ver ve öyle yap ki, peygamberlerine inanılsın. **19***Halkın için, Harun'un ettiği hayır duasına göre kullarının duasını kabul et. Böylece tüm dünyada yaşayanlar bilsinler ki, sen çağların Tanrısı'sın ya Rabbi! **20***Mide her yemeği yer; ama yemekten daha iyi yemek var. **21***Boğazın, av yemeğini tadından bildiği gibi; akıllı can da yalan sözleri böyle bilir. **22***Şefkatli yürek kaygılandırır; ama çok bilen adam ona bedel verir. **23***Kadına her isim yakışır; ama kızdan daha güzel kız var. **24***Kadının güzelliği yüzü sevindirir ve erkeğin tüm arzularına

galiptir. **25*** Eğer onun dilinde incelik, yumuşaklık ve dirlik varsa; onun kocasının durumu diğer adamlara benzemez. **26*** Kendine uygun bir yardımcı ve rahatının direği için eş(*) alan adam mülk edinmeye başlar. **27*** Avlusu olmayan mal talan edilir ve eşi olmayan dolaşıp inler. **28*** Çünkü kent, kent gezip tozan hırsıza kim inanır? Yuvası olmayan ve nerde akşam orda sabah dolaşan adam da böyledir.

(*) Bak.Sül.Mes.5/18: "Çeşmen mübarek(kutlu) olsun."

37. Bölüm: Yanlış fikir veren dostlardan kaçınmak ve yetinmeye dikkat etmek.

1* Her dost diyor ki ben de onun dostuyum; ama dost var ancak adı dosttur. **2*** Düşmanlığa dönen arkadaşlık, dost oluncaya dek süren, dert değil midir? **3*** Ey kötü fikir nereden yuvarlanıp geldin ve yeri hile ile kapladın? **4*** Dost var ki dostuyla iyi geçinir; ama kötü zamanda karşı olur. **5*** Dost var ki midesi için dost yoluna çalışır ve düşmana karşı kalkanı kurar. **6*** Yüreğinde dostunu unutma ve malından onu hatırından çıkarma. **7*** Her danışman kendi işaretini över; ama adam var ki kendi çıkarı için öğüt verir. **(8)*** Danışmandan sakın ve önce onun isteğini bil. Çünkü o kendine yarar sağlamak için öğüt veriyor. **9*** Ta ki üzerine kura atmasın ve seni amacın ayırır demesin. Sonra da başına gelecek şeyleri görmek için karşına geçmesin. **10*** Kimden kuşku duyarsan onunla anlaşma ve seni kıskananlardan öğüdünü sakla. **11*** Ne kadınla kendi engelin konusunu danış, ne de cenkten korku dolu ol. **12*** Ne tüccarla tahvil için, ne bayi ile satın almak için; **13*** Ne kıskançla teşekkür için, ne acımasızla iyi huyluluk için; **14*** Ne tembelle bir iş için, ne yıllığa alınmış işçiyle tüm işler için; **15*** Ve ne de saçı ağarmış bir hizmetçiyle çok emek için... Asla bunlarla bir antlaşma yapma. **16*** Her zaman haramdan çekinen adamla ol ki, onun Allah buyruğunu gözettiğini bilirsin. **17*** Onun yüreği senin yüreğine göre olup, düştüğün zaman üzülür. **18*** Böylece yüreğinin görüşünü kavra; çünkü kendine ondan samimisini bulamazsın. **19*** Çünkü bazen insanın yüreği yüksek bekçi kulesinde oturan yedi bekçiden daha iyi haber verir. **20*** Ama her şeyden önce yüce Rabbe dua et ki amacına güvenle kılavuz olsun. **21*** Her işin başlangıcı bir sebebtir ve her iş için önce danışılmalı. **22*** Değişen yüreğin işareti yüzündedir. **23*** Dört çeşit şey ortaya çıkar: İyilik, kötülük, yaşam ve ölüm ki onların tümünde dil baş tacıdır. **24*** Bazı akıllılar çok kimseleri eğitir; ama insan var ki kendi kendine yararsızdır. **25*** Bazısı da vardır ki sözde bilgiç geçinir de nefret edilir ve her terbiyeden yoksun kalır. **26*** Çünkü yüce Rab'ten ona yetenek verilmedi ve her bilgelikten yoksundur. **27*** Bazısı var ki kendi kendine bilgiç olur ve kendi ağzında olan erdemlik meyveleri övülür. **28*** Bilge adam kendi halkını eğitir ve yüceliğinin meyveleri kalıcıdır. **29*** Bilge insan bereket dolu olur ve onu gören herkes ona: '*Ne mutlusun!*' diyecektir. **30*** İnsan yaşamının günlerinin bir sayısı var; ama İsrail'in günlerinin sayısı sayısızdır. **31*** Bilge kendi halkının arasında büyük olur ve onun adı sonsuza dek kalır. **32*** Ey oğlum! Mademki yaşıyorsun kendi isteklerini ölç ve ona her neyi zarar görürsen yapma. **33*** Çünkü herşey herkese yaramaz ve herkes herşeyden hoşlanmaz. **34*** Her zevkten doyumsuz olma ve yemeklere aç gözlü olma. **35*** Çünkü çok yemek hasta eder ve doyumsuzca yemek yemek; safra hastalığına yol açar. **36*** Böyle oburluklardan birçokları ölmüştür; ama perhiz yapan yaşamına gün katar.

38. Bölüm: Doktorları övmek, ölülere üzülmek ve el sanatları.

1* Gerekli olduğunda doktoru dinle! Çünkü yüce Allah onu yarattı. **2*** Çünkü tıp, yüce Rabb'tendir ve doktoru krallar bile onurlandırır. **3*** Doktorun bilgisi onun başını yükseltir ve büyükler önünde şaşkınlık yaratır. **4*** Yüce Allah, çareleri yerden yarattı ve akıllı kişi onlardan tiksinmez. **5*** Bir ağaçtan(+) su tatlı olmadı mı? Tâ ki; onun özelliğini insan bilsin. **6*** O da insana bilgi vermiştir; ta ki kendi harikalarıyla sevilsin. **7*** Bu şeylerle insanı iyileştirir ve onun ağrılarını kaldırır. **8*** Macuncu bu şeylerden macunlar yapar ve onun işleri hiç dolanıp durmaz. Hem ondan tüm yeryüzüne devletin adı duyulur. **9*** Ey oğlum! Hastalandığında bilinçsiz olma. İlla yüce Allah'a yalvar ki, O da sana iyilik versin. **10*** Günahtan dön ve elini doğrult; hem yüreğini her günahtan temizle. **11*** Hoş kokulu buhuru ve simit ununu yakmalık anı olarak sun; ayrıca semiz kurbanı da ver. Çünkü ilk sen, onu getirmezsin. **12*** Doktora yer ver. Çünkü yüce Allah onu yarattı, o senden ayrılmasın ki, ona muhtaçsın. **13*** Bazen onların elinden iyi sonuç çıkar. **14*** Çünkü onlar da yüce Allah'a, onlara huzur ve sağlıklı bir yaşam versin diye yalvarırlar. **15*** Kendi halkına kötü davranan, doktorun eline düşsün. **16*** Ey oğul! Ölüye gözyaşı dök ve çok yaslı biri gibi ağıt düz. **17*** Onun bedenini gerektiği gibi sar ve onun gömülmesini geciktirme. **18*** Ona acıyıp ağla ve yürekten çığlık at. Ona yaraşan du-

ruma göre yas çek. **19***Bir iki gün bunu yap ki eleştirilmeyesin, daha sonra kederinden avun. **20***Çünkü üzüntü ölüm getirir ve yüreğin kaygısı gücü kırar. **21***Kaza gelince keder de kalır; ama yoksulun dirliği cana göredir. **22***Yüreğini üzme ve ahireti anıp onu bırak. **23***Sakın unutma! Çünkü ondan dönüş yoktur. O ölüye bir yarar sağlamazsın, ancak kendine zarar edersin. **24***Onu an ki, onun yazgısı nasılsa; seninki de öyle olacak: Dün bana, bu gün sana. **25***Ölüyü iyi şeylerle an! Çünkü o rahattadır ve onun soluğu ondan çıktıktan sonra avun. **26***Bilgenin bilgeliği, boş zamanın uygun anında olur ve işleri az olan bilge olur. **27***Sabanı tutan ve öğendereyi 'öküze batırmakla' kibirlenen hiç bilge olur mu? **28***O öküzleri sürer ve onların emeğiyle geçinir. O hep boğaların yavrularından söz eder. **29***Böyle birinin aklı fikri doğumları sormaktır ve o ineklerin otlaması için uykusuz kalır. **30***Marangoz ve mimar da böyledir; gecede gündüz gibi yaşam sürer. **31***Mühürcüler de böyledir; onların işi gücü çeşitli figürler yapmaktır. **32***Onların gönlü resmi kopyalamaktır ve onların uykusuzluğu işlerini bitirmek içindir. **33***Bakırcı da böyledir: Örsün yanında oturur ve eski demiri düşünür. **34***Ateşin buharı tenini kurutur ve ocağın sıcaklığı ile cenkleşir. **35***Çekiçle örsün sesi, yeni bir melodi gibi kulaklarında öter ve gözleri kabın aynısını izler. **36***O kendi işlerini bitirmeye uğraşır ve onun uykusuzluğu onları bitirdikten sonra parlatmaya çalışmak içindir. **37***Çömlekçi de böyledir: Kendi işleri için ayaklarıyla çarkı döndürür durur. **38***Özenle kendi işinde çalışır ve onun tüm yaptığı sayılmıştır. **39***Elleriyle kile şekil verir ve onun sağlamlığını ayaklarıyla büker. **40***Tam sırçalamaya yatkındır ve uykusuzluğu fırını silmek içindir. **41***Tüm bunlar kendi ellerine güvenirler ve herkes kendi bilgisiyle bilgiç olmaya çalışır. **42***Onlarsız şehir yapılmaz; ne güzel olur, ne de içinde gezilir. **43***Ama halkın arasında beğenilen şey değiller ve toplumda yüksek mevkilere çıkmazlar; **44***Yargıçlar kürsüsünde oturamazlar ve yargılamaya katılamazlar. **45***Gidişatı ve adaleti açıklayamazlar. Aralarında yargılayan bulunmaz. **46***Onlar ancak dünyanın yapılışında bir yer tutarlar ve onların tüm arzusu sanatın emeğidir.

+bkz. II. Ez.1/22

39. Bölüm: Yazıları öğrenmek ve Tanrı'yı yüceltirken dikkat etmek.

1*Ama yüce Allah'ın yasalarına gönül veren ve onu düşünen; **2***Tüm eski büyüklerin bilgeliğine adaydır ve peygamberliğe katılır. **3***Ünlü insanların sözlerini tutar ve çeşitli benzer şeylerle dost bulup onlarla birlik olur. **4***Örneklerin yanıtlanmamış anlamını sorar ve benzer şeylerin simgeleriyle uğraşır. **5***Büyükler içinde hizmet eder ve beylerin önünde hazır olur. **6***Yabancı yerlerde gezer. Çünkü insanlar arasında iyiyle kötüyü sınamıştır. **7***Onu yaratan Rabbi sabahtan aramayı gözetir+ ve yüce Allah'ın önünde namaz(*) kılar. **8***O'na yakarmak için ağzını açar ve kendi günahları için dua eder. **9***Eğer '*Yüce Rabb*' isterse ulu şanının ruhuyla dolar. **10***Bilgeliğin sözlerini yağmur gibi döksün ve duasında yüce Rabbe övgüler sunsun. **11***Önünde tasarılarınla, bilgeliğinle doğruyu göstersin ve kendi sırlarını derin düşünsün. **12***Kendi bilgisinin eğitimini göstersin ve yüce Rabbin antlaşmasının yasasından övünsün. **13***Birçokları O'nun yüceliğini övsün ve O'nun anılması hiç bir zaman umutulmasın; **14***Ve hiç azalmasın. Ama O'nun şanı tüm çağlarda devamlı kalsın. **15***O'nun bilgeliğini toplum anlatsın ve O'nun övgüsünü cemaat nitelendirsin. **16***Ölürse adı binlerce kişiden daha çok ünlü olur ve yaşayıp kalırsa, kendine kazansın. **17***Daha ne söyleyeyim? Çünkü düşündüm ve dolunay gibi doluyum(*). **18***Ey kutsal oğullarım! Beni dinleyin. Akan sular yanında dikilmiş gül gibi filizlenin ve günlük gibi hoş kokun. **19***Ve zambak gibi çiçekler getirin. Güzel kokunuzu verin; hem ezgilerle övgüler söyleyin. **20***Yüce Rabbe bütün işleri için övgüler sunun. O'nun adını yüceltin. **21***Ağzınızdan çıkan ezgilerle ve telli sazlarla O'na layık olan övgüyü söyleyin. **22***Bu övgüde şunu deyin: Yüce Rabbin tüm işleri iyi ve güzeldir. **23***Ne buyurduysa, zaman zaman olur. Niçin ve neden demek doğru değildir?! **24***Çünkü bu gibi şeyler, kendi katında belli olacaktır. **25***Onun buyruğuyla sular yığınlar gibi durdular ve ağzının bir sözüyle bir yere toplandılar. **26***Ne beğeniyorsa, kendi buyruğuyla yapar ve hiç kimse O'ndan gelen kurtuluşu engelleyemez. **27***Tüm insanların işleri O'nun önündedir ve O'nun gözlerinden gizli olamazlar. **28***Sonsuz öncelikten ta sonsuzluğa dek her şeye bakar ve O'na hiç bir şey zor gelmez. **29***Neden ve niçin demek doğru değildir. Çünkü her şey, kendi kullanımı için yaratılmıştır. **30***O'nun bereketi yeryüzünü ırmak gibi kapladı ve onu tufan gibi yatıştırdı. **31***Nasıl ki, O suları tuzlalara döndürürse; ülkeler de böyle O'nun öfkesini kazanır. **32***O'nun yolları kutsallara düz; ama kötülere sapa bir uğraktır. **33***İyiler için iyilikler önceden yaratıldı ve böylece kötüler için de kö-

tülükler. **34*** İnsan yaşamının en başta gelen gereksinimleri: Su, ateş, demir, tuz, buğday unu, bal, süt, sıkılmış üzüm suyu, zeytin yağı ve giysidir. **35*** Bunların tümü, doğruları iyiliğe ve kötüleri kötülüğe döndürür. **36*** Bazı canlar var ki, öç için yaratıldılar. Yüce Allah onların kırbaçlarını kendilerinin öfkesiyle bir karar kılar. **37*** O'nun bilgeliği tamamlandığında gücünü dökerler ve kendilerini yaratanın öfkesine yatıştırırlar. **38*** Ateş, dolu; kıtlık ve kırgın! Tüm bunlar öç için yaratıldı. **39*** Yırtıcıların dişleri, akrepler, engerek yılanları ve intikam kılıcı kötüleri yok etmek içindir. **40*** Bunlar Allah'ın buyruğundan sevinirler ve gerektiği zaman yeryüzüne gelmeğe hazırlardır. Asla buyruğa karşı zamanını değiştirmezler. **41*** Bu şeyler önceden yanımda kararlaştırıldığından; onları düşündükden sonra kitaba yazdım. **42*** Yüce Rabbin tüm işleri iyidir ve zaman zaman her ne gerekirse yetiştirir. **43*** Bundan daha kötüdür demek doğru değildir. Çünkü her şey kendi zamanına göre güzel sayılır. **44*** Şimdi sizler; tüm gönlünüzden, tüm ağzınızdan ezgiler söyleyin ve Rabbin adına hamd edip şükredin.

+Bkz. Sül. Bil. 16/28, **(*)**Ekl.7/11.

40. Bölüm: İnsanların acısı ve dünya malının dünyada kalması.

1* Herkese büyük bir iş yaratıldı ve ademoğlu'na ağır boyunduruk konuldu. **2*** Annesinin karnından çıktığı günden; ta her şeyin anasına(*) döndüğü güne dek. **3*** Yani; kuruntulardan ve yüreğin korkusundan başka, beklenilen ölümün günü. **4*** Bu tümümüzü kapsar: Yüksek makamda oturandan ta toz toprakta aşağı ve değersiz yatana kadar. **5*** Şu mor kaftanı giyenden ve tacı taşıyandan, keten bezini giyene kadar(1). **6*** Öfke, kıskançlık, acılar, baskılar, ölüm korkusu, kin, kavga ve yatakta huzur zamanında olan düş, onun aklını değiştirirler. **7*** Az veya oldukça hiç rahat etmez, sonra düşünde sanki tetiktedir. **8*** Cenkten kurtulan kimse gibi yüreğinin düşünde rahatsız olur. **9*** Kurtulduğunda uyanır ve korku nedeni olmayan şeyden çok şaşırır. **10*** Bu gibi şeyler her insanda vardır. Eğer insanda eğer, hayvanda; ama düzenbazlarda yedi kez daha çok var. **11*** Öldürmek, cinayet, kılıç, kötülük, kıtlık, yıkım ve kırbaçlar; **12*** Bütün bunlar, kötüler üzerine gönderilmek için yaratıldı. Tufan da onların nedeniyle oldu. **13*** Her ne ki topraktan ise toprağa döner ve sularda olanlar denize geri döner. **14*** Her bağış ve kötülük yok olacak; **15*** Ama iman sonsuza dek kalacak. **16*** Kötülerin malı dere gibi kurusun ve nasıl yağmur yağdıkça büyük gök gürültüsü koparsa; **17*** Yüce Allah, elini açtığı zaman; kötüler de böyle sevinir ve düşmanlık edenler büsbütün eksilir. **18*** Kötülerin soyu çok dal budak salmadığı gibi, kirli gönüller de çok kayalarda gibidir. **19*** Suyun yanında ve ırmağın kenarında biten ot her ottan önce koparılır. **20*** Karşılıksız Tanrı vergisinin bereketi çim gibidir ve sadaka sonsuza dek kalır. **21*** Kendi durumunu beğenen işgüzarın yaşamı tatlıdır; ama hazine bulan ikisine de galip gelir. **22*** Çocuklar yetiştirmek ve şehir yapmak ün verir; ama lekesiz kadın, ikisinden daha çok iyidir. **23*** Şarap ve müzik yüreği sevindirir; ama bilgelik sevgisi ikisinden de iyidir. **24*** Nefesli ve telli çalgı hoş sesler çıkarır; ama tatlı dil, ikisinden de iyidir. **25*** Güzeli gözler arzular; ama ekilmiş yeşillik ikisinden daha çok iyidir. **26*** Dost ile yoldaşın yerinde karşılaşması güzeldir; ama erkekle kadının karşılaşması ikisinden daha çok güzeldir. **27*** Kardeşler ve yardımlaşmalar kötü zamanda iyidir; ama sadaka ikisinden daha çok kurtuluş sağlar. **28*** Altınla gümüş insana güven verir; ama öğüt ikisinden daha çok beğenilir. **29*** Mal ve güç yüreği yüceltirler; ama Allah korkusu ikisinden daha çok iyidir. **30*** Allah korkusunda noksanlık yok ve içinde yardım istemek yoktur. **31*** Allah korkusu, kutlu cennet gibidir ve onun sahibini, başka saygınlıklardan daha çok saygın eder. **32*** Ey oğul! Yaşamını dilencilikle geçirme(2) dilenmektense ölmek daha iyidir. **33*** Başkasının sofrasını gözeten adamın dirliği, dirlik sayılmaz; çünkü o başkasının yemeğiyle canını kirletir. **34*** Ama ilim sahibi bilge kişi ondan kaçınır. **35*** Utanmazın ağzında dilencilik tatlıdır ve karnında yanar ateş gibidir.

(*)bkz. II. Ez. 5/48 **midre: '***Toprak Ana***', (1)**Kefen, **(2)**Mez. 37/25.

41. Bölüm: Ölüm korkusu ve imansızlara lanet. Yanlış ve taktirli utanç.

1* Ey ölüm! Senin anılman kendi malında bol bol yaşayana ne acı. **2*** Ama korkusuzca ve mutlulukla yemeğini yiyene; **3*** Ey ölüm! Senin hükmün züğürt ve aciz adama ne hoş. **4*** Her türlü dert ile kocamışa ve kuruntuları kalmamışa. **5*** Ölüm hükmünden korkma geçmiştekileri ve ardından gelenleri an. **6*** Çünkü her insana Allah'tan buyruk budur ve ne diye yüce yaradanın arzusundan kaçasın. **7*** Bir kimse on, yüz veya bin yıl yaşasa mezarda yaşamdan şikayet yoktur. **8*** Günâhkârların oğulları çirkindir ve sapkınların komşularına dedikodu yapanlar da. **9*** Günahkarların oğulla-

rının mirası kaybola ve her zaman onların soyu utanç kala. **10***Bozguncunun çocukları babasına söver; çünkü onun yüzünden kınanıyorlar. **11***Vay size ey kötüler! Yüce Rabbin yasalarını bıraktınız. **12***Çünkü eğer çoğalıyorsanız yıkıma çoğalıyorsunuz; eğer doğuyorsanız nefrete doğuyorsunuz ve eğer ölüyorsanız size verilecek olan pay lanettir. **13***Topraktan olan herşey toprağa dönüyor ve kötüler de lanetten böyle yıkıma gidiyor. **14***İnsanlar kendi bedenleri için yas tutuyor; ama günahkârların kötü adı yok oluyor. **15***Ününü önemse! Çünkü bu sana, büyükçe bir gömüden daha çok kalır. **16***İyi bir yaşamın sayılı günleri var; ama iyi ad bırakan sonsuza dek kalır. **17***Yavrularım! Etik kurallarını esenlikle gözetin. **18***Gizli bilgelikte ve saklı gömüde; bu ikisinde ne yarar var? **19***Kendi akılsızlığını gizleyen, kendi bilgisini gizleyenden daha yeğdir. **20***Şimdi benim sözlerime saygı duyun. **21***Çünkü her utancı saklamak iyi değil ve sadakatla yapılan her şeyi herkes beğenmez. **22***Atanın ve ananın önünde zina etmeye utan ve bekçi hem de güçlü önünde kalleşlik etmeye... **23***Yargıç ve bey önünde hata etmeye; hem toplumun önünde kargaşa çıkarmaya... **24***Yoldaşın ve dostun önünde haksızlık etmesin; hem yabancı olduğun yerde hırsızlık etmesin... **25***Tüm bu şeyleri yapmaya utan! Allah'ın hakkı ve antlaşması için... **26***Ve de ekmek üstüne dirseğini dayandırmaya utan! **27***Hem de alışveriş yaparken ayıplanmaya utan. **28***Sana selam verildiği anda susmaya... **29***Birisinin payını ve bahşişini almaya utan. **30***Hem nikâhlı kadına aşık olmaya... **31***Başka birisinin cariyesine gönül vermeye ve onun yatağında yatmaya utan. **32***Dostlara sövüp saymaya ve verdikten sonra yüzüne vurmaya utan. **33***Dedikodu etmeye ve sırları anlatmaya utan. **34***Böylece olağanüstü olursun ve herkesin yanında merhamet edilirsin.

42. Bölüm: Kadınlar ve kızları.

1*Bu şeylerden utanma ve günah yapmak için kimsenin hatırını gözetme. **2***Yani Tanrı Yasaları'ndan, yüce Rabbin antlaşmasından ve doğruyu kanıtlamak[1] için yargılamaktan... **3***Yoldaşın ve gezginlerin konuşmalarından; dostların mirasını paylaştırmaktan... **4***Kantarla kiloları ayarlamaktan; aza ve çoğa sahip olmaktan... **5***Alışverişte dürüst olmaktan, çocukları terbiye etmekten ve yaramaz hizmetçinin yanlarını kanatmaktan... **6***Kötü huylu kadını eve kilitlemek iyidir; elleri bol gördüğü yerde her şeyi kapar. **7***Dışarıya her neyi veriyorsan, belli sayıyla tartarak ver ve alış verişin defterini tut. **8***Çılgını terbiyelemeye utanma; hem gençlerle çekişen yaşlıyı... **9***Böyle davranarak gerçekten uslu ve herkesin yanında seçilgen olursun. **10***Kız babasına gizli uykusuzluğu getirir ve onun uğraşı uykuyu giderir. **11***Tâ ki; gençliğinde yaşamın çiçeğini geçirmeye gittikten sonra nefretlik bir kadın olmasın. **12***Tâ ki; kızlığından utanmasın ve babasının evinde gebe kalmasın. **13***Ve kocadayken bir suç yapmasın ve nikahlandıktan sonra kısır olmasın. **14***Arsız kızı[2] iyi kolla ki, bir an gelir ve seni düşmanlarına karşı utandırıverir. **15***Şehirde halkın arasında kötü anılma ve seni insanlar utandırmasın. **16***Güzelliği için hiçbir insana bakma ve kadınlar arasında oturma. **17***Çünkü nasıl ki, giysiden güve çıkarsa; kadının kötülüğü de kadından böyle çıkar. **18***Erkeğin kötülüğü, kadının iyiliğinden daha iyidir; ama utançlı kadın utandırır. **19***Şimdi Rabbin işlerini söyleyeyim ve gördüğümü anlatayım: **20***Yüce Allah'ın işlerini sözleriyle bil. **21***Nasıl ki, güneş parlar ve ışığını yayarsa; Rabbin işleri de kendi yüceliğiyle doludur. **22***Yüce Allah, kendi kutsallarına; tüm şaşılası işlerinin anlatılmasını istemedi[3]. **23***Ama onları; 'Her şeye gücü yeten, her şeyin yüce Allah'ının görkemi, sarsılmaz olarak koydu. **24***O engin suları ve yüreği araştırır; insanların kalleşliğini anlar. **25***Çünkü yüce Allah, her bilgiyi bilir ve sonsuzluğun izine bakar. **26***Geçen ve gelecek olan şeylerden haber verir ve gizli şeylerin izini açar. **27***O'ndan gizli hiçbir düşünce olmaz ki, onu duymamış olsun ve O'na hiçbir söz gizli olamaz. **28***O, sonsuz öncelikli ve hiç tükenmezdir. Büyük şeyleri kendi bilgisiyle donattı. **29***Ne artar, ne eksilir ve ne de bir kimsenin öğüdüne gereksinim duyar. **30***O'nun bütün işleri ne denli arzulanır? Eğer ki, incelenip doğrulanamaz ise; meğer bir kıvılcım kadar. **31***Bu türlü şeyler diridir ve sonsuza dek kendi görevlerinde kalırlar; hem her şey O'na uyar. **32***Her şey çift, birbirinin karşıtıdır[4] ve hiç bir kusurlu şey yapmadı. **33***Bir şey, diğer bir şeyin iyiliğini gösterir ve yüce Allah'ın ululuğunu görmekten kim doyabilir?

(1) Tes.22/20, **(2)**Ekl.26/14, **(3)**Bak Mat.24/36, **(4)**Simetrik veya olumlu ve olumsuz.

43. Bölüm: Tanrının doğada olan güzelliği.

1*O yüce doruk ve tertemiz gökyüzü; göğün ne sevgili bir yüzü var. **2***Gün ışığı kendini gösterdiği zaman, egemen Allah'tan haber verir. Hayret bir şey ve yüce Rabbin işidir. **3***Çıktığı an ülkeyi kurutur ve onun sıcaklığının karşısına kim durabilir?

4* Ateşte yapılan şeyleri hazırlamak için ocağa öfüren nasılsa; güneş de böyledir. Belki üç kat daha fazla, dağ gibi yakar. **5*** Ateşli buharı çıkarır ve ışıklarıyla parlayıp gözleri kamaştırır. **6*** Onu yaratan büyük Allah'tır ve O'nun buyruğuyla kendi yoluna acele eder. **7*** Ayı da O yarattı. Zamanına göre değişik mevsimlerin oluşması ve dünyanın simgesi olsun. **8*** Ay bayramlara işarettir ve bir ışıktır ki, kayboluncaya dek küçülür. **9*** Sonra acayip değişerek çoğalır ve onun isminden 'Ay!' diye adlandırılır. **10*** Ve gök kubbede parlayan askeri bir alet gibidir. **11*** Yıldızların cilası, gökyüzünün güzelliğidir. O parlak süs, yüce Allah'ın yüksek yerlerinde ışıldar. **12*** Kutsal Olan'ın buyruğuyla kendi sıralarında dururlar ve kendi nöbetlerinde yorulmazlar. **13*** Gök kuşağına bak ve onu yaratanı yücelt. O kendi parlaklığıyla çok güzeldir. **14*** O, olağanüstü bir döngüyle göğü döndürür. Ve onu yüce Rabbin elleri yayar. **15*** O kendi buyruğuyla karı hızlandırır ve kendi kararıyla çabucak yıldırımları kızıştırır. **16*** O'nun hazineleri açıldığı gibi bulutlar kuşlar gibi uçuyor. **17*** O kendi büyük gücüyle bulutları pekiştirir ki, taş gibi doluları yağdırmasınlar. **18*** O'nun gökgürültüsü yere; doğuracak kadınlar gibi sancılar getirir ve O'nun bakışıyla dağlar kımıldar. **19*** O'nun dileğiyle lodos, fırtınalı poyraz ve şiddetli rüzgâr eser. **20*** O karı uçan kuşlar gibi saçar; o da bir yere toplanan çekirgeler gibi iner. **21*** Onun beyazlığına göz şaşırır! Ve onun yağdığına yürek şaşakalır! **22*** O kırağıyı yeryüzüne tuz gibi saçar; sanki sivriltilmiş uçlara benzer. **23*** Soğuk poyraz estiği zaman, sudan buza dönüşür; **24*** Ve her toplanmış suda olur. Suyu örülmüş bir zırh gibi giydirir. **25*** Dağları yer, çölleri yakar ve otu ateş gibi bitirir. **26*** Bunların karşısına hazır çare buluttur ve '*sarılığa*' yetiş..! Çiy sevindirir. **27*** O kendi sözüyle engin suları susturur ve içinde adaları diker. **28*** Denizlerde gezenler onun tehlikelerini anlatırlar. Biz bunları kulaklarımızla işitip şaşırırız. **29*** Orada inanılmaz derecede acayip yaratıklar var; her türlü hayvanlar ve çeşitli ada balıkları. **30*** O'nunla her şey son iyiliğine erişir ve O'nun sözüyle durur. **31*** Çok söylesek de kökenine eremeyiz. Kısacası **'Her Şeyde Her Şey'** O'dur. **32*** O'na erdemlikle nasıl şükredebiliriz? Çünkü O, her yaratık üzerine büyüktür. **33*** Yüce Rabb en büyüktür ve O'nun gücü şaşkınlık yaratır. **34*** Elinizden geldiğince Rabbe hamdederek yüceltin; yine de her övgüden büyüktür. **35*** O'nu yüceltirken, tüm gücünüzü yitirip yorulmayın. Çünkü bu şekilde bile yeterli derecede şükredemezsiniz. **36*** O'nu kim gördü ki, anlatabilsin? O'nu özüne göre kim yüceltebilir? **37*** Bunlardan daha büyük bir sürü gizemler var. O'nun işlerinin azını görmüşüz. **(38)*** Çünkü yüce Rabb her şeyi yarattı ver bilgeliği doğrulara verdi.

44. Bölüm: Ataların övülmesi: Hanok, Nuh, İbrahim, İsak ve Yakup.

1* Şimdi sevgili büyük adamları ve soyumuzun atalarını övelim. **2*** Yüce Allah, sayısız görkemli şeyler yarattı. O'nun yüceliği sonsuz önceliktendir. **3*** Onlar kendi ülkelerinde egemenlik sürdüler ve güçte yenilmez adamlardı. **4*** Kendi büyüklüklerine danışıyorlar ve bu peygamberliklerle gönderilmiştiler. **5*** Halka kendi danışmalarıyla; toplumun Tanrı Yasası'nı anlamalarını tasarlıyorlardı. **6*** Onların konuşmalarında bilgelik sözleri vardı; müzikle ezgiler araştırıyorlardı. **7*** Mutlu ve güçlü kişilerdi; kendi evlerinde esenlikle yaşıyorlardı. **8*** Bütün bunlar, kendi çağlarında onurlandırıldılar ve kendi günlerinde övüldüler. **9*** Onlardan bazıları ün kazandılar ki, övgüleri anılsın. **10*** Diğerleri hiç anılmıyor. Kayboldular! Sanki hiç olmamışlar; **11*** Ve sanki hiç yaşamamışlar! Ondan sonra çocukları da böyle oldu. **12*** Ama onlar iyi insanlardı ve onların yetkinlikleri hiç unutulmadı. **13*** Onların kuşakları yanında iyi bir miras kalsın ve onların geleceği Allah'ın antlaşmasında olsun. **14*** Onların soyu: Dedim ki; Allah'ın antlaşmasındadır ve onlardan sonra onların oğulları da... **15*** Onların soyu sonsuza dek dursun ve onların ünü hiç bitmesin. **16*** Gerçi onların bedenleri esenlikle gömüldü; ama onların ünü çağlar boyu yaşayacaktır. **17*** Onların bilgeliğini milletler anlatıyor ve onların övgüsünü cemaat açıklasın. **18*** Onu yüce Allah beğendi ve kabul olup, bu çağlara tövbenin ibreti oldu. **19*** Nuh kusursuca dürüst bulundu. Ona afet gününde sevap verildi. **20*** Bu yüzden tufan olduğu zaman, yeryüzünde kalıcı oldu. **21*** Sonsuzluk antlaşması onunla kesildi ki, bundan böyle artık hiç bir insan suyla yok olunmasın. **22*** İbrahim birçok milletlerin atası idi; onun ünü gibi hiç kimse ünlenmedi. **23*** O, yüce Allah'ın yasalarını gözetti ve onunla antlaşma yaptı. **24*** Onun soyunda antlaştı ve sınamada gerçekçi bulundu. **25*** Bundan ötürü yüce Tanrı ona yemin edip; 'tüm insan soyunun onun adıyla mutlu olmasına' söz verdi. **26*** Onu yerin tozu kadar çoğaltacak ve onun soyunu yıldızlar gibi kaldıracaktır. **27*** Ona denizlerden denizlere ve nehirlerden nehirlere; ta dünyanın sonuna dek mirası edineceğini söyledi. **28*** Bu şeyleri İshak ile

de babası İbrahim için kararlaştırdı: **29***Yani tüm insanların bereketini ve antlaşmasını ki, bunları Yakup'un başına koydu. **30***Onu kendi bereketlerinde bildi ve ona miras verdi. **31***Onun payını paylaştırıp on iki bölüğe ayırdı.

45. Bölüm: Musa, Harun ve Finehas.

1*Ondan sonra dindar bir adam çıkardı. Ondan herkes dostça bahsetti. **2***Bu Allah'ın ve insanların sevgilisi Musa'dır. Onun anılması ne kutludur. **3***Onu onurda kutsallara eş tuttu ve onu düşmanlarını korkutmak için büyük yaptı. **4***Onun sözleriyle olağanüstü olayları yatıştırdı ve onu kralların önünde güçlendirdi. **5***O, onu buyruğuyla kendi halkına gönderdi ve ona onlara kendi görkemini gösterdi. **6***O, onu din ve ağırbaşlılıkla kutsadı. Onu tüm insanlar arasından seçti. **7***Ona kendi sesini dinletti ve onu duman içine soktu. **8***Onun yüzüne karşı buyrukları, yaşamın ve bilgeliğin Tevrat'ını verdi. **9***Tâ ki; Yakup'a antlaşmayı ve İsrail'e 'Tanrı Yasası'nı öğretsin. **10***Onun gibi, Levi soyundan olan aziz kardeşi Harun'u yükseltti. **11***Onunla sonsuzluk antlaşmasını yaptı ve ona ulusun halifeliğini verdi. **12***Ona uygun süslemeler verdi; ona onur giysisi kuşattı. **13***Ona tam görkemlilik giydirdi ve onu güç aletleriyle güçlendirdi. **14***Şalvar, kaftan ve 'Haham Göğüslüğü' ile. **15***Onu altın anımsama kuşağıyla çevreledi. **16***Ve onun çevresini bir dizi çıngıraklarla çevirdi ki, gezindikçe ses versin. **17***Ve böylece Tapınakta ses işitilsin. Bu kendi halkının çocuklarına anılma için olsun. **18***Ona altından, mor, parlak kızıl kutsal önlüğü ve parlak örgülü kaftanı; **19***Gerçek bilgeliğin görünmesi için, göğüs bandının kıvrak al giysisini; **20***Kakma işlemeli, altında değerli mücevher taşlarla bezenmiş işini giydirdi. **21***Anılmaları için İsrailoğulları bölüklerinin sayısına göre kazılmış süsleme yazısıyla; **22***Ona altın tacıyla "*Kutsal nakış*"[+] baskısını sarık üzerine koydu. **23***Tüm bu şeyler; bol görkemlikle, olgun işlerle göze iyi gelen, ince süslemelerdi. **24***Ama inceleyin; bundan önce hiç yoktular! Ve hiç bir yabancı onları giymedi; **25***Ancak onun oğulları ve ardılları sonsuza dek. **26***Onların 'yakmalık kurbanları' kesim için günde iki kez getiriliyordu. **27***Musa onu halifeliğe atadı ve onu kutsallıkla meshetti. **28***O, ona ve onun soyuna; gök durdukça[(*)] sonsuza dek antlaşma oldu. **29***Böylece yüce Allah'a ibadet etsin ve halifeliğin hizmetini görsün. O'nun adıyla kendi halkını bereketlesin. **30***Tüm canlılar arasından onu seçti ki, kurbanlarını sunsun. **31***Hoş kokulu tütsüyü anı için yaksın; ta ki, onu bağışlasın. **32***Ona kendi vasiyetlerini, kararlarının kesin buyruklarını verdi. **33***Böylece Yakup'a tanıklığı öğretsin ve O'nun şeriatında İsrail'i* aydınlatsın. **34***Yabancılar ona karşı geldiler ve onu çölde kıskandılar. **35***Datanlılar ve Abiramlılar ile Korah toplumu şiddetle öfkelendi. **36***Yüce Rabb bunu görüp beğenmedi. Bu yüzden şiddetli öfke ve afet ile yok oldular. **37***Onlara olağanüstü harikalarla, ateş aleviyle yok etti. **38***Harun'un görkemliliği arttı ve ona miras verdi. **39***Onu bir pay için yılın ürünlerinin ilkinden verdi. Önce ona ve onun yakınlarına bol bol yemek hazırladı. **40***Çünkü imamlar yüce Rabbin kurbanlarını yiyorlardı. 'Tanrı' onları Harun'a ve onun soyuna verdi. **41***Gerçi o, halkın vilayetinde miras alamazdı ve halkın içinde de bir payı yoktu! Çünkü yüce Rabb onun mirasının payıdır. **42***Elazar oğlu Pinehas da görkemde üçüncüdür. **43***Bu yüzden yüce Rabbten korkuyordu ve halkın başkaldırışına karşı koydu. **44***Kendi iyi yüreğinin sevinciyle İsrail'in Tanrısını hoşnut etti. **45***Bu yüzden onunla barış antlaşması yaptı. Onu kutsal çadıra, kutsal eşyalara, insanlara ve tüm halka imam atadı. **46***Tâ ki *imamet*[(+)] sonsuza dek ona ve onun soyuna ait olsun. **47***Nasıl ki, Yahuda bölüğünden Asaf oğlu Davut'a olan antlaşmaya göre; **48***Krallık mirası oğuldan oğula, birisine geçerse; böylece Harun'un mirası da onun soyunda kalır. **49***Yüce Rabb size yüreğinizde bilgelik versin ki, halkı adaletle yönetesiniz. **50***Tâ ki; onların iyi işleri yok olmasın ve yüce Rabb Harun'un şanını kendi kuşağı boyunca daim bıraksın.

+Ali Bey'in çevirisinde „Kutsal'ın nakışının" veya„ Kutsal nakış" olarak çevrilen bu cümle Kitabı Mukaddes Şt'nin çevirisinde '*kendini adama mührü*' olarak çevrilmiştir. Aslında bu '*Yehova'nın adanmışı*' olmalıydı. Çünkü eski Yunanca çeviride, ibranice ***YHVH*(יהוה)** harfleri yerine Tanrı, Rab; God, Lord gibi kelimeler - **θεός** - **Kirios**(*Kuriyos*) olarak geçiyor. Bu yüzden Martin Luther de '*Hz. **Yehovah**'a* adanmış' ifadesi yerine Almanca 'Rabbin Kutsalı' veya 'Rabbin adanmışı' anlamına gelen yukardaki ifadeyi kullanmıştır, *Burada sözü edilen Hz. Yakup ve soyu, (*)Şirak 45/15. Bkz. bu ayetlere atfen; Çık. 40, 15/5, Lev. 23/27, **(+):** Halifelik.

46. Bölüm: Yeşu(*), Kalep ve hakimlerden Samuel.

1*Nun oğlu Yeşu cenkte keskin ve peygamberliklerde Musa'nın halifesidir. **2***Ününe yaraşır biçimde yüce Allah'ın seçkinlerini kurtarmakta büyük biriydi. **3***Onların üzerine kalkan, düşmanlarından öç almak ve vilayeti miras almak için; **4***Ellerini kaldırıp kent üzerine kılıcını uzattığı an ne denli sevecendi. **5***Ondan önce böyle kim karşı koya-

bildi? Çünkü yüce Rabbin cenklerini bu yaptı. **6***Onun eli nedeniyle güneş geri çekilmedi mi? Şöyle ki; bir gün, iki günlük oldu. **7***Düşmanı her taraftan bastığı an, yüce Egemen'i çağırdı. **8***Büyük Rabb da onu haklı görüp, çok şiddetli dolu taşlarını yağdırdı. **9***Ülkeler üzerine saldırdı ve karşı koyanları inişte bozguna uğrattı. **10***Ta ki, milletler onun silahlarını bilsinler. Çünkü onun cengi yüce Rab'bin önündeydi. **11***Çünkü o 'Güçlü'ye boyun eğdi ve Musa'nın zamanında iyilik edendi. **12***O Yefunne oğlu Kaleb ile adamlarına karşı direndi. **13***Halkı günahtan uzaklaştırmak ve kötülerin taşkınlığını yatıştırmak için... **14***Bu ikisi tam altı yüz bin yayadan kurtuldu. **15***Yüce Allah'tan mirasa; süt ve bal akıtan ülkeye geçmek için... **16***Yüce Allah, Kaleb'e güç verdi ve bu ona yaşlılığına dek sürdü. **17***Ülkenin yüksek yerlerine çıkmak için, onun soyunu miras edindi. **18***Tüm İsrail'in bunu bilmesi gerek: 'Hz. Allah'a bağlı kalmak iyidir. **19***Ne kutlu; diğer beylerin her birisinin böyle, başka türlü anılması! **20***Çünkü tüm o kişilerin yürekleri zinaya yaklaşmadı ve yüce Tanrı'ya başkaldırmadılar. **21***Onların kemikleri kendi yerlerinde filizlensin ve onların ünü onurlu çocuklarında değişilip yenilensin. **22***Samuel yüce Allah'ın sevgilisi ve onun peygamberiydi. Ülkeyi kurup, halkının üzerine krallar atayıp meshetti. **23***Yüce Tanrı'nın yasalarına göre toplumu yargıladı ve yüce Tanrı Yakup'u yokladı. **24***Kendi gerçekliğiyle, olgun bir peygamber olarak tanındı ve rüyada sözleriyle dürüst bilindi. **25***Düşmanları onu her yönden sıkıştırdıkları an bir süt kuzusunu kurban edip yüce Allah'ı çağırdı. **26***Yüce Tanrı da gök gürültüsüyle kendi sesini büyük gürültüyle dinletti. **27***Sürülerin kumandanlarını ve tüm Filistinliler'in beylerini kırdı. **28***Bundan başka, yüce Allah'ın ve O'nun Mesih'inin önünde, 'sonsuz huzurunun' zamanından önce tanıklık edip dedi ki: **29***-Ben hiç kimseden gümüş para veya bir çarıklık almadım! Ondan hiç kimse de şikayet etmedi. **30***Öldükten sonra da peygamberlik edip ölümünü krala bildirdi. **31***Ve ağzını açıp, kendi peygamberliğinin sesini yükseltti; halkın suçlarının bağışlanacağını önceden duyurdu.

(*)Yeşu: YHVH(Yehova onun kurtarıcısı) anlamına gelen İbranice bir isimdir. Bkz. Çık.17/9.

47. Bölüm: Krallardan Davut, Süleyman, Rehobeam ve Yerobeam.

1*Bundan sonra Natan gelip Hz. Davut'un zamanında peygamber oldu. **2***Selamet kurbanının yağı özel ayrıldığı gibi; Davut da İsrailoğulları'ndan seçildi. **3***Aslanlarla, sanki çocuklarla...! Ayılarla, sanki koyunların kuzularıyla oynaşıyormuş gibi oynadı. **4***Gençliğinde devi öldürmedi mi ve halkından utancı kaldırmadı mı? **5***Sapan taşıyla elini salladı ve Golyat'ın gururunu yıktı. **6***Çünkü yüce Allah'ı çağırdı, O da onun sağ elini güçlendirdi. **7***Güçlü adamı kovmak ve kendi halkının boynuzunu yükseltmek için **8***Halk, Davut'u on bini öldürdüğü için aziz kıldı ve ona Allah'ın bereketiyle övüp, onur tacını giydirdi. **9***Çünkü her taraftan düşmanı bozdu. Düşman Filistinliler'i yok etti ve onların boynuzlarını ta bugüne dek kırdı. **10***Yüce Kutsal'ın her şeyi için, sözünü överek şükretti. **11***O'na tüm yürekten ezgiler düzdü ve kendi yaradanını sevdi. **12***Mezbah'ın önünde ilahiciler atadı. Öyle ki, güzel sesleriyle uyumlu söylesinler ve O'nu her gün ezgilerle ansınlar. **13***Bayramları bezedi ve mevsimleri tam süsledi. **14***Onlar yüce Tanrı'nın şerefli adına şükrederken ve 'Kutsal Yer' ta sabaha dek ilahilerle doluyken; **15***Yüce Allah onun günahını kaldırdı ve onun boynuzunu sonsuza dek yükseltti. **16***Ona antlaşma için krallık ve İsrail'de görkem tahtını verdi. **17***Ondan sonra onun bilge oğlu geldi. O, onunla uysallıkla yürüdü. **18***Süleyman selamet[+] zamanında kral idi ve görkeme erişti. Yüce Allah, onu her taraftan rahat ettirdi. **19***Böylece O'nun adına bir tapınak kursun ve sonsuzluğun 'Kutsal Mabed'ini yapsın. **20***Gençliğinde ne denli bilgelikle doldun ve ırmak gibi ünlü oldun. **21***Senin canın tüm dünyayı kapladı ve sen onu gizemli benzetmelerle doldurdun. **22***Senin ünün uzak adalara gitti ve selamın da dostça idi. **23***Ezgilerin, hadislerin, benzetmelerin ve çevirilerin için tüm ülkeler sana şaştılar. **24***Bütün yeryüzünün efendisi yüce Allah'ın adıyla ki, O'na 'İsrail Tanrısı' diye ad konuldu. **25***Sen altını kalay gibi yığdın[(*)] ve gümüşü kurşun gibi topladın. **26***Soyun kadınlarla karıştı ve bedeninle bağlandın. **27***Kendi onurunu lekeledin ve soyunu kirlettin. **28***Çocukların üzerine öfke getirmek ve eğlentilerinle kederlenmek için. **29***Ülkeyi dağıtmak ve Efrayim'e isyankar bir yer vermek için. **30***Ama yine de yüce Allah, kendi bağışlamasını bırakacak değildi; ve onun işlerinden hiçbirisi büsbütün kaybolmayacaktır. **31***Kendi beylerinin geleceğini kesmek ve kendi sevgililerinin soyunu bitirmek istemedi. **32***Belki Yakup'tan geriye kalanlar ve Davut için onlardan bir kök vermiştir. **33***Süleyman atalarıyla huzura erdikten sonra

arkasından kendi soyunu bıraktı. **34*** Bu halkın en düşkünü ve akılsızı olan Rebvam idi ki, kendi tutumuyla halkı ayaklanmaya sürükledi. **35*** Ve Nebat oğlu Yerobam'ı İsrail'e günah ettirdi. **36*** Efrayim'e günah yolunu gösterdi, onların suçları çok arttı. **37*** Böylece bölgeden kovuldular. **38*** Çünkü her kötülüğe istekli oldular. Tâ üzerlerine öfke ve öç gelinceye dek.

+: Veya '*Salem*'(Barış), (*): Bkz. II. Trh. 9/20.

48. Bölüm: Elia, Elişa, İşaya ve kral Hizkiya.

1* Ondan sonra İlyas(1) peygamber geldi. O ateş gibiydi ve sözü yel mumu gibi yanardı. **2*** O halkın üzerine büyük kıtlık getirdi ve onların azgınlıklarını azalttı. **3*** İlahi sözle göğü engelledi ve üç kez gökten ateşi(+) indirdi. **4*** Kendi harikalarınla ne sevgili oldun ey İlyas! Ve övgülerin ile sana benzeyen kimdir? **5*** Bir ölüyü kaldırdın ve yüce Rabbin sözüyle bir canı mezardan ayağa kaldırdın. **6*** Kralları ölüme ve azizleri kendi yatağından aşağıya ittin. **7*** Sina'da Rabbin azarlamasını ve Horeb'te(2) öç yargısını işittin. **8*** Kralları cezalandırdın ve halifelerle peygamberleri de meshettin. **9*** Ateşin kasırgasında ve ateşe benzer atlardan çekilen arabalarla yukarıya kaldırıldın. **10*** Yüce Rabbin yargısının cezasını yatıştırmak için, ara sıra yavaşlatarak emniyeti sağladın. **11*** Tâ ki; babaların yüreğini oğullara döndürmeye ve İsrailin boylarını düzeltmek için. **12*** Ne mutlu seni görenlere ve senin sevginle ölüp gidenlere. **13*** Gerçi biz yaşıyoruz; ama öldükten sonra bizim ünümüz olmaz. **14*** Elişa bir kasırgayla+ kaplanmış İlyas'ın ruhundan doldurulmuştu. **15*** Kendi günlerinde krallara boyun eğmedi ve hiç kimse ona sataşmadı. **16*** Hiç bir şey ona galip olmadı ve öldükten sonra onun cesedi peygamberlik etti. **17*** Yaşarken harika şeyler yaptı. Öldükten sonra işleri şaşkınlık yarattı. **18*** Ama tüm bu türlü şeylerle, halk tövbe edip günahlarından geri dönmedi. **19*** Ta ki, kendi ülkelerinden sürgün edilinceye ve doğdukları yerden dağılıncaya dek. **19*** Böylece kavim, Davut ocağından olan beylerle azaldı. **21*** Onlardan bazısı Allah'a hoş olan şeyler yaptılar ve bazısı da günahlarını arttırdılar. **22*** Hizkiya kendi kentine hisarlar yaptı ve içine su götürdü. **23*** Uçurumlarla kaplı kayayı demirle kazdı ve sular için çeşmeler yaptı. **24*** Onun çağda Sanherib ortaya çıktı ve acımasız Rabşake'yi gönderdi. **25*** Siyon üzerine el kaldırdı ve hem kendi ki biriyle çok böbürlendi. **26*** O zaman halkın yüreği ve eli gevşedi; doğuran kadınlar gibi sancılandılar. **27*** Ama bağışlayıcı olan Rabbi çağırıp O'na ellerini kaldırdılar. **28*** '*Kutsal Olan*' da onları gökten onayladı ve İşaya'nın aracılığıyla kurtuldular. **29*** Asurlular'ın ordusunu bozdu ve O'nun meleği(3) onları öldürdü. **30*** Çünkü Hizkiya yüce Tanrı'ya iyi gelen şeyleri yaptı ve babası Davut'un yollarını tuttu. Gerçekten o büyük hak peygamber İşaya, bunları ona kendi düşünde bildirmişti. **31*** Onun zamanında güneş geri döndü ve kralın yaşamına yaşam(4) kattı. **32*** Büyük ruhuyla sonradan olacak şeyleri gördü ve Siyon'da yas çekenleri avuttu. **33*** Bu sistemin sonuna dek olacakları ve gizli şeyleri daha olmadan önce(5) bildirdi.

(1) Eliya: Hz.İlyas, **(+)** Bak Luk.9/54, **(2)**Bak IV.Ez.2/33, **(3)**Ekl. 24/28, İş.37/36(***YeHoVaH'ın Meleği***."), Yeş.10/13, +: II. Krl. 2/11**(4)**İş.38/8, **(5)**Bak İşaya Kitb.ve II.Ez.13/30, 15/41.

49. Bölüm: Yuda'daki krallarla peygamberler.

1* Yoşiya'nın duası, attar sanatıyla yapılan tütsü hamuru gibidir. **2*** İçkilerimiz ile müziğin tatlı geldiği gibi, her ağıza bal gibi tatlı gelir. **3*** Ulusu geri döndürmeğe yön verdi ve iğrenilecek kötülükleri kaldırdı. **4*** Kendi yüreğini Rabbe doğrulttu ve yaramazlıkları günlerinde yetkinliği sarsılmaz kıldı. **5*** Davut'tan, Hizkiya'dan ve Yoşiya'dan başka tümü baş kaldırdı. **6*** Çünkü yüce Rabbin Tevrat'ını bıraktılar ve Yahuda kralları kesilmiş oldular. **7*** Onların boynuzunu başkalarına ve onurunu yabancı ülkelere verdi. **8*** Kutsal Kudüs'ü; yani seçkin şehri yaktı ve o yer peygamberlik merkezi olduğu halde, onun yollarını yıktı. **9*** Çünkü ona acı verdiler. Eğer ki o, ta ana rahminden peygamber olarak kutsanmış olsa da... **10*** Sıkıntıların bitmesi, yıkım ve yine yağmur ile dikim için. **11*** Hezekiel de yüceliğin düşünü gördü. Bu ona Kerubi'nin arabasında gösterildi. **12*** Çünkü o, düşmanları yağmur sağanaklarıyla andı ve doğru yolu gözetenlere uyum sağlattı . **13*** On iki peygamberin anılmaları bereketlensin ve onların kemikleri kendi yerlerinde filizlensin. **14*** Zerubabil'i nasıl yüceltelim? O sağ elde olan mühür yüzüğü gibiydi. **15*** Ve Yosedak oğlu Yesu, kendi günlerinde Tapınağı tamir ettirdi. Yüce Rabbe kutsal Tapınağı, sonsuz görkemine hazırlamak için kurdu. **16*** Nehemya da seçkinlerdendi ve her zaman böyle anılıyor: **17*** O bize yıkılmış surları onardı; kapıları ve sürme kilitleri tekrar taktırdı ve yeniden evlerimizi yaptırdı. **18*** Ama Hanok gibi hiç kimse olmadı ve o yerden göğe alındı. **19*** Yusuf'a benzer kimse doğmadı. O kardeşlerine doğruyu gösteren ve halkının dayanağı idi. Yüce Allah onun kemiklerini(*) kayırdı. **20*** Sam ve Şit insanlar arasında onurlandırıldı ve Adem tüm hayvanlardan daha üstün yaratıldı.

(*)Bak Tek.50/26, Yeşu 24/32.

50. Bölüm: Başrahip Simon'u övgüsü, şükran duası ve kitabın sonu.

1* Oniya oğlu Simon adındaki baş imam da vardı. Kendi yaşamında Tapınağı onardı ve kendi günlerinde halkın kalıcılığını sağladı. **2*** Tapınak iki kat yüksek onun tarafından yapıldı ve çevresinde yüksek duvarlar vardı. **3*** Onun asrında su havuzu küçük olduğundan, bakırdan bir başkası yapıldı ve onun çevresi önceki havuzun çevresi kadardı. **4*** Kendi toplumu için çok gayret etti ve yıkıma karşılık şehrin çevresine surlar yaptırdı. **5*** Halkıyla konuşurken, Tapınağın perdesinden çıkarken ne denli görkemliydi. **6*** O bulutlar arasında sabah yıldızı gibi ve kendi günlerinde dolunay gibiydi. **7*** Yüce Rabbin Tapınağı üzerinde parlayan güneş gibi ve görkemli bulutları aydınlatan gökkuşağı gibi... **8*** İlkbaharda açılan güller gibi ve su kaynaklarının yanında zambak gibi. Sanki yaz günlerinde kendir fidanları gibi... **9*** Buhurdanlıkta, ateş üstündeki günlük gibi. Her türlü mücevher taşları süslenmiş bedevi altın kabı gibi... **10*** Yemiş veren güzel zeytin gibi ve bulutlara dek çıkan selvi gibiydi. **11*** Övgü kaftanını aldığı ve tüm görkemli giysileri giydiği zaman; **12*** Kutsal Mezbaha çıkarken, kutsallığın inceliğini onurlandırdı. **13*** İmamların elinden payları aldığı ve mezbahın ocağı yanında durduğu zaman; kendi çevresindeki kardeşleri halka gibiydiler. **14*** Lübnan dağındaki erz ağaçlarının filizleri gibi ve onu '*gelinin süs ağacı*' gibi çevirdiler. **15*** Tüm Harun oğulları görkemliydiler ve tüm İsrail cemaatinin önünde, yüce Allah'ın kurbanları onların ellerinde idi. **16*** Ondan sonra kutsal hizmeti mezbahta tamamlamak için ve 'Her Şeye Gücü Yeten Yüce Rabbin kurbanlarını bezemek için; **17*** Elini leğene uzatır ve üzüm suyundan döküş sunusunu(+) yerine getirirdi. **18*** Bunu Mezbahın temeline, tüm yaratıkların Kralı'na hoş koku olsun diye dökerdi. **19*** O zaman Harun oğulları yüksek sesle ilâhiler söyler ve işlemeli gümüşten borular çalarlardı. **20*** Böylece yüce Rabbin önünde anı için, yüksek bir ses dinletirlerdi. **21*** O zaman tüm topluluk çabucak, hep birlikte yüzüstü yere düşüyordu. **22*** Bunu kendilerinin Rabbi, yücelerden daha yüce ve her şeye gücü yeten, Allah'a secde etmek için yapıyorlardı. **23*** Zikirciler de O'na kendi ağızlarıyla hamd edip, birçok seslerle güzel nağmeler okurlardı. **24*** Ve halk, 'Yüce Bağışlayıcı'nın önünde duayla yakarıyordu. **25*** Tâ yüce Rabbin ibadeti tamamlanıncaya ve onlar da kendi hizmetlerini bitirinceye dek. **26*** O zaman Simon inip, İsrailoğulları'nın tüm cemaati üzerine ellerini kaldırıyordu. **27*** Ve yüce Rabbe kendi dudaklarıyla bereket okuyup, O'nun ismiyle(*) övünürdü. **28*** Ondan sonra yüce Rabb'ten, bereketi almak için tekrar secde ediyordu. **29*** Evet şimdi hepiniz yüce Allah'ı yüceltin. Çünkü her türlü büyük işler yapar. **30*** O bize ana rahminden beri yaşam uzunluğunu verir ve bizi kendi anlayışı içinde esirger. **31*** Bize sevinçli yürek veren O'dur. Şimdi ve dünya durdukça İsrail'de barış versin. **32*** Tâ ki esirgemesini bize göstersin ve bizi kendinin belli zamanlarında kurtarsın. **33*** İki milletten canım sıkılır ve üçüncüsü millet sayılmaz. **34*** Simron dağında oturanlardan, Filistin'de yaşayanlardan ve Şekem'de oturan deli kavimden. **35*** Kutsal Kudüs'lü, Şirak oğlu Yesu kendi yüreğindeki bilgeliği yağmur gibi döktü ve bu kitaba bilgelikle yetinin terbiyesini yazdı. **36*** Ne mutlu bu şeylere çalışana ve her kim onları aklına yerleştirirse bilge ola. **37*** Çünkü eğer bunları yapacak olursa; her şeye yarar sağlar. **38*** Onun uyduğu iz yüce Rab'bin ışığı olsun ve doğrulara bilgelik versin. **39*** Yüce Rabb sonsuza dek yücelensin. Amin, amin!

(+) Bak Say.28/7, (*)Tanrı'nın kutsal ve özel olan '***YeHoVaH***' ismi. Yahudiler tarafından her zaman söylenmez(Musa'nın Tevrat'ında 'O'nun ismini boş yere ağzına almayacaksın' deniyor. Bkz. Ekl. 23/11,12); sadece kefaret/bağışlanma günü için, bayramlarda baş imam (*kahin*)tarafından kullanılırdı.

51. Bölüm: Şirak oğlu Yesu'nun Duası

(Sarah oğlu Yesu'nun duası)

1* Ya Rabbi! Kral... Sana övgülerle teşekkür edeyim. Ey kurtarıcım Allah! Seni yücelteyim. **2*** Senin adını övgülerle yücelteyim. Çünkü benim koruyucum ve destekçimsin. **3*** Benim bedenimi ölümden, dil iftirasının tuzağından; **4*** Hem kötüleyici dudaklardan kurtardın ve bana düşmanlar üzerine yardımcıydın. **5*** Senin lütfuna göre, beni yutmak isteyenlerin dişlerinden kurtardın. **6*** Canımı arayanların elinden ve birçok sıkıntılardan da... **7*** Her yerde olan ateşte boğulmaktan ki, ateşin içinde yanmadım. **8*** Mezar karnının dibinden, kötü dilden, yalan sözden ve kralın yanında yalancı dilin iftirasından. **9*** Nerdeyse ölüyor mezarın(1) dibine gidiyordum. **10*** Beni her yönden kuşattılar ve bana yardım eden yoktu. **11*** İnsandan kurtuluş beklerdim; ama kimse yoktu. **12*** Ondan sonra yâ Rabbi! Senin esirgemeni ve her zaman yaptığın işlerini anımsadım. **13*** Çünkü sana katlananları sen kurtarıyor ve onları düşmanların ellerinden alıyorsun. **14*** Evet ben yükümü(*) yerden kaldırdım ve ölümden kurtulmak için yalvardım. **15*** Efendim, Babam olan Rabbi çağırdım. Beni

kötü[2] günlerde kibirliler zamanında ve her türlü yardımdan uzak olan o günlerde bırakmasın. **16*** Senin adına her fırsatta hamd edeyim ve sana büyük istekle şükürler edeyim. Çünkü benim duam kabul oldu. **17*** Beni ölümden çektin ve beni güç zamandan kurtardın. **18*** Bu yüzden sana şükredeyim, seni öveyim ve ismini anarak yücelteyim. **19*** Genç olduğumda, gezgin olmadan önce ben duamda bilgeliği istedim. **20*** Tapınağın önünde bu yüzden yalvarırdım ki, onu son güne dek arayayım. **21*** Benim yüreğim onunla sevindi. Şu üzümden sevindiği gibi ki, çiçeklenip olgunlaşıyor. **22*** Ayağım doğrulukta gezdi, gençliğimden beri O'nu araştırdım. **23*** Yavaşça kulağımı eğdim, öğrendim ve kendime çok adam kazandım. **24*** Onun içinde nimete erdim ki, bana bilgelik vereni överek yücelteyim. **25*** Çünkü onu yapmayı niyet ettim ve iyiliğe çaba sarfettim. Bu yüzden ben utanmam. **26*** Benim canım kendi kendine çok karşı koydu ve işlerimde çok emek verdim. **27*** Ellerimi yukarıya uzattım ve canımın bilgisizliği için yerindim. **28*** Yüreğim ona yöneldi ve O'nu yanımda buldum. **29*** Önceden de gönlüm onunlaydı; bu yüzden terkedilemem. **30*** Bağrım kabardı ki, onu arayım. Bu yüzden güzel mülk edindim. **31*** Yüce Allah bana katkı için dil verdi ve onunla O'nu överek yücelteyim. **32*** Ey bilgisiz olanlar! Bana yanaşın, hem eğitim evine toplanın. **33*** Niçin geç kalıyor ve tüm bu olanlar için ne demek istiyorsunuz? Çünkü canlarınız gevşektir. **34*** Ben ağzımı açtım ve söyledim; parasız pulsuz bilgeliği kazanın. **35*** Boynunuzu boyunduruğa[3] sokun ki canınız terbiyeyi kabul etsin. O'nu bulmak kolaydır. **36*** Gözlerinizle tanık olun; az emek verdim ve kendime çok rahat buldum. **37*** Çok gümüş paranız gitse bile eğitime katılın ki, onunla çok altın kazanasınız. **38*** Canınız yüce Rabbin esirgemesiyle sevinsin. O'na hamd etmeye utanmayın. **39*** İyi işlerinizi erkenden yapın; O da size kendi vaktinde sevap versin.

(1)Şeol: Mezar, **(2)**II.Ez.7/45, **(3)**Bak Mat.11/29, **(*)**: Bak Sül. Mes. 28/13.

Ali Bey'in orijinal elyazısı:
Eklesiyâstikus tamam oldu

م

mim
(unutma, belle)

Allah'ın yardımıyla ve insanların himmetiyle.

Juni-Mai 11/31- 1664.

İŞAYA

(M.Ö. yaklaşık 700-800)

1. Bölüm: 1)İşaya'nın Yahuda oğulları'ndan şikayeti, 5)Onlara gelen kötü olaylardan ötürü çağrısı, 10)İbadetlerinin batıl(*Boş*) olduğunu açıklaması, 16)Onları tövbeye daveti, 21)Fesatlarını söyleyerek onları uyarması, 25)Sion'un söz verdiği nimetler, 28)Kötülerin yok edileceğini bildirmesi.

1* Yahuda kralları Uzziya, Yotam, Ahaz ve Hizkiya'nın günlerinde Yahuda ile Oruşalim için 'Amos oğlu İşaya'ya gelen[1] vahiydir[*]. **2*** Ey! Gökler[2] dinleyin ve ey dünya kulak verin! Çünkü Rabb söylüyor: Çocuklar[3] yetiştirip büyüttüm; ama onlar beni dinlemediler. **3*** Öküz[4] kendi sahibini ve eşek sahibinin ahırını biliyor; ama İsrail bilmiyor[5], benim halkım[6] anlamıyor. **4*** Vay! Günahkâr millete. Suçu ağır olan kavme, kötülük[7] yapanların nesline ve fesatçı soya. Onlar Rabbi bıraktılar, kutsal İsraili aşağıladılar ve gerilediler. **5*** İsyanda direndiğiniz için daha[8] nerenize vurabilir? Tüm başınız hasta ve tüm yüreğiniz baygındır. **6*** Ayak tabanınızdan başınıza dek bedeniniz iyi değildir. Yara, şiş ve cerahatli çıbanlar vardır; sıkılmadılar[9] sarılmadılar ve yağla yumuşatılmadılar. **7*** Ülkeniz[10] yıkılmış ve kentleriniz ateşe verilmiştir. Yabancılar tarlalarınızı önünüzde yiyorlar ve onlar tarafından bomboş bırakılmıştır. **8*** Sion kızı bağda olan güneşlik[11] gibi, hıyar tarlasında bulunan çardak gibi ve kuşatılmış[12] bir kent gibi kalmıştır. **9*** Orduların Rabb'i[13] bize bir suç artığı*(bir bakiye)* bırakmasaydı biz Sodom[14] gibi olur ve Gomorra'ya benzerdik. **10*** Ey[15] Sodom yargıçları! Rabb'in sözünü dinleyin. Ey Gomorra halkı! Allahınız'ın şeriatına*(yasasına)* kulak verin. **11*** Rabb buyuruyor ki, bana çok kurbanlar[16] sunmanız neye yarar? Koçları kurban olarak yakmanızdan ve besili hayvanlarınızın yağından doydum. Danalar ile kuzuların ve tekelerin kanından hoşlanmam. **12*** Önüme geldiğinizde[17] bunu elinizden kim istedi ki, avlularıma ayak basasınız? **13*** Artık[18] boşyere kurbanlar getirmeyin, buhurdan tiksiniyorum, ay başlarına, Şabbatlara ve cemaatlerin toplantılarına[19] dayanamam. Büyük bayram bile haktan sapmıştır. **14*** Ay[20] başlarınızdan ve bayramlarınızdan[21] canım nefret ediyor. Onlar üzerime ağır geldi[22] artık dayanamıyorum. **15*** Ellerinizi[23] kaldırdığınızda yüzümü sizden çevireceğim ve duayı[24]) çoğalttığınızda dinleme-

yeceğim. Elleriniz[25] kanla doludur. **16***Yıkanıp[26] temizlenin, kötü işlerinizi gözlerimin önünden kaldırın ve kötülük[27] işlemeği bırakın. **17***İyi iş işlemeği öğrenin, adaleti[28] tutun, mazlumun hakkını yerine getirin, yetimin hakkını arayın ve dul kadının duasını dinleyin. **18***Rabb buyuruyor ki: Şimdi gelin tartışalım[29]. Günahlarınız kıpkırmızı olsa da kar[30] gibi beyaz olacaktır. Kırmız böceği gibi kırmızı olsa da ak yapağı gibi bembeyaz olacaktır. **19***Eğer tüm candan ve tüm gönülden dinlerseniz toprağın bereketlerini yiyeceksiniz. **20***Eğer elinizi çeker baş kaldırırsanız sizi kılıç yok edecektir; çünkü[31] Rabbin ağzı söyledi. **21***Sadık kent[32] nasıl zinacı oldu? Doğrulukla doluydu, orası adalet yeriydi; şimdi ise katiller mekânıdır. **22***Senin gümüşün[33] cürufa döndü, şarabına su karışmıştır. **23***Senin başkanların[34] asi olup hırsızların[35] arkadaşlarıdır. Tümü rüşvet[36] seven ve armağan isteyen adamlardır. Yetimin[37] hakkını aramazlar ve dul kadının duası önlerine gelmiyor. **24***Bu yüzden herşeye gücü yeten orduların Rabbi ***Yehovah*** buyuruyor ki: Oh! Ben[38] düşmanlarımdan kurtulacak ve bana karşı olanlardan öcümü alacağım. **25***Elimi senin üzerine döndürecek, senin posanı rüzgârla savuruyor[39] gibi savuracak ve tüm kalayını bitireceğim. **26***Beylerini önceki[40] gibi ve bakanlarını başta olduğu gibi geri vereceğim; sonra adalet[41] kenti ve sofu*(dindar)* kent çağrılacaksın. **27***Sion'a dürüstlükle; ona dönenler adaletle kurtulacaklar. **28***Ama[42] baş kaldıranlar ile günahkârlar birlikte kırılacaklar ve Rabbi bırakanlar yok olacaktır. **29***Çünkü arzu ettiğiniz meşe[43] ağaçlarından ötürü utanacaklar ve seçkin[44] bahçelerinizden yüz çevireceksiniz. **30***Böylece solgun yapraklı meşe ağacı gibi ve susuz bahçe gibi olacaksınız. **31***Güç sahibi olan kimse kıtık*(üstubî)* gibi ve onun içi kıvılcım gibi olacak; ikisi birden yanacak, söndüren olmayacaktır.

(1) Say.12/6, **(+)**İbranice: ***Amos'un gördüğü rüyadır***, **(2)**Tes.32/1, Yerm.2/12, 6/19, 22/29, Hez.36/4, Mik.1/2, 6/1ve2, **(3)**B.5/1ve2,**(4)**Yerm.8/7,**(5)**Yerm.9/3ve6,**(6)**B.5/12, **(7)**B.57/3 ve4,Mat.3/7,**(8)**B.9/13, Yerm.2/30, 5/3, **(9)**Yerm.8/22, Rom.9/29, **(10)**Tes.28/51ve52, **(11)**Eyp.27/18, Yer.Mers.2/6, **(12)**Yerm.4/17, **(13)**Yer.Mers.3/22, Rom.9/29, **(14)**Tek.19/24, **(15)**Tes.32/32, Hez.16/46, **(16)**I.Sam.15/22, Mez.50/8ve9, 51/16, Sül.Mes.15/8, 21/27,B.66/3,Yerm.6/20,7/21,Ams.5/21ve22, Mik.6/7,**(17)**Çık. 23/17, 34/23, **(18)**Mat.15/9, **(19)**Yoel 1/14, 2/15, **(20)**Say.28/11, **(21)**Lev.23/2vediğ.,Yer.Mers.2/6,**(22)**B.43/24,**(23)**Eyp.27/9, Mez.134/2,Sül. Mes. 1/28,B.59/2, Yerm.14/12,Mik.3/4, **(24)**Mez. 66/18, I.Tim.2/8, **(25)**B.59/3, **(26)**Yerm.4/14, **(27)**Mez.34/14, 37/27, Ams.5/15, Rom.12/9, I.Petr.3/11, **(28)**Yerm.22/3ve16, Mik.6/8,Zek.7/9,8/16, **(29)**B.43/26,Mik.6/2, **(30)**Mez.51/7,Vah. 7/14, **(31)**Say.23/19, Tit.1/2,**(32)**Yerm.2/20ve21, **(33)**Yerm. 6/28 ve 30, Hez.22/18 ve 19, **(34)**Hoş. 9/15, **(35)**Sül.Mes. 29/24, **(36)**Yerm.22/17,Hez.22/12,Çık.4/18,Mik.3/11, 7/3, **(37)**Yer.5/28, Zek.7/10,**(38)**Tes.28/63, Hez.5/13, **(39)**Yerm.6/29, 9/7, Malk.3/3, **(40)**Yerm.33/7, **(41)**Zekr.8/3, **(42)**Eyp.31/3, Mez.1/6, 5/6, 73/27, 92/9, 104/35, **(43)**B.57/5, **(44)**B.65/3, 66/17.

2. Bölüm: 1)Mesih'in egemenliğinin değişmeyeceği, 6)Allah'ın kendi halkını kötülükleri yüzünden bıraktığı, 10)Allah'ın yüzü ve yüceliği, *"O"*nu anmaya ve tövbeye davet ediyor.

1*Amos'un oğlu İşaya'ya Yahuda ile Oruşalim için vahiyle gelen sözlerdir. **2***Son[1] günlerde Allah'ın evinin dağı[2] dağların başında sarsılmaz ve tepelerde yükselmiş olacaktır. Ümmetlerin[3] tümü oraya doğru akıp gidecekler. **3***Birçok halklar giderken diyecekler ki: Gelin[4] ***Yehovah***'ın dağına, Yakup'un ilâhının evine çıkalım ki, bize kendi yollarını öğretsin. Biz de onun yollarında yürüyelim. Çünkü şeriat[5] Sion'dan ve Rabb'in sözü Oruşalim'den çıkacaktır. **4***Milletler arasında yargılayacak ve birçok milletleri azarlayacaktır. Onlar kılıçlarını[6] saban demirleri ve bıçaklarını bağ sabanları yapacaklar. Millet millete karşı kılıç kaldırmayacak ve artık[7] savaşmayı öğrenmeyecekler. **5***Ey! Yakup'un evi gelin Rabbin[8] ışığında yürüyelim. **6***Çünkü sen halkın olan Yakup'un evini bıraktın. Çünkü doğu[9] gelenekleriyle dolu ve Filistinliler[10] gibi büyücü oldular. Yabancıların[11] çocuklarıyla anlaşıp kaynaştılar. **7***Onların[12] ülkesi gümüş ve altınla doldu; hazinelerinin sonu yoktur. Ülkeleri atlarla doldu ve arabaları sayısızdır. **8***Ülkeleri[13] dikili taşlarla doldu; ellerinin işine ve parmaklarıyla yaptıkları şeylere secde ediyorlar. **9***Adi adamlar çoktur. Büyükler alçaltıldı sen de onları bağışlamayacaksın. **10***Rabb'in[14] görkemi ve yüceliğinin yüzünden kayaya gir ve toprakta gizlen. **11***İnsanın[15] dikbaşlılığı kırılacak ve insanların gururu indirilecektir ve o gün[16] salt Müt'âl*(Yüce Yaradan)* Rabb olacaktır. **12***Çünkü orduların Rabbi günü her gururlu böbürlenene karşı ve alçaltılması için her azarlanan adama karşı. **13***Ve Lübnan'ın[17] tüm büyük ve yüksek sedir ağaçlarına karşı; Başan'ın tüm meşelerine karşı. **14***Tüm[18] yüce dağlara karşı ve bütün yüksek tepelere karşı. **15***Her büyük kaleye karşı ve her güçlü sura karşı. **16***Tüm Tarşiş[19] gemilerine karşı ve güzel görünen şeylere karşı olacaktır. **17***İnsanın[20] böbürlenmesi yok edilecek ve insanların gururu kırılacaktır. O günde salt Müt'âl*(Yüce Yaradan)* Rabb buluna-

caktır. **18***Dikili taşlar büsbütün kırılacaktır. **19***Rabb[21] dünyayı sarsmaya kalktığında *"O"*-nun[22] görkemi ve yüceliğinin görünüşü yüzünden kayalarda[23] olan mağaralara ve toprakta olan inlere girecekler. **20***O gün[24] insan kendisi için, secde etmek üzere yaptığı gümüş ile altın putlarını köstebeklere ve yarasalara atacaktır. **21***Tâ ki; Rabb yeri sarsmaya kalktığında *"O"*nun[25] görkemi ve *"O"*nun yüceliği yüzünden kayaların kovuklarına ve uçurumların yarıklarına girsinler. **22***Soluğu[26] burnunda olan adamdan vazgeçin[27]. Çünkü o neye sayılabilir?

(1) Mik.4/1ve diğ., **(2)**Mez.68/15ve16, **(3)Milletler**; veya dinsel topluluklar, Mez.72/8, B.27/13, **(4)**Yerm.31/6, 50/5, Zek.8/21ve23, **(5)**Luk.24/47, **(6)**Mez.46/9, Hoş.2/18, Zek.9/10, **(7)**Mez.72/3ve7,**(8)**Efs.5/8,**(9)**Say.23/7,**(10)**Tes.18/14, **(11)**Mez.106/35,Yerm.10/2, **(12)**Tes.17/16ve17, **(13)**Yerm.2/28, **(14)**19.ve21.Ayetler,Vah.6/15,**(15)**17.Ayet,B.5/15ve16,13/11, **(16)**B.4/1, 11/10ve11, 12/1ve4, 24/21, 25/9, 26/1, 27/1,2,12ve13, 28/5, 29/18, 30/23, 52/6, Yerm.30/7ve8, Hez.38/14ve19, 39/11ve22, Hoş.2/16,18ve21, Yoel 3/18, Ams.9/11, Obad.8, Mik.4/6, 5/10, 7/11ve12, Sef.3/11ve16, Zek.9/16, **(17)**B.14/8, 37/24, Hez.31/3, Zek.11/1ve2, **(18)**B.30/25, **(19)**I.Kor.10/22, **(20)**11.Ayet, **(21)**B.30/32, Hag.2/6ve21, İbr.12/26, **(22)**II.Sel.1/9, **(23)**10.Ayet, Hoş.10/8, Luk.23/30, Vah.6/16, 9/6, **(24)**B.30/22, 31/7, **(25)**10.ve19.Ayetler, **(26)**Eyp.27/3, **(27)**Mez.146/3, Yerm.17/5.

3. Bölüm: 1)Günahın kötü sonucu, 9)Halkın arsızlığı, 12)Beylerin zulmü, 16)Sion kızlarının dik başlılık- ları ve gururları yüzünden gelecek olan gazap.
1*Çünkü yücelerin Rabb'i ***Yehovah*** Oruşalim'den ve Yahuda'dan asa ile değneği[1] yaşam asası olan ekmekle suyun tümünü. **2***Yiğiti[2] ve savaşçıyı, yargıçları ve peygamberleri; **3***Yaşlıları, elli başıyı, gözdeleri, bakanları, usta yapıcıları ve becerikli büyücüleri kaldıracaktır[3]. **4***Ben[4] çocukları onlar üzerine başkanlar olarak atayacağım ve çocuklar onlara egemen olacaktır. **5***Halkım birbirlerine ve herkes komşusuna zulmedecektir. Çocuklar yaşlılara ve düşkünler gözdelere küstahça davranacaklar. **6***Hattâ bir adam babasının evinden olan kardeşini tutarak. 'Senin giysin var; bizi yönet ve bu yıkıntı senin yönetiminde olsun' diyecektir. **7***O da o gün şöyle yanıt verecek: 'Ben ıslah*(yara sarıcı)* edici olmam; çünkü evimde ne ekmek ve ne de giysi var. Halka beni yönetici seçmeyin' diyecektir. **8***Çünkü[5] Oruşalim(*Kudüs*) yıkıldı ve Yahuda düştü. Onların dilleri ve işleri Rabb'in güzel bakışını öfkelendirmek için ona karşıdır. **9***Yüzlerinin gösterişi kendilerine karşı tanıklık yapıyor; ve suçlarını gizlemeyerek Sodom[6] gibi açıkça gösteriyorlar. Vay canlarına! Çünkü kendileri kötülük yaptılar. **10***Dürüst kişiye şöyle söyleyin ki[7] ona iyilik gelsin. Çünkü işlerinin[8] ürününü yiyecekler. **11***Vay kötüye! Ona[9] yazık olacak; çünkü ellerinin işi ona verilecektir. **12***Halkıma çocuklar[10] zulmediyor ve ona; kadınlar onlara egemen oluyor. Ey halkım seni yol[11] göstericilerin ezdiriyor ve yürüyeceğin yolu bozuyor. **13***Rabb yargılamaya[12] kalktı ve milletleri yargılamaya duruyor. **14***Rabb kendi halkının sözü geçen yaşlılarını; beyleriyle mahkemeye getirecektir. Çünkü siz bağı[13] yıktınız ve yoksullardan alınan şeyler evinizdedir. **15***Orduların Rabb'i ***Yehovah***: Size ne oldu ki halkımı[14] eziyorsunuz ve yoksulların yüzüne basıyorsunuz? Diye buyuruyor. **16***Ve Rabb böyle buyuruyor: Madem ki Sion kızları dikkafalıdırlar boyunlarını gururlandırıyorlar, gözleriyle işaret ederek gerile gerile geziyorlar ve ayaklarını çıngırdatıyorlar. **17***Rabb Sion kızını tas başlı*(kel)* yapacak ve Rabb onların[15] avratlarını*(kızlıklarını)* açacaktır. **18***O gün Rabb halhalların*(ayak halkası)* güzelliğini, şapkalı saç bağlarıyla altın[16] hilalleri; **19***Küpeleri, bilezikleri ve peçeleri; **20***Alın çatkılarını, baldır zincirlerini, kemerleri, mis kokusu kutularını ve muskaları; **21***Yüzükleri burun halkalarını; **22***Kaftanları, pelerinleri, şalları ve keseleri; **23***İğneleri, gömlekleri, çemberleri ve yaşmakları (başörtüsü) kaldıracaktır. **24***Hoş koku yerine pis koku, kemer yerine ip, kıvırcık saç yerine kabak[17] kafalılık, güğüslük yerine çul kuşanmaklık ve güzellik yerine yanıklık olacaktır. **25***Senin adamların kılıçtan ve yiğitlerin savaşta düşecektir. **26***Onun[18] kapıları ah ederek yas çekecektir! Kendisi de her şeyden yoksun olarak yerde[19] oturacaktır.

(1) Lev.26/26, **(2)**II.Krl.24/14, **(3)**Yerm.37/21, 38/9, **(4)**Vaiz 10/16, **(5)**Mik.3/12, **(6)**Tek.13/13, 18/20ve21, 19/5, **(7)**Vaiz 8/12, **(8)**Mez.128/2, **(9)**Mez.11/6, Vaiz.8/13, **(10)**4.Ayet, **(11)**B.9/16, **(12)**Mik.6/2, **(13)**B.5/7, Mat.21/33, **(14)**B.58/4, Mik.3/2ve3, **(15)**B.47/2ve3, Yerm.13/22, Nah.3/5, **(16)**Hak.8/21, **(17)**B.22/12, Mik.1/16, **(18)**Yerm.14/2, Yer.Mers.1/4, **(19)**Yer. Mers.2/10.

4. Bölüm: 1)Sıkıntı zamanında Mesih'in egemenliğine sığınılacağı.
1*O gün[1] yedi kadın bir adamı tutacak ve: Kendi[2] ekmeğimizi yiyeceğiz, kendi giysimizi giyeceğiz; ama utancımızın[3] kaldırılması için senin adınla anılalım, diyecekler. **2***O gün İsrailin kurtulanlarına Rabb'in[4] filizi güzellik, yücelik ve toprağın ürünü şerefli bir süs olacaktır. **3***Rabb[5]

Sion kızlarının pisliğini*(losunu)* yıkadığında hüküm ruhuyla ve yakmak ruhuyla, Oruşalim'in içinde bulunan kan cürmünden pakladığında; **4***Sion'da kalan ve Oruşalim'de bırakılan; yani Oruşalim'de yaşam[6] için yazılanların tümüne kutsal[7] denilecektir. **5***Rabb, Sion dağının her yeri üzerine ve kalabalıkları üzerine gündüzün[8] bulut, duman; gece de parlayan[9] ateş alevi yaratacaktır! Çünkü tüm bu görkemliğin üzerine örtü[10] olacak. **6***Gündüz sıcaktan gölge ve fırtınayla yağmurdan sığınak[11] için örtü ile hayme*(çadır)* olacak.

(1)B.2/11ve17,**(2)**II.Sel.3/12,**(3)**Luk.1/25,**(4)**Yerm.23/5, Zek.3/8, 6/12, **(5)**Malk.3/2ve3, **(6)**Filp.4/3,Vah.3/5, **(7)**B.60/21, **(8)**Çık. 13/21, **(9)**Zek.2/5, **(10)**B.8/14, **(11)**B.25/4.

5. Bölüm: 1)Bir bağ örneği ile Allah'ın kendi yargısını haklı göstermesi, 8)Aç gözlü cimriler, 11)İçkiciler, 13)Bozgunculuk yapanlar, 20)Haksız kimseler üzerine gelen ilâhî yargı.

1*Şimdi sevgilim için kendi[1] bağına sevgilimin şiirini okuyacağım: Ulu bir tepe üzerinde sevgilimin bir bağı vardı. **2***Onu çitle kuşatıp taşlarını ayıkladı; içine iyi asmalar dikti ve onun ortasına bir kule yaptı. Orada bir üzüm sıkma yeri yaptı; ama üzüm[2] yerine kötü bir sürpriz olan yabanıl üzümle karşılaştı. **3***Şimdi ey Oruşalim'de(*Kudüs*) oturanlar ve Yahuda adamları benimle[3] bağım arasındakini yargılayınız. **4***Bağıma daha ne yapmalıydı ki, ben ona yapmadım? Niçin ben onun üzüm vermesini beklediğimde o yabanıl*(güre)* bitirdi? **5***Şimdi bağıma ne yapacağımı size bildireceğim: Onun[4] çitini sökeceğim ki, otlak olsun ve onun duvarını yıkacağım ki, çiğnensin. **6***Onu yıkılmış bırakacağım; budanmayacak ve kazılmayacak. Ancak onda diken ve çalı bitecek. Bulutlara da buyuracağım ki, onun üzerine yağmur yağdırmasınlar. **7***Çünkü orduların Rabbi'nin bağı İsrail evidir ve Yahuda adamları hoşnut olduğu fidandır. Doğruluk olması gerekirken işte kan dökmek, adalet olması gerekirken işte acı. **8***Vay! Size ki, yer kalmayıp kendiniz yeryüzünün ortasında yalnız oturuncaya dek eve ev[5] ve tarlaya tarla katanlardansınız. **9***Orduların Rabb'i[6] bana[+] dedi ki: Gerçekten birçok evler yıkılacak, büyük ve güzel Ev bomboş kalacaktır. **10***Çünkü on dönüm bağ bir bat[7] verecek ve bir kor*(homer)* tohum, bir efa[#] verecektir. **11***Sabah[8] erken kalkıp içki peşinde koşanların ve gece geç vakte değin şarap içip kızışanların vay haline! **12***Şölenlerinde[9] lir, çenk*(santur)* ney ve şarap var; ama Rabb'in[10] işini önemsemiyorlar ve ellerinin işine bakmıyorlar. **13***Bu yüzden[11] halkım Rabb'i[12] bilmeyerek tutsak alındı, onun büyükleri kıtlığa düştüler ve birsürü adamların boğazları susuzluktan kurudu. **14***Bu yüzden ***Haviye*** kendini genişletti ve ağzını gereğinden çok açtı; onların şanı ve topluluğun şamatasının sevinci ona inecektir. **15***Bayağı[13] adamlar çökecek, büyükler alçaltılacak ve böbürlenenlerin gözleri indirilecektir. **16***Orduların Rabbi haklılık yönüyle Müt'âl (*Yüce*) ve kutsal Allah adalet yönüyle de en sevgili olacaktır. **17***Kuzular bildikleri gibi otlayacak zenginlerin[§] durumu ise: Kalan yerlerini yabancılar yiyecektir. **18***Vay! Fesadı boş şeyler ipleriyle; ve güya günahı araba ipleriyle çekenlere. **19***Diyorlar[14] ki: Çabuk olsun, işini tez bitirsin; bakalım İsrailin Kutsalının öğüdü yaklaşıp gelecek mi onu görelim? **20***Vay kötüye iyi ve iyiye kötü diyenlere! Karanlığı ışık ve ışığı karanlık yerine koyanlara; acıyı tatlı ve tatlıyı acı yerine koyanlara. **21***Vay kendi gözlerinde bilgeyim[15] ve kendi kendilerine anlayışlıyım, diyenlere. **22***Vay[16] şarap içmekte güçlü ve içkiyi karıştırmakta yiğit olanlara. **23***Onlar ki[17] rüşvet için kötüye dürüst diyorlar ve dürüstün hakkını geçersiz kılıyorlar. **24***Bu yüzden ateş[18] alevi samanı yaladığı ve kuru otun ateşte yandığı gibi onların[19] kökü çürüklük gibi olacak ve çiçekleri toz gibi yukarı çıkacaktır; çünkü orduların Rabbi' nin yasalarını bıraktılar ve İsrailin Kutsalının sözünü aşağıladılar. **25***Buna[20] göre Rabb'in öfkesi halkına karşı alevlendi ve elini onlar üzerine uzatıp onları vurdu, dağlar[21] titrediler ve cesetleri sokakların ortasında gübre gibi oldular. Bu[22] yüzden *"O"*nun öfkesi yatışmadı; ancak *"O"*nun eli daha uzanmamıştır. **26***Uzakta olan milletler için bayrak[23] çekecek, onları yerin[24] uçlarından ıslıkla[25] çağıracak ve çok hızlı[26] bir şekilde gelecekler. **27***Onlarda yorgun ve sürgün olmayacak, uyumayacak ve uyuklamayacaklar. Hiç birinin belinin kuşağı çözülmeyecek ve ayakkabısının bağı kopmayacaktır. **28***Onların okları sivri[27] ve tüm yayları gerilmiştir. Atlarının tırnakları çakmak taşına benziyor ve arabalarının tekerlekleri kasırga gibidir. **29***Onların sesleri aslan kükremesi gibidir; genç aslanlar gibi kükreyeceklerdir. Avı kapacaklar, onu götürecekler ve kurtaran olmayacaktır. **30***O gün onların üstüne deniz gürültüsü gibi gürleyecekler ve biri yere[28] baktığında: İşte zulüm ve sıkıntı var ve ışık kendi bulutlarında kararacaktır.

(1) Mez.80/8, Neş.Neş.8/12, B.27/2, Yerm.2/21, Mat.21/33, Mark.12/1, Luk.20/19, **(2)**Tes.32/6, B.1/2ve3, **(3)**Rom.3/4,

(4) Mez.80/12, **(5)**Mik.2/2, **(6)**B.22/14, **(+)**İbranice: Kulağıma, **(7)**Hez.45/11,**(8)**Sül.Mes.23/29,30,Vaiz10/16,22.Ayet, **(9)**Ams. 6/5ve6, **(10)**Eyp.34/27, Mez.28/5, **(11)**Hoş.4/6, **(12)**B.1/3, Luk.14/44,**(13)**B.2/9ve11,17,**(§)**İbranice: Semizlerin, **(14)**B. 66/5, Yerm.17/15, Ams.5/18, II.Petr.3/3ve4, **(15)**Sül.Mes.3/7, Rom.1/22,12/16,**(16)**11.Ayet,**(17)**Sül.Mes.17/15,24/24, **(18)**Çık. 15/7, **(19)**Eyp.18/16, Hoş.9/16, Amos 2/9, **(20)**II.Krl.22/13ve17, **(21)**Yerm.4/24,**(22)**Lev.26/14vediğ.,B.9/12,17ve21,10/4, **(23)**B. 11/12,**(24)**Tes.28/49,Mez.72/8,Malk.1/11,**(25)**B.7/18, **(26)**Yoel 2/7,**(27)**Yerm.5/16,**(28)**B.8/22,Yerm.4/23, Yerm.Mers. 3/2, Hez. 32/7ve8, **(#)**Kor ve Efa: Tartılar ve ölçüler cetveline bak.

6. Bölüm: 1)İşaya'nın rüyada Rabb'i görerek korkması, 6)Rabb'in onu yüreklendirip halka göndermesi, 10)Halkın inadı ve bunun kötü sonucu.

1*Kral Uzziya'nın(1) yıllarında Rabbi(2) yüce ve yüksek bir taht üzerinde oturmuş olarak gördüm. Etekleri tüm Tapınağı kapsamıştı. **2*** *"O"*nun yukarısında Serafim*(melekleri)* duruyordu. Her birinin altışar kanadı olup ikisiyle[3] yüzlerini örtüyorlar, ikisiyle ayaklarını örtüyorlar ve ikisiyle de uçuyorlardı. **3***Birbirlerine şöyle sesleniyorlardı: Kutsal[4] kutsal, kutsal olan yüce Rabb; tüm[5] dünya *"O"*nun görkemiyle doludur. **4***Ve çağıranın sesinden kapı eşiklerinin temelleri sarsıldı, *'Ev'*[6] dumanla doldu. **5***Ben dedim[7] ki: Vay bana! İşte mahvoldum; çünkü ben napak*(kirli)* dudaklı adamım ve pis dudaklı halkın arasında yaşıyorum. Gözlerim *'Yüce Egemen Rabb'*i gördü. **6***Ama Serafim'den biri mezbah*(sunak)* üzerinde[8] maşayla aldığı bir kor elinde olarak bana doğru uçtu. **7***Ve ağzıma[9] dokundurarak: İşte bu kor senin dudaklarına dokundu ve senin suçun kaldırıldı, günahın bağışlandı. **8***Ve[10] bizim için kim gidiyor? Dedi. Ben de: -Bak ben; beni gönder, dedim. **9***O zaman dedi ki: -Git bu halka söyle[11] 'İşitmekle işitecek, ama anlamayacaksınız ve görmekle görecek, ama akıllanmayacaksınız' **10***Bu halkın kalbini[12] ağırlat, kulaklarını dindir ve gözlerini kapa. Sakın[13] gözleriyle görüp de kulaklarıyla işitmesinler ve kalpleriyle anlayıp da geri dönüp kurtulmasınlar. **11***Ben dedim: Ne zamana dek ya Rabb? Ve dedi ki: O vakte[14] değin ki, kentler sessiz ve evler insansız kaldığında; mahvolan ülke tamamen yabanıllaşsın. **12***Rabb insanları[15] uzak yerlere göndersin ve ülkenin ortasında birçok yerler yıkıntı olarak kalsın. **13***Ülkenin onda biri kalsa bile o da yıkıntı gibi olacaktır. Betim*(yabanıl fıstık)* ve meşe ağacı gibi kutsal[16] soy o halkın gövdesi olacaktır.

(1)II.Krl.15/7, **(2)**I.Krl.22/19, Yuh.12/41, Vah.4/2, **(3)**Hez.1/11, **(4)**Vah.4/8, **(5)**Mez.72/19, **(6)**Çık.40/34, I.Krl.8/10, **(7)**Çık.4/10, 6/30, Hak.6/22, 13/22, Yerm.1/6, **(8)**Vah.8/3, **(9)**Bak.Yerm.1/9, Dan.10/16,**(10)**Tek.1/26,3/22,11/7,**(11)**B.43/8,Mat.13/14, Mark. 4/12,Luk.8/10,Yuh.12/40,Ams.28/26,Rom.11/8,**(12)**Mez. 119/70,B.63/17,**(13)**Yerm.5/21,**(14)**Mık.3/12,**(§):**BakII.Ezr. 16/33, **(15)**II.Krl.25/21, **(16)**Ezr.9/2, Malk.2/15, Rom.11/5.

7. Bölüm: 1)Ahaz'ın Resin ile Pekah'tan korkması ve İşaya'nın onu yüreklendirmesi, 10)Ahaz'ın bir işaret(*Alâmet*) isteğinden vazgeçmesi üzerine ona; bir işaret yerine söz verilen Mesih'in dünyaya geleceğinin bildirilmesi, 17)Asurlular tarafından Yahuda üstüne gelecek olan yıkım.

1*Uzziya oğlu Yotam oğlu Yahuda[1] kralı Ahaz'ın günlerinde Suriye kralı Rasin ve İsrail kralı Remelya'nın oğlu Pekah Oruşalim'i yıkıp yakmak için çıktılar; ama bir türlü savaşamadılar. **2***Ve Davut evine: 'Suriye Efraim evi ile antlaştı[+] diye bildirildiğinde onun yüreği ve halkının yüreği ormanın ağaçları rüzgârdan sallandığı gibi sallandı. **3***Rabb İşaya'ya şöyle söyledi: Şimdi sen oğlun Şear**(§)** Yaşub ile Kasar*(çırpıcı)* tarlası[2] yolunda bulunan yukarıdaki havuzun su yolu başına Ahaz'ı karşılamaya çık; **4***Ve ona dikkat edip rahat etmesini söyle. Şu tüten yarı yanmış iki odun ucundan; yani Resin ile Suriye'nin ve Remalya oğlunun şiddetli öfkesinden korkma ve yüreğin bayılmasın. **5***Madem ki Suriye, Efraim ve Remalya oğulları sana karşı kötü şeyler için antlaştılar; **6***Ve Yahuda üzerine gidip onu sıkıştıralım ve onu kendimiz için alalım. Sonra onun ortasında Tabael'in oğlunu kral olarak koyalım, dediler. **7***Rabb-***Yehovah*** böyle buyuruyor: Bu iş durmayacak[3] ve yapılmayacaktır. **8***Çünkü Suriye'nin[4] başkenti Dameşk*(Şam)* ve Şam'ın başkanı Resin'dir. Altmış yıl içinde Efraim halkı kalmamak üzere kırılacaktır. **9***Efraim başkenti Samiriye ve Samiriye'nin başkanı Remalya oğludur. '*Eğer iman etmezseniz emin olamazsınız*'[5]. **10***Yine Rabb Ahaz'a söyledi: **11***Kendin için Allah'ın Rabb'ten bir işaret iste[6] bu ister derin yerde, isterse yüksek yerde bir şey olsun; ama iste, dedi. **12***Ahaz ise: -İstemem ve Rabbi sınamam, dedi. **13***O zaman peygamber dedi ki: -Ey Davut Evi şimdi dinleyin! İnsanları bıktırdığınız size az mı geliyor ki, Allah'ı da taciz ediyorsunuz. **14***Bu yüzden Rabb kendisi size bir işaret verecektir: 'İşte bakire[7] hamile kalıp bir oğul doğuracak[8] ve ona[9] ***"İmmanuel"***[10] adını verecektir. **15***Kötüyü bırakıp iyiyi seçmeyi bilinceye dek tereyağı ve bal yiyecektir. **16***Çünkü çocuk kötüyü reddedip[11] iyiyi seçmeyi bilmeden önce; senin korktuğun iki[12] kralın ülkesi terk olunacaktır. **17***Rabb[13]

senin üzerine, halkının üzerine ve babanın evi üzerine öyle günler getirecektir ki, Efraim'in[14] Yahuda'dan ayrıldığı günden beri gelmediler ve Asur kralını getirecektir. **18***O günde Rabb, Mısır ırmaklarının en uzak yerlerinde bulunan sinekleri ve Asur ülkesinde olan arıları ıslıkla[15] çağıracak. **19***Tümü gelip sarp vadilere, kayaların[16] kovuklarına, her türlü çalı üzerine ve tüm otlaklara konacaktır. **20***O günde Rabb kirayla[17] alınmış usturayla; yani nehrin ötesinde olan Asur kralının başını ve ayaklarını tıraş edecek ve sakalı da kazıyacaktır. **21***O günde bir adam bir genç inekle iki koyun besleyecek; **22***Ve onların vereceği sütün çokluğundan tereyağı yiyecek; çünkü ülkedeki tüm geri kalanlar tereyağı ve bal yiyecektir. **23***O gün bin şekel gümüş değerinde olan bin asma kütüğünün bulunduğu yer; çalılık[18] ve dikenlik olacaktır. **24***Oklar ve yaylarla oraya gelecekler; çünkü tüm ülke çalılık ve dikenlik olacaktır. **25***Çapa ile kazılan dağların hiçbirine çalılık ve dikenlik yüzünden gidemeyeceksin; sığırların otlağı ve koyunların gezeceği yer olacaktır.

(1)II.Krl.16/5, II.Trh.28/5ve6, **(+)**Veya: Efraim yöresinde ordu kurdu!, **(§)**Geri kalanlar geri döneceklerdir, Bak B.10/21, **(2)**II.Krl.18/17, B.36/2, **(3)**Sül.Mes.21/30, B.8/10, **(4)**BakII.Sam.8/6,**(5)**II.Trh.20/20,**(6)**Hak.6/36ve diğ., Mat.12/38, **(7)**Mat.1/23, Luk.1/31ve34, **(8)**B.9/6, **(9)**Bak Tek.4/1ve25, 16/11, 29/32,30/6ve8,I.Sam.4/21, **(10)***"Tanrı bizimledir"* B. 8/8, **(12)**II.Krl.15/30,16/9,**(13)**II.Trh.28/19,**(14)**I.Krl.12/16, **(15)**B. 5/26,**(16)**B.2/19,Yerm.16/16,**(17)**II.Krl.16/7 ve8, II.Trh.28/20,21, Bak Hezk.5/1, **(18)**B.5/6.

8. Bölüm: 1)Asur'un Suriye'ye, İsrail'e; 5)Ve imansızlıkları yüzünden Yahudalılar'a galip geleceği, 9)İlâhî iradeye karşı konulamayacağı, 11)Allah'a güven, 19)Putperestlere gelecek olan belalar. **1***Rabb bana: Yanına büyük bir tomar[(*)] al ve onun üzerine insan kalemiyle *"Maher-Şelal-Haş-Baz"*[(+)] hakkında yaz[(1)] dedi. **2***İmam*(kahin)* Uriya[(2)] ile Berekya oğlu Zekeriya'yı kendime güvenilir tanık olarak aldım. **3***Kadın peygamber ile evlendim; ve hamile olup bir oğul doğurdu. Rabb bana şöyle söyledi: Ona *"Maher-Şalal-Haş-Baz"*[(+)] adını ver. **4***Çünkü çocuk ana-baba[(3)] demeği bilmeden önce Şam'ın[(4)] malları ve Samiriye'nin ganimeti Asur kralının önü-sıra götürülecektir, dedi. **5***Rabb yine bana söyleyip dedi ki: **6***Madem ki, bu halk yavaş yavaş akan Şiloah[(5)] sularını hor görerek Resin[(6)] ve Remelya'nın oğlundan hoşnut oluyor; **7***İşte bu yüzden Rabb, nehrin güçlü olan çok sularını; yani Asur[(7)] kralını ve onun tüm gücünü onlar üzerine çıkaracak. Onun*(Fırat'ın)* kabaran suları yatağından taşacak ve tüm sahilleri üstünden akacaktır. **8***Yahuda yayılıp istila*(taşarak)* ederek gidecek ve boğaza[(8)] kadar erecektir. Onun kanatlarının gerilmesi senin tüm ülkeni kaplayacaktır ey[(9)] ***'İmmanuel'***. **9***Ey milletler[(10)] uluyun ve kırılın! Ey yerin uzak yerleri! Dinleyin ve kuşanın ki, kırılacaksınız ve kırılacaksınız. **10***Birbirinizle fikir[(11)] alışverişinde bulunun; ama boş yere uğraşacaksınız. Söyleyin; ama[(12)] sözünüz yerinde durmayacak. Çünkü[(13)] Allah bizimledir. **11***Rabb, bana uygun bir şekilde[(§)] bu halkın yaptığı gibi yapmamamı öğütleyerek şöyle söyledi: **12***Bu halk herhangi bir konu için uzlaşırsa; siz onunla[(14)] uzlaşmayın ve onların[(15)] korktuğu gibi korkup yılmayın. **13***Ancak yüce Rabbi kutsayın[(16)] sizin[(17)] tüm korkunuz ve yılgınlığınız salt *"O"* olsun. **14*** *"O"*[(18)] size kutsal yer *(makdis)* olacak; ama İsrailin iki boyuna tökez taşı[(19)] sürçme kayası ve Oruşalim'de(*Kudüs'te*) oturanlara tuzak ve kapan olacaktır. **15***Bir çokları sürçecek[(20)] düşüp kırılacaklar ve tuzağa düşerek yakalanacaklar. **16***Tanıklığı bağla şakirtlerimin arasında şeriatı mühürle. **17***Şimdi ben yüzümü[(21)] Yakup evinden gizlemiş olan Rabb'e çeviriyorum ve *"O"*na ümidim[(22)] vardır. **18***İşte[(23)] ben ve Rabb'in bana verdiği çocuk Sion dağında oturan orduların Rabb'i tarafından İsrailde[(24)] harikalarla, acayip işler için iniyor. **19***İnileyen[(25)] ve fısıldayan cinciler[(26)] ile bakıcılara danışmanız için size söylediklerinde; halk kendi Allah'ına danışmaz mı? Yaşayanlar için ölülere[(27)] mi danışsınlar? Diye yanıtlayın. **20***Şeriat[(28)] ve tanıklıklara danışsınlar; eğer bu söze göre söylemezlerse onlar[(29)] ışıktan yoksundur. **21***Halk sıkıntıya ve kıtlığa girip ondan kaçacak, acıktığında darılacak, kendi kralına ve Allahına sövecek[(30)] yukarıya bakacaktır. **22***Yere[(31)] baktığında ise sıkıntı, karanlık[(32)] ve sıkıntılı duman olacak; koyu karanlığa sürüleceklerdir.

(*)Tomar: Genellikle silindir gibi olan deri veya kâğıt, **(+)**Yağmaya acele edip ganimeti topla, **(1)**B.30/8, Habk.2/2, **(2)**II.Krl.16/10, **(3)**Bak B.7/16, **(4)**II.Krl.15/29, 16/9, B.17/3, **(5)**Nehm.3/15, Yuh.9/7, **(6)**B.7/1,2ve6, **(7)**B.10/12, **(8)**B.30/28, **(9)**B.7/14,**(10)**Yoel3/9ve11, **(11)**Eyp.5/12, **(12)**B.7/7, **(13)**B.7/14, Res.İşl.5/38ve39,Rom.8/31,**(§)**İbranice:El gücüyle, **(14)**B.7/2, **(15)**I.Petr.3/14ve15, **(16)**Say.20/12, **(17)**Mez.76/7, Luk.12/5, **(18)**Hez.11/16, **(19)**B.28/16, Luk.2/34, Rom.9/33, I.Petr.2/8, **(20)**Mat.21/44,Luk.20/18,Rom.9/32,11/25,**(21)**B.54/8, **(22)**Habk. 2/3,Luk.2/25ve38,**(23)**İbr.2/13,**(24)**Mez.71/7,Zek.3/8, **(25)**B.29/4, **(26)**I.Sam.28/8,B.19/3, **(27)**Mez.106/28, **(28)**Luk. 16/29, **(29)**Muk. 3/6, **(30)**Vah.16/11, **(31)**B.5/30, **(32)**B.9/1.

9. Bölüm: 1)Mesihin gelmesiyle karanlıkta parlayacak olan ışık(*Nur*), 8)İsrailin böbürlenmesi, 13)İki yüzlülükleri, 18)Ve inatları yüzünden gelecek olan gazap.

1*Önceki[1] yıllarda Naftali ile Zebulun topraklarını alçalttığı zamanda *'olduğu gibi*; *sıkıntı çekenler*[+] için karanlık[2] olmayacaktır. Ama son zamanda deniz yolunda, Erden'in ötesindeki milletlerin Celilesini sevindirecektir. **2***Karanlıkta[3] gezen kavim büyük bir ışık gördü; ölüm gölgesi ülkesinde oturanlara ışık doğdu. **3***Milleti çoğalttın, onun sevincini büyük yaptın. Onlar senin önünde, adamların ürün zamanı sevinçle çapulu[4] paylaştırdıklarında; sevinçten coştukları gibi sevinçle duruyorlar. **4***Çünkü Midyanlılar'ı yendiğin günde[5] yaptığın gibi; onun ağır boyunduruğunu, arkasının değneğini[6] ve ona zulmedenin asasını kırdın. **5***Nara atan savaşçıların tüm silahları ve kanla dolan pelerinleri yanarak ateşte yok olacaklar. **6***Çünkü[7] bize bir çocuk doğdu ve bize bir oğul[8] verildi ki, başkanlık[9] O'nun omuzlarında olacak. O'na: '***Acayip***[10] ***Öğütçü***[§] *Kadîr*[11] *olan Allah*, '*Sonsuzluk Atası*' ve '*Kurtuluş*[12] *Kralı*' diye ad vererek çağıracaklar. **7***Davut'un tahtı üzerinde *"O"*nun egemenliğine; bunun egemenliğinin artmasına ve esenliğine bir son[13] yoktur. Tâ ki; şimdiden sonsuza dek onu hak ve adaletle tutup güçlendirsin. Ve yüce[14] Rabb'in gayreti bunu yapacaktır. **8***Rabb, Yakup'a haber gönderdi; o da İsraile geldi. **9***Tüm halk böbürlenerek ve yüreklerini gururlandırarak; **10***Kerpiç kestiler; ama biz yığma taştan bina edeceğiz. Yabanıl incir ağaçları kesildi; ama biz onların yerine sedir ağaçları koyacağız, diyen Efraim ve Samiriye halkı anlayacaktır. **11***Rabb, Resi'nin hasımlarını ona karşı kaldıracak ve onun düşmanlarını kışkırtacaktır. **12***Önden Süryanîler ve arkadan Filistinliler gelip büyük hırsla İsraili yıkacaklar; bu[15] yüzden *"O"*nun gazabı yatışmadı; ancak *"O"*nun eli daha uzanmıştır. **13***Çünkü halk[16] onu vurana geri dönmez ve yüce Rabbi aramaz. **14***Rabb da İsrailden başı ve kuyruğu; hurma ağacı dalını ve sazı bir[17] günde kesecektir. **15***(Sözü dinlenen değerli kişi baştır ve yalanı öğreten peygamber kuyruktur.) **16***Bu halkı aydınlatanlar[18] saptırıcı oldular ve onlar tarafından öğretilenler yutuluyor. **17***Bu yüzden Rabb onun yiğitlerinden hoşlanmayacak[19] öksüzleri ile dul kadınlarına acımayacaktır. Çünkü tümü[20] iki yüzlü ve bozguncu oldular; her ağız boş sözler söylüyor. Bundan ötürü[21] *"O"*nun öfkesi daha bitmedi; ancak *"O"*nun eli daha uzanmıştır. **18***Çünkü bozguncu[22] ateş gibi yakıyor, çalıları ve dikenleri kavuruyor, sık dallı ağaçları yakıyor ve onlar duman gibi yukarı çıkıyor. **19***Orduların Rabbi'nin öfkesiyle yeryüzü[*] yanacaktır. Halklar ateşe yem gibi olacak ve insan kendi[23] kardeşine acımayacaktır. **20***Sağında olanı kapacak ve aç kalacak; solunda olanı da yiyecek ve doymayacaktır[24]. Her biri[25] kendi kulunun etini yiyecektir. **21***Manessa Efraim'i ve Efraim Manessa'yı telef edecek ve sonra birlikte Yahuda üstüne saldıracaklar. Bu[26] yüzden *"O"*nun öfkesi yatışmadı; ancak *"O"*nun eli daha uzanmıştır.

(1)II.Krl.15/29, II.Trh.16/4, **(+)**Veya: Onda olan sıkıntı gibi, **(2)**B. 8/22, **(3)**Mat.4/16, Efs.5/8ve14, **(4)**Hak.5/30, **(5)**Hak.7/22, Mez.83/9, B.10/26, **(6)**B.10/5, 14/5,**(7)**B.7/14, Luk.2/11, **(8)**Yuh. 3/16,**(9)**Mat.28/18,I.Kor.15/25,**(10)**Hak.13/18; ya da "***Harika Öğütçü***„ **(§)**Osm:`*Acip* ***Müşir***': Emir ve işaret eden, *Mareşal*,**(11)**Tits.2/13,**(12)**Efs.2/14,**(13)**Dan.2/44,Luk.1/32,33, **(14)**II. Krl.19/31,B.37/32,**(15)**B.5/25,10/4, Yerm.4/8,**(16)**Yerm. 5/3,Hoş.7/10,**(17)**B.10/17,Vah.18/8,**(18)**B.3/12,**(19)**Mez. 147/10 ve11,**(20)**Mik.7/2,**(21)**12.ve21.Ayetler, B.5/25,10/4,**(22)**B.10/17, Malk.4/1,**(*):**Kararacaktır,**(23)**Mik.7/2ve6,**(24)**Lev.26/26, **(25)**B.49/26,Yerm.19/9,**(26)**12 ve 17. Ayetler, B.5/25, 10/4.

10. Bölüm: 1)Zalimlere yapılan uyarı ve tehdit, 5)İkiyüzlülerin terbiyesine alet olan Asur'un onurlandırılacağı, 20)İsrailin geri kalanlarının kurtulacağı, 24)Asur'un sıkıntısı üzerine İsrailin avutulması.

1*Vay yoksulların davasını bozan ve çaresiz halkın hakkını gasp eden ve dul kadınları kendilerine av ve öksüzleri kendilerine yağma etmek için; **2***Haksız[1] yasalar koyanlara ve insafa karşı şeyler yazan yazıcılara. **3***Şimdi siz yoklama[2] gününde ve uzaktan gelecek yıkım gününde ne[3] yapacaksınız? **4***Ancak[§] tutsaklar arasında çökecekler ve vurulanlar arasında düşeceklerdir. Bu[4] yüzden *"O"*nun öfkesi dinmedi; ancak *"O"*nun eli daha uzanmamıştır. **5***Vay öfkemin[5] değneği olan Asur'a; ellerindeki asa benim hışmımdır. **6***Onu bozguncu[6] bir millet üzerine göndereceğim ve cezalandırdığım halka karşı ona buyuracağım[7] ki özellikle yağmalasın ve onu sokakların çamuru gibi ayak altına alsın. **7***Ama onun[8] amacı böyle değildir ve içinde öyle bir düşüncesi yoktur; ama onun kalbinde öldürmek ve birçok milletleri yok etmek vardır. **8***Çünkü[9] diyor ki: Benim tüm askerlerim krallar takımı değil mi? **9***Kalno[10] Kargamış[11] gibi değil mi? Hamat, Arpad gibi değil mi? Samiriye Şam[12] gibi değil mi? **10***Benim elim putların ülkesine yetiştiği gibi (Onların oyma putları Oruşalim'in ve Samiriyeninkinden daha çoktu.). **11***Samiriye'ye ve onun putlarına yaptığım gibi Oruşalim'e ve onun dikili taşlarına da

yapmayacak mıyım? **12***Rabb, Sion dağında[13] ve Kudüs'te tüm işini bitirdiğinde Asur[14] kralının gururlu kalbinin meyvesini ve mağrur gözlerinin övüncünü yollayacağım, diye buyuruyor. **13***Ve *"O"* diyor[15] ki: -Ben bunu elimin gücüyle ve bilgeliğimle yaptım. Çünkü ben akıllıyım; milletlerin sınırlarını kaldırdım, onların hazinelerini aldım ve yüksek makamda oturanları indirdim. **14***Elim[16] milletlerin mallarını yuva bulur gibi buldu ve bırakılmış yumurtalar toplanıldığı gibi ben tüm dünyayı topladım; kanadını çırpan, ağzını açan veya bir cıvıldayan yoktu. **15***Balta[17] onunla kesen kişi üzerine övünür mü? Veya testere onu kullanan adam üzerine gururlanır mı? Sanki değnek kendisini kaldıranı sallatabilir; veya asa ağaç olmayanı kaldırmış olsun. **16***Bu yüzden orduların Rabbi olan ***Yehovah*** onun*(Asur'un)* semizlerine yılgınlık gönderecek ve onun görkemini ateş yakışı gibi bir yangınla tutuşturacaktır. **17***İsrailin ışığı ateş ve onun Kutsalı alev olacak ve bir günde dikenlerle[18] çalıları yakıp bitirecektir. **18***Ormanı ile verimli[19] tarlasının görkemini de canı ve bedeniyle yok edecek; hastanın bayıldığı gibi olacaktır. **19***Ormanının geriye kalan ağaçları azalacak; o derece ki, bir çocuk bile onları yazabilir. **20***O günde İsrailin geri kalanları ve Yakup evinin kurtulanları; kendilerini vurana bir[20] daha güvenmeyecekler; ama İsrailin Kutsal'ı olan Rabb'e gerçekten güveneceklerdir. **21***Geri kalan[21] yani Yakup'un geri kalanı; '*Her şeye Gücü Yeten Allah*'a geri dönecektir. **22***Çünkü ey İsrail eğer[22] senin halkın denizin kumu kadar olsa, ancak geriye kalanlar dönecektir[23] Gelmesi gerekli olan yıkım[24] adalet kuşatacaktır. **23***Çünkü[25] orduların Rabbi ***Yehovah*** tüm ülke içinde olması gereken yıkımı yapacaktır. **24***Bu yüzden yüce *Rabb-**Yehovah*** böyle buyuruyor: Ey Sion'da*(Siyon)* oturan halk Asur'dan[26] korkma! O seni değnekle vuracak ve asasını sana Mısırlılar'ın[27] kaldırdığı gibi kaldıracaktır. **25***Ama[28] biraz zaman sonra öfkem[29] ve onların yok edilişiyle gazabım bitecektir. **26***Oreb[30] kayası yakınında Medlileri vurduğu gibi orduların Rabb'i onun[31] üzerine bir kamçı sallayacak ve Mısır'da uzattığı[32] gibi kendi asasını deniz üzerine uzatacaktır. **27***O gün onun yükü[33] senin omuzundan ve boyunduruğu boynundan kaldırılacak; boyunduruk da semizliği yüzünden kırılacaktır. **28***Ayyat'a kaldı Migron geçti ve ağızlığını Mikmaş'a koydu. **29***Geçitten geçtiler[34] Geba'da konakladılar; Rama titredi ve Saul[35] Gibeası kaçtı. **30***Ey Gallim[36] kızı sesini yükselt 'Ey Laiş[37] dinle! Vah[38] çaresiz[+] Anatot. **31***Madmena kaçtı Gebimliler kurtuldu. **32***Daha bugün Nob'da duruyor[39] ve kendi elini Sion[40] kızının dağına, Oruşalim tepelerine doğru[41] sallıyor. **33***İşte orduların Rabb'i olan yüce ***Yehovah*** görkemli bir şekilde güzel dalları kesecek, uzun boylular[42] kırılacaklar ve yüksek olanlar alçaltılacaklar. **34***Ormanın sık ağaçlarını demirle kesecek ve Lübnan güçlü olanın eliyle düşecektir.

(1) Mez.58/2, 94/20, **(2)**Hoş.9/7, Luk.19/44, **(3)**Eyp.31/14, **(§)**Veya: Bensiz, **(4)**B.5/25, 9/12,17ve21, **(5)**Yerm.51/20, **(6)**B.9/17,**(7)**Yerm.34/22,**(8)**Tek.50/20,Mik.4/12,**(9)**II.Krl. 18/24, 33vediğ.,19/10vediğ.,**(10)**Ams.6/2,**(11)**II.Trh.35/20, **(12)**II.Krl. 16/9,**(13)**II.Krl.19/31, **(14)**Yerm. 50/18, **(15)**B.37/24, Hez.28/4ve diğ., Dan.4/30, **(16)**Eyp.31/25, **(17)**Yerm.51/20, **(18)**B.9/18, 27/4, **(19)**II.Krl.19/23,**(20)**Bak II.Krl.16/7, II.Trh.28/20, **(21)**Bak B.7/3, **(22)**Rom.9/27, **(23)**B.6/13, **(24)**B.28/22, **(25)**B.28/22, Dan.9/27,Rom.9/28,**(26)**B.37/6,**(27)**Çık.14,**(28)**B.54/7, **(29)**Dan. 11/36, **(30)**Hak.7/25,B.9/4, **(31)**II.Krl.19/35, **(32)**Çık.14/26ve27, **(33)**B. 14/25,**(34)**I.Sam.13/23,**(35)**I.Sam.11/4,**(36)**I.Sam.25/44, **(37)**Hak. 18/7, **(38)**Yeş.21/18, **(+)**Veya: *Ey çaresiz; Anatot'un sesini Laiş'a kadar işittir*, **(39)**I.Sam.21/1, 22/19, Nehm.11/32, **(40)**B.37/22, **(41)**B.13/2, **(42)**Bak Ams.2/9.

11. Bölüm: 1)Mesih'in ve egemenliğinin bazı işaretleri, 10)İsrailin tutsaklıktan geri geleceği ve milletlerin kurtuluş yoluna davet olunacağı.

1*Yesse[1] kütüğünden bir filiz[2] çıkacak ve onun kökünden bir fidan bitecektir. **2***Onun[3] üzerine Rabb'in ruhu; bilgelik ve akıl ruhu, öğüt ve güç ruhu ve bilgiyle Rabb korkusu ruhu yerleşecek. **3***Rabb korkusu onun sevinci olacak; gözlerinin gördüğüne göre karar vermeyecek ve kulaklarının işittiğine göre yargılamayacaktır. **4***Ama[4] yoksulların davasını adaletle görecek, dünyanın tüm sorunlu konularını doğrulukla yargılayacak, ağzının[5] asasıyla dünyayı vuracak ve dudaklarının soluğuyla kötüyü öldürecektir. **5***Belinin[6] kuşağı adalet ve böbreğinin kuşağı bağlılık olacaktır. **6***Kurt[7] kuzuyla oturacak, kaplan oğlak ile beraber yatacak, dana ile genç aslan ve besili davar birlikte olacak; küçük bir çocuk onları güdecektir. **7***İnek ayı ile beraber otlayacak, yavruları birlikte yatacak ve aslan sığır gibi saman yiyecektir. **8***Meme emen çocuk sağır yılanın*(engerek)* deliği üzerinde oynayacak ve sütten kesilmiş çocuk elini zehirli yılan deliği üzerine koyacaktır. **9***Onlar tüm kutsal dağımda ne[8] zarar verecek, ne de yok edecekler; çünkü sular denizi kapladığı gibi yeryüzü[9] Rabb'i bilmeklikle dolacaktır. **10***O gün[10] Yesse[11] aslı milletlere bayrak olmak için

duracak onu[12] milletler arayacaklar ve oturduğu yer[13] çok arzu edilecektir. **11*** O günde Rabb kavmin geri kalanını; yani Asur'da[14] Mısır'dan, Patros'tan, Kuş'tan, Elam'dan, Şinar'dan, Hamat'tan ve deniz adalarından kalanları kendisine almak için gene elini uzatacaktır. **12*** Milletlere bayrak kaldıracak ve İsrailin kalanlarını toplayarak Yahuda'nın dağılmış[15] olanlarını dünyanın dört yanından getirecektir. **13*** Efraim'in[16] kıskançlığı kalmayacak ve Yahuda'yı sıkıştıranlar yok olacaktır. Artık Efraim Yahuda'yı kıskanmayacak ve Yahuda Efraim'i sıkıştırmayacaktır. **14*** Batıya doğru Filistinliler'in sınırları[+] üzerinde uçacaklar ve doğu halkını birlikte yağmalayacaklardır. Edom[17] ile Moab üzerine ellerini uzatacaklar; Ammon oğulları da onlara bağlı[18] olacaktır. **15*** Rabb Mısır denizinin körfezini[19] kurutacak, şiddetli rüzgâr ile elini nehrin üzerine sallayıp onu vuracak ve yedi dereyi ayıracaktır. O derece ki[20] oradan papuçla geçilebilecektir. **16*** İsrailin[21] Mısır'dan çıktıkları günde olduğu gibi; kalan halkın geri kalanının Asur'dan çıkmaları için bir cadde[22] olacaktır.

(1)10.Ayet, Res.İşl.13/23, **(2)**B.4/2, 53/2, Yerm.23/5, Zek.6/12, Vah.5/5,**(3)**B.61/1,Mat.3/16,Yuh.1/32ve33,3/34,**(4)**Mez. 72/2ve4, Vah.19/11, **(5)**Eyp.4/9, Malk.4/6, II.Sel.2/8, Vah.1/16, 2/16,19/15,**(6)**BakEfs.6/14,**(7)**B.65/25,Hez.34/25,Hoş.2/18, **(8)**Eyp. 5/23,B.2/4,35/9,**(9)**Habk.2/14,**(10)**B.2/11, **(11)**1.Ayet, Rom.15/12, **(12)**Rom.15/10, **(13)**İbr.4/1vediğ., **(14)**Zek.10/10, **(15)**Yuh.7/35, Yakb.1/1, **(16)**Yerm.3/18, Hez.37/16,17ve22, Hoş.1/11, **(+)**İbranice: Omuzları, **(17)**Dan.11/41, **(18)**B.60/14, **(19)**Zek.10/11,**(20)**Vah.16/12,**(21)**Çık.14/29,B.51/10, 63/12ve13, **(22)**B.19/23.

12. Bölüm: Allah'ın birçok merhametleri için müminlerin sevinçle tesbihi(*Allahı anması*).

1* O günde[1] diyeceksin ki: Ya Rabb! Sana hamd ediyorum; çünkü bana öfkelendinse de öfken geçti ve beni avuttun. **2*** İşte kurtuluşum Allaha'dır güveneceğim ve korkmayacağım. Çünkü Rabb ***Yehovah***[2] gücüm[3] ve tesbihimdir; benim kurtuluşum oldu. **3*** Kurtuluş pınarlarından sevinçle su[4] çekeceksiniz. **4*** Ve o günde diyeceksiniz ki: Rabb'e[5] hamd edin, adını çağırın; *"O"* nun[6] işlerini milletler arasında bildirin ve *"O"* nun[7] adının Müt'âl(*Yüce Yaratan*) olduğunu söyleyin. **5*** Rabbe[8] ezgiler okuyun; çünkü büyük işler yaptı; tüm yeryüzünde bu biliniyor. **6*** Ey! Sion halkı[9] haykırıp nağmeler söyle; çünkü sende olan İsrailin Kutsalı[10] yücedir.

(1)B.2/11,**(2)**Mez.83/18,**(3)**Çık.15/2,Mez.118/14, **(4)**Yuh.4/10 ve14, 7/37ve38, **(5)**I.Trh.16/8, Mez.105/1, **(6)**Mez.145/4-6, **(7)**Mez.34/3, **(8)**Çık.15/1ve21, Mez.68/32, 98/1, **(9)**B.54/1, Sef.3/14, **(10)**Mez.71/22, 89/18, B.41/14ve16.

13. Bölüm: 1)Rabb, Babil'e karşı olan gazabının yerine gelmesi için memur(*Görevlendirilen*) askerleri toplayacağı, 6)Onların yüzünden ortaya çıkacak korku ve ölüm, 19)Babil'in yıkılacağı.

1* Amos oğlu İşaya'ya Babil[1] için gelen vahiydir: **2*** Tepesi açık dağ[2] üzerine bayrak asın[3] onlara bağırın ve el[4] ile işaret edin ki, onlar saygı değer kişilerin kapılarına girsinler. **3*** Ayırdığım kimselere buyurdum; yüceliğim[5] için sevinçten coşan yiğitlerimi[6] gazabımın yerine getirilmesine çağırdım. **4*** Büyük bir halkın sesi gibi dağlarda uğultu var. Toplanmış milletlerin ülkelerinin sesi var. Orduların Rabbi savaş için askerleri yokluyor. **5*** Uzak yerlerden göklerin ucundan Rabb ve gazabının aletleri tüm ülkeyi bozmaya geliyorlar. **6*** Bağırın! Çünkü Rabb'in[7] günü yakındır. Kadîr tarafından[8] bela gibi geliyor. **7*** Bu yüzden tüm eller gevşiyecek ve herkesin yüreği eriyecektir. **8*** Onlara dehşet gelecek, sıkıntı ve acı onları bastıracak, gebe[9] olan kadın gibi ağrı çekecekler. Herkes komşusuna bakıp şaşkın olacak ve yüzleri alev gibi olacaktır. **9*** İşte ülkeyi yıkmak ve günahkârları[10] oradan yok etmek için Rabbin günü[11] acımasızca, hışımla ve şiddetli gazapla geliyor. **10*** Çünkü göğün yıldızları ve yıldız burçları ışıldamıyacak; güneş[12] doğduğunda kararacak ve ay parlamayacaktır. **11*** Ben dünyaya bozgunculuğu için ve kötülere de kötülükleri için ceza vereceğim. Gururluların[13] gururunu kıracak ve zorbaların dik başını alçaltacağım. **12*** İnsanı saf altından ve adamı Ofir altınından daha nadir[+] kılacağım. **13*** Onun[14] için gökleri sarsacak ve yer yüce Rabb'in hışmı ve şiddetli[15] gazabı gününde, yerinden kımıldanacaktır. **14*** İnsanlar kovalanan ceylanlar gibi ve toplayanı olmayan koyunlar gibi olacak; her[16] biri kendi toplumuna geri dönecek ve herkes kendi ülkesine kaçacaktır. **15*** Ele geçen herkesi delecekler ve her yakalanan kılıçla öldürülecektir. **16*** Çocukları[17] gözleri önünde yere çarpılacak, evleri talan edilecek ve kadınları kirletilecektir. **17*** İşte[18] onlara karşı Medliler'i kışkırtacağım; onlar gümüşe itibar etmezler ve altından hoşlanmazlar. **18*** Yayları gençleri yere düşürecek, onlar rahmin semeresine acımayacaklar ve gözleri çocukları esirgemiyecektir. **19*** Ülkelerin değerli şeyleri ve Kildanîler'in şan

ve öğüncü olan Babil[19] Allah'ın yakıp yıktığı Sodom[20] ve Gomorra gibi olacaktır. **20***Sona[21] dek içinde oturulmayacak ve asırlarca yerleşim yeri olmayacaktır. Orada arap kendi çadırını kurmayacak ve çobanlar sürüleriyle orada konaklamayacaklardır. **21***Ama orada[22] yaban kedileri yatacak, evleri uluyan hayvanlarla dolacak, deve kuşları orada yaşayacak ve orada yaban keçileri[§] sıçrayacaktır. **22***Onun saraylarında sırtlanlar ve şölen evlerinde çakallar bağıracaklar; onun zamanı[23] yakındır ve günleri de uzamayacaktır.

(1)B.21/1, 47/1, Yerm.50ve51, **(2)**Yerm.51/24, **(3)**B.5/26, 18/3, Yerm.50/2,**(4)**B.10/32,**(5)**Mez.149/2ve5,6,**(6)**Yoel.3/11, **(7)**Sef.1/7, Vah.6/17, **(8)**Eyp.31/23, Yoel 1/15,**(9)**Mez.48/6, B.21/3,**(10)**Mez.104/35,Sül.Mes.2/22,**(11)**Malk.4/1,**(12)**B.24/21 ve23,Hez.32/7,Yoel2/31,3/15,Mat.24/29,Mark.13/24, Luk.21/25, **(13)**B.2/17,**(+)**İbranice:Kıymetli,değerli,**(14)**Hag.2/6, **(15)**Mez.110/5,Y.Mers.1/12,**(16)**Yerm.50/16,51/9,**(17)**Mez. 137/9,Nehm.3/10,Zek.14/2,**(18)**B.21/2,Yerm.51/11ve28, Dan.5/28ve31 **(19)**B.14/2ve22, **(20)**Tek.19/24ve25,Tes.29/23, Yerm.49/18,50/40, **(21)**Yerm.50/3ve39, 51/29ve62, **(22)**B.34/11-15, Vah.18/2, **(§)**İbranice: Kıllı olanlar, **(23)**Yerm.51/33.

14. Bölüm: 1)Allah'ın lütfuyla İsrailin tutsaklığından geri döneceği, 4)Onların Babil için söyleyecekleri zafer ilâhisi!, 24)Asur'a karşı Allah'ın yargısı, 29)Filistinliler'e verilen ceza.

1*Çünkü Rabb, Yakup'a acıyacak[1] ve İsraili gene kabul[2] edip onları kendi ülkelerine yerleştirecektir. Yabancılar[3] onlarla birleşecek ve Yakup evine katılacaklardır. **2***Milletler onları alıp kendi yerlerine[4] götürecekler ve İsrail evi onları Rabbin ülkesinde kul ve cariye olmak üzere alacaktır. Onlar kendilerini tutsak alanları tutsak alacaklar ve kendilerine[5] zulmedenleri sıkıştıracaklardır. **3***Rabb senin sıkıntından, acından ve üzerindeki ağır yükten sana rahat verdiği günde; **4***Babil kralına karşı şu meseli söyleyeceksin: Zulüm[6] nasıl yok oldu, altın kenti nasıl yıkıldı? **5***Rabb kötülerin[7] değneğini ve sıkıntı verenlerin asasını kırdı. **6***Şiddetle milletleri afetle vuran ve ümmetleri gazapla yargılayanın işlerine kimse engelleyemez. **7***Tüm dünya huzur ve güvende oldu ve sevinç sesiyle çağırıyorlar. **8***Çam[8] ağaçları ve Lübnan'ın sedir ağaçları bile senin için sevinçten coşarak: 'Sen yattığından beri bizi kesen çıkmadı' diyorlar. **9***Sen geldiğinde seni karşılamak için ***Haviye***[9] aşağıdan hareket etti; senin için ölüleri ve yeryüzünün tüm büyüklerini uyandırdı. Tüm milletlerin egemenlerini tahtlarından ayağa kaldırdı. **10***Onların tümü şöyle yanıt verecekler: Sen de mi bizim gibi güçsüzlendin, bizim gibi oldun? **11***Senin görkemin ve çenklerinin sesi mezara indirildi. Senin altına solucanlar döşendi ve seni kurtlar örtüyor. **12***Ey parlak sabah[§] yıldızı! Gökten[10] nasıl düştün? Sen ki, milletleri kahrederdin; nasıl yere yıkıldın? **13***Sen yüreğinde: Göklere[11] çıkacağım[12] tahtımı Allah'ın yıldızlarından yukarı koyacağım ve kuzeyin[13] en ucundan cemaat dağına oturacağım. **14***Bulut yüksekliğinde çıkacağım; Müt'âl(*Yüce Yaradan*) gibi olacağım[14] diyordun. **15***Ama ***Haviye***'ye[15] çukurun dibine indirilmektesin. **16***Seni görenler sana şaşıp kalacaklar; yeri sarsan ülkeleri titreten. **17***Dünyayı çöle döndürüp onun kentlerini yıkan, tutsakları evlerine bırakmayan adam bu mudur? Diyecekler. **18***Milletlerin tüm başbuğları ayrı ayrı görkemle kendi evlerinde yatıyor. **19***Ama sen mekruh*(kirli)* bir filiz gibi, çukurun taşlarına inen, kılıç saplanmış ölülerin giysileri gibi ve ayak altında çiğnenmiş leşler gibi kendi mezarından dışarı atıldın. **20***Sen onlar gibi gömülmeyeceksin; çünkü ülkeni mahvettin, halkını katlettin ve kötülük[16] yapanların soyu sona dek anılmayacaktır. **21***Atalarının[17] kötülüğü için onun oğullarına ölüm cezası hazırlayın. Tâ ki; kalkıp yeri miras almasınlar ve dünyanın yüzünü[+] düşmanlarla doldurmasınlar. **22***Çünkü orduların Rabbi: Ben onlara karşı ayağa kalkacağım, diyor. Babil'in adını[18] ve izini[19] soyunu ve neslini[20] yok edeceğim, diye Rabb buyuruyor. **23***Orduların Rabb'i: Onu kirpilere[21] yer edecek, bataklıklara döndürecek ve onu yok ediş süpürgesiyle süpüreceğim, diye söylüyor. **24***Orduların Rabbi yemin edip dedi ki: Kesinlikle isteğim gibi olacak ve kararlaştırdığım yerine gelecektir. **25***Şöyle ki ülkemdeki Asurlular'ı kıracak, onu dağların üstünde çiğneyeceğim; onun[22] boyunduruğu üzerlerinden kalkacak ve onun yükü omuzlarından kaldırılacaktır. **26***Tüm yeryüzü için olması gereken yargı budur ve tüm milletler üzerine uzatılmış el budur. **27***Çünkü[23] orduların Rabb'i böyle kararlaştırmıştır; kim bozabilir? *"O"*nun eli uzanmıştır onu kim geri döndürebilir? **28***Kral[24] Ahaz'ın öldüğü yıl bu vahiy geldi: **29***Ey bütün Filistin! Seni[25] vuranın değneğinin kırıldığına sevinme; çünkü yılan kökünden engerek çıkacak ve onun[26] meyvesi yakıcı uçan yılan olacaktır. **30***Yoksulların ilk doğanları beslenecek, yoksullar güvenlikle yatacak ve senin aslını açlıktan öldüreceğim. O da senin arda kalanlarını öldürecektir. **31***Ulu ey kapı bağır ey şehir! Ey Filistin sen tamamen eriyeceksin. Çünkü kuzeyden bir duman

geliyor ve onun askerlerinden hiç biri dağılmayacaktır. **32*** Milletlerin elçilerine ne yanıt verilecektir? Sion'un temelini Rabb sarsılmaz yaptı ve *"O"* nun halkının çaresizleri oraya iltica*(sığınacaklar)* edecekler, denilecektir.

(1) Mez.102/13, **(2)**Zek.1/17, 2/12, **(3)**B.60/4,5ve10, Efs.2/12, 13ve diğ., **(4)**B.49/22, 60/9, 66/20, (5)60/14, **(6)**B.13/19, Habk.2/6, Vah.18/16, **(7)**Mez.125/3, **(8)**B.55/12, Hez.31/16, **(9)**Hez.32/21, **(§)Babil için söylenen bu benzetme; Şeytan'ı da tasvir ediyor. Bak Tek. 3. B.Gururu yüzünden kovulan bir melek(*Yılan kılığında gösteriliyor*), Kur'an da ise Adem'e boyun eğmeyen(*Secde etmeyen*) ateşten bir varlık,** Bak Hez.28/14-16 ile karşılaştır, **(10)**B.34/4, **(11)**Mat.11/23, **(12)**Dan. 8/10,**(13)**Mez.48/2,**(14)**B.47/8,II.Sel.2/4,**(15)**Mat.11/23, **(16)**Eyp.18/19,Mez.21/10,37/28,109/13,**(17)**Çık.20/5, Mat.23/35, **(+)**Veya:Kentlerle,**(18)**Sül.Mes.10/7,Yerm.51/62, **(19)**I.Krl.14/10,**(20)**Eyp.18/19,**(21)**B.34/11,Sef.2/14, **(22)**B.10/27,**(23)**II.Trh.20/6,Eyp.9/12,23/13,Mez.33/11, Sül.Mes.19/21, 21/30, B.43/13,Dan.4/31ve35,BakII.Ez.16/3-10,**(24)**II.Krl.16/20,**(25)**II.Trh.26/6,**(26)**II.Krl.18/8, **(27)**Mez.87/1 ve5, 102/16, **(28)**Sef.3/12, Zek.11/11.

15. Bölüm: 1)Moab'ın durumu.

1* Moab[1] için vahiydir: Eyhak(*Gerçeği duy!*)... Moab'ın Ar[2] kenti gece baskına uğrayıp yıkıldı. Vay Moab'ın Kir kenti gece basılıp yıkıldı. **2*** Tapınağa[3] ve Dibon'a; yüksek yerlere ağlamak için çıktılar. Nebo'dan ve Medeba'dan ötürü Moab feryat edecek. Tümünün[4] başı dazlak olacak ve her sakal traş edilecek. **3*** Sokaklarda çul kuşanacaklar. Damları[5] üzerinde ve meydanlarında tümü acıklı bir şekilde ağlayacaklar. **4*** Heşbon[6] ile Eleale bağıracaklar ve onların sesi Yahas'a değin erişecek. Bu yüzden Moab'ın silâhlı adamları bağrışacaklar ve herkesin canı sıkılacaktır. **5*** Yüreğim[7] Moab için sızlıyor; onun kaçakları üç[8] yıllık bir inek gibi Soar'a dek kaçacak. Çünkü Luhit[9] yokuşunu ağlayarak çıkacaklar ve Horonaim yolunda kırgınlık acısına boğulacaklar. **6*** Nimrim[10] suları bozulacak; çünkü ot kuruyor, çimen tükeniyor ve yeşillik kalmıyor. **7*** Bu yüzden kazandıkları malları ve sakladıkları eşyayı Söğütler Deresi'ne götüreceklerdir. **8*** Acı Moab sınırlarını kuşattı; onun çağrışı Eglaim'e ve onun feryadı Beer-Elim'e ulaştı. **9*** Çünkü Dimon'un suları kanla dolacak; Dimon üzerine belalar ve Moab'ın kaçaklarıyla ülkenin geri kalanı üzerine aslanlar[11] göndereceğim.

(1) Yerm.48/1vediğ., Hez.25/8-11, Ams.2/1, **(2)**Say.21/28, **(3)**B. 16/12, **(4)**Bak Lev.21/5, B.3/24, 22/12, Yerm.47/5, 48/1ve37, Hez.7/18, **(5)**Yerm.48/38, **(6)**B.16/9, **(7)**B.16/11, Yerm.48/31, **(8)**B.16/14,Yerm.48/34,**(9)**Yerm.48/5,**(10)**Say.32/36, **(11)**II.Krl.17/25.

16. Bölüm: 1)Yahuda'nın uygun davranması için Moab'a yapılan uyarı, 6)Moab'ın böbürlenmesi yüzünden yapılan tehdit, 9)Onlar için olan acı, 12)Onlara karşı uygulanan ceza.

1* Ülkenin egemenine Sela'dan[1] çöle doğru Sihon(*Sion*) kızının dağına kuzuyu[2] gönderiniz! **2*** Moab kızları Arnon[3] geçitlerinde yuvadan kovulmuş şaşkın kuş gibi olacaklar. **3*** Öğüt ver, yargıla, öğle vaktinde gölgeni gece gibi yap; kovulanları gizle, kaçakları ele verme. **4*** Ey Moab! Kovulanlarım senin yanında misafir olsun. Yok *(harap)* edenin yüzünden onları gizle; çünkü zalim kalmadı, yok edici yok oldu ve egemen olanlar yeryüzünden mahvoldular. **5*** Ve taht[4] lütufla(*İnayetle*) sabit kılınacak. Onun üzerine Davut'un çadırında; hakkı isteyen ve adaleti çarçabuk yerine getiren bir yargıç doğrulukla[5] tahta çıkacaktır. **6*** Biz[6] Moab'ın gururunu işittik, o çok dikbaşlıdır. Gururunu ve dikkafalılığının şiddetini duyduk. Onun[7] sözleri boşa çıkacaktır. **7*** Moab bu yüzden Moab için feryat[8] edecek, herkes bağıracak ve Kir-Hareset'in[9] *temelleri*[+] için acı çekeceksiniz. Gerçekten onlar yıkılmıştır. **8*** Çünkü[10] Heşbon tarlaları kurudu, milletlerin beyleri Sibma'nın[11] asmasının en iyi dallarını kırdılar. Onlar ki Yazer'e dek yetişmiş ve çölü kaplamıştılar; filizlerini de uzatıp denizi geçmişlerdi. **9*** Bu[12] yüzden Sibma'nın asması için Yazer ağlayışıyla ağlayacağım. Ey[13] Heşbon ve Eleale! Seni gözyaşımla sulayacağım. Çünkü senin yaz meyvelerinden ve hasadından ötürü ortaya çıkan sevinç sesi kesildi. **10*** Verimli tarlalarından sevinç[14] ve coşkuyu kaldırdım. Bağlarında ezgiler ve şarkılar olmayacak, üzüm sıkma yerinde artık şarap basılmayacak ve bağ bozumu naralarını da kestim. **11*** Bu yüzden bağrım[15] Moab için ve içim Kir-Heres için tanbur gibi inliyor. **12*** Moab'ın yüksek[16] yerde yorulduğu, dua etmek için Tapınağına gittiği ve onun bir yararının olmadığı görülecektir. **13*** Rabbin Moab için çoktandır söylediği sözler bunlardır. **14*** Ama şimdi Rabb'in sözü budur ki; ücretlinin[17] yılları gibi üç yıl içinde Moab'ın görkemi büyük toplumunun tümüyle beraber alçaltılacak ve geri kalanlar çok değil biraz kalacak.

(1)II.Krl.14/7, **(2)**II.Krl.3/4, **(3)**Say.21/13, **(4)**Dan.7/14ve27, Mik.4/7, Luk.1/33, **(5)**Mez.72/2, 96/13, 98/9, **(6)**Yerm.48/29, Sef.2/15, **(7)**B.28/15, **(8)**Yerm.48/20, **(9)**II.Krl.3/25, **(10)**B.24/7,

(11)9.Ayet,**(12)**Yerm.48/32, **(13)**B.15/4, **(14)**B.24/8, Yerm.48/33, **(15)**B.15/5, 63/15, Yerm.48/36, **(16)**B.15/2, **(17)**B.21/16.
(+): KM eski tercümesi "Kir-haresetin **üzüm pideleri** için derin hüzünle yas tutacaksınız,, , KM'nin yeni çevirisi "Kir-hareset'in **üzüm pestilleri**ni,, ; Eski(Osm.) Azeri Tercümesi "Kir-Haseret'in **esaslarından***(temellerinden)* ötürü Ah! çekesiz,, ; yeni çevirisi "...Kir-Harasetin kişmiş kökelerini*(pide)* yada salarak inleyip kederlenecek,, , Martin Luther çev."der Stadt Kir-Haraset werden sie seufzen, ganz zerschlagen,,*(Kir-Haraset şehri inleyip tamamen yıkılacak)*, King James çev.: "for the foundations of Kir-Hareseth shall ye mourn; surelly they ara stricken,,*(Kir-hareset'in temelleri için yas tutarsın; mahakkat onlar mahvoldu)*. Not: Çeviriler arasındaki bu kelime hataları septuaginta ile diğer çeviriler arasından geliyor. Dikkatsizlik!

17. Bölüm: 1)Suriye ile İsraile karşı tehdit, 6)Salt bazılarının putperestliği bırakması; 9)Ama fesat ve bozgunculukları yüzünden başkalarının azarlanacağı, 12)İsrailin düşmanlarının düşkün durumları.
1*Şam(1) için vahiydir: İşte Şam kentlikten çıkıp yıkıntı olacak. **2***Aroer kentleri yıkılacak ve sürülerin uğrak yeri olacak; onlar uzanacaklar ve korku(2) veren olmayacaktır. **3***Efraim'den(3) kale, Şam'dan ve Suriye'nin arda kalanından yargı kalkacak ve İsrail ordularının görkemi gibi olacaklar; diye orduların Rabb'i söylüyor. **4***O gün Yakup'un görkemi geçecek ve bedeninin şişmanlığı zayıflayacaktır(4). **5***Orakçı(5) ekinleri toplayan ve başakları biçen kullar gibi; Refaim vadisinde başak toplayana benzer olacaktır. **6***Zeytin(6) ağacını silkelediklerinde en yüksek dalların ucunda iki üç tane ve meyveli dallarında dört beş tane kaldığı gibi, onda da geriye kalan bir soy olacak; diye İsrailin Allah'ı Rabb söylüyor. **7***O gün bir adam(7) kendi halkına gözetecek ve gözleri İsrailin Kutsal'ına bakacak. **8***Kendi ellerinin işi olan Mezbahlara*(sunak)* yönelmeyecekler ve parmaklarının yaptıkları şeylere: Gerek Aşere putlarına ve gerek güneş putlarına bakmayacaklardır. **9***O gün onun sağlam kentleri İsrailoğullarının korkusundan ıssız, yararsız çalılık ve yüksek dağ gibi kalıp bomboş olacaktır. **10***Mademki sen kurtuluşunun(8) Allah'ını unuttun ve gücünün kayasını anımsamadın. Bu yüzden güzel fidanlar dikecek ve yabancı ülkenin asmalarını krizma edeceksin. **11***Diktiğin günde onu filizlendirecek ve ektiğini sabahleyin çiçeklendireceksin. Ama hasat gününde ürünün olmayacak ve çaresiz bir bela olacaktır. **12***Vay bir çok halkların haykırışına! Denizlerin(9) çırpınışı gibi şaklıyorlar. Vay! Milletlerin çalkalanışına ki, büyük suların çağlayışı gibi çağlıyorlar. **13***Ümmetler çok suların çağlayışı gibi çağlıyorlar; ama(10) Allah onları azarlayacak ve uzak yere kaçacaklar. Dağlar üzerinde(11) rüzgâr önünden saman kırıntısı gibi ve kasırga önünden yuvarlanan çöp gibi atılacaklar. **14***İşte akşam(§) üzeri dehşet gelip sabah olmadan yok olacaklar. Bizi çapul edenlerin payı ve bizi soyanların hakkı budur.

(1) Yerm.49/23, Ams.1/3, Zek.9/1, Bak II.Krl.16/9, **(2)**Yerm.7/33, **(3)**B.7/16, 8/4, **(4)**B.10/16, **(5)**Yerm.51/33, **(6)**Bak II.Ezr.16/30, B.24/13, **(7)**(İnsanoğlu!), Mik.7/7, **(8)**Mez.68/20, **(9)**Yerm.6/23, **(10)**Mez.9/5, **(11)**Mez.83/13, Hoş.13/3, **(§):***"Kıyamet akşam üzeri kopacak!"* Darbımesel'i buradan gelse gerek.

18. Bölüm: 1)Habeşistanlılar'ın yok edilişi, 7)Ve bu durumun iyi sonucu.
1*Ey Habeş(1) ırmaklarının öte tarafında olan kanatlar(+) gölgesi ülkesi. **2***Ki, sazdan yapılmış kayıklarla denizde su yüzünde elçiler gönderiyor. Ey çabuk yürüyen haberciler! Uzun(2) boylu ve tüysüz millete; önceden beri görkemli bir halka, ülkesi ırmaklarla bölünmüş olan çok değerli ve egemen bir millete gidiniz. **3***Ey dünyanın tüm insanları ve yeryüzünde duranlar! Dağlarda(3) bayrak açıldığında bakın ve boru çalındığında işitin. **4***Çünkü Rabb bana böyle buyurdu. Sebze üzerinde olan yakıcı sıcaklık gibi ve hasat zamanı sıcaklığında çiğ bulutu gibi ben sakin duracağım; Ev'imden bakacağım. **5***Çünkü hasat vaktinden önce tomurcuk çiçeklenince, çiçek koruk olup yetiştiğinde; *"O",* çubukları bağ makaslarıyla kesecek ve filizleri koparıp atacaktır. **6***Onlar tamamen dağ kuşlarına ve yerin yabanıllarına bırakılacaklar; kuşlar yaz mevsimini onların üzerinde geçirecektir. Dünyanın tüm yabanıl hayvanları da onların üstünde kışlayacaklar. **7***O zaman orduların Rabbine uzun boylu ve tüysüz kavimden; önceden beri görkemli olan kavimden, ülkesi ırmaklarla bölünen ve çok güçlü egemenlik süren milletten, orduların Rabb'inin adına ait olan makama; yani Sion dağına armağanlar(4) götürülecektir.

(1) Bak Tob.13/16, B.20/4,5, Hez.30/4,5ve9, Sef.2/12, 3/10, **(+)**Veya: Hışırtısı, **(2)**7.Ayet, **(3)**B.5/26, **(4)**Mez.68/31, 72/10, B.16/1, Sef.3/10, Malk.1/11, Bak Tob.13/17.

19. Bölüm: 1)Mısır'ın acısı, 11)Başkanların zevke dalmaları, 18)Mısır'lıların Rabb'e döneceği, 23)Mısır, Asur ve İsrailin birliği.
1*Mısır(1) için vahiydir: İşte Rabb hızlı bir buluta(2)

binmiş olarak Mısır'a girecektir. Onun önünden Mısır'ın[3] putları sarsılacak ve Mısır'ın yüreği kendi içinde eriyecektir. **2***Mısırlılar'ı, Mısırlılar'a karşı kışkırtacağım[4] herkes kendi kardeşiyle, herkes kendi komşusuyla, kent ile kent ve ülkeyle ülke savaşacaktır. **3***Mısır'ın içinde ruhu kalmayacak, onun düzenini bozacağım. Onlar[5] putlara, büyücülere ve bakıcılara danışacaklar. **4***Mısırlıları acımasız[6] bir yöneticinin eline bırakacak ve zorba bir başbuğ onları acıya boğacaktır, diye orduların Rabb'i ***Yehovah*** buyuruyor. **5***Denizden[7] sular eksilecek ve nehir(*Nil nehri*) çekilip kuruyacak. **6***Irmaklar kokuşacak[+] ve sağlam[8] kentlerin kanalları boşalıp kuruyacak; kamış ve saz solacaktır. **7***Nehrin(*Nil*) yanında ve nehrin kenarında olan çayırlar ile nehirin tüm yatağı kuruyup dağılacak ve yok olacaktır. **8***Balıkçılar ah edecekler! Nehire olta atanların tümü bağıracak ve suyun üzerine ağ atanlar üzülecekler. **9***İnce[9] keten işleyenler ve beyaz bez dokuyanlar utandırılacaklar. **10***Onun direkleri kırılacak ve ücretle tutulanların tümü gam içinde olacaktır. **11***Böylece Soan[10] beyleri boş adamlardır; Firavun'un akıllı danışmanlarının sözleri akılsızca oldu. Firavun'a: Ben akıllı adamların oğluyum, eski kralların oğluyum! Nasıl diyebiliyorsunuz? **12***Bundan[11] böyle senin akıllı adamların nerededir? Şimdi onlar sana söylesinler; ve orduların Rabb'inin Mısır için ne düşündüğünü bilsinler[§]. **13***Soan başkanları boş adamlar oldular, Memfis[12] beyleri aldandılar ve Mısır oymaklarının soyluları onu şaşırttılar. **14***Rabb onun içine sersemlik[13] ruhu karıştırdı ve onlar sarhoşun kustuğunda dolaştığı gibi Mısır'ı her işinde dolaştırdılar. **15***Mısır'da baş[14] veya kuyruk, hurma ağacı dalı veya sazın işleyeceği bir iş kalmayacak. **16***O gün Mısır kadın[15] gibi olacak ve orduların Rabb'i onun[16] üzerine sallayacağı elin sallaması yüzünden titreyip korkacaktır. **17***Yahuda yöresi Mısır'a dehşetli korku olacak ve her kim anımsanırsa orduların Rabb'inin onun için belirlediği yargıdan korkacak. **18***O gün Mısır'da Kenan[17] diliyle konuşan ve orduların Rabbi'ne yemin eden beş kent olacak; birine Heres[*] kenti denilecek. **19***O gün Mısır'ın ortasında Rabb[18] için bir sunak ve onun sınırında Rabb için dikili bir taş olacaktır! **20***Bu[19] orduların Rabb'i için Mısır ülkesinde bir işaret ve tanıklık olacak; çünkü zalimler yüzünden Rabb'i çağıracaklar. *"O"* da onlara bir kurtarıcı ve koruyucu[†] gönderecek; onları kurtaracaktır. **21***Rabb Mısır'da bilinecektir. O günd Mısırlılar Rabb'i bilecek; kurbanlar[20] ve sunularla ibadet edecekler; Rabb'e adak adayıp adaklarını yerine getirecekler. **22***Rabb Mısır'ı vuracak ve iyileştirecektir. Onlar Rabb'e geri dönecekler ve *"O"* onların duasını kabul edip onlara şifa verecektir. **23***O gün Mısır'dan Asur'a dek bir cadde[21] olacak. Asurlular Mısır'a ve Mısırlılar da Asur'a gidecekler. Mısırlılar Asurlular ile birlikte ibadet edeceklerdir. **24***O gün İsrail Mısır ile Asur'un üçüncüsü olacak ve yeryüzünün ortasında bereket olacaktır. **25***Çünkü orduların Rabb'i onu kutlu kılarak: Halkım, Mısır; ve elimin[22] işi Asurla, mirasım İsrail kutlu*(mübarek)* olsun diyecektir.

(1) Yerm.46/13,Hez.B. 29,30, **(2)**Mez.18/10, 104/3, **(3)**Çık.12/12, Yerm.43/12,**(4)**Hak.7/22,I.Sam.14/16ve20, II.Trh.20/23, **(5)**B. 8/19, 47/12, **(6)**B.20/4, Yerm.46/26, Hez.29/19, **(7)**Yerm.51/36, Hez.30/12, **(+)**Veya: Geçecek, kaybolacak, **(8)**II.Krl.19/24, **(9)**Sül.Mes.7/16,**(10)**Say.13/22,**(11)**I.Kor.1/20,**(§)**Veya: Bildirsinler,**(12)**Yerm.2/16, **(13)**I.Krl.22/22, B.29/10, **(14)**B.9/14, **(15)**Yerm.51/30, Nehm.3/13, **(16)**B.11/15, **(17)**Bak Sef.3/9, **(*)**:Yıkım kenti veya güneş, **(18)**Tek.28/18, Çık.24/4, Yeş. 22/10,26ve27, **(19)**Bak Yeş.4/20, 22/27, **(†)**Veya: Büyük zat; kişi!, **(20)**Malk.1/11, **(21)**B.11/16, **(22)**Mez.100/3, B.29/23, Hoş.2/23, Efs.2/10.

20. Bölüm: 1)Mısır ile Habeşistan'ın utanç ve rezillikle tutsak edileceklerini bildirmesi.

1*Asur[1] kralı Sargon tarafından gönderilen Tartan'ın Aşdod'a gittiği ve Aşdod ile savaşıp onu aldığı yılda. **2***Tam o zamanda Rabb Amos oğlu İşaya aracılığıyla şöyle söyledi: -Git ve belindeki[2] çulu çöz; ayağından ayakkabılarını çıkar, dedi. O da öyle yaptı ve çıplak[3] yalın ayak dolaşıyordu. **3***Rabb dedi ki: Mısır ile Habeş için; bir iz[4] ve işaret için, kulum İşaya üç yıl çıplak ve yalın ayak gezdiği gibi; **4***Asur kralı Mısır tutsaklarını, Habeş sürgünlerini, gençleri, yaşlıları, çıplak ve yalın ayak, Mısır'a utanç olmak için oturak[5] yerleri açık olarak sürecektir. **5***Onlar[6] güvendikleri Habeş'ten ve öğündükleri Mısır'dan ötürü korkup utanacaklardır. **6***O gün bu sahilin insanları: İşte Asur kralından kurtulmak için sığındığımız sığınak böyle oldu; şimdi biz nasıl kurtulacağız? Diyeceklerdir.

(1)II.Krl.18/17, **(2)**Zek.13/4, **(3)**I.Sam.19/24, Mik.1/8ve11, **(4)**B.8/18, **(5)**II.Sam.10/4, B.3/17, Yerm.13/22ve26, Mik.1/11, **(6)**II.Krl.18/21, B.30/3,5ve7., 36/6.

21. Bölüm: 1)Medliler ile Persler'in, Babil'i alıp istilâ edecekleri. 11)Edom, 13)Ve Arabistan hakkında vahiy.

1*Deniz çölü için vahiydir: Güneyden[1] kasırgalar şiddetle geldiği gibi; *"O"* çölden heybetli diyardan

geliyor. **2***Bana zorlu bir vahiy geldi. Gaspedici[2] gaspediyor ve yıkıcı yıkıyor. Ey! Elâm[3] Yukarı çık. Ey Med! Kuşat; onun tüm elemlerini bitirdim. **3***Bu yüzden belimi[4] ağrı kapladı ve beni gebe kadının ağrıları gibi ağrılar[5] bastı. İki büklüm olmuştum ki, duyamam. O kadar sıkılmıştım ki, göremem. **4***Yüreğim bayıldı, dehşet beni titretti; zevkli[6] gecemi acılı geceye döndürdü. **5***Sofrayı[7] hazırlıyorlar, bekçileri koyuyorlar, yiyip içiyorlar; ey başkanlar kalkınız, kalkanları mesh ediniz. **6***Çünkü Rabb bana böyle buyurdu: Git bir bekçi koy ve gördüğünü bildirsin. **7***O[8]; süvariler, *'çift çift atlılar*, eşeklere[+] binmiş ve develere binmiş olanları gördü. Dikkatle büyük özenle kulak kabarttı; **8***Ve aslan gibi bağırdı: Efendim ben gündüzün[9] tüm gün kalemde duruyor ve tüm gece de nöbetimi tutuyorum. **9***İşte süvariler *'çift çift atlılar'* geliyor ve böyle yanıtladı: -Yıkıldı[10] Babil yıkıldı ve tüm ilâhlarının[11] oyma putları kırılarak yerle bir oldu. **10***Ey dökeceğim[12] başaklar, ey harmanımın ürünü! Ben orduların Rabb'inden, İsrailin Allah'ından duyduğumu size bildirdim. **11***Duma[13] için gelen vahiydir: Seir'den biri beni çağırıyor: -Ey bekçi! Geceden ne haber; geceden ne haber var? **12***Bekçi diyor ki:-Sabah geliyor, gece de geliyor: Daha öğrenmek istiyorsanız sorun ve dönüp gelin. **13***Arabistan[14] için vahiydir: Ey! Dedanî[15] kervanları; Arabistan ormanında geceleyeceksiniz. **14***Ey! Tema ülkesinde yaşayanlar. Susamış olanı suyla karşılayın ve kaçaklarının önüne ekmekle çıkın. **15***Çünkü onlar kılıç önünden ayrıldılar; kılıç önünden, gerilmiş yay önünden ve şiddetli savaştan kaçtılar. **16***Çünkü Rabb bana böyle buyurdu: Ücretlinin[16] yılları gibi bir yıl içinde Kedar'ın[17] tüm görkemi geçecek; **17***Ve okçuların geri kalanlarıyla Kedar oğulları'nın yiğitleri azalacaktır. Çünkü İsrail'in Allahı Rabb söylemiştir.

(1) Zek.9/14, **(2)**B.33/1, **(3)**B.13/7, Yerm.49/34, **(4)**B.15/5, 16/11, **(5)**B.13/8, **(6)**Tes.28/67, **(7)**Dan.5/5, **(8)**9.Ayet, **(9)**Habk.2/1, **(+)İbranice: İki atlı**; (Bazı İslâm tefsircileri bu ayetten ilhamla, eşeğe bineni Hz. İsa(A.S) ve deveye binenin de Hz.Muhammet(S.A) olarak yorumluyorlar, **(10)**Yerm.51/8, Vah.14/8, 18/2, **(11)**B.46/1, Yerm.50/2, 51/44, **(12)**Yerm.51/33, **(13)**I.Trh.1/30, Yerm.49/7ve8, Hez.35/2, Obad.1; **Duma:** "Sessizlik" anlamını içeren bu kelimenin kuzey Arap yarımadasında bir yere verilen ad olduğu sanılıyor, **(14)**Yerm. 49/28, **(15)**I.Trh.1/9ve32, **(16)**B.16/14, **(17)**Mez.120/5, B.60/7.

22. Bölüm: 1)Oruşalim'in(*Kudüs'ün*) kuşatılması ve bunun sonucunda ortaya çıkacak belalar, 8)Yahuda yönetiminin insan önlemlerine güvenmesi; tövbe ve Tanrı'ya çağrıdan kendini soyutlaması, eğlenceye ve zevke dalmasından ötürü uyarılması, 15)Şebna'nın kendi yerinden atılacağı; 20)Ve Mesih'in hükümetine işaret edilen Elyakim'in onun yerine egemen olacağı.

1*Nebvet[*] vadisi için vahiydir: Şimdi sana ne oldu ki, tümünüz damlara çıktınız? **2***Ey gürültüpatırdı ile dolu kent! Şen[1] kent; ölülerin kılıçla öldürülmedi ve savaş olmadı. **3***Tüm beylerin kaçtılar ve okçular tarafından bağlandılar. Senin uzağa kaçanlardan yakalananlar; tümüyle birlikte bağlandılar. **4***Bu yüzden dedim ki benden çekilin; acı[2] acı ağlayayım ve kavmim kızının soyulmasından ötürü beni avutmaya çalışmayın. **5***Çünkü Nebvet[*] vadisinde orduların[3] Rabb'i olan ***Yehovah*** tarafından acı[4] çiğneyiş ve şaşkınlık günüdür. Sur yıkılıyor haykırışlar dağa çıkıyor. **6***Elam[5] süvarileriyle terkisini aldı ve Kir[6] kalkanı açtı. **7***Senin en gözde vadilerin arabalarla doldu ve atlılar kapıların önünde dizildiler. **8***Yahuda'nın örtüsü kaldırıldı; o gün orman[7] sarayının silâhlarına baktın. **9***Davut[8] kentinin yıkık yerlerinin çok olduğunu gördünüz ve aşağıdaki havuzun sularını topladınız. **10***Oruşalim'in evlerini saydınız ve suru sağlamlaştırmak için evleri yıktınız. **11***Eski havuzun[9] sularını almak için iki surun arasında su havuzu yaptınız; ama onu[10] yapana bakmadınız ve onu çok önceleri düzenlemiş olanı önemsemediniz. **12***O gün orduların Rabb'i ***Yehovah***[11] sizi ağlayışa, acıya, saç yolmaya[12] ve çul kuşanmaya çağırdı. **13***İşte sevinç ve coşku; sığır boğazlamak, koyun kesmek, et yemek, şarap içmek ve yiyelim[13] içelim çünkü yarın öleceğiz, dediniz. **14***Orduların[14] Rabb'i tarafından bana[+] bildirildi: Tâ; siz ölünceye dek bu kötülük size kesinlikle bağışlanmayacak[15] diye orduların Rabb'i ***Yehovah*** buyuruyor. **15***Orduların Rabb'i ***Yehovah*** böyle buyuruyor: Git! Şu saray[16] müdürü ve hazine memuru Şebna'nın[17] yanına gir ve şöyle söyle: **16***Ey mezarını[18] yüksek yerde kazan ve kendi evini kayada yapan adam! Burada senin ne işin var? Burada kimin var ki, kendin için mezar kazdın? **17***İşte Rabb seni şiddetle atacak ve senin[19] her yerini örtecektir. **18***Ey efendisinin evine hakaret yığdıran adam! Gerçekten bir gülle gibi seni yuvarlayıp geniş bir yere atacak; sen orada ölecek ve senin saltanat arabaların orada kalacaktır. **19***Seni olduğun yerden atacak ve yerinden indirileceksin. **20***O gün kulum Hilkiya oğlu Elyakim'i[20] çağıracağım. **21***Senin cüppeni ona giydirecek ve kuşağınla unu saracağım. Senin

egemenliğini onun eline verecek ve o da Oruşalim halkına, Yahuda evine baba olacaktır. **22***Davut evinin anahtarını onun omuzuna koyacağım. O açacak[21] ve kapayan olmayacak; kapayacak ve açan olmayacaktır. **23***Onu güvenli bir yere çivi[22] gibi mıhlayacağım; ve babasının evine krallık tahtı gibi olacaktır. **24***Babasının evinin tüm görkemi onun üzerine asılacak. Onun soyundan olan soylular ve soylu olmayanlar; tüm küçük kaplar, her türlü tas ve her çeşit tulum ona asılacaktır. **25***Orduların Rabb'i buyuruyor ki: O gün bu güvenli yere mıhlanmış çivi sökülecek, kırılıp düşecek ve üzerindeki yük parçalanıp yok olacaktır; çünkü Rabb söyledi.

(*)Nebvet: Çok anlamlı olan bu kelime, **1)**Rüyet görüm veya yükseklik; **2)Nebve:** Uzaklaşmak, geri tepme, **(1)**B.32/13, **(2)**Yerm.4/19, 9/1, **(3)**Y.Mers.1/5, 2/2, **(4)**B.37/3, **(5)**Yerm.49/35, **(6)**B.15/1, **(7)**I.Krl.7/2, 10/17, **(8)**II.Krl.20/20, II.Trh.32/4,5ve30, **(9)**Nehm.3/16, **(10)**Bak.B.37/26, **(11)**Yoel 1/13,**(12)**BakEzr.9/3,B.15/2, Mik.1/16, **(13)**B.56/12, I.Kor.15/32, Bak Sül. Bilg. 2/7, **(14)** B.5/9, **(+)**İbranice: Kulaklarıma, **(15)**I.Sam.3/14, Hez.24/13, **(16)**I.Krl.4/6, **(17)**II.Krl.18/37, B.36/3,**(18)**BakII.Sam.18/18,Mat.27/60,**(19)**Est.7/8, **(20)**II.Krl. 18/18, **(21)**Eyp.12/14, Vah.3/7, **(22)**Ezr.9/8.

23. Bölüm: 1)Sur kentinin yıkılışı, 17)Halkın tutsaklıktan geri gelmesi.

1*Sur[1] için vahiydir: Ey Tarşiş gemileri! Bağırın; çünkü o yıkıldı orada ev ve girek yeri kalmadı. Kittim[2] ülkesinden onlara bildirildi. **2***Ey ada halkı susun! Denizden geçen Sayda tüccarı seni doldurmuştu. **3***Çok sularda Şihor ekini ve nehrin(*Nil*) ürünü onun isteği, milletlerin[3] ticaretiydi. **4***Ey Sayda utan! Çünkü deniz diyor, deniz gücü diyor ki: Ben acı nedir bilmedim ve doğurmadım; gençler beslemedim ve bakireler büyütmedim. **5***Mısır'a[4] söyle; söylediğin gibi Sur için olan şeyden ötürü titreyecekler. **6***Tarşiş'e geçin; ey adanın insanları bağırın. **7***Şenşakrak[5] olan kentiniz bu mudur? Onun kuruluşu eskidir ve onun ayakları onu yerleştirmek için uzak yerlere götürecekler. **8***Tüccarlar[6] yetiştiren, onlara beyler ve bezirgânlar veren; dünyanın seçkini olan Sur'a karşı bunu kim yaptı? **9***Bunu orduların Rabbi yaptı. Tâ ki; her ululuğun görkeminden doğan gururunu yere çalsın ve dünyanın tüm soylu adamlarını aşağılasın. **10***Ey Tarşiş kızı! Yerinden nehir gibi geç; artık engel koyan yoktur. **11***Elini denize uzattı; ülkeler sarsıldı. Rabb, Kenan kalelerini yıkmak için onun hakkında emretti. **12***Ve dedi ki: Ey kirletilen Sayda! Bakire kızı; bir daha sen[7] şenlik yapmayacaksın. Kalk Kittim'e geç[8] orada da huzur bulmayacaksın. **13***İşte Kildanîler ülkesi (Bu kavim yoktu; Asurlular onu çöl[9] halkı için imar ettiler). Onun kulelerini diktiler, saraylarını bina[+] ettiler ve o bunu yok etti. **14***Ey Tarşiş[10] gemileri! Bağırın; çünkü gideceğiniz yer yok oldu. **15***O gün Sur, yetmiş yıllık bir kralın egemenlik süresi kadar terkedilmiş bırakılacak ve yetmiş yılın sonunda Sur'da fahişenin türküsü gibi türkü söylenecektir. **16***Ey unutulmuş fahişe! Çengi alıp kenti dolaş; iyice çal, türkü söyle ki anımsanasın. **17***Yetmiş yılın sonunda Rabb Sur'u yoklayacak ve o kendi kazancına dönerek yeryüzünde olan tüm ülkelerle birlikte zina[11] edecektir. **18***Onun ticareti ve kazancı Rabb'e[12] taktis edilecek, hazineye konulmayacak ve gizlenmiyecektir; ama onun ticareti Rabb'in önünde yaşayanların olacak. Tâ ki; doyuncaya dek yesinler ve iyi giysi giysinler.

(1) Yerm.25/22, 47/4, Hez.26/27ve28, Ams.1/9, Zek.9/2ve4, **(2)**Kittim:Kıbrıs,12.Ayet,BakI.Mak.1/1,**(3)**Hez.27/3, **(4)**B. 19/16, **(5)**B.22/2, **(6)**Bak Hez.28/2ve12, **(7)**Vah.18/22, **(8)**1.Ayet, **(9)**Mez.72/9, **(+)**Osm.: Veya *"Hedm etti"*: Yıktı, mahvetti!, **(10)**1.Ayet, Hez.27/25ve30, **(11)**Vah.17/2, **(12)**Zek.14/20ve21.

24. Bölüm: 1)Gelecek belalar, 13)Kurtulanların sevinçle Rabb'in adını çağıracakları, 16)Allah'ın göndereceği belalar vasıtasıyla kendi hükümetini (*Egemenliğini*) genişleteceği.

1*İşte Rabb yeri boşaltıyor; onu bomboş bırakıyor, onun yüzünü alt-üst ediyor ve insanlarını dağıtıyor. **2***Halk[1] nasıl ise kâhin de öyle, kul nasıl ise bey de öyle, cariye nasıl ise hanımı da öyle, satın alan nasılsa[2] satan da öyle, ödünç veren nasılsa ödünç alan da öyle ve faiz alan nasılsa faiz veren de öyle olacaktır. **3***Yer büsbütün boşalacak ve büsbütün yağmalanacaktır; çünkü bu sözü Rabb buyurdu. **4***Dünya yaslı olup bayılıyor, dünya zayıflayıp bayılıyor ve dünya milletlerinin büyükleri zayıflıyor. **5***Yeryüzü[3] kendi üstünde yaşayanların ayağı altında kirlendi; çünkü onlar şeriata karşı geldiler, yasaları değiştirdiler ve sonsuz antlaşmayı bozdular. **6***Bu yüzden lanet[4] yeryüzünü bitirdi ve orada yaşayanlar cezalarını çektiler. Bundan ötürü yeryüzünde oturanlar yandı ve insan az kaldı[+]. **7***Yeni şarap[5] acıdır; asma solmuş ve tüm yüreği sevinenler yas çekmektedir. **8***Deflerle[6] olan coşku bitti, sevinçli olanların gürültüsü kesildi ve çenklerle yapılan sevinç bitti. **9***Türkü söyleyerek şarap içmeyecekler ve karışık şarap; onu içenlere acı olacaktır. **10***Güzel kent yıkıldı; her ne kapanmışsa hiç kimse giremiyor. **11***Sokaklarda

şarap için bağırış var. Her türlü sevinç bitti, yerde sevinç kalmadı. **12***Kentlerde yıkım kaldı ve kapı vurulup kırıldı. **13***Çünkü yerin ortasında milletlerin arasında zeytin[7] ağacının silkelenmesi ve bağ bozumundan sonra üzüm[*] toplanması gibi olacaktır. **14***Bunlar yüksek sesle ezgiler söyleyecek; deniz tarafından Rabbin yüceliği için naralar atacaklar. **15***Bunun için kuzeyde Rabb'i anın; denizin adalarında İsrail'in[8] Allah'ı Rabb'in adını söyleyin. **16***Adaletli olanı yüceltin. Yerin uçlarından anma sesleri işittik; ama ben diyorum: Ah! Zayıflığım, zayıflığım. Vay bana gaspçılar, gasp ediyorlar. Gasp ediciler zorla gasp ediyorlar. **17***Ey yerde duran! Senin[9] üzerinde korku, çukur ve tuzak olacak. **18***Korku sesinden kaçan çukura düşecek ve çukurun içinden çıkan tuzağa tutulacak. Çünkü yukarıdan[10] pencereler açılmıştır ve yerin[11] temelleri sarsılıyor. **19***Yer çok eziliyor[12] yeryüzü büsbütün yarılıyor ve yer tamamen sarsılıyor. **20***Dünya sarhoş[13] gibi haddinden çok sendeliyor ve bir salıncak gibi sarsılıyor. Onun isyanı onun üzerine ağırlaştı; düşecek ve bir daha kalkmayacak. **21***O gün Rabb, yücelerin ordusunu yücelerde ve dünya[14] egemenlerini yeryüzünde yoklayacaktır. **22***Onlar suçluların çukurda toplandıkları gibi toplanacak ve zindana atılacaklar; birçok zaman sonra yoklanacaklar. **23***Ay kızaracak[15] güneş utanacak; çünkü orduların Rabbi Sion[16] dağında ve Oruşalim'de(*Kudüs'te*) egemen[17] olacak. Kendi yaşlılarının önünde yücelticek.

(1) Hoş.4/9,**(2)**Hez.7/12ve13,**(3)**Tek.3/17,Say.35/33, **(4)**Malk.4/6, **(5)**B.16/8ve9,Yoel1/10ve12,**(6)**Yerm.7/34,16/9,25/10, Hez.26/13,Hoş.2/11,Vah.18/22,**(7)**B.17/5ve6,**(8)**Malk.1/11, **(9)**Bak I.Krl.19/17,Yerm.48/43ve44, Ams.5/19, **(10)**Tek.7/11, **(11)**Mez.18/7,**(12)**Yerm4/23,**(13)**B.19/14,**(14)**Mez.76/12, **(15)**B. 13/10,60/19,Hez.32/7,Yoel2/31,3/15,**(16)**İbr.12/22,**(17)**Vah. 19/4ve6. **(*)**:BakII.Ez.16/30,31, **(+)**:Bak II.Ez.15/41, 16/29.

25. Bölüm: 1)Adaletli yargılaması, 6)Kurtuluş nedeni olan lütfu, 9)Zafere çıkaracağı kurtuluşu için Allah'ı hamdlerle anmak.

1*Ya Rabb; Allah'ım sensin! Seni[1] anacağım, senin adına hamd edeceğim. Çünkü[2] acayip şeyler yaptın. Eskiden[3] beri düşündüğün tasarıların sadakat ve hakikattır. **2***Çünkü kenti[4] yığına, surlu kenti yıkıntıya döndürdün. Yabancılar saraylarını artık kentin görünümünden çıkardın ve sonsuza dek yapılmayacaklar. **3***Bu yüzden güçlü millet seni[5] şereflendirecek ve görkemli milletlerin kenti senden korkacaktır. **4***Çünkü zorbaların gücü duvara çarpan sağanak gibi olduğunda; sen yoksula kale, yoksullara da sıkıntısında sığınak, sağanaktan koru[6] ve sıcaktan gölgelik oldun. **5***Kurak yerde sıcağı yatıştırır gibi yabancıların gürültüsünü dindireceksin. Sıcaklık bulutun gölgesiyle azaldığı gibi zorbaların sevinç sesi azalacaktır. **6***Orduların Rabbi[7] bu dağda[8] tüm milletlere[9] bir şölen; semiz şeylerden, yıllanmış şaraptan, ilikle dolu besleyici şeylerden ve süzülmüş eski şaraptan bir ziyafet düzenleyecek. **7***Bu dağda tüm[10] milletler üzerine örtülmüş örtüyü ve tüm milletler üzerine çekilmiş perdeyi kaldıracaktır. **8***Ölümü sonsuza dek kaldıracak[11] *Rabb-**Ye**hovah* her yüzden[12] gözyaşını silecek ve tüm yeryüzünden kendi milletinin hakaretini kaldıracaktır; çünkü Rabb buyurdu. **9***O gün denilecek ki; İşte Allahımız budur! Artık *"O"*na[13] uyduk ve bizi kurtardı. Rabb budur; *"O"*na uyuyoruz. *"O"*nun[14] kurtuluşuyla sevineceğiz ve sevinçten coşacağız. **10***Çünkü Rabbin eli bu dağda kararlaşacaktır. Moab *'Kendi Yerinde*[+] samanın makinada basıldığı gibi basılacaktır. **11***Yüzen kimse yüzmek için ellerini uzattığı gibi onun ortasında ellerini uzatacaktır ve onun ellerinin kanlarıyla beraber gururunu da düşürecektir. **12***Senin[15] yüksek surlarının kalelerini indirecek ve toprağa yıkarak yerle bir edecektir.

(1)Çık.15/2, Mez.118/28, **(2)**Mez.98/1, **(3)**Say.23/19, **(4)**B.21/9, 23/13, Yerm.51/37, **(5)**Vah.11/13, **(6)**B.4/6, **(7)**Sül.Mes.9/2, Mat.22/4, **(8)**B.2/2ve3, **(9)**Dan.7/14, Mat.8/11, **(10)**II.Kor.3/15, Efs.4/18, **(11)**Hoş.13/14, I.Kor.15/54, Vah.20/14, 21/4, **(12)**Vah.7/17, 21/4, **(13)**Tek.49/18, Tit.2/13, **(14)**Mez.20/5, **(+)**Veya: Onun altında, **(15)**B.26/5.

26. Bölüm: 1)Adaletli yargısı, 12)Halkına olan acıması için Allah'a hamd ve şükür ilâhisi, 20)Allah'a uymak.

1*O gün[1] Yahuda yöresinde bu ezgi okunacaktır: "Bizim güvenli bir kentimiz var; surlar[2] ve hisarlar yerine kurtuluş koydu. **2***Kapıları[3] açınız; sadakati koruyan dürüst millet içeri girsin. **3***Düşüncesi sağlam olanı büyük esenlikle saklarsın; çünkü sana güveniyor. **4***Rabb'e sürekli güvenin; çünkü[4] *Rabb-**Ye**hovah* sonsuzluk kayasıdır. **5***Çünkü *"O"* yüksek yerde oturanları alçaltır, yüksek[5] kenti düşürür, toprağa yıkar, yerle bir eder. **6***Onu ayak; çaresizlerin ayağı ve yoksulların tabanı çiğneyecektir. **7***Salihin yolu dosdoğrudur; ey[6] güvenilen! Sen dürüstlerin yolunu düzeltirsin. **8***Evet ya Rabb! İşlerinin[7] yolunda sana uyanlardanız. Canımızın arzusu senin adına ve senin anılmanadır. **9***Geceleyin[8] seni candan arzuladım; buna göre sabahleyin de seni içimdeki sesten aradım. Çünkü yargılamaların yeryüzüne geldiğinde dünyanın insanları doğruluk öğre-

necektir. **10***Kötüye[9] lütuf gösterilse de doğruluk öğrenmez; doğruluk[10] ülkesinde haksızlık eder ve Rabb'in yüzünü görmez. **11***Ya Rabb! Senin elin yükseldi; ama onlar görmüyorlar[11] halkına olan gayretini görüp utandırılacaklar ve ateş senin düşmanlarını yok edecektir. **12***Ya Rabb! Sen bizi esenliğe çıkaracaksın; çünkü işlerimizin tümünü sen bizim için yaptın. **13***Ey Allahımız Rabb! Senden[12] başka efendiler bize egemen oldular; ama salt seninle senin adını anıyoruz. **14***Onlar ölüdürler; yaşamayacaklardır, hayalettirler ve kalkmayacaklardır. Çünkü sen yoklayıp onları yok ettin; şanlarını ve izlerini sildin. **15***Ey Rabb'im sen milleti arttırdın; milleti çoğaltmakla şereflendirdin ve ülkenin tüm sınırlarını genişlettin. **16***Ey Allah'ım sıkıntıda[13] seni aradılar. Sen onları terbiyelediğinde yalvardılar. **17***Doğurma sancısı[14] yakın olan hamile bir kadının acısı olduğunda, kıvranarak bağırdığı gibi; biz de ya Rabb önünde öyle olduk. **18***Hamile olduk, acı çektik yel doğurur gibi olduk. Ülkeyi kurtaramadık ve dünyanın insanları[15] düşmedi. **19***Senin[16] ölülerin dirilecekler, ölülerimin cesetleri kıyam edecektir! Ey toprakta[17] yatanlar uyanıp sevinçle ezgiler söyleyiniz; çünkü senin çiğin otlar çiğidir ve toprak ölülerini dışarı[§] atacaktır. **20***Ey halkım git! Kendi iç odalarına[18] gir ve kendi üzerine kapılarını kapa; gazap geçinceye değin biraz[19] gizlenir. **21***Çünkü işte Rabb kendi[20] mekânından çıkıyor ki, dünyanın insanlarını kötülükleri için cezalandırsın. Toprak kendi kanlarını ortaya dökecek ve ölülerini artık gizlemeyecektir.

(1)B.2/11,**(2)**B.60/18,**(3)**Mez.118/19ve20,**(4)**B.45/17, **(5)**B.25/12,32/19,**(6)**Mez.37/23,**(7)**B.64/5,**(8)**Mez.63/6,Neş. Neş.3/1, **(9)**Vaiz 8/12, Rom.2/4, **(10)**Mez.143/10, **(11)**Eyp.34/27, Mez.28/5, B.5/12, **(12)**II.Trh.12/8, **(13)**Hoş.5/15, **(14)**B.13/8, Yuh.16/21, **(15)**Mez.17/14, **(16)**Hez.37/1 ve diğ. Bak II.Ez.7/32, **(17)**Dan.12/2, **(§)**BakII.Ezr.7/32, **(18)**Çık.12/22ve23, **(19)**Mez. 30/5, B.54/7ve8, II.Kor.4/17, **(20)**Mik.1/3, Yahuda'nın Mek. 14, Bak II.Ez.13/30.

27. Bölüm: 1)Rabbin kendi bağını koruması, 7)Halkını adaletle yola getirmesi, 12)Oruşalim'de Rabb'e ibadet etmek için İsrail'in toplanacağı.

1*O günde Rabb kendi şiddetli, büyük ve güçlü kılıcıyla ***Levyatan'ı***[1] o kaçan yılan ***Levyatan'ı***[§] ve o eğri yılanı cezalandıracak; deniz[2] içinde olan ejderi öldürecektir. **2***O gün şarap bağı[3] için ezgiler[4] söyleyin. **3***Ben Rabb[5] onu koruyorum. Onu her an sulayacak ve ona gece gündüz bakacağım. Sakın ayaklar altına alınmasın. **4***Bende gazap yoktur. Keşke çalılar[6] ve denizler benimle cenk edeydi; onların üzerine yürüyerek onları yakardım. **5***Veya gücüme[7] baksınlar ve benimle barışsınlar; benimle[8] anlaşsınlar. **6***Gelecek zamanda Yakup kökleşecek[9] İsrail çiçeklenip filizlenecek ve bollaşarak yeryüzünü dolduracaktır. **7***Onu vuranın vuruşu gibi mi onu vurdu? Veya onun öldürdükleri gibi mi katledildi? **8***Onu gönderdiğinde onunla[10] adeletli bir şekilde anlaştın. Doğu[11] rüzgârı estiği günde onu şiddetli rüzgârla götürdün. **9***Bu yüzden Yakup'un suçu bununla bağışlanacak ve bunun sonucu tüm Mezbah'ın taşlarını kireç kırıntıları gibi yaptığında onun suçunu kaldıracak; artık Aşera putları ve güneş için taşlar dikmeyeceksin. **10***Çünkü güvenli kent boş kalacak ve yerleşim alanları çöl gibi bomboş olacaktır. Orada[12] buzağı otlayacak, orda yatacak ve onun dallarını yiyip bitirecektir. **11***Onun çubukları kuruduğunda kırılacaktır. Kadınlar gelip onları yakacaklar; çünkü[13] o anlayışlı bir halk değildir. Bu yüzden onu[14] yapan ona acımayacak ve onu düzen onu korumayacaktır. **12***O gün Rabb nehrin(Nil'in) kaynağından Mısır vadisine değin ağaç gibi silkecek ve siz: Ey İsrailoğulları birer, birer toplanılacaksınız. **13***O günde[15] büyük[16] boru çalınacak, Asur ülkesinde yitirilenler ile Mısır'daki sürgünler gelecekler; ve Oruşalim'de kutsal dağda Rabbe ibadet edeceklerdir.

(1) Mez.74/13ve14, **(§)**Bak II.Ezr.6/49, **(2)**B.51/9, Hez.29/3, 32/2,**(3)**Mez.80/8,Yerm.2/21,**(4)**B.5/1,**(5)**Mez.121/4ve5, **(6)**II.Sam. 23/6, B.9/18, **(7)**B.25/4, **(8)**Eyp.22/21, **(9)**B.37/31, Hoş.14/5ve6, **(10)**Eyp.23/6, Mez.6/1, Yerm.10/24, 30/11, 46/28, I.Kor.10/13,**(11)**Mez.78/38,**(12)**BakB.17/2, 32/14, **(13)**Tes.32/28, B.1/3, Yerm.8/7, **(14)**Tes.32/18, B.43/1ve7, 44/2,21ve24, **(15)**B.2/11, **(16)**Mat.24/31, Vah.11/15.

28. Bölüm: Efraim'in kendini bilmezliği ve gururu yüzünden uğrayacağı kötülük.

1*Efraim[1] sarhoşlarının gurur tacına, onun öğündüğü[2] görkemlik solmuş çiçek gibidir ve şarapla kendinden geçenlerin yağlı vadisi başında duruyor. **2***İşte Rabb yanında güçlü ve zorlu olan akıllı bir adam var; dolu[3] sağanağı ve yok edici kasırga gibidir. Çok suların taşkın seli gibi şiddetle[+] onu yere vuracak; **3***Ve Efraim[4] sarhoşlarının gurur tacı çiğnenecektir. **4***Dolgun vadinin başında solmuş çiçek olan öğünç[5] güzelliği; ürün zamanı yetişen bir incir gibi olacak. Her kim ki onu görürse eline aldığı gibi yutacak. **5***O gün orduların Rabb'i kendi halkından geri kalana; şan tacı ve görkem tacı olacak. **6***Mahkemede oturana yargılama ruhu; ve cengi düşman kapısına dek getirenlere güç olacaktır. **7***Ama bunlar şarap[6] nedeniyle sendeleyip geziyor ve karışık içki sebebiyle ser-

sem geziyor. kahin ve peygamber[7] şaraptan ötürü yenilgiye uğramışlar, karışık içkiden sersemlemişler ve esimlemede tökezliyorlar, yargıda yeniliyorlar. **8***Çünkü tüm sofraları pislik ve çirkefle dolu olup bir temizlik yoktur. **9***Kime[8] ilim öğretsin ve kime beceri göstersin; sütten kesilmişlere mi? Memeden ayrılmışlara mı? **10***Çünkü buyruk üstüne buyruk, buyruk üstüne buyruk; yasa üstüne yasa, yasa üstüne yasa... Biraz buradan, biraz oradan. **11***Gerçekten bu kavme anlaşılmaz[9] dudak ve yabancı bir dille söyleyecektir. **12***Çünkü onlara dedi ki: Yorgun olana vereceğiniz rahat budur ve emniyet budur. Ama onlar dinlemek istemediler. **13***Ve Rabb'in onlara olan sözü budur: Buyruk üstüne buyruk, buyruk üstüne buyruk; yasa üstüne yasa, yasa üstüne yasa. Biraz burada, biraz orada. Tâ ki; gidip arka üstü düşsünler, kırılsınlar ve tuzağa düşüp tutulsunlar. **14***Bu yüzden ey Oruşalim'de bulunan halkı yargılayan iki yüzlü adamlar! Rabbin sözünü dinleyiniz. **15***Mademki biz ölümle anlaştık ve ***Haviye*** ile sözleştik, taşkın[§] sel yanımızdan geçtiğinde bize uğramayacak. Çünkü[10] yalanı kendimize sığınak yaptık ve hileden gizlendik, dediniz. **16***Bu yüzden Rabb ***Yehovah*** böyle buyuruyor: "İşte ben Sion'da bir temel taşı[11] dayanıklı bir taş, değerli bir köşe taşı ve sağlam bir temel koyacağım. Ona her inanan sıvışmak için çabuk davranmayacak; **17***Yargıcı yaşam ve adaleti ölçü edeceğim. Yalanlarla[12] kurulu sığınakları dolu yok edecek ve gizlenen yeri sular basacaktır. **18***Ölüm ile olan antlaşmanız bozulacak, ***Haviye*** ile olan sözleşmeniz durmayacak; taşkın sel geçtiğinde sizi basacak; **19***Ve geçtiğinizde götürecek; çünkü sabahtan sabaha gece ve gündüz geçecek. Onun haberini işitmek bile korkulu şeydir. **20***Üzerinde uzanmak için olan döşek kısadır ve örtünmek için olan yorgan dardır. **21***Çünkü Rabb, Perasim dağında[13] olduğu gibi kalkacak ve Gibeon[14] vadisindeki gibi öfkelenecektir. Tâ ki; kendi işini, şaşılacak işini yapsın ve kendi yapacağı garip[15] eylemini bitirsin. **22***Şimdi alay edenler olmayın; sakın bağlarınız güçlensin. Çünkü orduların Rabb'i ***Yehovah***'dan tüm ülke için gelecek[16] bir yıkım duydum. **23***Kulağınızı açıp sözümü işitiniz; dikkatle sözlerimi dinleyiniz. **24***Çiftçi ekin ekmek için her gün çift sürüyor mu? Sürekli toprağını kabartıp tarıyor mu? **25***Onun yüzünü düzelttikten sonra çörek otunu ekmiyor mu? Kimyonu saçmıyor mu? Buğdayı sırasıyla, arpayı yerinde ve çavdarı kendi yerinde ekmiyor mu? **26***Çünkü ne yapması gerektiğini Allah ona eğitip öğretiyor. **27***Çörek otu harman değneği ile döğülmez ve kimyon üzerine cırcır*(silindir)* dönmez; ancak çörek otu değnekle ve kimyon sopa ile silkinir. **28***Ekmek buğdayı döğülür; ama onu sürekli dökmez, cırcır onu kırmaz ve atlar onu ezmez. **29***Tüm bunların düzenlenmesi acayip ve bilgeliği[17] yüce olan orduların Rabb'inden geliyor.

(1)3.Ayet, **(2)**4.Ayet, **(3)**B.30/30, Hez.13/11, **(+)**İbranice: El ile, **(4)**1.Ayet, **(5)**1.Ayet, **(6)**Sül.Mes.20/1, Hoş.4/11, **(7)**B.56/10ve12, **(8)**Yerm.6/10,**(9)**I.Kor.14/21,**(§)**İbranice: Kamçı, **(10)**Ams.2/4, **(11)**Tek.49/24,Mez.118/22,Mat.21/42,Ams.4/11,Rom.9/33, 10/11,Efs.2/20,I.Petr.2/6ve8,**(12)**15.Ayet,**(13)**II.Sam.5/20, I.Trh.14/11, **(14)**Yeş.10/10ve12,II.Sam.5/25,I.Trh.14/16, **(15)**Yer. Mers.3/33,**(16)**B.10/22ve23,Dan.9/27,**(17)**Mez.92/5, Yerm.32/19.

29. Bölüm: 1)Allah'ın Oruşalim'e karşı ağır kararı, 7)Oruşalim'in düşmanlarının, ümidinin boşa çıkacağı, 9)Yahudilerin akılsızlığı; 13)Ve ikiyüzlülüğü, 17)Milletlerin davet edilecekleri ve Yahudilerin bırakıldıktan sonra yine lütfa erecekleri.

1*Vay! Ariel[1] Ariel. Davut'un[2] yaşadığı kente. Yılı yıla katın, bayramlar asrı duysunlar. **2***Ama ben Ariel'i sıkıştıracağım. Orada ağlayış ve inilti olacak ve bana öykü; öykü Ariel[+] olacaktır. **3***Sana karşı çevrende ordu kuracak, seni dik yamaçlarla*(meterisler ile)* kuşatacak ve seni askerlerle sıkıştıracağım. **4***Alçaltılıp yerden sökülecek sin. Sözlerin toprağın altından çıkacak, sesin cinci[3] gibi yerden gelecek ve sözlerin topraktan fısıltı gibi çıkacaktır. **5***Senin üstüne gelen tüm yabancılar[4] ince toz gibi ve sana zulmedenlerin tümü uçan[5] saman parçacıkları gibi olacak; bu da bir anda[6] ansızın olacaktır. **6***Orduların[7] Rabb'i tarafından gürlemeyle, depremle, büyük gürültüyle, kasırgayla, sağanakla ve yakıcı ateş aleviyle yoklanılacaksın. **7***Ariel[8] üzerine gelen tüm milletlerin kalabalığı; ona ve onun kalelerine saldıranların tümü ile onu kuşatanlar gece[9] görülen bir düş gibi olacaktır. **8***Nasıl aç[10] olan insan gece düşünde yemek yediğini görürse, uyandığında karnının aç olduğunu bilirse; susamış insan düşünde su içtiğini görürse ve uyandığında içinin bayılıp yandığını anlarsa. Sion dağı üzerine savaşa gelen tüm milletlerin kalabalığı da öyle olacaktır. **9***Buna hayret edin, şaşırın; gözleriniz kamaşsın ve kör olun. Onlar sarhoşturlar[11] ama şaraptan[12] değil, onlar sendeliyorlar; ama içkiden değil. **10***Çünkü Rabb[13] üzerlerine ağır *'uyku*[§] getirdi, gözlerinizi[14] kapadı; rüya gören peygamberlerin ve beylerin gözleri önüne perde çekti. **11***Tümünün rüyası size mühürlü[15] kitap sözleri gibi olacaktır ki, okumak bilene verilecek ve lütfen bunu oku,

denildiğinde: -Okuyamam[16] çünkü mühürlüdür! Diyecek. **12***O kitap okumak bilmeyene veriliyor ve lütfen bunu oku, denildiğinde: -Okumak bilmiyorum, diyor. **13***Bu yüzden Rabb buyuruyor: Mademki[17] bu millet bana ağızlarıyla yaklaşıp bana dudaklarıyla saygı gösteriyor; ama yürekleriyle benden uzaktırlar ve onların benden korkmayı öğrenmeleri salt[18] insan öğütlerine dayanıyor. **14***Bu yüzden[19] ben de bu halkın arasında yine acayip işler ve olağanüstü şeyler yapacağım; onların[20] bilgili adamlarının bilgisi yok olacak ve anlayışlı olanların anlayışı kaybolacaktır. **15***Vay amaçlarını[21] Rabb'ten gizlemek için derin düşünenlere ki, işleri karanlıkta olarak: Bizi[22] kim görecek ve bizi kim bilecek? Diyorlar. **16***Ah! İnadınız çömlekçi balçığı gibidir; buna hiç güvenebilir misiniz? Yapı[23] ustası için: Ben onun yapısı değilim ve yapılan kendisini yapan için: O bilmiyor? Diyebilir mi? **17***İşte az bir zaman sonra Lübnan[24] ürünü bol bir tarlaya dönecek ve ürün veren tarla orman sayılacak. **18***O gün[25] sağırlar kitabın sözlerini işitecekler ve körlerin gözleri de dumanla karanlıktan sıyrılarak görecek. **19***Çaresizler[26] Rabb ile sevinecekler; yoksullar[27] kutsal İsrail ile sevinçten coçacaklar. **20***Çünkü kötülük[‡] yok olacak ve alay[28] ediciler kalmayacak. Kötülük[29] için fırsat kollayanlar kaldırılacaktır. **21***Onlar ki; insanı mahkemede suçlu çıkarıyorlar, kapıda[30] dava edene tuzak kuruyorlar ve haklının hakkını bozuyorlar. **22***Bu yüzden İbrahimi[31] kurtaran Rabb, Yakup evi için böyle söylüyor: Yakup bir daha utanmayacak ve yüzü bir daha solmayacaktır. **23***Çünkü çocuklarını, ellerimin[32] işini kendi aralarında gördüklerinde adımı kutsayacaklar ve kutlu Yakup'u taktis edecekler ve İsrailin Allah'ından korkacaklardır. **24***Yüreğiyle[33] sapık olanlar akıl öğrenecek ve söylenenler ders alacak.

(1) Bak.Hez.43/15,16, **(2)**II.Sam.5/9, **(3)**B.8/19, **(+)**Yani: Allah Ateşi yeri; veya Allah aslanı, Allah ocağı, **(4)**B.25/5, **(5)**Eyp.21/18, B.17/13, **(6)**B.30/13, **(7)**B.28/2, 30/30, **(8)**B.37/36, **(9)**Eyp.20/8, **(10)**Mez.73/20, **(11)**Bak B.28/7ve8, **(12)**B.51/21, **(13)**Rom.11/8, **(§)**İbranice: Uyku ruhu döktü, **(14)**Mez.69/23, B.6/10, **(15)**B.8/16, **(16)**Dan.12/4 ve 9,Vah.5/1-5,9,6/1, **(17)**Hez. 33/31,Mat.15/8ve9,Mark.7/6ve7,**(18)**Kol.2/22,**(19)**Habk.1/5, **(20)**Yerm.49/7,Obad.8,I.Kor.1/19,**(21)**B.30/1,**(22)**Mez.94/7, **(23)**B.45/9,Rom.9/20,**(24)**B.32/15,**(25)**B.35/5,**(26)**B.61/1, **(27)**Yakb.2/5,**(‡)**Bak.II.Ez.7/35ve44,**(28)**B.28/14ve22, **(29)**Mik. 2/1, **(30)**Ams.5/10ve12, **(31)**Yeş.24/3, **(32)**B.19/25, 45/11, 60/21, Efs.2/10, **(33)**B.28/7.

30. Bölüm: 1)Mısır'a güven, 8)Allah'ın sözünü kabul etmedikleri için halka uyarı, 18)Allah'a uyanlara lütuf vermek, 27)Asur'a karşı Allah'ın gazabı ve halkın sevinci.

1*Rabb böyle buyuruyor: Vay asi oğullara! Onlar günaha[1] günah katmak için söz kesiyorlar[2] ama benden değildir ve anlaşıyorlar; ama ruhumla değildir. **2***Bana[3] sormadan Firavun'un[4] yönetimine girmek ve Mısır'ın koltuğuna sığınmak için Mısır'a gitmek istiyorlar. **3***Oysa[5] Firavun'un güvenci size utanç ve Mısır'ın koltuğuna sığınmak rezalet olacaktır. **4***Çünkü onun beyleri Soan'a[6] gittiler ve elçileri Hanes'e vardılar. **5***Tümü[7] kendisine yarar sağlamayan bir millet yüzünden utanca boğuldu. **6*** *'Hayvanlar yük ile güneye doğru'*[(+)]. Orada sıkıntı ve acıyla dolu dişi aslan, dinç aslan, engerek[8] ve yakıcı uçan yılan olan yöreye gidiyorlar. Mallarını eşeklerin sırtında ve hazinelerini deve hörgüçlerinde kendilerine yarar sağlamayan bir halka götürüyorlar. **7***Çünkü[9] Mısır'ın yardımı boş ve boşuboşunadır. Bundan ötürü ona *'Oturan müftehir'*[(*)] adını verdim. **8***Şimdi git onların önünde bunu[10] bir levhaya yaz ve bir kitaba kayıt et ki gelecek zaman için sona dek tanık olarak kalsın. **9***Bu[11] asi bir halk ve yalancı çocuklardır; Rabb'in yasasını dinlemek istemeyen oğullardır. **10***Düş görenlere[12] görmeyin! Peygamberlere: Bize doğru şeyler bildirmeyin[14] bizi yeren sözler söylemeyin; ama hileli sözler söyleyin. **11***Yoldan çıkın, hedefinizden sapın, kutsal İsraili önümüzden kaldırın, diyorlar. **12***Bu yüzden İsrailin Kutsal'ı böyle buyuruyor: Mademki siz bu sözü reddettiniz, zulüm ve kötülüğe yönelip onlara dayanıyorsunuz; **13***Böylece bu kötülük; yüksek bir surun yıkılmak üzere dışarıya kayan kısmı gibi duracak ve yıkılışı birdenbire ansızın[15] olacaktır. **14***Onu[16] çömlekçilerin testisinin kırılışı gibi kıracak, hiç acımadan ezecek ve parçaları ile ocaktan ateş veya su almak mümkün olmayacaktır. **15***Çünkü İsrailin kutsalı olan Rabb ***Yehovah*** böyle buyuruyor: Siz geri dönüp[17] rahat durmakla kurtulur; gücünüz emniyet ve güvenle olur. Ama[18] siz bunu istemediniz. **16***Ve siz: Hayır! Ata binip kaçalım, dediniz. Bu yüzden kaçacaksınız. Hızlı atlara binelim, dediniz. Onun için sizi kovalayanlar hızlı olacaklar. **17***Bin kişi[19] birinin tehdidinden kaçacak ve tümünüz beşinin tehdidinden kaçacaksınız. **18***Ama Rabb sizi korumak için bekleyecek ve size acımak için ayağa kalkacak. Çünkü Rabb adaletli Allah'tır. *"O"*na[20] tümüyle bağlananlara ne mutlu. **19***Çünkü halk Sion'da[21] Oruşalim'de oturacak; artık ağlamayacaksın. Çağırdığında kesinlikle sana acıyacak ve bunu işittiğinde seni kabul edecektir.

20* Rabb size zorluk[22] ekmeği ve sıkıntı suyu verecekse de senin[23] öğreticilerin bir daha gizlenmeyecekler; ama gözlerin senin öğreticilerini görecektir. **21*** Sağa[24] veya sola döndüğünüzde sizin ardınızdaki yol budur ve bununla yürüyün, diye kulakların bir ses duyacaktır. **22*** Bunun[25] üzerine gümüşten olan oyma putların kaplamasını ve altından olan dökme putların örtüsünü kaldıracak ve onları âdet*(period)* bezi gibi atacak, ona[26] Defol! Diyeceksiniz. **23*** O zaman[27] Rabb toprağa ektiğin tohum üzerine yağmur yağdırıp, yerin ürünü olan ekmeği verecek; bolluk ve bereketli olacaktır. O gün sürülerin geniş otlaklarda otlayacaklar. **24*** Toprağı işleyen öküzler ve eşekler; yabayla ve kürekle savrulmuş temiz yem yiyecekler. **25*** Büyük vurgun gününde, kaleler yıkıldığında; her yüksek dağ üzerinde ve her[28] büyük tepe üstünde akıntılarla seller olacaktır. **26*** Rabb kendi halkının yarasını sardığı ve zorbasının acısını dindirdiği günde ayın ışığı[29] güneşin ışığı gibi olacak ve güneşin ışığı yedi kat daha çok. Örneğin yedi günün ışığına denk olacaktır. **27*** İşte Rabbin adı uzaktan geliyor. Onun öfkesi alevlenmiş ve alevi şiddetlidir. Dudakları kızgınlıkla dolu ve dili yakıcı ateş gibidir. **28*** Onun soluğu[30] coşkun ırmak gibi olup boğaza[31] dek yetişecek ki milletleri yok eden elekle elesin. Ayrıca halkların[32] çenesinde saptırıcı bir gem olacaktır. **29*** Kutsal[33] bayram gecesinde olduğu gibi Allahınız olacak ve İsrailin kayası olan Rabbin[34] dağına gitmek için; düdükle gidenin sevinci gibi, yüreğiniz coşkuyla dolacaktır. **30*** Rabb[35] güzel sesini işittirecek; şiddetli öfkesiyle, yakıcı ateş aleviyle, fırtına, sağanak ve dolu[36] ile yumruğunun inmesini gösterecektir. **31*** Çünkü[37] değnekle vuran Asur, Rabbin[38] sesiyle kırılacaktır. **32*** Onun üzerine Rabbin indireceği değneğin her vuruşu tefler ve lirler ile olacak; onunla şiddetli[39] cenklerle cenkleşecektir. **33*** Çünkü[40] Tofet[§] çoktan hazırlanmış, kral için hazır duruyor. Onu derin ve geniş yaptı; yığını ateşle çok odundur ve Rabbin soluğu kükürt seli gibi onu tutuşturacaktır.

(1) Tes.29/19, **(2)**B.29/15, **(3)**Say.27/21, Yeş.9/14, I.Krl.22/7, Yerm.21/2, 42/2ve20, **(4)**B.31/5, **(5)**B.20/5, Yerm.37/5ve7, **(6)**B.19/11, **(7)**Yerm.2/36, **(+)**Veya: "Güney hayvanları hakkında vahiydir", **(8)**Tes.8/15, **(9)**Yerm.37/7, **(*)**Veya Rahat oturan Rahab(*Küstah*), **(10)**Habk.2/2, **(11)**Tes.32/20, B.1/4,1.Ayet, **(12)**Yerm.11/21,Ams.2/12,7/13,Mik.2/6, **(13)**I.Krl. 22/13,Mik.2/11, **(14)**Mez.62/3, **(15)**B.29/5, **(16)**Mez.2/9, Yerm. 19/11, **(17)**B.7/4, **(18)**Mat.23/37, **(19)**Lev.26/8, Tes.28/25, 32/30, Yeş.23/10, **(20)**Mez.2/12,34/8,Sül.Mes.16/20,Yerm.17/7, **(21)**B. 65/9, **(22)**I.Krl.22/27, Mez.127/2, **(23)**Mez.74/9, Bak Ams.8/11, **(24)**Yeş.1/7, **(25)**II.Trh.31/1, B.2/20, 31/7, **(26)**Hoş.14/8, **(27)**Mat.6/33, I.Tim.4/8, **(28)**B.2/14ve15, 44/3, **(29)**B.60/19ve20, **(30)**B.11/4, II.Sel.2/8, **(31)**B.8/8, **(32)**B.37/29, **(33)**Mez.42/4, **(34)**B.2/3, **(35)**B.29/6, **(36)**B.28/2, 32/19, **(37)**B.10/5ve24, **(38)**B.37/36, **(39)**B.11/15, 19/16, **(40)**Yerm.7/31, 19/6ve diğ., **(§)**Tofet:Yeruşalim(*Kudüs*) dışındaki Ben-Hinnom vadisinde olan tapınma yeri. Burada Molek adına çocukları yakarak kurban ediyorlardı. Bak II.Krl.23/10.

31. Bölüm: 1)Mısır'a güvendikleri için İsrailoğullarının azarlanması, 6)Tövbeye çağrılmaları, 8)Asur'un yok edileceğini bildirmesi.

1* Vay! Onlara ki[1] yardım bulmak için Mısır'a iniyorlar; atlara[2] kalabalık arabalarına ve çok güçlü atlılarına güveniyorlar. Ama İsrailin Kutsal'ına bakmıyorlar ve Rabb'i[3] aramıyorlar. **2*** Oysa *"O"* bilgedir, bela gönderiyor, sözünden[4] dönmüyor; kötü insanların evine karşı ve kötülük yapanların yardımına karşı ayağa kalkacak. **3*** Ama Mısırlılar, Allah değil insandır[5] ve atları ruh değil cesettir. Rabb elini uzattığında yardım eden tökezler, hem de yardım edilen düşer ve tümü birlikte yok olurlar. **4*** Çünkü Rabb bana böyle söyledi: Aslan[6] evet genç aslan kendi avı üzerinde kükrediğinde; birçok çobanlar oraya üşüşüyor. Ama o onların seslerinden korkmadığı ve gürültülerinden çekinmediği gibi orduların[7] Rabbi de Sion dağı ve onun tepesi için cenk etmeye öyle inecektir. **5*** Kuşlar[8] yavruları üzerine kanat gerdikleri gibi orduların Rabbi de Yeruşalim'i koruyacak[9] koruyucu onu kurtaracak; geçecek[*] ve kurtaracaktır. **6*** İsrailoğulları'nın büsbütün[10] *"O"*nun yollarından döndüğü zata dönünüz. **7*** Çünkü o gün, sizden herkes gümüş[11] putlarını ve altın putlarını kendilerine günaha[12] neden olmasın diye elleriyle yaptıkları bu şeyleri reddedip atacaktır. **8*** Asur kılıçtan[13] düşecek; ama insan kılıcından değil ve kılıç onu öldürecek. Ama insanın kılıcı değil. Nihayet o kılıç önünden kaçacak ve yiğitleri haraç veren kişiler olacaktır. **9*** Korkudan[14] ötürü kendi kayasına[+] kaçacak ve beyleri bayraktan korkacaklar, diye Rabb buyuruyor ki; *"O"*nun ateşi Sion'da ve aydınlığı Oruşalim'dedir.

(1)B.30/2, 36/6, Hez.17/15, **(2)**Mez.20/7, B.36/9, **(3)**Dan.9/13, Hoş.7/7, **(4)**Say.23/19, **(5)**Mez.146/3ve5, **(6)**Hoş.11/10, Ams.3/8, **(7)**B.42/13,**(8)**Tes.32/11,Mez.91/4,**(9)**Mez.37/40, **(*)**Bak.Çık. 12/13, **(10)**Hoş.9/9, **(11)**B.2/20, 30/22, **(12)**I.Krl.12/30, **(13)**Bak II.Krl.19/35ve36, B.37/36, **(14)**B.37/37, **(+)**Veya: Kayasına.

32. Bölüm: 1)Mesih'in krallığının bereketi, 9)Ülkenin uzun süre yıkıntı olarak kalacağı, 16)Sonunda İsrail Oğulları'nın Allah'ın lütfuna varacakları.

1*İşte bir[1] kral adaletle yargılayacak ve başkanlar dürüstlükle başkanlık edecektir. **2*İnsan rüzgârdan sakınmış gibi, sağanaktan[2] uzak gibi, kurak yerde akan su gibi ve susuz yerde olan büyük bir kaya gölgesi gibi olacaktır. **3***Görenlerin[3] gözleri kamaşmayacak ve işitenlerin kulakları dinleyecektir. **4***Düşünmeden aceleyle davrananların kalbi ilmi anlayacak ve kekemelerin dili güzel sözler söyleyecektir. **5***Artık boş adama bir daha asil ve cimriye cömert denilmeyecektir. **6***Çünkü boş kişi boş sözler söylüyor, kalbi kötülük işleyerek ikiyüzlülük gösteriyor; Rabb'e karşı yalan düzüyor, aç insandan ekmeği esirgiyor ve susayan adamı su içmeğe bırakmıyor. **7***Aç gözlünün aletleri kötüdür. Yalan sözlerle çaresizleri yok etmek için; yoksul doğrulukla söylese bile düzenler kurar. **8***Ama iyi insan iyi şeyler düşünüyor ve güzel şeylerle sarsılmıyor. **9***Ey kaygısız[4] kadınlar! Kalkın, sesimi dinleyin. Ey ilgisiz kızlar! Sözüme kulak verin. **10***Ey kayıtsız soy! Yıllarca ve günlerce acı çekeceksiniz. Çünkü bağ bozumu bitti, hasat vakti gelmeyecektir. **11***Ey kaygısı olmayan kadınlar titreyin! Ey kayıtsız kadınlar sıkılın! Soyunup çıplak olun ve bellerinize çul kuşanın. **12***Güzel tarlalardan ve bol ürünlü asmalardan dolayı göğüslerini dövecekler. **13***Halkımın ülkesinde[5] hattâ şenlikli[6] kentin her türlü sevinçli evinde, çalıyla diken bitecektir. **14***Çünkü[7] yukarıdan üstümüze ruh dökülecek; çöl[8] ve meyvelik tarlaya dönecek ve meyva veren tarlalar da orman sayılacağı zamana dek... **15***Saray[9] bırakılacak, kalabalık kent ıssız olacak ve meyve veren tarlaya esenlik gelecektir. **16***O zaman çölde adalet olacak ve meyve veren tarlada doğruluk oturacaktır. **17***Dürüstlüğün[10] işi esenlik evinde; doğruluğun ürünü de sonsuza değin huzur ve güvenlik olacaktır. **18***Halkın esenlik mekânında, esenlik evlerinde güvenle ve huzurla yaşayacaktır. **19***Ama[11] ormana dolu[12] yağacak ve kent tamamen yıkılacaktır. **20***Siz ne mutlusunuz ki, her su kenarında ekiyor; öküzün[13] ve eşeğin ayağını oraya bastırıyorsunuz.

(1) Bak.Mez.45/1ve diğ., Yerm.23/5, Hoş.3, Zek.9/9, **(2)**B.4/6, 25/4, **(3)**B.29/18, 35/5ve6, **(4)**Ams.6/1, **(5)**B.34/13, Hoş.9/6, **(6)**B.22/2,**(7)**Mez.104/30,Yoel2/28,**(8)**B.29/17, 35/2, **(9)**B.27/10, **(10)**Yakb.3/18, **(11)**Zek.11/2, **(12)**B.30/30, **(13)**B.30/24.

33. Bölüm: 1)Rabb'in kendi halkının düşmanlarını azarlayacağı, 13)Dürüst olanların mutluluğu ve güvenliği.

1*Vay sana ey[1] yok edici! Sen ki, yok edilmedin. Vay sana ey yağma edici ki, seni yağmaladılar! Sen yıktığın[2] an yıkılacak ve sen yağmaladığın an seni de çapul edecekler. **2***Ya Rabb bize acı; sana uyuyoruz[3] her sabah onların kolu ol ve sıkıntı anında bizim kurtarıcımız ol. **3***Gürültünün patırtısından milletler kaçıştılar; yükseldiğinde halklar dağılıyor. **4***Sizin ganimetinizi*(çapul)* çekirgeler topladığı gibi toplayacaklar; ve çekirgelerin sıçradığı gibi onun üzerine sıçrayacaklar. **5***Yüce Rabb diyor[4] çünkü yüksek yerde oturuyor. Sion'u adalet ve doğrulukla doldurdu. **6***Senin zamanlarında güvenlik, kurtarışının gücü ve bilgi olacaktır. Rabb korkusu onun hazinesidir. **7***İşte onların yiğitleri dışarıda bağırıyorlar ve selamet[5] elçileri acı acı ağlıyorlar. **8***Caddeler[6] bozuldu, yoldan geçen kalmadı; andı[7] değiştirdi, kentleri alçalttı ve insanlara bakmadı. **9***Ülke[8] yas çekerek soldu. Lübnan utançla doldu. Şaron çöl gibi oldu ve Başan ile Karmel yapraklarını döktü. **10***Rabb buyuruyor ki; şimdi[9] kalkacağım, şimdi yükseleceğim ve şimdi yüceleneceğim. **11***Siz[10] kuru ot ile gebe olup saman doğuracaksınız; ve sizin soluğunuz sizi yakıp bitirecek bir ateştir. **12***Milletler kireç yanışı gibi olacak ve kesilmiş dikenler gibi ateşte yanacaklardır[11]. **13***Ey[12] uzakta olanlar ne yaptığımı işittiniz; ve yakında bulunanlar benim gücümü biliniz. **14***Sion'da günahkârlar korkuyor ve ikiyüzlüleri titreme alıyor. Bizden olan bu yakıcı ateşte kim durabilir? Ve bizden olan sonsuz alevlerde kim yaşayabilir? **15***Doğrulukla[13] yürüyen ve doğru söyleyen; zulümle dolu olan kazancı reddeder. Rüşvet almaktan ellerini silken, kan dökmek teklifini işitmemek için kulaklarını tıkayan ve kötülüğü[14] görmemek üzere gözlerini kapayan bu kişi; **16***Hemen yüksek yerlerde oturacak. Onun kalesi sarp kayalar olacak, ona ekmek verilecek ve suyu da emniyet tahtında olacaktır. **17***Senin gözlerin Kralı tüm güzelliğiyle görecek ve uzak diyara bakacaklar. **18***Senin yüreğin korku dolu günleri düşünecek; yazıcı[15] nerede, zinacılar nerede ve kuleleri sayanlar nerdedir? Diyecektir. **19***Sen[16] o sert halkı; sözü[17] güç anlaşılır, dili karışık ve anlaşılmaz olan milleti artık görmeyeceksin. **20***Bayramlarımızın kenti olan Sion'a[18] bakınız. Gözleriniz Oruşalim'i[19] güvenli bir mesken, taşınmaz, kazıkları[20] sonsuza dek sökülmez ve iplerinin hiçbiri kopmaz bir çadır gibi görecektir. **21***Ama bizim için sevgili Rabb orada nehirler ve geniş su yolları yapacak; oraya kürekli gemi girmeyecek ve oradan büyük gemi geçmeyecek. **22***Çünkü bizim yargıcımız Rabb'tir, şeriatı[21] koyan Rabb'tir, efendimiz[22] Rabb'tir ve bizi *"O"* kurtaracaktır. **23***Senin iplerin gevşedi,

seren direğini sağlam durduramadılar, yelken açamadılar ve o zaman birçok çapul malı paylaştılar. Bunu topallar bile yağmaladılar. **24*** Orada bulunan ben: *'Hastayım'* demeyecek; ve orada oturan halkımın günahı[23] bağışlanacaktır.

(1)B.21/2, Habk.2/8, **(2)**Vah.13/10, **(3)**B.25/9, **(4)**Mez.97/9, **(5)**II.Krl.18/18ve37,**(6)**Hak.5/6,**(7)**II.Krl.18/14-17, Bak.II.Ezr. 5/8,13/11, **(8)**B.24/4, **(9)**Mez.12/5, **(10)**Mez.7/14,B.59/4, **(11)**B. 9/18, **(12)**B.49/1, **(13)**Mez.15/2,24/4, **(14)**Mez.119/37, **(15)**I.Kor. 1/20, **(16)**II.Krl.19/32, **(17)**Tes.28/49ve50, Yerm.5/15, **(18)**Mez. 48/12,**(19)**Mez.46/5,125/1ve2, **(20)**B.37/33, 54/2, **(21)**Yakb.4/12, **(22)**Mez.89/18, **(23)**Yerm.50/20.

34. Bölüm: 1)Sihon'un düşmanlarını Allah'ın azarlayacağı, 11)Evlerinin yıkılacağı, 16)Bu Nebvet'in(*Görümün; Bak 22.Bab*) herhalde ortaya çıkacağı.
1* Ey milletler[1] dinlemek için yaklaşın; ey ümmetler kulak verin! Yer[2] ile orada olanın tümü ve dünya ile onda yaşayanların bütünü[+] dinleyin. **2*** Çünkü Rabb'in öfkesi tüm milletler ve şiddeti onların tüm orduları üzerinedir. Onlara lanet etti; onları ölüme teslim etti. **3*** Onların ölü bedenleri atılacak ve leşleri[3] kokacaktır. Onların kanından sanki dağlar eriyecektir. **4*** Tüm gökler[4] eriyecek ve gökler tomar[5] gibi toplanacak. Bütün[6] evren yaprak asmadan döküldüğü gibi ve incir[7] ağacından, incir düştüğü gibi dökülecektir. **5*** Çünkü kılıcım[8] göklerde mest olmuştur. İşte; Edom[9] üzerine ve benim lanet ettiğim halk üzerine yargılamak için inecektir. **6*** Rabbin kılıcı kana; kuzuların, ergeçlerin kanına doymuş, yağ ile ve koçların böbreklerinin yağıyla yağlanmıştır; çünkü Bosra' da[10] Rabbin kurban yakma sunusu ve Edom'da büyük kırgını vardır. **7*** Onlarla beraber yaban sığırları, buzağılar, boğalar düşecekler, onların ülkesi kanla doyacak ve toprakları yağla kabaracaktır. **8*** Çünkü Rabbin öc alma günü[11] ve Sion'un davası için ceza verme yılıdır. **9*** Onun[12] çayırları zifte ve toprağı kükürde dönecek; onun ülkesi yanan zift olacaktır. **10*** Gece gündüz sönmeyecek ve onun dumanı[13] sonsuza dek çıkacaktır. Asırdan[14] asıra yıkıntı kalacak; sonsuza dek oradan hiç kimse geçmeyecektir. **11*** Onu saka kuşu[15] ve kirpi miras alacak, orada karaleylek*(baykuş)* ile karga yaşayacak ve onun[16] üzerine yıkıntı çırpısı ve boşluk şakülü çekilecektir. **12*** Soylularından orada egemenliğe davet edilecek hiç kimse yoktur ve başkanlarının tümü bir hiç olacaktır. **13*** Onun[17] saraylarında dikenler, hisarlarında ısırganlar ve kara çalı bitecek; çakalların yeriyle[18] deve kuşlarının avlusu olacaktır. **14*** Yabanıl kediler sırtlanlarla birlikte buluşacak ve yabanıl keçiler birbirlerine ses verecektir. Lilit[*] orda rahatlayacak ve kendine yer bulacaktır. **15*** Ok yılanı[§] orada kendisine yuva yapacak ve delik yapıp yumurtlayacak ve yavrularını çıkarıp gölgesinde saklayacak; orada çaylaklar birbirleriyle buluşacaklar. **16*** Rabb'in kitabını[19] dikkatlice okuyun; bunlardan hiçbiri noksan kalmayacak ve hiçbirinin arkadaşı eksik olmayacaktır. Çünkü nasıl kendi ağzı emrettiyse; kendi ruhu da onları toplayacaktır. **17*** Kendisi onlar için kur'a atmış ve kendi eli onları çırpıyla ayırmıştır. Onu sonsuza dek miras alacaklar ve orada asırlarca oturacaklar.

(1) Mez.49/1, **(2)**Tes.32/1, **(+)**İbranice: Hasılatı, **(3)**Yoel 2/20, **(4)**Mez.102/26, Hez.32/7,8, Yoel 2/31, 3/15, Mat.24/29, II.Petr.3/10,**(5)**Vah.6/14,**(6)**B.14/12, **(7)**Vah.6/13, **(8)**Yerm.46/10, **(9)**Yerm.49/7ve diğ., Malk.1/4, **(10)**B.63/1, Yerm.49/13, Sef.1/7, **(11)**B.63/4, **(12)**Bak Tes.29/23, **(13)**Vah.14/11, 18/18, 19/3, **(14)**Malk.1/4, **(15)**B.14/23, Sef.2/14, Vah.18/2, **(16)**II.Krl.21/13, Yer.Mers.2/8, **(17)**B.32/13, Hoş.9/6, **(18)**B.13/21ve diğ., **(*)**Lilit: Cin gibi olan gece canavarı, **(§)**Bazı çevirilerde "Baykuş" olarak geçiyor., **(19)**Malk.3/16.

35. Bölüm: 1)Mesih'in egemenliğinin geleceği, 3)Güzel sözlerle zayıfların güçlendirilmesi, 5)Ve o krallıktan doğacak olan bereketler.
1* Çöl[1] ve kurak toprak sevinecek; çöl sevinçten nergis çiçeği*(çiğdem)* gibi çiçeklenecektir. **2*** Bol bol[2] çiçeklenecek ve coşkuyla ezgiler söyliyecek. Lübnan'ın görkemi Karmel ile Şaron'un güzelliği ona verilecek onlar Rabb'in yüzünü ve Allahımızın güzelliğini görecekler. **3*** Zayıf elleri güçlendirin[3] titreyen dizlere destek verin; **4*** Ve korkakları cesaretlendirin. İşte Allahınız intikamla ve Allah'ın karşılığıyla geliyor; *"O"* gelip sizi kurtaracaktır, diye söyleyin. **5*** O zaman körlerin[4] gözleri ve sağırların[5] kulakları açılacak; **6*** O zaman topal[6] kişi geyik gibi sıçrayacak ve dilsizler[7] konuşacaktır; çünkü kırda sular[8] ve çölde çayırlar olacaktır. **7*** *'Yanmış yer'*[+] göle dönecek, kurak yer su pınarları olacak; çakalların[9] yattığı yer kamışlık ve sazlık olacaktır. **8*** Orada cadde ve yol olacak ve ona ***"Kutsal yol"*** denilecek. Oradan[10] kirli olan geçmeyecek; ancak onlar için olacak. O yolda yürüyen bilgisizler bile yolu şaşırmayacaklar. **9*** Orada[11] aslan olmayacak, onun üzerine yırtıcı hayvan çıkmayacak ve orada durmayacaktır; ancak fidye ile kurtulanlar orada yürüyecektir. **10*** Rabb'in kurtardığı[12] kişiler geri dönüp ezgilerle Sion'a geri gelecekler ve başlarında sonsuzluk sevinci olacak; onlar coşku ve sevince ulaşacaklardır. Üzüntü[13] ve acı kaldırılacaktır.

(1)B.55/12, **(2)**B.32/15, **(3)**Eyp.4/3ve4, İbr.12/12, **(4)**B.29/18,

32/3ve4, 42/7, Mat.9/27ve diğ., 11/5, 12/22, 20/30 ve diğ., 21/14, Yuh.9/6ve7, **(5)**Mat.11/5, Mark.7/32ve diğ., **(6)**Mat.11/5, 15/30, 21/14, Yuh.5/8ve9, Res.İşl.3/2ve diğ., 8/7, 14/8ve diğ., **(7)**B.32/4, Mat.9/32,33, 12/22, 15/30, **(8)**B.41/18, 43/19, Yuh.7/38ve39, **(+)**Veya: Serap, **(9)**B.34/13, **(10)**B.52/1, Yoel 3/17, Vah.21/27, **(11)**Lev.26/6, B.11/9, Hez.34/25, **(12)**B.51/11, **(13)**B.25/8, 65/19, Vah.7/17, 21/4.

36. Bölüm : 1)Sanherib'in Yahuda üzerine yürümesi, 4)Onun gönderdiği Rabşake'nin kışkırtıcı sözlerle halkı Hizkiya'ya karşı kışkırtması, 22)Rabşake'nin sözlerinin Hizkiya'ya bildirilmesi.

1*Kral(1) Hizkiya'nın on dördüncü yılında Asur kralı Sanherib tüm Yahuda'nın güvenli kentlerine saldırarak onları aldı. **2***Asur kralı Lakiş'ten Rabşake'yi birçok askerlerle Oruşalim'e kral Hizkiya'ya gönderdi. O da Kasar*(çırpıcı)* tarlası yolunda olan yukarıki havuzun su yolu yanında durdu. **3***Saray müdürü Hilkiya oğlu Elyakim, yazıcı Şebna ve tarihçi Asaf oğlu Yoah ona doğru geldiler. **4***Rabşake(2) onlara doğru: -Hizkiya'ya deyin ki büyük kral olan Asur kralı böyle söylüyor: Bu senin güvendiğin nedir? **5***Savaşmak için gücüm ve güvenliğim var diyorsan; bunlar boş sözlerdir. Sen kime güvenerek bana baş kaldırıyorsun? **6***İşte sen ona dayananın eline batıp onu delen şu(3) kırık kamıştan olan asaya; yani Mısır'a güveniyorsun. Mısır kralı Firavun kendine tüm güvenenlere böyledir. **7***Eğer bana: 'Allahımız ***Yehovah***'a güveniyoruz' diyorsan; Hizkiya'nın Yahuda ile Oruşalim halkına: 'Bu Mezbah'ın önünde secde edeceksiniz' dediği, yüksek yerler ve sunaklarını ortadan kaldırdığı ilâh bu değil midir? **8***Şimdi efendim Asur kralıyla antlaşma yapsın; eğer sen binici adamları ayarlayabilirsen sana iki bin at vereyim. **9***Efendimin en küçük hizmetçilerinden bir memura, nasıl karşı gelip de arabalar ve süvariler için Mısır'a güveniyorsun? **10***Şimdi bu ülke üzerine onu yıkmak için ***Yehovah***'ın izni olmaksızın mı çıktım? Bu ülke üzerine çık ve onu yok et diye ***Yehovah*** bana emretti, dedi. **11***Ve Elyakim, Şebna, Yoah ile Rabşake'ye şöyle dediler: -Lütfen kullarına Aramî diliyle söyle; çünkü anlıyoruz: Sur üstündeki halk da: Bize Yahudice söyleme, demeleri üzerine; **12***Rabşake: -Efendim; beni bu sözlerle senin efendine selamı ile iletmek için gönderdi. Sizinle beraber dışkılarını yiyip idrarlarını içmek için sur üstünde oturan bu adamlara değil mi? Dedi. **13***Rabşake de durup yüksek sesle Yahudice bağırarak: -Büyük kral olan Asur kralının sözünü dinleyiniz. **14***Kral böyle buyuruyor; Hizkiya sizi aldatmasın, çünkü sizi kurtarmaya gücü yetmeyecektir. **15*** ***Yehovah*** bizi kesinlikle kurtaracak, bu kent de Asur kralının eline bırakılmayacak; diye Hizkiya sizi ***Yehovah***'a güvendirmesin. **16***Hizkiya'yı dinlemeyin; çünkü Asur kralı böyle buyuruyor: Benim elimle barışarak benden yana olunuz; herkes(4) kendi asmasından ve herkes kendi incir ağacından yiyip, kendi kuyusunun suyundan içsin. **17***O zamana değin ben gelip sizin ülkeniz gibi bir yere; buğday ve şarap yöresine, ekmek ve bağlar ülkesine götüreyim. **18***Sakın ***Yehovah*** bizi kurtaracaktır, diye Hizkiya sizi yanıltmasın. Milletlerin ilâhlarından biri kendi ülkesini Asur kralının elinden kurtarabildi mi? **19***Hamat ve Arpad ilâhları nerdedir, Sefarvaim ilâhları nerededir? Samiriye'yi elimden kurtarabildiler mi? **20***Tüm bu ülkelerin ilâhlarından hangisi kendi ülkesini elimden kurtabildi ki ***Yehovah*** da Oruşalim'i benim elimden kurtarabilsin, dedi. **21***Onlar da susarak ona bir yanıt vermediler. Çünkü kral: Yanıtlamayın diye söylemişti. **22***Sarayın müdürü Hilkiya oğlu Elyakim, yazıcı Şebna ve Asaf'ın oğlu tarihçi Yoah giysileri yırtık olarak Hizkiya'nın yanına gelip Rabşake'nin sözlerini ona ilettiler.

(1)II.Krl.18/13 ve 17, II.Trh.32/1, **(2)**II.Krl.18/19 ve diğ., **(3)**Hiz. 29/6 ve7, **(4)**Zek.3/10.

37. Bölüm: 1)Hizkiya'nın İşaya'ya başvurusu, 6)Ve ondan avunç bulması, 8)Sanherib'in Hizkiya'ya gönderdiği sitem dolu mektup, 14)Hizkiya'nın duası, 21)Sanherib'in öldürülmesi ve Sihon'un iyiliği için İşaya'nın peygamberliği, 36)Asur ordusunun yok edilmesi, 37)Sanherib'in kendi oğulları tarafından öldürülmesi.

1*Kral(1) Hizkiya bu sözleri işittiğinde giysisini yırtıp çul giyerek Rabb'in Evi'ne girdi. **2***Saray müdürü Elyakim ile yazıcı Şebna ve yaşlı kahin çul giyinmiş oldukları halde peygamber Amos oğlu İşaya'nın yanına gönderdi. **3***Onlar da ona: Hizkiya böyle diyor: Bugün sıkıntı, utanç ve hakaret günüdür; çünkü çocukların doğacağı(*) zaman geldi; ama doğuracak bir güç yoktur. **4***Yüce Allahımız Rabb'e meydan okumak için, efendisi olan Asur kralı tarafından gönderilen Rabşake'nin sözlerini belki senin Allah'ın işitir ve Allah'ın Rabb o işittiği sözler için onu azarlar. Bunun için geri kalanlara dua et, dediler. **5***Kral Hizkiya'nın adamları İşaya'nın yanına geldiler. **6***İşaya da onlara doğru: -Efendinize söyleyiniz ki, Rabb böyle söylüyor: Asur kralının kullarının bana küfretmek için söyledikleri sözlerden korkma. **7***İşte(+) onun üstüne ben bir ruh göndereceğim; o da bir haber işitecek ve kendi ülkesine

dönecek. Ben de onu kendi ülkesinde kılıçla öldüreceğim, dedi. **8***Rabşake geri döndüğünde Asur kralını Libna ile cenk etmekteyken buldu; çünkü Lakiş'ten gitmiş olduğunu işitmişti. **9***Sanherib, Habeşistan(*Kûş*) kralı Tirhaka için: 'İşte seninle savaşmaya çıkmıştır' diye haber aldı ve bunu duyar duymaz Hizkiya ulaklar gönderdi. **10***Yahuda kralı Hizkiya'ya şöyle söyleyin: Güvendiğin Allah'ın, Oruşalim Asur kralının eline teslim edilmeyecek; diye seni aldatmasın. **11***İşte senin Asur krallarının tüm ülkesini yakıp yıkarak onlara ne yaptığını duyduk; şimdi sen mi elimizden kurtulacaksın? **12***Atalarımın yıktıkları milletlerin; yani Gozan, Haran, Resef ile Telassar'da bulunan Eden oğullarının ilâhları onları kurtardılar mı? **13***Hamat kralı[2] Arpad kralı, Sefarvaim kentinin, Hena'nın ve İvva'nın kralları nerede? Dedi. **14***Hizkiya mektubu elçilerin elinden alıp onu okudu ve Hizkiya Allah'ın evine gidip onu Rab'bin önünde açtı. **15***Ve Hizkiya Rabbe: -Ey Kerubîler[§] üzerinde oturan İsrail'in Allah'ı, orduların Rabbi; **16***Tüm yeryüzünün ülkelerinin Allah'ı bir tek sensin. Gökler ile yeri sen yarattın. **17***Ya Rabb[3] kulağını döndürüp dinle; Ya Rabb gözlerini açıp bir bak ve yüce olan Allah'ı alay konusu etmek için Sanherib'in söylediği tüm sözlerini duy. **18***Evet Rabb'im bundan böyle Asur kralları tüm milletler ile ülkelerini yıkarak; **19***İlâhlarını ateşe attılar. Çünkü onlar ilâh değillerdi; ama ancak insan elinin işi ve taş parçası olduğundan onları yok ettiler. **20***Şimdi ey! Allah'ımız Rabb; bizi onun elinden kurtar ve yeryüzünün tüm ülkeleri bir tek senin Rabb olduğunu bilsinler; diyerek dua etti. **21***O zaman Amos oğlu İşaya Hizkiya'ya haber iletip dedi ki: -İsrail'in Allah'ı Rabb böyle buyuruyor. Madem ki; Asur kralı Sanherib konusunda bana dua ettin. **22***Onun için Rabb'in buyurduğu söz budur: Sion'un ergen kızı seninle alay etti ve aşağıladı. Oruşalim kızı senin ardınca başını salladı. **23***Sen kime sövüp-saydın, onu aşağıladın ve bu sesi kime karşı kaldırdın? Kutsal İsraile karşı gözlerini kaldırdın. **24***Kullarının aracılığıyla Rabb'e sövdün ve arabalarımın çokluğuyla dağların yüksek yerlerine, Lübnan'ın eteklerine çıktım. Onun büyük sedir ağaçlarını ve çam ağaçlarının en iyilerini kesecek ve onunla yüksek mekanına *'Karmel Ormanına*[‡] gireceğim. **25*** *'Ben kuyu kazıp su içtim, kuşatılmış yerlerin tüm ırmaklarını ayaklarımın tabanıyla kuruttum'* dedin. **26***Benim[4] onu çok zamanlar öncesinden yaptığımı ve eski günlerde tasarladığımı duymadın mı? Şimdi ben onu yapıyorum ki, sağlam kentlerini yıkıntı yığınlarına döndüresin. **27***Orada yaşayanların kolu kısa olduğundan şaşırıp utandılar. Kırların otunu, yeşilliğini ve otlu yemekler olmadan önce rüzgârın kavurduğu ekin gibi oldular. **28***Ama ben senin oturuşunu, çıkıp girişini ve bana karşı öfkelendiğini biliyorum. **29***Bana karşı olan öfken ve gurunun kulağıma eriştiği için ben[5] halkamı burnuna ve gemimi ağzına takıp seni geldiğin yoldan geri döndüreceğim. **30***Sana işaret bu olacak: Bu yıl kendiliğinden biteni ve gelecek yıl ondan düşen tanelerden biteni yiyeceksin. Üçüncü yıl ekip biçin ve bağlar dikip ürününden yeyin. **31***Yahuda evinden geriye kalanlar aşağıdan kökleşip yukarıdan meyve verecektir. **32***Çünkü Oruşalim'den arda kalanlar ve Sihon dağında kurtulanlar çıkacaktır. Orduların[6] Rabbi'nin gayreti bunu yapacaktır. **33***Böylece Asur kralı için Rabb böyle buyuruyor: O bu kente girmeyecek, içine tek bir ok atmayacak, önüne kalkanla gelmeyecek ve çevresine yokuşlar*(meteris)* yapmayacaktır. **34***Bu kente girmeyecek ve geldiği yoldan geri dönecektir. **35***Ben de kendim için ve kulum Davut için bu[7] kenti kurtarmak üzere koruyacağım; Rabb'in buyurduğu budur. **36***Ve Rabb'in[8] meleği çıkıp Asur ordusunda yüz seksen beş bin asker vurdu. Sabahleyin kalktıkları zaman tüm bunlar ölmüş olan cesetlerdi. **37***Asur kralı Sanherib kalkıp oradan ayrılarak geri çekildi ve Ninova'da oturdu. **38***İlâhı Nisrok'un evinde secde ederken oğulları Adrammelek ve Şaretser onu kılıçla öldürerek Ararat[#] dağlarına kaçtılar. Onun oğlu Esar-Haddon onun yerine kral oldu.

(1)II.Krl.19/1vediğ., **(*)**Hoş.13/13,**(+)**II.Krl.19/1-7, **(2)**Yerm. 49/23, **(§)**Bak 3 Del.Ezg.(*Daniel*) 31.Ayet, İş.6/2, 14/12, 37/16, II.Krl.19/15, **(3)**Dan.9/18, **(‡)**Veya: Münebbet Tarlası;gür orman, bahçe ormanı, **(4)**II.Krl.19/25,**(5)**B.30/28, Hez.38/4, **(6)**II.Krl.19/31, B.9/7, **(7)**II.Krl.20/6, B.38/6, **(8)**II.Krl.19/35, **(#)**Bak Tob.1/24, Tek.8/4, II.Krl.19/37.

38. Bölüm: 1)Hizkiya'nın ölüm derecesinde hastalanması ve dua ederek ömrünün uzaması, 8)Buna işaret olsun diye güneşin on derece geri dönmesi, 9)Hizkiya'nın şükran ilâhisi.

1*O günlerde[1] Hizkiya ölüm derecesinde hastalandı ve peygamber Amos oğlu İşaya onun yanına gelerek ona:-Rabb böyle buyuruyor, evin[2] için vasiyet et; çünkü sen yaşamayacak; ama öleceksin, dedi. **2***Ve Hizkiya yüzünü duvara çavirip; **3***Ya Rabb[3] yalvarıyorum gerçekten dürüst yüreklilikle önünde durup, sana göre iyi olanı yaptığım an, diyerek Rabb'e dua etti ve Hizkiya çok; ama çok ağladı. **4***Rabb'in sözü İşaya'ya gelip: **5***-Git Hizkiya'ya söyle ki baban Davut'un Allah'ı

olan Rabb böyle söylüyor. Ben duanı işittim ve gözyaşlarını da gördüm. İşte ben senin yaşam günlerine on beş yıl katacağım. **6***Seni ve bu kenti[4] Asur kralının elinden kurtarıp koruyacağım. **7***Rabb'in buyurduğu bu şeyi yapacağına ait işaret[5] Rabb'ten şu şekilde olacak: **8***İşte ben gölgeyi Ahaz'ın güneş saati üzerine inmiş olduğu derecelerden on derece geri döndüreceğim! Dedi. Ve güneş de inmiş olduğu derecelerden on derece geri döndü. **9***Yahuda kralı Hizkiya'nın hasta olup hastalığından şifa bulduğu an yazdığı budur: **10*"**Ben dedim ki; yaşamımın *'huzurlu günlerinde*[+] ***Haviye***'nin kapılarına gideceğim. Yıllarımın geri kalanından yoksun kaldım. **11***Dedim ki: Rabbi yaşayanların diyarında[6] Rabb'i görmeyecek ve dünyada oturanlar[§] arasında insana bakmayacağım. **12***Evim[7] sökülüp çoban çardağı gibi yanımdan götürülüyor. Dokuma bezi kesiyormuş gibi yaşamımı kestim. Tezgahtan kesermişçesine; sabah ile akşam arasında beni bitireceksin. **13***Sabaha dek kendimi tuttum. Aslan gibi tüm kemiklerimi kırıyor. Sabah ile akşam arasında beni bitireceksin. **14***Turna'yla[8] kırlangıç gibi cıvıldıyor ve güvercin gibi inliyordum. Yukarı bakmaktan gözlerim yoruldu; Ya Rabb sıkıntıdayım bana zaman ol. **15***De diyebilirim ki? bana kendisi söyledi ve kendisi yaptı. Tüm yaşam günlerimde canımın[9] acısından ötürü yavaş yürüyeceğim. **16***Ya Rabb! İnsanlar bunlarla yaşıyor ve ruhumun hayatı tüm bunlardandır; beni iyileştirerek yaşatıyorsun. **17***İşte esenlik yerine bana büyük acı geldi; ama sen canımı sevip kötülük yapandan korudun. Çünkü tüm günahlarımı sen ardına attın. **18****Haviye*'de[10] sana şükredilemez ve ölüm seni anamaz. Çukura inenler senin sıtkına (*hakikatına*) ümit edemezler. **19***Bugün benim yaptığım gibi yaşayan; yaşayan sana hamd edecek ve baba[11] kendi oğullarına senin gerçekliğini bildirecektir. **20***Rabb benim kurtarıcımdır; bu yüzden tüm yaşam günlerimde, Allah'ın evinde, telli sazlarla ilâhilerimi söyleyeceğiz.**" 21***Çünkü İşaya[12] birkaç kuru incir alıp parçalayarak çıbanlar üzerine koysunlar; iyileşecektir, demişti. **22***Ve Hizkiya da Rabbin evine[13] çıkacağıma işaret nedir? Demişti.

(1)II.Krl.20/1ve diğ., II.Trh.32/24, **(2)**I.Krl.17/23, **(3)**Neh.13/14, **(4)**B.37/35,**(5)**II.Krl.20/8vediğ,7/11,**(+)**Veya:Ortasında, **(6)**Mez.-27/13,116/9,**(§)**Veya: Faninin*(emavetin)*, **(7)**Eyp.7/6, **(8)**B.59/11, **(9)**Eyp.7/11, 10/1, **(10)**Mez.6/5, 30/9, 88/11, 115/17, Vaiz.9/10, **(11)**Tes.4/9, 6/7, Mez.78/3ve4, **(12)**II.Krl.20/7, **(13)**II.Krl.20/8.

39. Bölüm: 1)Babil kralının Hizkiya'ya durumunu sormak için adamlar göndermesi, 2)Hizkiya'nın da tüm mallarını onlara göstermesi, 3)Bunun üzerine İşaya'nın Babil tutsaklığını bildirmesi.

1*O zaman[1] Babil kralı Baladan oğlu Merodak-Baladan, Hizkiya'nın hasta olmuş ve iyileşmiş olduğunu duyarak ona mektup ile armağan gönderdi. **2***Hizkiya[2] da ulakların gelmesinden sevinip değerli şeylerle dolu olan tüm hazinesini; gümüşleri, altınları, baharatları, çok değerli yağları, tüm silâhları olmak üzere herşeyini onlara gösterdi. Kendi sarayında ve tüm ülkesinde onlara göstermediği hiçbir şey kalmadı. **3***Ve İşaya peygamber kral Hizkiya'nın yanına gelerek ona: -Bu adamlar ne dediler ve nereden yanına geldiler? Diye sordu. Hizkiya da:-Uzak yerden Babil'den bana geldiler, dedi. **4***O da:-Sarayında ne gördüler? Deyince; Hizkiya: -Evimde olanın tümünü gördüler ve hazinelerimde onlara göstermediğim hiçbir şey kalmadı, dedi. **5***Bunun üzerine İşaya, Hizkiya'ya: -Orduların Rabbi'nin sözünü dinle. **6***İşte günler gelecek ki sarayında[3] bulunanın ve bugüne değin atalarının biriktirdikleri şeylerin tümünü Babil'e götüreceklerdir. Geriye hiçbir şey kalmayacak, diye Rabb buyuruyor. **7***Soyundan gelip doğacak çocuğunu da götürecekler ve onlar[4] Babil kralının sarayında hadım[*] olacaklar, dedi. **8***Hizkiya da İşaya'ya doğru: -Söylediğin Rabbin[5] sözü iyidir; böyle değil mi? Madem ki benim günlerimde esenlik ve emniyet olacak, dedi.

(1)II.Krl.20/12vediğ.,**(2)**II.Trh.32/31,**(3)**Yerm.20/5, **(4)**Dan.1/2,3 ve 8, **(5)**I.Sam.3/18, **(*)**Hadım: Erkekliği kısırlaştırılan hizmetçi.

40. Bölüm: 1)Allah'ın kendi halkını avutması, 3)Rabb'in yolunun hazırlanacağı, 12)Allah'ın yüceliği, 18)Şüphe ve benzeri olmadığı sürece; 27)Halkının avutulması.

1*Allahınız buyuruyor ki, avutun ve halkıma teselli verin. **2***Oruşalim'e dokunaklı sözler ile seslenin ki; cenk zamanı tamamlandı ve isyanı bağışlandı. Çünkü[1] tüm günahlarına bedel Rabbin elinden iki kat aldı. **3***Çölde[2] çağıranın sesi: Rabbin[3] yolunu hazırlayın; ve yaban[4] yerlerde Allahımız için bir cadde açın. **4***Her dere yükselecek, her dağ ve tepe alçalacak; eğri[5] doğrulacak ve sarp yerler düzelecektir. **5***Rabb'in yüzü belirecek, tüm insanlar birlikte O'nu göreceklerdir; çünkü Rabbin ağzı söyledi. **6***Ne ile? Diye bir ses geldi ve ses vereyim dedi. Tüm[6] insanlar ot ve onun tüm güzelliği kırların çiçeği gibidir. **7***Onun üzerine Rabb[7] soluduğunda ot kurur, çiçeği dökülür. Gerçekten de insanlar ot gibidir. **8***Ot kurur, çiçek dökülür; ama Allahımızın[8] sözü sonsuza

değin durur. **9***Ey Sihon müjdecisi yüksek dağa çık; ey Yeruşalim müjdecisi! Sesini güçle yükselt, korkmadan yükselt ve Yahuda kentlerine: İşte Allahımız! Diyerek söyle. **10***İşte Rabb-***Yehovah*** yücelikle gelecek ve *"O"*nun kolu[9] kendisi için egemen olacaktır. İşte ücreti yanındadır ve ödülü[10] önündedir. **11***Çoban[11] gibi sürüsünü güdecek; kuzuları tamamen toplayıp kucağında taşıyacak ve meme emenleri yavaş sürecektir. **12***Suları[12] avucuyla ölçen, gökleri karışla ölçen ve yerin toprağını ölçek içine alan; dağları kantarla ve tepeleri terazi ile tartan kimdir? **13***Rabbin[13] ruhunu kim bilebilir ki, öğütçüsü olup da *"O"*na öğretebilsin? **14***Kimle konuştu da o, *"O"*na anlatarak gerçeği öğretmiş olsun ve *"O"*na kim ilim öğreterek anlayış yolunu bildirebilir? **15***İşte milletler kovadan dökülen damla gibi ve tartıda bir toz gibi sayılır; ve işte adalar yukarı kalkan toz gibidir. **16***Lübnan yakmak için yeterli değildir ve onun hayvanları kurban yakmak için yeterli olamaz. **17***Tüm milletler *"O"*nun önünde yok[14] gibidir; *"O"*na göre bir hiçtirler[15] ve leş gibi sayılırlar. **18***Böylece Allah'ı[16] kime benzetiyor ve *"O"*nu hangi şeye eşit tutuyorsunuz? **19***Usta[17] put döküyor, kuyumcu da ona altın kaplıyor; ve gümüş zincirlerle onu beziyor. **20***Sunuya gücü olmayan yoksul çürümez ağaç seçer; yerinden kımıldanmaz bir put yapsın diye[18] becerili bir üstad arar. **21***Bilmiyor musunuz[19] işitmiyor musunuz; size başlangıçtan bildirilmedi mi? Yerin kuruluşundan anlamıyor musunuz? **22***Yer çemberi üzerine oturan *"O"*dur; ve onun üzerinde oturanlar çekirgeler gibidir. Gökleri[20] perde gibi yayan ve altında oturmak için çadır gibi kuran *"O"*dur. **23***Beyleri hiç[21] durumuna sokan ve yeryüzünün egemenlerini hiçe sayan yine *"O"*. **24***Onlar daha dinlemeden, anlamadan ve gövdeleri henüz toprakta kökleşmeden; *"O"* onlara soluyor ve onlar kuruyorlar. Kasırga da saman kıprıntıları gibi onları götürüyor. **25***Ve Kutsal olan buyuruyor ki: Beni[22] kime benzetiyorsunuz ki, ona eşit olayım? **26***Gözlerinizi yukarıya kaldırıp bir bakın! Bunları kim yarattı? *"O"*[23] onların tüm sayısını çıkarır ve onların tümünü isimleriyle çağırır. Kudretinin çokluğu ve gücünün şiddetiyle onlardan hiçbiri geri kalmaz. **27***Ey Yakup niçin diyorsun ve ey İsrail niçin söylüyorsun ki, yolum Rabb'ten gizlendi ve hakkım Allahımın önünde görülmedi? **28***Bilmedik mi ve işitmedik mi ki, sonsuzluk ilâhı olan ***Yahve***; yeryüzünün uçlarını yaratan, yorulmaz, aciz kalmaz ve yeteneği[24] anlaşılmaz. **29***Yorguna güç veren ve güç kalmamış olanın gücünü arttıran *"O"*dur. **30***Gençler bile yorulup güçsüzleşiyor ve yiğitler sürçüp düşüyor. **31***Ama Rabb'e güvenenlerin gücü yineleniyor[25] onlar kartallar gibi kanatla yukarı çıkıyorlar. Çabucak koşacaklar ve güçsüz kalmayacaklar ve yürüyecekler; ama yorulmayacaklardır.

(1) BakEyp.42/10,B.61/7,**(2)**Mat.3/3,Mark.1/3,Luk.3/4, Yuh.1/23,**(3)**Malk.3/1,**(4)**Mez.68/4,B.49/11,**(5)**B.45/2, **(6)**Eyp.14/2, Mez. 90/5, 102/11, 103/15, Yakb.1/10, I.Petr.1/24, **(7)**Mez.103/16,**(8)**I.Petr.1/25,**(9)**B.59/16,**(10)**B.62/11, Vah.22/12, **(11)**B.49/10, Hez.34/23, 37/24, Yuh.10/11, İbr.13/20, I.Petr.2/25, 5/4, Vah.7/17, **(12)**Sül.Mes.30/4, **(13)**Eyp.21/22, 36/22ve23, Rom.11/34,I.Kor.2/16, **(14)**Dan.4/35, **(15)**Mez.62/9, **(16)**25.Ayet, B.46/5, Res.İşl.17/29, **(17)**B.41/6,7, 44/12ve diğ., Yerm.10, 3 ve diğ.,**(18)**B.41/7,Yerm.10/4,**(19)**Mez.19/1,Res.işl.14/17, Rom.1/19 ve20, **(20)**Eyp.9/8, Mez.104/2, B.42/5, 44/24, 51/13, Yerm.10/12, **(21)**Eyp.12/21, Mez.107/40, **(22)**18.Ayet, Tes.4/15 vediğ., **(23)**Mez.147/4, **(24)**Mez.147/5, Rom.11/33, **(25)**Mez. 103/5.

41. Bölüm: 1)Allah'ın kendi halkı için olan lütfunu; 10)Söz verdiklerini, 21)Ve putların boş şeyler olduğunu söyleyerek onları uyarması.

1*Ey adalar önümde[1] susun! Ümmetlerin gücü tazelensin, yaklaşsınlar, o zaman konuşsunlar ve yargı için bir yere toplanalım. **2***Kim doğudan[2] *"Adalet*[§] sahibini ortaya çıkarıp kendi ayağına çağırdı? Milletleri[3] onun önüne koydu ve egemenler üzerine egemen yaptı; onları kılıcı önüne tuz gibi ve yayı önüne götürülen saman tozu koydu. **3***Onları takip etti ve ayağının basmadığı yoldan esenlikle geçti. **4***İşleyen[4] ve yapan; devirleri başlangıçtan çağıran kimdir? Ben ***Yehovah***'ım; ilk[5] olan ve sonrakiler ile olan '*Ben*'im. **5***Adalar görüp korktular, yeryüzünün uçları titrediler ve onlar yaklaşıp geldiler. **6***Herkes[6] komşusuna yardım etti ve kardeşlerine güçlen, dedi. **7***Üstad kuyumcuyu[7] ve çekiçle düzleyen adam da vuranı cesaretlendirip diyor ki: Bu kaynaştırmak için iyidir ve kımıldamaması[8] için onu çivilerle perçinle. **8***Ama sen: Ey kulum İsrail, seçtiğim[9] Yakup, alçak gönüllü[10] olan İbrahim'in soyu! **9***Sen yerin uçlarından tuttuğum, onun uçlarından çağırdığım ve sen kulumsun; seni seçtim ve seni reddetmediğim; dediğim kimsesin. **10***Korkma[11] çünkü ben seninleyim[12]. Ürkme; çünkü ben senin Allahınım. Seni güçlendirecek ve sana yardım edeceğim; adaletimin sağ eliyle seni kaldıracağım. **11***İşte sana karşı tüm öfkeden kuduranlar utanarak[13] utançlarından şaşkına dönecekler; ve sana düşmanlık besleyen insanlar leş gibi olup yok olacaklardır. **12***Seninle çekişen insanları arayıp da bulamıyacaksın. Seninle savaşanlar leş gibi bir

hiç olacaklardır. **13*** Çünkü senin sağ elinden tutan ve sana: Korkma[14] senin yardımcınım; diyen Allah'ın Rabb '*Ben*'im. **14*** Ey! Yakup bucağı, ey İsrail fanileri[*] korkmayınız. Ben sana yardım edeceğim, diye Rabb ve İsrail'in kutsalı olan Velîn[+] buyuruyor. **15*** İşte ben[15] seni yeni, keskin dişli bir harman döveni edeceğim, dağları dövüp ezeceksin ve tepeleri saman tozu gibi yapacaksın. **16*** Onları[16] savuracak, rüzgâr onları götürecek ve kasırga onları dağıtacaktır; ama sen Rabb ile sevinecek ve İsrailin[17] kutsalı ile övüneceksin. **17*** Çaresizler ve yoksullar su arayacaklar; ama bulamayacaklar. Onların dili susuzluktan kurumuştur. Ben Rabb onları kabul edilmiş yapacağım; İsrailin Allah'ı ben onları asla bırakmıyacağım. **18*** Yüksek[18] yerlerde ırmaklar ve vadiler ortasında pınarlar açacağım; çölü[19] göle ve kurak yeri su kaynaklarına döndüreceğim. **19*** Çölde sedir ağaçları, akasya, mersin ve yağ ağaçları dikecek; bozkırda çam ağacı ile çınar ve şimşir ağacı birlikte koyacağım. **20*** Tâ ki[20] görüp bilsinler, birlikte dikkat edip anlasınlar ki, bunu Rabbin eli yaptı ve onu İsrailin Kutsal'ı yarattı. **21*** Davanızı götürün diye Rabb buyuruyor; güçlü kanıtlarınızı getirin, diye Yakup'un Kralı emrediyor. **22*** Açıklasınlar[21] ve ne ortaya çıkacağını bize söylesinler. Önceki şeylerin ne olduğunu anlatsınlar ki, özen gösterip sıkı sözlerini öğrenelim veya olacak şeyleri bize bildirsinler. **23*** Bundan[22] sonra olacak şeyleri açıklayın ki ilâh olduğunuzu bilelim. İyi[23] ya da kötü birşey yapın ki şaşa kalıp birlikte görelim. **24*** İşte[24] siz leşler gibisiniz; işiniz bir hiçtir ve sizi seçen kirlidir. **25*** Kuzeyden birini çıkardım gelecektir ve doğudan[25] adımı söyleyecektir. Çömlekçinin balçığı çiğnediği gibi ve beyleri[26] çamur gibi ayakları altına alacaktır. **26*** Başlangıçtan[27] kim bildirdi ki bilelim; ve çok eskiden kim haber verdi ki doğrudur diyelim? **27*** Başlangıçta[28] Sihon'a: -İşte[29] işte onlar, dedim ve Oruşalim'e(*Kudüs*) müjdeci gönderdim. **28*** Baktım[30] adam yoktu; ve onlardan hiç bir öğütçü yoktu ki soru sorayım da yanıt versin. **29*** İşte[31] tümü boştur, işleri leş gibidir. Onların dökme putları rüzgâr gibi boş ve geçicidirler.

(1) Zek.2/13,**(2)**B.46/11,**(§)**Veya: Birini adaletle, **(3)**Bak.Tek. 14/14 ve diğ., 25.Ayet, B.45/1, **(4)**26.Ayet, B.44/7, 46/10, **(5)**B.43/10, 44/6, 48/12, Vah.1/17, 22/13, **(6)**B.40/19, 44/12, **(7)**B.40/19, **(8)**B.40/20, **(9)**Tes.7/6, 10/15, 14/2, Mez.135/4, B.43/1, 44/1, **(10)**II.Trh.20/7, Yak.2/23, **(11)**13.ve 14.Ayetler, B.43/5, **(12)**Tes.31/6ve8, **(13)**Çık.23/22, B.45/24, 60/12, Zek. 12/3, **(14)**10.Ayet, **(*)**Bazı çevirilerde "Toprak kurdu", **(+)**Allah'ın isimlerinden biri; sahip, **(15)**Mik.4/13, II.Kor. 10/4ve5, **(16)**Yerm.51/2, **(17)**B.45/25, **(18)**B.35/6ve7, 43/19, 44/3, **(19)**Mez.107/35, **(20)**Eyp.12/9, **(21)**B.45/21, **(22)**B.42/9, 44/7ve8, 45/3, Yuh.13/19, **(23)**Yerm.10/5, **(24)**Mez.115/8, B.44/9,I.Kor.8/4,**(25)**Ezr.1/2, **(26)**2.Ayet, **(27)**B.43/9, **(28)**4.Ayet, **(29)**B.40/9, **(30)**B.63/5, **(31)**24.Ayet.

42. Bölüm: 1)Mesih'in nasıl olacağı, 5)Allah'ın O'nun için olan sözü, 10)Rabbe bereketleri için hamd, 17)Allah'ın kendi halkını imansızlıkları için azarlaması.

1* İşte desteklediğim kulum[1] canımın razı olduğu seçkinim. Ruhumu[3] *"O"*nun üzerine koydum, milletlere gerçeği duyuracak. **2*** Bağırıp çağırmayacak ve sesini meydanlarda yükseltmeyecek. **3*** Ezilmiş kamışı kırmayacak ve tüten fitili söndürmeyecektir. Doğruluğu gerçeklikle ortaya dökecek; **4*** Adaleti yeryüzünde kuruncaya dek zayıflamayacak ve çaresizliğe düşmeyecektir. Adalar[4] *"O"*nun şeriatına(*yasasına*) uyacaklar. **5*** Gökleri yaratıp[5] onları yayan, ürünleriyle[6] yeri saran; onun üzerinde olan halka soluk ve orada[7] hareket edenlere Ruh veren Rabb-Allah böyle buyuruyor: **6*** Ben[8] ***Yehovah***. Seni adaletle çağırdım seni elinden tutup koruyacak; seni[9] halka pakt*(ahit)* ve milletlere[10] nur*(ışık)* olmak için vereceğim; **7*** Ki, körlerin[11] gözlerini açasın. Tutsakları[12] hapisten ve karanlıkta[13] yaşayanları zindandan çıkarasın. **8*** Ben **Yehovah**'ım adım budur. Şanımı[14] bir başkasına ve bana özgü övgüyü putlara vermem. **9*** İşte önceki şeyler ortaya çıktı; yeni şeyleri ben çıkaracak ve onlar ortaya gelmeden önce size bildireceğim. **10*** Ey denize[15] inenler, tüm orda bulunanlar; adalar ve orada oturanlar! Rabbe[16] yeni bir ezgi okuyun; *"O"*nun övgüsünü dünyanın uçlarından söyleyin! **11*** Kıraç yerler ve onun kentleri; Kedar'ın bulunduğu obalar seslerini yükseltsin. Kayalarda oturanlar nağmeler düzsün ve dağ başlarında naralar atsınlar. **12*** Rabbi anımsasınlar, *"O"*nun övgüsünü adalarda anlatsınlar. **13*** Rabb kahraman gibi çıkacak ve bir savaşçı gibi gayretini uyandıracaktır. Seslenecek, yüksek[17] sesle çağıracak ve düşmanlarına galip gelecektir. **14*** Eskiden beri sustum ve suskun durarak kendimi tuttum. Şimdi doğum sancısı çeken kadın gibi çağıracak ve birden yıkarak yutacağım. **15*** Dağları, tepeleri yok edecek; onların tüm yeşilliğini[*] kurutacağım. Ve nehirleri karaya döndürüp gölleri kurutacağım. **16*** Körleri bilmedikleri yolda gezdirecek ve onları bilmedikleri yollardan götüreceğim. Önlerindeki karanlığı aydınlatacak ve eğri yerlerini düzlendireceğim. Onlar için tüm bunları

yapacak ve onları asla bırakmayacağım. **17***Oyma putlara inananlar ve dökme putlara: Siz ilâhlarımızsınız diyenler geri[18] çekilip utanç bulacaklardır. **18***Ey sağırlar işitin; ey körler bakın ve görün. **19***Kulumdan[19] başka kör ve gönderdiğim elçim gibi sağır kimdir? Kendini Allah'a teslim eden gibi kör ve Rabbin kulu gibi kör kimdir? **20***Çok şeyler görüyorsun; ama dikkat[20] etmiyorsun. Kulakların açıktır; ama işitmiyorsun. **21***Rabb kendi adaletinden dolayı ondan razı oldu; şeriatı yüce ve sevgili etti. **22***Ama o yağmaya uğramış ve solmuş bir halktır. Hepsi mağaralarda tuzağa tutuldular ve hapishanelerde saklanıldılar. Onlar çapul için oldular; kurtaran yoktur, soyuldular ve geri ver diyen yoktur. **23***Sizden buna kulak verecek ve gelecek zaman için dikkatle dinleyecek kimdir? **24***Yakup'u soyulmağa ve İsraili yağmacılara kim teslim etti? Ona karşı suçlu olduğumuz; ilkelerinde yürümek istemedikleri ve yasalarını gözetmedikleri Rabb değil mi? **25***Onun üzerine öfkesinin kızgınlığını ve cengin şiddetini döktü. Onu[21] her yönden alevlendirdi; ama[22] o bilmedi, onu yaktı. Ama o yüreğine koymadı.

(1)B.43/10,49/3ve6,52/13,53/11,Mat.12/18-20,Filp.2/7,**(2)**Mat.3/17,17/5,Efs.1/6, **(3)**B.11/2, Yuh.3/34, **(4)**Tek.49/10, **(5)**B.44/24, Zek.12/1,**(6)**Mez.136/6,**(7)**Res.İşl.17/25, **(8)**B.43/1,**(9)**B.49/8, **(10)**B.49/6,Luk.2/31,Res.İşl.13/47,**(11)**B.35/5,**(12)**B.61/1,Luk.4/18ve19, II.Tim.2/26, İbr.2/14ve15, **(13)**B.9/2, **(14)**B.48/11, **(15)**Mez.107/23, **(16)**Mez.33/3, 40/3, 98/1, **(17)**B.31/4, **(*)**Bak II.Ez.15/41,**(18)**Mez.97/7,B.1/29,44/11,45/16,**(19)**B.43/8, Hez.12/2,Bak Yuh.9/39ve41, **(20)**Bak Rom.2/21, **(21)**II.Krl.25/9.

43. Bölüm: 1)Rabb'in kendi sözüyle halkı avutması, 8)Ve mümin olmayanları uyarması; 14)Babil tutsaklığını, 18)Ve oradan kendi halkını kurtaracağını bildirmesi, 22)Halkına söylevi.

1*Şimdi ey Yakup! Seni[1] yaratan ve ey İsrail; seni[2] biçimlendiren Rabb böyle buyuruyor: Korkma; çünkü[3] ben seni fidye ile kurtardım, adınla[4] çağırdım; sen benimsin. **2***Sen sulardan geçtiğinde[5] ben[6] seninle olacağım. Irmaklardan geçtiğinde sana taşmayacak, ateşte[7] yürüdüğünde yanmayacak ve alev seni yakmayacaktır. **3***Çünkü ben Allah'ın Rabb, İsrailin Kutsalı senin kurtarıcınım. Senin[8] için fidye olarak Mısır'ı, senin için bedel olarak Habeş ile Seba'yı verdim. **4***Gözümde değerli olduğundan özümsendin ve ben seni sevdim. Senin için insanlar, canına bedel de milletler vereceğim. **5***Korkma[9] çünkü ben seninleyim. Soyunu doğudan getirecek ve batıda toplayacağım. **6***Kuzeye ver ve güneye engelleme diyeceğim. Oğullarımı uzaktan ve kızlarımı yerin dört bucağından; **7***Yani[10] adımla tüm anılanları yüceliğim[11] için yarattığım ve şekil[12] verdiğim kişileri getir. **8***Gözleri[13] olup da kör olan halkı, kulakları olup da sağır olanı çıkarın. **9***Tüm milletler bir yere toplansın ve ümmetler toplansınlar. Onlardan[14] kim bunu anlatabilir ve önceki şeyleri bize bildirebilir? Tanıklarını getirsinler ki sözlerini onaylattırsınlar. Onlar da dinleyip: *'Doğrudur'* desinler. **10***Rabb buyuruyor ki: Siz[15] ve seçtiğim[16] kulum tanıklarımsınız. Tâ ki; bilip bana inanın; anlayın ki, '*Ben*'im; benden[17] önce ilâh yok ve benden sonra da olmayacaktır. **11***Ben[18] yalnız ben ***Yehovah***'ım ve benden başka kurtarıcı yoktur. **12***Ben söyledim, kurtardım ve bildirdim. Sizde garip[19] ilâh yoktu. Siz[20] de tanıklarımsınız ki, Allah '*Ben*'im diye Rabb buyuruyor. **13***Başlangıçtan[21] Ben *"O"*yum ve elimden kurtaran yoktur. Ben işliyorum, buna kim engel[22] olabilir? **14***Sizin Velî'niz[*] İsrailin Kutsalı olan Rabb böyle buyuruyor: Sizin yüzünüzden Babil'e gönderdim; tüm kaçakları ve Kildanileri nağmeler düzdükleri gemilerle indirdim. **15***Kutsalınız olan ***Yehovah*** ve İsrailin yaratıcısı olan kralınız '*Ben*'im. **16***Denizde[23] yol ve güçlü[24] sularda geçit açan; **17***Araba[25] at, asker ve güç çıkaran Rabb böyle buyuruyor: (Onlar birlikte yatacaklar ve kalkmayacaklar; geçtiler ve bir fitil gibi söndüler). **18***Önceki[26] şeyleri anmayın ve eski şeyleri düşünmeyin. **19***İşte ben yeni[27] birşey yapacağım; o şimdi çıkıyor. Onu bilmeyecek misiniz? Ben çölde yol ve yabanıl[28] yerde bile ırmaklar açacak; **20***Kır hayvanları, çakallar ve deve kuşları beni yüceltecek; çünkü halkıma, seçkinlerime içirmek için, çölde[29] sular ve bozkırlarda ırmaklar yapacağım. **21***Bu[30] halkı ben kendim için yarattım; onlar hamdimi*(övgümü)* bildirecekler. **22***Ama sen ey Yakup! Bana dua etmedin; ama sen ey İsrail! Benden[31] usandın. **23***Bana[32] kurban yakmak için koyunlar getirmedin ve kurbanlarınla beni anmadın. Sunu için seni sıkıştırmadım ve gönlün için seni usandırmadım. **24***Benim için parayla hoş kokulu kamış almadın ve kurbanlarının yağıyla beni doyurmadın; ama suçlarınla beni üzdün, kötülüklerinle beni[33] usandırdın. **25***İsyanlarını[34] kendim[35] için silen ve günahlarını[36] anmayan *Ben*'im; ancak *Ben*'im. **26***Bana anımsat, birlikte mahkemeye gidelim; anlat ki hak kazanasın. **27***İlk baban günah işledi ve öğreticilerin bana karşı baş kaldırdılar. **28***Ben de[37] Tapınağın başkanlarını kirli saydım; Yakup'u[38] lanete ve İsraili rezilliğe bıraktım.

(1)7.Ayet, **(2)**21.Ayet, B.44/2, 21ve24, **(3)**B.44/6, **(4)**B.42/6,

45/4,**(5)**Mez.66/12,91/3vediğ., **(6)**Tes.31/6ve8, **(7)**Dan.3/25ve27, **(8)**Sül.Mes.11/8, 21/18, **(9)**B.41/10ve14, 44/1, Yerm.30/10ve11, 46/27ve28, **(10)**B.63/19, Yakb.2/7, **(11)**Mez.100/3, B.29/23, II.Kor.5/17, Efs.2/10, **(12)**1.Ayet, **(13)**B.6/9, 42/19, Hez.12/2, **(14)**B.41/21,22ve26, **(15)**B.44/8, **(16)**B.42/1, 55/4, **(17)**B.41/4, 44/6,**(18)**B.45/21,Hoş.13/4,**(19)**Tes.32/16, Mez.81/9, **(20)**B.44/8, 10.Ayet,**(21)**Mez.90/2,Yuh.8/58, **(22)**Eyp.9/12, B.14/27, **(*)**Veli: Allah'ın isimlerinden biri; sahip, malik, **(23)**Çık.14/16, 22, Mez.77/19, B.51/10,**(24)**Yeş.3/13ve16, **(25)**Çık.14/4-9ve25, **(26)**Yerm.16/14, 23/7,**(27)**II.Kor.5/17,Vah.21/5,**(28)**Çık.17/6, Say.20/11,Tes.8/16,Mez.78/16,B.35/6,41/18,**(29)**B.48/21, **(30)**Mez.102/18,Ayet1/7,Luk.1/73,74,Efs.1/5ve6,**(31)**Malk. 1/13,**(32)**Ams.5/25,**(33)**B.1/14,Malk.2/17,**(34)**B.44/22,48/9, Yerm. 50/20,Res.İşl. 3/19,**(35)**Hezk.36/22ve diğ., **(36)**B.1/18, Yerm.31/34,**(37)**B.48/6,Yer.Mers.2/2,6ve7,**(38)**Mez.79/4, Yerm. 24/9, Dan.9/11, Zek.8/13.

44. Bölüm: 1)Allah'ın kendi vaadleriyle halkı avutması, 7)Putperestliğin boş olduğunu açıklaması, 21)Ve Lütfettiği kurtuluşla, kendi kudretinden ötürü halkı şükretmeğe çağrısı.

1*Şimdi dinle ey kulum[1] Yakup ve sen ey seçkinim İsrail! **2***Seni yaratan, rahimde[2] şekil veren ve sana yardım eden Rabb böyle söylüyor: Ey kulum Yakup ve sen ey seçkinim Yeşurun[3] korkma! **3***Çünkü[4] susamışlar üzerine sular ve kurak yer üzerine seller dökeceğim. Senin soyun üzerine ruhumu ve neslin üzerine bereketimi dökeceğim. **4***Onlar otlar arasında, su akıntıları yanında söğütler gibi bitecekler. **5***Biri: *Ben Rabbin'im* diyecek, diğeri kendine Yakup'un adıyla anıltı yapacak; bir başkası da kendi eliyle: *'Ben Rabbin'im'* diye yazacak ve İsrailin adıyla adlanacaktır. **6***İsrailin kralı Rabb ve *"O"*nun Velî'si[*] olan orduların[5] Rabbi böyle buyuruyor: **"ÖNCE'ki[6] ve SONRA'ki *BEN*'im[§] ve *BEN*'den BAŞKA İLÂH YOKTUR" 7***Eski kavmi kurduğumdan beri; benim[7] gibi kim söyleyip anlatabilir ve benim için onu kim düzenleyebilir ki, gelecek ve olacak şeyleri bildirsinler? **8***Ürkme ve korkma! Ben[8] sana o zaman bildirip anlatmadım mı? Siz[9] tanıklarımsınız: Ben'den başka ilâh var mı? Kaya[10] da yoktur, ben birini bilmiyorum. **9***Tüm put[11] yapanlar boş ve onların güvendikleri şeylerin bir yararı yoktur; tanıkları kendileridir. Görmüyor[12] ve anlamıyorlar ki, utansınlar. **10***Bir yarar[13] sağlamayan ilâh yapan ve put döken kim? **11***İşte onun tüm yoldaşları utanacaklar[14]. Zaten sanatkârlar insandır, tümü birden korkup şaşacaklar. **12***Demirci[15] kömür ateşinde bir balta yapıyor, çekiçle ona şekil veriyor ve onu kollarının gücüyle işliyor. Acıktığında gücü kesiliyor ve su içmediğinde bayılıyor. **13***Marangoz odunu kalemle işaretliyor, onu demir kalemlerle işliyor ve üstünde pergelle çizgiler çiziyor. Sonra da onu evde bir köşede dursun diye insan şekline getiriyor. **14***Kendisi için sedir ağaçları kesiyor, palamut ve meşe ağaçları alıyor. Kendisi için orman ağaçlarından seçiyor, çam ağaçları dikiyor ve onu yağmur büyütüyor. **15***Bunlar insan için yakacak şey oluyor, onlardan alarak ısınıyor ve yakıp ekmek pişiriyor[+] hem de ilâh yapıyor; bir de ona tapınıyor ve onu put yaparak ibadet ediyor. **16***Onun parçalarıyla da ateş yakıyor ve et pişirip yiyor; kebap yapıyor ve doyarak, ısınarak: Ne güzel ısındım ve ateş gördüm diyor. **17***Geri kalanını ilâh olarak kendine oyma put yapıyor; ona tapınıp secde ediyor ve ona dua edip: Beni kurtar; çünkü Allahım sensin, diyor. **18***Bilmiyor[16] ve anlamıyorlar; çünkü gözleri[17] görmemek için, yürekleri de anlamamak için sıvanmıştır. **19***Geri kalandan pis bir şey mi yapayım, ağaç kütüğüne mi tapınayım? Diye hiç aklına[18] getirmiyorlar. Anlayışı ve düşünceleri de yoktur ki; bununla ateş yaktım, onun korları üstünde ekmek pişirdim, kebap yaptım ve yedim, desinler. **20***Kül ile besleniyor. Aldanmış[19] yüreği onu saptırdı, canını kurtaramaz ve sağ elimde yalan yok mu? demiyor. **21***Ey Yakup! Vay İsrail bu şeyleri anımsa; çünkü sen[20] kulumsun, seni ben yarattım, sen benim kulumsun. Ey İsrail! Benim tarafımdan unutulmayacaksın. **22***İsyanlarını[21] duman gibi ve günahlarını bulut gibi kaldırdım. Bana dön; çünkü seni[22] fidye ile kurtardım. **23***Ey! Gökler[23] sevinin; çünkü bunu Rabb yaptı. Ey! Yerin derin yerleri, nara atın. Ey! Dağlar, ormanlar ve orada olan her ağaç, sevinç sesiyle çağırın; çünkü Rabb Yakup'u fidye ile kurtardı ve İsrailde sevgili oldu. **24***Senin[24] Velî'n[*] ve seni[25] rahimde şekilleyen Rabb böyle buyuruyor: Her şeyi yapan Rabb *Ben'im.* Gökleri[26] ben yalnız yaydım ve yeri kendi kudretimle serdim. **25***Yalancıların[27] izlerini ben boşa[28] çıkarır, sihirbazları akıldan yoksun bırakırım; bilgiçleri geri döndürür ve onların[29] bilgisini akılsızlığa çeviririm. **26***Kendi kulumun[30] sözünü bozmam ve ulaklarımın öğüdünü tamamlarım. Oruşalim için: İçinde oturulacak, Yahuda kentleri için bina olunacak ve onun yıkılan yerlerini tamir edeceğim, diyen benim. **27***Denize[31] kuru ol. Ben senin nehirlerini kurutacağım diyen; **28***Koreş için çobanımdır ve tüm dileğimi yapacaktır, diyen Oruşalim'e: Yapılacaksın[32] ve Tapınağa temellerin kurulacaktır diyen, gene ben.

(1)21.Ayet, B.41/8, 43/1, Yerm.30/10, 46/27ve28, **(2)**B.43/1ve7, **(3)**Tes.32/15, **(4)**B.35/7, Yoel 2/28, Yuh.7/38, Res.İşl.2/18, **(5)**24. Ayet, B.43/1ve14, **(6)**B.41/4, 48/12, Vah.1/8ve17, 22/13, **(§)**Bazı çevirilerde: ***"İlk ve son benim..."***, **(7)**B.41/4ve22, 45/21, **(8)**B. 41/22, **(9)**B.43/10ve12, **(10)**Tes.4/35ve39, 32/39, I.Sam.2/2,

II.Sam.22/23, B.45/5, **(11)**B.41/24ve29, **(12)**Mez.115/4ve diğ., **(13)**Yerm.10/5, Habk.2/18, **(14)**Mez.97/7, B.1/29, 42/17, 45/16, **(15)**B.40/19, 41/6, Yerm.10/3ve diğ., **(+)**Bak Sül.Bilg. Kit.13/12, **(16)**B.45/20,**(17)**II.Sel.2/11,**(18)**B.46/8, **(19)**Hoş.4/12, Rom.1/21, II.Sel.2/11, **(20)**1.ve2.Ayetler, **(21)**B.43/25, **(22)**B.43/1, 49/20, I.Kor.6/20, I.Petr.1/18ve19, **(23)**Mez.69/34, 96/11ve12, B.43/10, 49/13, Yerm.51/48, Vah.18/20, **(24)**B.43/14, 6.Ayet, **(*)**Bak 43/24, **(25)**B.43/1, **(26)**Eyp.9/8, Mez.104/2, B.40/22, 42/5, 45/12, 51/13,**(27)**Yerm.50/36, **(28)**B.47/13, **(29)**I.Kor.1/20, **(30)**Zek.1/6, **(31)**Bak Yer.50/38, 51/32ve36, **(32)**II.Trh.36/22ve23, Ezr.1/1ve diğ., B.45/13.

45. Bölüm: 1)Allah'ın halkı için Koreş'e olan sözü, 5)Her şeye Kadîr olduğundan kendisine boyun eğilmesini istemesi, 20)Herkesi tövbeye davet etmesi, 23)Herkesin *"O"*na itaat edeceği.

1*Rabb kendi Mesihine; yani[1] O'na milletleri baş eğdirmek, kralların belini kuşatmak ve kapıların kapanmaması için O'nun önünde kapı kanatlarını açmak için O'nun sağ[2] elinden tuttum, dediği Koreş'e böyle söylüyor. **2***Ben senin önünce gidecek ve arızalı[3] yerleri düzelteceğim; bakır[4] kapıları kıracak ve demir sürgüleri parçalayacağım. **3***Sana karanlıkta bulunan hazineler ve gizli defineler vereceğim. Tâ ki; seni adınla[5] çağıran ben; İsrailin[6] Allah'ı ***Yehovah*** olduğumu bilesin! **4***Kulum[7] Yakup ve seçkinim İsrail için sen[8] beni bilmezken adınla çağırdım ve sana isim verdim. **5***Rabb[9] *Ben*'im ve başkası[10] yoktur; benden başka ilâh yoktur. Sen beni bilmezken ben[11] seni kuşattım. **6***Tâ ki; doğuda[12] ve batıda olanlar benden başkası olmadığımı bilsinler. Rabb benim ve başkası yoktur. **7***Işığı çıkaran, karanlığı yaratan, esenliği yapan ve belayı[13] yaratan; tüm bunların hepsini yapan Rabb '*Ben*'im. **8***Ey! Gökler[14] yukarıdan damlatınız, bulutlar doğruluk yağdırsınlar. Yer açılıp kurtuluş meyvesi versin ve birlikte doğruluk meydana getirsin. Bunları ben; Rabb yarattım. **9***Vay kendi[15] yaradanı ile çekişene! Kendisi yerin kiremit parçaları arasındaki bir kiremit parçasıdır. Balçık[16] kendisine şekil verene: Ne yapıyorsun; veya senin yaptığın şey senin için eli yoktur, diyebilir mi? **10***Vay! Babasına: Ne çıkarttın? Ve annesine ne doğurdun? Diyene. **11***İsrailin Kutsalı ve onun yaradanı olan Rabb böyle buyuruyor: Gelecek şeyler için benden sorun. Oğullarım[17] için ve ellerimin[18] işi için bana emrediniz. **12***Yeryüzünü[19] ben yaptım ve onun[20] üzerine insanı yarattım. Gökleri benim ellerim yaptı ve tüm oradakilere[21] emrettim. **13***Ben[22] onu adaletle ortaya çıkardım ve onun tüm yollarını düzeltecek, kentimi[23] o kuracak, sürgünlerimi geri gönderecek; bedel[24] ve ücret almayacak, diye orduların Rabb'i buyuruyor. **14***Rabb böyle söylüyor: Mısır'ın[25] emeği, Kuşîler(*Habeş*) ile Şebalılar'ın ticareti sana geçip senin olacaktır. Onlar sana boyun eğecek, zincirlerle[26] sana gelecekler ve sana başlarını eğerek sana yalvaracaklar. Allah[27] yalnız sendedir ve başka[28] bir ilâh yoktur, diyecekler. **15***Ey! İsrailin Allah'ı kurtarıcı; gerçekten sen[29] kendini gizleyen Allahsın. **16***Tüm onlar utanarak utançlarından kızaracaklar; put[30] yapanlar birlikte rezillikle gidecekler. **17***Ama[31] İsrail Rabb'in eliyle sonsuz kurtuluşla kurtulacak; siz sonsuza dek rezil olmayacak ve utandırılmayacaksınız. **18***Çünkü gökleri[32] yaratan Rabb, yeri şekillendiren, onu yapıp sarsılmaz kılan, onu boşu boşuna yapmadı. Ama içindekiler için ona şekil veren Allah böyle buyuruyor: Rabb[33] '*Ben*'im ve bir başkası yoktur. **19***Gizlice[34] ben yerin karanlıklarında söylemedim. Yakup'un soyuna: Beni boşyere arayın, demedim. Ben[35] Rabb, doğru söyler ve doğru şeyler bildiririm. **20***Ey milletlerden kurtulanlar! Toplaşarak gelin, birlikte yaklaşın. Putların odununu taşıyanlar ve kurtarmaya gücü yetmeyen ilâha dua edenler hiç birşey[36] bilmiyorlar. **21***Haber verin ve yaklaştırın, hep birlikte konuşsunlar; bunu[37] eskiden beri kim bildirdi, o zamandan kim anlattı? Ben Rabb değil mi? Benden[38] başka Allah yoktur; benden başka gerçek Allah ve kurtarıcı yoktur. **22***Ey! Tüm yeryüzünde olanlar[39] bana dönün; kurtuluş bulursunuz. Çünkü Allah '*Ben*'im ve bir başkası yoktur. **23***Kendimle[40] yemin ettim, ağzımdan dürüstçe söz çıktı ve geri dönmüyor. Böylece her[41] diz bana çökecek ve her dil[42] yemin edecektir. **24***Denilecektir ki: Dürüstlüğüm ve[43] gücüm ancak Rabb iledir, insanlar bana gelecekler ve *"O"*na[44] karşı öfkelenenler utandırılacaklar. **25***Tüm[45] İsrail soyu Rabb ile kurtularak övünecektir[46].

(1)B.41/2,Dan.5/30,**(2)**B.41/13,**(3)**B.40/4,**(4)**Mez.107/16, **(5)**Çık. 33/12ve17,B.43/1,49/1,**(6)**B.41/23,**(7)**B.44/1,**(8)**I.Sel.4/5, **(9)**Tes. 4/35ve39, 32/39, B.44/8, 46/9, **(10)**14.,18.,21.,ve 22. Ayetler,**(11)**S.Mes.18/32ve39,**(12)**Mez.102/15,B.37/20, Malk. 1/11, **(13)**Ams.3/6, **(14)**Mez.72/3,85/11, **(15)**B.64/8,**(16)**B.29/16, Yerm. 18/6,Rom.9/20,**(17)**Yerm.31/9,**(18)**B.29/23,**(19)**B.42/5, Yerm. 27/5,**(20)**Tek.1/26ve27,**(21)**Tek.2/1,**(22)**B.41/2,**(23)**II.Trh. 36/22ve23,Ezr.1/1vediğ.B.44/28,**(24)**B.52/3,BakRom.3/24, **(25)**Mez.68/21,72/10ve11,B.49/23,60/9,10,14ve16,Zek.8/22 ve23,**(26)**Mez.149/8,**(27)**I.Kor.14/25,**(28)**5.Ayet, **(29)**Mez.44/24, B.8/17, 57/17, **(30)**B.44/11, **(31)**B.26/4ve25.Ayet, Rom.11/26, **(32)**B.42/5, **(33)**5.Ayet, **(34)**Tes.30/11, B.48/16, **(35)**Mez.19/8, 119/137ve138, **(36)**B.44/17-19, 46/7, 48/7, Rom.1/22ve23, **(37)**B.41/22, 43/9, 44/7, 46/10, 48/14, **(38)**5.,14.ve18.Ayetler, B.44/8, 46/9, 48/3ve diğ., **(39)**Mez.22/27, 65/5, **(40)**Tek.22/16, İbr.6/13ve14, **(41)**Rom.14/11, Filp.2/10, **(42)**Tek.31/53, Tes.6/13, Mez.63/11, B.65/16, **(43)**Yerm.23/5, I.Kor.1/30, **(44)**B.41/11, **(45)**17.Ayet, **(46)**I.Kor.40/18ve25.

46. Bölüm: 1)Babil putlarına hakaret edileceği, 3)Allah'ın sonsuza dek kendi halkını bırakma-

yacağı, 5)Putların Allah'a benzer olamayacakları, 8)Rabb'in kendi sözüne ve vaadlerine sadık olduğu.
1*Bel[§] çöktü[1] Nebu eğildi. Onların şekilleri hayvanlar ve hayvanlar için yük oldular. Taşıdığınız şeyler yükletilmiştir; yorgun[2] hayvana ağırlık oldu. **2***Onlar eğilip birlikte çöktüler, yükü kurtaramadılar ve kendileri[3] de tutsak gittiler. **3***Ey Yakup evi; vay İsrail evinin tüm arda kalanları! Ana karnından[4] ve rahimden çıkalıdan beri yüklenip taşıdığım kimseler; beni dinleyiniz. **4***Yaşlılığınıza kadar '*Ben*'[5] *"O"*yum ve pirliğinize*(ak saçlılık)* dek sizi ben[6] taşıyacağım. Ben yarattım, ben taşıyacağım, ben götüreceğim ve ben kurtaracağım. **5***Beni[7] kime benzetiyor ve kime eş tutuyorsunuz? Bana ne örnek gösteriyorsunuz ki ona benzeyelim? **6***Keseden[8] altın boşaltıyorlar ve gümüşü tartarak ölçüyorlar. Ücretle kuyumcu tutuyorlar ki, onunla bir ilâh*(put)* yapsın ve ona tapınsınlar. Evet ya...! Secde de ediyorlar. **7***Onu omuz[9] üzerinde kaldırıp götürüyorlar ve onu yerine koyuyorlar. O duruyor ve yerinden kımıldamaz; biri[10] onu çağırsa yanıtlamaz ve sıkıntısında onu kurtarmaz. **8***Bunu aklınızdan çıkarmayın ve mert olun; ey asiler bunu[11] anın. **9***Eskiden[12] olan önceki şeyleri anın. Çünkü Allah benim, bir başkası[13] yoktur. Allah'ım ve benim benzeyişim yoktur. **10***Ben sonu[14] daha başlangıçtan ortaya çıkmadan önce eskiden bildiririm. Tasarım[15] sarsılmayacak ve tüm isteğimi yerine getireceğim derim. **11***Ben yırtıcı kuşu doğudan[16] ve kurgumu[17] yerine getirecek adamı uzak yerden çağırırım. Ben[18] söyledim ve yapacağım. **12***Doğruluktan[19] uzak olan inatçılar beni dinleyin. **13***Doğruluğumu[20] yaklaştırdım, o uzak olmayacak ve kurtarışım gecikmeyecektir[21]. Ve bana görkeme sebep olan İsrail için Sihon'da kurtuluş[22] koyacağım.

(§): Put, ilâh. Bak Babil'in Balek ve Ejhelâk Öyküsü (*Daniel*)1/6, **(1)**B.21/9, Yerm.50/2, 51/44, **(2)**Yerm.10/5, **(3)**Yerm.48/7, **(4)**Çık.19/4, Tes.1/31,32/11, Mez.71/6, B.63/9, **(5)**Mez.102/27, Malk.3/6, **(6)**Mez.48/14, 71/18, **(7)**B.40/18ve25, **(8)**B. 40/19, 41/6, 44/12 ve 19, Yerm.10/3, **(9)**Yerm.10/5, **(10)**B. 45/20, **(11)**B.44/19,47/7, **(12)**Tes.32/7, **(13)**B.45/5ve21, **(14)**B. 45/21,**(15)**Mez.33/11,Sül.Mes.19/21,21/30,Res.İşl.5/39, İbr.6/17, **(16)**B.41/2ve25, **(17)**B.44/28,45/13, **(18)**Sayl.23/19, **(19)**Rom. 10/3, **(20)**B.51/5, Rom.1/17, 3/21, **(21)**Habk.2(-/3, **(22)**B.62/11.

47. Bölüm: 1)Babil'in ve Kildanîler'in zulmü, 7)Dikbaşlılıkları, 10)Ve gururları yüzünden üzerlerine gelecek olan Tanrısal yargının hiçbir şekilde engellenemeyeceği.
1*Ey! Babil'in ergen kızı; in[1] ve toprak[2] üstüne otur. Ey Kildaniler'in kızı! Yerde tahtsız otur. Çünkü artık sana ince ve nazlı denilmeyecektir. **2***Değirmen[3] taşlarını alarak un öğüt; peçeni çıkar, eteğini kaldır, baldırını aç ve ırmaklardan geç. **3***Çıplaklığın[4] açılsın, utancın görülsün; öcümü[5] alacak ve hiç kimseyle barış yapmayacağım. **4***Velîmizin[*] adı[6] ***Yehovah Sebovat***'tur[+] ve *"O"* İsrail'in Kutsalı'dır. **5***Ey! Kildanîler kızı sus ve otur; karanlığa gir. Çünkü[7] bir daha sana ülkeler kadını demeyecekler. **6***Ben[8] halkıma çok kızdım, mirasımı[9] pis saydım ve onları senin eline bıraktım. Sen onlara acımadın. Yaşlıların[10] üzerindeki boyunduruğunu çok ağırlaştırdın. **7***Sonsuza[11] dek kadını olarak kalacağım, dedin; ama bunu[12] aklına koymadın ve sonucunu düşünmedin. **8***Şimdi[13] bunu dinleyin ey kaygısız zevk peşinde koşanlar! Sen ki yüreğinde: Ben'im[14] ve benden başka yoktur; dul[15] oturmayacak ve çocuksuz kalmayacağım, dedin. **9***Ama bunların ikisi de[16] hem çocuksuzluk ve hem de dulluk[17] ansızın bir günde senin üzerine gelecek. Sen[18] büyücülerinle, büyülerinin çokluğuyla ve onlar da senin üzerine birlikte gelecekler. **10***Sen kendi[19] kötülüğünde kaygısızca: Beni[20] gören yoktur, diyorsun. Kendi bilgin ve ilmin seni şaşırttı; yüreğinde[21] '*Ben*'im ve benden başka yoktur, dedin. **11***Bu yüzden senin üzerine bir bela gelecek ki nereden geldiğini bilmeyeceksin. Sana bir kötülük dokunacak ve onu uzaklaştıramayacaksın. Ve senin üstüne bilmediğin bir yıkım[22] ansızın gelecektir. **12***Şimdi gençliğinden beri uğraşın olan büyücülükle ve büyülerinin çokluğuyla dur; belki yararlanır ve belki de galip gelirsin. **13***Birçok[23] söyleşilerinle yorulduk. Şimdi göğü[24] bölük, bölük bölenler; yıldızlara bakanlar, yeni aylarla gaibi*(gizemi)* bildirenler kalksınlar ve üzerine gelecek kötülükten seni kurtarsınlar. **14***İşte onlar saman kırıntıları gibi olup[25] ateş onları bitirecek ve canlarını anız gibi olmasından kurtaramayacaklar. Ne ısındıracak olan bir kor ve ne de karşısında oturulacak ateş olacak. **15***Birlikte çalıştığın ve gençliğinden beri alışveriş yaptığın kişiler böyle olacaktır: Herkes kendi yoluna gidecek ve seni kurtaran biri olmayacaktır.

(1) Yerm.48/18, **(2)**B.3/26, **(3)**Çık.11/5, Hak.16/21, Mat.24/41, **(4)**B.3/17, 20/4, Yerm.13/22ve26, Nah.3/5, **(*):** Allah'ın isimlerinden biri, sahip, **(+): Zeboath(Sebovat):** Her şeyin yüce egemeni ve yaratıcısı; egemenlerin egemeni veya ***orduların Rabbi***. Azeri Tükçesi:"Bizim halaskârımızın adı ***leşgerler Rabbi***'dir ki, İsrail'in mukaddesidir'' Leşger: Farsça; asker., **(5)**Rom.12/19, **(6)**B. 43/3 ve 14, Yerm.50/34, **(7)**7. Ayet, B.13/19, Dan.2/37, **(8)**BakII.Sam.24/14,II.Trh.28/9,Zek.1/15,**(9)**B.43/28, **(10)**Tes. 28/50,**(11)**5.Ayet,Vah.18/7,**(12)**B.46/8, **(13)**Tes.32/29,**(14)**10. Ayet,Sef.2/15,**(15)**Vah.18/7,**(16)**B.51/19,**(17)**I.Sel.5/3, **(18)**Nah.

3/4,**(19)**Mez.52/7,**(20)**B.29/15,Hez.8/12,9/9,**(21)**8.Ayet, **(22)**I.Sel. 5/3, **(23)**B.57/10, **(24)**B.44/25, Dan.2/2, **(25)**Nah.1/10, Malk.4/1.

48. Bölüm: 1)Allah'ın İsrailoğullarını sert yürekli oldukları için azarlaması, 8)Kendi yüceliği için onları kurtaracağı, 12)Gücünü ve varlığını göstererek onları tövbeye çağırması, 16)İnsanın anlayışına şaşmak, 20)Babil tutsaklığından onları kurtaracağı. **1***Bunu dinleyin ey Yakup! Siz ki, İsrail adıyla anılıyorsunuz ve Yahuda[1] kaynağından çıktınız. Siz ki, Rabb'in[2] adıyla yemin ediyor ve İsrail'in Allah'ını anıyorsunuz. Ama[3] bu dürüstlükle, yürekten değildir. **2***[Çünkü onlar: Biz kutsal[4] kentteniz, diyorlar ve İsrail'in[5] Allahına dayanıyorlar. *"O"*nun adı ***Yehovah Sebovat***'tır.] **3***Önceki[6] şeyleri çok eskiden söyledim ve onlar ağzımdan çıktı. Onları bildirdim, ansızın yaptım ve olmuş[7] oldular. **4***Senin sert olduğunu, boynunun demir[8] sinirli ve elinin bakır olduğunu bildiğimden; **5***Sana[9] çok eskiden beri haber verdim ve daha olmadan sana bildirdim. Sakın dikili taşlarım onu yaptı, oyma ve dökme putlarım onları emretti, demeyesin. **6***Sen duydun ve tüm bunların olduğunu söylemeyecek misiniz? Bundan sonra ben sana yeni şeyler ve bilmediğin gizli şeyler[§] bildireceğim. **7***Onlar çok eskiden değil; ama şimdi tasarlandı. Bu günden önce onları işitmemiştik. Sakın: İşte onları biliyorduk, demeyin. **8***Sen ne duydun ve ne de bildin; çok eskiden kulağın açılmadı. Çünkü bildim ki, sen her şekilde hainlik yapacaksın ve rahimden[10] çıkalıdan beri sana asi deniliyor. **9***Ben kendi[11] adım için gazabımı[12] erteledim ve yaratıcılığım için sana dayanıyorum ki, seni yok etmeyeyim. **10***İşte seni[13] yarattım; ama gümüş[14] gibi değil. Ben seni elem ocağında sınadım. **11***Kendim için[15] hemen kendim için yapacağım. Çünkü[16] adıma niçin leke[*] sürülsün? Ve ben[17] şanımı bir başkasına vermem. **12***Ey! Yakup ve davet ettiğim İsrail beni dinle: '*Ben*[18] *"O"*yum: Önceki[19] '*Ben*' ve sonraki yine '*Ben*' **13***Yeri[20] benim elim yaptı, gökleri sağ elim yaptı. Ben[21] onları çağırdığımda onlar birlikte durur. **14***Tümünüz[22] toplanıp dinleyin: Onlardan hangisi bu şeyleri bildirdi? Rabb'in[23] sevgilisidir o, *"O"*nun arzusunu Babil'den[24] yürütecek ve eli Kildanîlere karşı olacak. **15***Ben; '*Ben*' söylemedim ve onu[25] çağırdım; onu götürdüm ve yoluna uğurladım. **16***Bana yaklaşarak bunu dinleyin: Önceden[26] gizlice söyledim. Tüm bu şeyler olalıdan beri ben oradayım ve şimdi Rabb[27] ***Yehovah*** ve *"O"*nun Ruhu beni gönderdi. **17***Senin Velin[28] İsrail'in Kutsalı olan Rabb böyle buyuruyor: Senin Allah'ın Rabb '*Ben*'im; nasıl yararlanacağını öğretiyor ve yürüyeceğin[29] yolda seni aydınlatıyorum. **18***Keşke[30] buyruklarımı dinleseydin; o zaman[31] esenliğin ırmak gibi ve doğruluğun denizin dalgaları gibi olurdu. **19***Senin[32] neslin millet kadar ve soyunun meyvesi çakıl taşları kadar olurdu. Onun adı önümde kesilmez ve yok olmazdı. **20***Babil'den[33] çıkın, Kildanîler'den kaçın. Bunu ezgi sesiyle ulaştırıp duyurun ve bunu yerin dört bucağına yayın; Rabb, kulu[34] Yakup'u fidye ile kurtardı, deyin. **21***Onları çöllerde dolaştırdığında susamadılar[35] ve onlar[36] için kayadan su akıttı; kayayı yardı, sular yürüdü. **22***Kötüler için esenlik yok[37] diyen Rabb buyuruyor.

(1) Mez.68/26, **(2)**Tes.6/13, B.65/16, Sef.1/5, **(3)**Yer.4/2, 5/2, **(4)**B.52/1, **(5)**Mik.3/11, Rom.2/17, **(6)**B.41/22, 42/9, 43/9, 44/7ve8, 45/21, 46/9ve10, **(7)**Yeş.21/45, **(8)**Çık.32/9, Tes.31/27, **(9)**3.Ayet, **(§)**Bak II.Ez.13/56, **(10)**Mez.58/3, **(11)**Mez.79/9, 106/8, B.43/25, 11.Ayet, Hez.20/9,14,22ve44, **(12)**Mez.78/38, **(13)**Mez.66/10, **(14)**Bak.Hez.22/20,21ve22, **(15)**9.Ayet, **(16)**Bak Tes.32/26ve27, Hez.20/9, **(17)**B.42/8, **(18)**Tes.32/39, **(19)**B.41/4, 44/6,Vah.1/17,22/13, **(20)**Mez.102/25, **(21)**B.40/26, **(22)**B.41/22, 43/9, 44/7, 45/20ve21, **(23)**B.45/1, **(24)**B.44/28, **(25)**B.45/1,2ve diğ.,**(26)**B.45/19,**(27)**B.61/1,Zek.2/8,9ve11, **(28)**B.43/14, 44/6ve 24,20.Ayet, **(29)**Mez.32/8, **(30)**Tes.32/29,Mez.81/13, **(31)**Mez. 119/165,**(32)**Tek.22/17,Hoş.1/10,**(33)**B.52/11,Yerm.50/8, 51/6ve 45, Zek.2/6ve7, Vah.18/4, **(34)**Çık.19/4-6, B.44/22ve23, **(35)**Bak B.41/17ve18, **(36)**Çık.17/6, Say.20/11, Mez.105/41, Bak II.Ez. 1/19, **(37)**B.57/21, **(*)**:Veya hürmetsizlik, saygısızlık edilsin.Bak Lev.20/3,Sül.Hik.15/4.

49. Bölüm: 1)Mesih'in geleceği ve kendi halkından şikayeti, 5)Onun tüm milletlere ışık ve kurtarıcı olarak atanacağı, 13)Allah'ın kendi halkı için olan sonsuz sevgisi, 18)Onlara olacak olan bereketleri: 20)Çok çocukları; 24)Ve düşmanlardan kurtuluşları. **1***Ey[1] adalar beni dinleyin ve ey milletler uzaktan dikkat edin! Rabb[2] beni rahimden çağırdı, annemin karnından adımı andı. **2***Ağzımı[3] keskin kılıç gibi yaparak, beni[4] elinin avucunda gizledi; ve beni parlak[5] ok gibi yapıp, beni terkisinde sakladı. **3***Ve bana: Ey İsrail! Sen[6] kulumsun; seninle[7] sevineceğim, dedi. **4***Ben[8] de boş yere çalıştım, gücümü boşuboşuna harcadım. Ama hakkım ve işim Allahımın önündedir, dedim. **5***Ve şimdi Yakup'u kendine döndürmek için [Şöyle ki; İsrail[9] onun yanına toplansın, ben Rabb'in önünde onurlanayım ve Allah'ım gücüm olsun.] Kendine kul olmak için rahimde[10] beni yaratan Rabb böyle diyor. **6***Yakup'un oymaklarını yeniden canlandırmak ve İsrailin kurtulanlarını geri vermek için bana kul olmak küçük bir şeydir. Ben seni[11] milletlere ışık yapacağım ki, yerin sonlarına değin

kurtuluşum olasın. **7***İsrailin Velisi ve onun Kutsalı olan Rabb; aşağılandırılan[12] zata, milletlerin nefret ettiği kişiye ve egemenlerin hizmetçisine böyle söylüyor: Dürüst olan Rabbin, seni seçen kutsal İsrailin sebebiyle, krallar[13] seni görüp ayağa kalkacaklar ve beyler baş eğecekler. **8***Rabb böyle söylüyor. Seni[14] uygun zamanda seçtim ve sana kurtuluş gününde yardım ettim; seni koruyup halka[15] andolsun diye gönderdim. Böylece ülkeyi gönendiresin ve yıkılmış miraslara sahip olasın. **9***Tutsaklara[16] çıkın ve karanlıkta olanlara ışığa gelin, diyesin. **10***Onlar acıkmayacaklar[17] susamayacaklar ve onları[18] sıcaklıkla güneş vurmayacaktır; çünkü onlara acıyan onları gönderecek[19] ve onları su pınarlarına götürecektir. **11***Tüm dağlarıma[20] yollar yapacak ve caddelerim yükselecektir. **12***İşte bunlar[21] uzaktan, işte bunlar kuzeyden ve batıdan; Sinim diyarından geliyorlar. **13***Ey gökler[22] nara atın, ey yer sevinin ve ey dağlar sevinç sesiyle seslenin; çünkü Rabb kendi halkını avuttu ve acılarını paylaştı. **14***Oysa[23] Sihon: ***Yehovah*** beni bıraktı ve Rabb beni unuttu, diyor. **15***Bir[24] anne süt emen çocuğunu unutabilir mi? Şöyle benzetelim: Sanki rahminin oğluna acımasın; ama onlar unutsa bile ben seni unutmayacağım[25]. **16***İşte ben[26] seni avuçlarıma işledim; surların sürekli karşımdadır. **17***Senin oğulların atik davranacaklar ve seni yıkıp[27] yok edenler senden çıkacaklar. **18***Gözlerini[28] kaldırıp çevrene bak. Tümü toplaşarak sana geliyorlar. Rabb buyuruyor ki: Hayatım hakkı için; tüm onları değerli bir takı[29] gibi takınacak ve onları gelin gibi kuşanacaksın. **19***Çünkü senin yıkıntıların, viranelerin ve yakıp yıkılmış ülken; şimdiki[30] halkına dar gelecek ve seni yutanlar uzakta bulunacaklar. **20***Sen: Çocuklardan[31] yoksunum derken, oğulların[32] senin kulaklarına: Bu yer bana dardır; yer ver ki yaşayayım, diye söyleyecekler. **21***Ve sen yüreğinde diyeceksin ki: Ben çocuktan yoksun, kısırken bunları bana kim doğurdu? Ben tutsak ve avare (Başıboş) iken; bunları kim büyüttü? İşte ben yanlız bırakılmışken; bunlar neredeydiler? **22***Rabb[33] ***Yehovah*** böyle söylüyor: İşte milletlere elimi kaldıracak, halklara bayrağımı uzatacağım; onlar senin oğullarını kucağında götürecek ve kızların omuzlar üstüne kaldırılacaktır. **23***Krallar[34] senin lalaların[*] ve kraliçelerin sütannen olacaklar. Yüzlerini yere eğerek sana baş eğecekler ve ayaklarının[35] tozunu yalayacaklar. Ben Rabb olduğumu bileceksin; çünkü bana[36] uyanlar utandırılmayacaklar. **24***Zorbalardan[37] ganimet alınır mı? Güçlünün tutsağı kurtulur mu? **25***Çünkü Rabb böyle söylüyor: Zorbanın tutsak aldığı bile alınacak ve zorbanın aldığı çapul kurtulacak. Seninle uğraşanlarla ben uğraşacak ve senin oğullarını ben kurtaracağım. **26***Seni sıkıştıranlara kendi[38] etlerini yedirecek ve yeni şarapla olduğu gibi kendi kanlarıyla[39] sarhoş olacaklar. Tüm insanlar seni kurtaran Rabb ve senin '*Velin*' Yakup'un Kadîri '*Ben*' olduğumu bilecektir[40].

(1)B.41/1, **(2)**5.Ayet,Yerm.1/5,Mat.1/20,21,Luk.1/15ve31, Yuh. 10/36, Galt.1/15, **(3)**B.11/4, 51/16, Hoş.6/5, İbr.4/12, Vah.1/16, **(4)**B.51/16, **(5)**Mez.45/5, **(6)**B.42/1,Zek.3/8, **(7)**B.44/23, Yuh. 13/31, 15/8, Efs.1/5, **(8)**Hez.3/19, **(9)**Mat.23/37, **(10)**1.Ayet, **(11)**B.42/6, 60/3, Luk.2/31, Res.İşl.13/47, 26/18, **(12)**B.53/3, Mat.26/67, **(13)**Mez.72/10ve11, 23.Ayet, **(14)**Bak Mez.69/13, II.Kor.6/2, **(15)**B.42/6, **(16)**B.42/7, Zek.9/12, **(17)**Vah.7/16, **(18)**Mez.121/6, **(19)**Mez.23/2, **(20)**B.40/4, **(21)**B.43/5ve6, **(22)**B.44/23, **(23)**Bak B.40/27, **(24)**Bak Mez.103/13, Malk.3/17, Mat.7/11, **(25)**Rom.11/29, **(26)**Bak Çık.13/9, Neş.Neş.8/6, **(27)**19.Ayet, **(28)**B.60/4, **(29)**Sül.Mes.17/6, **(30)**Bak B.54/1ve2, Zek.2/4, 10/10, **(31)**Mat.3/9, Rom.11/11,12ve diğ., **(32)**B.60/4, **(33)**B.60/4, 66/20, **(34)**Mez.72/11, 7.Ayet, B.52/15, 60/16, **(*):**Genellikle şehzadelerin bakıcısına verilen ad veya saraya alınan acemi terbiyecisine memur olanlar. Bazen de zenginlerin kendi çocukları için tuttuğu bakıcılar., **(35)**Mez.72/9, Mik.7/17, **(36)**Mez.34/22, Rom.5/5, 9/33, 10/11, **(37)**Mat.12/29, Luk.11/21ve22, **(38)**B.9/20, **(39)**Vah.14/20, 16/6, **(40)**Mez.9/16, B.60/16.

50. Bölüm: 1)Mesih'in kendi halkını güçsüzlüğünden değil; ama kendi suçları nedeniyle terk ettiği, 5)Görevini yapabilme gücünün olduğu, 7)Zaferi kazanacağına olan tam güveni, 10)Ve Allah'a yönelmek için öğütler.

1*Rabb böyle buyuruyor: Boşadığım[1] annenizin boşama kâğıdı nerede? Veya benim size sattığım kişi alacaklılarımdan[2] hangisidir? İşte bu girişimlerinizden ötürü satıldınız[3] ve anneniz isyanlarınız sebebiyle boşandı. **2***Geldiğimde niçin bir adam yoktu; çağırdığımda[4] niçin yanıt veren yoktu? Benim[5] elim kurtarmaktan geri mi kaldı; veya kurtarmak için bende güç mü kalmadı? İşte azarlamakla[6] denizi[7] kurutur, ırmakları[8] çöle döndürürüm; balıklar[9] su olmadığından ölerek kokuyor. **3***Göklere[10] karanlık çekerim ve onlara[11] çul örterim. **4***Yorguna[12] sözle yardım edebileyim diye Rabb[13]-***Yehovah*** bana eğitimli olanların dilini verdi. Beni her sabah uyandırır ve öğrencilerin dinlediği gibi dinlemek için benim kulağımı çeker. **5***Rabb-***Yehovah*** kulağımı[14] açtı; ben baş kaldırmadım[15] ve geri çekilmedim. **6***Arkamı[16] vuranlara ve yanaklarımı[17] yolanlara teslim ettim. Yüzümü hakaretten ve tükürükten gizlemedim. **7***Ama Rabb-***Yehovah*** bana yardım ediyor; bu yüzden rezil olmayacağım. Bundan ötürü yüzümü çakmak[18] taşı gibi yaptım ve

utanmayacağımı biliyorum. **8***Beni[19] haklı çıkaran yakındır. Benimle kim yargılanacak ki birlikte duralım ve bana karşı olan kimdir ki bana yaklaşsın? **9***İşte Rabb-***Yehovah** bana yardım edecek; bana karşı kim yargılayacak? İşte tümü[20] giysi gibi yıpranacak ve onları[21] güve yiyecektir. **10***Sizden Rabb'ten korkan, *"O"*nun kulunun[*] sözünü dinleyen ve karanlıkta[22] gezip de ışığı olmayan kimdir? O[23] Rabb'in adına güvensin ve Allahına dayansın. **11***Ey! Ateş yakarak kıvılcımlarla çevrilenler. Siz ateşinizin ışığında ve yaktığınız kıvılcımlar içinde yürüyün. Benim[24] elimle bu size olacak ve siz yasla[25] yatacaksınız.

(1) Tes.24/1, Yerm.3/8, Hoş.2/2, **(2)**Bak II.Kırl.4/1, Mat.18/25, **(3)**Bab 52/3, **(4)**Sül.Mes.1/24, B.65/12, 66/4, Yerm.7/13, 35/15, **(5)**Say.11/23,B.59/1,**(6)**Mez.106/9,Nah.1/4,**(7)**Çık.14/21, **(8)**Yeş. 3/16,**(9)**Çık.7/18ve21,**(10)**Çık.10/21,**(11)**Vah.6/12,**(12)**Mat. 11/28, **(13)**Çık.4/11, **(14)**Mez.40/6-8, **(15)**Mat.26/39, Yuh.14/31, Filp.2/8, İbr.10/5ve diğ., **(16)**Mat.26/67, 27/26, Yuh.18/22, **(17)**Yer.Mers.3/30, **(18)**Hez.3/8ve9, **(19)**Rom.8/32-34, **(20)**Eyp. 13/28,Mez.102/26,B.51/6, **(21)**B.51/8, **(22)**Mez.23/4, **(23)**II.Trh. 20/20, Mez.20/7, **(24)**Yuh.9/39, **(25)**Mez.16/4, **(*)**: B.49/1 ve 5.

51. Bölüm: 1)Avuntu sözleri, 4)Adalet ve kurtuluş için Mesih'e güvenç, 7)Fani*(geçici)* olan insana öğütler, 9)Mesih'in kendine iman edenleri güçlü kudretiyle kurtaracağı, 17)Oruşalim'in kötülüklerine üzüntüsü; 21)Ve ona olan acıması.

1*Ey! Doğruluğa[1] susayanlar Rabb'i arayın, beni[2] dinleyin. Siz kesildiğiniz kayaya ve kazıldığınız ocağa bakın. **2***Babanız[3] İbrahim'e ve sizi doğuran Sara'ya bakın. Çünkü onu[4] *'şahıs ve akit'*[*] iken çağırdım; onu[5] bereketleyip çoğalttım. **3***Çünkü Rabb Sihon'u[6] avutacak, tüm yıkıntılarını avutacak. Onun bozkırlarını Aden[*] gibi ve çöllerini Rabbin cenneti[7] gibi yapacak; orada sevinç, sevinçten coşku, şükür ve ezgiler söylenecek. **4***Ey halkım beni dinle; ey ümmetim bana kulak ver. Çünkü şeriat[8] benden çıkacak ve ilkelerimi milletlere[9] ışık olsun diye sarsılmaz kılacağım. **5***Adaletim[10] yakındır, kurtuluşum çıkmıştır; gücüm[11] milletleri yargılayacak, adalar[12] bana uyarak gücüme[13] ümit edeceklerdir. **6***Gözlerinizi[14] göklere doğru kaldırın ve aşağıya yere doğru bakın; çünkü gökler[15] tüten duman gibi yok olacak ve yer[16] bir giysi gibi yıpranacaktır. Böylece onun içindekiler ölecek; ama benim kurtarışım her zaman olacak ve adaletim de geçip gitmeyecektir. **7***Ey adaleti bilenler ve yasalarım[17] yüreklerinde olan halkım, beni[18] dinleyin. İnsanların hakaretinden[19] korkmayın ve onların sövgülerinden yılmayın. **8***Çünkü güve[20] onları giysi gibi yiyecek ve böcek onları yapağı gibi yiyecek; ama adaletim sonsuza dek ve kurtarışım asırlarca kalacaktır. **9***Uyan[21] ey Rabbin[22] güçlü kolu uyan! Gücünle geçmiş[23] günlerde ve eski asırlarda olduğu gibi uyan! Rahab'ı[24] ezen ve ejderi[25] yaralayan sen[26] değil misin? **10***Denizi[27] büyük denizin sularını kurutan ve fidye ile kurtulanların geçmesi için denizin derin yerlerinde yol yapan sen değil misin? **11***Rabbin kurtardığı[28] kişiler geri dönüp ezgilerle Sihon'a gelecekler; başlarında sonsuz sevinç olacak ve onlar sevinerek sevinçten coşacaklar. **12***Sizi[29] avutan ben, hemen '*Ben*'im; sen kimsin ki, ölecek[30] insandan ve ot[31] gibi olacak olan Ademoğlu'ndan korkuyor; **13***Gökleri[32] yayan, yeri kuran ve seni de yaratan Rabbi unutuyorsun. Zalimin[33] kötülüğünden kurtarmaya hazırlanmıştır diye; sürekli ve her gün korkuyorsun. Oysa zalimin gazabı nerde kaldı? **14***Bağlı olan tez çözülecek, çukurda[34] olmayacak ve ekmeği eksik olmayacaktır. **15***Çünkü[35] denizin dalgaları uğuldadığında onu azarlayan Allah'ın Rabb '*Ben'im*; *"O"*nun adı ***Yehovah Sebovat***'tır[+]. **16***Sözlerimi senin[36] ağzına koydum, seni[37] elimin altında gizledim ki, gökleri[38] sarsılmaz yaparak yeri kurayım ve Sihon'a: Sen benim kavmimsin, diyeyim. **17***Uyan uyan[39] kalk ey Oruşalim! Sen ki Rabb'in[40] elinden onun öfkesinin kâsesini içtin. Sersemlik[41] kâsesinin tortusunu süzerek içtin. **18***Onun doğurduğu oğullarının tümünden ona yön veren yoktur ve büyüttüğü oğullardan ona destek veren de yok. **19***Bunun[42] ikisi de sana oldu; sana kim acıyacak? Yıkım ve hezimet; kıtlık ve kılıç var. Seni[43] neyle avutayım? **20***Oğulların bayılmış[44] ağa tutulmuş bir ceylan gibi her sokak başında yatıyor. Onlar Rabbin öfkesiyle ve senin Allahının azarıyla tutulmuştur. **21***Şimdi ey düşkün bunu dinle! Sen ki, sarhoşsun; ama şaraptan[45] değil. **22***Senin Rabbin ***Yehovah*** ve halkının[46] hakkını yerine getiren Allah'ın böyle buyuruyor: İşte senin elinden sersemlik kâsesinin tortusunu aldım; onu bir daha içmeyeceksin. **23***Onu[47] sana sıkıntı verenlerin ve[48] sana: *'Eğil ki geçelim'* diyenlerin eline bırakacağım. Sen de sırtını, geçenler için yer gibi ve sokak gibi koydun.

(1) Rom.9/30ve32, **(2)**7.Ayet, **(3)**Rom.4/1ve16, İbr.11/11ve12, **(4)**Tek.12/1ve 2, **(*)**Veya: "*Tekce çağırdım*", **(5)**Tek.24/1ve35, **(6)**Mez.102/13, B.40/1, 52/9ve 12.Ayet, **(7)**Tek.13/10, Yoel 2/3, **(8)**B.2/3, 42/4, **(9)**B.42/6, **(10)**B.46/13, 56/1, Rom.1/16ve17, **(11)**Mez.64/4, 98/9, **(12)**B.60/9, **(13)**Rom.1/16, **(14)**B.40/26, **(15)**Mez.102/26,Mat.24/35,II.Petr.3/10ve12,**(16)**B.50/9, **(17)**Mez. 37/31, **(18)**1.Ayet, **(19)**Mat.10/28, Res.İşl. 5/41, **(20)**B.50/9, **(21)**Mez.44/23, B.52/1, **(22)**Mez.93/1, Vah.11/17, **(23)**Mez.44/1,**(24)**Mez.87/4, 89/10, **(25)**Mez.74/13 ve 14,B.27/1, Hez.29/3, **(26)**Eyp.26/12, **(27)**Çık.14/21, B.43/16, **(28)**B.35/10, **(29)**3.Ayet, II.Kor.1/3, **(30)**Mez.118/6, **(31)**B.40/6, I.Petr.1/24, **(32)**Eyp.9/8, Mez.104/2, B.40/22, 42/5, 44/24, **(33)**Eyp.20/7,

(34) Zek.9/11, **(35)**Eyp. 26/12, Mez. 74/13, Yerm. 31/35,**(+)**Bak B.48/2 ***"Zebaoth!"***:Yücelerin Yücesi, **(36)**Tes.18/18,B. 59/21,Yuh.3/34,**(37)**B.29/2,**(38)**B.65/17,66/22,**(39)**B.52/1, **(40)**Eyp.21/20,Yerm.25/15ve16,**(41)**BakTes.28/28ve34, Mez.60/3,75/8,Hez.23/32-34,Zek.12/2,Vah.14/10,**(42)**B.47/9, **(43)**Ams.7/2,**(44)**Yer. Mers.2/11ve12, **(45)**Bak17.Ayet, Yer.Mers. 3/15,**(46)**Yerm.50/34,**(47)**Yerm.25/17,26ve28,Zek.12/2, **(48)**Mez. 66/11ve12. **(*)**:Aden: Cennet bahçesi, Bak. Tek.2/8.

52. Bölüm: 1)Mesih'in son zamanda yapacağı kurtuluşa inanmaları, 7)Gönderdiği müjdecileri kabul etmeleri, 9)Yüce kudretiyle sevinmeleri, 11)Ve hürriyete*(özgürlüğe)* gelmeleri için kendi halkına öğüdü; 13)Mesih'in geleceği, alçakgönüllülüğü, yükselişi ve egemenliğinin büyüklüğü.

1* Uyan[1] ey Sihon! Uyan; gücünü kuşan. Ey kutsal kent[2] Oruşalim! Değerli giysini giy. Çünkü artık[3] senin içine sünnetsiz ve kirli kişi girmeyecektir. **2*** Ey Oruşalim üstünden[4] tozunu silk; ey tutsak olan Sihon kızı kalk otur ve boynunun[5] bağlarını çöz. **3*** Çünkü Rabb böyle söylüyor: Boş yere[6] satıldınız ve parasız kurtulacaksınız. **4*** Çünkü *Rabb-**Yehovah*** böyle buyuruyor: Halkım önceden Mısır'da[7] misafir olmak için oraya indi ve Asurlular ona sebepsizce zulmettiler. **5*** Ve Rabb buyuruyor ki: Artık benim hiçbir ilgim kalmadı; çünkü halkım boş yere sürüldü. Rabb buyuruyor ki: Ona sıkıntı verenler bağırıyorlar[*] ve sürekli her gün adıma sövüyorlar[8]. **6*** Bu yüzden halkım adımı bilecek ve bu yüzden söyleyen ben, işte '*Ben*' olduğumu o gün bilecekler. **7*** Dağların üzerinde *"O"* nun ayakları ne güzel[9] ki, müjde getiriyor; esenlik bildiriyor. İyi müjde getiriyor ve kurtuluş bildiriyor. Sihon'a: Allah'ın[10] egemenlik ediyor, diyor. **8*** Bekçilerin sesini yükseltiyor; birlikte sevinç sesiyle ezgiler söyleyecekler. Çünkü Rabb'in Sihon'u geri getirdiğini onlar gözleriyle görecekler. **9*** Ey! Oruşalim'in yıkıntıları birlikte sevinç sesiyle ezgiler söyleyin; çünkü Rabb[11] halkını avuttu ve Oruşalim'i[12] kurtardı. **10*** Rabb[13] kendi kutsal kolunu tüm milletler önünde sıvadı ve tüm[14] yerin dört bucağı Allahımızın kurtarışını görecektir. **11*** Ey! Rabb'in gereçlerini taşıyanlar; çekilin[15] çekilin ondan çıkın. Pis şeye dokunmayın; onun içinden çıkın ve temizlenin[16]. **12*** Çünkü[17] çabucak çıkmayacaksınız ve kaçarak gitmeyeceksiniz. Ama[18] Rabb önünüzde gidecek ve İsrailin Allah'ı[19] rehberiniz olacaktır. **13*** İşte[20] kulum akıllıca davranacak, yükselip[21] büyüyecek ve çok yüce olacaktır. **14*** Nasıl birçok kimse sana aşık olduysa [Çünkü onun yüzü insan yüzünden ve görünüşü[22] Ademoğulları'nın görünüşünden çok bozulmuştu]. **15*** Böylece çok *'milletler şaşıp*[+] kalacaklar; egemen[23] olanlar onun yüzünden kendi ağızlarını kapayacaklar. Çünkü kendilerine[24] anlatılmamış şeyi görecekler ve işitmedikleri şeyi anlayacaklar.

(1)B.51/9ve17,**(2)**Neh.11/1,B.48/2, Mat.4/5, Vah.21/2, **(3)**B.35/8, 60/21, Nah.1/15, Vah.21/27, **(4)**Bak B.3/26, 51/23, **(5)**Zek.2/7, **(6)**Mez.44/12, B.45/13, Yerm.15/13, **(7)**Tek.46/6, Res.İşl.7/14, **(*)**Veya:Bağırıyorlar,**(8)**Hez.36/20 ve23,Rom.2/24, **(9)**Nah. 1/15,Rom.10/15, **(10)**Mez.93/1, 96/10, 97/1, **(11)**B.51/3, **(12)**Bak B.48/20, **(13)**Bak Mez.98/2ve3, **(14)**Luk.3/6, **(15)**B.48/20, Yerm.50/8,51/6ve45,Zek.2/6ve7,II.Kor.6/17,Vah.18/4, **(16)**Lev . 22/2ve diğ., **(17)**Bak Çık.12/33ve39, **(18)**Mik.2/13, **(19)**B.58/8, BakÇık.14/19,Say.10/25,**(20)**B.42/1,**(21)**Filp.2/9,**(22)**Mez. 22/6ve7, B.53/2ve3, **(+)**Veya: Milletlere serpecektir, **(23)**B.49/7ve23, **(24)**B.55/5, Rom.15/21, 16/25ve26, Efs.3/6ve9.

53. Bölüm: 1)Halkın Mesih'e inanmamalarından dolayı şikayet, 2)O'nun alçakgönüllülüğü, 4)Acıları, 10)Ve zaferi.

1* Verdiğimiz[1] habere kim inandı ve Rabb'in[2] gücü kime belli oldu? **2*** Çünkü[3] O'nun önünde fidan gibi ve kurak yerde kökten süren filiz gibi bitti. O'nun[4] görünüşü ve güzelliği yoktu *'ki O'na*[+] bakaydık; çekiciliği de yoktu ki onunla sevinmiş olaydık. **3*** İnsanlar[5] arasında düşkün ve reddedilendi; acılar adamı ve acı[6] çeken biriydi. Kendisinden yüz çevrilecek bir adam gibi oldu; alçaltıldı ve O'na[7] güvenmedik. **4*** Gerçekten O acılarımızı[8] kaldırdı ve sıkıntılarımızı yüklendi. Biz O'nu; kötülüğe uğramış, Allah tarafından vurulmuş ve acı çekmiş kabul ettik. **5*** O ise isyanlarımız[9] için yaralandı, günahlarımız için darbe yedi, esenliğimiz için dövüldü ve O'nun yaralarıyla[10] biz şifa bulduk. **6*** Tümümüz[11] koyunlar gibi yolu şaşırmıştık, herkes kendi yoluna dönmüştü ve Rabb tümümüzün günahını O'na yükletti. **7*** Kötülük gördü ve acı çekti; ama ağzını[12] açmadı. Boğazlanmaya[13] götürülen koyun gibi ve kırkıcıları önünde susan koyun gibi ağzını açmadı. **8*** *'Acımasız bir yargıyla*[*] kaldırıldı. O'nun neslini kim açıklayacaktır? Çünkü O yaşayanların[14] diyarından atıldı ve kavmin isyanı için yaralandı. **9*** Mezarının[15] kötüler arasında olmasına karar verildiyse de ölümünde zengin ile bulundu. Çünkü O zulmetmedi ve ağzında hile[16] bulunmadı. **10*** Ama Rabb O'nu darp etmekle, acılar çekmesine onay verdi. O'nun canını günah[17] için kurban[8] ettikten sonra O soyunu görecek, günlerini[18] uzatacak ve Rabb'in[19] arzusu O'nun elinden çıkacaktır. **11*** Canının emeğini görerek doyacak ve doğru[20] kulum[21] kendi bilgisiyle[22] birçoklarını[23] doğrultacak. Çünkü[24] onların günahlarını kendisi yüklenecektir. **12*** Bu[25] yüzden ben O'na büyüklerle payını vereceğim ve güçlülerle[26] çapulu paylaşacaktır; çünkü canını ölüme bıraktı, asiler[27] ile bir tutuldu, birçoklarının günahını kaldırdı ve asiler[28]

için bağışlama diledi.

(1) Yuh.12/38, Rom.10/16, **(2)**B.51/9, Rom.1/16, I.Kor.1/18, **(3)**B.11/1,**(4)**B.52/14,Mark.9/12,**(+)**Veya:VeO'na baktığımızda, **(5)**Mez.22/6, B.49/7, **(6)**İbr.4/15, **(7)**Yuh.1/10ve11, **(8)**Mat.8/17, İbr.9/28, I.Petr.2/24, **(9)**Rom.4/25, I.Kor.15/3, I.Petr.3/18,**(10)**I.Petr.2/24,**(11)**Mez.119/176,I.Petr.2/25, **(12)**Mat. 26/63,27/12ve14, Mark.14/61, 15/5, I.Petr.2/23, **(13)**Res.İşl.8/32, **(*)**Veya: Zulüm ve hükümden, **(14)**Dan.9/26, **(15)**Mat. 27/57,58ve60,**(16)**I.Petr.2/22,I.Yuh.3/5,**(17)**II.Kor.5/21, I.Petr. 2/24, **(§)**Ya da: Canı günah için kurban olduktan sonra, **(18)**Rom.6/9, **(19)**Efs.1/6ve9,II.Sel.1/11, **(20)**I.Yuh.2/1, (21)B. 42/1,49/3,**(22)**Yuh.17/3,II.Petr.1/3,**(23)**Rom.5/18ve19, **(24)**4.ve5. Ayetler, **(25)**Mez.2/8, Filp.2/9, **(26)**Kol.2/15, **(27)**Mark.15/28, Luk.22/37, **(28)**Luk.23/34, Rom.8/34, İbr.7/25, 9/24, I.Yuh.2/1.

54. Bölüm: 1)Gelecekteki Kilise'nin büyüyeceği, 11)Gelişeceği, 15)Ve galip olacağı.

1*Ey doğurmayan kısır[1] ezgiler söyle; ey sancı çekmemiş olan, naralar at, nağmeler düz; çünkü[2] terk edilenin çocukları, kocası olanın çocuklarından daha çok olacaktır; diye Rabb söylüyor. **2***Çadırının[3] yerini genişlet, evlerinin perdeleri açılsın; esirgeme iplerini uzat ve kazıklarını sağlam çak. **3***Çünkü sağa sola yayılacak, soyun[4] milletleri miras alacak ve yıkılmış kentleri gönendireceksin. **4***Korkma! Çünkü utandırılmayacaksın ve arlanma çünkü hakaret görmeyeceksin. Gençliğinin utancını unutacak ve dulluğunun düşkünlüğünü artık anımsamayacaksın. **5***Çünkü kocan senin Yaratıcın; *"O"*nun adı ***Yehovah Sebovat***'tır[§] ve senin '*Velin*' İsrail'in Kutsalı'dır. *"O"*na[5] tüm yeryüzünün Allah'ı denilecek. **6***Çünkü sen acılı ve yıkılmış[6] bir kadınken; gençliğinde aşağılanmış ve gelin iken Rabb seni çağırdı, diye Allahın buyuruyor. **7***Ben seni[7] bir anlık terk ettim; ama büyük lütuflarla seni toplayacağım. **8***Taşkın öfkeyle bir an yüzümü senden çevirdim; ama[8] sonsuzluk lütfuyla sana acıyacağım, diyerek Velin olan ***Yehovah*** buyuruyor. **9***Çünkü bu bana Nuh'un[9] suları gibidir: Nuh sularının bir daha yeryüzünü basmayacağına yemin ettiğim gibi; sana da gazaplanmayacağım ve seni azarlamayacağıma yemin ettim. **10***Çünkü[10] dağlar geçecek ve tepeler kımıldayacak; ama[11] benim lütfum senin üzerinden kalkmayacaktır. Böylece esenlik veren antlaşmam değişmeyecek, diye sana acıyan Rabb söylüyor. **11***Ey! Kasırgaya uğramış, teselli bulmamış dertli. İşte Ben senin taşlarını rengârenk[12] koyacak ve sana gök yakutlardan temel kuracağım. **12***Senin burçlarını kırmızı yakuttan, kapılarını güzel taşlardan ve tüm çevreni değerli taşlardan yapacağım. **13***Tüm çocukların Rabb[13] tarafından eğitilmiş olup; çocuklarının[14] esenliği büyük olacaktır. **14***Sen adaletle pekiştirileceksin. Zulümden uzak olup korkmayacak ve dehşetten de uzak olacaksın; sana yaklaşmayacaktır. **15***İşte çok kalabalıklar toplaşacaklar; ama iznimle değildir ve sana karşı toplananların tümü sana karşı düşecekler. **16***İşte kömürleri ateşte ufalayan ve işine göre alet yapan demirciyi "*Ben"* yarattım ve yok edecek olan yok ediciyi de "*Ben"* yarattım. **17***Sana karşı yapılan hiçbir alet işe yaramıyacak[(+)] ve sana karşı söz söyleyen her dili suçlu çıkaracaksın. Rabb'in kullarının mirası budur ve onların[15] iyiliği Bendedir, diye Rabb söylüyor.

(1) Sef.3/14, Galt.4/27, **(2)**I.Sam.2/5, **(3)**B.49/19ve20, **(4)**B.55/5, 61/9, **(§)**Bak B.48/2, 51/15, **(5)**Zek.14/9, Rom.3/29, **(6)**B.62/4, **(7)**Mez.30/5, B.26/20, 60/10, II.Kor.4/17, **(8)**B.55/3, Yerm.31/3, **(9)**Tek.8/21, 9/11, B.55/11, Bak Yerm.31/35ve36, **(10)**Mez.46/2, B.51/6,Mat.5/18,**(11)**Mez.89/33ve34,**(12)**I.Trh.29/2, Vah.21/18ve diğ.,**(13)**B.11/9,Yerm.31/34,Yuh.6/45,I.Kor.2/10,I. Sel.4/9, I.Yuh. 2/20,**(14)**Mez.119/165, **(+):** II. Ezr.13/8-11, **(15)**B. 45/24 ve25.

55. Bölüm: 1)İnsanları bereketinden yararlandırması için davet etmesi, 4)Mesih'in tüm ümmetler (*Dinsel topluluklar*) ve milletler üzerine egemenliği, 6)Tövbeye daveti, 8)Ve Cemaat(Kilise) için güzel vaadleri.

1*Ey tüm susayanlar[1] sulara gelin ve siz ey parasız olanlar; gelin[2] satın alın ve yeyin. Gelin parasız pulsuz süt ve şarap satın alın. **2***Niçin ekmeği olmayana paranızı ve doyurmayan şeye emeğinizi veriyorsunuz? Özenle beni dinleyin ki iyi olanı yiyesiniz ve canınız semizlikten zevk alsın. **3***Kulaklarınızı eğerek bana[3] gelin, beni dinleyin ki canınız yaşasın. Davut'a[4] lütfedilen ve sadık merhametleri içeren sonsuzluk andını sizinle[5] keseyim. **4***İşte O'nu ümmetlere[6] tanık, milletlere[7] başkan ve bey yaptım. **5***İşte[8] bilmediğim bir milleti çağıracak; seni[9] bilmeyen milletler Allah'ın Rabb için ve İsrailin Kutsalı için sana koşacaklar. Çünkü[10] *"O"* Seni yücelendirdi. **6***Rabb[11] bulunabilirken O'nu arayın ve yakından O'na dua edin. **7***Kötü[12] kişi yolunu ve bozguncu adam kendi[13] düşüncelerini bıraksın; Rabb'e geri dönsün[14] O da ona acıyacaktır. Allahımıza geri dünsün; çünkü *"O"* bağışlayandır. **8***Çünkü Rabb buyuruyor ki: Benim[15] düşüncelerim sizin düşünceleriniz değildir ve yollarınız benim yollarım değildir. **9***Ama[16] gökler yerden ne denli yüksekse; benim yollarım da sizin yollarınızdan ve benim arzum da sizin arzunuzdan o denli yücedir. **10***Çünkü[17] nasıl ki, yağmur ve kar gökten iniyor ve oraya geri dönmüyor; ancak yeri suluyor, ona ürün verdiriyor ve verimli kılıyor. Şöyle ki, ekene tohum ve yiyene ekmek veriyor. **11***Ağzımdan[18]

çıkan sözüm de böyledir, bana boş dönmeyecek; ama dilediğimi yapacak ve işte O'nu gönderdim, başaracaktır. **12***Çünkü[19] sevinçle çıkacak ve esenlikle götürüleceksiniz. Dağlar ve tepeler önünüzde[20] sevinç sesiyle haykıracaklar; bozkırlarda[21] olan ağaçlar el çırpacaktır. **13***Çalı[22] yerine çam ağacı, ısırgan yerine mersin ağacı bitecek ve bu Rabb'e şan[23] için, sönmez sonsuz bir nişan için olacak.

(1) Yuh.4/14,7/37,Vah.21/6,22/17,**(2)**Mat.13/44ve46,Vah.3/18, **(3)**Mat. 11/28,**(4)**II.Sam.7/8vediğ.,Mez.89/28,Neş.Neş.13/34, **(5)**B.54/8,61/8, Yerm.32/40,**(6)**Yuh.18/37, Vah.1/5, **(7)**Yerm.30/9, Hez.34/23, Dan.9/25, Hoş.3/5, **(8)**B.52/15, Efs.2/11ve12, **(9)**B.60/5, **(10)**B.60/9, Res.İşl.3/13, **(11)**Mez.32/6, Mat.5/25, 25/11, Yuh.7/34, 8/21, II.Kor.6/1ve2, İbr.3/13, **(12)**B.1/16, **(13)**Zek.8/17,**(14)**Mez.130/7,Yerm.3/12,**(15)**II.Sam.7/19, **(16)**Mez.103/11,**(17)**Tes.32/2,**(18)**B.54/9,**(19)**B.35/10,65/13ve14, **(20)**Mez.96/12,98/8,B.14/8,35/1ve2,42/11, **(21)**I.Trh.16/33, **(22)**B.41/19, **(23)**Yerm.13/11.

56. Bölüm: 1)Tövbeye davet, 3)Allah'ın inayetinin(*Lütfunun*) herkese açık olacağı, 9)İsrailin hain ve gayretsiz beyleri.

1*Rabb böyle buyuruyor: Hakkı tutun ve adaleti yapın; çünkü kurtarışımın[1] gelmesi ve adaletimin açıklanması yakındır. **2***Ne mutlu o adam ki bunu yapıyor ve Ademoğlu ki, bunu sıkı tutuyor. Cumartesi[2] gününe saygısızlık etmeden onu koruyor ve her çeşit kötülükten elini çekiyor. **3***Rabbe[3] sığınan yabancı kişi: Rabb beni büsbütün halkımdan ayırdı, demesin ve hadım[*] işte ben kuru ağaçım, demesin. **4***Çünkü Rabb böyle buyuruyor: Sebt'lerimi tutan, bana özgü şeyi yerine getiren ve antlaşmamı bozmadan duran hadımlara. **5***Ben[4] evimde, surlarım içinde yer; oğullardan ve kızlardan iyi[5] bir ad vereceğim. Onlara yok edilmez bir isim vereceğim. **6***Rabbe hizmet etmek, *"O"*nun adını sevmek ve *"O"*na kul olmak için *"O"*na sığınan yabancıları, Sebt'e saygılı davranmayanları ve onu tutanlarla tüm andımı bozmayanları; **7***Onları hemen kutsal[6] dağıma götürecek ve onları ibadet evimde sevindireceğim. Onların[7] kurban yakmaları ve sunuları Mezbahım*(sunak)* üstünde kabul edilecek; çünkü Evim[8] tüm halklar[9] için ibadet evi olarak anılacaktır. **8***İsrailin[10] sürgünlerini toplayan *Rabb-**Yehovah*** buyuruyor ki: Onun toplanmışları üzerine daha[11] da toplayacağım. **9***Ey[12] kırların tüm yabanıl hayvanları. Ey ormanın tüm yabanılları! Yemeğe geliniz. **10***Onun bekçileri kördür[13] tümü de bilgisizdir; tümü[14] sessiz köpeklerdir, havlayamıyorlar. Onlar sayıklayıp yatıyor ve uykuyu seviyorlar. **11***Çok yiyorlar[15] ama doymak[16] nedir bilmiyorlar. Köpektirler ve anlamak istemeyen çobanlardır. Tümü kendi yollarına döndüler ve herkes her yönden kendi kazanç[*] yollarına bakıyor. **12***Gelin şarap götürelim ve karışık içkiyle sarhoş olalım. Yarın[17] da bugün gibi büyük ve daha çok olacaktır, diyorlar.

(1)B.46/13, Mat.3/2, 4/17, Rom.13/11ve12, **(2)**B.58/13, **(3)**Bak Tes.23/1-3, Res.İşl.8/27, 10/1,2ve34, 17/4, 18/7, I.Petr.1/2, **(*)**Hadım: Erkeklik gücü yok edilen, **(4)**I.Tim.3/15, **(5)**Yuh.1/12, I.Yuh.3/1, **(6)**B.2/2, **(7)**Rom.12/1, İbr.13/15, I.Petr.2/5, **(8)**Mat.21/13, Mark.11/17, Luk.19/46, **(9)**Malk.1/11, **(10)**Mez.147/2, B.11/12, **(11)**Yuh.10/16, Efs.1/10, 2/14-16, **(12)**Yerm.12/9,**(13)**Mat.15/14, 23/16, **(14)**Filp.3/2, **(15)**Mik.3/11, **(16)**Hez.34/2ve3,**(*)**Yer.8/10,23/36,**(17)**Mez.10/6, Sül.Mes.23/35, B.22/13, Luk.12/19, I.Kor.15/32.

57. Bölüm: 1)İyi insanın iyi ölümü, 3)Allah'ın Yahudileri putperestlikleri için azarlaması, 13)Ve tövbe edenlere güzel şeyler vaad etmesi, 20)Kötülere esenlik olamıyacağı.

1*Doğru kişi yok oluyor; bunu hiç düşünen yok. Ve sadıklar dünyadan göçüp gidiyor. Ama[1] hiç kimse salihin[2] kendine kötülük gelmeden[§] önce kaldırıldığını bilmiyor. **2***Esenliğe varıyor, doğrulukla yürüyor ve yatağı[3] üstünde dinleniyor. **3***Ama siz ey büyücü[4] kadının oğulları! Zina edici erkekler ve kadınların soyu, buraya gelin! **4***Siz kimi zevklendiriyorsunuz; kime karşı ağzınızı açıyor ve kime dil uzatıyorsunuz? Sizler isyan çocukları ve hile soyu değil misiniz? **5***Siz her[5] yeşil ağaç altında putlarla kızışıyorsunuz? Çocukları[6] derelerde, kaya yarıklarında boğazlıyorsunuz. **6***Senin payın derenin çakıl taşlarındadır. Senin payın onlardır. Sen onlara bile dökmelik sunu sundun ve ekmek sunusu sundun. Ben bunlara dayanabilir miyim? **7***Yatağını[7] büyük[8] ve yüksek bir dağ üzerine serdin; oraya kurbanlar sunmaya çıktın. **8***Anıltımı[*] kapı sövelerinin arkasına koydun. Çünkü benden başkasına açıldın, yukarı çıkıp yatağını genişlettin ve onlarla uyuştun. Onların[9] yatağını sevip bir yer hazırladın. **9***Kralın[10] yanına hoş kokulu yağ ile gittin ve güzel kokularını çoğalttın. Elçileri uzağa gönderdin ve kendini ***Haviye**'ye* kadar alçalttın. **10***Yolunun uzunluğundan yoruldun; ümit[11] yoktur, demedin. *'gücünü'*[+] tazelettin, bu yüzden zayıflamadın. **11***Sen kimden[12] korkup ürkerek yalancı oldun ve beni anmayıp düşünmedin? Senin benden korkmadığının nedeni; eskiden[13] beri olan suskunluğum değil midir? **12***Ben senin doğruluğunu ve işlerini açıklayacağım; ama onlar sana bir yarar sağlamayacaktır. **13***Sen bağırdığında topladığın putlar seni kurtarsınlar. Tümünü rüzgâr kaldıracak ve bir soluk götürecek; ama bana ümit

eden, yeri miras ve kutsal dağımı miras alacaktır. **14***Düzleyin[14] düzleyin ve yolu hazırlayın. Tökezi halkımın yolundan kaldırın, denilecektir. **15***Çünkü Yücelerin Yücesi(*Müt'âl*) yücelik ve sonsuzlukta oturan, adı[15] kutsal olan böyle buyuruyor: Ben yüce[16] ve kutsal makamda oturuyorum. Yüreği kırık[17] ve alçakgönüllü olanlayım ki, alçakgönüllülerin[18] ruhunu kaldırayım; yüreği kırılmış olanları yaşamda saklayayım. **16***Sona dek[19] dava etmem ve davam üzerine öfkelenmem; çünkü ruhlar ve yarattığım[20] canlar önümde bayılacaklar. **17***Kötü[21] kazançlı olan için öfkelendim ve onu vurdum. Yüzümü[22] gizleyip gazaplandım; o da[23] başkaldırıp istediği yola gitti. **18***Onun yollarını gördüm, onu[24] iyileştirecek, ona yol gösterecek, onu ve mahzunlarını[25] avutacağım. **19***Dudakların[26] meyvesini '*Ben*' yaratıyorum. Uzakta[27] olana esenlik ve yakında olana esenlik olsun. Ben ona şifa vereceğim, diye Rabb söylüyor. **20***Ama kötüler[28] çalkalanan deniz gibi olup, huzur bulmuyorlar ve onun suları balçıkla çamuru dışarı atıyor. **21***Kötüler[29] için esenlik yoktur, diyen Allahım buyuruyor.

(1)I.Krl.14/13, II.Krl.22/20, **(2)**Mez.12/1, Mik.7/2, **(§)**Bak Sül.Bilg.4/14, **(3)**II.Trh.16/14, **(4)**Mat.16/4, **(5)**II.Krl.16/4, 17/10, Yerm.2/20, **(6)**Lev.18/21, 20/2, II.Krl.16/3, 23/10, Yerm.7/31, Hez.16/20, 20/26, **(7)**Hez.23/41, **(8)**Hez.16/16 ve25, **(*)**Tezkire: Yad olunma*(anılma)*, hatırlatma işareti veya yazısı; bak Tes.6/9, **(9)**Hez.16/26ve28, 23/2-20, **(10)**B.30/6, Hez.16/33, 23/16, Hoş.7/11, 12/1, **(11)**Yerm.2/25, **(+)**İbranice: Elinin hayatını buldun, **(12)**B.51/12,13, **(13)**Mez.50/21, **(14)**B.40/3, 62/10, **(15)**Eyp.6/10, Luk.1/49, **(16)**Zek.2/13, **(17)**Mez.34/18, 51/17, 138/6, B.66/2, **(18)**Mez.147/3, B.61/1, **(19)**Mez.85/5, 103/9,Mik.7/18,**(20)**Say.16/22, Eyp.34/14, İbr.12/9, **(21)**Yer.6/13, **(22)**B.8/17, 45/15, **(23)**B.9/13, **(24)**Yer.3/22, **(25)**B.61/2, **(26)**İbr.13/15, **(27)**Res.İşl.2/39, Efs.2/17, **(28)**Eyp.15/20ve diğ., Sül.Mes.4/16, **(29)**B.48/22.

58. Bölüm: 1)İkiyüzlülüklerinden ötürü İsraili uyarması, 3)Boşyere olan oruç ile kabule değer orucun tarifi, 8)Takva sahibine(Dindarlara); 13)Ve Şabat'ı-(*Cumartesi*) tutanlara vaadi.

1*Yüksek sesle çağır sesini esirgeme, sesini boru gibi çıkar halkıma isyanlarını ve Yakup evine günahlarını açıkla. **2***Oysa onlar doğruluk yapan ve Allah'ın ilkelerini bırakmayan bir millet gibi beni her gün arıyorlar. Kurallarımı bilmek istiyorlar ve benden doğruluk tutumunu soruyorlar; Allah'a yakın olmayı arzuluyorlar. **3***Niçin[1] biz oruç tuttuk ve sen bakmadın; soluğumuz[2] kesildi de sen bilmedin? Diyorlar. İşte orucunuz gününde arzunuzu yerine getiriyorsunuz ve işinizi; her işinizi izinsizce yaptırıyorsunuz. **4***Evet[3] kavga ve çekişme için, kötülük yumruğuyla vurmak için oruç tutuyorsunuz. Sesinizi yüksek yerde işittirmek için bugünkü gibi oruç tutmayınız. **5***Benim[4] seçtiğim oruç insanın[5] soluğunun kesileceği gün böyle mi olur? Başını kamış gibi eğip altına[6] çul ve kül serpmekle mi olur? Bu oruç ve Rabb'e uygun bir gün mü diyorsunuz? **6***Benim seçtiğim oruç bu değil midir ki; kötülüğün bağlarını çözesin, boyunduruğun[7] bağlarını gevşetesin ve ezilenleri[8] özgür yaparak her boyunduruğu kırasın. **7***Ekmeğini[9] aç olana doğrayasın ve başıboş gezen çaresizleri eve götüresin. Çıplağı[10] gördüğünde giydir ve kendi[11] komşundan[+] gizlenme. **8***O zaman[12] ışığın sabah gibi olacak, çabucak iyileşeceksin. Doğruluğun senin önünde gidecek, Rabb'in yüzü de aydınlığın[13] olacaktır. **9***O zaman çağıracaksın ve Rabb kabul edecek; bağıracaksın ve *"O"* işte hazırım, diyecektir. Eğer içinizden boyunduruğumu, parmakla işaret etmeyi ve kötü[14] sözleri kaldırırsan; **10***Eğer aç olana gönülden verirsen ve gereksinimi olanın canını doyurursan; o zaman ışığın karanlıkta parlayacak ve senin koyu karanlığın öğle vakti gibi olacaktır. **11***Rabb sürekli seni yönetecek, canını kuraklıkta doyuracak ve senin kemiklerini güçlendirecektir. Sen sarılmış bir bahçe gibi ve suyu tükenmez su pınarı gibi olacaksın. **12***Senden doğanlar eski[15] yıkıntıları yapacaklar, eski zamanlardan kalmış temelleri onaracaksın. Sana gedikler kapatan ve oturmak için yollar düzelten denilecektir. **13***Eğer Cumartesi[16] kutsal günümde kendi arzunu yapmaktan ayağını çekersen, Cumartesi'ye huzur ve Rabb'in kutsal günü olarak saygılı olursan; yani kendi yollarınca yürüyüp, kendi arzunu yapmaz ve kendi sözlerini söylemez ona saygılı olursan. **14***O zaman[17] sen Rabb'te sevineceksin; seni dünyanın[18] yüksek yerlerine çıkaracağım ve sana baban Yakup'un mirasını yedireceğim. Çünkü Rabbin[19] görkemi söyledi.

(1) Malk.3/14, **(2)**Lev.16/29ve31, 23/27, **(3)**I.Krl.21/9,12ve13, **(4)**Zek.7/5, **(5)**Lev.16/29, **(6)**Est.4/3, Eyp.2/8, Dan.9/3, Yun.3/6, **(7)**Neh.5/10-12, **(8)**Yerm.34/9, **(9)**Hez.18/7ve16, Mat.25/35, **(10)**Eyp.31/19, **(11)**Tek.29/14, Neh.5/5, **(+)**İbranice: Teninden, **12)**Eyp.11/17,**(13)**Çık.14/19, B.52/12, **(14)**Mez.12/2, **(15)**B.61/4, **(16)**B.56/2, **(17)**Eyp.22/26, **(18)**Tes.32/13, 33/29, **(19)**B.1/20, 40/5, Mik.4/4.

59. Bölüm: 1)Günahın sonu ceza almaktır, 3)Yahudilerin bazı günahları, 9)Bunların kötü sonuçları, 16)Kurtarışın Allah'a ait olduğu, 20)Mesih'in geleceği.

1*İşte Rabb'in eli kurtarmaktan[1] aciz kalmadı ve kulağı işitmekten ağırlaşmadı. **2***Ancak sizi Allah'ınızdan ayıran sizin isyanlarınızdır. Günahlarınız *"O"*nun yüzünü sizden gizledi. Böylece

dualarınızı işitmiyor. **3***Çünkü[2] elleriniz kanla ve parmaklarınız isyanla doldu. Dudaklarınız yalan ve dilleriniz haksızlık söyledi. **4***Adalet için ses veren yok, dürüstçe yargılayan yok. Onlar boş yere güveniyor ve yalan söylüyorlar. Bozgunculuğa[3] gebe olup kötülük doğuruyorlar. **5***Zehirli yılan yumurtalarından yavru çıkarıyorlar, örümcek ağı dokuyorlar. Yumurtalarından yiyen ölüyor ve kırılandan engerek çıkıyor. **6***Ağlarından giysi[4] olmaz ve dokudukları şeylerle örtülünmez. İşleri kötü işlerdir ve elleri zulümle doludur. **7***Ayakları kötülüğe çeviktir[5] suçsuz kan dökmeye acele ediyor. Düşünceleri kötü düşüncelerdir, yollarında yıkım ve ölüm var. **8***Esenlik yollarını bilmezler, evlerinde doğruluk yok. Yollarını[6] eğriltirler ve onda yürüyenlerin hiçbiri esenlik nedir bilmiyor. **9***Bu yüzden hak bizden uzak oldu, adalet bize erişmedi. Işığa[7] aittik; ama işte karanlık var. Işığa aittik; ama dumanda geziyoruz. **10***Kör[8] gibi duvara dokunuyor ve gözleri olmayanlar gibi el ile yokluyoruz. Öğle vakti gecede olduğu gibi tökezliyoruz; semiz *'yerlerde'*[+] olan ölüler gibiyiz. **11***Tümümüz ayılar gibi böğürüyoruz ve güvercinler[9] gibi sürekli bağırıyoruz. '*Hak'ka* aittik; ama yoktur! Kurtuluşa aittik; ama bizden uzaklaştı. **12***Çünkü önünde isyanlarımız çoğaldı ve günahlarımız bize karşı tanıklık ediyor. Çünkü isyanlarımız yanımızdadır ve tecavüzlerimizi biliyoruz. **13***Baş kaldırdık Rabb'i tanımadık ve Allahımıza boyun eğmekten vazgeçtik. Zulüm ve bozgunculuk söyledik, yüreğimizden[10] yalan sözler düşünüp konuştuk. **14***Doğruluk geriye çevrildi, adalet uzaklaştı; çünkü hakikat meydanda yere düştü, hedefe içeri giremiyor. **15***Gerçeklik geçiyor ve kötülükten çekinen seviliyor; bunu Rabb gördü ve gözünde kötü göründü; çünkü hak kalmadı. **16***Bir insan[11] kalmadığını gördü ve şefeatçi bulunmadığına şaşırdı[12]. Bundan dolayı[13] bazısı kendisi için kurtuluş yaptı ve adaleti kendine destekçi oldu. **17***Adaleti[14] zırh gibi ve kurtuluşu başına miğfer gibi giydi; intikam gömleğini giysi gibi giydi ve gayrete palto gibi büründü. **18***İşlerine göre davranacak; düşmanlarına gazap ve karşıtlarına ceza verecek. **19***Batı[15] Rabb'in adından ve doğu *"O"*nun yüzünden korkacak. Düşman sel[16] gibi geldiğinde Rabb'in ruhu *'ona karşı bayrak*[§] kaldıracaktır. **20***Sihon'da ve Yakup'ta baş kaldırıştan geri dönenler için: Kurtarıcı[17] gelecektir, diye Rabb söylüyor. **21***Benim[18] onlarla olacak andım budur, diye Rabb söylüyor. Senin üzerinde olan ruhum ve ağzına koyduğum sözlerim senin ağzından, soyunun ağzından ve soyunun soyu ağzından; şimdiden sonsuza değin geçmeyecektir, diye Rabb söylüyor.

(1) Say.11/23,B.50/2, **(2)**B.1/15, **(3)**Eyp.15/35,Mez.7/14, **(4)**Eyp. 8/14ve15, **(5)**Sül.Mes.1/16,Rom.3/15, **(6)**Mez.125/5, Sül.Mes. 2/15, **(7)**Yerm.8/15, **(8)**Tes.28/29, Eyp.5/14, Ams.8/9, **(+)**Veya: Karanlıkta, **(9)**B.38/14, Hez.7/16, **(10)**Mat.12/34, **(11)**Hez.22/30, **(12)**Mark.6/6, **(13)**Mez.98/1, B.63/5, **(14)**Efs.6/14ve17, I.Sel.5/8, **(15)**Mez.113/3, Malk.1/11, **(16)**Vah.12/15, **(§)**Veya: Onu kaçıracaktır, **(17)**Rom.11/26, **(18)**İbr.8/10, 10/16.

60. Bölüm: 1)Milletlerin Kiliseye (*Rabb'in Cemaati'ne*) katılmalarıyla onun güçleneceği, 15)Biraz sıkıntıdan sonra büyük bereketlere ulaşacakları.
1*Kalk aydınlan[1] çünkü ışığın*(nurun)* geldi ve Rabb'in[2] yüzü senin üstüne parladı. **2***İşte yeri karanlık, milletleri koyu karanlık kaplayacak ve *"O"*nun yüzü*(celâli)* senin üstünde görünecektir. **3***Senin[3] ışığına milletler ve üstünde parıldayan ışığa krallar gelecekler. **4***Gözlerin[i][4] kaldırıp çevrene bak. Hepsi toplanarak sana[5] geliyorlar. Oğulların uzaktan gelecek ve kızların kucakta getirilecektir. **5***O zaman yüzünün parıldadığını ve yüreğinin atarak çoştuğunu göreceksin. Çünkü denizin güzel bereketleri sana dönecek ve milletlerin serveti sana gelecektir. **6***Develerin çokluğu Midya'nın ve Eyfa'nın[6] develeri seni kaplayacaklar. Tümü Şeba'dan[7] gelecek ve altın[8] ile günnük getirecekler; Rabb'in anılmasını duyuracaklardır. **7***Kedar'ın[9] tüm koyunları senin yanına toplanacak; Nebayot'un koçları da sana hizmet edecekler. Kabule değer kurban olarak Mezbahıma *(sunağa)* çıkacak ve görkemimin[10] evini düzenleyeceğim. **8***Bulut gibi, yuvalarına uçan güvercinler gibi bu uçanlar kimdir? **9***Gerçekten adalar[11] Tarşiş'in iyi gemileri bana uyacaklar ki, Allah'ın[12] adı için, İsrailin Kutsalı için uzaktan senin[13] oğullarını ve onlar[14] ile beraber gümüş ile altınlarını götürsünler. Çünkü seni şerefli[15] kılan *"O"*dur. **10***Yabancılar[16] senin surlarını yapacak ve onların[17] kralları sana hizmet edecekler. Çünkü seni[18] gazabımla vurdum; ama[19] iyi niyetimle sana lütfedeceğim. **11***Milletlerin servetinin sana götürülmesi ve onların krallarının toplanmaları için kapıların sürekli[20] açık duracak; gece-gündüz kapanmayacaklar. **12***Çünkü[21] sana hizmet etmeyen millet ve egemenlik yok olacak ve o milletler büsbütün silineceklerdir. **13***Kutsalımın yerini güzel yapmak için Lübnan'ın[22] şanı çam ağacı, çınar ve şimşir ağacı birlikte sana gelecek ve ayaklarımın[23] yerini gönendireceğim. **14***Seni sıkıştıranların oğulları eğilerek sana gelecekler ve

seni tüm aşağılayanlar senin[24] ayaklarının tabanlarına kapanarak diz çökecekler; ve sana: Rabb'in kenti, İsrail'in[25] Kutsal'ının Sion'u, diyeceklerdir. **15***Hiç bir yapıcısı olmayan terkedilmiş bir yıkıntı olduğuna karşılık, seni sonsuz övgüyle her zaman sevindireceğim. **16***Milletlerin sütünü ve kralların[26] memelerini emeceksin. Senin[27] kurtarıcın Rabb ve senin '*Veli*'*n*; Yakup'un Kadîri olan, '*Ben'* olduğumu bileceksin. **17***Bakır yerine altın, demir yerine gümüş, ağaç yerine bakır ve taş yerine demir götüreceğim. Senin bakanlarını esenlik ve askerlerini adalet yapacağım. **18***Artık senin ülkende zulüm, sınırlarının içinde yıkım ve yok etmeklik duyulmayacak; ama surlarına[28] kurtuluş ve kapılarına hamd adını vereceksin. **19***Gündüz ışığın[29] güneş olmayacak ve aydınlık için ay sana ışık vermeyecek. Ancak senin sonsuz ışığın ***Yehovah*** ve görkemin[30] Allah'ın olacaktır. **20***Artık güneş parlamayacak[31] ve ay küçülmeyecek; çünkü senin sonsuzluk ışığın ***Yehovah*** olacak ve yas günlerin artık son bulacaktır. **21***Senin[32] tüm halkın dürüst olup yeryüzünü[33] sonsuzlarca miras alacak ve diktiğim[34] fidan, ellerimin işi[35] görkemime bais*(sebep)* olacaktır. **22***Küçüğü[36] bin ve en küçüğü büyük bir millet olacak. '*Ben*' Rabb, bunu vaktinde çabuk yapacağım.

(1) Efs.5/14, **(2)**Malk.4/2, **(3)**B.49/6ve23, Vah.21/24, **(4)**B.49/18, **(5)**B.49/20-22, 66/12, **(6)**Tek.25/4, **(7)**Mez.72/10, B.42/4, 51/5, **(12)**Yerm.3/17, **(13)**Galt.4/26, **(14)**Mez.68/30, Zek.14/14, **(15)**B.55/5, **(16)**Zek.6/15, **(17)**B.49/23, Vah.21/24, **(18)**B.57/17, **(19)**B.54/7ve8, **(20)**Vah.21/25, **(21)**Zek.14/17ve19, Mat.21/44, **(22)**B.35/2, 41/19, **(23)**Bak I.Trh.28/2, Mez.132/7, **(24)**B.49/23, Vah.3/9, **(25)**İbr.12/22, Vah.14/1, **(26)**B.49/23, 61/6, 66/11ve12, **(27)**B.43/3, **(28)**B.26/1, **(29)**Vah.21/23, 22/5, **(30)**Zek.2/5, **(31)**Bak Ams.8/9, **(32)**B.52/1, Vah.21/27, **(33)**Mez.37/11ve22, Mat.5/5, **(34)**B.61/3, Mat.15/13, Yuh.15/2, **(35)**B.29/23, 45/11, Efs.2/10, **(36)**Mat.13/31 ve 32.

61. Bölüm: 1)Mesih'in yapacağı işler, 4) Müminlerin gayreti, 7)Erişecekleri büyük bereketler.
1*Rabb[1] ***Yehovah***'ın ruhu üzerimdedir; çünkü Rabb beni[2] yoksullara Müjdeyi[*] bildirmek için, mesh edip, yüreği[3] kırılmış olanlara şifa vermek, tutsakları[4] özgürlüğe ve zindandakilere zindanın açılmasını duyurmak; **2***Rabb'in[5] lütuf yılını ve Allahımızın[6] intikam gününü bildirmek, tüm yaslı[7] olanları avutmak; **3***Sihon'un yaslılarının gereksinimleri için onlara[8] kül yerine güzel sarık, yas yerine sevinç yağı ve uyuşuk ruh yerine şükür giysisi vermek için gönderdi. Onlar doğruluk ağaçları ve Rabb'in kendi[9] görkemi için diktiği[10] fidanlar olacaklardır. **4***Eski[11] harabeleri yapacakler, eski yıkıntıları yeniden kuracaklar; yıkılmış kentleri ve çok zamanlardan beri kalan yerleri onaracaklar. **5***Yabancılar[12] kalkıp sürülerinizi güdecek, yabancılar çiftçileriniz ve bağcılarınız olacaktır. **6***Ve size[13] Rabb'in kahinleri*(imamları)* denilecek; Allahımızın hizmetçileri denileceksiniz. Milletlerin[14] servetini yiyecek ve onların şerefini alacaksınız. **7***Utancınız[15] yerine iki kat sevinciniz olacak, hakaret yerine onların paylarına ezgiler düzecekler. Bu yüzden onların ülkesinde iki kat miras alacak ve onlar sonsuz sevince erişecekler. **8***Çünkü[16] ben Rabb doğruyu seviyor, zulüm[17] ile gazaptan tiksiniyorum; onların ödülünü adaletle verecek ve onlarla[18] sonsuzluk andı edeceğim. **9***Onların soyu milletlerde ve nesli halklar arasında bilinecek ve onları görenlerin tümü Rabb'in[19] kutlu kıldığı bir soy olduklarını anlayacaktır. **10***Ben[20] Rabb ile gayet çok sevinecek ve canım Allahım ile sevinçten coşacaktır. Görkemle bezenmiş şanlı bir güvey gibi, takılarıyla[21] güzelleşen gelin gibi, bana kurtuluş giysisini giydirdi ve bana[22] adalet giysisi giydirdi. **11***Çünkü yeryüzü filizlendiği ve bahçeler ekilen şeyleri bitirdiği gibi; böylece Rabb ***Yehovah*** tüm milletlerin önünde adaletle[23] ve hamd[24] ile yerini bulacak.

(1)B.11/2, Luk.4/18, Yuh.1/32, 3/34, **(2)**Mez.45/7, **(*)**Veya *'Bişaret'*: Yeni çıkan acayip şey, şaşkınlık yaratan sevindirici haber, **(3)**Mez.147/3, B.57/15, **(4)**B.42/7, Bak Yer.34/9, **(5)**Bak Lev.25/9, **(6)**B.34/8, 63/4, 66/14, Malk.4/1ve3, II.Sel.1/7-9, **(7)**B.57/18, Mat.5/4, **(8)**Mez.30/11, **(9)**Yuh.15/8, **(10)**B.60/21, **(11)**B.49/8, 58/12, Hez.26/33-36, **(12)**Efs.2/12, **(13)**Çık.19/6, B.66/21, I.Petr.2/5 ve 9, Vah.1/6,5/10, **(14)**B.60/5, 11ve16, **(15)**B.40/2, Zek.9/12, **(16)**Mez.11/7, **(17)**B.1/11ve13, **(18)**B.55/3, **(19)**B.65/23, **(20)**Habk.3/18, **(21)**B.49/18, Vah.21/2, **(22)**Mez.132/9ve16, **(23)**Mez.72/3, 85/11, **(24)**B.60/18, 62/7.

62. Bölüm: 1)Sihon'un büyümesi ve şerefi için arzu etmek, 6)Oruşalim'in(*Kudüs*) bekçileri aracılığıyla Beşareti(*Şaşılası haberi!*) müjdelemek, 10)Yolun açılması.
1*Doğruluğu ışık gibi ve kurtuluşu yanan meşale gibi oluncaya dek Sion için susmayacak ve Oruşalim için dinlenmeyeceğim. **2***Milletler[1] senin doğruluğunu, tüm egemenler senin yüzünü görecekler ve sen Rabb'in ağzının söyleyeceği yeni bir adla[2] anılacaksın. **3***Rabb'in elindeki görkem[3] tacı ve Allahının avucunda egemenlik çelengi olacaksın. **4***Artık[4] sana terkedilmiş kadın ve[5] ülkene de yıkılmış(6) yer denilmeyecek; ama sana Hefsi-Ba[*] ve ülkene Beula[+] denilecektir. Çünkü Rabb senden hoşnut olacak ve ülken nikâhlanacaktır. **5***Gencin kıza nikâhlandığı gibi oğulların sana nikâhlanacaklar ve güvey gelinden ötürü sevinçli olduğu gibi senin[7] Allahın da senden ötürü sevinçli olacaktır. **6***Ey[8] Oruşalim senin surların üstünde bekçiler yerleştirdim. Onlar tüm gün ve

tüm gece asla susmayacaklar. Ey! Rabb'i ananlar, dinlenmeyiniz. **7***Oruşalim'i sarsılmaz ve dünyada onu övünçlü[9] kılıncaya dek ona rahat vermeyin. **8***Rabb sağ eli ve güçlü kolu hakkı için yemin etti: Artık senin buğdayını[10] düşmanlarına yiyecek olmak için vermiyeceğim ve emek çektiğin şarabını yabancılar içmeyecektir. **9***Ancak onu toplayanlar yiyecek, Rabb'e şükür edecekler ve onu toplayanlar kutsal[11] avlularımda içecektir. **10***Geçin, kapılardan geçin, halkımın[12] yolunu hazırlayın düzeltin; caddeyi düzeltin ve taşları toplayın. Milletler[13] için bayrak açın. **11***İşte Rabb dünyanın dört bir yerine sesini duyurdu; Sion[14] kızına işte kurtarıcın geliyor. Onun[15] ücreti yanında ve ödülü de önündedir, deyin. **12***Ve onlara kutsal halk; Rabb'in fidye ile kurtardığı kişiler denilecektir. Sen de arzu edilen ve terk[16] olunmayan kent olarak çağrılacaksın.

(1)B.60/3,**(2)**Bak4.ve12.Ayetler,B.65/15,**(3)**Zek.9/16,**(4)**Hoş. 1/10,I.Petr.2/10,**(*):**Zevkim onda,**(+):**Kocalı kadın, **(5)**B.49/14, 54/6 ve7,**(6)**B.54/1,**(7)**B.65/19,**(8)**Hez.3/17,33/7, **(9)**B.61/11, Sef.3/20, **(10)**Tes.28/31ve diğ.,Yerm.5/17, **(11)**Bak Tes.12/12, 14/23ve26,16/11ve14,**(12)**B.40/3,57/14,**(13)**B.11/12, **(14)**Zek. 9/9, Mat.21/5, Yuh.12/15, **(15)**B.40/10, Vah.22/12, **(16)**4.Ayet.

63. Bölüm: 1)Mesih'in kendini belirtmesi, 2)Düşmanlarına nasıl galip geleceğini söylemesi, 7)Kilise'ye yapacağı lütfu açıklaması, 10)Adalet ve merhametini söylemesi, 15)Kilisenin lütfu ve kurtuluşu için Rabb'e yalvarması.

1*Bu kimdir ki Edom'dan kırmızı giysiyle Bosra'dan geliyor? Görkemli elbiseyle gönenmiş olarak büyük gücüyle hareket ediyor! Ben ki adaletle söylerim, kurtarmaya kadîrim. **2***Giysin[1] niçin kırmızıdır? Ve giyeceğin üzüm basma yerindeki gibidir. **3***Masarada[2] yalnız ben üzüm bastım, milletlerden benimle beraber hiç kimse yoktu. Onları öfkemle bastım ve şiddetle onları çiğnedim. Onların kanı giysilerime sıçradı ve tüm giyeceğimi boyadım. **4***Çünkü[3] yüreğimde öç günü vardı ve kurtardığım kişilerin yılı gelmişti. **5***Baktım[4] ama yardımcı yoktu[5] ve destekçi olmadığına şaşırdım. O zaman kendi gücüm[6] kendim için kurtuluş işini yaptı ve şiddetim bana destekleyici oldu. **6***Öfkemle milletleri çiğnedim, şiddetimle[7] onları sarhoş ettim ve onların kanını yere akıttım. **7***Rabbin lütuflarını ve Rabbin anılmasını; Rabb'in bize yaptığı her iyiliğine, lütfuna, acımasına ve lütuflarının çokluğuna göre, İsrail evine buyurduğu tüm iyiliklerini anlatacağım. **8***Çünkü gerçekten onlar benim halkımdır; hainlik yapmayacak çocuklarımdır, dedi ve onların kurtarıcısı oldu. **9***Tüm[8] sıkıntılarında *"O"* sıkıntı çekti ve huzurunun Meleği[9] onları kurtardı. Sevgisi[10] ve acıması ile onları kurtardı; tüm eski günlerde onları tutup[11] taşıdı. **10***Ama onlar baş[12] kaldırıp *"O"*nun[13] kutsal ruhunu üzdüler. *"O"* da[14] dönüp onlara düşman oldu ve onlar ile cenkleşti. **11***O zaman eski günleri, Musa ile kavmini anımsadı: Tümünü[15] denizden, çobanıyla birlikte denizden çıkaran nerdedir? Onların içine[16] Kutsal Ruhu yerleştiren; **12***Musa'nın sağ eliyle görkemli[17] gücünü hareket ettiren, kendine sonsuz bir ad kazanmak için önlerindeki[18] suları yaran; **13***Kıraç yerlerden at ile geçer gibi ayakları[19] kaymayarak onları denizden geçiren nerdedir? **14***Rabb'in Ruhu onu vadiye inen hayvanlar gibi sakinleştirdi. Kendine[20] büyük bir isim yapmak için halkına böyle yol gösterdi. **15***Göklerden bak[21] senin görkemli kutsal[22] yerinden bir göz at. Gayretin ve gücün nerdedir? Bağrının[23] hareketine ve bana olan acımsamana engel mi olundu? **16***İbrahim[24] bizi bilmiyor ve İsrail*(Yakup)* bizi tanımıyorsa da gerçekte[25] bizim babamız sensin. Sen ya Rabb babamızsın! Eskiden beri adın "*Velimiz'dir*,,. **17***Ya Rabb! Niçin bizleri[26] yollarından saptırıyor ve senden korkmamak için yüreğimizi[27] katılaştırıyorsun? Kulların[28] için ve mirasının oymakları için geri dön. **18***Senin[29] kutsal halkın mirasından az bir zaman yararlandı, düşmanlarımız[30] Tapınağını ele geçirdiler. **19*** *'Biz eskiden beri seniniz, onlara hükmetmedik ve onlar senin adınla anılmadılar'*(+).

(1) Vah.19/13, **(2)**Yer.Mers.1/15, Vah.14/19, 20/19, 19/15, **(3)**B.34/8, 61/2, **(4)**B.41/28, 59/16, **(5)**Yuh.16/32, **(6)**Mez.98/1, B.59/16, **(7)**Vah.16/6, **(8)**Hak.10/16, Zek.2/8, Res.İşl.9/4, **(9)**Çık.14/19, 23/20ve21, 33/14, Malk.3/1, Res.İşl.12/11, **(10)**Tes.7/7ve8, **(11)**Çık.19/4, Tes.1/31, 32/11ve12, B.46/3ve4, **(12)**Çık.15/24, Say.14/11, Mez.78/56, 95/9, **(13)**Mez.78/40,41, Res.İşl.7/51, Efs.4/30, **(14)**Çık.23/21, **(15)**Çık.14/30, 32/11ve12, Say.14/13,14ve diğ., Yer.2/6, **(16)**Say.11/17,ve25, Neh.9/20, Dan.4/8, Hag.2/5, **(17)**Çık.15/6, **(18)**Çık.14/21, Yeş.3/16, **(19)**Mez.106/9, **(20)**II.Sam.7/23, **(21)**Tes.26/15, Mez.80/14, **(22)**Mez.33/14, **(23)**Yerm.31/20, Hoş.11/8, **(24)**Eyp.14/21, Vaiz 9/5, **(25)**Tes.32/6, I.Trh.29/10, B.64/8, **(26)**Mez.119/10, **(27)**Bak B.6/10, Yuh.12/40, Rom.9/18, Bak Vah.21/5, **(28)**Say.10/36, Mez.90/13,**(29)**Tes.7/6, 26/19, B.62/12, Dan.8/24, **(30)**Mez.74/7, **(+)**Veya***: Biz kadimden beri hükmetmediğin ve adınla anılmadık(Yad olunmadık) kimseleriz.***

64. Bölüm: 1)Allah'ın kudretinin gösterilmesi için Kilise'nin(*İmanlılar Toplumu'nun*) yalvarışı, 5)*"O"*-nun lütfunu söylemesi ve kendi hatasını itiraf etmesi, 9)Sıkıntılardan şikayet.

1*Keşke çalıları yakan ateş ve suları kaynatan ateş gibi gökleri[1] yararak ineydik. Senin[2] önünde dağlar[§] eriyeydi. **2***Tâ ki; adını düşmanlarına bil-

diresin ve milletler senin önünde titresinler. **3***Yapmadığımız görkemli[3] şeyleri yaptığında indin; önünde dağlar[*] eridi. **4***Çünkü kendisine uyum sağlayanlar için, böyle şeyler yapan senden başka bir ilâhın var olduğunu; eskiden[4] beri kimse duymadı, kulak işitmedi ve göz görmedi. **5***Sevinerek iyilik[5] yapana ve seni[6] yollarında anana, yetiştin. İşte gazabın geldi; çünkü biz günah işledik, onlarda[7] beka*(bakilik)* var ve kurtulacağız. **6***Ama tümümüz bayağı ve kirli bir şey gibi olduk. Doğru işlerimizin[8] tümü '*period bezi'* gibidir; tümümüz yaprak[9] gibi soluyor ve isyanımız bizi rüzgâr gibi savuruyor. **7***Senin[10] adına dua eden yoktur ki, sana güvenmek[+] için kendisini uyandırsın. Çünkü sen yüzünü bizden gizledin ve isyanlarımızdan ötürü bizi erittin. **8***Şimdi[11] ya Rabb sen babamızsın, biz balçıkız, sen[12] bizim yapıcımızsın ve hepimiz senin[13] ellerinin işiyiz. **9***Ya Rabb[14] çok öfkelenme ve isyanı her zaman anma. Yalvarıyoruz bir bak; tümümüz[15] senin halkınız. **10***Kutsal kentlerin çöl oldu, Sihon çöl, Oruşalim[16] viran oldu. **11***Atalarımızın[17] içinde sana hamd ettikleri kutsal ve sevgili evimiz ateşte yandı ve bizim[18] tüm kutsal eşyamız mahvoldu. **12***Ya Rabb[19] bu şeyler böyleyken sen kendini tutacak mısın? Suskun[20] durarak tüm gücümüz ile bize, taşkın eziyet çektirecek misin?

(1) Mez.144/5, **(2)**Hak.5/5, Mik.1/4, **(§)**Veya: Titreyeydi, **(3)**Çık.34/10, Hak.5/4ve5, Mez.68/8, Habk.3/3ve6, **(*)**Veya: Titredi, **(4)**Mez.31/19, I.Kor.2/9, **(5)**Res.İşl.10/35, **(6)**B.26/8, **(7)**Malk.3/6, **(8)**Filp.3/9, **(9)**Mez.90/5ve6, **(10)**Hoş.7/7, **(11)**B. 63/16, **(+)**İbranice: Seni sıkı tutmak, **(12)**B.29/16, 45/9, Yerm.18/6, Rom.9/20ve21, **(13)**Efs.2/10, **(14)**Mez.74/1ve2, 79/8, **(15)**Mez.79/13, **(16)**Mez.79/1, **(17)**II.Krl.25/9, II.Trh.36/19, Mez.74/7, **(18)**Hez.24/21ve25, **(19)**B.42/14, **(20)**Mez.83/1.

65. Bölüm: 1)Milletlerin daveti, 2)İsrailin imansızlık, putperestlik ve ikiyüzlülükleri nedeniyle terk edileceği, 8)Onlardan bazısının kurtarılacağı, 11)Ama mümin olmayanların yok edilecekleri, 17)Yeni Oruşalim'in kutlu olacağı.

1*Beni sormayanlar[1] tarafından arandım, beni aramayanlar tarafından bulundum. *'Adıma dua etmeyen millete*[§]: İşte ben hazırım, dedim. **2***Doğru olmayan yolda yürüyen ve kendi gidişlerine göre olan asi bir millete her[2] gün ellerimi uzattım. **3***Bir millet ki[3] yüzüme karşı gelerek beni öfkelendiriyor. Bahçelerde[4] kurban kesiyor ve tuğlalar üstünde buhur yakıyorlar. **4***Mezarlarda oturuyorlar[5] ve gizli yerlerde geceliyorlar. Domuz[6] eti yiyorlar ve kaplarında pis şeylerden çorba var. **5***Geri[7] dur[6] bana yaklaşma; senden kutsalım diyorlar. Bunlar burnumda tütündür ve her gün yanan ateştir. **6***İşte[8] önümde yazılıdır, suskun[9] durmayacak; ancak[10] karşılık vereceğim. Tabii ki, paylarını da kucaklarına vereceğim. **7***İsyanlarınızın; dağlar[11] üstünde buhur yakan ve tepeler[12] üstünde beni aşağılayan atalarınızın[13] isyanlarının karşılığını birlikte verecek, önceki işlerin cezasını kucaklarına dolduracağım, diye Rabb söylüyor. **8***Rabb buyuruyor ki: Salkımda şıra bulunduğunda onu bozma. Çünkü onda bereket var[14] denildiği gibi ben de kullarım için öyle yapacağım. Tâ ki; tümünü yok etmeyeyim. **9***Yakup'tan bir soy ve Yahuda'dan dağlarıma bir mirasçı çıkaracağım. Seçkinlerim onu[15] miras alacak ve kullarım orada oturacaklar. **10***Şaron[16] beni isteyen halkım için sürülere ağıl ve Akor[17] vadisi sığırlara barınak olacaktır. **11***Ama siz Rabbi bırakanlar ve kutsal[18] dağımı unutanlar; Gad[+] dikili putuna sofra[19] kuranlar ve Men'i[*] bu puta içki olarak sunanlarsınız! **12***Ben de sizi kılıca teslim edecek ve tümünüz boğazlanmak için eğileceksiniz. Çünkü[20] çağırdım ve yanıt vermediniz; söyledim ve dinlemediniz. Ama kötü olanı gözümün önünde yaptınız ve onay vermediğim şeyleri alışkanlık edindiniz. **13***Bu yüzden Rabb-***Yehovah*** şöyle söylüyor: İşte benim kullarım yiyecekler; ama siz aç kalacaksınız. İşte kullarım içecekler; ama siz susuz kalacaksınız ve kullarım sevinecekler; ama siz utanacaksınız. **14***Kullarım tüm yürekten ezgiler söyleyecek; ama siz üzgün yürekle çağıracak ve can[21] acısıyla bağıracaksınız. **15***Seçkinlerime adınızı[22] lanet[23] için bırakacak; ve Rabb-***Yehovah*** seni öldürüp kullarını başka[24] bir isimle anacaktır. **16***Şöyle[25] ki dünyada[26] kendine bereket okuyan; kendine ***'Hak Allah'*** ile bereket okuyacak ve yeryüzünde yemin eden de gerçek Allah ile yemin edecektir. Çünkü önceki sıkıntılar unutuldu ve gözlerimden gizlendi. **17***İşte bak! Ben yeni[27] bir gök ile yeni bir yer yaratıyorum; öncekiler anılmayacak ve akla gelmeyecektir. **18***Ama siz benim yarattığım ile devamlı sevinin ve sevinçten coşun; çünkü işte ben Oruşalim'i(*Yeruşalim*) sevinç yeri ve onun insanlarını sevince ait olsunlar diye yaratıyorum. **19***Yeruşalim'den[28] dolayı sevinip, halkımdan ötürü sevinçten coşacağım. Artık onda[29] ağlayış sesi ve acı bağırış duyulmayacaktır. **20***Bir daha orada az yaşamış çocuk ve günlerini tamamlamamış yaşlı bulunmayacak; çünkü genç yüz[30] yaşında ölecek ve yüz yaşında olan suçlu hain olacaktır. **21***Evler[31] yaparak oturacaklar ve bağlar dikerek onların meyvesini yiyeceklerdir. **22***Bir başkası için yapmayacaklar ve başkaları

için dikmeyeceklerdir; çünkü[32] halkımın günleri ağaç günleri kadar olacak ve seçkinlerim[33] kendi ellerinin işlerini eskitene dek kullanacaklar. **23***Boşyere onlar yorulmayacaklar ve kötülük[34] için çocuk doğurmayacaklar; çünkü[35] kendileri ile soyları Rabb'in kutlu kıldığı kişilerin soyudur. **24***Onlar dua[36] etmeden önce ben katılacak ve onlar söylerken ben dinleyeceğim. **25***Kurt[37] kuzuyla birlikte otlayacak, aslan sığır gibi saman yiyecek ve yılanın[38] yiyeceği toprak olacak; tüm kutsal dağımda zarar vermeyecekler ve yok etmeyecekler, diye Rabb buyuruyor.

(1) Rom.9/24,25,26ve30, 10/20, Efs.2/12ve13, **(§)**Veya: Adımla anılmayan!, **(2)**Rom.10/21, **(3)**Tes.32/21, **(4)**B.1/29, 66/17, Bak.Lev.17/5, **(5)**Tes.18/11, **(6)**B.66/17, Bak Lev.11/7, **(7)**Bak Mat.9/11, Luk.5/30, 18/11, Yahud. Mek.19, **(8)**Tes.32/34, Malk.3/16, **(9)**Mez.50/3, **(10)**Mez.79/12, Yerm.16/18, Hez.11/21, **(11)**Hez.18/6, **(12)**Hez.20/27ve28, **(13)**Çık.20/5, **(14)**Yoel 2/14, **(15)**15.ve22.Ayetler, Mat.24/22, Rom.11/5ve7, **(16)**B.33/9, 35/2, **(17)**Yeş.7/24ve26, Hoş.2/15, **(18)**B.56/7, 57/13, 25,Ayet, **(+)**İbranice:TaliSanemine(*Kurtuluş*),**(19)**Hez.23/41, I.Kor.10/21I.Kor.20/21,**(*)**İbranice:Kısmet putuna, **(20)**II.Trh. 36/15 ve16, Sül.Mes.1/24ve diğ., B.66/4, Yerm.7/13, Zek.7/7, Mat.21/34-43, **(21)**Mat.8/12, Luk.13/28, **(22)**9.ve22.Ayetler, **(23)**BakYer.29/22,Zek.8/12,**(24)**B.62/2,Res.İşl.11/26, **(25)**Mez. 72/17, Yerm.4/2, **(26)**Tes.6/13, Mez.63/11, B.19/18, 45/23, Sef.1/5, **(27)**B.51/16, 66/22, II.Petr.3/13, Vah.21/1, **(28)**B.62/5, **(29)**B.35/10, 51/11, Vah.7/17, 21/4, **(30)**Vaiz 8/12, **(31)**Bak Lev.26/16, Tes.28/30, B.62/9, Bak Res.İşl.9/14 **(32)**Mez.92/12, **(33)**9.ve15.Ayetler, **(34)**Bak Tes.28/41, Hoş.9/12, **(35)**B.61/9, **(36)**Mez.32/5, Dan.9/21, **(37)**B.11/6,7ve9, **(38)**Tek.3/14.

66. Bölüm: 1)Yüce Allah'a ibadetin alçakyüreklilik ve sadelikle yapılmasının gerekli olduğu, 5)Kilisenin (*İmanlılar toplumunun*) şaşılacak derecede yükselip, 10)Lütfa erişeceğini söylemesi ve Allah'ın alçakgönüllüleri avutması, 15)Kötüleri Allah'ın yargılaması, 19)Milletlerin iman edeceği, 24)Ve asilerin (*İmansızların*) yok edileceği.

1*Rabb böyle söylüyor: Gök[1] tahtım ve yer de ayaklarımın basamağıdır. Bana nasıl bir ev yapabilir ve dinleneceğim yer neresi olabilir? **2***Tüm Bunları benim elim yaptı ve tüm bunlar ortaya çıktı, diye Rabb söylüyor. Ama[2] ben buna; yani[3] alçakgönüllüye, ruhu kırılmış olana ve sözümden titreyene[4] bakarım. **3***Sığır[5] boğazlayan, adam öldüren gibi, kuzuyu saç üstünde yakan, köpeğin boynunu kıran gibi, ekmek sunusu sunan domuz kanı sunan gibi ve buhur yakan puta tapan gibidir. Gerçekten onlar kendi işlerini seçtiler ve canları pis şeylerden hoşlanıyor. **4***Ben de onların belalarını seçip korktukları şeyleri üzerlerine getireceğim; çünkü[6] çağırdım ve yanıtlayan olmadı; söyledim de dinlemediler. Ama kötü olanı gözümün önünde yaptılar ve onaylamadığım şeye alışkanlık yaptılar. **5***Ey[7] Rabb'in sözünden titreyenler! *"O"*nun sözünü dinleyin. Benim adım için size kötülük besleyerek sizi kovan kardeşleriniz: Rabb[8] yücelensin ve sevincinizi[9] görelim, diyorlar; ama onlar utanacaklardır. **6***Kentten gürültü, Tapınaktan bir ses ve düşmanlarına karşılık veren Rabb'in sesi geliyor. **7***Ağrı çekmeden önce doğurdu, ağrısı tutmadan önce erkek çocuk doğurdu. **8***Bu denli şeyi kim işitti; böyle şeyleri kim gördü? Bir *'ülke halkı bir günde mi'*[+] doğuyor; veya bir millet birden mi doğuyor? Çünkü Sihon ağrı çektiği gibi oğullarını doğurdu. **9***Ben ki gebe yapıncaya değin götürüyorum; doğurmaya güç vermez miyim? Ben ki doğurmaya güç verenim; rahmi kapar mıyım? Diye senin Allah'ın Rabb söylüyor. **10***Ey tüm Yeruşalim'i sevenler! Onunla sevinin ve sevinçten coşun. Ey onun için yas çekenler! Onunla çok; ama çok sevinin. **11***Tâ ki; siz onun avunç memelerinden emerek doyasınız. Tâ ki; içerek onun güzel yüzünden lezzet alasınız. **12***Çünkü Rabb, böyle buyuruyor: İşte ben esenliği[10] ırmak gibi ve milletlerin görkemini coşkun sular gibi onun tarafına çevireceğim. Emecek[11] kucakta[12] taşınacak ve dizler üzerinde okşanacaksınız. **13***Bir kişi annesi tarafından avutulduğu gibi; ben de sizi öyle avutacağım. Ve Oruşalim'de avutulmuş olacaksınız. **14***Göreceksiniz, yüreğiniz sevinecek ve kemikleriniz[13] yeşil ot gibi tazelenecektir. Rabb'in elinin kolu üstünde ve öfkesinin düşmanları üstünde olduğunu bileceksiniz. **15***Çünkü[14] işte Rabb gazabını şiddetle ve tehdidini ateş[§] aleviyle yapmak için ateşle geliyor ve *"O"*nun arabaları kasırga gibidir. **16***Çünkü Rabb ateşle ve kılıçla[15] tüm insanları yargılayacak ve Rabb tarafından öldürülenler çok olacaktır. **17***Bahçeler ortasında birinin ardısıra kendilerini[16] kutsayıp temizleyenler. Domuz eti, pis şeyler ve fare yiyenler birlikte yok olacaklar; diye Rabb söylüyor. **18***Çünkü ben onların işini ve gidişlerini biliyorum. Tüm milletler ve diller toplanacak; onlar gelip celâlimi*(yüzümü)* görecekler. **19***Onları işaretleyecek ve onlardan kurtulanları milletlere; yani benim için hiç işitmemiş ve yüzümü[17] görmemiş olan Tarşiş'e, Pul'a, Lud'a*(yay çekenlere)*, Tubal'a, Yavan'a, uzak adalara göndereceğim ve celâlimi milletlerde ilân edecekler. **20***İsrailoğulları temiz yürekle Rabb'in Evi'ne sunularını götürecekleri gibi onlar tüm milletlerden sizin kardeşlerinizi atlar, arabalar, tahterevanlar, katırlar ve hecin develeriyle kutsal dağıma Yeruşalim'e Rabb'e[18] sunu olarak götürecekler, diye Rabb söylüyor. **21***Onlardan da[19] kahinler ve

Levililer olmak için alacağım; diye Rabb söylüyor. **22***Çünkü Rabb buyuruyor ki: Yaratacağım yeni[20] gök ve yeni yer önümde sonsuzlarca duracağı için; sizin soyunuz ve adınız da aynen böyle sonsuza değin kalacaktır. **23***Rabb buyuruyor ki: Her[21] yeni ayda ve her oymakta, tüm[22] insanlar benim önümde secde etmeye geleceklerdir. **24***Onlar çıkıp bana[23] baş kaldıran insanların cesetlerini görecekler; çünkü onların kurdu[24] ölmeyecek, onların ateşi sönmeyecek ve onlar, tüm insanların yüzkarası olacaktır.

(1)I.Krl.8/27, II.Trh.6/18, Mat.5/34, Res.İşl.7/48ve49, 17/24, **(2)**B.57/15,61/1,**(3)**Mez.34/18,51/17,**(4)**Ezr.9/4,10/3, Sül.Mes. 28/14, 5.Ayet, **(5)**B.1/11, **(6)**Sül.Mes.1/24, B.65/12, Yerm.7/13, **(7)**2.Ayet, **(8)**B.5/19, **(9)**II.Sel.1/10, Tit.2/13, **(+)**Veya: Yer bir günde mi doğuruyor? **(10)**B.48/18,60/5, **(11)**B.60/16,**(12)**B. 49/22,60/4,**(13)**BakHez.37/1vediğ.,**(14)**B.9/5,II.Sel.1/8, **(§)**Bak II.Ezr.13/10,11,**(15)**B.27/1,**(16)**B.65/3ve4, **(17)**Malk.1/11, **(18)**Rom.15/15,**(19)**Ötk.19/6,B.61/6,I.Petr.2/8,Vah.1/6, **(20)**B. 65/17, II.Petr.3/13, Vah.21/1, **(21)**Zek.14/16, **(22)**Mez.65/2, **(23)**16.Ayet, **(24)**Mark.9/44-46 ve 48.

YEREMYA

(Aramiya / Yak. M.Ö. 585)

1. Bölüm: 1)Yeremya'nın peygamberliği, 11)Rüyada badem çubuğu ve kaynar kazan görmesi, 15)Yahuda'ya gelecek olan kötülükleri bildirmesi, 17)Rabb'in onu yüreklendirmesi.

1*Bünyamin ülkesinde bulunan Anatot'taki[1] kâhinlerden Hilkiya oğlu Yeremya'nın sözleridir. **2***Yahuda kralı Amon oğlu Yoşiya'nın günlerinde, egemenliğinin[2] on üçüncü yılında; **3***Yahuda kralı Yoşiya oğlu Yehoyakim'in günlerinde; Yahuda kralı Yoşiya oğlu Sedekiya'nın[3] on birinci yılın sonuna; yani[4] beşinci ayda Yeruşalim'in[5] sürgünlüğe götürülmesine kadar ona Rabb'in sözü geldi. **4***Bana Rabbin sözü şöyle geldi: **5***Seni[6] ana rahminde yapmadan önce seni[7] bildim ve sen rahimden çıkmadan önce seni[8] kutsadım; seni milletlere peygamber atadım, dedi. **6***O zaman ben: -Ah! Ya Rabb-***Yehovah***[9]. İşte konuşmayı bilmiyorum; çünkü ben çocuğum dedim. **7***Ama Rabb bana dedi ki: Ben çocuğum deme; çünkü seni kime gönderirsem göndereyim gidecek ve ne dersem[10] onu söyleyeceksin. **8***Onlardan[11] ötürü korkma; çünkü seni kurtarmak için ben seninleyim[12] diye Rabb söylüyor. **9***Rabb elini uzatıp ağzıma[13] dokundu ve Rabb bana: İşte sözlerimi[14] ağzına koydum. **10***Bak[15] bugün seni milletlere, ülkeler üzerine kökten[16] koparmak, yıkmak, yok etmek ve bozmak için; yapmak ve dikmek için atadım, dedi. **11***Ve Rabbin sözü bana gelip: -Ey Yeremya! Ne görüyorsun? Dedi. Ben de: -Bir badem çubuğu görüyorum dedim. **12***O zaman Rabb: -İyi gördün; çünkü ben sözümü yapmak için duruyorum, dedi. **13***İkinci kez Rabbin sözü bana gelip: -Ne görüyorsun? Dedi; ben de: -Yüzü kuzeyde olan kaynayan bir kazan görüyorum[17] dedim. **14***Rabb bana dedi ki: -Tüm ülkede yaşayanlara karşı kuzeyden[18] bela çıkacaktır dedi. **15***Çünkü(*Rabb buyuruyor*) İşte ben kuzey[19] ülkelerinde olan tüm kabileleri çağıracağım. Onlar gelerek herbiri[20] tahtını Yeruşalim kapılarının önünde, her yerde onun surları karşısında ve tüm Yahuda kentlerinin karşısında kuracaklar. **16***Tüm kötülüklerinden ötürü yargımı onlara açıklayacağım. Çünkü[21] onlar beni bırakıp başka ilâhlara buhur yaktılar ve kendi elleriyle yaptıkları şeylere tapındılar. **17***Şimdi sen belini[22] kuşatıp kalk ve sana tüm buyurduklarımı onlara söyle. Onlardan korkma[23] ki onların önünde seni sıkmayayım. **18***İşte bugün ben seni tüm ülkeye karşı; yani Yahuda krallarına, beylerine, kâhinlerine ve ülkenin halkına karşı sağlam kent[24] demir direk ve bakır hisarlar gibi koydum. **19***Onlar seninle cenkleşecekler; ama sana galip gelemeyecekler. Çünkü[25] seni kurtarmak için ben seninleyim, diye Rabb söylüyor.

(1) Yeş.21/18,I.Trh.6/60,B.32/7-9, **(2)**B.25/3, **(3)**B.39/2, **(4)**II.Krl. 25/8, **(5)**B.52/12ve15, **(6)**İş.49/1ve5, **(7)**Çık.33/12ve17, **(8)**Luk. 1/15ve41,Galt.1/15ve16,**(9)**Çık.4/10,6/12ve30,İş.6/5, **(10)**Say.22/20ve38,Mat.28/20, **(11)**Hez.2/6,3/9,17.Ayet, **(12)**Çık. 3/12,Tes.31/6ve8,Yeş.1/5,B.15/20,Res.İşl.26/17,İbr.13/6, **(13)**İş. 6/7,**(14)**İş.51/16,B.5/14,**(15)**I.Krl.19/17,**(16)**B.18/7,II.Kor.10/4 ve5,**(17)**Hez.11/3ve7,24/3,**(18)**B.4/6,6/1,**(19)**B.5/15,6/22, 10/22, 25/9,**(20)**B.39/3,43/10,**(21)**Tes.28/20,B.17/13, **(22)**I.Krl.18/46, II.Krl.4/29, 9/1, Eyp.38/3, Luk.12/35, I.Petr.1/13, **(23)**Çık.3/12, 8.Ayet, Hez.2/6, **(24)**İş.50/7, B.6/27, 15/20, **(25)**8.Ayet.

2. Bölüm: 1)Yahudilerin sebepsiz isyanlarını anarak Rabbin onlara uyarısı, 14)Onlara gelen kötülüklerin nedeninin bu olduğu, 20)Yahuda eyaletinin günahları, 31)Ve boşuna ümidi.

1*Rabb'in sözü bana gelip dedi ki: **2***Git! Oruşalim'in kulaklarına seslenip de ki Rabb böyle söylüyor: Bozkırda[1] o ekilmemiş yerde arkamdan geldiğinde gençliğindeki[2] güzelliğini ve gelinliğindeki sevgini senin için andım. **3***İsrail[3] Rabb'e kutsal ve sonsuzluk ürününün[4] ilk meyvesiydi. Onu[5] yiyenlerin tümü suçlu olup onlara bela geliyordu; diye Rabb söylüyor. **4***Ey Yakup evi ve İsrail evinin tüm kabileleri Rabb'in sözünü dinleyiniz. **5***Rabb böyle söylüyor: Atalarınız[6] bende ne haksızlık gördüler ki benden uzaklaştılar ve boş[7] inançlara kapılarak benden uzaklaştılar. **6***Bizi[8] Mısır'dan çıkaran; bozkırda[9] çöl çu-

kurlarında, kurak yerlerde, ölüm gölgesinde! Kimsenin geçmediği ve hiç bir insanın yaşamadığı yerlerde bizi dolaştıran Rabb nerededir? Demediler. **7***Meyvesini ve ürününü yemeniz için sizi verimli[10] bir ülkeye getirdim; ama siz diyarıma girerek bozdunuz[11] ve mirasımı kirlettiniz. **8***Kahinler Rabb nerededir? Demediler ve yasa[12] sahipleri beni tanımadılar. Çobanlar bana baş kaldırdı, peygamberler[13] Baal*(put)* ile peygamberlik etti ve yararsız[14] şeyler ardına düştüler. **9***Rabb buyuruyor ki, bu yüzden sizinle çekişecek[15] oğullarınızın[16] oğullarıyla dalaşacağım. **10***Çünkü Kittim adalarına geçerek bakın ve Kedar'a adam gönderip iyice anlayın. Görün bunun gibisi hiç oldu mu? **11***İlâhlarını[17] değiştirmiş bir millet var mı? Onlar[18] ise ilâh değildir; ama[19] benim halkım görkemini yararsız[20] bir şey ile değiştirdi. **12***Ey gökler[21] bundan ötürü sevinin, şaşın ve çok titreyin, diye Rabb söylüyor. **13***Çünkü halkım iki kötü iş yaptı ve beni bıraktılar. Ben ise diri[22] sular kaynağıyım; ama onlar kendilerine sarnıçlar ve su tutmaz çatlak su depoları kazdılar. **14***İsrail kul mudur[23] yoksa kul çocukları mıdır? Ne sebepten yağmaya teslim olundu? **15***Ona[24] karşı genç aslanlar kükreyip seslerini çıkardılar ve onun ülkesini yıktılar. Kentleri yandı ve orada oturanlar kalmadı. **16***Memfis ve Tahpanhes[25] oğulları da senin başının tepesini kırdılar. **17***Sana[26] yol gösterdiği zaman, Allah'ın Rabb'i bırakarak bunu[27] kendine karşı çağırmış olmadın mı? **18***Şimdi Şihor'un[+] sularını[28] içmek için Mısır[29] yolunda ne işin var? Ve nehrin(*Fırat*) sularını içmek için Aşur yolunda ne İşin var? **19***Kötülüğün[30] seni terbiye edecek ve baş kaldırışın seni dövecektir. Şimdi gör ve anla ki; Allah'ın Rabb'i bırakmanın ve benden korkmamanın ne denli kötü ve acı birşey olduğunu Rabb ***Yehovah*** söylüyor. **20***Çünkü çoktan beri: Boyunduruğunu *'kırdım bağlarını kopardım ve sen kulluk etmem[*] dedin;* ama her[31] yüksek tepe üstünde ve her yeşil ağaç altında fahişe[32] gibi yattın. **21***Ben seni en iyi[33] gözde bir asma olarak diktim; ve her yönden güzel bir tohumla ektim. Şimdi sen nasıl bana yabanıl[34] bir asmanın yararsız dalları oldun? **22***Eğer sen kül suyuyla yıkansan[35] ve çok sabun kullansan; isyanının[36] lekesi önümde kalır diye Rabb ***Yehovah*** söylüyor. **23***Ben[37] kirli olmadım, Balam'a*(put)* uymadım. Nasıl diyebiliyorsun? Ey eğri yollarda dolaşan yörük; dişi deve! Vadide[38] kendi yoluna bak ve ne yaptığını bil. **24***Çöle alışmış ve soluğunun hevesiyle havayı koklayan yaban[39] eşeğini(*Zebra*) kendi şehvetinden kim döndürebilir? Onu arayanların hiçbiri yorulmaz ve onu inde bulurlar. **25***Ayağını çıplak olmaktan ve boğazını susuzluktan sakın. Sen[40] ise iyi bir çare yoktur; çünkü yabancıları[41] sevmişim ve onların ardınca gideceğim, diyorsun. **26***Hırsız tutulduğunda utandığı gibi İsrail evi de hem kendileri, hem kralları, beyleri, kahinleri ve peygamberleriyle böyle utanacaktır. **27***Onlar ki ağaca: Sen babamızsın ve taşa beni sen doğurdun, diyorlar. Çünkü Bana yüzlerini değil; ancak sırtlarını çeviriyorlar. Ama kötü[42] günlerinde: Kalk ve bizi kurtar diyorlar. **28***Kendin[43] için yaptığın ilâhların nerede? Zor günde seni[44] kurtarabilirlerse kalksınlar; çünkü ey Yahuda senin[45] ilâhların, kentlerinin sayısıyla eşdeğer. **29***Benimle niçin[46] çekişiyorsun? Tümünüz bana baş kaldırdınız diye Rabb buyuruyor. **30***Oğullarınızı boş yere[47] döğdüm, terbiye kabul etmediler. Kılıcınız[48] yiyip bitiren aslan gibi peygamberlerinizi yedi. **31***Ey bu asrın adamları! Rabb'in sözüne dikkat edin. Ben[49] İsrailoğulları'na çöl mü veya karanlık yöreler mi oldum? Benim halkım: Niçin kendi[50] başımıza geziyor ve artık[51] sana gelmiyoruz? diyorlar. **32***Kız kendi süslerini, gelin kendi kuşağını unutur mu? Ama halkımın beni[52] unuttuğu günlerin hesabı yoktur. **33***Aşk ardına düşerek niçin yolunu güzel gösteriyorsun? Böylece kendi yolunu kötü kadınlara da öğretiyorsun. **34***Senin eteklerinde suçsuz[53] yoksul kişilerin kanı bulundu. Onları gizli yerde değil; ama 'her yerde[§] buldum. **35***Ama[54] sen: Suçsuz olduğum için öfkesi kesinlikle benden dönecektir, diyorsun. İşte: Suç[55] yapmadım, dediğin için seni[56] yargılayacağım. **36***Hangi[57] sebepten yolunu değiştirmek için bu kadar dolaşı-yorsun? Sen Aşur'dan[58] utandığın gibi Mısır'dan da utanacaksın(59) **37***Sen buradan ellerin[60] başının üstünde olarak çıkacaksın; çünkü Rabb senin güvendiğin şeyleri reddetti ve onlarla kurtuluş bulmayacaksın.

(1) Tes.2/7,**(2)**Hez.16/8,22ve60,23/3,8ve19,Hoş.2/15, **(3)**Çık.19/5 ve6, **(4)**Yakb.1/18, Vah.14/4, **(5)**B.12/14, 50/7, **(6)**İş.5/4, Mik.6/3, **(7)**II.Krl.17/15,Yuns.2/8,**(8)**İş.63/9,11ve13,Hoş.13/4, **(9)**Tes.8/15,32/10,**(10)**Say.13/28,14/7ve8,Tes.8/7-9,**(11)**Lev. 18/25ve27,28, Say.35/33 ve34, Mez.78/58 ve 59, 106/38, B.3/1,16/18,**(12)**Malk.2/6,7,Rom.2/20,**(13)**B.23/13, **(14)**11.Ayet, Habk.2/18,**(15)**Hez.20/35ve36,Mik.6/2,**(16)**Çık. 20/5,Lev.20/5,**(17)**Mik.4/5, **(18)**Mez. 115/4, İş.37/19, B.16/20, **(19)**Mez.106/20,Rom.1/23,**(20)**8.Ayet,**(21)**İş.1/2,B.6/19, **(22)**Mez.36/9,B.17/13,18/14,Yuh.4/14,**(23)**BakÇık.4/22, **(24)**İş.1/7,B.4/7, **(25)**B.43/7-9, **(26)**Tes.32/10, **(27)**B. 4/18, **(28)**Yeş.13/3, **(+)**:Nil, **(29)**İş.30/1ve2, **(30)**İş.3/9, Hoş.5/5, **(*)**Ya da: ***Kırdın bağlarını kopardın ve sen hizmet etmem dedin***, **(31)**Tes.12/2, İş.57/5ve7, B.3/6, **(32)**Çık.34/15ve16, **(33)**Çık.15/17, Mez.44/2, 80/8, İş.5/1ve diğ., 60/21, Mat.21/33, Mark.12/1, Luk.20/9, **(34)**Tes.32/32, İş.1/21, 5/4, **(35)**Eyp.9/30,

(36) Tes.32/34,Eyp.14/17,Hoş.13/12,**(37)**Sül.Mes.30/12, **(38)**B.7/31, **(39)**Eyp.39/5 ve diğ.,B.14/6, **(40)**B.18/12, **(41)**Tes. 32/16,B.3/13,**(42)**Hak.10/10,Mez.78/34, İş.26/16, **(43)**Tes.32/38, Hak.10/14, **(44)**İş.45/20, **(45)**B.11/13, **(46)**23ve35. Ayetler, **(47)**İş.1/5ve9/13, B.5/3, **(48)**II.Trh.36/16, Neh.9/26, Mat.23/29ve diğ., Res.İşl. 7/52,I.Sel.2/15, **(49)**5.Ayet, **(50)**Mez.12/4, **(51)**Tes. 32/15, **(52)**Mez.106/22, B.13/25, Hoş.8/14, **(53)**Mez.106/38, B.19/4, **(§):** Tüm bu şeylerin üstüne, **(54)**23. ve 29.Ayetler, **(55)**Sül.Mes.28/13, I.Yuh.1/8ve10, **(56)**9.Ayet, **(57)**18.Ayet, B.31/22,Hoş.5/13,12/1ve2, **(58)**II.Trh.28/16,20ve21, **(59)**İş.30/3, B.37/7, **(60)**II.Sam.13/19.

3. Bölüm: 1)Yahuda kötülük ve bozgunculuk yapmışsa da; Rabb'in ona olan lütfu, 6)Yahuda'nın İsrailden daha kötü olduğu, 12)Tövbe edenlere verdiği sözleri, 20)İsrailoğullarının istemeye, istemeye kendi günahlarını söylemeleri.

1*Bir adam karısını boşadığında kadın onun yanından gidip başka bir erkekle evlenirse, bir[1] daha o kadına döner mi? O ülke[2] tamamen kirlenmez mi? Diyorlar ki: Sen çok[3] aşıklar ile zina ettinse de; gene[4] bana dön, diye Rabb söylüyor. **2***Gözlerini tepelere[5] dik ve bak; hangi yerde fahişelik etmedin? Sen[6] onlar için yollar üzerinde kırda olan Arap gibi oturdun, zinaların[7] ve kötülüklerinle ülkeyi yıktın. **3***Bu yüzden yağmurlar[8] kesildi ve son yağmur yağmadı, peçeni kaldırarak alnın[9] bir fahişe alnı oldu. **4***Bundan böyle bana: Ey babam; çocukluğumdan[10] beri bana yol gösteren sensin! Diye çağırmayacak mısın? **5***Sonsuza[11] dek kin tutacak mısın ve kızgınlığın sönmeyecek mi? İşte sen böyle söyledin ve gücün olduğunca kötülük ettin. **6***Kral Yoşiya'nın günlerinde Rabb bana dedi ki: Asi[12] İsrailin yaptığını gördün mü? O her yüksek[13] dağ üzerine ve her yeşil ağaç altına gidip orada zina etti. **7***Ve tüm[14] bunları yaptıktan sonra: *'Bana dön'* dedimse de dönmedi ve onun hain kızkardeşi[15] Yahuda bunu gördü. **8***Asi[16] İsrailin zinalarından ötürü onu[17] boşayıp boş kâğıdını verdimse de onun[18] hain kızkardeşi Yahuda korkmadı ve o gidip zina etti. **9***Zinasının rezilliğiyle ülkeyi[19] kirletip taş[20] ve ağaçla*(putlarla)* zina etti. **10***Tüm bunlarla onun hain[21] kızkardeşi Yahuda da bana[22] tüm yürekle değil; ama yalan ile döndü, diye Rabb söylüyor. **11***Rabb bana dedi ki: Asi İsrail kendini hain Yahuda'dan daha çok haklı çıkardı. **12***Git! Bu sözleri kuzeye[23] doğru bağırarak şöyle söyle: Ey asi İsrail; geri dön! (Rabb söylüyor.) Öfkemi üstünüze getirmem; çünkü ben lütufkârım[24] ve sonsuza dek kin tutmam. **13***Ama[25] sen kötülüğünü bil, Allah'ın Rabb'e baş kaldırdın; yabancılara[26] gitmek için her yeşil[27] ağaç altında dolaştın[28] ve benim sözümü dinlemedin, diye Rabb söylüyor. **14***Rabb söylüyor ki: Ey asi olan geri dön; çünkü ben *'sizi reddettimse*[+] de sizi kentlerden[29] birer ve kabilelerden ikişer alıp Sihon'a götüreceğim. **15***Size yüreğime uygun olan çobanlar[30] vereceğim; onlar da sizi bilgi ve bilgelikle güdeceklerdir[31]. **16***Rabb söylüyor ki: O günlerde siz ülkede çoğalarak arttığınızda bir daha Rabb'in Antlaşma Sandığı demeyecekler. O anımsanmayacak[32] ve onu anmak için ziyaret etmeyecekler; bir daha olmayacaktır. **17***O zaman Kudüs'e Rabb'in Tahtı denilecektir. Tüm milletler oraya; yani Kudüs'e Rabb'in adı için toplanacaklar ve artık[34] kötü yürekle davranmayacaklardır. **18***O günlerde Yahuda[35] evi İsrail evi ile gidecek ve birlikte kuzeyde[36] atalarına[37] egemen olmak için verdiğim ülkeye geleceklerdir. **19***Ama ben dedim ki; seni çocuklarımın sırasına nasıl koyayım? Gözde ülkeyi, milletlerin çok güzel[38] mirasını sana nasıl vereyim? Ve dedim ki: *'Babam'* diye[39] beni çağıracak ve bana boyun eğmekten sapmayacaksın. **20***Gerçekten ey İsrail evi! Bir kadın kendi kocasına hainlik ettiği gibi bana[40] hainlik ettiniz, diye Rabb söylüyor. **21***Tepeler[41] üzerinde bir ses ile, İsrailoğullarının çağrışı ve ağlayışı duyuldu. Çünkü onlar kendi işlerini bozdular ve kendilerinin Allah'ı Rabb'i unuttular. **22***Ey asi[42] çocuklar geri dönün! Ben[43] sizin isyanınıza neden olan sevdanızı kovarım. İşte biz size geliyoruz; çünkü sen Rabb Allahımızsın. **23***Öyle ki[44] dağların, tepelerin çokluğundan kurtulmak boşyeredir; böylece[45] İsrailin kurtuluşu Rabb'tendir. **24***Çünkü çocukluğumuzdan beri atalarımızın emeğini, onların sürülerini, sığırlarını; onların oğul ve kızlarını o utanç[46] veren mahvetti*(yedi)*. **25***Utançlığımız içinde yatıyoruz ve utancımız bizi örtüyor. Çünkü[47] çocukluğumuzdan tâ bugüne değin hem biz, hem de atalarımız Allahımız Rabbe karşı günah ettik ve Allah'ımız Rabb'in[48] sözünü dinlemedik.

(1) Tes.24/4, **(2)**B.2/7, **(3)**B.2/20, Hez.16/26,28ve29, **(4)**B.4/1, Zek.1/3, **(5)**Bak Tes.12/2, B.2/20, **(6)**Tek.38/14, Sül.Mes.23/28, Hez.16/24ve25, **(7)**B.2/7, 9.Ayet, **(8)**Lev.26/19, Tes.28/23ve24, B.9/12, 14/4, **(9)**B.5/3, 6/15, 8/12, Hez.2/7, Sef.3/5, **(10)**B.2/2, Hoş.2/15, **(11)**Mez.77/7ve diğ., 103/9, İş.57/16, 12.Ayet, **(12)**11.ve14.Ayetler, B.7/24, **(13)**B.2/20, **(14)**II.Krl.17/13, **(15)**Hez.16/46, 23/2ve4, **(16)**Hez.23/9, **(17)**II.Krl.17/6ve18, **(18)**Hez.23/11, **(19)**B.2/7ve2.Ayet, **(20)**B.2/27, **(21)**II.Trh.34/33, Hoş.7/14, **(22)**Hez.16/51, 23/11, **(23)**II.Krl.17/6, **(24)**Mez.86/15, 103/8,9ve 5.Ayet, **(25)**Lev.26/40ve diğ., Tes.30/1,2ve diğ., Sül.Mes.28/13,**(26)**B.2/25,**(27)**Tes.12/2,**(28)**2.Ayet, Hez.16/15, 24ve25, **(+)**Veya: Ben size efendiyim ve.., **(29)**Rom.11/5, **(30)**B.23/4, Hez.34/23, Efs.4/12, **(31)**Res.İşl.20/28, **(32)**İş.65/17, II.Mak.2/7,**(33)**İş.60/9, **(34)**B.11/8, **(35)**Bak İş.11/13, Hez.37/16-22, Hoş.1/11, **(36)**12.Ayet, B.31/8, **(37)**Res.İşl. 9/15, **(38)**Mez. 106/24, Hez.20/6, Dan.8/9, 11/16,41ve45, **(39)**İş.63/16,

(40)İş.48/8,B.5/11,**(41)**İş.15/2,**(42)**14.Ayet,Hoş.14/1, **(43)**Hoş. 6/1,14/4, **(44)**Mez.121/1ve2, **(45)**Mez.3/8, **(46)**B.11/13,Hoş.9/10, **(47)**Ezr. 9/7, **(48)**B.22/21.

4. Bölüm: 1)Rabbin İsrail ile Yahuda'yı tövbeye davet etmesi, 5)Ve Yahuda ile Oruşalim'i uyarması, 19)Yahuda'ya gelecek kötülüklerden ötürü peygamberin yası.

1* Rabb buyuruyor ki: Ey İsrail! Eğer dönersen bana[1] dön; eğer pisliğini önümden atarsan artık serseri gibi gezmeyeceksin. **2*** Gerçeklik[2] ve adaletle; doğruluk üzere diri Rabbin adına yemin edeceksin. Milletler[4] *"O"* nunla kutlu olacaklar ve *"O"* nunla övünecekler[5]. **3*** Çünkü Rabb Yahuda ve Oruşalim(*Kudüs*) halkına böyle söylüyor: Kendiniz için çift[6] sürülmemiş yerleri temizleyin ve dikenler[7] arasında ekin ekmeyin. **4*** Ey! Yahuda halkı ve Oruşalim'de oturanlar. Rabb[8] için sünnet olun ve yüreğinizin gulfesini[*] kesip atın. Sakın kötü işlerinizden ötürü öfkem ateş gibi alevlensin ve söndüren bulunmasın. **5*** Yahuda'da ilân edin ve Oruşalim'de bağırın ve deyin ki: Ülkede borazanlar öttürün, yüksek sesle çağırarak şöyle söyleyin: Toplanın[9] korunaklı kentlere gidelim. **6*** Sihon'a doğru bayrak kaldırın, kaçın ve durmayın. Çünkü ben kuzeyden[10] bela ve büyük kırgınlık getireceğim. **7*** Aslan[11] kendi ininden çıktı ve milletleri[12] yok eden kendi yerinden kalkıp senin[13] ülkeni yok etmek için yola çıktı. Orada oturanlar kalmayıncaya dek kentlerin yok olacaktır. **8*** Bu yüzden çul[14] kuşanın, yas tutup ağlayın; çünkü Rabb'in öfkesinin şiddeti bizden dönmedi. **9*** O gün kralın yüreği ve mirasçılarının yürekleri tükenecek; kâhinler sıkıntıda olacaklar, peygamberler şaşacaklar, diye Rabb söylüyor. **10*** O zaman dedim ki: -Ah ya Rabb ***Yehovah***! gerçekten[15] sen bu halkı ve Yeruşalim'i size[16] esenlik olacak diyerek aldattın ve kılıç cana değdi. **11*** O zaman bu halka ve Oruşalim'e denilecek ki: Halkım kızına doğru çölde olan tepelerden yakıcı rüzgâr[17] esecek bu savurmak ve temizlemek için değildir. **12*** Buradan şiddetli bir rüzgâr bana gelecek ve ben[18] şimdi onlara yargıçlar bildireceğim. **13*** İşte bulutlar gibi çıkacak; onun arabaları[19] kasırga[§] gibi ve atları[20] da kartallardan daha hızlı olacaktır. Vay bize! Çünkü mahvolduk. **14*** Ey Yeruşalim! Yüreğini kötülükten yıka[21] ki kurtuluş bulasın. Kötü düşüncelerin ne zamana dek senin içinde kalacak? **15*** Çünkü Dan[22] tarafından bir ses ilân ediyor ve Efraim dağından bela haberi veriyor. **16*** Milletlere bildirin işte Oruşalim'e karşı seslenin. Kuşatanlar[23] uzak yerden geliyor ve Yahuda kentlerine karşı çağrışıyorlar. **17*** Onu[24] her yönden tarla bekçileri gibi kuşatacaklar; çünkü bana baş kaldırdı, diye Rabb söylüyor. **18*** Bu[25] şeyleri kendi işin ve uğraşın senin üzerine getirdi; ve bu senin kötülüğünün bir ürünüdür. Çünkü acıdır ve yüreğine kadar işledi. **19*** Bağrım[26] bağrım. Yüreğimin içine dek acı hissediyorum; kalbim içinden sıkılıyor, susamam. Çünkü ey canım sen boru sesini ve cenk gürültüsünü işittin. **20*** Bozgunluk[27] üstüne bozgunluk duyuruluyor; çünkü tüm ülke mahvoldu. Çadırlarım[28] ansızın ve perdelerim birden mahvoldular. **21*** Ne zamana dek bayrak görecek ve boru sesi işiteceğim? **22*** Çünkü halkım boştur; beni bilmedi, onlar aptal çocuklardır ve onlarda akıl yoktur. Onlar[29] kötülük yapmak için akıllıdırlar; ama iyilik etmeği bilmiyorlar. **23*** Yere baktım[30] işte ıssız[31] ve sakin idi; göklere baktım ve ışığı yoktu. **24*** Dağlara baktım[32] işte titriyorlar ve tüm tepeler sarsılıyordu. **25*** Baktım ki, insan yoktu ve gökteki[33] tüm kuşlar kaçmışlardı. **26*** Baktım; işte ürün veren yerler çöl olmuştu. Tüm kentleri Rabb'in önünde, *"O"* nun şiddetli öfkesinin önünde yıkılmıştı. **27*** Çünkü Rabb böyle buyuruyor: Tüm ülke mahvolacak; ama büsbütün[34] yok etmeyeceğim. **28*** Bunun üzerine yer[35] yas tutacak ve yukarıdan gökler[36] kararacaktır. Çünkü ben söyledim, karar verdim, pişman[37] olmayacak ve ondan geri dönmeyeceğim. **29*** Atlıların ve okçuların gürültüsünden tüm kent kaçacak. Onlar sık ağaçlık yerlere girecekler ve kayalar arasına girerek üstüne çıkacaklar. Tüm kentler terkedilecek ve oralarda insan yaşamayacaktır. **30*** Ey yıkılmış olan sen! Ne yapacaksın? Allar giysen, kendini altın takılarla süslesen ve gözlerine[38] çok sürmeler sürsen bile, boşyere kendine çeki düzen veriyorsun. Aşıkların seni[+] bıraktılar[39] ve senin canını arıyorlar. **31*** Çünkü ağrısı tutan kadının sesi; ilkini doğuranın ağrısı anındaki gibi bir ses işittim. Bu Sihon kızının sesidir; ah! Ederek ve ellerini[40] açarak: Şimdi vay bana; çünkü katiller yüzünden canım bayıldı, diyor.

(1)B.3/1ve22, Yoel 2/12, **(2)**İş.48/1, Zek.8/8, **(3)**Tes.10/20, İş.45/23, 65/16, Bak B.5/2, **(4)**Tek.22/18, Mez.72/17, Galt.3/8, **(5)**İş.45/25,I.Kor.1/31, **(6)**Hoş.10/12, **(7)**Mat.13/7ve22, **(8)**Tes. 10/16, 30/6, B.9/26, Rom.2/28ve29, Kols.2/11, **(*)**Gulfe: Sünnet derisi. Bu ayet bazı yeni çevirilerde: "Bunu engelleyen her şeyi yüreğinizden uzaklaştırın" şeklinde çevrilmiştir, **(9)**B.8/14, **(10)**B.1/13-15, 6/1ve22, **(11)**II.Krl.24/1, B.5/6, Dan.7/4, **(12)**B.25/9, **(13)**İş.1/7, B.2/15, **(14)**İş.22/12, B.6/26, **(15)**Hez.14/9, II.Sel.2/11, **(16)**B.5/12, 14/13, **(17)**B.51/1, Hez.17/10, Hoş.13/15, **(18)**B.1/16, **(19)**İş.5/28, **(§)**Bak II.Ezr.15/29, **(20)**Tes.28/49, Y.Mers.4/19, Hoş.8/1, Habk.1/8, **(21)**İş.1/16,Yakb.4/8, **(22)**B.8/16, **(23)**B.5/15, **(24)**II.Krl.25/1ve4, **(25)**Mez.107/17, İş.50/1, B.2/17ve19, **(26)**İş.15/5,16/11, 21/3,

22/4, B.9/1ve10, Bak Luk.19/42, **(27)**Mez.42/7, Hez.7/26, **(28)**B.10/20, **(29)**Rom.16/19, **(30)**İş.24/19, **(31)**Tek.1/2ve32, **(32)**İş.5/25, Hez.38/20, **(33)**Sef.1/3, **(34)**B.5/10ve18, 30/11, 46/28, **(35)**Hoş.4/3, **(36)**İş.5/30, 50/3, **(37)**Say.23/19, B.7/16, **(38)**II.Sam.9/30,Hez.23/40,**(+)**BakII.Ezr.15/46, **(39)**B.22/20ve22, Yer.Mers.1/2ve19, **(40)**İş.1/15, Yer.Mers.1/17.

5. Bölüm: 1)Yahuda'ya karşı olan inatları, 7)Zinaları, 10)Küfürleri, 25)Yaşama şekilleri, 30)Ve kötü ruhları sebebiyle gelecek olan belalar.

1*Yeruşalim sokaklarında dolaşın. Şimdi görün, anlayın ve onun meydanlarında arayın. Eğer doğruluk[1] yürüten ve hakikat arayan bir[2] adam bulabilirseniz biz o kenti[3] bağışlayalım. **2***Eğer: *'Rabb*[4] *yücedir'* derlerse[5] de yalanla[6] yemin ediyorlar. Ya Rabb senin[7] gözlerin gerçeğe doğru değil midir? **3***Onları[8] döğdük; ama acı duymadılar, onları kırdık öğüt[9] kabul etmek istemediler ve yüzlerini taştan daha çok katılaştırarak geri dönmek istemediler. **4***Ben dedim ki; onlar ancak miskindir*(tembel)* ve aptaldır; çünkü[10] Rabbin yollarını ve kendilerinin Allahının işlerini bilmiyorlar. **5***Ben büyüklere gidecek ve onlarla söyleşeceğim; çünkü[11] onlar Rabbin yollarını, kendilerinin Allahının işlerini biliyorlar. Ama onlar birlikte boyunduruğu[12] kırdılar ve bağları koparıdılar. **6***Bu yüzden onları[13] ormandan bir aslan öldürecek ve onları çöllerin[+] kurdu yiyecektir. Onların[14] kentlerini kaplan bekleyecek ve onlardan her kim dışarıya çıkarsa parçalanacaktır. Çünkü onların tecavüzleri ve isyanları çoğaldı. **7***Şimdi bunları sana nasıl bağışlayayım? Oğulların beni bıraktılar ve Allah olmayanlarla[15] yemin ettiler[16]. Onları[17] doğurduğumda zina ettiler ve sürü sürü genelevlere gittiler. **8***Sabah[18] vakti beslenilmiş atlar gibi oldular; herkes komşusunun[19] karısına kişniyor. **9***Bu gibi[20] şeylerden dolayı cezalandırmayacak mıyım? Ve böyle[21] bir milletten kendim intikam almayacak mıyım? Diye Rabb söylüyor. **10***Surları[22] üstüne çıkıp yakın; ama tümüyle[23] yok etmeyin ve burçlarını[§] kaldırın. Çünkü onlar Rabbin değildir. **11***İsrail evi[24] ve Yahuda evi bana çok hainlik ettiler, diye Rabb söylüyor. **12***Onlar Rabbi[25] şöyle inkâr ettiler: *"O"* olamaz[26]. Üzerimize kötülük gelmeyecek, kılıç[27] ve kıtlık görmeyeceğiz. **13***Peygamberler rüzgâr gibidir, onlarda Rabbin sözü yoktur ve onlara dedikleri gibi olsun, dediler. **14***Bu yüzden orduların ilâhı olan Rabb böyle söylüyor: Siz bu sözleri söylediğiniz için, işte[28] ben sözümü senin ağzında ateş, bu halkı da odun yapacağım ve onları yok edecektir. **15***Rabb buyuruyor ki: Ey İsrail evi! İşte ben size karşı uzak[29] yerden bir millet[30] getireceğim. O güçlü bir millet, büyük bir millettir. Sözlerini bilmediğin ve söylediğini anlamadığın bir millettir. **16***Onların okluğu açık mezar gibidir; tümü de yiğittir. **17***Senin ürününü[31] oğulların ile kızlarının yiyecekleri ekmeği yiyecek, sürülerin ile sığırlarını yiyecek ve bağlarınla incirlerini de yiyecek. Güvendiğin savunmalı kentlerini kılıçla yıkacaktır. **18***Ama o günlerde sizi[32] tamamen yok etmeyeceğim diye Rabb söylüyor. **19***Allahımız Rabb[33] tüm bunları neden bize yaptı derlerse; sen onlara şöyle söyle: Siz[34] beni bırakıp ülkenizde başka ilâhlara hizmet ettiğiniz gibi, böylece sizin olmayan ülkede de yabancılara[35] hizmet edeceksiniz. **20***Bunu Yakup evine bildirin ve Yahuda'da ilân edip deyin ki: **21***Ey! Gözleri[36] varken görmeyen, kulakları varken işitmeyen aptal ve akılsız millet; şimdi bunu dinleyin. **22***Rabb buyuruyor ki: Benden[37] korkmuyor musunuz? Önümde titremiyor musunuz? Ben ki sonsuz yasa gereğince halkı denize sınır[38] koydum. Onu çekemez ve dalgaları kabarsa da galip olamazlar; gürüldese de onu geçemezler. **23***Ama bu halkın söz dinlemez asi bir kalbi var; onlar baş kaldırarak gidiyor. **24***Yürekleriyle: Şimdi Allahımız Rabb'ten korkalım[39] *"O"* ilk[40] ve son yağmuru mevsiminde veriyor ve hasat[41] için belli haftaları bize anımsatıyor demiyorlar. **25***Kötülükleriniz bunları uzaklaştırdı ve günahlarınız nimetleri sizden ayırdı. **26***Çünkü halkımda kötüler bulundu. Avcıların[43] sinerek bekledikleri gibi pusuda bekliyorlar ve tuzak kurup adam tutuyorlar. **27***Kafes kuşlarla dolu olduğu gibi onların evleri de hileyle doludur. Bu nedenden onlar büyüyerek zengin oldular. **28***Şişmanladılar[44] parladılar, kötülerin işlerini de aştılar; ama adaleti[45] öksüzün hakkını yerine getirmediler ve yoksulların adaletine bakmadılar ise de; gene[46] de işlerini yürütüyorlar. **29***Rabb buyuruyor ki: Bu gibi[47] şeylerden dolayı cezalandırmayacak mıyım? Ve böyle bir milletten kendim intikam almayacak mıyım? **30***Ülkede şaşkınlık ve dehşet[48] verecek bir iş oldu. **31***Peygamberler yalanla[49] peygamberlik ediyor ve imamlar*(kahin)* onların eliyle egemen oluyorlar. Halkım[50] benden ötürü yanlışlık yapıyor; bunun sonucunda ne yapacaksınız?

(1) Tek.18/23ve diğ., Mez.12/1, **(2)**Hez.22/30, **(3)**Tek.18/26, **(4)**B.4/2, **(5)**Tit.1/16, **(6)**B.7/9, **(7)**II.Trh.16/9, **(8)**İş.1/5, 9/13, B.2/30, **(9)**B.7/28, Sef.3/2, **(10)**B.8/7, **(11)**Mik.3/1, **(12)**Mez.2/3, **(13)**B.4/7, **(+)**Veya: Akşamın, Mez.104/21, Habk.1/8, Sef.3/3, **(14)**Hoş.13/7,**(15)**Tes.32/21,Galt.4/8,**(16)**Yeş.23/7,Sef.1/5, **(17)**Tes.32/15,**(18)**Hez.22/11,**(19)**B.13/27,**(20)**29.Ayet,B.9/9, **(21)**B.44/22,**(22)**B.39/8,**(23)**B.4/27,18.Ayet,**(§)**Veya: ***Dallarını***, **(24)**B.3/20, **(25)**II.Trh.36/16, B.4/10, **(26)**İş.28/15,

(27)B.14/13, **(28)**B.1/9, **(29)**İş.39/3, B.4/16, **(30)**Tes.28/49, İş.5/26, B.1/15, 6/22, **(31)**Lev.26/16, Tes.28/31ve33, **(32)**B.4/27, **(33)**Tes.29/24ve diğ., I.Krl.9/8ve9, B.13/22, 16/10, **(34)**B.2/13, **(35)**Tes.28/48, **(36)**İş.6/9,Hez.12/2,Mat.13/14,Yuh.12/40,Res.İşl. 28/26,Rom.11/8,**(37)**Vah.15/4,**(38)**Eyp.26/10,38/10 ve11,Mez. 104/9,Sül.Mes. 8/29,**(39)**Mez.147/8,B.14/22,Mat.5/45,Res.İşl. 14/17,**(40)**Tes.11/14,Yoel.2/23,**(41)**Tek.8/22,**(42)**B.3/3, **(43)**Sül. Mes.1/11,17ve18,Habk.1/15,**(44)**Tes.32/15,**(45)**İş.1/23,Zek. 7/10, **(46)**Eyp.12/6, Mez.73/12,B.12/1, **(47)**9.Ayet,Malk.3/5, **(48)**B.23/14,Hoş.6/10,**(49)**B.14/14,23/25ve26,Hez.13/6, **(50)**Mik.2/11.

6. Bölüm: 1)Yahuda'ya saldıracak olan düşmanların birbirlerini yüreklendirmeleri, 9)Ona gelecek kötülüklerden ötürü peygamberin üzülmesi, 18)Ve Allah'ın gazabını ona bildirmesi; 26)Onu tövbeye çağırması.

1*Ey Bünyamin oğulları! Oruşalim'in içinden kaçın ve Tekoa'da boru çalın, Hakkerem[1] evi üstüne bir işaret koyun. Çünkü[2] kuzeyden kötülük ve büyük bozgunluk geliyor. **2***Sihon kızını güzel ve ince bir kadına benzettim. **3***Çobanlar ve onların sürüleri onların yanına gidecekler; onun[3] her yanında çadır kuracaklar ve herkes sürüsünü kendi sınırları içinde güdecektir. **4***Ona karşı[4] cenk gereksinimlerinizi yapın. Kalkın, öğle[5] zamanı çıkalım. Vay bize! Çünkü gün geçmekte ve akşam gölgeleri uzanmaktadır. **5***Kalkın, geceleyin, gidip onun kalelerini yıkalım. **6***Çünkü orduların Rabb'i böyle söylüyor: Ağaç kesin ve Yeruşalim'e karşı rampalar yapın. Yoklanılacak kent budur ve zulüm ile büsbütün doludur. **7***Irmak kendi[6] sularını akıttığı gibi; o kötülüğünü de öyle akıtır. Orada[7] zulüm ve zorbalık işitilir; önümde sürekli sorunlar ve acılar vardır. **8***Ey Oruşalim edepli ol! Sakın canım[8] senden tiksinmesin ve böylece seni bomboş bir yıkıntıya çevirmeyeyim. **9***Orduların Rabb'i böyle buyuruyor: İsrailin geri kalanlarını bağın dökülmüş taneleri gibi tamamen toplayacaklar. Bağ bozanlar gibi elini sepetlere uzat. **10***Kime söyleyip tanıklık yapayım ki işitsinler? İşte kulakları[9] sünnetsizdir ve dinlemiyorlar. İşte Rabb'in sözü[10] onlara göre boş geliyor ve ondan hoşnut değiller. **11***Ama ben Rabb'in öfkesiyle doluyum; kendimi[11] engellemekten yoruldum. Onu dışarıya çocuklar[12] üzerine veya yiğitler topluluğu üstüne dökeceğim! Çünkü koca karısıyla ve yaşlı da çok günleriyle tutulacaktır. **12***Onların evleri[13] tarlaları ve eşleri hep birden yabancıların ellerine geçecektir. Çünkü ülkede yaşayanlar üzerine elimi uzatacağım, diye Rabb söylüyor. **13***Onlar küçükten büyüğe kadar kötü kazanç[14] peşine düştüler ve peygamberden kâhine varıncaya dek tümü hileyle iş görüyor. **14***Esenlik yokken, esenlik[15] diyerek halkın kızlarının[16] yüzündeki yarayı iyileştiriyorlar. **15***Kirli[17] işler yaptıklarında utanıyorlar mı? Asla utanmazlar ve arlanmak nedir bilmiyorlar. Bu yüzden düşenler arasında düşecekler ve onları yokladığım an yıkılacaklar, diye Rabb söylüyor. **16***Rabb böyle buyuruyor: Yollar üzerinde durarak bakınız! Ve eski[18] yollar için iyi yol hangisidir? Diye soru sorun ve orada yürüyün ki canlarınız[19] huzur bulsun; ama onlar yürümüyoruz, dediler. **17***Sizlere[20] bekçiler atadım, boru sesini duyun dedim; ama: '*Dinlemiyoruz,* dediniz. **18***Şimdi ey milletler, dinleyin. Ey toplumlar onlarda ne olduğunu anlayın. **19***Ey[21] dünya dinle! İşte ben bu halkın üzerine onların[22] düşüncelerinin ürünü olan bir bela getireceğim. Çünkü sözlerimi dinlemediler ve yasalarımı reddettiler. **20***Niçin[23] bana Şeba'dan[24] ve uzak yerden hoş kokulu kamış gelsin? Sizin[25] kurban yakmalarınızdan hoşnut değilim ve kurbanlarınızı istemiyorum. **21***Bu Yüzden Rabb böyle söylüyor: İşte ben bu halkın önüne tökezler koyacağım. Babalar oğullarıyla birlikte onlara ilişerek düşecek ve komşular ile dostlar yok olacak. **22***Rabb şöyle söylüyor: İşte kuzeyden[26] bir millet geliyor! Yerin uçlarından büyük bir millet kalkıyor. **23***Onlar yay ve mızrak tutuyor, sevgisiz ve acımasızdırlar. Onların sesi deniz[27] gümürtüsü gibidir ve atlara biniyorlar. Ey Sihon kızı! Senin üzerine cenkçiler gibi diziliyorlar. **24***Onun haberini işittik ellerimiz gevşedi; doğuran[28] kadının sancısı gibi bizi sancılar tuttu. **25***Tarlaya çıkmayın, yolda yürümeyin; çünkü her taraftan düşmanın kılıcı ve korkusu vardır. **26***Ey halkımın kızları çul[29] giyinin; gölde yuvarlanın[30] ve çok acı[31] ağlayın! Bir tanecik oğul için yas tutuyor gibi yas tutun; çünkü '*Yok edici*' üstümüze ansızın gelecektir. **27***Seni halkımın arasında sınayıcı ve bir kule[32] koydum ki onların yolunu bilesin ve sınayasın. **28***Tümüyle[33] asidirler, ispiyoncudurlar[34] onlar bakır[35] ve demirdir; tümü de fesat ehlidir. **29***Körük yandı, ateşte kurşun dökündü, kalaycı boşyere kalaylıyor; çünkü kötüleri ayrışmadılar ki; **30***Onlar[36] yaramaz gümüş diye anılacaktır, çünkü Rabb onları reddetti.

(1) Neh.3/14,**(2)**B.1/14,4/6,**(3)**II.Krl.25/1ve4, B.4/17, **(4)**B.51/27, Yoel3/9,**(5)**B.15/8,**(6)**İş.57/20,**(7)**Mez.55/9-11,B.20/8, Hez.7/11 ve23,**(8)**Hez.23/18,Hoş.9/12,**(9)**B.7/26,Res.İşl.7/51,Bak Çık.6/12,**(10)**B.20/8,**(11)**B.20/9,**(12)**B.9/21,**(13)**Tes.28/30, B.8/10,**(14)**İş.56/11,B.8/10,14/18,23/11,Mik.3/5ve11,**(15)**B. 4/10, 14/13, 23/17, **(16)**B.8/11, Hez.13/10, **(17)**B.3/3, 8/12, **(18)**İş.8/20, B.18/15, Malk.4/4, Luk.16/29, **(19)**Mat.11/29, Bak Ekl.51/35, **(20)**İş.21/11, 58/1, B.25/4, Hez.3/17, Habk.2/1, **(21)**İş.1/2, **(22)**Sül.Mes.1/31, **(23)**Mez.40/6, 50/7-9, İş.1/11, 66/3, Ams.5/21, Mik.6/6ve diğ., **(24)**İş.60/6, **(25)**B.7/21, **(26)**B.1/15,

5/15, 10/22, 50/41-43, **(27)**İş.5/30, **(28)**B.4/31, 13/21, 49/24, 50/43, **(29)**B.4/8, **(30)**B.25/34,Mik.1/10,**(31)**Zek.12/10, **(32)**B. 1/18, 15/20, **(33)**B.5/23, **(34)**B.9/4, **(35)**Hez.22/18, **(36)**İş.1/22.

7. Bölüm: 1)Yahuda'yı tövbeye çağırmak için Rabb'in Yeremya'yı göndermesi, 8)Peygamberin onları sakındırması, 17)Putperestliklerinden ötürü onları uyararak; 21)Kurbanlarının Allah'a uygun olamayacağını söylemesi, 29)Tofet ve yüksek yerleri hakkındaki sözleri, 32)Bu yüzden onlara gelecek olan kötülükleri bildirmesi.

1* Rabb'ten Yeremya'ya bu söz geldi: **2*** Rabb[1] evinin kapısında dur ve orada bu sözü şöyle haykırıp söyle: -Ey Rabb'e secde etmek için bu kapılardan giren tüm Yahuda! Rabb'in sözünü dinleyin. **3*** Orduların Rabb'i olan İsrailin Allah'ı böyle söylüyor: Yaptıklarınızı[2] ve işlerinizi düzeltin ki, sizi bu yerde yaşatayım. **4*** Rabb'in Tapınağı, Rabb'in Tapınağı ve Rabb'in Tapınağı bunlardır[3] diye yalan söyleyenlerin sözlerine güvenmeyin. **5*** Çünkü eğer yaptıklarınıza ve işlerinize gerçekten çeki düzen verir, bir kimsenin komşusuyla olan hakkını[4] tamamen gözetirseniz; **6*** Yabancıya, öksüze, dul kadına zulmetmez, bu yerde suçsuz kan dökmez ve kötülüğünüze neden olan başka[5] ilâhlara boyun eğmezseniz; **7*** O zaman[6] sizi bu yerde, atalarınıza[7] verdiğim ülkede sonsuza dek yaşatacağım. **8*** İşte siz yalan[8] ve yararsız sözlere[9] güveniyorsunuz. **9*** Siz hırsızlıkla[10] katillikle, yalan yemin eder ve Baal'a*(put)* buhur yakarak bilmediğiniz başka ilâhlara boyun eğer; **10*** Sonra da gelir[11] ismimle[12] anılan[13] bu evde, önümde durduktan sonra; tüm bu pisliklerinize karşılık: '*Kurtulduk'* diyecek misiniz? **11*** Adımla[14] anılan bu ev gözünüzde haydutlar[15] mağarası mı oldu? İşte; ben de gördüm, diye Rabb söylüyor. **12*** Ama şimdi siz Şilo'da[16] o adımı[17] yerleştirdiğim makamıma gidin ve halkım İsrailin kötülüğü yüzünden ona(18) ne yaptığımı görün. **13*** Ve şimdi (Rabb buyuruyor): Tüm bu şeyleri yaptığınız için ve[19] zamanında[+] bunları size söyledimse de, siz dinlemediğiniz için; sizi[20] çağırdımsa da yanıtlamadığınız için; **14*** Ben de adımla anılan, sizin güvendiğiniz eve, size ve atalarınıza verdiğim yere; Şilo'ya[21] yaptığım gibi yapacağım. **15*** Kardeşlerinizin[22] tümünü, tüm[23] Efraim soyunu kovduğum gibi sizi de önümden kovacağım. **16*** Bundan böyle sen[24] bu halk için dua etme. Onlar için çağırıp dua etme ve bana yalvarma; çünkü[25] sizi dinlemem. **17*** Yahuda kentlerinde ve Yeruşalim sokaklarında ne yaptıklarını görmüyor musun? **18*** Çocuklar[26] odun topluyor, babalar ateş yakıyor ve kadınlar hamur yoğuruyor. Tâ ki; beni öfkelendirmek için göklerin kraliçesine pideler yapıyor ve başka ilâhlara meşrubat[27] sunusu sunuyorlar. **19*** Onlar[28] beni mi öfkelendiriyorlar? Yüzlerinin utancı için kendi üzerlerine belaya davetiye çıkarmıyorlar mı? Diye Rabb söylüyor. **20*** Bu yüzden Rabb-***Yehovah*** böyle söylüyor: İşte öfkem ve şiddetim bu yer üzerine; insan ve hayvan üzerine, kırların ağaçları, yeryüzünün ürünü üzerine dökülecek, tutuşacak ve sönmeyecektir. **21*** İsrailin Allah'ı orduların Rabbi böyle söylüyor: Yakmalık kurbanlarınızı[29] kurbanlarınıza katın ve et yeyin. **22*** Çünkü atalarınızı Mısır'dan çıkardığım günde kurban yakmak[30] ve kurbanlar için söylemedim, onlara emretmedim. **23*** Ancak onlara bu şeyi emredip dedim ki: Benim[31] sesimi dinleyin ve ben[32] sizin Allahınız olayım, siz de benim halkım olasınız. Size ne söylediysem öyle davranın ki size iyilik gelsin. **24*** Ama[33] onlar dinlemediler ve kulak asmadılar. Kendi bildikleri gibi, kötü[34] yüreklerinin inadıyla yürüdüler ve ileri[35] değil ancak geri gittiler. **25*** Atalarınızın Mısır'dan çıktıkları günden bu güne değin; tüm kullarım[36] olan peygamberleri size gönderdim. Ve onları her[37] gün vaktinde[+] gönderiyordum. **26*** Beni[38] dinlemediler ve bana kulak asmadılar. Daha çok boyunlarını[39] katılaştırdılar ve atalarınızdan[40] daha kötü oldular. **27*** Sen şimdi onlara tüm[41] bu sözleri söyleyeceksin; ama seni dinlemeyecekler. Onları çağıracaksın; ama sana yanıt vermeyecekler. **28*** O zaman onlara söyle ki: Allah'ın Rabb'in sözlerini dinlemeyen ve terbiye[42] kabul etmeyen millet budur. Gerçekten[43] mahvoldu ve ağızlarından kesildi. **29*** Ey Sihon kızı! Saçlarını[44] kesip at ve tepeler üzerinde bağır. Çünkü ona karşı öfkelendiği milleti Rabb bıraktı ve reddetti. **30*** Rabb buyuruyor ki: Yahuda oğulları önümde kötü olanı yaptılar. Mekruh*(yasak)* olan[45] şeyleri ve adımla anılan Evi kirletip değiştirmek için oraya koydular. **31*** Oğullarıyla[46] kızlarını ateşte yakmak için Hinnom oğlu deresinde olan Tofet[47] yüksek yerlerini yaptılar. Oysa[48] ben onu emretmedim ve aklımdan da geçmedi. **32*** Rabb böyle buyuruyor: -Bu yüzden işte günler[49] geliyor ki, artık Tofet ve Hinnom oğlu deresi değil; ancak katillik deresi denilecektir ve Tofet'te[50] yer kalmayıncaya dek onları gömecekler. **33*** Bu halkın[51] leşleri göğün kuşlarına ve yerin yabanıllarına yem için olacak; onları kovalayan olmayacaktır. **34*** Yahuda kentlerinden ve Oruşalim sokaklarından sevinç sesini coşku[52] sesini ve gelin sesini kestireceğim; çünkü ülke[53] mahvolacaktır.

(1)B.26/2,**(2)**B.18/11,26/13,**(3)**Mik.3/11,**(4)**B.22/3, **(5)**Tes.6/14ve 15, 8/19,11/28,B.13/10, **(6)**Tes.4/40, **(7)**B.3/18,

(8)B.5/31, 14/13 ve14, **9)**4.Ayet, **(10)**I.Krl.18/21,Hoş. 4/1 ve 2,Sef.1/5, **(11)**Hez. 23/39, **(12)**11.Ayet, **(13)**Çık.29/3ve6.Ayet, **(14)**İş.56/7,**(15)**Mat.21/13,Mark.11/17,Luk19/46, **(16)**Yeş.18/1, Hak.18/31, **(17)**Tes. 12/11, **(18)**I.Sam.4/10ve11, Mez.78/60, B.26/6, **(19)**II.Trh.36/15, 25.Ayet,B.11/7, **(+)İbranice:** Erken kalkarak,**(20)**Sül.Mes. 1/24, İş.65/12, 66/4, **(21)**I.Sam.4/10ve11, Mez.78/60, B.26/6, **(22)**II.Krl.17/23, **(23)**Mez.78/67ve68, **(24)**Çık.32/10, B.11/14, 14/11, **(25)**B.15/1, **(26)**B.44/17ve19, **(27)**B.19/13, **(28)**Tes.32/16 ve21, **(29)**İş.1/11,B.6/20,Ams.5/21, BakHoş.8/13,**(30)**I.Sam. 15/22,Mez.51/16ve17,Hoş.6/6,**(31)**Çık. 15/26,Tes.6/3,B.11/4ve7,**(32)**Çık.19/5,Lev.26/12,**(33)**Mez. 81/11, B.11/8, **(34)**Tes.29/19, Mez.81/12, **(35)**B.2/27, 32/33, **(36)**II.Trh.36/15,B.25/4,29/19,**(37)**13.Ayet,**(38)**24.Ayet,B. 11/8,17/23,25/3ve4, **(39)**Nehm.9/17 ve29, B.19/15, **(40)**B.16/12, **(41)**Hez.2/7, **(42)**B.5/3, 32/33, **(43)**B.9/3, **(44)**Eyp.1/20, İş.15/2, B.16/6,48/37,Mik.1/16, **(45)**II.Krl.21/4ve7,II.Trh.33/4,5ve7,B. 23/11,32/34, Hez.7/20, 8/5,6 ve diğ., Dan.9/27, **(46)**Mez.106/38, **(47)**II.Krl.23/10, B.19/5, 32/35, **(48)**Bak Tes.17/3, **(49)**B.19/6, **(50)**II.Krl.23/10,B.19/11,Hez.6/5, **(51)**Tes.28/26,Mez.79/2,B. 12/9,16/4,34/20, **(52)**İş.24/7 ve 8, B.16/9, 25/10, 33/11, Hez. 26/13, Hoş.2/11, Vah.18/23, **(53)**Lev. 26/33, İş.1/7, 3/26.

8. Bölüm: 1)Yahuda'nın ölülerinin hakaret göreceği, 4)Peygamberlerin onları tövbe etmedikleri için azarlaması, 13)Şiddetli sıkıntı olacağını bildirmesi, 18)Zor durumlarından ötürü üzüntüsü.

1*Rabb buyuyor ki: O zaman Yahuda krallarının kemiklerini, beylerinin kemiklerini, kahinlerin kemiklerini, peygamberlerin kemiklerini ve Yeruşalim'de yaşamış olanların kemiklerini mezarlarından çıkaracağım. **2***Sevdikleri, hizmet ettikleri, boyun eğdikleri, arzuladıkları, tapındıkları[1] güneşle ay ve tüm göklerde olanların önünde onları yere serecekler. Onlar toplanılmayacak, gömülmeyecek[2] ve yeryüzünde gübre[3] olacaktır. **3***Bu kötü kabileden geri kalanların tümü; yani onları kovduğum toprakların içinde kalanlarca ölüm[4] yaşama yeğ tutulacaktır. **4***Onlara Rabb'in böyle buyurduğunu söyle: Onlar düşecekler ve kalkmayacaklar mı; biri saparak doğmayacak mı? **5***Neden bu Yeruşalim halkı sürekli[5] isyanlarla asi olmuştur? Onlar[6] hileye yapıştılar ve geri[7] dönmek istemediler. **6***Kulak[8] verip dinledim; onlar doğru söylemiyorlar ve; *'Ben ne yaptım?'* Diyerek kötülüğünden tövbe eden yoktur. Tümü cenge koşan at gibi kendi yoluna döndü. **7***Leylek bile[9] göğün belli zamanlarını biliyor; kumru[10] turna ve kırlangıç da göç etme anını gözlüyor. Ama benim[11] halkım Rabb'in yollarını bilmiyor. **8***Biz bilgeyiz ve Rabb'in[12] yasaları bizdedir. Nasıl dersiniz? Gerçek olan şu ki, yazıcıların[13] kalemi yalan düzüyor. **9***Bilgeler utandı[14] korkup tutuldular; bak Rabb'in sözünü reddettiler. Artık onlarda ne hikmet kaldı? **10***Bu yüzden onların[15] kadınlarını başkalarına ve tarlalarını onları ele geçirecek olanlara vereceğim. Çünkü küçükten büyüğüne dek tümü kendi kazancı[16] ardınca koştu ve peygamberden kahinlerine varıncaya dek tümü yalanla iş görüyor. **11***Esenlik yokken: Esenlik[17] esenlik! Diyerek halkımın[18] kızının yüzündeki yarasını söküyor. **12***Kirli işler[19] yaptıklarında utanıyorlar mı? Asla utanmazlar ve arlanmak nedir bilmezler. Bu yüzden düşenler arasında düşecekler ve yoklanıldıkları zaman yıkılacaklar, diye yüce Rabb söylüyor. **13***Onları tamamen yok edeceğim. Asmada[20] üzüm olmayacak ve incir[21] ağacında incir bulunmayacak. Yaprağı bile solacak ve onlara verdiğim şeyler onlarda kalmayacak, diye Rabb söylüyor. **14***Biz niçin duruyoruz? Toplanın[22] da sağlam kentlere girelim ve orada susalım. Çünkü Allahımız Rabb bizi susturdu ve bize öd[23] gibi su içirdi; çünkü Rabb'e karşı günah yaptık. **15***Esenliğe[24] hazırlandık; ama bir iyilik olmadı. Şifa vaktine hazırlandık; ama işte acı var. **16***Atlarının kişnemesi Dan[25] tarafından duyuldu; güçlü[26] atlarının kişnemesinin gürültüsünden tüm yeryüzü sarsıldı. Çünkü ülkeye gelerek oradakilerin tümünü, kenti ve orada oturanları öldürecekler. **17***İşte ben içinize sihirle[27] karşı konulamaz yılanlarla engerekler göndereceğim ve sizi ısıracaklar, diye Rabb söylüyor. **18***Sevincim yasa döndü, içimde yüreğim bayılıyor. **19***İşte uzak[28] yerlerden gelenlerin yüzünden; halkımın kızının acı sesi! Rabb Sihon'da değil mi; onun kralı orda değil mi? Niçin kendi[29] oyma putlarıyla ve yabancı boş inançlarıyla beni öfkelendirdiler? **20***Hasat vakti geçti, yaz tükendi; biz ise kurtulmadık. **21***Halkım ın kızının[30] yarası için yaralandım, karardım ve beni dehşet tuttu. **22***Gilead'ta[31] ilaç yok mu? Orada doktor yok mu? Ya da; neden halkımın kızları iyileşmedi?

(1)II.Krl.23/5, Hez.8/16, **(2)**B.22/19, **(3)**II.Krl.9/37, Mez.83/10, B.9/22, 16/4, **(4)**Eyp.3/21ve22, 7/15, Vah.9/6, **(5)**B.7/24, **(6)**B.9/6, **(7)**B.5/3,**(8)**II.Petr.3/9, **(9)**İş.1/3, **(10)**Neş.Neş.2/12, **(11)**B.5/4ve5,**(12)**Rom.2/17,**(13)**İş.10/1,**(14)**B.6/15, **(15)**Tes. 28/30,B.6/12,Ams.5/11,Sef.1/13,**(16)**İş.56/11,B .6/13,**(17)**Hez. 13/10, **(18)**B. 6/14, **(19)**B.3/3, 6/15, **(20)**İş.5/1ve diğ., Yoel 1/7, **(21)**Mat.21/19, Luk.13/6ve diğ., **(22)**B.4/5, **(23)**B.9/15, 23/15, **(24)**B.14/19, **(25)**B.4/15,**(26)**B.47/3, **(27)**Mez.58/4ve5, Vaiz 10/11, **(28)**İş.39/3, **(29)**Tes.31/21, İş.1/4, **(30)**B.4/19, 9/1, 14/17, **(31)**Tek.37/25, 43/11, B.46/11, 51/8.

9. Bölüm: 1)Yeremya'nın kendi halkının isyanından ötürü, başlarına gelecek kötülüklerden duyduğu acı, 12)Bu belanın nedenini açıklaması, 17)Onları tövbe etmeye çağırması, 23)Kendilerine değil; ancak Rabb'e güvenmeleri gerektiğini belirtmesi, 25)Yahudilerle milletlerin suçlarına verilecek olan cezalar.

1*Keşke başım[1] su ve gözlerim gözyaşı pınarı

olaydı. Böylece gece gündüz halkımın kızının ölüleri için ağlayaydım. **2***Keşke çölde yolcular konağı gibi bir yerim olaydı ki halkımı bırakarak oradan gideydim. Çünkü onların[2] hepsi zinacıdır, hainler tupluluğudur. **3***Dillerini[3] yalan için yayları gibi geriyorlar; ama yeryüzünde hakikat için uğraş vermiyorlar. Çünkü gittikçe kötüleşiyor ve beni[4] tanımıyorlar, diye Rabb söylüyor. **4***Herkes kendi[5] komşusundan sakınsın ve hiçbir kardeşe güvenmesin; çünkü her kardeş bir sürü hile kullanır ve her komşu laf[6] peşinde gezer. **5***Herkes komşusunu aldatıyor ve doğru söylemiyor; dillerini yalana alıştırmışlar ve kötülük yaparak yoruluyorlar. **6***Evin hile içindedir, hile yüzünden beni bilmek istemiyorlar, diye Rabb söylüyor. **7***Bu yüzden orduların Rabb'i böyle buyuruyor: İşte onları[7] ateş aleviyle sınayacağım. Çünkü halkımın kızı[8] için nasıl yapayım? **8***Onların dili tehlikeli oktur, hile[9] söylüyor, ağzıyla[10] komşusuna selam söylüyor; ama yüreğiyle onun için pusu kuruyor. **9***Rabb diyor ki: -Bu gibi[11] şeylerden dolayı onları cezalandırmayacak mıyım? Böyle bir milletten kendim öcümü almayacak mıyım? **10***Dağlar için ağlayıp çağıracağım ve bozkırlar için[12] ezgiler söyleyeceğim. Çünkü yandılar, oradan insan geçmiyor ve sürülerin sesi duyulmuyor. Gök[13] kuşlarından hayvanlara varıncaya dek tümü kaçıp gittiler. **11***Oruşalim'i yıkıntılarla[14] çakallar[15] evi yapacağım. Yahuda kentlerini bomboş harabelere çevireceğim. **12***Bilge[16] sahibi kimdir ki, bunu anlayabilir ve Rabb'in konuştuğu kimse kimdir ki, bunu bildirebilir? Ülke hangi nedenle yanmış yıkılmış çöl gibi oldu ve oradan hiç kimse geçmiyor? **13***Rabb böyle söylüyor: Mademki önlerine koyduğum yasalarımı bıraktılar ve sözümü dinlemeyip ona göre davranmadılar. **14***Ama[17] kendi yüreklerinin inadıyla ve atalarının[18] onlara öğrettiği Baal putuna boyun eğerek yürüdüler. **15***Bunun için İsrailin Allah'ı, orduların Rabb'i böyle söylüyor: İşte ben bu halka pelin[19] yedirecek[20] ve onlara öd gibi su içireceğim. **16***Onları[21] kendilerinin ve atalarının bilmedikleri milletler içine dağıtarak üzerlerine[22] yok edene dek kılıç göndereceğim. **17***Orduların Rabb'i böyle söylüyor: Düşünün ve ağlamak için çığırtkan[23] kadınlar çağırın ki gelsinler; ve böyle becerili kadınlara haber gönderin ki gelsinler; **18***Bizim için ağıt yakmaya acele etsinler. Gözlerimiz[24] gözyaşı döksün ve kirpiklerimiz sular yağdırsın. **19***Çünkü Sihon'dan acı ağıt sesi duyuldu; nasıl yıkıldık ve çok utandık? Yöremizi bıraktık ve evlerimizi yıktılar. **20***Bunun için ey kadınlar Rabb'in sözünü dinleyin ve kulaklarınız O'nun ağzının sözünü dinlesin. Kızlarınıza ağıt yakmayı öğretin ve her kadın komşusuna ezgiler okumayı öğretsin. **21***Çünkü ölüm sokaklardan[25] çocukları ve meydanlardan yiğitleri kaldırmak için penceremize kadar çıktı; saraylarımıza değin girdi. **22***Sen söyle Rabb böyle söylüyor: İnsan leşleri*(cesetleri)* tarla yüzeyinde gübre[26] gibi ve orakçıların ardınca demet gibi düşecek; onları toplayan olmayacaktır. **23***Rabb böyle söylüyor: Bilge[27] olanlar bilgeliğiyle, güçlü olanlar gücüyle ve zengin olanlar da servetiyle övünsün. **24***Ancak övünen[28] kimse bununla övünsün ki, anlayışından ötürü beni biliyor; dünyada adaleti ve hakkı gözeten Rabb '*Ben*' olduğumu anlıyor. Çünkü[29] tüm bunlardan razıyım, diye yüce Rabb buyuruyor. **25***İşte günler geliyor ki sünnetsiz[30] olanlarla tüm sünnetli olanlara; **26***Mısır'a, Yahuda'ya, Edom'a, Ammon oğulları'na, Moab'a ve sakal[31] başlarını kesen tüm çöl halkını cezalandıracağım. Çünkü bütün milletler sünnetsiz ve tüm İsrail milletinin de yüreği[32] sünnetsizdir, diye Rabb söylüyor.

(1)İş.22/4, B.4/19, 13/17, 14/17, Y.Mers.2/11, 3/48, **(2)**B.5/7ve8, **(3)**Mez.64/3, İş.59/4,13ve15, **(4)**I.Sam.2/12, Hoş.4/1, **(5)**B.12/6, Mik.7/5ve6, **(6)**B.6/28, **(7)**İş.1/25,Malk.3/3, **(8)**Hoş.11/8, **(9)**Mez.12/2,120/3ve3.Ayet,**(10)**Mez.28/3, 55/21, **(11)**B.5/9ve29, **(12)**B.12/4, 23/10, Hoş.4/3, **(13)**B.4/25, **(14)**İş.25/2, **(15)**İş.13/22, 34/13, B.10/22, **(16)**Mez.107/43, Hoş.14/9, **(17)**B.3/17, 7/24, **(18)**Galt.1/14, **(19)**B.8/14,23/15,Yer.Mers.3/15ve19, **(20)**Mez. 80/5, **(21)**Lev.26/33, Tes.28/64, **(22)**Lev.26/33,B.44/27, Hez.5/2 ve12, **(23)**II.Trh.35/25, Eyp.3/7, Vaiz 12/5, Amos 5/16, Mat.9/23, **(24)**B.14/17,**(25)**B.6/11,**(26)**B.8/2,16/4,**(27)**Vaiz9/11, **(28)**I.Kor. 1/31,II.Kor.10/17, **(29)**Mik.6/8,7/18, **(30)**Rom.2/8ve9, **(31)**B. 25/23, 49/32, **(32)**Lev.26/41, Hez.44/7, Rom.2/28ve29.

10. Bölüm: 1)Putların Rabb ile bir benzerliğinin olamayacağı, 17)Gelecek olan yıkımdan kaçmaları için peygamberin halka verdiği öğüt, 19)Sefih(*Boş, Akılsız*) çobanların kötü işlerinden ötürü acısı, 23)Ve yalvarışı.

1*Ey! İsrail evi sizin için Rabb'in söylediği sözü dinleyin. **2***Rabb böyle söylüyor: Milletlerin[1] yolunu öğrenmeyin ve gökteki işaretlerden korkuya kapılmayın. Bunlardan ötürü milletler korkuyorlar. **3***Milletlerin gelenekleri boştur; çünkü[2] ormandan ağaç kesiliyor ve bu usta işi olup baltayla yapılıyor. **4***Onu altın ve gümüşle donatırlar[*] çekiçlerle[3] vurarak onu çivilerle mıhlarlar ve kımıldamaz. **5***Onlar hurma ağacı gibi doğru duruyor; ama[4] konuşamıyorlar ve yürüyemedikleri için kesinlikle taşınmalıdırlar[5]. Onlardan korkmayın; çünkü bir kötülük[6] yapamazlar, iyilik etmek de ellerinden gelmiyor. **6***Ey! Rabb'im senin[7]

benzerin yoktur. Sen büyüksün ve gücün ile adın büyüktür. **7***Ey[8] milletlerin kralı! Senden kim korkmaz? Çünkü yücelik senindir. Milletlerin[9] tüm bilginleri arasında ve onların tüm ülkeleri içinde senin gibisi yoktur. **8***Ama onlar tamamen hayvan[10] gibi akılsızdırlar ve dinleri boş bir öğreti olup odun gibidir. **9***Tarşiş'ten gümüş levhalar ve Ufaz'dan[11] altın getiriliyor. Onlar sanatkâr ve kuyumcu elinin işidir. Giysileri lacivert ve mordur renklidir; tümü[12] de usta işçiliğindedir. **10***Ama ***Yehovah*** gerçek Allah'tır; yüce[13] olan Allah ve sonsuz[14] egemendir. *"O"*nun öfkesiyle yer titriyor ve milletler *"O"*nun gazabına dayanamazlar. **11***[Onlara böyle söyleyin: Yeri ve göğü[15] yaratmayan ilâhlar; dünyadan[16] ve bu göğün altından yok olacaktır.] **12***Rabb[17] yeri gücüyle yaptı, dünyayı[18] bilgisiyle düzenledi ve göğü[19] ilmi ile yaydı. **13***Sesiyle[20] gökte çok sular ortaya çıkarır. Dünyanın[21] sonlarından buhar, yağmur için şimşek ve rüzgârı da hazinelerinden çıkarır. **14***Her insan[22] kendi bilgisi için hayvan gibidir[23] Her kuyumcu[24] oyduğu puttan dolayı utandı; çünkü döktüğü[25] put yalandır ve onlarda ruh yoktur. **15***Onlar boş bir sapkınlık işidir; dokunuldukları an[26] yok olacaklar. **16***Yakup'un payı[27] bunlar gibi değildir; çünkü herşeyin yaratıcısı *"O"*dur ve İsrail[28] *"O"*nun mirası olan millettir; *"O"*nun adı ***Yehovah***[29] ***Sebovat***'tır[+]. **17***Ey kalede oturan yöreden[30] mallarını topla. **18***Çünkü Rabb böyle buyuruyor: İşte ben bu kez ülkede[31] yaşayanları sapanla kovacak ve onları sıkıntıda bırakacağım. Tâ ki[32] belalarıyla buluşsunlar. **19***Acılarım[33] yüzünden vay bana! Yaram çaresizdir; ama ben dedim ki gerçekten[34] böyleyse, bu bir acıdır ve ona katlanmalıyım[35]. **20***Çadırım[36] yıkıldı ve tüm iplerim koptu. Oğullarım yanımdan gittiler ve yoktürler; artık çadırımı kuran ve perdelerimi yerine koyan yoktur. **21***Çünkü çobanlar hayvan gibi olup Rabb'i istemediler. Bu yüzden kurtuluş bulmadılar ve onların tüm sürüleri dağıldı. **22***İşte haber[§] geliyor. Kuzeyden[37] büyük bir gürültü geliyor ki Yahuda kentlerini yıkıp çakallara[38] yer etsin. **23***Ya Rabb! Biliyorum ki insanın[39] yolu kendi elinde değildir; kendi adımlarını doğrultmak yürüyen adamın elinde değildir. **24***Ya Rabb beni[40] terbiyele; ama insafla olsun. Gazabınla olmasın ki beni almayasın. **25***Öfkeni[41] seni[42] bilmeyen milletler üzerine ve senin adına dua etmeyen kabileler üstüne dök. Çünkü Yakup'u yediler; onu[43] yediler, yok ettiler ve onun evini yıktılar.

(1) Lev.18/3, 20/23, **(2)**İş.40/19ve20, 44/9,10 ve diğ., 45/20, **(*)**Bak Yer.Mek.8.Ayet ve diğ., **(3)**İş.41/7, 46/7, **(4)**Mez.115/5, 135/16, Habk.2/19, I.Kor.12/2, **(5)**Mez.115/7, İş.46/1ve7, **(6)**İş.41/23, **(7)**Çık.15/11,Mez.86/8ve10, **(8)**Vah.15/4, **(9)**Mez. 89/6, **(10)**Mez.115/8,İş.41/29,Habk.2/18,Zek.10/2,Rom.1/21 ve 22,**(11)**Dan.10/5, **(12)**Mez.115/4, **(13)**I.Tim.2/17, **(14)**Mez.10/16, **(15)**BakMez.96/5, **(16)**15.Ayet,İş.2/18,Zek.13/2, **(17)**Tek.1/1, 6ve9, Mez.136/5ve6, B.51/15ve diğ., **(18)**Mez.93/1, **(19)**Eyp.9/8, Mez.104/2,İş.40/22,**(20)**Eyp.38/34,**(21)**Mez.135/7, **(22)**B.51/17 ve18,**(23)**Sül.Mes.30/2,**(24)**İş.42/17,44/11,45/16, **(25)**Habk.2/18, **(26)**11.Ayet,**(27)**Mez.16/5,73/26,119/57, B.51/19, Yer.Mers.3/24, **(28)**Tes.32/9, Mez.74/2, **(29)**İş.47/4, 51/15, 54/5, B.31/35, 32/18, 50/34, **(+)Orduların Rabbi**(*Rabb-el Cenut*), **(30)**Bak B.6/1, Hez.12/3vediğ.,**(31)**I.Sam.25/29,B.16/13,**(32)**Hez.6/10, **(33)**B. 4/19,8/21,9/1,**(34)**Mez.77/10,**(35)**Mik.7/9, **(36)**B.4/20, **(§)**İbranice: Haber sesi, **(37)**B.1/15, 4/6, 5/15, 6/22, **(38)**B.9/11, **(39)**Sül.Mes.16/1,20/24, **(40)**Mez.6/1,38/1,B.30/11, **(41)**Mez. 79/6, **(42)**Eyp.18/21, I.Sel.4/4, II.Sel. 1/8, **(43)**B.8/16.

11. Bölüm: 1)Yeremya'nın halka Allah'ın sözünü anlatarak, 8)Onu değiştirdikleri(*Nakz*) için onları ikaz etmesi, 11)Onlara ve kendi ölümüne kasteden Anatot'un adamlarına bela geleceği.

1*Rabb'den Yeremya'ya bu söz geldi: **2***Bu söyleşinin sözlerini dinleyin: Yahuda adamlarına ve Yeruşalim'de oturanlara söyleyin. **3***Sen onlara de ki: İsrail'in Allah'ı Rabb böyle söylüyor. Senin antlaşmanın sözlerini dinlemeyen insan haindir[1]. **4***Onu atalarınıza Mısır'dan, o demir[2] fırından onları çıkardığım günde emredip dedim ki: Sözlerimi[3] dinleyin ve size buyurduğum tüm şeyleri yapın. Böylece benim halkım olacak, ben de sizin Allahınız olacağım. **5***Tâ ki; atalarınıza bu gün olduğu gibi süt ve bal akan ülkeyi vermek için onlara yaptığım yemini[4] tutayım. Ben de şöyle yanıtlayarak: Amin ya Rabb, dedim. **6***Ve Rabb bana dedi ki: Tüm bu sözleri Yahuda kentlerinde ve Oruşalim sokaklarında yüksek sesle söyle ki, bu antlaşmanın sözlerini dinleyip onları[5] tutasınız. **7***Çünkü atalarınızı Mısır'dan çıkardığım günden tâ; bu güne değin onlara özenle öğüt verdim. Önceden[6] öğüt[+] vererek; sözümü dinleyiniz, dedim. **8***Ama[7] onlar dinlemediler ve kulak asmadılar. Ancak[8] herkes kendi kötü yüreğinin inadıyla yürüdü. Bu yüzden yapmalarını istediğim ve yapmadıkları bu antlaşmanın tüm sözlerini ben onlar üzerine getireceğim. **9***Ve Rabb bana dedi ki: Yahuda[9] adamlarında ve Oruşalim halkında kötülük bulundu. **10***Onlar sözlerimi dinlemek istemeyen atalarının[10] kötülüklerine döndüler ve başka ilâhlara hizmet etmek için onlara uydular. İsrail evi ve Yahuda evi atalarıyla yaptığım antlaşmayı bozdular. **11***Bunun için Rabb böyle söylüyor: İşte ben onlara öyle bir bela getireceğim ki, ondan kurtulamayacaklar ve beni çağıra-

caklar[11] ama onları dinlemeyeceğim. **12***Yahuda kentleri ve Oruşalimde oturanlar gidip buhur[12] yaktıkları ilâhlara yakaracaklar ve onları bela vurduğunda asla kurtulamayacaklar. **13***Çünkü ey Yahuda! Senin ilâhların kentlerinin[13] sayısına göre oldu. Yeruşalim sokaklarının sayısına göre o utanç nedeni olan mezbahlar*(sunaklar)* ve Baal*(putuna)* buhur yakmak için sunaklar yaptınız. **14***Şimdi sen[14] bu halk için dua etme ve onlar için acıyla dua etme. Çünkü kendilerine gelen bu kötülüklerden dolayı beni çağırdıkları zaman ben dinlemeyeceğim. **15***Sevgilimin[15] benim evimde ne payı var? Mademki birçoklarıyla[16] kötülük yapmıştır *'Kutsal*[17] *Et*[*] de senden kaldırılacaktır. Çünkü sen kötülüğün[18] ile seviniyorsun. **16***Rabb sana taze[19] güzel ve meyvadar zeytin ağacı verdi; ama onun üzerine şamatası çok olan ateş yaktı ve onun dalları kırıldı. **17***Seni[20] diken orduların Rabb'i, İsrail evi ve Yahuda'nın[§] *"O"*nu öfkelendirmek için Baal'a buhur yakmakla yaptıkları bu kötülükten dolayı senin hakkında ceza kararlaştırılmıştır. **18***Ve Rabb bana bildirdi ve ben de biliyorum ki; o zaman bana onların işlerini gösterdin. **19***Ama ben boğazlanmaya götürülen ev kuzusu gibiydim. Ağacı meyvesiyle birlikte yok edelim ve onu[21] yaşayanların[22] diyarından kaldıralım ki artık onun adı anılmasın, diye bana karşı[23] hile kastettiklerini bilmiyordum. **20***Oysa ey böbrekleri[24] ve yürekleri araştıran adaletli orduların Rabb'i! Onlardan alacağın öcünü göreyim. Çünkü davamı sana anlattım. **21***Bu yüzden Rabb'in[25] adıyla peygamberlik etme ki, ellerimizle ölmeyesin; diyerek senin canını[26] arayan Anatot adamlarına karşı Rabb böyle söylüyor. **22***Bu yüzden orduların Rabbi böyle söylüyor: İşte ben onları cezalandıracağım; yiğitler kılıçla ölecekler, oğulları ve kızları da açlıktan yok olacaklar. **23***Onlardan geriye kalan olmayacaktır. Çünkü ben Anatot adamlarına karşı dokunduğum[27] yıl bela getireceğim.

(1) Tes.27/26, Galt.3/10, **(2)**Tes.4/20, I.Krl.8/51, **(3)**Lev.26/3ve12, B.7/23,**(4)**Tes.7/12ve13,Mez.105/9ve10,**(5)**Rom.2/14,Yakb. 1/22, **(6)**B.7/13ve25, 35/15, **(+)**İbr.Erken kalkarak, **(7)**B.7/26, **(8)**B.3/17, 7/24, 9/14, **(9)**Hez.22/25, Hoş.6/9, **(10)**Hez.20/18, **(11)**Mez.18/41, Sül.Mes.1/28,İş.1/15,B.14/12,Hez.8/18, Mik. 3/4,Zek.7/13, **(12)**Tes.32/37ve38, **(13)**B.2/28, **(14)**Çık.32/10, B.7/16,14/11, I.Yuh.5/16, **(15)**Mez.50/16, İş.1/11ve diğ., **(16)**Hez.16/25ve diğ., **(17)**Hag.2/12-14, Tit.Mek.1/15, **(*): *Kurbanlar***,**(18)**Sül.Mes.2/14,**(19)**Mez.52/8,Rom.11/17,**(20)**İş. 5/2,B.2/21,**(§)**İbranice: Beni, **(21)**Mez.83/4,**(22)**Mez. 27/13, 116/9,142/5, **(23)**B.18/18, **(24)**I.Sam.16/7,I.Trh.28/9, Mez. 7/9, B.17/10, 20/12, Vah.2/23, **(25)**B.12/5ve6, **(26)**İş.30/10, Ams. 2/12,7/13ve16,Mik.2/6,**(27)**B.23/12,46/21,48/44,50/27, Luk.19/44.

12. Bölüm: 1)Kötülerin zaferinden ötürü Yeremya'nın ezgisi, 5)Rabb'in ona kardeşlerinin hainliğini bildirmesi, 7)Mirası için olan acısı, 14)Tövbe edenler için tutsaklıktan kurtuluş sözü.

1*Ya Rabb seninle yargılansam sen[1] adaletlisin; ama yargını önünde sorgulayacağım: Neden[2] kötülerin yolu uğurlu oluyor ve tüm hainler selamettedir? **2***Sen onları diktin ve onlar kökleştiler. Onlar dallanıp, budaklanıp ürün veriyor. Ağızlarına yakınsın[3] ama böbreklerinden uzaksın. **3***Oysa ya Rabb; sen beni[4] biliyorsun, beni gördün ve yüreğimin[5] sana karşı yakın olduğunu sınadın. Onları[6] boğazlanacak koyunlar gibi ayır ve öldürüş gününe sakla. **4***Ülke[7] ne zamana dek orada[8] yaşayanların kötülüğünden ötürü yas tutsun? Tüm kırların otu kurusun. Hayvanlar[9] ve kuşlar yok oldular; çünkü: Geleceğimizi görmeyecektir, dediler. **5***Sen yaya adamlarla koştuğunda seni yordularsa, atlar ile nasıl yarışacaksın? Sen ki güvenli ülkeden eminsin; Erden[10] coştuğunda ne yapacaksın? **6***Çünkü[11] kardeşlerin ve babanın evi halkı; onlar bile sana hainlik ettiler ve senin ardınca yüksek sesle çağırdılar. Onlar sana iyi söyleseler de sen[12] onlara güvenme. **7***Evimi terkettim, mirasımı reddettim ve canımın sevgilisini düşmanlarının eline teslim ettim. **8***Mirasım bana orman aslanı gibi oldu, sesiyle üstüme doğru kükredi; bu yüzden ondan tiksindim. **9***Mirasım bana rengârenk kumaş oldu; onu kuşlar kuşatmıştır. Gelin tüm kırların yabanıllarını toplayın, götürün[13] ki, yesinler. **10***Birçok çobanlar[14] bağımı[15] yok ettiler, payımı[16] ayaklar altında çiğnediler ve benim güzel payımı çöl yıkıntılarına çevirdiler. **11***Onu mahvettiler ve bir yıkıntı olarak önümde[17] yas tutuyor. Tüm ülke yıkıldı; çünkü bunu kendine görev[18] sayan bir kişi yoktur. **12***Bozkırlara ve tepelere hep çapulcular geldi; çünkü ülkenin bir ucundan diğer ucuna kadar Rabb'in kılıcı yok edecek ve hiçbir kişiye esenlik yoktur. **13***Buğday[19] ektiler; ama diken biçecekler. Emek verdiler; ama yararlanmayacaklar ve Rabb'in şiddetli öfkesiyle ürünlerinizden utanacaksınız. **14***Halkım İsraile miras olmak üzere verdiğim mirasa dokunan[20] tüm kötü komşularım için Rabb böyle söylüyor: İşte ben onları[21] yerlerinden sökeceğim; ve Yahuda evini de aralarından sökeceğim. **15***Onları[22] söktükten sonra dönüp onlara acıyacak; herkesi[23] kendi mirasına ve herkesi kendi ülkesine geri getireceğim. **16***Eğer onlar Baal*(put)* ile yemin etmeyi kavmime öğrettikleri gibi; Rabb[24] '***Hay!***'*dır(Yüce)* diye adımla yemin ederek halkımın[25] yollarını

öğrenirlerse, o zaman halkımın arasında kökleşecekler. **17***Ama dinlemiyorlarsa[26] o zaman o milleti kökten sökerek yok edeceğim; diye Rabb buyuruyor.

(1) Mez.51/4, **(2)**Eyp.12/6, 21/7, Mez.37/1ve35, 73/3ve diğ., B.5/28, Habk.1/4, Malk.3/15, **(3)**İş.29/13, Mat.15/8, Mark.7/6, **(4)**Mez.17/3,139/1,**(5)**B.11/20, **(6)**Yakb.5/5, **(7)**B.23/10, Hoş.4/3, **(8)**Mez.107/34, **(9)**B.4/25,7/20,9/10,Hoş.4/3,**(10)**Yeş.3/15, I.Trh. 12/15, B.49/19, 50/44, **(11)**B.9/4, 11/19ve21, **(12)**Sül.Mes.26/25, **(13)**İş.56/9,B.7/33, **(14)**B.6/3, **(15)**İş.5/1ve5, **(16)**İş.63/18, **(17)**4. Ayet, **(18)**İş.42/25, **(19)**Lev.26/16, Tes.28/38, Mik.6/15, Hag.1/6, **(20)**Zek.2/8,**(21)**BakTes.30/3,B.32/37, **(22)**Hez.28/25, **(23)**Amos 9/14, **(24)**B.4/2, **(25)**Efs.2/20ve21, I.Petr.2/5, **(26)**İş.60/12.

13. Bölüm: 1)Allah'ın keten bir kuşak benzetmesiyle halkın yıkılışını; 12)Ve şarap dolu tulumlar benzetmesiyle de onlara gelecek olan kötülükleri bildirmesi, 15)Onları tövbeye çağırması, 22)Bu belaların nedeninin kendi kötülükleri olduğunu söylemesi.

1*Rabb bana: -Git! Kendine keten bir kuşak satın al, onu beline kuşan ve suya batırma; dedi. **2***Rabb'in buyruğuna göre kuşağı satın alıp belime kuşandım. **3***Ve ikici kere bana Rabb'in sözü gelerek: **4***-O satın aldığın belindeki kuşağı al, kalk Fırat nehrine git ve orada onu kayanın kovuğuna gizle, dedi. **5***Ben de Rabb'in bana buyurduğu gibi gidip onu Fırat sahilinde gizledim. **6***Bir zaman sonra Rabb bana: -Kalk; Fırat nehrine git ve orada sana gizlemeni söylediğim kuşağı al, dedi. **7***Ve Fırat nehrine gittim, kazıp gizlediğim yerden kuşağı aldım. İşte kuşak çürümüş ve hiçbir işe yaramıyordu. **8***Rabb'in sözü bana gelip dedi ki: **9***-Rabb böyle söylüyor; Yahuda'nın[1] gururunu ve Oruşalim'in büyük gururunu bunun gibi yapacağım. **10***Sözlerimi dinlemek istemeyen, kendi[2] yüreğinin inadıyla yürüyen; hizmet ve ibadet etmek için diğer ilâhlara boyun eğen bu kötü halk hiçbir işe yaramaz bu kuşak gibi olacaktır. **11***Çünkü kuşak adamın beline yapıştığı gibi, tüm İsrail evini ve tüm Yahuda evini kendime öyle yapıştırmıştım[3] ki; bana halkım, şanım ve hem de[4] yüceliğim için övünç olsunlar. Ama onlar dinlemediler, diye Rabb söylüyor. **12***-Onlara bu sözü de söyle: İsrailin Allah'ı Rabb böyle diyor. Her tulum şarapla dolacak; ama onlar sana: Biz iyi bilmiyor muyuz ki her tulum şarapla dolacaktır? Diyecekler. **13***-Sen onlara söyle ki Rabb böyle söylüyor: İşte Ben tüm bu ülkede yaşayanları, Davut'un tahtı üstünde oturan kralları, imamlarla *(kahin)* peygamberleri ve Oruşalim'deki tüm halkı çok[5] sarhoş edeceğim. **14***Onları[6] birbirlerine; babalarla oğulları birlikte çarpacak ve esirgemiyeceğim, bağışlamayacağım ve acımayarak onları yok edeceğim. **15***Dinleyin ve kulak verin; gururlu olmayın. Çünkü Rabb söyledi. **16***Karanlık[7] gelmeden, ayaklarınız karanlık dağlarda kaymadan; siz[8] ışığa*(nura)* erişmişken Allah onu ölüm[9] gölgesine döndürmeden ve onu koyu dumana döndürmeden önce Allahımız[10] Rabb'i anınız. **17***Ama eğer dinlemezseniz gururunuz yüzünden canım gizli yerlerde ağlayacak ve Rabb'in sürüsü tutsak alındığı için gözlerim[11] çok çok ağlayarak gözyaşı dökecektir. **18***Krala ve kraliçeye söyle[12] ağırbaşlılıkla yerde otursunlar; çünkü başınızdan görkem tacınız düştü. **19***Güneyde olan kentler kapandı, açan yoktur. Tüm Yahuda tutsak götürüldü, tümü tutsak alındı. **20***Gözlerinizi kaldırarak kuzeyden[13] gelenlere bakın. Sana verilen sürü, senin övüncün olan sürüler nerdedir? **21***Seni yokladığında ne diyeceksin? Çünkü senin üzerine başkan ve bey olmayı onlara sen öğrettin. Doğuran kadının sancısı gibi seni sancılar[14] tutmayacak mı? **22***Eğer yüreğinde: Neden[15] bu şeyler bana oldu? Diyorsan; senin kötülüğünün çokluğundan eteklerin[16] açıldı ve topukların büsbütün açıldı. **23***Habeşistanlı kendini ve kaplan kendi beneklerini değiştirebilir mi ki, siz de kötülüğe gitmişken iyilik yapabilesiniz? **24***Şimdi ben onları çöl rüzgârıyla savrulan saman kırıntıları[17] gibi dağıtacağım. **25***Benim tarafımdan[18] olan hakkın ve belli payın budur; çünkü beni unuttun ve yalana[19] güvendin. **26***Ben[20] de şimdi senin eteklerini yüzüne doğru kaldıracağım; utancın görünecektir. **27***Ben senin zinalarını, kişnemelerini[21] fahişeliğinin utanmazlığını; tepeler[22] üstünde ve bozkırda yaptığın pisliklerini gördüm. Vay sana ey Oruşalim(*Kudüs*) temizlenmeyecek misin? Daha ne zamana dek? Diye Rabb söylüyor.

(1) Lev.26/19, **(2)**B.9/14, 11/8, 16/12, **(3)**Çık.19/5, **(4)**B.33/9, **(5)**İş.51/17ve21, 63/6, B.25/27, 51/7, **(6)**Mez.2/9, **(7)**İş.5/30, 8/22, Ams.8/9,**(8)**İş.59/9,**(9)**Mez.44/19, **(10)**Yeş.7/19, **(11)**B.9/1, 14/17, Yer.Mers.1/2ve16,2/18,**(12)**BakII.Krl.24/12, B.22/26, **(13)**B.6/22, **(14)**B.6/24,**(15)**B.5/19,16/10,**(16)**İş.3/17,47/2ve3, 26.Ayet,Hez. 16/37-39,Nah.3/5, **(17)**Mez.1/4,Hoş.13/3, **(18)**Eyp. 20/29,Mez. 11/6, **(19)**B.10/14, **(20)**22.Ayet,Yer.Mers.1/8, Hez. 16/37, 23/29, Hoş.2/10, **(21)**B.5/8, **(22)**İş.65/7, B.2/20, 3/2ve6, Hez.6/13.

14. Bölüm: 1)Şiddetli kıtlığın kaldırılması için, 7)Yeremya'nın duası, (10)Halkın günahı yüzünden Rabb'in bu duayı kabul etmediği, 14)Yalancı peygamberlere gelecek olan belalar, 17)Halkı için Yeremya'nın ağlayış ve yakarışları.

1*Kuraklık için Rabb'in Yeremya'ya olan sözüdür: **2***Yahuda yas çekiyor, onun[1] kapıları solgundur. Toprak üzerinde yaslı oturuyorlar ve Oruşalim'in haykırışı[2] yükseliyor. **3***Onların soylu adamları köpeklerini suya gönderdiler, havu-

zlara gittiler; ama su bulmadılar ve kapları boş olarak geriye döndüler. Sonra da utandılar[3] ve utançları çoktu; bu yüzden başlarını[4] örttüler. **4***Ülkede yağmur olmadığından toprak çatladığı için çiftçiler utanarak başlarını örttüler. **5***Geyik de kırsal alanda doğurdu ve çimen olmadığı için yavrusunu bıraktı. **6***Yaban[5] eşekleri bozkırlarda durdular ve çakallar gibi havayı kokladılar. Ot olmadığından gözleri bozuldu. **7***Her ne kadar kötülüklerimiz bize karşı tanıklık yaptıysa da; ya Rabb sen[6] kendi adın için yap. Çünkü isyanlarımız çoğaldı ve sana karşı suçluyuz. **8***Ey[7] İsrailin ümidi! Sıkıntı zamanında olan onun kurtarıcısı. Niçin ülkede bir yabancı gibi ve gecelemek için yoldan sapan yolcu gibi olursun? **9***Niçin şaşırmış bir adam gibi ve kurtarmaya[8] gücü yetmeyen bir yiğit gibi oluyorsun? Sen ya Rabb; aramızdasın[9] ve senin[10] adınla anıldık bizi bırakma. **10***Bu halk için Rabb böyle söylüyor: -Onlar[11] böyle başıboş gezmeyi sevdiler, ayaklarını engellemediler. Bundan ötürü Rabb onlardan hoşnut olmadı; şimdi[12] onların kötülüğünü anımsatacak ve günahlarının cezasını verecektir. **11***Ve Rabb bana dedi ki: -Bu[13] halkın iyiliği için bana dua etme! **12***Onlar[14] oruç tuttuklarında çağrışlarını dinlemeyeceğim; kurban[15] yaktıklarında veya sunu sunduklarında kabul etmeyeceğim. Ama onları[16] kılıç, kıtlık ve vebayla öldüreceğim. **13***Ve[17] dedim ki: -Ah! Ya *Rabb-**Yehovah***; işte peygamber onlara: Kılıç görmeyeceksiniz ve kıtlık size gelmeyecek; ama bu yerde gerçek esenlik vereceğim, diyor. **14***O zaman Rabb bana dedi ki: -Peygamberler[18] benim adımla yalan yere peygamberlik ediyorlar: Onları[19] Ben göndermedim, onlara emretmedim ve onlara söylemedim. Onlar size yalan vahiy, büyü, boş şeyler ve kendi yüreklerinin hilesi ile peygamberlik ediyorlar. **15***Bundan böyle Ben onları göndermemişken; adımla peygamberlik ederek; bu[20] ülkede kılıç ve kıtlık olmayacaktır, diyen peygamberler için Rabb böyle buyuruyor: O peygamberler kılıç ve kıtlıkla öldürülecektir. **16***Kendilerine peygamberlik ettikleri halk da kılıç ve kıtlık yüzünden Yeruşalim sokaklarına atılacaktır. Kendilerini, kadınlarını, oğullarını ve kızlarını gömen[21] olmayacaktır. Onların üzerine kendi kötülüklerini dökeceğim. **17***Şimdi onlara bu sözü de söyle: Gece[22] gündüz gözlerim gözyaşı dökmekten durmayacak; çünkü[23] halkımın ergen kızı büyük bozgunlukla ve şiddetli bir vuruşla bozuldu. **18***Eğer kırsal[24] alana çıkarsam; işte kılıçla öldürülenler. Eğer kente girersem, işte kıtlıktan hasta olanlar var; çünkü gerek peygamber ve gerek imam*(kahin)* bilmedikleri ülkeyi dolaşıyorlar. **19***Yahuda'yı[25] büsbütün reddettim mi? Canın Sihon'dan nefret etti mi? Niçin bizi vurdun ve bize[26] şifa yok? Biz esenlik[27] bekledik; ama iyilik yok. İyilik için bekledik; ama bak acı var. **20***Ya Rabb, biz kötülüğümüzü atalarımızın sıkıntılarını biliyoruz; çünkü sana[28] karşı günah işledik. **21***Kendi adın için bizden nefret etme; yüceliğinin tahtını küçültme. Bizimle[29] olan andını an ve onu bozma. **22***Milletlerin[30] boş şeyleri arasında yağmur[31] veren var mı? Veya yağmuru gökler mi veriyor? Ey Allahımız[32] Rabb! Bunu yapan sen değil misin? Şimdi sana güveniyoruz; çünkü tüm bunları sen yaptın.

(1)İş.3/26, **(2)**Bak I.Sam.5/12, **(3)**Mez.40/14, **(4)**II.Sam.15/30, **(5)**B.2/24,**(6)**Mez.25/11,**(7)**B.17/13,**(8)**İş.59/1,**(9)**Çık.29/45 ve46,Lev.26/11ve12, **(10)**Dan.9/18ve19, **(11)**Bak B.2/23,24ve25, **(12)**Hoş.8/13,9/9,**(13)**Çık.32/10,B.7/16,11/14, **(14)**Sül.Mes.1/28, İş.1/15, 58/3, B.11/11, Hez.8/18, Mik.3/4, Zek.7/13, **(15)**B.6/20, 7/21ve22, **(16)**B.9/16, **(17)**B.4/10, **(18)**B.27/10, **(19)**B.23/21, 27/15, 29/8ve9, **(20)**B.5/12ve13, **(21)**Mez.79/3, **(22)**B.9/1, 13/17, Yer.Mers.1/16,2/18,**(23)**B.8/21,**(24)**Hez.7/15, **(25)**Yer.Mers.5/22, **(26)**B.15/18,**(27)**B.8/15,**(28)**Mez.106/6,Dan.9/8, **(29)**Mez.74/2 ve20, 106/45, **(30)**Tes.32/21, **(31)**Zek.10/1ve2, **(32)**Mez.135/7, 147/8, İş.30/23, B.5/24, 10/13.

15. Bölüm: 1)Yahudilerin reddolunması, onlara gelecek olan çeşitli belalar, 10)Bu yüzden Yeremya'nın ezgisi, Rabb'in ona olan sözü, 15)Yeremya'nın duası, 19)Ve Rabb'in onu yerine getirmesi.
1*Rabb bana şöyle söyledi: Önümde[1] Musa[2] ve Samuel[3] bile dursa bu halka gönlüm yoktur; onları önümden kov ki, gitsinler. **2***Ve sana: Nereye gidelim? Derlerse onlara söyle ki Rabb böyle buyuruyor: Ölüm[4] için olanlar ölüme, kılıç için olanlar kılıca, kıtlık için olanlar kıtlığa ve sürgünlük için olanlar da sürgüne gitsinler. **3***Rabb söylüyor ki onlara[5] dört çeşit bela; yani öldürmek için kılıcı, parçalamak için köpekleri ve yiyip yok etmek için de göğün[6] kuşlarıyla beraber yerin yabanıllarını uyaracağım. **4***Yahuda kralı Hizkiya oğlu Manessa'nın[7] yüzünden, o'nun Yeruşalim'de yaptığı şeylerden ötürü onları[8] dünyanın tüm ülkelerine eziyet çekmeleri için göndereceğim. **5***Çünkü ey Oruşalim! Seni[9] kim sevecek ve sana kim acıyacak? Senin durumunu sormak için kim yolundan sapacak? **6***Rabb diyor ki: Sen[10] beni bıraktın, geri[11] döndün. Ben de elimi senin üzerine uzatıp seni yok edeceğim; artık acımaktan[12] usandım. **7***Onları yörenin kapılarında, yaba ile sulayacağım. Halkımı çocuksuz bırakarak yok edeceğim. Onlar[13] kendi yollarından geri dönmediler. **8***Onların dul kadınları deniz kavminden daha çok oldular. Onların üstüne, yiğitin annesi

üstüne öğle zamanı çapulcu getirdim; ve onun üstüne ansızın acı ve dehşet düşürdüm. **9***Yedi[14] çocuk doğurmuş olan güçsüzleşti, ruhunu teslim etti; gündüz güneş battı[15] utandı ve utanç oldu. Onlardan geri kalanları düşmanlarının önünde kılıca teslim edeceğim, diye Rabb söylüyor. **10***Vay bana ey annem[16] ki; beni tüm ülkeye kavgacı ve çekiştirici biri olmak için doğurdun! Ben ne faizle para verdim ve ne de bana faizle para verdiler. Ama yine hepsi bana kötü söylüyor. **11***Rabb diyor ki: İyi bir şey için kesinlikle seni kurtaracağım. Sıkıntı ve kötü günde de kesinlikle[17] düşmanı sana yalvarsın diye getireceğim. **12***Demiri, kuzey demirini[*] ve pirinçi kırabilir misin? **13***Tüm suçların yüzünden, sınırların içinde senin mallarını ve hazinelerini gözetmeyerek[18] çapula bırakacağım. **14***Seni düşmanların ile beraber bilmediğin[19] yerlere göndereceğim; çünkü öfkem[20] alevlendi, üstünüze tutuşacaktır. **15***Ey Rabb'im! Sen[21] durumumu biliyorsun. Beni an, beni ziyaret et ve bana acı[22] verenlerden intikam al. Sabırla, beni kaldırma ve senin için[23] aşağılandığımı bil. **16***Sözün(*Kelâmın*) geldiği gibi onu[24] yedim; senin[25] sözlerin yüreğime sevinç kaynağı ve coşku oldu. Çünkü senin adınla anıldım ey orduların ilâhı olan ***Yehovah!*** **17***Hoşbeş[26] sohbetlerinde oturmadım, keyif sürmedim. Senin elin sebebiyle yalnız oturdum; çünkü hiddetinle beni doldurdun. **18***Neden sürekli acı[27] çekiyor ve yaramın bir çaresi yok? İyi olmak istemiyor; bana büsbütün yalancı, kararsız[28] sular gibi mi olacaksın? **19***Bu yüzden Rabb böyle söylüyor: Eğer[29] dönersen seni geri götüreceğim; önümde duracaksın[30] ve eğer değerliyi[31] değersiz şeyden ayırırsan, ağzım gibi olacaksın. Onlar sana dönsünler; ama sen onlara dönme. **20***Seni bu halka dayanıklı bakır ve hisar yapacağım[32]. Seninle cenk edecekler; ama sana[33] galip gelmeyecekler. Çünkü seni iyileştirmek ve kurtarmak için ben seninleyim. **21***Ve seni kötü kişilerin elinden kurtaracağım; zalimlerin elinden çekip alacağım, diye Rabb söylüyor.

(1) Hez.14/14,**(2)**Çık.32/11ve12,Mez.99/6,**(3)**I.Sam.7/9, **(4)**B.43/11, Hez.5/2ve12, Zek.11/9, **(5)**Bak Lev.26/16ve diğ., **(6)**Tes.28/26, B.7/33, **(7)**II.Krl.21/11ve diğ., 23/26, 24/3ve4, **(8)**Tes.28/25, B.24/9, Hez.23/46, **(9)**İş.51/19, **(10)**B.2/13, **(11)**B.7/24, **(12)**Hoş.13/14, **(13)**İş.9/13, B.5/3, Amos 4/10ve11, **(14)**I.Sam.2/5, **(15)**Amos 8/9, **(16)**Eyp.3/1ve diğ., B.20/14, **(17)**B.39/11ve12, 40/4ve5, **(*)**Hititliler'in sağlam çeliği, **(18)**Mez.44/12,B.17/3,**(19)**B.16/13,17/4,**(20)**Tes.32/22, **(21)**B.12/3, **(22)**B.11/20, 20/12, **(23)**Mez.69/7, **(24)**Hez.3/1ve3, Vah.10/9VE10, **(25)**Eyp.23/12, Mez.119/72ve111, **(26)**Mez.1/1, 26/4ve5,**(27)**B.30/15,**(28)**Eyp.6/15vediğ.,**(29)**Zek.3/7, **(30)**1.Ayet, **(31)**Hez.22/26, 44/23, **(32)**B.1/18, 6/27, **(33)**B.20/11.

16. Bölüm: 1)Peygamber yastan ötürü ziyafete gitmekten kendini alıkoyması ve Yahudilerin yenileceğini bildirmesi, 10)Bu yenilginin nedeni, 14)Bu tutsaklıktan olan kurtuluşun gelecek olan kurtuluşa oranla daha küçük; ama onun daha acayip olacağı. 16)Putperestlikleri yüzünden şiddetli baskılar.

1*Rabb'in sözü bana gelip dedi ki: **2***-Gecikme! Bu yerde oğulların ve kızların olmasın. **3***Çünkü bu yerde doğan oğullar ve kızlar için; bu ülkede onları doğuran anneleri ve onları ortaya çıkaran babaları için Rabb böyle söylüyor. **4***Onlar kötü[1] hastalıklarla ölecekler, onlar için yas[2] tutulmayacak, onlar gömülmeyecek; yeryüzünde[3] gübre gibi olacaklar, kılıçla, kıtlıkla yok olacaklar. Leşleri[4] göğün kuşlarına ve yerin yabanıllarına yem olacaktır. **5***Çünkü Rabb böyle buyuruyor. Yas evine girme[5] ağlamaya gitme ve onlar için acı acı bağırma. Çünkü bu halktan esenliğimi, lütüf ve bağışlamayı kaldırdım, diye Rabb söylüyor. **6***Bu ülkede büyükler ve küçükler ölecekler; ama gömülmeyecekler. Onlar[6] için kimse yas tutmayacak, kendi[7] bedenlerinde yara açmayacaklar ve onlar için saçlarını[8] yolmayacaklar. **7***Cenazeden ötürü avuntu için yas[9] akmeği vermeyecekler; anne-babaları için kimse onlara baş[10] sağlığı kâsesinden içirmeyecek. **8***Böylece yiyip içmek için onlarla şölen evine gitme. **9***Çünkü orduların Rabbi İsrailin Allah'ı böyle buyuruyor: -İşte ben[11] bu yerden, gözleriniz önünden; sizin günlerinizde sevinç sesini, coşku sesini, güvey sesini ve gelin sesini göndereceğim. **10***Bu halka tüm bu sözleri söylediğinde onlar sana: Rabb bizim için neden[12] tüm bu büyük belaları söyledi ve Allahımız Rabb'e karşı yaptığımız kötülük ve suçumuz nedir? Derlerse; **11***O zaman onlara söyle ki, Rabb böyle söylüyor: Mademki[13] atalarınız beni bıraktı, başka ilâhlara boyun eğip onlara hizmet ettiler, tapındılar ve beni bırakıp yasalarımı tutmadılar. **12***Siz de atalarınızdan[14] daha çok kötülük ettiniz ve işte herkes[15] beni dinlemeyerek kendi kötü yüreğinin inadıyla yürüdü. **13***Ben[16] de sizi Bu yöreden, sizin[17] ve atalarınızın bilmediği bir yere atacağım. Orda gece gündüz başka ilâhlara hizmet edeceksiniz; çünkü size acımayacağım. **14***Rabb böyle söylüyor: -Bu yüzden işte günler[18] geliyor ki; artık İsrailoğullarını Mısır'dan çıkaran Rabb yücedir(***Hay!***) denilmeyecek. **15***Ama İsrailoğullarını kuzeyden ve onları sürdüğü tüm ülkelerden çıkaran Rabb yücedir(*Hay'dır*) denilecektir ve onları[19] atalarına verdiğim kendi ülkelerine geri getireceğim. **16***Rabb buyuruyor ki: İşte ben birçok balıkçılar[20] çıkaracağım. Onları avlayacak-

lar; sonra çok avcıları da... Onları her dağ üzerinden, her tepe üzerinden ve kayaların kovuklarından avlayacaklar. **17***Çünkü gözlerim[21] tüm onların yolları üzerindedir, yüzümden gizli değildirler ve onların kötülüğü gözlerimden silinmedi. **18***Toprağım[22] kirlettikleri pislikle, kirli şeylerinin leşleriyle mirasımı doldurdukları için önce onların kötülüğünün ve günahlarının iki kat[23] cezasını vereceğim. **19***Ey sıkıntı[24] gününde gücüm[25] kalem ve sığınağım olan Rabb! Yerin dört bucağından milletler sana gelerek: Gerçekten atalarımız yalanı, boş şeyleri ve yararsız[26] şeyleri miras aldı; diyecekler. **20***İnsan kendisine ilâhlar mı yapacak? Oysa ki onlar[27] ilâh değildir. **21***Bu yüzden işte ben bu kez onlara bildireceğim; elimi ve gücümü onlara bildireceğim ve adımın[28] ***Yehovah*** olduğunu bileceklerdir.

(1)B.15/2, **(2)**B.22/18ve19, 25/33, **(3)**Mez.83/10, B.8/2ve9/22, **(4)**Mez.79/2, B.7/33, 34/20, **(5)**Hez.24/17,22ve23, **(6)**B.22/18, **(7)**Lev.19/28, Tes.14/1, B.41/5, 47/5, **(8)**İş.22/12, B.7/29, **(9)**Hoş.9/4, Bak Tes.26/14, Eyp.42/11, **(10)**Sül.Mes.31/6ve7, **(11)**İş.24/7ve8, B.7/34, 25/10, Hez.26/13, Hoş.2/11, Vah.18/23, **(12)**Tes.29/24, B.5/19, 13/22, 22/8, **(13)**Tes.29/25, B.22/9, **(14)**B.7/26, **(15)**B.13/10, **(16)**Tes.4/26ve27, 28/36ve63-65, **(17)**B.15/14, **(18)**İş.43/18, B.23/7ve8, **(19)**B.24/6, 30/3, 32/37, **(20)**Bak Amos 4/2, Habk.1/15, **(21)**Eyp.34/21, Sül.Mes.5/21, 15/3,B.32/19,**(22)**Hez.43/7ve9,**(23)**İş.40/2,B.17/18, **(24)**B.17/18, **(25)**Mez.18/2, **(26)**İş.44/10, B.2/11, 10/5, **(27)**İş.37/19, B.2/11, Galt.4/8, **(28)**Çık.15/3, Mez.83/18, B.33/2, Amos 5/8.

17. Bölüm: 1)Yahuda'nın kendi günahı yüzünden sürgünlüğü. 5)İnsana güvenen adamın lanetli, 7)ve Rabb'e güvenen adamın kutlu olması. 9)Yüreğin kötülüğü ve Rabb'in onu araştırması, 12)Kurtuluşun Rabb'e ait olduğu, 15)Alaycılar için sözleri, 19)Oymakları koruyanlara sözü.

1*Yahuda'nın günahı demir[1] kalemle ve elmasın ucuyla yazılmıştır. Kalplerinin[2] levhasına ve mezbahlarının*(sunak)* boynuzlarına kazınmıştır. **2***Şöyle ki oğulları Onların mezbahlarını(*Sunak*) yeşil ağaçların yanında yüksek tepelerde olan Aşera[3] putlarını anımsadılar. **3***Ey kırlardaki dağım! Senin[4] mallarını, hazinelerini ve tüm sınırların içinde günah için yaptığın yüksek tapınma yerlerini çapul ettireceğim. **4***Sen kendin de sana verdiğim mirastan yoksun kalacaksın ve bilmediğin[5] yerlerde seni düşmanlarına kul edeceğim. Çünkü öfkemi[6] alevlendirdiniz ve sonsuza değin alevlenecektir. **5***Rabb böyle söylüyor: -Lanetli[7] olacak olan; insana güveniyor, insanı[8] kendine kendi gücü ediyor ve yüreğiyle Rabb'ten ayrılıyor. **6***O çölde[9] ılgın*(çalı)* ağacı gibi olacak, iyilik[10] geldiğinde görmeyecek, çölün yanmış yerlerinde çorak[11] ve acımasız yerde yaşayacaktır. **7***Ne mutludur[12] o kişi ki Rabb'e güveniyor; ve o'nun ümidi Rabb'tir. **8***O sular[13] yanında dikilmiş ağaç gibi olacak; köklerini ırmağın kenarına salarak sıcağın geldiğini görmüyor. Ancak yaprağı yeşil oluyor, kuraklık yılında sıkıntı çekmiyor ve meyve vermekten geri kalmıyor. **9***Her şeyden önce yüreğiniz çürüktür ve çok kötüdür; onu kim bilebilir? **10***Ben Rabb[14] insana işine göre ve işinin ürettiğine göre vermek için yüreği araştırır[15] ve böbrekleri denerim. **11***Haksızlıkla servet yapan yumurtlamadığı yumurtalar üzerine oturan keklik gibidir; onu[16] günlerinin yarısında terk eder ve sonunda avare*(sefih)* olur[17]. **12***Kutsal Tapınağımızın yeri eskiden beri güzel ve yüksek bir tahttır. **13***Ey İsrailin[18] ümidi Rabb! Seni[19] bırakanların tümü utanacak, senden ayrılanlar[+] toprağa[20] yazılacaklar; çünkü[21] diri sular kaynağı olan Rabb'i bıraktılar. **14***Ey Rabbim! Sen bana şifa ver iyileşeceğim; sen beni kurtar ve kurtulacağım. Çünkü övüncüm[22] sensin. **15***İşte onlar bana diyorlar ki Rabb'in[23] sözü nerededir? Şimdi gelsin. **16***Ama ben sana[24] uyan bir çoban olmaktan kaçmadım ve bela[25] gününü arzulamadığımı sen de biliyorsun; dudaklarımdan çıkan sana açıktı. **17***Bana dehşet sebebi olma; afet gününde sığınağım sensin. **18***Bana[26] sıkıntı verenler utansınlar; ama ben[27] utanmayayım. Onlar korksunlar; ama ben korkmayayım. Onlara kötü günü getir ve onları[28] şiddetle boz. **19***Rabb bana böyle söyledi: Git! Yahuda krallarının girip çıktıkları halkın oğulları kapısında ve Yeruşalim'in tüm kapılarında dur. **20***Ve onlara söyle ki: Ey[29] bu kapılardan giren Yahuda kralları! Tüm Yahuda ve Yeruşalim'de oturanlar Rabb'in sözünü dinleyin. **21***Rabb böyle söylüyor: Kendinizi sakınınız Cumartesi[30] gününde yük kaldırmayınız ve Yeruşalim kapılarından içeriye götürmeyiniz. **22***Şabat(*Cumartesi*) gününde evlerinizden yük çıkarmayın ve hiç iş yapmayın; ancak Sebt*(Cumartesi)* gününü atalarınıza[31] buyurduğum gibi kutsal tutun. **23***Ama[32] onlar dinlemediler ve kulak asmadılar; ama dinlememek ve eğitilmemek için boyunlarını sertleştirdiler. **24***Rabb şöyle söyledi: -Eğer beni özenle dinleyip Şabat gününde bu kentin kapılarından içeriye yük getirmezseniz ve Sebt(*Şabat*) gününü kutsal sayıp o günde hiç bir iş yapmazsanız: **25***O zaman[33] bu kentin kapılarından Davut'un tahtı üstünde oturan krallar ile beyler arabalarla atlara binerek; hem kendileriyle başkanları ve hem de Yahuda adamlarıyla Yeruşalim'de oturanlar girecekler. Ve bu kent sonsuza değin kalacaktır. **26***Yahuda kentlerinden, Yeruşa-

lim[34] çevresinden, Bünyamin yöresinden, ovadan[35] dağdan ve güneyden gelip kurban yakacaklar; kurbanlarla ekmek sunuları ve günnük götürecekler. Allah'ın Evi'ne şükür[36] kurbanı götürecekler. **27*** Böylece Cumartesi gününü kutsal tutmak ve Sebt(*Şabat*) gününde yük kaldırarak Yeruşalim kapılarından içeriye getirmemek için beni dinlemezseniz; ben[37] de onun kapılarında ateş tutuşturacağım, Yeruşalim'in[38] saraylarını yakacak ve sönmeyecektir.

(1) Eyp.19/24,**(2)**Sül.Mes.3/3,II.Kor.3/3,**(3)**Hak.3/7, II.Trh.24718,33/3ve19,İş.1/29,17/8,B.2/20,**(4)**B.15/13, **(5)**B.16/13, **(6)**B.15/14, **(7)**İş.30/1ve2, 31/1, **(8)**Bak İş.31/3, **(9)**B.48/6, **(10)**Eyp.20/17, **(11)**Tes.29/23, **(12)**Mez.2/12, 34/8, 125/1,146/5,Sül.Mes.16/20,İş.30/18,**(13)**Mez.1/3,**(14)**Mez. 62/12, B.32/19, Rom.2/6, **(15)**I.Sam.16/7, I.Trh.28/9, Mez.7/9, 139/23ve24, Sül.Mes.17/3, B.11/20, 20/12, Rom.8/27, Vah.2/23, **(16)**Mez.55/23,**(17)**Luk.12/20,**(18)**B.14/8,**(19)**Mez.73/27,İş. 1/28,**(+)**Veya:Benden,**(20)**BakLuk.10/20,**(21)**B.2/13, **(22)**Tes. 10/21, Mez.109/1, 148/14, **(23)**İş.5/19, Hez.12/22, Amos 5/18, II.Petr.3/4, **(24)**B.1/4ve diğ, **(25)**B.16/19, **(26)**Mez.35/4, 40/14, 70/20,**(27)**Mez.25/2,**(28)**B.11/20,**(29)**B.19/3,22/2, **(30)**Say. 15/32 ve diğ., Nehm.13/19, **(31)**Çık.20/8, 23/12, 31/13, Hez.20/12, **(32)**B.7/24ve26,11/10,**(33)**B.22/4,**(34)**B.32/44,33/13, **(35)**Zek. 7/7, **(36)**Mez.107/22, 116/17, **(37)**B.21/14, 49/27, Y.Mers.4/11, Amos 1/4, 7,10ve12, 2/2ve5, **(38)**II.Krl.25/9, B.52/13.

18. Bölüm: 1)Peygamberin çömlekçi benzetmesiyle Allah'ın milletler üzerinde olan kaçınılmaz yargısını bildirmesi, 11)Yahuda'ya kötülüğünden ötürü uyarısı, 18)Yeremya'nın kendini sıkıştıranlara karşı duası.

1* Rabb'ten Yeremya'ya gelen sözdür: **2*** Kalk; çömlekçinin evine git ve orada sana sözümü duyurayım, dedi. **3*** Ben çömlekçinin evine gittim ve o çark ile çalışıyordu. **4*** Çömlekçinin çamurdan yaptığı kap elinde bozuldu; ve çömlekçi kendine göre nasıl istiyorsa, yine başka bir şekle dönüştürdü. **5*** Ve Rabb'in sözü bana gelip dedi ki: **6*** -Rabb böyle söylüyor. Ey İsrail evi! Size bu[1] çömlekçinin yaptığı gibi yapamaz mıyım? İşte çamur çömlekçinin elinde nasılsa[2] siz de benim elimde öylesiniz. **7*** Bir millet veya ülke için, yerinden[3] sökeceğim, yıkacak ve yok edeceğim, dediğim anda; **8*** Onun[4] için söylediğim millet kökten geri dönerse; ben[5] de ona getirmeyi kararlaştırdığım beladan dolayı acıyacağım. **9*** Ama bir millet veya ülke için: Kuracağım ve fidan dikeceğim, dediğim anda; **10*** Eğer o sözümü dinlemeyerek kötü olanı yaparsa; ben de ona vereceğim dediğim iyilikten ötürü pişman olacağım. **11*** Şimdi Yahuda adamlarına ve Yeruşalim halkına doğru söyle ki; Rabb böyle buyuruyor: İşte ben sizin için bela hazırlıyorum ve sizin için bir plân yapıyorum. Şimdi[6] herkes kötü işinden geri dönsün ve yaptıklarınızla işlerinizi düzeltin. **12*** Ama onlar: Bunun bir yararı yok[7] çünkü tasarılarımızın ardınca gideceğiz ve her birimiz kendi kötü yüreğinin inadı ile davranacak, diyorlar. **13*** Bu yüzden Rabb böyle söylüyor: Şimdi[8] milletlere şunu sorun: Bu denli şeyleri kim işitmiş? İsrailin ergen kızı gayet büyük[9] dehşet verici bir davranışta bulundu. **14*** Lübnan'ın karı tarlanın kayasından hiç azalır mı? Veya uzaktan akan soğuk sular kurur mu? **15*** Oysa ki halkım beni unuttu[10] putperestliğe[4] buhur[11] yaktılar. Başka yollarda ve düzeltilmemiş patikalarda yürümeleri için, onları kendi takip ettikleri eski[12] yollarda tökezlettiler. **16*** Tâ ki; onların ülkesini yıkarak[13] onlara sonsuza dek ıslık[14] çalsınlar; oradan geçen herkes şaşacak ve başını sallayacak **17*** Onları[15] düşman önünde[16] doğu rüzgârıyla dağıtır gibi dağıtacağım. Onların afet gününde onlara[17] yüzüme değil; ancak arkamı çevireceğim. **18*** Gelin[18] Yeremya'ya karşı düzenler kuralım; çünkü[19] kahinden yasa, bilge olandan öğüt ve peygamberden kelâm (*Tanrı sözü*) gitmeyecektir. Gelin onu sözle vuralım ve hiçbir öğüdünü dinlemeyelim, dediler. **19*** Ya Rabb, beni dinle ve benimle çekişenlerin sesine dikkat et. **20*** Hiç[20] iyiliğe karşı kötülük yapılar mı? Ama[21] canım için çukur kazdılar. Onlara iyi söylemek ve öfkeni onlardan döndürmek için önünde durduğumu an. **21*** Bu yüzden onların[22] çocuklarını kıtlığa ve onları kılıca bırak. Onların kadınları çocuksuz, dul kalsınlar ve erkekleri ölümle öldürülsün. Yiğitleri de savaşta kılıçla vurulsun. **22*** Onların üzerine ansızın askerleri götürdüğünde evlerinden acı çığlık duyulsun. Çünkü beni[23] tutmak için çukur kazdılar ve ayaklarım için tuzaklar kurdular. **23*** Sen ey Rabb! Beni öldürmek için bana karşı kurdukları düzenleri biliyorsun. Onların[24] kötülüğünü bağışlama ve suçlarını önümden kaldırma. Ancak onla senin önünde yoklanılsınlar; öfken anında onlarla uğraş.

(1)İş.45/9, Rom.9/20ve21, **(2)**İş.64/8, **(3)**B.1/10, **(4)**Hez.18/21, 33/11, **(5)**B.26/3, Yuns.3/10, **(6)**II.Krl.17/13, B.7/3, 25/5, 26/13, 35/15,**(7)**B.2/25,**(8)**B.2/10,BakI.Kor.5/1,**(9)**B.5/30, **(10)**B.2/13 ve32, 3/21, 13/25, 17/13, **(11)**B.10/15, 16/19, **(+)**Veya: Boşyere!, **(12)**B.6/12,**(13)**B.19/8,49/13,50/13, **(14)**I.Krl.9/8, Yer.Mers.2/15, Mik.6/16,**(15)**B.13/24,**(16)**Mez.48/7,**(17)**BakB.2/27,**(18)**B. 11/19,**(19)**Lev.10/11,Malk.2/7,Yuh.7/48ve49,**(20)**Mez.109/4 ve5,**(21)**Mez.35/7,57/6,22.Ayet,**(22)**Mez.109/9ve10,**(23)**20. Ayet, **(24)**Mez.35/4, 109/14, B.11/20, 15/15.

19. Bölüm: 1)Toprak bir testinin kırılması benzeyişiyle; günahları yüzünden Yahudilerin yenileceğini bildirmesi.

1* Rabb böyle söyledi: Git ve çömlekçi işi olarak toprak bir testi satın al. Halkın sözü geçen yaşlılarından ve imamların(*kahin*) yaşlılarından yanına

al. **2***Çömlekçiler(*) kapısı yanında bulunan Hinnom(1) oğlu deresine çık ve sana söyleyeceğim sözleri orada haykırıp de ki: **3***Ey(2) Yahuda kralları ve Yeruşalim'de oturanlar! Rabbin sözünü dinleyin. İsrailin Allahı orduların Rabbi böyle söylüyor: İşte bu yer üzerine öyle bir bela getireceğim ki, onu her işitenin kulakları(3) çınlasın. **4***Mademki onlar(4) beni bıraktılar, bu yeri yabancı yaptılar; orada kendilerinin, atalarının, Yahuda krallarının bilmedikleri başka ilâhlara buhur yaktılar ve bu yeri suçsuzların(5) kanıyla doldurdular; **5***Ve kendi oğullarını Baal'a(6) yakmalık kurban olsun diye ateşte yakmak için Baal'a*(put)* yüksek yerler kurdular [Oysa ki ben(7) bunu emretmedim ve söylemedim; ne de aklıma geldi.] **6***Rabb böyle söylüyor: İşte günler geliyor ki bu yere bir daha Tofet ve Hinnom(8) oğlu deresi denilmeyecek; ancak katil deresi denilecektir. **7***Bu yerde Yahuda ve Yeruşalim arasındaki sözleşmeyi geçersiz kılacağım. Onları(9) düşmanları önünde kılıçla ve kendi canlarını arayanların eliyle düşüreceğim. Leşlerini(10) göğün kuşlarına ve yerin yabanıllarına yemek için vereceğim. **8***Ve bu kenti yıkıntı(11) yaparak ona ıslık çaldıracağım. Oradan her geçen kişi onun başına gelen şeylerden ötürü şaşacak ve ıslık çalacaktır. **9***Kuşatmada düşmanlarının ve canlarını arayanların onlara yapacakları baskı sırasında onlara oğullarının(12) etini ve kızlarının etini yedireceğim; birbirlerinin etini yiyecekler. **10***O zaman(13) testiyi seninle birlikte giden adamların gözü önünde kır. **11***Ve onlara söyle ki orduların Rabbi böyle buyuruyor: Bir adam çömlekçi kabını yeniden tamir olmayacak şekilde kırdığı gibi; ben(14) de bu halkı ve bu kenti o şekilde kıracağım ki, Tofet'e(15) gömeceğim ve yer kalmayıncaya dek onu gömecekler. **12***Rabb diyor ki: Bu yere ve orada yaşayanlara böyle yapacağım. Bu kenti Tofet gibi edeceğim. **13***Damları(16) üstünde tüm göklerin varlığına buhur yaktıkları ve başka ilâhlara meşrubat(17) sundukları tüm evleri yüzünden(+) Yeruşalim'in evleri ve Yahuda krallarının evleri Tofet(18) yeri gibi pislik yeri olacaktır. **14***Yeremya, Rabbin onu peygamberlik etmesi için gönderdiği Tofet'ten geldi ve Rabbin evinin(19) avlusunda durup tüm halka dedi ki: **15***-İsrailin Allah'ı orduların Rabb'i böyle söylüyor: İşte ben bu kent ve tüm kasabaları üzerine ona karşı söylediğim tüm belaların hepsini getireceğim. Çünkü sözlerimi dinlememek için boyunlarını(20) sertleştirdiler.

(*)Veya Harsit Kapısı da denilir(Kırık çömlek parçası), **(1)**Yeş.15/8, II.Krl.23/10, B.7/31, **(2)**B.17/20, **(3)**I.Sam.3/11, II.Krl.21/12, **(4)**Tes.28/20, İş.65/11, B.2/13,17ve19, 15/6, 17/13, **(5)**II.Krl.21/16, B.2/34, **(6)**B.7/31ve32, 32/35, **(7)**Lev.18/21, **(8)**Yeş.15/8, **(9)**Lev.26/17, Tes.28/25, **(10)**Mez.79/2, B.7/33, 16/4, 34/20, **(11)**B.19/16, 49/13, 50/13, **(12)**Lev.26/29, Tes.28/53, İş.9/20, Yer.Mers.4/10, **(13)**B.51/63ve64, **(14)**Mez.2/9, İş.30/14, Yer.Mers.4/2, **(15)**B.7/32, **(16)**II.Krl.23/12, B.32/29, Sef.1/5, **(17)**B.7/18,**(+)**Veya:Yani, **(18)**II.Krl.23/10, **(19)**Bak II.Trh.20/5, **(20)**B.7/26, 17/23.

20. Bölüm: 1)Paşhur'un Yeremya'yı dövmesi, 3)Yeremya'nın da ona karşı olan ihbarı, 7)Hakaret ve hainlikten dolayı azarlaması, 14)Ve doğduğu güne lanet etmesi.

1*Rabb'in Evi'nin baş memuru İmmer'in(1) oğlu kahin(*Rahip, imam*) Paşhur, Yeremya'nın peygamber gibi söylediği bu sözleri işitti. **2***Ve Paşhur Yeremya peygamberi dövdü ve onu Rabb'in Evinde Bünyamin'in yukardaki kapısında tomruğa vurdu. **3***Ertesi gün Paşhur Yeremya'yı tomruktan çıkardı ve Yeremya ona dedi ki: -Rabb sana Paşhur değil; ama Magor-Missabib(+) adını versin. **4***Çünkü Rabb böyle söylüyor: -İşte ben seni kendine ve tüm dostlarına korku nedeni edeceğim. Onlar kendi düşmanlarının kılıcıyla düşecekler ve senin gözlerin de onu görecektir. Tüm Yahuda'yı Babil kralının eline vereceğim, onları Babil'e tutsak götürecek ve onları kılıçla vuracaktır. **5***Bu(2) kentin tüm servetini, tüm kazancını ve tüm değerli eşyalarını teslim edeceğim; Yahuda kralının bütün hazinelerini düşmanlarının eline vereceğim, onları çapul alacaklar ve Babil'e götürecekler. **6***Sen ey Paşhur! Senin evinde oturanların tümü sürgünlüğe gideceksiniz. Babil'e giderek orada hem sen ve hem de kendilerine yalan(3) peygamberlik ettiğin tüm dostların öleceksiniz; ve orada gömüleceksiniz. **7***Ya Rabb; sen beni ikna ettin, ben de ikna olundum. Sen(4) benden güçlüsün ve bana galip geldin. Her gün(5) gülünç oluyorum ve herkes benimle alay ediyor. **8***Çünkü her söylediğimde feryat ediyor, zulüm(6) ve işkenceden ötürü şikayet ediyorum. Çünkü Rabb'in sözü her gün rezilliğime ve hakarete uğramama neden oldu. **9***Ben de: Onu anmayayım ve bir daha onun adıyla söylemeyeyim, dedim. Ama yüreğim yanıyor(7) ve kemiklerim içinde kapanmış ateş gibiydi; tahammül etmekten yoruldum, artık(8) dayanamıyorum. **10***Çünkü(9) birçoklarının beni kötülediklerini biliyorum, her yerde korku var: Kötüleyin ve kötüleyelim, dediler. Belki o aldanır da biz ona galip geliriz ve ondan intikamımızı alırız diyerek; tüm dostlarım(10) tökezlememi bekliyorlar. **11***Ama Rabb(11) güçlü bir yiğit gibi benimledir. Bu yüzden bana baskı yapanlar sürçecekler ve galip(12) gelmeyecekler. Aksine çok utanacaklar; çünkü

akıllıca davranmıyorlar ve başlarına gelecek aşağılanma[13] sonsuza dek unutulmayacak. **12***Ama; ey doğru[14] kişileri sınayan! Böbrekleri ve yüreği gören orduların Rabb'i, onlardan alacağın[15] intikamını göreyim. Çünkü davamı sana anlattım. **13***Rabb'e ezgiler okuyun, Rabb'e şükredin; çünkü yoksulların[16] canını kötülük yapanların elinden kurtardı. **14***Doğduğum güne[17] lanet olsun; annemin beni doğurduğu gün kutlu olmasın. **15***Babama: Sana erkek bir çocuk doğdu diye müjde götürerek onu çok sevindiren adam lanetli olsun. **16***Ve o adam Rabb'in acımayarak yıktığı[18] kentler gibi olsun. Sabah acı çığlık[19] ve öğle zamanı feryat*(acı bağırış)* işitsin. **17***Çünkü anne[20] karnında beni öldürmedi ki annem mezarım olaydı ve her zaman gebe kalaydı. **18***Niçin böyle rahimden çıktım ki, zorluk[21] ve sıkıntı göreyim? Ve günlerim utançla tükendi.

(1)I.Trh.24/14, **(+)**Her taraftan korku; Bak 20/10, Mez.31/13, B.6/25, 46/5, 49/29, **(2)**II.Krl.20/17, 24/12-16, 25/13ve diğ., B.3/24,**(3)**B.14/13,14,28/15,29/21,**(4)**B.1/6ve7,**(5)**Yer.Mers. 3/14,**(6)**B.6/7,**(7)**Eyp.32/18ve19,Mez.39/3,**(8)**Eyp.32/18, Res. İşl.18/5,**(9)**Mez.31/13,**(10)**Eyp.19/19,Mez.41/9,55/13,14, Luk. 11/53ve54, **(11)**B.1/8ve19, **(12)**B.15/20, 17/18, **(13)**B.23/40, **(14)**B.11/20, 17/10, **(15)**Mez.54/7, 59/10, **(16)**Mez.35/9ve10, 109/30ve31, **(17)**Eyp.3/3,B.15/10, **(18)**Tek.19/25, **(19)**B.18/22, **(20)**Eyp.3/10 ve 11, **(21)**Eyp.3/20, **(22)**Yer.Mers.3/1.

21. Bölüm: 1)Nebukadnessar'ın başlattığı savaş için Sedekiya'nın Yeremya'ya adam göndermesi, 3)Yeremya'nın şiddetli bir kuşatma ve sürgünlüğü bildirmesi, 8)Halkı Kildanîler tarafına düşmeğe teşvik etmesi, 11)Ve kral evini azarlaması.

1*Kral Sedekiya, Malkiya oğlu Paşhur[1] ile Maaseya oğlu imam(*kahin*) Sefanya'yı[2] Yeremya'nın yanına göndererek: **2***Lütfen[3] bizim için Rabb'ten sor; çünkü Babil kralı Nebukadnessar bizimle savaşıyor. Belki Rabb bizim için harikalar*(mucize)* yaparak o üzerimizden geri çekilir. Dediği zaman Rabb'ten Yeremya'ya gelen sözdür. **3***Yeremya onlara dedi ki: -Sedekiya'ya böyle söyleyiniz. **4***İsrailin Allah'ı Rabb şöyle söylüyor: İşte sizin ellerinizde olup da; surun dışında sizi kuşatan Babil kralı ve Kildanîler ile savaştığınız savaş aletlerini geri çevirerek onları[4] bu kentin ortasında toplayacağım. **5***Ben kendim uzanmış elimle[5] gücümle, şiddetli kızgınlığım ve büyük öfkemle size karşı savaşacağım. **6***Bu kentte yaşayan gerek insan, gerek hayvan tümünü vuracağım. Onlar büyük bir veba ile ölecekler. **7***Rabb diyor ki: Ondan sonra Yahuda[6] kralı Sedekiya'yı onun adamlarını, halkını; bu kentte vebadan, kılıçtan ve kıtlıktan geriye kalmış olanları Babil kralı Nabukadnessar'ın eline, düşmanlarının eline, canlarını arayanların eline vereceğim. Onları kılıçtan geçirecekler, onlara acımayacaklar[7] esirgemeyecekler ve merhamet göstermeyecekler. **8***Bu halka Rabbin böyle dediğini söyle: İşte ben[8] önünüze yaşam yolunu ve ölüm yolunu koyuyorum. **9***Bu kentte[9] kalan insanlar kılıçtan, kıtlıktan ve vebadan ölecek; ama gidip sizi kuşatan Kildanîler'in tarafında olanlar sağ kalacak ve yaşamı[10] kendisine ganimet gibi olacaktır. **10***Çünkü yüzümü[11] bu kente iyilik için değil; ama bela için çevirdim. O, Babil[12] kralının eline verilecek ve onu[13] ateşte yakacaktır, diye Rabb söylüyor. **11***Yahuda kralının evine Rabb'in sözünü dinlemelerini söyle. **12***Ey Davut evi Rabb böyle söylüyor. Sabahleyin[14] adaletle yargılayın[15] mazlumu zalimin elinden kurtarın. Sakın kötü işlerinizden ötürü öfkem ateş gibi çıkıp yaksın ve söndüren olmasın. **13***Ey vadide sahra kayasında oturan! Üzerimize[16] kim inecek veya evlerimize kim girecektir? Diyenler. İşte[17] ben size karşıyım; diye Rabb söylüyor. **14***Ben işlerinizin[18] getirisine göre cezanızı vereceğim. Çevrende[19] olanın tümünü yok etmek için onun ormanında ateş tutuşturacağım diye Rabb söylüyor.

(1)B.38/1, **(2)**II.Krl.25/18, B.29/25, 37/3, **(3)**B.38/3ve7, **(4)**İş.13/4, **(5)**Çık.6/6, **(6)**B.37/17, 39/5, 52/9, **(7)**Tes.28/50, II.Trh.36/17, **(8)**Tes.30/19, Bak Ekl.11/14, **(9)**B.38/2ve17,18, **(10)**B.39/18, 45/5, **(11)**Lev.17/10, B.44/11, Ams.9/4, **(12)**B.38/3, **(13)**B.34/2ve22, 37/10, 38/18ve23, 52/13, **(14)**Mez.101/8, **(15)**B.22/3,Zek.7/9, **(16)**B.49/4, **(17)**Hez.13/8, **(18)**Sül.Mes.1/31, İş.3/10ve11, **(19)**II.Trh.36/19, B.52/13.

22. Bölüm: 1)Yeremya'nın Yahuda kralını ve halkını tövbeye çağırması, 10)Şallum(*Yehoahaz*), 13)Yehoyakim, 24)Ve Yehoyakin(*Yekonya*) için ilâhi yargı.

1*Rabb böyle söylüyor: Yahuda kralının evine inip orada bu sözleri konuşarak şöyle söyle. **2***Ey[1] Davut'un tahtında oturan Yahuda kralı! Gerek sen, gerek hizmetçilerin ve gerekse halkın bu kapılardan giresiniz; Rabb'in sözünü dinleyiniz. **3***Rabb böyle buyuruyor: Hak[2] ve adaleti yapın. Mazlumu zalimin elinden kurtarın; yabancıya, öksüze, dul kadına kötü davranarak[3] zulmetmeyin ve bu yerde suçsuz kan dökmeyin. **4***Çünkü eğer bu şeyi aynen böyle yaparsanız; o zaman[4] bu evin kapılarından Davut'un tahtı üstünde oturan krallar, kendileri, adamları ve milletleri arabalara ve atlara binerek girecekler. **5***Ama eğer bu sözleri dinlemezseniz şahsım[5] hakkı için yemin ediyorum ki, bu ev yıkılacaktır, diye Rabb söylüyor. **6***Çünkü Yahuda kralının evi için Rabb böyle söylüyor: Sen

bana Gilead ve Lübnan'ın tepesi gibiysen de seni kesinlikle çöl ve bomboş kalmış kentler gibi yapacağım. **7***Senin üzerine yıkıcılar yollayacağım. Herkesin silahı yanında olacak ve senin en[6] büyük sedir ağaçlarını söküp ateşe[7] atacaklar. **8***Bu kentten birçok milletler geçecekler ve birbirlerine: Bu[8] büyük kente Rabb neden böyle yaptı? Diyecekler. **9***Kendilerinin[9] Allah'ı Rabb'in antlaşmasını bırakarak, başka ilâhlara tapınıp hizmet ettikleri için böyle oldu, diye yanıt verilecektir. **10***Cenaze[10] için ağlamayın, onun için acı acı bağrışmayın; ama sürgüne[11] gidenler için acı, acı ağlayın. Çünkü bir daha geri dönmeyecek ve vatanını görmeyecektir. **11***Çünkü babası Yoşiya'nın yerine kral olup da bu[12] yerden çıkan Yahuda kralı Yoşiya oğlu Şallum[13] için Rabb böyle söylüyor: -O artık buraya geri dönmeyecektir. **12***Ama tutsak götürüldüğü yerde ölecek ve bu ülkeyi bir daha görmeyecektir. **13***Vay[14] kendi evini zulümle ve geniş odalarını haksızlıkla kuranlara! Komşusunu[15] bedava çalıştırır ve parasını ödemez. **14***Kendim için geniş bir ev ve büyük odalar inşa edeyim; diyerek pencereler açıp sedir ağacı ile kaplar ve al renge boyar. **15***Erz(*Sedir*) ağacına tamah etmekle mi kral olacaksın? Baban[16] yiyip içmedi mi; ama hak ile adaleti de yaptı ve o zaman ona iyilik geliyordu. **16***Fakir ile yoksulun davasını gördüğünde ona[17] iyilik geliyordu. Beni bilmeklik bu değil midir? Diye Rabb söylüyor. **17***Ama[18] senin gözlerin ve yüreğin başka birşeye değil; ancak kendi kazancına, suçsuz kan dökmeye, baskı ve zulüm yapmaya yatkındır. **18***Bu yüzden Yahuda kralı Yoşiya oğlu Yehoyakim için Rabb böyle söylüyor: -Ah[19] kardeşim veya ah kızkardeşim, diye onun için[20] dövünmeyecekler. Ah! Efendim veya ah! Onun şöhreti, diye onun için övünmeyecekler. **19***Eşek gömülür[21] gibi gömülecek, sürüklenip Oruşalim kapılarından dışarı atılacaktır. **20***Lübnan'a çıkıp bağır ve Başan'da çağır. Aborim'de döğün; çünkü tüm aşıkların yok oldular. **21***Sen kurtulmuş iken sana söyledim; sen: -Dinlemem dedin. Çocukluğundan[22] beri sözümü dinlememeği alışkanlık edindin. **22***Tüm çobanlarını[23] rüzgâr bitirecek ve aşıkların[24] sürgüne gidecekler. Gerçekten o zaman tüm kötülüklerin için utanıp utanca boğulacaksın. **23***Ey Lübnan'da yaşayıp yuvası erz ağaçlarında olan! Sana gebelik[25] sancısı gibi sancılar geldiğinde, ne denli acınacak bir durumda olacaksın. **24***Rabb böyle söylüyor: Ey! Yahuda kralı Yekonya[26] oğlu Yehoyakim[*] sağ[27] elimde mühür yüzüğü bile olsan, hayatım hakkı için seni oradan çıkaracağım! **25***Seni canını[28] arayanların eline, yüzlerinden korktuğun kimselerin eline, Babil kralı Nebukadnetsar'ın eline ve Kildanîler'in eline vereceğim. **26***Seni[29] hem seni doğuran anneni; doğmadığınız başka bir ülkeye atacağım ve orada öleceksiniz. **27***Geri dönmeye arzu ettikleri ülkeye geri dönmeyecekler. **28***Bu Yekonya(*Yehoyakin*) adındaki kişi değersiz kırık bir çömlek midir? Veya hiç[30] kimsenin beğenmediği bir kap mıdır? Ne yüzden kendisi ve soyu atılıp bilmedikleri bir yere sürüldüler? **29***Ey ülke[31] ey ülke? Rabb'in sözünü dinle. **30***Rabb böyle söylüyor: Bu adamı çocuksuz[32] günlerinde kurtuluş bulmayacak bir adam yazınız; çünkü onun soyunda Davut'un[33] tahtında oturup Yahuda üzerine egemen olmaya galip gelecek hiç kimse olmayacaktır.

(1)B.17/20,**(2)**B.21/12,**(3)**Bak17.Ayet,**(4)**B.17/25,**(5)**İbr. 6/13, 14ve17, **(6)**İş.37/24, **(7)**B.21/14, **(8)**Tes.29/24ve25, I.Krl.9/8ve9, **(9)**II.Krl.22/17, II.Trh.34/25, **(10)**II.Krl.22/10, **(11)**11.Ayet, **(12)**II.Krl.23/34,**(13)**BakI.Trh.3/15veII.Krl.23/30ile karşılaştırınız, **(14)**II.Krl.23/35ve 18.Ayet, **(15)**Lev.19/13, Tes.24/14ve15, Mik.3/10, Habk.2/9, Yakb.5/4, **(16)**II.Krl.23/25, **(17)**Mez.128/2, İş.3/10, **(18)**Hez.19/6, **(19)**B.16/4ve6, **(20)**Bak I.Krl.13/30, **(21)**II.Trh.36/6, B.36/30, **(22)**B.3/25, 7/23ve diğ., **(23)**B.23/1, **(24)**20.Ayet,**(25)**B.6/24,**(26)**BakII.Krl.24/6ve8,I.Trh.3/16, B.37/1, **(*)**Bu ad bazı Türkçe çevirilerde Yekonya, Konya veya Yehoyakin olarak geçiyor, **(27)**Neş.Neş.8/6, Hag. 2/23, **(28)**B. 34/20, **(29)**II.Krl. 24/15, II.Trh. 36/10, **(30)**Mez.31/12, B.48/38, Hoş.8/8, **(31)**Tes.32/1, İş.1/2, 34/1, Mik.1/2, **(32)**Bak I.Trh.3/16ve17, Mat.1/12, **(33)**B.36/30.

23. Bölüm: 1)Dağılmış olan sürünün yine toplanılacağı, 5)Onlara Mesih'in egemen olacağı, 9)Yalancı peygamberlerden çekinmek, onlara karşı; 33)Ve alay edenlere karşı yargı.

1*Vay! Otlağımın koyunlarını yok edenlere ve onları dağıtan çobanlara[1] Rabb diyor ki: **2***Bü yüzden İsrail'in Allah'ı Rabb halkını güden çobanlar için böyle söylüyor:-Siz koyunlarımı dağıttınız, onları kovdunuz ve onları yoklayıp gözetmediniz. İşte ben bu kötü[2] işlerinize karşılık size ceza vereceğim; diye Rabb buyuruyor. **3***Ve ben[3] koyunlarımdan arda kalanını onları sürdüğüm tüm yörelerden toplayacak, onları kendi ağıllarına geri götürecek ve bereketleyip arttıracağım. **4***Onlara onları güdecek çobanlar[4] atayacağım; artık onlar korkup yılmayacaklar ve hiçbiri eksilmeyecektir, diye Rabb söylüyor. **5***Rabb böyle söylüyor: -İşte günler[5] geliyor ki Davut'tan salih*(doğru)* bir filiz ortaya çıkaracağım. O kral olup egemen olacak, akıllıca davranacak ve ülkede[6] hak ile adalet yapacaktır. **6***O'nun[7] günlerinde Yahuda kurtulacak ve İsrail güvenli[8] bir şekilde yaşayacaktır ve O; '***Yehovah** *doğruluğumuz***[§]** adıyla[9] çağrılacaktır. **7***Rabb böyle söylüyor: Bu yüzden işte

günler[10] geliyor ki artık İsrailoğullarını Mısır'dan çıkaran Rabb[*] yücedir(*Hay'dır*) denilmeyecek. **8***Ancak İsrail evinin soyunu kuzeyden ve onları[11] sürdüğü tüm yerlerden çıkarıp getiren Rabbin hakkı için*(oldu)* denilecek ve onlar kendi yörelerinde yaşayacaklardır. **9***'*Peygamberlerden*[+] ötürü yüreğim içimde kırılıyor, tüm[12] kemiklerim titriyor. Rabb yüzünden ve *"O"*nun kutsal sözü yüzünden sarhoş adam gibi ve şarapla sendeleyen biri gibi oldum. **10***Çünkü ülke[13] zina edenlerle dolmuştur [Lanet[14] yüzünden ülke yas tutuyor. Bozkırların[15] otlakları kurudu] onların yolları bozguncu ve güçlü bir eğridir. **11***Çünkü[16] hem peygamber ve hem de imam(*kahin*) bozguncu oldu. Onların[17] kötülüğünü Evimde bile buldum, diye Rabb söylüyor. **12***Bu yüzden[18] onların yolları kendilerine karanlıkta kaypak yerleri gibi olacak ve onlar sürülüp orada düşecekler. Çünkü ben yoklanılmaları yılında onlara[19] bela götüreceğim, diye Rabb söylüyor. **13***Samiriye peygamberlerinde kötülük gördüm. Baal'ın[20] adıyla peygamberlik ederek halkım[21] İsraili şaşırtıyorlar. **14***Yeruşalim peygamberlerinde korkunç bir şey gördüm. Onlar[22] zina ediyorlar, yalanla[23] geziyorlar ve kötülük[24] yapanların ellerini güçlendiriyorlar. Öyle ki, hiçbiri kötülüğünden dönmüyor; onların hepsi bana Sodom[25] gibi ve içindekiler Gomorra gibi oldular. **15***Bu yüzden orduların Rabb'i peygamberler için böyle söylüyor: -İşte ben onlara Pelin[26] otu yedirecek, onlara öd gibi su içireceğim; çünkü Oruşalim peygamberlerinden kötülük çıkarak tüm ülkeye yayıldı. **16***Orduların Rabb'i böyle söylüyor: Size peygamberlik eden peygamberlerin sözlerini dinlemeyiniz. Onlar sizi boş şeylere götürüyorlar ve onlar Rabbin ağzından değil, ancak kendi[27] yüreklerinden söylüyorlar. **17***Onlar beni aşağılayanlara doğru: Rabb size[28] esenlik olacak, dedi; diyorlar ve kendi yüreklerine göre gidenlerin tümüne; size[29] bela gelmeyecektir, diyorlar. **18***Çünkü[30] Rabb ile kim konuştu, kim gördü ve *"O"*nun sözünü işitti? Kim *"O"*nun sözüne kulak verip de dinledi? **19***İşte Rabb'in[31] kasırgası hiddetle çıktı, şiddetli kasırgadır ve kötülerin başına gelecektir. **20***Rabb'in[32] gazabı kendi yüreğinin arzusunu yapacak ve bitirinceye dek geri dönmeyecektir. Son[33] günlerde bunu tamamen anlayacaksınız. **21***Bu[34] peygamberleri ben göndermedim; ama kendileri koşuyorlar. Ben onlara söylemedim; ama kendileri peygamberlik ediyorlar. **22***Eğer[35] onlar konuşmamda bulunmuş olsalardı; o zaman sözlerimi duyarlar, onları kötü[36] yollarından ve kötü işlerinden geri döndürürlerdi. **23***Ben yakından Allah olup da uzaktan Allah değil miyim? Diye Rabb söylüyor. **24***Veya bir kimse gizli[37] yerlerde gizlenebilir mi ki ben onu görmemiş olayım? Diye Rabb söylüyor. Yerler ile gökleri[38] ben doldurmuyor muyum? Diye Rabb söylüyor. **25***Rüya gördüm, rüya gördüm; diyerek adımla yalan peygamberlik eden peygamberlerin söylediklerini duydum. **26***Ne zamana dek bu şey, yalan peygamberlik eden peygamberlerin yüreğinde olacak? Onlar yüreklerinin hileleriyle peygamberlik ediyorlar. **27***Onlar birbirlerine anlattıkları düşleri ile adımı halkıma unutturmak istiyorlar. Aynı şekilde[39] ataları da Baal sebebi ile adımı unuttular. **28***Rüyası olan peygamberler rüyayı anlatsın, sözüm kimde ise o sözümü gerçeklikle söylesin. Buğday yanında saman nedir? Diye Rabb söylüyor. **29***Sözüm ateş gibi ve kayayı parçalayan balyoz gibi değil mi? Diye Rabb söylüyor. **30***Bu yüzden işte ben[40] sözümü birbirinden gizleyen peygamberlere karşıyım; diye Rabb söylüyor. **31***İşte ben: *"O"* buyurdu, diyerek dillerini kımıldatan peygamberlere karşıyım; diye Rabb buyuruyor. **32***İşte ben yalan rüyalarla peygamberlik ederek onları anlatan yalancıları ve düşünceleri[41] ile halkını şaşırtan peygamberlere karşıyım; diye Rabb söylüyor. Ben onları göndermedim, onlara buyurmadım ve onlar bu halka asla bir yarar sağlamıyorlar; diye Rabb söylüyor. **33***Böylece bu halk ya da peygamber veya bir imam*(kahin)* Rabb'in vahyi[+] nedir? Diye sana soru sorarsa; o zaman onlara: Nasıl vahiy? Ben[42] sizi kesinlikle reddedeceğim, diye Rabb buyuruyor; diyeceksin. **34***Rabb'in vahyi[+] diyen peygamber veya kahini ve o adamı da evi ile halkın önünde cezalandıracağım. **35***Herkes komşusuna ve herkes kardeşine böyle diyecek: Rabb ne yanıt verdi ve Rabb ne söyledi? **36***Ve bir daha Rabb'in vahyini anmayasınız; çünkü her adamın sözü kendisinin vahyi[+] olacaktır. Ama siz yüce Allahımız, orduların Rabb'i olan Allahımızın sözlerini bozdunuz. **37***Peygambere böyle söyle: Rabb sana ne yanıt verdi ve Rabb ne söyledi? **38***Ama Rabb'in vahyi dediğinizden Rabb böyle buyuruyor: Mademki ben size haber gönderip; 'Rabb'in vahyi demeyiniz'; dediysem de, siz bu bu sözü yani Rabb'in vahyi[+] kelimesini söylüyorsunuz. **39***Bu yüzden işte ben sizi[43] büsbütün unutacak, sizi ve atalarınıza verdiğim kenti önümden[44] atacağım. **40***Üzerinize unutulmayacak sonsuz[45] hakaret ve sonsuz rezillik getireceğim.

(1)B.10/21,22/22,Hez.34/2,**(2)**Çık.32/34,**(3)**B.32/37, Hez. 34/13 ve diğ., **(4)**B.3/15, Hez.34/23ve diğ., **(5)**İş.4/2, 11/1, 40/10, 11,

B.33/14-16, Dan.9/24, Zek.3/8, 6/12, Yuh.1/45, **(6)**Mez.72/2, İş.9/7, 32/1ve18, **(7)**Tes.33/28, Zek.14/11, **(8)**B.32/37, **(§)**: Salahımız, **(9)**B.33/16, I.Kor.1/30, **(10)**B.16/14, 15, **(*)**Veya: Rabb'in varlığı hakkı için, **(11)**İş.43/5ve6, 3.Ayet, **(+)**Veya: Peygamberler hakkında, **(12)**Bak Habk.3/16, **(13)**B.5/7ve8, 9/2, **(14)**Hoş.4/2 ve 3, **(15)**B.9/10, 12/4, **(16)**B.6/13, 8/10, Sef.3/4,**(17)**B.7/30,11/15,32/34, Hez.8/11,23/39,**(18)**Mez.35/6, Sül.Mes.4/19,B.13/16,**(19)**B.11/23,**(20)**B.2/8,**(21)**İş.9/16, **(22)**B.29/23,**(23)**26.Ayet, **24)**Hez. 13/22, **(25)**Tes. 32/32, İş.1/9ve 10,**(26)**B.8/14,9/15,**(27)**B.14/14,21.Ayet,**(28)**B.6/14,8/11, Hez.13/10,Zek.10/2,**(29)**Mik.3/11,**(30)**Eyp.15/8,I.Kor.2/16, **(31)**B.25/32,30/23,**(32)**B.30/24, **(33)**Tek.49/1, **(34)**B. 14/14, 27/15, 29/9,**(35)**18.Ayet,**(36)**B.25/5, **(37)**Mez. 139/7ve diğ., Ams. 9/2ve3, **(38)**I.Krl.8/27, Mez.139/7, **(39)**Hak.3/7, 8/33ve34, **(40)**Tes.18/20, B.14/14ve15, **(41)**Sef.3/4, **(+)**İbranice: Yükü, **(42)**39.Ayet, **(43)**Hoş.4/6, **(44)**33.Ayet, **(45)**B.20/11.

24. Bölüm: 1)Güzel ve kötü incirler benzetmesi, 4)Peygamberin sürgünde olanların durumunu, 8)Ve Sedekiya ile diğerlerinin ölümünü bildirmesi.

1*Babil[1] kralı Nabukadnezar, Yahuda kralı Yehoyakim oğlu Yekonya[2] ve Yahuda beylerini; sanatçılar ile demircileri Yeruşalim'den tutsak alıp Babil'e götürdükten sonra Rabb[3] bana keşfetti. İşte Rabb'in Tapınağı önüne konulmuş iki sepet incir vardı. **2***Sepetlerin birinde çok güzel ve hem de taze incirler gibi incir vardı. Diğer sepette ise çok kötü incirler vardı; şöyle ki kötü görünümü nedeniyle yenilmesi imkânsızdı. **3***Ve Rabb bana:- Ey Yeremya! Ne görüyorsun? Dedi. Ben de: -İncirler: İyi incirler çok iyidir ve kötü incirler de çok kötüdürler; o denli ki kötülüğünden yenilmesi mümkün değildir, dedim. **4***O zaman Rabb'in sözü gelip bana dedi ki: **5***-İsrailin Allah'ı Rabb böyle söylüyor: Bu yerden Kildanîler'in ülkesine iyilik için gönderdiğim Yahuda esirlerini bu iyi incirler gibi kabul edeceğim. **6***Onlara iyilik için bakacak ve onları[4] bu yörelere tekrar getireceğim; onları[5] kalkındıracak ve yıkmayacağım. Onları dikecek ve sökmiyeceğim. **7***Onlara öyle[6] bir yürek vereceğim ki Rabb ben olduğumu bilsinler, halkım[7] olsunlar; ben de onların Allah'ı olacağım. Çünkü(8) bana tüm kalpleriyle dönecekler. **8***Kötülüğünden[9] yenilemeyecek olan bu incirler nasılsa (Rabb buyurur) Yahuda kralı Sedekiya'yı, beylerini, bu ülkede kalan Yeruşalim'in arda kalanlarını ve Mısır'da[10] yaşayanları da öyle yapacağım. **9***Onları dünyanın tüm ülkelerinde[11] sıkıntı ve acılara bırakacağım. Onlar kendilerini sürdüğüm her yörede hakaret[12] ve rezillik konusu ile lanet[13] için olacaklardır. **10***Onlara ve atalarına verdiğim ülkenin yüzünden; yok oluncaya dek üzerlerine kılıcı, kıtlığı ve vebayı göndereceğim.

(1)II.Krl.24/12ve diğ., II.Trh.36/10, **(2)**Bak.22/24ve diğ., 29/1, **(3)**Amos 7/1ve4, 8/1, **(4)**B.12/15, 29/10, **(5)**B.32/41, 33/7, 42/10, **(6)**Tes.30/6, B.32/39, Hez.11/19, 36/26ve27, **(7)**B.30/22, 31/33, 32/38,**(8)**B.29/13,**(9)**B.29/17,İş.38/21,**(10)**B.43/44,**(11)**Tes. 28/25ve37,I.Krl.9/7,II.Trh.7/20,B.15/4,29/18,34/17, **(12)**Mez. 44/13 ve 14, **(13)**B.29/18ve22.

25. Bölüm: 1)Peygamberleri dinlemedikleri için Yeremya'nın Yahuda'yı azarlaması, 8)70 yıl sürecek olan sürgünlüğü, 12)Ondan sonra Babil'in, 15)Ve şarap kâsesi benzetmesiyle birçok milletlerin yok edileceğini bildirmesi, 34)Çobanların(*Dinî yöneticilerin*) feryadı.

1*Yahuda[1] kralı Yoşiya oğlu Yehoyakim'in dördüncü yılında [Ki, Babil kralı Nabukadnezar'ın birinci yılıydı.] tüm yahuda halkı için Yeremya'ya gelen sözdür. **2***Onu Yeremya peygamber tüm Yahuda halkı ve Oruşalim'de oturanlara söyleyip dedi ki: **3***Yahuda[2] kralı Amon oğlu Yoşiya'nın on üçüncü yılından bugüne değin (Ki, yirmi üç yıl oluyor.) bana Rabbin sözü geldi ve ben size söyledim, vaktiyle[+] söyledim; ama[3] siz dinlemediniz. **4***Rabb tüm peygamber kullarını size gönderdi; vaktiyle[+] gönderdi[4] ama dinlemediniz ve dinlemek için kulak vermediniz. **5***Onlar da diyorlardı ki, herkes[5] kendi kötü yolundan ve kötü işlerinden dönsün. Böylece Rabbin size ve atalarınıza sonsuz mülk olarak verdiği ülkede oturasınız. **6***Diğer ilâhlara hizmet etmek ve tapınmak için onlara uymayın ve ellerinizin işleriyle beni öfkelendirmeyin ki size kötülük getirmeyeyim. **7***Ama siz kendinizi boş şeylerle meşgul ederek beni[6] ellerinizin işleriyle öfkelendirmek için dinlemediniz, diye Rabb söylüyor. **8***Bu yüzden orduların Rabb'i böyle buyuruyor: -Sözümü dinlemediğiniz için; **9***İşte ben kuzey[7] kapılarının tümünü ve kulum[8] Babil kralı Nabukadnezar'ı buraya çağıracağım (Rabb söylüyor.) Onları bu ülkeye, orada yaşayanların üzerine ve çevrede bulunan tüm milletlerin üzerine götüreceğim. Onları yok edip, onları şaşkınlık[9] konusu ederek onlara ıslık çaldıracağım ve onları sonsuz bir yıkıma bırakacağım. **10***Onlardan coşku[10] sesini, sevinç sesini, güvey sesini, gelin sesini, değirmen[11] sesini, ve kandil ışığını kaldıracağım. **11***Tüm ülke yıkılmış ve boş bırakılmış olacak; bu milletler Babil kralına yetmiş yıl kulluk edecekler. **12***Yetmiş[12] yıl tamamlandığında kötülükleri için Babil kralını, o milleti ve Kildanîler'in ülkesini cezalandıracağım (Rabb söylüyor). Onu[13] sonsuz yıkıma bırakacağım. **13***O ülkeye onun için söylediğim tüm sözleri; yani Yeremya'nın tüm milletlere söylediği peygamberlik sözlerine göre, bu kitapta yazılanların tümünü getireceğim. **14***Çünkü[14] onları çok milletler ve büyük[15] krallar kendilerine[16] kul

edecekler. Onlara(17) kendi işlerine göre ve ellerinin işlerine göre karşılığını vereceğim. **15***Çünkü İsrailin Allah'ı Rabb bana böyle buyurdu: -Benim elimden bu gazap(18) şarabı kâsesini al ve onu seni göndereceğim tüm milletlere içir. **16***İçip(19) sarhoş olacaklar ve aralarına göndereceğim kılıçtan akıllarını şaşıracaklar. **17***Ve Rabb'in elinden kâseyi aldım ve Rabb'in beni gönderdiği tüm milletlere içirdim. **18***Yeruşalim'e, Yahuda kentlerine, krallara ve beylerine[Ki onları bu gün olduğu gibi yıkık(20) boş ve lanet(21) konusu etsin.] **19***Mısır(22) kralı Firavun'a ve onun adamlarına, beylerine ve tüm halkına; **20***Bütün çeşitli(23) halklara: Tüm Üs(24) diyarı krallarına, tüm Filistinliler(25) ülkesinin krallarına; yani Aşkelon, Gazze, Ekron ve Aşdod'tan(26) geri kalanlara. **21***Edom(27) Moab(28) ve Ammon(29) oğullarına; **22***Tüm Sur(30) krallarına ve tüm Sayda krallarına; denizin(31) ötesinde olan adaların krallarına. **23***Dedan'a(32) Tema'ya, Buz'a ve sakal başları kesilmiş olanların tümüne. **24***Arabistan(33) krallarına ve kıranda(*Çölde*) yaşayan çeşitli(34) halkın krallarına; **25***Tüm Zimri krallarına, tüm Elam(35) kralllarına ve tüm Medler'in krallarına; **26***Birbirlerine yakın veya uzak olan tüm kuzey(36) krallarına ve yeryüzündeki bütün krallara içirdim! Onlardan(37) sonra da Şeşak kralı içecektir. **27***Onlara söyle ki: İsrailin Allahı, orduların Rabb'i böyle söylüyor: İçin(38) sarhoş olun(39) kusun ve arkanızdan göndereceğim kılıçtan düşün; bir daha da kalkmayın. **28***Eğer içmek için kaseyi senin elinden almaktan çekinirlerse; o zaman onlara söyle ki: Orduların Rabb'i kesinlikle içeceksiniz, diye buyuruyor. **29***Çünkü işte ben adımla(40) anılan kente bela(41) getirmeye başladım; acaba sizler cezasız mı kalacaksınız? Cezasız kalmayacaksınız; çünkü(42) ben tüm yeryüzünde yaşayanlara kılıç getireceğim, diye orduların Rabb'i söylüyor. **30***Böylece sen şimdi onlara tüm bu sözleri peygamber gibi bildir ve de ki: Rabb(43) yukarıdan seslenecek ve kutsal(44) mekânından ses verecek. Tapınağı(45) üzerine şiddetle(46) seslenecek; üzüm ezenlerin sesi gibi tüm dünyada yaşayanları yanıtlayacak. **31***Ve sesi dünyanın sonlarına dek yetişecek. Çünkü; Rabb'in milletler(47) ile davası vardır. Tüm(48) insanları yargılıyacak ve kötüleri kılıca teslim edecektir, diye Rabb söylüyor. **32***Orduların Rabbi böyle diyor: -İşte bela milletlerden çıkacak, milletten millete geçecektir ve yerin uçlarından büyük kasırga(49) çıkacaktır. **33***O gün(50) Rabb tarafından öldürülenler, yerin bir ucundan diğer ucuna kadar olacaktır. Onlar(51) için yas tutulmayacak ve onlar(52) toplanılıp gömülmeyecekler, yeryüzünde gübre gibi olacaklardır. **34***Ey çobanlar! Acı, acı bağırarak ağlayınız(53) ey sürünün seçilmişleri göl içinde yuvarlanınız. Çünkü; boğazlanacak ve perişan olacağız. Günler gelmiştir ve değerli bir kap gibi düşeceksiniz. **35***Çobanlara kaçacak yol ve sürünün seçilmişlerine bir kurtuluş aracı kalmayacaktır. **36***Çobanların haykırışının sesi ve sürünün seçilmişlerinin bağırışı vardır; çünkü Rabb onların otlaklarını mahvetti. **37***Rabb'in şiddetli gazabından esenlik evleri yıkıldı. **38***Genç aslan gibi inini(54) terk etti; çünkü zalimin şiddetli öfkesinden ve onun gazabından onların ülkesi mahvoldu.

(1)B.36/1,**(2)**B.1/2, **(+)**İbranice,erken kalkarak **(3)**B.7/13, 11/7 ,8ve10,13/10,11,16/12,17/23, 18/12, 19/15, 22/21, **(4)**B.7/13ve25, 26/5, 29/19, **(5)**II.Krl.17/13, B.18/11, 35/15, Yuns.3/8, **(6)**Tes.32/21, B.7/19, 32/30, **(7)**B.1/15, **(8)**B.27/6, 43/10, Bak İş.44/28, 45/1, B.40/2, **(9)**B.18/16, **(10)**İş.24/7, B.7/34, 16/9, Hez.26/13,Hoş.2/11,Vah.18/23,**(11)**Vaiz12/4, **(12)**II.Trh.36/21 ve22, Ezr.1/1, B.29/10, Dan.9/2, **(13)**İş.13/19, 14/23, 21/1ve diğ., 47/1, B.50/3,13,23,39ve40, 51/25ve26, **(14)**B.50/9,51/27ve28,**(15)**B.50/41,51/27,**(16)**B.27/7,**(17)**B .50/29,51/6ve24, **(18)**Eyp. 21/20, Mez.75/8, İş.51/17, Vah.14/10, **(19)**B.51/7,Hez.23/34,Nah.3/11,**(20)**9.ve11.Ayetler, **(21)**B.24/9, **(22)**B.46/2ve25, **(23)**24.Ayet, **(24)**Eyüp 1/1, **(25)**B.47/1, 5ve7, **(26)**BakİŞ.2/1,**(27)**B.49/7vediğ.,**(28)**B.48/1,**(29)**B. 49/1,**(30)**B.47/4, **(31)**B.49/23, **(32)**B.49/8, **(33)**II.Trh.9/13, **(34)**Bak20.Ayet,B.49/31,50/37, Hez.30/5,**(35)**B.49/34,**(36)**B. 50/9,**(37)**Şeşak:Babil'i simgelediği sanılıyor, B.51/41, **(38)**Habk.2/16,**(39)**İş.51/21,63/6,**(40)**Dan.9/18,19, **(41)**Sül.Mes. 11/31, B.49/12, Hez.9/6, Obad.16.Ayet,Luk.23/31,I.Petr.4/17, **(42)**Hez.38/21,**(43)**İş.42/13,Yoel3/16,Ams.1/2,**(44)**Mez. 11/4,B.17/12, **(45)**I.Krl.9/3, Mez. 132/14, **(46)**İş.16/9, B.48/33, **(47)**Hoş.4/1, Mik.6/2, **(48)**İş.66/16, Yoel 3/2, **(49)**B.23/19, 30/23, Bak II.Ezr.13/31 ile karşılaştır, **(50)**İş.66/16, Bak II.Ezr.16/23 ile karşılaştır!, **(51)**B.16/4ve6, **(52)**Mez.79/3, B.8/2, Vah.11/9, **(53)**B.4/8, 6/26, **(54)**Mez.76/2.

26. Bölüm: 1)Peygamberin halkı tövbeye(*Pişmanlığa*) çağırması, 8)Bu yüzden tutulup, 10)Öldürülmek istenmesi, 12)Zan altında bırakılması, 16)Mika ile orada örnek verilmesi, 24)Ve Ahikam'ın ona destek vermesiyle kurtulması.

1*Yahuda kralı Yoşiya oğlu Yehoyakim'in egemenliğinin başlangıcında Rabb'ten bu sözler geldi: **2***Rabb böyle söylüyor: Allah'ın(1) evinin avlusunda dur ve Allah'ın evinde secde etmeye gelen tüm Yahuda kentlerinin halkına, onlara söylemeği sana emrettiğim tüm sözleri söyle(2) ve hiçbir sözü noksan(3) bırakma. **3***Belki(4) dinlerler de herbiri kötü yolundan döner ve kötü işleri sebebiyle onların üzerine getirmeye karar verdiğim beladan

ötürü size[5] acıyayım. **4***Onlara Rabb'in böyle buyurduğunu söyle: -Eğer önünüze koyduğum şeriatimde yürümek için beni[6] dinlemek istemezseniz; **5***Ve peygamber kullarımın sözünü dinlemek istemezseniz (Onları[7] ki, zamanında[+] gönderiyordum ve siz dinlemezdiniz.). **6***O zaman bu evi Şilo[8] gibi yapacağım ve bu kenti dünyanın tüm milletlerinin gözü önünde lanetleyeceğim[9]. **7***Kahinler ve peygamberler ile bütün halk Yeremya'nın Allah'ın Evi'nde söylediği bu sözleri duydular. **8***Yeremya bütün halka anlatmak için Rabbin emrettiği tüm şeyleri söyleyip bitirince kahinler, peygamberler ve tüm halk onu tutarak: Kesinlikle ölmelisin; **9***Niçin bu Ev Şilo gibi olacak ve bu ev yıkılıp orada kimse yaşamayacak; diyerek Rabb'in adıyla peygamberlik ettin, dediler ve tüm halk Allah'ın Evi'nde Yeremya'ya karşı şaşırdı. **10***Yahuda beyleri de bu sözleri duyunca kral sarayında Allah'ın Evi'ne çıktılar ve Allah'ın Evi'nin yeni kapısı girişinde oturdular. **11***Kahinler ile peygamberler başkanlara ve tüm halka doğru: -Bu adam, bu[10] kent için kulaklarınızla duyduğunuz şekilde peygamberlik ettiğinden ölümü hak etmiştir, dediler. **12***Yeremya tüm başkanlara ve tüm halka doğru: -Bu Eve ve bu kente karşı peygamberce söylemek için, duymuş olduğunuz tüm bu sözler uğruna beni Rabb gönderdi. **13***Şimdi yollarınızı[11] ve işlerinizi düzeltiniz; Allah'ınız Rabb'in sözünü dinleyiniz. Rabb[12] size karşı söylediği kötülükten ötürü size acıyacaktır. **14***Ama işte ben elinizdeyim[13] size hoş ve doğru görüneni bana yapınız. **15***Ama şunu anlayın ki; eğer beni öldürürseniz size, bu kent üzerine ve bu kentte oturanlara kesinlikle *'suçsuz kan'* suçu getireceksiniz. Çünkü tüm bu sözleri sizlere[*] söylemek için beni size tabi ki, Rabb gönderdi. **16***O zaman başkanlar ile tüm halk kahinlere ve peygamberlere:-Bu adam ölümü hak etmemiştir; çünkü bize Allah'ımız Rabb'in adıyla söylemiştir, dediler. **17***Ve ülkenin[14] sözü geçen yaşlılarından bazıları ayağa kalkarak tüm halka doğru: **18***-Yahuda kralı Hizkiya'nın günlerinde Moreşetli[15] Mika peygamberlik etti ve tüm halka doğru şöyle söyledi: -Orduların Rabb'i böyle söylüyor: Sihon[16] tarla gibi sürülecek, Yeruşalim yıkıntı yığını ve Allahımızın Evi'nin dağı ormanın yüksek yerleri gibi olacaktır; dedi. **19***Onu Yahuda kralı Hizkiya ve tüm Yahuda öldürdü; ama[17] Rabb'ten korkarak Rabb'in önünde yalvarmadı mı? Rabb[18] de onlara karşı söylediği beladan ötürü acıdı. Biz[19] ise şimdi kendi üzerimize büyük bela getiriyoruz dediler. **20***Böylece Kiryat-Yearim'den Şemaya'nın oğlu Uriya adında Rabb'in adıyla peygamberlik eden bir adam vardı. O, bu kente ve bu ülkeye karşı aynen tüm Yeremya'nın sözleri gibi peygamberlik etti. **21***Kral Yehoyakim ve onun yiğitlerinin tümü ve tüm beyleri onun sözlerini işittiklerinde kral onu öldürmek istedi. Ama Uriya bunu duyduğunda korkarak kaçıp Mısır'a gitti. **22***Kral Yehoyakim Mısır'a adamlar gönderdi; Akbor'un oğlu Elnatan ile bazı kişileri Mısır'a gönderdi. **23***Onlar da Uriya'yı Mısır'dan çıkardılar ve onu kral Yehoyakim'in önüne götürdüler. O da onu kılıçla öldürdü ve cesedini avam*(umum)* halkının mezarlığına attı. **24***Ama Yeremya'nın öldürülmek üzere halkın eline verilmemesi için Şafa'nın oğlu Ahikam'ın[20] eli onunlaydı.

(1)B.19/14, **(2)**Hez.3/10, Mat.28/20, **(3)**Res.İşl.20/27, **(4)**B.36/3, **(5)**B.18/8, Yuns.3/8ve9, **(6)**Lev.26/14ve diğ., Tes.28/15, **(7)**B.7/13ve25, 11/7, 25/3ve4, **(+)**İbranice: Erken kalkarak, **(8)**I.Sam.4/10ve11, Mez.78/60, B.7/12ve14, **(9)**İş.65/15, B.24/9, **(10)**B.38/4, **(11)**B.7/3, **(12)**3.ve19.Ayetler, **(13)**B.38/5, **(*)**İbranice: *Kulaklarınıza,* **(14)**Res.İşl.5/34vediğ., **(15)**Mik.1/1, **(16)**Mik. 3/12, **(17)**II.Trh.32/26, **(18)**Çık.32/14, II.Sam.24/16, **(19)**Res.İşl.5/39, **(20)**II.Krl.22/12ve14, B.39/14.

27. Bölüm: 1)Bağlar ve boyunduruklar benzetmesiyle Yeremya'nın bazı krallar üzerine Nabukadnezar'ın galip geleceğini bildirmesi, 8)Onu dinlemeleri ve yalancı peygamberlere inanmamaları için Sedekiya ile halkına öğüt vermesi, 19)Tapınağın takımlarının Babil'e taşınacağı ve Rabb'in onları yoklayacağı güne değin orada kalacaklarını bildirmesi.

1*Yahuda kralı Yoşiya oğlu Sedekiya'nın[+] egemenliğinin başlangıcında Rabb'ten Yeremya'ya bu söz geldi: **2***Rabb bana böyle buyurdu: Kendin için bağlar ve boyunduruklar yap ve onları[1] boynuna tak. **3***Onları Yeruşalim'e Yahuda kralı Sedekiya'nın yanına gelen elçilerin eliyle Edom kralına, Moab kralına, Ammon oğulları kralına, Sur kralına ve Sayda kralına gönder. **4***Efendilerine böyle söylemelerini emret; yani İsrailin Allah'ı orduların Rabb'i böyle söylüyor: Efendilerinize böyle deyiniz. **5***Ben büyük bir gücüm[2] uzanmış kolumla yeri, Ademi ve yeryüzünde bulunan hayvanları yarattım. Onları[3] bana hoş görünen kişilere veriyorum. **6***Şimdi[4] bütün bu ülkeleri, kulum[5] Babil kralı Nabukadnezar'ın eline veriyorum. Ona hizmet etmeleri için bozkırların[6] yabanıllarını da veriyorum. **7***Tüm[7] milletler onun[8] ülkesinin zamanı; yani[9] birçok milletler ve büyük krallar onu kendilerine kul edecek zaman gelinceye değin ona, oğluna ve oğlunun oğluna hizmet edecekler. **8***Ona; yani Babil kralı Nabukad-

nezar'a hizmet etmeyen ve boynunu Babil kralının boyunduruğu altına koymayan millet veya ülkeyi; onun eliyle yok edinceye değin kılıç, kıtlık ve veba ile yoklayacağım! Diye Rabb söylüyor. **9*** *'Babil kralına hizmet etmeyeceksiniz'* diyen peygamberlerinizi, büyücülerinizi, rüya görücülerinizi, yıldız bilimcilerinizi ve sihirbazlarınızı dinlemeyiniz. **10***Çünkü sizi yörenizden uzağa göndermek ve benim sizi bırakmamla yok olmanız için, onlar[10] size yalan yere peygamberlik ediyorlar. **11***Ama boynunu Babil kralının boyunduruğu altına koyup ona hizmet eden milleti kendi ülkesinde rahat bırakacağım. Orada çalışacak ve orada yaşayacaktır, diye Rabb söylüyor. **12***Yahuda[11] kralı Sedekiya'ya bütün bu sözleri söyleyip dedim ki: Boynunuzu Babil kralının boyunduruğu altına sokup ona ve onun halkına hizmet edin ki, yaşayasınız. **13***Niçin[12] sen ve halkın Rabb'in Babil kralına hizmet etmeyen halk için söylediği gibi kılıç, kıtlık ve veba ile ölesiniz. **14*** *'Babil kralına hizmet etmeyeceksiniz'* diyen peygamberlerin sözlerini dinlemeyin; çünkü onlar size yalan[13] yere peygamberlik ediyorlar. **15***Ben onları görmedim; ama onlar adımla yalan yere peygamberlik ediyorlar. Tâ ki; ben sizi reddedeyim ve siz de size peygamberlik eden peygamberler gibi yok olasınız, diye Rabb söylüyor. **16***Kahinlere (*Rahip, imam*) ve tüm bu halka doğru dedim ki, Rabb böyle söylüyor: 'İşte Rabb'in Evi'nin takımları[14] yakın zamanda Babil'den geriye götürülecektir', diye size peygamberlik eden peygamberlerinizin sözlerini dinlemeyiniz; çünkü onlar size yalan yere peygamberlik ediyorlar. **17***Onları dinlemeyin ve Babil kralına hizmet edin ki, yaşayasınız. Niçin bu kent yok olsun? **18***Eğer onlar peygamberler ise ve onlarda Rabb'in sözü varsa; şimdi orduların Rabb'ine yalvarsınlar ki, Allah'ın Evi'nden, Yahuda kralının sarayından ve Yeruşalim'den arda kalan eşyalar da Babil'e götürülmesin. **19***Çünkü Babil Kralı Nabukadnezar, Yahuda[15]kralı Yehoyakim oğlu Yekonya'yı ve Yahuda ile Yeruşalim'in tüm soylularını Yeruşalim'den Babil'e tutsak götürdüğü sırada; **20***Götürmediği direkler[16] havuz ve ayakları ile bu kentten arda kalan eşyalar için, orduların Rabb'i böyle söylüyor. **21***Gerçekten Allah'ın Evi'nde, Yahuda kralının sarayında ve Yeruşalim'de kalan parçalar için İsrailin Allah'ı orduların Rabb'i böyle söylüyor: **22***-Onlar Babil'e[17] götürülecek ve onları[18] yoklayacağım güne dek orada kalacaklar. Sonra onları[19] çıkarıp bu yere geri vereceğim diye Rabb söylüyor.

(+)İbranice nüshaların birçoğunda ***"Yehoyakim"*** olarak geçiyor; ama ayet 3 ve 12'ye bakılsın, **(1)**B.28/10ve12, Bak Hez.4/1ve diğ., 12/3, 24/3 ve diğ., **(2)**Mez.115/15, 146/6, İş. 45/12,**(3)**Mez.115/16,Dan.4/17,25ve32, **(4)**B.28/14, **(5)**B.25/9, 43/10, Hez.29/18ve20,**(6)**B.28/14,Dan.2/38, **(7)**II.Trh.36/20, **(8)**B.25/12,50/27,Dan.5/26, **(9)**B.25/14, **(10)**14.Ayet, **(11)**B.28/1, 38/17,**(12)**Hez.18/31,**(13)**B.14/14,23/21,29/8ve9, **(14)**II.Trh.36/7 ve10,B.28/3,Dan.1/2,**(15)**II.Krl.24/14ve15,B.24/1,**(16)**II.Krl. 25/13vediğ,52/17,20ve21,**(17)**II.Krl.25/13,II.Trh.36/18, **(18)**II.Trh.36/21, B.29/10, 32/5, **(19)**Ezr.1/7, 7/19.

28. Bölüm: 1)Heykel'in(*Tapınağın*) takımlarıyla Yekonya'nın Babil'den geri gönderileceği konusunda Hananya'nın sahte nöbeti, 5)Yeremya'nın bu nöbetin ortaya çıkmasını arzulamasıyla beraber sahteliğine işaret(*İma*) etmesi, 10)Yeremya'dan boyunduruğu Hananya' nın kırması, 12)Yeremya'nın da demir boyunduruk temsiliyle Nabukadnezar'ın yönetimini, 15)Ve Hananya'nın vefatını haber vermesi.

1*Hemen o yılda[1] Yahuda kralı Sedekiya'nın saltanatının başlangıcında ve dördüncü yılın beşinci ayında Gibeon'lu Azzur oğlu Hananya; Allah'ın Evi'nde kahinler ile tüm halkın önünde bana şöyle söyledi: **2*-**İsrailin Allah'ı orduların Rabbi şöyle söylüyor: Babil kralının boyunduruğunu[2] kırdım. **3***Babil kralı Nabukadnezar'ın bu yerden alıp Babil'e götürdüğü Rabb Evi'nin bütün eşyalarını iki[3] yıl içinde bu yere geri vereceğim. **4***Yahuda kralı Yehoyakim oğlu Yekonya ve Babil'e giden tüm Yahuda tutsaklarını bu yere geri götüreceğim. Çünkü Babil kralının boyunduruğunu kıracağım. Diye Rabb söylüyor. **5***Yeremya peygamber de Hananya peygambere Rabb'in Evi'nde duran imamların*(kahinlerin)* önünde ve bütün halkın önünde söyledi. **6***Yeremya peygamber dedi ki:- Amin! Rabb[4] böyle yapsın ve peygamberlik ettiğin bu sözleri Rabb yerine getirsin. Rabb Evi'nin eşyalarını ve tüm tutsakları Babil'den bu yere getirsin. **7***Ama şimdi sen ve tüm halk işitirken bu söyleyeceğim sözü dinle. **8***Benden önce ve senden önce başlangıçtan beri olan peygamberler birçok yerler ve büyük ülkeler üzerine savaşlar, afetler ve vebalar geleceğini bildirdiler. **9***Bir[5] peygamber esenlik olacağını söylediği zaman, o peygamberin sözü yerine gelirse; onun Rabb tarafından gönderilen bir peygamber olduğu anlaşılır. **10***O zaman Hananya peygamber Yeremya'nın boynundan boyunduruğu[6] alıp onu kırdı. **11***Ve Hananya tüm halkın önünde:-Rabb böyle buyuruyor; iki yıl içinde Babil kralı Nabukadnezar'ın boyunduruğunu tüm[7] milletlerin boynundan böyle kıracağım, dedi ve Yeremya peygamber kendi yoluna gitti. **12***Hananya peygamber Yeremya peygamberin

boynundan boyunduruğu alarak kırdıktan sonra Yeremya'ya Rabb'in sözü şöyle geldi: **13***Git Hananya'ya Rabb böyle söylüyor: Sen ağaç boyundurukları kırdın; ama onların yerine demir boyundurukları yapacaksın. **14***Çünkü orduların Rabb'i İsrailin Allah'ı böyle söylüyor. Tüm bu[8] milletlerin Babil kralı Nabukadnezar'a hizmet etmeleri için onların boynu üzerine demir boyunduruk koydum ve ona hizmet edecekler; bozkırların[9] hayvanlarını da ona verdim, diyesin; dedi. **15***Yeremya peygamber Hananya peygambere: -Ey Hananya! Şimdi dinle; Rabb seni göndermiştir. Ama sen bu halkı yalana ümit[10] ettirdin. **16***Rabb böyle söylüyor: -İşte ben seni yerden kovacak ve sen bu yıl öleceksin. Çünkü Rabb için bozgunculuk[11] söyledin, dedi. **17***Ve Hananya peygamber o yıl yedinci ayda öldü.

(1)B.27/1, **(2)**B.27/12, **(3)**B.27/16, **(4)**I.Krl.1/36, **(5)**Tes.18/22, **(6)**B.27/2,**(7)**B.27/7,**(8)**Tes.28/48,B.27/4-7,**(9)**B.27/6,**(10)**B. 29/31, Hez.13/22, **(11)**Tes.13/5, B.29/32.

29. Bölüm: 1)Yeremya'nın Babil'de olan tutsaklara bir mektup**(§)** göndererek orada yerleşmelerini, 8)Ve yalancı peygamberlere inanmamalarını öğüttlemesi, 10)Yetmiş yıl bitiminde geri döneceklerini, 15)Geri kalanların da itaatsizlikleri yüzünden yok olacaklarını, 20)Ve yalancı peygamber olan Ahab, Sedekiya'nın ölümünü bildirmesi, 24)Şemeya'nın Yeremya'ya karşı olan mektubu, 30)Yeremya'nın da onun ölümünü bildirmesi.

1*Yekonya[1] kraliçe ve hizmetçileri; Yahuda ve Oruşalim'in beyleri, dülgerler ile demirciler Yeruşalim'den çıktıktan sonra. **2***Yahuda kralı Sedekiya'nın Babil'e, Babil kralı Nabukadnezar'ın yanına gönderdiği Şafan'ın oğlu Eleza ve Hilkiya'nın oğlu Gemerya eliyle Yeremya peygamberin; **3***Nabukadnezar'ın Yeruşalim'den Babil'e sürgün ettiği tutsakların sözü geçen yaşlılarının geri kalanlarına, imamlara*(kahin)*, peygamberlere ve tüm halka Oruşalim'den gönderdiği mektubun kopyası budur: **4***Orduların Rabb'i İsrailin Allah'ının Yeruşalim'den Babil'e sürgün[*] ettiği tüm tutsaklara böyle söylüyor. **5***Evler[2] yapıp oturun, bahçeler düzenleyip meyvelerini yeyin. **6***Evlenin; oğullarınız ve kızlarınız olsun. Oğullarınıza eşler alın ve kızlarınızı evlendirin. Onların oğulları ve kızları olsun; orada çoğalın ve azalmayın. **7***Sizi oraya sürgün ettiğim kentin esenliğini isteyin ve onun[3] için Rabb'e yalvarın. Çünkü onun esenliğiyle siz de esenlikte olursunuz. **8***İsrailin Allah'ı orduların Rabb'i böyle söylüyor. İçinizdeki peygamberleriniz ve sihirbazlarınız sizi[4] kandırmasınlar; gördükleri rüyaları düşünmeyin. **9***Çünkü[5] onlar adımla yalan yere peygamberlik ediyorlar. Onları ben göndermedim, diye Rabb söylüyor. **10***Çünkü Rabb böyle söylüyor. Babil'in yetmiş[6] yılı son bulduğunda sizi gözeteceğim ve sizi bu yere geri getirerek iyi sözümü sizin için tutacağım. **11***Çünkü ben sizin için düşündüğüm tasarılarımı biliyorum (Rabb buyuruyor). Bunlar kötü düşünceler değil; ancak sonunda size ümit vermek için olan esenlik düşünceleridir. **12***Siz bana[7] yalvaracak ve gidip dua adaceksiniz; ben de sizi kabul edeceğim. **13***Beni[8] arayıp bulacaksınız; çünkü beni tüm[9] yüreğinizle arzu edeceksiniz. **14***Ben de size[10] bulunacağım (Rabb buyuruyor). Sizi sürgünden geriye getireceğim. Sizi[11] aralarına sürdüğüm bütün milletlerden ve bütün yerlerden toplayacağım ve sizi tutsak alındığınız yere geri vereceğim, diye Rabb söylüyor. **15***(Çünkü Rabb bizim için Babil'de peygamberler çıkardı, dediniz.). **16***Davut'un tahtında oturan kral için ve bu kentte yaşayan tüm halk için; yani sizinle sürgüne gitmeyen kardeşleriniz için Rabb böyle söylüyor. **17***Orduların Rabb'i böyle söylüyor: İşte ben üzerinize kılıcı[12] kıtlığı ve vebayı göndereceğim. Onları kötülüğünden[13] yenilemeyecek kadar bozuk incirler gibi yapacağım. **18***Onları kılıç, kıtlık ve vebayla kovalayacağım. Onları[14] dünyanın tüm ülkelerinde sıkıntıya bırakacağım ki; onları sürdüğüm tüm milletlerde onlar lanet[15] şaşkınlık, rezillik ve hakaret için olsunlar. **19***Çünkü[16] peygamber kullarım aracılığıyla gönderdiğim sözlerimi dinlemediler, diye Rabb söylüyor. Zamanında[+] gönderdim ise de dinlemediniz; diye Rabb buyuruyor. **20***Bundan böyle ey; Yeruşalim'den Babil'e gönderdiğim tüm tutsaklar. Sizler Rabb'in sözünü dinleyiniz. **21***Rabb'in adıyla[#] size yalan yere peygamberlik eden Kolaya oğlu Ahab'a ve Maaseya oğlu Sedekiya'ya karşı orduların Rabb'i, İsrailin Allah'ı böyle söylüyor: İşte ben onları Babil kralı Nabukadnezar'ın eline vereceğim ve onları gözlerinizin önünde öldürecektir. **22***Babil'de bulunan tüm Yahuda tutsakları arasında onlara[17] uygulanacak olan şey, kötü bir niyet gibi algılanacak ve: 'Rabb seni Babil[18] kralının ateşte kavurduğu Sedekiya ve Ahab gibi yapsın' denilecektir. **23***Çünkü İsrailde aptalca[19] şeyler yaptılar ve komşularının kadınları ile zina ettiler. Onlara söylemediğim yalan sözleri adımla söylediler; ben de biliyorum ve tanığım, diye Rabb söylüyor. **24***Nehelam'lı Şemeya'ya: **25***-Orduların Rabb'i, İsrailin Allah'ı böyle söylüyor. Mademki sen

Yeruşalim'de olan tüm halka, kahin Maaseya oğlu Sefenya'ya[20] ve tüm imamlara*(kahinlere)* kendi adımla mektuplar göndererek dedin ki; **26***Rabb seni kahin Yehoyada'nın yerine kahin olarak atadı ki Allah'ın[21] Evi'ne gözetmen olasın ve her deli[22] gibi peygamberlik sevdasında bulunan kişiyi zindana[23] koyup tomruğa vurasın. **27***Öyleyse neden size peygamberlik görevini yapan Anatotlu Yeremya'yı önemsemediniz? **28***Çünkü o, Babil için: Bu sürgünlük uzayacak; bunun için evler[24] yapıp yerleşin ve bahçeler düzenleyip meyvelerini yeyin, diye söylemişti. **29***İmam Sefenya da bu mektubu Yeremya peygambere okudu. **30***Ve Rabb'in sözü Yeremya'ya gelip dedi ki: **31***-Tüm tutsaklara haber gönderip şunları söyle: Nehelam'lı Şemaya için Rabb böyle diyor. Mademki Şemaya; ben[25] onu göndermişken, size peygamberlik edip yalana ümit ettirdi. **32***(Rabb böyle söylüyor). İşte ben Nehelam'lı Şemeya ile soyunun cezasını vereceğim ve bu halkın içinde onun yaşayacak bir tek adamı bile kalmayacaktır. Halkına yapacağım iyiliği o görmeyecek (Rabb buyuruyor) çünkü[26] Rabb için fesat öğretti.

(§): BakYer.Mektb.Kitabıyla karşılaştırın, **(1)**II.Krl.24/12 ve diğ., B.22/26, 28/4, **(*)**İbranice:Götürdüğüm, **(2)**28.Ayet, **(3)**Ezr.6/10, I.Tim.2/2, **(4)**B.14/14, 23/21, 27/14ve15, Efs.5/6, **(5)**31.Ayet, **(6)**II.Trh.36/21ve22, Ezr.1/1, B.25/12, 27/22, Da.9/2, **(7)**Dan.9/3ve diğ., **(8)**Lev.26/39,40ve diğ., Tes.30/1ve diğ., **(9)**B.24/7, **(10)**Tes.4/7, Mez.32/6, 46/1, İş.55/6, **(11)**B.23/3ve8, 30/3, 32/37, **(12)**B.24/10, **(13)**B.24/8, **(14)**Tes.28/25, II.Trh.29/8, B.15/4, 24/9, 34/17, **(15)**B.26/6, 42/18, **(16)**B.25/4, 32/33, **(+)**İbranice: Erken kalkarak, **(#)**İbranice: Benim adımla, (17)BakTek.48/20,İş.65/15,**(18)**Dan.3/6,**(19)**B.23/14, **(20)**II.Krl. 25/18,B.21/1,**(21)**B.20/1,**(22)**II.Krl.9/11,Res İşl.26/24, **(23)**B. 20/2, **(24)**5.Ayet, **(25)**B.28/15, **(26)**B.28/16.

30. Bölüm: 1)Rabb'in Yahuda tutsaklarını geri getireceği, 10)Yakup'u avutması, 18)Sürgünden geri dönecek olanların sevinci, 23)Kötülere gelecek gazap.

1*Rabb'ten Yeremya'ya bu söz geldi. **2***İsrailin Allah'ı Rabb böyle söylüyor:-Sana söylediğim bütün sözleri bir kitaba yaz. **3***Çünkü; (Rabb buyuruyor.) İşte günler geliyor ki, ben[1] halkım İsrail ve Yahuda'nın tutsaklarını geri götüreceğim. Onları atalarına[2] verdiğim ülkeye geri getireceğim; ve onu miras alacaklar, diye Rabb buyuruyor. **4***İsrail için ve Yahuda için Rabb'in buyurduğu söz budur. **5***Rabb Böyle söylüyor: Büyük bir ses duyduk; korku var ve esenlik yoktur. **6***Şimdi soru sorun da bakın bakalım; hiç erkek doğurur mu? Niçin her yiğiti doğuracak[3] kadın gibi elleri belinde ve her yüzü solmuş görüyorum. **7***Eyvah! çünkü[4] o gün büyüktür ve onun[5] benzeri yoktur ve Yakup'a sıkıntı vakti olacak; ama ondan kurtulacak. **8***O günde(Orduların Rabb'i Buyuruyor ki); onun boyunduruğunu senin boynundan kıracağım, bağlarını çözeceğim ve ataları artık onu kendilerine kul etmeyecekler. **9***Ancak onlar, kendilerinin Allah'ı Rabb'e ve onlara[6] atayacağım kralları da Davut'a[7] hizmet edecekler. **10***Sen ey kulum! Yakup[8] korkma (Rabb buyuruyor.) ve ey İsrail yılma! Çünkü işte ben seni uzaktan ve soyunu sürgün[9] oldukları ülkeden kurtaracağım. Yakup geri dönüp dinlenecek, huzur içinde olacak ve onu korkutan olmayacaktır. **11***Seni kurtarmak için ben seninleyim (Rabb buyuruyor.) çünkü[10] seni aralarına dağıttığım tüm milletleri yok edeceğim. Ama[11] seni tamamen yok etmeyeceğim ve seni büsbütün suçsuz çıkarmayarak adaletle[12] terbiye edeceğim. **12***Rabb böyle söylüyor: -Çünkü yaran iyileşmiyor[13] ve berelerin geçmiyor. **13***Onu bağlamak için davanı gören yoktur; senin[14] için ilaç ve merhem yoktur. **14***Senin[15] tüm aşıkların seni unuttular, seni aramıyorlar; çünkü kötülüklerinin çokluğu ve suçlarının[16] büyüklüğü sebebinden seni düşmanın darbesiyle[17] acımasız[18] olanın vuruşuyla vurdum. **15***Yaralarını[19] için niçin feryat ediyorsun? Derdin dermansızdır; sana bu şeyleri kötülüklerinin çokluğu ve suçlarının büyüklüğü yüzünden yaptım. **16***Bu yüzden seni yutanların tümü yutulacak[20] ve seni sıkıştıranların tümü sürgüne gidecek; sana öfke besleyenlere öfkelenilecek ve seni çapul edenlerin tümü çapul edilecektir. **17***Yaranı[21] saracağım ve seni yaralarından kurtaracağım. Çünkü bu arayanı olmayan Sion'dur; diyerek sana sürgün adını koydular, diye Rabb söylüyor. **18***Rabb böyle buyuruyor: İşte ben Yakup'un[22] çadırlarının tutsaklığına son vererek, onun[23] evlerine acıyarak kent kendi yıkıntıları üzerine inşa edilecek ve saray eski durumuna göre duracaktır. **19***Onlardan[24] hamd sesi, sevinç çığlıkları çıkacak ve onları[25] çoğaltacağım; azalmayacaklar. Onları yücelteceğim; küçük düşmeyecekler. **20***Oğulları önceki[26] gibi olacaklar. Onların toplumu önümde değişmeyecek ve onları sıkıştıranların tümüne ceza vereceğim. **21***Onların başkanı kendilerinden olacak ve yöneticileri[27] kendi aralarından çıkacaktır. Onu[28] yaklaştıracağım ve bana yakın gelecek; çünkü bana yaklaşmak için yüreğini hazırlayan kimdir? **22***Siz benim[29] halkım olacaksınız, ben de sizin Allahınız olacağım, diye Rabb söylüyor. **23***İşte Rabb'in[30] kasırgası şiddetle çıktı. Şiddetli kasırgadır,

kötülerin başına gelecek. **24***Rabb'in şiddetli gazabı kendi yüreğinin arzusunu yapacak ve yerine gelmeden geri dönmeyecektir. Son[31] günlerde bunu anlayacaksınız.

(1)18.Ayet, B.32/44, Hez.39/25, Amos 9/14ve15, **(2)**B.16/15, **(3)**B.4/31, 6/24, **(4)**Yoel 2/11ve31, Amos 5/18, Sef.1/14ve diğ., **(5)**Dan.12/1, **(6)**Luk.1/71, Amos 2/30, 13/23, **(7)**İş.55/3ve4, Hez.34/23, 37/24, Hoş.3/5, **(8)**İş.41/13, 43/5, 44/2, B.46/27ve28, **(9)**B.3/18, **(10)**Ams. 9/8, **(11)**B.4/27, **(12)**Mez.6/1, İş.27/8, B.10/24,46/28, **(13)**II.Trh.36/16,B.15/18, **(14)**B.8/22, **(15)**Yer. Mers.1/2, **(16)**B.5/6, **(17)**Eyüp 13/24, 16/9, 19/11, **(18)**Eyüp 30/21, **(19)**B.15/18, **(20)**Çık.23/22, İş.33/1, 41/11, B.10/25, **(21)**B.33/6,**(22)**3.Ayet,B.33/7ve11,**(23)**Mez.103/13,**(24)**İş. 35/10,51/11,B.34/4ve12,13,33/10ve11,**(25)**Zek.10/8, **(26)**İş.1/26, **(27)**Tek.49/10, **(28)**Say.16/5, **(29)**B.24/7, 31/1ve33, 32/38, Hez.11/20, 36/28, 37/27, **(30)**B.23/19ve20, 25/32, **(31)**Tek.49/1.

31. Bölüm: 1)İsrailin sürgünden geri geleceği, 15)Rahel'in feryadı ve avutulması, 18)Efraim'in tövbesi ve pişmanlığı, 22)Mesih hakkında söz vermek, 27)Onun kendi kilisesini(*Cemaatini*) koruması, 31)Yeni Ahit(*Antlaşma*) ile, 35)Kilisenin değişmezliği, 38)Ve gelişeceği.

1*Rabb buyuruyor: O zamanda[1] İsrailin tüm[2] kabilelerinin Allah'ı olacağım ve onlar benim halkım olacaklar. **2***Rabb böyle buyuruyor: İsrail[3] huzur[+] bulmaya giderken; kılıçtan kaçan halk çölde lütuf buldu. **3***Rabb bana çoktandır görünerek dedi ki: Seni sonsuz[4] sevgiyle sevdim bu[5] yüzden '*seni lütufla*[6] *kendime*[§] çektim. **4***Ey İsrail! Seni tekrar[7] kuracağım ve kurulacaksın. Yine deflerin[8] ile donanıp sevinçten coşanların dansıyla çıkacaksın. **5***Samiriye[9] dağlarında yine bağlar dikeceksin; ve dikiciler dikip meyvelerini yiyecekler. **6***Çünkü bir gün olacak ki Efraim dağında bekçiler: -Kalkın[10] Sion'a Allahımız Rabb'in önüne çıkalım! Diyecekler. **7***Çünkü Rabb böyle söylüyor: -Yakup[11] için sevinçle ezgiler söyleyin ve milletlerin beyi için nara atın; seslenin, şükredin veya Rabb halkı, İsrailin kalanını kurtarsın, deyin. **8***İşte ben onları[12] kuzey ülkelerinden getireceğim. Onları dünyanın[13] dört bucağından; aralarında kör, topal, hamile ve gebe olduğu halde toplayacağım. Buraya büyük bir topluluk geri dönecektir. **9***Ağlayarak geri[14] gelecekler ve yalvarışlarıyla onları getireceğim. Onlara[15] su kanalları yanında ve doğru yolda gezdireceğim. Orada tökezlemeyecekler; çünkü İsrail'in babasıyım ve Efraim ilk[16] oğlumdur. **10***Ey milletler! Rabb'in sözünü dinleyin ve uzak adalara haber verip deyin ki; İsrail'i dağıtan onu toplayacak[17] çoban kendi sürüsünü gözetir gibi onu koruyacak. **11***Çünkü Rabb[18] Yakup'u kurtardı ve onu[19] ondan güçlü olanın elinden fidye ile aldı. **12***Gelecekler ve Sion'un en iyi yerlerinde[20] ezgiler söyleyecekler. Rabb'in[21] nimetlerini; yani buğday, şarap, yağ, koyun ve sığır yavruları için kalabalıkla toplaşacaklar. Kendileri sulanmış[22] bahçe gibi olacaktır ve bir daha[23] bayılmayacaklar. **13***O zaman ergen kız (*Bakire*) dans edecek gençler ve yaşlılarla birlikte sevinecekler; çünkü onların yasını sevince döndürecek ve üzüntülerinden ötürü onları avutarak sevinçli kılacağım. **14***Kahinlerin(*Rahip, imam*) canını yağ ile dolduracağım ve halkım nimetlerimle doyacaktır, diye Rabb söylüyor. **15***Rabb böyle buyuruyor: -Rama'da[24] bir ses[25] yani acı bağırış ve ağlayış duyuldu. Rahel çocuklarına ağlıyor ve çocukları[26] artık olmadığı için onlardan avunç kabul etmiyor. **16***Rabb böyle buyuruyor: Sesini ağlamaktan ve gözünü gözyaşlarından sil. Çünkü işin için ücret vardır (Rabb buyuruyor) ve düşmanın[27] ülkesinden geri dönecekler. **17***Senin geleceğin için ümit vardır ve oğulların kendi sınırlarına geri dönecekler; diye Rabb söylüyor. **18***Böylece Efraim'in bu şekilde feryat ettiğini duydum. Beni terbiyeledin ve alışmamış dana gibi dövüldüm. Sen[28] beni döndür ki, döneyim; çünkü Allahım Rabb sensin. **19***Bu şekilde döndükten[29] sonra pişman oldum ve eğitildikten sonra dizimi döğdüm; utandım ve utancımdan kızardım. Çünkü gençliğimin hakaretini çektim. **20***Efraim benim sevgili oğlum mudur? Sevgili çocuk mudur? Çünkü onun için sevildikçe sürekli onu anımsıyorum. Bu yüzden[30] bağrım onun için yanıyor ve kesinlikle[31] ona acıyacağım, diye Rabb söylüyor. **21***Kendin için nişan taşları yap, direkler dik. Yüreğini caddeye[32] senin gittiğin yola çevir, dön; ey İsrailin ergen kızı! Senin bu kentlerine geri dön. **22***Ey[33] asi kız! Ne zamana dek başıboş[34] gezeceksin? Çünkü Rabb yeryüzünde yeni birşey yarattı; kadın *'erkeği koruyacak*[*]. **23***İsrailin Allah'ı, orduların Rabb'i böyle söylüyor: Esirlerini geri götürdüğümde bundan böyle Yahuda yöresinde ve onun kentlerinde bu sözü; yani: Ey adalet[35] makamı olan kutsal dağ! Rabb[36] seni kutlu kılsın, diyecekler. **24***Orada; yani Yahuda'da ve onun[37] tüm kentlerinde, çiftçiler ve sürülerle uğraşanlar yaşayacaklar. **25***Çünkü canı yorgun olanı rahatlatacak ve canı baygın olan herkesi doyuracağım. **26***Bunun üzerine uyanıp baktım ve uykum bana tatlı geldi. **27***Rabb böyle söylüyor. İşte günler geliyor ki, İsrail[38] evine ve Yahuda evine adam tohumu ile hayvan tohumu ekeceğim. **28***Sokmak, yıkmak[39] bozmak, yok etmek ve belaya uğratmak için bunlar[40] için hazır durduğum gibi; yapmak[41] ve dikmek için de onlar hakkında

böyle hazır duracağım, diye Rabb söylüyor. **29*** O günlerde[42] babalar bir daha: Koruk[+] yedi ve oğulların dişleri kamaştı, demiyecekler. **30*** Ancak[43] her kişi kendi kötülüğü için ölecek ve koruğu yiyen her kişinin dişleri kamaşacaktır. **31*** Rabb böyle buyuruyor: İşte günler[44] geliyor ki, İsrail evi ile ve Yahuda evi ile yeni bir antlaşma yapacağım. **32*** Bu atalarının Mısır'dan çıkarmak için ellerinden[45] yapıştığım günde onlarla yaptığım antlaşma gibi olmayacaktır. Çünkü onlar ahdimi (*Antlaşmamı*) bozdular*; 'Ben de onları reddettim'*[#], diye Rabb söylüyor. **33*** Çünkü o günlerden sonra İsrail[46] eviyle anlaşacağım antlaşma budur (Rabb söylüyor) yani yasalarımı[47] içlerine koyarak, yürekleri üstüne yazacağım. Ben[48] onlara Allah olacak ve onlar da benim halkım olacaklardır. **34*** Artık herkes kendi komşusuna ve kendi kardeşine: Rabbi bil, diyerek eğitmeyecektir; çünkü küçük ve büyük onların[49] tümü beni bilecektir. İsyanlarını[50] bağışlayacağım ve günahlarını artık anımsamayacağım diye Rabb söylüyor. **35*** Gündüzün[51] ışık versin diye güneşi ve gece de ışık versin diye ay ile yıldızların yasalarını yapan; onun dalgaları köpürdüğünde denizi[52] azarlayan ve adı[53] ***Yehovah Sebovat*** olan böyle söylüyor. **36*** Eğer[54] bu yasalar önümden geçerse; İsrail soyu da sürekli millet olarak önümde durmaktan geçip gidecek; diye Rabb söylüyor. **37*** Rabb Böyle buyuruyor: Eğer gökler[55] yukarıdan ölçülürse ve yerin temelleri aşağıdan araştırılırsa ben de (Rabb söylüyor.) tüm İsrail soyunu yaptıkları bütün şeyler için reddedeceğim. **38*** Rabb böyle buyuruyor: İşte günler geliyor ki Hananel[56] kulesinden Kuşa kapısına değin kent Rabb için yapılacaktır. **39*** Ve ölçü ipi[57] onun karşısından Gareb tepesine doğru çıkacak ve Goa'ya doğru dönecektir. **40*** Leşlerle kül attıkları tüm vadi Kidron deresine değin; doğudaki at kapısı[58] seviyesine kadar olan tüm tarlalar, Rabb'e[59] kutsal olacaktır. Sonsuza değin sökülmeyecek ve yıkılmayacaklardır.

(1)B.30/24, **(2)**B.30/22, **(3)**Say.10/33, Tes.1/33, Mez.95/11, İş.63/14, **(+)**Veya: Ben İsraile rahat vermeye. **(4)**Rom. 11/28,29, **(5)**Malk.1/2, **(6)**Hoş.11/4, **(§)**Veya:Senin için inayeti uzattım!, **(7)**B.33/7, **(8)**Çık.15/20, Hak.11/34, Mez.149/3, **(9)**İş.65/21, Amos 9/14, **(10)**İş.2/3, Mik.4/2, **(11)**İş.12/5ve6, **(12)**B.3/12ve18,23/8,**(13)**Hez.20/34ve41,34/13, **(14)**Mez.126/5,6, B.50/4, **(15)**İş.35/8, 43/19, 49/10ve11, **(16)**Çık.4/22,**(17)**İş.40/11,Hez.34/12-14,**(18)**İş.44/23,48/20, **(19)**İş.49/24ve25, **(20)**Hez. 17/23, 20/40, **(21)**Hoş.3/5, **(22)**İş.58/11, **(23)**İş.35/10, 65/19, Vah.21/4, **(24)**Yeş.18/25, **(25)**Mat.2/17ve18,**(26)**Tek.42/13,**(27)**4.ve5.Ayetler, Ezra1/5,Hoş.1/11,**(28)**Yer.Mers.5/21,**(29)**Tes.30/2,**(30)**Tes. 32/36, İş.63/15, Hoş.11/8,**(31)**İş.57/18,Hoş.14/4, **(32)**B.50/5, **(33)**B.3/6,8,10,11,12,14ve22,**(34)**B.2/18,23ve36,**(*)**Veya: Erkeğe galebe, **(35)**İş.1/26,Zek.8/3, **(36)**Bak Mez. 122/5-8,**(37)**B.33/12,13,**(38)**Hez.36/9-11,Hoş.2/23,**(39)**B. 1/10, 18/7, **(40)**B.44/27,**(41)**B.24/6, **(42)**Hez.18/2 ve3, **(43)**Galt.6/5ve8, **(44)**B.32/40,33/14,Hez.37/26,İbr.8/8-12,10/16ve17, **(45)**Tes.1/31, **(#)**Veya: Durum bu; ben onların sahibiydim, **(46)**B.32/40,**(47)**Mez.40/8,Hez.11/19ve20,36/26 ve27 II.Kor.3/3, **(48)**B.24/7,30/22,32/38,**(49)**İş.54/13,Yuh.6/45,I.Kor.2/10,I. Yuh.2/20, **(50)**B.33/8, 50/20, Mik.7/18, Res.İşl.10/43, 13/39, Rom.11/27, **(51)**Tek.1/16, Mez.72/5ve17, 89/2ve36,37, 119/89, **(52)**İş.51/15,**(53)**B.10/16,**(54)**Mez.248/6,İş.54/9ve10, B.33/20 vediğ.,**(55)**B.33/22,**(56)**Nah.3/1,Zek.14/10,**(57)**Hez. 40/8,Zek.2/1, **(58)**II. Trh. 23/15, Nah.3/28, **(59)**Yoel 3/17. **(+)**: Ham, ekşi üzüm.

32. Bölüm: 1)Sedekiya'nın Yeremya'yı tutuklaması, 6)Yeremya'nın cezaevinde iken Hanamel'in tarlasını satın alması, 13)Sürgünden geri dönüşe işaret olması için delilleri Baruk'a teslim etmesi, 16)Yeremya'nın duası, 26)Rabb'in kendi halkını sürgün ile tehdit etmesi, 36)Ve sürgünden kurtarmak vaadi ile avutması.

1* Yahuda kralı Sedekiya'nın[1] onuncu yılında(Ki Nabukadnezar'ın on sekizinci yılıydı.) Rabb'ten Yeremya'ya bu söz geldi: **2*** O zaman Babil kralının askerleri Yeruşalim'i kuşatmakta olup Yeremya peygamber de Yahuda kralının sarayında bulunan zindanın[2] avlusunda hapisti. **3*** Çünkü Yahuda kralı Sedekiya onu hapsederek: -Sen; Rabb böyle buyuruyor. İşte[3] ben bu kenti Babil kralının eline vereceğim ve o da onu alacak; **4*** Ve Yahuda kralı Sedekiya Kildanîler'in[4] elinden kurtulmayacak; ancak Babil kralının eline kesinlikle teslim olacak ve onunla yüz yüze konuşacak ve gözü onun gözüne bakacak. **5*** O da Sedekiya'yı Babil'e götürülecek, ben[5] onu yoklayıncaya kadar da orada kalacaktır (Rabb söylüyor). Eğer[6] Kildanîler ile savaşırsanız zafer kazanamayacaksınız, diye niçin peygamberlik ettin? Dedi. **6*** O zaman Yeremya dedi ki: -Rabb'in sözü bana geldi; **7*** İşte amcan Şallum'un oğlu Hanamel sana gelip Anatot'ta olan tarlamı kendine satın al; çünkü onu satın almak için velilik[7] hakkı senindir, diyecek; dedi. **8*** Rabb'in sözüne göre amcamın oğlu Hanamel cezaevinin avlusuna yanıma geldi ve bana: -Rica ederim Bünyamin yöresinde bulunan Anatot'taki tarlamı satın al; çünkü miras hakkı ve velilik hakkı senindir, kendin için satın al! Dedi. Ben de bunun Rabb'in sözü olduğunu bildim. **9*** Amcamın oğlu Hanamel, Anatot'ta olan tarlayı satın alarak ona parasını[8] onyedi şekel gümüş olarak tarttım. **10*** Ve bir belge imzalayıp mühürledim, tanıklar götürdüm ve gümüşü teraziyle tarttım. **11*** Gerek yargı ve yasa gereğince mühürlenen kral belgesini ve gerekse açık olanı aldım. **12*** Kral belgesini amcam oğlu Hanamel'in gözü

önünde ve kral belgesinde isimleri yazılı olan tanıklar[9] ile hapishanenin avlusunda oturan tüm Yahudilerin gözleri önünde; Mahseya oğlu, Neriya oğlu Baruk'a[10] verdim. **13*** Onların gözü önünde Baruk'a şöyle öğütledim: **14*** İsrailin Allah'ı orduların Rabb'i şöyle söylüyor: Bu delilleri; yani bu mühürlü kral hücceti(*satış belgesi*) ile bu açık olan satış belgesini al ve bir zaman öyle durmaları için onları toprak bir kaba koy! **15*** Çünkü orduların Rabb'i İsrailin Allah'ı bu ülkede yine evler, tarlalar ve bağlar satın[11] alacaktır, diye söylüyor, dedim. **16*** Ve kral satış belgesini Neriya oğlu Baruk'a verdikten sonra Rabb'e dua edip dedim ki: **17*** Ah! Ya Rabb ***Yehovah***; işte sen büyük gücünle ve uzanmış kolunla gökler[12] ile yeri yarattın. Sana[13] hiçbir şey zor değildir. **18*** Sen binlerce[14] kişiye lütfediyorsun ve babaların kötülüğünün cezasını, onlardan sonra oğullarının koynuna veriyorsun. Sen adı[15] ***Yehovah Sebovat*** olan yüce ve Kadîr[16] Allahsın. **19*** Sen[17] öğütte büyük ve işte güçlüsün. Şöyle ki herkese[18] işleyişine ve işinin getirisine göre vermek için, gözlerin[19] Adem oğullarının tüm işleri üzerine açıktır. **20*** Sen bu güne dek Mısır'da ve İsrail'de, insanların gözünde olağan üstü işler ve işaretler yaparak bu gün olduğu gibi kendine bir isim[20] yaptın. **21*** Halkın[21] İsraili Mısır'dan işaretler ve olağan üstü işlerle; güçlü elin, uzanmış kolun ve büyük görkemle çıkardın. **22*** Onlara vermek için atalarına yemin ettiğin bu ülkeyi; yani *'süt*[22] *ve bal akan diyar'ı* onlara verdin. **23*** Gelip onu miras aldılar; ama[23] senin sözünü dinlemediler ve yasalarına göre gitmediler. Onlara ne buyurduysan onu yapmadıklarından, onlara tüm bu belaları getirdin. **24*** İşte kenti almak için ona karşı rampalar[24] kuruldu ve kent kendi üzerine cenge gelen Kildanîler'in[25] eline kılıç[26] kıtlık ve veba yüzünden düştü. Söylediğin şey yerine geldi; işte görüyorsun. **25*** Evet sen, ya Rabb-***Yehovah;*** bu tarlayı parayla kendin için satın al ve tanıklar getir, diye bana söyledin; ama kent[27] Kildanîler'in eline düştü. **26*** Rabb'in sözü Yeremya'ya gelerek dedi ki: **27*** İşte ben tüm[28] İnsanların Allah'ı ***Yehovah***'ım. Bana zor gelen[29] birşey hiç olur mu? **28*** Bu yüzden Rabb böyle buyuruyor:-İşte ben[30] bu kenti Kildanîler'in eline ve Babil kralı Nabukadnezar'ın eline vereceğim ve onu alacaktır. **29*** Bu kente karşı cenk eden Kildanîler gelecekler, bu kenti ateşe[31] verip onu yakacaklar; beni gazaba getirmek için damları[32] üzerinde Baal'a buhur yaktıkları ve başka ilâhlara meşrubat sunusu döktükleri evleri de yakacaklar. **30*** Çünkü İsrail-oğulları ile Yahuda oğulları küçüklüklerinden[33] beri benim önümde ancak kötü olanı yapıyorlar. İsrailoğulları ellerinin işiyle sürekli beni öfkelendiriyorlar; diye Rabb söylüyor. **31*** Bu kent yapıldığından bu güne değin şiddetli öfkeme sebep oldu. **32*** Tâ ki; İsrail ile Yahuda oğullarının, gerek[34] kendilerinin, gerek kral, bey, kahin ve peygamberlerinin, Yahuda adamlarıyla Yeruşalim' de oturanların beni gazaba getirmek için yaptıkları kötülüğün tümü yüzünden onu[35] önümden kovayım. **33*** Bana yüzlerini değil; ama sırtlarını[36] çevirdiler. Her ne kadar[37] vaktiyle[+] öğreterek onları eğittiysem de terbiyeyi kabul etmek için dinlemediler. **34*** Ama[38] adımla anılan Evi bozmak için pisliklerini*(mekruha)* onun içine koydular. **35*** Oğullarını[39] ve kızlarını Molek(40) için ateşten geçirmek üzere Hinnom oğlu deresinde olan Baal yüksek tapınma yerini yaptılar. Oysa ki Yahuda'ya suç işlettirmek için bu pisliği yapmalarını ben[41] buyurmamıştım, aklımdan da geçmemişti. **36*** Buna göre kılıç, kıtlık ve veba ile Babil[42] kralının eline verilecektir; dediğiniz bu kent için İsrailin Allah'ı Rabb böyle söylüyor: **37*** -İşte ben onları[43] şiddetli öfkemle ve hiddetle sürdüğüm tüm ülkelerden toplayacağım. Onları bu yerlere geri verecek ve onları[44] güvenle yerleştireceğim. **38*** Onlar halkım olacak[45] ben de onların Allah'ı olacağım. **39*** Sürekli benden korkmaları; kendileri ve kendilerinden sonra çocuklarına bir iyilik gelmesi için onlara bir yürek[46] ve bir yol vereceğim. **40*** Onlara iyilik etmek için onlardan geri dönmeyeceğime onlarla[47] sonsuz bir antlaşma yapacağım; ve benden sapmamaları için korkumu[48] yüreklerine koyacağım. **41*** Onlara iyilik[49] ederek onlar için sevineceğim. Onları[50] bu yerlerde gerçeklikle, tüm yüreğimle ve tüm canımla dikeceğim. **42*** Çünkü Rabb böyle buyuruyor: -Bu[51] halk için tüm bu belaları getirdiğim gibi; böylece onlar için söylediğim tüm iyilikleri onlara götüreceğim. **43*** Ve yıkıntıdır[52] içinde bir insan ve hayvan yoktur; Kildanîler'in eline verilmiştir, dediğiniz bu ülkede tarlalar[53] satın alınacaktır. **44*** Bünyamin yöresinde[54] Yeruşalim'in çevresinde, Yahuda kentlerinde, dağ kentlerinde, ova kentlerinde ve güney kentlerinde parayla tarlalar satın alacaklar; ve satış belgeleri yazıp mühürleyecekler, tanıklar götürecekler. Çünkü[55] onların sürgünlerini geri getireceğim, diye Rabb söylüyor.

(1)II.Krl.25/1ve2, B.39/1, **(2)**Neh.3/25, B.33/1, 37/21, 38/6, 39/14, **(3)**B.34/2, **(4)**B.34/3, 38/18ve23, 39/5, 52/9, **(5)**B.27/22, **(6)**B.21/4, 33/5, **(7)**Lev.25/24,25ve32, Rut 4/4, **(8)**Tek.23/16,

Zek.11/12, **(9)**Bak İş.8/2, **(10)**B.36/4, **(11)**37.ve 43.Ayetler, **(12)**II.Krl.19/15,**(13)**Tek.18/14, 27.Ayet, Luk.1/37, **(14)**Çık.20/6, 34/7, Tes.5/9ve10, **(15)**B.10/16, **(16)**İş.9/6, **(17)**İş.28/29, **(18)**B.17/10, **(19)**Eyp.34/21, Mez.33/13, Sül.Mes.5/21, B.16/17, **(20)**Çık.9/16, I.Trh.17/21, İş.63/12, Dan.9/15, **(21)**Çık.6/6, II.Sam.7/23, I.Trh.17/21, Mez.136/11ve12, **(22)**Çık.3/8ve17, B.11/5, **(23)**Neh.9/26, B.11/8, Dan.9/10-14, **(24)**B.33/4, **(25)**25.ve36.Ayetler, **(26)**B.14/12, **(27)**24.Ayet, **(28)**Say.16/22, **(29)**17.Ayet, **(30)**3.Ayet, **(31)**B.21/10, 37/8ve10, 52/13, **(32)**B.19/13, **(33)**B.2/7, 3/25, 7/22-26, 22/21, Hez.20/28, **(34)**İş.1/4ve6, Dan.9/8, **(35)**II.Krl.23/27, 24/3, **(36)**B.2/27, 7/24, **(37)**B.7/13, (+)İbranice: Erken kalkarak, **(38)**B.7/30,31, 23/11, Hez.8/5ve6,**(39)**B.7/31,19/5,**(40)**Lev.18/21,I.Krl.11/33, **(41)**B. 7/31, **(42)**24.Ayet, **(43)**Tes.30/3,B.23/3,29/14,31/10, Hez. 37/21, **(44)**B.23/6,33/16,**(45)**B.24/7,30/22,31/33,**(46)**B.24/7,Hez. 11/19 ve20, **(47)**İş.55/3, B.31/31, **(48)**B.31/33, **(49)**Tes.30/10, Sef.3/17, **(50)**B.24/6, 31/28, Amos 9/15, **(51)**B.31/28, **(52)**B.33/10, **(53)**15.Ayet, **(54)**B.17/26, **(55)**B.33/7, 11ve26.

33. Bölüm: 1)Allah'ın halkını sürgünlükten geri getireceği, 9)Huzur içinde yapacağına ait verdiği sözü, 15)Doğruluk(*Salâh*) filizi olan Mesih'in geleceği, 17)Egemenliğinin, halifeliğinin(*Kahinliğinin*) devamı, 20)Kutsal soyunun sağlamlığı ve kısaltılması.

1*Yeremya daha hapishanenin[1] avlusunda tutukluyken Rabb'in sözü ikinci kez ona gelip dedi ki: **2***Bu[2] kenti kuran Rabb; onu büyütmek için yapan ve adı[3] ***Yehovah*** olan Rabb böyle söylüyor. **3***Bana[4] dua et seni kabul edeceğim, sana bilmediğin büyük ve zor şeyleri haber vereceğim. **4***Çünkü bu kentin meterislerden[5] ve kılıçtan yıkılan evleri ile Yahuda krallarının sarayları için İsrailin Allah'ı Rabb böyle söylüyor. **5***Kildanîler ile savaşmaya geliyorlar[6] o evler büyük hiddetimle vurduğum insanların cesetleriyle dolacak. Çünkü tüm kötülüklerinden ötürü bu kentten yüzümü gizledim. **6***İşte ona[7] sıhhat ve iyilik verip şifa vereceğim; onlara çok büyük bir şekilde esenlikle gerçeklik göstereceğim. **7***Ve Yahuda'nın[8] tutsaklarını, İsrailin sürgünlerini geri getirip, onları önceden[9] olduğu gibi gönendireceğim. **8***Bana karşı[10] yaptıkları tüm suçlardan onları temizleyecek[11] ve bana karşı yaptıkları günah ile isyanlarını bağışlayacağım. **9***Onlara vereceğim tüm iyilikleri duyan dünya krallarının yanında bu[12] bana sevinç kaynağı adı olup şükür ile görkeme sebep olacaktır. Onlara[13] vereceğim tüm iyilikler ile esenliklerden ötürü korkup titreyecekler. **10***Rabb böyle buyuruyor: İnsanı[14] ve hayvanları kalmayarak çöl olmuş, dediğiniz bu yerde; insanı, hayvanı ve oturanı kalmayarak çöl olmuş Yahuda kentlerinde, Yeruşalim sokaklarında; **11***Yine coşku[15] ve sevinç sesi; güvey sesi, gelin sesi ve Allah'ın[16] Evi'ne şükür kurbanı götürerek orduların[17] Rabb'ine hamd ediniz. Çünkü[18] Rabb acıyandır, lütfu sonsuzdur, diyenlerin sesi duyulacaktır. Bu ülkenin tutsaklarını önceki durumlarına getireceğim, diye Rabb söylüyor. **12***Orduların Rabb'i böyle buyuruyor: İnsanı[19] ve hayvanı kalmayarak çöl olmuş bir yerde; onun tüm kentlerinde yine sürülerini yatıran çobanların evleri bulunacaktır. **13***Dağ[20] kentlerinde, ova kentlerinde, güney kentlerinde, Bünyamin yöresinde, Yeruşalim çevresinde ve Yahuda kentlerinde yine koyunlar[21] sayanın elinden geçecekler, diye Rabb söylüyor. **14***Rabb böyle söylüyor: İşte[22] günler geliyor ki, İsrail evi ile Yahuda evi için söylediğim iyi[23] buyruğu yapacağım. **15***O günlerde ve o zamanda Davut'tan bir salâh[24] filizi bitireceğim. O da ülkede hak ve doğruluk yapacaktır. **16***O günlerde Yahuda kurtulacak[25] Yeruşalim huzur içinde yaşayacak ve ***Yehovah*** salâhımız adıyla anılacaktır. **17***Çünkü Rabb böyle söylüyor: -Davut'un İsrail evi[26] tahtına çıkacak adamı eksilmeyecek. **18***Ve Levili kâhinlerden yakmalık[27] kurban sunusu sunacak, ekmek sunusu yakacak ve kurban sunacak adam, önümden hiçbir zaman eksik olmayacaktır. **19***Rabb'in sözü Yeremya'ya gelip dedi ki: **20***-Rabb böyle söylüyor. Gündüz[28] ve gece kendi vakitlerince olmaları için; gündüz ahdimi ve gece sözümü bozabilirseniz. **21***Tahtta egemen olabilecek oğlu olmaması için; kulum[29] Davut ile olan antlaşmam ve bana hizmet eden Levili imamlar ile olan antlaşmam da değiştirilebilir. **22***Göklerin[30] ordusu sayılmaz ve deniz kumu ölçülmez olduğu gibi; kulum Davut'un soyunu ve bana hizmet eden Levilileri de böyle çoğaltacağım. **23***Rabb'in sözü Yeremya'ya gelip dedi ki: **24***Bu halkın ne söylediğini görmüyor musun? Rabb seçtiği iki[31] kabileyi reddetti diyorlar; ve onlar kendilerine göre halkımı millet saymayarak aşağılıyorlar. **25***Rabb böyle söylüyor: -Eğer[32] gündüz ve gece için sözüm yok ise, gökler[33] ile yerin yasalarını koymamışsam; **26***Yakup[34] ve kulum Davut'un soyunu reddederim ki artık onun soyundan: İbrahim, İshak ve Yakup'un soyu üzerine krallar almayayım. Çünkü onların[35] sürgünlerini geri getireceğim ve onlara acıyacağım.

(1)B.32/2ve3,**(2)**İş.37/26,**(3)**Çık.15/3,Ams.5/8,9/6, **(4)**Mez.91/15, B.29/12, **(5)**B.32/24, **(6)**B.32/5, **(7)**B.30/17, **(8)**B.30/3, 32/44, 11.Ayet, **(9)**İş.1/26, B.24/6, 30/20, 31/4ve28, 42/10, **(10)**B.31/34, Mik.7/18, **(11)**Hez.36/25, Zek.13/1, İbr.9/13ve14, **(12)**İş.62/7, B.13/11, **(13)**Bak İş.60/5, **(14)**B.32/43, **(15)**B.7/34, 16/9, 25/10, Vah.18/23,**(16)**Lev.7/12, Mez.107/22, 116/17, **(17)**I.Trh.16/8ve34, II.Trh.5/13, 7/3, Ezr.3/11, Mez.136/1, İş.12/4, **(18)**7.Ayet, **(19)**İş.65/10, B.31/23, 50/19, **(20)**B.17/26, 32/44, **(21)**Lev.27/32, **(22)**B.23/5, 31/27ve31, **(23)**B.29/10,**(24)**İş.4/2,11/1,B.23/5, **(25)**B.23/6,**(26)**II.Sam.7/16, I.Krl.2/4,Mez.89/29ve36,Luk.1/32ve33, **(27)**Rom.12/1,15/15, I.Petr.2/5 ve9,Vah.1/6, **(28)**Mez. 89/37, İş.54/9, B.31/36, 25.Ayet, **(29)**Mez.89/34,**(30)**Tek.13/16,15/5,22/17,B.31/37, **(31)**21.ve22. Ayetler,**(32)**20.Ayet,Tek.8/22,**(33)**Mez.74/16,17,104/19,B.

31/35ve36, **(34)**B.31/37, **(35)**7.ve11. Ayetler, Ezr.2/1.

34. Bölüm: 1)Yeruşalim'in yıkılacağı ve Sedekiya'nın tutsak alınacağını Yeremya'nın bildirmesi, 8)Beyler kendi kullarını ve halkı serbest bırakmışken, yine kul yapmaları, 12)Söz dinlemedikleri için Rabb'in onları düşmanlarına bırakacağı.

1*Babil kralı[1] Nabukadnezar tüm askerleriyle, yönetimi içindeki tüm yörelerin[2] askerleriyle; tüm kavimlerle ve Yeruşalim ile onun tüm kentlerine karşı savaştığında Rabb'ten Yeremya'ya bu söz geldi: **2***-İsrailin Allah'ı Rabb böyle söylüyor: Git Yahuda kralı Sedekiya'ya doğru söyle ki, Rabb böyle diyor: İşte ben[3] bu kenti Babil kralının eline vereceğim ve onu ateşe[4] verecektir. **3***Sen de onun elinden kaçamayacaksın[5] ama kesinlikle yakalanıp onun eline verileceksin. Gözlerin Babil kralının gözlerini görecek; o seninle ağız ağıza konuşacak ve sen Babil'e gideceksin. **4***Ey! Yahuda kralı Sedekiya. Rabb'in sözünü dinle; Rabb senin için böyle söylüyor. **5***Sen kılıçla ölmeyeceksin, sen huzurla öleceksin ve senden[6] önce ataların olan büyük krallar için buhur yaktıkları gibi senin[7] için de yakacaklar ve: Ah! efendim, diyerek senin[8] için bağıracaklar. Çünkü bu sözü ben söyledim; diye Rabb buyuruyor. **6***Yeremya peygamber tüm bu sözü Oruşalim'de Yahuda kralı Sedekiya'ya söylediği zaman; **7***Babil kralının askerleri Yeruşalim'e karşı ve geri kalan tüm Yahuda kentlerine karşı Lakiş ve Azeka ile savaşıyordu. Çünkü Yahuda[9] kentlerinden kalan surlu kentler bunlardı. **8***Kral Sedekiya Yeruşalim'deki tüm halk ile herkes[10] kulunu ve herkes cariyesini; İbrani erkekler ile İbrani kadınları serbest bırakmak ve bir[11] kimseyi kardeşi olan Yahuda'ya kulluk ettirmemek için; **9***Özgürlük[12] ilan etmek konusunda antlaşmaya varmalarından sonra Rabb'ten Yeremya'ya gelen sözdür: **10***[Herkes kendi kulunu ve herkes kendi cariyesini hür olarak serbest bırakıp; artık onlara kulluk ettirmemek için antlaşmayı yapan tüm beyler ile tüm halk bunu kabul ettiler ve buna uyarak onları serbest bıraktılar. **11***Ama[13] ondan sonra döneklik yaparak; serbest bırakmış oldukları kullar ile cariyeleri geri götürdüler ve onları kul ile cariye olmaya zorladılar.] **12***Rabb'ten Yeremya' ya Rabbin sözü gelip dedi ki: **13***İsrailin Allah'ı Rabb böyle söylüyor: Atalarınızı Mısır'dan, tutsaklık evinden çıkardığım günde onlarla sözleştim. **14***Yedi[14] yılın bitiminde herbiriniz kendine satılmış olan İbrani kardeşini serbest bıraksın; ve o altı yıl hizmet ettikten sonra onu yanından hür olarak serbest bırak, dedim; ama atalarınız beni dinlemeyip kulak asmadılar. **15***Sizler bu gün dönerek herkes kendi komşusuna özgürlük ilan etmekle, önümde doğru olanı yaptınız ve adımla[15] anılan Ev'de önümde[16] and ettiniz. **16***Ama siz geri dönüp adımı[17] hiçe saydınız. Sizden herkes kendi kulunu ve cariyesini kendi isteğince hür olarak serbest bırakmışken onları geri götürdüler. Onları kendilerine kul ve cariye yapmaya zorladılar. **17***Bu yüzden Rabb böyle söylüyor: Sizden herkes kendi kardeşi ve kendi komşusu için hürriyet ilân etmek konusunda beni dinlemediniz. İşte (Rabb söylüyor:) Ben sizin için kılıca[18] kıtlığa ve vebaya özgürlük ilan edeceğim ve sizi dünyanın[19] tüm ülkelerinde acıya boğacağım. **18***Buzağıyı[20] iki parçaya ayırarak, aralarından geçip önümde verdikleri andın sözlerini tutmayan ve antlaşmama karşı gelenleri; **19***Yani buzağının parçaları arasından geçen Yahuda soyluları ile Yeruşalim beylerini; hizmetçilerini, kahinlerini ve ülkenin tüm halkını. **20***Düşmanlarının eline ve canlarını arayanların eline vereceğim. Onların cesetleri[21] göğün kuşlarına ve yerin yabanıllarına yiyecek olacaktır. **21***Yahuda kralı Sedekiya'yı, onun beylerini düşmanlarının eline, canlarını arayanların eline ve üzerinizden[22] çekilmiş olan Babil kralının askerlerinin eline vereceğim. **22***İşte ben[23] emrettim. Onları bu kente geri götüreceğim; onunla savaşacaklar ve onu[24] alıp ateşe verecekler. Yahuda[25] kentlerini halkı olmayan yıkıntıya döndüreceğim, diye Rabb söylüyor.

(1)II.Krl.25/1ve diğ., B.39/1, 52/4, **(2)**B.1/15, **(3)**B.21/10, 32/3ve 28, **(4)**B.32/29, 22.Ayet, **(5)**B.32/4, **(6)**Bak II.Trh.16/14, 21/19, **(7)**Bak Dan.2/46, **(8)**Bak B.22/18, **(9)**II.Krl.18/13, 19/8, II.Trh.11/5ve9, **(10)**Nehm.5/11, **(11)**Lev.25/39-46, **(12)**Çık.21/2, Lev.25/10, 14.Ayet, **(13)**Bak 21.Ayet, B.37/5, **(14)**Çık.21/2, 23/10, Tes.15/12, **(15)**B.7/10, **(16)**II.Krl.23/3, Nehm.10/29, **(17)**Çık.20/7, Lev.19/12, **(18)**B.32/24ve36, **(19)**Tes.28/25ve64, B.29/18, **(20)**Bak Tek.15/10ve17, **(21)**B.7/23, 16/4, 19/7, **(22)**Bak B.37/5ve11, **(23)**B.37/8ve10, **(24)**B.38/3, 39/1,2ve8, 52/7ve13, **(25)**B.9/11, 44/2ve6.

35. Bölüm: 1)Yeremya'nın, Rekabîler soyunun kendi babalarına olan itaatini söyleyerek; 12)Yahudileri itaatsizliklerinden ötürü azarlaması, 18)Allah'ın, Rekabîleri itaatları için kutsaması.

1*Yahuda kralı Yoşiya oğlu Yehoyakim'in günlerinde Rabb'ten Yeremya'ya söz geldi: **2***-Rekabîler[1] evine git, onlarla konuş ve onları Rabb'in evindeki odaların[2] birine götürerek onlara şarap içir, dedi. **3***Ben de Habatsinya oğlu, Yeremya oğlu Yaazanya'yı; kardeşlerini, oğullarını ve tüm Rekabîler soyundan olanları aldım. **4***Onları Rabb'in Evi'ne, kapıcı[3] Şallum oğlu Maaseya'ya ve odasının üstündeki beyler odasında bulunan Allah

adamı İgdalya oğlu Hanan'ın oğullarının odasına götürdüm. **5***Ve Rekabîler soyundan olanların önüne şarapla dolu taslar ve kâseler koyarak onlara: -Şarap içiniz, dedim. **6***Onlar da:-Şarap içmiyoruz; çünkü babamız Rekab oğlu Yonadab[4] bize sıkıca şunu söyledi:-Siz ve oğullarınız sakın şarap içmeyin. **7***Ve ev inşa etmeyin; ekin ekmeyin, bağ dikmeyin ve mal sahibi olmayın; ancak tüm yaşamınızda çadırlarda oturun ki, misafir[5] olduğunuz ülkede uzun yıllar yaşayasınız, dedi. **8***Biz de babamız Rekab oğlu Yonadab'ın bize söylediği tüm şeyleri tutarak; tüm yaşantımızda kendimiz, kadınlarımız, oğullarımız ve kızlarımız şarap içmiyor; **9***Ve oturmak için ev yapmıyoruz. Bağ, tarla ve ekinimiz de yoktur. **10***Ancak çadırlarda oturuyor ve babamız Yonadab'ın bize söylediği tüm sözlerine uyuyoruz. **11***Ama Babil kralı Nabukadnezar bu ülkeye geldiği zaman: Geliniz Kildani askerlerinin ve Süryani askerlerinin yüzünden Yeruşalim'e gidelim, dedik ve böylece Yeruşalim'de oturuyoruz, dediler. **12***Rabb'in sözü Yeremya'ya gelip dedi ki: **13***Orduların Rabb'i İsrailin Allah'ı böyle söylüyor: -Git Yahuda adamlarına ve Yeruşalim halkına söyle ki, sözümü dinlemeleri için (Rabb buyuruyor) bundan örnek[6] almıyor musunuz? **14***Rekab oğlu Yonadab'ın oğullarına şarap içmemeleri için emrettiği sözler tamiyle yerine getirildi; çünkü babalarının buyruğuna itaat ederek bugüne değin içmiyorlar. Ama ben[7] size söyledim vaktiyle(+) söyledim; siz ise beni dinlemediniz. **15***Tüm peygamber[8] kullarımı size gönderdim ve vaktiyle[+] göndererek her adam[9] kendi kötü yolundan geri dönsün, işlerinizi doğrultun, başka ilâhlara kulluk etmek üzere onları dinlemeyin; size, atalarınıza verdiğim ülkede yaşayacaksınız dedimse de siz kulak asmadınız ve dinlemediniz. **16***Rekab oğlu Yonadab'ın oğulları babalarının kendilerine söylediği tüm buyrukları yerine getirdiler; ama bu halkım beni dinlemedi. **17***Bundan ötürü, orduların Rabbi İsrailin Allah'ı olan ***Yehovah*** böyle söylüyor: -İşte ben Yahuda ile tüm Yeruşalim halkına, onlara karşı söylediğim bütün belaları getireceğim. Çünkü onlara söyledim ama dinlemediler[10]. Onları çağırdım; ama yanıtlamadılar. **18***Ve Yeremya Rekabîler soyundan olanlara dedi ki: Orduların Rabbi İsrailin Allah'ı böyle söylüyor. Babanız Yonadab'ın sözünü dinlemediniz; onun her buyruğunu tutup, onun size olan her emrini dinlemediğiniz için; **19***Orduların Rabb'i İsrailin Allahı Rekab oğlu Yonadab'ın önümde[11] duracak adamı eksik olmayacaktır, diye söylüyor.

(1)II.Krl.10/15, I.Trh.2/55, **(2)**I.Krl.6/5, **(3)**II.Krl.12/9, 25/18, I.Trh.9/18ve19,**(4)**II.Krl.10/15,**(5)**Çık.20/12,Efs.6/2ve3, **(6)**B. 32/33, **(7)**II.Trh.36/15, B.7/13, 25/3, **(+)**İbranice: Erken kalkarak, **(8)**B.7/25,25/4, **(9)**B.18/11,25/5ve6, **(10)**Sül.Mes.1/24, İş. 65/12, 66/4, B.7/13, **(11)**B.15/19.

36. Bölüm: 1)Yeremya'nın ikazını Rabb'in emriyle Baruk'un bir tomara(*Silindir şeklinde sarılmış kâğıt*) yazıp halka okuması, 11)Beylerin bu tomarı getirtmeleri ve içeriğinden korkmaları!, 19)Baruk(*Baroh*) ile Yeremya'nın gizlenmesini istemeleri, 20)Kral Yehoyakim'in adı geçen tomarı okuttuktan sonra onu yakması, 27)Yeremya'nın kral Yehoyakim'e karşı uyarısı, 32)Baruk'un diğer bir tomara Yeremya'nın bildirisini yazması[(§)].

1*Yahuda kralı Yoşiya oğlu Yehoyakim'in dördüncü yılında Rabb'ten Yeremya'ya bu söz geldi: **2***Kitap[1] olacak bir tomar al ve sana söylemeğe başladığım günden; yani Yoşiya'nın[2] günlerinden tâ bu güne değin İsrail için, Yahuda için ve tüm[3] milletler için sana söylediğim tüm sözleri[4] onun içine yaz. **3***Belki[5] Yahuda soyu benim onlara getirmeyi düşündüğüm tüm bu kötü tasarıları dinler de herkes[6] kendi kötü yolundan geri döner; ve ben de isyan ile günahlarını bağışlarım, dedi. **4***Ve Yeremya Neriya oğlu Baruk'u[7] çağırdı. Baruk[8] Yeremya'nın ağzından Rabb'in(***Yehovah'ın***) ona söylediği tüm sözleri o kitap olacak tomar üzerine yazdı[(§)]. **5***Yeremya Baruk'a doğru:-Ben hapisteyim, Rabb'in evine gidemem. **6***Sen git ve ağzımdan tomara yazdığın Rabb'in sözünü oruç[9] gününde Rabb'in Evi'nde unutma[+] oku ve kendi kentlerinden gelen tüm Yahuda halkı işitirken de onları oku. **7***Belki[10] yakarışları Rabb'in önüne gelir ve herkes kötü yolundan döner; çünkü Rabb'in bu halka karşı söylediği gazap ve kızgınlık büyüktür; diye buyurdu. **8***Ve Neriya oğlu Baruk, Yeremya peygamberin kendisine olan her buyruğa göre Rabb'in Evi'nde kitaptan Rabb'in sözünü okudu. **9***Yahuda kralı Yoşiya oğlu Yehoyakim'in beşinci yılında, dokuzuncu ayda Yeruşalim'de bulunan tüm halka ve Yahuda kentlerinden Yeruşalim'e gelen tüm halka; Rabb'in önünde oruç duyuruldu. **10***Baruk Rabb'in Evi'nde yazıcı Şafan oğlu Gemerya'nın odasında, Rabb'in Evi'nin yeni[11] kapısının eşiğinde ve yukarıdaki avluda tüm halka bu kitaptan Yeremya'nın sözlerini okudu. **11***Şafan oğlu, Gemarya oğlu Mikaya kitaptaki tüm sözleri duyduğunda; **12***Kralın sarayına yazıcının odasına indi. Tüm başkanlar; Yazıcı Elişama, Şemeya'nın oğlu Deleya, Akbor'un oğlu Elnatan, Şafa'nın oğlu Gemarya, Hananya'nın oğlu Sedekiya(*Sidkiya*) ve bütün başkanlar orada oturuyorlardı. **13***Ve Mikaya, Baruk'un o kitaptan

halka[+] okuduğu sırada işittiği tüm sözleri onlara aktardı. **14*** Bütün başkanlar da: Halka okuduğun kitabı eline alıp; '*gel!*' demek için Kuşi oğlu, Şeleyman oğlu ve Netenya oğlu Yehudi'yi Baruk'un yanına gönderdiler. Neriya oğlu Baruk da tomarı alıp onların yanına geldi. **15*** Onlar ona:-Lütfen otur ve onu bize de oku, dediler. Baruk da onlara okudu. **16*** Onlar da tüm bu sözleri duyduktan sonra korkarak birbirlerine bakıştılar. Sonra da Baruk'a: -Biz bütün bu sözleri kesinlikle krala anlatacağız, dediler. **17*** Ve Baruk'a sorarak: -Lütfen bu sözleri onun ağzından nasıl yazdın? Bize anlat, dediler. **18*** Baruk da onlara: -Tüm bu sözleri o bana ağzıyla söyledi, ben de mürekkeple bu kitaba yazdım; diye yanıt verdi. **19*** O zaman başkanlar Baruk'a: -Git gerek sen ve gerekse Yeremya gizlenin ve nerede olduğunuzu kimse bilmesin, dediler. **20*** Ve onlar tomar'ı yazıcı Elişama'nın odasında saklayıp, avluda olan kralın yanına giderek tüm bu sözleri krala söylediler. **21*** Kral Yehudi'yi tomarı almaya gönderdi; o da yazıcı Elişema'nın odasından aldı. Yehudi onu krala ve kralın yanında duran tüm beylere okudu. **22*** Dokuzuncu ay olduğundan kral kışlık[12] evinde oturuyordu ve önünde yanan mangal vardı. **23*** Yehudi üç dört sütun okuduğunda onu kalemtraşla kesip, tüm tomarı mangaldaki ateşte yanıncaya değin attı. **24*** Gerek kral, gerek tüm bu sözleri işiten hizmetçilerin hiçbiri korkmadı ve giysilerini[13] yırtmadı. **25*** Elnatan, Delaya ve Gemerya tomarı yakmaması için krala rica ettiler ise de onları dinlemedi. **26*** Kral yazıcı Baruk ile peygamber Yeremya'yı sıkıca tutmalarını kralın oğlu Yerahmeel, Azriel'in oğlu Seraya ve Abdeel'in oğlu Şelemya'ya emretti; ama Rabb onları gizledi. **27*** Kral tomarı ve Yeremya'nın ağzından Baruk'un yazdığı sözleri yaktıktan sonra Yeremya'ya Rabb'in sözü gelip dedi ki: **28*** Yine git, başka bir tomar al ve ona Yahuda kralı Yehoyakim'in yaktığı önceki tomarda olan tüm sözleri yaz. **29*** Ve Rabb'in Yahuda kralı Yehoyakim'e şöyle buyurduğunu söyle:-Sen bu tomara 'Babil kralı kesinlikle gelecek, bu ülkeyi yıkacak; oradan insanı ve hayvanı kaldıracak, diye neden yazdın? Diyerek onu yaktın. **30*** Bu yüzden Yahuda kralı Yehoyakim'e karşı Rabb böyle söylüyor: Davut'un[14] tahtına oturacak kimsesi kalmayacak; cesedi gündüz sıcağa ve gece de soğuğa[15] atılacaktır. **31*** Onu soyunu ve adamlarını cezalandıracağım[16] onlara Yeruşalim' in tüm halkına, Yahuda adamlarına verdiğim ve onların kulak asmadıkları tüm belaları getireceğim. **32*** Yeremya başka bir tomar alıp onu yazıcı Neriye oğlu Baruk'a verdi. O da Yahuda kralı Yehoyakim' in ateşte yaktığı kitabın tüm sözlerini Yeremya'nın ağzından ona yazdı ve onlara onlar gibi daha birçok sözler ekledi[§].

(1)İş.8/1,Hez.2/9,Zek.5/1,**(2)**B.25/3,**(3)**B.25/15vediğ., **(4)**B.30/2, **(5)**7.Ayet, B.26/3, **(6)**B.18/8, Yun.3/8, **(7)**B.32/12, **(8)**Bak B.45/1, **(9)**Lev.16/29, 23/27-32, Res.İşl.27/9, **(+)**İbranice: Kavmin kulaklarına, **(10)**3.Ayet, **(11)**B.26/10, **(12)**BakAms.3/15, **(13)**II. Krl. 22/11,İş.36/22,37/1,**(14)**B.22/30, **(15)**B.22/19, **(16)**B.23/34, **(§)Bak.Kutsal Kitapta yer alan Baruk'un (Baroh) Kitabı.**

37. Bölüm: 1)Kildanîler Mısırlılar'ın korkusundan Yeruşalim üzerinden çekildiklerinde; Sedekiya'nın Yeremya'ya halk için dua etmesi önerisi ile adam göndermesi, 6)Yeremya'nın da Kildanîler'in geri gelip kenti ele geçireceklerini bildirmesi, 11)*"Kaçacak"* Suçuyla suçlanarak, tutuklanıp cezaevine konulması, 16)Sedekiya'nın tutsak alınacağını ona bildirmesi, 18)Ve kendi esenliği için ondan ricası.

1* Yehoyakim'in oğlu Yekonya'nın yerine Babil kralı Nabukadnezar'ın Yahuda yöresi üzerine kral atadığı Yoşiya oğlu Sedekiya[1] egemen oldu. **2*** Ama o[2] onun adamları ve ülkenin halkı Rabb'in Yeremya peygamber aracılığıyla söylediği sözleri dinlemedi. **3*** Kral Sedekiya: -Rica ederiz! Bizim için Allahımız Rabb'e dua et; demek için Şelemya'nın oğlu Yehuka ve[3] imam(*kahin*) Maaseya'nın oğlu Sefenya'yı Yeremya peygamberin yanına gönderdi. **4*** Yeremya ise halkın arasına inip çıkmaktaydı ve henüz onu cezaevine atmamışlardı. **5*** Mısır'dan Firavun'un[4] askerleri çıktı ve Yeruşalim'i[5] kuşatan Kildanîler onların haberini aldıklarında Yeruşalim üzerinden çekildiler. **6*** Ve Rabb'in sözü Yeremya peygambere gelip dedi ki: **7*** İsrailin Allah'ı Rabb böyle söylüyor: -Benden sormak için sizi[6] bana gönderen Yahuda kralına böyle de: İşte size yardım etmek için çıkan Firavun'un askerleri kendi ülkelerine geri dönecekler. **8*** Ve Kildanîler[7] dönüp bu kent ile savaşacaklar; onu ele geçirerek ateşe verecekler. **9*** Rabb böyle söylüyor: Kildanîler kesinlikle üzerimizden gidecekler, diye kendinizi aldatmayın; çünkü gitmeyecekler. **10*** Eğer[8] sizinle savaşan Kildanîler' in tüm askerlerini vursanız ve onlardan ancak birkaç yaralı adam kalsa; onlardan herkes kalkıp bu kenti ateşe verecek. **11*** Kildanîler'in[9] askerleri Firavun'un askerleri yüzünden Yeruşalim'den çekildikleri sırada; **12*** Yeremya, Bünyamin yöresine gitmek ve oradan halkı arasında payını almak için Yeruşalim'den çıktı. **13*** Bünyamin kapısına vardığında bekçilerden olan Hananya

oğlu, Şelemya oğlu İriya adında bir adam orada duruyordu ve: -Sen Kildanîler tarafına geçiyorsun, diyerek Yeremya peygamberi tuttu. **14***Yeremya da:-Yalan; ben Kildanîler tarafına geçmiyorum, demiş olmasına rağmen onu dinlemedi ve İriya Yeremya'yı tutup onu başkanların yanına götürdü. **15***Beyler de Yeremya'ya öfkelenip onu dövdüler ve onu[10] yazıcı Yonatan'ın evine kapadılar; çünkü o evi cezaevi yapmışlardı. **16***Yeremya zindana[11] ve bodrumlara girerek orada bir çok günler kaldıktan sonra; **17***Kral Sedekiya onu getirtti ve kral kendi sarayında:-Rabb'ten bir söz var mı? Diye gizlice ona sorması üzerine Yeremya da: -Vardır! Sen Babil kralının eline düşeceksin, dedi. **18***Yeremya kral Sedekiya'ya: -Sana ve adamlarına ve bu halka karşı ne suç yaptım ki, beni tutukevine attınız? Dedi. **19***Babil kralı üzerinize ve bu ülke üzerine gelmeyecek! Diye peygamberlik eden peygamberleriniz nerededir? **20***Şimdi rica ediyorum ey efendim kral dinle ve ricam önünde uygun olsun; beni yazıcı Yonatan'ın evine gönderme ki, orada ölmeyeyim, dedi. **21***Ve kral Sedekiya'nın emri üzerine Yeremya'yı cezaevinin[12] avlusuna koydular. Kentten[13] ekmek tamamen tükeninceye dek ona her gün ekmekçiler sokağından bir parça ekmek veriyorlardı. Böylece Yeremya cezaevi avlusunda kaldı.

(1)II.Krl.24/17,II.Trh.36/10, B.22/24ve diğ., **(2)**II.Trh.36/12ve14, **(3)**B.21/1ve2,29/25,52/24,**(4)**Bak II.Krl.24/7,Hez.17/15, **(5)**11. Ayet,B.34/21,**(6)**B.21/2,**(7)**B.34/22,**(8)**B.21/4ve5,**(9)**5. Ayet,**(10)**B.38/26,**(11)**B.38/6,**(12)**B.32/2, 38/13ve28, **(13)**B.38/9, 52/6.

38. Bölüm: 1)Yeremya'ya karşı başkanların düşüncesi ve onu kuyuya atmaları, 7)Ebed-Melek'in kraldan yalvarışı ile Yeremya'yı kurtarması, 14)Yeremya'nın kral ile olan gizli bir görüşmesinde ona Kildanîler'e teslim olmasını tavsiye etmesi, 24)Kralın emrine göre bu tavsiyeyi beylerden gizlemesi.

1*Mattan oğlu Şefetya, Paşhur oğlu Gedelya, Şelemya oğlu Yukal[1] ve Malkiya'nın oğlu Paşhur[2] Yeremya'nın[3] tüm halka doğru söylediği: **2***Rabb böyle söylüyor. Bu kentte[4] duran kimse kılıç, kıtlık ve vebadan ölecek; ama gidip Kildanîler tarafına geçen sağ kalacak ve hayatı kendisine bir av gibi olacak. **3***Rabb böyle söylüyor: Bu kent[5] kesinlikle Babil kralının eline düşecek ve onlar onu alacaklar, diye söyledikleri sözü duyunca; **4***Bu beyler krala doğru: -Yalvarıyoruz bu adam[6] öldürülsün; çünkü bu kentte kalan savaşçıların ve tüm halkın elini, onlara bu şekilde söyleyerek gevşetiyor. Çünkü bu adam bu halkın esenliğini değil; ama kötülüğünü istiyor, dediler. **5***Ve kral Sedekiya'ya:-İşte o sizin elinizdedir; çünkü kral sizin yanınızda bir şey yapamıyor, dedi. **6***Yeremya'yı[7] aldılar ve onu kral oğlu Malkiya'nın kuyusuna attılar. Bu da cezaevinin avlusundadır. Yeremya'yı iplerle sarkıttılar ve o kuyuda su yoktu; ama çamur olduğundan Yeremya çamura battı. **7***Sarayda[8] bulunan Habeşistanlı Ebed-Melek isimli hadım Yeremya'yı kuyuya attıklarını duydu. Kral da Bünyamin kapısında oturuyordu. **8***Ebed-Melek saraydan çıkıp krala doğru: **9***Ey efendim kral! Bu adamlar Yeremya peygambere yaptıkları herşey için ve özellikle onu kuyuya attıkları zaman çok kötü yaptılar. Çünkü kentte ekmek olmadığından orada açlıktan ölecek, dedi. **10***Ve kral Habeşli Ebed-Meleğe: -Buradan kendine beraberinde otuz adam al ve Yeremya peygamberi ölmeden önce kuyudan çıkar, diye söyledi. **11***Ebed-Melek de kendisiyle beraber o adamları alıp saraya hazine odasının altına girdi. Oradan yırtık ve eski paçavra parçaları alarak onları kuyuya iplerle Yeremya'nın yanına sarkıttı. **12***Habeşli Ebed-Melek Yeremya'ya: -Şimdi bu yırtık ve eski paçavraları koltuklarına, iplerin altına koy, dedi; ve Yeremya böyle yaptı. **13***Yeremya'yı[9] iplerle çekerek onu kuyudan dışarı çıkardılar ve Yeremya cezaevi[10] avlusunda kaldı. **14***Kral Sedekiya Yeremya peygamberi Rabb'in evinde olan üçüncü girilecek yere kendi yanına götürttü ve kral Yeremya'ya: -Sana birşey soracağım, benden birşey gizleme, dedi. **15***Yeremya da Sedekiya'ya:-Sana birşey bildirsem sen beni kesinlikle öldürürsün; ama sana öğüt versem beni dinlemeyeceksin, dedi. **16***Ama kral Sedekiya, Yeremya'ya gizlice şöyle yemin etti: -Bize[11] bu canı yaratan Rabb'in hayatı hakkı için seni öldürmeyeceğim ve canını arayan bu adamların eline seni vermeyeceğim, dedi. **17***O zaman Yeremya, Sedekiya'ya: -İsrailin Allah'ı orduların ilâhı ***Yehovah*** böyle söylüyor: Eğer sen kalkıp[12] Babil kralının[13] beylerinin yanına çıkarsan canın sağ kalacak ve bu kent ateşe verilmeyecektir. Ancak hem kendin ve hem de evin sağ kalacaktır. **18***Eğer Babil kralının beylerinin yanına çıkmazsan bu kent Kildanîler'in eline geçecek ve onu ateşe verecekler. Sen[14] de onların elinden kaçamayacaksın, dedi. **19***Kral Sedekiya Yeremya'ya:-Kildanîler yanına geçmiş olan Yahudilerden korkuyorum. Sakın beni onların ellerine vermiş olmasınlar ve onlar da benimle[15] alay etsinler, dedi. **20***Yeremya da: -Vermezler; yalvarırım sana söylediğim Rabb'in sözüne uy ki sana iyilik gelsin ve canın kurtulsun. **21***Ama; eğer çıkmak iste-

mezsen, Rabb'in bana gösterdiği şey budur. **22***İşte Yahuda kralının sarayında geri kalan tüm kadınlar Babil kralının beylerine götürülecek ve o kadınlar: 'Seni dostların aldatıp seni yendiler; ayağın çamura battığı gibi onlar geri çekildiler' diyecekler. **23***Kadınlarınla tüm çocuklarını[16] Kildanîler çıkaracaklar ve sen[17] de onların ellerinden kaçamayacak; ama Babil kralının eliyle tutulacak ve bu kentin ateşe verilmesine sen sebep olacaksın, dedi. **24***Sedekiya da Yeremya'ya:-Bu sözleri kimse bilmesin ve ölmeyeceksin. **25***Eğer başkanlar seninle konuştuğumu duyarlar ve sana gelip: Krala ne söyledin, bize de söyle, bizden gizleme seni öldürmeyeceğiz; ve kral sana ne dedi? Derlerse. **26***O zaman sen onlara: Yonatan'ın[18] evinde ölmek için beni oraya geri göndermemesini ben[19] kralın önünde rica ettim; diyesin dedi. **27***Tüm beyler Yeremya'nın yanına gelerek ona soru sordular; o da onlara kralın buyruğuna göre yanıt verdi. Onlar da ona sormaktan bıktılar; çünkü bu konu ortaya çıkmadı. **28***Yeremya[20] Oruşalim'in düştüğü güne dek cezaevi avlusunda kaldı ve Yeruşalim düştüğünde de oradaydı.

(1)B.37/3, **(2)**B.21/1, **(3)**B.21/8, **(4)**B.21/9, **(5)**B.21/10, 32/3, **(6)**Bak B.26/11, **(7)**B.37/21, **(8)**B.39/16, **9)**Bak6.Ayet, **(10)**B. 37/21, **(11)**İş.57/16, **(12)**II.Krl.24/12, **(13)**B.39/3, **(14)**B.32/4, 34/3, 23.Ayet, **(15)**I.Sam.31/4, **(16)**B.39/6, 41/10, **(17)**18.Ayet, **(18)**B.37/15, **(19)**B.37/20, **(20)**B.37/21, 39/14.

39. Bölüm: 1)Yeruşalim'in düşmesi, 4)Sedekiya'nın kaçtığı sırada Kildanîlerce yakalanması ve Ribla'da gözlerinin kör edilmesi, 8)Kentin yıkılıp halkın sürgün edilmesi, 11)Nabukadnezar, Yeremya için Nebuzar'ı uyarması, 15)Rabb'in Ebed-Meleğe olan sözü.

1*Yahuda[1] kralı Sedekiya'nın dokuzuncu yılında, onuncu ayda Babil kralı Nabukadnezar tüm askerleriyleYeruşalim'e(*Kudüs*) geldi ve onu kuşattılar. **2***Sedekiya'nın on birinci yılında, dördüncü ayda, ayın dokuzunda kentin surunda gedik açıldı. **3***Babil kralının tüm[2] beyleri; yani Nergal - Şareser, Samgar - Nebo, hadımlar başkanı Sarsekim ve[§] cezaevi beyi Nergal-Şareser ile Babil kralının diğer tüm beyleri gelerek orta kapıda oturdular. **4***Yahuda[3] kralı Sedekiya ve tüm savaşçılar onları gördüklerinde kaçtılar; ve gece kentten kral bahçesi yolundan iki surun arasındaki kapıdan çıktılar. Kendisi de kır yoluna çıktı. **5***Kildanîler'in askerleri onları takip ettiler ve Sedekiya'ya[4] Eriha kırsalında yetiştiler. Onu yakalayıp Hamat yöresindeki Ribla'ya[5] Babil kralı Nabukadnezar'ın önüne çıkardılar. O da onu yargıladı. **6***Babil kralı Ribla'da Sedekiya'nın oğullarını gözleri önünde boğazladı ve Babil kralı tüm Yahuda'nın ileri gelenlerini de boğazladı. **7***Sedekiya'nın[6] gözlerini kör etti ve Babil'e götürmek için onu zincirlerle bağladı. **8***Kildanîler kralın[7] sarayını ve halkın evlerini ateşe verdiler; Yeruşalim'in surunu yıktılar. **9***Muhafız[8] askerlerinin başı Nebuzaradan[9] kentte kalan halkın geri kalanını, kendi tarafına geçen kaçakları ve halkın geri kalanlarını Babil'e sürgün götürdü. **10***Muhafız askerlerinin başı Nabuzaradan Yahuda yöresinde hiçbir şeyleri olmayan halkın yoksullarını bıraktı ve o gün onlara bağlar ile tarlalar da verdi. **11***Babil kralı Nabukadnezar Yeremya için muhafız birliğin başı Nebuzaradan'a: **12***-Onu al ve onu gözet ve ona hiçbir kötülük yapma; ancak sana ne söylerse öyle yap, diye emretti. **13***Ve muhafız askerlerinin komutanı Nabuzaradan ile hadımlar başkanı Nebuşazban, cezaevi beyi Nergal-Şeraser ve tüm Babil kralının beyleri; **14***Yeremya'yı cezaevinin[10] avlusundan aldılar ve onu Şafan oğlu, Ahikam[11] oğlu Gedalya'ya eve[12] götürmesi için verdiler. Böylece o halkın arasında oturdu. **15***Yeremya cezaevinin avlusunda tutukluyken Rabb'in sözü ona gelip dedi ki: **16***Git! Habeşli[13] Ebed-Meleğe söyle ki, orduların Rabb'i İsrailin Allah'ı böyle söylüyor: İşte ben bu kent için olan sözümü[14] iyilik için değil; ama bela için yapacağım ve o günde senin önünde olacaktır. **17***Ama o gün seni kurtaracak (Rabb söylüyor) ve yüzlerinden korktuğun kişilerin ellerine verilmeyeceksin. **18***Çünkü seni kesinlikle kurtaracağım; kılıçtan düşmeyecek ve canın[15] sana çapul malı gibi olacaktır. Çünkü bana[16] güvendin, diye Rabb söylüyor.

(1)II.Krl.25/1-4, B.52/4-7, **(2)**B.38/17, **(3)**II.Krl.25/4ve diğ., B.52/7ve diğ., **(§)**Başka Türkçe çevirilerde: "Rab-Saris, Nergal, Şeratser ve Rab-Mag" olarak çevrilmiş., **(4)**B. 32/4, 38/18ve23, **(5)**II.Krl.23/33, **(6)**Hez.12/13, B.32/4 ile uygula, **(7)**II.Krl.25/9, B.38/18, 52/13, **(8)**II.Krl.25/11ve diğ., B.52/15vediğ.,**(9)**10.,11.vediğ.Ayetler,BakTek.37/36,**(10)**B. 38/28, **(11)**B.26/24, **(12)**B.40/5, **(13)**B.38/7ve12, **(14)**Dan.9/12, **(15)**B.21/9, 45/5, **(16)**I.Trh.5/20, Mez.37/40.

40. Bölüm: 1)Yeremya'nın Nabukadnezar tarafından serbest bırakılması ve Gedalya'nın yanına gitmesi, 7)Dağılan Yahudilerin Gedelya'nın yanına gelmeleri, 13)İsmailliler'in hainliğini,Yohanan'ın bunu bildirmesi ve Gedelya'nın onu onaylaması.

1*Muhafız askerlerinin komutanı Nebuzaradan, Babil'e götürülecek olan tüm Yeruşalim ve Yahuda tutsaklarının içinde Yeremya'yı zincirlerle bağlı tutmuşken onu Rama'da serbest[1] bıraktı ve ondan sonra Rabb'ten Yeremya'ya bu söz geldi; **2***Muhafız askerlerinin komutanı Yeremya'yı alıp[2] ona:-

Allah'ın Rabb bu yere karşı bu belayı söyledi; dedi. **3***Ve Rabb onu götürerek buyurduğu gibi yaptı; çünkü(3) Rabb'e karşı günah ettiğiniz ve *"O"*nun sözünü dinlemediğiniz için bu şey sizin başınıza geldi. **4***Bak şimdi ellerindeki zincirleri çözüyorum. Eğer(4) benimle Babil'e gelmek sana hoş geliyorsa benimle gel sana bakarım. Ama eğer benimle beraber Babil'e gelmek sana iyi görünmüyorsa gelme. İşte tüm(5) ülke senin önündedir. Her nereye gitmeyi diliyorsan oraya git. **5***Veya Babil kralının(6) Yahuda kentlerine atadığı Şafan oğlu, Ahikam oğlu Gedelya geri dönmeden önce onun yanına geri(+) dön. Onunla birlikte halkın içinde yaşa; veya her nereye gitmeyi uygun görürsen oraya git, dedi ve muhafızların başkanı ona azık*(yiyecek)* ve hediye verdikten sonra onu serbest bıraktı. **6***Yeremya(7) Mispa'da(8) Ahikam oğlu Gedelya'nın yanına gidip onunla beraber yörede kalan halkın arasında yaşadı. **7***Kırsal(9) kesimde bulunan tüm asker başkanları, kendileri ve adamları Babil kralının Ahikam oğlu Gedelya'nın yöreye vali atadığını; Babil'e sürülmeyen adamları, kadınları, çocukları ve bölgenin yoksullarını(10) onun yönetimine verdiklerini işitince, **8***Onlar; yani Netanya(11) oğlu İsmail, Kareah'ın oğulları Yohanan, Yonatan, Tenhumet'in oğlu Seraya, Netofa'lı Efay'ın oğulları ile Maakalı'nın oğlu Yezanya kendileri ve adamlarıyla Mispa'ya Gedelya'nın yanına geldiler. **9***Şafa oğlu, Ahikam oğlu Gedelya onlara ve adamlarına şöyle yemin etti:-Kildanîler'e boyun eğmekten korkmayın. Ülkede yaşayıp Babil kralına boyun eğin; bu size iyi olacaktır. **10***İşte ben Mispa'da yaşıyorum ki, bize gelen Kildanîler'in önünde durayım. Siz de şarap, yaz meyveleri ve yağ toplayıp kaplarınıza koyun; ele geçirdiğiniz kentlerde yaşayın, dedi. **11***Moab'ta, Ammoniler arasında, Edom'da ve ülkelerde bulunan tüm Yahudiler de Babil kralının Yahuda'da bir bakiye bıraktığını ve onlara Şafan oğlu, Ahikam oğlu Gedelya'yı vali olarak atadığını duyduklarında; **12***Tüm Yahudiler dağılmış oldukları her taraftan geri dönerek Yahuda yöresine, Mispa'ya Gedelya'nın yanına geldiler. **13***Kareah oğlu Yohanan ve kırsal kesimde bulunan askerlerin tümü Mispa'ya Gedelya'nın yanına geldiler. **14***Ve ona: -Ammonîler'in(12) kralı Baalis'in, Netanya oğlu İsmail'i seni öldürmek için gönderdiğini biliyor musun? Dediler; ama Ahikam oğlu Gedelya onlara inanmadı. **15***Kareah oğlu Yohanan da Mispa'da Gedelya'ya gizlice şöyle dedi: -Şimdi gideyim, Netanya oğlu İsmail'i öldüreyim ve bunu kimse bilmesin. O niçin seni öldürsün ve yanına toplanmış olan tüm Yahudilerin geri kalanları da dağılarak Yahuda'nın bakiyesi yok olsun? dedi. **16***Ve Ahikam oğlu Gedelya, Yohanan oğlu Korah'a: -Bunu yapma; çünkü sen İsmail için yalan söylüyorsun; dedi.

(1)B.39/14, **(2)**B.50/7, **(3)**Tes.29/24ve25, Dan.9/11, **(4)**B.39/12, **(5)**Tek.20/15, **(6)**II.Krl.25/22ve diğ., **(+)**Veya: (Yeremya geri dönmediği halde) Babil kralının Yahuda kentleri üzerine koyduğu Şafa oğlu, Ahikam oğlu Gedalya'nın yanına geri dön,**(7)**B.39/14, **(8)**Hak.20/1, **(9)**II.Krl.25/23ve diğ., **(10)**B.39/10, **(11)**B.41/1, **(12)**Bak B.41/10.

41. Bölüm: 1)İsmail'in hileyle Gedelya'yı ve diğer bazı kimseleri öldürmesinden sonra kavmin geri kalanını esir ederek Ammonîler tarafına geçmeğe çalışması, 11)Yohanan'ın esirleri kurtarması ve Mısır'a kaçmağa karar vermesi.

1*Yedinci ayda kral soyundan olan Elişema oğlu, Netanya oğlu İsmail(1) ve kral beyleri, beraberinde on kişi alarak Mispa'ya Ahikam oğlu Gedelya'nın yanına geldiler; ve orada onunla beraber ekmek yediler. **2***Netanya oğlu İsmail ve beraberinde olan on adam kalkıp Babil kralının yöreye vali olarak atadığı Şafan oğlu Ahikam oğlu Gedelya'yı(2) kılıçla vurarak öldürdüler. **3***Bundan sonra İsmail onun yanında; yani Gedelya'nın yanında Mispa'da bulunan tüm Yahudileri ve orada olan Kildanî savaşçılarını öldürdü. **4***Gedelya'yı öldürdüğünün ertesi günü, daha kimsenin haberi yokken; **5***Şekem'den, Şilo'dan ve Samiriye'den sakalları tıraş edilmiş(3) giysileri yırtılmış ve bedenlerinde yara açılmış olan seksen kişi Rabb'in(4) Evi'ne götürmek üzere ellerinde sunular ve buhurlar olarak geldiler. **6***Netanya'nın oğlu İsmail Mispa'dan onları karşılamaya çıktı ve ağlayarak gidiyordu. Onlara ulaştığında: -Ahikam'ın oğlu Gedelya'nın yanına gelin, dedi. **7***Onlar kentin ortasına gelince Netanya oğlu İsmail birlikte olduğu adamlar ile onları öldürdüler ve kuyu içine attılar. **8***Onların içinde bulunan on kişi: -İsmail bizi öldürme; çünkü kırsal alanda bizim buğday, arpa, yağ ve bal ile gizli mahzenlerimiz var, deyince o da onları kardeşleriyle birlikte öldürmekten vaz geçti. **9***Gedelya yüzünden İsmail'in öldürdüğü tüm adamların leşlerinin kuyusu; kral(5) Asa'nın İsrail kralı Baaşa'nın korkusundan yapmış olduğu kuyuydu. Ve Netanya oğlu İsmail onu cesetlerle doldurdu. **10***İsmail, muhafız askerî komutanı Nebuzaradan'ın(6) Ahikam oğlu Gedelya'yı üzerlerine atamış olduğu Mispa'daki tüm halkın geri kalanını; yani kralın(7) kızlarını ve Mispada'ki bütün halkı sürgün etti. Netanya oğlu İsmail onları tutsak alıp Ammonîler(8) tarafına geçmek için gitti. **11***Kareah oğlu

Yohanan ve onunla birlikte olan asker[9] komutanları, Netanya oğlu İsmail'in yapmış olduğu tüm kötülükleri işittiklerinde; **12***Tüm adamlarını alıp Netanya oğlu İsmail ile savaşmaya gittiler ve onu Gibeon'da[10] olan çok sular yanında buldular. **13***İsmail'in yanında bulunan bütün halk, Kareah'ın oğlu Yohanan'ı ve onun yanında bulunan asker kumandanlarının tümünü gördüklerinde sevinip coştular. **14***İsmail'in Mispa'dan tutsak götürdüğü bütün halk geri döndü; ve geri dönüp Kareah oğlu Yohanan'ın yanına gittiler. **15***Ama Netanya oğlu İsmail sekiz kişiyle Yohanan yüzünden kaçarak Ammonîler tarafına geçtiler. **16***Kareah'ın oğlu Yohanan ve onunla beraber olan tüm asker kumandanları Netanya oğlu İsmail'in Ahikam oğlu Gedelya'ı öldürdükten sonra onun elinden Mispa'dan geri götürmüş oldukları bütün halktan geriye kalanları; yani Gibeon'dan geri götürdükleri yiğit savaşçıları, kadınlarla çocukları ve hadımları aldılar. **17***Kildanîler yüzünden Mısır'a gitmek için gidip Beytlehem yakınlarında bulunan Kimham[11] hanında oturdular. **18***Çünkü Netanya oğlu İsmail Babil[12] kralının yöreye vali atadığı Ahikam oğlu Gidelya'yı öldürdüğü için onlardan korkuyorlardı.

(1)II.Krl.25/25, B.40/8, **(2)**II.Krl.25/25, **(3)**Lev.19/27ve28, Tes.14/1, İş.15/2, **(4)**I.Sam.1/7, Bak II.Krl.25/9, **(5)**I.Krl.15/22, II.Trh.16/6, **(6)**B.40/7, **(7)**B.43/6, **(8)**B.40/14, **(9)**B.40/7,8ve13, **(10)**II.Sam.2/13, **(11)**II.Sam.19/37ve38, **(12)**B.40/5.

42. Bölüm: 1)Yohanan ile halkın kendi işlerine ait Rabb'ten soru sormasını Yeremya'dan istemeleri, 7)Yeremya'nın da onlara Yahuda yöresinde kalmalarını öğütlemesi, 13)Ve Mısır'da yok olacaklarını onlara bildirmesi, 19)Halkı ikiyüzlülüklerinden ötürü azarlaması.

1*Tüm asker kumandanları, Kareah'ın oğlu Yohanan[1] ve Hoşaya oğlu Yezanya ile büyük küçük tüm halk gelerek; **2***Yeremya peygambere doğru: İsteğimiz senin önünde iyi görünsün, bizim için[2] yani geriye kalanların tümü için Allah'ın Rabbe dua et; çünkü gözünle gördüğün gibi çok[3] iken az kaldı. **3***Allah'ın Rabb yürüyeceğimiz[4] yolu ve işleyeceğimiz işi bize açıklasın, dediler. **4***Yeremya peygamber de onlara: -Duyduğum bu sözünüze göre Allahınız Rabb'e dua ediyorum. Rabb[5] sizin için ne yanıt verirse size açıklayacak ve sizden[6] hiçbir şey gizlemeyeceğim, dedi. **5***Onlar da[7] Yeremya'ya: -Rabb aramızda güvenilir bir tanık olsun ki Allahın Rabb'in seni bize açıklamak için göndereceği her şeye göre yürüyeceğiz. **6***Gerek iyi ve gerekse kötü seni önüne götürdüğümüz Allahımız Rabb'in sözünü dinleyeceğiz. Tâ ki; Allahımız Rabb'in sözünü dinlememizle bize iyilik gelsin[8] dediler. **7***Ve aradan on gün geçtiğinde Yeremya'ya Rabb'in sözü geldi. **8***Kareah oğlu Yohanan ve onunla birlikte olan tüm asker kumandanlarını; büyük-küçük tüm halkı çağırarak, **9***Onlara dedi ki:-İsteğinizi arz etmek için beni önüne gönderdiğiniz İsrailin Allah'ı Rabb böyle söylüyor. **10***Eğer bu ülkede durmak için gayret gösterirseniz ben de[9] sizi bina edeceğim ve yıkmayacağım; sizi dinleyecek ve sökmeyeceğim. Çünkü getirdiğim beladan ötürü size[10] acıyorum. **11***Korkmakta olduğunuz Babil kralından korkmayınız; ondan korkmayınız (Rabb buyurur). Çünkü sizi[11] kurtarmak ve sizi onun elinden kurtarmak için ben sizinleyim. **12***Onun[12] yanında sizi gözetiyorum; şöyle ki, o size acıyacak ve sizi ülkenize gönderecektir. **13***Eğer: Bu[13] ülkede yaşamayacağız, diyorsanız ve Allahınız Rabb'in sözünü dinlemeyerek; **14***-Hayır! Ancak Mısır'a gideceğiz; çünkü orada savaş görmeyecek, boru sesi işitmeyecek, ekmek için açlık çekmeyecek ve orada yaşayacağız, derseniz. **15***Öyleyse ey Yahuda'nın geri kalanı. Rabb'in sözünü dinleyiniz. İsrailin Allah'ı orduların Rabb'i böyle söylüyor: -Eğer[14] siz Mısır'a[15] gitmeye güya karar vermişseniz ve orada misafir olmaya giderseniz. **16***O zaman korktuğunuz[16] kılıç orada Mısır'da size yetişecek, korktuğunuz kıtlık orada Mısır'da sizi sık sık kovalayacak ve orada öleceksiniz. **17***Mısır'a misafir olmak için, oraya gitmeye karar veren adamların tümü orada kılıçtan[17] kıtlıktan ve vebadan ölecektir. Onlar[18] üzerine getireceğim beladan kurtulan ve geriye kalan olmayacaktır. **18***Çünkü İsrailin Allah'ı orduların Rabb'i böyle söylüyor: -Gazabım ve öfkem Yeruşalim[19] halkı üzerine döküldüğü gibi Mısır'a gittiğinizde sizin üzerinize de öyle dökülecektir. Lanet[20] şaşkınlık, kötü niyet ve hakaret için olacaksınız; bir daha bu yeri görmeyeceksiniz. **19***Ey Yahuda'nın geri kalanları! Rabb sizin için 'Mısır'a[21] gitmeyiniz' demiştir; bu gün size ne söylediğimi iyi biliniz. **20***Çünkü beni Allahınız Rabb'in önüne gönderip: -Allahımız[22] Rabb'e bizim için dua et ve Allahımız Rabb bize ne buyurursa bize bildir ki onu yapalım, dediğinizde kendi canlarınıza hile etmiş oldunuz. **21***Ben bu gün size bildirdim; ama siz Allahınız Rabb'in sözünü, beni ve size gönderdiği hiçbir konuyu dinlemediniz. **22***Şimdi misafir olmak için gitmek istediğiniz yerde kılıçtan[23] kıtlıktan ve vebadan öleceğinizi iyi bilin.

(1)B.40/8ve13, 41/11, **(2)**I.Sam.7/8, 12/9, İş.37/4, Yak.5/16, **(3)**Lev.26/22,**(4)**Ezr.8/21,**(5)**I.Krl.22/14,**(6)**I.Sam.3/18, Res.İşl.

20/21, **(7)**Tek.31/50, **(8)**Tes.6/3, B.7/23, **(9)**B.24/6, 31/28, 33/7, **(10)**Tes. 32/36,B.18/8, **(11)**İş.43/5,Rom.8/31, **(12)**Mez.106/45 ve46, **(13)**B.44/16, **(14)**Tes.17/16, B.44/12-14, **(15)**Luk.9/51, **(16)**Hez.11/8, **(17)**B.24/10, Ayet 22, **(18)**Bak B.44/14ve28, **(19)**B.7/20, **(20)**17.Ayet, Hez.6/1.

43. Bölüm: 1)Yeremya'nın ikazını Yohanan'ın kabul etmeyerek onu ve diğerlerini Mısır'a götürmesi, 8)Yeremya'nın Mısır üzerine Kildanîler'in galip geleceğini bir örnek ile söylemesi.

1*Yeremya tüm halka kendilerinin Allah'ı Rabb'in söylediklerinin tümünü; yani onların Allah'ı Rabb'in söylemek için kendisini onlara gönderdiği tüm sözleri tamamlayınca; **2***O zaman[1] Hoşaya oğlu Azarya, Kareah oğlu Yohanan ve tüm gururlu adamlar Yeremya'ya: -Sen yalan söylüyorsun. Allahımız Rabb Mısır'da misafir olmak için *´Oraya gitmeyin`* diye seni göndermedi. **3***Ancak Baruk oğlu Neriya seni bize karşı kışkırtıyordu ki; bizi öldürmeleri ve Babil'e tutsak götürmeleri için Kildanîler'in eline versin, dediler. **4***Yohanan oğlu Kareah ve tüm asker kumandanları ile bütün halk Yahuda yöresinde yaşamaları için Rabb'in sözünü dinlemediler. **5***Ama Kareah oğlu Yohanan ve tüm asker başları; aralarına dağılmış oldukları bütün milletlerden, Yahuda yöresinde oturmak için geri dönmüş olan tüm Yahuda'nın[2] geri kalan artıkları; **6***Yani erkekleri, kadınları, çocukları; kralın kızlarını[3] ve muhafız[4] askerlerinin başkanı Nebuzaradan'ın Şafan oğlu, Ahikam oğlu Gedelya'nın yanında bırakmış olduğu adamların tümünü, Yeremya peygamberi ve Baruk oğlu Neriya'yı aldılar. **7***Sonra da Rabb'in sözünü dinlemeyerek Mısır'a gittiler ve Tahpanhes'e[5] geldiler. **8***Tahpanhes'te Rabb'in sözü Yeremya'ya gelip dedi ki: **9***-Eline büyük taşlar al ve Yahuda adamlarının gözleri önünde Tahpanhes'te Firavun'un evinin kapısı yanında olan kiremit evinde balçık içine gömdükten sonra; **10***Onlara şöyle de: İsrailin Allah'ı orduların Rabb'i böyle söylüyor. İşte ben kulum[6] Babil kralı Nabukadnezar'ı getireceğim; onun tahtını gömdüğün bu taşlar üzerine koyacağım ve o krallık çadırını onlar üzerine kuracaktır. **11***Gelip Mısır ülkesini[7] vuracak; ölüm[8] için olanı ölüme, sürgün için olanı sürgünlüğe ve kılıç için olanı da kılıca teslim edecektir. **12***Mısır[9] ilâhlarının evlerinde ateş yakacağım. O onları yakacak ve tutsak götürecektir. Çoban kendi giysisini giydiği gibi Mısır ülkesini giyecek ve oradan esenlikle çıkacaktır. **13***Mısır'da olan Güneş Evi'nin putlarını kıracak ve Mısır ilâhlarının evlerini ateşe verecektir.

(1)B.42/1,**(2)**B.40/11ve12,**(3)**B.41/10,**(4)**B.39/10,40/7, **(5)**B.2/16 ve44 B.ama; İş.30/4'te "Evi" deniliyor, **(6)**B.25/9, 27/6, Bak Hez. 29/18ve20,**(7)**B.44/13,46/13,**(8)**B.15/2,Zek.11/9, **(9)**B.46/25.

44. Bölüm: 1)Yahuda'nın kendi putperestliği yüzünden yok olduğunu Yeremya'nın anlatması, 11)Mısır'a kaçmış olan Yahudilerin de putperestlikleri yüzünden yok edileceklerini bildirmesi, 15)Yahudilerin de Mısırlılar'a benzemeleri, 20)Peygamberin onları uyarması, 29)Ve sözünün gerçekliğine bir işaret olması için Mısır'ın yenileceğini söylemesi.

1*Mısır'da yaşayan tüm Yahudiler için; yani Migdol'da[1] Tahpanhes'te[2] Memfis'te[3] ve Patros yöresinde yaşayanlar için Yeremya'ya bu söz geldi: **2***-Orduların Rabb'i İsrailin Allah'ı böyle söylüyor: Oruşalim ve tüm Yahuda kentleri üzerine getirdiğim belayı gördünüz. İşte onlar bu gün harabedir[4] ve oralarda oturan yoktur. **3***Bu da beni öfkelendirmek için kendilerinin, sizin ve atalarınızın bilmedikleri başka ilâhlara buhur[5] yakıp tapınarak[6] yaptıkları kötülükleri yüzünden oldu. **4***Ben[7] de size kullarım olan tüm peygamberleri önceden[+] göndererek; bu tiksindiğim pis şeyi yapmayın dedim. **5***Ama kötülüklerinden dönüp başka ilâhlara buhur yakmamak için dinlemediler ve kulak asmadılar. **6***Böylece şiddetli öfkem[8] gazapla döküldü; Yahuda kentlerinde, Yeruşalim sokaklarında alevlendi ve onlar bu gün olduğu gibi yıkılarak bir yıkıntı oldular. **7***Şimdi orduların İlâhı olan İsrailin Allah'ı Rabb böyle söylüyor: -Niçin siz Yahuda arasından erkeği, kadını, çocuğu ve emzikli olanı kendiniz için geriye kalan olmayacak şekilde öldürmek üzere; **8***Misafir olmaya gittiğiniz Mısır ülkesinde başka ilâhlara buhur yakarak ve ellerinizin[9] işleriyle beni öfkelendirerek kendi[10] canlarınıza bu büyük kötülüğü yapıyorsunuz? Tâ ki; kendinizi yok edesiniz ve dünyanın tüm ülkeleri arasında lanet[11] ve hakaret için olasınız. **9***Yahuda ülkesinde ve Yeruşalim sokaklarında atalarınızın yaptıkları kötülükleri, Yahuda krallarının kötülüklerini, kadınlarının kötülüklerini, kendi kötülüklerinizi ve eşlerinizin kötülüklerini unuttunuz mu? **10***Onlar bu güne dek alçakgönüllü olmadılar, korkmadılar[12] önünüze ve atalarınızın önüne koyduğum şeriat ve yasalarımda yürümediler. **11***Bu yüzden orduların Rabb'i, İsrailin Allah'ı böyle söylüyor:- İşte ben yüzümü[13] bela için size karşı ve tüm Yahuda'yı dağıtmak için çevireceğim. **12***Mısır ülkesinde misafir olmak için oraya gitmeye karar veren Yahuda'nın geri kalanlarını alacağım. Tümü[14] Mısır'da yok olacak; kılıçtan ve kıtlıktan ölüp yok olacaklar. Büyük küçük kılıçtan ve kıtlıktan ölecek; lanet[15] şaşkınlık, beddua ve

hakaret için olacaklar. **13***Mısır'da[16] yaşayanları Yeruşalim'i kılıç, kıtlık ve veba ile yokladığım gibi yoklayacağım. **14***Mısır'a misafir olmak için oraya giden Yahuda'nın geri kalanlarından kurtulan ve arda kalan olmayacak ki, geri dönüp yaşamağı arzuladıkları Yahuda yöresine geri dönsünler; çünkü ancak kaçaklar[17] oraya geri dönecekler. **15*** Kendi kadınlarının başka ilâhlara buhur yaktıklarını bilen tüm erkekler ve hazır olan tüm kadınlar; büyük bir kalabalık olarak ve Mısır'daki Patros'ta oturan tüm halk, Yeremya'ya şöyle yanıt verdiler: **16***-Rabb'in adıyla bize söylediğin sözler için seni[18] dinlemiyoruz. **17***Ancak gök[19] kraliçesine buhur yakarak ve ona meşrubat sunuları dökerek kesinlikle ağzımızdan[20] çıkan her sözü yapacağız. Böylece Yahuda kentlerinde, Yeruşalim sokaklarında biz, atalarımız, krallarımız ve beylerimiz öyle yaptık; o zaman ekmeğe doyduk, durumumuz iyiydi ve bir kötülük görmedik. **18***Ama gök kraliçesine buhur yakmağı ve meşrubat sunusunu bıraktığımız zamandan beri herşeye gereksinim duyduk; kılıçtan ve kıtlıktan yok olduk. **19***Gök kraliçesine[21] buhur yaktığımızda ve ona dökmelik sunusunu sunduğumuzda, tapınmak için erkeklerimizin onayını almadan mı ona pideler yaptık, meşrubat sunduk? Dediler. **20***Yeremya tüm halka; erkeklere, kadınlara ve kendisine bu yanıtı veren tüm kalabalığa. **21***-Yahuda kentlerinde, Yeruşalim sokaklarında sizin, atalarınızın, krallarınızın, beylerinizin ve yörenin halkının yaktığı buhuru Rabb anmadı mı ve bu sizce anımsanmadı mı? **22***Kötü işleriniz yüzünden ve yaptığınız pislikler sebebinden Rabb artık sabredemedi. Ülkeniz bu gün[22] olduğu gibi insansız[23] olarak yıkıntı ve harabe ve lânet sebebi oldu. **23***Buhur yaktığınız için ve Rabb'e karşı suçlu olup Rabb'in sözünü dinlemediğiniz; *"O"*nun şeriat ve yasalarında yürümediğiniz için bu gün olduğu gibi size bu[24] bela geldi. **24***Yeremya tüm halka ve kadınlara dedi ki: -Ey Mısır'da[25] olan tüm Yahuda! Rabb'in sözünü dinleyiniz. **25***Orduların Rabb'i, İsrailin Allahı şöyle diyor: -Kesinlikle sizler[26] ve kadınlarınız, gök kraliçesine buhur yakmak ve ona meşrubat sunusu sunmak için yaptığınız adakları yerine getireceğiz diye; ağzınızla söyleyip ellerinizle yerine getirdiğiniz adaklarınızı tutacak ve onları yapacaksınız. **26***Bu yüzden ey Mısır'da oturan tüm Yahuda Rabb'in sözünü dinleyin. İşte ben[27] yüce adımla yemin ettim (Rabb buyuruyor ki;) "*Hay!*" olan Rabb ***Yehovah*** diye tüm Mısır'da olan Yahuda adamlarından hiçbirinin ağzıyla adın[28] anılmayacaktır. **27***İşte[29] ben onları iyilik için değil ancak bela için gözeteceğim ve Mısır'da bulunan Yahuda halkının tümünden hiçbir kimse kalmayıncaya kadar kılıçtan[30] ve kıtlıktan yok olacaklardır. **28***Kılıçtan kurtulup Mısır ülkesinden Yahuda'ya geri dönen adamların sayısı çok[31] az olacaktır. Mısır ülkesinde misafir olmak için oraya giden Yahuda artıklarının tümü için: Kimin[32] sözü? Benim mi; yoksa onlarınkinin mi? Geçerli olacağını bilecekler. **29***Ve size işaret bu olacaktır (Rabb buyuruyor) ki, bu yerde size ceza vereceğim. Tâ ki; sözümün size karşı bela için kesinlikle[33] değişmeyeceğini bileceksiniz. **30***Rabb böyle söylüyor: -İşte ben Yahuda[34] kralı Sedekiya'yı düşmanı ve canını arayan Babil kralı Nabukadnezar'ın eline bıraktığım gibi Mısır kralı Firavun Hofra'yı da düşmanlarının[35] eline ve onun canını arayanların eline bırakacağım.

(1)Çık.14/2, B.46/14, **(2)**B.43/7, **(3)**İş.19/13, **(4)**B.9/11, 34/22, **(5)**B.19/4, **(6)**Tes.13/6ve 7, 32/17, **(7)**II.Trh.36/15, B.7/25, 25/4ve26, 5/29ve19, **(+)**İbranice: Erken kalkarak, **(8)**B.42/18, **(9)**B.25/6ve7, **(10)**Say.16/38, B.7/19, **(11)**B.42/18, 12.Ayet, **(12)**Sül.Mes.28/14, **(13)**Lev.17/10, 20/5ve6, 21/10, Amos 9/4, **(14)**B.42/15,16, 17ve22, **(15)**B.42/18, **(16)**B.43/11, **(17)**28.Ayet, **(18)**B.6/16, **(19)**B.7/18, **(22)**6.Ayet, **(23)**B.25/11,18ve38, **(24)**Dan.9/11ve12, **(25)**B.43/7, 15.Ayet, **(26)**15.Ayet ve diğ., **(27)**Tek.22/16,**(28)**Hez.20/39,**(29)**B.1/10,31/28,Hez.7/6, **(30)**12. Ayet, **(31)**14.Ayet, İş.27/13, **(32)**17.Ayetve 25,26,**(33)**Mez.33/11, **(34)**B.39/5, **(35)**B.46/25ve26, Hez.29/3ve diğ., 31/21.

45. Bölüm: 1)Baruk'un üzüntüsü, 4)Yeremya'nın da onu avutması.

1*Yahuda kralı Yoşiya oğlu Yehoyakim'in dördüncü yılında Neriya oğlu Baruk, Yeremya'nın ağzından bu sözleri bir kitaba[*] yazdığında Yeremya peygamberin ona söylediği sözlerdir[1]. **2***Ey Barok! İsrailin Allah'ı Rabb senin için böyle söylüyor: **3***Şimdi vay bana; çünkü Rabb üzüntüme ızdırap koydu. Bağrışımdan yoruldum ve rahat bulamadım, dedin. **4***Ona böyle söyleyesin; Rabb böyle söylüyor: -İşte ben[2] bina ettiğimi yıkacağım, diktiğimi ve hattâ tüm bu ülkeyi sökeceğim. **5***Sen kendin için büyük şeyler mi arıyorsun? Arama; çünkü işte ben[3] tüm insanlar üzerine bela getireceğim. Ama gideceğin tüm yerlerde canını sana çapul[4] yerine vereceğim, diye Rabb söylüyor.

(*)Bkz. Baruk'un Kitabı!, **(1)**B.36/1,4ve32, **(2)**İş.5/5, **(3)**B.25/26, **(4)**B.21/9, 38/2, 39/18.

46. Bölüm: 1-13)Mısır askerlerinin Fırat yakınında bozguna uğrayacakları, Nabukadnezar'ın Mısır ülkesini alacağını Yeremya'nın haber vermesi, 27)İsraillileri üzerlerine gelecek olan beladan ötürü avutması.

1* Milletler[1] İçin Rabb'ten Yeremya peygambere gelen sözdür. **2*** Mısır için; yani Yahuda kralı Yoşiya oğlu Yehoyakim'in dördüncü yılında Babil kralı Nabukadnezar'ın vurduğu Mısır kralı Firavun[2] Nekon'un Fırat nehiri yakınında Kargamışta[§] olan askerleri içindir. **3*** Kalkan[3] ve siper hazırlayın; savaşa yaklaşın. **4*** Atları koşun, ey süvariler binin! Miğferlerle durun, mızrakları parlatın ve zırhları giyin. **5*** Niçin onları şaşkınlığa düşmüş ve geriye dönmüş gördüm. Onların yiğitleri bozuldular, hızla kaçtılar ve geriye bakmadılar. Her[4] yönü korku kaplamış, diye Rabb söylüyor. **6*** Ayağı tez olan kaçamayacak ve yiğit kurtulmayacak. Kuzeydeki Fırat suyu yanında tökezleyerek[5] düşecekler. **7*** Nil[6] gibi coşarak yukarı çıkan kimdir? Suları ırmaklar gibi çalkalanıyor. **8*** Mısır Nil[+] gibi yukarı çıkıyor ve sular ırmaklar gibi çalkalanıyor. Yukarı çıkayım, yeri kaplayayım; kenti ve orada oturanları yok edeyim, diyor. **9*** Ey atlar yukarı çıkın; ey arabalar, hızla hareket edin! Yiğitler, kalkan tutan Habeşliler(*Kûş*), Putîler ve yay[7] tutup geren Ludîler çıksınlar. **10*** Çünkü bu gün[8] orduların Rabb'i ***Yehovah***'ın düşmanlarından öcünü alacağı intikam günüdür. Kılıç[9] yiyip doyacak ve onların kanından mest olacak; çünkü kuzeyde, Fırat nehri yakınında orduların Rabb'i ***Yehovah***'ın kurbanı[10] vardır. **11*** Ey[11] Mısır! Ergen kızı, Gilead'a[12] çık ve ilâç al; ilâçlarını boşuna çoğaltıyorsun sana[13] derman olamaz. **12*** Milletler senin utancını işittiler ve bağırışın ülkeyi doldurdu; çünkü yiğit yiğite çarptı ve ikisi birden düştüler. **13*** Babil kralı Nabukadnezar'ın gelip Mısır'ı[14] vurması için Rabb'in Yeremya peygambere söylediği sözlerdir: **14*** Mısır'da anlatın ve Migdol'da ilân edin; Memfis ile Tahpenhes'te ilân edip deyin ki: Dur[15] ve hazır ol; çünkü her[16] yerini kılıç öldürecektir. **15*** Niçin bahadırların yıkıldı? Duramadılar; çünkü Rabb onları yere vurdu. **16*** Yıkılanları çoğalttı ve birbirlerinin[17] üstüne düştüler. Kalk; Zalim kılıç önünde halkımıza ve vatanımıza geri dönelim; dediler. **17*** Orada Mısır kralı Firavun *'Mahvoldu* ve[+] belli vaktini geçirdi diye çağırdılar. **18*** Adı orduların Rabb'i olan[18] kral buyuruyor ki: Hayatım hakkı için dağlar arasında tabur ve deniz kenarında Karmel gibi gelecektir. **19*** Ey[19] Mısır'da oturan kız! Tutsaklık[20] eşyası hazırla; çünkü Memfis yıkılacak ve yanıp yaşantısız kalacaktır. **20*** Mısır gayet güzel bir genç[21] inektir; ama ölüm geliyor; kuzeyden[22] ölüm geliyor. **21*** Ve parayla tuttuğu asker onların arasında besili buzağılar gibidir. Onlar da döndüler, durmayıp birlikte kaçtılar. Çünkü onlara bela[23] günü olan yoklanılacakları an geldi. **22*** Onun[24] sesi yılan sesi gibi çıkıyor; çünkü askerlerle hareket edecek ve odun kesiciler gibi onun üzerine baltalarla gelecekler. **23*** Ağaçları sayısızca; onun[25] ormanını kesecekler (Rabb buyuruyor). Çünkü onlar çekirgeden[26] çoktur ve onların hesabı yoktur. **24*** Mısır kızı rezil olacak ve kuzey[27] kavminin eline teslim olunacaktır. **25*** Orduların Rabb'i, İsrailin Allah'ı buyuruyor ki; No-Amon'u[28] Firavun'u, Mısır'ı, onun[29] ilâhlarını ve krallarını; yani Firavun'u ve ona güvenenleri yoklayacağım. **26*** Onları[30] canlarını arayanların ellerine, Babil kralı Nabukadnezar'ın eline ve onun adamlarının ellerine teslim edeceğim. Ondan[31] sonra önceki günlerde olduğu gibi yükselecektir; diye Rabb söylüyor. **27*** Ama ey kulum! Yakup[32] sen korkma; ey İsrail ürkme! Çünkü ben seni uzaktan ve soyunu sürgün edildikleri ülkeden kurtaracağım. Yakup geri dönüp dinlenecek ve huzur içinde olacak ve korku veren bulunmayacaktır. **28*** Ey kulum Yakup; sen korkma! Çünkü Ben seninleyim. Seni aralarına dağıttığım tüm milletleri büsbütün yok edeceğim; ama seni tamamen[33] yok etmeyeceğim. Ancak seni tamamen suçsuz çıkarmayarak adaletle terbiye edeceğim.

(1)B.25/15vediğ., **(2)**II.Krl.23/29, II.Trh.35/20, **(§)**Bak I.Ez.1/25, **(3)**B.51/11ve12, Nah.2/1, 3/14, **(4)**B.6/25, 49/29, **(5)**Dan.11/19, **(6)**Bakİş.8/7ve8, B.47/2, Dan.11/22, **(+)**Veya nehir, **(7)**İş.66/19, **(8)**İş.13/6, Yoel 1/15, 2/1, **(9)**Tes.32/42, İş.34/6, **(10)**İş.34/6, Sef.1/7,BakHez.39/17, **(11)**İş.47/1, **(12)**B.8/22,51/8, **(13)**Hez. 30/21,**(14)**İş.19/1,B.43/10ve11,Hez.29,30ve32,**(15)**3.ve4. Ayetler, **(16)**10.Ayet, **(17)**Lev.26/37, **(*)**İbranice: Mahaza Şamatadır,**(18)**İş.47/4,48/2,B.48/15,**(19)**BakB.48/18,**(20)**İş. 20/4,**(21)**Hoş.10/11,**(22)**B.1/14,47/2,6.ve10.Ayetler, **(23)**Mez. 37/13,B.50/27,**(24)**Bakİş.29/4,**(25)**İş.10/34,**(26)**Hak. 6/5,**(27)**B. 1/15,**(28)**BakHez.30/14-16,Nah.3/8,**(29)**B.43/12ve13,Hez. 30/13,**(30)**B.44/30,Hez.32/11,**(31)**Hez.29/11,13ve14,**(32)**İş. 41/13ve14, 43/5, 44/2, B.30/10ve11, **(33)**B.10/24, 30/11.

47. Bölüm: Filistinliler'in yok edileceği.

1* Firavun[1] Gazze'yi vurmadan önce Rabb'ten Yeremya peygambere Filistinliler[2] için gelen sözlerdir. **2*** Rabb böyle söylüyor: -İşte[3] kuzeyden sular[4] çıkıyor, coşkun ırmak olacaktır, ülkeyi ve onda bulunanın tümünü, kenti ve onun insanlarını kaplayacaktır. Halk bağıracak ve tüm yörede yaşayanlar çağrışacaklar. **3*** Güçlü[5] atların tırnaklarının sesinden, arabaların gürültüsünden, tekerleklerin patırtısından ve babaların ellerinin gevşediği yüzünden oğullarına bakmayacaklar. **4*** Çünkü tüm Filistinlileri yok edecek ve Sur[6] ile Sayda'nın geri kalan her yardımcısını kıracak gün geliyor. Çünkü Rabb, Filistinliler'i ve Kaftor[7]

adasının geri[8] kalanlarını yok edecektir. **5***Gazze'nin[9] çıplak başlı olacağı an geldi. Aşkelon[10] kendisinin geri kalanları ile beraber yıkıldı; ne zamana dek cesedinde[11] yara açacaksın? **6***Ey! Rabb'in[12] kılıcı; ne zamana dek rahat durmuyorsun? Kınına gir, rahat ol ve sus. **7***Rabb[13] onu Aşkelon ve deniz sahiline karşı görevlendirmişken nasıl rahat durabilir? Onu oraya göndermiştir.

(1) Amos 1/6-8, **(2)**B.25/20, Hez.25/15,16, Sef.2/4ve5, **(3)**B.1/14, 46/20, **(4)**İş.8/7, B.46/7ve8, **(5)**B.8/16, Nah.3/2, **(6)**B.25/22, **(7)**Tek.10/14, Amos 9/7, **(8)**Hez.25/16, Amos 1/8, **(9)**Amos 1/7, Mik.1/16, Sef.2/4ve7, Zek.9/5, **(10)**B.25/20, **(11)**B.16/6, 41/5, 48/37, **(12)**Tes.32/41, Hez.21/3-5, **(13)**Hez.14/17.

48. Bölüm: 1)Moab'ın böbürlenişi; 11) Kaygısızlığı, 14)Kendi gücüne güvenmesi, 26)Rabb ile halkını küçük gördüğü için ilâhi adalet, 47)Moab'ın kurtulacağı.

1*Moab[1] için orduların Rabb'i, İsrailin Allah'ı böyle söylüyor: -Vay! Nebo'ya[2] çünkü yıkıldı. Kiryatim[3] utandı, alındı; Misgab utandı ve onu korku sardı. **2***Moab'ın[4] övünmesi artık *"Heşbon'da*[5] *kalmadı ve ona karşı suikast*[+] yapıyorlar; gelin onu millet olmaktan kaldıralım, diyorlar. Sen de ey Madmen yok olacaksın ve kılıç seni kovalayacaktır. **3***Horonaim'de[6] çığlık atılıyor; yıkım ve büyük bozgunluk var. **4***Moab yıkıldı, çocukları bağrıştılar. **5***Çünkü[7] Luhit yokuşu ağlaya, ağlaya çıkılacaktır. Düşmanlar Horonaim inişinde kırgınlık sesini işittiler. **6***Kaçın[8] canınızı kurtarın. Çöldeki[9] ılgın[*] ağacı gibi olun. **7***Çünkü işlerine ve hazinelerine güvendiğin için sen de alınacaksın. Kemoş[10] kendi kahinleri[11] ve beyleriyle beraber tutsak götürülecektir. **8***Rabb'in buyurduğu gibi her[12] kente *'Yokedici'* girmesi ile hiçbir kent kurtulmayacak, vadi yok olacak ve ova bozulacaktır. **9***Uçup[13] kaçması için Moab'a kanatlar verin. Kentlerinde bir yaşayan olmayacak ve yıkılacaktır. **10***Rabb'in[14] işini hile*(gevşeklikle)* ile yapan lanetlensin, kılıcını kandan men eden de lanetlensin **11***Moab gençliğinden beri huzur içindeydi ve şarap[15] gibi tortusu üzerinde duruyordu; kaptan kaba akıtılmadı ve sürgün gitmedi. İşte bu yüzden lezzeti kendinde kaldı ve kokusu değişmedi. **12***Bunun için işte günler geliyor ki, (Rabb buyuruyor) onu devirmek için adamlar göndereceğim; onu devirecekler ve onun kaplarını boşaltıp tulumlarını parçalayacaklar. **13***İsrail evinin güvendiği El-Evi'nden(*Beyt'el*) ötürü[16] utandığı[17] gibi Moab da Kemoş'tan[18] ötürü utanacak. **14***Nasıl diyebiliyorsunuz ki; biz[19] yiğitleriz ve cenk için güçlü adamlarız. **15***Moab mahvoldu[20] kentleri yandı ve seçkin yiğitleri boğazlanmak[21] için indiler; diye adı[22] orduların Rabb'i olan Kral buyuruyor. **16***Moab'ın yok edilişi gelmek üzeredir ve belası hızla geliyor. **17***Ey onun çevresinde olanlar! Onun için acı acı bağırın. Ey onun adını bilenlerin tümü! Güç[23] asası ve övünç değneği nasıl kırıldı, deyin. **18***Ey[24] Dibon'da oturan kız! Görkeminden düşüp susuzlukta otur; çünkü Moab'ı[25] yok eden senin üzerine gelerek güvendiğini bozacaktır. **19***Ey[26] Aroer'de yaşayanlar yolda[27] durup bekle! Kaçana ve kurtulana ne oldu? Diye sor. **20***Moab utandı çünkü kırıldı, bağır[28] ve çağır; Moab'ın yıkıldığını Arnon'a[29] bildir. **21***Ova[30] olan yer üzerine; Holona, Yahsa'ya, Mefaat'a, **22***Dibon, Nebo, Diblataim Evi, **23***Kiryataim, Gamul-Evi, Meon-Evi, **24***Keriyot[31] ve Bosra üzerine; Moab ülkesinin gerek uzakta, gerek yakında olan tüm kentlerinin üzerine yargı oldu. **25***Moab'ın[32] boynuzu kesildi ve kolu[33] kırıldı diye Rabb söylüyor. **26***Onu[34] sarhoş edin; çünkü Rabb'e karşı alay etti ve Moab kustuğu şeyin içinde yuvarlansın, komik olsun. **27***İsrail[35] de sana komik olmadı mı? Hırsızlar[36] arasında mı bulundu? Çünkü sen onun için konuştukça baş sallıyordun. **28***Ey Moab'ta oturanlar! Kentleri bırakıp kayada[37] oturun ve çukur kenarında yuvasını yapan güvercin gibi olun. **29***Moab'ın[38] kibrini işittik, o gayet gururludur. Onun kibrini, gururunu ve büyüklük tasladığını işittik. **30***Rabb buyuruyor ki: -Ben onun küstahlığını biliyorum ki boş yeredir; ve onun sözleri[39] boşa çıkacaktır. **31***Bu yüzden Moab[40] için bağıracak ve tüm Moab için acı, acı çağıracağım; Kir-Heres adamları için yas tutulacaktır. **32***Ey Sibma[41] asması! Senin için yas ağlayışı ile ağlayacağım. Senin filizlerin denizi geçerek Yazer denizine değin ulaşmıştı. Yaz yemişlerinin üzerine ve bağ bozumunun üzerine çapulcu saldırdı. **33***Ürün[42] veren tarladan ve Moab yöresinden sevinç ve coşku kaldırıldı. Üzüm sıkma yerinden şarabı kestim; masarada narayla üzüm basmayacak ve nara atmayacaktır. **34***Heşbon'un feryadından[43] Eleale'ye, Yahas'a üç yıllık inek gibi Soar'dan[44] Horonaim'e dek bağırdılar; çünkü Nimrim suları bile bozuldu. **35***Yüksek[45] yerde kurban yakanları ve ilâhlarına buhur yakanı Moab'tan kaldıracağım, diye Rabb söylüyor. **36***Bu yüzden yüreğim[46] Moab için neyler gibi inleyecek ve Kir-Heres adamları için yüreğim neyler gibi inleyecektir; çünkü kazandığı mallar[47] kayboldu. **37***Her adam tas[48] kafalı olacak ve her sakal kesilecek; her el üzerine yara açılacak ve beller[49] üzerine çul bağlanacaktır. **38***Moab'ın tüm damları üstüne ve

onun sokaklarında bir çok bağırış olacaktır. Çünkü Moab'ı beğenilmeyen[50] bir kap gibi kırdım, diye Rabb söylüyor. **39***Nasıl kırıldı Moab? Nasıl utançla arkasını çevirdi? Diye bağıracaktır. Moab kendi çevresinde bulunanların tümüne alay ve korku sebebi olacaktır. **40***Çünkü Rabb böyle söylüyor: -İşte o kartal[51] gibi uçacak ve kanatlarını[52] Moab üzerine gerecektir. **41***Kentler ele geçiyor ve kaleler alınıyor. O gün Moab[53] yiğitlerinin yüreği; ağrısı tutan kadının yüreği gibi olacaktır. **42***Moab yıkılarak milletlerden[54] çıkacaktır. Çünkü Rabb'e karşı böbürlendi. **43***Ey[55] Moab halkı! Korku, çukur ve tuzak senin önündedir; diye Rabb söylüyor. **44***Korku yüzünden kaçan çukura düşecek ve çukurdan çıkan tuzağa tutulacak. Çünkü onun[56] üzerine; yani Moab üzerine yoklanılacakları yılı getireceğim, diye Rabb söylüyor. **45***Kaçaklar *'Güçleri kesilerek*[+] Heşbon'un gölgesinde duruyorlar. Ama Heşbon'dan ateş ve Sion'un[57] içinden alev çıkıp Moab'ın[58] ucunu ve gürültü edenlerin tepelerini mahvediyor. **46***Vay[59] sana ey Moab! Kemoş'un halkı yok oldu; çünkü oğulların ve kızların tutsak alındılar. **47***Ama; son[60] günlerde Moab'ın sürgünlerini geri getireceğim, diye Rabb söylüyor. Moab için olan yargı buraya kadardır.

(1)İş.15ve16,B.25/21,27/3,Hez.25/9, Amos 2/1ve2, **(2)**Say.32/38, 33/47, İş.15/2, **(3)**Say.32/37, **(4)**İş.16/14, **(5)**İş.15/4, **(+)**Veya: Kalmadı; Heşbon'da ona karşı suikast ediyorlar, **(6)**5. Ayet,**(7)**İş.15/5,**(8)**B.51/6,**(9)**B.17/6,**(10)**Say.21/29,Hak. 11/24, BakİŞ.46/1ve2,B.43/12,**(11)**B.49/3,**(12)**B.6/26,18.Ayet, **(13)**Mez. 55/6,28.Ayet,**(14)**BakHak.5/23,I.Sam.15/3ve9,I.Krl.20/42, **(15)**Sef.1/12, **(16)**I.Krl.12/29, **(17)**Hoş.10/6, **(18)**Hak. 11/24, I.Krl.11/7, **(19)**İş.16/6, **(20)**8.ve9. ve 18.Ayetler, **(21)**B. 50/27, **(22)**B.46/18, 51/57, **(23)**Bak İş.9/4, 14/4ve5, **(24)**Say. 21/30, İş.15/2,BakİŞ.47/1,B.46/19,**(25)**8.Ayet,**(26)**Tes.2/36, **(27)**I.Sam. 4/13, **(28)**İş.16/7, **(29)**Bak Say.21/13, **(30)**8.Ayet, **(31)**Amos 2/2, **(32)**Mez.75/10,**(33)**BakHez.30/21,**(34)**B.25/15ve27, **(35)**Sef.2/8, **(36)**Bak B.2/26, **(37)**Mez.55/6ve7, 9.Ayet, **(38)**İş.16/6ve diğ., **(39)**İş.16/6, B.50/36, **(40)**İş.15/5, 16/7ve11, **(41)**İş.16/8ve9, **(42)**İş.16/10, Yoel 1/12, **(43)**İş.15/4-6, **(44)**İş. 15/5,6, 5.Ayet, **(45)**İş.15/2,16/12,**(46)**İş.15/5, 16/11, **(47)**İş.15/7, **(48)**İş. 15/2ve3, B.47/5, **(49)**Tek.37/34, **(50)**B.22/28, **(51)**Tes. 28/49, B.49/22, Dan.7/4,Hoş.1/8,**(52)**İş.8/8, **(53)**İş.13/8, 21/3, B.30/6, 49/22ve24, 50/43,51/30,Mik.4/9,**(54)**Mez.83/4,İş.7/8, **(55)**İş.24/17ve18, **(56)**Bak B.11/23, **(+)**Veya: Düşman askerinden kaçarak, **(57)**Say. 21/28,**(58)**BakSay.24/17,**(59)**Say.21/29, **(60)**B.49/6ve39. **(*)**: Bazı metinlerde 'Yaban eşeği' olarak geçiyor.

49. Bölüm: 1) Ammon oğulları, 23)Edom, Şam, 28)Kedar, 30)Hasor, 34)Ve Elâm için Tanrı yargısı. **1***Ammon[1] oğulları için Rabb böyle söylüyor: -İsrail'in oğulları yok mu? Onun mirasçısı yok mu? Niçin mülküm Gad'ı[2] mülk edindi ve halkı onun kentlerinde oturdu? **2***Rabb Böyle söylüyor: Bu yüzden işte günler geliyor ki; Ammon oğulları'nın Rabba[3] kentinde savaş gürültüsü işittireceğim. O bir yıkıntı olup köyleri[+] ateşe verilecek ve İsrail kendi kralını tutanın kralını tutacaktır, diye Rabb söylüyor. **3***Ey Heşbon! Bağır; çünkü Ay yıkıldı. Ey! Rabba kızları bağırın, çul[4] giyip ağlayın ve çitten çite koşun; çünkü[5] mülkümün imamları[6] ve beyleriyle beraber tutsak gidiyor. **4***Ey! Hazinelerine güvenip, üzerime[7] kim gelebilir? Diyen asi[8] kız. Niçin vadilerinle övünüyorsun? Senin *'vadin mahvoldu*[*]. **5***Orduların Rabb'i böyle söylüyor: -İşte ben senin üzerine çevrende olanların tümünden korku getireceğim ve herkes rastgele bir tarafa giderek dağılacaksınız. Kaçakları toplayan olmayacaktır. **6***Ondan[9] sonra oğulları'nın sürgünlerini geri getireceğim; diye Rabb söylüyor. **7***Edom[10] için orduların Rabb'i böyle söylüyor: -Artık Teman'da[11] egemenlik kalmadı mı? Anlayışlılar'ın[12] anlayışı bitti mi? Onların hükümeti tükendi mi? **8***Ey! Dedan'da[13] oturanlar kaçın[14] dönün ve derin yerlerde oturun. Çünkü Esav'ı[§] yakaladığım an onun üzerine bela getireceğim. **9***Eğer[15] sana bağ bozucular gelseydi çenkler bırakmazlar mıydı? Eğer geceleyin hırsız gelseydi kendilerine yeteri kadar kapardı. **10***Ama[16] Ben Esav'ı soydum. Onun gizli yerlerini açtım ve gizlenemeyecektir. Onun soyu, kardeşleri ve komşuları yok oldu ve[17] yokturlar. **11***Öksüzlerini bırak, ben onları sağ saklayacağım; ve dul kadınların bana güvensinler. **12***Çünkü Rabb böyle söylüyor. İşte kase[18] içmeğe layık olmayanlar kesinlikle içecekler ve sen tamamen cezasız mı kalacaksın? Cezasız kalmayacaksın; ancak kesinlikle içeceksin. **13***Çünkü kendi hayatım[19] için yemin ediyorum ki, Bosra[20] yıkılacak, hakarete uğrayacak ve mahvolup lanetle anılacak. Tüm kentleri sona dek bir harabe kalacak, diye Rabb söylüyor. **14***Toplaşın[21] onun üzerine gidin ve savaşa katılın, diye Rabb'ten haber işittim; milletlere haberci gönderilmiştir. **15***Çünkü işte seni milletler arasında küçük ve halk arasında düşkün ettim. **16***Ey! Kaya yarıklarında yaşayan ve yüksek bayırlara yapışan. Senin görkemin ve yüreğinin gururu seni aldattı. Yuvanı kartal[22] gibi yüksek yerde yapsan[23] bile seni oradan indireceğim[24] diye Rabb söylüyor. **17***Edom yıkılacak ve oradan[25] her geçen şaşıp kalacak; ona gelen belalardan ötürü ıslık çalacaklar. **18***Rabb buyuruyor ki; Sodom[26] ve Gomorra ile onun çevresindeki kentlerin yıkıntıları gibi olup orada hiç kimse oturmayacak ve orada Adem oğulları yaşamayacaktır. **19***İşte Erden'in[27] kabarmasından, o aslan[28] gibi *'güçlü mesken*[+] üzerine çıkacak; ama

onu onun üstünden çabuk kaçıracağım ve onun üstüne koyacağım seçilmiş kimdir? Çünkü Benim gibi olan[29] kimdir ve kim beni yargılayacaktır? Önümde[30] duracak çoban kim? **20*** Bu yüzden[31] Rabb'in Edom için yaptığı plânını ve Teman'da oturanlar için olan kararını dinleyin. Kesinlikle sürünün en küçüğü onları sürecek ve kesinlikle evlerini onlarla beraber yıkacaktır. **21*** Onların[32] düşmanlarının sesinden yer sarsılıyor; ve bağırışları Kızıldenize dek duyuluyor. **22*** İşte[33] o kartal gibi yükseğe çıkıp uçacak, kanatlarını Bosra üzerine gerecek ve o günde Edom yiğitlerinin yüreği; sancısı tutan kadının yüreği gibi olacaktır. **23*** Şam için[34] Hamat ve Arpad utandılar, kötü haber işittikleri için eridiler. Denizde[35] sıkıntı var huzur bulamaz. **24*** Şam zayıfladı, kaçışa yüz tuttu ve onun üstüne dehşet geldi. Doğuracak kadına olduğu gibi onu sıkıntı[36] ve sancı kapladı. **25*** Ünlü kent[37] sevincime sebep olan kent nasıl oldu da bırakılmadı? **26*** Bu[38] yüzden onun yiğitleri meydanlarında düşecekler ve tüm savaşçıları o günde yok olacaklar diye Rabb söylüyor. **27*** Dımışk'ın(*Şam*) surunda ateş[39] yakacağım ve Ben-Hadad saraylarını imha edecektir. **28*** Babil[40] kralı Nabukadnezar'ın vurduğu Kedar için ve Hasor ülkeleri için Rabb böyle söylüyor: -Kalkın Kedar üzerine yürüyün ve doğu insanlarını[41] kırın. **29*** Çadırlarını[42] koyunlarını alacaklar; perdelerini, tüm kaplarını ve develerini kendileri için götürecekler. Onlara her[43] yerde korku var, diye söylenecektir. **30*** Ey! Hasor insanları[44] kaçın. Çabuk kaçın, derin yerlerde oturun; çünkü Babil kralı Nabukadnezar'ın size karşı plânları var ve size karşı kastetti, diye Rabb söylüyor. **31*** Rabb buyuruyor ki: Kalkın güvenle[45] ve huzurla oturan millet üzerine gidin. Onun kapıları ve sürgüleri yoktur, yalnız[46] duruyor. **32*** Onların develeri yağma olacak ve çok olan sürüleri gasp edilecek. Sakal[47] başları kesilmiş olanları her[48] tarafa dağıtacağım ve onlar üzerine her yerden yıkım getireceğim. **33*** Hasor çakal[49] yeri olacak, sona değin yıkıntı kalacak, orda[50] kimse oturmayacak ve orada insan oğulları yaşamayacaktır, diye Rabb söylüyor. **34*** Yahuda kralı Sedekiya'nın saltanatı başlangıcında Elam[51] için Yeremya peygambere Rabb'ten bu söz geldi: **35*** -Orduların Rabb'i böyle söylüyor: İşte Ben, Elam'ın[52] yayını; onların başlıca gücünü kıracağım. **36*** Elam üzerine göklerin dört yönünden dert rüzgârı getireceğim ve onları[53] bu rüzgârların tümüne dağıtacağım. Elam kaçaklarının gitmediği bir millet kalmayacaktır. **37*** Elamlılar'ı düşmanları önünde ve canlarını arayanların önünde korkutacağım. Üzerlerine bela; yani gazabımın şiddetini getireceğim. Onları yok[54] edinceye değin arkalarından kılıcı göndereceğim diye Rabb söylüyor. **38*** Tahtımı[55] Elam'da kuracağım ve kral ile beyleri oradan kaldıracağım, diye Rabb söyledi. **39*** Ama son[56] günlerde Elam'ın sürgünlerini geri getireceğim, diye Rabb söylüyor.

(1) Hez.21/28, 25/2, Amos 1/13, Sef.2/8ve9, **(2)**Amos 1/13, **(3)**Hez.25/5, Amos 1/14, **(+)**İbranice: Kızları, **(4)**İş.32/11, B.4/8, 6/26, **(5)**I.Krl.11/5ve33, **(6)**B.48/7, Amos 1/15, **(7)**B. 21/13, **(8)**B.3/14, **(*)**Veya: Vadinden kan akıyor, **(9)**39.Ayet, B.48/47, **(10)**Hez.25/12,Amos 1/11, **(11)**Obad.8, **(12)**Bak İş. 10/11, **(13)**B. 25/23, **(14)**30.Ayet, **(§)**Bak II.Ez. 6/9, **(15)**Ob.5, **(16)**Malk.1/3, **(17)**İş.17/14, **(18)**B.25/28ve29, Obad.16, **(19)**Tek. 22/16, İş.45/23, Amos 6/8, **(20)**İş.34/6, 63/1, **(21)**Obad.1/3, **(22)**Obad.39/27, **(23)**Obad.4, **(24)**Amos 9/2, **(25)**B.18/16, 50/13, **(26)**Tek.19/25, Tes.29/23, B.50/40, Amos 4/11, **(27)**B.12/5, **(28)**B.50/44 ve diğ., **(+)**Veya: Daimî mera, **(29)**Çık.15/11, **(30)**Eyüp 41/10, **(31)**B. 50/45, **(32)**B.50/46, **(33)**B.4/13, 48/40, 41, **(34)**İş.17/1, 37/13, Amos 1/3, Zek.9/1ve2, **(35)**İş.57/20, **(36)**İş.13/8, B.4/31, 6/24, 30/6, 48/41, Ayet 22, **(37)**B.33/9, 51/41, **(38)**B.50/30, 51/4, **(39)**Ams.1/4, **(40)**İş.21/13, **(41)**Hak .6/3,Eyüp1/3, **(42)**Mez. 120/5, **(43)**B.6/25, 46/5, **(44)**8.Ayet, **(45)**Hez. 38/11, **(46)**Say.23/9, Tes.33/28, Mik.7/14, **(47)**B. 9/26,25/23,**(48)**Hez.5/10,Ayet36,**(49)**B.9/11,10/22, **(50)**18.Ayet,**(51)**B.25/25,**(52)**Bakİş.22/6,**(53)**32.Ayet,**(54)**B. 9/16, 48/2, **(55)**Bak B.43/10, **(56)**B.48/47, Ayet 6.

50. Bölüm: 1), 9), 21), 35)Babil'in yıkılacağı, 4, 17), 33)İsrailin kurtulacağı.

1* Rabb'in[1] Babil için ve Kildanîler ülkesi için Yeremya peygamber aracılığıyla buyurduğu sözlerdir: **2*** Milletler arasında iletin ve ilân edip bayrak açın. Gizlemeyip ilân edin. Babil alındı Bel[2] utanç oldu Merodak kırıldı, putları[2] utanç oldu ve dikili taşları kırıldı deyin. **3*** Çünkü[4] onun üzerine kuzeyden bir[5] millet çıktı. Onun ülkesini yıkacak, orada hiç kimse yaşamayacak ve insandan hayvana dek tümü kaçıp gidecektir. **4*** Rabb buyuruyor ki: -O günlerde ve o zamanda İsrail[6] oğulları ve Yahuda oğulları birlikte gelecekler. Yürüyerek[7] ve ağlayarak gidip kendilerinin[8] Rabb'i, Allah'ı arayacaklar. **5*** Yüzleri Sion'a doğru olarak: *"O"*-nun yolunu sorup gelin ve unutulmaz[9] bir sonsuzluk andıyla Rabb'e katılalım, diyecekler. **6*** Halkım kaybolan[10] koyunlar gibi oldu; onları çobanları saptırdılar ve onları dağlarda[11] dolaştırdılar. Onlar da dağdan bayıra gittiler, yataklarını unuttular. **7*** Her kim onları bulduysa onları[12] yedi ve düşmanları[13]: -Bizim[14] suçumuz yoktur; çünkü onlar adalet[15] makamı olan Rabb'e ve atalarının[16] ümidi olan Rabb'e suçlu oldular, dediler. **8*** Babil[17] içinden kaçın! Kildanîler'in ülkesinden çıkın ve sürü önünden giden tekeler gibi olun.

9* Çünkü[18] işte ben Babil'e karşı kuzeyden büyük milletler ordusunu kışkırtıp getireceğim ve onun[19] karşısına dizilecekler. Bu yüzden ele geçirilecektir. Onların okları dayanıklı savaşçı okları gibidir; hiçbiri[20] boş dönmüyor. **10*** Kildanîler ülkesi çapul edilip onu[21] yağma edenlerin tümü doyacaktır, diye Rabb söylüyor. **11*** Ey mirasımı yıkanlar! Siz[22] sevinip sevinçten coşunuz. Çimenlerde otlayan inek[23] gibi sıçradığınız ve güçlü atlar gibi kişnediğiniz için; **12*** Ananız çok utandı ve anneniz kızardı. İşte o milletlerin en küçüğü çöl, kurak yer ve yaban el olacaktır. **13*** Rabb'in öfkesi yüzünden orada insan yaşamayacak; ancak[24] büsbütün yıkıntı kalacaktır. Babil'in[25] yanından geçenler onun başına gelen kötülükler yüzünden ıslık çalıp şaşkın olacaklar. **14*** Ey! Tüm okçular[26], Babil'e[27] karşı her yönden dizilin ve oklarınızı acımadan ona fırlatın; çünkü Rabb'e karşı suçludur. **15*** Ona karşı her yerden nara atın; o *'teslim*[28] *oldu*[+] temelleri bozuldu ve surları[29] yıkıldı. Çünkü[30] bu Rabb'in öcüdür; ondan intikam alın ve onun[31] yaptığı gibi ona yapın! **16*** Babil'den ürün kaldıranı ve hasat zamanı orakçıyı kesin. Zalim, kılıç önünden herkes[32] halkına geri dönecek ve herkes ülkesine kaçacaktır. **17*** İsrail yolunu[33] şaşırmış bir koyundur. Onu aslanlar[34] kovaladılar; önce onu Asur kralı[35] yedi ve sonra bu Babil[36] kralı Nabukadnezar onun kemiklerini kemirdi. **18*** Bu yüzden orduların Rabbi, İsrailin Allah'ı böyle buyuruyor: -İşte Ben Asur kralını yokladığım gibi Babil kralını ve onun ülkesini yoklayacağım. **19*** İsraili[37] kendi ülkesine geri göndereceğim. Karmel'de ve Başan'da otlanacaktır; onun canı Efraim dağında ve Gilead'da doyacaktır. **20*** Rabb buyuruyor ki: -O günlerde ve o zamanda İsrail'in[38] suçu aranacak; ama yoktur ve Yahuda'nın günahları aranacak; ama bulunmayacaktır. Çünkü alıkoyduğum[39] geri kalanları bağışlayacağım. **21*** Merataim diyarı ve Pekod'ta oturanlar[40] üzerine yürü, arkalarından yık ve tamamen yok et; sana[41] buyurduğum tüm şeyleri yap, diye Rabb söylüyor. **22*** Ülkede[42] cenk sesi ve büyük bozgunluk var. **23*** Tüm dünyanın[43] çekici nasıl kırılıp parçalandı. Babil milletler arasında nasıl yıkıldı? **24*** Ey Babil sana tuzak kurdum; sen[44] de bilmeyerek tutuldun, bulunup ele geçtin; çünkü Rabb'e karşı durdun. **25*** Rabb kendi hazinesini açtı ve gazabının[45] silâhlarını çıkardı; çünkü Kildanîler ülkesinde orduların Rabbi ***Yehovah***'ın yapacağı vardır. **26*** Dünyanın dört bir bucağından onun üzerine gelin, onun ambarlarını açın, onu yığınlar gibi yığın ve onu tamamen yok edin. Ondan arda kalan olmasın. **27*** Onun danalarının[46] evini yok edin, mezbahaya insinler. Vay onlara; çünkü onların günü ve yoklanılacakları[47] vakit geldi. **28*** Allahımız Rabb'in öcünü *"O"*nun Tapınağının intikamını Sion'da[48] haber vermek için Babil'den kaçıp kurtulanların sesi geliyor. **29*** Babil üzerine yaylıları çağırın. Ey! Serserilerin[49] topluluğu. Ona karşı her yönden ordu kurun. Hiç Kimse kaçmasın; ona[50] yaptıklarına göre karşılık verin ve ona her yaptığına göre davranın; çünkü Rabbe[51] karşı ve İsrailin kutsalına karşı başkaldırdı. **30*** Bu[52] yüzden yiğitleri meydanlarda düşecek ve tüm savaşçıları o gün imha olacaktır, diye Rabb söylüyor. **31*** Orduların Rabbi ***Yehovah*** diyor ki: -Ey dik başlı! İşte Ben sana karşıyım; çünkü senin[53] günün ve benim seni yoklayacağım vakit gelmiştir. **32*** Gururla tökezlenip düşecek ve onu kaldıran olmayacaktır. Kentlerinde[54] ateş yakacağım ve onun her yerini mahvedecektir. **33*** Orduların Rabb'i böyle söylüyor:-İsrailoğulları ve Yahuda oğulları birlikte zulüm gördüler; onları tutsak alanların tümü onları sıkı tuttular, bırakmak istemediler. **34*** Onların[55] Velisi[*] güçlüdür; *"O"* nun[56] adı ***Yehovah Sebovat***'tır. Ülkeye huzur vermek ve Babil'de yaşayanları titretmek için onları tamamen yargılayacaktır. **35*** Rabb diyor ki: -Kildanîler ve Babil'de yaşayanların üzerine; onun beyleriyle[57] hakimleri üzerine[58] kılıç geliyor. **36*** Yalancılar[59] üzerine kılıç geliyor, deli olacaklar; onun yiğitleri üzerine kılıç geliyor, titreyecekler. **37*** Onun atları, arabaları üzerine ve onun arasında bulunan karışık[60] halk üzerine kılıç geliyor, kadınlar[61] gibi olacaklar; hazineleri üzerine kılıç geliyor yağma edilecekler. **38*** Suları[62] üzerine kuraklık geliyor, kuruyacaklar; çünkü orası oyma[63] putlar ülkesidir ve putlarla avunuyorlar. **39*** Bu yüzden[64] orada yaban kedileri, sırtlanlar ve deve kuşları yaşayacak; sonsuza değin[65] oturulmayacak ve asırlarca kullanılmayacaktır. **40*** Allah'ın[66] yok ettiği Sodom ve Gomorro ve onun çevresinde olan kentler gibi orada hiç kimse oturmayacak ve orada Adem oğulları yaşamayacaktır, diye Rabb söylüyor. **41*** İşte[67] kuzeyden bir millet geliyor; yerin uçlarından büyük millet ve birçok krallar uyanacaklar. **42*** Onlar[68] yay ve mızrak taşıyorlar; onlar[69] acımasız ve sevgisizdirler. Sesleri[70] deniz gürültüsü gibidir. Ey Babil kızı! Atlara binip savaşçı gibi sana karşı dizileceğiz. **43*** Babil kralı onların haberini duyunca elleri gevşedi ve kadını sancı[71] tuttuğu gibi onu sıkıntı tuttu. **44*** İşte[72] Erden'in kabarmasından o *'güçlü mesken*[+] üzerine aslan

gibi çıkacak; ama onu onun üzerinden tez kaçıracağım; ve onun üzerine koyacağım seçilmiş kimdir? Ve kim beni yargılayacak? Önümde[73] duracak çoban kimdir? **45*** Bu yüzden Rabb'in Babil[74] için yaptığı plânı ve Kildanîler ülkesi için olan arzusunu dinleyin: Kesinlikle '*Sürünün en küçüğü*' onları sürecek ve kesinlikle evlerini onlarla beraber yok edecektir. **46*** Babil'in[75] fethedilmesinin sesinden yer sarsılacak ve feryadı milletler arasında işitilecektir.

(1)İş.13/1, 21/1, 47/1, **(2)**İş.46/1, B.51/44, Bak Babil'in **Balek** ve Ejhelak Öyk.Kit., **(3)**Bak B.43/12ve13, **(4)**B.51/48, **(5)**İş.13/17,18ve20, Ayet 39ve40, **(6)**Hoş.1/11, **(7)**Ezr.3/12ve13, Mez.126/5ve6, B.31/9, Zek.12/10, **(8)**Hoş.3/5, **(9)**B.31/31ve diğ., 32/40, **(10)**İş.53/6, Ayet 17, I.Petr.2/25, **(11)**B.2/20, 3/6ve23, **(12)**Mez.79/7, **(13)**B.40/2ve3, Zek.11/5, **(14)**Bak B.2/3, Dan.9/16, **(15)**Mez.91/1,**(16)**Mez.22/4,**(17)**İş.48/20,B.51/6ve45, Zek.2/6 ve7,Vah.18/4, **(18)**B.25/14, 51/27, Ayet 3/41, **(19)**14. ve 29.Ayetler,**(20)**II.Sam.1/22,**(21)**Vah.17/16,**(22)**İş.47/6, **(23)**Hoş.10/11, **(24)**B.25/12, **(25)**B.49/17, **(26)**B.49/35, Ayet 29, **(27)**Ayet 9, B.51/2, **(28)**I.Trh.29/24, II.Trh.30/8, Y.Mers.5/6, Hez.17/18,**(+)**İbranice: Elini verdi,**(29)**B.51/58,**(30)**B. 51/6 ve11, **(31)**Mez. 137/8, Ayet 29, Vah.18/6, **(32)**İş.13/14, B.51/9, **(33)**6.Ayet, **(34)**B.2/15, **(35)**II.Krl.17/6, **(36)**II.Krl.24/10ve14, **(37)**İş.65/10, B.33/12, Hez.34/13, 14, **(38)**B.31/34, **(39)**İş.1/9, **(40)**Hez.23/23, **(41)**Bak II.Sam.16/11, II.Krl.18/25, II.Trh.36/23, İş.10/6,44/28,48/14,B.34/22,**(42)**B.51/54, **(43)**İş.14/6,B.51/20, **(44)**B.51/8,31,39ve57,Dan.5/30ve31,**(45)**İş.13/5, **(46)**Mez.22/12, İş.34/7, B.46/21, **(47)**B.48/44, Ayet 31, **(48)**B.51/10ve11, **(49)**14.Ayet, **(50)**15.Ayet, B.51/56, Vah.18/6, **(51)**İş.47/10, **(52)**B .49/26, 51/10ve11, **(53)**27.Ayet, **(54)**B.21/14, **(55)**Vah.18/8, **(*)**Cenab-ı Hak'ın adından biri, **(56)**İş.47/4, **(57)**Dan.5/30, **(58)**İş.47/13, **(59)**İş.44/25, B.48/30, **(60)**B.25/20ve24, Hez.30/5, **(61)**B.51/30,Nah.3/13,**(62)**İş.44/27,B.51/31ve36,Vah.16/12, **(63)**2.Ayet,B.51/44,47ve52,**(64)**İş.13/21,22,34/14,B.51/37, Vah.18/2, **(65)**İş. 13/20,B.25/12,**(66)**Tek.19/25,İş.13/19,B.49/18, 51/26,**(67)**9.Ayet, B.6/22,25/14,51/27,**(68)**B.6/23,**(69)**İş.13/18, **(70)**İş.5/30, **(71)**B. 49/24,**(72)**B.49/19vediğ.,**(+)**Veya:Süreklî mera, **(73)**Eyp.41/10, B.49/19, **(74)**İş.14/24ve diğ., B.51/11, **(75)**Vah.18/9.

51. Bölüm: 1-49)Allah'ın Babil'e karşı olan yargısı, 59)Yeremya'nın gelecek olan bu yargıyı bir kitaba yazıp kitabı Babil'in yıkılacağına işaret için Fırat'a atmak üzere Seraya'ya vermesi.

1* Rabb böyle söylüyor: -İşte Ben Babil üzerine ve düşmanlarımın ortasında yaşayanlar üzerine kötü[1] bir rüzgâr çıkaracağım. **2*** Babil üzerine savurucular[2] göndereceğim. Onu savuracaklar ve ülkeyi boşaltacaklar. Çünkü bela[3] gününde her yerden onun üzerine gelecekler. **3*** Okçular[4] kendi yayını okçulara karşı ve kendi zırhıyla övünene karşı kuracaktır; onun yiğitlerine acımayınız ve onun[5] tüm askerlerini öldürünüz. **4*** Kildanîler ülkesinde ölüler ve onun[6] meydanlarında vurulanlar düşecekler. **5*** Çünkü İsrail ile Yahuda ve onların ülkeleri kutsal İsraile karşı yapılan günahla doluysa da; kendilerinin Allah'ı, orduların Rabb'i tarafından bırakılmadı. **6*** Babil'in içinden[7] kaçın! Herkes kendi canını kurtarsın; onun kötülüğü yüzünden yok olmayın. Çünkü[8] bu vakit Rabb'in intikam vaktidir ve onun[9] cezasını kendisi verecektir. **7*** Babil[10] Rabb'in elinde tüm dünyayı sarhoş eden altın tastır. Onun[11] şarabından milletler içtiler ve bu yüzden milletler deli[12] oldular. **8*** Babil ansızın düşüp[13] kırıldı. Onun[14] için bağırın ve onun[15] yarası için ilaç alın belki iyileşir. **9*** Babil'i iyileştirmek istedin; ama iyileşmedi. Onu bırakın, her[16] birimiz ülkemize gidelim; çünkü onun[17] yargısı göklere erişti ve bulutlara değin çıktı. **10*** Rabb doğruluğumuzu[18] gösterdi; gelin Sion'da Allahımız Rabb'in[19] işini anlatalım. **11*** Okları[20] parlatın, kalkanları alın; çünkü[21] Babil'i yok etmeyi istemekle Med[22] krallarının ruhunu uyandırdı. Çünkü bu Rabb'in öcü[23] ve Tapınağı için olan intikamıdır. **12*** Babil'in[24] surlarına karşı bayrak açın. Muhafız askerlerini güçlendirin, bekçileri atayın ve pusuları hazırlayın; çünkü Rabb hem arzuladı ve hem de Babil'de oturanlar için söylediğini yaptı. **13*** Ey[25] çok sular yanında oturup hazineleri çok olan. Son vaktin geldi, kötü kazancının ölçüsü doldu. **14*** Orduların[26] Rabb'i kendi kişiliği için şöyle yemin etti: -Kesinlikle seni çekirgelerle[27] doldurur gibi adamlarla dolduracağım ve senin[28] üzerine naralar atacaklar, dedi. **15*** Dünyayı[29] gücüyle yaptı, dünyayı bilgelikle sağlam kıldı ve gökleri[30] bilgisiyle yaydı. **16*** Sesiyle[31] gökte çok sular ortaya çıkıyor ve yerin[32] uçlarından buhar çıkarır; yağmur için şimşek çıkarır ve rüzgârı yerinden çıkarır. **17*** Her[33] insan bilgide hayvan gibidir, her kuyumcu oyduğu puttan ötürü utandı; çünkü döktüğü[34] put yalandır ve onlarda ruh yoktur. **18*** Onlar[35] boş şeyler ve delilik işidir; yoklanıldıkları zaman mahvolacaklar. **19*** Oysa[36] Yakup'un payı bunlar gibi değildir; çünkü her şeyin yaratıcısı *"O"*dur ve İsrail *"O"*nun mirası olan kavimdir. *"O"*nun adı ***Yehovah Sebovat***'tır[+]. **20*** Sen[37] benim topuzum ve harp aletimsin. Seninle milletler kıracak ve seninle egemenler devireceğim. **21*** Seninle atı ve ona bineni kıracağım; seninle arabayı ve onu süreni kıracağım. **22*** Seninle erkek ve kadını kıracağım, seninle yaşlıyı[38] ve genci kıracağım; seninle yiğitle ergen kızı kıracağım. **23*** Seninle çobanı ve sürüsünü kıracağım; seninle çiftçiyi ve öküzlerini kıracağım. Seninle valileri ve beyleri kıracağım. **24*** Babil'e ve[39] Kildanîler ülkesinin tüm insanlarına; gözleriniz önünde Sion'a yaptıkları tüm kötülüklerden ötürü ödeyeceğim, diye Rabb söy-

lüyor. **25***Ey tüm dünyayı mahveden yok edici[40] dağ! Ben sana karşıyım; senin üzerine elimi uzatacak, seni kayalardan aşağı yuvarlayacağım ve seni[41] yanmış dağa döndüreceğim, diye Rabb söylüyor. **26***Senden bir köşe taşı, bir temel taşı bile almayacaklar; çünkü sonsuza[42] değin yok olacaksın, diye Rabb söylüyor. **27***Ülkede[43] bayrak açın, milletler arasında boru çalın. Ona[44] karşı milletleri hazırlayın. Onun üzerine Ararat[45] Minni ve Aşkenaz ülkelerini çağırın. Onun üzerine asker çıkarın ve tüylü çekirgeler gibi atlar çıkarın. **28***Onun üzerine milletleri, Med[46] krallarını, onun valilerini, tüm beylerini ve onun yönetiminde olan bütün yerleri hazırlayın. **29***Ülke titreyip sıkıntılı olacaktır; çünkü Babil[47] ülkesini yıkıp insansız bırakmak için Rabb'in Babil için olan arzusu yerine gelecektir. **30***Babil'in yiğitleri savaştan kaldı; kalelerde oturdular, güçleri kalmadı ve kadınlar[48] gibi oldular. Onların evleri yıkıldı, sürgüleri[49] kırıldı. **31***Kendi kentlerinin bir taraftan alındığını, geçitlerin[50] tutulduğunu, kamışların ateşte yakıldığını ve savaşçıların şaştığını. **32***Babil kralına haber vermek için ulak[51] ulağı ve haberci haberciyi karşılamaya koşacaktır. **33***Çünkü orduların Rabb'i, İsrailin Allah'ı böyle söylüyor: -Babil kızı harman gibidir[52] ve onun döğülecek vaktidir[53]. Biraz zaman sonra onun[54] hasat vakti gelecektir. **34***Babil kralı Nabukadnezar beni[55] mahvetti, yok etti; beni boş kap gibi yaptı, beni ejder gibi yuttu, midesini lezzetli yemeklerimle doldurdu ve beni dışarı attı. **35***Siondakiler: Bana ve bedenimdeki zulüm Babil üstüne olsun diyecek ve Yeruşalim: Kanım Kildanîler ülkesinin insanları üzerine olsun, diyecektir. **36***Bu yüzden Rabb böyle söylüyor: -İşte senin[56] davanı ben anlatacak, senin öcünü ben alacak, onun[57] denizinin suyunu tüketecek ve onun pınarlarını kurutacağım. **37***Babil yıkılıp çakallar[58] yeri olacak; şaşkınlık[59] konusu ve rezil olup insansız kalacaktır. **38***Onlar genç aslanlar gibi birlikte gümürdeyecek aslan yavruları gibi bağırışacaklar. **39***Kızıştıkları zaman onlara şölen yapacağım; onları[60] sarhoş edeceğim ki, zevklenerek sonsuzluk uykusunu uyusunlar ve uyanmasınlar, diye Rabb söylüyor. **40***Onları kuzular gibi, tekelerle koçlarını mezbahaneye indireceğim. **41***Şeşak[61] nasıl alındı? Tüm[62] dünyanın övüncü tutuldu. Babil milletler arasından nasıl[*] kaldırıldı? **42***Deniz[63] Babil üzerine çıktı ve dalgaların çokluğu onu örttü. **43***Onun[64] kentleri yıkıntı, kurak yer ve çöl; insanın bulunmadığı ve Adem oğlunun geçmediği bir yer oldu. **44***Babil'de Bel'i[65] yoklayacak ve onun yuttuğunu ağzından çıkaracağım; artık milletler ona koşmayacaklar. Babil[66] suru da yıkılacaktır. **45***Ey halkım! Onun içinden çıkın[67] ve herkes Rabb'in şiddetli gazabından kendi canını kurtarsın. **46***O yörede[68] işitilecek haberden yüreğiniz zayıflamasın ve korkmayasınız. Çünkü bir yıl bir haber ve ertesi yıl başka bir haber gelecek. Ülkede kral krala karşı gelerek zulüm olacaktır. **47***Bu yüzden işte günler geliyor ki; Babil'in[69] putlarını yoklayacağım, onun bütün ülkesi utanacak ve onun tüm ölüleri onun içine düşecekler. **48***Gök[70] ile yer ve onda bulunanların tümü Babil üzerine bağıracaklar; çünkü yok[71] edenler ona kuzeyden gelecekler, diye Rabb söylüyor. **49***Babil İsraillileri öldürdüğü gibi tüm dünyanın insanları da Babil'de öleceklerdir. **50***Ey! Kılıçtan[72] kurtulanlar gidin, durmayın; Rabb'i uzak yerlerden anın ve Kudüs'ü anımsayın. **51***Sitem[73] işittiğimiz için utandık, yüzümüz utançla kızardı; çünkü Rabb evinin kutsal yerlerine yabancılar girdi. **52***Bu yüzden (Rabb buyuruyor.) İşte günler geliyor ki, onun[74] putlarını yoklayacağım ve tüm ülkesinde vurulanlar inleyeceklerdir. **53***Babil[75] göğe dek çıksa ve gücünü yüksekte tutsa bile; benim tarafımdan ona yok ediciler gelecekler, diye Rabb söylüyor. **54***Babil'den[76] acı sesi ve Kildanîler tarafından büyük bozgunluk sesi geliyor, diye Rabb söylüyor. **55***Çünkü Rabb, Babil'i yıkıyor ve onun içinden büyük gürültüyü kesiyor; çünkü dalgaları çok sular gibi gürlüyor ve sesleri gürültü çıkarıyor. **56***Onun üzerine; yani Babil üzerine yok edici geldi ve onun yiğitleri alındı, yayları kırıldı. Çünkü[77] Rabb karşılık ilâhıdır, kesinlikle karşılık verecektir. **57***Onun beylerini[78] yargıçlarını, bilgiçlerini, erenlerini ve yiğitlerini sarhoş edeceğim. Onlar sonsuzluk uykusu ile uyuyup bir daha uyanmayacaklar, diye adı[79] ***Yehovah Sebovat*** olan kral söylüyor. **58***Ve Orduların Rabb'i böyle diyor: -Babil'in[80] kalın surları büsbütün yıkılacaktır. Onun yüksek kapıları ateşe verilecek, milletler boşyere[81] ve milletler ateş*(yıkım)* için emek çekip yorulacaklar. **59***Mahse'ya oğlu, Neriye oğlu Seraya Yahuda kralı Sedekiya'nın egemenliğinin dördüncü yılında onunla birlikte Babil'e gittiğinde ona Yeremya peygamberin söylediği sözlerdir. Bu Seraya baş mabeyinci*(görevli)* idi. **60***Ve Yeremya Babil üzerine gelecek tüm belayı; yani Babil'e karşı yazılan sözlerin tümünü bir kitaba yazdı. **61***Ve Yeremya Seraya'ya doğru: -Babil'e vardığında bu sözlerin tümünü okumaya özen göster. **62***Ve: -Ya Rabb; sen bu yeryüzünde insan[82] olsun, hayvan olsun

hiçbir yaşayanı kalmayarak sonsuz bir yıkıntı olcaya dek bozacağım, dedin diye söyle. **63***Sonra da bu kitabı okumayı bitirdiğinde ona[83] bir taş bağlayarak Fırat nehiri içine atacaksın. **64***İşte Babil böyle batacak. Benim onun üzerine götüreceğim bela yüzünden kalkmayacak ve onlar[84] yorulacaklardır de; dedi. Yeremya'nın sözleri buraya kadardır.

(1)B.4/11,**(2)**B.15/7,**(3)**B.50/14,**(4)**B.50/14,**(5)**B.50/21, **(6)**B. 49/26,50/30ve37,**(7)**B.50/8,Vah.18/4,**(8)**B.50/15ve28, **(9)**B.25/14,**(10)**Vah.17/4, **(11)**Vah.14/8, **(12)**B.25/16, **(13)**İş.21/9, Vah.14/8, 18/2, **(14)**B.48/20, Vah.18/9,11ve19, **(15)**B.46/11, **(16)**İş.13/14, B.50/16, **(17)**Vah.18/5, **(18)**Mez.37/6, **(19)**B.50/28, **(20)**B.46/4,**(21)**B.50/45,**(22)**İş.13/17,28.Ayet,**(23)**B.50/28, **(24)**Nah.2/1ve 3/14, **(25)**Vah.17/1,2ve15, **(26)**B.49/13, Amos 6/8,**(27)**Nah.3/15, **(28)**B.50/15,**(29)**Tek.1/1ve6,B.10/12vediğ., **(30)**Eyüp9/8,Mez. 104/2,İş.40/22,**(31)**B.10/13,**(32)**Mez.135/7, **(33)**B.10/14, **(34)**B. 50/2,**(35)**B.10/15,**(36)**B.10/16, **(+)**Veya '***Zeboath***': **Orduların Rabb'i,** '***Herşeye egemen olan Yaratıcı***',**(37)**İş.10/5ve15,B.50/23,**(38)**II.Trh.36/17,**(39)**B. 50/15ve29,**(40)**İş.13/2,Zek.4/7,**(41)**Vah.8/8,**(42)**B.50/40, **(43)**İş.13/2,**(44)**B.25/14,**(45)**B.50/41,BakTek. 8/4,II.Krl.19/37 ve Tob.1/24,**(46)**11.Ayet,**(47)**B.50/13,39,40ve 43.Ayet, **(48)**İş.19/16, B.48/41,50/37,**(49)**Y.Mers.2/9,Amos1/5,Nah.3/13,**(50)**B. 50/38,**(51)**B.50/24,**(52)**İş.21/10,Amos.1/3,Mik.4/13,**(53)**İş. 41/15,Habk.3/12,**(54)**İş.17/5 ve diğ., Hoş.6/11, Yoel 3/13, Vah. 14/15ve18, **(55)**B.50/17, **(56)**B.50/34, **(57)**B.50/38, **(58)**İş.13/22, B.50/39, Vah.18/2,**(59)**B.25/9ve18, **(60)**57.Ayet, **(61)**B.25/26, **(62)**İş.13/19, B.49/25, Dan.4/30, **(*)**Veya: Acayip birşekilde; şaşkınlıkla,**(63)**Bakİş.8/7ve8,**(64)**B.50/39ve40,29.Ayet, **(65)**İş.46/1, B.50/2, Bak Babilom'un Balek ve Ejhelâk Hik., **(66)**58.Ayet, **(67)**6.Ayet, B.50/8, Vah.18/4, **(68)**II.Krl.19/7, **(69)**B.50/2,52.Ayet,**(70)**İş.44/23,49/13,Vah.18/20, **(71)**B.50/3 ve41, **(72)**B.44/28,**(73)**Mez. 44/15 ve16,79/4,**(74)**47.Ayet, **(75)**B. 49/16,Amos9/2, **(76)**B.50/22, **(77)**Mez.94/1, B.50/29, 24.Ayet, **(78)**39.Ayet, **(79)**B.46/18, 48/15, **(80)**44.Ayet, **(81)**Habk.2/13, **(82)**B.50/3ve39, 29.Ayet, **(83)**Bak Vah.18/21, **(84)**58. Ayet.

52. Bölüm: 1)Sedekiya'nın Babil kralına baş kaldırması, 4)Yeruşalim'in kuşatılıp ele geçirilmesi, 8)Sedekiya'nın oğullarının öldürülmesi, gözlerinin kör edilmesi, 12)Nabukadnezar'ın Yeruşalim'i alması, 24)Halkını tutsak alması, 32)Yehoyakin'e o yıl, kral Merodak'ın önünde lütfedilmesi.

1*Sedekiya kral olduğunda yirmi[1] bir yaşındaydı ve Yeruşalim'i on bir yıl yönetti. **2***Annesi Libna'lı Yeremya'nın kızı olup adı Hamutal idi. **3***Çünkü Yeruşalim ile Yahuda'yı kendi önünden çıkarmak için Rabbin öfkesi onlara karşı olduğundan Sedekiya Babil kralına baş kaldırdı. **4***Onun[2] egemenliğinin dokuzuncu yılında, onuncu[3] ayın onunda Babil kralı Nabukadnezar tüm askerleriyle Oruşalim üzerine gelerek onun karşısına ordu kurdu ve ona karşı her taraftan rampalar yaptılar. **5***Kral Sedekiya'nın on birinci yılına dek kent kuşatmada kaldı. **6***Dördüncü ayın dokuzunda kentte şiddetli kıtlık baş gösterdi ve yöre halkı için ekmek yoktu. **7***Kentin surunda gedik açıldı ve tüm savaşçılar kaçtılar. Gece kral bahçesinin yanında olan iki surun arasındaki kapının yolundan çıktılar ve Kildanîler kenti kuşatmış olduklarından onlar kırsal yoldan gittiler. **8***Kildanîler'in askerleri kral Sedekiya'yı kovalayarak ona Eriha kırsalında yetiştiler ve onun tüm askerleri yanından dağıldı. **9***Kralı[4] tutup onu Hamat yöresindeki Ribla'ya Babil kralının önüne getirdiler. O da onu yargıladı. **10***Ve Babil kralı Sedekiya'nın oğullarını gözlerinin önünde[5] öldürdü, tüm Yahuda beylerini de Ribla'da katletti. **11***Ve Sedekiya'nın gözlerini kör edip onu zincirlerle bağladı. Babil kralı onu Babil'e götürdü. Onu cezaevine attı. O da ölümüne dek orada kaldı. **12***Babil kralı Nabukadnezar'ın ondokuzuncu[6] yılında, beşinci[7] ayın onunda Babil kralının önünde duran koruma askerleri kumandanı Nebuzaradan[8] Yeruşalim'e geldi. **13***Rabb'in Evi'ni ve kral sarayını yaktı. Tüm Yeruşalim evlerini ve büyük evlerin tümünü yaktı. **14***Koruma askerleri kumandanı yanında bulunan tüm Kildanî askerleriyle Yeruşalim'in surlarının hepsini yıktılar. **15***Koruma askerleri kumandanı Nebuzaradan[9] halkın yoksullarından kentte kalan geri kalanları, Babil kralına kaçan kaçakları ve arda kalan halkı sürgün etti. **16***Ama koruma askerleri kumandanı ülkenin yoksullarından bağcı ve çiftçi olmak için bazılarını bıraktı. **17***Kildanîler Rabbin[10] Evi'nde bulunan[11] tunç direkleri, tabanları ve Rabb'in Evi'nde olan tunç havuzu kırarak onların bütün tuncunu Babil'e götürdüler. **18***Leğenleri[12] kürekleri, mumlukları, tasları, buhur kaplarını ve hizmet için kullanılan tüm bakır eşyalarını aldılar. **19***Koruma askerleri kumandanı kâseleri, buhurdanları, tasları, leğenleri, şamdanları, buhur kaplarını ve kadehleri altından olan altın ile gümüşten olan gümüşü; **20***Ve kral Süleyman'ın Rabb'in Evi için yaptığı iki direği ve havuzla bacakları yerine olan, on iki bakır öküzü de aldı. Tüm[13] bu eşyaların ağırlığı tartıya gelmez derecede çoktu. **21***Direklerden[14] birinin yüksekliği on sekiz arşın olup çevresini on iki arşın uzunluğunda olan bir şerit kuşatıyordu ve kalınlığı dört parmak olup içi de boştu. **22***Onun üzerinde tunçtan bir başlık vardı ve bu başlığın yüksekliği beş arşındı. Başlık üzerinde tümü tunç olan şapka nakışı ve narlar vardı. Diğer direk ve narları da bunlar gibiydi. **23***Yanlarındaki narlar doksan altı tane olup; şapka[15] nakışı üzerindeki çemberde bulunan tüm narlar da yüz taneydi. **24***Koruma askerleri[16] kumandanı önce kahin[17] Seraya'yı, sonra ikinci ka-

hin Sefenya'yı ve kapının üç korumasını aldı. **25***Savaşçılar üzerine görevlendirilen bir hizmetçiyi, kralın önünde duranlardan kentteki yedi kişiyi, ülkenin halkını askerliğe yazan ordunun baş yazıcısını ve ülkenin halkından olup kentteki altmış kişiyi kentten aldı. **26***Koruma askerleri kumandanı Nebuzaradan bunları alıp Ribla'ya Babil kralının önüne götürdü. **27***Ve Babil kralı da onları Hamat yöresinde olan Ribla' da vurup öldürdü. Böylece Yahuda kendi ülkesinden sürgün edildi. **28***Nebuzaradan'ın tutsak aldığı halk budur: Birinci(18) yılda üç bin(19) yirmi üç Yahudi. **29***Nebukadnezar'ın(20) on sekizinci yılında sekiz yüz otuz iki kişi Yeruşalim'den götürüldü. **30***Nebukadnezar'ın yirmi üçüncü yılında koruma askerleri kumandanı Nebuzaradan Yahudilerden yediyüzkırkbeş kişi tutsak götürdü. Tümü dörtbinaltıyüz kişiydi. **31***Yahuda kralı(21) Yehoyakin'in sürgünlüğünün otuzyedinci yılında, onikinci ayın yirmibeşinde Babil kralı o yıl, Evil-Merodak'ın kral olduğu yılda Yahuda(22) kralı Yehoyakin'e *'acıyarak*(+) onu cezaevinden çıkardı. **32***Onu onurlandırarak koltuğunu Babil'de kendi yanında bulunan kralların koltuklarının üst tarafına koydu. **33***Ve Cezaevi giysilerini değiştirdi. O da(23) tüm günlerinde her zaman onun önünde yemek yiyordu. **34***Onun öğünü sürekli öğün olarak, tüm hayatından ölümüne dek, Babil kralınca günden güne ona veriliyordu.

(1)II.Krl.24/18, **(2)**II.Krl.25/1-27,B.39/1, **(3)**Zek.8/19, **(4)**B.32/4, **(5)**Hez.12/13, **(6)**Bak29.Ayet, **(7)**Zek.7/5,8/19, **(8)**B.39/9, **(9)**B. 39/8ve9,**(10)**B.27/19,vediğ.,**(11)**BakI.Krl.7/15,23,27ve50,**(12)**Çı k.27/3,II.Krl.25/14-16,**(13)**I.Krl.7/47,**(14)**I.Krl.7/15, II.Krl.25/17, II.Trh.3715,**(15)**BakI.Krl.7/20,**(16)**II.Krl.25/18,**(17)**B.21/1, 29/25,**(18)**BakII.Krl.24/12,**(19)**BakII.Krl.24/14,**(20)**Bak12.Ayet, B.39/9,**(21)**II.Krl.25/27-30,**(22)**BakTek.40/13ve20, **(+)**İbranice: Başını kaldırıp, **(23)**II. Sam.9/13.

YEREMYA'NIN MEKTUBU

(Osm. Baruk kitabında 6. Bab olarak geçiyor)
ALİ BEY'in 1664-'65 ORİJİNAL OSMANLICA ÇEVİRİSİ REVİZYONU

Babil kralı tarafından Babil'e sürüleceklerine ait Yeremya'nın mektubunun örneğidir ki yüce Allah ona, onlar için yapacağı şeyleri bildirsin.

1*Yüce Tanrı'nın önünde yaptığınız suçlar için, Babil kralı Nabukadnezar tarafından Babil'e tutsak götürüleceksiniz. **2***Babil'e gittikten sonra orada birçok yıl ve birçok zaman; tâ yedi kuşağa kadar kalacaksınız. Ama ondan sonra sizi oradan esenlikle getireceğim. **3***Sizler Babil'de omuzlarda götürülen, halkı ürküten, altın, gümüş ve ağaç putları göreceksiniz. **4***Evet siz, sakın yabancılar gibi olmayasınız ve onların ürküntüsü sizi üzmesin. **5***Onların önünde ve ardında tapınan halkı gördüğünüz zaman yüreğinizde şöyle deyin: Ya Rabbi! İbadet yalnız senin için zorunludur. **6***Çünkü benim meleğim sizinledir ve canlarınızın kaydını gören odur. **7***Sanatkârların putlarının dilleri silinmiştir. Onlar yaldızla gümüşlenmiştir. Ama onlar sahtedir. Çünkü konuşamazlar. **8***Milletler putlarının başlarına, süslenmeyi seven bir kız gibi altınla çelenk düzerler. **9***Bazen zaman oluyor ki kahinleri putlarından altınlarla gümüşleri alıyorlar ve kendileri için harcıyorlar. O kahinlerden bazıları da o paraları evlerinde tuttukları fahişelere veriyorlar. **10***Gümüşten, altından ve ağaçtan putları, sanki insanmış gibi giysilerle donatırlar. **11***Ama onlar böyle göz kamaştırıcı giyinmiş olsalar bile, kendilerini pastan ve ağaç kurtlardan kurtaramazlar. **12***Onların yüzünü kaplayan tozları ara sıra silerler. **13***Güya o putlardan biri, o yörenin başkanıymış. Elinde sultanlık asası tutuyor! Ama ona suç işleyeni bile öldürmeye gücü yok. **14***Bir başkasının da sağ elinde hançer veya balta var. Ama yine de kendilerini soyguncullardan ve hırsızlardan korumaya güçleri yok. İşte bundan bellidir ki ilâhlar değillerdir. **15***Böylece onlardan korkmayın. Çünkü bir insanın kabının kırılıp yararsız olduğu gibi, onların putları da böyledir.

16*Tapınağa konulduktan sonra, onların gözleri içeriye girenlerin ayaklarından kalkan tozlarla kaplıdır. **17***Nasıl ki kralı inciten biri cezalandırılmak için kapatılırsa; böylece hırsızların onu soyamaması için ona parmaklıklar çekilir ve onların kâhinleri tapınağı kilitleyerek sürgülerle sağlamlaştırırlar. **18***Onlara kendilerine yaktıklarından daha çok kandiller yakarlar. Ama putlardan hiçbiri bir diğerini göremez ve orada olan direklerden biri gibidirler. **19***Onların bağırsakları gü-

velenmiştir diyorlar. Yerdeki böcekler onları ve giysilerini yediği zaman duymazlar. **20***Yüzleri evin dumanından kapkaradır. **21***Baykuşlar, kırlangıçlar ve diğer kuşlar bedenlerine, sırtlarına uçuşup konarlar ve kediler de üzerlerine sıçrarlar. **22***Bundan bilmek gerekiyor ki ilâhlar değildirler. Böylece onlardan korkmayın. **23***Çünkü bezenmeleri için, üzerlerinde olan altın pası silinmezse parıldamazlar ve döğüldükleri zaman bile birşey duymazlar. **24***O ilâhlar ki içlerinde ruhları yoktur; belli bir değerle satın alındılar. **25***Ayakları olmadığından, utançlarını insanlara göstererek omuzlarda taşınıyorlar. Onlara tapınanlar dahi utanç içindedirler. **26***Onlardan biri yere düşse kendi kendine kalkamaz, bir kimse onu oraya dikse kendi kendine kımıldamaz ve eğilirse doğrulamaz. Aynen ölüler gibi el ve ayaklarını uzatırlar. **27***Onlara verilen kurbanları rahipler satıyorlar. Onları gereksizce harcarlar ve kadınları da bir bölümünü tuzlarlar. Ama yoksullara ve çaresizlere dağıtmazlar. **28***Yeni doğum yapan ve adetli kadınlar kurbanlarına dokunuyorlar. Tüm bunlardan anlayın ki ilâhlar değildirler. Onlardan korkmayın. **29***Kadınlar altın gümüş ve ağaç putlara kurbanlar sunarlar. Belki de bu yüzden onlara ilâhlar diyorlar. **30***Rahipler giysileri yırtık, başları, sakalları tıraşlı ve başları dazlak olarak onların evlerinde oturuyorlar. **31***Bazıları ölülerin yemeğinde bağırdığı gibi; putların önünde de bağırıp çağırırlar. **32***Rahipler giysilerinin bir parçasını alıp kadınlarına ve çocuklarına giydiriyorlar. **33***Bir kimseden iyilik ve kötülük görseler karşılık veremezler. Bir kralı tahttan indirmeye veya birini kral yapmaya güçleri yoktur. **34***Mal ve para veremezler. Bir kimse onlara bir şey adayıp vermezse, hiç bir şey isteyemezler. **35***Bir insanı ölümden ve zayıfı güçlüden kurtaramazlar. **36***Körün görmesini sağlayamazlar ve gereksinimi olan insanı kurtaramazlar. **37***Dula yardım etmeye ve öksüze iyilik yapmaya güçleri yoktur. **38***Ağaçtan yaldızlı ve gümüşlü putlar, dağdan çıkarılan taşlara benzerler. Onlara tapınanlar da utansınlar. **39***Böylece onlara, boş inançla nasıl ilah diyelim!? **40***Keldaniler bile onları gülünç buluyor. Çünkü konuşamayan dilsizi gördüklerinde Bel putuna getiriyorlar. **41***Ona, onu konuştursun diye yalvarırlar -bu olanaksız olsa bile- ve bunun böyle olduğunu bilseler de bundan vazgeçmiyorlar. Çünkü akılsızdırlar. **42***Kuşağını kuşanmış kadınlar yol kenarlarında oturup, geçenleri tütsülüyor. **43***Onlardan birisi oradan geçen bir kişiyi sevse ve onunla yatsa; diğerini ayıplar. Çünkü onun gibi sevilmedi ve uçkuru çözülmedi. **44***Çevrelerinde her ne olursa fark edilmez. Bu yüzden onlara nasıl boş inanç olabilir!? **45***Onları marangozlar, kuyumcular yapıyor. Bunun için başka şey olamazlar. Kesinlikle ustaların olmasını istedikleri şey olurlar. **46***Onları yapanların bile yaşamı uzun olmaz. Öyleyse onların yaptıkları şeyler, nasıl ilâh olabilirler? **47***Çünkü ardındakilere, yalancı ve utançlı şeyler bıraktılar. **48***Bir savaş anında veya bir afet zamanında, onların kâhinleri -putlarıyla- kendi aralarında: 'Nerede gizlenelim?' diye birbirlerine danışırlar. **49***Akıl edip neden pişman olmuyorlar ki onlar ilâhlar değildir. Çünkü kendilerini cenkten ve diğer belalardan kurtarmaya güçleri yoktur. **50***Çünkü ağaçtan yaldızlı ve gümüşlü oldukları için, zamanla sahte oldukları bilinir. Tüm milletlere ve krallara belli olsun ki ilâhlar değildir. İlla ki insan ellerinin işidir ve onlarda hiç bir Tanrısal etkinlik yoktur. **51***Böylece ilâhlar olmadığını nereden biliyoruz? **52***Hiçbir ülkeye kral atayamıyor ve insanlara yağmur yağdıramıyorlar. **53***Adalet edemiyor ve güçsüzleri bir zulümden kurtaramıyorlar. Çünkü yer ile gök arasında kargalar gibidirler. **54***Eğer o yaldızlı ve gümüşlü ağaç putlardan birinin tapınağında ateş tutuşursa, kâhinleri kaçıp saklanırlar. Onlar ise direkler gibi büsbütün yanarlar. **55***Ne krallara ve ne de düşmanlara karşı koyabiliyorlar. Şimdi onlara 'İlâhlar' diye boş inanç, nasıl mümkün olsun ki..? **56***O gümüş ve yaldızlı ağaç putlar, kendilerini hırsızlardan ve çapulculardan koruyamazlar. **57***Onların yiğitleri çevrelerinde olan altını, gümüşü ve kaftanı alıp onlarla giderler. Onlar ise kendi kendilerine yardım edemezler. **58***Şöyle ki o yalancı ilâhlar yerine olmaktansa, erdem gösterip bir kral, ya da bir ev sahibine kullanılacak yararlı kap kacak, veya içindeki eşyaları koruyan bir ev kapısı ve kralın sarayında bir ağaç direk olmak olmak daha yeğdir. **59***Çünkü ışık veren güneş, ay ve yıldızlar uygun şeyleri yapmaya gönderilince dinliyorlar. **60***Böylece bir şimşek göründüğü zaman her yerde görünüyor ve rüzgâr her ülkede esiyor. **61***Bulutlara Allah buyurunca, tüm dünyayı dolaşırlar ve onlara verilen emeği yerine getirirler. **62***Böylece dağları ve ormanları yakmak için yukarıdan gönderilen ateş; ona buyrulan emri yapar. **63***Ama bu putlar ne görünümleriyle ve ne de tabiatlarıyla birşeye ortak olamazlar. Şimdi onlara 'İlâhlardır!' diye boş inançla katılmak doğru değildir. Çünkü insanın hakkını almaya veya bir iyilik yapmaya bile güçleri yok. **64***Böylece 'İlâhlar!' olmadığını bilip onlardan korkmayın. **65***Çünkü egemenlere ne iyilik, ne de kötülük dileyebilirler. **66***Milletler arasında

bir ayet göstermeye; güneş gibi parlak ve ay gibi ışık vermeye güçleri yoktur. **67***Yabanıl hayvanlar onlardan daha iyidir. Çünkü kendilerine yardım edebilirler. **68***Evet bu yüzden, 'İlâhlar!' olmadıkları apaçık bellidir. İşte bu yüzden onlardan korkmayın. **69***Çünkü hıyar tarlasındaki kör bir korkuluk nasılsa; **70***Onların ağaç, yaldızlı ve gümüş putları da böyledir. Bahçede üzerlerine her türlü kuşun konduğu bir dikenliğe benzerler; ya da kara bir çukura bırakılan ölüye. **71***Üzerlerinde parıldayıp çürüyen, göz alıcı giysinin aklığından bilesiniz ki ilâhlar değillerdir. Sonunda onlar da yenilip bitirilecekler ve ülkeniz için bir utanç olacaktır. **72***Evet putu olmayan erdemli kişi üstündür; çünkü o, utançtan ıraktır.

YEREMYA'NIN AĞITLARI
(Mersiyeler)

1. Bölüm: 1)Yeruşalim'in kendi günahı yüzünden düşkünlüğü, 12)Bu durumundan şikayeti, 18)Ve bu Tanrısal yargının adaletli olduğuna ait kararı.

1*Ey halkı çok olan kent! Nasıl yalnız oturuyor? Milletler arasında büyük olan kent dul[1] biri gibi oldu ve bölgelerde kadın[2] olan haraç verdi. **2***Bütün[3] gece ağlıyor[4] ve gözyaşları yanakları üzerine akıyor. Onu[5] sevenlerin tümünden[6] ona avunç veren yok ve tüm dostları ona hainlik edip ona düşman oldular. **3***Yahuda[7] acı çekmek ve ağır kölelikten ötürü sürgün oldu. Milletler[8] arasında oturuyor, huzur bulmuyor. Onu kovalayanların tümü sıkıntısı sırasında ona yetiştiler. **4***Sion'un yolu bayramlara geleni olmadığı için yas çekiyor. Onun tüm kapıları yıkıldı, kahinleri '*ah!*' ediyor. Ergen kızları yaslıdır ve kendisi acılıdır. **5***Hasımları bey[9] ve düşmanları gözde oldular. Çünkü Rabb onu isyanlarının[10] çokluğu yüzünden sıkıntıya uğrattı ve onun çocukları düşman önünde tutsak gittiler. **6***Sion kızının tüm güzelliği geçti; onun beyleri otlak bulamayan geyikler gibi oldular ve kovalayanın önünden güçleri olmayarak gittiler. **7***Yeruşalim halkı yardımcısı olmayarak düşman eline düştüğünde; acı ve sıkıntı günlerinde, önceki günlerinde olduğu güzel ve nefis eşyalarının[11] tümünü anımsar. Düşmanları onu gördüler ve onun yok[+] edilişine güldüler. **8***Yeruşalim büyük suç etti[12] bu yüzden kirli sayıldı. Ona tüm şeref verenler çıplaklığını[13] gördüğü için onu aşağıladılar. O da ah edip geri döndü. **9***Onun pisliği eteklerindedir, geleceğini[14] anmadı ve acayip bir şekilde alçaltıldı. Onu avutan[15] yoktur. Ya Rabb! derdime bak; çünkü düşman gururlandı. **10***Düşman onun güzel[16] eşyalarının üstüne elini uzattı; çünkü senin[17] toplumuna girmemelerini buyurduğun milletlerin[18] kendi Kutsal Mekânına girdiklerini gördü. **11***Onun tüm halkı '*ah!*' ederek ekmek[19] aradılar. Canlarını kurtarmak için güzel eşyalarını yiyeceğe karşılık verdiler. Ey! Rabb'im şöyle bir bak; çünkü hakaret görüyorum. **12***Ey! bütün yoldan geçenler; umursamıyor musunuz? Şöyle bir bakın; bana gelen dert[20] gibi bir dert var mıdır? Çünkü Rabb şiddetli öfkesinin gününde beni sıkıştırdı. **13***Yukarıdan kemiklerim üzerine ateş gönderdi; o da onlara galip geldi. Ayaklarıma tuzak[21] kurup beni geriye döndürdü, beni yıktı ve bütün gün baygın olarak bıraktı. **14***İsyanlarımın boyunduruğu[22] onun eliyle bağlandı. Onlar vurulup boynuma geçirildi, gücümü döktü ve Rabb beni kurtulamayacağım ellere teslim etti. **15***Rabb tüm yiğitlerimi bende alçalttı. Yiğitlerimi kırmak için üzerime alay topladı. Rabb Yahuda kızı olan bakireyi masarada[23] üzüm gibi ezdi. **16***Bu şeyler için ağlıyorum; gözlerim[24], benim gözlerim sular akıtıyor. Çünkü canımı kayıran tesellici[25] benden uzaklaştı. Oğullarım yok oldu; çünkü düşman galip geldi. **17***Sion[26] ellerini uzattı ve onu[27] avutan yoktur. Rabb Yakup için düşmanlarının onu kuşatmalarını emretti. Yeruşalim onlar arasında adeti olan kadın gibi oldu. **18***Rabb adaletlidir[28] çünkü[29] ben *"O"*nun buyruğuna baş kaldırdım. Ey tüm milletler şimdi dinleyiniz! Derdime bakın; ergen kızlarımla yiğitlerim tutsak oldular. **19***Dostlarımı çağırdım, onlar[30] beni aldattılar. Kahinlerin ile sözü geçen yaşlılarım canlarını[31] korumak için yiyecek ararken kentte ruhunu teslim ettiler. **20***Ey! Rabb'im şöyle bir bak; çünkü sıkıntıdayım, bağrım[32] yanıyor ve yüreğim içimde sıkılıyor. Çünkü çok büyük isyankârım. Dışarda[33] kılıç bırakmıyor ve içerde ölüm var. **21***Ah! Ettiğimi duydular ve beni avutan[34] yoktur. Tüm düşmanlarım ağıtımı duyarak sevindiler. Çünkü sen yaptın; çağırdığın[35] günü getireceksin ve onlar benim gibi olacaklar. **22***Onların kötülüğü senin[36] önüne gelsin; tüm benim suçlarım için bana yaptığın gibi onlara da yap. Çünkü *'Ah!'* ve iniltim çok; ama yüreğim[37] baygındır.

(1)İş.47/7ve8, **(2)**Ezr.4/20, **(3)**Eyüp 7/3, Mez.6/6, **(4)**Yerm.13/17, **(5)**19.Ayet,**(6)**9.,16.,17.ve21.Ayetler,**(7)**Yerm.52/27,**(8)**Tes. 28/64ve65,B.2/9,**(9)**Tes.28/43ve44,**(10)**Yerm.30/14ve15, Dan. 9/7ve16, **(11)**10.Ayet,**(+)**Veya:Oymaklarına, **(12)**I.Krl.8/46, **(13)**Yerm.13/22ve26,Hez.16/37, 23/29, Hoş.2/10, **(14)**Tes.32/29, İş.47/7, **(15)**2.Ayet, 17.Ayet ve 21.Ayet, **(16)**7.Ayet, **(17)**Tes.23/3, Neh.13/1, **(18)**Yerm.51/51, **(19)**Yerm.38/9, 52/6, B.2/12, 4/4, **(20)**Dan.9/12, **(21)**Hez.12/13, 17/20, **(22)**Tes.28/48, **(23)**İş.63/3, Vah.14/19ve20,19/15, **(24)**Yerm.13/17,14/17,B.2/18, **(25)**2.ve 9.Ayetler, **(26)**Yerm.4/31, **(27)**Ayet 2 ve 9, **(28)**Neh.9/33,

Dan.9/7ve14, **(29)**I.Sam.12/14ve15, **(30)**2.Ayet, Yerm.30/14, **(31)**11.Ayet, **(32)**Eyüp 30/27, İş.16/11, Yerm.4/19, 48/36, B.2/11, Hoş.11/8, **(33)**Tes.32/25, Hez.7/15, **(34)**2.Ayet, **(35)**İş.13ve diğ. Yerm.46ve diğ., **(36)**Mez.109/15, **(37)**B.5/17.

2. Bölüm: 1)Oruşalim'in zavallılığından Yeremya'nın ağıtı, 20)Ve bundan ötürü Allah'a şikayeti.

1* Ah! Rabb gazabıyla Sion kızını karanlıkta nasıl örttü. İsrailin[1] güzelliğini göklerden[2] yere attı ve öfkesi gününde ayaklarının[3] basamağını anmadı. **2*** Rabb, Yakup'un tüm evlerini acımadan[4] yuttu. Gazabıyla Yahuda kızının surlarını yıktı ve yerle bir etti. Hükümetini[5] ve onun beylerini rezil etti. **3*** Şiddetli öfkesiyle İsrailin tüm boynuzunu kırdı ve onun[6] sağ elini düşman önünden geriye çevirdi. Yakup da ateş[7] alevi gibi tutuşup çevresinde olanı yiyip bitirdi. **4*** Yayını[8] düşman gibi gerdi ve sağ elini kaldırarak onun hasmı gibi durdu. Gözüne[9] kestirdiklerinin tümünü kırdı ve gazabını Sion kızının çadırı üzerine ateş gibi döktü. **5*** Rabb düşman[10] gibi olup İsraili yuttu ve onun tüm saraylarını[11] yuttu. Güvendiğini yıktı; Yahuda kızının acı bağırışını ve üzüntüsünü arttırdı. **6*** Çadırını[12] bahçe kulübesi gibi yıktı ve onun toplanma yerini bozdu. Rabb Sion'da bayramı[13] ve Cumartesi günlerini unutturdu. Şiddetli öfkesiyle kralı ve imamı(*kahin*) alçalttı. **7*** Rabb kendi mezbahını(*sunak*) reddetti. Kutsal yerinden tiksindi ve onun saraylarının duvarlarını düşman eline teslim etti. Onlar Rabb'in[14] Evi'nde bayram gününde olduğu gibi seslendiler. **8*** Rabb Sion kızının surunu bozmak istedi. Ölçü[15] ipini uzattı, elini yok etmekten geri çevirmedi. Rampalar ile surlara yas çektirdi ve onlar birlikte üzüldüler. **9*** Onun kapıları yere battı, kapı sürgülerini[16] koparıp kırdı. Onun kralı[17] ve beyleri milletler arasındadır; şeriat yoktur[18] peygamberleri[19] de Rabb'ten vahiy almıyorlar. **10*** Sion kızının yaşlıları yerde[20] suskun oturuyorlar, başları[21] üzerine toprak atıyorlar ve çul[22] giyiyorlar. Yeruşalim'in ergen kızları başlarını yere eğdiler. **11*** Halkımın kızının yok edilişinden ötürü gözlerim[23] gözyaşından bozuldu, bağrım[24] yandı ve ciğerim[25] yere döküldü. Çünkü çocuklar[26] ile meme emenler kentin meydanlarında bayıldılar. **12*** Kentin meydanlarında vurulanlar gibi bayıldıklarında ve annelerinin kucaklarında ruhunu teslim ettiklerinde; annelerine: Buğday ve şarap nerdedir? Diyorlardı. **13*** Ey Yeruşalim[27] kızı! Sana[28] ne tanıklık getireyim? Sana ne örnek götüreyim? Ey Sion'un ergen kızı seni avutmak için sana ne örnek vereyim? Çünkü sana açtıkları gedik deniz kadar büyüktür; sana kim şifa verebilir? **14*** Peygamberlerin senin için olan vahiyleri boşyere ve sahtedir. Bozgunculuğunu[29] ortaya dökmediler ki, tutsaklığını engellesinler. Ama senin için olan vahiyleri sahtedir ve saptırıcı şeyler gördüler. **15*** Yoldan geçenlerin[30] tümü senin için el çırptılar[31]. Islık çalarak, Yeruşalim kızı için güzelliğinin[32] olgunluğu ve tüm[33] dünyanın sevinci denilen kent bu mudur? Diyerek başlarını[34] salladılar. **16*** Tüm düşmanların sana ağızlarını açtı[35] ıslık çalarak ve dişlerini gıcırdatarak: Onu[36] yuttuk; işte beklediğimiz gün budur. Onu bulduk ve gördük[37] dediler. **17*** Rabb kurduğunu[38] yaptı ve eski günlerde söylediği sözünü yerine getirdi. Acımadan yıktı[39] düşmanı sana karşı sevindirdi[40] karşıtlarının boynuzunu yükseltti. **18*** Onların yüreği Rabb'e feryat ediyor. Ey! Sion kızının suru[41] gece gündüz sel gibi yaş[42] dök, dinlenme ve gözbebeğin rahat etmesin. **19*** Kalk gece[43] nöbetlerinin başında bağır ve Rabb'in önünde yüreğini[44] su gibi dök. Her[45] sokak başında açlıktan[46] bayılan çocuklarının canı için ellerini *"O"*na kaldır. **20*** Ya Rabb, şöyle bir bak; kime böyle yaptın? Kadınlar[47] kendi yetiştirdikleri bebeklerini yesinler mi? Kahin[48] ve peygamber kendi kutsal yerinde öldürülsün mü? **21*** Genç[49] ile yaşlı sokaklarda toprak üstünde yattı; ergen kızlarım ve gençlerim kılıçla düştü. Gazabının gününde onları katlettin ve acımayarak[50] kestin. **22*** Korkularımı her yerden[51] bayram gününde olduğu gibi çağırdın ve Rabb'in gazabı gününde kurtulan veya arda kalan olmadı. Kucakladığım[52] ve büyüttüğüm çocuklarımı düşman yok etti.

(1)II.Sam.1/19, **(2)**Mat.11/23, **(3)**I.Trh.28/2, Mez.99/5, 132/7, **(4)**17.ve21.Ayetler,B.3/43, **(5)**Mez.89/39, **(6)**Mez.74/11, **(7)**Mez. 89/46,**(8)**İş.63/10, 5.Ayet, **(9)**Hez.24/25, **(10)**4.Ayet, Yerm.30/14, **(11)**II.Krl.25/9, Yerm.52/13, **(12)**Mez.80/12, 89/40, İş.5/5, **(13)**B.1/4, Sef.3/18, **(14)**Mez.74/4, **(15)**II.Krl.21/13, İş.34/11, **(16)**Yerm.51/30, **(17)**Tes.28/36, II.Krl.24/15, 25/7, B.1/3, 4/20, **(18)**II.Trh.15/3, **(19)**Mez.74/9, Hez.7/26, **(20)**Eyüp 2/13, İş.3/26, B.3/28,**(21)**Eyüp2/12, **(22)**İş.15/3, Hez.7/18, 27/31, **(23)**Mez.6/7, B.3/48vediğ.,**(24)**B.1/20,**(25)**Eyüp16/13,Mez.22/14,**(26)**19. Ayet,B.4/4,**(27)**Yerm.2/8,5/31,14/14,23/16,27/14,29/8ve9, Hez.13/12,**(28)**B.1/12,Dan.9/12,**(29)**İş.58/1,**(30)**I.Krl. 9/8,Yerm. 18/16, **(31)**Hez.25/6,Nah.3/19, **(32)**Mez.50/2, **(33)**Mez. 48/2, **(34)**II.Krl.19/21,Mez.44/14, **(35)**Eyp.16/9ve10, Mez.22/13, B.3/46,**(36)**Mez.56/2,**(37)**Mez.35/21,**(38)**Lev.26/16ve diğ., Tes. 28/15diğ.,**(39)**2.Ayet,**(40)**Mez.38/16,89/42,**(41)**8.Ayet, **(42)**Yerm.14/17,B.1/16,**(43)**Mez.119/147,**(44)**Mez.62/8,**(45)**İş. 51/20, B.4/1, Nah.3/10, **(46)**11.Ayet, **(47)**Lev.26/29, Tes.28/53, Yerm.19/9, B.4/10, Hez.5/10, **(48)**B.4/13ve16, **(49)**II.Trh.36/17, **(50)**B.3/43, **(51)**Mez.31/13, Yerm.6/25, 46/5, **(52)**Hoş.9/12ve13.

3. Bölüm: 1)Sıkıntıda olanın ağıtı, 22)Allah'ın lütfuna ümitvar olunması, 37)Allah'ın adaletini söyleyip; 55)Kendisi için kurtuluş, 64)Ve düşmanları için de ceza istemesi.

1* *"O"*nun gazabının değneğinden acı duyan adam benim. **2***Beni ışıkta değil; ama karanlığa götürüp gezdirdi. **3***Gerçekten bana karşı döndü ve tüm gün elini üzerime çevirdi. **4***Etimi[1] ve derimi yıprattı, kemiklerimi[2] kırdı. **5***Bana karşı rampalar kurdu ve beni acı zorbalıkla kuşattı. **6***Çoktan[3] ölmüş olanlar gibi beni karanlık yerlerde oturttu. **7***Çevreme[4] çit çekti, dışarıya çıkamam ve zincirlerimi ağırlattı. **8***Acı[5] acı bağırıp yardım istediğimde bile duamı reddetti. **9***Yollarıma yontulmuş taşlarla set çekti, patikalarımı eğriltti. **10***Bana[6] pusuda olan ayı ve gizli yerde bulunan aslan gibi oldu. **11***Yollarımı sapıttı, beni parçaladı[7] ve beni yıktı. **12***Yayını gerdi ve oka[8] doğru beni hedef gibi dikti. **13***Oklarını[9] böbreklerime sapladı. **14***Tüm halkıma gülünç[10] ve tüm gün onların[11] türküsü oldum. **15***Beni acılıkla[12] doyurdu, pelinle sarhoş etti. **16***Dişlerimi çakıltaşlarıyla[13] kırdı, üzerimi külle örttü. **17***Canımı esenlikten uzaklaştırdın ve iyiliği unuttum. **18***Emniyetle güvenim Rabb'ten ayrıldı[14] dedim. **19***Sıkıntımı ve düşkünlüğümü, pelin[15] otunu ve ödü anımsa. **20***Canım onları her an anımsar ve içim eğilir. **21***Bunu anımsıyor ve bu yüzden ümitvarım. **22***Rabb'in lütfundandır[16] ki biz büsbütün mahvolmadık; çünkü *"O"*nun lütfu son bulmuyor. **23***Her[17] sabah tazeleniyor, senin sadakatin büyüktür. **24***Canım dedi ki: Rabb benim payımdır[18] bu yüzden *"O"*na ümidim var. **25***Rabb[19] kendisine güvenenlere ve kendisini arayan kimseye iyidir. **26***Rabb'in kurtarışına ümit[20] etmek ve suskunlukla beklemek iyidir. **27***İnsanın[21] gençliğinde buyunduruk taşıması iyidir. **28***Yalnız oturuyor[22] ve susuyor; çünkü üzerine Allah onu koymuştur. **29***Belki ümit var diyerek ağzını[23] toprağa koyuyor. **30***Yanağını onu[24] vurana çeviriyor, hakarete doyuyor. **31***Ama[25] Rabb sonsuza dek reddetmez. **32***Çünkü dert verirse; lütfunun çokluğuna göre de acıyor. **33***İstekle[26] sıkıştırmaz ve insan oğlunu üzmez. **34***Tüm dünyanın tutsaklarını ayak altında ezmez. **35***'*Yüce Olan*'ın(*Müt'al*) önünde bir adamın hakkını bozmak; **36***Ve bir kimsenin davasının seyrini değiştirmek Rabb'in önünde[27] hoş karşılanmaz. **37***Rabb buyurmadıkça kim söyler[28] de sözü yerine gelir? **38***'*Yüce Olan*'ın ağzından hem kötülük[29] ve hem de iyilik çıkmaz mı? **39***İnsan, yaşayan adam; kendi[30] suçunun cezasından ötürü niçin şikayet[31] etsin? **40***Yollarımızı araştıran ve gözleyen Rabb'e geri dönelim. **41***Ellerimizle[32] beraber yüreklerimizi de gökte olan Allah'a kaldıralım. **42***Biz[33] hata ve isyan ettik sen bağışlamadın. **43***Öfkeyle yüzünü gizledin, bizi kovaladın ve hiç acımadan[34] bizi öldürdün. **44***Bulutla örtündün ki; duamız[35] geçmesin. **45***Milletler[36] arasında bizi süpürüntü ve rezil ettin. **46***Tüm düşmanlar bize karşı ağızlarını[37] açtılar. **47***Üzerimize korku[38] ve tuzak; yıkım[39] ve ölüm geldi. **48***Halkımın kızının yok edilişi için, gözlerimden[40] seller gibi yaşlar iniyor. **49***Rabb göklerden[41] bir kez bakıncaya dek; **50***Gözüm[42] sürekli gözyaşı döküyor ve rahat etmiyor. **51***Tüm kentin kızları için gözüm canımı acıtıyor. **52***Hiç bir sebep[43] yokken bana düşman olanlar, beni serçe gibi avlıyor. **53***Yaşamımı kapıda[44] öldürdüler ve üzerime[45] taş attılar. **54***Sular[46] başımdan aştı; ölüyorum[47] dedim. **55***Ya Rabb derin kuyudan[48] senin adına dua ettim. **56***Sesimi duydun[49] acıma ve çağrıma kulağını kapama. **57***Sana dua ettiğim günde yaklaştın[50] korkma dedin. **58***Ya Rabb canımın[51] davasını olay konusu ettin ve yaşamımı[52] kurtardın. **59***Ya Rabb; bana olan zulmü gördün, hakkımı[53] al. **60***Onların intikam için olan her kastını ve bana[54] karşı olan tüm plânlarını gördün. **61***Ya Rabb! Onların sitemini ve bana karşı olan tüm düzenlerini işittin. **62***Bana karşı kalkışanların dudaklarını ve onların her gün aleyhime olan kasıtlarını biliyorsun. **63***Oturuşlarına ve kalkışlarına bak[55] ben[56] onların terkisiyim. **64***Ey Rabbim! onlara[57] ellerinin işlerine göre karşılık vereceksin. **65***Onlara sert yüreği ve onlara senin lanetini vereceksin. **66***Onları öfkenle kovalayacak ve Rabb'in[58] göğü[59] altında yok edeceksin.

(1) Eyüp16/8,**(2)**Mez.51/8,İş.38/13, Yerm.50/17, **(3)**Mez.88/5ve6, 143/3, **(4)**Eyüp 3/23, 19/8, Hoş.2/6, **(5)**Eyüp 30/20, Mez.22/2, **(6)**Eyüp 10/16, İş.38/13, Hoş.5/14, 13/7ve8, **(7)**Hoş.6/1, **(8)**Eyüp 7/20, 16/13, Mez.38/2, **(9)**Eyüp 6/4, **(10)**Yerm.20/7, **(11)**Eyüp 30/9, Mez.69/12ve 63.Ayet, **(12)**Yerm.9/15, **(13)**Sül.Mes.20/17, **(14)**Mez.31/22,**(15)**Yerm.9/15,**(16)**Malk.3/6,**(17)**İş.33/2,**(18)** Mez. 16/5, 73/26, 119/57, Yerm.10/16, **(19)**Mez.130/6, İş.30/18, Mik.7/7,**(20)**Mez.37/7,Bak.Sül.Bil.15,16,Rom.8/24, **(21)**Mez. 94/12,119/71,**(22)**Yerm.15/17,B.2/10,**(23)**Eyüp42/6, **(24)**İş.50/6, Mat.5/39,**(25)**Mez.94/14,**(26)**Hez.33/11,İbr.12/10,**(27)**Habk. 1/13 **(28)**Mez.33/9, **(29)**Eyp.2/10, İş.45/7,Amos3/6, **(30)**Mik.7/9, **(31)** Sül.Mes.19/3,**(32)**Mez.86/4,**(33)**Dan.9/5,**(34)**B.2/2,17ve21, **(35)**8.Ayet,**(36)**I.Kor.4/13,**(37)**B.2/16,**(38)**İş.24/17,Yerm. 48/43 **(39)**İş.51/19,**(40)**Yerm.4/19,9/1,14/17,B.2/11,**(41)**İş.63/15, **(42)**Mez.77/2, B.1/16, **(43)**Mez.35/7ve19, 69/4, 109/3, 119/161, **(44)**Yerm.37/16,38/6,9ve10,**(45)**Dan.6/17,**(46)**Mez. 69/2,124/4 ve5,**(47)**Mez.31/22,İş.38/10ve11,Ayet18,**(48)**Mez.130/1, Yuns. 2/2,**(49)**Mez.3/4,6/6,8ve18,66/19,116/1,**(50)**Yak .4/8,**(51)**Mez. 35/1,Yerm.51/36, **(52)**Mez.71/23,**(53)**Mez.9/4, 35/23, **(54)**Yrm. 11/19,**(55)**Mez.139/2,**(56)**14.Ayet,**(57)**Mez.28/4,Bak Yerm.11/20,II.Tim.4/14,**(58)**Mez.8/3,**(59)**Tes.25/19, Yerm.10/11.

4. Bölüm: 1)Sion'un(*Siyon*) kendi düşkünlüğü için ağıtı, 13)Günahlarını söylemesi, 21)Edom'u uyarması, 22)Sion'un avutulması.

1*Ah! Altın nasıl rengini yitirdi? Saf altın değişti

ve Kutsal Yer'in taşları her(1) sokak başına döküldü. **2***Sion'un en iyi altına eş olan sevgili oğulları; nasıl oldu ki, çömlekçinin el işi olan toprak(2) kap gibi sayıldı. **3***Çakallar(+) bile memeleriyle yavrularını emziriyorlar. Oysa halkımın kızı çöldeki deve(3) kuşu gibi acımasız oldu. **4***Meme emenin dili susuzluktan damağına(4) yapıştı. Çocuklar(5) ekmek istediler; ama onlara doğrayan yoktur. **5***Nefis yemek yiyenler sokaklarda süründüler; al kamışla büyüyenler çöplüğü(6) kucakladılar. **6***Halkımın kızının kötülüğü Sodom'un günahından büyük oldu. O ki(7) bir anda ona el dokunmaksızın mahvoldu. **7***Onun soyluları kardan temiz ve sütten beyaz idiler. Bedenleri mercandan(§) kırmızı olup, görünüşleri gök yakuta benziyordu. **8***Yüzleri(8) kömürden daha siyah olup sokaklarda tanınmaz oldular. Derileri(9) kemiklerine yapıştı ve kuruyup odun gibi oldu. **9***Kılıçtan düşenlerin durumu kıtlıktan düşenlerin durumundan iyidir. Çünkü onlar tarla ürününün yokluğundan eriyerek ölüyor. **10***Merhametli(10) kadınların elleri kendi(11) çocuklarını pişirdi; halkımın kızının yok olduğu zaman bunlar onlara(12) yemek oldu. **11***Rabb kendi şiddetini gösterdi, öfkesinin(13) gazabını döktü ve Sion'da ateş(14) yaktı. Bu da onun temellerini bitirdi. **12***Yeryüzünün egemenleri, tüm dünyanın insanları; hasmın ve düşmanlarının Yeruşalim'in kapılarından gireceğine inanmıyorlardı. **13***Onun(15) ortasında dürüstlerin kanını döken; peygamberlerin(16) suçları ve kahinlerin kötülükleri yüzünden; **14***Sokaklarda körler gibi serseri gezdiler ve kana(17) bulandılar. O derece ki(18) giysilerine hiç kimse el atamıyordu. **15***Onlara: -Geri(19) çekilin, ey pislikler! Geri çekilin, geri çekilin ve dokunmayın; diye bağırıyorlardı. Onlar da kaçarak başıboş gezindiler ve milletler arasında: -Artık bunlar burada yaşasınlar, deniliyordu. **16***Onları Rabb'in yüzü dağıttı; artık onlara bakmadı, kâhinlere saygı göstermedi ve sözü geçen yaşlılara(20) acımadı. **17***Yardımı boş(21) yere ümit ederek gözlerimiz bozuldu ve bizi kurtaramayacak bir ulusu arzuyla bekledik. **18***Meydanlarda(22) gezmememiz için adımlarımızı sayıyorlar. Sonumuzı(23) yaklaştı, günlerimiz bitti; çünkü sonumuz geldi. **19***Bizi kovalayanlar göğün(24) kartallarından daha hızlıdır. Bizi dağlar üstünde şiddetle kovaladılar ve çölde bizim için pusu kurdular. **20***'Milletler arasında onun sayesinde yaşayacağız dediğimiz burnumuzun soluğu(25) yani Rabb'in(26) Mesihi onların(27) tuzaklarında tutuldu. **21***Ey! Üs diyarında yaşayan Edom kızı sevin(28) ve sevinçten coş. Kase(29) sana da geçecek ve sarhoş olup kendini çıplak edeceksin. **22***Ey Sion kızı! Senin(30) kötülüğün son buldu, bir daha seni tutsak edemeyecekler. Ey Edom kızı! Senin(31) kötülüğün yoklanacak ve suçların ortaya çıkacaktır.

(1)B.2/19,**(2)**İş.30/14,Yerm.19/11, II.Kor.4/7, **(+)**Veya: Ejderler, **(3)**Eyüp 39/14ve16, **(4)**Mez.22/15, **(5)**B.2/11ve12, **(6)**Eyüp 24/8, **(7)**Tek.19/25, **(§)**Veya: Kırmızı yakuttan, **(8)**B.5/10, Yoel 2/6, Nah.2/10, **(9)**Mez.102/5, **(10)**İş.49/15, **(11)**B.2/20, **(12)**Tes.28/57,II.Krl.6/29,**13)**Yerm.7/20, **(14)**Tes.32/22,Yerm. 21/14,**(15)**Mat. 23/31ve37,**(16)**Yerm.5/31,6/13,14/14,23/11ve21, Hez.22/26ve28,Sef.3/4,**(17)**Yerm.2/34,**(18)**B.19/16,**(19)**Lev. 13/45,**(20)**B.5/12, **(21)**II.Krl.24/7,İş.20/5,30/6ve7,Yerm.37/7, Hez.29/16, **(22)**II.Krl. 25/4ve5, **(23)**Hez.7/2,3ve6, Amos 8/2, **(24)**Tes.28/49,Yerm.4/13,**(25)**Tek.2/7, **(26)**B.2/9, **(27)**Yerm.52/9, Hez.12/13, 19/4ve8, **(28)**Bak Vaiz 11/9, **(29)**Yerm.25/15,16ve21, Obad.10, **(30)**İş.40/2, **(31)**Mez.137/7.

5. Bölüm: Sihon'un(*Siyon*) Allah'a yakarışı ve isteği.

1*Ya Rabb, bizim başımıza geleni an(1) ve şöyle bir bak; hakaretimizi(2) gör. **2***Mirasımız(3) yabancılara evlerimiz gariplere geçti. **3***Babasız kalan öksüzler olduk ve annelerimiz dullar oldu. **4***Suyumuzu parasıyla içtik, odunumuz da parayla geliyor. **5***Boynumuzda(4) boyunduruk olarak kovalandık; zahmet çekiyoruz ve rahatımız yok. **6***Karnımızı doyurmak için Mısır'a(5) ve Asur'a el uzattık. **7***Atalarımız(6) suçlu oldular ve gittiler(7) şimdi biz onların suçunu yükleniyoruz. **8***Bizi(8) köleler yönetiyor; onların elinden kurtaran yok. **9***Çöl kılıcı korkusundan, canımızı tehlikeye sokarak ekmeğimizi kazanıyoruz. **10***Şiddetli kıtlık yüzünden derimiz(9) fırın gibi siyah oldu. **11***Kadınları(10) Sion'da ve ergen kızları Yahuda kentlerinde alçalttılar. **12***Beyler *'onların elleriyle*(+) asıldı ve yaşlılara(11) saygı göstermediler. **13***Yiğitler(12) değirmen taşı taşıdılar ve çocuklar odun altına düştüler. **14***Yaşlılar kapıda oturmaktan ve gençler şarkı söylemekten kaçındılar. **15***Yüreğimizin sevinci kesildi, dansımız yasa döndü. **16***Başımızın çelengi düştü(13) bak bize; çünkü suçluyuz. **17***Bu yüzden yüzümüz bayıldı(14) bu şeylerden ötürü gözlerimiz(15) karardı. **18***Sion dağı viran olduğundan, onun üzerinde tilkiler dolaşıyor. **19***Ey(16) Rabbim! Sen sonsuza dek kalıcısın, egemenliğin(17) asırlarca sürüyor. **20***Bizi niçin(18) tamamen unutuyor(19) ve bizi uzun zamandan beri terkediyorsun? **21***Ey Rabb'im bizi kendine döndür, dönelim ve günlerimizi önceden olduğu gibi yap. **22***Oysa bizi büsbütün reddettin ve üstümüze çok gazaplandın.

(1) Mez.89/50,51,**(2)**B.2/15,Mez.79/4,**(3)**Mez.79/1, **(4)**Tes.28/48, Yerm.28/14,**(5)**Hoş.12/2,**(6)**Yerm.31/29, Hez.18/2, **(7)**Tek.42/13, Zek.1/5, **(8)**Neh.5/15, **(9)**Eyp.30/30,Mez.119/83,B.4/8, **(10)**İş.

13/16, Zek.14/2, **(+)**Veya: Kendi ellerinden, **(11)**İş.47/6, B.4/16, **(12)**Hak.16/21, **(13)**Eyp.19/9, Mez.89/39, **(14)**B.1/22, **(15)**Mez.6/7,B.2/11, **(16)**Mez.9/7,10/16,29/10,90/2, 102/12,26ve 27,145/13,Habk.1/12, **(17)**Mez.45/6, **(18)**Mez.1"3/1, **(19)**Mez. 80/3, 7ve19, Yerm.31/18.

MANESSA'NIN DUASI
ALİ BEY'in 1664-'65 ORİJİNAL OSMANLICA ÇEVİRİSİ REVİZYONU

1* Ey! Her Şeye Gücü Yeten Rabb. Atalarımız İbrahim, İshak, Yakup ve onların sadık soyunun Tanrısı. **2*** Yeri göğü ve onların tüm değerlerini yaratıp güçlü sözünle denizi kapadın. **3*** Onu dipsizliğe kapadın ve onu 'sevgililerin dostu' adınla mühürledin ki her şey ondan; senin güçlü yüzünün önünden titreyip korksunlar. **4*** Çünkü yüceliğinin görünüşüne kimse dayanamaz ve günahkârlar üzerine olan öfkenin korkusunu kimse kaldıramaz. **5*** Ama verdiğin sözünün acıması sonsuzdur ki erişilmez. **6*** Sen 'Yüceltilmiş Rab' gönlün yücedir. Öfkeni yatıştıran ve acıyansın. Adem oğullarına kırıcı davrandığına pişmansın. **7*** Sen ya Rab! Yüce bağışlaman ile pişmanlığı ve sana günah edenlere affı söyledin. Yüce bağışlayıcılığının enginliğinden; günahkârlara kurtuluş için tövbeyi emrettin. **8*** Ey sen! Dürüstlerin Rabbi yüce Allah. Dürüstler ve sana günah etmeyen İbrahim, İshak ve Yakup için tövbeyi emretmedin. Ama ben günahkâr için emrettin. **9*** Çünkü ben deniz kumlarından daha çok günahlar yaptım. **10*** Ya Rab! Yaramazlıklarım çoğaldı, suçlarım büyüdü ve kötülüklerimin çokluğundan, göğün yüksekliğine bakmaya layık değilim. **11*** Demir gibi yükümün ağırlığından büsbütün büküldüm. Öyle ki başımı kaldırmaya bile nefesim yok. **12*** Çünkü öfkeni kabarttım ve önünde kötülük ettim. Ben isteğini yapmadım ve dileklerini gözetmedim. Ben murdarlığı kazandım ve kötülükleri çoğalttım. **13*** Ama şimdi senin bağışlamanı diliyor, yüreğimle diz çöküyorum. Günah ettim ya Rabb, günah ettim ve yaramazlıklarımı itiraf ediyorum. **14*** Bu nedenle dua ve dileğim budur ki ya Rab! Beni affet, affet ve beni yaramazlıklarımla yok etme. **15*** Sonsuza dek öfkeni kabartma, bana büyük belalar saklama. Beni dünyanın sefaletine salarak sıkıntı verme. Çünkü sen yüce Allah, tövbekarların Allahısın ve tüm bağışlamanı bende göstereceksin. **16*** Çünkü ben hak etmesem de sen beni büyük bağışlaman ile kurtaracaksın. Ben de sana yaşamımın tüm günlerinde hamd edeceğim. Zira göğün tüm güçleri sana hamd ederler. Yücelik sonsuza dek senin ve sana aittir. Âmin.

BARUK'UN KİTABI
ALİ BEY'in 1664-'65 ORİJİNAL OSMANLICA ÇEVİRİSİ REVİZYONU

1. Bölüm: Yahudilerin Babil'deki kardeşlerine yazdığı mektup.

1* Hilkiya, Asabya, Sidkiya, Masiya ve Nereya[1] oğlu Baruk'un[2] Babil'de yazdığı kitabın sözleri budur: **2*** Beşinci yılda, ayın yedinci gününde, Kildaniler kutsal Kudüs'ü ele geçirerek ateşe vermişlerdi. **3*** Bu kitabın sözlerini Baruk, Yahuda kralı Yoakim oğlu Yekonya'nın ve o kitapta ne yazıldığını dinlemek için gelen başlar, beyler, şeyhler ve Babil'de Suri ırmağının yanında yaşayan, büyükten küçüğe dek tüm halkın önünde okudu. **4*** Onlar ağladılar, oruç tuttular ve Rabbin önünde dua ettiler. **5*** Ondan sonra da herkesin verebileceği şekilde gümüş para topladılar. **6*** Ve onları kutsal Kudüs'e imam Salomon oğlu, Hilkiya oğlu Yoakim'e ve diğer imamlarla tüm Kudüs halkına gönderdiler. **7*** Rabbin Evi olan Tapınaktan dışarıya götürülen kapları -Sivan ayının onuncu gününde- Yahuda bölgesine götürmek için almıştı. Yani o gümüş eşyaları ki onları Yahuda kralı Yoşiya oğlu Sidkiya yapmıştı. **8*** Babil kralı Nabukadnezar, Yekonya'yı beyleriyle diğer tutsakları ve başlarıyla beraber vilayet halkını, Kudüs'ten Babil'e sürgün ettikten sonra; **9*** Onlara gönderip şöyle söylediler: 'İşte biz size gümüş para yolluyoruz. Onlar ile kesilecek kurbanlar ve buhur satın alasınız; gerekeni yapasınız. Şimdi onları Tanrımız yüce Rabbin mezbahına yaklaştırınız.' **10*** Babil kralı Nabukadnezar ile oğlu Baltazar'ın yaşamı için dua edin ki onların günleri yeryüzünde, göğün günleri kadar olsun. **11*** Yüce Tanrı bize güç versin ve gözlerimizi aydınlatsın ki Babil kralı Nabukadnezar'ın sayesinde ve oğlu Baltazar'ın gölgesinde canlanalım ve onlara birçok günler hizmet edip yanlarında beğenilelim. **12*** Bizim için yüce Tanrımız Rabbe dua edin. Çünkü biz Tanrımız yüce Rabbe karşı suçlu olduk. Bu yüzden O'nun öfkesi ve şiddeti tâ bu güne dek bizden dönmedi. **13*** Bu gönderdiğimiz kitabı; Allah'ın Evi'nde, bayram günlerinde ve törenlerde seslice okuyun. **14*** Deyin ki: Doğruluk Tanrımız yüce Rabbin'dir; ama yüzkaralığı bizimdir. Yahuda insanlarına, kutsal Kudüs halkına, krallarımıza, beylerimize, imamlarımıza ve peygamberlerimize hem atalarımıza bugün olduğu gibi; **15*** Ki yüce Rabbin önünde suçluyuz ve O'na baş kaldırdık. **16*** Bize açıkladığı buyruklarını tutmak için; yüce Tanrımız

Rabbin sesini dinlemedik. **17***Yüce Tanrı, atalarımızı Mısır ülkesinden çıkardıktan sonra; tâ bu güne dek yüce Tanrı Rabbe karşı geldik ve O'nun sesine kulak asmamakla aymazız. **18***Bundan ötürü bize büyük sıkıntılar geldi ve o lanet oldu. Ama yüce Rabb kulu Musa'yı görevlendirdi. O zaman yüce Rabb atalarımızı Mısır ülkesinden çıkararak süt ve bal akıtan ülkeye ulaştırdı. **19***Bize gönderilen peygamberlerin tüm sözlerini tutmak için yüce Rab'bin sesini dinlemedik **20***Ama herbirimiz kendi kötü yüreğinin düşüncesine göre yürüdü, başka ilâhlara kurban yaktık ve Tanrımız yüce Allah'ın beğenmediği şeyler yaptık.

(1) Yer.36/14, **(2)**Yer.45/1, 32/12.

2. Bölüm: Yahudi halkının tövbe duası.
1*Bu yüzden yüce Tanrımız Rab, o sözü yerine getirdi. Onu bize; İsrail'i yargılayan hakimlerimiz, krallarımız, beylerimiz ve İsrail ile Yahuda adamları üzerine söyledi. **2***Yani üzerimize büyük afetler salacaktı ki tüm göğün altında böylesi olmamıştı. Aynen Musa'nın Tevrat'ında yazılmış olduğu gibi kutsal Kudüs'te ortaya çıktı. **3***Öyle ki aramızda olan bazı kişiler, öz oğlunun ve öz kızının etini yemişti. **4***Yüce Allah onları çevremizde olan tüm ülkelere sürgün etti. **5***Alt oldular üst olmadılar; çünkü yüce Rabbimiz Allah'ın sesini dinlememekle günah ettik. **6***Adalet, Tanrımız yüce Rabbin'dir; ama bize ve atalarımıza olduğu gibi bu gün yüzkaralığıdır. **7***Bizim üzerimize gelen tüm bu kötülükler, yüce Rabb'in kararlaştırdığı gibi oldular. **8***Yine de her birimizi, kendi kötü düşüncesinden döndürmesi için, yüce Tanrımız Allah'a yalvarmadık. **9***Bu yüzden yüce Rab, o kötü şeyleri bizim başımıza getirdi. Çünkü yüce Allah, tüm işlerinde adaletle yargılar. **10***Ama biz, Rabb'in bize bildirdiği buyruklarında durmak için O'nun sesine kulak asmadık. **11***Evet, şimdi ey İsrail'in Tanrısı yüce Rabb! Kendi halkını Mısır'dan güçlü elle, ayetlerin mucizeleriyle, büyük güçle ve yüksek kol ile çıkardın. Böylece kendine bugünkü adını verdin. **12***Biz günah ettik, yaramazlık yaptık ve tüm Tevrat'a karşı suçlu olduk; ey Tanrımız yüce Rab! **13***Öfken bizden dönsün; çünkü biz şu milletler arasında darmadağın olarak azaldık. **14***Ya Rabb! Duamızı, yakarışlarımızı kabul et; bizi kendi adın için kurtar ve bize tutsak edenlerin yanında iyilikle davran.
15*Tâ ki senin Tanrımız yüce Rabb olduğunu; İsrail'in ve onun soyunun, senin adın ile anıldığını tüm dünya bilsin. **16***Ya Rabbi! Kutsal Evi'nden bir bak; bizi düşün, kulağını eğ ve dinle. **17***Ya Rabbi! Gözlerini aç da bak. Çünkü mezarda olan ölülerin içlerinden ruh çekilmiştir; seni yüceltmeye ve adaletini övmeye güçleri yoktur ya Rabbi! **18***Ama o can ki büyük sıkıntılardan acı çekiyor ve o kimse ki ve güçsüz ve bitkin geziyor. Kamaşık gözlerle aç canlar seni yüceltecekler ve adaletini şükürle söyleyecektir ya Rabbi! **19***Çünkü ey Tanrımız yüce Rabb! Biz atalarımızın ve krallarımızın iyi işlerine göre önünde dertli yakarmıyoruz. **20***Nasıl ki peygamber kullarının ağzıyla konuşmuştun; aynen öyle afetini ve öfkeni üstümüze saldın. **21***Yüce Rabb böyle diyor: Omuzunuzu eğin ve Babil kralına kölelik edin ki atalarınıza verdiğim ülkede yaşayasınız. **22***Eğer Rab'bin sözünü dinlemeseniz de Babil kralına kölelik ediniz. **23***Ben, Yahuda şehirlerinde, kutsal Kudüs'te sevinç sesini, mutluluk anlarını, damadın nefesini ve nişanlıların sesini azaltayım ki tüm yöre yıkılıp ıssız olsun. **24***Ama biz senin sesini dinlemedik ki Babil kralına yine köle olalım. Bu yüzden peygamber kullarının ağzıyla söylediğin sözleri yerine getirdin. Böylece krallarımızın kemikleri yerlerinden taşınmış olacaktı. **25***İşte onlar gündüz sıcakta ve gece soğukta yatıyorlar. Emek çektikleri işlerle aç ve susuz, senden gönderilen kırgından öldüler. **26***'İsrail Evi'nin ve 'Yahuda Evi'nin kötülükleri için, senin adınla anılan evini bu gün olan duruma koydun. **27***Yine de ey Tanrımız yüce Rabb! Bize tüm adaletine ve tüm büyük esirgemene göre davrandın. **28***Nasıl ki kulun Musa'nın ağzıyla -o gün ona- İsrailoğulları'nın önünde Tevrat'ını yazmayı buyurdun ve söyleyip dedin ki: **29***Eğer sesimi dinlemezseniz araştırın. Bu büyük ve kalabalık sayıdaki halk; benim onları aralarına dağıttığım milletler içinde azınlığa dönsünler. **30***Ben biliyorum ki bana bağlanmayacaklardır. Çünkü bu toplum sert enselidir. Ama sürgünlük ülkesinde yine bana dönüp pişman olduklarını söyleyeceklerdir. **31***Bileceklerdir ki onların Rabbi yüce Allah benim ve ben onlara yürekleri dinlemek için kulaklar vereceğim. **32***Bana kendi sürgünlüklerinde şükretsinler ve ismimi ansınlar. **33***İnatçılıklarını ve yaramazlıklarını bırakıp geri dönecekler. Çünkü Rab'bin önünde günah eden atalarının yollarını anacaklar. **34***Ondan sonra ben onları; ataları İbrahim, İshak ve Yakup'a yeminle söylediğim ülkeye götüreceğim. Onun sahipleri olsunlar ve ben onları çoğaltayım da eksilmesinler. **35***Onlarla sonsuza dek bir antlaşma yapayım ki "Ben onlara Allah", onlar da bana millet olsunlar ve artık halkım İsrail'i*

verdiğim ülkeden bir daha kımıldatmayım.
*Hz. Yakup (A.S.) soyu.

3. Bölüm: Tövbe duasının devamı. İsrailin ilâhi hikmet arayışını sürdürmelerini emretmek.
1*Ey herşeye gücü yeten Rabb ve İsrail'in Tanrısı! Sıkıntıda olan can ve ezilmiş ruh seni çağırıyor. **2***Dinle ya Rabbi ve bize acı! Çünkü sen esirgeyen Allah'sın; bize acı ki önünde suçluyuz. **3***Sen sonsuza dek duruyorsun; ama biz her an yok oluyoruz. **4***Ey her şeye gücü yeten İsrail'in Tanrısı! İsrailin ölülerinin dualarını duy. Önünde suç yapmış ve Tanrısı Rabbin buyruklarına uymamış oğulların, bu kötülüklere bu yüzden uğradılar. **5***Atalarımızın yaramazlıklarını anma; ama bu zamanda elin ve ismin unutulmasın. **6***Çünkü kurtarıcımız Rabb sensin; biz de sana şükredelim ya Rabbi! 7*Sen korkunu üstümüze bırakıp yüreğimize koydun. Adına yakarıyoruz ve sana bu sürgünlüğümüzde şükrediyoruz. Çünkü bir zamanlar önünde günah işleyen atalarımızın kötülüklerini anımsıyoruz. **8***İşte bu gün sürgündeyiz. Bizi böyle lanetli bir utanca kötü işlerimiz yüzünden dağıttın ve bizi atalarımızın günahları için yüce Tanrı'dan döndürdün. **9***Ey İsrail! Yaşam buyruklarını dinle ve tasarıları bilmek için kulaklarını aç. **10***Ey İsrail! Neden düşmanlarının ülkesindesin, neden bu yabancı vilayette yaşlandın? **11***Böylece ölüler arasında, mezarda olanlara pis sayıldın. **12***Çünkü sen bilgelik kaynağını bıraktın. **13***Çünkü eğer Rab'bin yollarında kalsaydın, sen esenlikle sonsuza dek kendi evinde olurdun. **14***Erdem nerede, güç nerede ve anlayış nerdedir? Bilmeği öğren; ta ki bu yolla uzun yaşamı, yaşamla gözlerinin ışığının ve esenliğin nerde olduğunu bilesin. **15***Onun yerini kim buldu ve onun hazinelerine kim girdi? **16***Milletlerin beyleri ve yer yüzünde yaşayan yabanıllara egemenler nerede? **17***Hava kuşları ile oynayanlar ve insanın güvendiği hem kârından bıkmadığı altın gümüşü biriktirenler nerede? **18***Çünkü çok gümüş yığanlar ve onunla çok uğraşanlar; işleri hiç bitmez kimseler; **19***Kökten koparıldılar, mezara indiler ve onların yerlerine başkaları kalktılar. **20***Gençler iken aydınlığı gördüler, yeryüzünde yaşadılar; ama bilgelik yolunu bilmediler. **21***Onun yollarını anlamadılar ve onu benimsemediler. Onların çocukları da onun yollarından uzaklaştılar. **22***Kenan ülkesinde işitilmemiş, Teman'da ve Hacer oğulları arasında görülmemiştir. **23***Gerçi yeryüzünde Medan Teman tüccarları, düzgün konuşanlar ve diğer aklı arayanlar, aklı araştırırlar ama bilgelik yolunu bilmezler ve onun yollarını anmazlar. **24***Ey İsrail! Tanrı'nın evi ne büyüktür ve mülkünün yeri ne geniştir. **25***O büyüktür ve sonsuzdur; yücedir ve ölçülemez. **26***O ismi büyük zorbalar(+) ondaydılar; özellikle yüksek boylu ve silah kullanmasında ustaydılar. **27***Yüce Allah onları seçmemiş ve onlara ilmin yollarını vermemiştir. Bu yüzden yok oldular. **28***Çünkü tasarıları yoktu ve iyi danışmaları yitikti. **29***Göğe kim çıkmış(1) onu oradan kim almış ve bulutlardan kim indirmiştir? **30***Denizi kim aşmış da onu bulmuş ve onu saf altın yerine getirmiş? **31***Onun yolunu bilen ve onun yollarını anlayan kimse yoktur. **32***Ama 'Her şeyi bilen Bilge' onu bilir ve kendi aklıyla bulmuştur(§). O yeri sonsuza dek kalsın diye düzenledi ve onu dört ayaklı hayvanlarla doldurdu. **33***O(2) ışığı gönderdi(3) ve ışık gidip onu çağırıyordu. O da onu titreyerek dinliyordu. **34***Yıldızlar O'nun emriyle kendi yerlerinde parlayarak seviniyorlar. **35***O, onları çağırsa: '*Sana geldim*'(†) diyorlar ve kendi işleri için sevinçle ışık saçıyorlar. **36***Tanrımız O'dur ve O'ndan başkasına, O'nun katında hiç itibar edilmez. **37***O, her bilginin yolunu yarattı ve onu kendinin kulu Yakup'a ve kendi sevgilisi İsrail'e verdi. **38***Ondan sonra yeryüzünde göründü ve insanlar arasında konuştu.

(1) Tes.30/12ve13, **(*):** Res.İşl.17/23-28, **(2)**Tek.1/2,3, II.Ez.6/39, 40, **(3)**Bak İncil Yuh.1/8 ile karşılaştır, **(†)** Arap.'*Lebbeyk*' Bak. Tek. 22/1, **(+)**:Bak Tek. 6/4; Nefilim ve Refalılar ile karş., **(§)**:Bak Res. İşl.17/23.17/23.

4. Bölüm: Tanrının bilgeliği ve Kudüs'ün gelecek olan yazgısı.
1*Yüce Allah'ın buyruklarının ve sonsuza dek duran dinin kitabı budur. Onu tutanların tümü yaşıyor; ama onu bırakanlar ölüyor. **2***Dön ey Yakup! Onu kabul et ve aydınlığının önünde ışık saç. **3***Kendi onurunu başkalarına ve sana yarayan şeyleri yabancı millete verme. **4***Ey İsrail! Bize ne mutlu ki yüce Allah'ın beğendiği şeylerini biliriz. **5***Ey ulusum! İsrail'i(Hz.Yakup'u) an ve gönlünü hoş tut. **6***Siz putperestlere satıldınız. Bunun için yok olacak değilsiniz. Ama yüce Allah'ı öfkelendirdiğiniz için düşmanlarınızın ellerine verildiniz. **7***Çünkü sizi yaratanı darılttınız. Allah'a değil; ama Şeytanlara kurbanlar kestiniz. **8***Sizi doğurtan sonsuz Allah'ı unuttunuz ve sizi besleyen kutsal Kudüs'ü üzdünüz. **9***Çünkü o, Allah'tan gelen öfkeyi gördü ve dedi ki: Ey Sion komşuları dinleyin! Yüce Allah üzerime büyük bir keder verdi. **10***Çünkü oğullarımın ve kızlarımın sürgünlüğünü gördüm. Onu onlara o sonsuzluk Al-

lah'ı verdi. **11*** Ben onları sevinçle besledim de onları ağlayış ve yas ile gönderdim. **12*** Dul ve herkesin bıraktığı bir yıkıntı olduğum için; benden kimse sevinmesin. Ben çocuklarımın suçlarından ötürü yoksun oldum. Çünkü yüce Allah'ın dininden saptılar. **13*** Onun kanunlarını bilmediler; yüce Allah'ın buyruklarının yollarında durmadılar ve gerçeğe ulaşmak için eğitim çizgisinde durmadılar. **14*** Ey! Sion'un komşuları gelin. Oğullarımın ve kızlarımın sürgünlüğünü anın. Bunu onların üzerine o sonsuzluk Allah'ı verdi. **15*** Çünkü O, üzerlerine uzaktan bir milleti; utançsız ve yabancı dilli milleti getirdi. **16*** Yaşlılara saygı ve çocuklara acıma göstermediler. Dulların sevgili oğullarını götürdüler ve yalnız kalanları kızlardan yoksun bıraktılar. **17*** Ya ben size nasıl yardım edebilirim? **18*** Çünkü O kimse üzerlerinize bu öfkeyi getirdi ve sizi düşmanlarınızdan kurtarmaya gücü yeter. **19*** Gidin[1] ey oğullar gidin! Ben yalnız bırakıldım, üzgün kaldım. **20*** Ben esenlik giysisinden soyundum ve duamın çulunu giyindim. Ben sonsuzluk Allah'ına, tüm yaşamım günlerinde yakaracağım. **21*** Ey oğullar yüreğinizi sevindirin, Allah'ı çağırın ki O, sizi sıkıntıdan ve düşmanlarınızın elinden çıkarsın. **22*** Çünkü ben kurtuluşunuz için 'Sonsuzluk Allah'ına ümit[2] ediyorum ve size kurtarıcımız 'Sonsuzluk Allahı'ndan, aniden gelecek esirgenme için bana 'Kutsal'dan sevinç geldi. **23*** Çünkü ben sizi yas ve ağlayışla gönderdim. Ama siz bana yüce Allah'tan sonsuza dek sevinç ve coşkuyla yeniden verileceksiniz. **24*** Nasıl ki, şimdi Sion'un komşuları tutsaklığınızı gördülerse; böylece az bir zaman içinde, Tanrınız'dan gönderilen kurtuluşu da göreceklerdir. Bu size büyük onurla ve sonsuzluk Allahı'nın ışığıyla olacaktır. **25*** Ey oğullarım! Sizin üzerinize Allah'tan gelen öfkeye, sabırla dayanın. Çünkü düşmanların seni izlediler; ama az zamanda onların yok oluşunu görüp, onların boynuna sıçrayacaksınız. **26*** Benim çalıklarım sarp yollarda gezdiler ve düşmanlardan çapul edilmiş sürü gibi sürüldüler. **27*** Ey oğullar yüreğinizi hoş tutun ve Allah'a yalvarın. Çünkü üzerinize bu öfkeyi getiren sizi anacaktır. **28*** Nasıl Allah'tan sapmak için düşünceniz olduysa; şimdi de böyle geri dönüp, O'nu on misli çabayla arayın. **29*** Çünkü üzerinize bu belaları getiren; kurtuluşunuz için, size sonsuz sevinci de verecek. **30*** Ey kutsal Kudüs! Yüreğin sevinsin. Seni adınla çağıran seni avutsun. **31*** Sana sıkıntı verenler ve senin düşkünlüğünden sevinenler kara talihlilerdir. **32*** Oğullarının kölelik yaptıkları o şehirler kara talihlidir ve oğullarının oraya sürüldüğü kent zavallıdır. **33*** Çünkü nasıl ki düşkünlüğünden sevindiyse ve dostlarıyla coştuysa; böylece kendi yıkılışından üzülecektir. **34*** Ben onun kalabalık halkıyla yaptığı donanımını kaldırayım ve boş kuruntularını yasa döndüreyim. **35*** Çünkü üzerlerine 'Sonsuzluk Allahı'ndan birçok günler ateş gelsin de çok zaman şeytanların meskeni olsun. **36*** Ey kutsal Kudüs! Doğuya doğru bak ve sana Allah'tan gelen sevinci gör. **37*** İşte! Gurbete gönderdiğin oğulların bak nasıl geliyor. Doğudan batıya kadar[3] 'Kutsal Olan'ın sözüyle, hep birlikte yüce Allah'ın yüceliğinden seviniyorlar.

(1) II.Ez.2/4, **(2)** Bak I.Yuh., **(3)** Maşrık-Magrib(Doğudan batıya kadar): Güneşin doğduğu ve battığı en uzak yer veya en uzak yer olan tövbe kapısı anlamına da geliyor.

5. Bölüm: İsrail halkının geri dönüş sevinci.

1* Ey kutsal Kudüs! Sıkıntı ve üzüntü giysisinden soyun ve sana yüce Allah'tan, sonsuzluk için gönderilen, onur bezemeni kuşan. **2*** Yüce Allah'tan gelen, doğruluk kaftanına bürün ve 'Sonsuzluk Allahı'nın onur tacını başına koy. **3*** Çünkü yüce Allah parıltını, gök altında olan her millete gösterecektir. **4*** Çünkü yüce Allah, sonsuza dek adını; doğruluk esenliği ve onurlu dindarlık koyacaktır. **5*** Kalk ey kutsal Kudüs! Yüksek yerde dur da doğuya doğru çevrene şöyle bir bak. 'Kutsal Olan'ın sözüyle batıdan doğuya dek toplanan oğullarını gör ki yüce Allah onları andığından sevinirler. **6*** Çünkü senden yayan çıkıp düşmanlar tarafından götürüldüler. Ama yüce Allah onları yine 'Krallık Oğulları' gibi, onurla geri getiriyor. **7*** Çünkü yüce Allah her ulu dağı ve sonsuz kayaları indirmek ve yeri dümdüz etmek için dereleri doldurmayı tasarladı ki, Allah'ın yüceliği için İsrail'i emniyetle gezsin. **8*** Belki ormanlar ve her hoş kokulu ağaç Allah'ın buyruğuyla İsrail'e gölge ettiler. **9*** Çünkü İsrail'in halkı, O'nun güçlü ışığından sevinçlidir. O'ndan gelen esirgeme ve adalet ile götürülecektir.

a

H E Z E K İ Y E L

1. Bölüm: 1)Hezekiel'in Kebar ırmağı yanında nöbeti, 4)Rüyada dört canlı Ruh, 15)Dört tekerlek, 26)Ve Rabb'in celâlini(Çehresini) görmesi.

1* Otuzuncu yılda, dördüncü ayın beşinde ben tutsaklar arasında Kebar[1] ırmağı yanındayken gökler[2] açıldı ve Allah[3] tarafından olan rüyalar gördüm. **2*** Ayın beşinde; yani kral Yehoyakin' in[4] sürgünlüğünün beşinci yılında, **3*** Kildanîler ülkesinde Kebar ırmağı yanında imam*(kahin)* Buzi oğlu Hezekiel'e Rabb'in sözü açıkça geldi ve orada Rabb'in[5] eli onun üstünde oldu. **4*** Gördüm ki kuzeyden[6] bir kasırga[7] büyük bir bulut ve alevli bir ateş geliyordu. Çevresinde ışık olup ortasında; yani ateşin içinde saf tunca benzeyen birşey vardı! **5*** Ve içinde dört[8] yaşayan Ruh şekli olup görünüşleri[9] insan gibiydi. **6*** Her birinin[10] dört yüzü ve herbirinin dört kanadı vardı. **7*** Ayakları doğru ayak ve ayaklarının tabanı ise buzağı ayağının tabanı gibi olup, cilalanmış[11] olan tunç gibi parlıyordu. **8*** Dört[12] yanındaki kanatlarının altında insan elleri bulunuyor ve dördünün de yüzüyle kanatları vardı. **9*** Kanatları[13] birbirlerine bitişik olup, onlar[14] yürüdüklerinde dönmüyorlardı ve her biri öne doğru yürüyordu. **10*** Yüzlerinin[15] şekli: Dördünün de adam yüzü, sağdan aslan yüzü ve dördünün de soldan öküz yüzü olup, dördünün de kartal yüzü vardı. **11*** Yüzleri böyleydi. Kanatları yukarı açılıp ve ikisi birbirlerine yapışık olup, diğer[16] ikisi de bedenlerini örtüyordu. **12*** Her biri öne[17] doğru yürüyordu. Ruh[18] her nereye gidecek olsa onlar da oraya gidiyorlardı ve yürüdüklerinde[19] dönmüyorlardı. **13*** Canlı Ruhların şekline gelince: Onların görünüşü yanar ateş görüntüsü ve meşale[20] görünüşü gibi olup canlı Ruhların ortasında dolaşıyordu. O ateş parlıyor ve ateşten şimşekler çıkıyordu. **14*** Ve canlı Ruhlar[21] şimşek[*] gibi gidip[22] geliyorlardı. **15*** Canlı ruhlara baktığımda işte yerde her bir canlı Ruhun yanında dört yüzlü bir tekerlek[23] vardı. **16*** Tekerleklerin[24] benzeyişi ve onların yapısı gök[25] zümrüte benziyor; dördünün şekli bir ve onların benzeyişiyle yapısı, tekerlek içinde tekerlek gibiydi. **17*** Yürüdüklerinde dört yanlarına da yürüyorlar ve yürüdüklerinde bir tarafa[26] dönmüyorlardı. **18*** Çemberleri yüksek ve görkemliydi. Dördünün de çemberleri her yerden gözler ile[27] doluydu. **19*** Bu canlı[28] Ruhlar yürüdüklerinde tekerlekler de onların yanında yürüyordu ve canlı Ruhlar yeryüzünden yukarı kalktıklarında tekerlekler de yukarı kalkıyordu. **20*** Ruh[29] her nereye gidecek olsa onlar da oraya Ruhun gittiği yere gidiyordu. Tekerlekler de onlarla beraber yukarı kalkıyordu; çünkü tekerleklerde[30] canlı Ruhların ruhu vardı. **21*** Onlar[31] yürüdüğünde bunlar da yürüyor ve onlar durduğunda bunlar da duruyordu. Onlar yeryüzünden yukarı kalktığında, tekerlekler de onlarla beraber kalkıyordu. Çünkü tekerleklerde de Ruhların ruhu vardı. **22*** Ve canlı[32] Ruhların başları üzerinde gök kubbenin şekli; *'gayet parlak*[+] bir billur gibi onların başları üzerinde yayılmış duruyordu. **23*** Kubbe altında onların kanatları birbirine doğru geliyordu. Her birinin bir taraftan bedenini gizleyen iki kanadı vardı ve her birinin diğer taraftan da bedenini gizleyen iki kanadı vardı. **24*** Yürüdüklerinde[33] kanatlarının gürültüsü çok[34] sular gürültüsü gibi; Kadîr'in[35] sesi gibi gürledi ve bu sesi ordu gürültüsü gibi işittim. Onlar durduğunda kanatlarını indiriyorlardı. **25*** Onlar durup kanatlarını indirdiklerinde başları üstünde olan kubbenin üstünden bir ses geliyordu. **26*** Başları[36] üzerinde olan kubbenin üstünde gök[37] yakuta benzer bir taht şekli vardı ve o taht şeklinin üstünde, yukarıda; onun üstünde adam şekli gibi bir şekil vardı. **27*** Belinden[38] yukarıya doğru olan görüntüsü saf tunca benziyordu. Çevresiyle içini ateş görüntüsü gibi gördüm; belinden aşağı olan görüntüsünü ateş görüntüsü gibi gördüm ve etrafında ışık vardı. **28*** Yağmurlu[39] günde bulutta oluşan gökkuşağı nasıl görünüyorsa; onun çevresinde olan ışığın görünüşü de öyleydi. Bu[40] Rabbin görkeminin[§] şekliydi. Onu gördüğümde yüz[41] üstü yere uzandım ve konuşan birinin sesini duydum.

(1)B.3/15ve23, 10/15ve20,22, 43/3, **(2)**Mat.3/16, Res.İşl.7/55, 10/11, Vah.19/11, **(3)**B.8/3, **(4)**II.Krl.24/12ve15, **(5)**I.Krl.18/46, II.Krl.3/15, B.3/14ve22, 8/1, 40/1, **(6)**Yerm.1/14, 4/6, 6/1, **(7)**Yer.23/19, 25/32, **(8)**Vah.4/6ve diğ., **(9)**10.Ayet, B.10/8ve diğ., **(10)**B.10/14ve21, **(11)**Dan.10/6, Vah.1/15, **(12)**B.10/8ve21, **(13)**11.Ayet, **(14)**12.Ayet, B.10/11, **(15)**Vah.4/7, **(16)**İş.6/2, **(17)**9.Ayet, B.10/22, **(18)**20.Ayet, **(19)**9.ve17.Ayet, **(20)**Vah.4/5, **(21)**Mat.24/27, **(*)**İbranice: Şimşek gösterişi, **(22)**Bak Zek.4/10,**(23)**B.10/9,**(24)**B.10/9ve10, **(25)**Dan.10/6, **(26)**12.Ayet, **(27)**B.10/12,Zek.4/10,**(28)**B.10/16ve17,**(29)**12.Ayet, **(30)**B.10/17, **(31)**19.ve20.Ayetler,B.10/17, **(32)**B.10/1, **(+)**İbranice: Heybetli, **(33)**B.10/5, **(34)**B.43/2, Dan.10/6, Vah.1/15, **(35)**Eyüp37/4ve5,Mez.29/3ve4,68/33,**(36)**B.10/1, **(37)**Çık.24/10, **(38)**B.8/2, **(39)**Vah.4/3, 10/1, **(40)**B.3/23, 8/4, **(§)**İbranice: ***Yüzünün şeklinin***, **(41)**B.3/23, Dan.8/17, Amos 9/4, Vah.1/17.

2. Bölüm: 1)Rabb'in Hezekiel'i İsrailoğullarına göndermesi, 6)Ona söylediği sözleri, 9)Ve Hezekiel'e bir tomar verilmesi.

1* Bana: -Ey Adem oğlu! Ayakta[1] dur da sana söyleyeyim, dedi. **2*** Benimle konuştuğunda üzeri-

me[2] Ruh geldi ve beni ayakta durdurdu. Bana söyleyenin sesini işittim. **3***Bana dedi ki: -Ey Adem oğlu ben seni İsraile ve bana isyan eden asi bir millete gönderiyorum. Hem kendileri[3] ve hem de ataları bu güne dek bana karşı suçlu oldular. **4***Onlar[4] yüzü sert ve katı yürekli oğullardır. Ben seni onlara gönderiyorum. Onlara de ki: Rabb ***Yehovah*** böyle söylüyor: **5***Onlar[5] gerek dinlesinler ve gerekse önemsemesinler (Çünkü onlar asiler evidir) yine de aralarında[6] bir peygamber olduğunu bileceklerdir. **6***Sen ey Adem oğlu! Her ne denli senin yanında *'inatçı*[7] *ve aksi adamlar*[+] bulunursa ve sen akrepler yanında oturuyorsan da onlardan[8] korkma, sözlerinden çekinme. Her ne kadar[9] asiler ocağıysalar da sözlerinden[10] korkma ve yüzlerinden ürkme! **7***Asi olduklarından gerek dinlesinler[11] gerek dinlemesinler; sen[12] onlara sözümü söyle. **8***Sen ey Adem oğlu! Sana dediğimi dinle ve sen de o asi ev gibi asi olma. Ağzını aç ve sana[13] verdiğimi ye. **9***Ve gördüm ki bana[14] uzanmış bir el ve onda[15] kitap olacak bir tomar vardı. **10***Onu önüme açtı; içi ve arkası yazılıydı. Onda ağıtlar ve acı yakarışlar yazılıydı.

(1) Dan.10/11, **(2)**B.3/24, **(3)**Yer.3/25, B.20/18,21ve30, **(4)**B.3/7, **(5)**B.3/11,26ve27, **(6)**B.33/33, **(7)**Yer.6/28, Bak İş.9/18, Mik.7/4, (+)Veya:Çalılar ve dikenler,**(8)**Yer.1/8ve17,Luk.12/4, **(9)**B. 3/9,26ve27,**(10)**B.3/9,I.Petr.3/14,**(11)**5.Ayet, **(12)**Yerm.1/7ve17, **(13)**Vah.10/9, **(14)**B.8/3, Yerm.1/9, **(15)**B.3/1.

3. Bölüm: 1)Hezekiel'in tomarı yemesi, 4)Allah'ın onu yüreklendirmesi, 15)Ona görevini bildirmesi, 22)Peygamberi konuşturan ve susturanın Allah'ın kendisi olduğu.

1*Bana: -Ey Adem oğlu! Bulduğunu ye. Bu[1] tomarı ye ve git İsrail evine söyle, dedi. **2***Ben de ağzımı açtım[§] ve bana o tomarı yedirdi. **3***Bana: -Ey Adem oğlu! Benim sana verdiğim bu tomarı yiyerek midene doldur ve içine koy, dedi. Ben de yedim[2] ve ağzımda bal[3] gibi tatlıydı. **4***O zaman bana: -Ey Adem oğlu! Sen İsrail evine git ve onlara sözümü söyle. **5***Çünkü sen sözü anlaşılmayan dili güç bir halka değil; ama İsrail evine gönderildin. **6***Sen anlamını anlamadığın sözü güç ve dili anlaşılmayan birçok milletlere gönderilmedin. Eğer[4] seni onlara gönderseydim onlar seni dinlerlerdi. **7***Ama İsrail evi seni dinlemek istemeyecek; çünkü[5] beni dinlemek istemiyorlar. Tüm İsrail[6] evinin alnı sert ve yüreği pektir*(inatçıdır)*. **8***İşte onların yüzüne karşı senin yüzünü sert ve onların alnına karşı da senin alnını sertleştirdim. **9***Senin[7] alnını elmas gibi kayadan daha sert ettim. Onlar asiler eviyse de onlardan[8] korkma ve yüzlerinden ürkme, dedi. **10***Böylece bana: Ey Adem oğlu! Sana söyleyeceğim tüm sözlerimi yüreğine koy ve kulaklarınla duy. **11***Sürgün olan halkının oğullarına git. Onlar gerek dinlesinler, gerek dinlemesinler; onlara doğru şöyle de: *Rabb-**Yehovah***[9] böyle buyuruyor, dedi. **12***O zaman Ruh[10] beni kaldırdı ve arkamdan büyük bir gürültü sesi işittim ki: Rabb'in görkemi kendi mekanından: *'Kutlu olsun'* diyordu. **13***Sonra Ruhların birbirlerine dokunan kanatlarının sesini, yanlarında olan tekerleklerin sesini ve büyük bir gürültü sesini duydum. **14***Ruh[11] beni kaldırıp götürdü ve ben ruhumun sıcaklığından acıyla gittim! Rabbin[12] eli üzerime güçlü oldu. **15***Kebar ırmağı yakınında oturan Tel-Abib sürgünlerinin yanına geldim ve onların[13] oturdukları yerde oturdum. Orada onların arasında yedi gün şaşkın olarak oturdum. **16***Ve yedi günün sonunda bana Rabb'in sözü geldi: **17***-Ey[14] Adem oğlu! Ben seni İsrail evine bekçi[15] atadım ve benden sözlerimi duyarak, benden ötürü onları sakındırasın. **18***Kötüye: *'Kesinlikle öleceksin'* dediğimde, sen onu sakındırmazsan ve kötüye yaşaması için kötü yolundan sakınmasını ona söylemezsen, o kötü kendi[16] kötülüğüyle ölecek; ama onun kanını senin elinden arayacağım. **19***Ama sen kötüyü sakındırdığında kötülüğünden ve kötü yolundan geri dönmezse; o kişi kendi kötülüğünde ölecek! Ama sen[17] de kendi canını kurtarmış olacaksın. **20***Doğru[18] kişi dürüstlüğünden dönüp kötülük yaparsa, ölmesi için onun önüne tökez koyduğumda, sen onu sakındırmadığından, o kişi günahında ölecek ve onun yaptığı iyiliği anılmayacaktır. Ama onun kanını senin elinden arayacağım. **21***Böylece dürüst kişinin suç yapmaması için sen onu sakındırırsan ve o da günah yapmazsa; sakındığı için kesinlikle yaşayacak ve sen de kendi canını kurtarmış olacaksın, dedi. **22***Orada[19] Rabbin eli üzerimde olup bana: -Kalk ovaya[20] git ve orada seninle söyleşeyim, dedi. **23***Ben de kalkıp ovaya indim. İşte orada Kebar[21] ırmağı yanında gördüğüm celâl(*yüce görünüş*) gibi Rabbin[22] görkemi duruyordu ve ben[23] de yüzüstü yere kapandım. **24***Ruh[24] bana gelip beni ayak üstü kaldırdı ve benimle söyleşerek bana dedi ki: -Git kendi evinde gizlen. **25***Ey Adem oğlu! İşte senin[25] üzerine bağlar koyacaklar, onlarla seni bağlayacaklar ve onların içinden çıkmayacaksın. **26***Senin[26] dilini damağına yapıştıracağım, dilsiz olacak ve onların içinde azarlayan adam gibi olmayacaksın. Çünkü onlar[27] asiler evidir. **27***Ama[28] ben seninle söyleştiğimde ağzını açacağım ve onlara söyle ki: Rabb-***Yehovah***[29] böyle söylüyor: Duyan duysun

ve önemsemeyen önemsemesin; çünkü onlar[30] asi bir halktır.

(1)B.2/8, 9, **(2)**Vah.10/9, Bak Yer.15/16, **(§)**II.Ez.14/37 ile Karşılaştır!,**(3)**Mez.19/10,119/103,**(4)**Mat.11/21ve23, **(5)**Yuh. 15/20,**(6)**B.2/4,**(7)**İş.50/7,Yer.1/18,15/20,BakMik.3/8, **(8)**Yerm. 1/8ve17, B.2/6, **(9)**B.2/5,7ve27 Ayet, **(10)**14.Ayet, B.8/3, Bak.I.Krl.18/12, II.Krl.2/16, Res.İşl.8/39, **(11)**12.Ayet, B.8/3, **(12)**II.Krl.3/15, B.1/3, 8/1, 37/1, **(13)**Eyp.2/13, Mez.137/1, **(14)**B. 33/7-9, **(15)**İş.52/8, 56/10, 62/6, Yerm.6/17, **(16)**B.33/6, Yuh.8/21ve24, **(17)**İş.49/4ve5, Res.İşl.20/26, **(18)**B.18/24, 33/12ve13, **(19)**14.Ayet, B.1/3, **(20)**B.8/4, **(21)**B.1/1, **(22)**B.1/28, **(23)**B.1/28, **(24)**B.2/2, **(25)**B.4/8, **(26)**B.24/27, Luk.1/20ve22, **(27)**B.2/5-7,**(28)**B.24/27, 33/22, **(29)**11.Ayet, **(30)**9.ve26.Ayetler.

4. Bölüm: 1)Yeruşalim'in kuşatılmasına, 9)Ve kuşatma sırasında halkının şiddetli sıkıntısına ait benzetmeler.

1*Sen ey Adem oğlu! Bir tuğla al, onu önüne koy; onun üstüne Yeruşalim kentinin resmini yap. **2***Onu kuşat, önlem al ve ona karşı rampalar yap. Ona karşı ordu kur ve onun her yanına mancınıklar[1] koy. **3***Sen demir bir saç alıp onu kendinle kentin arasına demir bir duvar gibi koy. Kuşatılması için yüzünü ona karşı doğrult ve onu kuşat ve bu ev[2] İsraile bir işaret olsun. **4***Ve sen sol yanın üzerine yat. Böylece İsrail evinin kötülüğünü onun üzerine koyacaksın. Onun üzerine yattığın günlerin sayısına göre onların kötülüğünü yükleneceksin. **5***Çünkü ben onların kötülük ettikleri yılları, günlerin sayısına göre üçyüz doksan gün olarak senin üzerine koydum ve sen İsrail[3] evinin kötülüğünü yükleneceksin. **6***Bu günleri bitirdiğinde, sağ yanın üzerine de yatacaksın ve kırk gün Yahuda evinin kötülüğünü yükleneceksin. Sana her yıl yerine bir gün veriyorum. **7***Oruşalim kuşatmasına doğru kolunu sıvayarak ona karşı peygamberlik et. **8***İşte[4] ben senin üzerine bağlar koyacağım ki kuşatmanın günlerini tamamlayıncaya dek bir yandan diğer bir yana dönmeyesin. **9***Sen kendin için buğday, arpa, bakla, mercimek, darı ile çavdar alıp onları bir kapa koy ve onlardan kendin için ekmek yap. Onu sol yanın üzerine, yattığın günlerin sayısına göre; yani üçyüz doksan gün yiyeceksin. **10***Ve yiyeceğin ekmek günde yirmi şekel ağırlığında olsun. Onu zaman zaman yiyeceksin! **11***Suyu da ölçüyle; yani bir hinin altıda biri kadar içeceksin ve onu vakit vakit içeceksin. **12***Ekmeği arpa pideleri gibi yaparak yiyeceksin ve onu onların gözleri önünde insandan çıkan pisliğin ateşiyle pişireceksin. **13***Ve Rabb: -İsrailoğullarını[5] onları süreceğim milletler arasında, ekmeklerini böyle kirli olarak yiyeceklerdir, dedi. **14***Ben de: -Ah[6] ya Rabb-***Yehovah!** İşte kirli olduğum yoktur ve çocukluğumdan şimdiye kadar leş[7] veya hayvanın parçaladığı birşey yemedim; ağzıma kirli[8] bir şey girmedi, dedim. **15***"O"da bana: -Bak; sana adam pisliği yerine sığır tezeğini verdim ve ekmeğini onunla pişireceksin, dedi. **16***Bundan sonra bana dedi ki: -Ey! Adem oğlu! İşte ben Yeruşalim'de ekmek[9] değneğini kıracağım; ekmeği[10] tartıyla ve kaygıyla yiyecekler. Suyu[11] da şaşkınlıkla ve ölçüyle içeceklerdir, dedi. **17***Çünkü ekmeğe ve suya gereksinim duyacaklar ve birbirlerine bakıp şaşarak, kötülüklerinde[12] kırılacaklardır.

(1)B.21/22, **(2)**B.12/6ve11, 24/24ve27, **(3)**Say.14/34, **(4)**B.3/25, **(5)**Hoş.9/3, **(6)**Ams.10/14, **(7)**Çık.22/31, Lev.11/40, 17/15, **(8)**Tes.14/3, İş.65/4, **(9)**Lev. 26/26, Mez.105/16, İş.3/1, B. 5/15,14/13, **(10)**Ayt.10, B.12/19, **(11)**Bak Yud.7/23, Ayt.11, **(12)**Lev. 26/39, B.24/13.

5. Bölüm: 1)Yeruşalim'in cezasını ima için peygamberin başıyla sakalını tıraş edip saçından bir kısmını yakması, 12)Rabb'in kendi halkını kıtlık, kılıç ve yıkıntıyla tehdit etmesi.

1*Sen ey Adem oğlu kendine keskin bir bıçak al ve bir berber usturası alarak başın[1] ile sakalını tıraş et; sonra da bir terazi al ve kılları ayır. **2***Üçte[2] birini kuşatma[3] günleri tamamlandığında kentin ortasında[4] ateşte yak, üçte birinin her yerine bıçak vur ve üçte birini de rüzgârda savur. Ben de onların ardınca kılıç çekeceğim. **3***Sonra onlardan[5] birazını eteklerine bağla. **4***Ve yine onlardan alıp ateş[6] içine at, onları ateşte yak. Ondan sonra bütün İsrail evine ateş çıkacaktır. **5***Rabb-***Yehovah** böyle söylüyor: -Bu Yeruşalim'dir, onu milletler arasına ve çevresinde olan yörelere koydum. **6***O kurallarımı milletlerden ve yasalarımı çevresinde olan ülkelerden daha çok kötülüğe döndürdü. Çünkü ilkelerimi reddettiler ve yasalarıma göre yürümediler. **7***Bu yüzden Rabb ***Yehovah** böyle buyuruyor: -Mademki çevrenizde olan milletlerden daha çok bozgunculuk çıkarıp yasalarıma göre hareket etmediniz ve ilkelerimi yapmadınız; hattâ bunu çevrenizde[7] olan milletlerin sayısı kadar bile yapmadınız. **8***Bu yüzden Rabb ***Yehovah** böyle söylüyor: -İşte ben şimdi sana karşıyım. Milletlerin gözleri önünde senin aranda yargıçlar atayacak; **9***Yapmadığım[8] ve benzerini bir daha yapmayacağım şeyi senin tüm pisliklerin yüzünden sende yapacağım. **10***Bu yüzden senin içinde babalar oğullarını[9] yiyecek, oğullar babalarını yiyecek ve sende yargıçlar atayarak, senin tüm arda kalanlarını her[10] yere dağıtacağım. **11***Bu yüzden hayatım hakkı için (Rabb-***Yehovah** buyuruyor) sen tüm kötü ve kirli[11] işlerinle kutsal yeri[12] kirlettiğinden ben de seni kıracak, gözüm[13]

esirgemeyecek ve sana asla acımayacağım. **12***Senin[14] bir kısım halkın vebadan ölecek ve ortalıkta kıtlıktan kırılacaklar. Bir bölümü[15] çevrede kılıçtan düşecek ve diğer bir bölümünü de her taraftan dağıtarak arkalarından[16] kılıç çekeceğim. **13***Böylece gazabım[17] yerini bulacak ve şiddetimi[18] onların üzerine indireceğim; öcümü[19] alacağım ve kızgınlığım onlarda yerine bulduğunda ben Rabb[20] gayretimle söylediğimi bilecekler. **14***Yoldan geçenlerin tümünün gözleri önünde, senin çevrende olan milletlerin arasında seni yıkıma[21] ve düşkünlüğe bırakacağım. **15***Gazap, öfke ve şiddetle sende[22] yargıçlar atadığımda; senin çevrende olan milletler arasında hakaret[23] rezillik ve ibretle şaşkınlık yaratacaksın. Ben Rabb söylüyorum. **16***Sizi yok etmek için göndereceğim kıtlığın kötü[24] ve vurucu oklarını onların üzerine gönderdiğimde kıtlığı sizin üzerinize şiddetle yapacak ve ekmek[25] asanızı kıracağım. **17***Sizin üzerinize kıtlıkla zararlı[26] yabanıl hayvanları göndereceğim; onlar da sizi çocuksuz bırakacaklardır. Ortalıkta veba[27] dolaşacak ve üzerinize kılıç getireceğim. Ben Rabb söylüyorum.

(1) Bak Lev.21/5, İş.7/10, B.44/20, **(2)**12.Ayet, **(3)**B.4/8ve9, **(4)**B.4/1, **(5)**Yerm.40/6, 52/16, **(6)**Yerm.41/1,2ve diğ., 44/14, **(7)**Yerm.2/10,11, B.16/47, **(8)**Yer.Mers.4/6, Dan.9/12, Ams.3/2, **(9)**Lev.26/29, Tes.28/53, II.Krl.6/29, Yerm.19/9, Yer.Mers.2/20, 4/10, **(10)**12.Ayet, Lev.26/33, Tes.28/64, B.12/14, Zek.2/6, **(11)**B.11/21, **(12)**II.Trh.36/14, B.8/5ve diğ.,23/38, **(13)**B.7/4ve9, 8/18,9/10,**(14)**Bak2.Ayet,Yerm.15/2,21/9,B.6/12, **(15)**Yerm.9/16, 2.ve10.Ayetler,B.6/8,**(16)**Lev.26/33,2.Ayet, B.12/14, **(17)**Yerm. Mers.4/11,B.6/12,7/8,**(18)**B.21/17,**(19)**İş.1/24,**(20)**B.36/6, 38/19, **(21)**Lev.26/31ve32, Nahm.2/17, **(22)**B.25/17, **(23)**Tes.28/37, I.Krl.9/7,Mez.79/4, Yerm.24/9, Y. Mers.2/15, **(24)**Tes.32/23ve24, **(25)**Lev.26/26, B.4/16, 14/13, **(26)**Lev.26/22, Tes.32/24, B.14/21, 33/27, 34/25, **(27)**B.38/22.

6. Bölüm: 1)Putperestlikleri yüzünden İsraile gelecek olan belalar, 8)Bir bakiye(*Sıpt/Oymak*) geri bırakılacağı, 11)Üzerlerine gelecek olan belaların yinelenmesi tehdidi.

1*Ve bana Rabb'in sözü gelip dedi ki: **2***-Ey Adem oğlu! İsrail[1] dağlarına dönerek[2] onlara peygamberlik et. **3***Ve şöyle söyle: -Ey İsrail dağları! *Rabb-**Yeh**ovah'ın* sözünü dinleyin. Dağlara, bayırlara, derelere ve vadilere *Rabb-**Yeh**ovah* böyle buyuruyor: 'İşte ben sizin üzerinize kılıç getireceğim ve yüksek[3] yerlerinizi yıkacağım. **4***Mezbahlarınız boş bırakılacak, güneş putlarınız kırılacak ve ölülerinizi[4] putlarınızın önüne düşüreceğim. **5***İsrailoğullarının leşlerini putları önüne koyacağım ve kemiklerinizi sunaklarınızın önüne dağıtacağım. **6***Tüm yaşadığınız yerlerde kentler yıkılacak ve yüksek yerleriniz boş kalacak. O derece ki mezbahlarınız terkedilmiş yıkıntıya dönecek, putlarınız kırılacak, yok olacak, güneş putlarınız tükenecek ve emeğiniz mahvolacaktır. **7***Aranızda ölüler düşecekler ve Rabb ben[5] olduğumu bileceksiniz. **8***Ama siz ülkelere dağıtıldığınızda kılıçtan[6] kurtulmuş olanlarınızı milletler arasında geriye bırakacağım. **9***Kurtulanlarınız sürgün gittikleri milletler arasında beni anacaklar. Kendilerinin[7] zina ediciler olduğunu; benden geri dönen *"yüreklerini ve putlarına[8] uymakla zina eden gözlerini kırdığımda"*[+] onlar[9] tüm pislikleri için yaptıkları kötülükleri yüzünden kendi kendilerinden nefret edeceklerdir. **10***Ve: "Ben Rabb; onlara bu belayı getireceğim' dediğimde bunu boşyere söylemediğimi bileceklerdir. **11***_Rabb-**Yeh**ovah_ böyle söylüyor: -Ellerini[10] çırp ayağını yere vur ve de ki: Ah! İsrail evinin tüm kötü kirli işleri; çünkü kılıç[11] kıtlık ve vebadan düşecekler. **12***Uzakta olan insan vebadan ölecek, yakında olan kılıçtan düşecek ve kuşatılmış olan da kıtlıktan gidecek; böylece[12] öfkemi onların üzerine tamamen getireceğim. **13***Onların ölüleri putları arasına, sunaklarının çevresine, her yüksek tepeye[13] her dağ[14] başına, her yeşil ağaç[15] altına ve her sık yapraklı meşe ağacı altına; yani tüm putları için hoş koku sundukları yerlere serildiklerinde, ben[16] Rabb olduğumu bileceksiniz. **14***Böylece elimi[17] onların üstüne uzatacak ve ülkeyi yaşadıkları tüm yerlerde Dibla[18] çölünden daha çok boş bırakıp yok edeceğim. Benim Rabb olduğumu bileceklerdir.

(1)B.36/1, **(2)**B.20/46, 21/2, 25/2, **(3)**Lev.26/30, **(4)**Lev.26/30, **(5)**13.Ayet,B.7/4ve9,11/10ve12,12/15,**(6)**Yerm.44/28,B.5/6 ve12, 12/16,14/22, **(7)**Mez.78/40, İş.7/13,43/24,63/10, **(+)**Veya: *"Kalpleriyle ve gözleriyle kırıldığımda"*, **(8)**Say.15/39, B.20/7ve24,**(9)**Lev.26/39,Eyp.42/6, B.20/43, 36/31, **(10)**B.21/14, **(11)**B.5/12,**(12)**B.5/13,**(13)**Yerm.2/20, **(14)**Hoş.4/13, **(15)**İş.57/5, **(16)**Bak 7.Ayet, **(17)**5/25, **(18)**Say.33/46, Yerm.48/22.

7. Bölüm: 1)İsrailin büsbütün yıkılacağı, 6)Kurtulanların üzüntüsü, 20)İsrailin kötülüğü yüzünden düşman tarafından Kutsal Yer'in kirletilmesi, 23)Sürgündeki zorlukların ağıtsal bir benzetmeyle ezgilendirilmesi

1*Ve Rabbin sözü bana şöyle geldi: **2***-Sen ey Adem oğlu dinle! *Rabb-**Yeh**ovah* İsraile şöyle buyuruyor: Son[1]; ülkenin dört bir yerinin sonu geldi. **3***İşte şimdi senin sonun geldi. Öfkemi senin üstüne yığacak, yaptıklarına[2] göre seni cezalandıracağım ve tüm pisliklerinin cezasını senin üstüne getireceğim. **4***Gözüm[3] seni kayırmayacak ve acımayacaktır. Ama işlerine göre öfkemi senin üzerine getirecek, kirli işlerin senin aranda bulunacak ve Rabb[4] ben olduğumu bileceksiniz, dedi.

5* *Rabb-**Yehovah*** böyle söylüyor: -Bela; işte bir bela geliyor. **6*** Nihayet sonunda geliyor; sana karşı uyandı işte geliyor. **7*** Ey ülkede yaşayanlar! Nöbet[5] sana geliyor, vakit[6] geliyor. Bu dağların sevinç sesi değil; ancak acı günü yakındır. **8*** Yakında öfkemi[7] senin üstüne dökecek ve gazabımı tamamiyle yapacağım. Seni yaptıklarına[8] göre yargılayacak ve tüm kirli işlerinin cezasını üzerine getireceğim. **9*** Gözüm[9] seni kayırmayacak ve acımayacaktır. Ancak yaptıklarına göre cezanı verecek, pisliklerin senin ortanda bulunacak ve seni[10] vuran ben Rabb olduğumu bileceksiniz. **10*** İşte o gün, işte bela günü geliyor; nöbet[11] sana geldi, asa çiçeklendi ve gurur filizlendi. **11*** Zalim[12] ayağa kalkarak kötülük asası oldu. Onlardan kimse kalmayacak; onların kalabalığından ve mallarından hiçbir şey ve içlerinde *"iyi bir şey bile kalmayacaktır"*[+]. **12*** Vakit[13] geldi gün yaklaştı; alan sevinçli ve satan üzgün olsun. Çünkü onun tüm toplumuna gazap olacaktır. **13*** Satan yaşasa bile satılana geri dönmeyecek. Çünkü tüm toplumu için olan rüya geri dönmeyecek ve hiç kimse kendi yaşamının güçlülüğüyle kuvvetlenmeyecektir. **14*** Boruyu çaldılar, herşeyi hazırladılar; ama savaşa giden kimse yoktur. Çünkü öfkem onun tüm toplumu üzerinedir. **15*** Dışarıdan kılıç[14] içeriden veba ve kıtlık olup kırsal yerde olan kılıçtan ölecek; kentte bulunanı da kıtlık ve veba yok edecektir. **16*** Onların[15] kurtulanları kurtulacak, dağlardaki dere güvercinleri gibi olacak ve herkes kendi kötülüğü için bağıracaktır. **17*** Her el[16] gevşeyecek ve her diz su gibi olacaktır. **18*** Onlar çul kuşanacaklar[17] onları dehşet kaplayacak(18) her yüze utanç gelecek ve herkes tas başlı(*dazlak*) olacaktır. **19*** Gümüşlerini sokaklara atacaklar ve altınları pis sayılacak. Onların gümüşle[19] altınları Rabb'in gazabı gününde onları kurtaramayacaktır. Canlarını doyuramayacaklar ve midelerini dolduramayacaklardır. Çünkü isyan[20] için bu onlara tökez oldu. **20*** Süslerinin güzelliğiyle gurura değiştiler; onlarla[21] kirli ve iğrenç putlar yaptılar. Bu yüzden ben onları onların önünde kirli sayarım. **21*** Onları zorla almaları için yabancıların eline; yağma etmeleri için ülkenin kötülerinin eline vereceğim ve onu kirletecekler. **22*** Yüzümü onlardan çevireceğim ve Evi'min içini kirleteceklerdir. Oraya zorbalar girecekler ve orasını kirleteceklerdir. **23*** Bir zincir yap; çünkü ülke kan[22] davasıyla ve kent de zulümle doldu. **24*** Milletlerin en kötülerini getireceğim. Onların evlerini alacaklar, zalimlerin gururu yıkılacak ve onların kutsal yerlerini kirleteceklerdir. **25*** Yıkım geliyor, esenlik arayacaklar; ama bulamayacaklardır. **26*** Bela[23] üzerine bela gelecek, kötü haber üzerine kötü haber gelecek ve peygamberlerden[24] vahiy isteyecekler. Kahinden(*Rahip, imam*) şeriat sorulmayacak ve sözü geçen yaşlılara da danışılmayacaktır. **27*** Kral yas tutacak ve bey şaşkınlık giyecek. Ülkenin halkının elleri korkudan gevşeyecek ve onların mesleklerine göre onlara sıkıntı vereceğim. Onları işlerine göre yargılayacak ve ben[25] Rabb olduğumu bileceklerdir.

(1)3.ve6.Ayetler, Ams.8/2, Mat.24/6,13ve14, **(2)**8.ve9.Ayetler, **(3)**9.Ayet,B.5/11,8/18, 9/10, **(4)**27.Ayet, B.6/7, 12/20, **(5)**10.Ayet, **(6)**12.Ayet, Sef.1/14ve15, **(7)**B.20/8ve21, **(8)**3.Ayet, **(9)**4.Ayet, **(10)**4.Ayet, **(11)**7.Ayet, **(12)**Yerm.6/7, **(+)**Veya: Yas, **(13)**7.Ayet, **(14)**Tes.32/25, Y.Mers.1/20, B.5/12, **(15)**B.6/8, **(16)**İş.13/7, Yerm.6/24,B.21/7,**(17)**İş.3/24,15/2ve3,Yerm. 48/37,Ams.8/10, **(18)**Mez.55/5,**(19)**Sül.Mes.11/4,Sef.1/18,**(20)**B.14/3ve 4,44/12, **(21)**Yerm.7/30,**(22)**II.Krl.21/16,B.9/9,11/6,**(23)**Tes.32/23 Yerm.4/20, **(24)**Mez.74/9, Y.Mers.2/9, B.20/1ve3, **(25)**4.Ayet.

8. Bölüm: 1)Hezekiyel'in rüyada Kudüs'e götürülmesi; 5)Orada gayret putunu, 7)Putlarla dolu Evi, 13)Tammuz için ağlayanları, 15)Ve güneşe tapınanları görmesi, 18)Putperestlikleri yüzünden Rabb'in onlara öfkesi.

1* Altıncı yılda, altıncı ayın beşinde ben evimde oturduğum ve Yahuda'nın[1] sözü geçen yaşlıları da karşımda oturdukları halde, Rabb[2] ***Yehovah***'ın eli *"bana dokundu"*[+]. **2*** Ve ateş[3] görünüşünde bir adam şekli gördüm. Belinden aşağısı ateş gibi olup, belinden yukarısı saf[4] pirince*(tunç)* benzeyen hoş bir görünüşü vardı. **3*** Ve bir el[5] şekli uzatarak beni başımın saçlarından tuttu[*] Ruh[6] beni yer ile gök arasına kaldırarak Allah[7] tarafından olan rüyalarla, beni Yeruşalim'in kuzeyine bakan iç kapının girişine ve gayret[8] uyandıran gayret putunun durduğu yere[9] götürdü. **4*** İşte ovada rüyada[10] gördüğüm gibi orada İsrail Allahı'nın celâli*(yüzü)* vardı. **5*** Ve bana: -Ey! Adem oğlu. Şimdi gözlerini kuzeye doğru çevir, demesi üzerine ben de gözlerimi kuzeye doğru çevirdim. İşte mezbah*(sunak)* kapısının girişinin kuzeyinde bu Gayret Putu[‡] vardı. **6*** O zaman bana: -Ey Adem oğlu! Onların ne yaptıklarını; yani *'Kutsal Yerim'*den uzaklaşmam için İsrail evinin burada yaptıkları büyük kirliliği görüyor musun? Ama gene dön ve bundan daha büyük yozlaşmalar göreceksin, dedi. **7*** Beni avlu kapısına götürdü ve gördüm ki duvarda bir delik vardı. **8*** Ve bana: -Ey Adem oğlu! Şimdi bu duvarı del, dedi ve ben duvarı deldiğimde orada bir kapı vardı. **9*** Bana:-İçeri gir ve burada yaptıkları kötü pisliklerine*(mekruh işler)* bak, dedi. **10*** Girip bir de baktım ki; her çeşit sürünenin ve kirli*(mekruh)* hayvanların putları ile İsrail evinin putlarının tümünün duvar

üstünde resmi yapılmıştı. **11*** Onların önünde İsrail evinin sözü geçen yaşlılarından yetmiş kişi ve ortalarında da Şafan'ın oğlu Yaazanya duruyordu. Herkesin buhurdanı kendi elinde olup, buhurun dumanı bulut gibi yukarı yükseliyordu. **12*** O zaman bana: -Ey Adem oğlu! İsrailoğullarının sözü geçen yaşlıları karanlıkta ve herkesin kendisinin resimle dolu olan iç odasında ne yaptıklarını gördün mü? Çünkü onlar Rabb[11] bizi görmez[§] ve Rabb ülkeyi bıraktı! Diyorlardı. **13*** Ve bana gene dön ki onların yaptıkları daha büyük kirliliklerini göreceksin, dedi. **14*** Beni Rabbin Evi'nin kuzey yönüne bakan kapısının eşiğine götürdü. Orada kadınlar oturmuş Tammuz[#] için ağlıyorlardı. **15*** Bana:-Ey Adem oğlu! Gördün mü? Gene dön; bunlardan daha büyük kirli şeyler göreceksin, dedi. **16*** O zaman beni Rabb Evi'nin(*Tapınağın*) içerki avlusuna götürdü ve işte Rabb'in heykelinin kapısında, giriş[12] ile mezbah*(sunak)* arasında yirmi[13] beş kişi kadar bulunuyor; arkaları[14] Rabb'in Tapınağına ve yüzleri de doğuya doğru çevrilikti. Bunlar doğuya doğru güneşe[15] Tapıyorlardı. **17*** Ve bana: -Ey Adem oğlu! Gördün mü? Yahuda evine; burada yaptıkları kirliliği yapmak küçük bir şey mi oluyor ki, onlar ülkeyi[16] zulümle doldurarak beni gazaba getirmeye bıraktılar. Bak; dal[**] ile çubuğunu kendi burunlarına uzatıyorlar. **18*** Ben[17] de şiddetle karşılık vereceğim, gözüm[18] kayırmayacak ve acımayacağım. Onlar[19] bana[°] yüksek sesle bağırsalar bile onları dinlemeyeceğim, dedi.

(1)B.14/1, 20/1, 33/31, **(2)**B.1/3, 3/22, **(+)**İbranice: Üzerime düştü, **(3)**B.1/26ve27, **(4)**B.1/4, **(5)**Dan.5/5, **(*)**Bak Babil'in Balek ve Ejhelâk öyküsü(*Daniyel*) 36.Ayet ile olan benzerliği, **(6)**B.3/14, **(7)**B.11/1ve24, 40/2, **(8)**Yerm.7/30, 32/34, B.5/11, **(9)**Tes.32/16ve21, **(10)**B.1/28, 3/22ve23, **(‡)**Kıskançlık Putu veya Aşera, **(11)**B.9/9, **(#)**Tammuz veya Nimrod; Babililler'in bereket Tanrısı, **(12)**Yoel 2/17, **(§)**Bak Ekl.23/27-29,**(13)**B.11/1,**(14)**Yerm.2/27,32/33,**(15)**Tes.4/19, II.Krl.23/5 ve11, Eyp.31/26, Yerm.44/17, **(16)**B.9/9, **(**)**En eski Putperest törenlerinde yapılan bir davranış(*Cinsellikle ilgili olduğu sanılıyor...*), **(17)**B.5/13, 16/42, 24/13, **(18)**B.5/11, 7/4ve9, 9/5ve10, **(19)**Sül.Mes.1/28, İş.1/15, Yerm.11/11, 14/12, Mik.3/4, Zek.7/13, **(°)**İbranice: Kulaklarıma.

9. Bölüm: 1)Peygamberin düşünde bazılarının serbest bırakılmasını, 5)Geri kalanların ölümünü, 8)Ve Rabbin bunları bağışlamayacağını görmesi.

1* Beni[+] yüksek sesle çağırdı ve bana: -Kentin üzerine atananları yaklaştır ve herkesin yok edici aleti elinde olsun, dedi. **2*** Kuzeyde olan yukardaki kapı yolundan altı kişi geliyordu ve onların parçalayıcı aleti de elindeydi. Onların arasında[1] keten giymiş biri vardı ve onun belinde de yazıcı takımı bulunuyordu. Onlar gidip bakır mezbahın yanında durdular. **3*** Ve İsrail[2] Allahı'nın görkemi oturduğu Kerubî'nin üzerinden Evi'in girişine geldi; o keten giysili ve belinde yazıcı takımı olan adamı çağırdı. **4*** Rabb ona: -Yeruşalim kentinin içinden geç ve onun içinde yapılan büyük[3] kirlilikten ötürü; ah eden adamların alınlarının üstünü işaretle[4] dedi. **5*** Ben bu sözleri duyarken diğer adamlara: -Onun arkasından gidip şehirde olan adamları vurun; gözleriniz[5] kayırmasın ve acımayın, dedi. **6*** Yaşlıyı[6] genci, ergen kızı, çocukları ve kadınları öldürüp yok edin; ama üstünde[7] işaret olan hiç kimseye dokunmayın ve önce benim[8] Kutsal Yerim'den başlayın, dedi. Onlar[9] da Ev'in önündeki söz sahibi yaşlılardan başladılar. **7*** Onlara: -Evi kirletin ve avluları da leşlerle terkederek çıkın, dedi. Onlarda gidip kentte olanları öldürdüler. **8*** Onları öldürdükleri sırada ben de tek başıma kalarak yüz[10] üstü yere kapandım ve: -Ah[11] ya *Rabb-**Yehovah**!* Sen Yeruşalim üstüne gazabını dökerek, İsrailin tüm ardakalanlarını mı yok edeceksin? Diye feryat ettim. **9*** Ve *"O"* bana: -İsrail Evi ile Yahuda'nın kötülüğü çok büyüktür. Ülke[12] kanla ve kent de haksızlıkla doldu. Çünkü Rabb[13] ülkeyi bıraktı ve Rabb[14] görmüyor, diyorlar. **10*** Bundan böyle benim de gözlerim[15] kayırmayacak ve acımayacağım. Yaptıklarının[16] cazasını başlarına geçireceğim; dedi. **11*** İşte keten giysili ve belinde yazıcı takımı bulunan adam bana: -Buyurduğun gibi yaptım, diye iletti.

(+)İbranice: ***Kulaklarıma*****, (1)**Lev.16/4, B.10/2,6ve7, Vah.15/6,**(2)**BakB.3/23,8/4,10/4ve18,11/22ve23,**(3)**Mez.119/53 ve136,Yerm.13/17,II.Kor.12/21, II.Petr.2/8, **(4)**Çık.12/7, Vah.7/3, 9/4,BakVah.13/16ve17, 20/4, **(5)**10.Ayet, B.5/11, **(6)**II.Trh.36/17, **(7)**Vah.9/4,**(8)**Yerm.25/29,I.Petr.4/17,**(9)**B.8/11,12ve16, **(10)**Say.14/5,16/4,22ve45,Yeş.7/6,**(11)**B.11/13,**(12)**B.11/13, **(12)**II.Krl.21/16, B.8/17, **(13)**B.8/12, **(14)**Mez.10/11, İş.29/15, **(15)**B.5/11, 7/4, 8/18, **(16)**B.11/21.

10. Bölüm: 1)Peygamberin rüyada kentin üzerine saçılacak ateş korlarını görmesi, 8)Ve Kerubîlere ait rüyası.

1* Gördüm ki Kerubîler'in başı üstünde olan kubbemsi[1] şekilde; onların üzerinde gök yakut taşı gibi ve taht şeklinde olan bir görüntü vardı. **2*** Ve keten[2] giysili adama doğru: -Kerubî'nin altında olan tekerleklerin arasına gir ve avuçlarını Kerubîler arasında olan ateş[3] korlarından doldur; sonra da onları kentin[4] üstüne saç, dedi. O da gözümün önünde girdi. **3*** O adam oraya girdiğinde Kerubîler Ev'in sağ yanında duruyorlardı ve içerdeki avluyu bulut doldurmuştu. **4*** Rabb'in[5] görkemi Kerubî'nin üzerinden Ev'in girişine gitti ve Ev[6]

bulutla doldu. Avlu da Rabb'in görkeminin ışığıyla doldu. **5***Kerubîler' in(7) kanatlarının sesi - dışardaki avluya kadar- Kadîr(8) olan Allah'ın konuştuğu ses gibi, duyuluyordu. **6***Ve keten giysili adama Kerubîler arasında olan tekerlekler arasından:-Ateş al! Diye buyurduğunda; o da gidip tekerleğin yanında durdu. **7***Kerubiler'in içinden bir Kerubî, kendi elini Kerubîler arasında olan ateşe uzatıp aldı ve keten giysili adamın avuçlarına koydu. O da alıp çıktı. **8***[Kerubîler'in(9) kanatları altında insan eli şekli görünüyordu.] **9***Kerubiler'in yanında dört tekerleğin olduğunu gördüm ve(10) her tekerleğin yanında birer tekerlek vardı. Tekerleklerin görünüşü zümrüt(11) gibiydi. **10***Görünüşleri ve dördünün de şekli aynı olup; tekerlek içinde tekerlek gibiydi. **11***Yürüdüklerinde(12) dört yana da gidiyorlar ve yürüdüklerinde hiç bir tarafa dönmüyorlardı. Çünkü baş hangi tarafa yönelse o yöne doğru gidiyorlardı ve yürüdüklerinde hiç bir tarafa dönmüyorlardı. **12***Tüm bedenleri, sırtı, elleri; kanatlar ve tekerlekler(13) yani tekerleklerin dördünün de her tarafı gözlerle doluydu. **13***Ben bunları görürken tekerleklere *"Galgal"*(+) adı verildiğini duydum. **14***Her birinin(14) dört yüzü vardı: Birinci yüzü Kerubî yüzü, ikinci yüzü insan yüzü, üçüncü yüzü aslan yüzü ve dördüncüsü kartal yüzü gibiydi. **15***Ve Kerubîler yukarı kalktılar. Kebar ırmağı yanında gördüğüm canlı(15) Ruh buydu. **16***Kerubîler(16) yürüdüklerinde tekerlekler de onların yanında yürüyordu ve Kerubîler yerden yukarı kalkmak için kanatlarını kaldırdıklarında bu tekerlekler de onlardan ayrılmıyordu. **17***Onlar(17) durduğunda bunlar da duruyordu ve onlar yukarı kalktıklarında bunlar da kalkıyordu. Çünkü onlarda canlı Ruhların ruhu vardı. **18***Rabb'in(18) görkemi Ev'in girişi üstünden geçip Kerubîler üstünde durdu. **19***Ve geçtiğinde gözümün önünde olan Kerubîler kanatlarını(19) kaldırarak yerden yukarı kalktılar. Tekerlekler de onlarla beraberdi ve Rabb'in Evi'nin doğu kapısının girişinde durdular. İsrail Allah'ının görkemi de yukarıda onların üzerindeydi. **20***Kebar(20) ırmağı yanında İsrail Allahı'nın celâli*(görkemi)* altında gördüğüm(21) canlı Ruh budur ve onların kerubîler olduğunu anladım. **21***Her birisinin(22) dört yüzü ve hepsinin de dört kanadı olup kanatlarının(23) altında insan elleri şekli vardı. **22***Yüzlerinin(24) şekli ile görünüşleri; kendilerini Kebar ırmağı yanında gördüğüm yüzlerdi ve herbiri(25) öne doğru yürüyordu.

(1)B.1/22ve26, **(2)**B.9/2ve3, **(3)**B.1/13, **(4)**Bak Vah.8/5, **(5)**Bak 18.Ayet, B.1/28, 9/3, **(6)**I.Krl.8/10ve11, B.43/5, **(7)**B.1/24, **(8)**Mez.29/3ve diğ., **(9)**B.1/8ve 21.Ayet, **(10)**B.1/15, **(11)**B.1/16, **(12)**B.1/17,**(13)**B.1/18, **(+)**Çabuk Dönen, **(14)**B.1/6ve10, **(15)**B.1/5,**(16)**B.1/19,**(17)**B.1/12,20ve21,**(18)**4.Ayet, **(19)**B.11/22,**(20)**B.1/1,**(21)**B.1/22ve15.Ayet,**(22)**B.1/6ve 14.Ayet, **(23)**B.1/8 ve 8.Ayet, **(24)**B.1/10, **(25)**B.1/12.

11. Bölüm: 1)Beylerin azarlanması, 4)Ve onlara gelecek olan Tanrısal ceza. 13)Peygamberin geri kalanlar için dua etmesi, 16)Ve Allah'ın onlara verdiği sözü, 22)Rabb'in görkeminin kent üzerinden yukarı kalkması, 24)Rüyada Allah'ın ruhunun peygamberi sürgünlerin yanına götürmesi.

1*Ruh(1) beni kaldırıp Rabb'in Evi'nin doğusunda(2) olan '*Doğu Kapısı*'na götürdü. İşte kapının(3) girişinde yirmi beş kişi bulunuyor ve aralarında halkın beylerinden olan Azzur oğlu Yaazanya ile Benaya oğlu Pelatya'yı gördüm. **2***Ve bana doğru: -Ey Adem oğlu! Kötülük kuran bu kentte kötü öğüt veren adamlar bunlardır. **3*** *"Yakın..! Değil(4) evler yapalım(*)"*. Bu kent(5) kazan biz de etiz diyorlar! **4***Bu yüzden ey Adem oğlu peygamberlik et! Onlara karşı peygamberlik et; dedi. **5***O zaman Rabb'in(6) Ruhu üzerime indi ve bana dedi ki; söyle Rabb böyle diyor: -Ey! İsrail evi siz böyle dediniz; ama ben aklınıza ne geldiğini biliyorum. **6***Siz(7) bu kentte ölülerinizi çoğalttınız ve onun sokaklarını ölülerle doldurdunuz. **7***Bu yüzden Rabb ***Yehovah*** böyle söylüyor: Kentin(8) içine koyduğunuz ölüler et ve bu şehir de kazandır. Ama onu(9) sizin içinizden çıkaracağım. **8***Kılıçtan korktunuz; ama üzerinize kılıç getireceğim(Rabb-***Yehovah** söylüyor). **9***Sizi onun içinden çıkaracak, sizi yabancıların eline verecek ve size yargımı(10) göstereceğim. **10***Kılıçtan(11) düşeceksiniz, İsrailin sınırlarında(12) sizi cezalandıracağım ve Ben Rabb(13) olduğumu bileceksiniz. **11***Bu kent(14) sizin için kazan olmayacak ve siz onun içinde et olmayacaksınız; ama İsrailin sınırlarında sizi cezalandıracağım. **12***Ve Ben(15) Rabb olduğumu bileceksiniz çünkü yasalarımda yürümediniz ve ilkelerimi tutmadınız; ancak çevrenizde(16) olan milletlerin gelenek ve göreneklerini tuttunuz. **13***Ben bunu bildirdiğim sırada Benaya oğlu Pelatya(17) öldü. Ve o zaman(18) yüz üstü kapanarak yüksek sesle şöyle feryat ettim: -Ah! Ya *Rabb-**Yehovah***; İsrailin geri kalanını tamamen kaldıracak mısın? **14***O zaman bana Rabbin sözü gelip dedi ki: **15***-Ey Adem oğlu! Kardeşlerin senin kardeşlerin. Akrabaların ve tüm İsrail evi de şu kimselerdir ki; Yeruşalim halkı onlara: "Rabb'ten uzak olunuz, bu ülke bize miras olsun diye verilmiştir" dediler. **16***Bu nedenden ötürü Rabb ***Yehovah***'ın şöyle buyurduğunu söyle: Ben onları

milletler arasında uzağa götürdüm ve onları ülkelere dağıttımsa da onların[19] gittikleri ülkelerde onlara *"biraz zaman daha Makdis*[§] olacağım. **17***Bu sebepten dolayı söyle ki; Rabb ***Yehovah*** böyle diyor: Sizi[20] milletlerden toplayarak, dağılmış olduğunuz ülkelerden sizleri toplayacak ve İsrail ülkesini size vereceğim. **18***Ve onlar oraya girerek, orada[21] olan tüm kirlilikleri oradan çıkaracaklardır. **19***Onlara[22] bir yürek vereceğim ve içlerine[23] yeni bir ruh koyacağım. Bedenlerinden taş[24] yüreği çıkararak onlara etten yürek vereceğim. **20***Tâ ki[25] yasalarımda yürüsünler ve ilkelerimi tutup yürütsünler! Onlar[26] Ben'im halkım olsun ve Ben de onların Allah'ı olayım. **21***Ama yürekleri kirli ve kötü işlerinin gidişine[27] göre olanları; yaptıklarının cezasını kendi başlarına getireceğim! Diye Rabb-***Yehovah*** söylüyor. **22***Kerubîler kanatlarını[28] kaldırdılar ve tekerlekler onların yanındaydı. İsrail Allahı'nın görkemi ise yukarıda onların üstündeydi. **23***Ve Rabb'in[29] görkemi kentin ortasından yukarı kalkarak, kentin kuzeyindeki[30] dağın[31] üstünde durdu. **24***Ben rüyadayken; Ruh beni[32] Allah'ın ruhuyla kaldırıp Kildanîler'in ülkesinde olan sürgünlerin yanına götürdü ve o gördüğüm düş de *'benden gitti*[+]. **25***Ben de sürgündekilere; Rabbin bana gösterdiği tüm şeyleri anlattım.

(1)B.3/12ve14,8/3,24.Ayet,**(2)**B.10/19,**(3)**BakB.8/16, **(4)**B.12/22 ve 27, II.Petr.3/4, **(*)**Veya: Evler İnşa etmeklik yakın değildir, **(5)**Bak Yerm.13, B.24/3ve diğ., **(6)**B.2/2, 3/24, **(7)**B.7/23, 22/3ve4, **(8)**B.24/3,6,10ve11, Mik.3/3, **(9)**9.Ayet, **(10)**B.5/8, **(11)**II.Krl.25/19-21, Yerm.39/6, 52/10, **(12)**I.Krl.8/65, II.Krl.14/25, **(13)**Mez.9/16, B.6/7, 13/9,14,21ve23, **(14)**Bak 3.Ayet, **(15)**10.Ayet, **(16)**Lev.18/3,24ve diğ., Tes.12/30ve31, B.8/10,14ve16,**(17)**I.Ayet,BakAms.5/5, **(18)**B.9/8, **(19)**Mez.90/1, 91/9, İş.8/14, **(§)**Veya: Küçük bir.., **(20)**Yerm.24/5ve6, B.28/25,34/13,36/24,**(21)**B.37/23,**(22)**Yerm.32/39, B.36/26ve27, BakSef.3/9,**(23)**Mez.51/10,Yerm.31/33,32/39,B.18/31, **(24)**Zek. 7/12, **(25)**Mez.105/45, **(26)**Yerm.24/7, B.14/11, 36/28, 37/27, **(27)**B.9/10, 22/31, **(28)**B.1/19, 10/19, **(29)**B.8/4, 9/3, 10/4ve18, 43/4, **(30)**B.43/2, **(31)**Bak Zek.14/4, **(32)**B.8/3, **(+)**İbranice: Üzerimden yukarıya çıktı.

12. Bölüm: 1)Hezekiyel'e yerini değiştirmesi için gelen emrin Sedekiya'nın esirliğine; 17)Ve titremeleri için gelen emrin Yahudilerin yıkılacağına ait bir işaret olduğu. 21)Alaycı tavırları yüzünden Yahudiler'in azarlanması, 26)Vahyin yakında olacağı.

1*Ve bana Rabb'in sözü şöyle geldi: **2***-Ey Adem oğlu! Sen asiler[1] evi içinde oturuyorsun. Onlar ki görmek[2] için gözleri varken görmüyorlar ve işitmek için kulakları varken işitmiyorlar. Çünkü[3] onlar asiler evidir. **3***Ey Adem oğlu sen vatanını terk etmek için eşyalarını hazırla ve onların gözleri önünden gündüz ayrıl; onların gözleri önünden kendi yerinden başka bir yere git. *'Onlar asiler evi olmasına rağmen belki*[§] de buna dikkat ederler. **4***Onların gözleri önünde eşyanı, taşınacak bir eşya imiş gibi ortaya çıkar ve sen vatanını terkedenler gibi akşam üzeri onların gözü önünden git. **5***Onların gözleri önünde duvarı delip eşyanı oradan çıkar. **6***Onların gözleri önünde onları omuzuna al ve karanlıkta çıkar. Yüzünü ört ki yeri görmesin; çünkü[4] seni İsrail evine bir işaret koydum, dedi. **7***Sonra da bana buyurulduğu gibi hareket ettim. Eşyalarımı vatanını terkedenlerin eşyası gibi gündüz çıkardım. Akşam üzeri elimle duvarı deldim ve onların gözleri önünde omuzuma alarak karanlıkta çıkardım. **8***Bana sabahleyin Rabbin sözü şöyle geldi: **9***-Ey Adem oğlu! İsrail evi, o asiler[5] evi sana: Ne yapıyorsun[6] demedi mi? **10***Onlara söyle ki; Rabb-***Yehovah*** böyle söylüyor: -Bu[7] vahiy[+] Yeruşalim'de bulunan beyler ve orada olan tüm israil halkı içindir. **11***Onlara böyle söyle: -Ben[8] sizin için işaretim. Ben nasıl yaptımsa onlara da böyle yapılacaktır. Onlar vatanından[9] sürülüp tutsak götürüleceklerdir. **12***Onların arasında bulunan bey[10] yükü omuzuna alarak karanlıkta çıkacak ve eşyaları çıkarmak için duvarı delecekler. O da yeri görmemek için eliyle yüzünü örtecek. **13***Onun[11] üstüne ağımı atacağım ve o da tuzağıma tutulacaktır. Onu[12] Babil'e Kildanîler'in ülkesine götüreceğim. Her kim orada ölse bile gözüyle orasını tanımayacaktır! **14***Çevresinde[13] bulunan ve ondan yardım isteyenlerin tümünü; bütün toplumunu dört bir yana dağıtacak ve onların[14] ardınca kılıç çekeceğim. **15***Onları milletler arasına dağıttığımda ve onları ülkelerde darmadağın ettiğimde ben[15] Rabb olduğumu bileceklerdir. **16***Onlardan[16] az kişiyi kılıçtan, kıtlıktan ve vebadan bir bakiye olarak arda bırakacağım. Tâ ki; gidecekleri milletler arasında tüm kirlettiklerini anlatsınlar ve ben'im Rabb olduğumu bilsinler, dedi. **17***Bana Rabbin sözü şöyle geldi: **18***-Ey Adem oğlu! Ekmeğini[17] titreyerek ye, suyunu acı ve korkuyla iç ve; **19***Ülke halkına şunu söyle: İsrail toprağında olan Yeruşalim halkı için *Rabb-**Yehovah*** böyle söylüyor. Onlar ekmeklerini korkuyla yiyecekler ve sularını şaşkınlıkla içecekler; çünkü tüm ülkede olanların zulmü yüzünden[18] ülkeleri tamamen ıssız[19] kalsın. **20*** Görkemli kentler yıkıntı ve yöre boş kalsın ve Rabb ben olduğumu bilsinler, dedi. **21***Ve bana Rabb'in sözü şöyle geldi: **22***-Ey! Adem oğlu: "Günler[20] uzuyor ve her vahiy boşa çıkıyor" Diye sizin İsrailde söylediğiniz bu deyişin anlamı ne? **23***Bu yüzden on-

lara söyle ki Rabb ***Yehovah*** böyle söylüyor: Bu deyişi ortadan kaldıracağım ve artık onu İsrailde söylemeyeceklerdir; ama onlara de ki günler[21] ve her vahyin yerine gelmesi yaklaşıyor. **24***Çünkü artık[22] İsrail evi içinde sahte[23] bir vahiy ve yaltaklayıcı iş olmayacaktır. **25***Çünkü ben Rabb söyledim; dediğim[24] şeyler ortaya çıkacak ve gecikmeyecektir. Ey asiler evi! Ben sizin günlerinizde söyleyeceğim, söylediklerimi de yapacağım, diye Rabb buyuruyor dedi. **26***Ve gene bana Rabb'in sözü şöyle geldi: **27***-Ey Adem[25] oğlu! İşte İsrail evi; buna gelen vahiy çok[26] günler içindir ve kendisi uzak vakitler için haber veriyor, dedi. **28***Bu yüzden[27] onlara söyle ki *Rabb-**Yehovah*** böyle söylüyor: Artık hiçbir söz gecikmeyecek; ancak söylediğim söz yerine gelecek, diye *Rabb **Yehovah*** buyuruyor, dedi.

(1)B.2/3,6,7ve8, 3/26, **(2)**İş.6/9, 42/20, Yerm.5/21, Mat.13/14, **(3)**B.2/5, **(§)**Veya: Bil ki asiler evi olduklarını görüyorlar, **(4)**İş.8/18, B.4/3, 24/24, 11.Ayet, **(5)**B.2/5, **(6)**B.17/12, 24/19, **(7)**Malk.1/1,**(+):**Yük,**(8)**6.Ayet,**(9)**II.Krl.25/4,5ve7, **(10)**Yerm.39/4, **(11)**Eyüp 19/6, Yerm.52/9, Yer.Mers.1/13, B.17/20,**(12)**II.Krl.25/7,Yerm.52/11, B.17/16, **(13)**II.Krl.25/4ve5, B.5/10, **(14)**B.5/2ve12, **(15)**Mez.9/16, B.6/7ve14, **(20)**27.Ayet, B.11/3, Amos 6/3, II.Petr.3/4, **(21)**Yoel 2/1, Sef.1/14, **(22)**B.13/23, **(23)**Yer.Mers.2/14, **(24)**İş.55/11, 28.Ayet, Dan.9/12, Luk.21/33, **(25)**22.Ayet, **(26)**II.Petr.3/4, **(27)**23.ve25.Ayetler.

13. Bölüm: 1)Yalancı peygamberleri azarlamak, 10)Onların sahtekârlıklarının çamur sıvasına benzemesi, 17)Kendiliklerinden haber veren ve canları avlamak için yastık yapan kadınları azarlamak.

1*Ve bana Rabb'in sözü gelip dedi ki: **2***Ey Adem oğlu! Haber[1] veren İsrail peygamberlerine karşı peygamberlik et ve kendiliklerinden[2] haber verenlere söyle ki Rabb'in sözünü dinleyiniz. **3***Rabb ***Yehovah*** böyle söylüyor: Vay hiç birşey görmemişken kendi heveslerince davranan sefih peygamberler. **4***Ey İsrail! Senin peygamberlerin yıkıntı[3] yerlerde olan tilkiler gibi oldular. **5***Gediklere[4] çıkmadınız ve Rabb'in gününde cenk için, güçlensin diye İsrail evinin çevresine sur yapmadınız. **6*** *"Onların[5] vahiyleri[+]* sahte ve fiilizleri yalandır. Rabb onları göndermemişken Rabb buyurdu diyorlar ve sözlerinin olacağına ümit ediyorlar. **7***Sizin vahiyiniz sahte ve işiniz yalan değil midir? Ben söylememişken Rabb buyurdu demediniz mi? **8***Bu yüzden *Rabb-**Yehovah*** böyle söylüyor: Sözünüz boş ve vahiyiniz yalan olduğu için ben size karşıyım, diye Rabb ***Yehovah*** buyuruyor. **9***Benim elim vahiyleri sahte ve işleri yalan olan peygamberlere karşı olacak. Onlar halkımın danışma meclisinde bulunmayacaklar ve İsrail[6] halkının defterine kayıt olunmayacaklar; İsrail[7] topraklarına girmeyecekler ve ben[8] *Rabb-**Yehovah*** olduğumu bileceksiniz. **10***Mademki esenlik yokken: Esenlik[9] diyerek halkımı şaşırtıyorlar. Bir adam duvar inşa ediyor ve onlar da onu çamurla[10] sıvıyor. **11***Çamurla sıvayanlara söyle ki yıkılacaktır. Sağnak yağmur gelecek[11] ey dolu taşları! Siz düşeceksiniz ve fırtınalı rüzgâr onu yıkacaktır. **12***Ve işte duvar yıkıldığında size: -Sıvadığınız sıva nerededir; diye sorulmayacak mı? **13***Bu yüzden *Rabb-**Yehovah*** böyle söylüyor: Onu yıkmak için şiddetli fırtınalı rüzgâr çıkaracak; gazapla sağnak yağmur ve taş gibi büyük dolu gelecek; **14***Çamurla sıvadığınız duvarı yıkacak, onu yerle bir edecek ve temeli ortaya çıkacaktır. Siz de düşecek, yok olacaksınız ve Rabb[12] ben olduğumu bileceksiniz. **15***Ben gazabımı duvar üzerine ve onu çamurla sıvayanlar üzerine tamamen getireceğim ve size diyeceğim ki duvar ve onu sıvayanlar. **16***Yani Yeruşalim için peygamberlik eden ve *Rabb-**Yehovah*** esenlik yoktur diye buyurmuşken, onun için esenlik[13] rüyaları gören İsrail peygamberleri kalmadı. **17***Ve sen ey Adem oğlu! Kendiliklerinden[14] haber veren halkımın kızlarına karşı yüzünü çevir[15] ve onlara karşı peygamberlik et; **18***Şöyle de: Rabb ***Yehovah*** böyle buyuruyor. Ey! Canları avlamak için her kula yastık diken ve her boyda olana başörtüsü[*] yapan kadınlar. Siz benim[16] halkımın canlarını avlayarak kendi canlarınızı kurtarabilecek misiniz? **19***Yalanı dinleyen halkıma yalan söylemekle ölmeyecek canları öldürmek ve yaşamayacak canları yaşatmak üzere avuç[17] dolusu arpayla ekmek parçaları için halkımın arasında beni küçük düşürecek misiniz? **20***Bu yüzden *Rabb-**Yehovah*** böyle söylüyor: İşte ben kuşları avlıyormuş gibi, orada canları avladığınız yastıklarınıza karşıyım; onları kollarınızdan yırtacak ve kuş avlar gibi avladığınız canları serbest bırakacağım. **21***Baş örtülerinizi yırtacak, halkımı elinizden kurtaracağım; artık sizin elinizde av olmayacaklar ve Rabb[18] ben olduğumu bileceksiniz. **22***Çünkü benim sıkmadığım doğru kişinin yüreğini kendi yalanlarınızla sıktınız ve kötü kişinin kendi yolundan dönüp yaşamaması için onun[19] elini güçlendirdiniz. **23***Bu yüzden artık sahte[20] vahyiniz olmayacak ve fal açmayacaksınız; halkımı elinizden kurtaracak ve ben[21] Rabb olduğumu bileceksiniz.

(1)17.Ayet,**(2)**Yerm.14/14,23/16ve26,**(3)**Neş.Neş.2/15, **(4)**Mez.106/23ve30, B.22/30, **(5)**23.Ayet, B.12/24, 22/28, **(+)**İbranice: Gördükleri vahiy, **(6)**Ezr.2/59ve62, Neh.7/5, Mez.69/28, **(7)**B.20/38, **(8)**B.11/10ve12, **(9)**Yerm.6/14, 8/11, **(10)**B.22/28, **(11)**B.38/22,**(12)**9.,21.ve23.Ayetler,B.14/8, **(13)**Yerm.6/14,28/9,

(14)2.Ayet,**(15)**B.20/46,21/2,**(*)**Veya: Yastığı,**(16)**II.Petr.2/14, **(17)**BakSül.Mes.28/21,Mik.3/5, (18)9.Ayet, **(19)**Yerm.23/14, **(20)**6.Ayet ve diğ., B.12/24, Mik.3/6, **(21)**9.Ayet, B.14/8, 15/7.

14. Bölüm: 1)Putperestlerin kötü yüreğine göre Allah'ın cevabı, 6)Onları tövbeye çağırması, 12)İsrailde kıtlık, 15)Zararlı yabanıl hayvanlar, 17)Kılıçla 19)Vebayla karşılık verileceği, 22)Kurtuluş bulacak olan, geri kalan halk için verilen söz.

1*İsrailin(1) ihtiyarlarından bazısı yanıma gelip önümde oturdu. **2***Ve bana Rabbin sözü gelerek şöyle söyledi: **3***-Ey Adem oğlu! Bu adamlar betlerin(+) yüreklerine yerleştirdiler; kötülük(2) ve engellerini kendi önlerine koydular. Ben de artık onların sorularını(3) yanıtlayacak mıyım? **4***Bu yüzden onlara doğru söyle ki; *Rabb-**Yehovah*** böyle söylüyor: İsrail evinden her kim kendi putlarını(+) yüreğine yerleştirir ve kötülük tökezini kendi yüreğine kor da peygambere gelirse; o gelene, ben Rabb onun putlarına göre yanıt vereceğim. **5***Tâ ki; İsrail evini kendi yüreğiyle ölçeyim; çünkü onların tüm, putları(+) yüzünden bana yabancı oldular. **6***Bu yüzden İsrail evine söyle ki *Rabb-**Yehovah*** böyle söylüyor: Dönün, putlarınızdan(+) dönün ve tüm kirli şeylerinizden yüzünüzü çevirin. **7***Çünkü İsrail halkından veya İsrailde misafir olan yabancıdan her kim benden ayrılırsa ve betlerini(+) kendi yüreğine yerleştirip kötülük engelini kendi önüne koyarsa; sonra da peygamberin aracılığıyla benden soru sormak için onun yanına gelirse: Ona ben Rabb, kendim yanıt vereceğim. **8***Yüzümü(4) o adama karşı çevirecek, ona bir nişan koyup(5) öykü konusu ederek halkımdan atacağım ve Rabb(6) ben olduğumu bileceksiniz. **9***Eğer bir peygamber şaşırarak birşey söyleyecek olursa; o peygamberi(7) ben şaşırttım ve elimi onun üstüne uzatarak onu halkım İsrailin içinde yok edeceğim. **10***Onlar kendi cezalarını çekecekler ve soru soranın cezasıyla peygamberin cezası bir olacaktır. **11***Tâ ki; İsrail evi benden sapmasın(8) ve artık tüm isyanları pis olmasın. Ancak(9) onlar benim halkım olsunlar ve ben de onların Allah'ı olayım, diye *Rabb-**Yehovah*** söylüyor. **12***Ve bana Rabb'in sözü gelerek şöyle söyledi: **13***Ey Adem oğlu! Bir ülke hainlik ederek bana karşı suçlu olursa ve ben de ona karşı elimi uzatırsam; onun(10) ekmek asasını kırar ve ona kıtlık göndererek oradan insanlarla hayvanları kaldırırsam. **14***Ve onun(11) içinde bu üç adam: Nuh, Daniyel ve Eyüp bulunsa; ancak onlar kendi(12) dürüstlükleriyle kendi canlarını kurtarırlar, diye *Rabb-**Yehovah*** söylüyor. **15***Eğer ülke içine onu halksız bırakacak ve boş yapacak zararlı(13) yabanıl hayvanları getirirsem; o derece ki, yabanıl hayvanların korkusundan oradan hiç kimse geçemeyecek. **16***Ve o üç(14) adam onun içinde bulunsa(§) hayatım hakkı için onlar çocuklarını ve kızlarını kurtaramayacaklar; ama ancak kendilerini kurtaracak ve ülke ise mahvolacak, diye *Rabb-**Yehovah*** söylüyor. **17***Veya o ülke(15) üzerine kılıç getirip: Ey kılıç; ülke içinden geç, desem; oradan(16) insanlarla hayvanları kaldırsam. **18***Ve o üç(17) adam onun içinde bulunsa; hayatım hakkı için onlar çocuklarını ve kızlarını kurtaramayacaklar. Ama ancak kendileri kurtulacak, diye *Rabb-**Yehovah*** söylüyor. **19***Veya o ülkeye veba(18) gönderip oradan insanlarla hayvanları kaldırmak üzere öfkemi(19) onların üzerine kanla dökersem. **20***Onun(20) içinde Nuh, Daniyel ve Eyüp bulunsa; hayatım hakkı için onlardan ne bir oğlan ne de bir kız kurtarabilecek. Dürüstlükleriyle ancak kendi canlarını kurtaracaklardır. **21***Çünkü *Rabb-**Yehovah*** şöyle söylüyor: Amaçladığım(21) iş şiddetli ceza; yani kılıç, kıtlık, zararlı yabanıl hayvanlar ve veba. Tüm bunlarla Yeruşalim'de insan ile hayvanı yok etmek için gönderdiğimde ne olacaklar? **22***Ama işte(22) onun içinde kurtuluş bulmuş bir bakiye*(geri kalan)* olarak oğullarla kızlar çıkarılacak. Onlar yanınıza çıkacaklar; onların(23) yaptıklarını ve işlerini göreceksiniz. Kudüs üzerine getirdiğim beladan ve onun üzerine getirdiğim herşeyden ötürü avunç bulacaksınız. **23***Onların yaptıklarını ve işlerini gördüğünüzde onlar sizi avutacaklar ve orada ne yapmışsam, sebepsiz(24) yapmadığımı anlayacaksınız; diye *Rabb-**Yehovah*** söylüyor.

(1)B.8/1, 20/1, 33/31, **(2)**B.7/19, 4.ve7.Ayetler, **(3)**II.Krl.3/13, **(+)**Buradaki anlamı, ***"Bed"***: Kötü çirkin ve yaramaz; yani Tanrı'nın gözünde putperestlikle eş olan şeylerdir, **(4)**Lev.17/10, 20/3,5ve6, Yerm.44/11, B.15/7, **(5)**Say.26/10, Tes.28/37,B.5/15,**(6)**B.6/7, **(7)**I.Krl.22/23, Eyp.12/16, Yerm.4/10, II.Sel.2/11, **(8)**II.Petr.2/15, **(9)**B.11/20, 37/27, **(10)**Lev.26/26, İş.3/1, B.4/16, **(11)**Yerm.10/1, 16., 18.ve 20.Ayetler, Bak Yer. 7/16,11/14,14/11,**(12)**Sül.Mes.11/4,**(13)**Lev.26/22,B.5/17, **(14)** 24., 18.ve20.Ayetler,**(§)**Bak II.Ez.7/7-9 ile anlatış benzerliği, **(15)**Lev. 26/25, B.5/12, 21/3ve4, 29/8, 38/21, **(16)**B.25/13, Sef.1/3,**(17)**14.Ayet,**(18)**II.Sam.24/15,B.38/22,**(19)**B.7/8, **(20)**14.Ayet,**(21)**B.5/17,33/27,(22)B.6/8,**(23)**B.20/43, **(24)**Yerm.22/8ve9.

15. Bölüm: 1)Asma ağacının yakılması benzetmesi, 6)Yeruşalim(*Kudüs*) halkının da böyle yakılacağı. **1***Rabb'in sözü bana gelip dedi ki: **2***Ey Adem oğlu! Asma ağacının diğer ağaçlardan; yani ormanın ağaçlarındaki çubuklardan ne farkı var? **3***Bir şey yapmak için ondan bir dal alınır mı; veya bir

kap asmak için ona çivi çakılır mı? **4***İşte yansın diye ateşe[1] atılıyor ve ateş onun iki ucunu yakıp ortasına geçtikten sonra; artık o hiç işe yarar mı? **5***Bütün olduğu halde işe yaramıyorken ateş onu yakıp bitirdikten sonra nasıl yarasın? **6***Bu yüzden *Rabb-**Yehovah*** böyle söylüyor: -Ormanın ağaçları arasında asma ağacını ateşte yakmak üzere verdiğim örnek gibi; Yeruşalim halkına da öyle yapacağım. **7***Yüzümü[2] onlara karşı çevirecek ve onlar[3] bir ateşten çıkacaklar; ama onları başka bir ateş yakacaktır; yüzümü onlara karşı çevirdiğimde Rabb[4] ben olduğumu bileceksiniz. **8***Hainlik ettikleri için ülkeyi yıkılmış bırakacağım diye *Rabb-**Yehovah*** söyledi.

(1) Bak Yuh. İncili 15/6, **(2)**Lev.17/10, B.14/8, **(3)**İş.24/18, **(4)**B.6/7, 7/4, 11/10, 20/38,42ve44.

16. Bölüm: 1)Peygamberin Yeruşalim'i kendi durumuna göre perişan bir çocuğa benzetmesi, 6)Rabb'in ona olan büyük sevgisi, 15)Kudüs'ün fuhşu, 35)Onun için şiddetli yargı, 44)Günahının kendi annesinin günahına eşit ve Sodom ile Sameriya'nın günahından büyük olduğu için şiddetli saldırıya uğrayacağı, 60)Ve gelecekte Rabb'in ona acıyarak lütfedeceği.

1*Ve bana Rabbin sözü gelip dedi ki: **2***Ey Adem oğlu! Kudüs'e[1] kendi kirli işlerini bildir. **3***Ve onlara şunu de: -*Rabb **Yehovah*** Yeruşalim'e böyle söylüyor: Senin aslın ve neslin[2] Kenanlılar'ın ülkesindeydi. Baban[3] Amorî ve annen de Hititli idi. **4***Doğuşun böyle oldu: Doğduğun[4] günde göbeğin kesilmedi; temizlenmek için suyla yıkanmadın, tuz ile tuzlanmadın ve kundakla sarılmadın. **5***Sana bu şeylerden birini yapmak için sana acıyarak ve lütufla hiç kimse bakmadı; ama doğduğun gün bedeninin pisliğiyle boş topraklara atıldın. **6***Yanından geçtiğim zaman senin, seni kendi kanına bulanmış gördüm ve sen kanının içindeyken sana: *'Yaşa'* dedim. **7***Seni[5] kır otu gibi on bin ettim, boy atıp büyüdün ve güzelliğin doruğa tırmandı. Memelerin büyüdü ve saçın uzadı; ama sen büsbütün çıplaktın. **8***Yanından geçip seni gördüğümde, işte zamanın aşk zamanıydı. Ben[6] eteğimi senin üstüne örterek çıplaklığını gizledim, sana yemin ederek seninle söz kestim ve sen[7] benim oldun; diye *Rabb **Yehovah*** söylüyor. **9***Seni suyla yıkadım, üzerinden kanını iyice temizledim ve seni yağ ile yağladım. **10***Sana nakışlı giysi giydirdim, sana yunusbalığı derisinden papuçlar giydirdim; beline iyi ketenden kuşak bağladım ve sana ipekler giydirdim. **11***Ve seni süslerle donattım. Ellerine[8] bilezikler ve boynuna[9] gerdanlık taktım. **12***Burnuna[10] halka, kulaklarına küpeler ve başına izzet tacı koydum. **13***Sen altın ve gümüşle süslendin. Giysilerin de iyi keten ve ipekli nakışlıydı. Saf un[11] bal ve yağ yedin; çok güzel oldun[12] böylece malların oldu. **14***Güzelliğinden ötürü milletler[13] içinde şanın arttı. Üzerine koyduğum süslerinle güzelliğin doruğa çıktı, diye *Rabb-**Yehovah*** söylüyor. **15***Ama sen şanın yüzünden, güzelliğine[14] güvenerek zina ettin[15] ve fahişeni her geçenin önünde bedel ettin; onun oldu. **16***Giysilerinden[16] alıp kendine rengârenk yüksek yerler yaptın ve üzerine zina ettin. Böyle bir şey ne görüldü ve ne de görülecektir. **17***Sana verdiğim altınla gümüşten yapılmış olan süs takımlarını aldın ve onları erkek şekillerine sokarak, onlarla zina etmiş oldun. **18***İşlemeli giysini alarak onlara örttün; yağımı ve buhurumu önlerine koydun. **19***Sana[17] verdiğim ekmeğimi, sana yedirdiğim saf unu; yağ ve balı da onların önüne hoş koku olmak için koydun. Bu böyle oldu diye *Rabb-**Yehovah*** söylüyor. **20***Benim[18] için doğurduğun oğullarını ve kızlarını alıp yemek olmak için onları kızarttın(*sacta yaktın*). **21***Senin bu zinaların az bir şey midir ki oğullarımı boğazladın ve onları ateşten geçirerek onlara verdin? **22***Tüm kirli işlerinle, zinalarınla çocukluğunun[19] günlerini ve tamamen[20] çıplak olarak kana bulanmış olduğun anı anımsamadın. **23***Sen her kötülüğü yaptıktan sonra (Vay sana vay! Diye *Rabb **Yehovah*** söylüyor). **24***Kendin[21] için zina yeri yaptın ve her[22] meydanda kendin için yüksek bir tapınma yeri yaptın. **25***Her yol[23] başında kendin için yüksek tapınma yerleri yaptın, güzelliğini kirlettin ve her geçene ayaklarını açtın[*] zinalarını çoğalttın. **26***Bedenleri büyük olan komşularınla; yani Mısırlılar[24] ile zina ettin ve beni öfkelendirmek için zinalarını çoğalttın. **27***İşte elimi senin üzerine uzatarak nafakanı*(gelirini)* azalttım ve seni yeren Filistinli[25] kızların arzusuna bıraktım. Onlar bile senin kötü yollarından çekiniyor. **28***Doymadığın için Asurlular[26] ile zina ettin ve onlarla zina ettinse de gene doymadın. **29*** *"Kenan[27] ülkesinden[+]* Kildanîler ülkesine kadar zinalarını çoğalttınsa da; bununla bile doymadın. **30***Yüreğin ne denli zayıftır (*Rabb-**Yehovah*** söylüyor) ki, bu şeylerin tümünü ve utanmaz fahişeye ait olan işleri yaptın. **31***Her yol başında kendin[28] için fuhuş yeri yaptın ve kendin için her meydanda yüksek tapınma yeri yaptın. Ücreti hor görerek başka bir fahişe gibi olmadın. **32***Ancak ve ancak eş yerine başka yabancılar kabul ettin; zina eden bir pislik gibi oldun. **33***Her fahişeye para veriyorlar; ama tüm aşıklarına[29] sen para veriyorsun ve

her yerden gelerek onunla zina etmek için onlara rüşvet veriyorsun. **34*** Zinaların ile, başka kadınlarda olandan başka sende her şey vardır. O derece ki, zina etmek için senin ardına düşen yokken, sen para vererek başkasından para alıyor ve böylece sen yepyeni davranıyorsun. **35*** Bu yüzden ey fahişe! Sen Rabb'in sözünü dinle. **36*** ***Rabb-Yehovah*** böyle söylüyor: Senin ayakların harcandığı, aşıkların ve tüm pis putların ile yaptığın zina yüzünden çıplaklığın açıldığı için ve onlara verdiğin çocuklarının[30] kanı için; **37*** İşte ben[31] eğlendiğin tüm aşıklarını ve tüm sevdiklerini nefret ettiğin kişilerle beraber toplayacağım. Onları her yerden sana karşı toplayacak ve senin çıplaklığını onlara açacağım; onlar da tüm çıplaklığını görecekler. **38*** Zina[32] eden ve kan[33] döken kadınların cezalandırıldıkları gibi seni cezalandıracağım. Sana gayretli bir öfkeyle kan suçu *(ölüm)* cezası vereceğim. **39*** Seni onların ellerine bırakacağım ve onlar da senin zina[34] yerini yıkacaklardır. Yüksek tapınma yerlerini bozacaklar, giysilerini[35] soyacaklar ve senin süs takımlarını alarak seni büsbütün çıplak bırakacaklardır. **40*** Sana[36] karşı kalabalık bir gurup toplayarak seni[37] taşlarla taşlayacaklar ve sana kılıçlar saplayacaklar. **41*** Senin[38] evlerini ateşte yakacaklar ve birçok[39] kadınların gözü önünde seni yargılayacaklar. Böylece zina[40] etmekten seni vazgeçireceğim ve onlara bir daha para ödemeyeceksin. **42*** Böylece sana[41] karşı olan öfkeme son verecek, gayretim senin üzerine gidecek ve huzur bularak artık hiddetlenmeyeceğim. **43*** Mademki sen[42] çocukluğunun günlerini anımsamadın; işte bu yüzden ben[43] sana işlerine göre karşılık verecek ve sen de tüm kirli işlerin üzerine bu kötülüğü katmayacaksın, diye *Rabb-Yehovah* söylüyor. **44*** İşte her öykü anlatan kişi senin için; kızı annesi gibidir, diye anlatacaktır. **45*** Sen eşinden ve çocuklarından nefret eden annenin kızısın ve kadınları ile oğullarından nefret eden kızkardeşlerin kızkardeşisin. Anneniz[44] Hititli ve babanız Amorî'dir. **46*** Büyük kızkardeşin kızlarıyla beraber senin sol yanında oturan Samiriye'dir ve küçük[45] kızkardeşin kızlarıyla beraber senin sağ yanında oturan Sodom'dur. **47*** Sen onların gidişlerinde yürümedin ve onların pislikleri gibi yapmadın. Onların yaptığını az ve küçük sayarak, tüm yollarında onlardan[46] daha çok kötü oldun. **48*** *Rabb-Yehovah* böyle söylüyor: Hayatım hakkı için senin[47] kızkardeşin Sodom gibi, kendisi ve kızları da senin kızlarının yaptığı gibi yapmadılar. **49*** İşte senin kızkardeşin olan Sodom'un kötülüğü buydu; yani o ve kızları gururlu, ekmeğe[48] tok ve kayıtsızca rahattılar. Ama yoksul ile çaresize destekçi olmadılar. **50*** Böbürlenerek önümde[49] pislik yaptılar ve onları[50] gördüğüm gibi kovdum. **51*** Samiriye senin suçların gibi davranmadı ve sen onlardan daha çok kirli işler yaptın. Yaptığın tüm[51] kirli işlerinle kızkardeşlerini suçsuz çıkardın. **52*** Sen ki kızkardeşlerini yargılıyorsun, onlardan daha çok kirlisin; ama onlar senden daha çok dürüst olduklarından, suçlarından ötürü kendi utancını çek; kızkardeşlerini suçsuz bulduğun için utan ve kendi utancını çek. **53*** Onları tutsaklıklarından[52] yani Sodom[53] ile kızlarını esirliklerinden, Samiriya ile kızlarını esirliklerinden ve onların arasında seni de sürgünlüğünden azat edeceğim. **54*** Tâ ki; onlara[54] yapacağın avuntu olarak; yaptığın herşeyden ötürü utanç duyup kendi utancını çekesin. **55*** Kızkardeşlerin olan Sodom'la kızları önceki durumlarına; Samiriye ile kızları da önceki durumlarına dönsünler ve sen de kızların ile önceki durumunuza döneceksiniz. **56*** Çünkü gururun zamanı, kızkardeşin Sodom'un anılması; senin ağzından duyulmadı. **57*** Ve o zaman senin kötülüğün daha ortaya çıkmamıştı. Nasıl ki şimdi seni her türlü aşağılayan Suriye[55] kızları önünde ve onların çevresinde olan tüm Filistinli[56] kızların önünde sen aşağılandığında kötülüğün ortaya çıktı. **58*** Böylece[57] kendi kötü, kirli işlerinle suçunu kendin yüklendin, diye Rabb söylüyor. **59*** Ve *Rabb-Yehovah* böyle söylüyor: Sana yaptığın gibi yapacağım; çünkü yemini[58] aşağıladın[59] ve andımı bozdun. **60*** Ama ben çocukluğunun günlerinde; seninle[60] olan sözümü anarak sonsuzluk[61] andını tutacağım. **61*** Yaptıkların anımsayacaksını[62] büyük ve küçük kızkardeşlerini kabul ettiğinde utanacaksın. Onları sana kızlar[63] olmak üzere vereceğim; ama[64] bu senin sözünle olmayacaktır. **62*** Ben[65] seninle sözümü tutacağım ve benim Rabb olduğumu bileceksiniz. **63*** Tâ ki; senin yaptığın tüm şeyler için sana acıdığım zaman, sen[66] bunu anımsayarak utanasın ve utancından[67] ötürü ağzını açmayasın, diye Rabb söylüyor.

(1)B.20/4, 22/2, 33/7,8ve9, **(2)**B.21/30, **(3)**45.Ayet, **(4)**Hoş.2/3, **(5)**Çık.1/7, **(6)**Rut.3/9, **(7)**Çık.19/5, Yerm.2/2, **(8)**Tek.24/22ve47, **(9)**Sül.Mes.1/9, **(10)**İş.3/21, **(11)**Tes.32/13ve14, **(12)**Mez.48/2, **(13)**Yer.Mers.2/15, **(14)**BakTes.2/15,Yerm.7/4, Mik.3/11, **(15)**İş. 1/21, 57/8, Yerm.2/20, 3/2,6ve20, B.23/3,8,11ve12, Hoş.1/2, **(16)**II.Krl.23/7, B.7/20, Hoş.2/8, **(17)**Hoş.2/8, **(18)**II.Krl.16/3, Mez.106/37,38, İş.57/5, Yerm.7/31, 32/35, B.20/26, 23/37, **(19)**Yerm.2/2, 43.ve60.Ayetler, Hoş.11/1, **(20)**4.ve6.Ayetler, **(21)**31.Ayet, **(22)**İş.57/5ve7, Yerm.2/20, 3/2, **(23)**Sül.Mes.9/14, **(*)**Bak Ekl.26/14 ile karşılaştır, **(24)**B.8/10ve14, 20/7ve8, 23/19-21, **(25)**II.Trh.28/18ve19, 57.Ayet, **(26)**II.Krl.16/7ve10,

II.Trh.28/23, Yerm.2/18ve36, B.23/12ve diğ., **(27)**B.23/14ve diğ., **(+)**Veya: Ticaret ülkesi olan, **(28)**24.ve39.Ayetler, **(29)**İş.30/3, Hoş.8/9,**(30)**20.Ayet,Yerm.2/34,**(31)**Yerm.13/22ve26, Y.Mers.1/8, B.23/9,10,22ve29, Hoş.2/10, 8/10, Nah.3/5, **(32)**Lev.20/10, Tes.22/22, B.23/45, **(33)**Tek.9/6,Çık.21/12, Bak 20.ve36.Ayetler, **(34)**24. ve 31.Ayetler, **(35)**B.23/26, Hoş.2/3, **(36)**B.23/10ve47, **(37)**Yuh.8/5ve7, **(38)**Tes.13/16, II.Krl.25/9, Yerm.39/8,52/13,**(39)**B.5/8,23/10,**(40)**B.23/27,**(41)**B.5/13, **(42)**22.Ayet, Mez.78/42, **(43)**B.9/10, 11/21, 22/31, **(44)**3.Ayet, **(45)**Tes.32/32,İş.1/10,**(46)**II.Krl.21/9, B.5/6ve7, 48.ve51.Ayetler, **(47)**Mat.10/15, 11/24, **(48)**Tek.13/10, **(49)**Tek.13/13, 18/20, 19/5, **(50)**Tek.19/24, **(51)**Yerm.3/11, Mat.12/41ve42, **(52)**Bak İş.1/9, 60.ve61.Ayetler, **(53)**Yerm.20/16,**(54)**B.14/22ve23,**(55)**II.Krl. 16/5,II.Trh. 28/18, İş.7/1, **(56)**İş.14/29, 27.Ayet, **(57)**B.23/49, **(58)**Tes.29/12ve14, **(59)**B.7/13ve16,**(60)**Mez.106/45,**(61)**Yerm. 32/40,50/5, **(62)**B. 20/43, 36/31, **(63)**İş.51/1, 60/4, Galt.4/26ve diğ., **(64)**Yerm.31/31 ve diğ., **(65)**Hoş.2/19ve20, **(66)**61.Ayet, **(67)**Rom.3/19.

17. Bölüm: 1)İki kartal ve bir asma örneği, 11)Bu örneğin açıklanması, 22)Sedir ağacından yüksek bir dal dikileceği.

1*Bana Rabb'in sözü şöyle geldi: **2***Ey Adem oğlu! İsrail evine bir bilmece ve öykü anlatarak şöyle söyle: **3***_Rabb-Yehovah_ böyle söylüyor:-Büyük kanatlı[1] uzun yelekli, çok tüylü ve güzel renkli büyük bir kartal Lübnan'a gelerek sedir[2] ağacının en yüksek dalını aldı. **4***Onun taze filizlerinin ucunu koparark, onu tüccarlar ülkesine götürdü ve tüccar kentine dikti. **5***O ülkenin tohumundan alıp, iyi[3] bir tarlaya ekti ve çok sular yanına götürerek söğüt[4] ağacı gibi dikti. **6***O bitti ve yere yayılarak alçak[5] bir asma oldu. O derece ki, dalları ona bakıyor ve kökleri de onun altındaydı. Böylece asma olup çubuklar çıkararak filizler verdi. **7***Büyük kanatlı ve çok tüylü başka bir kartal da vardı. İşte bu[6] asma köklerini ona doğru saldı ve dallarını ona doğru uzattı ki, kendi diktiği maşaralarında*(evleklerde)* onu sulasın. **8***Ve iyi bir asma olarak dallar çıkarıp meyve vermesi için verimli tarlada çok sular yanında dikildi. **9***Sen söyle ki, Rabb _Yehovah_ böyle söylüyor: -Galip[7] olacak mı ve kuruması için onun köklerini sökmeyecek mi? Meyvesini koparmayacak mı? Onda biten her yaprak kuruyacak, güçlü el ve çok halk olmadan onu kökten koparacaktır. **10***Bak işte! Dikildiyse de galip olacak mı ve ona[8] doğu rüzgârı dokunduğu gibi büsbütün kurumayacak mı? Dikildiği yerlerde kuruyacaktır. **11***Ve Rabb'in sözü bana gelip dedi ki: **12***-Şimdi[9] asiler evine şunu söyle: Bu şeylerin ne olduğunu bilmiyor musunuz? Babil kralının[10] Yeruşalim'e gelip, onun kralı ile beylerini alarak, onları kendi yanına Babil'e götürdüğünü söyle **13***Kral[11] soyundan birini aldı, onunla söz[12] kesti ve ona yemin ettirdi; ülkenin yiğitlerini de aldı. **14***Tâ ki; ülke sefil[13] kalıp kurtulmasın ve kendi sözünü tutarak onda kalsın. **15***Ama kendisine Mısır'dan atlarla[14] birçok askerler verilmesi için oraya adamlar göndererek baş[15] kaldırdı. O galip[16] gelecek mi, bu şeyleri yapan kurtuluş bulacak mı; veya sözünü bozarak kurtulacak mı? **16***_Rabb-Yehovah_ söylüyor ki: -Hayatım hakkı için kendisini kesinlikle kral yapan; onun yeminini küçük düşürdüğü ve sözünü bozduğu için kralın[17] yerinde ve onun yanında Babil'de ölecektir. **17***Çok canlar[18] kesip kırmak için rampalar kuran; duvarlar yapıldığında, Firavun[19] savaşta büyük gücüyle ve büyük kalabalıkla onun için hiçbir şey yapmayacaktır. **18***Yemini boş şey görüp andını bozduğundan ve işte elini[20] verdikten sonra tüm bu şeyleri yaptığı için kurtulmayacaktır. **19***Bu yüzden _Rabb-Yehovah_ böyle söylüyor: Hayatım hakkı için yeminimi küçümsediği ve sözümü bozmasının cezasını kesinlikle başına getireceğim. **20***Hakkımda yaptığı hainlik için onun[21] üzerine ağımı atacağım; tuzağıma tutulacak ve onu Babil'e götürerek onu[22] orada yargılayacağım. **21***Onun[23] tüm kaçaklarıyla tüm ordusu kılıçtan düşecek ve geri kalanlar heryere dağılacaktır. Bunu söyleyen ben Rabb olduğumu bileceksiniz. **22***_Rabb-Yehovah_ böyle söylüyor: Ben yüksek sedir*(erz)* ağacının en yüksek dalından[24] alıp dikecek, onun filizlerinin başından taze[25] bir filiz koparark büyük[26] ve yüksek bir dağ üstüne dikeceğim. **23***Onu[27] İsrailin yüksek dağında dikeceğim. O dallar çıkarıp meyveler verecek ve büyük sedir ağacı olacaktır. Onun[28] altında her çeşit kanatlı kuş konarak, dallarının gölgesinde yaşayacaktır. **24***Tüm kırsal kesimde olan ağaçlar bileceklerdir ki, ben Rabb[29] her yüksek ağacı alçalttım ve her alçak ağacı da yükselttim; her yeşil ağacı kuruttum ve her kuru ağacı da yeşerttim. İşte ben Rabb söyledim[30] ve yaptım.

(1) Bak 12.Ayet ve diğ., Bak II.Ezr.11.Böl.'deki kartal benzetmesiyle karşılaştırın, **(2)**II.Krl.24/12, **(3)**Tes.Tes.8/7-9, **(4)**İş.44/4, **(5)**14.Ayet, **(6)**15.Ayet, **(7)**II.Krl.25/7, **(8)**B.19/12, Hoş.13/15,**(9)**B.2/5,12/9,**(10)**3.Ayet,II.Krl.24/11-16, **(11)**II.Krl. 24/17, **(12)**II.Trh.36/13, **(13)**6.Ayet, B.29/14, **(14)**Tes.17/16, İş.31/1ve3, 36/6ve9, **(15)**II.Krl.24/20, II.Trh.36/13, **(16)**9.Ayet, **(17)**Yerm.32/5, 34/3, 52/11, B.12/13, **(18)**Yerm.52/4, B.4/2, **(19)**Yerm.37/7, **(20)**Yer.Mers.5/6, Bak.I.Trh.29/24, **(21)**B.12/13, 32/3, **(22)**B.20/36, **(23)**B.12/14, **(24)**İş.11/1, Yerm.23/5, Zek.3/8, **(25)**İş.53/2, **(26)**Mez.2/6, **(27)**İş.2/2ve3, 20/40, Mik.4/1, **(28)**Bak.B.6ve31, Dan.4/12, **(29)**Luk.1/52, **(30)**B.22/14, 24/14.

18. Bölüm: 1)Rabbin İsraili koruk benzetmesiyle azarlaması, 5)Rabbin dürüst bir adamla; 10)Bunun kötü bir oğlu, 14)Ve bir kötü kişinin iyi oğlu, 19)ile tövbe eden kötü, 24)Dürüstlüğünden dönen iyi

kişiyle ilgisi, 25)Kendi adaletini ispat, 31)Ve insanları tövbeye çağırması.

1* Bana Rabbin sözü gelip dedi ki: **2*** Babalar koruk[1] yedi ve çocuklarının dişleri kamaştı; diyerek İsrail toprağında bu öyküyü söylemekle ne demek istiyorsunuz? **3*** *Rabb-Yehovah* buyuruyor ki: Hayatım hakkı için İsrailde bu öyküyü bir daha söylemeyeceksiniz. **4*** İşte her can benimdir. Babanın canı benim olduğu gibi oğlun canı da benimdir. Günah[2] işleyen can kendisi ölecektir! **5*** Bir kişi dürüst olup hak ve adalet üzere davransa; **6*** Dağ[3] başlarında yemez, gözlerini İsrail Evi'nin putlarına kaldırmaz, komşusunun[4] karısını lekelemez ve adetinde[5] olan kadınla birleşmezse. **7*** Hiç kimseye gururlanmadan[6] borçluya borcunu[7] geri verirse; zorla birşey kapmaz, ekmeğini[8] aç olana verir ve çıplağı geydirirse; **8*** Faizle[9] para vermez, aşırı kâr kabul etmezse; elini haksızlıktan geri tutar ve iki[10] kişi arasında adaletle yargılarsa. **9*** Dürüstçe davranarak yasalarımda yürür, buyruklarımı tutarsa, o adam doğrudur ve kesinlikle[11] yaşayacaktır, diye Rabb söylüyor. **10*** Ama bu adamın zorba ve kan[12] dökücü bir oğlu olsa; o da yukarıda belirtilen şeylerden birini yaparsa. **11*** Yani kesin kural olanın tümünü yapmaz; ama dağ başlarında yer ve komşusunun karısını lekeler, **12*** Çaresiz ile yoksula karşı gururlanır ve zorla birşey kaparsa; borcunu geri ödemez ve gözlerini putlara yöneltip kirli[13] işler yaparsa. **13*** Faizle para verir ve yüksek kâr elde ederse; bu kişi yaşayacak mı? Yaşamayacaktır! Bu kötülüklerin tümünü yaptığı için kesinlikle ölecek ve onun[14] kanı kendi üstüne olacaktır. **14*** Eğer bu adamın bir oğlu olur; o da babasının yaptığı tüm suçları görür ve korkup buna göre davranmazsa. **15*** Yani dağ[15] başında yemez, gözlerini İsrail evinin putlarına kaldırmaz, komşusunun karısını lekelemez; **16*** Hiç kimseye karşı gururlanmaz, borcunu alıkoymaz ve zorla birşey kapmazsa; ama ekmeğini aç olana vererek çıplağı giydirir. **17*** Çaresize zulmetmekten elini geri çeker, faiz ve yüksek kâr almaz; ama ilkelerimde yürür ve yasalarımı tutarsa... Bu kişi babasının suçları yüzünden ölmeyecek; ama kesinlikle yaşayacaktır. **18*** Onun babası zulmedip kardeşlerinden zorla kaptığı ve iyi olmayanı halkı arasında yaptığı için; işte bu[16] adam kendi kötülüğünde ölecektir. **19*** Ama siz: Oğul[17] babasının suçunu niçin üstlenmez? Diyorsanız; oğul hak ve adaletle yürüyüp tüm yasalarımı tutup yaptığı için kesinlikle yaşayacaktır. **20*** Günah[18] işleyen can kendisi ölecek; bir[19] çocuk kendi babasının suçunu yüklenmeyecek ve bir baba oğlunun suçunun cezasını çekmeyecektir. Dürüstün[20] dürüstlüğü kendi üzerinde ve kötünün[21] kötülüğü de kendi üzerinde olacaktır. **21*** Kötü[22] yaptığı tüm suçlarından dönerek tüm yasalarımı tutar hak ve adalet üzere davranırsa; kesinlikle yaşayacak ve ölmeyecektir. **22*** Yaptığı[23] isyanların hiçbiri ona karşı anılmayacaktır ve yaptığı iyilikle yaşayacaktır. **23*** Rabb *Yehovah* buyuruyor ki: -Ben kötünün ölümünden[24] hoşlanıyor muyum? Hoşnutluğum onun kendi işlerinden dönerek yaşamasında değil midir? **24*** Ama[25] eğer dürüst kişi dürüstlüğünden dönüp kötülük işler ve kötülerin yaptığı tüm çirkinlikleri yaparsa yaşayacak mı? Onun[26] yaptığı iyilikleri hiç anılmayacak ve işlediği kirli işlerin suçuyla ölecektir. **25*** Siz: Rabb'in[27] yolu doğru değildir; diyorsunuz. Şimdi ey İsrail evi dinleyin! Benim yolum mu doğru değildir? Doğru olmayan sizin yolunuz değil midir? **26*** Dürüst[28] dürüstlüğünden dönüp kötülük yaparak onda öldüğünde; yaptığı kötülük yüzünden ölüyor. **27*** Kötü[29] de yaptığı kötülüklerden geri dönerek hak ve adalet üzere davrandığında kendi canını yaşatacaktır. **28*** Düşünerek yaptığı[30] tüm suçlarından döndüğü için kesinlikle yaşayacak ve ölmeyecektir. **29*** Ama[31] İsrail evi: Rabb'in yolu doğru değildir, diyor. Ey İsrail evi! Benim yollarım mı doğru değildir? Doğru olmayan sizin yollarınız değil midir? **30*** Bu[32] yüzden Rabb *Yehovah* söylüyor ki: -Ey İsrail evi! Sizden herbirini kendi yollarına göre yargılayacağım; dönünüz[33] ve tüm isyanlarınızdan tövbe ediniz ki kötülük size ölüm yolu olmasın. **31*** Yaptığınız[34] tüm suçları üstünüzden atın; yüreğinizi[35] ve ruhunuzu temizleyin. Ey İsrail evi niçin ölesiniz? **32*** Çünkü[36] ölünün ölümünden hoşnut değilim; şimdi geri dönerek yaşayın, diye Rabb *Yehovah* söylüyor.

(1) Yerm.31/29, Yer.Mers.5/7, **(2)** Ayt.20, Rom.6/23, **(3)** B.22/9, **(4)** Lev.18/20,20/10, **(5)** Lev.18/19,20/18, **(6)** Çık.22/21, Lev.19/15, 25/14, **(7)** Çık.22/26, Tes.24/12ve13, **(8)** İş.58/7, Mat.25/35ve 36, BakTes.15/7ve8, **(9)** Çık.22/25, Lev.25/36ve37, Tes.23/19, Neh.5/7, Mez.15/5, **(10)** Tes.1/16, Zek.8/16, **(11)** B.20/11, Amos5/4, **(12)** Tek. 9/6, Çık.21/12, Say.35/31, **(13)** B.8/6ve17, **(14)** Lev.20/9, 11,12,13, 16ve27, B.3/18, 33/4, Ams.18/6, **(15)** 6.ve diğ. Ayetler, **(16)** B.3/18, **(17)** BakÇık.20/5, Tes.5/9, II.Krl.23/26, 24/3ve4, **(18)** 4.Ayet, **(19)** Tes.24/16, II.Krl.14/6, II.Trh.25/4, Yerm.31/29,30, **(20)** İş.3/10ve11, **(21)** Rom.2/9, **(22)** 27.Ayet, B.33/12ve19, **(23)** B.33/16, **(24)** 32. Ayet, B.33/11, I.Tim.2/3, II.Petr.3/9, Bak Ekl.11/14ve15/21, **(25)** B.3/20, 33/12, 13ve18, **(26)** II.Petr.2/20, **(27)** 29.Ayet, B.33/17ve20, **(28)** 24.Ayet, **(29)** 21.Ayet, **(30)** 14.Ayet, **(31)** 25.Ayet, **(32)** B.7/3, 33/20, **(33)** Mat.3/1, Vah.2/5, **(34)** Efs .4/22ve23, **(35)** Yerm.32/39, B.11/19, 36/26, **(36)** Yer.Mers. 3/33, 23.Ayet, B.33/11, II.Pet.3/9.

19. Bölüm: 1)Peygamberin dişi bir aslan ve onun yavruları örneğiyle İsrail beyleri için ağıtı, 10)Yeru-

şalim'i yıkılmış bir asmaya benzeterek onun için söylediği ağıtı.

1* Ve İsrailin[1] beyleri için şöyle ağıt yak: **2*** Annen nedir? Aslanlar arasında yatıyor ve o yavrularını genç aslanlar arasında besleyen dişi bir aslandır. **3*** Yavrularından birini büyüttü; o da[2] genç aslan olup av kapmağı öğrenerek adam yiyordu. **4*** Onun için milletler haber aldılar, o onların çukurunda tutuldu ve ona halkalar takıp Mısır'a[3] götürdüler. **5*** Boşyere beklediğinde ümidi kesildi, yavrularından[4] başka birini alarak onu genç aslan yaptı. **6*** Bu[5] da aslanlar arasında geziyordu ve genç[6] aslan olup adam kapmağı öğrenerek adam yiyordu. **7*** Saraylarını[+] bildi ve kentlerini yıktı. Onun gümürdemesinden ülke ve oradaki herşey titredi. **8*** Çevrelerinde[7] olan yörelerden milletler, onun üstüne çullandılar ve onun üzerine ağ attılar; o da onların[8] üstünde yakalandı. **9*** Ona[9] halkalar takıp kafese koydular ve onu Babil kralının yanına götürdüler. Sesi bir daha İsrail[10] dağlarında duyulmaması için onu kaleye koydular. **10*** Annen senin *'benzeyişin*[*] gibi ve sular yanında dikilmiş asma[11] gibidir. Suların çokluğundan bol bol verimli olup dallar saldı[12] **11*** Egemenlere asa olmak için onun güçlü çubukları oldu ve onun boyu[13] sık yapraklı dallar arasında yükseldi. Kendisi yüksek ve dalları çok olduğundan görüldü. **12*** Ama şiddetle koparılarak yere atıldı ve doğu rüzgârı[14] onun meyvesini kuruttu. Onun güçlü çubukları kırılıp kurudu ve ateş onları yok etti. **13*** Şimdi çölde kuru ve susuz yerde dikildi. **14*** Onun[15] dallarının bir çubuğundan ateş çıkıp onun meyvesini yaktı ve egemenlik asası olmak için onda güçlü bir çubuk kalmadı. Bu ağıttır[16] ağıt için olacaktır.

(1)B.26/17, 27/2, **(2)**6.Ayet, II.Krl.23/31ve32, **(3)**II.Krl.23/33, II.Trh.36/4, Yerm.22/11ve12, **(4)**II.Krl.23/34, **(5)**Yerm.22/13-17, **(6)**3.Ayet, **(+)**Veya dul kadınlarını, **(7)**II.Krl.24/2, **(8)**4.Ayet, **(9)**II.Trh.36/6,Yerm.22/18,**(10)**B.6/2,**(*)**Veya: Kanında, **(11)**B. 17/6,**(12)**Tes.8/7-9,**(13)**B.31/3,Dan.4/11,**(14)**B.17/10, Hoş.13/15, **(15)**Hak.9/15, Bak.II.Krl.24/20, B. 17/18, **(16)**Yer.Mers.4/20.

20. Bölüm: 1)İsrailin *'sözde'* yaşlılarının sorularına, Allah'ın yanıt vermek istememesi, 5)Mısır'da, 10)Çölde, 27)Ve Kenan ülkesinde İsrailin yaptığı isyanlarını dile getirmesi, 33)Dağıldıkları ülkelerden onları toplayacağına ait sözü 45)Yeruşalim'in yıkılacağı için yaptığı benzetme.

1* Yedinci yılda, beşinci ayın onunda Rabb'ten öğrenmek için İsrailin[1] yaşlılarından bazıları gelerek önümde oturdular. **2*** Ve bana Rabb'in sözü gelip şöyle dedi: **3*** -Ey Adem oğlu! İsrailin yaşlılarına söyle ki: Rabb-***Yehovah*** böyle söylüyor. Benden öğrenmek için mi geldiniz? Varlığım hakkı için sizi[2] yanıtlamayacağım, diye *Rabb **Yehovah*** söylüyor. **4*** Onları[3] yargılayacak mısın? Ey Adem oğlu! Yargılayacak mısın? Onlara[4] atalarının kirli işlerini bildir. **5*** Onlara *Rabb-**Yehovah***'ın böyle buyurduğunu söyle: -İsraili[5] seçerek Yakup soyuna söz verdiğim ve Mısır'da kendimi[6] onlara tanıtıp "Allahınız[7] Rabb *'Ben'im* diyerek yemin ettiğim günde; **6*** Aynı gün onları[8] Mısır'dan kendileri için hazırladığım süt ile bal akan ve tüm[9] ülkelerin süsü olan ülkeye çıkarmak için onlara yemin etti. **7*** Herkes gözlerinin pisliğini[10] atsın[11] Mısır[12] putlarıyla kirlenmeyin ve Allahınız Rabb '*Ben*'im, dedim. **8*** Ama onlar bana asi olup beni dinlemek istemediler. Hiç kimse gözlerinin pisliğini atmadı ve Mısır putlarını bırakmadılar. O zaman gazabımı[13] onların üzerine dökecek ve Mısır ülkesi içinde öfkemi onlara tamamen göstereceğim. **9*** Ben[14] bunu adım için yaptım ve onları Mısır'dan çıkararak kendimi onlara tanıttım ki, aralarında bulundukları milletlerin önünde adıma saygısızlık olmasın. **10*** Onları[15] Mısır'dan çıkararak çöle götürdüm. **11*** Onlara[16] yasalarımı verdim ve onlara ilkelerimi bildirdim. Bir insan[17] onları gözeterek; onlarla yaşayacaktır. **12*** Benimle onlar arasında bir işaret olsun diye, Cumartesi[18] günlerini tutmalarını da onlara öğütledim. Tâ ki; onları kutsayan Rabb ben olduğumu bilsinler. **13*** Ama İsrail evi çölde bana asi olup[19] yasalarımda yürümedi ve ilkelerimi[20] reddetti. (Onlar ki: Bir insan onları gözetirse onlarla yaşayacaktır) ve Cumartesi günlerini büsbütün bozdular[21]. Ben de onları yok etmek için çölde[22] gazabımı onlar üzerine dökeceğim, dedim. **14*** Ama bunu[23] adım için yaptım ki; onları gözleri önünde çıkardığım milletlerin gözünde ona saygı duyulmasın. **15*** Hem de onlara verdiğim sütle bal akan ve tüm[24] ülkelerin süsü olan ülkeye onları götürmemek için çölde[25] onlara yemin ettim. **16*** Çünkü[26] buyruklarımı reddettiler, yasalarımda yürümediler ve Cumartesi günlerimi bozdular. Çünkü yürekleri[27] putlarına bağlandı. **17*** Ama onları[28] yok etmemek için gözüm onlara acıdı. Bu yüzden onları çölde büsbütün yok etmedim. **18*** Çölde onların oğullarına: Atalarınızın yasalarıyla yürümeyin, onların gelenekleriyle gitmeyin ve putlarına uymayın. **19*** Allahınız Rabb '*Ben'im*. İlkelerimde yürüyün[29] buyruklarımı tutun ve onları yapın. **20*** Cumartesi[30] günlerini kutsal belleyin. Onlar benimle sizin aranızda işaret olsunlar; tâ ki Allahınız Rabb ben olduğumu bilesiniz, dedim. **21*** Ama[31] çocukları da bana baş kaldırdılar. Yasalarımda yürümeyip, ilkelerimi tut-

madılar (Onlar ki, bir adam onlarla yürüdüğü zaman onlarla[32] yaşayacaktır) ve Cumartesilerimi bozdular; O zaman gazabımı[33] onların üstüne dökerek, çölde öfkemi tamamen onlara göstereceğim, dedim. **22***Ama[34] elimi çektim ve ne yaptımsa adım[35] için yaptım ki; gözleri önünde onları çıkardığım milletlerin gözünde ona saygısızlık olmasın. **23***Böylece onları milletlere[36] dağıtacak ve ülkeler arasında saçacağım; diye onlara yemin ettim. **24***Çünkü[37] ilkelerimi tutmadılar, yasalarımı reddettiler ve Cumartesi günlerimi bozdular; onların gözleri[38] atalarının putlarına takılı kaldı. **25***Ben de[39] onlara iyi olmayan yasalar ve onlarla yaşamayacakları ilkeler verdim. **26***Onları yok etmek için; sunularla ve her[40] dölün*(çocuğun)* ilk doğanını ateşten geçirmeleriyle onları kirlendirdim. Tâ ki; Rabb[41] ben olduğumu bilsinler. **27***Bu yüzden ey Adem oğlu! İsrail evine doğru söyle ki *Rabb-**Yehovah*** böyle söylüyor. Atalarınız bununla da; yani bana isyan etmeleriyle bana sövdüler. **28***Şöyle ki onlara vermek için yemin ettiğim ülkeye onları götürdüğümde; her yüksek[42] tepeyi ve her sık dallı ağacı gördüklerinde kurbanlarını saç üstünde orada yaktılar. Gazap sebebi olan sunularını oraya götürdüler, hoş[43] kokularını orada sundular ve sıvı sunularını orada döktüler. **29***Gittiğiniz bu yüksek tapınma yerleri[*] de ne oluyor? Diye onlara söyledim ve ona bu güne dek *'mürtefa'* deniliyor. **30***Bu yüzden İsrail evine *Rabb **Yehovah***'ın böyle buyurduğunu söyle. Ey İsrail evi! Siz atalarınızın işleriyle kirlendiğiniz, onların işlerine ortak olmakla zina ettiğiniz; **31***Ve sunularınız[44] ile çocuklarınızı bugüne dek ateşten geçirerek putlarınızla kirlendiğiniz için, ben[45] size yanıt verecek miyim? Varlığım hakkı için ben size yanıt vermem diye Rabb-***Yehovah*** söylüyor. **32***Sizler: Biz oduna ve taşa tapınmakla milletler gibi ve ülkelerdeki kabileler gibi olacağız, dediğiniz, aklınıza[46] gelen şey olmayacaktır. **33***Rabb ***Yehovah*** söylüyor ki: -Varlığım hakkı için, kesinlikle ben üzerinize güçlü el ile, uzanmış[47] kol ile ve şiddetli[+] öfkeyle gelip cezalandıracağım. **34***Güçlü elle, uzanmış kolla, şiddetli öfkeyle sizi milletlerden çıkaracak ve dağıldığınız ülkelerden sizi toplayacağım. **35***Sizi milletlerin çölüne götüreceğim ve orada sizi[48] yüzyüze yargılayacağım. **36***Mısır[49] ülkesinin çölünde atalarınızı cezalandırdığım gibi sizi de öyle cezalandıracağım, diye Rabb ***Yehovah*** söylüyor. **37***Sizi değnek[50] altından geçirecek ve sizi antlaşmamla bağlayacağım. **38***Asiler[51] ve bana karşı günah edenleri sizden ayıracak ve onları yabancı ülkelerden çıkaracağım. İsrail[52] toprağına girmeyecekler ve Rabb[53] ben olduğumu bileceksiniz. **39***Ey İsrail evi! *Rabb **Yehovah*** böyle söylüyor: -Mademki siz beni dinlemiyorsunuz gidin[54] bundan böyle putlarınıza tapının; ama benim kutsal adıma[55] sunularınız ve putlarınızla saygısızlık yapmayın. **40***Çünkü *Rabb **Yehovah*** buyuruyor ki; kutsal dağımda[56] İsrailin yüksek dağında tüm İsrail halkı; yani tüm yörede olanlar orada bana tapınacaklar. Orada[57] onlardan hoşnut olacak, sunularınızla turfanda armağanlarınızı ve tüm kutsal yıllarınızı sizden orada sorgulayacağım. **41***Sizi milletler arasından çıkardığımda ve dağılmış olduğunuz ülkelerden topladığımda; güzel kokularla[58] sizlerden hoşnut olacak ve sizin aranızda milletlerin gözünde kutsal bileneceğim. **42***Sizi[59] İsrail toprağına; yani atalarınıza vermek için yemin ettiğim ülkeye götürdüğümde Rabb[60] ben olduğumu bileceksiniz. **43***Yaptıklarınızı[61] ve tüm bunlar nedeniyle kendinizi kirlettiğiniz işleri orada anımsayacaksınız. Yaptığınız tüm bu kötülüklerden ötürü de kendi[62] kendinizden nefret edeceksiniz. **44***Ey İsrail evi kötü işlerinize ve bozuk işlerinize göre değil; ama kendi adım[63] için size böyle davrandığımda Rabb ben olduğumu bileceksiniz[64] diye *Rabb-**Yehovah*** söylüyor. **45***Ve bana şöyle Rabb'in sözü geldi: **46***-Ey[65] Adem oğlu! Güneye doğru dön ve güneye doğru söyleyerek, güneye ait kırların ormanlarına karşı peygamberlik et. **47***Güneyin ormanına şöyle de: Rabb'in sözünü dinleyin! *Rabb **Yehovah*** böyle söylüyor: -İşte ben[66] sende ateş yakacağım. Sende olan her[67] yeşil ağacı ve her kuru ağacı bitirecektir. Şiddetli alev sönmeyecek ve onunla güneyden[68] kuzeye dek her yeri yakacaktır. **48***Tün insanlar ben Rabb onu yaktığımı görecekler. O da sönmeyecektir, dedi. **49***O zaman ben: -Ah! Ya *Rabb-**Yehovah***; benim için bunun anlattığı şeyler bir öykü değil midir? Diyorlar, dedim.

(1)B.8/1, 14/1, **(2)**31.Ayet, B.14/3, **(3)**B.22/2, 23/36, **(4)**B.16/2, **(5)**Çık.6/7,Tes.7/6,**(6)**Çık.3/8,4/31,Tes.4/34,**(7)**Çık.20/2, **(8)**Çık. 3/8ve17, Tes.8/7-9, Yerm.32/22, **(9)**Mez.48/2, 15.Ayet, Dan.8/9, 11/16ve41,Zekr.7/14, **(10)**II.Trh.15/8, **(11)**B.18/31, **(12)**Lev.17/7, 18/3, Tes.29/16-18, Yeş.24/14, **(13)**B.7/8, 13.ve21.Ayetler, **(14)**Bak Çık.32/12, Say.14/13ve diğ., Tes.9/28, 14.ve22.Ayetler, B.36/21ve22,**(15)**Çık.13/18,**(16)**Tes.4/8,Neh.9/13,14, Mez.147/19 ve 20, **(17)**Lev.18/5, 13.ve21. Ayetler, Rom.10/5, Galt.3/12, **(18)**Çık.20/8,31/13vediğ.,35/2,Tes.5/12,Nehm.9/14, **(19)**Say.14/22,Mez.78/40,95/8-10,**(20)**16.ve24.Ayetler, Sül.Mes.1/25, **(21)**Çık.16/27,**(22)**Say.14/29,26/65,Mez.106/23, n**(23)**9.ve21.Ayetler,**(24)**6.Ayet,**(25)**Say.14/28,Mez.95/11, 106/27,**(26)**13.ve 24.Ayetler,**(27)**Say.15/39,Mez.78/37,Ams. 5/25,26, Res.İşl.7/42 ve43,**(28)**Mez.78/38, **(29)**Tes. 5/32, 33, Bak 6.,7.,8,ve10.,11.,12.Bablar,**(30)**12.Ayet,Yerm.17/22,**(31)**Say.

25/1ve2,Tes.9/23,24,31/27,**(32)**11.ve13.Ayetler,**(33)**8.ve13. Ayetler,**(34)**Mez.78/38, 17.Ayet, **(35)**Ayet 9ve 14, **(36)**Lev.26/33, Tes.28/64, Mez.106/27, Yerm.15/4, **(37)**13.ve16.Ayetler, **(38)**Bak B.6ve9, **(39)**Bak Mez.81/12, 39.Ayet,Rom.1/24, II.Sel.2/11, **(40)**II.Krl.17/17,21/6, II.Trh.28/3,33/6,Yerm.32/35,B.16/20ve21, **(41)**B.6/7,**(42)**İş. 57/5vediğ.,B.6/13,**(43)**B.16/19,**(44)**26.Ayet, **(45)**3.Ayet **(46)**B. 11/5, **(47)**Yer.25/5, **(+)**İbranice:Dökülen, **(48)**Yerm.2/9ve35,B.17/20,**(49)**BakSay.14/21,22,23,28ve29, **(50)**Lev.27/32,Yerm.33/13,**(51)**B.34/17ve20,Mat.25/32ve33, **(52)**Yerm.44/14,**(53)**B.6/7,15/7,23/49,**(54)**Hak.10/14,Mez. 81/12, Ams.4/4, **(55)**İş.1/13, B.23/38,39, **(56)**İş.2/2ve3, B.17/23, Mik.4/1, **(57)**İş.56/7, 60/7, Zek.8/20ve diğ., Malk.3/4, Rom.12/1, **(58)**Efs.5/2, Filp.4/18, **(59)**B.11/17, 34/13, 36/24, **(60)**38.ve44. Ayetler, B.36/23, 38/23, **(61)**B.16/16, **(62)**Lev.26/39, B.6/9, Hoş.5/15, **(63)**B.36/22, **(64)**38.Ayet, B.24/24, **(65)**B.6/2, 21/2, **(66)**Yerm.21/14,**(67)**Luk.23/31,**(68)**B.21/4,**(*)**: Bak II.Trh.20/33.

21. Bölüm: 1)Hezekiyel'in acı acı ah ederek! Bir benzetmeyle Yeruşalim'e karşı bildirgesi, 8)Oruşalim(*Kudüs'e*) karşı, 25)İsrail hükümetine karşı, 28)Ve Ammon oğullarına karşı keskin ve güçlü bir kılıcın geleceğini haber vermesi.

1*Bana Rabb'in sözü gelerek şöyle söyledi: **2***-Ey[1] Adem oğlu! Yeruşalim'e doğru, kutsal yerlere söyleyerek İsrail toprağına peygamberlik et. **3***İsrail toprağına Rabbin böyle buyurduğunu duyur: -İşte ben sana karşıyım. Kılıcımı kınından çıkarıp senden iyiyle[2] kötüyü kaldıracağım. **4***İyiyle kötüyü senden kaldırdığım gibi güneyden[3] kuzeye değin tüm insanlara karşı kılıcım kınından çıkacaktır. **5***Tüm insanlar Ben Rabb kılıcımı kınından çıkardığımı bilsinler ki bir[4] daha yerine dönmeyecektir. **6***Ey Adem oğlu[5] sen ah çek! Beli kırılmış gibi onların gözleri önünde acı acı *'ah!'* et. **7***Sana niçin *'ah!'* ediyorsun? Dediklerinde: -Haberden ötürü; çünkü geliyor. Her yürek arayacak, her el[6] gevşeyecek, her can bayılacak ve her diz su gibi olacak; işte geliyor... Ortaya çıkacak; diye *Rabb-**Yehovah*** söylüyor. **8***Ve bana Rabb'in sözü gelip dedi ki: **9***-Ey Adem oğlu peygamberlik et ve Rabbin böyle buyurduğunu söyle: Kılıç[7] kılıç bilendi; hem de parlatıldı. **10***Büyük vuruş için bilendi ve parçalasın diye parlatıldı. Şimdi biz sevinelim mi? Oğlumun asası her odunu küçümsedi. **11***Ama elde tutulsun diye onu kendisi parlattı ki onu öldürecek kişinin eline versin. **12***Ey Adem oğlu bağır ve çağır. Çünkü o halkım üstüne, İsrailin tüm beyleri üstüne gelecektir. Kılıç yüzünden halkımı korkular kapsayacak; bu yüzden dizini[8] döv. **13***Çünkü bu bir sınavdır[9]. Eğer küçümseyen asa artık[10] olmazsa ne olur? Diye *Rabb-**Yehovah*** soruyor. **14***Ey Adem oğlu! Sen peygamberlik et, ellerini[11] birbirine çırp ve kılıç; yani ölüler düşüren kılıç üç kat daha güçlenecektir. İşte onları sıkıştırarak büyükleri deviren kılıç budur. **15***Yürek eritmek ve tökezler çoğaltmak için, onların tüm kapıları üzerine kılıç korkusu koydum. Eyvah! Parlamak[12] için yapıldı ve boğazlamak için bilendi. **16***Ey kılıç toplan[13]. sağa ve sola hangi tarafa dönersen vur. **17***Ben de ellerimi[14] birbirine çırpacak ve öfkemi[15] yatıştıracağım. Ben Rabb söyledim! **18***Ve bana Rabbin sözü gelip dedi ki: **19***-Ey Adem oğlu! Babil kralının kılıcı gelmesi için sen kendine iki yol seç. Onlardan ikisi bir ülkeden çıkacaktır ve bir *"yer*[+]*"* seç. Bunu şehir yolu başında seç. **20***Ammon[16] oğulları ve Rabba üstüne; Yahuda ile surlarla çevrili Yeruşalim üstüne kılıç gelmesi için yol yap. **21***Çünkü fal açsın diye Babil kralı yol ağzında, iki yolun başında durdu. Oklarını karıştırdı, tarafimlere[*] sordu ve (*kara*)ciğere baktı. **22***Mancınıklar kurmak[17] kırgınlıkta ağız açıp yüksek sesle bağırmak[18] kapılara karşı mancınıklar[19] kurmak, tabiyeler yapmak ve yüksek rampalar inşa etmek üzere onun sağ elinde Yeruşalim için fal vardı. **23***Ama bu onların gözleri *"önünde boş fal gibi olacak. Çünkü onlara yeminler*[20] *etmiştiler*[‡]*"* ama tutmaları için kötülüklerini anımsatacaktır. **24***Bu Yüzden *Rabb **Yehovah*** böyle söylüyor: -İsyanlarınız açıkça belli oldu, tüm işlerinizde suçlarınız göründü; kötülüğünüzü anımsattırdınız ve madem ki, bununla anıldınız tutulacaksınız. **25***Sen de ey[21] kötülük vaktinin son günü gelmiş olan, yaralı[22] kötü bey İsrail. **26***_Rabb-**Yehovah**_ böyle söylüyor: -Sargı çıkar ve tacı kaldır. Bu böyle olmaz; alçak olanı[23] yükselt ve yüksek olanı alçalt. **27***Onu alt üst, alt üst edeceğim ve hak sahibi[24] gelinceye değin bu olmayacaktır; ben de ona vereceğim. **28***Sen de ey Adem oğlu! Peygamberlik edip söyle ki; Ammon[25] oğulları için ve onların hakareti için *Rabb-**Yehovah*** böyle söylüyor: -Söyle! Kılıç çekilmiştir[26] kılıç çekilmiştir; boğazlamak için bilenmiştir. Tâ ki; parlayarak yok etsin. **29***Günleri[27] kötülük zamanları dolduğunda; yok edilecek olan kötülerin boynu üzerine seni getirmek için, senin hakkında[28] sahte vahiyler gördüklerinde ve boşyere fal açtıklarında. **30***Kılıcı[29] kınına sokayım mı? Yaratıldığın yerde ve doğduğun[30] ülkede seni[31] cezalandıracağım. **31***Senin[32] üzerine öfkemi dökecek, senin[33] üzerine gazabımın ateşini üfleyeceğim ve seni yabanılların; yani yok etmekte usta olanların eline vereceğim. **32***Yanmak için ateşe atılacaksın. Senin kanın ülkenin ortasında olacaktır. Sen anımsanmayacaksın[34] çünkü ben Rabb söyledim.

(1)B.20/46,**(2)**Eyp.9/22,**(3)**B.20/47,**(4)**İş.45/23, 55/11, **(5)**İş.22/4, **(6)**B.7/17,**(7)**Tes.32/41,15.ve28.Ayetler,**(8)**Yerm.31/19, **(9)**Eyp.

9/23, II.Kor.8/2, **(10)**27.Ayet, **(11)**Say.24/10, 17.Ayet, B.6/11, **(12)**10.ve28.Ayetler,**(13)**B.14/17,**(14)**14.Ayet,B.22/13, **(15)**B.5/13, **(+)**Veya: Nişan dik, **(16)**Yerm.49/2, B.25/5, Ams.1/14, **(*)**: Aile putu, **(17)**B.4/2, **(18)** Yerm. 51/14, **(19)**B.4/2, **(20)**B.17/13,15,16ve18, **(‡)**Veya: *Önünde; yani yemin ettiği kimselere boş fal gibi olacaktır,* **(21)**29.Ayet, B.35/5,**(22)**II.Trh.36/13,Yerm.52/2,B.17/19,**(23)**B.17/24, Luk. 1/52, **(24)**Tek.49/10,13.Ayet, Luk.1/32,33, Yuh.1/49, **(25)**Yerm. 49/1,B.25/2,3ve6,Sef.2/8-10, **(26)**9.ve10. Ayetler, **(27)**25.Ayet, Eyp.18/20,Mez.37/13, **(28)**B.12/24,22/28, **(29)**Yerm.47/6ve7, **(30)**B.16/3, **(31)**Tek.15/14, B.16/38, **(32)**B.7/8, 14/19, 22/22, **(33)**B.22/20,21, **(34)**B.25/10.

22. Bölüm: 1)Yeruşalim'in bazı günahlarının anılması, 13)Rabb'in onu tehdit etmesi, 23)Peygamberlerinin, kâhinlerin, beylerinin ve içindekilerin kötü insanlar olduğu.

1*Bana Rabb'in sözü gelip dedi ki: **2***Kanlı[1] kenti yargılayacak[2] mısın? Ey Adem oğlu onu cezalandıracak mısın? Öyleyse ona tüm[3] pisliklerini bildir. **3***Ve *Rabb-Yehovah*'ın böyle buyurduğunu söyle: -Ey kent! Sen ki; vaktin gelmesi için içinde kan döküyor ve kendini kirletmek için kendine karşı putlar yapıyorsun. **4***Sen döktüğün[4] kanla suçlandın ve yaptığın putlarla kendini kirlettin; günlerini yaklaştırdın ve yıllarının bitimine eriştin. Bu yüzden[5] seni milletlere hakaret sebebi ve tüm dünyaya rezillik nedeni ettim. **5***Ey şanı kötü gürültülü şehir! Sana yakın ve sana uzak olanlar seni rezil edecekler. **6***İşte sende İsrail[6] beyleri: Her biri güçlü eliyle kan dökmek için hazırdı. **7***Sende ana[7] babayı aşağıladılar; senin içinde yabancıya[8] zulmettiler ve sendeki öksüz ile dul kadını kahrettiler. **8***Kutsal[9] şeylerimi aşağıladın ve Sebtlerimi[10] bozdun. **9***Kan dökmek için sende gammaz[11] adamlar ve sende[12] dağ başlarında yiyenler vardı. Senin içinde kötülük yaptılar. **10***Sende baba[13] çıplaklığını açanlarla, sende periyodu[14] nedeniyle kirli olan kadınlarla yatanlar vardı. **11***Kimi komşusunun karısıyla pislik etti[15] kimi de gelinini[16] lekeleyerek kötülük yaptı ve kimi de sende babasının kızı olan kızkardeşiyle[17] yattı. **12***Kan[18] dökmek için senin içinde rüşvet aldılar; faiz[19] ve mezacı kabul ettin; zulmederek komşularından haksız yere gelir elde ettin ve beni[20] unuttun, diye Rabb ***Yehovah*** söylüyor. **13***İşte ben senin topladığın haksız kazanç ve senin içinde dökülen kan yüzünden ellerimi[21] birbirine çırptım. **14***Sana karşılık vereceğim günlerde yüreğin[22] dayanabilir mi; veya ellerin güçlenebilir mi? Ben Rabb[23] söyledim ve yapacağım. **15***Seni[24] milletlere dağıtıp ülkelerde perişan edecek ve senin[25] kirliliğini senden kaldırıp seni temizleyeceğim. **16***Sen milletlerin gözünde kendi kendini kirletmiş olacaksın ve Rabb[26] ben olduğumu bileceksin. **17***Ve bana Rabb'in sözü gelip dedi ki: **18***-Ey Adem oğlu! İsrail[27] evi bana cüruf gibi oldu. Tümü potada bakır, kalay, demir ve kurşun gibidir. Onlar gümüş cürufu oldular. **19***Bu yüzden Rabb ***Yehovah*** böyle söylüyor: -Mademki tümünüz cüruf gibi oldunuz; işte ben sizi Yeruşalim içine toplayacağım. **20***Gümüş, bakır, demir, kurşun ile kalayı üzerlerine ateş üflemek ve onları eritmek için pota içine topladıkları gibi; sizi şiddetli öfkemle öyle toplayacağım ve sizi bırakıp eriteceğim. **21***Sizi toplayıp üzerinize gazabımın[28] ateşiyle üfüreceğim ve siz onun içinde eriyeceksiniz. **22***Pota içinde gümüşün eridiği gibi; siz de onun içinde eriyeceksiniz ve ben Rabb öfkemi sizin üstünüze[29] döktüğümü bileceksiniz. **23***Ve Rabb'in sözü bana gelip dedi ki: **24***-Ey Adem oğlu ona söyle ki: Sen paklanmamış gazap gününde; üzerine yağmur yağmamış olan bir ülkesin. **25***Peygamberlerinin[30] bozgunculuğu onun içindedir. Onlar avını kapan ve gümürdeyen aslan gibi canlar[31] yediler; hazine[32] ve değerli şeyler aldılar ve o kentin dul kadınlarını orada çoğalttılar. **26***Onun[33] kahinleri yasalarımı bozup kutsal[34] şeylerimi kirlettiler. Kutsalı[35] kirliden ayırmadılar ve kirli ile temiz arasında olan farkı bildirmediler. Gözlerini Cumartesi günlerimden gizlediler ve ben aralarında kirli sayıldım. **27***İçindeki[36] beyleri haksız kazanç toplamak konusunda; kan döküp canlar öldürmek için av kapan kurtlar gibiydiler. **28***Rabb söylememişken: 'Rabb ***Yehovah*** böyle söylüyor' diyerek onlara sahte vahiyler[37] ve işleri yalan olan peygamberleri[38] onları çamurla sıvadılar. **29***Yöre[39] halkı çok zulmetti ve çok gasp etti. Çaresizle yoksulu kahrettiler ve yabancıya[40] zulmederek haksızlık ettiler. **30***Yöreyi yıkmamak için; suru[41] inşa edecek ve gedikte[42] onun için önümde duracak bir adam[43] aralarında aradıysam da bulamadım. **31***Şimdi üzerlerine gazabımı döktüm[44] öfkemin ateşiyle onları yok ettim. Yaptıklarının[45] cezasını kendi başlarına götürdüm, diye Rabb-***Yehovah*** söylüyor.

(1)B.24/6ve9,Nah.3/1,**(2)**B.20/4,23/36,**(3)**B.16/2, **(4)**II.Krl.21/16, **(5)**Tes.28/37, I.Krl.9/7, B.5/14, Dan.9/16, **(6)**İş.1/23,Mik.3/1-3,**(7)**Tes.27/16,**(8)**Çık.22/21ve22,**(9)**26. Ayet,**(10)**Lev.19/30, B.23/38,**(11)**Çık.23/1,Lev.19/16, **(12)**B. 18/6ve11, **(13)**Lev.18/7 ve8,20/11,I.Kor.5/1, **(14)**Lev.18/19, 20/18,B.18/6,**(15)**Lev.18/20,20/10,Tes.22/22,Yerm.5/8, B.18/11, **(16)**Lev.18/15,20/12,**(17)**Lev.18/9,20/17,**(18)**Çık.23/8,Tes. 16/19, 27/25, **(19)**Çık.22/25, Lev.25/36, Tes.23/19, B.18/13, **(20)**Tes.32/18,Yerm.3/21, B.23/35, **(21)**B.21/17, **(22)**Bak B.21/7, **(23)**B.17/24,**(24)**Tes.4/27,28/25ve64,B.12/14,15,**(25)**B. 23/27 ve48, **(26)**Mez.9/16, B.6/7, **(27)**İş.1/22, Yerm.6/28ve diğ., Bak Mez.119/119,**(28)**B.21/31,**(29)**B.20/8ve33, 31.Ayet, **(30)**Hoş.6/9,

(31) Bak Mat.23/14, **(32)**Mik.3/11, Sef.3/3ve4, **(33)**Malk.2/8, **(34)**Lev.22/2 ve diğ., I.Sam.2/29, **(35)**Lev.10/10, Yerm.15/19, B.44/23, **(36)**İş.1/23, B.22/6, Mik.3/2,3ve 9-11, Sef.3/3, **(37)**B. 13/6ve7,21/29,**(38)**B.13/10,**(39)**Yerm.5/26-28,B.18/12, **(40)**Çık. 22/21,23/9,Lev.19/33,B.22/7,**(41)**B.13/5,**(42)**Mez.106/23, **(43)**Yerm.5/1, **(44)**22.Ayet, **(45)**B.9/10, 11/21, 16/43.

23. Bölüm: 1)Ohola(§) ve Oholiba'nın(#) fahişelikleri, 22)Oholiba'nın kendi aşıkları tarafından rezil edileceği, 36)Peygamberin Ohola ile Oholiba'nın fahişeliğine karşı onlara karşılık verileceğini bildirmesi.

1*Rabb'in sözü bana gelip şöyle söyledi: **2***-Ey Adem oğlu! Bir(1) annenin kızları olan iki kadın vardı. **3***Onlar(2) Mısır'da zina ettiler; küçüklüğünden(3) beri zina ettiler. Onların memeleri orada sıkıldı ve bakire memelerinin uçları orada okşandı. **4***Büyüğünün adı Ohola ve kızkardeşinin adı da Oholiba idi. Onlar[4] benim oldular; oğullar ve kızlar doğurdular. Adı Oholo olan Samiriye'dir ve adı Oholiba olan da Kudüs'tür. **5***Oholo benimken zina etti ve komşuları olan Asurlu[5] sevgililere; **6***Mor kumaş giyen valilere, beylere ve atlı yiğitlere gönlü kaydı. **7***Onlarla; yani tüm Asurlu seçkin yiğitlerle zina etti ve sevgililerinin tüm putlarıyla kirlendi. **8***Mısır'daki[6] zinalarını bırakmadı; çünkü çocukluğundayken onunla yatmış ve el değmemiş*(bakire)* memelerini okşayarak zinalarını onun üzerine dökmüşlerdi. **9***Bu yüzden gönlündeki aşıklarının; yani Asurlular'ın[7] eline verdi. **10***Onlar onun[8] çıplaklığını açtılar, oğullarını kızlarını aldılar ve onu kılıçla öldürdüler. O da kadınlar arasında meşhur oldu ve onun üzerine yargıladılar. **11***Kızkardeşi[9] Oholiba bunu gördüğünde sevgilisiyle[10] ondan daha çok kötülük yaptı ve kızkardeşinden daha çok zina etti. **12***Komşuları olan Asurlular'a[12] tümü güzel yiğitler olan, görkemli giysiler giyen valilere, beylere ve ata binen atlılara gönül bağladı. **13***Böylece pislik olduğunu gördüm; ikisinin de işleri aynı oldu. **14***Ve zinalarını arttırdılar. O derece ki duvar üzerine kazınmış adamlara ve Kildanîlerin al renkli resimlerine; **15***Yani bellerine kuşak bağlamış, başlarında renk renk sarıkları olup tümü bey görünüşünde ve Babil halkıyla Kildanîler şekli görünüşünde olanlara bakarak; **16***Bunları[13] gözleriyle gördüğünde onlara gönül verdi ve onlara Kildanîler'in ülkesine elçiler gönderdi. **17***Babilliler onunla aşk yatağına girdiler ve onu zinalarıyla kirlettiler. O da onlara alçaltıldı ve sonra onlardan nefret[14] etti. **18***Zinalarını söyledi ve çıplaklığını açtı. Ben onun kızkardeşinden tiksindiğim gibi ondan da tiksindim[15]. **19***Çocukluğunda Mısır[16] ülkesinde zina ettiği zamanı anımsamakla zinalarını çoğalttı. **20***Bedeni eşek derisi[17] gibi ve belleri at beli gibi olan sevgililerine aşık oldu. **21***Sen gençliğinin memeleri sebebiyle; senin meme uçlarını Mısırlılar'ın okşamasıyla gençliğinin zina suçunu yineledin. **22***Bu yüzden ey Ohaliba! *Rabb-**Yehovah*** böyle söylüyor: -İşte[18] ben senin nefret ettiğin sevgililerini; **23***Yani Babilliler'i, tüm Kildanîler'i: Pekod'u[19] Şoa'yı ve Koa'yı; onlarla olan tüm sevgililerini [Tümü[20] de güzel yiğitler, valiler, beyler; bunların hepsi ata binen genç namlı kişilerdir.] senin üstüne uyandıracağım ve onları her yönden senin üstüne göndereceğim. **24***Onlar silahlar, arabalar, tekerlekler ile ve milletler ordusuyla senin üzerine gelecekler. Sana karşı her taraftan siperler; kalkan ve miğferler tutacaklar! Yargıyı onların eline vereceğim ve seni kendi arzularına göre cezalandıracaklar. **25***Sana karşı gayretimi gösterecek ve sana şiddetle karşılık verecekler. Burnunu ve kulaklarını kesecekler ve arda kalanın da kılıçtan düşecektir. Oğullarını ve kızlarını alacaklar; geri kalanın da ateşle yok edilecektir. **26***Senin[21] giysilerini soyacaklar ve süs takılarını alacaklardır. **27***Kötülüğünü ve Mısır'da olan zinalarını[22] senden[23] kaldıracağım. Gözlerini onlara dikmeyecek ve Mısır'ı artık anımsamayacaksın. **28***Çünkü Rabb-***Yehovah*** böyle söylüyor: -İşte ben seni nefret[24] ettiğin ve tiksindiğin[25] kişilerin ellerine bırakacağım. **29***Onlar da sana düşmanlıkla karşılık vererek tüm emeğini alacaklar ve seni[26] büsbütün çıplak bırakacaklar; zinalarının utancı olan zinan ve fuhuşların apaçık olacaktır. **30***Milletlere[27] uyarak zina ettiğin için ve onların putlarıyla kirlendiğin için sana bu şeyleri yapacağım. **31***Sen kızkardeşinin işleriyle yürüdün; ben de senin eline onun kâsesini[28] vereceğim. **32***Rabb-***Yehovah*** böyle söylüyor: -Sen kızkardeşinin derin ve geniş kâsesini içecek; alay[29] konusu ile gülünç konusu olacaksın! O kâse çok alıyor. **33***Sen sarhoşluk ve güvençsizlikle doyacaksın. Kızkardeşin Samiriye' nin kasesi hayret ve dehşet kasesidir. **34***Sen onu[30] içecek ve süzeceksin; onun parçalarını yalayacak[+] ve memelerini yırtacaksın; çünkü ben söyledim, diye *Rabb-**Yehovah*** söylüyor. **35***Bu yüzden Rabb ***Yehovah*** böyle söylüyor: -Beni[31] unutup ardına[32] attığın için sen de kötülüklerinin ve zinalarının cezasını çekeceksin. **36***Ve Rabb bana dedi ki:-Ey! Adem oğlu. Ohola ile Oholiba'yı cezalandıracak[33] mısın? Öyleyse onlara kendi[34] pisliklerini açıkla. **37***Çünkü zina ettiler, ellerinde kan var[35] Putlarıyla zina ettiler ve bana[36] do-

ğurdukları oğullarını yok etmek için ateşten geçirdiler. **38***Bunu da bana yaptılar: Ve hemen o gün kutsal yerimi kirletip Cumartesi[37] günlerimi bozdular. **39***Çünkü çocuklarını putlarına kurban olarak yaktıklarında; aynı gün Kutsal Mekânımı bozmak için oraya girdiler ve Evim[38] için de öyle yaptılar. **40***Böylece uzaktan gelecek adamlara haber ilettiniz ve onlara[39] haberci gönderildiği gibi geldiler. Onlar için yıkandın[40] gözlerine[41] sürme çektin ve süslerin ile süslendin. **41***İyi bir sedir[42] üstüne oturdun. Onun önünde de sofra kurulmuştu ve buhurum[43] ile yağımı onun üstüne koydun. **42***Onda neşelenen kalabalığın sesi vardı ve o halkın çokluğundan başka, çölden sarhoş adamlar da getirildi. Onlar onların ellerine bilezikler ve başlarına görkemli taçlar koyuyorlardı. **43***Zina işlerinde eskimiş kadın için; şimdi onu zina edecek mi? Dedim. **44***Fahişe kadının yanına girdikleri gibi onun yanına gidiyorlardı. Böylece zina edici olan Ohola ve Oholiba'nın da yanına girdiler. **45***Ama dürüst adamlar onları; zina[44] ediciler ve kan döken kadınlar gibi cezalandıracaklar. Çünkü onlar zina edenler olup; onların[45] elleri[*] kanlıdır. **46***Çünkü *Rabb-**Yehovah*** böyle söylüyor:-Onlara karşı bir cemaat çıkaracak[46] onları acıya ve çapula teslim edeceğim. **47***O kalabalık da onları taşlarla taşlayarak, onları kendi kılıçlarıyla kesecekler; oğullarını[47] kızlarını öldürecekler ve evlerini de ateşe vereceklerdir. **48***Ülkede[48] kötülüğü kaldıracağım ki tüm[49] kadınlar ibret alsın ve sizin kötülüğünüz gibi yapmasın. **49***Kötülüğünüzün cezasını üstünüze getirecekler. Siz de putlarınız[50] için olan günahınızın cezasını çekeceksiniz ve Rabb-***Yehovah***[51] ben olduğumu bileceksiniz.

(§):Çadırı, **(#)**:Çadırım ondadır, **(1)**Yerm.3/7,8ve10, B.16/46, **(2)**Lev.17/7, Yeş.24/14, B.20/8, **(3)**B.16/22, **(4)**B.16/8ve20, **(5)**II.Krl.15/19,16/7,17/3,Hoş.8/9,**(6)**3.Ayet,**(7)**II.Krl.17/3-6 ve 23, 18/9-11, **(8)** B.16/37 ve 41, **(9)** Yerm.3/8, **(10)**Yerm.3/11,B.16/47 ve 51, **(11)**II.Krl.16/7ve10, II.Trh. 28/16-23,B.16/28,**(12)**6.ve23.Ayetler,**(13)**II.Krl.24/1,B.16/29, **(14)**22. ve28.Ayetler,**(15)**Yerm.6/8,**(16)**3.Ayet,**(17)**B.16/26,**(18)**B. 16/37,28.Ayet, **(19)**Yerm. 50/21,**(20)**12.Ayet, **(21)**B.16/39, **(22)**3. ve19.Ayetler, **(23)**B.16/41, 22/15, **(24)**B.16/37, **(25)**17.Ayet, **(26)**B.16/39,26.Ayet,**(27)**B.6/9,**(28)**Yerm.25/15vediğ.,**(29)**B. 22/4 ve5, **(30)**Mez.75/8, İş.51/17, **(+)**Veya: Kemireceksin, **(31)**Yerm.2/32,3/21,13/25,B.22/12,**(32)**I.Krl.14/9,Neh.9/26, **(33)**B.20/4,22/2,**(34)**İş.58/1,**(35)**B.16/38ve45.Ayet, **(36)**B.16/20, 21,36ve45,20/26ve31,**(37)**B.22/8,**(38)**II.Krl.21/4, **(39)**İş.57/9, **(40)**Rut.3/3,**(41)**II.Krl.9/30, Yerm.4/30, **(42)**Est.1/6, İş.57/7, **(43)**Sül.Mes.7/17,B.16/18ve19,Hoş.2/8, **(44)**B.16/38, **(45)**37. Ayet, **(*)**Bak. Ekl.9/10, **(46)**B.16/40, **(47)**II.Trh.36/17ve19, **(48)**B.22/15ve27.Ayet, **(49)**Tes.13/11, II.Petr.2/6, **(50)**35.Ayet, **(51)**B.20/38,42ve44, 25/5.

24. Bölüm: 1)Yeruşalim'in yıkılacağına ait kaynar tencere benzetmesi, 15)Peygamberin eşinin ölümü ve Rabb'in onun ağlayışına engel olması, 19)Bu durumun, anlatılmaz derecede belaların İsrail üzerine geleceğine bir işaret olması.

1*Dokuzuncu yılda, onuncu ayda ve ayın onunda bana Rabb'in sözü gelip dedi ki: **2***-Ey Adem oğlu! Sen bugünün adını hemen[1] bu gün yaz; çünkü Babil kralı Yeruşalim'e yaklaştı. **3***Asiler[2] evine bir öykü anlatarak şöyle söyle: Rabb-***Yehovah*** böyle söylüyor: -Tencereyi[3] ocağa koy ve koyduğun gibi içine de su doldur. **4***Parçalarını iyi parçalarla, hepsini bud ile; döşü de onun içine koy ve kemiklerle doldur. **5***Koyunların en iyisini al, kemikleri de onun altına yığ. Onu iyice kaynat ve içindeki kemikler de pişsin. **6***Bu yüzden Rabb ***Yehovah*** böyle söylüyor: -Vay kanlı[4] kente! Kiri içinde olup pası içinden çıkmamış tencereye. Onun[5] üzerine kura atılmaksızın onu parça parça çıkar. **7***Çünkü onun kanı içindedir, onu kuru kaya üzerine koydu ve onu[6] yer üzerine dökmedi ki toprakla örtsün. **8***Gazabı uyandırıp intikam almak için[7] onun kanını kuru kaya üzerine koydum ki örtülmesin. **9***Bu yüzden Rabb ***Yehovah*** böyle söylüyor: -Vay[8] kanlı kente! Ben de ateş yığınını büyüteceğim. **10***Odunu çoğalt ateş tutuştur, et erisin ve baharatla terbiye et; kemikler de yansınlar. **11***Sonra boş tencereyi korların üzerine koyuyorlar ki; bakırı kızıp yansın ve içindeki[9] kirliliği eriyerek pası gitsin. **12***O uğraşlar ile *'beni*[+] yordu ve onun çok olan pasıyla kiri ateşle bile kendinden çıkmadı. **13***Senin kirliliğinde kötülük var. Mademki seni temizlemeye çalıştığımda sen temizlenmedin; öfkem[10] senin üstünde tamamlayıncaya dek, artık kirliliğinden temizlenmeyeceksin. **14***Ben[11] Rabb söyledim, bu olacak, yapacak, bağışlamayacak, kayırmayacak ve acımayacağım[12]. Seni yaptıklarına göre ve işlerine göre cezalandıracaklar diye Rabb-***Yehovah*** söylüyor. **15***Ve bana Rabbin sözü gelerek: **16***-Ey Adem oğlu! İşte ben senin gözünün sevgilisini bir afetle senden alacağım; ama ağlama, bağırma ve gözyaşı dökme. **17***Acının sesi duyulmasın, cenaze[13] yası tutma, sargını[14] başına sar ve ayakkabılarını ayağına giy[15] dudaklarını[16] örtme ve başkalarının ekmeğini yeme, dedi. **18***Sabah olduğunda halka söyledim ve akşam üzeri eşim öldü. Ertesi gün de bana bildirildiği gibi yaptım. **19***Kavim ise bana: Bu[17] senin yaptığının bizim için ne demek olduğunu bize söylemeyecek misin? Dedi. **20***Ben de onları şöyle yanıtladım: Rabb'in sözü bana gelip dedi ki: **21***-İsrail evine Rabb-***Yehovah***'ın böyle söylediğini söyle: İşte[18] ben kutsal yerimi, gücünüzün övüncünü ve gözünüzün[19]

önünde değerli olanı; yani canınızın esirgediğini bozacağım. Bıraktığınız oğullarınız[20] ile kızlarınız kılıçtan düşecektir. **22***Siz benim yaptığım gibi yapacak, dudaklarınızı[21] örtmeyecek ve başka insanların ekmeğini yemeyeceksiniz. **23***Sarıklarınız başlarınızda ve ayakkabılarınız ayaklarınızda olacak. Bağırmayacaksınız[22] ve ağlamayacaksınız; ama kötülükleriniz[23] yüzünden biteceksiniz ve birbirinizde acı ağlayış olacak. **24***Hezekiyel size[24] bir işarettir siz onun her yaptığı gibi yapacaksınız ve bu[25] şey olunca *Rabb*[26] ***Yehovah*** ben olduğumu bileceksiniz. **25***Ey Adem oğlu, ey Adem oğlu! Ben onlardan güçlerini[27] ve güzelliğine göre olan sevinci; gözü önünde güzel olan, canlarının sevdiği oğullarıyla kızlarını aldığım günde. **26***Aynı[28] gün kurtulan bir adam gelip sana[+] bildirecektir. **27***Kurtulana o gün[29] ağzın açılacak ve söyleyeceksin. Artık dilsiz olmayacak ve sen[30] onlara bir işaret olacaksın. Böylece Rabb Ben olduğumu bileceklerdir.

(1)II.Krl.25/1, Yerm.39/1, 52/4, **(2)**B.17/12, **(3)**Bak.Yerm.1/13, B.11/3, **(4)**B.22/3, 23/37, 9. Ayet, **(5)**Bak II.Sam.8/2, Yoel 3/3, Obad.11, Nah.3/10, **(6)**Lev.17/13, Tes.12/16ve24, **(7)**Mat.7/2, **(8)**6.Ayet, Nah.3/1, Habk.2/12, **(9)**B.22/15, **(+)**Veya: Yoruldu, **(10)**B.5/13,8/18,16/42,**(11)**I.Sam.15/29,**(12)**B.5/11, **(13)**Yerm. 16/5-7, **(14)**Bak Lev.10/6, 21/10, **(15)**II.Sam.15/30, **(16)**22.Ayet, Lev.13/45, Mik.3/7, **(17)**B.12/9, 37/18, **(18)**Yerm.7/14, B.7/20-22, **(19)**Mez.27/4, **(20)**B.23/47, **(21)**Yerm.16/6ve7, 17.Ayet, **(22)**Eyüp 27/15, Mez.78/64, **(23)**Lev.26/39, B.33/10, **(24)**İş.20/3, B.4/3, 12/6ve 11, **(25)**Yerm.17/15, Yuh.13/19, 14/29, **(26)**B.6/7, 25/5, **(27)**21.Ayet, **(28)**İbranice: Kulağına, **(29)**B.3/26ve27, 29/21, 33/22, **(30)**24.Ayet.

25. Bölüm: 1)İsraile düşmanlıkları olduğundan Ammon oğulları, 8)Moab ile diğer, 12) Edom, 15)Ve Filistinliler'e karşı Tanrısal yargı.

1*Ve bana Rabb'in sözü gelip dedi ki: **2***-Ey Adem oğlu! Ammon[1] oğullarına doğru dön[2] ve onlara peygamberlik et. **3***Ammon oğullarına şöyle söyle: *Rabb-**Yehovah***'ın sözünü dinleyin. *Rabb-**Yehovah*** böyle söylüyor: Mademki[3] kutsal yerimin bozulması üzerine ona ve İsrail ülkesi yıkılıp, Yahuda halkının esir götürülmesi üzerine onlara hah, hah! Dedin. **4***Ben de işte seni doğu halkına miras olmak için veriyorum; onlar obalarını senin içinde kuracaklar, evlerini sende kuracaklar ve senin meyvelerini yiyerek sütünü içeceklerdir. **5***Rabba' yı[4] develere[5] ağıl ve Ammon oğulları ülkesini sürülere mandıra edeceğim. Rabb[6] '*Ben*' olduğumu bileceksiniz. **6***Çünkü *Rabb-**Yehovah*** böyle söylüyor: -Mademki sen el çırptın[7] ayağını yere uzattın ve İsrail ülkesine karşı tüm[8] yüreğinle ihanetle sevindin. **7***Ben de işte elimi(9) senin üstüne uzatacak, çapul olmak için seni milletlere verecek ve seni milletlerden kaldıracağım. Seni ülkeler içinde mahvederek yok edeceğim ve ben Rabb olduğumu bileceksiniz. **8***_Rabb-**Yehovah**_ böyle söylüyor: -Mademki Moab[10] ve Seir[11] işte Yahuda evi milletler gibidir, dediler. **9***Ben Moab'ın sınırlarını şehirlerden; yani onun sınırında olup yörenin süsü olan Yeşimot evi, Baal Meon ve Kiryataim kentleri yanından; **10***Ammon oğulları üstüne gelecek olan kuzey[12] halkına açacağım. Onu onlara miras olmak için vereceğim; tâ ki Ammon oğulları milletler[13] arasında anılmasın. **11***Moab'a yargıçlar atayacağım ve ben Rabb olduğumu bilecekler. **12***_Rabb-**Yehovah**_ böyle söylüyor: -Edom[14] Yahuda evine karşı kalkışarak onlardan intikam alıp büyük suç yaptığı için; **13***_Rabb-**Yehovah**_ böyle söylüyor:-Edom üstüne elimi uzatacak ve oradan insan ile hayvanı kaldıracağım. Onu Teman'dan başlayarak yıkacak ve Dedan'a dek halkı kılıçtan düşecektir. **14***Halkım İsrail'in[15] eliyle Edom'dan intikam alacağım. Edom'a karşı olan öfkem ile şiddetime göre davranacaklar ve öcümü bilecekler, diye Rabb-***Yehovah*** söylüyor. **15***_Rabb-**Yehovah**_ böyle söylüyor: -Filistinliler[16] kinle davranıp, eski düşmanlıkların nedeniyle onu yıkarak yürekten intikam aldıkları için; **16***İşte[17] Ben (*Rabb-**Yehovah*** söylüyor) elimi Filistinliler üzerine uzatıp Keretîler'i[18] fethedecek ve deniz sahilinde[19] olanların arda kalanını da yok edeceğim. **17***Öfkeli[20] şiddetimle azarlayarak onlardan[21] büyük öç alacağım ve onlardan intikam aldığımda Rabb ben olduğumu bileceklerdir.

(1) Yerm.49/1ve diğ., B.21/28, Ams.1/13, Sef.2/9, **(2)**B.6/2, 35/2, **(3)**Sül.Mes.17/5,B.26/2,**(4)**B.21/20,**(5)**İş.17/2,32/14, Sef.2/14ve 15, **(6)**B.24/24, 26/6, 35/9, **(7)**Eyüp 27/23, Yer.Mers.2/15, Sef.2/15, **(8)**B.36/5, Sef.2/8ve10, **(9)**B.35/3, **(10)**İş.15/16, Yerm.48/1 ve diğ., Ams.2/1, **(11)**B.35/2,5ve12, **(12)**4.Ayet, **(13)**B.21/32, **(14)**II.Trh.28/17, Mez.137/7, Yerm.49/7,8 ve diğ, B.35/2 ve diğ., Amos 1/11, Obad.10 ve diğ., **(15)**Bak İş.11/14, Yerm.49/2, **(16)**II.Trh.28/18, Yerm.25/20, 47/1 ve diğ., Yoel. 3/4 ve diğ., Amos 1/6, **(17)**Sef. 2/4 ve diğ., **(18)**I.Sam.30/14, **(19)**Yerm.47/4, **(20)**B.5/15, **(21)**Mez.9/16.

26. Bölüm: 1)Sur kentinin Oruşalim'i alaya aldığı için, 7)Nabukadnezar tarafından feth edilip yıkılacağı, 15)Onun büyük yıkılışından olan korku ve şaşkınlık.

1*Onbirinci yılda, ayın başlangıcında bana Rabb'in sözü gelip dedi ki: **2***-Ey Adem oğlu! Mademki[1] Oruşalim'e karşı Sur: Hah[2] hah! Kavimlerin kapıları kırıldı ve bana geçti; onun yıkılmasıyla birlikte ben yükseleceğim. **3***Ben de (*Rabb-**Yehovah*** söylüyor) Ey Sur! Sana karşıyım ve deniz kendi dalgalarını kabarttığı gibi; sana karşı çok milletler kaldıracağım. **4***Onlar Sur'un

surlarını bozacaklar, kalelerini yıkacaklar ve toprağını ondan süpürerek onu[3] kuru kaya gibi yapacağım. **5***O deniz[4] ortasında ağ serilecek yer olacaktır. Çünkü ben söyledim, diye *Rabb **Yehovah*** söylüyor; ve milletler tarafından çapul edilecek. **6***Onun kırsal kesimlerindeki kızları kılıçla öldürülecekler ve Rabb ben[5] olduğumu bilecekler. **7***Çünkü *Rabb-**Yehovah*** böyle söylüyor:-İşte ben büyük kral olan Babil kralı Nabukadnezar'ı[6] kuzeyden atlarla arabalar, süvariler, büyük kalabalıklar ve halk ile Sur kenti üzerine götüreceğim. **8***O kırsal alanlarda senin kızlarını kılıçla öldürecek, sana[7] karşı kuşatma rampaları inşa edecek, sana karşı tabya yapacak ve senin üstüne siper kaldıracaktır. **9***Surlarına karşı savaş mancınıkları kuracak ve baltalarıyla kalelerini yıkacaktır. **10***Onun atlarının çokluğundan onların tozu seni kaplayacak ve duvarları yıkılmış kente girenler gibi onlar senin kapılarından girdiklerinde; atlarının, tekerleklerinin ve arabalarının gürültüsünden surların sarsılacaktır. **11***Tüm sokaklarını atların tırnaklarıyla çiğneyecekler, senin halkını kılıçla öldürecekler ve güçlü direklerin yerle bir olacaktır. **12***Senin mallarını çapul edip eşyalarını zorla alacaklar, surlarını yıkacaklar, güzel evlerini soyacaklar; taşlarını, kerestelerini ve toprağını suların ortasına atacaklar. **13***Ezgilerinin[8] sesini keseceğim[9] ve çenklerinin sesi artık işitilmeyecek. **14***Seni[10] kuru kaya gibi yapacak, ağlar serilecek bir yer olacaksın ve bir daha inşa edilmeyeceksin. Çünkü Ben Rabb söyledim; diye *Rabb-**Yehovah*** buyuruyor. **15***_Rabb-**Yehovah*** Sur'a böyle söylüyor: -Senin içinde ölüler olup yaralılar bağırdıklarında; yıkılışının[11] gürültüsünden adalar sarsılmayacak mı? **16***O zaman denizin tüm beyleri[12] tahtlarından[13] inip kaftanlarını çıkararak işlemeli giysilerinden soyunacaklar, dehşeti giyip toprak[14] üzerinde oturacaklar ve her dakika[15] titreyerek senin[16] için şaşıp kalacaklar. **17***Sana[17] ağıtlar yakarak diyecekler ki: -Ey! Denizlerde olan şanlı kent. Sen ki denizlerde güçlü olup[18] kendin ile çevredeki tüm yaşayanlara korku saçan; nasıl yıkıldın? **18***Şimdi senin yıkılışın gününde adalar[19] titreyecekler ve denizde olan adalar senin yıkılışından ötürü şaşıp kalacaklar. **19***Çünkü *Rabb-**Yehovah*** böyle söylüyor: -Seni bomboş kentler gibi yıkılmış bir kent ettiğimde ve senin üzerine denizi kabarttığımda; böylece çok sular seni örttüğü gibi, **20***Bir daha onarılmayacaksın. Seni; çukura inenler[20] nasıl ki, eski zamanda inmişlerdi! İşte seni çukura inenler ile yerin derin yerlerinde sonsuz bucaksız yıkıntılarda oturttuğumda; ancak o zaman yaşayanların[21] ülkesinde görkemli göstereceğim. **21***Seni dehşet[22] konusu yapacak ve mahvolacaksın; aranıldığında[23] asla bulunmayacaksın, diye *Rabb-**Yehovah*** söylüyor.

(1)İş.23, Yerm.25/22, 47/4, Amos 1/9, Zek.9/2, **(2)**B.25/3, 36/2, **(3)**14.Ayet, **(4)**B.27/32, **(5)**B.25/5, **(6)**Ezr.7/12, Dan.2/37, **(7)**B.21/22, **(8)**İş.23/16, B.28/13, Vah.18/22, **(9)**İş.14/11, 24/8, Yerm.7/34, 16/9, 25/10, **(10)**4.ve5.Ayetler, **(11)**Yerm.49/21, 18.Ayet, B.27/28, 31/16, **(12)**İş.23/8, **(13)**Yuns.3/6, **(14)**Eyüp 2/13,**(15)**B.32/10,**(16)**B.27/35,**(17)**B.27/32,Vah.18/9, **(18)**İş.23/4, **(19)**15.Ayet,**(20)**B.32/18ve24,**(21)**B.32/23,26,27ve32, **(22)**B.27/36, 28/19, **(23)**Mez.37/36.

27. Bölüm: 1)Surun zenginliği, 26)Onun büyük bir şekilde tamamen yıkılacağı.

1*Bana Rabbin sözü gelerek şöyle dedi: **2***-Ey Adem oğlu! Sen Sur için ağıt[1] yap; **3***Ve Sura'a şöyle de: Ey[2] denizin girişlerinde duran! Çok adalarda milletlerle ticaret[3] eden şehir. Rabb ***Yehovah*** böyle söylüyor: -Ey Sur! Sen güzelliğimle[4] büyüğüm, dedin. **4***Sınırın denizin ortasındadır. Seni inşa edenler, senin güzelliğini mükemmel yaptılar. **5***Onlar senin tüm gemi tahtalarını sedir[5] çamlarından yaptılar. Senin için gemi direkleri yapmak üzere Lübnan'dan erz ağaçları aldılar. **6***Kürekleri Başan meşelerinden yaptılar. Oturak tahtalarını fildişiyle işlenmiş olarak Kittim adalarından[6] kalem işçiliğiyle şimşirden*(selvi ağacı)* yaptılar. **7***Açtığın yelken Mısır'ın nakışlı ketenindendi; örtün Elişa adalarının mor ve kırmızı kumaşıydı. **8***Sayda ile Arvad halkı kürekçilerindi. Ey Sur! Sende olan deneyimli işçilerin gemicilerindi. **9***Sende bulunan Gebal[7] yaşlıları ve yetenekli olanlar kalafatçılarındı*(gedik onarıcı)*. Denizin tüm gemileriyle gemicileri seninle ticaret etmek için sende oluyorlardı. **10***Askerlerin arasındaki savaşçılar: Persler, Ludîler ve Putîler'di[8]. Sende kalkan ve miğfer asan onlardı; onlar seni şerefli kıldılar. **11***Arvadîler senin askerinle beraber her tarafta surların üzerindeydi ve Gammatîler kalelerdeydi. Onlar kalkanlarını her tarafta senin surlarına asıyordu. Onlar senin güzelliğini[9] mükemmel kıldılar. **12***Her çeşit araç-gereç bol olduğundan Tarşiş[10] halkı senin tüccarındı. Onlar senin çarşılarında eşyalarını gümüş, demir, kalay ve kurşun gibi şeylerle değiştiriyorlardı. **13***Yavan[11] Tubal[*] Meşek tüccarların olup insan[12] sayısına göre pirinç eşyalar değiş tokuşu yapıyorlardı. **14***Tüccarıma[13] soylularından senin çarşılarına atlar, süvariler[+] ve katırlar götürülüyordu. **15***Dedanîler[14] senin tüccarındı ve birsürü adaların ticareti senin elindeydi. Onlar seninle fildişi ve Abanoz değiş tokuşu yapıyorlardı. **16***El işlerinin

çokluğundan ötürü Süryanîler senin tüccarların olup çarşılarda eşyalarını zümrütler, mor işlemeli kumaşlar, iyi ketenler, mercanlar ve kırmızı yakut ile değiştiriyorlardı. **17***Yahuda ve İsrail yöresi senin tüccarın olup seninle Minnit[15] buğdayı[16] hamur işi, bal, yağ ve balsan[17] değiştokuşu yapıyorlardı. **18***Eşyalarının çokluğundan her çeşit mallar, Şam'ın Helbon şarabı ve ak yapağı ile ticaret ediyorlardı. **19***Dan ve Yavan senin çarşılarına iplik götürüyorlardı. Eşyaların arasında işlenmiş demir, tarçın ve hoş kokulu kamış yer alıyordu. **20***Araba döşemeleri götüren ticaretçin Dedan'dı[18] **21***Araplar ve Kedar'ın[19] tüm beyleri senin sürekli ticaretçilerin olup kuzu, koç ve teke ticareti yapıyorlardı. **22***Saba[20] ve Raama tüccarları senin tüccarların olup çarşılarında mallarını her çeşit kıymetli baharatlar, her çeşit değerli taşlar ve altınla değiştiriyorlardı. **23***Harran[21] Kanne ve Eden; tüm bunlar Saba[22] tüccarı Aşur ve Kilmad senin tüccarındı. **24***Onlar ince, mor kumaşlarla işlemeli cüppeler ve güzel giysilerle dolu, iplerle bağlanmış, sedir ağacından yapılmış sandık ticareti yapıyorlardı. **25***Tarşiş[23] gemileri senin ticaretin için dolaşıyordu ve sen deniz[24] ortasında şanlı bir sevgili oldun. **26***Görgücülerin seni büyük sulara götürdüler. Kuzey[25] rüzgârı seni deniz ortasında kırdı. **27***Senin eşyaların[26] çarşılarında alışveriş edenlerle gemi tayfaların; gemicilerin, kalafatçıların, seninle ticaret yapanlar, sende olan tüm savaşçılar ve sende olan tüm halk yok edilişinin gününde deniz içine düşecekler. **28***Gemicilerinin haykırışından kıyılar[27] sarsılacak. **29***Ve[28] kürek çeken tüm gemi tayfaların ile denizde gezen tüm gemiciler gemilerinden inip karada duracaklar. **30***Senden ötürü yüksek sesle acı acı feryat edecekler ve başları[29] üzerine toprak atıp kül[30] içinde yuvarlanacaklar. **31***Senin için[31] saçlarını yolup çul kuşanacaklar ve senin için can acısıyla acı acı bağırıp ağlayacaklar. **32***Yaslarında senin için[32] ağıt yakacaklar ve senin için ağıt düzüp diyecekler ki: Deniz ortasında yıkılan Sur gibi hangi[33] kent vardı? **33***Ticaretinin[34] denizden olmasıyla çok milletleri besliyor, çok mallar ve eşyaların ile dünya krallarını zengin ediyordun. **34***Derin[35] sularda deniz dalgalarıyla kırıldığın zaman ticaretin[36] ve tüm halkın ortanda düştü. **35***Bütün adalarda[37] oturanlar senden ötürü şaşa kaldılar ve kralları çok titreyerek yüzleri soldu. **36***Milletlerin içindeki bezirgânlar senden ötürü ıslık[38] çaldılar; sen[39] de dehşet konusu olup sonsuza dek bulunmayacaksın.

(1)B.19/1, 26/17, 28/12, 32/2, **(2)**B.28/2, **(3)**İş.23/3, **(4)**B.28/12, **(5)**Tes.3/9, **(6)**Yerm.2/10, **(7)**I.Krl.5/18, Mez.83/6, **(8)**Yerm.46/9, B.30/5, 38/5, **(9)**3.Ayet, **(10)**Tek.10/4, II.Trh.20/36, **(11)**Tek.10/2, **(*)**Tubal:Yeri kesin olarak tespit edilemeyen bir ülke; şimdiki Türkiye'de bir bölge olabilir?, **(12)**Vah.18/13, **(13)**Tek. 10/3,B.38/6, **(+)**Veya: *Kısraklar*, **(14)**Tek.10/7, **(15)**Hak.11/33,**(16)**I.Krl.5/9ve11,Ezr.3/7,Res.İşl.12/20, **(17)**Yerm.8/22,**(18)**Tek.25/3,**(19)**Tek.25/13,İş.60/7, **(20)**Tek. 10/7, I.Krl.10/1ve2, Mez. 72/10ve15,İş.60/6,**(21)**Tek.11/31, II.Krl.19/12, **(22)**Tek.25/3, **(23)**Mez.48/7, İş.2/16, 23/14, **(24)**4. Ayet, **(25)**Mez.48/7, **(26)**Sül. Mes.11/4, 34. Ayet, Bak Vah.18/9 ve diğ., **(27)**B.26/15ve18, **(28)**Vah.18/17 ve diğ., **(29)**Eyüp 2/12, Vah.18/19, **(30)**Est.4/1ve3, Yerm.6/26, **(31)**Yerm.16/6, 47/5, Mik.1/16, **(32)**B.26/17, 2.Ayet, **(33)**Vah.18/18, **(34)**Vah.18/19, **(35)**B.26/19, **(36)**27.Ayet, **(37)**B.26/15ve16, **(38)**Yerm.18/16, **(39)**B.26/21.

28. Bölüm: 1)Gururu yüzünden Sur kralına karşı Tanrısal yargı, 11)Peygamberin Sur için ağıtı, 20)Ve Sayda'ya karşı Tanrısal yargı, 24)İsrailin dağıldıkları milletler içinden toplanacağı.

1*Bana Rabbin sözü gelerek şöyle söyledi: **2***Ey Adem oğlu! Sur kralına söyle; *Rabb-**Yehovah*** böyle söylüyor: -Mademki yüreğin gururlandı ve ben ilâh'ım[1] deniz[2] ortasında ilâh tahtında oturuyorum, dedin. Ama[3] sen *'kendini ilâh*[+] yerine koydunsa da sen ilâh olmayıp ancak bir adamsın. **3***İşte sen[4] Daniyel'den daha akıllısın[*] ve senden gizlenecek hiçbir sır yoktur. **4***Bilgeliğin ve aklınla mal kazandın ve hazinelerinde altın ile gümüş topladın. **5***Geniş[5] egemenliğinle ve ticaretinle servet arttırdın; servetin sebebiyle yüreğini gururlandırdın. **6***Bu yüzden *Rabb-**Yehovah*** böyle söylüyor: -Sen 'kendini ilâh[+] yerine koyduğun için; **7***İşte ben senin üzerine yabancıları; yani milletlerin[6] zalimlerini getireceğim ve onlar senin bilgeliğinin şerefine karşı kılıçlarını çekecekler ve senin güzelliğini kirletecekler. **8***Seni çukura indirecekler ve deniz ortasında vurulanların ölümüyle öleceksin. **9***Seni öldürenin önünde: -Ben[7] ilâh'ım diyebilir misin? Seni katledenlerin elinde ilâh değil ancak adam olacaksın. **10***Yabancıların eliyle ve sünnetsizlerin[8] ölümüyle öleceksin. Çünkü '*Ben*' söylüyorum, diye *Rabb-**Yehovah*** söylüyor. **11***Ve bana Rabbin sözü gelip dedi ki: **12***-Ey Adem oğlu! Sur[9] kralı için ağıt yaparak ona de ki: *Rabb-**Yehovah*** böyle söylüyor: -Sen[10] kemalinin sonusun. Bilgelikle dolu ve güzelliğin ile kusursuzsun. **13***Allah'ın Cenneti olan Aden'de idin[11]. Senin örtün her çeşit değerli taştan; yani kırmızı akik, sarı yakut, elmas, zeberced, akik, yeşim, gök yakut, kızıl yakut, zümrütten ve altından yapılmıştı. *'Def*[12] *ile neylerin*[§] senin yaratıldığın günde, senin için hazırlanmıştı. **14***Sen kanat yayıp gölge[13] salan Kerubî(*Melek*) idin ve ben seni öyle yaptım. Sen Allah'ın kutsal dağın-

daydın[14] ve ateşten taşlar arasında dolaştın. **15***Yaratıldığın günden[+] sende kötülük bulunduğu güne dek sen işlerinde kusursuzdun. **16***Ticaretinin çokluğu ile seni kötülükle doldurdular ve suç yaptın. Ben de seni Allah'ın Dağı'ndan kirli bir şey gibi attım. Ey! Gölge eden Kerubi[15] Seni ateşten olan taşlar içinde mahvettim. **17***Görkeminden ötürü yüreğin gururlandı[16] güzelliğin yüzünden bilgeliği bıraktın; ben de seni yere attım ve seni kralların önüne senden ders alınsın diye bıraktım. **18***Haksız ticaretinde olan kötülüklerinin çokluğuyla kutsal yerlerini kirlettin. Ben de senin içinden ateş çıkardım, o da seni yedi bitirdi ve seni görenlerin tümünün gözü önünde seni yeryüzünde kül ettim. **19***Milletler arasında seni bilenler senden ötürü şaşkınlığa düştüler. Sen[17] dehşet konusu oldun ve sonsuza dek olmayacaksın. **20***Ve bana Rabbin sözü gelip dedi ki: **21***-Ey Adem oğlu! Sayda'ya[18] dönüp[19] onun için peygamberlik et; **22***Ve şöyle de: *Rabb-**Yehovah*** böyle söylüyor: -Ey! Sayda ben[20] sana karşıyım ve senin içinde görkemli olacağım. Orada yargıladığımda ve onda kutsal[21] bilindiğimde Rabb ben[22] olduğumu bileceksiniz. **23***Çünkü ona[23] veba ve sokaklarında kan göndereceğim. Her yerde onun içindeki halk kılıçtan ölecek ve Rabb Ben olduğumu bilecekler. **24***İsrail[24] halkının çevresinde olan ve onları küçük düşürenlerin tümünde, onlara batacak diken ile acı verecek çalı bulunmayacak; *Rabb-**Yehovah*** Ben olduğumu bilecekler. **25***_Rabb-**Yehovah**_ böyle söylüyor: -İsrail[25] halkını aralarına dağıldıkları milletlerden topladığım zaman; milletlerin gözünde onlara kutsal[26] bilineceğim ve kulum Yakup'a verdiğim kendi topraklarında yaşayacaklar. **26***Orada güvenle[27] yaşayacaklar. Evler[28] inşa edip bağlar[29] dikecekler ve çevresinde olup onlarla alay edenlerin tümünü cezalandırdığım zaman, güvenle oturacaklar ve onların Allah'ı Rabb ben olduğumu bileceklerdir.

(1)9.Ayet,**(2)**B.27/3ve4, **(3)**İş.31/3, **(+)**İbranice: Kendi kalbini ilâh kalbi yerine,**(4)**Zek.9/2,**(*)**Bak Süs. Öyk.64, **(5)**Mez. 62/10,Zek.9/3,**(6)**B.30/11,31/12,32/12,**(7)**2.Ayet, **(8)**B.31/18, 32/19, 21, 25ve27,**(9)**B.27/2,**(10)**B.27/3,3.Ayet, **(11)**B.31/8ve9, **(12)**B.26/13, **(§)**Veya: Mücevher evleri, oymacılık, **(13)**Bak Çık.25/20 ve 16.Ayet, **(14)**B.20/40, '**Nur-i Ziya Meleği**(*Işık saçan Kerubi*);**(+):Sur kenti için söylenen bu sözler Şeytan'ı da tasvir ediyor;** Bak İş.14/12-15, **(15)**14. Ayet,**(16)**2. ve 5.Ayetler,**(17)**B.26/21,27/36,**(18)**İş.23/4ve12,Yerm. 25/22,27/3, B.32/30, **(19)**B.6/2,25/2,29/2, **(20)**Çık. 14/14 ve17, B.39/13, **(21)**B.20/41,36/23,25.Ayet,**(22)**Mez.9/16,**(23)**B.38/22, **(24)**Say.33/55, Yeş. 23/13, **(25)**İş.11/12, B.11/17, 20/41, 34/13, 37/21, **(26)**22. Ayet, **(27)**Yerm.23/6, 36/28, **(28)**İş.65/21, Amos 9/14, **(29)**Yerm.31/5.

29. Bölüm: 1)İsraile yaptığı kötülüğü yüzünden Firavun'a gelen ilâhî ceza, 8)Mısır'ın yıkılacağı; 13)Kırk yıl sonra yeniden inşa edileceği, 17)Ve Bir ücret olarak Nabukadnezar'a verileceği, 21)İsrail için verilen söz.

1*Onuncu yılda, onuncu ayın on ikisinde bana Rabb'in sözü gelip dedi ki: **2***-Ey Adem oğlu! Mısır kralı Firavun'a doğru[1] ona karşı ve tüm[2] Mısır'a karşı şöyle peygamberlik et; **3***Ve de ki, *Rabb-**Yehovah*** böyle söylüyor: -Ey! Irmaklarının ortasında yatıp nehrim[3] benimdir ve onu ben kendim için yaptım; diyen büyük ejder[4] Mısır kralı Firavun. İşte[5] ben sana karşıyım. **4***Senin[6] çenelerine oltalar takarak, ırmaklarının balıklarını senin pullarına yapıştıracağım. Seni ırmakların içinden çıkaracak ve tüm ırmaklarının balıkları senin pullarına yapışacaktır. **5***Seni ve ırmaklarının balıklarının tümünü çöle atacağım. Sen kıraç toprağa düşecek, toplanmayacak[7] ve bir araya gelmeyeceksin. Seni[8] yerin yabanıllarına ve göğün kuşlarına yiyecek diye verdim. **6***Mısır'ın tüm halkı ben Rabb olduğumu bilecek; çünkü onlar İsrail halkına kamıştan[9] değnekti. **7***Onlar[10] seni elle tuttuklarında, sen kırılarak onların bütün omuzlarını yardın, sana dayandıklarında parçalanıp onların bütün bellerini titrettin. **8***Bu yüzden Rabb ***Yehovah*** böyle söylüyor: -İşte senin üstüne kılıç getirecek[11] senden insan ile hayvanı kaldıracağım. **9***Mısır ülkesi yıkıntı ve viran olacak ve Rabb ben olduğumu bilecekler; çünkü nehir(*Nil*) benimdir; onu ben yaptım, dedi. **10***Bu yüzden işte ben sana ve senin ırmaklarına karşıyım. Mısır ülkesini Migdol'dan[12] Seven'e ve Habeş(*Kûş*) sınırlarına değin tamamen[13] yıkıntı ve viran edeceğim. **11***Oradan[14] ne insan ve ne de bir hayvanın ayağı geçecek; kırk yıl bomboş kalacaktır. **12***Viran[15] olmuş ülkeler arasında Mısır'ı da viran edecek ve yıkık kentlerin içinde onun kentlerini kırk yıl yıkılmış bırakacağım. Mısırlılar'ı milletler içine dağıtacak, onları ülkelerinde ve ülkelerde darmadağın edeceğim. **13***Ama *Rabb-**Yehovah*** böyle söylüyor: -Kırk[16] yıl sonunda aralarına dağıldıkları milletlerden Mısırlılar'ı toplayacak. **14***Ve Mısırlıların sürgünlerini geri getireceğim. Onları vatanları olan Patros yöresine geri vereceğim ve orada küçük[17] bir krallık olacaktır. **15***Hükümetlerin en zayıfı olacak ve bir daha milletler üzerine yükselmeyecektir. Çünkü milletlere sıkıntı vermemeleri için onları küçülteceğim. **16***Onlar İsrail[18] halkı için onlara boyun eğmekle; yaptıkları kötülüğü anımsatan, onun güvendiği bir şey olmayacak ve *Rabb-**Yehovah*** ben olduğumu bileceklerdir. **17***Yirmiyedinci yılda, birinci ayın birinde bana Rabb'in sözü gelerek şöyle söyledi:

18*-Ey Adem oğlu! Babil[19] kralı Nabukadnezar kendi askerlerini Sur'a karşı büyük bir görevde kullandı. Herkes kabak kafa*(çıplak başlı)* oldu; ve her omuzun derisi soyuldu! Ama Sur'a karşı yaptığı hizmete karşılık kendisine ve askerlerine bir ücret verilmedi. **19***Bu yüzden *Rabb-**Yehovah* böyle söylüyor: -İşte ben Babil kralı Nabukadnezar'a Mısır'ı vereceğim. Onun halkını götürecek, onu çapul edip onun mallarını toplayacak; bu da onun askerlerine ücret olacaktır. **20***Orada[20] yaptığı hizmete karşılık ben de ona Mısır ülkesini verdim; çünkü benim için çalıştılar, diye *Rabb-**Yehovah* söylüyor. **21***O gün İsrail[21] evinin boynuzunu bitirecek ve aralarında serbestçe konuşmayı[22] sana öğreteceğim Rabb ben olduğumu bileceklerdir.

(1)B.28/21, **(2)**İş.19/1, Yerm.25/19, 46/2ve25, **(3)**Bak B.28/2, **(4)**Mez.74/13ve14, İş.27/1, 51/9, B.32/2, **(5)**Yerm.44/30, B.28/22 ve 10. Ayet, **(6)**İş.37/29, B.38/4, **(7)**Yerm.8/2, 16/4, 25/33, **(8)**Yerm.7/33,34/20,**(9)**II.Krl.18/21,İş.36/6,**(10)**Yerm.37/5,7 ve11, B.17/7, **(11)**B.14/17, 32/11-13, **(12)**Çık.14/2, Yerm.44/1, B.30/6, **(13)**B.30/12,**(14)**B.32/13,**(15)**B.30/7ve26,**(16)**İş.19/23, Yerm.46/26,**(17)**B.17/6ve14,**(18)**İş.30/2ve3,36/4ve6, **(19)**Yerm. 27/6,B.26/7ve8,**(20)**BakYerm.25/9,**(21)**Mez.132/17, **(22)**B.24/27.

30. Bölüm: 1)Mısır'ın ve onunla birlikte olanların yok edileceği, 20)Firavun'un gücünü kırmak için Babil kralının güçleneceği.

1*Bana Rabb'in sözü gelip dedi ki: **2***-Ey Adem oğlu peygamberlik et ve de ki; Rabb ***Yehovah*** böyle söylüyor: -Ah! O gün; diyerek bağırın[1]. **3***Çünkü gün[2] yakındır. Bulut günüdür, milletlerin vaktidir. **4***Mısır üzerine kılıç gelecek ve Mısır'daki halk ölü olarak düştüğünde Habeş'te dehşet olacak. Orada[3] olan halkı toplayacaklar ve onun[4] temelleri yıkılacaktır. **5***Habeşliler, Putîler[5] ve Ludîler ile karışık[6] halkın tümü; Kubîler[+] ve Ahit ülkesi halkı onlarla birlikte kılıçla düşecektir. **6***Rabb böyle buyuruyor: -Mısır ile birlikte olanlar da düşecekler ve güçlünün övüncü alçaltılacaktır. Migdol'dan[7] Seven'e dek onun içinde kılıçla düşecekler, diye Rabb ***Yehovah*** söylüyor. **7***Viran olmuş[8] ülkeler ortasında viran olacaklar ve yıkılmış kentler ortasında onun kentleri de olacaktır. **8***Mısır'ı ateşe verdiğimde ve onunla birlikte olanların tümü kırıldığında Rabb ben olduğumu bilecekler. **9***O gün sakince yaşayan Habeşlileri korkutmak için tarafımdan[9] gemilerle elçiler çıkacaklar ve Mısır gününde olduğu gibi onların üzerine dehşet düşecektir; çünkü işte geliyor. **10***Rabb-***Yehovah*** böyle söylüyor:-Mısır[10] halkını da Babil kralı Nabukadnezar'ın eliyle mahvedeceğim. **11***Kendisiyle halkı; yani milletlerin zalimleri[11] ülkeyi kasıp kavurmak için getirilecekler; kılıçlarını Mısır üzerine çekecekler ve ülkeyi ölülerle dolduracaklar. **12***Ben[12] ırmakları kurutacak, ülkeyi[13] kötü kimselere satacak ve ülkeyle orada bulunanların tümünü yabancıların eliyle yok edeceğim! Ben Rabb söyledim. **13***Rabb ***Yehovah*** böyle söylüyor: -Putları[14] da yok edecek, Memfis'ten dikili taşları kaldıracak ve artık Mısır'da bey çıkmayacaktır[15] Çünkü Mısır'a[16] korku salacağım. **14***Patros'u[17] viran edecek, Soan'ı[18] ateşe vereceğim ve No'ya[19] yargıçlar vereceğim. **15***Mısır'ın kalesi olan Sin üzerine öfkemi dökeceğim ve No[20] halkını keseceğim. **16***Mısır'ı[21] ateşe vereceğim. Sin büyük ağrı çekecek, No fethedilecek ve Memfis'in *'sürekli sorunu*[8] olacaktır. **17***Heliopolis(On) ve Pi-Beset'in yiğitleri kılıçtan düşecekler; onların halkı sürgün edilecektir. **18***Mısır'ın boyunduruklarını Tahpanhes'te[22] kırdığımda orada gündüz karanlık olacak ve orada gücünün övüncü mahvolacaktır. Onu bulut örtecek ve kızları tutsak gidecektir. **19***Böylece Mısır'da yargıçlar atayacak ve Rabb ben olduğumu bileceklerdir. **20***On birinci yılda, birinci ayın yedisinde bana Rabb'in sözü gelip dedi ki: **21***-Ey Adem oğlu! Mısır kralı Firavun'un kolunu kırdım[23] işte güçlenip kılıç kullanması için ilaç sürülüp sarılmayacak[24]. **22***Bu yüzden *Rabb **Yehovah*** böyle söylüyor: -İşte ben Mısır kralı Firavun'a karşıyım. Onun gerek güçlü[25] gerek kırılmış olan kollarını kıracak ve kılıcı onun elinden düşüreceğim. **23***Mısırlılar'ı[26] milletler içine dağıtacak ve onları ülkelere savuracağım. **24***Babil kralının pazularını güçlendirecek ve kılıcımı onun eline vereceğim. Ama Firavun'un kollarını kıracak ve ölüm derecesinde yaralı gibi onun önünde inleyecektir. **25***Böylece Babil kralının kollarını güçlendireceğim; ama Firavun'un kolları sarkacak ve ben[27] kılıcımı Babil kralının eline vereceğim. O da onu Mısır ülkesine uzattığı an Rabb ben olduğumu bilecekler. **26***Mısırlılar'ı[28] milletler arasında dağıtacak ve onları ülkelerde perişan edeceğim. Rabb ben olduğumu bileceklerdir.

(1)İş.13/6, **(2)**B.7/7ve12, Yoel 2/1, Sef.1/7, **(3)**B.29/19, **(4)**Yerm. 50/15, **(5)**B.27/10, **(6)**Yerm.25/20ve24, **(+)**Veya: Nobiyalılar, (*Veya bazı çevirilerde Libyalılar*),**(7)**B.29/10,**(8)**B.29/12, **(9)**İş.18/1ve2,**(10)**B.29/19,**(11)**B.28/7,**(12)**İş.19/5ve6,**(13)**İş. 19/4, **(14)**İş.19/1,Yerm.43/12,46/25,Zek.13/2, **(15)**Zek.10/11, **(16)**İş. 19/16,**(17)**B.29/14,**(18)**Mez.78/12ve43,**(19)**Nah.3/8-10, **(20)**Yer. 46/25, **(21)**8.Ayet, **(§)**Veya: Düşmanları gündüz geleceklerdir,**(22)**Yerm.2/16,**(23)**Yerm.48/25, **(24)**Yerm.46/11, **(25)**Mez.37/17,**(26)**B.29/12,**(27)**Mez.9/16, **(28)**23.Ayet, B.29/12.

31. Bölüm: 1)Peygamberin Firavun'u tehdit için, 3)Asur'un güçlülüğünü, 10)Ve gururu yüzünden yok edileceğini söylemesi, 18)Ve Mısır'ın da yıkılacağını belirtmesi.

1* Onbirinci yılda üçüncü ayın başlangıcında bana Rabbin sözü gelip dedi ki: **2*** -Ey! Adem[1] oğlu. Mısır kralı Firavun'a ve onun ordusuna söyle ki: Görkemliliğin[2] ile sen kime benziyorsun? **3*** İşte Asur, Lübnan'da olan sedir ağacı olup; dalları güzel, kolları sık gölgeli, boyu yüksek ve tepesi *'sık*[+] dallar arasındaydı. **4*** Sular[3] onu büyüttü, deniz onu yüceltti. Irmakları onun dikildiği yerin çevresini dolaşıyorlardı ve su arklarını kırsal yerin ağaçlarının tümüne ulaştırıyordu. **5*** Bu yüzden onun[4] boyu bozkırlarda olan ağaçların tümünden yüksek oldu. Suların çokluğuyla yayılıp dalları çoğaldı ve kolları uzadı. **6*** Göğün[5] kuşlarının tümü onun dallarında yuva yapıyor, bozkırlarda tüm kuşlar kollarının altında doğuruyor ve tüm büyük milletler onun gölgesi altında oturuyorlardı. **7*** Kökü çok sularda olduğundan büyüklüğü ve dallarının uzunluğu yönüyle güzeldi. **8*** Allah'ın[6] Cennetinde olan erz*(sedir)* ağaçları onu örtemiyorlardı. Çam ağaçları Onun dallarına benzemiyor ve çınar ağaçları onun dalları gibi olmuyordu. Allah'ın Cenneti'nde hiçbir ağaç ona eş değer değildi. **9*** Onun dallarının çokluğuyla güzel yapmıştım ve Allah'ın Cenneti'nde olan Aden'in tüm ağaçları onu kıskanıyorlardı. **10*** Bu yüzden Rabb ***Yehovah*** böyle söylüyor: -Boyu yükseldiği, tepesi sık dallar arasına yetiştiği ve yükselişi[7] nedeniyle yüreğinde gururlandığı için; **11*** Ben de ona yapması gerekeni yapması için onu milletlerin kahramanının eline verdim ve onu kötülüğü yüzünde attım. **12*** Yabancılar; yani milletlerin[8] zalimleri onu kestiler ve onu bıraktılar. Dalları[9] dağlarda ve tüm derelerinde düştüler. Onun kolları yerin her deresinde kırıldı ve dünyanın tüm milletleri onun gölgesinden çekilip onu bıraktılar. **13*** Yıkılmış[10] olduğu halde, göğün tüm kuşları onun üzerine konacak ve dallarında çölün tüm yabanıl hayvanları bulunacaktır. **14*** Tâ ki; sulanan ağaçlardan hiçbiri kendi boyuyla övünmesin, tepesini sık dallar arasına kaldırmasın ve sulanan ağaçların hiçbiri *'yüksekliğiyle gururlanmasın*[+]. Çünkü tümü çukura inen Adem oğulları içinde, toprağın[11] derin yerlerine ölüme[12] bırakıldılar. **15*** *Rabb-**Yehovah*** böyle söylüyor: -***Haviye***'ye indiği günde yas tutturdum. Onun için denizleri gizledim ve ırmakları engelledim; çok sular kesildi ve onun için Lübnan'a yas giysisi giydirdim. Kırların topraklarının tüm ağaçları onun için soldu. **16*** Çukura[13] inenler ile beraber onu ***Haviye***'ye indirdiğimde, yıkılışının[14] gürültüsünden milletleri titrettim. Tüm Aden[15] ağaçlarını Lübnan'ın seçkini ve en iyisi; sulananların hepisi yerin[16] derin yerlerinde avutuldular. **17*** Onlar ve onun kolu olanlar; onun gölgesi[17] altında milletler arasında oturarak, onunla beraber kılıçla öldürülenlerin yanına ***Haviye***'ye indiler. **18*** Böyle görkemli[18] ve büyük bir şekilde Aden'in ağaçlarından hangisine benziyorsun? Sen Aden'in ağaçlarıyla beraber toprağın derin yerlerine atılarak, kılıçla[19] katledilenler ile birlikte sünnetsizler arasında yatacaksın. Firavun ile tüm ordusu da böyle olacak diye *Rabb-**Yehovah*** söylüyor.

(1) Dan.4/10,**(+)**Veya: Bulutlar, **(2)**18.Ayet, **(3)**Bak Yerm.51/36, **(4)**Dan.4/11, **(5)**B.17/23, Dan.4/12, **(6)**Tek.2/8, 13/10, B.28/13, **(7)**Dan.5/20, **(8)**B.28/7, **(9)**B.32/5, 35/8, **(10)**İş.18/6, B.32/4, **(+)**Veya: Gururu ile onlarla antlaşmasın, **(11)**B.32/18, **(12)**Mez.82/7,**(13)**İş.14/15,**(14)**B.26/15,**(15)**İş.14/8, **(16)**B.32/31, **(17)**Yer.Mers.4/20,**(18)**2.Ayet,B.32/19,**(19)**B.28/10,32/19, 21,24.

32. Bölüm: 1)Mısır'ın büyük yıkılışı için peygamberin ağıtı, 11)Yıkılışının Babil kralının kılıcıyla olacağı, 17)Tüm sünnetsiz milletlerle toprağın derin yerlerine ineceği.

1* On ikinci yılda, on ikinci ayın başlangıcında bana Rabbin sözü gelip dedi ki: **2*** -Ey Adem oğlu! Mısır kralı Firavun için ağıt[1] yapıp ona böyle de: Milletlerin[2] içinde genç aslana benziyorsun ve denizlerde[3] ejder gibisin. Irmakların içine koşarak ayaklarınla suları karıştırıyorsun ve onların[4] ırmaklarını bulandırıyorsun. **3*** *Rabb-**Yehovah*** böyle söylüyor: -Ben çok milletler topluluğuyla ağımı[5] senin üstüne atacağım ve ağım ile seni çıkaracaklar. **4*** Seni karaya atacak[6] seni kıraç toprak üzerine bırakacağım. Göğün tüm kuşlarını senin[7] üzerine gönderecek ve yerin tüm yabanıllarını senden doyuracağım. **5*** Senin etini dağların üzerine[8] serecek ve yığıntınla dereleri dolduracağım. **6*** Yüzdüğün yeri dağlara değin kanınla sulayacak ve dereler senden doyacaklar. **7*** Seni sevindirdiğimde göğü gizleyecek[9] yıldızları karartacağım; güneşi bulutla örtecek ve ay ışığını vermeyecektir. **8*** Üzerinde olan gökteki tüm ışıkları karartacak ve ülkenin üstüne karanlık çökecektir, diye *Rabb-**Yehovah*** söylüyor. **9*** Yok edilişinin haberini milletlere ve bilmediğin ülkelere yetiştirdiğimde birçok halkların yüreğine sıkıntı vereceğim. **10*** Senin[10] yüzünden birçok milletler şaşacaklar ve kılıcımı yüzleri önünde salladığım zaman; senin yüzünden krallar dehşete düşecekler. Yıkıldığın günde herkes kendi canı için her[11] an titreyecektir. **11*** Çünkü[12] *Rabb **Ye-*

hovah böyle söylüyor: -Babil kralının kılıcı senin üzerine gelecektir. **12***Senin ordunu yiğitlerin kılıcıyla düşüreceğim. Onların hepsi milletlerin[13] zalimleridir. Onlar[14] Mısır'ın gururunu kıracak ve onun tüm ordusu yok edilecektir. **13***Çok sular yanında olan tüm hayvanlarını yok edeceğim ve artık[15] insan ayağı ile hayvan tırnağı orasını bulandırmayacaktır. **14***O zaman onların sularını durultacak ve ırmaklarını yağ gibi akıtacağım, diye *Rabb-**Yehovah*** söylüyor. **15***Mısır ülkesini yıktığımda, ülke kendi içinde olanlardan boş bırakıldığında ve onun tüm halkını vurduğumda Rabb[16] ben olduğumu bileceklerdir. **16***Söyleyecekleri ağıt budur[17] milletlerin kızları bunu okuyacaklar ve Mısır ile tüm halkı için bunu okuyacaklar, diye *Rabb-**Yehovah*** söylüyor. **17***On ikinci yılda, ayın on beşinde bana Rabb'in sözü gelip dedi ki: **18***Ey Adem oğlu! Mısır ordusu için acıyla bağır; onu ve büyük milletlerin kızlarını çukura[18] inenler ile beraber toprağın derin yerlerine at. **19***Sen[19] kimden daha çok güzelsin; aşağı[20] in ve sünnetsizlerle yat. **20***Onlar kılıçla öldürülenler arasında düşecekler, o kılıca teslim olundu; onu ve onun ordusunun tümünü dışarı çekiniz. **21***Öz güvenli[21] yiğitler ***Haviye*** içinde ona yoldaşlık yapanlarla birlikte ona söyleyecekler; onlar[22] indiler ve sünnetsizler kılıçla öldürülmüş olarak orada yatıyor. **22***Asur'la[23] tüm toplumu oradadır ve onun mezarları kendi çevresindedir. Tümü katledilmiş ve kılıçla düşmüştür. **23***Onun mezarları[24] çukurun dibine konulmuştur ve onun topluluğu mezarının çevresindedir. Tümü katledilmiş ve kılıçla düşmüştür. Onlar ki yaşayanların[25] ülkesinde dehşet konusu olmuşlardı. **24***Elam[26] ile onun tüm toplumu orada onun mezarının çevresindedir. Tümü katledilmiş ve kılıçla düşmüştür. Yerin[27] derin yerlerine sünnetsiz olarak iniyorlar. Onlar ki[28] yaşayanların ülkesinde korku verenler olduysa da; çukura inenlerle beraber kendi utançlarını çekiyorlar. **25***Ona ve onun tüm toplumuna ölüler arasında yatak serdiler. Onun mezarları kendi çevresindedir ve tümü kılıçla öldürülmüş sünnetsizdir. Kendileri yaşayanların ülkesinde dehşet konusuydular; ama çukura inenler ile beraber kendi utançlarını çekiyorlar ve o ölüler arasına konulmuştur. **26***Meşek'le Tubal'ın[29] tüm kalabalığı oradadır ve mezarları kendi çevresindedir. Kendileri yaşayanların ülkesinde dehşet konusu olmuş olsalar da; tümü kılıçla[30] katledilmiş olan sünnetsizlerdir. **27***Sünnetsizler[31] arasında düşüp harp aletleriyle ***Haviye***'ye inen ve kılıçları başları altına konulan yiğitler ile yatmayacaklar! Her ne denli onlar yaşayanların ülkesinde yiğitlere dehşet konusu olsalar da; yine de isyanları kendi kemikleri üzerine olacaktır. **28***Sen sünnetsizler arasında kırılacaksın ve kılıçla beraber öldürülenler arasında yatacaksın. **29***Edom'la[32] kendi kralları ve tüm beyleri oradadır. Onlar ki, yiğitlikleri ile birlikte kılıçla öldürülenlerin yanına konuldu. Onlar sünnetsizler ile ve çukura inenlerle beraber yatacaklar. **30***Kuzey[33] beylerinin tümü ve Saydalılar'ın[34] tümü oradadır. Onlar ölüler ile beraber inip dehşet vermiş olan yiğitliklerinden utanıyorlar, kılıçla öldürülenler ile beraber sünnetsiz olarak yatıyorlar ve çukura inenler ile beraber utançlarını çekiyorlar. **31***Firavun onları görecek; hem Firavun ve hem de kılıçla öldürülen tüm askerler için avutulacak[35] diye *Rabb-**Yehovah*** söylüyor. **32***'*Çünkü ben*[+] dehşetimi yaşayanların ülkesine düşürdüm ve Firavun ile tüm ordusu sünnetsizler arasında kılıçla öldürülenlerle beraber yatırılacak, diye *Rabb-**Yehovah*** söylüyor.

(1)B.27/2ve 16.Ayet, **(2)**B.19/3ve6, 38/13, **(3)**B.29/3, **(4)**B.34/18, **(5)**B.12/13, 17/20, Hoş.7/12, **(6)**B.29/5, **(7)**B.31/13, **(8)**B.31/12, **(9)**İş.13/10, Yoel 2/31, 3/15, Ams.8/9, Vah.6/12ve13, Mat.24/29, **(10)**B.27/35, **(11)**B.26/16, **(12)**Yerm.46/26, B.30/4, **(13)**B.28/7, **(14)**B.29/19,**(15)**B.29/11,**(16)**Çık.7/5, 14/4ve18, Mez.9/16, B.6/7, **(17)**2.Ayet, Bak II.Sam. 1/17, II.Trh.35/25, B.26/17, **(18)**B.26/20, 31/14, **(19)**B.31/2ve18, **(20)**21.ve24.Ayetler ile diğ., B.28/10,**(21)**İş.1/31,14/9,10,27.Ayet,**(22)**19.ve25.Ayetlerile diğ.,**(23)**Bak24.,26.,29.ve30.Ayetler,**(24)**İş.14/15,**(25)**B. 26/17,20,24.-27. Ayetler ve 32, **(26)**Yerm.49/34 ve diğ., **(27)**21.Ayet,**(28)**23.Ayet,**(29)**Tek.10/2,B.27/13,38/2, **(30)**19.ve 20.Ayetler,**(31)**21.Ayet, İş.14/18ve19,**(32)**B.25/12diğ.,**(33)**B. 38/6,15,39/2,**(34)**B.28/21, **(35)**B.31/16, **(+)**Veya: *'Her ne kadar onun dehşetini'*.

33. Bölüm: 1)Bir bekçi benzetmesiyle; 7)Halkı sakındırması için Rabbin Hezekiyel'e öğüdü, 10)Gerek iyi ve gerek kötüler için Rabbin işinin adaletle olduğu, 21)İsrail ülkesinin yıkılacağını, 30)Peygamber ile eğlenenlere Tanrısal yargı.

1*Bana Rabbin sözü gelerek dedi ki: **2***-Ey Adem oğlu! Halkının[1] oğullarına söyle ki[2] bir ülke üzerine kılıç getirdiğimde; eğer o ülkenin halkı kendi içlerinden bir kişi seçerek onu kendileri için bekçi[3] yaparlarsa, **3***Ve o ülkeye kılıç geldiğini görerek boru çalar halkı sakındırırsa; **4***Ama boru sesini işitip de kendini güvence almayanı kılıç gelip kaldırırsa; onun kanı[4] kendi başı üzerine olacaktır. **5***Bu kişi borunun sesini işitti; ama sakınmadı. Kanı kendi üzerinde olacaktır; ama sakınan kendi canını kurtarmış olacaktır. **6***Bekçi kılıcın geldiğini gördüğünde, boruyu öttürmeyerek halkı uyarmazsa ve kılıç gelip onlardan bir kişiyi kaldırırsa*(öldürürse)* bu adam[5] suçundan ötürü

kaldırılmıştır. Ama onun kanını bekçinin elinden arayacağım. **7***Böylece[6] ey Adem oğlu! Seni İsrail evine bekçi yaptım ve sözümü ağzımdan işiterek benden onları sakındırasın. **8***Ben kötüye: -Ey kötü kesinlikle öleceksin! Dediğimde sen işlerinden sakınması için kötüyü uyarmazsan; o kötü kendi suçuyla ölecek; ama onun kanını senin elinden isteyeceğim. **9***Ama sen kötüyü kendi yaptıklarından dönmesi için ondan sakındırırsan ve o da işlerinden dönmezse, o kendi kötülüğünde ölecek; ama sen kendi canını kurtarmış olacaksın. **10***Bu yüzden ey Adem oğlu! Sen İsrail evine söyle ki; bizim isyan ve suçlarımız üstümüzde olarak, biz onlarla[7] mahvolundukça nasıl[8] yaşayacağız? Diyorsunuz. **11***(Onlara böyle söyle) *Rabb **Yehovah*** buyuruyor ki: Hayatım(*varlığım*) hakkı için ben kötünün[9] ölümünden hoşlanmam; ancak kötünün kendi yollarından geri dönüp yaşamasından hoşlanıyorum. Ey İsrail halkı dönün! Kötü yollarınızdan dönün; niçin[10] öleceksiniz? **12***Sen ey Adem oğlu! Halkının çocuklarına söyle ki; dürüstün[11] dürüstlüğü isyan ettiği günde onu kurtarmayacak ve kötü kendi[12] kötülüğünden döndüğü günde kötülüğü yüzüyle düşmeyecektir. Dürüst kişi suç yaptığı günde yapmış olduğu iyiliğinden ötürü yaşamayacaktır. **13***Ben dürüst için: Kesinlikle yaşayacaktır, dediğimde; o iyiliklerine[13] güvenip de isyan ederse. Onun bütün iyilikleri anılmayacaktır; ama yaptığı bozgunculuğuyla ölecektir. **14***Kötüye: Kesinlikle öleceksin[14] dediğimde; o suçlarından geri dönüp hak ve adaletle yürürse. **15***Kötü[15] borcunu geri verip, zorla[16] alıkonuları geri verirse ve kötülük etmeyerek yaşam[17] yasalarında yürürse; kesinlikle yaşayacaktır, ölmeyecektir. **16***Yapmış[18] olduğu suçların hiç biri ona karşı anılmayacak. Doğruluk ve dürüstlük yapmış olduğundan kesinlikle yaşayacaktır. **17***Halkımın[19] oğulları ise: 'Rabb'in yolu doğru değildir' diyor; oysa ki onların yolu doğru değildir. **18***Dürüst[20] kendi dürüstlüğünden dönüp kötülük ederse; onun yüzünden ölecektir. **19***Kötü de kötülüğünden dönüp hak ve adaletle yürürse; onlarla yaşayacaktır. **20***Ama siz: Rabbin[21] yolu iyi değildir, diyorsunuz. Ey İsrail halkı! Ben herkesi kendi yoluna göre yargılayacağım. **21***Sürgünlüğümüzün on ikinci[22] yılında, onuncu ayın beşinde, Yeruşalim' den kaçanlardan[23] biri yanıma gelip: -Kent[24] vuruldu, dedi. **22***O kaçak bana gelmeden önce, akşam üstü Rabbin[25] eli benim üstümde oldu; sabah o benim yanıma gelmeden önce ağzımı açtı ve ağzım[26] açıldığında artık dilsiz değildim. **23***Ve bana Rabbin sözü gelip dedi ki: **24***-Ey Adem oğlu! İsrail ülkesinin, şu viran[27] olmuş yerlerin halkı; İbrahim[28] bir tek adamken ülkeyi miras almıştı (*Onlar ise*) biz kalabalığız[29] ve ülke bize verildi, diyorlar. **25***Bu yüzden onlara söyle ki *Rabb-**Yehovah*** böyle söylüyor: -Siz eti[30] kanıyla yiyorsunuz. Gözlerinizi[31] putlarınıza kaldırıyor ve kan[32] döküyorsunuz. Siz mi ülkeyi miras alacaksınız? **26***Siz kendi kılıçlarınıza güveniyorsunuz, kirli işler çeviriyorsunuz ve herkes[33] komşusunun karısını lekeliyor. Siz mi ülkeyi miras alacaksınız? **27***Onlara *Rabb **Yehovah***'ın böyle bildirdiğini söyle: -Hayatım hakkı için viran[34] olmuş yerde olanlar kılıçla düşecekler ve yeryüzünde olanları yabanıl[35] hayvanlara yiyecek olmak için vereceğim. Kalelerde ve mağaralarda[36] olanlar vebadan ölecekler. **28***Ülkeyi[37] tamamen viran edeceğim, onun[38] güçlü şanı yok olacak ve İsrail dağları yıkıntı olacak[39] oralardan hiç kimse geçmeyecektir. **29***Yaptıkları tüm pislikleri yüzünden ülkeyi büsbütün viran ettiğimde; Rabb '*Ben*' olduğumu bileceklerdir. **30***Sen ey Adem oğlu! Halkımın çocuklarının duvarlar yanında ve evler kapılarında senin için biribirleriyle konuşarak; herkes[40] kardeşine: -Şimdi gelin ve Rabb'ten gelen sözlerin ne olduğunu dinleyin, diyorlar. **31***Onlar[41] kavmin gelişi gibi yanına geliyor ve önünde[42] halkın gibi oturuyorlar. Senin sözlerini dinliyorlar; ama onları yapmıyorlar. Çünkü[43] onlar ağızlarıyla sevgi gösteriyorlar; ama[44] yürekleri kendi çıkarlarına bağlıdır. **32***İşte sen onlara; hoş sesli usta bir ezgicinin söylediği ince bir şiir gibisin. Onlar senin sözlerini işitirlerse de yapmıyorlar. **33***Ama[45] bu ortaya çıkınca (İşte ortaya çıkacaktır.) o zaman aralarında[46] bu peygamberin bulunmuş olduğunu anlayacaklardır.

(1)B.3/11, **(2)**B.14/17, **(3)**II.Sam.18/24ve25, II.Krl.9/17, 7. Ayet, **(4)**B.18/13, **(5)**8.Ayet, **(6)**B.3/17 ve diğ., **(7)**B.24/23, **(8)**İş.49/14, B.37/11, **(9)**II.Sam.14/14, B.18/23ve32, II.Petr.3/9, **(10)**B.18/31, **(11)**B.3/20, 18/24,26ve27, **(12)**II.Trh.7/14, **(13)**B.3/20, 18/24, **(14)**B.3/18ve19,18/27,**(15)**B.18/7,**(16)**Çık.22/1ve4, Lev.6/2,4ve5,Say.5/6ve7,Luk.19/8,**(17)**Lev.18/5,B.20/11,13 ve 21,**(18)**B.18/22,**(19)**20.Ayet,B.18/25ve29,**(20)**B.18/26ve27, **(21)**17.Ayet,B.18/25ve29,**(22)**B.1/2,**(23)**B.24/26, **(24)**II.Krl.25/4, **(25)**B.1/3,**(26)**B.24/27,**(27)**27.Ayet,B.36/4,**(28)**İş.51/2, Res.İşl. 7/5, **(29)**Bak Mik.3/11, Mat.3/9, Yuh.8/39, **(30)**Tek.9/4, Lev.3/17, 7/26, 17/10, 19/26, Tes.12/16, **(31)**B.18/6, **(32)**B.22/6ve9, **(33)**B. 18/6,22/11,**(34)**24.Ayet,**(35)**B.39/4,**(36)**Hak.6/2,I.Sam.13/6, **(37)**Yerm.44/2, 6ve22, B.36/34ve35, **(38)**B.7/24, 24/21, 30/6ve7, **(39)**B.6/2,3ve6, **(40)**İş.29/13,**(41)**B.14/1,20/1vediğ.,**(42)**B.8/1, **(43)**Mez.78/36 ve 37, İş.29/13, **(44)**Mat.13/22, **(45)**I.Sam.3/20, **(46)**B.2/5.

34. Bölüm: 1)Çobanları azarlamak, 7)Onlar için Tanrısal yargı, 11)Rabb'in kendi sürüsü için lütfu, 20)Mesih'in egemenliği.

1* Bana Rabb'in sözü gelip dedi ki: **2***-Ey Adem oğlu! İsrail çobanlarına karşı geleceği söyle ve peygamberlik ederek onlara şöyle de: -Çobanlara, Rabb-***Yehovah*** böyle söylüyor. Vay[1] kendilerini güden İsrail çobanlarına! Çobanlar sürüyü gütmeli değil midir? **3*** Siz[2] yağı[+] yiyorsunuz, yünü giyiyorsunuz. Şişmanı[3] boğazlıyor; ama sürüyü gütmüyorsunuz. **4*** Zayıfları[4] güçlendirmediniz, hastalara şifa vermediniz, kırığı sarmadınız, yolunu şaşıranı geri getirmediniz, kaybolanı[5] aramadınız; ama zorla[6] ve zulümle onlara zarar verdiniz. **5*** Çobanları[7] olmadığından dağıldılar[8] ve dağılmaları bozkırların[9] yabanıllarına yiyecek oldu. **6*** Koyunlarım her dağda ve her yüksek tepe üzerinde yolu şaşırdılar. Koyunlarım tüm yeryüzüne dağıldı; sorup arayan yoktur. **7*** Bu yüzden ey çobanlar! Rabb'in sözlerini dinleyiniz. **8*** *Rabb-**Yehovah*** söylüyor ki: Hayatım (*Varlığım*) hakkı için; çoban olmadığından sürüm yağma edilip, koyunlarım çölün tüm yabanıllarına[10] yiyecek oldu ve çobanlarım koyunlarımı aramadı. Ancak çobanlar[11] kendilerini güdüp de koyunlarımı gütmedikleri için: **9*** -Ey çobanlar! Rabb'in sözünü dinleyiniz. **10*** *Rabb-**Yehovah*** böyle söylüyor: -İşte Ben çobanlara karşıyım ve koyunlarımı[12] onların ellerinden arayacağım. Onları koyun gütmekten vazgeçirecek ve artık çobanlar[13] kendilerini gütmeyeceklerdir. Koyunlarımı onların ağzından kurtaracağım; şöyle ki, bir daha onlara yiyecek olmasınlar. **11*** Çünkü *Rabb-**Yehovah*** böyle söylüyor: -İşte ben koyunlarımı kendim arzu edip arayacağım. **12*** Çoban (dağılmış koyunları arasında bulunduğu günde) sürüsünü aradığı gibi, koyunlarımı böyle arayacak; bulutlu[14] ve dumanlı günde dağıldıkları her yerden onları kurtaracağım. **13*** Onları[15] milletlerden çıkaracak ve onları ülkelerden toplayacağım. Onları kendi yerlerine götürecek ve onları İsrail dağlarında, derelerinde ve ülkenin tüm ıssız yerlerinde güdeceğim. **14*** Onları iyi otlaklarda[16] güdecek ve onların ağılı İsrailin yüksek dağlarında olacaktır. Orada[17] iyi ağılda yatacaklar ve İsrail dağlarında otu bol meralarda otlayacaklardır. **15*** Koyunlarımı kendim güdecek ve onları kendim yatıracağım, diye *Rabb-**Yehovah*** söylüyor. **16*** Kaybolanı arayacak[18] yolunu şaşıranı geri getirecek, kırığı saracak ve hastaya güç vereceğim. Ama şişmanlarla[19] güçlüleri yok edecek ve onları adaletle güdeceğim. **17*** Ey koyunlarım! Siz dinleyin *Rabb-**Yehovah*** böyle söylüyor. İşte[20] ben koyunla koyun arasında ve koçlarla tekeler arasında yargılayacağım. **18*** İyi meralarda otlanmanız size az mıdır ki, otlaklarınızın geri kalanını ayaklar altına alıyorsunuz? Duru suları içmeniz az mıdır ki, geri kalanını ayaklarınızla bulandırıyorsunuz? **19*** Koyunlarım ayaklarınızın çiğnediğini yiyorlar ve ayaklarınızın bulandırdığını içiyorlar. **20*** Bu yüzden *Rabb **Yehovah*** onlara böyle söylüyor: -İşte[21] şişman koyunla zayıf koyun arasında ben kendim yargılayacağım. **21*** Siz yan tarafınız ve omuzunuzla itekleyip tüm zayıfları dışarı dağıtıncaya değin onları boynuzladığınız için; **22*** Ben de koyunlarımı kurtaracağım bir daha çapul edilmeyecekler ve koyunla[22] koyun arasında bir karar vereceğim. **23*** Onları gütmesi için üzerlerine bir çoban[23] yani kulum Davut'u[24] atayacağım. O onları güdüp çobanları olacaktır. **24*** Ben Rabb[25] onların Allah'ı olacağım ve kulum Davut[26] aralarında başkan olacaktır. Ben Rabb söyledim! **25*** Onlarla[27] esenlik antlaşması yapacak ve ülkedeki[28] zararlı yabanılları yok edeceğim. Çölde güvenle[29] oturacaklar ve ormanlarda uyuyacaklardır. **26*** Onları ve dağımın[30] çevresini bereketleyeceğim[31] Yağmurları[32] mevsiminde yağdıracak ve onlar bereketli[33] yağmurlar olacak. **27*** Kırların[34] ağaçları meyvelerini bir daha verecek ve onlar kendi topraklarında güvenle olacaklar. Boyunduruklarının[35] bağlarını kırarak, onları[36] kulluk ettirenlerin ellerinden kurtardığımda; Rabb '*Ben*' olduğumu bileceklerdir. **28*** Artık onlar milletler[37] tarafından çapul edilmeyecekler, yerin yabanılları da onları yemiyecek; ancak güvenle[38] yaşayacaklar ve korku veren olmayacaktır. **29*** Onlara şan[39] verecek olan bir fidan bitireceğim; artık[40] ülkede kıtlıktan kırılmayacaklar ve birdaha milletlerin hakaretine uğramayacaklardır. **30*** Ben[41] onların Allah'ı Rabb, onlarla olduğumu bilecekler ve onlar; yani İsrail halkı benim halkımdır, diye *Rabb-**Yehovah*** söylüyor. **31*** Ve siz ey benim koyunlarım[42]. Ey otlağımın koyunları! İnsansınız ve ben sizin Allahınızım, diye *Rabb-**Yehovah*** söylüyor.

(1) Yerm. 23/1, Zek.11/17, **(2)**İş.56/11, Zek.11/16, **(+)**Veya: Südü, **(3)**B.33/25ve26, Mik.3/1-3, Zek.11/5, **(4)**16.Ayet, Zek.11/16, **(5)**Luk.15/4, **(6)**I.Petr.5/3, **(7)**I.Krl.22/17, Mat.9/36, **(8)**B.33/21ve28,**(9)**İş.56/9, Yerm.12/9, 8.Ayet, **(10)**5.ve6.Ayetler, **(11)**2.ve10.Ayetler, **(12)**B.3/18, İbr.13/17, **(13)**2.ve8.Ayetler, **(14)**B.30/3, Yoel 2/2, **(15)**İş.65/9ve10, Yerm.23/3, B.28/25, 36/24, 37/21ve22, **(16)**Mez.23/2, **(17)**Yerm.33/12, **(18)**Bak 4.Ayet, İş.40/11, Mik.4/6, Mat.18/11, Mark.2/17, Luk.5/32, **(19)**İş.10/16, **(18)**Bak 4.Ayet, İş.40/11, Mik.4/6, Mat.18/11, Mark.2/17,Luk.5/32,**(19)**İş.10/16,Ams.4/1,**(20)**B.20/37ve38, 20.ve22.Ayetler,Zek.10/3,Mat.25/32,33,**(21)**17.Ayet,**(22)**17. Ayet,**(23)**İş.40/11,Yerm.23/4ve5,Yuh.10/11,İbr.13/20, I.Petr.2/25, 5/4, **(24)**Yerm.30/9, B.37/24,25, Hoş.3/5, **(25)**30.Ayet, Çık.29/45, B.37/27, **(26)**B.37/22, Luk.1/32ve33, **(27)**B.37/26, **(28)**Lev.26/6, İş.11/6ve9, 35/9, Hoş.2/18, **(29)**28.Ayet, Yerm.23/6, **(30)**İş.56/7, B.20/40,**(31)**Tek.12/2,İş.19/24,Zek.8/13,**(32)**Lev.26/4, **(33)**Mez.

68/9, Malk.3/10, **(34)**Lev.26/4, Mez.85/12, İş.4/2, **(35)**Lev.26/13, Yerm.2/20,**(36)**Yerm.25/14, **(37)**Bak 8.Ayet, B.36/4, **(38)**25.Ayet, Yerm.30/10, 46/27, **(39)**İş.11/1, Yerm.23/5, **(40)**B.36/3,6ve15, **(41)**24.Ayet, B.37/27, **(42)**Mez.100/3, Yuh.10/11.

35. Bölüm: 1)İsraile karşı böbürlendiğinden Seir dağı için Tanrısal ceza.
1*Bana Rabb'in sözü gelip dedi ki: **2***-Ey Adem oğlu! Seir(1) dağına dönüp(2) ona karşı(3) peygamberlik et. **3***Ona *Rabb-**Yehovah***'ın şöyle buyurduğunu söyle:-Ey Seir dağı! İşte ben sana karşıyım ve üzerine(4) elimi uzatarak seni tamamen viran edeceğim. **4***Kentlerini(5) yıkacak, sen viran olacaksın ve Rabb ben olduğumu bileceksin. **5***Senin düşmanlığın(6) eskiden(7) beri olup İsrailoğullarının belaları vaktinde, kötülük(8) zamanları dolduğunda; kılıca bıraktığın için, **6***Ben de (Rabb ***Yehovah*** söylüyor) Hayatım*(varlığım)* hakkı için seni kana bulayacağım. Seni kovalayacağım ve sen de kandan(9) iğrenmediğin için seni kan kovalayacaktır. **7***Seir dağını tamamen viran edecek ve oradan(10) gelip geçeni dağıtacağım. **8***Dağlarını ölüleriyle dolduracağım(11). Senin bayırlarında, vadilerinde ve tüm derelerinde kılıçla vurulanlar düşecekler. **9***Seni(12) sonsuza dek bomboş bırakacak ve artık kentlerinde yaşayan olmayacaktır; Rabb '*Ben*'(13) olduğumu bileceksiniz. **10***Bu iki millet ve bu iki ülke benim olacak; biz(14) onları mülk edineceğiz dediği için [Halbuki Rabb(15) oradaydı]. **11***Rabb-***Yehovah*** söylüyor ki: -Hayatım*(varlığım)* hakkı için, onlara olan düşmanlığından doğan, kendilerine gösterdiğin gazap(16) ile kıskançlığına göre karşılık verecek ve sana karşı ceza verdiğimde aralarında bilineceğim. **12***İsrail dağları için: Onlar bomboş oldu ve onlar bize yemek olmak için verildi, diye söylediğin tüm küfürleri '*Ben*' Rabb işittiğimi bileceksiniz. **13***Bana(17) karşı büyük konuştuğunuzu ve bana karşı sözlerinizi çoğalttığınızı ben işitiyorum. **14***Rabb-***Yehovah*** böyle söylüyor: -Tüm(18) yeryüzünün sevinci anında seni yıkacağım. **15***Sen(19) İsrail halkının mirasının yıkıldığına sevindiğin gibi; sana da aynısını yapacağım. Ey! Seir dağı ve tüm Edom. Sen(20) tamamen yıkılacaksın ve Rabb '*Ben*' olduğumu bileceklerdir.

(1) Tes.2/5,**(2)**B.6/2,**(3)**Yerm.49/7ve8,B.25/12,Ams.1/11, Obad.10ve diğ., **(4)**B.6/14, **(5)**9.Ayet, **(6)**B.25/12, Obad.10, **(7)**B.25/15, **(8)**Mez.137/7, B.21/25ve29, Bak Dan.9/24, Obad.11, **(9)**Mez.109/17,**(10)**Hak.5/6,B.29/11,**(11)**B.31/12,32/5, **(12)**Yerm. 49/17ve18,4.Ayet,B.25/13,Malk.1/3ve4,**(13)**B.6/7, 7/4ve9,36/11,**(14)**Mez.83/4ve12,B.36/5,Obad.13,**(15)**Mez. 48/1ve 3, 132/13 ve 14, Bak B. 48ve35, **(16)**Mat.7/2, Yak.2/13, **(17)**I.Sam.2/3, Vah.13/6, **(18)**İş.65/13,14, **(19)**Obad 12ve15, **(20)**3.ve4.Ayetler.

36. Bölüm: 1)Düşmanların yok edilişi, 8)Ülkenin berekete erişeceği sözüyle İsraile avuntu verilmesi, 16)İsrailin kendi suçları yüzünden reddolunduğu, 21)Kendi liyakatleriyle(*Kıymetiyle*) değil ancak; Rabb'in lütfuyla önceki durumlarına getirilecekleri, 25)Yeni Ahit antlaşmasının bereketleri.
1*Sen ey Adem oğlu! İsrail(1) dağlarına peygamberlik ederek söyle ki: -Ey İsrail dağları! Rabb'in sözünü dinleyin. **2***Rabb ***Yehovah*** böyle söylüyor: Düşman(2) size: -Hah! Eski tepeler de bize miras oldu(3) dediği için. **3***Sen peygamberlik ederek şöyle de: *Rabb-**Yehovah*** böyle söylüyor: -Milletlerin geri kalanlarına miras olmanız için sizi yıkıp her yönden yuttukları ve siz(4) de dillere düşerek, halkın sitemine uğradığınızdan ötürü; **4***Ey İsrail dağları! Rabb ***Yehovah***'ın sözünü dinleyiniz. Rabb ***Yehovah*** dağlar, bayırlar, dereler ve vadilerle yıkılmış viran yerlere; çevredeki milletlerin geri kalanlarına, çapul(5) ve gülünç(6) olmuş olan harabe kentlere böyle söylüyor. **5***Bu Yüzden *Rabb-**Yehovah*** böyle söylüyor: -Milletlerin geri kalanları için ve tüm Edom için gerçekten(7) gayretimin ateşiyle söyledim. Çünkü ülkemi(8) kendilerine tüm yürek sevinciyle ve içlerinde olan ihanetiyle; çapul etmek için miras diye aldılar. **6***Bu yüzden İsrail ülkesi için peygamberlik ederek dağlar, bayırlar, vadiler ve derelere söyle ki; *Rabb-**Yehovah*** böyle buyuruyor:-Milletler(9) tarafından alçaltıldığınız için; işte ben gayretim ve öfkemle söyledim. **7***Bu yüzden *Rabb-**Yehovah*** böyle söylüyor:-Ben yemin ettim ki(10) çevrenizdeki milletler yaptıkları hakareti kendileri görecekler. **8***Ama ey İsrail dağları! Siz dallarınızı uzatacak ve halkım İsrail için ürününüzü vereceksiniz. Çünkü onlar yakında gelecekler. **9***Zira ben sizin tarafınızdanım ve gözüm üzerinizde olacaktır; siz de işlenerek ekileceksiniz. **10***Üzerinizdeki insanları; yani tüm İsrail halkını çoğaltacağım. Kentlerde oturulacak ve yıkıntılar(11) inşa edilecektir. **11***Sizin(12) insanlarınızla hayvanlarınızı çoğaltacağım. Onlar çoğalıp üreyecekler ve sizi önceden olduğu gibi yaşanılacak bir ülke yapacağım. Sizi önceki durumunuzdan daha iyi bir duruma sokacak ve Rabb '*Ben*(13) olduğumu bileceksiniz. **12***Üzerinizde insanları; yani halkım İsraili yürüteceğim ve onlar seni miras alacaklar(14) Sen de onların mirası olacak ve bir daha onları *'çocuklardan yoksun bırakmayacaksın*(+). **13***Rabb-**Yehovah*** böyle söylüyor:-Size(15) insan yiyen bir ülkesiniz ve milletleri çocuksuz bıraktınız, dedikleri için; **14***Bir daha insan yemiyecek ve bir daha milletleri çocuksuz bırakmayacaksın, diye *Rabb-**Yehovah*** söylüyor. **15***Artık(16) milletlerin aşağılamalarını işitmeyecek, milletler tarafından ayıplanmayacak ve

artık milletleri mülk edinmeyeceksiniz, diye *Rabb-**Yehovah*** söylüyor. **16***Bana Rabbin sözü gelip dedi ki: **17***-Ey Adem oğlu! İsrail halkı kendi ülkelerinde yaşadıkları gibi; onu[17] kendi işleri ve işleyişleriyle değiştirdiler. Benim önümde onların yaptıkları; peryodunda[18] olan kadının kirliliği gibi oldu. **18***Ben de onları ülke üzerine döktükleri[19] kan yüzünden ve ülkeyi putlarıyla bozdukları için; öfkemi onların üstüne döktüm. **19***Onları[20] milletler arasına dağıttım ve ülkelerde darmadağın oldular. Böylece onları[21] işlerine ve yaptıklarına göre cezalandırdım. **20***Gittikleri milletlere ulaştıklarında; onlar için: 'Bunlar Rabbin halkı olup *"O"*nun ülkesinden çıktılar' denilmekle kutsal[22] adıma leke sürülmesine neden oldular. **21***Ama İsrail halkının gittikleri milletler arasında saygısızlık[23] ettikleri kutsal adıma acıdım. **22***Bu yüzden İsrail halkına şunu söyle: -Rabb ***Yehovah*** böyle söylüyor: Ey İsrail halkı! Bunu ben sizin için değil; ama[24] gittiğiniz milletler içinde saygısızlık ettikleri kutsal adım uğruna yapıyorum. **23***Ve milletler içinde saygısızlık edilen; yani onların arasında, sizin saygısızlık ettiğiniz yüce adımı kutsayacağım. Onların gözleri önünde aranızda kutsal[25] bilindiğimde; milletler Rabb '*Ben*' olduğumu bileceklerdir diye *Rabb-**Yehovah*** söylüyor. **24***Sizi[26] milletler arasından alacak ve sizi tüm ülkelerden toplayıp vatanınıza getireceğim. **25***Üstünüze[27] temiz su serpeceğim, siz de temiz olacaksınız. Sizi tüm[28] kirliliğinizden ve tüm putlarınızdan temizleyeceğim. **26***Size[29] yeni yürek verecek ve içinize yeni bir ruh koyacağım. Bedeninizdeki taş yüreği çıkararak size etten bir yürek vereceğim. **27***İçinize ruhumu[30] koyacak ve sizi yasalarımda yürüteceğim; ilkelerimi tutup onlarla yürüyeceksiniz. **28***Atalarınıza[31] verdiğim ülkede yaşayacak ve siz[32] benim halkım olup ben de sizin Allahınız olacağım. **29***Sizi[33] tüm kirliliklerinizden temizleyerek, buğdayı[34] 'bereketli olarak[§] verecek ve üzerinize[35] kıtlık getirmeyeceğim. **30***Ağaçların[36] meyvesini ve tarlanın ürününü çoğaltacağım ki, bir daha milletler arasında kıtlıktan ötürü aşağılanmayasınız. **31***Kötü[37] ve temiz olmayan işlerinizi anımsayacaksınız. İsyanlarınız[38] ve kirli işleriniz için kendi kendinizden iğreneceksiniz. **32***Ey İsrail evi! Bilmiş olunuz ki, bunu[39] sizin için yapmıyorum. İşlerinizden ötürü dönüp utanın, diye *Rabb-**Yehovah*** söylüyor. **33***Ve *Rabb-**Yehovah*** böyle buyuruyor: -Sizi tüm isyanlarınızdan temizlediğim gün, kentleri dolduracak[40] yıkıntılar onarılacaktır. **34***Yıkılmış olan ülke, oradan her geçen kişinin gözü önünde yıkılmışlığına karşılık onarılacaktır. **35***Bu yıkılan ülke Aden[41] bahçesi gibi oldu. Viran ve harap olmuş, yıkılmış kentler onarıldı ve içinde oturanları var, diyecekler. **36***Çevresinde arda kalan milletler; yıkılmış yerleri onaran ve yıkılanı ayağa kaldıran Rabb '*Ben*' olduğumu bileceklerdir. Ben[42] Rabb söyledim ve yapacağım. **37***_Rabb-**Yehovah*_ böyle söylüyor: İsrail evi tarafından bunu kendilerine yapmaklığım için aranacak ve onların adamlarını sürü[43] gibi çoğaltacağım. **38***Kutsal sürü gibi ve Yeruşalim'in bayram sürüsü gibi yıkılmış olan kentler Edom sürüleriyle öyle dolacak ki, *'Ben'* Rabb olduğumu bileceklerdir.

(1)B.6/2ve3, **(2)**B.25/3, 26/2, **(3)**B.35/10, **(4)**Tes.28/37, I.Krl.9/7, Yer.Mers.2/15, Dan.9/16, **(5)**B.34/28, **(6)**Mez.79/4, **(7)**Tes.4/24, B.38/19,**(8)**B.35/10ve12,**(9)**Mez.123/3,4,B.34/29,15.Ayet, **(10)**B.20/5,**(11)**33.Ayet,İş.85/12,61/4,Ams.9/14,**(12)**Yerm. 31/27, 33/12, **(13)**B.35/9,37/6,13,**(14)**Ob.17diğ.,**(+)**Veya:***Yok etmeyeceksin***, **(15)**Say.13/32,**(16)**B.34/29,**(17)**Lev.18/25,27 ve28,Yerm2/7,**(18)**Lev.15/19diğ.,**(19)**B.16/36ve38,23/37, **(20)**B.22/15,**(21)**B. 7/3,18/30,39/24,**(22)**BakİŞ.52/5,Rom.2/24, **(23)**B.20/9ve14,**(24)**Mez.106/8,**(25)**B.20/41,28/22,**(26)**B. 34/13,37/21, **(27)**İbr. 10/21, **(28)**Yerm.33/8,**(29)**Yerm.32/39, B.11/19,**(30)**B.11/19,37/14, **(31)**B.28/25,37/25,**(32)**Yerm.30/22, B.11/20,37/27,**(33)**Mat.1/21 ,Rom.11/26,**(34)**BakMez.105/16, **(§)**İbranice:***Çağırıp çoğaltacağım***,**(35)**B.34/29, **(36)**B.34/27, **(37)**B.16/61,63,**(38)**Lev.26/39, B.6/9,20/43,**(39)**Tes.9/5,22.Ayet, **(40)**10. Ayet,**(41)**İş.51/3, B.28/13, Yoel.2/3, **(42)**B.17/24, 22/14, 37/14, **(43)**10.Ayet.

37. Bölüm: 1)Kuru kemiklerin dirilmesi örneği, 11)Bitmiş bir durumda olan İsrailin ümitvar edilmesi, 15)İki değneğin birleşmesinin; 18)Yahuda devleti ile İsrail devletinin birleşeceğine bir işaret olduğu, 20)Mesih'in egemenliğine(*Melekütu'na*) ait sözler.
1*Rabbin[1] eli benim üstümde oldu; Rabb[2] beni Ruhla çıkararak ovanın ortasına götürdü ve ova kemiklerle doluydu. **2***Onların çevresinde beni dolaştırdı. İşte onlar ovanın üstündeydiler ve çok kurumuşlardı. **3***Bana: -Ey Adem oğlu! Bu kemikler dirilebilir mi? Dedi. Ben de: -Ya *Rabb! **Yeho**vah* sen biliyorsun[3] dedim. **4***Ve bana: -Bu kemikler üzerine peygamberlik edip onlara şöyle de:-Ey kuru kemikler Rabb'in sözünü dinleyin. **5***_Rabb-**Yehovah*_ bu kemiklere böyle söylüyor: -İşte ben içinize[4] Ruh*(soluk)* koyacağım ve dirileceksiniz. **6***Üzerinize sinirler koyarak etle örtecek ve sizi deriyle kaplayıp size Ruh[*] vereceğim; dirileceksiniz ve Rabb[5] '*Ben*' olduğumu bileceksiniz. **7***Bana buyurulduğu üzere peygamberlik ettim. Peygamberlik ederken bir ses geldi. İşte o an bir hareket oldu ve o kemikler; kemik kemiğine yaklaştı. **8***Üzerlerine sinirlerle etlerin geldiğini ve sonra da onları deri kapladığını gördüm; ama onlarda Ruh yoktu. **9***O zaman bana: Ey Adem

oğlu! Ruha peygamberlik et ve Ruha de ki Rabb ***Yehovah*** böyle söylüyor: -Ey Ruh[6] dört yönden gel ve bu ölüler üzerine üfle ki dirilsinler, dedi. **10***Bana buyurulduğu gibi peygamberlik ettim ve onlar[7] üzerine Ruh gelerek dirildiler. Ayak üstü durdum, çok büyük bir topluluk oldu; **11***Ve bana şöyle söyledi: -Ey Adem oğlu! Bu kemikler tüm İsrail halkıdır. İşte onlar kemiklerimiz kurudu[8] ümidimiz kalmadı; biz yok olduk, diyorlar. **12***Bu yüzden peygamberlik ederek onlara şöyle söyle: Rabb ***Yehovah*** böyle buyuruyor: -Ey halkım! İşte ben sizin kabirlerinizi açacak[9] sizi mezarlarınızdan çıkaracak ve sizi[10] İsrail ülkesine götüreceğim. **13***Ey halkım! Kabirlerinizi açıp sizi mezarlarınızdan çıkardığımda Rabb ben olduğumu bileceksiniz. **14***Ruhumu içinize koyacağım[11] siz de dirileceksiniz ve size ülkenizde rahat ettireceğim. '*Ben*' Rabb söyleyip yaptığımı bileceksiniz, diye Rabb buyuruyor. **15***Bana Rabb'in sözü gelip dedi ki,: **16*-**Ey Adem oğlu! Sen[12] bir değnek al ve onun üstüne:'Yahuda için ve onun[13] yoldaşları olan İsrailoğulları içindir!' diye yaz. Sonra da başka bir değnek al ve onun üstüne de: Yusuf için; Efraim'in ve yoldaşları olan tüm İsrail halkının değneğidir! diye yaz. **17***Ve elinde[14] birleşik bir değnek olmaları için onları yan yana getir. **18***Halkının çocukları sana şöyle diyebilir:-Bununla[15] dileğin nedir? Bize söylemeyecek misin? **19***Sen de onlara[16] şöyle de: -Rabb ***Yehovah*** böyle söylüyor İşte ben Efraim'de olan Yusuf'un[17] değneğini ve onun yoldaşları olan İsrail oymaklarını alıp, onları onunla beraber Yahuda'nın değneği yanına koyacağım. Onları bir değnek yapacak ve elimde bir olacaklardır. **20***Üzerlerine yazı yazacağım değnekler onların[18] gözleri önünde senin elinde bulunsun. **21***Onlara Rabb-***Yehovah*** şöyle söylüyor de:-İşte ben[19] İsrailoğullarını gittikleri milletler arasından alacak ve onları her taraftan toplayarak kendi ülkelerine getireceğim. **22***Onlar ülkede[20] İsrail dağlarında bir millet olacak; onların[21] tümüne bir kral egemen olacak, bir daha iki millet olmayacaklar ve bir daha iki hükümete ayrılmayacaklar. **23***Artık kendi putları[22] kirli işleri ve tüm isyanlarıyla kirlenmeyecekler ve ben onları[23] içinde suç ettikleri tüm evlerinden kurtaracağım. Onları temizleyecek, onlar benim halkım olup ben de onların Allah'ı olacağım. **24***Onlara[24] kral Davut egemen olacak ve herkesin[25] çobanı bir olacak. Yollarımda yürüyecek[26] yasalarımı öğrenecek ve yürüteceklerdir. **25***Kulum[27] Yakup'a verdiğim atalarınızın yaşadığı ülkede yaşayacaklar. Kendileri, oğulları, hem de oğullarının oğulları sonsuza[28] değin orada yaşayacaklar ve kulum Davut[29] sonsuza dek onların beyi olacaktır. **26***Onlarla esenlik[30] antlaşması imzalayacağım ve bu onlara sonsuzluk antlaşması olacaktır. Onları birleştirerek çoğaltacak[31] ve kutsal yerimi[32] sürekli onların arasına koyacağım. **27***Evim[33] onların yanında olup, '*Ben*'[34] onların Allah'ı olacak ve onlar da benim halkım olacaktır. **28***Kutsal yerin sonsuza dek onların arasında bulunmasıyla; İsraili kutsayan[35] Rabb Ben olduğumu milletler[36] bileceklerdir.

(1)B.1/3, **(2)**B.3/14, 8/3, 11/24, Luk.4/1, **(3)**Tes.32/39, I.Sam.2/6, Yuh.5/21, Rom.4/17, II.Kor.1/9, **(4)**Mez.104/30, 9.Ayet, **(*)**Bak Tek.1/30ve 2/7, **(5)**B.6/7, 35/12, Yoel 2/27, 3/17, **(6)**Mez.104/30, 5.Ayet, **(7)**Vah.11/11, **(8)**Mez.131/7, Bak İş.49/14, **(9)**İş.26/19, Hoş.13/14,**(10)**B.36/24ve25.Ayet,**(11)**B.36/37, **(12)**Bak Say.17/2, **(13)**II.Trh.11,12,13ve16,15/9,30/11ve18,**(14)**Bak22.ve24. Ayetler, **(15)**B.12/9, 24/19, **(16)**Zek.10/6, **(17)**16.ve17.Ayetler, **(18)**B.12/3,**(19)**B.36/24, **(20)**İş.11/13, Yerm.3/18, 50/4, Hoş.1/11, **(21)**B.34/23ve24, Yuh.10/16, **(22)**B.36/25, **(23)**B.36/28ve29, **(24)**İş.40/11, Yerm.23/5, 30/9, B.34/23ve24, Hoş.3/5, Luk.1/32, **(25)**22.Ayet, Yuh.10/16, **(26)**B.36/27, **(27)**B.36/28, **(28)**İş.60/21, Yoel 3/20, Amos 9/15, **(29)**24.Ayet, Yuh.12/34, **(30)**Mez.89/3, İş.55/3, Yerm.32/40, B.34/25, **(31)**B.36/10ve37, **(32)**II.Kor.6/16, **(33)**Lev.26/11ve12, B.43/7, Yuh.1/14, **(34)**B.11/20, 14/11, 36/28, **(35)**B.20/12, **(36)**B.36/23.

38. Bölüm: 1)Gog'un ordusu, 8)Ve kötü niyeti; 14)Onun için olan Tanrısal ceza.

1*Bana Rabb'in sözü gelerek şöyle söyledi: **2***Ey! Adem[1] oğlu. Yüzünü[2] Gog'a[3] yani Magog diyarında olan Meşek[4] ve Tubal beylerine çevirerek ona karşı peygamberlik edip şöyle de: **3***Rabb ***Yehovah*** böyle diyor: -Ey Roş, Meşek ve Tubal beyi Gog! İşte ben sana karşıyım. **4***Seni[5] çevirecek ve ciğerlerine oltalar takacağım. Kendinle tüm askerlerini, atlar ile atlılarını, alabildiğince görkemli giysiler giyinmiş siperli, kalkanlı ve tümü[6] kılıçlı olan büyük bir kalabalık çıkaracağım. **5***Onlarla beraber Persliler'i, Kûş ve Putîler'i[7] tümü kalkanlı ve miğferli olarak; **6***Böylece Gomer[8] ile tüm ordusunu; kuzey kenarlarından Togarma[9] handanı ile tüm ordusunu ve seninle birlikte çok milletleri çıkaracağım. **7***Hazır ol[10] kendinle yanında toplanan tüm kalabalıkları hazırla ve sen onların başkanı[+] ol. **8***Birçok[11] zamandan sonra yoklanılacaksın. Kılıçtan kurtulmuş ülke üzerine ve birçok milletlerden[12] devamlı viran edilen İsrail[13] dağlarına toplanmış millet üzerine, son günlerde geleceksin. Ama o milletler arasından çıkmış olup, tümü[14] barış içinde yaşayacaktır. **9***Oysa sen kasırga[15] gibi çıkıp geleceksin. Sen, senin bütün orduların ve seninle beraber olan birçok milletler dünyayı kaplamak için bulut[16] gibi olacaksınız. **10***Rabb ***Yehovah*** böyle

söylüyor: -O günde senin aklına bazı şeyler gelecek ve kötü şeyler tasarlayacaksın. **11*** Ve diyeceksin ki; kasabaları sursuz olan ülke üzerine barış içinde[17] ve güvenle[18] duranlar üzerine çıkacağım. Tümü sursuz yerde duruyor ve kapılarıyla sürgüleri yoktur. **12*** Soymak ve çapul etmek için elini, viran olan; ama şimdi içinde yaşanan[19] yerler üzerine. Milletler[20] arasından toplanmış, sürüler ile mallar kazanmış olan ve ülkenin yüksek yerlerinde[21] yaşayan halkın üzerine döndürmek için çıkacaksın. **13*** Saba[22] Dadan[23] ve Tarşiş tüccarlarıyla[24] onun genç aslanları[25] sana doğru yönelerek: -Soymak için geldik, çapul etmek için halkını topladık ki; gümüş ile altın götüresin, sürüyle mallar alasın ve büyük bir pay kapasın, diyeceklerdir. **14*** Bu yüzden ey Adem oğlu! Peygamberlik ederek Gog'a doğru söyle ki, Rabb-***Yehovah*** böyle buyuruyor: -O gün[26] halkım İsrail güvenle[27] yaşadıklarında sen bilmeyecek misin? **15*** Ve senin yerin[28] olan kuzeyin uçlarından, seninle[29] beraber olan birçok milletler atlara binmiş olarak büyük bir kalabalık ve çok askerlerle geleceksin. **16*** Sen ey Gog! Dünyayı kaplamak için halkım İsrail[30] üzerine bulut gibi çıkacaksın. Bu[31] son günlerde meydana gelecek ve seni ülke üzerine getireceğim ki; milletler[32] kendi gözleri önünde sende kutsal bilindiğimde beni bilsinler. **17*** Rabb-***Yehovah*** böyle söylüyor: -Eski günlerde ve o zaman; yıllarca peygamberlik eden kullarım, İsrail peygamberleri aracılığıyla onlar üzerine getireceğim dediğim kişi sen misin? **18*** O günde; yani Gog İsrail ülkesi üzerine geldiği günde öfkem ve gazabım alevlenecek diye Rabb-***Yehovah*** söylüyor. **19*** Gayretimden[33] gazabımın ateşiyle[34] dedim ki, o gün kesinlikle[35] İsrail toprağında büyük acı olacaktır. **20*** Deniz balıkları[36] göğün kuşları, kırların yabanıl hayvanları; yeryüzünde sürünen tüm sürüngenler ve böcekgiller ile yeryüzünde önümdeki tüm insanlar sıkıntı[*] çekecektir. Dağlar[37] yıkılacak, yalçın kayalar düşecek ve her sur yerle bir olacaktır. **21*** Tüm dağlarımda ona karşı kılıç davet[38] edeceğim[39] ve herkesin[40] kılıcı kardeşine karşı olacak, diye Rabb-***Yehovah*** söylüyor. **22*** Onu veba[41] ile ve kanla cezalandıracağım[42]. Onun üstüne, ordusuna ve onunla beraber olan birçok milletlere; şiddetli yağmur, dolu taşları ve ateşle kükürt[44] yağdıracağım. **23*** Birçok milletlerin gözünde yücelecek, kutsal bilinecek[45] ve kendimi onlara tanıtacağım[46]. Ben Rabb olduğumu bileceklerdir.

(1)B.39/1,**(2)**B.35/2ve3,**(3)**Vah.20/8, **(4)**B.32/26, **(5)**II.Krl.19/28, B.29/4,39/2,**(6)**B.23/12,**(7)**B.27/10,30/5,**(8)**Tek.10/2, **(9)**B.27/14, **(10)**İş.8/9ve10,Yerm.46/3,4ve14,51/12,**(+)**İbranice: Koruması, muhafızı, **(11)**Tek.49/1, Tes.4/30 ve 16.Ayet, **(12)**12.Ayet ve B.34/13, **(13)**B.36/1,4 ve 8, **(14)**Yerm.23/6, B.28/26, 34/25ve28, 11.Ayet, **(15)**İş.28/2, **(16)**Yerm.4/13, 16.Ayet, **(17)**Yerm.49/31, **(18)**8.Ayet,**(19)**B.36/34ve35,**(20)**8.Ayet,**(21)**Hak.9/37, **(22)**B.27/22ve23, **(23)**B.27/15ve20, **(24)** B. 27/12, **(25)**Bak B.19/3ve5,**(26)**İş.4/1,**(27)**8.Ayet,**(28)**B.39/2,**(29)**6.Ayet, **(30)**9.Ayet, **(31)**8.Ayet, **(32)**Çık.14/4,B.36/23,39/21, **(33)**B.36/5 ve6,39/25, **(34)**Mez.89/46, **(35)**Hag.2/6ve7,Vah.16/18, **(36)**Hoş. 4/3,**(*)**BakII.Ezr.13/19, **(37)**Yerm.4/24,Nah.1/5ve6,**(38)** B.14/17, **(39)**Mez.105/16,**(40)**Hak.7/22,I.Sam.14/20,II.Trh.20/23, **(41)**B.5/17, **(42)**İş.66/16, Yerm.25/31, **(43)**B.13/11, Vah.16/21, **(44)**Mez.11/6, Bak İş.29/6, 30/30, **(45)**B.36/23, **(46)**Mez.9/16, B.37/28, 39/7ve 16.Ayet.

39. Bölüm: 1)Gog'a karşı Tanrısal ceza, 8)İsrailin ona galip geleceği, 11)Gog cümhuru deresinde Gog'un gömülmesi, 17)Kuşların şölene davet olunacağı, 23)İsrail,in kendi suçunun cezasını çektikten sonra yine Tanrısal lûtfa ereceği.

1* Sen[1] ey Adem oğlu! Gog'a karşı peygamberlik edrerek şöyle de: *Rabb-**Yehovah*** böyle söylüyor: -Ey Roş, Meşek ve Tubal beyleri Gog! İşte ben sana karşıyım. **2*** Seni çevirecek, seni götürecek ve seni kuzey[2] uçlarından çıkarıp İsrail dağları üzerine getireceğim. **3*** Yayını sol eline çarpacak ve oklarını sağ eline düşüreceğim. **4*** Seninle[3] beraber tüm ordun ve seninle olan milletlerle İsrail dağları üzerine düşeceksin. Seni[4] her çeşit yırtıcı kuşa ve kırın yabanıl hayvanlarına yiyecek olman için vereceğim. **5*** Bozkırlara düşeceksin; çünkü ben söyledim, diye Rabb ***Yehovah*** söylüyor. **6*** Magog üzerine[5] adalarda[6] güvenle yaşayanlar üzerine ateş göndereceğim ve Rabb '*Ben*' olduğumu bileceklerdir. **7*** Kutsal[7] adımı halkım İsrail ortasında bildirecek ve artık kutsal[8] adıma saygısızlık yaptırmayacağım. Milletler[9] İsrailde kutsal olan Rabb '*Ben*' olduğumu bileceklerdir. **8*** İşte geliyor[10] ortaya çıkmak üzeredir ve söylediğim[11] gün budur, diye *Rabb-**Yehovah*** buyuruyor. **9*** İsrail kentlerinin halkı çıkıp ateş yakacak. Silahları yakacaklar; kalkanlar, siperler, yaylar, oklar, sopalar ve mızraklarla yedi yıl ateş yakacaklar. **10*** Kırlardan odun getirmeyecekler, ormanlardan kesmeyecekler; ama silahlarla ateş yakacaklar, kendilerini[12] soyanları soyacaklar ve kendilerini çapul edenleri çapul edecekler, diye *Rabb-**Yehovah*** söylüyor. **11*** O gün Gog'a mezar olmak üzere orada; yani İsrailde denizin kuzeyinde yolcular deresini vereceğim. O da yolcuların yolunu kapayacak ve orada Gog ile tüm halkını gömecekler. Ona: *'Gog cümhuru'* deresi adını vereceklerdir. **12*** Ülkeyi[13] temizlemek için İsrail halkı onları yedi ay gömecek. **13*** Ülkenin tüm halkı onları gömecek ve onurlandığım[14] günde bu onlara şöhret olacaktır; diye Rabb-***Yehovah*** söylüyor. **14*** Ül-

kede devamlı dolaşmak için adamlar görevlendirecekler. Onlar da yolcularla beraber yeryüzünde kalanları gömüp ülkeyi temizleyecekler ve bunlar[15] yedi ayın sonunda ülkeyi araştıracaklar. **15***Ülkede yolculuk edenler bir insan kemiği görünce, yanına bir işaret dikecekler ki, gömücüler onu *'Gog cümhuru deresine'* gömsünler. **16***Kentin adı da Hamona[+] olacak ve böylece ülkeyi[16] temizleyeceklerdir. **17***Ey Adem oğlu! Rabb-***Yehovah*** böyle söylüyor: -Sen[17] her çeşit kanatlı kuşa ve kırların yabanıl hayvanlarına söyle ki; toplanıp[18] gelsinler. Benim sizin için saçta yaktığım kurbana ve İsrail[19] dağları üzerinde olacak büyük kurbana, her yerden toplanın ki, et yeyip kan içsinler. **18***Yiğitlerin[20] etini yiyip, ülkenin beylerinin kanını; tümü Başan besilisi olan koçlar[21] kuzular, tekeler ve buzağıların kanını içiniz. **19***Benim sizin için saçta yaktığım kurbanlarımdan doyuncaya dek içyağı yiyip, mestoluncaya dek kan içeceksiniz. **20***Soframda atlar ile araba hayvanı atına[22] ve yiğitlerle[23] tüm savaşçıların atına doyacaksınız; diye Rabb ***Yehovah*** söylüyor. **21***Milletlerin[24] içinde görkemimi gösterecek, tüm milletlere vereceğim kararı ve üzerlerine[25] koyduğum elimi göreceklerdir. **22***İsrail[26] halkı kendi Allah'ı Rabb'in ben olduğumu, o gün ve ondan sonra bileceklerdir. **23***Milletler[27] İsrail halkının kendi kötülükleri yüzünden sürgün edildiğini anlayacaktır. Çünkü onlar bana karşı isyan ettiler. Ben[28] de onlardan yüzümü gizleyip onları[29] düşmanlarının eline bıraktım ve tümü kılıçla düştü. **24***Ben[30] de onlara kendi kirli işlerine göre ve isyanlarına göre karşılık vererek yüzümü onlardan çevirdim. **25***Bu yüzden *Rabb-**Yehovah*** böyle söylüyor: -Şimdi[31] Yakup'un tutsaklarını geri gönderip tüm[32] İsrail halkına acıyacağım ve kutsal adım için gayrete geleceğim. **26***Korku[33] veren olmayarak ülkelerinde oturduklarında; utançlarını[34] ve bana karşı yaptıkları tüm isyanlarının cezasını çekeceklerdir. **27***Onları milletler[35] arasından döndürdüğümde ve onları düşmanlarının ülkelerinden topladığımda; onlarla birçok[36] milletlerin gözleri önünde kutsal bilineceğim. **28***Onları milletler arasına sürgün ettiğim, onları kendi ülkelerine topladığım ve orada onlardan bir kişi bile bırakmadığımdan; kendilerinin[37] Allah'ı Rabb'in ben olduğumu bileceklerdir. **29***Artık[38] onlardan yüzümü gizlemeyeceğim; çünkü ruhumu İsrail üzerine döktüm[39] diye *Rabb-**Yehovah*** söylüyor.

(1)B.38/2ve3, **(2)**B.38/15, **(3)**B.38/21, 17.Ayet, **(4)**B.33/27, **(5)**B.38/22, Ams.1/4, **(6)**Mez.72/10, **(7)**22.Ayet, **(8)**Lev.18/21, B.20/39, **(9)**B.38/16ve23, **(10)**Bak Vah.16/17, 21/6, **(11)**B.38/17, **(12)**İş.14/2,**(13)**Tes.21/23,14.ve16.Ayetler,**(14)**B.28/22, **(15)**12. Ayet, **(+)**:Kalabalık,**(16)**12.Ayet, **(17)**Vah.19/17, **(18)**İş.18/6, 34/6, Yerm.12/9, Sef.1/7, **(19)**4.Ayet, **(20)**Vah.19/18, **(21)**Tes. 32/14,Mez.22/12,**(22)**Mez.76/6,B.38/4,**(23)**Vah.19/18, **(24)**B.38/16ve23,**(25)**Çık.7/4,**(26)**7.ve28.Ayetler,**(27)**B. 36/18,19,20 ve 23, **(28)**Tes. 31/17, İş.59/2, **(29)**Lev.26/25, **(30)**B.36/19, **(31)**Yerm.30/3ve18, B.34/13, 36/24 ve diğ., **(32)**B.20/40,Hoş.1/11, **(33)**Lev.26/5ve6, **(34)**Dan.9/16,**(35)**B. 28/25 ve26,**(36)**B.36/23ve24,38/16, **(37)**B. 34/30, 22.Ayet, **(38)**İş.54/8, **(39)**Yoel 2/28, Zek.12/10, Ams.2/17,

40. Bölüm: 1)Hezekiyel'in gördüğü rüyanın zamanı, şekli ve durumu, 6)Doğu kapısı, 20)Kuzey kapısı, 24)Ve güney kapısı ile; 32)İçerki avlunun doğu kapısının; 35)Ve Kuzey kapısının anlatılışı, 39)Sekiz sofra, 44)Odalar, 48)Evin *giriş koridoru*).

1*Sürgünlüğümüzün yirmi beşinci yılında, yıl başında, ayın onunda ve kentin[1] düşmesinin on dördüncü yılında; tam o gün Rabb'in[2] eli üstümde olup beni oraya götürdü. **2***Allah'tan[3] olan rüyalarla beni İsrail ülkesine götürdü ve beni[4] çok yüksek bir dağ üzerine bıraktı. Onun güneyinde bina olunmuş bir şehir[+] şekli vardı. **3***Beni oraya götürdü. İşte görünüşü parlak tunç[5] görünüşü gibi bir adam; elinde[6] ketenden bir ip ve ölçü[7] için bir kamış olarak o kapıda duruyordu. **4***O adam bana: -Ey[8] Adem oğlu! Gözlerinle gör, kulaklarınla duy ve sana göstereceğim tüm şeylere dikkat et. Çünkü buraya getirildin ki ben de bu şeyleri sana göstereyim ve gördüğün[9] her şeyi İsrail halkına bildir, dedi. **5***İşte Evin(*Tapınağın*) dışında her yerde sur[10] vardı ve o adamın elinde arşını bir arşın dört parmak olan, altı arşın uzunluğunda ölçmek için bir kamış vardı. Surun[+] kalınlığı bir kamış ve yüksekliği de bir kamıştı. **6***Doğuya doğru olan kapıya gelerek onun merdivenine çıktı ve kapının bir eşiğini ölçtüğünde eninin bir kamış olduğunu gördü. **7***Her küçük odanın uzunluğu bir kamış ve eni bir kamış olup odaların arası beş arşındı. Kapı koridoru yanında olan kapı girişi içerden bir kamıştı. **8***Ve kapı koridorunun enini içeriden ölçtüğünde bir kamış buldu. **9***Kapının koridorunu ölçtüğünde sekiz arşın ve onun direklerini iki arşın buldu ve kapının koridoru içerdendi. **10***Doğuya doğru olan kapının odaları bir taraftan üç ve diğer taraftan üç olup üçünün de ölçüsü birdi. Kapı direklerinin ölçüsü bir taraftan bir ve öbür taraftan da birdi. **11***Kapı girişini ölçüp on arşın buldu ve kapının uzunluğu on üç arşındı. **12***Küçük odaların önünde bir taraftan bir arşın ve diğer taraftan bir arşın mesafe vardı. Küçük odalar bir taraftan altı arşın ve diğer taraftan da altı arşındı. **13***Küçük bir odanın damının taşı yanından, diğer odanın damının taşı yanına kadar ölçtüğünde; eni yirmi beş arşın olup oda kapıları birbirlerine karşıydı. **14***Direkleri kapının çevresinde olan avlunun di-

reklerine kadar *'ölçüp altmış arşın*(*) buldu. **15***Dışardaki kapının yüzünden içerdeki kapının dehlizi yüzüne kadar elli arşındı. **16***Küçük odaların ve onların direkleri yanında kapının içersinde her yerde kafesli(11) pencereler vardı. Koridorlar de böyleydi ve içerde, her tarafta pencereler olup direklerin üstünde hurma ağacı resimleri vardı. **17***Beni dışarki(12) avluya götürdü. İşte odalar(13) avlunun her tarafında yapılmış taş döşeme bulunuyor ve döşemede otuz(14) oda vardı. **18***Kapıların yanındaki taş döşeme kapıların uzunluğuna karşı olup aşağıki taş döşemeydi. **19***Aşağıki kapının iç yüzünden, içerki avlunun taş yüzüne kadar doğuya ve kuzeye doğru ölçerek enini yüz arşın buldu. **20***Dışarki avlunun kuzeye doğru olan kapısının uzunluğunu ve enini ölçtü. **21***Onun küçük odaları bir taraftan üç ve diğer taraftan üçtü. Onun direkleri ve dehlizleri önceki kapının ölçüsüne göreydi. Onun uzunluğu elli arşın ve eni yirmi beş arşındı. **22***Pencereleri ile koridorları ve hurma ağacı resimleri doğuya doğru olan kapının ölçüsüne göre olup, yedi ayaklı merdivenle kapıya çıkılıyordu. Koridorları da onların önündeydi. **23***Kuzeyde ve doğuda olan kapıların karşısında, içerdeki avlunun birer kapısı vardı. Kapıdan kapıya ölçerek yüz arşın buldu. **24***Beni güneye doğru götürdü. İşte güneye doğru olan bir kapı vardı. Direkleriyle koridorlarını ölçünce; diğerlerinin ölçüsü gibi olduğunu gördü. **25***Ve onun koridorlarının her yerinde, diğer pencereler gibi pencereler vardı. Uzunluğu elli arşın ve genişliği de yirmi beş arşındı. **26***Kapıya çıkmak için yedi ayak merdiven olup onun koridorları önlerindeydi. Direkleri üstünde biri bir yanda ve diğeri de diğer yanda hurma ağacı resimleri vardı. **27***İçerdeki avlunun güneye doğru bir kapısı vardı ve kapıdan kapıya güneye doğru ölçtüğünde yüz arşın olduğunu gördü. **28***Ve beni güneydeki kapıdan içerdeki avluya götürdü. Güneydeki kapıyı ölçüp diğerlerinin ölçüsüne göre olduğunu gördü. **29***Onun küçük odaları, direkleri ve koridorları diğerlerinin ölçüsüne göreydi. Onun koridorlarının her tarafında pencereler vardı. Uzunluğu elli arşın ve eni yirmi beş arşındı. **30***Her taraftan koridorların uzunluğu yirmi beş(15) ve eni de beş arşındı. **31***Koridorlar dış avluya doğru olup, direklerinde hurma ağacı resimleri ve kapıya çıkmak için de sekiz tane ayak merdiveni vardı. **32***Beni kuzeydeki iç avluya götürdü ve kapıyı ölçerek diğerlerinin ölçüsü gibi olduğunu gördü. **33***Onun küçük odaları ve direkleri ile koridorları diğerlerinin ölçüsüne göreydi. Onun ve koridorlarının her tarafında pencereleri olup uzunluğu elli arşın ve eni yirmi beş arşındı. **34***Koridorlar dış avluya doğruydu ve direklerin iki tarafında hurma ağacı resimleri vardı. Kapıya çıkmak için de sekiz tane merdiven vardı. **35***Beni kuzeydeki kapıya götürdü. **36***Küçük odalarını, direklerini ve her yerde olan pencerelerini ölçüp onları diğerlerinin ölçüsüne göre buldu. Uzunlukları elli arşın ve enleri de yirmibeş arşındı. **37***Onun direkleri dıştaki avluya doğruydu ve direklerinin iki tarafında hurma ağacı resimleri olup kapıya çıkmak için de sekiz tane ayak merdiveni vardı. **38***Kapısı ve kapıların direkleri yanında olan bir oda vardı ve yakmalık kurbanını orada yıkıyorlardı. **39***Kapının koridorlarında üzerlerinde yakmalık kurbanını, günah(16) kurbanını ve suç(17) kurbanını saçta yakmak için iki yanda da ikişer sofra vardı. **40***Kuzeye doğru olan kapının girişine çıkılacak yerde; dış tarafta iki sofra ve diğer tarafta kapının koridorunda da iki sofra vardı. **41***Kapının yanında bir tarafta dört sofra ve diğer tarafta dört sofra; yani üzerlerinde saçta kurban yakmak için sekiz sofra vardı. **42***Yakmalık kurban için olan dört sofranın her birinin uzunluğu birbuçuk arşın, eni birbuçuk arşın ve yüksekliği de bir arşın olan yontulmuş taşlardandı. Yakmalık kurban için ve kurbanları yakmak için kullanılan aletler, onların üzerine konuluyordu. **43***Her yerde içeriye doğru dört parmak eninde *'bir kenar*(§) yapılmıştı. Sofraların üstüne de kurbanın eti konuluyordu. **44***İç kapının dışında, kuzeydeki kapının yanında olan iç avluda, ezgicilerin(18) odaları olup yüzleri güneye doğruydu. Biri de kuzeydeki kapının yanında olup yüzü kuzeye bakıyordu. **45***Ve bana doğru: -Yüzü güneye doğru olan bu oda, evin korunması görevi(19) hizmetinde bulunan imamlar(*kahinler*) içindir. **46***Yüzü kuzeye doğru olan oda da Mezbahın(20) korunması hizmetinde bulunan kahinler içindir. Bunlar Levi oğulları'ndan olan Sadok'un(21) oğulları olup Rabb'e hizmet etmek için yaklaşıyorlar; dedi. **47***Avluyu ölçtü: Uzunluğu yüz arşın ve eni de yüz arşın olarak birbirlerine eşitti. Mezbah*(sunak)* da Ev'in (*Tapınağın*) önündeydi. **48***Beni Ev'in koridorlarına götürdü ve koridorların kapı direklerini ölçerek bir taraftan beş arşın ve diğer taraftan da beş arşın buldu. Kapının eni bir yandan üç arşın ve diğer yandan da üç arşındı. **49***Koridorların(22) uzunluğu yirmi arşın ve eni onbir arşın olup ona merdivenle çıkılıyordu. Kapı(23) direklerinin yanında direkler bulunup biri bir yanda ve diğeri de öbür yandaydı.

(1)B.33/21, **(2)**B.1/3, **(3)**B.8/3, **(4)**Vah.21/10, **(5)**B.1/7, Dan.10/6, **(6)**B.47/3,**(7)**Vah.11/1,21/15,**(8)**B.55/5, **(9)**B.43/10, **(10)**B.42/20, **(+)**İbranice: Yapının, **(*)**İbranice: Altmış arşın yaptı!, **(11)**I.Krl.6/4, **(12)**Vah.11/2, **(13)**I.Krl.6/5, **(14)**B.45/5, **(15)**Bak 21.,25.,33.ve36. Ayetler, **(16)**Lev.4/2ve3, **(17)**Lev.5/6, 6/6, 7/1, **(§)**Veya: Çengeller, **(18)**I.Trh.6/31, **(19)**Lev.8/35, Say.3/27,28, 32 ve38, 18/5, I.Trh.9/23, II.Trh.13/11, Mez.134/1, **(20)**Say.18/5, B.44/15, **(21)**I.Krl.2/35, B.43/19, 44/15ve16, **(22)**I.Krl.6/3, **(23)**I.Krl.7/21, **(+)**: Bak II. Ez.10/43 ile karşılaştırın.

41. Bölüm: 1)Tapınağın(*Ev'in*) ölçüsü: Odaları kapıları ve düzenlenişi.
1* Beni Tapınağa getirdi ve direkleri ölçtü. Çadırın enine göre bir taraftan altı arşın ve diğer taraftan da altı arşın eninde buldu. **2*** Kapının eni on arşın olup kapının yanları bir taraftan beş arşın ve diğer taraftan da beş arşındı. Onu ölçüp uzunluğunu kırk arşın ve enini de yirmi arşın buldu. **3*** İçeri girerek kapının direklerini ölçtü; iki arşın ve kapıyı altı arşın, kapının enini de yedi arşın buldu. **4*** Uzunluğu[1] yirmi arşın ve Tapınak tarafına olan eni yirmi arşın olan bir yer ölçüp bana:-Bu en kutsal olan yerdir, dedi. **5*** Ev'in duvarını ölçüp altı arşın ve Ev'in çevresinde bulunan her odanın enini dört arşın buldu. **6*** Odalar[2] birbirlerinin üstünde üç kat olarak yer alıyor ve otuz taneydi. Destek olması için ağaçlar her tarafta olan odaların*(ev)* duvarlarına giriyordu; ama Tapınağın asıl duvarlarına girmiyorlardı. **7*** Odalara çıkmak için devamlı ilerleyen[3] ve helozon şeklinde kıvrılan bir merdiven olup; Ev'in çevresinden yukarı çıkmak için Ev'i(*Tapınağı*) dolaşıyordu. Böylece yukarıya çıktıkça ev genişliyor ve bu şekilde alt kattan yukarıdaki kata orta kattan çıkılıyordu. **8*** Her tarafta evin yüksekliğini gördüm. Odaların temelleri tam bir kamış[4] yani altı büyük arşın idi. **9*** Odaların duvarlarının kalınlığı dışarıdan beş arşın olup açık kalan yer ise evin yan odalarındaydı. **10*** Ev ile dış odaların yanında evin çevresinde kalan yer yirmi arşındı. **11*** Odaların kapıları kalan yere doğru olup, kapıların biri kuzeye ve diğeri de güneye doğruydu. Kalan yerin eni de her yerde beş arşındı. **12*** Ayrılmış yerin önünde batıya doğru olan yerdeki binanın eni yetmiş arşındı. Binanın duvarının her taraftaki eni beş arşın ve uzunluğu da doksan arşındı. **13*** Evi ölçerek uzunluğunun yüz arşın olduğunu gördü. Ayrılmış yer ile bina ve duvarlarının uzunluğu yüz arşın; **14*** Ve Ev ile ayrılmış yerin eni; yani kuzeye doğru olan yüzü yüz arşındı. **15*** Evin arka tarafında ayrılmış olan yerin karşısında bulunan binanın uzunluğu ve iki tarafta onun girişini ölçüp; iç ev ve avlunun girişiyle beraber yüz arşın olduğunu gördü. **16*** Eşikler, kafesli[5] pencereler ve her yerde olan o üç binanın eşiklerinin karşısındaki eyvanlar; yerden pencerelere kadar her taraftan tahtayla kaplanmıştı ve pencereler de kapalıydı. **17*** Kapının üstünü, içerki eve kadar olan yeri, dış tarafını ve tüm duvarın içini dışını her taraftan ölçtü. **18*** Kerubiler[6] ile hurma ağacı resimleri vardı. Her iki Kerubi arasında bir hurma ağacı bulunuyor ve Kerubiler'in de ikişer yüzü vardı. **19*** Hurma[7] ağacına doğru bir taraftan adam yüzü ve diğer taraftan hurma ağacına doğru, genç aslan yüzü vardı. Tüm evin her yerinde böyle yapılmıştı. **20*** Yerden kapının üstüne kadar Kerubîler ve hurma ağacı resimleri vardı. Tapınağın duvarları da böyleydi. **21*** Tapınağın söveleri eşitti. Kutsal yerin görünüşü Tapınağın görünüşü gibiydi. **22*** Ağaç[8] Mezbahın*(sunağın)* yüksekliği üç arşın, uzunluğu iki arşın olup köşeleri ve uzunluğu ile yanları ağaçtandı ve bana: -Rabb'in[9] önünde olan sofra[10] budur, dedi. **23*** Tapınağın[11] ve kutsal yerin iki kapısı vardı. **24*** Kapıların ikişer kanadı olup kanatlar ikiye katlanıyordu. Birinin iki kanadı ve diğerinin de iki kanadı vardı. **25*** Onların üstünde; yani Tapınağın kapıları üstünde, duvarlar üzerinde olduğu gibi Kerubîler ile hurma ağacı resimleri vardı. Ve dışarıda eyvanın yüzünde, tahta bir merdiven de vardı. **26*** Eyvanın yanlarında, evin odalarında ve merdivenler üstünde iki taraftan kafesli[12] pencereler ve hurma ağacı resimleri vardı.

(1)I.Krl.6/20, II.Trh.3/8, **(2)**I.Krl.6/5ve6, **(3)**I.Krl.6/8, **(4)**B.40/5, **(5)**B.40/16, 26.Ayet, **(6)**I.Krl.6/29, **(7)**Bak B.1/10, **(8)**Çık.30/1, **(9)**Çık.30/8, **(10)**B.44/16,Malk.8ve12, **(11)**I.Krl.6/31-35, **(12)**B. 40/16 ve 16. Ayet.

42. Bölüm: 1)Tapınağın odaları, 13)Bunların ne için kullanılacağı?, 15)Ve dışarki avlunun ölçüsü.
1* Sonra beni kuzeye giden yol ile dış avluya çıkarıp; ayrılmış[1] olan yerin karşısında ve hem de kuzeye bakan binanın karşısında olan odalara götürdü. **2*** Kuzeydeki kapının önünün uzunluğu yüz arşın ve eni de elli arşındı. **3*** İçerdeki avlunun yirmi arşınlık yeri karşısında ve dış avlunun taş döşemesi karşısında üç kat[2] birbirlerine karşı olan eyvanlar vardı. **4*** Odaların önünde içerden on arşın eninde gezinilecek bir yer ve bir arşın da yol olup kapıları kuzeye doğruydu. **5*** İç odalar dardı; Çünkü eyvanlar onlardan; yani binanın alt ve orta katta olan odalarında yer alıyordu. **6*** Onlar üç kat olup avluların direkleri gibi direkleri yoktu. Bu yüzden tabandan; yani alt ve orta katta olan odalardan dardı. **7*** Odaların yanında dış avlu tarafında olan odaların önündeki dış duvarın uzunluğu elli arşın idi. **8*** Çünkü dış avluya bakan odaların

uzunluğu elli arşın ve Tapınağın önü yüz arşındı. **9***Bu odaların altından, dış avludan onlara gidilecek yer kuzeydeydi. **10***Avlunun kuzeye doğru olan duvarının enliliğinde ayrılmış yer ile binanın karşısında odalar vardı. **11***Önlerinde[3] kuzeyde olan odaların görünüşünde bir yol olup; bu da onların uzunluğuna, tüm çıkmalarının enine, şekillerine ve kapılarına benziyordu. **12***Güneyde olan odaların kapıları da böyleydi. Yol başında; yani doğudaki yol ağzında, duvarın önündeki doğru yolda bir kapı vardı. **13***Ve bana doğru dedi ki: -Ayrılmış yerin önünde olan ve kuzeye bakan odalarla güneye doğru olan odalar Rabb'in önüne yaklaşan kahinlerin*(imam)* temiz[4] şeyleri yiyecekleri kutsal odalardır. Temiz şeyleri, ekmek sunusunu[5] günah kurbanını ve suç kurbanını oraya koyacaklar; çünkü o yer kutsaldır. **14***Kahinler[6] oraya girdiklerinde kutsal yerden dış avluya çıkmayacaklar; ancak hizmet ederken giydikleri giysileri orada bırakacaklar; çünkü onlar kutsaldır. Sonra başka giysiler giyip halka ait olan şeylere yaklaşacaklar, dedi. **15***İçerdeki evi ölçmeyi bitirdiğinde onu kuzeye doğru olan kapıya çıkardı ve orasını her taraftan ölçtü. **16***Ölçü kamışla yapıldı ve doğusunu her yerden ölçüp onun beşyüz kamış boyu olduğunu gördü. **17***Ölçü kamışıyla kuzeyini her yerden ölçtü ve onun beş yüz kamış boyu olduğunu gördü. **18***Ölçü kamışıyla güneyini ölçtü ve onun beşyüz kamış boyu olduğunu gördü. **19***Ve batıya dönerek ölçü kamışıyla onu da ölçtüğünde beşyüz kamış boyu olduğunu gördü. **20***Onu dört taraftan ölçtü; kutsal yerin temiz olmayan yerden ayrılması için onun duvarının[7] uzunluğu[8] beşyüz ve eni de beşyüz kamış boyuydu.

(1)B.41/12ve15, **(2)**B.41/16, **(3)**4.Ayet, **(4)**Lev.6/16ve26, 24/9, **(5)**Lev.2/3ve10, 6/14,17,25ve29, 7/1, 10/13ve14, Say.18/9ve10, **(6)**B.44/19, **(7)**B.40/5, **(8)**B.45/2.

43 Bölüm: 1) Rabbin görkeminin Tapınağa geri gelmesi, 7)İsrailin kendi günahlarını bıraktıkları için Rabb'in onlar arasında oturacağı, 10)Tövbe etmeleri ve Tapınağın kurallarını yerine getirmeleri için peygamberin halka öğüdü, 13) Mezbah'ın (Sunak) ölçüsü; 18)Ve yasaları.

1*Beni kapıya; yani kuzeye[1] doğru olan kapıya götürdü. **2***İşte[2] kuzeyden İsrail Allahının görkemi geliyordu. Sesi[3] çok suların sesi gibi olup yer[4] onun görkemiyle parladı. **3***Gördüğüm manzara kenti[5] yıkmaya geldiğimde gördüğüm[6] manzara gibi olup; görüntüler Kebar[7] ırmağı kenarında gördüğüm görüntü gibiydi ve yüzüstü yere kapandım. **4***Kuzeye[8] doğru olan kapı yolundan Rabb'in celâli*(çehresi)* Ev'e girdi. **5***Ruh[9] beni kaldırırarak içerdeki avluya götürdü ve işte Rabbin[10] görkemi evi doldurmuştu. **6***Ve evden bana söyleyenin sesini duydum; yanımda[11] bir adam duruyordu. **7***Bana şöyle dedi: -Ey Adem oğlu! İsrail[12] oğulları arasında sonsuza değin oturacağım. Tahtımın[13] ve ayaklarımın[14] tabanının yerini gördün. İsrail evi gerek kendileri, gerek kralları yüksek tapınma yerlerinde olan zinaları ve krallarının[15] cesetleriyle kutsal adımı bir daha kirletmeyecekler[16]. **8***Eşiklerini[17] eşiğime ve söğelerini söğelerime yakın koyduklarında, benimle onların arasında yalnız bir duvar varken; yaptıkları kirli işlerle kutsal adımı kirlettiler. Ben de onları gazabımla mahvettim. **9***Şimdi zinalarını ve krallarının cesetlerini[18] benden uzaklaştırsınlar; sonsuza[19] değin aralarında duracağım. **10***Ey Adem oğlu! Sen İsrail[20] halkına bu Ev'i anlat ki; isyanlarından utansınlar ve resmini ölçsünler. **11***Eğer yaptıkları tüm şeylerden utanırlarsa; onlara Ev'in şeklini, düzenlenişini, girip çıkılacak yerlerini, tüm görünüşünü, yapılışını(*tüm şekliyle*) ve yasalarını açıklamakla onların gözleri önünde yaz ki, onun tüm şekli ve görünüşünü bilip yapsınlar. **12***Evin yasası budur: Her yerde onun bütün sınırı dağ[21] başında kutsal olacaktır. İşte Ev'in yasası budur. **13***Mezbahın arşınla olan ölçüsü budur [Bu[22] arşın bir arşın dört parmaktır]. Çukur yeri bir arşın, eni bir arşın, her tarafında olan kenarı ağzına kadar bir karış olacak ve sunağın temeli[+] bu olacaktır. **14***Toprağın çukur yerinden aşağıki kenara kadar iki arşın ve eni bir arşın olacak. Küçük kenardan büyük kenara kadar dört arşın olup eni bir arşın olacaktır. **15***Ocak dört arşın olup ocaktan yukarı dört boynuz olacak. **16***Ocağın uzunluğu on iki ve eni on iki arşın olup eşit olacaktır. **17***Onun dört tarafta olan kenarının uzunluğu on arşın ve eni on arşın olacak. Çevresinde kenarı yarım arşın ve çukuru bir arşın olacak; merdivenleri[23] de kuzeye doğru olacaktır. **18***Ve bana şöyle söyledi: -Ey Adem oğlu! *Rabb-**Yehovah*** böyle söylüyor: Mezbahı yapacakları gün onun üstünde kurban yakmak ve üstüne[24] kan serpmek için olan kurallar budur: **19***_Rabb-**Yehovah**_ böyle söylüyor: -Sadok[25] soyundan olarak bana hizmet etmeye yaklaşacak olan Levili kahinlerle günah kurbanı olmak için sığırlardan[26] bir dana vereceksin. **20***Onun kanından alıp Mezbahın dört boynuzu üzerine: Aşağıdaki kenarın dört köşesine, yukardaki kenarın her yerine sürecek; onu arındıracak ve bağışlamalık dileyeceksin. **21***Günah kurbanını alacaksın. O kutsal yerin dı-

şında[27] Ev'in belirtilen yerinde yakılacaktır[28]. **22***İkinci gün günah kurbanı için keçilerden kusursuz bir teke sunacaksın ve Mezbahı arındırdıkları gibi onu da arındıracaklardır. **23***Arındırma işleri bittiğinde; sığırlardan kusursuz bir dana ve koyunlardan kusursuz bir koç sunacaksın. **24***Onları Rabbin önüne götüreceksin, imamlar[29] onun üzerine tuz ekecekler ve onları Rabb'e yakmalık kurban olmak için sunacaklardır. **25***Yedi[30] gün boyunca günah kurbanı olması için her gün bir teke sunacaksın. Böylece sığırlardan kusursuz bir dana ve ile koyunlardan da kusursuz bir koç vereceksin. **26***Yedi gün boyunca Mezbah için bağışlamalık dileyecek ve onu arındırarak bu işe hazırlayacaklardır. **27***O günler[31] tamamlandığında; sekizinci günde ve ondan sonra kahinler Mezbah üstünde yakmalık kurbanlarınız ile esenlik kurbanlarını sunacaklar. Ben de sizi onaylayacağım[32] diye *Rab-**Yehovah*** söylüyor.

(1)B.10/19, 44/1, 46/1, **(2)**B.11/23, **(3)**B.1/24, Vah.1/15, 14/2, 19/1ve6, **(4)**B.10/4, Vah.18/1, **(5)**Yerm.1/10, **(6)**B.1/4ve28, 4/8, **(7)**B.1/3, 3/23, **(8)**Bak B.10/19, 44/2, **(9)**B.3/12ve14, 8/3, **(10)**I.Krl.8/10ve11,B.44/4,**(11)**B.40/3,**(12)**Çık.29/45, Mez.68/16, 132/14,Yoel.3/17,Yuh.1/14,II.Kor.6/16,**(13)**Mez.99/1, **(14)**I.Trh. 28/2, Mez.99/5, **(15)**Lev.26/30, Yerm.16/18, **(16)**B.39/7, **(17)**Bak II.Krl.16/14,21/4,5ve7,B.8/3,23/39, 44/7, **(18)**7.Ayet, **(19)**7.Ayet, **(20)**B.40/4, **(21)**B.40/2, **(22)**B.40/5, 41/8, **(+)**İbranice: ***Arkası***, **(23)**BakÇık.20/26,**(24)**Lev.1/5, **(25)**B.44/15, **(26)**Çık. 29/10ve12, Lev.8/14,15,B.45/18ve19,**(27)**İbr.13/11,**(28)**Çık.29/14, **(29)**Lev. 2/13, **(30)**Çık.29/35ve36, Lev.8/33, **(31)**Bak Lev.9/1, **(32)**Eyüp 42/8, B.20/40ve41, Rom.12/1, I.Petr.2/5.

44. Bölüm: 1)Doğu kapısının başkana ait olduğu, 4)Kutsal yeri kirlettikleri için kahinlerin azarlandıkları, 9)Putperestlerin kâhinlik yapamayacakları, 15)Rabb'in Sadok'un oğlunu imamlık için seçtiği, 17)Kâhinlerin görevleri.

1*Beni kutsal yerin doğu[1] yönündeki dış kapının yoluna geri götürdü ve kapalıydı. **2***Bana şöyle söyledi: -Bu kapı kapalı kalacak ve açılmayacak. Oradan içeri hiç kimse girmeyecek. Çünkü[2] oradan İsrailin Allah'ı Rabb girdi. İşte bu yüzden kapalı kalacaktır; **3***Ve başkana aittir. Rabbin[3] önünde yemek yemek için orada ancak başkan oturacaktır. Kapının eyvanı[4] yolundan girecek ve aynı yoldan çıkacaktır. **4***Beni kuzey kapısının yolundan Ev'in(*Tapınağın*) önüne götürdü; Rabbin[5] görkeminin Rabb'in Evi'ni doldurduğunu gördüm. Ve yüzüstü[6] yere kapandım. **5***Rabb bana böyle dedi: -Ey Adem[7] oğlu! Rabb'in Evi'nin tüm yapılışı ve tüm yasaları için sana ne diyorsam yüreğine koy, gözlerinle gör, kulaklarınla dinle; evin girişine ve kutsal yerin tüm çıkılacak yerlerine özen göster. **6***Asilere[8] yani İsrail halkına söyle ki, *Rabb-**Yehovah*** böyle buyuruyor: -Ey İsrail halkı; Tüm[9] kötü*(mekruh)* işleriniz artık yetiyor. **7***Siz ekmeğimi[10] ve iç yağıyla[11] kanı sunduğunuz sırada, kutsal yerde bulunarak Evimi kirletmeleri için yürekleri[12] sünnetsiz ve bedenleri sünnetsiz olan yabancılar[13] getirdiniz[14]. Sizin tüm kirli işlerinizin üstüne bir de onlar antlaşmamı bozdular. **8***Bu kutsal[15] yaşamda hizmet ilkelerimi tutmadınız. Ama kutsal mekânımda ömrüm[16] için dilediğiniz hizmetçileri atadınız. **9***Rabb-***Yehovah*** böyle söylüyor: -İsrailoğulları arasında bulunan yabancılardan yüreği[17] sünnetsiz ve bedeni sünnetsiz hiçbir yabancı kutsal mekânıma girmeyecektir. **10***İsrail[18] benden ayrılıp, putlarına baş eğerek doğruluktan saptıklarında; benden uzaklaşan Levililer de kendi kötülüklerinin cezasını çekeceklerdir. **11***Onlar kutsal mekanımda Ev'in kapılarına[19] atanan hizmetçiler ve Ev'in hizmetçileri olacaklar. Halk için yakmalık kurbanlar ile kurbanları onlar[20] saç üzerinde yakacaklar ve onlara hizmet etmek için önlerinde[21] duracaklardır. **12***Onlar tarafından putları önünde hizmet ettikleri; İsrail halkını[22] tökeze ve kötülük etmelerine neden oldukları için onların üstüne elimi[23] kaldırdım. Kendi kötülüklerinin cezasını çekeceklerdir, diye Rabb-***Yehovah*** söylüyor. **13***Bana kahinlik etmek için ve tüm kutsal saydıklarımı temiz kılmak için yaklaşamayacaklar[24]; ama[25] rezilliklerini ve yaptıkları kirli işlerinin cezasını çekeceklerdir. **14***Böylece onları Ev'in[26] her hizmeti ve orada olacak her iş için onun mallarına hizmetçi atayacağım. **15***İsrail[27] oğulları benden saptıklarında Sadok[28] oğulları'ndan olan, kutsal mekanımın mallarında hizmet eden Levili imamlar[29] bana hizmet etmeye katılacaklar ve içyağı[30] ile kanı bana sunmak için önümde[31] duracaklar diye Rabb-***Yehovah*** söylüyor. **16***Kutsal mekanıma onlar girecek ve bana hizmet etmek için soframa onlar[32] yaklaşıp hizmetimin yasalarını tutacaklardır. **17***İçerki kapının avlularından girdiklerinde keten[33] giysiler giyecekler. İç avlunun kapılarında, içerde hizmet ettiklerinde üzerlerinde yüklü bir şey bulunmayacak. **18***Başlarında keten serpuşlar[34] *(sarıklar)* ve bellerinden bağlı olan keten donları olacak. Terleten bir şey kuşanmayacaklar. **19***Dış avluya; yani halkın bulunduğu dış avluya çıktıklarında, hizmet[35] ederken üslerinde olan giysileri çıkarıp onları kutsal odalara koyacaklar ve başka giysiler giyeceklerdir ki, giysileriyle halkı[36] kutsamasınlar. **20***Başlarını[37] tıraş etmeyecekler, saçlarını uzatmayacaklar; ama onu kısaltacaklar. **21***Hiçbir kâhin[38] içerdeki

avluya girdiğinde şarap içmesin; **22***Dul[39] veya boşanmış kadın almasın. Ancak İsrail halkının soyundan olan evlenmemiş kızlar ile evlensinler. **23***Benim halkıma kutsalı[40] kutsal olmayandan ayırmayı öğretecekler ve onlara kirlinin temizden ayrılmasını bildirecekler. **24***Bir dava[41] olduğunda yargı için onlar duracak ve benim yasalarıma göre karar verecekler. Tüm bayramlarımda şeriat ve yasalarımı yürütüp, Cumartesilerimi[42] kutsal tutacaklar. **25***Kirli[43] olmamaları için cenaze yanına gitmesinler. Ama ana, baba, oğul, kız, kardeş veya nikâhlanmamış olan bir kızkardeş için kirli sayılabilirler. **26***Temizlendikten[44] sonra ona yedi gün sayacaklar. **27***Kutsal yere; yani tapınakta hizmet etmek için içeri[45] avluya girdiği gün, kendi[46] günah kurbanını sunacaktır; diye *Rabb-**Yehovah*** söylüyor. **28***Bu onlara miras yerine olacak: Onların[47] mirası '*Ben*'im ve onlara İsrailde mülk vermeyeceksiniz, onların mülkü benim. **29***Ekmek sunusunu[48] günah kurbanını ve suç kurbanını onlar yiyecekler ve İsrailde ölenlerin[49] tüm şeyleri onların olacaktır. **30***Her şeyin her ilk ürünü[50] ve her hangi bir sunun varsa; tüm sunularınız kahinin olacaktır. İlk hamurunuzu[51] kahine vereceksiniz ki, evinizde[52] bereket olsun. **31***Gerek kuşların ve gerek hayvanların leşlerini[53] veya parçalanmamış olan ölü hayvanı kâhinler yemeyecekler.

(1)B.43/1, **(2)**B.43/4, **(3)**Tek.31/54, I.Kor.10/18, **(4)**B.46/2ve8, **(5)**B.3/23, 43/5, **(6)**B.1/28, **(7)**B.40/4, **(8)**B.2/5, **(9)**B.45/9, I.Petr.4/3,**(10)**Lev.21/6,8,17ve21,**(11)**Lev.3/16,17/11, **(12)**Lev. 26/41, Tes.10/16, Res.İşl.7/51, **(13)**Lev.22/25, **(14)**B.43/8, 9. Ayet, Res.İşl.21/28, **(15)**Lev.22/2ve diğ., **(16)**14.ve16.Ayetler, B.40/45, **(17)**7. Ayet, **(18)**Bak II.Krl.23/8ve diğ., II.Trh.29/4ve5, B.48/11,**(19)**I.Trh.26/1,**(20)**II.Trh.29/34,**(21)**Say.16/9, **(22)**İş. 9/16, B.14/3ve4, Malk.2/8, **(23)**Mez.106/27, **(24)**II.Krl.23/9, Say.18/3, **(25)**B.32/30, 36/7, **(26)**Say.18/4, I.Trh.23/28ve32, **(27)**10.Ayet, **(28)**I.Sam.2/35, **(29)**B.40/46, 43/19, **(30)**7.Ayet, **(31)**Tes.10/8, **(32)**B.41/22, **(33)**Çık.28/39, 40ve43,39/27ve28, **(34)**Çık.28/40 ve42, 39/28, **(35)**B.42/14, **(36)**B.46/20, Bak Çık.29/37,30/29,Lev.6/27,Mat.23/17ve19,**(37)**Lev.21/5, **(38)**Lev.10/9,**(39)**Lev.21/7,13ve14,**(40)**Lev.10/10ve11, B.22/26,Malk.2/7,**(41)**Tes. 17/8ve diğ., II.Trh.19/8ve10, **(42)**Bak B.22/26, **(43)**Lev.21/1ve diğ., **(44)**Say.6/10, 19/11ve diğ., **(45)**17.Ayet,**(46)**Lev.4/3, **(47)**Say.18/20,Tes.10/9,18/1ve2,Yeş. 13/14ve33,**(48)**Lev.6/18 ve 29,7/6, **(49)**Lev.27/21,28,Say.18/14 ile karşılaştır, **(50)**Çık. 13/2, 22/29ve30,23/19,Say.3/13, 18/12ve13, **(51)**Say.15/20, Neh.10/37, **(52)**Sül.Mes.3/9ve10, Malk.3/10, **(53)**Çık.22/31, Lev.22/8.

45. Bölüm: 1)Ülkeden kutsal yer için, 6)Şehir için, 7)Ve bey için ayrılan yerler, 9)Beye olan buyruklar. **1***Ülkeyi[1] miras olmak için kura ile böldüğünüzde; Rabbe[2] kutsal sunu olarak uzunluğu yirmi beş bin ve eni on bin kamış yer ayıracaksınız. Bu her taraftan tüm sınırlarıyla kutsal olacaktır. **2***Bundan uzunluğu beşyüz[3] ve eni de beşyüz arşın eşit olarak Kutsal Yer için bırakılacak ve her tarafında elli arşın açık yer kalacaktır. **3***Bu ölçü ile uzunluğu yirmi beş bin ve eni on bin arşın ölçeceksin. Kutsal Yer[4] yani; ***"En Kutsal Yer"*** orada olacaktır. **4***Bu yer Rabb'e hizmet etmek için, önüne gelen Tapınak hizmetçilerinin; yani kâhinler için ülkeden ayrılarak kutsal[5] kalacak ve onların evleri o bölgede bir yer ile 'Kutsal Yer' için kutsal bir bölge olacaktır. **5***Ev'in hizmetçileri olan Levililer'in yirmi beş bin[6] kamış uzunluğunda ve on bin kamış eninde bir toprağı ile yirmi[7] odası olacaktır. **6***Kutsal[8] sunu olan yerin yanında; eni beş bin ve uzunluğu yirmi beş bin olarak kentin mülkünü belirleyeceksiniz. **7***Beyin[9] mülkü: Kutsal sununun bulunduğu yerle şehir mülkünün iki tarafından; kutsal sunu olan yerin önünde ve kentin mülkünün önünde. Batı uzunluğu: Batı sınırından kuzey sınırlarına değin öbür payların birine eşit olacaktır. **8***İsrailde, ülkede onun kralının bu olacak; beylerim[10] bir daha halkıma zulüm etmeyecekler ve yöreyi İsrail oymaklarına göre verecekler. **9***Rabb-**Yehovah** böyle söylüyor: -Ey İsrail beyleri; artık[11] yeter! Zulmü[12] ve haksızlığı kaldırın; hak ve adaletle davranın. Halkımı topraklarından kovmaktan çekinin; diye *Rabb-**Yehovah*** söylüyor. **10***Teraziniz tamam[13] Efa'nız[*] tamam ve Bat'ınız[*] tamam olsun. **11***Efa ile Bat bir ayarda olsun ki *'Bat'* Homer'in onda birini göstersin ve Homer'in ondalığını alsın. Ayarları Homer'e göre olacaktır. **12***Şekel[*] yirmi gera[*] olacak[14] Mınanız[*] da yirmi şekel, yirmi beş şekel ve on beş şekel olacaktır. **13***Sunacağınız sunu budur: Yani bir Homer buğdaydan bir Efa'nın altıda biri ve bir Homer arpadan da bir Efa'nın altıda biri olacaktır. **14***Yağ için yasa; yani bir *'Bat'* yağın kuralı budur: Bir Kor'dan[*] yani on Bat olan Homer'den *'Bat'ın* onda biri olacak; çünkü bir Homer on *'Bat'tır*. **15***İsrailin sulak otlaklarının sürülerinden; iki yüzde bir koyun yakmalık kurban ve esenlik kurbanı için sunulacaktır ki onlar[15] için bağışlamalık olsun, diye *Rabb-**Yehovah*** söylüyor. **16***Ülkenin tüm halkı bu sunuları İsrailde olan beye vermelidir. **17***Bayramlarda, aybaşılarında vu Cumartesi günlerinde; İsrail halkının tüm belli günlerinde kurban yakmalar, ekmek sunusu ve meşrubat sunusu beye farzdır. Günah kurbanını İsrail evi için o sunacaktır. **18***Rabb-**Yehovah** Böyle söylüyor: -Birinci ayın başlangıcında sığırlardan kusursuz bir dana alarak Kutsal yeri arındırasın[16]. **19***Kahin[17] günah kurbanının kanından alarak evin sövelerine,

mezbahın(*sunak*) aşağıdaki kenarının dört köşesine ve içerdeki avlunun kapı sövelerine süreceksin. **20***Yanlışlık[18] ve akılsızlıkta bulunan kişi için ayın yedisinde de böyle yapacaksın ve Ev için bağışlamalık*(kefaret edeceksin)* dileyeceksin. **21***Birinci[19] ayın ondördüncü günü size Fısıh'tır. Yedi gün bayram yapacaksınız ve Fıtır*(mayasız ekmek)* yenilecektir. **22***O gün bey kendisi için ve yörenin tüm halkı için günah kurbanı olmak üzere bir dana sunacaktır. **23***Bayramın[21] yedi gününde: O yedi günün her birinde; Rabb'e kurban yakmak için kusursuz yedi danayla, yedi koç ve günah kurbanı olsun diye her gün keçilerden bir teke[22] sunulacaktır. **24***Her[23] dana için bir Efa, her koç için bir Efa ekmek sunusu ve her Efa için de bir Hin yağ sunacaktır. **25***Yedinci ayın onbeşinci gününde bayramda[24] yedi gün boyunca; böylece günah kurbanı, yakmalık kurban, ekmek sunusu ve yağ sunulacaktır.

(1)B.47/22, **(2)**B.48/8, **(3)**B.42/20, **(4)**B.48/10, **(5)**1.Ayet, B.49-8/10 ve diğ., **(6)**B.48/13, **(7)**Bak B.40/17, **(8)**B.48/15, **(9)**B.48/21, **(10)**B.46/18,BakYerm.22/17,B.22/27, **(11)**B.44/6, **(12)**Yerm.22/3, **(13)**Lev.19/35ve36, Sül.Mes.11/1, **(*)**: Tartılar ve ölçüler cetveline bak, **(14)**Çık.30/13, Lev.27/25, Say.3/47, **(15)**Lev.1/4,**(16)**Lev.16/16,**(17)**B.43/20,**(18)**Lev.4/27, **(19)**Çık.12/18, Lev.23/5ve6,Say.9/2ve3,28/16ve17,Tes.16/1ve diğ., **(20)**Lev.4/14, **(21)**Lev.23/8, **(22)**Bak Say.28/15,22ve30, 29/5,11,16,19ve diğ., **(23)**B.46/5ve7, **(24)**Lev.23/33ve diğ., Say.29/12, Tes.16/13.

46. Bölüm: 1)Beyin, 9)Ve halkın yerine getireceği farzlar(*Kesin buyruklar*), 16)Bey için miras yasası, 19)Kurbanların kaynatılacağı ve ekmek sunusunun pişirileceği yerler.

1*Rabb ***Yehovah*** böyle söylüyor: -İçerdeki avlunun kuzeye bakan kapısı altı iş günü kapalı kalsın; aybaşlarında ve Cumartesi günlerinde açılsın. **2***Bey[1] dışarıdan o kapının içinden girerek, kapının sövesi yanında duracak ve imamlar onun yakmalık kurbanlarıyla esenlik kurbanlarını sunacaklar. O da kapının eşiğinde secde ettikten sonra çıkacak ve o kapı akşama kadar kapanmayacaktır. **3***Ülke halkı Cumartesi ve aybaşlarında Rabb'in önünde bu kapının girişinde secde edecektir. **4***Beyin[2] Cumartesi günü Rabb'e sunacağı yakmalık kurban: Kusursuz altı kuzu ve kusursuz bir koç olacaktır. **5***Koç[3] için ekmek sunusu bir Efa un; ve kuzular için ekmek sunusu da elinden[4] geldiği kadar her Efa için bir Hin yağ olacaktır. **6***Aybaşında kusursuz bir dana ve kusursuz altı kuzu ile bir koç olacaktır. **7***Ekmek sunusu olmak üzere dana için bir Efa, koç için bir Efa ve kuzular için de elinden geldiği kadar verecek ve her Efa için bir hin yağ olacaktır. **8***Bey[5] geldiğinde kapının girişi yolundan girecek ve gene aynı yoldan çıkacaktır. **9***Ülke halkı belli[6] günlerde Rabb'in önünde secde etmeye geldiklerinde; kuzey kapısı yolundan giren güney kapısı yolundan çıkacak. Ve güney kapısı yolundan giren, kuzey kapısı yolundan çıkacak; girdiği kapı yolundan geri dönmeyecek; ancak onun karşısında olandan çıkacaktır. **10***Onlar oraya girdiğinde bey de aralarına girecek onlar çıktığında herkes çıkacaktır. **11***Bayramlarda ve belirli günlerde ekmek[7] sunusu olmak üzere dana için bir Efa, koç için bir Efa ve kuzular için elinden geldiği kadar un ile her Efa için bir Hin yağ olacaktır. **12***Bey Rabb'e özgü sunu veya belli bir esenlik kurbanı sunacak olursa; onun[8] için kuzeye doğru olan kapı açılacak, Cumartesi gününde sunduğu gibi yakmalık esenlik kurbanını sunduktan sonra çıkacak ve o çıktıktan sonra kapı kapanacaktır. **13***Rabb'e[9] kurban yakmak için her gün bir yıllık kusursuz bir kuzu sunacaksın; ve onu her sabah sunacaksın. **14***Onunla beraber ekmek sunusu olması için her sabah bir Efa'nın altıda biri saf unla karıştırmak üzere bir Hin'in üçte biri yağ sunacaksın. Bu yasa sonsuza değin Rabb'e sürekli olan ekmek sunusudur. **15***Kuzuyu, ekmek sunusunu ve yağı her sabah sunacaklar. Bu sürekli yapılan yakmalık kurbandır. **16****Rabb-Yehovah* böyle söylüyor: -Bey kendi oğullarından birine bir armağan verecek olsa; bu onun mirası olarak çocuklarının olacak ve mirasla onların mülkü olacaktır. **17***Ama kölelerinden birine kendi mirasından armağan verdiğinde o özgürlük[10] yılına dek onun olup ondan sonra beyin olacaktır. Çünkü onun mirası ancak kendi çocuklarının olacak. **18***Halkı mallarından[11] yoksun bırakmak için; bey onların mirasından almasın. Kendi oğullarına kendi malından miras versin tâ ki; halkımdan bir kişi kendi varlığından ayrılmasın. **19***Ve beni kapının yanında olan yerden kahinlerin kuzeye bakan kutsal odalarına götürdü. İşte orada arka tarafta batıya doğru bir yer vardı. **20***Bana kahinlerin suç kurbanını, günah kurbanını kaynatacakları[12] ve ekmek sunusunu pişirecekleri[13] yer budur. Sakın bunları dış avluya çıkararak halkı[14] arındırmasınlar, dedi. **21***Beni dış avluya çıkararak avlunun dört bir yanını dolaştırdı. İşte avlunun dört bir köşesinde birer avlu vardı. **22***Avlunun dört köşesinde uzunluğu kırk ve eni otuz arşın olan korumalı avlular vardı. Köşelerde dördünün de ölçüsü aynıydı. **23***Çevresinde; dördünün de çevresinde birer sıra bina olup o sıraların altında ocaklar yapılmıştı. **24***Bana: -Bunlar onu pişirenlerin yeridir. Burada evin hizmetçileri

halkın kurbanlarını pişireceklerdir[15] dedi.

(1)B.44/3, 8.Ayet, **(2)**B.45/17, **(3)**B.45/24, 7.ve11.Ayetler, **(4)**Tes.16/17, **(5)**2.Ayet, **(6)**Çık.23/14-17, Tes.16/16, **(7)**Ayet 5, **(8)**B.44/3, 2.Ayet, **(9)**Çık.29/38, Say.28/3, **(10)**Lev.25/10, **(11)**B.45/8, **(12)**II.Trh.35/13, **(13)**Lev.2/4,5ve7, **(14)**B.44/19, **(15)**Bak 20.Ayet.

47. Bölüm: 1)Kutsal sular rüyası, 13)***'Vaad edilen topraklar'***, yörenin sınırları, 22)Ve kurayla bölünmesi.

1*Beni Ev'in kapısına geri götürdü. İşte kuzeyde Ev'in eşiği altından sular[1] çıkıyordu. Çünkü Ev'in yüzü kuzeye doğruydu; ve sular Ev'in sağ yanı altından Mezbahın*(sunağın)* güneyinden iniyordu. **2***Beni kuzeye ait olan kapı yolundan çıkardı. Beni dışarki yola, dışarki kapının kuzeye doğru olan yoluna geri götürdü. İşte sağ yanda sular akıyordu. **3***O adam[2] elinde ölçü ipi olduğu halde kuzeye doğru çıkarak bin arşın ölçtü ve beni sulardan geçirdi, sular topuğa kadardı. **4***Ve bin daha ölçtükten sonra beni sulardan geçirdi; sular dize kadardı. **5***Ve bin daha ölçtükten sonra geçemediğim bir ırmak oldu; çünkü sular coşmuştu! Yüzülecek sular ve ayakla geçilemez bir ırmak oldu. **6***Bana: -Ey Adem oğlu! Gördün mü? Dedi. Ve önüme düşüp beni ırmağın kenarına geri götürdü. **7***Geri geldiğimde; işte ırmağın iki yanında birsürü ağaçlar[3] vardı. **8***Bana şöyle söyledi: -Bu sular kuzeyden çıkarak çöle iniyorlar, denize[(*)] gidiyorlar ve denize karıştıklarında onun suları iyi oluyor. **9***Irmağın[(+)] gittiği yerde tüm hareket eden ve kaynaşan hayvanlar yaşayacak; balıklar gayet çok olacak. Çünkü bu sular oraya gidecek ve sular iyi olduğundan ırmağın her gittiği yerde onlar yaşayacaktır. **10***Onun yanında balıkçılar En-Gedi'den En Eglaim'e değin duracaklar ve ağ serilecek yer olacaktır. Balıklar çeşit çeşit olup büyük[4] denizin balıkları gibi gayet çok olacaktır. **11***Ama onun çamurlu yeri ve bataklıkları iyi olmayacak; çünkü orası tuz yeri olacaktır. **12***Irmağın[5] kenarlarında karşılıklı olarak her iki yandan: Yaprağı[6] solmaz ve meyvesi dökülmez; her çeşit meyve veren ağaçlar bitecek ve her ay yeniden meyve vereceklerdir. Çünkü onların suları Kutsal yerden(*Tapınaktan*) çıkıyor. Onların meyveleri gıda için ve yaprakları da şifa[7] için olacaktır. **13***Rabb-***Yehovah*** böyle söylüyor: -İsrailin on iki oymağına göre miras alacağm. Yörenin sınırları budur (Yusuf'un[8] iki payı olacaktır). **14***Atalarınıza vermeye yemin ettiğim yeri[9] her biriniz eşit bir şekilde miras alacaksınız ve bu ülke size miras[10] düşecektir. **15***Ülkenin sınırları budur: Kuzeyi büyük denizden*(Akdeniz)* Sedad'a[11] gidene kadar, Hetlon[12] yolu; **16***Hamat[13] Berot'a[14] ve Şam sınırlarıyla Hamat sınırı arasında olan Sibrayim ile Havran sınırlarında olan Hasar-Hattikon. **17***Sınır denizden Şam sınırı olan Hasar[15] Enon'a ve kuzeyde Hamat sınırı olacak; kuzey yönü budur. **18***Doğu yönünü Havran, Şam, Gilead içinden ve Erden yanında olan İsrail ülkesi içindeki sınırdan kuzey denizine kadar ölçeceksiniz. **19***Güneyinde olan güney tarafı Tamar'dan Kadeş'te olan Meriba[(§)] suyuna[16] ve büyük denize bitişen vadiye kadar olacaktır. Güneyinde olan güney tarafı da budur. **20***Batısı sınırdan Hamat karşısına kadar büyük deniz olacak; batı tarafı budur. **21***Bu ülkeyi kendinize İsrailin oymaklarına göre bölüştüreceksiniz. **22***Onu kendinize ve aranızda[17] yaşayıp çocukları olan yabancılara miras olması için kurayla paylaştıracaksınız. Onlar[18] size İsrailoğulları içinde yerliler gibi olacak ve İsrail oymakları arasında sizinle beraber mirasa hak kazanacaklar. **23***Yabancı hangi oymak(Sıpt) arasında olursa; mirasını ona orada vereceksiniz, diye Rabb-***Yehovah*** buyuruyor.

(1) Yoel 3/18, Zek.13/1, 14/8, Vah.22/1, **(2)**B.40/3, **(3)**12.Ayet, Vah.22/2, **(+)**Veya: İki ırmağın, **(*)**Bazı çevirilerde **"*Araba Vadisi*„**: Lût denizi vadisinden kuzey denizi(*Akdenize*) kadar olan vadi, **(4)**Say.34/6, Yeş.23/4, B.48/28, **(5)**7.Ayet, **(6)**Mez.1/3, Yerm.17/8, **(7)**Vah.22/2, **(8)**Tek.48/5, I.Trh.5/1, B.48/4ve5, **(9)**Tek.12/7, 13/15, 15/7, 17/8, 26/3, 28/13, B.20/5,6,2 8ve 42. Ayetlerde belirtilen **Arz-ı Mevut(***vaad edilen topraklar*), **(10)**B.48/29, **(11)**Say.34/8, **(12)**B.48/1, **(13)**Say.34/8,**(14)**II.Sam.8/8,**(15)**Say.34/9,B.48/1, **(16)**Say.20/13,Tes.32/51,Mez.81/7,B.48/28,**(§)**Münazağa (Çekişme, tartışma), **(17)**Bak Efs.3/5, Vah.7/9,10, **(18)**Bak Yerm.10/12, Galt.3/28, Kols.3/11.

48. Bölüm: 1)Oymakların, 8)Kutsal yerin, 15)Kentin, 21)Ve beyin payları, 30)Kentin ölçüsü ve kapıları.

1*Oymakların adları bunlardır: Kuzey[(1)] ucundan Hamat'a; Hetlon yolu yanına ve Hamat'a kadar, kuzey Şam sınırları olan Hasar-Enan'a kadar olacak. Kuzeyden batıya kadar bu Dan'ın[(+)] olacaktır. **2***Dan sınırları yanında kuzey yönünden batı yönüne kadar Aşer'in olacak, **3***Aşer'in sınırı yanında kuzeyden batıya kadar Naftali'nin olacak, **4***Naftali sınırı yanında doğudan batıya kadar Manessa'nın olacak, **5***Manessa'nın sınırı yanında doğu yönünden batı yönüne kadar Efraim'in olacak, **6***Efraim'in sınırı yanında doğu yönünden batı yönüne kadar Ruben'in olacak, **7***Ruben'in sınırı yanında doğu yönünden batı yönüne kadar Yahuda'nın olacak , **8***Yahuda'nın sınırı yanında doğu yönünden batı yönüne kadar sunacağınız[(2)]

sunu bu olacak ki; bunun eni yirmi beş bin kamış olup, uzunluğu doğu yönünden batıya kadar diğer paylardan biri gibi olacak ve Kutsal yer(*Tapınak*) onun ortasında kalacaktır. **9***Sunu olarak Rabb'e sunacağınız yerin uzunluğu yirmi beş bin ve eni on bin kamış olacaktır. **10***Bunlar için kutsal sunu; yani imamlara(*kahinlere*) olacaktır. Kuzey uzunluğu yirmi beş bin, batıya eni on bin, doğuya eni on bin ve güneye uzunluğu yirmi beş bin kamış olup Rabb'in Kutsal Mekânı onun ortasında olacaktır. **11***Bu[3] pay Sadok oğulları'ndan arınan (*kutsanan*) kahinlerin(*Rahiplerin*) olacaktır. İsrailoğulları Levililerin[4] saptıkları gibi yollarından saptıklarında, onlar benim öğütlerimi tuttular. **12***Ülkedeki sunuyla beraber onlar için olan bu sunu paktır ve Levililer'in sınırı yanında olacaktır. **13***İmamların sınırı yanında uzunluğu yirmi beş bin ve eni de on bin olarak Levililer'in payı olacaktır. Tüm uzunluğu yirmi beş bin ve genişliği on bin olsun. **14***Bundan satmayacak[5] değiş tokuş etmeyecek ve toprağın ilk ürünlerini başkasına aktarmayacaklar; çünkü o Rabb'e kutsaldır. **15***Yirmi beş binin yanında, eninden arda kalan beş bin[6] kent için ev ve açık yer için bayağı[7] bir toprak olup kent de ortasında olacak. **16***Ölçüleri de böyledir: Kuzeyi dört bin beşyüz, güneyi dört bin beşyüz, doğusu dört bin beşyüz ve batısı da dört bin beşyüz. **17***Kentin açık yerleri kuzeye ikiyüz elli, güneye ikiyüz elli, doğuya ikiyüz elli ve batıya da iki yüz elli kamış olacaktır. **18***Kutsal sunu olan yerin yanında; uzunluğundan kalan yer: Kuzeye on bin ve batıya on bin kamış olup kutsal sununun yanında olacaktır. Onun ürünü kentin hizmetinde bulunanların yiyeceği için verilecektir. **19***Ve kentin[8] hizmetinde olanlar tüm İsrail oymaklarından seçilecektir. **20***Tüm sunulan yer yirmi beş bin ile yirmi beş binin olacaktır. Kutsal sunuyu kentin kralıyla birlikte eşit olarak sunacaksınız. **21***Kutsal sununun ve kentin mallarının iki tarafından kalan[9] yer başkanın olacaktır. Sunulan yirmi beş binin karşısında doğu sınırına ve batıya değin olan yirmi beş binin karşısında; batı sınırına kadar olan payların yanındaki yer beyin olacak. Bu kutsal sunu olup Ev'in[10] Kutsal yeri onun ortasında olacaktır. **22***Levililer'in kralıyla kentin kralı dışında ortada olan yer beyin olacak. Yahuda sınırıyla Bünyamin sınırı arasındaki yer beyin olacaktır. **23***Geri kalan oymaklar için doğu yönünden batıya dek Bünyamin'in olacaktır. **24***Bünyamin'in sınırı yanında doğu yönünden batı yönüne dek Şimeon'un olacak. **25***Şimeon'un sınırı yanında; doğu yönünden batı yönüne dek İssakar'ın olacak. **26***İssakar'ın sınırı yanında; doğudan batıya dek Zebulun'un olacak. **27***Zebulun'un sınırı yanında; doğudan batıya dek Gad'ın olacak. **28***Gad'ın sınırı yanında güneyde olan güney yönü, Tamar'dan Kadeş'te bulunan Meriba[11] suyuna ve büyük denize bağlanan vadiye dek olacaktır. **29***İsrail oymaklarına[12] miras olmak için kurayla bölüştüreceğiniz ülke budur ve payları bunlardır, diye Rabb-***Yehovah** söylüyor. **30***Kentin çıkılacak yerleri bunlardır: Kuzeyi dört bin beşyüz ölçü oluyor. **31***[Kentin[13] kapıları da İsrail oymaklarının adlarına göre olacak.] ve kuzeyde üç kapı bulunacak; biri Ruben kapısı, biri Yahuda kapısı ve biri de Levi kapısı olacaktır. **32***Doğu yönü dört bin beşyüz kamış olup üç kapısı bulunacak; biri Yusuf kapısı, biri Bünyamin kapısı ve biri de Dan kapısı olacaktır. **33***Güney yönü dört bin beşyüz ölçü olup üç kapısı bulunacak; biri Şimeon kapısı, biri İssakar kapısı ve bir de Zebulun kapısı olacak. **34***Batısı dört bin beşyüz kamış olup üç kapısı bulunacak; biri Gad kapısı, biri Aşer kapısı ve bir de Naftali kapısı olacak. **35***Çevresi on sekiz bin kamış olup o günden beri kentin[14] adı ***Yehovah**[15] Şamma[§] olacaktır.

(1)B.46/15 ve diğ., **(+)**İbranice: Dan için bir kısım, **(2)**B.45/1-6,**(3)**B.44/15,**(4)**B.44/10,**(5)**Çık.22/29, Lev.27/10,28ve33, **(6)**B.45/6, **(7)**B.42/20, **(8)**B.45/6, **(9)**B.45/7, **(10)**8.ve10.Ayetler,**(11)**B.47/19,**(12)**B.47/14,21ve22, **(13)**Vah.21/12vediğ., **(14)**Yerm. 33/16, **(15)**Bak Çık.17/15, Hak.6/24, **(§): *Rabb oradadır***, Yerm.3/17, Yoel, 3/21, Zek. 2/10, Vah.21/3, 22/3.

d

DANİYEL

(En eski parçası Aramicedir.)

1. Bölüm: 1)Yehoyakim'in sürgünlüğü, 3)Aşpenaz'ın tutsaklar içinden Daniyel, Hananya, Mişael ve Azarya'yı seçmesi, 8)Bunların kralın nefis yemeğini yemekten özellikle kendilerini sakındırmaları ve yalnız tahıl yiyip su içerek kendi güzellikleriyle toplu görünümlerini korumaları, 17)Bilgelikleri.

1* Yahuda kralı Yehoyakim'in egemenliğinin üçüncü yılında Babil(1) kralı Nabukadnezar Kudüs'e gidip onu kuşattı. **2*** Rabb, Yahuda kralı Yehoyakim'i ve Allah'ın Evi'nin eşyalarının(2) bir kısmını onun eline teslim etti. O da onları Şinar(3) ülkesine, kendi ilâhının ülkesine götürdü ve o eşyaları(4) kendi ilâhının tapınağına koydu. **3*** Kral kendi hizmetçilerinin beyi Aşpenaz'ı İsrailoğulları'ndan(5) kral soyundan ve soylulardan; **4*** hiçbir kusuru olmayan, güzel görünüşlü, bilge, usta, bilgiye tutkun, zekalı ve de kralın sarayında durabilecek yetenekte olan gençler götürerek; onlara(6) Kildanîler'in yazılarını ve dillerini öğretmeyi emretti. **5*** Kral onlara kendi nefis yemeklerinden ve içtiği şaraptan her gün ayrılmasını buyurdu ki, üç yıl göz önünde bulunsunlar ve bu zaman sonunda kralın(7) önünde dursunlar. **6*** Onların arasında Yahuda oğulları'ndan olan Daniyel, Hananya, Mişael ve Azarya vardı. **7*** Hizmetçiler(8) başkanı bunları şöyle adlandırdı: Daniyel'e(9) Beltaşatsar, Hananya'ya Şadrak, Mişael'e Meşak ve Azarya'ya da Abed-Nego dedi. **8*** Daniyel kralın(10) nefis yemekleriyle ve onun içtiği şarapla kendini kirletmeyi düşünmedi. Bunlarla kendini kirletmemek için hizmetçiler başkanından izin istedi. **9*** Ve Allah(11) Daniyel'e hizmetçiler başkanının gözünde lütfederek acıdı. **10*** Hadımlar*(hizmetçiler)* başkanı Daniyel'e: -Sizin yiyecek ve içeceğinizi ayırtan efendim kraldan korkuyorum. Çünkü niçin sizin yüzünüzü yoldaşlarınız olan gençlerin yüzünden bozuk görsün ve başımı kralın önüne koyasınız; dedi. **11*** Daniyel de hizmetçiler başkanının; Daniyel, Hananya, Mişael ve Azarya üzerine atanan hizmetçiye: **12*** -Yalvarırım bu kullarını on gün sına bize yemek için tahıl ve içmek için su versinler. **13*** O zaman senin önünde, bizim yüzümüz ile kralın nefis yemeğini yiyen başka gençlerin yüzleri karşılaştırılsın ve size nasıl görünüyorsa bize ona göre davranın. **14*** O da bu konuda onları dinleyerek on gün denedi. **15*** On gün sonunda onların yüzleri kralın nefis yemeklerini yiyen tüm gençlerin yüzlerinden daha güzel ve topluydu. **16*** Bu yüzden baş hizmetçinin adamı nefis yemeğini ve içecekleri şarabı kaldırarak onlara tahıl veriyordu. **17*** Allah(12) bu dört gence her çeşit kitapta ve bilgelikte anlayış(13) verdi. Daniyel ise her türlü(14) hayali ve düşü anlıyordu. **18*** Onların götürülmesi için kralın belirttiği zaman geldiğinde hizmetçiler başkanı onları Nabukadnezar'ın önüne götürdü. **19*** Kral onlarla söyleşti ve tüm onların içinde Daniyel, Hananya, Mişael ve Azarya gibisi yoktu. Onlar(15) kralın önünde duruyorlardı. **20*** Kral onlara yönelttiği her türlü(16) bilgelik ile yetenek konusundaki sorularda; onları kendisinin ülkesinde bulunan sihirbaz ve icatçıların tümünden on kat daha bilgili buldu. **21*** Ve Daniyel(17) kral Koreş'in ilk yılına dek orada kaldı.

(1)II.Krl.24/1, II.Trh.36/6, **(2)**Yerm.27/19ve20, **(3)**Tek.10/10, 11/2, İş.11/11, Zek.5/11, **(4)**II.Trh.36/7, **(5)**Bak II.Krl.20/17ve18, İş.39/7, **(6)**Bak Res. İş.7/22, **(7)**19.Ayet, Tek.41/46, I.Krl.10/8, **(8)**Bak Tek.41/45, II.Krl.24/17, **(9)**B.4/8, 5/12, **(10)**Bak Tes.32/37, Hez.4/13, Hoş.9/3, **(11)**Bak Tek.39/21, Mez.106/46, Sül.Mes.16/7, **(12)**I.Krl.2/12, Yak.1/5ve17, **(13)**Bak Res.İş.7/22, **(14)**Say.12/6, II.Trh.26/5, B.5/11,12ve14, 10/1, **(15)**Tek.41/46, 5.Ayet, **(16)**I.Krl.10/1, **(17)**B.6/28, Bak B.10/1.

2. Bölüm: 1)Nabukadnezar'ın kendi gördüğü rüyayı/düşü unutması ve bunun anlatılıp yorumu için bilgelerden dileği, 10)Bilginlerin kralın bu isteğini yerine getiremedikleri için öldürülmeleri, 14)Daniyel'in bunun için bir zaman istemesi, 17)Ve rüyanın kendisine bildirilmesi için Allah'a yalvarışı, 19)Allah'ın bu sırrı Daniyel'e açıklaması, 24)Daniyel'in kralın önüne götürülmesi, 31)Bu rüya ile; 36)Onun açıklanışı, 46)Ve Daniyel'in yükseltilmesi.

1* Nabukadnezar'ın egemenliğinin ikinci yılında Nabukadnezar düşler gördü ve canı(1) sıkılarak uykusu(2) kaçtı. **2*** Kral sihirbazlarla büyücüleri ve bilginler ile Kildanîler'in çağırılmalarını emretti ki; kendi düşlerinin tamamını kendisine anlatsınlar. Onlar da gelerek kralın önünde durdular. **3*** Kral onlara(3): -Bir düş gördüm ve bu düşü bilmek arzusuyla ruhum sıkıldı, dedi. **4*** Kildanîler de Aramice krala: -Ey kral(4) sonsuza dek yaşa! Bu kullarına düşü söyle ki, yorumunu yapalım; dediler. **5*** Kral da Kildanileri şöyle yanıtladı: -Ama aklımdan çıktı. Eğer düş ile onun yorumunu bana açıklamazsanız parça(5) parça edileceksiniz ve evleriniz çöplük olacak. **6*** Ama(6) eğer düş ile anlamını açıklarsanız benden armağanlarla(7) bahşişler alacak ve çok saygı göreceksiniz. Şimdi bana bu düşü ve anlamını açıklayın, dedi. **7*** Onlar yine şöyle yanıtladılar: -Kral bu kullarına düşü söylesin ve anlamını açıklayacağız, dediler. **8*** Kral da yanıtladı: -İyi biliyorum ki, siz zaman kazanıyorsunuz çünkü(8) bunun aklımdan çıktığını görüyorsunuz. **9*** Ama eğer siz bana düşü açıklamazsanız sizin için(9) hemen bir ceza vardır; çünkü siz zaman

değişinceye dek önümde yalan ve bozgunculuk yapmaya kararlısınız. Şimdi bana bu düşü söyleyin ki anlamını bana açıklayabileceğinizi bileyim, dedi. **10***Kildanîler kralın önünde şöyle yanıtladılar: -Yeryüzünde kralın bu şeyini açıklayabilecek bir insan yoktur. Hiçbir kral, egemen biri ve bey; bir sihirbazdan, bilgelerden veya Kildanî'den böyle birşey istememiştir. **11***Kralın istediği şey güçtür ve insan[10] arasında yaşamayan ilâhlardan başka, onu kralın önünde açıklayabilecek olan bir kimse yoktur, dediler. **12***Bunun üzerine kral çok şiddetli öfkelenerek Babil'in tüm bilginlerinin idamını buyurdu. **13***Buyruk çıkar çıkmaz tüm bilginler öldürülmeye başlandı ve Daniyel ile arkadaşlarını da öldürmek için arıyorlardı. **14***O zaman Daniyel Babil bilginlerini öldürmeye çıkan özel tim[11] komutanı Aryok'a bilgelik ve güvenle yanıt verdi. **15***Ve kralın memuru Aryok'a şöyle söyledi: -Bu buyruk kralın önünden niçin bu denli şiddetli çıktı? O zaman Aryok konuyu Daniyel'e anlattı. **16***Daniyel içeri girerek yorumu krala açıklaması için kendisine zaman tanınmasını istedi. **17***Sonra Daniyel kendi evine giderek yoldaşları olan Hananya, Mişael ve Azarya'ya durumu bildirdi. **18***Tâ ki[12] Daniyel'le arkadaşlarını Babil'in diğer bilginleriyle beraber idam etmemeleri için ve bu sır için göklerin İlâhı'ndan merhamet dilediler. **19***Bunun üzerine o sır Daniyel'e gece[13] düşünde bildirildi ve o zaman Daniyel göklerin ilâhına hamdlerle şükretti. **20***Ve Daniyel sözüne şöyle başladı: -Allah'ın[14] adı uçsuz öncelikten sonsuza dek kutlu(*mübarek*) olsun. Çünkü[15] bilgelik, güç ve kudret salt *"O"*na aittir. **21***Zamanların vaktini değiştiren[16] kralları azleden[17] ve kralları tahta geçiren *"O"*dur[18]. Bilginlere bilgelik ve bilgelere bilgi veren yine *"O"*. **22***Derin[19] ve gizli olan şeyleri ortaya çıkaran *"O"*dur. Karanlıkta olanı[20] biliyor ve ışık[21] *"O"*nun yanında sakindir. **23***Ey atalarımın Allah'ı! Sana şükür ve hamd ediyorum; çünkü bana bilgelikle güç verdin ve şimdi senden dilediğim[22] şeyi bana bildirdin. Böylece kralın arzusu olan konuyu bize bildirdin, dedi. **24***Bunun üzerine Daniyel kralın Babil bilginlerini idam etmeye atadığı Aryok'un[+] yanına giderek ona: -Babil bilginlerini öldürme, beni kralın önüne götür ve krala yorumunu açıklayayım, dedi. **25***O zaman Aryok, Daniyel'i çabucak kralın önüne çıkardı ve ona: -Yahuda sürgünlerinden krala yorumu bildirecek bir adam buldum, dedi. **26***Kral da adı Beltaşassar olan Daniyel'e: -Gördüğüm düş ile yorumunu yapabilir misin? Diye sordu. **27***Daniyel kralın önünde şöyle yanıtladı: -Kralın bilmek istediği gizemi bilginler, kahinler ve medyumlar açıklayamazlar. **28***Ama[23] göklerde gizli şeyleri bilen Allah var ve son[24] günlerde ne olacağını Nabukadnezar'a bildirdi. Düşün ve yatağında olan hayallerin[*] budur: **29***-Sen ey kral! Yatağındayken ve bundan sonra ne olacağını düşünüyorken; gizemleri[25] bilen sana ne olacağını bildirdi. **30***Bu sırrın[26] bana açıklanması, tüm yaşayanlardan daha çok bilgili olduğumdan değil; ama salt bu yorum krala açıklansın diye, senin yüreğinin[27] kuruntularını bilmek içindir. **31***Sen ey kral bunu gördün: Önünde büyük yapılı bir heykel vardı. Bu büyük ve çok renkli heykel senin önünde durdu; görünüşü de ürkütücüydü. **32***Bu şeklin[28] başı altından, onun göğsü ve kolları gümüşten, karın bölgesi ve butları da bakırdandı. **33***Baldırları demirden, ayaklarının bir kısmı demirden ve bir kısmı da balçıktandı. **34***Sen ona bakıyordun ki, hiç bir el değmeden[29] bir taş kesildi ve o heykelin demirle balçıktan olan ayaklarına vurarak onu ezdi. **35***O zaman demirle balçık, bakır, gümüş ve altın birlikte ezilerek yaz harmanının saman[30] kırıntıları gibi oldular. Rüzgâr onları savurduğunda bir daha görülmedi[31] ama heykeli vuran taş büyük bir dağ olup[32] tüm dünyayı[33] doldurdu. **36***Düş budur; kralın önünde onun yorumunu da açıklayalım: **37***-Ey[34] kral! Sen kralların kralısın; çünkü göklerin[35] ilâhı sana egemenlik, görkemlik, güç ve şan verdi. **38***Adem oğullarının[36] bulundukları her yerde bozkırların yabanıl hayvanlarını ve göğün kuşlarını senin eline vererek tümüne seni egemen kıldı. Bu altından[37] olan baş sensin. **39***Senden sonra senin gibi[38] ama küçük[39] başka bir egemenlik çıkacak ve bundan sonra bakırdan olan bir üçüncüsü çıkıp tüm dünyaya saltanat sürecek. **40***Dördüncü[40] egemenlik demir gibi güçlü olacak. Çünkü demir her şeyi ezip parça parça ettiği gibi; bu da bunların tümünü kırar ve demir gibi ezip geçer. **41***Mademki ayaklarıyla[41] parmaklarının bir kısmının çömlekçi balçığından ve bir kısmının da demirden olduğunu gördün, o egemenlik bölünecek; ama onda demir sertliği olacaktır. Çünkü balçık[+] ile demiri karışık gördün. **42***Ayaklarının parmaklarının bir kısmının demirden ve bir kısmının da balçıktan olduğunu gördüğün o egemenliğin, bir kısmının sert ve bir kısmının da kırılgan olduğunu gösteriyor. **43***Balçık[+] ile demiri karışık gördüğün ise onların insan soyuyla anlaşacağını; ama demirin balçık ile karışmadığı gibi onların da birbirleriyle anlaşamayacağını gösteriyor. **44***O kralların günlerinde Göklerin[42] İlâhı sonsuza[43] değin bozulmayacak

bir egemenlik yetiştirecek ve bu egemenlik diğer bir millete bırakılmayacaktır. Tüm bu[44] egemenlikleri ezerek mahvedecek ve kendisi sonsuza dek sarsılmayacaktır. **45*** Çünkü sen el ile olmayarak[45] dağdan kesilmiş taşın demiri, bakırı, balçığı, gümüşü ve altını ezdiğini gördün. Yüce Tanrı bundan sonra ne olacağını krala bildirdi. Rüya gerçek ve yorumu doğrudur. **46*** O zaman[46] kral Nabukadnezar yüz üstü yere kapanarak Daniyel'e büyük saygı gösterdi. Ona sunu ve buhur[47] sunulmasını emretti. **47*** Ve kral Daniyel'e: -Gerçekten ilâhınız İlâhların İlâhı, kralların sahibi ve gizemleri[48] bilendir; çünkü bu sırrı ancak sen açıklayabildin; dedi. **48*** O zaman kral, Daniyel'in konumunu yükseltti. Ona[49] çok ve büyük armağanlar verdi. Onu tüm Babil eyaletine bey ve Babil'in tüm yöneticilerine[50] başkan atadı. **49*** Daniyel'in arzusu üzerine de kral; Babil[51] eyaletinin malları üzerine Şadrak, Meşak ve Abad-Nego'yu atadı. Daniyel de kralın kapısındaydı[52].

(1) Tek.41/8, B.4/5, **(2)**Est.6/1, B.6/18, **(3)**Tek.41/8, Çık.7/11, B.5/7, **(4)**I.Krl.1/31, B.3/9, 5/10, 6/6ve21, **(5)**II.Krl.10/27, Ezr.6/11, B.3/29, **(6)**B.5/16, **(7)**B.5/17ve48.Ayet, **(8)**Efs.5/16, **(9)**Est.4/11, **(10)**28.Ayet, B.5/11, **(11)**Tek.37/36, **(12)**Mat.18/19, **(13)**Say.12/6,Eyp.33/15ve16,**(14)**Mez.113/2,115/18, **(15)**Yerm. 32/19, **(16)**B.7/25, **(17)**Eyp.12/18, Mez.75/6 ve 7, Yerm.27/5, B.4/17, 3.Mak.5/6, **(18)**Yak.1/5, **(19)**Eyp.12/22, Mez.25/14 ve 28.ile29.Ayetler, **(20)**Mez.139/11ve12, İbr.4/13, **(21)**B.5/11ve14, Yakb.1/17,**(22)**18.Ayet,**(+)**BakYud.1/7,**(23)**Tek.40/8,41/16, 18. ve47.Ayetler, Ams.4/13, **(24)**Tek.49/1, **(*)**Kildanice: Başının hayaleti, **(25)**22. ve 28. Ayetler, **(26)**Bak Tek.41/16, Ams.3/12, **(27)**47.Ayet, **(28)**Bak 38.Ayet ve diğ., **(29)**45.Ayet, B.8/25, Zek.4/6,II.Kor.5/1,İbr.9/24,**(30)**Mez.1/4,Hoş.13/3, **(31)**Mez.37/10 ve 36, **(32)**İş.2/2ve3, **(33)**Mez.80/90, **(34)**Ezr. 7/12,Bakİş.47/5,Yerm.27/6 ve 7, Hez.26/7,Hoş.8/10, **(35)**Ezr.1/2, **(36)**B.4/21ve22,Yerm.27/6,**(37)**32.Ayet,**(38)**32. Ayet,**(39)**B.5/28 ve31, **(40)**B. 7/7 ve23, **(41)**33.Ayet, (+)Kildanice: Çamur balçığı,**(42)**28.Ayet,**(43)**B.4/3ve34,6/26,7/14ve27,Mik.4/7, Luk.1/32 ve33, **(44)**Mez. 2/9, İş.60/12, I.Kor.15/24, **(45)**34.Ayet, İş.28/16,Bak.II. Ez.13/7, **13/36**, **(46)**Bak Res. İş.10/25, 14/13, 28/6, **(47)**Ezr.6/10, **(48)**28.Ayet, **(49)**6.Ayet, **(50)**B.4/9, 5/11, **(51)**B.3/12, **(52)**Est.2/19ve21, 3/2.

3. Bölüm: 1)Nabukadnezar'ın Dura ovasında altından büyük bir heykel diktirmesi, 8)Şadrak, Meşak ve Abad-Nego'nun bu heykele tapınmadıkları için şikayet, 13)Kralın onları tehdit etmesi, 16)Onların kendi imanlarında sarsılmadıkları; 19)Ateş fırınına atılmaları ve Rabb'in onları kurtarması, 26)Bu mucizeye tanık olan Nabukadnezar'ın Allah'a hamd etmesi.

1* Kral Nabukadnezar altmış arşın yüksekliğinde ve altı arşın eninde, altından büyük bir heykel yaptırıp onu Babil bölgesinin Dura ovasına diktirdi. **2*** Bunun için kral Nabukadnezar kendinin yaptırmış olduğu büstü kutlamaya gelmeleri için; bölge[*] valilerini, beyleri, valileri, kaymakamları, danışmanları, hazinedarları, kadıları, müftüleri ve eyaletin tüm başkanlarını toplamaya adamlar gönderdi. **3*** O zaman sınır muhafızları, beyler, valiler, yargıçlar, hazinedarlar, kadılar, müftüler ile eyaletin tüm beyleri; başkanları olan kral Nabukadnezar'ın diktirdiği büstün kutsama törenine katıldılar ve Nabukadnezar'ın yaptırdığı heykelin önünde durdular. **4*** Ve çığırtkan yüksek sesle şöyle bağırdı: -Ey! Kavimler[1] ve milletler size emrediliyor. **5*** Boru, düdük, tanbur*(çenk)*, santur*(ud)*, keman, tulum ve her türlü müzik aletinin sesini duyduğunuzda yere kapanarak kral Nabukadnezar'ın buyurduğu altın surete tapınasınız. **6*** Ve her kim yere kapanıp tapınmazsa; o saat şiddetle[2] yanan ateş fırınına atılacaktır, dedi. **7*** Böylece tüm kalabalık boru, düdük, tanbur, santur, keman ve her türlü müzik aletinin sesini duyduğunda; bütün halklar, milletler ve lisanlar yere kapanarak kral Nabukadnezar'ın atadığı altın heykele tapındılar. **8*** O zaman bazı Kildanîler kralın önüne[3] gelerek Yahudilerden yakındılar. **9*** Ve kral Nabukadnezar'a: -Ey kral! Sonsuza dek yaşa. **10*** Ey[4] kral sen! Herkes boru, düdük, tanbur, santur, keman ve her türlü müzik aletinin sesini duyduğunda yere kapanıp altın büste tapınacak; **11*** Ve her kim yere kapanıp tapınmazsa şiddetle yanan ateş fırını içine atılacaktır, diye buyurdun. **12*** Ama[5] Babil eyaletinin malları üzerine atadığın Şadrak, Meşak ve Abed-Nego adındaki Yahudiler: Ey kral! Sana saygı göstermiyor, ilâhlarına tapınmıyor ve atadığın altın büste secde etmiyor. **13*** O zaman Nabukadnezar şiddetli bir öfkeye kapılarak Şadrak, Meşak ve Adad-Nego'nun getirilmelerini emretti. Ve o kişileri kralın önüne getirdiler. **14*** Nabukadnezar da onlara doğru: -Ey Şadrak, Meşak ve Abad-Nego! Kasten mi ilâhlarıma tapınmıyor ve atadığım altın heykelime secde etmiyorsunuz? **15*** Şimdi boru, düdük, tanbur, santur, tulum ve her türlü müzik aletinin sesini duyduğunuzda yere kapanarak yaptığım surete secde ederseniz ne iyi; ama secde etmezseniz o saatte siz yanan ateş fırını içine atılacaksınız. Bakalım hangi[6] ilâh sizi benim elimden kurtaracaktır, dedi. **16*** Şadrak, Meşak ve Abad-Nego kralı şöyle yanıtladılar: -Ey Nabukadnezar! Bu[7] konuda sana yanıt vermemize gerek yok. **17*** İşte bizim ibadet ettiğimiz Allah; bizi şiddetle yanan ateş fırınından kurtarmaya gücü yeter. Ve senin elinden de ey kral kurtaracaktır. **18*** Bunu yapmasa bile ey kral! Bil ki, senin ilâhlarına biz tapınmıyor ve kurduğun altın büste eğilmiyoruz. **19*** O zaman Nabukadnezar gazapla doldu ve yüzünün şekli

Şadrak, Meşak ve Abed-Nego'ya karşı alevlendi. Böylece fırının yedi kat daha kızdırılmasını istedi. **20*** Sonra da askerleri içinde en güçlü olan adamlara: Şadrak, Meşak ve Abad-Nego'yu bağlayıp şiddetle yanan ateş fırını içine atmalarını emretti. **21*** O zaman onları şalvarlarıyla, gömlekleriyle, cüppeleriyle ve diğer giysileriyle birlikte bağlayarak şiddetle yanan ateş fırını içine attılar. **22*** Kralın şiddetli buyruğu üzerine fırın gayet çok kızgın olduğundan; Şadrak, Meşak ve Abad-Nego'yu atan kişileri fırının alevi yaktı yok etti! **23*** Bu üç kişi; yani Şadrak, Meşak ve Abad-Nego bağlı olarak fırının içine düştü. **24*** O zaman kral Nabukadnezar hayretle çabucak ayağa kalktı ve danışmanlarına: -Biz ateş içine bağlı olan üç kişi atmadık mı? Dedi. Onlar da kralı şöyle yanıtladılar: -Evet ey kral! **25*** Kral da: -İşte ben çözülmüş[8] ve ateş içinde gezinen dört adam görüyorum. Onlara hiçbir zarar olmuyor ve dördüncüsünün de görünüşü ilâhların[9] bir oğluna benziyor, dedi. **26*** Bunun üzerine Nabukadnezar yanan ateş fırınının kapısına yaklaştı ve onlara: -Ey! Yüce(*Müt'al*) Allah'ın kulları; Şadrak, Meşak ve Abad-Nego çıkıp gelin, dedi. Şadrak, Meşak ve Abad-Nego ateş içinden çıktılar. **27*** Sınır muhafız beyleri, beyler, valiler ve kralın danışmanları toplanıp bu adamları gördüler ki ateş[10] onların bedenine dokunmamış, başlarının hiçbir saçı yanmamış, şalvarlarının rengi değişmemiş ve onlara ateşin kokusu bile geçmemiş. **28*** Ve Nabukadnezar sözüne şöyle başladı: -Şadrak, Meşak ve Abad-Nego'nun ilâhı mübarek olsun ki kendi kralını gönderip, kendine güvenmekle[11] kralın buyruğuna karşı gelen ve kendilerinin Allah'ından başka bir ilâha tapınmamak için bedenlerini teslim eden kullarını kurtardı. **29*** Şimdi[12] ben emrediyorum ki, herhangibir kavim, millet veya lisan Şadrak, Meşak ve Abad-Nego'ya karşı olumsuz birşey söylerse; parçalanacak[13] ve evi çöplük olacaktır. Çünkü bu şekilde[14] kurtarabilecek olan başka hiçbir ilâh yoktur, dedi. **30*** O zaman kral; Şadrak, Meşak ve Abad-Nego'nun konumunu Babil eyaletinin mallarına yükseltti.

(*)**Satrap, Merziban veya Mutasarrıf:** Pers bölge sorumlusuna verilen ad(Bölge valisi.),**(1)**B.4/1, 6/25, **(2)**Bak Yer.29/22,Vah.13/15,**(3)**B.6/12,**(4)**B.2/4,5/10,6/6ve21, **(5)**B.2/49, **(6)**Çık.5/2,II.Krl.18/35, **(7)**BakMat.10/19, **(8)**İş.43/2, **(9)**Eyp.1/6, 38/7,Mez.34/7,28.Ayet,**(10)**İbr.11/34,**(11)**Mez.34/7 ve8,Yerm. 17/7,Bak.B.6/22ve23,**(12)**B.6/26,**(13)**B.2/5, **(14)**B.6/27.

4. Bölüm: 1)Allah'ın krallığını Nabukadnezar'ın söylemesi, 4)Bir rüya gördüğünü ve bilginlerin onu yorumlayamadığını söylemesi, 8)Ve Daniyel'in bu duayı dinleyerek; 9)Onu yorumlaması, 28)Ve rüyanın sonucu.

1* Kral Nabukadnezar'dan bütün yerde olan kavimlere(1) milletlere ve lisanlara; esenliğiniz artsın. **2*** Yüce(2) Allah'ın bana gösterdiği işaretleri ve harikaları açıklamak bana hoş göründü. **3*** Onun(3) işaretleri ne büyük ve harikaları ne güçlüdür. Onun krallığı sonsuz(4) bir krallıktır ve egemenliği devirden deviredir. **4*** Ben Nabukadnezar evimde rahat ve sarayımda iyi durumdayken. **5*** Bir düş gördüm, beni korkuttu. Yatağımdaki(5) düşüncelerimle hayallerim(+) beni sıkıntıya(6) soktu. **6*** Bunun üzerine rüyanın yorumunu bana bildirmeleri için Babil'in tüm bilginlerinin önüme getirilmesini emrettim. **7*** O zaman(7) sihirbazlar, bilginler ve Kildanîler'in astrologları geldiler; ben de düşü önlerinde anlattım. Ama onlar yorumunu bana açıklayamadılar. **8*** Nihayet ilahımın(8) adına göre Beltaşassar diye çağrılan ve içinde kutsal[9] ilâhların ruhu bulunan Daniyel önüme geldi; onun önünde rüyayı anlatıp şöyle söyledim: **9*** -Ey! Sihirbazların[10] başı Beltaşassar. Senin içinde kutsal ilâhların ruhu bulunduğu ve hiçbir gizemin sana zor olmadığını biliyorum. Şimdi gördüğüm düş ile hayallerim bunlardır; bana onların yorumunu söyle. **10*** Yatağımda olan hayallerim[(+)] bunlardı: Ben yeryüzünün ortasında bir ağaç[11] olduğunu gördüm ve onun boyu çok yüksekti. **11*** O ağaç büyüdü, güçlendi ve boyu göğe dek erişti; bütün dünyanın sonlarından görünüyordu. **12*** Yaprakları güzel ve meyvesi çok olup, onda herşey için yiyecek vardı. Kırın[12] yabanıl hayvanları onun gölgesi altında oturuyor, göğün kuşları dallarına konuyor ve tüm insanlar onunla besleniyordu. **13*** Yatağımda hayallerimde şunu da gördüm: İşte kutsallardan[13] olan bir bekçi gökten indi. **14*** Ve güçlü bir şekilde böyle haykırdı: -Ağacı[14] kesip dallarını koparın, yapraklarını silkin ve meyvelerini dağıtın. Onun[15] altından ve güzel dallarından kuşlar kaçsınlar. **15*** Ama köklerin kütüğünü yerde bırakın. Onu demir, bakır bağlarıyla bağlayın ki, kırların çimeninde kalsın ve göğün çiğiyle ıslansın; onun payı hayvanlarla beraber toprağın otunda olsun. **16*** Onun insan yüreği değişsin ve ona hayvan yüreği verilsin. Böylece onun üzerinden yedi[16] zaman geçsin. **17*** Bu konu bekçilerin kararıyla ve bu durum kutsalların sözüyledir. Tâ ki; yaşayanlar insan[17] egemenliği üzerine Yüce'nin(*Müt'âl*) egemen olduğunu, onu istediğine verdiğini ve onun üstüne insanların en değersizini koyduğunu bilsinler[18] dedi. **18*** Ben

kral Nabukadnezar işte bu düşü gördüm ve sen ey Belteşassar; yorumunu açıkla! Egemenliğimin[19] sınırları içinde olan tüm bilginler, bunun anlamını bana söyleyemedilerse de ancak sen söyleyebilirsin. Çünkü[20] senin içinde kutsal ilâhların ruhu vardır. **19*** O zaman adı[21] Beltaşassar olan Daniyel bir saat kadar şaşkınca durdu ve durumu ona sıkıntı verdi. Kral ona: -Ey Beltaşassar! Düş ve onun yorumu seni sıkmasın, dedi. Beltaşassar da ona şöyle yanıt verdi: -Efendim; düş[22] senin için kötü düşünenlere ve yorumu da düşmanlarına olsun. **20*** O gördüğün[23] ağaç ki; büyüyüp güçlendi ve boyu göklere erişerek tüm yeryüzünden göründü. **21*** Onun yaprakları güzel ve meyvesi çok olduğundan; herşey için onda yiyecek vardı. Bozkırların hayvanları onun altında oturuyor ve göğün kuşları dallarına konuyordu. **22*** İşte o ağaç[24] sensin ey kral! Sen büyüdün, güçlendin; görkemin artık göklere ve egemenliğin yeryüzünün[25] ucuna dek erişti. **23*** Kralın[26] gördüğü; yani kutsallardan olan bir bekçinin gökten inerek: -Ağacı kesin, onu yok edin; ama onun köklerinin kütüğünü yerde bırakın ve demir, bakır bağlarıyla bağlayın. Kırın çimeninde kalsın, gök çiğiyle ıslansın ve üzerine yedi[(*)] zaman geçinceye dek payı[27] kırların hayvanlarıyla olsun demesinin yorumu; **24*** Budur: -Ey kralım! Yüce'den(*Mütâl'den*) efendim kral üzerine gelen yargı budur. **25*** İnsan[28] egemenliği üzerine '*Yüce*'nin egemen olduğu ve onu[29] istediğine verdiğini sen bilinceye kadar seni[30] insanlar arasından çıkaracaklar; evin kırların yabanıl hayvanlarıyla olacaktır. Öküzü besliyor gibi sana ot yedirecekler, göğün çiğiyle ıslanacaksın ve senin üstünden yedi zaman geçecektir. **26*** "O ağacın köklerinin kütüğünü bırakın" dedikleri şunu ima ediyor: Sen göklerin egemenliğini anladıktan sonra, egemenliğin sana değişmeden kalacaktır. **27*** Bu yüzden ey kral! Önünde öğüdüm kınanmasın; suçlarını iyilikle ve hatalarını yoksullara[31] acımakla kaldır. Böylece huzur[32] bulursun. **28*** Ve tüm bu şeyler kral Nabukadnezar üzerine geldi. **29*** O iki ayın sonunda Babil'in hükümet sarayında gezerken; **30*** Kral şöyle[33] konuştu: -İşte kudret ve gücümle, şöhretli görkemim için; kral sarayı olsun diye yaptırdığım büyük Babil budur. **31*** Söz[34] daha kralın ağzındayken gökten[35] şöyle bir ses geldi: -Ey kral Nabukadnezar! Senin egemenliğinin senden gittiği sana bildiriliyor. **32*** İnsan egemenliği üzerine Yüce'nin (*Mütâl'in*) egemen olduğunu ve onu dilediğine verdiğini sen bilinceye değin seni[36] insanlar arasından çıkaracaklar. Evin kırların yabanıl hayvanlarıyla beraber olacak; bir öküzü besliyormuşçasına sana ot yedirecekler ve senin üzerinden yedi zaman geçecektir, dedi. **33*** Tam o saat içinde Nabukadnezar'a bu söz yetişti; tüyleri kartal tüyü gibi ve tırnakları kuş tırnağı gibi uzayıncaya değin, insanlar arasından atılıp öküz gibi ot yedi ve bedeni de göğün çiğiyle ıslanıyordu. **34*** O günlerin[37] sonunda ben Nabukadnezar gözlerimi göğe doğru kaldırdım; aklım başıma geldi ve yüce Yaratan'a(*Müt'âl*) hamd ederek şükrettim. Sonsuza dek diri[38] olan '*Yüce*'yi, egemenliği sürekli[39] olanı ve krallığı asırdan asıra süreni anarak yücelttim. **35*** Bütün[40] dünyada yaşayanlar ölü bedenler gibidir; ama *'O'* göklerin[41] sayısız kalabalığında ve yerde yaşayanlar arasında istediğini yapar. *'O'*nun[42] elini engelleyecek olan ve *'O'*na[43] dur[(§)] diyecek olan biri yoktur. **36*** İşte o anda aklım başıma geldi, egemenliğimin görkemi[44] şanı ve tüm gücüm bana geri verildi. Beylerimle danışmanlarım da beni kabul ettiler. Hükümetim değişmeden durdu ve bana[45] daha çok görkem verildi. **37*** Şimdi ben Nabukadnezar; göklerin kralını anarak yüceltiyor ve kabul ediyorum. *"O"*nun[46] tüm işleri âdil ve yolları doğrudur. *"O"*nun gururla[47] gezenleri alçaltmaya gücü yetiyor.

(1)B.3/4, 6/25, **(2)**B.3/26, **(3)**B.6/27, **(4)**34.Ayet, B.2/44, 6/26, **(5)**B.2/28ve29, **(+)**Kildanice: Başımın hayalleri, **(6)**B.2/1, **(7)**B.2/2, **(8)**B.1/7, **(9)**İş.63/11, 18. Ayet, B.2/11, 5/11ve14, **(10)**B.2/48, 5/11, **(11)**Hez.31/3 ve diğ., 20.Ayet, **(12)**Hez.17/23, 31/6,BakYer.Mers.4/20,**(13)**Tes.32/2,Mez.103/20,17.ve23. Ayetler,B.8/13,Zek.14/5,Yahuda'nın Mek. 15.Ayet, **(14)**Mat.3/10, **(15)**Hez. 31/12, **(16)**B.12/7, **(17)**B.2/21, 5/21, 25.ve32.Ayetler, **(18)**Mez.19/16, **(19)**Tek.41/8ve15, B.5/8ve15, **(20)**8.Ayet, **(21)**8.Ayet,**(22)**Bak II.Sam.18/32, **(23)**10-12.Ayetler, **(24)**B.2/38, **(25)**Yerm.27/6-8, **(26)**13.Ayet, **(*)**Bazı yorumculara göre bu yedi zamanın yedi yıla işaret ettiği belirtiliyor, **(27)**B.5/21, **(28)**17.ve32.Ayetler, Mez.83/18, **(29)**Yerm.27/5, **(30)**32.Ayet, B.5/21vediğ., **(31)**Mez.41/1vediğ., **(32)**I.Krl.21/29, **(33)**Sül.Mes. 16/18, B.5/20, **(34)**B.5/5, Bak Luk.12/20, **(35)**24.Ayet, **(36)**25. Ayet, **(37)**36.Ayet, **(38)**B.12/7, Vah.4/10, **(39)**Mez.10/16, B.2/44, 7/14, Mik.4/7, Luk.1/33, **(40)**İş.40/15, 17, **(41)**Mez.115/3, 135/6, **(42)**Eyp.34/29, **(§)**Veya: ***Ne yapıyorsun diyecek olan kim?***, **(43)**Eyp.9/12,İş.45/9,Rom.9/20,**(44)**26.Ayet, **(45)**Bak Eyp.42/12, **(46)**Mez.33/4, Vah.15/3, 16/7, **(47)**Çık.18/11, B.5/20.

5. Bölüm: 1)Kral Belşassar'ın şöleni, 5)Ve Duvar üzerine yazı yazan eli görerek sıkılması, 8)Bilgili kişilerin o yazıyı okuyamadığı, 10)Ve kraliçenin sözü üzerine; 13)Kralın Daniyel'i kendi önüne çağırması, 17)Daniyel de kralı uyardıktan sonra; 25)Yazıyı okuyarak anlamını ona söylemesi, 30)Belşassar'ın öldürülmesi ve egemenliğinin Medli Daryüs'e geçmesi.

1* Kral Belşassar kendi büyüklerinden olan bin kişi için büyük[1] bir şölen düzenleyerek, bini önünde şarap içti. **2*** Belşassar şarapla neşelendi-

ğinde babası(+) Nabukadnezar'ın Yeruşalim(2) Tapınağından çıkardığı altın ve gümüş kapların getirilmesini istedi ki kral ile olan soylular, kadınlar ve odalıklar onlardan şarap içsinler. **3***Bunun üzerine Yeruşalim'de olan Allah'ın Evi'nin(*) Tapınağından çıkardıkları altın kapları getirdiler. Kral ile soylular, kadınlar ve odalıklar onlardan içtiler. **4***Onlar şarap içerek altın(3) gümüş, bakır, demir, ağaç ve taştan olan putlara tapındılar. **5***Ama tam o saat(4) insan eli parmakları belirdi ve kralın saray duvarının sıvası üzerine yazı yazıyordu. Kral da yazı yazan bu eli(§) görünce; **6***O anda kralın yüzü değişti ve çevresi onu sıkıntılı yaptı. O derece ki belinin oynakları çözüldü ve dizleri(5) birbirine çarptı. **7***Kral falcıların(6) büyücülerin ve Kildanîler'in getirilmesini yüksek(7) sesle emretti. Ve kral Babil bilginlerine doğru: -Her kim bu yazıyı okuyarak manasını bana açıklarsa; mor kumaş giyecek, boynuna altın gerdanlık takılacak ve ülkede üçüncü(8) kral olacak, dedi. **8***O zaman kralın tüm bilginleri geldiler; ama hiçbirinin yazıyı(9) okumaya ve anlamını krala söylemeye gücü yetmedi. **9***Bunun Üzerine kral Belşassar gayet çok üzüldü(10) yüzü soldu ve onun soyluları da sıkıldılar. **10***Kralın soylularının sözleri yüzünden, kralın şölen yerine gelerek şöyle söze başladılar: -Ey! Kral(11) sonsuza değin yaşa; düşüncelerin seni sıkmasın ve suratın asılmasın. **11***Ülkede(12) bir adam vardır ve onun içinde Kutsal İlâhların ruhu bulunuyor. Babanın günlerinde onda ışık, akıl ve ilâhların bilgeliği gibi bilgelik bulundu. Baban kral Nabukadnezar da onu sihirbazlar(13) büyücüler, Kildanîler ve yıldız bilimciler üzerine bey olarak atadı. **12***Çünkü(14) kralın Belşassar adını verdiği bu Daniyel'de; rüyaları yorumlamak, söylentileri açıklamak, zor şeyleri söylemek için büyük bir ruh, bilgelik ve akıl vardır. Şimdi Daniyel(15) çağırılsın ki o da anlamını söylesin; dedi. **13***O zaman Daniyel kralın önüne çağrıldı, kral da Daniyel'e: -Kral babamın Yahudiye'den getirdiği Yahuda sürgünlerinden olan Daniyel sen misin? **14***Çünkü senin için, senin içinde(16) ilâhların ruhunun var olduğunu; sende ışık, akıl ve büyük bir güç bulunduğunu duydum. **15***Şimdi bu yazıyı okuyarak anlamını bana bildirmeleri için önüme bilginler(17) ve falcılar getirdiler; ama onlar bu sözlerin anlamını bana söyleyemediler. **16***Ben de senin yorumlar yapabilen ve zor şeyleri ortaya koyabilen biri olduğunu duydum. Eğer(18) şimdi sen bu yazıyı okuyarak anlamını bana bildirebilirsen mor kumaş giyeceksin ve boynuna altın gerdanlık takılarak ülkede üçüncü kral olacaksın, dedi. **17***O zaman Daniyel kralın önünde şöyle yanıtladı: -Armağanların senin olsun ve hediyelerini(19) başkasına ver; ama ben krala o yazıyı okuyup anlamını bildireceğim. **18***Ey! Kral yüce(20) yaradanımız Allah; kral Nabukadnezar'a güç, kudret, şan, şöhret ve egemenlik verdi. **19***Ona verdiği görkemden ötürü bütün kavimler(21) milletler ve diller onun önünde titreyerek korkuyorlardı. İstediğini öldürüyor, istediğini sağ bırakıyor; dilediğini yükseltiyor ve dilediğini de alçaltıyordu. **20***Ama onun yüreği(22) baş kaldırdı ve ruhu gururla inatçı oldu; sonra saltanat tahtından düşürülerek şerefi ondan alındı. **21***Edom(23) oğulları arasından atılarak yüreği hayvan yüreği gibi oldu. İnsanın(24) egemenliği üzerine yüce Allah'ın egemen olduğunu ve onu istediği kimseye verdiğini bilinceye değin, onun evi yaban eşekleriyle oldu. Bir öküz besliyormuş gibi ona ot yedirdiler ve bedeni de göğün çiğiyle ıslandı. **22***Sen ey onun oğlu Belşassar! Her ne denli tüm bunları bildinse de yüreğin(25) alçalmadı. **23***Ama göğün Rabb'ine(26) karşı gururlandın ve onun evinin kaplarını senin önüne götürdüler. Seninle soylular, kadınlar ve odalıklar onlardan şarap içtiniz. Sen de görmeyen(27) duymayan, anlamayan; altın, gümüş, bakır, demir, ağaç ve taştan olan putlara tapındın. Oysa senin soluğun *"O"*nun elindedir; tüm(28) yollarının tek sahibi olan Allah'ı yüceltmedin. **24***Bu yüzden *"O"*nun önünden o el(§) gönderilerek bu yazı yazıldı. **25***Yazılan budur: **"***MENE, MENE TEKEL VE PERİSİN(‡)***"** **26***Bu sözlerin manası budur: '*Mene*' Allah senin egemenliğini saydı ve ona son verdi. **27***'*Tekel*(29) teraziyle tartılarak eksik bulundun. **28***'*Feris*' egemenliğin bölünerek Medliler(30) ile Persliler'e(31) verildi. **29***O zaman Belşassar'ın buyruğu üzerine Daniyel'e mor giysi giydirdiler, boynuna altın gerdanlık taktılar ve ülkede üçüncü(32) egemen olduğuna ait çığırtkan bağırttılar. **30***Ama o(33) gece Kildanîler'in kralı Belşassar öldürüldü. **31***Ve Medli(34) Daryüs yaklaşık altmış iki yaşındayken egemenliği aldı.

(1) Bak Est.1/3 ile karşılaştırın! **(+): *Büyük babası***, Ayet 11 ve 13, II.Sam.9/7, II.Trh.15/16, Yerm.27/7, **(2)**B.1/2, Bak Yerm.52/19, **(*)**Tob.14/8, **(3)**Vah.9/20, **(4)**B.4/31, **(§)**Kildanice***: Elin ucunu***, **(5)**Nah.2/10, **(6)**İş.47/13, **(7)**B.2/2, 4/6, **(8)**Bak B.6/2, **(9)**B.2/27, 4/7, **(10)**B.2/1, **(11)**B.2/4, 3/9, **(12)**B.2/48, 4/8,9ve18, **(13)**B.4/9, **(14)**B.1/7, **(15)**B.6/3, **(16)**11.ve12.Ayetler, **(17)**7.ve8.Ayetler, **(18)**7.Ayet, **(19)**B.2/6, **(20)**B.2/37ve38, 4/17ve25, **(25)**II.Trh.33/23,36/12, **(26)**3.ve4.Ayetler, **(27)**Mez. 115/5ve6, **(28)**Yerm.10/23, **(§)**:Kildanice: ***Elin ucu***, **(‡)**Veya: ***Madot, Madot, Muzon ve Münkasim***, **(29)**Eyp.31/6,

Mez.62/9, **(30)**İş.21/2ve31.Ayet, B.9/1, **(31)**B.6/28, **(32)**7.Ayet, **(33)**Yerm.51/32,39ve57, **(34)**B.9/1.

6. Bölüm: 1)Daniyel'in üst düzey bölge beylerine (*Satraplara*) başkan atanması, 4)Beyler ile sınır beylerinin Daniyel'e karşı düzenledikleri hile, 10)Daniyel'in aslanlar çukuruna atılması, 18)Kralın üzüntüsü ve Daniyel'in kurtulması, 24)Onun düşmanlarının yok edilmesi, 25)Daryüs'ün bir buyruk çıkartarak Allah'ı yüceltmesi.

1* Tüm ülkeye bakmaları için ülkeye[1] yüzyirmi satrap konulması Daryüs'ün gözüne iyi göründü. **2*** Krala bir zarar gelmemesi ve satrapların onları bilgilendirmesi için onlara üç bey atadı. Bunlardan biri de Daniyel'di. **3*** Daniyel'de[2] yüksek ruh bulunduğundan beyler ile satraplara yetişkindi; ve kralın onu tüm ülke üzerine yetkili kılmaya niyeti vardı. **4*** Bunun[3] için beylerle satraplar devlet işlerinde Daniyel'e karşı bir bahane arıyordu. Ama hiçbir bahane ve kötülük bulamadılar; çünkü o sadakatle işine bağlıydı. Onda hiçbir suç ve kötülük bulunmadı. **5*** Böylece bu adamlar: -Biz bu Daniyel'e karşı hiçbir bahane bulamayız. Ama bir araştıralım bakalım; belki Tanrı yasası için ona bir suç bulabiliriz, dediler. **6*** O zaman beylerle satraplar kralın yanına toplanarak ona doğru:-Ey kral Daryüs[4] sonsuza dek yaşa! **7*** Ülkenin tüm beyleri, satrapları, bakanları ve valileri otuz gün içinde ey kral! Senden başka gerek İlâhlardan, gerek insanlardan her kim birşey dileyecek olursa; aslanlar çukuruna atılması için büyük bir buyruk çıkarılmasını ve bunun değiştirilmemesi konusunda bir yasayla onaylanmasını kararlaştırmışlardır; bunu sana arzediyorlar. **8*** Şimdi ey kral! Bunu kabul et ve buyruğu onayla ki Medliler[5] ile Persliler'in yasası üstüne değişmesin, dediler **9*** Bunun üzerine Daryüs yazıyı ve yasayı imzalayarak onayladı. **10*** Daniyel yazının imzalandığını bildiğinde evine gitti ve odasında pencereleri Kudüs'e[6] doğru açık olarak -eskiden yapmış olduğu gibi- günde[7] üç kere diz çökerek Allahına dua ve şükretti. **11*** O adamlar da birlikte gelerek Daniyel'i Allah'ın önünde dua ve yakarışta iken buldular. **12*** O zaman onlar[8] kralın önüne gelerek; kralın yasasına uyulmadığı için: -Ey! Kral! Otuz günlük bir zaman içinde senden başka gerek Allah'tan, gerek insandan, her kim bir şey dileyecek olursa aslanlar çukuruna atılsın, diye bir yasa onayladın mı? Dediler. Kral da şöyle yanıt verdi: -Medliler[9] ile Persliler'in değişmez yasasına göre bu söz geçerlidir. **13*** Onlar da kralın önünde: -Ey kral Yahuda sürgünlerinden[10] olan Daniyel senin[11] onayladığın yasaya uymuyor ve her gün üç kere dua ediyor, dediler. **14*** Kral bu sözleri duyduğunda onun[12] çok zoruna gitti ve Daniyel'i kurtarmak isteyerek güneş batıncaya değin onun iyiliği için uğraştı. **15*** Ama o adamlar kralın yanına toplanarak krala doğru: -Ey kral! Medliler[13] ve Persliler'in yasasına göre kralın her yaptığı yasa değişmez ve buyruk kaldırılmaz. Bunu bilgilerinize sunuyoruz; dediler. **16*** O zaman kralın buyruğuna göre Daniyel'i götürüp aslanlar çukuruna attılar. Ama kral Daniyel'e doğru:-Devamlı ibadet ettiğin Allah'ın seni kurtaracaktır, diye söyledi. **17*** Ve bir taş[14] götürülüp çukurun ağzına koyuldu. Kral da onu[15] kendi mühürüyle ve soyluların mühürüyle mühürledi; tâ ki Daniyel için olan buyruk bozulmasın. **18*** Sonra kral saraya giderek o geceyi aç olarak geçirdi ve önüne müzisyenleri[+] çağırmadı; zaten uykusu[16] da kendisinden kaçmıştı. **19*** Kral tan ağarınca acaleyle kalkıp aslanlar çukuruna gitti. **20*** Çukura yaklaştığında üzgün bir sesle Daniyel'e seslendi ve kral Daniyel'e doğru: -Ey! Hak-Allah'ın kulu Daniyel; sürekli[17] ibadet ettiğin Allah'ın seni aslanlardan kurtarabildi mi? Dedi. **21*** Daniyel de krala: -Ey kral[18] sonsuza dek yaşa! **22*** Benim Allahım[19] kendi meleğini gönderip aslanların[20] ağızlarını kapadı ve bana bir zarar vermediler. Çünkü *"O"* nun önünde ben suçsuz bulundum. Senin önünde de ey kral; benim hiçbir suçum yoktur, dedi. **23*** O zaman kral onun için gayet çok sevindi ve Daniyel'i çukurdan çıkarmalarını emretti. Sonra Daniyel çukurdan çıkarıldığında ona hiç bir zarar gelmediği gözlendi; çünkü[21] o, Allah'ına güvenmişti. **24*** Ve kralın emri üzerine Daniyel'den şikayet eden adamları getirdiler. Onları kadınları ve çocuklarıyla[22] beraber aslanlar çukuruna attılar. Onlar daha çukurun dibini boylamadan, aslanlar onlara saldırarak tüm kemiklerini kırdılar. **25*** Bunun[23] üzerine kral Daryüs yeryüzünde yaşayan tüm kavimler, milletler ve dillere bu şekilde yazdı: "Esenliğiniz artsın. **26*** Benden[24] buyruk çıktığına göre egemen olduğum tüm ülkede insanlar Daniyel'in[25] Allah'ından titreyerek korksunlar. Çünkü diri[26] Allah ve sonsuza değin duran salt *"O"* dur; *"O"* nun egemenliği bozulmaz[27] ve *'O'* nun hükümeti sona dek kalıcıdır. **27*** Kurtaran ve iyileştiren; gökle yerde harikalar[28] yapan *"O"* dur ki Daniyel'i aslanların pençesinden kurtardı." **28*** Bu Daniyel'in işleri; Daryüs'ün egemenliği sırasında ve Persli[29] Koreş'in egemenliğinde[30] iyiydi.

(1) Bak Est.1/1, **(2)**B.5/12, **(3)**Vaiz 4/4, **(4)**Neh.2/3 ve21.Ayet, B.2/4, **(5)**Est.1/19, 8/8, 12.ve15.Ayetler, **(6)**I.Krl.8/44ve48, Mez.5/7, Yuns.2/4, Bak.Tob.3/12, **(7)**Mez.55/17, Res.İşl.2/1,2ve15, 3/1, 10/9, Bak.Yud.12/6, Sül.Bil.16/28,

(8)B.3/8, **(9)**8.Ayet, **(10)**B.1/6,5/13, **(11)**B.3/12, **(12)**Mark.6/27, **(13)**8.Ayet, **(14)**Yer. Mers. 3/53, **(15)**Mat.27/66, **(+)**Ya da: Cariyeleri veya yemek, **(16)**B.2/1, **(17)**Bak B.3/15, **(18)**B.2/4, **(19)**B.3/28, **(20)**İbr.11/33, **(21)**İbr.11/33, **(22)**Est.9/10, Bak Tes.24/16, II.Krl.14/6, **(23)**B.4/1, **(24)**B.3/29, **(25)**Mez.99/1, **(26)**B.4/34, **(27)**B.2/44, 4/3ve34, 7/14ve27, Luk.1/33, **(28)**B.4/3, **(29)**Ezr.1/1ve2, **(30)**B.1/21.

7. Bölüm: 1)Daniyel'in dört rüzgâra; 9)Ve Allah'ın krallığına ait düşü, 15)Düş'ün yorumu.

1*Babil kralı Belşessar'ın birinci yılında Daniyel(1) bir düş ve yatağındayken(2) bazı hayaller gördü. Sonra da bu düşü yazarak konunun özünü anlattı. **2***Daniyel şöyle demişti: Gece rüyamda, göğün dört tarafından rüzgârların büyük deniz üzerine toplandığını gördüm. **3***Ve denizden(3) birbirine benzemeyen dört büyük canavar çıktı. **4***Birincisi aslan(4) gibi olup onda kartal kanatları vardı. Ben ona bakarken kanatları yolunup yerden yukarı kaldırıldı ve insan gibi ayak üstü durdurularak ona insan yüreği verildi. **5***İşte(5) diğer bir canavar vardı, ayıya benziyordu ve bir yanı üzerinde durdu. Ağzındaki dişleri arasında da üç eğe(*kaburga*) kemiği vardı. Ona: -Kalk ve çok et ye! Denildi. **6***Bundan sonra gördüm ki; kaplan gibi diğer bir canavar vardı ve onun arkasında kuş kanadına benzeyen dört kanat olup dört başı(6) da vardı; ve ona egemenlik verildi. **7***Bundan sonra gece hayallerinde gördüm ki; korkunç, görkemli ve çok güçlü olan dördüncü(7) bir canavar vardı. Bu canavar büyük demir dişleriyle yiyor, parçalıyor ve kalanı da ayaklarıyla çiğniyordu. Kendisinden önceki hiçbir canavara benzemiyor ve on(8) boynuzu vardı. **8***Ben boynuzlara dikkatle bakarken işte onların(9) arasından başka küçük bir boynuz çıktı ve onun önünden, önceki boynuzlardan üç boynuz söküldü. İşte bu boynuzda insan(10) gözleri gibi güzel ve büyük(11) söz söyleyen bir ağız vardı. **9***Ben(12) bakarken tahtlar kuruldu ve günleri(13) eski olan oturdu. *"O"*nun(14) giysisi kar gibi beyaz ve başının saçı ak yapağı gibiydi. Tahtı ise ateş alevi ve tekerlekleri(15) de yanan bir ateş gibiydi. **10*** *"O"*nun(16) önünden ateş ırmağı çıkıp akıyordu. *"O"*na(17) binlerce binler hizmet ediyor ve onbinlerce on binler *"O"*nun önünde duruyordu. Divan (*Mahkeme*) kuruldu(18) ve kitaplar açıldı. **11***O zaman o boynuzun söylediği büyük sözlerin sesinden dolayı baktım, ben(19) bakmaktayken o canavar öldürülüp cesedi ateş alevine atılarak yok edildi. **12***Ve diğer canavarın egemenliği onlardan alındı. Ama bir zaman ve bir vakite kadar onların yaşamı biraz uzatıldı. **13***Gece hayallerinde gördüm ki: Göğün bulutlarında insan oğluna(20) benzeyen biri geliyordu. Günleri eski(21) olana kadar geldi ve *"O"*nun önüne getirdiler. **14***Ona egemenlik(22) görkem ve krallık verildi ki; bütün milletler(23) ümmetler ve diller ona hizmet etsinler. Onun egemenliği eskimez ve bitmez(24) sonsuz bir hükümet olup egemenliği bozulmazdır. **15***Ben Daniyel, ruhum(25) içimde sıkıldı ve hayallerim beni üzdü. **16***Orada duranlardan birinin yanına gittim ve tüm bunların anlamını onlardan sordum. O da beni yanıtlayarak; tüm bu şeylerin anlamını bana şöyle anlattı: **17***Bu dört(26) büyük canavar yeryüzünde ortaya çıkacak olan dört egemenliktir. **18***Yüce(27) Yaradan'ın(*Müt'âl*) kutsalları egemenliği alacak ve egemenliği sonsuzlarca, sonsuza dek ve sonsuzlar boyunca miras alacaklar. **19***Sonra diğerlerinin hiçbirine benzemeyen çok görkemli: Dişleri demirden, tırnakları bakırdan olan; yiyen, parçalayan ve kalanı ayaklarıyla çiğneyen dördüncü(28) canavarın *'Ne(+) olduğunu!.*" **20***Onun başında olan on boynuzun ki, çıkmasıyla birlikte önünden üçü düşen; yani gözleri ve büyük söyleyen bir ağzı olup, görünüşü diğerlerinden büyük olan öbür boynuzun neye işaret ettiğini bilmek istedim. **21***[Ben gördüm ki günleri(29) eski olan geldi ve Yücelerin(30) Yücesi'nin(*Müt'âl*) kutsallarının hakkı yerine getirilene dek, vakit tamamlanıncaya ve kutsallar egemenliği miras alıncaya kadar; **22***O boynuz(31) kutsallar ile savaştı ve onlara galip geldi.] **23***O böyle söyledi: -Dördüncü canavar yerdeki dördüncü(32) egemenliktir ki, o hükümetlerin hiç birine benzemeyecek, tüm dünyayı yiyecek ve onu çiğneyip ezecektir. **24***O on(33) boynuz o hükümetten çıkacak olan on krallıktır. Onlardan sonra başka biri ortaya çıkacak ve diğerlerine benzemeyerek üç kralı öldürecektir. **25***Yücelerin(34) Yücesi'ne(*Müt'âl*) karşı sözler söyleyecek, *"O"*nun(35) kutsallarını sıkıştıracak, vakitlerle yasaları değiştirmeyi tasarlayacak(36) kutsallar da zaman(37) zamanlar ve yarım bir zamana kadar onun(38) elinde kalacaktır. **26***Ama divan*(yargı)* kurulacak(39) egemenliği ondan alınacak; sona değin yıkılacak ve mahvolacaktır. **27***Egemenlikle(40) saltanat ve tüm gök altında bulunan hükümetlerin büyüklüğü, Yücelerin Yücesi'nin(*Müt'âl*) kutsalları olan millete verilecek. Onun egemenliği(41) sonsuz bir egemenliktir ve tüm(42) egemenler ona hizmet ederek baş eğeceklerdir. **28***Sözün sonu buraya kadardır. Ben Daniyel; düşüncelerim beni çok sıktı(43) yüzümün rengi soldu ve bu konuyu(44) yüreğimde sakladım.

(1) Say.12/6,BakAms.3/7, **(2)**B.2/28, **(3)**Vah.13/1, Bak II.Ez.11/1, **(4)**Tes.28/49, II.Sam.1/23, Yerm.4/7ve13, 48/40, Hez.17/3, Habk.1/8 ve II.Ezr.12/1, **(5)**B.2/39, **(6)**B.8/8ve22, **(7)**B.2/40,

19.ve23.Ayetler,**(8)**Vah.13/1,Bak B.2/41, **(9)**20.,21.ve 34.Ayetler, B.8/9,**(10)**Vah.9/7,**(11)**Mez.12/3,25.Ayet,Vah.13/5, **(12)**Vah.20/4, **(13)**Mez.90/2,13.ve21.Ayetler,**(14)**Mez.104/2,Vah.1/14, **(15)**Hez.1/15ve16,**(16)**Mez.50/3,97/3,İş.30/33,66/15, **(17)**I.Krl. 22/19,Mez.68/17,İbr.12/22,Vah.5/11,**(18)**Vah.20/4ve12, **(19)**Vah.19/20, **(20)**Hez.1/26, Mat.24/30, 26/64, Vah.1/7ve13, 14/14, **(21)**9.Ayet, **(22)**Mez.2/6,7ve8,8/6,110/1ve2,Mat.11/27, 28/18,Yuh.3/35,I.Kor.15/27,Efs.1/22,**(23)**B.3/4, **(24)**Mez.145/13, B.2/44 ve 27.Ayet, Mik.4/7, Luk.1/33, Yuh.12/34, İbr.12/28, **(25)**28.Ayet, **(26)**3.Ayet, **(27)**İş.60/12-14, 22.ve27.Ayetler, II.Tim.2/11ve12, Vah.2/26ve27, 3/21, 20/4, **(28)**7.Ayet, **(+)**Kildanice: ***Gerçekliğini***, **(29)**9.Ayet, **(30)**18.Ayet, I.Kor.6/2, Vah.1/6, 5/10, 20/4, **(31)**B.8/12ve24, 11/31, Vah.11/7, 13/7, 17/z14, 19/19 ,**(32)**B.2/40, **(33)**7.,8. ve 20. Ayetler, Vah.17/12, **(34)**İş.37/23,B.8/24ve25,11/28,30,31ve36,Vah.13/5ve6, **(35)**Vah. 17/6,18/24,**(36)**B.2/21,**(37)**B.12/7,Vah.12/14,**(38)**Vah.13/7, **(39)**10.ve21.Ayetler,**(40)**14.,18.ve21.Ayetler,**(41)**B.2/44, Luk.1/33, Yuh.12/34, Vah.11/15, **(42)**Bak İş.60/12, **(43)**15.Ayet, B.8/27, 10/8ve16, **(44)**Luk.2/9ve51.

8. Bölüm: 1)Daniyel'in bir koç ile bir tekeye ait rüyası, 15)Cebrayil'in Daniyel'i yüreklendirerek rüyanın yorumunu ona söylemesi.

1*Kral Belşassar'ın egemenliğinin üçüncü yılında ben Daniyel önce[(1)] gördüğüm rüyadan sonra bir rüya daha gördüm. **2***Rüya gördüm; gördüğümde ben Elam bölgesinde başkent olan Şuşan'da[(2)] ve rüyada Ulay ırmağı yanındaydım. **3***Gözlerimi kaldırınca ırmağın kenarında boynuzlu bir koçun durduğunu gördüm. O boynuzlar yüksek duruyorlardı; biri de diğerinden daha yüksekteydi ve o yüksekteki daha sonradan ortaya çıkmıştı. **4***O koçun batıya, kuzeye ve güneye doğru boynuzuyla tosladığını gördüm. Hiçbir hayvan onun önünde duramadı; ondan kurtulan yoktu ve her[(3)] dilediğini yaparak büyük oldu. **5***Ben düşünmekteyken, işte tüm yeryüzü üzerine batıdan, ayağı hiç yere dokunmayarak bir teke geldi ve tekenin gözleri arasında dikkati[(4)] çeken bir boynuz vardı. **6***Irmağın yanında durduğunu gördüğüm o iki boynuzlu koçun yanına kadar geldi ve şiddetli gücüyle ona saldırdı. **7***Koçun yanına giderek onun üstüne kudurmuşçasına vurduğunu gördüm. Onun iki boynuzunu kırdı ve onun önünde durmak için koçun gücü yoktu. Onu yere düşürüp çiğnedi ve koçu onun elinden kurtaran yoktu. **8***O teke çok büyük oldu; ama güçlendiği gibi o büyük boynuz kırıldı. Onun yerine göğün dört tarafına doğru dikkati çeken[(5)] dört boynuz çıktı. **9***Ve onların[(6)] birinden küçük bir boynuz çıkarak güneye[(7)] doğuya ve güzel[(8)] ülkeye doğru çok büyüdü; **10***Göklerin[(9)] kalabalıklarına değin erişti[(10)] ve bu topluluktan[(11)] yıldızlardan bazısını yere düşürerek çiğnedi. **11***Orduların[(12)] kumandanına kadar kendisini yükseltti[(13)]. Onun[(14)] eliyle sürekli[(15)] yakılan kurban sunusu kaldırıldı ve Kutsal Yer'in mekânı yıkıldı. **12***Asker[(16)] sürekli yakılan kurban sunusuna karşı isyan edip gerçeği[(17)] yere çarptı ve iş[(18)] görerek galip geldi. **13***Kutsal birinin[(19)] söylediklerini duydum; ve o söyleyene doğru başka kutsal biri: -Her gün yakılan kutsal kurban sunusu, yıkıcı isyan ve Kutsal Yerle, ordunun paramparça edilerek çiğnenmesi için olan görüm daha ne zamana kadardır? Diye sordu. **14***O da bana: -İki bin üçyüz güne[(+)] kadar oluyor; ama sonra Kutsal Yer temizlenecektir, dedi. **15***Ben Daniyel rüyayı görerek anlamını[(20)] aradığımda; işte karşımda insan[(21)] görünüşünde biri durdu. **16***Ve Ulay[(22)] ırmağı ortasından bir insan sesi işittim ki bu :-Ey, ey Cebrayil[(23)] buna rüyayı anlat, diye bağırıyordu. **17***O da durduğum yere yaklaştı ve yaklaştığında ben korkudan yüz üstü[(24)] yere kapandım; bana: -Ey Adem oğlu! Anla ki; bu rüya son zamanlar içindir, dedi. **18***Benimle[(25)] konuştuğu sırada bana uyuşukluk gelerek yüzüstü yere düşmüştümve bana dokunarak[(26)] beni ayak üstü durdurdu. **19***İşte gazabın sonunda ne olacağını sana bildireyim; çünkü[(27)] rüya son zamanlar içindir. **20***Gördüğün[(28)] o iki boynuzlu koç Medler ile Persliler'in krallarıdır. **21***Teke[(29)] de Yunan kralıdır ve gözleri arasında olan büyük boynuz birinci[(30)] kraldır. **22***Kırılarak[(31)] onun yerine dört boynuzun çıkması ise; o milletten dört krallığın[(*)] çıkacağına işaret ediyor; ama onun gücünde olamayacaklar. **23***Onların egemenliğinin sonunda asiler isyanlarını tamamladıklarında sert yüzlü[(32)] kötü bir kral ortaya[(33)] çıkacak. **24***O çok güçlü olacak; ama[(34)] kendi gücünden ötürü değil. Acayip bir şekilde mahvedecek, galip olarak[(35)] iş görecek ve güçlülerle[(36)] kutsallar halkını yok edecektir. **25***Aklı[(37)] yüzünden hile sürekli onun elinde olacak ve yüreğiyle[(38)] gururlanarak huzur içinde olan birçoklarını yok edecek. Beylerin[(39)] başkanlarına karşı kalkacak; ama hiç bir el[(40)] dokunmaksızın kırılacaktır, **26*** Buyrulan akşam ve[(41)] sabah rüyası gerçektir. Sen[(42)] vahyi kapa. Çünkü çok günler içindir, dedi. **27***Ben[(43)] Daniyel bayıldım ve birkaç gün hastalandım. Sonra kalkarak kralın[(44)] mallarına baktım ve bu rüya yüzünden şaşkın olmuştum; ama[(45)] anlatan[(§)] yoktu.

(1)B.7/1, **(2)**Est.1/2 ve bak Est.in Kitb.1/1, **(3)**B.5/19, 11/3ve16, **(4)**21.Ayet, **(5)**B.7/6, 11/4, 22.Ayet, **(6)**B.7/8, 11/21, **(7)**B.11/25, **(8)**Mez.48/2, Hez.20/6ve15, B.11/16,41ve45, **(9)**İş.14/13, **(10)**B.11/28, **(11)**Vah.12/4, **(12)**Yeş.5/14, **(13)**Yerm.48/26ve42, B.11/36, 25.Ayet, **(14)**B.11/31, 12/11, **(15)**Çık.29/38, Say.28/3, Hez.46/13, **(16)**B.11/31, **(17)**Mez.119/43ve142, İş.59/14, **(18)**4.Ayet, B.11/28ve36, **(19)**B.4/13, 12/6, I.Petr.1/12, **(+)**İbranice:***Akşam-Sabaha***, **(20)**BakB.12/8,I.Petr.1/10ve11, **(21)**Hez. 1/26, **(22)**B.12/6ve7, **(23)**B.9/21, Luk.1/19ve26, **(24)**Hez.1/28, Vah.1/17,**(25)**B.10/9ve10,Luk.9/32,**(26)**Hez.2/2,**(27)**B.9/27, 11/27,35ve36,12/7,Habk.2/3, **(28)**3.Ayet, **(29)**5.Ayet, **(30)**B.11/3,

(31)8.Ayet,B.11/4,**(*)**Bak I.Mak.1/7(Büyük iskender İmparatorluğunu dört parçaya ayırarak paylaştırdı.), **(32)**Tes.28/50, **(33)**6.Ayet, **(34)**Vah.17/3ve17, **(35)**12.Ayet, B.11/36, **(36)**10. Ayet,B.7/25,**(37)**B.11/21,23ve24,**(38)**11.Ayet,B.11/36, **(39)**11. Ayet,B.11/36,**(40)**Eyp.34/20,Yer.Mers.4/6,B.2/34ve45, **(41)**B. 10/1,**(42)**Hez.12/27,B.10/14,12/4ve9,Bak.Vah.22/10, **(43)**B.7/28, 10/8ve16, **(44)**B.6/2,3, **(45)**Bak 16.Ayet, **(§)**Veya: ***Anlayan***.

9. Bölüm: 1)Daniyel'in sürgünlük zamanı, 3)Halkının günahlarını söylemesi, 16)Yeruşalim için Allah'tan dileği, 20)Cebrayil'in Daniyel'e yetmiş haftalık zaman belirtmesi.

1*Med soyundan olup Kildanîler'in egemenliği üzerine kral olan Ahaşveroş oğlu Daryüs'ün[1] birinci yılında. **2***Onun egemenliğinin birinci yılında ben Daniyel o yılların sayısını; yani Rabb'in Yeremya[2] peygambere verdiği söze göre, Yeruşalim'in ıssızlığının yetmiş yılda sona ereceğini kitaplardan anladım. **3***Ben[3] oruç tutup çul ve kül içinde duayla yakarmak için Rabb Allah'a yöneldim. **4***Ve Allah'ım Rabbe duayla şöyle itiraf ettim: -Ah[4] ya Rabb! Seni sevenlere, buyruklarını tutanlara; sözünü ve lütfunu koruyan görkemli yüce Allah. **5***Biz suçluyuz[5]. Düzensizlik yaptık, kötülüğe yöneldik, isyan ettik; senin buyruklarından ve yollarından saptık. **6***Krallarımıza[6] beylerimize, babalarımıza ve ülkenin tüm halkına; senin adınla konuşan kulların peygamberleri dinlemedik. **7***Ya Rabb[7] adalet senindir. Ama bize; yani Yahuda adamlarına, Oruşalim'de oturanlara ve sana karşı yaptıkları isyanları yüzünden onları sürdüğün tüm ülkelerde; yakında ve uzakta bulunan tüm İsraile bugün olduğu gibi utanç yakışıyor. **8***Ya Rabb; bize, krallarımıza, beylerimize, babalarımıza ve sana karşı suçlu olduğumuz için utanç[8] yakışıyor. **9***Acımak[9] ve bağışlamak Rabb Allahımıza aittir; çünkü biz *'O'*na asi olduk. **10***Kulları[10] olan peygamberlerin aracılığıyla önümüze koyduğu yasalarına göre yürümek için Allahımız Rabb'in sözünü dinlemedik. **11***Tüm[11] İsrail senin yasalarına karşı geldi ve senin sözlerini dinlemeyerek saptılar. Bu yüzden Allah'ın kulu Musa'nın[12] yasasında yazılı olan lanet ve yemin bize ulaştı. Çünkü *"O"*na karşı suç ettik. **12***Üzerimize büyük belalar getirerek bize karşı ve bizi yargılayan yargıçlara karşı söylediğin sözler yerine geldi[13] o derece ki Yeruşalim'de[14] olan şeyler tüm gök altında olmamıştır. **13***Musa'nın[15] yasasında yazılı olduğu gibi, tüm bu belalar bize geldi. Ama[16] biz isyanlarımızdan geri dönerek, senin gerçekliğinde anlayışlı olmak için Allahımız Rabb'in önünde yalvarmadık. **14***Ve Rabb[17] de bu belaları hazır tutup onu üzerimize getirdi. Çünkü Rabb[18] Allahımız her yaptığı işte adaletlidir. Biz[19] ise *"O"*nun sözünü dinlemedik. **15***Şimdi ey güçlü[20] el ile halkı Mısır'dan çıkararak şan[21] kazanmış olan Allahımız Rabb! Biz günah[22] ettik kötülük yaptık. **16***Ya Rabb; yalvarıyorum acımana göre senin kutsal dağından[23] Yeruşalim kentlerinden öfken ve gazabın dönsün. Çünkü günahlarımız yüzünden ve atalarımızın[24] isyanı sebebinden, Yeruşalim[25] ile senin halkın tüm çevremizdekilerin[26] gözü önünde rezil oldu. **17***Şimdi ey Allahımız! Bu kulunun duasını, yakarışını dinle ve Rabb'in[27] adı için senin[28] yıkılmış Kutsal Yer'in üzerine yüzünün[29] ışığını ver. **18***Ey Allahımız kulağını eğip dinle[30] gözlerini aç ve yıkıntılarımıza[31] senin[32] adınla anılan kente bak. Çünkü biz yakarışlarımızı kendi dürüstlüğümüzden değil; ancak senin büyük acımaların sebebi ile önüne koyuyoruz. **19***Ya Rabb duy, ya Rabb bağışla, ya Rabb dinleyerek yap. Ey! Allahımız kendin[33] için gecikme. Çünkü senin şehirin ve halkın senin adınla anılıyor. **20***Ben[34] daha söylüyor, yalvarıyor, suçlarımı ve halkım İsrailin suçlarını söylerken; Allahımın kutsal dağı için yakarışlarımı Allahım Rabb'in önünde arzederken, **21***Ben daha dua etmekteyken önceki rüyada gördüğüm adam; yani Cebrail[35] akşam üstü hızla[36] uçarak bana[37] dokundu. **22***Bana anlatarak benimle şöyle konuştu: -Ey Daniyel! Anlayasın diye; seni akıllı kılmak için şimdi çıktım. **23***Senin yalvarmalarının başında buyruk çıktı ve ben(38) bunu bildirmeye geldim. Çünkü[39] sen çok sevgilisin; böylece bu sözleri[40] ve rüyayı anlamalısın. **24***Başkaldırışa son vermek, günahları bitirmek, suçları[41] bağışlamak, sonsuz[42] dürüstlüğe erişmek; vahiy ile peygamberliği mühürlemek ve en[43] Kutsal'ı mesh etmek için halkınla kutsal kentine yetmiş[44] hafta[*] tanınmıştır. **25***Böylece bil[45] ve anla ki, Oruşalim'in[46] tekrar yapılması için, buyruğun çıkışından tâ; Meshedilen[47] krala[48] dek yedi hafta ve altmış iki hafta var. Meydan ve sur[49] sıkıntılı zamanda yeniden yapılacaktır. **26***Ve altmış iki haftadan sonra Meshedilen[50] kaldırılacak; *'ama kendisi'*[51] için değildir[+] ve o gelecek[52] kralın halkı, kenti[53] ve Kutsal Yer'i yıkacak[54] sonu[55] tufanla[56] olacak ve savaş sona dek yıkımlarla sürecek. **27***Bir haftada[57] birçoklarıyla antlaşmayı[58] yapacak, haftanın ortasında kurban ile sunuyu kaldıracak ve yok edilecek olana, önceden[59] belirtilen ölüm gelinceye dek yıkıcı iğrenç şey[60] burcu üzerinde olacaktır.

(1)B.1/21, 5/31, 6/28, **(2)**II.Trh.36/21, Yerm.25/11,12, 29/10, **(3)**Neh.1/4, B.6/10, Yerm.29/12ve13, Yakb.4/8-10, **(4)**Çık.20/6, Tes.7/9, Neh.1/5, 9/32, **(5)**I.Krl.8/47ve48, Neh.1/6,7, 9/33,34,

Mez.106/6, İş.64/5-7, Yerm.14/7, 15.Ayet, **(6)**II.Trh.36/15ve16, 10.Ayet, **(7)**Neh.9/33, **(8)**7.Ayet, **(9)**Neh.9/17, Mez.130/4ve7, **(10)**6.Ayet, **(11)**İş.1/4-6, Yerm.8/5ve10, **(12)**Lev.26/14ve diğ., Tes.27/15ve diğ., 28/15ve diğ., 29/20ve diğ., 30/17ve18, 31/17ve diğ.,32/19vediğ., Yer.Mers.2/17, **(13)**Zek.1/6, **(14)**Yer.Mers.1/12, 2/13,Hez.5/9,Ams.3/2, **(15)**Lev.26/14vediğ.,Tes.28/15, Yer.Mers. 2/17, **(16)**İş.9/13, Yer.2/30, 5/3, Hoş.7/7ve10, **(17)**Yerm.31/28, 44/27, **(18)**Neh.9/33, 7.Ayet, **(19)**10.Ayet, **(20)**Çık.6/1ve6, 32/11, I.Krl.8/51, Neh.1/10, Yerm.32/21, **(21)**Çık.14/18, Neh.9/10, Yerm.32/20, **(22)**5.Ayet, **(23)**20.Ayet, Zek.8/3, **(24)**Çık.20/5, **(25)**Yer.Mers.2/15ve16, **(26)**Mez.44/13ve14, 79/4, **(27)**19.Ayet, **(28)**Yer.Mrs.5/18,**(29)**Say.6/25,Mez.67/1,80/3,7ve19, **(30)**İş.37/17,**(31)**Mez.80/14vediğ., Bak Çık.3/7, **(32)**Yerm.25/29, **(33)**Mez.79/9ve10,102/15ve16,**(34)**Mez.32/5,İş.65/24, **(35)**B.8/16, **(36)**I.Krl.18/36, **(37)**B.8/18, 10/10ve16, **(38)**B.10/12, **(39)**B.10/11ve19, **(40)**Mat.24/15, **(41)**İş.53/10, **(42)**İş.53/11, Yerm.23/5ve6, İbr.9/12, Vah.14/6, **(43)**Mez.45/7, Luk.1/35, Yuh.1/41, İbr.9/11, **(44)**Bak Say.14/34, Hez.4/6, **(*)**:Bir hafta bir yıl!,**(45)**23.Ayet,Mat.24/15,**(46)**Ezr.4/24,6/1ve15, Neh.2/1,3,5,6ve8,**(47)**Yuh.1/41,4/25,**(48)**İş.55/4,**(49)**Neh. 4/8 ve16-18,**(50)**İş.53/8,Mark.9/12,Luk.24/26ve46,**(51)**I.Petr. 2/21, 3/18,(+)İbranice:***Onun yoktur***, **(52)**Mat.22/7, **(53)**Luk.19/44, **(54)**Mat.24/2,**(55)**Mat.24/6ve14,**(56)**İş.8/7,8,B.11/10ve22, Neh.1/8,**(57)**İş.53/11,Mat.26/28,Rom.5/15ve19,İbr.9/28, **(58)**İş. 42/6,55/3,Yerm.31/31, Hez.11/60,61ve62, **(59)**Bak İş.10/22ve23, 28/22,B.11/36,Luk.21/24,**(60)**Mat.24/15,Mark.13/14, Luk.21/20.

10. Bölüm: 1)Allah'ın önünde Daniyel'in alçakgönüllü olduktan sonra bir rüya görerek korkması, 10)Ve bir kralın onu yüreklendirmesi.

1*Pers kralı Koreş'in üçüncü yılında Belşassar[1] olarak adlandırılan Daniyel'e söz açıklandı ve o söz[2] gerçek olup büyük sıkıntıları belirtiyordu. O da[3] sözü anlayarak rüyayı aklına koydu. **2***Ben Daniyel o günlerde tam üç haftadır üzüntülüydüm. **3***Ve üç hafta tamamlanıncaya değin lezzetli yemek yemedim, ağzıma et veya şarap girmedi ve asla[4] yağ sürünmedim. **4***Birinci ayın yirmi dördüncü gününde ben büyük nehir olan Diçle'nin[5] kenarındaydım. **5***Gözlerimi[6] kaldırıp gördüm ki keten[7] bezi giymiş ve beline Ufaz[8] altınından bir kuşak[9] kuşanmış bir adam vardı. **6***Onun bedeni gök zümrüt[10] yüzü şimşek[11] gözleri[12] ateş alevi, kollarıyla ayakları[13] cilalı tunç ve sözlerinin sesi[14] de ordu sesi gibiydi. **7***Bu rüyayı salt ben[15] Daniyel gördüm; ve benimle beraber olan adamlar bu rüyayı göremediler; ancak onların üstüne büyük dehşet oldu ve gizlenmek için kaçıştılar. **8***Ortada bir ben kaldım ve bu büyük rüyayı gördüm. Gücüm kalmadı[16] yüzüm soldu ve[17] güçsüz oldum. **9***Onun sözlerinin sesini işittim ve sözlerinin[18] sesini duyduğum gibi bana bir uyuşukluk gelerek yüzüstü yere kapandım. **10***İşte[19] bana bir el dokunarak beni dizlerim ve ellerimin avuçları üzerine kaldırdı. **11***Ve bana doğru: -Ey Daniyel, ey[20] sevgili adam! Sana söyleyeceğim sözleri anla ve ayağa kalk; çünkü sana gönderildim, dedi. Bana bu sözleri söylediğinde ben de titreyerek durdum. **12***Bana: -Ey Daniyel! Korkma[21] çünkü sen anlamaya ve Allah'ın önünde alçakgönüllü olmaya, gönlünü verdiğin ilk günden beri, senin[22] sözlerin duyuldu ve ben de bunun için geldim. **13***Pers[23] ülkesinin kralı yirmi bir gün yüzüme karşı durdu; ama başkanlardan biri olan Mikael[24] yardımıma yetişti ve ben orada Pers kralının yanında kaldım. **14***Ve son[25] günlerde senin halkına ne olacağını sana bildirmeye geldim. Çünkü[26] vahiy gelecek günler içindir, dedi. **15***Bana bu türlü sözleri söyler söylemez; yüzümü[27] yere eğerek dilsiz kaldım. **16***İşte Adem[28] oğlu görünüşünde olan biri dudaklarıma[29] dokundu; ben de ağzımı açarak konuştum ve karşımdakine: -Ey efendim! Bu rüyayla üstüme[30] ağrı geldi ve gücüm kalmadı. **17***Bu efendimin kulu nasıl bu efendimle konuşabilir? Çünkü artık bende güç ve soluk kalmadı, dedi. **18***Adam görünüşündeki o kişi gene bana dokundu ve beni güçlendirerek: **19***-Ey! Sevgili adam korkma[31] sana esenlik. Sen güçlen ve öz güvenini yitirme[32] dedi. Benimle konuşur konuşmaz gücüm yerine geldi ve: -Ey efendim söyle; çünkü beni güçlendirdin, dedim. **20***O da bana şöyle dedi: -Sana gelmemin nedenini biliyor musun? Şimdi Pers[33] kralıyla savaşmaya geri döneceğim ve ben çıkınca işte Yunan beyi gelecektir. **21***Ama ben sana hak kitapta yazılı olanı açıklayacağım ve başkanınız[34] Mikael'den başka bu şeylerde bana yardım edecek bir kimse yoktur.

(1)B.1/7, **(2)**B.8/26, Vah.19/9, **(3)**B.1/17, 8/16, **(4)**Bak Mat.6/17, **(5)**Tek.2/14, **(6)**Bak Yeş.5/13, **(7)**B.12/6ve7, **(8)**Yerm.10/9, **(9)**Vah.1/13,14,15,15/6,**(10)**Hez.1/16,**(11)**Hez.1/14, **(12)**Vah.1/14, 19/12, **(13)**Hez.1/7, Vah.1/15, **(14)**Hez.1/24, Vah. 1/15,**(15)**BakII.Krl.6/17, Res.İşl.9/7, **(16)**B.8/27, **(17)**B.7/28, **(18)**B.8/18,**(19)**Yerm.1/9,B.9/21,Vah.1/17,**(20)**B.9/23, **(21)**Vah. 1/17, **(22)**B.9/3, 22ve23, Res.İşl.10/4, **(23)**20.Ayet, **(24)**21.Ayet, B.12/1,Yahud.9.Ayet,Vah.12/7,**(25)**Tek.49/1, B.2/28, **(26)**B.8/26, Habk.2/3, **(27)**9.Ayet, B.8/18, **(28)**B.8/15, **(29)**10.Ayet, Yerm.1/9, **(30)**8.Ayet, **(31)**Hak.6/23, **(32)**11.Ayet, **(33)**13.Ayet, **(34)**13.Ayet, Yahud.9.Ayet, Vah.12/7.

11. Bölüm: 1)Yunan kralı tarafından Pers egemenliğinin yıkılması, 5)Güney ve kuzey kralları arasındaki anlaşmazlıklar ve savaşlar.

1*Medli[1] Daryüs'ün birinci[2] yılında ben onun değişmemesi ve güçlenmesi için durdum. **2***Şimdi sana gerçeği açıklayacağım. İşte Pers ülkesinden üç kral daha çıkacak ve dördüncüsü tümünden daha çok zengin olacak; ama zengin olup güçlendiğinde tümünü Yunan egemenliğine karşı kışkırtacaktır. **3***Sonra zorba[3] bir kral ortaya çıkacak ve

büyük bir güçle egemenlik sürerek her duyduğunu[4] yapacaktır. **4***Bu ortaya çıktığında egemenliği[5] kırılarak göğün dört bir yanına dağılacak; ama onun soyuna bu olmayacak ve hem[6] de onun sürdüğü hükümet gibi olmayacak; çünkü onun egemenliği sökülerek onlardan olmayanlara verilecektir. **5***Güney kralı güçlenecek; ama onun beylerinden biri ona galip gelerek egemen olacaktır. Onun egemenliği büyük bir egemenlik olacaktır. **6***Birkaç yıl sonra birbirleriyle anlaşacaklar. Çünkü güney kralının kızı beraberlik andı için kuzey kralı yanına gelecek; ama kadında kolunun gücü kalmayacak. O kralla gücü karşı koymayacak; ama kadınla onu götürenler, onu doğuranlar ve zamanına göre güçlendirenler teslim olacaklar. **7***Ama kadının aslının filizlerinden biri onun yerine çıkacak, oraya gelip kuzey kralının kalelerine girecek ve orada iş görüp galip gelecektir. **8***Onların ilâhlarını, dökme putlarını, değerli altın ve gümüş takılarıyla beraber Mısır'a sürgün götürecek; kuzey kralının durduğundan, daha uzun yıllar duracak. **9***Güney kralının ülkesine girecek ve sonra kendi ülkesine geri dönecektir. **10***Onun oğulları savaşa kalkışarak birsürü asker toplayacaklar. Kendisi de kesinlikle gelecek, istila[7] ederek geçecek ve sonra dönüp onun[8] kalesine dek savaşacaktır. **11***Güney kralı öfkeye kapılarak onunla; yani kuzey kralıyla savaşacak ve o da büyük bir ordu çıkaracak; ama o ordu onun eline verilecektir. **12***O *'orduyu*[+] aldığında yüreği kabaracak; ama onbinlerce insan öldürse bile güçlenemeyecektir. **13***Çünkü kuzey kralı geri dönerek öncekinden daha büyük bir ordu ortaya çıkaracaktır. Birkaç yıl sonra birçok asker ve birçok mühimmat ile kesinlikle gelecektir. **14***O zamanda birçokları güney kralına karşı kalkışacak ve senin halkından olan zorbalar vahyi yerine getirmek için ayaklanacaklar; ama yıkılacaklar. **15***Ve kuzey kralı gelip rampalar yaparak surlu kentleri alacak. Güney kralının eli ve onun seçilmiş halkı karşı koyamayacak. Çünkü karşı koymak için güçleri kalmayacaktır. **16***Onun üzerine gelen istediğini yapacak[9] ona karşı koyan[10] bulunmayacak ve güzel[11] ülkede duracak; o da onun eliyle yıkılacaktır. **17***Tüm ülkesinin gücüyle gelmek isteyecek, beraberinde dayanıklılar bulunarak iş görecek; onun egemenliğini bozmak için kadın kızını ona verecek olsa da kız durmayacak ve onun olmayacaktır. **18***Sonra odalara dönerek çoğunu alacak ve bir asker onun yaptığı hakareti kaldırdıktan sonra onun hakaretini kendi üzerine döndürecektir. **19***Kendi ülkesinin kalelerine doğru yönelecek olsa da tökezleyerek düşecek ve bulunmayacaktır[12]. **20***Egemenliğinin şerefi için ülkede tahsildar dolaştıran bir kral onun yerine geçecek olsa da; az bir zaman içinde gazapsız ve savaşsız yok edilecektir. **21***Onun yerine aşağı görülen biri[13] ortaya çıkacak; ama ona saltanat şerefini vermeyecekler; ve o usluca gelerek egemenliği yaltaklanmakla alacaktır. **22***Onun önünden tufanın gücüyle[14] istila olunup kırılacaklar; antlaşmanın[15] başkanı da kırılacaktır. **23***Onunla anlaştıktan sonra hile[16] yapacak ve çıkıp küçük bir milletle galip olacaklar. **24***Şöyle ki; bölgenin bereketli yerlerine sessizce girecekler. Babalarının ve büyük babalarının yapamadıkları şeyleri yaparak, aralarında çapul malları dağıtacaklar ve bir zaman surlara karşı düzenlerini kuracaklardır. **25***Çok askerlerle gücünü ve yüreğini güney kralına karşı alevlendirecek; güney kralı çok kalabalık ve güçlü askerlerle savaşa kalkışsa da duramayacak. Çünkü ona karşı plânlar tasarlayacaklar. **26***Onun nefis yemeklerini yiyenler de onu kıracak; onun askerleri dağılacak[*] ve birçoğu öldürülecektir. **27***Bu iki kralın yüreği kötülük işlemeye eğilimli olduğundan; bir sofrada yalan söyleyeceklerse de amacına erişemeyecekler. Çünkü son belli[17] bir zaman sonunda olacaktır. **28***Topraklarına birçok mallarla geri dönecek ve yüreği[18] Kutsal Antlaşmaya karşı olarak çalışacak; böylece ülkesine geri dönecektir. **29***Belli bir zamanda yine güneye gidecek; ama sonraki önceki[19] gibi olmayacaktır. **30***Çünkü Kıbrıs[20] gemileri ona karşı geldiğinden, o korkarak kaçacak; dönüp Kutsal Antlaşmaya[21] karşı öfkelenerek iş görecek ve tekrar Kutsal Antlaşmayı bırakanlara dikkat edecektir. **31***Onun tarafından bazıları duracak; kale[22] olan '*Kutsal Yeri*' bozacaklar ve sürekli yapılan kurban sunusunu kaldırarak yerine *'Yıkıcı İğrenç Şeyi'*[**] koyacaklar. **32***Antlaşmayı kötüleyenleri yaltaklanarak şaşırtacak ve kandıracaklar; ama kendilerinin Allahını tanıyan güçlenerek iş görecektir. **33***Milletin[23] elitleri birçoklarını eğitecek; bir[24] zaman için kılıca, ateşe, sürgüne ve çapula uğrayacaklar. **34***Buna uğradıklarında bir an karşı koyabilecekler; ama birçokları onlara yaltaklanarak birleşecektir. **35***Akillerden*(akıllı)* bazıları temizlenerek[25] son vaktine[26] dek ak kalmaları için bu şeylere uğrayacaklar. Çünkü[27] o belli bir zamanda olacaktır. **36***O kral istediğini[28] yapacak ve her ilâh[29] üzerine yükselerek gururlanacak; ilâhların[30] Allah'ına karşı acayip şeyler söyle-

yecek ve gazap oluncaya dek[31] galip gelecektir. Çünkü kaçınılması mümkün olmayan ortaya çıkacaktır. **37***O atalarının ilâhlarına saygı göstermeyecek. Ne[32] kadınların özlemine, ne de hiçbir ilâha uymayacak[33] çünkü herşey üzerine yükselecektir. **38***Ancak yerinde kaleler ilâhını yüceltecek; atalarının bilmedikleri ilâhı altın, gümüş, değerli taşlar, ve güzel eşyalarla gönendirecek. **39***Garip ilâhın avunuyla güçlü kalelerde işleyecek. *'O ilâhı tanıyanları*[8] yükseltecek; onlara birçokları üzerine egemenlik verecek ve ülkeyi ücret diye onlara paylaştıracaktır. **40***Son vaktinde[34] güney kralı onunla cenkleşecek; kuzey kralı da arabalar, atlılar[35] ve gemilerle onun üzerine fırtına gibi gelecek[36] ülkeye girecek ve istila[37] edip geçecektir. **41***Güzel ülkeye de girecek, çok yerler yıkılacak; ama onun elinden bunlar; yani Edom[38] Moab ve Ammon oğullarının başlıca kenti kurtulacaktır. **42***Elini ülkeler üzerine uzatacak ve Mısır ülkesi kurtulmayacaktır. **43***Altınla Gümüş hazineler üzerine ve Mısır'ın tüm güzel eşyaları üzerine musallat olacak. Lubîler ile Habeşistanlılar da ona boyun eğecekler. **44***Ama doğudan ve kuzeyden gelen haber onu sıkacak, üzülecek; birçok insanları öldürecek ve yok etmek için şiddetli bir öfkeyle çıkacaktır. **45***Saraylar gibi olan çadırlarını *'denizler arasında, güzel*[39] *ve kutsal dağda*[#] kuracak; ama o sona erecek[40] ve ona yardım eden olmayacaktır.

(1)B.5/31, **(2)**B.9/1, **(3)**B.7/6, 8/5, **(4)**B.8/4, 16.ve36.Ayetler, **(5)**B.8/8, **(6)**B.8/22, **(7)**İş.8/8, B.9/26, **(8)**7.Ayet, **(+)**Veya: Ordu savaşa kalktığında, **(9)**B.8/4ve7, 3.ve36.Ayetler, **(10)**Yeş.1/5, **(11)**B.8/9, 41.ve45.Ayetler, **(12)**Eyp.20/8, Mez.37/36, Hez.26/21, **(13)**B.7/8,8/9,23ve25, **(14)**10.Ayet, **(15)**B.8/10,11ve25, **(16)**B.8/25,**(*)**Veya:***Basarak***,(17)**29.,35.ve40.Ayetler,B.8/19, **(18)**22.Ayet, **(19)**25.Ayet, **(20)**Say.24/24, Yerm2/10, **(21)**28.Ayet, **(22)**B.8/11,12/11,**(23)**Malk.2/7,**(24)**İbr.11/35vediğ., **(25)**B.12/10, I.Petr.1/7, **(26)**B.8/17ve19, 40.Ayet, **(27)**29.Ayet, **(28)**16.Ayet, **(29)**B.7/8ve25, 8/25, II.Sel.2/4, Vah.13/5ve6, **(30)**B.8/11, 24/25, **(31)**B.9/27, **(32)**I.Tim.4/3, **(33)**İş.14/13, II.Sel.2/4, **(§)**Veya: Tanıdığı ilâha, **(34)**35.Ayet, **(35)**Hez.38/4ve15, Vah.9/16, **(36)**İş.21/1, Zek.9/14, **(37)**10.ve22.Ayetler, **(38)**Bak İş.11/4, **(39)**Mez.48/2, 16/41, Bak.ı.Sel.2/4, **(#)*Denizlerle güzel ve kutsal dağ arasında***, **(40)**Bak II.Sel.2/8, Vah.19/20, (**)Bak I.Mak.1/57.

12. Bölüm: 1)Son zamanda büyük sıkıntılar olacağı, 2)Ölülerin dirileceği, 5)Daniyel'in zamanlara ait kapsamlı bilgiler vermesi.

1*O zamanda halkımın çocukları için duran büyük[1] başkan Mikael kalkacak; millet olalıdan beri tâ o zamana dek[2] ortaya çıkmamış bir sıkıntı zamanı olacaktır ve o zamanda senin halkın; yani kitapta[3] yazılmış olanların tümü[4] kurtulacaktır. **2***Yerin toprağında uyuyanlardan birçokları sonsuz yaşama[5] ve birçoğu da hakaret ile sonsuz rezilliğe[6] uyanacaklar. **3***Akıllılar[7] gökyüzünün ışıkları gibi ve birçoklarını[8] dürüstlüğe çağıranlar da yıldızlar[9] gibi sonsuza dek ışık[10] saçacaklar. **4***Sen[11] ey Daniyel! Son[12] zamana dek sözleri kapa ve kitabı mühürle. Birçokları bunun üzerine düş yoracaklar ve ilim artacaktır. **5***Ve ben Daniyel gördüm ki: Başka iki kişi; biri nehirin berisinde ve diğeri de nehirin[13] karşısında duruyordu. **6***Biri keten[14] bezi giymiş olarak nehirin suları üstünde duran[15] kişiye: -Bu acayip şeylerin sonu ne zaman olacaktır, dedi. **7***Keten bezi giymiş ve nehirin suları üstünde olan kişi; kendi[16] sağ eliyle sol elini göğe kaldırarak, sonsuza değin[17] yüce(***Hay***) olanın hakkı için şöyle yemin etti: -Zamanla[18] zamanlar ve yarım zaman olacak. Kutsal halkın[19] gücünü büsbütün[20] dağıttığı gibi; bunların tümü tamamlanacak, dediğini işittim. **8***Ben duydum; ama anlamadım ve:-Efendim bunların sonu ne zaman olacaktır? Diye sordum. **9***O da: -Ey Daniyel! Git; çünkü bu sözler son[21] zamana dek kapalı ve mühürlüdür. **10***Birçokları aklanarak[22] aklanacak ve arındırılacaklar. Ama kötüler[23] kötülüğü tutacaklar ve kötülerin hiçbiri anlama-yacak; ama akıllılar[24] anlayacak. **11***Sürekli[25] kurbanın kaldırılıp '*Yıkıcı İğrenç Şey'* in konulması zamanından beri bin iki yüz doksan gün olacak. **12***Hazır olarak bin üçyüz otuz beş güne yetişen adama ne mutlu. **13***Ama sen sona[26] dek yürü; çünkü[27] dinlenecek ve günlerin sonucunda[28] nasibine*(payına)* ereceksin, dedi.

(1)B.10/13ve21,**(2)**İş.26/20,21,Yerm.30/7, Mat.24/21, Vah.16/18, **(3)**Çık.32/32,Mez.56/8,69/28,Hez.13/9,Luk.10/20, Filp.4/3,Vah. 3/5,13/8, **(4)**Rom.11/26, **(5)**Mat.25/46,Yuh.5/28ve29, Res.İşl. 24/15,**(6)**İş.66/24,**(7)**B.11/33ve35,**(8)**Yakb.5/20, **(9)**I.Kor.15/41 ve42,**(10)**Sül.Mes.4/18, Mat.13/43, **(11)**B.8/26, 9.Ayet, Vah.10/4, Bak Vah.22/10, **(12)**9.Ayet, **(13)**B.10/4, **(14)**B.10/5, **(15)**B.8/13, **(16)**Tes.32/40, Vah.10/5ve6, **(17)**B.4/34, **(18)**B.7/25, 11/13, Vah.12/14, **(19)**B.8/24, **(20)**Luk.21/24, Vah.10/7, **(21)**4.Ayet, **(22)**B.11/35, Zek.13/9, **(23)**Hoş.14/9, Vah.9/20, 22/11, **(24)**B.11/33ve35, Yuh.7/17, 8/47, 18/37, **(25)**B.8/11, 11/31, **(26)**9.Ayet, **(27)**İş.57/2, Vah.14/13, **(28)**Mez.1/5.

DANİYEL'İN HAK KİTABI
(veya üç ilahici gencin ezgisi)
ALİ BEY'in 1664-'65 ORİJİNAL OSMANLICA ÇEVİRİSİ REVİZYONU

1*Onlar yüce Allah'a şükran ve yüce Rabbe be-

reket dileyerek alevin arasında geziyorlardı. **2***Azarya ateşin içinde ayağa kalkarak şöyle dua etti: **3***"-Ey! Atalarımızın Rabbi Allah kutsal ol. Adın sonsuza dek övülsün. **4***Çünkü bize tüm yaptığın işlerde adalet timsalisin. Tüm işlerin doğru, yolların sağlam ve egemenliğin gerçektir. **5***Bize ve atalarımızın kutsal şehiri Kudüs üzerine getirdiğin şeylerde egemenliğin haktır. Çünkü tüm bu şeyleri suçlarımız için üzerimize getirdin ve biz hak ettik. **6***Biz senden ayrılmakla günah ettik ve yaramazlık edip her şeyde düşmanca davrandık. **7***Buyruklarını dinlemeyip gözetmedik ve senin bize buyurduğun gibi yapmadık ki bize iyilik gelsin. **8***Senin üzerimize getirdiğin ve tüm bize yaptığın bu şeyler için biz bunu hak ettik. **9***Böylece bizi zalim düşmanların, kötü asilerin ve yeryüzündeki tüm kötülerden daha kötü olan adaletsiz bir kralın ellerine verdin. **10***Şimdi ise ağzımızı açacak gücümüz kalmadı. Kullarına ve sana tapınanlara utançla yerildik. **11***Adın için cömert ol, bizi sonsuza dek bırakma ve antlaşmanı bozma. **12***Bizden merhametini uzaklaştırma. Dostun İbrahim'in, kulun İshak'ın ve kutsalın İsrail için. **13***Sözüne göre onların soyunu, göğün yıldızları ve deniz kenarında olan kum gibi çoğaltayım dedin. **14***Çünkü ya Rabb! Biz diğer milletlerden yaramaz olduk ve günahlarımız için bugün dünyanın en aşağı halkıyız. **15***Şimdiki zaman; ne kral, ne peygamber, ne yargıç, ne yakmalık kurban ne adak kurbanı, ne armağan ve ne de tütsü var. **16***Ne önünde 'omuz budu' nun paylarını sunacak, ne senden merhamet alınacak yeri var. Sonunda sana kırık yürek ve istekli ruhla geldiğimiz an bizi kabul et. **17***Güya koçların, boğaların kurbanlarıyla ve binlerce besili kuzuyla bugün de kurbanımız ve sana **18***Şimdi biz sana tüm yüreğimizle uyuyor, senden korkuyor ve yüzünü arıyoruz. **19***Bizi utandırma; ama iyiliğine ve merhametinin çokluğuna göre bize yap. **20***Bize harikalarına göre yap, adını yücelt ya Rabbi! **21***Kullarına kabalık edenlerin tümü dehşete uğrasın, kudretinden düşüp utansınlar ve güçleri kalmasın. **22***Herkes bilsin ki, sen Rabblerin Rabbi tek Allahsın. Bütün evrende ulusun. **23***Tam bu sırada, onları fırına atan kralın köleleri, durmadan onu ham petrol, kükürt karışımı ve süpürge çalısı ile kızıştırıyorlardı. **24***Alev fırının üstüne kırk dokuz arşın çıkıyordu. **25***Oradan dışarı çıkıp fırın çevresinde olan tüm Keldanileri yaktı. **26***Rab'bin meleği Azerya ile yoldaşlarının arasına inmişti. **27***Ateşten alev çıkıyordu; ama fırının içinde meltem gibi bir esinti olmuştu. Şöyle ki; ateşin onlara hiç bir şekilde zararı dokunmadı ve onlara hiç bir zorlukla acı vermedi. **28***O zaman o üç kimse akıllıca fırında yüce Allah'a övgülerle bereket dilemeğe başladılar ve şöyle dediler: **29***Yücesin ey atalarımızın Rabbi ulu Allah! Artık her şeyden çok sana sonsuza dek yücelikler gerekir; yüzünün kutsal ismi yüceliktir. Artık her şeyden çok sonsuza dek yücelik olacaktır. **30***Kutsal görkeminin Tapınağında yücesin ve her şeyden artık sana sonsuza dek yücelik gerekir. **31***Sen yücesin. Kerubi üstünde otururken en aşağı yerleri görüyorsun. Artık her şeyde sana yücelik gerekir. **32***Sen mülkünün tahtında yücesin. Artık sana her şeyde yücelik gerekir. **33***Göklerde yücesin! Sana her şeyde yücelik gerekir. **34***Ey sizler ki, yüce Rabbin yapılarısınız! Rabb'ten bereket dileyin, O'nu her şeyden daha çok yüceltin. **35***Rabbin melekleri Rab'ten bereket dileyin. Artık O'nu her şeyden çok yüceltin. **36***Ey gökler Rabb'ten bereket dileyin! yüceltin, O'nu her şeyden daha çok yüceltin. **37***Ey! Gök üstünde olan bütün sular! Rab'ten bereket dileyin. O'nu her şeyden daha çok yüceltin. **38***Siz ki, Rabb'bin gücüsünüz. Hep yüce Rab'den bereket dileyin, O'nu her şeyden daha çok yüceltin. **39***Güneşle ay; Rabb'ten bereket dileyin, O'nu her şeyden daha çok yüceltin. **40***Göğün yıldızları; Rabb'ten bereket dileyin, O'nu her şeyden daha çok yüceltin. **41***Yağmurlar ve çiyler Rab'ten bereket dileyin, O'nu her şeyden daha çok yüceltin. **42***Bütün rüzgarlar; Rab'ten bereket dileyin, O'nu her şeyden daha çok yüceltin. **43***Ateş ve kızgınlık; Rabb'ten bereket dileyin, O'nu her şeyden daha çok yüceltin. **44***Soğukluk ve sıcaklık; Rabb'ten bereket dileyin, O'nu her şeyden daha çok yüceltin. **45***Çiyler ve kırağılar; Rabb'ten bereket dileyin, O'nu her şeyden daha çok yüceltin. 46*Günler, geceler; Rabb'ten bereket dileyin, O'nu her şeyden daha çok yüceltin. **47***Işık ve karanlık; Rabb'ten bereket dileyin, artık O'nu her şeyden daha çok yüceltin. **48***Don ve soğuk; Rabb'ten bereket dileyin, artık O'nu her şeyden daha çok yüceltin. **49***Siz buzlar ve karlar; Rabb'ten bereket dileyin, O'nu her şeyden daha çok yüceltin. 50*Yıldırımlar ve bulutlar; Rabb'ten bereket dileyin, artık O'nu her şeyden daha çok yüceltin. **51***Yer, Rabb'ten bereket dile! O'nu her şeyden daha çok yüceltin. **52***Dağlar ve tepeler; Rab'ten bereket dileyin, artık O'nu her şeyden daha çok yüceltin. **53***Yerin bitkileri; Rabb'ten bereket dileyin. O'nu her şeyden daha çok yüceltin.

54* Ey su kaynakları! Rabb'ten bereket dileyin. O'nu her şeyden daha çok yüceltin. **55*** Denizler ve nehirler; Rabb'ten bereket dileyin, artık O'nu her şeyden daha çok yüceltin. **56*** Ey büyük balıklar ve suda hareket eden bütün şeyler! Rabb'ten bereket dileyin, O'nu her şeyden daha çok yüceltin. **57*** Hava kuşları; hep Rabb'ten bereket dileyin, artık O'nu her şeyden daha çok yüceltin. **58*** Canavarlar ve hayvanlar; hep Rabb'ten bereket dileyin, O'nu her şeyden daha çok yüceltin. **59*** Ey Ademoğulları! Rabb'ten bereket dileyin, artık O'nu her şeyden daha çok yüceltin. **60*** Ey İsrail! Rabb'ten bereket dileyin, O'nu her şeyden daha çok yüceltin. **61*** Ey Rabb'in imamları! Rab'ten bereket dileyin, artık O'nu her şeyden daha çok yüceltin. **62*** Ey Allah'ın kulları! Rabb'ten bereket dileyin, O'nu her şeyden daha çok yüceltin. **63*** Doğruların ruhları ve canları; Rabb'ten bereket dileyin, artık O'nu her şeyden daha çok yüceltin. **64*** Ey azizler ve alçakgönüllüler! Rabb'ten bereket dileyin, O'nu her şeyden daha çok yüceltin. **65*** Ananiya, Azerya ve Mesayel; Rabb'ten bereket dileyin, artık O'nu her şeyden daha çok yüceltin ki, bizi mezardan çıkardı, ölümden kurtardı ve yanan alevli fırının içinden kurtardı. Ateşin ortasından kurtuluş bulduk. **66*** Rabbe hamdlerle ezgiler söyleyin ki, yüce gönüllüdür ve merhameti sonsuzdur. **67*** Siz ki Rabbe tapıyorsunuz; tüm 'İlâhların İlâhı'ndan bereket dileyin ve övgü sunun ki O'nun merhameti sonsuza dek durur.

BEL VE EJDERHA'NIN ÖYKÜSÜ

(Veya Babilom'un Balek ve Ejhelak hikayesi)

ALİ BEY'in 1664-'65 ORİJİNAL OSMANLICA ÇEVİRİSİ REVİZYONU

1* Kral Sitah öldükten sonra Pers kralı Kureş onun ülkesini aldı. 2* Daniyel onun sofrasından yiyor ve bütün arkadaşlarından daha çok seviliyordu. **3*** Bu sırada Babilliler'in Bel adında bir putu vardı. Ona her gün on iki "Artabe'' dedikleri ölçülerle nişasta, kırk koyun ve altı matra şarap haraç veriliyordu. **4*** Kral ona tapıyor ve her gün ona tapınmaya gidiyordu. Daniyel ise kendi Allah'ına secde ediyordu ki, kral: -Niçin Bel'e tapmıyorsun? Dedi. **5*** O da dedi ki: -Çünkü ben insan eliyle yapılmış putlara tapmam. Kesinlikle o diri Allah'a ki, yeri ve göğü yarattı hem de insanlar üzerine egemendir. **6*** Kral da ona dedi ki: -Sen Bel'in de canlı bir Tanrı olduğuna katılmıyor musun ve onun her gün ne denli şey yediğini görmüyor musun? **7*** Daniyel de gülerek dedi ki: -Ey kral; aldanma! Çünkü bu Bel içi kil ve dışı bakırdır; ne yer ve ne de içer. **8*** O zaman kral çok öfkelendi. Onun kâhinlerini çağırdı ve onlara şöyle söyledi: -Eğer bana bu haraçların kimin yediğini söylemezseniz öleceksiniz. **9*** Ama eğer bana onların Bel'in yediğini gösterirseniz Daniyel ölecek. Çünkü Bel konusunda küfretti. Daniyel de buyruk kralımın olsun, dedi. **10*** Böylece Bel'in kâhinleri -eşleri ve çocukları olmadan yatmışlardı- kralla ve Daniyel ile Bel'in put evine geldiler. **11*** Ve kâhinler dediler ki: -Şimdi biz hepimiz dışarıya çıkalım ve sen ey kral! O yiyecekleri getirt, karışık şarabı önüne koysunlar ve kapıları kapatıp kendi yüzüğünle mühürle. **12*** Yarın put evine gelip her şeyin Bel tarafından yenilmiş olduğunu görmezsek biz ölelim. Ama Daniyel'in yalan söylediğini anlarsan o ölsün, dediler. **13*** Ama onların eksikliği yoktu. Çünkü sofra altında gizli bir kapı yapmışlardı ve her zaman oradan girip o şeyleri götürüyorlardı. **14*** Onlar(Kâhinler) gittikten sonra kral o yiyecekleri Bel'in önüne koydu. Daniyel de kendi hizmetçilerine kül getirmelerini söyledi ki onu kralın önünde put evinin her yerine serpsinler. Ondan sonra dışarıya çıktılar ve kapıları kapadılar. Orayı kralın mühürüyle mühürledikten sonra gittiler. **15*** Kâhinler de adetleri üzere kadınları ve çocuklarıyla gece girip her şeyi yediler. Ondan sonra da dışarı çıktılar. **16*** Sabah erkenden kral, Daniyel'le oraya gitti. **17*** Kral dedi ki: -Ey Daniyel! Mühürler sağlam mı? O da evet kralım sağlamdır, dedi. **18*** Kapılar açılır açılmaz kral sofraya baktı ve yüksek sesle bağırıp: -Ey! Bel sen büyüksün ve sende bir hile yoktur, dedi. **19*** Daniyel ise gülerek kralı içeri girmekten alıkoydu ve: -Döşemeye bak, bu izler kimindir bil; dedi. **20*** Kral: -Ben de görüyorum. Bunlar erkek, kadın ve çocukların izleridir, dedi. **21*** O zaman kral öfkeye kapılıp kâhinleri, kadınlarını ve çocuklarını tutuklattı. Onlar da gizli kapıyı gösterdiler ki oradan girip sofra üzerine konulan şeyleri yiyorlardı. **22*** Kral da onları öldürttü ve Bel'i Daniyel'e bağışladı o da onu put eviyle yıktı. **23*** O yerde büyük bir ejderha vardı ve Babilliler ona tapıyordu. **24*** Kral Daniyel'e: -Bu da bakırdandır, diyebilir misin? Bak canlıdır; yiyor ve içiyor. Bunun canlı ilâh olmadığını söyleyemezsin; gel ona tap, dedi. **25*** Daniyel de dedi ki: -Ben yüce Rab Allah'a taparım. Çünkü diri ilâh O'dur. **26*** -Şimdi ey kral! Bana izin ver de ben ejderhayı kılıçsız ve değneksiz öldüreyim. Kral da: -Verdim, dedi.

27*O zaman Daniyel zift, donyağı ile kıllar alarak bir arada kaynattı ve yoğurarak ejderhanın boğazına attı! Bu yüzden ejderha çatladı ve Daniyel: -İşte ilâhınız, dedi. **28*Bu** kez Babilliler bunu duyduklarında çok incindiler ve kral için şöyle dediler: 'Kral Yahudi oldu, Bel'i bitirdi, ejderhayı öldürdü ve kâhinleri yok etti. **29*Ondan** sonra krala gelip dediler ki: -Daniyel'i elimize ver. Yoksa hem seni hem de ev halkını öldürürüz. **30*Kral** da onların çok sıkıntı verdiklerini görünce; ister istemez Daniyel'i onların eline verdi. **31*Onlar** da onu aslan mağarasına attılar. Orada altı gün durdu. **32*O** mağarada yedi aslan vardı. Onlara günde iki leş bedeni iki ve koyun veriliyordu. Ama o zaman onlara Daniyel'i yemeleri için hiç bir şey verilmemişti. **33*O** sırada Yahuda bölgesinde Habakuk peygamber vardı. O bir çorba pişirmiş ve bir kapa ekmek doğramıştı. Onları orakçılara götürmek için tarlaya gidiyordu. **34*Ve** Rab'bin meleği Habakuk'a dedi ki: -Hazırladığın öğle yemeğini Babil'e, aslanların mağarasına Daniyel'e götür. **35*Habakuk** da: -Ya Rabb! Ben Babil'i hiç görmedim ve aslanların mağarası nerededir bilmiyorum. **36*Rabbin** meleği de onu başının tepesindeki perçeminden tutup Babil'e götürdü ve aslanların mağarası üzerine bıraktı. **37*Habakuk** da çağırıp: -Daniyel, Daniyel! Yüce Allah'ın sana gönterdiği öğle yemeğini al, dedi.
38*Daniyel de: -Hele beni andın ya Allah! Seni arayanları bırakmadın, dedi. **39*Ondan** sonra Daniyel kalkıp yedi. Rabbin meleği de çabucak Habakuk'u kendi yerine döndürdü. **40*Yedinci** gün kral Daniyel'e ağlamak için mağaraya geldi ve içeriye bakınca; işte Daniyel oturmuş duruyor!? **41*Kral** da sesi çıktığı kadar bağırarak: -Ey Daniyel'in Rabbi yüce Allah! Sen büyüksün ve senden başka Tanrı yoktur, diyerek onu dışarı çıkardı. **42*Onun** öldürülmesi için çabalayanları mağaraya attırdı. Onlar da gözlerinin önünde onu çabucak yediler.

H O Ş E A

1. Bölüm: 1)Putperestliği yüzünden İsrail üzerine gelecek Tanrısal yargıyı Hoşea'nın bildirmesi, 4)Ondan Yizreel'in, 6)Lo-Ruhama'nın, 8)Ve Lo-Ammi'nin olması, 10)Yahuda ile İsrailin sürgünden kurtuluşu.
1*Yahuda kralları Uzziya, Yotam, Ahaz ve Hizkiya'nın günlerinde İsrail kralı Yoaş oğlu Yeroboam zamanında Beeri'nin oğlu Hoşea'ya gelen Rabb'in sözüdür. **2*Rabbin** Hoşea aracılığıyla olan sözlerinin başlangıcıdır; Rabb Hoşea'ya: -Git[1] kendine zina eden bir kadın ve zina eden çocuk al; çünkü ülke[2] Rabbin sözlerinden saparak birçok zinaları kabul ediyor oldu; dedi. **3*O** da gidip Diblaim'in kızı olan Gomer'i aldı ve kadın hamile kalıp ona bir oğul doğurdu. **4*Ve** Rabb ona şöyle söyledi: -Buna Yizreel adını ver; çünkü az bir zaman sonra Yizreel'de[3] dökülen kanı Yehu evinden isteyeceğim, veya İsrail[4] halkının egemenliğine son vereceğim. **5*Ve** o gün[5] Yizreel vadisinde İsrailin yayını kıracağım; dedi. **6*Gomer** yine hamile olup bir kız doğurdu ve Rabb Hoşea'ya şöyle dedi: -*'Buna Lo-Ruhama*[+] adını ver. Çünkü artık ben[6] İsraile acımayacağım; ama onu büsbütün kaldıracağım. **7*Yahuda**[7] evine acıyacağım; onları kendilerinin Allah'ı Rabb'in avuncuyla kurtaracak ve onları[8] ne yay, ne kılıç, ne cenk, ne atlar, ve ne de süvariler vasıtasıyla kurtaracağım, dedi. **8*Lo-Ruhama** sütten kesilince yine gebe olup bir oğul doğurdu. **9*O** zaman Rabb dedi ki: -Buna Lo-Ammi[§] adını ver; çünkü siz benim halkım değilsiniz ve ben sizin Allahınız olmayacağım. **10*Ama** İsrailoğullarının sayısı[9] sayılmaz ve tartılmaz deniz kumu kadar olacaktır. *'Siz*[10] *halkım değilsiniz'* Denildiği yerde[11] orada diri[12] Allah'ın çocukları diye anılacaklar. **11*Yahuda**[13] oğulları ve İsrailoğulları birlikte toplanıp kendileri için bir önder atayarak ülkeden çıkacaklar. Çünkü Yizreel[*] günü büyük olacaktır.

(1)B.3/1, **(2)**Tes.31/16, Mez.73/27, Yerm.2/13, Hez.23/3ve diğ., **(3)**II.Krl.10/11, **(4)**Bak II.Krl.15/10ve12, **(5)**Bak II.Krl.15/29, **(+)*Merhamete ermemiş***, **(6)**II.Krl.17/6ve23, **(7)**II.Krl.19/35, **(8)**Bak Zek.4/6, 9/10, **(§)*Kavmim değil***, **(9)**Tek.32/12, Rom. 9/26ve27,**(10)**B.2/23,**(11)**Rom.9/25,26, I.Petr.2/10, **(12)**Yuh.1/12, I.Yuh.3/1, **(13)**İş.11/12ve13, Yerm.3/18, Hez.34/23, 37/16-24, **(*): *Allah'ın ektiği***.

2. Bölüm: 1)Halkın putperestliği, 6)Onlara gelecek olan Tanrısal veriler, 14)Ve Allah'ın onlara verdiği söz.
1*Erkek kardeşlerinize Ammi[*] ve kızkardeşlerinize de Ruhama[+] deyin. **2*Annenizle** çekişin, çekişin; çünkü o benim[1] karım değildir ve ben onun kocası değilim. Yüzünden zinaları[2] ve memeleri arasından fuhuşunu atsın. **3*Sakın** onu[3] soyarak çıplak yapayım, doğduğu[4] günde olduğu gibi bırakayım da çöle[5] dönerek kurak yerde değişsin ve böylece onu susuzluktan[6] öldürmüş olayım. **4*Onun** çocuklarına acımayacağım; çünkü onlar zina[7] çocuklarıdır. **5*Onların**[8] annesi zina etti ve onlarla gebe olan rezillik yaptı. O derece ki: Ekmeğimi[9] suyumu, yapağımı, ketenimi, yağımı ve içkilerimi veren aşıklarımın ardınca

gideceğim; dedi. **6***Bu yüzden işte ben onun[§] yoluna dikenlerden[10] çit çekecek ve yollarını bulamaması için duvar çevireceğim. **7***Aşıklarının ardınca gidecek; ama onlara yetişemeyecek, onları arayacak; ama bulamayacak. O zaman: Gidip[11] önceki[12] eşime geri döneyim; çünkü o zaman bana şimdikinden daha iyiydi, diyecek. **8***Oysa buğdayı[13] şarabı ve yağı ona veren ve Baal dikili putları yaptıkları gümüşle altını çoğaltanın Ben[14] olduğumu bilmedi. **9***Bu yüzden dönecek, buğdayımı[15] mevsiminde, şarabımı belli zamanda alacak ve çıplaklığını örten yapağım ile ketenimi geri alacağım. **10***Onun aşıklarının gözleri önünde utancını[16] ortaya koyacağım ve onu elimden hiç kimse kurtaramayacaktır. **11***Onun[17] tüm sevincine, bayramlarına[18] ay başları ile Cumartesi günlerine ve bütün belirli günlerine son vereceğim. **12***Bunlar aşıklarımın[19] bana verdiği armağanlardır' dediği bağlar ile incir ağaçlarını mahvedip[20] ormana döndüreceğim ve onları kırların yabanıl hayvanları yiyecektir. **13***Balam'a buhur yaktığı günler için onun cezasını vereceğim. Küpeleri[21] ve ziynetleriyle donatıp aşıklarının ardınca gitti; beni unuttu, diye Rabb söylüyor. **14***Bu yüzden işte ben onu kandırıp çöle[22] götürecek ve onun gönlünü alacağım. **15***Oradan ona bağlarını ve Akor[#] vadisini[23] *'Ümit Kapısı'* olmak için vereceğim. Orada gençliğinin[24] günlerinde ve Mısır[25] ülkesinden çıktığı günlerde olduğu gibi ezgiler söyleyecekler. **16***O günde (Rabb söylüyor) bana İşit[‡] diyeceksin ve artık bana Baali[°] demeyeceksin. **17***Baal-Putlarının[26] adlarını onların ağızlarından kaldıracağım ve bir daha isimleriyle anılmayacaklar. **18***Onlar için o günde kırların[27] yabanıllarıyla, göğün kuşları ve yerin sürüngenleriyle antlaşacak; ülkeden yay[28] kılıç ve savaşı kaldırarak[&] onları barışla[29] yatıracağım. **19***Seni kendime sonsuza değin nişanlayacağım; seni kendime adalet, hak, lütuf ve merhametle nişanlayacağım. **20***Seni kendime bağlılıkla nişanlayacağım ve Rabbi[30] bileceksin. **21***O günde (Rabb söylüyor) yanıt[31] vereceğim. Ben göklere yanıt verecek ve onlar da yere yanıtlayacaklar. **22***Yer buğday, şarap ve yağa yanıt verecek ve onlar da Yizreel'e[**] yanıt verecekler. **23***Onu[32] kendim için ülkede ekeceğim; kayraya[33] erişmemişe lütfedecek ve halkım[34] olmayana sen halkımsın diyeceğim. O da: Allah'ımsın; diyecektir.

(*)Merhamete ermemiş,(+)Kavmım değil,**(1)**İş.50/1, **(2)**Hez. 16/25,**(3)**Yer.13/22ve26,Hez.16/37ve39,**(4)**Hez.16/4, **(5)**Hez. 19/13,**(6)**Ams.8/11ve13,**(7)**Yuh.8/41,**(8)**İş.1/21,Yerm.3/1,6,8 ve 9,Hez.16/15,16vediğ.,**(9)**8.ve12.Ayetler,Yer. 44/17,**(§)**İbranice:***Senin***,**(10)**Eyp.3/23,19/8,Yer.Mers.3/7ve9,**(11)**B. 5/15,Luk. 15/18,**(12)**Hez.16/8,**(13)**16/17-19,**(14)**İş.1/3, **(15)**3.Ayet,**(16)**Hez. 16/37,23/28,**(17)**Ams.8/10,**(18)**I.Krl.12/32, Ams.8/5, **(19)**5.Ayet, **(20)**Mez.80/12ve13,İş.5/5, **(21)**Hez.23/40 ve42, **(22)**Hez.20/35, **(#)*Sıkıntı!***, **(23)**Yeş.7/26, İş.65/10 ve Bak Baruk'un Kit.4/37 ile karşlaştır**(*Tövbe Kapısı*)**, **(24)**Yerm. 2/2, Hez.16/8,22ve60, **(25)**Çık.15/1, **(‡)*Kocam!***, **(°)*Efendim***, **(26)**Çık.23/13, Yeş.23/7, Mez.16/4,Zek.13/2,**(27)**Eyp.5/23,İş.11/6-9,Hez.34/25,**(28)**Mez. 46/9,İş.2/4,Hez.39/9ve10,Zek. 9/10,**(&)**İbranice:***Kırıp***,**(29)**Lev. 26/5,Yerm.23/6, **(30)**Yerm. 31/33ve34, Yuh.17/3, **(31)**Zek.8/12, **(32)**Yer.31/27, **(33)**B.1/6, **(34)**B.1/10, Zek.13/9, Rom.9/26, I.Petr.2/10, **(**)**: Allah'ın ektiği.

3. Bölüm: 1)İsrailin yıkılacağı; ama sonra Allah'a geri döneceklerine ait sözler.

1*Sonra Rabb bana dedi ki: -Yine[1] git dostu[2] tarafından sevilen bir zinacı kadın sev! Eğer İsrailoğulları başka ilâhlara dönüp üzüm pideleri severlerse; Rabb da onları sevecek. **2***Ben de kadını onbeş *(şekel)* gümüş ve bir buçuk Homer[*] arpaya karşılık satın aldım. **3***Ve ona:-Benim için[3] birçok günler otur zina etme ve kimseye gitme, ben de senin için olayım; dedim. **4***Çünkü İsrailoğulları birçok günler kralsız[4] beysiz, kurbansız, Betsiz*(dikili taş)*, Efodsuz[5] ve Terafimsiz[6] olacaktır. **5***Sonra İsrailoğulları dönüp kendilerinin[7] Allah'ı Rabb'i ve kralları Davut'u[8] arayacaklar; son günlerde[9] Rabb'e ve acımasına sığınacaklar.

(1)B.1/2, **(2)**Yerm.3/20, **(*)**Veya: Bir Homer ve bir letek arpa, **(3)**Bak.Tes.21/13, **(4)**B.10/3, **(5)**Çık.28/6, **(6)**Hak.17/5, **(7)**Yerm.50/4ve5,BakB.5/6, **(8)**Yerm.30/9,Hez.34/23ve24, 37/22 ve24, **(9)**İş.2/2, Yerm.30/24, Hezk.38/8ve16, Dan.2/28, Mik.4/1.

4. Bölüm: 1)Halkın, 6)Ve kahinlerin günahları, 12)Putperestlikleri yüzünden onlara gelecek olan Tanrısal şeyler, 15)Ve Yahuda için söylenilenler.

1*Ey İsrailoğulları! Rabb'in sözünü dinleyin. Çünkü ülkede doğrulukla sevgi yoksunluğu ve Tanrı tanımazlık[1] olduğundan; ülkede yaşayanlarla Rabb'in davası[2] vardır. **2***Yemin, yalan, öldürme, zinayla hırsızlık çoğaldı ve kan üzerine kan dökülüyor. **3***Bu yüzden ülke yas tutacak[3] oradaki, tüm yaşayanlar[4] kırların yabanıl hayvanlarıyla güğün kuşları güçsüzleşecek ve denizin balıkları[*] mahvolacaktır. **4***Ama bunu hiç kimse tartışmasın ve hiç kimse alaya almasın; çünkü senin halkın kahinle[5] çekişenler gibidir. **5***Bu yüzden gündüz[6] sendeleyecek ve gece peygamber seninle birlikte tökezleyecektir; anneni öldüreceğim. **6***Halkım[7] Allah'ı bilmediğinden yok oldu, sen de bilmekliği reddettiğin için ben de seni bana kahin(*Rahip,imam*) olmaktan reddeceğim ve sen Allah'ın şeriatını unuttuğun için ben de senin çocuklarını unutacağım. **7***Onlar[8] ne kadar çoğaldılarsa bana karşı da o kadar günah ettiler. On-

ların[9] izzetini zillete döndüreceğim. **8***Onlar halkımın günah kurbanlarını yiyor ve canları onların isyanına arzu çekiyor. **9***Halkım[10] nasılsa kahin de öyle olacak. Onlara yaptıklarının cezasını verecek ve işlerine göre ödeyeceğim. **10***Yiyecekler ama doymayacaklar[11]. Zina edecekler; ama çoğalmayacaklar. Çünkü Rabbi dinlemeyi reddettiler. **11***Zinayla şarap ve yeni şarap aklı[12] yitiriyor. **12***Halkım kendi ağacına[13] danışıyor ve değneği ona haber veriyor. Çünkü zina[14] sevdası onları azdırdı ve kendilerinin Allahını bırakarak zinaya yapıştılar. **13***Dağ başında[15] saç üstünde kurban yakıyorlar. Bayırlar üzerinde, meşe, kavak ve badem ağaçları altında; onların gölgesi hoş olduğundan buhur yakıyorlar. Bu yüzden[16] kızlarınız fahişelik yapacak ve gelinleriniz de zina edecek. **14***Bu kötülüğü yaptıkları için kızlarınızın ve zina ettikleri için gelinlerinizin cezasını vermeyeceğim. Çünkü kendiniz[+] zinacılarla yoldaşlık yapıyor ve fahişelerle saçta kurban yakıyorsunuz. Böylece akılsız[17] millet yok edilecektir. **15***Ey İsrail! Sen zina etsen de Yahuda suçlanmasın. Gilgal'e[18] gitmeyin, Aven[19] Evi'ne çıkmayın ve Rabb *'Hay!'dır*[20] diye yemin etmeyin. **16***Çünkü İsrail inatçı[21] bir inek gibi inatlaşıyor; ama şimdi Rabb onları kuzu gibi geniş bir yerde otlatacaktır. **17***Efraim putlara yapışmamıştır; onu[22] bırakın. **18***Ve şölenleri kötü olmamıştır. Çok zina ettiler: *'Veriniz'* demeyi seviyorlar; beylerine[§] utançtır[23]. **19***Rüzgâr[24] onu kendi kanatlarıyla sarmıştır ve onlar[25] kurbanlarından utanacaklardır.

(1) Yer.4/22,5/4,**(2)**İş.1/18,3/13ve14,Yerm.25/31,B.12/3, Mik.6/2, **(3)**Yerm.4/28,12/4,Ams.5/16,8/8,**(4)**Sef.1/3,**(*)**Bak II.Ezr.5/7, **(5)**Tes.17/12,**(6)**BakYerm.6/4,5,15/8,**(7)**İş.5/13,**(8)**B.13/6, **(9)**I.Sam.2/30,Malk.2/9,Filp.3/19,**(10)**İş.24/2,Yerm.5/31, **(11)**Lev.26/26,Mik.6/14,Hag.1/6,**(12)**İş.28/7,BakVaiz7/7, **(13)**Yer.2/27,Habk.2/19,**(14)**İş.44/20,B.5/4,**(15)**İş. 1/29,57/5ve7,Hez.6/13, 20/28,**(16)**Ams.7/17,Rom.1/28,**(+)**İbranice: ***Kendileri***, **(17)**1.ve 6. Ayetler, **(18)**B.9/15, 12/12, Ams. 4/4,5/5,**(19)**I.Krl.12/29,B.10/5,**(20)**Ams.8/14,Sef.1/5, **(21)**Yerm. 3/6,7/24,8/5,Zek.7/11,**(22)**Mat.15/14,**(23)**Mik.3/11,7/3, **(§)**İbranice: ***Kalkanlarına***, **(24)**Yerm.4/11,12, 51/1, **(25)**İş.1/29, Yerm. 2/26.

5. Bölüm: 1)Tövbe edecekleri vakte kadar imamlara(Kahin), halka ve beylere günahları yüzünden gelecek Tanrısal şeyler.

1*Ey kahinler(Rahip) bunu dinleyin, ey İsrail halkı dikkat edin, ey kral soyu kulak verin! Çünkü yargı sizin içindir. Mispa'da[1] tuzak ve Tabor üzerinde serilmiş ağ oldunuz. **2***Delâlete düşenler askerlerle kesiyor; ama tümünü döven '*Ben'im*. **3***Ben[2] Efraim'i biliyorum ve İsrail benden gizli değildir. Evet ey Efraim! Şimdi[3] sen zina ettin, İsrail kirlendin. **4***Kendilerinin Allahına dönmek için işlerini düzeltmiyorlar[§] çünkü onlarda zina[4] sevdası var ve Rabb'i bilmiyorlar. **5***İsrailin[5] gururu kendi önünde kırılacak[+] bu yüzden İsrail ile Efraim isyanlarıyla yıkılacak ve Yahuda da onlarla beraber yıkılacaktır. **6***Onlar sürüleri ve sığırlarıyla Rabb'i[6] aramaya gidecekler; ama bulamayacaklar; *"O"* onlardan çekildi. **7***Onlar[7] Rabb'e hainlik yaptılar; çünkü garip[*] çocuklar doğurdular. Şimdi kendileri paylarıyla beraber bir ay[8] içinde yok olacaklar. **8***Gibea'da boru[9] Rama'da zurna çalın. Ey! Bünyamin düşman[10] senin ardındadır, diye Aven[11] Evi'nde yüksek sesle[12] bağırın. **9***Azarlama gününde Efraim viran olacak; İsrail oymaklarında gerçeği bildirdim. **10***Yahuda beyleri sınır[13] işaretlerini yerinden sökenler gibi oldular; onların üzerine öfkemi su gibi dökeceğim. **11***Efraim zulüm[14] gördü ve yargıyla ezilmiştir; çünkü istekle emre[15] uydu. **12***Ben Efraim'e güve gibi ve Yahuda evine ağaç kurdu gibi olacağım. **13***Efraim kendi hastalığını ve Yahuda kendi yarasını[16] görünce Efraim[17] Asur'a gitti ve kral Yareb'e[18] elçiler gönderdi. Ama onun size şifa vermeye ve yaranızı iyileştirmeye gücü yoktur. **14***Çünkü[19] ben Efraim'e aslan gibi ve Yahuda evine genç aslan gibi olacağım. Ben[20] ben parçalayarak gidecek ve götüreceğim; kurtaran olmayacak. **15***Onlar suçlu[21] olduklarını kabul ederek yüzümü arayıncaya değin ben gidip yerime geri döneceğim ve sıkıntıları[22] anında beni erken arayacaklar.

(1)B.6/9, **(2)**Ams.3/2, **(3)**Hez.23/5ve diğ., B.4/17, **(§)**Veya: İşleri onları bırakmıyor, **(4)**B.4/12, **(5)**B.7/10, **(+)**Veya: ***Yüzüne karşı tanıklık ediyor***, **(6)**Sül.Mes.1/28, İş.1/15, Yerm.11/11, Hez.8/18, Mik.3/4, Yuh.7/34, **(7)**İş.48/8, Yerm.3/20, 5/11, B.6/7, Malk.2/11, **(*)**II.Ez.5/8, **(8)**Zek.11/8, **(9)**B.8/1, Yoel 2/1,**(10)**Hak.5/14,**(11)**Yeş.7/2,B.4/15,**(12)**İş.10/30, **(13)**Tes.19/14, 27/17, **(14)**Tes.28/33, **(15)**I.Krl.12/28, Mik.6/16, **(16)**Yerm.30/12, **(17)**II.Krl.15/19, B.7/11, 12/1, **(18)**B.10/6, **(19)**Yer.Mers.3/10,B.13/7ve8,**(20)**Mez.50/22,**(21)**Lev.26/40 ve 41, Yerm.29/12ve13, Hez.6/9, 20/43, 36/31, **(22)**Mez.78/34.

6. Bölüm: 1)Tövbeye çağrı, 4)İsrailin inat ve hainliğinden şikayet.

1*Geliniz Rabbe dönelim; çünkü *"O"* parçaladı[1] *"O"* bize[2] şifa verecek; *"O"* vurdu ve bizi *"O"* saracaktır. **2***İki günden sonra bizi iyileştirecek, üçüncü günde bizi ayağa kaldıracak ve *"O"*nun önünde yaşayacağız. **3***Bileceğiz[3] ve Rabb'i bilmeyi hedef edineceğiz. *"O"*nun yükselişi şafak[4] gibi yineleniyor; *"O"* bize yağmur gibi ve toprağı

sulayan son yağmur[5] gibi gelecektir[6]. **4***Ey[7] Efraim! Sana ne yapayım? Ey Yahuda sana da ne yapayım? Çünkü sizin iyiliğiniz sabah[8] bulutu ve erken inen çiğ gibidir ki geçiyor. **5***Bu yüzden onları peygamberler[9] aracılığıyla kırdım, ağzımın sözleriyle[10] onları öldürdüm ve *'senin yargıçların*[+] ışık gibi çıkacaktır. **6***Çünkü[11] Ben kurban değil ancak merhamet[12] ve yakmalık kurbandan daha çok Allah'ı[13] bilmeklik isterim. **7***Ama onlar Adem[14] gibi antlaşmayı[15] bozdular; bana[16] orada hainlik ettiler. **8***Gilead[17] kötülük yapanların kentidir ve kanla doludur. **9***Sınır askerleri insanlar için pusuda bekledikleri gibi imamların(*Kahinler güruhu*) ordusu[18] Şekem yolunda adam öldürüyor; çünkü onlar kötülük yapıyorlar. **10***İsrail evinde korkunç[19] birşey gördüm; Efraim'in[20] zinaları ordadır ve İsrail kirlendi. **11***Ben[21] halkımı esirlikten geri getirdiğimde ey Yahuda! Senin[22] için hasat kaçınılmazdır.

(1) Tes.32/39,I.Sam.2/6, Eyp.5/18,B.5/14, **(2)**Yem.30/17, **(3)**İş. 54/13,**(4)**II.Sam.23/4, **(5)**Eyp.29/23, **(6)**Mez.72/6, **(7)**B.11/8, **(8)**B.13/3,**(9)**Yerm.1/10,5/14,**(10)**Yerm.23/29, İbr.4/12, **(+)**Veya: Benim hakimlerim, **(11)**Mez.50/8,9, Sül.Mes.21/3, İş.1/11, **(12)**I.Sam.15/22,Vaiz5/1,Mik.6/8,Mat.9/13,12/7,**(13)**Yerm. 22/12,Yuh.17/3,**(14)**Eyp.31/33,**(15)**B.8/1,**(16)**B.5/7, **(17)**B.12/12, **(18)**Yerm.11/9,Hez.22/25,B.5/1ve2,**(19)**Yerm.5/30,**(20)**B. 4/12, 13 ve17, **(21)**Mez.126/1, **(22)**Yerm.51/33, Yoel 3/13, Vah.14/15.

7. Bölüm: 1)Birçok hataları yüzünden İsrailin azarlanması, 11)İkiyüzlülükleri yüzünden Allah'ın onlara gazaba gelmesi.

1*İsraile şifa verdiğimde Efraim'in baş kaldırışı ve Samiriye'nin kötülüğü ortaya çıktı. Çünkü onlar hile ediyor[1] içeriye hırsız giriyor ve dışarıda sınırlarda soyuyor **2***Tüm[2] kötülüklerini söylediğimi yürekleriyle düşünmüyorlar. İşte tüm[3] yaptıkları kendilerini sarmış ve onlar[4] önümdedir. **3***Kralı kötülükleriyle, beyleriyle ve yalanlarıyla sevindiriyorlar. **4***Tümü zina ediyor[5] ekmekçinin yaktığı fırın gibidir ki hamuru yoğurduktan sonra mayalanana kadar yakmaktan çekiniyor. **5***Kralımızın gününde beyler şarap sarhoşluğundan hasta oldular ve o ikiyüzlüler ile anlaştı. **6***Çünkü onlar pusuda otururarak yüreklerini fırın gibi hazırladılar. Ekmekçileri tüm gece boyunca uyuyor ve sabahleyin ateş gibi yanıyor. **7***Tümü fırın gibi kızdı, yöneticilerini yediler. Tüm[6] kralları düştü[7] ve onların[8] içinde beni çağıran yoktur. **8***Efraim milletlerle karıştı Efraim döndürülmemiş pidedir[9]. **9***Onun gücünü[10] yabancılar yedi, kendisi bilmiyor; saçına da ak düştü! Kendisi de bilmiyor. **10***İsrailin[11] gururu kendi *'önünde alçaltıldı*[+] bu yüzden onlar[12] kendilerinin Allah'ı Rabb'e geri dönmüyor ve *'O'*nu aramıyor. **11***Efraim[13] bilgisiz ve akılsız bir güvercin gibi oldu; Mısırlılar'ı[14] çağırıyorlar ve Asur'a gidiyorlar. **12***Gidecekleri zaman üstüne[15] ağımı yayacağım ve onları göğün kuşları gibi indireceğim. Onların[16] toplumuna verilen habere göre onları terbiye edeceğim. **13***Vay onlara! Benden kaçtılar, yok olacaklar; çünkü bana baş kaldırdılar. Onları[17] kurtardımsa da bana karşı yalan söylüyorlar. **14***Onlar yataklarında acıyla bağırdıklarında; yürekten beni[18] çağırmadılar. Onlar buğday ve şarap için toplanıp bana isyan ediyor. **15***Ben onları terbiye ederek kollarını güçlendirdimse de; onlar benim için kötü düşünüyor. **16***Onlar geriye kaçıyor[19] ama Yücelerin Yücesi'ne değil! Onlar[20] aldatıcı yay gibidirler; beyleri şiddetli sözleri[21] için kılıçtan dişecek ve Mısır'da[22] onlara gelecek düşkünlük bu olacak.

(1)B.5/1, 6/10, **(2)**Yerm.17/1, **(3)**Mez.9/16, Sül.Mes.5/22, **(4)**Mez.90/8, **(5)**Yerm.9/2, **(6)**B.8/4, **(7)**II.Krl.15/10,14,25ve30, **(8)**İş.64/7, **(9)**Mez.106/35, **(10)**B.8/7, **(11)**B.5/5, **(+)**Veya: ***Yüzüne karşı tanıklık ediyor***, **(12)**İş.9/13, **(13)**Bak B.11/11, **(14)**Bak II.Krl.15/19, 17/4, B.5/13, 9/3, 12/2, **(15)**Hez.12/13, **(16)**Lev.26/14vediğ., Tes.28/15ve diğ., II.Krl.17/13ve18, **(17)**Mik.6/4, **(18)**Eyp.35/9,10, Mez.78/36, Yerm.3/10, Zek.7/5, **(19)**B.11/7, **(20)**Mez.78/57, **(21)**Mez.73/9, **(22)**B.9/3ve6.

8. Bölüm: Kötülükleri ve putperestlikleri yüzünden İsraile uyarı.

1*Boruyu[1] ağzına koy! Rabb'in Evi'ne karşı kartal[2] gibi gelecek; çünkü antlaşmama[3] karşı geldiler ve yasalarımı bozdular. **2***İsrail[4] bana: Ey Allah'ım! Biz seni biliyoruz[5] diye yalvaracak. **3***İsrail iyi olanı reddetti; düşman onu kovalayacak. **4***Onlar krallar seçtiler[6] ama benden değildir. Beyler atadılar; ama benim haberim yoktu. Çekilip atılmaları için; gümüşler[7] ve altınlarıyla kendileri için putlar yaptılar. **5***Ey Samiriye! Buzağın kirlidir. Gazabım onlara karşı alevlendi; ne vakte[8] dek temizlenmeyecekler? **6***Çünkü bu da İsraildendir, onu usta yaptı; Allah değildir. Samiriye'nin buzağısı kesinlikle parçalanacak. **7***Çünkü[9] rüzgâr ektiler; ama kasırga biçecekler. Ondan birşey olmaz; ürününden un olmaz ve olsa bile onu yabancılar[10] yutacaktır. **8***İsrail yutuldu[11] şimdi milletler arasında değersiz[12] bir kap gibi oldu. **9***Çünkü onlar yanlız[13] gezen yaban eşeği gibi Asur'a[14] gittiler; ve Efraim ücretle[15] aşıklar tuttu. **10***Milletlerden ücretle tutmuş olsalar da şimdi onları[16] toplayacağım ve beyler[17] kralının yükünden biraz sıkıntı çekeceklerdir. **11***Çünkü Efraim günah için Mezbahlar çoğalttı[18] ve o sunaklar da kendine günaha sebep oldu. **12***Büyük[19] buyruk-

larımı ona yazdımsa da garip şey kabul edildiler. **13***Bana[20] sunulacak kurbanlar yerine saç üstünde hayvan[+] yakıp yiyorlar; ama Rabb[21] onları onaylamaz. Şimdi[22] onların başkaldırışını anımsayacak, suçlarının cezasını verecektir ve onlar[23] Mısır'a dönecekler. **14***İsrail[24] kendi halkını unuttu, tapınaklar[25] inşa etti ve Yahuda surlu kentleri çoğalttı. Ama ben[26] onun kentlerine ateş göndereceğim ve onun saraylarını bitirecektir.

(1)B.5/8,**(2)**Tes.28/49,Yerm.4/13,Habk.1/8,**(3)**B.6/7,**(4)**Mez. 78/34,B.5/15, **(5)**Tit.1/16, **(6)**II.Krl.15/13,17ve25, **(7)**B.2/8, 13/2, **(8)**Yerm.13/27,**(9)**Sül.Mes.22/8,B.10/12ve13,**(10)**B.7/9, **(11)**II.Krl.17/6,**(12)**Yerm.22/28,48/38,**(13)**Yerm.2/24, **(14)**II.Krl. 15/19, **(15)**İş.30/6, Hez.16/33,ve34, **(16)**Hez.16/37, B.10/10, **(17)**İş.10/8,Hez.26/7,Dan.2/37,**(18)**B.12/11,**(19)**Tes.4/6ve8, Mez.119/18,147/19ve20,**(20)**Yerm.7/21,Zek.7/6,**(+)**İbranice: Et,**(21)**Yerm.14/10ve12,B.5/6,9/4,Ams.5/22,**(22)**B.9/9,Ams. 8/7,**(23)**Tes. 28/68,B.9/3ve6,11/5, **(24)**Tes.32/18, **(25)**I.Krl.12/31, **(26)**Yerm. 17/27, Ams.2/5.

9. Bölüm: 1)Birçok hataları ve putperstlikleri yüzünden İsrailin düşkünlüğü ve sürgünlüğü.

1*Ey İsrail! Milletler gibi çok sevinme; çünkü Allah'ından[1] saparak zina ettin. Tüm buğday harmanlarında zina[2] ücretini sevdin. **2***Harman[3] ve sıkılmış şarap yeri onu doyurmayacak; oradaki şıra için ümitleri boşa çıkacak. **3***Onlar[4] Rabb'in ülkesinde oturmayacaklar; ama[5] Efraim Mısır'a geri dönecek ve Asur'da[6] kirli[7] şeyler yiyecekler. **4***Rabbe[8] şarap sunmayacaklar ve *"O"*na[9] hoşnut olmayacaklar. Kurbanları[10] onlara yas tutanların ekmeği gibi olacak ve onu her yiyen kirlenecek. Çünkü onların ekmeği kendileri içindir ve Rabb'in Evi'ne girmeyecektir. **5***Toplantı[11] gününde ve Rabb'in bayramı gününde ne yapacaksınız? **6***İşte bela yüzünden gittiler. Mısır[12] onları toplayacak, Memfis onları gömecek; onların gümüşle alınan iyi yerlerini ısırgan[13] dolduracak, çadırlarında dikenler bitecek. **7***Yoklanılacakları günler geldi, ceza günleri geldi; bunu israil bilecektir. Senin çok başkaldırışın ve muhalefetin yüzünden peygamber aptal ve ruhanî[14] adam deli oldu. **8***Efraim Allahım'a hazırdır ve peygamber tüm yollarında avcı tuzağıdır. Allah'ının, Allah'ının Evi'nde muhalefete sebeptir. **9***Gibea[15] günlerinde olduğu gibi çok kötü[16] oldular. Onların başkaldırmasını[17] anımsayacak ve suçlarının cezasını verecektir. **10***İsraili çölde olan üzüm gibi buldum, atalarınızı incir[18] ağacının ilk meyvesi gibi gördüm. Ama onlar Baal-Peor'a[19] gittiler ve kendilerini[20] utanca verdiler[21] yani sevdikleri şey[22] gibi kendileri de kirlendiler. **11***Efraim'in görkemi çocukluktan ve ruhumdan; yani ruhuma düştüğü andan kuş gibi uçacaktır. **12***Çocuklarını[23] büyütseler de onları[24] adamdan yoksun bırakacağım. Ben[25] onlardan ayrıldığımda vay[26] onlara. **13***Suru[27] gördüğüm gibi Efraim'de hoş bir yere dikilmişti; ama[28] Efraim kendi çocuklarını öldürmek için meydana götürecektir. **14***Ya Rabb; onlara ne vereceksen ver. Onlara çocuk düşüren döl yatağı ve kuru memeler ver. **15***Onların tüm kötülüğü Gilgal'dedir[29] çünkü orada onlardan tiksindim. Kötülükleri[30] yüzünden onları bitmeden atacağım ve artık onları sevmeyeceğim; çünkü tüm beyleri[31] asidir. **16***Efraim vuruldu, kökleri kurudu ve meyve vermeyecekler; doğursalar[32] da rahimlerinin güzel meyvelerini öldüreceğim. **17***Allah'ım onları reddedecek; çünkü *"O"*nu dinlemediler ve milletler[33] arasında serseri olacaklardır.

(1)B.4/12,5/4ve7,**(2)**B.2/12,**(3)**B.2/9ve12,**(4)**Lev.25/23, Yerm.2/7,16/18,**(5)**B.8/13,Bak.B.11/5,**(6)**II.Krl.17/6,Bak. B.11/11, **(7)**Hez. 4/13, Dan.1/8, **(8)**B.3/4, **(9)**Yerm.6/20, B.8/13, **(10)**Tes.26/14, **(11)**B.2/11, **(12)**B.7/16,ve3. Ayet, **(13)**İş.5/6, 32/13, 34/13, B.10/8, **(14)**Hez.13/3vediğ.,Mik.2/11,Sef.3/4, **(15)**Hak.19/22,**(16)**İş.31/6, B.10/9,**(17)**B.8/13,**(18)**İş.27/4,Mik. 7/1,**(19)**Say.25/3, Mez.106/28, **(20)**B.4/14, **(21)**Yerm.11/13, **(22)**Mez.81/12,Hez.20/8,Ams.4/5,**(23)**Eyp.27/14, **(24)**Tes.28/41 ve 62, **(25)**Bak I.Sam.28/15ve16, **(26)**Tes.31/17, II.Krl.17/18, B.5/6,**(27)**Bak Hez.26,27ve28, **(28)**16.Ayet, B.13/16, **(29)**B.4/15, 12/12, **(30)**B.1/6, **(31)**İş.1/23, **(32)**13.Ayet, **(33)**Tes.28/64ve65.

10. Bölüm: 1)Kötülükleri ve putperestlikleri yüzünden İsrailoğullarının azarlanması.

1*İsrail kendisi için meyve veren yayılmış bir asmadır. Meyvesinin çokluğuna göre sunaklar[1] çoğalttı ve ülkenin güzelliğine göre güzel[2] dikili anıt taşlar yaptılar. **2***Yürekleri kararsızdır[3] şimdi suçlu çıkacaklar ve *"O"* onların mezbahlarını yıkacak, putlarını kıracaktır. **3***Çünkü[4] onlar: Rabb'ten korkmadığımız için kralımız yoktur ve olan kral şimdi bizim için ne yapacak? Diye söyleyecekler. **4***Yalan yeminle ant ederek sözler söylediler; ama cezası tarlanın evleklerinde zehirli ot[5] gibi bitecektir. **5***Samiriye'de oturanlar Aven[6] Evi buzağıları[7] yüzünden korkacak; çünkü halkı ondan ötürü yas tutacak ve onun görkemi[8] gittiği için Put[9] kâhinleri ona titreyecekler. **6***O da kral Yareb'e[10] armağan olsun diye Asur'a götürülecektir. Efraim alçaltılacak ve İsrail kendi işleri[11] yüzünden utanacaktır. **7***Samiriye kralı[12] su yüzünde olan bir köpek gibi yok olacak; **8***Ve İsrailin[13] suçu olan Aven'in[14] yüksek tapınma yerleri yıkılacak; sunakları üstünde de dikenle[15] çalı bitecek. Dağlara[16] bizi örtün ve tepelere üstümüze düşün, diyecekler. **9***Ey İsrail! Gibea[17] günlerinden beri günah işledin; orda durdular ve Gibea'da[18] kötülük oğullarına karşı olan savaş onlara

yetişmedi. **10***Onları[19] terbiye etmek istiyorum ve iki suçları için bağlandıklarında onlara[20] karşı milletler toplanacaktır. **11***Efraim harman dövmeyi seven, alışmış genç bir inektir[21] ama ben onun güzel boynu üstüne bir boyunduruk geçirdim ve onu arabaya koşacağım. Yahuda çift sürecek ve Yakup ise tırmıklayacaktır. **12***Kendiniz için dürüstçe ekip sevgiyle biçin, işlenilmemiş[22] yeri nadas edin; çünkü Rabb gelip üstünüze doğruluk yağdırıncaya dek *"O"*nu dilemek vaktidir. **13***Kötülük[23] ektiniz[+] ve bozgunculuk biçtiniz, yalanın meyvesini yediniz; çünkü sen kendi işine ve yiğitlerinin sayısına güvendin. **14***Böylece[24] halkında kargaşa çıkacak ve tüm kalelerin yıkılacak. Nasıl ki Şalman cenk gününde Arbel[25] Evi'ni yok etti ve anneler ile çocuklarını[26] yere çarptılar. **15***[Efrata-Dercea'da] olan kötülüğünüz için Beyt El(*Tanrı evi*) size böyle yapacak; seher vakti İsrailin[27] kralı büsbütün kaldırılacak.

(1)B.8/11,12/12,**(2)**B.8/4, **(3)**I.Krl.18/21, Bak Mat.6/24, **(4)**B.3/4, 11/5, Mik.4/9ve7.Ayet, **(5)**Bak Tes.29/18, Ams.5/7, 6/12, Res.İşl.8/23, İbr.12/15, **(6)**B.4/15, **(7)**I.Krl.12/28, 29, B.8/5ve6, **(8)**I.Sam.4/21,22, B.9/11, **(9)**II.Krl.23/5, Sef.1/4, **(10)**B.5/13, **(11)**B.11/6,**(12)**3.ve15.Ayetler,**(13)**Tes.9/21,I.Krl.12/30, **(14)**B. 4/15, **(15)**B.9/6, **(16)**İş.2/19, Luk.23/30, Vah.6/16, 9/6, **(17)**B.9/9, **(18)**BakHak.20, **(19)**Tes.28/63, **(20)**Yerm.16/16, Hez.23/46ve47, B.8/10, **(21)**Yerm.50/11, Mik.4/13, **(22)**Yerm.4/3, **(23)**Eyp.4/8, Sül.Mes.22/8, B.8/7, Galt.6/7ve8, **(+)**İbranice: ***Çift sürdünüz***, **(24)**B.13/16, **(25)**II.Krl.18/34, 19/13, **(26)**B.13/16, **(27)**7.Ayet.

11. Bölüm: 1)Allah'ın acımasına karşılık İsrailin bu nimetleri iteklemesi, 5)Allah'ın İsraile olan cezası, 8)Ve sonra bağışlaması.

1*İsrail[1] gençken onu seviyordum ve oğlumu[2] Mısır'dan[3] çağırdım. **2***Çağırıldıkça çağıranların önünden gittiler. Baallara[4] kurban ve putlara buhur yakıyorlardı. **3***Efraim'i[5] ben yürüttüm ve onları kollarından tutuyordum; ama kendilerine[6] iyilik verdiğimi bilmediler. **4***Onları insan ipleri olan sevgi bağlarıyla çekiyor, onlara boyunlarından[7] boyunduruk çıkaranlar gibi oluyor ve onları eğilerek[8] besliyordum. **5***O Mısır'a[9] geri çekilmeyecek; ama onun kralı Asurlu olacak; çünkü geri[10] dönmekten çekindiler. **6***Kentlerine kılıç saldıracak ve onun beylerini anlaştıkları[11] için öldürüp yok edecektir. **7***Halkım yollarımdan sapmaya alışkındır[12] '*Yüce Olanı*'[13] çağırırlarsa da hiçbiri *"O"*nu anımsamaz. **8***Ey[14] Efraim! Seni nasıl vereyim; ey İsrail seni nasıl teslim edeyim; nasıl seni Adma[15] gibi yapayım ve nasıl Seboyim'in durumuna sokayım? İçimde yüreğim çarpıyor[16] ve sevgim kaynıyor. **9***Şiddetli öfkemi yapmayacağım ve Efraim'i yok etmeyeceğim. Çünkü ben[17] insan değil ancak Allah'ım ve senin aranda olan '*Ben*' Kutsal'ım. Gazabımla gelmeyeceğim. **10***Rabb'e boyun eğecekler: Aslan[18] gibi gümürdeyecek ve *'O'* kükrediğinde batıdan[19] çocuklar acele edecek. **11***Onlar Mısır'dan bir kuş ve Asur'dan bir güvercin[20] gibi aceleyle gelecek; onları evlerine yerleştireceğim[21] diye Rabb söylüyor.

(1)B.2/15, **(2)**Çık.4/22,23, **(3)**Mat.2/15, **(4)**II.Krl.17/16, B.2/13, 13/2, **(5)**Tes.1/31, 32/10-12, İş.46/3, **(6)**Çık.15/26, **(7)**Lev.26/13, **(8)**Mez.78/25, B.2/8, **(9)**Bak B.8/13, 9/3, **(10)**II.Krl.17/13,14, **(11)**B.10/6, **(12)**Yerm.3/6ve diğ., 8/5, B.4/6, **(13)**B.7/16, **(14)**Yerm.9/7, B.6/4, **(15)**Tek.14/8, 19/24ve25, Tes.29/23, Ams.4/11, **(16)**Tes.32/36, İş.63/15, Yerm.31/20, **(17)**Say.23/19, İş.55/8ve9, Malk.3/6, **(18)**İş.31/4, Yoel 3/16, Ams.1/2, **(19)**Zek.8/7, **(20)**İş.60/8, B.7/11, **(21)**Hez.28/25ve26, 37/21ve25.

12. Bölüm: 1)Efraim, Yahuda ve Yakup'u azarlamak, 4)Tövbeye çağrı, 8)Efraim'in kendi günahlarıyla Rabb'i öfkelendirmesi.

1*Efraim[1] yalanla ve İsrail halkı hileyle beni sardı; ama Yahuda daha *'Allah'ın avunuyla egemenlik sürüyor ve kutsallar arasında'*[(§)] sadıktır. **2***Efraim rüzgârla[2] besleniyor ve doğu rüzgârı ardına düşüyor; tüm gün yalan ve zulmü çoğaltıyor. Asur'la[3] ant ediyorlar ve Mısır'a[4] yağ götürüyorlar. **3***Rabb'in[5] Yahuda ile davası var, Yakup'u yaptıklarına göre cezalandıracak ve işlerine göre karşılık verecek. **4***O rahimde kardeşinin topuğunu[6] tuttu ve gücüyle Allah[7] ile uğraştı. **5***Ve kral ile savaşarak galip geldi, ağladı ve ondan merhamet diledi; onu Beytel'de[8] buldu. **6***Yehovah[9] adıyla anılan orduların Rabb'i Allah, orada bizimle söyleşti. **7***Şimdi[10] sen Allah'ına geri dön; merhamet ve hakkı koruyarak her an[11] Allah'ına hazır ol. **8***Efraim tüccardır, elinde hileli[12] terazi var ve aldatmayı seviyor. **9***Efraim: Gerçekten[13] zengin oldum ve kendime mal buldum; bütün emeklerim için, bende suç unsuru olan bir kötülük bulmayacaklar, dedi. **10***Ama seni Mısır'dan çıkardığımdan beri ben senin Allah'ın Rabbim[14] seni daha çadırlarda[15] ve bayram günlerinde olduğu gibi yerleştireceğim. **11***Peygamberler[16] aracılığıyla söyledim; Ben vahiyleri çoğalttım ve peygamberlerin eliyle örnekler verdim. **12***Gerçekten[17] Gilead günahkârdır, gerçekten boş oldular; Gilgal'da[18] sığır kurban ettiler. Mezbahları[19] da tarla evleklerinde olan taş yığınları gibidir. **13***Yakup Suriye[20] topraklarına kaçtı ve İsrail bir eş[21] için hizmet etti, çobanlık yaptı. **14***Rabb[22] İsraili bir peygamber aracılığıyla Mısır'dan çıkardı ve bir peygamber vasıtasıyla o korundu. **15***Efraim[23] Allah'ı çok öfkelendirdi bu yüzden kanını üstüne atacak ve onun[24] Rabb'i hakaretini[25] üzerine çevirecektir.

(1)2.Ayet, **(§)**Veya: ***Allah'a sadık olan, Kutsal'a itaate kararsızdır***,**(2)**B.8/7,**(3)**II.Krl.17/4,B.5/13,7/11, **(4)**İş.30/6,

57/9,**(5)**B.4/1,Mik.6/2,**(6)**Tek.25/26,BakII.Ez.6/8,**(7)**Tek. 32/24vediğ.,**(8)**Tek.28/12ve19,35/9,10ve15, **(9)**Çık.3/15,**(10)**B. 14/1,Mik.6/8,**(11)**Mez.37/7,**(12)**Sül.Mes.11/1,Ams.8/5, **(13)**Zek. 11/5, Vah.3/17, **(14)**B.13/4, **(15)**Lev.23/42ve43, Neh.8/17, Zek.14/16, **(16)**II.Krl.17/13, **(17)**B.5/1, 6/8, **(18)**B.4/15, 9/15, Ams.4/4,5/5,**(19)**B.8/11,10/1,**(20)**Tek.28/5,Tes.26/5, **(21)**Tek.29/20ve28,**(22)**Çık.12/50,51,13/3,Mez.77/20, İş.63/11, Mik.6/4,**(23)**II.Krl.17/11-18,**(24)**Dan.11/18, **(25)**Tes.28/37.

13. Bölüm: 1)Putperestliği yüzünden İsrailin görkemini yitirmesi, 5)Allah'ın ona öfkelenmesi, 9)Ve ona acıyacağına dair sözü, 15)İsyanın cezası.
1*Efraim titreyerek söylediğinde İsrailde yükseldi; ama Baal[1] ile suçlu olduğunda öldü. **2***Ve şimdi daha günah işliyorlar. Kendilerine[2] gümüşlerinden kendi akıllarınca dökme putlar ve dikili taşlar usta işçiliğinde yaptılar. Bunlar için kurban yakan adamlar: 'Buzağıları[3] öpsünler' diyorlar. **3***Bu yüzden onlar sabah[4] bulutu gibi ve erken inip çabuk geçen çiy gibi oluyor. Çiy gibi harman yerinden fırtınayla uçuşan saman[5] kırıntıları gibi ve bacadan çıkan duman gibi olacaklar. **4***Ama seni Mısır'dan çıkardığımdan beri ben senin[6] Allah'ın Rabb'im. Ben'den[7] başka ilâh tanımayacak ve Ben'den başka kurtarıcın olmayacak. **5***Ben seni[8] çölde ve çok susuz[9] yerde tanıdım. **6***Onlar[10] otlaklarına göre doydular; doydular ve yürekleri gururlandı ve bu yüzden beni[11] unuttular. **7***Ben de onlara[12] aslan gibi olacağım ve yol[13] yanında kaplan gibi onları bekleyeceğim. **8***Onları yavrularından[14] yoksun kılınmış bir ayı gibi esefle karşılayacak, yüreklerinin perdesini yırtacak ve onları orada aslan gibi yiyeceğim. Kırların yabanıl hayvanları da onları parçalayacaktır. **9***Ey! İsrail; sen[15] kendini mahvettin; ama yardımın[16] Ben'dendir[+]. **10***Senin[17] kralın şimdi nerdedir ki; seni[18] tüm şehirlerinde kurtarsın? Ve bana[19] krallarla beyler ver; dediğin egemenlerin nerde? **11***Ben[20] sana öfkemle kral verdim ve gazabımla onu aldım. **12***Efraim'in[21] suçu sarılmış ve günahı saklanmıştır. **13***Ona[22] gebe olan kadının sancısı gelecek; o akıllı oğul değildir[23] yoksa rahmin[24] ağzında o kadar durmazdı. **14***Onları[25] ***Haviye***'nin elinden kurtaracak ve onları ölümden alacağım. Ey! Ölüm[26] senin veban nerede; ey ***Haviye*** senin yok edişin nerde? Gözlerimden[27] pişmanlık saklanacak. **15***Kardeşler[28] arasında o meyve veren olsa da, doğu[29] rüzgârı gelecek, çölden Rabb'in rüzgârı çıkacak, onun kaynağı kuruyacak ve pınarı tamamen kesilecektir. Tüm değerli[30] eşyaların hazinesi çapul olacak. **16***Samiriye[31] *'yıkılacak*[§] çünkü[32] Allah'ına baş kaldırdı. Onlar[33] kılıçtan düşecek, çocukları yere çarpılacak ve hamile kadınlarının karnı yarılacak.

(1)II.Krl.17/16ve18, B.11/2, **(2)**B.2/8, 8/4, **(3)**I.Krl.19/18, **(4)**B.6/4, **(5)**Dan.2/35, **(6)**İş.43/11, B.12/10, **(7)**İş.43/11, 45/21, **(8)**Tes.2/7, 32/10, **(9)**Tes.8/15, 32/10, **(10)**Tes.8/12ve14, 32/15, **(11)**B.8/14, **(12)**Yer.Mers.3/10, B.5/14, **(13)**Yer.Mers.3/10, B.5/14,**(13)**Yerm.5/6,**(14)**II.Sam.17/8,Sül.Mes.17/12, **(15)**Sül. Mes.6/32, B.14/1, Malk.1/9, **(16)**4.Ayet, **(+)**Veya: ***Çünkü bana, senin yardımcına karşı eden***, **(17)**II.Krl.17/4, **(18)**Tes.32/38, 4.Ayet, **(19)**I.Sam.8/5ve19, **(20)**I.Sam.8/7, 10/19, 15/22,23, 16/1, B.10/3, **(21)**Tes.32/34, Eyp.14/17, **(22)**İş.13/8, Yerm.30/6, **(23)**Sül.Mes.22/3, **(24)**Bak II.Krl.19/3, **(25)**İş.25/8, Hez.37/12, **(26)**I.Kor.15/54ve55, **(27)**Yerm.15/6, Bak Yer.11/29, **(28)**Bak Tek.41/52, 48/19, **(29)**Yerm.4/11, Hez.17/10, 19/12, B.4/19, **(30)**Nah.2/9, **(31)**II.Krl.17/6, **(§)**Ya da: ***Cezasını çelecek***,**(32)**II.Krl.18/12,**(33)**II.Krl.8/12,15/16,İş.13/16, B.10/14ve 15, Ams.1/13, Nah.3/10.

14. Bölüm: 1)Tövbeye davet, 4)Allah'ın lütfuna ait sözler.
1*Ey İsrail! Allah'ın[1] Rabb'e dön; çünkü[2] başkaldırmanla yıkıldın. **2***Kendi kendinize söz verin, Rabb'e dönün ve *"O"*na her isyanı kaldırması için: Bizi lütfunla kabul et; dudaklarımızın[3] kurbanlarını[+] sunacağım. **3***Asur[4] bizi kurtarmayacak, atlara[5] binmeyeceğiz ve artık[6] ellerimizin işine *'ilâhımızsın'* demiyeceğiz. Çünkü[7] öksüz sende merhamet buluyor, deyiniz. **4***Onların başkaldırış sevdasını kıracağım; onları, onları yürekten seveceğim, çünkü öfkem onlardan döndü. **5***İsraile çiy gibi[8] olacağım. O süs gibi çiçeklenecek ve köklerini Lübnan gibi salacaktır. **6***Dalları yayılacak, güzelliği[9] zeytin ağacı gibi ve kokusu[10] Lübnan gibi olacaktır. **7***Onun[11] dallarında oturanlar geri dönecekler ve buğday gibi tazelenip asma gibi filizlenecekler. Onun anılması Lübnan şarabı gibi olacaktır. **8***Efraim: Artık putlarla[12] ne işim var? Diyecektir. Ben[13] kabul ettim ve ona baktım, ben yeşil çam ağacı gibiyim ve senin[14] meyven benden çıkıyor. **9***Bilge[15] olan kimdir ki bunları anlasın? Anlayışlı olan kimdir ki bu şeyleri bilsin? Çünkü Rabb'in[16] yolları doğrudur, dürüstler onlarla yürüyecek; ama asiler onlarla tökezleyecek.

(1)B.12/7,Yoel 2/13, **(2)**B.13/9, **(3)**İbr.13/15, **(+)**İbranice: ***Buzağılarını***, **(4)**Bak Yer. 31/18 ve diğ., B.5/13, 12/2, **(5)**Bak Tes. 17/16, Mez. 33/17, İş.30/2ve16,31/1,**(6)**B.2/17,8.Ayet,**(7)**Mez.10/14,68/5,**(8)**Eyp.29/19, Sül.Mes.19/12,**(9)**Mez.52/8,128/3,**(10)**Tek.27/27,Sül.E.Ezg.4/11, **(11)**Mez.91/1,**(12)**3.Ayet,**(13)**Yerm.31/18,**(14)**Yak. 1/17,**(15)**Mez.107/43,Yerm.9/12,Dan.12/10,Yuh.8/47,18/37, **(16)**Sül. Mes. 10/29,Luk.2/34, II.Kor. 2/16, I.Petr.7/8.

YOEL

1. Bölüm: 1)Üzerlerine gelmiş olan Tanrısal yargıdan ibret alarak; 8)Acıyla çağrışları, 14)Bunun için bir oruç günü ayırmaları ve Yoel'in uyarısı.
1*Petuel oğlu Yoel'e gelen Rabb'in sözüdür: **2***-Ey yaşlılar, beni dinleyin; ey ülkede yaşayanlar kulak verin! Sizin[1] günlerinizde veya atalarınızın günlerinde hiç böyle bir şey oldu mu? **3***Bunu[2] çocuklarınıza anlatın; çocuklarınız da kendi

çocuklarına ve onların soyu da gelecek kuşağa anlatsın. **4***Games'in[*] bıraktığını[3] çekirge yedi, çekirgenin bıraktığını Gered[*] yedi ve Gered'in bıraktığını Gerdem[*] yedi. **5***Ey! Sarhoşlar uyanarak ağlayın ve ey tüm şarap içenler! Yeni şaraptan ötürü bağırın. Çünkü[4] ağzınızdan kesilmiştir. **6***Çünkü ülkem üzerine güçlü[5] ve sayısız bir millet çıktı. Dişleri[6] aslan dişleridir, onda dişi aslanın azı dişleri vardır. **7***O asmamı[7] mahvederek incir ağacımı parçaladı, onu büsbütün soyarak yere attı ve çubukları beyaz kaldı. **8***Gençliğinde[8] vardığı kocası için çul giymiş gelin gibi yas[9] tut. **9***Allah'ın[10] Evi'nden ekmek sunusu ve dökmelik sunu kesildi; Rabb'in hizmetçisi olan kahinler yas tutuyor. **10***Tarla harap oldu, yer[11] matem tutuyor. Çünkü buğday mahvoldu, yeni[12] şarap kurudu ve zeytin yağı bitti. **11***Ey! Çiftçiler[13] buğday ve arpadan ötürü utanın. Ey! bağcılar yas tutun. Çünkü tarlanın ürünü mahvoldu. **12***Asma kurudu[14] incir ağacı soldu; nar ağacı, hurma ağacı ve elma ağacı olan tarlanın tüm ağaçları kurudu. Öyle ki Ademoğlu arasından sevinç[15] gitti. **13***Ey kahinler[16] çul kuşanıp ağlayın, ey Mezbah hizmetçileri bağırın! Ey Allahımın hizmetçileri gelip çul giyerek geceleyin; çünkü Allahınızın Evi'nde ekmek[17] sunusu ve dökmelik sunu kesildi. **14***Oruç[18] günü ayırın, büyük[19] bir cemaat çağırın; yaşlılarla ülkedeki[20] tüm yaşayanları, Allahınız Rabb'in Evi'ne toplayarak yakarın. **15***Ah! O gün[21] çünkü '*Rabbin Günü*[22] yakındır ve Kadîr tarafından afet gibi gelecektir. **16***İşte gözler önünde yiyecek ve Allahımızın Evi'nde sevinç[23] ile coşku kesildi. **17***Tohum toprak kesikleri altında çürüdü. Depolar boşaldı, ambarlar yakıldı; çünkü ekin yandı. **18***Bak[24] nasıl hayvanlar inliyor, sığır sürüleri şaşıyor; çünkü onlar için otlak yok ve koyun sürüleri de yok oldu. **19***Ya Rabb; sana yalvarıyorum. Çünkü[25] kırların çayırlarını[26] ateş yok etti ve bozkırdaki tüm ağaçları alev[*] yaktı. **20***Kırların hayvanları da sana bakıyor[27] çünkü su kanalları[28] kurudu ve kırların çayırlarını ateş yok etti.

(1)B.2/2, **(2)**Mez.78/4, **(*)**Bu üç İbranice kelime çekirge türü veya çekirgenin küçükten büyüğe olan şeklidir, **(3)**Tes.28/38,B.2/25,**(4)**İş.32/10,**(5)**Sül.Mes.30/25,26,27, B.2/2,11ve25, **(6)**Vah.9/8, **(7)**İş.5/6, **(8)**Sül.Mes.2/17, **(9)**İş.22/12, **(10)**13.Ayet, B.2/14,**(11)**Yerm.12/11,14/2,**(12)**İş.24/7,12.Ayet, **(13)**Yerm.14/3ve4,**(14)**10.Ayet,**(15)**İş.24/11,Yerm.48/33,Bak Mez.4/7,İş.9/3, **(16)**8.Ayet,Yerm.4/8,**(17)**9.Ayet, **(18)**II.Trh.20/3 ve 4, B.2/15,16, **(19)**Lev.23/36, **(20)**II.Trh.20/13, **(21)**Yerm.30/7, **(22)**İş.13/6ve9,B.2/1,**(23)**Bak.Tes.12/6ve7,16/11,14ve15, **(24)**Hoş.4/3,**(25)**Mez.50/15,**(26)**Yerm.9/10,B.2/3,**(27)**Eyp. 38/41, Mez.104/21, 145/15, **(28)**I.Krl.17/7, 18/5, **(*)**: Bak II. Ez. 15/41.

2. Bölüm: 1)Peygamberin şiddetli bir Tanrısal yargıdan ötürü, 12)Halkı tövbeye, 15)Ve oruca çağırması, 18)Şimdiki durumda, 28)Ve gelecek zamanda verilecek bereketler sözüyle halkı avutması.

1*Sion'da borazan[1] çalın ve Kutsal Dağ'ımda yüksek[2] sesle öttürün; tüm ülkede yaşayanlar titresin! Çünkü '*Rabbin Günü*[3] geliyor; hem de yakındır. **2***Karanlık[4] ve duman günü, bulut ve koyu duman günüdür. Dağlar üzerine yayılmış şafak gibi büyük[5] ve güçlü bir millet geliyor. Başlangıçtaki[6] eski devirlerden beri böyle birşey olmamış ve ondan sonra gelecek olan zamanda asırlarca olmayacaktır. **3***O günde[7] ateş bitiriyor ve ardında alev yok ediyor. O gün yeryüzü Aden[8] bahçesi gibi ve ardında[9] kurak çöldür; ondan kurtuluş yoktur. **4***Görünüşleri[10] atların görünüşünde ve atlılar gibi koşacaklar. **5***Dağ[11] başlarında arabaların gürültüsü ve samanı yiyip bitiren ateş alevi sesiyle savaşa dizilmiş güçlü[12] bir millet gibi koşacaklar. **6***Yüzlerinden milletler titreyecek ve her insanın yüzü[13] solacak. **7***Kahramanlar gibi koşacaklar ve savaşçılar gibi sur üstüne çıkacaklar. Herbiri kendi yolunda yürüyecek ve yollarını değişmeyecekler. **8***Birbirlerini sıkıştırmayacak, herkes kendi yolunda yürüyecek ve silahlar üstüne atılsalar bile yaralanmayacaklar. **9***Kentte dolaşarak sur üstüne koşacaklar ve evler üzerine çıkıp hırsız gibi pencerelerden[14] girecekler. **10***Önlerinde[15] yer titreyecek, gökler sarsılacak; güneş[16] ile ay kararıp yıldızlar kendi ışıklarını vermeyecekler. **11***Ve Rabb[17] kendi[18] ordusunun önünde sesini verecek; çünkü ordusu çok büyüktür ve *'O'*nun sözünü yerine getiren güçlüdür '*Rabbin Günü*'[19] büyük ve gayet çok görkemlidir; ona[20] kim dayanabilir? **12***Ama şimdi Rabb buyuruyor: Tüm[21] yüreğinizle oruç, ağlayış ve yakarışla bana dönün. **13***Giysilerinizi değil[22] ama yüreğinizi[23] yırtın. Allahınız Rabb'e dönün çünkü *"O"* Rauf[24] ve Rahîm'dir[§] sabrı ve lütfu çoktur; belâdan ötürü merhamet ediyor. **14***Kim bilir belki *"O"* dönüp acır[26] Allahınız Rabb'e ekmek sunusu[26] ve dökmelik sunu için ardınca bereket[27] bırakır. **15***Sion'da boru çalın[28] oruç günü[29] ayırın ve büyük bir cemaat çağırın. **16***Halkı toplayın, cemaati[30] arındırın, yaşlıları toplayın[31] çocukları[32] ve emziktekileri toplayın. Güvey kendi odasından ve gelin de gelin odasından çıksın. **17***Rabb'in hizmetçisi olan kâhinler eyvan[33] ile Mezbah*(sunak)* arasında ağlasınlar ve desinler ki: -Ya Rabb[34] halkına acı ve mirasını rezilliğe bırakma! Sakın ki milletler onlara *'sıkıntı versinler'*[+] ve niçin[35] milletler arasında: 'Onların Allah'ı nerdedir?' Desinler. **18***O zaman Rabb kendi[36] ülkesi için gayret edecek ve halkına[37] acıyacaktır. **19***Rabb yanıt vererek kendi halkına diyecektir ki: -İşte ben size buğdayı[38] şarabı ve yağı göndereceğim; siz onlardan doyacak ve bir daha milletler arasında sizi rezil etmeyeceğim. **20***Kuzey[39]

askerlerinizi üstünüzden[40] uzaklaştıracak; yüzü doğudaki[41] denize ve arkası batıdaki[42] denize doğru olacak. Onu kurak ve ıssız bir yere süreceğim. Onun pis kokusu geriye ve dumanı yukarıya çıkacaktır. Çünkü büyük işler yaptı. **21*** Ey ülke korkma! Sevin ve sevinçten coş; çünkü Rabb büyük işler yapacaktır. **22*** Ey kırların[43] yabanıl hayvanları korkmayın çünkü kır[44] otlakları tazeleniyor, ağaç meyvesini veriyor ve incir ağacıyla asma gücünü gösteriyor. **23*** Ey Sion oğulları! Allahınız Rabb'te sevinin[45] ve sevinçten coşun; çünkü *"O"* ilk yağmuru size yeterince verecektir. Size yağmuru[46] ilk yağmuru[47] ve son yağmuru mevsiminde[*] verecektir. **24*** Harmanlar buğdayla dolu olacak, şarap tekneleri ezilmiş şarapla ve yağ ile taşacaktır. **25*** Çekirgenin[48] Gered'in, Gemes'in ve Gerdem'in; yani içinize gönderilen büyük[49] ordunun yediği yılların ürününü size geri vereceğim. **26*** Bol[50] bol yeyip doyacaksınız. Sizin için acayip şeyler yapan Allahınız Rabbin ben olduğumu ve bir başkası olmadığını bileceksiniz. Halkım sonsuza değin utanmayacaktır. **27*** İsrailin ortasında[51] benim bulunduğumu, Allahınız[52] Rabb '*Ben*' olduğumu, bir başkası olmadığını bileceksiniz[53] ve halkım sonsuza dek utanmayacaktır. **28*** Bundan[54] sonra Ruhumu[55] tüm insanlar üzerine dökeceğim; oğullarınız[56] ve kızlarınız[57] ilhamla söyleyecek, yaşlılarınız rüyalar görecek ve gençlerinize vahiyler gelecektir. **29*** O günlerde ben Rabb kullar[58] üzerine ve cariyeler üzerine de Ruhumu dökeceğim. **30*** Gök ile yerde işaretler[59] yani kan, ateş ve duman sütunları vereceğim. **31*** Rabb'in[60] büyük ve görkemli günü gelmeden önce güneş[61] karanlığa ve ay kana dönecektir. **32*** Her kim[62] Rabb'in adına dua ederse kurtulacaktır. Çünkü Rabb'in buyurduğu gibi Sion dağında[63] Yeruşalim'de ve Rabb'in çağırdığı geri kalanlar[64] için de kurtuluş olacaktır.

(1) Yerm.4/5, 15.Ayet, **(2)**Say.10/5ve9, **(3)**B.1/15, Obad. 15.Ayet, Sef.1/14,15, **(4)**Ams.5/18ve20, **(5)**5.,11.ve25.Ayetler,B.1/6, **(6)** Çık.10/14,**(7)**B.1/19ve20,**(8)**Tek.2/8, 13/10, İş.51/3, **(9)**Zek.7/14, **(10)** Vah.9/7,**(11)** Vah.9/9,**(12)**2.Ayet,**(13)** Yerm.8/21, Yer.Mers.4/8, Nah.2/10,**(14)**Yer.9/21,**(15)**Mez.18/7,**(16)**İş.16/10, Hez.32/7ve31.Ayet,B.3/15,Mat.24/29, **(17)**Yerm.25/30,B.3/16, Ams.1/2,**(18)**25.Ayet,**(19)**Yerm.30/7,Ams.5/18,Sef.1/15, **(20)**Say.24/23,Malk.3/2,**(21)**Yerm.4/1,Hoş.12/7,14/1, **(22)**Tek.37/34,II.Sam.1/11,Eyp.1/20,**(23)**Mez.34/18,51/17, **(24)**Çık.34/6, Mez.86/5ve15, Yuns.4/2, **(§)**Veya: Çok acır ve geç öfkelenir, **(25)**Yeş.14/12, II.Sam. 12/22, II.Krl.19/4, Ams.5/15,Yuns.3/9,Sef.2/3,**(26)**B.1/9ve13,**(27)**İş.65/8, Hag.2/19, **(28)**Say.10/3veI.Ayet,**(29)**B.1/14,**(30)**Çık.19/10ve22, **(31)**B.1/14, **(32)**II.Trh.20/13, **(33)**Hez.8/16, Mat.23/35, **(34)**Çık.32/11ve12, Tes.9/26-29,**(+)**Veya: Arasında mesel olsun,**(35)**Mez. 42/10, 79/10,115/2,Mik.7/10,**(36)**Zek.1/14, 8/2, **(37)**Tes.32/36, İş.60/10, **(38)**Bak B.1/10, Malk.3/10-12, **(39)**Bak Yerm.1/14, 8/2, **(40)**Bak Çık.10/19,**(41)**Hez.47/18,Zek.14/8,**(42)**Tes.11/24, **(43)**B.1/18, ve20, **(44)**Zek.8/12, Bak.B. 1/13, **(45)**İş.41/16, 61/10, Habk.3/18, Zek.10/7, **(46)**Lev.26/4, Tes.11/14, 28/12, **(47)**Yakb.5/7, **(*)**İbranice: ***Öncesinde***, Veya; ***"...çünkü size adalete döndüren öğretmenler veriyor ve önceden olduğu gibi yağmuru, ilk yağmuru ve son yağmuru yağdırıyor" (Luther'in Çevirisi.)***, **(48)**B.1/4, **(49)**11.Ayet, **(50)**Lev.26/5, Mez.22/26, Bak Lev.26/26, Mik.6/14, **(51)**Lev.26/11ve12,Hez.37/26-28, **(52)**İş.45/5ve21,22,Hez.39/22ve28,**(53)**B.3/17,**(54)**İş.44/3, Hez.39/29,Res.İşl.2/17, **(55)**Zek. 12/10, Yuh.7/39, **(56)**İş.54/13, **(57)**Res.İşl.21/9,**(58)**I.Kor.12/13,Galt.3/28,Kols.3/11, **(59)**Mat. 24/29, Mark.13/24, Luk.21/11ve25, **(60)**Malk.4/5, **(61)**10.Ayet, İş.13/9ve10, B.3/1ve15, Mat.24/29, Mark.13/24, Luk.21/25, Vah.6/12, **(62)**Rom.10/13, **(63)**İş.46/13, 59/20, Obad.17.Ayet, Rom.11/26, **(64)**İş.11/11ve16, Yerm.31/7, Mik.4/7, 5/3,7ve8, Rom.9/27, 11/5ve7.

3. Bölüm: 1)Allah'ın kendi halkının düşmanları üstüne getireceği belalar, 16)Halkına bereket vereceği sözü.

1* Çünkü o günlerde[1] ve o vakitte ben Yahuda ile Oruşalim'in sürgünlerini geri getirdiğimde; **2*** Tüm milletleri[2] toplayıp onları Yehoşafat[3] vadisine indireceğim; halkım ve mirasım olan İsrail için onları orada[4] yargılayacağım. Çünkü onları milletler arasına dağıttılar ve ülkemi paylaştılar. **3*** Halkım[5] üzerine kura attılar, oğlanı fahişe ücreti yerine verdiler ve kızı şarap için sattılar ki içsinler. **4*** Ey Sur[6] Sayda ve tüm Filistin ülkeleri! Sizin benimle ne işiniz var? Siz[7] bana karşı mı koyacaksınız? Eğer bana karşı koyacak olursanız çok hızlı bir şekilde onu başınıza çevireceğim. **5*** Çünkü gümüşümle altınımı aldınız; benim değerli ve güzel şeylerimi[8] tapınaklarınıza götürdünüz. **6*** Yahuda oğullarını ve Yeruşalim halkını vatan sınırlarından uzağa götürmek için Yunanlılar'a sattınız. **7*** İşte ben[9] onları sattığınız yerden kaldırıp karşılığını başınıza çevireceğim. **8*** Sizin oğullarınızı, kızlarınızı Yahuda oğullarının ellerine satacağım. Onlar da onları uzak[10] bir ülke olan Şebalılar'a satacaklar; çünkü Rabb söyledi. **9*** Bunu[11] milletler arasına yayın: Savaşı duyurun, yiğitleri uyandırın, tüm savaşçılar yaklaşsınlar ve yukarı çıksınlar. **10*** Saban[12] demirlerini kılıç ve bağ bıçaklarınızı mızrak yapın. Güçsüz[13] olan: 'Ben yiğitim' desin. **11*** Ey çevrede olan tüm milletler[14] çabucak toplanın. Ya Rabb senin[15] yiğitlerini oraya indir. **12*** Milletler uyanıp Yehoşafat[16] vadisine gelsinler; çünkü[17] çevrede olan tüm milletleri cezalandırmak için orada oturacağım. **13*** Orağı salın[18] çünkü ürün yetişti[19] gelin inin; çünkü üzüm[20] sıkma teknesi doldu ve tekneleri taştı. Çünkü kötülükleri çoktur. **14*** Ordular; yargı[21] vadisinde ordular vardır. Çünkü '*Yargı Vadisi*'nde Rabb'in[22] günü yakındır. **15*** Güneş[23] ile ay kararacak ve yıldızlar kendi ışıklarını vermeyecekler. **16*** Rabb[24] Sion'da haykıracak ve Kudüs'ten ses verecek! Göklerle[25] yer sarsılacak; ama[26] Rabb kendi halkına sığınak ve

İsrailoğulları'nın kalesi olacaktır. **17***Kutsal[27] dağım Sion'da duran Allahınız[28] Rabb ben olduğumu bileceksiniz. Kudüs kutsal olacak ve artık oradan yabancılar[29] geçmeyecekler. **18***O günde dağlar yeni şarap damlatacak[30] tepeler süt akıtacak ve Yahuda'nın tüm[31] derelerinde sular akacaktır. Rabb'in[32] Evi'nden bir pınar çıkıp Şittim[33] deresini sulayacaktır. **19***Yahuda oğullarına yaptıkları zulüm yüzünden Mısır[34] yıkılacak, Edom[35] kurak çöl olacak; çünkü yörelerinde suçsuz kan döktüler. **20***Ama Yahuda sonsuza dek ve Kudüs yüzyıllarca duracak[36] **21***Temizlemediğim[37] kanları temizleyecek ve Rabb[38] Sion'da (*Siyon*) yaşayacaktır.

(1) Yerm.30/3, Hez.38/14, **(2)**Zek.14/2-4, **(3)**12.Ayet, **(4)**İş.66/16, Hez.38/22, **(5)**Obad.11.Ayet,Nah.3/10, **(6)**Ams.1/6ve9, **(7)**Hez. 25/15-17, **(8)**Dan.11/38, **(9)**İş.43/5ve6, 49/12, Yerm.23/8, **(10)**Yerm.6/20, **(11)**Bak İş.8/9ve10, Yerm.46/3ve4, Hez.38/7, **(12)**Bak İş.2/4,Mik.4/3,**(13)**Zek.12/8,**(14)**2.Ayet, **(15)**Mez.103/20, İş.13/3, **(16)**2.Ayet, **(17)**Mez.96/13, 98/9, 110/6, İş.2/4,3/13, Mik.4/3,**(18)**Mat.13/39,Vah.14/15ve18,**(19)**Yerm. 51/33, Hoş. 6/11, **(20)**İş.63/3, Yer.Mers.1/15, Vah.14/19ve20, **(21)**2.Ayet, **(22)**B.2/1, **(23)**B.2/10ve31, **(24)**Yerm.25/30, B.2/11, Ams.1/2, **(25)**Hag.2/6, **(26)**İş.51/5ve6, **(27)**Dan.11/45, Obad.16, Zek.8/3, **(28)**B.2/27, **(29)**İş.35/8, 52/1, Nah.1/15, Zek.14/21, Vah.21/27, **(30)**Ams.9/13, **(31)**İş.30/25, **(32)**Mez.46/4, Hez.47/1, Zek.14/8, Vah.22/1,**(33)**Say.25/1;anlamı:***Akasyalar deresi***, **(34)**İş.19/1ve diğ., **(35)**Yerm.49/17, Hez.25/12ve13, Ams.1/11, Obad 10.Ayet, **(36)**Ams.9/15, **(37)**İş.4/4, **(38)**Hez.48/35, 17.Ayet, Vah.21/3.

AMOS

1. Bölüm: 1)Şam, 6)Ve Filistin; 9)Sur, 11)Ve Edom; 13)ile Amos oğullarına karşı Tanrısal yargı.

1*Tekoa[1] çobanları[2] arasında bulunan Amos'un sözüdür ki Yahuda kralı Uzziya'nın[3] günlerinde ve İsrail kralı Yoaş oğlu Yeroboam'ın[4] günlerinde depremden[5] iki yıl önce, İsrail için vahiy yoluyla ona gelmişti. **2***Ve dedi ki: Rabb[6] Sion'da bağıracak ve Kudüs'ten ses verecektir. Çobanların otlakları yas tutacak ve Karmel[7] tepesi kuruyacaktır. **3***Rabb böyle söylüyor: -Şam'ın[8] üç ve hattâ dört isyanı yüzünden öfkemi[9] ondan çevirmeyeceğim. Çünkü[10] Onlar Gilead'ı demir dövenlerle dövdüler. **4***Ama[11] ben Hazael'in evine ateş göndereceğim ve Ben-Hadad'ın saraylarını yıkacaktır. **5***Şam'ın kapı sürgülerini kıracağım[12] Aven ovasından insanları, Eden evinde asa tutanı kaldıracak ve Süryani[13] halkı Kire[14] sürülecek; diye Rabb buyuruyor. **6***Rabb böyle söylüyor:-Gazze'nin[15] üç veya dört başkaldırışı yüzünden öfkemi ondan geri çevirmeyeceğim; çünkü onlar sürgünleri Edom'a[16] vermek için onları büsbütün tutsak ettiler. **7***Ama[17] ben Gazze'nin suruna ateş göndereceğim ve onun saraylarını yiyip bitirecektir. **8***Aşdod'tan[18] halkı ve Aşkelon'dan asa tutanı kaldıracağım. Elimi Ekron'a[19] karşı döndürecek ve Filistinliler'in[20] arda kalanları yok olacaktır, diye *Rabb-**Yehovah*** söylüyor. **9***Rabb böyle söylüyor: Sur'un[21] üç veya dört başkaldırışı yüzünden öfkemi ondan geri çevirmeyeceğim; çünkü[22] sürgünleri büsbütün Edom'a verdiler ve kardeşlik[23] antlaşmasını anımsamadılar bile. **10***Ama ben Sur'un suru üstüne ateş göndereceğim[24] ve onun saraylarını yiyip bitirecektir. **11***Rabb böyle söylüyor: -Edom'un[25] üç veya dört başkaldırışı yüzünden öfkemi ondan geri çevirmeyeceğim; çünkü[26] kardeşini kılıçla[27] kovaladı ve bağışlamayı[(+)] kaldırdı. Öfkesi[28] sürekli parçalıyor ve şiddetini sürekli saklıyordu. **12***Ama ben Teman'a ateş göndereceğim[29] ve Bosra'nın saraylarını yok edecektir. **13***Rabb böyle söylüyor: -Ammon[30] oğulları'nın üç veya dört başkaldırışı yüzünden öfkemi ondan geri çevirmeyeceğim. Çünkü kendi sınırlarını genişletmek[31] için Gilead'ın hamile[32] kadınlarının karnını yardılar. **14***Ama ben Rabba'nın[33] duvarlarında ateş tutuşturacağım; onun saraylarını savaş gününde gürültüyle[34] ve kasırga gününde fırtınayla yok edecektir. **15*** *"Onların kralı*[§] kendisi ve beyleriyle birlikte sürgüne gidecek, diye Rabb söylüyor.

(1)II.Sam.14/2, II.Trh.20/20, **(2)**B.7/14, **(3)**Hoş.1/1, **(4)**B.7/10, **(5)**Zek.14/5, **(6)**Yerm.25/30, Yoel 3/16, **(7)**I.Sam.25/2, İş.33/9, **(8)**İş.8/4, 17/1, Yerm.49/23, Zek.9/1, **(9)**6.Ayet ve diğ., **(10)**II.Krl.10/33, 13/7, **(11)**Yerm.17/27, 49/27,7.10.ve 12.Ayetler, B.2/2ve5,**(12)**Yerm.51/30,Yer.Mers.2/9,**(13)**II.Krl.16/9, **(14)**B.9/7, **(15)**II.Trh.28/18, İş.14/29, Yerm.47/4ve5, Hez.25/15, Sef.2/4, **(16)**9.Ayet, **(17)**Yerm.47/1, **(18)**Sef.2/4, Zek.9/5ve6, **(19)**Mez.81/14,**(20)**Yerm.47/4,Hez.25/16,**(21)**İş.23/1, Yerm.47/4, Hez.26,27ve28,Yoel3/4,5, **(22)**6.Ayet, **(23)**II.Sam.5/11, I.Krl.5/1, 9/11-14, **(24)**4.ve7.Ayetler, **(25)**İş.21/11, 34/5, Yerm.49/8ve diğ., Hez.25/12-14, 35/2ve diğ., Yoel 3/19, Obad.1.Ayet ve diğ., Malk.1/4, **(26)**Tek.27/41, Tes.23/7, Malk.1/2, **(27)**II.Trh.28/17, (+)İbranice: ***Kendi merhametini***,**(28)**Hez.35/5, **(29)**Obad. 9ve10, **(30)**Yerm.49/1ve2, Hez.25/2, Sef.2/9, **(31)**Yerm.49/1, **(32)**Hoş.13/16, **(33)**Tes.3/11, II.Sam.12/26, Yerm.49/2, Hez.25/5, **(34)**B.2/2, **(§)**Veya: ***Kralım***, Yerm.49/3.

2. Bölüm: 1)Allah'ın Moab, 4)Yahuda ile, 6)İsraile karşı öfkelenmesi, 9)Ve onları azarlaması.

1*Rabb böyle söylüyor:-Moab'ın[1] üç dört başkaldırışı yüzünden, öfkemi ondan çevirmeyeceğim. Çünkü Edom kralının kemiklerini kireç oluncaya dek yaktı. **2***Ama ben Moab'a ateş göndereceğim ve Keriyot'un[2] saraylarını yok edecektir. Moab kargaşayla, gürültüyle[3] ve borazan sesiyle ölecektir. **3***Ve içindeki yargıcı[4] kaldıra-

cak; onunla birlikte tüm beylerini öldüreceğim, diye Rabb söylüyor. **4***Rabb böyle diyor: -Yahuda'nın üç dört başkaldırışı yüzünden öfkemi ondan geri çevirmeyeceğim. Çünkü[5] onlar Rabb'in şeriatını küçümsediler ve yasalarını tutmadılar. Atalarının[6] uydukları yalanlar onları[7] saptırdı. **5***Ama[8] ben Yahuda'ya ateş göndereceğim ve Yeruşalim saraylarını yok edecektir. **6***Rabb böyle söylüyor: -İsrailin üç dört başkaldırışı yüzünden öfkemi ondan geri çevirmeyeceğim. Çünkü onlar dürüstlüğü[9] para karşılığında ve düşünceyi bir çift ayakkabıya sattılar. **7***Onlar yoksulların *'başını yerin toprağına basmaya*[+] hazırdırlar; çaresizlerin[10] yolunu eğiyorlar ve kutsal[11] adıma saygızsızlık etmek için bir adamla[12] babası bir kıza tecavüz ediyorlar. **8***Ve her[13] mezbah*(sunak)* üzerinde rehin alınmış[14] giysi üstünde yatıyor; ilâhlarının evinde para cezasıyla alınan şarabı içiyorlar. **9***Ama ben onların önünden boyu[15] sedir ağacı gibi yüksek ve meşe gibi sağlam olan Amorîler'i yok ettim[16]. Yukarıdan[17] meyvesini ve aşağıdan köklerini mahvettim. **10***Ben[18] sizi Mısır'dan çıkardım ve Amorlular'ın ülkesini almanız için sizi çölde kırk yıl[19] dolaştırdım. **11***Çocuklarınızdan peygamberler ve yiğitlerinizden gözetmenler[20] çıkardım. Ey İsrailoğulları! Böyle değil midir? Diye Rabb soruyor. **12***Ama siz gözetmenlere şarap içirdiniz ve peygamberlere: 'Peygamberlik etmeyin[21] diye zorladınız. **13***İşte ben demetlerle dolu olan arabanın toprağı ezdiği gibi, sizi olduğunuz yerde ezeceğim. **14***O denli ki ayağı çabuk olan kaçamayacak[22] güçlü olan gücünü gösteremeyecek ve yiğit[23] kendi kendini kurtaramayacak. **15***Yayı tutan duramayacak, ayağı tez olan kurtulamayacak ve ata binen[24] kendisini kurtaramayacaktır. **16***Yiğitlerin içinde kendine öz güveni olan o gün çıplak olarak kaçacak, diye Rabb söylüyor.

(1)İş.15/16,Yerm48,Hez.25/8vediğ., Sef.2/8, **(2)**Yerm.48/24ve41, **(3)**B.1/14, **(4)**Say.24/17, Yerm.48/7, **(5)**Lev.26/14ve15, Nah.1/7, Dan.9/11, **(6)**Hez.20/13/16,18,24ve30, **(7)**İş.28/15, Yer.16/9ve20, Rom.1/25, **(8)**İş.17/27, Hoş.8/14, **(9)**İş.29/21, B.8/6, **(+)**Veya*: **Başındaki toprağı arzu ediyorlar***, **(10)**İş.10/2, B.5/12, **(11)**Lev.20/3,Hez.36/20,Rom.2/24,**(12)**Hez.22/11, **(13)**Hez.23/41,I.Kor.8/10,10/21,**(14)**Çık.22/26,**(15)**Say. 13/28,32ve33, **(16)**Say. 21/24, Tes.2/31, Yeş.24/8, **(17)**İş.5/24, Malk.4/1, **(18)**Çık.12/51, Mik.6/4, **(19)**Tes.2/7, 8/2, **(20)**Say.6/2, Hak.13/5,**(21)**İş.30/10,Yerm.11/21,B.7/12,13,Mik.2/6, **(22)**B.9/1vediğ.,Yerm.9/23,**(23)**Mez.33/16, **(24)**Mez.33/17.

3. Bölüm: 1)İsrail için Tanrısal yargının kaçınılmaz olduğu, 9)Ve bunun milletler içinde bildirileceği.
1*Ey İsrailoğulları! Rabb'in sizin için Mısır'dan çıkardığı tüm halka söylediği bu sözleri dinleyiniz. **2***Tüm dünyanın[1] milletlerinden yalnız sizi bildim. Bu yüzden[2] tüm başkaldırışlarınız için cezanızı vereceğim. **3***Bir konuda anlaşamayan iki kişi birlikte gidebilir mi? **4***Avı olmayan aslan ormanda kükrer mi? Hiçbir av getirmeyen genç aslan mağaradan ses verir mi? **5***Kuşun kendisi için tuzak kurulmadığı halde hiç tuzağa düşer mi? Bir şey yakalamayan kapan, hiç yerinden sıçrar mı? **6***Kentte[3] borazan öttürüldüğünde halk korkmaz mı? Eğer Rabb'ten gelmezse bir şehirde felâket olur mu? **7***Çünkü Rabb ***Yehovah*** kulları olan peygamberlere sırrını[4] açıklamadan hiçbir şey yapmaz. **8***Aslan[5] kükredi kim korkmaz? Rabb ***Yehovah*** söyledi kim[6] bildirmez? **9***Aşdod'da olan saraylar üzerinde, Mısır'da olan saraylar üzerinde bağırın ve şöyle seslenin: -Samiriye dağları üstünde toplanın, onun içinde olan büyük kargaşayı ve ortasındaki zulmü görün. **10***Çünkü onlar doğru[7] olanı yapmayı bilmiyorlar, saraylarına zorbalığı ve zulmü topluyorlar; diye Rabb söylüyor. **11***Bu yüzden Rabb-***Yehovah*** böyle söylüyor: -Ülkenin[8] her yerinde düşman var; senin gücünü kıracak ve saraylarını yağmalayacak. **12***Rabb böyle söylüyor: -Çoban aslanın ağzından iki bacak veya bir kulak parçası kurtardığı gibi Samiriye'de sedir üzerinde ve Şam'da[+] yatak üstünde uzanan İsrailoğulları da böyle kurtulacaktır. **13***Orduların Rabb'i olan Rabb-***Yehovah*** böyle söylüyor:-Dinleyin ve Yakup evine tanıklık yapın ki; **14***İsrailin başkaldırışlarının cezasını üzerlerine getirdiğim günde Beyt'el mezbahlarının*(sunak)* cezasını da vereceğim ve mezbahın boynuzları kırılarak yere düşecektir. **15***Kışlık[9] ev ile yazlık evi vuracağım. Fildişinden[10] olan evler, yıkık ve büyük evler mahvolacaktır, diye Rabb söylüyor.

(1) Tes.7/6, 10/15, Mez.147/19ve20, **(2)**Bak Dan.9/12, Mat.11/22, Luk.12/47, Rom.2/9, I.Petr.4/17, **(3)**İş.45/7, **(4)**Tek.6/13, 18/17, Mez.25/14,Yuh.15/15,**(5)**B.1/2,BakII.Ez.16/8-10,**(6)**Res.İşl. 4/20,5/20ve29, I.Kor. 9/16, **(7)**Yerm.4/22, **(8)**II.Krl.17/3ve6, 18/9-11, **(+)**Veya: ***Şam kumaşından***, **(9)**Yerm.36/22, **(10)**Hak. 3/20, **(11)**I.Krl.22/39.

4. Bölüm: 1)Allah'ın İsrailoğullarını kötülükleri, 4)Putperestlikleri, 6)Ve bunda devam ettikleri için azarlaması.
1*Ey! Samiriye dağında bulunan, yoksullara zulmeden, yoksulları ezen ve efendilerine: -Getir de içelim, diyen Başan[1] inekleri; bu sözleri dinleyin. **2***Rabb-***Yehovah***[2] kendi kutsallığı adına şöyle yemin etti: -İşte sizi[3] oltalarla ve kuşaklarınızın kuşaklarını balık zıpkınlarıyla kaldıracağım[8] günler üstünüze geliyor. **3***Sizden[4] herkes gedik-

lerden kendi karşısına çıkacak ve kaleye atılacaksınız; diye Rabb söylüyor. **4***Beytel'e[5] gelip isyan edin Gilgal'de[6] başkaldırışı çoğaltın; her sabah[7] kurbanlarınızı ve her[8] üç günde ondalıklarınızı götürün. **5***Şükür kurbanını[9] mayalı olarak sunun gönüllü[10] sunular ilan edin çağırın; çünkü[11] ey İsrailoğulları! Siz böyle yapmayı sevdiniz; diye Rabb-***Yehovah** söylüyor. **6***Ben de size tüm kentlerinizde diş temizliği[*] ve her yerde ekmek kıtlığı verdim; ama[12] bana dönmediniz, diye Rabb söylüyor. **7***Hem de hasada daha üç ay varken sizden yağmuru esirgemedim; bir şehir üzerine yağmur yağdırdım ve diğer bir kent üstüne yağdırmadım. Bir tarla üzerine yağdı ve üzerine yağmadığı tarla kurudu. **8***İki üç kent su içmek için bir kente toplandılarsa da suya doyamadılar; ama[13] bana dönmediniz, diye Rabb söylüyor. **9***Sizi[14] sam yeliyle ve küfle vurdum. Çok[15] olan bağ ve bahçelerinizi, incir ve zeytin ağaçlarınızı çekirge yedi; ama bana dönmediniz, diye Rabb söylüyor. **10***Mısır'da[16] olduğu gibi aranıza veba gönderdim, yiğitlerinizi kılıçla katlettim, atlarınızı çapul aldılar ve ordularınızın pis kokosunu burnunuza getirdim; ama[17] bana dönmediniz, diye Rabb söylüyor. **11***Allah'ın Sodom[18] ile Gomorra'yı yok ettiği gibi sizi de yok ettim; ateşten[19] çıkarılan yarı yanmış odun gibi oldunuz; ama bana geri dönmediniz[20] diye Rabb söylüyor. **12***Bu yüzden ey İsrail! Sana böyle yapacağım ve bunu sana yapacağım için ey İsrail! Allah'ının[21] önüne çıkmaya hazırlan. **13***Çünkü işte dağları yapan, rüzgârı yaratan, insana düşüncesini[22] açıklayan, şafağı[23] karanlığa çeviren ve yerin[24] yüksek yerleri üzerinde gezen *"O"*dur ve *"O"*nun adı[25] Orduların* Rabb'i ***Yehovah***'dır.

(1) Mez.22/12,Hez.39/18,**(2)**Mez.89/35,**(3)**Yerm.16/16, Habk. 1/15,**(§)**İbranice:***Kaldıracağı***, **(4)**Hez.12/5ve12, **(5)**Hez.20/39, **(6)**Hoş.4/15, 12/12, B.5/5, **(7)**Say.28/3ve4, **(8)**Tes.14/28, **(9)**Lev. 7/13,23/17,**(10)**Lev.22/18ve21,Tes.12/6,**(11)**Mez.81/12, **(*)*****Açlıktan nefesiniz kokuyor,*** anlamına geliyor., **(12)**İş. 26/11,Yerm.5/3,Hag.2/17,8.ve9.Ayetler,**(13)**6.,10.ve11. Ayetler, **(14)**Tes.28/22,Hag.2/17,**(15)**Yoel.1/4,2/25,**(16)**Çık.9/3ve6, 12/29,Tes.28/27ve60,Mez.78/50,**(17)**6.Ayet,**(18)**Tek.19/24 ve 25,İş.13/19, Yerm.49/18, **(19)**Zek.3/2, Yahoda'nın Mek. 23.Ayet, **(20)**6. Ayet, **(21)**BakHez.13/5,22/30,Luk.14/31ve32, **(22)**Mez. 139/2, Dan.2/28, **(23)**B.5/8, 8/9, **(24)**Tes.32/13, 33/29, Mik.1/3, **(25)*****"Askerler Rabbi"*** İş.47/4, Yerm.10/16, B.5/8, 9/6.

5. Bölüm: 1)İsrail için ağıt, 4)Onların tövbeye davet olunması, 21)İkiyüzlü ibadet etmelerini Allah'ın reddettiği.

1*Ey İsrail evi! Bu sözleri; yani[1] sizin için okuduğum ağıtı dinleyin: **2***İsrail'in geri kalan halkı düştü ve bir daha kalkmayacak. Toprağı üstüne bırakıldı onu kaldıran yok. **3***Çünkü Rabb ***Yehovah*** böyle söylüyor: -İçinden bin kişi çıkan kentte yüz kişi kalacak ve yüz kişi çıkan yerde İsrail evine on kişi kalacak. **4***Çünkü Rabb İsrail evine böyle söylüyor: -Beni[2] dileyin ki[3] yaşayasınız. **5***Ama[4] Beyt-El'i istemeyin, Gilgal'e girmeyin ve Beer Şeba'ya[5] geçmeyin. Çünkü Gilgal kesinlikle sürgün gidecek ve Beyt-El[6] mahvolacaktır[*]. **6***Rabb'i[7] isteyin ki, yaşayasınız. Sakın Yusuf evine ateş gibi düşerek onu yakmasın ve Beytel'de sevindiren bulunmasın. **7***Ey[8] hakkı pelin otuna döndürüp adaleti yere atanlar! **8***Ülker[9] burcunu ve Oriyonu yaratanı, ölüm gölgesini sabaha döndüreni, gündüzü[10] gece gibi karartanı ve denizin[11] sularını çağırıp onları yeryüzüne dökeni [Ki adı[12] ***Yehovah***'dır.] **9***Ölümün kaleye gelmesi için güçlünün üstüne ansızın ölüm getireni arayın. **10***Kapıda[13] suçluyu azarlayana kızıyor ve doğruyu[14] söyleyenden iğreniyorlar. **11***Madem ki, yoksulu ayak altına alıp ondan buğday peşkeşleri aldınız; yontulmuş[15] taştan evler yaptınızsa da onlarda oturmayacaksınız ve güzel bağlar diktinizse de onların şarabından içmeyeceksiniz. **12***Çünkü çok olan suçlarınızı, başkaldırışlarınızı ve ağır günahlarınızı biliyorum. Dürüstlüğü sıkıştırarak rüşvet alıyor[16] ve kapıdaki yoksulların[17] hakkını geçersiz kılıyorsunuz. **13***Bu yüzden akıllı olan o zamanda susacak[18] çünkü kötü bir zamandır. **14***Kötülüğü değil ancak iyiliği dileyiniz ki, yaşayasınız ve böylece orduların Rabbi olan Rabb, dediğiniz[19] gibi sizinle olacaktır. **15***Kötülükten[20] iğrenerek iyiliği sevin ve kapıdaki hakkı değiştirmeyin. Böylece[21] orduların Rabb'i olan Rabb, Yusuf'un geri kalanlarına acısın. **16***Bu yüzden orduların Rabbi olan Rabb-***Yehovah** böyle söylüyor: Her meydanda bağıracaklar ve her sokakta ah, vah diyecekler! Çiftçiyi yasa ve ağıt[22] okumayı bilenleri bağırmaya çağıracaklar. **17***Her bağda bağırış olacak; çünkü: 'Senin[23] arandan geçeceğim' diye Rabb söylüyor. **18***Vay Rabb'in[24] gününü arzu edenlere. Rabb'in günü ne[25] işinize yarayacak? O ışık değil; ama karanlıktır. **19***Böylece[26] bir kişi aslanın önünden kaçtığında ona ayı rastlıyor ve eve girip elini duvara dayattığında onu yılan sokuyor. **20***İşte Rabb'in günü ışık değil; ancak karanlıktır. Onda ışık yok; ama koyu karanlık vardır. **21***Bayramlarınızdan[27] tiksiniyor, nefret ediyorum ve büyük toplantılarınızdan hoşlanmıyorum[28]. **22***Bana yakmalık[29] kurbanlar ile ekmek sunularını sunsanız da kabul etmeyeceğim ve besili hayvanlarınızdan olan esenlik kurbanlarınıza bakmayacağım. **23***Ezgilerinizin şamatalarını benden uzaklaştırın; çenklerinizin nağmelerini

dinlemeyeceğim. **24*** Ama[30] hak sular gibi ve adalet sürekli akan bir ırmak gibi olsun. **25*** Ey[31] İsrail evi! Çölde kırk yıl bana kurbanlar ve sunular sundunuz mu? **26*** Ancak siz[32] Molok'un (Sakkut'un) çadırlarını, Kayvan putlarını ve kendiniz için yaptığınız ilâhların yıldızını taşıdınız. **27*** Bu yüzden sizi Şam'dan[33] öteye sürgün edeceğim, diye adı[34] orduların Rabb'i olan ***Yehovah*** söylüyor.

(1) Yer.7/29, Hez.19/1, 27/2, **(2)**II.Trh.15/2, Yer.29/13ve6.Ayet, **(3)**İş.55/3, **(4)**B.4/4, **(5)**B.8/14, **(6)**Hoş.4/15, 10/8, **(*)**Veya: Bir hiç olacak, **(7)**4.Ayet, **(8)**B.6/12, **(9)**Eyp.9/9,38/31, **(10)**Mez. 104/20, **(11)**Eyp.38/34,B.9/6, **(12)**B.4/13, **(13)**İş.29/21, **(14)**I.Krl. 22/8, **(15)**Tes.28/30,38ve39, Mik.6/15, Sef.1/13, Hag.1/6, **(16)**B.2/6,**(17)**İş.29/21,B.2/7,**(18)**B.6/10,**(19)**Mik.3/11, **(20)**Mez.34/14, 97/10, Rom.12/9, **(21)**Çık.32/30, II.Krl.19/4, Yoel 2/14, **(22)**Yer.9/17, **(23)**Çık.12/12,Nah.1/12, **(24)**İş.9/19, Yerm. 17/15, Hez.12/22ve27, II.Petr.3/4, **(25)**Yer.30/7, Yoel.2/2, Sef.1/15, **(26)**Yer.48/44, **(27)**Sül.Mes.21/27, İş.1/11-16, Yer.6/20, Hoş.8/13, **(28)**Lev.26/31, **(29)**İş.66/3,Mik.6/6,ve7, **(30)**Hoş.6/6, Mik.6/8,**(31)**Tes.32/17,Yeş.24/14,Hez.20/8,16ve24, Res.İşl.7/42 ve 43, Bak İş.43/23, **(32)**I.Krl.11/33, **(33)**II.Krl.17/6, **(34)**B.4/13.

6. Bölüm: 1)İsrailoğullarının eğlenceli yaşamları, 12)Ve inatları yüzünden; 7)Kendi ülkelerinin yok edileceği.

1* Vay[1] Sion'da kaygısız olanlara! Samiriye dağında güvende bulunanlara ve İsrail evinin danıştıkları milletlerin[2] birincisinin gözde insanlarına. **2*** Kalne'ye[3] geçip görün[4] oradan büyük Hamat'a[5] gidin ve oradan da Filistinliler'in[6] Gat kentine gidin; onlar[7] bu büyük ülkeden iyi veya onların sınırları sizin sınırlarınızdan daha geniş midir? **3*** Vay onlara ki, bela[8] gününü uzaklaştırıyor(9) ve zulüm(10) kürsüsünü yakına getiriyorlar. **4*** Fildişi yataklarda yatıyor, döşeklere uzanıyor; sürüden kuzuları ve ahır içinden de buzağıları yiyorlar. **5*** Santur(11) sesiyle hırlıyor ve Davut(12) gibi kendilerine müzik aletleri icat ediyorlar. **6*** Kâselerce şarap içiyor, en iyi yağlarla yağlanıyor ve Yusuf'un kırılmasından ötürü yas tutmuyorlar. **7*** Bu yüzden önceki tutsaklarla birlikte sürgün edilecekler ve yatakta uzananların sevinç sesi kesilecektir. **8*** Orduların ilâhı olan Rabb buyuruyor ki; Rabb(13) ***Yehovah*** kendi varlığı hakkı için and etti: Ben Yakup'un gururundan iğreniyor, onun saraylarından nefret ediyorum. Şehirde olanların tümünü düşmana teslim edeceğim. **9*** Bir evde on kişi kalacak olsa bile onlar da ölecektir. **10*** Evden kemikleri çıkarmak için o kişinin amcası veya cesedi yakacak adam onu kaldıracak ve evin içinde bulunana: -Yanında daha var mı? Diye soracak; o da: -Hayır, diyerek yanıtlayacak ve[14] sus! Çünkü[15] Rabb'in adını anmak olmaz, diye ekleyecektir. **11*** İşte Rabb[16] buyuruyor; büyük evi[17] yıkacak ve küçük evde gedik açacak. **12*** Kayada atlar koşar mı ve orada öküzle çift sürülebilir mi? Çünkü siz dürüstlüğü[18] zehire ve adalet ürününü pelin otuna döndürdünüz. **13*** Ey bir hiç ile sevinenler! Kendi gücümüzle kendimiz için boynuzlar yapmadık mı? Dediniz. **14*** Bu yüzden ey İsrail evi! İşte[19] ben size karşı bir millet ayağa kaldıracağım. O da sizi Hamat[20] sınırlarından çöl deresine dek sıkıştıracaktır, diye orduların Rabbi ***Yehovah*** söylüyor.

(1) Luk.6/24,**(2)**Çık.19/5,**(3)**İş.10/9,**(4)**Yerm.2/10,**(5)**II.Krl. 18/34, **(6)**II.Trh.26/6,**(7)**Nah.3/8,**(8)**B.5/18,9/10, **(9)**Hez.12/27, **(10)**Mez.94/20, B.5/12, 12.Ayet, **(11)**İş.5/12, **(12)**I.Trh.23/5, **(13)**Yer.51/15,İbr.6/13,14ve17,**(14)**B.5/13,**(15)**B.8/3,**(16)**İş. 55/11,**(17)**B.3/15,**(18)**Hoş.10/4,B.5/7,**(19)**Yer.5/15, **(20)**Say.34/8, I.Krl.8/65.

7. Bölüm: 1)Gelmesi kaçınılmaz olan çekirgeyle ateş afetinin, peygamberin duasıyla giderilmesi, 7)İsrailin reddolunacağına ait şakül ile yapılmış duvar örneği, 10)Amatsya'nın Amos'a karşı şikayeti.

1* ***Rabb-Yehovah*** bana şöyle gösterdi: İşte son otun biteceği vaktin başlangıcında çekirgeler yarattı(Bu kralın ot biçiminden sonra son ot idi). **2*** Onlar yerin otunu tamamen yedikten sonra: -Ya Rabb-***Yehovah***[1] yalvarırım bağışla. Yakup az olduğu için bir daha nasıl kalkacak? Dedim. **3*** Bundan ötürü[2] Rabb acıdı ve Rabb: -Bu olmayacaktır, dedi. **4*** Rabb-***Yehovah*** bana böyle gösterdi: İşte Rabb-***Yehovah*** ateşle yargılamak için onu çağırıyordu; o da büyük denizi mahvetti ve tarlaları yaktı. **5*** Ben: -Ya Rabb ***Yehovah*** yalvarıyorum bundan vazgeç. Yakup[3] az olduğundan nasıl kalkacaktır? Dedim. **6*** Bundan ötürü Rabb acıdı; Rabb ***Yehovah***: -Bu da olmayacaktır, dedi. **7*** Ve bana böyle gösterdi: İşte Rabb elinde şakül olarak, şakülle yapılmış duvar üstünde duruyordu. **8*** Rabb bana: -Ey Amos! Ne görüyorsun? Dedi. Ben de: -Bir şakül, dedim ve Rabb: -İşte ben halkım İsrailin ortasına bir şakül[4] koyacak ve bir daha[5] başkaldırışlarına bakmayacağım. **9*** İshak'ın yüksek tapınma yerleri[6] yıkılacak, İsrailin kutsal yerleri viran olacak ve Yeroboam[7] halkı üzerine kılıçla kalkacağım, dedi. **10*** Beytel'in[8] Kahini Amatsya İsrail kralı Yeroboam'a[9] şöyle haber gönderdi: Amos İsrail halkı içinde sana karşı bozgunculuk yapıyor; ülke onun tüm bu sözlerine karşı duramaz. **11*** Çünkü Amos: -Yeroboam kılıçla ölecek ve İsrail kesinlikle kendi ülkesinden sürgün edilecek, diyor, dedi. **12*** Ve Amatsya Amos'a:-Ey peygamber git Yahuda ülkesine kaç; orada ekmek ye ve orada peygamberlik et. **13*** Bir daha[10] Beytel'de peygamberlik etme; çünkü[11] burası kralın kutsal yeridir ve hükümet evidir,

dedi. **14***Amos da Amatsya'ya şöyle yanıt verdi: -Ben bir peygamber veya peygamber[12] oğlu değildim; ancak[13] bir çoban veya cemiz(*Yabanıl incir*) ağacı meyvesi toplayan biriydim. **15***Rabb beni sürü ardından aldı ve Rabb bana: -Git halkım İsraile peygamberlik et, dedi. **16***Ve şimdi Rabb'in sözünü dinle, sen İsraile peygamberlik etme ve İshak evi[14] için söz söyleme diyorsun. **17***Bundan ötürü[15] Rabb böyle buyuruyor: -Eşin[16] şehirde zina edecek, oğulların ile kızların kılıçtan düşecek, toprağın iple paylaştırılacak ve sen de kirli bir toprakta öleceksin; çünkü İsrail kesinlikle kendi toprağından sürülecektir.

(1)İş.51/14ve 5.Ayet, **(2)**Tes.32/36ve 6.Ayet, Yun.3/10, Yak.5/16, **(3)**2.ve3.Ayetler, **(4)**Bak II.Krl.21/13, İş.28/17, 34/11, Y.Mers.2/8, **(5)**B.8/2, Mik.7/18, **(6)**Bak Tek.26/23, 46/1, B.5/5, 8/14,**(7)**BakII.Krl.15/10,**(8)**I.Krl.12/32,**(9)**II.Krl.14/23, **(10)**B.2/12, **(11)**I.Krl. 12/32,13/1, **(12)**I.Krl.20/35, II.Krl.2/5, 4/38, 6/1, **(13)**B.1/1, Zek.13/5, **(14)**Mik.2/6, **(15)**Bak Yer.28/12, 29/21,25,31ve32, **(16)**İş.13/16, Y.Mers.5/11, Hoş.4/13, Zek.14/2.

8. Bölüm: 1)İsrailin yıkılacağının yakın oluşu için bir sepet yaz meyvesi benzetmesi, 4)Peygamber onları karanlık işlerinden ötürü azarlaması, 11)Ve Allah'ın sözüyle tehdit etmesi.

1*_Rabb-**Yehovah**_ bana böyle gösterdi: İşte bir sepet yaz meyvesi vardı. **2***Ve sen ey Amos ne görüyorsun? Dedi. Ben de: -Bir sepet yaz meyvesi, dedim ve Rabb bana şöyle dedi: -Halkım İsrailin sonu geldi[1] bir daha başkaldırışlarına gözümü[2] yummayacağım. **3***O gün Tapınağın ezgileri[3] acı ağlayışlara dönecek, ölüler çoğalacak ve onları[4] her yere sessizce atacaklar, diye _Rabb-**Yehovah**_ söylüyor. **4***Bunu dinleyin ey yoksulları[5] yutanlar ve ülkenin çaresizlerini yok edenler. **5***Aybaşı ne zaman gelecek ki tahıl satalım. Cumartesi[6] ne zaman geçecek ki buğdayı satışa çıkaralım? Efa'yı[7] küçültüp Şekel'i büyültelim ve hileli terazi kullanalım ki; **6***Yoksulu para karşılığı[8] yoksulları da bir çift ayakkabıya satın alalım ve buğdayın süprüntüsünü satalım, diyorsunuz. **7***Rabb Yakup'un gururu için yemin edip dedi ki: -Onların[9] tüm yaptıkları şeylerden hiçbirini sonsuza dek unutmayacağım. **8***Bu şey için[10] ülke titremiyor mu ve orada her yaşayan yas tutmuyor mu? Tüm ülke nehir gibi yukarı çıkacak ve Mısır[11] nehiriyle olduğu gibi istila edilerek gömülecek. **9***_Rabb **Yehovah**_ böyle söylüyor: O gün güneşi[12] öğle üzeri batıracak ve gün ışığı zamanı yeri karartacağım. **10***Bayramlarınızı yasa ve tüm ezgilerinizi ağıta döndüreceğim. Her bele[13] çul kuşandıracak ve herkesi çıplak başlı edeceğim. Biricik[14] bir çocuk için yas tutan biri gibi yas ve sonu acı bir gün gibi biten bir gün yapacağım. **11***Rabb-_**Yehovah**_ böyle söylüyor: -İşte günler geliyor ki, ben ülkeye kıtlık; yiyecek kıtlığı değil ve su kıtlığı değil! Ama Rabbin sözünü[15] duymak kıtlığını göndereceğim. **12***Denizden denize ve kuzeyden doğuya dolaşacaklar. Rabbin sözünü arayarak öteye beriye koşuşacaklar; ama bulamayacaklar. **13***O gün güzel ergen kızlar ve yiğitler susuzluktan bayılacaklar. **14***Samiriye'nin[16] günahına neden olanın hakkı için yemin[17] ederek: -Ey Dan! Senin Allah'ın yücedir ve Beer Şeba'nın[18] işleri büyüktür diyenler düşecekler; bir daha da kalkmayacaklar.

(1) Hez.7/2, **(2)**B.7/8, **(3)**B.5/23, **(4)**B.6/9ve10, **(5)**Mez.14/4, Sül.Mes.30/14, **(6)**Neh.13/15ve16, **(7)**Mik.6/10ve11, **(8)**B.2/6, **(9)**Hoş.8/13, 9/9, **(10)**Hoş.4/3, **(11)**B.9/5, **(12)**Eyp.5/14, İş.13/10, 59/9ve10, Yerm.15/9, Mik.3/6, Bak II.Ez.5/4, **(13)**İş.15/2ve3, Yerm.48/37,Hez.7/18,27/31,**(14)**Yerm.6/26,Zek.12/10, **(15)**I.Sam. 3/1, Mez.74/9, Hez.7/26, **(16)**Tes.9/21, **(17)**Hoş.4/15, **(18)**B.5/5.

9. Bölüm: 1)Gelecek yıkımın kesin olduğu, 11)Davut'un işlerinin yükseleceği hakkında.

1*Rabb'i Mezbah*(sunak)* üzerinde duruyor gördüm ve dedim ki: -Başlığa vur da eşikler sarsılsın ve tümünün başları üstünde onları parçala! Onların[1] geri kalanlarını kılıçla öldüreceğim; onlardan hiç bir kaçak kalmayacak ve onlardan sağ kurtulan olmayacaktır. **2***Onlar[2] ***Haviye***'ye kadar kazsalar da benim elim onları oradan alacak ve göğe[3] dek çıksalar da onları oradan indireceğim! **3***Karmel'in başında gizlenseler de onları oradan alacak; gözlerimin önünde denizin dibinde gizlenseler bile oradaki yılana buyuracağım ve o da onları sokacak. **4***Düşmanları önünde sürgün götürülürlerse orada kılıca[4] buyuracağım ve o da onları öldürecektir. Artık onları iyilik için değil; ama bela[5] için gözeteceğim. **5***Çünkü orduların Rabb'i ***Yehovah*** ülkeye dokunuyor, o da eriyor[6] ve tüm[7] insanlar yas tutuyor. Tüm ülke nehir gibi yukarı çıkacak ve Mısır nehiriyle olduğu gibi gömülecektir. **6***Göklerde kendi üst[8] odalarını yapan, kubbesini yeryüzü üstüne kuran; denizin[9] sularını çağırarak kara üzerine döken *"O"*dur ve adı[10] ***Yehovah***'tır. **7***Rabb buyuruyor ki: -Ey İsrailoğulları! Siz bana Habeşliler'in çocukları gibi değil misiniz? İsraili Mısır'dan, Filistinliler'i[11] Kaftor'dan[12] ve Süryanîler'i Kir'den[13] çıkarmadım mı? **8***İşte Rabb[14] ***Yehovah***'ın gözleri bu günahkâr hükümete karşıdır ve ben[15] onu yeryüzünden kaldıracağım; ama Yakup evini büsbütün yok etmeyeceğim, diye Rabb söylüyor. **9***Çünkü işte ben söylüyorum: Tüm milletler

arasında İsrail halkını kalburda buğday eler gibi eleyeceğim; ama bir tane bile yere düşmeyecektir. **10***"Kötülük[16] bize ulaşmayacak ve bize dokunmayacak" diyen halkımın tüm günahkârları kılıçla ölecektir. **11***O gün[17] Davut'un düşmüş olan evini*(haymesini)* kaldıracak, gediklerini kapatacak, yıkılmış yerlerini onaracak ve onu eski günlerdeki gibi yapacağım. **12***Tâ ki[18] Edom'un[19] geri kalanlarını ve adımla anılan tüm milletleri miras alsınlar, diye bunu yapan Rabb söylüyor. **13***Ve Rabb böyle diyor:-İşte o günler[20] geliyor ki çiftçi orakçıya ve üzüm basan tohum ekene yetişecek; dağlar[21] yeni şarap damlatacaklar ve tüm tepeler eriyecektir. **14***Halkım[22] İsrailin sürgünlerini geri getireceğim. Yıkık[23] kentleri inşa ederek oturacaklar, bağlar dikerek şarabını içecekler ve bahçeler yaparak onların meyvelerini yiyeceklerdir. **15***Onları kendi ülkelerine yerleştireceğim, artık[24] onlara verdiğim ülkelerinden bir daha sökülmeyecekler, diye Allah'ın Rabb söylüyor.

(1)B.2/14, **(2)**Mez.139/8ve diğ., **(3)**Eyp.20/6, Yerm.51/53, Obad.4, **(4)**Lev.26/33, Tes.28/66, Hez.5/12, **(5)**Lev.17/10, Yerm.44/11, **(6)**Mik.1/4, **(7)**B.8/8, **(8)**Mez.104/3ve13, **(9)**B.5/8, **(10)**B.4/13, **(11)**Yerm.47/4, **(12)**Tes.2/23, Yerm.47/4, **(13)**B.1/5, **(14)**4.Ayet, **(15)**Yerm.30/11, 31/35ve36, Obad.16/17, **(16)**B.6/3, **(17)**Ams.15/16ve17, **(18)**Obad.19, **(19)**Say.24/18, **(20)**Lev.26/5, **(21)**Yoel 3/18, (22)Yerm.30/3, **(23)**İş.61/4, 65/21, Hez.36/33-36, **(24)**İş.60/21, Yerm.32/41, Hez.34/28, Yoel 3/20.

OBADYA

1)Edom'un kendi gururu, 10)Yakup'a yaptığı zulüm yüzünden yıkılacağı, 17)Yakup'un kurtuluş ve zafer bulacağı.

1*Obadya'nın vahyi. *Rabb-**Yehovah*** Edom[1] için böyle söylüyor: Rabb'ten[2] haber aldık ve milletlere elçi gönderildi; haydi kalkın ona karşı savaşalım. **2***İşte seni milletler arasında küçülttüm; gayet çok hor görülüyorsun. **3***Ey[3] kaya yarıklarında yaşayıp evi yüksek olan ve yüreğinde[4] 'Beni kim indirebilir?' diyen; yüreğinin gururu seni yanılttı. **4***Kartal[5] gibi yükselsen ve yuvanı[6] yıldızlar arasında yapsan bile seni oradan indireceğim, diye Rabb söylüyor. **5***Eğer sana[7] hırsızlar veya gece soyguncular gelseydi(Ah! Nasıl yok oldun.); onlar kendilerine yetecek kadar çalmazlar mıydı? Eğer sana bağ bozucular gelseydi bir salkım[8] bırakmaz mıydı? **6***Esav nasıl bilindi ve gizli yerleri arandı? **7***Seninle[9] tüm anlaşanlar seni sınıra kadar gönderdiler; seninle barış içinde olanlar seni aldatarak sana galip oldular. Ekmeğini yiyenler senin altına ağ serdiler; onda[10] anlayış yoktur. **8***Rabb söylüyor ki: -O gün[11] Edom'dan bilginleri ve Esav dağından aklı, kesinlikle yok edeceğim. **9***Ey[12] Teman! Senin yiğitlerin[13] dehşete düşecekler. Tâ ki; Esav dağından herkes ölümle kaldırılsın. **10***Kardeşin[14] Yakup'a olan zulüm yüzünden seni utanç kaplayacaktır ve sonsuza dek[15] kaldırılacaksın. **11***Karşıda durduğun gün yabancılar onun askerlerini[+] tutsak aldıkları, kapılarına girdikleri ve Kudüs[16] üzerine kura attıkları gün, sen de onlardan biri gibiydin. **12***Kardeşinin gününe[17] onun kötü gününe seyirci kalmamalı[18] Yahuda oğullarının öldürüldüğü günde sevinmemeli[19] ve sıkıntı gününde büyük konuşmamalıydın. **13***Halkımın kapısından afetleri gününde girmemeli, bela gününde acılarını seyretmemeli ve bu yıkım gününde onların malına el uzatmamalıydın. **14***Onların kaçaklarını yok etmek için yol ağzında durmamalı ve sıkıntı gününde kurtulanlarını ele vermemeliydin. **15***Çünkü[20] tüm milletler üzerine Rabb'in gününün gelmesi yakındır. Sen[21] yaptığın gibi sana da yapılacak ve cezan başına dönecektir. **16***Çünkü sen[22] kutsal dağımda nasıl içtinse; tüm milletler de sürekli içecekler ve içecekler. Hem de yutacaklar ve hiç olmamış gibi kalacaklar. **17***Ama[23] Siyon(*Sion dağı*) dağında kurtuluş bulunacak[24] kutsalın olacak ve Yakup soyunun egemenliğini miras alacaklardır. **18***Yakup evi ateş[25] Yusuf evi alev, Esav evi saman olacak; onlar onun içinde tutuşarak onu yakacaklar ve Esav kuşağının sonu olmayacaktır. Çünkü Rabb söylüyor. **19***Güney halkı Esav[26] dağını ve ova[27] halkı Filistinliler ülkesini miras alacaklar. Böylece Efraim kırsalını, Samiriye kırsalını ve Bünyamin de Gilead'ı miras alacaktır. **20***İsrailoğullarının bu askerlerinden olan asiler, Serafat'a[28] kadar Kenanlılar'ın topraklarını ve Kudüs'ün Serafat'ta olan tutsakları güneye[29] ait kentleri miras alacaklar. **21***Kurtarıcılar Esav dağına egemen olmak için Sion dağına çıkacaklar ve egemenlik[30] Rabb'in olacaktır.

(1)İş.21/11,34/5,Hez.25/12-14,Yoel3/19,Malk.1/3,**(2)**Yer. 49/14vediğ.,**(3)**II.Krl.14/7,**(4)**İş.14/13-15,Vah.18/7, **(5)**Eyp.20/6, Yerm.49/16,51/13,Ams.9/2,**(6)**Hab.2/9,**(7)**Yer.49/9,**(8)**Tes. 24/21,İş.17/6,24/13,**(9)**Yerm.38/22,**(10)**İş.19/11ve12, **(11)**Eyp. 5/12,13,İş.29/14,Yerm.49/7,**(12)**Yerm.49/7,**(13)**Mez. 76/5,Ams.2/16,**(14)**Mez.137/7,Hez.25/12,35/5,Ams.1/11, **(15)**Hez.35/9,Malk.1/4, **(+)**Yada: ***Malını***, **(16)**Yoel3/3,Nah.3/10, **(17)**Mez. 37/13, 137/7,**(18)**Mez.22/17,54/7, 59/10, Mik.4/11,

7/10, **(19)**Eyp.31/29,Sül.Mes.17/5,24/17ve18,Mik.7/8, **(20)**Hez. 30/3,Yoel3/14,**(21)**Hez.35/15,Habk.2/8,**(22)**Yerm.25/28ve 29, 49/12,I.Petr.4/17,**(23)**Yoel2/32,**(24)**Ams.9/8,**(25)**Zek. 12/6,BakİŞ.10/17,**(26)**Ams. 9/12,**(27)**Sef.2/7,**(28)**I.Krl.17/9ve10, **(29)**Yerm.32/44,**(30)**Mez. 22/28,Dan.2/44,7/14ve27,Zek.14/9, Luk.1/33, Vah.11/15, 19/6.

YUNUS

1. Bölüm: 1)Rabb'in Yunus'u Ninova'ya göndermesi, 3)Yunus'un da Tarşiş'e kaçması, 4)Gemicilerin fırtınaya yakalanmaları ve Yunus'un suçunun ortaya çıkması, 12)Denize atılması, 17)Ve onu bir balığın yutması.

1*Ammitay oğlu Yunus'a[1] Rabb'in sözü gelerek: **2***-Kalk! Ninova'ya[2] git ve ona karşı bağır. Çünkü[3] onların kötülüğü önüme geliyor, dedi. **3***Ama Yunus Rabb'in önünden Tarşiş'e kaçmak için kalktı[4] Yafa'ya[5] inip Tarşiş'e gidecek bir gemi buldu ve ücretini vererek Rabb'in[6] önünden onlarla birlikte Tarşiş'e gitmek için ona bindi. **4***Rabb[7] deniz üzerine şiddetli bir rüzgâr estirdiğinden denizde büyük bir fırtına oldu; o denli ki gemi parçalanacak bir duruma geldi. **5*** Gemiciler korktular; herkes kendi ilâhını çağırdı ve hafif olmaları için gemideki[8] tüm eşyaları denize attılar. Yunus ise geminin ambarına inip yatmış ve ağır bir uykuya dalmıştı. **6***Geminin kaptanı yaklaşıp ona doğru: -Ey ağır uykuya dalan! Sana ne oluyor? Kalk, Allah'ına[9] yalvar! Belki[10] Tanrı bize acır da yok olmayız, dedi. **7***Birbirlerine de: -Gelin kura atalım[11] ve bize bu belânın kimin neden olduğunu bilelim, dediler. Kura attıklarında kura Yunus'a düştü. **8***Bunun üzerine onlar ona: -Şimdi bize[12] söyle. Bu belâya biz kimin yüzünden uğradık; ne iş yapıyorsun, nereden geliyorsun, vatanın neresidir ve sen hangi millettensin? Dediler. **9***O da onlara: -Ben İbranîyim; denizi[13] ve karayı yaratan göklerin tanrısı ***Yehovah***'dan korkuyorum, dedi. **10***Bunun üzerine o adamlar çok korktular ve ona: -Bu senin yaptığın nedir? Dediler; çünkü Rabb'in önünden kaçtığını o adamlara söylemiş olduğundan, onlar da bunu anladılar. **11***Ona: -Denizin bize karşı sakinleşmesi için sana ne yapalım? Dediler; çünkü denizin kabarması gittikçe şiddetleniyordu. **12***O da onlara: -Beni[14] kaldırıp denize atın, deniz size karşı sakinleşecektir; çünkü bu büyük fırtınanın size benim yüzümden geldiğini biliyorum, dedi. **13***O adamlar da gemiyi karaya çevirmek için kürek çektiler; ama başaramadılar Çünkü[15] denizin kabarması onların üzerine gittikçe şiddetlenmekteydi. **14***Sonunda ***Yehovah***'a yalvararak: -Lütfen ey ***Yehovah!*** Yalvarıyoruz, bu adamın canı için ölmeyelim ve bize suçsuz kan[16] suçu yükleme. Çünkü ya ***Yehovah*** kendince[17] doğru olanı yapıyorsun, dediler. **15***Sonra Yunus'u kaldırıp denize attıkları gibi, denizin[18] kabarması sessizliğe büründü. **16***O zaman adamlar Rabb'ten çok korktular[19] ve Rabbe kurban sunup adakta bulundular. **17***Yunus'u yutmak için Rabb büyük bir balık hazırlamıştı ve Yunus[20] üç gün üç gece balığın karnında kaldı.

(1)II.Krl.14/25, Mat.12/39, **(2)**Tek.Tek.10/11ve12, B.3/2,3 ve 4/11, **(3)**Tek.18/20,21, Ezr.9/6, Yakb.5/4, Vah.18/5, **(4)**B.4/2, **(5)**Yeş.19/46, II.Trh.2/16, Res.İşl.9/36, **(6)**Tek.4/16, Eyp.1/12, 2/7, **(7)**Mez.107/25, **(8)**Res.İşl.27/18,19ve38, **(9)**Mez.107/28, **(10)**Yoel 2/14, **(11)**Yeş.7/14ve16, I.Sam.10/20ve21, 14/41ve42, Sül.Mes.16/33,Res.İşl.1/26,**(12)**Yeş.7/19,I.Sam.14/43, **(13)**Mez. 146/6, Res.İşl.17/24, **(14)**Bak Yuh.11/50, **(15)**Sül.Mes.21/30, **(16)**Tes.21/8,**(17)**Mez.115/3,**(18)**Mez.89/9,Luk.8/24, **(19)**Mark. 4/40, Res.İşl.5/11, **(20)**Mat.12/40, 16/4, Luk.11/30.

2. Bölüm: 1)Yunus'un duası, 10)Balığın onu ağzından karaya kusması.

1*Balığın karnında olan Yunus Allah'ı olan Rabb'e şöyle yakardı: **2***-Sıkıntımda[1] Rabbi çağırdım *"O"* da[2] beni kabul etti. ***Haviye***'nin içinden çağırdım ve sesimi duydu. **3***Denizin ortasında beni sulara attın[3] akıntılar sardı beni ve azgın[4] dalgalar üstümden geçti. **4***Dedim ki[5] ben senin gözlerin önünden atıldım; ama yine kutsal[6] Mabedine bakacağım. **5***Sular[7] canıma dek çevremi sardılar, deniz beni kuşattı ve başıma yosun sarıldı. **6***Dağların diplerine indim, yer sürgüleriyle sürekli üstümdeydi; ama ey Allah'ım Rabb! Sen yaşamımı çukurdan[8] çıkardın. **7***Canım içimde sorunlarla boğuştuğunda Rabb'i çağırdım ve duam sana[9] senin kutsal Tapınağına erişti. **8***Boş putlara katılanlar[10] kendilerine gelecek nimeti bıraktılar. **9***Ama ben sana hamd[11] sesiyle kurban sunarak adaklarımı yerine getireceğim; kurtuluş[12] Rabb'e aittir. **10***Böylece Rabb balığa emretti ve Yunus'u ağzından karaya attı.

(1) Mez.120/1, 130/1, 142/1, Yer.Mers.3/55ve56, **(2)**Mez.65/2, **(3)**Mez.88/6,**(4)**Mez.42/7,**(5)**Mez.31/22,**(6)**I.Krl.8/38, **(7)**Mez. 69/1,Yer.Mers.3/54,**(8)**Mez.16/10, **(9)**Mez.18/6, **(10)**II.Krl.17/15, Mez. 31/6, Yer.10/8, 16/19, **(11)**Mez.50/14ve23, 116/17,ve18, Hoş.14/2, İbr.13/15, **(12)**Mez.3/8.

3. Bölüm: 1)Rabb'in ikinci kez Yunus'u Ninova'ya göndermesi, 4)Yunus'un da Ninovalılar'a vaaz etmesi, 5)Ninovalılar'ın tövbe etmeleri, 10)Allah'ın onlara acıması.

1*İkinci kez Rabbin sözü Yunus'a gelerek; **2***-Kalk! Büyük şehir olan Ninova'ya git ve sana

söylediğim sözleri haykır, dedi. **3*** Yunus da Rabbin sözü üzerine kalkıp Ninova'ya gitti. Ninova ancak üç günde gezilebilen büyük bir şehirdi. **4*** Yunus kente girmeye başladı ve bir günlük yol katederek: -Ninova'nın[1] yıkılmasına ancak üç gün var, diye bağırdı. **5*** Ninova halkı Allah'a[2] inanıp oruç için haykırdılar ve büyük küçük herkes çul giyindi. **6*** Bu durum Ninova kralına duyurulduğunda tahtından kalktı; üzerinden pelerinini çıkararak çul kuşandı ve kül[3] üstünde oturdu. **7*** Kral da büyüklerin buyruğuyla[4]: İnsan, hayvan, sığır, koyun hiç bir şey yemesin, otlamasın ve su içmesin. **8*** İnsanla hayvanlar çul giyinip tüm güçleriyle Allah'ı çağırsınlar; herkes[5] kötü yolundan ve elinde[6] olan zulümden dönsün. **9*** Kimbilir[7] Belki Allah dönüp acır ve şiddetli gazabından vazgeçer ve biz yok olmayız, diyerek Ninova'da çığırtkanla bu sözleri söylettiler. **10*** Allah da işlerini[8] yani kötü yollarından döndüklerini gördü ve Allah onlara: '*Yapacağım*' dediği belalardan ötürü acıyarak yapmadı.

(1) Bak Tes.18/22, Tob.14/24 ile karşılaştır?, **(2)**Mat.12/41, Luk.11/32, **(3)**Eyp.2/8, (4)II.Trh.20/3, Yoel 2/15, **(5)**İş.58/6, **(6)**İş.59/6, **(7)**II.Sam.12/22, Yoel 2/14, **(8)**Yer.18/8, Ams.7/3ve6.

4. Bölüm: 1)Allah'ın bu denli acıması üzerine Yunus'un gücenmesi, 4)Ve kabak asması benzetmesiyle azarlaması.

1* Bu Yunus'un çok gücüne gittiği için öfkelendi; **2*** Ve Rabb'e şöyle dua etti: -Ah ya Rabb! Ben daha vatanımdayken sözüm bu değil miydi? İşte bunun için Tarşiş'e[1] kaçacak oldum. Çünkü sen Rauf[2] Rahîm(*Lütfeden ve çok acıyan*) sabırlı ve inayeti çok olan bir Allah olup, bu beladan dolayı merhamete geleceğini biliyordum. **3*** Şimdi[3] ya Rabb; lütfen canımı al. Çünkü[4] bana ölmek yaşamaktan daha yeğdir, dedi. **4*** Rabb da: -Küsmek için hakkın var mı? Dedi. **5*** Yunus kente çıkıp kentin doğu tarafında oturdu. Orada kendine bir çardak kurup kente ne olacağını görünceye dek onun altındaki gölgede oturdu. **6*** Rabb-Allah öyle bir asma kabağı çıkarttı ki, Yunus'un üstüne çıkıp onu derdinden kurtarmak için başına gölge etsin. Yunus da bu asma kabağından ötürü çok sevindi. **7*** Ertesi gün şafak vaktinde Allah bir bitki kurdu sağladı ve bu asma kabağını kuruttu; o da kurudu. **8*** Güneş doğduğunda Allah yakıcı bir doğu rüzgârı çıkardı ve güneş Yunus'un başına vurdu; o denli ki içi bayıldı ve kendisi için ölümü arzulayarak: -Bana ölmek[5] yaşamaktan daha yeğdir, dedi. **9*** Ve Allah, Yunus'a: -Asma kabağından ötürü darılmağa hakkın var mı? Dedi. O da:-Ölümü arzulayacak derecede darılmağa hakkım var, dedi. **10*** Rabb:-Sen emek çekip büyütmediğin ve bir gecede bitip bir gecede geçen asma kabağına acıdın. **11*** Oysa ben içinde sağ[6] ile solu ayırmayan yüz yirmi binden çok adam ve birçok[7] hayvanlar bulunan bu[8] büyük(*) kent Ninova'ya acımamalı mıydım? dedi.

(1)B.1/3, **(2)**Çık.34/6, Mez.86/5, Yoel 2/13, **(3)**I.Krl.19/4, **(4)**8.Ayet, **(5)**3.Ayet, (6)Tes.1/39, **(7)**Mez.36/6, 145/9, **(*)**Bak Yudit Kit. 1/1, **(8)**B.1/2, 3/2 ve 3.

M İ K A

1. Bölüm: 1)Allah'ın Yakup'a(*Kuşağına*) putperestliği yüzünden öfkelenmesi, 10)Yaslı olmaya ve tövbeye çağrı.

1* Yahuda kralları Yotam ve Hizkiya'nın günlerinde Moreşet'li[1] Mika'ya Samiriye ve Yeruşalim için vahiyle[2] gelen Rabb'in sözüdür. **2*** Ey tüm milletler dinleyin! Ey dünya[3] ve orada olanlar! Dikkat edin. Rabb-***Yehovah***[4] size karşı ve kutsal Mabedinden[5] size karşı tanıklık ediyor. **3*** Çünkü[6] işte Rabb kendi makamından[7] çıkıyor ve inip yerin[8] yüksek yerleri üzerinde gezecektir. **4*** Balmumu ateşin karşısında eridiği gibi, sular ateşten aşağı aktığı gibi; *"O"*nun[9] altında dağlar eriyecekler ve vadiler yarılacaktır. **5*** Tüm bunlar Yakup'un isyanı ve İsrail halkının günahları içindir. Yakup'un başkaldırışının sebebi kimdir? Samiriye değil mi? Ve Yahuda mürtefalarının*(yüksek tapınma yeri)* sebebi kimdir? Yeruşalim değil mi? **6*** Bu yüzden Samiriye'yi tarlanın[10] taş yığıntısı ve bağ dikilecek yer edeceğim. Onun taşlarını dereye yuvarlayacak ve temellerini[11] açacağım. **7*** Onun tüm putları kırılacak, verdikleri tüm hediyeleri ateşte yakılacak ve tüm putlarını mahvedeceğim; çünkü onları fahişe ücretiyle topladı ve onlar yine fahişe ücretiyle gidecektir. **8*** Bunun için ağlayıp bağıracak[12] soyulmuş[13] ve çıplak gezeceğim. Çakallar[14] gibi uluyarak, deve kuşu gibi çırpınacağım. **9*** Çünkü onun yaraları çaresizdir, Yahuda'ya dek geldi[15] ve halkımın kapısına Yeruşalim'e değin erişti. **10*** Gat'a[16] haber vermeyin, hiç ağlamayın(+) ve Tofra-Evi'nde(§) toprak[17] içinde yuvarlanın. **11*** Ey Şafir'de(‡) oturanlar! Çıplaklık[18] ve utançla Saanan halkı dışarı çıkmaz. Tesel-Evi'nin yası sizden konacak yerini alıyor. **12*** Çünkü Marot halkı iyilik için acınıyor ve Rabb[19] tarafından Kudüs kapısına bela iniyor. **13*** Ey! Lakiş'te[20] oturanlar. Yarış atını arabaya koş. Sion kızının günahının başlangıcı odur; çünkü sende İsrailin isyanı bulundu. **14*** Bu yüzden Moreşet-Gat'a armağanlar

vereceksin ve Akzib[21] evleri İsrail krallarına Akzab[*] olacak. **15*** Ey[22] Mareşa[#] halkı! Gene sana mirasçı getireceğim ve İsrailin görkemi Adullam'a[23] dek gelecektir. **16*** Sevgili[24] çocukların için saçlarını yol ve kes[25] kartal gibi büsbütün çıplak başlı ol; çünkü senin yanından sürüldüler.

(1) Yerm.26/18, **(2)**Ams.1/1, **(3)**Tes.32/1, İş.1/2, **(4)**Mez.50/7, Malk.3/5, **(5)**Mez.11/4, Yuns.2/7, Habk.2/20, **(6)**İş.26/21, **(7)**Mez.115/3, **(8)**Tes.32/13, 33/29, Ams.4/13, **(9)**Hakm.5/5, Mez.97/5, İş.64/1-3, Ams.9/5, Habk.3/6ve10, **(10)**II.Krl.19/25, B.3/12, **(11)**Hez.13/14, **(12)**İş.21/3, 22/4, Yerm.4/19, **(13)**İş.20/2-4,**(14)**Eyp.30/29,Mez.102/6,**(15)**II.Krl.18/13,İş.8/7ve8, **(16)**II. Sam.1/20, **(+)**Veya: ***Akade***, **(§)*Toprak ev***, **(17)**Yer.6/26, **(‡)*Güzellik***,**(18)**İş.20/4,47/2ve3,Yer.13/22,Nah.3/5, **(19)**Ams. 3/6, **(20)**II.Krl. 18/14 ve 17, **(21)**Yeş. 15/44, **(*):Akzab:** ***Aldatıcı,*** **(22)**Yeş.15/44, **(#)*Miras***, **(23)**II.Trh.11/7, **(24)**Yer. Mers.4/5, **(25)**Eyp.1/20,İş.15/2,22/12, Yerm. 7/29, 16/6,47/5, 48/37.

2. Bölüm: 1)Zulüm ve Tanrı tanımazlıktan ötürü uyarı 12)Yakup'un sürgünden geri döneceği.

1* Vay kötü[1] düşünenlere ve yataklarında[2] kötülük icat edenlere! Ellerinde[3] iktidar bulunduğundan, tan ağardığında onu ortaya döküyor. **2*** Onlar tarlalara[4] açgözlüdür ve onları ele geçiriyorlar; evlere açgözlüdür onları alıyorlar. Bir kişinin evine ve hem de adamın mirasına göz dikiyorlar. **3*** Bunun için Rabb böyle diyor: -İşte ben bu[5] millete karşı şöyle bir bela tasarlıyorum ki, onun altından burnunuzu çıkaramayacak ve gururlana gururlana dolaşamayacaksınız; çünkü[6] bela vaktidir. **4*** O gün sizin için öykü[7] söyleyecekler ve acı bir bağırışla[8] bağırarak:'Büsbütün mahvolduk, halkımın payı değişti; onu nasıl benden aldı ve tarlalarımızı *'geri vermeyip*[+] bölüştürdü' diyecekler. **5*** Bu yüzden Rabb'in toplumunda senin için sicimle[9] kura atan olmayacak. **6*** Peygamberlik edenlere:'Peygamberlik[10] etmeyin' diyorlar. Onlara peygamberlik etmeyecekler ve hakaret kaldırılmayacaktır. **7*** Ey Yakup evi olarak adlandırılan! Rabb'in Ruhu kısaldı mı? *"O"*nun işleri bu mudur? Belli bir yönde yürüyenlere sözlerim iyi değil mi? **8*** Benim halkım düşman olmaya çoktan ayağa kalktı; savaştan geri dönerek güvenle geçenlerden ve gömlek üstünden cüppeyi alırsınız. **9*** Halkımın kadınlarını huzurlu evlerinden kovarsınız ve onların çocuklarından görkemimi kesinlikle alırsınız. **10*** Kalkıp gidin; çünkü burası dinlenme[11] yeri değildir ve kirletildiği[12] için büyük bir yıkımla yıkılacaktır. **11*** Bir kişi rüzgâr[13] gibi boş şeylere kanarak ve sana içki için peygamberlik edeyim diyerek yalan söylerse; o kişi bu halkın peygamberi olacak. **12*** Ey[14] Yakup! Tümünüzü kesinlikle toplayacağım. İsrailin arda kalanlarını kesinlikle toplayacağım. Bosra[15] koyunları ve ağıllarında[§] olan sürüler gibi onları bir yere koyacağım. İnsanların[16] çokluğu yüzünden gürültü olacaktır. **13*** Gedik açan önlerince çıktı; gedik açıp kapıdan geçtiler, ondan çıktılar ve onların[17] kralı önlerince geçiyor. Rabb[18] onların kumandanıdır.

(1) Hoş.7/6,**(2)**Mez.36/4,**(3)**Tek.31/29,**(4)**İş.5/8,**(5)**Yer.8/3, **(6)**Am. 5/13, Efs.5/16, **(7)**Habk.2/6, **(8)**II.Sam.1/17, **(+)**Veya: ***Mürted olana***(Dinini değiştirene takılan bir ad.), **(9)**Tes.32/8 ve 9, **(10)**İş.30/10, Ams.2/12, 7/16, **(11)**Tes.12/9, **(12)**Lev.18/25ve28,Yerm.3/2,**(13)**Hez.13/3,**(14)**B.4/6ve7, **(15)**Yerm.31/10(Bu sözcük Osmanlıca ve Kral James çevirilerinde var), **(§)**Veya: Meralarında, **(16)**Hez.36/37, **(17)**Hoş .3/5, **(18)**İş.52/12.

3. Bölüm: 1)Beylerin zulmü, 9)Bunların kötülüğü yüzünden Sihon üzerine gelecek Tanrısal yargı.

1* Dedim ki: -Ey Yakup oğullarının beyleri ve İsrail evinin hakimleri*(egemenleri)*. Şimdi beni dinleyin; hakkı[1] bilmek size düşmüyor mu? **2*** Siz ki iyilikten nefret ediyor ve kötülükten hoşlanıyorsunuz. İnsanın[+] derilerini ve kemiklerinden de etleri soyuyorsunuz. **3*** Bunlar halkımın[2] etini yiyor[§] ve üzerlerinden derilerini yüzüyorlar; kemiklerini eziyor, onları kazanda ve tencerede[3] olan et gibi doğruyorlar. **4*** O zaman Rabb'i[4] çağıracaklar; ama *"O"* onları dinlemeyecek ve o zaman yüzünü onlardan çevirecek. Çünkü onlar kötü şeyler yaptılar. **5*** Halkımı saptıran, dişleriyle[5] ısıran, esenlik diye çağıran ve onların[6] ağzına birşey koymayan kişiye karşı savaş ilân eden; peygamberler[7] için Rabb böyle söylüyor. **6*** Bu yüzden[8] size gece olacak ki rüya görmeyesiniz; size karanlık olacak ki, aydınlanmayasınız. Peygamberler üzerine[9] güneş batacak ve onlar üzerine gün kararacak. **7*** Rüya görücüler utanacaklar, falcılar utanca boğulacak ve tümü dudaklarını ısıracak; çünkü Allah tarafından[10] kabul edilmiyorlar. **8*** Ama ben Yakup'un[11] isyanını ve İsrailin günahını açıklamak için; Rabb'in Ruhuyla güç, yargı yetkisi ve öz güvenle doluyum. **9*** Ey! Yakup oğullarının beyleri ve İsrail halkının egemenleri. Şimdi bunu dinleyin: Siz ki, doğruluktan nefret ediyor ve her dürüstlüğü eğriltiyorsunuz. **10*** Sion'u[12] kanla ve Oruşalim'i haksızlıkla dolduruyorsunuz[13]. **11*** Onun[14] başkanları rüşvetle yargılıyor ve kahinleri ücretle[15] öğretiyorlar. Peygamberleri para için falcılık yapıyor ve Rabb aramızda değil mi? Bize bela gelmeyecek diye Rabbe[16] atfediyorlar. **12*** Bunun için Sion sizin yüzünüzden tarla[17] gibi sürülecek[*] Kudüs[18] taş yığıntıları olacak ve Tapınağın[19] dağı ormanın

yüksek yerleri gibi kalacaktır.

(1) Yer.5/4ve5, **(+)**İbranice: ***Onların***, **(2)**Mez.14/4, **(§)**Bak Sül.Bilg.12/4 ile karşılaştır?, **(3)**Hez.11/3ve7, **(4)**Mez.18/41, Sül.Mes.1/28, İş.1/15, Hez.8/18, Zek.7/13, **(5)**B.2/11, Mat.7/15, **(6)**Hez.13/18ve19,**(7)**İş.56/10ve11,Hez.13/10,22/25, **(8)**İş.8/20 ve22,Hez.13/23, Zek.13/4, **(9)**Ams.8/9, **(10)**Mez.74/9, Ams.8/11, **(11)**İş.58/1, **(12)**Yer.22/13, **(13)**Hez.22/27, Habk.2/12, Sef.3/3, **(14)**İş.1/23,Hez.22/12,Hoş.4/18, B.7/3, **(15)**Yer.6/13, **(16)**İş.48/2, Yerm.7/4, Rom.2/17, **(17)**Yer.26/18, B.1/6, **(*)**M.S. 70 yılında Kudüs Romalılar tarafından yerle bir edilerek Tapınağın yeri tarla gibi sürüldü, **(18)**Mez.79/1, **(19)**B.4/2.

4. Bölüm: 1)Son günlerde Kilisenin büyük şerefi, 3)Huzur yiyeceği, 8)Egemenliği 11)Galibiyeti.

1*Son[1] günlerde Rabbin evinin dağı; dağların başlarında ulu ve tepelerden daha yüksek olacaktır. Milletler oraya doğru akıp gidecek. **2***Ve giderken birçok milletlere şöyle diyecekler: Gelin ***Yehovah***'ın dağına Yakup'un ilâhının evine çıkalım ki, bize kendi yollarını öğretsin; biz de *"O"*nun yollarında yürüyelim. Çünkü yasa Sion'dan ve Rabb'in sözü Kudüs'ten çıkacak. **3***Birçok milletler arasında yargılayacak ve uzaktaki güçlü milletleri azarlayacaktır. Onlar[2] kılıçlarını saban demirleri ve mızraklarını bağcı bıçakları yapacaklar. Millet millete karşı kılıç kaldırmayacak ve artık[3] savaşmayı öğrenmeyecekler. **4***Ancak[4] herkes kendi asması ve kendi incir ağacı altında oturacak ve korkutan olmayacaktır. Çünkü orduların Rabb'inin ağzı söyledi. **5***Tüm[5] milletler kendi ilâhlarının adıyla yürüyor; ama biz[6] sonsuza dek Allahımız Rabbin adıyla yürüyoruz. **6***Rabb buyuruyor ki: O günde topalı[7] toplayacağım; dışarı[8] atılanı ve belaya uğrattığımı toplayacağım. **7***Topalı bakiye[9] ve uzağa gönderileni güçlü bir millet yapacağım. Rabb onlar[10] üzerine Sion dağında şimdiden sonsuza değin egemen olacaktır. **8***Sen sürü kulesi, Sion kızının dağı; önceki hükümet sana gelecek ve Yeruşalim kızına saltanat erişecek. **9***Şimdi niçin yüksek sesle çağırıyorsun; sende[11] kral yok mu? Öğütçün yok mu oldu ki, seni hamilelik[12] sancısı tuttu? **10***Ey! Sion kızı acı çek ve hamilelik sancısında ol; çünkü şimdi şehirden çıkıp kırlarda yaşayacaksın. Babil'e kadar gidip orada kurtuluş bulacaksın ve orada Rabb, seni düşmanlarının elinden kurtaracaktır. **11***Şimdi[13] senin üzerine birçok milletler toplanıp kirletsin ve bizim günlerimiz Sion'un[14] durumunu görsün, diyecekler. **12***Ama onlar Rabb'in[15] ne dilediğini bilmiyor ve *"O"*nun düşüncelerini anlamıyor. Çünkü[16] demetlerin harmana toplanıldığı gibi *"O"* da onları toplayacaktır. **13***Ey[17] Sion kızı! Kalk ve harman döv; çünkü boynuzunu demir ve tırnaklarını bakır edeceğim. Sen de birçok[18] milletleri ezeceksin; onların[19] kârını ***Yehovah***'a ve mallarını tüm[20] dünyanın Rabb'ine adayacağım.

(1)İş.2/2ve diğ., Hez.17/22ve23, **(2)**İş.2/4, Bak Yoel 3/10, **(3)**Mez.72/7,**(4)**I.Krl.4/25,Zek.3/10,BakI.Mak.14/12, **(5)**Yer.2/11,**(6)**Zek.10/12,**(7)**Hez.34/16,Sef.3/19,**(8)**Mez. 147/2,Hez. 34/13, 37/21, **(9)Artakalan,** B.2/12,5/3,7ve8,7/18, **(10)**İş.9/6,24/23,Dan.7/14ve27,Luk.1/33,Vah.11/15,**(11)**Yer. 8/19,**(12)**İş.13/8,21/3,Yer.30/6,50/43,**(13)**Yer.Mers.2/16, **(14)**Obad12,B.7/10,**(15)**İş.55/8, Rom.11/33,**(16)**İş.21/10,**(17)**İş. 41/15ve16,Yer. 51/33, **(18)**Dan.2/44,**(19)**İş.18/7,23/18, 50/6ve9, **(20)**Zek. 4/14, 6/15.

5. Bölüm: 1)Mesih'in doğuşu, 4)Egemenliği, 8)Ve zaferi.

1*Şimdi ey asker sahibi kız! Askeri hazırla; bizi çepeçevre kuşattılar. İsrail[1] hakiminin yanağına değnekle vuracaklar. **2***Sen ey Beyt Lehem Efrata[2] Yahuda binleri[3] arasında küçük isen de benim için İsrail üzerine egemen[4] olacak olan senden çıkacaktır. O'nun[5] çıkışı çok eski günlerden olan öncesizliğe dayanıyor. **3***Bu yüzden hamile edenin[6] doğuracağı vekte dek onları teslim edecektir. Onun[7] kardeşlerinin artakalanları İsrailoğullarına geri dönecekler. **4***O da durup Rabbin gücüyle ve Allah'ı olan Rabb'in adının görkemiyle güdecek[8] ve onlar yaşayacaklar. Çünkü şimdi büyüklüğü yerin[9] uçlarına dek varacak. **5***Ve esenliğiniz[10] bu olacaktır. Asurlular ülkemize geldiklerinde ve saraylarımıza ayak bastıklarında ona karşı yedi çoban ve sekiz bey olarak oturacağız. **6***Asur ülkesini kılıçla ve Nemrut[11] ülkesinin girilecek yerlerinde yok edecek ve Asurlular ülkemize geldiklerinde, sınırlarımıza ayak bastıklarında bizi[12] onlardan kurtaracaktır. **7***Yakup'un[13] arda kalanları birçok milletler içinde Rabb tarafından gelen çiğ gibi[14] insandan birşey beklemeksizin ve Adem oğlundan hiçbir şey ümit etmeksizin, çimen üzerine damlayan yağmur gibi olacaktır. **8***Yakup oğulları'nın artakalanları milletlerin birçok halkları içinde, ormanın yabanıl hayvanları arasında olan aslan gibi ve koyun sürüsündeki genç aslan gibi olacaktır; ki geçtiğinde çiğniyor, parçalıyor ve kurtaran bulunmuyor! **9***Senin elin karşıtlarına karşı kalkacak ve tüm düşmanların kaldırılacaktır. **10***Rabb buyuruyor ki o gün[15] atlarını senin içinden öldürerek arabalarını mahvedeceğim. **11***Ülkenin kentlerini yok edecek ve tüm duvarlarını yıkacağım. **12***Senin elinden sihirbazlığı kovacak ve artık sende medyumlar[16] olmayacaktır. **13***Senin[17] içinden oyma putları, dikili taşları kaldıracağım ve bir daha[18] ellerinin

işine tapınmayacaksın. **14***İçinden Aşerlerini sökecek ve kentlerini viran edeceğim. **15***Beni dinlemeyen milletlerden şiddetli[19] gazabımla intikam alacağım.

(1)Y.Mers.3/30, Mat.5/39,27/30, **(2)**Mat.2/6, Yuh.7/42, **(3)**Çık. 18/25, I.Sam.23/23, **(4)**Tek.49/10,İş.9/6, **(5)**Mez.90/2,Sül.Mes. 8/22ve23,Yuh.1/1, **(6)**B.4/10, **(7)**B.4/7, **(8)**İş.40/11,49/10, Hez. 34/23,B.7/14, **(9)**Mez.72/8,İş.52/13,Zek.9/10,Luk.1/32, **(10)**Mez. 72/7, İş.9/6, Zek.9/10, Luk.2/14, Efs.2/14, **(11)**Tek.10/8,10ve11, **(12)**Luk.1/73,**(13)**3.Ayet,**(14)**Tes.32/2,Mez.72/6,110/3, **(15)**Zek. 9/10, **(16)**İş.2/6, **(17)**Zek.13/2, **(18)**İş.2/8, **(19)**Mez.149/7, 8.Ayet, II.Sel.1/8.

6. Bölüm: 1)Allah'ın kendi halkıyla olan davası 6)Bilgisizlikleri, 10)Zulümleri, 16)Ve Putperestlikleri yüzünden gazaba gelmesi.

1*Şimdi Rabb'in söylediğini dinleyin: Kalk ve dağlar önünde yargıla. Bayırlar sesini duysunlar. **2***Ey dağlar[1] ve yerin güçlü sarsılmaz asası! Rabb'in[2] davasını dinleyin; çünkü Rabb'in[3] kendi halkıyla bir işi var ve İsraili yargılayacaktır. **3***Ey halkım! Sana[4] ne yaptım ve neyle seni yordum; bana karşı tanıklık yap. **4***Çünkü[5] seni Mısır'dan çıkardım ve seni sürgünlük ocağından kurtardım. Senin önünde Musa ile Harun'u ve Miryam'ı gönderdim. **5***Ey halkım! Moab[6] kralı Balak'ın ne düşündüğünü ve Beor oğlu Balam'ın ona nasıl yanıt verdiğini; Şittim'den[7] Gilgal'a dek neler olduğunu anımsa ki, Rabb'in[8] adaletini bilesin. **6***Rabb'in önüne ne ile gideyim, yüce Allah'ın önünde nasıl secde edeyim? *"O"*nun önüne kurbanlar yakmakla mı veya bir yıllık buzağılarla mı varayım? **7***Rabb[9] binlerce koçlardan ve onbinlerce zeytin yağı[10] ırmaklarından hoşlanır mı? İsyanım için ilk[11] oğlumu ve canımın günahı için sulbümün[‡] meyvesini mi vereyim? **8***Ey[12] insan! Sana iyi olanı açıkladı: Dürüstlükle davranmak[13] acımayı sevmek ve alçakgönüllü olarak Allah'ın ile yürümekten başka Rabb senden ne ister? **9***Rabb'in sesi kentte yankılanıyor, akıllı olan senin adını görecektir. Değneği ve onu tayin edeni dinleyin. **10***Kötünün evinde kötülük hazineleri ve lanetli[14] eksik Efa var mıdır? **11***Kötü[15] terazisi ve kesesinde hileli tartı taşları olanı temiz sayayım mı? **12***Çünkü onun zenginleri çok zalimdir, halkı yalan söylüyor ve ağızlarında hileli[16] dilleri vardır. **13***Bu yüzden ben seni şiddetle[17] sıkıştıracağım ve günahların için seni viran edeceğim. **14***Sen yiyecek[18] ama doymayacaksın ve açlığın karnında kalacak. Kaldıracak; ama kurtarmayacaksın ve kurtardığını da kılıca teslim edeceğim. **15***Sen ekecek[19] ama biçmeyeceksin. Zeytin dövecek; ama yağını sürünmeyeceksin. Üzüm basacak[*] ama şarap içmeyeceksin. **16***Çünkü Omri'nin[20] buyrukları ve Ahab[21] evinin tüm işleri saklıdır[22]. Siz onların kurgularına göre yürüyorsunuz ki seni yok[23] ve halkını[+] da rezillik konusu edeyim. Halkımın[24] düşkünlüğünü göreceksiniz.

(1) Tes.32/1, Mez.50/1ve4, İş.1/2, **(2)**Hoş.12/3, **(3)**İş.1/18, 5/3ve4, 43/26, Hoş.4/1, **(4)**Yerm.2/5ve31, **(5)**Çık.12/51, 14/30, 20/2, Tes.4/20, Ams.2/10, **(6)**Say.22/5, 23/7, 24/10ve11, Tes.23/4ve5, Yeş.24/9ve10, Vah.2/14, **(7)**Say.25/1, 33/49, Yeş.4/19,5/10,**(8)**Hak.5/11,**(9)**Mez.50/9,51/16,İş.1/11, **(10)**Eyp.29/6, **(11)**II.Krl. 16/3, 21/6, 23/10, Yerm.7/31, 19/5, Hez.23/37, **(12)**Bak Mat 1/25, Tes.10/12, I.Sam.15/22, Hoş.6/6, 12/7,**(13)**Tek.18/19,İş.1/17, **(‡)**Bak II.Ez.13/32, **(14)**Tes.25/1316, Sül.Mes.11/1,20/10ve23, **(15)**Hoş.12/8,**(16)**Yerm.9/3,5,6ve8, **(17)**Lev.26/16,Mez.107/17ve18,**(18)**Lev.26/26,Hoş.4/10, **(19)**Tes.28/38,39ve40,Ams.5/11,Sef.1/13,Hag.1/6,**(*)**Bak. II.Ez.16/27,**(20)**I.Krş.16/25ve26,**(21)**I.Krl.16/30vediğ., 21/25ve26, II.Krl.21/3, **(22)**Hoş.5/11, **(23)**I.Krl.9/8, Yerm.19/8, **(+)**İbranice: ***Oranın sakinleri***, **(24)**Bak İş.25/8, Yerm.51/51, Yer.Mers.5/1.

7. Bölüm: 1)Kilisenin(Rabbin *Cemaatinin!*) düşkünlüğü; zayıflıktan, 3)Ve genel fesattan şikayeti, 5)Allah'ın düşmanlarına galip gelmesi, 14)Allah'ın onu güzel sözlerle, 16)Yani düşmanlarına ceza, 18)Ve kendisine de ödül sözü vererek onları yüreklendirmesi.

1*Vay! Bana ki, toplanılmış yaz yemişi gibi bağ bozumundan artakalan çengeller[1] gibi oldum; yemek için hiç yiyecek salkımı yoktur. Canım[2] ilk meyveyi özlüyor. **2***Dürüstler[3] yerden mahvoldu ve insanlar içinde doğru adam kalmadı. Tümü kan için pusu kuruyor ve herkes[4] kardeşine ağ atarak avlıyor. **3***Elleri kötülüğe ustadır. Bey[5] rüşvet istiyor ve hakim[6] ücret alıyor; büyük adamlar zevkine göre söylüyor ve böylece işi eğriltiyorlar. **4***Onların en iyisi diken[7] gibi ve doğrusu dikenden bir çit gibidir. Bekçilerinin günü ve yoklanılacağın an geliyor; onların acıları şimdi oluyor. **5***Dosta inanmayın[8] gerçek dosta güvenmeyin; koynunda yatandan ağzının kapılarını gözet. **6***Çünkü[9] oğul babasını alçaltıyor; kız annesine ve gelin kendi kaynanasına karşı geliyor. İnsanın düşmanları kendi ev halkıdır. **7***Ama[10] ben Rabb'e hazır ve Kurtarıcım'ın Allahına ümitvar olacağım. Allahım beni dinleyecektir. **8***Ey düşmanım! Bana karşı sevinme[11] düşsem de kalkacağım[12] ve karanlıkta otursam da Rabb[13] bana ışık olacaktır. **9***Rabb'e karşı suçlu olduğumda *"O"* karar verecek ve hakkımı alıncaya dek *"O"*nun[14] öfkesine dayanacağım. *"O"* beni[15] aydınlığa çıkaracak ve ben de *"O"*nun adaletini göreceğim. **10***O zaman düşmanım görecek: - Allahın Rabb[16] nerdedir? Diyeni utanç[17] kaplayacaktır. Gözlerim[18] *"O"*nun cezasını görecek ve

sokak çamuru[19] gibi ezilecektir. **11***Senin surlarının[20] yapılacağı gün; tam o günde bey uzaklaşacaktır. **12***O günde Asur'dan[21] *'güvenli kentlerden ve güvenli kentten*[+] nehire dek. Denizden denize ve dağdan dağa çıkarak sana gelecekler. **13***Ülke de üzerinde yaşayanların yaptıkları işlerin[22] meyvesi yüzünden yıkılacaktır. **14***Halkımı Karmel ortasındaki ormanda[23] ve yanlız oturan mirasının sürüsünü değneğinle güt[24]. Onlar eski günlerde olduğu gibi Başan'da ve Gilead'ta otlasınlar. **15***Mısır'dan[25] çıktığın günlerde olduğu gibi ona mucizeler göstereceğim. **16***Milletler görecek[26] tüm yiğitliklerinden ötürü utanacaklar, dudaklarının[27] üzerine ellerini koyacaklar ve kulakları sağır olacaktır. **17***Yılan gibi toprak yalayacaklar[28] ve toprağın sürüngenleri gibi gizlendikleri[29] yerlerden titreyerek çıkacaklar. Allahımız Rabb[30] yüzünden dehşete düşecekler ve senden korkacaklardır. **18***Senin gibi[31] hangi ilâh vardır ki günahı[32] bağışlar ve mirasının arda kalanının[33] isyanından kendini saklar? Öfkesini[34] sonsuza dek tutmaz; çünkü acımayı seviyor. **19***Kendisi dönüp bize lütfedecek, başkaldırışlarımızı ayak altında ezecek ve tüm günahlarını denizin dibine atacaksın. **20***Eski günlerden, atalarımıza[35] yeminle söz verdiğin gerçeği[36] Yakup'a ve lütfu İbrahim'e vereceksin.

(1)İş.17/6,24/13,**(2)**İş.28/4,Hoş.9/10,**(3)**Veya: Dürüst adamlar, BakMez.12/1,14/1ve3,İş.57/1,**(4)**Habk.1/15,**(5)**Hoş.4/18, **(6)**İş. 1/23,B.3/11,**(7)**II.Sam.23/6ve7,Hez.2/6,BakIş.55/13, **(8)**Yerm. 9/4,**(9)**Hez.22/7,Mat.10/21,35ve36,Luk.12/53,21/16,II.Tim.3/2 ve3, **(10)**İş.8/17, **(11)**Sül.Mes.24/17, Bak.Y.Mers. 4/21,**(12)**Mez. 37/24,Sül.Mes.24/16, **(13)**Mez.27/1, **(14)**Y.Mers.3/39, **(15)**Mez. 37/6, **(16)**Mez.42/3ve10,79/10,115/2,Yoel.2/17, **(17)**Mez.35/26, Bak Sül.Bil.5/4,**(18)**B.4/11,**(19)**II.Sam.22/43,Zek.10/5, **(20)**Ams. 9/11 ve diğ., **(21)**İş.11/16, 19/23ve diğ., 27/13, Hoş.11/11, **(+)**İbranice:***Mısır şehirlerinden ve Mısır'dan***, (22)**Yerm. 21/14,B.3/12, **(23)**İş. 37/24,**(24)**Mez.28/9,B.5/4, **(25)**Mez.68/22, 78/12,**(26)**İş.26/11,**(27)**Eyp.21/5,29/9, **(28)**Mez.72/9,İş.49/23, **(29)**Mez.18/45, **(30)**Yerm.33/9, **(31)**Çık.15/11, **(32)**Çık.34/6ve7, Yerm.50/20, **(33)**B.4/7, 5/3,7ve8, **(34)**Mez.103/9, İş.57/16, Yerm.3/5, **(35)**Mez.105/9ve10, **(36)**Luk.1/72ve73.

NAHUM

1. Bölüm: 1)Allah'ın kendi halkına lütfedip düşmanlarını cezalandıracağı.

1*Ninova[1] için vahiydir; Elkoş'lu Nahum'un *'Vahiy Kitabıdır'*. **2***Rabb gayretli[2] ve intikam[3] alıcı bir Allah'tır. Rabb intikam ve gazap sahibidir. Rabb düşmanlarından intikam alacak ve düşmanlarına şiddet saklayacak. **3***Rabb sabır[4] ve Kadîr'dir[5] ama günahkârı asla affetmez. Rabb'in[6] yolu kasırga ile fırtınadır ve bulutlar *"O"*nun ayağının tozudur. **4***Denizi[7] azarlar, onu kurutur ve tüm ırmakları kurutur. Başan[8] ile Karmel solar; Lübnan'ın çiçeği de solar. **5***Önünden[9] dağlar titriyor ve bayırlar[10] eriyorlar. *"O"*nun[11] önünden yer ve tüm dünyayla birlikte içindekiler de hareket ediyor. **6*** *"O"*nun şiddeti önünde ve şiddetli öfkesinin önünde[12] kim[13] durabilir? Kızgınlığı ateş gibi dökülür, kayalar *"O"*nun gücüyle parçalanır. **7***Rabb acıyandır[14], zor günde kaledir ve kendisine[15] güvenenleri biliyor. **8***Ama[16] tufanla onun yerini (*Ninova'yı*) darmadağın edecek ve karanlık düşmanlarını takip edecek. **9***Rabb'e[17] karşı ne tasarlıyorsunuz? Tamamen[18] yok eden *"O"*dur ve sıkıntı ikinci kez çıkmayacaktır. **10***Çünkü[19] onlar dikenler gibi sarılmış ve içkileriyle[20] sarhoş olanlar gibi bulunurken; iyice[21] kurumuş saman gibi yanacaklar. **11***Rabb'e[22] karşı kötülük düşünen yaramaz müsteşar*(öğütçü)* senden çıktı. **12***Rabb böyle buyuruyor: Onlar güvenli ve kalabalık olsalar da *"O"*[23] geçtiğinde sökülüp[24] atılacaklar; seni sıkıştırdımsa da bir daha sıkmayacağım. **13***Şimdi senin üzerinden onun[25] boyunduruğunu kıracağım ve bağlarını çözeceğim. **14***Rabb senin için; artık senin adınla bir kuşak olmamasını buyurdu. İlâhlarının evinden oyma ve dökme putları mahvedeceğim. Orasını[26] senin için mezar yapacağım; çünkü sen alçaltıldın. **15***İşte dağlar üstünde[27] '*Müjde*' götürenin ve esenlik bildirenin ayakları. Ey Yahuda! Bayramlarını tut, adaklarını yerine getir. Çünkü[28] yaramaz kişi bir daha senden geçmeyecek; o tamamen kaldırıldı.

(1) Sef.2/13,**(2)**Çık.20/5,34/14, Tes.4/24, Yeş.24/19, **(3)**Tes.32/35, Mez.94/1, İş.59/18, **(4)**Çık.34/6ve7, Nah.9/17, Mez.103/8, Yuns.4/2,**(5)**Eyp.9/4, **(6)**Mez.18/7ve diğ., 97/2, Habk.3/5,11ve12, **(7)**Mez.106/9, İş.50/2, Mat.8/26, **(8)**İş.33/9, **(9)**Mez.68/8, **(10)**Hak.5/5,Mez.97/5,Mık.1/4, **(11)**II.Petr.3/10, **(12)**Malk.3/2, **(13)**Vah.16/1,**(14)**I.Trh.16/34,Mez.100/5,Yerm. 33/11, Yer.Mers. 3/25,**(15)**Mez.1/6,II.Tım.2/19,**(16)**Dan.9/26,11/10,22ve40, **(17)**Mez.2/1,**(18)**I.Sam.3/12,**(19)**II.Sam. 23/6ve7, **(20)**B.3/11, **(21)**Malk.4/1,**(22)**II.Krl.19/22ve23,**(23)**İş.8/8,Dan.11/10, **(24)**II.Krl.19/35ve37,**(25)**Yer.2/20,30/8,**(26)**II.Krl.19/37, **(27)**İş.52/7, Rom.10/15,Bak.II.Ez.13/35,**(28)**11.ve 12.Ayetler.

2. Bölüm: 1-13)Allah'ın Ninova üzerine görkemli ve büyük bir ordu göndereceği.

1*Parçalayan[1] senin yüzüne karşı çıktı; kaleyi koru[2] yolu gözet, beli güçlendir ve çok güçlü ol. **2***Çünkü Rabb Yakup'un övüncünü İsrailin övündüğü şey gibi eski durumuna sokuyor. Çünkü boşaltanlar[3] onları boşalttılar ve onların asma çubuklarını bozdular. **3***Onun yiğitlerinin kalkanı kırmızı oldu[4] güç sahipleri al giymiştir. Hazırlandığı günde arabası çelik gibi parlayacak ve mızrakları sallanacaktır. **4***Arabalar sokaklarda

hızla koşacaklar, meydanlarda birbirlerine çarpacaklar ve gösterişli meşaleler gibi şimşekler çakıp gidecekler. **5***Yiğitlerini anacak, yürüdüklerinde sürçecekler. Düşman onun suruna aceleyle gelecek ve siper hazırlanacaktır. **6***Irmakların kapıları açılacak, saray yıkılacaktır. **7***Sürgüne gitmesi kararlaştırıldı; kadınları göğüslerini döverek ve güvercinler[5] gibi inleyerek onunla birlikte gidecekler. **8***Ninova başlangıçta sular havuzu gibiydi; ama onlar kaçıyor. Durun durun! Deniliyorsa da; geri dönen yoktur. **9***Altınla gümüş çapul edin; çünkü bunların zenginliğine sınır yok ve değerli mallar gayet çoktur. **10***Boş, bomboş ve viran oldu; yürekler eriyor[6] dizler birbirine çarpıyor[7] herkesin beli titriyor[8] ve her adamın yüzü[9] soluyor. **11***Aslanların yatağı[10] genç aslanların av yeri. Erkek ile dişi aslanın ve aslan yavrusunun gezdiği; onları ürkütenin olmadığı yer nerde kaldı? **12***Aslan kendi yavruları için yeteri kadar parçalıyor ve dişi aslanları için boğuyor. İnlerini avlarıyla ve yataklarını kurbanlarıyla doldururdu. **13***İşte ben sana karşıyım[11] arabalarını tamamen yakacağım. Senin genç aslanlarını kılıç yok edecek, avını yeryüzünden kaldıracağım ve senin[12] elçilerinin sesi bir daha duyulmayacak, diye orduların Rabb'i söylüyor.

(1) Yer.50/23,**(2)**Yer.51/11ve12,B.3/14,**(3)**Mez.80/12, **(4)**İş.63/2 ve3, **(5)**İş.38/14, 59/11, **(6)**İş.13/7ve8, **(7)**Dan.5/6, **(8)**Yer.30/6, **(9)**Yoel 2/6, **(10)**Eyp.4/10ve11, Hez.19/2-7, **(11)**Hez.29/3, 38/3, 39/1, B.3/5, **(12)**II.Krl.18/17ve19, 9/23.

3. Bölüm: 1)Ninova'nın tamamen yok olacağı (*Bunun için önceden yapılan peygamberlik*: (*Bak Tob. 14/13 ve 14/24* ile karşılaştırın)

1*Vay kanlı[1] kente! Büsbütün yalan ve gaspla doludur; orada av her zaman hazırdır. **2***Kamçı sesi ve tekerlek gürültüsü[2] koşan at ve sıçrayarak giden arabaların sesi vardır. **3***Süvari yalabık kılıcını ve şimşek gibi olan mızrağını sallıyor. Ölüler çok ve leşlerinin sayısı çoktur; o denli ki, ölüleri sayısızdır ve leşleri üstünde tökezliyorlar. **4***Çünkü zinalarıyla milletleri, sihirleriyle kabileleri satan güzel zinacının ve sihirler[3] sahibinin zinaları çoktur. **5***Orduların Rabb'i buyuruyor ki: -İşte[4] ben sana karşıyım. Senin[5] eteklerini yüzünün üzerine kaldıracak, senin[6] çıplaklığını milletlere ve ayıbını ülkelere göstereceğim. **6***Senin üstüne kirli şeyler atacak, seni[7] rezil edecek ve seni ibret için koyacağım. **7***Seni her gören senden[8] kaçıp: Ninova yıkıldı, ona[9] kim acıyacak? Senin için avuntu verenleri nerede arayayım? Diyecekler. **8***Sen ırmaklar[10] üzerinde oturan ve sularla çevrelenen No-Amon'dan[11] daha iyi misin? Onun hisarları deniz ve surları da deniz gibiydi. **9***Onun gücü Habeş ve Mısır olup hesapsızdı. Pût ve Lubîler senin yardımcılarındı. **10***O da sürüldü, sürgüne gitti. Onun[12] çocukları bile her[13] sokak başında taşa çarpıldı. Onun soylularına kura[14] attılar ve tüm büyükleri zincire vurulduldular. **11***Sen de sarhoş[15] olup saklanacak ve sen de düşman yüzünden sığınak arayacaksın. **12***Senin tüm geleceğin; turfandası olan incir[16] ağacı gibi olacak ki, silkindiği gibi yiyicinin ağzına düşsün. **13***İşte halkın[17] senin içinde olan kadınlardır ve senin ülkenin kapıları düşmanları için büsbütün açılacaktır. Senin kapı sürgülerini[18] ateş yiyip bitirecektir. **14***Kuşatma vakti için kendine su çek, dayanıklılığını arttır[19] çamura girip balçığa bas ve tuğla ocağını onar. **15***Orada ateş seni yiyip bitirecek, kılıç seni kesecek ve genç[20] çekirgenin yiyip bitirdiği gibi seni yok edecek. Genç çekirge ve çekirge gibi çoğal. **16***Tüccarını göğün yıldızlarından daha çok çoğalttın; genç çekirge bayılıyor ve uçup gidiyor. **17***Senin[21] beylerin çekirge gibi ve askerlerin çekirge sürüsü gibidir ki soğuk günde çitlere konuyor; güneş doğunca kaçıyor ve onların yerinin nerede olduğu bilinmiyor. **18***Ey! Asur kralı[22]. Çobanların[23] uyuyor, soylular yatıyor, halkın dağlara dağıldı[24] toplayan yoktur. **19***Bozulmana çare yok, yaran[25] sarılmıyor. Senden[26] haber alan herkes senin için el çırpacak; çünkü senin kötülüğün süreklidir. Zaten kimin üzerine gelmemiştir ki?

(1) Hez.22/2ve3, 24/6ve9, Habk.2/12, **(2)**Yer.47/9ve12, **(4)**B. 2/13,**(5)**İş.47/2ve3,Yerm.14/22ve26,Hez.16/37,Mik.1/11, **(6)**Habk. 2/16, **(7)**Malk.2/9, İbr.10/33, **(8)**Bak Vah.18/10, **(9)**Bak Yer.15/5, **(10)**Ams.6/2,**(11)**Yerm.46/25ve26, Hez.30/14-16, **(12)**Mez.137/9,İş.13/16,Hoş.13/16,**(13)**Yer.Mers.2/19, **(14)**Yoel3/3,Obad.11.Ayet,**(15)**Yer.25/17ve27,B.1/10, **(16)**Vah. 6/13, **(17)**Yerm.50/37, 51/30, **(18)**Mez.147/13, Yerm.51/30, **(19)**B.2/1,**(20)**Yoel1/4,**(21)**BakVah.9/7,**(22)**Yer.50/18, Hez.31/3 vediğ.,**(23)**Bak Çık.15/16,Mez.76/6,**(24)**I.Krl.22/17,**(25)**Mik.1/9, **(26)**Yer.Mers. 2/15, Sef.2/15, Bak İş.14/8 ve diğ.

HABAKKUK

1. Bölüm : 1)Yörede zulüm ve fesadın çoğalmasından dolayı şikayet eden Habakkuk'a; 5)Halkın Kildanîler tarafından şiddetle karşı konulacağını söylemesi, 12)Halkın cezası için en kötü kişilerin aracı olduğuna peygamberin şikayeti.

1*Habakkuk peygambere gelen vahiydir: **2***Ya Rabb ne zamana dek çağırayım[1] duymayacaksın? Zulümden ötürü sana yakarayım; kurtarmayacaksın? **3***Niçin gözlerimi kötülüğe baktırıyor,

bana zulüm gösteriyorsun? Çünkü önümde gazap ve zulüm var; çekişme olur ve kavga ortaya çıkar. **4***Bu yüzden yasa yargıdan düştü, hak asla ortaya çıkmıyor. Çünkü kötülük[2] dürüstü sarıyor ve bu yüzden adalet bozuluyor. **5***Milletler[3] arasında bakıp dikkat edin ve şaşırıp hayret edin; çünkü günlerinizde öyle bir iş yapacağım ki anlatılmış olsa inanmayacaksınız. **6***İşte ben[4] Kildanîleri o kötü ve sert milleti; kendisinin olmayan yerleri mülk almak için ve yerin her tarafını dolaşan milleti uyandıracağım. **7***O görkemli ve korkunçtur; yargısı ve cezası kendisine buyruktur. **8***Atları kaplanlardan daha çabuk yürüyor ve akşam[5] kurtlarından daha azgındırlar. Süvarileri sıçrayacaklar; hem de uzaktan gelecekler ve yiyecek üzerine[6] hızla gelen kartal gibi uçacaklar. **9***Tümü zulüm için gelecek, bölüklerin yüzleri ileriye doğru olacak ve sürgünleri bir millet gibi toplayacaklar. **10***Krallarla eğlenecek, beyleri gülünç edecek ve her gün surlara karşı gülecek; çünkü toprak yığıp onu fethedecek. **11***O zaman yoksulu değiştirip zorla alacak ve bu gücü[7] ilâhından[+] sayarak suçlu olacak. **12***Ey Allahım Rabb! Ey kutsalım sen[8] öncesizlikten değil misin? Biz ölmeyeceğiz ya Rabb! Sen[9] onu yargılamak için koydun ve sen ey *'Kaya!'* onu uslandırmak için pekiştirdin. **13***Gözlerin[10] o denli paktır ki, kötülüğü göremez ve sapıklığa bakamazsın. Zorbalara[11] niçin bakıyorsun? Kötü kendisinden daha dürüst olanı yuttuğunda niçin susuyorsun? **14***İnsanı deniz balıkları gibi ve egemenleri olmayan sürüngenler gibi yaparsın. **15***Onların[12] tümünü oltayla çıkarır, onları kendi ağıyla tutar ve onları kendi üzerine saçarak toplarsın. Bu yüzden seviniyor ve sevinçten coşuyorlar. **16***Böylece ağına kurban yakıyor ve onu saçışına buhur tüttürüyor; çünkü bunlarla onun payı semiz ve yemeği lezizdir. **17***Bu yüzden ağını boşaltacak mı ve acımayarak sürekli milletleri öldürecek mi?

(1) Yer.Mes.3/8, **(2)**Eyp.21/7,Mez.94/3 ve diğ.,Yerm.12/1, **(3)**İş. 29/14,Res.İşl.13/41,**(4)**Tes.28/49ve50,Yerm.5/15,Bak II.Trh.36/6, **(5)**Yer.5/6, Sef.3/3, **(6)**Yer.4/13, **(7)**Dan.5/4, (+)Veya: ***Kendine ilâh***,**(8)**Mez.90/2, 93/2, Yer.Mers.5/19, **(9)**II.Krl.19/25,İş.10/5-7,Hez.30/25,**(10)**Mez.5/5,**(11)**Yerm.12/1, **(12)**Yer.16/16, Am.4/2.

2. Bölüm: 1)Rabb'ten yanıt bekleyen Habakkuk'a imanla beklemenin gerekli olduğunun söylenmesi, 5)Kildanîlerin; 9)Aç gözlülükleri, 12)Zulümleri, 18)Putperestlikleri için bela geleceği.

1*Nöbetimde[1] kalacak ve kule üzerinde duracağım. Bana ne diyeceğini ve aldığım azardan ötürü nasıl yanıt vereceğimi görmek[2] için bekleyeceğim. **2***Rabb da bana şöyle yanıt verdi:-Vahyi yazıp[3] levhalar üzerine açıkça işaretle ki onu okuyan koşsun. **3***Çünkü vahiy[4] daha gelmesi gereken belli bir zaman içindir; ama sona doğru hızla yaklaşıyor ve yalan çıkmayacaktır. Eğer gecikirse onun için bekle; çünkü kesinlikle[5] gelecek ve geri kalmayacaktır. **4***İşte böbürlenenin canı kendi içinde doğru değildir; ama dürüst kişi[6] kendi inancıyla yaşayacaktır. **5***Şarap aldatıcıdır[*] insan gururludur ve rahat durmuyor. Çünkü canını ***Haviye***[7] gibi genişletiyor ve ölüm gibidir, doymuyor; ama tüm milletleri kendine çekiyor ve tüm halkları yanına topluyor. **6***Tüm bunları ona karşı[8] öykülendirmeyecekler mi? Ve onun için şöyle alay ederek: Vay kendinin olmayanı çoğaltana (Ne zamana dek?) ve kendini rehinlerle yüklendirene, demeyecekler mi? **7***Seni ısıracak olanlar ansızın kalkmayacaklar mı, seni sıkıştıranlar uyanmayacaklar mı ve sen de onlara çapul olmayacak mısın? **8***Sen[9] çok milletleri soyduğun için; insan kanından[10] ülkenin, kentin ve onun içinde yaşayanların çektikleri zulüm yüzünden seni de milletlerin artakalanları soyacaktır. **9***Vay! Kötü insanın elinden kendini kurtarmak için yuvasını yüksek[11] yere yapana ve kendi evini para hırsıyla kötü[12] kazanç arzusuna kaptırana. **10***Birçok halkları kesip atmakla, kendi evine ait utanç olan birşey düşündün ve kendi canına karşı suç işledin. **11***Çünkü duvardan taş[†] bağıracak ve evin kerestesinden direk onu yanıtlacak. **12***Vay! Kan[13] ile kentler kuran ve haksızlıkla belde yapan.**13***İşte bu orduların Rabbi tarafından değil midir ki, milletler[14] ateş için emek veriyor ve halklar boş yere yoruluyor? **14***Çünkü sular denizi kapladığı gibi dünya da Rabb'in[15] Celâlini*(görkemini)* bilmekle dolu olacak. **15***Vay komşusuna içki içirene! Sen ki onların[16] çıplaklığına bakmak için içkisini bol bol verip onları sarhoş ediyorsun. **16***Görkeminden ise utanca doydun. Sen[17] de iç ve çıplaklığın açılsın. Rabb'in sağ elinin kâsesi sana dönecek ve görkemin üzerine rezillik gelecek. **17***Çünkü[18] insan kanından, ülkenin, kentin ve onun tüm yaşayanlarının çektikleri zulüm yüzünden; Lübnan'a olan zulüm seni de gizleyecek ve yabanıl hayvanların korkusu seni yılgınlığa itecek. **18***Sanatçının oyduğu put, dökme put[19] veya yalancı bir öğretmen[20] neye yarar ki sanatçı yaptığı şeyle övünsün ve dilsiz[21] putlar yapsın. **19***Vay! Ağaca uyan ve dilsiz bir taşa kalk diyen; o birşey öğretebilir mi? İşte altın ve gümüşle kaplıdır ve içinde hiç ruh[22] yoktur. **20***Ama Rabb[23] kutsal Tapınağındadır. Ey tüm yeryüzü! *"O"*nun[24] karşısında

suskunlukla dur.

(1)İş.21/8ve11, **(2)**Mez.85/8, **(3)**İş.8/1, 30/8, **(4)**Dan.10/14, 11/27ve35, **(5)**İbr.10/37, **(6)**Yuh.3/36, Rom.1/17, Galt.3/11, İbr.10/38,BakI.Ezr.3/9ve17,**(7)**Sül.Mes.27/20, 30/16, **(8)**Mik.2/4, **(9)**İş.33/1, **(10)**17.Ayet, **(11)**Yer.49/16, Obad.4, **(12)**Yer.22/13, **(†)**Bak.II.Ez.5/5, **(13)**Yerm.22/13, Hez.24/9, Mik.3/10, Nah.3/1, **(14)**Yer.51/58, **(15)**İş.11/9, **(16)**Tek.9/22, **(17)**Yer.25/26ve27, 51/57, **(18)**8.Ayet, **(19)**İş.44/9ve10, 46/2, **(20)**Yer.10/8ve14, Zek.10/2, **(21)**Mez.115/5, I.Kor.12/2, **(22)**Mez.135/17, Bak. Yer Mektb., **(23)**Mez.11/4, **(24)**Sef.1/7, Zek.2/13, Bak 7.Mez.devam.

3. Bölüm: 1)Habakkuk'un korkarak duasında Allah'ın yüceliğini söylemesi, 17)Onun güçlü inancı.
1*Şigyonot(+) üzere Habakkuk peygamberin duasıdır. **2***Ya Rabb; senin haberini işittim ve korktum. Ya Rabb; yılların ortasında kendi işini canlandır. Yılların ortasında onu bildir ve öfken anında acı. **3***Allah Teman'dan ve *'Kutsal Olan*(1) Paran dağından geldi(Sela). *"O"*nun yüceliği gökleri kapladı ve yeryüzü *"O"*nun hamdiyle doldu. **4***Pırıltısı ışık gibiydi, *"O"*nun elinden ışıklar *(şualar)* çıkıyor ve gücünün sırrı da o oluyor! **5***Önünden(2) veba gidiyor ve ayakları ardından kırgın hastalık(3) çıkıyor. **6***_"O"_ durup yeryüzünü ölçtü, baktı ve milletleri titretti(4). Yüce dağlar(5) parçalandı, eski tepeler alçaltıldı. *"O"*nun yolları sonsuzluk yollarıdır. **7***Kuşan çadırlarının sıkıntı altında olduğunu gördüm ve Med ülkesinin perdeleri titredi. **8***Rabb ırmaklara mı öfkelendi? Şiddetin ırmaklara karşı mıydı, gazabın denize karşı mıydı ki atlarına(6) ve kurtuluş arabalarına bindin? **9***Cumartesiler'e olan yeminlerin ve sözlerin(§) üzerine yayın kılıfından çıktı(Sela) yeryüzünü(7) ırmaklarla yardın. **10***Dağlar(8) seni görüp titrediler, sular aktı, deniz sesini verdi ve ellerini(9) yukarıya kaldırdı. **11***Güneşle ay yerlerinde durdular(10) Onlar senin oklarının(11) ışığıyla ve şimşek gibi olan mızrağının parıldısıyla yürüdüler. **12***Dünyayı öfkeyle dolaştın, milletleri gazapla(12) ezdin. **13***Halkının kurtuluşu için, Mesihin ile kurtarmak için çıktın. Temeli boğaza dek açarak kötünün(13) evinden başı ezdin(Sela). **14***Değnekleri ile beylerin başını ezdin; beni dağıtmak için fırtına gibi çıktılar ve çaresiz düşkünleri gizlice yok etmek onlara sevinç sebebiydi. **15***Atlarınla(14) denizde çok suların dalgaları üstünde gezdin. **16***İşittim ve yüreğimde(15) sevinç duydum sesinden dudaklarım titredi, kemiklerime çürüklük geldi ve bulunduğum yerde titredim. Halkım onlara karşı çıkıp bölüklerine saldırdığında; ben de sıkıntı gününde dinleneceğim. **17***İncir ağacı yeşermez, asmalarda üzüm olmaz, zeytinden bir şey çıkmaz, tarlalar ürün vermez, ağılda koyun kalmaz ve ahırlarda sığır olmasa bile; **18***Ben(16) Rabb(17) ile sevineceğim. Kurtuluşumun Allah'ında sevineceğim. **19***_Rabb-Yehovah_ gücümdür(18) ayaklarımı geyik(19) ayakları gibi yapacak ve beni yüksek(20) yerlerimde gezdirecektir. Kirişli sazlarımla çalınsın diye müzik hocası içindir.

(1) Tes.23/2, Hak.5/4, Mez.68/7, **(+)**Veya: Ezgiler!, Bak 7.Mez., **(2)**Bah.Nah.1/3,**(3)**Tes.32/24,**(4)**Nah.1/5,**(5)**Tek.49/26, **(6)**Tes. 33/26 ve27, Mez.104/3, 15.Ayet, **(§)**Veya: ***Sözün yedi köşeli oklar olup***, **(7)**Mez.78/15ve16, 105/41, **(8)**Çık.19/16ve18, Hak.5/4ve5,Mez.68/8,77/18,114/4,**(9)**Çık.14/22,Yeş.3/16, **(10)**Yeş.10/12ve13, **(11)**Bak Yeş.10/11, Mez.18/14, 77/17ve18, **(12)**Yerm.51/33,Ams.1/3,Mik.4/13,**(13)**Yeş.10/24,11/8ve 12,Mez. 68/21,**(14)**8. Ayet, Mez.77/19, **(15)**Mez.119/120, Yerm.23/9, **(16)**Eyp.13/15, **(17)**İş.41/16,61/10, **(18)**Mez.27/1, **(19)**II.Sam. 22/34, Mez.18/33, **(20)**Tes.43/13, 33/29.

SEFANYA

1. Bölüm: 1)Hataları yüzünden Allah'ın Yahuda için olan tasarıları.
1*Yahuda kralı Amon oğlu Yoşiya'nın günlerinde Hizkiya, Amarya, Gedalya ve Kuşi oğlu Sefanya'ya gelen Rabb'in sözüdür. **2***Rabb söylüyor ki: -Yeryüzündeki herşeyi mahvedeceğim. **3***İnsanları(1), hayvanları, güğün kuşlarını, denizin balıklarını ve kötülerle engelleri(2) yok edecek ve dünyadan insanı kaldıracağım. **4***Yahuda üzerine ve Yerusalim'deki tüm halka elimi uzatacak; bu yerden(3) Ball'ın*(put)* arda kalanını ve Put(4) kâhinlerinin adını, kahinlerle birlikte; **5***Damların(5) üzerinde göklerin ordularına secde kılanları(6), secde ederek Rabb(7) için yemin edenleri ve mülküm hakkı(8) için yemin edenleri. **6***Rabb'in(9) yollarından sapanları, Rabbi(10) istemeyenleri ve *"O"*nu aramayanları kaldıracağım. **7***Rabb(11) ***Yehovah***'ın önünde sus! Çünkü(12) *'Rabb'in Günü'* yakındır. Rabb(13) bir kurban hazırladı ve davetlilerini kutsadı. **8***Rabb'in kurbanı gününde beylerin(14) şehzadelerin ve garip giysiyi giyenlerin tümünün cezasını vereceğim. **9***İşin üstünden sıçrayarak, efendilerinin evini zulüm ve hileyle dolduranların tümünün cezasını o günde vereceğim. **10***Rabb diyor ki: -O günde *'Balık*(15) *Kapısı'ndan'* çığlık, Mişna'dan(*ikinci mahalle*) feryat ve tepelerinden büyük kırgın duyulacak. **11***Ey! Makteş'te oturanlar; bağırın(16). Çünkü tüm tüccar takımı yıkıldı ve gümüş götürenlerin tümü kaldırıldı. **12***O zaman Kudüs'ü kandillerle araştıracağım. Şarap(17) gibi rahatça tortuları üstünde oturup yüreklerinde(18) Rabb ne iyilik yapacak ve ne bela getirecek? Diyen adamların cezasını vereceğim. **13***Onların malı yağma, evleri de bir yıkıntı olacak. Evler yapacaklar; ama

oturmayacaklar[19]. Bağlar dikecekler; ama onun şarabından[20] içmeyecekler. **14***Rabb'in[21] *'Büyük Günü'* yakındır ve ani bir şekilde yaklaşıyor. Rabb'in gününün sesi geliyor; yiğit orada acı acı bağıracaktır. **15***O gün[22] gazap günüdür: Sıkıntı ve zorluk günü; yıkım ve yok etme günü, karanlık ve duman günü, bulut ve koyu karanlık günüdür. **16***Surlu kentlere karşı ve yüksek burçlara karşı boru[23] ve nara günüdür. **17***Rabb'e karşı suç işledikleri için insanları sıkıntıya sokacağım; körler[24] gibi dolaşacaklar. Onların kanı toz[25] gibi ve cesetleri gübre[26] gibi düşecek. **18***Rabb'in[27] öfkesi gününde ne gümüşleri ve ne de altınları onları kurtarabilecektir. Ama[28] gayretli ateşiyle tüm ülke yok olacaktır. Çünkü[29] yörenin tüm insanlarını çabucak yok edecektir.

(1) Hoş.4/3,**(2)**Hez.7/19, 14/3,4ve7, Mat.13/41, **(3)**II.Krl.23/4ve5, **(4)**Hoş.10/5, **(5)**II.Krl.23/12,Yerm.19/13, **(6)**I.Krl.18/21, II.Krl. 17/33ve41,**(7)**İş.48/1,Hoş.4/15,**(8)**Yeş.23/7,I.Krl.11/33, **(9)**İş.1/4, Yer.2/14ve17,15/6, **(10)**Hoş.7/7, **(11)**Habk.2/20,Zek.2/13, **(12)**İş. 13/6, **(13)**İş.34/6, Yer.46/10, Hez.39/17, Vah.19/17, **(14)**Yer.39/6, **(15)**II.Trh.33/14,**(16)**Yakb.5/1,**(17)**Yerm.48/11,Ams.6/1, **(18)**Mez.94/7, **(19)**Tes.28/30ve39,Ams.5/11, **(20)**Mik.6/15, Bak. II.Ez.16/27,**(21)**Yoel2/1ve11, **(22)**İş.22/5, Yer.30/7, Yoel 2/2ve11, Ams.5/18ve18.Ayet,**(23)**Yer.4/19,**(24)**Tes.28/29,İş.50/10, **(25)**Mez.79/3,**(26)**Mez.83/10,Yerm.9/22,16/4, **(27)**Sül.Mes.11/4, Hez.7/19, **(28)**B.3/8, **(29)**2.ve3.Ayetler.

2. Bölüm: 1)Tövbeye çağrı, 4)Filistinliler, 8)Moab ile Amorîler ve Habeşliler(*Kûş*), 12)Asur'a karşı Tanrısal yargı.

1*Ey arsız millet; toparlansana! **2***Akibet gelmeden; gök saman[1] çöpü gibi geçmeden, Rabb'in şiddetli gazabı üzerinize gelmeden ve Rabb'in[2] öfkesi günü size ulaşmadan önce kendinizi yoklayın. **3***Ey! Rabb'in işlerine göre yürüyen tüm dünyanın[3] alçakgönüllüleri; *"O"*nu izleyin[4] dürüstlük arayın ve başınızı eğin ki[5] Rabb'in öfkesi gününde korunasınız. **4***Çünkü Gazza[6] bırakılacak ve Aşkelon yıkılacaktır. Aşdod'u öğle zamanı[7] bırakacaklar ve Ekron düşecektir. **5***Vay Deniz[8] sahilinde oturanlara! Keretîler halkına. Ey! Filistinliler[9] ülkesi ve Kenan. Rabb'in sözü size karşıdır. Seni de halkın kalmayıncaya dek yok edeceğim. **6***Deniz sahili çobanlar için evlerle havuzlar ve sürüleri[10] için ağıllar olacaktır. **7***Sahil Yahuda halkının geri[11] kalanlarına ait olup sürülerini orada otlatacaklar. Akşamleyin Aşkelon evlerinde yatacaklar; çünkü onların Allah'ı Rabb onları[12] ziyaret edip sürgünden(13) geri getirecektir. **8***Moab'ın[14] ettiği hakareti ve Amon[15] oğulları'nın ettiği sitemi işittim ki onlar halkımı küçümsediler ve onların[16] sınırları yanında böbürlendiler. **9***Bu yüzden İsrailin Allah'ı, orduların Rabb'i buyuruyor ki: -Varlığım hakkı için Moab[17] Sodom gibi ve Amon[18] oğulları Gomorro gibi; kara çalı[19] tuz çukuru ve sonsuz bir yıkıntı olacaktır. Halkımın artakalanı[20] onları çapul edecek ve milletimin artakalanları onları miras alacaktır. **10***Bu onların gururları[21] için olacak; çünkü onlar orduların Rabb'inin halkını aşağıladılar ve onlara karşı gururlandılar. **11***Rabb onlara görkemli olacak; çünkü *"O"* yeryüzünün bütün ilâhlarını yok edecek ve tüm milletlerin[22] adaları kendi yerinden *"O"*na[23] secde edecektir. **12***Siz de[24] ey Habeşliler! Kılıcımla[25] katledileceksiniz. **13***Ve *"O"* elini kuzeye karşı uzatacak, Asur'u yıkacak[26] Ninova'yı[*] yıkıntı ve çöl gibi kurak yapacaktır. **14***Onun[27] içinde sürüler ve tüm milletlerin[28] yabanılları[+] yatacak; saka[29] kuşu ile kirpi onun direk başlarında tünecekler ve pencerelerinde öteceklerdir. Eşiklerde yıkıntı olacak; çünkü sedir ağacının[30] tahtaları sökülecektir. **15***Şen kente ise böyle olacak: Güvenle yaşıyorum[31] ve yüreğinde[32] *'Ben'im, benden başka yoktur'* diyordu. Bak nasıl yıkıntı ve yabanıl hayvanların konağı oldu. Oradan her geçen ıslık[33] çalıp elini[34] sallayacak.

(1) Eyp.21/18, Mez.1/4, İş.17/13, Hoş.13/3, **(2)**II.Krl.23/26, **(3)**Mez.76/9, **(4)**Mez.105/4, Ams.5/6, **(5)**Yoel 2/14, Ams.5/15, Yuns.3/9, **(6)**Yerm.47/4ve5, Hez.25/15, Ams.1/6-8, Zek.9/5ve6, **(7)**Yer.6/4, 15/8, **(8)**Hez.25/16, **(9)**Yeş.13/3, **(10)**Bak İş.17/2ve14. Ayet, **(11)**İş.11/11, Mik.4/7, 5/7ve8, Hag.1/12, 2/2ve 9.Ayet, **(12)**Çık.4/31, Luk.1/68, **(13)**Mez.126/1, Yerm.19/14, B.3/20, **(14)**Yerm.48/27, Hez.25/8, **(15)**Hez.25/3ve6, **(16)**Yerm.49/1, **(17)**İş.15,Yerm.48,Hez.25/9,Ams.2/1, **(18)**Ams.1/13, **(19)**Tek. 19/25, Tes.29/23, İş.13/19, 34/13, Yer.49/18, 50/40, **(20)**7.Ayet, **(21)**İş.16/6, Yer.48/29, **(22)**Tek.10/5, **(23)**Malk.1/11, Yuh.4/21, **(24)**İş.18/1,20/4,Yerm.46/9,Hez.30/9, **(25)**Mez.17/13, **(26)**İş. 10/12, Hez.31/3, Nah.1/1, 2/10, 3/15ve18, **(*)**Bak Tob. Kitb. 14/24,**(27)**6.Ayet, **(28)**İş.13/21,22, **(+)**Veya: ***Her çeşit yabanıl hayvanı***,**(29)**İş.34/11ve14,**(30)**Yer.22/14,**(31)**İş.47/8, **(32)**Vah. 18/7, **(33)**Eyp.27/23, Yer.Mers.2/15, Hez.27/36, **(34)**Nah.3/19.

3. Bölüm: 1)Birçok hataları yüzünden Kudüs'ün şiddetle azarlanması, 8)İsrailin sürgünden geri döneceğine, 14)Ve Allah'ın avunuyla kurtulacağına ümidi olsun diye yüreklendirmesi.

1*Vay asi, kirlenmiş ve zalim kente! **2***Söz dinlemedi[1] uslanmayı[2] kabul etmedi; Rabb'e güvenmedi ve Allah'ına sarılmadı. **3***Onun içindeki beyleri[3] kükreyen aslanlardır, yargıçları akşam kurtlarıdır[4] ve sabaha birşey bırakmıyor. **4***Peygamberleri[5] iftiracı ve haindir; kâhinleri kutsal olanı bozuyor ve yasayı[6] kötüye kullanıyor. **5***Adalet[7] timsali Rabb onun[8] ortasındadır. *"O"* haksızlık etmiyor, her gün adaleti açıklıyor ve hiç gecikmiyor; ama haksız[9] insan utanmak nedir bilmiyor. **6***Milletleri mahvettim, burçları yıkıldı; sokaklarını kimsenin geçemeyeceği şekilde yok

ettim. Kentler yıkıldı, insanları ve oturanları kalmadı. **7***Sen[10] kesinlikle benden korkacak, eğitimi kabul edeceksin. Onu ne denli azarlasam da evi yok edilmeyecek dedim; ama onlar erken kalkıp tüm işlerini[11] çürüttüler. **8***Rabb söylüyor ki: -Bu yüzden av için ayağa kalkacağım güne dek bana uyunuz[12] çünkü şiddetli öfkemin gazabını üzerlerine dökmek için milletleri[13] toplamayı ve ülkeleri biraraya getirmeyi tasarladım; çünkü tüm yeryüzü gayretimin[14] ateşiyle yok olacaktır. **9***Ve o zaman herkes Rabb'in adıyla *"O"*na birlikte dua edebilmeleri için milletlerin dudaklarını[*] temizleyeceğim. **10***Habeş[15] ırmaklarının ötesinden bana dua edenler ve dağılmış olanlarımın kızı sunuyu götürecektir. **11***Bana karşı baş kaldırarak, yaptığın tüm işlerin yüzünden o günde utanmayacaksın. Çünkü o zaman senin[16] gururunla sevinenleri senin içinden kaldıracağım ve artık kutsal dağımda gururla davranmayacaksın. **12***Senin içinde alçakgönüllü[17] ve yoksul halkı bırakacağım ve Rabb'in adına güvenecekler. **13***İsrailin artıkları[18] haksızlık[19] etmeyecek, yalan[20] söylemeyecek ve ağızlarında hileli dil olmayacaktır. Çünkü[21] onlar otlanacak*(doyacak)* ve (*tok*) yatacaklar; onları ürküten biri kalmayacaktır. **14***Ey! Sion kızı[22] ezgiler düz, ey İsrail nara at, ey Yeruşalim kızı tüm yüreğinle sevin ve sevinçten coş. **15***Rabb sana karşı olan yargıçları kaldırdı, düşmanını attı. İsrailin[23] kralı ***Yehovah*** senin[24] içindedir; artık bela görmeyeceksin. **16***O gün böyle söylenecek: Ey! Kudüs korkma[25] ey Sion ellerin[26] gevşemesin. **17***Allah'ın Rabb senin için[27] güçlü olup seni kurtaracak. *"O"* senin için çok sevinecek[28] sevgisiyle bağışlayacak[+] ve senin için ezgilerle sevinçten coşacaktır. **18***Senden[29] olup da bayramlardan ötürü yaslı olanları toplayacağım; çünkü sitem onlara utanç oldu! **19***İşte o zaman ben, bütün sana sıkıntı verenleri cezalandıracağım. Topalı kurtaracak[30] atılanı toplayacak ve onları rezil oldukları her yerde gözde kılıp şan kazandıracağım. **20***O zaman sizi götürecek[31] ve o zaman sizi toplayacağım. Çünkü sizin sürgünlerinizi gözlerinizin önünde geri getirdiğimde; tüm dünyanın milletleri arasında sizi seçkin kılıp nam kazandıracağım, diye Rabb söylüyor.

(1) Yer.22/21,**(2)**Yer.5/3,**(3)**Hez.22/27, Mik.3/9-11,**(4)**Habk.1/8, **(5)**Yer.23/11ve32,Yer.Mers.2/14,Hoş.9/7,**(6)**Hez.22/26, **(7)**Tes. 32/4, **(8)**1o.ve17.Ayetler, Bak.Mik.3/11,**(9)**Yer.3/3, 6/15, 8/12, Bak II.Ezr.16/66 ve Ekl. 41/22-33 ile karşılaştır,**(10)**Yer.8/6, **(11)**Tek.6/12,**(12)**Mez.27/14,37/34,Sül.Mes.20/22,Bak II.Ezr. 16/52,**(13)**Yoel3/2,BakII.Ezr.15/20,**(14)**B.1/18,**(*)**BakII.Ezr. 7/34ve44 ile karşılaştır,**(15)**BakMez.68/31, İş.18/1ve7, 60/4 ve diğ.,Malk.1/11,Res.İşl.8/27,**(16)**Yerm.7/4,Mik.3/11, Mat. 3/9, **(17)**İş.14/32,Zek.11/11,Mat.5/3,I.Kor.1/27ve28,Yakb.2/5, **(18)**Mik.4/7,B.2/7,**(19)**İş.60/21,**(20)**İş.63/8,Vah.14/5, **(21)**Hez. 34/28,Mik.4/4,7/14,**(22)**İş.12/6,54/1,Zek.2/10, 9/9, **(23)**Yuh.1/49, **(24)**5.ve17.Ayetler,Hez.48/35,Vah.7/15, 21/3ve4, **(25)**İş.35/3ve4, **(26)**İbr.12/12,**(27)**15.Ayet,**(28)**Tes.30/10,İş.62/5,65/19,Yer. 32/41,**(+)**İbr.:Suskunluk,**(29)**Yer.Mers.2/6,**(30)**Hez.34/16, Mik. 4/6ve7,**(31)**İş.11/12,27/12,56/8,Hez.28/25,34/13,37/21, Am.9/14.

HAGGAY

1. Bölüm: 1)Haggay peygamberin halkı Allah'ın Evi'nin inşasında tembel davrandıkları için azarlaması, 7)Ve Tapınağı yapmak için onları özendirmesi, 12)Hoşnutlukla çalışırlarsa Allah tarafından lütfa ereceklerine dair söz vermesi.

1*Kral[1] Daryüs'ün ikinci yılında, altıncı ayda, ayın birinci gününde Yahuda valisi Şealtiyel oğlu Zerubbabel'e[2] ve baş kahin Yehotsadak[3] oğlu Yeşu'ya[4] peygamber Haggay aracılığıyla Rabb'in sözü geldi. **2***Orduların Rabb'i böyle söylüyor: -Bu halk zamanı; yani Rabb'in Evi'ni inşa etme vakti daha gelmedi, diyor; dedi. **3***Ve gene Haggay[5] peygamber aracılığıyla Rabb'in sözü gelerek şöyle söyledi: **4***-Bu[6] Ev yıkılmış dururken, sizin tavanı olan evlerde oturma zamanı mıdır? **5***Bakın orduların Rabb'i şimdi böyle söylüyor:-Ne yaptığınızı[7] iyice düşünün. **6***Çok[8] ektinizse de az götürdünüz, yedinizse de doymadınız, içtinizse de kanmadınız, giyindinizse de ısınmadınız ve ücretle çalışan[9] ücretini delik kese içinde kazanıyor. **7***Orduların Rabbi böyle buyuruyor: İşlerinizi iyice düşünün. **8***Dağa çıkıp ağaç götürün ve Evi inşa edin. Ondan hoşnut olacağım ve çok sevineceğim; diye Rabb söylüyor. **9***Birçok şeyler beklediniz[10] ama az oldu ve eve getirdinizse de ben ona[11] üfledim. Orduların Rabbi buyuruyor ki: -Neden böyle yaptım? Benim evim yıkılmış dururken sizden herkes kendi evine koştuğu içindir. **10***Bu yüzden gökler[12] sizin üstünüzden çiği esirgiyor ve yer ürününü vermiyor. **11***Yer ile dağlar üzerine: Buğday, şarap ve yağ üzerine; toprağın ürünleri üzerine, insanlarla hayvanların ve tüm ellerin[13] emeğine kuraklığı[14] çağırdım. **12***O zaman[15] Şealtiyel[*] oğlu Zerubabel ile baş imam(*kahin*) Yehosadak oğlu Yeşu'ya, halkın tüm artakalanları, kendilerinin Allah'ı Rabbin sözünü ve kendilerinin Allah'ı Rabb'in gönderdiği Haggay peygamberin sözlerini dinlediler. Halk da Rabbin önünde korktu. **13***Rabbin resülü Haggay Rabb'ten aldığı elçilik göreviyle halka doğru: -Rabb[16] ben sizinleyim, diye söylüyor, dedi. **14***Rabb da[17] Yahuda valisi[18] Şealtiyel oğlu Zerubbabel'in ruhunu, baş imam Yehosadak oğlu

Yeşu'nun ruhunu ve halktan diğerlerinin ruhunu uyandırdı. **15***Onlar[19] da gelip kendilerinin Allah'ı, *'Orduların Rabbi'*nin Evi'nde kral Daryüs'ün ikinci yılında, altıncı ayın yirmi dördüncü gününde işe başladılar.

(1)I.Ezr.4/24, 5/1, Zek.1/1, **(2)**I.Trh.3/17ve19, Ezr.3/2, Mat.1/12, Luk.3/27,**(3)**I.Trh.6/15, **(4)**Ezr.3/2, 5/2, **(5)**Ezr.5/1, **(6)**II.Sam.7/2, Mez.132/3,**(7)**Yer.Mers.3/40,7.Ayet,**(8)**Tes.28/38,Hoş.4/10, Mik.6/14ve15,B.2/16,**(9)**Zek.8/10,**(10)**B.2/16,**(11)**B.2/17, **(12)** Lev.26/19,Tes.28/23,I.Krl.8/35, **(13)**B.2/17,**(14)**I.Krl.17/1, II.Krl. 8/1,**(15)**Ezr.5/2,**(*)**Bak.II.Ez.5/16,**(16)**Mat.28/20,Rom.8/31, **(17)**Bak. II.Trh. 36/22, Ezr.1/1, **(18)**B.2/21, **(19)**Ezr.5/2 ve 8.

2. Bölüm: 1)Bu evin görkeminin öncekinden daha büyük olacağını belirtmesiyle Haggay peygamberin halkı binayı yapmak için yüreklendirmesi, 16)Kirli ile temiz benzetmesiyle; günahlarından ötürü bu işin engellendiği, 20)Zerubbabel için Allah'ın sözü.

1*Yedinci ayın yirmi birinde Rabb'in sözü Haggay peygamber aracılığıyla gelip dedi ki: **2***-Şimdi Yahuda kralı Şealtiel[*] oğlu Zerubbabel'e ve baş kahin Yehosadak oğlu Yeşu'ya ve halkın diğerlerine şöyle söyle: **3***Sizden geriye, bu Eve[1] önceki, görkemli durumuyla tanık olanlardan aranızda kim kaldı ve şimdi onu nasıl görüyorsunuz? Bu[2] ona göre sizin gözünüzde bir hiç gibi değil midir? **4***Şimdi Rabb diyor ki: -Ey Zerubabel güçlen[3] ey baş kahin(Rahip, imam) Yehosadak oğlu Yeşu güçlen ve ey ülkenin tüm halkı güçlü olup çalışın! Diye Rabb söylüyor; çünkü ben sizinleyim diye orduların Rabb'i bildiriyor. **5***Mısır'dan[4] çıktığınızda sizinle sözleştiğim sözlere göre Ruhum[5] aranızda duruyor korkmayın. **6***Çünkü orduların Rabb'i böyle söylüyor: Biraz zaman sonra[6] ben bir kez daha gök ile yeri ve deniz ile kayaları sarsacağım. **7***Tüm milletleri sarsacağım. Tümü arzuladıkları gibi değerli eşyalarını[*] buraya getirecekler ve Ev'i(*Tapınağı*) görkemle dolduracağım, diye orduların Rabb'i söylüyor. **8***Gümüş benim ve altın da benimdir, diye orduların Rabb'i buyuruyor. **9***Bu sonraki[7] *'Ev'in* görkemi öncekinin görkeminden daha büyük olacaktır, diye orduların Rabb'i söylüyor ve bu yere esenlik[8] vereceğim diye orduların Rabb'i bildiriyor. **10***Daryüs'ün ikinci yılında, dokuzuncu ayın yirmi dördünde Haggay peygamber aracılığıyla Rabb'in sözü gelerek; **11***Orduların Rabbi böyle söylüyor: **12***-Bir adam giysisinin eteğiyle kutsal et taşıyacak olur; eteğiyle ekmeğe veya çorbaya, ya da şarapla yağa bir şekilde dokunacak olursa, o hiç kutsal olur mu? Diye şimdi[9] kahinlerden şeriatı sor, dedi. Kahinler de: -Hayır, diye yanıtladılar. **13***Haggay: -Cenazeyle[10] kirlenmiş biri bunlardan birine dokunursa kirli sayılır mı? Diye sorduğunda kahinler de: -Kirli sayılır, diye yanıt verdiler. **14***Haggay da onlara şöyle dedi: -Rabb böyle söylüyor. Benim[11] önümde bu halk böyle ve bu millet de böyledir; ellerinin her işi böyledir ve orada sundukları sunuları kirlidir. **15***Şimdi bu günden beri Rabb'in Tapınağında taş taş üstüne konulmadan önceki zamanı bir[12] düşünün. **16***O zaman biri yirmi[13] Kor olan buğday yığını yanına gittiğinde, on bulur ve elli ölçek şarap çıkarmak için şarap ezme teknesine geldiğinde yirmi bulurdu; **17***Sizin ellerinizin tüm emeğini[14] sam yeliyle[15] küfle ve doluyla vurdum; ama[16] bana dönmediniz, diye Rabb söylüyor. **18***Şimdi bu günden önce olanı anımsayın. Dokuzuncu ayın yirmi dördüncü gününden; yani Rabb'in[17] Tapınağının temelinin atıldığı günden önce olanı düşünün. **19***Tohum[18] daha ambarda mı; asmayla incir ağacı, nar ağacı ve zeytin ağacı daha meyve vermedi. Ama ben bu günden başlayarak bereket vereceğim. **20***Ayın yirmi dördünde Rabb'in sözü ikinci kez olarak Haggay'a gelip dedi ki: **21***Yahuda[19] valisi Zerubabel'e söyle ki: Ben[20] gök ile yeri sarsacağım. **22***Ülkelerin[21] egemenliğini alt üst edeceğim. Milletlerin mülklerinin gücünü yok edecek, arabalarla[22] onlara binenleri alt üst edeceğim ve atlar ile üzerlerine binenlerden herkes arkadaşlarının kılıcıyla düşecektir. **23***Orduların Rabb'i buyuruyor ki: -Ey! Kulum Şealtiyel oğlu Zerubbabel. O gün seni alacak ve seni[23] mühür yüzüğü gibi yapacağım, diye Rabb söylüyor; ve çünkü: "Seni seçtim"[24] diye orduların Rabb'i söylüyor.

(*)Bak.II.Ez.veya IV.Ez.5/16,**(1)**Ezr.3/12,**(2)**Zek.4/10, **(3)**Zek. 8/9, **(4)**Çık.29/45ve46, **(5)**Nah.9/20, İş.63/11, **(+)**Bak Tob.13/16, Hag.2/7, İş.18/7 ile Karşılaştırın!, **(6)**21.Ayet, Yoel 3/16, İbr.12/26, **(7)**Bak Yuh.1/14, **(8)**Mez.85/8ve9, Luk.2/14, Efs.2/14, **(9)**Lev.10/10ve11,Tes.33/10,Malk.2/7,**(10)**Say.19/11, **(11)**Tim. 1/15,**(12)**B.5/1,**(13)**B.1/6ve9,BakZek.8/10,**(14)**B.1/11, **(15)**Tes.28/22, I.Krl.8/37, B.1/9, Ams.4/9, **(16)**Yerm.5/3, Ams. 4/6,8-11, **(17)**Zek.8/9, **(18)**Zek.8/12, **(19)**B.1/14, **(20)**6.ve7. Ayetler, İbr.12/26, **(21)**Dan.2/44, **(22)**Mik.5/10, Zek.4/6, 9/10, **(23)**Sül.Neş.Neş.8/6, Bak.Yerm.22/24, **(24)**İş.42/1, 43/10.

ZEKERİYA

1. Bölüm: 1)Zekeriya'nın halkı tövbeye çağırması, 7)Rüyada atlar görmesi, 12)Meleğin arzusu üzerine; Yeruşalim için avutucu sözler duyması, 18)Rüyada dört boynuzla dört usta görmesi.

1*Daryüs'ün[1] ikinci yılında, sekizinci ayda; İddo oğlu, Berekya oğlu Zekeriya[2] peygambere Rabb'in sözü gelip dedi ki: **2***-Rabb atalarınıza çok

öfkelendi. **3***Şimdi onlara bunu söyle: Orduların Rabb'i böyle diyor: "Siz bana dönün"[3] Ve orduların Rabb'i böyle buyuruyor: "Ben de size döneceğim" diye orduların Rabb'i bunu bize bildiriyor. **4***Atalarınıza benzemeyin! Önceki[4] peygamberler onlara; orduların Rabbi böyle diyor: "Kötü yollarınızdan ve kötü[5] işlerinizden dönün" diyerek onlara bağırıyorlardı; ama onlar dinlemediler ve bana kulak asmadılar. **5***Atalarınız nerdedir, peygamberler sonsuza değin yaşıyorlar mı? **6***Ama kullarım olan peygamberlere bildirmemi emrettiğim sözlerim[6] ve işlerim atalarınıza erişmedi mi? Ama onlar dönüp arzularına göre ve işlerine göre orduların[7] Rabb'i bizim için ne yapmayı dilediyse biz de öyle yaptık, dediler. **7***Daryüs'ün ikinci yılında on birinci ay; yani Şebat ayının yirmi dördüncü gününde İddo oğlu ve Berekya oğlu Zekeriya peygambere Rabbin şu sözü geldi. **8***Gece bir rüya gördüm; işte al[8] ata binmiş bir adam derede olan mersin ağaçları arasında duruyordu; onun ardında al[9] benekli ve beyaz atlar vardı. **9***Ben ey efendim; Bunlar nedir? Dedim ve benimle konuşan melek bunların ne olduğunu ben sana göstereceğim, dedi. **10***Mersin ağaçları arasında duran adam şöyle yanıtladı: -Bunlar[10] Rabb'ten yeryüzünde dolaşmak için gönderilenlerdir, dedi. **11***Onlar da mersin ağaçları arasında duran Egemen[11] Rabb'e şöyle yanıt verdiler:-Yeryüzünde dolaştık; işte tüm yeryüzü sakin ve huzurludur, dediler. **12***Rabb'in meleği de yanıtladı: -Ey orduların Rabb'i, bu yetmiş yıldır[12] öfkeli olduğun Kudüs ve Yahuda kentlerine daha ne[13] zamana dek acımayacaksın? Dedi. **13***Rabb da benimle konuşan meleğe, hoş[14] ve avutucu olan sözlerle yanıt verdi. **14***Ve benimle konuşan melek bana dedi ki: -Orduların Rabbi'nin şöyle buyurduğunu yüksek sesle söyle: Kudüs[15] ve Sion için çok gayret çekiyorum. **15***Asude yaşayan milletlere çok öfkelendim; çünkü ben[16] az gazaplanmış ve onlar da belayı arttırmışlardı. **16***Bu yüzden Rabb böyle söylüyor: -Ben Kudüs'e[17] acıyarak geri döndüm, orada Ev'im inşa olunacak ve Kudüs'ü ölçü çubuğuyla[18] ölçecekler, diye orduların Rabb'i buyuruyor. **17***Yine yüksek sesle şöyle dedi: -Orduların Rabb'i böyle söylüyor: Kentlerim yine nimetlerle dolup taşacak, Rabb[19] Sion'u avutarak yine Kudüs'ü[20] seçecek. **18***Gözlerimi kaldırıp baktım; işte dört boynuz vardı. **19***Ve benimle konuşan meleğe: -Bunlar nedir? Dedim. Bana yanıt olarak: -Bunlar Yahuda'yı, İsrail'i ve Oruşalim'i dağıtan boynuzlardır, dedi. **20***Sonra da Rabb bana dört sanatkâr gösterdi. **21***Ben de:-Bunlar ne yapmaya geliyorlar? Dedim. O da şöyle yanıtladı:-Onlar hiç kimsenin başını kaldıramayacak derecede Yahuda'yı dağıttığı boynuzlardır; bunlar da onları korkutmak ve Yahuda yöresini dağıtmak için onun üstüne boynuz[21] kaldıran milletlerin boynuzlarını kovmak için geliyorlar, dedi.

(1)I.Ezr.4/24, Hag.1/1, **(2)**Ezr.5/1, Mat.23/35, **(3)**Yerm.25/5, 35/15,Mik.7/19,Malk.3/7,Luk.15/30, Yakb.4/8, **(4)**II.Trh.36/15 ve16,**(5)**İş.31/6,Yerm.3/12,18/11,Hez.18/30,Hoş.14/1, **(6)**İş.55/1, **(7)**Yer.Mers.1/18, 2/17, **(8)**Bak Yeş.5/13, Vah.6/4, **(9)**B.6/2-7,**(10)**İbr.1/14,**(11)**Mez.103/20ve21, **(12)**Yer.21/11ve12, Dan.9/2, B.7/5, **(13)**Mez.103/13, Bak Vah.6/10, **(14)**Yer.29/10, **(15)**Yoel 2/18,B.8/2,**(16)**İş.47/6,**(17)**İş.12/1,54/7,B.2/10,8/3, **(18)**B.2/1ve 2,**(19)**İş.51/3,**(20)**İş.14/1,B.2/12,3/2,**(21)**Mez. 75/4ve5.

2. Bölüm: 1)Oruşalim'in ölçülmesi, 6)Sion'un kurtulacağı, 10)Allah'ın kendi halkı içinde oturacağı. **1***Gözlerimi kaldırıp baktım ve işte bir adam[1] elinde ölçü ipi vardı. **2***Ben de: -Sen nereye gidiyorsun? Dedim. O da bana şöyle yanıt verdi: -Kudüs'ü[2] ölçmeye gidiyorum ki eninin ne kadar ve uzunluğunun da ne kadar olacağını göreyim, dedi. **3***İşte benimle konuşan melek çıktı ve diğer bir melek de onu karşılayarak ona dedi ki: **4***-Koş ve bu gence şunu de: Kudüs[3] onun içinde bulunacak olan insan ve hayvanların çokluğundan ötürü sursuz inşa edilecek. **5***Ben onun[4] çevresinde ateşten duvar olacak ve ortasında[5] parlayacağım, diyerek Rabb bildiriyor. **6***Kaçın, kuzey ülkesinden[6] kaçın, diye Rabb söylüyor; çünkü ben[7] sizi göğün dört bir yanına dağıttım, diye Rabb belirtiyor. **7***Ey[8] Babil kızıyla oturan Sion! Kendi kendini kurtar. **8***Orduların Rabbi böyle söylüyor: Sizi çapul eden milletlere, görkemin çıkışından sonra beni gönderdi. Çünkü size[9] dokunan kimse *"O"*-nun gözbebeğine dokunmuş oluyor. **9***Çünkü işte ben onların üzerine elimi sallayacağım[10] onlar da kendi kullarına çapul olacaklar ve orduların[11] Rabbi'nin beni gönderdiğini bileceksiniz. **10***Ey! Sion kızı[12] Ezgiler söyleyerek sevin; çünkü işte geliyorum ve senin[13] içinde oturacağım, diye Rabb söylüyor. **11***O gün[14] birçok milletler[15] Rabbe candan katılacak ve benim ulusum olacaklar. Ben de senin içinde yaşayacağım ve orduların Rabbi'nin[16] beni sana gönderdiğini bileceksin. **12***Rabb[17] kendi payı olan Yahuda'ya kutsal toprakları miras alacak ve gene[18] Kudüs'ü seçecektir. **13***Ey[19] tüm insanlar! Rabb'in önünde susun. Çünkü *"O"* kutsal[20] meskeninden ayağa kalktı.

(1) BakHez.40/3,**(2)**Vah.11/1,21/15ve16,**(3)**Yer.31/27, Hez.36/10 ve11, **(4)**İş.26/1, B.9/8, **(5)**İş.60/19, Vah.21/23, **(6)**İş.48/20, 52/11, Yer.1/14, 50/8, 51/6ve45, **(7)**Tes.28/64, Hez.17/21,

(8) Vah.18/4, **(9)**Tes.32/10, Mez.17/8, II.Sel.1/6, **(10)**İş.11/15, 19/16,**(11)**B.4/9, **(12)**İş.12/6,54/1,Sef.3/14,**(13)**Lev.26/12,Hez. 37/27,B.8/3, Yuh. 1/14, II.Kor.6/16, **(14)**B.3/10, **(15)**İş.2/2ve3, 49/22, 60/3ve diğ., B.8/22ve23, **(16)**Hez.33/33, 9.Ayet, **(17)**Tes.32/9, **(18)**B.1/17, **(19)**Habk.2/20, Sef.1/7, **(20)**Tes.26/15, Mez.68/5, İş.57/15, 63/15.

3. Bölüm: 1)Baş kâhin(*Rahip, imam*) Yeşu'nun durumunun kilisenin(*Cemaatin*) geleceğine bir benzetme olduğu, 8)Filiz çıkması benzeyişiyle Mesih'in vaadedildiği.

1*Ve bana baş kahin[1] Yeşu'yu, Rabb'in meleği önünde durur ve ona karşı gelmek üzere de Şeytan'ı[2] da onun sağında dururken gösterdi. **2***Rabb Şeytan'a dedi ki: -Ey[3] şeytan! *RAB* **(*YHVH*)** seni azarlasın; Kudüs'ü[4] seçen Rabb seni azarlasın. Bu[5] ateşten çıkarılan yarı yanmış odun değil midir? Dedi. **3***Yeşu kirli[6] giysi giyinmiş olarak meleğin önünde duruyordu. **4***Ve önünde duranlara doğru: -Kirli giysiyi onun üstünden çıkarın, dedi. Ona da: -Bak senin isyanını üstünden kaldırdım ve sana[7] iyi giysiler giydireceğim, dedi. **5***Ben de: -Onun[8] başına temiz sarık koysunlar; dedim ve onun başına temiz sarık sararak giysi giydirdiler. Rabb'in meleği de duruyordu. **6***Rabb'in meleği Yeşu'ya tanıklık yaparak; **7***Orduların Rabbi böyle söylüyor: -Eğer sen yollarımda yürür ve öğütlerimi tutarsan[9] o zaman sen[10] evime gözetmen olup avlularımı gözeteceksin. Burada sana hazır olanlar *"arasından armağanlar*[+] vereceğim. **8***Ey! Baş kâhin Yeşu; sen ve senin önünde oturan yoldaşların dinleyin. Çünkü[11] onlar işaret olacak olan adamlardır. Evet[12] '*Ben*' kulum olan '*filizi*[13] ortaya çıkaracağım. **9***İşte Yeşu'nun önüne koyduğum[14] taş ve bir taşta yedi göz[15] olacak. Ben onun oyma taş işini kazıyacak ve bir günde[16] de o yörenin başkaldırışını ortadan kaldıracağım, diye orduların Rabb'i söylüyor. **10***O gün[17] herkes komşusunu asma altına[18] ve incir ağacı altına çağıracak; diye orduların Rabb'i söylüyor.

(1) Hag.1/1,**(2)**Veya:Hasmı,Mez.109/6,Vah.12/10,**(3)**Bak Yahud.Mek.9.Ayet,**(4)**B.1/17,Rom.8/33, **(5)**Ams.4/11, Rom.11/5, Yahud.23,**(6)**İş.64/6,**(7)**İş.61/10,Luk.15/22,Vah.19/8, (8)Çık.29/6,B.6/11,**(9)**Lev.8/35,I.Krl.2/3,Hez.44/16, **(10)**Tes. 17/9, Malk.2/7, **(+)**Veya: Arasında meslekler, **(11)**İş.8/18, 20/3,**(12)**İş.42/1,49/3ve5,52/13,53/11,Hez.34/23ve24, **(13)**İş.4/2, 11/1, Yerm.23/5, 33/15, B.6/12, **(14)**Mez.118/22, İş.28/16, **(15)**B.4/10, Vah.5/6, **(16)**Yerm.31/34, 50/20, Mik.7/18ve19, B.13/1, **(17)**B.2/11, **(18)**I.Krl.4/25, İş.36/16, Mik.4/4.

4. Bölüm: 1)Zerubabel'in bina işinde başaracağı altın şamdanlar, 11)Ve mesholunmuş iki kişinin iki zeytin ağacına benzetilmesi.

1*Benimle[1] konuşan melek yine gelip uykusundan[2] uyanan bir adam gibi beni uyandırdı; **2***Ve bana doğru: -Ne görüyorsun? Dedi. Ben de: -İşte tamamen[3] altından bir şamdan; onun tepesinde bir kap, üzerinde[4] yedi kandil ve üzerindeki kandiller için yedi oluk. **3***Onun[5] yanında da biri kabın sağında ve diğeri de solunda iki zeytin ağacı görüyorum; dedim. **4***Sonra benimle söyleşen meleğe: -Efendim bunlar nedir? Dedim. **5***Ve benimle söyleyen melek bana şöyle yanıt verdi: -Bunların ne olduğunu bilmiyor musun? Dedi. Ben de: -Hayır efendim, dedim. **6***Ve bana yanıt verip dedi ki: -Rabb'in Zerubbabel'e olan sözü budur; yani güç ve kudretle[6] değil ancak Ben'im Ruhum'la, diye orduların Rabb'i söylüyor. **7***Ey[7] Büyük dağ! Sen kimsin ki Zerubbabel'in önünde ova olacaksın? Tepe[8] taşını kendisine çıkaracak olana lütfedilsin[9] ve ona iyilik olsun, diye seslenecektir. **8***Gene Rabb'in sözü bana geldi: **9***-Bu Ev'i[10] Zerubbabel'in elleri yaptı, *"O"*nun elleri de onu yapacaktır[11] ve beni size gönderenin orduların[12] Rabbi olduğunu bileceksiniz[13]. **10***Küçük işler[14] gününü kim küçümsüyor? Onlar yedi gözlü şakülü Zerubbabel'in elinde sevinçle görecekler. Çünkü[15] onlar Rabb'in tüm yeryüzüne bakan gözleridir, dedi. **11***Ben de ona doğru:-Şamdanın sağında ve solunda olan bu iki[16] zeytin ağacı nedir? Dedim. **12***Ve gene ona: -İki altın oluktan, yağı altın gibi kendiliğinden akıtan bu iki zeytin dalı da nedir? Diye sordum. **13***O da bana şöyle yanıt verdi: -Bunların ne olduğunu bilmiyor musun? Dedi ve ben de: -Hayır efendim, dedim. **14***Bana: -Bunlar tüm[17] dünyanın sahibi yanında duran[18] mesholunmuş[19] iki kişidir, dedi.

(1)B.2/3, **(2)**Dan.8/18, **(3)**Çık.25/31, Vah.1/12, **(4)**Çık.25/37, Bak Vah.4/5,**(5)**11.ve12.Ayetler,Vah.11/4, **(6)**Hoş.1/7, **(7)**Yerm.51/25, Mat.21/21, **(8)**Mez.118/22, **(9)**Bak Ezr.3/11ve13, **(10)**Ezr.3/10, **(11)**Ezr.6/15, **(12)**İş.48/16, B.2/8, **(13)**B.2/9ve11, 6/11, 6/15, **(14)**Hag.2/3, **(15)**II.Trh.16/9, Sül.Mes.15/3, Bak 3/9, **(16)**3.Ayet, **(17)**Bak Yeş.3/11ve13, B.6/5, **(18)**B.3/7, Luk.1/19, **(19)**Vah.11/4.

5. Bölüm: 1)Uçar durumdaki bir tomarın, hırsızlık ve yalan yemin edenler için yazıyla dolu olması, 5)Efa içinde bir kadın görünmesi!

1*Dünüp gözlerimi kaldırdığımda uçar durumda olan bir tomar[1] gördüm. **2***O bana: -Ne görüyorsun? Dedi. Ben de: -Uzunluğu yirmi arşın ve eni on arşın olan uçar durumda bir tomar görüyorum, dedim. **3***Ve bana doğru dedi ki: -Bu tüm[2] yeryüzü üzerine çıkan lanettir; çünkü her hırsızlık yapan kişi bu yüzde yazılana göre idam olunacak ve her yemin eden de diğer yüzde yazılana göre idam olunacak. **4***Orduların Rabb'i söylüyor: -Onu çıkarıyorum ki hırsızın evine, adımla yalan[3] yere yemin edenin evine girecek, onun evi içinde

kalacak sonra da onu[4] odunu ve taşlarıyla beraber yok edecektir, dedi. **5***Benimle konuşan melek çıktı ve bana doğru dedi ki: -Şimdi gözlerini kaldırıp bak! Bu çıkan nedir? Dedi. **6***Ben de:-Nedir? Dediğimde; o da: -Bu çıkan Efa'dır ve hem de tüm dünyada görünüşleri böyledir, dedi. **7***İşte kurşun bir talant(*kapak*) kaldırıldı. Bir kadın Efa'nın içinde oturuyordu! **8***Ve: -Bu şerdir, diye onu Efa'nın içine attı; kurşun ağırlığı da efanın içine bıraktı. **9***Gözlerimi kaldırıp baktım, işte kadın çıktı; rüzgâr onların kanatlarındaydı ve kanatları leğlek kanatları gibi olup Efa'yı yerle gök arasına kaldırdılar. **10***Benimle konuşan meleğe: -Bunlar Efa'yı nereye götürüyorlar? Dedim. **11***O da bana: -Şinar[5] ülkesinde onun için bir[6] ev inşa etmeye götürüyorlar ve ev bitince orada kendi ayakları üzerine konulacaktır, dedi.

(1) Hez.2/9,**(2)**Malk.4/6,**(3)**Lev.19/12,B.8/17,Malk.3/5, **(4)**Bak. Lev.14/45, **(5)**Tek.10/10, **(6)**Yer.29/5ve28.

6. Bölüm: 1)Dört araba rüyası, 9)Yeşu'ya taç giydirilerek ***"Filiz"*** adı verilen Mesih'in Mabediyle egemenliğinin gösterilmesi.

1*Yine gözlerimi kaldırıp baktım; işte iki dağ arasında dört araba çıkıyordu ve dağlar bakırdan olan dağlardı. **2***Birinci arabanın atları al[1] ikinci arabanın atları siyah[2]. **3***Üçüncü arabanın atları beyaz[3] ve dördüncü arabanın atları kır benekli atlardı. **4***Benimle[4] konuşan meleğe dedim ki: -Ey! Efendim bunlar nedir? **5***Melek de bana: -Bunlar[5] göğün dört bir yanında olan ve tüm[6] yeryüzünün egemeni önünde durdukları yerden çıkıyorlar. **6***O[+] siyah atlar kuzey ülkesine çıkıyor, beyazlar onların ardınca ve benekliler de güney ülkesine gidiyorlar, dedi. **7***Kır atlar çıkıp yeryüzünde[7] dolaşmak için gitmek istediler; o da:-Gidiniz ve yerde dolaşınız, deyince yeryüzünde dolaştılar. **8***Sonra bana şöyle seslendi:-Bak; kuzeye gidenler öfkemi orada yatıştırdılar, dedi. **9***Yine Rabb'in sözü bana gelip dedi ki: **10***Sürgünden gelenlerden: Helday'dan, Tobiya' dan, Yedeya'dan al ve hemen o gün gidip Babil'den geldikleri yere; yani Yehosadak oğlu Yoşiya'nın evine gir. **11***Gümüşle altın alıp taçlar yap[8] onları baş imam Yehosadak oğlu Yeşu'nun başına koy. **12***Ve ona doğru şöyle de: -Orduların Rabb'i böyle söylüyor: İşte adı *'Filiz*[9] olan adam[10] kendi yerinde filizlenecek ve Rabbin[11] Mabedini bina edecektir. **13***Rabb'in Tapınağını O bina edecek. O görkem sahibi olacak, egemenliği alarak yönetecek, tahtta imam(*Halife*) olup[12] ikisinin arasında esenlik danışıklığı olacak. **14***Taçlar Rabb'in Tapınağında anılmak[13] için Helem, Tobiya, Yedeya ve Sefenya'nın oğlu Hene'nin olacaktır. **15***Uzaktan olanlar[14] gelerek Rabb'in Tapınağının binasında çalışacaklar ve beni size gönderen orduların Rabbi olduğunu bileceksiniz[15]. Allahınız Rabbin sözünü dikkatle dinlerseniz, böyle olacaktır.

(1)B.1/8,Vah.6/4,**(2)**Vah.6/5,**(3)**Vah.6/2,**(4)**B.5/10, **(5)**Mez.104/4, İbr.1/7ve14,**(6)**I.Krl.22/19,Dan.7/10,B.4/14, Luk.1/19, **(+)**İbranice: Onda olan, **(7)**B.1/10, **(8)**Çık.28/36, 29/6, Lev.8/9, B.3/5, **(9)**B.3/8, **(10)**Bak Luk.1/77, Yuh.1/45, **(11)**B.4/9, Mat.16/18, Efs.2/20-22, İbr.3/3, **(12)**Mez.110/4, İbr.3/1, **(13)**Çık.12/14, Mark.14/9, **(14)**İş.57/19, 60/10, Efs.2/13ve19, **(15)**B.2/9, 4/9.

7. Bölüm: 1)Sürgünlerin oruç hakkında soru sormaları, 4)Onların orucunu peygamberin çirkin görmesi, 8)Ve onların suçları yüzünden sürgün olduklarını belirtmesi.

1*Şereser, Regem-Melek ve onların adamları Rabb'in[1] önünde yalvarmak; **2***Ve bu kadar yıldan beri yaptığım gibi beşinci[2] ayda sancı çekerek ağlamalı mıyım? Diye orduların Rabbin Evi'nde bulunan kâhinlerle[3] ve peygamberlere soru yöneltmeye Allah'ın Evi'ne gönderilmek için; **3***Kral Daryüs'ün dördüncü yılında, dokuzuncu ayın; yani Kislev ayının dördünde Rabbin sözü Zekeriya'ya geldi. **4***O zaman orduların Rabbi'nin sözü bana gelerek: **5***-Bu yörenin tüm halkına ve imamlara doğru bu[4] yetmiş yıl içinde, beşinci ve yedinci[5] aylarda oruç[6] tutarak yas tuttuğunuzda; benim[7] için mi oruç tuttunuz? **6***Yiyip içtiğinizde kendiniz için yiyip kendiniz için içmediniz mi? **7***Kudüs'le onun çevresindeki kentlerde oturuluyor; sakin bir durumdayken, Negeb[8] ve Şefela'da[*] halk gönenç içinde yaşarken, önceki peygamberler aracılığıyla Rabbin duyurduğu sözler bu değil miydi? Diye söyle, dedi. **8***Yine Rabbin sözü Zekeriya'ya gelip dedi ki: **9***Orduların Rabb'i böyle söylüyor: -Doğrulukla[9] yargılayın! Sizden herkes kendi kardeşine lütufla ve merhametle davransın. **10***Dul kadını[10] öksüzü, yabancıyı ve düşkünü sıkıştırmayın. Sizden[11] hiç kimse kendi yüreğinde kardeşi için kötülük düşünmesin. **11***Ama onlar dinlememek için omuz silkiyor[12] ve duymamak için kulaklarını[13] kapatıyor. **12***Orduların[14] Rabbi'nin kendi ruhuyla, önceki peygamberler aracılığıyla gönderdiği yasayı ve sözleri duymamak için kalplerini[15] elmas gibi sertleştirdiler. Bu[16] yüzden orduların Rabbi'nden büyük gazap geldi. **13***Orduların Rabbi diyor ki: -Ben çağırdığımda[+] dinlemedikleri için onlar[17] çağırdıklarında ben de dinlemedim. **14***Ancak[18] onları bilmedikleri tüm milletlerin[19] içine kasırgayla dağıttım ve içinden

gelip geçen kalmayacak şekilde arkalarındaki ülkeleri yıktım. Böylece gözde ülkeler yıkıntı oldular.

(1)I.Sam.13/12, B.8/21, **(2)**Yer.52/12, B.8/19, **(3)**Tes.17/9-11, 33/10, Malk.2/7, **(4)**B.1/12, **(5)**Yerm.41/1, B.8/19, **(6)**İş.58/5, **(7)**Bak.Rom.14/6, **(8)**Yahuda yöresinin güneyi, Yerm.17/26, **(*)**Şefela: Sahil ovasının doğusunda olan dağlık yer, **(9)**İş.58/6ve7,Yerm.7/23, Mik.6/8,B.8/16,Mat.23/23, **(10)**Çık. 22/21 ve 22, Tes.24/17, İş.1/17, Bak Yer.5/28, **(11)**Mez.36/4, Mik.2/1, B.8/17, **(12)**Nah.9/29, Yerm.7/24, Hoş.4/16, **(13)**Bak ResİşI.7/56,**(14)**Nah.9/29,30,**(15)**Hez.11/19,36/26, **(16)**II.Trh. 36/16,Dan.9/11,**(+)**İbranice:***O çağırdığında*, **(17)**Sül.Me. 1/24-28,İş.1/15,Yerm.11/11,14/12,Mik.3/4,**(18)**Tes.28/33, **(19)**Tes. 4/27, 28/64, Hez.36/19, B.2/6, **(20)**Lev.26/22, **(21)**Bak Dan.8/9.

8. Bölüm: 1)Kudüs'ün yenilenmesi, 9)Tapınağın yapımı için halkın yüreklendirilmesi, 16)Onlardan iyi işler istenmesi, 18)Onlara sevinç ve huzur sözü verilmesi.

1*Orduların Rabb'inin sözü gelip dedi ki; **2***Orduların Rabb'i böyle söylüyor: -Sion[1] için çok gayret çektim ve onun için büyük şiddetle gayret ettim. **3***Rabb böyle söylüyor: Sion'a geri döndüm[2] Kudüs içinde oturacağım[3] Kudüs gerçeklik kenti Orduların[4] Rabbi'nin dağı[5] ve *'Kutsal Dağ*[6] diye adlandırılacaktır. **4***Orduların Rabb'i böyle diyor: -Kudüs'ün[7] meydanlarında yaşlı adamlar, yaşlı kadınlar oturacaklar ve uzun günlerden ötürü herkesin elinde değneği bulunacaktır. **5***Kentin meydanları: Onun meydanlarında oynayan erkek ve kız çocuklarıyla birlikte dolu olacaktır. **6***Orduların Rabb'i böyle söylüyor: -Eğer o günler bu halkın geri kalanının gözlerinde uğraş içinde olduysa; benim[8] gözlerimde de mi uğraşta olacak? Diye orduların Rabbi buyuruyor. **7***Orduların Rabb'i böyle söylüyor: -İşte[9] halkımı kuzey yörelerinden ve batıdan kurtaracağım. **8***Onları götüreceğim, Kudüs'ün içinde oturacaklar. Onlar[10] Ben'im halkım olacak ve Ben de gerçeklik[11] ve adaletle onların Allah'ı olacağım. **9***Orduların Rabb'i böyle söylüyor: -Ey[12] Tapınağın inşası için; Orduların Rabbi'nin Evi'nin temelinin kurulduğu günde, söylemiş olan peygamberlerin ağzından[13] bu günlerde bu sözleri dinleyenler. Elleriniz[14] güçlensin. **10***O günlerden çok önce insan[15] için ücret yok ve hayvan için ücret yok; çıkana ve girene[16] sıkıntı nedeniyle esenlik de yoktu. Çünkü ben herkesi kendi yoldaşına karşı uyandırmıştım. **11***Ama Orduların Rabbi diyor ki: -Şimdi bu halkın artıklarına önceki günlerde olduğum gibi olmayacağım. **12***Çünkü[17] tohum bereket bulacak, asma meyvesini, toprak ürününü[18] gök çiğini[19] ve tüm bunlara bu halkın artakalanını miras olmak için vereceğim. **13***Ey Yahuda halkıyla İsrail halkı! Milletlerin[20] içinde lânetlendiğiniz gibi ben de sizi böyle kurtaracağım ve bereket[21] olacaksınız. Korkmayın elleriniz[22] güçlensin. **14***Çünkü Orduların Rabbi böyle[23] söylüyor: -Atalarınızın beni öfkelendirdikleri zaman, üzerinize kötülük getirmeyi arzulayıp acımadığım[24] gibi; **15*** Böylece dönüp bu günlerde Kudüs'e ve Yahuda halkına iyilik etmeyi kararlaştırdım; korkmayın, diye Orduların Rabbi bildiriyor. **16***Yapacağınız şeyler bunlardır: Herkes[25] komşusuna gerçeği söylesin; kapılarınızda[*] adalet ve gerçeklik üzerine yargılayın. **17***Hiç kimse[26] komşusuna karşı yüreğinde kötülük düşünmesin ve yalan[27] yemin etmeyin. Çünkü tüm bunlardan iğreniyorum; diye Rabb söylüyor. **18***Yine bana Orduların Rabbi'nin sözü gelip dedi ki: **19***Orduların Rabbi böyle söylüyor: -Dördüncü[28] beşinci[29] yedinci[30] ve onuncu ayların[31] oruçları Yahuda halkına sevinç coşku ve güzel bayramlar olacaktır[32] ancak[33] gerçeği ve esenliği sevin. **20***Orduların Rabb'i böyle söylüyor: -Daha birçok milletlerin ve kentlerin insanları gelecekler. **21***Birinde oturan diğerine gidecek ve: Gelin[34] Rabbin önünde yakarışla Orduların Rabb'ini arzulayalım ve ben de gideceğim; diyecektir. **22***Birçok[35] halklar ve güçlü milletler Kudüs'te Orduların Rabb'ini dileyecek ve Rabb'in önünde yakarmaya gelecekler. **23***Orduların Rabbi böyle buyuruyor: -O günlerde tüm milletlerin dillerinden on kişi yaklaşarak bir[36] Yahudinin eteğine tutunacak ve: 'Sizinle birlikte gidelim; çünkü Allah'ın[37] sizinle olduğunu duyduk' diyeceklerdir.

(1) Nah.1/2, B.1/14, **(2)**B.1/16, **(3)**B.2/10, **(4)**İş.1/21ve26, **(5)**İş.2/2ve3, **(6)**Yer.31/23,**(7)**BakI.Sam.2/31,İş.65/20ve22,**(8)**Tek.18/14,Luk.1/37 ve18/27, Rom.4/31, **(9)**İş.11/11ve12, 43/5ve6, Hez.37/21, Ams.9/14ve15, **(10)**Yer.30/22,31/1ve33,B.13/9,**(11)**Yerm.4/2,**(12)**Hag.2/18, **(13)**Ezr.5/1ve2, **(14)**Hag.2/4, **(15)**Hag.1/6,9ve10, 2/16, **(16)**II.Trh.15/5, **(17)**Hoş.2/21ve22, Yoel 2/22, Hag.2/19, **(18)**Mez.67/6, **(19)**Bak Hag.1/10, **(20)**Yer.42/18, **(21)**Tek.12/2, Rut 4/11ve12, İş.19/24ve25, Sef.3/20, **(22)**9.Ayet, **(23)**Yer.31/28, **(24)**II.Trh.36/16, B.1/6, **(25)**B.7/9ve19.Ayet, Efs.4/25, **(*)**Kent kapısı: O devirde yargılamanın yapıldığı yer., **(26)**Sül.Mes.3/29,B.7/10,**(27)**B.5/3ve4,**(28)**Yer.52/6ve7,**(29)**Yerm. 52/12ve13,B.7/3ve5,**(30)**II.Krl.25/25,Yerm.41/1ve2,**(31)**Yerm. 52/4,**(32)**Est.8/17,İş.35/10,**(33)**16.Ayet,**(34)**İş.2/3,Mik.4/1ve2, **(35)**İş.60/3ve diğ., 66/23, **(36)**İş.3/6, 4/1, **(37)**I.Kor.14/25.

9. Bölüm: 1)Allah'ın kendi kilisesini düşmanlardan koruyacağı, 9)Mesih'in geleceği ve "Saadet Egemenliğinin" Siyon'a Müjdeleneceği, 12)Ve Allah'ın kendi halkını gözeterek galip kılacağına dair sözü.

1*Hadrak ülkesine karşı Rabb'in vahiyle gelen sözüdür ve Şam kenti[1] üzerine[§] inecektir(Çünkü Rabb insana ve tüm İsrail ulusuna bakıyor). **2*** Hamat[2] da onunla bir sınırdır. Sur[3] ve Sayda[4] çok

akıllı[5] iseler de (*onun gibidir*.) **3***Sur kendisi için kale kurdu; gümüşü[6] toprak gibi ve saf altını sokak çamuru gibi yığdı. **4***İşte Rabb[7] onu çıkarıp denizdeki gücünü[8] kıracak ve o da ateşle yok edilecektir. **5***Aşkelon[9] görüp korkacak; Gazze de görecek, çok sıkılacak ve Ekron üzülecektir. Çünkü beklentisi kendisini utandıracak, Gazze'deki egemen yok edilecek ve Aşkelon bir yerleşim alanı olmayacaktır. **6***Aşdot'ta[10] melezler yaşayacak ve Filistinliler'in gururunu kıracağım. **7***Kanlarını ağızlarından ve kirli şeylerini dişlerinin arasından kovacağım. O da Allahımız için geriye kalanlardan olup; Yahuda da bey gibi ve Ekron da bir Yebusî gibi olacaktır. **8***Gelip geçen asker sebebiyle evimin[11] çevresinde konaklayacak ve artık[12] onların arasından zulüm geçmeyecektir. Çünkü şimdi gözlerimle[13] gördüm. **9***Ey Sion[14] kızı! Çok sevin ve sevinçten coş; ey Oruşalim kızı nara at! İşte Egemenin[15] sana geliyor; adaletli ve kurtarıcıdır. Bak alçakgönüllü olarak merkebine binmiş! Evet bu bir eşek yavrusu olan sıpadır. **10***Efraim'den arabayı[16] Kudüs'ten atı kaldıracak ve cenk yayını kıracaktır. Milletlere esenlik[17] söyleyecek; egemenliği denizden[18] denize ve nehirden yeryüzünün sonuna dek olacaktır. **11***Ey Sion! Senin antlaşmanın kanıyla sürgünlerini[19] suyu olmayan kuyudan çıkardım. **12***Ey[20] ümitvar olan tutsaklar! Kaleye kaçın; sana[21] iki kat ödeyeceğimi bu gün haber veriyorum. **13***Çünkü Yahuda'yı yay gibi kendim için kuracağım ve Efraim'i ok gibi koyacağım. Ey Sion! Senin çocuklarını Yunanlılar'a karşı uyandıracağım ve seni bir yiğidin kılıcı gibi yapacağım. **14***Rabb onlara görünecek, *"O"*nun[22] oku şimşek gibi çıkacak; *Rabb-**Yehovah*** boru çalacak ve güney[23] kasırgalarıyla yürüyecektir. **15***Orduların Rabbi onları koruyacak. Onlar da yok edecekler, sapan taşları üzerine basacaklar, içip sarhoş gibi bağıracaklar; onlar bir leğen gibi ve mezbahın[24] köşeleri gibi dolacaktır. **16***O gün kendilerinin Allah'ı Rabb, onları halkının sürüsü gibi kurtaracak; çünkü onlar onun ülkesinde yüksek taç[25] taşları gibi olacaktır. **17***Böylece *"O"*nun[26] lütfu ve yüzü ne yücedir. Buğday[27] yiğitleri ve yeni şarap bakir kızları besleyecektir.

(1) Ams.1/3, Bak.İş 17/1'de ***"Şam'ın yükü"*** olarak geçiyor, **(§)**Not: "İsa Şam'a değil çam'a inecek?" Yakıştırması buradan çıkmıştır. Bu ayet başka bir Türkçe çeviride: "Bildiri; ***RAB***'in (***Yehovah**'ın*) sözü Hadrak ülkesine ve Şam kenti'ne yöneliktir" diye çevrilmiştir., **(2)**İş.23, Hez.26,27ve28, Ams.1/9, **(4)**Hez.28/21, **(5)**Hez.28/3ve diğ., **(6)**Eyp.27/16, Hez.28/4ve5,**(7)**İş.23/1,**(8)**Hez.26/17, **(9)**Yer.47/1ve5, Sef.2/4, **(10)**Ams.1/8, **(11)**Mez.34/7, B.2/5, **(12)**İş.60/18, Hez.28/24,**(13)**Çık.3/7,**(14)**İş.62/11,B.2/10, Mat.21/5, Yuh.12/15, **(15)**Yerm.23/5, 30/9, Yuh.1/49, Luk.19/38, **(16)**Hoş.1/7, 2/18, Mik.5/10,Hag.2/22,**(17)**Efs.2/14ve17, **(18)**Mez.72/8, **(19)**İş.42/7, 51/14, 61/1, **(20)**İş.49/9, **(21)**İş.61/7, **(22)**Mez.18/14, 77/17, 144/6, **(23)**İş.21/1, **(24)**Lev.4/18ve25, Tes.12/27, **(25)**İş.62/3, Malk.3/17, **(26)**Mez.31/19, **(27)**Yoel 3/18, Ams.9/14.

10. Bölüm: 1)İyiliği ve bereketi putlardan değil; ancak Rabb'ten istemenin gerekli olduğu, 5)Rabb'in kendi halkını dağıldıkları yerlerden toplayarak gönendireceği.

1*Sonraki[1] yağmurun mevsiminde Rabb'ten[2] yağmur[3] dileyiniz. Rabb şimşekler[4] göndererek herkesin tarlasının yeşermesi için onlara bol yağmur yağdıracak. **2***Çünkü[5] Terafim(*aile putu*)* boş[6] şeyler söyledi. Sihirbazların yorası sahtedir, yalan rüyalar söylüyorlar, boş[7] avuntu veriyorlar; bu yüzden sürüler gibi sürüldüler ve çobanları[8] olmadığından zorluk çektiler. **3***Çobanlara karşı öfkem alevlendi ve tekelerin[9] cezasını vereceğim. Çünkü Orduların Rabbi kendi[10] sürüsü olan Yahuda evini halkını yokladı ve onları savaşta olan kendinin en iyi atı gibi yaptı. **4***Köşe taşı ondan, çivi[11] ondan, savaş yayı ondan ve her yargıç ondan çıkacaktır. **5***Savaşta düşmanı[12] sokak çamuru içinde çiğneyen yiğitler gibi olacaklar, onlar savaşacaklar; çünkü Rabb onlar iledir ve atlara binenler utandırılacaklar. **6***Yahuda halkını güçlendirecek, Yusuf soyunu kurtaracak ve yine onları[13] yerleştireceğim. Çünkü onlara[14] acıdım ve onları reddetmemişim gibi olacaktır. Onların Allah'ı Rabb benim, onları[15] kabul edeceğim. **7***Efraim yiğit gibi olacak ve yürekleri[16] şaraptan coşar gibi sevinecekler. Çocukları da bunu görünce sevinecekler ve yürekleri Rabb ile coşacaktır. **8***Onlara[17] ıslık çalarak toplayacağım; çünkü onları kurtardım. Onlar[18] önceden çoğaldıkları gibi çoğalacaklar. **9***Ben onları milletler arasına ekeceğim; onlar da uzak[19] yerlerde beni anacaklar ve çocuklarıyla birlikte yaşayıp geri gelecekler. **10***Onları[20] Mısır'dan geri getirecek, Asur'dan toplayacak; onları Gilead topraklarına, Lübnan'a götüreceğim ve onlara yer yeterli[21] olmayacak. **11***Denizden[22] ve sıkıntılardan geçecek; denizin dalgalarını vuracak, nehirin tüm derin yerleri kuruyacak, Asur'un[23] gururu indirilecek ve Mısır'ın[24] asası geçecektir. **12***Onları Rabb'te güçlendireceğim ve *"O"*nun[25] adıyla yürüyecekler, diye Rabb söylüyor.

(1) Eyp.29/23,Yoel2/23, **(2)**Yer.14/22, **(3)**Tes.11/14, **(4)**Yer.10/13, **(5)**Hak.17/5,**(6)**Yer.10/8,Habk.2/18,*:Veya Muska, nazar boncuğu,**(7)**Eyp.13/4,**(8)**Hez.34/5,**(9)**Hez.34/17,**(10)**Luk.1/68,**(11)**İş.22/23,**(12)**Mez.18/42,**(13)**Yer.3/18,Hez.37/21, **(14)**Hoş.1/7,**(15)**B.13/9,**(16)**Mez.104/15,B.9/15,**(17)**İş.5/26, **(18)**İş.49/19,Hez.36/37,**(19)**Tes.30/1,**(20)**İş.11/11ve16,Hoş.11/11,**(21)**İş.49/20,**(22)**İş.11/15ve16**(23)**İş.14/25, **(24)**Hez.30/13, **(25)**Mik.4/5.

11. Bölüm: 1)Kudüs'ün yıkılacağı, 3)Allah'ın seçilmişleri kurtaracağı ve diğerlerini reddedeceği, 10)Mesih'in reddolunmasıyla "Hoş lütuf!" olarak kabul edilen asaların kırılacağı, 15)Yörede başıboş bir çobanın çıkacağı.

1* Ey Lübnan! Kapılarını aç; ateş senin sedir(*Erz*) ağaçlarını yiyip bitirsin. **2*** Ey çam ağacı bağır! Çünkü sedir ağacı düştü ve soylular soyuldu. **3*** Çobanların bağırışları duyuluyor; çünkü onların şerefi alındı. Genç aslanların kükremesi geliyor; çünkü Erden'in gururu gitti. **4*** Allah'ım Rabb böyle buyuruyor; boğazlanacak koyunları güt! **5*** Onlar ki, satın alanlar boğazlıyor, suçlu sayılmıyorlar ve onları satanlar: Rabb kutlu olsun, ben zengin oldum, diyorlar. Çobanları da onlara acımıyor. **6*** Çünkü Rabb diyor ki: -Artık ben ülkede yaşayanlara acımayacağım; ama her adamı kendi komşusunun eline ve kendi kralının eline vereceğim. Ülkeyi vuracaklar onu onların elerinden kurtarmayacağım. **7*** Boğazlanacak koyunları[5] evet sürünün çaresizlerini güttüm[6]. Ben iki değnek alıp birini '*Güzellik*[*]' diğerini de '*Birlik*' diye adlandırdım ve koyunları güttüm. **8*** Bir ayda[7] üç çobanı yok ettim; çünkü canım onlardan nefret etti ve onların canı da benden iğrendi. **9*** Bundan böyle ben de sizi gütmeyeceğim. Ölen[8] ölsün ve yok edilen yok olsun; artakalanlar da birbirlerinin etini yesinler dedim. **10*** Ve *'Güzellik'* adını alan değneğimi alıp, tüm milletlerle andettiğim antlaşmamı bozmak için onu kırdım. **11*** Ve o günde bozuldu. Bana dikkat eden sürünün[9] düşkünleri bunun Rabb'in sözü olduğunu hemen anladılar. **12*** Onlara: -Size iyi geliyorsa ücretimi verin, gelmiyorsa vermeyin, dedim ve ücretimi[10] otuz parça gümüş olarak tarttılar. **13*** Ve Rabb bana doğru: -Bunu çömlekçiye at[11] çünkü bu onlardan bana biçilen, ilgili şeyin değer parasıdır, dedi. Ben de otuz parça gümüşü alıp Rabb'in evinde çömlekçiye attım. **14*** Sonra Yahuda ile İsrail arasında olan kardeşliği bozmak için '*Birlik*' adındaki diğer değneğimi kırdım. **15*** Ve Rabb bana dedi ki: -Gene[12] akılsız bir çoban takımı al. **16*** Çünkü işte ben yörede bir çoban ortaya çıkaracağım. O yok olmaya yönelenleri yoklamayacak, dağılanları aramayacak, kırılanları onarmayacak ve sağ olanları beslemeyecek; ancak şişmanların etini yiyecek ve onların tırnaklarını koparacaktır. **17*** Vay[13] koyunları bırakan boş çobana! Onun pazusuna ve sağ gözü üzerine kılıç gelecek. Onun kolu büsbütün kuruyacak ve sağ gözü tamamiyle kararacaktır.

(1)İş.32/19, **(2)**7.Ayet, **(3)**Yer.2/3, 50/7, **(4)**Tes.29/19, Hoş.12/9, **(5)**4.Ayet, **(6)**Sef.3/12, Mat.11/5, **(*)**Osm. Hüs(ü)n: ***Güzellik, iyilik veya eksiksizlik;*** veya "Birinin adını '*Lütuf*' ve diğerinin '*Birlik*' Koydu, **(7)**Hoş.5/7, **(8)**Yer.15/2, 43/11, **(9)**Sef.3/12,7.Ayet, **(10)**Mat.26/15, **(11)**Mat.27/9ve12, **(12)**Hez. 34/2-4, **(13)**Yer.23/1, Hez.34/2, Yuh.10/12ve13.

12. Bölüm: 1)Yeruşalim'in kendi düşmanlarına bir sersemlik kâsesi; 3)Ve ağır bir taş olacağı, 6)Yahuda'nın sürgünden övünçle geri dönmesi, 9)Ve Kudüs halkının tövbe edeceği.

1* İsrail için Rabb'in vahiyle gelen sözüdür: Gökleri[1] yayan, dünyayı kuran ve insanın[2] ruhunu onun içinde yaratan Rabb böyle söylüyor. **2*** -İşte ben Kudüs'ü onun çevresinde bulunan tüm milletlere sersemlik[3] kasesi yapacağım ve Kudüs'ün kuşatılması sırasında Yahuda'ya böyle olacaktır. **3*** O gün[4] Kudüs'ü tüm milletlere ağır[5] bir taş yapacağım. Yeryüzünün tüm milletleri ona karşı toplansalar bile, onu kaldıranların tümü büsbütün kırılacaktır. **4*** Rabb diyor ki: -O gün her atı şaşkınlıkla[6] sürücüsünü de çılgınlıkla vuracağım; Yahuda halkına karşı gözlerimi açacak ve milletlerin tüm atlarını kör edeceğim. **5*** Yahuda beyleri kendi yüreklerinde: Kudüs halkı kendilerinin Allah'ı, Orduların Rabb'inin avunuyla; bizim halkımızdır, diyecekler. **6*** O gün Yahuda beylerini içinde odun[7] olan ateş fırını gibi ve buğday demetleri arasında olan ateş alevi gibi edeceğim. Onlar sağdan ve soldan çevresindeki tüm milletleri yakıp yok edecekler ve Kudüs gene kendi yerinde Kudüs'te kalacaktır. **7*** Davut soyunun övüncü ve Kudüs'ün övüncünün Yahuda'ya karşı gururlanmaması için ilk önce Rabb Yahuda çadırlarını kurtaracaktır. **8*** O gün Rabb Yeruşalim halkını koruyacak ve aralarında güçsüz[8] olan, o gün Davut gibi olacak ve Davut soyu Allah gibi; sanki Allah'ın bir meleği gibi onların önünde duracaktır. **9*** Kudüs'ün üstüne[9] saldıran milletlerin tümünün yok olmasını o günde isteyeceğim. **10*** Davut[10] kuşağına ve Kudüs halkı üzerine lütufla yakarış ruhu dökeceğim. Onlar bana[11] yani deldikleri kişiye bakacaklar ve onun üzerine biricik[12] oğul üstüne ağlar gibi ağıt yakacaklar ve onun için ilk oğla acıdıkları gibi acıyacaklardır. **11*** O gün Kudüs'te[13] Megiddo[14] ovasında olan sınırımın (*Hadadrimmon'un*) acı bağırışı gibi büyük bir ağıt dökülecek. **12*** Ülke oymak oymak[15] ayrıca Davut kuşağı oymağı, onların kadınları; ayrıca Natan[16] soyu halkı, onların kadınları. **13*** Ayrıca Levi soyunun halkı; onların kadınları ve ayrıca Şimeî halkı, onların kadınları ve ayrıca; **14*** Artakalan tüm halklar bölük bölük ve onların kadınları da ayrı ayrı yas çekecektir.

(1)İş.42/5, 44/24, 45/12ve18, 48/13, **(2)**Say.16/22, Vaiz 12/7, İş.57/16, İbr.12/9, **(3)**İş.51/17, 22ve23, **(4)**4.,5.8.9.ve13.Ayetler,

(5) Mat.21/44, **(6)**Mez.67/6, Hez.38/4, **(7)**Obad.18, **(8)**Yoel 3/10, **(9)**Hag.2/22ve3.Ayet, **(10)**Yerm.31/9, 50/4, Hez.39/29, Yoel 2/28, **(11)**Yuh.19/34ve37,Vah.1/7,**(12)**Yerm.6/26,Ams.8/10, **(13)**Ams. 2/37,**(14)**BakI.Ezr.1/29, II.Krl.23/29, II.Trh.35/24, **(15)**Mat.24/30, Vah.1/7, **(16)**II.Sam.5/14, Luk.3/31.

13. Bölüm: 1)Kudüs halkını putperestlik ve yalan peygamberlikten temizlemek için bir pınar açılacağı, 7)Mesih'in ölümü, 8)Halkın üçte ikisinin yok edilerek üçte birinin bırakılacağı.

1*O gün[1] Davut kuşağıyla Kudüs halkına günahının kirliliğinden kurtulması için açılmış[2] bir pınar olacaktır. **2***Orduların Rabbi diyor ki: -O gün putların[3] adlarını ülkeden kaldıracağım, bir daha anılmayacaklar; peygamberleri[4] ve kirli ruhları ülkeden temizleyeceğim. **3***Bundan böyle bir kişi peygamberlik ediyorsa; onu gönderen babasıyla annesi ona: -Yaşamayacaksın; çünkü Rabb'in adıyla yalan söyledin, diyecektir ve peygamberlik ettiğinde onu doğuran babasıyla annesi ona[5] kılıç saplayacaktır. **4***O gün peygamberler[6] peygamberlik ettiklerinde kendi görümlerinden utanacaklar ve aldatmak için tüylü[7] kaftan giymeyecekler. **5***Herkes[8] ben bir peygamber değilim, ben çiftçiyim; çünkü biri beni çoban yapmak için çocukluğumda aldı, diyecektir. **6***Ona: -Ellerindeki bu yaralar nedir? Denildiğinde: -Dostlarımın evinde aldığım yaralardır, diyecektir. **7***Orduların Rabb'i söylüyor ki: -Ey kılıç! Çobanıma[9] karşı ve yoldaşım[10] olan adama karşı uyan. Çobanı[11] vur ki koyunlar dağılsınlar. Elimi küçüklere[12] karşı çevireceğim. **8***Rabb söylüyor: Tüm ülkenin iki bölümü kesilip ölecek ve üçüncüsü[13] onun içinde kalacak. **9***Üçüncüyü ateşten geçirip[14] gümüşü saflaştırdıkları gibi onları[15] da arındıracak ve altını ayarladıkları gibi onları da ayarlayacağım. Onlar[16] adıma dua edecekler, ben de onları onaylayacağım ve '*Ben*[17] o halkımdır diyeceğim, o da Rabb benim Allahım'dır diyecektir.

(1)B.12/3,**(2)**İbr.9/14,I.Petr.1/19,Vah.1/5, **(3)**Çık.23/13, Yeş.23/7, Mez.16/4,Hez.30/13,Hoş.2/17,Mik.5/13ve14,**(4)**II.Petr.2/1, **(5)**Tes.13/6ve7,18/20,**(6)**Mik.3/6ve7,**(7)**II.Krl.1/8,İş.20/2, Mat. 3/4,**(8)**Ams.7/14,**(9)**İş.40/11,Hez.34/23,**(10)**Yuh. 10/30,14/10,11, Filps.'unMek.2/6,**(11)**Mat.26/31,Mark.14/27, **(12)**Mat.18/10ve14,Luk.12/32,**(13)**Rom.11/5,**(14)**İş.48/10,**(15)**I.Petr.1/6ve7, **(16)**Mez.50/15,91/15, B.10/6, **(17)**Mez. 144/15, Yerm. 30/22, Hez.11/30, Hoş.2/23, B.8/8.

14. Bölüm: 1)Yeruşalim'i yıkanların yıkılacağı, 4)Mesih'in geleceği ve egemenliğinin büyük bereketleri, 10)Kudüs'ün görkemli 12)Ve düşmanlarının yok olacağı, 16)Tüm milletlerin ibadet için Kudüs'e gideceği(Hac yapacağı), 17)Çardaklar Bayramı'nı tutmayanların cezalandırılacağı 20)Ve Müminlerin mallarının Rabb'e adanacağı.

1*İşte '*Rabb'in Günü'*[1] geliyor; senin çapul malını gözlerinin önünde dağıtacaklar. **2***Çünkü[2] tüm ulusları Kudüs'e karşı savaşa toplayacağım. Şehir ele geçirilecek, evler[3] yağmalanacak ve kadınlara tecavüz edilecektir. Kentin tamamı sürgüne gidecek; ama halkın artakalanı kentin içinden atılmayacaktır. **3***Rabb çıkıp savaş gününde savaştığı gibi, *'O'* milletlerle savaşacak. **4***Ve o günde ayakları Kudüs'ün kuzeyinde olan zeytinlik dağı üzerinde duracaktır. Zeytinlik Dağı[4] doğuya ve batıya doğru ortasından yarılarak çok büyük bir dere olacak; dağın yarısı kuzeye ve yarısı da güneye doğru çekilecektir. **5***Siz dağlar[+] arasında olan dereye çıkacaksınız; çünkü dağların deresi Atsel'e dek ulaşacaktır ve Yahuda kralı Uzziya'nın günlerinde olan depremden[5] kaçtığınız gibi kaçacaksınız. Allahım[6] Rabb gelecek ve tüm[7] kutsallar seninle birlikte olacak. **6***O gün ne aydınlık ve ne de karanlık[8] olacak; **7***Ne gündüz, ne gecedir; ancak Rabb'in[8] bilgisinde olan bir gündür[9] ve akşam[10] vakti ışık olacak. **8***O günde Kudüs'ten[11] bir yarısı kuzey denizine[12] ve diğer yarısı da batı denizine doğru diri sular akacak, yaz ve kış öyle olacak. **9***Rabb tüm yeryüzü üzerine egemen[13] olup o günde Rabb bir[14] ve adı bir olacaktır. **10***Kudüs'ün güneyinde tüm ülke Geba'dan Rimmon'a dek (*Araba ovası gibi*) ova olacak ve[15] yükselerek kendi yerinde[16] yani Bünyamin kapısından birinci kapının girişine, hatta 'Köşe Kapısı'na dek ve Hananel[17] kulesinden kralın şarap ezme teknesine kadar yerleştirilecektir. **11***Orada yaşayacaklar, bir daha[18] lanet olmayacak ve Kudüs[19] güvenli bir kent olacaktır. **12***Kudüs'e karşı savaşan tüm uluslara Rabb'in getireceği bela bu olacak: Ayakta durdukları zaman etleri eriyecek, gözleri çukurlarında eriyecek ve dilleri ağızlarında eriyecektir. **13***O gün aralarında Rabb'ten[20] büyük sıkıntı olacak ve herkes komşusunun elini tutarak elini[21] komşusunun eline karşı kaldıracaktır. **14***Yahuda Kudüs'te savaşacak, çevredeki[22] tüm milletlerin malları: Altınları, gümüşleri ve giysileri bol bol toplanacaktır. **15***Ata[23] katıra, deveye ve eşeğe; ordularda bulunan her hayvana dokunan bela, aynen bu bela gibi olacaktır. **16***Kudüs üzerine gelen bütün milletlerden artakalanların hepisi; o zaman yıl ve yıllar boyu[24] Orduların Rabb'i olan Egemen'e secde etmek ve *'Çardak*[25] *Bayramı'*nı tutmak için çıkacaklar. **17***Yeryüzünün[26] milletlerinden her kim ki, Orduların Rabbi olan Egemen'e secde etmek için Kudüs'e çıkmazsa onun üzerine yağmur yağmayacaktır. **18***Ve eğer üzerlerine yağmur[27] gelmeyen Mısırlılar da çıkıp gelmezlerse;

Rabb'in *'Çardaklar Bayramı'nı* tutmak için gelmeyen milletlere getireceği bela onlara da gelecektir. **19*** Mısır'ın suçu ve Hayme(*Çardak*) Bayramı'nı tutmak için gelmeyen tüm milletlerin cezası da bu olacaktır. **20*** O gün atların başlık takımları üstünde ***'Kutsal Yehovah'***[28] kelimesi duracak ve Rabb'in Tapınağında olan kazanlar da Mezbah(*sunak*) önünde olan leğenler gibi olacaktır. **21*** Yeruşalim'de ve Yahuda'da olan her kazan Orduların Rabbi'ne kutsal olacak; kurban yakmaya*(sunmaya)* gelenlerin tümü onlardan alarak içinde pişirecekler. Artık o gün, orduların Rabbi'nin[29] Tapınağında hiçbir Kenanlı bulunmayacak.

(1)İş.13/9, Yoel 2/31, Res.İşl.2/20, **(2)**Yoel 3/2, **(3)**İş.13/16, **(4)**Bak Hez.11/23, II. Ez.13/6,7, **(+)**Veya: Dağlarım, **(5)**Ams.1/1,**(6)**Mat.16/27,24/30,31,25/31, Bak Yah.Mek.14.Ayet, **(7)**Yoel 3/11, **(§)*: Işık bulunmayacak; ama soğuk ve don olacaktır.*** Veya: ***Nur(Işık) bulunmayacak ve değerli olanlar (Yıldızlar) çekilecektir,*** **(8)**Mat.24/36, **(9)**Vah.22/5, **(10)**İş.30/26, 60/19ve20, Vah.21/23, **(11)**Hez.47/1, Yoel 3/18, Vah.22/1, **(13)**Dan.2/44, Vah.11/15, **(14)**Efs.4/5ve6, **(15)**İş.40/4, **(16)**B.12/6,**(17)**Nah.3/1,12/39,Yer.31/38,**(18)**Yer.31/40, **(19)**Yer.23/6, **(20)**I.Sam.14/15 ve20, **(21)**Hak.7/22, II.Trh.2/23, Hez.38/21, **(22)**Hez.39/10,18 ve diğ., **(23)**12.Ayet, **(24)**İş.60/6,7 ve9,66/23,Hez.38/21,**(25)**Lev.23/34ve43,Nah.8/14,Hoş. 12/10,Yuh.7/2, **(26)**İş.60/12, **(27)**Tes.11/10, **(28)**Bak İş.23/18, **(29)**Efs.2/19-22, **(30)**İş.35/8, Yoel 3/17, Vah.21/27, 22/15.

MALAKİ

(Yaklaşık M.Ö. 500 yıllarında yazılmıştır.)

1. Bölüm: 1)Rabb'in İsraile olan sevgisi ve İsrailin bu nimetleri örtbas etmesi, 6)Diyanete uymadıkları, 12)Rabb'in adına saygısızlık ettiklerinden ötürü kâhinlere (*Rahip, imam*) ve halka olan azar.

1* İsrail için Malaki(*) aracılığıyla Rabb'in vahiyle gelen sözüdür. **2*** Rabb diyor ki: -Ben[1] sizi sevdim siz ise sen bizi neyle sevdin? diyorsunuz. Rabb buyuruyor: -Esav Yakup'un kardeşi değil miydi? Ve ben[2] Yakup'u sevdim; **3*** Ama Esav'dan nefret ettim. Onun[3] dağlarını viran ve mirasını çöl(‡) meskenlerine döndürdüm. **4*** Eğer Edom bize: -Mahvolduk; ama yıkıntıları yine inşa edeceğiz, derlerse; Orduların Rabb'i böyle söylüyor: -Onlar yapacaklar; ama ben yıkacağım; onlar kötü sınır ve Rabb'in sonsuza dek öfkelendiği bir kavim olarak adlandırılacaktır. **5*** Gözleriniz görecek: 'Rabb İsrailin sınırlarından başlayarak yücelensin' diyeceksiniz. **6*** Oğul babasına[4] ve kul efendisine saygı gösterir: Ey benim adımı küçümseyen kâhinler(*Rahip, imam*). Eğer[5] ben '*Baba*' isem bana saygı nerdedir? Eğer efendiysem benden korkmak nerdedir? Diye orduların Rabb'i soruyor. Ama[6] siz: 'Senin adını neyle küçümsedik?' Diyorsunuz. **7*** Sunağım üzerine kirli ekmek[7] sunarak; sana neyle saygısızlık yaptık? Diyorsunuz. Bunu: Rabb'in[8] sofrası küçümsenir, demenizle yaptınız. **8*** Kurban[9] olmak üzere kör hayvanı götürmeniz kötü değil mi? Topalı veya hasta olanı götürmeniz murdar değil mi? Hiç o kurban olur mu veya bununla[10] seni[§] kabul eder mi? Diye Orduların Rabb'i söylüyor. **9*** Şimdi Allah'ın önünde yalvarın ki, bize acısın. Tüm bunları yapan sizsiniz[11] sizi(+) kabul edecek miyim? Diye Orduların Rabb'i söylüyor. **10*** Sizde ücretsiz kapıları kapayan var mı? Mezbahımın[12] ateşini bile parasız yakmazsınız. Ben sizden hoşnut değilim ve elinizden sunu kabul etmiyorum[13] diye Orduların Rabb'i söylüyor. **11*** Çünkü[14] doğudan batıya dek milletler[15] arasında adım yücelecek; her[16] yerde adıma buhur[17] ve temiz sunular sunulacaktır. Çünkü[18] adım milletler arasında büyük olacak, diye orduların Rabb'i söylüyor. **12*** Ama siz Rabb'in sofrası[19] kirli ve onun ürünü; yani yemeği küçümsenir, demekle *"O"*na saygısızlık yapıyorsunuz. **13*** Hem de: İşte ne denli zordur diyor; onu küçümsüyorsunuz diye Orduların Rabb'i söylüyor. Zorla ele geçirileni, topalı ve hastayı götürüp sunu olmak için sunuyorsunuz. Onları[20] elinizden kabul edeyim mi? Diye Rabb söylüyor. **14*** Ama sürüsünde erkek varken; onu adadıktan sonra Rabb[21] için kusurlu hayvanı saçta yakan, düzenbaz ve hain olsun; çünkü '*Ben*[22] '*Yüce Egemen*'im ve adım uluslar arasında yücedir, diye Orduların Rabbi söylüyor.

(*)Haberci, **(1)**Tes.7/8,10/15, **(2)**Rom.9/13,BakII.Ezr.3/16, **(3)** Yer.49/18,Hez.35/3,4,7,9,14ve15,Obad.10.Ayetve diğ., **(‡)**Veya: ***Çakallarına verdim'***, **(4)**Çık.20/12, **(5)**Luk.6/46, **(6)**B.2/14 ve17,3/7,8ve13,**(7)**Tes.15/21,**(8)**Hez.41/22,12.Ayet,**(9)**Lev. 22/22,Tes.15/21,14. Ayet,**(10)**Eyp.42/8,**(§)**İbranice: Yüzünü, **(11)**Hoş.13/9,**(12)**BakI.Kor.9/13,**(+)**İbranice:Diyor,**(13)**İş. 1/11,Yer.6/20,Ams.5/21,**(14)**Mez.113/3,İş.59/19,**(15)**İş.60/3 ve 5,**(16)**Yuh.4/21ve23,I.Tim.2/8,**(17)**Vah.8/3,**(18)**İş.66/19ve20, **(19)**7.Ayet,**(20)**Lev.22/20vediğ.,**(21)**8.Ayet,**(22)**Mez.47/2, I.Tim.6/15.

2. Bölüm: 1)Kahinler antlaşmayı bozdukları, 11)Halkı; putperestlikleri, 14)Bozgunculukları, kötülükleri, 17)Ve Rabb için, iftira ile küfürleri yüzünden azarlaması.

1* Şimdi ey! Kahinler(*imam,rahip*) bu buyruk sizin içindir: **2*** Orduların Rabb'i diyor ki: -Eğer adıma saygı duymak için dinlemez[1] ve dikkat etmezseniz ben size lanet gönderecek ve bereketlerinize lanet edeceğim. Hem de onları lanetledim; çünkü siz önemsemiyorsunuz. **3*** İşte ben tohumunuzu çürütecek(+) yüzünüze tezek; bayramla-

rınızın tezeğini saçacağım ve siz[2] onunla beraber götürüleceksiniz. **4***Levi'yle antlaşmamın olması için bu buyruğu size gönderdiğimi bileceksiniz; diye Orduların Rabb'i söylüyor. **5***Onunla[3] yaşam ve esenlik için andım vardı; çünkü ben onları onlara, benden[4] ve adımdan korktukları için ona vermiştim. **6***Gerçeklik[5] yasası onun ağzındaydı, dudaklarında bozgunculuk olmadı, benimle esenlik ve doğrulukla yürüyor ve birçok[6] kişileri kötülükten döndürüyordu. **7***İmam'ın(*Kahin'in*) dudakları[7] bilgiyi tutmalı ve insanlar yasayı onun ağzından aramalıdır. Çünkü Orduların Rabbi'nin Resulüdür[8] **8***Ama siz yoldan saptınız, birçok[9] kimseleri yasa tanımaz yaptınız ve Levi'nin[10] antlaşmasını bozdunuz diye Orduların Rabb'i söylüyor. **9***Ben[11] de sizi tüm halkım önünde rezil ve düşkün ettim; çünkü yollarımı tutmuyor ve yasaların önünde kişileri ayrı tutuyorsunuz. **10***Hepimizin[12] babası bir değil mi, bizi[13] bir Allah yaratmadı mı? Niçin atalarımızın antlaşmasını bozarak herkes kardeşine kötülük yapıyor? **11***Yahuda hainlik etti, İsrailde ve Kudüs'te kirli işler yapıldı. Çünkü Yahuda Rabb'in sevdiği Tapınağını kirletti ve yabancı[14] bir ilâhın kızına koca oldu. **12***Rabb bunu kabul eden kişiyi, uyanık duranı ve yanıtlayanı; hem de[15] Orduların Rabbi'ne sunu sunanı Yakup'un çadırlarından kaldıracaktır. **13***Yine bunu yaptınız: Rabb'in sunağını gözyaşlarıyla, ağlayış ve bağırışla örttünüz. O denli ki, artık sunuya bakmaz ve elinizden istekle kabul etmez. **14***Ama siz: Niçin bu böyle oldu? Diyorsunuz. Çünkü gençliğinde[16] aldığın ve ona sadık olmadığın eşinle, senin aranda Rabb tanık olduğu için bu durum oldu. Oysa kadıncağız[17] senin *'Hayat arkadaşın'* ve antlaşarak aldığın eşindir. **15***Bunu *'Ruhun bereketiyle egemen biri mi yaptı ve niçin bir yaptı? Çünkü Allah'ın beğenisi olan kuşaklar olsun, dileğindeydi*[*]. Bundan böyle kendinizi sakının ve sizden hiç kimse gençliğinde aldığı kadına sadakatsizlik etmesin. **16***İsrailin[18] Allah'ı Rabb diyor ki: -Boşanmak nefretimdir; insan giysisiyle kötülüğü gizliyor[§]. Böylece kendinizi sakınıp ihanet etmeyin, diye de Orduların Rabb'i söylüyor. **17***Sözlerinizle Rabb'i utandırdınız[19] ama siz: Ne ile *"O"*nu utandırdık' diyorsunuz? Her türlü kötülük yapan adam Rabb'in önünde iyidir: Rabb onlardan hoşnuttur veya yargılayan Tanrı nerdedir? diyerek *"O"*nu utandırdınız.

(1) Lev. 26/14 ve diğ., Tes.28/15ve diğ., **(+)**İbranice: Tehdit edeceğim,**(2)**I.Krl.14/10,**(3)**Say.25/12,Hez.34/25,37/26, **(4)**Tes.33/8ve9,**(5)**Tes.3/10,**(6)**Yer.23/22,Yak.5/20,**(7)**Tes. 17/9ve11, 24/8,Lev.10/11 ,Ezr.7/10,Yer.18/18, Hag.2/11ve12, **(8)**Galt.4/14,**(9)**I.Sam.2/17,Yer.18/15,**(10)**Nah.13/29, **(11)**I.Sam. 2/30, **(12)**I. Kor. 8/6, Efs.4/6, **(13)**Eyp.31/15, **(14)**Ezr.9/1, 10/2, Nah.13/23,**(15)**Nah.13/28ve29,**(16)**Sül.Mes.5/18, **(17)**Sül.Mes. 2/17, **(*)**Ya da: ***"Yarattığı yer değil midir? Onda bereket Ruhu vardı; çünkü niçin bir yarattı? İyi nesil bulmak için"***,**(18)**Bak.Mat.5/23, 19/8, **(§)**: Lev. 18, **(19)**İş.43/24, B.3/13-15.

3. Bölüm: 1)Mesih'in önünce gönderilecek Resul ve Mesih'in lütuf ile parlaklığı, 7)Halkın isyanı, 8)Ondalıklar ve sunular için hainlikleri, 13)İbadeti inkar etmeleri, 16)Ve Rabb'ten korkanlara verilecek bereketler.

1*İşte ben[1] Resulümü gönderiyorum. O da yolu önümce[2] hazırlayacak ve aradığınız Rabb; yani hoşnut olduğunuz Antlaşmanın Meleği[3] ansızın kendi Tapınağına gelecektir. İşte geliyor, diye Orduların Rabbi buyuruyor. **2***Gelişi gününe kim dayanabilir[4] ve geldiği[5] zaman kim durabilir? Çünkü[6] o tasviyecinin ateşi ve çırpıcının sabunu gibi olacaktır. **3***O gümüşü[7] ateşte arıtan gibi oturacak; Levi oğullarını temizleyerek onları altın ile gümüş gibi parlatacak ve onlar dürüstçe Rabb'e[8] sunular sunanlar olacaktır. **4***O zaman Yahuda'yla Kudüs'ün sunuları[9] eski günlerde ve önceki yıllarda olduğu gibi Rabb'e özgü olacaktır. **5***Yargı için size yaklaşacağım. Sihirbazlarla zinakârlara ve yalan[10] yemin edenlere karşı; benden korkmayarak ücretliye ücreti için ve dul kadınla öksüzden nefret edenlere karşı ve yabancıya yargıyı bozanlara karşı, anında tanık olacağım; diye orduların Rabbi söylüyor. **6***Çünkü ben ***Yehovah'ım*** değişmem[11] bu yüzden[12] ey Yakup oğulları! Siz yok olmadınız. **7***Atalarınızın[13] günlerinden beri yasalarımdan saparak onları tutmadınız. Bana dönünüz[14] ben de size döneceğim! Diye Orduların Rabbi söylüyor; ama[15] siz: Neyle dönelim? Diyorsunuz. **8***İnsan Tanrı'yı soyar mı ki, siz de beni soyasınız? Ama siz: Ne konuda soyduk? Diyorsunuz. Kuşkusuz ondalıklar[16] ve sunular konusunda soydunuz. **9***Siz çok lanetlisiniz; çünkü sizler ve hattâ tüm ulus beni soydunuz. **10***Tüm[17] ondalıklarınızı hazineye[18] götürdünüz ki, evimde tahıl bulunsun; bununla beni sınadınız. Size göğün pencerelerini açıp[19] ıslanmamış toprak kalmayıncaya dek üstünüze[20] bereket dökmez miyim? Diye Orduların Rabbi söylüyor. **11***Yok ediciyi sizin[21] için azarlayacak ve toprağınızın ürününü bozmayacaktır. Böylece tarlada asmanız ürünsüz kalmayacak, diye Orduların Rabbi söylüyor. **12***Tüm milletler sizi tebrik edecekler; çünkü[22] siz arzulanır bir ülke olacaksınız, diye Orduların Rabbi söylüyor. **13***Sözleriniz[23] bana karşı şiddetli oldu, diye Rabb belirtiyor; ama siz: Sana karşı ne söyledik? Diyorsunuz. **14***Siz[24] Allah'a

hizmet etmek boş şeydir; *"O"*nun sözlerini tutmamızdan ve Orduların Rabbi'nin önünde yasla yürüdüğümüzden ne yarar çıktı? **15***Şimdi[25] biz gururluları alkışlıyoruz ve ayrıcalık yapanlar da kurtuluş buluyor[26] hem de Tanrı'yı sınayıp kurtuluyorlar, diyorsunuz. **16***O zaman Rabb'ten[27] korkanlar birbirleriyle[28] söyleştiler; Rabb da dinleyip kabul etti. Rabb'ten korkanlar ve *"O"*nun adına uyanlar için; *"O"*nun önünde '*Anılma Kitabı*[29] yazıldı. **17***Orduların Rabbi diyor ki: Bana özgü hazinemi topladığım günde, onlar[30] benim olacaklar ve bir adam kendine hizmet eden oğlunu sever gibi onları[31] seveceğim. **18***O zaman[32] dönüp dürüstle kötünün ve Allah'a hizmet edenle etmeyenin farkını göreceksiniz.

(1) Mat.11/10,Mark.1/2,Luk.1/79,7/27,**(2)**İş.40/3,**(3)**İş.63/9, **(4)**B. 4/1,**(5)**Vah.6/17,**(6)**BakİŞ.4/4,Mat.3/10-12,**(7)**İş.1/25, Zek.13/9, **(8)**I.Petr.2/5, **(9)**B.1/11, **(10)**Zek.5/4ve12, **(11)**Say.23/19, Rom. 11/29,Yakb.1/17,**(12)**Yer.Mers.3/22,**(13)**Res.İşl.7/51, **(14)**Zek. 1/3,**(15)**B.1/6,**(16)**Nah.13/10ve12,**(17)**Sül.Mes.3/9ve10, **(18)**I.Trh. 26/20, II.Trh.31/11, Nah.10/38, 13/12, **(19)**Tek.7/11, II.Krl.7/2,**(20)**II.Trh.31/10,**(21)**BakAms.4/9,**(22)**Dan.8/9, **(23)**B. 2/17,**(24)** Eyp.21/14ve15,22/17,Mez.73/13,Sef.1/12,**(25)**Mez. 73/12, B. 2/17,**(26)**Mez.95/9,**(27)**Mez.66/16,B.4/2,**(28)**İbr.3/13, **(29)**Mez.56/8,İş.65/6,Vah.20/12,**(30)**Çık.19/5,Tes.7/6, Mez. 135/4,Tits.Mek.2/13, I.Petr.2/9, **(31)**Mez.103/13, **(32)**Mez.58/11.

4. Bölüm: 1)Kötülere karşı Tanrısal ceza, 2)Dürüstler için lütuf ve nimet sözü, 4)Yasaları tutmaları için halka öğüt, 5)İyya'nın(*İlya*) geleceği ve görevi.
1*İşte fırın[1] gibi yanan gün geliyor. Tüm gururlular[2] ve bozgunculuk yapanlar saman[3] gibi olacaklar. Gelen gün onları yakacak; şöyle ki: Onlara ne kök[4] ve ne de dal bırakacaktır, diye Orduların Rabbi bildiriyor. **2***Ama[5] siz adımdan korkanlara doğruluk[6] güneşi doğacak, kanatlarında şifa olacak ve siz ahırdaki buzağılar gibi dışarıya sıçrayacaksınız. **3***Kötüleri[7] ayak altına alacaksınız; çünkü bunu yaptığım günde onlar ayaklarınızın altında kül olacaklar, diye Orduların Rabbi buyuruyor. **4***Kulum Musa'nın yasalarını; yani Horeb'te[9] tüm İsrail için buyurduğum yasalar[10] ve buyrukları anımsayınız. **5***İşte ben Rabb'in[11] büyük ve görkemli günü gelmeden önce size İlya[12] peygamberi göndereceğim. **6***O da babaların yüreğini oğullara ve oğulların yüreğini de babalarına çevireecektir. Sakın ben gelip de yeryüzünü lanetle[13] vurmayayım[4].

(1) Yoel 2/31, B.3/2, II.Petr.3/7, **(2)**Bak.B.3/18, **(3)**Obad.18, **(4)**Ams.2/9, **(5)**B.3/16, **(6)**Bak Luk.1/77, Efs.5/14, II.Petr.1/19, Vah.2/28, **(7)**II.Sam.22/43, Mik.7/10, Zek.10/5, **(8)**Çık.20/3ve diğ.,**(9)**Tes.4/10, Bak.II.Ez.2/33, I.Krl.8/9,19/8, mez.106/19ve32, **(10)**Mez.147/19,**(11)**Yoel 2/31, **(12)**Mat.11/14, 17/11, Mark.9/11, Luk.1/17, **(13)**Zek.5/3, **(14)**Zek.14/12.

YENİ AHİT

('İNCİL'LER)

'İNCİL'
MATTA'NIN YAZISINA GÖRE

1. Bölüm: 1)İsa Mesih'in İbrahim'den Yusuf'a kadar soyu, 18)Bakire(*evlenmemiş*) Hz.Meryem'in olağanüstü bir şekilde hamile kalması, 19)Meleğin Yusuf'un yanlış düşüncede olduğunu söylemesi ve bu durumu düzelterek adını vermesi.

1* İbrahim[1] oğlu, Davut[2] oğlu İsa Mesih'in neslinin[3] kitabıdır. **2*** İbrahim[4] İshak'ın[5], İshak Yakup'un ve Yakup[6] Yahuda ile onun kardeşlerinin babası oldu. **3*** Yahuda[7] Tamar'dan Peres ile Zerah'ın babası oldu. Peres[8] Hesron'un, Hesron Ram'ın babası oldu. **4*** Ram Aminadab'ın, Aminadab Nahşon'un, Nahşon Salmon'un; **5*** Salmon Rahab'tan Boaz'ın, Boaz[*] Rut'tan Obed'in babası oldu ve Obed de Yesse'nin babasıydı. **6*** Yesse[9] kral Davut'un, Davut da[10] Uriya'nın eşinden olan (Hz.)Süleyman'ın babası oldu. **7*** Süleyman[11] Rehoboam'ın, Rehoboam Abiya'nın, Abiya Asa'nın; **8*** Asa Yehoşafat'ın, Yehoşafat Yoram'ın, Yoram Uzziya'nın, Uzziya; **9*** Uzziya Yotam'ın, Yotam Ahaz'ın, Ahaz Hizkiya'nın **10*** Hizkiya[12] Manessa'nın, Manessa Amon'un, Amon Yoşiya'nın; **11*** Ve Yoşiya[13] da Babil[14] sürgünlüğü zamanında Yekonya(*Yehoyakin*) ile onun kardeşlerinin babası oldu. **12*** Babil sürgünlüğünden sonra Yekonya[15] Şealtiyel'in, Şealtiyel Zerubbabel'in[16], **13*** Zerubbabel Abihud'un, Abihud Elyakim'in, Elyakim Azor'un; **14*** Azor Sadok'un, Sadok Ahim'in, Ahim Elihud'un; **15*** Elihud Elazar'ın, Elazar Mattan'ın, Mattan Yakup'un; **16*** Ve Yakup da (Hz.)Meryem'in kocası Yusuf'un babası oldu. Bu kızdan da Mesih[§] denilen (Hz.)İsa doğdu. **17*** Böylece tüm kuşaklar İbrahim'den Davut'a kadar on dört, Davut'tan Babil sürgünlüğüne dek on dört ve Babil sürgünlüğünden Mesih'e değin de on dört kuşaktır. **18*** İsa[17] Mesih'in doğumu bu şekilde oldu: Yani annesi Meryem Yusuf'a nişanlıyken birleşmelerinden önce '*Kutsal Ruh'tan*[18] hamile kaldı. **19*** Oysa onun eşi Yusuf dürüst biri olduğundan onu rezil[19] etmek istemedi ve onu gizlice boşamak niyetindeydi. **20*** Ama bunu düşünürken işte Rabb'in Meleği rüyada ona görünerek: -Ey Davut oğlu Yusuf! Eşin Meryem'i kabul etmeye korkma; çünkü[20] onun rahminde olan Kutsal ruhtandır. **21*** "O[21] bir oğul doğuracak ve O'na İsa[+] adını vereceksin; çünkü o halkını[22] günahlarından kurtaracaktır" dedi. **22*** Böylece tüm bu olanlar, Rabb'ten peygamber aracılığıyla: **23*** "İşte[23] hiç evlenmemiş kız hamile olup bir oğul doğuracak ve O'na ***'İmmanuel'*** *(ki çevirisi* '*Tanrı bizimledir*' demektir.) adını verecekler; diye buyrulan sözün yerine gelmesi için bu oldu." **24*** Sonra Yusuf uykudan uyandığında Rabbin meleğinin kendisine yaptığı buyruğa göre eşini kabul etti. **25*** Ona ilk oğlunu[24] doğuruncaya dek yaklaşmadı ve o çocuğa İsa adını verdi.

(1)I.Trh.17/11, Tek 22/18, Mez.132/11, İş.11/1, Yerm.23/5, B.22/42, Yuh.7/42, Res.İşl.2/30, 13/23 ve Rom.1/3, **(2)**Tek.12/3, 22/18,Galt.3/16,**(3)**Luk.3/23,**(4)**Tek.21/2ve3,**(5)**Tek.25/26, **(6)**Tek. 29/35, 49/10, **(7)**Tek.38/27,29ve30, **(8)**Rut 4/18-22, I.Trh.2/5,9ve diğ., **(*)**Bak Rut 4/13-17, **(9)**I.Sam.16/1, 17/12, **(10)**II.Sam.12/24,**(11)**I.Trh.3/10ve16,**(12)**II.Krl.20/21,I.Trh. 3/13,**(13)**I.Trh.3/15,16,**(14)**II.Krl.24/14,15ve16, 25/11, II.Trh. 36/10ve20,Yerm.27/20,39/9,52/11,15,28,29ve30,Dan.1/2, **(15)**I.Trh.3/17ve19,Ezr.3/2,**(16)**Ezr.3/2,5/2, Neh.12/1, Hag.1/1, **(§)**B.27/17ve22,**(17)**Luk.1/27,**(18)**Luk.1/35,**(19)**Tes.24/1, **(20)**Luk.1/35,**(21)**Luk.1/31,20/21, **(+)**Yani: ***Kurtarıcı, halaskâr***,**(22)**Res.İşl.4/12,5/31,13/23ve38,**(23)**İş.7/14, **(24)**Çık. 13/2, Luk.2/7ve21.

2. Bölüm: 1)Alimlerin(*yıldızbilimciler*) bir yıldız tanıklığıyla Mesih'e gelmeleri, 11)Ve ona eğilerek armağanlar vermeleri, 14)Yusuf'un İsa'yla annesini alarak Mısır'a kaçması, 16)Hirodes'in çocukları öldürmesi 19)Ve ölümü, 23)İsa'nın Nasıra'ya gelmesi.

1* İsa[1] kral Hirodes'in günlerinde, Yahudiye'nin Beytlehem şehrinde doğduğu zaman işte "Doğudan[2] Yeruşalim'e yıldızbilimciler[*] geldiler. **2*** Ve: Yahudilerin[3] doğmuş olan kralı nerededir? Çünkü doğuda O'nun[4] yıldızını gördük ve O'na eğilmeye geldik" dediler. **3*** Kral Hirodes bunu duyduğunda kendisi ve onunla beraber tüm Yeruşalim sıkıldı. **4*** Ve tüm baş[5] İmamlarla(*kahinler*) halkın bilginlerini[6] toplayarak onlardan Mesih'in nerede doğacağını araştırdı[7]. **5*** Onlar da ona dediler ki: Yahudiye'nin Beytlehem şehrinde doğacak; çünkü peygamber aracılığıyla Böyle yazılmıştır. **6*** Yani: "Ey[8] Yahuda yöresi Beytlehem! Yahuda beyleri arasında sen de asla küçük değilsin; çünkü halkım[9] İsraili güdecek bir bey senden çıkacaktır" **7*** O zaman Hirodes yıldızbilimcileri gizlice çağırıp yıldızın ne zaman göründüğünü onlardan araştırdı. **8*** ve: -Gidin, çocuğa ait dikkatle bilgi alın ve onu bulduğunuz zaman bana bildirin ki ona eğileyim, diyerek onları Beytlehem'e gönderdi. **9*** Onlar da kralı dinleyerek gittiler. İşte doğuda gördükleri yıldız gide gide çocuğun üzerinde duruncaya dek önlerinden gitti. **10*** Yıldızı gördüklerinde çok sevindiler. **11*** Eve girip çocuğu annesi Meryem'le buldular. Sonra onun önünde eğildiler; hazinelerini açıp armağan[10] olarak O'na altın günnük ve mür sundular. **12*** Onlara rüyada[11] bir daha Hirodes'in yanına geri dönmemeleri bildirildiğinden kendi topraklarına başka bir yoldan geri

döndüler. **13***Onların geri dönüşünden sonra işte Rabb'in Meleği Yusuf'a görünerek: -Kalk çocuk ile annesini alıp Mısır'a kaç ve ben sana bildirinceye değin de orada kal; çünkü Hirodes çocuğu öldürmek için arayacaktır; dedi. **14***O da gece kalkıp çocuk ile annesini alarak Mısır'a gitti. **15***Ve Hirodes'in ölümüne dek orada kaldı. Tâ ki: "Oğlumu[12] Mısır'dan çağırdım" diye peygamber aracılığıyla Rabb'ten buyrulan söz yerine gelsin. **16***O zaman Hirodes yıldızbilimciler tarafından aldatıldığını gördüğünde gayet çok öfkelendi ve yıldız bilimcilerden araştırdığı zamana göre Beytlehem ile tüm sınırlarında iki yaşından aşağı olan bütün çocukları öldürttü. **17***O zaman Rama'dan[13] bir ses; yani acı ağlayış ve büyük bir feryat duyuldu. **18***Rahel[‡] çocuklarına ağlıyor ve yok oldukları için avutulmak istemiyor, diye Yeremya peygamberin söylediği söz yerine geldi. **19***Hirodes'in ölümünden sonra işte Rabb'in meleği Yusuf'a Mısır'da rüyada görünüp: **20***-Kalk, çocukla annesini al ve İsraile git. Çünkü[+] çocuğun canına kastedenler öldüler, dedi. **21***O da kalkıp çocuk ile annesini alarak İsraile geldi. **22***Ama Yahuda yöresinde Arhelas'ın kendi babası Hirodes'in yerine kral olduğunu duyduğundan oraya gitmeye korktu ve rüyada kendine vahiy geldiğinden Galile[14] semtlerine gitti. **23***Ve sonra da Nasıra[15] denilen kentte oturdu ki *"Nasıralı[§] denilecektir"* diye peygamber aracılığıyla söylenilen söz yerine gelsin.

(1) Luk.2/1,4,6ve7,**(2)**Tek.10/30,25/6,I.Krl.4/30,**(*): *Münecimler***,**(3)**Luk.2/11,**(4)**Say.24/17,İş.60/3,**(5)**II.Trh.36/14, **(6)**II.Trh.34/13,**(7)**Malk.2/7,**(8)**Mik.5/1,2, Yuh.7/42, **(9)**Vah.2/27, **(10)**Mez.72/10,15,İş.60/6,**(11)**B.1/20,**(12)**Hoş.11/1, **(13)**Yerm. 31/15, **(‡)**Tek.35/19, **(+)**Çık.4/19 ile benzetmeyi karşılaştır, **(14)**B.3/13, Luk.2/39, **(15)**Yuh.1/45, **(§)**Bak Luk.1/26, 2/39, İş.11/1, 53/2.

3. Bölüm: 1)Vaftizci Yahya'nın vaazı, vaftiz etmesi ve durumu, 7)Ferisiler ile Sadukileri azarlaması, 13)Ve İsa'yı Erden'de vaftizi.

1*O günlerde vaftizci[1] Yahya: -Tövbe edin; çünkü[2] göklerin egemenliği yaklaştı, diyerek; **2***Yahuda[3] yöresi kırsalında vaaz edip ortaya çıktı. **3***Ve o: "Rabb'in[4] yolunu hazırlayın O'nun yollarını doğrultun; çünkü: *"Çölde[5] çağıranın sesi budur"* diye İşaya peygamber aracılığıyla bildirilen kişi oydu. **4***İşte bu[6] Yahya deve[7] tüyünden giysi giyinmiş, beline kayış kuşanmış ve yiyeceği de çekirgeler[8] ile yaban[9] balıydı. **5***O zaman[10] Yeruşalim ile tüm Yahuda bölgesi ve tüm Erden çevresi halkı onun yanına geldi. **6***Ve onlar günahlarını[11] söyleyerek Erden suyunda onunla vaftiz ediliyordu. **7***O Ferisiler ile Sadukîler'den birçoklarının kendi vaftizine geldiklerini gördüklerinde onlara şöyle söyledi: -Ey[12] engerekler soyu! Gelecek[13] gazaptan kaçmayı size kim öğretti? **8***Bundan böyle tövbeye uygun ürün verin. **9***Ve: Babamız[14] İbrahim'dir demeyi kendi kendinize düşünmeyin. Çünkü size diyorum ki Allah'ın, İbrahim'e şu taşlardan bile çocuk yapmaya gücü yeter. **10***Hem de zaten balta ağaçların kökü yanında yatıyor. Böylece iyi[15] meyve vermeyen her ağaç kesilip ateşe atılıyor. **11***Ben[16] sizi tövbe için su ile vaftiz ediyorum; ama benden sonra gelen benden daha güçlüdür; O'nun ayakkabılarını taşımayı bile kendime yediremem. O sizi[17] '*Kutsal Ruh'la* vaftiz[*] edecektir. **12***Yabası[18] elinde olacak, kendi harmanını tamamen savuracak ve buğdayı ambarına toplayıp, samanını[19] sönmez ateşte yakacaktır. **13***O zaman[20] İsa Yahya'nın eliyle vaftiz olunmak için Galile'den[21] Erden'e O'nun yanına geldi. **14***Ama Yahya: -Ben senin elinle vaftiz olunmaya gereksinim duyduğum halde sen bana mı geliyorsun? Diye O'nu vazgeçirmeye çalışırken; **15***İsa da ona şöyle yanıt verdi: -Şimdi bırak; çünkü her hakkı böylece yerine getirmemiz gerekiyor; dedi. O zaman o da O'nu bıraktı. **16***Ve İsa[22] vaftiz olunduktan sonra hemen sudan çıktı. İşte o anda O'na gökler açıldı ve Allah'ın Ruhu'nun[23] güvercin gibi inerek kendisinin üstüne geldiğini gördü. **17***O zaman: *'Sevgili*[24] *oğlum budur; O'ndan hoşnutum'* diye göklerden[25] bir ses geldi.

(1)1/4ve15, Luk.1/13, 3/3, Yuh.1/28, **(2)**Dan.2/44, B.4/17, 10/7, **(3)**Yeş.14/10,**(4)**Luk.1/79,**(5)**İş.40/3,Luk.3/4,Yuh.1/23, **(6)**Mark.1/6,**(7)**II.Krl.1/8,Zek.13/4, **(8)**Lev.11/22, **(9)**I.Sam.14/25 ve26,**(10)**Mark.1/5,Luk.3/7,8ve9, **(11)**Res.İşl.19/18, **(12)**B.12/34, 23/33, Luk.3/7,8ve9, **(13)**Rom.5/9, I.Sel.1/9, **(14)**Yuh.8/33, **(15)**B.7/19,Luk.13/7,9,Yuh.15/6,**(16)**Mark.1/8,Luk.3/16, Yuh.1/15ve26ve33,Res.İşl.1/5,11/16,19/4,**(17)**İş.4/4,44/3, Malk. 3/2,Res.İşl.2/3ve4,I.Kor.12/13, **(18)**Malk.3/3, **(19)**Malk.4/1, B. 13/30, **(20)**Mark.1/9,Luk.3/21, **(21)**B.2/22, **(22)**Mark.1/10, **(23)**İş. 11/2, 42/1, Luk.3/22, Yuh.1/32, 33, **(24)**Mez.2/7, İş.42/1, B.12/18, 17/5,Mark.1/11,B.17/5, Luk.9/35, Efs.1/6, Kols.1/13, II.Petr.1/17, **(25)**Yuh.12/28.

4. Bölüm: 1)İsa'nın oruç tutması ve denenmesi, 11)Meleklerin O'na hizmeti, 13)İsa'nın Kefernehum'da oturması, 17)Vaaza başlaması, 18)Petrus ile Andreas'ı; 21)Ve Yakup ile Yuhanna'yı çağırması, 23)Hastaları iyileştirmesi.

1*O zaman İsa[1] Şeytan tarafından denenmek için Ruhun[2] yönetmesiyle çöle gitti. **2***Ve kırk gün[+] kırk gece oruç tuttuktan sonra acıktı. **3***Deneyici O'nun yanına gelerek: -Eğer Allah'ın oğlu isen

söyle; bu taşlar ekmek olsunlar, dedi. **4***O da şöyle yanıtladı: -"İnsan[3] salt ekmekle yaşamaz; ancak Allah'ın ağzından çıkan her sözle yaşar" diye yazılmıştır; dedi. **5***O zaman Şeytan, O'nu kutsal kente[4] götürerek tapınağın burcu üzerinde durdurdu. **6***O'na: -Eğer Allah'ın oğluysan kendini aşağıya at; çünkü senin için: "Kendi[5] meleklerine buyuracak ve ayağını bir taşa çarpmamak için seni elleri üzerinde kaldıracaklar" diye yazılmıştır; dedi. **7***İsa ona: -Ama[6] "Allah'ın olan Rabb'i sınamayasın" diye de yazılmıştır, dedi. **8***Yine Şeytan O'nu çok yüksek olan bir dağa götürüp, dünyanın tüm ülkeleriyle onların görkemini gösterdi. **9***Ve O'na: -Eğer bana eğilip secde edersen; tüm bunları sana vereceğim, dedi. **10***O zaman İsa ona: -Ardıma çekil ey Şeytan! Çünkü 'Allah'ın[7] olan Rabb'e secde edecek ve yalnız *"O"*na ibadet edeceksin' diye yazılmıştır, dedi. **11***O zaman Şeytan O'nu bıraktı; melekler[8] de gelip O'na hizmet ettiler. **12***Bundan sonra İsa[9] Yahya'nın ele verildiğini duyduğunda Galile'ye geri döndü. **13***Nasıra'yı terk ederek gidip Zebulun ile Naftali sınırlarında, deniz kenarında olan Kefernahum'da oturdu. **14***Böylece İşaya peygamber aracılığıyla: **15***"*Erden'in ötesinde, deniz yolunda olan Zebulun*[10] *ve Naftali yöresi; yani milletlerin Galilesi,* **16***Karanlıkta*[11] oturan halk *büyük bir ışık gördü; ölüm ülkesiyle, gölgesinde oturanlara nur doğdu"* diye buyrulan söz yerine gelsin. **17***O zaman[12] İsa vaaz etmeye ve: -Tövbe ediniz[13] çünkü göklerin egemenliği yaklaşmıştır, demeye başladı. **18***İsa Galile[14] denizi kenarında gezerken iki kardeşi; yani Petrus[15] denilen Simon'la onun kardeşi Andreas'ı denize ağ atarken gördü. Çünkü onlar balıkçıydılar. **19***Onlara: -Peşime takılın; sizi[16] insan avcısı edeceğim, dedi. **20***Onlar da[17] hemen ağlarını bırakıp O'nun arkasından gittiler. **21***Sonra oradan ileriye gidip, babaları Zebedi'yle beraber kayıkta ağlarını onarmakta[18] olan diğer iki kardeşi; yani Zebedi oğlu Yakup ile kardeşi Yuhanna'yı gördü ve onları da çağırdı. **22***Bunlar da hemen kayığı ve babalarını bırakarak O'nun ardınca gittiler. **23***İsa tüm Galile'yi dolaşarak Sinagoglarında öğretiyor[19] egemenliğin[20] müjdesini bildiriyor ve halk[21] arasında olan her türlü illet ile hastalığı gideriyordu. **24***O'nun[*] şöhreti Suriye'nin her yerine yayılarak tüm hastalıkları; yani her türlü illeti, ağrıları, saralıları, cinlileri ve felçlileri O'nun yanına götürdüler, O da onlara şifa verdi. **25***Galile[§] ile Dekapolis'ten, Oruşalim ile Yahudiye'den ve Erden'in ötesinde olan birçok[22] topluluklar O'nun ardınca gittiler.

(1) Mark.1/12, Luk.4/1, İbr.4/15, **(2)**I.Trh.18/12, Hez.3/14, 8/3, 11/1ve24,40/2, 43/5,Res.İşl.8/39, **(3)**Tes.8/3(*Tevrat'ın II.Yasası!*), **(+)**Çık.34/28, I.Krl.19/8,**(4)**Neh.11/1ve18, İş.48/2, 52/1, B.27/53, Vah.11/2, **(5)**Mez.91/11ve12, **(6)**Tes.6/16, **(7)**Tes.6/13, 10/2,Yeş. 24/14,I.Sam.7/3,**(8)**İbr.1/6,14, Yuh.1/51, **(9)**Mark.1/14, Luk.3/20, 4/14,31,Yuh.4/43,**(10)**İşa.9/1,2,8/23,**(11)**İşa.42/7,Luk.2/31, **(12)**Mark.1/14,15,**(13)**B.3/2,10/7,**(14)**Mark.1/16,17 ve18,Luk. 5/2,**(15)**Yuh.1/42,**(16)**Luk.5/10ve11,B.13/47,Hez.47/10, **(17)**Mark.10/28,18/28,B.19/27,**(18)**Mark.1/9,Luk.5/10, **(19)**B. 9/35,Mark.1/21ve39,Luk.4/15,44ve45, **(20)**B.24/14,Mark.1/15, **(21)**Mark.1/34,39,Res.İşl.10/38, **(*)**Mark.6/55, **(§)**Mark.3/7, Luk.6/17ve19.

5. Bölüm: 1)İsa'nın dağda vaaza başlaması, 3)Kimlerin kutlu(*mübarek*) olduğunu söylemesi, 13)Kendi öğrencilerini düzlüğe, 14)Işığa ve dağ üzerinde olan bir kente benzetmesi, 17)Kendinin şeriatı tamamlamak için gelmiş olduğunu söylemesi, 21)Öldürme, 27)Zina, 33)Yemin, 38)Nefret 44) Düşmanı sevmek, 48)Ve kamil(doğru) olmak için olan öğretisi.

1*Ve kalabalıkları görerek dağa çıktı[1] Oturduğunda öğrencileri de yanına geldi. **2***Ağzını açıp öğreterek onlara şöyle dedi: **3***-Ne mutlu[2] ruhça yoksul olanlara; çünkü göklerin egemenliği onlarındır. **4***Ne mutlu[3] yaslı olanlara; çünkü onlar avutulacaklar. **5***Ne mutlu[4] alçakgönüllülere; çünkü[5] onlar yeri miras alacaklar. **6***Ne mutlu doğruluğa acıkıp susayanlara; çünkü[6] onlar doyurulacaklar. **7***Ne mutlu[7] acıyanlara; çünkü onlara acınacak. **8***Ne mutlu[8] temiz yüreklilere; çünkü[9] onlar Allah'ı görecekler. **9***Ne mutlu barışçıl olanlara; çünkü onlara Allah'ın oğulları denilecek. **10***Ne mutlu[10] doğruluk için acı çekenlere; çünkü göklerin egemenliği onlarındır. **11***Benim[11] yüzümden size zulüm edip cezalandırdıkları ve size karşı yalan yere her gün kötü söz[12] söyledikleri zaman ne mutlusunuz. **12***Sevinin[13] ve sevinçten coşun; çünkü göklerde karşılığınız büyüktür. Sizden önce[14] olan peygamberlere de böyle davrandılar. **13***Siz yerin tuzusunuz; ama tuz tatsız[15] olduğu zaman ne ile tuzlanacaktır? Artık dışarıya atılıp insanların ayakları altında basılmaktan başka bir şeye yaramaz. **14***Siz dünyanın tuzusunuz[16] dağ üzerinde olan bir şehir gizlenemez. **15***Işığı[17] yakıp kile[*] altına koymazlar; ama şamdan üzerine koyarlar ve evde bulunanların tümüne ışık verir. **16***Bu şekilde ışığınız insanların önünde parlasın ki sizin[18] iyi işlerinizi görerek göklerde[19] olan babanızı yüceltsinler. **17***Beni[20] şeriatı veya peygamberleri geçersiz kılmak için geldim sanmayın. Onları geçersiz kılmaya değil; ama tamamlamaya geldim. **18***Çünkü gerçekten size diyorum ki; yer ile gök[21] geçmedikçe, tüm yasalar tamamlanıncaya dek, ondan bir harf veya bir nokta yok olmay-

acak. **19*** Böylece[22] her kim bu en küçük buyruklardan birini bozarak insanlara öğretirse 'Göklerin Egemenliği'nde en küçük denilecek; ama her kim bunları tutup, yapar ve öğretirse 'Göklerin Egemenliği'nde en büyük denilecek. **20*** Çünkü size diyorum ki; eğer dürüstlüğünüz ulema*(din bilginleri)* ve Ferisiler'in[23] dürüstlüğünden daha çok olmazsa göklerin egemenliğine asla giremeyeceksiniz. **21*** Eski zaman adamlarına "Öldürmeyin ve her kim öldürürse[24] cezayı hak eder" denildiğini duydunuz. **22*** Ama Ben size diyorum ki: Bir kimse kardeşine sebepsiz yere zulmederse[25] cezayı hak eder, biri kendi kardeşine kötü söz[§] söylerse halk meclisinin yargısını alır ve her kim '*Ahmak*' derse cehennem[+] ateşini kazanır. **23*** Sen sununu[26] sunağa götürdüğünde, kardeşinin sana karşı bir şeyi olduğunu orada anımsarsan; **24*** Sununu[27] orada Mezbahın(sunak) önünde bırak ve gidip önce kardeşinle helallaş; ondan sonra da gel ve sununu sun. **25*** Hasmın[28] ile beraber yoldayken çabuk onunla anlaş ki, hasmın seni yargıça ve yargıç da seni polise teslim ederek hapse atılmayasın. **26*** Gerçekten sana diyorum ki; son kuruşunu ödemeyinceye dek oradan çıkamayacaksın. **27*** Eski adamlara "Zina[29] etmeyesin" denildiğini duydunuz. **28*** Ama ben size diyorum ki biri[30] bir kadına şehvetle bakarsa zaten yüreğinde onunla zina etmiş oluyor. **29*** Böylece[31] sağ gözün senin düşmene neden olursa; onu çıkarıp[32] kendinden at; çünkü bedeninden bir parçanın yok olması tüm bedeninin ateşe atılmasından daha yeğdir. **30*** Eğer sağ elin senin düşmene neden olursa onu kesip kendinden at; çünkü bedeninden birinin yok olması tüm bedeninin ateşe atılmasından daha yeğdir. **31*** "Her kim[33] eşini boşarsa, ona boşanma kâğıdını versin" denilmiştir. **32*** Ama ben size diyorum ki biri zinadan[34] başka bir nedenle eşini boşarsa ona zina ettirir ve her kim boşanmış olanla evlenirse zina eder. **33*** Yine eskilere: "Yalan[35] yere yemin etmeyesin; ancak yeminle[36] söz verdiğini Rabb'e veresin" denildiğini[37] duydunuz. **34*** Ama ben size diyorum ki asla[38] yemin etmeyesiniz: Ne gök hakkı için; çünkü Allah'ın[39] tahtıdır; **35*** Ne de yer hakkı için; çünkü *"O"*nun ayaklarının basamağıdır, ne Yeruşalim hakkı için; çünkü büyük[40] kralın ulu kentidir. **36*** Ve ne de başın hakkı için yemin et; çünkü bir kılı ak veya kara yapamazsın. **37*** Ama[41] sözünüz evetle evet ve hayırla hayır olsun. Bunlardan daha ötesi kötüdendir. **38*** "*Göze*[42] *göz ve dişe diş!*" Denildiğini duydunuz; **39*** Ama ben size diyorum ki, kötülüğe[43] karşı durmayın; ama[44] biri senin sağ yanağına vururs ona öbürünü de çevir. **40*** Seninle tartışarak giysini almak almak isteyene cüppeni de bırak. **41*** Ve seninle[45] zorla bir mil gitmek isteyenle, sen iki mil git! **42*** Senden dileyene ver ve senden ödünç almak isteyene yüz[46] çevirme. **43*** "Komşunu[47] sev ve düşmanından[48] nefret et" denildiğini duydunuz. **44*** Ama ben size diyorum ki düşmanlarınızı[‡] seviniz[49] ve size kötülük edenlere iyilik dileyiniz; sizi incitenler ve size sıkıntı verenler için de dua[50] ediniz. **45*** Tâ ki; göklerde olan babanızın çocukları olasınız. Çünkü kendi güneşini[51] kötüler ile iyiler üzerine doğdurur ve dürüstlerle bozguncular üstüne de yağmur yağdırır. **46*** Çünkü sizi[52] sevenleri severseniz ne karşılık alabilirsiniz? Gümrükçüler de tam öyle yapmazlar mı? **47*** Eğer yalnız kardeşlerinize selam verirseniz, bundan daha çok ne yapmış olursunuz? Gümrükçüler de öyle yapmazlar mı? **48*** Böylece göklerde[53] olan Babanızın kusursuz olduğu gibi siz de[54] kusursuz olun.

(1) Mark.3/13ve20, **(2)**Luk.6/20, Mez.51/17, Sül.Mes.6/19, 29/23, İşa.57/15, 66/2, **(3)**İşa.61/2ve3, Luk.6/21, Yuh.16/20, II.Kor.1/7,Vah.21/4,**(4)**Mez.37/11,**(5)**Rom.4/13,**(6)**İşa.55/1, 65/13,**(7)**Mez.41/1,B.6/14,Mark.11/25,II.Tim.1/16,İbr.6/10, Yakb.2/13,**(7)**Mez.15/2,24/4,İbr.12/14,**(9)**I.Kor.13/12,I. Yuh.3/2 ve3,**(10)**II.kor.4/17,II.Tim.2/12,I.Petr.3/14,**(11)**Luk.6/22, **(12)**I.Petr.4/14,**(13)**Luk. 6/23,Res.İşl.5/41,Rom.5/3,Yak.Mek.1/2, I.Petr.4/13,**(14)**Neh.9/26,II.Sam.36/16,B.23/34ve 37,Res.İşl.7/52 ,I.Sel.2/15,**(15)**Mar. 9/49,Luk.14/34ve35,**(16)**Sül.Mes.4/18,Filp. 2/15,**(17)**Bak Mark. 4/21,Luk.8/16,11/33, **(*)**Tahıl ölçeği kabı, **(18)**I. Petr.2/12,**(19)**Yuh. 15/8,I.Kor.14/25,**(20)**Rom.3/31,10/4, Galt. 3/24, **(21)**Luk. 16/17, **(22)**Yakb.Mek.2/10, **(23)**9/31,10/3, **(24)**Çık.20/13,Tes.5/17,**(25)**I.Yuh.3/15,**(§)*Raka(sersem)***, **(+)**Yunancası: ***Gehenna***: İbranice ***Ge-Hinnom'dan*** türetilme bir kelimedir: Yakıcı ateş, imha yeri*(çöplük)*. Bak.II.Krl. 23/10, İş. 30/33,Yer.7/31, Mat.10/28, Luk. 12/5, **(26)**B.8/4,23/19, **(27)**B. 18/19,I.Tim.2/8,I.Petr.3/7,**(28)**Sül.Mes.25/8,Luk. 12/58ve59, **(29)**Çık.20/14,Tes.5/18,**(30)**Eyp.31/1,Sül.Mes.6/25, Tek.34/2, II.Sam.11/2,Ekl.9/5,**(31)**B.18/8,9,Mar .9/43ve49,**(32)**B.19/12, Rom.8/13,I.Kor.9/27,Kol.3/5,**(33)**Tes.24/1,Yerm.3/1,B. 19/3,Mark.10/2,**(34)**B.19/9,Luk.16/18, Rom.7/3, I.Kor.7/10, **(35)**Çık.20/7,Lev.19/12,Say.30/2,Tes.5/11,**(36)**Tes.23/23, **(37)**B.23/16, **(38)**B.23/16,18ve22,Yakb.Mek.5/12, **(39)**İşa. 66/1, **(40)**Mez.48/2,87/3,**(41)**Kols.4/6,Yakb.Mek.5/12,**(42)**Çık. 21/24, Lev.24/20,Tes.19/21,**(43)**Sül.Mes.20/22,24/29, Luk.6/29,Rom. 1217ve19,**(44)**İşa.50/6,Yer.Mers.3/30, **(45)**B.27/32, Mark. 15/21, **(46)**Tes.15/8ve10,Luk.6/30ve35, **(47)**Lev.19/18, **(48)**Tes. 23/6, Mez.41/10, **(‡)**Luther'in Çevirisi: ***"Size soğuk olanlar için iyilik edin; sizi incitenlere ve hem de size karşı koyanlara dua edin"***,**(49)**Luk.6/27ve35,Rom.12/14ve20, **(50)**Luk.23/34,Res.İşl.7/59, I.Kor.4/12ve13,I.Petr.2/23,3/9,**(51)**Eyp.25/3,**(52)**Luk. 6/32,**(53)**Efs.5/1, **(54)**Tek.17/1, Lev. 11/44,19/2, Luk.6/36, Kol.1/28, 4/12, Yakb.1/4, I.Petr.1/15ve16.

6. Bölüm: 1)İsa'nın dağdaki vaazının devamı. Sadaka; 5)Dua, 14)Bağışlamak, 15)Oruç, 19)Ve gökte hazineler toplamak hakkında öğretisi. 24)Allah'a şükretmeden kulluğun olamayacağı, 25)Bunun için ürkmeye gerek olmadığı, 33)Önce Tanrı'nın egemenliğini istemenin gerekliliği.

1*İnsanların gözü önünde, gösteriş için sadaka[1] vermeyin; yoksa göklerde olan 'Babanızın' önünde payınız olmaz. **2*Sadaka[2] vereceğin zaman ikiyüzlülerin; Sinagoglarda ve sokaklarda, insanlar tarafından övülmek için yaptığı gibi önünde boru öttürme. Gerçekten size diyorum ki onlar arzu ettiklerini almışlardır. **3***Ama sen sadaka verdiğinde sol elin, sağ elinin yaptığını görmesin. **4***Ve böylece sadakan gizlide olsun; çünkü gizlide gören Baban seni[3] apaçık ödüllendirecektir. **5***Dua ettiğinde ikiyüzlüler gibi olma; çünkü onlar insanlara görünmek için Sinagoglarda ve köşe başlarında durup dua etmeyi seviyor. Gerçekten size diyorum ki onlar arzu ettiklerini almışlardır. **6***Ama sen dua ettiğinde kendi iç odana[4] gir ve kapıyı kapayıp gizlide olan Babana dua et. Gizlide gören Baban seni açıkça ödüllendirecektir. **7***Dua ettiğinizde putperestler[5] gibi boşyere söz çoğaltmayın; çünkü[6] onlar çok söyledikleri için kabul edileceklerini sanıyorlar. **8***Siz onlara benzemeyin; çünkü Babanız gereksinim duyduğunuz şeyleri siz kendisinden dilemeden önce biliyor. **9***Bunun için siz şöyle dua edin: "Ey[7] göklerde olan Babamız! Adın kutsal olsun. **10***Egemenliğin gelsin; iraden[8] göklerde[9] olduğu gibi yerde de olsun. **11***Günlük ekmeğimizi[10] bize bugün ver. **12***Ve bize suçlu[+] olanlara bağışladığımız gibi; bizim[11] suçlarımızı da[*] bize bağışla. **13***Bizi[12] sapkınlığa götürme; ama[13] bizi kötüden kurtar. Çünkü egemenlikle güç[14] ve görkem sonsuza dek senindir. Âmin" **14***Çünkü[15] insanlara suçlarınızı bağışladığınız zaman; göksel Babanız da size bağışlayacaktır. **15***Ama[16] insanlara suçlarını bağışlamadığınız zaman; Babanız da sizin suçlarınızı bağışlamayacaktır. **16***Oruç[17] tuttuğunuzda ikiyüzlüler gibi asık suratlı olmayın; çünkü onlar oruç tuttuklarını insanlara göstermek için suratlarını asıyor. Gerçekten size diyorum ki onlar arzu ettiklerini almışlardır. **17***Ama sen oruç tutarken başını yağlayıp[18] yüzünü yıka; **18***O denli ki yüzünü insanlara değil; ancak gizlide olan Babana gösteresin ve gizlide gören '*Baban*' seni açıkça ödüllendirecektir. **19***Kendiniz için[19] yeryüzünde hazineler toplamayın; orada güve ile pas bozar ve hırsızlar duvarı delip çalarlar. **20***Ama[20] kendiniz için gökte hazineler toplayın; orada ne güve, ne pas bozar ve ne de hırsız duvarı delip çalar. **21***Çünkü hazineniz nerdeyse yüreğiniz de orada olacaktır. **22***Bedenin ışığı gözdür[21] bundan böyle gözün saf(*sağlamsa*) ise tüm bedenin aydınlanır. **23***Ama gözün kötüyse tüm bedenin karanlığa gömülür. Böylece sende olan ışık karanlıksa; o karanlık ne denli büyük olur. **24***Hiç kimse[22] iki efendiye kulluk edemez. Çünkü ya birinden nefret eder ve diğerini sever veya birini yükselterek diğerini alçaltır. Böylece siz hem[23] Allah'a ve hem de varlığa[§] kulluk edemezsiniz. **25***Bundan ötürü size diyorum ki; yaşamınız için[24] ne yiyeceğiz, ne içeceğiz ve ne de bedeniniz için ne giyeceğiz diye kaygılanmayın. **26***Göğün kuşlarına[25] bakın. Çünkü ne ekiyorlar, ne biçiyorlar ve ne de ambarlara topluyorlar; ama göksel Babanız onları besliyor. Siz onlardan daha değerli değil misiniz? **27***Sizden kim kaygı çekerek boyuna[‡] bir arşın katabilir? **28***Giysileriniz için de niçin kaygılanıyorsunuz? Kırların zambaklarına bakın; nasıl da büyüyorlar. Ne çalışıyorlar, ne de iplik eğiriyorlar. **29***Ama size diyorum ki Süleyman bile tüm görkemiyle onlardan biri gibi giyinmiş değildi. **30***Bugün yeşeren ve yarın fırına atılan kırların otunu Allah böyle donattığı halde sizi daha çok donatmaz mı? Ey imanı noksan olanlar! **31***Bundan böyle ne yiyeceğiniz, ne içeceğiniz ve ne de giyeceğiniz için kaygılanmayın. **32***Çünkü tüm bunlar milletlerin arzusudur ve göksel Babanız tüm bunlara gereksinim duyduğunuzu biliyor. **33***Ama önce[26] Tanrı'nın egemenliğini ve *"O"*nun doğruluğunu arayın; tüm bunlar da size verilecektir. **34***Yarın için kaygılanmayın; çünkü yarınki gün kendi şeyleri için kaygılanacaktır ve her güne kendi derdi yeter.

(1) Tes.24/13, Mez.112/9, Dan.4/27, II.Kor.9/9,10, **(2)**Rom.12/8, BakTob.Kitb.12/11, Ekl.3/34,16/18, **(3)**Luk.14/14, **(4)**II.Krl.4/33, **(5)**Vaiz 5/2, **(6)**I.Trh.18/26ve29, **(7)**Luk.11/2, **(8)**B.26/39ve42, Res.İşl.21/14, **(9)**Mez.103/20ve21, **(10)**Eyp.23/12, Sül.Mes.30/8, (+)Yunancası: ***Borçlu***, **(11)**B.18/21, **(*)*:*Borçlarımızı***, **(12)**B. 26/41, Luk.22/40ve46, I.Kor.10/13, II.Petr.2/9, Vah.3/10, **(13)**Yuh.17/15, **(14)**I.Trh.29/11, **(15)**Mark.11/25ve26, Efs.4/32, Kol.3/13, **(16)**B.18/35, Yak.2/13, **(17)**İş.58/5, **(18)**Rut 3/3, Dan.10/3, **(19)**Sül.Mes.23/4, I.Tim.6/17, İbr.13/5, Yak.5/1ve diğ., **(20)**B.19/21, Luk.12/33ve34, 18/22, I.Tim.6/19, I.Petr.1/4, **(21)**Luk.11/34ve36, **(22)**Luk.16/13, **(23)**Galt.1/10, I.Tim.6/17, Yakb.4/4, I.Yuh.2/15, **(§)**Eski Yunanca: ***Mamon veya Mammon*** (*Para, zenginlik; dünya varlığı*), **(24)**Mez.55/22, Luk.12/22,23, Filp.4/6, I.Petr.5/7, **(25)**Eyp.38/41, Mez.147/9, Luk.12/24ve diğ., (‡)Veya: Yaşına, **(26)**I.Krl.3/13, Mez.37/25, Mark.10/30, Luk.12/31, I.Tim.4/8.

7. Bölüm: 1)İsa dağda diğerlerini yargılamak konusunu vaaz ediyor, 6)Kutsal şeyleri köpekler ile domuzlara atmak, 7)Duada devam etmek, 13)Dar kapıdan girmek, 15)Yalancı peygamberlerden sakınmak, 21)Allah'ın sözünü aktif kılmak(Yapmak) için öğretisi, 24)Kaya üstüne ve kum üstüne kurulan evler benzetmesi.

1*Yargılamayın[1] ki yargılanmayasınız. **2***Çünkü size yargıladığınız şekilde karşılık verilecek ve

ölçtüğünüz[2] ölçekle de ölçülecektir. **3*** Niçin[3] kardeşinin gözündeki çöpe bakıyorsun da kendi gözünde olan merteğe[*] dikkat etmiyorsun? **4*** Veya kendi gözünde mertek varken kardeşine: Gel gözünden çöpü çıkarayım; nasıl diyebilirsin? **5*** Ey ikiyüzlü! Önce merteği kendi gözünden çıkar, sonra kardeşinin gözünden çöpü çıkarmak için daha iyi göreceksin. **6*** Kutsal[4] şeyi köpeklere vermeyin, incilerinizi domuzların önüne atmayın. Sakın onları ayaklarıyla çiğnesinler ve dönüp sizi parçalasınlar. **7*** Dileyin[5] size verilecektir, arayın bulacaksınız, kapıyı çalın size açılacaktır. **8*** Çünkü[6] her dileyen alır, arayan bulur ve kapıyı çalana açılır. **9*** Acaba[7] sizden hangi adam var ki oğlu kendisinden ekmek dilediği halde ona taş versin? **10*** Veya balık istediği halde ona yılan versin. **11*** Eğer siz[8] yaramazken çocuklarınıza iyi armağanlar vermeyi biliyorsanız; göklerde olan Babanız ne denli çok kendinden dileyenlere nimetler verecektir. **12*** Şimdi siz[9] insanların size nasıl davranmalarını istiyorsanız siz de onlara öyle davranın. Çünkü[10] şeriatın(*yasanın*) ve peygamberlerin dediği de budur. **13*** Dar kapıdan girin[11] çünkü uçuruma götüren kapı geniş, yolu da enlidir ve ondan girenler çoktur. **14*** Oysa yaşama götüren kapı dar ve yol ensizdir; onu bulanlar da azdır. **15*** Sahte[12] peygamberlerden sakının. Onlar size koyun[13] postuyla geliyorlar; ama[14] esasen kapıcı kurtlardır. **16*** Onları[15] meyvelerinden tanıyacaksınız. Dikenlerden[16] üzüm ve deve dikenlerinden hiç incir toplanır mı? **17*** Böylece her iyi ağaç[17] iyi meyve veriyor ve kötü ağaç da kötü meyve... **18*** İyi ağaç kötü meyve veremez; kötü ağaç da iyi meyve... **19*** İyi meyve[18] vermeyen her ağaç kesilip ateşe atılır. **20*** Bundan böyle onları meyvelerinden tanıyacaksınız. **21*** Bana[19] ya Rabb, ya Rabb diyen her insan göklerin egemenliğine girecek değildir; ancak göklerde olan 'Babam'ın dileğini aktif kılan*(girer)*. **22*** O günde bana birçok kişiler: -Ya Rabb, ya Rabb! Senin adınla[20] görüm [Peygamberlik etmedik mi?] sağlamadık mı, senin adınla cinler çıkarmadık mı ve senin adınla birçok olağanüstü işler yapmadık mı? Diyecekler. **23*** Ben de[21] o zaman onlara: -Sizi asla tanımadım; benim[22] yanımdan gidin ey bozgunculuk yapanlar, diye apaçık söyleyeceğim. **24*** Bundan ötürü[23] bu sözlerimi duyup onu aktif kılanı; kendi evini kaya üstüne kuran akıllı bir adama benzetiyorum. **25*** Yağmur yağdı, seller geldi ve rüzgâr esip o eve çarptığında, temeli kaya üstünde yapıldığı için yıkılmadı. **26*** İşte bu sözleri duyan ve onları aktif kılmayan her adamı, kendi evini kum üzerinde kuran bir adama benzetiyorum. **27*** Yağmur yağdı, seller geldi, rüzgârlar esti ve o eve çarpınca yıkıldı; onun yıkılması ne korkunçtur. **28*** İsa bu sözleri tamamladığında, halk[24] O'nun öğretisine şaştı kaldı! **29*** Çünkü[25] onlara Ulemalar[+] gibi değil; ancak egemen biri gibi öğretiyordu.

(*)Mertek: Yuvarlak veya üç dört yüzlü büyük direk, kiriş,**(1)**Luk.6/37,Rom.2/1,14/3ve4,10ve13,I.Kor.4/3ve5, Yakb. 4/11ve12,**(2)**Mark.4/24,Luk.6/38,**(3)**Luk.6/41ve42, **(4)**Sül.Mes. 9/7ve8, 23/9, Res.İşl.13/45ve46, **(5)**B.21/22, Mark.11/24, Luk.11/9ve10,18/1,Yuh.14/13,15/7,16/23ve24,Yakb.Mek. 1/5ve6,I.Yuh.3/22, 5/14ve15,**(6)**Sül.Mes.8/17,Yerm.29/12ve13, **(7)**Luk.11/11,12ve13,**(8)**Tek.6/5,8/21,**(9)**Luk.6/31,**(10)**Lev. 19/18,B.22/40,Rom.13/8,9ve10,Galt.5/13,I.Tim.1/5, **(11)**Luk.13/24,**(12)**Tes. 13/3,Yerm.23/16,B.24/4,5,11ve24,Mark. 13/22,Rom. 16/17,18,Efs.5/6,Kol.2/8, II.Petr.2/1,2ve3, I.Yuh.4/1, **(13)**Mik.3/5, II.Tim.3/5, **(14)**Res.İşl.20/29ve30, **(15)**Mat.7/20, Bab 12/33, **(16)**Luk.6/43ve44, **(17)**Yerm.11/19, Bab 12/33, **(18)**Bab 3/10, Luk.3/9, Yuh.15/2ve6, **(19)**Hoş.8/2, B.25/11,12, Luk.6/46,13/25,Res.İşl.19/13,Rom.2/14,Yakb.1/22, **(20)**Say.24/4,Yuh.11/51, I.Kor.13/2,**(21)**B.25/12,Luk.13/25ve27, III.Tim.2/19,**(22)**Mez.5/5,6/8,B.25/41,**(23)**Luk.6/46, **(24)**B.13/54, Mark.1/22, 6/2, Luk.4/32, **(25)**Yuh.7/46, **(+)**Ulema: Din bilginleri.

8. Bölüm: 1)İsa'nın bir cüzzamlıyı iyileştirmesi, 5)Yüz başının kuluna; 14)Petrus'un kaynanasına, 16)Ve diğer hastalara şifa vermesi, 18)Kendisine öğrenci olmanın ne demek olduğu, 23)Fırtınayı dindirmesi, cinleri kovması; 31)Ve domuz sürüsünün yok edilmesi.

1* Ve dağdan indiğinde O'nun ardınca birçok cemaatler gitti. **2*** İşte[1] bir cüzzamlı gelip: -Ya Rabb! Eğer istersen beni temizleyebilirsin; diyerek ona eğildi. **3*** İsa: -İstiyorum temizlen, diyerek elini uzattı ve ona dokundu. O da birdenbire cüzzamından temizlendi. **4*** İsa ona: -Sakın[2] hiç kimseye söyleme; ama gidip kendini hahama(*kahine*) göster ve onlara tanıklık olmak için Musa'nın[3] buyurduğu sunuyu sun, dedi. **5*** Ve İsa[4] Kefernahum'a girdiğinde yanına bir yüzbaşı gelerek şöyle rica etti: **6*** -Ya Rabb[§] hizmetçim evimde felçli ve çok acı çekiyor, dedi. **7*** İsa da ona: -Ben gelir onu iyileştiririm, dedi. **8*** Yüzbaşı da şöyle yanıtladı:-Ya Rabb senin damımın[5] altına girmene ben layık değilim; ama[6] bir söz söyle hizmetçim iyileşir. **9*** Çünkü ben devlet işinde bulunmuş bir adam olarak, benim yönetimimde asker olduğundan; birine git dediğimde gider, diğerine gel dediğimde gelir ve kuluna şunu yap, dediğimde yapar. Dedi. **10*** İsa da bunu duyduğunda şaşırıp; arkasından gelenlere: -Gerçekten size diyorum ki İsrailoğullarında bile bu denli iman bulamadım. **11*** Ve size de diyorum ki doğudan[7] ve batıdan birçok kimseler gelip; İbrahim, İshak ve Yakup ile beraber göklerin egemenliğinde sofraya oturacak-

lar. **12***Ama[8] krallığın çocukları dış karanlığa[9] atılacak ve orada ağlayış ve diş gıcırtısı olacaktır. **13***İsa yüzbaşıya: -Git ve sana inandığına göre olsun, dedi ve o saat hizmetçisi iyileşti. **14***Sonra İsa[10] Petrus'un evine gelip onun kaynanasını[11] sıtmaya tutulmuş ve yatmış gördüğünde. **15***Onun eline dokunarak ateşi geçti. O da kalkıp onlara hizmet etti. **16***Akşam[12] olduğunda yanına birçok akıl hastalığı olan kişiler getirildi. O da ruhları sözle çıkarıp tüm hastalara şifa verdi. **17***Tâ ki; İşaya peygamber aracılığıyla: "O hastalıklarımızı aldı ve yaralarımızı yüklendi"[13] diye buyurulan söz tamamlanmış olsun. **18***İsa çevresinde birçok kalabalıklar gördüğünden öbür tarafa geçilmesini söyledi. **19***Ve din[14] bilginlerinden biri O'na: -Ey hocam! Her nereye gidersen ben de ardınca gelirim, deyince; **20***İsa ona: -Tilkilerin inleri ve göğün kuşlarının yolları vardır; ama İnsanoğlunun başını yaslayacak bir yeri yoktur, dedi. **21***Öğrencilerinden[15] olan başka biri O'na: -Efendi[16] bana izin ver, önce gidip babamı gömeyim; dedi. **22***Ama İsa ona: -Arkamdan gel! Bırak ölüler kendi ölülerini gömsünler, dedi. **23***Ve kayığa girdiğinde öğrencileri de arkasından gittiler. **24***İşte[17] denizde o denli şiddetli bir fırtına çıktı ki nerdeyse kayık dalgalarla örtülüyordu; kendisi ise uyuyordu. **25***Öğrencileri yanına gelerek: -Efendi bizi kurtar; ölüyoruz, diyerek onu uyandırdılar. **26***O da onlara: -Ey imanı noksan olanlar! Niçin korkuyorsunuz? Dedi. O zaman[18] kalkıp rüzgârla denizi azarladı ve gayet sakinlik oldu. **27***O adamlar da: Bu nasıl bir kişidir ki hem rüzgâr ve hem de deniz O'nu dinliyor, diyerek şaşırdılar. **28***Ve öte[19] tarafa Gedarinîler'in topraklarına geldiğinde mezarlıktan çıkmış iki deli onu karşıladı. Onlar çok azgın olduklarından o yoldan hiç kimsenin geçmesi mümkün değildi. **29***İşte: -Ey Tanrı oğlu İsa! Senin bizimle ne işin var; bize vaktinden önce azap etmek için mi geldin? Diyerek bağırdılar. **30***Onlardan uzakta otlayan büyük bir domuz sürüsü vardı. **31***Ve cinler O'na şöyle yalvardılar: -Eğer bizi çıkarırsan, bize domuz sürüsüne girmeye izin ver; dediler. **32***O da onlara: -Gidin! Dediğinde; çıkıp domuz sürüsüne girdiler ve işte tüm domuz sürüsü uçurumdan denize atılıp sularda boğuldu. **33***Onları otlatanlar da kente kaçıp tüm olanları ve delilerin durumunu anlattılar. **34***İşte tüm kent halkı İsa'yı karşılamaya çıktı ve O'nu gördüklerinde sınırlarından[20] gitmesini istediler.

(1) Mar.1/40,Luk.5/12vediğ., **(2)**B.9/30,Mark.5/43, **(3)**Luk.14/3,4 ve10, Luk.5/14, **(4)**Luk.7/1ve diğ., **(§)**Rabbi: Genellikle Musevi hahamlarına veya din bilimcilerine atfedilen bir saygı ifadesi ***Rabbi(Hocam)***, **(5)**Luk.15/19ve21, **(6)**Mez. 107/20, **(7)**Tek.12/3, İş.2/2ve3, 11/10, Malk.1/11, Luk.13/29, Res.İşl.10/45, 11/18, 14/27, Rom.15/9, Efs.3/5, **(8)**B.21/43, **(9)**B.13/42ve50, 22/13ve24/51, 25/30, Luk.13/28, II.Petr.2/17, Yah.Mek.13/10,**(10)**Mark.1/29,30ve31,Luk.4/38vediğ., **(11)**I.Kor. 9/5, **(12)**Mark.1/32, Luk.4/41ve42, **(13)**İş.53/4, I.Petr.2/24, **(14)**Luk.9/57,58,**(15)**Luk.9/59ve60,**(16)**I.Trh.19/20, **(17)**Mark. 4/37, Luk.8/23, **(18)**Mez.65/7, 89/9, 107/29, **(19)**Mark.5/1, Luk.8/26, **(20)**Tes.5/25, I.Trh.17/18, Luk.5/8, Res.İşl.16/39.

9. Bölüm: 1)İsa'nın bir felçliyi iyileştirmesi, 9)Matta'nın kendisinin öğrencisi olmasını istemesi, 10)Gümrük memurları ve günahkârlar ile yemek yemesi, 14)Kendi öğrencilerini oruç tutmadıklarından ötürü şüpheden kurtarması, 20)Bir kadını iyileştirmesi, 23)Bir beyin kızını diriltmesi, 27)İki körün gözlerini açması, 32)Dilsiz bir zavallıyı iyileştirmesi ve halka acıması.

1*Kayığa girip diğer yere geçerek kendi[1] kentine geldi. **2***İşte[2] O'na döşeğinde yatmakta olan bir felçli getirdiler ve İsa[3] onların imanını görerek felçliye: -Cesur ol oğlum; günahların sana bağışlandı, dedi. **3***Din bilginlerinden bazıları kendi kendilerine: -Bu adam küfrediyor, dediler. **4***İsa onların yüreğinden[4] geçeni bilerek şöyle dedi: -Niçin yüreğinizde kötü şeyler düşünüyorsunuz? **5***Çünkü hangisi kolaydır; günahların bağışlandı demek mi, yoksa kalk ve gez demek mi? **6***Ama İnsanoğlu'nun yeryüzünde günahları bağışlamaya gücünün var olduğunu bilmeniz için (o zaman felçliye): -Kalk döşeğini kaldırıp evine git! Dedi. **7***O da kalkıp evine gitti. **8***Halk bunu gördüğünde şaşırdı ve insanlara böyle güç veren Allah'a şükrettiler. **9***İsa[5] oradan ileriye geçerken, gümrük yerinde oturan Matta adında bir adam görerek ona: -Ardımca gel! Dedi. O da kalkıp O'nun arkasından gitti. **10***Evde[6] sofraya oturduğunda işte birçok gümrükçüler ile günahkârlar gelip İsa ve onun öğrencileriyle beraber sofraya oturdular. **11***Ferisîler bunu gördüğünde O'nun öğrencilerine: -Sizin hocanız niçin gümrükçüler[7] ve günahkârlarla[8] yemek yiyor? Dediler. **12***İsa da bunu duyunca onlara: -Sağlam olanlar değil; ancak hasta olanlar doktora gereksinim duyarlar. **13***Bundan ötürü gidip: "Kurban değil[9] ancak merhamet istiyorum" sözünün anlamını öğreniniz. Çünkü doğruları değil; ama suçluları[10] tövbeye davet etmeye geldim, dedi. **14***O zaman Yahya'nın öğrencileri onun yanına gelip: -Biz Ferisîler[11] çok oruç tuttuğumuz halde niçin senin öğrencilerin tutmuyor? Dediler. **15***İsa da onlara doğru: -Güvey yanlarında oldukça düğüncülerin[12] yaslı olmaları hiç mümkün mü? Ama güveyin onlardan

alınacağı günler geliyor; işte o zaman oruç[13] tutacaklar. **16*** Ve hiç kimse yeni kumaş parçasını eski giysiye yama yapmaz; çünkü giysinin onarımı için (*konulan yama*) ondan koparak yırtığı daha kötü yapar. **17*** Bunun gibi yeni şarabı da eski tulumlara koymuyorlar; yoksa tulumlar patlayıp şarap dökülür ve tulumlar da bozulur; ama yeni şarabı yeni tulumlara koyuyorlar. Böylece ikisi de korunur; dedi. **18*** Bu şeyleri[14] onlara söylemekteyken işte bir bey gelerek ona eğildi ve: -Kızım öldü; ama sen gel ve elini onun üstüne koy, yaşayacaktır, dedi. **19*** İsa da kalkıp öğrencileriyle beraber onun arkasından gitti. **20*** İşte[15] on iki yıldan beri kanaması olan bir kadın arkasından yaklaşarak giysisinin eteğine dokundu. **21*** Çünkü kendi kendine. 'Yalnız giysisine dokunsam kurtulurum' diyordu. **22*** İsa dönüp onu gördüğünde: -Cesur ol ey kızım; imanın[16] seni kurtardı, dedi. Kadın da tam o saat kurtuldu. **23*** İsa[17] o beyin evine gelip kaval çalanlarla[18] gürültü koparan halkı gördüğünde; **24*** Onlara: -Çekiliniz[19] çünkü kız ölmedi, ancak uyuyor, dedi ve O'na güldüler. **25*** Sonra halk çıkarıldığında kendisi içeri girip kızın elini tuttu, o da kalktı. **26*** Ve bu olayın haberi o yörenin her yerine yayıldı. **27*** Ve İsa oradan ileri giderken arkasından iki kör gelerek: -Ey Davut oğlu[20] bize acı! Diyerek bağırıyordu. **28*** Eve girdiğinde o körler de O'nun yanına geldiler. İsa da onlara: -Bunu yapmaya gücümün olduğuna inanıyor musunuz? Deyince onlar da ona: -Evet ya Rabb, dediler. **29*** O zaman gözlerine dokunarak: -Size imanınıza göre olsun, dedi. **30*** Ve onların gözleri açıldı; İsa da onlara: -Sakının[21] hiç kimse bilmesin, diye sıkıca öğütledi. **31*** Onlar da[22] çıkıp tüm o yörede haberi yaydılar. **32*** Onlar[23] çıkarken de işte yanına dilsiz ve zavallı bir adam getirdiler. **33*** Cin çıkarıldığında o dilsiz konuştu ve halk da şaşarak: İsrailde hiçbir zaman böyle birşey görülmemiştir, dedi. **34*** Ama Ferisîler: Cinlerin başıyla[24] cinleri çıkarıyor dediler. **35*** İsa[25] onların Sinagoglarında öğretip "Beşaretin[*] Egemenliğini" vaaz ederek halkta her hastalığı kaldırıyor ve tüm[26] kentlerle köylerini dolaşıyordu. **36*** Halkı[27] görerek onlara acıdı; çünkü*: "Çobanı*[28] *olmayan koyunlar gibi!"* yorgun ve dağınıktılar. **37*** O zaman öğrencilerine doğru: -Gerçi[29] hasat çok; ama işçiler azdır. **38*** Böylece ürün sahibine[30] kendi hasadına işçi getirsin, diye yalvaralım, dedi.

(1)B.4/13, **(2)**Mark.2/3, Luk.5/18, **(3)**B.8/10, **(4)**Mez.139/2, B.12/25, Mark.12/15, Luk.5/22, 6/8, 9/47, 11/17, **(5)**Mark.2/14, Luk.5/27, **(6)**Mark.2/15, Luk.5/29, **(7)**B.11/19, Luk.5/30, 15/2, **(8)**Galt.2/15, **(9)**Hoş.6/6, Mik.6/6,7ve8, B.12/7, **(10)**I.Tim.1/15, **(11)**Mark.2/18,Luk.5/33,18/12,**(12)**Yuh.3/29,**(13)**Res.İşl. 13/2ve3,14/23,I.Kor.7/5, **(14)**Mark.5/22, Luk.8/41, **(15)**Mark. 5/25, Luk.8/43, **(16)**Luk.7/50, 8/48, 17/19, 18/42, **(17)**Mark.5/38, Luk.8/51,**(18)**II.Trh.35/25,**(19)**Res.İşl.20/10,**(20)**B.15/22, 20/30 ve 31, Mark.10/47ve48, Luk.18/38ve39, **(21)**B.8/4, 12/16, 17/9, Luk.5/14, **(22)**Mark.7/36, **(23)**B.12/22, Luk.11/14, **(24)**B.12/24, Mark.3/22,Luk.11/15,**(25)**B.4/23,**(*)Beşaret:** ***Acayip, şaşılası haber veya müjde***, **(26)**Mark.6/6, Luk.13/22, **(27)**Mark.6/34, **(28)**Say.27/17, I.Krl.22/17, Hez.24/5, Zek.10/2, **(29)**Luk.10/2, Yuh.4/35, **(30)**II.Sel.3/1.

10. Bölüm: 1)İsa'nın kendi oniki resulünü göndermesi, 5)Onlara olan buyruğu, 16)Onları yüreklendirmesi, 40)Onları kabul edenlere sözü.

1* Ve on iki[1] öğrencisini çağırıp onlara, kirli ruhlar üzerine çıkarmaya; her kötülüğü ve her hastalığı kaldırmaya güç verdi. **2*** Oniki öğrencisi ise bunlardır: Yani birincisi Petrus[2] adı verilen Simon ile kardeşi Andreas. **3*** Zebedi oğlu Yakup ile kardeşi Yuhanna; Filipos ve Bertolomeus, Tomas ve gümrükçü Matta, Alfeus oğlu Yakup ve Taddeus lâkaplı Libiyus[*]. **4*** Gayyur Simon[3] ve O'nu ele veren Yahuda[4] İskariyot. **5*** İsa bu on ikileri gönderip onlara sıkıca şöyle öğütledi: -Milletlerin[5] yoluna gitmeyin ve Samiriyeliler'in[6] bir şehrine girmeyin. **6*** Ama[7] İsrail evinin kaybolmuş[8] koyunlarına gidin. **7*** Oraya[9] gittiğinizde 'Göklerin[10] Egemenliği' yaklaşmıştır; diye vaaz edin. **8*** Hastalara şifa verin, cüzzamlıları iyileştirin (ölüleri diriltin) cinleri çıkarın ve bedava aldınız[11] bedava verin. **9*** Kemerlerinizde ne altın[12] ne gümüş ve ne de bakır[13]; **10*** Yol için ne torba, ne iki gömlek, ne ayakkabı ve ne de değnek alın; çünkü[14] işçi kendi yiyeceğine layıktır. **11*** Hangi[15] kente ve köye girerseniz orada kimin layık olduğunu sorarak, çıkıncaya dek orada kalın. **12*** Eve girdiğinizde ona selam verin. **13*** Eğer[16] o ev buna değer ise selamınız onun üzerine gelsin; eğer buna değmezse selamınız[17] sizin üzerinize dönsün. **14*** Sizi[18] her kim kabul etmeyip sözlerinizi dinlemezse o ev veya o kentten çıktığınızda ayaklarınızın[19] tozunu silkiniz. **15*** Gerçekten size diyorum ki ceza gününde, Sodom[20] ve Gomorro'nun durumu o kentin durumundan daha iyi olacaktır. **16*** İşte[21] ben sizi koyunlar gibi kurtlar arasına gönderiyorum. Bundan böyle yılanlar[22] gibi akıllı ve güvercinler[23] gibi saf olun. **17*** Ama insanlardan sakının; çünkü sizi[24] millet meclislerine teslim ederek Sinagoglarda[25] dövecekler. **18*** Hem de[26] benim için onlara ve milletlere tanıklık olmak üzere; yargıçlarla kralların önüne zorla getirileceksiniz. **19*** Sizi[27] oraya getirdiklerinde: Nasıl ve ne diyelim? Diye kaygılanmayın; ne[28] söyleyeceğiniz size o saatte verilecektir.

20* Çünkü söyleyenler siz değilsiniz[29] ama sizde söyleyen 'Babanızın' ruhudur. **21*** Kardeş[30] kardeşi, baba çocuğunu ölüme teslim edecek; çocuklar ana babalarına karşı kalkışacaklar ve onları öldüreceklerdir. **22*** Adım için herkes[31] nefret edecek; ama sona dek[32] dayanan kimse kurtulacaktır. **23*** Size bir kentte sıkıntı verdikleri zaman[33] diğerine kaçınız; çünkü gerçekten size diyorum ki, İnsanoğlu gelinceye[34] dek İsrail kentlerini dolaşmayı bitiremiyeceksiniz. **24*** Öğrenci[35] öğretmenine ve kul efendisine üstün değildir. **25*** Öğrenciye öğretmeni gibi ve kula da efendisi gibi olmak yakışır. Ev sahibine[36] Beelzebul[§] diyorlarsa O'nun ev halkına ne denli çok diyecekler. **26*** Bundan ötürü onlardan korkmayın; çünkü[37] keşfedilmeyen gizli ve bilinmeyen saklı bir şey yoktur. **27*** Size karanlıkta dediğimi aydınlıkta söyleyiniz ve kulağınıza söylenileni damların üstünde ilân ediniz. **28*** Canı öldürmeye[38] gücü olmayıp bedeni öldürenden korkmayın. Ama hem canı ve hem de bedeni '*Cehennem*'de[*] mahvetmeye gücü olandan korkun! **29*** İki serçe bir pula satılmaz mı? Onlardan hiçbiri Babanızın izni olmadan yere düşmüyor. **30*** Sizin ise[39] tüm başınızın kılları sayılıdır. **31*** Bu yüzden korkmayın siz birçok serçelerden daha değerlisiniz. **32*** Bundan[40] böyle her kim insanların önünde beni kabul ederse; ben[41] de göklerde olan Babamın önünde onu kabul ederim. **33*** Ama[42] her kim insanların önünde beni inkâr ederse; ben de göklerde olan babamın önünde onu inkâr ederim. **34*** Yeryüzüne esenlik[43] getirmeye geldim sanmayın. Esenlik değil; ama kılıç getirmeye geldim. **35*** Çünkü[44] adamı babasından, kızı annesinden ve gelini kaynanasından ayırmaya geldim. **36*** İnsanın[45] düşmanları kendi evinin halkından olacaktır. **37*** Babayı[46] ve anneyi benden daha çok seven bana layık değildir; oğlu veya kızı benden daha çok seven bana layık değildir. **38*** İdam[47] direğini[+] alıp beni izlemeyen bana layık değildir. **39*** Yaşamını bulan[48] onu kaybedecek ve benim için yaşamını kaybeden onu bulacaktır. **40*** Sizi[49] kabul eden beni de kabul etmiş olur ve beni kabul eden beni göndereni kabul etmiş olur. **41*** Peygamber[50] sıfatıyla bir peygamber kabul eden, peygamber ödülünü alacak ve dürüst sıfatıyla doğru birini kabul eden doğruluk ödülünü alacaktır. **42*** Her kim[51] bu küçüklerden birine öğrenci olduğu için bir bardak soğuk su içirirse; gerçekten size diyorum ki, o kişi karşılığını asla kaybetmeyecektir.

(1) Mark.3/13ve14, 6/7, Luk.6/13, 9/1, **(2)**Yuh.1/42, **(*)**Bu İsim diğer Türkçe çevirilerde yoktur, **(3)**Luk.6/15, Res.İşl.1/13, **(4)**Yuh.13/26,**(5)**B.4/15,**(6)**II.Krl.17/24,Yuh.4/9ve20, **(7)**B.15/24, Res.İşl.13/46,**(8)**İş.53/6,Yer.50/6ve17,Hez.24/5,6ve16, I.Petr.2/25,**(9)**Luk.9/2,**(10)**B.3/1,4/17,Luk.10/9,**(11)**Res.İşl. 8/18 ve20,**(12)**I.Sam.9/7,Mark.6/8,Luk.9/3,10/4, 22/35, **(13)**Mark.6/8, **(14)**Luk.10/7,I.Kor.9/7,I.Tim.5/18,**(15)**Luk.10/8, **(16)**Luk.10/5,6, **(17)**Mez.37/13,**(18)**Mark.6/11,Luk.9/5,10/10ve11, **(19)**Neh.5/13, Res.İşl.13/51,18/6,**(20)**B.11/22ve24,**(21)**Luk.10/3,**(22)**Rom. 16/19,Efs.5/15, **(23)**I.Kor.14/20,Filp.2/15, **(24)**B.24/9, Mark. 13/9, Luk.12/11, 21/12, **(25)**Res.İşl. 5/40, **(26)**Res.İşl.12/1, 24/10,25/7ve23,II.Tim.4/16,**(27)**Mark. 13/11,12ve13, Luk.12/11, 21/14ve15,**(28)**Çık.4/12,Yerm.1/7,**(29)**II.Sam. 23/2,Res.İşl.4/8, 6/10,II.Tim.4/17, **(30)**Mik.7/6ve35.ve36.Ayetler,Luk.21/16, **(31)** Luk. 21/17, **(32)**Dan. 12/12,13, B.24/13, Mark.13/13, **(33)**B.2/13, 4/12, 12/15, Res.İşl.8/1, 9/25, 14/6, **(34)**B.16/28, **(35)**Luk.6/40, Yuh.13/16,15/20,**(36)**B.12/24,Mark.3/22,Luk.11/15, Yuh.8/48 ve52,**(§)**Cinlerinveya Şeytanın başı,**(37)**Mark.4/22,Luk.8/17, 12/2,3,**(38)**Yuh.3/14,Say.21/19, **(39)**I.Sam.14/45,II.Sam.14/11, Luk.21/18,Res.İşl.27/34,**(40)**Luk.12/8,Rom.10/9,10,**(41)**Vah.3/5, **(42)**Mark.8/38,Luk.9/26,II.Tim.2/12,**(43)**Luk.12/49,51,52,53, **(44)**Mik.7/6,**(45)**Mez.41/9,55/13,Mik.7/6,Yuh.13/18,**(46)**luk.14/ 26,**(47)**B.16/24,Mark.8/34,Luk.9/23,14/27,**[+]**Romalılar idam mahkümlarını uzun bir kazığa veya yaptıkları **"T"** şeklindeki odundan bir direğe, '*Enserle***(#)** ellerinden ve ayaklarından çivileyerek infaz ediyorlardı. Bu kelimenin eski Yunancası; yani Grekçesi ***'Stavros'*** *Kelime anlamı: Direk, uzunca bir kazık veya sırıktır. Bak Yuh.3/14, Say 21/9. Bu kelime Türkçe'ye* ***İstavroz****; yani* ***'Haç, Çarmıh'****, Osmanlıca'ya:* ***'Salb*** *veya* ***Salib'*** *olarak geçmiştir.* Bu yüzden bazı çevirilerde bu ayet: ***"Haçını yüklenmeyen"*** *olarak çevriliyor ve bundan ötürü birinci y. y'dan sonra "Haç" bir sembol ve işaret olarak İsevilikte kullanılmaya başlanıyor ve bu yüzden de'Ehli Salip' yani Haçlılar' sözü söylenile geliyor,* **(48)**B.16/25,Luk. 17/33, Yuh. 12/25, **(49)** B.18/5,Luk. 9/48, 10/16,Yuh.12/44,13/20,Galt. 4/14,**(50)**I.Trh.17/10,18/4,II.Trh. 4/7, **(51)**B.18/5ve6,25/40,Mark. 9/40, İbr.6/10. **(*)**: Yunancası: Gehenna Bak B.5/22, **(#)**: Çivi.

11. Bölüm: 1)İsa'nın Yahya'nın öğrencilerine yanıtı, 7)Yahya için tanıklığı, 18)Halkın Yahya ve İsa için olan düşünceleri, 20)İsa'nın Korazin, Beytsayda, Kefernahum'u azarlaması, 25)Babasına şükranı, 28)Ve yorgunları çağırması.

1* İsa on iki öğrencisine buyurmayı bitirdiğinde, kentlerinde vaaz ederek öğretmek için oradan ayrıldı. **2*** Yahya zindanda[1] Mesih'in[2] işlerini duyduğundan: -O[3] gelecek kişi sen misin; yoksa başka birini bekleyelim mi? Sorusunu yöneltmek için; **3*** Kendi öğrencilerinden ikisini onun yanına gönderdi. **4*** İsa da onlara şöyle yanıt verdi: -Gidip duyduğunuz ve gördüğünüz şeyleri Yahya'ya anlatın: **5*-** Körler[4] görüyor, topallar yürüyor, cüzzamlılar temizleniyor, sağırlar duyuyor, ölüler diriliyor ve yoksullara[5] da hoş haber[*] bildiriliyor. **6*** Bende[6] tökezlemeyene ne mutlu, dedi. **7*** Onlar[7] gittiği zaman İsa, Yahya için halka şöyle anlatmaya başladı: -Çöle ne öğrenmeye çıktınız; rüzgârdan[8] sallanan bir kamış mı? **8*** Evet ne

görmeye çıktınız? Güzel giysiler giymiş bir adam mı? Bakın güzel giysiler giymiş olanlar kralların evlerinde bulunuyor. **9***Ama ne görmeye çıktınız; bir peygamber mi? Evet[9] size diyorum ki, peygamberden de daha büyüktür. **10***Çünkü[10] "İşte ben senden önce, yolunu önünce hazırlayacak olan resulümü göndereceğim" diye, onun için yazılmış olan kişi budur. **11***Gerçekten size diyorum ki kadından doğmuş olanlar arasında, vaftizci Yahya'dan büyük biri çıkmamıştır; ama göklerin egemenliğinde en küçüğü ondan büyüktür. **12***Vaftizci[11] Yahya'nın günlerinden şimdiye dek göklerin krallığı sıkıştırılıyor ve zorbalar onu tutuyorlar. **13***Çünkü[12] tüm peygamberler ve şeriat Yahya'ya dek peygamberlik etti. **14***Eğer kabul etmek istiyorsanız gelecek İyya[13] budur; **15***İşiten[14] kulakları olan işitsin. **16***Ama[15] bu kuşağı kime benzeteyim? Çarşılarda oturup arka daşlarına: **17***-Size düdük çaldık; ama dans etmediniz, size yas tuttuk; ama dövünmediniz, diye çağıran çocuklara benziyorlar. **18***Çünkü Yahya geldi ne yiyor, ne içiyor ve onda cin var, diyorlar. **19***İnsanoğlu geldi hem yiyor, hem de içiyor: -İşte boğazına düşkün ayyaş bir adam; gümrükçülerin[16] ve günahkârların dostu, diyorsunuz, ama[17] bilgeliği kendi çocukları tarafından onaylandı. **20***Ve O zaman[18] büyük harikalar yaptığı şehirleri tövbe etmedikleri için şöyle azarlamaya başladı: **21***-Vay sana ey Horazin, vay sana ey Beytsayda! Çünkü sende gösterilen mucizeler Sur ve Sayda'da olmuş olsaydı, çoktan çul ve külde[19] tövbe etmiş olurlardı. **22***Ama size diyorum ki, *"Ceza Günü'nde"* Sur[20] ve Sayda'nın durumu sizinkinden daha iyi olacaktır. **23***Ve sen: Ey göğe[21] dek yükselmiş olan Kefernehum! ***Haviye***'ye dek indirileceksin. Çünkü sende gösterilen mucizeler Sodom'da gösterilmiş olsaydı bu güne dek dururdu. **24***Ama size diyorum ki; *"Ceza günü"* Sodom'un[22] durumu seninkinden daha iyi olacaktır. **25***O zaman[23] İsa şöyle devam etti: -Ey göğün ve yerin sahibi Baba! Sana şükrediyorum ki bu şeyleri[24] akıllılardan ve bilgelerden gizledin, onları çocuklara[25] açtın. **26***Evet ey Baba! Çünkü önünde böyle iyi göründü. **27***Babamdan her şey[26] bana verildi; oğlu babadan, babayı da oğuldan ve oğlun *"O"*nu bilmesini istediği kişiden başka biri[27] bilmiyor. **28***Ey tüm yorgunlar ve yükleri ağır olanlar! Bana geliniz; ben de size huzur veririm. **29***Boyunduruğumu yüklenin ve benden öğrenin[28] çünkü ağırbaşlı ve alçak yürekliyim[29] canlarınıza[30] huzur bulursunuz. **30***Benim[31] boyunduruğum kolay ve yüküm hafiftir.

(1)B.14/3, **(2)**Luk.7/18ve19, **(3)**Tek.49/10, Say.24/17, Dan.9/24, Yuh.6/14, **(4)**İş.29/18, 35/4,5ve6, 42/7, Yuh.2/23, 3/2, 5/36, 10/25ve38, 14/11, **(5)**Mez.22/26, İş.61/1, Luk.4/18, Yakb.2/5, **(*)**Müjde!, **(6)**İş.8/14,15, B.13/57, 24/10, 26/31, Rom.9/32,33, I.Kor.1/23, 2/14, Galt.5/11, I.Petr.2/8, **(7)**Luk.7/24, **(8)**Efs.4/14, **(9)**B.14/5, 21/26, Luk.1/76, 7/27, **(10)**Malk.3/1, Mark.1/2, Luk.1/76,7/27,**(11)**Luk.16/16,**(12)**Malk.4/6,**(13)**Malk.4/5,B.17/12,Luk.1/17,**(14)**B.13/9,Luk.8/8,Vah.2/7ve11,17ve29,3/6, 13ve22. Ayetler, **(15)**Luk.7/31, **(16)**B.9/10, **(17)**Luk.7/35, **(18)**Luk.10/13, **(19)**Yuns.3/7ve8,**(20)**B.10/15ve24.Ayet,**(21)**İş.14/13, Yer.Mers.2/1,**(22)**B.10/15,**(23)**Luk.19/21,**(24)**Mez.8/2, I.Kor.1/19ve27, 2/8, II.Kor.3/14, **(25)**B.16/17, **(26)**B.28/18, Luk.10/22, Yuh.3/35, 13/3, 17/2, I.Kor.15/27, **(27)**Yuh.1/18, 6/46, 10/15,**(28)**Yuh.13/15,Filp.2/5,I.Petr.2/21, I.Yuh.2/6, **(29)**Zek.9/9, Filp.2/7ve8, **(30)**Yerm.6/16, **(31)**I.Yuh.5/3, Ekl.51/35.

12. Bölüm: 1)İsa'nın cumartesi günü için Ferisîler'in itirazını dinlememesi, öğretmeye devam etmesi ve eli kurumuş bir adamı yeniden iyileştirmesi, 14)İsa'nın kendine karşı suikast yapmak isteyen Ferisîler'den çekinmesi, 22)Kör ve dilsiz zavallı birini iyileştirmesi, 31)Kutsal Ruh'a karşı söylenilen küfürün bağışlanamayacağı!, 36)Herkesin kendi sözleri için olan sorumluluğu, 38)Bir işaret(*Alâmet*) arayanları azarlaması; 49)Ve gerçek akrabanın kim olduğunu açıklaması.

1*O zaman İsa[1] Cumartesi(Şabbat) günü ekinler arasından geçiyordu ve öğrencileri acıkınca başakları koparıp yemeğe başladı. **2***Ferisiler bunu gördüğünde O'na: -İşte öğrencilerin cumartesi günü yapılması helâl olmayan şeyi yapıyorlar; dediler. **3***O da onlara dedi ki: -Davut'un[2] kendisiyle birlikte olanlara acıktığı zaman ne yaptığını okumadınız mı? **4***Nasıl Allah'ın Evi'ne girip yemesi kendisine ve kendisiyle beraber olanlara değil; ama[3] yalnız kahinlere helâl olan huzur ekmeklerini[4] yedi. **5***Veya cumartesi günlerinde kahinlerin Tapınakta 'Sebt'i(*Cumartesi'yi*) bozup suçsuz olduklarını yasada[5] okumadınız mı? **6***Ama size diyorum ki burada Tapınaktan[6] büyük olan vardır. **7***Eğer: "Kurban değil[7] ama merhamet istiyorum" sözünün anlamını bilseydiniz suçsuzları yargılamazdınız. **8***Çünkü İnsanoğlu Cumartesi'nin(Sebt) de sahibidir. **9***Ve oradan[8] hareket ederek onların Sinagog'una girdiğinde; **10***İşte orada eli kurumuş bir adam vardı. O'nu suçlu çıkarmak için: -Cumartesi[9] gününde şifa vermek helâl midir? Diye O'na sordular. **11***O da onları şöyle yanıtladı: -Sizden kim var ki, bir koyunu olup da çukura[10] düştüğü zaman onu tutup çıkarmasın? **12***Bundan ötürü insan koyundan ne denli çok değerlidir. Böylece cumartesi günü iyilik yapmak helâldir, dedi. **13***O zaman o adama: -Elini uzat, dedi. O da uzattı ve diğer eli gibi sağlam oldu. **14***Ama[11] Ferisîler çıkıp: -O'nu nasıl yok edelim? Diye O'na karşı sözleştiler. **15***İsa bunu bilerek oradan çekildi[12] O'nun arkasından

kalabalık[13] bir cemaat gitti ve onların tümüne şifa verdi. **16***Kendisini[14] bildirmemelerini onlara sıkı sıkıya öğütledi. **17***Tâ ki; İşaya peygamber aracılığıyla buyrulan söz yerine gelsin. **18***Yani[15] "İşte seçtiğim kulum, canımın[16] razı olduğu sevgilim. Ruhumu onun üzerine koyacağım ve milletlere yasayı duyuracaktır" **19***"Çekişmeyecek ve bağırmayacaktır. O'nun sesini meydanlarda hiç kimse işitmeyecektir" **20*** "Tâ yasayı galip kılana dek ezilmiş kamışı kırmayacak ve tüten fitili söndürmeyecektir." **21*** "Milletler de O'nun adına ümit bağlayacaklar." **22***O zaman[17] yanına kör ve dilsiz bir zavallı getirildi ve O da onu iyileştirdi. Öyle ki, o kör ve dilsiz konuştu; gördü. **23***Tüm halk şaşarak: -Acaba Davut oğlu bu mudur? Diyordu. **24***Ama Ferisîler bunu[18] duyduklarında: -Bu kişi ancak cinleri, cinlerin başkanı Beelzebul yardımıyla çıkarıyor dediler. **25***İsa[19] onların düşüncelerini bildiğinden, onlara şöyle söyledi: -Kendine karşı muhalefet eden bir hükümet bozulur; kendine karşı başkaldıran her kent ve ev de yıkılır; geri kalmaz. **26***Eğer Şeytan Şeytanı çıkarırsa; kendine karşı geldiğinden yönetimi nasıl durabilir? **27***Eğer ben cinleri Beelzebul aracılığıyla çıkarırsam, sizin çocuklarınız kiminle çıkarıyor. Bu yüzden sizin yargıçlarınız onlar olacaktır. **28***Ama ben cinleri Allah'ın Ruhuyla çıkarmışsam, *Tanrı'nın Egemenliği*[20] size gelmiştir. **29***Veya[21] bir kişi güçlü bir adamın evine girerek önce onu bağlamadan ve sonra da onun evini çapul etmeden, onun eşyalarını nasıl alabilir? **30*** Benimle olmayan bana engeldir ve benimle toplamayan dağıtır. **31***Bu yüzden size diyorum ki, her suç[22] ve sövgü insanlara bağışlanır; ama[23] Ruh'a yapılan küfür bağışlanmaz. **32***Her kim İnsanoğlu'na[24] karşı bir şey söylerse ona bağışlanır; ama[25] her kim Kutsal Ruh'a karşı söylerse ona gerek dünyada ve gerekse öbür dünyada bağışlanmaz. **33***Ya ağacı iyi ve meyvesini[26] iyi ediniz, veya ağacı kötü ve meyvesini de kötü ediniz; çünkü ağaç meyvesinden tanınır. **34***Ey[27] engerek soyu! Sizler kötü iken nasıl iyi şeyler söyleyebilirsiniz? Çünkü[28] ağız yüreğin taşmasından söylüyor. **35***İyi adam yüreğinin iyi hazinesinden iyi şeyler çıkarıyor ve kötü adam da hazineden kötü şeyler çıkarır. **36***Ama size diyorum ki insanlar söyledikleri her boş söz için *"Ceza Günü"*nde hesap verecekler. **37***Çünkü sen kendi sözlerinden aklanacak ve yine kendi sözlerin ile suçlanacaksın[*]. **38***O zaman din bilginlerinden[29] ve Ferisîlerden bazıları şöyle yanıtladılar: -Ey hocam! Senden bir işaret görmek istiyoruz; dediler. **39***O da onları şöyle yanıtladı: -Kötü ve zinacı[30] bir soy işaret bekliyor; ama onlara Yunus peygamberin işaretinden başka bir şey verilmeyecektir. **40***Çünkü[31] Yunus nasıl üç gün üç gece o büyük balığın karnında kaldıysa; İnsanoğlu da yerin bağrında öyle kalacaktır. **41***Ninova[32] halkı *"Ceza Günü"* bu kuşak ile kalkıp onlara[33] karşı yargılayacak; çünkü[34] onlar Yunus'un vaazı ile tövbe etmişlerdi. İşte burada Yunus'tan daha büyüğü var. **42***Güney[35] kraliçesi "Ceza gününde" bu kuşak ile kalkıp onlara karşı yargılayacak; çünkü (*Hz.*)Süleyman'ın bilgeliğini dinlemek için yerin sonlarından geldi ve işte burada Süleyman'dan da daha büyüğü var. **43***Kirli ruh[36] bir insandan çıktığı zaman kurak[37] yerlerden geçerek rahat arıyor; ama bulamıyor. **44***O zaman çıktığım evime geri döneyim diyor ve geldiğinde onu boş, süpürülmüş ve temiz gördüğünde; **45***Gidip beraberinde kendisinden daha kötü başka yedi ruhu alıyor ve onlar girip orayı mesken tutuyorlar. Böylece o kişinin[38] geleceği geçmişinden daha kötü oluyor. İşte bu kötü kuşağa da böyle olacaktır. **46***O daha halka söylemekteyken işte[39] annesiyle kardeşleri O'nunla konuşmak isteyerek dışarıda duruyorlardı. **47***Ve biri O'na: -Bak, annen ile kardeşlerin[40] seninle konuşmak arzusuyla dışarda duruyorlar; dedi. **48***O da bunu söyleyene şu yanıtı verdi: -Annem kimdir; ve kardeşlerim kimlerdir? Dedi. **49***Ve elini öğrencilerine doğru uzatıp: -İşte annem ve kardeşlerim. **50***Çünkü her kim[41] göklerde olan Babam'ın dileğini yaparsa; annem ve kardeşlerim onlardır, dedi.

(1) Tes.23/25,Mark.2/23,Luk.6/1,**(2)**I.Sam.21/6, **(3)**Çık.29/32 ve 33, Lev.8/31, 24/9, **(4)**Çık.25/30, Lev.24/5, **(5)**Say.28/9, Yuh.7/22, **(6)**II.Trh.6/18, Malk.3/1, **(7)**Hoş.6/6, Mik.6/6, 7 ve 8, B.9/13, **(8)**Mark.3/1,Luk.6/6, **(9)**Luk.13/14,14/3, Yuh.9/16, **(10)**Çık.23/4 ve5, Tes.22/4, **(11)**B.27/1, Mark.3/6, Luk.6/11, Yuh.5/18, 10/39, 11/53,**(12)**B.10/23, Mark.3/7, **(13)**B.19/2, **(14)**B.9/30, **(15)**İş.42/1, **(16)**B.3/17, 17/5, **(17)**B.9/32, Mark.3/11, Luk.11/14,**(18)**B.9/34, Mark.3/22,Luk.11/15,**(19)**B.9/4,Yuh.2/25, Vah.2/23,**(20)**Dan.2/44,7/14,Luk.1/33,11/20,17/20ve21, **(21)**İş.49/24,Luk.11/21,22ve23,**(22)**Mark.3/28,Luk.12/10, İbr.6/4,10/26ve29,I.Yuh.5/16,**(23)**Res.İşl.7/51,**(24)**B.11/19, 13/55,Yuh.7/12ve52, **(25)**I.Tim. 1/13, **(26)**B.7/17, Luk.6/43ve44, **(27)**B.3/7,23/33,**(28)**Luk.6/45,**(29)**B.16/1,Mark.8/11, Luk.11/16ve29,Yuh.2/18,I.Kor.1/22, **(30)**İşa.57/3,B.16/4,Mark. 8/38,Yuh.4/48,**(31)**Yuns.1/17, **(32)**Luk. 11/32, **(33)**Yerm.3/11, Hez.16/51ve52,Rom.2/27,**(34)**Yun.3/5,**(35)**I.Trh.10/1, II.Trh.9/1, Luk.11/31, **(36)**Luk.11/24, **(37)**Eyp.1/7, I.Petr.5/7, **(38)**İbr.6/6, 10/26, II.Petr.2/20,21ve22, **(39)**Mark.3/31, Luk.8/19,20ve21, **(40)**B.13/55, Mark.6/3, Yuh.2/12, 7/3ve5, Res.İşl.1/14, I.Kor.9/5, Galt.1/19, **(41)**Yuh.15/14, Galt.5/6, 6/15, Kol.3/11, İbr.2/11, **(*)**: Bak.Sül.Mes.18/21.

13. Bölüm: 1)İsa'nın kayıkta oturup vaazı, 3)Ekinci benzetmesi, 18)Onun açıklanması, 24)Delice,

31)Ve denize atılmış ağ benzetmesi, 53)İsa'nın kendi halkı tarafından reddedilmesi.

1* O gün İsa evden çıkarak deniz[1] kenarında oturdu. **2*** Yanına[2] kalabalık bir topluluk yaklaştığında, kendisi[3] kayığa girip oturdu ve kalabalık da sahilde duruyordu. **3*** Onlara örneklerle birçok şeyler anlatarak şöyle söyledi: -İşte[4] bir ekinci ekin ekmeye gitti. **4*** Ekerken bazısı yol kenarına düştü ve kuşlar gelip onları yediler. **5*** Bazısı toprağı bol olmayan taşlık yerlere düştü ve toprağın derinliği olmadığından çabuk bitti. **6*** Ama güneş doğduğunda yanıp kökü olmadığından çabuk kurudu. **7*** Bazısı dikenler arasına düştüğünden dikenler çıkıp onu boğdular. **8*** Ve bazısı da iyi toprağa düştüğünden kimisi yüz[5] kimisi altmış ve kimisi de otuz kat ürün verdi. **9*** İşiten[6] kulakları olan duysun. **10*** Öğrencileri yanına gelerek O'na: -Niçin örneklerle söylüyorsun? Dediler. **11*** O da onlara şöyle yanıt verdi: -Çünkü 'Göklerin[7] Egemenliği' için olan şeyleri bilmek size verilmiştir; ama onlara verilmemiştir. **12*** Çünkü[8] kimin varsa ona verilecek ve artacaktır; ama kimin yoksa elinde olanı bile ondan alınacaktır. **13*** Bu yüzden onlara benzetmelerle söylüyorum; çünkü görürken görmüyorlar, işitirken duymuyorlar ve anlamıyorlar. **14*** Onlar için: "İşiterek duyacak[9]; ama anlama- yacaksınız. Bakarak görecek; ama bilmeyeceksiniz. **15*** Çünkü bu halkın yüreği katı olup kulaklarıyla[10] ağır işitiyorlar ve gözlerini de kapıyorlar; sakın gözleriyle görerek, kulaklarıyla duyarak, yürekleriyle anlayıp geri dönsünler ve ben de onlara şifa vereyim" diye İşaya'nın vahiyle bildirdiği yerine gelmiştir. **16*** Ama[11] ne mutlu sizin gözlerinize, çünkü görüyor ve ne mutlu yüreğinize; çünkü duyuyor. **17*** Gerçekten size diyorum ki birçok[12] peygamberler ve doğrular sizin gördüklerinizi görmeyi arzulayıp göremediler; sizin duyduklarınızı duymağı arzulayıp duyamadılar. **18*** Şimdi[13] siz ekinci örneğini dinleyin. **19*** Her kim *'Egemenlik*[14] sözünü duyar ve anlamazsa; o kötü gelir, yüreğine ekileni kapar. İşte yol kenarına ekilmiş olan budur. **20*** Taşlık yerde ekilen de o kişilerdir ki, sözü işitip hemen sevinçle[15] onu kabul ediyorlar. **21*** Ama kendilerinde kök olmadığından, biraz dayanıp sözden ötürü sıkıntı ve acı çektiklerinde hemen[16] tökezliyorlar. **22*** Dikenler[17] arasında ekilen o kişilerdir ki[18] sözü duyuyorlar; ama bu dünyanın sorunlarıyla zenginliğin hilesi sözü boğuyor ve o da ürün vermiyor. **23*** İyi toprakta ekilen o kişilerdir ki sözü işitip anlıyorlar ve onlar üretici olup kimi yüz, kimi altmış ve kimi de otuz kat veriyor. **24*** Onlara başka bir örnek vererek şöyle söyledi: -*'Göksel Egemenlik'* kendi tarlasında iyi tohum eken bir adama benziyor. **25*** Adam uyurken onun düşmanı gelerek buğdaylar arasına delice ekip gitti. **26*** Ve ekinler başak çıkardığında delice de göründü. **27*** O ev sahibinin kulları yanına gelerek ona: -Efendim! Sen tarlanda iyi tohum ekmedin mi? Şimdi bu deliceler de nereden çıktı? Dedi. **28*** O da onlara: -Bunu bir düşman ekmiş olmalı, dedi. Kulları da ona: -Öyleyse istiyor musun ki, gidip onları toplayalım? Dediler. **29*** O da: -Hayır olmaz! Deliceleri toplarken onunla beraber buğdayı da koparabilirsiniz. **30*** Bırakın hasat vaktine değin ikisi de beraber büyüsün. Hasat zamanı orakçılara önce deliceleri toplayıp onları yakmak için bağlayın; ama buğdayımı[19] ambarıma toplayın, diyeceğim; dedi. **31*** Onlara başka bir benzetmeyle de dedi ki: -*'Göksel Egemenlik'*[20] bir adamın alıp tarlasına ektiği hardal tanesine benziyor. **32*** Bütün tohumların en küçüğü ise de büyüdüğü zaman sebzelerin tümünden büyük bir ağaç gibi oluyor. O şekilde ki, göğün kuşları gelip onun dallarına konuyorlar. **33*** Onlara başka[21] bir benzetme daha yaptı: *"Göksel Egemenlik"* bir kadının tümü mayalanıncaya dek üç ölçek un içine alıp koyduğu mayaya benziyor. **34*** İsa[22] tüm bunları halka örneklerle açıkladı ve onlara örneksiz birşey söylemiyordu. **35*** Tâ ki[23] "Ağzımı benzetmelerle açıp dünyanın[24] kuruluşundan beri gizli olan şeyleri açıklayacağım" diye peygamber aracılığıyla buyrulan söz yerine gelsin. **36*** O zaman İsa kalabalığı bırakarak eve geldi ve öğrencileri yanına gelip: -Bize delice benzetmesini açıkla, dediler. **37*** O da onları şöyle yanıtladı: -İyi tohumu eken İnsanoğludur; **38*** Ve tarla[25] da dünyadır. İyi tohum Krallığın çocukları ve deliceler de '*Kötünün*'[26] çocuklarıdır. **39*** Onu eken düşman Şeytan'dır. Hasat[27] da dünyanın sonu ve orakçılar meleklerdir. **40*** Böylece deliceler toplanıp ateşte yakıldığı gibi bu dünyanın sonunda da öyle olacaktır. **41*** İnsanoğlu Meleklerini gönderecektir. Onlar[28] tüm tökezleri ve bozgunculuk yapanları krallığımdan toplayıp; **42*** Onları ateş[29] alevine atacaklar. Orada[30] ağlayış ve diş gıcırtısı olacaktır. **43*** O zaman[31] dürüstler Babalarının Krallığında güneş gibi parlayacaklar. İşiten[32] kulakları olan duysun. **44*** Yine *'Göksel Egemenlik'* tarlada gizlenmiş bir hazineye benziyor. Bir adam onu bulup gizler; sevincinden gidip her neyi[33] varsa satar ve o tarlayı[34] satın alır. **45*** Yine *"Göksel Egemenlik"* güzel inciler arayan bir tüccara benziyor. **46*** O[35]

çok değerli bir inci(*) bulduğunda, gidip her neyi varsa satarak onu satın alır. **47*** Yine *"Göksel Egemenlik"* denize atılıp her(36) çeşitten toplayan bir ağa benziyor. **48*** Ağ dolduğunda onu kıyıya çektiler ve oturup iyileri kaplara toplayarak kötüleri attılar. **49*** Dünyanın sonunda da böyle olacaktır. Melekler çıkıp doğruların(37) arasından kötüleri ayıklayacaklar; **50*** Ve onları(38) ateş alevine atacaklar. Orada ağlayış ve diş gıcırtısı olacaktır. **51*** İsa onlara:-Tüm bu şeyleri anladınız mı? Dedi. O'na: -Evet efendi, dediler. **52*** O da onlara: -Bunun için *"Göksel Egemenlik"* konusunda öğretilmiş olan her yazıcı, hazinesinden yeni(39) ve eski şeyler çıkaran ev sahibi bir adama benziyor; dedi. **53*** İsa bu benzetmeleri bitirdikten sonra oradan giderek; **54*** Kendi(40) vatanına geldi ve Sinagoglarında onlara öğretiyordu. O şekilde ki onlar şaşarak: -Bu bilgelik ile olağan üstü işler O'na neredendir? **55*** Bu adam marangozun(41) oğlu değil mi? Annesine Meryem; kardeşlerine(42) Yakup(43) Yusuf, Simun ve Yahuda demiyorlar mı? **56*** Tüm kızkardeşleri yanımızda değil mi? Bundan ötürü tüm bu olanlar O'na neredendir? Diyerek; **57*** Onun(44) için saptılar(45) ama İsa onlara dedi ki: -Bir(46) peygambere kendi vatanından ve kendi evinden başka yerde hürmetsizlik yapılmaz. **58*** Ve orada onların inançsızlıklarından ötürü çok mucizeler yapamadı.

(1) Mark.4/1, **(2)**Luk.8/4, **(3)**Luk.5/3, **(4)**Luk.8/5, **(5)**Tek.26/12, **(6)**B.11/15, Mark.4/9, **(7)**B.11/25, 16/17, Mark.4/11, I.Korn.2/10, I.Yuh.2/27, **(8)**B.25/29, Mark.4/25, Luk.8/18, 19/26, **(9)**İş.6/9, Çık.12/2, Mark.4/12, Luk.8/10, Yuh.12/40, Res.İşl.28/26ve27, Rom.11/8,II.Kor.3/14ve15,**(10)**İbr.5/11,**(11)**B.16/17, Luk.10/23ve24, Yuh.20/29, **(12)**İbr.11/13, I.Petr.1/10ve11, **(13)**Mark.4/14,Luk.8/11,**(14)**B.4/23, **(15)**İş.58/2, Hez.33/31ve32, Yuh.5/35, **(16)**B.11/6, II.Tim.1/15, **(17)**Yerm.4/3, **(18)**B.19/23, Mark.10/23, Luk.18/24, I.Tim.6/9, II.Tim.4/10, **(19)**B.3/12, **(20)**İşa.2/2ve3,Mik.4/1,Mark.4/31,Luk.13/18ve19, **(21)**Luk.13/20,**(22)**Mark.4/33ve34,**(23)**Mez.78/2, **(24)**Rom.16/25ve26, I.Kor.2/7, Efs.3/9, Kol.1/26, **(25)**B.24/14, 28/19, Mark.16/15ve20, Luk.24/47, Rom.10/18, Kol.1/6, **(26)**Tek.3/15, Yuh.8/44, Res.İşl.13/10, I.Yuh.3/8, **(27)**Yoel 13/13, Vah.14/15, **(28)**B.18/7, II.Petr.2/1ve2, **(29)**B.3/12, Vah.19/20, 20/10, **(30)**B.8/12, 50.Ayet, **(31)**Dan.12/3, I.Kor.15/42ve43, **(32)**9.Ayet,**(33)**Filp.3/7ve8,**(34)**İşa.55/1,Vah.3/18, **(35)**Sül.Mes.2/4, **(*)**8/10ve11, 3/14ve15, 8/10ve19, **(36)**B.22/1, **(37)**B.25/32,**(38)**42.Ayet,**(39)**Neş.Neş.7/13,**(40)**B.2/23, Mark.6/1, Luk.4/16ve23, **(41)**İşa.49/7, Mark.6/3, Luk.3/23, Yuh.6/42,**(42)**B.12/46, **(43)**Mark.15/40, **(44)**B.11/6,Mark.6/3ve4, **(45)**Luk. 4/24, Yuh.4(44, **(46)**Mark.6/5ve6.

14. Bölüm: 1)Hirodes'in İsa için benzetmesi, 3)Yahya'nın öldürülmesinin sebebi, 13)İsa'nın ıssız bir yere çekilip; 15)Orada beş ekmek ve İki balıkla beş bin insanı doyurması, 22)Deniz üzerinde yürüyerek öğrencilerinin yanına gelmesi, 34)Ve Genaseret yöresine gelip orada hastaları iyileştirmesi.

1* O zaman dört bölgenin yöneticisi olan Hirodes(1) İsa'nın şöhretini duyarak; **2*** Kendi adamlarına: -Bu adam vaftizci Yahya'dır, ölümden dirilmiştir; işte bu yüzden O'nun vasıtasıyla olağanüstü şeyler oluyor dedi. **3*** Çünkü Hirodes(2) kardeşi Filipus'un eşi Hirodiya'dan ötürü Yahya'yı tutup bağlayarak zindana attırmıştı. **4*** Çünkü Yahya ona: -Bununla(3) evlenmek sana helâl değildir, demişti. **5*** Onu hemen öldürmek istiyordu; ama halk(4) onu peygamber makamında tuttuğu için onlardan korkuyordu. **6*** Hirodes'in doğum günü şöleni gelince Hirodiya'nın kızı ortada dans etti. **7*** Bu Hirodes'in hoşuna gittiğinden her ne dilerse ona vermeye yemin etti. **8*** Kız da annesi tarafından kışkırtılarak: -Bana burada bir tepsi üzerinde vaftizci Yahya'nın başını verin, dedi. **9*** Buna kral üzüldü; ama yemini ve sofrada birlikte olanların sebebiyle buna onay verdi. **10*** Ve göndererek zindanda Yahya'nın başını kestirdi. **11*** Onun başı bir tepsi üstünde getirilerek kıza verildiğinde, o da annesine götürdü. **12*** Adamları da gelip cesedini kaldırarak gömdüler ve gidip İsa'ya bildirdiler. **13*** İsa(5) da bunu duyduğunda oradan kalkıp ıssız bir yere geri döndü ve kalabalıklar bunu duyarak kentlerinden yaya olarak O'nun arkasından gittiler. **14*** İsa çıktığında bir topluluk görünce onlara(6) acıyarak hastalarını iyileştirdi. **15*** Akşam(7) olduğunda öğrencileri O'nun yanına geldiler ve: -Burası ıssız bir yerdir, şimdi vakit de geçti; kalabalığı gönder ki köylere gidip kendilerine yemek satın alsın, dediler. **16*** Ama İsa onlara: -Gitmelerine gerek yok; siz onlara yemek veriniz, dedi. **17*** Onlar da O'na: -Beş ekmek ile iki balıktan başka burada birşeyimiz yoktur; dediler. **18*** O da onlara: -Buraya bana getirin, dedi. **19*** Ve kalabalığın otların üzerine oturmalarını söyledikten sonra beş ekmekle iki balığı alıp göğe doğru bakarak bereket duası(8) okudu, ekmekleri parçaladı ve öğrencilerine verdi; öğrencileri de kalabalığa verdiler. **20*** Tümü yeyip doydu ve parçaların arda kalanlarını on iki küfe dolusu olarak kaldırdılar. **21*** Kadınlar ile çocuklardan başka yiyenler beşbin kadar adamdı. **22*** Birden İsa; kendisi kalabalığı bırakıncaya değin öğrencilerine, kayığa girip kendinden önce karşı tarafa geçmelerini buyurdu. **23*** Kendisi(9) de kalabalığı serbest bıraktıktan sonra yalnızca dua etmek için dağa çıktı ve akşam(10) olduğunda bir tek O oradaydı. **24*** Ama kayık suların ortasında olup, rüzgârın etkisiyle dalgalardan sallanıyordu. **25*** Gecenin dördüncü nöbetinde İsa deniz üstünde yürüyerek onlara doğru geldi. **26*** Öğrencileri de O'nu deniz(11) üzerinde yürür gördüklerinde sıkı-

larak: -Hayaldir, diyerek korkudan bağırdılar. **27*İsa da hemen onlara şöyle dedi: -Yüreklenin, korkmayın. **28*Petrus O'nu yanıtladı: -Ya Rabb! Eğer sensen, bana söyle suların üstünde sana geleyim. **29*O da: -Gel! Deyince Petrus kayıktan inip İsa'nın yanına gitmek için suların üzerinde yürüdü. **30*Ama rüzgârı şiddetli gördüğünden korkup batmaya başlayınca: -Ya Rabb! Beni kurtar, diye bağırmaya başladı. **31*İsa da hemen elini uzatıp onu tuttu ve ona: -Ey az imamlı! Niçin şüphe ediyorsun? Dedi. **32*Onlar kayığa girince rüzgâr dindi. **33*Kayıkta olanlar gelerek: -Gerçekten sen Allah'ın[12] Oğlusun, diyerek O'na eğildiler. **34*Sonra[13] karşıya geçip Genesaret topraklarına geldiler. **35*O yörenin halkı O'nu tanıdığında tüm çevreye adamlar göndererek bütün hastaları O'na getirdiler. **36*Ve yalnız[14] giysisinin eteğine dokunsunlar diye O'ndan rica ettiler; tüm dokunanlar da iyileşti.

(1) Mark.6/14,Luk.9/7,**(2)**Mark.6/17,Luk.3/19ve20,**(3)**Lev.18/16,20/21,**(4)**B.21/26, Luk.20/6, **(5)**B.10/23, 12/15, Mark.6/32, Luk.9/10, Yuh.6/1ve2, **(6)**B.9/36, Mark.6/34, **(7)**Mark.6/35, Luk.9/12, Yuh.6/5, **(8)**B.15/36, **(9)**Mark.6/46, **(10)**Yuh.6/16, **(11)**Eyp.9/8, **(12)**Mez.2/7, B.6/16, 26/63, Mark.1/1, Luk.4/41, Yuh.1/49, 6/69, 11/27, Res.İşl.8/37, Rom.1/3, **(13)**Mark.6/53, **(14)**B.9/20, Mark.3/10, Luk.6/19, Res.İşl.19/12.

15. Bölüm: 1)İsa'nın din bilginleriyle Ferisîleri rivayetleri sebebiyle Allah'ın emrine karşı geldikleri için azarlaması, 11)Ve temiz hakikatı öğretmesi, 21)Kenanlı kadının kızına, 30)Ve diğer birçok hastalara şifa vermesi, 32)Yedi ekmek, birkaç balık ve çocuklardan başka dört bin adamı doyurması.

**1*O zaman Yeruşalim'den olan din[1] bilginleriyle Ferisîler İsa'nın yanına gelerek: **2*-Niçin[2] senin öğrencilerin eskilerin[3] adetlerini hiçe sayıyorlar? Çünkü ekmek yiyecekleri sırada ellerini yıkamıyorlar, dediler. **3*O da onlara şu yanıtı verdi: -Siz niçin adetleriniz gereği Allah'ın buyruklarına karşı davranıyorsunuz? **4*Çünkü Allah: "Anana[4] babana saygı göster; **5*Ve[5] 'Babasıyla annesine sitem eden kesinlikle öldürülmelidir" diye buyurdu. **6*Ama sizden her kim babasına ve annesine: Benden[6] sana yarar sağlayacak şey vakfedilmiştir, diyorsa ve annesine babasına saygılı olmasa da olur derseniz; böylece kendi geleneksleriniz sebebiyle Allah'ın buyruklarını geçersiz saymış olursunuz. **7*Ey[7] ikiyüzlüler! İşaya sizin için: **8*"Bu[8] millet (Bana ağızla yaklaşıyor) ve bana sözleriyle saygı gösteriyor; ama yürekleri benden uzaktır. **9*Hem de[9] insan bilgisi olan öğütleri öğretmekle bana boşyere tapınıyorlar" diye vahiyle bak nasıl güzel söylemiş, dedi. **10*Ve kalabalıkları[10] yanına çağırarak onlara: -Dinleyin ve anlayın. **11*Ağza giren şey[11] insanı kirletmez; ama insanı kirleten ağızdan çıkandır; dedi. **12*O zaman öğrencileri yanına gelip O'na: -Ferisîler'in bu sözü duyduklarında güceneceklerini biliyor musun? Dediler. **13*O da[12] şöyle yanıtladı: -Göksel Babam'ın dikmediği her fidan kökten sökülecektir. **14*Onları bırakın[13] körlerin kör kılavuzlarıdır. Eğer kör köre yol göstermeye kalkarsa ikisi de çukura düşer, dedi. **15*Petrus O'na[14] şöyle dedi: -Bu benzetmeyi bize açıkla. **16*İsa da: -Halâ siz de mi anlayışsızsınız? **17*Daha[15] anlamıyor musunuz ki ağıza[16] giren her şey mideye geçip dışarıya atılır? **18*Ama[17] ağızdan çıkan şeyler, yürekten çıktıkları için bunlar insanı kirletir. **19*Çünkü[18] yüreğimizden bozgunculuk, kötü düşünce, katillik, zina, günah, hırsızlık ve yalan yere tanıklıkla küfür çıkıyor. **20*İnsanı kirleten şeyler bunlardır; ama yıkanmamış ellerle yemek yemek insanı kirletmez, dedi. **21*Sonra[19] İsa oradan çıkıp Sur ve Sayda kentlerine geri döndü. **22*İşte; o yöreden Kenanlı bir kadın gelerek O'na: -Ya Rabb, Davut oğlu İsa; bana acı! Kızım cinden şiddetle acı çekiyor; diyerek ağladı. **23*O ise ona hiç bir yanıt vermeden öğrencilerinin yanına gelince; öğrencileri: -Arkamızdan bağırıyor; onu gönde, diye O'na yalvardılar. **24*Ve O: -Ben[20] İsrailin kaybolmuş koyunlarından bir başkasına gönderilmedim, dedi. **25*Ama kadın gelip ona eğilerek: -Ya Rabb, bana yardım et, dedi. **26*O da: -Çocukların ekmeğini alıp köpeklere[21] atmak iyi değildir, dedi. **27*Ama kadın: -Evet ya Rabb; çünkü köpekler de sahiplerinin sofrasından düşen kırıntılardan yerler, dedi. **28*O zaman İsa ona şöyle bir yanıt verdi: -Ey kadın; inancın büyüktür! Sana dilediğin gibi olsun; dedi ve kızı tam o saatte iyileşti. **29*İsa[22] oradan hareket ederek Galile[23] denizinin kenarına geldi ve dağa çıkıp orada oturdu. **30*Yanına[24] bir hayli kalabalık toplandı. Onlarla beraber topallar, körler, dilsizler, sakatlar ve başka birçok kişiler vardı. Onları İsa'nın ayaklarının önüne bıraktılar ve O da onları iyileştirdi. **31*Öyle ki kalabalık dilsizlerin konuştuğuna, sakatların iyileştiğine, topalların yürüdüğüne ve körlerin gördüğüne tanık olduğunda şaşarak İsrail'in Allah'ına hamd ettiler. **32*İsa[25] öğrencilerini yanına çağırdı ve: -Topluluğa acıyorum; çünkü üç gündür yanımızda bulunuyorlar ve yiyecek birşeyleri de yoktur. Ben onları açaçına bırakamam; sakın yolda güçsüzlükten bayılmasınlar, dedi. **33*Öğrencileri[26] de O'na: -Biz bu kıraç yerde böyle bir kalabalığı nasıl doyuralım?

Dediler. **34***İsa da onlara: -Kaç ekmeğiniz var? Diye sorduğunda; onlar da: -Yedi (*ekmek*) ve birkaç küçük balık *(var)* dediler. **35***Ve kalabalığın yere oturmasını istedikten sonra; **36***O[27] yedi ekmek ile balıkları alarak teşekkür[28] ettikten sonra, parçalayıp öğrencilerine ve öğrencileri de kalabalığa verdiler. **37***Herkes yiyerek doydu ve parçaların artıklarını yedi zenbil *(küfe)* dolusu olarak kaldırdılar. **38***Kadınlarla çocuklardan başka yiyenler dört bin adam idi. **39***Ve kalabalığı[29] gönderdikten sonra kayığa binerek Magadan sınırlarına geldi.

(1) Mark.7/1, **(2)**Mark.7/5, **(3)**Kol.2/8, **(4)**Çık.20/12, Lev.19/3, Tes.5/16, Sül.Mes.23/22, Efs.6/2, **(5)**Çık.21/17, Lev.21/9, Tes.27/16, Sül.Mes.20/20, 30/17, **(6)**Mark.7/11,12, **(7)**Mark.7/6, **(8)**İş.29/13, Hez.33/31, **(9)**İş.29/13, Kol.2/18ve22, Tit.1/14, **(10)**Mark.7/14, **(11)**Res.İşl.10/15, Rom.14/14,17ve20, I.Tim.4/4, Tits.1/15,**(12)**Yuh.15/3,I.Kor.3/12,ve diğ., **(13)**İşa.9/16, Malk.2/8, B.23/16, Luk.6/39, **(14)**Mark.7/17, **(15)**B.16/10, Mark.7/18, **(16)**I.Kor.6/13,**(17)**Yakb.3/6,**(18)**Tek.6/5,8/21, Sül.Mes.6/14, Yerm.17/9,Mark.7/21,**(19)**Mark.7/24,**(20)**B.10/5ve6, Res.İşl.3/25 ve26,13/46,Rom.15/8,**(21)**B.7/6,Filp.3/2,**(22)**Mark.7/31, **(23)**B.4/18,**(24)**İşa.35/5ve6,B.11/5,**(25)**Mark.8/1,**(26)**II.Krl. 4/43, **(27)**B.14/19, **(28)**I.Sam.0/13, Luk.22/19, **(29)**Mark.8/10.

16. Bölüm: 1)Ferisîler'in bir işaret(*Alâmet!*) arzusu, 6)İsa'nın kendi öğrencilerini Ferisiler ile Sadukiler'den sakındırması, 13)Halkın İsa için olan düşüncesi, 16)Petrus'un ikrarı, 21)İsa'nın kendi ölümünü bildirmesi, 23)Ve Petrus'u kendi ölümüne karşı geldiği için azarlaması, 24)Kendine öğrenci olmak isteyenlere nefsini terk etmelerini ve ölüm direğini (*veya haçını*) yüklenmelerini öğütlemesi.

1*Ferisiler[1] ile Sadukiler O'nun yanına gelerek O'nu sınamak için kendilerine gökten bir işaret göstermesini istediler. **2***O da onlara: -Akşam olduğunda hava güzel olacak; çünkü gök güzeldir. **3***Ve sabahleyin: Bugün hava bozuk olacak; çünkü gök sisli olup kızarmıştır, diyorsunuz. Ey ikiyüzlüler! Gökyüzünü araştırmayı biliyorsunuz da zamanların işaretlerini niye anlamıyorsunuz? **4***Kötü[2] ve zinakâr bir kuşak işaret arıyor. Ona Yunus peygamberin işaretinden başka bir işaret verilmeyecektir, dedi ve onları bırakıp gitti. **5***Öğrencileri[3] karşıya geçtiklerinde ekmek almayı unutmuşlardı. **6***İsa onlara: -Dikkat edin[4] Ferisiler ile Sadukiler'in mayasından sakının, dedi. **7***Onlar da: -Ekmek almadığımız için! Zannıyla kendi kendilerine düşünüyorlardı. **8***İsa bunu bildiğinden onlara doğru: -Ey imanı noksan olanlar! Niçin aranızda ekmek almadığınız için düşünüyorsunuz? **9***Beş bin[5] kişinin beş ekmeğini ve kaç küfe kaldırdığını; **10***Dört bin[6] kişinin yedi ekmeğini ve kaç zembil*(küfe*) kaldırdığını halâ anlamayıp anımsamıyor musunuz? **11***Ferisîler ile Sadukiler'in mayasından sakınmak için, size söylediğim sözün ekmek hakkında olmadığını nasıl anlamıyorsunuz? Dedi. **12***O zaman ekmek mayası için değil; ama Ferisiler ile Sadukiler'in öğretisinden sakınmak için söylediğini anladılar. **13***İsa Filipus Kayseriyesi bölgesine gittiğinde öğrencilerine: -İnsanların[7] dediklerine göre ben İnsanoğlu kimim? Diyorsunuz, dedi. **14***Onlar da: -Bazıları vaftizci Yahya[8] diğerleri İlya(*İyya*) ve başkaları da Yeremya veya başka peygamberlerden biridir diyorlar, dediler. **15***Onlara: -Ya siz; dediğinize göre ben kimim? dedi. **16***Ve Simon Petrus şöyle yanıtladı: -Sen Allah'ın oğlu[9] elçi[*] Mesih'sin, dedi. **17***İsa da ona şöyle yanıt verdi: -Ey Yunus oğlu Simon; sana ne mutlu! Çünkü[10] bunu sana et ve kan değil; ama[11] göklerde olan Babam söyletti, dedi. **18***Ben de sana diyorum ki; sen Petrussun[12] kilisemi(*cemaatimi*) bu kaya[13] üzerine kuracağım ve ***Haviye***'nin kapıları[14] onun üzerine galip olamayacaktır. **19***Sana[15] Göklerin Egemenliği'nin anahtarlarını vereceğim. Yeryüzünde ne bağlarsan göklerde bağlanmış olacak ve yeryüzünde her ne çözersen göklerde de çözülmüş olacak, dedi. **20***O zaman[16] öğrencilerine kendisinin (*İsa*) Mesih olduğunu hiç kimseye söylememelerini sıkıca öğütledi. **21***O zamandan sonra İsa[17] Yeruşalim'e gitmek, yaşlılarla baş imamlardan(*kahinler*) ve din bilginlerinden çok acı çekerek öldürülmek; üçüncü günde de dirilmesinin gerekli olduğunu öğrencilerine açıklamaya başladı. **22***Petrus O'nu bir kenara çekip: -Haşa ya Rabb bu sana asla olmasın, diyerek O'nu azarlamaya başlayınca; **23***O da dönüp Petrus'a: -Arkama çekil ey! Şeytan[18] sen bana[19] tökezsin. Çünkü Tanrısal şeyleri değil; ama insana göre düşünüyorsun, dedi. **24***O zaman[20] İsa öğrencilerine şöyle söyledi: -Eğer biri ardımca gelmek istiyorsa; nefsini terk ederek idam direğini(*haçını*) sırtına yükleyip ardımca gelsin. **25***Çünkü[21] her kim kendi canını kurtarmak istiyorsa onu kaybedecek ve her kim benim için kendi canını kaybederse; onu bulacaktır. **26***Çünkü bir adam tüm dünyayı kazanıp da kendi canını kaybederse ne yararı var; veya adam kendi[22] canına karşılık ne verebilir? **27***Çünkü[23] İnsanoğlu kendi[24] melekleriyle 'Babası'nın görkemiyle gelecek ve o zaman[25] herkese, yaptıklarına göre karşılık verecek. **28***Gerçekten size diyorum ki burada[26] bulunanlardan bazıları, İnsanoğlu'nun kendi egemenliğinde geldiğini görmeyince, ölümü tatmayacaklardır.

(1)B.12/38,Mark.8/11,Luk.11/16,12/54ve56,I.Kor.1/22, **(2)**B. 12/39,**(3)**Mark.8/14,**(4)**Luk.12/1,**(5)**B.14/17,Yuh.6/9, **(6)**B.15/34,

(7) Mark.8/27, Luk.9/18, **(8)**B.14/2, Luk.9/7,8ve9, **(9)**B.14/33, Mark.8/29,Luk.9/20,Yuh.6/69,11/27,Res.İşl.8/37, 9/20,İbr.1/2,5, I.Yuh.4/15,5/5, **(*)Elçi:** ***Uyarıcı, öğütçü, haberci, aracı***, **(10)**Efs.2/8,**(11)**I.Kor.2/10,Galt.1/16,**(12)**Yuh. 1/42, **(13)**Efs.2/20, Vah.21/14, **(14)**Eyp.38/17,Mezm.9/13,107/18,İşa.38/10, **(15)**B. 18/18, Yuh.20/23, **(16)**B.17/9, Mark.8/30, Luk.9/21, **(17)**B.20/17, Mark.8/31,9/31,10/33,Luk.9/22,18/31,24/6ve7, **(18)**II.Krl.19/22, **(19)**Rom.8/7, **(20)**B.10/38,Mark. 8/34,Luk.9/23, 14/27, Res.İşl. 14/22,I.Sel.3/3,II.Tim.3/12,**(21)**Luk.17/33,Yuh.12/25, **(22)**Mez. 49/7ve8,**(23)**B.26/64,Mark.8/38,Luk.9/26,**(24)**Dan.7/10,Zek. 14/5,B.20/31,Yahd.Mek.15.Ayet,**(25)**Eyp.34/11,Mez.62/12, Sül.Mes.24/12,Yerm.17/10,32/19,Rom.2/6, I.Kor.3/7,II.Kor.5/10, I.Petr.1/17, Vah.2/23, 22/12, **(26)**Mark.8/39, Luk.9/27.

17. Bölüm: 1)İsa'nın şeklinin değişimi, 14)İsa'nın sara hastalığına yakalanmış birini iyileştirmesi, 22)Kendi ölümünü ve dirilişini bildirmesi, 24)Ve vergi vermesi.

1*Altı[1] günden sonra İsa; Petrus, Yakup ve kardeşi Yuhanna'yı beraber alarak onları ıssız, yüksek bir dağ üzerine götürdü. **2***Ve önlerinde şekli değişerek yüzü güneş gibi parlak ve giysisi ışık (*nur*) gibi ak oldu. **3***İşte Musa'yla İlya(*İlyas*) O'nunla konuşarak onlara göründü. **4***Ve Petrus İsa'ya: -Ya Rabb; bizim burada olmamız iyidir. Eğer burada istiyorsan biri sana, biri Musa'ya ve biri de İlya'ya üç hayme(*çardak*) yapalım. **5***O daha[2] söylerken işte parlak bir bulut onları gölgesi altına alıp buluttan: -Sevgili Oğlum budur O'ndan[3] hoşnutum[4] ve O'nu[5] dinleyin, diye bir ses geldi. **6***Bunu[6] öğrenciler duyunca yüzüstü yere düşerek çok korktular. **7***Ve İsa yaklaşıp onlara[7] dokunarak: -Kalkın, kokmayın, dedi. **8***Onlar da gözlerini kaldırdıklarında İsa'dan başka hiç kimseyi görmediler. **9***Ve dağdan inerlerken İsa[8] onlara: -Tâ İnsanoğlu ölülerden dirilinceye dek bu gördüğünüzü hiç kimseye söylemeyin, diye sıkıca öğütledi. **10***Öğrencileri de O'na: -Öyleyse din bilginleri[9] niçin ilk önce İlya gelmelidir? Diyorlar; diye sordular. **11***İsa da onlara şöyle yanıt verdi: -Gerçi İlya önce gelip her şeyi[10] yerine getirir; **12***Ama[11] size diyorum ki, İlya zaten gelmiştir ve onu tanımayıp ona[12] her şeyi yaptılar. Böylece İnsanoğlu[13] da onlardan acı görecek, dedi. **13***O zaman[14] öğrencileri kendilerine vaftizci Yahya için söylediğini anladılar. **14***Halkın[15] yanına geldiklerinde bir adam O'nun yanına gelip önünde diz çökerek:-Efendi oğluma acı; çünkü sara hastalığı var ve çok acı çekiyor. Birçok kez ateşe ve birçok kez de suya düştü; **15***Onu öğrencilerine götürdüm; ama ona şifa veremediler, dedi. **16***İsa da şöyle yanıtladı: -Ey imansız ve aksi kuşak! Ne zamana dek sizinle olayım ve ne vakte kadar size dayanayım? Onu buraya bana getirin; dedi. **17***İsa cini azarladıktan sonra ondan çıktı ve oğlan o saat şifa buldu. **18***O zaman şakirtler*(öğrenci)* yavaşça İsa'nın yanına gelip: -Biz niçin onu çıkaramadık? Diye sordular. **19***İsa da onlara: -İnançsızlığınız yüzünden; çünkü gerçekten size diyorum ki eğer[16] hardal tanesi kadar imanınız olursa, bu dağa: Buradan öteye göç derseniz göçecektir ve size hiçbir şey imkânsız olmayacaktır, dedi. **20***Ama dua ve oruçtan başka bir yolla bu mümkün olmaz, dedi. **21***Galile'de[17] dolaşırlarken İsa onlara:-İnsanoğlu adamların eline bırakılıp; **22***O'nu öldürecekler ve üçüncü gün dirilecektir, deyince onlar çok üzüldüler. **23***Kefernahum'a[18] geldiklerinde iki dirhem[19] vergi alanlar Petrus'un yanına geldiler: -Hocanız iki dirhemi vermiyor mu? Dediler. O da: -Veriyor, dedi. **24***Ve eve girdiğinde İsa onu karşılayarak: -Ey Simon; ne diyorsun! Dünya kralları resim veya vergiyi kimlerden alıyorlar? Çocuklarından mı; yoksa başkalarından mı? Dedi. **25***Petrus da ona:-Başkalarından, dedi. İsa da: -Öyleyse çocuklar serbesttir. **26***Ama onlara engel olmamak için denize gidip olta at ve ilk çıkan balığı tutup ağzını açtığında bir adet dört dirhemlik bulacaksın; onu al ve onlara benimle senin için ver dedi.

(1) Mark.9/1, Luk.9/28, **(2)**II.Petr.1/17, **(3)**B.3/17, Mark.1/11, Luk.3/22, **(4)**İşa.42/1, **(5)**Tes.18/15ve19, Res.İşl.3/22ve23, **(6)**II.Petr.1/18, **(7)**Dan.8/18, 9/21, 10/10ve18, **(8)**B.16/20, Mark.8/30, 9/9, **(9)**Malk.4/5, B.11/14, Mark.9/10, **(10)**Malk.4/6, Luk.1/16,17,Res.İşl.3/21,**(11)**B.11/14, Mark.9/11,12, **(12)**B.14/3 ve10, **(13)**B.16/21, **(14)**B.11/14, **(15)**Mark.9/14, Luk.9/37, **(16)**B.21/21,Mark.11/23,Luk.17/6, I.Kor.12/9, 13/2, **(17)**B.16/21, 20/17, Mark.8/31, 9/29ve30, 10/33, Luk.9/22ve44, 18/31, 24/6ve7, **(18)**Mark.9/32, **(19)**Çık.30/13, 38/26.

18. Bölüm: 1)İsa'nın ağırbaşlılığı, 7)Tökeze sebep olmamak ve küçükleri küçümsememek; 15)Ve hata eden kardeşe nasıl davranılacağı için öğretisi, 21)Tövbe eden kardeşe kaç kez bağışlamanın farz olduğu, 23)Kulları ile savaşan kral benzetmesi, 32)Acımayan kulun cezası.

1*O zaman[1] öğrencileri İsa'nın yanına gelerek Göklerin Egemenliği'nde en Büyük kimdir? Dediler. **2***İsa da yanına bir çocuk çağırıp, onu aralarında durdurarak dedi ki: **3***-Gerçekten size diyorum ki, eğer[2] dönüp çocuklar gibi olmazsanız Göklerin Egemenliği'ne asla giremeyeceksiniz. **4***Böylece her[3] kim bu çocuk gibi alçakgönüllü olursa '*Göklerin Egemenliği*'nde en büyük olan odur. **5***Her kim[4] böyle bir çocuğu benim adımla kabul ederse beni kabul etmiş olur. **6***Ve bana[5] inanan bu küçüklerden birini saptırırsa, boynuna bir değirmen taşı asılıp denizin içine atılması daha yeğdir. **7***Sapkın tuzaklar yüzünden vay dünyaya! Çünkü onların gelmesi gerektir[6] ama vay[7] bu tuzağın gelmesine neden olan adama. **8***Eğer[8]

elin ve ayağın senin düşmene neden olursa, onu kesip kendinden at. Yaşama aksak veya özürlü girmek; iki elin ve iki ayağın olup da sonsuz ateşe atılmaktan daha yeğdir. **9*** Ve eğer gözün senin düşmene neden olacaksa; onu çıkar ve kendinden at! Yaşama tek gözlü girmek iki gözün olup da Gehenna(+) ateşine atılmaktan daha yeğdir. **10*** Bu küçüklerden birini hor görmekten sakın. Çünkü size diyorum ki; onların(9) melekleri, göklerde olan(*) Babam'ın yüzünü göklerde sürekli görüyor(10). **11*** Çünkü(11) İnsanoğlu kaybolmuş olanı kurtarmaya geldi. **12*** Siz buna(12) ne diyorsunuz? Eğer bir adamın yüz koyunu olup da onlardan biri yolunu şaşırırsa; o adam doksan dokuzu bayırlarda bırakarak, gidip de o yolunu şaşırmış olanı aramaz mı? **13*** Eğer onu bulacak olursa, gerçekten size diyorum ki; yolunu şaşırmamış olan doksan dokuz için(*sevindiğinden*) daha çok onun için sevinecektir. **14*** Böylece göklerde olan Babanızın önünde bu küçüklerden birinin yitirilmesi *"O"* nun arzusu değildir. **15*** Eğer(13) kardeşin sana karşı bir suç yaparsa; onu gizlice bir köşeye çek ve ikaz et. Eğer seni öneme alırsa kardeşini(14) kazanmış olursun. **16*** Ama eğer dikkate almazsa iki(15) veya üç tanığın ağzından her sözün onaylanması için kendinle beraber bir veya iki kişi daha al. **17*** Eğer onları da dinlemezse Kiliseye(*cemaate*) söyle; eğer Cemaati de dinlemezse, onu putperest(16) ve gümrükçü gibi say. **18*** Bundan ötürü size diyorum ki; yeryüzünde(17) her ne bağlarsanız gökte bağlanmış olacak ve yeryüzünde her ne çözerseniz gökte de çözülmüş olacak. **19*** Yine size diyorum ki(18) sizden iki kişi yeryüzünde bir şey dilemek için anlaşırsa, onlara(19) göklerde olan Babam tarafından verilecektir. **20*** Çünkü iki veya üç kişi benim adımla her nerede toplanırlarsa; ben de orada onların arasındayım. **21*** O zaman Petrus O'nun yanına gelip: -Ya Rabb! Kaç kez kardeşim bana hata ederse ona bağışlayayım; yedi(20) kere mi? Dedi. **22*** İsa da ona şöyle yanıt verdi: -Sana yedi kez değil; ama(21) yetmiş kere yedi kez diyorum. **23*** Bu yüzden Göklerin Egemenliği bir krala benzetiliyor ki, kulları ile hesaplaşmak istedi. **24*** Ve hesaba başladığında yanına on bin talant borçlu olan bir kişi getirdiler. **25*** Onu ödemeye gücü olmadığından efendisi, onun(22) eşiyle çocuklarının ve tüm mallarının satılıp (*borcunun*) ödenmesini buyurdu. **26*** Bunun üzerine o kul yere kapanıp: -Efendim bana zaman tanı; sana (*tümünü*) ödeyeceğim, diye ona yalvardı. **27*** Ve o kulun efendisi ona acıyarak onu serbest bıraktı, borcunu da bağışladı. **28*** Ama o kul gidip kendine yüz dinar borçlu olan bir kapı yoldaşını buldu ve onu boğazından tutup: -Bana borcunu öde; demesi üzerine, **29*** Onun kapı yoldaşı ayağına düşüp: -Bana zaman tanı sana(*tümünü*) ödeyeceğim, diye Ona yalvardı. **30*** Ama o razı olmadı ve borcunu ödeyinceye dek onu cezaevine attı. **31*** Bu adamın kapı yoldaşları olayı gördüklerinde, çok üzülerek gidip efendilerine durumu anlattılar. **32*** O zaman efendisi çağırıp ona:-Ey kötü kul! Bana yalvardığın için tüm borcunu sana bağışlamıştım. **33*** Ben sana acıdığım gibi senin de kapı yoldaşına acıman gerekiyordu; değil mi? **34*** Ve efendisi çok öfkelenerek, tüm borcunu ödeyinceye dek onu işkencecilere teslim etti. **35*** Böylece(23) her biriniz kardeşinize suçlarını yürekten bağışlamazsanız, gökteki*(göksel)* Babam da size öyle davranacaktır.

(1) Mark.9/33,Luk.9/46,22/24,**(2)**Mez.131/2,B.19/14,Mark.10/14 Luk.18/16, I.Kor.14/20, I.Petr.2/2, **(3)**B.20/27, 23/11, **(4)**B.10/42, Luk.9/48, **(5)**Mark.9/41, Luk.17/1ve2, **(6)**Luk.17/1, I.Kor.11/19, **(7)**B.26/24,**(8)**B.5/29ve30,Mark.9/43ve45,**(+)**Bak B.5/22(*Cehenneme*), **(9)**Mez.34/7, Zek.13/7, İbr.1/14, **(*)**Bak Tes.26/15, Sül.Bilg.9/10veIII.Mak.2/13, **(10)**Est.1/14,Luk.1/19, **(11)**Luk. 9/56,19/10,Yuh.3/17,12/47, **(12)**Luk.15/4, **(13)**Lev.19/17, Luk. 17/3,**(14)**Yakb.5/20, I.Petr.3/1,**(15)**Tes.17/6, 19/15, Yuh.8/17, II.Kor.13/1, İbr.10/28, **(16)**Rom.16/17, I.Kor.5/9, II.Sel.3/6ve14, II.Yuh.Mektb.10.Ayet,**(17)**B.16/19,Yuh.20/23,I.Kor.5/5, **(18)**B.5/24, **(19)**I.Yuh.3/22, 5/14, **(20)**Luk.17/4, **(21)**B.6/14, Mark.11/25,Koles.3/13,**(22)**II.Krl.4/1,Neh.5/8,**(23)**Sül.Mes. 21/13, B.6/12, Mark.11/26, Yakb.2/13.

19. Bölüm: 1)İsa'nın hastaları iyileştirmesi, 3)Boşanma, 10)Ve evlenmek konularındaki öğretisi, 13)Çocukları kabul etmesi, 17)Bir gence sonsuz yaşam için olan öğüdü, 27)Takipçilerine söz verilen armağan.

1* İsa(1) bu sözleri bitirdikten sonra Galile'den hareket ederek, Erden'in öte tarafındaki Yahudiye sınırlarına geldi. **2*** Kalabalık(2) bir topluluk onların arkalarından gitti ve orada onlara şifa verdi. **3*** Ferisîler O'nu sınamak için yanına gelerek O'na: -Herhangi bir nedenden karısını boşamak adama caiz(*) mi? Dediler. **4*** O da onları şöyle yanıtladı: -Başlangıçta(3) "Yaradan"; onları erkek ve dişi olarak yaratmıştır. **5*** Bu nedenden(4) "İnsan anasını, babasını bırakıp eşiyle birleşecek ve ikisi(5) de bir beden olacaktır" diye buyurulduğunu okumadınız mı? **6*** Bundan dolayı artık iki kişi değil; ama bir bedendirler. Böylece Allah'ın birleştirdiğini insan ayırmasın. **7*** Onlar da O'na: -Evet(6) ama; niçin Musa boşanma kâğıdı verilerek boşamayı söyledi? Dediler. **8*** O da onlara şu yanıtı verdi: -Musa sizin yüreğinizin katılığı nedeniyle size eşlerinizi boşamaya karar verdi; ama başlangıçta bu böyle değildi! **9*** Ben de(7) size diyorum ki; her kim eşini zinadan başka bir nedenle boşar ve başka birisini alırsa zina eder. Böylece

boşanan biriyle evlenen de zina etmiş oluyor. **10*** Öğrencileri de O'na: -Eğer kadın[8] ile koca arasındaki durum buysa evlenmek iyi değildir, dediler. **11*** Ama O onlara doğru: -Bu sözü[11] herkes değil; ancak kendilerinde hidayet olanlar kabul edebilir. **12*** Çünkü ana rahminden bazı hadım doğmuş olanlar vardır ve insanlar[12] tarafından hadım edilmiş adamlar da vardır. Göklerin Egemenliği uğruna kendi kendilerini hadım sayıp[+] (*köreltenler*) de vardır; kabul edebilen bunu kabul etsin, dedi. **13*** O zaman üzerlerine ellerini koyup dua etsin diye yanına küçük çocuklar getirildi; öğrencileri ise O'nu azarladılar. **14*** Ama İsa: Bırakın çocuklar bana gelsinler, onları bana gelmekten alıkoymayın çünkü 'Göksel Egemenlik' bu gibilerindir, dedi. **15*** Ve ellerini onun üstüne koyduktan sonra oradan çekip gitti. **16*** İşte biri[13] onun yanına gelerek O'na: -Ey[14] iyi hocam! Sonsuz yaşama erişmem için ben ne iyilik yapayım? Diye sordu. **17*** O da ona: -Niçin bana iyi diyorsun? Birden; yani Tanrı'dan başka iyi yoktur. Ama eğer yaşama girmek istersen, buyrukları tut, dedi. **18*** O da O'na: -Hangilerini? Dediğinde, İsa: -Bunları; yani öldürmeyeceksin[15] zina etmeyeceksin, çalmayacaksın, yalan tanıklık yapmayacaksın; **19*** Annene[16] babana saygılı olacak ve komşunu[17] da kendin gibi seveceksin, dedi. **20*** O genç de ona: -Tüm bunları çocukluğumdan beri tutuyorum; daha ne eksiğim var? Dedi. **21*** İsa ona:-Eğer kâmil olmak istiyorsan, gidip[18] neyin varsa sat ve yoksullara ver. Bununla gökte hazineye sahip olacaksın ve gel bana katıl, dedi. **22*** O genç bu sözü duyunca üzülerek gitti; çünkü çok malları vardı. **23*** İsa öğrencilerine: Gerçekten size diyorum ki zengin[19] kişi '*Göklerin Egemenliğine*' güçlükle girer. **24*** Ve yine size diyorum ki zenginin Tanrı'nın Egemenliğine girmesinden, devenin iğne deliğinden geçmesi daha kolaydır. **25*** Öğrencileri de bunu duyduklarında çok şaşırdılar ve: -Öyleyse kim kurtulabilir? Diye sordular. **26*** İsa da onlara bakarak: -Bu şey insanlara göre mümkün değildir; ama Allah'a göre[20] herşey mümkündür, dedi. **27*** O zaman[21] Petrus O'na şunu sordu: -Bak biz herşeyimizi[22] bırakarak senin peşine takıldık; şimdi bizim durumumuz ne olacak? Dedi. **28*** İsa da onlara şu yanıtı verdi: -Gerçekten size diyorum ki siz bana uyanlar; "*Her şeyin yenilendiğinde*" ve İnsanoğlu'nun kendi görkemiyle egemenliği eline aldığı an, siz de[23] on iki taht üzerinde oturup İsrail'in on iki oymağına egemen olacaksınız. **29*** Her kim benim adım için, evler[24] kardeşler, kızkardeşler, analar, babalar, eş ve çocuklar ile tarlalar bırakırsa; yüz katını alacak. Hem de sonsuz yaşamı miras alacaktır. **30*** Ama[25] birçok birinciler sonraki ve sonrakiler de birinciler olacaklar.

(1) Mark.10/1,Yuh.10/40,**(2)**B.12/15,**(*)**Veya: "Kutsal Yasa'ya (*Tevrat'a*) uygun mu?", Böyle yapılması mümkün mü?, **(3)**Tek.1/27, 5/2, Malk.2/13, **(4)**Tek.2/24, Mark.10/5-9, Efs.5/31, **(5)**I.Krl.6/16, 7/2, **(6)**Tes.24/1, B.5/31, **(7)**B.5/32, Mark.10/11, Luk.16/18, I.Krl.7/10,11, **(8)**Sül.Mes.21/19, **(9)**I.Krl.7/2ve7,9,17, **(10)**I.Kor.7/32,34,9/5ve15,**(11)**Mark.10/13,Luk.18/15,**(12)**B. 18/3, **(+)**Kısır veya kısırlaştırılmış(*Erkekliği köreltilen*). Bu ayeti göz önüne alarak Katolik din adamları kendileri için evlenmeyi yasakladılar, **(13)**Mark.10/17, Luk.18/18, **(14)**Luk.10/25,**(15)**Çık.20/13,Tes.5/17,**(16)**B.15/4,**(17)**Lev. 19/18, B.22/39, Rom.13/9, Galt.5/14, Yakb.2/8, **(18)**B.6/20, Luk.12/33,16/9,Res.İşl.2/45,4/34ve35,I.Tim.6/18ve19, **(19)**B.13/22,Mark.10/24,I.Kor.1/26,I.Tim.6/9ve10,**(20)**Tek. 18/14,Eyp.42/2,Yerm.32/17,Zek.8/6,Luk.1/37,18/27,**(21)**Mark. 10/28, Luk.18/28, **(22)**Tes.33/9, B.4/20, Luk.5/11, **(23)**B.20/21, Luk.22/28,29ve30, I.Kor.6/2ve3, Vah.2/26, **(24)**Mark.10/29ve30, Luk.18/29ve30,**(25)**B.20/16, 21/31ve32, Mark.10/31, Luk.13/30.

20. Bölüm: 1)İşçi örneği, 17)İsa'nın kendi ölümüyle dirileceğini açıklaması, 20)Alçakgönüllülük hakkında öğretisi, 30)İki körün gözlerini açması.

1* Çünkü "Göksel Egemenlik" bağına işçi bulmak için sabahleyin çıkan ev sahibi bir adama benziyor. **2*** *"O"*, işçiyle günlüğü bir dinara anlaşarak onları bağına gönderdi. **3*** Ve saat üçte çarşıya çıkıp, birçok sırada bekleyen başka işçileri de gördü. **4*** Onlara: -Siz de bağa gidin; hakkınız neyse size vereceğim! Diye söyleyince; **5*** Onlar da gittiler. Saat altı ve dokuz sıralarında yine çıkıp aynısını yaptı! **6*** Sonra saat onbir sıralarında gidip diğer boş duranları buldu; ve onlara: -Niçin bütün gün burada boş duruyorsunuz? Dedi. **7*** Onlar da ona: -Bizi hiç kimse ücretle tutmadığı için, diye yanıtlayınca; onlara: -Siz de bağa gidin ve hakkınız neyse alacaksınız, dedi. **8*** Akşam olduğunda bağ sahibi kendi kâhyasına: -İşçileri çağır ve sonrakilerden başlayarak ilk gelenlere dek ücretlerini ver, dedi. **9*** Saat onbir sırasında işçiliğe başlayanlar gelip birer dinar aldılar. **10*** İlk işçiliğe başlayanlar da daha çok alacağız sandılar; ama onlar da birer dinar aldılar. **11*** Parayı alınca ev sahibine karşı şöyle söylendiler: **12*** -Bu sonrakiler birer saat çalıştılar ve bizler tüm günün sıcaklığının zorluğunu çekmiş olmamıza rağmen; nasıl olur da onları bize eşit tutuyorsun? Dediler. **13*** *"O"* da onlardan birine şöyle söyledi: -Dostum, sana haksızlık yapmıyorum; sen benimle bir dinara anlaşmadın mı? **14*** Hakkını al git! Ben bu *"Sonrakilere"* istediğim kadar vermek istiyorum. **15*** Malımla[1] dilediğimi yapmak bana serbest değil mi? Yoksa; benim merhametli olduğum şeyde, senin[2] gözün kötü müdür? **16*** Böylece[3]

sonrakiler birinci ve birinciler de sonrakiler olacaktır. [Çünkü[§] davetliler çok[4] ama seçilenler azdır, dedi]. **17*** Ve İsa[5] Yeruşalim'e çıkarken yolda on iki takipçisini sakin bir yere çekip onlara: **18*** -Bakın[6] Yeruşalim'e gidiyoruz; İnsanoğlu baş kahinler(*Rahipler*) ile din bilginlerinin ellerine bırakılacak ve onlar da ölümümü onaylayacaklar; **19*** O'nunla alay ederek kamçıyla dövecek ve idam direğine(*haça*) gerilsin diye milletlere[7] verecekler. O da üçüncü günde dirilecektir, dedi. **20*** O zaman[8] Zebedi[9] oğulları'nın annesi oğullarıyla beraber yanına gelerek, önünde hürmetle eğildi ve O'ndan bir lütuf diledi. **21*** O da ona: -Ne istiyosun? Dediğinde; kadıncağız O'na: -Bu iki oğlumun biri[10] sağında ve birinin de solunda oturmalarını söyle; dedi. **22*** İsa şöyle yanıtladı: -Ne dilediğinizi bilmiyorsunuz? Benim içeceğim kaseden[11] içebilecek ve benim vaftiz[12] olunacağım vaftizle vaftiz olabilecek misiniz? Dediğinde; olabiliriz, dediler. **23*** O da onlara: -Gerçi[13] kâsemden içeceksiniz ve benim vaftiz olunacağım vaftizle de vaftiz olunacaksınız; ama sağımda ve solumda oturmayı sağlamak[14] benden dilenmemeli. Çünkü Babam tarafından kimler için hazırlanmışsa (*onlara verilecektir*) dedi. **24*** Ve diğer[15] on öğrencisi bunu duyduğunda o iki kardeşe gücendiler. **25*** Ama İsa onları yanına çağırıp: -Milletlerin egemenlerinin onların üstüne saltanat ettiğini ve büyüklerin onların üzerine hükümet ettiklerini biliyorsunuz; **26*** Ama aranızda böyle olmasın[16] ancak içinizde büyük olmak isteyen hizmetçiniz olsun[17]. **27*** Ve içinizde[18] birinci olmak isteyen kulunuz olsun. **28*** Bundan böyle[19] İnsanoğlu[20] kendisine hizmet edilsin diye değil; ama[21] hizmet etmek ve canını[22] birçokları[23] uğruna fidye vermek için geldi, dedi. **29*** Tam Eriha'dan[24] çıkarlarken O'nun arkasından kalabalık bir topluluk gitti. **30*** İşte yol kenarında iki kör[25] oturuyordu ve İsa'nın oradan geçtiğini duyduklarında: -Ya Rabb! Davut oğlu bize acı; diye bağırdılar. **31*** Kalabalık susmaları için onları azarlamaya başlamış olmasına rağmen onlar: -Ya Rabb, Davut oğlu bize acı; diye daha çok bağırmaya başladılar. **32*** İsa durarak onları çağırdı ve: -Ne istiyorsunuz ki, size yapayım? Deyince; **33*** O'na: -Ya Rabb! Gözlerimiz açılsın; dediler. **34*** Ve İsa acıyarak onların gözlerine dokundu ve birdenbire gözleri açılıp O'nun ardından gittiler.

(1) Rom.9/21,**(2)**Tes.15/9,Sül.Mes.23/6,B.6/23,**(3)**B.19/30, **(§)**Bazı metinlerde bu ayet yok, **(4)**B.22/14, **(5)**Mark. 10/32, Luk.18/31,Yuh.12/12, **(6)**B.16/21, **(7)**B.27/2,Mark.15/1, 16,Luk. 23/1,Yuh.18/28,Res.İşl.3/13,**(8)**Mark.10/35,**(9)**B.4/21,**(10)**B.19/28, **(11)**B.26/39ve42,Mark.14/36,Luk.22/42,Yuh.18/11, **(12)**Luk. 12/50,**(13)**Res.İşl.12/2,Rom.8/17,II.Kor.1/7,Vah.1/9,**(14)**B.25/34, **(15)**Mark.10/41, Luk.22/24ve25 ,(16)I.Petr.5/3, **(17)**B.23/11, Mark.9/34,10/43,**(18)**B.18/4,**(19)**Yuh.13/4,**(20)**Filp.2/7, **(21)**Luk. 22/27,Yuh.13/14,**(22)**İş.53/10ve11,Dan.9/24ve26, Yuh.11/51ve 52,I.Tim.2/5, Tit.2/13ve14, I.Petr.1/19, **(23)**B.26/27,Rom.5/15ve 19,İbr.9/28, **(24)**Mark.10/46, Luk.18/35, **(25)**B.9/27.

21. Bölüm: 1)İsa'nın eşeğe binerek Kudüs'e girmesi, 12)Alışveriş yapanları Tapınaktan kovması, 17)İncir ağacına lâneti, 23)Kâhinlerle yaşlıları susturması, 33)Bağcılar örneği.

1* Yeruşalim'e[1] yaklaşarak Zeytinlik Dağı[2] yanında Beytfaci'ye geldiklerinde İsa iki takipçisini gönderdi. **2*** Onlara: -Karşınızdaki köye gidin; orada bağlı bir merkep ve yanında bir sıpa bulacaksınız. Onları çözüp bana getirin. **3*** Eğer biri size birşey sorarsa; bunlar efendiye gereklidir deyin ve hemen onları gönderecektir, dedi. **4*** Tüm bunlar peygamberler aracılığıyla: **5*** -Sion[3] kızına deyin ki: "İşte kralınız alçakgönüllü olarak eşeğe; evet eşek yavrusu sıpaya binmiş olarak sana geliyor" diye buyrulan sözün yerine gelmesi için oldu. **6*** Öğrencileri[4] gidip İsa'nın kendilerine söylediği gibi yaparak; **7*** Merkebi ve sıpayı getirip üzerlerine giysilerini[5] koydular; O da üstüne bindi. **8*** Birsürü halk da giysilerini yola serdi ve başkaları[6] da ağaçlardan dallar keserek yola döşediler. **9*** Önden giden ve arkadan gelen halk: Davut[7] oğluna Hozana[*] Rabb'in[8] adıyla gelen kutlu olsun. Yücelerden Hozana, diyerek bağırıyorlardı. **10*** Yeruşalim'e[9] girdiğinde bu kimdir? Diyerek tüm kent birbirine girdi. **11*** Halk da: Bu Galile'deki[10] Nasıra'dan olan İsa peygamberdir! Dediler. **12*** İsa[11] Allah'ın Tapınağına girip Tapınakta alış veriş yapan tüm satıcıları çıkararak sarrafların[+] masalarını ve güvercin[12] satıcıların sehpalarını alt üst etti. **13*** Ve onlara: -Evime[13] ibadethane adı verilecektir, diye yazılmıştır; ama siz onu soyguncular yatağı yaptınız[14] dedi. **14*** Tapınakta ona körler ile topallar geldiler; O da onlara şifa verdi. **15*** Ama baş imamlarla Ulema, O'nun yaptığı mucizeleri ve çocukların Tapınakta: Davut oğluna Hozana! Diye bağırdıklarını gördüklerinde çok gücendiler. **16*** O'na: -Bunların ne dediğini duyuyor musun? Diye sordular. O da onlara: -Evet; "Çocuklarla[15] emziktekilerin ağzından övülmeyi hak ettin" Sözünü hiç mi okumadınız? Dedi. **17*** Ve onları bıraktı. Kentin dışına Beytanya'ya[16] çıkıp orada geceledi. **18*** Sabahleyin[17] kente geri dönerken acıktı. **19*** Yol kenarında[18] bir incir ağacı görerek yanına gittiğinde, onda yapraktan başka birşey bulamadı ve ona:-Bundan sonra sende sonsuza dek meyve olmasın; der demez, incir ağacı birdenbire kurudu! **20*** Öğrencileri(19) bunu

görünce şaşırarak: -İncir ağacı nasıl oluyor da birdenbire kuruyor? Deyince; **21*** İsa onları şöyle yanıtladı: -Gerçekten size diyorum ki eğer imanınız[20] olup da şüphe etmezseniz[21] değil yalnız bu incir ağacına olanı yapmak, ama şu dağa[22] bile '*Kalk*' kendini denize at, deseniz de bu olacaktır. **22*** Ve duada inançla her[23] ne dilerseniz alacaksınız, dedi. **23*** Sonra da Tapınağa geldi[24] Öğretimi sırasında yanına baş kahinler ile halkın yaşlıları gelerek: -Bunu[25] ne yetkiyle yapıyorsun ve bu yetkiyi sana kim verdi? Dediler. **24*** İsa da onları şöyle yanıtladı: -Ben de size birşey sorayım. Eğer onu bana söylerseniz; ben de bu şeyleri hangi yetkiyle yaptığımı size söylerim, dedi. **25*** Yahya'nın vaftizi neredendi? Gökten mi; yoksa insandan mı idi? Dedi. **26*** Onlar da: Eğer göktendir dersek; bize: Ona niçin inanmadınız? Diyecek; ama insandandır dersek, bu kez de halktan korkuyoruz; çünkü[26] tümü Yahya'yı peygamber makamında tutuyor; diye kendi kendilerine düşünerek; **27*** İsa'ya şöyle yanıt verdiler: -Bilmiyoruz. O da onlara: -Ben de bu şeyleri niçin yaptığımı size söylemiyorum, dedi. **28*** Ama buna ne diyorsunuz? Bir adamın iki çocuğu vardı; birinci oğluna: Oğlum git ve bugün bağımda çalış, dedi. **29*** O da:-İstemiyorum, diyerek yanıtladı; ama sonra pişman olarak gitti. **30*** İkincisine de gelerek o şekilde söyledi; ama o: -Kabul ediyorum demesine rağmen gitmedi. **31*** Acaba ikisinden hangisi babasının isteğini yaptı, dedi. O'na: -Birincisi, dediler. İsa da onlara: -Gerçekten[27] size diyorum ki gümrükçüler ile fahişeler Tanrı'nın Egemenliği'ne sizden önce girerler. **32*** Çünkü[28] Yahya size doğruluk yolu için geldi; ama ona inanmadınız. Gümrükçüler[29] ve fahişeler ise ona inandılar. Siz bunu gördüğünüzde ona inanmak için sonra pişman olmadınız. **33*** Şimdi başka bir benzetmeyi dinleyin: Ev sahibi bir adam vardı ki, bağ[30] dikip onu çitle çevirdi ve içine üzüm sıkma havuzu yaptı; sonra da bir kule dikip onu bağcılara bırakarak başka ülkeye[31] gitti. **34*** Ürün zamanı geldiğinde kullarını ürünü[32] almak için bağcılara gönderdi. **35*** Bağcılar[33] da kullarını yakalayıp bazısını dövdüler, bazısını öldürdüler ve bazısını da taşladılar. **36*** Yine öncekilerden daha çok başka kullar gönderdi ve onlara da öncekilere yaptıkları şeyleri yaptılar. **37*** Sonunda belki oğluna saygı gösterirler diye onlara kendi oğlunu gönderdi. **38*** Ama bağcılar oğlunu görünce; kendi kendilerine: -Bu mirasçıdır[34] gelin[35] onu öldürerek mirasını alalım, dediler. **39*** Ve onu[36] tutup bağdan çıkararak öldürdüler. **40*** Söyleyin bakalım, bağ sahibi geldiği zaman o bağcılara ne yapacak? Dedi. **41*** O'na: -O kötüleri[37] şiddetli bir şekilde yok edecek ve bağın ürününü[38] mevsiminde verecek olan başka bağcılara bırakacaktır[39] dediler. **42*** İsa da onlara doğru: "-Yapıcıların[40] reddettikleri taş köşe taşı oldu. Bu Rabb'ten olup gözlerimizin önünde şaşılası bir şeydir" (*sözünü*) kitaplarda hiçbir zaman okumadınız mı? **43*** Bu yüzden size diyorum ki 'Tanrı'nın Egemenliği' sizden alınıp[41] ürününü götüren başka bir millete bırakılacaktır. **44*** Ve bu taş[42] üzerine düşen parçalanacak; o da kimin üzerine düşerse onu[43] ezecektir, dedi. **45*** Baş kahinlerle Ferisîler O'nun benzetmelerini duyduklarında kendileri için söylediğini anladılar. **46*** Ve O'nu yakalamak istediler; ama halktan korktular. Çünkü O'nu peygamber[44] makamında tutuyorlardı.

(1) Mark.11/1, Luk.19/29, **(2)**Zek.14/4, **(3)**İş.62/11, Zek.9/9, Yuh.12/15,**(4)**Mark.11/4,**(5)**II.Krl.9/13, **(6)**Lev.23/40, Yuh.12/13, **(7)**Mez.118/25,**(*)**Hozana veya Hosanna: ***Bize acı,*** **(8)**Mez.118/26,B.23/39,**(9)**Mark.11/15,Luk.19/45,Yuh.2/13ve15, **(10)**B.2/23, Luk.7/16, Yuh.6/14, 7/40, 9/17, **(11)**Mark.11/11, Luk.19/45, Yuh.2/15, **(+)**Veya: Para bozanlar, **(12)**Tes.14/25, **(13)**İşa.56/7,**(14)**Yerm.7/11,Mark.11/17,Luk.19/46, **(15)**Mez.8/2, **(16)**Mark.11/11, Yuh.11/18, **(17)**Mark.11/12, **(18)**Mark.11/13, **(19)**Mark.11/20, **(20)**B.17/19, Luk.17/6, **(21)**Yakb.Mek.1/6, **(22)**I.Kor.13/2, **(23)**B.7/7, Mark.11/24, Luk.11/9, Yakb.5/16, I.Yuh.3/22, 5/14, **(24)**Mark.11/27, Luk.20/1, **(25)**Çık.2/14, Res.İşl.4/7,7/27,**(26)**B.14/5,Mark.6/20,Luk.20/6,**(27)**Luk.7/29ve30, **(28)**B.3/1ve diğ., **(29)**Luk.3/12ve13, **(30)**Mez.80/9, Ezg.Ez.8/11,İşa.5/1,Yerm.2/21,Mark.12/1,Luk.20/9, **(31)**B.24/14 ve15, **(32)**Ezg.Ez.8/11ve12, **(33)**II.Trh.24/21, 36/16, Neh.9/26, B.3/12, 23/34ve37, Res.İşl.7/52, I.Sel.2/15, İbr.11/36ve37, **(34)**Mez.2/8, İbr.1/2, **(35)**Mez.2/2, B.26/3, 27/1, Yuh.11/53, Res.İşl.4/28, **(36)**B.26/50ve diğ., Mark.14/46ve diğ., Luk.22/54, Yuh.18/12ve diğ., Res.İşl.2/23, **(37)**Luk.21/24, İbr.2/2ve3, **(38)**Res.İşl.13/46,16/7,18/6,28/28,Rom.9,10ve11, **(39)**Luk.20/16,**(40)**Mez.118/22,İşa.28/16,Mark.12/10, Luk.20/17, Res.İşl.4/11, Efs.2/20, I.Petr.2/6ve7, **(41)**B.8/12, **(42)**İşa.8/14ve15, Zek.12/3, Luk.20/18, Rom.9/33, I.Petr.2/6ve7, **(43)**İşa.60/12, Dan.2/44, **(44)**11.Ayet, Luk.7/16, Yuh.7/40.

22. Bölüm: 1)Kralın oğlunun düğünü benzetmesi, 12)Düğün giysisi giymeyenin cezası, 15)Kaysere (*Romalı Sezar'a*) vergi, 23)Kıyamet işaretlerinin öğretilmesi, 34)Hangi buyruğun büyük olduğu, 41)İsa'nın Davut'un oğlundan bahsederek Ferisîleri susturması.

1* İsa yine benzetmelerle[1] onlara doğru şöyle söyledi: **2*** 'Göksel Egemenlik' oğluna düğün yapan bir kral gibidir. **3*** Davetlileri düğüne çağırmak için kullarını gönderdi. Onlar da gelmek istemediler. **4*** Yine başka kullar göndererek onlara: -Davetlilere deyin ki; işte yemeğimi(*veya şöleni*) hazırladım. Sığırlarım[2] ve besili hayvanlarım kesildi. Böylece herşey hazırlandı; haydi düğüne geliniz. **5*** Ama onlar buna aldırmayarak kimi tarlasına ve kimi de ticaretine gitti. **6*** Geri ka-

lanları da onun kullarını tutup hakaret ederek öldürdüler. **7***Kral bunu duyunca çok öfkelendi, askerlerini[3] göndererek o katilleri yok etti ve kentlerini yaktı. **8***O zaman kullarına: -Düğün hazırdır; ama davetliler layık[4] değildir. **9***Bundan böyle hemen yol ağızlarına gidin ve her[5] kimi bulursanız düğüne çağırın; dedi. **10***O kullar da yollara çıkarak gerek kötü, gerek iyi her kimi buldularsa topladılar ve düğün yeri davetlilerle[+] doldu taştı. **11***Kral davetlileri görmeye gittiğinde; orada düğün giysisi giymemiş bir adam gördü. **12***Ve ona: -Ey dostum! Üzerinde düğün[6] giysisi olmadığı halde nasıl buraya girdin? Deyince o adamın sesi soluğu kesildi. **13***O zaman kral hizmetçilerine şöyle söyledi: -Bunun ayaklarını ve ellerini bağlayın ve kaldırıp dış[7] karanlığa atın. Orada ağlayış ve diş gıcırdaması olacaktır. **14***Çünkü[8] davet olunanlar çok; ama seçilenler azdır. **15***O zaman[9] Ferisîler gidip O'nu sözle nasıl tuzağa düşürsünler diye anlaştılar. **16***Ve Herodesîler ile kendi adamlarını O'na göndererek: -Ey Hoca! Senin doğru olduğunu, Allah'ın yollarını gerçeklik üzerine öğrettiğini ve bu yüzden şahsa özel davranmadığını biliyoruz; çünkü insanlara hatır sayıp[*] hiçkimseyi kayırmıyorsun. **17***Şimdi bize söyle bakalım; senin düşüncene göre Sezar'a vergi vermek caiz mi? Yoksa değil mi? Diye sordular. **18***İsa onların hilelerini sezdi ve: -Ey ikiyüzlüler! Beni niçin sınıyorsunuz? **19***Bana bir vergi sikkesi gösteriniz, dedi ve O'na bir dinar gösterdiler. **20***O da onlara: -Bu (*simge*) resim ve yazı kimindir? Diye sordu. **21***-Sezarındır, dediler. O zaman onlara: -Öyleyse Sezar'ın[10] şeylerini Sezar'a ve Tanrı'nın şeylerini de Tanrı'ya ödeyin, dedi. **22***Onlar bu sözleri duyunca şaşırarak O'nu bırakıp gittiler. **23***Kıyamet[11] yoktur diyen Sadukîler o gün[12] O'nun yanına gelerek ona şu soruyu sordular: **24***Ey öğretmen! Musa dedi ki[13]: "Eğer biri çocukları olmadan ölürse; onun eşi kardeşiyle evlensin ve soyu türesin." **25***Bizde de yedi kardeş vardı; birincisi öldükten sonra çocuğu olmadan öldü ve eşini kardeşine bıraktı. **26***Böylece ikincisi ve üçüncüsü de tâ yedinciye dek böyle oldu. **27***Ve hepsinden sonra o kadın da öldü. **28***Öyleyse kıyamette o yediden hangisinin eşi olacak? Çünkü hepsiyle de evlenmişti, dediler. **29***İsa da onları şöyle yanıtladı: -Kitapları[14] ve Allah'ın kudretini bilmediğinizden sapkınlıktasınız. **30***Çünkü kıyamette ne evlenirler, ne de evlendirilirler; ama Allah'ın[15] gökteki melekleri gibidirler. **31***Bakın kıyamet için Allah size: **32***"-Ben[16] İbrahim'in Allah'ı, İshak'ın Allah'ı ve Yakup'un Allahıyım." Diye söylenilen sözü okumadınız mı? Allah ölülerin değil; ancak yaşayanların Allahıdır, dedi. **33***Ve halk bunu duyduğunda O'nun[17] öğretisine şaşıp kaldılar. **34***Ama[18] Ferisîler O'nun Sadukîleri susturduklarını işittiklerinde bir araya geldiler. **35***Onlardan[19] biri yasa uzmanıydı ve O'nu sınamak için: **36***-Ey hocam! Şeriatta hangi buyruk büyüktür? Diye sordu. **37***İsa da ona: -Allah'ın[20] olan Rabb'i tüm yüreğinle, tüm canınla ve tüm fikrinle sevesin. **38***Birinci ve büyük buyruk budur. **39***İkincisi buna benziyor; yani komşunu kendin gibi[21] seveceksin. **40***Tüm şeriat[22] ve peygamberlikler de bu buyruğa dayanıyorlar, dedi. **41***Ve Ferisîler[23] toplandıklarında İsa onlara: **42***Mesih için ne düşünüyorsunuz, kimin oğludur? Diye sordu. Onlar da O'na: -Davut'un oğludur, dediler. **43***O da onlara: -Öyleyse Davut nasıl O'nu ruh ile Rabb diye çağırarak; **44***"*RAB*[24] Rabbim'e[§] Ben senin düşmanlarını ayaklarına basamak koyuncaya dek sağımda otur" diye buyurdu, dedi. **45***Böylece Davut O'na Rabb diyorsa; nasıl onun oğlu oluyor? Dedi. **46***Ve hiç kimse[25] O'na bir sözle yanıt veremedi; o günden[26] sonra da artık O'na hiç kimse birşey sormaya cesaret edemedi.

(1) Luk.14/16,Vah.19/7ve9,**(2)**Sül.Mes.9/2,**(3)**Dan.9/26, Luk.19/27, **(4)**B.10/11ve13, Res.İşl.13/46, **(5)**B.13/38ve47, **(+)**Yunancası:Oturanlarla,**(6)**II.Kor.5/3,Efs.4/24,Kol. 3/10ve12,Vah.3/4,16/15,19/8,**(7)**B.8/12,**(8)**B.20/16, **(9)**Mark. 12/13,Luk.20/20,**(*)**Bak.Ekl.4/26,**(10)**B.17/24,Rom.13/7, **(11)**Res.İşl.23/8,**(12)**Mark.12/18,Luk.20/27,**(13)**Tes.25/5, **(14)**Yuh.20/9,**(15)**I.Yuh.3/2,**(16)**Çık.3/6ve16,Mark.12/26, Luk.20/37, Res.İşl.8/32, İbr.11/16, **(17)**B.7/28, **(18)**Mark.12/28, **(19)**Luk.10/25,**(20)**Tes.6/5,10/12,30/6,Luk.10/27, **(21)**Lev.19/18, B.19/19, Mark.12/31, Luk.10/27, Rom.13/9, Galt.5/14, Yakb.2/8, **(22)**B.7/12,I.Tim.1/5, **(23)**Mark.12/35, Luk.20/41, **(24)**Mez. 110/1, Res.İşl.2/34,I.Kor.15/25,İbr.1/13,10/12ve13, **(§)**Rabbi: Hahambaşı Hoca veya önder anlamlarına geliyor. Bu yüzden bu ayeti: **1)**Yahudiler şöyle anlıyor: "*RAB*(***Yehovah***) Rabbi'me(Hocama, önderime)... dedi ki;" **2)**İsevîler ise: "*RAB*(*Baba Tanrı*) Rabbim'e(*İsa'ya; yani Tanrı'nın Oğluna dedi ki;*Bak I.Yuh.5/6,7, **(25)**Luk.14/6, **(26)**Mark. 12/34, Luk.20/40.

23. Bölüm: 1)İsa'nın halka ve kendi öğrencilerine, din bilginlerinin ve Ferisîler'in iyi öğretilerini almalarını; ama onların kötü öğretilerinden sakınmalarını öğütlemesi, 5)Öğrencilerini onlar gibi açgözlü, şan ve şerefe düşkün olmaktan sakındırması, 13)Din bilginleriyle Ferisîler için sekiz kez "Vay!" uyarısı; 34)Yeruşalim'in yıkılacağını söylemesi.

1*O zaman İsa halka ve kendi öğrencilerine doğru dedi ki: **2***Ulema[1] ve Ferisîler Musa'nın kürsüsünde oturuyor. **3***Bundan ötürü size: Bunları yapın, dedikleri tüm şeyleri belleyip yapın; ama

onların yaptıkları gibi yapmayın[+] Çünkü söylüyorlar[2] ama yerine getirmiyorlar. **4***Ağır[3] ve taşınması zor yükler bağlayıp insanların omuzlarına yüklüyorlar; ama onları parmaklarıyla kımıldatmak istemiyorlar. **5***Tüm[4] işlerini insanlara gösteriş için yaparak hamaillerini[*] genişletiyorlar[5] giysilerin eteklerini büyütüyorlar. **6***Şölenlerde[6] baş sedirleri, sinagoglarda baş kürsüleri; **7***Pazarlarda selamlaşmayı ve insanlar tarafından Rabbi[§] Rabbi diye işitilmeyi seviyorlar. **8***Sizler[7] Rabbi diye çağrılmayacaksınız; çünkü sizin öğretmeniniz bir; yani Mesih'tir ve tümünüz biraderlersiniz(*kardeş*). **9***Yeryüzünde hiç kimseye 'Babamız' demeyin; çünkü[8] 'Babanız Bir'dir ve *"O"* da göklerdedir. **10***Ne de öğretmenler olarak çağrılın; çünkü öğretmeniniz bir ve o da Mesihtir. **11***Sizin[9] en büyüğünüz hizmetçiniz olsun. **12***Her[10] kim kendini yükseltirse alçalır ve her kim kendini alçaltırsa yükselir. **13***Ama[11] vay size ey ikiyüzlü din bilginleri ve Ferisîler! Çünkü insanların önüne 'Göksel Egemenliği' kapıyor; ona siz giremiyor ve girebilecek olanlara da engel oluyorsunuz. **14***Vay size ey ikiyüzlü din bilginleri ve Ferisîler! Çünkü[12] dul kadınları yiyerek, gösteriş için uzun dualar ediyorsunuz. Bu yüzden daha şiddetli cezaya çarptırılacaksınız. **15***Vay size ikiyüzlüler ve din bilginleri. Çünkü[13] bir adamı imana getirmek için denizi ve karayı dolaşıyorsunuz; ama o imana geldiğinde onu kendinizden iki kat daha çok cehennemlik yapıyorsunuz. **16***Vay size! Eğer biri Tapınak için yemin ederse birşey değildir; ama Tapınağın altını için yemin ederse borçlu olur; diyen kör[14] kılavuzlar. **17***Ey akılsızlar ve körler; çünkü hangisi büyüktür? Altın mı yoksa[15] altını kutsayan Tapınak mı? **18***Biri sunak için yemin ederse birşey değildir; ama onun üzerinde olan sunu için yemin ederse borçlu oluyor, diyorsunuz. **19***Ey akılsızlar ve körler! Çünkü hangisi büyüktür; sunu mu yoksa[16] sunuyu kutsayan sunak mı? **20***Böylece Mezbah(*sunak.*) hakkı için yemin eden, onun ve üstünde olan tüm şeyler için yemin etmiş oluyor. **21***Tapınak hakkı için yemin eden, onun ve onda[17] bulunan için yemin etmiş oluyor. **22***Gök hakkı için yemin eden, Allah'ın[18] tahtı ve üzerinde oturan için yemin etmiş oluyor. **23***Vay size ey ikiyüzlü din bilginleri ve Ferisîler! Çünkü nanenin[19] dereotunun ve kimyonun ondalığını veriyorsunuz; ama yasanın daha[20] önemli şeylerini: Yani adalet, merhamet ve imanı bıraktınız. Bunları yapmalı; ama onları da bırakmamalıydınız. **24***Ey sivrisineği süzüp deveyi yutan kör kılavuzlar! **25***Vay size ey ikiyüzlü din bilginleri ve Ferisîler! Çünkü bardağın[21] ve çanağın dışını temizliyorsunuz; oysa onların içi zulüm ve kötülükle doludur. **26***Ey kör Ferisî! Önce bardağın ve çanağın içini temizle ki, onların dışı da temiz olsun. **27***Vay size ey ikiyüzlü din bilginleri ve Ferisîler! Çünkü siz dışarıdan güzel görünüp, içerden ölü kemikleri ve her çeşit kirlilikle dolu olan badanalı[22] mezarlara benziyorsunuz. **28***Böylece siz de insanlara dıştan dürüst görünüyorsunuz; ama içten ikiyüzlülük ve kötülükle dolusunuz. **29***Vay size[23] ey ikiyüzlü din bilginleri ve Ferisîler! Çünkü peygamberlerin türbelerini bina edip iyilerin mezarlarını donatıyorsunuz. **30***Eğer atalarımızın günlerinde olmuş olsa idik; onlarla beraber peygamberlerin kanına girmezdik, diyorsunuz. **31***Bu şekilde peygamberlerin katillerinin çocukları[24] olduğunuza kendiniz tanıklık ediyorsunuz. **32***Siz de[25] atalarınızın ölçeğini doldurun. **33***Ey yılanlar[26], ey engerek soyu! Cehennem(*Gehenna+*) ateşinden nasıl kaçacaksınız? **34***İşte[27] bu yüzden ben size peygamberlerle alimler gönderiyorum; ama[28] onlardan bazısını öldürüp idam edeceksiniz ve onlardan[29] bazısını Sinagoglarda döverek kentten kente kovacaksınız. **35***Tâ ki; dürüst[30] Habil'in kanından, Tapınakla sunak arasında öldürdüğünüz Berekya oğlu Zekeriya'nın kanına değin[31] tüm yeryüzünde[32] dökülen günahsız kanlardan siz sorumlu olun. **36***Gerçekten size diyorum ki, tüm bunlar bu kuşağa olacak. **37***Ey[33] peygamberleri öldüren ve sana gönderilenleri taşlayan[34] Oruşalim! Tavuk kendi civcivlerini kanatlarının[35] altına topladığı gibi kaç kez senin[36] çocuklarını da toplamak istedim; ama siz istemediniz. **38***İşte eviniz size yıkıntı bırakılacak. **39***Çünkü size diyorum ki bundan sonra siz 'Rabb'in[37] adıyla gelene ne mutlu' deyinceye dek beni asla görmeyeceksiniz.

(1) Neh.8/4ve8, Malk.2/7, Mark.12/38ve39, Luk.20/45ve46, **(+)**"İmamın dediğini yap; ama gittiği yoldan gitme" sözüylekarşılaştırın,**(2)**Rom.2/19, **(3)**Luk.11/46, Res.İşl.15/10, Galt.6/13, **(4)**B.6/1,2,5ve16, **(*)**Yahudilerin ayet parçalarını içine koyarak sol kollarına veya alnına bağladıkları küçük kutu, **(5)**Say.15/38,Tes.6/8,22/12, Sül.Mes. 3/3, **(6)**Mark. 12/38 ve39,Luk.11/43, 20/46, III.Yuh. 9.Ayet, **(§)**12/44.Ayet, **(7)**Yakb.3/1,II.Kor.1/24, I.Petr.5/3, **(8)**Malk.1/6, **(9)**B.20/26ve27, **(10)**Eyp.22/29, Sül.Mes.15/33, 29/23, Luk.14/11, 18/14, Yakb. 4/6, I.Petr.5/5, **(11)**Luk.11/52, **(12)**Mark.12/40, Luk.20/47, II.Tim.3/6,Tit.1/11,**(13)**B.5/33ve34, **(14)**B.15/14 ve24.Ayet, **(15)**Çık.30/29,**(16)**Çık.29/37,**(17)**I.Trh.8/13,II.Trh.6/2, Mez.26/8, 132/14, **(18)**B.5/34, Mez.11/4, Res.İşl.7/49, **(19)**Luk.11/42, **(20)**I.Sam.15/22, Hoş.6/6, Mik.6/8, B.9/13, 12/7, **(21)**Mark.7/4, Luk.11/39,**(22)**Luk.11/44,Res.İşl.23/3,**(23)**Luk.11/47, **(24)**Res.İşl. 7/51 ve52, I.Sel.2/15, **(25)**Tek.15/16, I.Sel.2/16, **(26)**B.3/7, 12/34, **+:** Ge Hinnom. Kudüs'te idam cezası almış cesetlerin atıldığı bir vadi adı, **(27)** B.21/34ve35, Luk.11/49, **(28)**Res.İşl.5/40,7/57ve58,**(29)**B.10/17,II.Kor.11/24ve25,

(30) Tek.4/8, I.Yuh.3/12,**(31)**II.Trh.24/20ve21,**(32)**Vah.18/24, **(33)**Luk.13/34,**(34)**II.Trh.24/21,**(35)**Tes.32/11ve12, II.Ezra 1/23, **(36)**Mez. 17/8, 91/4, **(37)**Mez.118/26, B.21/9.

24. Bölüm: 1)İsa'nın Tapınağın yıkılacağını; 2)Ama ondan önce olması gereken sıkıntıları ve kendinin ortaya çıkacağının işaretlerini bildirmesi, 36)O gün ve saat hakkında Baba'dan başka hiç kimsenin bilgisi olmadığını söylemesi, 46)Ve uyanık durmak için verdiği öğüt.

1*İsa[1] Tapınaktan çıkıp giderken, öğrencileri O'na Tapınağın yapısını göstermek için yanına geldiler. **2***İsa da onlara: -Tüm bunları görüyor musunuz? Gerçekten size diyorum ki; burada birbiri üstüne yıkılmadık[2] hiçbir taş kalmayacak. **3***Ve Zeytin Dağı üstünde otururken öğrencileri[3] yavaşça yanına gelip: -Bu[4] şeylerin ne zaman olacağını; senin gelişinin ve dünyanın sonunun işaretinin ne olacağını bize söyle, dediler. **4***İsa da onlara şöyle yanıt verdi: -Sakının[5] sizi bir kimse şaşırtmasın. **5***Çünkü birçok kişiler "Mesih[6] benim" diyerek benim adımla gelip birçoklarını[7] şaşırtacaklardır. **6***Siz de kavgalar ve savaş sözlerini duyacaksınız; sakının ve üzülmeyin. Çünkü tüm bunların olması gerektir; ama daha son değildir. **7***Çünkü[8] millet millete karşı, hükümet hükümete karşı kalkışıp; birçok yerlerde kıtlık, salgın hastalıklar ve depremler olacak; **8***Oysa tüm bunlar acıların başlangıcıdır. **9***O zaman[9] sizi sıkıntıya sokacaklar, sizi öldürecekler ve adımdan ötürü tüm milletler tarafından nefret edileceksiniz. **10***O zaman birçokları sapacak[10] birbirlerini ele verecek ve bir diğerinden nefret edecektir. **11***Birçok yalancı[11] peygamberler ortaya çıkacak ve birçoklarını[12] aldatacaklardır. **12***Kötülük çoğalacağı için birçoklarının sevgisi soğuyacak. **13***Ama[13] sona dek sabreden kurtuluş bulacak. **14***Ve *'Göksel Egemenliğin'*[14] bu şaşılası haberi (*müjdesi*) tüm dünyada[15], tüm milletlere tanıklık olsun diye vaaz edilecek; işte o zaman son gelecek. **15***Şimdi Daniyel[16] peygamber aracılığıyla bildirilen "*Yıkıcı*[17] *iğrenç şey'in*" 'Kutsal Mekanda' durduğunu gördüğünüzde [Okuyan[18] anlasın.] **16***O zaman Yahudiye'de olanlar dağlara kaçsınlar. **17***Ve damda olan kendi evinden birşey almaya inmesin. **18***Tarlada olan da giysisini almak için geri dönmesin. **19***Ama[19] vay o günlerde hamile ve emzikli olanlara. **20***Kaçışınız kışın ve Cumartesi günü olmasın diye dua edin. **21***Çünkü dünyanın başlangıcından şimdiye dek benzeri görülmemiş ve görülmeyecek olan şiddetli bir sıkıntı; işte o zaman[20] görülecektir. **22***Eğer o günler kısalmasaydı hiçbir insan kurtulamazdı; ama[21] seçilmişler için o günler kısalacaktır. **23***O zaman[22] eğer bir kimse size: -İşte Mesih şurada veya burada derse inanmayasınız. **24***Çünkü[23] yalancı Mesihler ve yalancı peygamberler ortaya çıkarak olağanüstü işler ve mucizeler gösterecekler. O derece ki ellerinden gelseydi[24] seçilmiş olanları bile saptıracaklardı. **25***Bakın bunu size önceden bildiriyorum. **26***Bundan ötürü: İşte bozkırda, derlerse gitmeyesiniz; işte iç odada, derlerse de inanmayasınız. **27***Çünkü[25] şimşek doğudan çıkıp, batıya dek göründüğü gibi; İnsanoğlu'nun huzuru da öyle olacaktır. **28***Leş[26] nerede ise kartallar da ordadır. **29***O günlerin[27] sıkıntısından hemen sonra güneş kararacak[28] ay kendi ışığını vermeyecek ve yıldızlar gökten düşüp evrenin güçleri sarsılacaktır. **30***Sonra[29] İnsanoğlu'nun işareti gökte görünecek; o zaman[30] dünyanın tüm ulusları dövünerek, İnsanoğlu'nun[31] göğün bulutları üstünde, büyük güç ve görkemle geldiğini görecekler. **31***O da[32] meleklerini Sur'un[*] büyük sesiyle gönderecek, onlar da O'nun seçilmişlerini dünyanın dört bir yerinden; göklerin bir ucundan tâ diğer ucuna dek toplayacaklardır. **32***İncir[33] ağacı örneğinden şunu anlayın: Dalları yumuşayıp filizlenmeye başladığı an, yazın yakın olduğunu biliyorsunuz. **33***Böylece sizler, tüm bunları gördüğünüzde; yakın[34] ve hemen kapılarda olduğu aklınızda olsun. **34***Bundan ötürü size diyorum ki; tüm bunlar olmadan bu kuşak[35] geçmeyecektir. **35***Gök ve yer geçecek[36] ama benim sözlerim asla geçmeyecektir. **36***Ama[37] o gün ve saat için salt 'Baba'dan başka birinin[38] ve hattâ gökte olan meleklerin bile bilgisi yoktur. **37***Nuh'un günlerinde olduğu gibi İnsanoğlu'nun çıkışı da öyle olacaktır. **38***Çünkü[39] tufandan önce olan günlerden; tâ Nuh'un gemiye girdiği güne değin yiyip içtikleri, evlendikleri ve evlendirildikleri; **39***Ama tufan gelip tümünü götürünceye dek bilmedikleri gibi; İnsanoğlu'nun çıkışı da öyle olacaktır. **40***O zaman[40] tarlada iki kişi olacak; biri alınacak ve diğeri bırakılacaktır. **41***Değirmen çeken iki kadından biri alınacak ve diğeri bırakılacaktır. **42***Şimdi uyanık[41] durun. Çünkü efendinizin hangi saatte geleceğini bilmiyorsunuz. **43***Ama[42] şunu bilin ki; eğer ev sahibi hırsızın ne zaman geleceğini bilseydi, uyanık durur ve evini deldirmezdi? **44***Bu[43] yüzden siz de hazır olun; çünkü hazır olmadığınız bir saatte insanoğlu gelecek. **45***Öyleyse[44] vaktinde yiyeceğini vermek için; hizmetçileri üzerine efendisi tarafından atanan, şu dürüst (*basiretli*) ve akıllı kul kimdir? **46***Ne mutlu[45] o kula ki; efendisi geldiğinde onu bu şekilde buluyor. **47***Böylece size diyorum ki onu[46] tüm

malları üzerine gözetmen atayacaktır. **48*** Ama eğer o kötü kul kendi yüreğinde: -Efendim gelmesini geciktiriyor, diyerek; **49*** Kapı yoldaşlarına vurmaya ve sarhoşlar ile yiyip içmeye başlarsa; **50*** O kulun efendisi onun hazır olmadığı bir günde ve bilmediği bir saatte gelerek; **51*** Onu iki parça edecek ve payını ikiyüzlülerle birlikte koyacaktır. Orada[47] ağlayış ve diş gıcırtısı olacak.

(1) Mark.13/1, Luk.21/5, **(2)**I.Krl..9/7, Yerm.26/18, Mik.3/12, Luk.19/44, **(3)**Mark.13/3, **(4)**I.Sel.5/1, **(5)**Efs.5/6, Kol.2/8ve18, II.Sel.2/3,I.Yuh.4/1,**(6)**Yerm.14/14,23/21ve25,24.Ayet, Yuh.5/43, **(7)**II.Ayet,**(8)**II.Trh.15/6,İşa.19/2,Hag.2/22,Zek.14/13, **(9)**B.10/17,Mark.13/9,Luk.21/12,Yuh.16/20,16/2, Res.İşl.4/2ve3, 7/58,16/1,I.Petr.4/16,Vah.2/10ve13, **(10)**B.11/6, 13/57, Tim.1/15, 4/10ve16, **(11)**B.7/15, Res.İşl.20/29, II.Petr.2/1, **(12)**I.Tim.4/1, 5.Ayet ve 24. Ayet, **(13)**B.10/22, Mark.13/13, İbr.3/6ve14, Vah.2/10,**(14)**B.4/23,9/35,**(15)**Rom.10/18,Kol.1/6ve23, **(16)**Mark.13/14,Luk.21/20,**(17)**Dan.9/27,**(18)**Dan.9/23ve25, **(19)**Luk.23/29,**(20)**Dan.9/26, 12/1, Yoel 2/2, **(21)**İşa.65/8ve9, Zek.14/2ve3, **(22)**Mark.13/21, Luk.17/23, 21/8, **(23)**Tes.13/1, Ayet 5ve11,II.Sel.2/9,10ve11, Vah.13/13, **(24)**Yuh.6/37, 10/28 ve 29,Rom.8/28,29ve30,II.Tim.2/19, **(25)**Luk.17/24, **(26)**Eyp.39/30, Luk.17/37, **(27)**Dan.7/11ve12, **(28)**İşa.13/10, Hez.32/7, Yoel 2/10ve31, 3/15, Ams.5/20, 8/9, Mark.13/24, Luk.21/25, Res.İşl.2/20, Vah.6/12, II.Ezr.5/4, **(29)**Dan.7/13, **(30)**Zek.12/12, **(31)**B.16/27, Mark.13/26, Vah.1/7, **(32)**B.13/41, I.Kor.15/53, I.Sel.4/16, **(*)**Bak.II.Ezr.5/4, **(33)**Luk.21/29, **(34)**Yakb.5/9, **(35)**B.16/28, 23/36, Mark.13/30, Luk.21/32, **(36)**Mez.102/26, İşa.51/6, Yerm.31/35ve36, B.5/18, Mark.13/31, Luk.21/33, İbr.1/11, **(37)**Zek.14/7, Ek.42/21, **(38)**Mark.13/32, Res.İşl.1/7, I.Sel.5/2,II.Petr.3/10,**(39)**Tek.6/3,4ve5,7/5,Luk.17/26, I.Petr.3/20, **(40)**Luk.17/34ve dğ., **(41)**B.25/13, Mark.13/33, Luk.21/36, **(42)**Luk.12/39,I.Sel.5/2,II.Petr.3/10, Vah.3/3, 16/15, **(43)**B.25/13, I.Sel.5/6, **(44)**Luk.12/42, Res.İşl.20/28, I.Kor.4/2, İbr.3/5, **(45)**Vah.16/15, **(46)**B.25/21ve23, Luk.22/29, **(47)**B.8/12, 25/30.

25. Bölüm: 1)On bakire(Hiç *evlenmemiş kız*) benzetmesi, 14)On Talant benzetmesi, 31)İnsanoğlu'nun yargı kürsüsüne oturması ve cezalandırması.
1* O zaman 'Göksel Egemenlik' kendi kendilerini alıp güveyi[1] karşılamaya çıkan on tane bakireye benzetilir. **2*** Onlardan[2] beşi akıllı ve beşi de akılsızdı. **3*** Akılsız olanlar kandillerini aldıklarında beraberlerinde yağ almadılar. **4*** Ama akıllı olanlar kandilleriyle beraber kaplarında yağ aldılar. **5*** Güvey gecikince tümünün[3] uykusu gelerek uyudu. **6*** Ve gece yarısı: -İşte güvey geliyor; O'nu karşılamaya çıkın! Diye bir ses[4] olunca; **7*** O bakirelerin tümü kalkıp kandillerini[5] donattılar. **8*** Akılsızlar akıllılara: -Bize yağınızdan verin; çünkü kandillerimiz sönüyor, dediler. **9*** Akıllılar da şöyle yanıtladılar: -Sakın; hem bize ve hem de size belki yetmeyecek. En iyisi satıcılara gidin ve kendinize alın, dediler. **10*** Onlar da satın almaya gittiklerinde güvey geldi ve hazır bekleyen kızlar da O'nunla birlikte düğüne girdiklerinde kapı[6] kapandı. **11*** Sonra diğer bakireler de geldiler ve: -Efendi[7] bize kapıyı aç! Dediler. **12*** O da şöyle yanıtladı: -Gerçekten sizi[8] tanımıyorum; diyorum. **13*** Bundan[9] ötürü uyanık durun; çünkü (İnsanoğlu'nun geleceği) gün ve saati bilmiyorsunuz. **14*** 'Göksel Egemenlik' batıya[10] gitmek üzereyken kendi kullarını çağırıp mallarını onlara bırakan bir adama benziyor. **15*** Herbirine[11] kendi yeteneğine göre: Kimine beş, kimine iki ve diğer birine de bir talant verip hemen batıya gitti. **16*** Beş talant alan gidip onlarla ticaret ederek beş talant daha kazandı. **17*** Böylece ikiyi alan da iki daha kazandı. **18*** Ama biri alan gidip yeri kazdı ve efendisinin parasını gizledi. **19*** Uzun bir zamandan sonra o kulların efendisi gelerek onlarla hesaplaştı. **20*** Beş talant alan gelip beş talant daha getirdi ve: -Efendim bana beş talant verdin; işte onların üzerine beş talant daha kazandım, dedi. **21*** Efendisi de ona: -Aferin iyi ve sadık kul, az şeylerle bağlı kaldın; ama[12] seni çok şeyler üzerine gözetmen yapacağım. Efendinin[13] şenliğine gir, dedi. **22*** İki talant alan da gelip: -Efendim, bana iki talant verdin; işte onların üzerine iki talant daha kazandım, dedi. **23*** Efendisi de ona: -Aferin[14] iyi ve sadık kul, az şeylerde bağlı kaldın; seni çok şeyler üzerine gözetmen yapacağım. Efendinin şenliğine gir, dedi. **24*** Ve bir talant alan da gelerek: -Efendim, senin ekmediğin yerden biçen ve saçmadığın yerden toplayan sert bir adam olduğunu biliyorum. **25*** Korktuğum için gidip senin talantını yerde gizledim; işte malın, dedi. **26*** Efendisi de ona şu yanıtı verdi: -Ey kötü ve tembel kul! Benim ekmediğim yerden biçip, serpmediğim yerden topladığımı bildiğin halde; **27*** Senin yapman gereken paramı bankacılara vermendi; ben de dönüşümde paramı faiziyle alırdım. **28*** Şimdi ondan talantını alıp on talantı olana veriniz. **29*** Çünkü[15] her kimin varsa ona verilip artacaktır; ama kimin yoksa elinde olan bile ondan alınacaktır. **30*** O yararsız kulu dış[16] karanlığa çıkarın! Orada ağlayış ve diş gıcırtısı olacaktır. **31*** İnsanoğlu[17] tüm kutsal melekleriyle beraber kendi görkemiyle geldiği zaman, görkemli tahtı üzerinde oturacak; **32*** Ve tüm milletler[18] O'nun önünde toplanacaklar[*]. Çoban koyunları keçilerden ayırdığı gibi onları[19] da birbirlerinden ayıracaktır. **33*** Koyunları sağında ve keçileri solunda durduracak. **34*** O zaman Kral sağında olanlara doğru: -Geliniz; ey Babam'ın kutsalları! Dünyanın yaradılışından[20] beri sizin için hazırlanmış egemenliği miras[21] alınız. **35*** Çünkü acıktım bana yemek verdiniz[22] susadım bana su verdiniz, ya-

bancıydım[23] beni eve kabul ettiniz; **36***Çıplaktım[24] beni giydirdiniz, hasta oldum beni ziyaret ettiniz ve cezaevindeydim[25] yanıma geldiniz; diyecektir. **37***O zaman doğrular ona: -Ya Rabb! Seni ne zaman aç gördük ve besledik veya susamış gördük de su içirdik? **38***Seni ne zaman yabancı gördük ki, eve kabul ettik; çıplak gördük de giydirdik? **39***Ve seni ne zaman hasta ya da ceza evinde gördük de yanına geldik? Diye yanıtlayacaklardır. **40***Kral da onları şöyle yanıtladı: -Gerçekten size diyorum ki; mademki[26] bu en düşkün kerdeşlerimden birine yaptınız. Bana da yapmış oldunuz; diyecektir. **41***O zaman solunda olanlara da: -Ey hainler! Şeytan[27] ile onun meleklerine hazırlanmış olan şu sonsuz[28] ateşe önümden[29] gidiniz. **42***Çünkü acıktım bana yemek vermediniz, susadım bana su içirmediniz; **43***Yabancıydım beni eve kabul etmediniz, çıplaktım beni giydirmediniz; hasta ve cezaevindeydim beni ziyaret etmediniz, diye söyleyecektir. **44***O zaman onlar da O'na şöyle yanıt verecekler: -Ya Rabb! Seni ne zaman aç, susuz, yabancı, çıplak, hasta ve cezaevinde gördük de sana hizmet etmedik, diyeceklerdir. **45***O zaman onlara şöyle yanıt verecek: -Gerçekten size diyorum ki; mademki[30] bu en düşkünlerden birine bunu yapmadınız, bana da yapmış olmadınız, diyecektir. **46***Bunlar[31] sonsuz azaba ve doğrular sonsuz yaşama gideceklerdir.

(1) Efs.5/29ve30,Vah.19/7,21/2ve9,**(2)**B.13/47,22/20, **(3)**I.Sel.5/6, **(4)**B.24/31,I.Sel.4/16,**(5)**Luk.12/35,**(6)**Luk.13/25, **(7)**B.7/21,22ve 23,**(8)**Mez.5/5,Habk.1/13,Yuh.9/31,**(9)**B.24/42 ve44, Mark.13/33 ve 35, Luk.21/36, I.Kor.16/13, I.Sel.5/6, I.Petr.5/8, Vah.16/15, **(10)**Luk.19/12, B.21/33, **(11)**Rom.12/6, I.Kor.12/7, 11ve29, Efs.4/12, **(12)**B.24/47, 34.ve36.Ayetler, Luk.12/44, 22/29ve30, **(13)**II.Tim.2/12, İbr.12/2, I.Petr.1/9, **(14)**21.Ayet, **(15)**B.14/12, Mark.4/25, Luk.8/18, 19/26, Yuh.15/2, **(16)**B.8/12, 24/51, **(17)**Zek.14/5, B.16/27, 19/28, Mark.8/38, Res.İşl.1/11, I.Sel.4/15, II.Sel.1/7, Yahuda'nın Mek.14.Ayet, Vah.1/7,**(18)**Rom.14/10,II.Kor.5/10,Vah.20/12,**(*)**Bak II.Ezr. 7/18ve15/20, **(19)**Hez.20/38, 34/17ve20,B.13/49,**(20)**B.20/23, Mark.10/40,I.Kor.2/9,İbr.11/16, **(21)**Rom.8/17,I.Petr.1/4ve9,3/9, Vah.21/7,**(22)**İşa.58/7,Hez.18/7,Yakb.1/27,**(23)**İbr.13/2, III.Yuh.5.Ayet,**(24)**Yakb.2/15ve16, **(25)**II.Tim.1/16,**(26)**Sül.Mes. 14/31,19/17,B.10/42, Mark.9/40,İbr.6/10,**(27)**II.Petr.2/4,Yahud. 6.Ayet, **(28)**B.13/40ve 42, **(29)**Mez.6/8, B.7/23, Luk.13/27, **(30)**Sül.Mes.14/31, 17/5, Zek.2/8, Res.İşl.9/5, **(31)**Dan.12/2, Yuh.5/29, Rom.2/7ve diğ.

26. Bölüm: 1)Başkanların İsa'ya karşı kötü düşüncesi, 2)Bir kadının ona Mesih demesi, 14)Yahuda'nın ihaneti, 17)İsa'nın Fısıh(*Hamursuz* denilen m*ayasız pide!*) yemeğini yemesi, 26)Ve yemeği kutsal kıldıktan sonra, 36)Getsemani'ye giderek orada dua etmesi, 47)Bir öpücükle ele verilmesi, 57)Kayafa'nın önüne götürülmesi, 69)Ve Petrus'un O'nu inkâr etmesi.

1*İsa tüm bu sözleri bitirdikten sonra öğrencilerine: **2***-İki[1] günden sonra Fısıh Bayramı'nın olacağını biliyorsunuz; İnsanoğlu idam direğine gerilmek(*haçlanmak*) için teslim edilecektir, dedi. **3***O zaman[2] baş imamlar(*kahinler*) ile din bilginleri ve halkın yaşlıları Kayafa adındaki baş haham'ın(*kahin*) konağına toplandılar. **4***Ve aralarında İsa'yı hile ile tutup öldürmeyi konuştular. **5***Ama halkın içinde karışıklığa sebep vermemek için: 'Bu iş bayramda olmasın' dediler. **6***İsa[3] Beytanya'da cüzzamlı[4] Simun'un evinde olduğu bir sırada; **7***O'nun yanına bir kadın gelerek çok değerli bir şişe yağı sofrada otururken O'nun başına döktü. **8***Öğrencileri[5] de bunu gördüğünde darılarak: -Bu savurganlık niçin olsun? **9***Çünkü bu yağ çok pahalıya satılarak yoksullara verilebilirdi; dediler. **10***Ama İsa bunu anladığından onlara şöyle söyledi: -Niçin kadını incitiyorsunuz? Çünkü benim için güzel bir iş yaptı. **11***Yoksullar[6] sürekli sizinle birlikte oluyorlar; ama[7] ben sürekli sizinle beraber olmayacağım. **12***Çünkü bu kadın yağı vücudum üzerine döktüyse; benim gömülmem için bunu yaptı. **13***Gerçekten size diyorum ki bu hoş haber dünyanın her neresinde ilan olunursa; bu kadının yaptığı da anılması için anlatılacaktır. **14***O anda[8] on ikilerden biri olan Yahuda İskariyot[9] adındaki kişi baş imamların yanına gitti ve: **15***-Onu[10] size teslim etmem için bana ne veriyorsunuz? Dedi. Onlar da O'na otuz parça gümüş sözü verdiler. **16***Ve o zamandan sonra O'nu ele vermeye fırsat kolluyordu. **17***Fısıh(*mayasız*) bayramının[11] birinci gününde öğrencileri İsa'nın yanına gelerek O'na: -Senin için Fısıh yemeğini(*mayasızı*) nerede istiyorsun ki, hazırlayalım, dediler. **18***O da: -Kente gidip şu kimseye deyin ki: 'Hocam; vaktim yakındır. Fısıh öğrencilerim ile birlikte senin yanında yapacağım diyor' dedi. **19***Öğrencileri de İsa'nın kendilerine buyurduğu gibi davranarak Fısıh(*mayasız*) pidesini hazırladılar. **20***Akşam[12] olduğunda onikiler ile birlikte sofraya oturdu. **21***Onlar yemeğini yerlerken: -Gerçekten size diyorum ki, sizden biri beni ele verecektir. **22***Onlar çok üzüldüler ve onlardan her birisi O'na: -Efendim; ben miyim? Demeye başladı. **23***O da şöyle yanıtladı: -Elini[13] tabağa benimle batıran; işte o beni ele verecektir. **24***Olay İnsanoğlu'nun kendisi[14] için yazılmış olduğu gibi oluyor; ama[15] vay o adama ki onun eliyle İnsanoğlu ele veriliyor. O adam doğmamış olsaydı kendisine daha iyi olurdu, dedi. **25***Onu ele veren Yahuda şöyle sordu: -Ey hocam! Ben miyim? Dediğinde ona: -Dediğin gibi, dedi.

26* Onlar[16] yemeğini yerlerken İsa[17] ekmeği alarak bereket duası okuduktan sonra parçaladı ve öğrencilerine verip: -Alınız, yeyiniz; bu[18] benim bedenimdir, dedi. **27*** Kaseyi alıp şükrettikten sonra onlara vererek şöyle konuştu: -Tümünüz[19] bundan için. **28*** Çünkü[20] bu benim kanım; yani günahlar bağışlansın diye, birçokları[21] uğruna dökülen 'Yeni[22] Antlaşma'nın' kanıdır. **29*** Ama[23] ben size diyorum ki, şimdiden[24] sonra tâ; onu Babam'ın egemenliğinde, sizinle taze olarak içeceğim güne dek artık asmanın bu ürününden içmeyeceğim. **30*** Sonra ezgiler[25] okuyarak Zeytinlik Dağı'na çıktılar. **31*** Ve o zaman İsa onlara şöyle söyledi: -Bu gece tümünüz[26] benden sapacaksınız[27] Çünkü:"Çobanı[28] vuracağım ve sürünün koyunları dağılacaktır" diye yazılmıştır. **32*** Ama ben dirildikten sonra sizden önce Galile'ye[29] gideceğim. **33*** Ve Petrus O'na doğru dedi ki: -Eğer tümü senden ötürü sapsalar bile ben asla sapmayacağım, dedi. **34*** İsa ona: -Doğrusu[30] sana diyorum ki, bu gece horoz ötmeden önce, sen beni üç kez yalanlayacaksın, dedi. **35*** Petrus da O'na: -Eğer ben seninle beraber ölsem bile seni asla inkâr etmem, dedi. Böylece diğer öğrencileri de aynısını söylediler. **36*** O zaman[31] İsa onlarla birlikte Getsemani denilen bir yere geldi ve öğrencilerine: -Ben gidip dua edene dek siz burada oturun; dedi. **37*** Petrus'la Zebedinin[32] iki oğlunu beraberinde alıp üzülmeye ve sıkılmaya başladı. **38*** O zaman onlara: -Canım[33] ölüm derecesinde çok sıkıntılıdır; burada kalıp benimle birlikte uyanık durun, dedi. **39*** Ve biraz ileriye gidip yüzüstü yere kapanarak: -Ey! Babam[34] eğer mümkünse bu kâse[35] benden geçsin; ama[36] benim istediğim gibi değil ancak senin dilediğin gibi olsun, diye dua[37] etti. **40*** Sonra öğrencilerinin yanına gelip onları uyurken bulduğunda, Petrus'a doğru: -Böyle bir saat benimle beraber uyanık duramadınız mı? **41*** Ayartılmamanız[38] için uyanık durup dua edin. Gerçi ruh isteklidir; ama beden güçsüzdür, dedi. **42*** Yine ikinci kez gitti ve: -Ey Babam! Ben bu kâseyi içmeden; benden geçmesi olanaksızsa senin dilediğin olsun, diye dua etti. **43*** Ve gelip yine onları uykuda buldu; çünkü gözleri ağırlaşmıştı. **44*** Onları bırakarak gene gitti ve üçüncü kez yine o sözü söyleyerek dua etti. **45*** O zaman öğrencilerine gelerek onlara şöyle söyledi: -Artık uyuyup dinlenin. İşte saat yaklaştı ve İnsanoğlu günahkârların eline veriliyor. **46*** Kalkınız gidelim; işte beni ele veren yaklaştı. **47*** O daha söylerken[39] işte onikilerden biri olan Yahuda, baş kahinler halkın yaşlıları ve kılıçlı, sopalı kalabalık bir cemaatle beraber oraya geldi. **48*** O'nu ele veren onlara işaret ederek: -Kimi öpersem O'dur; O'nu tutunuz, demişti. **49*** Birdenbire İsa'ya yaklaşarak: -Selam sana Rabbi! Diyerek O'nu[40] öptü. **50*** İsa da ona: -Dostum[41] niçin geldin? Dedi. O zaman onlar yanaşıp ellerini İsa üzerine uzatarak O'nu tuttular. **51*** İşte İsa'yla[42] olanlardan biri elini uzatıp kılıcını çekti ve baş İmamın hizmetçisine vurarak kulağını kesti. **52*** O zaman İsa ona dedi ki: -Kılıcını kınına sok! Çünkü kılıç[43] tutanların tümü kılıçla yok edilir. **53*** Yoksa şimdi ben Babama rica edemez miyim sanıyorsunuz? *"O"* bana on iki[44] alaydan daha çok melekler gönderir. **54*** "Ama böyle[45] olması gerektir" diyen kitaplar nasıl tamamlanır? **55*** O zaman İsa kalabalığa şöyle söyledi: -Bir soyguncunun üzerine çullanıyormuşçasına beni yakalamak için, kılıçlarla ve değneklerle çıktınız. Ben her gün Tapınakta yanınızda oturarak öğretirken beni tutmadınız. **56*** Ama tüm bunlar peygamberlerin[46] kitapları tamamlansın diye oldu. O zaman tüm öğrencileri O'nu bırakıp kaçtılar[47] **57*** İsa'yı[48] yakalayanlar O'nu başkahin Kayafa'nın yanına götürdüler. Orada da din bilginleriyle yaşlılar toplanmıştı. **58*** Petrus uzaktan baş imam'ın(*kahin*) avlusuna değin O'nu takip etti ve içeri girip sonucu görmek için hizmetçilerle beraber oturdu. **59*** Başkâhinler yaşlılar ve tüm millet meclisi, İsa'nın öldürülmesi için O'na karşı yalan tanıklık aradılarsa da bulamadılar. **60*** Birçok[49] yalancı tanıklar geldilerse de gene olmadı ve sonunda iki[50] yalancı tanık getirilerek: **61*** -Bu kişi Tanrı'nın[51] Tapınağını yıkıp onu üç günde yaparım dedi, diye söylediler. **62*** Baş[52] kahin de kalkıp ona: -Hiç yanıtlamayacak mısın; bunlar sana karşı bak ne tanıklık yapıyorlar? Dedi. **63*** Ama[53] İsa suskun durduğundan baş imam O'na: -Yüce[54] Tanrı'nın hakkı için sana söylüyorum. Sen Tanrı'nın oğlu Mesih misin? Bize söyle, dedi. **64*** İsa da ona: -Söylediğin gibidir. Size diyorum ki şimdiden[55] sonra İnsanoğlu'nu Kudret'in[56] sağında oturmakta ve göğün bulutları üzerinde gelmekte göreceksiniz, dedi. **65*** Bunun[57] üzerine baş kâhin kendi giysisini yırtarak: -Bu adam küfür etti; artık bize tanık gerekmiyor. İşte şimdi küfrünü duydunuz; **66*** Siz ne düşünüyorsunuz? Dedi. Onlar da şöyle yanıtladılar? Ölümü[58] hak etmiştir. **67*** O zaman[59] O'nun yüzüne tükürüp O'na yumruk vurdular; bazıları[60] da tokat attı ve: **68*** -Ey[61] Mesih! Bize peygamberlik et; sana vuran kimdir? Dediler. **69*** Petrus[62] dışarıda avluda otururken, yanına bir cariye gelip:

-Sen de Galile'li İsa ile beraberdin; dedi. **70***Ama o herkesin önünde:-Senin ne söylediğini bilmiyorum; diyerek yalanladı. **71***Ve kapıya çıktığında onu başka bir cariye görüp orada olanlara: -Bu da Nasıralı İsa ile beraberdi, dedi. **72***O da: -Ben o adamı tanımam, diye yemin ederek tekrar inkâr etti. **73***Biraz sonra orada duranlar yanaşarak Petrus'a:-Gerçekten sen de onlardansın; çünkü konuşman[63] da seni ele veriyor, dediler. **74***O zaman Petrus: -O adamı[64] tanımıyorum, diyerek beddua(*lanet*) ile yemin etmeye başladı ve birdenbire horoz[65] öttü. **75***Petrus İsa'nın kendine: 'Horoz ötmeden önce beni üç kez inkâr edeceksin' dediği sözü anımsayarak dışarı çıkıp hıçkırarak ağladı.

(1) Mark.14/1, Luk.22/1, Yuh.13/1, **(2)**Mez.2/2, Yuh.11/47, Res. İşl.4/25 ve diğ., **(3)**Mark.14/3, Yuh.11/1ve2, 12/3, **(4)**B.21/17, **(5)**Yuh.12/4, **(6)**Tes.15/11, Yuh.12/8, **(7)**Bak B.18/20, 28/20, Yuh.13/33,14/19,16/5ve28,17/11,**(8)**Mark.14/10,Luk.22/3, Yuh.13/2ve30,**(9)**B.10/4,**(10)**Zek.11/12,B.27/3, **(11)**Çık.12/6 ve 18, Mark.14/12, Luk.22/7, **(12)**Mark.14/17-21, Luk.22/14, Yuh.13/21, **(13)**Mez.41/9, Luk.22/21, Yuh.13/18, **(14)**22.Mez, İşa.52,Dan,9/26,Mark.9/11,Luk.24/25,26ve46,Res.İşl.17/2 ve3,26/22ve23,I.Kor.15/3,**(15)**Yuh.17/12, **(16)**Mark.14/22,Luk. 22/19,**(17)**I.Kor.11/23,24ve25,**(18)**I.Kor. 10/16,**(19)**Mark.14/23, **(20)**Bak Çık.24/8,Lev.17/11,**(21)**B.20/28, Rom.5/15,İbr.9/22, **(22)**Yerm.31/31, **(23)**Mark.14/25, Luk.22/18, **(24)**Res.İşl.10/41, **(25)**Mark.14/26,**(26)**Mark.14/27,Yuh.16/32,**(27)**B.11/6, **(28)**Zek.13/7, **(29)**B.28/7,10ve16,Mark.14/28,16/7, **(30)**Mark. 14/30, Luk.22/34, Yuh.13/38, **(31)**Mark.14/32-35, Luk.22/39, Yuh.18/1,**(32)**B.4/21, **(33)**Yuh.12/27, **(34)**Yuh.12/27, **(35)**B. 20/22, **(36)**Yuh.5/30, 6/38, Filp.2/8, **(37)**Mark.14/36, Luk.22/47, **(38)**İbr.5/7,Mark.13/33,14/37,Luk.22/40ve46,Efs.6/18, **(39)**Mark.14/43, Luk.22/47,Yuh.18/3,Res.İşl.1/16,**(40)** II.Sam. 20/9,**(41)**Mez.41/9,55/13,**(42)**Yuh.18/10, **(43)**Tek.9/6, Vah.13/10, **(44)**II.Krl.6/17, Dan.7/10, **(45)**İşa.53/7ve diğ., **(48)**Mark.14/53, Luk.22/54,Yuh.18/12,13ve24,**(49)**Mez.27/12,35/11, Mark.14/55, Res.İşl.6/13,**(50)**Tes.19/15,**(51)**B.27/40,Yuh.2/19,**(52)**Mark. 14/60, **(53)**İş.53/7, B.27/12ve14, **(54)**Lev.5/1, I.Sam.14/24ve26, **(55)**Dan.7/13,B.16/27,24/30,25/31,Luk.21/27,Yuh.1/51, Rom. 14/10,I.Sel.4/16,Vah.1/7,**(56)**Mez.110/1,Res.İşl.7/55, **(57)**II.Krl .18/37,19/1,**(58)**Lev.24/16,Yuh.19/7, **(59)**İşa.50/6,53/3,B.27/30, **(60)**Luk.22/63,Yuh.19/3,**(61)**Mark. 14/65,Luk.22/64,**(62)**Mark. 14/66,Luk.22/55,Yuh.18/16,17ve25, **(63)**Luk.22/59,**(64)**Mark. 14/71,**(65)**34.Ayet,Mark.14/30, Luk.22/61ve62, Yuh.13/38.

27. Bölüm: 1)İsa'nın bağlı olarak Pilatus'a getirilmesi, 3)Yahuda'nın kendisini asması, 19)Pilatus'un kendi eşi tarafından uyarılması, 24)Ellerini yıkaması, 26)Barabbas'ı serbest bırakması, 29)İsa'nın başına dikenden bir taç konulması, 34)Ölüm emri, 39)Ve aşağılanması, 50)Öldürülüp mezara konulması, 66)Kabirin(*Kaya Mezarı*) mühürlenmesi ve gözetim altında tutulması.

1*Sabah olduğunda tüm[1] baş kâhinler ile halkın yaşlıları, İsa'yı öldürmek için O'na karşı sözleştiler. **2***Ve O'nu bağlayıp Pontuslu[2] Pilatus adındaki valiye götürerek teslim ettiler. **3***O zaman[3] O'nu ele veren Yahuda, O'nun mahkûm edildiğini gördüğünde; pişman olup otuz parça gümüşü baş kâhinlerle yaşlılara geri verip: **4***-Ben suçsuz kan ele vermekle günah işledim, dedi. Onlar da: -Bize ne! Sen düşün, dediler. **5***O paraları Tapınağın içinde yere atarak gitti[4] ve kendini astı. **6***Baş kahinler parayı aldılar ve: -Onu Tapınağın hazinesine koymak doğru değildir; çünkü kan parasıdır, dediler. **7***Bunu konuştuktan sonra yabancılara mezarlık olsun diye onunla çömlekçinin tarlasını satın aldılar. **8***Bunun için bu güne değin o tarlaya *'Kan tarlası*[5] deniliyor. **9***O zaman Yeremya peygamber aracılığıyla: Değeri[6] belirlenmiş; yani İsrailoğulları'ndan bazılarının O kişiye biçtikleri değerin karşılığı olan otuz parça gümüşü alıp; **10***Onları Rabb'in bana buyurduğu gibi 'çömlekçinin tarlası için verdiler' diye söylenilen sözler yerine geldi. **11***İsa valinin önünde durduğu için vali O'na: -Yahudilerin[7] kralı sen misin? Diye sordu. İsa da ona: -Söylediğin[8] gibidir, dedi. **12***Ve baş kahinlerle yaşlılar tarafından suçlandığında hiç[9] yanıtlamadı. **13***O zaman Petrus O'na: -Sana[10] karşı ne denli sözler söylediklerini duymuyor musun? Dedi. **14***Ona hiçbir sözle yanıt vermeyince vali çok şaşırdı. **15***Ama bayramda[11] halkın dilediği bir suçluyu serbest bırakmak valinin adetiydi. **16***O sırada Barabbas adındaki ünlü bir suçluları vardı. **17***Onlar toplandıklarında Pilatus onlara: -Sizin için hangisini serbest bırakmamı istiyorsunuz? Barabbas'ı mı; yoksa Mesih denilen İsa'yı mı? Dedi. **18***Çünkü O'nu kıskançlıktan ötürü teslim ettiklerini biliyordu. **19***Ve mahkemede otururken eşi ona haber göndererek: O doğru adamla senin bir işin olmasın; çünkü bu gün rüyada O'nunla çok sıkıntılı anlar geçirdim, dedi. **20***Ama[12] başkahinlerle yaşlılar Barabbas'ı isteyip İsa'yı öldürmek için halkı ikna ettiler. **21***Vali onlara doğru: -İkisinden hangisini sizin için serbest bırakmamı istiyorsunuz? Dediğinde; onlar da: Barabbas'ı, dediler. **22***Pilatus da onlara: -Evet ama; Mesih denilen İsa'yı ne yapayım? Diye sordu. Tümü ona: -İdam*(salb)* olunsun, diye söylediler. **23***Vali de: -Peki ne kötülük yapmıştır? Deyince onlar: -İdam[+] edilsin, diyerek daha çok bağırıyorlardı. **24***Ve Pilatus bunun bir yararının olamayacağını, aksine daha çok gürültü koparıldığını görünce su[13] alıp halkın önünde ellerini yıkarken:-Bu suçsuzun kanından ben beriyim; siz düşünün; dedi. **25***Tüm halk: O'nun[14] kanı bizim üzerimize ve çocuklarımızın üzerine olsun diye yanıtladılar. **26***O zaman onlara Barabbas'ı serbest bıraktı; ama İsa'yı[15] dövdükten sonra idam edilmeye bıraktı. **27***O zaman[16] valinin askerleri İsa'yı saraya alıp tüm bölüğü O'nun üstüne topladılar. **28***O'nu soyup O'na kırmızı[17] bir pelerin giydirdiler.

29* Dikenlerden[18] bir taç yapıp başına, bir kamış da sağ eline verdiler ve önünde diz çökerek: -Selam sana ey Yahudilerin kralı, diyerek O'nunla alay ettiler. **30*** Üzerine[19] tükürdükten sonra kamışı alıp başına vurdular. **31*** O'nunla bu şekilde dalga geçtikten sonra, pelerini(*kaftanı*) üstünden çıkarıp O'na kendi giysisini giydirerek idam[+] etmek[20] için götürdüler. **32*** Dışarıya[21] çıkarlarken Simon[22] adındaki Kirineli bir adamla karşılaşarak bunu O'nun İdam direğini[+] taşıması için mecbur ettiler. **33*** Ve Golgota[23] yani *'Kafa Yeri'* denilen yere geldiklerinde; **34*** O'na içmek için öd[24] ile karışık sirke verdiler. O tadınca bunu içmek istemedi. **35*** O'nu idam[25] direğine[+] gerdikten sonra giysisine kura atarak bölüştürdüler. Tâ ki; peygamber: "Giysilerimi[26] aralarında paylaştırıp kaftanım üzerine kura attılar" diye buyurduğu söz yerine gelsin. **36*** Ve orada[27] oturup O'nu gözlüyorlardı. **37*** Başının[28] üstüne: BU YAHUDİLERİN KRALI MESİH İSA'DIR[†] yazılı suç yaftasını astılar. **38*** O zaman[29] O'nunla beraber biri sağında ve diğeri solunda iki haydut da idam[+] edildi. **39*** Yanından[30] geçenler başlarını sallayarak O'na şöyle küfrettiler: **40*** -Ey! Tapınağı[31] yıkıp üç günde yapan. Kendini kurtar. Eğer[32] sen Tanrı'nın oğluysan idam direğinden[+] in, diyorlardı. **41*** Böylece baş imamlar ve din bilginleri, yaşlılarla birlikte alay ederek; **42*** Başkalarını kurtardı kendini kurtarmaya gücü yetmiyor. Eğer İsrail'in kralıysa şimdi direkten[+] insin ki, O'na inanalım. **43*** Allah'a güvendi[33] eğer O'ndan hoşnut ise şimdi O'nu kurtarsın; çünkü: 'Ben Tanrı'nın Oğluyum' dedi; dediler. **44*** O'nunla[34] beraber idam[+] edilen haydutlar da bu şekilde O'na sitem ediyorlardı. **45*** Saat altıdan saat[35] dokuza dek tüm yeryüzünde karanlık oldu. **46*** Ve saat dokuz sıralarında İsa[36] yüksek sesle şöyle bağırdı: *'Eli, Eli lama sabaktanî'* Yani: Ey Allah'ım[37] ey Allah'ım! Beni niçin bıraktın? **47*** Orada duranlardan bazısı bunu duyduklarında: Bu adam İlya'yı çağırıyor, dediler. **48*** Aniden onlardan biri koştu, bir sünger parçası aldı ve onu sirkeye[38] batırarak bir kamışa takıp O'na içirdi. **49*** Diğerleri de: Bırak bakalım İlya O'nu kurtarmaya gelecek mi? Dediler. **50*** Ve İsa[39] tekrar yüksek sesle bağırıp ruhunu teslim etti. **51*** Bu sırada Tapınağın[40] perdesi yukarıdan aşağıya doğru yırtılarak iki parçaya ayrıldı ve yer titreyip kayalar dağıldılar. **52*** Mezarlar da açılarak uyumuş olan nice kutsalların cesetleri kıyam etti. **53*** Ve O'nun dirilişinden sonra mezarlardan çıkıp *"Kutsal Kente"* girerek birçok kimselere göründüler. **54*** Yüzbaşı[41] ve onunla beraber İsa'yı gözleyenler depremi ve meydana gelen şeyleri görünce çok korkarak: -Gerçekten bu Tanrı oğluydu, dediler. **55*** Galile'den[42] İsa'nın ardı sıra O'na hizmet ederek gelmiş olan birçok kadınlar orada bekliyorlar ve uzaktan bakıyorlardı. **56*** Onların[43] arasında Mecdelli Meryem, Yakup ile Yose'nin annesi Meryem ve Zebedi oğullarının annesi vardı. **57*** Akşam[44] olduğunda İsa'ya öğrenci olan Arimatea'lı Yusuf adındaki zengin bir adam geldi. **58*** Ve Pilatus'un yanına giderek İsa'nın cesedini istedi. O zaman Pilatus cesedin verilmesini emretti. **59*** Yusuf cesedi alarak onu temiz bir keten bezine sardı. **60*** O'nu kayada oydurmuş olduğu kendinin kaya[45] mezarına koydu ve kabirin kapısına büyük bir taş yuvarlayıp gittiler. **61*** Mecdelli Meryem'le öbür Meryem orada bulunup mezarın karşısında oturuyorlardı. **62*** Ertesi gün yani *'Gereksinim Günü'*nün hemen arkası, baş kâhinler Ferisîler Pilatus'un yanına toplandılar ve: **63*** Ey efendi! O saptırıcı sağken *'Üç günden*[46] *sonra direleceğim'* dediğini anımsıyoruz. **64*** Şimdi üçüncü güne dek mezarın korunmasını söyle. Sakın takipçileri gece gelip O'nu çalarak götürmesinler ve halka: 'Ölülerden dirildi' demesinler; yoksa sonraki sapkınlık öncekinden daha kötü olur, dediler. **65*** Pilatus da onlara: -Bekçileriniz vardır gidip istediğiniz gibi koruyun, dedi. **66*** Onlar da gidip taşı[47] mühürleyerek mezarı bekçilerle korudular.

(1) Mez.2/2, Mark.15/1, Luk.22/66, 23/1, Yuh.18/28, **(2)**B.20/19, Res.İşl.3/13, **(3)**B.26/14ve15, **(4)**II.Sam.17/23, Res.İşl.1/18, **(4)**Res.İşl.1/19, **(6)**Zek.11/12ve13, **(7)**Mark.15/2, Luk.23/3, Yuh.18/33, **(8)**Yuh.18/37, I.Tim.6/13, **(9)**B.26/63, Yuh.19/9, **(10)**B.26/62, Yuh.19/10, **(11)**Mark.15/6, Luk.23/17, Yuh.18/3, **(12)**Mark.15/11, Luk.23/18, Yuh.18/40, Res.İşl.3/14, **(+)** Yunancası: ***"Stavros"a(İstavroz)*** çarmıha germek ya da *"Haça çivilemek"* anlamıyla özleştirilmiştir., Bak. B. 10/38'de açıklanışını okuyun, **(13)**Tes.21/6, **(14)**Tes.19/10, Yeş.2/19, II.Sam.1/16, I.Krl.2/32, Res.İşl.5/28, **(15)**İşa.53/5, Mark.15/15, Luk.23/16,24ve25, Yuh.19/1ve16, **(16)**Mark.15/16, Yuh.19/2, **(17)**Luk.23/11, **(18)**Mez.69/19, İşa.53/3, **(19)**İşa.50/6, B.26/67, **(20)**İşa.53/7, **(21)**Say.15/35, I.Krl.21/13, Res.İşl.7/57, İbr.13/12,**(22)**Mark.15/21,Luk.23/26,**(23)**Mark.15/22, Luk.23/33,Yuh.19/17,**(24)**Mez.69/21,Bak48.Ayet, **(25)**Mark.15/24,Luk.23/39,Yuh.9/24,**(26)**Mez.22/18, **(27)**54.Ayet, **(28)**Mark.15/26, Luk.23/38, Yuh.19/19, **[†]**Bazı ortaçağ resimlerinde (Hz.)İsa'nın başı üstündeki Yaftada **"I.N.R.I"** harfleri tasvir edilmiştir. Latince olan bu harfler ***"Jesus Nazarenus Rex Judaeorum"*** yani ***"Yahudilerin kralı Nasıralı İsa"*** anlamına geliyor., **(29)**İşa. 53/12,Mark.15/27,Luk.23/32ve33,Yuh.19/18, **(30)**Mez. 22/7, 109/25, Mark.15/29, Luk.23/35, **(31)**B.26/61, Yuh.2/19, **(32)**B. 26/63,**(33)**Mez.22/8,**(34)**Mark.15/32,Luk.23/39, **(35)**Res. İşl. 8/9,Mark.15/33,Luk.23/44,**(36)**Mark.15/37, Luk.23/46, **(37)**Mez. 22/1,**(38)**Mez.69/21,Mark.15/36,Luk.23/36,Yuh.19/29, **(39)**Mark.15/37,Luk.23/46,**(40)**Çık.26/31, II.Trh.3/14, Mark. 15/38,Luk.23/45,**(41)**36.Ayet,Mark.15/39,Luk.23/47, **(42)**Luk.

8/2ve3,**(43)**Mark.15/40,**(44)**Mark.15/42,Luk.23/50,Yuh.19/38,**(45)**İşa.53/9,**(46)**B.16/21,17/22,20/19,26/61,Mark.8/31,10/34,Luk.9/22,18/33,24/6ve7,Yuh.2/19, **(47)**Dan.6/17.

28. Bölüm: 1)İsa'nın dirilişinin bir melek aracılığıyla bazı kadınlara bildirilmesi, 9)İsa'nın kendisinin onlara görünmesi, 11)Baş kâhinlerin(Haham) hilesi, 16)İsa'nın kendi öğrencilerine görünmesi, 19)Ve onları milletleri vaftiz ederek öğretisini yaymaya göndermesi.

1* Cumartesi(*Şabbat*) gününün sonunda[1] haftanın ilk günü şafak sökerken Mecdelli Meryem ile diğer[2] Meryem mezarı ziyarete geldiler. **2*** Ve İşte şiddetli bir sarsıntı oldu; çünkü Rabb'in meleği[3] gökten indi ve gelip kapıdaki taşı yuvarlayarak onun üstüne oturdu. **3*** Görünüşü[4] şimşek gibi ve giysisi de kar gibi beyazdı. **4*** Bekçiler ondan korktukları için titreyerek ölü gibi oldular. **5*** Melek de kadınlara: -Siz korkmayın; çünkü öldürülen[+] İsa'yı aradığınızı biliyorum. **6*** Burada değildir, Çünkü dediği[5] gibi dirildi. Gelin Rabb'in yattığı yeri görün. **7*** Ve çabucak gidip öğrencilerine: Ölülerden dirilmiştir. İşte[6] sizden önce Galile'ye gidecek ve O'nu orada göreceksiniz, diye söyleyin; bakın size söyledim, dedi. **8*** Onlar da korkup büyük bir sevinçle hemen mezardan çıkıp O'nun öğrencilerine bildirmeye koştular. **9*** Ve öğrencilerine bunları söylemeye giderlerken; İşte İsa[7] karşılarına çıkarak:-Selam size, dedi. Onlar da yaklaşıp ayaklarına sarılarak O'na eğildiler. **10*** O zaman İsa onlara: -Korkmayın! Gidip kardeşlerime[8] Galile'ye gitsinler ve beni orada görsünler diye haber verin, dedi. **11*** Onlar giderlerken işte bekçilerden bazıları kente gelip tüm bu olayı baş kahinlere anlattılar. **12*** Onlar da yaşlılarla toplanarak görüştükten sonra, askerlere birçok paralar verip: **13*** -Biz uyurken onun öğrencileri gece gelip O'nu çaldılar, deyin; **14*** Eğer vali bunu duyarsa; biz onu yatıştırır sizi kurtarırız, dediler. **15*** Onlar da parayı kabul ederek aldıkları talimata göre hareket ettiler; ve bu söz ta bu güne dek Yahudiler arasında yayılmıştır. **16*** Ve on bir öğrencisi Galile'ye, İsa'nın[9] onlara söylediği dağa gitti. **17*** O'nu görünce önünde eğildiler; ama bazıları şüphe etti **18*** İsa yanlarına gelerek onlara doğru şöyle söyledi: -Gökte ve yerde tüm[10] egemenlik bana verildi. **19*** Şimdi gidin[11] tüm milletleri[12] takipçilerim yapın. Onları Baba[§] Oğul ve Kutsal Ruh adıyla vaftiz edin. **20*** Size[13] buyurduğum tüm şeyleri tutmalarını onlara öğretin. İşte ben dünyanın sonuna dek, tüm zamanlar sizinle beraberim. Âmin.

(1) Mark.16/1,Luk.24/1, Yuh.20/1, **(2)**Mat B.27/56, **(3)**Mark.16/5, Luk.24/4, Yuh.20/12, **(4)**Dan.10/6, **(+)**Haçlanan veya idam direğine çivilenerek ölüm cezasına çarptırılan, **(5)**B.12/40, 16/21, 17/22, 20/19, **(6)**B.26/32, Mark.16/7, **(7)**Bak Mark.16/9, Yuh.20/14, **(8)**Yuh.20/17, Rom.8/29, İbr.2/11, **(9)**B.26/32, 7.Ayet, **(10)**Dan.7/13ve14, B.11/27, 16/28, Luk.1/32, 10/22, Yuh.3/25, 5/22,13/3,18/2,Res.İşl.2/36,Rom.14/9,I.Kor.15/27, Efs.1/10ve21, Filp.2/9ve10,İbr.1/2, 2/8, I.Petr.3/22, Vah.17/14, **(11)**Mark.16/15, **(12)**İşa.52/10,Luk.24/47,Res.İşl.2/38ve39, Rom.10/18, Kol.1/23, **(§)Kutsamak!.** BakI.Yuh.5/7ayetiylekarşılaştırın, **(13)**Res.İşl.2/42.

'İNCİL'
MARKOS'UN YAZISINA GÖRE

1. Bölüm: 1)Vaftizci Yahya'nın görevi, 9)İsa'nın vaftizi, 12)Denenmesi, 14)Vaaz etmesi; 16)Petrus, Andreas, Yakup ve Yuhanna'yı çağırması, 23) Kirli ruhlu bir adama, 29)Petrus'un kaynanasına, 32) Birçok hastalara; 41)Ve bir cüzzamlıya şifa vermesi.

1* Tanrı'nın oğlu[1] Mesih İsa'nın müjdesinin başlangıcıdır. **2*** Peygamberliklerde: "İşte[2] ben yolunu önünce hazırlayacak olan; Resulümü senin önünden göndereceğim. **3*** Bozkırda bağıranın sesi: "Rabb'in[3] yolunu hazırlayın, patikalarını[*] doğrultun" diye yazıldığı gibi; **4*** Yahya da[4] bozkırlarda vaftiz edip günahların bağışlanması için "*Tövbe Vaftizini*" ilân ediyordu. **5*** Tüm[5] Yahuda yöresi ve Yeruşalim halkı çıkıp onun yanına gittiler. Tümü günahlarını söyleyerek Erden ırmağında onun eliyle vaftiz ediliyordu. **6*** Yahya deve[6] tüyü giyinmiş, beline kayış kuşanmış olup çekirgeler[7] ile yaban balı yiyordu. **7*** Ve şöyle vaaz ediyordu: -Benden[8] sonra daha kudretlisi geliyor ki ben eğilip O'nun çarıklarının bağını bile çözmeye layık değilim. **8*** Ben[9] sizi suyla vaftiz ettim; ama o sizi *"Kutsal[10] Ruhla"* vaftiz edecektir; dedi. **9*** O günlerde[11] İsa Galile'de bulunan Nasıra'dan gelerek Erden'de Yahya'nın eliyle vaftiz olundu. **10*** Ve sudan[12] çıktığı anda gökler yarılıp Ruh'un güvercin gibi kendi üstüne indiğini gördü! **11*** 'Kabul ettiğim sevgili[13] oğlum sensin' diye gökten bir ses geldi. **12*** Ve birdenbire[14] Ruh onu bozkırlara yöneltti. **13*** Sonra Şeytan tarafından sınanarak kırk gün orada bozkırlarda kaldı. Yabanıl hayvanlarla beraber olup, melekler[15] de O'na hizmet ediyordu. **14*** Yahya[16] ele verildikten sonra İsa Galile'ye gelerek; **15*** -Vakit tamamlandı[17] *'Tanrı'nın Egemenliği'* yaklaşmıştır[18] tövbe edip bu *'Sevinçli Haber'e* inanınız' diye '*Tanrı'nın Egemenliği'*nin[19] müjdesini veriyordu. **16*** Galile[20] denizi kenarında gezerken Simon ile kardeşi Andreas'ı denize ağ attıkları bir anda gördü; çünkü balık avcısıydılar. **17*** İsa onlara:-Arkamdan gelin ve sizi insan avcısı yapayım, dedi. **18*** Onlar da birdenbire[21] ağlarını bırakarak O'nun ardınca gittiler. **19*** Oradan[22] biraz ileriye giderek Zebedi oğlu Yakup ile kardeşi Yuhanna'yı gördü; bunlar

da kayıkta ağlarını onarmaktaydılar. **20*** Hemen onları çağırdı ve onlar da babaları Zebedi'yi işçilerle birlikte kayıkta bırakarak O'nun ardınca gittiler; **21*** Ve Kefernahum'a[23] girdiler. Kendisi de hemen Cumartesi(*Şabbat*) günü Sinagog'a giderek öğretiyordu. **22*** Onlar[24] da öğretisine şaşıp kaldılar; çünkü onlara din bilginleri gibi değil; ama egemen biri gibi öğretiyordu. **23*** Sinagoglarında[25] kirli ruhlu bir adam vardı ve şöyle bağırdı: **24*** -Bırak[26] senin bizimle ne işin var ey Nasıralı İsa! Bizi yok etmeye mi geldin? Senin kim olduğunu biliyorum; sen Allah'ın kutsalısın; dedi. **25*** İsa da onu şöyle[27] azarladı: -Sus ve ondan çık. **26*** Böylece o kirli ruh[28] onu sarsarak yüksek sesle bağırarak ondan çıktı. **27*** Tümü şaşıp kaldı. O şekilde ki birbirlerine: -Bu nedir; bu yeni öğreti de nedir? Diye sordular. Çünkü kirli ruhlara egemen biri gibi emrediyor ve O'nu dinliyorlardı, dediler. **28*** O'nun şanı birden tüm Galile'nin çevresine yayıldı. **29*** Onlar[29] Sinagog'tan çıktıkları gibi Yakup ve Yuhanna ile beraber Simon ve Andreas'ın evine gittiler. **30*** Simon'un kaynanası ateşli bir hastalığa yakalanmış yatıyordu ve hemen kadının durumunu O'na anlattılar. **31*** O da yanına gidip onu elinden tutarak kaldırdı ve o saatte ateşi geçip onlara hizmet etti. **32*** Akşam[30] olup güneş battığında tüm hastalar ile akıl hastalarını O'na götürdüler. **33*** Ve Tüm şehir halkı kapının önünde toplanmıştı. **34*** Türlü türlü hastalıklara yakalanmış çok acılı kişileri iyileştirerek birsürü cinleri kovdu ve cinlerin[31] bir söz söylemelerine izin vermiyordu. Çünkü O'nu tanıyorlardı. **35*** Sabahleyin[32] çok erken kalkarak, çıkıp ıssız bir yere gitti ve orada dua etti. **36*** Simun ve O'nunla beraber olanlar ardınca gidip; **37*** O'nu bulduklarında O'na: -Herkes seni arıyor, dediler. **38*** O da onlara: -Yakın[33] olan kasabalara gidelim ki orada da vaaz edeyim; çünkü ben[34] bunun için çıktım, dedi. **39*** Tüm[35] Galile'nin Sinagoglarında vaaz ediyor ve cinleri çıkarıyordu. **40*** Yanına[36] bir cüzzamlı gelip yalvararak diz çöktü ve ona: -Eğer istersen beni temizleyebilirsin, dedi. **41*** O da acıyarak elini ona uzatıp dokundu ve ona: -İstiyorum; temiz ol, dedi. **42*** Böyle söyleyince birden cüzzam hastalığı ondan giderek temizlendi. **43*** Ve onu sıkıca uyararak hemen dışarı çıkardı ve ona: **44*** -Sakın hiç kimseye birşey söyleme; ama git kendini haham'a(*kahine*) göster. Onlara tanıklık olsun diye temizliğin için Musa'nın buyurduğu şeyleri yap, dedi. **45*** Ama[38] o çıktığı gibi bu olayı söylemeye ve herkese duyurmaya başladı. O şekilde ki, (İsa) artık bir kente açıkça giremiyor; ama dışarıda ıssız yerlerde kalıyor ve her[39] yerden O'na geliyorlardı.

(1) Mat.14/33,Luk.1/35,Yuh.1/34,**(2)**Malk.3/1,Mat.11/10,Luk. 7/27, **(3)**İşa.40/3,Mat.3/3, Luk.3/4,Yuh.1/15ve23, **(*):** Keçiyolu. Arapça kökü sünne (Sünnet), **(4)**Mat.3/1,Luk.3/3, Yuh.3/23, **(5)** Mat.3/5, **(6)** Mat.3/4, **(7)** Lev.11/22, **(8)** Mat.3/11, Yuh.1/27,Res.İşl.13/25, **(9)**Res.İşl.1/5,11/16,19/4,**(10)**İşa.44/3, Yoel2/28,Res.İşl.2/4,10/45,11/15ve16,I.Kor.12/13, **(11)**Mat.3/13 , Luk.3/21,**(12)**Mat.3/16,Yuh.1/32,**(13)**Mez.2/7,Mat.3/17,B.9/7, **(14)**Mat.4/1,Luk.4/1, **(15)**Mat.4/11, **(16)**Mat.4/12, **(17)**Dan.9/25 ,Galt.4/4,Efs.1/10,**(18)**Mat.3/1,4/17, **(19)**Mat.4/23, **(20)**Mat.4/18, Luk.5/4,**(21)**Mat.19/27,Luk.5/11, **(22)**34.Ayet,**(23)**Mat.4/13,Luk. 4/31,**(24)**Mat.7/28, **(25)**Luk.4/33, **(26)**Mat.8/29, **(27)**34.Ayet,**(28)** B.9/20,**(29)**Mat.8/14,Luk.4/38,**(30)**Mat.8/16,Luk.4/40,**(31)**B. 3/12,Luk.4/41,Res.İşl.16/17ve18,**(32)**Luk.4/42,**(33)**Luk.4/43, **(34)**İşa.61/1,Yuh.16/28,17/4,**(35)**Mat.4/23,Luk.4/44,**(36)**Mat. 8/2,Luk.5/12, **(37)**Lev.14/3,4ve10,Luk.5/14, **(38)**Luk.5/15, **(39)**B. 2/13.

2. Bölüm: 1)İsa'nın bir felçliyi iyileştirmesi, 14)Matta'yı çağırması, 15)Günahkârlar ve gümrükçülerle yemek yemesi, 18)Kendi öğrencilerini oruç tutmamalarından; 23)Ve Cumartesi günü başakları kopardıklarından ötürü şüphelerini gidermesi.

1* Birkaç gün sonra (İsa) yine Kefernahum'a[(1)] girdi. **2*** Ve bir evde olduğu duyulduğundan, aniden kapının önüne sığamayacak derecede kalabalık bir topluluk birikti ve onlara sözleri söylemeye başladı. **3*** Dört kişinin yüklenmiş olduğu bir kötürümü taşıyarak yanına geldiler. **4*** Kalabalık nedeniyle O'na yaklaşamadıklarından; O'nun olduğu yerin damını söküp, bir delik açtıktan sonra felçlinin yattığı sedyeyi indirdiler. **5*** İsa da onların inancını görerek felçliye: -Oğlum günahların sana bağışlandı, dedi. **6*** Orada oturmakta olan bazı din bilginleri: **7*** -Niçin bu kişi böyle küfür ediyor; yalnız[(2)] Tanrı'dan başka günahları kim bağışlayabilir? Diye içlerinden düşünüyorlardı. **8*** İsa birden[(3)] ruhunda onların kendi kendilerine böyle düşündüklerini anlayınca onlara şöyle söyledi: -İçinizden niçin böyle şeyler geçiyor? **9*** Hangisi[(4)] daha kolaydır? Felçliye: Günahların sana bağışlandı demek mi? Yoksa: Kalk Yatağını kaldır ve git denmesi mi? **10*** Ama İnsanoğlu'nun yeryüzünde günahları bağışlama gücünün olduğunu bilesiniz diye; felçliye: **11*** -Sana diyorum ki kalk yatağını kaldır ve evine git, dedi. **12*** O da birdenbire kalktı ve tümünün gözleri önünde yatağını kaldırarak çıkıp gitti! O denli ki tümü şaşkınlıktan Tanrı'ya şükrederek: -Asla böyle birşey görmedik; dediler. **13*** İsa[(5)] yine deniz kenarına çıkmıştı ve bütün halk O'nun yanına gelmiş, onlara öğretiyordu. **14*** Oradan[(6)] geçerlerken Alfeus'un oğlu Levi'yi bir gümrük yerinde oturuyor görerek ona:- Ardımca gel dedi, o da kalkıp O'nun ardınca gitti. **15*** Onun evinde[(7)] sofrada oturduğunda İsa ve öğrencileriyle beraber birçok gümrükçüler ve gü-

nahkârlar da sofraya oturdular; çünkü büyük bir kalabalıkla ardından gidiyorlardı. **16***Din bilginleriyle Ferisîler O'nun gümrükçüler ve Günahkârlarla beraber yemek yediğini görerek öğrencilerine: -Niçin gümrükçüler ve günahkârlarla beraber yiyip içiyorlar? Dediler. **17***İsa bu sözleri duyduğunda onlara: -Doktora[8] sağlam olanlar değil; ancak hasta olanlar gereksinim duyarlar. Ben doğruları değil; ama günahkârları tövbeye çağırmaya geldim; dedi. **18***Yahya'nın[9] ve Ferisîler'in öğrencileri oruç tutuyorlardı; O'na gelerek: -Yahya'nın ve Ferisîler'in öğrencileri oruç tuttukları halde; senin öğrencilerin niçin oruç tutmuyorlar? Dediler. **19***İsa da onları şöyle yanıtladı: -Düğüncüler güvey yanlarında olduğunda; hiç oruç tutabilirler mi? Güvey kendileriyle beraber oldukça oruç tutamazlar. **20***Ama güveyin onlardan alınacağı günler geliyor; işte o zaman o günlerde oruç tutacaklar. **21***Bir kişi yeni kumaş parçasını eski giysi üstüne yama yapmaz; yoksa o yeni yama eski kumaştan parça koparark yırtığı daha kötü yapar. **22***Bir kişi yeni şarabı eski tulumlara koymaz; yoksa yeni şarap tulumları patlatır, şarap dökülür ve tulumlar da bozulur. Ama yeni şarabın yeni tulumlara konulması gerekiyor. **23***Ve Cumartesi[10] günü ekinler arasından geçtiğinde öğrencileri yürürken başakları[11] koparmaya başladılar. **24***Ferisîler de O'na: -Bak! Cumartesi(*Sebt*) günü ne yapıyorlar; bu doğru değildir, dediler. **25***O da onlara dedi ki: -Davut'un[12] gereksinim duyduğunda; kendisiyle beraber olanlar acıkınca ne yaptığını hiç okumadınız mı? **26***Baş kahin Abiatar'ın zamanında nasıl Tanrı'nın Evi'ne girmiş, yemesi[13] kahinlerden başka hiç kimseye helâl olmayan *"Huzur Ekmekleri"*ni yemiş ve hem de beraberinde olanlara vermişti. **27***Böylece onlara: 'İnsan, Sebt (*Cumartesi*) günü için değil; ama Cumartesi günü insan için olmuştur. **28***Bundan[14] böyle İnsanoğlu da Şabat (*Cumartesi*) gününün sahibidir' dedi.

(1) Mat.9/1,Luk.5/18,**(2)**Eyp.14/14,İşa.43/25, **(3)**Mat.9/4, **(4)**Mat. 9/5, **(5)**Mat.9/9, **(6)**Mat.9/9,Luk.5/27, **(7)**Mat.9/10, **(8)**Mat. 9/12 ve13,18/11,Luk.5/31ve32,19/10,I.Tim.1/15,**(9)**Mat.9/14, Luk.5/23, **(10)**Mat.12/1, Luk.6/1, **(11)**Tes.23/25, **(12)**I.Sam.21/6, **(13)**Çık.29/32ve33, Lev.24/9, **(14)**Mat.12/8.

3. Bölüm: 1)İsa'nın eli kurumuş bir adama, 10)Ve diğer hastalara şifa vermesi, 11)Canlara olan öğüdü, 13)Oniki öğrencisini çağırması, 22)Din bilginlerini küfürlerinden ötürü azarlaması, 31)Gerçek akrabanın kim olduğunu açıklaması.

1*Yine[1] Sinagog'a girdi ve orada eli kurumuş bir adam vardı. **2***Onlar da O'nu suçlamak için: Buna Cumartesi günü şifa verir mi? Diye gözetiyorlardı. **3***O da eli kurumuş olan adama: -Kalk ortada dur dedikten sonra; **4***Onlara doğru Cumartesi (*Şabbat*) günü iyilik yapmak mı, kötülük yapmak mı; canları kurtarmak mı, yoksa öldürmek mi? Helaldir, dedi; onlar da sustular. **5***Onların yüreklerinin sertliğine kederlenerek, çevresindekilere öfkeyle baktıktan sonra o adama: -Elini uzat, dedi. O da uzattı ve eli diğeri gibi sağlam oldu. **6***Ferisiler[2] de hemen dışarı çıkıp O'nu nasıl yok ederiz diye Hirodesîler[3] ile anlaştılar. **7***İsa da öğrencileriyle deniz kenarına çekilip Galile'den, Yahudiye'den[4] **8***Yeruşalim'den, Edom'dan ve Erden'in ötesindeki birçok halklardan ardınca gitti. Sur ile Sayda çevresinde bulunan kalabalık bir topluluk yanına geldi. **9***Ve kalabalık nedeniyle, kendisini sıkıştırmasınlar diye yanında bir kayığın hazır beklemesini öğrencilerine söyledi. **10***Çünkü birçok kimselere iyilik vermiş olduğundan; tüm hastalıklı olanlar O'na dokunmak için üzerine geliyorlardı. **11***Kirli ruhlar[5] da O'nu gördüğünde ayağına düşüp şöyle bağırıyorlardı: -Sen[6] Tanrı'nın oğlusun, derlerdi. **12***O da kendisini[7] çevreye çok velvele etmemelerini onlara sıkıca öğütledi. **13***Sonra dağa[8] çıkıp istediği kişileri çağırdığında yanına geldiler. **14***Kendisiyle beraber bulunmaları için ve hastalıkları kaldırmaya, cinleri kovmaya güçleri olsun diye; **15***Onları vaaz etmeye göndermek için on iki kişiyi; **16***Yani Petrus[9] adını verdiği Simon'u, **17***Boanerces; yani "Yıldırım Oğulları" adını verdiği Zebedi oğullarını, Yakup ile kardeşi Yuhanna'yı, **18***Andreas'ı, Filipus'u, Bortelomeos 'u, Matta'yı, Tomas'ı, Alfeus'un oğlu Yakup'u, Taddeus'u, Gayyur Simun'u; **19***Ve kendini ele veren Yahuda İskariyot'u görevlendirdi. **20***Bir eve geldiler. Yine halk o derece toplandı ki yemek[10] yemeye bile zamanları yoktu. **21***Akrabaları bunu duyunca O'nu almaya geldiler; çünkü[11] aklından bir zoru var diyorlardı. **22***Yeruşalim'den gelen din bilginleri: -O'nda[12] Beelzebul var; cinlerin başı yardımıyla cinleri çıkarıyor, dediler. **23***O[13] da onları yanına çağırarak benzetmelerle şöyle anlattı: -Şeytan Şeytan'ı nasıl çıkarabilir? **24***Eğer bir hükümet kendine karşı muhalefet ederse o hükümet duramaz. **25***Eğer bir ev kendine karşı kalkışırsa; o ev ayakta kalamaz. **26***Ve eğer Şeytan kendine karşı kalkışıp baş kaldırırsa; duramaz ve onun sonu gelmiştir. **27***Hiç kimse[14] güçlü bir adamın evine girerek onun malını çapul edemez; çünkü önce o güçlü adamı bağlaması ve sonra evi çapul etmesi gerekir. **28***Gerçekten[15] size diyorum ki, Adem oğlunun

tüm günahları ve sövgüleri bağışlanır. **29*** Ama her kim Kutsal Ruh'a söverse sonsuza dek bağışlanmaz; ancak sonsuz azaba katlanır. **30*** Çünkü onlar: -Onda kirli ruh var, demişlerdi. **31*** Sonra annesiyle kardeşleri gelip dışarda durarak O'nu çağırmaya adam gönderdiler. **32*** Halk da[16] O'nun çevresinde otururken O'na: -İşte annen ve kardeşlerin; dışarıda seni istiyorlar, dediler. **33*** O da onlara şöyle yanıtladı: -Annem veya kardeşlerim kimlerdir? **34*** Ve çevresinde oturanlara bakarak: -İşte annem ve kardeşlerim. **35*** Çünkü her kim Tanrı'nın isteğini yaparsa; kardeşlerim, kızkardeşlerim ve annem odur, dedi.

(1) Mat.12/9, Luk.6/6, **(2)**Mat.12/14, **(3)**Mat.22/16, **(4)**Luk.6/17, **(5)**B.1/23ve24, Luk.4/41, **(6)**Mat.14/33, B.1/1, **(7)**Mat.12/16, B.1/25ve34,**(8)**Mat.10/1, Luk.6/12, 9/1, **(9)**Yuh.1/42, **(10)**B.6/31, **(11)**Yuh.7/5, 10/20, **(12)**Mat.9/34, 10/25, Luk.11/15, Yuh.7/20, 8/48ve52, 10/20, **(13)**Mat.12/25, **(14)**İşa.49/24, Mat.12/29, **(15)**Mat.12/31, Luk.12/12, I.Yuh.5/16, **(16)**Mat.12/46, Luk.8/19.

4. Bölüm: 1)Ekinci benzetmesi, 14)Onun açıklanışı(*Tefsiri*), 21)Başkalarını aydınlatmanın Mesih'in takipçilerine farz (*Kesin buyruk*) olduğu, 26)Tohum benzetmesi, 30)Hardal tanesi benzetmesi, 35)Ve İsa'nın fırtınayı yatıştırması.

1* Yine[1] deniz kenarında öğretmeye başladı. Yanına kalabalık bir topluluk yaklaştığında kendisi de kayığa girerek oturdu. Tüm kalabalık da deniz kenarında sahildeydi. **2*** Benzetmelerle birçok şeyler onlara öğreterek[2] dedi ki: **3*** -Dinleyin; işte ekinci ekin ekmeye gitti. **4*** Eğer buğdayın bazısı yol kenarına düşerse; havada uçuşan kuşlar gelip onları yer. **5*** Bazısı çok toprağı olmayan taşlığa düşer ve toprağın derinliği olmadığından çabuk bitter; **6*** Ama Güneş doğduğunda yanar ve kökü olmadığından kurur. **7*** Bazısı da dikenler arasına düştüğünden, dikenler çıkıp onları boğar ve bu yüzden ürün vermez. **8*** Ama bazısı iyi toprağa düşer ve yeşerip büyüyünce başak[3] çıkarır. Kimi otuz, kimi altmış ve kimi de yüz kat ürün verir. **9*** Ve bu sözleri duyanın kulakları işitsin, dedi. **10*** Tek[4] başına kaldığında onikilerle beraber yanında olanlar, bu benzetme için O'ndan açıklama istediler. **11*** O da onlara dedi ki: -Tanrı'nın sırlarına erişmek size verilmemiştir; çünkü o dışarıda[5] olanlara herşey benzetmelerle söylenir. **12*** Ta; ki[6] bakarak baksınlar, ama görmesinler ve işiterek duysunlar; ama anlamasınlar. Böylece sakın ola! Dönsünler de günahları bağışlansın. **13*** Onlara şöyle söyledi:-Bu benzetmeyi anlamıyor musunuz? Öyleyse tüm benzetmeleri nasıl anlayacaksınız? **14*** Ekinci[7] sözü eker; **15*** Yol kenarında olup kendilerine söz gelmiş olanlar şunlardır ki işittikleri anda Şeytan gelip yüreğine ekilmiş olan sözü kaldırır. **16*** Ve bunun gibi taşlıkta ekilenler bunlardır ki, sözü işittikleri gibi onu sevinçle kabul ederler. **17*** Ama kendilerinde kök olmadığından az bir zaman dayanarak; daha sonra sözden ötürü baskı ve sıkıntı olunca hemen tökezlerler. **18*** Dikenler arasında ekilenler de onlardır ki, sözü işittikten sonra; **19*** Bu dünyanın sorunları, zenginliğin[8] göz kamaştırıcılığı ve başka şeylerin arzusu araya girerek sözü boğduğu için bereketsiz olurlar. **20*** İyi yerde ekilenler ise bunlardır: Sözü duyarak kabul ederler. Kimi otuz kimi altmış ve kimi de yüz kat ürün verir. **21*** Ve onlara[9] şöyle ekledi: Kandili kile[(*)] veya yatak altına konulmak için mi götürüyorlar? Şamdan üstüne konulmak için değil mi? **22*** Çünkü[10] bilinmeyecek gizli birşey yoktur ve aydınlanmayacak saklı bir şey de yok. **23*** Eğer[11] birinin işiten kulakları varsa bunu duysun. **24*** Onlara dedi ki: -Duyduğunuz şeye dikkat edin. Ölçtüğünüz[12] ölçekle size ölçülecek ve siz işitenlere katılacaktır. **25*** Çünkü kimin[13] varsa ona verilecek ve kimin yoksa onda olanı bile ondan alınacaktır. **26*** Ve dedi ki: -Tanrı'nın 'Göksel[14] Egemenliği' de böyledir: Güya bir adam tohumu yere atıyor; **27*** Gece gündüz uyuyup kalkıyor ve tohum onun bilmediği şekilde yeşerip büyüyor. **28*** Çünkü toprak, kendiliğinden önce otu, sonra başağı ve sonra da başaktaki buğdayı üretiyor. **29*** Ürün yetişince orak sallanıyor[15] çünkü hasat zamanı gelmiştir. **30*** Ve yine dedi ki: -Tanrı'nın egemenliğini neye[16] benzetelim veya onu hangi örnekle gösterelim? **31*** Bir hardal tanesi gibidir, toprağa ekildiğinde yeryüzündeki tüm tohumlardan daha küçüktür. **32*** Ama ekildiğinde tüm sebzelerden daha büyük oluyor ve büyük dallar salıyor. O denli ki, onun gölgesi altına göğün kuşları konabiliyor. **33*** Böylece onlara[17] duyabildikleri kadar çok anlatarak; buna benzeyen birçok benzetmelerle de sözleri(*kelâmı*) söylüyordu. **34*** Onlara benzetmesiz söylemiyordu; çünkü ıssız bir yerde öğrencilerine tümünü açıklıyordu. **35*** O gün akşam[18] olduğunda onlara: -Karşı tarafa geçelim, dedi. **36*** Onlar da kalabalığı bırakıp onu kayıkta olduğu gibi aldılar; ve onunla beraber başka küçük kayıklar da vardı. **37*** Şiddetli bir fırtına çıktığında dalgalar kayığa hücüm etti; o derece ki kayık su dolacaktı. **38*** Kendisi kıç tarafta ve yüz yastığı da başının altında olarak uyuyordu. Onu uyandırarak ona: -Ey hocam! Yok oluyoruz; bunu hiç dert etmiyor musun? Dediler. **39*** O da kalkıp rüzgârı azarladı ve denize: -Sus, sakin ol! Deyince rüzgâr

kesilip süt liman oldu. **40*** Ve onlara: -Niçin böyle korkuyorsunuz, niçin inançsızsınız; dedi. **41*** Onlar da çok korkarak birbirlerine: Acaba bu kimdir ki hem rüzgâr ve hem de deniz O'nu dinliyor? dediler.

(1) Mat.13/1,Luk.8/4, **(2)**B.12/38, **(3)**Yuh.15/5,Kol.1/6, **(4)**Mat. 13/10,Luk.8/9vediğ.,**(5)**I.Kor.5/12, Kol.4/5, I.Sel.4/12, I.Tim.3/7, **(6)**İşa.6/9, Mat.13/13,14, Luk.8/10, Yuh.12/40, Res.İşl.28/26, Rom.11/8,**(7)**Mat.13/19,**(8)**I.Tim.6/9ve17,**(9)**Mat.5/15, Luk.8/16, 11/33, **(10)**Mat.10/26,Luk.12/2, **(11)**Mat.11/15,9.Ayet, **(12)**Mat. 7/2,Luk.6/38,**(13)**Mat.13/12,25/29,Luk.8/18,19/26,**(14)**Mat. 13/24, **(15)**Vah.14/15, **(16)**Mat.13/31, Luk.13/18, Res.İşl.2/41, 4/4, 5/14, 19/20, **(17)**Mat.13/34, Yuh.16/12, **(18)**Mat.8/18ve23, Luk.8/22, **(*)**:Tahıl ölçüsü kabı.

5. Bölüm: 1)İsa'nın cinleri kovması, 13)Domuz sürüsünün yok edilişi, 25)Bir kadına şifa vermesi, 35)Ve Yairus adındaki beyin kızını diriltmesi.

1* Denizin[1] karşısında olan Gerasinîler'in topraklarına geldiler. **2*** Kayıktan çıkar çıkmaz kirli ruhlu bir adam mezarlıktan O'na karşı çıkıştı. **3*** Bu kişi mezarlıkta mesken tutmuştu ve onu hiç kimse zincire bile bağlayamıyordu. **4*** Çünkü birçok kez sağlam bağlar ve zincirlerle bağlanmış ise de; bu kösteklerle zincirleri kırıyor ve parçalıyordu. Hiç kimse de onu tutamıyordu. **5*** Sürekli gece gündüz dağlarda ve mezarlıkta bağırıyor; kendisini taşlarla yaralıyordu. **6*** İsa'yı uzaktan gördüğünde hemen O'na eğildi. **7*** Ve yüksek sesle şöyle bağırdı: -Ey yüce Tanrı'nın oğlu İsa! Benimle senin ne işin var? Sana Tanrı hakkı için yemin ediyorum ki, bana acı çektirme, dedi. **8*** Çünkü ona: -Ey kirli ruh; bu adamdan çık, demişti. **9*** Ona: -Adın nedir? Diye sorduğunda: -Adım alaydır(*Fr..Lejyon*) çünkü biz çokluğuz, dedi. **10*** Ve kendilerini o yöreden dışarıya göndermemesini O'ndan önemle rica ediyorlardı. **11*** Orada dağın yanında otlayan büyük bir domuz sürüsü vardı. **12*** Tüm cinler: -Bizleri domuzlara yolla ki, onlara girelim diyerek O'ndan yalvardılar. **13*** İsa da hemen onlara izin verince, kötü ruhlar çıkıp domuzlara girdiler. O sürü yaklaşık iki bin kadardı ve uçurumdan kendilerini denize atarak denizde boğuldular. **14*** Domuzları otlatanlar kaçıp şehirdekilere ve çiftliklere haber verdiklerinde; halk da meydana gelen olayı görmeye çıktı. **15*** İsa'nın yanına gelerek içinde alay bulunan deliyi giyinmiş ve akıllanmış olarak oturuyor görünce çok korktular. **16*** Bu olaya tanık olanlar deliye olanı ve domuzların durumunu onlara anlattılar. **17*** Onlar da[2] kendi sınırlarından gitmesini O'na rica etmeye başladılar. **18*** Kayığa girdiklerinde önceden[3] deli olan adam, O'nunla birlikte olsun diye çok yalvardı. **19*** Ama İsa onu bırakmadı ve ona: -Evine, kendininkilere git. Onlara Rabb'in sana her yaptığını ve sana acıdığını anlat; dedi. **20*** O da gidip İsa'nın her yaptığını Dekapolis'te bağırmaya başladı ve herkes şaşa kaldı! **21*** İsa[4] kayıkla karşıya geçtiğinde yanına bir sürü kalabalık toplanmıştı ve kendisi de deniz kenarında bulunuyordu. **22*** İşte[5] Sinagog başkanlarından Yairus adındaki bir kişi geldi ve O'nu görünce ayaklarına kapanıp; **23*** O'na çok yalvararak: -Kızcağızım son soluktadır; kurtulması için gelip ellerini onun üstüne koy ki yaşasın, dedi. **24*** O da onunla gitti ve ardınca birsürü kalabalık gidip O'nu sıkıştırıyordu. **25*** İşte[6] oniki yıldan beri kan akıntısı olan bir kadın; **26*** Birçok doktorlara gitmekten artık yorulmuş ve tüm malını harcamışken, hiçbir yararını görmemiş ve aksine daha kötü olmuştu. **27*** İsa'nın haberini aldığında kalabalığın içinde O'nun arkasından gelerek giysisine dokundu. **28*** Çünkü: -Giysisine bile dokunsam kurtulacağım, diyordu. **29*** Ve birdenbire onun kanının akması kesildi; sanki kendi vücudunun hastalığından kurtulduğunu hissetti. **30*** İsa da birden kendisinden[7] çıkan gücü içinde hissederek kalabalığa dönüp: -Giysime kim dokundu? Dedi. **31*** Öğrencileri de: -Kalabalığın seni sıkıştırdığını biliyorken; *'Bana kim dokundu'* mu diyorsun? Dediler. **32*** Bunu yapmış olanı görmek için çevresine bakınırken; **33*** Kadın kendine olanı bildiğinden korkarak ve titreyerek gelip O'nun önünde yere kapandı ve O'na gerçekten olan tüm olayı anlattı. **34*** O da ona: -Kızım[8] inancın seni kurtardı; esenlikle git ve hastalığından kurtul, dedi. **35*** O[9] daha söylerken Sinagog başkanının evinden adamlar geldiler ve: -Kızın öldü hocamıza artık niçin zahmet veriyorsun? Dediler. **36*** Ama İsa söylenilen sözü işittiği gibi Sinagog başkanına: -Korkma; ama iman et, dedi. **37*** Petrus ile Yakup ve Yakup'un kardeşi Yuhanna'dan başka hiç kimsenin kendisiyle birlikte gitmesine izin vermedi. **38*** Sonra Sinagog başkanının evine girdi; bağıranları ve çok ağlayıp sızlayanları gördü. **39*** İçeri girerek onlara: -Niçin gürültü koparark ağlıyorsunuz? Çocuk ölmedi; ama[10] uyuyor, deyince O'nunla alay ettiler. **40*** O da[11] tümünü dışarı çıkararak çocuğun babasını, annesini ve kendisiyle beraber olanları alıp çocuğun yattığı yere girdi. **41*** Ve çocuğun elini tutup ona: -Talita Kumi! Dedi ki, çevirisi: -Ey kız sana kalk diyorum! Demektir. **42*** Kız birdenbire kalktı ve gezdi; çünkü oniki yaşındaydı ve onlar çok şaşırarak donakaldılar. **43*** Ve onlara: -Bunu[12] hiç kimse bilmesin, diyerek sıkıca öğütledi. Sonra kıza yemek verilmesini istedi.

(1) Mat.8/28, Luk.8/26, **(2)**Mat.8/34, Res.İşl.16/39, **(3)**Luk.8/38, **(4)**Mat.9/1, Luk.8/41, **(5)**Mat.9/18, Luk.8/41, **(6)**Lev.15/25, Mat.9/20, **(7)**Luk.6/19, 8/46, **(8)**Mat.9/22, B.10/52, Res.İşl.14/9, **(9)**Luk.8/49, **(10)**Yuh.11/11, **(11)**Res.İşl.9/40, **(12)**Mat.8/4, 9/30, 12/16, 17/9, B.3/12, Luk.5/14.

6. Bölüm: 1)İsa'nın kendi vatandaşları tarafından reddedilmesi, 7)Oniki öğrencisini göndermesi, 14)Hirodes ile halkın İsa için olan düşüncesi, 27)Vaftizci Yahya'nın öldürülmesi ve gömülmesi, 30)Gönderilen öğrencilerin geri dönüşleri, 34)İsa'nın beş ekmek ve iki balıkla beş bin adamı doyurması, 48)Deniz üstünde yürümesi, 53)Ve hastaları iyileştirmesi.

1*Oradan[1] gidip kendi vatanına geçti; öğrencileri de ardınca gittiler. **2***Cumartesi günü olduğunda Sinagog'ta öğretmeye başladı. Bunu birçok kimseler duyduğunda şaşırarak: -Bu şeyler[2] buna nereden geliyor ve bu kendisine verilmiş olan bilgelik de nedir ki O'nun eliyle böyle harikalar yapılıyor? **3***Bu Meryem oğlu; Yakup[3] Yosef, Yahuda ve Simun'un kardeşi şu marangoz değil mi? Kızkardeşleri de burada yanımızda değiller mi? Diyerek O'nun için[4] sürçtüler. **4***İsa da onlara dedi ki: -Bir[5] peygamber kendi vatanından, akrabası arasından ve kendi evinden başka bir yerde hor görülmez. **5***Orada[6] birkaç hasta üzerine ellerini koyarak onları iyileştirdikten sonra; daha başka bir mucize yapamadı. **6***İmansızlıklarına[7] şaşıp kalıyor ve öğreterek çevredeki[8] köyleri dolaşıyordu. **7***Ve on ikileri[9] yanına çağırarak onları ikişer ikişer göndermeye başladı; onlara kirli ruhlar üzerine güç verip: **8***-Yolculuk için ne torba, ne ekmek, ne de kemerinizde para; **9***Ancak çarığınızı[10] bağlayarak, çift giysi giymeden ve bir değnekten başka hiç birşey almadan gidin, diye onlara öğütledi. **10***Sonra[11] da onlara şöyle dedi: -Herhangi bir eve girerseniz o yerden çıkana dek orada kalınız. **11***Sizi[12] her kim kabul etmeyip dinlemezse oradan çıktığınızda onlara tanıklık olmak üzere ayaklarınızın[13] altındaki tozu silkiniz. Gerçekten size diyorum ki, '*Ceza Günü*'nde Sodom ve Gomorra'nın durumu; o kentin durumundan daha iyi olacak. **12***Onlar da gidip tövbe etmeleri için vaaz ediyorlardı. **13***Birçok cinler çıkarıp yağ sürerek[14] birçok hastaları iyileştiriyorlardı. **14***O'nun adı[15] şöhretli oldu ve kral Hirodes de bunu duyunca: -Vaftizci Yahya ölümden dirilmiştir. Bu yüzden onun eliyle bu mucizeler yapılıyor; dedi. **15***Diğerleri: -Yok[16] bu İlya'dır. Başkaları da: -Herhangibir peygamber veya bir peygamber gibidir diyorlardı. **16***Ama[17] Hirodes bunları duyduğunda: -Bu başını kestirdiğim Yahya'dır ve ölümden dirilmiştir, diyordu. **17***Çünkü Hirodes kendisi kardeşi Filipus'un eşi Hirodiya ile evlenmiş olduğundan; bu yüzden adam gönderip Yahya'yı tutuklamış ve zindanda bağlamıştı. **18***Çünkü Yahya Hirodes'e: -Kardeşinin[18] eşini almak sana helâl değildir, demişti. **19***Bunun için Hirodiya ona kin tutup onu öldürtmek arzusunda olmuşsa da bunu yapamamıştı. **20***Çünkü Hirodes, Yahya'nın dürüst ve kutsal bir adam olduğunu bildiğinden ondan[19] korkarak onu gözlüyor; onu dinleyerek çok şeyler yapıyor ve ona merakla kulak kabartıyordu. **21***Uygun bir gün geldiğinde[20] yani Hirodes kendi doğum gününde[21] büyük memurlarına ve binbaşılarıyla Galile soylularına bir şölen verdi. **22***Ve bu Hirodiya'nın kızı gidip dans etti; bu durum Hirodes'le birlikte sofrada oturanların çok hoşuna gittiğinde kral kıza: -Benden ne dilersen dile sana veririm, dedi. **23***Benden[22] ne dilersen ülkemin yarısına kadar sana veririm, diye ona söz verdi. **24***Kız da gidip annesine: -Ne isteyeyim? Diye sorduğunda: -Vaftizci Yahya'nın başını, dedi. **25***Ve kız aceleyle kralın yanına girip: -Şimdi bana tepsi üzerinde vaftizci Yahya'nın başını vermenizi istiyorum, diye diretti. **26***Kral[23] çok üzülmesine rağmen; yemini ve sofrada birlikte oturanlar yüzünden onu reddetmek istemedi. **27***Kral birden cellat gönderip onun başının getirilmesini emretti. **28***O da zindana gidip başını kesti; bir tepsi üstünde getirerek kıza verdi ve kız da annesine verdi. **29***Onun öğrencileri bunu duyduğunda geldiler ve cesedini kaldırıp bir mezara koydular. **30***Resuller[24] İsa'nın yanına toplandığında O'na; yaptıkları ve öğrettikleri tüm şeyleri anlattılar. **31***O da onlara[25]: -Siz kendiniz gizlice ıssız bir yere gelip biraz dinlenin; dedi. Çünkü[26] gelip gidenler çok olduğundan yemek yemeye bile vakitleri yoktu. **32***Ve gizlice[27] ıssız bir yere kayıkla gittiler. **33***Kalabalıklar onları giderlerken görünce, birçok kimseler O'nu tanıdığı için bütün kentlerden yaya olarak oraya koşup, onlardan önce gelerek O'nun yanına toplandılar. **34***İsa çıkıp[28] kalabalık bir toplulukla karşılaştı. Çobansız koyunlar gibi olduklarından onlara acıyarak birçok[29] şeyler öğretmeye başladı. **35***Artık[30] vakit geçmiş olduğundan öğrencileri O'nun yanına gelip: -Burası ıssız bir yerdir ve artık vakit de geçti; **36***Onları bırak ki, çevredeki çiftliklere ve köylere gidip ekmek alsınlar. Çünkü yiyecekleri yoktur, dediler. **37***O da onlara şöyle yanıt verdi: -Bunlara siz yiyecek verin, dediğinde; O'na: -İki yüz dinarlık ekmek satın alıp onları besleyelim mi? Dediler. **38***O da onlara: -Kaç ekmeğiniz var; gidip[31] bakın? Demesi üzerine; onlar baktıktan sonra: -Beş[32] ekmekle iki balık,

dediler. **39*** Ve onlara hepsinin, bölük bölük yeşil otların üzerine oturmalarını istedi. **40*** Onlar da yüzer ve ellişer öbek öbek oturdular. **41*** Beş ekmekle iki balığı alıp göğe doğru bakarak bereket duası[33] okudu ve ekmekleri parçaladıktan sonra halkın önüne koymak için öğrencilerine verdi ve iki balığı da tümüne bölüştürdü. **42*** Tümü yiyip doydular; **43*** Ve parçaları on iki küfe dolusu olarak; balıklardan da kaldırdılar. **44*** Bu ekmeklerden yiyenler beş bin kadar adamdı. **45*** Ve hemen[34] öğrencilerine buyurdu ki; kendisi kalabalığı esenlikle bırakıncaya dek onlar kayığa girsinler ve önceden karşıda olan Beytsayda'ya doğru gitsinler. **46*** Kendisi de onları bıraktıktan sonra dua etmek için dağa gitti. **47*** Akşam[35] olduğunda kayık denizin ortasında olup, kendisi de karada tek başınaydı. **48*** Onlara karşı rüzgâr olduğundan -zorlukla kürek çektiklerini görüncegecenin dördüncü nöbeti surasında deniz üstünde yürüyerek yanlarına geldi ve onları[36] geçmek istiyordu. **49*** Onlar da O'nu denizin üstünde yürüyor gördüklerinde bir hayaldir sanarak bağırdılar. **50*** Çünkü tümü O'nu görerek korktu; O da birdenbire onlarla söyleşerek onlara: -Yüreklenin, benim korkmayın, dedi. **51*** Ve kayığı yanlarına çektiğinde rüzgâr dindi. Onlar da kendi kendilerine çok şaşırdılar. **52*** Çünkü ekmeklerin olayını[37] anlamamışlardı; sanki yürekleri[38] daralmıştı. **53*** Karşıya[39] geçtiler ve Genaseret topraklarına gelerek karaya yanaştılar. **54*** Onlar kayıktan çıktıktan sonra hemen O'nu tanıdılar. **55*** Çevrede bulunan tüm yerlere koşarak ve hastaları yataklar üzerinde taşıyarak; her nerede olduğunu duydularsa o yere götürmeye başladılar. **56*** Her gittiği köy veya kent ile çiftliklerde hastaları meydanlara koyarak; bari[40] hiç olmazsa giysisinin eteğine dokunsunlar, diye O'ndan yalvardılar. O'na tüm dokunanlar da iyileşiyordu.

(1) Mat.13/54, Luk.4/16, **(2)**Yuh.6/42, **(3)**Mat.12/46, Galt.1/19, **(4)**Mat.11/6, **(5)**Mat.13/57, Yuh.4/44, **(6)**Bak Tek.19/22, 32/25, Mat.13/58, B.9/23, **(7)**İşa.59/16, **(8)**Mat.9/35, Luk.13/22, **(9)**Mat.10/1,B.3/13ve15,Luk.9/1,**(10)**Res.İşl.12/8, **(11)**Mat.10/11, Luk.9/4, 10/7ve8, **(12)**Mat.10/14, Luk.10/10, **(13)**Res.İşl.13/51, 18/6, **(14)**Yak.5/14, **(15)**Mat.14/1, Luk.9/7, **(16)**Mat.16/14,B.8/28,**(17)**Mat.14/2,Luk.3/19,**(18)**Lev. 18/16,20/21, **(19)**Mat.14/5,21/26,**(20)**Mat.14/6, **(21)**Tek.40/20, **(22)**Est.5/3ve6, 7/2, **(23)**Mat.14/9, **(24)**Luk.9/10, **(25)**Mat.14/13, **(26)**B.3/20, **(27)**Mat.14/13,**(28)**Mat.9/36,14/14, **(29)**Luk.9/11, **(30)**Mat.14/15,Luk.9/12,**(31)**Say.11/13ve22,II.Krl.4/43, **(32)**Mat. 14/17, Luk. 9/13, Yuh.6/9, Mat.15/34, B.8/5, **(33)**I.Sam.9/13, Mat.26/26,**(34)**Mat.14/22,Yuh.6/17,**(35)**Mat.14/23,Yuh.6/16 ve17,**(36)**Luk.24/28,**(37)**B.8/17ve18,**(38)**B.3/5,16/14, **(39)**Mat. 14/34, **(40)**Mat. 9/20, B.5/27ve28, Res.İşl.9/12.

7. Bölüm: 1)İsa'nın din bilginleriyle Ferisîleri örf ve geleneklerinden ötürü azarlaması, 14)Gerçek temizlik, 24)Kenanlı kadının kızına, 31)Ve bir kekeme(*Peltek*) adama şifa vermesi.

1* Ferisîler[1] ile din bilginlerinden bazıları Oruşalim'den gelmişler ve O'nun yanına toplanmışlardı. **2*** Öğrencilerinden bazılarının kirli ve yıkanmamış ellerle yemek yediklerini görünce onları küçümsediler. **3*** Çünkü Ferisîler ve tüm Yahudiler eskilerin örf ve geleneklerini tutmakta ve ellerini iyice yıkamadan önce yemek yemiyorlardı. **4*** Çarşıdan geldiklerinde yıkanmadan yemek yemiyorlardı. Bunları tutmak ve geleneksel olarak yürütmek için yapmaları gereken şuydu: Bardakları, çanakları, bakır kapları ve döşekleri yıkamaları gerekiyordu. **5*** Sonra[2] Ferisîler ile din bilginleri O'na: -Niçin senin öğrencilerin atalarımızın geleneklerine göre davranmayıp yıkanmamış ellerle yiyorlar? Diye sordular. **6*** O da onlara yanıtla: -Siz ikiyüzlüler için böyle yazılmıştır: "Bu[3] halk bana diliyle saygı gösteriyor; ama yürekleri '*Ben*'den çok uzaktır. **7*** Ve insan öğretisi olan bilgileri öğreterek, Bana boş yere ibadet ediyor" diye İşaya vahiyle çok güzel söylemiştir. **8*** Çünkü Tanrı'nın buyruğunu bırakarak insan geleneklerine; yani bardaklar ve çanaklar yıkamayı öğreterek, bunlar gibi başka daha birçok şeyleri yaparlar. **9*** Ve onlara dedi ki: -Geleneklerinizi tutmak için; bak ne güzel Tanrı'nın buyruğunu reddediyorsunuz. **10*** Çünkü Musa: "Babana[4] ve annene saygı göster; çünkü anasına ve babasına[5] sitem eden kesinlikle öldürülsün!" dedi. **11*** Oysa siz diyorsunuz ki, eğer bir adam anasına ve babasına: 'Benden sana yarar getirecek olan birşey kurban[6] yani vakfolunmuştur' diyorsa; **12*** O zaman artık onu babası ve annesi için birşey yapmaya bırakmazsınız. **13*** Ve öğrettiğiniz ananelerinizle Tanrı'nın sözünü geçersiz sayarak, buna benzer birçok şeyler yapıyorsunuz. **14*** Sonra[7] da tüm kalabalığı yanına çağırarak onlara şöyle söyledi: -Herkes beni dinleyerek anlasın. **15*** İnsanın dışından içine girip de onu kirletebilecek hiç birşey yoktur; ama insanı kirletenler içinden çıkan şeylerdir. **16*** Bunu[8] işiten kulakları olan duysun. **17*** Ve kalabalıktan[9] çekilip eve girdiğinde; öğrencileri bu benzetmeyi O'ndan sordular. **18*** O da onlara: -Siz de mi böyle akılsızsınız? Anlamıyor musunuz ki, dışarıdan insanın içine giren hiçbir şey onu kirletmez. **19*** Çünkü yüreğine değil; ama onun midesine giriyor ve tüm yemekleri özümleyerek tuvalete atıyor. **20*** İnsanı kirleten insandan çıkan şeylerdir. **21*** Çünkü[10] içinden; yani insanın yüreğinden: Kötü düşünceler, zinalar, fuhuşlar, katillikler; **22*** Hırsızlıklar, aç gözlülük, bozgun-

culuk, hile, şehvet, kötü niyet, küfürler, gurur ve akılsızlık çıkıyor. **23***Tüm bu kötülükler insanın içinden çıkarak insanı kirletiyor; dedi. **24***Ve oradan kalkıp[11] Sur ile Sayda sınırlarına gitti. Orada bir eve geldi; bunu hiç kimsenin bilmesini istememesine rağmen gizlenemedi. **25***Çünkü ruhu kirlenmiş bir kızı olan kadın, O'nun haberini duyarak gelip ayaklarına kapandı. **26***O kadın Suriye'nin Fenike halkından olan bir Yunanlıydı; ve kızından cini çıkarmasını O'ndan yalvardı. **27***Ama İsa ona: -Kaçıl! Önce çocuklar doysun; çünkü çocukların ekmeğini alıp köpeklere atmak iyi değildir, dedi. **28***Kadıncağız da ona doğru: -Evet ya Rabb! Çünkü köpekler de sofranın altında çocukların kırıntılarından yiyorlar; dedi. **29***O da ona: -Bu söz üzerine git! Cin senin kızından çıkmıştır; dedi. **30***Kadıncağız eve geldiğinde cinin çıkmış olduğunu ve kızını yatağında yatarken buldu. **31***Yine[12] Sur ve Sayda sınırlarından çıkıp Dekapolis sınırlarının arasından Galile denizine geldi. **32***Sağır[13] ve peltek bir kimseyi götürüp üzerine elini koymasını O'ndan rica ettiler. **33***O da onu kalabalığın ortasından sakin bir köşeye çekerek parmaklarını onun kulaklarına koydu ve tükürüp[14] diline dokundu. **34***Göğe[15] doğru bakıp ah! Diyerek[16] Ona: -Effata! Yani *'Açıl'* dedi. **35***Aniden[17] onun kulakları duymaya ve dilinin bağının çözülmesiyle de doğru konuşmaya başladı. **36***Onlara[18] bunu hiç kimseye söylememelerini öğütledi; ama onlara ne kadar çok bunu öğütlediyse de; o kadar da çok bunu yayıyorlardı. **37***Ve buna çok şaşırarak: -Her şeyi iyi yaptı; sağırlar duyuyorlar ve dilsizler konuşuyorlar, diyorlardı.

(1) Mat.15/1, **(2)**Mat.15/2, **(3)**İşa.29/13, Mat.15/8, **(4)**Çık.20/12, Tes.5/16, Mat.15/4, **(5)**Çık.21/17, Lev.20/9, Sül.Mes.20/20, **(6)**Mat.15/6, 23/18, **(7)**Mat.15/10, **(8)**Mat.11/15, **(9)**Mat.15/15, **(10)**Tek.6/5, 8/21, Mat.15/19, **(11)**Mat.15/21, **(12)**Mat.15/29, **(13)**Mat.9/32, Luk.11/14, **(14)**B.8/23, Yuh.9/6, **(15)**B.6/41, Yuh.11/41, 17/1, **(16)**Yuh.11/33ve38, **(17)**İşa.35/5ve6, Mat.11/5, **(18)**B.5/43.

8. Bölüm: 1)İsa'nın yedi ekmek ve birkaç küçük balıkla dörtbini doyurması, 10)İşaret(*Alâmet*) isteyeneleri azarlaması, 14)Ferisîler ile Hirodes'in yandaşlarından kendi öğrencilerini sakındırması, 22)Bir körün gözlerini açması, 27)Öğrencilerine kendisinin Mesih olduğunu açıklaması ve kendi ölümüne işaret ederek Petrus'u azarlaması, 34)Nefsini terk etmek, 36)Ve canın değeri.

1*O günlerde birsürü[1] kalabalıklar vardı ve yiyecekleri olmadığından (İsa) öğrencilerini yanına çağırarak onlara şöyle söyledi: **2***-Bu kalabalıklara acıyorum; çünkü üç günden beri yanımda bulunuyorlar ve yiyecekleri yoktur. **3***Eğer onları aç açına evlerine gitmeye bırakırsam yollarda güçleri kesilir; çünkü bazıları uzaktan gelmişlerdir. **4***Öğrencileri de O'na: -Bu çölde biri onları ekmekle nasıl doyurabilir? Dediler. **5***Ve[2] onlara: -Kaç ekmeğiniz var? Diye sorduğunda; onlar: -Yedi tane, dediler. **6***Ve kalabalığın yer üzerine oturmalarını istedi. O yedi ekmeği alarak teşekkür etti ve parçalayıp önlerine koymak üzere öğrencilerine verdi. Onlar da kalabalığın önüne koydular. **7***Birkaç küçük balıkları olduğundan bereket duası[3] okuyup: -Bunları da önlerine koyun, dedi. **8***Yiyip doydular ve parçaların artakalanlarını yedi zembil(*küfe*) dolusu olarak kaldırdılar. **9***Yiyenler dört bin kadardı ve onları uğurladı. **10***Birden[4] öğrencileriyle kayığa binip Dalmanuta'ya doğru gitti. **11***Ve Ferisîler[5] çıkıp O'nu sınamak için kendisinden gökten bir işaret isteyerek O'nunla konuşmaya başladılar. **12***Ve içinden *'Ah!'* edip: -Bu kuşak niçin işaret istiyor? Gerçekten size diyorum ki bu kuşağa bir işaret*(alâmet)* verilmeyecektir, dedi. **13***Onları bırakıp kayığa girerek karşıya geçti. **14***Ekmek[6] almayı unutmuşlardı; kayıkta da bir ekmekten başka yanlarında yoktu. **15***Onlara: -Bakın[7] Ferisîler'in mayasından ve Hirodes'in mayasından sakının diye öğütledi. **16***Birbirleriyle söyleşerek: Ekmeğimiz[8] olmadığı içindir, dediler. **17***İsa bunu bildiğinden Onlara dedi ki: -Niçin ekmeğimiz olmadığı için konuşuyorsunuz? Daha anlamıyor[9] ve aklınıza getirmiyor musunuz; yüreğiniz bu denli katı mıdır? **18***Gözleriniz varken görmüyor musunuz ve kulaklarınız varken duymuyor musunuz? Bunu hiç anımsamıyor musunuz? **19***O beş[10] bin adama beş ekmeği parçalayıp dağıttığımda; kaç sepet dolusu artan parça kaldırdınız? O'na: -On iki, dediler. **20***Ve o dört bin kişiye[11] yedi ekmeği dağıttığımda, kaç zembil(*küfe*) dolusu parça kaldırdınız? Onlar da: -Yedi! Dediler. **21***Ve onlara: -Niçin[12] anlamıyorsunuz? Dedi. **22***Beytsayda'ya geldi ve yanına bir kör götürüp ona dokunmasını rica ettiler. **23***O da körü elinden tutup köyden dışarı çıkardı ve gözlerine tükürüp ellerini[13] onun üzerine koyarak ona: -Bir şey görüyor musun? Diye sordu. **24***O da bakıp: -Ağaçlara benzeyen adamları yürüyor görüyorum, dedi. **25***Sonra ellerini yine onun gözleri üstüne koyup baktırdı. O da: -O da aydınlandı ve her şeyi apaçık gördü! **26***Köye girdiler: -Bunu köyde[14] hiç kimseye söylemeyesin, diyerek onu evine gönderdi. **27***İsa öğrencileriyle[15] Filipus Kayseriyesi köylerine giderken yolda öğrencilerine: -İnsanların

dediğine göre ben kimim? Diye sordu. **28*** Onlar da: -Vaftizci Yahya[16] bazıları İlya ve diğerleri de peygamberlerden biridir, diye söylüyorlar dediler. **29*** Onlara: -Tamam; ben sizin dediğinize göre kimim? Dedi. Petrus da O'na şöyle yanıt verdi: -Sen[17] Mesihsin. **30*** Ve[18] onlara: -Benim için hiç kimseye birşey söylemeyin, diye sıkıca öğütledi. **31*** Sonra[19] İnsanoğlu'nun çok acı çekeceğini yaşlılardan, baş kâhinlerden ve din bilginleri tarafından reddedilip öldürüleceğini; ama üç günden sonra dirilmek gerektiğini onlara öğretmeye başladı. **32*** Bu sözü açıkça söyledi ve Petrus O'nu bir yana çekerek azarlamaya başladı. **33*** O da dönüp öğrencilerine baktığında Petrus'u şöyle azarladı: -Arkama çekil ey Şeytan! Çünkü Tanrısal şeyleri değil; ama insanlara ait şeyleri düşünüyorsun, dedi. **34*** Ve kalabalığı öğrencileriyle beraber yanına çağırıp onlara dedi ki: -Her kim[20] arkamdan gelmek istiyorsa; nefsini bırakıp idam direğini(*haçını*) yüklensin ve ardım sıra gelsin. **35*** Çünkü[21] her kim canını kurtarmak istiyorsa onu kaybedecek ve her kim canını benim için ve bu sevinçli haber için (Beşaret /Müjde için) kaybederse onu kurtaracaktır. **36*** Çünkü bir adam tüm dünyayı kazanıp da kendi canını kaybederse ne yararı var? **37*** Veya insan kendi canına bedel ne verebilir? **38*** Çünkü her[22] kim bu zina edici ve günahkâr kuşak içinde, benden[23] ve sözlerimden ötürü utanırsa[*] İnsanoğlu da kutsal melekleriyle kendi babasının görkeminde geldiği zaman, ondan dolayı utanacaktır. **39*** Ve Onlara[24]: -Gerçekten size diyorum ki; burada bulunanlardan bazısı Tanrı'nın[25] Egemenliği'nin kudretle geldiğini görmeyinceye dek ölümü asla tatmayacaklardır, dedi.

(1)at.15/32, **(2)**Mat.15/34, Bak B.6/38, **(3)**Mat.14/19, B.6/41, **(4)**Mat.15/39, **(5)**Mat.12/38, 17-6/1, Yuh.6/30, **(6)**Mat.16/5, **(7)**Mat.16/6, Luk.12/1, **(8)**Mat.16/7, **(9)**B.6/52, **(10)**Mat.14/20, B.6/43, Luk.9/17, Yuh.6/13, **(11)**Mat.15/37, 8.Ayet, **(12)**B.6/52, 17.Ayet,**(13)**B.7/33,**(14)**Mat.8/4,B.5/43,**(15)**Mat.16/13,Luk. 9/18,**(16)**Mat.14/2,**(17)**Mat.16/16,Yuh.6/69,11/27,**(18)**Mat. 16/20, **(19)**Mat.16/21, 17/21, Luk.9/22, **(20)**Mat.10/38, 16/24, Luk.9/23, 14/27, **(21)**Yuh.12/25, **(22)**Bak.Rom.1/16, II.Tim.1/8, 2/12, **(23)**Mat.10/33, Luk.9/26, 12/9, **(*)**Ekl.4/25, **(24)**Mat.16/28, Luk.9/27, **(25)**Mat.24/30, 25/31, Luk.22/18.

9. Bölüm: 2)İsa'nın görünüşünün değişimi, 11)İlya'nın gelmesi konusunda kendi öğrencilerine öğretisi, 14)Sara hastalığına yakalanmış birini iyileştirmesi, 30)Kendi ölümü ve dirilişini bildirmesi, 33)Dürüst olma konusunda öğretisi, 38)Sapkınlığa neden olmak ve köpekleri aşağılamak konusunda öğretisi.

1* Altı[1] gün sonra İsa, Petrus İle Yakup ve Yuhanna'yı beraberinde alarak onları yanlız ve ıssız bir dağ üzerine götürdü. **2*** Önlerinde şekli değişerek; **3*** Giysileri parlak ve yeryüzünde hiçbir sabunun beyazlatamayacağı bir şekilde kar[2] gibi beyaz oldu. **4*** Onlara Musa ile İlya görünüp; İsayla konuşuyorlardı. **5*** Petrus İsa'ya doğru: -Rabbi; bize burada olmak iyidir. Biri senin, biri Musa ve biri de İlya için üç çardak yapalım, dedi. **6*** Çünkü çok korkmuş olduklarından ne diyeceğini bilmedi. **7*** Ve bir bulut onları gölgesi altına alarak: Sevgili Oğlum budur O'nu dinleyiniz, diye buluttan bir ses geldi. **8*** Hemen onlar çevreye bakarak yalnız İsa'dan başka yanlarında hiç kimseyi göremediler. **9*** Ve dağdan[3] inerlerken: İnsanoğlu'nun ölümden dirilene değin, gördüklerini hiç kimseye söylemesinler, diye onlara sıkıca öğütledi. **10*** Onlar da bu sözleri kendi aralarında gizleyip ölümden dirilmenin ne demek olduğunu kendi aralarında düşünüyorlardı. **11*** Din bilginleri: -Niçin önce İlya[4] gelmelidir? Diye O'na sordular. **12*** O da onlara:-Gerçi İlya önce gelip her şeyi düzenler; ama İnsanoğlu hakkında: 'Çok acı çekecek[5] ve aşağılanacaktır'[6] diye yazılmıştır. **13*** Ben ise size diyorum ki İlya[7] gelmiştir ve onun için yazıldığı gibi ona her istedikleri şeyi yaptılar, dedi. **14*** Ve öğrencilerin[8] yanına geldiğinde onların çevresinde kalabalık bir topluluk ve onlarla tartışmakta olan din bilginlerini gördü. **15*** Tüm kalabalık O'nu gördüğü gibi şaştılar ve yanına koşup selamladılar. **16*** O da din bilginlerine: -Onlarla ne tartışıyorsunuz? Diye sorunca; **17*** Kalabalıktan[9] bir adam şöyle yanıtladı: -Ey hocam! Oğlumu sana getirdim; onda dilsiz bir ruh vardır. **18*** Her nerede tutarsa onu yere çarpıyor, o da köpürüp dişlerini gıcırdatıyor ve kuruyor; onu çıkarın, diye öğrencilerine söylediysem de yapamadılar, dedi. **19*** O da onları şöyle yanıtladı: -Ey inançsız kuşak! Ne vakte kadar sizinle beraber olayım ve ne zamana dek size dayanayım? Onu bana getirin, dedi. **20*** Ve yanına getirdiklerinde O'nu[10] gördüğü gibi ruh onu sardı; o da yere düşüp ağzı köpürerek yuvarlandı. **21*** İsa bunun ne zamandan beri olduğunu babasından sorduğunda o da: -Çocukluğundan beri. **22*** Ve onu öldürmek için birçok kez ateşe ve suya atmıştır; ama eğer birşey yapabilirsen bize acı ve kurtar, dedi. **23*** İsa da ona: -İnanıyorsan; inanana her şey olabilir[11] dedi. **24*** Birden çocuğun babası gözyaşlarını tutamayarak yalvardı ve: -İnanıyorum; ya Rabb! İnançsızlığıma yardım et, dedi. **25*** İsa kalabalığın koşarak toplandığını gördüğünde kirli ruhu azarlayıp ona: -Ey dilsiz ve sağır ruh! Ben sana emrediyorum bundan çık ve bir daha da girme,

dedi. **26*** Ruh da bağırarak ve onu şiddetle sarsarak çıktı. O da ölü gibi oldu; o derece ki birçoğu: '*ölmüştür*' dediler. **27*** İsa onu elinden tutup kaldırmasıyla beraber o da kalktı. **28*** Ve[12] eve girdiğinde öğrencileri: -Biz onu niçin çıkaramadık? Diye ondan gizlice sordular. **29*** O da onlara: -Bu şeyin dua ve oruçtan başka bir şekilde çıkması olanaksızdır, dedi. **30*** Oradan çıkıp Galile'den geçerlerken hiç kimseye bunun duyulmasını istemiyordu. **31*** Çünkü[13] öğrencilerine öğreterek onlara: -İnsanoğlu adamların eline verilecek; O'nu öldürecekler ve öldürüldükten sonra üçüncü günde dirilecektir, dedi. **32*** Ama onlar bu sözü anlamadılar ve O'ndan sormaya bile korktular. **33*** Kefernahum'a[14] geldiğinde evdeyken onlara: -Yolda biribirinizle ne tartıştınız? Diye sordu. **34*** Onlar da sustular; çünkü büyük kimdir? Diyerek birbirleriyle tartışmışlardı. **35*** O da oturdu ve onikileri çağırarak onlara: -Eğer[15] bir kimse birinci olmak istiyorsa; tümünün en küçüğü ve hizmetçisi olsun, dedi. **36*** Ve bir[16] çocuk alarak aralarına koydu; sonra onu kucağına alıp onlara: **37*** -Biri bunun gibi çocuklardan birini, benim adım için kabul ederse; beni kabul etmiş oluyor ve her[17] kim beni kabul ederse beni değil; ama beni göndereni kabul etmiş oluyor, dedi. **38*** Yuhanna da[18] O'na şöyle yanıt verdi: -Ey hocam! Bizi takip etmeyen; ama senin adınla cinler çıkaran birini gördük ve ardımızca gelmediği için ona bunu yapmasına engel olduk, dedi. **39*** İsa ise dedi ki: -Ona engel olmayınız; çünkü[19] adımla olağanüstü işler yaparak benim için kötü söz söyleyen biri yoktur. **40*** Çünkü[20] bize karşı olmayan bizim yanımızdadır. **41*** Sizler[21] Mesih'e ait olduğunuzdan her kim size benim adım için bir bardak su içirirse; gerçekten size diyorum ki, karşılığını asla kaybetmeyecektir. **42*** Bana[22] inanan küçüklerden birini her kim saptırırsa, boynuna bir değirmen taşı asılıp denize atılması kendisine daha iyi olur. **43*** Eğer elin[23] senin tökezlenmene neden olursa; onu kes. Yaşama özürlü girmek, iki elin olarak *"Gehennaya"*[(+)] o sönmez ateşe gitmekten sana daha yeğ olur. **44*** [Orada[24] onların[(*)] kurdu ölmez ve ateşi sönmez.] **45*** Ve eğer ayağın sana engel olursa, onu kes. Yaşama aksak girmek iki ayağın olup da *"Gehennaya"*[(+)] yani o sönmez ateşe atılmaktan sana daha yeğdir. **46*** [Orada onların[(*)] kurdu ölmez ve ateşi sönmez.]. **47*** Eğer gözün senin sapmana neden olursa, onu çıkar. Tanrı'nın Egemenliği'ne tek gözlü girmek, iki gözlü olarak *"Gehenna"*(+) ateşine atılmaktan sana daha yeğdir. **48*** Orada onların kurdu ölmez ve ateşi (hiç) sönmez. **49*** Çünkü herkes ateşle tuzlanacak ve her[25] kurban da tuzla tuzlanacaktır. **50*** Tuz iyidir[26] ama tuz tatsız olursa onu neyle terbiye edeceksiniz? Kendinizde[27] tuz olsun ve birbirinize[28] iyi davranınız.

(1) Mat.17/1,Luk.9/28,**(2)**Dan.7/9,Mat.28/3,**(3)**Mat.17/9, **(4)**Malk. 4/5, Mat.17/10, **(5)**Luk.23/11, Filp.2/7, **(6)**Mez.22/6, İşa.53/2vedığ.,Dan.9/26,**(7)**Mat.11/14,17/12,Luk.1/17, **(8)**Mat. 17/14,Luk.9/37,**(9)**Mat.17/14,Luk.9/38,**(10)**B.1/26,Luk.9/2, **(11)**Mat.17/19,B.11/23,Luk.17/6,Yuh.11/40,**(12)**Mat.17/18, **(13)**Mat.17/21,Luk.9/44,**(14)**Mat.18/1,Luk.9/46,22/24, **(15)**Mat. 29/26ve27,B.10/43,**(16)**Mat.18/2,B.10/16,**(17)**Mat. 10/40, Luk. 9/48,**(18)**Say.11/28,Luk.9/49,**(19)**I.Kor.12/3,**(20)**Mat.12/30, **(21)**Mat. 10/42, **(22)**Mat.18/6,Luk.17/1, **(23)**Tes. 13/6, **(+)**Bak. Mat. 5/22 *"Gehenna":* Cehennem, Mat. 5/29, 18/8, **(24)**İşa. 66/24, **(*)**44 ve 46. Ayetler bazı yeni çevirilerde yoktur, **(25)**Lev.2/13,Hez. 43/24, **(26)**Mat.5/13, Luk.14/34, **(27)**Efs.4/29, Kol.4/6, **(28)**Rom.12/18, 14/19, II.Kor.13/11, İbr.12/14.

10. Bölüm: 1)İsa'nın boşanma konusunda öğretisi, 13)Çocukları kabul etmesi, 17)Bir gence sonsuz yaşama ermek için verdiği öğüt ve zenginlerin güçlüğü, 28)Kendi öğrencilerinin ödülü, 32)Kendi ölümünü ve dirilişini söylemesi, 35-46)Yakup ile Yuhanna'ya alçakgönüllülük konusunda öğüdü ve Bartelemeos'un gözlerinin açılması.

1* Oradan[(1)] kalkarak Erden'in karşısında, Yahudiye sınırlarına geldiler ve halk O'nun yanına toplandığında, kendi öğretişine göre yine onlara öğretiyordu. **2*** Ferisiler[(2)] O'nun yanına gelip O'nu sınamak için: -Karısını boşamak adama caiz midir? Diye O'ndan sordular. **3*** O da onları şöyle yanıtladı: -Musa[(3)] size ne buyurdu? Dedi. **4*** Onlar: -Musa boşanma kâğıdı yazıp boşamağa izin verdi, dediler. **5*** O zaman İsa onlara: -Size bu buyruğu yüreklerinizin katılığı için yazdı; **6*** Ama yaradılışın başlangıcında Allah[(4)] onları erkek ve dişi olarak yaptı. **7*** Bu[(5)] yüzden: "İnsan babasını ve anasını bırakıp eşiyle birleşerek; **8*** İkisi de bir beden olacaklar. Bundan ötürü artık iki değil; ama bir bedendirler. **9*** Böylece Allah'ın birleştirdiğini insan ayırmasın, dedi. **10*** Ve evde öğrencileri gene bunu O'ndan sordular. **11*** O da: -Her[(6)] kim eşini boşayıp başkasıyla evlenirse ona karşı zina eder. **12*** Böylece bir kadın kocasını boşayıp da diğeriyle evlenirse zina etmiş olur, dedi. **13*** Ve O'na[(7)] dokunması için yanına küçük çocuklar getirdiler. Öğrencileri ise getirenleri azarladı. **14*** İsa bunu gördüğünde gücenerek onlara: -Bırakın çocuklar yanıma gelsinler, onları engellemeyin; çünkü Tanrı'nın[(8)] Egemenliği bu gibilerindir. **15*** Gerçekten size diyorum ki, Tanrı'nın[(9)] Egemenliğini her kim bu küçük çocuklar gibi kabul etmezse ona asla giremeyecektir, dedi. **16*** Ve onları kucağına alarak üzerlerine ellerini koyup onlara hayırdua etti.

17* Yola[10] çıkınca bir kişi yanına koşarak önünde diz çöktü ve O'na: -Ey iyi hocam! Sonsuz yaşama erişmem için na yapayım? Diye sordu. **18*** İsa da ona: -Niçin bana iyi diyorsun? Bir'den; yani Tanrı'dan başka iyi yoktur. **19*** Buyrukları biliyorsun: Zina etmeyesin[11] öldürmeyesin, çalmayasın, yalan yere tanıklık yapmayasın, hiç kimsenin hakkını yemeyesin ve anana babana saygı gösteresin, dedi. **20*** O da O'nu şöyle yanıtladı: -Ey hocam! Tüm bunları çocukluğumdan beri yaptım, dedi. **21*** İsa ona bakıp onu sevdi ve ona doğru: -Bir eksiğin var; gidip neyin varsa sat ve yoksullara ver. Böylelikle gökte[12] hazineye sahip olursun; sonra da idam direğini(*veya haçını*) yüklenip gel ve bana uy, dedi. **22*** O da bu söze üzüldü ve kederlenerek gitti; çünkü çok malı vardı. **23*** İsa[13] da çevresine bakarak öğrencilerine: -Malları olanlar Tanrı'nın Egemenliğine ne zor giriyor, dedi. **24*** Öğrencileri de O'nun sözlerine şaştılar ve İsa yine onlara doğru: -Ey çocuklarım! Malına[14] güvenenlerin Tanrı'nın Egemenliğine girmesi ne zordur. **25*** Ve zenginin Tanrı'nın egemenliğine girmesinden devenin iğne deliğinden geçmesi daha kolaydır, dedi. **26*** Onlar çok şaşırarak aralarında: -Öyleyse kim kurtulabilir? Dediler. **27*** İsa onlara bakıp: -İnsanlara[15] göre bu imkânsızdır; ama Allah'a göre değildir. Çünkü Allah'ın yanında her şey olağandır; dedi. **28*** Petrus[16] ona: -İşte biz her şeyi bırakarak sana geldik; demeye başladı. **29*** İsa da şöyle yanıtladı: -Gerçekten size diyorum ki benim için ve sevinçli haber için kardeşler, kızkardeşler, analar, babalar, eşler, çocuklar ve tarlalar bırakmış olup da; **30*** Şimdi[17] bu zamanda sıkıntılarla beraber; yüz kat daha çok evler, kardeşler, kızkardeşler, analar, çocuklar, tarlalar ve öbür dünyada sonsuz yaşamı almayacak bir kimse yoktur. **31*** Ama[18] birçok birinciler sonrakiler ve sonrakiler de birinciler olacaktır; dedi. **32*** Ve onlar[19] Yeruşalime çıkmak için yoldayken İsa önlerinden gidiyordu. Onlar şaşırarak arkasından giderlerken korkuyorlardı; ve yine[20] onikileri yanına alarak kendine olacak olan olayı anlatmaya başladı. **33*** Yani: -İşte biz Yeruşalim'e gidiyoruz ve İnsanoğlu baş kahinler ile din bilginlerine teslim edilecek; onlar da O'nun ölümüne karar verecekler ve O'nu milletlerin ellerine bırakacaklar. **34*** Onlar da O'nunla alay edip, kamçılarla döverek üstüne tükürecekler ve onu öldürecekler; ama O üçüncü günde dirilecektir, dedi. **35*** Ve Zebedi[21] oğulları Yakup ile Yuhannayı yanına alıp: -Ey hocam! Dilediğimiz şeyi bize yapmanızı istiyoruz; dediler. **36*** O da onlara: -Size ne yapmamı istiyorsunuz? Dedi. **37*** Onlar da O'na: -Görkeminde birimiz sağında ve birimiz solunda oturmayı bize bağışla, dediler. **38*** İsa da onlara:-Ne dilediğinizi bilmiyorsunuz. Benim içeceğim kâseden içmeye ve vaftiz olunacağım vaftizle vaftiz olunmaya gücünüz yetiyor mu? Dediğinde:-Bunu yapabiliriz, dediler. **39*** İsa ise onlara: -Gerçi benim içeceğim kâseden içeceksiniz ve benim vaftiz olunacağım vaftizle vaftiz olunacaksınız. **40*** Ama sağımda ve solumda oturmayı vermek benden istenilemez; çünkü kimler için hazırlanmışsa (onlara verilir) dedi. **41*** Diğer on[22] öğrencileri bunu duyduğunda Yakup ile Yuhanna'ya gücenmeye başladılar. **42*** Ama İsa onları çağırıp: -Milletlerin egemenleri sayılanlar[23] onların üzerine egemen olup; büyüklerin de onların üzerine saltanat ettiklerini biliyorsunuz. **43*** Ama[24] içinizde böyle olmasın. İçinizde büyük olmak isteyen hizmetçiniz; **44*** Ve sizden baş olmak isteyen tümünün kulu olsun. **45*** Çünkü insanoğlu[25] da kendine hizmet edilmek için değil; ancak hizmet etmek ve nefsini birçokları uğruna fidye vermek için geldi[26] dedi. **46*** Ve Eriha'ya[27] geldiler. Kendisi ve öğrencileriyle beraber büyük bir kalabalık da Eriha'dan çıkarken Timeus oğlu Bartimeus adındaki bir kör yol kenarında oturup dileniyordu. **47*** O'nun Nasıralı İsa olduğunu duyduğunda: -Ey Davut oğlu İsa; bana acı! Diye bağırmaya başladı. **48*** Ve susması için birçokları onu azarladıysa da o daha çok: -Ey Davut oğlu; bana acı! Diye bağırmaya devam ediyordu. **49*** İsa durup onun çağırılmasını buyurdu ve körü çağırarak ona: -Yüreklen, kalk; seni çağırıyor, dediler. **50*** O da abasını(*çulunu*) atarak kalkıp İsa'nın yanına geldi. **51*** İsa ona doğru: -Ne istiyorsun ki sana yapayım? Deyince; kör de O'na: -Rabbunî[(*)] gözlerim açılsın, dedi. **52*** Ve İsa ona: -Git[28] imanın seni kurtardı; dediğinde onun gözleri birdenbire açılıp yolda İsa'nın ardınca gitti.

(1) Mat.19/1,Yuh.10/40, 11/7, **(2)**Mat.19/3, **(3)**Tes.24/1, Mat.5/31, 19/7,**(4)**Tek.1/27,5/2,**(5)**Tek.2/24,I.Kor.6/16,Efs.5/31,**(6)**Mat. 5/32, 19/9, Luk.16/18, Rom.7/3, I.Kor.7/10ve11, **(7)**Mat.19/13, Luk.18/15,**(8)**I.Kor.14/20,I.Petr.2/2,**(9)**Mat.18/3, **(10)**Mat.19/16, Luk.18/18,**(11)**Çık.20,Rom.13/9, **(12)**Mat. 6/19 ve20, 19/21, Luk.12/33, 16/9, **(13)**Mat.19/23, Luk.18/24, **(14)**Eyp. 31/24, Mez.52/7, 62/10, I.Tim.6/17, **(15)**Yerm.32/17, Mat.19/26, Luk.1/37, **(16)**Mat.19/27, Luk.18/28, **(17)**II.Trh.25/9, Luk.18/30, **(18)**Mat.19/30,20/16,Luk.13/30,**(19)**Mat.20/17,Luk.17/31, **(20)**B.8/31,9/31,Luk.9/22,18/31,**(21)**Mat.20/20,**(22)**Mat. 20/24,**(23)**Luk.22/25,**(24)**Mat.20/26ve27,B.9/34,Luk.9/48, **(25)** Yuh.13/14,Filp.2/7,**(26)**Veya:***'Canını'***Bak.Mat.20/28, I.Tim. 2/5,Tit.2/13, **(27)**Mat.20/29, Luk.18/35, **(*)**Eski Süryanice (Aramice): Öğretmen veya hoca, **(28)**Mat.9/22, B.5/34.

11. Bölüm: 1)İsa'nın merkebe (Eşeğe) binerek Yeruşalim'e gelmesi ve halkın O'na saygısı, 12)O'nun incir ağacına lâneti, 15)Alışveriş yapanları Tapınak-

tan kovması, 20)Öğrencilerine öğüdü, 27)Kâhinlerle din bilginlerini ve yaşlıları susturması.

1* Yeruşalim'e[1] yaklaşarak Zeytinlik dağının yanında olan Beytfaci ile Beytanya'ya geldiklerinde iki öğrencisini göndererek; **2*** Onlara:-Karşınızdaki köye gidin ve oraya gider gitmez üzerine hiç kimsenin binmediği bağlı bir sıpa bulacaksınız; onu çözüp bana getirin. **3*** Eğer biri size:-Bunu neden yapıyorsunuz? Derse: -Efendiye gereklidir, deyiniz; o da hemen onu buraya gönderecektir, dedi. **4*** Onlar da gidip sıpayı dışarıda kapının yanında yol üzerinde bağlı bulup çözdüler. **5*** Orada duranlardan bazısı onlara; sıpayı çözerken: -Ne yapıyorsunuz? Diye sordular. **6*** Onlar da: -İsa'nın buyurduğu gibi onlara söyleyince onları bıraktılar. **7*** Ve sıpayı İsa'ya götürüp, giysilerini üzerine koyduklarında onun üstüne bindi. **8*** Birçok[2] kişiler de giysilerini yola serdiler; bazıları da ağaçlardan dallar keserek yolun üstüne koydular. **9*** Önden gidenler ve arkadan gelenler: -Osanna; Rabb'in[3] adıyla gelene ne mutlu. **10*** (Rabb'in adıyla) gelene babamız Davut'un egemenliği mübarek olsun; yücelerden Osanna! Diyerek bağırıyorlardı. **11*** İsa[4] Yeruşalim'e gelerek Tapınağa girdi ve çevresindeki herşeye baktı; artık vakit de geç olduğundan onikilerle birlikte Beytanya'ya çıktı. **12*** Ertesi gün[5] Beytanya'dan çıktıklarında acıktı. **13*** Uzaktan[6] üstünde yaprağı bulunan bir incir ağacı gördüğünde: *Onda birşey bulur muyum*? diye onun yanına gidince; yaprağından başka birşey bulamadı; çünkü incir mevsimi değildi. **14*** (İsa) ona doğru: -Bundan böyle sonsuza dek hiç kimse senden meyve yemesin, dedi. Öğrencileri de bunu duydular. **15*** Ve Yeruşalim'e geldiklerinde İsa[7] tapınağa girerek tapınakta alış veriş yapanları çıkarmaya başladı. Kuyumcuların tezgâhlarını ve güvercin satıcıların iskemlelerini devirdi. **16*** Hiç kimsenin Tapınaktan bir kap geçirmesine izin vermedi. **17*** Onlara öğreterek şöyle söyledi: "Evime tüm milletler ibadethane[8] diyeceklerdir" diye yazılmadı mı? Ama[9] siz onu soyguncular yuvası yaptınız, dedi. **18*** Ve din bilginleriyle[10] baş kahinler bunu duyunca onu öldürmeye fırsat kolladılar. Çünkü O'ndan korkuyorlardı ve tüm[11] toplum da O'nun öğretisine hayret etmişti. **19*** Akşam olunca kentten dışarı çıktı. **20*** Ve sabahleyin incir[12] ağacının yanından geçerken onun kökten kuruduğunu gördüler. **21*** Petrus bunu anımsayıp ona: -Ey hocam! Bak lânet ettiğin incir ağacı kurumuş, dedi. **22*** İsa da onlara doğru şunu söyledi: -Allah'a inanınız. **23*** Çünkü gerçekten[13] size diyorum ki; her kim bu dağa doğru: '*Kalk kendini denize at*' diye yüreğinde şüphe etmez; ama dediği şeylerin olacağına inanırsa, söylediği her şey ona olacaktır. **24*** Bu yüzden size diyorum ki; duayla[14] dilediğiniz her şeyi alacağınıza inanınız ve size olacaktır. **25*** Duaya durduğunuzda, eğer bir kimseye karşı bir şeyiniz varsa, bağışlayınız[15] tâ ki göklerde olan babanız da sizin suçlarınızı size bağışlasın. **26*** Ama[16] eğer siz bağışlamazsanız; göklerde olan babanız da sizin suçlarınızı bağışlanmayacaktır, dedi. **27*** Yine Yeruşalim'e geldiklerinde kendisi Tapınakta[17] gezerken baş kahinler ile din bilginleri ve yaşlılar O'nun yanına gelerek; **28*** O'na: -Bunları hangi cüretle yapıyorsun ve bunları yapmak yürekliliğini sana kim verdi? **29*** İsa da onlara şöyle yanıt verdi: -Ben de size birşey soracağım. Eğer bunu bana yanıtlarsanız ben de bu şeyleri hangi yetkiyle yaptığımı söyleyeceğim. **30*** Yahya'nın vaftizi gökten mi yoksa insandan mıydı? Bunu yanıtlayın, dedi. **31*** Onlar da kendi kendilerine düşünerek dediler ki: Eğer gökten dersek, niçin ona inanmadınız? Diyecek. **32*** Eğer insandan dersek!.. Halktan korkuyorlardı; çünkü tümü[18] Yahya'nın gerçekten bir peygamber olduğuna inanıyordu. **33*** O zaman İsa'ya şöyle yanıt verdiler: -Bilmiyoruz. İsa da onlara: -Ben de bu şeyleri hangi yetkiyle yaptığımı size söylemiyeceğim, dedi.

(1) Mat.21/1, Luk.19/29, Yuh.12/14, **(2)**Mat.21/8, **(3)**Mez.118/26, **(4)**Mat.21/12, **(5)**Mat.21/18, **(6)**Mat.21/19, **(7)**Mat.21/12, Luk.19/45, Yuh.2/14, **(8)**İş.56/7, **(9)**Yerm.7/11, **(10)**Mat.21/45/46, Luk.19/47, **(11)**Mat.7/28, B.1/22, Luk.4/32, **(12)**Mat.21/19, **(13)**Mat.17/19,21/21,Luk.17/6,**(14)**Mat.7/7,Luk.11/9, Yuh.14/13, 15/7,16/24, Yakb.1/5ve6, **(15)**Mat.6/14, Kol.3/13, **(16)**Mat.18/35, **(17)**Mat.21/23, Luk.20/1, **(18)**Mat.3/5, 14/5, B.6/20.

12. Bölüm: 1)Bağcılar benzetmesi, 13)Kayser'e (Sezar'a) vergi, 18)Kıyamet belirtilerini öğretmesi, 28)Hangi buyruğun büyük olduğu, 35)İsa'nın Davut'un oğlu (Soyundan) olacağını söyleyerek din bilginlerini susturması, 38)Öğrencilerine ikiyüzlü olmamalarını söylemesi, 41)Ve dul kadının sunusu.

1* (İsa) onlara[1] benzetmelerle şöyle söylemeğe başladı: -Bir adam bağ dikerek çevresini çitle çevirdi ve bir üzüm sıkma çukuru kazarak kule inşa etti; sonra da onu bağcılara bırakarak batıya gitti. **2*** Mevsimi geldiğinde bağcılardan bağın ürününü almak için bağcılara bir kul gönderdi; **3*** Ama onlar onu yakalayıp döverek boş gönderdiler. **4*** Ve yine onlara başka bir kul gönderdi; ama onu taşlayarak başını yaralayıp hakaretle kovdular. **5*** Yine bir başkasını gönderdi; onu da öldürdüler ve daha birçok kimseler gönderdiyse de bazılarını dövdüler ve bazılarını da öldürdüler. **6*** Bir sevgili

oğlu vardı: *'Belki oğluma saygılı olurlar'* diye sonunda onu da yanlarına gönderdi. **7***Ama o bağcılar birbirlerine: -Bu mirasçıdır; gelin onu öldürelim ve mirası bizim olsun, dediler. **8***Onu yakalayıp öldürdüler ve bağdan dışarı attılar. **9***Bundan ötürü bağ sahibi ne yapacaktır: Gelip o bağcıları yok edecek ve bağı başka kişilere verecektir. **10*** "Yapıcıların[2] reddettikleri taş oldu köşeye baş[*]. **11***Ve bu Rabb'ten oldu; gözlerimizin önünde şaşılası birşeydir" diye yazılmış olanı okumadınız mı? **12***Bu benzetmeyi kendileri için söylediğini anladıklarında O'nu[3] yakalamak için fırsat kolladılar; ama halktan korktuklarından O'nu bırakıp gittiler. **13***Ve O'nu[4] sözle tuzağa düşürmek için yanına Ferisîler'den ve Hirodosçular'dan bazılarını gönderdiler. **14***Onlar da gelip O'na: -Ey hocam! Senin doğru olup hiç kimseyi kayırmadığını biliyoruz; çünkü insanlara hatır gözetmezsin ve Allah'ın yollarını dürüstlükle öğretirsin. *Kayser'e*(Sezar'a) vergi vermek caiz mi yoksa değil mi? Verelim mi, yoksa vermeyelim mi? Dediler. **15***O da onların ikiyüzlülüklerini bildiğinden onlara: -Beni niçin sınıyorsunuz? Bana bir dinar getiriniz de göreyim, dedi. **16***Onlar da getirdiler ve onlara: -Bu resim ve yazı kimindir? Dediğinde: -Kayserindir, dediler. **17***İsa da onlara: -Sezar'a ait olanı Sezar'a ve Tanrı'ya ait olanı da Tanrı'ya ödeyin; dedi ve O'na çok şaşırdılar! **18***Sonra da: 'Kıyamet[5] yoktur' diyen Sadukîler[6] yanına gelerek O'na şunu sordular: **19***-Ey hocam! Musa[7] bize: "Eğer bir kimsenin kardeşi çocuksuz ölür ve karısı dul kalırsa; kardeşi onun eşini alıp, kendi kardeşinin soyunu sürdürsün" diye yazdı. **20***Böylece yedi kardeş vardı: Birincisi evlendi ve çocuksuz olarak öldü. **21***İkincisi de geride bıraktığı kadını alıp çocuksuz olarak öldü; üçüncüsü de böyle oldu. **22***Bu şekilde yedisi de aynı kadınla evlenerek çocukları olmadı ve onlardan sonra o kadın da öldü. **23***Bu durumda kıyamette dirildikleri zaman, bu kadın onlardan hangisinin eşi olacak? Çünkü yedisiyle de evlenmiştir, dediler. **24***İsa da onları şöyle yanıtladı: -Bilgisizliğiniz, kitapları ve Tanrı'nın gücünü bilmediğinizden değil midir? **25***Çünkü ölümden dirildiklerinde ne evlenirler, ne de evlendirilirler; ama göklerdeki[8] melekler gibidirler. **26***Oysa ölümden dirilme konusunda Musa'nın Kitabı'nda, çalıyla ilgili bölümde Allah ona şöyle demişti: "Ben[9] İbrahim'in Allah'ı, İshak'ın Allah'ı ve Yakup'un Allah'ıyım" dediğini okumadınız mı? **27***Allah ölülerin Allah'ı olmayıp yaşayanların Allah'ıdır; bu yüzden siz gerçekten sapıtmışsınız, dedi. **28***Ve[10] din bilginlerinden biri gelip onların çekiştiklerini duyarak; O'nun onlara güzel yanıt verdiğini görünce, O'na: -Bütün buyrukların ilki hangisidir? Diye sordular. **29***İsa da onlara şu yanıtı verdi: -Tüm buyrukların birincisi budur ey İsrail[11] dinle! Allah'ınız '*RAB*'; ***RAB*** birdir, dedi **30***Ve ekledi: -Allah'ın olan bu Rabb'i tüm yüreğinle, tüm canınla ve tüm aklınla sevesin. Birinci olan buyruk budur. **31***Buna benzer olan ikincisi de şudur: Komşunu[12] kendin gibi sevesin. Bunlardan daha büyük başka bir buyruk da yoktur, dedi. **32***O bilge de O'na: -Güzeel...! Ey hocam! Gerçekten doğru söyledin; çünkü Allah birdir ve O'ndan[13] başka da yoktur. **33***O'nu tüm yüreğinle, tüm aklınla, tüm canınla ve tüm gücünle sevmek; komşunu da kendin gibi sevmek tüm yakmalık kurbanlardan[14] ve sunulardan daha iyidir, dedi. **34***İsa da onun akıllıca söylediğini görünce: -Tanrı'nın egemenliğinden uzak değilsin; dedi ve O'na[15] artık hiç kimse birşey soramadı. **35***İsa Tapınakta[16] öğretirken şöyle bir soruyla takıldı: -Din bilginleri; nasıl Mesih Davut'un oğludur, diyorlar? **36***Çünkü Davut kendisi Kutsal-Ruh[17] ile dedi ki: "***RAB***[18] Rabb'ime: Tâ; ben senin düşmanlarını ayaklarına basamak koyuncaya dek sağımda otur" diye buyurdu. **37***Bundan ötürü Davut kendisi ona Rabb dediğine göre, nasıl onun oğlu oluyor? Dedi ve kalabalık bir halk da özenle O'nu dinliyordu. **38***Ve onlara[19] doğru şöyle öğreterek söyledi: -Geniş giysilerle gezinmek, ortalıkta selamlarla karşılanmak; **39***Sinagoglarda baş koltukları kapmak ve ziyafetlerde sedirler üstünde oturmak isteyen din bilginlerinden[21] sakının. **40***Bunlar[22] dul kadınların evlerini yiyip gösteriş için uzun dualar ediyor ve onlar daha şiddetli azaba uğrayacaklardır. **41***Bu arada[23] İsa hazinenin karşısında oturan halkın hazineye[24] nasıl para attıklarına bakıyordu ve birçok zenginler çok bağışladılar. **42***Ama yoksul bir dul kadın gelerek bir mangır değerinde iki pul attı. **43***Ve öğrencilerini çağırıp onlara: -Gerçekten size diyorum ki bu yoksul dul kadın[25] hazineye atanların tümünden daha çok attı. **44***Çünkü tümü zenginliklerinin artakalanından atmışlardı; ama bu kadın ise, kendi yoksuluğundan ötürü tüm parasını[26] attı, dedi.

(1) Mat.21/33, Luk.20/9, **(2)**Mez.118/22, **(3)**Mat.21/45ve46, B.11/18,Yuh.7/25,30ve44,**(4)**Mat.22/15, Luk.20/20, **(5)**Res.İşl. 23/8, **(6)**Mat.22/23, Luk.20/27, **(7)**Tes.25/5, **(8)**I.Kor.15/42, 49ve52, **(9)**Çık.3/6, **(10)**Mat.22/35, **(11)**Tes.6/4, Luk.10/27, **(12)**Lev.19/18, Mat.22/39, Rom.13/9, Galt.5/14, Yakb.2/8, **(13)**Tes.4/39, İşa.45/6ve14, 46/9, **(14)**I.Sam.15/22, Çık.6/6, Mik.6/6,7ve8,**(15)**Mat.22/46,**(16)**Mat.22/41,Luk.20/41, **(17)**II. Sam.23/2,**(18)RAB**:***Yehovah!***Mez.110/1,**(19)**B.4/2,**(20)**Luk.11/4

3,**(21)**Mat.23/1,Luk.20/46,**(22)**Mat.23/14,**(23)**Luk.21/1, **(24)**II. Krl. 12/9, **(25)**II.Kor.8/12, **(26)**Tes.24/6, I.Yuh.3/17, **(*)**Köşe taşı.

13. Bölüm: 1)İsa'nın Tapınağın yıkılacağını bildirmesi, 9)Ondan önce olacak olan sıkıntı, 24)Ve işaretler, 32)O anın bizce bilinemeyeceği, 33)Uyanık durmak.

1* Kendisi[1] Tapınaktan çıkarken bir öğrencisi O'na: -Ey hocam! Bak nasıl taşlar ve nasıl binalar? Dedi. **2*** İsa da onu yanıtlayarak: -Bu büyük binaları görüyor musun? Burada birbiri üzerine yıkılmadık[2] hiçbir taş kalmayacaktır, dedi. **3*** Zeytin Dağı'nda tapınağın karşısında oturduğunda; Petrus'la Yakup ve Yuhanna'yla Andreas O'na sokularak sordular. **4*** -Bu şeyler[3] ne zaman olacak ve tüm bu şeyler ne vakit bitecek; bize bunun işaretini söyle, dediler. **5*** İsa da bu soruyu yanıtlayıp onlara şöyle anlatmaya başladı: -Sakının[4] kimse sizi saptırmasın. **6*** Çünkü birçokları (Mesih) benim diyerek, benim adımla gelip birçoklarını saptıracaklardır, dedi. **7*** Savaşlarla savaş sesleri duyduğunuzda sıkılmayın; çünkü bunların olması gerektir. Ama daha son değildir. **8*** Çünkü millet millete karşı, hükümet hükümete karşı kalkışıp, birçok yerlerde depremler olacak ve kıtlık ile ayaklanmalar olacak. Bunlar[5] işaretlerin başlangıcıdır. **9*** Siz de sakının; çünkü[6] sizi millet meclislerine götürecekler ve Sinagoglarda döverek benim için valilerle kralların önüne, onlara tanıklık yapmak için götürüleceksiniz. **10*** Önce[7] Müjde için tüm milletlere vaaz edilmesi gerekiyor. **11*** Sizi[8] teslim etmek için götürdüklerinde, önce kaygıya kapılarak: 'Ne söyleyelim?' diye düşünmeyin; ama size o anda ne verilecekse onu söyleyin. Çünkü söyleyenler siz değilsiniz; ancak[9] Kutsal-Ruh'tur. **12*** Böylece kardeş[10] kardeşi, baba oğlunu ölüme bırakacak ve çocuklar da anne babalarının üzerine kalkışıp onları öldüreceklerdir. **13*** Adım[11] için herkesten nefret edileceksiniz; ama[12] sona dek sabreden kurtuluş bulur. **14*** Daniyel[13] peygamber tarafından bildirilen ***'Yıkıcı Kirli Şey'***in[14] durmasının yasak olduğu yerde durduğunu gördüğünüzde; (okuyan anlasın.) o zaman Yahudiye'de olanlar[15] dağlara kaçsın. **15*** Damda olan eve inmesin ve evden birşey almaya içeriye girmesin. **16*** Tarlada olan giysisini almaya geri dönmesin. **17*** Vay[16] o günlerde hamile ve emzikli olanlara! **18*** Kaçışınız kışa rastlamasın diye dua ediniz. **19*** Çünkü[17] Allah'ın yarattığı yaradılışın başlangıcından bu ana dek benzeri görülmemiş ve asla görülmeyecek şiddetli bir sıkıntı o günlerde olacaktır. **20*** Eğer Rabb o günleri kısaltmamış olsaydı hiçbir insan kurtulamazdı. Ama seçtiği seçilmişler için o günleri kısaltmıştır. **21*** O zaman[18] eğer bir kimse size: 'İşte Mesih burada veya orada' diyorsa inanmayınız. **22*** Çünkü yalancı Mesihler ve yalancı peygamberler ortaya çıkarak; ellerinden gelse seçilmişleri bile saptırmak için olağanüstü işlerle alâmetler yapacaklardır. **23*** Ama[19] siz sakının; işte tümünü önceden size bildiriyorum. **24*** Ama o günlerde[20] o sıkıntılardan sonra güneş kararıp ay ışığını vermeyecektir. **25*** Gökteki[21] yıldızlar düşüp göklerde olan güçler sarsılacaktır. **26*** O zaman insanoğlunu bulutlarda büyük bir güçle ve görkemle geliyor göreceklerdir. **27*** Ve o zaman meleklerini gönderip kendi seçilmişlerini dört bir yandan; yerin bir ucundan tâ öbür ucuna dek toplayacaktır. **28*** İncir[22] ağacından örnek alınız. Onun dalları yumuşayıp tomurcuk çıkarmaya başladığı an; yazın yakın olduğunu anlıyorsunuz. **29*** Bunun gibi sizler de bunların geldiğini gördüğünüzde; yakın, hemen kapılarda olduğu bilginizde olsun. **30*** Gerçekten size diyorum ki tüm bunlar olmadan bu kuşak geçmeyecektir. **31*** Gök ile yer geçecek; ama benim sözlerim[23] asla geçmeyecektir. **32*** Ama o gün ve saat için babadan başka bir kimsenin; ne gökte olan meleklerin ve ne de oğulun dahi bir bilgisi yoktur. **33*** Sakının[24] uyanık durarak dua edin; çünkü o anın ne zaman olacağını bilmiyorsunuz. **34*** Nasıl ki[25] batıya giden bir adam; evini bırakarak kullarına işlerinin yönetimini ve herkesi de kendi işine yöneltip kapıcıya uyanık durmasını öğütlerse... **35*** Böylece şimdi uyanık durunuz[26]. Çünkü ev sahibinin ne zaman, hangi akşam, hangi gece yarısı? Ne zaman horoz öttüğünde ve ne de hangi sabah geleceğini bilmiyorsunuz? **36*** Sakın ki ansızın sizi gelip de uykuda bulmasın. **37*** Size söylediğim bu şeyleri herkese söylüyorum; şimdi uyanık durunuz.

(1) Mat.24/1,Luk.21/5,**(2)**Luk.19/44,**(3)**Mat.24/3,Luk.21/7, **(4)**Yerm.29/8, Efs.5/6, I.Sel.2/3, **(5)**Mat.24/8, **(6)**Mat.10/17ve18, 24/9, Vah.2/10, **(7)**Mat.24/14, **(8)**Mat.10/19, Luk.12/11, 21/14, **(9)**Res.İşl.2/4,4/8ve31,**(10)**Mik.7/6,Mat.10/21, 24/10, Luk.21/16, **(11)**Mat.24/9,Luk.21/17, **(12)**Dan.12/12,Mat.10/22,24/13, Vah. 2/10,**(13)**Dan.9/27,**(14)**Mat.24/15,**(15)**Luk.21/21,**(16)**Luk. 21/23, 23/29, **(17)**Dan.9/26,12/1,Yoel 2/2, Mat.24/21, **(18)**Mat. 24/23, Luk.17/23,21/8, **(19)**II.Petr.3/17, **(20)**Dan.7/10,Sef.1/15, Mat. 24/29,Luk.21/25, **(21)**Dan.7/13 ve 14,Mat.16/27, 24/30, B.14/62, Res.İşl.1/11,I.Sel.4/15,II.Sel.1/7ve10, Vah.1/7, **(22)**Mat.24/32, Luk.21/29,**(23)**İşa.40/8,**(24)**Mat.24/42,25/13,Luk.12/40, 21/34, Rom.13/11,I.Sel.5/6,**(25)**Mat.24/45,25/14,**(26)**Mat. 24/42 ve 44.

14. Bölüm: 1)Başkanların İsa'ya karşı suikastı, 3)Bir kadının O'nu Mesih ilan etmesi, 10)Yahuda'nın (İskariyot.) ihaneti, 12)İsa'nın Fısıh (*Mayasız ekmek*.) yemeğini yemesi, 22)**Aşa-i Rabbani**(Akşam yemeği veya Rabb'in sofrası) ve İsa'nın Getsemanî bahçesine gitmesi, 43)Ve

bir öpücük ile ele verilmesi, 46)Tutuklanması, 53)Baş kahinegötürülmesi, 65)O'na yapılan sitem, 66)Ve Petrus'un O'nu inkâr etmesi.

1* Fısıh[1] ve Fıtır (Bayramı) iki gün sonra olmak üzereyken; baş kahinler ve din bilginleri O'nu hileyle tutup öldürmeye fırsat kolluyorlardı. **2*** Ama halk arasında kargaşa çıkmaması için: '*Bayramda olmasın'* dediler. **3*** İsa Beytanya'da[2] cüzzamlı Simon'un evinde olup sofrada otururken elinde bir şişe çok değerli saf nardin yağı olarak bir kadın geldi ve şişeyi kaldırıp O'nun başının üstüne döktü. **4*** Bazı kişiler içlerinden gücenip: Bu yağ niçin boş yere harcandı? **5*** Çünkü bu yağ üç yüz dinardan daha çoğa satılıp, parası yoksullara verilebilirdi. **6*** Ama İsa: -Bırakın niçin onu sıkıyorsunuz? Bana güzel bir iş yaptı. **7*** Çünkü[3] yoksullar sürekli sizinle birlikte olup, dilediğiniz zaman onlara yardım edebilirsiniz; ama ben sürekli sizinle beraber değilim. **8*** Kadıncağız elinden geldiğini yaparak, bedenimin gömülmesi için önceden beni meshetti. **9*** Gerçekten size diyorum ki bu '*hoş haber*'(*Beşaret*) tüm dünyanın her neresinde vaaz edilirse; bu kadının yaptığı da anılması için anlatılacaktır. **10*** Ve[4] on ikilerden biri olan Yahuda İskariyot, baş kahinlere) O'nu teslim etmek için yanlarına gitti. **11*** Onlar da bunu duyduğunda sevinerek O'na para vermeye söz verdiler. O da O'nu ele vermek için uygun bir anı kolluyordu. **12*** Ve Fıtır günlerinin birincisinde[5] yani Fısıh kurbanını saçta yaktıkları zaman, öğrencileri O'na: -Fısıh yemeğini yemek için; nerede istiyorsun ki gidip sana hazırlayalım, dediler. **13*** Ve öğrencilerinden ikisini göndererek onlara: -Kente gidin ve bir testi su taşıyan bir adamla karşılaşacaksınız. Onu takip edin; **14*** Ve nereye girerse ev sahibine şunu deyin: Hocamız; öğrencilerim ile beraber Fısıh yiyeceğim oda nerededir? Diyor. **15*** O da size döşenmiş büyük ve güzel bir oda gösterecek. Bize orada hazırlayınız, dedi. **16*** Öğrencileri çıkıp kente gittiklerinde O'nun kendilerine dediği gibi bularak Fısıh hazırladılar. **17*** O da[6] akşam olduğunda onikilerle beraber geldi. **18*** Ve onlar sofrada oturup yemek yerlerken İsa: -Gerçekten size diyorum ki sizden biri; yani benimle yemek yiyen beni ele verecektir, dedi. **19*** Onlar da üzülerek; birer birer: Ben miyim ve bir başkası da ben miyim? Demeye başladılar. **20*** O da onlara şöyle yanıt verdi: -On ikilerden biri; yani benimle elini tabağa batırandır. **21*** Gerçi İnsanoğlu[7] kendisi için yazılmış olduğu gibi gider; ama vay o adama ki onunla İnsanoğlu ele veriliyor. O adam doğmamış olsaydı onun için daha iyi olurdu, dedi. **22*** Onlar[8] yemek yerken İsa ekmek aldı ve bereket duası okuduktan sonra parçaladı. Sonra onlara ekmeği verirken: -Alın yeyin; bu benim bedenimdir, dedi. **23*** Kâseyi alıp şükrettikten sonra onlara verdi ve hepsi ondan içti. **24*** Ve onlara: -Bu benim kanım; yani birçokları için dökülen '*Yeni Antlaşmanın*' (*kanıdır.*) **25*** Gerçekten size diyorum ki onu tâ *"Tanrı'nın egemenliği"nde* taze olarak içeceğim güne dek; artık asmanın bu ürününden içmeyeceğim, dedi. **26*** Sonra[9] onlar ilâhi okuyarak Zeytin Dağı'na çıktılar. **27*** Ve[10] İsa onlara: -Tümünüz benim için bu gece sürçeceksiniz; çünkü: "Çobanı[11] vuracağım ve koyunlar dağılacaktır" diye yazılmıştır. **28*** Ama ben[12] dirildikten sonra sizden önce Galile'ye gideceğim; dedi. **29*** Petrus[13] O'na: -Eğer tümü sürçseler bile ben sürçmem, dedi. **30*** İsa da ona: -Gerçekten sana diyorum ki; bu gün ve hemen bu gece horoz iki kez ötmeden önce sen beni iki kere inkâr edeceksin. **31*** O da: -Eğer bana seninle beraber ölmek gerekse bile seni asla inkâr etmem, diyerek yineledi ve aynı şekilde tümü söyledi. **32*** Getsemanî[14] adında bir yere geldiklerinde öğrencilerine: -Ben dua edinceye dek siz burada oturun, dedi. **33*** Petrus ve Yakup ile Yuhanna'yı birlikte alıp çok şaşkın(*hüzünlü*) olarak üzülmeye başladı. **34*** Ve onlara: -Canım[15] ölüm derecesinde sıkılıyor; burada kalıp uyanık durunuz, dedi. **35*** Biraz ileriye giderek yere kapandı ve eğer mümkünse kendisinden bu saat geçsin; diye dua ederek dedi ki: **36*** -Abba[16] Baba! Sana[17] göre herşey mümkündür, bu kâseyi benden geçir; ama[18] benim isteğim değil senin iraden olsun. **37*** Ve gelip onları uyurken bulduğunda Petrus'a: -Ey Simon! Uyuyor musun; bir saat uyanık duramadın mı? **38*** Ayartılmamak için uyanık durup dua edin. Gerçi ruh[19] hazır; ama beden zayıftır, dedi. **39*** Ve yine gidip aynı sözleri söyleyerek dua etti. **40*** Geri geldiğinde gene onları uykuda buldu; çünkü gözleri ağırlaşmıştı; O'na ne yanıt vereceklerini bilmiyorlardı. **41*** Ve üçüncüye gelerek Onlara: -Artık uyuyup dinleniniz; yeter! Saat[20] geldi. İşte İnsanoğlu günahkârların eline veriliyor. **42*** Kalkın gidelim[21] işte beni ele veren yaklaştı, dedi. **43*** O daha söylerken[22] birden on ikilerden biri olan Yahuda; baş kâhinlerle din bilginleri ve yaşlılar tarafından eli kılıçlı, değnekli birsürü kişiyle birlikte geldi. **44*** Ve O'nu ele veren onlara işaret ederek: -Kimi öpersem odur; onu tutun ve dikkatle götürün, demişti. **45*** Geldiği zaman O'na yaklaşarak: -Rabbi, Rabbi! Diye onu hemen öptü. **46*** Onlar da O'nun üzerine ellerini uzatarak O'nu tuttular. **47*** Orada olanlardan biri

kılıcını çekip baş imamın*(kahinin)* hizmetçisine vurarak kulağını kesti. **48***İsa onlara doğru: -Beni yakalamak için bir soyguncunun[23] üzerine gelir gibi mi kılıçlı ve değnekli çıktınız? **49***Her gün Tapınakta öğretirken sizin yanınızdaydım; ama beni yakalamadınız. Çünkü kitapların[24] tamamlanması gerekiyordu. **50***O zaman[25] tümü onu bırakıp kaçtılar. **51***Ve O'nun ardı sıra çıplak bedeni üzerine keten beze sarınmış bir genç gidiyorken; yiğitler onu tuttular. **52***O da keten bezini bırakıp onlardan çıplak kaçtı. **53***Ve[26] İsa'yı baş kahin'in önüne getirdiler. Onun yanına bütün baş imamlarla, yaşlılar ve din bilginleri toplandılar. **54***Petrus uzaktan baş kahinin(*Rahip, imam*) avlusunun içine dek O'nun arkasından gidip, hizmetçilerle birlikte oturarak ateşin yanında ısınıyordu. **55***Baş[27] kahinlerle tüm halk meclisi İsa'nın öldürülmesi için O'na karşı tanıklık aradılar; ama bulamadılar. **56***Çünkü O'na karşı birçokları yalancı tanıklık yapmış olmasına rağmen, hiçbirinin sözleri birbirini tutmuyordu. **57***Ve bazıları da kalkıp O'na karşı yalancı tanıklık yaparak; **58***Bu[28] adamın: El ile yapılmış bu Tapınağı yıkıp; üç günde el ile yapılmamış bir başkasını yapacağım' dediğini duyduk; dediler. **59***Ve bu şekilde yaptıkları tanıklıkları da birbirlerini tutmuyordu. **60***Baş[29] kahin ortada ayağa kalkarak İsaya: -Hiç yanıtlamayacak mısın? Bak bunlar sana karşı ne tanıklık yapıyorlar, diye sordu. **61***O da suskun[30] kalıp hiç ağzını açmadı baş imam[31] yine: -Mübareğin(*Yücenin*) oğlu Mesih sen misin? Diye O'na sordu. **62***İsa da: -Ben'im; İnsanoğlu'nu[32] Kudret'in sağında oturuyor ve göğün bulutlarıyla geliyor göreceksiniz, dedi. **63***Bunun üzerine baş imam giysisini yırtarak: -Artık bize tanıklar ne gerek; **64***Küfrünü işittiniz, buna ne diyorsunuz? Dedi. Onların hepsi de: -Ölümü hak etmiştir, diyerek O'nu yargıladılar. **65***Bazıları da O'na tükürerek ve yüzünü örterek ona yumruk vurdular ve: -Peygamberlik et! Demeye başladılar. Hizmetçiler de onu tokatladılar. **66***Petrus[33] aşağıda avludayken baş kahinin cariyelerinden biri gelip; **67***Petrus'u ısınıyor gördüğünde ona bakarak: -Sen de Nasıralı İsa ile beraberdin, dedi. **68***Ama o: -Ne dediğinizi bilmiyorum ve anlamıyorum, diyerek yalanladı ve dışarıdaki dehlize çıktığında horoz öttü. **69***Cariye[34] yine onu görerek orada duranlara: -Bu da onlardandır, demeğe başladı. **70***O da yine inkâr etti ve biraz sonra[35] orada duranlar Petrus'a: -Gerçekten ya; onlardansın. Çünkü[36] Galilelisin ve aksanın da benziyor, dediler. **71***O ise: -Bu dediğiniz adamı tanımam, diyerek beddua ve yemin etmeye başladı. **72***Ve ikinci[37] kez horoz öttü. Petrus da İsa'nın kendine: *'Horoz iki kez ötmeden önce sen beni üç kez inkâr edeceksin'* dediği sözü anımsayarak ağlamaya başladı.

(1) Mat.26/2,Luk.22/1,Yuh.11/55,13/1,**(2)**Mat.26/6, Yuh.12/1ve3, Bak.Luk.7/37,**(3)**Tes.15/11,**(4)**Mat.26/14,Luk.22/3ve4, *(5)*Mat.26/17, Luk.22/7, **(6)**Mat.26/20ve diğ., **(7)**Mat.26/24, Luk.22/22, **(8)**Mat.26/26, Luk.22/19, I.Kor.11/23, **(9)**Mat.26/30, **(10)**Mat.26/31, **(11)**Zek.13/7, **(12)**B.16/7, **(13)**Mat.26/33ve34, Luk.22/33ve34,Yuh.13/37ve38,**(14)**Mat.26/36,Luk.22/39, Yuh.18/1, **(15)**Yuh.12/27, **(16)**Aramice: Baba, Bak Rom.8/15, Galt.4/6, **(17)**İbr.5/7, **(18)**Yuh.5/30, 6/38, **(19)**Rom.7/22ve23, Galt.5/17,**(20)**Yuh.13/1,**(21)**Mat.26/46,Yuh.18/1ve2, **(22)**Mat.26/47, Luk.22/47, Yuh.18/3, **(23)**Mat.26/55, Luk.22/52, **(24)**Mez.22/6, İşa.53/7ve diğ., Luk.22/37, 24/44, **(25)**Mez.88/8, 27.Ayet, **(26)**Mat.26/57, Luk.22/54, Yuh.18/13, **(27)**Mat.26/59, **(28)**B.15/29,Yuh.2/19,**(29)**Mat.26/62,**(30)**İşa.53/7, **(31)**Mat.26/63,**(32)**Mat.24/30,26/64,Luk.22/69, **(33)**Mat.26/58ve69, Luk.22/55, Yuh.18/16, **(34)**Mat.26/71, Luk.22/58, Yuh.18/25, **(35)**Mat.26/74, Luk.22/59, Yuh.18/26, **(36)**Res.İşl.2/7, **(37)**Mat.26/75.

15. Bölüm: 1)İsa'nın bağlı olarak valiye teslim edilmesi, 11)Halkın bağırışı, Barabbas'ın salıverilmesi ve İsa'nın idam edilmek üzere teslimi, 17)Dikenli taç ve sitem, 22)İnfazı, 29)Ve aşağılanması, 39)Yüzbaşının ilginç sözleri, 43)İsa'nın gömülmesi. **1***Sabah[1] olunca baş kahinlerle yaşlılar, din bilginleri ve tüm halk meclisi konuyu tartışarak İsa'yı bağladıktan sonra götürüp Pilatus'a teslim ettiler. **2***Pilatus[2] O'na: -Yahudilerin kralı sen misin? Diye sordu. O da ona: -Söylediğin gibidir; diye yanıtladı. **3***Baş kahinler O'nu birçok nedenden ötürü suçladıklarında; **4***Gene[3] Pilatus O'na sorarak: -Hiç yanıtlamayacak mısın? Bak seni ne kadar şeylerle suçluyorlar, dedi. **5***İsa[4] da buna hiç bir yanıt vermeyince Pilatus şaşırdı. **6***Her[5] bayramda onların istedikleri bir suçlu serbest bırakılıyordu. **7***Bir isyan sırasında öldürme suçuyla yakalanan, kargaşa çıkaran ve adamlarıyla beraber cezaevinde bulunan Barabbas adında bir kişi vardı. **8***Halk bağırarak önce kendilerine geleneklerinin yerine getirilmesini istediler. **9***Pilatus da onlara: -Sizin için Yahudilerin kralını serbest bırakmamı istiyor musunuz? Dedi. **10***Çünkü baş kahinlerin O'nu kıskandıkları için teslim ettiklerini biliyordu. **11***Ama[6] baş kahinler O'nun yerine kendilerine, Barabbas'ın serbest bırakılmasını istemek için halkı kışkırttılar. **12***Ve Pilatus yine onlara doğru: -Öyleyse Yahudilerin kralı dediğiniz kişiye ne yapmamı istiyorsunuz? Dedi. **13***Onlar da: -O'nu idam et! Diye yine bağırdılar. **14***Ama Pilatus onlara: -Ama ne kötülük yapmıştır? Diye sordu ise

de onlar: -Onu idam et*(haçla),* diye daha çok bağırdılar. **15***Pilatus[7] da halkın gönlünü yapmak için onlara Barabbas'ı serbest bıraktı ve İsa'yı dövdükten sonra idam edilsin diye onayladı. **16***Askerler[8] onu 'Divan yeri'(*Pretorium*) denilen avlu içine götürerek tüm bölüğü topladılar. **17***O'na mor bir pelerin giydirdiler ve dikenden bir taç yaparak başına geçirdiler. **18***Ve: -Selam sana; ey Yahudilerin kralı! Diyerek O'nu selamlamaya başladılar. **19***Kamışla başına vurup üzerine tükürdüler ve sonra da diz çökerek onunla dalga geçtiler. **20***Onunla alay ettikten sonra üstünden mor pelerini çıkarıp O'na kendi giysisini giydirdiler ve idam etmek için dışarıya götürdüler. **21***İskender'le[9] Rufus'un babası Simon adındaki Kirineli biri tarladan gelip geçerken; buna O'nun idam direğini[*] taşımaya zorladılar. **22***Ve O'nu[10] *'Kafatası'* denilen 'Golgata' adındaki yere götürdüklerinde; **23***O'na içmek[11] için saf mür ile karıştırılmış şarap verdiler; ama kabul etmedi. **24***Onu direğe[*] gerip çiviledikten sonra herkesin payına düşen belirlensin diye kura[12] atarak giysisini paylaştılar. **25***O'nu direğe[*] gerdikleri vakit saat üç[13] idi. **26***Ve O'nun suç[14] yaftası: *'Yahudilerin kralı'* diye üzerine yazılmış idi. **27***Biri[15] sağında ve biri de solunda O'nunla beraber iki idam suçlusunu da direğe[*] gerdiler. **28***Ve[16] "Suçlular içinde sayıldı" diye yazılmış olan yerine geldi. **29***Yanından[17] geçenler başlarını sallayarak O'na şöyle sövdüler: -Vay[18] Tapınağı yıkıp üç günde kuran; **30***Kendini kurtar ve oradan in; diyorlardı. **31***Böylece baş kâhinlerle din bilginleri kendi aralarında eğlenerek: -Başkalarını kurtardı; ama kendisini kurtaramıyor; **32***İsrailin kralı şimdi oradan insin, biz de görüp inanalım; diyorlardı. O'nun[19] ile birlikte idam edilenler de sitem ediyorlardı. **33***Ve[20] saat altıya geldiğinde tâ dokuza dek tüm yeryüzüne karanlık çöktü. **34***Saat dokuzda İsa yüksek sesle bağırarak: -Elôi[21] Elôi Lema Sabaktanî; yani çevirisi: -Ey Allah'ım, ey Allah'ım; beni neden bıraktın? Dedi. **35***Orada duranlardan bazısı bunu duyduğunda: -İşte! İlya'yı çağırıyor; dediler. **36***Biri[22] koşarak sirkeyle bir süngeri doldurdu ve bir kamışa takıp: -Bırakın bakalım İlya O'nu indirmeye gelir mi? Diyerek O'na[23] içirdi. **37***Ve İsa[24] yüksek sesle bağırarak ruhunu teslim etti. **38***Tapınağın[25] perdesi de yukardan aşağıya dek yırtılarak iki parça oldu. **39***Karşısında[26] duran yüzbaşı O'nun böyle bağırıp ruhunu teslim ettiğini gördüğünde: -Gerçekten bu adam Tanrı[+] oğluydu, dedi. **40***Bu olayı[27] uzaktan gözleyen kadınlar da vardı[28] aralarında Mecdelli Meryem, küçük Yakup ile Yose'nin annesi Meryem ve Salome[§] de vardı. **41***Kendisi Galile'deyken kadıncağızlar[29] O'nun ardınca gidip O'na hizmet ediyorlardı; ve O'nunla birlikte Yeruşalim'e çıkmış olan birçok başka kadın da vardı. **42***Akşam[30] olduğunda hazırlık; yani Cumartesi gününden önceki gün olduğundan, **43***Meclis üyelerinden biri olup, sözü geçen ve Allah'ın[31] Egemenliği'ne hazırlanan Arimatea'lı Yusuf gelip; öz güvenle Pilatus'un yanına girerek İsa'nın cesedini istedi. **44***Pilatus O'nun ölmüş olduğuna şaşırdı ve yüzbaşıyı çağırıp: -Çoktan mı öldü? Diye ona sordu. **45***Ve Yüzbaşıdan durumu öğrenince cesedi Yusuf'a verdi. **46***O da[32] keten bezi satın alarak (cesedi) indirip O'nu beze sardı ve kayada oyulmuş bir mezara koyup; mezarın kapısına da bir taş yuvarladı. **47***Mecdelli Meryem ile Yose'nin annesi Meryem O'nun konulduğu yere bakıyorlardı.

(1) Mez.2/2, Mat.27/1, Luk.22/66, 23/1, Yuh.18/28, Res.İşl.3/13, 4/26,**(2)**Mat.27/11,**(3)**Mat.27/13,**(4)**İşa.53/7, Yuh.19/9, **(5)**Mat. 27/15, Luk.23/17, Yuh.18/39, **(6)**Mat.27/20, Res.İşl.3/14, **(7)**Mat. 27/26,Yuh.19/1ve16,**(8)**Mat.27/27,**(9)**Mat.27/32, Luk. 23/26, **(*)**Veya İdam çarmıhı, Bak Mat.10/38 Açıklaması, **(10)**Mat. 27/33,Luk.23/33,Yuh.19/17, **(11)**Mat.27/34, **(12)**Mez.22/18, Luk. 23/34,Yuh.19/23ve24, **(13)**BakMat.27/45,Luk.23/44, Yuh.19/14, **(14)**Mat.27/37,Yuh.19/19,**(15)**Mat.27/38,**(16)**İşa.53/12,Luk. 22/37,**(17)**Mez.22/7,**(18)**B.14/58,Yuh.2/19,**(19)**Mat.27/44, Luk.23/39, **(20)**Mat.27/45,Luk.23/44, **(21)**Mez. 22/1,Mat.27/46, **(22)**Mat.27/48,Yuh.19/29, **(23)**Mez.69/21, **(24)**Mat.27/50, Luk. 23/46, Yuh.19/30, **(25)**Mat. 27/51, Luk.23/45, **(26)**Mat.27/54, Luk.23/47, **(+)**Romalılar İlâhlara ve onların çocukları olduğuna inanıyorlardı, **(27)**Mez.38/11, **(28)**Mat.27/55, Luk. 23/49, **(§)**Mat.14/6,B.6/22, **(29)**Luk.Luk.8/2ve3, **(30)**Mat.27/57, Luk. 23/50,Yuh.19/38, **(31)**Luk.2/25ve38, **(32)**Mat. 27/59 ve60, Luk.23/53, Yuh.19/40.

16. Bölüm: 1)İsa'nın dirilişinin(Kıyamının) bir Melek tarafından bazı kadınlara bildirilmesi, 9)Kendisinin Meryem'e, 12)Diğer iki kişiye, 14)Ve geri kalan onbir öğrencisine (Havarisine) görünmesi, 15)Milletleri eğitmek ve temizlemek(Vaftiz) için havarilerini göndermesi, 19)Ve göğe çıkışı. **1***Cumartesi[1] günü geçtikten sonra Mecdelli Meryem ve Yakup'un annesi Meryem ile Salome gelip O'na sürmek için baharatlar[2] satın almışlardı. **2***Haftanın[3] ilk günü sabahleyin güneş doğarken kabire geldiler. **3***Ve birbirlerine: -Mezarın kapısındaki taşı bize kim yuvarlayacak? Diyorlardı. **4***(Ve baktıklarında taşı yuvarlanmış gördüler.) çünkü çok büyüktü. **5***Mağara[4] oyuğuna(*mezara*) girdiklerinde beyaz giysiler giyinmiş, sağda oturan bir genç gördüklerinde şaşırdılar. **6***O da[5] onlara: -Şaşırmayın! Siz idam edilen Nasıralı İsa'yı

arıyorsunuz; dirildi(*kıyam etti*) ve burada değildir. İşte onu uzattıkları yer. **7*** Ama siz gidip O'nun öğrencileriyle Petrus'a: -O sizden önce Galile'ye gidecek ve size[6] dediği gibi O'nu orada göreceksiniz deyin, dedi. **8*** Ve hemen kabirden çıkıp kaçtılar. Kendilerini titreme ve şaşkınlık aldığından korkularından hiç kimseye[7] birşey söylemediler. **[**Ama onlar hemen kendilerine tüm söylenilenleri Petrus'a ve arkadaşlarına bildirdiler. Ondan sonra İsa kendisi, onlar vasıtasıyla doğudan batıya dek kutsal ve bozulmaz sonsuz kurtuluşun ilânını yazdı[*]**]**. [#]**[9*** Ve İsa haftanın birinci gününde sabahleyin dirildikten sonra önce içinden[8] yedi cin çıkarmış olduğu Mecdelli Meryem'e[9] göründü. **10*** Kadıncağız[10] da gidip önceden O'nun ile beraber olanlara; onlar yas çekip ağlamaktayken haber verdi. **11*** Onlar[11] da O'nun diri olup ona göründüğünü duyduklarında inanmadılar. **12*** Ve bu olaydan sonra onlardan ikisine[12] bir köye yürüyerek giderlerken başka bir gürünüşte göründü. **13*** Onlar da gidip başkalarına bildirdiler ama onlara da inanmadılar. **14*** Sonra[13] onbirlere sofrada otururken görünüp; dirildiğini görmüş olanlara inanmadıkları için onları imansızlıklarından ve yüreklerinin sertliğinden ötürü azarladı. **15*** Onlara[14] dedi ki: -Tüm dünyaya gidip her yaratılmışa Müjde'yi[+] vaaz[15] ediniz. **16*** İman edip[16] vaftiz olan kurtulacak ve iman[17] etmeyene karşı ceza olacak. **17*** İman edenlerle bu harikalar olacak; yani benim[18] adımla cinler çıkaracaklar ve yeni[19] dillerle konuşacaklar. **18*** Yılanlar[20] tutacaklar ve zehirli şey içseler de asla onlara zarar vermeyecek. Hastalar[21] üzerine ellerini koyacaklar, onlar da şifa bulacak. **19*** Böylece Rabb[22] onlara söyledikten sonra göğe[23] yükseltilerek Allah'ın sağında oturdu[24]. **20*** Onlar da çıkıp her yerde vaaz ediyorlardı. Rabb onlarla işleyip birlikte harikalarla[25] kelâmı (*Allah'ın sözünü*) ispat ediyordu. Âmin**]**.

(1) Mat.28/1, Luk.24/1, Yuh.20/1, **(2)**Luk.23/56, **(3)**Luk.24/1, Yuh.20/1, **(4)**Luk.24/3, Yuh.20/11ve12, **(5)**Mat.28/5,6ve7, **(6)**Mat.26/32, B.14/28, **(7)**Bak Mat.28/8, Luk.24/9, **(*)**Bazı eski metinlerde geçen bu ayet "New Amarican Standart" çevirisinde de vardır, **(#)**M.S.Codex Regius adındaki el yazmalarında 9. Ayetten 20.Ayetin sonuna kadar olan bu ayetler vardır; ondan önceki el yazmalarında yoktur, **(8)**Luk.8/2,**(9)**Yuh.20/14, **(10)**Luk. 24/10,Yuh.20/18,**(11)**Luk.24/11,**(12)**Luk.24/13,**(13)**Luk.24/36,Yuh. 20/19, I.Kor.15/5,**(14)**Mat.28/19, Yuh.15/16, **(+)**Beşaret veya Bişaret(Osm.): Müjde yeni çıkan hayırlı ve acayip haber (Bak.Osm.Ansiklopedik sözlük.), **(15)**Kol.1/23, ***(16)"İman edip vaftiz olan mutlu olacak; ama iman etmeyen cezalandırılacaktır"*** (Luther'in çevirisi.), Bak Yuh.3/18 ve36,Res.İşl.2/38,16/30,31ve32,Rom.10/9,I.Petr.3/21,**(17)**Yuh. 12/48, **(18)**Luk.10/17,Res.İşl.5/16,8/7,16/18,19/12,**(19)**Res. İşl.2/4,10/46, 19/6,I.Kor.12/10ve28,**(20)**Luk.10/19,Res.İşl.28/5,**(21)**Res.İşl.5/15 ve16,9/17,28/8,Yakb.5/14ve15,**(22)**Res.İşl.1/2ve3,**(23)**Luk.24/51, **(24)**Mez.110/1, Res.İşl.7/55, **(25)**Res.İşl. 5/12, 14/3, I.Kor.2/4ve5, İbr.2/4.

'İNCİL'
LUKA'NIN YAZISINA GÖRE

1. Bölüm: 1)Bu İncil'in yazılmasının nedeni, 5)Vaftizci Yahya için önceden bildirilen haber, 26)Önceden İsa'nın doğumu için bildirilen haber, 39)Elisabet'in, 46)Ve Meryem'in ilhamla konuşması, 57)Yahya'nın doğumu, 67)Zekeriya'nın İsa için ilhamla söylemesi.

1* Ey saygıdeğer[1] Teofilos[*] başlangıçta[2] gözleriyle görenlerin ve sözün hizmetçisi olanların;. **2*** Aramızda yakın olarak tanık olanların, olmuş olan şeyleri bize anlattıklarına[3] göre; **3*** Birçok kişiler onların düzenlemesiyle yazmaya başlamış olduğundan, ben de tâ başlangıcından[4] herşeyi büyük bir dikkatle araştırdım; **4*** Ve[5] sana öğretilen şeylerin doğruluğunu bilmen için tümünü sırasıyla[6] yazmak bana uygun göründü. **5*** Yahuda[7] kralı Hirodes'in günlerinde Abiya[8] bölüğünden Zekeriya adında bir kahin vardı ve eşi de Harun soyunun kızlarından olan Elizabet'ti. **6*** İkisi de Allah'ın önünde dürüst[9] olup Rabb'in tüm buyruklarını kusursuzca yerine getiriyorlardı. **7*** Elisabet kısır olduğundan çocukları olmadı ve ikisi de yaşlıydılar. **8*** Merhum*(Zekeriya)* kendi nöbeti sırasında Allah'ın önünde kahinlik hizmetini yaparken; **9*** Kahinlik geleneğine göre Rabbin Tapınağına girerek buhur yakmak[10] sırası kendisine[11] düştü.. **10*** Tüm halkın[12] kalabalığı buhur zamanı dışarıda dua ederken; **11*** Rabb'in meleği de buhur[13] sunağının sağında durarak ona göründü. **12*** Ve Zekeriya onu görünce sıkılarak[14] korktu. **13*** Melek ona: -Korkma ey Zekeriya! Çünkü dileğin kabul edildi ve eşin Elizabet'ten senin bir oğlun olacak. Ona[15] Yahya[+] adını vereceksin. **14*** Sana sevgi ve sevinç olacak; o doğduğu için de birçokları[16] sevinecektir. **15*** Çünkü Rabb'in önünde büyük olup asla şarap[17] ve içki içmeyecek. O daha[18] annesinin karnındayken Kutsal Ruhla dolu olacaktır. **16*** İsrail[19] oğulların'dan birçoklarını, Allahı olan Rabbe döndürecek; **17*** Babaların yüreğini oğullara ve asileri dürüstlerin aklına döndürerek, Rabb'e hazırlanmış bir toplumu yetiştirmek için İlya'nın[20] ruhu ve gücüyle O'nun önünden gidecektir. **18*** Zekeriya da meleğe: -Bunu[21] nereden bileyim? Çünkü yaşlıyım ve eşim de çok yaşlıdır, dedi. **19*** Melek ona şöyle yanıt verdi: -Ben Allah'ın önünde duran Cebrail'im[22] ve sana söyleyip bildirmek için bu

şeyleri söylemeye gönderildim. **20*** Ama sen vaktinde yerine gelecek olan sözlerime inanmadığın için; bunların olacağı güne dek dilsiz olup konuşamayacaksın[23] dedi. **21*** Halk da Zekeriya'yı beklemekte olup, tapınakta geciktiğine şaşıyorlardı. **22*** O dışarı çıktığında onlarla konuşamadığından, tapınakta bir rüya görmüş olduğunu anladılar ve o da onlara işaretle anlatarak dilsiz kaldı. **23*** Hizmetinin[24] günleri tamamlandığında kendi evine gitti. **24*** Ve o günlerden sonra eşi Elisabet hamile olduğundan; **25*** 'Rabb halk arasında utancımı[25] gidermek için bana lütufla baktığı günlerde böyle yaptı; diyerek kendini beş ay gizledi. **26*** Altıncı ayda melek Cebrail, Allah tarafından Galile'de olan Nasıra adındaki bir kente; **27*** Davut soyundan Yusuf adında bir adama nişanlı[26] olan bir bakirenin yanına gönderildi. O bakirenin adı Meryem'di. **28*** Melek kızcağızın yanına gelerek: -Selam[27] sana ey lütfa erişmiş bakire! Rabb seninledir[28] sen kadınlar içinde ne mutlusun, dedi. **29*** O da meleği gördüğünde sözünden sıkılarak[29] bu nasıl bir selamdır? Diye düşünürken; **30*** Melek ona: -Korkma ey Meryem! Çünkü Allah'ın önünde lütuf buldun. **31*** İşte[30] hamile olup bir oğul doğuracaksın ve O'na[31] İsa adını veresin. **32*** O büyük olup O'na '*Yüce'nin Oğlu*'[32] denilecek ve *Rabb-Allah*[33]. O'na babası Davut'un egemenliğini verecektir. **33*** Yakup[34] soyunun üzerine sonsuza dek egemen olup, saltanatının sonu olmayacaktır; dedi. **34*** Meryem ise meleğe: -Bu nasıl olabilir? Çünkü bir erkek bilmedim; dedi. **35*** Melek de ona şöyle yanıt verdi: -Senin üstüne Kutsal[35] Ruh gelip Yüce'nin(*Müt'âl*) kudreti sana gölge olacak. Bu yüzden senden doğacak kutsal kişiye Tanrı'nın oğlu[36] denilecektir. **36*** İşte akrabandan olan yaşlı Elizabet de bir oğula hamile kalmıştır ve bu ay onun altıncı ayıdır. **37*** Çünkü Allah'ın[37] önünde hiçbir şey imkânsız değildir, dedi. **38*** Meryem de: -İşte Rabb'in cariyesi. Bana sözüne göre olsun; deyince melek onun önünden gitti. **39*** Meryem o günlerde kalkıp aceleyle dağlara doğru Yahuda[38] kentine giderek; **40*** Zekeriyanın evine gidip Elizabet'e selam verdi. **41*** Elizabet Meryem'in selamını duyduğu gibi çocuk onun rahminde sıçradı, Elizabet Kutsal Ruh'la dolup; **42*** Yüksek sesle bağırarak şöyle söyledi: -Sen[39] kadınlar arasında ne kutsalsın ve rahminin ürünü de ne kutsaldır. **43*** Bana ne oldu ki Rabbim'in annesi yanıma geldi? **44*** Çünkü işte selamının sesi kulağıma değdiği gibi çocuk rahmimde sevinçten sıçradı. **45*** Ne mutludur iman etmiş olan; çünkü Rabb'ten ona söylenilen şeyle tamamlanacaktır. **46*** Meryem de: -Canım[40] Rabbi anarak; **47*** Ruhum kurtarıcım olan Allah'ta sevindi. **48*** Çünkü[41] cariyenin alçak durumuna göz attı; ama bundan sonra tüm[42] kuşaklar bana kutsal diyecekler. **49*** Kadîr bana büyük[43] şeyler yaptı; O'nun adı[44] kutsaldır. **50*** Ve acıması kuşaktan kuşağa[45] kendisinden korkanların üstündedir. **51*** Kendi[46] koluyla gücünü gösterdi; gururluların[47] yüreğinin kuruntularını dağıttı. **52*** Güçlüleri[48] saltanatından alıp düşkünleri yükseltti. **53*** Aç olanları[49] nimetlerle doyurup zenginleri boş gönderdi. **54*** Atalarımıza söylediği gibi[50] İbrahim ile onun soyuna, sonsuza dek[51] olan lütfunu anıp; **55*** Kulu İsraile yardım etti. **56*** Ve Meryem onun yanında üç ay kaldıktan sonra kendi evine geri döndü. **57*** Elisabet'in hamileliği bittiğinde bir oğul doğurdu. **58*** Komşuları ile akrabası, Rabb'in ona büyük lütuf verdiğini duyduklarında, onunla[52] beraber seviniyorlardı. **59*** Sekizinci[53] günde çocuğu sünnet etmeye gelerek ona babasının adıyla Zekeriya dediler. **60*** Ama annesi şöyle dedi: -Hayır[54] ancak Yahya denilecektir. **61*** Onlar da kadına: -Akrabalarından bu isimle bilinen biri yoktur, dediler. **62*** Ve işaretle: -Ne ad verilmesini istiyorsun? Diye babasından sordular. **63*** O da bir levha isteyip: 'Adı[55] Yahya'dır' diye yazdığında tümü şaşırdı! **64*** Hemen[56] ağzıyla dili açılıp Allah'a hamd ederek konuşmaya başladı. **65*** Ve çevresinde oturanların tümü korktu! Artık bu olay tüm Yahudiye dağıstanında[57] yayılmıştı. **66*** Bunu duyanlar: -Acaba bu çocuk ne olacak? Diye olay[58] akıllarından çıkmadı ve Rabb'in eli[59] onunlaydı. **67*** Babası Zekeriya da Kutsal Ruh[60] ile dolu olup ilhamla şöyle söyledi: **68*** -İsrailin[61] Allah'ı Rabb kutsal olsun; çünkü halkını[62] ziyaret edip onu fidye ile kurtardı. **69*** Ve başlangıçtanberi[63] kutsal peygamberlerin ağzıyla söylediği gibi; **70*** Düşmanlarımızdan ve bize kötülük edenlerin elinden kurtulmak için; **71*** Kulu Davut'un soyundan bize büyük bir[64] kurtuluş[§] yaptı. **72*** Tâ ki; atalarımıza[65] acıyıp kendi kutsal andını; **73*** Yani düşmanlarımızın elinden kurtulmuş olarak (Beyimizin) tüm günlerinde; **74*** Kendi önünde kutsallıkla[66] dürüstlükle ve korkusuzca kendine[67] ibadet etmek için; **75*** Babamız[68] İbrahim'e verdiği sözü anımsasın. **76*** Sen ey çocuk! Yüce Tanrı'nın peygamberi çağrılacaksın. **77*** Çünkü[69] sen karanlıkla ölüm gölgesinde oturanlara ışık vermek ve ayaklarımızı esenlik yollarında yürütmek için, Allahımızın sevgi ve acımasından ötürü doğan[70] güneş. Yücelerden ziyaretimiz için gelerek;

78*Halkına günahların bağışıyla[71] kurtuluş duyurmaya; **79***Ve[72] Rabb'in yolunu hazırlamaya O'nun önünden gideceksin." **80***Çocuk[73] büyüyüp ruhta güçleniyor ve İsraile görüneceği güne değin çöllerde[74] yaşıyordu.

(1) Res. İşl.1/1, **(*)Teofilos:** Yun. Tanrısever (Teoloji: Tanrı bilim), **(2)**İbr.2/3, I.Petr.5/1, II.Petr.1/16, I.Yuh.1/1, **(3)**Mark. 1/1,Yuh.15/27,**(4)**Res.İşl.15/19,25ve28,I.Kor.7/40, **(5)**Yuh.20/31, **(6)**Res.İşl.11/4, **(7)**Mat.2/1, **(8)**I.Trh.24/10ve19, Nah.12/4ve17, **(9)**Tek.7/1, 17/1, I.Krl.9/4, II.Krl.20/3, Eyp.1/1, Res.İşl.23/1, 24/16, Filp.3/6, **(10)**Çık.30/7 ve 8, I.Sam.2/28, I.Trh.23/13, II.Trh.29/11, **(11)**I.Trh.24/19, II.Trh.8/14, 31/2, **(12)**Lev.16/17, Vah.8/3ve4, **(13)**Çık.30/1, **(14)**Hak.6/22,13/22,Dan.10/8ve 29. Ayet,B.2/9,Res.İşl.10/4,Vah.1/17,**(15)**60.ve63.Ayetler, **(+)**Rabbin lütfu,**(16)**58.Ayet,**(17)**Say.6/3,Hak.13/4, B.7/33,**(18)**Yerm. 1/5,Galt.1/15,**(19)**Malk.4/5ve6,**(20)**Malk.4/5,Mat.11/14, Mark. 9/11, **(21)**Tek.17/17, **(22)**Dan.8/16, 9/21,22ve23, Mat.18/10, İbr.1/14,**(23)**Hez.3/26,24/27,**(24)**II.Krl.11/5,I.Sam.9/25, **(25)**Tek. 30/23, İşa.4/1,54/1ve4,**(26)**Mat.1/18, B.2/4 ve 5, **(27)**Dan.9/23, 10/19, **(28)**Hak.6/12, **(29)**12.Ayet, **(30)**İşa.7/14, Mat.1/21, **(31)**B.2/21, **(32)**Mark.5/7, **(33)**II.Sam.7/11ve12, Mez.132/11, İşa.9/6ve7, 16/5, Yerm.23/5, Vah.3/7, **(34)**Dan.2/44, 7/14ve27, Obad.21veMik.4/7,Yuh.12/34,İbr.1/8, **(35)**Mat.1/20, **(36)**Mat. 14/33, 26/63 ve 64, Mark.1/1, Yuh.1/34, 20/31, Res.İşl.8/37, Rom.1/3,**(37)**Tek.18/14,Yerm.32/17,Zek.8/6, Mat.19/26,Mark. 10/27,B.18/27,Rom.4/21,**(38)**Yeş.21/9 ,10ve11, **(39)**28.Ayet. Hak.5/24,**(40)**I.Sam.2/1,Mez.34/2ve3,35/9,Habk.3/18, **(41)**I.Sam.1/11,Mez.138/6,(42)Malk.3/12,B.11/27,**(43)**Mez. 71/19,126/2ve3,**(44)**Mez.111/9,**(45)**Tek.17/7,Çık.20/6 Mez.103/17ve18, **(46)**Mez.98/1, 118/15, İşa.40/10, 51/9, 52/10, **(47)**Mez.33/10, I.Petr.5/5,**(48)**I.Sam.2/6,Eyp.5/11,Mez.113/7, **(49)**I.Sam.2/5,Mez.34/10,**(50)**Tek.17/19,Mez.132/11,Rom. 11/28,Galt.3/16,**(51)**Mez.98/3,Yerm.31/3ve20,**(52)**14.Ayet, **(53)**Tek.17/12, Lev.12/3,**(54)**13.Ayet,**(55)**13.Ayet,**(56)**20.Ayet, **(57)**39. Ayet, **(58)**B.2/19ve51, **(59)**Tek.39/2, Mez.80/17, 89/21, 11/21, **(60)**Yoel 2/28, **(61)**II.Krl.1/48, Mez.41/13, 72/18, 106/48, **(62)**Çık.3/16, 4/31, Mez.111/9, B.7/16, **(63)**Yerm.23/5ve6, 30/10, Dan.9/24, Res.İşl.3/21,Rom.1/4,**(64)**Mez.132/17,**(§)*Kurtuluş Boynuzu*,(65)**Lev.26/42,Mez.98/3,105/8ve9,106/45, Hez.16/60, 54.Ayet, **(66)**Yerm.32/39ve40, Efs.4/24, II.Sel.2/12, II.Tim.1/9, Tits.2/12, I.Petr.1/15, II.Petr.1/4, **(67)**Rom.6/18ve22, İbr.9/14, **(68)**Tek.12/3, 17/4, 22/16ve17, İbr.6/13ve17, **(69)**İşa.9/2, 42/7, 49/9,Mat.4/16,Res.İşl.26/18,**(70)**Say.24/17,Malk.4/2, **(71)**Mark. 1/4, B.3/3, **(72)**İşa.40/3, Malk.3/1, 4/5, Mat.11/10, 17.Ayet, **(73)**B.2/40, **(74)**Mat.3/2, 11/7.

2. Bölüm: 1)Nüfus sayımı, 6)İsa'nın doğumu, 8)Rabb'in meleğinin çobanlara görünmesi, 13) Göklerin ordusunun melekleri, 22)Meryem'in temizlenmesi, 28)Şimeon ile Anna'nın İsa için İlhamla söylemeleri, 46)İsa'nın din bilginleriyle konuşması, 51)Ana-babasını dinlemesi ve büyümesi.

1*O günlerde tüm dünyanın nüfus sayımı için Kayser Avgustus'tan buyruk çıktı. **2***Bu ilk[1] sayım Krinius Suriye valisiyken oldu. **3***Herkes yazılmak için kendi şehrine gidiyordu. **4***Böylece Yusuf da Davut[2] kuşağından olduğundan hamile olan nişanlısı Meryem'le beraber yazılmak için gitti. **5***Galile'den Nasıra kentinden Yahudiye'ye Beytlehem denilen Davut'un[3] kentine gitti. **6***Onlar oradayken kadının hamilelik zamanı dolduğunda. **7***İlk[4] oğlunu doğurdu ve onu kundaklayıp kendilerine handa yer olmadığı için yemlikte yatırdı. **8***O çevredeki ovada kalan ve sürülerini gece bekleyen çobanlar vardı. **9***İşte Rabb'in meleği üzerlerine inip, çevrelerinde Rabb'in görkeminin ışığı parladığından[5] çok korktular. **10***Melek onlara: -Korkmayın! Çünkü işte tüm[6] millete olacak olan büyük bir sevinci size bildiriyorum. **11***Size[7] bu gün Davut kentinde Mesih[8] ve Rabb olan kurtarıcı[9] doğmuştur. **12***Kundaklanmış olan ve yemlikte yatan bir çocuğu bulmanız size işaret olacaktır. **13***Ansızın meleklerle[10] birlikte göklerin ordusu hazır olarak Allah'ı şöyle yüceltti: **14***-En yücelerden Allah'a hamd[11] yeryüzünde esenlik[12] ve insanlara[13] hoşgörü, dediler. **15***Ve melekler yanlarından göğe çıktıklarında o çobanlar birbirlerine: -Şimdi Beytlehem'e gidip Rabb'in bize bildirdiği bu olayı görelim, dediler. **16***Sonra da aceleyle gidip Meryem ile Yusuf'u ve yemlikte yatan çocuğu buldular. **17***Onları gördükten sonra bu çocuk için kendilerine söylenilen şeyleri çevreye yaydılar. **18***Bunu duyanların tümü çobanların kendilerine söyledikleri şeylere şaşırdılar. **19***Meryem[14] de bu şeylerin tümünü yüreğinde düşünerek saklıyordu. **20***Çobanlar kendilerine söylenildiği gibi duyup gördükleri tüm şeylerden ötürü Allah'a hamd edip yücelterek geri döndüler. **21***Çocuğun sünneti için sekiz gün bittiğinde[15] o daha ana rahminde olmadan önce, melek tarafından bildirildiği gibi İsa[16] adı verildi. **22***Musa'nın yasasına göre onların temizlenme günleri[17] bittiğinde: "Her ilk[18] doğan erkek çocuk Rabb'e kutsal olsun" diye; **23***Rabb'in şeriatında yazıldığı gibi çocuğu Rabb'e sunmak; **24***Ve Rabb'in[19] şeriatında (*Kutsal Yasa*) bir çift kumru veya iki güvercin yavrusu buyurulduğu üzere kurban sunmak için O'nu Kudüs'e getirdiler. **25***İşte Kudüs'te Şimeon adında dürüst ve dindar bir adam bulunuyor, İsrailin[20] avuncunu özenle bekliyordu. Kutsal Ruh da onun üzerindeydi. **26***Ve Rabb'in: 'Mesihi görmeden ölmeyecek' dediği[21] Kutsal Ruh aracılığıyla kendisine bildirilmişti. **27***Şeriatın (*Kutsal Yasanın*) kurallarını yapmak için, anası ve babası çocuk İsa'yı içeri götürdüklerinde o da ruhun[22] yönetmesiyle Tapınağa geldi ve, **28***O'nu kucağına alarak Allah'a şöyle şükretti: **29***-Ya[23] Rabb! Şimdi senin sözüne göre kulunu esenlikle salıveriyorsun. **30***Çünkü[24] gözlerim tüm milletlerin önünde; **31***İnsanların[25] aydınlığı için ışık ve halkım İsraile şan olmak üzere; **32***Tasarladığın kurtuluşu gördü, dedi. **33***Annesiyle Yusuf da O'-

nun için söylenilen sözlere şaşıyorlardı. **34***Şimeon onlara iyilik dileyerek O'nun annesi Meryem'e dedi ki: -İşte bu çocuk İsrailde[26] birçoklarının düşmesi ve birçoklarının da kalkması için; aleyhinde[27] söylenilen bir işaret olarak konulmuştur. **35***[Senin[28] canını bir kılıç delecek.] tâ ki; birçok yüreklerin düşünceleri belli olsun. **36***Aşer oymağından Fanuel'in kızı Anna adında bir kadın peygamber vardı. Kadıncağız çok yaşlı olup, kızlığı zamanında yedi yıl kocasıyla yaşamıştı. **37***Yaklaşık seksen dört yıldır dul kalmış ve gece[29] gündüz oruç tutup dua ederek Tapınaktan ayrılmıyordu. **38***O da o saat hazır olup Rabb'e şükrederek Yeruşalim'de[30] kurtuluşa yakın olanların tümüne O'nun için söylüyordu. **39***Onlar da Rabbin yasasına göre, tüm yapılması gerekenleri yaptıktan sonra Galile'deki kendi kentleri Nasıra'ya geri döndüler. **40***Çocuk[31] da büyüyor, ruhta güçleniyor ve bilgelikle doluyordu; Tanrı'nın lütfu da O'nun üstündeydi. **41***O'nun ana babası da her yıl[32] Fısıh Bayramı'nda Kudüs'e gidiyordu. **42***İsa on iki yaşındayken onlar bayramın geleneğine göre Yeruşalim'e gittiler. **43***Ve günleri tamamlayıp geri döndüklerinde, çocuk İsa Yeruşalim'de kaldı. Ama annesiyle babası bunu bilmiyordu. **44***Yolcuların arasında olduğunu sanarak bir günlük yol gitmişlerken, onu akraba ile yakınlarının arasında aradılar. **45***Ve O'nu aradıktan sonra bulamadan Yeruşalim'e döndüler. **46***Üç günden sonra O'nu Tapınakta din hocaları arasında oturmakta ve onları dinleyip onlara sorular sormaktayken buldular. **47***Onu[33] tüm dinleyenler; bilgisine ve yanıtlarına şaşırıp kalmışlardı. **48***O'nu gördüklerinde şaşırdılar ve annesi O'na: -Ey oğul! Bize niçin böyle yaptın? İşte babanla ben üzülerek seni arıyorduk; dedi. **49***O da onlara: -Beni niçin arıyorsunuz? Babamın[34] Evi'nde bulunmam gerektiğini bilmiyor musunuz? Dedi. **50***Ama[35] onlar kendilerine söylenen bu sözü anlamadılar. **51***O da onlarla beraber inip Nasıra'ya geldi; onları dinliyor ve annesi[36] de tüm bu sözleri yüreğinde gizliyordu. **52***İsa bilgelikte ve boyda; Allah'ın ve insanların gözünde ilerliyordu[37].

(1) Res.İşl.5/37,**(2)**Mat.1/16,B. 1/27, **(3)**I.Sam.16/1ve4, Yuh.7/42, **(4)**Mat.1/25, **(5)**B.1/12, **(6)**Tek.12/3, Mat.28/19, Mark.1/15, 31.ve32.Ayetler, B.24/47, Kol.1/23, **(7)**İşa.9/6, **(8)**Mat.1/16, 16/16, B.1/43, Res.İşl.2/36, 10/36, Filp.2/11, **(9)**Mat.1/21, **(10)**Tek.28/12, 32/1ve2, Mez.103/20ve21, 148/2, Dan.7/10, İbr.1/14, Vah.5/11, **(11)**B.19/38, Efs.1/5, 3/10ve21, Vah.5/13, **(12)**İşa.57/19,B.1/77,Rom.5/1, Efs.2/17, Kol.1/20, **(13)**Yuh.3/16, Efs.2/4ve7, II.Sel.2/16, I.Yuh.4/9ve10, **(14)**Tek.37/11, B.1/66, 51.Ayet, **(15)**Tek.17/12, Lev.12/3, B.1/59, **(16)**Mat.1/21ve25, B.1/31,**(17)**Lev.12/2,3,4ve6,**(18)**Çık.13/2,22/29,34/19,Say. 3/13,8/17,18/15,**(19)**Lev.12/2,6ve8,**(20)**İşa.40/1,Mark.15/43 ve38.Ayet, **(21)**Mez.89/48, İbr.11/5, **(22)**Mat.4/1, **(23)**Tek.46/30, Filp.1/23,**(24)**İşa.52/10,B.3/6,**(25)**İşa.9/2,42/6,49/6,60/1, 2ve3,Mat.4/16,Res.İşl.13/47,28/28,**(26)**İşa.8/14,Çık.14/9, Mat.21/44, Rom.9/32,33, I.Kor.1/23ve24, II.Kor.2/16, I.Petr. 2/7ve8, **(27)**Res.İşl.28/22, **(28)**Mez.42/10,Yuh.19/25, **(29)**Res. İşl.26/6,I.Tim.5/5,**(30)**Mark.15/43,25. Ayet,B.24/21, **(31)**52.Ayet, B.1/80,**(32)**Çık.23/15ve17,34/23,Tes.16/1ve16, **(33)**Mat.7/28, Mark.1/22,B.4/22ve32,Yuh.7/15ve46, **(34)**Yuh. 2/16, **(35)**B.9/45, 18/34, **(36)**19.Ayet, Dan.7/28, **(37)**I.Sam.2/26 ve 40.Ayet.

3. Bölüm: 1)Yahya'nın vaazı ve vaftiz etmesi, 15)Onun İsa için tanıklığı, 19)Hirodes'i Yahya azarladığı için onu zindana atması, 21)İsa'nın vaftizi için gökten gelen tanıklık, 23)Ve O'nun soyu.

1*Kayser Tiberius'un egemenliğinin on beşinci yılında Pontuslu Pilatus Yahudiye valisi, Hirodes ülkenin dörtte bir egemeni olarak Galile'nin beyi, kardeşi Filipus İtureya ile Trahonitis ülkenin dörtte bir beyi ve Lisaniyus da ülkenin dörtte bir beyi olarak Avilini'nin beyiydi. **2***Hanna[1] ile Kayafa baş kâhin oldukları zaman çölde Zekeriya'nın oğlu Yahya'ya Allah'ın sözü geldi. **3***O da[2] Erden çevresindeki tüm yerlere giderek günahların[3] bağışlanması için tövbe vaftizini vaaz ediyordu. **4***Böylece İşaya peygamberin sözlerinin kitabında: "Rabb'in yolunu hazırlayıp patikalarını doğrultun; **5***Her dere dolup her dağ ve tepe alçaltılacak; eğriler doğru ve sarp yollar düz olacak. **6***Ve[4] her insan Tanrı'nın kurtarışını görecektir." Diyerek: "Çölde[5] çağıranın sesi!" diye yazılmıştır. **7***Bundan böyle kendi eliyle vaftiz olmaya çıkıp gelen kalabalıklara: -Ey[6] engerekler soyu! Gelecek gazaptan kaçmayı size kim gösterdi? **8***Şimdi tövbeye uygun ürün çıkarın ve kendi kendinize: '*Babamız İbrahim'dir*' demeye başlamayın; çünkü size diyorum ki, Allah'ın İbrahim'e şu taşlardan bile çocuk yapmaya gücü yetiyor. **9***Hem de halâ balta ağaçların kökünün yanında yatıyor; böylece iyi meyva[7] vermeyen her ağaç kesilip ateşe atılıyor, diyordu. **10***Halk da ona: -Öyleyse biz[8] ne yapalım? Diye ondan sordular. **11***O da onlara şöyle yanıt verdi: İki gömleği[9] olan birini olmayana versin ve yiyeceği olan da böyle davransın. **12***Vaftiz[10] olmak için O'na gümrük memurları gelerek: -Ey hocam! Ne yapalım? Dediklerinde: **13***-Siz de belirtilenin dışında[11] bir şey almayın, dedi. **14***Askerler de: -Biz de ne yapalım? Diye ona sordular; ve onlara: -Kimseye zulmetmeyin; iftira[12] kötülük düşünmeyin ve ücretinizle yetinin, dedi. **15***Halk beklemekteyken tümü Yahya için: Acaba Mesih bu mudur? Diye içlerinden geçirirken; **16***Yahya onlara şöyle yanıt verdi: -Ben sizi[13] her ne kadar

suyla Vaftiz etsem*(temizlesem)* de benden daha güçlü olan geliyor ki, ben O'nun ayakkabılarının bağını bile çözmeye layık değilim. O sizi Kutsal Ruh'la ve ateşle vaftiz edecek. **17***Yabası da elinde olup kendi harmanını büsbütün savuracak ve buğdayı[14] ambarına toplayarak, samanı sönmez ateşte yakacaktır. **18*** Böylece daha birçok şeyleri halka öğreterek müjdeliyordu. **19***Ülkenin dörtte birinin[15] yöneticisi Hirodes, kardeşi Filipus'un eşi Hirodiya'dan ve kendisinin yapmış olduğu tüm kötülüklerden ötürü Yahya tarafından azarlandığından; **20***Tüm bu olanlardan sonra bir de onu cezaevine attı. **21***Tüm halk vaftiz edilirken İsa[16] da vaftiz edilip dua ederken gökler açıldı. **22***Ve Kutsal Ruh O'nun üstüne büyük bir görünüşle güvercin gibi indi. Gökten: -Sevgili oğlum sensin, senden hoşnutum. Diye bir ses duyuldu. **23***İsa kendisi yaklaşık[17] otuz yaşına girmeye başladı ve zannedildiğine göre: Yusuf[18] oğlu, Heli oğlu; **24***Mattat oğlu, Levi Oğlu, Melki oğlu, Yannay oğlu, Yusuf oğlu; **25***Mattatya oğlu, Amos oğlu, Nahum oğlu, Esli oğlu, Naggay oğlu; **26***Maat oğlu, Mattatya oğlu, Semein oğlu, Yoseh oğlu, Yoda oğlu; **27***Yoanan oğlu, Risa oğlu, Zerubbabel Oğlu, Şealtiel oğlu, Neri oğlu; **28***Melki oğlu, Addi oğlu, Kosam oğlu, Elmadam oğlu, Er oğlu; **29***Yeşu oğlu, Eliezer oğlu, Yorim oğlu, Mattat oğlu, Levi oğlu; **30***Simeon oğlu, Yahuda oğlu, Yusuf oğlu, Yonam oğlu, Elyakim oğlu; **31***Melea oğlu, Menna oğlu, Mattata oğlu, Natan[19] oğlu, Davut[20] oğlu, **32***Yesse[21] oğlu, Obed oğlu, Boaz oğlu, Salmon oğlu, Nahşon oğlu; **33***Amminadab oğlu, Aram oğlu, Hesron oğlu, Peres oğlu, Yahuda oğlu; **34***Yakup oğlu, İshak oğlu, İbrahim oğlu, Terah[22] oğlu, Nahor oğlu; **35***Seruc oğlu, Reu oğlu, Peleg oğlu, Eber oğlu, Şela oğlu; **36***Kainan oğlu, Arfakşad oğlu, Sam oğlu, Nuh oğlu, Lâmek oğlu[23]; **37***Metuşelah oğlu, Hanok[24] oğlu, Yared oğlu, Mahalaleel oğlu, Kainan oğlu; **38***Enoş oğlu, Şit oğlu, Adem oğlu ve Allah[25] oğluydu.

(1) Yuh.11/49ve51, 18/13, Res.İşl.4/6, **(2)**Mat.3/2, Mark.1/4, **(3)**B.1/78, **(4)**Mez.98/2, İşa.52/10, B.2/10, **(5)**İşa.40/3, Mat.3/3, Mark.1/3, Yuh.1/23, **(6)**Mat.3/7, **(7)**Mat.7/19, **(8)**Res.İşl.2/37, **(9)**B.11/14,II.Kor.8/14,Yakb.2/15ve16,I.Yuh.3/17,4/20, **(10)**Mat. 21/32,B.7/29,**(11)**B.19/8,**(12)**Çık.23/1,Lev.19/11,**(13)**Mat. 3/11, **(14)**Mik.4/12,Mat.13/30, **(15)**Mat.14/3,Mark.6/17, **(16)**Mat.3/13, Yuh.1/32,**(17)**Say.4/3,35,39,43vd47,**(18)**Mat.13/55, Yuh.6/42,**(19)**Zek.12/12,**(20)**II.Sam.5/14, I.Trh.3/5,**(21)**Rut.4/18v diğ,I.Trh.2/10vediğ., **(22)**Tek.11/24ve26, **(23)**Tek.11/12, **(24)**Tek. 5/6, 11/10, **(25)**Tek.5/1ve6.

4. Bölüm: 1)İsa'nın oruç tutması ve sınanması, 14)Vaaz etmesi, 16)Nasıra'da vaazı, 33)Bir cinliyi, 38)Petrus'un kaynanasını, 40)Ve başka hastaları iyileştirmesi, 41)Cinlerin azarlanması.

1*İsa[1] Kutsal Ruh'la dolu olarak Erden'den geri dönüp Ruh'un[2] yönetmesiyle çöle gitti. **2***Ve Şeytan tarafından kırk gün sınanarak o günlerde[3] hiç bir şey yemedi ve günleri bittiğinde acıktı. **3***Şeytan O'na: -Eğer Tanrı'nın oğluysan; emret şu taşa ekmek olsun, dedi. **4***O da ona şöyle yanıt verdi: -"İnsan[4] yalnız ekmekle yaşamaz; ama Allah'ın her sözüyle yaşar" diye yazılmıştır. **5***Sonra Şeytan O'nu yüksek bir dağa çıkarıp bir anda O'na dünyanın tüm ülkelerini gösterdi. **6***Ve Şeytan O'na: -Tüm bu egemenlikleri ve onların şanını sana vereyim; çünkü[5] benim elime verilmiştir ve ben de kime istersem veririm. **7***Şimdi eğer sen bana secde kılarsan hepsi senin olsun, dedi. **8***İsa onu şöyle yanıtladı: -(Ardıma çekil ey Şeytan!) Çünkü: 'Allah'ın[6] olan Rabb'e secde et ve yalnız *"O"*na tapın!' Diye yazılmıştır, dedi. **9***Ve O'nu Yeruşalim'e götürüp[7] tapınağın duvarı üzerinde durdurarak O'na: -Eğer Tanrı'nın oğluysan kendini buradan aşağıya at. **10***"Çünkü seni[8] korumak için senin için kendi meleklerine buyuracak; **11***Ve onlar da ayağın taşa çarpmasın diye seni elleri üstünde taşıyacaklar" diye yazılmıştır; dedi. **12***İsa da onu şöyle yanıtladı: -"Allah'ın[9] olan Rabb'i sınamayasın" diye de yazılmıştır; dedi. **13***Şeytan tüm bu sınamaları bitirdikten sonra biraz[10] zaman ondan ayrıldı. **14***İsa[11] da Ruh'un[12] gücüyle Galile'ye[13] geri dönüp çevredeki bütün yerlere şanı yayıldı. **15***Kendisi onların Sinagoglarında öğretiyor ve herkesçe yüceltiliyordu. **16***İçinde büyüdüğü Nasıra'ya[14] geldi ve alışageldiği gibi Cumartesi günü[15] Sinagog'a girerek okumaya kalktı. **17***Ve O'na İşaya peygamberin kitabı verildi; O da kitabı açtığında: **18***"***RAB****'bin*[16] Ruhu üzerimdedir. Çünkü beni yoksullara *"Sevindirici Haber"*i bildirmek için mesh ederek; yüreği kırık olanları sarmak, tutsaklara özgürlük vermek, körlerin gözlerini açmak, zulüm altında ezilenleri kurtuluşa kavuşturmak, **19***Ve Rabb'in seçkin yılını bildirmek için gönderdi" diye yazılmış olan yerini buldu. **20***Sonra da kitabı kapayıp hizmetçiye vererek oturdu ve Sinagogta bulunanların tümünün dikkatini üzerine çekti. **21***O da onlara: -Bu yazı bu gün kulaklarınızın duyduğu gibi yerine gelmiştir, demeye başladı. **22***Tümü O'na tanık olmuş ve O'nun[17] ağzından çıkan yumuşak sözlere şaşırmışlardı. 'Bu[18] Yusuf'un oğlu değil midir?' diyorlardı. **23***O da onlara: -Kuşkusuz siz bana: "Ey hekim kendini iyileştir" benzetmesini söyleyeceksiniz ve Kefernahum'da[19] yapılmış olan şeyleri burada[20]

kendi vatanında da yap; diyeceksiniz, dedi. **24***Gerçekten size diyorum ki, hiçbir[21] peygamber kendi vatanında iyi karşılanmıyor, dedi. **25***Ve gerçekten size diyorum ki, İlya'nın[22] günlerinde gök üç yıl ve altı ay kapanarak, tüm yeryüzünde büyük kıtlık olduğu zaman, İsrailde birsürü dul kadınlar olmasına rağmen; **26***İlya Sayda'ya bakan Sarepta'daki dul bir kadından başka hiç birine gönderilmedi. **27***Ve Elişa peygamberin zamanında İsrail'de[23] birçok cüzzamlılar vardı; ama Süryani Naaman'dan başka onlardan hiç biri temizlenmedi, dedi. **28***Bunun üzerine Sinagogtakiler'in tümü öfkelenerek: **29***Kalktılar ve O'nu kentten çıkarıp aşağı atmak için kentlerinin yapıldığı dağın uçurumuna götürdüler. **30***O ise[24] aralarından geçip gitti. **31***Galile'de olan Kefernahum[25] kentine inip Sebt günleri onlara öğretirken; **32***Sözlerinin egemence[26] olduğunu duyduklarında öğretişine şaşıp kalıyorlardı. **33***Sinagog'ta içinde kirli cin ruhu olan bir adam vardı[27] ve yüksek sesle şöyle bağırdı: **34***-Bırak senin bizimle ne işin var? Ey Nasıralı İsa! Bizi yok etmeye mi geldin? Senin[28] kim olduğunu biliyorum. Tanrının kutsalısın[29]. **35***İsa da onu şöyle azarladı: -Sus ve ondan çık! Bunun üzerine cin onu ortaya atıp bir zarar vermeden ondan çıktı. **36***Tümü şaşkınlıkla: -Bu nasıl bir sözdür ki kirli ruhlara sözü geçiyor ve gücüyle emrederek çıkıyorlar? Diyerek kendi aralarında konuşuyorlardı. **37***O'nun şanı çevredeki tüm yerlere yayıldı. **38***Sinagog'tan[30] çıkıp Simun'un evine girdi ve Simun'un kaynanası şiddetli bir hastalıkla ateşler içinde yanıyordu. Onlar da kadın için O'ndan rica ettiler. **39***O da üzerine durarak hastalığı azarladığında ateşi geçti ve kadıncağız hemen kalkıp onlara hizmet etti. **40***Güneş[31] battığında her kim çeşitli hastalıklara yakalanmışsa; yanına getirdiler. O da her birinin üstüne ellerini koyarak onları iyileştirdi. **41***Ve[32] birçoklarından cinler çıkarken şöyle bağırıyordu: -Sen Tanrı'nın oğlu Mesih'sin. O da onları[33] azarlayıp konuşturmuyordu; çünkü kendinin Mesih olduğunu biliyorlardı. **42***Gündüz[34] olduğunda çıkıp ıssız bir yere gitti ve halk O'nu arayarak tâ yanına kadar geldiler. O'na kendilerinden gitmemesi için her ne denli yalvarmış olsalar da; **43***Onlara: -Tanrı'nın krallığını diğer kentlere de bildirmem gerekiyor; çünkü bunun için gönderildim, dedi. **44***Ve Galile'nin[35] Sinagoglarında vaaz ediyordu.

(1) Mat.4/1,Mark.1/12,**(2)**14.Ayet,B.2/27,**(3)**Çık.34/28, I.Krl.19/8,**(4)**Tes.8/3,**(5)**Yuh.12/31,14/30,Vah.13/2ve7, **(6)**Tes. 6/13,10/20,**(7)**Mat.4/5,**(8)**Mez.91/11,**(9)**Tes.6/16, **(10)**Yuh.14/30, İbr.4/15, **(11)**Mat.4/12,Yuh.4/43, **(12)**1.Ayet, **(13)**Res.İşl.10/37, **(14)**Mat. 2/23,13/54, Mark.6/1,**(15)**Res.İşl.13/14,17/2,**(16)**Bak İşa.61/1; ***YHVH*(Yehova!)**, **(17)**Mez.45/2, Mat.13/54, Mark.6/2, B.2/47,**(18)**Yuh.6/42,**(19)**Mat.4/13,11/23,**(20)**Mat.13/54, Mark. 6/1,**(21)**Mat.13/57,Mark.6/4,Yuh.4/44,**(22)**I.Krl.17/9, 18/1,Yakb. 5/17,**(23)**II.Krl.5/14,**(24)**Yuh.8/59,10/39,**(25)**Mat.4/13, Mark.1/21,**(26)**Mat.7/28ve29,Tits.2/15,**(27)**Mark.1/23, **(28)**41.Ayet,**(29)**Mez.16/10,Dan.9/24,B.1/35,**(30)**Mat.8/14, Mark.1/29,**(31)**Mark.8/16,Mark.1/32,**(32)**Mark.1/34,3/11, **(33)**Mark.1/25 ve34, Ayet 34, 35, **(34)**Mark.1/35, **(35)**Mark.1/39.

5. Bölüm: 1)İsa'nın kayıkta oturarak sahilde olan halka vaaz etmesi, 4)Mucizeyle balık avlanması, 12)Bir cüzzamlıyı iyileştirmesi, 16)Issız bir yerde dua etmesi, 18)Bir felçliyi iyileştirmesi, 27)Vergi memuru Matta'yı daveti, 29)Gümrük*(Vergi)* memurları ve günahkârlar ile yemek yemesi, 34)Kendi öğrencilerinin oruç tutmamalarının nedenini söylemesi, 36)Yama ve tulumlar benzetmesi.

1*Halk[1] Allah'ın sözünü dinlemek için O'nu sıkıştırarak Cenesaret gölünün kenarında durduğu sırada. **2***Gölün kenarında iki kayık durduğunu gördü. Balıkçılar ise çıkmış olup ağlarını yıkıyorlardı. **3***Kayıklardan birine; yani Simun'un kayığına girdi ve karadan biraz[2] açılmasını ondan isteyerek oturup halka öğretmeye başladı. **4***Sözlerini bitirdikten sonra Simun'a: -Engine açılıp ağlarınızı av için atınız, dedi. **5***Simun da O'na şöyle yanıt verdi: -Ey hocam! Tüm gece uğraşmamıza rağmen hiç birşey tutamadık; ama senin sözün üzerine ağı atayım, dedi. **6***Bunu yaptıktan sonra birsürü balık çıkardılar ve ağları yırtılıyordu. **7***Gelip kendilerine yardım etmeleri için diğer kayıktaki ortaklarına işaret ettiler. Onlar da gelip kayıklardan ikisini batacak kadar doldurdular. **8***Simun Petrus bunu görünce İsa'nın dizlerine çöktü ve: -Ya Rabb benden[3] ayrıl; çünkü ben günahkâr adamım, dedi. **9***Çünkü balıkların avlanışından ötürü o ve tüm beraberindekiler; **10***İle Simun'un ortakları; Zebedi'nin oğulları Yakup'la Yuhanna'yı da şaşkınlık aldı. İsa da Simun'a: -Korkma! Bundan böyle insan avlayacaksın[4] dedi. **11***Kayıkları karaya çektikten sonra herşeyi[5] bırakarak O'nun ardı sıra gittiler. **12***Kendisi kentlerin birindeyken işte[6] cüzzamla dolu bir adam vardı ve İsa'yı gördüğü gibi yüzüstü yere kapanarak O'na şöyle yalvardı: -Ya Rabb; eğer istiyorsan beni temizleyebilirsin, dedi. **13***O da elini uzatıp ona dokunarak: -İstiyorum temizlen, dedi ve hemen cüzzamı kayboldu. **14***Ona: -Hiç kimseye söyleme[7] ama gidip kendini kâhin'e göster; onlara tanıklık olması için ve temizliğin[8] için Musa'nın buyurduğu gibi sununu yap, diye sıkı sıkı öğütledi. **15***Ve O'nun şanı şöhreti çok yayılarak, O'nu dinlemek ve O'nunla hastalarını iyileştirmek için birçokları[9] toplanıyordu.

16* Kendisi[10] ise çöllere çekilerek dua ediyordu. **17*** Ve günlerin birinde kendisi eğitirken Yeruşalim, Yahudiye ve Galile'nin her köyünden gelmiş olan Ferisiler ile yasa yürütücüler(şeriat ehli) oturuyorlardı. Onları iyileştirmek için de Rabb'in gücü hazırdı. **18*** İşte birileri[11] döşek üstünde felçli bir hastayı getirip onu içeriye sokmak ve önüne koymak için fırsat aradılar ama; **19*** Halkın kalabalığı nedeniyle onu içeriye sokmaya bir yol bulamadılar ve dama çıkıp kiremitlerin arasından onu yatağıyla beraber ortaya İsa'nın önüne indirdiler. **20*** O da onların imanını görerek ona: -Ey adam; günahların sana bağışlandı, dedi. **21*** Din bilginleriyle[12] Ferisiler: Bu küfür söyleyen de kimdir? Salt[13] Tanrı'dan başka günahları kim bağışlayabiliyor? Diye düşünmeye başladıklarında; **22*** İsa onların düşüncelerini bildiğinden onları şöyle yanıtladı: -Yüreğinizde ne kuruyorsunuz? **23*** Hangisi kolaydır? Günahların sana bağışlandı denmesi mi? Yoksa kalk ve yürü! Demek mi? **24*** Ama İnsanoğlu'nun yeryüzünde günahları bağışlama gücünün var olduğunu bilmeniz için; felçliye: -Sana diyorum ki kalk; yatağını kaldır ve evine git, dedi. **25*** O da hemen onların önünde kalkıp, üstünde yattığı şeyi kaldırdı ve Allah'a şükrederek evine gitti. **26*** Herkes şaşırarak Allah'ı yüceltti ve korkuyla dolu olarak: -Bu gün şaşılacak şeyler gördük, dediler. **27*** Bu şeylerden sonra dışarıya çıkıp[14] Levi adındaki bir vergi memurunu gümrük yerinde oturur görünce ona: -Beni takip et, dedi. **28*** O da herşeyi bırakarak kalkıp ardınca gitti. **29*** Levi[15] evinde O'na büyük bir şölen verdi; orada onlarla beraber sofrada oturan vergi[16] memurlarıyla birlikte diğer birsürü halk vardı. **30*** Din bilginleriyle Ferisiler O'nun öğrencilerine şöyle dediler: -Niçin vergi memurları ve günahkârlarla birlikte yiyip içiyorsunuz? Dediler. **31*** İsa da onlara şöyle yanıt verdi: -Doktora sağlıklı olanlar değil; ama hasta olanlar gidiyor. **32*** Ben dürüstleri değil[17] ama günahkârları tövbeye çağırmaya geldim, dedi. **33*** Onlar da O'na: -Niçin Yahya'nın[18] ve Ferisilerin öğrencileri çok oruç tutarak dua ettikleri halde senin öğrencilerin yiyip içiyorlar? Dediler. **34*** Ve onlara: -Düğüncülere; güveyi onlarla beraber oldukça hiç oruç tutturabilir misiniz? **35*** Ama güveyin onlardan alınacağı günler geliyor ve o zaman o günlerde oruç tutacaklardır, dedi. **36*** Ve onlara[19] şöyle bir benzetme de anlattı: -Hiç kimse yeni kumaş parçasını eski kumaşa yamamaz; çünkü o hem eski kumaşı yırtar ve hem de yama eskiye yakışmaz. **37*** Hiç bir kişi eski tulumlara yeni şarabı koymaz; yoksa yeni şarap tulumları patlatarak dökülür ve tulumlar bozulur. **38*** Oysa yeni şarabı yeni tulumlara koymak gerekir ve ikisi de sağlam kalır. **39*** Hiç kimse eskiyi içtikten sonra hemen yenisini istemez; çünkü eskisi daha güzeldir, der.

(1) Mat.4/18, Mark.1/16, **(2)**Yuh.21/6, **(3)**II.Sam.6/9, I.Krl.17/18, **(4)**Mat.4/19, Mark.1/17, **(5)**Mat.4/20, 19/27, Mark.1/18, B.18/28, **(6)**Mat.8/2,Mark.1/40,**(7)**Mat.8/4,**(8)**Lev.14/4,10,21ve22, **(9)**Mat.4/25, Mark.3/7, Yuh.6/2, **(10)**Mat.14/23, Mark.6/46, **(11)**Mat.9/2, Mark.2/3, **(12)**Mat.9/3, Mark.2/6ve7, **(13)**Mez.32/5, İşa.43/25, **(14)**Mat.9/9, Mark.2/13ve14, **(15)**Mat.9/10, Mark.2/15, **(16)**B.15/1, **(17)**Mat.9/13, I.Tim.1/15, **(18)**Mat.9/14, Mark.2/18, **(19)**Mat.9/16ve17, Mark.2/12ve22.

6. Bölüm: 1)İsa'nın Cumartesi günü için Ferisilerin itirazına yanıtı ve öğretisi; eli kurumuş bir adamı iyileştirmesi, 13)On iki öğrencisini seçmesi, 17)Hastaları iyileştirmesi, 20)Kimlerin kutlu ve kimlerin suçlu olduğunu söylemesi, 27)Düşmanları sevmek, yargılamak ve Rabb'in dileğini yapmak konusunda öğretisi, 47)Temelli ve temelsiz evler benzetmesi.

1* Ve[1] birinciden sonra ikinci Cumartesi(Şabbat) gününde, İsa ekinler arasından geçtiğinde öğrencileri başakları koparıp elleriyle ovalayarak yiyorlardı. **2*** Ferisilerden bazıları onlara: -Niçin Cumartesi günü yapılması[2] uygun*(caiz)* olmayanı yapıyorsunuz? Dediler. **3*** İsa da onları şöyle yanıtladı: -Davut'un gerek[3] kendisine ve gerekse birlikte olanlara acıktığı zaman ne yaptığını okumadınız mı? **4*** Nasıl Tanrı'nın Evi'ne girerek, kâhinlerden başkasına yemesi[4] yasak olan huzur ekmeklerinden alıp yedi ve yanında olanlara da verdi. **5*** Ve onlara: -İnsanoğlu Sebt'in(*Cumartesi*) gününün de sahibidir, dedi. **6*** Diğer bir Cumartesi[5] gününde de Sinagog'a girerek öğretiyorken orada sağ eli kurumuş bir adam bulunuyordu. **7*** Din bilginleriyle Ferisiler O'nu tuzağa düşürmek için Cumartesi gününde acaba şifa verecek mi diye gözlüyorlardı. **8*** Ama kendisi onların ne düşündüğünü bildiğinden eli kurumuş olan adama: -Kalk ortada dur, deyince o da kalkıp ortada durdu. **9*** Sonra İsa onlara: -Cumartesi günü hangisi; iyilik yapmak mı yoksa kötülük mü? İnsanı kurtarmak mı yoksa adam öldürmek mi diye size soruyorum, dedi. **10*** Sonra tüm çevrede bulunanlara bakarak ona: -Elini uzat! Dedi ve o da uzatınca eli diğeri gibi iyileşti. **11*** Ama onlar çok öfkelendiler ve 'İsaya ne yapalım?' diyerek, kendi aralarında konuşmaya başladılar. **12*** İsa[6] o günlerde dua etmek için dağa çıktı ve tüm geceyi Allah'a dua ederek geçirdi. **13*** Sabah olduğunda öğrencilerini yanına çağırarak onlardan[7] on iki kişiyi; **14*** Yani Petrus[8] adını verdiği Simon ile kardeşi Andreas'ı, Yakup'la Yuhanna'yı, Filipus'u

ve Bartelomeus'u; **15***Matta ile Tomas'ı, Alfeus'un oğlu Yakup'u, Gayyur Simun'u; **16***Yakup'un[9] kardeşi Yahuda'yı ve hain olan Yahuda İskariyot'u seçerek onları resul olarak atadı. **17***Sonra onlarla inip düz bir yerde durdu ve öğrencilerinin cemaatiyle tüm Yahudiye'den, Yeruşalim'den, Sur ve Sayda'nın sahilinden; **18***O'nu dinlemek ve hastalıklarından kurtulmak için, halktan birsürü kişiler[10] ve kirli ruhlardan acı çekenler de gelip iyileşiyorlardı. **19***Tüm halk O'na[11] dokunmak istiyordu; çünkü O'ndan güç çıkıyor[12] ve tümünü iyileştiriyordu. **20***O da öğrencilerine bakarak dedi ki: -Size[13] ne mutlu ey yoksullar. Çünkü Tanrı'nın egemenliği sizindir. **21***Size[14] ne mutlu ey şimdi acıkanlar! Çünkü doyacaksınız. Size[15] ne mutlu ey şimdi ağlayanlar! Çünkü güleceksiniz. **22***İnsanoğlu[16] için insanlar sizden nefret eder, size baskı[17] yaparak aşağılar ve bundan ötürü adınızı kötüymüş gibi ortaya çıkarırlarsa ne mutlusunuz. **23***O gün sevinip sıçrayın[18] çünkü işte gökte karşılığınız büyüktür. Ataları[19] peygamberlere de aynı şeyi yapmışlardı. **24***Ama vay[20] size ey[21] zenginler! Çünkü[22] avuncunuzu aldınız. **25***Vay size[23] ey tok olanlar! Çünkü acıkacaksınız; vay size[24] ey şimdi gülenler! Çünkü yas tutup ağlayacaksınız. **26***Tüm[25] insanlar sizin için iyi şeyler söylediği zaman vay size! Çünkü onların ataları yalancı peygamberlere de bu şekilde davranıyorlardı. **27***Ama ey[26] dinleyenler! Size diyorum ki, düşmanlarınızı sevin ve size kötülük besleyenlerin(Islahı) için iyilik dileyin. **28***Size kötü söz söyleyenlere iyilik edin ve sizi[27] incitenler için dua edin. **29***Senin[28] bir yanağına vurana diğerini de çevir ve senin[29] abanı alandan gömleğini esirgeme. **30***Senden[30] her isteyene ver ve senin malını alandan onu geri isteme. **31***İnsanların[31] size nasıl davranmalarını istiyorsanız siz de onlara öyle davranın. **32***Eğer sizi sevenleri severseniz ne farkınız olur?[32] çünkü günahkârlar da kendilerini sevenleri seviyor. **33***Eğer size iyilik edenlere iyilik ederseniz ne farkınız olur? Çünkü günahkârlar da böyle yapıyor. **34***Eğer[33] bedelini almayı ümit ettiğiniz kişilere ödünç verirseniz ne farkınız olur? Çünkü günahkârlar da günahkârlara verdiklerini geri almak için ödünç veriyor. **35***Ama düşmanlarınızı[34] severek iyilik ediniz ve hiç bir[35] karşılık almayı düşünmeden ödünç veriniz. Böylece karşılığınız çok olup *'Yüce'nin Oğulları*[36] olacaksınız; çünkü *"O"* nankörlere ve kötülere nimet vericidir. **36***Böylece[37] Babanız merhametli olduğu gibi, siz de merhametli olunuz. **37***Yargılamayınız[38] ki yargılanmayasınız; hiç kimseye karşı ceza vermeyin ki size de ceza verilmesin. Ama bağışlayın ve size de bağışlanacaktır. **38***Veriniz[39] ki size de verilsin; basılmış ve hem de silkinmiş, dolup taşan iyi bir ölçekle kucağınıza verecekler[40] Çünkü[41] size de ölçtüğünüz aynı ölçekle ölçülecektir. **39***Onlara bir benzetme daha söyledi: -Kör[42] köre kılavuz olur mu? (Böyle yaparsa) ikisi de çukura düşmez mi? **40***Öğrenci[43] öğretmeninden daha üstün değildir. Ama her kusursuz, olgun öğrenci öğretmeni gibi olur. **41***Niçin[44] kardeşinin gözündeki çöpü görüyorsun[*] da kendi gözündeki merteği farketmiyorsun? **42***Veya sen kendi gözünde bulunan merteği görmeyip de kardeşine nasıl: 'Ey kardeş! Bırak gözündeki çöpü çıkarayım.' Diyebilirsin? Ey iki yüzlü! Önce[45] kendi gözünden çöpü çıkar ve o zaman kardeşinin gözünde olan çöpü çıkarmak için daha iyi görürsün. **43***Çünkü[46] kötü meyva veren iyi bir ağaç yoktur ve iyi meyva veren de kötü bir ağaç... **44***Zira[47] her ağaç kendi meyvasından biliniyor; dikenlerden incir toplamazlar ve çalıdan üzüm koparmazlar. **45***İyi[48] adam yüreğinin iyi hazinesinden iyi şeyler çıkarıyor ve kötü adam yüreğinin kötü hazinesinden kötü şeyler. Çünkü ağız[49] yüreğin taşmasıyla konuşuyor. **46***Niçin beni[50] 'Efendi, efendi' diye çağırıp da söylediğim şeyleri yapmıyorsunuz? **47***Bana[51] gelip sözlerimi dinleyerek yapanın kime benzediğini size göstereyim: **48***Temeli derin kazıp, kaya üstünde ev kuran bir adama benziyor ki, sular coştuğunda o eve saldırıp; kaya üstünde yapıldığından onu sarsamadı. **49***Ama dinleyip de yapmayan adam, toprağın üstünde temelsiz ev yapan bir adama benziyor. Ona sel hücum ettiği gibi düştü ve o evin yıkılması büyük oldu.

(1) Mat.12/1, mark.2/23, **(2)**Çık.2/10, **(3)**I.Sam.21/6, **(4)**Lev.24/9, **(5)**Mat.12/9, Mark.3/1, B.13/14, 14/3, Yuh.9/16, **(6)**Mat.14/23, **(7)**Mat.10/1, **(8)**Yuh.1/42, **(9)**Yahud.Mek.1.Ayet, **(10)**Mat.4/25, Mark.3/8, **(11)**Mat.14/36, **(12)**Mark.5/30, B.8/46, **(13)**Mat.5/3, 11/5, Yakb.2/5, **(14)**İşa.55/1, 65/13, Mat.5/6, **(15)**İşa.61/3, Mat.5/4, **(16)**Mat.5/11, I.Petr.2/19, 3/14, 4/14, **(17)**Yuh.16/2, **(18)**Mat.5/12, Res.İşl.5/41, Kol.1/24, Yakb.1/2, **(19)**Res.İşl.7/51, **(20)**Ams.6/1, Yakb.5/1, **(21)**B.12/21, **(22)**Mat.6/2, 5/16, B.16/25, **(23)**İşa.65/13, **(24)**Sül.Mes.14/13, **(25)**Yuh.15/19, I.Yuh.4/5, **(26)**Çık.23/4, Sül.Mes.25/21, Mat.5/44ve 35.Ayet, Rom.12/20, **(27)**B.23/34,Res.İşl.7/59,**(28)**Mat.5/39,**(29)**I.Kor.6/7, **(30)**Tes.15/7,8ve10, Sül.Mes.21/26, Mat.5/42, **(31)**Mat.7/12, **(32)**Mat.5/46, **(33)**Mat.5/42, (34)27.Ayet, **(35)**Mez.37/26ve 30.Ayet,**(36)**Mat.5/45,**(37)**Mat.5/48,**(38)**Mat.7/1, **(39)**Sül.Mes.19/17, **(40)**Mez.79/12, **(41)**Mat.7/2, Mark.4724, Yakb.2/13, **(42)**Mat.15/14, **(43)**Mat.10/24, Yuh.13/16, 15/20, **(44)**Mat.7/3,**(45)**Sül.Mes.18/17,**(46)**Mat.7/16ve17, **(47)**Mat.12/33, **(48)**Mat.12/35, **(49)**Mat.12/34, **(50)**Malk.1/6, Mat.7/21, 25/11, B.13/25, **(51)**Mat.7/24, **(*)**: Önce iğneyi kendine; sonra da çuvaldızı başkasına batır! Sözü ile karşılaştır.

7. Bölüm: 1)İsa'nın bir yüzbaşının inancını övmesi ve onun hizmetçisini iyileştirmesi, 11)Nain'de dul bir kadının oğlunu diriltmesi, 19)Yahya'nın öğrencilerine yanıtı, 24)Ve Yahya için tanıklığı, 30)Yahya'ya ve kendisine inanmadıkları için halkı azarlaması, 36)İsa'nın bir günahkâr kadını bağışlaması ve iki benzetmesi.

1* Tüm sözlerini halk dinlerken bitirdikten sonra Kefernahum'a[1] girdi. **2*** Bir yüzbaşının sevdiği bir hizmetçisi hasta olmuş ve ölmek üzereydi. **3*** İsa'nın haberini aldığında, gelip kölesini iyileştirmesi için yalvarmak üzere yanına Yahudilerin bazı yaşlılarını gönderdi. **4*** Onlar İsa'nın yanına gelerek şöyle yalvardılar ve: -Bu kişi yapacağın şeye çok layıktır. **5*** Çünkü milletimizi seviyor ve Sinagogumuzu o yapmıştır, dediler. **6*** İsa da onlarla beraber giderken hemen eve yaklaştığında, yüz başı O'nun yanına dostlarını gönderip: -Ya Rabb! Zahmet etme; çünkü damımın altına senin girmene ben layık değilim. **7*** Bu yüzden yanına gelmeye kendime yediremedim; ama bir söz söylesen hizmetçim iyileşecektir, dedi. **8*** Çünkü ben de yönetimim altında adamlarla askerler bulunduruyorum. Eğer birine git dersem o gider, diğerine gel dersem gelir ve hizmetçime bunu yap dersem yapar, dedi. **9*** İsa bu sözleri duyduğunda ona şaştı ve dönüp ardı sıra gelen halka: -Size diyorum ki İsrailoğulları'nda bile bu denli iman bulamadım, dedi. **10*** Ve gönderilmiş olanlar eve döndüklerinde hasta olmuş olan kulu iyi buldular. **11*** Ertesi gün İsa Nain adındaki bir kente giderken öğrencilerinden birçokları ve kalabalık bir halk O'nunla beraber gidiyorlardı. **12*** Kentin kapısına yaklaştığında işte anasının biricik oğlu olan bir ölü dışarıya götürülüyordu. Kadıncağız duldu ve onunla beraber kentten birçok kimseler de vardı. **13*** Ve Rabb kadını gördüğünde ona acıyarak: -Ağlama, dedi. **14*** Sonra yanaşıp tabuta dokununca onu götürenler durdular ve O da: -Ey genç, sana kalk[2] diyorum, deyince; **15*** Ölü kalkıp oturdu ve konuşmaya başladı. İsa da onu annesine bağışladı. **16*** Tümünün[3] üzerine dehşet düştüğünden Tanrıya yakararak: -Aramızda büyük bir[4] peygamber çıktı ve Allah[5] kendi halkını ziyaret etti, dediler. **17*** Böylece O'nun hakkındaki bu haber tüm Yahudiye'de ve çevrelerinde yayıldı. **18*** Yahya'ya da[6] kendi öğrencileri olup biten tüm bu olayları anlatmışlardı. **19*** Yahya öğrencilerinden iki kişi çağırarak: 'O gelecek olan kişi sen misin; yoksa başka bir kimseyi mi bekleyelim?' Demek için İsanın yanına gönderdi. **20*** O adamlar da O'nun yanına gelerek: -Vaftizci Yahya:'O gelecek kişi sen misin; yoksa başka bir kimseyi mi bekleyelim?' Demek için bizi sana gönderdi, dediler. **21*** Ve hemen o saat birçoklarını hastalıklardan ve içlerindeki kötü ruhlardan kurtararak birçok körlerin gözlerini açtı. **22*** Ve İsa onlara şöyle yanıt verdi: -Gidin[7] Yahya'ya gördüğünüz ve duyduğunuz şeyleri; yani körlerin[8] gördüğünü, özürlülerin yürüdüğünü, cüzzamlıların temizlendiğini, sağırların duyduğunu, ölülerin dirildiğini ve yoksullara[9] Müjde'nin bildirildiğini anlatın. **23*** Benden ötürü tökezleyip düşmeyene ne mutlu, dedi. **24*** Ve Yahya'nın[10] gönderdiği adamlar gittikten sonra Yahya için halka şöyle söyledi: -Çöle neyi anlamak için çıktınız; rüzgârdan sallanan bir kamış mı? **25*** Evet ne görmeye çıktınız; hoş bir giyisi giren adam mı? İşte değerli giysiler giyip zevk ve eğlence içinde olanlar kral saraylarında bulunuyor. **26*** Ama ne görmeye çıktınız; bir peygamber mi? Evet size diyorum ki, peygamberden de daha büyüktür. **27*** "İşte[11] ben senin yolunu ve önünü hazırlayacak habercimi senden önce göndereceğim" diye onun için yazılmış kişi budur. **28*** Çünkü size diyorum ki, kadından doğanlar arasında vaftizci Yahya'dan daha büyük bir peygamber yoktur. Ama Tanrı'nın Krallığında en küçük ondan büyüktür, dedi. **29*** Tüm halk ve vergi memurları bunu duyduğunda -Yahya'nın[12] vaftiziyle vaftiz olunmuş olduklarından Allah'ı[+] yücelttiler. **30*** Ama Ferisiler ile yasa*(şeriat)* uzmanları onun yanında vaftiz olunmamış olduklarından, Tanrı'nın[13] arzusunu kendi yararlarına karşı reddettiler. **31*** (Ve Rabb dedi ki:) "Şimdi[14] bu kuşağın insanlarını kime benzetelim ve kimle eşittirler. **32*** Çarşılarda oturup size kaval çaldık; ama oynamadınız. Sizi acıyla çağırdık; ama ağlamadınız" diye birbirleriyle oynaşan çocuklara benziyorlar. **33*** Çünkü[15] vaftizci Yahya geldi ne yiyor, ne de içiyor ve onda cin var diyorsunuz. **34*** İnsanoğlu geldi hem yiyor ve hem de içiyor. 'İşte boğazını düşünen ayyaş adam; vergi memurlarının ve günahkârların dostudur' diyorsunuz. **35*** Oysa[16] bilge, tüm kendi çocukları tarafından onaylandı. **36*** Ve[17] Ferisilerden biri kendisiyle beraber yemek yemesi için O'nu zorlayınca, Ferisinin evine girerek sofraya oturdu. **37*** O kentte günahkâr olarak tanınan bir kadın, O'nun Ferisilerin evinde sofrada oturduğunu duyunca bir şişe hoş kokulu yağ götürdü. **38*** Ve arkada ayakları yanında durup ağlayarak ayaklarını gözyaşlarıyla ıslatmaya başladı; sonra da ayaklarını başının saçlarıyla silip öperek hoş kokulu yağla yağladı. **39*** Onu davet eden Ferisi bunu gördüğünde kendi kendine şöyle dedi: -Eğer[18] bu kimse peygamber olsaydı, kendine dokunan kadının kim ve nasıl biri olduğunu

anlardı. Çünkü günakkârdır, dedi. **40***İsa ona şu yanıtı verdi: -Ey Simon! Sana bir şey soracağım. O da: -Ey hocam; sor! Dedi. **41***-Bir alacaklının iki borçlusu olup birinin beş yüz ve diğerinin elli dinar borcu vardı. **42***Ve onların ödemeye hiç birşeyleri olmadığından ikisine de bağışladı. Bundan ötürü onların hangisi onu daha çok sevecektir; söyler misin? **43***Simon da şöyle yanıtladı: -Sanıyorum ki o daha çok bağışladığı kişi, dedi. O da ona: -Doğru söyledin, dedi. **44***Ve kadına doğru dönerek Simon'a şöyle dedi: -Bu kadını görüyor musun? Ben senin evine girdim, ayaklarım için su vermedin; bu ise ayaklarımı gözyaşlarıyla ıslatıp saçlarıyla sildi. **45***Sen beni öpmedin; ama bu ben içeri girdiğimden beri ayaklarımı öpmekten kendini alıkoymadı. **46***Sen başımı[19] zeytin yağıyla yağlamadın; bu ise ayaklarımı hoş kokulu yağla yağladı. **47***Bundan[20] ötürü sana diyorum ki günahları çok olduğu halde bağışlandı; çünkü çok sevdi. Ama az bağışlanan kişi az seviyor. **48***Ve kadına günahların[21] bağışlandı, dedi. **49***Birlikte sofrada oturanlar kendi kendilerine: -Günahları[22] bile bağışlayan bu kimdir? Demeye başladılar. **50***O da kadına: -İnancın[23] seni kurtardı; esenlikle git, dedi.

(1) Mat.8/5,**(2)**B.8/45,Yuh.11/43,Res.İşl.9/40,Rom.4/17, **(3)**B.1/65,**(4)**B.24/19,Yuh.4/19,6/14,9/17,**(5)**B.1/68, **(6)**Mat.11/2, **(7)**Mat.11/4ve5,**(8)**İşa.35/5,**(9)**B.4/18,**(10)**Mat.11/7, **(11)**Malk. 3/1, **(12)**Malk.3/5 ve 6, B.3/12, **(+)**Yunanca: ***Allah'a hak verdiler***,**(13)**Res.İşl.20/27,**(14)**Mat.11/16,**(15)**Mat.3/4, Mark.1/6, B.1/15, **(16)**Mat.11/19, **(17)**Mat.26/6, Mark.14/3, Yuh.11/2, **(18)**B.15/2,**(19)**Mez.23/5, **(20)**I.Tim.1/14, **(21)**Mat.9/2, Mark.2/5, **(23)**Mat.9/22, Mark.5/34, 10/52, B.8/48, 18/42.

8. Bölüm: 1)Bazı kadınların İsa'ya hizmeti, 4)Ekinci benzetmesi ve onun örneği, 16)Herşeyin açıklanacağı, 19)İsa'nın kendi annesi ve kardeşlerinin kim olduğunu söylemesi, 22)Deniz sakinleştirmesi(Süt liman etmesi), 26)Cinleri kovması, 32)Domuz sürüsünün yok edilişi, 37)Gerasinîler'in korkusu, 43)İsa nın bir kadını, 49)Ve Yairus Bey'in kızını iyileştirmesi.

1*Bundan sonra İsa kentten kente ve köyden köye geçerek "Tanrı'nın Egemenliği"ni vaaz edip bildiriyordu. **2***On ikiler ile kötü ruhlar ve hastalıklarından kurtulmuş olan bazı[1] kadınlarla kendisinden[2] yedi cin çıkmış olan Mecdelli denilen Meryem. **3***Ve Hirodes'in kâhyası Huza'nın kadını Yoanna ve Suzanna[*] ile diğer kadınlar; O'nunla beraber bulunup, kadıncağızlar O'na kendi mallarıyla hizmet ediyorlardı. **4***Birçok[3] kentlerden büyük kalabalıklar toplandı ve O'nun yanına geldiklerinde bir benzetme yaparak şöyle söyledi: **5***-Bir çiftçi kendi ekinini ekmeye gitti. Ektiklerinden bazısı yol kenarına düştüğünden ayaklar altında çiğnendi ve gökteki kuşlar onları yediler. **6***Bazısı kaya üstüne düştü ve ıslak olmadığından çıktığı gibi kurudu. **7***Bazısı dikenler arasına düştü; dikenlerle beraber çıktığından dikenler onu boğdular. **8***Ve bazısı da iyi toprak üstüne düştüğünden, çıkıp yüz kat ürün verdi. Ve İsa bunları söylerken: İşiten kulakları olan bunları duysun, diyerek bağırdı. **9***Öğrencileri: -Acaba[4] bu benzetme ne demektir? Diye O'ndan soruyorlardı. **10***O da dedi ki: -'*Tanrı`nın Egemenliği*'nin sırrına erişmek size verilmiştir; ama başkalarına örneklerle veriliyor. Tâ ki; bakarken[5] görmesinler ve duyarken anlamasınlar. **11***Benzetme[6] budur: Tohum Allah'ın sözüdür; **12***Yol kenarında olanlar o kişilerdir ki bunları duyduktan sonra kurtulmasınlar diye Şeytan gelip onların yüreğinden sözü kaldırır. **13***Kaya üstünde olanlar şu kişilerdir ki, duyduklarında sözü sevinçle kabul ederler; ama kendilerinde kök olmadığından bir zaman inanırlar ve sınama vaktinde geri çekilirler. **14***Dikenler arasına düşen o kişilerdir ki, işittikten sonra gidince; kaygılar ile zenginlik, yaşamın zevkleri ve eğlenceleriyle boğulup ürün vermezler. **15***Ve iyi yerde olanlar ise bu kişilerdir ki, sözü iyi ve temiz yürekle dinleyip tutarak, sabırla ürün verirler. **16***Bir kişi[7] ışığı yaktıktan sonra onu bir kapla örtmez veya yatak altına koymaz; ama içeri gelenler ışığı görsünler diye şamdan üzerine koyar. **17***Çünkü[8] bilinmeyecek hiçbir gizli şey yoktur ve bilinip ortaya çıkmayacak hiç bir sır yoktur. **18***Şimdi nasıl dinlediğinize dikkat edin; çünkü[9] kimin varsa ona verilecek ve kimin yoksa onda var olduğu sanılan bile kendisinden alınacaktır. **19***Annesiyle[10] kardeşleri geldiler; ama büyük bir kalabalık nedeniyle yanına gidemediler. **20***O'na: -Annen'le kardeşlerin seni görmek istiyorlar ve dışarıda duruyorlar; diye söylediler. **21***O da onları şöyle yanıtladı: -Annem'le kardeşlerim Tanrı'nın sözünü dinleyip yapanlardır, dedi. **22***Günlerden[11] bir gün kendisiyle birlikte öğrencileri de bir kayığa binerek onlara: -Gölün karşısına geçelim, dediğinde açıldılar. **23***Giderlerken kendisi uyuya kaldı ve gölün üstüne bir fırtına geldiğinden, kayık doluyor ve kendileri de tehlike içinde kalıyordu. **24***Yanına gelip O'nu şöyle uyandırdılar: -Ey hocam, ey hocam yok oluyoruz! O da kalkıp rüzgârı ve suyun dalgalarını azarladıktan sonra ortalık süt liman oldu. **25***Ve onlara: -İnancınıza ne oldu? Dedi. Onlar da korkup şaşırarak birbirlerine: -Acaba bu kimdir ki rüzgârlarla suya bile sözünü geçiriyor, dediler. **26***Kayıkla[12] Galile'nin karşısında olan Gerasinîler'in toprakla-

rına geldiler. **27*** Ve O sahile çıktığında o kentten, uzun zamandan beri içinde cinler olan, bu yüzden giysi giymeyen ve evde değil; ama mezarlıkta yaşayan bir adamla karşılaştı. **28*** İsa'yı görünce bağırarak önüne düştü ve yüksek sesle: -Ey Yüce Tanrı'nın oğlu İsa! Benimle senin ne işin var? Sana yalvarıyorum ki bana acı çektirme, dedi. **29*** Kötü ruha o adamdan çıkmasını söylemişti; çünkü onu uzun zamandan beri rahatsız ettiğinden, adam zincirler ve bağlarla kontrol edilebiliyordu; ama o onları kırarak cin tarafından çöllere doğru kaçıyordu. **30*** İsa ona: -Senin adın nedir? Diye sorduğunda: -Alaydır(*Fr.Lejyon*) dedi; çünkü içine birsürü cinler girmişti. **31*** Ve kendilerini ***'Haviye'ye***[13] göndermemesini O'ndan yalvardılar. **32*** Orada dağda otlayan bir domuz sürüsü vardı. Onların içine girmeye kendilerine izin verilmesini O'dan yalvarmaları üzerine, O da izin verdi. **33*** Cinler o adamdan çıkıp domuzlara girdiğinden; o sürü uçurumdan aşağıya, kendilerini göle atıp boğuldu. **34*** Onları otlatanlar bu olayı gördüğünde kaçıp kentlere ve çiftliklere haber verdiler. **35*** Halk bu olayı duyunca çıkıp İsa'nın yanına gelip içinden cinler çıkmış olan adamı giyinmiş ve akıllanmış olarak İsa'nın ayakları yanında oturur gördüler ve çok korktular. **36*** Olaya tanık olanlar delinin nasıl kurtulduğunu onlara söyledi. **37*** Gerasinîler'in[14] çevredeki yerleşim yerlerinin tüm halkı, çok korkmuş olduğundan, yanlarından gitmesi[15] için O'na yalvardılar, O da kayığa girerek geri döndü. **38*** İçinden[16] cinler çıkmış olan adam onlarla beraber olmak istediğini söyleyince İsa onu serbest bıraktı ve: **39*** Ona: -Dön ve Allah'ın sana yaptığı şeyi anlat, dedi. O da gidip tüm kentte İsa'nın kendine yaptığı şeyi ilân etmeye başladı. **40*** İsa geri döndüğünde halk onu kabul etti; çünkü tümü O'nu bekliyordu. **41*** İşte[17] Sinagog beyi olan Yairus adındaki bir adam gelip İsa'nın ayaklarına kapandı ve evine gelmesi için O'na yalvardı. **42*** Çünkü yaklaşık on iki yaşında olan biricik bir kızı vardı ve kızcağız ölmek üzereydi. O da giderken halk O'nu sıkıştırıyordu. **43*** Ve on iki[18] yıldan beri akıntısı olan bir kadın tüm malını doktorlara vermiş olmasına rağmen bir türlü bu hastalıktan kurtulamamıştı. **44*** O arkadan yaklaşarak giysisinin eteğine dokundu ve hemen akıntısı durdu. **45*** İsa: -Bana kim dokundu? Diye sorduğunda herkes: 'Ben değilim, ben değilim' demeye başlayınca Petrus ve onunla beraber olanlar: -Ey hocam! Kalabalık sana üşüşüp sıkıştırırken; bana dokunan kimdir mi diyorsun? Dediler. **46*** Ama İsa: -Bana biri dokundu; çünkü benden güç çıktığını anladım[19] dedi. **47*** Böylece kadın bunun gizlenemeyeceğini anladığında titreyerek geldi ve önüne düşüp tüm kalabalığın önünde O'na neden dokunduğunu ve birdenbire nasıl iyileştiğini anlattı. **48*** O da kadına: -Yüreklen kızım; inancın seni kurtardı, esenlikle git, dedi. **49*** O daha[20] söylerken Sinagog beyinin evinden bir adam gelip O'na: 'Kızım öldü; hocam zahmet etmesin' diye söyledi, dedi. **50*** İsa bunu duyduğunda ona: -Korkma! Ancak inan ki o kurtulacaktır; diye bir yanıt verdi. **51*** Eve girdiğinde Petrus'la Yakup'a, Yuhanna'yla kızın anne ve babasından başka hiç kimseye içeri girmeye izin vermedi. **52*** Herkes kız için dövünüp ağlamaktayken: -Ağlamayın ölmedi; ama uyuyor[21] dedi. **53*** Onlar öldüğünü bildiğinden O'na güldüler. **54*** Ama tümünü dışarıya çıkarıp kızcağızın elini tuttu ve: -Ey kız[22] kalk! Diye çağırdı. **55*** Ve onun canı geri gelince birdenbire ayağa kalktı. İsa da ona yemek verilmesini söyledi. **56*** Kızcağızın annesiyle babası şaşıp kaldılar. O da: -Bu olayı kimseye anlatmayın, diye onlara[23] sıkıca öğütledi.

(1) Mat.27/55ve56,**(2)**Mark.16/9,**(*)**Bak.Mark.15/40, **(3)**Mat.13/2, Mark.4/1, **(4)**Mat.13/10, Mark.4/10, **(5)**İşa.6/9, Mark.4/12, **(6)**Mat.13/18,Mark.4/14,**(7)**Mat.5/15,Mark.4/21,B.11/33, **(8)**Mat.10/26,B.12/2,**(9)**Mat.13/12,25/29,B.19/26,**(10)**Mat.12/46,Mark.3/31,**(11)**Mat.8/23,Mark.4/35,**(12)**Mat.8/28, Mark.5/1,**(13)**Vah.20/3,**(15)**Res.İşl.16/39,**(16)**Mark.5/18,**(17)**Mat.9/18,Mark.5/22,**(18)**Mat.9/20,**(19)**Mark.5/30,B.6/19, **(20)**Mark.5/35, **(21)**Yuh. 11/11 ve13, **(22)**B.7/14, Yuh.11/43, **(23)**Mat.8/4, 9/30, Mark.5/43.

9. Bölüm: 1)İsa'nın kendi öğrencilerini göndermesi, 7)Hirodes'in İsa için olan düşüncesi, 17)İsa'nın beş bin adamı doyurması, 18)O'nun için halkın düşüncesi, 20)Petrus'un sözleri ve İsa'nın kendi ölümüyle dirilişini bildirmesi, 23)Öğrencilerine uyarısı, 28)Görünüşünün değişmesi, 37)Sara hastalığı olan birini iyileştirmesi, 46)Alçakgönüllülük için öğretisi, 51)Öğrencilerini azarlaması ve kendisine uymaları için onları eğitmesi.

1* On iki[1] öğrencisini bir yere toplayarak onlara bütün cinler üzerine ve hastalıkların kaldırılması için güç ve kudret vererek; **2*** Onları[2] "Tanrı'nın Egemenliği"ni vaaz edip hastaları iyileştirmek için gönderdi. **3*** Ve onlara: -Yol[3] için bir şey almayın; ne değnek ne torba, ne ekmek, ne para ve ne de iki gömleğiniz olsun. **4*** Hangi[4] eve girerseniz orada kalıp oradan çıkınız. **5*** Ve[5] sizi kim kabul etmezse o kentten çıktığınızda onlara karşı tanıklık olsun diye, ayaklarınızdaki[6] tozu bile silkiniz, dedi. **6*** Onlar[7] da gidip her yerde '*Müjde*'yi bildirerek ve hastaları iyileştirerek köyden köye geçiyorlardı. **7*** Bölgenin[8] dörtte birinin yöneticisi olan Hiro-

des O'nun eliyle yapılan tüm şeyleri duyduğunda şüphe etti; çünkü bazıları Yahya ölülerden dirildi, **8***Bazıları İlya(*İlyas*) geldi ve bazıları da eski peygamberlerden biri dirilmiştir. Diyorlardı. **9***Hirodes: -Ben Yahya'nın başını kestirdim; ama bu adam kimdir ki ben O'nun için böyle şeyler duyuyorum, diyerek O'nu görmek[9] istiyordu. **10***Resuller[10] İsa'ya geri gelip yaptıkları tüm şeyleri O'na anlattılar. O da[11] onları alıp gizlice Beyt-Sayda denilen kentin ıssız bir yerine çekildi. **11***Halk bunu bildiğinden O'nun arkasından gittiler. Onları kabul ettikten sonra *'Tanrı`nın Egemenliği'* için söze başlayarak iyileşmek isteyenleri iyileştiriyordu. **12***Gün[12] biterken on ikiler O'nun yanına gelerek: -Halkı bırak ki çevrede bulunan köylerle çiftliklere gitsinler, konaklasınlar ve yiyecek bulsunlar. Çünkü burada ıssız bir yerdeyiz, dediler. **13***O da: -Siz onlara yemek veriniz, dedi. Onlar da: -Eğer bu halkın tümüne yiyecek satın almazsak; bizim beş ekmekten ve iki balıktan başka birşeyimiz yoktur, dediler. **14***Çünkü beş bin kadar adam vardı. O da öğrencilerine: -Onları ellişer ellişer ve küme küme oturtun, dedi. **15***Onlar da öyle yapıp tümünü oturttular. **16***Kendisi beş ekmekle iki balığı alıp göğe doğru bakarak üzerlerine bereket duası okudu ve parçaladıktan sonra halkın önüne koymak için öğrencilerine verdi. **17***Herkes yiyerek doydu ve on iki sepet dolusu artan parçalar kaldırıldı. **18***Salt kendisi[13] dua ederken; öğrencileriyle beraber olduğunda: -Halkın dediğine göre ben kimim? Diye onlara sordu. **19***Onlar da şöyle yanıtladılar: -Bazıları vaftizci Yahya[14] diğerleri İlya ve başkaları da eski peygamberlerden biri dirilmiştir, diyorlar. **20***O da onlara:-Öyleyse, sizin dediğinize göre ben kimim? Dedi ve Petrus[15] şöyle yanıtladı: -Sen Allah'ın Mesihisin. **21***O da onlara: -Bunu[16] hiç kimseye söylemeyin, diye sıkı sıkı öğütledi ve: **22***-İnsanoğlu'na[17] çok acı çekmek, yaşlılarla baş kahinler ve din bilginleri tarafından reddedilip öldürülmek; üçüncü günde de dirilmek gerektir, dedi. **23***Tümüne: -Eğer[18] biri adımca gelmek istiyorsa canını (*nefsini*) terkederek idam direğini*(haçını)* her gün taşıyıp ardım sıra gelsin. **24***Çünkü her kim canını kurtarmak istiyorsa onu kaybedecek ve her kim benim için canını kaybederse onu kurtaracaktır. **25***Bir kişi[19] tüm dünyayı kazanmış olsa; ama kendi canını kaybeder veya onu zarara uğratırsa ne yararı var? **26***Çünkü[20] her kim benden ve benim sözlerimden ötürü utanırsa; İnsanoğlu da kendinin ve Babanın kutsal melekleriyle, görkemle geldiği zaman ondan ötürü utanacaktır. **27***Gerçekten size diyorum ki[21] burada bulunan bazıları '*Tanrı`nın Egemenliği*'ni görünceye dek asla ölümü tatmayacaklardır, dedi. **28***Bu sözden[22] yaklaşık sekiz gün sonra Petrus ile Yuhanna ve Yakup'u beraber alıp dua etmek için dağa çıktı. **29***Kendisi dua ederken yüzünün görüntüsü değişerek giysileri beyaz ve parlak oldu. **30***İşte iki adam: Musa ve İlya (*İlyas*) O'nunla konuşuyordu. **31***Bunlar görkemle görünüp Yeruşalim'de olacak olan intikal*(nakil)* için konuşuyorlardı. **32***Petrus ve onunla beraber olanları uyku[23] bastırmış olduğundan; uyandıklarında O'nun görkemini ve beraber duran iki adamı gördüler. **33***Onlar O'ndan ayrılmak üzereyken, Petrus ne dediğini bilmeden İsa'ya: -Ey hocam! Burada olmamız iyidir. Biri sana, biri Musa'ya ve biri de İlya için üç çardak yapalım, dedi. **34***O bunu söylerken bir bulut gelip onları gölgesi altına aldı ve onlar buluta girdiklerinde öğrenciler korktular. **35***Buluttan[24]: -Sevgili oğlum budur; O'nu dinleyiniz[25] diye bir ses geldi. **36***Ve bu ses olduğunda İsa yapayalnız kaldı. Onlar[26] da susup gördükleri şeylerden, o günlerde hiç kimseye birşey söylemediler. **37***Ertesi gün[27] dağdan indiklerinde kalabalık bir grup O'nu karşıladı. **38***Ve kalabalık arasından bir adam şöyle bağırdı: -Ey hocam! Sana yalvarıyorum oğluma bak; çünkü biriciğimdir. **39***Tam o anda, ansızın onu bir ruh tutup çığlık attırdı. Ruh onu köpürtünceye dek zorluyor ve şiddetle sarsarak güçlükle ondan ayrılıyordu. **40***Adam: -Onu çıkartsınlar diye senin öğrencilerine yalvardım; ama yapamadılar, dedi. **41***İsa şöyle yanıt verdi: -Ey imansız ve aksi kuşak! Ne zamana dek sizin aranızda olup size dayanacağım? Oğlunu buraya getir, dedi. **42***O daha yanına gelirken cin onu yere çarpıp şiddetle sarstı; ama İsa kötü ruhu azarlayarak çocuğu iyileştirdi ve babasına verdi. **43***Herkes Tanrı'nın yüceliğine şaşa kaldı ve tümü İsa'nın yaptığı şeylerden şaşırdığı sırada (İsa) öğrencilerine: **44***-Siz[28] bu sözleri aklınızda tutunuz; çünkü İnsanoğlu insanların eline verilecektir, dedi. **45***Onlar[29] bu sözü anlamadılar; çünkü anlamamaları için onlardan gizlenmişti ve bu sözü O'ndan sormaya korktular. **46***Bir ara kendilerinden[30] hangisinin büyük olacağı tartışması aralarına girmişti. **47***İsa yüreklerindeki bu kuruntuyu bildiğinden, bir çocuk alarak kendi yanında durdurdu. **48***Ve onlara: -Her kim[31] bu çocuğu benim adım için kabul ederse; beni kabul etmiş olur ve her kim beni kabul ederse beni göndereni kabul etmiş olur; çünkü tümünüzün[32] en küçüğü büyük olacaktır, dedi. **49***Yuhanna[33] şöyle dedi: -

Ey hocam! Senin adınla cinler çıkaran bir kişi gördük ve bizimle beraber senin ardınca gelmediği için ona engel olduk; dedi. **50*** İsa da ona şöyle yanıt verdi: -Engellemeyin; çünkü[34] bize karşı gelmeyen bizimledir, dedi. **51*** Ve O'nun[35] urucunun*(yükselişinin)* günleri tamamlanmak üzereyken; Yeruşalim'e gitmek için hazırlanmıştı. **52*** Ve önünden haberciler gönderdi. Onlar da gidip O'na gereksinimlerini almak için Samiriyeliler'in bir köyüne girdiler. **53*** Ve Yeruşalim'e(Kudüs'e) gitmeğe karar verdiği için O'nu kabul[36] etmediler. **54*** O'nun öğrencilerinden olan Yakup'la Yuhanna bunu gördüğünde: -Ya Rabb! İlya'nın[37] yaptığı gibi; gökten ateş inerek onların yok edilmesini istiyor musun ve bunun için emredelim mi? Dediler. **55*** O da dönüp onları şöyle payladı: -Siz kendinizde nasıl bir ruha sahip olduğunuzu bilmiyorsunuz. **56*** Çünkü[38] İnsanoğlu insanların canlarını yok etmek için değil; ama kurtarmak için geldi, dedi. Sonra başka bir köye gittiler. **57*** Ve[39] yolda giderlerken biri O'na: -Efendi! Her nereye gidersen ardınca gelirim, dedi. **58*** İsa da ona:-Tilkilerin girecek delikleri ve gökteki kuşların yuvaları var; ama İnsanoğlu'nun başını yaslayacak bir yeri yoktur, dedi. **59*** Diğer[40] birine de: -Arkamdan gel, dedi ve o da: -Efendi; önce bana izin ver babamı gidip gömeyim, dedi. **60*** İsa da: -Onu bırak, ölüler kendi ölülerini gömsünler; ama sen git ve *'Tanrı'nın Egemenliği'*ni ilân et, dedi. **61*** Bir başkası da: -Efendi; senin[41] ardından gelirim; ama önce bana izin ver ev halkımla vedalaşayım, dedi. **62*** Ama İsa O'na: -Eli sabanı tutup da geriye bakan biri *'Tanrı'nın Egemenliği'*ne layık değildir, dedi.

(1) Mat.10/1, Mark.3/13, 6/7, **(2)**Mat.10/7ve8, Mark. 6/12, B.10/1ve9, **(3)**Mat.10/9, Mark.6/8, B.10/4, 22/35, **(4)**Mat.10/11, Mark.6/10, **(5)**Mat.10/14, **(6)**Res.İşl.13/51, **(7)**Mark.6/12, **(8)**Mat. 14/1,Mark.6/14,**(9)**B.23/8,**(10)**Mark.6/30,**(11)**Mat.14/13, **(12)**Mat.14/15,Mark.6/35,Yuh.6/1ve5,**(13)**Mat.16/13,Mark. 8/27, **(14)**Mat.14/2,Ayet7ve8, **(15)**Mat.16/16,Yuh.6/69, **(16)**Mat.16/20, **(17)**Mat.16/21,17/21,**(18)**Mat.10/38,16/24, Mark.8/34,B.14/27, **(19)**Mat.16/26,Mark.8/36, **(20)**Mat.10/33,Mark.8/38,II.Tim.2/12, **(21)**Mat.16/28,Mark.8/39, **(22)**Mat.17/1,Mark.9/1, **(23)**Dan.8/18, 10/9,**(24)**Mat.3/17,**(25)**Res.İşl.3/22,**(26)**Mat.17/9, **(27)**Mat.17/14, Mark.9/14ve17, (28)Mat.17/21, **(29)**Mark.9/32, B.2/50,18/34,**(30)**Mat.18/1,Mark.9/34,**(31)**Mat.10/40,18/5, Mark.9/37,Yuh.12/44,13/20, **(32)**Mat.23/11ve12, **(33)**Mark.9/38, BakSay.11/28,**(34)**Mat.12/30,B.11/23,**(35)**Mark.16/19, Res.İşl.1/2, **(36)**Yuh.4/4 ve 9, **(37)**Bu ayet ve isim İngilizce King James ve Martin Luther'in çevirilerinde aynen Osmanlıcasında olduğu gibi geçiyor; ama bazı Türkçe çevirilerde geçmiyor. Bak Ekl. 48/3,II.Krl.1/10ve12. Yak.Mek. 5/17 ile karşılaştır, **(38)**Yuh.3/17, 12/47, **(39)**Mat.8/19, **(40)**Mat. 8/21, **(41)**Bak I.Krl.19/20.

10. Bölüm: 1)İsa'nın yetmiş öğrencisini göndermesi, 17)Onların geri dönüşü ve İsa'nın öğüdü, 21)Babasına teşekkürü, 23)Öğrencilerine bereket okuması, 25)Ve yaşama ermek için eğitimi, 30)Komşunun kim olduğu konusunda sözleri, 38)Marta'yla Meryem.

1* Bu şeylerden sonra Rabb, başka yetmiş kişi daha atayarak; gidecekleri her kente ve yere onları[1] kendi önünden çifter çifter gönderdi. **2*** Onlara şöyle öğütledi: -Gerçi[2] hasat çok; ama işçiler azdır. Bundan böyle[3] hasat sahibine kendi hasadına işçiler göndermesi için yalvarınız. **3*** Gidin! İşte[4] ben sizi kuzular gibi kurtların arasına gönderiyorum. **4*** Hiç kimse[5] torba veya ayakkabı almasın ve yolda[6] bir kimseye selam vermesin. **5*** Herhangi bir eve girerseniz önce bu eve selam olsun, deyiniz. **6*** Eğer[7] orada selama layık olan biri varsa selamınız onun üstüne kalacaktır; ama yoksa size geri dönecektir. **7*** O evde[8] kalarak bulduğunuz[9] şeylerden yiyip için; çünkü[10] işçi kendi ücretini hak eder ve evden eve gitmeyin. **8*** Herhangi bir kente girerseniz ve onlar da sizi kabul ederlerse; önünüze konulan şeylerden yiyip için. **9*** Ve[11] içinde olan hastaları iyileştirerek onlara: '*Tanrı'nın*[12] *Egemenliği*' size yakındır, deyin. **10*** Her hangi bir kente giderseniz, sizi kabul etmedikleri zaman caddelerine çıkın. **11*** Ve: Sizin kentinizden bize yapışan tozu[13] bile silkiyoruz; ama bunu bilin ki 'Tanrı'nın Egemenliği' size yaklaşmıştır, deyiniz. **12*** Size diyorum ki o gün[14] Sodom'un durumu o kentin durumundan daha iyi olacaktır. **13*** Vay[15] sana ey Horazin ve vay sana ey Beytsayda! Çünkü[16] eğer sizde yapılan mucizeler Sur ve Sayda'da yapılmış olsaydı; çoktan çul ve külde oturup tövbe ederlerdi. **14*** Ama *''Yargı Günü''* Sur ve Sayda'nın hali sizin halinizden daha iyi olacaktır. **15*** Ve[17] ey sen! Tâ göğe dek[18] yükselmiş olan Kefernahum. ***Haviye'***ye(*Gehenna*) dek[19] indirileceksin. **16*** Sizi[20] dinleyen beni dinlemiş; sizi[21] reddeden beni reddetmiş ve beni[22] hor gören de beni göndereni hor görmüş olacak. **17*** Sonra[23] o yetmişler[*] sevinçle geri dönüp: -Ya Rabb; cinler bile senin adınla bizi dinliyorlar, dediler. **18*** O da onlara: -Şeytan'ın[24] gökten yıldırım gibi düştüğünü gördüm. **19*** İşte[25] sizi yılanlarla akreplerin üstüne ve düşmanların tüm gücünün üzerine basmaya güç veriyorum. Size hiçbir şey zarar vermeyecek. **20*** Buna; yani cinlerin sizi dinlediklerine sevinmeyin. Ama adlarınızın[26] göklerde kaydedildiğine sevinin! **21*** O anda[27] İsa ruhunda sevinerek: -Ey gökler ile yerin Rabb'i Baba! Sana şükrediyorum ki bu şeyleri bilgililer ile dincilerden gizli tuttun ve onları çocuklara açtın. Evet ey Baba! Çünkü sana göre böyle doğru bulundu. **22*** Babamdan[28] her şey bana verildi ve oğlun[29] kim olduğunu Baba'-

dan başkası bilmez. Baba'nın kim olduğunu oğuldan ve oğulun O'nu bilmesini istediği kişiden başkası bilmez, dedi. **23*** Sonra da öğrencilerine dönerek: -Ne mutlu[30] gördüğünüz şeyleri gören gözlere. **24*** Çünkü size diyorum ki birçok[31] peygamberlerle krallar gördüğünüz şeyleri görmek istediler; ama göremediler. Duyduğunuz şeyleri duymak istediler; ama duyamadılar, diye yavaşça söyledi. **25*** İşte yasa(Şeriat) bilenlerden biri kalkıp O'nu sınamak için: -Ey[32] hocam! Sonsuz yaşama kavuşmak için ne yapayım? Dedi. **26*** O da ona: -Şeriatte ne yazılmıştır, nasıl okuyorsun? Dedi. **27*** O da şöyle yanıtladı: -Allah'ın[33] olan Rabb'i tüm yüreğinle, tüm canınla, tüm gücünle ve tüm aklınla sevecek; komşunu da[34] kendin gibi seveceksin. **28*** O da ona: -Doğru söyledin, böyle yap ki[35] yaşayasın, dedi. **29*** O da[36] kendisini doğrulamak için İsa'ya: -Pekiyi! Komşum kimdir? Dedi. **30*** İsa onu şöyle yanıtladı: -Bir adam Yeruşalim'den Eriha'ya inerken hırsızların eline düştü. Onlar onu soyup yaraladıktan ve yarı ölmüş olarak bıraktıktan sonra gittiler. **31*** O yoldan bir haham geçerken onunla karşılaştı ve ona bakarak öte[37] taraftan geçip gitti. **32*** Sonra o yere bir Levili de geldi; ama o da diğer taraftan geçip gitti. **33*** En[38] sonunda bir Samiriyeli yolda giderken bulunduğu yere gelip onu görünce acıdı. **34*** Ve yanına gelip yaralarını zeytin yağı ile şarap dökerek sardı. Onu kendi hayvanına bindirdikten sonra bir hana götürüp ona göz kulak oldu. **35*** Ertesi gün yola çıkmak üzereyken iki dinar çıkarıp hancıya verdi ve: -Ona iyi bak! Bundan başka daha ne kadar harcarsan, ben geldiğimde gene sana vereceğim, dedi. **36*** Şimdi söyle bana: Bu üçünden hangisi hırsızların eline düşenin komşusu olmuş oluyor? **37*** O da ona: -Ona acıyan. İsa da ona: -Git sen de böyle yap, dedi. **38*** Onlar yolda giderlerken kendisi bir köye girdiğinde Marta[39] adındaki bir kadın O'nu evine kabul etti. **39*** Onun Meryem adında bir kızkardeşi olup kızcağız[40] İsa'nın[41] ayakları yanında oturmuş sözlerini dinliyordu. **40*** Marta ise çok hizmet ettiğinden telaşla yanına geldi ve: -Efendi kızkardeşimin beni yalnız başına hizmet etmeye bıraktığını görmüyor musun? Şimdi ona bana yardım etmesini söyler misin? Dedi. **41*** İsa da ona: -Ey Marta, ey Marta! Çok şeyler için telaşlanıp huzursuz oluyorsun. **42*** Oysa gerekli olan şey birdir ve Meryem kendinden alınmayacak o iyi payı seçmiştir, dedi.

(1) Mat.10/1, Mark.6/7, **(2)**Mat.9/37ve38, Yuh.4/35, **(3)**II.Sel.3/1, **(4)**Mat.10/16, **(5)**Mat.10/9ve10, Mark.6/8, B.9/3, **(6)**II.Krl.4/29, **(7)**Mat.10/12,**(8)**Mat.10/11,**(9)**I.Kor.10/27,**(10)**Mat.10/10, I.Kor .9/4vediğ.,I.Tim.5/18,**(11)**B.9/2,**(12)**Mat.3/1,4/17,10/7ve11. Ayet,**(13)**Mat.10/14,B.9/5,Res.İşl.13/51,18/6,**(14)**Mat.10/15, Mark.6/11,**(15)**Mat.11/21,**(16)**Çık.3/6,**(17)**Mat. 11/23,**(18)**Tek. 11/4,Tes.1/28,İşa.14/13,Yerm.51/53,**(19)**BakHez. 26/20,32/18, **(20)**Mat.10/40,Mark.9/37,Yuh.13/20,**(21)**I.Sel.4/8, **(22)**Yuh.5/23, **(23)**1. Ayet, **(*)**Yedi ile yetmiş sayıları Yahudilikte tam olgunluğa, kâmilliğe işaret ediyor, **(24)**Yuh. 12/31,16/11, Vah.9/11,12/9,**(25)**Mark.16/18,Res.İşl.28/5,**(26)**Çık. 32/32,Mez. 69/28,İşa.4/4,Dan.12/1,Filp.4/3,İbr.12/23,Vah.13/8, 20/12,21/27, **(27)**Mat.11/25,**(28)**Mat.28/18,Yuh.3/35,5/27,17/2,**(29)**Yuh. 1/18,6/44ve46,**(30)**Mat.13/16,**(31)**I.Petr.1/10,**(32)**Mat.19/16, 22/35,**(33)**Tes.6/5,**(34)**Lev.19/18,**(35)**Lev.18/5,Neh.9/29, Hez. 20/11,13ve21,**(36)**B.16/15,**(37)**Mez.38/11,**(38)**Yuh.4/9, **(39)**Yuh. 11/1,12/2ve3,**(40)**I.Kor.7/32vediğ.,**(41)**B.8/35, Res.İşl. 22/3.

11. Bölüm: 1)İsa'nın dua öğretisi, 14)İnsanı canından bezdiren Ferisîler'i paylaması, 29)Bir alâmet(*İşaret*) vermemesi, 37)Ferisîler için vay!

1* Bir yere çekilmiş dua ederken duası bittiğinde bir öğrencisi O'na: -Ya Rabb! Yahya kendi öğrencilerine öğrettiği gibi sen de bize dua etmeyi öğret, dedi. **2*** O da onlara şöyle dedi: -Dua ettiğiniz zaman böyle deyiniz: "Ey[1] göklerde olan babamız! Adın kutsal olsun, iraden gökte olduğu gibi yerde de yürüsün. **3*** Günlük ekmeğimizi bize günden güne ver. **4*** Günahlarımızı bize bağışla; çünkü biz de bize her borçlu olana bağışlıyoruz ve bizi şaşkınlığa götürme; ama bizi kötülükten kurtar." **5*** Sonra onlara şunu dedi: -Sizden kimin bir dostu varsa ve gece yarısı yanına gelerek: Dostum bana üç ekmek ödünç ver. **6*** Çünkü bana yolculuktan bir dostum geldi, onun önüne koyacak hiçbir şeyim yok, der; **7*** Ve o da içeriden: -Beni zorlama; artık kapı kapanmış, çocuklarım da benimle birlikte yataktadır; kalkıp sana verememe, derse. **8*** Size[2] diyorum ki dostu olduğu için ona vermezse de, yine onun yüzsüzlüğü nedeniyle kalkıp ona yeteri kadar verecektir. **9*** Ben[3] de size diyorum ki, dileyin size verilecek, arayın bulacaksınız ve kapıyı çalın size açılacaktır. **10*** Çünkü her dileyen alır, arayan bulur ve kapıyı çalana kapı açılır. **11*** Sizden[4] hangi baba vardır ki, oğlu ekmek istediğinde ona taş versin ve balık istediğinde ona balık yerine yılan versin. **12*** Ya da yumurta istediğinde ona akrep versin. **13*** Eğer siz kötü olduğunuz halde çocuklarınıza iyi armağanlar vermeyi biliyorsanız 'Göksel Baba' kendinden dileyenlere ne denli çok 'Kutsal Ruh' verecektir. **14*** Bir[5] ara dilsiz bir cin çıkardığında cin çıktıktan sonra dilsiz kişi konuştu ve halk buna şaşıp kaldı! **15*** Ama onlardan bazıları: 'Cinleri[6] cinlerin başı Beelzebul[*] yardımıyla çıkarıyor' dediler. **16*** Bazıları da O'ndan kanıt için gökten[7] bir işaret istedi. **17*** O da[8] onların düşüncesini bildiğinden[9] onlara dedi ki: -Kendine karşı muhalefet

eden her hükümet yıkılır ve kendine karşı muhalefet eden ev yıkılır. **18*** Eğer Şeytan kendine karşı muhalefet ederse onun egemenliği nasıl olur; çünkü benim için: 'Cinleri Beelzebul yardımıyla çıkarıyor' diyorsunuz. **19*** Eğer ben cinleri Beelzebul yardımıyla çıkarıyorsam; sizin çocuklarınız kimin yardımıyla çıkarıyorlar? Bu yüzden sizin yargıçlarınız onlar olacaklardır. **20*** Ama[10] eğer ben cinleri Tanrı'nın parmağıyla çıkarıyorsam, kuşkusuz "Tanrı'nın Egemenliği" size erişmiştir. **21*** Güçlü[11] ve silahlanmış biri kendi konağını beklediği zaman eşyaları emniyette olur. **22*** Ama ondan[12] güçlüsü onun üstüne gelerek ona galip olursa; güvendiği tüm silahlarını alıp onun yağmasını bölüştürür. **23*** Benimle[13] olmayan bana engeldir ve benimle toplamayan dağıtır. **24*** Kötü ruh[14] bir kişiden çıktığı zaman, kurak yerlerden geçip rahat arıyor; ama bulamadığında çıktığım evime döneyim, diyor **25*** Geldiğinde onu süpürülmüş ve temiz bulduğunda; **26*** Gidip beraberinde kendisinden daha kötü yedi ruh alarak, oraya girip oturuyor ve o kişinin geleceği[15] öncekinden daha beter oluyor. **27*** O bunu daha söylerken, halktan bir kadın yüksek sesle O'na: -Ne mutlu[16] seni taşıyan rahme ve emdiğin memelere, dedi. **28*** O da ona: -Bundan daha çok[17] ne mutlu Allah'ın sözünü dinleyip tutanlara, dedi. **29*** Büyük kalabalık[18] bir halk O'nun yanına toplandığında söze başlayarak dedi ki:-Bu kuşak kötü olduğundan bir kanıt arıyor; ama onlara Yunus peygamberin işaretinden başka bir kanıt verilmeyecektir. **30*** Çünkü[19] Yunus Ninova halkına bir işaret olduğu gibi İnsanoğlu da bu kuşağa öyle olacaktır. **31*** Güney[20] kraliçesi 'Yargı Günü' bu neslin insanlarıyla beraber kalkarak onlara karşı karar verecek. Çünkü kadın Süleyman'ın bilgeliğini dinlemek için dünyanın ta; öbür ucundan geldi. Ama burada Süleyman'dan da daha büyüğü var. **32*** Ninova halkı '*Yargı Günü*' bu soyla kalkıp onlara karşı yargılayacaktır; çünkü[21] onlar da Yunus'un vaazıyla tövbe ettiler; işte Burada Yunus'tan daha büyüğü var. **33*** Bir kimse[22] ışığı yakıp gizliye veya kile[+] altına değil; ama içeri girenlerin ışığı görmeleri için şamdan üzerine koyar. **34*** Bedenin ışığı gözdür[23] şimdi senin gözün sağlamsa tüm bedenin aydınlık olur; ama eğer bozuksa bedenin de karanlık olur. **35*** Bundan böyle sakın sende olan ışık(*nur*) karanlık olmasın. **36*** Eğer tüm bedenin aydınlık olup hiçbir karanlık köşesi yoksa; kandilin kendi ışığıyla seni aydınlattığı gibi tümü aydınlanır. **37*** O söylerken bir Ferisi kendisiyle beraber yemek yemesini O'ndan rica ederek gidip sofraya oturdu. **38*** O Ferisi[24] de yemekten önce O'nun yıkanmadığını gördüğünde şaşırdı. **39*** Rabb[25] da ona dedi ki: -Halâ siz Ferisîler kasenin ve tepsinin dışını temizliyorsunuz; ama[26] içiniz zulüm ve fesatla doludur. **40*** Ey akılsızlar dışını yapan içini de yapmadı mı? **41*** Bulunan[27] şeylerden sadaka[§] veriniz; bakın o zaman size her şey temiz olur. **42*** Vay[28] size ey Ferisîler! Çünkü nane ile sedef otunun ve her çeşit sebzenin ondalığını veriyorsunuz; ama Allah'ın hak ve sevgisini küçümsüyorsunuz. **43*** Vay[29] size ey Ferisîler! Çünkü Sinagoglarda baş kürsüyü ve çarşılarda selamlanmayı seviyorsunuz. **44*** Vay size[30] ey ikiyüzlü din bilginleriyle Ferisîler; çünkü insanların bilmeden[31] üzerinde gezdiği mezarlar gibisiniz. **45*** Ve yasa*(şeriat)* uzmanı biri ona: -Ey hocam! Bunları söylemekle bizi iğneliyorsun; dedi. **46*** O da dedi ki: -Vay size ey şeriat uzmanları! Çünkü insanlara taşıması zor[32] yükler yükletiyor; ama kendiniz bir parmağınızla bile onlara dokunmak istemiyorsunuz. **47*** Vay[33] size! Çünkü atalarınızın öldürdükleri peygamberlerin türbelerini yapıyorsunuz. **48*** Böylece atalarınızın işlerini tanıklık ederek onaylıyorsunuz; çünkü onlar öldürdüler, siz de türbelerini yapıyorsunuz. **49*** Bu yüzden Tanrı'nın bilgeliği dedi ki:-"Onlara peygamberler[34] ve resuller göndereceğim; onlardan bazısını öldürüp bazısına sıkıntı verecekler" **50*** Tâ ki dünyanın kuruluşundan beri tüm peygamberlerin dökülmüş olan kanı; **51*** Habil'in[35] kanından tâ; Mezbah ile Tapınağın arasında öldürülen Zekeriya'nın[36] kanına dek bu kuşaktan sorulsun. Evet size diyorum ki; bu soydan sorulacaktır. **52*** Vay[37] size ey yasa uzmanları! Çünkü herkesin nefretini kazandınız. Kendiniz yapmayıp yapanlara da engel oldunuz. **53*** Tam onlara bu şeyleri söylerken, din bilginleriyle Ferisîler fırsat kollayıp O'nu suçlamak ve ağzından[38] bir şey kapmak için; **54*** Gayet çok hiddetlenerek birçok konular hakkında ağzını aramaya başladılar.

(1) Mat.6/9, **(2)**B.18/1ve diğ., **(3)**Mat.7/7, 21/22, Mark.11/24, Yuh.15/7, Yakb.1/6, I.Yuh.3/22, **(4)**Mat.7/9, **(5)**Mat.9/32, 12/22, **(6)**Mat.9/34,12/24, **(7)**Mat.12/38, 16/1, **(8)**Mat.12/25, Mark.3/24, **(9)**Yuh.2/25, **(*)**Filistinliler'in "*Yüksek yerin Tanrısı*" veya "*Sineklerin Efendisi*",**(10)**Çık.8/19, **(11)**Mat.12/29, Mark. 3/27, **(12)**İşa.53/12,Kol.2/15,**(13)**Mat.12/30, **(14)**Mat.12/43, **(15)**Yuh.5/14, İbr.6/4, 10/26, II.Petr.2/20, **(16)**B.1/28ve48, **(17)**Mat.7/21, B.8/21, Yakb.Mek.1/25, **(18)**Mat.12/38ve39, **(19)**Yuns.1/17, 2/10, **(20)**I.Krl.10/1, **(21)**Yuns.3/5, **(22)**Mat.5/15, Mark.4721, B.8/16, **(+)**Kile: Tahıl ölçeği!, **(23)**Mat.6/22, **(24)**Mark.7/3,**(25)**Mat.23/25,**(26)**Tits.1/15,**(27)**İşa.58/7, Dan.4/27,B.12/33,**(§)**Bak.Tob.4/11,12/12,Ekl.16/18, **(28)**Mat. 23/24,**(29)**Mat.23/6,Mark.12738ve39,**(30)**Mat.23/27, **(31)**Mez.5/9, **(32)**Mat.23/4, **(33)**Mat.23729, **(34)**Mat.23/34,

(35) Tek.4/8,**(36)**II.Trh.24/20ve21,**(37)**Mat.23/13, **(38)**Mark.12/13.

12. Bölüm: 1)İsa'nın kendi öğrencilerine ikiyüzlülük'ten sakınmalarını ve "Müjde"yi bildirmeye öz güvenli olmaları için söylevi, 13)Halkı tamahtan (Bir şeye aşırı göz dikmek), 22)Ve kaygıdan sakındırması, 31)"Tanrı'nın Egemenliği"ni istemek, 33)Sadaka vermek, 36)Ve uyanık olmak için öğretisi, 41)Kahya benzetmesi, 49)Öğütler ve uyarılar.

1* Bu sırada birbirlerini ezercesine on binlerce halk toplandığından; öğrencilerine[1] söze başlayarak şöyle söyledi: -Önce[2] kendinizi Ferisîler'in mayasından; yani ikiyüzlülükten sakınınız. **2*** Keşfolunmayacak[3] saklı ve bilinmeyecek gizli, hiç bir şey yoktur. **3*** Bu yüzden karanlıkta ne söylediyseniz aydınlıkta duyulacak ve iç odalarda kulağa söylediğiniz şey damlarda bağırılacaktır. **4*** Ama[4] ey[5] dostlarım! Size diyorum ki; bedeni öldürüp ondan sonra ona bir şey yapmaya gücü yetmeyen kişilerden kormayın. **5*** Ama kimden korkmanız gerektiğini size söyleyim: Öldürdükten sonra onu ***Haviye'*** ye[*] atmaya gücü olandan korkun. Evet size diyorum ki *"O"*ndan korkun! **6*** Beş serçe[+] kuşu iki pula satılmaz mı? Onlardan biri bile Allah'ın belleğinde unutulmuş değildir. **7*** Oysa sizin başınızın tüm kılları sayılıdır. Bundan ötürü korkmayın. Siz birçok serçelerden daha değerlisiniz. **8*** Ve[6] size diyorum ki: -Her kim insanların önünde beni tanırsa; İnsanoğlu da onu, Tanrı'nın ve meleklerinin önünde tanıyacaktır. **9*** Ama insanların önünde beni inkâr eden Tanrı'nın meleklerinin önünde tanınmayacaktır. **10*** Her kim[7] İnsanoğlu'na karşı bir söz söylerse ona bağışlanır; ama Kutsal Ruh'a karşı sövene bağışlanmaz. **11*** Sizi[8] Sinagoglara, başkanlar ve egemenlerin önüne getirecekleri zaman: Ne söyleyelim? diye kaygılanmayın. **12*** Çünkü Kutsal Ruh o anda söylenmesi gerekli olan şeyleri size öğretecektir. **13*** Ve halktan biri O'na: -Ey hocam! Kardeşime söyle; mirası benimle paylaşsın, dedi. **14*** O da ona: -Ey[9] adam! Size beni kim yargıç veya hakem yaptı? Dedi. **15*** Ve onlara: -Bakın[10] Tamahtan*(açgözlülükten)* sakının. Çünkü birinin yaşamı, mallarının çokluğuyla eşit orantılı değildir; dedi. **16*** Onlara başka bir banzetmeyle de şöyle söyledi: -Zengin bir adamın tarlası çok ürün vermiş olduğundan; **17*** O kendi kendine şunu düşündü: Ne yapayım? Çünkü ürünümü biriktirecek bir yerim yok. **18*** Sonra da: Şunu yapabilirim; ambarlarımı yıkıp daha büyüklerini yapayım ve tüm ürünümle mallarımı oraya toplayayım. **19*** Canıma: Ey[11] canım! Birçok yıllar için toplanmış bir yığın malların vardır; artık huzur bul; ye iç ve eğlen, dedi. **20*** Ama Allah ona: -Ey akılsız! Bu gece[12] canın senden alınacaktır; biriktirdiğin[13] şeyler kimin olacak? Dedi. **21*** Nefsi *(canı)* için hazine yığıp Allah'ın[14] önünde zengin olmayan kişi işte böyledir. **22*** Ve öğrencilerine şöyle dedi: -Bu yüzden size diyorum ki: Yaşamınız[15] için ne yiyeceğinizin ve bedeniniz için ne giyeceğinizin kaygısına kapılmayın. **23*** Yaşam yemekten ve beden giysiden daha değerlidir. **24*** Kargalara bakın! Ne ekiyorlar ve ne de biçiyorlar. Onların ne kilerleri ve ne de ambarları vardır; ama yine[16] Tanrı onları besliyor. Siz bu kuşlardan ne denli çok değerlisiniz. **25*** Sizden kim kaygılanmakla boyuna bir arşın katabilir? **26*** Eğer bu kolay şeyi bile yapamıyorsanız diğer şeyler için neden kaygılanıyorsunuz? **27*** Zambaklara bakın: Ne yiyorlar, ne çalışıyorlar ve ne de iplik eğiriyorlar; ama size diyorum ki, Süleyman bile tüm görkemiyle onlardan biri gibi değildi. **28*** Bugün var olup yarın fırına atılacak olan kırların otunu Tanrı böyle giydirdiği halde, sizi daha çok giyindirmez mi? Ey imanı noksan olanlar! **29*** Siz ne yiyeceğiz, ne giyeceğiz diye aramayın ve bu yüzden kaygılanmayın. **30*** Çünkü tüm bu şeyleri dünyanın milletleri arıyor ve sizin Babanız bunlara gereksinim duyduğunuzu biliyor. **31*** Ama "*Tanrı'nın Egemenliği*"ni[17] arayın ve tüm bunlar size verilecektir. **32*** Ey küçük sürü korkma! Çünkü[18] size egemenliği vermek Babanızın dileğidir. **33*** Mallarınızı[19] satarak sadaka verin. Kendinize[20] eskimez keseler ve gökte tükenmez hazineler biriktirin. Orada hırsız yaklaşamaz ve güve bozamaz. **34*** Çünkü hazineniz neredeyse yüreğiniz de orada olacak. **35*** Belleriniz[21] kuşanmış olarak ışığınız[22] parlasın. **36*** Siz de düğünden geri dönen efendinizin, kapıyı gelip çaldığında; O'na hemen kapıyı açmak için hazırlanan adamlara benziyorsunuz. **37*** Efendileri geldiği[23] zaman uyanık bulduğu kullara ne mutlu. Gerçekten size diyorum ki kendisi kuşanıp onları sofraya oturtacak ve gelip onlara hizmet edecektir. **38*** Eğer ikinci nöbette veya üçüncü nöbette gelir ve böyle bulursa, o kullara ne mutlu. **39*** Ama bakın[24] eğer ev sahibi hırsızın saat kaçta geleceğini bilseydi uyanık durup kendi evini deldirmezdi. **40*** Bundan böyle[25] siz hazır olun; çünkü bilmediğiniz bir anda İnsanoğlu gelecek. **41*** Petrus O'na: -Ya Rabb bu örneği bize mi; yoksa herkese mi söylüyorsun? Dedi. **42*** Ve Rabb dedi ki: -Efendinin[26] kendi hizmetçileri üzerine, yiyeceğini kendi vaktinde vermek için atayacağı şu sadık ve akıllı kul kimdir? **43*** Efendisi geldiğinde böyle

davranan kula ne mutlu. **44*** Gerçekten[27] size diyorum ki, tüm malları üzerine onu atayacaktır. **45*** Ama[28] o kul kendi yüreğinde: Efendim gelmesini geciktiriyor, deyip de hizmetçilerle cariyeleri dövmeye, yiyip içmeye ve sarhoş olmaya başlarsa; **46*** O kulun efendisi onun ummadığı bir günde ve bilmediği bir saatte gelecek, onu iki parça yapacak ve payını hainler ile bir tutacaktır. **47*** Efendisinin[29] arzusunu bilip de hazırlık yapmayan ve dileğine göre davranmayan kul çok dövülecek; **48*** Ama[30] bilmeden dövülmeyi hak edenler az dövülecektir! Her kime çok verilmişse ondan çok istenilecek ve kime çok emanet verilmişse ondan daha çok aranılacaktır. **49*** Ben[31] yere ateş getirmeye geldim; eğer şimdi tutuşmuşsa daha ne isterim. **50*** Ama benim[32] vaftiz olunacak bir vaftizim var; bu tamamlanıncaya kadar ne kadar sıkılırım. **51*** Yere esenlik[33] mi vermeye geldim sanıyorsunuz; size diyorum ki: Hayır[34] ama muhalefet...! **52*** Çünkü bundan[35] sonra bir evde olan beş kişi çekişip üçü ikisine ve ikisi de üçüne karşı olacaktır. **53*** Baba oğula, oğul babaya, anne kızına, kızı annesine, gelin kaynanasına ve kaynanası da geline karşı olacak. **54*** Sonra halka şöyle söyledi: -Batıdan[36] bir bulutun çıktığını gördüğünüzde: 'Yağmur geliyor' diyorsunuz ve böyle oluyor. **55*** Lodos estiğini gördüğünüzde sıcak olacak diyorsunuz ve böyledir. **56*** Ey ikiyüzlüler! Yer ile göğün yüzünü ayırt etmeyi biliyorsunuz da bu zamanı nasıl anlamıyorsunuz? **57*** Ve niçin kendiliğinizden hakkı ayırt etmiyorsunuz? **58*** Eğer[37] hasmın ile yargılanmaya karar verirsen; yolda[38] ondan kurtulmaya çalış. Sakın seni yargıca sürükleyip de o da seni memurun eline vermesin; memur da seni cezaevine atar. **59*** Sana derim ki, son kuruş ödenmeyince oradan asla çıkamayacaksın.

(1) Mat.16/6, Mark.8/15, **(2)**Mat.16/12, **(3)**Mat.10/26, Mark.4/22, B8/17,**(4)**İşa.51/7,8,12ve13,Yerm.1/8,Mat.10/28, **(5)**Yuh.15/14ve15, **(*)**Bak Mat.5/22, **(+)**Tob.2/9, **(6)**Mat.10/32, Mark.8/38, II.Tim.1/12, I.Yuh.2/23, **(7)**Mat.12/31,32, Mark.3/28, I.Yuh.Mek.5/16,**(8)**Mat.10719,Mark.13/11,B.21/14, **(9)**Yuh.18/36, **(10)**I.Tim.6/7ve diğ., **(11)**Vaiz 11/9, I.Kor.15/32, Yakb.5/5,**(12)**Eyp.20/22,27/8,Mez.52/7,Yakb.4/14, **(13)**Mez.39/6,Yerm.17/11, **(14)**Mat.6/20, 33.Ayet, I.Tim.6/18,19, Yakb.2/5, **(15)**Mat.6/25,**(16)**Eyp.38/41,Mez.147/9,**(17)**Mat.6/33, **(18)**Mat.11/25ve26,**(19)**Mat.19721,Res.İşl.2/45,4/34, **(20)**Mat.6/20, B.16/9, I.Tim.6/19, **(21)**Efs.6/14, I.Petr.1/13, **(22)**Mat.25/1ve diğ., **(23)**Mat.24/46, **(24)**Mat.24/43, I.Sel.5/2, II.Petr.3/10, Vah.3/3, 16/15, **(25)**Mat.24/44, 25/13, Mark.13/33, B.21/34ve36, I.Sel.5/6, II.Petr.3/11, **(26)**Mat.24/45, 25/21, I.Kor.4/2,**(27)**Mat.24/47,**(28)**Mat.24/48, **(29)**Say.15/30, Tes.25/2, Yuh.9/41,15/22,Res.İşl.17/30,Yakb.Mek.4/17,**(30)**Lev. 5/17,I.Tim.1/13,**(31)**51.Ayet,**(32)**Mat.20/22,Mark.10/38, **(33)**Mat.10/34ve 49.Ayet, **(34)**Mık.7/6, Yuh.7/43, 9/16,10719, **(35)**Mat.10/35,**(36)**Mat.16/2,**(37)**Sül.Mes.25/8,Mat.5/25, **(38)**Mez.32/6, İşa.55/6.

13. Bölüm: 1)İsa'nın gelmiş olan acılardan dolayı yargılanamayacağını söylemesi, 6)Meyvesiz incir ağacı benzetmesi, 11)Felçli kadını iyileştirmesi, Cumartesi günü için öğretisi, 18)Hardal tanesi, 20)Maya örneği, 24)Dar kapıdan girmek için öğüdü, 31)Hirodes'in yanıtı, 34)Ve Yeruşalim için üzülmesi. **1*** O zaman bazı kişiler Pilatus'un kanlarını kendi kurbanlarıyla karıştırdığı Galileliler için gelip O'na haber verdiler. **2*** İsa onlara: -O Galileliler böyle şeylere düşkün oldukları için tüm Galililer'den daha çok suçlu olduklarını mı sanıyorsunuz? **3*** Size diyorum ki: Hayır! Ama eğer tövbe etmezseniz tümünüz böyle yok olacaksınız. **4*** Veya Siloam'daki kule üzerlerine yıkıldığından ölen o on sekiz adam, Yeruşalim'de yaşayanlardan daha çok suçlu muydu sanıyorsunuz? **5*** Size diyorum ki: Hayır! Ama eğer tövbe etmezseniz tümünüz öyle yok olacaksınız. **6*** Bu benzetmeyi de söyledi: -Bir kişinin[1] kendi bağında dikilmiş bir incir ağacı vardı ve onda meyva bulmak için gelmişti. **7*** Ve bağcıya: -İşte üç yıldır bu incir ağacına meyva aramaya geliyordum; ama bulamıyorum. Onu kes, neden yeri kaplasın? Dedi. **8*** O da ona şöyle dedi: -Efendim onu bu yıl da bırak tâ ki; çevresini kazarak karizma yapayım. **9*** Eğer meyve verirse ne iyi; yoksa ondan sonra onu kestirirsin, dedi. **10*** Cumartesi günü Sinagogların birinde öğretirken; **11*** İşte on sekiz yıldan beri kendisinde hastalık ruhu olan bir kadın vardı ve o iki büklüm olarak kendini hiçbir zaman doğrultamıyordu. **12*** İsa onu gördüğünde yanına çağırarak ona: -Ey kadın güçsüzlüğünden kurtuldun, diyerek; **13*** Ellerini[2] onun üstüne koyduğunda kadıncağız birdenbire doğrularak Tanrı'ya hamdetti. **14*** Sinagog başkanı İsa'nın Cumartesi günü şifa verdiğini görünce kadına kızarak: -Çalışılması[3] gereken altı gün vardır. Bundan ötürü Cumartesi günü değil[4] ama diğer günlerde gelip iyilik dileyin, dedi. **15*** Ama Rabb O'na: -Ey[5] ikiyüzlü! Sizden herkes Cumartesi günü öküzünü ve eşeğini yemlikten çözüp sulamaya götürmez mi? **16*** Bu[6] bir İbrahim kızı olduğu halde Şeytan onu on sekiz yıldan beri bağlamış olduğundan, Cumartesi gününde bu bağından kurtulmuş olması iyi değil midir? Dedi. **17*** Bunu dediğinde O'na itiraz edenlerin tümü utandı ve tüm halk eliyle yapılan güzel işlerinden dolayı seviniyordu. **18*** Ve[7] O, 'Tanrı'nın Egemenliği' neye benziyor; onu neye benzeteyim? dedi. **19*** O bir hardal tanesine benziyor ki bir adam onu alıp kendi bahçesine ekerek büyük bir ağaç oldu. Göğün kuşları da onun dallarına konuyorlardı, dedi. **20*** Yine: 'Tanrı'nın Egemenliği'ni neye benzeteyim? **21*** Bir mayaya benziyor. Bunu

bir kadın alıp tâ; tümü mayalanıncaya dek üç ölçek un içine koydu, dedi. **22*** Ve[8] kentlerle köyleri dolaşarak öğretiyordu. Tam Yeruşalim'e gitmek üzereyken; **23*** Biri O'na: -Efendi! Acaba kurtulanlar az mıdır? Dedi. **24*** O da[9] onlara şöyle söyledi:-Dar kapıdan girmeye çalışınız. Çünkü size diyorum ki[10] birçokları girmek isteyecekler; ama giremeyecekler. **25*** Ev sahibi[11] kalkıp kapıyı[12] kapadıktan sonra siz dışarıda durarak kapıyı çalmaya başlayınca: -Efendi, efendi[13] bize aç! Diyeceksiniz ve[14] O da size: -Sizin[15] kim ve nereden olduğunuzu bilmiyorum. Benden[16] uzak durunuz ey tüm haksızlık yapanlar, diyecektir. **26*** O zaman: -Biz senin önünde yiyip içtik, sen de yollarımızda öğrettin, demeye başlayacaksınız. **27*** O da size: -Ben diyorum ki, sizin kim ve nereden olduğunuzu bilmiyorum. Benden uzak durunuz; ey tüm haksızlık yapanlar! Diyecektir. **28*** İbrahim[17] İshak ve Yakup ile tüm peygamberleri '*Tanrı'nın Egemenliği*'nde ve kendinizi de dışarıya atılmış gördüğünüzde; orada[18] ağlayış ve diş gıcırdaması olacaktır. **29*** Doğudan ve batıdan; kuzeyden ve güneyden gelerek '*Tanrı`nın Egemenlik*' sofrasında oturacaklar. **30*** İşte[19] birinci olacak sonuncular vardır ve sonuncu olacak birinciler de... **31*** O gün Ferisîlerden bazıları yanına gelerek O'na: -Buradan çık git! Çünkü Hirodes seni öldürmek istiyor; dediler. **32*** O da onlara dedi ki: -Gidip o tilkiye deyiniz ki; İşte bu gün ve yarın cinleri çıkararak şifa veriyorum ve üçüncüsünde[20] bitiriyorum. **33*** Ama bana bu gün ile yarın ve ertesi gün dolaşmak gerekiyor; çünkü Kudüs'ten başka bir yerde bir peygamberin öldürülmesi olanaksızdır. **34*** Ey[21] peygamberleri öldüren ve sana gönderilenleri taşlayan Yeruşalim! Tavuk kendi piliçlerini kendi kanatlarının altına topladığı gibi kaç kez senin çocuklarını toplamak istedim; ama siz istemediniz. **35*** İşte[22] size eviniz yıkıntı bırakılıyor. Gerçekten size diyorum ki; siz: 'Rabb'in adıyla[23] gelen kutlu olsun' diyeceğiniz zaman gelene dek beni görmeyeceksiniz.

(1)İşa.5/2, Mat.21/19, **(2)**Mark.16/18, Res.İşl.9/17, **(3)**Çık.20/9, **(4)**Mat.12/10,Mark.3/2,B.6/7,14/3,**(5)**B.14/5,**(6)**B.19/9, **(7)**Mat.13/31,Mark.4/30,**(8)**Mat.9/35,Mark.6/6,**(9)**Mat.7/13, **(10)**Yuh.7/34,8/21,13/33,Rom.9/31,**(11)**Mez.32/6,İşa.55/6, **(12)**Mat.25/10, **(13)**B.6/46, **(14)**Mat.7/23, 25/12, **(15)**Mat.7/23, 24/41ve25.Ayet,**(16)**Mez.6/8,Mat.25/41,**(17)**Mat.8/11, **(18)**Mat.8/12, 13/42, 24/51, **(19)**Mez.19/30, 20/16, Mark.10/31, **(20)**İbr.2/10, **(21)**Mat.23/37, Bak II.Ezr.1/19, **(22)**Lev.26/31,32, Mez.69/25, İşa.1/7, Dan.9/27, Mik.3/12, **(23)**Mez.118/26, Mat.21/9, Mark.11/10, B.19/38, Yuh.12/13.

14. Bölüm: 1)İsa'nın vücudu istiskalı(Su toplamış) bir hastayı iyileştirerek Cumartesi günü için olan öğretisi, 7)Alçakgönüllülüğü öğütlemesi, 12)Zenginleri değil; ama gereksinim duyanları şölene davet etmenin gerekliliği, 15)Düğün şöleni benzetmesiyle; Tanrı'nın sözlerini reddeden dünyevî insanların "Tanrı'nın Egemenliği"nden yoksun kalacaklarının açıklanması, 25)İsa'yı takip etmek isteyenlerin taşıyacakları "İdam Direği'ni" (*Veya semboleştirilmiş Haç / Çarmıh*) önceden sonsuza dek düşünmeleri gerektiği ve buna karar vermeleri.

1* Cumartesi günlerinin birinde, Ferisîler'in önemli bir kişisinin evine yemeğe geldiğinde onlar O'nu gözlüyorlardı. **2*** İşte önünde vücudu su toplamış bir adam vardı. **3*** Ve İsa yasa(Şeriat) uzmanlarıyla Ferisîler'e şöyle dedi: -Cumartesi[1] günü iyileştirmek uygun mudur? **4*** Onlar sustuklarında onu tutup iyileştirerek serbest bıraktı. **5*** Ve onlara şöyle yanıt verdi: -Sizden[2] kimin eşeği veya öküzü kuyuya düştüğünde 'Sebt günüdür' diye onu hemen çıkarmaz? **6*** Ve O'nun bu sözlerine karşı bir yanıt veremediler. **7*** Davet edilenlerin baş köşeleri kaptıklarını gördüğünde onlara bir benzetme yaptı ve: **8*** -Bir kimse sizi düğüne davet ederse baş köşeye oturma. Sakın senden daha değerli bir davetlisi olmasın; **9*** Ve sana gelip de: 'Kalk buna yer ver' demesin ki, utançla kalkarak en aşağıda bir yere oturmuş olmayasın. **10*** Ama[3] davet olunduğunda git ve en aşağıdaki yerlerden birine otur ki, davet eden: Dostum kalk; daha yukarı buyur! Desin. O zaman sofrada seninle beraber oturanların önünde sana şeref olur. **11*** Çünkü[4] her kim kendini yükseltirse alçaltılır ve her kim kendini alçaltırsa yükseltilir, dedi. **12*** Ve onu davet edene de: -Öğle ya da akşam yemeği yaptığında dostlarını, kardeşlerini, akrabalarını veya zengin komşularını çağırma ve onların buna karşı seni de çağırarak ödüllendireceklerini düşünme. **13*** Ama şölenine yoksulları[5] özürlüleri, aksakları ve körleri çağır. **14*** Ve mutlu olursun; çünkü onların seni ödüllendirmeye bir gücü yoktur; ama sen dürüstlerin dirilişinde ödüllendirileceksin. **15*** Sofrada oturanlardan biri bu sözleri duyduğunda O'na: -'Tanrı'nın[6] Egemenliği'nde yemek yiyen ne mutludur, dedi. **16*** O da[7] ona dedi ki: -Bir adam büyük bir ziyafet düzenleyerek birçok kişileri davet etti. **17*** Ve[8] akşam yemeği vakti davet olunanlara: 'Gelin çünkü şimdi her şey hazırdır' demek için kulunu[*] gönderdi. **18*** Ama tümü birden özür dilemeye başladılar ve biri O'na:'Bir tarla satın aldım gidip onu görmem gerekiyor; beni kınama' dedi. **19*** Diğer biri de: 'Beş çift öküz satın aldım; onları denemeye gidiyorum; sana yalvarırım beni de kınama' dedi. **20*** Bir başkası da: 'Ben (*yeni*) evlendim bu nedenden ötürü gelemem' dedi. **21*** Sonra o kul

gelip efendisine tüm bu olanı biteni bildirdi. O zama ev sahibi öfkelenerek kuluna: -Çabuk kentin caddeleriyle sokaklarına çıkıp yoksulları, özürlüleri, aksakları ve körleri buraya içeriye getir, dedi. **22***Kul da:'Efendim; buyruğun yerine getirildi ve daha yer var, dedi. **23***Efendisi de kula: 'Yollara ve çiftliklerin yanına çıkıp içeri gelmeye çağır ki ev dolsun; **24***Çünkü size diyorum ki, o davet edilen[9] insanlardan hiç biri yemekten yemiyecektir' dedi. **25***Ve O'nunla birlikte büyük bir kalabalık gitmekteyken dönüp onlara şöyle söyledi: **26***-Eğer[10] bana gelmek isteyen biri kendi anasını[11] babasını, eşini, çocuklarını, kardeşlerini ve hem de kendi canını[12] bile göz ardı etmezse benim takipçim olamaz. **27***Her kim '*İdam*[+] *direğini*' taşıyıp ardım sıra gelmezse benim takipçim olamaz. **28***Çünkü sizden[13] kim bir kule yapmak isterse: 'Bunu bitirmek için neler gerekiyor?' Diye önce oturup onun hesabını yapmazsa; **29***Sakın temele başladıktan sonra bitirememiş olsun ve onu görenler onunla şöyle dalga geçsinler: **30***-Bu adam yapmaya başladı; ama bitiremedi. **31***Veya hangi kral diğer bir kralla savaşmak için önce oturup: 'Üstüme yirmi bin askerle gelene on binle karşı koyabilir miyim?' diye düşünmez. **32***Yoksa o daha uzaktayken ulaklar gönderip onunla antlaşma yapmak ister. **33***Böylece sizlerden her kim tüm malından vazgeçmezse; benim takipçim olamaz. **34***Tuz[14] iyidir; ama tuz tuzluluğunu kaybederse nasıl yeniden tuz olabilir? **35***Bir daha o ne toprağa, ne de gübreye yarar ve onu dışarıya atarlar. İşiten kulakları olan bunu duysun.

(1) Mat.12/10,**(2)**Çık.23/5,Tes.22/4,B.13/15, **(3)**Sül.Mes.25/6ve7, **(4)**Eyp.22/29, Mez.18/27, Sül.Mes.29/23, Mat.23/12, B.18/14, Yakb.4/6,I.Petr.Mek.5/5,**(5)**Neh.8/10ve12,**(6)**Vah.19/9, **(7)**Mat.22/2, **(8)**Sül.Mes.9/2ve5, **(*)**Burada 'Kul' Hz.İsa'ya ve 'Ev sahibi" de Tanrı'ya benzetiliyor, **(9)**Mat.21/43, 22/8, Res.İşl.13/46,**(10)**Tes.13/6, 33/9, Mat.10/37, **(11)**Rom.9/13, **(12)**Vah.12/11, **[+]**Veya: Çarmıhı, Mat.16/24, Mark.8/34, B.9/23,II.Tim.3/12, **(13)**Sül.Mes.24/27,**(14)**Mat.5/13, Mark.9/49.

15. Bölüm:1)Kaybolan koyun, 8)Kaybolmuş para; 1)Ve kaybolmuş oğul benzetmesi.

1*Tüm[1] vergi memurlarıyla günahkârlar O'nu dinlemek için yanına yaklaştıklarında; **2***Ferisîler ile din bilginleri:-Bu kişi günahkârları kabul edip onlarla[2] yemek yiyor, diyerek söyleniyorlardı. **3***O da onlara bu benzetmeyle karşılık verdi: **4***-Sizden[3] hangi adamın yüz koyunu olup da onlardan birini kaybederse; doksan dokuzu kırlarda bırakarak, o kaybolmuş olanı bulana dek aramaz? **5***Onu bulduğunda sevinerek omuzları üzerinde taşır. **6***Eve gelerek, dostlarıyla komşularını çağırır ve onlara: 'Kaybedilmiş[4] koyunumu bulduğum için benimle sevinin' der. **7***Size diyorum ki, böylece tövbe[5] eden her günahkâr için gökte olan sevinç; tövbeye gereksinim duymayan doksan dokuz dürüst için olan sevinçten daha büyük olur. **8***Veya hangi kadının on dirhem gümüşü olup da bir dirhemini kaybettiğinde; ışık yakıp evi süpürerek, onu bulana dek dikkatle aramaz. **9***Sonra bulduğunda komşularıyla yakınlarını çağırıp: 'Kaybettiğim paramı bulduğum için benimle sevinin' der. **10***Size diyorum ki; böylece tövbe eden bir günahkâr için, Allah'ın meleklerinin önünde sevinç olur. **11***Ve yine ekledi: -Bir adamın iki oğlu vardı ve küçüğü babasına: **12***'Ey baba; malından bana payıma düşeni ver!' Dedi. O da onlara mallarını[6] paylaştırdı. **13***Birçok gün geçmeksizin, küçük oğlu her şeyi toplayarak uzak bir ülkeye gitti ve orada eğlenceli bir yaşam sürerek parasını harcadı. **14***Her şeyini yitirdikten sonra, o yörede şiddetli bir kıtlık olduğundan zor durumda kaldı. **15***Ve o yöredeki halktan birine gidip katıldı. O da onu domuzları otlatmak için kendi çiftliğine gönderdi. **16***Ve domuzların yedikleri keçi boynuzlarıyla karnını doyurmak istiyor; ama ona hiçbiri izin vermiyordu. **17***Sonra aklını başına alarak, kendi kendine şöyle dedi: 'Babamın bir sürü işçilerinin ekmekleri artıyor; ama ben ise açlıktan ölüyorum! **18***Kalkıp babama gideyim ve ona: Ey baba; göğe karşı senin önünde suçluyum. **19***Ve artık senin oğlun denilmeye bile layık değilim. Beni senin işçilerinden biri gibi kabul et' diyeceğim. **20***Sonra da kalkıp babasına gitti; ama[7] daha uzaktayken babası onu görüp acıdı ve koşarak boynuna sarılıp onu öptü. **21***Oğlu ona: -Ey Baba! Göğe karşı senin önünde[8] suçluyum ve artık senin oğlun denilmeye bile layık değilim, dedi. **22***Babası da kullarına(*hizmetçilere*) doğru: 'En iyi kaftanı çıkarıp onu giydiriniz. Onun eline yüzük ve ayaklarına ayakkabılar veriniz; **23***Besili olan boğayı götürüp kesin, yiyerek sevinçten coşalım. **24***Çünkü[9] bu oğlum ölmüştü dirildi, kaybolmuştu bulundu' dedi ve sevinmeye başladılar. **25***Onun büyük oğlu tarlada olduğundan, eve yaklaşırken dans ile müzik seslerini duydu! **26***Ve hizmetçilerden birini çağırarak: 'Burada ne oluyor?' diye sordu. **27***O da ona: 'Kardeşin geldi ve baban onu sağ olarak bulduğu için besili boğayı kestirdi' dedi. **28***O da darılıp içeri girmek istemeyince, babası dışarıya çıkıp ona yalvardı. **29***O da babasına: 'Bak ben bunca yıldır sana hizmet ediyorum ve hiçbir zaman sana karşı gelmedim; ama bir kerecik bana dostlarımla eğlenmek için bir oğlak bile vermedin. **30***Ama senin mallarını fa-

hişelerle yiyen bu oğlun geldiği zaman, ona besili buzağıyı bile boğazladık' dedi. **31*** O da ona dedi ki: 'Ey oğul sen her zaman benimle beraber oldun ve benim olanın tümü senindir. **32*** Oysa sevinip çoşmak gerekiyordu; çünkü[10] bu kardeşin ölmüştü, dirildi ve kaybolmuştu, bulundu' dedi.

(1) Mat.9/10,**(2)**Res.İşl.11/3,Galt.2/12,**(3)**Mat.18/12, **(4)**I.Petr.2/10ve25, **(5)**B.5/32, **(6)**Mark.12/44, **(7)**Res.İşl.2/39, Efs.2/13ve17, **(8)**Mez.51/4, **(9)**32.Ayet, Efs.2/1, 5/14, Vah.3/1, **(10)**24.Ayet.

16. Bölüm: 1)Haksız kâhya benzetmesi, 13)Hem Allah'a ve hem de mala hizmet etmenin mümkün olamayacağı, 16)Zengin adam ve Lazar.

1* Ve öğrencilerine dedi ki: -Zengin bir adamın kâhyası vardı; ona karşı: 'Senin adamın mallarını boş yere harcıyor' diye şikayet ettiler. **2*** O da onu çağırıp senin için duyduğum bu sözler ne oluyor? Kahyalığın hesabını ver; çünkü artık kahya olamazsın, dedi. **3*** Kâhya da kendi kendine dedi ki: 'Ne yapayım? Çünkü efendim kahyalığı benden alıyor; toprak kazamıyorum ve dilenmeye[*] de utanıyorum **4*** Ama ben kahyalıktan azledilince, beni evlerine kabul edeceklerini biliyorum. **5*** Ve efendisine borçlu olanları birer birer çağırıp öncekine: -Efendime ne kadar borcun var? Dedi. **6*** O da: -Yüz Bat[+] zeytin yağı, dediğinde; o da ona:-Senedini al ve çabuk oturup sırasına elli yaz, dedi. **7*** Sonra diğerine: -Senin ne kadar borcun var? Dedi. O da: -Yüz Kor[§] buğday, dediğinde kahya da ona: -Senedini al ve seksen yaz, dedi. **8*** Efendisi sadakatsiz kâhyasını akıllıca hareket ettiği için övdü. Çünkü bu dünyanın çocukları kendi kuşağındaki '*Nur oğulları*'ndan[1] daha çok akıllıdır. **9*** Ben de size diyorum ki kendinize[2] dünyanın *'Haksızlık malından'*[‡] dostlar edinin. Nihayet gereksinim duyduğunuzda sizi sonsuz meskenlere kabul etsinler. **10*** En[3] azında sadık olan, çoğunda da sadık olur; ama en küçük şeyde haksız olan en büyüğünde de haksız olur. **11*** İşte böyle bu 'Aldatıcı servette'[‡] dürüst olmadığınız için; gerçeği yaptığınız an size kim inansın? **12*** Başkalarının şeylerinde dürüst olmadığınız için; sizinkini size kim verir? **13*** Hiçbir[4] hizmetçi iki efendiye kulluk edemez; çünkü ya birini hor görür ve diğerini sever veya birini benimser ve diğerini reddeder. Böylece siz hem Allah'a ve hem de mala kulluk edemezsiniz. **14*** Ferisîler tüm bunları[5] duyunca O'nunla alay ettiler. **15*** O da onlara dedi ki: -Siz insanların önünde kendi kendinizi[6] aklayan insanlarsınız; ama[7] Allah yüreklerinizi biliyor. Çünkü[8] insanlar arasında iyi olan şey Tanrı'ya göre kötüdür. **16*** Şeriat[9] ile peygamberler Yahya'ya kadar olup o zamandan beri 'Tanrı'nın Egemenliği' bildiriliyor ve herkes ona giriyordu. **17*** Şeriatten*(Kutsal Yasa)* bir noktanın düşmesi; gök[10] ile yerin geçmesinden daha kolaydır. **18*** Her kim[11] kendi eşini boşayarak bir başkasıyla evlenirse ve her kim boşanmış olan biriyle evlenirse; zina etmiş olur. **19*** Mor ve ince keten giyerek her gün görkemle sefa süren zengin bir adam vardı. **20*** Onun kapısında çıbanlarla dolu olarak terkedilmiş Lazar adında bir yoksul bulunuyordu. **21*** O zenginin sofrasından düşen kırıntılarla beslenmek istiyordu ve köpekler de gelip onun çıbanlarını yalıyorlardı. **22*** O yoksul öldüğünde melekler tarafından İbrahim'in kucağına götürüldü ve zengin de ölerek gömüldü. **23*** O ***Haviye***'de[12] azaptayken uzaktan bakıp İbrahim'i ve onun kucağındaki Lazar'ı gördü. **24*** Bağırarak: -Ey! İbrahim baba; bana acı ve Lazar'ı gönder ki, parmağının ucunu suya batırıp dilimi[13] serinletsin. Çünkü bu ateşte[14] azap çekiyorum, dedi. **25*** İbrahim de: -Ey oğul! Sen yaşamın boyu iyi şeyleri[15] ama Lazar'ın da kötü şeyleri aldığını anımsa. Bak şimdi o seviniyor; ama sen acı çekiyorsun. **26*** Tüm bunlardan başka sizinle bizim aramızda büyük bir girdap vardır. O derece ki buradan size geçmek isteyenler geçemesin ve oradan bize gelmek isteyenler de gelemesin; dedi. **27*** O da: -Öyleyse ey baba! Senden onu babamın evine göndermeni diliyorum. **28*** Çünkü beş kardeşim daha var; onların da bu işkence yerine gelmemeleri için tanıklık yapsın, dedi. **29*** İbrahim de ona:-Musa'yla[16] peygamberler var; onları dinlesinler, dedi. **30*** O da: -Hayır ey İbrahim baba! Ama eğer onlara ölümden kalkmış biri giderse tövbe ederler, dedi. **31*** O da ona: -Eğer Musa'yla peygamberleri dinlemezlerse ölülerden[17] biri dirilse de yetinmeyeceklerdir, dedi.

(*)Bak Mez.37/25, Ekl.40/32, **(1)**Yuh.12/36, Efs.5/8, I.Sel.5/5, (‡)Eski Yunancası: ***"Haksızlık Mammonu"***: Doğru olmayan zenginlik, aldatıcı servet. Bak.Ekl.27/1ve 2 ile karşl.,**(2)**Dan.4/27,Mat.6/19, 19/21, B.11/41, I.Tim.6/17,18ve19, **(3)**Mat.25/21, B.19717, **(4)**Mat.6/24, **(5)**Mat.23/14, **(6)**B.10/29, **(7)**Mez.7/9, **(8)**I.Sam.16/7, **(9)**Mat.4/17, 11/12ve13, B.7/29, **(10)**Mez.102/26ve27, İşa.40/8, 51/6, Mat.5/18, I.Petr.1/25, **(11)**Mat.5/32, 19/9, Mark.10/11, I.Kor.7/10ve11, **(12)*Haviye***: Bak.Mat.5/22,B.8/31,10/15,12/5,8/13,**(13)**Zek.14/12, **(14)**İşa. 66/24,Mark.9/43vediğ.,**(15)**Eyp.21/13,B.6/24,**(16)**İşa.8/20 ,34/16,Yuh.5/39ve45,Res.İşl.15/21,17/11,**(17)**Yuh.12/10,11, **(+)**Bir Bat on sekiz veya yirmi Kor, **(§)**Bir Kor yüz seksen veya iki Kıyadır.

17. Bölüm: 1)Tökeze sebep olmamak, 3)Bağışlama, 6)Ve İman etmek için İsa'nın öğretisi, 7)Hizmetçi benzetmesi, 11)On cüzzamlıyı iyileştirmesi, 22)İnsanoğlu'nun gelmesi konusundaki öğretisi.

1* İsa öğrencilerine doğru: -Birçok tökezlerin[1] gelmemesi engellenemez; ama vay gelmelerine neden olana. **2*** Bu küçüklerden birini saptırmaktansa; boynuna bir değirmen taşı[+] asılıp denize atılması ona daha yeğdir. **3*** Kendinizi sakının. Eğer[2] kardeşin sana karşı hata ederse onu[3] azarla ve eğer tövbe ederse ona bağışla. **4*** Sana[4] karşı günde yedi kere hata yapar ve günde yedi kere: 'Tövbe ediyorum' derse de ona bağışla, dedi. **5*** Ve resuller Rabb'e:-İmanımızı çoğalt, dediler. **6*** Rabb da: -Eğer hardal tanesi kadar imanınız olsaydı bu dut ağacına: 'Kökten sökül ve deniz içine dikil' dediğiniz gibi sizi dinlerdi. **7*** Sizden kim var ki, çift süren; ya da sürü güden hizmetçisine tarladan gelir gelmez: 'Geç sofraya otur' desin. **8*** Oysa ona: 'Yemeğimi yap, kuşan ve ben yiyip içene dek bana hizmet et[5] ondan sonra sen de yiyip içersin' demez mi? **9*** Acaba o kula buyrulan şeyleri yaptığı için teşekkür mü ediyor? Sanmıyorum. **10*** Bunun gibi siz de tüm şeyleri yaptığınız an: 'Yararsız kullarız[6] çünkü sadece yapılması gerekli olanı yaptık' deyin, dedi. **11*** Ve kendisi Yeruşalim'e[7] giderken Samiriye ile Galile'nin ortasından geçmesi gerekiyordu. **12*** Bir köye girince O'nun karşısına on cüzzamlı adam çıkıp, uzakta[8] durarak yüksek sesle: **13*** -Ey İsa '*Hoca*'*!* Bize acı, dediler. **14*** O da onları gördüğünde: -Gidip[9] kendinizi kahinlere gösterin, dedi ve onlar giderken temiz oldular. **15*** Onlardan biri temizlendiğini görünce yüksek sesle Tanrı'yı yücelterek geri geldi. **16*** Ve O'nun ayaklarına kapanarak teşekkür etti. Bu kişi Samiriyeli'ydi. **17*** İsa şöyle söyledi: -On kişi iyileşmedi mi; dokuzu nerededir? **18*** Bu yabancıdan başka Allah'a hamd etmeye geri dönen olmadı mı? Dedi. **19*** Ve[10] ona: -Kalk git, inancın seni kurtardı, dedi. **20*** Ferisîler tarafından "Tanrı'nın Egemenliği"nin ne zaman geleceği sorulduğunda, onlara şöyle yanıt verdi: -Tanrı'nın Egemenliği görünürde gelmez! **21*** İşte[11] burada ve işte orada, demiyecekler; çünkü[12] işte 'Tanrı'nın Egemenliği' içinizdedir, dedi. **22*** Öğrencilerine de: -İşte[13] İnsanoğlu'nun günlerinden birini görmeyi arzu edeceksiniz; ama göremeyeceğiniz günler gelecek. **23*** Size[14] 'İşte burada ve işte orada' diyecekler; gitmeyin ve onlara uymayın. **24*** Çünkü şimşek[15] gök altında bir yandan parlayıp göğün diğer yanını aydınlattığı gibi; İnsanoğlu'nun kendi gününde de böyle olacak. **25*** Ama[16] önce O'nun çok şeyler çekerek, bu kuşak tarafından reddolunması gerekiyor. **26*** Nasıl[17] ki, Nuh'un günlerinde olmuşsa; İnsanoğlu'nun günlerinde de öyle olacaktır. **27*** Çünkü Nuh gemiye girdikten sonra, tufan gelip tüm halkı yok edeceği güne dek yiyorlar, içiyorlar, evleniyorlar ve evlendiriliyorlardı. **28*** Böylece Lût'un[18] günlerinde olduğu gibi yiyip içiyorlar, ekiyorlar ve binalar yapıyorlardı. **29*** Ama[19] Lût Sodom'dan çıktığı günde, gökten ateş ve kükürt yakıp tümünü yok etti. **30*** İşte[20] İnsanoğlu'nun ortaya çıkacağı günde de böyle olacaktır. **31*** O gün[21] her kim damda olup da eşyası evde olursa; onları almaya inmesin ve tarlada olan geri dönmesin. **32*** Lût'un eşini[22] anımsayınız. **33*** Her kim canını[23] kurtarmak isterse onu kaybedecek ve her kim onu kaybederse kurtarmış olacaktır (İhya edecektir). **34*** Size[24] diyorum ki: O gece yatakta iki kişi bulunup biri alınacak ve diğeri bırakılacaktır. **35*** İki kadın birlikte değirmen çekmekte olup biri alınacak ve diğeri bırakılacaktır. **36*** Tarlada iki kişi olacak; biri alınacak ve diğeri bırakılacaktır. **37*** Ve O'na şöyle sordular: -Ya Rabb[25] nerede? O da onlara: -Leş nerdeyse kartallar da ordadır, dedi.

(1) Mat.18/6,7, Mark.9/42, I.Kor.11/19, **(+)**Yunancası:Eşek değirmen taşı, **(2)**Mat.18715ve21, **(3)**Lev.19/17, Sül. Mes. 17/10, Yakb.5/19, **(4)**Mat.17/19, 21/21, Mark.9/23, 11/23, **(5)**B.12/37, **(6)**Eyp.22/3, 35/7, Mez.16/2, Mat.25/30, Rom.3/12, 11/35,I.Kor.9/16ve17,Bak Filim.Mek. 11.Ayet, **(7)**Luk.9/51ve52, Yuh.4/4, **(8)**Lev.13/46, **(9)**Lev.13/2, 14/2, Mat.8/4, B.5/14, **(10)**Mat.9/22, Mark.5/34, 10/52, B.7/50, 8/48, 18/42, **(11)**Ayet 23,**(12)**Rom.14717,**(13)**BakMat.9/15,Yuh.17712, **(14)**Mat.24/23, Mark.13/21, B.21/8, **(15)**Mat.24/27, **(16)**Mark.8/31, 9/31, 10/33, B.9/22,**(17)**Tek.7,Mat.24/37,Mat.24/37,**(18)**Tek.19,**(19)**Tek. 19/11ve24,**(20)**II.Sel.1/7,**(21)**Mat.24/17,Mark.13/15,**(22)**Tek. 19/26, **(23)**Mat.10/39, 16/26, Mark.8/35, B.9/24, Yuh.12/25, **(24)**Mat.24/40ve41, I.Sel.4/16, **(25)**Eyp.39/30, Mat.24/28.

18. Bölüm: 1)Duaya devam etmek konusunda haksız yargıç örneği, 9)Ferisi'nin ve vergi memurunun duaları, 15)İsa'nın küçük çocukları kabul etmesi, 18)Bir gence sonsuz yaşama erebilmesi için öğüdü, 28)İsa'nın takipçilerinin alacağı ödül, 31)Kendi ölümü ve dirilişini bildirmesi, 35)Bir körün gözlerini açması.

1* Devamlı[1] dua edip usanmamak gerektiğini, onlara bir benzetmeyle şöyle söyledi: **2*** -Bir kentte Allah'tan korkmaz ve kuldan utanmaz bir yargıç vardı. **3*** Ve o kentteki dul bir kadın onun yanına gelerek: 'Düşmanımdan hakkımı al' diyordu. **4*** O bunu bir müddet istemedi; ama sonra kendi kendine dedi ki: 'Eğer Allah'tan korkmaz ve kuldan utanmazsam da; **5*** Bari[2] şu dul kadın beni rahatsız ettiği için onun hakkını alayım ki, her zaman gelerek beni rahatsız etmesin!' **6*** Ve Rabb dedi ki: -Adaletsiz yargıcın ne dediğini duydunuz mu? **7*** Böylece Allah[3] gece gündüz kendisine yalvaran seçilmişlerin hakkını almak için sabrederse, yapmayacak mı? **8*** Size diyorum ki çabucak[4] haklarını alacaktır; ama İnsanoğlu yeryüzüne gel-

diğinde acaba iman bulacak mı? **9***Ve[5] dürüstüz diye kendilerine güvenerek başkalarını aşağılayan bazı kişiler için şu örneği verdi: **10***-İki adam dua etmeye Tapınağa gitti; biri Ferisi ve diğeri de vergi memuruydu. **11***Ferisî[6] durup kendi kendine şöyle dua etti: 'Ey[7] Allah'ım! Sana şükrediyorum ki ben diğer adamlar gibi dolandırıcı, haksız, zinakâr ve şu gümrük memuru gibi değilim. **12***Haftada iki kez oruç tutup tüm gelirimin ondalığını veriyorum.' **13***Vergi memuru ise uzakta durup gözlerini bile göğe kaldırmak istemiyordu; ama göğsüne vurarak: 'Ey Allah'ım! Benim gibi günahkâra acı, diyordu. **14***Bundan ötürü size diyorum ki, her kim[8] kendisini yükseltirse alçaltılacak ve kim kendini alçaltırsa yükseltilecektir. **15***Ve[9] O'na dokunması için yanına çocuklar getirdiler. Bunu gören öğrencileri de onları azarladı. **16***Ama İsa onları yanına çağırarak: -Bırakın çocuklar yanıma gelsinler; onları engellemeyin; çünkü[10] 'Tanrı'nın Egemenliği' bu gibilerindir, dedi. **17***Gerçekten[11] size diyorum ki: 'Tanrı'nın Egemenliği'ni her kim bir çocuk gibi kabul etmezse; ona asla girmeyecektir, dedi. **18***Ve bir bey[12]: -Ey iyi hocam! Sonsuz yaşama erişmek için ne yapayım? Diye O'na sordu. **19***İsa ona:-Niçin bana iyi diyorsun? Bir'den; yani Allah'tan başka iyi(*kerim*) yoktur. **20***Buyrukları biliyorsun: Zina etmeyecek[13] öldürmeyecek, çalmayacak, yalan yere tanıklık yapmayacak ve anana[14] babana saygı göstereceksin, dedi. **21***O da: -Tüm bunları çocukluğumdan beri yaptım, dedi. **22***İsa bu sözleri duyduğunda ona: -Ama bir eksiğin daha var; neyin[15] varsa sat ve yoksullara ver. Böylece gökte hazineye sahip olursun ve gel beni takip et, dedi. **23***O bunu duyduğunda üzüldü; çünkü çok zengindi. **24***İsa onun üzüldüğünü gördüğünde: Zenginler[16] Tanrı'nın Egemenliğine ne zor girerler. **25***Çünkü zenginin Tanrı'nın egemenliğine girmesinden '*devenin*'+ iğne deliğinden geçmesi daha kolaydır. **26***Bunu duyanlar: -Öyleyse kim kurtulabilir? dediler. **27***O[17] da: -İnsanlara göre imkânsız olan şeyler Allah'a göre mümkündür, dedi. **28***Ve[18] Petrus: -İşte biz her şeyi bırakarak senin peşine takıldık, dedi. **29***O da[19] onlara: -Gerçekten size diyorum ki: 'Tanrı'nın egemenliği' için evler, ana babalar, kardeşler, eşler ve çocuklar bırakıp da; **30***Bu[20] zamanda kat kat ve dirilişte(*ahirette*) sonsuz yaşamı almayacak hiç kimse yoktur; dedi. **31***Ve[21] on ikileri yanına alıp onlara: -İşte Yeruşalim'e gidiyoruz. İnsanoğlu için peygamberler[22] aracılığıyla yazılı olan şeylerin tümü yerine gelecektir. **32***Çünkü[23] milletlere teslim edilerek alay edilecek ve aşağılanıp üstüne tükürülecektir. **33***O'nu[24] kamçıyla dövdükten sonra öldürecekler. O da, üçüncü günde dirilecektir, dedi. **34***Onlar tüm bu şeyleri anlamadılar ve bu sözler onlara gizli olduğundan, söylenilen şeyleri kavramadılar. **35***Eriha'ya[25] yaklaştığında yol kenarında bir kör oturmuş dileniyordu. **36***Kalabalığın geçtiğini duyduğunda: -Burada ne oluyor? Diye sorunca; **37***Ona: -Nasıra'lı İsa geçiyor; diye söylediler. **38***O da: -Ey Davut oğlu İsa! Bana acı, diye bağırmaya başladı. **39***Önde gidenler susması için onu azarladılarsa da o daha çok: -Ey Davut oğlu; bana acı! Diye bağırıyordu. **40***İsa durup kendi yanına getirilmesini istedi ve o yaklaştığında: **41***-Sana ne yapmamı istiyorsun? Diye ondan sordu. O da: -Ya Rabb; gözlerim açılsın, dedi. **42***İsa da ona: -Açılsın; inancın[26] seni kurtardı, dedi. **43***Aniden gözleri açıldı ve Allah'a[27] hamd ederek O'nu takip etti. Bütün halk bunu gördüğünde Tanrı'yı yücelttiler.

(1)B.11/5, 21/36, Rom.12/12, Efs.6/18, Kol.4/2, I.Sel.5/17, **(2)**B.11/8, **(3)**Vah.6/10, **(4)**İbr.10/37, II.Petr.3/8ve9, **(5)**B.10/29, 16/15, **(6)**Mez.135/2, **(7)**İşa.1/15, 58/2, Vah.3/17, **(8)**Eyp.22/29, Mat.23/12, B.14/11, Yakb.4/6, I. Petr.5/5ve6, **(9)**Mat.19/13, Mark.10/13,**(10)**I.Kor.14/20,I.Petr.2/2,**(11)**Mark.10/15, **(12)**Mat.19/16,Mark.10/17,**(13)**Çık.20/12-16,Tes.5/16-20, Rom. 13/9,**(14)**Efs.6/2,Kol.3/20,**(15)**Mat.6/19ve20,19/21, I.Tim.6/19, **(16)**Sül.Mes.11/28,Mat.19/23,Mark.10/23, **+:** Arb.:Habel '***Halat'ın***, **(17)**Yerm.32/17,Zek.8/6,Mat.19/26,B.1/37,**(18)**Mat.19/27, **(19)**Tes.33/9,**(20)**Eyp.42/10,**(21)**Mat.16/21,17/21,20/17, Mark. 10/32,**(22)**22.Mez,İşa.53,**(23)**Mez.27/2,B.23/1,Yuh.18/28, Res. İşl.3/13,**(24)**Mark.9/32,B.2/50,9/45,Yuh.10/6,12/16,**(25)**Mat. 20/29,Mark.10/46,**(26)**B.17/19,**(27)**B.5/26, Res.İşl.4/21,11/18.

19. Bölüm: 1)Vergi memuru Zakkay, 11)On mına benzetmesi, 28)İsa'nın eşeğe binerek Yeruşalim'e gelmesi ve halkın O'na saygısı, 41)İsa'nın Yeruşalim için ağlaması, 45)Tapınakta ticaret yapanları kovması, 47)Ve oradaki söylevi.

1*Eriha'ya girip içinden geçerken; **2***İşte Zakkay adındaki baş vergi memuru olan zengin bir adam vardı. **3***İsa'nın kim olduğunu görmek istedi; ama boyu kısa olduğundan halkın kalabalığından ötürü başaramadı. **4***İleriye koşarak orada bulunan güre bir incir ağacına çıktı; çünkü oradan geçeceklerdi. **5***İsa o yere geldiğinde yukarıya bakarak onu gördü ve ona: -Ey Zakkay; çabuk aşağıya in! Çünkü bu gün senin evinde kalmam gerekiyor, dedi. **6***O da çabucak aşağıya inerek sevinçle O'nu kabul etti. **7***Herkes bunu gördüğünde: 'Günahkâr bir[1] adamın evine misafir olmak için girdi' diye söylendiler. **8***Zakkay durup Rabb'e: -Efendi işte malımın yarısını yoksullara veriyorum ve eğer ben bir kimseden zorla birşey aldımsa[2] dört katını[3] veriyorum. **9***İsa ona: -Bu gün bu eve kurtuluş geldi;

çünkü[4] bu da bir İbrahim[5] oğludur. **10*** Böylece[6] İnsanoğlu kaybolanı arayıp kurtarmaya geldi, dedi. **11*** Onlar tüm bu şeyleri işittikleri sırada, kendisi Yeruşalim'e yakın olduğu zaman[7] "*Tanrı'nın Egemenliği*"*nin* ortaya çıkacağını zannettikleri için yine bir benzetmeyle şöyle[8] söyledi: **12*** Soylu biri egemenlik yetkisini almak için uzak bir ülkeden geri döndüğünde; **13*** On hizmetçisini çağırıp onlara on mına verdi ve: -Dönüşüme dek onlarla ticaret yapın, dedi. **14*** Ama onun[9] hemşehrileri ondan tiksinerek: 'Bunun bize saltanat etmesini istemiyoruz' demek için arkasından vekiller gönderdiler. **15*** Ve saltanat berâatını alıp geri döndüğünde kimin ne kadar para kazandığını bilmek için; parayı vermiş olduğu adamların yanına çağırılmasını istedi. **16*** Birincisi yaklaşıp: -Efendim; senin mınan on mına daha kazandı, dedi. **17*** O da ona: -Aferin iyi hizmetçi; az şeyde bana bağlı kaldığın için[10] seni on kent üzerine atıyorum, dedi. **18*** İkincisi geldi: -Efendim! Senin mınan[*] beş mına kazandı; dedi. **19*** Ona da: -Seni de beş kent üstüne atıyorum, dedi. **20*** Ve diğer biri gelerek: -Bak efendim; işte bir mendil içinde sakladığım senin mınan. **21*** Çünkü[11] sert bir adam olduğun için senden korktum. Sen gömmediğin şeyi alır ve ekmediğin şeyi biçersin, dedi. **22*** O da ona: -Ey yaramaz hizmetçi! Seni kendi ağzınla[12] yargılıyorum. Sen[13] benim koymadığım şeyi alıp ekmediğimi biçen sert bir adam olduğumu biliyorken; **23*** Niçin benim paramı bankaya yatırmadın? Ben de geldiğimde onu fazlasıyla alırdım, dedi. **24*** Ve orada hazır bulunanlara: -Ondan mınayı alıp on mınası olana verin, dedi. **25*** (Ve ona: -Ey efendi! Onun on mınası var, dediler.) **26*** Çünkü size diyorum ki, kimin[14] varsa ona verilir ve kimin yoksa olanı da kendisinden alınır. **27*** Şimdi onlara egemen olmamı istemeyen düşmanlarımı buraya getirip önümde öldürün, dedi. **28*** İsa bu şeyleri söyledikten sonra, Yeruşalim'e[15] çıkmak üzere ileriye gitmekteyken; **29*** Zeytin[16] dağı denilen dağın yanında olan Beytfaci ile Beytanya'ya yaklaştığında iki öğrencisini göndererek onlara şöyle söyledi: **30*** -Karşıdaki köye gidin ve içine girince üstüne hiç bir adamın binmediği bağlı bir sıpa bulacaksınız; onu çözüp getirin. **31*** Eğer biri size: -Niçin çözüyorsunuz? Derse ona böyle söyleyin; yani: Efendiye gereklidir, deyin. **32*** Gönderilenler de gidip kendilerine söylenildiği gibi buldular. **33*** Ve sıpayı çözerlerken sahipleri onlara: -Sıpayı niçin çözüyorsunuz? Dediler. **34*** Onlar da: -Efendiye gereklidir, dediler. **35*** Ve onu İsa'ya götürüp kendi giysilerini[17] sıpanın üstüne atarak İsa'yı bindirdiler. **36*** O giderken[18] giysilerini yola seriyorlardı. **37*** Ve hemen Zeytin dağının inişine yaklaştıklarında; tüm öğrencileri gördükleri bu olağanüstü durum için sevinçle ve yüksek sesle Allah'a hamd etmeye başladılar: **38*** -Rabb'in[19] adıyla gelen krala ne mutlu*(mübarek olsun)*. Göklerde[20] esenlik ve en yüceliğe hamd olsun, diyorlardı. **39*** Ve halkın içinden bazı Ferisîler O'na: -Ey hocam! Öğrencilerini azarla, dediler. **40*** O da onlara şöyle yanıt verdi: -Size diyorum ki eğer bunlar susarlarsa taşlar[21] bağıracaktır. **41*** Kente yaklaştığında onu görünce ağlayarak[22]: **42*** -Keşke sen, bari senin bu gününde esenliğin için olan şeyleri anlasaydın; şimdi gözlerinden gizlendi. **43*** Çünkü sana gelecek olan günlerde; düşmanların[23] siperlerle[+] seni çepeçevre kuşatacaklar ve her yönden sıkıştıracaklar. **44*** Seni[24] ve içinde olan çocuklarını yerle bir edip; sende[25] taş üstünde bir taş bırakmayacaklar. Çünkü[26] ziyaretinin vaktini bilmedin, dedi. **45*** Ve Tapınağa[27] girerek içindeki alış veriş yapanları kovdu. **46*** Onlara: '*Evim*[28] *ibadethanedir*' diye yazılmışken siz[29] onu hırsızlar yuvası yaptınız, dedi. **47*** Hergün Tapınakta öğretiyordu; ama[30] baş kahinlerle) din bilginleri ve halkın beyleri O'nu öldürmeye fırsat kollamasına rağmen; **48*** Birtürlü bulamıyorlardı; çünkü tüm halk O'nu dinlemeye can atıyordu.

(1) Mat.9/11,B.5/30,**(2)**B.3/14,**(3)**Çık.22,I.Sam.12/3, II.Sam.12/6, (4)Rom.4/11,12ve16, Galt.3/7, **(5)**B.13/16, **(6)**Mat.18/11, Bak Mat.10/6,15/24,**(7)**Res.İşl.1/6,**(8)**Mat.25/14,Mark.13/34, **(9)**Yuh. 1/11,**(10)**Mat.25/21,B.16/10, (*):Ölç.Cetv. Bak,**(11)**Mat.25/24, **(12)**Bak Süs.Öyk. 61.Ayet, Eyp.15/6, Mat.12/37, **(13)**Mat.25/26, **(14)**Mat.13/12, 25/29, Mark.4/25, B.8/18, **(15)**Mark.10/32, **(16)**Mat.21/1, Mark.11/1, **(17)**II.Krl.9/13, Mat.21/7, Mark.11/7, Yuh.12/14, **(18)**Mat.21/8, **(19)**Mez.118/26, B.13/35, **(20)**B.2/14, Efs.2/14,**(21)**Habk.2/11,**(22)**Yuh.11/35,**(23)**İşa.29/3ve4, Yerm.6/3 ve 6, B.21/20, +:Toprak tümsek, **(24)**I.Trh.9/7ve8, Mik.3/12,**(25)**Mat.24/2,Mark.13/2,B.21/6,**(26)**Dan.9/24, B.1/68 ve77,I.Petr.2/12, **(27)**Mat.21/12, Mark.11/11ve15, Yuh.2/14ve15, **(28)**İşa.56/7, **(29)**Yerm.7/11, **(30)**Mark.11/18, Yuh.7/19 ve 8/37.

20. Bölüm: 1)İsa'nın kendi egemenliğini onayı, 9)Bağcılar benzetmesi, 19)Kaysere(Sezara) vergi, 27)Kıyamet alâmetlerinin(Belirtilleri) öğretisi, 41)Davut'un oğlu ünvanı, 45)Din bilginlerinden sakınmak.

1* O günlerin birinde İsa[1] Tapınakta halka öğreterek Müjde'yi bildirirken; baş imamlarla, din bilginleri ve yaşlılarla birlikte O'na doğru gelerek: **2*** -Bunları hangi[2] yetkiyle yaptığını veya bu yetkiyi sana verenin kim olduğunu bize söyle. Dediler. **3*** O da onları şöyle yanıtladı:-Ben de size birşey soracağım. **4*** Yahya'nın vaftizi gökten mi yoksa insandan mıydı; bana söyler misiniz? Dedi.

5* Onlar da birbirleriyle konuşup: -Eğer gökten dersek; öyleyse niçin ona inanmadınız? Diyecek. **6*** Eğer insandan dersek; o zaman da tüm halk bizi taşa tutacak. Çünkü[3] Yahya'nın bir peygamber olduğuna inanıyorlar, dediler. **7*** Bundan sonra onlar: -Nereden olduğunu bilmiyoruz, diye yanıtladılar. **8*** İsa da onlara: -Ben de bunları ne yetkiyle yaptığımı size söylemiyeceğim, dedi. **9*** Ve halka bu benzetmeyi anlatmaya başladı: -Bir adam[4] bir bağ dikip onu bağcılara bıraktı ve uzun bir zaman batıya gitti. **10*** Bağın ürününden vermeleri için mevsiminde bağcılara bir kul gönderdi; ama bağcılar onu döverek boş gönderdiler. **11*** Yine başka bir kulunu gönderdi; ama bunu da dövüp hakaret ettikten sonra boş gönderdiler. **12*** Ve üçüncüye gene başka birini gönderdi; ama onu da yaralayarak dışarı attılar. **13*** Bağ sahibine: -Ne yapayım? Bari sevgili oğlumu göndereyim; belki O'nu gördüklerinde ona saygılı davranırlar. **14*** Bağcılar da O'nu gördüklerinde birbirleriyle konuşarak: Bu mirasçıdır; mirasın bize kalması için gelin O'nu öldürelim, dediler. **15*** Ve O'nu bağdan çıkararak öldürdüler. Bundan ötürü bağ sahibi onlara ne yapacaktır? **16*** Gelip bu bağcıları yok edecek ve bağı başkalarına verecektir, dedi ve onlar da bu şeyleri işittiklerinde: '*Haşa!*' dediler. **17*** İsa onlara bakarak: -Şimdi: "Yapıcıların[5] reddettikleri taş, oldu köşeye baş" diye yazılan nedir? **18*** Her kim o taş üzerine düşerse parçalanacak ve o kimin üstüne düşerse[6] onu ezecektir, dedi. **19*** Ve baş imamlarla*(kahin)* din bilginleri bu benzetmenin kendileri için söylendiğini anlayarak, o anda O'nu yakalamak için fırsat kolladılar; ama halktan korktular. **20*** Sonra[7] O'nu gözetleyerek, hükümete ve valinin eline teslim etmek üzere O'nu bir sözle tuzağa düşürmek için dürüst görünen casuslar gönderdiler. **21*** Ve O'na şöyle dediler: -Ey[8] hocam! Biliyoruz ki, doğru söyleyerek öğretiyor ve hatır gözetmeyerek Allah'ın yollarını hakikat üzere bildiriyorsun. **22*** Şimdi söyle bize; Sezar'a vergi vermek doğru mudur, yoksa değil midir? **23*** O da hilelerini anladığından onlara: -Beni niçin sınıyorsunuz? **24*** Bana bir dinar gösterin; onda olan resim ile yazı kimindir? Dediğinde: -Kayserindir (*Sezar*) dediler. **25*** O zaman onlara: -Öyleyse Sezar'ın hakkını Sezar'a ve Allah'ın hakkını da Allah'a ödeyin, dedi. **26*** Onlar halkın önünde O'nu sözle tuzağa düşürmenin imkânsız olduğunu görünce şaşıp sustular. **27*** Kıyameti[9] inkâr eden Sadukîler'den bazıları[10] O'nun yanına gelip O'na şöyle sordular: **28*** -Ey hocamız! Musa bize[11] "Eğer bir kimsenin kardeşi çocuğu olmadan ölürse; eşini kardeşi alıp kardeşinin soyunu sürdürsün" diye yazmıştır. **29*** Bir kişinin yedi kardeşi vardı. Birincisi bir kadın alıp çocuksuz olarak öldü. **30*** O kadını ikincisi alıp o da çocuksuz öldü. **31*** Üçüncüsü ve böylece yedisi de o kadınla evlenip çocuksuz olarak öldüler. **32*** Ve hepsinden sonra kadın da öldü. **33*** Öyleyse kıyamette*(ahirette)* onlardan hangisinin kadını olacak? Çünkü yedisiyle de evlenmişti, dediler. **34*** İsa da onları şöyle yanıtladı: -Bu dünyanın çocukları evlenerek, evlendirilirler. **35*** Ama o dünyaya erişmeye; yani ölümden dirilmeye layık olanlar ne evlenirler ve ne de evlendirilirler. **36*** Mademki diriliş çocuklarıdırlar[12] artık bir daha ölmezler ve meleklerle[13] eşit olup '*Tanrı çocukları*' olurlar. **37*** Ama[14] Musa çalı konusuyla ilgili bölümde Rabb'e: "İbrahim'in Allah'ı, İshak'ın Allah'ı ve Yakup'un Allah'ı" demesiyle ölülerin dirileceğini açıklamıştır. **38*** Oysa Allah, ölülerin değil; ama dirilerin Allahıdır. Çünkü[15] herkes *"O"*na ***'Hay!'****(Yüce)* diyor. **39*** Buna bazı din bilginleri şöyle yanıt verdiler: -Ey öğretmen güzel konuştun. **40*** Ve artık O'na hiçbir şey sormaya cesaret edemediler. **41*** Onlara: -Mesih[16] nasıl Davut'un oğlu oluyor? Diyorlar. **42*** Davut kendisi Mezmur kitabında: **43*** "***RAB*** Rabbi'me[17] ''Ben senin düşmanlarını ayaklarına basamak koyuncaya dek sağımda otur" buyurdu. **44*** Böylece Davut O'na Rabb derse nasıl onun oğludur? Dedi. **45*** Bu sözleri[18] tüm halk duymuşken öğrencilerine dedi ki: **46*** Geniş[19] giysilerle dolaşmak isteyen; dışarıda[20] selamlanmayı, Sinagoglarda baş köşeleri ve şölenlerde baş sedirleri seven din bilginlerinden sakının. **47*** Onlar[21] dul kadınların evlerini yiyip, gösteriş için uzun dualar ederler. Onlar daha şiddetli azaba uğrayacaklardır.

(1) Mat.21/23,**(2)**Res.İşl.4/7,7/27,**(3)**Mat.14/5,21/26,B.7/29, **(4)**Mat.21/33,Mark.12/1,**(5)**Veya***'köşe taşı oldu'***,Bak Mez. 118/22,Mat.21/42, **(6)**Dan.2/34ve35,Mat.21/44, **(7)**Mat.22/15, **(8)** Mat.22/16,Mark.12/14, **(9)**Res.İşl.23/6ve7, **(10)**Mat.22/23, Mark. 12/18,**(11)**Tes.25/5,**(12)**Rom.8/23,**(13)**I.Kor.15/42,49ve52, I.Yuh.3/2,**(14)**Çık.3/6,**(15)**BakHakm.8/19,Mat.22/32,Rom. 6/10ve11,**(16)**Mat.22/42,Mark.12/35,**(17)**BakMez.110/1, Res.İşl.2/34,**(18)**Mat.23/1,Mark.12/38,**(19)**Mat.23/5, **(20)**B.11/43, **(21)**Mat. 23/14.

21. Bölüm: 1)Bir dul kadının iki pulu, 5)İsa'nın Tapınak ile Yeruşalim'in yıkılışını ve gelecek sıkıntıyı bildirerek uyanık durmalarını söylemesi.

1* İsa bir göz attığında, zenginler[1] hazineye bağış yapıyorlardı. **2*** Ve oraya yoksul bir kadının da para attığını görünce: **3*** - Gerçekten size diyorum ki, bu yoksul dul kadın[2] herkesten daha çok attı.

4* Çünkü herkes Allah'a ait olan bu hediye sandığına arttırdıklarından attılar. Ama bu kadın; yoksulluğundan ötürü elinde olan tüm varını attı. **5*** Ve onlar[3] Tapınak için: Bak ne güzel taşlar ve değerli adaklarla süslenmiş, dediklerinde; **6*** O da: -Bu gördüğünüz şeylerden, birbiri[4] üzerinde yıkılmadık hiç bir taşın kalmayacağı günler gelecektir, dedi. **7*** Bunun için O'na: -Ey hocam! Bu şeyler ne zaman olacak ve bu şeylerin olacağına ait bir işaret nedir? Dediler. **8*** O da: Sakının[5] şaşırtılmayasınız; çünkü birçokları adımı kullanarak 'Mesih benim, benim ve vakit yaklaşmıştır!' diyecekler; ama onlara uymayınız. **9*** Savaşlarla darbe haberleri duyduğunuzda kormayın; çünkü ilk önce tüm bunların olması gerekiyor. Ama son çabucak gelmez, dedi. **10*** O zaman[6] onlara dedi ki: -Ülke ülkeye karşı ve hükümet hükümete karşı kalkacak. **11*** Birçok bölgelerde şiddetli depremler, kıtlıklar, hastalıklar olacak ve gökten korkunç şeylerle birlikte büyük işaretler olacaktır. **12*** Ama[7] tüm bunlardan önce sizi tutuklayıp Sinagoglara ve cezaevlerine[8] atacaklar; baskı yaparak, benim[9] adımdan ötürü krallarla[10] valiler önüne çıkarılacaksınız. **13*** Bu ise[11] sizin için tanıklık yerine geçecektir. **14*** Böylece[12] şunu anımsayın ki, önceden vereceğiniz yanıtı düşünmeyeceksiniz. **15*** Çünkü ben size ağız ve bilgelik vereceğim. Böylece size karşı olanlar, ona karşı[13] birşey söyleyemeyecek ve karşılık veremeyecek. **16*** Ama[14] çocuklarınız, kardeşleriniz, akrabalarınız ve dostlarınız tarafından ele verileceksiniz; sizden[15] bazılarını da öldürecekler. **17*** Benim[16] adımdan ötürü herkes sizden nefret edecektir. **18*** Ama[17] başınızdan bir tel bile düşmeyecektir. **19*** Ve canlarınızı sabrınızla kazanacaksınız. **20*** Siz Yeruşalim'i ordularla kuşatılmış gördüğünüzde[18] o zaman onun yıkımının yakın olduğunu bileceksiniz. **21*** O sırada Yahudiye de olanlar dağlara kaçıp onun ortasında bulunanlar dışarı çıksınlar ve çevresinde olanlar da onun içine girmesinler. **22*** Çünkü[19] tüm yazılı olan şeylerin gelmesi için bunlar intikam günleridir. **23*** Ama[20] vay o günlerde hamile ve çocuğunu emziren kadınlara; çünkü yeryüzünde büyük bela ve bu halka azap olacaktır. **24*** Onlar kılıç ağzına düşecekler, tüm milletler içine sürgün edilecekler ve ulusların[21] zamanı doluncaya dek Yeruşalim milletler tarafından çiğnenecektir. **25*** Güneş'le[22] ay ve yıldızlarda işaretler olacak; yeryüzünde milletlerde şaşkınlıkla ızdırap olacak ve denizler[*] kudurarak milletler ses verecek. **26*** İnsanlar korkudan ve dünyaya gelecek olan şeyleri beklemekten bayılacaklar. Çünkü[23] göklerin güçleri sarsılacaktır. **27*** O zaman İnsanoğlu'nu bulutta[24] güç ve büyük görkemle geliyor görecekler. **28*** Tüm bunlar olmaya başlayınca, başlarınızı kaldırıp yukarıya bakın; çünkü[25] kurtuluşunuz geliyor. **29*** Ve onlara[26] bir benzetme de söyledi: -İncir ağacına ve tüm ağaçlara bakın. **30*** Filizlendikleri zaman onlara bakıp yazın yaklaştığını kendiliğinizden anlıyorsunuz. **31*** Böylece sizler de bu olayların oluşmaya başladığını gördüğünüz zaman Tanrı'nın Egemenliğinin yaklaştığı bilincinde olun. **32*** Gerçekten size diyorum ki tümü olmayınca bu kuşak geçmeyecektir. **33*** Gök[27] ve yer geçer; ama sözlerim asla geçmez. **34*** Kendinizi[28] şunlardan sakının: Yüreğinizi sarhoşluk, içkicilik ve dünyasal kaygılarla karartmayın ve o gün size ansızın gelmesin. **35*** Çünkü tüm yeryüzünde yaşayanların üzerine kement[29] gibi gelecektir. **36*** Şimdi siz tüm bu olacak olan şeylerden kurtulmak ve İnsanoğlu'nun[30] önünde durmaya layık olmak için her zaman[31] dua ederek uyanık[32] durun. **37*** O gündüz[33] tapınakta öğretiyor ve geceleri çıkıp[34] Zeytin dağı denilen dağda geceliyordu. **38*** Sabahleyin bütün halk, erkenden O'nu dinlemek için Tapınağa yanına geliyordu.

(1) Mark.12/41,**(2)**II.Kor.8/12,**(3)**Mat.24/1,Mark.13/1, **(4)**B.19/44,**(5)**Mat.24/4,Mark.13/5,Efs.5/6,II.Sel.2/3, **(6)**Mat.24/7, **(7)**Mark. 13/9, Vah.2/10, **(8)**Res.İşl.4/3, 5/18, 12/4, 16/24,**(9)**I.Petr.2/13, **(10)**Res.İşl.25/23,**(11)**Filp.1/28,II.Sel.1/5, **(12)**Mat.10/19,Mark.13/11,B.12/11,**(13)**Res.İşl.6/10, **(14)**Mik. 7/6,Mark.13/12, **(15)**Res .İşl. 7/58,12/2, **(16)**Mat.10/22, **(17)**Mat. 10/30, **(18)**Mat.24/15, Mark.13/14, **(19)**Dan.9/26ve27, Zek.11/1, **(20)**Mat.24/19, **(21)**Dan.9/27,12/7,Rom.11/25,**(22)**Mat.24/29, Mark.13/24,II.Petr. 3/10,ve12, **(*)**: Bu kelime bazen 'tüm milletler!'şeklindeyorumlanır, **(23)**Mat.24/29,**(24)**Mat.24/30,Vah. 1/7,14/14, **(25)**Rom. 8/19 ve23, **(26)**Mat.24/32, Mark.13/28, **(27)**Mat.24/35,**(28)**Rom.13/13, I.Sel.5/6, I.Petr.4/7, **(29)**I.Sel.5/2, II.Petr.3/10, Vah.3/3, 16/15, **(30)**Mez.1/5, Efs.6/13, **(31)**B.18/1, **(32)**Mat.24/42, 25/13, Mark.13/33, **(33)**Yuh.8/1ve2, **(34)**B.22/39.

22. Bölüm: 1)Beylerin İsa'ya karşı suikastı, 3)Ve Yahuda'nın ihaneti, 7)Fısıh(Mayasız ekmek) yemeğinin hazırlanması, 16)Rabb'in sofrası, 21)İsa'nın kendi öğrencilerine alçakgönüllü olmalarını söylemesi, 31)Petrus'un inancının kaybolmaması için dua etmesi, 34)Ve Petrus'un efendisini üç kere inkâr edeceğini söylemesi, 39)Getsemani'de sıkıntısı, 47)Bir öpüşle ele verilmesi, 54)Petrus tarafından inkâr, 63)Ve aşağılanması, 66)Kendisinin Tanrı'nın oğlu Mesih olduğunu tasdik etmesi.

1* Fısıh[1] denilen Fıtır (*Mayasız Ekmek*) bayramı yaklaştığında, **2*** Baş[2] kahinlerle din bilginleri O'nu yok etmek için bir bahane arıyorlardı. Çünkü halktan korkuyorlardı. **3*** On ikilerden[3] sayılan İskariyot namındaki Yahuda'nın içine Şeytan girdi. **4*** Ve gidip baş imamlarla baş muhafızlara ne şekilde O'nu ele vereceğini söyledi. **5*** Onlar da sevinerek ona para[4] vermeyi kararlaştırdılar. **6*** O

da halkın toplanmadığı bir anı fırsat kollayarak O'nu ele vereceğine söz verdi. **7***Fısıh[5] kurbanını yakmaları gerektiği Fıtır günü geldiğinde; **8***Petrus ile Yuhanna'yı gönderip: -Gidin bize Fısıhı hazırlayın da yiyelim, dedi. **9***Onlar da O'na: -Nerede istiyorsan hazırlayalım; dediler. **10***O da onlara: -İşte kente girdiğinizde, testiyle su taşıyan bir adamla karşılaşacaksınız. Onun gireceği eve ardından girin; **11***Ve önce evin sahibine şöyle deyin: -Hocamız size: Öğrencilerimle birlikte Fısıhı(*mayasız ekmek*) yiyeceğimiz oda nerededir? diye soruyor. **12***O size, yukarıdaki döşenmiş bir odayı gösterecektir; orada hazırlayınız, dedi. **13***Ve onlar gidip kendilerine denildiği gibi bularak Fısıhı hazırladılar. **14***Zamanı[6] gelince de kendisi on iki resul ile birlikte sofraya oturdu. **15***Ve onlara: -Ben acı çekmeden önce bu Fısıhı sizinle birlikte yemeği çok arzuladım. **16***Çünkü size diyorum ki 'Tanrı'nın[7] Egemenliği' tamamlanıncaya dek artık, bir daha ondan yemiyeceğim. **17***Ve kaseyi alıp şükrettikten sonra: -Bunu alıp aranızda paylaşınız. **18***Çünkü[8] size diyorum ki 'Tanrı'nın Egemenliği' gelene dek, artık asmanın bu ürününden içmeyeceğim, dedi. **19***Ekmek[9] alıp şükrettikten sonra parçaladı ve: -Bu benim sizin için verilen bedenimdir; bunu[10] beni anmak için yapınız, diyerek onlara verdi. **20***Böylece akşam yemeğinden sonra kâseyi de alıp: -Bu kase[11] sizin için dökülen kanımla olan yeni bir antlaşmadır, dedi. **21***Evet[12] işte beni ele verenin eli benimle beraber sofranın üzerindedir. **22***Gerçi[13] İnsanoğlu kararlaştırılmış[14] olduğu gibi gidecek; ama vay ele verilmesine aracılık edene, dedi. **23***Onlar da[15]: -Acaba içimizden bunu kim yapacak? diye birbirlerine sormaya başladılar. **24***Ve onlardan kimin büyük sayılacağı için[16] aralarında bir tartışma da olmuştu. **25***O[17] da onlara doğru: -Milletlerin egemenleri onların üzerine saltanat ederler ve egemen olanlara bahşedici denilir. **26***Ama[18] siz böyle olmayın. İçinizde[19] en büyük olan en küçük gibi ve baş olan bir hizmetçi gibi olsun. **27***Çünkü[20] hangisi büyüktür? Sofrada oturan mı; yoksa hizmet eden mi? Sofrada oturan değil mi? Ben[21] ise sizin aranızda bir hizmetçi gibiyim. **28***Ve[22] siz benim sıkıntılarımda benimle birlikte olan kişilersiniz. **29***Babam bana 'Egemenlik' sözü verdiği gibi ben de size[23] söz veriyorum. **30***Tâ ki[24] egemenliğimde soframda yiyip içesiniz ve tahtlar[25] üzerinde otururak İsrailin on iki oymağına hükmedesiniz. **31***Ve Rabb: -Ey Simon, ey Simon! Şeytan[26] sizi buğday[27] gibi elemek istedi. **32***Ama ben[28] imanın kaybolmasın diye senin için dua ettim. Sen[29] de geri döndüğünde kardeşlerini pekiştir, dedi. **33***O da O'na: -Ya Rabb; seninle gerek cezaevine ve gerek ölüme gitmeye bile hazırım, dedi. **34***O[30] da: -Ey Petrus! Sana diyorum ki, sen beni tanıdığını üç kez inkâr etmedikçe bu gün horoz ötmeyecektir; dedi. **35***Ve onlara[31]: -Sizleri keseniz, torbanız ve ayakkabınız olmadan gönderdiğimde; bir şeye ihtiyacınız oldu mu? Deyince onlar da:-Hayır, olmadı, dediler. **36***Sonra onlara: -Ama şimdi her kimin kesesi veya torbası varsa alsın ve her kimin kılıcı yoksa giysilerini satıp satın alsın. **37***Çünkü size diyorum ki: "Suçlular[32] arasında sayıldı" diye yazılan bu sözün, daha bende yerine gelmesi gerekiyor. Çünkü benim için olan şeylerin sonu geliyor; dedi. **38***Onlar da: -Ya Rabb; işte burada iki kılıç var; dediler. **39***Ve çıkıp[33] alışkanlık edindiği gibi Zeytin[34] dağına gitti. Öğrencileri de O'nu takip ettiler. **40***O yere[35] vardığında onlara: -Ayartılmamanız için dua edin, dedi. **41***Ve[36] onlardan bir taş atımı kadar çekildi; diz çökerek: **42***-Ey Baba! Eğer istiyorsan bu kâseyi benden geçir; ama[37] benim isteğim değil, senin iraden olsun, diye dua etti. **43***Ve O'na gökten bir melek[38] görünerek O'nu güçlendiriyordu. **44***Büyük[39] sıkıntıda olup, tüm yürekten dua ederek; teri yeryüzüne düşen iri kan damlaları gibiydi. **45***Duadan kalkıp öğrencilerinin yanına geldiğinde onları kederlerinden uyumuş buldu. **46***Onlara: -Niçin uyuyorsunuz? Ayartılmamanız için[40] kalkıp dua ediniz, dedi. **47***O daha söylerken, işte bir kalabalık[41] ve on ikilerden bir olan Yahuda adındaki kişi önlerinden gelip İsa'yı öpmek için yanına geldi. **48***İsa ona: -Ey Yahuda! İnsanoğlunu öpmekle mi ele veriyorsun? Dedi. **49***Çevresinde olanlar ne olacağını anladıklarında O'na: -Ya Rabb; kılıçla vuralım mı? dediler. **50***Ve onlardan[42] biri baş imamın hizmetçisine vurarak onun sağ kulağını kesti. **51***İsa: -Bu kadar yeter, diyerek[+] kulağına dokunup iyileştirdi: **52***İsa[43] kendi üstüne gelen baş kâhinlerle Tapınağın baş muhafızlarına ve yaşlılara doğru: -Bir soyguncuyu yakalamaya gider gibi mi; kılıçla ve değnekle çıktınız? **53***Ben her gün sizinle beraber Tapınakta'yken bana el uzatmadınız; ama[44] bu sizin saatiniz ve karanlığın egemenliğidir. **54***Ve O'nu[45] tutuklayarak baş kahinin evinin içine götürdüler. Petrus da[46] uzaktan takip ediyordu. **55***Sonra[47] avlunun ortasında ateş yakıp birlikte oturduklarında Petrus da aralarında oturdu. **56***Bir cariye onu ateşin yanında otururken gördüğünde ona dikkatle baktı ve: -Bu da O'nunla birlikteydi, dedi. **57***O ise: -Ey kadın!

Ben O'nu tanımam, diye O'nu inkâr etti. **58*** Ve[48] biraz sonra O'nu başka birisi görerek: -Sen de onlardansın, dediğinde; Petrus: -Ey adam! Değilim, dedi. **59*** Yaklaşık[49] bir saat içinde, başka biri de bunu doğrulayarak: -Gerçekten bu da onlarla birlikteydi; çünkü Galileden'dir, dedi. **60*** Ama Petrus: -Ey adam ne dediğini bilmiyorum, dedi ve daha sözünü bitirmeden birdenbire horoz öttü. **61*** Rabb dönüp Petrus'a baktı[50] ve Petrus Rabb'in kendine: "Horoz[51] ötmeden önce sen beni üç kez inkâr edeceksin"; dediği sözünü anımsadı. **62*** Ve sonra Petrus dışarıya çıkıp acı acı ağladı. **63*** İsa ile dalga geçen adamlar[52] O'nunla eğlenerek dövüyorlar; **64*** Başını örterek ona: -Sana vuranın kim olduğunu peygamberlik ederek bize söyle, diye soruyorlar; **65*** Ve söverek O'na birçok kötü şeyler söylüyorlardı. **66*** Gündüz[53] olunca halkın yaşlıları[54] baş kahinlerle din bilginleri O'nu kendilerinin millet meclisine götürerek: **67*** -Mesih sen misin[55] bize söyle? Dediler. O da onlara: -Eğer size söylersem hiç inanmayacaksınız. **68*** Ama sorsam da ne yanıt verecek ve ne de serbest bırakacaksınız. **69*** Bundan böyle[56] artık İnsanoğlu kudretle Tanrı'nın sağında oturacaktır, dedi. **70*** Herkes: -Öyleyse sen Tanrı'nın oğlu musun? Dediler; O da onlara: -Söylediğiniz[57] gibiyim, dedi. **71*** Ve[58] onlar: -Artık bize tanık gerekmiyor; çünkü kendimiz O'nun ağzından duyduk, dediler.

(1) Mat.26/2, Mark.14/2, **(2)**Mez.2/2, Yuh.11/47, Res.İşl.4/27, **(3)** Mat.26/10,Mark.14/10,Yuh.13/2ve27,**(4)**Zek.11/12, **(5)**Mat.26/17,Mark.14/12,**(6)**Mat.26/20, Mark.14/17, **(7)**B.14/15, Res.İşl.10/41, Vah.19/9, Vah.19/9, **(8)**Mat.26/29, Mark.14/25, **(9)**Mat.26/26, Mark.14/22, **(10)**I.Kor.11/24, **(11)**I.Kor.10716, **(12)**Mez. 41/9,Mat. 25-6/21ve23, Mark.14/18, Yuh.13/21ve26, **(13)**Mat.26/24,**(14)**Res.İşl.2/23,4/28,**(15)**Mat.26/22,Yuh. 13/22ve25,**(16)**Mark.9/34,B.9/46, **(17)**Mat.20/25, Mark.10742, **(18)**Mat.20/26,I.Petr.5/3,**(19)**B.9/48,**(20)**B.12/37, **(21)**Mat.20/28, Yuh.13/13ve14,Filp.2/7, **(22)**İbr.4/15, **(23)**Mat.24/47, B.12/32, II.Kor.1/7,II.Tim.2/12,**(24)**Mat.8/11, B.14/15,Vah.19/9, **(25)**Mez. 49/14,Mat.19/28,I.Kor.6/2,Vah.3/21,**(26)**I.Petr.5/8, **(27)**Res.İşl.9/9, **(28)**Yuh. 17/10,11ve15, **(29)**Mez.51/13,Yuh. 21/15-17, **(30)**Mat.26/34, Mark.14/30, Yuh.13/38, **(31)**Mat.10/9, B.9/3,10/4, **(32)**İşa.53/13, 26/41, Mark.14/38ve46.Ayet, **(33)**Mat. 26/36, Mark.14/32,Yuh.18/1,**(34)**B.21/37,**(35)**Mat.6/13,26/41, Mark.14/38ve46.Ayet, **(36)**Mat.26/39,Mark.14/35, **(37)**Yuh.5/30, 6/38,**(38)**Mat.4/11,**(39)**Yuh.12/27,İbr.5/7,**(40)**40.Ayet, **(41)**Mat.26/47,Mark.14/43,Yuh.18/3,**(42)**Mat.26/51,Mark. 14/47,Yuh.18/10,**(+)**Yun.: Yeter artık!,**(43)**Mat.26/55, Mark. 14/48, **(44)**Yuh.12/27,**(45)**Mat.26/57,**(46)**Mat.26/58, Yuh.18/15, **(47)**Mat. 26/69,Mark.14/66,Yuh.17/18,**(48)**Mat. 26/71,Mark. 14/69,Yuh.18/25,**(49)**Mat.26/73,Mark.14770,Yuh.17/26, **(50)**Mat.26/75, Mark.14/72, **(51)**Mat.26/34ve75, Yuh.13/38, **(52)**Mat.26/67ve68, Mark.14/65, **(53)**Mat.27/1, **(54)**Res.İşl.4/26, Bak Res.İşl.22/5, **(55)**Mat.26/63, Mark.14/61, **(56)**Mat.26/64, Mark.14/62,İbr.1/3,8/1,**(57)**Mat.26/64,Mark.14/62,**(58)**Mat. 26/65, Mark.14/63.

23. Bölüm: 1)İsa'nın Pilatus'a, 7)Ve Hirodes'e götürülmesi, 8)Hirodes'in O'nunla alay etmesi, 12)Pilatus ile Hirodes'in barışması, 13)Halkın bağırması ve Barabbas'ın serbest bırakılması. İsa'nın infaz edilmesi için teslim edilmesi, 27)Kendisi için ağlayan kadınlara öğüdü, 34)Düşmanları için duası, 39)İki hırsızın berebar idamı, 46)İsa'nın ölümü, 50)Ve kaya mezarına defni.

1* Onların[1] tüm kalabalığı kalkışıp O'nu Pilatus'a götürdüler. **2*** Ve O'nu şöyle suçladılar: -Bunu halkı kışkırtmakta[2] ve: 'Ben[3] kral Mesih'im' diyerek Sezar'a[4] vergi vermeyi engellerken gördük; dediler. **3*** Pilatus[5] O'na: -Yahudilerin kralı sen misin? Diye sorduğunda O da: -Söylediğin gibidir, diye yanıtladı. **4*** Ve Pilatus baş kahinlerle halka: -Bu adamda[6] hiçbir suç bulamıyorum, dedi. **5*** Ama onlar ısrarla: -Galile'den başlayıp tâ; buraya dek tüm Yahudiyede öğretiyor ve halkı kışkırtıyor, dediler. **6*** Pilatus Galile sözünü duyunca: -O adam Galileli midir? Diye sordu. **7*** Ve[7] Hirodes'in sorumluluğunda olduğunu anladığında ve Hirodes'in de o günlerde Kudüs'te olduğunu bildiğinden, O'nu onun yanına gönderdi. **8*** Hirodes İsa'yı gördüğünde çok sevindi. O'nun[8] birçok olayını duymuş ve O'nu[9] uzun zamandan beri görmek istemişti. Çünkü O'nun eliyle yapılacak bir mucize görmeyi arzuluyordu. **9*** O'na birçok sorular yöneltti; ama O hiçbirini yanıtlamadı. **10*** Baş kahinlerle din bilginleri de O'nu şiddetle suçluyorlardı. **11*** Hirodes[10] askerleriyle beraber Onu aşağılayıp alay ettikten sonra O'na parlak bir giysi giydirerek Pilatus'a geri gönderdi. **12*** O günlerde[11] Pilatus'la Hirodes birbiriyle dost oldular; çünkü önceden aralarında düşmanlık vardı. **13*** Pilatus[12] baş kahinlerle beyleri biraraya getirip onlara: **14*** -Bu adamı[13] halkı kışkırtıyor diye bana getirdiniz. İşte[14] ben sizin önünüzde araştırıp, bu adama karşı şikayet ettiğiniz şeylerden onda bir suç bulamadım; **15*** Ve ne de Hirodes buldu. Çünkü sizi O'nun yanına gönderdim; ama işte bakın, ölümü hak edecek hiçbir şey yapmamıştır. **16*** Bu yüzden[15] onu biraz dövdükten sonra serbest bırakayım, dedi. **17*** Çünkü[16] her bayramda onlara birini serbest bırakması gerekiyordu. **18*** Ve[17] tümü birden: -Bunu kaldır ve Barabbas'ı bize serbest bırak, diye bağırdılar. **19*** Bu kişi ise kentte olan bir ayaklanma ve katillik yüzünden cezaevine atılmıştı. **20*** Böylece gene Pilatus İsa'yı serbest bırakmak için söz söylediyse de; **21*** Onlar: -Direğe(*Haç*) O'nu direğe[+] as! Diye bağırıyorlardı. **22*** O da üçüncü kez onlara: -Evet ama; bu adam ne kötülük etti? Onda ölümü hak edecek bir suç bulamadığım için onu döverek serbest bırakayım; dedi. **23*** Ama onlar yüksek sesle: 'Kaldır, kaldır, kaldır...!' diye sürekli sözlerini yükselterek O'nun idam edilmesini istiyorlardı ve sonunda onların baş kahinlerden sesleri galip geldi. **24*** Pilatus da[18] istedikleri olsun diye karar verdi.

25* Şöyle ki; ayaklanma ve katillikten ötürü zindanda olan istedikleri kişiyi onlara serbest bıraktı ve İsa'yı onların insafına terk etti. **26*** Onlar da[19] O'nu götürürken, tarladan gelen Simun adındaki Kirineli bir adamı tutup idam direğini/*Haçı*[+] İsa'nın arkasından taşısın diye onun üzerine koydular. **27*** Gerek halktan ve gerek O'nun için ağlayıp döğünen kadınlardan büyük bir kalabalık ardı sıra giderken; **28*** İsa kadınlara dönerek şöyle söyledi: -Ey Yeruşalim kızları! Benim için ağlamayınız; ama kendiniz ve çocuklarınız için ağlayınız. **29*** Çünkü[20] '*Ne mutlu doğurmamış kısırlara, doğurmamış rahimlere ve emzirmemiş memelere*' diyecekleri günler geliyor. **30*** O zaman[21] dağlara üstümüze düşün ve bayırlara bizi örtün, demeye başlayacaklar. **31*** Çünkü eğer yaş ağaca[22] bu şeyleri yaparlarsa kuruya ne yapmazlar, dedi. **32*** Ve[23] O'nunla beraber öldürülmek için başka iki suçlu getirildi. **33*** Kurukafa denilen yere[24] geldiklerinde orada, O'nunla beraber biri sağında ve diğeri solunda olarak o suçluları direğe[+] astılar. **34*** İsa da: -Ey! Baba[25] Onları bağışla; çünkü[26] ne yaptıklarını bilmiyorlar, dedi ve giysilerine[27] kura atarak paylaştılar. **35*** Halk[28] da durup seyrediyor ve onlarla[29] beraber beyler de O'nu alaya alıp: -Başkalarını kurtardı. Eğer Tanrı'nın seçkin kulu Mesih ise kendi kendini kurtarsın bakalım; diyorlardı. **36*** Askerler de yaklaşıp O'na sirke vererek: **37*** -Eğer Yahudilerin kralı sen isen kendini kurtar, diye O'nunla dalga geçtiler. **38*** O'nun[30] üstünde Yunanca, Latince ve İbranice harflerle: *'BU, YAHUDİLERİN KRALIDIR'* diye yazılı bir yafta vardı. **39*** Ve asılmış[31] olan suçlulardan biri O'na söverek: -Eğer sen Mesih'sen kendini ve bizi kurtar, dedi. **40*** Ama diğeri onu şöyle susturdu: -Sen kendi cezanı hak etmişken hiç Allah'tan korkmuyor musun? **41*** Biz hak ettiğimiz suçumuzu almışız; çünkü yaptıklarımızın cezasını çekiyoruz; ama bu adamın yolsuz bir davranışı olmadı, dedi. **42*** Ve İsa'ya doğru: -Ya Rabb egemenliğinde geldiğin zaman beni an, dedi. **43*** İsa da ona: -Gerçekten bugün sana diyorum ki[#] benimle beraber cennette[*] olacaksın, dedi. **44*** Ve saat[32] altıdan dokuza kadar tüm yeryüzünde karanlık oldu. **45*** Güneş karardı ve Tapınağın[33] perdesi ortasından yırtıldı. **46*** İsa yüksek sesle şöyle bağırdı: -Ey[34] Baba! Ruhumu senin ellerine bırakıyorum ve bunu[35] söyledikten sonra ruhunu teslim etti. **47*** Yüzbaşı olayı[36] gördüğünde Tanrıya hamd ederek: 'Gerçekten bu adam dürüst idi' dedi. **48*** Bu olayı gözlemek için gelen tüm halk, ortaya çıkan şeyleri gördüğünde göğüslerini döverek geri döndüler. **49*** Tüm[37] gözdeler ve Galile'den O'nun ardı sıra gelen kadınlar, bu şeylere tanık olarak uzaktan bakıyorlardı. **50*** İşte Yahudilerin Arimatea kentinden ve meclis üyelerinden olup; **51*** Onların kararlarını ve işlerini onaylamamış olan; Yusuf[38] adındaki dürüst, adaletli ve "*Tanrı'nın Egemenliği*"ni[39] bekleyen bir adam. **52*** Pilatus'un yanına giderek İsa'nın cesedini istedi. **53*** Ve[40] O'nu indirerek bir keten bezine sardı. Sonra onu kayada oyulmuş ve hiç kimsenin konulmadığı kabirin içine koydu. **54*** O gün hazırlık günüydü[41] ve Cumartesi günü de geliyordu. **55*** Galile'den[42] onunla beraber gelen kadınlar ardı sıra gidip kabiri[43] ve onun cesedinin nasıl konulduğunu gördüler. **56*** Gidip baharatlar[44] ve hoş kokulu yağlar hazırlayarak buyruk gereği[45] Cumartesi gününde dinlendiler.

(1) Mat.27/2,Mark.15/1,Yuh.18/28, **(2)**Res.İşl.17/7, **(3)**Yuh.19/12, **(4)**Bak Mat.17/26, 22/21, Mark.12/17, **(5)**Mat.27/11, I.Tim.6/13, **(6)**I.Petr.2/22,**(7)**B.3/1,**(8)**Mat.14/1,Mark.6/14,**(9)**B.9/9, **(10)**İşa.53/3,**(11)**Res.İşl.4/27,**(12)**Mat.27/23,Mark.15/14, Yuh.18/38,19/4, **(13)**1.ve2.Ayetler, **(14)**4.Ayet, **(15)**Mat.27/26, Yuh.19/1, **(16)**Mat.27/15,Mark.15/16,Yuh.18/39, **(17)**Res.İşl.3/14, **(+) Osm.Salb*(Haç veya idam)* et**!; BakMat.10/38,**(18)**Mat.27/26, Mark.15/15,Yuh.19/16,**(19)**Mat.27/32,Mark.15/21,BakYuh.19/17,**(20)**Mat.24/19,B.21/13, **(21)**İşa.2/19,Hoş.10/8,Vah.6/16,9/6, **(22)** Sül.Mes.11/31,Yerm.25/29,Hez.20/47,21/3ve4,I.Petr.4/17, **(23)** İşa.53/12,Mat.27/38, **(24)**Mat.27/33,Mark.15/22,Yuh.19/17 ve18,**(25)**Mat.5/44,Res.İşl.7/59,I.Kor.4/12,**(26)**Res.İşl.3/17, **(27)**Mat.27/35,Mark.15/24,Yuh.19/23,**(28)**Mez.22/17,Zek. 12/10,**(29)**Mat.27/39,Mark.15/29, **(30)**Mat.27/37,Mark.15/26, Yuh.19/19, **(31)** Mat.27/44, Mark.15/32, **(#)**: Resl. İşl.20/26 ile cümle yapısını karşılaştır, **(*)**Cennet: Bak Tek. 2/8,10,15,16 ve 3/24; **Not:** İbni Kesir'e göre Cennet önceden yeryüzünde idi sonra göğe alındı,**(32)**Mat. 27/45,Mark.15/33,**(33)**Mat.27/51, Mark.15/38,**(34)**Mez.31/5,I.Petr.2/23,**(35)**Mat.27/50,Mark. 15/37,Yuh.19/30,**(36)**Mat.27/54,Mark.15/39,**(37)**Mez.38/11, Mat.27/55,Mark.15/40,BakYuh.19/25,**(38)**Mat.27/57,Mark. 15/43,Yuh.19/38,**(39)**Mark.15/43,B.2/25ve38,**(40)**Mat.27/59,Mark.15/46,**(41)**Mat.27/62,**(42)**B.8/2,**(43)**Mark.15747, **(44)**Mark. 16/1, **(45)**Çık.20/10.

24. Bölüm: 1)İsa'nın dirilişinin iki melek tarafından bazı kadınlara, 9)Ve onlar vasıtasıyla da diğerlerine bildirilmesi, 13)İsa'nın Emmaus'a giden iki öğrencisine, 36)Ve sonra resullere görünmesi, 47)Onlara olan uyarısı, 49)Sözü ve göğe çıkışı.

1* Haftanın[1] birinci günü seher vaktinde hazırladıkları[2] baharatları götürüp mezara geldiler ve onlarla beraber diğerleri de vardı. **2*** Taşı[3] mezardan yuvarlanmış buldular. **3*** Ve[4] içeri girdiklerinde Rabb İsa'nın cesedini bulamadılar. **4*** Onlar bundan dolayı şaşkınlık içindeyken işte[5] yanlarında nuranî(parlak) giysili iki adam durdu. **5*** Kadınlar çok korkup başlarını yere eğince onlara dediler ki: -Niçin diriyi ölüler arasında arıyorsunuz? **6*** Burada değildir; ama dirildi! Kendisi daha Galile'de iken: **7*** 'İnsanoğlu'nun[6] günahkârlar eline teslim edilip öldürülmesi ve üçüncü günde dirilmesi gerekiyor' diye size ne söylediklerini anımsayınız. **8*** Onlar[7] da sözlerini anımsadılar; **9*** Ve mezardan[8] dönerek tüm bu olanları

onbirlere ve diğerlerine anlattılar. **10*** Bu şeyleri resullere söyleyenler Mecdelli Meryem, Yoanna[9] ve Yakup'un annesi Meryem'le olan diğer kadınlardı. **11*** Ama kadıncağızların[10] sözleri onlara boş laflarmış gibi gelerek onlara inanmadılar. **12*** Hemen[11] Petrus kalkıp mezara koştu; eğilip kefenin boş durduğunu görünce olup biten bu şeylere, kendi kendine şaşırıp gitti. **13*** İşte[12] o günde onlardan iki kişi, Yeruşalim'den altmış ok atımı uzakta olan Emmaus adındaki bir köye giderken; **14*** Tüm bu olup bitenler için birbirleriyle konuşuyorlardı. **15*** Onlar konuşup tartışırlarken İsa onlara bizzat[13] yaklaşarak birlikte yürüdüler. **16*** Gözleri[14] tutulmuş olduğundan O'nu tanıyamadılar. **17*** Ve onlara: -Siz yaslı olarak yürürken birbirinize söylediğiniz bu sözler de nedir? Dedi. **18*** Ve onlardan biri olan Kleopas[15] adındaki kişi, O'nu şöyle yanıtladı:-Yeruşalim'de bu günlerde olan olaylardan haberi olmayan bir tek sen mi kaldın? **19*** Onlara: -Hangi olay? Diye sorunca, onlar da O'na dediler ki: -Allah'ın[16] ve bütün halkın önünde; sözleriyle ve işleriyle[17] güçlü bir peygamber olan Nasıralı İsa için olan şeyler. **20*** Baş[18] imamlar*(kahin)* ile beylerimiz O'nu ölümle yargılamak için teslim edip öldürdüler. **21*** Biz ise İsraili[19] kurtaracak olan O'dur diye ümit ediyorduk; oysa bu olanlardan sonra bu gün üçüncü gün oluyor. **22*** Hem[20] de bizden bazı kadınlar tan yeri ağardığında mezara gidip O'nun cesedini bulamamışlar; **23*** Ve O'nun yaşadığını haber veren meleklerin geldiğini gördük" diyerek bizi şaşkınlığa boğdular. **24*** Bizimle[21] beraber olanlardan bazısı mezara gidip aynen kadınların söylediği gibi buldular; ama kendisini göremediler. **25*** O da[22] onlara: -Ey; akılsız ve peygamberlerin tüm söylediklerine inanmakta yürekleri gevşek olanlar! **26*** Mesih'in tüm bu şeyleri çekerek görkemine girmesi gerekmiyor muydu? Dedi. **27*** Sonra[23] da Musa'dan ve[24] tüm peygamberlerden başlayarak[25] tüm kitaplarda kendisi için olan şeyleri onlara açıkladı. **28*** Gidecekleri köye yaklaştıklarında kendisi[26] daha ileriye gidecekmiş gibi davrandı. **29*** Onlar da ona[27] saygıyla şöyle dediler: -Bizimle kal; çünkü akşam üstü olmuş ve gün bitiyor; dediler. O da onlarla kalmak için içeri girdi. **30*** Onlarla sofraya oturduğunda ekmeği[28] alıp bereket duası okuduktan sonra parçalayarak onlara verdi. **31*** Ve hemen onların gözleri açılıp O'nu tanıdılar. O da onlardan kayboldu. **32*** Ve birbirlerine: -Yolda kendisi bizimle konuşurken ve kitapları açıklarken, yüreğimiz içimizde yanmadı mı? Dediler. **33*** Hemen o saatte kalkıp Kudüs'e geri dönerek onbirler ile yoldaşlarını toplanmış buldular. **34*** Onlar da: -Gerçekten Rabb kıyam etmiştir(dirilmiştir) ve Simun'a[29] görünmüştür, diyorlardı. **35*** Bunlar da yolda geçen olayı ve ekmeği parçaladığında kendilerine tanıtıldığını söylediler. **36*** Onlar[30] tam bu şeyleri söylerken İsa bizzat ortalarında durarak onlara:-Size esenlik, dedi. **37*** Onlar da şaşıp korktular ve bir ruh[31] gördüklerini sandılar. **38*** Ve onlara doğru: -Niçin sıkılıyor ve neden yüreğinizde düşünceler oluşuyor? **39*** Ellerime ve ayaklarıma bakın; işte benim. Bana dokunup anlayın[32] bende olanı gördüğünüz gibi bir ruhun eti ve kemikleri yoktur, dedi. **40*** Bunu söylerken onlara ellerini ve ayaklarını gösterdi. **41*** Onlar da sevinçlerinden[33] tam inanmayıp şaşırmışlarken onlara: -Burada[34] yiyecek birşey var mı? Dedi. **42*** Onlar da O'na bir parça pişmiş balık ve biraz gümeç balı[+] verdiler. **43*** Onları[35] alarak önlerinde yedi. **44*** Sonra onlara doğru: -Daha sizinle beraberken: Benim için Musa'nın ***Tevrat***'ında, peygamberliklerde[*] mezmurlarda ve tüm yazılmış olan şeylerde olan sözlerin tamamlanması gerekiyor, diye size[36] söylediğim sözler bunlardır, dedi. **45*** Ve[37] o zaman kitapları anlamak için zihinlerini açtı. **46*** Onlara şöyle dedi: -Böyle yazılmıştır: "Mesih'e işte[38] böyle acı çekmesi ve üçüncü günde de ölümden dirilmesi." **47*** Ve Kudüs'ten başlayarak tüm milletlere[39] *"O"* nun adıyla tövbe[40] ve günahların bağışlanmasının vaaz edilmesi gerekiyordu. **48*** İşte siz[41] tüm bu şeylerin tanıklarısınız. **49*** Ben de size[42] Babam'ın vaadini gönderiyorum ve siz yukarıdan güçle donanacağınız zamana kadar Kudüs'te oturun, dedi. **50*** Onları[43] tâ Beytanya'ya dek dışarıya çıkarıp, ellerini kaldırarak onlara iyilik diledi. **51*** Ve[44] onlar için dua ederken onlardan ayrılarak göğe uruç etti. **52*** Onlar[45] da O'na eğilerek büyük sevinçle Kudüs'e geri döndüler. **53*** Ve her zaman[46] Tapınakta Allah'ı şükrederek yüceltiyorlardı, amin.

(1) Mat.28/1,Mark.16/1,Yuh.20/1,**(2)**B.23/56,**(3)**Mat.28/2, Mark. 16/4, **(4)**22.ve23.Ayetler, Mark.16/5, **(5)**Yuh.20/12, Res.İşl.1/10, **(6)**Mat.16/21,17/21,22, Mark.8/31,B.9/22, **(7)**Yuh.2/22, **(8)**Mat. 2878, Mark.16/10, **(9)**B.8/3, **(10)**Mark. 16/11ve25.Ayet, **(11)**Yuh. 20/3ve6, **(12)**Mark.16/12, **(13)**Mat.18/20ve36.Ayet, **(14)**Yuh. 20/14, 21/4, **(15)**Yuh.19/25, **(16)**Mat.21/11, B.7/16, Yuh.3/2, 4/19,6/14,Res.İşl.2/22,**(17)**Res.İşl.7/22,**(18)**B.23/1, Res.İşl.13/27ve28, **(19)**B.1/68,2/38, Res.İşl.1/6, **(20)**Mat.28/8, Mark.16/10,9.ve10.Ayetler,Yuh.20/18,**(21)**12.Ayet, **(22)**46.Ayet, Res.İşl.17/3, I.Petr. 1/11, **(23)**Tek.3/15, 22/18, 26/4, 49/10ve11, Say.21/9, Tes.18/15, **(24)**Mez. 16/9,10ve22, 132/11, İşa.7/14, 9/6, 40/10ve11,50/6,53,Yerm.23/5,33/14,15,Hez.34/23,37/25, Dan.9/24,Mik.7/20,Malk.3/1,4/2,BakYuh.1/45,**(25)**45.Ayet, **(26)**BakTek.32/26,42/7,Mark.6/48,**(27)**Tek.19/3,Res.İşl.16/15,**(28)**Mat.14/19,**(29)**I.Kor.15/5,**(30**Mark.16/14,Yuh.20/19,I.Kor.15/5,**(31)**Mark.6/49,**(32)**Yuh.20/20ve27,**(33)**Tek.45/26, **(34)**Yuh.21/5,**(35)**Res.İşl.10/41, **(*)**BakEkl.Önsöz **a)**, **(36)**Mat. 16/21,17/21,20/18,Mark.8/31,B.9/22,18/31,6.Ayet,**(37)** Res.İşl.16/14, **(38)**26.Ayet,22.Mez,İşa.50/6,53/2diğ.,Res.İşl.17/3, **(39)**Tek.12/3,Mez.22/27,İşa.49/6ve22,Yerm.31/34,Hoş.2/23,Mik

.4/2,Malk.1/11,**(40)**Dan.9/24,Res.İşl.13/36,38,I.Yuh.2/12,**(41)**Yuh.15/27,Res.İşl.1/8ve22,2/32,3/15,**(42)**İşa.44/3,Yoel2/28,Yuh.14/16ve26,16,15/26,**(43)**Res.İşl.1/12,**(44)**II.Krl.2/11,Mark.16/19,Yuh.20/17,Res.İşl.1/9,Efs.4/8,**(45)**Mat.28/9ve17,**(46)**Res.İşl.2/46, 5/42, **(+)**Bazı el yazmalarında bu kelime yok.

'İNCİL'
YUHANNA'NIN YAZISINA GÖRE

1. Bölüm: 1)Allah'ın sözünün başlangıçta var olduğu; onun her şeyin yaratıcısı ve gerçek ışık'*Nur*' olduğu, 9)Dünyaya gelmesi ve görevi, 15)O'nun için Yahya'nın tanıklığı, 39)İsa'nın Andreas'ı, Petrus'u ve diğerlerini çağırması.

1*Başlangıçta söz vardı[1] söz Tanrı ile idi[2] ve söz Tanrıydı[3]. **2***Bu söz[4] başlangıçta Tanrı ile idi. **3***Her şey[5] O'nun aracılığıyla oldu ve olmuş olanlardan hiç bir şey O'nsuz olmadı. **4***Yaşam[6] O'ndaydı ve yaşam[7] insanların ışığıydı. **5***Işık karanlıkta parlar[8] ama karanlık O'nu anlamazdı. **6***Allah[9] tarafından gönderilmiş Yahya adında bir adam vardı. **7***Bu adam[10] tanıklık için geldi tâ ki; ışık için tanıklık yapsın ve tüm insanlar O'nun aracılığıyla inansınlar. **8***Kendisi O ışık değildi; ama ışığa tanıklık etmek içindi. **9***Dünya'ya gelen[§] ve herkesi aydınlatan gerçek ışık[11] O'ydu; **10***Ve dünyadaydı. Dünya[12] bile O'nun aracılığıyla oldu; ama dünya O'nu anlamadı. **11***Kendininkilere[13] geldi ve kendininkiler de O'nu kabul etmediler. **12***Ama[14] her kim O'nu kabul ettiyse onlara; yani adına inananlara, Tanrı'nın çocukları olmaya yetki verdi. **13***Bunlar ne bedenin arzusuyla[15] ne kandan ve ne de insandan değil; ama Tanrı'dan yeniden doğdular. **14***Söz beden[16] olup[17] lütuf[18] ve hakikatle dolu olarak içimizde oturdu. Biz de[19] O'nun yüceliğini Babanın biricik oğlunun yüceliği olarak gördük. **15***Yahya[20] O'nun için tanıklık yaparak şöyle haykırdı: Benden[21] sonra gelip benden ilerde olan kişi budur; çünkü[22] benden daha önceydi. **16***Ve biz[23] O'nun ruhsal servetinden aldık; lütuf üstüne lütuf. **17***Çünkü[24] şeriat Musa aracılığıyla verildi; ama inayet[25] ile hakikat[26] İsa Mesih tarafından oldu. **18***Tanrı'yı[27] asla hiç kimse görmedi; ama[28] babanın kucağında olan biricik oğul kendisi *"O"*nu bize bildirdi. **19***Ve[29] Yahudiler Kudüs'te Yahya'ya: -Sen kimsin? Diye sormak için kâhinlerle Levililer gönderdikleri zaman onun tanıklığı budur: **20***Yani[30] söyledi ve yalanlamadı ve: -Ben Mesih değilim, diye söyledi. **21***Ona: -Öyleyse kimsin sen; İlya[31] mısın? Hayır ben İlya(s) değilim, dedi. Gene sordular ona: -Yoksa beklediğimiz peygamber[32] misin? Ve Yahya: -Hayır! Diye yanıtladı. **22***O zaman ona: -Sen kimsin? Söyle ki, bizi gönderenlere bildirelim; kendin için ne diyorsun? Dediler. **23***Ben[33] İşaya peygamberin dediği gibi "Rabb'in[34] yolunu doğrultun" diye çölde çağıranın sesiyim, dedi. **24***O gönderilenler Ferisilerdendiler. **25***Ve ona şöyle sordular: -Öyleyse sen Mesih, İlya veya o peygamber olmadığın halde neden vaftiz ediyorsun? **26***Yahya da onları şöyle yanıtladı: -Ben[35] sadece suyla vaftiz ediyorum; ama sizin[36] içinizde bilmediğiniz biri duruyor. **27***Benden[37] sonra gelip benden önce olan O'dur. Ben O'nun ayakkabılarının bağını bile çözmeye layık değilim. **28***Bu şeyler Erden'in ötesinde Yahya'nın vaftiz etmekte olduğu Beytanya'da[38] oldu. **29***Ertesi gün Yahya, kendine İsa'nın geldiğini görünce: -İşte dünyanın[39] günahını taşıyan Allah[40] kuzusu. **30***Benden önce olan biri ve benden sonra gelecek dediğim kişi budur[41] çünkü henüz ben yokken O vardı. **31***Ben de O'nu bilmiyordum; ama O'nun İsrailoğullarına belli olması için suyla[42] vaftiz etmeye geldim. **32***Ve Yahya şöyle tanıklık yaptı: -Ruhun gökten güvercin gibi inerek, O'nun üstünde kaldığını gördüm. **33***Ben[43] O'nu bilmiyordum; ama beni suyla vaftiz etmeye gönderen kendisi bana:"Ruhun kimin üzerine inip durduğunu görürsen; Kutsal Ruh'la vaftiz[44] eden O'dur" dedi. **34***Ben de görüp Tanrı'nın oğlu budur diye tanıklık yaptım, dedi. **35***Ertesi gün gene Yahya kendi öğrencilerinden iki kişiyle dururken; **36***İsa'nın oradan geçtiğini gördüğünde: -İşte[45] Allah kuzusu, dedi. **37***Ve o iki öğrenci bunu duyunca İsa'nın ardınca gittiler. **38***İsa dönüp kendisini takip ettiklerini görerek onlara: -Ne arıyorsunuz? Dedi ve O'na: -Rabbi [Ki, çevirisi: 'Hocam'[*] demektir.] nerede oturuyorsun? Dediler. **39***Onlara: -Gelip görün; dediğinde geldiler ve nerede oturduğunu görüp o gün yanında kaldılar. Saat on bir sıralarındaydı. **40***Yahya'dan duyup İsa'nın ardı sıra giden iki kişiden biri Simon Petrus'un kardeşi Andreas[46] idi. **41***Bu da önce kendi kardeşi Simun'u bularak ona: Mesih'i [Ki, çevirisi Hristos[+] demektir] bulduk, dedi. **42***Ve onu İsa'nın yanına getirdi. İsa da ona bakıp: -Sen Yunus'un oğlu Simun'sun; sen[47] Kifas[Ki, çevirisi Petrus'tur] diye anılacaksın, dedi. **43***Ertesi gün İsa Galile'ye geri dönmek istediğinde Filipus'u bularak ona: -Ardım sıra gel, dedi. **44***Filipus[48] da Andreas ile Petrus'un kenti Beytsayda'dan idi. **45***Filipus Natanael'i[49] bularak ona: -Musa'nın ***Tevrat***'ında[50] peygamberlerin onun[51] için yazdıkları kişiyi; yani Nasıra'dan[52]

Yusuf oğlu İsa'yı bulduk, dedi. **46***Natanael de ona: -Nasıra'dan[53] iyi bir şeyin çıkması mümkün müdür? Dedi. Filipus ona: -Gel de gör, dedi. **47***İsa Natanael'i kendi yanına gelirken görünce, onun için: -İşte[54] içinde hile olmayan gerçek bir İsrailli, dedi. **48***Natanael O'na: -Beni nereden tanıyorsun? Dedi. İsa ona şöyle yanıt verdi: - Filipus seni çağırmadan önce sen incir ağacı altındayken seni gördüm, dedi. **49***Natanael de: -Rabbi; sen[55] Tanrı'nın oğluysun ve sen[56] İsrailin kralısın, dedi. **50***İsa da onu şöyle yanıtladı: -Sana incir ağacı altındayken seni gördüm, dediğim için mi inanıyorsun? Ama bunlardan daha büyük şeyler de göreceksin, dedi. **51***Ve ona: -Gerçekten size diyorum ki bundan sonra[57] göğün açıldığını ve İnsanoğlu üzerine Allah'ın meleklerinin inip çıktıklarını göreceksiniz, dedi.

(1)Sül.Mes.8/22 ve diğ., Kol.1/17, I.Yuh.Mek.1/1, Vah.1/2, 19/13, **(2)**Veya; ***'söz Tanrı nezdindeydi'*** Bak. Sül.Mes.8/30, B.17/5, I.Yuh.1/2, **(3)**Veya ***'Söz bir Tanrıydı'*** *kulağa* şu çağrışımı yapıyor: ***Başlangıçta söz vardı, söz Tanrıylaydı ve söz Tanrıdaydı(Yani „O"nun katında birlikteydi),*** Bak.Filp.2/6, I. Yuh. 5/7,İbr.1/8, **(4)**Tek. 1/1, **(5)**Mez. 33/6 ve 10.Ayet, Efs.3/9, Kol.1/16, İbr.1/2, Vah.4/11, **(6)**B.5/26, I.Yuh.5/11, **(7)**B.8/12, 9/5, 12/35ve46,**(8)**B.3/19,**(9)**Malk.3/1,Mat.2/1ve2,Luk.3/2ve33. Ayet, **(10)**Res. İşl. 19/4, **(§)**Veya Gelerek, **(11)**4.Ayet, İşa.49/6, I.Yuh.2/8, **(12)**3.Ayet, İbr.1/2, 11/3, **(13)**Luk.19/14, Res.İşl.3/26, 13/46,**(14)**İşa.56/5,Rom.8/15,Galt.3/26,II.Petr.1/4,I.Yuh. 3/1, **(15)**B.3/5,Yakb.1/18, I.Petr.1/23,**(16)**Mat.1/16ve20, Luk. 1/31 ve 35, 2/7, I.Tim.3/16, **(17)**Rom.1/3, Galt.4/4, İbr.2/11, 14,16ve17, **(18)**Kols.1/19,2/3ve9,**(19)**İşa.40/5,Mat.17/2,B.2/1, 11/40,II. Petr. 1/17,**(20)**32.Ayet,B.3/32,5/33,**(21)**Mat.3/11,Mark.1/7, Luk.3/16, 27.ve30.Ayetler,B.3/31,**(22)**B.8/58,Kol.1/17,**(23)**B.3/34,Efs. 1/6,7ve8, Kol.1/19, 2/9ve10, **(24)**Çık.20/10 ve diğ., Tes.4/44, 5/1, 33/4, **(25)**Rom.3/24, 5/21, 6/14, **(26)**B.8/32, 14/6, **(27)**Çık.33/20, Tes.4/12, Mat.11/27, Luk.10/22, B.6/46, I.Tim.1/17, 6/16, I.Yuh.4/12ve20,**(28)**14.Ayet,B.3/16,17ve18,I.Yuh.Mek.4/9, **(29)**B.5/33,**(30)**Luk.3/15,B.3/28,Res.İşl.13/25,**(31)**Malk.4/5, Mat.17/10,**(32)**Tes.18/15ve18,**(33)**İşa.40/3,**(34)**Mat.3/3, Mark. 1/3,Luk.3/4,B.3/28,**(35)**Mat.3/11,**(36)**Malk.3/1,**(37)**15.ve 30.Ayetler, Res.İşl.19/4, **(38)**Hak.7/24, B.19/40, **(39)**İşa.53/11, I.Kor.15/3,Galt.1/3,İbr.1/3,2/17,9/28,I.Petr.2/24,3/18,I.Yuh. 2/2,3/5,4/10,Vah.1/5,**(40)**Çık.12/3,İşa.53/7ve36.Ayet, Res.İşl. 8/32,I.Petr.1/19,Vah.5/6vediğ.,**(41)**15.ve27.Ayetler, **(42)**Malk. 3/1, Mat.3/2, Luk.1/17,76ve78, 3/3ve4,**(43)**Mat.3/16, Mark.1/10, Luk.3/22,B.5/32,**(44)**Mat.3/11,Res.İşl.1/5,2/4, 10/4,19/6,**(45)**29. Ayet,**(*)**Bak.Mez.110/1,**(46)**Mat.4/18, **[+]:Meshedilen kişi ve Meshetmek: a)**İslamda başı ıslak el ile veya ayaklara giyilen deri meshi silmek; **b)**Eski Yahudilikte Peygamberlerin boynuz içine yağ koyup kralların başından aşağıya dökmesiyle yapılan kutsama. Bak Dan.9/25, I.Sam. 15/1,16/12,13. Vaftiz *'mesh'in* başka bir şeklidir: Suya batırmak veya Kutsal Ruh'la meshedilmek Bak. Mark.-1/8 ve 10. Yunanca **Hristos:** Meshedilen kişi; yani takdis edilmiş olan demektir ve Hristiyanlık kelimesi buradan türemiştir; Hristiyanlık kelimesinin Türkçesi İsevîlik'tir, **(47)**Mat.16/18, **(48)**B. 12/ 21, **(49)**B.21/2, **(50)**Tek. 3/15, 49/10, Tes.18/18, Bak Luk.24/27, **(51)**İşa.4/2, 7/14, 9/6, 53/2ve diğ., Mik.5/2, Zek.6/12, 9/9, Luk.24/27'ye bakılsın, **(52)**Mat.2/23, Luk.2/5, **(53)**B. 7/41, 42ve52, **(54)**Mez.32/2, 73/1, B.8/39, Rom.2/28,29,9/6,**(55)**Mat.14/33,**(56)**Mat.21/5, 27/11ve 42, B.18/37, 19/3, **(57)**Tek.28/12, Mat.4/11, Luk.2/9ve13, 22/43, 24/4, Res.İşl.1/10.

2. Bölüm: 1)İsa'nın suyu şaraba çevirmesi, 12)Kefernahum'a inmesi, 13)Kudüs'e Tapınağa giderek oradaki alış veriş yapanları kovması, 19)Öleceğini ve ölümden dirileceğini söylemesi, 23)Mucizelerini gören birçok kişilerin O'na inanmaları.

1*Üçüncü gün Galile eyaletinin Kana[1] kentinde bir düğün olup İsa'nın annesi oradaydı. **2***İsa ve öğrencileri de düğüne davetliydiler. **3***Şarap azalmaya başlayınca İsa'nın annesi O'na doğru:-Şarapları kalmadı, dedi. **4***Ancak İsa ona şu yanıtı verdi: -Seninle[2] ne işim var[3] kadın? Vaktim[4] daha gelmedi. **5***Ama İsa'nın annesi orada olan hizmetçilere: -Size ne diyorsa onu yapın, dedi. **6***Yahudilerin[5] temizlik geleneğine göre; orada her biri iki veya üç ölçek kapasitesinde, taştan yapılmış altı tane su küpü duruyordu. **7***İsa hizmetçilere dönerek: -Küpleri suyla doldurun, dedi ve hizmetçiler bunları ağzına kadar doldurduktan sonra; **8***İsa onlara: -Şimdi çıkarıp şölen başkanına götürün, deyince götürdüler. **9***Şölen başkanı şarap olan suyu tattı[6] ama nereden geldiğini bilmediğinden (Suyu aktarmış olan hizmetçiler ise bunu biliyordu) güveyi çağırarak ona dedi ki: **10***Herkes önce iyi şarabı ve ondan sonra, çakır keyfi başlayınca da daha kötüsünü ikram ediyor. Oysa sen iyi şarabı şu ana dek alıkoydun! **11***Bu Galile'nin Kana kentinde İsa'nın ilk mucizesi oldu; kendi yüceliğini[7] gösterdi ve öğrencileri de O'na inandılar. **12***Sonra da annesi, erkek kardeşleri[8] ve öğrencileri Kefernahum'a indiler; ama orada çok kalamadılar. **13***Ve Yahudilerin Fısıh bayramı yakın olduğundan İsa Kudüs'e[9] gitti. **14***Tapınakta[10] sığır, koyun ve güvercin satanlarla sarrafları orada otururken gördü. **15***İplerden sarılmış bir kamçı yaparak tümünü; koyunlarla beraber sığırları da Tapınaktan kovdu. Sarrafların paralarını darmadağın ederek masalarını devirdi. **16***Ve güvercin satanlara: -Bunları buradan kaldırın ve babamın[11] evini bir ticarethane yapmayın, dedi. **17***Ama öğrencileri yazılı olan şu sözleri anımsadılar: "Evin için[12] harcadığım gayret beni eritti" **18***Bundan ötürü Yahudiler O'na: -Bunu yapabileceğine ait bize[13] ne işaret gösterebilirsin? Diye sordular. **19***İsa da onlara şu yanıtı verdi: -Bu mabedi[14] yıkın; ben onu üç gün içinde yeniden kurarım. **20***Bunun üzerine Yahudiler: -Bu Tapınak kırk altı yılda yapıldı; sen onu üç günde mi yapacaksın? **21***Oysa İsa bedeninin[15] mabedini kastediyordu. **22***Hades'ten[*] dirildiği zaman bu-

nu söylediğini öğrencileri[16] anımsadılar. Kitaba ve İsa'nın söylediği sözlere inandılar. **23***Mayasız ekmek bayramı nedeniyle Kudüs'te olduğunda, birçok kişi İsa'nın yapmış olduğu şeyleri görünce O'nun adına inandılar. **24***Ama İsa onları yakından tanıdığı ve insan hakkında hiç kimsenin tanıklığına gereksinim duymadığı için kendi onlara kanmıyordu. **25***Çünkü[17] kendisi insanın yüreğinde ne olduğunu biliyordu.

(1) Bak Yeşu 19/28, **(2)**II.Sam.16/10, 19/22, **(3)**B.19/26, **(4)**B.7/6, **(5)**Mark.7/3, **(6)**B.4/46, **(7)**B.1/14, **(8)**Mat.12/46, **(9)**Çık.12/14, Tes.16/1ve16,23.Ayet,B5/1,6/4,11/55,**(10)**Mat.21/12,Mark. 11/15,Luk.19/45,**(11)**Luk.2/49,**(12)**Mez.69/9,**(13)**Mat. 12/38, B.6/30, **(14)**Mt.26/61, 27/40, Mark.14/58, 15/29, **(15)**Kol.2/9, İbr.8/2, I.Kor.3/16, 6/19, II.Kor.6/16, **(*)**Hades: Mezar veya ölüler diyarı, **(16)**Luk.24/8, **(17)**I.Sam.16/7, I.Trh. 28/9, Mat.9/4, Mark.2/8, B.6/64, 16/30, Res.İşl.1/24, Vah.2/23.

3. Bölüm: 1)İsa'nın Nikodimos'a yeniden doğması gerektiğini söylemesi, 14)Ve İnsanoğlu'nun öldürülmesi gerektiğini bildirmesi 16)Tanrı'nın insanları çok sevdiğini söylemesi, 18)Tanrı Oğlu'na iman etmeyenin yargılanacağı, 23)Yahya'nın vaftiz etmesi ve İsa için tanıklığı.

1*Ferisiler arasında Nikodimos adında Yahudilerin beylerinden olan bir kişi vardı. **2***Bu kişi[1] gece İsa'yı ziyaret ederek kendisine: Rabbi(*hocam*) Senin Tanrı'dan gelmiş bir öğretmen olduğunu biliyorum, çünkü[2] Tanrı onunla beraber olnadıkça hiç kimse[3] senin yaptığın olağanüstü şeyleri yapamaz, dedi. **3***İsa ona şöyle yanıt verdi: Şundan[4] emin olabilirsin! Eğer bir kimse yeniden doğmazsa '*Tanrı'nın diyarını*' göremez. **4***Nikadimos O'na: -Bir adam yaşlıyken nasıl doğabilir? Hiç tekrar annesinin karnına girip de doğabilir mi? Dedi. **5***İsa şöyle yanıtladı: -Sana bunu temin ederim ki eğer[5] bir kişi sudan ve ruhtan doğmazsa; Tanrı'nın diyarına varamaz. **6***Bedenden doğan bedendir ve ruhtan doğan da ruhtur. **7***Sana yeniden doğmalısınız dedimse; buna şaşma. **8***Rüzgâr[6] istediği yerde eser ve onun sesini duyarsın; ama nereden geldiğini ve nereye gittiğini bilmezsin. İşte ruhtan doğan her kişi de böyledir, dedi. **9***Nikodimos da: -Bu[7] şeyler nasıl olabilir? Diye O'na sordu. **10***İsa: -Sen İsrailde bir üstadsın. Bunları bilmiyor musun? Diye karşılık verdi. **11***Gerçekten sana derim ki[8] bildiğimizi söylüyor, gördüğümüze tanıklık yapıyoruz. Oysa siz tanıklığımızı kabul etmiyorsunuz[9]. **12***Eğer size dünyasal şeyler söylediğimde inanmazsanız; göksel şeylerden bahsettiğim zaman mı bana inanacaksınız? **13***Göğe[10] hiç kimse çıkmamıştır; ancak gökten olan İnsanoğlu ki, oradan inmiştir. **14***Nasıl Musa çölde bir yılanı kaldırdıysa[11] İnsanoğlu'nun da[12] kaldırılmasına gerek var. **15***Tâ ki; O'na her inanan yok olmasın; ama[13] sonsuz yaşamı olsun. **16***Çünkü[14] Tanrı dünyayı o denli çok sevdi ki, kendi biricik oğlunu verdi. Tâ ki; O'na her inanan yok olmasın; ancak sonsuz yaşamı olsun. **17***Tanrı[15] öz evladını, cezalandırmak için değil; ama dünya O'nun aracılığıyla kurtulsun diye gönderdi. **18***O'na[16] inanan yargılanmaz; oysa inanmayan zaten cezalandırılmıştır. Çünkü Tanrı'nın öz evlâdının adına inanmamış olacaktır. **19***Yargı budur: Nur*(ışık)* dünyaya geldi[17] ama insanların yaptıkları kötü olduğundan; karanlığı ışığa tercih ettiler. **20***Çünkü her[18] kötülük yapan aydınlığı sevmez ve yaptıklarının ortaya çıkmaması için aydınlığa gelmez. **21***Ama hakkı tutan Tanrı'nın dileğine uygun işlerin belli olması için ışığa gelir, diye sözlerine ekledi. **22***Sonra İsa öğrencileriyle birlikte Yahudiye yöresine gitti ve onlarla orada kalarak vaftiz[19] ediyordu. **23***Ama Yahya, Salim[20] yakınında bulunan Aynun'da; orada çok sular bulunduğundan vaftiz ediyor ve birçokları[21] da vaftiz olmak için oraya gidiyordu. **24***Çünkü[22] Yahya, henüz cezaevine konulmamıştı. **25***Bu arada Yahya'nın öğrencileriyle Yahudiler arasında, abdest[*] konusunda bir tartışma çıktı. **26***Ve Yahya'ya gelerek: -Ey üstat! Erden'in ötesinde sana uğrayan ve O'na[23] tanıklık yaptığın kişi; şimdi O vaftiz ediyor ve herkes O'na gidiyor, dediler. **27***Yahya da: -Bir adam[24] kendisine gökten verilmedikçe hiç bir şey yapamaz. **28***Benim[25] Mesih olmadığımı, yalnız[26] onun öncüsü olarak gönderildiğimi zaten söylemiştim ve siz de bu konuda tanıklarımsınız, diye konuştu. **29***Gelin[27] kimin ise güvey odur; ama güveyin[28] arkadaşı ise onu dinler ve onun sesini işitmekten sevinç duyar. İşte bu sevincim yerine getirilmiştir. **30***Ona büyümek bana ise küçülmek gerektir. **31***Yukarıdan[29] gelen herkesten[30] üstündür. Dünyada[31] olan dünyaya aittir ve dünyadan söz ediyor. Gökten[32] gelen ise herşeyin üstündedir. **32***O görmüş[33] ve duymuş olduğu şeylerde tanıklık ediyor; ama kimse tanıklığını kabul etmiyor. **33***Onun tanıklığını kabul eden ise Tanrı'nın hak[34] olduğuna mührünü basar. **34***Çünkü[35] Tanrı'dan gönderilen kişi Tanrı'nın sözlerini bildirir ve Tanrı O'na Ruhu[36] ölçü ile vermez. **35***Baba[37] oğlu seviyor ve her şeyi O'na vermiştir. **36***Oğula[38] inanan sonsuz yaşama kavuşur; ama oğula inanmayan yaşamıyacak ve Tanrı'nın gazabı onun üstünde olacak.

(1)B.7/50, 19/39, **(2)**Res.İşl.10/38, **(3)**B.9/16ve33, Res.İşl.2/22, **(4)**B.1/13, Galt.6/15, Tit.3/5, Yakb.1/18, I.Petr.1/23, I.Yuh.3/9,

(5) Mark.16/16,Res.İşl.2/38, **(6)**Vaiz 11/5, I.Kor.2/11, **(7)**B.6/52ve 60, **(8)**Mat.11/27, B.1/18, 7/16, 8/28, 12/49, 14/29, **(9)**32.Ayet, **(10)**Sül.Mes.30/4,B.6/33,38,51ve62,16/28,Res.İşl.2/34, I.Kor.15/47, Efs.4/9ve10, **(11)**Say.21/9, Bak Sül.Bil.16/7, II.Krl.18/4,**(12)**B.8/28,12/32,**(13)**36.Ayet, B.65/47, **(14)**Rom.5/8, I.Yuh.4/9,**(15)**Luk.9/56,B.5/45,8/15,12/47,I.Yuh.4/14, **(16)**B.5/24,6/40ve47,20/31,**(17)**B.1/4,9,10ve11,8/12, **(18)**Eyp. 24/13ve17,Efs.5/13,**(19)**B.4/2,**(20)**I.Sam.9/4,**(21)**Mat.3/5ve6, **(22)**Mat.14/3, **(*)*Abdest:*** Luther'in çevirisinde geçiyor, '*tathir*' yani temizlik demektir. Bak Yud. 12/6 ve 8'de Yudit'in namaz, ibadet için deredeki temizliği ve Çık. 40/30,31,**(23)**B.1/7,15,27ve34,**(24)**I.Kor.4/7,İbr.5/4, Yakb.1/17, **(25)**B.1/20ve27,**(26)**Malk.3/1,Mark.1/2,Luk.1/17, **(27)**Mat.22/2, II.Kor.11/2,Efs.5/25ve27,Vah.21/9,**(28)**S.Mers. 5/1,**(29)**13.Ayet veB.8/23,**(30)**Mat.28718,B.1/15ve27,Rom. 9/5,**(31)**I.Kor.15/47 ,**(32)**B.6/33,I.Kor.15/47,Efs.1/21,Filp.2/9, **(33)**11.Ayet,B.8/26, 15/15, **(34)** Rom.3/4, I.Yuh. 5/10, **(35)**B.7/16, **(36)**B.1/16, **(37)**Mat.11/27,28/18,Luk.10/22,13/3,17/2, İbr.2/8, **(38)**Habk.2/4, B.1/12, 6/47, 15.ve16.Ayetler, Rom.1/17, I.Yuh.5/10.

4. Bölüm: 1)İsa'nın Samiriyeli bir kadınla konuşması ve kendisinin kim olduğunu ona söylemesi, 27)Bu kadınla konuştuğu için öğrencilerin şaşkınlığı, 31)Beşareti(Müjde'yi) yaymak için İsa'nın kendi arzusunu onlara söylemesi, 39)Birçok Samiriyeliler'in O'na inanmaları, 43)İsa'nın Galile'ye gitmesi, 46)Ve Kefernahum'da soylu bir kişinin oğlunu iyileştirmesi.

1*İsa'nın Yahya'ya göre daha çok öğrencisi olduğu ve vaftiz[1] ettiğini Ferisîler duyunca, Rabb da bunu öğrendi. **2***(Her ne kadar İsa kendisi değil; ama öğrencileri vaftiz ediyorsa da...) **3***Yahuda eyaletinden ayrılarak tekrar Galile'ye geldi. **4***Ancak bunun için Samiriye yöresinden geçmesi gerekiyordu. **5***Yakup'un[2] oğlu Yusuf'a vermiş olduğu tarlaya yakın olan ve Sihar diye adlandırılan Samiriye'deki kente geldi. **6***Ve orada Yakup'un bir kuyusu vardı. İsa yolculuktan yorulmuş olduğundan, saat altı sıralarında kuyunun yanında oturdu. **7***Samiriyeli bir kadın su çekmeye gelince İsa ona: -Bana su ver de içeyim, dedi. **8***Öğrencileri bu arada yiyecek bir şeyler satın almak için kente inmişlerdi. **9***Bunun üzerine Samiriyeli kadın: -Sen bir Yahudisin, ben ise Samiriyeli bir kadınım; buna rağmen sana su vermemi benden nasıl istiyorsun? Diye sordu [Çünkü[3] Yahudiler Sameriyeliler ile her çeşit irtibatı kesmişlerdi.] **10***İsa ona şu yanıtı verdi: -Eğer Tanrı'nın lütfunu ve: 'Bana su ver' diye sana söyleyenin kim olduğunu bilseydin; sen O'ndan isterdin, O da sana yaşam suyu verirdi[4] dedi. **11***Kadın da O'na: -Efendim! Senin su çekecek kabın yok; kuyu da derin! Öyleyse bu yaşam suyunu nereden alacaksın? **12***Atalarımız, onların çocukları ve hayvanları bu kuyudan içmişlerdi. Sen bu kuyuyu bize bırakmış olan atalarımız ve Yakup'tan daha üstün müsün? Dedi. **13***İsa ona şu yanıtı verdi: -Bu sudan içecek olan gene susar; ama[5] benim vereceğim sudan içecek olan her kişi sonsuza dek susamaz. **14***Çünkü ona vereceğim su; onun içinde sonsuz[6] yaşam için kaynayan diri su kaynağı olacaktır, dedi. **15***Kadın ona[7]: -Efendim o suyu bana ver ki susamayayım ve buraya su çekmeye gelmeyeyim. **16***İsa ona:-Git eşini çağır ve buraya gel, dedi. **17***Kadın da: -Eşim yoktur; diye yanıtladı. İsa ona: -Eşim yok dediğinde doğru söyledin; dedi. **18***Çünkü şimdiye dek beş kocaya varmış olduğun gibi; şimdi yaşadığın kişi de kocan değildir. Çok doğru söyledin, dedi. **19***Kadın ona: -Ey efendim görüyorum[8] ki sen bir peygambersin! **20***Atalarımız bu dağda[9] secde ettiler ve siz secde etmek için olan yer Kudüs'tedir[10] diyorsunuz. **21***İsa ona: -Ey kadın! İnan bana. Gökteki babama ne[11] bu dağda ve ne de artık Kudüs'te secde etmeyeceğiniz zaman yakındır. **22***Siz[12] bilmediğinize tapıyorsunuz; biz ise bildiğimize secde ediyoruz çünkü[13] kurtuluş Yahudilerdendir **23***Ancak gerçekten tapanlar, gökteki Baba'ya ruhla[14] ve hakikatle[15] secde edecekler; çünkü gökteki Baba kendisine bu şekilde tapanları istiyor ve bu an geliyor. **24***Tanrı Ruh'tur[16] *"O"*na ibadet edenlerin, ruhta ve gerçekte ibadet etmeleri gerekiyor. **25***Kadın O'na: -'*Hristos*' denilen Mesih'in geleceğini biliyorum. O geldiğinde bize her şeyi açıklayacaktır[17] dedi. **26***İsa da ona dedi ki: -Mesih şimdi seninle konuşan kişidir[18] yani ben.. **27***Bu sırada öğrencileri geldi ve O'nun kadınla konuştuğuna şaşırdılar; ama hiçbiri onunla ne konuşuyorsun ve ona ne soruyorsun? diye sormadı. **28***O zaman kadın testisini bırakarak kente gitti ve halka: **29***-Gelin, yaptığım[19] tüm şeyleri bana söyleyen bu adamı görün; acaba bu Mesih midir? Dedi. **30***Bunu duyanlar kentten çıkıp O'nun bulunduğu yere doğru gidiyorlardı. **31***Bu arada öğrencileri O'na: -Ya Rabbi; yemek yesene! diye rica ettiler. **32***O da onlara: -Benim sizin bilmediğiniz bir gıdam vardır, dedi. **33***Bunun üzerine öğrencileri: -Acaba biri ona yemek mi getirdi? Diye birbirlerine sordular. **34***Ve İsa şöyle devam etti: -Benim gıdam[20] beni gönderenin dileğini yerine getirmek ve işini tamamlamaktır. **35***Siz hasadın gelmesine daha dört ay var demiyor musunuz? Ben ise size şunu söylüyorum: -Gözlerinizi kaldırın ve tarlaya bakın; ağarmış[21] olarak hasada hazırdır. **36***Biçen ödülünü alıyor ve eken de biçenle birlikte[22] sevinsin diye sonsuz yaşam yolunda meyvedar oluyor. **37***Çünkü: "Biri ekiyor ve diğeri biçiyor" sözü bunun için doğrudur. **38***Sizi emek vermediğinizi biçmek için gönder-

dim. Başkaları ise emek verdikleri için siz onların işini devraldınız. **39*** Ve 'Tüm yaptıklarımı bana söyledi' diyen kadının tanıklığı üzerine[23] o kentten birçok Samiriyeliler de Ona inandılar. **40*** Ve Samiriyeliler O'nun yanına gelerek yanlarında kalmasını O'ndan rica ettiler. İsa da orada iki gün kaldı. **41*** Ama İsa'nın tanıklığı üzerine daha birçokları inandılar. **42*** Ve kadına şu sözü söylediler: -Bundan böyle, senin sözlerin için inanmış değiliz; çünkü[24] bunun gerçekten dünyanın kurtarıcısı Mesih olduğunu duyduk ve anladık, dediler. **43*** İki gün sonra İsa oradan ayrılarak Galile'ye gitti. **44*** Ancak[25] bir peygamberin kendi vatanında itibar görmediğini İsa bizzat söylemişti. **45*** Galile'ye geldiğinde, Kudüs'e bayram sebebiyle[26] gitmiş ve bayramda İsa'nın yaptıklarını[27] görmüş olan Galileliler de O'nu kabul etmişlerdi. **46*** Böylece İsa[28] suyu şaraba çevirdiği Galile'de olan Kana'ya yine geldiğinde; orada oğlu Kefernahum'da hasta olan soylu bir adam(Kraliyet memuru) vardı. **47*** Bu kişi İsa'nın Yahudiye'den Galile'ye geldiğini duyduğunda yanına gitti ve oğluna şifa vermesini O'ndan rica etti. **48*** İsa kendisine dedi ki: -Siz işaretler[29] ve mucizeler görmedikçe inanamıyorsunuz. **49*** O soylu da O'na: -Ne olur Rabbi; çocuğum ölmeden kente in, dedi. **50*** İsa da ona: -Git oğlun yaşıyor, dedi. Adam İsa'nın sözlerine inandı ve yola koyuldu. **51*** Kente inerken hizmetçileri onu karşıladılar ve kendisine şu haberi verdiler: -Oğlun yaşıyor! **52*** Onlardan saat kaçta iyileştiğini sorunca: -Dün yedinci saatte ateşi geçti, dediler. **53*** O zaman çocuğun babası İsa'nın kendine: 'Oğlun yaşıyor' dediği saatte iyileştiğini anladı ve kendisi tüm ev halkıyla beraber iman etti. **54*** Bu Yahudiye'den Galile'ye geldiğinde İsa'nın ikinci mucizesi olmuştur.

(1)B.3/22ve26, **(2)**Tek.33/19, 48/22, Yeş.24/32, **(3)**II.Krl.17/24, Luk.9/52ve53, Res.İşl.10/28, **(4)**İşa.12/3, 44/3, Yer.2/13, Zek.13/1, 14/8, **(5)**B.6/35ve58, **(6)**B.7/38, **(7)**Bak B.6/34, Rom.6/23, I.Yuh.5/20, **(8)**Luk.7/16, 24/19, B.6/14, 7/40, **(9)**Hak.9/2, **(10)**Tes.12/5ve11, I.Krl.9/3, II.Trh.7/12, **(11)**Malk.1/11, I.Tim.2/8, **(12)**II.Krl.17/29, **(13)**İşa.2/3, Luk.24/47, Rom.9/4ve5, **(14)**Filp.3/3, **(15)**B.1/17, **(16)**II.Kor.3/17, **(17)**29.ve39.Ayetler, **(18)**B.9/37, Mat.26/63ve64, Mark.14/61ve62, **(19)**25.Ayet, **(20)**Eyp.23/12, B.6/38, 17/4, 19/30, **(21)**Mat.9/37, Luk.10/2, **(22)**Dan.1273, **(23)**29.Ayet, **(24)**B.17/8, I.Yuh.4/14, **(25)**Mat.13/57, Mark.6/4, Luk.4/24, **(26)**Tes.16/16, 3/2, **(27)**B.2/23, **(28)**B.2/1ve11, **(29)**I.Kor.1/22.

5. Bölüm: 1)İsa'nın otuz sekiz yıldan beri hasta olan bir adamı Cumartesi günü iyileştirmesi, 10)Yahudilerin iyileşen adamı azarlayarak İsa'yı sıkıştırmaları,17)İsa'nın da: Baba'nın, 32)Yahya'nın, 36)Kendi yaptıklarının; 39)Ve Kutsal Kitap'ın tanıklığıyla kendini temize çıkarması.

1* Yahudilerin[1] bir bayramı kutlanıyordu ve İsa Kudüs'e gitti. **2*** Kentin 'Koyun[2] Kapısı' denilen yerinde, İbranice adı Beythesta olan ve üstleri örtülü, yanları açık beş eyvandan oluşan bir havuz vardı. **3*** Burada körler, felçliler ve eli kurumuş olan birsürü hastalar suyun çalkanmasını bekliyorlardı. **4*** Çünkü zaman zaman havuza bir melek iniyor ve suyu çırpıyordu. Su çalkalandıktan sonra havuza ilk olarak giren, hastalığı ne olursa olsun iyileşiyordu. **5*** Bunların arasında otuz sekiz yıldan beri hastalık çeken bir kişi de bulunuyordu. **6*** İsa onu bu vaziyette görünce ve onun uzun bir zaman böyle olduğunu öğrenince, kendisine: -İyileşmek istiyor musun? Diye sordu. **7*** Hasta da O'na:-Efendim! Su çalkandığında beni havuza koyacak bir adam olmadığından ben daha havuza inmeden bir başkası gidiyor, dedi. **8*** Bunun üzerine İsa ona şöyle söyledi: -Ayağa kalk[3] döşeğini al ve yürü. **9*** O anda iyileşen adam yatağını kaldırıp yürümeye başladı; ama o gün (Şabbat) yani[4] Cumartesi'ydi. **10*** Bu yüzden Yahudiler iyileşmiş olan adama şöyle çıkıştılar: -Bu gün Şabbat olduğuna göre sana[5] yatağını taşıman caiz değildir. **11*** O da onlara. -Beni iyileştiren adam kendisi bana: 'Yatağını kaldır ve yürü' dedi. **12*** Ona: -Sana yatağını kaldır ve yürü deyen adam da kim? Dediler. **13*** Ama iyileşen adam bu şahsın kim olduğunu bilmiyordu; çünkü İsa, orası çok kalabalık olduğundan uzaklaşmıştı. **14*** Sonra İsa onu Tapınakta bulduğunda ona: -İşte iyileştin; artık[6] günah yapma ki sakın sana daha büyük bir bela gelmesin, dedi. **15*** O adam da Yahudilere giderek kendisini iyileştirenin İsa olduğunu söyledi. **16*** Yahudiler de bu yüzden İsa'yı kovalamaya başladılar ve O'nu öldürmeye çalıştılar; çünkü bunu Şabbat gününde yapmıştı. **17*** İsa onlara şöyle yanıt verdi: -Babam şimdiye dek yapıyor[7]; ben de yapıyorum! **18*** Yahudiler de Şabbat'ı bozduğu için; kendini Tanrı'nın oğlu saydığından ve bir de kendini Tanrı'yla özleştirdiğinden[8] İsa'yı öldürmeye[9] eskisinden daha çok niyet ettiler. **19*** Ama İsa onlara şöyle dedi: -Şundan emin olabilirsiniz ki, Oğul[10] kendiliğinden hiçbir şey yapamaz; ancak Babanın yaptıklarını görüp, bunları uygular. Baba ne yaparsa Oğul da aynını yapar. **20*** Çünkü[11] Baba Oğlu seviyor; tüm kendi yaptığı şeyleri O'na gösteriyor ve O'na sizi şaşkınlığa döndürecek olan daha büyük şeyler de gösterecektir. **21*** Baba ölüleri tekrar nasıl diriltebilir ve onları kaldırabilirse; Oğul[12] da dilediğini yine canlandırabilir. **22*** Çünkü Baba hiç kimseyi ceza-

landırmaz; ama tüm yargı[13] yetkisini Oğul'a vermiştir. **23*** Tâ ki; Babaya saygı gösterip uydukları gibi Oğul'a da saygı gösterip dinlemeleri için bu yetki verilmiştir. Oğula saygı gösterip dinlemeyen[14] O'nu gönderen Baba'ya da saygı gösterip dinlemez. **24*** Gerçekten size diyorum ki sözümü[15] dinleyen ve beni gönderene inanan sonsuz yaşama kavuşacak, yargılanmayacak; aksine[16] ölümden geçerek yaşama erecektir. **25*** Şundan da emin olabilirsiniz: Ölülerin[17] Tanrı Oğlu'nun sesini duyacakları saat yaklaşmıştır; hattâ gelmiştir bile... Ve sesini duyacak olanlar yaşayacaktır. **26*** Çünkü Baba bizzat yaşam olduğu gibi Oğul'a da bizzat yaşatmak kabiliyetini verdi; **27*** Ve[18] Ademoğlu olduğu için Tanrı O'na yargılamaya[19] da yetki verdi. **28*** Buna da şaşmayın! Çünkü mezarda olan tüm insanların O'nun sesini duyacakları an gelecektir. **29*** İyilik yapanlar[20] yaşama ve kötülük yapanlar da cezalandırılmaya[21] diriltilecekler. **30*** Ben[22] kendiliğimden hiç bir şey yapamam; nasıl duymuşsam öyle yaparım ve yargım doğrudur. Çünkü[23] kendi isteğimi değil; ama beni gönderen Babamın iradesini ararım. **31*** Eğer[24] salt ben kendim için tanıklık yapsaydım, bu tanıklık doğru olmazdı. **32*** Oysa benim[25] için tanıklık yapan bir başkasıdır ve benim için tanıklığının doğru olduğunu biliyorum. **33*** Siz Yahya'nın yanına adamlar gönderdiniz ve o da[26] gerçeği söyledi. **34*** Benim insanların tanıklığına bir gereksinmem yok; ama tüm bunları sizin kurtulmanız için söylüyorum. **35*** O yanan ve aydınlatan bir ışıktı[27] ama siz[28] az bir zaman O'nun ışığı altında sevinmek istediniz. **36*** Oysa[29] benim tanıklığım Yahya'nın tanıklığından daha büyüktür; çünkü tamamlamak için Baba'nın bana vermiş olduğu iş[30] yani yaptığım şeyler, benim Baba tarafından gönderildiğimi ispatlıyor. **37*** Beni gönderen Baba kendisi[31] de benim için bir tanıktır. Ama siz hiç bir zaman ne *"O"* nun sesini duydunuz ve ne de şeklini[32] gördünüz. **38*** *"O"*-nun sözleri henüz yüreğinize girmemiştir. Çünkü gönderdiği kişiye inanmıyorsunuz. **39*** Kitapları (Kutsal Yazıları) araştırın[33] çünkü siz onlarla Sonsuz yaşam' kavuşuruz sanıyorsunuz, halbuki bu yazılar benim için[34] tanıklık yapıyor. **40*** Ama[35] siz yaşama geçmek için bana gelmek istemiyorsunuz. **41*** Benim insani bir övgüye[36] gereksinmem yok. **42*** Ben sizin içinizde Allah sevgisinin olmadığını biliyorum. **43*** Ben Babamın adına geldim; ama siz beni kabul etmiyorsunuz. Oysa bir başkası kendi adına gelse onu kabul edersiniz. **44*** Birbirinizden övgüler bekleyen; ama salt[37] Tanrı'dan gelen övgüyü aramıyan sizler, nasıl[38] inanabilirsiniz? **45*** Babaya sizi ben şikayet edeceğim sanmayın; sizden şikayetçi olacak olan biri vardır[39] o da güvendiğiniz Musa'dır. **46*** Eğer Musa'ya inanmış olsaydınız, bana da inanırdınız; çünkü[40] o benim için yazdı. **47*** Ama onun kitaplarına inanmadıktan sonra, benim sözlerime nasıl inanacaksınız?

(1) Lev.23/2, Tes.15-6/1, B.2/13, **(2)**Neh.3/1, 12/39, **(3)**Mat.9/6, Mark.2/11, Luk.5/24, **(4)**B.9/14, **(5)**Çık.20/10, Neh.13/19, Yerm.17/21ve diğ., Mat.12/2, Mark.2/24, 3/4, Luk.6/2, 13/14, **(6)**Mat.12/45, B.8/11, **(7)**B.9/4, 14/10, **(8)**B.10/30ve33, Filp.2/6, **(9)**B.7/20, **(10)**30.Ayet, B.8/28, 9/4, 12/49, 14/10, **(11)**Mat.3/17, B.3/35,II.Pet.1/17,**(12)**Luk.7/14,8/54,B.11/25ve43,**(13)**Mat. 11/27, 28/18ve27.Ayet,B.3/35,17/2, Res.İşl.17/31, I.Petr.4/5, **(14)**I.Yuh.2/23,**(15)**B.3/16,18,6/40ve47,8/51,20/31,**(16)**I.Yuh. 3/14,**(17)**28.Ayet,Efs.2/1ve5,5/14,Kol.2/13,**(18)**Dan.7/13, 14,**(19)**22.Ayet,Res.İşl.10/42,17/31, **(20)**Dan.12/2, Mat.25/32, 33ve46, **(21)**İşa.26/19, I.Kor.15/32, I.Sel.4/15, **(22)**19.Ayet, **(23)**Mat.26/39,B.4/34,6/38,**(24)**B.8/14,Vah.3/14, **(25)**Mat.3/17, 17/5,B.8/18,I.Yuh.5/6,7ve9,**(26)**B.1/15,19,27ve32, **(27)**II.Petr. 1/19, **(28)**Mat.13/20,21/26, Mark. 6/20, (29)I.Yuh.5/9, **(30)**B.3/2, 10/25, 15/24, **(31)**Mat.3/17, 17/5, B.6/27, 8/18, **(32)**Tes.4/12, B.1/18,I.Tim.1/17,I.Yuh.4/12,**(33)**İşa.8/20, 34/16,Luk.16/29 ve46.Ayet, Res.İşl.17/11, **(34)**Tes.18/15ve18, Luk.24/27, B.1/45, **(35)**B.1/11,3/19,**(36)**34.Ayet,I.Sel.2/6,**(37)**Rom.2/29, **(38)**B.12/43, **(39)**Rom.2/12, **(40)**Tek.3/15, 12/3, 18/18, 22/18, 49/10, Tes.18/15ve18, B.1/45, Res.İşl.26/22.

6. Bölüm: 1)İsa'nın beş ekmek ve iki balıkla beş bin kişiyi doyurması, 15)Bunun üzerine o adamların O'nu kral yapmak istemeleri, 16)İsa'nın onlardan dağa çekilmesi ve sonra deniz üzerinde yürüyerek öğrencilerinin yanına gelmesi, 26)Ekmek için kendisini arayanları azarlaması, 32)Ve iman edenlere yaşam ekmeğinin kendisi olduğunu vaaz etmesi, 66)Ve birçok takipçisinin O'nu terk etmesi, 68)Petrus'un sözleri, 70)Yahuda'ya Şeytan demesi. **1*** Sonra[1] İsa Galile denizi; yani Taberiye denizinin ötesine geri çekildi. **2*** Hastalarda gösterdiği mucizeleri gördüklerinden O'nu büyük bir kalabalık takip ediyordu. **3*** İsa da bir dağa çıkarak öğrencileriyle orada oturdu. **4*** Yahudilerin[2] Fısıh bayramı yakındı. **5*** Gözlerini kaldıran[3] İsa büyük bir kalabalığın yaklaşmakta olduğunu gördü ve Filipus'a: -Yesinler diye nereden ekmek satın alabiliriz? Diye sordu. **6*** Bunu da onu sınamak için söyledi; çünkü kendisi ne yapacağını biliyordu. **7*** Filipus O'na: -İki yüz dinarlık[4] ekmeğimiz olduğuna göre; adam başına bir dilim bile düşmez, diye söyledi. **8*** Öğrencilerinden biri olan Simun Petrus'un kardeşi Andreas O'na dedi ki: **9*** -Burada beş arpa ekmeğiyle iki balığı olan bir çocuk var; ama[5] bu kime yeter? **10*** İsa da: -Kalabalığa yere oturmasını söyleyin, dedi. Yer otluktu ve o

adamlar yaklaşık beş bin kişi kadar oturdular. **11***İsa ekmekleri alıp şükrettikten sonra öğrencilere ve öğrenciler de oturanlara verdiler. Balıklardan da istedikleri kadar dağıttılar. **12***Herkes doyduktan sonra İsa öğrencilerine: -Hiçbirşey ziyan olmasın diye artıkları toplayın, dedi. **13***Onlar da topladılar ve o beş arpa ekmeğini yiyenlerden artan parçalarla on iki sepet doldurdular. **14***İsa'nın bu mucizesini görenler: -Bu gerçekten yeryüzüne geleceği bildirilen peygamberdir[6] dediler. **15***Ama İsa kendisini zorla tutup kral yapmak istediklerini sezince gene dağa çekilerek onlardan paçayı kurtardı. **16***Ve akşam[7] olduğunda öğrenciler sahile indiler. **17***Teknelerine binerek karşı yakada bulunan Kefernahum kentine doğru yol aldılar. Karanlık basmış ve İsa da daha yanlarına dönmemişti. **18***Sert bir rüzgâr esmekte olduğundan deniz çok kabarmıştı. **19***Yirmi beş otuz kulaç çektikten sonra İsa'nın deniz üzerinde yürüdüğünü ve tekneye yaklaştığını görüp korktular. **20***O da onlara: -Benim korkmayın! Dedi. **21***Öğrencileri O'nu tekneye almak istediler; ama tekne gitmekte oldukları sahile o anda varmış oldu. **22***Ertesi gün denizin beri tarafında duranlar orada öğrencilerin binmiş oldukları tekneden başka bir teknenin bulunmadığını gördüler ve İsa'nın öğrencileriyle beraber tekneye binmediğini, öğrencilerin yanlız olarak hareket ettiklerini gördüler. **23***(Oysa Rabb şükür ettikten sonra ekmek yedikleri yere yakın Taberiye'den başka kayıklar da geldi.) **24***Sahilde duranlar gerek İsa'nın ve gerekse öğrencilerinin orada olmadıklarını anlayınca onlar da teknelere binerek İsa'yı aramak üzere Kefernahum'a gittiler. **25***Ve denizin öte tarafında İsa'yı bulunca: -Rabbi*(Hocam)* sen ne zaman buraya geldin? Diye sordular. **26***İsa onlara şöyle yanıt verdi: -Size bunu açıkça söylemek istiyorum ki, harikalar gördüğünüzden değil; ama o ekmekten yediğinizden ve midenizi doyurduğunuzdan ötürü beni arıyorsunuz. **27***Geçici bir gıda için çaba sarfedeceğinize, İnsanoğlu'nun[8] size vereceği sonsuz yaşam için kalıcı olan gıdaya yöneliniz; çünkü[9] Allah-Baba onu mühürlemiştir. **28***O zaman O'na: -Allah'ın işlerini[10] yapmak için ne yapalım? Dediler. **29***İsa onları şöyle yanıtladı: -Tanrısal buyruk; Tanrı'nın gönderdiği kişiye inanmaktan geçiyor. **30***O'na: -Sana[11] inanabilmemiz için bizim görebileceğimiz ne gibi bir mucize yapabilir ve ne gösterebilirsin? **31***Atalarımız[12] çölde man yediler; böylece onlara: "Gökten[13] ekmek gönderdi" diye yazılmıştır; dediler. **32***İsa da onlara: -Bundan emin olabilirsiniz ki, size gökten inen gıdayı Musa vermedi; size gökten inen gerçek gıdayı veren '*Babam*'dır. **33***Çünkü Tanrı ekmeği, gökten inip dünyaya yaşam verendir. **34***İsa'ya dediler: -Rabbi[14] bize her zaman bu ekmekten versene. **35***İsa da onlara dedi ki: -O yaşam ekmeği[15] benim Bana gelen asla acıkmayacak[16] ve bana inanan asla susamayacak. **36***Ama[17] size diyorum ki, beni hem gördünüz, hem de inanmıyorsunuz. **37***Babamın tüm bana[18] verdikleri bana geliyor ve bana geleni[19] kovacak değilim. **38***Çünkü[20] kendi isteğimi değil; ama[21] beni gönderenin isteğini yapmak için gökten indim. **39***Beni gönderen Babamın dileğiyse: Bana verdiklerini[22] kaybetmem şöyle dursun; '*Diriliş Günü*'nde onları yaşama kavuşturmamdır. **40***Çünkü beni gönderenin dileği Oğlu görüp O'na[23] inanan her kişinin sonsuz yaşama ermesi ve benim de onu son günde yaşatmamdır. **41***Bunun üzerine Yahudiler: 'Gökten inen ekmek benim' dediği için kızarak şöyle demeye başladılar: **42***-Bu anasını[24] babasını bildiğimiz Yusuf'un oğlu İsa değil mi? Nasıl: '*Gökten geldim!*' diyebiliyor? **43***İsa onlara şöyle yanıt verdi: -Aranızda söylenmeyin. **44***Ancak[25] beni gönderen Baba onu çekmezse hiç kimse bana gelemez ve ben de onu son günde diriltirim. **45***Peygamberliklerde yazılı[26] olduğu gibi: '*Onlar hep beraber Tanrı'dan öğretilecekler ve Baba'dan*[27] *bunu duyup öğrenen de bana gelecek*' **46***Bu[28] demek değildir ki, Baba'dan gelenden[29] başka bir kimse de Baba'yı görmüş olsun; oysa gelen kişi Baba'yı görmüş olandır. **47***Gerçekten size diyorum ki, bana inanan[30] sonsuz yaşama kavuşacak. **48***Ben[31] yaşam ekmeğiyim. **49***Atalarınız[32] çölde man yeyip öldüler. **50***Oysa[33] gökten inen ekmek budur ki ondan bir kimse yeyip de ölmesin! **51***Gökten inip[34] diri olan ekmek benim; eğer biri bu ekmekten yerse sonsuza dek yaşar ve benim[35] vereceğim ekmek dünyanın yaşamı için vereceğim tenimdir. **52***Aralarında tartışan Yahudiler: -Bu adam[36] bize nasıl etini yedirir? Diye kafa[37] yordular. **53***İsa da onlara dedi ki: -Gerçekten size diyorum; eğer[38] İnsanoğlu'nun etini yemez ve kanını içmezseniz ruhunuzda yaşam olmaz. **54***Bedenimi[39] yiyen ve kanımı içen sonsuz yaşama kavuşur ve ben de onu 'Diriliş Günü'nde yaşatırım. **55***Çünkü kasdolunan etim gerçek gıda ve kasdolunan uygun içki de kanımdır. **56***Tenimi yiyip kanımı içen bende[40] ve ben de onda olurum. **57***Ulu Baba nasıl beni göndermişse ve ben de *"O"*nun sebebiyle yaşıyorsam; benim etimi yiyecek olan da benim sayemde yaşayacaktır. **58***İşte[41] gökten inen ekmek budur ve

atalarınızın manı yeyip öldükleri gibi değildir. Bu ekmeği yiyen sonsuza dek yaşayacaktır. **59***İsa bunları Kefernahum kentinin Havrası'nda vaaz etti. **60***Bu sözleri[42] duyan öğrencilerinin büyük bir kısmı: -Bu sert bir söylev olmuştur! Buna kim dayanabilir? Dediler. **61***Ama İsa öğrencilerin bunu söylediklerini içinde bilerek, onlara şunu sordu: -Bu sözlerim sizi öfkelendirdi mi? **62***Ama ya İnsanoğlu'nun[43] geldiği yere tekrar çıkışını gördüğünüz zaman da gene kızacak mısınız? **63***Dirilten ruhtur[44] beden bir şeye yaramaz; söylediklerim de Ruh ve yaşamdır. **64***Ama[45] sizden bazı inanmayan kişiler vardır; dedi. Çünkü İsa[46] inanmayanların kimler olduğunu ve kendini ele verecek olanın kim olduğunu önceden biliyordu. **65***Ve İsa: -Size[47] bundan ötürü şunu söyledim: Gerekeni Baba tarafından verilmedikçe kimse bana gelemez, dedi. **66***O andan[48] sonra takipçilerinden büyük bir kısmı bu işten cayarak kendisini terketti. **67***Bunun üzerine İsa on ikilere: -Siz de mi gitmek istiyorsunuz? dedi. **68***Simun Petrus O'na şöyle yanıt verdi: -Ya Rabb kime gidelim? Sonsuz yaşamın[49] sözleri sendedir. **69***Biz de[50] Yüce Tanrı'nın oğlu Mesih'in sen olduğuna inandık ve bildik. **70***İsa da: -On iki kişi olan sizi ben[51] seçmedim mi? Halbuki aranızdan birisi[52] Şeytanın tekidir, dedi. **71***Ve bunu Simun oğlu Yahuda (*Yuda*) İskariyot için söylemişti; çünkü bu kişi on ikilerden biriyken O'nu ele verecek olandı.

(1) Mat.14/13,Mark.6/32,Luk.9/10ve12,**(2)**Lev.23/5ve7, Tes.16/1, B.2/13, 5/1, **(3)**Mat.14/14, Mark.6/35, Luk.9/12, **(4)**BakSay.11/21ve22,**(5)**II.Krl.4/43,**(6)**Tek.49/10,Tes.18/15 ve18, Mat.11/3, B.1/21, 4/19ve25, 7/40, **(7)**Mat.14/23, Mark.6/47, **(8)**54.Ayet, B.4/14, **(9)**Mat.3/17, 17/5, Mark.1/11, 9/7, Luk.3/22, 9/35, B.1/33, 5/37, 8/18, Res.İşl.2/22, II.Petr.1/17, **(10)**I.Yuh.1/23, **(11)**Mat.12/38, 16/1, Mark.8/11, I.Kor.1/22, **(12)**Çık.16/15,Say.11/7,Neh.9/15,I.Kor.10/3, **(13)**Mez.78/24 ve25, **(14)**Bak B.4/15,**(15)**48.ve58.Ayetler,**(16)**B.4/14,7/37, **(17)**26.ve64.Ayetler, **(18)**45.Ayet, **(19)**Mat.24/24, B.10/28, 29, II.Tim.2/19, I.Yuh.2/19, **(20)**Mat.26/39, B.5/30, **(21)**B.4/34, **(22)**B.10/28, 17/12, 18/19, **(23)**27.,47.ve54.Ayetler, B.3/15ve16, 4/14,**(24)**Mat.13/55,Mark.6/3,Luk.4/22,**(25)**Neş.N.1/4ve 65.Ayet, **(26)**İşa. 54/13, Yerm.31/34, Mik.4/2, İbr.8/10, 10/16, **(27)**37.Ayet, **(28)**B.1/18, 5/37,**(29)**Mat.11/27,Luk.10/22,B.1/18, 7/29, 8/19, **(30)**B.3/16, 18ve36,40.Ayet,**(31)**33.ve35.Ayetler, **(32)**31.Ayet,**(33)**51.ve58. Ayetler,**(34)**b.3/13,**(35)**İbr.10/5ve10, **(36)**B.3/9,**(37)**B.7/43, 9/16,10/19,**(38)**Mat.26/16ve28,**(39)**27. ve40.ve63.Ayetler, B.4/13,14,**(40)**I.Yuh.3/24,4/15ve16,**(41)**49., 50.ve51.Ayetler, **(42)**66.Ayet, Mat.11/6, **(43)**Mark.16/19, B.3/13, Res İşl.1/9, Efs.4/8, **(44)**II.Kor.3/6, **(45)**36.Ayet, **(46)**B.2/24,25, 13/11,**(47)**44.ve45.Ayetler,**(48)**60.Ayet,**(49)**Res.İşl.5/20, **(50)**Mat.16/16,Mark.8/29,Luk.9/20, B.1/49, 11/27, **(51)**Luk.6/13, **(52)**B.13/27.

7. Bölüm: 1)İsa'nın akrabalarının O'na Yahudiye'ye gitmesini teklif etmesi, 10)Çardak bayramı, 14)Tapınakta öğretmesi, 32)Ferisilerin O'nu yakalamak için memurlar göndermeleri, 40)Halkın O'nun için olan düşüncesi, 45)Ferisilerin kendi memurlarını İsa'ya getirmedikleri ve Nikadimos'u da İsa'yı onayladığı için azarlaması.

1*Bu şeylerden sonra İsa Galile'de geziyordu. Çünkü Yahudiler[1] öldürülmesini istedikleri için Yahudiye bölgesine gitmek istemiyordu. **2***Ve Yahudilerin[2] çardak bayramı yakındı. **3***İsa'nın kardeşleri[3] kendisine dediler ki: -Öğrencilerin de yaptıklarını görebilmeleri için burayı bırak ve Yahudiye bölgesine git. **4***Çünkü[4] kendini tanıtmak isteyen biri işlerini gizli tutamaz. Mademki tüm bunları yapıyorsun; kendini dünyaya tanıt, dediler. **5***Aslında[5] kardeşleri de O'na inanmıyordu. **6***Ve İsa onlara dedi ki: -Benim vaktim daha gelmedi; oysa sizin için zaman hep uygundur. **7***Dünya[6] sizden nefret edemez; oysa benden nefret ediyor; çünkü[7] işlerinin kötü olduğuna tanığım. **8***Siz bu bayrama çıksanız da ben çıkmayacağım; çünkü[8] daha vaktim gelmedi. **9***Tüm bu şeyleri onlara söyledikten sonra Galile'de kaldı. **10***Ve kardeşleri Yahudiye bölgesine gittikten sonra -kendisi oraya- herkese görünerek değil; ama gizlice gitti. **11***Yahudiler[9] ise O'nu bayramda arayarak: Nerdedir? diye sordular. **12***O'nun[10] için halk arasında fısıldaşmalar oluyordu. Bazısı[11] dindar insandır, diyor; bazısı da yok canım, halkı baştan çıkarıyor, diye buna karşı çıkıyordu. **13***Ama[12] Yahudilerin korkusundan ötürü, açıkça hiç bir kimse O'ndan söz etmiyordu. **14***Bayramın yarısına yakın İsa Tapınağa giderek vaaz etti. **15***Yahudiler[13] şaşarak: Kutsal yazıları öğrenmediği halde bunları nereden biliyor? Diye soruyordu. **16***İsa onları şöyle yanıtladı: -Bunlar benim öğütlerim değil[14] beni gönderenin öğütleridir. **17***"*O*"nun[15] dileğini yapmak isteyen kişi bu öğütlerin Tanrı'dan mı geldiğini; yoksa bunları kendiliğimden mi söylediğimi anlayacaktır. **18***Kendiliğinden[16] konuşan kişi kendi şerefini arar; ama gönderilen, onu gönderenin şerefini ararsa doğrudur ve bir kusuru yoktur. **19***Musa[17] size kutsal yasayı vermedi mi? Buna rağmen içinizden hiçbiri şeriata bakmıyor; beni niçin[18] öldürmeye çalışıyorsunuz? **20***Halk da: -Sen[19] delisin. Seni kim öldürmek istiyor? **21***İsa gene söyledi: -Bir iş yaptım ki, tümünüz şaşıyorsunuz! **22***Musa size[20] sünneti verdi (Bu da Musa'dan değil; ama[21] atalarınızdandır). Siz Cumartesi[22] günü de sünnet ediyorsunuz. **23***'Musa yasası değişmesin' diyen sizler bir kişinin Cumartesi(Şabbat) günü sünnet olmasını mubah sayıyorsanız; Şabbat gününde bir insanı tamamen iyileştirdiğimden ötürü niye bana içerliyorsunuz? **24***Siz görünüşe göre değil[23] ama gerçeğe göre karar verin. **25***Kudüslüler'den

bazıları da diyorlardı ki: Öldürmek istedikleri adam bu değil midir? **26***Bak işte apaçık söylüyor ve O'na hiçbir şey demiyorlar. Acaba[24] beyler bunun gerçekten Mesih olduğunu yakinen biliyor muydu? **27***Ama[25] nereden olduğunu biz biliyoruz. Oysa Mesih geldiği zaman, nereden olduğunu kimse bilmeyecektir. **28***İsa tapınakta öğretirken sesini şöyle yükseltti: -Evet; beni tanıyor[26] ve nereden olduğumu biliyorsunuz. Ancak ben kendiliğimden gelmedim[27] ama beni gönderen *"Hak'tır"*[28] ki, siz *"O"*nu[29] bilmezsiniz. **29***Ben[30] *"O"*nu biliyorum; çünkü ben *"O"*ndanım ve hem de beni *"O"* gönderdi, dedi. **30***Bunun[31] üzerine O'nu yakalamak istediler; ama hiç kimse[32] O'na el süremedi. Çünkü vakti henüz gelmemişti. **31***Ve halktan[33] birçokları O'na inanıp: Mesih geldiği zaman sanki bunun yaptığı mucizelerden daha büyüğünü mü yapacak? Diye söylediler. **32***Ferisilerin kulağına halkın böyle fısıldaştıkları geldi. Bundan ötürü Ferisîler ve başkahinler O'nu yakalatmak için silahlı askerlerinden bir iki manga gönderdiler. **33***İsa da onlara şöyle söyledi: -Çok az bir zaman daha[34] sizin aranızdayım: Ondan sonra beni gönderenin yanına döneceğim. **34***Siz beni[35] arayıp da bulamayacak ve benim bulunduğum yere gelemeyeceksiniz, dedi. **35***Bunun üzerine Yahudiler birbirlerine: -Bu nereye gidecek ki biz kendini bulamayacağız? Acaba Yunanlılar içine dağılmış olanlara[36] gidip de Yunanlılara mı öğretecek? **36***'Beni arayıp da bulamayacaksınız ve benim bulunduğum yere siz gelemeyeceksiniz' dediği söz de ne oluyor? Dediler. **37***Ve bayramın[37] sonu olan en önemli gününde İsa yine yüksek sesle şöyle söyledi: -Eğer bir kimse susamışsa[38] bana gelip içsin! **38***Her kim ki, bana inanırsa[39] kitabın buyurduğu gibi '*içinden*[40] *diri su ırmakları çıkacaktır*' dedi. **39***Bunu da[41] kendine inanacak olanların alacakları Ruh için söyledi; çünkü İsa daha yüceltilmemiş[42] ve Kutsal Ruh henüz verilmemişti. **40***Bu sözleri duyan halkın birçoğu:-Bu gerçekten[43] peygamberdir. **41***Bazıları da: -Bu Mesih'tir[44] dediler. Diğerleri ise: -Mesih Galile'den[45] mi gelecek? **42***"Mesih[46] Davut'un soyundan ve Davut'un olduğu[47] Beytlehem köyünden geliyor" Diye Kutsal Kitaplarda yazılı değil mi? diyerek itiraz ettiler. **43***Böylece[48] halk arasında ikilik başgösterdi. **44***Bazıları[49] O'nu yakalamak istedi; ama O'na kimse el atamadı. **45***Memurlar başkahinler(*Rahipler*) ile Ferisîler'in yanına geldiklerinde onlara: -Niçin O'nu götürmediniz? dediler. **46***Memurlar da: Şimdiye dek hiç kimse O'nun gibi[50] söz etmedi. Diye yanıtladılar. **47***Bunun üzerine Ferisîler: -Siz de mi kandınız? **48***Beylerden[51] ve Ferisîlerden bir kimse O'na inandı mı? **49***Ama şeriatı bilmeyen bu halk lanetlidir, diye onlara çıkıştılar. **50***Onlardan[52] biri olan ve geceleyin O'nun(*İsa*) yanına gelmiş olan Nikodimos onlara: **51***Acaba[53] bizim yasalarımız; bir adamı önce dinlemeden ve ne yaptığını bilmeden onu yargılar mı? Dedi. **52***Buna şöyle yanıt verdiler: -Sen de mi Galileden'sin[54] araştır ve gör ki, Galile'den hiç bir peygamber çıkmamıştır, dediler. **[53***Ve herkes kendi evine gitti.

(1)B.5/16ve18,**(2)**Lev.23/34,**(3)**Mat.12/46,Mark.3/31, Res.İşl.1/14,**(4)**Mark.3/21,**(5)**B.2/4,8/20,8.ve30.Ayetler, **(6)**B.15/19,**(7)**B.3/19,**(8)**B.8/20ve6.Ayet, **(9)**B.11/56, **(10)**B.9/16, 10/19, **(11)**Mat.21/46, Luk.7/16, B.6/14ve40.Ayet, **(12)**B.9/22, 12/42, 19/38, **(13)**Mat.13/54, Mark.6/2, Luk.4/22, Res.İşl.2/7, **(14)**B.3/11, 8/28, 12/49, 14/10ve24, **(15)**B.8/43, **(16)**B.5/41, 8/50,**(17)**Çık.24/3,Tes.33/4,Yuh.1/17,Res.İşl.7/38,**(18)**Mat. 12/14,Mark.3/6,B.5/16ve18,10/31ve39,11/53,**(19)** B.8/48 ve52, 10/20,**(20)**Lev.12/3,**(21)**Tek.17/10,**(22)**B.5/8,9ve16, **(23)**Tes.1/16 ve17, Sül.Mes.24/23,B.8/15,Yakup'un Mek.2/10, **(24)**48.Ayet, **(25)**Mat. 13/55, Mark.6/3, Luk.4/22, **(26)**Bak B.8/14, **(27)**B.5/43, 8/12, **(28)**B.5/32, 8/26, Rom.3/4, Bak. I. Ezr. 4/40,41, **(29)**B.1/18, 8/55, **(30)**Mat.11/27, B.10/15, **(31)**Mark.11/18, Luk.19/47, 20/19, Eyp.19, B.8/37, **(32)**44.Ayet, B.8/20, **(33)**Mat.12/23, B.3/2, 8/30, **(34)**B.13/33, 16/16, **(35)**Hoş.5/6, B.8/21, 13/33, **(36)**İşa.11/12,Yakb.1/1,I.Petr.1/2,**(37)**Lev.23/36,**(38)**İşa. 55/1,B.6/35,Vah.22/17,**(39)**Tes.18/15,**(40)**Sül.Mes.18/4, İşa.12/3, 44/3,B.4/14,**(41)**İşa.44/3, Yoel 2/28, B.16/7, Res.İşl.2/17,33ve38, **(42)**B.12/16, 16/7, **(43)**Tes.18/15ve18, B.1/21, 6/14, **(44)**B.4/42, 6/69, **(45)**52.Ayet, B.1/46, **(46)**Mez.132/11, Yerm.23/5, Mik.5/2, Mat.2/5, Luk.2/4, **(47)**I.Sam.16/1ve4, **(48)**12.Ayet,B.9/16,10/19, **(49)**30.Ayet, **(50)** Mat.7/29,**(51)**B.12/42,Res.İşl.6/7,I.Kor.1/20 ve26,2/8,**(52)**B.3/2,**(53)**Tes.1/17,17/8vedığ., 19/15, **(54)**İşa.9/1,2, Mat.4/15, B.1/46 ve41.Ayet, §:Bazı eski el yazmalarında bu ayetler yoktur; ama bazılarında vardır.

8. Bölüm: 9)Ferisîler'in zinada yakalanmış olan bir kadını İsa'nın yanına getirmeleri, 12)İsa'nın dünyanın ışığı ve sözlerinin gerçek olduğu, 33)İbrahim'in soyuyuz, diye övünen Yahudilere İsa'nın yanıtı, 59)Öfkelenen kalabalığın arasından İsa'nın çekip gitmesi.

1*İsa Zeytin dağına gitti. **2***Ve seher vakti(*) yine Tapınağa gitmişti. Tüm halkın oraya akın ettiğini görünce orada durarak onlara öğretmeye başladı. **3***O sırada şeriat bilginleriyle Ferisîler; zina yaparken yakalanan bir kadınla geldiler ve onu kalabalığın arasında göstererek şöyle söylediler: **4***-Üstat, bu kadın zina yaparken suçüstü yakalandı. **5***Musa'nın(1) yasasına göre bu gibilerin taşlanarak idam edilmesi gerektiği buyrulmuştur. Sen ne diyorsun? **6***Ama bunu İsa'yı sınamak ve O'nu suçlu çıkarmak için sormuşlardı. İsa ise yere doğru eğilerek parmağıyla toprağın üstüne yazmaya başladı. **7***Onlar hiç durmadan sorularını yineleyince İsa doğruldu ve kendilerine şu yanıtı

verdi:-Aranızda günahsız biri varsa[2] bu kadına ilk taşı o atsın. **8***Ve yine yere doğru eğilerek toprak üzerinde yazmaya devam etti. **9***Onlar bu sözleri duyunca en büyüğünden en küçüğüne kadar hepsi teker teker[3] dışarı çıktılar. Çünkü vicdanları ürkmüştü. İsa'yı ve orada duran kadını yalnız bıraktılar. **10***İsa gene doğruldu. Kadından başka görünürde hiç kimsecik yoktu ve kadına sordu: -Senin davacıların nerede kadın? Seni lanetleyen biri oldu mu? **11***O da: -Hiç biri efendi, demesiyle İsa ona: -Ben de seni cezalandırmam[4] ve git artık günah yapma[5] dedi**§]**. **12***Tekrar söz alan İsa onlara şöyle söyledi: -Ben[6] dünyanın ışığıyım, benim peşimden gelen karanlıkta yürümeyecek; ama yaşam ışığına kavuşacaktır. **13***O zaman Ferisîler: Sen[7] kendi kendine tanıklık yapıyorsun; bu yüzden senin tanıklığın doğru değildir, dediler. **14***İsa da onlara şöyle yanıt verdi: -Eğer kendiliğimden tanıklık yapmış olsam da tanıklığım doğrudur. Çünkü nereden geldiğimi ve nereye gideceğimi biliyorum ama siz[8] bunu bilmiyorsunuz. **15***Siz maddiyata[9] göre yargılıyorsunuz; ama ben[10] hiç kimseyi yargılamam. **16***Eğer yargılarsam yargım doğrudur; çünkü[11] yalnız değilim. Beni gönderen 'Baba' benimledir. **17***Şeriatınız[12] iki kişinin tanıklığını doğru olarak kabul ediyor. **18***Kendi kendime tanıklık yapıyorsam; beni gönderen Baba[13] da benim için bir tanıktır. **19***O zaman O'na: -Baban nerededir? Dediler. İsa da: -Ne beni[14] ve ne de Babamı biliyorsunuz. Eğer beni bilseydiniz[15] Babamı da bilmiş olurdunuz; diye yanıtladı. **20***İsa bu sözleri Tapınakta öğretimi sırasında bağış sandığının[16] yanında dururken söyledi ve kimse O'na[17] el atamadı; çünkü vakti daha[18] gelmemişti. **21***Ve İsa gene söz alarak dedi ki: -Ben yine gideceğim, siz ise beni arayacak[19] ama günahlarınızla[20] öleceksiniz ve benim gideceğim yere erişmeniz olanaksızdır. **22***Yahudiler de: 'Gideceğim yere erişmeniz mümkün değildir' demekle neyi kastediyor? Acaba intihar mı edecek? Diye birbirlerine sordular. **23***O da onlara: -Siz aşağıdansınız[21] ben yukarıdanım; siz bu dünyadansınız[22] ben bu dünyadan değilim. **24***Size: 'Günahlarınızla[23] öleceksiniz' dedim; eğer[24] benim size söylediğim kimse olduğuma inanmazsanız günahlarınızla öleceksiniz. **25***O zaman O'na: -Sen kimsin? Diye sordular. İsa da:-Başlangıcından beri size söylemiş olduğum kişiyim. **26***Sizin için[25] söyleyeceğim ve yargılayacağım çok şeylerim var; ama beni gönderen hakikatlıdır ve *"O"*ndan duyduklarımı[26] tüm dünyanın önünde açıklıyorum. **27***Ancak onlar kendilerine '*Baba*'*dan* bahsettiğini anlayamadılar. **28***İsa sözlerine şöyle devam etti: İnsanoğlu'nu kaldırdığınız zaman[27] İnsanoğlu'nun benden başkası olmadığını[28] ve kendiliğimden[29] hiçbir şey yapmadığımı anlayacaksınız. Ben sadece Babamdan öğrendiklerimi[30] bildiriyorum. **29***Beni gönderen benimle beraberdir[31] Baba[32] beni yalnız bırakmadı; çünkü[33] her zaman *"O"*nun beğendiği şeyleri yapıyorum. **30***Ve bu şeyleri söylerken birçokları[34] O'na inandılar. **31***O zaman İsa kendine inanan Yahudilere doğru: -Eğer sizler benim sözlerimde kalırsanız gerçek takipçilerim olursunuz. **32***Gerçeği bileceksiniz ve gerçek sizi özgür[35] kılacak, dedi. **33***Ama kendisine dediler ki: -Biz İbrahim'in[36] soyundan geliyoruz ve hiç kimsenin kölesi olmadık. 'Özgür kalacaksınız' demekle neyi kastediyorsun? **34***İsa da onlara şu yanıtı verdi: -Şunu iyice belleyin ki günah yapan günahın[37] kölesidir. **35***Ve köle[38] sonsuza dek bir evde kalmaz; oysa Oğul o evde sunsuza dek kalır. **36***Eğer[39] Oğul sizi özgürleştirirse, özgürlüğünüze tamamen kavuşursunuz. **37***İbrahim'in soyundan olduğunuzu biliyorum, ancak sözlerim ruhunuza girmediğinden, canıma[40] kastetmiş oluyorsunuz. **38***Ben[41] Babam'ın yanında gördüğümü söylüyorum ve siz de babanızın yanında gördüğünüz şeyleri yapıyorsunuz, dedi. **39***O'na gene: İbrahim babamızdır[42] diye yinelediler. İsa buna karşılık şunları söyledi: -Eğer İbrahim'in çocukları olsaydınız[43] İbrahim gibi davranırdınız. **40***Ama şimdi beni; yani Allah tarafından duyduğum gerçeği[44] size söyleyen bir adamı[45] öldürmek istiyorsunuz. Oysa İbrahim bunu yapmadı; **41***Siz babalarınızın işlerini yapıyorsunuz. O zaman kendisine dediler ki: -Biz zina çocukları değiliz; bizim[46] bir tek babamız var o da '*Tanrı*'dır. **42***İsa da: -Eğer[47] Tanrı babanız olsaydı beni severdiniz. Çünkü[48] ben Allah'tan uruç edip*(uçup)* geldim ve kendiliğimden gelmedim[49] ama *"O"* beni gönderdi. **43***Sözlerimi[50] dinlemeye sabrınız olmadığından söylediklerimi anlayamazsınız. **44***Sizin[51] babanız İblistir ve babanızın keyfine göre davranmak istiyorsunuz. O başlangıçtan beri bir katildir ve dürüst[52] durmamıştır. Çünkü kendisinde dürüstlük yoktur. Yalan söyledikçe kendiliğinden ve kendisinden bahsediyor; çünkü yalancıdır ve yalanın babasıdır. **45***Oysa ben size gerçeği söylediğim için inanmıyorsunuz. **46***İçinizden kim bir tek suçumu söyleyebilir ve iddia edebilir? Size gerçeği söylediğim halde bana neden inanmıyorsunuz? **47***Tanrı'dan olan[53] Tanrı'nın sözünü dinler; ama siz Tanrı'dan olma-

dığınızdan dinlemiyorsunuz. **48*** Yahudiler ise O'na: -Sana, Samiriyelisin ve[54] delisin, demedik mi? **49*** İsa şöyle yanıtladı: -Ben şeytana tutulmuş değilim, ben Babam'ı yüceltiyorum; ama siz beni aşağılıyorsunuz. **50*** Ben kendi şerefimi aramıyorum[55] onu arayan ve yargılayan biri vardır. **51*** Şunu iyi bilin ki sözümü[56] tutacak olan kimse sonsuza dek ölüm görmeyecek. **52*** O zaman Yahudiler kendisine dediler ki: -Şeytana tutulmuş olduğunu şimdi gerçekten bildik[57] İbrahim ölmüş peygamberler ölmüş; sen ise: 'Sözümü tutacak olan sonsuza dek ölmeyecek' demeye kalkışıyorsun. **53*** Ölmüş atamız İbrahim'den üstün müsün? Peygamberler de ölmedi mi? Sen kendini ne sanıyorsun? **54*** İsa şöyle yanıtladı: -Ben kendimi onurlandırsam[58] bunun hiç bir değeri olmazdı; ama beni onurlandıran[59] 'Tanrımız' diye sözünü ettiğiniz '*Babamdır*'. **55*** Oysa[60] siz *"O"*-nu tanımıyorsunuz; ben ise *"O"* nu tanıyorum. Eğer size *"O"* nu tanımadığımı demiş olsaydım, sizin gibi ben de yalancı olurdum; ama ben *"O"* nu tanırım ve sözünü tutarım. **56*** Atanız İbrahim[61] günümü göreceğini düşündükçe seviniyordu; işte bu günü gördü[62] ve sevindi. **57*** Yahudiler: -Sen henüz elli yaşına basmamışsın. İbrahim'i nasıl gördün? Diye sordular. **58*** İsa yanıtladı: -Şunu iyi bilin ki İbrahim[63] henüz yokken ben vardım. **59*** Bunun üzerine Yahudiler onu taşa tutmak istediler[64] ama İsa gizlenerek Tapınağı terk etti.

(1) Lev.20/10,Tes.22/22,**(2)**Tes.17/7,Rom.2/1,**(3)**Rom.2/22, **(4)**Luk.9/56, 12/14, B.3/17, **(5)**B.5/14, **(6)**B.1/4, 5 ve 9,3/19, 9/5, 12/35,36ve46,**(7)**B.5/3,**(8)**B.7/28,9/29,**(9)**B.7/24, **(10)**B.3/12,17ve47, 18/36, **(11)**29.Ayet, B.16/32, **(12)**Tes.17/6, 19/15, Mat.18/16, II.Kor.13/1, İbr.10/28, **(13)**B.5/37, **(14)**55.Ayet ve 16/3, **(15)**B.14/7, **(16)**Mark.12/41, **(17)**B.7/30, **(18)**B.7/8, **(19)**B.7/34, 13/33, **(20)**24.Ayet, **(21)**B.3/31, **(22)**B.15/19, 17/16, I.Yuh.4/5, **(23)**21.Ayet, **(24)**Mark.16/16, **(25)**B.7/28, **(26)**B.3/32, 15/15,**(27)**B.3/14,12/32,**(28)**Rom.1/3,**(29)**B.5/19ve30, **(30)**B.3/11, **(31)**B.14/10,11, **(32)**16.Ayet, **(33)**B.4/34, 5/30, 6/38, **(34)**B.7/31, 10/42, 11/45, **(35)**Rom.6/14,18ve22, 8/2, Yak.1/25, 2/12, **(36)**Lev.25/42, Mat.3/9ve39.Ayet, **(37)**Rom.6/16ve20, II.Petr.2/19,**(38)**Galt.4/30,**(39)**Rom.8/2,Galt.5/1, **(40)**B.8/20ve40.Ayet,**(41)**B.3/32,5/19ve30,14/10ve24, **(42)**Mat.3/9ve33.Ayet,**(43)**Rom.2/28,9/7,Galt.3/7ve29, **(44)**26.Ayet,**(45)**37.Ayet,**(46)**İşa.63/16,64/8,Malk.1/6, **(47)**I.Yuh.5/1, **(48)**B.16/27, 17/8ve25, **(49)**B.5/43, 7/28ve29, **(50)**B.7/17, **(51)**Mat.13/38, I.Yuh.3/8, **(52)**Yah.Mek.6.Ayet, **(53)**B.10/26ve27,I.Yuh.4/6,**(54)**B.7/20,10/20ve52.Ayet, **(55)**B.5/41, 7/18, **(56)**B.5/24, 11/26, **(57)**Zek.1/5, İbr.11/13, **(58)**B.5/31,**(59)**B.1/41,16/14, 17/1, Res.İşl.3/13, **(60)**B.7/28ve29, **(61)**Luk.10/24,**(62)**İbr.11/13,**(63)**Çık.3/14,İşa.43/13, B.17/5ve 24,Kol.1/17, Vah.1/8, **(64)**B.10/31ve39, 11/8, **(65)**Luk.4/30, **(*)**: Bak Sül.Bil.16/28 ile karşılaştırınız.

9. Bölüm: 1)İsa'nın anadan doğma bir körün gözlerini açması, 13)Bu adamın Ferisiler'e götürülmesi, 18)Ferisilerin onun annesini ve babasını çağırması, 24)O adamı azarlayarak sıkıştırmaları, 35)İsa'nın onu bulması, onun da inandığını söylemesi, 39)İsa'nın aydınlatacağı kimselerin kimler olduğu.

1* İsa yoldan geçerken doğuştan kör olan birini gördü. **2*** Ve öğrencileri O'na sordular: -Rabbi! Bunun[1] kör doğmasına neden olan suçu kim yaptı? Kendisi mi yoksa ana babası mı? **3*** İsa yanıtladı: -Ne kendisi ve ne de ana babası; ama[2] Tanrı'nın işleri kendisinde görünsün diye kör doğdu. **4*** Beni gönderenin işlerini henüz aydınlık varken yapmalıyım[3] çünkü hiç kimsenin bir şey yapamayacağı karanlık da gelecektir. **5*** Ben[4] dünyada olduğum zaman dünyanın ışığıyım. **6*** İsa bunları söyledikten sonra yere tükürdü[5] ve bir çamur topağı yaptı. Sonra bunu körün gözlerine sürdü ve dedi ki: **7***-Şimdi(Gönderilen anlamına gelen) Şiloam[6] havuzuna git ve orada yıkan; kör de oraya gidip[7] yıkandı ve görerek döndü. **8*** Komşuları ve onun bir dilenci olduğunu önceden bilenler: -Burada oturan ve dilenen kişi bu değil mi? Diye birbirlerine sordular. **9*** Bazıları:-Odur, dediler ve bazıları da: -Ona benziyor, diye söylediler. Kendisi ise: -Evet o kişi bendim, dedi. **10*** O zaman kendisine: -Gözlerin nasıl açıldı? Diye sordular. **11*** Adam şöyle yanıt verdi: -İsa (*Yesu*) adındaki[8] kimse bir çamur yumağı yaparak bunu gözlerime sürdü. Sonra da Şiloam havuzuna git ve orada yıkan, dedi. **12*** Ben de öyle yaptım ve gözlerim açıldı. **13*** Önceden kör olan o adamı Ferisîler'e götürdüler. **14*** İsa'nın balçığı yapıp onun gözlerine sürdüğü zaman Şabbat'a rastlamıştı. **15*** O zaman Ferisîler gözlerinin nasıl iyileştiğini sordular. Adam onlara: -Gözlerime çamur sürdü, ondan sonra yıkandım ve gözlerim iyileşti, dedi. **16*** Ferisiler'den bazıları şöyle dediler: Bu adam Şabbat'ı tutmadığına göre Tanrı'dan gelmiyor. Diğerleri de: -Günahkâr[9] bir adam bu mucizeleri nasıl yapabilir? Diye karşı çıktılar ve aralarında[10] tartışma oldu. **17*** Bunun üzerine önceden kör olan adama yine sordular: -Gözlerini açan kişi için ne diyorsun? Adam: -O bir[11] peygamberdir, dedi. **18*** Ancak Yahudiler adamın ana-babasını çağırıncaya dek onun kör iken gözlerinin sonradan iyileştiğine inanmadılar. **19*** Ve onlara: -Kendi sözlerinizle: 'Kör doğdu' dediğiniz oğlunuz bu mu? Öyleyse gözleri nasıl açıldı? Diye sordular. **20*** Adamın annesi ile babası yanıtladı: -Onun oğlumuz olduğunu ve kör olarak doğduğunu biliyoruz. **21*** Ama gözlerinin nasıl açılmış olduğunu ve kimin onu iyileştirdiğini bilmiyoruz. Reşittir; ona sorun ve kendisi için kendi konuşsun, dediler. **22*** Adamın annesiyle babası Yahudilerden[12] korktukları için bu şekilde konuştular.

Çünkü İsa'nın Mesih olduğunu açıkça teslim edenlerin '*Afaroz*'(*) edilmesi(13) için Yahudiler birlik olmuşlardı. **23*** Adamın annne ve babası bu sebepten 'Reşittir' kendisine sorun; dediler. **24*** Kör iken gözleri açılmış olan adamı bir daha çağırarak: -O kişinin günahkâr olduğunu biliyoruz(14) bu yüzden iyileşmesinin şerefi Tanrı'ya(15) aittir, dediler. **25*** Adam da: -Onun günahkâr olup olmadığını bilmiyorum; bildiğim bir tek şey varsa o da şudur: -Kördüm, şimdi ise görüyorum, dedi. **26*** Ona yine sordular: -Peki ne yaptı da gözlerini açtı? **27*** O da onlara: -Bunu size demin söyledim, duymadınız mı? Niçin aynı kelimeleri yine duymak istiyorsunuz? Yoksa siz de mi O'nu takip etmek istiyorsunuz? dedi. **28*** Bunun üzerine kendisine sövdüler ve dediler ki: -O'nu takip eden sensin, biz Musa'yı takip ediyoruz. **29*** Ve biz Allah'ın Musa'ya ne dediğini biliyoruz; oysa O'nun(16) nereden olduğunu bilmiyoruz. **30*** Adam da şöyle dedi: -Hayret bir şey(17) Gözlerimi açtığı halde O'nun nereden geldiğini bilmiyor musunuz? **31*** Oysa biz Tanrı'nın günahkârları değil(18) ama *"O"* nun kutsallarına saygı duyan ve dileğini yerine getirenleri dinlediğini biliyoruz. **32*** Bir kişinin, doğuştan kör olan bir adamın gözlerini iyileştirdiği başlangıçtan beri hiç duyulmamış bir olaydır. **33*** Eğer(19) O Tanrı'dan gelmeseydi hiç bir şey yapamazdı. **34*** Ama onlar: -Doğuştan(20) günahkâr olan sen bize mi ders vereceksin? Diye çıkıştılar ve onu kovdular. **35*** Adamı kovmuş olduklarını duyan İsa, kendisini bulunca ona: Tanrı'nın oğluna(21) inanıyor musun? Diye sordu. **36*** Adam da: -Kendisine inanmam için O'nu bana göster! Dedi. **37*** İsa ona: -Hem O'nu gördün ve hem de seninle konuşan(22) O'dur, dedi. **38*** O da: -İnanıyorum ya Rabb, diyerek O'na eğildi. **39*** Ve İsa şöyle dedi: -Ben(23) bu dünyaya görmeyenlerin(24) gözleri açılsın ve görenlerin de gözleri kapansın diye geldim. **40*** Yanında olan bazı Ferisîler O'na: -Biz de kör müyüz? Diye(25) sordular. **41*** İsa onlara şöyle yanıt verdi: -Eğer(26) kör olsaydınız bir özrünüz(+) olmazdı; ama görüyoruz dediğiniz için suçlusunuz.

(1)34.Ayet, **(2)**B.11/4, **(3)**B.4/34, 5/19ve36, 11/9, 12/35, 17/4, **(4)**B.1/5ve9, 3/19, 8/12, 12/35ve36, **(5)**Mark.7/33, 8/23, **(6)**Bak Neh.3/15 Şelah havuzu,**(7)**II.Krl.5/14,**(8)**6.ve7.Ayetler, **(9)**33. Ayet,B.3/2,**(10)**B.7/12ve43,10/19,**(11)**B.4/19,I.Sam.6/15, (12)B. 7/13,12/42, 19/38, Res.İşl.5/13, **(*)Aforoz:** Musevilikte Cemaat'ten/Havradan atma. Hıristiyanlıkta birinin Papa tarafından kiliseyle ilgisinin kesilmesi,**(13)**Yeş.7/19,I.Sam. 6/5,**(14)**34. Ayet,B.16/2,**(15)**16.Ayet,**(16)**B.8/14,**(17)**B.3/10,**(18)**Eyp. 27/9, 35/12,Mez.18/41,34/15i66/18,Sül.Mes.1/28, 15/29,28/9,İşa.1/15, Yerm.11/11,14/12,Hez.8/18,Mik.3/4,Zek.7/13,**(19)**16.Ayet, **(20)**2.Ayet,**(21)**Mat.14/33,16/16,Mark.1/1,B.10/36,I. Yuh.5/13, **(22)**B.4/26,**(23)**B.5/22,27,BakB.3/17,12/47,**(24)**Mat.13/13, **(25)**Rom.2/19,**(26)**B.10/22ve24, **(+)**Bak.Ekl.51/14.

10. Bölüm: 1)İsa'nın kapı ve iyi çoban(Şefkatli Rai / Gözleyici) olarak kendisini bir çobanla özleştirmesi, 19)Yahudilerin O'nun için olan çeşitli düşünceleri, 24)İsa'nın kendisinin Mesih ve Tanrı'nın oğlu olduğunu Yahudilere söylemesi, 39)Ve ellerinden kurtulması, 40)Yine Erden'in ötesine geçmesi ve orada birçoklarının O'na inanmaları.

1* Bundan iyice emin olun: Koyunların ağılına kapıdan girmeyip de başka yerden giren hırsız ve soyguncudur. **2*** Ama kapıdan giren koyunların çobanıdır. **3*** Kapı muhafızı O'na kapıyı açar, koyunlar O'nun sesini dinler, koyunları adıyla çağırır ve onları dışarıya çıkarır. **4*** Ve koyunlarını dışarı çıkardıktan sonra önde yürür, koyunlar da O'nu takip eder; çünkü O'nun sesini tanırlar. **5*** Bir yabancıyı ise takip etmezler; aksine ondan kaçarlar. Çünkü yabancıların sesini tanımazlar. **6*** İsa'nın bu örneksel anlatımla neyi kastettiğini yanındakiler anlayamadı. **7*** Ve İsa yine onlara: -Bundan emin olabilirsiniz ki ben koyunların kapısıyım; **8*** Benden önce gelenler hırsız ve soyguncudurlar; ancak koyunlar onları dinlemedi. **9*** Kapı benim(1) ve benim sayemde oradan girenler kurtulacak; girip çıkabilecek ve otlak bulacaklardır. **10*** Hırsız(2) ise yalnız çalmak öldürmek ve boğmak için gelir. Oysa ben yaşama kavuşmaları ve hattâ daha çok kavuşmaları için geldim. **11*** İyi çoban benim(2) iyi çoban koyunların yoluna canını feda eder. **12*** Çoban olmayan ve koyunların sahibi bulunmayan ücretli hizmetçi ise kurdun geldiğini görünce, koyunları bırakıp(3) kaçar ve kurt onları kapıp darmadağın eder. **13*** Ücretli hizmetçi kaçıyor; çünkü parayla tutulmuştur ve koyunlara önem vermez. **14*** İyi (*müşvik*) çoban benim ve benimkileri(4) tanırm; benimkiler de beni tanırlar. **15*** Aynen(5) 'Baba'nın beni tanıdığı ve ben de Baba'mı tanıdığım gibi... Ve koyunlarım(6) uğruna canımı feda ederim. **16*** Bu ağıldan olmayan daha başka(7) koyunlarım da var; onları da getirmeliyim. Benim sesimi duyacaklar ve tek sürüyle(8) tek çoban olacaktır. **17*** Tekrar almak üzere canımı(9) feda ettiğim için 'Baba' beni seviyor. **18*** Onu benden kimse alamaz; ama ben kendiliğimden veriyorum. Onu gerek vermek ve gerekse tekrar almak(10) gücüne sahibim. Bu buyruğu(11) da '*Babam*'dan almış bulunuyorum. **19*** Bu sözler(12) üzerine Yahudiler içinde, gene ikilik başgösterdi. **20*** Onlardan birçoğu: -Deli(13) ve saçmalıyor; O'nu niçin dinliyorsunuz? Dediler. **21*** Bazıları da: -Bunlar Şeytana tutulmuş bir kişinin sözleri değildir; hiç Şeytan(14) körlerin gözlerini(15) açabilir mi? Karşılığını

verdiler. **22***Bu arada kış gelmişti ve Kudüs'te 'Takdis Bayramı' kutlanıyordu. **23***İsa Tapınakta Süleyman'ın[16] eyvanı altında gezerken; **24***Çevresini kuşatan Yahudiler: -Bizi ne zamana dek ikilemde bırakacaksın? Mesihsen bunu bize açıkça söyle, dediler. **25***İsa onlara şöyle yanıt verdi: -Size söyledim; ama inanmıyorsunuz. Babam'ın adına gösterdiğim mucizeler[17] benim için tanıktır. **26***Ama siz inanmıyorsunuz[18] çünkü size dediğim gibi, benim koyunlarımdan değilsiniz. **27***Benim koyunlarım sesimi dinliyor[19] ben de onları tanıyorum ve benim ardımca geliyorlar. **28***Ben onlara sonsuz bir yaşam veriyorum; bu yüzden sonsuzlarca yok[20] olmayacaklar ve hiç kimse de onları elimden koparamayacak. **29*** Onları bana[21] veren 'Baba'[22] her şeyden üstündür ve hiç bir kimse onları 'Babam'ın elinden alamaz. **30***Çünkü[23] ben ve 'Baba' birlik içindeyiz. **31***Bunun üzerine[24] Yahudiler O'nu taşlamak için tekrar yerdeki taşlara sarıldılar. **32***Ve İsa onlara şu yanıtı verdi: -Gözlerinizin önünde Babam'ın birçok sevaplarını size gösterdim. Bunlardan hangisi için beni taşa tutuyorsunuz? **33***Yahudiler de: -Seni iyi işlerin için değil; ancak küfür için ve sen insan iken, kendini (*haşa!*) Allah makamında[25] tuttuğun için taşlıyoruz, dediler. **34***İsa şöyle karşılık verdi: -Şeriatınızda: Ben[26] '*siz ilâhlarsınız*' diye yazılı değil midir? **35***Tanrısal vahyi alan kişiler için[27] Tanrı bizzat bu tabiri kullanmış olduğuna ve Kutsal Yasa ihlâl edilemiyeceğine göre; **36***Baba'nın[28] kutsayarak dünyaya gönderdiği[29] kişiye: *'Tanrı'nın Oğlu'yum'*[30] dediği için[31] *'küfrediyorsun'* demeye nasıl yelteniyorsunuz? **37***Eğer[32] 'Babam'ın işlerini yapmıyorsam bana inanmayınız. **38***Ama eğer tüm bunları yapsam da bana inanmazsanız; hiç olmazsa 'Baba'nın[33] bende ve benim de kendisinde olduğuma inanasınız diye bu mucizelere[34] inanın. **39***Ancak[35] Yahudiler O'nu yeniden yakalamaya yeltendiler; ama İsa ellerinden sıvıştı. **40***Yine Erden nehrinin ötesine, Yahya'nın[36] önceden vaftiz etmekte olduğu yere gitti ve orada kaldı. **41***Birçok kişiler O'na gidip: -Yahya herhangi bir mucize yapmadı; ama[37] Yahya bu adam için ne dediyse doğru çıktı, diye söylediler. **42***Ve birsürü halk[38] İsa'ya inandı.

(1)B.14/6, Efs.2/18, **(2)**İşa.40/11, Hez.34/12ve23, 37/24, İbr.13/20, I.Petr.2/25, 5/4, **(3)**Zek.11/16ve17, **(4)**II.Tim.2/19, **(5)**Mat.11/27, **(6)**B.15/13, **(7)**İşa.56/8, **(8)**Hez.37/22, Efs.2/14, I.Petr.2/25, **(9)**İşa.53/7,8ve12, İbr.2/19, **(10)**B.2/19, **(11)**B.6/38, 15/10, Res.İşl.2/24ve32, **(12)**B.7/43, 9/16, **(13)**B.7/20, 8/48ve52, **(14)**Çık.4/11,Mez.94/9,146/8,**(15)**B.9/6,7,32ve33, **(16)**Res.İşl.3/11, 5/12, **(17)**38.Ayet, B.3/2, 5/36, (18)B.8/47, I.Yuh.4/6, **(19)**4.ve14.Ayetler, **(20)**B.6/37, 8/42, **(30)**Luk.1/35, B.9/35ve37,**(31)**B.5/17ve18,30.Ayet,**(32)**B.15/24, **(33)**B.14/10,11, 17/21, **(34)**B.5/36, 14/10-12, **(35)**B.7/30ve44, 8/59, **(36)**B.1/28, **(37)**B.3/30, **(38)**B.8/30, 11/45.

11. Bölüm: 1)İsa'nın dört günlük ölü olan Lazar'ı diriltmesi, 45)Birçok Yahudilerin O'na inanmaları, 47)Başkâhinler'le Ferisîler'in O'na karşı bir meclis kurmaları, 49)Kayafa'nın vahiyle söylediği uyarısı, 54)İsa'nın Efraim adındaki bir kente gitmesi ve Yahudilerin O'nu aramaları.

1*Meryem'le[1] kızkardeşi Marta'nın köyü Beytanya halkından Lazar adında biri hastaydı. **2***Meryem[2] ise İsa'nın ayaklarına değerli yağ sürmüş ve sonra da saçlarıyla kurutmuş olan kadındı. Hasta düşen Lazar da onun kardeşiydi. **3***Lazar'ın kızkardeşleri: -Sevdiğin kişi hastalanmıştır! Diye İsa'ya haber gönderdiler. **4***İsa bu haberi alınca: -Bu hastalık ölümle noktalanmayacak; ancak Tanrı oğlu onun sayesinde anılsın diye, Tanrı sevgisi uğruna olacak[3] dedi. **5***İsa Marta'yı kızkardeşini ve Lazar'ı seviyordu. **6***Ama Lazar'ın hastalandığını duyduğu zaman iki gün[4] daha bulunduğu yerde kaldı. **7***Sonra öğrencilereine: -Yine Yahudiye'ye gidelim, dedi. **8***Öğrencileri:-Rabbi; Yahudiler geçenlerde seni taşlamak istedikleri halde[5] gene şimdi oraya mı gitmek istiyorsun? Dediler. **9***İsa yanıtladı: -Gündüzün oniki saati yok mu? Gündüz yürüyen biri bir yere çarpmaz[6] çünkü dünyanın ışığını görüyor. **10***Ama[7] gece yürüyen kimse bir yere çarpar; çünkü kendisinde ışık yoktur, dedi. **11***Ve ondan sonra da şunları söyledi: -Dostumuz Lazar uyumuştur[8] ama ben onu uyandırmaya gidiyorum, dedi. **12***Öğrencileri de: -Ya Rabb! eğer uyumuşsa şifa bulur, dediler. **13***Oysa İsa öldüğü için söylemişti; ancak onlar uyku uyumasından bahsediyor sandılar. **14***Bunun üzerine onlara açıkça: -Lazar ölmüştür; **15***Ama inanasınız diye orada bulunmadığımdan sizin açınızdan seviniyorum. Evet yanına gidelim, dedi. **16***O zaman *'İkiz'* takma adıyla anılan Tomas, diğer öğrencilere: -Haydi gidelim ve onunla beraber ölelim, dedi. **17***İsa oraya varınca Lazar'ın dört gün önce kabre konulduğunu tesbit etti. **18***Beytanya Yeruşalim'e yakın; yani on beş ok atımı uzaklıktaydı. **19***Kardeşlerinin ölümü nedeniyle Marta'yla Meryem'i avutmak için onlara birçok Yahudiler uğruyordu. **20***Marta İsa'nın gelmekte olduğunu duyunca O'nu karşılamaya gitti, Meryem ise evde kaldı. **21***O zaman Marta İsa'ya: -Ya Rabb eğer sen burada olsaydın kardeşim ölmezdi. **22***Ama şimdi bile biliyorum ki, Tanrı'dan[9] dilediklerini Tanrı sana bağışlar. **23***İsa ona: -Kardeşin dirilecektir,

dedi. **24***Marta da: -Kıyamet günü dirileceğini biliyorum[10] dedi. **25***İsa ona: -Diriliş[11] ve yaşam benim[12] bana inanan[13] şu anda ölmüş olsa da yaşayacaktır, dedi. **26***Yaşayan ve bana inanan hiç bir zaman ölmeyecektir. Buna inanıyor musun? **27***Marta şöyle yanıtladı: -Evet Rabbi, senin[14] yeryüzüne gelmiş Tanrı'nın oğlu Mesih olduğuna inanıyorum. **28***Bunu söyledikten sonra kızkardeşi Meryem'i çağırmaya gitti ve hiç kimseye sezdirmeden kendisine: -Rabbi oradadır ve seni çağırıyor; dedi. **29***Meryem bunu duyunca hemen kalkıp İsa'nın bulunduğu yere gitti. **30***Çünkü İsa henüz köye girmemiş, Marta'nın O'nu karşılamaya gittiği yerde evde kalmıştı. **31***Meryem'in[15] evinde olan ve kendisini avutan Yahudiler, onun aniden kalkıp dışarı çıktığını görünce peşinden gittiler ve birbirlerine: -Orada ağlamak için galiba mezara gidiyor; dediler. **32***Meryem İsa'nın olduğu yere gidince ayaklarına kapandı ve: -Rabbi[16] eğer burda olmuş olsaydın, kardeşim ölmezdi; dedi. **33***İsa onun ve onunla gelen Yahudilerin de ağladığını görünce içi titredi ve ızdırap duydu. **34***Ve: -Onu nereye koydunuz? dedi. Ona: -Efendi; gelde bak, dediler. **35***O zaman İsa gözyaşlarını[17] tutamadı. **36***O zaman Yahudiler: -Bak onu ne denli çok seviyormuş, diye konuştular. **37***Ama aralarından bazıları da şöyle dedi: -Körün[18] gözlerini açan kişi bunun ölümünü engelleyemez miydi? **38***Bu sözler üzerine İsa'nın içi tekrar titredi ve kabre vardı. Bir mağaradan ibaret olan kabrin girişi bir taşla kapanmıştı. **39***İsa: -Taşı kaldırınız, dedi. Ölmüş olanın kızkardeşi Marta O'na: -Ya Rabb, şimdiye dek kokmuştur; çünkü dört gündür yatıyor, diye yanıt verdi. **40***İsa: -İnanırsan Tanrı'nın yüceliğini göreceksin[19] diye sana demedim mi? dedi. **41***Böylece (Ölünün yattığı yerden) taşı kaldırdılar. İsa gözlerini yukarıya kaldırarak: -Ey Baba! Beni dinlediğin için sana şükrediyorum. **42***İsteklerimi kesintisiz yerine getirdiğini biliyorum; ama[20] bunu çevredekiler için diledim ki, senden gönderildiğime inansınlar. **43***Bu şeyleri söyledikten sonra yüksek sesle: -Ey Lazar dışarı çık! Diye bağırdı. **44***Ölünün elleriyle ayakları kefenle bağlı ve yüzü[21] de mendille sarılmış olarak çıktı. İsa onlara: -Sargılarını çözün ve bırakın gitsin, dedi. **45***Meryem'e gelen ve İsa'nın mucizelerini[22] gören Yahudilerden birçoğu O'na inandılar. **46***Ama bazıları Ferisîler'e giderek İsa'nın yaptığı bu mucizeyi anlattılar. **47***Bunun üzerine baş[23] kahinlerle Ferisîler bir meclis toplayarak: -Biz[24] ne yapıyoruz? Çünkü bu adam bir dizi mucizeler yapıyor. **48***Eğer O'nu böyle bırakırsak O'na herkes inanacak. Romalılar da gelip hem yerimizi ve hem de milletimizi kaldıracaklar, dediler. **49***Onlardan[25] biri ve o yılın baş kahini+ olan Kayafa söz alarak dedi ki: -Siz hiçbir şey bilmiyorsunuz. **50***Şunu[26] düşünsenize: Tüm millet yok edileceğine; bir kişinin ulus için ölmesi daha iyi değil mi? **51***Oysa o bunu kendiliğinden söylemedi. O yılın baş imamı(*Rahibi*) olduğundan bir ilhamla söyledi; çünkü İsa'nın milleti için ölmesi gerekiyordu. **52***Ve[27] yalnız o millet için değil; ancak[28] dağılmış olan Tanrı'nın çocuklarını bir yere toplamak için öleceğini vahiyle bildirmişti. **53***O günden sonra O'nu nasıl öldürecekleri konusunda görüşmeler başladı. **54***İsa[29] da artık Yahudiler arasında görünmüyordu. Çöle yakın, Efraim[30] adındaki bir kente gitti ve öğrencileriyle orada kaldı. **55***Ve[31] Yahudilerin mayasız ekmek bayramı*(fısıh)* yaklaşıyordu. Taşralıların büyük bir kısmı temizlenmek için bayramdan önce Kudüs'e gittiler. **56***Onlar[32] İsa'yı arayarak Tapınakta birbirlerine:-Siz ne diyorsunuz; acaba bayrama gelmeyecek mi? Diyorlardı. **57***Baş Rahiplerle Ferisîler O'nu tutmak için: -Eğer biri O'nun nerede olduğunu biliyorsa bildirsin, diye buyruk verdiler.

(1) Luk.10/38,39, **(2)**Mat.26/7,Mark.14/3,B.12/3, **(3)**B.9/3 ve 40. Ayet, **(4)**B.10/40, **(5)**B.10/31, **(6)**B.9/4, **(7)**B.12/35, **(8)**Tes.31/16, Dan.12/2, Mat.9/24, Res.İşl.7/59, I.Kor.15/18ve51, **(9)**B.9/31, **(10)**Luk.14/14, B.5/29, **(11)**B.5/21, 6/39,40ve44, **(12)**B.1/4, 6/35, 14/6, Kol.3/4, I.Yuh.1/1ve2, 5/11, **(13)**B.3/36, I.Yuh.5/10ve diğ., **(14)**Mat.16/16, B.4/42, 6/14ve69, **(15)**19.Ayet, **(16)**21.Ayet, **(17)**Luk.19/41,**(18)**B.9/6,**(19)**4.ve23.Ayetler,**(20)**B.12/30, **(21)**B. 20/7, **(22)**B.2/23, 10/42, 12/11ve18, **(23)**Mez.2/2, Mat.26/3, Mark.14/1, Luk.22/2, **(24)**B.12/19, Res.İşl.4/16, **(25)**Luk.3/2, B.18/14,Res.İşl.4/6, **+:** Baş imam*(halife)*,**(26)**B.18/14,**(27)**İşa. 49/6,I.Yuh.2/2,**(28)**B.10/16,Efs.2/14ve17,**(29)**B.4/1ve3,7/1, **(30)**Bak II.Trh. 13/19, **(31)**B.2/13, 5/1, 6/4, **(32)**8.Ayet.

12. Bölüm: 1)İs Beytanya'ya geri dönüyor, 3)Meryem'in onun ayaklarına nardin yağı sürmesi, 9)Halkın Lazar'ı görmeye gelmesi, 10)Lazar'ın öldürülmesi için baş kâhinlerle anlaşmaları, 12)İsa'nın bir eşeğe binerek Kudüs'e girmesi, 20)Bazı Yunanlılar'ın İsa'yı görmek istemeleri, 23)İsa'nın kendi ölümünü bildirmesi, 37)Yahudilerin inadı, 42)Birçok beylerin O'na inanmaları; ama Ferisilerin korkusundan birşey diyememeleri, 44)İsa'nın dünyanın ışığı olduğu.

1*İsa Mayasız ekmek*(fısıh)* bayramından altı gün önce Beytanya'ya; yani[1] ölmüş olup da kendisinin ölülerden dirilttiği Lazar'ın olduğu yere geldi. **2***O'na[2] orada bir şölen yaptılar. Marta hizmet ediyor ve Lazar da O'nunla sofrada oturanlardan biriydi. **3***Meryem[3] bir litre çok değerli saf nardin yağı alıp İsa'nın ayaklarına sürerek kendi

saçlarıyla da O'nun ayaklarını sildi ve ev yağın kokusuyla doldu. **4***O zaman öğrencilerinden biri; yani O'nu ele verecek olan Yahuda İskariyot: **5***-Bu yağ niçin üçyüz dinara satılıp yoksullara verilmedi, dedi. **6***Bunu yoksulları kayırdığı için değil; hırsız olduğu, para kesesinin[4] kendisinde bulunduğu ve içine konulanı da aşırdığı için söyledi. **7***Bunun Üzerine İsa: -Onu sıkma; defnedileceğim gün için saklamış; **8***Çünkü[5] yoksullar her zaman sizinle beraber oluyor; oysa ben her zaman sizinle beraber değilim, dedi. **9***Böylece Yahudiler- den kalabalık bir grup, O'nun orada olduğunu duyduğundan, yalnız İsa için değil; ama ölülerden[6] dirilttiği Lazar'ı da görmek için geldiler. **10***Baş kahinler[7] ise Lazar'ın da öldürülmesini kararlaştırmışlardı. **11***Çünkü[8] onun sebebiyle Yahudiler'den birçokları gidip İsa'ya inanıyordu. **12***Ertesi gün[9] bayram için gelmiş olan birçok halk İsa'nın Kudüs'e gelmekte olduğunu duyunca; **13***Ellerinde hurma dalları olduğu halde O'nu karşılamaya gittiler ve: -Hosanna[10] Rabb'in adına gelen kimse'ye ne mutlu! İsrailin kralı çok yaşa, diye bağırıyorlardı. **14***İsa[11] bulduğu bir sıpaya binerek Kudüs'e girdi ve böylece peygamber Zekeriya'nın şu sözleri yerine geldi: **15***"Ey[12] Sion kızı, korkma! Kralın bir sıpaya binmiş olduğu halde geliyor." **16***Öğrencileri[13] önce bu olayı kavrayamadılar; ama İsa[14] yüceltildikten sonra bu sözlerin O'nun için[15] yazılmış olduğunu anımsadılar ve olayların seyrini anladılar. **17***Lazar'ı kabrinden[16] çıkararak ***Hades***'ten*(ölüler diyarı)* dirilttiğini gören halk da bu olayı övüyordu. **18***Bundan ötürü, İsa'nın böyle bir mucize gösterdiğini duyduğu için halk O'nu karşılamaya gitmişti. **19***Ferisîler de: -Parmağımızı bile[17] kıpırdatmıyoruz; herkes O'nun ardından gidiyor, diye aralarında konuştular. **20***Bayram'a[18] katılmak için Kudüs'e gelmiş olanlar arasında bazı Yunanlılar[19] da vardı. **21***Galile[20] bölgesinin Beytanya kentinden olan Filipus'u bularak ona:-İsa'yı görmeyi çok arzuluyoruz; dediler. **22***Filipus da Andreas'a gidip ona bu sözleri aktardı. Bunun üzerine hep beraber İsa'ya giderek bunu kendisine de söylediler. **23***İsa onlara şöyle yanıt verdi: -İnsanoğlu'nun[21] yüceltileceği saat geldi. **24***Size şunu söyliyeyim: -Buğday tanesi[22] toprağa girip ölürse yalnız kalır, ama ölmezse çok ürün verir. **25***Yaşamını[23] seven onu kaybedecek, dünyadaki yaşamından nefret eden de onu sonsuz yaşam için koruyacak. **26***Eğer biri bana hizmet ederse beni takip etsin; ben[24] neredeysem hizmetçim de orada olacaktır. Ve biri bana hizmet ederse Baba onu şereflendirir. **27***Şimdi ruhum üzgündür[25] ne diyeyem. Baba beni bu saatten[26] kurtar mı? Oysa ben yeryüzüne bunun için geldim. **28***Baba adını nurlandırıver ve o anda[27] gökyüzünden bir ses duyuldu: -O'nu yücelttim ve gene yücelteceğim. **29***Orada bulunan ve bunu duyan halk: -Gök gürledi; diye konuştu ve bazıları da: -O'nunla bir melek konuştu, dediler. **30***İsa da şöyle yanıtladı: -Bu ses benim için değil[28] ancak sizin için geldi. **31***Şimdi bu dünyanın hakanı[29] ölüyor ve bu dünyanın beyi dışarıya kovuluyor; **32***Ben[30] yerden yükseğe kaldırıldığımda herkesi[31] kendime çekeceğim, dedi. **33***Ve İsa ne türlü bir ölümle[32] öleceğini ima etmek için bunları söyledi. **34***Halk: -Şeriatımıza[33] göre bizim bildiğimiz Mesih sonsuza dek kalacaktır. Sen nasıl: 'İnsanoğlu gökyüzüne kaldırılacaktır' diyorsun? Bu İnsanoğlu da kim? Diye sordular. **35***İsa onlara dedi ki: -Işık[34] çok kısa bir zaman için daha aranızdadır ve aranızdayken[35] karanlık üstünüze çökmesin diye ışıkta yürüyün. Çünkü karanlıkta[36] yürüyen nereye gittiğini bilmiyor. **36***Işık sizdeyken O'na inanın ki ışık çocukları[37] olasınız. **37***İsa bunları söyledikten sonra oradan ayrıldı ve onlardan[38] gizlendi. Bunca mucizeler yaptığı halde O'na inanmadılar. **38***Çünkü peygamber İşaya'nın şu sözleri yerine gelmeliydi: "Ya[39] Rabbi; vaazlarımıza kim inandı ve Rabb'in gücü kime açıklandı?" **39***Bu yüzden iman edemediler. Peygamber İşaya şunları da yazmıştı: **40***"Gözleriyle görmesinler yürekleriyle hissetmesinler; böylece tövbe etmesinler ki, kendilerini iyileştirmeyeyim" diye onların[40] gözlerini kamaştırdı ve yüreklerini katılaştırdı. **41***İşaya O'nun yüceliğini[41] görüp O'ndan bahsetmişti. **42***Bununla beraber birçok beyler O'na inandı ancak cemaatten atılmamak için Ferisîler[42] yüzünden söylemiyorlardı. **43***Çünkü[43] insanın şerefini Tanrı'nın önündeki şerefe yeğliyorlardı. **44***Bu arada İsa yüksek sesle şunları söyledi: -Bana inanan bana değil[44] ama beni gönderene iman eder. **45***Ve beni gören[45] beni göndereni görmüş olur. **46***Bana inanan karanlıkta kalmasın diye ışık[46] olarak bu dünyaya geldim. **47***Sözlerimi duyduğu halde iman etmeyen için ceza[47] verecek değilim; çünkü[48] yeryüzüne cezalandırmak için değil, aksine kurtarmak için geldim. **48***Beni düşkün[49] görenin ve sözlerimi kabul etmeyenin zaten bir yargıcı vardır. Benim söylediğim sözler onu son günde[50] yargılayacaktır. **49***Çünkü[51] kendiliğimden konuşmadım. Beni gönderen '*Baba*' ne yapmam(52)

ve ne söylemem gerektiği şeyleri bana bildirdi. **50*** Ben *"O"* nun buyruğunun sonsuz yaşam olduğunu biliyorum. Bu yüzden Baba'nın bana söylediklerini aynen size ulaştırıyorum.

(1)B.11/1ve43, **(2)**Mat.26/6, Mark.14/3, **(3)**Luk.10/38,39, B.11/2, **(4)**B.13/29,**(5)**Mat.26/11,Mark.14/7,**(6)**B.11/43ve44, **(7)**Luk.16/31, **(8)**B.11/45ve18.Ayet, **(9)**Mat.21/8, Mark.11/8, Luk.19/35,36vedığ.,**(10)**Mez.118/25ve26,**(11)**Mat.21/7, **(12)**Zek.9/9,**(13)**Luk.18/34,**(14)**B.7/38,**(15)**B.14/26, **(16)**11.Ayet, **(17)**B.11/47ve48,**(18)**I.Krl.8/41ve42,Res.İşl.8/27, **(19)**Res.İşl. 17/4,**(20)**B.1/44,**(21)**B.13/32,17/1,**(22)**I.Kor.15/36,**(23)**Mat. 10739, 16/25, Mark.8/25, Luk.9/24, 17/33, **(24)**B.14/3, 17/24, I.Sel.4/16,**(25)**Mat.26/38,39, Luk.12/50, B.13/21, **(26)**Luk.22/53, B.18/37, **(27)**Mat.3/17, **(28)**B.11/42, **(29)**Mat.12/29, Luk.10/18, B.14/30,16/11,Res.İşl.26/18,II.Kor.4/4, Efs.2/2, 6/12, **(30)**B.3/14, 8/28, **(31)**Rom.5/18, İbr.2/9, **(32)**B.18/32, **(33)**Mez.89/36,37, 110/4, İşa.9/7, 53/8, Hez.37/25, Dan.2/44, 7/14ve27, Mik.4/7, **(34)**B.1/9,8/12,9/5,46.Ayet,**(35)**Yerm.13/16,Efs.5/8, **(36)**B.11/10, I.Yuh.2/11,**(37)**Luk.16/8,Efs.5/8,I.Sel.5/5,I.Yuh.2/9-11, **(38)**B.8/59,11/54,**(39)**İşa.53/1,Rom.10/16,**(40)**İşa.6/9,10, Mat.13/14,**(41)**İşa.6/1,**(42)**B.7/13,9/22,**(43)**B.5/4, **(44)**Mark.9/37, I.Petr.1/21, **(45)**B.14/9, **(46)**35.ve36.Ayetler, B.3/19, 8/12, 9/5ve39, **(47)**B.5/45, 8/15ve26, **(48)**B.3/17, **(49)**Luk.10/16, **(50)**Tes.18/19, Mark.16/16, **(51)**B.8/38, 14/10, **(52)**Tes.18/18.

13. Bölüm: 1)İsa'nın kendi öğrencilerinin ayaklarını yıkayarak onlara alçakgönüllülük ve sevgi öğretmesi, 18)Öğrencilerinden birisinin kendisini ele vereceğini bildirmesi ve onun Yahuda olduğunu bir işaretle sevdiği öğrencisine göstermesi, 31)Öğrencilerine birbirlerini sevmesini söylemesi, 36)Ve kendisini inkâr edeceğini Petrus'a bildirmesi.

1* Mayasız[1] ekmek*(fısıh)* bayramından önce yeryüzünden ayrılıp gene Baba'ya döneceği vaktin[2] geldiğini bilen İsa, dünyada olan kendininkileri sevmiş olarak, onları sona dek sevdi. **2*** Akşam yemeğinde İsa'yı ele vermesi için İblis[3] Simun oğlu Yahuda İskariyot'un kalbini çeldi. **3*** İsa, Baba'nın her şeyi[4] kendi ellerine bıraktığını; Tanrı'dan[5] gelmiş ve yine Tanrı'ya gitmek üzere olduğunu bildiğinden, **4*** Akşam[6] yemeğinden sonra kalkıp giysisini bir tarafa koyarak bir peşkir(önlük) alıp kuşandı. **5*** Ondan sonra bir leğene su dökerek öğrencilerinin ayaklarını yıkamaya ve kuşandığı önlükle de silmeye başladı. **6*** Sıra Simun Petrus'a gelince: -Rabbi sen benim ayaklarımı[7] nasıl yıkarsın? Diye itiraz etti. **7*** İsa: -Şu anda ne yaptığımı bilmiyorsun; ama[8] bunu sonra anlayacaksın, dedi. **8*** Ve aralarında şöyle bir konuşma oldu: Petrus: -Ayaklarımı asla yıkayamazsın. İsa: -Eğer[9] ayaklarını yıkamazsam benimle bir payın olmaz. **9*** Petrus: -Öyleyse yalnız ayaklarımı değil; ama ellerimi ve başımı da yıka. **10*** İsa: -Yıkanmış olan yalnız ayaklarının yıkanmasıyla yetin; çünkü tertemizdir ve siz[10] de temizsiniz. Ama tümünüz değil, dedi. **11*** Çünkü[11] O'nu ele verecek olanı gayet iyi tanıyordu. Bu yüzden: 'Tümünüz temiz değilsiniz, dedi. **12*** Onların ayaklarını yıkadıktan sonra giysilerini giyerek yine sofraya oturdu ve onlara sordu: -Şimdi ne yaptığımı anladınız mı? **13*** Siz[12] bana '*Hocam*' ve '*Rabbi*' diye hitap ediyorsunuz. Böylece doğru söylüyorsunuz; çünkü '*Rabbi*'niz benim. **14*** Ben '*Üstat*' ve[13] '*Rabbi*'niz olduğum halde, ayaklarınızı yıkadıktan sonra siz de birbirinizin[14] ayaklarını yıkamalısınız. **15*** Benim yaptığımı sizin de yapmanız için sizlere[15] bir örnek verdim. **16*** Gerçekten[16] size diyorum ki, kul efendisinden ve gönderilen gönderenden büyük değildir. **17*** Bunu kavrar[17] ve yaparsanız mutlu ve bahtiyar olursunuz. **18*** Tümünüz için söylüyorum, kimi seçtiğimi bilirim, diyemem; çünkü "Benimle[18] ekmeğimi yiyen, topuğunu bana karşı kaldırdı" sözleri yerine gelmelidir. **19*** Bu konuyu[19] size önceden bildiriyorum ki ortaya çıkınca, benim o kişi olduğuma inanasınız. **20*** Şunu[20] da iyice bilin; benim gönderdiğimi kabul eden, beni kabul eder ve beni kabul eden de beni göndermiş olanı kabul eder. **21*** İsa[21] bunları söyledikten sonra, içinden[22] büyük bir üzüntüyle: -Sizden biri[23] beni ispiyonlayacaktır, dedi. **22*** Bunun üzerine öğrencileri birbirlerine şüpheyle bakarak, kimden bahsettiğini anlayamadılar. **23*** Öğrencilerinden[24] biri başı İsa'nın omuzuna dayalı olduğu halde sofrada oturuyordu. İsa onu özellikle seviyordu. **24*** Simun Petrus kimi kastettiğini İsa'dan öğrenmesi için o öğrenciye işaret etti. **25*** Başını İsa'nın bağrına dayamış olan öğrencisi kendisine: -Rabbi kimdir o? Diye sordu. **26*** İsa da: -Ben lokmayı batırıp kime verirsem; odur, dedi ve lokmayı batırıp Simun oğlu Yahuda İskariyot'a verdi. **27*** Bu[25] lokmadan sonra Şeytan onun içine girdi ve İsa ona: -Yapacağını bir an önce yap, dedi. **28*** Sofrada olanlardan hiçbiri İsa'nın bununla ne demek istediğini anlayamadı. **29*** Bazıları, para kesesi[26] Yahuda'da olduğundan İsa'nın: 'Git de bize bayram için gerekli olan şeyleri al' veya: 'Yoksullara sadaka ver' demek istediğini sandılar. **30*** Lokmayı aldıktan sonra Yahuda dışarı çıktı ve dışarısı da karanlıktı. **31*** O çıktıktan sonra İsa dedi ki: -Şimdi[27] İnsanoğlu yüceltildi ve Tanrı[28] da O'nda yüceldi. **32*** Ve[29] Tanrı kendisinde yüceldiği için O'nu kendi kendine ve çok yakında[30] yüceltecektir. **33*** Ey çocuklar! Biraz daha sizinleyim. Beni arayacaksınız. Yahudilere[31] dediğim şeyi şimdi size söylüyorum: Gittiğim yere gidemeyeceksiniz. **34*** Size[32] yeni bir buyruk veriyorum: Sizi sevdiğim gibi siz de aynı şekilde birbirinizi sevin. **35*** Bu[33] sayede

aranızdaki sevgiyi gören herkes öğrencilerim olduğunuzu anlayacaktır. **36*** Simun Petrus O'na: -Ya Rabb! Nereye gidiyorsun? Dedi. İsa ona şöyle yanıt verdi: -Benim gideceğim yere sen şimdi ardımca gelemezsin; ama[34] sonra ardımca geleceksin, dedi. **37*** Petrus O'na: -Ya Rabb! Niçin şimdi senin ardınca gelemem? Senin için[35] canımı bile veririm, dedi. **38*** İsa'nın da ona yanıtı bu oldu: -Benim için canını mı feda edeceksin? Şunu iyi bil ki sen beni üç kez inkâr etmeden önce horoz ötmeyecektir, dedi.

(1) Mat.26/2, **(2)**B.12/23, 17/1ve11, **(3)**Luk.22/3, 27.Ayet, **(4)**Mat.11/27, 28/18, B.3/35, 17/2, Res.İşl.2/36, I.Kor.15/27, İbr.2/8, **(5)**B.8/42, 16/28, **(6)**Luk.22/27, Filp.2/7ve8, **(7)**Bak Mat.3/14, **(8)**12.Ayet, **(9)**B.3/5, I.Kor.6/11, Efs.5/26, Tit.3/5, İbr.10/22, **(10)**B.15/3, **(11)**B.6/54, **(12)**Mat.23/8ve10, Luk.6/46, I.Kor.8/6, 12/3, Filp.2/11, **(13)**Luk.22/27, **(14)**Rom.12/10, Galt.6/1ve2, I.Petr.5/5, **(15)**Mat.11/29, Filp.2/5, I.Petr.2/21, I.Yuh.2/6, **(16)**Mat.10/24, Luk.6/40, B.15/20, **(17)**Yakb.1/25, **(18)**Mez.41/9,Mat.26/23,21.Ayet,**(19)**B.14/29, 16/4, **(20)**Mat. 10/40, 25/40, Luk.10/16, **(21)**Mat.26/21, Mark.14/18, Luk.22/21, **(22)**B.12/27, **(23)**Res.İşl.1/17, I.Yuh.2/19, **(24)**B.19/26, 20/2, 21/7,20ve24, **(25)**Luk.22/3, B.6/71, **(26)**B.12/6, **(27)**B.12/23, **(28)**B.14/13,I.Petr.4/11,**(29)**B.17/1,4,5ve6,**(30)**B.12/23, **(31)**B.7/34, 8/21, **(32)**Lev.19/18, B.15/12ve17, Efs.5/2, I.Sel.4/9, Yakb.Mek.2/8, I.Petr.1/22, I.Yuh.2/7ve8, 3/11ve23, 4/21, **(33)**I.Yuh.2/5,4/20,**(35)**B.21/18,II.Petr.1/14, **(35)**Mat. 26/33,34 ve 35, Mark.14/29,30ve31, Luk.22733ve34.

14. Bölüm: 1)İsa'nın kendi öğrencilerini göksel huzur sözüyle avutması, 6)Kendisinin gerçek yol, yaşam ve Baba'yla bir olduğunu; 13)Ve kendi adıyla söylenilen duaları kabul edeceğini öğretmesi, 16)Onlara Kutsal Ruh göndereceğini; 27)Ve gerçek esenliği vereceğine ait veda konuşması.

1* İsa öğrencilerine şunu söyledi: -Yüreğiniz sıkılmasın[1] Allah'a ve bana da inanın. **2*** Babam'ın evinde birçok meskenler vardır. Böyle olmasaydı; size[2] yer hazırlamak için oraya gidiyorum der miydim? **3*** Size yer hazırlamak için oraya gittikten sonra[3] benim olduğum yerde sizin de olmanız için[4] yine gelip sizi oraya götüreceğim. **4*** Benim nereye gittiğimi ve oraya giden yolu da biliyorsunuz. **5*** Tomas O'na: -Ya Rabb! Senin nereye gideceğini bilmiyoruz ki yolu da bilelim, dedi. **6*** İsa ona: -Yol[5] gerçek[6] ve yaşam benim[7]. Ben aracı[8] olmadıkça hiç kimse Baba'ya gelemez. **7*** Eğer[9] beni tanısaydınız Baba'mı da tanımış olurdunuz; bundan böyle *"O"*nu tanıyorsunuz ve *"O"*nu gördünüz, dedi. **8*** Filipus söz alarak: -Rabbi; Baba'yı bize göster. Bu bize yeter; dedi. **9*** İsa yanıtladı: -Bu kadar zamandan beri aranızdayım ve beni halâ tanımıyor musun ey Filipus! Beni gören[10] Baba'yı görmüş olur. Sen nasıl Baba'yı bize göster diyorsun? **10*** Baba'da olduğumu[11] ve Baba'nın da bende olduğuna inanmıyor musunuz? Size söylediklerimi kendiliğimden[12] söylemiyorum ama bende oturan '*Baba*' yapıyor. **11*** Baba'da olduğuma ve '*Baba*'nın da bende olduğu konusuna inansanıza. İnanmadığınız zaman, hiç olmazsa yapılanlara[13] bakarak inanın. **12*** Şunu iyice[14] bilin ki: Bana inanan da yaptıklarımı yapacak; hattâ daha büyüğünü de yapacak. Çünkü '*Baba*'ya dönüyorum. **13*** Benim[15] adıma ne dilerseniz, Baba'nın oğlunun şereflendirilmesi için yapılacak; **14*** Ve benim adıma dilediklerinizi yerine getireceğim. **15*** Beni[16] seviyorsanız buyruklarımı gözetirsiniz. **16*** Ben Baba'dan sizde sonsuza dek kalacak bir[17] teselliciyi[(*)] size versin diye yalvaracağım. **17*** Yani dünyanın tesellüm[(§)] edemeyeceği '*Hakikat Ruhu*'[18] çünkü onu ne tanır ve ne de[19] görür. O sizde kalacak ve sizde[20] olacaktır. **18*** Sizi[21] öksüz bırakmayacağım ve size[22] geleceğim. **19*** Kısa bir zaman sonra dünya artık beni göremez; ama[23] siz beni görürsünüz. Çünkü ben yaşıyorum[24] ve siz de yaşayacaksınız. **20*** O gün gelince Babamda olduğumu[25] sizin bende ve benim de sizde olduğumu bileceksiniz. **21*** Buyruklarımı[26] bilen ve bunlara uyan beni seviyor. Beni seven ise Babam tarafından sevilecek, ben de onu seveceğim ve ona kendimi tanıtacağım. **22*** Yahuda (İskariyot değil) söz[27] alarak:-Rabbi; neden dünyaya değil de salt kendini bize tanıtmak istiyorsun? **23*** İsa ona şöyle yanıt verdi: -Eğer[28] bir kimse beni severse sözlerimi tutar; Babam da onu sevecektir ve ona gelip[29] yanında duracağız. **24*** Beni sevmeyen ise sözümü tutmaz. Bu duyduklarınız benim değil[30] ama beni gönderen Baba'nın sözleridir. **25*** Henüz yanınızdayken bunları söylüyorum. **26*** Ama[31] Babam tarafından benim adıma gönderilecek olan 'Tesellici' Kutsal Ruh, size[32] her şeyi öğretecek ve size ne dedimse anımsatacaktır. **27*** Size[33] esenlik bırakıyorum ve size benim huzurumu veriyorum. Size dünyanın verdiği gibi vermiyorum; yüreğiniz[34] korkmasın ve ürkmesin. **28*** Gidiyorum[35] ve gene size geleceğim, dediğimi duydunuz. Eğer[36] beni sevseydiniz Baba'ya döndüğüm için sevinirdiniz; çünkü[37] 'Baba' benden büyüktür. **29*** Önünüzdeki olaylar bir bir ortaya çıkınca, inanasınız diye[38] size bunları önceden açıkladım. **30*** Artık sizle çok söyleşmem; çünkü bu dünyanın[39] beyi geliyor ve üzerimde hiçbir hakkı yoktur. **31*** Ama dünya Baba'yı sevdiğimi ve 'Baba'nın buyruklarını[40] yerine getirdiğimi görmelidir. Haydi kalkın da buradan gidelim.

(1)27.Ayet, B.16/6ve22, **(2)**B.13/33ve36, **(3)**B.12/26, 17/24, I.Sel.4/17, **(4)**18.ve28.Ayetler, Res.İşl.1/11, **(5)**İbr.9/8, **(6)**B.1/17,

8/32, **(7)**B.1/4, 11/25, **(8)**B.10/9, **(9)**B.8/19, **(10)**B.12/45, Kol. 1/15, İbr.1/3, **(11)**20.Ayet, B.10/38, 17/21ve23, **(12)**B.5/19, 7/16, 8/28, 12/49, **(13)**B.5/36, 10/38, **(14)**Mat.21/21, Mark.16/17, Luk.10/17, **(15)**Mat.7/7, 21/22, Mark.11/24, Luk.11/9, B. 15/7ve16,16/23,Yakb.1/5,I.Yuh.3/22,5/14,**(16)**21.ve23. Ayetler, B.15/10 ve 14, I.Yuh.5/3, **(17)**B.15/26, 16/7, Rom.8/15 ve 26, **(*):**Yunancası ***"Parakletos"*** Avutucu veya bazı çevirilerde '*bir yardımcı, tesellici*' olarak geçiyor, **(§):** Luther'in çevirinde '*empfang*'(almak) olan bu sözcük; (Bak Osm. Büy. Söz.): **a)**Ağzını yaşmaklamak(*kenetlemek*); diş diş olma, çentik çentik olma, dişlileri birbirine geçirme, **b)**Teslim edilen şeyi teslim alma, verilen birşeyi kaydetme veya teslim olma(*İslam: Barışçı olmak.*), **(18)**B.15/26,16/13,I.Yuh.4/6,**(19)**I.Kor.2/14,**(20)**I.Yuh.2/27, **(21)**Mat.28/20,**(22)**3.ve28.Ayetler,**(23)**B.16/6,**(24)**I.Kor. 15/20,**(25)**10.Ayet,B.10/38, 17/21,23ve26,**(26)**15.ve23.Ayetler, I.Yuh.2/5,5/3,**(27)**Luk.6/16,**(28)**15.Ayet,**(29)**I.Yuh.2/24, Vah.3/20,**(30)**10.Ayet,B.5/18,19, 7/16,8/28,12/49,**(31)**16.Ayet, Luk.24/49,B.15/26,16/7,**(32)**B.2/22,12/16,16/13,I.Yuh.2/20 ve 27,**(33)**Filp.4/17,Kol.3/15,**(34)**1.Ayet,**(35)**3.ve18.Ayetler, **(36)**12. Ayet,B.16/16,20/17,**(37)**B.5/18, 10/30,Filp.2/6,(38)B.13/19,16/4, **(39)**B.12/31,16/11, **(40)**B.10/18, Filp.2/8, İbr.5/8. Not: Periklotes ise: '*Hamd edici*' anlamına geliyor).

15. Bölüm: 1)İsa'nın asma benzetmesi, 18)İsa öğrencilerine dünyanın neden kendisinden nefret ettiğini söylemesi, 26)Kutsal Ruh'un ve Resullerin İsa için tanıklık yapacağı.

1*Ben gerçek asmayım ve 'Babam' bağcıdır. **2***Bende(1) meyva vermeyen her çubuğu kaldırır ve her meyva vereni de daha çok meyva vermesi için temizlerim. **3***Size(2) söylediklerim sayesinde şimdiden temizsiniz. **4***Bende kalın(3) ben de sizde kalayım. Çünkü salkımda kalmayan üzüm tanesi nasıl kendiliğinden meyva vermezse; siz de bende kalmadıkça meyvadar olamayacaksınız. **5***Ben üzüm asmasıyım siz de üzüm tanelerisiniz. Bende kalan ve benim de kendisinde kaldığım kişi çok meyva verecektir(4) çünkü ben olmadan hiçbir şey yapamazsınız. **6***Bende kalmayansa bir çubuk gibi atılacak(5) ve kuruyacaktır. Bu çubuklar toplatılır, ateşe atılır ve orada yanar. **7***Eğer bende kalırsanız ve sözlerim de sizde kalırsa istediğinizi dileyecek ve size(6) olacaktır. **8***Çok meyva vermeniz ve öğrencilerim(7) olmanızla Babam(8) şereflendirilecektir. **9***Babam beni nasıl severse ben de sizi öyle severim. Benim sevgimle kalın. **10***Babam'ın buyruklarına uyduğum ve sevgisinde kaldığım gibi siz de buyruklarımı tutarsanız(9) sevgimde kalırsınız. **11***Sevincim sizde kalsın ve bu sevinciniz tam(10) olsun diye size bunları söylüyorum. **12***Buyruğum şudur(11) sizi nasıl seviyorsam, siz de birbirinizi öyle sevin. **13***Bir kişinin(12) dostları için canını vermesi en büyük sevgidir. **14***Buyruklarımı(13) yerine getirirseniz dostlarım olursunuz. **15***Bundan böyle size kul olarak bakmam; çünkü kul efendisinin ne yaptığını bilmez. Sizlere ise dost olduğunuzu söyledim; çünkü(14) Babam'dan duyduklarımı size bildirdim. **16***Siz beni seçmediniz(15) ama ben sizi seçtim. Gidip(16) meyva vermeniz ve meyvanızın sonsuza dek kalması için sizi seçtim. Tâ ki(17) Baba'dan her ne dileyecek olursanız size versin. **17***Size şu buyruğu veriyorum: Birbirinizi(18) seviniz. **18***Eğer(19) dünya sizden nefret ederse, sizden önce benden nefret ettiğini bilmiş olunuz. **19***Çünkü(20) dünyadan olsaydınız, dünya kendi payını severdi; ama dünyadan(21) olmadığınız ve sizi dünyadan seçtiğim için dünya sizden nefret ediyor. **20***Size söylediğim bu sözleri unutmayın: Kul(22) efendisinden büyük değildir. Bana karşı koydularsa, size de karşı koyacaklar; ama buna karşılık benim sözümü tutarlarsa(23) sizin sözünüzü de tutacaklardır. **21***Tüm(24) bu şeyleri beni göndereni bilmediklerinden size benim adımdan dolayı yapacaklar. **22***Eğer gelmeseydim(25) ve bunu kendilerine açıklamasaydım günahları olmazdı; ama(26) şimdi günahları için hiçbir özürleri yoktur. **23***Benden nefret(27) eden Babam'dan da nefret ediyor. **24***Başkasının yapamayacağı işleri onların arasında yapmasaydım(28) günahları olmazdı; ama şimdi bunu gördükleri halde ikimizden de: Benden ve Babam'dan da nefret ediyorlar. **25***Oysa bu da şeriatımızda yazılı ve bu sözün yerine getirilmesi içindir: "*Benden*(29) *sebepsiz olarak nefret ettiler*" **26***Ama(30) Baba tarafından benim göndereceğim Tesellici(*) yani 'Baba'dan çıkan 'Hakikat Ruhu' geldiği zaman benim için(31) o tanıklık yapacaktır. **27***Ve(32) siz de tanıklık yapacaksınız; çünkü(33) başlangıçtan beri benimle birliktesiniz.

(1) Mat.15/13,**(2)**B.13/10,17/17,Efs.5/26,I.Petr.1/22, **(3)**Kol.1/23, I.Yuh.2/6,**(4)**Hoş.14/8, Filp.1/9, 4/13, Res.İşlk.4/12, **(5)**Mat.3/10, 7/19,**(6)**16.Ayet,B.14/13,14,16/23,**(7)**B.8/31, 13/35, **(8)**Mat.5/15, Filp.1/9, **(9)**B.14/15, 21/23, **(10)**B.16/24, 17/13, I.Yuh.1/4, **(11)**B.13/34,I.Sel.4/9,I.Petr.4/8,I.Yuh.3/11, 4/21,**(12)**B.10/11ve 15,Rom.5/7,8,Efs.5/2,I.Yuh.3/16,**(13)**B.14/15ve23,BakMat. 12/50,**(14)**Tek.18/17,B.17/26,Res.İşl.20/27,**(15)**B.6/70, 13/18, I.Yuh.4/10,19,**(16)**Mat.28/19,Mark.16/15,Kol.1/6, **(17)**7.Ayet, B.14/13,**(18)**12.Ayet,**(19)**I.Yuh.3/1ve13,**(20)**I.Yuh.4/5, **(21)**B.17/14, **(22)**Mat.10/24iLuk.6/40,B.13/16, **(23)**Hezk.3/7, **(24)**Mat.10/22,24/9,B.16/3,**(25)**B.9/41,**(26)**Rom. 1/20,Yakb.4/17,**(27)**I.Yuh.2/2,**(28)**B.3/2,7/31,9/32,**(29)**Mez. 35/19,69/4,**(30)**Luk. 24/49, B.14/17ve26, 16/7ve15, Res.İşl.2/33, **(*):** Parakletos: Avutucu, **(31)**I.Yuh.5/7,**(32)**Luk.24/48, Res.İşl. 1/8,21ve 22,2/32,3/15,4/20ve33,5/32, 10/39, 13/31, I.Petr.5/1, II.Petr.1/16, **(33)**Luk.1/1, I.Yuh.1/1,2.

16. Bölüm: 1)İsa'nın öğrencilerinin sıkıntı gördükleri bir sırada onlara Kutsal Ruh'u göndereceğine söz vermesi. Kendisinin ölülerden direleceğini ve göğe çıkacağını bildirmesi, 23)Kendisine söylenilen duaların kabul edileceğini söylemesi, 32)Öğrencilerin İsa'yı terk edecekleri, 33)Dünyada sıkıntıları;

ama İsa'da esenliğe erecekleri.
1* Size bunları düşmeyesiniz[1] diye söyledim. **2*** Sizi[2] Afaroz edeceklerdir; hattâ gün gelecek ki[3] sizi öldüren Tanrı'ya hizmet ettiğini sanacak. **3*** Bunu[4] gerek Baba'yı ve gerekse beni tanımadıkları için yapacaklardır. **4*** Vakti geldiğinde[5] benim onları size söylediğimi anımsamanız için bu şeyleri söyledim. Ama başlangıçtan[6] beri söylememiştim çünkü yanınızdaydım. **5*** Şimdi[7] ise beni gönderenin yanına gidiyorum ve içinizden hiçbiri: 'Nereye gidiyorsun?' diye sormuyor. **6*** Ama bu şeyleri size söylediğim için yüreğiniz[8] yaslıdır. **7*** Ancak size şu gerçeği de söylemeliyim: Oraya gitmem sizin için iyidir; çünkü oraya gitmezsem Tesellici[9] size gelmeyecektir. Ama[10] oraya gittikten sonra onu size göndereceğim. **8*** Ve o gelince dünyayı suçları için adaletle yargılayıp susturacaktır[*]. **9*** Günah açısından[11] çünkü bana inanmıyorlar. **10*** Doğruluk[12] açısından; çünkü Babam'a gidiyorum[13] ve artık beni görmeyeceksiniz. **11*** Yargı[14] açısından; çünkü[15] bu dünyanın Hakanı cezalandırılmıştır. **12*** Size söyleyeceğim daha çok şeyler var; ama[16] şimdi bunlara dayanamazsınız. **13*** '*Hakikat*[17] *Ruhu*' geldikten sonra size tüm[18] gerçeği açıklayacaktır. Çünkü kendiliğinden konuşmayacak, duyduklarını söyleyecek ve size geleceği açıklayacaktır. **14*** *"O"* beni yüceltecek; çünkü bana ait olandan alacak ve size bildirecektir. **15*** Babanın[19] sahip olduğu her şey benimdir. Size bu yüzden bana ait olandan alacak ve size bildirecektir dedim. **16*** Kısa[20] bir zaman sonra beni artık görmeyecek; ama bir zaman sonra beni gene göreceksiniz. Çünkü[21] ben Baba'ya gidiyorum. **17*** Bunun üzerine öğrencilerden bazıları birbirlerine: -Bu bize: 'Biraz zaman sonra beni göremezsiniz' ve yine: 'Biraz zaman sonra beni göreceksiniz; çünkü ben Baba'ya gidiyorun' dediği de nedir? **18*** 'Kısa bir zaman' demekle neyi kastediyor? Söylediklerini anlayamıyoruz, dediler. **19*** Kendisinden bunu sormak istediklerini bilen İsa onlara şunu söyledi: -Kısa bir zaman sonra beni artık göremeyecek, ama kısa bir zaman sonra beni gene göreceksiniz, demekle neyi kastettiğimi birbirinize soruyorsunuz. **20*** Şunu bilin ki, ağlayacak ve bağıracaksınız; dünya ise buna sevinecektir. Siz üzülecek; ama üzüntünüz sevince dönüşecektir. **21*** Çocuk[22] doğuracak bir kadın sıkıntılıdır; çünkü vakti gelmiştir. Ancak çocuk doğduktan sonra dünyaya bir bebeğin gelmiş olma sevinciyle artık geçmiş korkuyu düşünmez. **22*** Şimdi[23] siz de üzgünsünüz; ama sizi yine göreceğim. Yüreğiniz[24] sevinecek ve bu sevincinizi sizden hiç kimse alamayacaktır. **23*** O gün gelince bana hiç bir şey sormayacaksınız. Şunu iyice bilin ki[25] Baba'dan benim adıma dilediklerinizi *"O"* nun tarafından verilecektir. **24*** Şimdiye dek benim adıma birşey istemediniz. İstediğinizde sevinciniz tam olsun[26] diye bunu alacaksınız. **25*** Bu şeyleri size örneklerle verdim; ama artık size örneklerle söylemeyeceğim ve Baba konusunda size apaçık bildireceğim an geliyor. **26*** O gün[27] benim adıma isteyeceksiniz; ama Baba'dan sizin için dileyeceğimi söyleyemem. **27*** Çünkü beni sevip Tanrı'dan geldiğime inandığınız[28] için 'Baba'[29] kendisi sizi seviyor. **28*** Baba'dan[30] çıkıp dünyaya geldim; yine dünyayı bırakarak Baba'ya gidiyorum. **29*** O zaman öğrencileri şöyle söylediler: -İşte şimdi örneklerle değil apaçık söylüyorsun. **30*** Ve şimdi de her şeyi[31] bildiğini ve senden bir şey sormaya gerek olmadığını anladık. Bu yüzden Tanrı'dan geldiğine[32] inanıyoruz. **31*** İsa: -Şimdi inandınız mı? Diye sordu. **32*** İşte[33] herkesin kendi yerine dağılacağı ve beni[34] yanlız bırakacağı an geliyor; hattâ geçmiştir bile. Oysa[35] ben tek başına değilim; çünkü 'Baba' benimle birliktedir. **33*** Bende[36] esenliğiniz olsun diye bu şeyleri size söyledim. Dünyada sıkıntınız[37] olacak; ama[38] yürekleniniz ben dünyayı yendim[39].

(1) Mat.11/6, 24/10, 26/31, **(2)**B.9/22ve34, 12/42, **(3)**Res.İşl.7/59, 9/1, 26/9,10ve11, **(4)**B.15/21, Rom.10/2, I.Kor.2/8, I.Tim.1/13, **(5)**B.13/19, 14/29, **(6)**Bak.Mat.9/15, **(7)**10.ve16.Ayetler, B.7/33, 13/3, 14/28, **(8)**22.Ayet, B.14/1, **(9)**B.7/39, 14/16ve26, 15/26, **(10)**Res.İşl.2/33, Efs.4/8, **(11)**Res.İşl.2/22-37, **(12)**Res.İşl.2/32, **(13)**B.3/14, 5/32, **(14)**Res.İşl.26/18, **(15)**Luk.10/18, B.12/31, Efs.2/2, Kol.2/15, İbr.2/14, **(16)**Mark.4/33, I.Kor.3/2, İbr.5/12, **(17)**B.14/17, 15/26, **(18)**B.14/26, I.Yuh.2/20ve27, **(19)**Mat.11/27, B.3/35,13/3,17/10,**(20)**10.Ayet,B.7/33,13/33,14/19, **(21)**28.Ayet, B.13/3,**(22)**İşa.26/17,**(23)**6.Ayet,**(24)**Luk.24/41ve52, B.14/1ve27, 20/20, Res.İşl.2/46, 13/52, I.Petr.1/8, **(25)**Mat.7/7, B.14/13,15/16,**(26)**B.15/11,**(27)**23.Ayet,**(28)**30.Ayet, B.3/13,17/8, **(29)**B.14/21ve 23, **(30)**B.13/3, **(31)**B.21/17, **(32)**27.Ayet,B.17/8, **(33)**B.20/10, **(34)**Mat.26/31,Mark.14/27, **(35)**B.8/29,14/10ve11,**(36)**İşa.9/6,B.14/27, Rom.5/1,Efes.2/14, Kols.1/20,**(37)**B.15/19,20ve21,II.Tim.3/12,**(38)**B.14/1, **(39)**Rom. 8/37, I.Yuh Mek.4/4, 5/4. **(*)**: Veya ilzam edecektir:İyiyle kötüyü birbirinden ayırmak.

17. Bölüm: 1)İsa'nın Baba'dan kendini yüceltmesini, 6)Resulleri korumasını, 11)Onları birliktelikte, 17)Ve gerçeklikte tutmasını; 20)Onları ve tüm Müminleri (İnananları) gökte kendisiyle birlikte gönendirmesi için yalvarışı.
1* İsa bunları söyledikten sonra gözlerini gökyüzüne doğru kaldırarak şöyle dua etti: Ey Baba! Oğlun seni yüceltsin diye oğlunu yücelteceğin saat gelmiştir[1]. **2*** Böylece O'na verdiğin tüm kişileri sonsuz yaşama eriştirsin diye[2] O'na insanlık[3] üzerine güç verdin. **3*** Sonsuz yaşam(4) seni; yani

salt[5] *"Hak"* Allah'ı ve gönderdiğin[6] İsa Mesih'i bilmektir. **4*** Ben[7] seni yeryüzünde yücelttim ve yapmak[8] için beni görevlendirdiğin işi[9] başardım. **5*** Şimdi senin önünde, Dünya'nın yaratılışından önce[10] ve yanındayken sahip olduğum ulviyetle beni yücelt. **6*** Dünyadan[11] bana verdiğin kişilere adını[12] açıkladım. Onlar senindi, onları bana verdin ve sözüne uydular. **7*** Bana verdiğin tüm şeylerin senden olduğunu şimdi bildiler. **8*** Çünkü[13] bana verdiğin sözleri onlara ilettim. Tüm bunları kabul ettikten sonra, senden geldiğimi gerçekten[14] kavradılar ve tarafından gönderildiğime inandılar. **9*** Ben dünya için değil[15] onlar için; yani bana verdiğin kişiler için yalvarıyorum. Çünkü onlar senindir. **10*** Her şeyim senin olduğu gibi, her şeyin de benimdir[16] ve ben onlarda yüceltildim. **11*** Artık[17] dünyada değilim ve bunlar dünyadadır; ben de sana geliyorum. Ey Kutsal Baba! Bana verdiğin kişileri senin adınla koru[18] tâ ki bizim gibi[19] bir olsunlar[20]. **12*** Dünyada onlarla beraber olduğum zaman, onları[21] senin adınla gözettim ve bana verdiğin kişileri korudum. '*Kutsal kehânet*'[22] yerine gelsin diye onlardan, mahvolan[23] kişiden başka biri bile[24] düşmedi. **13*** Şimdi ise sana dönüyorum ve sevincim onlarda tamamlansın diye bunları henüz dünyada iken söylüyorum. **14*** Sözünü onlara bildirdim[25] dünya ise onlardan nefret etti[26] çünkü dünyadan olmadığım[27] gibi onlar da dünyadan değildi. **15*** Onları dünyadan almanı dilemiyorum; ama[28] kötülükten koruman için yalvarıyorum. **16*** Ben dünyadan olmadığım gibi onlar[29] da dünyadan değildir. **17*** Onları[30] gerçekliğinle kutsa; çünkü[31] sözün gerçektir. **18*** Beni[32] dünyaya gönderdiğin gibi ben de onları dünyaya gönderiyorum. **19*** Gerçekten kutsansınlar diye; onlar için[33] kendimi özellikle kutsuyorum. **20*** Ama yalnız onlar için değil, onların sözü üzerine bana inanacak olanlar için yalvarıyorum. **21*** Senin[34] bende olduğun ve benim de sende olduğum gibi onların da[35] aralarında ve bizde birlik[36] olmalarını diliyorum. Böylece dünya senin tarafından gönderildiğime[37] inansın. **22*** Bizim gibi onların da birlik olmaları için, bana verdiğin yüceliği onlara ulaştırdım. **23*** Ben onlarda ve sen de bende; ki birlik olmak için kusursuz olsunlar. Beni sen gönderdiğini ve beni sevdiğin gibi onları da sevdiğini dünya anlasın. **24*** Ey! Baba[38] bana verdiğin kişilerin benim bulunduğum yerde olmalarını ve bana verdiğin yüceliği görmelerini istiyorum; çünkü sen daha dünya kurulmadan önce[39] beni sevdin. **25*** Ey adil Baba! Dünya seni tanımadı[40] ama ben seni tanıdım[41]. Bunlar[42] da beni senin gönderdiğini anladılar. **26*** Senin adını onlara hem bildirdim[43] ve hem de bildireceğim; tâ ki bana[44] olan sevgin onlarda olsun ve ben de onlarda olayım.

(1)B.12/23, 13/32, **(2)**6.,9.ve24.Ayetler, B.6/37, **(3)**Dan.7/14, Mat.11/27, 28/18, B.3/35, 5/27, I.Kor.15/25ve27, Filp.2/10, İbr.2/8,**(4)**İşa.53/11, Yerm.9/24, **(5)**I.Kor.8/4, I.Sel.1/9, **(6)**B.3/34, 5/36,37,6/29ve57,7/29,10/36,11/42,**(7)**B.13/31,14/13,**(8)**B. 14/31,15/10,**(9)**B.4/34,5/36,9/3,19/30,**(10)**B.1/1ve2, 10/30,14/9, Filp.2/6,Kol.1/15ve17,İbr.1/3ve10,**(11)**2.,9.ve11.Ayetler, B.6/37 ve39,10/29,15/19,**(12)**26.Ayet,Mez.22/22,**(13)**B.8/28,12/49, 14/10,**(14)**25.Ayet,B.16/27ve30,**(15)**I.Yuh. 5/19,**(16)**B.16/15, **(17)**B.13/1,16/28, **(18)**I.Petr.1/5, Yahd.Mek.1. Ayet, **(19)**B.10/30, **(20)**21.Ayet ve diğ., **(21)**B.6/39, 10/28, İbr.2/13, **(22)**Mez.109/8, Res.İşl.1/20,**(23)**B.6/70,13/18,**(24)**B.18/9,I.Yuh.2/19, **(25)**8.Ayet, **(26)**B.15/18,19, I.Yuh.3/13, **(27)**B.8/23,16.Ayet, **(28)**Mat.6/13, Galt.1/4,II.Sel.3/3,I.Yuh.5/18,**(29)**14.Ayet,**(30)**B.15/3, Res.İşl. 15/9, Efs.5/26, I.Petr.1/22, **(31)**II.Sam.7/28, Mez.119/142ve151, B.8/40, **(32)**B.20/21, **(33)**I.Kor.1/2ve30, I.Sel.4/7, İbr.10/10, **(34)**B.14/20,I.Yuh.1/3,3/24,**(35)**B.10/38,14/11, **(36)**11.,22.ve23. Ayetler,B.10/16,Rom.12/5, Galt.3/28, **(37)**Kol.3/14, **(38)**B.12/26, 14/3, I.Sel.4/16, **(39)**5.Ayet, **(40)**B.15/21, 16/3, **(41)**B.7/29, 8/55, 10/15, **(42)**8.Ayet, B.16/27, **(43)**6.Ayet, B.15/15, **(44)**B.15/9.

18. Bölüm: 1)Yahuda'nın İsa'yı ele vermesi, 6)İsa'yı tutmak isteyenlerin yere düşmeleri, 10)Petrus'un kılıcıyla Malhus'un kulağını kesmesi, 12)İsa'nın yakalanıp Hanna ile Kayafa'nın yanına götürülmesi, 15)Petrus'un O'nu inkârı, 19)Kayafa'ya götürülmesi, 28)Pilatus'un yanına götürülmesi, 36)İsa'nın krallığı, 40)Yahudiler'in Barabbas'ı İsa'ya tercih etmeleri.

1* İsa bu şeyleri söyledikten sonra öğrencileriyle[1] beraber Kidron[2] deresinin ötesine giderek oradaki bir bahçeye girdiler. **2*** Onu ele veren Yahuda da o yeri biliyordu; çünkü[3] İsa öğrencileriyle beraber birçok kez orada buluşmuştu. **3*** Sonra Yahuda[4] bir bölük asker, baş rahipler ile Ferisîler tarafından memurlar alarak; fenerler, meşaleler ve silahlarla oraya girdi. **4*** İsa kendisini bekleyen sıkıntıları bildiğinden dışarıya çıkarak: -Kimi arıyorsunuz? Diye sordu. **5*** -Nasıralı İsayı, diye yanıtladılar. İsa: -Benim, dedi ve onu ele veren Yahuda da aralarındaydı. **6*** İsa onlara: Benim; diye söyleyince gerileyip yere düştüler. **7*** Ve İsa yine sordu: -Kimi arıyorsunuz? Nasıralı İsa'yı dediler. **8*** İsa yanıtladı: -Size benim dedim; eğer beni arıyorsanız bunları serbest bırakın da gitsinler, dedi. **9*** Tâ ki, 'Bana[5] verdiklerinden hiç kimseyi kaybetmedim' sözü yerine gelsin. **10*** O zaman[6] Simun Petrus'un bir kılıcı olduğundan, onu çekip baş kahinin hizmetçisine vurarak sağ kulağını kesti ve düşürdü. O hizmetçinin adı Malhus idi. **11*** İsa Petrus'a doğru: -Kılıcını kınına sok! Yoksa Babam'ın verdiği kupayı içip[7] boşaltmayayım mı? Dedi. **12*** O zaman bölükle binbaşı ve Yahudilerin

memurları İsa'yı tutup bağladılar. **13***Önce[8] onu yılın başrahibi olan Kayafa'nın kaynatası Hanna'ya[9] götürdüler. **14***Kayafa[10] bir kişinin tüm halkın uğruna ölmesinin yerinde olacağını Yahudilere söyleyen adamdı. **15***Simun Petrus[11] ve İsa'nın başka bir öğrencisi İsa'nın peşinden gidiyordu. Başrahip bu öğrenciyi tanıdığında, İsa'nın arkasından başrahibin sarayı avlusuna girebildi. **16***Petrus[12] ise dışarıda kapının önünde duruyordu. Baş rahip tarafından tanınan diğer öğrenci dışarıya çıkarak kapı hizmetçileriyle konuştu ve Petrus'u içeri aldı. **17***O anda kapı hizmetçisi Petrus'a: -Sen de, bu adamın öğrencilerinden değil misin? diye sordu. Petrus: -Hayır değilim, dedi. **18***Hava da soğuk olduğundan hizmetçilerle görevliler ateş yakmışlardı ve korların çevresinde ısınıyorlardı. Petrus da ısınmak için yanlarına gitti. **19***Bu arada başrahip öğrencilerine öğretisi için bir açıklama yapmasını İsa'dan istedi. **20***İsa şunları söyledi: -Ben herkesin önünde apaçık konuştum[13] Yahudilerin toplandıkları okulda da, Tapınakta da açıkça anlattım ve hiçbir şey gizlice öğretmedim. **21***Dolayısıyla bunu ne diye benden soruyorsun? Söylediklerimi dinleyenlere sorsana. Onlar ne dediğimi biliyorlar. **22***Bunun üzerine orada duran hizmetçilerden biri İsa'yı[14] tokatlayarak: -Başkahinle bu şekilde mi konuşuyorsun? Dedi. **23***İsa da şöyle dedi: -Eğer kötü konuştumsa bunu ispat et; yok doğru söyledimse ne diye bana vuruyorsun? **24***Hanna[15] da O'nu bağlı olarak başrahip Kayafa'ya gönderdi. **25***Simun Petrus halâ durduğu yerde ısınıyordu; çevresindekiler: -Sen[16] öğrencilerinden biri değil misin? Diye sordular. Petrus da: -Hayır değilim; diye yanıtladı. **26***Bunun üzerine başkâhinin hizmetçilerinden ve Petrus'un kulağını kestiği adamın akrabası olan biri Petrus'a: -Seni bahçede O'nun yanında görmedim mi? Diye sordu. **27***Petrus yine yalanladı ve o anda horoz[17] öttü. **28***Sabahleyin İsa'yı[18] Kayafa'nın yanından vali konağına götürdüler. Onlar kirlenmemeleri[19] ve mayasızı *(fishı)* yemeleri için '*Vali Konağı*'na girmediler. **29***Bu yüzden Roma valisi Pilatus dışarıya çıktı ve: -Bu adama karşı davanız nedir? Diye sordu. **30***Onlar da ona: -Eğer bu kişi suçlu olmasaydı O'nu sana vermezdik, dediler. **31***O zaman Pilatus onlara: -Onu alın ve Kutsal Yasanıza göre yargılayın dedi; ama Yahudiler: -Bir adamı idam etmeye yetkimiz yoktur, diye itiraz ettiler. **32***Böylece İsa'nın ne şekilde[20] öleceği konusundaki sözü yerine geldi. **33***Konağa giren Pilatus[21] İsa'yı çağırarak: -Yahudilerin kralı mısın? diye sordu. **34***İsa: -Bunu kendiliğinden mi söylüyorsun, yoksa başkaları sana gelerek benim için böyle mi konuştular? Diye karşılık verdi. **35***Pilatus: -Ben Yahudi miyim? dedi ve sözlerini şöyle sürdürdü: -Kendi milletin ve başrahiplerin seni bana teslim ettiler; ne yaptın ki? **36***İsa[22] da şöyle yanıtladı: -Benim[23] krallığım bu dünyadan değildir. Eğer krallığım bu dünyadan olsaydı Yahudilerin eline geçmiyeyim diye adamlarım savaşırdı. Evet bak krallığım buradan değildir. **37***O zaman Pilatus: -Demek ki buna rağmen kralsın, dedi. İsa da: -Söylediğin gibi diyerek yanıtladı ve sözlerine şöyle devam etti: -Ben bir kralım ve gerçeklik üzerine tanıklık yapmak için dünyaya geldim; gerçekte[24] olan sesimi duyar. **38***Pilatus: -Gerçek de nedir? Diye sordu ve bunu dedikten sonra yine dışarıya çıkıp Yahudilere: -Onda bir suç[25] bulmuyorum; **39***Ayrıca mayasız[26] bayramınız nedeniyle bir kişinin benim tarafımdan özgür edilmesi geleneği vardır. Yahudilerin kralını serbest bırakmamı istiyor musunuz? Dedi. **40***Tümü: O'nu değil Barabbas'ı serbest bırak, diye bağırdılar[27] Barabbas[28] ise bir soyguncuydu.

(1) Mat.26/36,Mark.14732,Luk.22/39,**(2)**II.Krl.15/23, **(3)**Luk.21/37,22/39,**(4)**Mat.26/47,Mark.14/43,Luk.22/47, Res.İşl.1/16,**(5)**B.17/12,**(6)**Mat.26/51, Mark.14/47, Luk.22/39 ve50, **(7)**Mat.20/22, 26/39ve42, **(8)**Luk.3/2, **(9)**Bak Mat.26/57, **(10)**B.11/50,**(11)**Mat.26/58,Mark.15-4/54, Luk.22/54, **(12)**Mat. 26/69,Mark.14/66,Luk.22/54,**(13)**Mat.26/55,Luk.4/15, B.7/14,26ve28, 8/2, **(14)**Yerm.20/2, Res.İşl.23/2, **(15)**Mat.26/57, **(16)**Mat.26/69ve71, Mark.14/69, Luk.22/58, **(17)**Mat.26/74, Mark.14/72, Luk.22/60, B.13/38, **(18)**Mat.27/2, Mark.15/1, Luk. 23/1,Res.İşl.3/13,**(19)**Res.İşl.10/28, 11/3ve4, **(20)**Mat.20/19, B.12/32,33, **(21)**Mat.27/11, **(22)**I.Tim.6/13, **(23)**Dan.2/44, 7/14, Luk.12/14,B.6/15,8/15,**(24)**B.8/47, I.Yuh.3/19, 4/6, **(25)**Mat. 27/24,Luk.23/4,B.19/4ve6,**(26)**Mat.27/15,Mark.15/6, Luk.23/17, **(27)**Res.İşl.3/14, **(28)**Luk.23/19.

19. Bölüm: 1)İsa'nın dövülmesi ve başına dikenlerden bir taç konularak alay edilmesi, 4)Pilatus'un önce İsa'yı serbest bırakmak İstemesi; ama Yahudiler'in diretmesi üzerine idam edilmek üzere teslim edilmesi, 23)İsa'nın giysilerinin paylaştırılması ve gömleği için kura atılması, 26)İsa'nın annesini Yuhanna'ya bırakıp; 28)Ruhunu teslim etmesi, 34)Askerlerden birinin onun böğrünü mızrakla delmesi, 38)Yusuf'la Nikadimos'un O'nu defnetmesi.

1*Bunun üzerine Pilatus[1] İsa'yı kırbaçla dövdürttü. **2***Romalı askerler dikenlerden bir taç örerek İsa'nın başına geçirdiler ve ona morumsu bir pelerin giydirdiler ve: **3***-Selam sana ey Yahudilerin kralı, diyerek O'nu pataklıyorlardı. **4***Yine dışarıya çıkan Pilatus, Yahudilere doğru: -Kendisinde bir suç[2] bulmadığımı anlayasınız diye, O'nu gene dışarı çıkarıyorum; dedi. **5***İsa başında

dikenli taç ve üstünde mor; kırmızımsı bir giysi olduğu halde dışarı çıktı ve Pilatus: -İşte O adam, dedi. **6*** Baş[3] rahiplerle hizmetçileri İsa'yı görünce: -İdam*(haçla)* et, idam et; diye bağırıyorlardı. Pilatus da: -O'nu alın ve kendiniz öldürün; çünkü ben O'nda bir suç bulmadım, diye karşılık verdi. **7*** Yahudiler ise:-Bizim şeriatımız[4] var ve '*Kutsal Yasa*'mıza göre katli vaciptir; çünkü kendisini Tanrı'nın oğlu[5] makamında tuttu, dediler. **8*** Pilatus bu sözü duyunca daha çok korktu[*]. **9*** Ve bir daha konağa girerek İsa'ya: -Nerelisin? Diye sordu; ama İsa[6] yanıtlamadı. **10*** O zaman Pilatus: -Benimle konuşmak istemiyor musun? Bilmiyor musun ki, seni öldürmeye ve serbest bırakmaya da gücüm var. **11*** İsa şöyle yanıtladı: -Bu güç sana yukarıdan verilmemiş olsaydı, benim[7] üstümde hiç bir hükmün olmazdı. Bu yüzden beni sana teslim edenin suçu daha büyüktür. **12*** O andan sonra Pilatus, İsa'yı nasıl serbest bırakabileceğini tasarladı. Ama Yahudiler: -Eğer[8] O'nu serbest bırakırsan İmparator'un dostu değilsin; çünkü kendi kendini[9] kral ilân eden bir kimse İmparator'a karşı koymuş olur, diye bağırıp duruyorlardı. **13*** Pilatus bu sözleri duyunca İsa'yı tekrar dışarıya çıkarttı ve İbranice '*Gabbata*' denilen yerdeki yargı kürsüsüne oturdu. **14*** O gün[10] mayasızın*(fishın)* ilk günüydü ve vakit altıncı saate yaklaşıyordu. Pilatus Yahudilere doğru: -İşte kralınız, dedi. **15*** Ama onlar: -Kaldır, kaldır onu idam[+] et! Diye bağırıyorlardı. Yine konuşan Pilatus: -Kralınızı mı asayım? Diye sordu. Başrahipler müdahale ederek: -İmparator'dan[11] başka bir kral tanımıyoruz, dediler. **16*** Bunun üzerine Pilatus[12] idam direğine[+] gerilmek üzere İsa'yı teslim etti. O'nu aldılar ve idam yerine götürdüler. **17*** Ve kendi[13] idam direğini[+] bizzat taşıyarak, İbranice[14] '*Golgota*'(Kafatası yeri) denilen hüküm yerine çıktı. **18*** Orada kendisini ve daha iki kişiyi; İsa ortada ve diğer ikisi sağında ve solunda olmak üzere infaz ettiler. **19*** Pilatus ise yaftanın[15] üzerine: "YAHUDİ KIRALI NASIRA'LI İSA" kelimelerini yazdırtarak idam direğine*(haç)*[+] astırdı. **20*** İsa'nın idama gerildiği yer kente yakın olduğundan; İbranice, Yunanca ve Latince olarak yazılmış yaftadaki kelimeleri birçok Yahudi okudu. **21*** Bunun üzerine Yahudi başrahipleri Pilatus'a giderek yazının "Yahudi Kralı" olarak değil; ama: 'Ben Yahudiler'in kralıyım' dedi diye yaz, dediler. **22*** Ancak Pilatus: -Ne yazdımsa odur, demekle yetindi. **23*** İsa'yı idam direğine*(haça)*[+] gerdikten sonra Romalı askerler[16] giysilerini alarak herkese birer parça düşsün diye dört parçaya böldüler. Gömleğini de aldılar; ama bu dikişsiz ve bir tek parçadan ibaretti. **24*** O zaman aralarında: -Bunu parçalamayalım; bunun için kura çekelim, diye konuştular. Böylece Kutsal Kitaplarda yazılı olan şu sözler yerine geldi: "Giysilerimi[17] aralarında paylaştılar; ama gömleğime kura attılar" askerler de bunu aynen yerine getirdiler. **25*** İsa'nın[18] idam direği*(haç)* altında annesi, annesinin kızkardeşi, Klopas'ın[19] karısı olan Meryem ve Mecdelli Meryem duruyordu. **26*** İsa annesini ve onun yanında da sevdiği[20] öğrencisini görünce; annesine: -Kadın[21] işte oğlun. **27*** Ve öğrencisine de: -Bak işte annen! Dedi. O günden tezi yok bu öğrenci İsa'nın annesini evinde[22] konuk etti. **28*** Sonra İsa artık her şeyin bittiğini anladığında; yazılan[23] Kutsal Yazı'nın yerine gelmesi için: -Susadım, dedi. **29*** Orada sirkeyle dolu bir kap bulunuyordu. Onlar[24] sirkeye bir sünger batırarak bunu bir sap'a bağladılar ve İsa'nın ağzına yaklaştırdılar. **30*** Sirkeyi aldıktan sonra İsa: -Tamam[25] oldu, dedi ve başını eğerek son nefesini verdi. **31*** Arife olduğundan[26] ve cesetlerin Cumartesi gününden sonra orada asılı kalmaması[27] için (Çünkü Sebt '*Şabbat*' büyük gündü) Yahudiler onların inciklerinin kırılarak kaldırılmasını Pilatus'tan rica ettiler. **32*** Bunun üzerine, gelen askerler İsa'yla birlikte idam direğine[+] *(çivilenerek)* gerilen iki suçlunun bacaklarını kırdılar. **33*** Ama İsa'nın öldüğünü gördüklerinde O'nun bacaklarını kırmadılar. **34*** Yalnız askerlerden biri böğrünü mızrakla deldi ve oradan hemen kanla[28] su aktı. **35*** Bunu görmüş olan buna tanıklık ediyor ve tanıklığı doğrudur. Sizin de buna inanmanız için bildiği gerçeği açıklıyor. **36*** Çünkü Kutsal Kitapta: "O'ndan bir kemik[29] bile kırılmayacak" diye yazılı olanın tamamlanması için bu olduydu. **37*** Ve yine başka bir yerde: "Deldikleri[30] kişiye bakacaklar" diye yazılı bulunuyor. **38*** Bundan sonra[31] Yahudilerden korktuğu için[32] İsa'nın gizliden gizliye öğrencisi olan Arimatea'lı Yusuf, İsa'nın cesedini oradan*(haçtan)*[+] indirmek için Pilatus'tan izin istedi. Pilatus da gereken izni verdi ve cesedi indirdiler. **39*** Sonra İsa'ya geceleyin gelmiş olan Nikadimos da gelip[33] yüz litre olan saf mür ve öd ağacı karışımı getirdi. **40*** O zaman İsa'nın cesedini alıp Yahudilerin defin geleneğine göre güzel kokulu baharlar ve keten bezleriyle[34] sardılar. **41*** İdama gerildiği yerin yakınında bir bahçe ve bu bahçede henüz kimsenin defnedilmediği bir kabir vardı. **42*** Yahudilerin[35] arife günü nedeniyle ve mezar da yakın olduğundan, İsa'yı oraya[36] koydular.

(1) Mat.29/19, 27/26, Mark.15/15, Luk.18/33, **(2)**B.18/38, 6.Ayet, **(3)**Res.İşl.3/13,**(4)**Lev.24/16,**(5)**Mat.26/65,B.5/18,10/33, **(*)**Romalılar çeşitli Tanrılara inanıp onlardan korkuyorlardı, **(6)**Bak.İşa.53/7,Mat.27/12ve14,**(7)**Luk.22/53,B.7/30, **(8)**Luk.23/2,**(9)**Res.İşl.17/7,**(10)**Mat.27/62,**(11)**Tek.49/10, **(12)**Mat.27/26ve31, Mark.15/15, Luk.23/24, **(+)**Osm.Salb et veya *Haça!*BakMat.10/38,**(13)**Mat.27/31ve33,Mark.15/21ve22, Luk.23/26ve33,**(14)**Say.15/36,İbr.13/12,**(15)**Mat.27/37, Mark.15/26,Luk.23/38,**(16)**Mat.27/35,Mark.15/24,Luk.23/34, **(17)**Mez.22/18,**(18)**Mat.27/55,Mark.15/40,Luk.23/49, **(19)**Luk.24/18, **(20)**B.13/23, 20/2, 21/7,20ve24, **(21)**B.2/4, **(22)**B.1/11, 16/32, **(23)**Mez.69/21,**(24)**Mez.27/48,**(25)**B.17/4,**(26)**42.Ayet, Mark.15/42, **(27)**Tes.21/23, **(28)**I.Yuh.5/6ve8, **(29)**Çık.12/46, Say.9/12, Mez.34/20, **(30)**Mez.22/16,17, Zek.12/10, Vah.1/7, **(31)**Mat.27/57, Mark.15/43, Luk.23/50, **(32)**B.9/22, 12/42, **(33)**B.3/1,2, 7/50, **(34)**Res.İşl.5/6, **(35)**31.Ayet, **(36)**İşa.53/9.

20. Bölüm: 1)Mecdelli Meryem'in mezara gelmesi, 3)İsa'nın dirilişinden haberi olmadan Petrus ile Yuhanna'nın da oraya gelmeleri, 11)İsa'nın Mecdelli Meryem'e, 19)Ve kendi öğrencilerine görünmesi, 24)Tomas'ın imanı ve ikrarı, 30)Kutsal Kitap'ın kurtuluş yolu için yeterli olduğu.

1*Haftanın[1] ilk gününde Mecdenelli Meryem, daha güneş doğmadan mezara gitti ve mezarın önündeki taşın kaldırılmış olduğunu gördü. **2***Bunun üzerine Simun Petrus ve İsa'nın sevdiği diğer öğrencisinin yanına koştu[2] onlara: -Rabbi kabirden çıkardılar. Şimdi de O'nu nereye koyduklarını bilmiyoruz; dedi. **3***Petrus'la[3] diğer öğrenci dışarı çıkarak *(anıt)* mezara doğru yola koyuldular. **4***Ve koşmağa başladılar. Ancak diğer öğrenci Petrus'tan daha çabuk koştuğundan, mezara ilkin o vardı. **5***Ve eğilip keten[4] bezlerini bir tarafa konulmuş gördüyse de içeri girmedi. **6***Simun Petrus da onun arkasından gelerek mezara girdi. Keten bezleri konulmuş; **7***Ve O'nun başında olan mendili[5] keten bezleriyle beraber olmadan, ancak ayrıca ayrı bir yerde sarılmış olarak gördü. **8***Bunun üzerine mezara ilk varan diğer öğrenci de içeri girdi; durumu gördü ve inandı. **9***Çünkü ölüler arasından dirileceğine ait yazılı[6] olan sözleri henüz anlayamamışlardı. **10***Ve ondan sonra öğrencileri evlerine döndüler. **11***Meryem[7] ise girişin önünde durarak ağlıyorken mezarın içine bir göz attı. **12***Cesedin bırakılmış olduğu yerin baş ucuyla ayak ucunda oturan beyaz giysili iki melek gördü. **13***Bunlar da ona: -Ey kadın niçin ağlıyorsun? deyince o: -Rabbi kaldırmışlar; O'nu nereye koyduklarını bilmediğim için, dedi. **14***Bunu[8] söylediğinde arkasına dönüp orada duran İsa'yı gördü; ama O'nu[9] tanıyamadı. **15***İsa ise: -Ne diye ağlıyorsun kadın ve kimi arıyorsun? diye sordu. O da bahçıvandır sanarak O'na: -Efendim O'nu sen kaldırdıysan nereye koyduğunu lütfen bana söyle ki ben de O'nu kaldırayım; dedi. **16***İsa sadece: -Meryem, demekle yetindi. O zaman Meryem dönüp: -Rabbim[*] diyebildi. **17***İsa ona doğru: -Bana dokunma; çünkü daha '*Baba*'nın yanına çıkmadım, dedi ve şöyle ekledi: -Sen kardeşlerime[10] git ve kendilerine şunları söyle: Sizin de Babanız olan '*Babam*'ın[11] ve sizin de Tanrınız olan '*Tanrım*'*ın*[12] yanına çıkıyorum, diye konuştu. **18***Mecdelli[13] Meryem gelip öğrencilere, Rabbi gördüğünü ve kendisine bu şeyleri söylediğini bildirdi. **19***Aynı[14] haftanın ilk gününde öğrenciler, Yahudilerden korktukları için bulundukları yerin kapılarını iyice kapatmışlardı. Akşam olunca İsa aralarında göründü ve: -Sizlere esenlik diliyorum, diyerek onları selamladı. **20***Bundan sonra onlara ellerini ve göğsünü gösterdi; o zaman Rabbi gördükleri için öğrencileri sevindiler[15] **21***İsa onlara şunu söyledi: -Sizlere esenlik ve sessizlik. Baba beni nasıl gönderdiyse[16] ben de sizi aynı şekilde gönderiyorum. **22***Ve bunu söyledikten sonra onlara doğru üfleyerek şunu söyledi: -Kutsal Ruh size erişsin. **23***Kimlerin[17] günahlarını bağışlarsanız onlara bağışlanmış olur ve kimlerinkini alıkorsanız alıkonulmuş sayılır. **24***Ama on ikilerden biri olan ve ikiz[18] denilen Tomas, İsa geldiğinde orada değildi. **25***Ve diğer öğrenciler Tomas'a: -Rabbi[*] gördük, dediklerinde o: -Çivilerin izini ellerinde görmez, ellerindeki ve göğsündeki yaraları parmağımla hissetmezsem buna inanmam, diye yanıt verdi. **26***Aradan sekiz gün geçmiş ve öğrenciler -bu kez Tomas da olmak üzere- yeniden toplanmıştı. Kapılar kapalı olduğu halde İsa gelip ortada durarak: -Size esenlik olsun, dedi. **27***Ve ondan sonra Tomas'a doğru: -Parmağını uzat ve ellerime bak, elini de uzat[19] ve böğrüme dokun; imansız değil ama iman sahibi ol, dedi. **28***Tomas da: -Rabbim[*] ve Tanrım, diyebildi. **29***İsa ona: -Ey! Toma(s) beni gördüğün için inandın; ama görmeksizin[20] inananlara ne mutlu. **30***İsa[21] öğrencileri önünde ve bu kitapta yazılı olmayan daha birçok mucizeler gösterdi. **31***Bu kitapta anlatılanlar ise İsa'nın Tanrı'nın oğlu Mesih olduğuna inanasınız[22] ve bu iman sayesinde O'nun[23] adıyla yaşama sahip olacağınıza inanasınız diye yazılmıştır.

(1) Mat.28/1,Mark.16/1,Luk.24/1,**(2)**B.13/23,19/26, 21/7,20ve24, **(3)**Luk.24/12,**(4)**B.19/40,**(5)**B.11/44, **(6)**Mez.16/10, Res.İşl.2/25-31,13/34ve35,**(7)**Mark.16/5,**(8)**Mat.28/9,Mark.16/9,**(9)**Luk.24/16ve31,B.21/4,**(10)**Mez.22/22,Mat.28/10, Rom.8/29, İbr.2/11, **(11)**B.16/28, **(12)**Efs.1/17, **(13)**Mat.28/10,Luk.24/10, **(14)**Mark.16/14,Luk.24/36,I.Kor.15/5,**(15)**B.16/22,**(16)**Mat.28/18,

B.17/18,19,II.Tim.2/2,İbr.3/1, **(17)**Mat.16/19,18/18, **(18)**B.11/16, **(19)**I.Yuh.1/1,**(20)**II.Kor.5/7,I.Petr.1/8,**(21)**B.21/25, **(22)**B.3/15 ve16, 5/24, I.Petr.1/9, **(23)**Luk.1/4, **(*)**İbr. Rabbuni(hocam.).

21. Bölüm: 1)İsa'nın Taberiye denizi kenarında kendisini yine öğrencilerine göstermesi, 6)Öğrencilerin de O'nun sözü üzerine çok balık tutmalarıyla O'nu tanımaları, 12)Onlarla yemek yedikten sonra, 15)Kuzularıyla koyunlarını gütmesini Petrus'a öğütlemesi, 18)Ve ona ne şekilde öleceğini işaret ederek söylemesi, 22)Yuhanna için sorduğu sorudan ötürü onu susturması, 25)Ve son söz.

1* Sonra İsa Taberiye denizi kenarında kendisini öğrencilerine gene gösterdi ve görünüşü böyleydi. **2*** Simun Petrus, ikiz olarak anılan Tomas, Galile bölgesinin Kana kentinden Natanael[1] Zebedi'nin oğulları[2] ve İsa'nın öğrencilerinden daha iki kişi beraber bulunuyorlardı. **3*** Simun Petrus: -Ben balık tutmaya gidiyorum, deyince diğerleri: -Biz de seninle geliyoruz, diye karşılık verdiler. Sonra da dışarı çıkarak tekneye bindiler; ama o gece balık tutamadılar. **4*** Gün doğarken İsa sahilde durmaktaydı; ama öğrencileri sahilde duranın İsa olduğunu bilmiyorlardı[3]. **5*** İsa[4] onlara doğru: -Çocuklar yiyeceğiniz yok mu? Diye sorunca onlar: -Hayır, diye yanıtladılar. **6*** O zaman İsa: -Ağınızı[5] sahilin sağ tarafına doğru atın, orada balık bulacaksınız; dedi. Onlar da ağı söylediği gibi atınca, balıkların çokluğundan ötürü ağı çekemez oldular. **7*** Bunun üzerine İsa[6] özellikle sevdiği öğrencisi Petrus'a: -Bu Rabb'dir, dedi. Simun Petrus bu şahsın Rabb'leri olduğunu duyunca (çıplak olduğundan) gömleğini giyip denize atladı. **8*** Diğer öğrencileriyse bindikleri tekneyle, balık dolusu ağı çekerek geldiler. Çünkü sahilden ancak yüz arşın kadar uzaktaydılar. **9*** Karaya çıkınca orada yakılan bir ateşin üstüne konulmuş balık ve ekmek gördüler. **10*** İsa onlara: -Şimdi tuttuğunuz balıklardan da biraz getirin; dedi. **11*** Tekneye binen Simun Petrus ağı sahile çekti. İçinde yüz elli üç büyük balık olduğu halde ağ yırtılmadı. **12*** İsa onlara: -Gelin[7] de yeyin, deyince hiçbir öğrencisinin: Sen kimsin? diye sormaya yüreği yetmedi; çünkü karşılarında duran kişinin Rabbin ta kendisi olduğunu biliyorlardı. **13*** İsa yaklaşarak ekmeği alıp onlara verdi; bundan sonra da balıkları... **14*** Böylece İsa, ölümden dirildikten sonra öğrencilerine üçüncü[8] kez göründü. **15*** Öğrencileri yemek yedikten sonra İsa, Simun Petrus'a doğru: -Ey! Yunus oğlu Simun. Bunlardan daha çok beni seviyor musun? Diye sordu. Petrus da: -Evet, Rabbi! Seni sevdiğimi biliyorsun; dedi; İsa da: -Kuzularımı otlat, dedi. **16*** Gene ona ikinci kez: Ey Yunus oğlu Simun! Beni seviyor musun? Dedi. Ona: -Evet ya Rabb! Seni sevdiğimi sen biliyorsun, dedi ve ona: -Koyunlarıma çoban[9] ol, dedi. **17*** Ona üçüncü kez: -Ey Yunus oğlu Simun! Beni seviyor musun? dediğinde, Petrus kendisine üçüncüye: 'Beni seviyor musun?' dediği için üzülerek O'na: -Ya Rabbi; sen her şeyi[10] biliyorsun seni sevdiğimi de biliyorsun, dedi. **18*** O da: -Şunu iyice belleyin ki[11] sen genç iken kendi kendine kuşanıp istediğin yere gidiyordun; ama yaşlandığın zaman ellerini uzatacak ve seni bir başkası kuşatıp istediği yere götürecektir, dedi. **19*** Bunu Petrus'un ne türlü[12] bir ölümle azizleşeceğini ima etmek için söyledi ve bunu dedikten sonra ona beni takip et, dedi. **20*** Petrus da başını çevirerek, İsa'nın özellikle sevdiği[13] ve son akşam yemeğinde başını İsa'nın göğsüne dayamış olan ve: 'Rabbi, seni kim ele verecek?' diye soran öğrencisinin de arkalarından gelmekte olduğunu gördü. **21*** Onu görünce İsa'ya: -Rabbi, o da ne olacak? Diye sordu. **22*** İsa: -Geleceğim zamana dek onun kalmasını istersem[14] bundan sana ne? Sen beni takip et, dedi. **23*** İsa'nın bu sözleri üzerine söz konusu öğrencinin ölmeyeceğine ait bir yorum diğer öğrenciler arasında yayıldı. Oysa ki, İsa "Ölmeyecek" değil; ama: Geleceğim zamana dek onun kalmasını istersem bundan sana ne; diye konuşmuştu. **24*** Bu şeylere tanık olan ve bu şeyleri yazan kişi bu öğrencidir; onun tanıklığının[15] doğru olduğunu biliyoruz. **25*** İsa'nın yaptığı[16] daha birçok şeyleri olmuştur; ancak tümü teker teker kaleme alınmış olsaydı[17] sanıyorum ki, tüm bu kitapların yeryüzüne sığdırılması çok güç olurdu.

(1)B.1/45,**(2)**Mat.4/21,**(3)**B.20/14,**(4)**Luk.24/41, **(5)**Luk.5/4,6ve7,**(6)**B.13/23,20/2,**(7)**Res.İşl.10/41, **(8)**B.20/19ve26, **(9)**Res.20/28, İbr.13/20, I.Petr.2/25, 5/2ve4, **(10)**B.2/24ve25,16/30,**(11)**B.14/36,Res.İşl.12/3ve4, **(12)**II.Petr.1/14, **(13)**B.13/23ve25, 20/2, **(14)**Mat.16/27ve28, 25/31, I.Kor.4/5, 11/2, 11/26, Vah.2/25, 3/11, 22/7ve20, **(15)**B.19/35, III.Yuh.12.Ayet, **(16)**B.20/30, **(17)**Res.İşl.7/10.

HAVARİLER TARİHİ

(RESULLERİN / ELÇİLERİN İŞLERİ)

1. Bölüm: 1)İsa'nın kendi öğrencileriyle toplanıp onlara Yeruşalim'de Kutsal Ruh'u beklemelerini söylemesi, 9)Onlar bakıyorken O'nun uruç etmesi(Yükselmesi) ve onlara iki meleğin görünerek İsa'nın geleceğini; 12)Ve Havariler'in(Resuller'in) Kudüs'e geri dönerek dua etmeleri, 15)Petrus'un onlarla söyleşisi ve Matiyas'ın Havariler tarafından Yahuda yerine seçilmesi.

1* Ey[1] Teofilos! İsa seçtiği havarilere[*] Kutsal Ruh vasıtasıyla vasiyet ettikten sonra[2] **2*** Yükseliş *(uruç)* gününe dek[3] gerek yaptıkları ve gerekse öğretisine başladığı tüm şeyler için önceki kitabı düzenledim. **3*** O da acı çektikten sonra kırk gün onlara görünerek ve "Tanrı'nın Egemenliği"ne ait şeyler söyleyerek birçok delillerle kendini onlara diri[4] gösterdi. **4*** Onlar[5] toplandığında Kudüs'ten ayrılmadan: -Baba'nın benden işittiğiniz sözüne[6] hazırlanınız; **5*** Çünkü Yahya[7] suyla vaftiz etti; ama[8] siz birçok günler geçmeden Kutsal Ruh'la vaftiz olunacaksınız, diyerek onlara öğüt verdi. **6*** Ve onlar topluyken ona -Ya Rabbi[9] İsraile[10] egemenliği bu zamanda mı vereceksin? Diye sordular. **7*** O da onlara: -Baba'nın kendi egemenlik tahtına koyduğu zaman ve zamanlar[11] bilmek size ait değildir. **8*** Ama üzerinize Kutsal Ruh[12] geldiğinde güçlenerek[13] Kudüs'e, tüm Yahudiye'ye ve Samiriye ile dünyanın sonuna dek benim tanıklarım[14] olacaksınız, dedi. **9*** Bu şeyleri söylediğinde onlar bakarken uruç[15] etti (göğe çıktı) ve bir bulut O'nu gözleri önünden sildi. **10*** O yükselirken[16] onlar da dikkatle göğe doğru bakıyorlardı; işte yanlarında beyaz giysili[17] iki kişi durarak: **11*** -Ey[18] Galile'liler! Niçin göğe doğru bakıp duruyorsunuz? Yanınızdan göğe doğru yükselen bu İsa'nın, nasıl göğe doğru çıktığını gördünüzse o şekilde[19] gelecektir; dediler. **12*** O zaman onlar[20] Kudüs'e Sebt günü yolculuğu kadar yakın olan Zeytinlik denilen dağdan Kudüs'e geri döndüler. **13*** (İçeri) girdiklerinde Petrus'un[21] Yakup'un, Yuhanna'nın, Andreas'ın, Filipus'un, Tomas'ın, Bartalemos'un, Matta'nın, Halefi oğlu Yakup'un, Gayyur Simun'un[22] ve Yakup'un kardeşi Yahuda'nın[23] oturdukları yukarıdaki[24] odaya çıktılar. **14*** Bütün bunlar[25] Kadınlar[26] İsa'nın annesi Meryem ve onun kerdeşleriyle[27] birlikte dua edip yakarıyorlardı. **15*** O günlerde olan topluluk yaklaşık yüz yirmi kişiydi ve Petrus ayağa kalkarak şöyle dedi: **16*** -Ey kardeşler. Önceden[28] Davut'un ağzıyla söyleyen Kutsal Ruh'un sözü, İsa'yı yakalatan[29] Yahuda'da yerine gelmeliydi. **17*** Çünkü[30] o bizden sayılıyordu ve bu hizmette[31] de bir payı olmuştu. **18*** Bu adamın yaptığı kötülükle[32] bir tarlası olmuş[33] baş aşağı düşerek ortasından yarılmış ve bağırsakları dökülmüştü. **19*** Bu adamı tüm Kudüs halkı tanıdı; o derece ki onların diline göre o tarla 'Akeldama' yani '*Kan tarlası*' olarak anıldı. **20*** Çünkü Mezmurlar kitabında: "Onun[34] evi mahvolsun; orda kimse yaşamasın" ve: "Karşılığını[35] bir başkası alsın" diye yazılıdır. **21*** Bu yüzden Rabbimiz İsa'nın aramıza gelip gittiği tüm günlerde; **22*** Yani Yahya'nın[36] vaftizinden başlayarak, bizim aramızdan[37] yukarı çıktığı güne değin; bizimle[38] yoldaşlık yapmış olan bu adamlardan birinin de bizimle beraber dirilişine tanık olması gerekiyor. **23*** Ve iki kişiyi; yani Yustus denilen, Barsaba[39] takma adındaki Yusuf'u ve Mattias'ı gösterdiler. **24*** Sonra da şöyle dua ettiler: -Ey herkesin yüreğini[40] bilen Rabb! Yahuda'nın(Yuda's) kendi yerine gitmek için bıraktığı bu hizmetin[41] ve görevin payını almaya; **25*** Bu iki kişiden kimi atadığını açıkla, dediler. **26*** Ve kuralarını attıklarında kur'a Mattiyas'a düştü; o da onbir elçiyle birlikte sayıldı.

(1) Luk.1/1, **(*)**Resul, elçi, yardımcı, sahabe, **(2)**Mat.28/19, Mark.16/15, Yuh.20/21, B.10/41,42, **(3)**Mark.16/19, Luk.9/51, 24/51,9.Ayet,I.Tim.3/16,**(4)**Mark.16/14, Luk.24/36, Yuh.20/19 ve36, 21/1ve14, I.Kor.15/5, **(5)**Luk.24/43ve49, **(6)**Luk.24/49, Yuh.14/16,26ve27, 15/26, 16/7, B.2/23, **(7)**Mat.3/11, B.11/16, 19/4, **(8)**Yoel 3/18, B.2/4, 11/15, **(9)**Mat.24/3, **(10)**İşa.1/26, Dan.7/27, Res.İşl.9/11, **(11)**Mat.24/36, Mark.13/32,I.Sel.5/1, **(12)**Luk.24/49,**(13)**B.2/1ve4,**(14)**Luk.24/48,Yuh.15/27, 22.Ayet, B.2/32,**(15)**Luk.24/51,Yuh.6/63,**(16)**2.Ayet,**(17)**Mat.28/3, Mark. 16/5,Luk.24/4,Yuh.20/12,B.10/3ve30,**(18)**B.2/7,13/31, **(19)**Dan. 7/13,Mat.24/30,Mark.13/26,Luk.21/27,Yuh.14/3, I.Sel.1/10,4/15, II.Sel.1/10,Vah.1/7,**(20)**Luk.24/52,**(21)**Mat.10/2-4, **(22)**Luk.6/15, **(23)**Yahud Mek.1.Ayet, **(24)**B.9/37ve39, 20/8, **(25)**B.2/1ve46, **(26)**Luk.23/49ve55,24/10,**(27)**Mat.13/55,**(28)**Mez.41/9,Yuh. 13/18,**(29)**Luk.22/47,Yuh.18/3,**(30)**Mat.10/4,Luk.6/16, **(31)**24.Ayet, B.12/25, 20/24, 21/19, **(32)**Mat.26/15, II.Petr.2/15, **(33)**Mat.27/5,7ve8,**(34)**Mez.69/25,**(35)**Mez.109/8, **(36)**Mark.1/1, **(37)**9.Ayet,**(38)**Yuh.15/27,8.Ayet,B.4/33,**(39)**B.15/22, **(40)**I.Sam. 16/7, I.Trh.28/9, 29/17, Yerm.11/20, 17/10, B.15/8, Vah.2/23, **(41)**17.Ayet.

2. Bölüm: 1)Havarilerin Kutsal Ruh'la dolu olarak başka dillerle konuşmaları, 5)Büyük bir kalabalığın toplanması, şaşırmaları ve bazılarının da gülüp geçmesi, 14)Kutsal Ruh'un inmesi. İsa'nın ölümden dirilmesi ve Kutsal Ruh'un İsa'dan onlara gönderildiğine Petrus'un tanıklığı. 37)Birçoklarının tövbe ederek İsa'nın adıyla vaftiz olması, 43)Havariler aracılığıyla birçok harikalar yapılması ve cemaatin (Kilisenin) her gün çoğalması.

1* Hamsin[1] bayramı günü geldiğinde, herkes[2] hazır olarak bir aradaydı. **2*** Ansızın gökten şiddetle

esen rüzgâr sesi gibi bir ses gelerek, bulundukları[3] evi doldurdu. **3***Ateş dilleri gibi bölünmüş bir çok diller onlara görünerek her birinin üstüne kondu. **4***Tümü[4] Kutsal Ruh ile dolarak Ruh'un kendilerine söylettirdiğine göre başka dillerle[5] konuşmaya başladılar. **5***Gök altında olan, her toplumdan gelmiş birçok dindar Yahudiler Kudüs'te idiler. **6***Bu sesin duyulmasıyla beraber büyük kalabalıktan olan herkes şaştı kaldı! Çünkü herkes, onların kendi diliyle konuştuklarını duyuyordu. **7***Herkes şaşkın şaşkın birbirlerine: -Tüm bu konuşanlar Galileli[6] değil mi? **8***Nasıl oluyor da, burada herkes kendi ana dilini işitiyor? **9***Biz Part'lı, Med'li, Elam'lı, Aramî, Yahudiye'li, Kapadokya'lı, Pontus'lu, Asya'lı; **10***Frikya'lı, Pamfilya'lı, Mısır'lı, Kirene'li olan Libya'nın çevresinin halkıyla; gerek Yahudi ve gerek Roma'lı mühtedi*(dönek)* misafir Yahudiler. **11***Giritliler ve Araplar olarak Tanrı'nın büyük işlerini, kendi dillerimizle bunların konuştuklarını duyuyoruz, dediler. **12***Ve herkes şaşırarak şüpheyle birbirlerine: -Bu da ne oluyor? Diye sordu. **13***Diğerleri alay edip: -Yeni şarapla sarhoş olmuşlar, diyorlardı. **14***Böylece Petrus onbirlerle beraber ayakta durup yüksek sesle onlara şunları söyledi: -Ey Yahudi adamlar ve tüm Yeruşalim'de yaşayanlar; bunu bilin, sözlerimi dinleyin. **15***Sizin düşündüğünüz gibi bunlar sarhoş değildirler; çünkü[7] günün üçüncü saatidir. **16***Ancak bu olay Yoel peygamber tarafından buyrulan şeydir. **17***Yani Allah buyuruyor ki: Son günlerde[8] ruhumdan[9] tüm insanlar üzerine dökeceğim. Oğullarınız ve kızlarınız[10] ilhamla söyliyerek; gençleriniz vahiy ve yaşlılar rüya gürecekler. **18***O günlerde ben kullarım üzerine ve cariyelerim üzerine de ruhumdan dökeceğim; onlar ilhamla[11] söyliyecekler. **19***Yukarıda[12] gökte acayip şeyler ve aşağıda yerde işaretler; yani kan, ateş ve tüten dumanı vereceğim. **20***Rabbin büyük ve şanlı günü gelmeden önce güneş[13] karanlığa ve ay kana döndürülecek. **21***Her kim Rabbin adına[14] dua ederse kurtulacaktır. **22***Ey İsrailoğulları, bu sözleri dinleyin: Nasıralı İsa'yı; yani Allah'ın aranızda O'nun aracılığıyla yaptığı ve sizin bildiğiniz güçlü işleri[15] mucizeler ve işaretlerle Allah tarafından size onaylanmış adamı, **23***Allah'ın önceden kararlaştırdığı plânına göre[16] elinize teslim olunarak aldınız[17] ve kötüler eliyle de çivileyerek öldürdünüz. **24***Allah da ölüm acılarını kaldırarak O'nu yüceltti[18] Çünkü ölüm altında tutulması olanak dışıydı. **25***Davut O'nun için: "Önümde Rabbi sürekli görüyordum[19] çünkü sarsılmayayım diye sağımdadır" diye bildirdi. **26***Bu yüzden yüreğim sevindi ve dilim sevinçten çoştu; böylece bedenim ümitle yaşayacaktır. **27***Canımı ***Haviye***'ye atmayacak ve kutsalını çürümeye bırakmayacaksın. **28***Bana yaşam yollarını bildirip yüzünle beni sevince boğacaksın. **29***Ey kardeşler! Boylarımızın atası[20] Davut için size öz güvenle söylemek gerekiyor. O hem öldü hem de gömüldü; mezarı da tâ; bugüne değin yanımızdadır. **30***Peygamber olduğundan ve bedeninin soyundan tahtında oturmak için, Allah'ın Mesih'i yücelteceğine söz verip yemin ettiğini bilerek[21]; **31***Bunu önceden gördüğünden: "Canı[22] ***Haviye***'ye bırakılmadı ve cesedi de çürüme görmedi" diye Mesih'in dirilişi konusunda söyledi. **32***İşte[23] bu İsa'yı Allah diriltti; buna[24] bizler tanığız. **33***Böylece Allah'ın[25] sağ eliyle yükselip, Baba'dan söz verilen[26] Kutsal Ruhu almakla; şimdi sizin bu görüp duyduğunuzu döktü[27]. **34***Çünkü Davut göklere yükselmedi; ama kendisi: **35***"***RAB***[28] Rabbi'me tâ ben senin düşmanlarını ayaklarına basamak koyuncaya dek sağımda otur" diye buyurdu; dedi. **36***Bundan ötürü tüm İsrail halkı bilsin ki, idam[+] ettiğiniz bu İsa'yı Allah hem Rabb[29] ve hem de Mesih etmiştir. **37***Bunu duyduklarında yürekleri[30] yumuşadı ve Petrus'la diğer havarilere: -Ey kardeşler! Ne yapalım? Dediler. **38***Petrus onlara: -Tövbe edin[31] ve her biriniz günahların bağışlanması için İsa Mesih adına vaftiz olunsun; Kutsal Ruh'un armağanlarını alacaksınız. **39***Çünkü söz size, çocuklarınıza[32] ve tüm uzakta[33] olanlara; yani Allahımız Rabb'in davet edeceği herkesedir; dedi. **40***Ve başka birçok sözlerle tanıklık edip öğüt vererek bu aksi kuşaktan kurtulun, dedi. **41***Onun sözlerini tüm canlarıyla gönülden kabul edenler vaftiz oldu ve o gün tam üç bin kişi katıldı. **42***Havarilerin[34] öğretisine katılarak ekmek kırıyorlar ve duaya devam ediyorlardı. **43***Herkese korku geldi ve havariler[35] aracılığıyla birçok harikalarla deliller gösteriliyordu. **44***Tüm inananlar bir yerde olup, onların bütün eşyaları[36] aralarında ortak mal idi. **45***Emlak ile mallarını satıp herkesin gereksinimine göre tümüne dağıtıyorlardı[37]. **46***Her gün beraberce[38] Tapınağa giderek[39] evlerinde ekmek kırarak[40] sevinçle ve alçak yürekle yemek yiyorlardı. **47***Allah'a şükrederek tüm halkın[41] önünde onurlandırılıyorlar ve Rabb[42] da her gün kurtulanları cemaate topluyordu.

(1)*Hamsîn:* Kelime anlamı Elli; kırk günlük karakıştan sonra olan Pentikost bayramı. Bak Lev.23/15, Tes.16/9, B. 20/16, **(2)**B.1/14, **(3)**B.4/31, **(4)**B.1/5, **(5)**Mark.16/18, B.10/46, 19/6,I.Kor.12/10,28ve30,13/1,14/2vediğ.,**(6)**B.1/11,

(7)I.Sel.5/7,**(8)**İşa.44/3,Hez.11/19,36/27,Yoel2/28,29, Zek.12/10, Yuh.7/38,**(9)**B.10/45,**(10)**B.21/9,**(11)**B.21/4,9ve10, I.Kor.12/10ve28, 14/1ve diğ., **(12)**Yoel 2/30,31, **(13)**Mat.24/29, Mark.13/24, Luk.21/25, **(14)**Rom.10/13, **(15)**Yuh.3/2, 14/10,11, B.10/38, İbr.2/4, **(16)**Mat.26/24, Luk.22/22, 24/44, B.3/18, 4/28, **(17)**B.5/30, **(18)**32.Ayet, B.3/15, 4/10, 10/40, 13/30ve34, 17/31, Rom.4/24, 8/11, I.Kor.6/14, 15/15, II.Kor.4/14, Galt.1/1, Efs.1/20, Kol.2/12,I.Sel.1/10,İbr.13/20,I.Petr.1/21,**(19)**Mez.16/8, **(20)**I.Krl.2/10,B.13/36,**(21)**II.Sam.7/12ve13,Mez.132/11, Luk.1/32ve71, Rom.1/3, II.Tim.2/7, **(22)**Mez.16/10, B.13/35, **(23)**24.Ayet,**(24)**B.1/8,**(25)**B.5/31,Filp.2/9,İbr.10/12, **(26)**Yuh.14/26, 15/26, 16/7ve13, B.1/4, **(27)**B.10/45, Efs.4/8, **(28)**Bak.Mez.110/1, Mat.22/44, I.Kor.15/25, Efs.1/21, İbr.1/13, **(29)**B.5/31,**(30)**Zek.12/10,Luk.3/10,B.9/6, 16/30, **(31)**Luk.24/47, B.3/19, **(32)**Yoel 2/28, B.3/25, **(33)**B.10/45, 11/15ve18, 14/27, 15/3,7ve14, Efs.2/13ve17, **(34)**46.Ayet, B.1/14, Rom.12/12, Efs.6/18, Kol.4/2, İbr.10/25, **(35)**Mark.16/17, B.4/33, 5/12, **(36)**Bak III.Makabe.7/19, B.4/32 ve 34, **(37)**İşa.58/7, **(38)**B.1/14, **(39)**Luk.24/53, B.5/42, **(40)**B.20/7, **(41)**Luk.2/52, B.4/33, Rom.14/18, **(42)**B.5/14, 11/24, **(+)**: Osmanlıcası Salb!.

3. Bölüm: 1)Petrus'un topal bir adamı iyileştirmesi, 11)Bunun üzerine halkın Süleyman'ın eyvanına toplanması, 12)Petrus'un da onlara bu mucizenin, öldürdükleri İsa'nın adıyla yapıldığını; 19)Ve onları tövbeye çağırması.

1*Petrus'la Yuhanna birlikte, dua vakti olan saat[1] dokuzda Tapınağa[2] çıkmaktayken; **2***Tapınağın 'Güzel' denilen kapısı yanında, Tapınağa[3] girenlerden sadaka dilemek için her gün oraya getirilen, doğuştan[4] topal bir adam getirmişlerdi. **3***Bu kişi Petrus'la Yuhanna'yı Tapınağa girerlerken görüp bir sadaka istedi. **4***Petrus da Yuhanna'yla ona bakıp: -Bize bak, dedi. **5***O da onlardan birşey almak ümidiyle onlara dikkatle baktı. **6***Ve Petrus: -Bende gümüş ve altın yok; ama bende olanı sana veriyorum. Nasıralı İsa[5] Mesih'in adıyla kalk ve yürü, dedi. **7***Ve onu sağ elinden tutup kaldırdı. Birdenbire onun tabanlarıyla topukları güçlenip; **8***Sıçrayarak[6] ayak üzeri durdu ve yürüdü. Sonra da yürüyüp sıçrayarak ve Allah'a şükrederek onlarla beraber Tapınağa girdi. **9***Tüm[7] halk onun yürüyerek Allah'a şükrettiğini görüyordu. **10***Ve onun Tağınağın 'Güzel' denilen kapısında sadaka[8] için oturan kişi olduğunu bilerek ona olan şeyden ötürü çok şaşırıp kaldılar. **11***(Şifa bulan adam) Petrus'la Yuhanna'dan ayrılmadığı için tüm halk şaşkınlıkla Süleyman'ın[9] eyvanı denilen girişe yanlarına koşarak geldiler. **12***O zaman Petrus bunu gördüğünde halka şöyle söyledi: -Ey İsrailoğulları! Buna niçin şaşıyorsunuz? Sanki bunu benim gücüm ve dindarlığımla yürütmüşüz gibi, bize niçin bakıyorsunuz? **13***Atalarımızın Allah'ı; yani İbrahim[10] İshak ve Yakup'un Allah'ı kendi oğlu İsa'yı şereflendirdi[11] oysa[12] siz O'nu ele verdiniz ve Pilatus O'nu serbest bırakmaya karar vermişken O'nun[13] önünde O'nu inkâr ettiniz. **14***Sizler kutsal[14] ve doğru[15] olanı yalanladınız ve üstelik de kendinize bir katilin bağışlanmasını istediniz. **15***'*Yaşam Beyi*'ni öldürdünüz; ama[16] Allah'ın O'nu ölümden dirilttiğine biz[17] tanığız. **16***Ve adına olan inançla, O'nun adı[18] bu görüp bildiğiniz kişiyi güçlendirdi. O'nun aracılığıyla olan inanç tümünüzün gözü önünde onu iyileştirdi. **17***Şimdi ey kardeşler! Biliyorum ki[19] beyleriniz gibi sizler de bilmeden yaptınız. **18***Ama Allah[20] tüm peygamberlerin[21] ağzıyla Mesih'in acı çekmesi için önceden bildirdiği şeyleri böylece tamamladı. **19***Şimdi günahlarınızın yok olması[22] için tövbe edip geri dönünüz. **20***Tâ ki; Rabb'in önünde tazelik zamanları gelsin ve *"O"* size, önceden bildirilmiş olan İsa Mesih'i göndersin. **21***Allah'ın[23] eski zamanlardan beri[24] kutsal peygamberlerin ağzıyla buyurduğu tüm şeylerin[25] ıslah olunacağı zamana dek, göğün O'nu kabul etmesi gerektir. **22***Çünkü Musa atalarımıza: "Allah'ın Rabb[26] kardeşlerimizden size benim gibi bir peygamber çıkaracaktır. O'nun size söyleyeceği tüm şeyleri dinleyin. **23***Her kim O peygamberi dinlemezse, halkın arasından kaldırılacaktır" dedi. **24***Ve Samuel ile ondan sonra söyleyen tüm peygamberler de bu günleri önceden bildirmişlerdir. **25***Siz[27] peygamberlerin ve Allah'ın İbrahim'e: "Dünyanın[28] tüm milletleri senin soyunda kutlu olacaklardır" diyerek atalarımızla yaptığı andın çocuklarısınız. **26***Allah kendi oğlu İsa'yı diriltip sizleri[29] kötülüklerinizden çevirerek kutsal kılmak için, O'nu[30] önce size[31] gönderdi.

(1) Mez.55/17, **(2)**B2/46, **(3)**Yuh.9/8, **(4)**B.14/8, **(5)**B.4/10, **(6)**İşa.35/6, **(7)**B.4/16ve21, **(8)**Yuh.9/8, **(9)**Yuh.10/23, B.5/12, **(10)**B.5/30,**(11)**Yuh.7/39,12/16,17/1,**(12)**Mat.27/2,**(13)**Mat. 27/20, Mark.15/11, Luk.23/18,20ve21, Yuh.18/40, 19/15, B.13/28, **(14)**Mez.16/10, Mark.1/24, Luk.1/35, B.2/27, 4/28, **(15)**B.7/52, 22/14, **(16)**B.2/24, **(17)**B.2/32, **(18)**Mat.9/22, B.4/10, 14/9, **(19)**Luk.23/34, Yuh.16/3, B.13/27, I.Kor.2/8, I.Tim.1/13, **(20)**Luk.24/44, B.26/22, **(21)**Mez.22, İşa.50/6, 53/5ve diğ., Dan.9/26, I.Petr.1/10ve11, **(22)**B.2/38, **(23)**B.1/11, **(24)**Luk.1/69, **(25)**Mat.17/11, **(26)**Tes.18/15,18ve19, B.7/37, **(27)**B.2/39, Rom.9/4ve8, 15/8, Galt.3/26, **(28)**Tek.12/3, 18/18, 26/4, 28/14, Galt.3/8, **(29)**Mat.1/21, **(30)**Mat.10/5, 15/24, Luk.24/47, B.13/32,33ve46, **(31)**22.Ayet.

4. Bölüm: 1)Beylerin Petrus ile Yuhanna'yı tutuklamaları, 4)Sözü duyanların birçoğunun inanmaları, 5)Petrus'un beylere, özürlü bir adamın İsa'nın adıyla iyileştiğini söylemesi, 13)Beylerin Petrus ile Yuhanna'yı ikaz etmeleri için birlik olması,

19)Petrus'la Yuhanna'nın onlara yanıtı, 23)Serbest bırakıldıktan sonra yoldaşlarının yanına gitmeleri, 24)Öğrencilerin birlikte ettikleri dua, 31)Bulundukları yerin sarsılarak tümünün Kutsal Ruh'la dolması, 32)Müminlerin birlikte olmaları.

1* Onlar halka söylerken rahipler*(imamlar)* ve Tapınağın kumandanıyla Sadukîler üzerlerine geldiler. **2*** Halka öğrettikleri ve İsa aracılığıyla ölümden dirilişi ilân ettikleri için darıldılar[1]. **3*** Ve onları yakalayarak, akşam olduğu için ertesi güne dek tutukladılar. **4*** Ama sözü duyanlardan birçokları inandılar ve onların sayısı yaklaşık beş bin kadardı. **5*** Ertesi gün onların beyleri, din bilginleri, yaşlıları; **6*** Ve baş[2] kahin) Hanna ile Kayafa, Yuhanna, İskender ve tüm başkâhinlerin akrabaları Kudüs'e toplandılar. **7*** Ve onları ortada durdurarak: -Bunu[3] hangi güç ve isimle yaptınız? Diye sordular. **8*** O zaman[4] Petrus Kutsal Ruh'la dolu olarak onlara: -Ey halkın başkanları, beyleri ve İsrailin yaşlıları. **9*** Biz bu gün özürlü bir adamın ne şekilde iyileştiğine ait sorgulanıyorsak; **10*** Tümünüz ve tüm İsrail halkı şunu bilsin ki, Nasıralı İsa Mesih'in[5] yani sizin idam ettiğiniz ve Allah'ın dirilttiği[6] kişinin adıyla bu adam aranızda sağlam duruyor. **11*** Siz[7] yapıcılar tarafından reddedilmiş; ama köşe taşı olmuş olan taş budur. **12*** Başka[8] birinde kurtuluş yoktur. Çünkü gök altındaki insanlar arasında verilen başka bir isim yoktur ki, onunla kurtulalım, dedi. **13*** Onlar Petrus'la Yuhanna'nın öz güvenini gördüler. Onların eğitim görmemiş[9] ve halk arasındaki sıradan kişilerden olduğunu anlayınca şaşırdılar. Onların İsa'yla bulunduğunu da bildiler. **14*** İyileşmiş olan adamın onlarla[10] beraber orada dikildiğini görerek diretecek bir şeylerinin kalmadığını anladılar. **15*** Millet meclisinden çıkmalarını söyledikten sonra kendi aralarında konuştular ve: **16*** -Bu[11] adamlara ne yapalım? Çünkü bunların aracılığıyla belli bir mucize yapıldığını Kudüs'teki[12] tüm yaşayanlar biliyor; biz de inkâr edemeyiz. **17*** Ama halk arasında daha çok yayılmaması için, bundan böyle bu isimle bir insana söylememelerini şiddetle sıkıştıralım, dediler. **18*** Onları[13] çağırarak İsa'nın adıyla asla söylememelerini ve öğretmemelerini öğütlediler. **19*** Ama Petrus ile Yuhanna onlara şöyle yanıt verdi: -Sizi Allah'tan[14] daha çok dinlemek Allah katında doğru mudur? Buna siz karar verin. **20*** Çünkü bizim[15] görüp duyduğumuz şeyleri söylememek elimizde[16] değildir, dediler. **21*** Onlar da halktan[17] korktukları için onları dövdürmeye bir neden bulamadıklarından yine onları tehdit ederek serbest bıraktılar. Çünkü olmuş olan bu harika[18] şey için herkes Tanrı'yı yüceltiyordu. **22*** Mucize gerçekleşen adam kırk yaşını geçmişti. **23*** Onlar da serbest bırakıldığında yoldaşlarının[19] yanına gelerek baş kahinlerle yaşlıların kendilerine söylediklerini bildirdiler. **24*** Onlar bunu duyduğunda hep birden Tanrı'yı şöyle çağırdılar: -Ey[20] Rabb! Gök ile yeri, denizi ve onlarda olan herşeyi yaratan sensin. **25*** Sen kulun Davut'un ağzıyla: "Niçin[21] milletler kaynaşıp insanlar boş şeyler düşündüler? **26*** Dünyanın egemenleri hazır durarak, başkanlarla beraber Rabbi'ne karşı; *"O"*nun Mesihi'ne karşı toplandılar" diye buyurdun. **27*** Çünkü[22] gerçekten(+) Hirodes ve Pontus'lu Pilatus milletler ve İsrail halkıyla; **28*** Meshettiğin[23] kutsal oğlun[24] İsa üzerine toplandılar ki senin elin[25] ve tasarınla olmasını istediğin şeylerin tümünü yapsınlar. **29*** Şimdi ey Rabb! Onların uyarı ve tehditlerine bak. Şifa vermek ve kutsal oğlun[26] İsa'nın[27] adıyla işaretler[28] ve harikalar yapmak için elini uzatarak; **30*** Senin[29] sözlerini iyice söylemek için bu kullarını yüreklendir, dediler. **31*** Onlar dua ettiğinde toplandıkları[30] yer sarsılarak tümü Kutsal Ruh'la doldu ve Allah'ın[31] sözlerini tüm yürekle söylediler. **32*** İnananların topluluğu tek yürek ve tek[32] can olmuş ve hiç biri[33] kendi malından olan bir şey için: Bu benimdir demiyordu; tüm şeyleri aralarında ortaktı. **33*** Havariler[34] de Rabb İsa'nın dirilişine tam güçleriyle tanıklık yapıyorlardı[35] ve herkesin[36] üstünde büyük bir lütuf vardı. **34*** Aralarında gereksinimi olan biri bulunmuyordu; çünkü[37] tarla veya ev sahibi olanların tümü mülklerini satıp parasını götürerek; **35*** Havarilerin[38] ayaklarına koyuyorlar ve herkese kendi gereksinimine[39] göre dağıtılıyordu. **36*** Havariler tarafından, çevirisi avutucu oğlu (Barnabas) adıyla anılan Yosa (Yusuf) adında Kıbrıslı bir Levili'nin bir tarlası[40] vardı. **37*** Onu sattı ve parasını götürüp Havarilerin ayakları yanına koydu.

(1) Mat.22/23, B.23/8, **(2)**Luk.3/2, Yuh.11/49, 18/13, **(3)**Çık.2/14, Mat.21/23, B.7/27, **(4)**Luk.12/11,12, **(5)**B.3/6ve16, **(6)**B.2/24, **(7)**Mez.118/22, İşa.28/16, Mat.21/42, **(8)**Mat.1/21, B.10/43, I.Tim.2/5, **(9)**Mat.11/25, I.Kor.1/27, **(10)**B.3/11, **(11)**Yuh.11/47, **(12)**B.3/9ve10,**(13)**B.5/40,**(14)**B.5/29,**(15)**B.22/15, I.Yuh.1/1ve3, **(16)**B.1/8, 2/32, **(17)**Mat.21/26, Luk.20/6ve19, 22/2, B.5/26, **(18)**B.3/7,8,**(19)**B.12/12,**(20)**II.Krl.19/15,**(21)**Mez.2/1, **(22)**Mat.26/3,Luk.22/2,23/1ve8,**(+)**Bazı Çevirilerde: Gerçekten bu şehirde!, **(23)**Luk.4/18, Yuh.10/36, **(24)**Luk.1/35, **(25)**B.2/23, 3/18,**(26)**28.Ayet,**(27)**B.3/6ve16,**(28)**B.2/42,5/12, **(29)**13.ve31.Ayetler, B.9/27, 13/46, 14/3, 19/8, 26/26, 28/31, Efs.6/19, **(30)**B.2/2, I.Petr.3/8, **(33)**B.2/44, **(34)**B.1/8, **(35)**B.1/22, **(36)**B.2/27, **(37)**B.2/45, **(38)**37.Ayet, B.5/2, **(39)**B.2/45, 6/1, **(40)**34.ve35.Ayetler, B.5/1ve2.

5. Bölüm: 1)Hananya ile Safira'nın ikiyüzlülükleri ile ölümü, 12)Havarilerin eliyle birçok mucizeler yapılması, 14)İnananların gitgide çoğalması, 17)Havarilerin zindana atılması, 19)Rabbin meleğinin onları zindandan çıkararak Tapınağa götürmesi, 29)Halk meclisi önünde Petrus'un söylemi, 33)Havarilerin öldürülmesi için anlaşan beylere Gamaliel'in öğüdü, 40)Havarilerin dövülmeleri, 41)Onların sevinçle öğretime ve bildirime devam etmeleri.

1* Ama Hananya adında bir adam karısı Safira ile bir mülk sattı. **2*** Eşinin de bilgisi içinde, parasından birazını[1] kendisine ayırdı ve bir bölümünü de alıp Havarilerin ayakları yanına koydu. **3*** Ama[2] Petrus:- Ey Hananya! Kutsal Ruh'a karşı yalan söylemek ve tarlanın parasından alıkoymak için Şeytan[3] senin yüreğini niçin kandırdı? **4*** Bu dursaydı sende kalmaz mıydı? Satıldıktan sonra da senin kullanımında değil miydi? Niçin bunu yüreğine koydun ve insanlara değil; ancak Allah'a yalan söyledin? Dedi. **5*** Hananya da bu sözü duyar duymaz düşüp[4] ruhunu teslim etti ve bu olayı gözleyenlerin üstüne büyük bir korku düştü! **6*** Gençler kalkıp onu kefenlediler[5] ve dışarı çıkararak gömdüler. **7*** Yaklaşık üç saat sonra eşi olayı bilmeyerek içeriye geldi. **8*** Petrus kadına doğru: -Bana söyle, tarlayı bu kadara mı sattınız? dedi ve o da: -Evet bu kadara, dedi. **9*** Ama Petrus ona: -Niçin Rabbin Ruhunu sınamayı[6] kararlaştırdınız? İşte senin kocanı gömenlerin ayakları kapının önündedir ve seni de dışarı çıkaracaklar, dedi. **10*** Kadın[7] da hemen onun ayakları yanına düşerek ruhunu teslim etti ve gençler içeri girdiğinde onu ölmüş buldular. Sonra da dışarıya çıkarıp kocasının yanına gömdüler. **11*** Bütün[8] cemaatla bunu duyanların hepsi üzerine büyük korku düştü. **12*** Havariler[9] eliyle halk arasında birçok harikalar, ispatlar oluyor ve herkes birlikte[10] Süleyman'ın Tapınağında idi. **13*** Dışarıdan[11] olan hiç kimsenin onlarla bir olmaya öz güveni yoktu; ama halk[12] gene de onlara saygı duyuyordu. **14*** Rabb'e inanan erkek ve kadınların sayısı gittikçe artıyordu. **15*** O derece ki, hastaları meydanlara çıkarıp, Petrus[13] gelirken; hiç olmazsa gölgesinin onlardan birinin üzerine düşsün diye, döşekler ve şilteler üzerine yatırıyorlardı. **16*** Çevrelerinde olan kentlerden birçok halk hastaları[14] ve kirli ruhlardan acı duyanları getirerek Kudüs'e toplanıyor ve tümü de iyileşiyordu. **17*** Baş kâhin olanların tümü[15] yani Sadukîler mezhebi kıskançlıkla dolarak kalkıştılar; **18*** Ve[16] Havarilerin üzerine el uzatarak onları devletin cezaevine attılar. **19*** Ama[17] Rabbin meleği gece zindanın kapısını açıp onları çıkardı ve onlara: **20*** -Gidin! Tapınakta durarak, bu yaşamın[18] sözlerini herkese söyleyin; dedi. **21*** Onlar da bu sözleri duyunca sabahleyin Tapınağa giderek öğretiyorlardı; ama[19] baş imam ve onunla beraber olanlar gelip, millet meclisini ve İsrailoğullarının tüm yaşlılarını toplayarak onları getirsinler diye cezaevine adamlar gönderdiler. **22*** Memurlar ise cezaevine geldiklerinde onları bulamadan döndüler ve: **23*** -Biz cezaevine tüm dikkatimizle baktık, her yeri kapalı ve bekçileri de kapının önünde bulduk; ama açtığımız zaman içeride hiç kimseyi bulamadık, diye söylediler. **24*** Baş kahin ve Tapınağın[20] kumandanıyla baş kahinler de bu sözleri duyduklarında: Bu da ne olacak? Diyerek onlardan şüphe ettiler. **25*** Ve biri gelerek: -İşte o cezaevine attığınız adamlar Tapınakta durup halka öğretiyorlar; diye onlara haber verdiler. **26*** O zaman kumandan memurlarla gidip onlara söylemeden getirdi. Çünkü[21] 'Taşlanırız' diye halktan korkuyorlardı. **27*** Onları alıp millet meclisinin önüne getirdiler ve baş kahin onlara şöyle sordu: **28*** -Size[22] bu isimle öğretmemeyi sıkıca öğütlemedim mi? İşte bak Kudüs'ü öğretinizle doldurdunuz ve O(*İsa*) adamın kanını[23] bizim üstümüze yıkmak[24] istiyorsunuz, dedi. **29*** Petrus ile Havariler şöyle yanıtladılar: -İnsandan[25] çok Allah'ı dinlemek gerekiyor. **30*** Sizin ***ağaca***[26] ***asıp idam ettiğiniz İsa'***yı atalarımızın[27] Allah'ı diriltti. **31*** İsrail'e tövbe[28] ettirmek ve günahları bağışlamak için; Tanrı O'nu[29] baş[30] ve kurtarıcı[31] yaparak kendi sağ eliyle yükseltti. **32*** Biz[32] de tüm bunların tanığıyız ve Allah[33] kendini dinleyenlere verdiği Kutsal Ruh'la da tanıktır, dediler. **33*** Bu sözü[34] duyduklarında çok kızdılar ve onların öldürülmesi için anlaşırlarken; **34*** Tüm halkın gözünde saygı duyulan Kutsal Yasa*(Şeriat)* uzmanı Gamaliel[35] adındaki bir Ferisî millet meclisinde kalkıp Havarilerin biraz dışarı çıkarılmalarını istedi. **35*** Ve onlara dedi ki: -Ey İsrailoğulları! Bu kişilere düşündüğünüz şeyler için kendinizi sakının. **36*** Çünkü bu günlerden önce Tevdas kalkıp, kendisini bir şey zannederek, yaklaşık dörtyüz kişiyi başına topladı. Kendisi öldürüldü ve ona katılanlar da dağılıp yok oldu. **37*** Ve bu adamdan sonra nüfus sayımı günlerinde Galileli Yuda (*Yahuda)* ayaklanıp kendine birçok taraftar topladı, ama o da öldürüldü ve ona katılanların tümü dağıldılar. **38*** Bundan ötürü size diyorum ki bu adamlardan vazgeçip onları bırakın; çünkü[36] eğer bu iş insandan ise bozulur. **39*** Ama[37] eğer Allah'tan ise onu bozmaya gücünüz yetmez. Böylece sakın[38] Allah'a karşı da cenk edici olmayasınız. **40*** Onu din-

lediler ve Havarileri[39] çağırarak dövdürdükten sonra[40] İsa'nın adını anmamalarını öğütleyip onları serbest bıraktılar. **41*** Onlar da O'nun adı için hakaret görmeyi kendilerine layık saydıklarından, sevinçle[41] millet meclisinin önünden çıktılar. **42*** Hergün Tapınakta ve evlerde öğretip eğiterek[42] İsa Mesih'i açıklamaktan çekinmiyorlardı[43].

(1)B.4/37, **(2)**Say.30/2, Tes.23/21, Vaiz 5/4, **(3)**Luk.22/3, **(4)**10.ve11.Ayetler, **(5)**Yuh.19/40, **(6)**3.Ayet, Mat.4/7, **(7)**5.Ayet, **(8)**5.Ayet, B.2/43, 19/17, **(9)**B.2/43, 14/3, 19/11, Rom.15/18, II.Kor.12/12, İbr.2/4, **(10)**B.3/11, 4/32, **(11)**Yuh.9/22, 12/42, 19/38,**(12)**B.2/47,4/21,**(13)**Mat.9/21,14/36, B.19/12, **(14)**Mark. 16/17,18, Yuh.14/12, **(15)**B.4/1,2ve6, **(16)**Luk.21/12, (17)B.12/7, 16/26,**(18)**Yuh.6/68,17/3,I.Yuh.5/11,**(19)**B.4/5ve6, **(20)**Luk.22/4, B.4/1,**(21)**Mat.21/26,**(22)**B.4/18,**(23)**Mat.23/35,27/25, **(24)**B. 2/23ve36, 3/15, 7/52, **(25)**Bu ayetle hükümetlere nispî itaat; ama Allah'a tam itaat gerektiği, Bak B.4/19, **(26)**Bak.Mat. 10/38'in dip notları. Bazı yeni Türkçe çevirilerde ağaca kelimesi yerine ***"Çarmıha gererek öldürdüğünüz"*** şeklinde çevrilmiştir, B.3/13 ve15, 22/14, **(27)**B.10/39, 13/29, Galt.3/13, I.Petr.2/24, **(28)**Luk. 24/47,B.3/26,13/38, Efs.1/8, Kols.1/14, **(29)**B.2/33ve36, Filp. 2/9,İbr.2/10,12/2,**(30)**B.3/15,**(31)**Mat.1/21,**(32)**Yuh.15/26, 27, **(33)**B.2/4,10/44,**(34)**B.2/37,7/54,**(35)**B.22/3,**(36)**Sül.Mes. 21/30, İşa.8/10,Mat.15/13, **(37)**Luk.21/15, I.Kor.1/25, **(38)**B.7/51, 9/5,23/9,**(39)**B.4/18,**(40)**Mat.10/17,23/34,Mark.13/9, **(41)**Mat. 5/12,Rom.5/3,II.Kor.12/10,Filp.1/29,İbr.10/34,Yakb.1/2, I.Petr. 4/13ve 16, **(42)**B.2/46, **(43)**B.4/20ve30.

6. Bölüm: 1)Yunanca konuşanların İbranîler'e karşı söylenmeleri, 2)Bunun üzerine Havarilerin önlemiyle yedi kişinin 'Şammas' olarak seçilmesi, 8)Libertinler ile diğerlerin, İstafanos ile çekişmeleri, 10)Ona gerekli yanıtı veremediklerinden onu tutup millet meclisine götürmeleri ve yalan tanıklarla ona iftira atmaları.

1* O günlerde[1] öğrenciler çoğalmakta olduğundan, Yunanca[2] konuşan Yahudiler'den İbranîler'e karşı söylenmeler oldu; çünkü kendi dul kadınlarının günlük yardımları[3] düşünülmüyordu. **2*** On ikiler, öğrenciler toplumunu davet ederek onlara: -Tanrı'nın[4] sözlerini bırakarak sofralara hizmet etmemiz uygun değildir. **3*** Bu yüzden ey kardeşler! Sizden[5] güvenilir ve Kutsal Ruh'un bilgisiyle dolu olan yedi adam[*] seçelim ve biz de onları bu işle görevlendirelim. **4*** Biz[6] de duayla sözün hizmetini sürdüreceğiz; dediler. **5*** Bu söz tüm cemaatin hoşuna giderek iman[7] ve Kutsal Ruh'la dolu olan İstefanos adındaki bir adamla Filipus[8] ve Prohoros, Nikanor, Timon, Parminas ve Antakyalı[9] mühtedi[+] Nikalaos'u seçip ellerini üzerlerine koydular. **6*** Onları Havariler'in önüne getirdiler. Onlar[10] da dua edip ellerini[11] üzerlerine koydular. **7*** Allah'ın[12] sözleri ilerleyip öğrencilerin sayısı Kudüs'te gayet çok çoğaldığından, birçok kahinler[13] ve halk da imanı destekliyordu. **8*** İstafanos iman ve güçle dolu olarak halk arasında büyük olağanüstü işler ve deliller gösteriyordu. **9*** Libertinler, Kirineliler ve İskenderiyeliler Sinagogu denilen Sinagog'tan olan Kilikyalılar ile Asyalılar'dan bazıları kalkıp İstafanos ile tartışıyordu. **10*** Ve[14] onun aracılığıyla söylenilen bilgelikle ruha karşı koyamadılar. **11*** O zaman[15] onlar: 'Biz onun Musa'ya ve Tanrı'ya küfürler söylediğini duyduk!' Demek için bazı adamları kendilerine çeldiler. **12*** Böylece halkı, yaşlıları ve din bilginlerini kışkırttılar. Onun üzerine saldırarak onu tutup millet meclisinin önüne getirdiler. **13*** Yalan tanıklar gösterdiler ve onlar da: -Bu adam Kutsal Yer'e ve Kutsal Yasa'ya karşı sövgüler söylemekten çekinmiyor. **14*** Çünkü[16] onun: 'Nasıralı İsa bu yeri yıkıp[17] Musa'nın bize bıraktığı ayinleri değiştirecek' diye söylediğini biz duyduk; dediler. **15*** Ve mecliste oturanların tümü ona baktıklarında onun yüzünü bir meleğin yüzü gibi gördüler.

(1)B.2/41,4/4, 5/14ve 7.Ayet, **(2)**B.9/29, **(3)**B.4/35, **(4)**Çık.18/17, **(5)**Tes.1/13, B.1/21,22, 16/2, I.Tim.3/7, **(*)**Kamillik sayısı!, **(6)**B.2/42, **(7)**B.11/24, **(8)**B.8/5ve26, 21/8, **(9)**Vah.2/6ve15, **(+)**Hidayete veya hak dinine girmiş olan!, **(10)**B.1/24, **(11)**B.8/17, 9/17, 13/3, I.Tim.4/14, 5/22, II.Tim.1/6, **(12)**B.12/24, 19/20, Kols.1/6, **(13)**Yuh.12/42, **(14)**Luk.21/15, B.5/39, Bak Çık.4/12,İşa.54/17,**(15)**I.Krl.21/10ve13,Mat.26/59ve60, **(16)**B. 25/8, **(17)**Dan.9/26.

7. Bölüm: 1)İstafanos, başlangışta atalarını Allah'ın nasıl seçtiğini anlatması, 37)Ve Musa'nın Mesih için tanıklık etmiş olduğunu söylemesi, 51)Mesih'i öldürdükleri için Yahudileri şiddetle kınaması, 54)Bunun üzerine Yahudilerin İstafanos'u taşla recm etmeleri, 58)Onun kendi ruhunu İsa adına teslim ederek düşmanlarına dua etmesi.

1* O zaman baş imam: -Bu şeyler gerçekten böyle midir? Dedi. **2*** O da dedi ki: -Ey[1] kardeşler ve babalar dinleyiniz. Babamız İbrahim Harran'da oturmadan önce Aram nehrinde(*Mezopotamya*) iken yüce Tanrı ona göründü ve: **3*** "Bu[2] ülkeden ve akrabanın yanından çık; sana göstereceğim ülkeye git, dedi. **4*** O zaman Kildanîler'in[3] topraklarından çıkıp Harran da yaşadı. Oradan da onu, babası öldükten sonra şimdi oturduğu bu topraklara yerleştirdi. **5*** Orada ona ayak basacak bir yer dahi miras vermedi; ama çocukları olmadığı halde onu kendisine[4] ve kendisinden sonra soyuna mülk olmak üzere söz verdi. **6*** Ve Allah bu şekilde söyledi; yani "Onun soyu[5] gurbet topraklarında misafir olacak ve dört yüz yıl[6] köle olup onu sıkıştıracaklar. **7*** Allah: "O tutsak oldukları milleti ben cezalandıracağım ve ondan sonra çıkıp bu yerde[7] bana ibadet edeceklerdir" dedi. **8*** Onunla bir[8]

"Sünnet Antlaşması yaptı" Onun oğlu İshak[9] oldu ve onu sekizinci günde sünnet etti. İshak[10] Yakub'un ve Yakup[11] da on iki oymağın babası oldu. **9*** Atalar[12] Yusuf'u kıskanarak Mısır'a sattılar; ama[13] Allah onunlaydı. **10*** Onu tüm sıkıntılarından kurtararak, ona[14] Mısır kralı Firavun'un önünde lütuf ve bilgelik verdi. O da onu tüm Mısır'ın ve bütün ev halkının üzerine gözetmen atadı. **11*** Bütün[15] Mısır ile Kenan ülkesi üzerine kıtlık ve büyük bir sıkıntı geldiğinde atalarımız tahıl bulamıyorlardı. **12*** Ve Yakup[16] Mısır'da buğday olduğunu duyduğunda ilk olarak atalarımızı gönderdi. **13*** İkinciye[17] Yusuf kendini kardeşlerine tanıttı ve Yusuf'un soyu Firavunca bilindi. **14*** Sonra[18] Yusuf onları gönderip babasıyla beraber yetmiş beş[19] kişi olan tüm soyunu çağırdı. **15*** Yakup[20] Mısır'a indi, kendisi[21] ve atalarımız öldüler. **16*** Şekem'e[22] götürülüp Şekem'in(babası) Hamor'un oğullarından İbrahim'in bir miktar parayla satın almış[23] olduğu mezara konuldu. **17*** Ama[24] Allah'ın İbrahim'e yemin ettiği sözün zamanı yaklaştığında; **18*** Yusuf'u bilmeyen başka bir kral ortaya çıkıncaya dek kavim[25] Mısır'da çoğalarak arttı. **19*** O da bizim milletimize karşı hileyle davranarak, çocuklarını yaşatmamak için, onları[26] dışarıya atmak derecesine kadar atalarımıza sıkıntı verdi. **20*** O zaman[27] Musa doğmuş olup Allah'ın[28] gözü önünde iyi biriydi. Üç ay babasının evinde beslendikten sonra; **21*** Dışarı[29] atıldığında onu Firavun'un kızı alarak kendinin oğlu olarak besledi. **22*** Musa Mısırlılar'ın her şeyi için eğitilmiş, sözde[30] ve beceride bilgili biriydi. **23*** Kırk[31] yaşını doldurduğunda kardeşleri olan İsrailoğullarını kendi yüreğinde aradı. **24*** Ve bir kişinin zulüm gördüğüne tanık oldu, Mısırlı'yı öldürdü ve mazlumun intikamını aldı. **25*** Allah'ın kendi eliyle onları kurtaracağını kardeşlerinin düşünmüş olduğunu sanıyordu; ama bunu anlamadılar. **26*** Ve[32] ertesi gün gene onları kavga ederlerken gördüğünde: -Ey adamlar! Siz kardeşlersiniz; niçin birbirinize zulmediyorsunuz? Diyerek onları barıştırmaya gayret ettiyse de, **27*** Komşusuna zulmeden onu reddederek: -Seni[33] bizim üzerimize kim başkan ve yargıç yaptı? **28*** Dün Mısırlı'yı öldürdüğün gibi, beni de mi öldürmek istiyorsun? Dedi. **29*** Musa[34] bu sözleri duyduktan sonra kaçtı ve Midyan topraklarında konuk olduğunda orada iki oğlu oldu. **30*** Kırk[35] yıl geçtiğinde Tur-u Sina çölünde çalı ateşi alevinde ona Rabbin meleği göründü. **31*** Musa onu gördüğünde görünüşüne şaşırdı ve bakmak için yaklaşırken ona: **32*** "Ben senin[36] atalarının Allah'ı: İbrahim'in Allah'ı, İshak'ın Allah'ı ve Yakup'un Allah'ıyım, diye Rabbin sesi geldi; Musa'nın titreyerek oraya bakmaya yüreği yetmedi. **33*** Ve[37] Rabb ona:-Ayaklarından çarıklarını çıkar; çünkü durduğun yer kutsal topraktır. **34*** Gerçekten[38] Ben Mısır'da olan halkımın zulmünü görüp, onların çağrısını duydum. Onları kurtarmak için geldim ve şimdi gel seni Mısır'a göndereyim." dedi. **35*** İşte: 'Seni kim başkan ve yargıç yaptı' diye yalanladıkları bu Musa'yı; hemen Allah, çalıda ona görünen meleğin[39] eliyle baş ve kurtarıcı yaptı. **36*** Bu[40] adam onları çıkarıp Mısır ile Kızıldenizde[41] ve kırk yıl[42] çöllerde harikalar[43] ve deliller gösterdi. **37*** Ve o İsrailoğullarına: "Allahınız Rabb, kardeşlerinizden benim gibi bir peygamber[44] çıkaracaktır; O'nu[45] dinleyin" diyen işte bu Musa'dır. **38*** Tur-u Sina'da kendisine söyleyen melekle[46] ve atalarımızla beraber çölde olan toplulukta, bize vermek için[47] 'Yaşam Sözleri' almış[48] olan kişi[49] budur. **39*** Atalarımız onu dinlemek istemeyip reddettiler ve yürekleriyle Mısır'a geri döndüler. **40*** Ve Harun'a[50]: -Bize önümüzde duracak ilâhlar yap! Çünkü şu bizi Mısır'dan çıkaran Musa'ya ne olduğunu bilmiyoruz, dediler. **41*** Böylece[51] o günlerde bir buzağı yaptılar. Bu puta kurban kesip ellerinin işleriyle seviniyorlardı. **42*** Sonra[52] Allah geri döndü ve onları gök varlıklarına[53] tapınmaya terketti. Bundan ötürü peygamberlerin kitabında: "Ey[54] İsrail evi! Kırk yıl çölde bana sunular ve kurbanlar sundunuz mu? **43*** Molok'un çardağını ve Tanrınız Refan'ın yıldızını; yani tapınmak için şu yaptığınız şekilleri taşıdınız. Ama Ben de sizi Babil'den daha uzağa göndereceğim." Diye yazılmıştır. **44*** 'Tanıklık Çadırı' çölde atalarınızın arasındaydı. Çünkü Musa'ya söyleyen: "Onu[55] gördüğün örneğe göre yap" diye buyurmuştu. **45*** Böylece[56] atalarımız onu sırayla taşıdılar ve Yeşu'yla beraber atalarımızın önünden Allah'ın[57] Davut'un günlerine dek kovduğu milletlerin toprakları içine götürdü. **46*** O da[58] Allah'ın önünde lütuf görerek, Yakup'un[59] Allah'ına bir yer bulmak istedi. **47*** Ama[60] Süleyman ona bir Ev yaptı. **48*** "Yüce[61] Tanrı elle yapılmış meskenlerde olamaz" Bundan ötürü peygamber: Rabb buyuruyır ki; **49*** "Gök[62] tahtım ve yer de ayaklarıma basamaktır. Bana nasıl Ev yapacaksınız veya huzurumun yeri neresidir? **50*** Tüm bunları benim elim yapmadı mı?" dedi. **51*** Ey[63] boynu sert, yürekleriyle[64] kulakları sünnetsiz olanlar! Siz de atalarınız gibi, sürekli Kutsal Ruh'a karşı geliyorsunuz. **52*** Atalarınız[65] peygamberlerin hangisine zulmetmedi? Onlar O

doğru[66] kişinin ortaya çıkacağını önceden bildiren kişileri öldürdüler. Sizler de şimdi O'nun hainleri ve katilleri oldunuz. **53*** Siz[67] Kutsal Yasa'yı *(Şeriatı)* meleklerin getirdiği gibi aldınız; ama tutmadınız. **54*** Yahudiler[68] bu sözleri duyunca yürekleri kudurdu ve gazapla dişlerini sıktılar. **55*** O da Kutsal[69] Ruhla dolu olup, göğe doğru göz dikerek Tanrı'nın yüceliğini ve İsa'yı *"O"*nun sağında duruyor gördü ve: **(56*?)**-İşte[70] ben göğü açılmış ve İnsanoğlu'nu[71] Tanrı'nın sağında duruyor görüyorum, dedi. **56*** Onlar da yüksek sesle bağırıp kulaklarını tıkadılar ve tümü onun üzerine saldırdı. **57*** Ve onu kentten[72] dışarıya çıkarıp recm[73] ettiler*(taşladılar)*. Tanıklar[74] da kendi giysilerini Saul(Pavlus) adındaki bir gencin ayakları yanına koydular. **58*** Ve İstafanos: -Ya Rabb İsa! Ruhumu kabul et[75] diye dua[76] ederken onu taşladılar. **59*** Ve diz[77] çöküp yüksek sesle: -Ya[78] Rabbi! Bu günahı onlara sayma; diye yalvardı ve bunu dedikten sonra uykuya vardı*(öldü)*. Saul[79] da onun ölümünü onaylamıştı.

(1)B.22/1, **(2)**Tek.12/1, **(3)**Tek.11/31, 12/4,5, **(4)**Tek.12/7, 13/15, 15/3,18ve21,17/8,26/3,**(5)**Tek.15/13ve16,**(6)**Çık.12/40, Galt.3/17,**(7)**Çık.3/12,**(8)**Tek.17/9-11,**(9)**Tek.21/2-4,**(10)**Tek. 25/26,**(11)**Tek.29/31vediğ.,30/5vediğ.,35/18ve23,Tek.37/4, 11ve28,**(12)**Mez.105/17,**(13)**Tek.39/2,21ve23, **(14)**Tek. 41/37, 42/6,**(15)**Tek.41/54,**(16)**Tek.42/1**(17)**Tek.45/4ve16, **(18)**Tek.45/9 ve27, **(19)**Tek.46/27,Tes.10/22,**(20)**Tek.46/5, **(21)**Tek.49/33, Çık.1/6,**(22)**Çık.13/19,Yeş.24/32,**(23)**Tek.23/16,35/19, **(24)**Tek. 15/13,6.Ayet,**(25)**Çık.1/7-9,Mez.105/24ve25,**(26)**Çık.1/22, **(27)**Çık.2/2,**(28)**İbr.11/23,**(29)**Çık.2/3-10,**(30)**Luk.24/19, **(31)**Çık.2/11ve12, **(32)**Çık.2/13, **(33)**Bak Luk.12/14, B.4/7, **(34)**Çık.2/15ve22, 4/20, 18/3ve4, **(35)**Çık.3/2, **(36)**Mat.22/32, İbr.11/16, **(37)**Çık.5/3, Yeş.5/15, **(38)**Çık.3/7, **(39)**Çık.14/19, Say.20/16,**(40)**Çık.12/41, 33/1,**(41)**Çık.14/21,21,28ve29,**(42)**Çık. 16/1ve35,**(43)**Çık.7, 8,9,10,11ve14,Mez.105/27,**(44)**Tes.18/15 ve18, B.3/22, **(45)**Mat. 17/5, **(46)**İşa.63/9, Galt.3/19, İbr.2/2, **(47)**Çık.21/1,Tes.5/27ve31,33/4,Yuh.1/17,**(48)**Rom.3/2, **(49)**Çık. 19/3ve17,**(50)**Çık.32/1,**(51)**Tes.9/16,Mez.106/19,**(52)**Mez. 81/12, Hez.20/25ve39, Rom. 1/24, II.Sel.2/11,**(53)**Tes. 4/19, 17/3,II.Trh.17/16,21/3, Yerm. 19/13, **(54)**Amos 5/25,26, **(55)**Çık. 25/40, 26/30, İbr.8/5, **(56*?)**55.Ayetin yarısı bazı yeni çevirilerde 56.Ayet olarak devam ediyor, **(56)**Yeş. 3/14, **(57)**Neh.9/24, Mez.44/2,78/55,B.13/19,**(58)**I.Sam.16/1,II.Sam.7/1,Mez. 89/19, B.13/22,**(59)**I.Krl.8/17,I.Trh.22/7,Mez. 132/3ve4,**(60)**I.Krl.6/1, 8/20,I.Trh.17/12,II.Trh.3/1,**(61)**I.Krl.8/27,II.Trh.2/6,6/18,B. 17/24,**(62)**İşa.66/1ve2,Mat.5/34,35,23/22,**(63)**Çık.32/9,33/3, İşa.48/4, **(64)**Lev.26/41,Tes.10/16,Yerm.4/4, 6/10,9/26,Hez.44/9, **(65)**II.Trh.36/16,Mat.21/35,23/34,37,I.Sel.2/15,**(66)**B.3/14, **(67)**Çık.20/1,Galt.3/19,İbr.2/2, **(68)**B.5/33,**(69)**B.6/5,**(70)**Hez. 1/1,Mat.3/16,B. 10/11,**(71)**Dan. 7/13,**(72)**I.Krl.21/13,Luk.4/29, İbr.13/12,**(73)**Lev.24/16,**(74)**Tes.13/9ve10,17/7,59.Ayet,B. 22/20, **(75)**Mez.31/5i Luk.23/46,**(76)**B. 9/14, **(77)**B.9/40, 20/36, 21/5, **(78)**Mat.5/44, Luk.6/28, 23/34, **(79)**58.Ayet, B.22/40.

8. Bölüm: 1)Yeruşalim'de olan cemaate karşı büyük bir sıkıntı yapılarak Müminlerin çevreye dağılmaları, 5)Filipus'un Samiriye'de İsa'yı vaaz ederek Misyonerliği ve birçok harikalar göstermesi. Bunun üzerine birçok kimselerin ve hattâ sihirbaz Simun'un da vaftiz olması, 14)Yeruşalim'de olan Havarilerin Petrus'la Yuhanna'yı Samiriye'ye göndermeleri ve onların el koymasıyla inananların Kutsal Ruh'u almaları, 18)Sihirbaz Simun'un bu gücün kendisine satılmasını istemesi, 20)Ve Petrus'un onu şiddetle azarlaması, 25)Petrus'la Yuhanna'nın Kudüs'e geri dönmesi, 26)Rabb'in meleğinin Filipus'u Gaza yoluna göndermesi ve onun Habeşistanlı bir hadıma öğreterek vaftiz etmesi.

1* O zaman Yeruşalim'de olan cemaate karşı büyük bir baskı yapıldı ve Havariler'den[1] başka tüm imanlılar Yahudiye ile Samiriye bölgelerine dağıldılar. **2*** Bazı dindar kişiler İstafanos'u kaldırıp ona[2] büyük bir yas tuttular. **3*** Ama Saul (Pavlus) evlere girip erkek[3] ve kadınları sürükleyerek cezaevine atıyor ve cemaati dağıtıyordu. **4*** Dağılan kişiler[4] sözü bildirerek her yere gidiyorlardı. **5*** Filipus[5] Samiriye'nin bir köyüne inip onlara Mesih'i vaaz ediyordu. **6*** Halk, Filipus'un sözlerini duyarak ispatladığı şeylerle harikalar görünce; birlikte onun söylediklerine kulak kabartmaya başladılar. **7*** Çünkü[6] kirli ruhlar yüksek sesle bağırarak, tutsak ettiği kişilerden çıkıyor; böylece birçok felçlilerle özürlüler iyileşiyorlardı. **8*** Ve o kentte büyük bir sevinç oldu. **9*** Öteden beri o kentte olan ve: 'Ben[7] büyük bir insanım' diye falcılık[8] edip Samiriye halkını şaşkına çeviren Simon adında bir adam vardı. **10*** Büyük küçük herkes: Bu adam Tanrı'nın büyük bir gücüdür, diye onu dinliyordu. **11*** Bunu dinlemelerinin sebebi uzun bir zamandan beri yaptığı sihirlerle onları şaşkına çevirmesiydi. **12*** Ama 'Tanrı'nın[9] Egemenliği'ni' ve İsa Mesih'in adına olan şeyleri bildiren Filipus'a inandıklarında, gerek erkekler ve gerek kadınlar vaftiz oluyordu. **13*** Simun kendisi de inandı ve vaftiz olup Filipus'a katıldı. Onun yaptığı harikaları ve delilleri görerek şaşkına dönüyordu. **14*** Kudüs'te olan Havariler, Samiriyeliler'in Tanrı'nın sözlerini kabul ettiğini duyunca onlara Petrus'la Yuhanna'yı gönderdi. **15*** Onlar da gelip Kutsal[10] Ruh'u alsınlar diye onlar için dua ettiler. **16*** [Çünkü[11] onların hiçbirinin üzerine inmemiş; ancak Rabb[12] İsa'nın adına vaftiz[13] olmuşlardı.] **17*** O zaman üzerlerine[14] ellerini koyarak Kutsal Ruh'u aldılar. **18*** Simun da Havariler'in ellerinin konulmasıyla Kutsal Ruh'un verildiğini gördüğünde: **19*** -Bu gücü bana da verin. Tâ ki; ellerimi kimin üzerine koyacak olursam Kutsal Ruh'u alsın, diye onlara para vermeye kalkıştı. **20*** Ama Petrus ona: -Paran

seninle beraber yok olsun; çünkü Tanrı vergisini[15] parayla[16] alınır sandın. **21*** Bu şeyde senin payın ve hakkın yoktur; çünkü Allah'ın önünde yüreğin doğru değildir. **22*** Şimdi bu kötülüğünden tövbe et ve Allah'a yalvar; belki[17] yüreğinin düşüncesi sana bağışlanır. **23*** Çünkü seni öd[18] acılığında ve haksızlık bağlarında görüyorum; dedi. **24*** Simun da şöyle yanıtladı: -Söylediklerinizin hiçbiri bana dokunmasın diye benim[19] için siz Rabb'e yakarın, dedi. **25*** Onlar da tanıklıklarını yaptılar ve bir de Rabbin sözlerini söyledikten sonra Samiriyeliler'in bir çok köylerinde Müjdeyi bildirerek Kudüs'e geri döndüler. **26*** Ve Rabb'in meleği Filipus'a şöyle söyledi: -Kalk güneye; yani Kudüs'ten Gazza'ya in ve yola git, orası çöldür. **27*** O da kalkıp gitti. İşte Habeş kralı Kandaki'nin[20] bakanlarından biri olup tüm hazineleri üstüne bakan olan Habeşistanlı bir hadım Kudüs'e[21] ibadet etmeye gelmişti. **28*** Geri döndüğü zaman arabasında oturup, İşaya peygamberin kitabını okuyordu. **29*** Ruh Filipus'a yaklaşarak: -Bu arabaya yapış, dedi. **30*** Filipus da yanına koşarak İşaya peygamberin kitabını okuduğunu duydu ve: -Okuduğunu anlıyor musun? Dedi. **31*** O da: -Bir kimse bana yardım etmedikçe nasıl anlayayım? Diyerek Filipus'u çağırıp yanına oturmasını istedi. **32*** Kitapta okuduğu bölüm buydu: "Koyun[22] gibi boğazlanmaya götürüldü ve kuzu, kırkıcıların önünde durduğu gibi ağzını açmıyordu. **33*** Ağırbaşlı olduğunda O'nun hakkı kaldırıldı. Şimdi O'nun soyunu kim belli edecek? Çünkü yaşamı birden elinden alındı." **34*** Ve Hadım Filipus'a şöyle yanıt verdi: -Sana yalvarırım; peygamber bunu kimin için söylüyor. Kendisi için mi yoksa başka bir kişi için mi? Dedi. **35*** Filipus da ağzını açıp bu[23] yazıdan başlayarak ona İsa'yı açıkladı. **36*** Ve yolda giderlerken bir suya geldiler. Hadım da: -İşte su vaftiz[24] olunmama ne engel var? Dedi. **37*** [Filipus da: -Eğer[25] tüm yürekten inanırsan olabilirsin, dedi. O da: -Mesih İsa'nın[26] Tanrı'nın oğlu olduğuna inanıyorum; dedi.] **38*** Ve arabanın durmasını söyledi. Filipus'la hadım ikisi birden suya indiler ve onu vaftiz etti. **39*** Sudan çıktıklarında Rabb'in Ruhu Filipus'u[27] ansızın götürdü ve hadım artık onu göremedi. Sonra da sevinçle kendi yoluna gitti. **40*** Filipus Azotus da görüldü ve dolaşarak Kayseriye'ye gelene dek tüm kentlerde Müjde'yi bildiriyordu.

(1)B.11/19,**(2)**Tek.23/2,50/10,II.Sam.3/31,**(3)**B.7/57, 9/1,13ve21, 22/4, 26/10ve11, I.Kor.15/9, Galt.1/13, Filp.3/6, I.Tim.1/12, **(4)**Mat.10/23, B.11/19, **(5)**B.6/5, **(6)**Mark.16/17, **(7)**B.5/36, **(8)**B.13/6, **(9)**B.1/3, **(10)**B.2/38, **(11)**B.19/2, **(12)**B.10/48, 19/5, **(13)**Mat.28/19,B.2/38,**(14)**B.6/6,19/6,İbr.6/2,**(15)**B.2/38, 10/45, 11/17, **(16)**Mat.10/8, Bak II.Krl.5/16, **(17)**Dan.4/27, II.Tim.2/25, **(18)**İbr.12/15,**(19)**Tek.20/7ve17,Çık.8/8,Say.21/7,I.Trh.13/6, Eyp.42/8,Yakb.5/16,**(20)**Sef.2/10,**(21)**Yuh.12/20, **(22)**İşa.53/7,8, **(23)**Luk.24/27,B.18/28,**(24)**B.10/47,**(25)**Mat. 28/19, Mark.16/16, **(26)**Mat.16/16, Yuh.6/69, 9/35ve38, 11/27, B.9/20, I.Yuh.4/15, 5/5ve13, **(27)**I.Krl.18/12, II.Krl.2/16, Hez.3/12,14.

9. Bölüm: 1)Saul'un Dameşk'e (Şam'a) giderken yolda İsa'yı görmesi, 10)Göreve (Elçiliğe) çağırması, 18)Hananya tarafından vaftiz edildikten sonra İsa'yı öz güvenle bildirmesi, 23)Onun öldürülmesi için Yahudilerin ve hem de Yunanca konuşanların anlaşmaları. Saul'un kurtulması, 31)Cemaatin huzurla çoğalması, 32)İsa'nın adıyla Petrus'un Eneas'ı iyileştirmesi, 36)Ve Tabita'yı diriltmesi.

1* İlkin Saul[1] Rabbin Havarileri için baskı ve öldürmeden söz ederek Başkahin'in yanına gitti. **2*** Ondan Şam'da olan Sinagoglara mektuplar istedi. Tâ ki eğer bu mezhepten bazı kişiler bulacak olursa; gerek erkek, gerek kadın onları bağlı olarak Kudüs'e götürsün! **3*** Yolda[2] Şam'a yaklaştığında, ansızın çevresini gökten bir ışık aydınlattı. **4*** Ve yere düşüp kendisine: -Ey Saul, Saul! Bana[3] niçin sıkıntı veriyorsun? Diye bir ses duydu. **5*** O da: -Ey efendi! Sen kimsin? Dedi ve Rabb: Ben senin zulmettiğin İsa'yım; üvendireye[4] karşı durmak sana zordur, dedi. **6*** O da titreyerek şaşırdı ve: -Ya Rabbi ne[5] istiyorsun ki ben yapayım? Dedi. **7*** Rabbi ona: -Kalk kente gir ve ne yapman gerekeceği sana söylenilecektir; dedi. Onunla[6] beraber yolda giden adamlar sesi duydular; ama hiç kimseyi göremediklerinden şaşırmış duruyorlardı. **8*** Saul yerden kalktı ve gözleri açık olduğu halde hiç kimseyi göremedi. Onu elinden tutarak Şam'ın içine götürdüler. **9*** Üç gün göremeden ne yedi ve ne de içti. **10*** Şamda Hananya[7] adında bir öğrenci vardı. Ona Rabb rüyada: -Ey Hananya! Dediğinde o da: -Evet ya Rabb, dedi. **11*** Rabb ona: -Kalk doğru denilen sokağa git. Yahuda'nın evinde Tarsuslu[8] Saul adındaki kişiyi bul; çünkü o dua ediyor. **12*** Rüyada Hananya adında bir adamın içeri geldiğini ve gözlerinin görmesi için üzerine elini koyduğunu görmüştür, dedi. **13*** Hananya da: -Ya Rabb! Bu adam için Kudüs'te[9] olan senin kutsallarına ne denli çok kötülük ettiğini birçok kişilerden duydum. **14*** Tüm[10] senin adına dua edenleri yakalamaya, baş kahinler tarafından burada da yetkisi var; dedi. **15*** Rabb ona: -Git; çünkü o milletlerin[11] kralların[12] ve İsrailoğulları'nın önünde adımı anmak için bana[13] seçilmiş olan bir kaptır. **16*** Çünkü[14] benim adım için neler çekmek gerektiğini ben kendisine göstereceğim; dedi. **17*** Böylece Hananya[15] gidip o eve girdi ve ellerini[16] onun üzerine koyup: -Ey Saul kardeş Rab-

bi; yani geldiğin yolda sana görünen İsa gözlerin görsün ve Kutsal Ruh'la[17] dolasın diye, beni sana gönderdi. **18***Ve aniden onun gözlerinden, sanki pullar düşmüş gibi birdenbire gördü ve kalkıp vaftiz olundu. **19***Yemek yeyip güçlendi ve Saul[18] Şam'da olan havarilerle birkaç gün kaldı. **20***Bundan sonra Sinagoglarda İsa'yı Tanrı'nın[19] oğludur diye vaaz etmeye başladı. **21***Bunu işiten herkes şaşırmış: Kudüs'te bu isimle dua edenleri mahveden bu[20] değil mi? Hem de buraya onları bağlı olarak baş kahinlere götürmek için gelmedi mi? Diyorlardı. **22***Ama Saul gittikçe güçlendi ve Mesih budur diye ispat ederek Şam'da yaşayan[21] Yahudileri şaşırtıyordu. **23***Birçok günler içinde Yahudiler[22] onu öldürmeyi tasarladılar. **24***Ama onların[23] bu kötü düşüncesini Saul anladı. Onu öldürmek için kapılarda gece gündüz nöbet tuttular. **25***Ama öğrenciler geceleyin onu alıp bir[24] zembil(Sepet) içinde surdan aşağıya sarkıtarak indirdiler. **26***Saul Kudüs'e[25] geldiği zaman Havarilerle birleşmeye çaba gösterdi; ama herkes onun imanlı(*şakirt*) olduğuna güvenemediğinden ondan korkuyorlardı. **27***Barnabas onu alarak Havarilerin yanına[26] götürdü. Onun yolda Rabbi nasıl gördüğünü, Rabb'in onunla konuştuğunu ve Şam'da İsa'nın adıyla[27] nasıl yüreklice söylemiş olduğunu onlara bir bir anlattı. **28***Ve[28] Kudüs'te onlarla girip çıkıyordu. **29***Rabb İsa'nın adıyla öz güvene sahip olup Yunanca[29] konuşanlarla söyleşip tartışıyordu. Onlar[30] ise onu öldürmeye çalışıyorlardı. **30***Ama kardeşler bunu anladığından onu Kayseriye'ye getirip Tarsus'a gönderdiler. **31***O zaman[31] cemaatler tüm Yahudiye'de, Galile'de ve Samiriye'de esenlikle çoğalarak, Rabbin korkusunda ve Kutsal Ruh'un avuncunda yürüyüp gelişiyorlardı. **32***Petrus her[32] taraftan geçerken Lidda'da yaşayan kutsalların yanına da indi. **33***Orada sekiz yıldır yatalak Eneas adında bir adam gördü. **34***Petrus ona: -Ey Eneas! İsa Mesih sana şifa veriyor[33] kalk kendin döşeğini topla, dediğinde hemen kalktı. **35***Lidda'da ve Şaron[34] da yaşayanların tümü onu görerek Rabbe döndüler[35]. **36***Yafa'da Tabita (Çevirisi Ceylan demektir) adında kadın bir öğrenci vardı. Kadın[36] yaptığı iyi işler ve sadakalarla anılıyordu. **37***O günlerde bu kadın hasta olup öldü ve onu yıkadıktan sonra üstteki[37] bir odaya koydular. **38***Lidda Yafa'ya yakın olduğundan, öğrenciler Petrus'un orada olduğunu duyunca, yanlarına gelmeye gecikmemesini söylemek için ona iki kişi gönderdiler. **39***Petrus kalkıp onlarla beraber geldi ve oraya geldiğinde onu üstteki odaya çıkardılar. Tüm dul kadınlar gelip ağladılar ve Ceylan da onlarla beraber iken yaptığı gömleklerle giysilerin tümünü onlara gösteriyorlardı. **40***Petrus herkesi dışarı[38] çıkarıp diz[39] çökerek dua etti ve cesede dönüp: -Ey[40] Tabita kalk, dedi; o da gözlerini açıp Petrus'u görünce kalkıp oturdu. **41***O da kadına elini verip kaldırdı ve kutsallar ile dul kadınları çağırarak onu sağ olarak önlerine koydu. **42***Bu olay tüm Yafa'da bilindi ve birçok[41] kişiler Rabb'e inandılar. **43***Petrus Yafa'da Simun[42] adında bir dericinin evinde birçok günler kaldı.

(1)B.8/3, Galt.1/13, I.Tim.1/13, **(2)**B.22/6, 26/12, I.Kor.15/8, **(3)**Mat.25/40ve diğ., **(4)**Bu ayet eski çevirilerde: "Ben senin kovaladığın İsayım; öğendireye(Öküzü dürtmek için olan sivri uçlu bir sopa.) karşı tepmek sana zordur" şeklinde geçiyor, B.5/39 ve Vaiz 12/12 ile karş. B.26/14, **(5)**Luk.3/10, B.2/37, 16/30, **(6)**Dan.10/7, Bak B. 22/9,26/13, **(7)**B.22/12, **(8)**B.21/39, 22/3, **(9)**1.Ayet, **(10)**21.Ayet, B.7/58, 22/16, I.Kor.1/2,II.Tim.2/22,**(11)**Rom.1/6,11/13,Galt.2/7ve8, **(12)**B.25/22ve23,6/1,**(13)**B.13/2,22/21,26/18,Rom.1/1, I.Kor. 15/10,Galt.1/15,Efs.3/7ve8,I.Tim.2/7,II.Tim.1/11,**(14)**B. 20/23, 21/11,II.Kor.11/23,**(15)**B.22/12ve13,**(16)**B.8/17,**(17)**B.2/4, 4/31,8/17,13/52,**(18)**B.26/20,**(19)**B.8/37,**(20)**B. 8/3,1.Ayet,Galt. 1/13ve23,**(21)**B.18/28,**(22)**B.23/12,25/3,II.Kor.11/26, **(23)**II.Kor. 11/32,**(24)**Yeş.2/15,I.Sam.19/12,**(25)**B.22/17,Galt.1/17ve18, **(26)**B.4/36,13/2,**(27)**20.ve22.Ayetler, **(28)**Galt.1/18, **(29)**B.6/1, **(30)**Ayet23,II.Kor.11/26,**(31)**BakB.8/1,**(32)**B.8/14, **(33)**B.3/6 ve16,4/10,**(34)**I.Trh.5/16,**(35)**B.11/21,**(36)**I.Tim.2/10, Tit.3/8,**(37)**B.1/13,**(38)**Mat.9/25, **(39)**B.7/59, **(40)**Mark.5/41,42, Yuh.11/43, **(41)**Yuh.11/45, 12/11, (42)B.10/6.

10. Bölüm: 1)Allah'tan korkan Kornelius'un bir meleğin uyarısı üzerine Petrus'u çağırması, 11)Milletleri küçük görmemesi için Petrus'un bir rüya görmesi, 34)Petrus'un Kornelyus'a ve onun evinde olanlara İsa'yı bildirdiği sırada; 44)Kutsal Ruh'un onların üzerine inmesi, 48)Ve İsa'nın adına vaftiz olunmaları.

1*Kayseriye'de İtalyalı denilen taburdan yüzbaşı olan, **2***Ve tüm eviyle beraber Allah'tan[1] korkan halka[2] birçok sadakalar vererek Tanrı'ya sürekli yakaran, Kornelius adında bir adam vardı. **3***Adama gündüz rüyada[3] saat dokuz sıralarında Allah'ın bir meleğinin: -Ey Kornelius! diye içeriye onun yanına geldiğini açıkça gördü. **4***O da ona göz dikip çok korktu ve: -Ey efendi! Ne? Deyince melek ona: -Duaların ve sadakaların anılmak için Tanrı'nın önüne çıktılar. **5***Şimdi Yafa'ya adamlar gönderip Petrus adındaki Simun'u çağır. **6***O Simun[4] adındaki bir dericinin yanında misafir olarak duruyor. Onun evi deniz kenarındadır ve (Ne yapmak gerektiğini o sana söyleyecektir) dedi. **7***Ve (Kornelius'a) söyleyen melek ayrıldığında hizmetçilerinden iki kişiyle adamlarından Tanrı'dan korkan bir asker çağırdı. **8***Ve herşeyi onlara anlatarak Yafa'ya gönderdi. **9***Ertesi gün onlar yol

alırken ve kente yaklaşmaktayken Petrus[5] saat altı sıralarında dua etmek için dama çıktı. **10***Çok acıkmış olduğundan yiyecek birşeyler istedi ve onlar da yemeği hazırlarken kendinden geçen bir hal oldu. **11***Göğün[6] açıldığını ve büyük çarşaf gibi bir kabın, dört ucundan bağlı olarak kendine doğru yere indiğini gördü. **12***İçinde yeryüzünün her türlü dört ayaklı yabanıl hayvanları, böcekleri ve kuşları vardı. **13***Ona: -Ey! Petrus kalk, boğazla ve ye, diye bir ses geldi. **14***Ama Petrus: -Haşa! Ya Rabb, çünkü[7] hiçbir zaman haram veya kirli bir şey yemedim; dedi. **15***Yine ikinci kez ona: -Tanrı'nın temizlediği şeyleri sen haram sayma[8] diye bir ses geldi. **16***Bu olay üç kez tekrarlanıp kap yine göğe kaldırıldı. **17***Petrus: Acaba bu gördüğüm düş de nedir? diye kendi kendine düşünürken; işte Kornelius tarafından gönderilen adamlar Simun'un evini öğrenmiş olarak kapı önünde durdular. **18***Onlara seslenerek: Petrus adındaki Simun burada mı kalıyor? diye sordular. **19***Petrus rüyayı düşünürken Ruh[9] ona: -Bak seni üç adam arıyor. **20***Sen[10] kalk ve aşağıya in, hiç gecikmeden onlarla beraber git; çünkü onları ben gönderdim, dedi. **21***Petrus (Kornelius tarafından kendine gönderilen) adamların yanına inip: -İşte aradığınız adam benim; niye geldiniz? dedi. **22***Onlar da: -Yüzbaşı[11] Kornelius dindar, Allah'tan korkan ve tüm[12] Yahudi milleti tarafından sevilen bir adamdır. Seni evine çağırarak ne diyeceğini merak ediyor; çünkü seni dinlemesini kutsal bir melek ona söyledi; dediler. **23***O zaman onları içeri çağırarak alıkoydu ve ertesi gün Petrus onlarla beraber gitti. Yafa'lı[13] kardeşlerden bazıları da ona yoldaşlık ettiler. **24***Ertesi gün Kayseriye'ye girdiler. Kornelius da akrabasıyla en iyi dostlarını davet etmiş olarak onları bekliyordu. **25***Petrus içeri girdiğinde Kornelius onu karşılayarak ayaklarına kapandı. **26***Petrus da ona:-Kalk[14] ben de bir insanım, diyerek onu kaldırdı. **27***Onunla konuşarak içeri girdiğinde, orada toplanmış olan birsürü insan vardı. **28***Onlara:-Yahudi bir adamın diğer milletlerden biriyle konuşmasının ve onların yanına girmesinin doğru[15] olmadığını biliyorsunuz; ama[16] Allah bana bir insana kirli veya temiz diyemiyeceğimi söylemiştir. **29***Bundan ötürü davet olunduğumda itiraz etmeksizin geldim. Şimdi beni niçin çağırdığınızı soruyorum? Dedi. **30***Kornelius: -Bundan dört gün önce tam bu zamana dek oruç tutuyordum ve saat dokuzda evimde dua ederken, önümde parlak[17] giysili bir adam durarak[18]: **31***-Ey Kornelius! Duan kabul oldu[19] ve sadakaların[20] Tanrı'nın önünde anıldılar. **32***Şimdi Yafa'da deniz kenarındaki derici Simun'un evinde misafir bulunan ve Petrus takma adıyla anılan Simun'u çağır. O geldiğinde sana anlatacaktır; dedi. **33***Bunun üzerine hemen sana gönderdim ve senin de geldiğine sevindim. Şimdi hepimiz sana buyrulan şeyleri dinlemek için, Tanrı'nın önünde hazırız; dediler. **34***Petrus da ağzını açarak şöyle konuştu: -Şundan emin olunuz ki[21] adam kayırmadan; **35***Ancak[22] her milletten *"O"*ndan korkan ve dürüst çalışan kişilerin *"O"*nun beğenisini kazandıklarını biliyorum. **36***Siz İsa Mesih aracılığıyla [Ki O[23] herkesin Rabbi'dir] esenlik[24] bildirerek İsrailoğulları'na gönderdiği sözleri; **37***Yani Yahya'nın vaaz ettiği vaftizden sonra; Galile'den[25] başlayıp tüm Yahudiye'de, Nasıralı İsa için olan olayı biliyorsunuz. **38***Şöyle ki Allah[26] O'nu Kutsal Ruh ve kudretle meshetti. O da her yerden geçerken iyilik ederek Şeytan'ın tutsak ettiği tüm insanlara şifa veriyordu; çünkü[27] Tanrı O'nunla idi. **39***Biz[28] de Yahudilerin topraklarında Kudüs'te O'nun yaptığı tüm şeylerin tanığıyız. Ağaca asıp[29] öldürdükleri bu adamı; **40***Allah üçüncü günde diriltip[30]; **41***Bütün halka değil[31] ancak Allah tarafından önceden belirlenen tanıklara açıkça gösterdi. Ölümden dirildikten sonra, biz de[32] O'nunla beraber yedik ve içtik. **42***Dirilerle[33] ölülerin Allah'tan[34] belirtilen yargıcının kendisi olduğunu ve bunun için de halka vaaz ederek tanıklık yapmamızı bize[35] buyurdu. **43***Tüm peygamberler[36] de bu kişiye tanıklık yapıyorlar ki O'na[37] tüm inananların O'nun adıyla günahları bağışlansın. **44***Petrus bu şeyleri söylemekteyken, bu sözleri duyanların tümü üzerine Kutsal Ruh[38] indi. **45***Petrus'la beraber gelmiş olup, sünnet[39] edilmiş olan(*Yahudi*) müminler Kutsal Ruh'un milletler[40] üzerine de döküldüğünü görerek şaşırdılar. **46***Çünkü onların dillerle Tanrı'yı yücelttiklerine tanık oldular. **47***O zaman Petrus şöyle konuştu: -Kutsal Ruh'u bizim[41] gibi alan bu kişilerin vaftiz edilmemeleri için suyu kim engelleyebilir? **48***Ve Rabb'in[42] adına vaftiz edilmelerini buyurdu[43]. O zaman onun birkaç gün daha orada kalmasını istediler.

(1)22.Ayet, B.8/2, 22/12, **(2)**35.Ayet, **(3)**30.Ayet, B.11/13, **(4)**B.9/43, **(5)**B.11/5ve diğ., **(6)**B.7/55, Vah.19/11, **(7)**Lev.11/4, 20/25,Tes.14/3ve7,Hez.4/14,**(8)**Mat.15/11,28.Ayet, Rom.14/14, 17ve20, I.Kor.10/25, I.Tim.4/4, Tit.1/15, **(9)**B.11/12, **(10)**B.15/7, **(11)**1.,2.Ayetler ve diğ., **(12)**B.22/12, **(13)**45.Ayet, B.11/12, **(14)**B.14/14, Vah.19/10, 22/9, **(15)**Yuh.4/9, 18/28, B.11/3, Galt.2/12ve14,**(16)**B.15/8ve9, Efs.3/6, **(17)**B.1/10, **(18)**Mat.28/3, Mark.16/5,Luk.24/4,**(19)**4.Ayetvediğ., Dan.10/12,**(20)**İbr.6/10, **(21)**Tes.10/17,**(22)**B.15/9,Rom.2/13 ve 27, 3/22ve29, 10/12ve13,

I.Kol.12/13, Galt.3/28, Efs.2/13 ve 18, 3/5, **(23)**Mat.28/18, Rom.10/12, I.Kol.15/27, Efs.1/21ve22, I.Petr.3/22, Vah.17/14, 19/16, **(24)**İşa.57/19, Efs.2/14ve16,17, Kol.1/20, **(25)**Luk.4/14, **(26)**Luk.4/18,B.2/22,4/28,İbr.1/9,**(27)**Yuh.3/2,**(28)**B.2/32, **(29)**B.5/30,**(30)**B.2/24,**(31)**Yuh.14/17ve22,B.13/31,**(32)**Luk. 24/30ve43,Yuh.21/13,**(33)**Rom.14/9ve10,II.Kor.5/10, II.Tim.4/1, I.Petr.4/5,**(34)**Yuh.5/22ve27, B.17/31, **(35)**Mat.28/19ve20, B.1/8, **(36)**İşa.53/11, Yerm.31/34, Dan.9/24, Mik.7/18, Zek.13/1, Malk. 4/12,B.26/22,**(37)**B.15/9,26/18,Rom.10/11,Galt.3/22, **(38)**B.4/31,8/15,16ve17,11/15,**(39)**23.Ayet,**(40)**B.11/18, Galt.3/14, **(41)**B. 11/17, 15/8ve9,Rom.10/12, **(42)**B.2/38, 8/16, **(43)**I.Kor.1/17.

11. Bölüm: 1)Petrus'un başka milletlerle birlikte yürüdüğünü gören diğer İsa'ya inançlı Yahudiler'in ona itiraz etmeleri, 4)Petrus'un öğretilerinin onaylanması, 19)Fenike'de, Kıbrıs'ta ve Antalya'da Müjde'nin yayılması, 22)Kudüs cemaati tarafından Barnabas'ın Antalya'ya gönderilmesi, 26)Havarilerin Antakya'da ilk kez ***"Hristiyan"*** olarak adlandırılmaları, 27)Yahudiye'de olan kardeşlere yapılan yardım.

1*Yahudiye'de olan Havariler ile kardeşler, milletlerin de Tanrı'nın sözünü duyduğunu haber aldılar. **2***Petrus Kudüs'e geldiği zaman sünnet olma yükümlülüğü[1] olanlar(Yahudiler): **3***-Sen[2] sünnetsiz adamlar yanına gidip, onlarla[3] birlikte yemek yedin, diye itiraz ettiler. **4***Petrus da onlara sırasıyla[4] şöyle anlatmaya başladı: **5***-Ben[5] Yafa kentinde olduğum sırada dua etmekteyken; sanki kendimden geçtim ve rüyada büyük çarşaf gibi bir kabın, dört ucundan asılı olarak gökten indirilip bana gelmekte olduğunu gördüm. **6***Ona dikkatle bakarken yeryüzündeki her türlü dört ayaklı, yabanıl hayvanlar ile sürüngenleri ve kuşları gördüm. **7***Bana: -Ey! Petrus; kalk boğazla ve ye, diyen bir ses duydum. **8***Ama ben: 'Hâşa ya Rabb! Çünkü hiç bir zaman haram veya kirli birşey ağzıma girmedi, dedim. **9***Ve ikinci kez gökten bana o ses: -Tanrı'nın temizlediği şeyleri sen haram sayma, diye bana yanıtladı. **10***Bu üç kez tekrarlandı ve hepsi göğe çekildi. **11***İşte o an Kayseriye'den bana gönderilmiş olan üç adam bulunduğum evin önünde durdular. **12***Ruh[6] bana: -Hiç kaygılanmadan o adamlarla beraber git, dedi ve bu altı[7] kardeş de benimle beraber gidip o adamın evine girdik. **13***O da[8] meleği nasıl gördüğünü ve onun kendi evinde durup ona: 'Yafa'ya adamlar gönderip Petrus takma adlı Simun'u çağır; **14***O da senin ve tüm evinin kurtuluşuna neden olacak sözler söyleyecektir' dediğini bize anlattı. **15***Ben de konuşmaya başladığımda; Kutsal Ruh önce[9] bizim üstümüze ve sonra da onların üstüne indi. **16***O zaman Rabbin: "Yahya[10] sizi suyla vaftiz etti; siz ise[11] Kutsal Ruh'la vaftiz olunacaksınız" dediği sözü anımsadım. **17***Böylece Allah'ın[12] bize verdiği sevginin aynını, Rabb İsa Mesih'e inandıklarından onlara da verdiyse; ben[13] kim oluyorum ki Allah'a karşı geleyim? **18***Onlar da bu sözleri duyunca sustular ve: -Öyleyse[14] Allah, yaşam için tövbeyi milletlere de vermiştir diyerek Tanrı'yı yücelttiler. **19***İstafanos[15] olayı üzerine patlak veren sıkıntı nedeniyle dağılmış olanlar, sözü Yahudilerden başka hiç kimseye duyurmadan Fenike'ye, Kıbrıs'a ve Antakya'ya dek gittiler. **20***Onlardan bazıları Kıbrıslı ve Kirineli'ydiler ve Antakya'ya eriştiklerinde Yunanca[+] konuşanlara söyleyerek Rab İsa'yı bildiriyorlardı. **21***Ve[16] Rabbin eli onlarla olduğundan birsürü kişi inanarak Rabbe döndü[17]. **22***Bunların haberi Kudüs cemaatine eriştiğinde Barnabas'ı[18] Antakya'ya gitmek üzere gönderdiler. **23***O da gidip Tanrı'nın lütfunu gördüğünde sevindi ve Rabbe tüm gönülden bağlı kalsınlar diye onlara öğüt[19] verdi. **24***Çünkü kendisi iyi ve Kutsal Ruh'la[20] dolu bir adamdı. Birçok[21] kişiler de Rabbe katıldılar. **25***O zaman Barnabas Saul'a aramak için Tarsus'a[22] gidip onu bularak Antakya'ya götürdü. **26***Onlar tam bir yıl içinde cemaatle toplanıp birçok kişilere öğrettiler ve Havariler'in Hristiyan diye anılmaları önce Antakya'da oldu. **27***O günlerde Kudüs'ten Antakya'ya ilhamla[23] söyleyenler geldi. **28***Onlardan Agabus[24] adında biri kalkıp tüm dünyada büyük bir kıtlık olacağını ruhun gücüyle bildirdi. Bu da imparator Klavdius'un günlerinde oldu. **29***Her öğrenci gücü yettiğince Yahudiye'de olan kardeşlerine yardım[25] göndermeye karar verdi. **30***Ve bunu Barnabas ile Saul'un eliyle cemaatin sözü geçen yaşlılarına göndererek yerine[26] getirdiler.

(1)B.10/45, Galt.2/12, **(2)**B.10/28, **(3)**Galt.2/12, **(4)**Luk.1/4, **(5)**B.10/9ve dğ, **(6)**Yuh.16/13, B.10/19, 15/7, **(7)**B.10/23, **(8)**B.10/30, **(9)**B.2/4, **(10)**Mat.3/11, Yuh.1/26ve33, B.1/5, 19/4, **(11)**İşa.44/3, Yoel 2/28, 3/18, **(12)**B.15/8ve9, **(13)**B.10/47, **(14)**Rom.10/12ve13, 15/9ve15, **(15)**B.8/1, (+)Bazı çevirilerde: Yunanlılara(Antakya Suriye'nin Roma İmparatorluğuna bağlı üçüncü büyük kenti), **(16)**Luk.1/66, B.2/47,**(17)**B.9/35, **(18)**B.9/27, **(19)**B.13/43, 14/22, **(20)**B.6/5, **(21)**21.Ayet, B.5/14, **(22)**B.9/30, **(23)**B.2/17, 13/1, 15/32, 21/9, I.Kor.12/28, Efs.4/12, **(24)**B.21/10, **(25)**Rom.15/26, I.Kor.16/1, II.Kor.9/1, **(26)**B.12/25.

12. Bölüm: 1)Kral Hirodes'in cemaate baskı yapması, Yakup'u öldürmesi ve Petrus'u cezaevine atması, 7)Cemaatin(Kilisenin) duası üzerine Rabbin meleğinin Petrus'u zindandan kurtarması, 20)Hirodes'in gururu ve korkunç ölümü, 24)Allah'ın sözlerinin ilerlemesi, 25)Barnabas'la Saul'un Antakya'ya geri dönmesi.

1*O zaman kral Hirodes, cemaatten bazılarına zulüm baskı yapmak için el koydu. **2***Ve Yuhanna'nın[1] kardeşi Yakup'u kılıçla öldürdü. **3***Yahudilerin bu olaydan hoşnut olduklarını gördüğünde Petrus'u

da [Fıtır/Pentikost[2] günleriydi.] tutuklattı. **4***Onu[3] tutuklattığında Fısıh'tan sonra halkın önüne çıkarmak için onu beklesinler diye; her biri dört kişiden oluşan dört takım askere teslim ederek zindana attı. **5***Bu şekilde Petrus zindanda kaldı. Onun için Cemaat(*Kilise*) sürekli olarak dua ediyordu. **6***Hirodes onu çıkaracak olduğunda; o gece Petrus iki zincirle bağlı olarak iki askerin arasında uyuyor ve bekçiler de zindanın kapısı önünde bekliyordu. **7***İşte[4] Rabb'in meleği yanında durup o evde bir ışık parladı ve Petrus'un yanına giderek onu şöylece uyandırdı: -Çabuk kalk! Ve böyle der demez ellerindeki zincirler düştü. **8***Melek ona: -Kuşağını kuşan ve çarıklarını giy, dedi. O da aynen böyle yaptıktan sonra gene ona: -Giysilerini giyerek beni takip et, dedi. **9***O da çıkıp onun ardı sıra gitti ve melek[5] aracılığıyla olmuş olan şeyin gerçek olduğunu bilmeyerek kendince: 'Rüya[6] görüyorum' zannediyordu. **10***Birinci ve ikinci karakolu geçerek kente çıkılan demir kapıya geldiler. Burası[7] da kendiliğinden onlara açıldı ve birinci sokağa çıkıp geçtikten sonra melek ondan ayrıldı. **11***Ve Petrus kendine gelerek: Rabb[8] kendi meleğini gönderdi, beni Hirodes'in elinden ve Yahudi halkının başıma getireceğini sandığı tüm[9] belalardan kurtardı; dedi. **12***Biraz düşündükten sonra Markos takma adıyla anılan Yuhanna'nın annesi[10] Meryem'in evine geldi[11] ve orada birçok kişiler toplanmış dua[12] ediyorlardı. **13***(Petrus) avlu kapısını çaldığında Roda adındaki bir hizmetçi kız kulak kabarttı. **14***Ve Petrus'un sesini tanıyarak sevincinden kapıyı açmadan içeriye koşarak Petrus'un kapı önünde durduğunu bildirdi. **15***Onlar da kızcağıza: -Sen çıldırmışsın, dediler. O da: -Gerçekten doğrudur, diye yinelediğinde; onlar da: -Onun meleğidir[13] dediler. **16***Petrus ise devamlı kapıyı çalıyordu ve kapıyı açtıklarında onu görünce şaşırdılar. **17***O da[14] eliyle: -Susun! diye işaret ederek Rabb'in kendisini cezaevinden nasıl çıkardığını onlara anlattı ve tüm bunları Yakup'a ve kardeşlerine bildirin, dedikten sonra çıkıp başka bir yere gitti. **18***Gündüz olduğunda: Petrus ne oldu? Diye askerler arasında büyük bir sıkıntı oldu. **19***Hirodes de onu arayıp bulamadığından, dövüldükten sonra bekçilerin öldürülmelerini emretti. Sonra Yahudiye'den Kayseriye'ye inerek orada kaldı. **20***Hirodes Sur ile Sayda halkına çok öfkelenmişti. Onlar[15] kendi ülkelerinin kralın toprakları tarafından beslendiğini bildiğinden, tümü kralın önüne geldi; ve onlar kralın başvekili Vlastos'u ikna ederek barış istediler. **21***Hirodes haini de belirtilen bir günde krallık giysilerini giyerek, kürsüde oturduktan sonra onlara bir söylev verdi. **22***Halk da: Bu Tanrı sesidir; insan sesi olamaz! Diye bağırıyordu. **23***Onuru[16] Tanrı'ya atfetmediği için, birdenbire Rabb'in meleği onu[17] vurdu ve onu kurtlar yiyerek ruhunu teslim etti[(*)]. **24***Tanrı'nın[18] sözleri ise gelişip yayılıyordu. **25***Barnabas'la Saul(Pavlus) hizmeti bitirdikten sonra[19] Markos[20] takma adındaki Yuhanna'yı da yanlarında[21] alarak Kudüs'ten ayrıldılar.

(1) Mat.4/21, 20/23, **(2)**Çık.12/14ve15, **(3)**Yuh.21/18, **(4)**B.5/19, **(5)**Mez.126/1, **(6)**B.10/3ve17, 11/5, **(7)**B.16/26, **(8)**Mez.34/7, Dan.3/28, 6/22, İbr.1/14, **(9)**Eyp.5/19, Mez.33/18,19, 34/22, 41/2, 97/10, II.Kor.1/10, II.Petr.2/9, **(10)**B.15/37, **(11)**B.4/23, **(12)**5.Ayet, **(13)**Tek.48/16, Mat.18/10, **(14)**B.13/16, 19/33, 21/40,**(15)**I.Krl.5/9ve11,Hez.27/17,**(16)**Mez.115/1, **(17)**I.Sam. 25/38, II.Sam.24/17, (*)**:**Romalı Tarihçiler M.S 38-40 yıllarında Herodes'in yeğeni I.Hirodes Agrippa'nın; İmparator Kaligula zamanında, birkaç gün hasta yattıktan sonra öldüğünü yazıyor, **(18)**İşa.55/11, B.6/7, 19/20, Kol.1/6, **(19)**B. 11/29ve30, **(20)**12.Ayet, **(21)**B.13/5ve13, 15/37.

13. Bölüm: 1)Saul ile Barnabas'ın I. Misyonerlik yolculuğu ve Müjde'yi milletlere bildirsinler diye seçilmeleri, 7)Sergius, Pavlus ve sihirbas Elimos, 14)Pavlus'un Antakya'da İsa'yı dünyanın kurtarıcısı diye açıklaması, 42)Milletlerin inanmaları, 45)Yahudiler'in sövgüsü ve karşı gelmeleri; 46)Bunun üzerine Pavlus ile Barnabas'ın milletlere yönelmesi, 48)Sonsuz yaşamla belirtilenlerin iman etmesi, 50)Pavlus ile Barnabas'ın Konya'ya gitmeleri.

1*Antakya'da olan kilisede[1] bazı ilhamla söyleyenler, öğretmenler; yani Barnabas[2] Niger denilen Simun, Kirineli[3] Lukius ve ülkenin dörtte birinin yöneticisi olan Hirodes'le beraber bulunmuş olan Manaen ve Saul(Pavlus) vardı. **2***Onlar Rabbe ibadet edip oruç tuttukları sırada Kutsal Ruh: 'Davet[4] ettiğim iş için Barnabas'la Saul'u bana[5] ayırın'dedi. **3***O zaman[6] oruç tutup, dua ettikten sonra ellerini onların üzerine koyarak gönderdiler. **4***Böylece bunlar Kutsal Ruh tarafından gönderildiğinden, Selefke'ye indirilip oradan da gemiyle Kıbrıs'a[7] geçtiler. **5***Salamis'e vardıklarında Yahudiler'in[8] Sinagoglarında Allah'ın sözünü vaaz ediyorlardı. Yuhanna[9] da onların hizmetindeydi. **6***Pafos'a dek tüm adayı dolaştıktan sonra Baryeşu adında sihirbaz olan yalancı[10] bir Yahudi peygamber gördüler. **7***Bu adam akıllı bir kişi olup vali Sergius ve Pavlus'un yanında bulunuyordu. Bu kişi Pavlus'la Barnabas'ı davet ederek Tanrı'nın sözlerini dinlemek istedi. **8***Ama Elimas[11] yani sihirbaz(Çünkü adı böyle çevriliyordu.) valiyi inancından döndürmeye çalı-

şarak onlara karşı koydu. **9***Saul; yani Pavlus Kutsal Ruh'la[12] dolu olup ona dikkatle baktı ve: **10***Hertürlü hile ve kötülükle dolu olan Şeytan[13] oğlu ve her dürüstlüğün düşmanı; Rabbin[14] doğru yollarını saptırmaktan vazgeçmeyecek misin? **11***Şimdi işte Rabb'in eli senin üzerinde olup biraz zaman sonra görmeyecek ve kör olacaksın! Dedikten sonra onun üstüne duman ve karanlık çökerek dolaşmaya ve elinden tutacak bir adam aramaya başladı. **12***O zaman vali bu olayı gördüğünde Rabb'in öğretisine şaşarak inandı. **13***Pavlus yoldaşlarıyla beraber Pafos'tan hareket ederek Pamfilya'da olan Perga'ya geldiler. Ama Yuhanna[15] onlardan ayrılarak Kudüs'e geri döndü. **14***Onlar da Perga'dan geçerek Psidikya'da olan Antakya'ya geldiler ve Cumartesi[16] günü Sinagog'a girip oturdular. **15*** ***Tevrat Kitabı***[17] ile peygamberler okunduktan sonra Sinagog başkanları onlara şöyle haber gönderdiler: -Ey kardeşler! Eğer[18] halka öğüt verici bir şeyiniz varsa söyleyin; dediler. **16***O zaman Pavlus kalkıp eliyle[19] işaret ederek dedi ki: -Ey! İsrailoğulları ve Allah'tan[20] korkanlar, dinleyiniz. **17***Bu İsrail halkının Tanrısı atalarımızı seçti[21] halkı Mısır'da[22] gurbetteyken yükseltti ve onları oradan güçlü[23] koluyla çıkardı. **18***Yaklaşık onları kırk[24] yıl boyunca çölde besledikten sonra; **19***Kenan[25] ülkesindeki yedi milleti yok ederek topraklarını[26] onlara miras olmak üzere verdi. **20***Sonra yaklaşık dört yüz elli[27] yıl Samuel[28] peygambere dek yargıçlar verdi. **21***Ondan[29] sonra bir kral istediklerinde, Allah onlara kırk yıl Bünyamin oymağından Kiş oğlu Saul'u verdi. **22***Onu[30] krallıktan attığında, onlara kral olmak için Davut'u[31] getirdi ve seçti; ona şöyle tanıklık yaptı: "Yesse[32] oğlu Davut'u kendi yüreğime[33] uygun bir adam gördüm ve her isteğimi yapacaktır" dedi. **23***Ve[34] onun soyundan Allah, verdiği söze[35] göre İsraile bir kurtarıcı[36] yani İsa'yı çıkardı. **24***O görevine başlamadan önce Yahya[37] tüm İsrail halkına tövbe vaftizini vaaz etmişti. **25***Yahya görevini tamamlarken dedi ki: 'Beni kim[38] sanıyorsunuz? Ben Mesih değilim; ama işte benden sonra, benim O'nun ayakkabılarını bile çıkarmaya layık olmadığım bir kişi geliyor.' **26***Ey kardeşler! İsrailoğulları nesli içinde, aranızda Allah'tan korkanlar için, bu kurtuluş haberi size[39] gönderilmiştir. **27***Çünkü Kudüs halkıyla beyleri; O'nu[40] ve her[41] oymakta okunan peygamberlik sözlerini bilmedikleri için O'nu[42] cezalandırdılar ve (O sözler) yerine geldi. **28***Öldürülmesi[43] için hiçbir neden olmadığı halde Pilatus'tan O'nun öldürülmesini istediler[44]. **9***O'nun[45] için yazılı olan tüm şeyler tamamlandıktan sonra O'nu[46] ağaçtan indirip mezara koydular. **30***Ama[47] Tanrı O'nu ölümden diriltti. **31***O da kendisiyle beraber Galile'den[48] Kudüs'e gidenlere, birçok günler göründü[49]. Onlar da[50] halka O'nun tanıkları oldular. **32***Biz atalarımıza[51] verilen sözü size müjdeliyoruz. **33***Şöyle ki Allah İsa'yı dirilterek; O'nu bize ve çocuklarımıza vermiştir. Bundan ötürü ikinci Mezmurda: "Sen oğlumsun[52] sana bu gün '*Baba oldum*" diye yazılıdır. **34***O'nu ölümden dirilterek -artık çürümeyeceğine ait -Davut'a verdiği aziz ve emin sözleri size vereceğim[53] demiştir. **35***O'nun için başka Mezmurda da: "Kutsalını[54] çürümeklik görmeye bırakmayacaksın" dedi. **36***Çünkü Davut kendi asrında, Tanrı'nın arzusu doğrultusunda hizmet ettikten sonra uyudu[55] ve atalarına katılarak çürüdü. **37***Ama Tanrı'nın dirilttiği kişi çürümedi. **38***Şimdi ey kardeşler! Bunu bilmelisiniz ki; günahların bağışlanması[56] size bunun aracılığıyla oluyor. **39***Musa'nın Kutsal Yasa'sıyla suçsuz sayılamadığınız tüm şeylerden; her inanan[57] O'nun aracılığıyla kurtuluyor. **40***Bundan ötürü bundan sakının ki, peygamberlerde[58] söylenilmiş olan sizin de başınıza gelmesin: **41***"Ey hor görenler! Bakın, şaşın ve mahvolun. Çünkü sizin günlerinizde bir iş yaptım. Bu öyle bir iştir ki, biri size anlatırsa inanmayacaksınız" diye buyrulan söz üzerinize gelsin. **42***(Yahudilerin Sinagogundan) çıktıklarında milletlerden halk da bu konuşmanın gelecek Cumartesi günü de kendilerine yapılmasını istediler. **43***Cemaat dağıldığında, Allah'tan korkan Romalı Yahudiler'den birçokları Pavlus ile Barnabas'ın arkasından gittiler. Onlar da onlara Allah'ın lütfunda[59] sarsılmaz durmaları için öğüt[60] verdiler. **44***Ertesi Cumartesi günü, yaklaşık tüm kent halkı, Tanrı'nın sözlerini dinlemeye toplandı. **45***Yahudiler halkı gördüğünde kıskanmaya başladılar. Pavlus'un[61] söylediği şeylere itiraz edip söverek karşı çıkıyorlardı. **46***O zaman Pavlus'la Barnabas öz güvenleriyle: -Tanrı'nın sözlerinin önce[62] size anlatılması gerekiyordu; ama siz onu reddedip[63] kendinizi sonsuz yaşama layık görmediğiniz için işte[64] milletlere dönüyoruz. **47***Çünkü Rabb bize şunu; yani: "Dünyanın sonuna dek kurtulsunlar diye; seni[65] milletleri aydınlatman için koydum" dedi, diye söylediler. **48***Ve milletler(halk) bunu duyduğunda sevinerek Rabb'in sözlerini övdüler; sonsuz yaşama[66] seçilenler de inandılar. **49***Rabb'in sözü tüm o yörelerde yayılıyordu. **50***Ama Yahudiler, dindar ve güvenilir kadınlarla kentin ileri gelenlerini kış-

kırttılar. Pavlus[67] ile Barnabas'a karşı sıkıntı yaparak onları kendi sınırlarından kovdular. **51*** Onlar[68] da ayaklarının tozunu onlara karşı silkip Konya'ya geldiler. **52*** Havariler de sevinçle[69] ve Kutsal Ruh'la doluyorlardı.

(1)B.11/27, 14/26, 15/35, **(2)**B.11/22-26, **(3)**Rom.16/21, **(4)**Mat. 9/38, B.14/26, Rom.10/15, Efs.3/7ve8, I.Tim.2/7, II.Tim.1/11, İbr.5/4, **(5)**Say.8/14, B.9/15, 22/21, Rom.1/1, Galt.1/15, 2/9, **(6)**B.6/6, **(7)**B.4/36, **(8)**46.Ayet, **(9)**B.12/25, 15/37, **(10)**B.8/9, **(11)**Çık.7/11, II.Tim.3/8, **(12)**B.4/8, **(13)**Mat.13/38, Yuh.8/44, I.Yuh.3/8, **(14)**Çık.9/3, I.Sam.5/6, **(15)**B.15/38, **(16)**B.16/13, 17/3, 18/4, **(17)**Luk.4/16, 27.Ayet, **(18)**İbr.13/22, **(19)**B.12/17, **(20)**26.Ayet,B.10/35,**(21)**Tes.7/6ve7,**(22)**Çık.1/1, Mez.105/23,24, B.7/18, **(23)**Çık.6/6, 13/14ve16, **(24)**Çık.16/35, Say.14/33, Mez.95/9,10, B.7/36, **(25)**Tes.7/1, **(26)**Yeş.14/1ve2, Mez.78/55, **(27)**Hak.2/16, **(28)**I.Sam.3/20, **(29)**I.Sam.8/5,10/1, **(30)**I.Sam. 15/23,26ve28, 16/1, Hoş.13/11, **(31)**I.Sam.16/13, II.Sam.2/4,5/3,**(32)**Mez.89/20,**(33)**I.Sam.13/14,B.7/46, **(34)**İşa. 11/1,Luk.1/32ve71,B.2/30,Rom.1/3,**(35)**II.Sam.7/12,Mez. 132/11,**(36)**Mat.1/21,Rom.11/26,**(37)**Mat.3/1,Luk.3/3, **(38)**Mat. 3/11, Mark.1/7, Luk.3/16,Yuh.1/20ve27,**(39)**Mat.10/6,Luk.24/47, 46.Ayet,B.3/26, **(40)**Luk.23/34,B.3/17,I.Kor.2/8, **(41)**14. ve15. Ayetler,B.15/21,**(42)**Luk.24/20ve44,B.26/22,28/23,**(43)**Mat. 28/22,Mark.15/13ve14,Luk.23/21,22,Yuh.19/6ve15, **(44)**B.3/13 ve14,**(45)**Luk.18/31,24/44,Yuh.19/28,30,32ve37, **(46)**Mat.27/59, Mark.15/46,Luk.23/53,Yuh.19/38,**(47)**Mat.28/6,B.2/24, 3/13,15 ve26,5/30, **(48)**B.1/11,**(49)**Mat.28/16,17,B.1/3, I.Kor. 15/5,6ve7, **(50)**B.1/8, 2/32, 3/15, 5/32, **(51)**Tek.3/15, 12/3, 22/18, B.26/6, Rom.4/13, Galt.3/16, **(52)**Mez.2/7, İbr.1/5, 5/5, **(53)**İşa.55/3, **(54)**Mez.16/10, B.2/31, **(55)**I.Krl.2/10, B.2/29, **(56)**Yerm.31/34, Dan.9/24,Luk.24/47,I.Yuh.2/12,**(57)**İşa.53/11,Rom.3/28, 8/3,İbr. 7/19, **(58)**İşa.29/14,Habk.1/5, **(59)**Tits.Mek. 2/11, İbr.12/15, I.Petr.5/12,**(60)**B.11/23,14/22,**(61)**B.18/6,I.Petr.4/4, Yahd.Mek. 10.Ayet,**(62)**Mat.10/6,B.3/26ve26.Ayet,Rom.1/16,**(63)**Çık. 32/10, Tes.32/21, İşa.55/5, Mat.21/43, Rom.10/19, **(64)**B.18/6, 28/28, **(65)**İşa.42/6, 49/6, Luk.2/31, **(66)**B.2/47, **(67)**II.Tim.3/11, **(68)**Mat.10/14, Mark.6/11, Luk.9/5, B.18/6, **(69)**Mat.5/12, öYuh.16/22, B.2/46.

14. Bölüm: 1)Pavlus'la Barnabas'ın baskı nedeniyle Konya'dan kaçışı, 7)Pavlus'un Listra'da doğuştan özürlü olan bir adamı iyileştirmesi, 11)Bunun üzerine onların İlâhlar olduğunun zannedilmesi, 19)Pavlus'un taşlanması, 21)Pavlus ile Barnabas'ın birçok cemaatleri dolaşarak takipçileri inaçta ve sabırda yüreklendirmesi, 26)Antakya'ya geri dönüşü ve kendi aracılığıyla Tanrı'nın yaptığı şeyleri anlatması.

1* Birlikte onlar, Konya'daki Yahudilerin Sinagoglarına girerek öyle konuştular ki; gerek Yahudiler ve gerekse Yunanlılar'dan birçok halk inandı. **2*** Ama inançlı olmayan Yahudiler milletlerin yüreğini kardeşlere karşı kışkırtıp fesat çıkardılar. **3*** Onlar da kendi lütfunun sözüne tanıklık[1] yapan ve onların elleriyle olağanüstü işlerle işaretler gösteren Rabbe dönerek yüreklice söylediler: Uzun bir zaman da orada kaldılar. **4*** Ama kent toplumu ikiye ayrıldı; bazıları Yahudilerden ve diğerleri de Havarilerden[2] yana oldular. **5*** Milletlerle Yahudilerin beyleri[3] onları aşağılayıp taşlamak için saldırmak üzereyken; **6*** Bu durum onlara bildirildiğinde; Likoanya'nın kentlerinden olan Listra ve Derbe'nin çevresindeki semtlere[4] kaçtılar. **7*** Orada Müjdeyi bildiriyorlardı. **8*** Listra'da[5] ayakları güçsüz, doğuştan özürlü ve hiç bir zaman yürümemiş olan bir adam oturuyordu. **9*** Bu kişi Pavlus'un söylediğini dinlediğinde; o da ona dikkatle bakarak, iyileşmesi[6] için inancı olduğunu görünce yüksek sesle: **10*** -Kalk[7] ayağa dikil; der demez sıçrayarak yürüdü. **11*** Halk Pavlus'un yaptığı bu mucizeyi görünce yüksek sesle Likaonya diliyle: -İlâhlar[8] insan görünüşünde indiler, diyerek; **12*** Barnabas'a Zeus[*] Pavlus'a da başlıca konuşan kişi o olduğundan Hermes[*] adını verdiler. **13*** Kentin önünde olan Zeus heykelinin rahibi, kapıların önüne boğalarla çiçekten yapılmış çelenkler getirip, halkla beraber kurban[9] etmek istediler. **14*** Ama Havari Barnabas ile Pavlus, bunu görür görmez giysilerini[10] yırtarak halkın arasına dalıp şöyle bağırdılar: **15*** -Ey insanlar[11] bu şeyleri neden yapıyorsunuz? Biz[12] de sizin gibi duyguları olan adamlarız ve sizlerin bu boş şeylerden[13] vazgeçmenizi istiyoruz. Yerin[14] göğün, denizin ve onlarda bulunan tüm şeylerin yaratıcısı yüce[15] Tanrı'ya dönün. **16*** *"O"* geçmiş çağlarda[16] tüm milletleri kendi yollarında yürüsünler diye serbest bıraktıysa da; **17*** Bununla birlikte şöyle iyilik etti: Gökten[17] mevsiminde yağmurla ürünler vererek, yürüklerimizi yiyecek ve sevinçle doldurup kendini[18] bize tanıksız bırakmadı. **18*** Ancak bu sözlerden sonra, halkı güçlükle kendilerine kurban etmekten caydırdı. **19*** Ama Antakya[19] ve Konya'dan Yahudiler gelerek halkı kandırdılar ve Pavlus'u[20] taşladılar. Onu öldü sanarak kentten dışarıya sürüklediler. **20*** O da öğrencileri onu kuşatmış olduğu halde kalkıp kente girdi ve ertesi gün Barnabas'la beraber Derbe'ye geri döndü. **21*** O kentte de Müjde'yi bildirip birçoklarını[21] inandırdıktan sonra Listra, Konya ve Antakya'ya geri döndü. **22*** İnançlı kalmaları için şöyle öğüt[22] veriyor: -Bize, *'Tanrı'nın egemenliği'ne*(Cennetine) ancak birçok zorluklarla[23] girmek gerekiyor, diyor ve öğrencileri yüreklendiriyordu. **23*** Onlar[24] için her cemaate gözetmen yaşlılar atadılar. Oruç tutup dua ettikten sonra onları inandıkları Rabbe bıraktılar. **24*** Psidikya'dan geçip Pamfilya'ya geldiler. **25*** Ve Berga'da (Tanrı'nın) sözünü söyledikten sonra Antalya'ya gittiler. **26*** Oradan da bitirmiş oldukları iş için Allah'ın[25] lütfuna ısmarlandıkları yere[26] yani Antakya'ya denizden geldiler. **27*** Oraya geldiklerinde kiliseyi(Cemaati) toplayıp kendileri ara-

cılığıyla Tanrı'nın yaptığı tüm şeyleri ve milletlere[27] iman kapısı açtığını anlattılar[28]. **28*** Ve orada öğrencileriyle uzunca bir zaman kaldılar.

(1) Mark.16/20, İbr.2/4, **(2)**B.13/2, **(3)**II.Tim.3/11, **(4)**Mat.10/23, **(5)**B.3/2, **(6)**Mat.8/10, 9/28,29, **(7)**İşa.35/6, **(8)**B.8/10, 28/6, **(9)**Dan.2/46,**(10)**Mat.26/65,**(11)**B.10/26,**(12)**Yab.5/17, Vah.19/10,**(13)**I.Sam.12/21, I.Krl.16/12, Yerm.14/22, Res.İşl.2/4, I.Kor.8/4, **(14)**Tek.1/1,Mez.33/6,146/6,Vah.14/7, **(15)**I.Sel.1/9, **(16)**Mez. 71/12, B.17/30, I.Petr.4/3, **(17)**Lev.26/4, Tes.11/14, 28/12, Eyp.5/10, Mez.65/10, 68/9, 147/8, Yerm.14/22, Mat.5/45, **(18)**B.17/27,Rom.1/20,**(19)**B.13/45,**(20)**II.Kor.11/25, II.Tim.3/11, **(21)**Mat.28/19, **(22)**B.11/23, 13/43, **(23)**Mat.10/38, 16/24,Luk.22/28,29, Rom.8/17, II.Tim.2/11,12, 3/12, **(24)**Tit.1/5, **(25)**B.15/40,**(26)**B.13/1ve3,**(27)**I.Kor.16/9, II.Kor.2/12, Kols.4/3, Vah.3/8, **(28)**B.15/4ve12, 21/19, **(*)**:Roma Tanrıları.

15. Bölüm: 1)Antakya Kilisesi'nde sünnet konusunda ikilem olması, 6)Kudüs'teki Havariler ile sözü geçen yaşlıların bu konudaki düşünceleri, 22)Birçok cemaatlere(Kiliselere) mektuplar yazılması, meclisin kararlarının onlara iletilmesi ve Pavlus'un II. Misyonerlik yolculuğu.

1* Yahudiye'den bazı[1] kimseler geldiler ve: -Eğer[2] Musa'nın ayinine göre sünnet[3] olmazsanız kurtulamazsınız, diye kardeşlere söylüyorlardı. **2*** Bu yüzden Pavlus'la Barnabas'ın onlarla[4] birçok tartışmaları ve sürtüşmeleri oldu. Bu konudan ötürü Pavlus'la Barnabas kendilerinden bazı kişilerin Kudüs'e, Havariler ile sözü geçen yaşlıların yanına gitmelerine karar verdiler. **3*** Onlar[5] da cemaatçe yolcu edildiler. Fenike'den ve Samiriye'den geçerek ve artık milletlerin[6] inandıklarını söyleyerek tüm kardeşleri büyük sevince boğuyorlardı. **4*** Kudüs'e geldiklerinde Cemaat, Havariler ve yaşlılar tarafından kabul edildiler. Sonra da Tanrı'nın[7] kendileri aracılığıyla yaptığı tüm şeyleri anlattılar. **5*** Ferisîler mezhebinden inanmış olan bazı kişiler, kalkıp onları sünnet[8] etmek ve Musa'nın Kutsal Yasası'nı tutmalarını öğütlemek gerekiyor; dediler. **6*** Bunun üzerine Havariler ile yaşlılar bu konunun tartışılması için toplandılar. **7*** Birçok tartışmalardan sonra Petrus kalkıp onlara: -Ey[9] kardeşler! Milletler Müjde'nin sözlerini benim ağzımdan duyarak inanmaları için; Tanrının önceden beni aramıza seçtiğini biliyorsunuz. **8*** Yürekleri[10] bilen Allah, Kutsal Ruh'u bize verdiği gibi onlara da[11] vermekle onlara tanık oldu; **9*** Ve yüreklerini imanla temizleyerek[12] bizden onları ayırmadı[13]. **10*** Durum böyleyken; niçin takipçilerin boynuna[14] gerek atalarımızın, gerek bizim dayanamadığımız bir yük(Boyunduruk) koyarak Tanrı'yı sınıyorsunuz? **11*** Ama onlar gibi bizim de Rabb İsa Mesih'in[15] lütfuyla kurtulacağımıza inanıyoruz, dedi. **12*** O zaman bütün cemaat susarak; Barnabas'la Pavlus'un milletler[16] arasında kendi vasıtalarıyla, Tanrı'nın yaptığı tüm harikalarla ispatların öykülerini dinlemeye başladı. **13*** Onlar da sözlerini bitirdikten sonra Yakup[17] şöyle konuştu: -Ey kardeşler; beni dinleyiz! **14*** Tanrı'nın milletler arasında -kendi adına bir millet seçmesi için- önceden nasıl onları ziyaret ettiğinin öyküsünü Simon[18] bize anlattı. **15*** Buna peygamberlerin sözleri uygundur: **16*** "*Bundan*[19] *böyle Davut'un düşmüş meskenini(Evini) yine yapıp, yıkılmış yerlerini onaralım ve onu yine kuralım*. **17*** *Tâ ki; insanların geri kalanlarıyla, adımın üzerlerinde olduğu tüm milletler, Rabbi arasınlar"* Diye tüm bunları yapanın, Rabbin ta kendisi olduğu yazılıdır. **18*** Kendi işlerinin tümünü sonsuz öncelikten beri Tanrı biliyor. **19*** Bu yüzden ben de uygun görüyorum ki[20] Tanrı' ya inanan[21] milletleri sıkmayalım. **20*** Ancak putların[22] günahından, zinadan[23] boğulmuş olandan ve kandan[24] çekinsinler, diye mektuplar yazalım. **21*** Çünkü eski zamanlardan beri Musa, her Cumartesi[25] günü Sinagoglarda anılmakta olup, her kentte onu vaaz edenler vardır; dedi. **22*** O zaman bütün cemaat ile Havariler ve yaşlılar kendilerinden bazı adamları; yani kardeşler arasında gözde tutulan Barsaba takma adındaki Yahuda'yla Silas'ı seçip Pavlus ve Barnabas[26] ile beraber Antakya'ya göndermeyi uygun gördüler. **23*** Ve onların eliyle aşağıda yazılı bulunan mektubu gönderdiler: "Havariler, yaşlılar ve kardeşlerden Antakya, Suriye ve Kilikya'daki milletlerden gelen kardeşlere selam ederiz. **24*** Çünkü kendilerine buyrulmamışken, bizden bazı kimseler çıkıp sünnet olmak[27] konusunda: 'Kutsal Yasa'yı tutmak gereklidir' diye canlarınızı ürküterek sizi sıkıntıya soktuklarını duyduk. **25*** Toplanıp adamlar seçmek; **26*** Ve canlarını[28] Rabbimiz İsa Mesih'in adı için vermiş olan sevgililerimiz Barnabas ve Pavlus'la beraber göndermek bize uygun göründü. **27*** Ve Yahuda'yla Silas'ı göndermeyi uygun gördük. Onlar da bütün bu şeyleri şifahen bildireceklerdir. **28*** Çünkü sizin için bu gerekli şeylerden başka yük yükletmemek Kutsal Ruh'a ve bize uygun göründü. **29*** Yani[29] put kurbanından, kandan[30] boğulmuş olandan ve zinadan çekinesiniz. Eğer bu şeylerden sakınırsanız iyi etmiş olursunuz. Esenlikle kalınız." **30*** Onlar yola çıkarıldıktan sonra Antakya'ya geldiler ve cemaati toplayarak mektubu verdiler. **31*** Onlar da okuduğunda avutulduklarından ötürü memnun oldular. **32*** Yahuda'yla Silas'ın kendilerinde de ilham olduğundan birçok[31] sözlerle kardeşlere[32] öğüt ve-

rerek güçlendirip destekledikler. **33***Orada biraz kaldıktan sonra kardeşler tarafından esenlikle Havarilere gönderildiler. **34***Ama Silas'a orada kalmak uygun göründü. **35***Pavlus[33] ile Barnabas başka birçok kimselerle beraber Antakya'da oturup Rabbin sözünü öğretiyor ve bildiriyordu. **36***Birkaç gün sonra Pavlus Barnabas'a: -Dönüp Rabb'in sözünü vaaz ettiğimiz her kentte[34] kardeşleri ziyaret ederek ne durumda olduklarına bakalım; dedi. **37***Barnabas, Markos denilen[35] Yuhanna'yı da beraber almak istediyse de; **38***Pavlus Pamfilya kentlerinden[36] ayrılıp kendileriyle birlikte işe gitmeyen kimseyi beraber almayı layık görmedi. **39***Bundan dolayı tartışma oldu; o derece ki, birbirlerinden ayrıldılar ve Barnabas Markos'u yanına alarak gemiyle Kıbrıs'a gitti. **40***Pavlus da Silas'ı seçti ve kardeşler[37] tarafından Tanrı'nın lütfuna bırakıldıktan sonra: **41***Geri dönüp Suriye ile Klikya'yı dolaşarak cemaatleri[38] yüreklendiriyordu.

(1) Galt.2/2,**(2)**Tek.17/10,Lev.12/3, **(3)**Yuh.7/22, 5.Ayet, Galt.5/2, Filp.3/2,Kol.2/8,11,12,**(4)**Galt.2/1,**(5)**Rom.15/24, I.Kor.16/6ve11, **(6)**B.14/27,**(7)**12.Ayet,B.14/26,21/19,**(8)**1.Ayet, **(9)**B.10/20,11/12,**(10)**I.Trh.28/9,B.1/24,**(11)**B.10/44,**(12)**B. 10/15,28ve43,I.Kor.1/2,I.Petr.1/22,**(13)**Rom.10/12,**(14)**Mat. 23/4,Galt.5/1,**(15)**Rom.3/24,Efs.2/8,Tit.2/11,3/4ve5, **-(16)**B. 14/27,**(17)**B.12/17,**(18)**7.Ayet,**(19)** Res.İşl.9/11,12,**(20)**28.Ayet, **(21)**I.Sel.1/9,**(22)**Tek.35/2,Çık.20/3 ve23,Hez.20/30,I.Kor.8/1, 10/20ve28,Vah.2/14ve20,**(23)**I.Kor.6/9ve18,Galt.5/19,Efs. 5/3,Kols.5/3,I.Sel.4/3,I.Petr.4/3,**(24)**Tek.9/4,Lev.3/17, Tes.12/16 ve23,**(25)**B.13/15ve27,**(26)**B.1/23,**(27)** 1.Ayet,Galt. 2/4,5/12,Tit. 1/10,11,**(28)**B.13/50,14/9,I.Kor.15/30, II.Kor.11/23ve26,**(29)**20. Ayet,B.21/25,Vah.2/14ve20,**(30)**B.13/4,13,14ve51,14/1,6,23 ve24,**(35)**B.12/12ve25,13/5,Kol.4/10,II.Tim.4/11,Filp.24, **(36)**B.13/13, **(37)**B.14/26, **(38)**B.16/ 5.

16. Bölüm:1)Pavlus'un Timeteos'u sünnet etmesi, 7)Kutsal Ruh'un buyruğuyla şehirleri dolaşması, 14)Lidya'nın iman etmesi, 16)Pavlus'un falcı bir kızdan kötü ruhu çıkarması, 19)Bu yüzden Pavlus'la Silas'ı döverek cezaevine atmaları, 26)Bir mucizeyle zindanın kapılarının açılması ve cezaevi müdürünün inanması, 37)Pavlus ile Silas'ın serbest kalmaları.

1*Derbe'yle[1] Listra'ya geldi. İşte orada Timeteos[2] adında bir öğrenci vardı. Adam[3] inançlı bir Yahudi kadının oğlu olup babası Yunanlı'ydı. **2***Onun için Listra ile Konya'daki kardeşlerin iyi[4] tanıklığı vardı. **3***Pavlus bunun kendisiyle beraber çıkmasını istedi ve o yerde bulunan Yahudiler yüzünden onu alıp sünnet etti[5] Çünkü babasının Yunanlı olduğunu herkes biliyordu. **4***Kentlerden geçerlerken Kudüs'te[6] olan Havariler ve yaşlılar tarafından kararlaştırılan kanunları tutmaları için onlara veriyorlardı. **5***Böylece Cemaatler[7] inançta güçlenerek, günden güne sayıları artıyordu. **6***Frikya ve Galatya sınırlarından geçtiler; Asya'da ise (Tanrı) sözünü söylemeleri Kutsal Ruh tarafından engellendiğinden; **7***Misya çevresine gelerek Bitinya'ya doğru gitmeye çalıştılar. **8***Ama Ruh[+] onlara izin vermediğinden Misya'ya geçip Troas'a[8] indiler. **9***Pavlus gece rüyasında Mekadonya'ya geçip: 'Bize yardım et' diye kendine yalvaran Mekadonya'lı[9] bir adamı önünde duruyorken gördü. **10***Bu rüyayı gördüğünde; Rabb'in bize onlara Müjdeyi bildirmeye davet etmiş olduğunu anlayarak, hemen Mekadonya'ya[10] gitmek için yöneldik. **11***Böylece biz Truva'dan açılıp doğruca Samotraki'ye ve ertesi gün de Neapolis'e gittik. **12***Oradan Mekadonya sınırlarının baş kenti ve göçmenler mahallesi olan Filipe'ye[11] ulaştık ve burada birkaç gün kaldık. **13***Cumartesi günü kentin dışındaki ırmağın kenarında her zaman yaptıkları gibi gidip oturduk ve orada toplanmış bulunan kadınlara vaaz ettik. **14***Tiyatira kentinde kırmızımsı mor(*erguvani*) kumaş satan ve Allah'a ibadet eden Lidya adındaki bir kadın dinliyordu. Rabb da Pavlus'un söylediği şeylere dikkat etmek üzere kadıncağızın[12] yüreğini açtı. **15***Sonra kendisiyle beraber ev halkı vaftiz olduğunda: -Eğer beni Rabb'de inançlı kabul ettiyseniz evime girip kalın; diye yalvardı ve saygı[13] göstererek bizi götürdü. **16***Biz duaya giderken kendisinde falcılık[14] ruhu olan ve fal açarak[15] ağalarına birçok insanları para için toplayan bir kadın bizimle karşılaştı. **17***Kadın Pavlus ile bizim aramıza gelerek şöyle bağırdı: -Bu adamlar Tanrı'nın sevgili kullarıdırlar ve bize kurtuluş yolunu bildiriyorlar, diyordu. **18***Ve birçok gün aynı şekilde davrandığından en sonunda Pavlus sıkılarak dönüp[16] o ruha: -İsa Mesih'in adıyla sana emrediyorum; ondan çık, dedi ve o anda[17] çıktı. **19***Kadının[18] ağaları da artık para makinelerinin kesildiğini gördüğünde, Pavlus[19] ile Silas'ı tutup meydana[20] beylerin önüne sürüklediler. **20***Onları askerlere göstererek: -Bu adamlar Yahudi iken[21] kentimizi karıştırıyorlar. **21***Biz Romalı olduğumuz için, bizim onaylayıp yapmamızın doğru olmadığı ayinler vaaz ediyorlar; dediler. **22***Ve halk üzerlerine saldırınca askerler onların giysilerini zorla soyduktan sonra dövmelerini[22] emrettiler. **23***Onları döverek yaraladıktan sonra zindana atip, onlara dikkat etmesini cezaevi müdürüne öğütlediler. **24***O da böyle bir öğüdü aldığından onları iç zindana atıp ayaklarını tomruğa vurdu. **25***Gece yarısında Pavlus ile Silas dua

edip Allah'a şükrederken cezaevindeki suçlular da onları dinliyordu. **26*** Ve[23] ansızın büyük bir sarsıntıyla zindanın temelleri sarsıldı. O anda birdenbire tüm[24] kapılar açılarak herkesin bağları çözüldü. **27*** Cezaevi müdürü uyandığında -suçluların kaçtığını sanarak- hemen kılıcını çekip kendini öldürmek istedi. **28*** Ama Pavlus yüksek sesle şöyle bağırdı: -Kendine bir zarar verme; çünkü hepimiz burdayız. **29*** O da ışık isteyip içeri koştu ve titreyerek Pavlus ile Silas'ın ayaklarına kapandı. **30*** Sonra da onları dışarıya çıkardı; onlara: -Ey[25] efendiler! Ne yapmalıyım ki kurtulayım? **31*** Onlar da: -Rabbimiz[26] İsa Mesih'e inan ki, kendin ile ev halkın kurtulsun, dediler. **32*** Sonra da ona ve evinde olanların tümüne Rabbin sözlerini bildirdiler. **33*** O da onları gecenin o saatinde alıp yaralarını yıkadı; kendisiyle tüm ev halkı da hemen vaftiz oldular. **34*** Onları evine alıp sofra[27] kurdu ve Allah'a inanan tüm ev halkıyla beraber sevindiler. **35*** Sabah olduğunda kumandanlar çavuşları göndererek o adamların serbest kalmalarını istediler. **36*** Cezaevi müdürü de bu sözleri Pavlus'a şöyle bildirdi: -Kumandanlar serbest kalmanız için haber gönderdiler. Bu yüzden şimdi çıkıp esenlikle gidin; dedi. **37*** Pavlus da onlara: -Biz Romalı[28] vatandaşlar iken, bizi yargılamadan döverek zindana attılar. Şimdi de bizi gizlice salmak mı istiyorlar? Olmaz öyle; ama kendileri gelip bizi çıkarsınlar, dedi. **38*** Çavuşlar bu sözleri kumandanlara söylediler. Onlar da Romalı olduklarını duyunca korktular. **39*** Ve gelip onlara yalvararak dışarıya çıkardılar. Onların kentten gitmelerini istediler[29]. **40*** Onlar zindandan çıkıp Lidya'nın[30] evine girdiler ve kardeşlerle görüşüp onları avuttuktan sonra gittiler.

(1)B.14/6,**(2)**B.19/22,Rom.16/21,I.Kor.4/17,Filp.2/19,I.Sel.3/2, I.Tim.1/2,II.Tim.1/2,**(3)**II.Tim.1/5,**(4)**B.6/3,**(5)**I.Kor.9/20, Bak. Galt.2/3,5/2,**(6)**B.15/28ve29,**(7)**B.15/41,**(+)**Bazı çevirilerde: İsa'nın ruhu, **(8)**II.Kor.2/12,II.Tim.4/13, **(9)**B.10/30, **(10)**II.Kor. 2/13,**(11)**Filp.1/1, **(12)**Luk.24/45, **(13)**Tek.19/3,33/11, Hakm. 19/21, Luk.24/29, İbr.13/2, **(14)**I.Sam.8/7, **(15)**B.19/24, **(16)**Bak Mark.1/25ve34, **(17)**Mark.16/17, **(18)**B.19/25,26, **(19)**II.Kor.6/5, **(20)**Mat.10/18,**(21)**I.Krl.18/17,B.17/6,**(22)**II.Kor.6/5, 11/23ve25, I.Sel.2/2, **(23)**B.4/31, **(24)**B.5/19, 12/7ve10, **(25)**Luk.3/10, B.2/38-7, 9/6, **(26)**Yuh.3/16ve36, 6/47, I.Yuh.5/10, **(27)**Luk.5/29, 19/6, **(28)**B.22/25, **(29)**Mat.8/34, **(30)**14.Ayet.

17. Bölüm: 1)Pavlus'un Selânikte İsa'yı bildirmesi, 4)Bazı kişilerin inanmaları ve bazılarının da ona baskı yapmaları, 10)Pavlus'un Veriya'ya gönderilmesi ve orada Tanrı'nın sözlerini bildirmesi, 13)Selanik Yahudileri'nin halkı kışkırtması üzerine, 15)Pavlus'un Veriya'dan Atina'ya giderek herkesin yaratıcısı olan Allah'ı orada bildirmesi, 32) Bazılarının alay etmesi ve bazılarının da inanması.

1* Amfipolis ile Apollonya'dan geçerek Selaniğe geldiler. Orada Yahudiler'in Sinagog'u vardı. **2*** Pavlus alışkanlığı üzerine, hemen oraya[1] gidip Mesih'in[2] acı çekmesi ve ölümden dirilmesi gerektiğini; **3*** Hem de: 'Benim size bildirdiğim İsa Mesihtir' diye açıklayıp kitaplardan tefsir ederek, üç Cumartesi'dir onlarla konuşuyordu. **4*** Onlardan bazıları[3] Allah'tan korkan Yunanlılar'dan büyük bir kalabalık olup; birsürü saygın kadınlar da inanarak Pavlus'la Silas'a[4] katıldılar. **5*** Ama inanmayan Yahudiler kıskançlıkla, kendileriyle beraber ayak takımından bazı yaramaz kişileri toplayarak kentte kargaşa çıkardılar ve Yason'un[5] evine saldırarak halkın önüne götürülmelerini istediler. **6*** Ama onları bulamadıklarından Yason ile bazı kardeşleri kentin yargıçlarına sürüklediler; onlara: -Dünyayı[6] fesada veren o adamlar buraya geldiler; **7*** Yason da onları kabul etti ve onlar: 'İsa[7] adında başka bir kral vardır' diyerek, imparator'un buyruklarına karşı geliyorlar; diye bağırıyorlardı. **8*** Böylece bu şeyleri duyan halk ile kentin yargıçlarını sıkıntıya soktular. **9*** Onlar da Yason ile diğerlerinden kefalet parası alarak onları serbest bıraktılar. **10*** Kardeşler[8] karanlık olduğunda hemen Pavlus'la Silas'ı Veriya'ya gönderdiler. Onlar da oraya vardıklarında Yahudilerin Sinagog'una gittiler. **11*** Bunlar Selâniktekilerden daha iyiydi. Tanrı'nın sözünü tüm yürekle kabul ederek: 'Bu şeyler böyle midir?' diye her gün kitapları[9] araştırıyorlardı. **12*** Bu yolla onlardan birçokları; soylu Yunanlı kadınlardan ve erkeklerden bazıları inandılar. **13*** Selanik Yahudileri Pavlus'un Variya'da, Allah'ın sözünü bildirdiğini bildiklerinde, oraya da gelerek halkı kışkırttılar. **14*** O zaman[10] kardeşler Pavlus'u denize doğru gitmek için hemen yola çıkardılar; ama Silas ile Timeteos orada kaldı. **15*** Pavlus'la yolculuk edenler onu Atina'ya değin götürerek, bir an önce yanına gelmeleri için Silas'la Timeteos'a sıkıca söyleyerek[11] gönderdiler. **16*** Pavlus Atina'da onları beklerken, kenti putlarla(Heykeller) dolu görünce ruhu[12] içinde öfkelendi. **17*** Sinagogta Yahudiler, dindarlar ve her gün çarşıda karşılaştığı kimselerle tartışıyordu. **18*** Ve Epikoroslu[*] Stoacı[+] filozoflardan bazısı onunla tartışıyor: 'Bu sözlerle ne demek istiyorsun? Bazıları da: 'Garip ilâhlar vaazı' diyorlardı çünkü onlara dirilmeyi ve İsa'yı bildiriyordu. **19*** Onu alıp Aripagos'a[§] götürdüklerinde: -Senin anlattığın bu yeni öğretiyi anlamak mümkün müdür? **20*** Çünkü sen kulağımıza garip şeyler söylüyorsun. Bu yüzden onların ne ol-

duğunu anlamak istiyoruz; dediler. **21*** Çünkü tüm Atinalılar ve orada oturan yabancılar; yeni birşey söylemekten ve dinlemekten başka bir şeyle vakit geçirmiyorlardı. **22*** O zaman Pavlus Aripagos'un ortasında dikilerek dedi ki: -Ey Atinalılar; sizi her yönden çok dindar görüyorum. **23*** Çünkü[13] dolaşırken ve sizin Tanrı heykellerinize(*mabutlarınıza*) bakarken; üzerinde '*Bilinmeyen Tanrı*'ya diye yazı kazılmış bir Tapınak gördüm. Bundan ötürü ben sizin tanımadan[+] tapındığınızı şimdi size bildiriyorum. **24*** Dünya ile onda bulunan tüm şeyleri yaratanın kendisinin ve gökle[14] de yerin Rabbi olduğundan; elle[15] yapılmış Tapınaklarda oturmaz. **25*** Sanki bir şeye[16] gereksinim duyuyormuş gibi *"O"*na insan eliyle hizmet edilmez. Çünkü[17] herşeye yaşam, soluk ve her şeye nimet veren *"O"*dur. **26*** Her insanı ve her çeşit milleti, yeryüzünde yaşaması için bir kandan yarattı. Önceden belli zamanları ve yaşam yerlerinin[18] sınırlarını saptadı. **27*** Tâ ki[19] Allah her ne denli hiç kimseden uzak değilse de; *"O"*nu arayanlara[20] el yordamı[#] kadar yakındır. **28*** Çünkü *"O"*nunla[21] yaşıyor, kımıldıyor ve var oluyoruz. Bu yüzden[22] sizin şairlerinizden bazıları: "Çünkü biz de *"O"*nun nesliyiz" diye söylemiştir. **29*** Bundan böyle biz Tanrı'nın çocukları olduğumuza göre '*Bir*' olanı; insan sanatı ve yeteneğiyle oyulmuş olan altın, gümüş ve taşa benzer şeyler gibi[23] düşünmemeliyiz. **30*** Allah bu bilgisizlik[24] zamanlarına göz yumduysa da şimdi[25] tüm insanlara her yerde tövbe etmelerini öğütlüyor. **31*** Çünkü kendi gönderdiği adam aracılığıyla, dünyayı[26] adaletle yargılamak için bir gün belirlemiş olup; O'nu ölümden[27] dirilterek herkesin inanmasına sebep oldu. **32*** Onlar ölümden dirilmeyi duyduklarında; bazıları alay etti ve bazıları da: 'Bu konuda yine seni dinleriz' diye söylediler. **33*** Böylece Pavlus oradan ayrıldı. **34*** Ama bazı adamlar ona katılıp inandılar ve bunların arasında Ariopagos'lu Diyonizis ve Damaris adında bir kadınla daha birçokları da vardı.

(1) Luk.4/16,B.9/20,13/5ve14,14/1,16/13,19/8,**(2)**Luk.24/26 ve46,B.18/28,Galt.3/1,**(3)**B.28/24,**(4)**B.15/22,27,32ve40, **(5)**Rom. 16/21,**(6)**B.16/20,**(7)**Luk.23/2,Yuh.19/12, I.Petr.2/13, **(8)**B.9/25ve14.Ayet,**(9)**İşa.34/16,Luk.16/29,Yuh.5/39, **(10)**Mat. 10/23, **(11)**B.18/5, **(12)**II.Petr.2/8, **(*)**Epikürcü: Eski Yunan Filozofu Epikür (M.S.341-270) öğretisini örnek alanlar. Bunlara göre ruh ölümsüzdür., **(+)**Stoacı: Eski Yunan Filozofu Zenon'un öğretisine uyanlar. Bunlara göre ruhun süküna kavuşması için tüm acılar ve sıkıntılardan kurtulmak gerekiyor, **(§)Anlamı:** Ares Tepesi kurulu, **(13)**B. 14/15, **(14)**Mat.11/25, **(15)**B.7/48, **(16)**Mez. 50/10-13, **(17)**Tek.2/7, Say.16/22, Eyp.12/10, 27/3, 33/4, İşa.42/5, 57/16, Zek.12/1, Bark.3/32, **(18)**Tes.32/8, **(19)**B.14/17, **(20)**Rom.1/20, **(#)**Eski Grekçe orjinali:***"Onu arayanlar belki lems***(El yordamıyla veya dokunarak.) ***ederek bulurlar"***(Allah size şah damarı kadar yakındır; sözü ile karşılaştırın.), **(21)**Kol. 1/17, İbr.1/3,**(22)**Tit.1/12,**(23)**İşa.40/18,**(24)**B.14/16,Rom.3/25, **(25)**Luk. 24/47,Tit.2/11,12,I.Petr.1/14,4/3,**(26)**B.10/42, Rom. 2/16, 14/10, **(27)**B.2/24, **(+)**: Bak Baruk 3/2.

18. Bölüm: 1)Pavlus'un Korintos'ta kendi sanatını yaparak milletlere Müjde'yi bildirmesi, 9)Rabbin, Pavlus'u rüyada yüreklendirmesi, 12)Pavlus'un valiye yapılan şikayetten kurtulması, 18)Uzun bir zaman şehirleri dolaşarak öğrencilerini imanda tutması, 24)Pavlus'un III.Misyonerlik yolculuğuna başlaması ve Apollos'un Akuila ile Priskila tarafından daha çok öğretilerek Mesih'i büyük bir öz güvenle bildirmesi.

1* Sonra Pavlus Atina'dan ayrılarak Korintos'a geldi. **2*** İmparator Klavdiyus'un tüm Yunanlılar'ın Roma'dan çıkması için verdiği buyruk nedeniyle, İtalya'dan yeni gelmiş olan Pontus'lu[1] Akulia adındaki bir Yahudi'yle eşi Priskila'yı bularak onların yanına gitti. **3*** İkisi de aynı işi yaptığından; onun yanında kalarak çalışıyordu[2]. Çünkü meslekleri çadırcılık işiydi. **4*** Her Cumartesi[3] Sinagogta tartışıyor; Yahudilerle Yunanlılar'ı ikna etmeye uğraşıyordu. **5*** Silas'la[4] Timeteos Makedonya'dan geldiklerinde -Pavlus[5] ruhunun ateşiyle- Yahudilere İsa'nın Mesih olduğunu delillerle anlatıyordu. **6*** Onlar[6] karşı koyarak sövdüklerinde; kendisi[7] giysilerini onlara karşı silkeleyerek şöyle dedi: -Kanınız[8] başınızın üzerine olsun. Ben[9] temizim ve bundan sonra[10] milletlere gideceğim. **7*** Böylece oradan çıkıp Tanrıya ibadet eden Yustus adındaki bir kişinin evine gitti; o ev Sinagog'a bitişikti. **8*** Sinagog[11] başkanı Krispus tüm ev halkıyla Rabbe inandı. Korintoslular'dan da birçok kişiler bunu duyarak inandılar ve vaftiz oldular. **9*** Ve[12] Rabb gece rüyada Pavlus'a: -Korkma; ama konuş ve susma! **10*** Çünkü[13] ben seninleyim. Hiçbir kimse seni rencide etmek için sana saldırmayacak; zira bu kentte benim halkım çoktur, dedi. **11*** Böylece Tanrı'nın sözlerini öğreterek bir yıl, altı ay orada oturdu. **12*** Gallio, Ahaya'da valiyken Yahudiler Pavlus'a karşı birleşerek onu mahkemeye getirdiler ve: **13***-Bu adam Kutsal Yasa'ya aykırı olarak insanları Tanrı'ya tapınmaya propoganda yapıyor, dediler. **14*** Pavlus da tam konuşacaktı ki, Gallio Yahudilere: -Ey Yahudiler! Eğer[14] konu bir haksızlık veya kötü bir iş olsaydı sizi gerçeğin ortaya çıkması için dinlerdim. **15*** Ama konu sözler, adlar ve şeriatınızla ilgiliyse siz kendiniz halledin.

Çünkü ben bu şeylerin yargıcı olmak istemiyorum; dedi. **16***Ve onları mahkemeden kovdu. **17***O zaman tüm Yunanlılar Sinagog[15] başkanı Sostenis'i tutup mahkemenin önünde dövmeye başladılar. Gallio da bunu görmemezlikten geldi. **18***Pavlus bir zaman daha orada kaldıktan sonra, kardeşlerle vedalaşarak bir adağı olduğundan Kenhrea'da[16] başını[17] traş ettirdi. Sonra da Priskila ve Akuila kendisiyle birlikte Suriye'ye yollandı. **19***Efesos'a geldiklerinde onları orada bıraktı. Kendisi de Sinagog'a girip Yahudiler ile tartıştı. **20***Ve biraz daha orada kalmasını istediler; ama o istemedi: **21***-Gelecek bayramı kesinlikle Kudüs'te kutlamalıyım. Ancak Tanrı'nın[18] dileğiyle ben de size döndüm; diyerek onlarla vedalaşıp Efesos'tan denize açıldı. **22***Kayseriye'ye ulaştığında Kudüs' e gidip Cemaati selamladıktan sonra Antakya'ya gitti. **23***Orada biraz kaldıktan sonra Galatya[19] ile Frikya sınırlarını dolaşarak tüm[20] kardeşlere güç veriyordu. **24***Sözde(Kelamda) ve kitaplarda[21] üstad Apollos adında; esasen İskenderiye'li olan bir Yahudi Efesos'a geldi. **25***Bu adam Rabb'in yollarında öğretilmiş ve ruhta[22] gayretli olduğundan Rabbe ait şeyler söyleyip dikkatle öğretiyordu. Ama[23] yalnızca Yahya'nın vaftizini biliyordu. **26***Ve Sinagog'ta öz güvenle konuşmaya başladığında, Akuila ile Priskila da onu duyarak yanlarına alıp Tanrı'nın yollarını ona daha çok açıkladılar. **27***Adamcağız (merhum) Ahaya'ya gitmek istediğinde kardeşler ona yüz vererek, öğrencilerin onu kabul etmeleri için yazdılar. O da oraya gittiğinde lütufla inananlara çok[24] yardım etti. **28***Çünkü[25] kitaplardan İsa'nın Mesih olduğunu göstererek, Yahudilere açıkça ispatlayıp öğüt veriyordu.

(1) Rom.16/3, I.Kor.16/19, II.Tim.4/19, **(2)**B.20/34, I.Kor.4/12, I.Sel.2/9, II.Sel.3/8, **(3)**B.17/3, **(4)**B.17/14ve15, **(5)**Eyp.38/18, B.17/3ve28.Ayet, **(6)**B.13/45, I.Petr.4/4, **(7)**Neh.5/13, Mat.10/14, B.13/51, **(8)**Lev.20/9,11ve12, II.Sam.1/16, Hez.18/13, 33/4, **(9)**Hez.3/18,19,33/9,B.20/26, **(10)**B.13/46, 28/28, **(11)**I.Kor.1/14, **(12)**B.23/11,**(13)**Yerm.1/18,19,Mat.28/20,**(14)**B.23/29, 25/11ve19, **(15)**I.Kor.1/1, **(16)**Rom.16/1, **(17)**Say.6/18, B.21/24, **(18)**I.Kor.4/19,İbr.6/3,Yakb.4/15,**(19)**Galt.1/2, 4/14, **(20)**B.14/22, 15/32ve41, **(21)**I.Kor.1/12, 3/5ve6, 4/6, Tit.3/13, **(22)**Rom.12/11, **(23)**B.18/3, **(24)**I.Kor.3/6, **(25)**B.9/22, 17/3,5.Ayet.

19. Bölüm: 1)Pavlus'un Efes'e gelmesi, 6)Ellerini bazı öğrenciler üzerine koyarak Kutsal Ruh'un onlara gelmesi, 9)Pavlus'un öğretişine karşı Yahudilerin kötü sözleri ve Rabbin onu mucizelerle desteklemesi, 13)Büyücü Yahudilerin, 16)Kötü ruhlu bir adam tarafından yaralanması, 19)Büyü kitaplarının yakılması, 24)Dimitriyos'un kendi gelirinin elinden gitmesi üzerine Pavlus'a karşı halkı kışkırtması, 35)Kentin yazıcısının da halkı sakinleştirmesi.

1*Apollos[1] Korintos'ta iken, Pavlus yukarı semtleri dolaşarak Efosos'a geldi ve birkaç öğrenci bulduğunda onlara: **2***-İnandığınızda Kutsal Ruhu[2] aldınız mı? Dedi. Onlar da ona: -Bir Kutsal Ruh'un olduğunu bile duymadık, dediler. **3***O da onlara: -Öyleyse, neyle vaftiz olundunuz? Dedi. Onlar: -Yahya'nın[3] vaftiziyle, deyince; **4***Pavlus: -Yahya halka[4] 'Benden sonra gelene; yani İsa Mesih'e inanınız, diyerek tövbe vaftiziyle vaftiz ediyordu; dedi. **5***Onlar bu sözleri duyduğu zaman Rabbimiz İsa'nın[5] adıyla vaftiz olundular. **6***Ve Pavlus üzerlerine[6] ellerini koyduğunda Kutsal Ruh onlar üzerine gelerek dillerle[7] konuşmaya ve ilhamla söylemeye başladılar. **7***Tümü yaklaşık on iki adamdı. **8***Sinagog'a girip[8] üç ay içinde 'Tanrı'nın[9] Egemenliği'ne ait şeyleri yüreklice anlatarak insanın yüreğini yumuşatıyordu. **9***Ama bazıları[10] inatla karşı koyup, halkın önünde bu yol[11] için kötü şeyler söyleyince, çekildi ve öğrencilerini de ayırarak her gün Tirannus adındaki bir kişinin okulunda tartışıyordu. **10***Bu[12] iki yıl sürdü ve Asya'da oturanların tümü; gerek Yahudiler, gerek Yunanlılar Rabbimiz İsa'nın sözlerini duydular. **11***Allah[13] Pavlus'un eliyle fevkalade mucizeler gösteriyordu. **12***O derece ki[14] onun bedeninden hastalara mendillerle kumaş parçaları götürülmekte ve onlar da hastalıklarından kurtularak kötü ruhlar kaçmaktaydı. **13***Sağda solda dolaşan[15] bazı büyücü Yahudiler de kötü ruhlu kişiler üzerine Rabb İsa'nın adını söylemeye yüreklendiler[16] ve: 'Bizler de Pavlus'un vaaz ettiği İsa adıyla emrediyoruz' diyorlardı. **14***Bunu yapanlar, Skeva adındaki bir Yahudi baş imam'ın(*Rahibin*) yedi oğluydu. **15***Ama o kötü ruh şöyle yanıtladı: -İsa'yı tanıyorum, Pavlus'u da biliyorum; ama siz kim oluyorsunuz? **16***Ve kötü ruhlu adam onlar üzerine saldırıp, onları yenerek o evden çıplak ve yaralı olarak kaçtılar. **17***Efesos'ta bunu duyan tüm[17] Yahudiler ve Yunanlılar korktular ve Rabbimiz İsa'nın adı anılıyordu. **18***Birçok inançlı kişiler gelip, yapmış oldukları şeyleri[18] itiraf ederek anlatıyorlardı. **19***Büyücülük yapanlardan birçokları kitaplarını toplayarak herkesin önünde yaktılar; ve onların parasını hesapladıklarında tam elli bin dirhem gümüş olduğunu buldular. **20***Bu şekilde[19] Rabbin sözleri çok yükselip güçleniyordu. **21***Ve bu şeyler tamamlandığında; Pavlus[20] Mekadonya'yla Ahaya'yı dolaştıktan sonra ruhunda Kudüs'e[21] geri dönmeyi arzuladığında: 'Ancak oraya gittikten sonra Roma'yı görmeliyim'[22] diye düşündü. **22***Kendine[23] hizmet eden iki kişiyi; yani Timeteos ile Erastos'u[24] Mekadonya'ya gön-

derip kendisi biraz zaman Asyada kaldı. **23*** O zaman[25] bu yol[26] için birçok tartışmalar da yapılmıştı. **24*** Çünkü Demetriyus adında bir kuyumcu; gümüşten Artemis'in (putunun) heykellerini yapan bazı sanatçılara[27] birçok işler getiriyordu. **25*** Bu adam onları ve bunun gibi şeyleri yapanları toplayarak: -Ey adamlar! Bu sanata bizim devletimizin sebep olduğunu biliyorsunuz[*]. **26*** Ama Pavlus'un: 'El ile yapılan ilâhlar[28] ilâh değildir' diye yalnız Efes'te değil; tüm Asya'da birçok halkı kandırarak şaşırttığını görüyor ve duyuyorsunuz. **27*** Bu yüzden, salt bu esnafımız hakarete uğramak tehlikesinde kalmış olmuyor; ama büyük ilâhe olan Artemis'in heykeli de bir hiç konumunda oluyor. Böylece tüm Asya'da, dünyanın Tanrıçası'nın büyük onuru yok edilecektir, dedi. **28*** Bunu duyduklarında büyük öfkeyle: 'Efesliler'in Artemis'i büyüktür' diye bağırdılar. **29*** Bütün kent bağrışmalarla inledi ve Pavlus'un yoldaşları olan Mekadonyalı Gayus[29] ile Aristarhos'u[30] kaparak tümü Tiyatro'ya koştular. **30*** Pavlus halkın arasına gitmek istediyse de öğrencileri onu bırakmadılar. **31*** Asya beylerinden bazıları da onun dostu olduğundan; ondan Tiyatro'da görünmemesini yalvardılar. **32*** Kalabalık karmakarışık olmuş ve çoğu neden oraya toplandıklarını dahi bilmiyordu; bazısı öyle ve bazısı da böyle bağırıyordu. **33*** Yahudiler'in getirdikleri İskender'i halkın arasından ileriye ittiler. İskender[31] de eliyle[32] işaret ederek kalabalığa yanıt vermek istedi; **34*** Ama Yahudi olduğunu anladıklarında tümü birden: 'Efesliler'in Artemis'i büyüktür!' diyerek iki saat boyunca bağırdılar. **35*** Kentin yazıcısı ise halkı susturdu ve: -Ey Efesli adamlar! Efes kentinin büyük Tanrıçası olan Artemis'le Zeus'tan gelen kutsal Sanemlerinin hizmetçisi olduğunu bilmeyen kim olabilir? **36*** Bu konularda tartışma yapılamaz. Bu yüzden sükunetle davranmalı ve bir yanlışlık yapılmamalıdır. **37*** Bu adamları buraya getirdiniz; ama büstlere küfredenler veya ilâhınıza sövenler değildirler. **38*** Bundan ötürü eğer Dimitrios ve onunla beraber olan sanatkârlardan biriyle bir sorunları varsa, yargı günlerimiz ve yargıçlarımız vardır; birbirleriyle yargılansınlar. **39*** Ama eğer başka bir konuda birşey varsa mecliste görüşülür. **40*** Çünkü bu günkü olaydan dolayı ayaklanma suçuyla itham edilmek tehlikesindeyiz; bu kargaşa için kendimizi savunacak bir nedenimiz de yoktur; dedi ve bunları söyledikten sonra da kalabalığı dağıttı.

(1)I.Kor.1/12, 3/5ve6, **(2)**B.8/16, Bak I.Sam.3/7, **(3)**B.18/25, **(4)**Mat.3/11, Yuh.1/15,27ve30, B.1/5, 11/16, 13/24ve25, **(5)**B.8/16, **(6)**B.6/6, 8/17, **(7)**B.2/4, 10/46, **(8)**B.17/2, 18/4, **(9)**B.1/3, 28/23, **(10)**II.Tim.1/15, II.Petr.2/2, Yahud Mek.10.Ayet, **(11)**B.9/2, 22/4, 24/14, 23.Ayet, **(12)**Bak B.20/31, **(13)**Mar.16/20, **(14)**B.5/15,BakII.Trh.4/29,**(15)**Mat.12/27, **(16)**Bak Mark.9/3738, Luk.9/49, **(17)**Luk.1/65, 7/16, B.2/43, 5/5ve11, **(18)**Mat.3/6, **(19)**B.6/7,12/24,**(20)**B.20/22,**(21)**Rom.15/25,Galt.2/1, **(22)**B.23/11, Rom.15/24-28, **(23)**B.13/5, **(24)**Rom.16/23, II.Tim. 4/20,**(25)**II.Kor.1/8,**(26)**B.9/2, **(27)**B.16/16ve19, **(*)**Veya:"Büyük kazanç elde ettiğiniz!", **(28)**Mez.115/4, İşa.44/10-20, Yerm.10/3, **(29)**Rom.16/23, I.Kor.1/14, **(30)**B.20/4, 27/2, Kols.4/10, Film. Mek. 24.Ayet, **(31)**I.Tim.1/20, II.Tim.4/14, **(32)**B.12/17.

20. Bölüm: 1)Pavlus'un Mekadonya'ya gitmesi, 6)Troas'a gelerek orada Rabbin Sofrasını (Aşani Rabbanî) yapması ve vaaz etmesi, 9)Üçüncü kattan düşüp ölen Eftihos'u diriltmesi, 17)Efes Kilisesinin güvenilir yaşlılarını Milet'e davet ederek görev ve kuralları kendilerine söylemesi ve beraberce dua ettikten sonra onlardan ayrılması.

1* Gürültü kesildikten sonra Pavlus öğrencileri çağırıp, veda ederek Mekadonya'ya[1] gitmek için yola koyuldu. **2*** O bölgeleri dolaşarak onlara birçok sözlerle öğüt verdikten sonra Yunanistan'a geldi. **3*** Orada üç ay kaldıktan sonra, denizden Suriye'ye geçeceği sırada, Yahudiler[2] ona karşı bir tuzak kurmuştu. Bunun üzerine Mekadonya'dan geçerek geri dönmeye karar verdi. **4*** Pire'li[*] Sopotros ve Selânikliler'den Aristarhos'la[3] Sekundus; Derbe'li Gayus[4] Timeteos[5] ve Asyalı Tihikos[6] ile Trofimos[7] Asya'ya dek ona yolculuk ettiler. **5*** Bunlar ileri giderek bizi Troas'da[9] beklediler. **6*** Biz de[8] Fıtır(Mayasız Ekmek Bayramı) günlerinden sonra, Filipi'den denize açılarak beş günde yanlarına Troas'a vardık ve yedi gün orada kaldık. **7*** Haftanın[10] birinci günü (öğrenciler) ekmek[11] kırmak için cem olduğunda; Pavlus ertesi gün gidecek olduğundan, konuşmasını uzatarak gece yarısına dek uzadı. **8*** O cem oldukları yukarı[12] odada birsürü kandiller vardı. **9*** Eftihos adındaki bir genç, pencerede oturup derin bir uykuya dalmıştı. Pavlus vaazını uzattığında, onun uykusu ağır bastığından, üçüncü kattan yere düşüp ölü olarak kaldırıldı. **10*** Pavlus da aşağıya inerek üstüne[13] uzandı ve ona sarılarak: -Bağrışmayın[14] Çünkü canı içindedir, dedi. **11*** Ve yine yukarı çıkıp ekmek kırarak yediler. Tan yeri ağarana dek birçok sözler söyledikten sonra da gitti. **12*** O genci de sağ alarak götürdüler ve çok sevindiler. **13*** Biz de gemiye binerek Pavlus'u Asos'tan almak üzere oraya gittik; çünkü kendisi yaya

gideceğinden böyle istemişti. **14***Asos'ta bizimle konuştuğunda onu gemiye alıp Midilli'ye geldik. **15***Ve oradan açılıp ertesi gün Sakız Adası'nın karşısına geçtik. Ondan sonraki gün de Sisam'a geldik, Trigilon'da geceledik(+) ve ertesi gün Milet'e geldik. **16***Çünkü Pavlus Hamsin (Pentikost) bayramı(15) günü; eğer mümkünse Kudüs'te bulunmak(16) ümidiyle acale(17) ettiğinden, Asya'da vakit kaybetmemek için Efes'in önünden denize açılmaya karar vermişti. **17***Bunun için de Milet'ten Efes'e haber göndererek Kilisenin yaşlılarını çağırdı. **18***Yanına geldiğinde onlara şunu dedi: -Asya'ya(18) geldiğimin ilk gününden beri, tüm vaktimi ağırbaşlılıkla nasıl sizinle beraber geçirmiş; **19***Ve birçok gözyaşlarıyla, Yahudilerin tuzaklarından(19) ötürü bana olan sıkıntılarla Rabbe hizmet ettiysem; **20***Gerek(20) Yahudilere, gerek Yunanlılara Tanrı'ya(21) olan tövbe ve Rabbimiz İsa Mesih'e olan iman için tanıklık yaparak; **21***Ve yararlı(22) şeyleri sizinle konuşarak; açıkça ve hiçbir şeyden çekinmeden size öğretmekten korkmadığımı biliyorsunuz. **22***Şimdi işte(23) ben ruhta bağlı olarak Kudüs'e gidiyorum. Orada başıma ne geleceğini de bilmiyorum. **23***Ama Kutsal Ruh(24) her şeyde bana tanıklık yaparak: 'Seni zincirler ve sıkıntılar bekliyor' diyor. **24***Ama(25) hiç bir şeyi saymıyor ve canımı da kendimden değerli tutmuyorum. Tâ ki(26) soframa ve Tanrı'nın lütfunun Müjdesine tanıklık yapmak için, Rabbimiz İsa'dan(27) aldığım hizmeti(28) sevinçle tamamlayayım. **25***Artık aranızda 'Tanrı'nın Egemenliği'ni vaaz eden biri olarak; benim bundan sonra hiçbirinizin(29) yüzümü göremeyeceğini biliyorum. **26***Bu yüzden benim herkesin(30) kanından beri olduğuma ben bu gün tanıklık yapıyorum. **27***Çünkü size Tanrı'nın tüm(31) dileğini vermekten çekinmedim(32). **28***Böylece kendinizi ve Tanrı'nın kendi(33) kanıyla satın(34) aldığı toplumunu (Kilisesini) gütmek için, Kutsal Ruh'un sizi(35) üzerine gözetmen atadığı tüm sürüye göz kulak(36) olun. **29***Çünkü ben biliyorum ki, ben ayrıldıktan sonra aranıza azgın(37) kurtlar girerek sürüye acımayacaktır. **30***Kendi(38) aranızdan da öğrencileri arkalarından sürüklemek için bozgunculuk yapan adamlar çıkacaktır. **31***Bu yüzden uyanık durun ve üç yıl(39) gece gündüz herkese göz yaşıyla öğüt vermekten kaçınmadığımı anımsayın. **32***Şimdi ey kardeşler! Sizi Allah'a ısmarlıyor ve *"O"*nun(40) lütfunun sözlerine bırakıyorum. *"O"*nun sizi(41) bina edip tüm kutsallarla beraber(42) size miras vermeye gücü yeter. **33***Hiç kimsenin gümüşüne(43), altınına ve giysisine tamah etmedim. **34***Kendi gereksinimlerimi ve benimle beraber olanlara bu ellerin(44) hizmet ettiğini kendiniz biliyorsunuz. **35***Böyle emek(45) verip zayıfları korumak ve Rabb İsa'nın: "*Vermek almaktan daha iyidir*" dediği sözü anımsamak gerektiğini size bu yolla gösterdim. **36***Ve tüm bu sözleri söyledikten sonra herkesle beraber diz(46) çöküp dua etti. **37***Herkes çok üzülerek ağlamaya başladı ve Pavlus'un boynuna(47) sarılarak onu öptüler. **38***'Artık bir daha yüzümü göremeyeceksiniz'(48) dediği sözünden ötürü çok üzülerek yas çektiler. Sonra da onu gemiye dek yolcu ettiler.

(1)I.Kor.16/5, I.Tim.1/3, **(2)**B.9/23, 23/12, 25/3, II.Kor.11/26, **(*)**Bazı çevirilerde: "Pirros'un oğlu Veria'lı Sopatros" olarak geçiyor, **(3)**B.19/29, 27/2, Kols.4/10, **(4)**B.19/29, **(5)**B.16/1,**(6)**Efs.6/21,Kols.4/7,II.Tim.4/12,Tits.3/12, **(7)**B.21/29, II.Tim.4/20,**(8)**Çık.12/14,15,23/15,**(9)**B.16/8,II.Kor.2/12, II.Tim.4/13,**(10)**I.Kor.16/2,Vah.1/16,**(11)**B.2/42ve46,I.Kor. 10/16, 11/20ve diğ., **(+)**Bazı çevirilerde Trogilon yazmıyor: **"*Olduğumuz*"**kelimesi geçiyor, **(12)**B.1/13, **(13)**I.Krl.17/21, II.Krl.4/34, **(14)**Mat.9/24, **(15)**B.2/1, I.Kor.16/8, **(16)**B.24/17, **(17)**B.19/21, 21/4ve12, **(18)**B.18/19, 19/1ve10, **(19)**3.Ayet, **(20)**B.18/5,**(21)**Mark.1/15,Luk.24/47,B.2/38,**(22)**27.Ayet, **(23)**B.19/21, **(24)**B.21/4ve11, I.Sel.3/3, **(25)**B.21/13, Rom.8/35, II.Kor.4/16, **(26)**II.Tim.4/7, **(27)**Galt.1/1, Tit.1/2, **(28)**B.1/17, II.Kor.4/1, **(29)**38.Ayet, Rom.15/23, **(30)**B.18/6, II.Kor.7/2, **(31)**Luk.7/30, Yuh.15/15, Efs.1/11, **(32)**20.Ayet, **(33)**İbr.9/14, **(34)**Efs.1/7ve14,Kols.1/14,İbr.9/12,I.Petr.1/19,Vah.5/9 ,**(35)**I.Kor.12/28,**(36)**I.Tim.4/16,I.Petr.5/2,**(37)**Mat.7/15, II.Petr.2/1, **(38)**I.Tim.1/20, I.Yuh.2/19, **(39)**B.19/10, **(40)**İbr.13/9, **(41)**B.9/31, **(42)**B.26/18, Efs.1/18, Kol.1/12, 3/23, İbr.9/15, I.Petr.1/5, **(43)**I.Sam.12/3, I.Kor.9/12, II.Kor.7/2, 11/9, 12/17, **(44)**B.18/3, I.Kor.4/12, I.Sel.2/9, II.Sel.3/8, **(45)**Rom.15/1, I.Kor.9/12, II.Kor.11/9ve12, 12/13, Efs.4/28, I.Sel.4/11, 5/14, II.Sel.3/8, **(46)**B.7/60, 21/5, **(47)**Tek.45/14, 46/29, **(48)**25.Ayet.

21. Bölüm: 1)Pavlus'un Milet'ten(Miletos) geri dönmesi, 8)Kayseriye'ye erişmesi ve Misyoner (Mübeşşir) Filipus'a misafir olması, 10)Agabus'un Pavlus'a Kudüs'te ne olacağını haber vermesi, 15)Pavlus'un Kudüs'ten çıkması, 27)Tapınakta Yahudiler tarafından yakalanarak hayatının tehlikeye girmesi, 31)Binbaşının onu kurtarması ve halka söylevine izin vermesi.

1*Biz onlardan ayrıldıktan sonra denize açılarak doğruca İstanköy'e, ertesi gün Rodos'a ve oradan da Patara'ya geldik. **2***Ondan sonra Fenike'ye gidecek bir gemi bularak ona binip açıldık. **3***Kıbrıs göründüğünde Onu sola bırakarak Suriye'ye gidip gemi yükünü Sur'da boşaltacağından karaya çıktık. **4***Ve orada kardeşleri bularak yedi gün kaldık. Bunlar da Ruhun aracılığıyla Pavlus'a: 'Kudüs'e(1) gitme' diyorlardı. **5***Biz o günleri geçirdikten sonra, yola koyulduğumuzda; herkes kadınlar ve çocuklarla beraber bizi kentin dışına dek uğurladılar ve deniz(2) sahilinde diz çökerek dua ettik. **6***Birbirimizle vedalaştıktan sonra biz gemiye bindik ve onlar da kendi evlerine geri dön-

düler. **7***Biz deniz yolculuğunu tamamlayarak Sur'dan Ptolemais'e ulaştığımızda; kardeşleri selamlayarak bir gün de onların yanında kaldık. **8***Biz (Pavlus'un yoldaşları) ertesi gün çıkıp Kayseriye'ye geldik. Yedilerden[3] olan İncil[4] vaizi (Misyoner) Filipus'un evine girerek yanında kaldık. **9***Onun da ilhamla[5] söyleyen dört ergen kızı vardı. **10***Biz orada uzun bir zaman kaldığımızda Yahudiye'den Agabus[6] adında bir peygamber geldi. **11***Yanımıza gelince Pavlus'un kuşağını alıp kendi elleriyle ayaklarını bağlayarak şöyle dedi: -Bu kuşağın sahibi olan adamı Yahudiler Kudüs'te böyle[7] bağlayıp milletlerin eline verecekler, diye Kutsal Ruh buyuruyor; dedi. **12***Bu şeyleri duyduğumuzda, biz yerliler Kudüs'e onun gitmemesini istedik. **13***Ama Pavlus ağlayıp yüreğimizi inciterek: -Ne[8] yapıyorsunuz? Çünkü ben Kudüs'te yalnız bağlanmaya değil; ama Rabbimiz İsa'nın adı için ölmeye de hazırım, dedi. **14***Kendisini razı edemediğimizi görünce biz de: 'Rabbin[9] istediği olsun' diyerek sustuk. **15***Bu günlerden sonra hazırlanarak Kudüs'e çıktık. **16***Kayseriyeden de bazı öğrenciler bizimle beraber geldiler ve bizi yanında misafir olacağımız Mınason adındaki öğrenciyle Kıbrıslı bir adama götürdüler. **17***Kudüs'e[10] geldiğimizde kardeşler bizi sevinçle kabul ettiler. **18***Ertesi gün Pavlus bizimle beraber Yakup'un[11] yanına gitti ve tüm yaşlılar da oradaydı. **19***Onları selamladıktan sonra kendi hizmeti[12] ile Allah'ın milletler arasında yaptığı şeyleri teker teker anlattı[13]. **20***Onlar da bunu duyduğunda Rabbe şükrederek ona şöyle dediler: -Ey kardeşler! İnanmış olan ne kadar çok Yahudi olduğunu görüyorsunuz; tümü de Kutsal Yasa için gayret[14] ediyorlar. **21***Ama senin için duyduklarına göre; sen milletler arasında olan tüm Yahudilere: 'Çocuklarınızı sünnet etmeyin ve ayinleri yapmayın, diyerek Musa'dan geri dönmelerini öğretiyorsun. **22***Şimdi ne yapmalı? Senin geldiğini duyacaklarından; tabii ki, halk toplanacaktır. **23***Bu yüzden sen şu söylediğimizi yap: Yanımızda dilek tutmuş olan dört adam var. **24***Bu adamları alıp onlarla beraber kendini arındır ve başlarını[15] traş etmeleri için masraflarını öde. Böylece herkes senin için duydukları şeylerin doğru olmadığını görecek ve senin de Kutsal Yasa'mızı tutuğunu bilecektir. **25***Ama inanmış olan milletler böyle bir şey yapmasınlar diye bir mektup gönderelim; ancak put[16] kurbanlarından, kandan, boğulmuş olandan ve zinadan çekinmelerini uygun gördük, diyelim. **26***O zaman Pavlus o adamları alıp; ertesi gün onlarla beraber temizlendikten sonra, onların herbiri için kurban olunacak ana dek temizlenme[17] günlerinin tamamlandığını bildirerek Tapınağa[18] girdi. **27***Tam o yedi gün bitmek üzereyken, Asyalı Yahudiler[19] onu Tapınakta görünce, tüm halkı kışkırtıp ona karşı şöyle[20] saldırdılar. **28***-Ey İsrail topluluğu yardım edin! Her yerde halka[21] şeriata ve bu yere karşı bize öğreten adam budur. Hattâ Tapınağın içine bile Yunanlı adamlar getirerek bu kutsal yeri kirletti, diye bağırıyorlardı. **29***[Çünkü bundan önce onunla beraber Efes'li Trofimos'u[22] görünce, Pavlus onu Tapınağın içine götürdü sandılar.] **30***Tüm kent[23]) ayağa kalkmıştı ve halk koşup Pavlus'u yakaladıkları gibi Tapınaktan dışarı çıkararak kapıları kapadılar. **31***Onu öldürmek isterlerken alay binbaşısına: 'Tüm kentte kargaşa çıktı' diye haber verdiler. **32***O da[24] hemen askerlerle yüzbaşıları alarak oraya geldi. Onlar binbaşıyla askerleri gördüğünde Pavlus'u dövmekten vazgeçtiler. **33***O zaman binbaşı yaklaşıp onu tuttu ve çift[25] zincirle bağlanmasını emrederek, kimliğini ve ne yaptığını sordu. **34***Kalabalık'tan bazısı öyle ve bazısı da başka türlü bağırdığı için; gürültüden gerçek ortaya çıkmadı. Bu yüzden onu kaleye götürmelerini emretti. **35***Merdivene geldiğinde halk o derece çok kızışmıştı ki askerler onu götürmek zorunda kaldılar. **36***Çünkü toplanan halk:-Onu[26] kaldır, diye bağırarak arkasından geliyordu. **37***Pavlus kalenin içine götürülmekteyken binbaşıya: -Bir şey söyleyebilir miyim? Diye sordu. **38***O da: -Yunanca biliyor musun; sen bundan önce[27] bozgunculuk yaparak çöle dört bin yaya isyancı götüren Mısır'lı değil misin? Dedi. **39***Pavlus: Ben[28] Kilikya'nın ünlü kenti olan Tarsus halkından bir Yahudiyim; şimdi senden halkla konuşmam için izin vermeni diliyorum, dedi. **40***O da izin verdikten sonra, Pavlus merdivende durup halka eliyle[29] işaret etti ve büyük bir sessizlik olduktan sonra İbranice konuşarak böyle bir söylev yaptı:

(1)12.Ayet, B.20/23, **(2)**B.20/36, **(3)**B.6/5, 8/26ve40, **(4)**Efs.4/12, II.Tim.4/5, **(5)**Yoel 2/28, B.2/17, **(6)**B.11/28, **(7)**33.Ayet, B.20/23,**(8)**B.20/24,**(9)**Mat.6/10,26/42,Luk.11/2,22/42, **(10)**B.15/4,**(11)**B.15/13,Galt.1/19,2/9,**(12)**1/17,20/24,**(13)**B.15/4ve12,Rom.15/18ve19,**(14)**B.22/3,Rom.10/2,Galt.1/14, **(15)**Say.6/2, 13ve18, B.18/18, **(16)**B.15/20ve29, **(17)**Say.6/13, **(18)**B.24/18, **(19)**11.Ayet, B.20/23, **(26)**Luk.23/18, Yuh.19/15, B.22/22, **(27)**Bak B.5/36, **(28)**B.9/11, 22/3, **(29)**B.12/17.

22. Bölüm: 1)Pavlus'un kendinin nasıl inandığını, 17)Ve Rabbi'in kendisini milletlere nasıl gönderdiğini anlatması, 22)Halkın ikna olmaması ve yüksek sesle onun öldürülmesini istemesi, 24)Binbaşının Pavlus'un kamçıyla dövülmesini emretmesi, 25)Pavlus'un kendisinin Roma

vatandaşı olduğunu söylemesi üzerine değişen durum.
1*-Ey kardeşler[1] babalar! Şimdi size vereceğim yanıtı dinleyin. **2*Onlar kendilerine İbranice söylediğini duyunca daha çok sustular. **3***O da dedi ki:-Ben Kilikya'daki Tarsus'ta doğmuş ve bu kentte Gamaliel'in[2] ayakları[3] yanında eğitilmiş olan Yahudi[4] bir adamım; atalarımızın[5] şeriatıyla terbiye edildim ve bu gün[6] sizin yaptığınız gibi Allah için[7] gayretliydim(*can atıyordum*). **4***Erkeklerle[8] kadınları bağlayarak zindanlara atıyor ve bu yolda ölüm derecesine dek baskılar yapıyordum. **5***Bunun için baş imam*(kahin)* ve yaşlılar[9] meclisi de bana tanıktır. Çünkü[10] onlardan kardeşlere mektuplar alıyor ve Şam'da olanların da yargılanması için bağlı olarak Kudüs'e götürmek üzere oraya gidiyordum. **6***Ben[11] yolda giderken Şam'a yaklaştığımda; öğlen ansızın çevremde gökten büyük bir ışık parladı. **7***Yere düştüm ve bana: -Ey Saul, Saul! Bana niçin sıkıntı veriyorsun? Diyen bir ses duydum. **8***Ben de: -Efendi! Sen kimsin? Diye sordum. O da bana: -Ben senin sıkıntı verdiğin İsa'yım dedi. **9***Benimle[12] beraber olanlar ışığı görünce çok korktular; ama bana söyleyenin sesini işitmediler. **10***Ben de: -Ya Rabb! Ne yapayım? Diye sordum; Rabb da bana: -Kalk Şam'a git ve orada yapman gereken tüm şeyler sana söylenecektir, dedi. **11***O ışığın parlaklığından ötürü göremez olduğumdan benimle beraber olanlar elimden tutarak Şam'a girdik. **12***Orada oturan Yahudiler içinde[13] iyi tanıklığa[14] almış olan dindar Hananya[15] adındaki bir adam; **13***Gelip yanımda durarak bana: -Saul kardeş, gözlerin görsün; dedi ve ben de o anda ona baktım. **14***O da: -Atalarımızın[16] Allah'ı kendi dileğini bilmek, O doğru[17] adamı görmek[18] ve O'nun ağzından[19] ses işitmek için seni[20] seçti, dedi. **15***Çünkü[21] görüp duyduğun şeyler için tüm[22] insanlara O'nun tanığı olacaksın. **16***Şimdi neden gecikiyorsun? Kalk vaftiz ol ve Rabbi'nin[23] adına dua ederek günahlarından[24] yıkan, dedi. **17***Ben Kudüs'e[25] geri dönüp Tapınakta dua ederken kendimden geçerek(*Vecit haldeyken*) O'nu[26] gördüm. **18***O da bana: -Çabuk ol[27] ve aceleyle Kudüsten çık; çünkü benim için senin tanıklığını dinlemeyecekler, dedi. **19***Ben de:-Ya Rabb! Ben sana inananları cezaevine tıkıyor ve Sinagoglarda dövüyordum[28] **20***Senin[29] tanığın İstafanos'un kanı dökülürken orada bulunuyordum. Onun[30] ölümünü onayladığımı ve onu öldürenlerin giysilerini beklemekte olduğumu kendileri[31] iyi biliyorlar, dediğim halde; **21***Bana şöyle yanıt verdi:-Git; çünkü[32] ben seni uzak yerlere ve milletlere göndereceğim, dedi. **22***Onun bu sözüne kadar dinlediler ve yüksek sesle: -Bunun gibi[33] bir adamı yeryüzünden kaldır; çünkü[34] yaşaması doğru değildir, dediler. **23***Böylece onlar bağrışarak giysilerini sallıyorlar ve havaya toz saçıyorlardı. **24***Binbaşı neden böyle davrandıklarını anlamak için kamçıyla dövülmesini ve kalenin içine götürülmesini emretti. **25***Onu kayışlarla gererek bağladıktan sonra Pavlus orada duran yüzbaşıya: -Romalı[35] ve yargılanmamış bir adamı dövmek sizce doğru mudur? Dedi. **26***Yüzbaşı da bunu duyunca gidip ne yapılacağına karar vermek için binbaşıya: 'Bu adam Roma vatandaşıdır' diye bildirdi. **27***Binbaşı da Pavlus'un yanına gelerek ona: -Sen Romalı mısın? Bana söyle, dediğinde; o da: -Evet, dedi. **28***Ve binbaşı şöyle konuştu: -Ben bu ayrıcalığı birçok parayla kazandım; ama Pavlus:-Ben ise orada doğdum, dedi. **29***Bunun üzerine onu dövecek olan adamlar, hemen onun yanından uzaklaştılar ve binbaşı onun Roma'lı olduğuna ikna olduğunda onu bağladığı için korktu. **30***Ertesi gün Yahudiler tarafından neyle suçlandığını ve gerçeği bilmek istedi. Onu bağlarından çözerek, baş kahinlerle tüm millet meclisinin gelmesini emretti ve Pavlus'u alıp önlerine götürdü.

(1)B.7/2,**(2)**B.5/34,**(3)**Tes.33/3,II.Krl.4/38,Luk.10/39, **(4)**B.21/39, II.Kor.11/22, Filp.3/5, **(5)**B.26/5, **(6)**Rom.10/2, **(7)**B.21/20, Galt.1/14, **(8)**B.8/3, 26/9,10,11, Filp.3/6, I.Tim.1/12, **(9)**Luk.22/66, B.4/5, **(10)**B.9/2, 26/10ve12, **(11)**B.9/3, 26/12,13, **(12)**B.9/7, Dan.10/7, **(13)**I.Tim.3/7, **(14)**B.10/22, **(15)**B.9/17, **(16)**B.3/13,5/30, **(17)**B.3/14,7/52, **(18)**I.Kor.9/1, 15/8, **(19)**I.Kor. 11/23,Galt.1/12,**(20)**B.9/15,26/16,**(21)**B.4/20,26/16, **(22)**B.23/11, **(23)**B.9/14,Rom.11/13,**(24)**B.2/38,İbr.10/21,**(25)**B.9/26, II.Kor.12/2,**(26)**14.Ayet,**(27)**Mat.10/14,**(28)**Mat.10/17,**(29)**B. 7/57, **(30)**Luk.11/48, B.7/60, Rom.1/32, **(31)**4.Ayet, B.8/3, **(32)**B.9/15, 13/2,46ve47, 18/6, 26/18, Rom.1/5, 11/13, 15/15,16, Galt.1/15,16, 2/7ve8, Efs.3/7,8, I.Tim.2/7, II.Tim.1/11, **(33)**B.21/36, **(34)**B.25/24, **(35)**B.16/37.

23. Bölüm: 1)Pavlus konuştuğu sırada, 2)Hananya'nın onun ağzına vurmalarını emretmesi, 7)Mecliste Ferisîler ile Sadukîler arasında ikilem olması, 11)Allah'ın Pavlus'u yüreklendirmesi, 12)Yahudiler'in onu öldürmek için anlaşmaları, 20)Binbaşının bunu duyması, 27)Ve Pavlus'u Kayseriye'ye vali Feliks'e göndermesi.
1*Pavlus millet meclisine dikkatle bakarak: -Ey kardeşler! Ben[1] Tanrı'nın önünde bu güne dek iyi vicdanla yaşadım, dedi. **2***Baş kahin Hananya da onun yanında duranlara ağzına[2] vurmalarını emretti. **3***O zaman Pavlus ona: -Ey badanalı duvar[+]. Seni Tanrı vuracaktır! Sen 'Kutsal Yasa'ya göre beni yargılaman gerekirken; şeriata[3] aykırı olarak bana vurmalarını mı emrediyorsun? **4***Yanında

duranlar da: -Tanrı'nın baş kahinine mi karşı geliyorsun? Deyince; **5***Pavlus: -Ey kardeşler! Onun baş kahin olduğunu bilmiyordum[4] çünkü: "Halkının[5] başkanına kötü söylemeyeceksin" diye yazılmıştır, dedi. **6***Pavlus onların bazısının Ferisî ve bazısının da Sadukî olduğunu anladığında, mecliste: -Ey kardeşler! Ben[6] Ferisî oğlu Ferisî'yim ve insanların dirileceğine ümit[7] ettiğim için yargılanıyorum! Diye bağırdı. **7***Bunu söylediğinde Ferisîler ile Sadukîler arsında tartışma çıktı ve iki gruba ayrıldılar. **8***Çünkü[8] Sadukîler: Yeniden dirilme, melekler ve ruhlar yoktur, diyorlar; ama Ferisîler ise her ikisini de kabul ediyorlardı. **9***Ortada büyük bir gürültü patlak verdi: Ferisîler'den olan din bilginleri kalkıp: -Bu[9] adamda bir kötülük bulmuyoruz; ama[10] eğer ona bir ruh veya bir melek söylediyse(Tanrı'ya karşı durmayalım) diye tartışıyorlardı. **10***Gürültü daha da arttığında Pavlus onlar tarafından parçalanacak' korkusuyla binbaşı gelip onların içinden onu almalarını ve kaleye götürmelerini askerlerine emretti. **11***Ertesi gece[11] Rabb onun yanında durdu ve: -Ey Pavlus; yüreklen! Çünkü Kudüs'te benim için tanıklık yaptığın gibi Roma'da da öyle tanıklık yapmalısın, dedi. **12***Gündüz olduğunda bazı Yahudiler birleşerek[12] '*Pavlus'u öldürmeyinceye dek bir şey yiyip içmeyeceğiz*' diye kendikendilerine yemin[(*)] ettiler. **13***Bu yeminle antlaşanlar kırk kişiden daha çoktu. **14***Bunlar baş kahinlerle yaşlıların yanına giderek: -Pavlus'u öldürmeyinceye dek hiçbir şey yemiyeceğiz, diye kendi kendimizi büyük lanete adadık; dediler. **15***Şimdi siz millet meclisine; onun için daha çok araştırmak bahanesiyle: 'Yarın yanımıza aşağıya getirsinler' diye binbaşıya haber gönder. Biz de o gelmeden önce onu öldürelim, dediler. **16***Ama Pavlus'un kızkardeşinin oğlu bu hileyi duyunca kaleye gidip, içeriye girerek Pavlus'a iletti. **17***Pavlus da yüzbaşılardan birini yanına çağırarak: -Bu genci binbaşıya götür; çünkü ona bir diyeceği vardır, dedi. **18***O da onu alıp binbaşıya götürdü ve: -Pavlus beni çağırıp, bu gencin sana bir diyeceği olduğu için yanına getirmemi istedi, dedi. **19***Binbaşı da onu elinden tutarak bir köşeye çekti ve: -Bana söyleyeceğin haber nedir? Dedi. **20***O da: -Yahudiler[13] Pavlus için daha çok araştırmak bahanesiyle yarın onu millet meclisine indirmeni sana rica etmeye karar verdiler. **21***Ama sen onlara aldanma; çünkü onlar onu öldürmeyinceye dek yiyip içmeyeceklerine yemin edip kendilerini lanet altına koydular. Şimdi kırk kişiden daha çok adam pusuda hazır bekliyor ve senin emrinle onu getirmeni gözlüyorlar, dedi. **22***Binbaşı da o gence: -Sakın bana söylediklerini hiç kimseye söyleme, diye sıkıca tenbih ettikten sonra onu serbest bıraktı. **23***Sonra da iki yüzbaşıyı çağırarak onlara; gece saat üçte Kayseriye'ye gitmek için iki yüz yaya asker, yetmiş süvari ve iki yüz mızraklı asker hazırlamalarını emretti. **24***Ve Pavlus'u bindirip selametle vali Feliks'e götürmeleri için hayvanları da alın, dedi. **25***Aşağıdaki gibi bir mektup da yazdı: **26***"Klavdiyus Lisiyus, devletli vali Feliks'i selamlıyor. **27***Bu[14] adam Yahudiler tarafından tutulup öldürülmek üzereyken, Romalı olduğunu öğrendiğimde, askerlerle yetişip onu kurtardım. **28***Onu neyle suçladıklarını ve şikayetin nedenini[15] anlamak için onu onların millet meclisine getirdim. **29***Ölümü[16] ve zinciri hak edecek bir suçu olmadığını; ancak kendi[17] Kutsal Yasalarına ait nedenlerden ötürü onu suçladıklarını anladım. **30***Ondan[18] sonra bu adamı öldürmek için, Yahudilerin tuzak kurduklarını haber aldığımda; hemen onu sana gönderdim. Davacılara da ona karşı olan suçlamaları senin önünde yapmalarını söyledim[19] Esenlikte kalınız" **31***O zaman askerler kendilerine emredildiği gibi Pavlus'u alıp geceleyin Antipatris'e götürdükten sonra; **32***Ertesi gün onunla beraber gitmek için süvarileri bırakarak kaleye geri döndüler. **33***Onlar da Kayseriye'ye ulaştıktan sonra mektubu valiye vererek Pavlus'u ona gösterdiler. **34***Vali de mektubu okuyarak hangi eyaletten olduğunu sordu ve Kilikya'dan[20] olduğunu anladığında: **35***-Davacıların geldiğinde seni[21] dinleyeceğim; diyerek Hirodes'in[22] sarayında korunmasını buyurdu.

(1)B.24/16, I.Kor.4/4, II.Kor.1/12, 4/2, II.Tim.1/5, İbr.13/18, **(2)**I.Krl.22/24, Yerm.20/2, Yuh.18/22, **(3)**Lev.19/35, Tes.25/1ve2, Yuh.7/51, **(4)**B.24/17, **(5)**Çık.22/28, Vaiz 10/20, II.Petr.2/10, Yahd.Mek.8.Ayet, **(6)**B.26/5, Filp.3/5, **(7)**B.24/15ve20, 26/6, 28/20, **(8)**Mat.22/23, Mark.12/18, Luk.20/27, **(9)**B.25/15, 26/31, **(10)**B.22/7ve17,18, **(11)**B.18/9, 27/23,24, **(12)**21.ve30.Ayetler, B.25/3, **(*):** Veya: "*Kendilerini lanet altına soktular*" , **(13)**12. Ayet,**(14)**B. 21/33, 24/7, **(15)**B.22/30, **(16)**B. 26/31, **(17)**B.18/15, 25/19,**(18)**20.Ayet,**(19)**B.24/8,25/6,**(20)**B.21/39, **(21)**B.24/1ve10, 15/16, **(22)**Mat.27/27, **(+)**: Mat.23/27.

24. Bölüm: 1)Pavlus'un hatip Tertellus'a yanıtı, 10)Kendi öğretisini söyleyerek eğitimden bahsetmesi, 24)Ve vali ile eşine İsa'yı vaaz etmesi, 26)Vali'nin Pavlus'tan para umması. 27)Vali'nin görevinden alınması ve Pavlus'un cezaevinde kalması.

1*Beş[(1)] günden sonra baş[(2)] kahin Hananya yaşlılar ve Tertellus adında güzel söz söyleyen bir hatip yanında olarak indi. Bunlar Pavlus'a karşı

valiye şikayet ettiler. **2***O çağrıldığı zaman Tertellus şöyle suçlama yaptı: -Ey devletli Feliks! Biz senin sayende huzur içinde bulunuyor ve senin düzeninle bu millet yaşamını sürdürüyor. **3***Biz bunu her zaman ve her yerde söylüyoruz. **4***Ama seni sözlerimle daha çok sıkmamak için; lütfen, biraz bizi dinlemenizi yalvarıyorum. **5***Çünkü[3] biz bu adamın bozguncu biri ve tüm dünyada olan Yahudiler arasında isyan çıkaran, Nasranî mezhebinin bir başkanı olduğunu anladık. **6***Bir ara Tapınağı[4] bile kirletmeye çalıştığında onu yakaladık ve kendi[5] '*Kutsal Yasamız*'a göre onu yargılamak istedik; **7***Ama[6] binbaşı Lisias gelip zorla elimizden alarak. **8***Davacıların sana gelmelerini buyurdu[7]. Sen de araştır ve gör ki, onu suçladığımız tüm şeylerin doğru olduğuna, onu sorgulayarak görebilirsin. **9***Yahudiler de bu şeyler doğrudur, diyerek ona koltuk çıktılar. **10***Pavlus da: 'Konuş' diye valinin kendisine işaret ettiğini görünce şöyle yanıtladı: -Birçok yıllardan beri senin bu milletin egemeni olduğunu bildiğimden; benden öğrenmek istediğin şeyleri açık yürekliliklе söylemek istiyorum. **11***Çünkü ben Kudüs'e ibadet[8] etmek için gittiğimden beri; on iki günü geçmemiş olduğunu anlayabilirsin. **12***Beni[9] ne Tapınakta, ne Sinagogta ve ne de kentte bir kimseyle tartışırken veya halkı başıma toplarken buldular. **13***Şimdi beni suçladıkları şeylerle bunu ispatlayamazlar. **14***Ama sana şunu söyleyim ki[10] bunların mezhep dedikleri şeye göre ***Tevrat***'la[11] peygamberliklerde yazılı olan tüm şeylere inanarak, atalarımın[12] Allah'ına ibadet ediyorum. **15***Ve kendilerinin de bizzat onayladıkları gibi; gerek[13] dürüstlerin ve gerek kötülerin ölümden dirileceklerini Allah'tan[14] ümit ediyorum. **16***Bu yüzden[15] her zaman Tanrı'nın ve insanın önünde, suçsuz bir vicdan olması için çabalıyorum. **17***Birçok yıl geçtikten sonra, Milletime sadaka[16] ve Allah'ıma kurbanlar sunmak için geldiydim. **18***Bu[17] sırada bazı Asyalı Yahudiler, beni Tapınakta kalabalık bir gürültüyle değil; ama temizlenmiş olarak buldular. **19***Bunların[18] bana karşı bir diyecekleri olsaydı; önüme gelip beni suçlamaları gerekiyordu. **20***Veya burada duranlar; benim aralarında durarak: 'Ben bu gün sizin tarafınızdan ölümden[19] dirilmek konusunda yargılanıyorum' diye; **21***Bağırdığım bu sözden başka, beni millet meclisi önünde neyle suçladıklarını söylesinler? **22***Feliks (Bu şeyleri duyduğunda) bu konuda bilgisi olduğundan: -Binbaşı Lisiyus[20] geldiği zaman davanızı araştıracağım, diyerek onları ileri bir tarihe attı. **23***Ve Pavlus'u koruması altına alarak, onu[21] dostlarından biri gibi kendisine hizmet etmeye veya yanına gelmesine engel olmamasını yüzbaşıya öğütledi. **24***Birkaç gün sonra Feliks Yahudi olan eşi Drusilla ile gelip Pavlus'u götürerek, onu Mesih'e olan inanç konusunda dinledi. **25***O da dürüstlük, zabt-ı nefs(*aşırı isteklere gem vurmak*) için ve gelecek cezadan bahsederken, Feliks çok korkarak: -Şimdilik git; vaktim olursa seni gene çağırırım, diye söyledi. **26***Bununla beraber[22] Pavlus'tan (Serbest bırakılması için) kendisine para verileceğini sanarak onu birçok kez götürüp konuşuyordu. **27***Ama iki yıl geçtiğinde Feliks'in yerine Porkius Festus atandığından, Feliks Yahudilerin[23] gönlünü almak için Pavlus'u tutuklu bıraktı.

(1)B.21/27, **(2)**B.23/2,30ve35, 20/2, **(3)**Luk.23/2, B.6/13, 16/20, 17/6,21/28,I.Petr.2/12ve16,**(4)**B.21/28,**(5)**Yuh.18/31, **(6)**B.21/33, **(7)**B.23/30, **(8)**17.Ayet, B.21/26, **(9)**B.25/8, 28/17, **(10)**Bak Res.İşl.8/14,B.8/2,**(11)**B.26/22,28/23,**(12)**II.Tim.1/3, **(13)** Dan. 12/2,Yuh.5/28,29,**(14)**B.23/6,26/6ve7,28/20, **(15)** B.23/1, **(16)** B.11/29,30,20/16,Rom.15/25,II.Kor.8/4,Galt.2/10, **(17)**B.21/26ve27, 26/21, **(18)**B.23/30, 25/16, **(19)**B.23/6, 28/20, **(20)**7.Ayet,**(21)**B.27/3, 28/16, **(22)**Çık.23/8, **(23)**Çık.23/2, B.12/3, 25/9ve14.

25. Bölüm: 1)Yahudiler'in Pavlus'u Festus'a şikayeti, 8)Pavlus'un savunması, 11)Davasını İmparator'a bildirmesi, 14)Festus'la Agripa ve Berniki, 23)Pavlus'un kralın önüne götürülmesi, 25)Ve onun ölümü hak edecek hiç bir şey yapmadığını söylemesi.

1*Böylece Festus ile gelerek üç gün sonra Kayseriye'den Kudüs'e gitti. **2***Başkahin[1] ile Yahudilerin güvenilir adamları Pavlus'a karşı şikayet edip rica ederek. **3***Onun Kudüs'e getirilmesi için izin istediler. Kendileri[2] de onu yolda öldürmek için plan yapıyorlardı. **4***Ama Festus, Pavlus'un Kayseriyede devlet korumasında olup kendisinin de yakında oraya gideceğini söyledi. **5***Ve: -Aranızda ünlü olanlar benimle gelsinler; eğer[3] o adamda bir suç varsa onu suçlasınlar, dedi. **6***Yanlarında on günden daha çok kaldıktan sonra Kayseriye'ye indi ve ertesi gün mahkemede oturup Pavlus'un getirilmesini emretti. **7***O geldiğinde Kudüs'ten gelen Yahudiler onun çevresinde durup Pavlus'a karşı hiç bir şey ispatlayamadılar. Çok[4] ağır suçlamalarda bulundular ise de, **8***O da[+]: -Ben[5] ne Yahudilerin şeriatına, ne Tapınağa ve ne de İmparator'a karşı bir suç yaptım; diye yanıtladı. **9***Ama Festus Yahudilere[6] iyi görünmek için Pavlus'a şöyle yanıt verdi: -Sen Kudüs'e gelip[7] bu şeyler için benim önümde orada yargılanmak istiyor musun? **10***Pavlus da:-Ben İmparator'un

mahkemesinde duruyorum ve burada yargılanmam gerekiyor. Senin de çok iyi bildiğin gibi Yahudilere hiçbir haksızlık yapmadım. **11***Çünkü eğer kötülük[8] veya ölümü hak edecek bir suç yapmışsam ölmekten çekinmem; ama eğer bunların bana karşı şikayet ettikleri şeylerin aslı yoksa; hiç kimse beni onların eline veremez. Davamı İmparator'a[9] arz ediyorum, dedi. **12***O zaman Festus meclis ile konuştuktan sonra: -Davanı İmparator'a arz ettik, İmparator'a gideceksin; dedi. **13***Birkaç gün geçtikten sonra Festus'u tebrik etmek için kral Agrippa'yla Berniki Kayseriye'sine geldik. **14***Orada birçok gün kaldıktan sonra Festus, Pavlus konusunu krala arz edip dedi ki: -Feliks'in cezaevinde bıraktığı bir[10] adam vardır. **15***Bu[11] adam için ben Kudüs'te iken Yahudiler'in baş kahinleri ile yaşlıları, onu bana şikayet ederek onu cezalandırmamı istediler. **16***Ben de: Şikayet edilen adamı şikayetçilerle yüzleştirmeden, bir kimseyi öldürmek Romalılar'ın geleneğinde yoktur, diye onlara[12] söyledim. **17***Bunun üzerine onlar buraya geldiklerinde, hiç gecikmeden[13] ertesi gün mahkemeye oturup o adamın getirilmesini buyurdum. **18***Şikayetçiler onu benim düşündüğüm bir suçla suçlayamadılar. **19***Ama kendi[14] diyanetlerine ve Pavlus'un 'Diridir' dediği İsa adında ölmüş birine karşı bazı sözleri vardı, dedi. **20***Ben de bu konunun halledilmesi için tereddüt ettiğimden kendisine: Kudüs'e gidip bu konuda yargılanmak istiyor musun? Diye sordum. **21***Ama Pavlus Avgustus'un yargısına bırakmak üzere davasını arz ettiğinde ben de onu İmparator'a gönderinceye dek korunmasını emrettim. **22*** Agrippas[15] da Festus'a: -Ben kendim de bu adamı dinlemeye arzu ediyorum; deyince: -Yarın onu dinlersin! Dedi. **23***Ertesi gün Agrippas ile Berniki büyük bir görkemle, binbaşılar ve kentin soylularıyla birlikte gelerek yargı salonuna girdiler. Sonra Festus'un buyruğuyla Pavlus getirildi. **24***Festus dedi ki: -Ey kral Agrippas! Ve bizimle beraber olan tüm soylular. Bu gördüğünüz adamı Yahudi halkı[16] Kudüs'te ve buraya yanıma gelerek: 'Bunun sağ[17] kalması caiz değildir' diye bağırdılar. **25***Ama ben, onun ölümü[18] gerektiren bir suçu olmadığını anladım; ve kendisi[19] de davasını Avgustos'a götürmek istediğinden onu göndermeye karar verdim. **26***Ama onun hakkında efendimize yazacak bir araştırmam olmadığından onu sizin önünüze ve özellikle ey Agrippa! Senin önüne getirdim ki araştırıldıktan sonra bir yazacağım olsun. **27***Çünkü bir tutuklu gönderip, ona karşı yapılan suçları bildirmemek bana uygun değildir.

(1)B.24/1,15.Ayet,**(2)**B.23/12ve15,**(3)**B.18/14ve18.Ayet, **(4)**Mark.15/3, Luk.23/2ve10, B.24/5ve13, **(+)**Bazı çevirilerde: Pavlus,**(5)**B.6/13,24/12,28/17,**(6)**B.24/27,**(7)**20.Ayet, **(8)**25.Ayet,B.18/14,23/29,26/31, **(9)**B.26/32, 28/19, **(10)**B.24/27, **(11)**2.ve3.Ayetler, **(12)**4.ve5.Ayetler, **(13)**6.Ayet, **(14)**B.18/15, 23/29,**(15)**B.9/15,**(16)**2.,3.ve7.Ayetler,**(17)**B.22/22, **(18)**B.23/9ve 29, 26/31, **(19)**11.ve12.Ayetler.

26. Bölüm: 1)Kral Agrippa'nın önünde Pavlus; çocukluğundan beri nasıl yaşadığını anlatması, 12)Ve nasıl bir mucizeyle inandığını ve göreve çağrıldığını anlatması, 24)Festus'un Pavlus'a "Çılgın" demesi üzerine Pavlus'un yanıtı, 28)Agrippa'nın İseviliğe biaz ikna edilmesi, 30)Orada olanların Pavlus'u suçsuz saymaları.

1*Agrippa, Pavlus'a: -Kendini savunabilirsin; dediğinde Pavlus elini uzatarak şöyle konuştu: **2***-Ey kral Agrippa! Yahudiler tarafından suçlanılmak istenilen tüm şeyler için, bu gün senin önünde yanıt vereceğimden kendimi mutlu sayıyorum. **3***Özetle Yahudilerin tüm ayinleriyle konularını biliyorsun. Bu nedenden ötürü özenle dinlemeni istiyorum. **4***Başta, Kudüs'te milletimin arasında çocukluğumdan beri nasıl yaşadığımı tüm Yahudiler biliyor. **5***Çünkü(Tanıklık yapmak istiyorlarsa) dinimizin[1] en önemli mezhebine göre Ferisi olarak yaşadığımı önceden biliyorlar. **6***Şimdi ben Allah tarafından atalarımıza verilen ve on iki[2] oymağımızın da gecegündüz[3] sürekli dua ederek erişmeye[4] çalıştığı vaadin[5] ümidi için yargılanıyorum[6]. **7***Ey kral Agrippa! Beni o ümit uğruna Yahudiler suçluyorlar. **8***Tanrı'nın ölüleri diriltmesi niçin size göre inanılmaz oluyor? **9***Oysa ben kendim[7] Nasıralı İsa'nın adına karşı, birçok şeyler yapmanın vacip*(gerekli)* olduğunu düşünüyordum. **10***Bunu[8] Kudüs'te yaparak ve baş[9] imamlardan(*kahin*) yetkiler alarak, kutsallardan birçoklarını cezaevlerine attım; öldürüldüklerinde ben de onayladım. **11***Bütün[10] Sinagoglarda birçok kez onlara acı veriyor ve sövüyordum. Onlara çok öfkeleniyor ve yabancı kentlere de sıkıntı veriyordum. **12***Bu[11] sıralarda baş imamlardan aldığım yetkiyle Şam'a giderken; **13***Ey kral! Yolda öğle zamanı gökten benim ve yoldaşlarımın çevresinde güneş ışığından daha büyük bir ışık parladığını gördüm. **14***Hepimiz yere kapandığında; İbranice: -Ey Saul, Saul! Neden bana sıkıntı veriyorsun? Sana üğendirelere[*] karşı tepinmek zordur, diye bana söyleyen bir ses duydum. **15***Ben de: -Efendi sen kimsin? Dediğimde: -Ben senin sıkıntı verdiğin İsayım. **16***Ama kalk ayak üstü dur; çünkü gördüğün ve sana göstereceğim şeylere, seni[12] memur ve tanık olarak atamak için sana göründüm. **17***Seni bu kavimden ve millet-

lerden kurtaracağım. **18*** Bana inanarak günahların bağışına[13] ve kutsallar[14] arasında bir paya[15] ulaşmaları için; gözlerini[16] açarak karanlıktan[17] ışığa ve Şeytan'ın sıkıntısından Allah'a geri getirmek uğruna, şimdi seni[18] onlara uğurluyorum, dedi. **19*** Böylece ey kral Agrippa! Göksel rüyaya itaatsiz olmadım. **20*** Ama tövbe edip Allah'a geri dönerek, tövbeye[19] layık işler yapmaları için önce[20] Şam'a ve sonra Kudüs'ün halkına, tüm Yahudiye bölgesine ve milletlere vaaz ettim. **21*** Bundan ötürü Yahudiler[21] beni Tapınakta yakalayarak öldürmek istediler. **22*** Sonunda Tanrı'nın lütfuna erişerek bu güne değin kalabildim. Küçüğe, büyüğe tanıklık yaparak peygamberlerin[22] ve Musa'nın[23] olması gereken şeyleri bildirmekten; **23*** Yani[24] Mesih'in acı çekeceği, ölümden[25] ilk önce dirilerek, halka ve milletlere[26] ışık olacağından başka hiç bir şey söylemedim. **24*** Bu şeyleri söyledikten sonra Festus yüksek sesle: -Ey Pavlus çıldırıyorsun[27] Çok okumak seni deli ediyor, dedi. **25*** O da: -Ey devletli Festus! Çıldırmıyorum; ama gerçeği ve akıllıca şeyleri söylüyorum. **26*** Çünkü kral bu şeyleri bildiğinden, önünde yüreklice söylüyorum. Zira bu şey bir köşede olmadığından; kıyaslamak için bu şeylerin hiçbiri bile ona gizli değildir. **27*** Ey kral Agrippa! Peygamberlere inanıyor musun? İnandığını biliyorum, dedi. **28*** Agrippa, Pavlus'a: -Nerdeyse beni İsevî olmaya ikna ediyordun, dedi. **29*** Pavlus da: -Keşke[28] Allah verseydi de az veya çok, salt sen değil; belki bu gün beni dinleyenlerin tümü, şu zincirler olmaksızın benim gibi olsaydılar. **30*** (Bunu der demez) kralla vali, Berniki ve onlarla beraber oturanlar kalktılar. **31*** Bir yana çekilerek kendi aralarında: -Bu adam öldürülecek veya zincire vurulacak; hiçbir şey yapmamış, diye konuşuyorlardı. **32*** Agrippa da Festus'a: -Eğer bu adam[29] davasını imparator'a[30] arz etmemiş olsaydı serbest bırakılabilirdi, dedi.

(1)B.22/3, 23/6, 24/15ve21, Filp.3/5, **(2)**Yakb.1/1, **(3)**Luk.2/37, I.Sel.3/10, I.Tim.5/5, **(4)**Filp.3/11, **(5)**Tek.3/15, 22/18, 26/4, 49/10, Tes.18/15, II.Sam.7/12, Mez.132/11, İşa.4/2, 7/14, 9/6, 40/10, Yerm.23/5, 33/14-16, Hez.34/23, 37/24, Dan.9/24, Mik.7/20, B.13/32, Rom.15/8, Tit.2/13, **(6)**B.23/6, **(7)**Yuh.16/2, I.Tim.1/13,**(8)**B.8/3,Galt.1/13, **(9)**B.9/14ve21, 22/5, **(10)**B.22/19, **(11)**B.9/3, 22/6, **(*)**BakB.9/15, **(12)**B.22/15, **(13)**Luk.1/78, **(14)**B.20/32, **(15)**Efs.1/11, Kol.1/12, **(16)**İşa.35/5, 42/7,Luk.1/77, Yuh.8/12,II.Kor.4/4,Efs.1/18,I.Sel.5/5, **(17)**II.Kor.6/14, Efs.4/18 ,5/8,Kols.1/13,I.Petr.2/9ve25, **(18)**B.22/21, **(19)**Mat.3/8, **(20)**B. 9/20, 22ve29,11/26,13,14,16,17,18,19,20,21, **(21)**B. 21/30,31, **(22)**Luk.24/27ve44, B.24/14, 28/23, Rom.3/21, **(23)**Yuh.5/46, **(24)**Luk.24/26ve46,**(25)**I.Kor.15/20,Kol.1/18, Vah.1/5, **(26)**Luk. 2/31, **(27)**II.Krl.9/11, Yuh.10/20, I.Kor. 1/23,2/13,14,4/10, **(28)**I. Kor.7/7, **(29)**B.23/9ve29, 25/25, **(30)**B.25/11.

27. Bölüm: 1)Pavlus'un denizden Roma'ya gidişi, 9)Deniz yolculuğunun zor olacağını söylemesi, 11)Yüzbaşının bunu göz ardı etmesi, 14)Şiddetli bir fırtınaya tutulmaları, 41)Geminin parçalanması, 44)Gemide olanların sağ olarak karaya çıkmaları.

1* Denizden İtalya'ya gitmemiz söz konusu olduğunda[1] Pavlus ve diğer bazı suçluları Avgustus taburundan Yulius adındaki bir yüzbaşıya teslim ettiler. **2*** Asya tarafından gitmek için Edremit'te bir gemiye binerek, Selanik'ten olan Mekedonya'lı[2] Aristarhos da bizimle beraber olarak açıldık. **3*** Ertesi gün Sayda'ya geldik ve Yulius, Pavlus'a insanlıkla davranarak, dinlenmesi[3] için dostlarının yanına gitmesine izin verdi. **4*** Oradan açıldık ve rüzgâr karşı geldiğinden Kıbrıs'ı alttan geçtik. **5*** Kilikya ve Pamfilya denizinin ortasından geçerek Likya'da olan Mira'ya geldi. **6*** Yüzbaşı orada İtalya'ya gidecek İskenderiyeli bir gemi bularak bizi ona bindirdi. **7*** Birçok günler ağır ağır ilerleyerek güçlükle Knidos'un yanına geldik ve rüzgâr bizi bırakmadığından Girit'in altından Salmon önüne geçtik. **8*** Onu güçlükle geçerek 'Güzel Limanlar' denilen bir yere geldik. Bunun yanında da Lasea adında bir kent vardı. **9*** Uzun bir zaman geçtikten sonra; oruç[4] vakti geçmiş olduğundan ve artık deniz yolculuğu da tehlikeli olduğundan Pavlus onlara şöyle öğüt verdi: **10*** -Ey adamlar! Bu deniz yolculuğunun yalnız yönümüze ve gemiye değil; belki kendi canlarımıza da zor ve çok zararlı olacağını görüyorum, dedi. **11*** Ama yüzbaşı geminin kaptanıyla sahibine Pavlus'un sözlerinden daha çok güvendi. **12*** O Limanda kışlamak uygun olmadığından; birçoğu: 'Girit'ten güneye, batıya ve kuzeye bakan Feniks Limanı'nda kışlamak için gidebiliriz' diye onaylayarak, oradan da açıldılar. **13*** Yavaş bir Lodos esiyordu ve 'Amacımıza ulaşacağız' diyerek Girit'in yanından geçmeye başladılar. **14*** Ama biraz sonra onlara karşı *'Evrakilo'* denilen şiddetli bir rüzgâr çıktı. **15*** Gemi birden rüzgâra kapıldı ve Orsa'ya gidemeden kendi halinde sürüklenmeye başladı. **16*** Kavda adında küçük bir adanın altına sığınarak sandalı güçlükle tutup içeri aldılar. **17*** Bir çare düşünerek gemiyi alttan kuşattılar ve sığa düşmek korkusuyla yelkeni indirerek öylece sürükleniyorlardı. **18*** Şiddetli fırtınada olduğumuzdan ertesi gün yükü de denize attılar. **19*** Ve üçüncü günde kendi ellerimizle geminin[5] takımlarını attık. **20*** Birçok günler ne güneş, ne de yıldızlar göründü. Şiddetli fırtına üstümüze bastığından artık kurtulmamızın bir ümidi kalmadı. **21*** Çoktanberi aç kaldıkları için

Pavlus onların ortalarında durdu ve: -Ey adamlar! Eğer benim söylediğimi dinleyerek Girit'ten açılmasaydınız bu zararı ve sıkıntıyı görmeyecektiniz. **22*** Ama şimdi size üzülmeyesiniz diye öğüt veriyorum. Çünkü sizden hiç kimse ölmeyecek; ancak gemi parçalanacaktır. **23*** Çünkü sahibim ve tapındığım Tanrı[6] olan Allah'ın meleği bu gece[7] yanımda durdu; (bana) **24*** -Ey Pavlus korkma! İmparator'un önünde durman gerekiyor. İşte Allah tüm seninle beraber gemide olanlara bağışlamıştır, dedi. **25*** Bu yüzden ey adamlar! Canınız sıkılmasın; çünkü aynen[8] bana denildiği gibi olacağına, ben Tanrı'ya güveniyorum. **26*** Ancak[9] bir adaya düşmemiz gerekiyor, dedi. **27*** Ve on dördüncü gece olduğunda, Adriya denizinde sürüklenmekteyken, gece yarısı gemiciler bir karaya yaklaştıklarını sandılar. **28*** Denize ip attılar ve tam yirmi kulaç buldular. Biraz ileriye gittiklerinde onbeş kulaç olduğunu anladılar. **29*** Bir kayalığa çarpacaklarını düşündüler ve kıçtan dört demir lenger atarak gündüz olmasını beklediler. **30*** Gemiciler gemiden kaçmak için lenger atmak bahanesiyle sandalı denize indirdiklerinde; **31*** Pavlus yüzbaşıya ve askerlere: -Eğer bunlar gemide kalmazsa siz kurtulamazsınız; dedi. **32*** O zaman askerler sandalın iplerini keserek onu bıraktılar. **33*** Sabah olmak üzereyken Pavlus tümüne yemek yemeleri için şöyle söyledi: -Bu gün on dört gün oluyor; hiçbir şey yemeden beklediniz ve aç kaldınız. **34*** Bu yüzden yemek yemenizi istiyorum; çünkü[10] bu sizin kurtuluşunuz içindir ve hiçbirinizin başından bir kıl bile düşmeyecektir, dedi. **35*** Böyle dedikten sonra ekmek alıp tümünün[11] gözleri önünde Tanrı'ya dua ederek parçaladıktan sonra yemeğe başladı. **36*** Sonra da herkes sakinleşerek yemek yedi. **37*** Bizler gemide tam iki yüz yetmiş altı kişiydik. **38*** Yemeği bitirdiklerinde buğdayı denize atarak gemiyi hafifleştirdiler. **39*** Gündüz olduğunda o yeri tanıyamadılar; ama sahili olan bir körfez gördüklerinde eğer mümkün olursa, gemiyi oraya getirmeyi tasarladılar. **40*** Demir ağırlıkları sökerek denize bıraktılar ve dümenin bağlarını çözdükten sonra yelkenleri rüzgâra kaldırıp sahile doğru gitmeye başladılar. **41*** İki taraftan denizin kabardığı bir yere geldiler ve gemiyi karaya oturttular[12] Geminin başı saplanmış ve kımıldayamaz olmuştu; kıç ise şiddetli dalgalardan dağılıyordu. **42*** Suçlulardan hiç kimsenin yüzüp kaçmaması için askerler onları öldürmeyi kararlaştırdılar. **43*** Ama yüzbaşı Pavlus'u kurtarmak istediği için onları bu niyetinden alıkoydu. Önce yüzme bilenlerin atılıp karaya çıkmalarını; **44*** Sonra da arda kalanların gemi tahtalarının ve parçaların üstüne çıkmalarını emretti. Böylece tümü sağ olarak karaya çıktılar.

(1)B.25/12ve25, **(2)**B.19/29, **(3)**B.24/23, 28/16, **(4)**Lev.23/27,29, **(5)**Yuns.1/5, **(6)**Dan.6/16, Rom.1/9, II.Tim.1/5, **(7)**B.23/11, **(8)**Lev.1/45,Rom.4/20ve21,II.Tim.1/12, **(9)**B.28/1,**(10)**I.Krl. 1/52, Mat.10/30, Luk.12/7, 21/18, **(11)**I.Sam.9/13, Mat.15/36, Mark.8/6, Yuh.6/11, I.Tim.4/3ve4, **(12)**II.Kor.11/25ve22.Ayet.

28. Bölüm: 1)Barbarların Pavlus ile diğerlerine insanca davranması, 3)Bir engerek yılanının Pavlus'un elini sokmasına rağmen ona birşey olmaması, 8)Pavlus'un adada olan birçok hastaları iyileştirmesi, 11)Roma'ya gitmek üzere adadan açılmaları, 17)Roma'ya ulaşmaları ve kendi konusunu Yahudilere söylemesi, 24)İsa için söylediği bazı sözlere, bazılarının inanması ve bazılarının da inanmaması, 30)Roma'da iki yıl vaaz ederek öğretmesi. **1*** Sağ olarak çıktıklarında o adanın[1] adının Malta olduğunu anladılar. **2*** Ve barbarlar[2] bize çok insancıl davrandılar. O derece ki yağan yağmur ve sağanak yüzünden ateş yakıp hepimizi kabul ettiler. **3*** Pavlus birçok çalıları toplayıp ateş üstüne koyduğunda sıcaktan bir engerek çıkıp onun eline yapıştı. **4*** Barbarlar canavarı onun elinde sarkmış gördüklerinde birbirlerine: 'Bu adam gerçekten katil olmalı. Bak denizden kurtuldu; ama adalet onu yaşamaya bırakmadı' diyorlardı. **5*** O da hayvanı ateşe silkip bir zarar görmedi. **6*** Onlar onun şişeceğini veya ansızın ölüp gideceğini beklediler; ama birsüre bekledikten sonra ona bir zarar[3] gelmediğini görerek onun: 'Bir[4] ilâh' olduğunu sandılar. **7*** Adanın büyüğü olan Publiyus adındaki kişinin o yörede çiftlikleri olduğundan bizi kabul ederek üç gün ağırladılar. **8*** Publiyus'un babası ateşli bir hastalık ve kanlı ishale tutularak yatmaktayken Pavlus yanına gitti ve dua[5] ederek ellerini[6] onun üstüne koyduktan sonra ona şifa verdi. **9*** Bu olay üzerine adada olan birçok hastalar gelip iyileşiyorlardı. **10*** Onlar da bize çok saygı gösterdiler[7] ve gideceğimiz zaman bize gerekli şeyleri verdiler. **11*** Tam üç ay sonra o adada kışlamış ve adı Diyasonor(ikiz kardeşler) olan İskenderiyeli bir gemiyle açıldık. **12*** Ve Sirakus'a gelerek üç gün kaldık. **13*** Oradan dolaşarak Regium'a eriştik ve bir gün sonra Lodos estiğinden ikinci gün Puteoli'ye geldik. **14*** Orada bazı kardeşler bulduk. Onlar da yanlarında yedi gün kalmamızı istediler ve böylece Roma'ya geldik. **15*** Kardeşler orada olduğumuzu duyduklarında bizi karşılamak için tâ Appius çarşısına ve üç hana dek geldiler. Pavlus, onları gördüğünde

Allah'a şükür, diyerek yüreklendi. **16***Roma'ya geldiğimizde yüzbaşı suçluları kumandana teslim etti. Pavlus[8] ise kendini koruyan askerle ayrıca oturumuna izin verildi. **17***Üç gün sonra Pavlus Yahudilerin büyüklerini davet etti ve onlar toplandıklarında onlara: -Ey kardeşler! Ben halka[9] veya atalarımızın ayinlerine karşı birşey yapmamış olduğum halde; Kudüs'te[10] Romalılar'ın ellerine verildim. **18***Bunlar da beni sorgulayarak[11] benim ölümü hak edecek hiç bir şey yapmadığıma inanarak serbest bırakmak istediler. **19***Ama Yahudiler buna karşı geldiğinde; her ne denli milletimi kınayacak bir şeyim yoksa da İmparator'a[12] davamı götürmeye mecbur kaldım. **20***Şimdi bu nedenden ötürü görüşüp konuşmak açısından sizi davet ettim. Çünkü[13] İsrailin ümidi için bu[14] zincirlerle bağlıyım, dedi. **21***Onlar da ona: -Biz senin için ne Yahudiye'den mektup aldık ve ne de kardeşlerden biri gelip senin için kötü bir şey söylemiş veya demiştir. **22***Ama ne düşüncede olduğunu senden duymak istiyoruz; çünkü her yerde bu gruba karşı[15] konulduğunu biliyoruz; dediler. **23***Ona bir gün termin vererek birçok kişiler onun evine yanına geldiler ve sabahtan akşama dek[16] Musa'nın Tevratı ile peygamberlerden İsa'ya ait şeyler için onların yüreğine su serpti. Sonra da 'Tanrı'nın Egemenliği'ne[17] ait tanıklık yaparak onu açıkladı. **24***Söylenilen[18] şeylere bazıları inanıp bazıları da inanmadı. **25***Ve birbirleriyle anlaşmadan, dağılmak üzereyken Pavlus bir söz söyledi. Yani Kutsal Ruh İşaya peygamber aracılığıyla atalarımıza: **26***"'Bu halka[19] git ve de ki: Duyarak duyacak; ama anlamayacaksınız. Bakarak bakacak; ama görmeyeceksiniz." **27***Çünkü bu halkın yüreği sert olup, kulaklarıyla ağır duyuyor ve gözlerini de kapıyorlar. Ola ki, gözleriyle görüp de kulaklarıyla duysunlar; böylece anlayarak geri dönsünler ve ben de onlara şifa vereyim" **28***Şimdi şunu iyice biliniz ki, Tanrı'nın kurtarışı milletlere[20] gönderildi, onlar da dinleyeceklerdir. **29***Ve bu şeyleri söyledikten sonra Yahudiler birbirleriyle çok tartışarak gittiler. **30***Pavlus, bulunduğu evde tam iki yıl kaldı ve yanına gelen herkesi kabul ederek; **31***'Tanrı'nın Egemenliği'ni[21] vaaz ediyor ve Rabbimiz İsa Mesih'e ait şeyleri, karşı konulmaksızın tüm özgüveniyle öğretiyordu.

(1)B.27/26, **(2)*Barbar***: Romalılar'ın kendilerinden olmayan milletlere söylediği söz, Rom.1/14, I.Kor.14/11,Kol.3/11, **(3)** Mark.16/18,Luk.10/19, **(4)**B.14/11, **(5)**Yakb.Mek.5/14,15, **(6)** Mark.6/5,7/32,16/18,Luk.4/40,B.19/11,12,I.Kor.12/9ve28, **(7)** Mat.15/6,I.Tim.5/17,**(8)**B.24/23,27/3,**(9)**B.24/12ve13,25/8, **(10)** B.21/33,**(11)**B.24/24,24/10,25/8,26/31,**(12)**B.25/11, **(13)**B.26/6 ve7,**(14)**B.26/29,Efs.3/1,4/1, 6/20, II.Tim.1/16, 2/9, Film.10ve13, **(15)**Luk.2/34, B.24/5ve14, I.Petr.2/12, 4/14, **(16)**B.26/6ve22, **(17)**Luk.24/27, B.17/3, 19/8, **(18)**B.14/4, 17/4, 19/9,**(19)**İşa.6/9, Yerm.5/21, Hez.12/2, Mat.13/14ve15, Mark. 4/12, Luk.8/10, Yuh.12/40, Rom.11/8, **(20)**Mat.21/41ve43, B.13/46ve47, 18/6, 22/21, 26/17ve18, Rom.11/11, **(21)**B.4/31, Efs.6/19.

PAVLUS'UN ROMALILARA MEKTUBU

1. Bölüm: 1)Pavlus'un Romalılar'a kendi tanıklığı için davet olduğu, 8)Oraya gelmeyi özlediğini, 16)Bildirdiği Müjde'yi, 17)Ve onun aracılığıyla açıklanan güzelliği(Salâhı) anlatması, 18)Tanrı'nın her günah'tan nefreti, 21)Ve milletlerin günahları.

1*İsa Mesih kölesi Pavlus'un[1] peygamberliğe[*] daveti. **2***Allah'ın Müjdesi'ne seçilmiş[2] bulunan; **3***Ve o Müjdesi(*Beşareti*) ki, beden[3] yönüyle Davut soyundan olup[4] kutsallık ruhu[5] yönüyle ölümden diriliş ve gücüyle[6] de 'Tanrı'nın Oğlu' olarak açıklanan; kendi öz oğlu Rabbimiz İsa Mesih içindir. **4***Allah Kutsal Kitaplarda[7] önceden peygamberleri aracılığıyla söz[8] vermiştir. **5***Aralarında İsa Mesih'in davetlisi bulunduğunuz, **6***Tüm milletler arasında, adı için[9] inancına[10] boyun eğmeye O'ndan lütuf[11] ve görev aldık. **7***Siz Tanrı'nın, Romadaki tüm sevgililerine ve kutsallık[12] için çağrılanlara, Babamız Allah'a ve Rabbimiz İsa Mesih'ten lütufla[13] esenlik olsun. **8***Önce tümünüze[14] İsa Mesih aracılığıyla Tanrıma şükrediyorum ki, inancınız[15] tüm dünyaya yayılmıştır. **9***Çünkü oğlunun Müjdesinde, ruhumla[16] hizmet ettiğim Allah[17] bana tanıktır. **10***Tanrı'nın dileğiyle[18] ileride yanınıza gelebilmem için sürekli dualarımda yalvarmaktan[19] kaçınmadan, sizi anıyorum[20]. **11***Sizi görmeye can atıyorum. Tâ ki sabrınız için size de bir ruhsal armağan[21] vereyim. **12***Yani sizin[22] ve benim olup, birbirimizde olan imanla sizinle beraber avunç bulayım. **13***Ama ey kardeşler! Şimdiye[23] dek engellendimse de diğer milletler arasında olduğu gibi sizin[24] aranızda da bir ürünüm olsun diye, size gelmeyi birçok kez[25] denediğimi bilmenizi isterim. **14***Ben Yunanlılar'a, barbarlara, bilginlere ve cahillere borçluyum[26]. **15***Böylece elimden geldiğince size; yani Roma'da olanlara da Müjde'yi bildirmeye hazırım. **16***Çünkü Mesih'in Müjdesi'nden ötürü utanmam[27] her inanana[28] önce Yahudi'ye ve sonra Yunanlıya kurtuluş için Tanrı'nın[29] gücüdür. **17***Çünkü onun aracılığıyla Tanrı'nın[30] bildirdiği doğruluk; yani inançtan olan dürüstlük iman için keşfedilmiştir. Böylece "Dürüst; imanla[31] yaşayacaktır" diye yazılıdır.

18* Çünkü gerçeği haksızlıkla alıkoyan insanların, her kötülüğü ve haksızlığı üzerine Tanrı'nın öfkesi[32] gökten geliyor. **19*** Çünkü[33] Tanrı için bilinmesi mümkün olan şeyler onlarda görünüyor ve Allah[34] onları göstermiştir. **20*** Görünmeyen şeyleri[35] yani sonsuz gücü ve bir tek Allah'ı; dünya yaratılıdan beri, işleri aracılığıyla dark olunarak açıkça görüyoruz. O derece ki hiç kimsenin özür dilemeye hakkı yok. **21*** Çünkü Tanrı'yı bildikleri halde Allah'a yapılması gereken sevgiyle teşekkürü yapmıyorlar. Ama[36] kendi düşünceleriyle boş şeyler düşünerek akılsızca yüreklerini karartıyorlar. **22*** Bilgiliyiz[37] derken akılsız oldular. **23*** Sonsuz Tanrı'nın[38] yüceliğini ölümlü insan, kuşlar, dört ayaklılar ve sürüngenler benzeyişine değiştirdiler. **24*** Bu yüzden[39] Tanrı da onları, yüreklerinin arzularıyla bedenlerini[40] kendi aralarında[41] kirliliğe bıraktı. **25*** Onlar ki, Tanrı'nın gerçekliğini[42] yalana[43] değiştirerek yaratığa yaradandan daha çok saygı gösterip tapındılar. *"O"* sonsuza dek kutsaldır. Âmin. **26*** Bu yüzden Tanrı onları rezillik arzularına bıraktı[44] Çünkü onların kadınları da doğal olanı *(ilişkiyi)* doğal olmayanla değiştirdiler. **27*** Aynı şekilde erkekler de kadının doğal olanını bırakarak kendi şehvetleriyle birbirlerine kızıştılar ve erkeklerle ilişkiye girerek canlarına kendi sapıklıklarının cezasını aldılar. **28*** Bilgilerinde Tanrı'nın olmasını istemediklerinden; Tanrı da yararsız şeyler[45] yapmak üzere onları kötü düşüncelerine bıraktı. **29*** O derece ki onlar her çeşit haksızlıkla, zina, kötülük, açgözlülük ve kinle doldular. Öldürme, çekişme, hile ve kötülükle doludurlar. **30*** Gammaz, dedikoducu, Tanrı'dan nefret eden, sitem edici, küstah, kibiriyle övünen ve ana baba sözü dinlemeyen. **31*** Akılsız, antlaşmayı bozucu, sevgiden yoksun ve acımasızdırlar. **32*** Bu gibi şeyleri yapanlar, ölümü[46] hak ettikleri Tanrı'nın yargısını bildikleri halde; tüm bunları kendileri yaptıkları gibi başkalarının da yapmasına[47] göz yumarlar.

(1) Res.İşl.22/21, I.Kor.1/1, Galt.1/1, I.Tim.1/11, 2/6, II.Tim.1/11, **(*)**Osm.Resüllüğe davet: Sözlük anlamı peygamberliğe çağrı olup, yeni bir kitap ve yeni bir din getirmek demektir. Elçi ise görevli olarak birini bir yere göndermek, **(2)**Res.İşl.9/15,13/2,Galt.1/15,**(3)**Yuh.1/14,Galt.4/4,**(4)**Mat.1/6 ve16,Luk.1/32,Res.İşl.2/30,II.Tim.2/8,**(5)**Res.İşl.13/33, **(6)**İbr.9/14, **(7)**B.3/21,16/26,Galt.3/8,**(8)**BakRes.İşl.26/6,Tit.1/1, **(9)**Res.İşl.9/15,**(10)**Res.İşl.6/7,B.16/26,**(11)**B.12/3,15/16, I.Kor.15/10,Galt.1/15,2/8,Efs.3/8, **(12)**B.9/24,I.Kor.1/2, I.Sel.4/7, **(13)**I.Kor. 1/3, II.Kor.1/2, Galt.1/4, **(14)**I.Kor.1/4, Filp.1/5, Kol.1/3-5,IFilm.Mek.5.Ayet,**(15)**B.16/19,I.Sel.1/8, **(16)**Res.İşl.27/23,II.Tim.1/5,**(17)**B.9/1,II.Kor.1/23,Filp. 1/8,I.Sel.2/5,**(18)**Yakb.Mek.4/15,**(19)**B.15/2ve32,I.Sel.3/10, **(20)**I.Sel.3/10, **(21)**B.15/29, **(22)**Tit.Mek.1/4, II.Petr.1/1, **(23)**Bak Res.İşl.16/7,I.Sel.2/18,**(24)**Filp.4/17,**(25)**B.15/23, **(26)**I.Kor.9/16, **(27)**Mez.40/9ve10, Mark.8/38, II.Tim.1/8, **(28)**Luk.2/30,31,32, 24/47,Res.İşl.3/2,13/36ve46,B.2/9,**(29)**I.Kor.1/18,15/2, **(30)**B.3/20ve22, **(31)**Bazı çevirilerde: ***"İmanla aklanmaktır"***, Bak Habk.2/4, Yuh.3/36, Galt.3/11, Filp.3/9, İbr.10/38, **(32)**Res.İşl.17/30,Efs.5/6,Kol.3/6,**(33)**Res.İşl.14/17, **(34)**Yuh. 1/9, **(35)**Mez.19/1vediğ., Res.İşl.14/17, 17/27, **(36)**II.Krl.17/15, Yerm.2/5, Efs.4/17,18, **(37)**Yerm.10/14, **(38)**Tes.4/16ve diğ., Mez.106/20, İşa.40/18ve20, Yerm.2/11, Hez.8/10, Res.İşl.17/29, **(39)**Mez.81/12,Res.İşl.7/4,Efs.4/18,19,II.Sel.2/10,11, **(40)**Lev.18/22, **(41)**I.Kor.6/18, I.Sel.4/4, I.Petr.4/3, **(42)**I.Sel.1/9, I.Yuh.5/20, **(43)**İşa.44/20, Yerm.10/14, 13/25, Res.İşl.2/4, **(44)**Lev.18/22ve23, Efs.5/12, Yahd.Mek.12.Ayet, **(45)**Efs.5/4, **(46)**B.6/21, **(47)**B.2/2, **(48)**Mez. 50/18, Hoş.7/3.

2. Bölüm: 1)Başkasını yargılayanın kendisini de yargılamış olacağı, 2)Tanrı'nın yargılayacağı bir suçluya; 9)Yahudi veya Yunanlı olsun bir ayrıcalık tanınmayacağı, 14)Milletlerin dürüstçe davranmadıkları, 17)Yahudiler her ne denli seçilmiş ise de Kutsal Yasa'ya karşı geldikleri için suçsuz sayılamayacağı.

1* Bundan böyle ey yargılayan adam; her[1] kim isen suçsuz sayılmayacaksın. Sen başkalarını[2] yargıladığın şeyde kendini de yargılamış oluyorsun; çünkü neyle suçlamışsan aynı şeyleri yapıyorsun. **2*** Ama bu gibi şeyleri yapanlara karşı Tanrı'nın yargısının gerçeklik üzere olduğunu biliyoruz. **3*** Ey bu gibi şeyleri yapanları yargılayıp da aynısını kendisi yapan adam! Sen Tanrı'nın yargısından kurtulacağını mı sanıyorsun? **4*** Ya da Tanrı'nın[3] lütfunun sana tövbeden geçtiğini bilmeden *"O"*nun[4] doğru lütfuyla[5] sabrını ve tahammülünü[6] küçük mü görüyorsun? **5*** Veya senin inadın ve tövbe etmez öfkeli yüreğinle[7] Tanrı'nın adil hesap günü için kendine gazap mı topluyorsun? **6*** Çünkü[8] *"O"* herkese işlerine göre karşılık verecek. **7*** Yani iyi işlerle sabır, sürekli şükür ve ölümsüzlüğün görkemini dileyenlere sonsuz yaşam verecek. **8*** Ama çekişmelerle, doğruluğa[9] bakmadan haksızlığa uyanlara şiddetli gazap olacaktır. **9*** Kötülük yapan herkese: Önce Yahudi'ye[10] ve Yunanlıya zorluk ve sıkıntı; **10*** Ama[11] iyilik yapan herkese önce Yahudiye ve Yunanlıya övgüyle esenlik olacaktır. **11*** Çünkü[12] Tanrı'nın önünde adam kayırmak yoktur. **12*** Kutsal Yasa olmadan suç yapanlar, bu yasa olmaksızın yok olacaklar ve Kutsal Yasa'nın egemenliği altında suç yapanlar; **13*** Tanrı'nın[13] İsa Mesih aracılığıyla[14] Müjdeme[15] göre insanların işlerini yargılayacağı günde Kutsal Yasa *(şeriat)* ile cezalandırılacaklar. **14*** Çünkü[16] Kutsal Yasa'yı işitenler Tanrı'nın önünde suçsuz değildirler; ama bunu tutanların aklanması gerekir. **15*** Kutsal bir yasası olmayan milletler, tabii olarak şeriata göre yürüdükleri zaman onların şeriatları olmadığından kendileri kendilerine şeriat olarak; **16*** Yüreklerinin tanıklığıyla ve düşüncelerinin kabulü veya reddiyle, Kutsal Yasa'nın eserini kendi yürek-

lerinde gösterirler. **17*** Şimdi sen Yahudiyim diyerek[17] Kutsal Yasa'yı[18] gösteriyor ve Tanrı ile övünüyorsun[19]. **18*** Şeriatle öğretildiğinden (Tanrı'nın) isteğini[20] bilerek çeşitli[21] şeyleri ayırıp uyguluyorsun. **19*** Körlerin kılavuzu ve karanlıkta olanların ışığı. **20*** Bilgisizlerin öğretmeni ve çocukların hocası benim; Kutsal Yasa'da bilgeyim[22] ve gerçeğin örneği bendedir inancındasın[23]. **21*** Ey başkalarına[24] öğreten kendine öğretmez misin? Ey çalmamayı vaaz eden çalar mısın? **22*** Ey zina etme diyen, kendin zina eder misin? Ey putlardan[25] nefret eden, kutsal şeylere saygı göstermez misin? **23*** Ey şeriatla övünen sen! Kutsal Yasa'yı bozarak[26] Tanrı'yı küçültür müsün? **24*** Çünkü yazıldığı gibi[27] sizin yüzünüzden milletler arasında Tanrı'nın adına sövüyorlar. **25*** Böylece sen Kutsal Yasa'ya göre davranırsan sünnet[28] yarar sağlıyor; ama eğer Kutsal Yasa'ya aykırı davranırsan sünnetin sünnetsizlik olmuş oluyor. **26*** Eğer sünnetsiz[29] bir adam Kutsal Yasa'nın işlerini yaparsa; onun sünnetsizliği sünnet sayılmaz mı? **27*** Doğal olan sünnetsizlik; Kutsal Yasa'yı tutup da senin kitap ve sünnetin varken, şeriate uygulamazsan seni yargılamaz[30] mı? **28*** Çünkü görünüşte Yahudi olan Yahudi[31] değildir ve görünüşte bedende olan sünnet, sünnet değildir. **29*** Esas Yahudilik içten[32] gelendir; sünnet de görüntüde değil, ruhtaki[33] yüreğin sünnetidir[34] ve onun övüncü[35] insandan değil ancak Allah'tandır.

(1)B.1/20, **(2)**II.Sam.12/5,6ve7, Mat.7/1,2, Yuh.8/9, **(3)**İşa.30/18, II.Petr.3/9ve15,**(4)**B.9/23,Efs.1/8, 2/4ve7, **(5)**B.3/25, **(6)**Çık.34/6, **(7)**Tes.32/35, Yakb.5/3, **(8)**Ekl.17/19, Eyp.34/11, Mez.62/12, Sül.Mes.24/12,Yerm.17/10,32/19, Mat.16/27, B.14/12, I.Kor.3/8, II.Kor.5/10,Vah.2/23,20/12,22/12,**(9)**Eyp.24/13, B.1/18,II.Sel. 1/8,**(10)**Res.İşl.3/2,Luk.12/47ve48,I.Petr.4/17, **(11)**I.Petr. 1/7, **(12)**Tes.10/17, **(13)**Vaiz 12/14, Mat.25/31, Yuh.12/48, B.3/6, I.Kor.4/5,Vah.20/12,**(14)**Yuh.5/22,Res.İşl.10/42,17/31, II.Tim.4/1 ve 8,I.Petr.4/5, **(15)**B.16/25, I.Tim.1/11, II.Tim.2/8, **(16)**Mat.7/21,Yakb.1/22,23ve25,I.Yuh.3/7,**(17)**Mat.3/9, Yuh.8/33, B.9/6,7,II.Kor.11/22,**(18)**Mik.3/11,B.9/4,**(19)**İşa.45/25, 48/2,Yuh.8/41,**(20)**Tes.4/8,Mez147/19ve20,**(21)**Filp.1/11, **(22)**B.6/17, II.Tim.1/13, 3/5, **(23)** Mat. 15/14, 23/16, 17,19 ve 24,Yuh.9/34,40ve41,**(24)**Mez.50/16vediğ.,Mat.23/3vediğ., **(25)**Malk.3/8,**(26)**17.Ayet,**(27)**II.Sam.12/14, İşa.52/5, Hez.36/20 ve23,**(28)** Galt.5/3, **(29)** Res.İşl.10/34ve35, **(30)**Mat.12/41ve42, **(31)**Mat.3/9,Yuh.8/39,B.9/6ve7,Galt.6/15,Vah.2/9, **(32)**I.Petr.3/4, **(33)**B.7/6, II.Kor.3/6, **(34)**Filp.3/3, Kols.2/11, **(35)**I.Kor.4/5, II.Kor.10/18, I.Sel.2/4.

3. Bölüm: 1)Yahudiliğin övüncünün ne olduğu, 9)Yahudiler'in ve hem de Yunanlılar'ın günah altında oldukları, 20)Hiçbir insanın Kutsal Yasa'yla aklanamayacağı; 28)Ancak herkesin İsa Mesih'e inanarak aklanacağı, 31)Ve imanın Kutsal Yasa'yı (*Şeriatı*) geçersiz kılmadığı.

1* Böylece Yahudinin ne değeri var; veya sünnetin yararı ne? **2*** Her yönden çoktur; çünkü[1] Tanrı'nın sözü ilk kez onlara emanet edildi. **3*** Eğer[2] bazıları inanmamış da olsa ne çıkar; onların[3] imansızlığı Tanrı'nın sadakatini geçersiz mi kılacak? **4*** Haşa[4] ama "Allah[5] hak ve her insan[6] yalancı olsun. Böylece[7] sözünün eri ve yargılamanda galip olasın" diye yazılıdır. **5*** Ama eğer bizim haksızlığımız Tanrı'nın adaletini gösterirse ne diyelim? Cezalandıran Tanrı haksız mıdır [İnsanca[8] söylüyorum]. **6*** Haşa! Eğer böyle olsa[9] Tanrı dünyayı nasıl yargılar? **7*** Çünkü; eğer Allah'ın hakikatı benim yalanım vasıtasıyla kendi görkemi için çoğaldıysa, artık ben niçin suçlu biri gibi cezalandırılıyorum? **8*** Kötülük[10] yapalım ki iyilik gelsin! Niçin demiyelim? Nasıl ki böyle demişiz, diye bazıları tarafından kötüleniyoruz; bunların cezalandırılması adalettir. **9*** Şimdi ne diyelim bir ayrıcalığımız var mı? Asla yoktur! Çünkü hem Yahudiler ve hem de Yunanlılar herkes[11] günah altındadır; diye yukarıda suçlu çıkardık. **10*** Bundan böyle: **"**Dürüst bir[12] kişi bile yok. **11*** Anlayış yok ve Tanrı'yı arayan yoktur. **12*** Herkes sapkınlığa düşüp isyankar oldu. İyilik yapan yok, bir kişi bile yoktur. **13*** Boğazları[13] açık mezardır. Dilleriyle hile yapıyorlar ve dudakları[14] altında engerek yılanı zehiri vardır. **14*** Ağızlar[15] lanet ve kötülükle doludur. **15*** Ayakları[16] kan dökmeye çabuktur. **16*** Yollarında yıkım ve acı var. **17*** Esenlik yollarını bilmediler. **18*** Gözleri[17] önünde Tanrı korkusu yoktur!**"** Diye yazılmıştır. **19*** Oysa[18] biliyoruz ki, Tanrı Yasası her buyurduğunu, şeriat yasası tahtında bulunanlara buyuruyor. Tâ ki[19] her ağız kapansın ve tüm[20] dünya Tanrı'nın önünde suçlu olsun. **20*** *"O"*nun[21] önünde şeriat işleri aracılığıyla hiçbir insan aklanamaz. Çünkü ancak 'Tanrının Yasası' denilen şeriatla[22] günahı bilmek oluyor. **21*** Ama[23] şimdi şeriatten ve peygamberlerden[24] tanıklık yapılarak; **22*** Tanrı'nın aklaması; yani İsa Mesih'e[25] olan iman aracılığıyla Tanrı'nın aklaması[26] tüm inananlar için ve herkese Tanrı Yasası*(şeriat)* olmaksızın sunuldu. Çünkü[27] fark yoktur. **23*** Herkes[28] günah işleyerek Tanrı'nın yüceliğinden yoksun kalmıştır. **24*** Ama İsa[29] Mesih'de olan fidye aracılığıyla *"O"*nun lütfundan[30] bedelsiz aklanırlar. **25*** Böylece Tanrı'nın sabrı vaktinde, önceden[31] yapılan günahlara bakmadan[32] kendi adaletini gösteriyor. **26*** Yani şimdiki zamanda kendi adaletini açıklamak için, Allah O'nun kanına[33] olan iman aracılığıyla, bağışlama[34] olarak verdi ki, kendisi adaletli olarak İsa'ya inananı aklasın. **27*** Bundan ötürü[35] övünme nerdedir? Geçersiz kılındı ve hangi temel aracılığıyla; işlerimizle mi? Hayır;

ancak iman temeli ile. **28*** Bundan böyle biliyoruz ki insan[36] şeriat işleri(*kutsal yasa*) olmaksızın imanla aklanıyor. **29*** Ya da Tanrı salt Yahudilerin Tanrısı mı; tüm insanların değil mi? Evet tabii ki tüm insanlarındır. **30*** Çünkü[37] sünneti inançla ve sünnetsizliği de inançla aklayan Allah birdir. **31*** Bundan ötürü inanç aracılığıyla Tanrı Yasası'nı (*şeriatı*) geçersiz mi kılıyoruz? Haşa! Ancak şeriatı değişmez kılıyoruz.

(1) Tes.4/7,8, Mez.147/19,20, B.2/18, 9/4, **(2)**B.10/16, İbr.4/2, **(3)**Say.23/19,B.9/6,11/29, II.Tim.2/13, **(4)**Eyp.40/8, **(5)**Yuh.3/33, **(6)**Mez.62/9,116/11,**(7)**Mez.51/4,**(8)**B.6/19,Galt.3/15, **(9)**Tek.18/25, Eyp.8/3, 34/17, **(10)**B.5/20, 6/1ve15, **(11)**23.Ayet, Galt.3/22, **(12)**Mez.14/1,2,3, 53/1, **(13)**Mez.5/9, Yerm.5/16, **(14)**Mez.140/3, **(15)**Mez.10/7, **(16)**Sül.Mes.1/16, İşa.59/7ve8, **(17)**Mez.36/1, **(18)**Yuh.10/34, 15/25, **(19)**Eyp.5/16, Mez.107/42, Hez.16/63,B.1/20,2/1, **(20)**9.ve23.Ayetler, B.2/2, **(21)**Mez.143/2, Res.İşl.13/39, Galt.2/16, 3/11, Efs.2/8,9, Tit.3/5, **(22)**B.7/7, **(23)**Yuh.5/46, Res.İşl.26/22, **(24)**B.1/4, I.Petr.1/10, **(25)**B.4, **(26)**Res.İşl.15/11, B.1/17, Filp.3/9, İbr.11/4ve diğ., **(27)**B.10/12, Galt.3/28,Kol.3/11,**(28)**9.Ayet,B.11/32,Galt.3/22, **(29)**Mat.20/28, Efs.1/7,Kols.1/14,I.Tim.2/5,İbr.9/12,I. Petr.1/18,19,**(30)**B.4/16, Efs.2/8,Tit.3/5ve7,**(31)**Res.İşl.13/38ve39,I.Tim.1/15, **(32)**Res.İşl.17/30,İbr.9/15,**(33)**Kol.1/20,**(34)**Lev.16/15,I.Yuh.2/2, 4/10,**(35)**B.2/17ve23,4/2,I.Kor.1/29ve31,Efs.2/9, **(36)**Res.İşl. 13/38,39,20-22.Ayetler,B.8/3,Galt.2/16,**(37)**B.10/12,13, Galt.3/8,20ve28.

4. Bölüm: 1)Hz.İbrahim'in sünnetsizken imanının kendisine doğruluk sayıldığı, 13)Kendisine ve soyuna verilen sözün de imanından ötürü verildiği, 16)İbrahim'in tüm müminlerin(İnananların) babası sayıldığı, 24)Bunun gibi bizim inancımızın da bize doğruluk sayılacağı.

1* Şimdi babamız[1] İbrahim'in bedenine ait ne diyelim? **2*** Eğer Allah, İbrahim'i işlerinden[2] ötürü doğru saydıysa övünebilir; ama Tanrı'ya karşı değil. **3*** Çünkü kitap ne söylüyor: "İbrahim Allah'a[3] inandı ve bu ona doğruluk*(salah)* sayıldı" **4*** Ama[4] çalışanın ücreti bir lütuf değil; ancak hakkıdır. **5*** Oysa çalışmadan kötüyü[5] aklayana inananın inancı, kendisine doğruluk sayılır. **6*** Bunun gibi Davut da Tanrı'nın, iyi işleri olmadan doğru saydığı insanın mutluluğunu şöyle dile getiriyor: **7*** "Ne[6] mutludur şu insanlar ki isyanları bağışlandı ve suçları kaldırıldı. **8*** Ne mutlu şu adam ki Rabb ona günah saymaz" dedi. **9*** Şimdi bu mutluluk sünnet üzerine mi; yoksa sünnetsizlik üzerine mi oluyor? Çünkü İbrahim'e iman doğruluk olarak sayıldı, diyoruz. **10*** Öyleyse nasıl sayıldı? Sünnetli mi yoksa sünnetsizken mi? Evet sünnetli değil; sünnetsizken sayıldı. **11*** Çünkü[7] sünnetsiz olduğu haldeki imanının doğruluk mührü için; sünnetsiz olup da inananların[8] tümünün babası olsun. **12*** Ve salt sünnetli olanlara değil; ama babamız İbrahim'in sünnetsiz olduğu zamandaki izlerinde yürüyenlere de sünnet babası olsun. **13*** Çünkü İbrahim'e veya soyuna dünyanın mirasçısı[9] olmaklık sözü Kutsal Yasa aracılığıyla değil, ancak iman yoluyla verildi. **14*** Eğer[10] Kutsal Yasa'ya(*şeriata*) bağlı olanlar mirasçılar ise; iman yararsız ve verilen söz geçersiz olur. **15*** Çünkü[11] şeriat gazabı doğuruyor; ama Kutsal Yasa'nın olmadığı yerde suç unsuru da yoktur! **16*** Bundan ötürü lütufla[12] olması için imandandır ki vaat[13] tüm insanlara ve salt Kutsal Yasa'ya bağlı olanlara değil; ancak İbrahim'in imanından olanlara da gelsin. **17*** "Seni[14] birçok milletlerin babası yaptım" diye yazıldığı üzere o kendinin iman ettiğini; yani ölüleri[15] dirilten ve var[16] olmayan şeyleri varmış gibi çağıran Tanrı'nın önünde herkesin[17] babasıdır. **18*** *"O"* da: "Senin[18] soyun böyle olacaktır" diye buyrulan söze göre birçok milletlerin babası olacağı ümidine karşı olan ümitle inandı. **19*** İmanda zayıflanmayarak, yaklaşık yüz yaşında iken kendi bedeninin[19] artık ölü gibi olduğuna ve Sara'nın da rahminin ölü gibi olduğuna bakmadı. **20*** İnançsızlıkla Tanrı'nın sözünde şüphe etmedi; ama Tanrı'ya şükrederek imanda güçlendi. **21*** Ve verilen sözü yapmaya gücü yettiğini[20] de yakından bildi. **22*** Bu yüzden[21] ona doğruluk sayıldı. **23*** "Ona sayıldı" diye yalnız onun için yazılmadı. **24*** Ama bizim için de; yani Rabbimiz İsa'yı ölümden[22] diriltene inananlar için de sayılacaktır. **25*** O da[23] suçlarımız için ele verildi ve bizim[24] aklanmamız için diriltildi.

(1)İşa.51/2,Mat.3/9,Yuh.8/33ve39,II.Kor.11/22,**(2)**B.3/20,27 ve 28,**(3)**Tek.15/6,Galt.3/6,Yakb.2/23,**(4)**B.11/6,**(5)**Yeş.24/2, **(6)**Mez.32/1,2,**(7)**Tek.17/10,**(8)**Luk.19/9,12.ve16.Ayetler, Galt. 3/7,**(9)**Tek.17/4vediğ.,Galt.3/29,**(10)**Galt.3/18,**(11)**B.3/20, 5/13ve 20,7/8ve10,11,I.Kor.15/56,II.Kor.3/7ve9,Galt.3/10ve19, I.Yuh. 3/4,**(12)**B.3/24,**(13)**Galt.3/22,**(14)**Tek.17/5, **(15)**B.8/11, Efs.2/1ve 5,**(16)**B.9/25,I.Kor.1/28,I.Petr.2/10,**(17)**İşa.51/2,B.9/8, **(18)**Tek. 15/5,**(19)**Tek.17/17,18/11,İbr.11/11,12,**(20)**Mez.115/3,Luk. 1/37ve45,İbr.11/19,**(21)**B.15/4, I.Kor. 10/6ve11, **(22)**Res.İşl.2/24, 13/30, **(23)**İşa.53/5ve6, B.3/25ve26, 5/6, 8/32, II.Kor.5/21, Galt.1/3, İbr.9/28, I.Petr.2/24, 3/18, **(24)**I.Kor.15/17, I.Petr.1/21.

5. Bölüm: 1)İmanla olan aklanmanın getirdiği meyvelerle, Tanrı'nın önünde esenliği almak, 2)Ümitte ve sıkıntılarda övünmek gerektiği, 8)Mesih'in ölümünün doğruluk nedeni ve canımızın kurtuluşu olduğu, 12)Dünya'ya yaşam ile ölümün Hz. Adem (A.S) vasıtasıyla girdiği, 17)Doğruluk ile yaşamın İsa Mesih aracılığıyla geldiği, 20)Günahın azdığı yerde lütfun da çoğaldığı.

1* Böylece biz imanla aklanmış olarak[1] Rabbimiz İsa Mesih aracılığıyla Tanrı'nın önünde esenliğimiz[2] vardır. **2*** O'nun[3] aracılığıyla imanla lütfa

eriştik; böylece O'nda perçinlenmiş[4] olarak Tanrı'nın[5] yüceliği ümidiyle övünüyoruz. **3***Salt bu değil[6] ancak sıkıntılarla[7] da övünüyoruz. Çünkü biliyoruz ki sıkıntıdan sabır. **4***Sabırdan[8] sınama ve sınamadan da ümit doğar. **5***Ümit[9] ise utandırmaz; çünkü[10] bize verilen Kutsal Ruh aracılığıyla Tanrı'nın sevgisi yüreğimize dökülmü- ştür. **6***Biz daha zayıfken Mesih[11] günahkârlar için vaktinde canını feda etti. **7***Çünkü doğru adam için canını veren az olur; ama iyi birisi için belki bir adam canını vermeye yüreklilik gösterir. **8***Oysa biz daha günahkârlar iken Mesih'in bizim için canını vermesiyle Allah[12] bize olan sevgisini gösterir. **9***Şimdi[13] onun kanıyla aklanırsak; ne denli çok[14] O'nun aracılığıyla gazaptan kurtulmuş olacağız. **10***Çünkü[15] eğer düşmanken oğlunun ölümü aracılığıyla Tanrı'yla barıştıksa[16] barıştıktan(*salahtan*) sonra da ne denli çok O'nun[17] yaşamıyla kurtulmuş olacağız. **11***Yalnız bu değil; ama şimdi doğru olmamıza neden olan Rabbimiz İsa Mesih'in aracılığıyla Tanrı'yla[18] övünüyoruz. **12***Nasıl ki bir adam[19] aracılığıyla dünyaya günah ve günahtan[20] ötürü de ölüm girdiyse; aynen böyle, herkes günah işlediğinden ölüm tüm insanlara geçti. **13***Çünkü Kutsal Yasa'ya kadar dünyada günah kol geziyordu; ama[21] Şeriat yok iken günahtan söz edilemez. **14***Böylece o gelecek kişinin bir örneği[22] olan adamın düşkünlüğüne karşılık, günah yapmayanlar üzerine de Adem'den Musa'-ya değin ölüm egemen oldu. **15***Ama hata nasılsa lütuf da böyle değildir. Çünkü eğer birinin yanlışıyla birçokları öldülerse; bundan daha çok Tanrı'nın lütfuyla da bir adamın; yani İsa Mesih'in lütfu olan armağan, birçoklarına[23] yaradı. **16***Armağan günah yapan birinin aracılık yaptığı gibi değildir. Çünkü yargıda bir yanlıştan ötürü cezalandırıldı; oysa lütuf birçok suçları aklamak için oldu. **17***Eğer birinin suçundan ötürü ölüm, biri nedeniyle egemen olmuşsa; aynen böyle lütuf ve doğruluk armağanının sevincini alanlar da birinin. Yani İsa Mesih sayesinde yaşamda egemen olacaklar. **18***Şimdi durum buysa: Birinin hatasından ötürü tüm[24] insanlar nasıl cezalandırıldıysa; böylece birinin dürüstlüğü sayesinde, tüm insanların yaşamı için aklanmak çıktı. **19***Bir adamın söz dinlememesi nedeniyle birçokları suçlu olduğu gibi; birinin itaati ile de birçokları doğru olacaklardır. **20***Sünnetin[25] çoğalması için şeriat araya girdi; ama günahın arttığı yerde daha çok lütuf[26] oldu. **21***Tâ ki; günah ölümle egemen olduğu gibi; lütuf da Rabbimiz İsa Mesih aracı olarak, doğrulukla sonsuz yaşam için egemen olsun.

(1)İşa.32/17, Yuh.16/33, B.3/28ve30, **(2)**Efs.2/14, Kol.1/20, **(3)**Yuh.10/10,14/16, Efs.2/18, 3/12, İbr.10/19, **(4)**I.Kor.15/1, **(5)**İbr.3/6,**(6)**Mat.5/11ve12,5/41,II.Kor.12/10,Filp.2/17, Yakb.1/2 ve12,I.Petr.3/14.,**(7)**Yakb.1/3,**(8)**Yakb.1/12,**(9)**Filp.1/20, **(10)**II.Kor.1/22, Galt.4/6, Efs.1/13ve14, **(11)**8.Ayet, B.4/25, **(12)**Yuh.15/13, I.Petr.3/18, I.Yuh.3/16, 4/9ve10, **(13)**B.3/26, Efs.2/13, İbr.9/14, I.Yuh.1/7, **(14)**B.1/18, I.Sel.1/9, **(15)**B.8/32, **(16)**II.Kor.5/18,19, Efs.2/16, Kol.1/20,21,22, **(17)**Yuh.5/26, 14/19, II.Kor.4/10ve11, **(18)**B.2/17, 3/29ve30,**(19)**Tek.3/6, I.Kor.15/21, **(20)**Tek.2/17, B.6/23, I.Kor.15/21, **(21)**B.4/15, I.Yuh.12/32, İbr.2/9, **(25)**Yuh.15/22, B.3/20, 4/15, 7/8, Galt.3/19ve23, **(26)**Luk.7/47, I.Tim.1/14.

6. Bölüm: 1)Vaftizle günahı öldürenlerin, günahta devam etmemesi gerektiği, 12)Onlar üzerine günahın egemenliğinin olmadığı, 18)Onların günahtan azat ve doğruluğa yöneldikleri, 23) Günahın karşılığının ölüm olduğu.

1*Şimdi ne diyelim, inayetin(*lütfun*) artması için günaha[1] devam mı edelim? **2***Haşa! Biz[2] günaha ölmüş olduğumuz için, artık onda nasıl yaşayabiliriz? **3***Bizde[3] İsa Mesih'e vaftiz olanların O'nun[4] ölümüne vaftiz olduklarını bilmiyor musunuz? **4***Şimdi ölümüne olan vaftiz aracılığıyla; O'nunla[5] beraber de gömüldük. Ta; ki Mesih, Baba'nın[6] yüceliğiyle ölümden diriltildiği gibi[7] böylece biz[8] de yeni bir yaşam sürelim. **5***Çünkü eğer[9] ölümünün benzeyişinde kendisiyle tek beden olduksa; dirilişinin benzeyişinde de olacağız. **6***Ve bir daha günaha kulluk etmeyelim diye, günah[10] bedeninin geçersiz kılınması için, bizim[11] eski yaradılışımızın O'nunla beraber cezalandırılıp öldürüldüğünü biliyoruz. **7***Çünkü[12] günaha ölmüş olan adam, günahtan paklanmış oluyor. **8***E-ğer[13] Mesih'le beraber öldükse, O'nunla beraber de yaşayacağımıza inanıyoruz. **9***Çünkü Mesih[14] ölümden dirildikten sonra bir daha ölmeyeceğini ve artık ölümün ona egemen olamayacağını biliyoruz. **10***Çünkü O'nun ölmesi bir[15] kez günah için ölmek olup, yaşaması da Allah[16] için yaşamaktır. **11***Bunun[17] gibi sizler de kendinizi günaha ölü; ama[18] Rabbimiz İsa Mesih'de Allah'a diri sayınız. **12***Bu nedenle[19] ölümlü bedenlerinizdeki arzulara uyarak günah sizde egemen olmasın. **13***Bedeninizin parçalarını haksızlık[20] aleti olarak günaha teslim etmeyin. Ama[21] kendinizi ölümden dirilenler gibi Allah'a ve bedeninizin parçalarını da doğruluk aletleri olarak Tanrı'ya sunun. **14***Çünkü 'Kutsal Yasa' tahtında değil; ama inayet tahtında bulunduğunuzdan, günah[22] size egemen olmayacak. **15***Şimdi ne diyelim; Kutsal Yasa[23] altında olmayıp kayra altında bulunduğumuz için, günaha devam edelim mi? Haşa! **16***Bilmiyor musunuz ki, kendinizi[24] sözünü dinlemek için her

kime köle olmak üzere teslim ederseniz, sözünü dinlediğiniz kişiye; ya ölüme götüren günaha veya doğruluğa götüren itaate kölesiniz. **17*** Ama Allah'a şükür. Günahın köleleri olmuşsanız da; size bildirilen öğretinin sözlerine yürekten[25] uyunuz. **18*** Ve[26] günahtan kurtulduktan sonra doğruluğa köle olun. **19*** Bedeninizin zayıflığı nedeninden insanca söylüyorum; çünkü organlarınızı isyan için kirliliğe ve isyanın kölesi olmaya teslim etmiş olduğunuz gibi, şimdi de bedeninizin parçalarını kutsallık için doğruluğa kul/köle olmak için bırakın. **20*** Çünkü günahın köleleri[27] olduğunuz zaman doğruluk payınız yoktu. **21*** Ama şimdi[28] utandığınız şeylerden o zaman ne yarar gördünüz? Çünkü[29] onların sonu ölümdür. **22*** Oysa[30] şimdi günahtan azat olup Allah'a kul/köle olduğunuz için ürününüz var; yani kutsallık ve sonucu da sonsuz yaşamdır. **23*** Günahın ücreti ölümdür[31] ama Tanrı'nın verdiği[32] Rabbimiz İsa Mesih aracılığıyla sonsuz yaşamdır.

(1)B.3/8, 15.Ayet, **(2)**11.Ayet, B.7/4, Galt.2/19, 6/14, **(3)**Kol.3/3, I.Petr.2/24, **(4)**I.Kor.15/29, **(5)**Kol.2/12, **(6)**Yuh.2/11, 11/40, **(7)**B.8/11, I.Kor.6/14, II.Kor.13/4, **(8)**Galt.6/15, Efs.4/22,23ve24, Kol.3/10, **(9)**Filp.3/10,11, **(10)**Kol.2/11, **(11)**Galt.2/20, 5/24, 6/14,Efs.4/22,Kol.3/5ve9,**(12)**I.Petr.4/1,**(13)**II.Tim.2/11, **(14)**Vah. 1/18, **(15)**İbr.9/27,28,**(16)**Luk.20/38,**(17)**6.Ayet, **(18)**Galt.2/19, **(19)**Mez.19/13,119/133,**(20)**B.7/5,Kol.3/5, Yakb.4/1, **(21)**B.12/1, I.Petr.2/24,4/2,**(22)**B.7/4ve6,8/2,Galt.5/18,**(23)**I.Kor.9/21, **(24)**Mat.6/24,Yuh.8/34,II.Petr.2/19,**(25)**II.Tim.1/13,**(26)**Yuh. 8/32, I.Kor.7/22, Galt.5/1, I.Petr.2/16, **(27)**Yuh.8/34, **(28)**B.7/5, **(29)**B.1/32, **(30)**Tuh.8/32, **(31)**Tek.2/17, B.5/12, Yakb.1/15, **(32)**B.2/7, 5/17ve21, I.Petr.1/5.

7. Bölüm: 1)Kutsal Yasa'nın insanı yaşamı boyunca yargılayacağı, 4)Müminlerin(İnananların) şeriate ölmüş olduğu, 8)Bu nedenle 'Kutsal Yasa'nın günah olmadığı; 12)Ama mukaddes hak ve iyi olduğu, 16)Pavlus'un şeriatın iyi olduğunu kabul etmesi; ancak onu tutamadığı için yerinmesi.

1* Ey kardeşler! Kutsal Yasa'nın insanı yaşam boyu yargıladığını bilmiyor musunuz? (Şeriatı bilenlere söylüyorum). **2*** Çünkü[1] evli kadının kocası yaşarken Kutsal Yasa gereği ona bağlıdır; ama eğer kocası ölmüşse kocası için Kutsal Yasa'dan azad(özgür) olur. **3*** Eğer kocası[2] sağ iken başka birine giderse ona zina edici denir; ama kocası ölürse o, 'Kutsal Yasa'dan azad olur ve başka biriyle evlense de zina etmemiş olur. **4*** Böylece ey kardeşlerim siz de Tanrıya[3] ürün getirmeniz için bir başkasına; yani ölümden dirilmek için Mesih'in[4] bedeni aracılığıyla Kutsal Yasa'ya öldünüz. **5*** Çünkü biz bedendeyken, Kutsal Yasa aracılığıyla olan günah arzuları ölüme[5] ürün getirmek için bedenimizin[6] parçalarındaydı. **6*** Şimdiyse bizi tutana ölmekle Kutsal Yasa'dan kurtulduk. Tâ ki harf eskiliğinde değil, ancak[7] ruh yeniliğinde hizmet edelim. **7*** Şimdi ne diyelim? Kutsal Yasa(*şeriat*) günah mıdır? Haşa! Ama[8] Kutsal Yasa olmadan ben günahı bilmezdim. Eğer Kutsal Yasa "Aç gözlü[9] olmayacaksın" demiş olmasaydı, '*tamah'ı* bilmezdim. **8*** Ama[10] günah buyruk vasıtasıyla fırsat bulup bende her türlü 'tamah' getirdi. Çünkü[11] Kutsal Yasa yokken günah ölüdür. **9*** Ben ise bir zamanlar şeriatsiz diriydim; ama buyruk geldiğinde günah dirildi, ben de öldüm. **10*** Ve[12] o yaşama neden olan buyruk, bana ölüme neden oldu. **11*** Çünkü günah, buyruk aracılığıyla fırsat buldu ve beni şaşırtarak beni öldürdü. **12*** İşte[13] şeriat kutsal, buyruk kutsal, hak ve iyidir. **13*** Öyleyse iyi olan şey bana ölüme mi sebep oldu? Haşa! Ama (ölüme neden olan) günahtan. Tâ ki o iyi şey aracılığıyla beni ölüme götürmekle günah olduğu belli olsun. O derece ki günah buyruk nedeniyle büyük bir suç olsun. **14*** Çünkü Kutsal Yasa'nın ruhanî olduğunu biliyoruz; ama ben günah[14] altında satılmış bir cismaniyim(*bedenliyim*). **15*** Çünkü yaptığım şeyi bilmiyorum, ne istersem[15] onu yapıyorum ve nefret ettiğim şeyi yapıyorum. **16*** Ama eğer istemediğimi yapıyorsam, Kutsal Yasa'nın iyi olduğunu onaylıyorum. **17*** Şimdi onu yapan ben değilim; ama içimdeki günahtır. **18*** Çünkü[16] bende; yani bedenimde iyi bir şeyin olmadığını biliyorum. Zira istemek bende hazır ise de iyi bir şeyi yapmayı bilmiyorum. **19*** Ve istediğim iyiliği yapmayarak istemediğim kötülüğü yapıyorum. **20*** Eğer ben istemediğim şeyi yapıyorsam, artık onu yapan ben değilim; ancak bende olan günahtır. **21*** Şimdi ben kendimde bu yasayı buluyorum[(*)] yani iyilik yapmak isterken kötülük bende hazırdır. **22*** Çünkü[17] içimdeki adama göre Tanrı'nın[18] Yasası'ndan hoşlanıyorum. **23*** Oysa[19] bedenimde bulunan aklımın yasasıyla cenkleşerek, beni bedenimdeki günahın yasasına tutsak eden başka bir yasa görüyorum[20]. **24*** Ne çaresiz bir adamım ben. Bu ölümcül (fani) bedenimden beni kim kurtaracak? **25*** Rabbimiz[21] İsa Mesih aracılığıyla Tanrı'ya şükrediyorum ve böylece ben kendim akılca Tanrı'nın Yasası'na; ama bedence de günahın yasasına kulluk(*kölelik*) ediyorum.

(1)I.Kor.7/39, **(2)**Mat.5/32, **(3)**Galt.5/22, **(4)**B.8/2, Galt.2/19, 5/18, Efs.2/15, Kol.2/14, **(5)**B.6/21, Galt.5/19, Yakb.1/15, **(6)**B.6/13,**(7)**B.2/29,II.Kor.3/6,**(8)**B.3/20, **(9)**Çık.20/17, Tes.5/21, Res.İşl.20/33, B.13/9, **(10)**B.4/15, 5/20, **(11)**I.Kor.15/56, **(12)**Lev.18/5, Hez.20/11,13ve21, II.Kor.3/7, **(13)**Mez.19/8, 119/39 ve137, I.Tim.1/8, **(14)**I.Krl.21/20ve25, II.Krl.17/17, **(15)**Galt.5/17, **(16)**Tek.6/5, 8/21, **(*)**"Her hayrın içinde bir şer

var ve her şerrin içinde de bir hayır",sözüyle karşılaştır, **(17)**II.Kor.4/16,Efs.3/16,Kol.3/9ve10, **(18)**Mez.1/2, **(19)**B.6/13 ve19,**(20)**Galt.5/17, **(21)**I.Kor. 15/57.

8. Bölüm: 1)İsa'da olan ve ruhça yürüyenlere karşı hiç yargı olmayacağı, 13)Bedene göre yürümenin özürü, 14)Ruha göre yürümenin yararı, 17)Tanrı'nın çocuklarının mirası, 19)Tanrı'nın çocuklarının özgürlüğüne erişmesi ümidiyle, onların galip gelmelerini yaratıkların özlemle arzu etmesi, 28)Allah'ın arzusuna göre tüm çağrılanların herşeyde iyilik aramaması, 38)İsa'da olan Tanrı sevgisinden müminleri(İnananları) hiçbir şeyin ayıramayacağı.

1*Bundan böyle İsa Mesih'de olup da bedene göre değil; ama ruha göre yürüyenlere karşı hiç yargı yoktur. **2***Çünkü İsa Mesih'te[1] olan yaşam ruhunun yasası[2] beni günah[3] ve ölümün yasasından özgür bıraktı. **3***Kutsal Yasa[4] bedenden ötürü yapamadığını Allah[5] kendi oğlunu günahlı beden benzeyişinde ve günahtan ötürü gönderip, günaha karşı bedende cezalandırarak yaptı. **4***Tâ ki; Kutsal Yasa'nın işleri bizde; yani[6] bedence değil, ancak ruha göre yürüyenlerde tamamlansın. **5***Çünkü[7] bedene göre olanlar bedene göre ve ruhanî[8] olanlar ruhsal bir dirilişe doğru gidiyor. **6***Bedensel[9] düşünceler ölümdür; ama ruhsal düşünceler yaşam ve esenliktir. **7***Çünkü[10] bedensel düşünceler Tanrı'ya düşmanlıktır; Tanrı'nın Yasası'nı dinlemiyor ve hem[11] de tutamaz. **8***Böylece bedene göre yürüyenler, Tanrı'nın beğenisini kazanamaz. **9***Ama Tanrı'nın[12] Ruhu sizde olduğu zaman siz bedensel değilsiniz; ancak ruhanisiniz ve eğer[13] bir kimsede Mesih'in ruhu yoksa o kişi O'nun değildir. **10***Eğer Mesih sizdeyse, böylece beden günahtan ölüdür; ama ruh doğruluk yüzünden yaşamdadır. **11***Eğer İsa'yı ölümden diriltenin[14] ruhu sizde bulunuyorsa, Mesih'i[15] ölümden dirilten sizde bulunan kendi ruhu aracılığıyla sizin ölümcül bedenlerinizi de diriltecektir. **12***Şimdi[16] ey kardeşler bu şekilde bedence yaşamak için bedene borçlu değiliz. **13***Çünkü[17] eğer bedene göre yaşarsanız öleceksiniz; ama eğer ruha göre bedensel[18] işlerinizi öldürürseniz yaşayacaksınız. **14***Tanrı'nın[19] ruhu kimlere tanıklık yaparsa Tanrı'nın çocukları onlardır. **15***Çünkü siz yine korkuya[20] neden olan tutsaklık[21] ruhunu almadınız; ancak[22] oğulluk ruhunu aldınız ki, onunla Abba-Baba[23] diye sesleniyoruz. **16***O ruh[24] kendisi bizim Tanrı'nın çocukları olduğumuza ruhumuzla beraber tanıklık yapıyor. **17***Eğer çocuklar isek; böylece mirasçılarız da... Allah'ın mirasçıları[25] ve Mesih'in miras ortaklarıyız. Tâ ki O'nunla[26] beraber acı çektiğimiz gibi, hep beraber görkemine geçelim. **18***Hesaplıyorum ki, şimdiki[27] zamanın acıları bizim için keşfedilecek görkeme göre hiç bir şey değildir. **19***Çünkü[28] yaradılış büyük bir arzuyla Tanrı'nın[29] oğullarının ortaya çıkmasını bekliyor. **20***Yaradılış kendi isteğiyle değil[30] ancak kendisine uyanın sebebinden hakikatsizliğe terkedildi. **21***Bu ümitle ki yaradılış da kendisi kötülüğünün kulluğundan kurtulup Tanrı'nın çocuklarının güzel özgürlüğünü alsın. **22***Çünkü tüm yaradılışın şimdiye dek birlikte[31] *'Ah!'* ile acı çektiğini biliyoruz. **23***Yalnız bu değil, ama[32] bizler ruhun ilk meyvesini aldık ve oğulluğa[33] yani bedenimizin[34] kurtuluşuna hazır olarak biz kendimiz içimizde[35] *'ah!'* ediyoruz. **24***Ümitle kurtulduk; ama[36] görünen ümit, ümit değildir; çünkü biri gördüğü şeye niçin ümit etsin? **25***Ama eğer görmediğimiz şeye ümit edersek sabırla bekliyoruz. **26***Böylece ruh da zayıflıklarımızda eşlik eder; çünkü[37] vacip olduğu gibi nasıl dua edeceğimizi bilmiyoruz. Ama[38] Ruh kendisi sözle açıklanamaz '*Ahlarla!*' bizim için şefaat ediyor. **27***Yürekleri[39] araştıran da; kutsallar için Tanrı'nın[40] dileğine göre şefaat ettiğinden ruhun isteğinin ne olduğunu biliyor. **28***Dileğine göre[41] çağrılmış olarak Tanrı'yı sevenlerin iyiliği için, her şeyin birlikte işlediğini biliyoruz. **29***Çünkü[42] önceden bildiği kişileri, kendi oğlunun[43] benzeyişine göre yapmaya[44] onadığını (*biliyoruz*). Tâ ki[45] birçok biraderler arasında O ilk olsun. **30***Seçtiği kimseleri, çağırdığı[46] kimseleri akladı[47] ve akladığı kimseleri de yükseltti[48]. **31***Şimdi tüm bunlara ne diyelim; Tanrı[49] bizimleyse bize karşı kim olabilir? **32***Kendi[50] oğlunu kayırmadan, O'nu[51] bizim için teslim eden; O'nunla beraber her şeyi bize nasıl vermesin? **33***Tanrı'nın seçtiklerini kim suçlayabilir? Aklayan[52] Allah'tır. **34***Onlara[53] karşı yargılayan kimdir? Ölüp de dirilen ve Tanrı'nın[54] sağında olup, bizim için[55] şefaat eden Mesih'tir. **35***Bizi Mesih'in sevgisinden kim ayıracaktır? Acı mı, sıkıntı mı, baskı mı, açlık mı, çıplaklık mı, tehlike mi; yoksa kılıç mı? **36***Evet: "Senin için[56] her gün öldürülüyoruz ve boğazlanacak koyunlar gibiyiz" diye yazılmıştır. **37***Ama[57] tüm bunlara; bizi sevenin yardımıyla, tamamen galip geliyoruz. **38***Çünkü yakından biliyorum ki; ne ölüm, ne yaşam, ne melekler, ne beylikler[58] ne güçler, ne şimdiki ve ne gelecek şeyler. **39***Ne yükseklik, ne derinlik ve ne de başka bir yaratık; Rabbimiz İsa Mesih'de olan Tanrı'nın sevgisinden bizi ayırmaya gücü yetmez.

(1)I.Kor.15/45, II.Kor.3/6, **(2)**Yuh.8/36, B.6/18ve22, Galt.2/19, 5/1, **(3)**B.7/24,25, **(4)**Res.İşl.13/39, B.3/20ve diğ., 7/18,19,

10/1,2,10ve14, **(5)**Galt.3/13, II.Kor.5/21, **(6)**1.Ayet, **(7)**Yuh.3/6, I.Kor.2/14, **(8)**Galt.5/22ve25, **(9)**B.6/21, 13. Ayet, Galt.6/8, **(10)**Yakb.4/4, **(11)**I.Kor.2/14, **(12)**I.Kor.3/16, 6/19, **(13)**Yuh.3/34, Galt.4/6, Filp.1/19, I.Petr.1/11,**(14)**Res.İşl.2/24,**(15)**B.6/4ve5, I.Kor.6/14,II.Kor.4/14,Efs.2/5,**(16)**B.6/7ve14,**(17)**6.Ayet, Galt.6/8, **(18)**Efs.4/22, Kol.3/5, **(19)**Galt.5/18, **(20)**II.Tim.1/7, I.Yuh.4/18, **(21)**I.Kor.2/12, İbr.2/15, **(22)**İşa.56/5, Galt.4/5,6, **(23)**Mark.14/36,**(24)**II.Kor.1/22,5/5,Efs.1/13,4/30, **(25)**Res.İşl. 26/18,Galt.4/8,**(26)**Res.İşl.14/22,Filp.1/29,II.Tim.2/11,12, **(27)**II. Kor.4/17,I.Petr.1/6ve7,4/13,**(28)**II.Petr.3/13,**(29)**I.Yuh.3/2, **(30)**Tek.3/19,22.Ayet, **(31)**Yerm.12/11,**(32)**II.Kor.5/5,Efs.1/14, **(33)**Luk.20/36,**(34)**Luk.21/38,Efs.4/31,**(35)**II.Kor.5/2ve4, **(36)**II.Kor.5/7, İbr.11/1, **(37)**Mat.20/22, Yakb.4/3, **(38)**Zek.12/10, Efs.6/18, **(39)**I.Trh.28/9, Mez.7/9, Sül.Mes.17/3, Yerm.11/20, 17/10, 20/12, Res.İşl.1/24,I.Sel.2/4,Vah.2/23,**(40)**I.Yuh.5/14, **(41)**B.9/11,23ve24, II.Tim.1/9, **(42)**Çık.33/12ve17, Mez.1/6, Yerm.1/5,Mat.7/23,B.11/2,II.Tim.2/19, I.Petr.1/1, **(43)**Yuh.17/22, II.Kor.3/18,Filp.3/21,I.Yuh.3/2,**(44)**Efs.1/6ve11, **(45)**Kols.1/15ve18, İbr.1/6, Vah.1/5, **(46)**B.1/5, 9/24, Efs.4/4, İbr.9/15, I.Petr.2/9, **(47)**I.Kor.6/11, **(48)**Yuh.17/22, Efs.2/6, **(49)**Say.14/9,Mez.118/6,**(50)**B.5/6ve10,**(51)**B.4/25, **(52)**İşa.50/8ve9, Vah.12/10,11, **(53)**Eyp.34/29, **(54)**Mark.16/19, Kol.3/1, İbr.1/3, 8/1, 12/2, I.Petr.3/22, **(55)**İbr.7/25, 9/24, I.Yuh.2/1,**(56)**Mez.44/22,I.Kor.15/30,31,II.Kor.4/11, **(57)**I.Kor.15/57, II.Kor.2/14, I.Yuh.4/4, 5/4ve5, Vah.12/11, **(58)**Efs.1/21, 6/1, Kol.1/16, 2/15, I.Petr.3/22.

9. Bölüm: 1)Pavlus'un kendi milleti için üzüntüsü, 7)İbrahim kuşağından yalnız vaatle olan çocukların soy sayılacağı, 14)Allah'ın dilediğine acıyacağı, 21)Çömlekçinin balçık üzerine gücü olduğu gibi; Allah'ın da yaratıkları üzerine gücünün olduğu, 25)Milletlere çağrı ve Yahudilerin ise reddedileceğine ait peygamberlik uyarıları, 32) Yahudilerin imanla olan doğruluğu kabul etmemelerinin nedeni.

1*Mesih'te(1) gerçeği söylüyorum; yalan söylemem(Bana vicdanım da Kutsal Ruh'la tanıktır.) **2***Ki büyük yasım(2) ve yüreğimde ovulmaz derdim vardır. **3***Çünkü(3) kardeşlerim; yani bedenden gelen akrabamın yerine, ben kendim Mesih'te kovulmayı dilerdim. **4***Onlar(4) İsrailliler: Oğulluk(5) yücelik(6) antlaşmalar(7) Kutsal Yasa'lar(8) İbadet(9) ve vaatler(10) onlarındır. **5***Babalar(11) da onların olup, Mesih(12) de beden yönüyle onlarındır. Herşeyin(13) üzerine *"O"* sonsuza dek Kutsal Tanrı'dır; amin. **6***Ama(14) Tanrı'nın sözü yere düştü demek değildir. Çünkü İsrailoğulları'ndan(15) olanların tümü İsrail değildir. **7***Hem de İbrahim(16) soyundan oldukları için tümü çocuklar değil; ama "Senin soyun İshak'ta çağrılacaktır"(17) denilmiştir. **8***Yani beden yönüyle çocuklar olanlar, Tanrı'nın çocukları olmayacak; ancak(18) vaad edilen çocuklar sayılacaktır. **9***Çünkü verilmiş olan söz(*vaat*) buydu: "Bu zamanda(19) geleceğim ve Sara'ya bir oğul olacaktır". **10***Yalnız bu değil; ama Rebeka(20) da bir kişiden; yani babamız İshak'tan hamile olduğu halde, **11***Çocuklar daha doğmadan ve bir iyilik veya kötülük yapmadan önce Tanrı'nın kendi seçimiyle dileğinin[İşleri olmadan; ama(21) davet edenden olduğu] yerine gelmesi için, **12***Kadına "Büyüğü(22) ve küçüğü de kulluk edecektir" diye söyledi. **13***Böylece: "Yakup'u(23) sevdim; Esav'dan nefret ettim"diye yazılıdır. **14***Bundan böyle ne diyelim; Tanrı'da(24) haksızlık var mıdır? Haşa! **15***Çünkü Musa'ya: "Acıyacağıma(25) acıyacağım ve seveceğimi seveceğim" diye buyurdu. **16***Böylece isteyenin veya koşanın elinde değil; ancak acıyan Tanrı'nın elindedir. **17***Çünkü(26) kitap Firavun'a: "Seni bunun için(27); yani sende gücümü göstermek ve adımın tüm yeryüzünde anılması için yükselttim" diye söylüyor. **18***Bundan dolayı dilediğine acır ve dilediğini katılaştırır. **19***Şimdi bana diyeceksin ki neden suçluyor; çünkü(28) *"O"*nun isteğine kim karşı çıkabilir? **20***Ama ey adam sen kimsin ki, Tanrı'ya 'Hayır' diyorsun? Yapı(29) yapıcısına: Beni niçin böyle yaptın; diyebilir mi? **21***Çömlekçinin aynı çamurdan olan bir kabı görkemlilik için(30) ve diğer birini de hakaret için yapmaya balçık(31) üzerinde gücü yok mu? **22***Eğer Tanrı öfkesini göstermek ve gücünü bildirmek amacıyla, yok(32) etmeye hazır olan '*Gazap Kapları*'na(33) çok sabrederek dayandıysa; **23***Ve(34) önceden yücelik için hazırladığı '*Merhamet Kapları*'nı; **24***Yani salt(35) biz Yahudilerden değil; ama milletlerden de davet ettiği kişiler için, görkeminin(36) zenginliğini bildirmek istediyse ne diyelim? **25***Bu yüzden Hoşea kitabı'nda: "Halkım(37) olmayana halkım ve sevgilim olmayana sevgilim diyeceğim." **26***Ve(38) her ne kadar, "Siz halkım değilsiniz." denildiği yerde, "Orada yüce olan Tanrı'nın oğulları denilecek." diye söylüyor. **27***İşaya, İsrail için bağırarak şunu diyor: "Eğer(39) İsrailoğullarının sayısı denizin kumu kadar olsa; ancak(40) bakiyesi kurtulacak; **28***Ve adaletle ömrü kısaltıp tamamlayacak; çünkü(41) Rabbin yeryüzünde kısa bir yaşamı olacaktır" **29***Ayrıca İşaya önceden buyurduğu gibi: "Eğer(42) Orduların Rabbi bize bir kuşak bırakmasaydı; Sodom(43) gibi olup Gomorro'ya benzemiş olurduk" **30***Şimdi ne diyelim? Doğruluğu takip etmeyen milletler(44) doğruluğa; yani(45) imandan olan doğruluğa eriştiler. **31***Ama(46) İsrail doğruluk(47) temelini takip ederken doğruluk temeline erişmedi. **32***Neden? Çünkü imanla değil güya şeriat işleriyle aradı ve sonunda da O tökez(48) taşına çarptılar. **33***Böylece: "İşte(49) Sion'da bir tökez taşı ve bir sürçme taşı koyuyorum. O'na(50) her inanan utanmayacak" diye yazılıdır.

(1)B.1/9, II.Kor.1/23, 11/31, 12/19, Galt.1/20, Filp.1/8, I.Tim.2/6, **(2)**B.10/1,**(3)**Çık.32/32,**(4)**Tes.7/6,**(5)**Çık.4/22, Tes.14/1, Yerm.

31/9, **(6)**I.Sam.4/21, I.Krl.8/11, Mez.63/2, 78/61, **(7)**Res.İşl.3/25, İbr.8/8,9ve10, **(8)**Mez.147/19, **(9)**İbr.9/1, **(10)**Res.İşl.13/32, B.3/2, Efs.2/12, **(11)**Tes.10/15, B.11/28, **(12)**Luk.3/23, B.1/3, **(13)**Yerm.23/6,Yuh.1/1,Res.İşl.20/28,İbr.1/8,I.Yuh.5/20, **(14)**Say. 23/19, B.3/3, **(15)**Yuh.8/39, B.2/28,29, 4/12ve16, Galt.6/16, **(16)**Galt.4/23,**(17)**Tek.21/12,İbr.11/18,**(18)**Galt.4/28, **(19)**Tek. 18/10ve14, **(20)**Tek.25/21, **(21)**B.4/17, 8/28, **(22)**Tek.25/23, **(23)**BakTes.25/15, Sül.Mes.13/24, Malk.1/2ve3, Mat.10/37, Luk.14/26,Yuh.12/25,**(24)**Tes.32/4, II.Trh.19/7, Eyp.8/3,34/10, Mez.92/15, **(25)**Çık.33/19, **(26)**Galt.3/8 ve22, **(27)**Çık.9/16, **(28)**II.Trh.20/6, Eyp.9/12, 23/13, Dan.4/35, **(29)**İşa.29/16, 45/9, 64/8,**(30)**II.Tim.2/20,**(31)**Sül.Mes.16/4, Yerm.18/6, Bak.Sül.Bilg. 15/7, **(32)**I.Petr.2/8, Yahd.Mek.4.Ayet, **(33)**I.Sel.5/9,**(34)**B.8/28-30,**(35)**B.3/29,**(36)**B.2/4,Efs.1/8, Kols.1/27, **(37)**Hoş.2/23, I.Petr. 2/10, **(38)**Hoş.1/10, **(39)**İşa.10/22,23, **(40)**B.11/5,**(41)**İşa.28/21, **(42)**İşa.1/9, Y.Mers.3/22, **(43)**İşa.13/19, Yerm.50/40, **(44)**B.4/11, 10/20, **(45)**B.1/17, **(46)**B.10/2, 11/7, **(47)**Galt.5/4, **(48)**Luk.2/34, I.Kor.1/23,**(49)**Mez.118/22,İşa.8/14, 28/16, Mat.21/42, I.Petr.2/6-8, **(50)**B.10/11.

10. Bölüm: 1)Kutsal Kitap'ın şeriatten olan doğruluk ile imandaki iyi yolu ayırması, 11)Pavlus'un kurtuluş için Yahudi ile Yunanlı'yı eşit tutması, 18)Milletlerin inanacağı, 19)İsrailin bu şeylerden bilgisi olduğu.

1*Ey kardeşler benim yüreğimin arzusu ve İsrail için Tanrı'ya yakarışım kurtulmaları içindir. **2***Çünkü onlara tanığım ki, onlarda[1] Tanrı gayreti var; ama bilgiyle değil. **3***Çünkü[2] onlar Tanrı'nın gösterdiği doğruluğu bilmeden kendi[3] iyiliklerine bakarak Tanrı'nın iyiliğine yönelmediler. **4***Her inanana doğrulukla yürümek şart olduğu gibi, Kutsal Yasa'nın*(şeriatın)* sonu[4] da Mesihtir. **5***Musa şeriatten olan doğruluk için: "Bu şeyleri[5] yapan adam bunlarla yaşayacaktır" diye yazmıştır. **6***Ama imandan olan doğruluk şöyle buyuruyor: "Kendi yüreğinde[6] göğe kim çıkacak? Diye söyleme (Yani Mesih'i indirmek için). **7***Veya ***Haviye***'ye[*] kim inecek? (Yani Mesih'i ölümden diriltmek için.) **8***Ama Tanrı sözü[7] ne diyor? (Yani vaaz ettiğimiz iman sözü) *'Ağzında ve yüreklerinde sana yakındır'*, diyor. **9***Şöyle ki İsa'nın Rabbimiz olduğunu ağzınla söyleyerek[8] Allah'ın onu ölümden dirilttiğine yüreğinle inanırsan kurtulacaksın. **10***Çünkü doğruluk için, yürekle iman ve ağızla kurtuluş için söylenir. **11***Kitapta: "Ona[9] her inanan utanmayacaktır" diye yazılıdır. **12*** Çünkü Yahudi'yle bir Yunanlı arasında ayırım[10] yoktur. Tümünün[11] Rabbi kendisi olup kendine dua edenlerin tümüne bol bol[12] bağışlar. **13***Çünkü her kim Rabbin[13] adına dua[14] ederse kurtulacaktır. **14***Şimdi inanmadıkları kişiye nasıl dua edecekler, kendisini işitmedikleri adama nasıl inanacaklar ve vaaz eden[15] yokken nasıl duyacaklar? **15***Gönderilmedikçe nasıl vaaz edecekler? Bundan ötürü: "Esenlik[16] bildirenlerin ve iyi işler gösterenlerin ayakları ne güzeldir." diye yazılıdır. **16***Ama[17] Müjde'ye herkes inanmadı; çünkü İşaya: "Ya[18] Rabb! Verdiğimiz habere kim inandı?" diyor. **17***Böylece iman dinlemekten ve dinlemek de ancak Allah'ın sözüyle olur. **18***Ama duymadılar mı diyorum? Evet[19] onların sesi tüm dünyaya ve sözleri[20] dünyanın sonuna dek gitti. **19***Yine İsrail bilmedi mi diyorum; önce Musa: "Ben[21] sizi millet olmayanla gayrete getirecek ve akılsız[22] milletlerle öfkeye kışkırtacağım" diye söylemişti. **20***Nasıl İşaya: "Beni[23] aramayanlara bulundum ve beni istemeyenlere göründüm" diye yüreklice söylemişti; **21***Ve İsrail için de: "Bütün gün ellerimi asi ve karşı gelen bir halka uzattım" diye söyledi.

(1) Res.İşl.21/20, 22/3, Galt.1/14, 4/17, Bak.B.9/31, **(2)**B.1/17, 9/30, **(3)**Filp.3/9, **(4)**Mat.5/17, Galt.3/24, **(5)**Lev.18/5, Nehç9/29, Hez.20/11,13ve21, Galt.3/12, **(6)**Tes.30/12ve13, **(7)**Tes.30/14, **(8)**Mat.10/32,Luk.12/8,Res.İşl.8/37,**(9)**İşa.28/16,49/23, Yerm.17/7,B.9/33,**(10)**B.3/22,Res.İşl.15/9,Galt.3/28, **(11)**Res.İşl.10/36,B.3/29,I.Tim.2/5,**(12)**Efs.1/8,2/4ve7, **(13)**Res. İşl.9/14,**(14)**Yoel2/32,Res.İşl.2/21,**(15)**Tit.1/2,**(16)**İşa. 52/7, Nah. 1/15, **(17)**B.3/3, İbr.4/2, **(18)**İşa.53/1, Yuh.12/38, **(19)**Mez.1974, mat.24/14,28719,Mark.16/15,Kols.1/6ve23, **(20)**Bak I.Krl.18/10, mat.4/8,**(21)**Tes.32/21, B.11/11, **(22)**Tit.3/3, **(23)**İşa.65/1, B.9/30, **(24)**İşa.65/2, **(*)**Buradaki anlamı: Mezar/Ölüler diyarı.

11. Bölüm: 1)Tanrı'nın İsraili büsbütün reddetmemesi, 7)Bazılarını seçtiği ve bazılarına da gaflet ruhu verdiği, 16)Böylece inananların olacağı, 18)Ve milletlerin galip olamayacağı, 26)Bütün İsrailin kurtulacağı, 33)Tanrı'nın yargılamasının küçümsenemeyeceği.

1*Ben şimdi Tanrı[1] kendi halkını reddetti mi diyorum? Haşa! Çünkü[2] ben kendim de İbrahim soyundan ve Bünyamin oymağından bir İsrailliyim. **2***Allah önceden[3] bildiği kendi halkını reddetmedi; yoksa İlya konusunda kitabın ne dediğini bilmiyor musunuz? Bak nasıl Allah'a İsraili şikayet etti: **3***"Ya[4] Rabb senin peygamberlerini öldürüp sunaklarını yıktılar ve ben yalnız kaldım; benim canıma da kastediyorlar" dedi. **4***Ama Tanrı'nın yanıtı ona ne diyor: "Baal[5] putuna diz çökmüştü bin adam onları kendime alıkoydum" **5***Böylece[6] şimdi de lütufla seçilmiş bir bakiye vardır. **6***Eğer lütuftaysak[7] bu işlerimizden değildir; yoksa artık lütuf, lütuf olmaz. Eğer işlerimizdense, artık lütuf değildir; yoksa işler artık iş olmaz. **7***Öyleyse nedir? İsrail[8] aradığı şeye erişmedi; ama seçilenler erişti ve geri kalanlar tâ; bugüne dek körlendiler. **8***Bundan dolayı şöyle yazılıdır: "Allah onlara gaflet ruhu[9] görmez gözler[10] ve duymaz kulaklar verdi" **9***Davut da: "Onların sofrası[11] kendilerine tuzak, kement,

tökez ve ceza için olsun; **10***Gözleri[12] görmemek için kararsın ve belleri sürekli bükülsün" diyor. **11***Şimdi ne diyelim; acaba düşmek için mi sendelediler? Haşa değil; ama ancak kendilerini gayretlendirmek için, kendi hatalarıyla[13] kurtuluş milletlere geldi. **12***Eğer onların hatası, dünyanın zenginliği ve eksilmeleri, milletlerin zenginliği olduysa; onların tamamlanması daha büyük bir zenginlik olmaz mı? **13***Evet siz milletlere söylüyorum: Ben[14] milletlerin resülü*(elçisi)* olduğum sırada, hizmetimi şerefli tutuyorum. **14***Belki bir yolla halkımı[+] yüreklendirip onlardan[15] bazılarını kurtarırım. **15***Çünkü eğer reddolunmaları dünyanın barışıklığı olduysa, kabul edilmeleri ölümden dirilmekten başka ne olur? **16***Eğer[16] ilk meyve kutsal ise, hamur da kutsaldır; eğer kök kutsal ise dallar da öyledir. **17***Eğer sen[17] o güre zeytin ağacından olduğun halde[18] onun dallarından bazısı kesilerek oraya aşılandın ve güre zeytin ağacının köküyle semizliğine ortak oldunsa, artık dallar üzerinde[19] övünme. **18***Ama eğer övünürsen bil ki, sen kökü taşımıyorsun; kök seni taşıyor. **19***Şimdi: 'Benim aşılanmam için o dallar koparıldı' diyeceksin. **20***Pekalâ! Onlar imansızlıkları sebebiyle koparıldılar; ama sen imanla sabitsin. Övünme[20] ama[21] kork. **21***Çünkü eğer Allah, doğal olan dalları esirgemediyse; sakın seni de esirgemesin. **22***Böylece Tanrı'nın iyiliğine ve şiddetine bak. Düşenler üzerine şiddet; ama senin üzerine iyilik. Eğer[22] o iyilikte durursan(*ne iyi*) yoksa sen de kesileceksin. **23***Ve[24] onlar[*] da imansızlıkta kalmazlarsa aşılanacaklardır; çünkü Tanrı onları gene aşılayabilir. **24***Çünkü sen eğer doğal olan güre zeytin ağacından kesilip doğal olmayan iyi zeytin ağacına aşılandınsa; o denli de bu doğal olanların kendilerinin iyi zeytin ağacına aşılanması gerekiyor. **25***Çünkü ey kardeşler! Kendinizi[25] akıllı sanmamanız için; tüm[26] milletler tamamlanıncaya dek, İsrailin[27] kısmen körleşmiş olan sırrını bilmemenizi istiyorum. **26***"Şöyle ki tüm İsrail kurtulacak; böylece Sion'dan[28] kurtarıcı gelip Yakup'tan kötülüğü atacaktır. **27***Ve suçlarını kaldırdığım zaman benden[29] onlara olan söz*(Ahit)* budur" diye yazılıdır. **28***Gerçi Müjde'ye göre onlar sizin sebebinizle düşmandır; ama seçilmişliğe göre atalarımız nedeniyle sevgililerdir[30]. **29***Çünkü Tanrı'nın ihsanı *(mevhibeleri)* ve daveti pişmanlıktan[31] beridir. **30***Çünkü[32] siz bir zamanlar Tanrı'ya inanmadığınız halde; şimdi onların inançsızlığı yüzünden merhamete eriştiğiniz gibi, **31***Böylece şimdi de onlar inanmadılar. Tâ ki; aldığınız merhametle kendileri de merhamete erişsinler. **32***Çünkü Allah tümüne merhamet etmek için tümünü[33] imansızlık altına kapadı. **33***Ey! Allah'ın, zenginlik, bilgelik ve derinliği. *"O"*nun yargısı[34] akıldan ve yolları[35] da keşfedilmekten daha derindir. **34***Çünkü[36] Rabbin aklını kim bildi ve *"O"*nun[37] müsteşarı*(öğütçüsü)* kim oldu? **35***Veya[38] *"O"*ndan önce kim vardı ki kendisi ödüllensin. **36***Her şey[39] *"O"*ndan, *"O"*nun sebebiyle ve *"O"*nun için oldu; yücelik[40] sonsuza dek *"O"*nundur, amin.

(1)I.Sam.12/22, Yerm.31/37, **(2)**II.Kor.11/22, Filp.3/5, **(3)**B.8/29, **(4)**I.Krl.19/10ve14,**(5)**I.Krl.19/18,**(6)**B.9/27, **(7)**B.4/4,5, Galt.5/4, Bak.Tes.9/4,5,**(8)**B.9/31,10/3,II.Kor.3/14,**(9)**İşa.29/10, **(10)**Tes. 29/4, İşa.6/9, Yerm.5/21, Hez.12/2, Mat.13/14, Yuh.12/40, Res.İşl.28/26ve27,**(11)**Mez.69/22, **(12)**Mez.69/23, **(13)**Res.İşl. 13/46, 18/6, 22/18ve21, 28/24ve28, B.10/19, **(14)**Res.İşl.9/15, 13/2, 22/21, B.15/15, Galt.1/16, 2/7, 8,9, Efs.3/8, I.Tim.2/7, II.Tim.1/11, **(+)**Yunancası: ***Bedenimi***, **(15)**I.Kor.7/16, 9/22, I.Tim.4/16, Yakb.5/20, 5/20, **(16)**Lev.23/10, Say.15/18-21, **(17)**Yerm.11/16, **(18)**Res.İşl.2/39,Efs.2/12,13, **(19)**I.Kor.10/12, **(20)**B.12/16,**(21)**Sül.Mes.28/14,İşa.66/2, Filp.2/12, **(22)**I.Kor. 15/2, İbr.3/6ve14, **(23)**Yuh.15/2, **(24)**II.Kor.3/16, **(*)**:Çağdaş Türkçe çeviride: "İsrailliler" kelimesi geçiyor, **(25)**B. 12/16,**(26)**Luk.21/24,Vah.7/9,**(27)**7.Ayet,II.Kor.3/14, **(28)**İşa. 59/20, BakMez.14/7,**(29)**İşa.27/9, Yerm.31/31 ve diğ., 8/8, 10/16, **(30)**Tes.7/8, 9/5, 10/15, **(31)**Say.23/19, **(32)**Efs.2/2, Kol.3/7, **(33)**B.3/9, Galt.3/22, **(34)**Mez.36/6, **(35)**Eyp.11/7, Mez.92/5, **(36)**Eyp.15/8, İşa.40/13, Yerm.23/18, I.Kol.2/16, **(37)**Eyp.36/22, **(38)**Eyp.35/7, 41/11, **(39)**I.Kor.8/6, Kol.1/16, **(40)**Galt.1/5, I.Tim.1/17,II.Tim.4/18,İbr.13/21,I.Petr.5/11,II.Petr.3/18, Yahd. Mek.25.Ayet,Vah.1/6,Mez.41/13, Bak.II.Mak. 7/20.

12. Bölüm: 1)Ruhanî ibadet, 3)Ağırbaşlılık, 6)Herkesin kendi görevini yapması, 9)Sevgi ve diğer farzların yapılması için teşvik, 19)İntikamın iyi olmadığı.

1*Şimdi[1] ey kardeşler! Allah'ın rahmetleri için size yalvarıyorum ki[2] bedenlerinizi[3] yüce[4] ve kutsal Allah'a uygun bir kurban olarak sunasınız. Ruhanî ibadetiniz budur. **2***Bu[5] dünyanın gidişine uymayın; ama Tanrı'nın iyi[6] güzel ve büyük arzusunun ne olduğunu sınamak için aklınızın[7] yeniliğiyle değişin. **3***Çünkü[8] bana verilen lütufla içinizdeki herkese diyorum ki kendisine haddinden[9] fazla güvenmesin; ama[10] Allah'ın herkese dağıttığı imanın miktarına göre tam akıllılıkla güvensin. **4***Çünkü[11] bir bedende birsürü parçaların olduğu; ama tüm bunların hiçbirisinin işinin bir olmadığı gibi, **5***Biz[12] de bir sürü iken, Mesih'de bir bedeniz ve herbirimiz de birbirimizin parçalarıyız. **6***Oysa[13] bize verilen inayete göre türlü[14] türlü mevhibelerimiz[*] olduğundan; eğer[15] ilhamla söylemek ise, imanın miktarına göre olsun. **7***Eğer şammaslık ise şammaslıkta, eğer öğretmen[16] ise eğitimde; **8***Eğer[17] öğüt verense öğütte olsun... Eğer[18] alçakgönüllü

ise sadelikte; başkanlık[19] eden gayretli, merhamet eden ise canıyla[20] ve tüm gönlüyle yapsın. **9*** Sevgi[21] iki yüzlü olmasın; kötülükten[22] iğren ve iyiliğe yapış. **10*** Kardeş[23] sevgisiyle birbirinizi seviniz ve saygı[24] göstererek birbirinize buyurun. **11*** Gayrete yönelmekten gevşemeyin, ruhta canlılık gösterin ve Rabbe kulluk edin. **12*** Ümit için sevinip[25] sıkıntıda sabırlı[26] olun ve duaya[27] devam edin. **13*** Kutsalların gereksinimlerini[28] gözetin ve misafirperver[29] olun. **14*** Size[30] sıkıntı verenlere iyilik dileyin ve kötülük dilemeyin. **15*** Sevinenlerle[31] sevinin ve ağlayanlarla ağlayın. **16*** Bir[32] başkası için aynı düşüncede olun. Büyük düşüncelere özenmeyin[33] ama alçakgönüllülerle yoldaş olun ve kendinizi[34] akıllı görmeyin. **17*** Hiçkimseye[35] kötülüğe karşılık kötülük yapmayın; ama[36] tüm insanların önünde iyi şeylere dikkat edin. **18*** Olabildiğince, elinizden geldiği kadar bütün[37] insanlarla barış içinde olun. **19*** Ey[38] sevgililer! Canınız için intikam almayın; ama öfkeye yer verin; çünkü Rabb'in: "İntikam benimdir[39] cezayı ben veririm" diye buyurduğunu yazıyor. **20*** Bundan ötürü eğer düşmanın aç ise[40] ona yemek ver; eğer susamışsa ona su ver. Çünkü bunu yapmakla onun başına ateş korları yığmış olursun. **21*** Kötülüğe yenilme; ama iyilikle kötülüğü yen.

(1)II.Kor.10/1, **(2)**I.Petr.2/5, **(3)**Mez.50/13,14, B.6/13,16ve19, I.Kor.6/13ve20, **4)**Veya: Hay!, İbr.10/19, **(5)**I.Petr.1/14, I.Yuh. 2/15,**(6)**Efs. 5/10ve17, I.Sel.4/3, **(7)**Efs.1/18, 4/23, Kol.1/21ve22, 3/10, **(8)**B.1/6, 15/16, I.Kor.3/10, 15/10, Galt.2/8, Efs.3/2,7ve8, **(9)**Sül.Mes.25/27, Vaiz 7/16, B.11/20, **(10)**I.Kor.12/7ve11, Efs.4/7, **(11)**I.Kor.12/12, Efs.4/16, **(12)**I.Kor.10/17, 12/20ve27, Efs.1/23, 4/25, **(13)**3.Ayet, **(14)**I.Kor.12/4, I.Petr.4/10ve11, **(*)**Tanrı vergisi; armağan, ihsan, sevgi(Üstün yetenek), **(15)**Res.İşl.11/27,I.Kor.12/10ve28,13/2,14/1,2,29ve31, **(16)**Res.İşl.13/1,Efs.4/12,Galt.6/6, I.Tim.5/17, **(17)**Res.İşl.15/32, I.Kor.14/3,**(18)**Mat.6/1-3,II.Kor.8/2,**(19)**Res.İşl.20/28, I.Tim.5/17,İbr.13/7ve24, I.Petr.5/2, **(20)**II.Kor.9/7, **(21)**I.Tim.1/5, I.Petr.1/22,**(22)**Mez.34/14,36/4, 97/10, Res.İşl.5/15, **(23)**İbr.13/1, I.Petr.1/22,2/17,3/8,II.Petr.1/7,**(24)**Filp.2/3, I.Petr.5/5, **(25)**Luk. 10/20, B.5/2, 15/13, Filp.3/1, 4/4, I.Sel.5/16, İbr.3/6, I.Petr.4/13, **(26)**Luk.21/19, I.Tim.6/11,İbr.10/36,12/1,Yakb.1/4, 5/7, I.Petr. 2/19ve20, **(27)**Luk.18/1, Res.İşl.2/42, 12/5, Kol.4/2, Efs.6/18, I.Sel.5/17,**(28)**I.Kor.16/1,II.Kor.9/1ve12,İbr.6/10,13/16, Yuh.3/17,**(29)**I.Tim.3/2,Tit.1/8, İbr.13/2, I.Petr.4/9, **(30)**Mat.5/44, Luk.6/28, 23/34, Res.İşl.7/60, I.Kor.4/12, I.Petr.2/23, 3/9, **(31)**I.Kor.12/26, **(32)**B.15/5,I.Kor.1/10,Filp.2/2, 3/16, I.Petr.3/8, **(33)**Mez.131/1ve2,Yerm.45/5,Ekl.3/19,**(34)**Sül. Mes.3/7, 26/12, İşa.5/21, B.11/25, **(35)**Sül.Mes.20/22, Mat.5/39, I.Sel.5/15, I.Petr.3/9,**(36)**B.14/16,II.Kor.8/21,**(37)**Mark.9/50,B.14/19, İbr. 12/14, **(38)**Lev.19/18,Sül.Mes.24/29,17.Ayet, **(39)**Tes. 32/35, İbr.10/30, **(40)**Çık.23/4ve5, Sül.Mes.25/21,22, Mat.5/44.

13. Bölüm: 1)Hükümete itaat ve onun hakkını vermenin farz olduğu, 8)Sevginin şeriatı tamamladığı, 11)Uyanık durmak; bağımlılık ve sarhoşluktan çekinerek, karanlık işleri savunmamanın müminlere vacip olduğu.

1* Herkes[1] yönetimi altında olduğu hükümetlere uysun; çünkü[2] Allah'tan olmayan bir egemenlik yoktur ve olmuş olan egemenlikler de Allah tarafından[*] düzenlenmiştir. **2*** Bunun için hükümete karşı koyan[3] Tanrı'nın düzenine başkaldırmış olur ve başkaldıranlar da kendilerine karşı ceza vermiş olacaklar. **3*** Çünkü egemenler iyi işlere değil; ancak kötü işlere karşı korkudurlar. Eğer devletten korkmak[4] istemiyorsan iyi olanı yap; onun tarafından övülürsün. **4*** O senin iyiliğin için Tanrı'dan bir memurdur. Ama eğer kötü olanı yaparsan kork; çünkü kılıcı boş yere taşımıyor. Tanrı'dan olan bir memurdur ve kötülük yapanın üstüne gazap için intikam alıcıdır. **5*** Bu yüzden yalnız gazap nedeniyle değil; ama[5] vicdandan ötürü de uymak[6] gerekiyor. **6*** Ve bunun için vergi de veriyorsunuz; çünkü bu şey için de Tanrı tarafından görevlendirilmiş bir memurdur. **7*** Böylece tümüne haklarını; yani vergi hakkı olana vergiyi, gümrük hakkı olana gümrüğü, korku hakkı olana korkuyu ve saygı hakkı olana da saygıyı[7] veriniz. **8*** Birbirinizi sevmekten başka hiç kimseye borçlu olmayın. Çünkü[8] başkasını seven kişi Kutsal Yasa'yı tamamlamış oluyor. **9*** Çünkü[9] "Zina etmeyesin, öldürmeyesin, çalmayasın, yalan tanıklık yapmayasın, bir şeye aşırı göz dikmeyesin ve daha ne buyruk varsa (tümünü) bu[10] yani komşunu kendin gibi sevesin sözü belirler. **10*** Sevgi komşuna kötülük yapmaz ve sevgi Kutsal Yasa'nın[11] tamamıdır. **11*** Zamanı bilerek; yani şimdi bizim[12] uykudan uyanmanın zamanı olduğunu bilerek bunu yapın; çünkü kurtuluş bize şimdi inandığımız zamanda olduğundan, yakındır. **12*** Gece geçti gündüz yaklaştı; şimdi karanlık[13] işlerini bir tarafa bırakıp nur*(aydınlık)* silahlarını kuşanalım[14]. **13*** Gündüz[15] gezer gibi iyi davranışlarla gezelim. Maskaralık[16] sarhoşluk, fahişelik[17] bozgunculuk, çekişmeler[18]) ve kıskançlıkta olmayın. **14*** Ama[19] Rabbimiz İsa Mesih'i giyinin ve aşırı arzularla[20] bedenin isteklerinde olmayın.

(1) Tit.3/1, I.Petr.2/13, **(2)**Sül.Mes.8/15,16, Dan.2/21, 4/32, Yuh.19/11, **(3)**Tit.3/1, **(4)**I.Petr.2/14, 3/13, **(5)**I.Petr.2/19, **(6)**Vaiz 8/3, **(7)**Mat.22/21, Mark.12/17, Luk.20/25, **(8)**10.Ayet, Galt.5/14, Kol.3/14, I.Tim.1/5, Yakb.2/8, **(9)**Çık.20/13ve diğ., Tes.5/17ve diğ.,Mat.19/18,**(10)**Lev.19/18,Mat.22/39, Mark.12/31, Galt.5/14, Yakb.2/8,**(11)**Mat.22/40,8.Ayet,**(12)**I.Kor.15/34,Efs.5/14, I.Sel. 5/5ve6,**(13)**Efs.5/11,Kol.3/8,**(14)**Efs. 6/13,I.Sel.5/8, **(15)**Filp. 4/8, I.Sel.4/11, I.Petr.2/12, **(16)**Sül.Mes.23/20, Luk.21/34, I.Petr.4/3, **(17)**I.Kor.6/9, Efs.5/5, **(18)**Yakb.3/14, **(19)**Galt.3/27, Efs.4/24, Kol.3/10, **(20)**Galt.5/16, I.Petr.2/11, **(*):** Sül.Hik.6/4.

14. Bölüm: 1)Önemi olmayan şeyler için müminlerin bir diğerini yargılamasının ve aşağılamasının

caiz olmadığı, 13)Ancak böyle şeyleri sürçmek sebebi yapmamalarının farz olduğu, 15)Ve bu konunun birkaç örnekle açıklanması.

1* İmanda[1] zayıf olanı şüpheli konularda yargılamamak üzere kabul edin. **2*** Biri: 'Her şeyi[2] yiyebilirim' düşüncesindedir; ama zayıf olan sebze yiyor, **3*** Yiyen yemiyeni hor görmesin ve yemiyen[3] yiyeni yargılamasın; çünkü Tanrı onu kabul etmiştir. **4*** Sen[4] kimsin ki, başkasının hizmetçisini yargılıyorsun? O kendi efendisinin gözünün önünde duruyor; düşerse de kalkacaktır. Çünkü Allah'ın onu kaldırmaya gücü yetiyor. **5*** Kimi[5] bir günü başka bir günden daha üstün tutuyor ve kimi her günü eşit tutuyor; böylece herkes kendi düşüncesiyle yetinsin. **6*** Güne[6] saygı gösteren Rabb için saygı göterir ve güne saygı[*] göstermeyen Rabb için saygı göstermez. Yiyen Rabb için yiyor; çünkü[7] Allah'a şükrediyor, yemeyen de Rabb için yemeyip Allah'a şükrediyor. **7*** Çünkü[8] bizden hiç kimse kendisi için yaşamıyor ve kimse kendisi için ölmüyor. **8*** Çünkü yaşarsak Rabb için yaşar ve ölürsek de Rabb için ölürüz. Yaşarsak da, ölürsek de Rabbiniz. **9*** Mesih bunun için[9] yani ölüler[10] ve diriler üzerine egemen olmak için öldü ve dirilip gene yaşadı. **10*** Ama sen niçin kardeşini yargılıyorsun? Veya sen niçin kardeşini aşağılıyorsun? Herkes[11] Mesih'in mahkemesine çıkacak. **11*** Çünkü: "Varlığım[12] hakkı için herkes bana diz çökecek ve her dil Tanrı'yı yüceltecektir" diye Rabbin buyurduğu yazılıdır. **12*** Bundan[13] dolayı bizlerden herkes kendisi için Allah'a hesap verecektir. **13*** Bu durumda artık birbirimizi yargılamayalım; ancak daha çok kardeşler önüne engeller[14] veya düşme sebebi koymamağa karar verelim. **14*** Biliyorum ve Rabbimiz İsa'da karar verdim ki, hiç bir[15] şey kendiliğinden kirli değildir; ama bir şeyi[16] kirli sayan kişiye o şey ona kirlidir. **15*** Ama eğer kardeşini yemek yüzünden üzersen; artık sen sevgiyle yürümüyorsun, senin yemeğinle[17] uğruna Mesih'in öldüğü kimseyi sen öldürme. **16*** Böylece[18] iyiliğiniz için kötü söylenmesin. **17*** Çünkü[19] Tanrı'nın Egemenliği yiyecek değil; ancak doğruluk, esenlik ve Kutsal Ruh'la sevinçtir. **18*** Bunlarla Mesih'e hizmet eden kimse Allah'ın önünde kabul ve insanlar[20] önünde gözdedir. **19*** Bundan ötürü[21] esenlik ve birbirimizi[22] gönendirmeye konu olan şeylere yönelelim. **20*** Yiyecek[23] uğruna Tanrı'nın işini bozma! 'Oysa[24] her şey temizdir' ama[25] engel çıkararak yiyen adama bu kötüdür. **21*** Et yememek[26] şarap içmemek, kardeşlerine engel veya düşmesine neden olacak, zayıflığa sebep olan işlerde bulunmamak iyidir. **22*** İnancın var mı onu Tanrı'nın önünde kendinde koru. Ne mutlu[27] o kimseye ki, koruduğu şeyde kendi kendini yargılamaz. **23*** Ama şüphe eden kimse yediği zaman, imanla yemediği için yargı giyiyor; çünkü[28] imandan olmayan her şey günahtır.

(1)B.15/1ve7, I.Kor.8/9ve11, 9/22, **(2)**14.Ayet, I.Kor.10/25, I.Tim.4/4, Tit.1/15, **(3)**Kol.2/16, **(4)**Yak.4/12, **(5)**Galt.4/10, Kol.2/16, **(6)**Galt.4/10, **(*)**İtibar etm.: Bir günü kutlamak veya o günü tutmak. ***"...Ve günü kutlamayan Rabb için kutlamaz."*** Bu ayetin yarısı bazı yeni çevirilerde yok, **(7)**I.Kor.10/31, I.Tim.4/3, **(8)**I.Kor.6/19,20, Galt.2/20, I.Sel.5/10, I.Petr.4/2, **(9)**II.Kor.5/15, **(10)**Res.İşl.10/36, **(11)**Mat.25/31,32, Res.İşl.10/42, 17/31, II.Kor.5/10, Yahud.Mek.14ve15, **(12)**Veya: ***"Hayatım hakkı için"*** Bak İşa.45/23, Filp.2/10, **(13)**Mat. 12/36, Galt.6/5, I.Petr.4/5, **(14)**I.Kor.8/9ve13,10/32, **(15)**Res.İşl.10/15,2.ve20.Ayetler,I.Kor.10/25,I.Tim.4/4, Tit.1/15, **(16)**I.Kor.8/7ve10,**(17)**I.Kor.8/11,**(18)**B.12/17,**(19)**I. Kor.8/8, **(20)**15.Ayet,**(24)**Mat.15/11, Res.İşl.10/15, Bak 14. Ayet, Tit.1/15, **(25)**I.Kor.8/9-12, **(26)**I.Kor.8/13, **(27)**I.Yuh.3/21, **(28)**Tit.1/15.

15. Bölüm: 1)İmanda güçlü olanların zayıflara tahammül etmeye borçlu oldukları, 2)Biz de Mesih gibi, canımızın istediği şeyleri yapmamaya; 7)Ancak Mesih'in hepimizi, 8)Gerek Yahudileri, 9)Gerek milletleri kabul ettiği gibi birbirimizi de kabul etmenin farz olduğu, 15)Pavlus'un bu yazıyı yazmasının nedeni, 28)Romada olan kardeşlere, yanlarına geleceği için verdiği söz, 30)Onların duasını istemesi.

1* Biz ki güçlüyüz[1] kendi canımızı hoşnut etmeden zayıf[2] olanların zayıflıklarına dayanmaya borçluyuz. **2*** Bizden[3] herkes komşusunun gönenci[4] doğrultusunda, iyiliği için onu hoşnut etsin. **3*** Çünkü: "Sana[5] sitem edenlerin sitemleri üzerime düştü" diye yazıldığı gibi Mesih[6] de canını(*nefsini*) hoşnut etmedi. **4*** Önceden yazılmış olan şeyler[7] bizim eğitilmemiz için yazıldı. Tâ ki; sabırla ve kitapların avuncuyla ümidimiz olsun. **5*** Sabır[8] ve avunç kaynağı olan Allah; size İsa Mesih'te, biribirinizle aynı düşüncede olmaya lütfetsin. **6*** Böylece[9] birlikte ve bir ağızdan Rabbimiz İsa Mesih'in Babası Allah'ı yüceltiniz. **7*** Bu yüzden Mesih[10] de Allah'ın görkemi için, bizi kabul ettiği gibi siz[11] de birbirinizi kabul ediniz. **8*** Bundan böyle diyorum ki; İsa Mesih atalara[12] olan vaatleri sarsmamak için ve Allah'ın hakikatı için sünnet[13] hizmetçisi oldu. **9*** Milletler[14] de Allah'a merhameti için hamd etsinler; çünkü bu[15] yüzden: "Milletler arasında sana hamd edip adına ezgiler sunacağım," diye yazılıdır. **10*** Ve yine: "Ey[16] milletler! O'nun halkıyla beraber sevinin," diye buyuruyor. **11*** Yine: "Ey tüm[17] milletler! Rabbi anın ve tüm halklar, O'nu yüceltin." **12*** Gene İşaya: "Yesse'den[18] bir kök çıkacak, milletlere egemen olmak için gelecek ve tüm milletler O'na ümit bağlayacaklar," diye yazıyor.

13*Kutsal Ruh'un gücüyle ümidinizin artması için ümit[19] kaynağı olan Allah, sizi inançta büyük sevinç ve esenlikle doldursun. **14***Ey kardeşlerim! Ben[20] kendim de sizin için eminim ki siz iyilikle dolu ve her[21] bilgiyle dolu olup birbirinize öğüt verebilirsiniz. **15***Ama ey kardeşler! Milletler[22] için İsa Mesih'in hizmetçisi olup, milletlerin sunusunun[23] Kutsal Ruh aracılığıyla kutsanarak kabul edilmesi ve Allah'ın Müjdesi'nde Rahiplik yapmam için; **16***Allah'tan bana olan lütufla[24] bazı konularda size gösteriyormuş gibi ve biraz da özgüvenle yazdım. **17***Böylece Tanrı'ya özgü konularda İsa Mesih'le övünebiliriz. **18***Çünkü[25] milletlerin itaatı için işaretlerle[26] olağanüstü şeylerle; Tanrı'nın Ruhu'nun gücüyle ve kudretli bir eylemle Mesih'in benim aracılığımla yapmadığı bir şeyi söylemeye[27] cesaret edemem. **19***Bu yüzden Mesih'in Müjdesini Kudüs'ten dolaşarak İllirya'ya dek yaydım. **20***Ve[28] bir başkasının temeli üzerine yapmamak için öyle gayret ettim ki, Müjde'nin bildirisi Mesih'in adı anılan yerde olmadı. **21***Ancak: O'nun[29] için haberi olmayanlar görecek ve işitmiş olmayanlar anlayacaktır" diye yazılmış olduğu gibi olsun. **22***Bu[30] yüzden size gelmeye bir çok kez engellendim. **23***Ama şimdi buralarda artık bana yer kalmadı ve birçok yıldır[31] size gelmeye özlem çektiğimden; **24***İspanya'ya gideceğim zaman size gelirim; çünkü geçerken[32] önce sizinle görüşüp biraz özlem giderdikten sonra sizin tarafınızdan oraya doğru gönderilmek ümidindeyim. **25***Şimdi[33] ise kutsallara hizmet etmek için Kudüs'e gidiyorum. **26***Çünkü[34] Kudüs'te olan kutsallar toplumuna bir yardımda bulunmak, Makedonyalılara ve Ahaya'lılara hoş göründü. **27***Hoş göründü ve hem de onlara borçludurlar. Çünkü[35] milletler bunların ruhsal şeylerine ortak oldukları için, bedensel[36] şeylerle de onlara hizmet etmeye borçludurlar. **28***Şimdi bu işi tamamlayarak, bu meyveyi[37] onlara verdikten[+] sonra oradan çıkıp İspanya'ya gideceğim. **29***Ve biliyorum ki[38] size geldiğimde Mesih'in Müjdesi'nin büyük bereketiyle geleceğim. **30***Ey kardeşler! Rabbimiz İsa Mesih ile ve Ruh'un[39] sevgisiyle size yalvarıyorum ki; **31***Yahudiye'de olan[40] imansız kişilerden kurtulup, Kudüs[41] için olan hizmetim kutsallara kabul olsun diye; benim için ve benimle[42] beraber Tanrı'ya dua etmek için çalışın. **32***Ta ki Tanrı'nın[43] dileğiyle size[44] sevinçle gelip sizinle[45] beraber sevineyim. **33***Esenlik kaynağı olan Allah[46] tümünüzle olsun. Âmin.

(1) Galt.6/1,**(2)**B.14/1,**(3)**I.Kor.9/19ve22,10/24ve33,13/5, Filp.2/4ve5, **(4)**B.14/19, **(5)**Mez.69/9, **(6)**Mat.26/39, Yuh.5/30, 6/38, **(7)**B.4/23,24, I.Kor.9/9, 10/11, II.Tim.3/16,17, **(8)**B.12/16, I.Kor.1/10,Filp.3/16,**(9)**Res.İşl.4/24ve32,**(10)**B.52,**(11)**B.14/1ve 3,**(12)**B.3/3,II.Kor.1/20,**(13)**Mat.15/24,Yuh.1/11, Res.İşl.3/25,26, 13/46, **(14)**Yuh.10/16, B.9/24, **(15)**Mez.18/49, **(16)**Tes.32/43, **(17)**Mez.118/1, **(18)**İşa.11/1ve10,Vah.5/5,22/16, **(19)**B.12/12, 14/17,**(20)**II.Petr.1/12,I.Yuh.2/21,**(21)**I.Kor.8/1,7ve10, **(22)**B. 11/13,Galt.2/7-9, Filp.2/17, I.Tim.2/7, II.Tim.1/11, **(23)**İşa.66/20, Filp.2/17,**(24)**B.1/6,12/3,Galt.1/15,Efs.3/7ve8, **(25)**B.1/6,16/26, **(26)**Res.İşl.19/11,II.Kor.12/12,**(27)**Res.İşl.21/19,Galt.2/8, **(28)**II. Kor.10/13,15,16, **(29)**İşa.52/15, **(30)**B.1/13,I.Sel.2/17ve18, **(31)** Res.İşl.19/21 ve 32.Ayet, B.1/11, **(32)**Res.İşl.15/3ve 32.Ayet, **(33)**Res.İşl.19/21,20/22,24/17,**(34)**I.Kor.16/1,2, II.Kor.8/1,9/2 ve12,**(35)**B.11/17,**(36)**I.Kor.9/11,Galt.6/6,**(37)**Filp.4/17,**(+)**Yunancası: ***Mühürlendikten***,**(38)**B.1/11,**(39)**Filp.2/1, **(40)**II.Sel. 3/2,**(41)**II.Kor.8/4,**(42)**II.Kor.1/11,Kol.4/12,**(43)**Res.İşl. 18/21, I.Kor.4/19,Yakb.4/15,**(44)**B.1/10, **(45)**I.Kor.16/18, II.Kor.7/13, II.Tim.1/16, Filp.7/20, **(46)**B.16/20, I.Kor.14/33, II.Kor.13/11, Filp.4/9, I.Sel.5/23, II.Sel.3/16, İbr.13/20.

16. Bölüm: 1)Pavlus'un Fibe'yi kardeşlere önermesi, 3)Özel şekilde birçok kişilere selamlar, 17)Mezhep ve düşmeye neden olanlardan kaçınmak gerektiğini belirtmesi, 21)Bazı kişilerce selam, 24)Allah'a hamd edip yücelterek yazıyı(*Risaleyi*) bitirmesi.

1*Kenhrea[1] Cemaatinde hizmetçi olan kızkardeşimiz Fibi'yi size öneriyorum. **2***O kutsallara layık olduğu için onu[2] Rabb'e kabul edin ve ne gereksinimi olursa ona yardım edin. Çünkü kendisi de başkalarına ve bana göz kulak olmuştur. **3***İsa Mesih'de emektaşlarım olan Priskila'ya[3] ve Akuila'ya selam edin. **4***Onlar canım için kendi boyunlarını koydular. Yalnız ben onlara değil; ama tüm milletlerin Cemaatleri(*Kiliseleri*) de teşekkür ediyorlar. **5***Onların[4] evinde olan toplantıya ve Asya'nın[5] Mesih için ilk meyvesi olan sevgilim Epenetos'a selam edin. **6***Bizim için çok emek vermiş olan Mariya'ya selam edin. **7***Akrabalarımdan, cezaevi yoldaşlarım olup resuller arasında seçkin ve hem de[6] benden önce Mesih'de olan Andronikos'a, Yunias'a selam edin. **8***Rabb'de sevgilim olan Ampliatus'a selam ediniz. **9***Mesih' de emektaşımız Urbanus'a ve sevgilim Stahis'e selam edin. **10***Mesihte gözde Apollos'a selam edin. Aristopulos'un evinden olanlara da selam edin. **11***Akrabamdan olan Hirodion'a selam edin. Narkisus'un evinde bulunup Rabb'de olanlara selam edin. **12***Rabb'de emek çeken Trifana'ya ve Trifosa'ya selam edin. Rabb'de çok emek çekmiş olan sevgili Persis'e selam edin. **13***Rabb'de seçilmiş[7] olan Rufus'a ve benim annem olan, onun annesine selam edin. **14***Asinkritos, Flegon, Ermis, Patrovas, Ermas ve onlarla beraber olan kardeşlere selam edin. **15***Filologos,

Yulia ve Nereus ile onun kızkardeşine; Olimpas'a ve onlarla beraber bulunan tüm kutsallara selam ediniz. **16***Birbirlerinize[8] kutsal öpüşle selam edin. Mesih toplulukları[+] size selam ederler. **17***Ey kardeşler! Size yalvarıyorum ki[9] öğrendiğiniz öğretiye karşı; mezhep ve düşmelere neden olanlara dikkat edin. Onlardan[10] sakının. **18***Çünkü bu gibi kişiler Rabbimiz İsa Mesih'e değil; ancak kendi midelerine hizmet ediyorlar[11] Hoş sözlerle[12] övgülerle saf duranların yüreğini kandırıyorlar. **19***Çünkü[13] sizin itaatiniz herkese yayıldı. Bu yüzden sizin için sevinçliyim. Ama[14] istiyorum ki siz iyilik için akıllı ve sade dilli olasınız. **20***Ve[15] esenlik kaynağı olan Allah, Şeytan'ı ayaklarınızın altında çabuk ezecektir[16]. Rabbimiz[17] İsa Mesih'in lütfu sizinle olsun, amin. **21***Emektaşım Timeteos[18] akrabamdan olan Lukius[19] Yason[20] ve Sosipatros[21] size selam ediyor. **22***Ben Tertius ki[23] bu yazıyı(*Risaleyi*) yazdım; size Rabb'den selam ediyorum. **23***Benim ve tüm Cemaatin (*Kilisenin*) konukseveri olan Gayus size selam ediyor. Kentin hazine memurları olan Erastos ve Kuartus kardeşler size selam ediyor. **24***Rabbimiz[24] İsa Mesih'in inayeti tümünüze olsun, amin. **25***Benim[25] Beşaretim[*] ve İsa Mesih'in vaazı gereğince; sonsuz öncelikten[26] beri gizli tutulup şimdi açıklanan[27]; **26***Öncesiz ve sonsuz olan Tanrı'nın buyruğu gereğince, peygamber kitapları aracılığıyla imana itaat için[28] tüm milletlere bildirilen sırrın[29] keşfolunmasına göre, sizi[30] sabit etmeye gücü yeten; **27***Ve[31] salt bilge olan Tanrı'ya İsa Mesih aracılığıyla sonsuza dek şükrolsun. Âmin.

(1) Res.İşl.18/18,**(2)**Filp.2/29, III.Yuh.5.ve6.Ayetler, **(3)**Res.İşl. 18/2,18ve26,II.Tim.4/19,**(4)**I.Kor.16/19, Kol.4/15, Film.Mek. 2.Ayet,**(5)**I.Kor.16/15,**(6)**Galt.22.Ayet,**(7)**II.Yuh.2.Ayet, **(8)**I.Kor. 16/20, II.Kor.13/12, I.Sel.5/26, I.Petr.5/14, **(+)**Yunanca: Tüm Kiliseleri, **(9)**Res.İşl.15/1,5ve24, I.Tim.6/3, **(10)**I.Kor.5/9ve11, II.Sel.3/6ve14, II.Tim.3/5, Tit.3/10, II.Yuh.10, **(11)**Filp.3/19, I.Tim.6/5, **(12)**Kol.2/4, II.Tim.3/6ve7, Tit.1/10, II.Petr.2/3, **(13)**B.1/8,**(14)**Mat.10/16,I.Kor.14/20, **(15)**B.15/33, **(16)**Tek.3/15, **(17)**24.Ayet, I.Kor.16/23, II.Kor.13/14, Filp.4/23, I.Sel.5/28, II.Sel.3/18, Vah.22/21, **(18)**Res.İşl.16/1, Filp.2/19, Kol.1/1, I.Sel.3/2, I.Tim.1/2, İbr.13/23, **(19)**Res.İşl.13/1, **(20)**Res.İşl.17/5, **(21)**Res.İşl.20/40, **(22)**I.Kor.1/14, **(23)**Res.İşl.19/22, II.Tim.4/20, **(24)**20.Ayet, I.Sel.5/28, **(25)**B.2/16, **(*)**Osm. Beşaret: Müjde veya hayret uyandıran sevindirici haber. Arapça'dan Türkçe'ye İncil olarak geçen bu kelime yabancı dillere de '*Evangel*' olarak geçmiş olup; bu işle uğraşanlara da bu yüzden Evangelist(*İncilci*) adı takılmıştır, **(26)**I.Kor.2/7, Efs.3/6ve9, Kol.1/26, **(27)**Efs. 1/9, II.Tim.1/10, Tit.1/2ve3, I.Petr.1/20,21, **(28)**Res.İşl.6/7, B.1/6, 15/18, **(29)**Efs.1/9,10, 3/3-5,Kol.1/27,**(30)**Efs.3(20,I.Sel.3/13, II.Sel.2/17,3/3,Yahd.Mek.24. Ayet,**(31)**I.Tim.1/1,6/16, Yahd.Mek. 25.Ayet.

PAVLUS'UN KORİNTOSLULAR'A BİRİNCİ MEKTUBU

1. Bölüm: 1)Elçi Pavlus'un kardeşlere selamı ve Tanrı'ya şükürden sonra; 10)Onların aynı düşüncede olmasını istemesi, 12)Ve çekişmelerden ötürü azarlaması, 18)İdama(Haça!) ait sözlerin; eğlenenlerin yok edilmesi ve kurtuluşta olanlar için de Allah'ın gücü olduğu, 26)Hiç kimsenin övünmemesi için Tanrı'nın güçlü ve soyluları değil; 27)Ama düşkünleri, zayıfları ve güçsüzleri çağırdığı.

1*Tanrı'nın[1] arzusuyla İsa Mesih'in[2] elçisi olmak üzere çağrılan Pavlus ve Sostenis[3] kardeş. **2***Allah'ın Korintos'ta olan Cemaatine(*Kilisesine*); yani[4] İsa Mesih'te kutsanıp[5] kutsallar olmak üzere çağrılan kimselerle[6] onların[7] ve bizim Rabbimiz[8] olan İsa Mesih'in adına[9] her yerde dua edenlerin tümüne[10]. **3***Babamız Allah ve Rab İsa Mesih'ten size lütufla esenlik olsun. **4***İsa Mesih'de size armağan edilen Tanrı'nın lütfu için, sizin hakkınızda[11] sürekli Allah'ıma şükrediyorum. **5***Ki Mesih'in[12] tanıklığı sizde değişmez kılındığı gibi; **6***Onunla her konuda[13] her sözde ve her yerde zengin oldunuz. **7***O derece ki Rabbimiz[14] İsa Mesih'in gelişini bekleyerek hiçbir armağanda (*mevhibede*) noksanınız yoktur. **8***O da Rabbimiz İsa Mesih'in gününde suçsuz[15] olmanız için sizi[16] sona dek değişmez kılacaktır. **9***Sizi[17] kendi oğlu Rabbimiz İsa Mesih'in beraberliğine çağıran Allah[18] sadıktır. **10***Ey kardeşler! Size Rabbimiz İsa Mesih'in adıyla yalvarıyorum ki[19] tümünüzün sözü bir olsun ve aranızda anlaşmazlık olmasın; ama bir düşüncede sözünüz aynı olsun. **11***Çünkü ey kardeşlerim! Kloi'nin evinden sizin için bana, içinizde çekişmelerin olduğu bildirildi. **12***Şunu demek istiyorum ki sizden[20] her biri ben Pavlus'un[21] ben Apollos'un, ben Kifas'ın[22] ve ben Mesihin'im diyor! **13***Mesih[23] bölündü mü, sizin için Pavlus mu idam edildi; yoksa Pavlus'un adına mı vaftiz oldunuz? **14***Sizden Krispus[24] ile Gayus'tan[25] başka hiçkimseyi vaftiz etmediğim için Allah'a şükrediyorum; **15***Ki, biri benim için: 'Kendi adına vaftiz etti' demesin. **16***İstefanas'ın[26] ev halkını da vaftiz ettim ve bundan başka birini vaftiz edip etmediğimi de bilmiyorum. **17***Çünkü Mesih beni vaftiz etmek için değil; ama Müjde'yi yaymak için gönderdi. Bu da Mesih'in idamının boşyere olmaması için sözün[27] gücüyle olmadı. **18***Çünkü[28] idama(*haça*) ait sözler, yok

edilecek olanlar için akılsızlıktır[29] ama[30] biz kurtulacak olanlar için Tanrı'nın[31] gücüdür. **19*** Çünkü[32] "Bilgelerin bilgisini yok edecek ve akıllıların aklını iptal edeceğim" **20*** Nerede bilge kişi[33] nerede yazıcı ve bu dünyanın akıllısı nerede? Allah[34] bu dünyanın bilgisini boşa çevirmedi mi? **21*** Çünkü Tanrı bilgeliğini[35] dünya kendi bilgisi aracılığıyla bilmediğinden; vaazın akılsızlığı aracılığıyla da Allah inananları kurtarmayı uygun gördü. **22*** Çünkü[36] Yahudiler bir işaret *(alamet)* ve Yunanlılar da bilgelik arıyor. **23*** Ama biz idam edilen Mesih'i; yani Yahudilere[37] tökezi ve Yunanlılara akılsızlığı[38]. **24*** Oysa çağrılanlara; Yahudi olsun, Yunanlı olsun- Tanrı'nın gücü[39] ve Tanrı'nın egemeni[40] olan Mesih'i vaaz ediyoruz. **25*** Çünkü Tanrı'nın akılsızlık olan şeyi insanlardan bilgilidir ve Allah'ın güçsüz olan şeyi insanlardan güçlüdür. **26*** Ey kardeşler! Çağrınıza bakın[41] bedence birçok bilgeler, güçlüler ve soylular çağrılmadı; **27*** Ama[42] Tanrı bilgilileri utandırmak için dünyanın akılsız şeylerini seçti ve Allah güçlü şeyleri utandırmak için dünyanın güçsüz şeylerini seçti. **28*** Tanrı olmuş olan şeyleri iptal etmek için dünyanın önemsiz şeylerini, aşağılanan[43] ve hiç olarak kabul edilen şeyleri[44] seçti; **29*** Ki[45] Tanrı'nın önünde hiçbir insan övünmesin. **30*** Siz O'nda; yani İsa Mesih'tesiniz. O ki[46] bizim için Allah'tan bilgelik, esenlik[47] kutsama[48] ve bağışlama[49] oldu. **31*** Tâ ki; yazıldığı gibi övünen kimse[50] Rabb için övünsün.

(1)II.Kor.1/1, Efs.1/1, Kol.1/1, **(2)**Rom.1/1, **(3)**Res.İşl.18/17, **(4)**Yahud.Mek.1.Ayet, **(5)**Yuh.17/19, Res.İşl.15/9, **(6)**Rom.1/7, II.Tim.1/9, **(7)**Rom.3/22, 10/12, **(8)**B.8/6, **(9)**Res.İşl.9/14ve21, 22/16, II.Tim.2/22, **(10)**Rom.1/7, II.Kor.1/2, Efs.1/2, I.Petr.1/2, **(11)**Rom.1/8,**(12)**B.2/1,II.Tim.1/8,Vah.1/2,**(13)**B.12/8, II.Kor.8/7,**(14)**Kol.3/4,Filp.3/20,Tit.2/14,II.Petr.3/11 ,**(15)**Kol. 1/22,I.Sel. 5/23,**(16)**I.Sel.3/13,**(17)**Yuh.15/4,17/21,I.Yuh.1/3, 4/13,**(18)**İşa.49/7,B.10/13,I.Sel.5/24,II.Sel.3/3,İbr.10/23, **(19)**Rom.12/16,15/5,II.Kor.13/11,Filp.2/2,3/16,I.Petr.3/8,B. 11/18,**(20)**B.3/4,**(21)**Res. İşl.18/24,19/1,B.16/12,**(22)**Yuh.1/42, **(23)**II.Kor.11/4, Efs.4/5, **(24)** Res. İşl.18/8, **(25)**Rom.16/23, **(26)**B.16/15ve17,**(27)**B.2/1,4ve13, II.Petr.1/16,**(28)**II.Kor.2/15, **(29)**Res.İşl.17/18,B.2/14,**(30)**B.15/2, **(31)**Rom.1/16ve24.Ayet, **(32)**Eyp.5/12,13,İşa.29/14,Yerm.8/9,**(33)**İşa.33/18,**(34)**Eyp. 12/17,20ve24,İşa.44/25,Rom.1/22,**(35)** Rom.1/20,21ve28,Mat. 11/25,Luk.10/21,**(36)**Mat.12/38,16/1,Mark.8/11,Luk.11/16, Yuh.4/48, **(37)**İşa.8/14,Mat.11/6,13/57, Luk. 2/34, Yuh.6/61ve 66,Rom.9/32,Galt.5/11,I.Petr.2/8,**(38)**18.Ayet, B.2/14,**(39)**Rom. 1/3ve16,18.Ayet,**(40)**Kol.2/3,**(41)**Yuh.7/48, **(42)**Mat.11/25,Yakb. Mek. 2/5,Bak.Mez.8/2,**(43)**B.2/6,**(44)**Rom. 4/17, **(45)**Rom. 2/27, Efs.2/9,**(46)**24.Ayet,**(47)**Yerm.23/5ve6, Rom.4/25,II.Kor.5/21, Filp.3/9, **(48)**Yuh. 17/19,**(49)**Efs.1/7,**(50)** Yerm. 9/23,24, II.Kor. 10/7.

2. Bölüm: 1)Resulün(*Elçinin*) sözü ve vaazının insan bilgisiyle değil, 4)Ancak Ruhun gücünün ispatıyla olduğu, 6)Bu dünyanın bilgisinden daha iyi olduğu, 9)Ama doğal olarak insanın onu anlayamayacağı.

1* Ey kardeşler! Ben size geldiğimde Tanrı'nın tanıklığını[1] söz[2] veya bilgelik değeriyle bildirmek için gelmedim. **2*** Çünkü içinizde İsa Mesih'ten[3] evet idam direğine(*haça*) gerilenden başka bir şey bilmemeye karar kıldım. **3*** Ben[4] zayıflıkla, korkuyla ve titremeyle yanınızda[5] bulundum. **4*** Sözüm[6] ve vaazım insan bilgisinin ikna edici sözleriyle değil; ama[7] ruhun ve gücün ispatıylaydı. **5*** Ta; ki inancınız insan bilgisiyle değil; ama[8] ancak Allah'ın gücüyle olsun. **6*** Bilgelerin[9] arasında bilgelik söylüyoruz; ama[10] bu dünyanın bilgisi veya bu dünyanın ölümlü[11] egemenlerinin bilgisini değil. **7*** Ancak Tanrı'nın gizli olan bilgisini; yani[12] Allah'ın görkemimiz için sonsuz öncelikten tasarladığı sır ile söylüyoruz. **8*** Onu[13] da bu dünyanın başkanlarından hiçbirisi bilmedi! Çünkü[14] eğer bilselerdi Rabb-el Celâli(*Yüce Rabbi*) idam(*salb*) etmezlerdi. **9*** Ama şöyle yazıldığı gibi: "Gözün görmediği[15] kulağın duymadığı ve insanın aklına gelmediği; yani Tanrı'nın kendini sevenlere hazırladığı şeyleri" **10*** Allah[16] kendi Ruhu aracılığıyla bize keşfetti; çünkü Ruh her şeyi, Tanrı'nın derin şeylerini bile araştırır. **11*** Çünkü insan düşüncesini insanın[17] kendi ruhundan başka kim bilebilir? Böylece[18] Tanrısal şeyleri de Allah'ın ruhundan başka hiç kimse bilmez. **12*** Biz ise dünyanın ruhuyla değil; ama[19] Tanrı'dan olan Ruh'a kavuştuk. Böylece Tanrı'dan bize armağan edilen şeyleri bilelim. **13*** Bu şeyleri ve ruhsal şeyleri de ruhsal şeylerle karşılaştırırsak; bilgeliği insanların öğrettiği sözlerle değil[20] ancak Kutsal Ruh'un öğrettiği sözlerle söylediğimizi biliriz. **14*** Tabii[21] insan Tanrı'nın Ruhu'nun şeylerini kabul etmiyor; çünkü bunların temyizi[*] ruhsal olduğundan kendisi akılsızlık[22] olarak algılar ve anlamaya[23] gücü yoktur. **15*** Oysa[24] ruhsal kişilikler her şeyi araştırsa da kendisi hiç kimse tarafından temyiz[*] edilmez. **16*** Çünkü[25] Rabbin düşüncelerini kim bildi ki *"O"*na öğretsin? Ama biz Mesih'in sözlerini[26] biliyoruz.

(1)B.1/5, **(2)**B.1/17, 4.Ayetve13.Ayetler, II.Kor.10/10, 11/6, **(3)**Galt.6/14, Filp.3/8, **(4)**II.Kor.4/7, 10/1ve10, 11/30, 12/5ve9, Galt.4/13, **(5)**Res.İşl.18/1,6ve12, **(6)**1.Ayet, B.1/17, II.Petr.1/16, **(7)**Rom.15/19, I.Sel.1/5, **(8)**II.Kor.4/7, 6/7, **(9)**B14/20, Efs.4/13, Filp.3/15, İbr.5/14, **(10)**B.1/20, 3/19, 1.ve13.Ayetler, II.Kor.1/12, Yakb.3/15,**(11)**B.1/28,**(12)**Rom.16/25ve26, Efs.3/5ve9, Kol.1/26, II.Tim.1/9, **(13)**Mat.11/25, Yuh.7/48, Res.İşl.13/27, II.Kor.3/14, **(14)**Luk.23/34,Res.İşl.3/17,Bak.Yuh.16/3, **(15)**İşa.64/4, **(16)**Mat. 13711, 16/17, Yuh.14/26, 16/13, I.Yuh.2/27, **(17)**Sül.Mes.20/27, 27/19,Yerm.17/9,**(18)**Rom.11/33ve34, **(19)**Rom.8/15, **(20)**II.Petr. 1/16,Bak.B.1/17,4.Ayet, **(21)**Mat.16/23, **(22)**B.1/18ve23, **(23)** Rom. 8/5,6ve7, Yahd.Mek.19.Ayet, **(24)**Sül.Mes.28/5, I.Sel.5/21, I.Yuh.4/1, **(*)**: Bir şeyi diğerinden seçip ayırmak; iyiyi kötü-

den ayırmak, **(25)**Eyp.15/8, İşa.40/13, Yerm.23/18, Rom.11/34, **(26)**Yuh.15/15.

3. Bölüm: 1)Çocuklara önce yemek değil; ama süt verildiği, 3)Çekişmelerin ve kıskançlıkların bedensel düşüncelerden kaynaklandığı, 7)Diken ve sulayanın bir şey olmadığı; 9)Müjde hizmetçisinin Tanrı ile emektaş oldukları, 11)Mesih'ten başka bir temel olmadığı, 16)Müminler Tanrı'nın Tapınağı oldukları için kutsal olmaları gerektiği, 19)Dünyanın bilgisinin Tanrı önünde akılsızlık olduğu.

1*Ey kardeşler! Ben size ruhanîler[1] gibi söyleyemedim; ancak bedenliler[2] gibi ve Mesih'teki[3] çocuklara söyler gibi söyledim. **2***Size yemek değil; ama süt[4] verdim. Çünkü[5] henüz dayanamazdınız ve şimdi bile dayanamıyorsunuz. **3***Çünkü daha bedene göre yürüyorsunuz. İçinizde çekiştirme[6] kıskançlık ve ayrılıklar olduğu için bedene göre davranmıyor ve yürümüyor musunuz? **4***Çünkü[7] biri: Ben Pavlus'unum ve diğeri de ben Apollos'unum dediğinde bedene göre gitmiyor musunuz? **5***Şimdi Pavlus kim ve Apollos kimdir? Ama[8] Rabb'in her birinize verdiğine göre, inanmanıza araç olan hizmetçilerdir[9]. **6***Ben diktim[10] Apollos suladı[11] ama[12] Allah yetiştirdi. **7***Şöyle ki[13] Diken bir şey değil ve sulayan da birşey değildir; ama yetiştiren Allah'tır. **8***Diken ve sulayan da birdir; ama[14] her biri kendi emeğine göre kendi karşılığını alacaktır. **9***Çünkü[15] biz Tanrı'yla emektaşız; siz de Tanrı'nın[16] tarlası ve Tanrı'nın yapısısınız. **10***Allah'tan[17] bana bağışlanan lütfa göre, bilge bir mimar[18] gibi temel kurdum ve üzerine başka biri de bina kurabilir; ama nasıl bina yaptığına dikkat etsin[19] **11***Çünkü[20] bırakılan temelden; yani[21] İsa Mesih'ten başka bir temel yapmayı hiç kimse başaramaz. **12***Ama eğer bir kimse bu temel üzerine altın, gümüş, değerli taşlar, ağaç, ot ve kamış bina ederse; **13***Herkesin[22] işi apaçık belli olacak. Çünkü[23] o gün onu açıklar; o ateşle[24] ortaya çıkar ve her birinin işinin nasıl olduğunu ateş sınar. **14***Eğer bir kişinin kurduğu iş kalırsa, karşılığını[25] alacak. **15***Ama bir kimsenin işi yanarsa zarar görecek ve kendisi[26] ateşten geçer gibi kurtulacak. **16***Siz Tanrı'nın[27] mabedisiniz; içinizde Tanrı'nın Ruhu'nun olduğunu bilmiyor musunuz? **17***Eğer biri Tanrı'nın mabedini bozarsa, Allah onu bozacaktır; çünkü "Tanrı'nın Tapınağı" kutsaldır. O *'Mabet'* de sizsiniz. **18***Hiç kimse[28] kendi kendini kandırmasın. Eğer içinizden biri bu dünyada kendini bilge kişi sayarsa; bilge olmak için akılsız[*] olsun. **19***Çünkü[29] dünyanın bilgisi Allah'a göre akılsızlıktır; böylece bilgeleri[30] kendi hilelerinde yakalayan *"O"*dur. **20***Ve yine: "Rabb bilgelerin[31] düşüncelerinin boş olduğunu biliyor" diye yazılmıştır. **21***Bundan böyle bir kimse[32] insanla övünmesin. **22***Çünkü herşey sizindir[33] gerek Pavlus, gerek Apollos, gerek Kifas, gerek dünya, gerek yaşam, gerek ölüm, gerek hazır şeyler ve gerekse olacak şeylerin tümü sizindir. **23***Siz de Mesihinsiniz[34] Mesih de Allah'ındır.

(1)B.2/15, **(2)**B.2/14, **(3)**İbr.5/13, **(4)**İbr.5/12ve13, I.Petr.2/2, **(5)**Yuh.16/12,(6)B.1/11,11/18,Galt.5/20,21,Yakb.3/16, **(7)**B.1/12, **(8)**Rom.12/3ve6,I.Petr.4/11,**(9)**B.4/1,II.Kor.3/3,**(10)**Res.İşl. 18/4,8ve11,B.4/15,9/1,15/1,II.Kor.10/14,15,**(11)**Res.İşl.18/24 ve27,19/1,**(12)**B.1/30,15/10,II.Kor.3/5,**(13)**II.Kor.12/11, Galt.6/3, **(14)**Mez.62/12, Rom.2/6, B.4/5, Galt.6/4ve5, Vah.2/23, 22/12, **(15)**Res.İşl.15/4, II.Kor.6/1,**(16)**Efs.2/20, Kol.2/7, İbr.3/3ve4, I.Petr.2/5, **(17)**Rom.1/6, 12/3, **(18)**Rom.15/20, 6.Ayet, B.4/15, Vah.21/14, **(19)**I.Petr.4/11, **(20)**İşa.28/16, Mat.16/18, II.Kor.11/4, Galt.1/7,**(21)**Efs.2/20,**(22)**B.4/5,**(23)**I.Petr.1/7, 4/12, **(24)**Luk. 2/35, **(25)**B.4/5, **(26)**Yahd.Mek.23.Ayet, **(27)**B.6/19, II.Kor.6/16, Efs.2/21,22,İbr.3/6,I.Petr.2/5,**(28)**Sül.Mes.3/7,İşa.5/21, (*)"Bildiğim bir tek şey var o da hiçbir şey bilmediğimi bilmektir" Aristo'nun sözü ile karşılaştır, **(29)**B.1/20, 2/6, **(30)**Eyp.5/13, **(31)**Mez.91/11, **(32)**B.1/12, 4/6, 4-6.Ayetler, **(33)**II.Kor.4/5ve15,**(34)**Rom.14/8, B.11/3, II.Kor.10/7, Galt.3/29.

4. Bölüm: 1)Herkesin Pavlus'la yoldaşlarını hangi makamda tutması gerektiği, 7)İnsanda olan herşeyin Tanrı'dan verildiği, 8)Dünya'nın, Melekler'in ve insanlar'ın Resulleri hoş gözle seyretmesi gerektiği; 13)Dünyanın süprüntüsü ve herkesin nefretini kazanmışlarsa da, 15)Mesih'de atalarımız olduklarından, 16)Onlara uymamız gerektiği.

1*Herkes bizi Mesih'in[1] hizmetçisi ve Tanrı'nın sırlarının[2] kahyaları olarak görsün. **2***Şimdi kâhyalardan istenen dürüst olmalarıdır. **3***Ama sizden veya insandan olan yargıyla yargılanmak bana göre çok küçük birşeydir; ben bile kendimi yargılayamam. **4***Çünkü kendime ait niyet bir şey göstermezse, gene de bununla kendimi doğru saymam[3] ancak beni yargılayacak olan Rabb'tir. **5***Böylece vaktinden önce[4] yani Rabb gelmeyinceye dek hiçbir şeyi yargılamayın. O da karanlığın[5] gizli şeylerini aydınlığa çıkarıp, yüreklerin arzularını gösterecektir ve o zaman herkesin övüncü[6] Rabb'ten olacaktır. **6***Ama ey kardeşler! Ben[7] bu şeyleri sizin için kendime ve Apollos'a örnekle anlattım. Öyle ki hiçbiriniz birinin taraftarı olarak, bir diğerine[8] karşı böbürlenmesin diye, yazılandan[9] daha çok düşünmemeyi bizden öğrenin. **7***Çünkü seni seçkin kılan kimdir ve senin[10] almadığın ne var? Eğer aldınsa niçin almamış olan gibi övünüyorsun? **8***Artık doydunuz, zengin[11] oldunuz ve biz olmaksızın egemen oldunuz. Keşke saltanat süreydiniz ki biz de sizinle beraber saltanat sürerdik. **9***Çünkü sanıyorum ki, Allah[12]

ölüm cezasını alanlarmışız gibi[*] biz elçileri sonradan gösterdi. Bu yüzden dünyanın meleklerin[13] ve insanların seyretmeleri(*temaşa*) için olduk. **10*** Biz Mesih için[14] gülünç[15] siz ise Mesih'te akıllılarsınız; biz güçsüzler[16] siz ise güçlülersiniz ve siz saygıdeğer kişiler, biz ise saygısız kişileriz. **11*** Bu ana dek[17] açlık ve susuzluk çekip çıplak kalıyoruz[18] baskı[19] altındayız ve oturacak bir yerimiz de yok. **12*** Kendi ellerimizle[20] çalışarak emek çekiyoruz. Aşağılanmalarda iyilik[21] diliyor ve cezalandırıldığımızda dayanıyoruz; **13*** Azarlandığımızda da yalvarıyoruz. Şimdiye dek dünyanın[22] süprüntüsü ve herkesin laneti olduk. **14*** Tüm bunları sizleri utandırmak için yazmıyor; ama[23] sevgili çocuklarım gibi size öğüt veriyorum. **15*** Çünkü eğer Mesih'te on bin öğreticiniz olsa bile; birçok babanız yoktur[24]) çünkü İsa Mesih'te Müjde aracılığıyla ben sizin babanızım. **16*** Şimdi bana[25] uymanızı sizden yalvarıyorum. **17*** Bu yüzden benim[26] sevgili ve Rabb'te dürüst olan oğlum Timeteos'u[27] size gönderdim. O da her yerde[28] ve her Cemaatte öğrettiğim[29] gibi Mesih'te olan yollarımı size[30] bildirecektir. **18*** Bazı kişiler gururlandılar[31] güya size gelmeyecek mişim. **19*** Ama[32] eğer Rabb dilerse size[33] tez gelecek ve gururlananların sözlerini değil; ama güçlerini göreceğim. **20*** Çünkü Tanrı'nın Egemenliği sözle değil[34] ancak güçledir. **21*** Nasıl istiyorsunuz: Size değnekle mi; yoksa sevgi ve yumuşaklık ruhuyla mı geleyim?

(1) Mat.24/45, B.3/5, 9/17, II.Kor.6/4, Kol.1/25, **(2)**Luk.12/42, Tit.Mek.1/8,I.Pet.4/10,**(3)**Eyp.9/2,Mez.130/3,143/2, Sül.Mes. 21/2, Rom.3/20, 4/2, **(4)**Mat.7/1, Rom.2/1ve13, 14/4,10ve13, Vah.20/12, **(5)**B.3/13, **(6)**Rom.2/29, II.Kor.5/10, **(7)**B.1/12, 3/4, **(8)**B.3/21, 5/2ve6, **(9)**Rom.12/3, **(10)**Yuh.3/27, Yakb.1/17, I.Petr.4/10, **(11)**Vah.3/17, **(12)**Mez.44/22, Rom.8/36, B.15/30, 31, II.Kor.4/11, 6/9, **(*)**Romalılar ölümle cezalandırılmış tutsakları zafer konvoyunun en gerisinde, resmi geçitte yürütüyorlardı(Bunun için Pavlus bu benzetmeyi yapmış.), **(13)**İbr.10/33, **(14)**B.2/3, **(15)**Res.İşl.17/18, 26/24, B.1/18ve diğ., 2/14, 3/18, Bak II.Krl.9/11, **(16)**II.Kor.13/9, **(17)**II.Kor.4/8, 11/23-27, Filp.4/12, **(18)**Eyp.22/6, Rom.8/35, **(19)**Res.İşl.23/2, **(20)**Res.İşl.18/3,20/34,I.Sel.2/9,II.Sel.3/8,I.Tim.4/10, **(21)**Mat. 5/44, Luk.6/28, 23/34, Res.İşl.7/59, Rom.12/14ve20, I.Petr.2/23, 3/9,**(22)**Mers.3/45,**(23)**I.Sel.2/12, **(24)**Res.İşl.18/11,Rom.15/20, B.3/6,Galt.4/19,Film.Mek.10.Ayet, Yakb.1/18,**(25)**B.11/1,Filp. 3/17,I.Sel.1/6,II.Sel.3/9,**(26)**I.Tim.1/2,II.Tim.2/1, **(27)**Res.İşl.19/22, B.16/10, Filp.2/19, I.Sel.3/2, **(28)**B.14/33, **(29)**B.7/17,**(30)**B.11/2, **(31)**B.5/2, **(32)**Res.İşl.18/21, Rom.15/32, İbr.6/3, Yakb.4/15, **(33)**Res.İşl.19/21, B.16/5, II.Kor.1/15ve23, **(34)**B.2/4, I.Sel.1/5, **(35)**II.Kor.10/2, 13/10.

5. Bölüm: 1)Her zinakâr için elçinin yargısı, 7)Eski mayayı atmak, 9)Pavlus'un bu mektubu neden yazdığı, 10)Ve kötü insanlardan kaçınmak gerekliliği.

1* Her yerde içinizde zinakârların olduğu konuşuluyor. Öyle bir zina ki milletlerde bile hiç duyulmamış. Nasıl[1] bir adam kendi babasının karısını[2] alır? **2*** Siz ise bu işi yapanı içinizden atılması için üzülmediğiniz gibi[3] üstelik bir de gururlanıyorsunuz. **3*** Çünkü[5] ben bedence kaybolmuş; ama ruhça hazırlanmış olarak ve şimdi orada hazırmışım gibi yargıladım ki; **4*** Siz toplandığınızda benim ruhum da Rabbimiz[6] İsa Mesih'in gücüyle beraber hazır bulunarak bu işi böyle yapanı; **5*** Bedeninin yok edilmesi için Rabbimiz İsa Mesih'in adıyla Şeytan'a[7] teslim[8] edesiniz. Ta ki; Rabb İsa'nın gününde ruhu kurtulsun. **6*** Şu[9] övünmeniz de iyi değildir ve biraz[10] mayanın tüm hamuru mayaladığını bilmiyor musunuz? **7*** Siz mayasız olduğunuz için yeni hamur olmak üzere eski mayayı atınız; çünkü[11] Fıshımız(*mayasız Ekmek Bayramı*) olan Mesih[12] bizim için saçta[*] yakıldı. **8*** Bu şekilde eski[13] mayayla değil; şer[14] ve kötülük mayasıyla değil. Ama yumuşaklıkla ve hakikat Fıtırıyla*(mayasız ekmeğiyle)* bayram[15] edelim. **9*** Zinakârlarla[16] bir olmayasınız diye size bu mektubu yazdım. **10*** Ve yine bu dünyanın[17] zinakârları[18] açgözlüleri, gaspçıları veya putperestçileriyle değil; çünkü öyle olsa bu dünyadan[19] çıkmanız gerekirdi. **11*** Ama şimdi kardeş[20] diye bilinen biri zinakâr, açgözlü, putperst, sitem edici, sarhoş veya gaspçı olursa; onunla arkadaş olmadıktan başka, böyle[21] bir kimseyle yemek bile yemeyin, diye size yazdım. **12*** Çünkü[22] dışarıda olanları yargılamak benim ne görevim? Siz[23] içeride olanlara karşı bir karar vermiyor musunuz? **13*** Ama dışarıda olanları Tanrı yargılar. Şimdi[24] o kötü kişiyi aranızdan kovunuz.

(1) Lev.18/8, Tes.22/30, 27/20, **(2)**II.Kor.7/12, **(3)**II.Kor.7/7ve10, **(4)**B.4/18,**(5)**Kol.2/5,**(6)**Mat.16/19,18/18,Yuh.20/23, II.Kor.2/10, 13/3ve10, **(7)**Res.İşl.26/18, **(8)**Eyp.2/6, Mez.109/6, I.Tim.1/20, **(9)**2.Ayet, B.3/21, 4/19, Yakb.4/16, **(10)**B.15/33, Galt.5/9, II.Tim.2/17, **(11)**Yuh.19/14, **(12)**İşa.53/7, Yuh.1/29, B.15/3, I.Petr.1/19,Vah.5/6ve12,**(*)**Veya: Kurban edildi, **(13)**Tes.16/3, **(14)**Mat.16/6ve12,Mark.8/15,Luk.12/1, **(15)**Çık. 12/15, 13/6, **(16)**Bak 2.Ayetve7.Ayet, II.Kor.6/14, Efs.5/11, II.Sel.3/14, **(17)**B.1/20,**(18)**B.10/27,**(19)**Yuh.17/15,I.Yuh.5/19,**(20)**Mat. 18/17,Rom.16/17,II.Sel.3/6ve14,II.Yuh.10,**(21)**Galt.2/12, **(22)**Mark.4/11, Kol.4/5, I.Sel.4/12, I.Tim.3/7, **(23)**B.6/1-4, **(24)**Tes.13/5, 17/7, 21/21, 22/21,22ve24.

6. Bölüm: 1)Mahkemeye, mümin olmayanların önüne gittikleri için Pavlus Resulün Korintoslular'ı azarlaması, 9)Haksız olanların Tanrı'nın Egemenliği'ne giremeyecekleri, 15)Bedenlerimizin Mesih'in uzuvları(Parçaları) olduğu, 19)Ve Kutsal Ruh'un mabedi olduğundan, 16)Onları temiz tutmamız gerektiği.

1* Sizden birkimsenin diğeriyle bir davası olursa,

kutsalların önünde olmadan haksızların önünde mahkeme olmaya nasıl özenir? **2***Kutsalların[1] dünyayı yargılayacaklarını bilmiyor musunuz? Eğer dünya sizin tarafınızdan yargılanırsa en küçük davaları yargılamaya güvenceniz yok mu? **3***Melekleri[2] cezalandıracağımızı bilmiyor musunuz; nerde kaldı ki dünyasal şeyler? **4***Eğer[3] bu yaşama ait şeyler için bir mahkemeniz varsa; hiç Cemaatle*(kilisede)* ilgisi olmayanları yargıç kürsüsüne oturtur musunuz? **5***Sizi utandırmak için söylüyorum; sizde bir arif*(anlayışlı)* kişi bile mi yok! **6***Ama kardeş kardeşle ve bunlar da mümin olmayanların önünde mahkeme oluyor. **7***Oysa bir diğeriyle davalarınızın olması sizin için bir kusurdur. Böyle[4] davranacağınıza niçin haksızlığa karşı dayanmıyor ve bundan nefret etmiyorsunuz? **8***Ama siz haksızlık ve nefret ediyorsunuz ve bunu[5] da kardeşlere yapıyorsunuz. **9***Bilmiyor musunuz ki haksızlar Tanrı'nın Egemenliği'ni miras alamayacaklar. Aldanmayın ne kahpeler, ne putperestler[6] ne zinakârlar, ne oğlanlar, ne oğlancılar; **10***Ne hırsızlar, ne açgözlüler, ne sarhoşlar, ne sövücüler ve ne de gaspçılar Tanrı'nın Egemenliği'ni miras alacaklar. **11***Bazılarınız[7] da böyle yaptınız; ama Rabb İsa'nın adıyla ve Tanrımız'ın ruhuyla yıkandınız[8] kutsandınız ve hem de suçsuz kılındınız. **12***Bana[9] herşey helâl ise de herşey yararlı değildir ve bana herşey helâl ise de ben hiç bir şeyin tutsağı olmam. **13***Yemekler mide için[10] mide de yemekler içindir; ama Tanrı bunu da onları da yok edecektir. Böylece beden zina için değil; ancak[11] Rabb içindir ve Rabb[12] da beden içindir. **14***Tanrı'nın[13] beni dirilttiği gibi bizi[14] de kendi gücüyle diriltecektir. **15***Bedenlerinizin[15] Mesih'in parçaları olduğunu bilmiyor musunuz? Şimdi ben Mesih'in bir parçasını alıp (Haşa!) onu fahişenin parçası mı yapayım? **16***Fahişeye yapışanın onunla bir beden olduğunu bilmiyor musunuz? Çünkü "İkisi de bir beden olacaklar"[16] diye kitapta yazıyor. **17***Ama Rabb'le[17] birleşen[+] onunla bir ruh olur. **18***Zinadan kaçının[18] insanın yaptığı her suç bedenin dışındadır[*] ama zina eden kendi[19] bedenine karşı suçludur. **19***Bilmiyor[20] musunuz ki, bedeniniz Tanrı'dan size lütfedilmiş, içinizde olan Kutsal Ruh'un mabedidir? Ve siz[21] de kendinizin değilsiniz. **20***Çünkü[22] paha(*belli bir değerle*) ile satın alındınız; bu yüzden Tanrı'yla birleşen bedeniniz ve ruhunuzla Tanrı'yı yüceltin.

(1) Mez.49/14, Dan.7/21, Mat.19/28, Luk.22/30, Vah.2/26, 3/21, 20/4,**(2)**II.Petr.2/4,Yahud.Mek.6.Ayet, **(3)**B.5/12, **(4)**Sül.Mes. 20/22, Mat.5/39ve40, Luk.6/29, Rom.12/17ve19, I.Sel.5/15, **(5)**I.Sel.4/6, **(6)**B.15/50, Galt.5/21, Efs.5/5, I.Tim.1/9, İbr.12/14, 13/4,Vah.22/15,**(7)**B.12/2,Efs.2/2,4/22, 5/8, Kol.3/7, Tit.Mek.3/3, **(8)**B.1/30, İbr.10/21, **(9)**B.10/23, **(10)**Mat.15/17, Rom.14/17, Kol.2/22,23,**(11)**15.ve19.ve20.Ayetler,I.Sel.4/3ve7, **(12)**Efs.5/23, **(13)**Rom.6/5ve8,8/11,II.Kor.4/14,**(14)**Efs.1/19,20, **(15)**Rom.12/5, B.12/27, Efs.4/11,15ve16, 5/30, **(16)**Tek.2/24, Mat.19/5, Efs.5/31, **(17)**Yuh.17/21-23, Efs.4/4, 5/30, **(+)**Bak Yud.8/28,"Sen yüce Rabbinle sarmaşdolaş olmuşsun (içiçe olmuşsun, kucaklaşmışsın), **(18)**Rom. 6/12 ve13, İbr. 13/4, **(*)**Örneğin devletin içinden birisi ve bir Kilise'den birisinin yaptığı kişisel bir suç o devleti veya Cemaati bağlamaz. Bu benzetmeyi yapmış, **(19)**Rom.1/24, I.Sel.4/4, **(20)**B. 3/16, II.Kor.6/16, **(21)**Rom.14/7 ve 8, **(22)**Res.İşl.20/28,B. 7/23,Galt. 3/13,İbr.9/12,I.Petr. 1/18,19, II.Petr.2/1, Vah.5/9.

7. Bölüm: 1)Pavlus Resulün(Elçi) evlenme konusunda öğretisi, 4)Evlenmekle zinaya karşı bir engel olduğu, 10)Boşanmadan kaçınmak gerektiği, 18)Herkesin olduğu gibi görünmesi, 25)Bakire kalmak konusunda Resulün onayı, 35)Evliliği seçmek veya evlenmeye katlanmak için nedenler.

1*Bana yazdığınız maddelere gelince erkek[1] için kadına dokunmamak iyidir. **2***Ama bununla beraber fuhuşlardan korunmak için her adamın kendi karısı ve her kadının da kendi kocası olsun. **3***Koca[2] erkeklik görevlerini ve kadın da kadınlık görevlerini yerine getirsin. **4***Kadının bedeni kendi tasarrufunda değil; ancak kocasının hükmü altındadır. Aynı şekilde kocasının bedeni de kendinin değil; ama kadının hükmü altındadır. **5***Birlikte karar verdiğiniz[3] oruç ve duayla geçireceğiniz zaman dışında birbirinizi mahrum etmeyin. Sonra kendinizi engelleyememekten ötürü, şeytanın[4] sizi kandırmaması için yine biraraya gelin. **6***Bunu[5] da bir buyruk gibi değil; ancak size verilen bir izin gibi söylüyorum. **7***Çünkü[6] tüm adamların benim[7] gibi olmalarını istiyorum; ama bazısının bir şekilde ve bazısının da başka bir şekilde olmak üzre herkesin[8] kendine özgü yetenekleri vardır. **8***Ama bekârlara ve dul kadınlara diyorum ki benim[9] gibi kalmaları daha iyidir. **9***Eğer[10] kendi arzularını engelleyemiyorlarsa evlensinler; çünkü yanmaktansa evlenmek daha iyidir. **10***Ama evlenmiş olanlara ben değil[11] ancak Rabb kadının kocasından[12] ayrılmamasını buyuruyor. **11***(Eğer ayrılmış olanlar varsa evlenmesin veya kocasıyla barışsın.) Koca da kadını bırakmasın. **12***Başka kişilere ise Rabb değil[13] ama ben diyorum: Eğer bir kardeşin inançsız bir eşi varsa ve o da kendisiyle birlikte yaşamaya kararlıysa onu bırakmasın. **13***Bir kadının da inançsız bir kocası varsa ve o da kendisiyle beraber oturmaya karar verdiyse; onu bırakmasın. **14***Çünkü inançsız koca eşiyle temiz kalır ve inançsız kadın da kocasıyla temiz sayılır. Yoksa[14] çocuklarınız kirlenirdi; ama(15) şimdi kutsaldırlar. **15***Eğer imansız olan ayrılırsa ayrılsın! Böyle bir davranışta kardeş veya

kızkardeş tutsak değildir; ancak Tanrı bizi huzurda olmaya çağırdı. **16***Çünkü ey kadın ne biliyorsun; belki[16] kocanı yok edeceksin veya ey koca ne biliyorsun; belki kadını öldüreceksin! **17***Ama Allah herkese nasıl bir kısmet verdiyse; yani Rabb her birini nasıl çağırdıysa öyle davransın. Ayrıca tüm[17] Cemaatlere(*Kiliselere*) böyle olmasını öğütlüyorum. **18***Bir kişi sünnetliyken gelmişse sünnetsiz olmasın. Eğer bir kişi sünnetsizken çağrılmışsa sünnet[18] edilmesin. **19***Sünnet[19] birşey değildir ve sünnetsizlik de birşey değildir; ancak[20] Tanrı'nın buyruğunu tutmak vaciptir. **20***Herkes nasıl geldiyse öyle kalsın. **21***Kul olarak çağrılmışsak gam çekmeyiz; ama eğer özgür olabilirsek onu tercih ederiz. **22***Çünkü Rabbe davet edilen kul Rabbin özgürüdür[21] aynı şekilde hür olarak çağrılan da Mesih'in[22] kölesidir. **23***Pahayla (*değerli şeyle*) satın alındınız[23] insana kul olmayın. **24***Ey[24] kardeşler! Herkes nasıl davet edildiyse; Tanrı'nın önünde öyle kalsın. **25***Hiç evlenmemiş kızlar için, Rabb'ten[25] bana verilen bir buyruk yoktur; ama[26] ben Rabbe bağlı kalarak, Rabbin[27] acıdığı biri gibi onaylıyorum. **26***Bunun için sanıyorum ki, şimdiki sıkıntılar yüzünden bu iyidir; yani insana böyle kalmak[28] iyidir. **27***Kadına bağlı mısın çözülmek isteme; eşinden ayrılmış mısın, başka bir kadın arama. **28***Ama evlenirsen de bu suç sayılmaz; çünkü hiç evlenmemiş(*bakire*) kız da evlense bir suç işlemez. Ama bu gibi kişiler bedence sıkıntı çekeceklerdir; ben ise sizi esirgiyorum. **29***Ey[29] kardeşler! Ben size şunu söylüyorum: Vakit kısadır! Bu yüzden eşi olanlar eşi[*] yok gibi; **30***Ağlayanlar ağlamıyor gibi, sevinenler sevinmiyor gibi ve satın[*] alanlar malı yok gibi... **31***Ve bu dünyadan yararlananlar; daha çok[30] yararlanamıyormuş gibi olsunlar. Çünkü[31] bu dünyanın görünüşü geçicidir. **32***Ben de sizin kaygısız olmanızı diliyorum. Evli[32] olmayan adam, Rabbi hoşnut etmek için Rabbin şeylerine kaygılanır. **33***Ama evli olan adam eşini hoşnut etmek için dünya mallarına kaygı çeker. **34***Kadın ile bakirenin farkı var; ama nikâhsız[33] kadın bedence ve ruhça aklanmak için, Rabbe ait şeylere kaygılanır. Oysa evli kadın eşini hoşnut etmek için dünya malına kaygı çekiyor. **35***Bu sözleri size kement atmak için değil; ama sizin yararlanmanız ve kaygısızca Rabbe uymanız için söylüyorum. **36***Ama eğer biri kendi kızının zamanı geçtiği için (nikâhı engellemesiyle) ona özgü davrandığını sanıyorsa; bu durumda dilediğini yapsın, suçlanmamış olur ve evlendirsinler. **37***Ama zoraki bir kararda olmadan, kendi arzusuyla yüreğini değiştirmeyen kimse, kendi kızını alıkoymayı aklına koymuşsa iyi eder! **38***Böylece[34] evlendiren iyi yapmış olur; ama evlendirmeyen daha iyi yapmış olur. **39***Kocasının[35] yaşam boyu karısı (Kutsal Yasa'ya göre) ona bağlıdır. Eğer kocası ölürse istediği kişiyle evlenebilir; ama[36] Rabbte olsun. **40***Ama eğer böyle kalırsa, benim[37] düşünceme göre daha iyi yapmış olur ve sanıyorum ki bende[38] Tanrı'nın ruhu vardır.

(1)8.ve26.Ayetler,**(2)**Çık.21/10,I.Petr.3/7, **(3)**Yoel 12/16, Zek.7/2, Bak Çık.19/15, I.Sam.21/4ve5, **(4)**I.Sel.3/5, **(5)**12.ve25.Ayetler, II.Kor.8/8, 11/17, **(6)**Res.İşl.26/29, **(7)**B.9/5, **(8)**Mat.19/12, B.12/11, **(9)**1.ve26.Ayetler, **(10)**I.Tim.5/14, **(11)**Bak 12.,25.ve 40.Ayetler,**(12)**Malk.2/14ve16,Mat.5/32,19/6ve9,Mark. 10/11,12, Luk.16/18, **(13)**6.Ayet, **(14)**Malk.2/15, **(15)**Rom.12/18, 14/19,B.14/33,İbr.12/14,**(16)**I.Petr.3/1ve2,**(17)**B.4/17, II.Kor.11/28,**(18)**Res.İşl.15/1,5,19,24ve28,Galt.5/2, **(19)**Galt.5/6, 6/15,**(20)**Yuh.15/14,I.Yuh.2/3,3/24,**(21)**Yuh.8/36, Rom.6/18ve22, Filp.16.Ayet,**(22)**B.9/21,Galt.5/13,Efs.6/6,I.Petr.2/16, **(23)**B.6/20, I.Petr.1/18ve19, Bak.Lev.25/42, **(24)**20.Ayet, **(25)**6.,10. ve 40. Ayetler, II.Kor.8/8ve10, **(26)**B.4/2, I.Tim.1/16, **(27)**I.Tim.1/16,**(28)**1.ve8.Ayetler,**(29)**Rom.13/11,I.Petr.4/7, II.Petr.3/8,9,**(+)**Bak II.Ezr.16/45, **(*)**II.Ezr.16/42,**(30)**B.9/18, **(31)**Mez.39/6,Yakb.1/10,4/14,I.Petr.1/24,4/7,I.Yuh.2/17, **(32)**I.Tim.5/5ve34.Ayet, **(33)**Luk.10/40ve diğ., **(34)**İbr.13/4, **(35)**Rom.7/2, **(36)**II.Kor.6/14, **(37)**25.Ayet, **(38)**I.Sel.4/8.

8. Bölüm: 1)Pavlus'un putlara yapılan kurbanlar için öğretisi, 8)Mesihteki özgürlüğümüzün güçsüzlere tuzak olacak şekilde yürütmemizin caiz olmadığı, 11)Dünyayı sevgiyle kucaklamak gerektiği. **1***Putlara[1] kurban edilen şeyler için herkesin[2] bilgisinin olduğunu biliyoruz. Bilgi gururlandırıyor[3] ama sevgi imar ediyor. **2***Eğer[4] biri kendisini birşey biliyorum sanıyorsa; olmuş olan bilgisiyle hiçbir şey bilmediğini kanıtlar. **3***Ama eğer bir kimsa Tanrı'yı seviyorsa; o kişi[5] *"O"*nun önünde biliniyor. **4***Şimdi putlara kurban olmuş şeyleri yemek konusuna gelince; dünyada bir putun[6] hiçbir değerinin olmadığını ve bir Allah'tan[7] başka bir Allah da olmadığını biliyoruz. **5***Çünkü gerek gökte[8] gerek yerde elle adlandırılan birçok şeyler varsa da (nitekim çok ilâhlar ve çok Tanrılar vardır). **6***Bizde bir Allah[9] yani 'Baba' vardır ki tüm evren[10] *"O"*ndan olup, biz de *"O"*nunlayız[+]. Bir[11] Rab İsa Mesih vardır ki O'nun[12] aracılığıyla tüm yaradılış ortaya çıktı ve biz de O'nun aracılığıylayız. **7***Ama bu bilgi tüm insanlarda bulunmuyor. Bazıları[13] şimdiye dek putları bir şey sanarak: 'Puta kurban edilmiş' diyerek yiyorlar ve vicdanları güçsüz olduğundan lekeleniyorlar[14]. **8***Oysa[15] yemek bizi Tanrı'ya yaklaştırmıyor; çünkü yesek bile gönendirmez ve yemesek de birşey eksilmez. **9***Ancak[16] bu özgürlüğünüzün güçsüzlere[17] bir engel getirmemesine dikket ediniz. **10***Çünkü biri, senin gibi bilge birini put

sofrasında oturmuş görürse; o (imanda) zayıf[18] olanın vicdanı putlara kurban edilen şeyleri yemeye cesaretlenmez mi? **11*** Böylece yoluna Mesih'in öldüğü zayıf kardeş senin[19] bilgin sebebiyle mahvolur. **12*** Bu yüzden[20] kardeşlere karşı günah yapıyor, onların vicdanlarını yaralıyor ve Mesih'e karşı suçlu oluyorsunuz. **13*** Bundan ötürü eğer[21] yemek kardeşime bir engel teşkil ederse; kardeşime engel olmayayım diye sonsuza dek et yemem.

(1) Res.İşl.15/20ve29,B.10/19, **(2)**Rom.14/14ve23, **(3)**Rom.14/3 ve10, **(4)**B.13/8,9ve12, Galt.6/3, I.Tim.6/4, **(5)**Çık.33/12ve17, Nah.1/7, Mat.7/23, Galt.4/9, II.Tim.2/19, **(6)**İşa.41/24, B.10/19, **(7)**Tes.4/39, 6/4, İşa.44/8, Mark.12/29, 6.Ayet, Efs.4/6, I.Tim.2/5, **(8)** Yuh.10/34,**(9)**Malk.2/10,Efs.4/6,**(10)**Res.İşl.17/28,Rom. 11/36, **(+)**Veya. ***Onun için***, **(11)**Yuıh.13/13, Res.İşl.2/36, B.12/3, Efs.4/5,Filp.2/11,**(12)**Yuh.1/3,Kol.1/16,İbr.1/2, **(13)**B.10/28ve29, **(14)**Rom.14/14,14ve20,**(15)**Rom.14/17, **(16)**Galt.5/13, **(17)**Rom. 14/13ve20, **(18)**B.10/28ve32, **(19)**Rom.14/15, **(20)**Mat.25/40,45, **(21)**Rom.14/21, II.Kor.11/29.

9. Bölüm: 1)Pavlus'un Resul(Elçi) olduğu halde kendi özgürlüğünü istemesi, 7)Müjde(İncil) hizmetçisinin Müjde'den pay hakkı olduğunu ispat etmesi, 18)Ama başkalarına yük; 22)Ve bir kimseye tökez olmamak için, 15)Kendi yasasını kullanmadığı, 24)Hristiyan(İsevî) amirinin bir yarışmacıya benzediği.

1* Ben Resül değil miyim, ben özgür değil miyim ve ben Rabbimiz İsa Mesih'i görmedim mi? Rab'te siz benim eserim değil misiniz? **2*** Eğer başkaları için değilsem; elbette sizin için Resulüm! Çünkü Rabb'te siz Resüllüğümün mühürüsünüz. **3*** Beni araştıranlara yanıtım budur. **4*** Yiyip içmeğe serbest değil misiniz? **5*** Diğer Resüller ve Rabbin kardeşleriyle, kızkardeşimiz olan Kifas gibi bir kadını yanımızda gezdiremeyecek miyiz? **6*** Yoksa[8] iş işlememeye (İncil işi) yalnız benimle Barnabas'ın mı yetkisi yok. **7*** Masrafı[9] kendisinden olarak kim askerlik yapıyor? Kim[10] bağ dikiyor da onun ürününden yemiyor; veya kim[11] sürü güder de sürünün südünden içmiyor. **8*** Bu söylediğim insan sözü müdür; yoksa bunları şeriat da söylemez mi? **9*** Çünkü: "Harman[12] döğen öküzün ağzını bağlamayacaksın" diye Musa'nın yasasında yazıyor. (*Haşa!*) Allah öküzleri mi kayırıyor? **10*** Yoksa bu şekilde bizim için mi söylüyor? Evet bizim için yazılmıştır. Çünkü[13] çift sürenin ümitle sürmesi ve harman döğenin kendi ümidinden pay kapmak ümidiyle dövmesi gerekiyor. **11*** Eğer[14] biz size ruhsal şeyleri ektik ise; sizin bedensel şeylerinizi biçmemiz büyük bir şey mi olur? **12*** Eğer diğer kişiler üzerinizde olan bu yetkiden bir pay aldılarsa; biz daha çok almalı değil miyiz? Biz ise Mesih'in[15] Müjdesine bir şekilde engel teşkil etmemek için bu yetkiye[16] dayanmayıp her güçlüğe dayanıyoruz. **13*** Bilmiyor musunuz ki, Tapınağa[17] ait işlerde çalışanlar Tapınak'tan yerler ve sunağın hizmetinde bulunanlar mezbahtan(*sunaktan*) pay alırlar. **14*** Bu[18] şekilde de Rabb[19] Müjdeyi vaaz edenlerin Müjde'den geçinmelerini onadı. **15*** Ben[20] ise bu şeylerin hiçbirisini kullanmadım ve bana böyle davranılsın diye bu şeyleri yazmadım. Çünkü biri benim övüncümü boşa çıkarırsa; ölmek[21] benim için daha iyidir. **16*** Eğer ben Müjdeyi böyle yaymışsam, bu bana övünç sebebi değildir. Çünkü [22] yükümlülük altındayım. Evet Müjdeyi yaymazsam vay bana! **17*** Eğer bunu isteyerek yapıyorsam ödülüm var[23] ama isteksizce yapmışsam sorumlusu gene[24] benim. **18*** Şimdi ödülüm nedir? Müjdeyi vaaz ettiğimde Müjde'de[25] olan yetkimi[26] kötüye kullanmamak için, Mesih'in sevinçli Müjdesini ücretsiz bildirmektir. **19*** Çünkü herkesin yargısından özgürken[27] daha çok insanlar kazanmak için[28] kendimi herkese köle[29] ettim. **20*** Yahudileri[30] kazanmak için Yahudilere Yahudi gibi oldum. Kutsal Yasa'nın buyruğu altında olanları kazanmak için; şeriat[+] tahtında olanlara Kutsal Yasa'nın buyruğu altındaymışım gibi oldum. **21*** Tanrı[31] önünde kendim şeriatsız olmadım; ancak Mesih'in Kutsal Yasası buyruğu altında olarak, yasasızları*(şeriatsızları)* kazanmak için yasasızlara[32] yasasızmışım gibi oldum. **22*** Güçsüzleri kazanmak için güçsüzlere[33] güçsüz gibi oldum; bir[35] şekilde bazılarını kurtarmak için herkese[36] herşey oldum. **23*** Bunu da Müjde için yapıyorum ki ona ortak olayım. **24*** Bilmiyor musunuz ki meydandaki tüm yarışanlar koşsalar da; ancak biri müsabaka ödülünü alıyor. İşte böyle koşunuz ki hedefe erişesiniz. **25*** Ve[37] her güreççi her şeyde canını koruyor. Onlar çürüyecek olan bir taç almak için; ama[38] biz ise çürümeyen bir taç için çalışıyoruz. **26*** Şimdi ben böyle koşuyorum; kararsız mışım gibi değil[39] böyle yumruk vuruyorum, havayı döver gibi değil. **27*** Ama[40] bedenimi acıtarak, onu[41] kulluğa çekiyorum. Tâ ki başkalarına vaaz ettikten sonra kendim[42] kirlenmeyeyim.

(1) Res.İşl.9/15, 13/2, 26/17, II.Kor.12/12, Galt.2/7ve8, I.Tim.2/7, II.Tim.1/11, **(2)**Res. İşl.9/3ve17, 18/9, 22/14ve17, 23/11, B.15/8, **(3)**B.3/6, 4/15, **(4)**II.Kor.3/2, 12/12, **(5)**14.Ayet, I.Sel.2/6, II.Sel.3/9, **(6)**Mat.13/55, Mark.6/3, Luk.6/15, Galt.1/19, **(7)**Mat.8/14, **(8)**Luther'in çevirisinde: ***"Yalnız benimle Barnabas'ın mı çalışmaya hakkı yok"*** Bazı İncil yorumcuları Res.İşl.15/39'daki ayete dayanarak Pavlus ile Barnabas'ın çekiştikleri için Kilise ihtiyarları tarafından her ikisinin de bir müddet ***"İşe çıkmamaları"*** istenmiştir.

Çünkü Res. İşl. 15/38'de ***"İşe gitmemiş adam"*** olarak kastedilen ***"işin"*** İncili yayma işi(çalışması) olduğuna tüm İncil yorumcuları mutabıktır. Yani Pavlus diğer ayetlerde de görüldüğü gibi kendisi çalışarak zaten geçimini sağlıyordu, Bak II.Sel.3/8, 9. Bazı Türkçe yeni çevirilerde "*Geçimi için çalışması gereken yalnız Barnaba'yla ben miyim?*" çevirisi bu anlamı vermiyor ve mantıken de doğru değildir; çünkü zaten çalışan bir adamın neden geçimini temin etmesi için çalışması istensin ki?, **(9)**II.Kor.10/4, I.Tim.1/18, 6/12, II.Tim.2/3, 4/7, **(10)**Tes.20/6,Sül.Mes.27/18,B.3/6,7,8,**(11)**Yuh.21/15,I.Petr. 5/2,**(12)**Tes.25/4,I.Tim.5/18,**(13)**II.Tim.2/6, **(14)**Rom. 15/27, Galt.6/6,**(15)**II.Kor.11/12,**(16)**Res.İşl.20/33, 15.ve18.Ayetler, II.Kor.11/7ve9,12/13,I.Sel.2/6,**(17)**Lev.6/16 ve26,7/6vediğ.,Say. 5/9,10,18/8-20,Tes.10/9,18/1,**(18)**Mat.10/10, Luk.10/7,**(19)**Galt. 6/6,I.Tim.5/17,**(20)**12.Ayet,Res.İşl.18/3,20/34,B.4/12,I.Sel. 2/9,II.Sel.3/8,**(21)**II.Kor.11/10,**(22)**Rom.1/14, **(23)**B.3/8ve14, **(24)**B.4/1,Galt.2/7,Filp.1/17,Kol.1/25,**(25)**B.10/33,II.Kor. 4/5, 11/7,**(26)**B.7/31,**(27)**1.Ayet,**(28)**Mat.18/15,I.Petr.3/2, **(29)**Galt. 5/13,**(30)**Res.İşl.16/3,18/18,21/23vediğ., (+)Bazı metinlerde: ***'Şeriat tahtındadeğil iken bulunur'***, **(31)**B.7/22, **(32)**Rom. 2/12ve14,**(33)**Rom.15/1,II.Kor.11/29,**(34)**Rom.11/14, B.7/16, **(35)**B.10/33,**(36)**Galt.2/2,5/7,Filp.2/16,3/14,II.Tim.4/7, İbr.12/1,**(37)**Efs.6/12,I.Tim.6/12,II.Tim.2/5,4/7,**(38)**II.Tim. 4/8,Yakb.1/12,I.Petr.1/5,5/4,Vah.2/10,3/11,**(39)**II.Tim.2/5, **(40)**Rom. 8/13, Kol.3/5,**(41)**Rom.6/18,19, **(42)**Yerm.6/30, II.Kor. 13/5 ve 6.

10. Bölüm: 1)İsrailoğulları'nın başına gelen şeylerin bizim için örnek ve benzetmeler olduğu, 14)Putperestlikten kaçmak, 21)Ve Rabb'in sofrasını cinler sofrası yapmamak, 24)Önemi olmayan şeylerde diğerlerine engel olmamak gerektiği.

1*Ey kardeşler bu şeylerden habersiz olmanızı istemem; yani[1] atalarımızın hepsi bulutun altındaydılar ve tümü[2] denizden geçtiler. **2***Herkes bulutta ve denizde Musa'ya vaftiz oldular! **3***Tümü[3] ruhsal bir yiyecek yedi; **4***Tümü[4] ruhsal bir içecek içti; çünkü yolculuk yapanlar ruhsal kayadan içiyorlardı ve o kaya da Mesih'ti. **5***Ama Allah onların çoğundan hoşlanmadı; çünkü[5] çölde yere serilip kaldılar. **6***Tüm bu şeyler bize bir ibret tablosu oldu. Tâ ki; onların göz diktikleri gibi[6] biz de kötü şeylere göz dikmeyelim. **7***Onlardan bazılarının olduğu gibi putperest[7] olmayasınız. Nitekim: "Halk[8] yere oturup yemeğe ve içmeğe başladı ve oynamağa kalktılar" diye yazılıdır. **8***Zina[9] etmeyelim; çünkü onlardan bazıları zina ederek, bir[10] günde tam yirmi üç bin kişi öldü. **9***Mesih'i sınamayalım[11] çünkü onlardan bazıları denediler ve yılanlarla[12] öldüler. **10***Ve söylenip durmayın; çünkü[13] onlardan bazıları da söylenerek *'Yok edicinin'*[14] eliyle yok[15] oldular. **11***Tüm bunlar bir ibret için onların başına geldi. Böylece biz[16] de çağların sonuna eriştik ve bize de öğüt[17] olmak için yazıldı. **12***Şimdi[18] duruyorum zanneden düşmekten sakınsın. **13***Size insansal bir sınamadan başka bir sınama gelmedi. Tanrı[19] doğru olup sizi[20] dayanma gücünüzden başka bir sınamaya bırakmayacak; ancak[21] dayanabilmeniz için bu denemeyle birlikte kurtuluş çaresi de verecektir. **14***Bunun için ey sevgililerim! Putperestlikten[22] kaçının. **15***Akıllılara[23] söylüyormuş gibi söylüyorum ve ne söylediğime siz karar veriniz. **16***Bereket okuduğumuz bereket[24] kasesi Mesih'in kanının paylaşılması değil mi; ve parçaladığımız[25] ekmek Mesih'in bedeninin paylaşılması değil mi? **17***Biz[26] kalabalık olarak bir ekmek ve bir bedeniz; çünkü bir ekmeği paylaşıyoruz. **18***Bedensel[27] olan İsrail halkına dikkat[29] edin. Kurbanları yiyenler Mezbah'a *(sunağa)* ortak değiller mi? **19***Şimdi ne diyeyim: Put bir şey mi[30] veya puta yakılan kurban birşey mi? **20***Ama[31] milletler kurban ettikleri şeyleri Allah'a değil; ancak cinlere kurban ediyorlar.(*) Ben de sizin cinlere ortak olmanızı istemiyorum. **21***Rabbin[32] kasesiyle cinlerin[33] kasesini içemezsiniz. Rabb'in sofrasıyla cinlerin sofrasına ortak olamazsınız. **22***Rabbi[34] gayrete mi kızıştıralım, O'ndan[35] güçlü müyüz? **23***Bana her şey[36] helâl ise de yararlı değildir ve bana her şey helâl ise de yapıcı değildir. **24***Bir[37] kimse kendisinin değil; ama başkasının yararını arasın. **25***Kasap[38] dükkanında ne satılırsa satılsın; vicdanınıza danışmadan yeyiniz. **26***Çünkü "Yeryüzüyle onda olanların tümü Rabbindir"[39]. **27***Mümin olmayanlardan (*imansızlardan*) biri sizi davet ettiği zaman; siz gitmek istiyorsanız önünüze ne[40] konulursa konulsun vicdan için hiç bir şeye bakmadan yeyiniz. **28***Ama biri size: 'Bu Put'a saç(*) edildi' diyorsa; o söyleyen[41] için ve vicdanınız için yemeyiniz; çünkü: "Yer ile onda bulunanın tümü Rabbindir."(§). **29***Dediğim vicdan senin değil; ama başkasının vicdanıdır; çünkü[42] benim özgürlüğüm niçin başkasının vicdanıyla ölçülsün? **30***Eğer ben lütufla(+) bir pay alırsam; niçin şükrettiğim[43] şeyden ötürü kınanayım. **31***Bundan[44] böyle gerek yerseniz, gerek içerseniz ve her ne yaparsanız yapın, her şeyi Tanrı'nın yüceliği için yapın. **32***Çünkü ne Yahudilere, ne Yunanlılara ve ne de[45] Tanrı'nın Cemaatine bir engel[46] çıkarmayın. **33***Böylece ben de kendi[47] yararımı değil; ancak birçoklarının yararını arayarak, herşeyde[48] herkesi memnun ediyorum ki kurtuluşa ersinler.

(1)Çık.13/21, 40/34, Say.9/18, 14/14, Tes.1/33, Neh.9/12 ve 19, Mez.78/14, 105/39, **(2)**Çık.14/22, Say.33/8, Yeş.4/23, Mez.78/13, **(3)**Çık.16/15ve35, Neh.9/15ve20, Mez.78/24, **(4)**Çık.17/6, Say.20/11, Mez.78/15, 105/41, Tes.9/21, **(5)**Say.14/29,32ve35, 26/64,65,Mez.106/26,İbr.3/17,Yahd.Mek.5.Ayet, **(6)**Say.11/4,33 ve 34, Mez.106/14, **(7)**14.Ayet, **(8)**Çık.32/6, **(9)**B.6/18, Vah.2/14,

(10) Say.25/1ve9,Mez.106/29,**(11)**Çık.17/2ve7,Say.25/1, Tes.6/16,Mez.78/18ve56,95/9,106/14,**(12)**Say.21/6, **(13)**Çık.16/2,17/2,Say.14/2ve29,16/41,**(14)**Çık.12/23, II.Sam.24/16, I.Trh.21/15, **(15)**Say.14737, 16/49, **(16)**B.7/29, Filp.4/5, İbr.10/25ve37, I.Yuh.2/18, **(17)**Rom.15/4, B.9/10, **(18)**Rom.11/20,**(19)**B.1/9,**(20)**Mez.125/3,II.Petr.2/9, **(21)**Yerm.29/11,**(22)**7.Ayet,II.Kor. 6/17,I.Yuh.5/21,**(23)**B.8/1, **(24)**Mat.26/26-28,**(25)**Res.İşl.2/42 ve46,B.11/23,24,**(26)**Rom. 12/5, B. 12/27, **(27)**Rom.4/12, Galt. 6/16, **(28)**Rom.4/1, 9/3ve5, II.Kor.11/18,**(29)**Lev.3/3,7/15,**(30)**B.8/4,**(31)**Lev.17/7, Tes.32/17, Mez.106/37, Vah.9/20, **(*)**Romalılar da, çeşitli tanrılara saç denilen demir üzerinde kurbanlar sunup yakıyorlar ve yiyorlardı. **(32)**II.Kor. 6/15, 16, **(33)**Tes.32/37, **(34)**Tes.32/21, **(35)**Çık.22/14, **(36)**B. 6/12, **(37)**Rom.15/1,2ve33.ayet, B.13/5, Filp.Mek.2.,4.ve21.ayetler,**(38)**I.Tim.4/4,**(39)**Çık.19/5,Tes. 10/14, Mez.24/1, 50/12 ve 28.Ayet, **(40)**Luk.10/7, **(41)**B.8/10 ve 12, **(§)**Bu tekrarlama(nakarat) bazı metinlerde yoktur, **(42)**Rom.14/16,**(+)**Veya:Şükranlıkla,**(43)**Rom.14/6, I.Tim.4/3 ve4, **(44)**Kol.3/17, I.Petr. 4/11, **(45)**Res. İşl.20/28, B.11/22, I.Tim.3/5, **(46)**Rom.14/13, B.8/13, II.Kor.6/3, **(47)**24. Ayet, **(48)**Rom.15/2.

11. Bölüm: 1)İbadet toplantılarında erkeklerin başlarının örtülü; 2)Ve kadınların başlarının açık! 17)Ve hem de aralarında bir birlik olmadığı, 21)Resulün Korintoslular'ı Aşa-i Rabbanî de(Rabbin Sofrası'nda) nasıl davrandıklarını ikaz ettikten sonra, 25)Rabb'in Sofrası'nın nasıl yapılacağını onlara söylemesi.

1*Ben Mesih'e uyduğum gibi siz de bana[1] uyunuz. **2***Şimdi ey kardeşler! Beni[2] her şeyde anımsayıp sizi size bıraktığım gibi öğretiyi[3] benimsediğiniz için sizi övüyorum. **3***Ama her erkeğin başı Mesih[4] kadının başı da erkek olup[5] Mesih'in başının da Allah[6] olduğunu bilmenizi istiyorum. **4***Başı örtülü olarak dua eden veya ilhamla[7] söyleyen erkek kendi başını alçaltmış oluyor. **5***Başı[8] örtüsüz olarak dua eden, veya ilhamla söyleyen her kadın kendi başını alçaltmış oluyor. Çünkü[9] kendi başını tıraş edilmiş gibi hisseder. **6***Eğer kadın örtünmezse saçı da kesilsin; ama[10] eğer kadının saçının kesilmesi veya tıraş olması ona ayıp ise örtünsün. **7***Çünkü[11] erkek Tanrı'nın benzeyişi ve yüceliği olduğu için başını örtmemesi gerekiyor; kadın ise erkeğin namusudur. **8***Erkek[12] kadından değil; ama kadın erkektendir. **9***Ve[13] erkek kadın için değil; ama kadın erkek için yaratıldı. **10***Bu yüzden; kadının başında melekler sebebinden[14] yetki nişanı[15] olması gerekiyor. **11***Ama[16] Rabb'te erkek kadınsız ve kadın da erkeksiz değildir. **12***Çünkü kadın erkekten olduğu gibi, erkek de kadının aracılığıyladır; ama herşey[17] Allah'tandır. **13***Kendi kendinize karar verin: Kadının örtüsüz olarak Allah'a dua etmesi hiç yakışır mı? **14***Erkeğin uzun saçlı olmasının ona ayıp olduğunu tabiat bile size öğretmiyor mu? **15***Oysa kadının uzun saçlı olması kendisine şereftir. Çünkü saç ona örtü için verilmiştir. **16***Ama[18] eğer biri çekişmek isterse; ne bizim ve ne de[19] Allah'ın Cemaatinin (*kiliselerinin*) böyle bir alışkanlığı vardır. **17***Ama şunu öğütlerken sizi övmüyorum. Çünkü toplantılarınızdan yarar değil ancak zarar oluyor. **18***Çünkü önce siz kilisede cem olduğunuzda aranızda[20] anlaşmazlıklar olduğunu duyuyorum. **19***Çünkü[21] içinizde grupların da olması gerekir. Tâ[22] ki içinizde seçkin olanlar ortaya çıksın. **20***Ama şimdi sizin bir yere toplanmış olmanız, Rabbin Sofrasını yapmak için değildir. **21***Çünkü herkes yemek sırasında önce kendi yemeğini alıyor; ama diğeri aç kalıyor ve biri de sarhoş[23] oluyor. **22***Yemek içmek sizin evinizde yok mudur? Yoksa[24] Tanrı'nın cemaatini küçük görüp, gereksinimi[25] olanları utandırıyor musunuz? Şimdi size ne diyeyim; bunun için sizi övmemi mi bekliyorsunuz? Övmeyeceğim. **23***Çünkü[26] benim size verdiğimi Rabb'ten aldım; yani Rabbimiz[27] İsa ele verildiği gece ekmek alarak; **24***Şükrettikten sonra parçaladı ve: "Alın yiyin; bu sizin için parçalanan bedenimdir. Bunu beni anmak için yapın" dedi. **25***Ama akşam yemeğinden sonra kâseyi de alıp: "Bu kâse benim kanımla olan *'Yeni Antlaşma'*dır; onu her içtiğinizde bunu beni anmak için yapınız." **26***Çünkü her zaman bu ekmekten yeyip bu kâseden içtiğinizde Rabb'in ölümünü kendisi[28] gelinceye dek ilân edersiniz. **27***Bundan[29] böyle her kim gerekmediği gibi bu ekmekten yerse veya Rabb'in kasesinden içerse; Rabbimizin bedenine ve kanına karşı suçlu olur. **28***Böylece insan[30] kendisini sınasın; ondan sonra o ekmekten yesin ve o kaseden içsin. **29***Çünkü uygun olmayan bir biçimde yiyip içen, Rabbimizin bedenini fark edip onaylamadığından kendine karşı yargı giymiş oluyor. **30***Bu yüzden içinizde birçokları zayıf ve muhtaç kişiler olarak bulunuyor. Birçokları da zaten uyuyor. **31***Eğer[31] kendi kendimizi yargılamasaydık suçlanmazdık. **32***Ama yargılandığımız halde; dünya da bizi yargılamasın diye, ceza almamak için Rabb[32] tarafından terbiye ediliyoruz. **33***Sonuçta ey kardeşlerim! Yemek için cem olduğunuzda birbirinizi bekleyin. **34***Eğer[33] biri aç ise evde[34] yesin ki yargılanmak için toplanmış olmayasınız. **35***Başka[35] şeyleri ise geldiğimde düzenleyeceğim[36].

(1)B.4/16, Efs.5/1, Filp.3/17, I.Sel.1/6, II.Sel.3/9, **(2)**B.4/17, **(3)**B.7/17,II.Sel.2/14,3/6,**(4)**Efs.5/23,**(5)**Tek.3/16, I.Tim.2/11ve12,I.Petr.3/1,5ve6,**(6)**Yuh.14/28, B.3/23, 15/27ve28, Filp.2/7,8 ve 9, **(7)**B.12/10ve28, 14/1ve diğ., **(8)**Res.İşl.21/9, **(9)**Tes.21/12, **(10)**Say.5/18,Tes.22/5,**(11)**Tek.1/26,27,5/1,9/6, **(12)**Tek.2/21ve22,**(13)**Tek.2/18,21ve23,**(14)**Vaiz5/6,

(15) Tek.24/65, **(16)**Galt.3/28, **(17)**Rom.11/36, **(18)**I.Tim.6/4, **(19)**B.7/17, 14/33, **(20)**B.1/10-12, 3/3, **(21)**Mat.18/7, Luk.17/1, Res.İşl.20/30, I.Tim.6/4, **(19)**B.7/17, 14/33, **(20)**B.1/10-12, 3/3, **(21)**Mat.18/7,Luk.17/1,Res.İşl.20/30,I.Tim.4/1ve2, II.Petr.2/1ve2,**(22)**Luk.2/35,I.Yuh.2/19,BakTes.13/3, **(23)**II.Petr. 2/13,Yahd.Mek.12.Ayet,**(24)**B.10/32,**(25)**Yakb.Mek.2/6, **(26)**B.15/3,Galt.1/1,11ve12,**(27)**Mat.26/26,Mark.14/22,Luk. 22/19, **(28)**Yuh.14/3, 21/22,Res.İşl.1/11,B.4/5,15/23,I.Sel.4/15, II.Sel.1/10,Yahd.Mek. 14.ve15.Ayetler,Vah.1/7,**(29)**Sayl.9/10,13, Yuh.6/51,64,65,13/27,B.10/21,**(30)**II.Kor.13/5,Galt.6/4, Bak.Rom.13/2,**(31)**Mez.32/5, I.Yuh.1/9,**(32)**Mez.94/12ve13,İbr. 12/5-11,**(33)**21.Ayet,**(34)**22.Ayet,**(35)**B.4/19, **(36)**B.7/17, Tit.1/5.

12. Bölüm: 1)Ruhsal armağanlar(Mevhibe), 4)Ve çeşitleri; 7)Ama tümünün yararımız için verildiği; 8)Ve Kutsal Ruh'un onları müminlere dağıttığı, 12)Bir bedenin parçalarının o bedenin, 16)Gösterişi, 22)Hizmeti, 26)Ve yararı için bir diğerine bağlı ve ilgili olduğu gibi, 27)Mesih'in manevî bedeninin üyeleri olan müminlerin de öyle olmaları gerektiği.

1*Ey kardeşler! Ruhsal[1] armağanların bilginizin dışında olmasını istemem. **2***Biliyorsunuz ki, milletlerdeyken[2] konuşamayan[3] putlara alınıp götürülüyordunuz. **3***Bu yüzden size bildiriyorum ki biri[4] Tanrı'nın Ruhu'yla söyleyerek: 'İsa haindir' demez ve bir kimse Kutsal Ruhla dolmadan İsa Rabb'tir[5] diyemez. **4***Çeşitli[6] armağanlar varsa da Ruh[7] birdir; **5***Çeşitli[8] hizmetler varsa da Rabb birdir. **6***Ve çeşitli işler varsa da herşeyde[9] herkesin işi Tanrıdır. **7***Ama herkese ruhun açığa çıkması yararı için olur[10]. **8***Bazısına[11] ruhun aracılığıyla bilgelik sözü ve bazısına[12] da o ruha göre bilgi sözleri. **9***Başkalarına[13] da o ruha göre iman ve diğerine[14] aynı ruh ile şifa ve yetenekler; **10***Bazısına[15] olağanüstü işler yapmak, bazısına[16] ilhamla söylemek, bazısına[17] ruhları anlamak ve ayırdetmek, bazısına[18] çeşitli diller ve diğerlerine de dilleri çevirmek lütfedilir. **11***Tüm bunların işi o tek Ruh, olup kendi[19] arzusuna göre herkese[20] dağıtır. **12***Çünkü nasıl ki beden bir[21] ama uzuvları*(parçaları)* çoktur. Aynı bunun gibi bir bedenin birçok uzuvları varsa da tümü bir bedendir. İşte Mesih[22] de böyledir. **13***Çünkü biz gerek Yahudi[23] gerek Yunanlı, gerek köle, gerek özgür, hepimiz[24] bir ruhla bir beden olmak üzere vaftiz olunduk; ve tümümüz[25] bir ruhtan içirildik. **14***Böylece beden de bir uzvu[*] değil bir çok uzuvları içerir. **15***Eğer ayak: Ben el olmadığım için bedenden değilim derse hiç bedenden ayrı olur mu? **16***Eğer kulak: 'Ben göz olmadığım için bedenden değilim derse; bunun için bedenden değil midir? **17***Eğer tüm beden göz olsaydı; işitmek nasıl olurdu? Ve eğer tümü kulak olsaydı[+] koklamak nasıl olurdu? **18***Böylece Tanrı[26] uzuvlarımızın her birisini istediği[27] şekilde bedene koydu. **19***Eğer tümü bir uzuv*(parça)* olsaydı; beden nerede kalırdı? **20***Ama şimdi çok uzuvlar olsa da beden birdir. **21***Örneğin gözümüz elimize: 'Benim sana gereksinmem yok veya baş ayaklara: 'Size ihtiyacım yok' diyemez. **22***Hattâ bedenin en zayıf üyesi en çok gerekli olandır. **23***Böylece bedenin az şerefli saydığımız üyesini biz daha çok onurlandırırız ve güzel olmayan uzvumuzun daha çok güzelliği olmuş olur. **24***Ama güzel uzvumuz için ihtiyaç yoktur. Tanrı noksanı olanı daha çok onurlandırarak bedeni birlik içinde donattı. **25***Tâ ki; bedende ayrılık olmadan bedenin üyeleri birlikte birbirini gözetsin. **26***Bedenimizin parçalarından biri acı duyarsa; tüm bedenimiz de acı duyar; ve bedenin bir parçası iyi olursa tüm bedenimiz sevinir. **27***Şimdi[28] siz Mesih'in bedeni ve ayrı[29] ayrı parçasısınız. **28***Allah[30] cemaatte önce resuller[31] sonra esinlenenler[32] öğretmenler[33] olağanüstü işler yapanlar[34] şifacılar, gözetmenler[35] yönetmenler[36] ve çeşitli dillerle konuşanları atadı. **29***Tümü Resül*(elçi)* mü, tümü esinliyor mu, tümü öğretmen mi ve tümü olağan üstü işler yapıyor mu? **30***Böylece tümü hastaları iyileştirme yeteneğine sahip mi, tümü dillerle konuşabiliyor mu ve tümü çeviri yapabiliyor mu? **31***Şimdi[37] en iyi yeteneklere uyunuz ve gene size en iyi bir yol göstereyim.

(1)B.14/1ve37,**(2)**B.6/11,Efs.2/11,12,I.Sel.1/10,Tit.3/3, I.Petr. 4/3,**(3)**Mez.115/5,**(4)**Mark.9/39,I.Yuh.4/2,3,**(5)**Mat.16/17, Yuh.15/26,II.Kor.3/5,**(6)**Rom.12/4vediğ.,İbr.2/4,I.Petr.4/10, **(7)**Efs.4/4,**(8)**Rom.12/6,7ve8,Efs.4/12, **(9)**Efs.1/23,**(10)**Rom. 12/6ve8, B. 14/26, Efs.4/7, I.Petr.4/10ve11, **(11)**B.2/6ve7, **(12)**B.1/6, 13/2, II.Kor.8/7, **(13)**Mat.17/19, B.13/2, II.Kor.4/13, **(14)**Mark.16/18,Yakb.5/14,**(15)**28.ve29.Ayetler,Mark.16/17, Galt.3/5,**(16)**Rom. 12/6, B.13/2, 14/1ve diğ., **(17)**B.14/29, I.Yuh. 4/1,**(18)**Res.İşl.2/4,10/46,B.13/1,**(19)**Yuh.3/8,İbr.2/4, **(20)**Rom. 12/6,B.7/7,II.Kor.10/13,Efs.4/7,**(21)**Rom.12/4ve5,Efs.4/4 ve16,**(22)**27.Ayet,Galt.3/16,**(23)**Galt.3/28, Efs.2/13,14 ve16, Kol.3/11, **(24)**Rom.6/5, **(25)**Yuh.6/65, 7/37,38ve39, **(*)**Uzuv: Bedenimizin el, ayak, kol, bacak, baş gibi parçaları; üyeleri, azası, **(+)**Yunanca: İşitmek,**(26)**28.Ayet, **(27)**Rom. 12/3,B.3/5,11.Ayet,**(28)**Rom.12/5,Efs.1/23,4/12,5/23ve30, Kol.1/24,**(29)**Efs.5/30,**(30)**Efs.4/11,**(31)**Efs.2/20,3/6, **(32)**Res.İşl. 13/1,Rom.12/6,**(33)**10.Ayet,**(34)**9.Ayet,**(35)**Say.11/17, **(36)**Rom. 12/8,I.Tim.5/17,İbr.13/17 ve24, **(37)**B.14/1ve39.

13. Bölüm: 1)Her türlü yeteneğin; 2)Ne denli çok olursa olsun sevgi olmadıkça değersiz olduğu, 4)Sevginin incelikleri; 13)Ümitten ve inanmaktan daha büyük olduğu.

1*Eğer insanların ve meleklerin dilleriyle söylersem, sevgim olmadıkça ses çıkaran bir bakır veya öten bir zil olurum. **2***Eğer[1] bende yetenek

olup da tüm gizli şeyleri, bilgileri bilsem ve dağları bile oynatmaya güçlü inancım olsa; ama[2] sevgim olmazsa birşey değilim. **3***Eğer[3] bütün malımı sadaka versem, bedenimi yanmaya bıraksam ve sevgim olmazsa bunun bana bir yararı olmaz. **4***Sevgi çok sabreder[4] lütufla karşılık verir; sevgi kıskanmaz, sevgi övünmez ve gururlanmaz. **5***Kötü davranmaz, kendi yararını aramaz[5] öfkelenmez ve ard niyet taşımaz. **6***Haksızlıktan[6] sevinmez ve hakikatle[7] coşar. **7***Her şeye dayanır[8] her şeye inanır, her şeye ümitvar olur ve her şeye sabreder. **8***Sevgi asla eksilmez; ama ilhamlar[*] iptal olacaklar, diller ise bitecekler ve bilgi geçersiz kılınacak. **9***Çünkü[9] biraz biliyor ve esinleme ile biraz söylüyoruz. **10***Ama '*Kamil olan*' geldiğinde o zaman bu biraz bildiğimiz geçersiz kılınacaktır. **11***Ben çocukken çocuk gibi söylüyor, çocuk gibi düşünüyor ve çocuk gibi karşılaştırıyordum; ama büyüdüğümde çocukça şeyleri terk ettim. **12***Çünkü[10] şimdi aynadan bir görüntü gibi; ama o zaman yüz yüze göreceğiz. Şimdi biraz biliyorum; ama[11] o zaman bilindiğim gibi bileceğim. **13***Böylece geriye iman, ümit ve sevgi kalıyor; ama bunların en büyüğü sevgidir.

(1)B.12/8,9,10ve28,1471vediğ.,Bak.Mat.7/22,**(2)**Mat.17/19, Mark.11/23,Luk.17/6,**(3)**Mat.6/1ve2,**(4)**Sül.Mes.10/12, I.Petr.4/8,**(5)**B.10/24,Filp.2/4,**(6)**Mez.10/3,Rom.1/32, **(7)**II.Yuh. 4.Ayet,**(8)**Rom.15/1,Galt.6/2,II.Tim.2/24, **(9)**B.8/2,(10)II.Kor. 3/18, 5/7, Filp.3/12,**(*)**:Peygamberlik; geleceği betimleme, **(11)**Mat. 18/10, I.Yuh.3/2.

14. Bölüm: 1)İlhamla söylemenin dillerle söylemekten daha iyi olduğu, 6)Bunun örnekle açıklaması, 12)Tanrı'nın bu armağanlarının amacı Kilisenin (Cemaatin çoğalması.) büyümesi olduğu, 26)Mevhibelerin(Tanrı vergisi, armağan.) kullanılış yolu, 34)Kadınların Kilisede vaaz etmesinin yasak olduğu.

1*Sevgiye yöneliniz ve ruhsal[1] armağanlarla esinlenerek söylemeye[2] gayret ediniz. **2***Çünkü anlaşılmaz bir dille[3] konuşan insanlara değil; ama ancak Tanrı'ya söyler. Çünkü[4] kimse anlamıyor ve ruhsal bir olayla gizem söylüyor. **3***Ama ilhamla söyleyen yapı*(inşa)* öğüt ve avunç için insanlara söylüyor. **4***Dillerle söyleyen kendini imar ediyor; ama ilhamla söyleyen cemaati imar eder. **5***Diliyorum ki, siz hepiniz dillerle söyleyin -eğer bu cemaatin gelişmesi için tercüme edilirse- ama daha çok ilhamla söyleyesiniz; çünkü ilhamla söyleyen, dillerle söyleyenden büyüktür. **6***Şimdi ey kardeşler! Eğer dillerle söyleyerek yanınıza gelirsem ve size vahiy, ilim veya eğitimle söylersem size ne yarar sağlar? **7***Ses veren cansız şeyler bile; gerek düdük, gerek tanbur olsun. Sesleriyle bir ayırım vermezse; onun düdük sesi mi yoksa tanbur sesi mi olduğu nasıl anlaşılır? **8***Çünkü boru da belirsiz bir ses verirse; cenge kim hazırlanır? **9***Böylece siz de dillerle açık bir söz söylemezseniz; söylenilen nasıl anlaşılır? Çünkü boş yere söylemiş oluyorsunuz. **10***Ama dünyada o denli çok sesler var ki onlardan hiçbiri anlamsız değildir. **11***Durum böyleyken, eğer sesin gücünü bilmezsem; ben söyleyene barbar ve söyleyen de bana barbardır. **12***Böylece siz de ruhsal armağanlara katıldığınız gibi; cemaatin gelişmesi için de çoğalmasını dileyin. **13***Bu yüzden lisanla söyleyen çevirisi için dua etsin. **14***Çünkü eğer anlaşılmaz bir dille söylersem ruhum dua eder; ama zihnim ürünsüz kalır. **15***Şimdi ne olur ruhla[5] dua edeyim ve akılla[6] da dua edeyim. Ruhla Mezmur okuyayım ve zihinle de Mezmur okuyayım. **16***Eğer ruhla bereket okursan; bilgisizce duran adam senin ne dediğini bilmeden nasıl 'Amin'[7] diyebilir? **17***Oysa sen güzel şükrediyorsun; ama diğeri bunu bilmeden gönenmez. **18***Tanrıma şükrediyorum ve tümünüzden daha çok dillerle söylüyorum. **19***Ama bilmediğim dilden on bin söz söylemektense; diğerlerine de öğretmek için zihnimle toplantıda beş söz söylemeği tercih ederim. **20***Ey kardeşler! Akılda[8] çocuk gibi olmayın, kötülüğe karşı masum olun[9] ama akılca olgun olun. **21***Kutsal[10] Yasa'da yazdığına[11] göre: "Bu halka yabancı dillerle ve yabancı dudaklarla söylesem de; yine Bana kulak asmayacaklar" diye Rabb söylüyor. **22***Oysa diller inananlara değil; ancak inanmayanlara delil için ilhamla söylemekse; inanmayanlar için değil ancak inananlar içindir. **23***Eğer tüm Cemaat bir yere toplandığı zaman tümü dillerle söylerse ve bilgisizler ile inanmayanlar içeriye girerse: '*çıldırmışsınız*'[12] demiyecekler mi? **24***Bunun için tümü esinlemeyle(*ilhamla*) söylerken; içeriye inanmayan veya bilgisiz biri girerse herkes tarafından susturulur (*ilzam edilir*) ve herkesçe sınanır. **25***Bu şekilde yüreğinin gizli şeyleri ortaya çıkacak ve: 'Gerçekten[13] Tanrı aranızdadır' diye söyleyerek yüzüstü düşüp Allah'a secde edecektir. **26***Böylece ey kardeşler! Durum nedir? Toplandığınız zaman sizden her birinizin Mezmuru var, öğretimi var[14] dili var, vahyi var ve çevirisi var; her şey[15] gönenmeniz için olsun. **27***Bir kimse dillerle söylerse iki veya üç kişi olup sırayla söylesinler ve biri de çevirsin. **28***Ama çeviren yoksa cemaatte sussun, kendi kendisine ve Tanrı'ya söylesin. **29***Esinleme ile söyleyenlerden iki veya üç kişi söylesin ve diğerleri[16] doğrulasınlar. **30***Oturanlardan birine

esinleme olursa önceki[17] sussun. **31*** Çünkü tümünün öğretisi ve avuncu için tümünüz teker teker ve esinlemeyle söyleyebilirsiniz. **32*** Ve böyle[18] söyleyenlerin ruhları esinlemeyle söyleyenlere uyar. **33*** Çünkü Allah karışıklık Allah'ı değil; ama kutsalların[19] tüm cemaatlerinde olduğu gibi esenlik Allahıdır. **34*** Toplantılarda kadınlar[20] sussunlar; çünkü konuşmaya izinleri yoktur; ancak[21] Kutsal Yasa'nın gereği gibi uymalıdırlar[22]. **35*** Ama birşey öğrenmek istediklerinde evde kendi eşlerine sorsunlar; çünkü cemaatte konuşmak kadına ayıptır. **36*** Tanrı'nın sözü sizden mi çıktı veya yalnız size mi geldi? **37*** Eğer[23] bir kişi kendi kendinin esinleme(*ilham*) alabileceğini veya ruhanî olabileceğini sanıyorsa; size yazdığım tüm şeylerin Rabbin öğütleri olduğunu yakından bilecektir. **38*** Ama eğer bir kişi bilmiyorsa bilmesin. **39*** Şimdi ey kardeşler! İlhamla[24] söylemeye gayret edin ve dillerle söylemeyi de engellemeyin. **40*** Her[25] şey iyi bir şekilde düzenli olsun.

(1)B.12/31, **(2)**Say.11/25ve29, **(3)**Res.İşl.2/4, 10/46, **(4)**26.Ayet, **(5)**Efs.5/19, Kol.3/16, **(6)**Mez.47/7, **(7)**B.11/24, **(8)**Mez.131/2, Mat.11/25,18/3,19/14veRom.16/19,B.3/1,Efs.4/14, İbr.5/12ve13, **(9)**Mat.18/3, B.2/6, I.Petr.2/2, **(10)**Yuh.10/34, **(11)**İşa.28/11,12, **(12)**Res.İşl.2/13, **(13)**İşa.45/14, Zek.8/23, **(14)**6.Ayet, B.12/8-10, **(15)**B.12/7,II.Kor.12/19,Efs.4/12,**(16)**B.12/10,**(17)**I.Sel.5/19 ve 20, **(18)**I.Yuh.4/1, **(19)**B.11/16, **(20)**I.Tim.2/11,12, **(21)**Tek.3/16, **(22)**B.12/3,Efs.5/22, Kol.3/18, Tit.2/5, I.Petr.3/1, **(23)**II.Kor.10/7, I.Yuh.4/6, **(24)**B.12/31, I.Sel.5/20, **(25)**33.Ayet.

15. Bölüm: 1)Pavlus'un dirilmeyi inkâr eden gruba, Mesih'in ölümden dirilmesini delil göstererek yanıtı, 21)Ölümden dirilişin turfandası(Taze meyvesi), 35)Dirilişin nasıl olacağı, 51)Ölülerin dirilişinde yaşama kavuşacakların değişeceği.

1* Ey kardeşler! Size[1] bildirdiğim ve sizin de kabul edip onda[2] durduğunuz Müjde'yi bildiriyorum. **2*** Bunun aracılığıyla[3] eğer boş yere inanmadınızsa[4] size bildirdiğim gibi sözü kabul ettiğiniz zaman kurtulursunuz. **3*** Çünkü[5] her şeyden önce benim aldığımı size[6] vermiş bulunuyorum; yani kitaplarda[7] yazıldığı gibi Mesih günahlarımız için öldü, **4*** Ve mezara konuldu. Kitaplarda[8] yazıldığı gibi üçüncü günde dirildi. **5*** Kifas'a[9] ve sonra[10] '*onikiler'e* göründü. **6*** Daha sonra beş yüzden çok kardeşlere bir kez de göründü. Bunların çoğu da halâ yaşıyor ve bazıları da uyudular. **7*** Bundan sonra Yakup'a ve sonra tüm[11] havarilere göründü. **8*** Herkesten[12] sonra zamansız gibi doğmuş olan bana da göründü. **9*** Çünkü[13] ben Resuller'in en değersiziyim; öyle ki, elçi denilmeye bile layık değilim. Çünkü[14] Tanrı'nın cemaatine baskı yaptım. **10*** Ama[15] her neysem Tanrı'nın lütfuylayım ve *"O"*nun bana gösterdiği lütuf boşyere olmadı; çünkü[16] onların tümünden daha çok çalıştım. Bu ben değil[17] ancak benimle olan Tanrı'nın lütfudur. **11*** Böylece gerek ben, gerek onlar böyle vaaz ediyoruz ve siz de böyle inandınız. **12*** Mesih ölümden dirildi diye vaaz edilirse; sizden bazıları: 'Ölümden diriliş yok' nasıl diyebiliyorsunuz? **13*** Eğer ölümden diriliş yoksa Mesih[18] de dirilmemiştir. **14*** Eğer Mesih dirilmemişse hem bizim vaazımız boşuna ve hem de sizin inancınız boşunadır. **15*** Biz de Tanrı için yalan tanıklık yapmış oluyoruz. Çünkü[19] Mesih'i diriltti diye Tanrı için tanıklık yaptık. Eğer gerçekten ölüler dirilecek olmasaydı O'nu da diriltmezdi. **16*** Çünkü ölüler dirilmeseydi Mesih de dirilmezdi. **17*** Eğer Mesih dirilmemişse sizin inancınız boş olup siz de suçlarınızda[20] olurdunuz. **18*** Ve hem de Mesih'de uyuyanlar yok olmuş olurlardı. **19*** Eğer[21] Mesih'e yalnız bu yaşam için ümit etmişsek; tüm insanlardan daha çok acınacak adamlarız. **20*** Ama şimdi[22] Mesih ölümden dirilmekle uykuya[23] dalanların ilk meyvesi oldu. **21*** Çünkü mademki[24] ölüm insan aracılığıyla geldi; ölümden[25] dirilme de insanla olmuştur. **22*** Nasıl ki Adem'le tümüne ölüm geldi; böylece Mesihle de tümü yaşayacaktır. **23*** Herkes[26] kendi sırasında Mesih'e turfanda(*ilk meyve*) ve sonra da onun gelişinde Mesih'e ait olanlar bulunuyor. **24*** Daha sonra da her egemenlik, her hükümet ve gücü iptal ederek Baba[27] Allah'a egemenliği teslim edecek ve sonra son olacaktır. **25*** Çünkü[28] tüm düşmanlarını kendi ayakları altına koyuncaya dek egemen olması gerekiyor. **26*** Geçersiz kılınacak[29] son düşman da ölümdür. **27*** Çünkü[30] herşeyi[+] O'nun egemenliğine koydu" Ama: herşey O'na uymuştur' dediğinde; herşeyi O'na bağımlı kılanın kendisinin[§] bunun dışında olduğu apaçıktır. **28*** Herşey[31] O'na uyduğunda; o zaman Allah '*Her Şeyde Her şey'* olsun diye, Oğul[32] da bizzat herşeyi kendisine verene uyacaktır. **29*** Çünkü eğer ölüler kesinlikle dirilmemiş olsaydı; ölüler için vaftiz olanlar ne yapacaktı? Niçin[33] ölüler için vaftiz olsunlar ki? **30*** Biz de niçin her saat sıkıntıya düşüyoruz? **31*** Rabbimiz İsa Mesih'te sizin için olan, övüncümün[34] hakkı için her gün[35] ölüyorum. **32*** Eğer ben Efes'te[36] bir insan olarak yabanıl hayvanlarla cenkleştimse; ölüler dirilmeyecek olsaydı, bunun bana ne yararı olurdu? O zaman yiyelim içelim[37] çünkü yarın öleceğiz(*mi deseydik?*) **33*** Aldanmayın kötü[38] dostluklar iyi ahlâkı bozuyor. **34*** Dürüstçe ayılın[39] günah yapmayın; çünkü[40] bazılarının Tanrı konusunda bir bilgisi yoktur. Bunu sizi[41] utan-

dırmak için söylüyorum. **35*** Ama biri: 'Ölüler[42] nasıl dirilecek ve ne şekilde bir beden alacaklar?' diye sorarsa: **36*** -Ey akılsız! Senin[43] ektiğin şey ölmeyince dirilmez. **37*** Bir şey ektiğinde olacak olan bedeni değil; ama buğday olsun veya başka bir tür olsun çıplak taneyi ekiyorsun. **38*** Tanrı ona dilediği gibi bir beden ve tohumların her birine de kendine özgü bir beden verir. **39*** Her beden bir çeşit beden değildir; ama insan bedeni başka, hayvan bedeni başka, balık başka ve kuş başkadır. **40*** Göksel bedenler ve dünyasal bedenler vardır; ama göktekilerin görkemi başka ve yerdekilerin başkadır. **41*** Güneşin görkemi başka, ayın görkemi başka ve yıldızların görkemi başkadır. Çünkü görkemleriyle yıldız yıldızdan başkadır. **42*** İnsanların[44] dirilişi de böyledir. Ölümlü olarak ekilir ve ölümlü olmayarak dirilir. **43*** Düşkün[45] olarak ekilir(*gömülür*) ve görkemle dirilir. Güçsüzlükle ekilir ve güç ile dirilir. **44*** Doğal beden olarak ekilir, ruhsal beden olarak dirilir. Doğal beden var ve ruhsal beden de var. **45*** Böyle yazıyor: "İlk insan; yani Adem yaşayan can[46] oldu. Sonraki[47] Adem yaşam veren ruh[48] oldu" **46*** Ama önce ruhsal olan değil; bedensel*(doğal)* olan oldu ve ondan sonra ruhsal olan geldi. **47*** İlk insan[49] yerden çıkandır[50] ikincisi ise gökten olan[51] Rabb'tir. **48*** Yerden biten nasılsa yerdekiler de öyledir; gökten olan[52] nasılsa göktekiler de öyledir. **49*** Yerden[53] çıkanın(*doğal olanın*) şeklini aldığımız gibi göksel[54] şekilleri de alacağız. **50*** Bunu da diyorum ey kardeşler! Beden[55] ve kan "Göksel Egemenliği" miras alamaz ve ölümlü olan ölümlü olmayana mirasçı olamaz. **51*** İşte size bir sır söylüyorum: Hepimiz[56] uyumayacağız ama tümümüz son Sur'da(*). **52*** Ve bir anda bir göz kırpmasıyla değiştirileceğiz[57]. Çünkü *'Sur'*[58] çalınacak ve ölüler ölümsüz olarak dirilecek; biz de değiştirileceğiz. **53*** Çünkü bu ölümlünün ölümlü olmayanı giymesi ve bu ölüme düşkün olanın ölümsüzlüğü giymesi gerekiyor. **54*** Bu ölümlü olan, ölümlü olmayanı giydikten sonra ve bu ölüme düşkün[59] olan ölümsüzlüğü aldıktan sonra; işte o zaman: "Ölüm[60] galip gelemeden yutuldu" diye yazılan söz yerine gelecektir. **55*** Ey ölüm! Senin[61] dikenin nerede? Ey ***Haviye*** senin galipliğin nerede? **56*** Ölümün dikeni günah ve günahın[62] gücü Kutsal Yasa'dır*(şeriat)*. **57*** Ama Rabbimiz[63] İsa Mesih aracılığıyla bize galip gelmemizi lütfeden Tanrı'ya[64] şükürler olsun. **58*** Şimdi[65] ey sevgili kardeşlerim. Emeğinizin Rabb'de boşuna olmadığını bilerek; güçlü[66] ve sarsılmaz kalıp Rabbin işinde artarak durun.

(1) Galt.1/11, **(2)**Rom.5/2, **(3)**Rom.1/16, B.1/21, **(4)**Galt.3/4, **(5)**B.11/2ve23, **(6)**Galt.1/12, **(7)**Mez.22/15ve diğ., İşa.53/5,6ve diğ., Dan.9/26, Zek.13/7, Luk.24/26ve46, Res.İşl.3/18, 26/23, I.Petr.1/11, 2/24, **(8)**Mez.2/7, 16/10, İşa.53/10, Luk.24/26ve46, Res.İşl.2/25-31,13/33,34ve35,26/22ve23,I.Petr.1/11,**(9)**Luk. 24/34,**(10)**Mat.28/17,Mark.16/14,Luk.24/36,Yuh.20/19ve26, Res.İşl.10/41,**(11)**Luk.24/50,Res.İşl.1/2ve4,**(12)**Res.İşl.9/4ve 17,22/11ve14,B.9/1, **(13)**Efs.3/8, **(14)**Res.İşl.8/3,9/1, Galt.1/13, Filp.3/6,I.Tim.1/13,**(15)**Efs.3/7ve8,**(16)**II.Kor.11/23,12/11, **(17)**Mat.10/20,Rom.15/18,19,II.Kor.3/5,Galt.2/8,Efs.3/7, Filp. 2/13,**(18)**I.Sel.4/14,**(19)**Res.İşl.2/24ve32,4/10ve33,13/30, **(20)**Rom.4/25, **(21)**II.Tim.3/12, **(22)**I.Petr.1/3, **(23)**Res.İşl.26/23, 23.Ayet, Kol.1/18, Vah.1/5, **(24)**Rom.5/12ve17, **(25)**Yuh.11/25, Rom.6/23,**(26)**20.Ayet,I.Sel.4/14-16,**(27)**Dan.7/14ve27, **(28)**Mez. 110/1, Res.İşl.2/34,35, Efs.1/22, İbr.1/13, 10/13, **(29)**II.Tim.1/10,Vah.20/14,**(30)**Mez.8/7,8, Mat.28/18,İbr.2/8, I.Petr.3/22, **(+)Yunancası:** ***Onun ayakları altına***, **(§):**Bizzat Tanrı'nın; yani "Her şeyi Mesih'e baş eğdiren Tanrı"(***Yehovah****'ın*) kendisi, Mesih'e baş eğmez. Bununla Tanrı ile İsa Mesih'in **'**Bizatihî/**Objektif ve nesnel'** iki ayrı kişilik olduğu vurgulanıyor. Bak. Fil.2/6,7, Çık.24/17, Çık.33/20 **"Çünkü insan *'Ben'i* görüp de yaşayamaz.'**, I. Krl.19/11,12,**(31)**Filp.3/21, **(32)**B. 3/23,11/3,**(33)**II.Kor.11/26,Galt.5/11,**(34)**I.Sel.2/19, **(35)**Rom. 8/36, B.4/9, II.Kor.4/10, 11,11/23, **(36)**II. Kor.1/8, **(37)**I.Sel.2/19, **(35)**Rom 8/36, B.4/9, II.Kor.4/10,11, 11/23, **(36)**II.Kor.1/8, **(37)**İşa.22/13, 56/12, Vaiz 2/24, Luk.12/19, Bak Sül.Bil.2/6-8, **(38)**B.5/6, **(39)**Rom.13/11, Efs.5/14, **(40)**I.Sel.4/4, **(41)**B.6/5, **(42)**Hez.37/3,**(43)**Yuh.12/24,**(44)**Dan.12/3,Mat.13/43,- **(45)**Filp.3/21,**(46)**Tek.2/7, **(47)**Rom. 5/14, **(48)**Yuh.5/21, 6/33, 39,40, 54 ve 57,Filp. 3/21,Kol.3/4,**(49)**Yuh.3/31, **(50)** Tek.2/7, 3/19,**(51)**Yuh.3/13ve31,**(52)**Filp. 3/20ve21,**(53)**Tek.5/3,**(54)**Rom. 8/29, II.Kor. 3/18,4/11, Filp.3/21, I.Yuh.3/2, **(55)**Mat.16/17, Yuh.3/3ve5, **(56)**I.Sel.4/14-16, **(*)**Bak II.Ezr.5/4, **(57)**Filp.3/21, **(58)**Zek.9/14, Mat.24/31, Yuh.5/25, I.Sel.4/15, **(59)**II.Kor.5/4, **(60)**I.Yuh.5/4ve5, **(64)**Rom. 7/25, **(65)**B.8/3, **(66)**II.Petr.3/14.

16. Bölüm: 1)Pavlus'un Korintoslular'ı Kudüs'te olan yoksullara yardım etmeye çağırması, 10)Timeteos için iyi tanıklık, 13)Dostane öğütleri, 19)Selamlarını söylemesi, 22)Ve duası.

1* Kutsallar[1] için yapılacak olan yardım toplanması konusunda; Galatya Cemaatine(*kilise*) yazdığım gibi siz de öyle yapınız. **2*** Her[2] haftanın birinci gününde sizden herkes gücüne göre (para) toplayarak yanında saklasın; ve ben oraya gelince toplamaya gerek olmasın. **3*** Geldiğim zaman uygun[3] göreceğiniz kişiler kimlerse; bağışınızı Kudüs'e götürmek için onları mektuplarla göndereceğim. **4*** Benim[4] de gitmem uygun olursa; benimle beraber gelsinler. **5*** Makedonya'dan geçtikten sonra size geleceğim; çünkü[5] Makedonya'dan geçeceğim. **6*** Belki yanınızda biraz zaman

kalır ve belki de kışı geçiririm. Tâ ki; her nereye gidecek olursam beni[6] siz yola çıkaracaksınız. **7***Çünkü bu kez yol üstü sizinle görüşmek istemeyeceğim; ama[7] Rabb izin verirse yanınızda biraz gecikmek ümidindeyim. **8***Ama Hamsin (Pentikost) Bayramı'na dek Efes'te kalacağım. **9***Çünkü[8] bana büyük ve kârlı bir kapı açıldı ve karşı[9] koyanlar da çoktur. **10***Eğer[10] Timeteos gelecek olursa, yanınızda korkusuzca durmasına dikkat edin; çünkü[11] o da benim gibi Rabb'in işiyle uğraşıyor. **11***Böylece onu[12] kimse aşağı görmesin; ama[13] yanıma gelmesi için esenlikle yola uğurlayınız; çünkü kardeşlerle onu bekliyorum. **12***Apollos[14] kardeş için ise: Kardeşlerle birlikte yanınıza gelmesini kendisine çok yalvardım. Şimdi gelmeyi kesinlikle istemiyor; ama uygun bir zamanı olduğunda gelecektir. **13***Uyanık durun[15] inançta[16] sarsılmayın, mert davranın ve güçlü[17] olun. **14***Her şeyiniz[18] sevgiyle olsun. **15***Ey kardeşler! Stefanas'ın evi, Ahaya'nın[19] ilk meyvesi olup kutsalların[20] hizmetine gönül verdikleri bilginiz[21] içindeyken size şöyle yalvarıyorum: **16***Kendiniz de bu gibi kişilere ve beraberce çalışıp emek[22] verenlerin tümüne uyasınız[23]. **17***İstefanas, Fortunatus ve Ahaikus'un gelmelerinden sevindim. Çünkü[24] sizin eksiğinizi onlar tamamladılar; **18***Ve benim[25] ruhumla sizinkine huzur verdiler. Şimdi[26] bu gibileri onayın. **19***Asya Cemaatleri(*kiliseleri*) size selam ediyor. Akuila ve Priskila ile evlerinde olan Cemaatle birlikte[27] Rabb'te size çok selam ediyorlar. **20***Tüm kardeşler size selam ediyor. Kutsal öpücükle birbirinizi selamlayınız[28]. **21***Ben[29] Pavlus'un el yazısıyla selam. **22***Eğer biri Rabbimiz İsa Mesih'i sevmezse[30] Rabbimiz gelince[31] lanetlensin[32]. Maranata[*]**.** **23***Rab İsa[33] Mesih'in lütfu sizinle olsun. **24***Ve sevgim İsa Mesih'te tümünüzle olsun. Âmin.

(1) Res.İşl.11/29, 24/17, Rom.15/26, **(2)**Res.İşl.20/7,Vah.1/10, **(3)**II.Kor.8/19, **(4)**II.Kor.8/4ve19, **(5)**Res.İşl.19/21, II.Kor.1/16, **(6)**Res.İşl.15/3,17/15,21/5, Rom.15/24,II.Kor.1/16, **(7)**Res.İşl. 18/21, B.4/19, Yakb.4/15, **(8)**Res.İşl.14/26, II.Kor.2/12, Kol.4/3, Vah.3/8, **(9)**Res.İşl.19/9, **(10)**Res.İşl.19/22, B.4/17, **(11)**Rom. 16/21,Filp.2/20ve22,I.Sel.3/2,**(12)**I.Tim.4/12, **(13)**Res.İşl. 15/33, **(14)**B.1/12,3/5,**(15)**Mat.24/42,25/13,I.Sel.5/6,I.Petr.5/8, **(16)**B.15/1,Filp.1/27,4/1,I.Sel.3/8,II.Sel.2/14,**(17)**Efs.6/10, Kol.1/11,**(18)**B.14/1I.Petr.4/8,**(19)**Rom.16/5,**(20)**II.Kor. 8/4,9/1,İbr.6/10,**(21)**B.1/16,**(22)**İbr.6/10,**(23)**İbr.13/18, **(24)**II.Kor. 11/9,Filp.2/30, Fil.Mek.13.Ayet, **(25)**Kol.4/8, **(26)** I.Sel.5/12,Filp. 2/29, **(27)** Rom.16/5ve15,Film.Mek.2.Ayet, **(28)**Rom.16/16, **(29)**Kol.4/18,II.Sel.3/17,**(30)**Efs.6/24, **(31)**Yahd. Mek.14. ve 15. Ayetler, **(32)**Galt.1/8,9, **(*)Maranata:** Aramice bir kelime olup Rabbimiz gel manasındadır (Osmanlıca çevirisinde bu kelime yoktur), **(33)**Rom.16/20.

PAVLUS'UN KORİNTOSLULAR'A İKİNCİ MEKTUBU

1. Bölüm: 1)Pavlus'un çektiği sıkıntıları anarak Korintoslular'a sıkıntılarda sabırlı olmalarını öğütlemesi, 12)Sadelik ve alçakgönülle davrandığına vicdanını tanık göstermesi, 15)Korintos'a korktuğu için değil; ama onları esirgediği için gelmemesi.

1*Tanrı'nın arzusuyla İsa Mesih'in[1] elçisi Pavlus ve Timeteos kardeş; Allah'ın Korintos'ta olan Cemaatine ve tüm Ahaya'da bulunan kutsallara[2]. **2***Babamız Allah ve Rabb İsa Mesih'ten size lütuf[3] ve esenlik olsun. **3***Rabbimiz[4] İsa Mesih'in Babası Allah, şefaat Babası ve tüm avunç kaynağı olan Tanrı kutlu olsun. **4***O da Allah'tan bizim avutulduğumuz avuntuyla ve her sıkıntıda bulunan kişileri avutabilmemiz için, bizim her sıkıntımızda bizi avutur. **5***Çünkü[5] Mesih'in sıkıntıları bizde çoğaldığı gibi avuncumuz da Mesih aracılığıyla çoğalır. **6***Eğer sıkıntı çekersek, uğradığımız o sıkıntılara göğüs germek sizin avuncunuz[6] ve kurtuluşunuz içindir; sevincimiz de Mesih aracılığıyla bunun için çoğalır. **7***Sıkıntılara[7] ortak olduğunuz gibi, avuntuya da ortak olduğunuzu biliyor ve bunun için kurtuluşunuza çok ümitvarız. **8***Çünkü ey kardeşler! Asya'da[8] bizim başımıza gelen sıkıntılardan; yani dayanma gücümüzün çok üstünde, hattâ yaşamaktan bile bıkacak kadar zorlandığımızdan habersiz olmanızı istemiyoruz. **9***Ama kendi canımızda ölüm kararını aldık. Tâ ki kendimize değil[9] ancak ölüleri dirilten Tanrı'ya güvenelim. **10***O bizi[10] o denli büyük bir ölümden kurtardı ve kurtarıyor; bundan böyle de bizi kurtaracaktır, diye *"O"*na güveniyoruz. **11***Siz de bizim[11] için duada eşlik ediyorsunuz. Tâ ki birçokları aracılığıyla[12] bize olan lütuf üzerine birçoklarınca şükredilsin. **12***Çünkü övüncümüz budur: Yani vicdanımız tanıktır ki bedensel bilgelikle değil[13] ancak dünyada Tanrı'nın lütfuyla, özellikle sizin için sadelikle ve Tanrı'ya olan saflıkla[14] davrandık. **13***Çünkü okuduğunuz, yakından bildiğinizden ve ümidime göre sona dek yakından bileceğiniz şeyden başka birşey yazmıyorum. **14***Böylece Rabb İsa'nın gününde bize övünç sebebi olacağınız gibi[15] biz de size övünç[16] sebebi olduğumuzu lütfen kabul ediniz. **15***Bu güvençle ikinci[17] kez bir nimete erişmeniz için önce[18] size gelmek; **16***Sizden Make-

donya'ya geçmek ve yine Makedonya'dan size gelmek[19] sonra da Yahudiye'ye gitmek için sizin tarafınızdan yola çıkarılmak arzusundaydım. **17*** Şimdi bu niyetimde acaba gevşek mi davrandım? Yoksa benim evetim evet ve hayırım hayır diyerek bedenimle[20] mi karar verdim? **18*** Ama Tanrı biliyor ki, bizim size olan sözümüz evet ve hayır olmadı. **19*** Çünkü bizim; yani benimle Silvanus ve Timeteos aracılığıyla aranızda vaaz edilen[21] Tanrı'nın Oğlu İsa Mesih, evet ve hayır olmayıp ancak[22] sözümüz O'nda evet oldu. **20*** Çünkü[23] Tanrı'nın tüm vaadleri aracılığımızla Tanrı'nın yüceliği için O'nda evet ve amindir. **21*** Bizi sizinle beraber Mesih'de perçinleyip bizi mesh eden[24] Allah'tır. **22*** Böylece[25] bizi mühürledi ve yüreklerimize[26] ruhun güvencini verdi. **23*** Tanrı[27] bana tanık[+] olsun ki sizi[28] kayırmak için henüz Korintos'a gelmedim. **24*** Ama[29] bu sizin inancınızda saltanat sürmek demek değildir. Biz sizin sevincinizle seviniyoruz; çünkü[30] siz imanla dolusunuz.

(1)I.Kor.1/1, Efs.1/1, Kol.1/1, I.Tim.1/1, II.Tim.1/1, **(2)**Filp.1/1, Kol.1/1, **(3)**Rom.1/7, I.Kor.1/3, Galt.1/4, Filp.1/2, Kol.1/2, I.Sel.1/1, II.Sel.1/2, Film.Mek.3.Ayet, **(4)**Efs.1/3, I.Petr.1/3, **(5)**Ams.9/4, B.4/10, Kol.1/24, **(6)**B.4/15, **(7)**Rom.8/17, II.Tim.2/12, **(8)**Ams.19/23, I.Kor.15/32, 16/9, **(9)**Yerm.17/5ve7, **(10)**II.Petr.2/9,**(11)**Rom.15/31,Filp.Mek.1/19, Film.Mek.22.Ayet, **(12)**B.4/15,**(13)**I.Kor.2/4ve13,**(14)**B.2/17, 4/2, **(15)**Film.Mek. 2/16,4/1,I.Sel.2/19ve20,**(16)**B.5/12,**(17)**Rom.1/11,**(18)**I.Kor. 4/19, **(19)**I.Kor.16/5ve6, **(20)**B.10/2, **(21)**Mark.1/1, Luk.1/35, Amos 9/20, **(22)**İbr.13/8, **(23)**Rom.15/8,9, **(24)**I.Yuh.2/20ve27, **(25)**Efs.1/13, 4/30, II.Tim.2/19, vah.2/17, **(26)**B.5/5, Efs.1/14, **(27)**Rom.1/9, B.11/31, Galt.1/20, Filp.Mek.1/8, **(28)**I.Kor.4/21, B.2/3, 12/20, 13/2ve10, **(+)**Yunancası: "BEN İSA; ALLAH'I CANIM ÜZERİNE TANIK TUTUYORUM Kİ...", **(29)**I.Kor. 3/5, I.Petr.5/3, **(30)**Rom.11/20, I.Kor.15/1.

2. Bölüm: 1)Pavlus, Korintos'a gelmeyişinin başka nedenlerini anlatması, 6)Kilise'den (Cemaatten) atılan(Afaroz edilen) kişiyi bağışlama ve ona avutucu bilgiler öğütlenmesi, 12)Truva'dan Makedonya'ya gitmesinin nedenini açıklaması, 14)Müjde'de galip geldiği için Tanrı'ya teşekkür etmesi.

1* Bir daha[1] yanınıza gelmemeye; kendi kendime üzgün olarak karar verdim. **2*** Çünkü eğer ben sizi üzersem; benim üzdüğüm kişiden başka kim beni sevindirir? **3*** Hemen bunu size yazdım ki geldiğimde beni sevindirecek olan kişiler beni üzmesin[2] çünkü benim sevincim hepinizin sevincidir! Tümünüze[3] güveniyorum. **4*** Çünkü üzülmeniz için değil[4] ama benim size olan çok sevgimi bilmeniz için sıkıntılarla, acılarla ve yüreğimin bir çok gözyaşlarıyla size yazdım. **5*** Eğer[5] biri üzüntüye neden olduysa; bana[6] değil ancak (Ki çok sıkmayayım) tümüzü üzüntüye boğmuştur. **6*** Böyle birine birçoklarının[7] vereceği bir ceza yeterlidir. **7*** Şu şekilde[8] yani bu kişi büyük bir üzüntüyle yok olmasın diye, onu bağışlamanız ve avutmanız sizin için iyidir. **8*** Bu yüzden ona sevgiyle bakmanızı sizden yalvarıyorum. **9*** Çünkü her şeyde[9] övünmeniz olup olmadığını bilmek için sizi sınamak için yazdım. **10*** Ve her kime bir şey bağışlarsanız ben de bağışlarım. Çünkü ben de bir şey bağışlamışsam; Mesih'ten sizin için bağışladım. **11*** Tâ ki; Şeytan'dan kahredilmeyelim; çünkü Onun tuzaklarını bilmez değiliz. **12*** Mesih'in[10] Müjdesi için Troas'a[*] gittiğimde bana[11] Rabb'ten bir kapı açılmış olmasına rağmen: **13*** Kardeşim[12] Titus'u bulamadığımdan ruhum huzursuzdu ve onlarla vedalaşıp Makedonya'ya gittim. **14*** Ama bizi her yerde galip getiren ve bizim aracılığımızla O'na her yerde bilmeklik kokusunu[13] gösteren Allah'a şükrolsun. **15*** Çünkü[14] gerek kurtulan ve gerek yok olan kimseler için[15] Tanrı'nın önünde Mesih'in hoş kokusuyuz. **16*** Bunlara[16] ölüm için ölüm kokusu ve onlara yaşam için yaşam kokusuyuz. Buna[17] kim yetkindir? **17*** Çünkü birçokları gibi Tanrı sözünü tahrif[18] edenler değiliz; ama[19] sadelikle Tanrıdan gibi, Tanrı'nın önünde Mesih'de seviliyoruz.

(1)B.1/23,12/20,21,13/10,**(2)**B.12/21,**(3)**B.7/16,8/22,Galt. 5/10,**(4)**B.7/8,9ve12,**(5)**I.Kor.5/1,**(6)**Galt.4/12, **(7)**I.Kor.5/4,5, I.Tim.5/20,**(8)**Galt.6/1,**(9)**B.7/15,10/6,**(10)**Res.İşl.16/8,20/6, **(11)**I.Kor.16/9,**(12)**B.7/5,6,**(13)**Ezg.Ezg.1/6,**(14)**I.Kor.1/18,**(15)**B.4/3,**(16)**Luk. 2/34,Yuh.9/39, I.Petr.2/7ve 8, **(17)**I.Kor.15/10, B.3/5ve6,**(18)**B.4/2, 11/13, II.Petr.2/3, Bak II.Ezr.5/28, Yer.23/36, I.Krl.19/10, **(19)**B.1/12, 4/2, **(*)**: Truva'ya yakın antik bir Yunan kenti.

3. Bölüm: 1)Pavlus'un kendisinin bir öğüde gereksinimi olmadığını söylemesi, 2)Korintoslular'ın iman ve olgunluklarının kendisi için yeterli bir öğüt olduğu, 6)Eski Antlaşma ve Yeni Antlaşma'nın hizmetini uygulayarak; 12)Dürüstçe yapılan Müjde'nin (*İncil*) hizmetinin, Kutsal Yasa'nın yargısından daha üstün olduğunu açıklaması.

1* Yine kendimizi[1] öğütleyecek miyiz? Yoksa bazıları gibi size öğüt yazılarıyla mı[2] veya sizden alacağımız öğütlere mi gereksinmemiz var? **2*** Yüreğimize[3] kazılmış ve tüm insanların bilip okuduğu mektubumuz sizsiniz. **3*** Çünkü bizim hizmetimiz aracılığıyla ve mürekkeple değil; ancak yüce Tanrı'nın ruhuyla, taş levhalara değil[4] ama[5] Rabb'in et levhalarına yazılmış olan Mesih'in[6] mektubunun apaçık siz olduğu bellidir. **4*** Mesih aracılığıyla da Tanrı'ya böyle güvenimiz vardır. **5*** Bundan[7] ötürü bunu kendiliğimizden olan bir şeymiş gibi göstermeye biz yetkin değiliz! Ama yetkinliğimiz[8] Tanrıdan'dır. **6*** *"O"* da bize Yeni Antlaşma'nın[9] yani harflerin değil[10] ancak ruhun[11] hizmetçisi olmamızı onayladı. Çünkü harf

öldürür[12] ama ruh[13] diriltir. **7***Taşlar[14] üzerine harflerle[15] kazınan ölüm hizmeti*(şeriat)*; nasıl İsrailoğulları Musa'nın yüzüne[16] o'nun sönücü parlaklığı yüzünden bakamayacak şekilde görkemli olduysa; **8***Ruhun hizmeti[17] daha görkemli olmaz mı? **9***Genelde insanı suçlu kılan hizmette bile görkem varsa, aklanmayı sağlayan doğruluk hizmeti[18] daha çok yüce olmaz mı? **10***Bu yüzden yüce olanın da şimdiki yüceltilmiş olana karşı bir yüceliği yoktur. **11***Çünkü geçici olan yüce olduysa, kalıcı olan ne denli daha çok yücelenir! **12***Şimdi böyle bir ümidimiz varken özgüvenimiz[19] çoğalıyor. **13***Biz; Musa[20] İsrailoğulları'na geçici olan yüzünün parlaklığının sönüp gitmesini göstermemek için, yüzünü[21] peçeyle örttüğü gibi değiliz. **14***Ama[22] onların akılları körleşmiş olduğundan -Eski Antlaşma'nın okunduğu sırada- bu peçe tâ bu güne değin onların yüreklerinde kaldırılmamış duruyor ve ancak o Mesih ile kaldırılabilir. **15***Bundan böyle bu güne dek Musa'nın Kitabı okunduğunda, peçe de onların yüreğinde bir yer tutuyor. **16***Ama[23] Rabbe geri döndüklerinde peçe[24] kaldırılacaktır. **17***Oysa Rabb[25] Ruhtur ve Rabb'in[26] Ruhu nerdeyse özgürlük de ordadır. **18***Ama tümümüz, Rabbin yüceliğini -aynadaymış gibi- peçesiz bir yüzle seyrediyormuşçasına; sanki Rabbin Ruhuyla aynı şekilde görkemden görkeme değişiyoruz.

(1)B.5/12,10/8ve12,12/11,**(2)**Res.İşl.18/27,**(3)**I.Kor.9/2, **(4)**Çık. 24/12, 34/1, **(5)**Mez.40/8, Yerm.31/33, Hez.11/19, 36/26, İbr.8/10,**(6)**I.Kor.3/5,**(7)**Yuh.15/5,B.2/16,**(8)**I.Kor.15/10,Filp. 2/13, **(9)**Yerm. 31/31,Mat.26/28, İbr.8/6,8, **(10)**Rom.2/27ve29, 7/6,**(11)**I.Kor.3/5,15/10,B./18,Efs.3/7,Kol.1/25ve29,I.Tim. 1/11 ve12,II.Tim.1/11,**(12)**Rom.3/20,4/15,7/9-11,Galt.3/10, **(13)**Yuh. 6/63,Rom.8/2, **(14)**Çık.34/1ve28, Tes.10/1ve diğ., **(15)**Rom.7/10, **(16)**Çık.34/29,30ve35, **(17)**Galt.3/5, **(18)**Rom.1/17, 3/21ve22, **(19)**B.7/4, Efs.6/19, **(20)**Rom.10/4, Galt.3/23, **(21)**Çık.34/33,35, **(22)**İşa.6/10,Mat.13/11ve14,Yuh.12/40, Res.İşl.28/26, Rom.11/7, 8ve25, **(23)**Çık.34/34, Rom.11/23ve26,**(24)**İşa.25/7,**(25)**6.Ayet, I.Kor.15/45,**(26)**B.4/4ve6,I.Tim.1/11,**(27)**I.Kor.13/12, **(28)**Rom. 8/29, I.Kor.15/49, Kol.3/10.

4. Bölüm: 1)Resul(Elçi) Müjde'yi yumuşaklık ve arzuyla bildirdiğini söylemesi, 7)Bu uğurda her gün çektiği sıkıntı ve baskıların Tanrı'nın yüceliği; 12)Cemaatin(Kilisenin) yararı, 16)Ve kendinin gönenci için olduğu.

1*Bu yüzden[1] bu hizmet bizdeyken, lütfa[2] eriştiğimiz için usanmıyoruz. **2***Ama rezillik[*] konusu olan gizli şeyleri reddederek hileyle davranmıyor, Tanrı'nın[3] sözünü değiştirmiyor; ancak doğruyu[4] söylüyor ve bizzat[5] Tanrı'nın önünde olarak her insanın vicdanına söylüyoruz. **3***Bizim Müjdemiz düz veya örtülü olsa bile bu yok[6] olanlar için böyledir. **4***Çünkü onlarda Tanrı'nın görünümü[7] olan Mesih'in[8] görkemli Müjde'sinin ışığı, onları daha çok aydınlatmaması için bu dünyanın ilâhı[9] imansızların[10] aklını köreltti. **5***Biz[11] kendimizi değil; ancak Rabbimiz İsa Mesih'i vaaz ediyor ve İsa[12] için kendimizi size köle sayıyoruz. **6***Çünkü "Karanlıktan ışık[13] parlamasını" buyuran Tanrı, kendisi İsa Mesih'in yüzünde Tanrı görkemiyle[14] bilmeklik ışığını vermek için yüreğimize[15] parladı. **7***Ama bu gücün[16] değerinin bizden değil, Tanrı'dan olması için bu hazineye toprak[17] kaplar içinde sahibiz. **8***Her şeyde sıkıntıdayız[18] ama huzursuz değiliz. Şaşkınız, ama çaresiz değiliz. **9***Baskı görüyoruz; ama yıkılmış değiliz. Yere vuruluyoruz[19] ama yok olmuş değiliz. **10***İsa'nın[20] ölümünü sürekli bedenimizde taşıyoruz[21]. Böylece İsa da bedenimizde yaşasın. **11***Çünkü bizim ölümlü bedenimizde İsa'nın yaşamı görünsün diye; biz yaşayanlar İsa[22] için her an ölüme[23] bırakılıyoruz. **12***Şimdi bizde ölüm, sizdeyse yaşam sürsün. **13***"Ama[24] inanıyorum onun için söyledim" diye yazıldığı gibi, aynı[25] şekilde o iman ruhuna sahip olduğumuzdan biz de inanıyor ve bu yüzden konuşuyoruz. **14***Çünkü[26] Rabbimiz İsa'yı diriltenin bizi de İsa'nın yardımıyla dirilteceğini ve sizi de birlikte göstereceğini biliyoruz. **15***Çünkü[27] her şey sizin içindir. Tâ ki; lütuf[28] birçoklarının yakarışıyla çoğalsın ve Tanrı'nın görkemi artsın. **16***Bu yüzden usanmayın; ama bizim dış kabuğumuz ölse bile içte olan[29] günden güne diriliyor. **17***Çünkü[30] bizim bir an için olan hafif sıkıntımız, bize çok büyük ve sonsuz bir görkem getiriyor. **18***Biz[31] görünen şeylere değil; ama görünmeyenlere dikkat kesiliyoruz; çünkü görünenler geçici, oysa görünmeyenler sonsuzdur.

(1)B.3/6, **(2)**I.Kor.7/25, I.Tim.1/13, **(3)**B.2/17, I.Sel.2/3ve5, **(4)**B.6/4 ve7, 8/14, **(5)**B.5/11, **(6)**I.Kor.1/18, B.2/15, II.Sel.2/10, **(7)**Yuh.1/18,12/45,14/9,Filp.2/6,Kol.1/15,İbr.1/3,**(8)**B.3/8,9, 11ve18,6.Ayet,**(9)**Yuh.12/31,14/30, 16/11, Efs.6/12, **(10)**İşa.6/10, Yuh.12/40, B.3/14, **(11)**I.Kor.1/13ve23, 10/33, **(12)**I.Kor.9/19, B.1/24, **(13)**Tek.1/3, **(14)**4.Ayet, I.Petr.2/9, **(15)**II.Petr.1/19, **(16)**I.Kor.2/5, B.12/9, **(17)**B.5/1, **(18)**B.7/5, **(19)**Mez.37/34, **(20)**I.Kor.15/31, B.1/5,9, Galt.6/17 ve Filp.3/10, **(21)**Rom.8/17, II.Tim.2/11,12,I.Petr.4/13,**(22)**Mez.44/22, Rom.8/36, I.Kor.15/31 ve49, B.1/8ve9, **(23)**B.13/9, **(24)**Mez.116/10, **(25)**Rom.1/12, II.Petr.1/1, **(26)**Rom.8/11, I.Kor.6/14, **(28)**I.Kor.3/22, B.1/6, Kol. 1/24, II.Tim.2/10, **(28)**B.1/11, 8/18, 9/11,12, **(29)**Rom.7/22, Efs.3/16, Kols.3/10, I.Petr.3/4, **(30)**Mat.5/12, Rom.8/18, I.Petr. 1/6, 5/10, **(31)**Rom.8/24, B.5/7, İbr.11/1, **(*):** Bak Mez.12/8.

5. Bölüm: 1)Resulün(*Elçinin*) sonsuzluk görkemi için büyük ümit ve arzusu, 9)"Hesap Günü" (*Ceza günü/Kıyamet*) için temiz bir vicdana sahip olmaya çalıştığı, 12)Bunda amacının övünmek değil, 14)Ama Mesih'in sevgisiyle yaşamak olduğu, 18)Ve konuyla ilgili sözleri açıklayarak, insanların Mesih'te Tanrı'yla barışmasını sağlamak olduğu.

1* Çünkü biliyoruz ki eğer dünyadaki bu toprak meskenimiz bozulursa[1] Tanrı'dan bir sonsuzluk konutu; yani göklerde el ile yapılmamış bir evimiz olacak. **2*** Bundan ötürü[2] göksel konutumuzu giyinmek arzusuyla 'Ah!' ediyoruz. **3*** Bari[3] giyinik olacak ve çıplak kalmayacağız. **4*** Çünkü biz bu galibedeyiz ve yük altında inliyoruz. Çünkü sevinmek için değil; ancak ölümlü[4] olanın yaşama katılması için giyinmek istiyoruz. **5*** Bizi[5] tam bu şeye hazırlayan ve hem[6] de bize ruhun güvencini veren Tanrı'dır. **6*** Bu yüzden her an güveniyor ve biliyoruz ki bedende hazır iken Rabb'te kayboluyoruz. **7*** Çünkü[7] görüntüyle değil; ama inançla yaşıyoruz. **8*** Şimdi şuna güveniyor ve bedenden[8] sıyrılarak Rabbin yanında hazır bulunmayı daha çok özlüyoruz. **9*** Bu yüzden gerek hazır ve gerek uzak olsak da; O'nun önünde onaylanmak için gayret sarfediyoruz. **10*** Çünkü[9] Mesih'in mahkemesine herkesin çıkması gerekiyor. Böylece herkes kendi işlerine göre[10] gerek iyi, gerek kötü olup, bedendeyken yaptığı şeylerin karşılığını alsın. **11*** Bundan[11] ötürü biz Rabb korkusunu bilerek insanları kandırıyoruz(*ikna ediyoruz*) ve Tanrı'nın[12] önünde görünüyoruz. Sanıyorum ki sizin vicdanlarınızda da biliniyoruz. **12*** Çünkü[13] kendimizi gene size tavsiye etmiyoruz; ama yürekten değil, ancak dış görünüşüyle övünenlere karşı bir yanıtınız olsun diye bizim için[14] sizin övünebileceğiniz bir olanak veriyoruz. **13*** Eğer[15] biz deliysek Tanrı içindir; eğer aklımız yerindeyse sizin içindir. **14*** Çünkü Mesih'in sevgisi bizi zorunlu tutuyor: Eğer[16] biri herkes için öldüyse; bundan biliyoruz ki, herkes ölmüştür. **15*** O da herkesin yoluna öldü ki, yaşayanlar[17] da artık kendileri için değil; ama kendilerinin yoluna ölen ve dirilen için yaşasınlar. **16*** Bundan böyle[18] biz hiç kimseyi beden yönüyle aramıyoruz; hattâ Mesih'i bedenle bildik ise de şimdi artık[19] öyle tanımıyoruz. **17*** Eğer[20] biri Mesih'de ise yeni yaratıktır[21] eski şeyler geçti[22] işte yeni oldu. **18*** Ama herşey kendisi; biz[i][23] İsa Mesih aracılığıyla aklayan ve bize barışıklık hizmeti veren Tanrıyla'dır. **19*** Yani[24] Tanrı Dünya'nın suçlarını saymayarak kendisiyle Mesih'de aklayarak barışıklık sözünü bize verdi. **20*** Böylece Mesih tarafından elçilik yaparak[25] Tanrı bizim aracılığımızla rica ediyormuş gibi; Tanrı'yla[26] aklanmanızı Mesih'le yalvarıyoruz. **21*** Çünkü[27] biz O'nda, Tanrı'nın doğru kişileri olalım diye; suçsuz[28] olanı bizim için suçlu saydı.

(1) Eyp.4/19, B.4/7, II.Petr.1/13,14, **(2)**Rom.8/23, **(3)**Vah.3/18, 16/15, **(4)**I.Kor.15/53,54, **(5)**İşa.29/23, Efs.2/10, **(6)**Rom.8/23, B.1/22, Efs.1/14, 4/30, **(7)**I.Kor.15/53ve54, **(5)**İşa.29/23, Efs.2/10, **(6)**Rom.8/23, B.1/22, Efs.1/14, 4/30, **(7)**Rom.8/24,25, B.4/18, I.Kor.13/12, İbr.11/1, **(8)**Filp.1/23, **(9)**Mat.25/31ve32, Rom.14/10, **(10)**Rom.2/6, Galt.6/8, Efs.6/8, Kol.3/24ve25, Vah.22/12,**(11)**Eyp.31/23,İbr.10/31,Yahud.Mek.23.Ayet, **(12)**B.4/2, **(13)**B.3/1, **(14)**B.1/14, **(15)**B.11/1,16ve17, 12/6ve11, **(16)**Rom.5/15, **(17)**Rom.6/11,12, 14/7ve8, I.Kor.6/19, Galt.2/20, I.Sel.5/10, I.Petr.4/2, **(18)**Mat.12/50, Yuh.15/14, Galt.5/6, Filp.3/7,8, Kol.3/11, **(19)**Yuh.6/63, **(20)**Rom.8/9, 16/7, Galt.6/15, **(21)**Galt.5/6,6/15,**(22)**İşa.43/18,19,565/17,I.Petr.4/2, **(23)**Rom.5/10,Efs.2/16,Kols.1/20,I.Yuh.2/2,4/10,**(24)**Rom. 3/24,25,**(25)**Eyp.33/23,Malk.2/7,B.3/6,Efs.6/19,**(26)**B.6/1, **(27)**Rom.1/17,5/19,10/3,**(28)**İşa.53/6,9ve12,Galt.3/13,I.Petr. 2/22ve24, I.Yuh.3/5.

6. Bölüm: 1)Resulün(Elçinin) kendi öğütleri, 3)Ve dileği, 4)Müjde yolunda çektiği acılar ve hakaretlerle kendisini Mesih'in sadık bir hizmetçisi olarak görmesi, 14)İnançsız ve putperestlerle anlaşmamalarını, Tanrı'nın oğullarına layık bir temizlikle Korintoslular'a öğütlemesi.

1* Şimdi biz O'nunla[1] beraber çalışmaktayken şöyle[2] yalvarıyoruz: Tanrı'nın lütfunu boş yere[3] kabullenmiş olmayasınız. **2*** Çünkü[4] "Seni uygun zamanda kabul ettim ve sana kurtuluş gününde yardım ettim" diye buyuruyor. İşte şimdi uygun zaman ve şimdi kurtuluş günüdür. **3*** Bu hizmetin ayıplanmaması için; hiçbir gün, hiçbir[5] şey için engel çıkarmıyoruz. **4*** Ama her şeyde çok sabırla sıkıntılarda, gereksinmelerde, güçlüklerde; **5*** Baskılarda[6] cezaevlerinde, isyanlarda, zorluklarda ve uykusuzlukla açlıklarda... **6*** Temizlikle, bilgiyle, iyilikle, lütufla ve Kutsal Ruh'la iki yüzlülükle değil sevgiyle; **7*** Gerçeklik sözünü[7] Tanrı gücüyle[8] sağdan ve soldan doğruluk[9] silahlarıyla... **8*** Görkemle; hakaretle, kötü şöhret veya iyi şöhretle aldatıcılar gibi... **9*** Biliniyorken[10] bilinmez mişiz gibi ve ölenler gibi[11] ama işte yaşıyoruz! Dövülüp[12] de öldürülmeyen kimseler; **10*** Üzgün olup da her an sevinen kimseler ve yoksul olup da; ama başkalarını zengin eden kimseler gibi... Hiçbirşeyi olmayıp da her şeye sahip olanlar gibi, kendimizi[13] Tanrı'nın hizmetçisi olarak gösteriyoruz. **11*** Ey Korintoslular! Ağzımız size açılmış, yüreğimiz[14] büyümüştür. **12*** Bizde sıkılmış değilsiniz; ama kendi içinizde[15] sıkılmışsınız. **13*** [Çocuklarıma[16] söyler gibi söylüyorum.] Bunun için siz de büyüyünüz. **14*** İnançsızla[17] uygun bir boyunduruğa girmeyin. Çünkü[18] kötüyle iyinin birbiriyle ne ilişkisi var ve karanlıkla ışığın ne niteliği var? **15*** Belial[*] ile Mesih'in ne ortaklığı var; veya inananın inanmayanla ne payı var? **16*** Putlar ile Tanrı'nın Tapınağı'nın ne ilgisi var; çünkü[19] siz yüce Tanrı'nın mabedisiniz. Böylece Tanrı: "Onlarda[20] oturup aralarında gezeceğim; ben onların Tanrısı olacak ve onlar da benim halkım olacaktır" diye söyledi. **17*** Bunun için Allah[21]: "Onların arasından çıkıp ayrılın ve kirli hiçbir şeye dokunmayın" diye buyuruyor. **18*** Ve yine 'Her şeye egemen

Rabb' "Ben de sizi kabul edip size baba olacağım[22] siz de bana oğullar ve kızlar olacaksınız, diye söylüyor.

(1)I.Kor.3/9, **(2)**B.5/20, **(3)**İbr.12/15, **(4)**İşa.49/8, **(5)**Rom.14/13, I.Kor.9/12, 10/32, **(6)**B.11/23ve diğ., **(7)**B.4/2, 7/14, **(8)**I.Kor.2/4, **(9)**B.10/4, Efs.6/11ve13, II.Tim.4/7, **(10)**B.4/2, 5/11, 11/6, **(11)**I.Kor.4/9, B.1/9, 4/10,11, **(12)**Mez.118/18, **(13)**I.Kor.4/1, **(14)**B.7/3, **(15)**B.12/15, **(16)**I.Kor.4/14, **(17)**Tes.7/2,3, I.Kor.5/9, 7/39, **(18)**I.Sam.5/2,3, I.Krl.18/21, I.Kor.10/20ve21, Efs.5/7ve11, **(19)**I.Kor. 3/16,6/19, Efs.2/21ve22, İbr.3/6, **(20)**Çık.29/45, Lev.26/12, Yerm.31/33, 32/38, Hez.11/20, 36/28, 37/36ve diğ., Zek.8/8, 13/9, **(21)**Veya: Allah*(Yehovah)*: Bak.İşa.52/11, B.7/1, Vah.18/4, **(22)**Yerm.31/1ve9, Vah.21/7, **(*)**İblis.

7. Bölüm: 1)Resulün(Elçi Pavlus'un) Kutsallığı, 2)Ve onlara olan sevgisi gibi sevgide olmalarını övütlemesi, 3)Her türlü sıkıntı çektiği sırada *"önceki mektubunun?"* Korintoslular'a tövbe yolunu açmış olduğunu Titus'tan anladığında sevinmesi.

1*Şimdi ey sevgililer! Böyle vaatlerimiz varken[1] kendimizi bedenin ve ruhun her çeşit kirliliğinden temizleyerek, Allah korkusuyla kutsallığı alalım. **2***Bizi kabul ediniz; hiç kimseye haksızlık etmedik kimseye[2] kötülük yapmadık ve kimseden nefret etmedik. **3***Size karşı hüküm için söylemiyorum; çünkü: 'Sizinle[3] beraber ölmek ve beraber yaşamak üzere yüreklerimizdesiniz' diye önceden size söyledim. **4***Size karşı öz güvenim çok[4] sizin için övüncüm çok[5] sizin için avunuyor[6] ve tüm sıkıntılarımda gayet çok seviniyorum. **5***Çünkü[7] Makedonya'ya geldiğimizde bedenimiz hiç huzur bulmadı. Dışarıdan[8] kavgalar ve içeriden korkularla her[9] yerden sıkıntı içindeydik. **6***Ama[10] alçakgönüllüleri avutan Tanrı, Titus'un[11]aracılığıyla bizi sevindirdi. **7***Yalnız onun vasıtasıyla değil; ancak onun sizden ötürü avutulduğu avuntuyla da sevindik. Çünkü bize olan özleminizi, yasınızı ve benim için olan gayretinizi haber verince ben daha çok sevindim. **8***Eğer sizi mektubumla üzdüm ve her[12] ne denli pişman oldumsa da şimdi pişman değilim. Çünkü görüyorum ki, o mektup kısa bir süre için de olsa sizi üzdü. **9***Ama şimdi üzüldüğünüz için değil; ancak üzüntünüzün size tövbe ettirdiği için sevinçliyim. Çünkü Tanrı'nın isteği doğrultusunda üzüldünüz. Böylece bizden hiçbir şekilde bir zarar görmeyin. **10***Çünkü Tanrı'nın[13] dileğine göre olan acılı keder, kurtuluş için pişman olunmayacak bir tövbe yaratır; ama[14] dünyanın acısı ölüm doğurur. **11***Çünkü aynen böyle; yani Tanrı'nın dileğine göre kederlenmeniz sizde ne denli bir arzu, ne denli büyük bir ağırbaşlılık, ne denli bir öfke, ne denli bir korku, ne denli bir özlem, ne denli bir gayret ve ne denli bir öç yarattı. Bu konuda kendinizi her türlü kanıtladınız. **12***Şimdi size yazmamın nedeni, o haksızlık yapan için veya o haksızlık gören için değil; ama bu, Tanrı'nın önünde bizim[15] sizden ötürü yaptığımız ciddi gayretin size gösterilmesi içindi. **13***Bu yüzden sizin avutulmanız için avutulduk ve Titus'un sevincine karşı daha çok sevindik. Çünkü[16] onun ruhu tümünüz aracılığıyla huzur buldu. **14***Ben onu sizin için övdüm ve utandırılmadım; ama size her şeyi doğru söylediğimiz gibi, bizim Titus'un yanında söylediğimiz övgü de onaylandı. **15***O tümünüzün boyun eğmesini[17] yani kendisini nasıl korku ve titremeyle kabul ettiğinizi anımsadığında; size olan sevgisi de artar. **16***Şimdi her şeyde[18] size güvendiğim için sevinçliyim.

(1)B.6/18, I.Yuh.3/3, **(2)**Res.İşl.20/33, B.12/17, **(3)**B.6/11,12, **(4)**B.3/12, **(5)**I.Kor.1/4, B.1/14, **(6)**B.1/4, Filp.2/17, Kol.1/24, **(7)**B.2/13, **(8)**Tes.32/25, **(9)**B.4/8, **(10)**B.1/4, **(11)**B.2/13, **(12)**B.2/4, **(13)**II.Krl.12/13, Mat.26/75, **(14)**Sül.Mes.17/22, **(15)**B.2/4, **(16)**Rom.15/32, **(17)**B.2/9, Fişp.2/12, **(18)**II.Sel.3/4, Film.Mek.8.ve21.Ayetler.

8. Bölüm:1)Resulun(*Elçi Pavlus'un*) Korintoslular'a Makedonya Cemaatlerinin cömertliğini, 7)Kendilerinin önce olan gayretlerini, 9)Mesih'in örneğini, 14)Ve iyilik edecek olana yararını söyleyerek onları Kudüs'te olan kutsallara(*Havarilere*) yardım etmeye özendirmesi, 16)Bu konuda kendisinin öneri ve öğütlerini kabul ederek yanlarına gitmiş olan Titus ile yoldaşlarına öğüt vermesi.

1*Ey kardeşler! Şimdi size Allah'ın Mekedonya Cemaatlerine verdiği lütfu anlatıyoruz. **2***Çünkü büyük sıkıntı sınavlarıyla, sevinçlerinin taşkınlığı ve şiddetli yoksulluklar[1] zengin cömertliklerinin artmasına neden oldu. **3***Çünkü şuna tanığım ki güçlerince ve güçlerinden daha çok istekli olarak; **4***Bu yardımlarla, kutsallara[2] olan hizmetin ortaklığına katılmak için çok yalvardılar. **5***Gösterdiğimiz gibi değil; ama önce bizzat kendilerini Rabbe ve hem de Tanrı'nın arzusuna, bize teslim ettiler. **6***Böylece önceden başlamış olduğu gibi[3] bu iyi işin bitirilmesini Titus'a rica ettik. **7***Ama[4] her konuda imanda, sözde, bilgide, her gayrette ve sizden bize olan sevgide ilerlediğiniz gibi bu lütufta[5] da ilerleyeseniz. **8***Emredenler[6] gibi değil; ancak diğerlerinin gayretiyle sizin sevginizin içtenliğini sınamak için söylüyorum. **9***Çünkü Rabbimiz İsa Mesih'in lütfunu biliyorsunuz ki zengin[7] iken sizin için yoksul oldu. Tâ ki; siz O'nun yoksulluğuyla zengin olasınız. **10***Bu konuda[8] sizi onaylıyorum; çünkü[9] bu size yararlı olduğu için geçen[10] yıldan beri yalnız yapmayı değil bunu istemeyi de kararlaştırmışsınız. **11***Şimdi de bunu bitiriniz. Öyle ki kararlaştırdığınız gibi malınıza göre bitirilsin. **12***Çünkü önce[11] arzu varsa bir adamın elinde olana göre vermesi elverir. **13***Çünkü arzulamak başkalarına

huzur veya sıkıntı olması demek değil; ama eşitlik yoludur. **14***Bu zamanda sizin fazlanız onların eksiği ve onların fazlasının da bir zamanlar sizin noksanınız için olmasıdır. **15***Tâ ki[12]: "Çok toplayana artmadı ve az toplayana eksilmedi" diye yazıldığı gibi eşitlik olsun. **16***Ama sizin için bu gayreti Titus'un yüreğine yerleştiren Allah'a şükrolsun. **17***Çünkü[13] ricayı kabul etmekle beraber; daha çok gayret hesabıyla ve kendi arzusuyla size doğru yola çıktı. **18***Ve tüm Cemaatler arasında Müjde'de övülen; bundan daha çok Rabbin[14] görkemi ve sizin gayretiniz için hizmet ettiğimiz lütfu götürmek üzere; **19***Tüm[15] Cemaatler(*kiliseler*) arasında, bize yoldaş seçilen kardeşi[16] de onunla beraber gönderdik. **20*** Hizmette bulunduğunuz bu lütufta, birinin sizi azarlamasından sakınıyoruz. **21***Çünkü salt Rabbin önünde değil; ama[17] insan önünde de iyi şeyler kaydındayız. **22***Çok kez birçok şeylerde sınanmada gayretli olduğumuz ve şimdi de size olan çok güvenden ötürü daha çok gayret gösteren kardeşlerimizi onlarla beraber gönderdik. **23***Titus benim ortağım[18] ve sizin için de emektaşımdır. Kardeşlerimiz ise Cemaatlerce gönderilenler ve Mesih'in şerefidirler. **24***Şimdi sizin sevginizle bizim[19] sizin için olan övüncümüzün bürhanını onlara cemaatlerin önünde gösterin.

(1) Mark.12/44, **(2)**Res.İşl.11/29,24/17, Rom.15/25,26, I.Kor.16/1,3,4, B.9/1, **(3)**17.Ayet, B.12/18, **(4)**I.Kor.1/6, 12/8, **(5)**B.9/8, **(6)**I.Kor.7/6, **(7)**Mat.8/20,Luk.9/58,Filp.2/6,7, **(8)**I.Kor.7/25, **(9)** Sül.Mes.19/17,Mat.10/42, I.Tim.6/18,19,İbr.13/16,**(10)**B.9/2, **(11)**Mark.12/43,44,Luk.21/3,**(12)**Çık.16/18,**(13)**6.Ayet, **(14)**B.4/15,**(15)**I.Kor.16/3,4.,6.ve7.Ayetler,B.9/8,**(16)**B.12/18, **(17)**Rom. 12/17, Filp.4/8, I.Petr.2/12, **(18)**Filp.2/25, **(19)**B.7/14, 9/2.

9. Bölüm: 1)Resulün(Elçinin) onlara kendinden önce Titus ile yoldaşlarını göndermesinin nedeni, 6)Ekini örnek göstererek onları yüreklilikle yardım yapmaya yönlendirmesi, 12)Bu hizmetin, kutsalların eksikliklerinin giderilmesinden başka Tanrı'ya çok şükürler edilmesine neden olacağı.

1*Kutsallar[1] için yapılacak yardım[(+)] konusunda size yazmama gerek yok. **2***Çünkü[2] buna çok istekli olduğunuzu biliyor ve buna Ahaya[3] geçen yıldan beri hazırdır. Bu yüzden Makedonyalılar'a karşı[4] sizinle övünüyorum ve sizin gayretiniz birçoğunu aktif hale getirdi. **3***Ama bu konuda sizin için olan övüncümüz boş yere olmadı ve dediğim gibi hazırlanmanız için kardeşleri[5] gönderdim. **4***Sakın Makedonyalılar benimle beraber gelip de sizi hazırsız yakalamasınlar ve bizim size olan güvencimiz ile utanmayalım. **5***Şimdi kardeşlere rica etmeyi uygun gördüm ki, ilk olarak yanınıza gelip önceden belirtilen bereketinizi hazırlasınlar; şöyle ki, buna aşırı göz dikerek değil, ancak bereket olarak baksınlar. **6***Şunu[6] diyorum: Az eken az biçer ve bereketle eken bereketle biçer. **7***Herkes gamla[7] ve zoraki değil; ancak yüreğinin arzusuyla versin. Çünkü[8] Allah tüm canıyla ve tüm yüreğiyle vereni seviyor. **8***Ve Allah[9] size her lütfu arttırabilir. Tâ ki; her zaman ve her şeyde tam yeterlilikle artasınız diye, her işte yükselesiniz. **9***Böylece: "Dağıttı[10] yoksullara verdi ve doğruluğu sonsuza dek duruyor" diye yazıyor. **10***Ekinciye[11] tohum ve yemek için ekmek veren; size tohum verip çoğaltsın ve doğruluğunuzun[12] ürününü arttırsın. **11***Böylece[13] bizim aracılığımızla Tanrı'ya şükretmemiz gereken her şeyde cömertlikle zengin olasınız. **12***Çünkü bu hizmetin yürütülmesi, yalnız kutsalların eksikliklerini doldurmuyor[14] ama Tanrı'ya birçok şükürlerin yapılmasına yarıyor. **13***Çünkü bu[15] hizmetin deneyi ile Mesih'in Müjdesine uymayı ve kendileriyle, herkes için olan ortaklığın[16] cömertliğinden ötürü Tanrı'yı yüceltiyorlar. **14***Kendileri de sizde olan Tanrı'nın çok büyük lütfundan dolayı size[17] katılarak sizin için dua ederler. **15***Şimdi Tanrı'nın anlatılamayacak[18] derecede olan armağanları için şükrolsun.

(1) Res.İşl.11/29, Rom.15/26, I.Kor.16/1, B.8/4, Galt.2/10, **(+)**Yunanca:Hizmet,**(2)**B.8/19,**(3)**B.8/10, **(4)**B.8/24, **(5)**B.8/6, 17,18ve22, **(6)**Sül.Mes.11/24, 19/17, 22/9, **(3)**B.8/10, **(4)**B.8/24, **(5)**B.8/6,17,18ve22, **(6)**Sül.Mes.11/24, 19/17, 22/9, Galt.6/8,9, **(7)**Tes.15/7, **(8)**Çık.25/2, 35/5, Sül.Mes.11/25, Rom.12/8, B.8/12, **(9)**Sül.Mes.11/24,25,28/27,Filp.4/9,**(10)**Mez.112/9, **(11)**İşa.55/10,**(12)**Hoş.10/12,**(13)**B.1/11,4/15,**(14)**B.8/14, **(15)**Mat.5/16, **(16)**İbr. 13/16, **(17)**B.8/1, **(18)**Yakb.1/17.

10. Bölüm: 1)Pavlus'a: 'Görünüşü zayıf ve sözü değersizdir' diyen yalancı resullere yanıt olması için kendi ruhsal bilgeliği, 11)Başka yerde nasılsa burada da öyle olacağını söylemesi, 12)Herkesin kendi haddini bilmesi ve başkalarının emeğiyle övünenleri azarlaması.

1*Ben Pavlus[1] aranızdayken alçakgönüllü; ama değilken size doğru öz güvendeyim. Mesih'in[2] yumuşaklık lütfuyla size kendim rica ediyor; **2***Ve yalvarıyorum[3] ki, yanınızda bulunduğumda bize: 'Bedene göre geziyor' gözüyle bakan bazı kimseler için güven niyetinde olduğum güvençle yürekli olmayayım. **3***Çünkü bedence gezersek de bedence cenk etmiyoruz. **4***Çünkü[4] cengimizin silahları[5] somut değil; ama duvarlar[6] yıkmak için Allah'ın yardımıyla[7] güçlüdür. **5***Tanrı'yı bilmeye kalkışan kuruntuları[8] ve her yüksek şeyi yıkarak, tüm düşünceleri Mesih'in buyunduruğuna sokarız. **6***Sizin[9] baş eğmeniz tamamlandığında; her[10] karşı koyandan intikam almaya hazırız. **7***Görünmeyen[11] şeylere mi bakıyorsunuz? Eğer bir kimse[12] 'Mesihin'im diyerek kendine güveni-

yorsa; kendiliğinden şunu da düşünsün ki kendisi Mesih'in olduğu gibi böylece[13] biz de Mesih'iniz. **8***Çünkü Rabbin yok olmanız için değil; ama gönenciniz için bize[14] verdiği egemenlikten ötürü biraz daha övünecek olsam da utanmayacağım[15]. **9***Bunu da ekliyorum; mektuplarla sizi korkutuyor gibi görünmeyeyim. **10***Çünkü biri diyor ki: Mektupları ağır ve güçlüdür; ama bedeninin[16] görünüşü zayıf ve sözleri[17] değersizdir. **11***Bu nedenle biz yokken, mektuplarla sözde nasılsak; önünde çalıştığımız zaman da öyle olacağımızı düşünsün. **12***Çünkü kendimizi[18] kendi kendilerine tavsiye eden bazı kimselerle saymaya ve hem de onlarla karşılaştırmaya çabalamıyoruz. Ama onlar kendilerini kendileriyle ölçüp kendilerini kendileriyle karşılaştırarak anlayışsız oluyorlar. **13***Ama[19] biz ölçüden ayrı olan şeylerle değil; ancak size dek erişmek için, Tanrı'nın bize paylaştırdığı yasanın ölçüsüne göre övüneceğiz. **14***Ve size erişmek için haddimizi aşmıyoruz; çünkü[20] Mesih'in Müjdesinde size kadar eriştik. **15***Başkalarının[21] emekleri için -ölçüden ayrı şeylerle övünmeyerek- inancınız arttıkça yasamıza göre sizinle daha çok büyüyeceğiz. **16***Bir başkasının yasasıyla hazır şeyler için övünmeyerek Müjde'yi sizden öteki yerlerde vaaz etmek ümidindeyiz. **17***Ama[22] övünen Rabb ile övünsün. **18***Çünkü kendi[23] kendini tavsiye eden değil; ancak Rabbin seçkin kıldığı kişi övgüye layıktır.

(1)10.Ayet,B.12/5,7ve9,**(2)**Rom.12/1, **(3)**I.Kor.4/21, B.13/2ve10, **(4)**I.Tim.1/18, II.Tim.2/3, **(5)**Efs.6/13, I.Sel.5/8, **(6)**Yerm.1/10, **(7)**Res.İşl.7/22,I.Kor.2/5,B.6/7,13/3ve4, **(8)**I.Kor.1/19,3/19, **(9)**B. 2/9,7/15, **(10)**B.13/2ve10, **(11)**Yuh.7/24,B.5/12,11/18, **(12)**I.Kor. 14/37,I.Yuh.4/6, **(13)**I.Kor.3/23,9/1,B.11/23, **(14)**B.13/10, **(15)**B. 7/14, 12/6,**(16)**I.Kor.2/3,4, I.Ayet, B.12/5,7ve9, Galt.4/13, **(17)**I.Kor.1/17, 2/1ve4, B.11/6, **(18)**B.3/1, 5/12, **(19)**15.Ayet, **(20)**I.Kor.3/5ve10,4/15,9/1,**(21)**Rom.15/20,**(22)**İşa.65/16, Yerm. 9/24,I.Kor.1/31,**(23)**Sül.Mes.27/2, **(24)**Rom. 2/29, I.Kor.4/5.

11. Bölüm: 1)Sahte Müjdecileri kabul ettiklerinden ötürü Pavlus'un Korintoslular'ı azarlaması, 5)Meşhur Resullerden bir noksanı olmadığını, 7)Ve kimseye yük olmadan onlara Müjde'yi bizzat bildirdiğini anarak açıklaması, 13)Sahte Resullerden daha değersiz olmadığını; 23)Aksine Mesih için yaptığı hizmeti nedeniyle onlardan daha çok değerli olduğunu açıklaması.

1*Keşke[1] akılsızlığıma biraz dayanabilseydiniz. Ama gene de bana dayanabiliyorsunuz. **2***Çünkü sizin için[2] Tanrı'nın gayretiyle gayretliyim ve sizi bir erkeğe; yani Mesih'e[3] pak bir bakire[4] gibi vermeye nişanladım[5]. **3***Ama korkuyorum ki yılan[6] kendi hilesiyle Havva'yı aldattığı gibi, belki[7] sizin düşünceniz de bozulup Mesih'e olan sadelikle paklıktan ayrılır diyorum. **4***Çünkü eğer biri gelip bizim vaaz ettiğimiz başka bir İsa vaaz edecek olur, almadığınız başka bir ruh veya kabul etmediğiniz[8] başka bir İncil alacak olursanız; böyle birine iyi dayanıyorsunuz. **5***Çünkü en meşhur Havarilerden[9] hiç bir noksanım yoktur sanıyorum. **6***Sözde[10] bilgisiz isem de bilgide[11] değilim; ama her[12] şeyde ve her türlü size bildirildik. **7***Tanrı'nın Müjdesini size açıkça bildirdiğimde ve yükselmeniz için kendimi[13] alçalttığımda günah mı ettim? **8***Sizin hizmetiniz için diğer cemaatlerden*(kilise)* para alarak onları soydum. **9***Ve sizin yanınızdayken muhtaç oldum ise de kimseye sıkıntı vermedim[14] çünkü Makedonya'dan[15] gelen kardeşler eksiğimi tamamladılar ve her şeyde size kendimi yük[16] olmaktan korudum ve de koruyacağım. **10***Mesih' in[17] hakikatı bendedir ki, Ahaya[18] çevresinde bu övüncümden yoksun kalmayacağım. **11***Niçin[19] sizi sevmediğim için midir? Allah biliyor. **12***Ama fırsat arayanların fırsatını[20] kesmek için ve övündükleri şeyde bizim gibi bulunmaları için yapmakta olduğum şeyi tez yapacağım. **13***Çünkü[21] bu gibileri sahte elçiler olup Mesih'in havarileri kılığına giren düzenbaz[22] işçilerdir. **14***Sonra bu şaşılacak bir şey değil; çünkü Şeytan kendisi ışık meleği[23] kılığına giriyor. **15***Şimdi onun hizmetçileri de doğruluk[24] hizmetçileri kılığına giriyor; ama bu büyük bir şey değildir ve onların sonu[25] da işlerine göre olacaktır. **16***Yine diyorum ki[26] beni kimse akılsız sanmasın ve şimdi beni; hiç olmazsa akılsız biri gibi olarak kabul edin. Tâ ki; ben de biraz övüneyim. **17***Bu dediklerimi Rabbe göre değil[27] ancak bu[28] övünmeyi öz güvenle akılsız mışım gibi söylüyorum. **18***Mademki[29] birçokları bedence övünüyorlar; ben de övüneceğim. **19***Çünkü[30] siz akıllı olmakla akılsızlara hoşnutlukla dayanıyorsunuz. **20***Çünkü[31] eğer biri sizi tutsak ederse, biri malınızı yerse, biri sizden birşey alırsa, biri gururlanır ve bir kimse de yüzünüze vurursa dayanırsınız. **21***Güvensizlik yoluyla söylüyorum: Sanki[32] biz zayıftık; ama birinin[33] yüreklice davrandığı bir şeyde (akılsızlıkla söylüyorum) ben de öz güvenle davranırım. **22***Onlar İbranî midir? Ben de İsraili miyim? Ve ben de İbrahim[34] soyundan mıyım? Ben de; **23***Mesih'in hizmetçileri midir? (Akılsız mışım gibi söylüyorum) ben daha çok emek verdiğim şeylerde[35] haddini aşan baskılarda[36] cezaevlerinde ve daha çok ölüm[37] tehlikelerinde bulundum. **24***Yahudilerce beş kez kırktan[38] bir eksik değnek yedim. **25***Kamçıyla[39] üç kez döğüldüm, bir kez taşlandım[40] ve üç kez[41] gemiyle karaya düştüm; bir gün bir gece enginde kaldım. **26***Birçok kez yolculuk sırasında ırmakların tehlikelerinde, soyguncuların tehlikelerinde, milletimden gelen[42] tehlikelerde, başka milletlerin

tehlikelerinde[43] şehirlerdeki tehlikelerde, çöldeki tehlikelerde, denizlerdeki tehlikelerde ve sahte kardeşler arasında tehlikelerde bulundum. **27***Emek ve zorlukta, birçok kez uykusuzlukta[44] açlık ve susuzlukta[45] çoğu kez de yemeksizlikte ve soğukta çıplak bulundum. **28***Dış şeylerden başka, her gün üstüme gelen tüm[46] Kilisenin*(cemaatin)* kaygısıdır. **29***Kim[47] güçsüzlenir de ben güçsüzlenmem ve kim düşer de benim yüreğim yanmaz? **30***Övünmek gerekiyorsa güçsüzlüğüme[48] ait şeylerle övünüyorum. **31***Sonsuza[49] dek kutsal ve İsa Mesih'in Babası olan Tanrı[50] yalan söylemediğimi biliyor. **32***Şam'da[51] kral Aretas'ın Valisi beni yakalamak için Şamlılar'ın kentini koruması altına aldı. **33***Ben de pencereden küfeyle duvardan aşağıya sarkıtıldım ve ellerinden kurtuldum.

(1)16.Ayet, B.5/13, **(2)**Galt.4/17,18, **(3)**Kol.1/28, **(4)**Lev.21/13, **(5)**Hoş.2/19,20, I.Kor.4/15, **(6)**Tek.3/4, Yuh.8/44, **(7)**Efs.6/24, Kol.2/4,8ve18,I.Tim.1/3,4/1,İbr.13/9,II.Petre.3/17, **(8)**Galt.1/7ve8, **(9)**I.Kor.15/10, B.12/11, Galt.2/6, **(10)**I.Kor.1/17, 2/1ve13,B.10/10,**(11)**Efs.3/4,**(12)**B.4/2,5/11,12/12, **(13)**Res.İşl.18/3, I.Kor.9/6ve12, B.10/1, **(14)**Res.İşl.20/33, B.12/13,I.Sel.2/9,II.Sel.3/8,9, **(15)**Filp.4/10,15,16, **(16)**B.12/14 ve16, **(17)**Rom.9/1, **(18)**I.Kor.9/15, **(19)**B.6/11, 7/3, 12/15, **(20)**I.Kor.9/12, **(21)**Res.İşl.15/24, Rom.16/18, Galt.1/7, 6/12, Filp.1/15, II.Petr.2/1, I.Yuh.4/1, Vah.2/2, **(22)**B.2/17, Filp.3/2, Tit.Mek.1/10,11,**(23)**Galt.1/8,**(24)**B.3/9,**(25)**Filp.3/19, **(26)**1.Ayet,B.12/6ve11,**(27)**I.Kor.7/6ve12,**(28)**B.9/4, **(29)**Filp.3/3,4,**(30)**I.Kor.4/10,**(31)**Galt.2/4,4/9,**(32)**B. 10/10,**(33)**Filp.3/4,**(34)**Res.İşl.22/3,Rom.11/1,Filp.3/5, **(35)**I.Kor.15/10,**(36)**Res.İşl.9/16,20/23,21/11,B.6/4ve5, **(37)**I.Kor.15/30-32,B.1/9ve10, 4/11,6/9,**(38)**Tes.25/3,**(39)**Res.İşl. 16/22,**(40)**Res.İşl.11/19,**(41)**Res.İşl.27/41,**(42)**Res.İşl.9/23, 13/50,14/5,17/5,20/3,21/31, 23/10,11,25/3,**(43)**Res.İşl.14/5,19/2 ve diğ.,**(44)**Res.İşl.20/31,B.6/5,**(45)**I.Kor.4/11,**(46)**Bak Res.İşl. 20/18vediğ.,Rom.1/14, **(47)**I.Kor.8/13,9/22,**(48)**B.12/5,9ve10, **(49)**Rom.9/5, **(50)**Rom. 1/9,9/1, B.1/23,Galt.1/20,I.Sel.2/5, **(51)**Res.İşl.9/24ve25.

12. Bölüm: 1)Pavlus kendine gösterilen vahiylerin çokluğuyla değil; 9)Ancak kendi zayıflığıyla övündüğünü söyleyerek, 11)Kendini övünmeye zorladıkları için onları azarlaması, 14)Üçüncü kez yanlarına bir baba sevgisiyle geleceğine söz vermesi. 20)Eğer geldiğinde onları dilediği gibi bulamazsa kahrolacağı.

1*Gerçi övünmek bana yarar sağlamaz. Şimdi Rabb'in rüyalarına ve vahiylerine geleyim. **2***Mesih'te[1] bir adam biliyorum(Bedende mi; beden de değil mi bilmem! Allah biliyor?). On dört yıl önce ansızın[2] üçüncü göğe alındı. **3***Ve böyle bir adamı biliyorum ki(Beden de mi, bedenden dışarda mı Allah biliyor?) **4***Ansızın[3] Cennete alınıp açıklanamaz ve söylenmesi caiz olmayan sözleri duydu. **5***İşte ben böyle biri için övüneceğim; ama[4] kendim için güçsüzlüğümden başka bir şey için övünmeyeceğim. **6***Övünecek[5] olursam da akılsız olmayacağım; çünkü gerçeği söyleyeceğim ve biri beni gördüğünde, duyduğu şeyden daha çok bana güvenmesin diye sakınıyorum. **7***Vahiylerin çokluğundan ötürü övünmeyeyim diye, bedenimde[6] bir diken; yani beni taciz etmek için bir şeytan[7] meleği verildi ki, gururlanmayayım. **8***Bunun[8] benden kovulması için Rabbe üç kez yalvardımsa da... **9***Bana: 'Benim lütfum sana yeterlidir; çünkü gücüm zayıflıkla tamamlanır' dedi. Bundan böyle hoş hatırla, zayıflıklarımdan[9] ötürü övünmeyi seçiyorum. Tâ ki[10] Mesih'in gücü benim üstümde dursun. **10***Bu yüzden[11] Mesih için güçsüzlüklere, sitemlere, gereksinimlere, baskılara ve sıkıntılara razıyım; çünkü[12] güçsüzlüğümde güçlüyüm. **11***(Övünmekle) akılsız[13] oldum ve beni siz zorladınız; çünkü[14] hiçbir şey değilsem de en meşhur[15] elçilerden bir eksiğim olmadığı için ben sizin tarafınızdan tavsiye olunmalıydım. **12***Olaylardaki işaretlerle, olağanüstü harikalarla[16] ve büyük sabırla; aranızda Resul(Elçi) işaretleri güçlü işlerle gösterildi. **13***Çünkü[17] siz diğer Cemaatlerden hangi konuda aşağı kaldınız? Öyle ki[18] ben kendim size bir sıkıntı vermedim; şimdi bu[19] haksızlığı bana bağışlayınız. **14***İşte[20] üçüncü kez yanınıza gelmeye hazırım ve size bir sıkıntı vermeyeceğim. Çünkü[21] sizde olanı değil; ancak sizi arıyorum; ve çocukların[22] ana babaları için değil; ama ana babaların çocukları için mal toplaması gerekiyor. **15***Eğer [23] ben sizi daha çok sevdikçe, az seviliyorsam; canlarınız[24] için tüm[25] canımdan ve tüm gönlümden severek harcayacağım. **16***Ama farzedelim ki ben[26] size sıkıntı vermedim; ancak kurnazlıkla sizi hileyle yakaladım. **17***Size[27] gönderdiğim kişilerden biriyle sizden yararlandım mı? **18***Titus'a[28] yalvardım ve onunla[29] beraber o kardeşi gönderdimse, acaba Titus sizden yararlandı mı? Biz aynen bir ruhta ve bir yolda yürümedik mi? **19***Gene[30] size kendimizi savunduğumuzu mu sanıyorsunuz? Tanrı'nın[31] önünde Mesih'te söylüyoruz. Ey sevgililer! tüm bu[32] şeyler sizin gönenmeniz içindir. **20***Çünkü korkuyorum ki, geldiğimde sizi istediğim gibi bulamayacağım ve ben[33] de size istemediğiniz gibi olacağım. Bozgunculuklar, kıskançlıklar, öfkeler, çekişmeler, dedikodular, söz yetiştirmeler, gururlar ve baş kaldırış olacak. **21***Ve yine geldiğimde Tanrım[34] beni yanınızda küçük gösterecek; önce[35] suçlu olup da tövbe ettikleri pislik, zina[36] ve şehvetten tövbe etmemiş olan birçokları için yas tutacağım.

(1) Rom.16/7, B.5/17, Galt.1/22, **(2)**Res.İşl.22/17, **(3)**Luk.23/43,

(4)B.11/30, **(5)**B.10/8, 11/16, **(6)**Bak Hez.28/24, Galt.4/13ve14, **(7)**Eyp.2/7, Luk.13/16, **(8)**Bak Tes.3/23-27, Mat.26/44, **(9)**B.11/30, **(10)**I.Petr.4/14, **(11)**Rom.5/3, B.7/4, **(12)**B.13/4, **(13)**B.11/1,16ve17, **(14)**I.Kor.3/7, 15/8ve9, Efs.3/8, **(15)**B.11/5, Galt.2/6-8, **(16)**Rom.15/18,19, I.Kor.9/3, B.4/2, 6/4, 11/6, **(17)**I.Kor.1/7, **(18)**I.Kor.9/12, B.11/9, **(19)**B.11/7, **(20)**B.13/1, **(21)**Res.İşl.20/33, I.Kor.10/33, **(22)**I.Kor.4/14,15, **(23)**B.6/12,13, **(24)**Yuh.10/11, B.1/6, Kol.1/24, II.Tim.2/10, **(25)**I.Sel.2/8, Filp.2/18, **(26)**B.11/9, **(27)**B.7/2, **(28)**B.8/6,16ve22, **(29)**B.8/19, **(30)**B.5/12, **(31)**Rom.9/1, B.11/31, **(32)**I.Kor.10/33, **(33)**I.Kor.4/21, B.10/2, 13/2ve10, **(34)**B.2/1ve4, **(35)**B.13/2, **(36)**I.Kor.5/1.

13. Bölüm: 1)Oraya geldiğinde bazılarına kendisinin elçilik göreviyle yapacağı şeyler için 5)Daha oraya gelmeden kendi kendilerini sınamalarını öğütlemesi, 11)Herkese öğüt vererek ve dua ederek yazısını bitirmesi.

1*Size geleceğim bu üçüncü kez[1] iki veya üç tanığın[2] ağzıyla her söz yerini bulacaktır. **2***Önce söyledim[3] ve ikinci kez hazır gibi peşin söylüyorum. Ben şimdi sizden uzakta olarak; önce[4] suçlu olanlara ve tüm diğerlerine yazıyorum ki gene gelirsem acımayacağım[5]. **3***Çünkü Mesih'in söylediğinin[6] bir delilini bende arıyorsunuz. Oysa O, sizin için güçsüz değil; ancak[7] aranızda güçlü olandır. **4***O güçsüzken[8] öldürüldüyse de Tanrı'nın[9] gücüyle yaşıyor. Bunun gibi biz de O'nda güçsüzsek[10] yine de Tanrı'nın gücüyle O'nunla birlikte yaşayacağız. **5***İnanıyor musunuz diye kendi[11] kendinizi deneyin ve kendinizi sınayın. Yoksa kendinizi; yani[12] İsa Mesih'in sizde bulunduğunu bilmiyor musunuz? Eğer reddolunmuş[13] değilseniz. **6***Ama umuyorum ki bizim unutulmadığımızı bileceksiniz. **7***Ve bir kötülük yapmamanız için Tanrı'ya yalvarıyorum. Yalvarışımız da bizim beğenilmiş olmamız için değil; ama ancak biz unutulmuş gibi olsak da[14] bu sizin iyiliğiniz içindir. **8***Çünkü gerçeğe aykırı birşey yapmıyor; ancak hakikat için yapıyoruz. **9***Çünkü[15] biz güçsüz olup siz güçlü olduğunuz zaman seviniyoruz ve sevincimiz[16] de sizin gönenciniz içindir. **10***Bu yüzden[17] uzaktayken bu şeyleri yazıyorum. Tâ ki; hazır iken Rabb'in yok etmek için değil; ama gönendirmek için, bana[18] verdiği yetkiye göre şiddetle[19] davranmayayım. **11***Son olarak ey kardeşler sağ olun; olgun, avutulmuş ve bir düşüncede olun[20] sevgi[21] ve esenlik kaynağı olan Tanrı da sizinle olacaktır. **12***Kutsal öpüşle[22] birbirinizi selamlayınız. **13***Tüm kardeşler sizin için selam ediyor. **14***Rabb[23] İsa Mesih'in esenliği, Tanrı'nın sevgisi ve Kutsal Ruh'un[24] barışıklığı tümünüzle olsun, amin.

(1)B.12/14, **(2)**Say.35/30, Tes.17/6, 19/15, Mat.18/16, Yuh.8/17, İbr.10/28, **(3)**B.10/2, **(4)**B.12/21, **(5)**B.1/23, **(6)**Mat.10/20, I.Kor.5/4, B.2/10, **(7)**I.Kor.9/2, **(8)**Film.Mek.2/7,8, I.Petr.3/18, **(9)**Rom.6/4, **(10)**Bak.B.10/3ve4, **(11)**I.Kor.11/28, **(12)**Rom.8/10, Galt.4/19, **(13)**I.Kor.9/27, **(14)**B.6/9, **(15)**I.Kor.4/10, B.11/30, 12/5,9ve10,**(16)**I.Sel.3/10,**(17)**I.Kor.4/21,B.2/3, 10/2, 12/20ve21, **(18)**B.10/8, **(19)**Tit.1/4, **(20)**Rom.12/16ve18, 15/5, I.Kor.1/10, Filp.2/2, 3/16, I.Petr.3/8, **(21)**Rom.15/33, **(22)**Rom.16/16, I.Kor.16/20, I.Sel.5/26, I.Petr.5/14, **(23)**Rom.16/24, **(24)**Filp.2/1.

PAVLUS'UN GALATYALILAR'A MEKTUBU

1. Bölüm: 1)Galatyalılar'ın başka bir İncil'e inanmalarına Pavlus'un şaşkınlığı, 8)Ve kendisinin bildirdiği İncil'den bir başkasını söyleyenlere lanet etmesi, 11)Kendisinin bildirdiği İncil'in insandan değil; ancak Allah'tan almış olduğunu, 14)İnanmadan önceki durumunu, 17)Ve inandığında neler yaptığını onlara anlatması.

1*Pavlus insandan[1] değil ve insan aracılığıyla değil; ancak[2] İsa Mesih'in ve O'nu[3] ölümden dirilten Allah Baba tarafından Resul olarak. **2***Ve benimle[4] beraber olan tüm kardeşler, Galatya[5] Kiliselerine. **3***Allah Baba'dan ve Babamız Tanrı'nın dileğine göre; bu hazır kötü dünyadan[6] bizi kurtarmak üzere günahlarımız[7] için kendini teslim etmiş olan Rabbimiz İsa Mesih tarafından, **4***Size[8] lütuf ve esenlik olsun. **5***(Allah'a) Sonsuza dek hamd olsun, amin. **6***Sizi[9] Mesih'in lütfuna davet edenden başka bir İncil'e, böyle çabucak döndüğünüze şaşıyorum. **7***Gerçi bu[10] da başka değildir; ama sizi sıkıntıya[11] düşüren ve Mesih'in İncilini tahrif etmek isteyen birtakım kimseler vardır. **8***Ama[12] eğer biz veya gökten bir melek bile bizim size bildirdiğimiz İncil'den bir başkasını size söylerse lanetlensin. **9***Önceden dediğimiz gibi şimdi de diyorum ki, eğer[13] bir kimse kabul ettiğinizden başka bir İncil size bildirirse lanetlensin. **10***Çünkü[14] şimdi insanların onayını mı[15] yoksa Tanrı'nın onayını mı alayım veya insanları[16] hoşnut etmek arzusunda mıyım? Çünkü eğer insanları hoşnut etseydim; artık Mesih'in kölesi olmazdım. **11***Ey[17] kardeşler benden size bildirilen İncil'in insana göre olmadığını bildirdim. **12***Çünkü[18] ben ne onu insandan aldım ve ne de öğretildim; ama[19] ancak İsa Mesih'in vahyi ile aldım. **13***Çünkü benim bir vakitler Yahudiye diyanetinde olan davranışlarımı; yani Tanrı'nın[20] Cemaatine haddinden çok sıkıntı vererek onu yıkmak istediğimi[21] **14***Ve atalarımın[22] geleneklerine çok bağlı kalarak[23] milletimde olan birçok arkadaşlarımdan daha çok Yahudi diyanetinde yükseldiğimi duymuşsunuzdur. **15***Ama[24]

beni annemin rahminden ayırıp kendi lütfuyla çağıran Tanrı; **16***Milletler arasında yaymam için[25] kendi oğlunu[26] bana keşfetmeyi uygun gördüğü zaman hemen ete ve kana[27] danışmadım. **17***Hem de Kudüs'e benden önceki Havarilerin yanına gitmeden Arabistan'a geçtim; sonra da Şam'a geri döndüm. **18***Üç yıl sonra Petrus'la görüşmek için Kudüs'e[28] giderek on beş gün yanında kaldım. **19***Ama[29] Havarilerden Rabb'in kardeşi[30] Yakup'tan başkasını görmedim. **20***Size yazmakta olduğum şeyler için yalan söylemediğim Tanrı'nın[31] önünde bellidir. **21***Sonra da[32] Suriye'yle Kilikya çevresine geldim. **22***Ve Mesih'te[33] olan Yahudiye Cemaatine şahsen tanınmış değildim. **23***Ama: 'Bir zamanlar bize baskı yapan kişi önceden yok etmek istediği inancı şimdi yayıyor' diye duyarak; **24***Benim için Tanrı'ya şükrediyorlardı.

(1)11.ve12.Ayetler, **(2)**Res.İşl.9/7, 22/10,15ve21, 26/16, Tit.1/2, **(3)**Res.İşl.2/25,**(4)**Filp.2/22,4/21,**(5)**I.Kor.16/1, **(6)**Bak İşa.65/17, Yuh.15/19,17/14,İbr.2/5,6/5,I.Yuh.5/19, **(7)**Mat.29/28, Rom.4/25, B.2/20, Tit.2/13, 14, **(8)**Rom.1/7, I.Kor.1/3, II.Kor.1/2, Efs.1/2, Filp.1/2,Kol.1/2,I.Sel.1/1,II.Sel.1/2,II.Yuh.3.Ayet,**(9)**B.5/8, **(10)**II.Kor.11/4,**(11)**Res.İşl.15/1ve24,II.Kor.2/17, 11/13,B.5/10ve12,**(12)**I.Kor.6/22,**(13)**Tes.4/2,12/32,Sül.Mes. 30/6,Vah.22/18,**(14)**I.Sel.2/4,**(15)**I.Sam.24/7,Mat.28/14, I.Yuh. 3/9, **(16)**I.Sel.2/4,Yuh.4/4,**(17)**I.Kor.15/1, **(18)**I.Kor.15/1ve3, I.Ayet, **(19)**Efs.3/3, **(20)**Res.İşl.9/1,22/4, 26/11, I.Tim.1/13, **(21)**Res.İşl.8/3,**(22)**Yerm.9/14,Mat.15/2, Mark.7/5, **(23)**Res.İşl. 22/3, 26/9, Filp.3/6, **(24)**İşa.49/1ve5, Yerm.1/5, Res.İşl.9/15, 13/2,22/14,15,Rom.1/1,**(25)**Res.İşl.9/15,22/21,26/17,18, Rom.11/13, Efs.3/8,**(26)**II.Kor.4/6,**(27)**Mat.16/17,I.Kor.15/50, Efs.6/12, **(28)**Res.İşl.9/26,**(29)**I.Kor.9/5,**(30)**Mat.13/55,Mark.6/3, **(31)**Rom .9/1, **(32)**Res.İşl.9/30,**(33)**Rom.16/7, I.Sel.2/14.

2. Bölüm: 1)Elçinin Kudüs'e ne zaman ve ne için gittiği, Yoldaşı olan Titus'un sünnet olmaya mecbur olmadığı, 11)Antakya'da niçin Petrus'a karşı geldiği, 16)İnsanın Kutsal Yasa'yla(Şeriatla) değil; ama Mesih'e olan imanla aklanacağı!, 17)Bu şekilde aklananların günah işlememesi gerektiği.

1*Ondört yıl sonra Titus'u da beraber alıp Barnabas'la[1] Kudüs'e gittim. **2***Ve vahye göre onlara[2] milletler arasında vaaz etmekte olduğum Müjde'yi bildirdim. Ama boş yere koşmayayım[3] ve koşmuş olmayayım diye soylu olanlara gizlice söyledim. **3***Benimle birlikte olan Titus Yunanlı olduğu için sünnet olmaya zorlanmadı. **4***Bu durum ise[4] bizi tutsak etmeye ve İsa Mesih'te olan özgürlüğümüze ispiyonculuk yapmak için[5] içeriye sinsice sokulan[6] sahte kardeşler yüzünden oldu. **5***Ama[7] Müjde'nin gerçekliğinin sizde değişmemesi uğruna, onlara boyun eğmek için bir saat bile dinlemedik. **6***Sözü[8] geçen soylular nasıl olursa olsun hiç ayrım gözetilmez [Çünkü[9] Allah insan hatırına bakmaz]. Çünkü[10] sözü geçen kişilerin benim gözümde bir ayrımcılığı yok. **7***Ama özellikle sünnet elçiliği için Petrus'un aracılığıyla etkin olan kişi, milletler için de benim[11] aracılığımla etkin olduğundan[12]. **8***Sünnetlilere olan Müjde işinin Petrus'a verildiği gibi, sünnetsizlere[13] olan Müjde işinin de bana verilmiş olduğunu[14] görmelerini ve bana verilen[15] lütfu anlamalarıyla; bizim milletlere ve kendilerinin de sünnetlilere gitmek için, **9***Direk[16] olarak kabul edilen Yakup, Kifas ve Yuhanna; ortaklığımız için bana ve Barnabas'a ellerini verdiler. **10***Ancak yoksulları unutmamızı istediler ve ben de[17] hemen bunun gözardı edilmemesi için uğraştım. **11***Ama[18] Petrus Antakya'ya geldiği zaman azarlandığından onun yüzüne karşı durdum. **12***Çünkü Yakup tarafından bazı kimseler gelmeden önce milletlerle[19] birlikte yemek yiyordu; ama onlar geldiklerinde sünnetli olanlardan korkarak geri çekilip ayrıldı. **13***Ve diğer Yahudiler de onunla beraber ikiyüzlülük yaptılar. Öyle ki onların bu ikiyüzlülüklerine Barnabas bile aldandı. **14***Ama Müjde'nin[20] hakikatına göre doğru davranmadıklarını anladığımda tümünün[21] gözleri önünde Petrus'a şöyle söyledim: -Eğer sen Yahudiyken[22] Yahudi gibi değil de diğer milletler gibi yaşarsan. Milletleri Yahudileştirmeye nasıl çabalıyorsun? **15***Biz[23] anadan doğma Yahudi olup milletlerden[24] olan suçlular değiliz. **16***İnsanın[25] 'Kutsal Yasa'nın işleriyle değil, ancak[26] İsa Mesih'te olan inançla aklanacağını bildiğimizden, biz de Kutsal Yasa'nın işleriyle değil; ama Mesih'e olan imanla aklanmak için İsa Mesih'e inandık. Çünkü[27] şeriat işleriyle hiçbir insan aklanamaz. **17***Eğer Mesih aracılığıyla aklanmak isterken, biz kendimiz suçlu olursak[28] bundan dolayı Mesih günahın hizmetçisi mi oluyor? Haşa! **18***Ama yıktığım şeyleri yine yaparsam, kendimi kabahatli gösteririm. **19***Çünkü ben Tanrı'yla yaşamak üzere[29] Kutsal Yasa[30] aracılığıyla şeriate öldüm[31]. **20***Ve Mesih'le beraber[32] öldürüldüm. Artık ben yaşamıyor; ancak Mesih bende yaşıyor. Şimdiyse bedende durdukça, beni[33] seven ve kendisini benim için veren, Tanrı'nın Oğlu'na[34] olan imanla yaşıyorum. **21***Tanrı'nın lütfunu değiştirmem; çünkü[35] eğer doğruluk şeriatle olsaydı, Mesih boş yere ölmüş olurdu.

(1) Res.İşl.15/2,**(2)**Res.İşl.15/12,**(3)**Filp.2/16,I.Srl.3/5, **(4)**II.Kor. 11/20,B.4/3ve9,**(5)**B.3/25,5/1ve13,**(6)**Res.İşl.15/1ve24, II.Kor. 11/26,**(7)**14.Ayet,B.3/1,4/16,**(8)**B.6/3,**(9)**Res.İşl.10/34, Rom.2/11,**(10)**II.Kor.12/11,**(11)**Res.İşl.9/15,13/2,22/21, 26/17,18,I.Kor.15/10,B.1/16,Kol.1/29,**(12)**B.3/5,**(13)**Res.İşl. 13/46,Rom.1/6,11/13,I.Tim.2/7,II.Tim.1/11,**(14)**I.Sel.2/4, **(15)**Rom.1/6,12/3ve6, 15/16,I.Kor.15/10,Efs.3/8,**(16)**Mat.16/18, Efs.2/20,Vah.21/14, **(17)**Res.İşl.11/30,24/17,Rom.15/20,I.Kor. 16/1,II.Kor.8,9, **(18)**Res.İşl.15/35,**(19)**Res.İşl.10/28,11/3,**(20)**5. Ayet,**(21)**I.Tim.5/20,**(22)**Res.İşl.10/28,11/3, **(23)**Res.İşl.15/10,11, **(24)**Mat.9/11, Efs.2/3ve12, **(25)**Res.İşl.13/38,39, **(26)**Rom.1/17, 3/22,28,8/3,B.3/24,İbr.7/18,19,**(27)**Mez.143/2,Rom.3/20,

B.3/11,**(28)**I.Yuh. 3/8,9, **(29)**Rom.6/11, II.Kor.5/15, I.Sel.5/10, İbr.9/14,I.Petr.4/2,**(30)**Rom.8/2,**(31)**Rom.6/14,7/4ve6, **(32)**Rom. 6/6, B.5/24, 6/14, **(33)**B.1/3, Efs.5/2, Tit.2/13,14, **(34)**Rom.10/11, II.Kor.5/15, I.Sel.5/10, I.Petr.4/2, **(35)**B.3/21, İbr.7/11, Bak Rom.11/6, B.5/4.

3. Bölüm: 1)Müjde'nin sadeliğini bırakarak şeriat işlerine yönelmelerinin nedenini sorması, 6)İmanla aklanarak, 9)İbrahimle beraber kutlu olacaklarını ispatlaması.

1* Ey akılsız Galatyalılar; İsa Mesih aranızda(*) haçlanmış gibi gözlerinizin önünde tasvir edilirken (Gerçeğe uymamak derecesinde) sizi(1) kim saptırdı? **2*** Sizden bunu anlamak istiyorum: Ruhu(2) Kutsal Yasa'nın işleriyle mi; yoksa(3) dinleyip de inanarak mı aldınız? **3*** Bu denli akılsız mısınız? Ruhla(4) başlamışken şimdi bedenle(5) mi bitiriyorsunuz? **4*** Bu denli şeyleri(6) boş yere mi çektiniz? Eğer boş yere ise; **5*** Size(7) ruhu lütfedip aranızda mucizeler yapan, bunu Kutsal Yasa'nın işleriyle mi; yoksa dinleyip inanmakla mı yapıyor? **6*** Örneğin(8) İbrahim Allah'a iman etti ve bu ona doğruluk sayıldı. **7*** Durum böyleyken; inananların(9) İbrahim'in çocukları olduklarını biliyorsunuz. **8*** Ve milletleri(10) imanla Allah'ın aklayacağını Kitap önceden bildiğinden İbrahim'e: "Tüm milletler(11) sende kutlu*(mübarek)* olacaklardır" diye önceden bildirmişti. **9*** Böylece şimdi inanmış olanlar mümin İbrahim'le kutsanıyorlar. **10*** Çünkü Kutsal Yasa*(şeriat)* işlerine güvenenlerin tümü lanet altındadır. Bunun için: "Şeriat(12) kitabında*(Tevrat'ta)* yazılmış olan tüm şeyleri yapmak için onlarda durmayan kimse lanetlensin" diye yazılıdır. **11*** Bundan ötürü Tanrı önünde(13) hiç kimsenin şeriatle aklanmadığı açıktır. Çünkü(14) doğru kişi imanla yaşayacaktır. **12*** Kutsal Yasa(15) ise; -iman yoluyla değil- ancak buyrukları(16) yapan adam onun aracılığı ile yaşayacaktır. **13*** Mesih bizim için lanetlendi ve bizi(17) Kutsal Yasa'nın *(şeriatın)* lanetinden kurtardı. Çünkü: "Ağaç(18) üzerine her asılan lanetlidir" diye yazılıdır. **14*** Tâ ki İbrahim'e vaadedilen bereket(19) İsa Mesih'le milletlere erişsin ve imanla(20) Ruh'un vaad ettiğini alalım. **15*** Ey kardeşler insanca söylüyorum! Onaylanmış olan sözü ki(21) bu insan bile olsa; hiç kimse değiştirmez veya üzerine birşey eklemez. **16*** Böylece(22) bu sözler İbrahim'e ve onun çocuklarına verilmişti. Oysa bunları birçoklarına söyler gibi, onun soyundan olanlara demedi; ama kişiye özgü gibi: "...Senin soyuna diyorum" ki, bu da(23) Mesih'tir (dedi)ç **17*** Ama ben demek istiyorum ki: Dört yüz otuz(24) yıl sonra olan Şeriat(25) verilen sözü(vaadi) geçersiz kılsın diye, Allah tarafından önceden Mesih'te onaylanmış sözü değiştirmez. **18*** Çünkü eğer miras şeriatten ise(26) artık vaatten(27) değildir. Oysa Allah onu İbrahim'e vaad yoluyla bildirdi. **19*** Öyleyse şeriat ne içindir? Hakkında(28) vaad edilen kuşak ortaya çıkıncaya dek; suçlardan(29) ötürü birşeyler eklendi ve melekler(30) aracılığıyla da bir aracının(31) eliyle düzenlendi. **20*** Ve bu aracı bir taraf için olmaz. Ama Allah birdir(32). **21*** Bundan ötürü şeriat(Kutsal Yasa) Tanrı'nın verdiği sözlere karşı gelmek midir? Haşa! Çünkü(33) eğer yaşam vermeye gücü olan bir Şeriat*(Kutsal Yasa)* verilmiş olsaydı; gerçekten doğruluk şeriatle olmuş olurdu. **22*** Ama İsa Mesih'te olan inançla vaadin(34) inananlara verilmesi için Kitap(35) tümünü(36) günah altına kapadı. **23*** Ve iman gelmeden önce, keşfedilecek olan iman için, şeriat altında kapanmış olarak saklı kaldık. **24*** Böylece(37) Kutsal Yasa*(Şeriat)* Mesih'e götürmek için bizim öğreticimiz oldu ki(38) imanda aklanalım. **25*** Ama iman gelmiş olduktan sonra artık bu kutsal yasanın buyruğu altında değiliz. **26*** Çünkü İsa Mesih'te olan inanç aracılığıyla tümünüz(39) Tanrı'nın çocuklarısınız. **27*** Siz(40) hepiniz Mesih'e vaftiz olundunuz ve Mesih'i(41) giymişsiniz. **28*** Ne Yahudi(42) ne bir Yunanlı, ne köle, ne özgür, ne erkek ve ne de dişi ayrımı var; çünkü(43) tümünüz İsa Mesih'te birsiniz. **29*** Eğer siz Mesihte(44) iseniz bu(45) yüzden İbrahim'in soyu ve vaatten ötürü mirasçılarsınız.

(*): Daha o zamanda bazı yanlış sapmalar*(irtidal)* olmuş olduğunu bu ayet açıkça belli ediyor. Bazı yeni Türkçe çevirilerde: "İsa Mesih gözlerinizin önünde tasvir edilmedi mi?" şeklindedir, **(1)**B.5/7, **(2)**Res.İşl.2/38, 8/15, 10/47, 15/8, 14.Ayet, Efs.1/13, İbr.6/4, **(3)**Rom.10/16ve17, **(4)**B.4/9, **(5)**İbr.7/15, 9/10, **(6)**İbr. 10/35,36, II.Yuh.8.Ayet, **(7)**II.Kor.3/8, **(8)**Tek.15/6, Rom.4/3, 9, 21, 22, Yakb.Mek.2/23, **(9)**Yuh.8/39, Rom.4/11,12 ve16, **(10)**Bak Rom.9/17, 22.Ayet, **(11)**Tek.12/3, 18/18, 22/18, Res.İşl.3/25, **(12)**Tes.27/26, Yerm.11/3, **(13)**B.2/16, **(14)**Habk.2/4, Rom.1/17, İbr.10/38, **(15)**Rom.4/4,5, 10/5,6, 11/6, **(16)**Lev.18/5, Neh.9/29, Hez.20/11, Rom.10/5, **(17)**Rom.8/3, II.Kor.5/21, B.4/5, **(18)**Ağaç: Odun veya kök Bak Tes.21/23, **(19)**Rom.4/9ve16, **(20)**İşa.32/14, 44/3, Yerm.31/33, 32/40, Hez.11/19, 36/27, Yoel 2/28,29,Zek.12/10,Yuh.7/39,Res.İşl.2/33,**(21)**İbr.9/17, **(22)**Tek.12/3ve 7, 17/7 ve 8.Ayet, **(23)**I.Kor.12/12, **(24)**Çık.12/40 ve 41, **(25)**Rom. 4/13,14ve 21.Ayet, **(26)**Rom.8/17, **(27)**Rom. 4/14, **(28)**16.Ayet, **(29)**Yuh. 15/22, Rom.4/15, 5/20, 7/8ve13, I.Tim.1/9, **(30)**Res.İşl. 7/53, İbr.2/2, **(31)**Çık.20/19, 21 ve 22, Tes.5/5, 22, 23, 27 ve 31, Yuh.1/17, Res.İşl.7/38, I.Tim.2/5, **(32)**Rom.3/29,30,**(33)**B.2/21, **(34)**Rom. 4/11,12ve16, **(35)**8.Ayet, **(36)**Rom.3/9,19ve23,11/32, **(37)**Mat. 5/17, Rom.10/4, Kol.2/17, İbr.9/9,10, **(38)**Res.İşl.13/39, B. 2/16, **(39)**Yuh.1/12, Rom. 8/14-16, B. 4/5, I.Yuh. 3/1ve2, **(40)**Rom. 6/3, **(41)**Rom.13/14, **(42)**Rom.10/12, I.Kor.12/13, B. 5/6, Kol.3/11, **(43)**Yuh.10/16, 17/20 ve 21, Efs.2/14-16,4/4ve15, **(44)**Tek. 21/10 ve 12, Rom.9/7, İbr.11/18, **(45)**Rom.8/17, B. 4/7ve28, Efs.3/5.

4. Bölüm: 1)Miras oldukça, *"O"*nun vasiyetini yerine getiren(Vasiler) olduğu gibi; biz de Mesih'in Dünya'ya gelişine değin *"O"*nun Kutsal Yasası altında olduk, 5)Ama Mesih'in bizi Kutsal Yasa'nın

yargısı altından kurtardığı için; 7)Artık şeriata(Kutsal Yasa'ya) köle olmadığımızı, 12)Ve Pavlus'un Galatyalılar'a; onların da kendilerine olan sevgisi, 21)İbrahim'in biri cariyeden ve diğeri özgür kadından olan çocuklarının Kutsal Yasa'yla verilen vaade işaret edildiği.

1* Ama diyorum ki mirasçı; çocuk olduğu zaman, her şeyin sahibi ise de köleden hiçbir farkı yoktur. **2*** Babasının belirlediği zamana dek vasiler de kâhyalarının buyruğu altındadır. **3*** Böylece biz de çocuk olduğumuz zaman, dünyanın erkânı[1] altında kölelerdik. **4*** Ama[2] zaman dolunca, Tanrı kendi oğlunu kadından[3] doğmuş[4] ve Kutsal Yasa'nın[5] egemenliği altına girmiş olarak gönderdi. **5*** Tâ ki; oğulluğa[6] erişebilmemiz için Kutsal Yasa[7] altında olanları kurtarsın. **6*** Artık sizler çocuklar olduğunuzdan Tanrı[8] sizin yüreklerinize kendi oğlunun "Abba-Baba" diye seslenen ruhunu gönderdi. **7*** Böylece artık köle değil; ama *"O"* nun çocuğusun. Eğer[9] çocuksan Mesih'in aracılığıyla *"O"* nun mirasçısısın. **8*** Ama[10] o zaman Tanrı'yı bilmezken; doğal olarak[11] ilâh olmayan şeylere kul oldunuz. **9*** Şimdiyse[12] Tanrı'yı bilmiş ve Tanrı'dan bilinmişken; nasıl şu[13] güçsüz şeylere *(gericiliğe)* yine köle olmak isteyip onlara[14] dönüyorsunuz? **10*** Böylece günlere[15] aylara ve yıllara uyuyorsunuz. **11*** Sizin için çektiğim bunca emeğin[16] boşyere gideceğinden korkuyorum. **12*** Ey kardeşler! Size yalvarıyorum ki benim gibi olunuz. Çünkü ben de sizin gibi oldum ve siz de bir şekilde[17] bana haksızlık etmediniz. **13*** Size ilk kez[18] bedenimin güçsüzlüğüyle[19] Müjde'yi bildirdiğimi biliyorsunuz. **14*** Siz de bedenimdeki sınavı hor görüp ondan nefret etmeyin. Özellikle[20] beni Tanrı'nın bir meleği ve İsa Mesih[21] gibi kabul ettiniz. **15*** Şimdi o sevinciniz nerede? Çünkü sizin için tanıklık yapıyorum; öyle ki elinizden gelseydi gözlerinizi çıkararak bana verirdiniz. **16*** Böylece[22] gerçeği söylediğim için düşmanınız mı oldum? **17*** Sizin için[23] çaba gösteriyorlarsa da bu bir iyilik için değil; ancak kendileri için çaba sarfedesiniz diye sizi ayırmak istiyorlar. **18*** Oysa iyi bir şeye çaba göstermek salt yanınızda olduğum zaman değil; ama her zaman iyidir. **19*** Ey[24] çocuklarım! Mesih sizde şekilleninceye dek, gene sizin için sancılanıyorum. **20*** Şimdi yanınızda bulunmak ve sesimi değiştirmek istiyordum; çünkü sizin için şüphedeyim. **21*** Ey Kutsal Yasa'nın egemenliği altında olmak isteyenler; bana söyleyin! Şeriatı dinlemiyor musunuz? **22*** Çünkü İbrahim'in iki oğlu vardı: "Biri[25] cariyeden ve diğeri[26] özgür olandan" diye yazılıdır. **23*** Ama cariyeden olan beden[27] yönüyle ve özgürden[28] olan ise verilen vaat ile doğdu. **24*** Bu şeyler bir şeylere işaret ediyor; çünkü bunlar şu iki antlaşmadır ki, biri Tur-u Sina'da[29] olup kölelik için doğan Hacer'dir. **25*** Çünkü Hacer Arabistan'da bulunan Tur-u Sina(Sina dağı) olup şimdiki Kudüs'ün benzeridir. **26*** Oysa[30] herkesin annesi olan yukardaki Kudüs özgürdür. **27*** Çünkü: "Ey doğurmayan kısır! Sen sevin[31]. Ey sancı çekmemiş olan yüksek sesle bağır! Çünkü bırakılmış kadının oğulları, kocası olanın çocuklarından daha çok olacaktır" diye yazılmıştır. **28*** Şimdi ey! Kardeşler İshak[32] gibi verilen bir sözün çocuklarıyız. **29*** Ama[33] o zaman bedene göre doğmuş olan, Ruha göre doğana sıkıntı verdiği gibi şimdi[34] de böyledir. **30*** Ama[35] Kitap ne buyuruyor: "Cariye ile[36] oğlunu çıkar; çünkü[37] cariyenin oğlu özgür olanın oğluyla beraber miras almayacaktır. **31*** Böylece kardeşler; biz cariyenin değil, ancak özgürün[38] çocuklarıyız.

(1) Ayet 9 B.3/23, 5/1, Kol.2/8ve20, İbr.9/10, **(2)**Tek.49/10, Dan.9/24, Mark.1/15, Efs.1/10, **(3)**Tek.3/15, İşa.7/14, Mik.5/3, Mat.1/23, Luk.1/31, 2/7, **(4)**Yuh.1/14, Rom.1/3, Filp.2/7, İbr.2/14, **(5)**Mat.5/17,Luk.2/27,**(6)**Yuh.1/12, B.3/26, Efs.1/5, **(7)**Mat.20/28, B.3/13, Tit.2/13, İbr.9/12, Efs.1/7, I.Petr.1/18,19, **(8)**Rom.5/5, 8/15,**(9)**Rom.8/16,17,B.3/29,**(10)**Efs.2/12, I.Sel.4/4, **(11)**Rom. 1/25, I.Kor.12/2, Efs.2/11,12, I.Sel.1/10, **(12)**I.Kor.8/3, 13/12, II.Tim.2/19,**(13)**Rom.8/3,İbr.7/18,**(14)**B.3/3, Kol.2/22, **(15)**Rom. 14/5,Kol.2/16,**(16)**B.2/2,5/2,3,I.Sel.3/5, **(17)**II.Kor.2/5, **(18)**B.1/6,**(19)**I.Kor.2/3,II.Kor.11/30,12/7,8,**(20)**II.Sam. 19/27,Malk.2/7, BakZek.12/8,**(28)**Tek.18/10ve14,21/1ve2,İbr. 11/11 ,**(29)Sina Dağı,** BakTes.33/2,**(30)**İşa.2/2,İbr.12/22,Vah. 3/12, 21/2ve10, **(31)**İşa.54/2,**(32)**Res.İşl.3/25,Rom.9/8,B.3/29, **(33)**Tek.21/9,**(34)**B.5/11,6/12,**(35)**B.3/8ve22,**(36)**Tek. 21/10ve12, (37)Yuh.8/35, **(38)**Yuh.8/36, B.5, 1/13.

5. Bölüm: 1)Özgürlüklerinde sarsılmaz olmalarını,3)Ve sünnet buyruğunun gereğini yapmamalarını, 13)Birbirlerini sevmelerini, elçinin onlara öğüdü, 19)Bedenin işlerini, 22)Ve ruhun meyvelerini anlatarak, 25)Ruhla yürümelerini öğütlemesi.

1* Şimdi Mesih'in bize verdiği özgürlükte[1] sarsılmaz olalım ve yine[2] kölelik boyunduruğuna katılmayalım. **2*** İşte ben Pavlus size söylüyorum ki eğer sünnet[3] olunursanız Mesih size bir yarar sağlamaz. **3*** Ve her sünnet olan adama tüm şeriatı[4] yapmaya borçlu olduğuna yine tanıklık yapıyorum. **4*** Siz Kutsal Yasa'yla aklanmak istiyenler; Mesih'ten ayrıldınız[5] artık kayrılmıyorsunuz[6]. **5*** Ama[7] biz inançla aklanmak ümidine ruhta hazırız. **6*** Çünkü[8] İsa Mesih'te ne sünnet olmak, ne de sünnetsizlik bir işe yarar; ancak[9] sevgiyle pekişen iman gerekiyor. **7*** İyi koşuyordunuz[10] sizi gerçeğe[11] uymaktan kim alıkoydu? **8*** Bu kanış sizi çağırandan[12] değildir. **9*** Biraz maya[13] tüm hamuru mayalar. **10*** Başka bir düşüncede olmamanız için, size Rabb'te güvenim var[14]

ama size sıkıntı veren[15] kim olursa olsun cezasını[16] çekecektir. **11***Ama[17] ey kardeşler! Eğer ben şimdi sünnet vaaz ediyorsam, niçin[18] halâ baskı görüyorum? Eğer öyle olsaydı[19] çarmıhın[*] engeli kaldırılmış olurdu. **12***Keşke size[20] bozgunculuk yapanlar, büsbütün[21] hadımlaşaydı. **13***Çünkü ey kardeşler! Özgürlüğe çağrıldınız; ama[22] bu özgürlük bedene bir fırsat olmasın ve sevgiyle[23] birbirinize hizmet edin. **14***Çünkü[24] tüm Kutsal Yasa*(Şeriat)* bir sözde tamamlanır; yani komşunu[25] kendin gibi sevesin. **15***Ama eğer birbirinizi ısırıp yiyecek olursanız; birbirinizden yok etmekten sakının. **16***Ben diyorum ki, ruhla yürüyün[26] böylece bedenin arzularını yapmayacaksınız. **17***Çünkü[27] beden ruha karşı ve ruh da bedene karşı arzu ediyor; bunlar da birbirlerinin karşıtıdırlar. O derece ki, siz[28] duyduğunuz her şeyi yapamıyorsunuz. **18***Ama[29] eğer ruh size yol gösterici olursa Kutsal Yasa'nın dayatması altında değilsiniz. **19***Bedenin[30] işleri açıktır: Onlar zina, fuhuş, kirlilik, ahlâksızlık; **20***Putperestlik, sihirbazlık, düşmanlık, çekişmeler, kıskançlık, öfke, karşılıklı tartışmalar, ayrılıklar, mezhepler; **21***Çekememezlik, katillik, sarhoşluk, boş eğlenceler ve bunlara benzeyen şeylerdir. Size önceden söylediğim gibi şimdi de söylüyorum ki böyle şeyleri yapanlar[31] Tanrı'nın Egemenliği'ni miras alamayacaklardır. **22***Oysa[32] ruhun ürünü sevgi, aşk, esenlik, iyi dilekler, lütuf[33] güzel ahlâk[34] bağlılık[35] sakinlik ve arzularını gemlemektir. **23***Bu gibi şeylere karşı olan bir Kutsal Yasa[36] da yoktur. **24***Mesih'in olan kişiler, bedeni[37] onun arzuları ve tutkularıyla beraber öldürdüler[+]. **25***Eğer ruhla[38] yaşarsak ruhla da yürüyelim. **26***Birbirimizi kızdırarak ve birbirimizi kıskanarak boş uydurma sözlere yol açmayalım[39].

(1) Yuh.8/32, Rom.6/18, I.Petr.2/16, **(2)**Res.İşl.15/10, B.2/4, 4/9, **(3)**Res.İşl.15/1, Bak Res.İşl.16/3, **(4)**B.3/10, **(5)**Rom.9/31,32, B.2/21, **(6)**İbr.12/15, **(7)**Rom.8/24ve25, II.Tim.4/8, **(8)**I.Kor.7/19, B.3/28, 6/15, Kol.3/11, **(9)**I.Sel.1/3, Yakb.2/18,20ve22, **(10)**I.Kor. 9/24, **(11)**B.3/1, **(12)**B.1/6, **(13)**I.Kor.5/6, 15/33, **(14)**II.Kor.2/3, 8/22, **(15)**B.1/7, **(16)**II.Kor.10/6, **(17)**B.6/12, **(18)**I.Kor.15/30, B.4/29, 6/17, **(19)**I.Kor.1/23, **(*)**Bu çarmıh idam direğinde çivilenerek ölmek benzetmesidir; yani insanın kendi arzularını engellemesi, bir çeşit bedenini arzularına karşı öldürmesidir. Bak 24.Ayet, **(20)**Res.İşl.15/1,2ve24, **(21)**Yeş.7/25, I.Kor.5/13, B.1/8ve9, **(22)**I.Kor.8/9,I.Petr.2/16,II.Petr.2/19,Yahd.Mek.4.Ayet, **(23)**I.Kor.9/19,B.6/2,**(24)**Mat.7/12,22/40,Yakb.2/8,**(25)**Lev. 19/18, Mat.22/39, Rom.13/8ve9, **(26)**Rom.6/12, 8/1,4ve12, 13/14,25.Ayet,I.Petr.2/11,**(27)**Rom.7/23,8/6ve7,**(28)**Rom. 7/15 ve19, **(29)**Rom.6/14,8/2, **(30)**I.Kor. 3/3, Efs.5/3, Kol.3/5, Yakb.3/14ve15, **(31)**I.Kor.6/9, Efs.5/5, Kol.3/6, Vah.22/15, **(32)**Yuh.15/2,Efs.5/9,**(33)**Kol.3/12, Yakb.3/17,**(34)**Rom.15/14, **(35)**I.Kor.13/7,**(36)**I.Tim.1/9, **(37)**Rom. 6/6,13/14, B.2/19, I.Petr.2/11, **(+)**İnsanın kendi bedeninin arzularını idam direğindeymiş gibi(*çarmıhta*) öldürürmüşçesine engellemesi*(nefsini zabt etmek)*. Bak.11.Ayet, **(38)**Rom.8/4,5ve 16.Ayet, **(39)**Filp. 2/3.

6. Bölüm: 1)Pavlus'un Galatyalılar'a; eğer bir adamın hata yaptığı görülürse ona yumuşak davranılması gerektiğini söylemesi, 2)Bir başkasına yardım etmek, 6)Öğretmenlerine cömert olmak, 9)İyilik yapmaktan usanmamakkonusundaki öğüdü, 12)Sünnet öğreticilerinin ne istedikleri, 14)Ve kendisinin ancak Mesih'in idamıyla övünebileceğini söylemesi.

1*Ey kardeşler! Eğer[1] bir adam boş bulunurak bir hata yaparsa; siz ki ruhanîsiniz[2] böyle[3] birini yumuşaklık ruhuyla eğitiniz. Sen[4] de sınanmamak için kendini sakın. **2***Birbirinizin[5] yükünü taşıyın ve böylece[6] Mesih'in yasasını tamamlayın. **3***Çünkü[7] eğer bir kişi birşey değilken, kendini[8] birşey sanarsa kendini aldatır. **4***Ama[9] herkes kendi işlerini kontrol etsin; o zaman[10] bir başkasıyla değil, salt kendisiyle övünebilir. **5***Çünkü[11] herkes kendi yükünü taşıyacaktır. **6***Tanrı'nın[12] sözüyle eğitilen adam, öğretmenini her gün öğrenimiyle paylaşsın. **7***Aldanmayın[13] Tanrı ile[14] alay olmaz. Çünkü[15] insan ne ekerse onu biçecektir. **8***Kendi[16] bedeni için eken bedenden ölüm biçecek ve ruhu için eken ruhtan sonsuz bir yaşam biçecek. **9***Bunun[17] için iyilik yapmaktan usanmayalım; çünkü[18] gevşeklikte bulunmadığımız sürece mevsiminde biçeceğiz. **10***Durum böyleyken, zamanımız[19] varken herkese[20] ve özellikle[21] de inananlara yardım edelim. **11***Bakın kendi elimle size nasıl yazılar yazdım. **12***Bedende güzel görünmek isteyenler sünnet[22] olmanızı söylüyorlar ve bu da[23] ancak Mesih'in[24] ölümü(*haçı*) nedeninden sıkıntı görmemeleri içindir. **13***Çünkü sünnet olanlar kendileri bile şeriatı tutmuyorlar; ama sizin bedeninizle övünmeleri için sizin sünnet olmanızı istiyorlar. **14***Ama[25] haşa ki, ben Rabbimiz İsa Mesih'in haçından[+] başka bir şeyle övüneyim. Onun[26] aracılığıyla dünya bana ve ben de dünyaya karşı öldüm. **15***Çünkü[27] İsa Mesih'te ne sünnet ne sünnetsizlik birşeye yarıyor; ama[28] yeniden bir yaradılış giyinmek gerekiyor. **16***Bu yasayla[29] yürüyen[30] herkesin üzerine ve Tanrı'nın[31] İsraili üzerine esenlikle lütuf olsun. **17***Bundan böyle kimse bana bir sorun çıkarmasın; çünkü[32] ben bedenimde Rabb İsa'nın yaralarını taşıyorum. **18***Ey kardeşler! Rabbimiz[33] İsa Mesih'in lütfu sizin ruhunuzla olsun. Âmin.

(1) Rom.14/1, 15/1, İbr.12/13, Yakb.Mek.5/19, **(2)**I.Kor.2/15, 3/1,

(3)I.Kor.4/21, II.Sel.3/15, II.Tim.2/25, **(4)**I.Kor.7/5, 10/12, **(5)**Rom.15/1, B.5/13, I.Sel.5/14, **(6)**Yuh.13/14,15ve34, 15/12, Yakb.2/8,I.Yuh.4/21,**(7)**II.Kor.3/5, 12/11, **(8)**Rom.12/3, I.Kor.8/2, B.2/6,**(9)**I.Kor.11/28,II.Kor.13/5,**(10)**Bak.Luk.18/11, **(11)**Rom. 2/6, I.Kor.3/8(Her koyun kendi bacağından asılır sözüyle karşılaştırın, **(12)**Rom.15/27, I.Kor. 9/11 ve 14, **(13)**I.Kor. 6/9, 15/33,**(14)**Eyp.13/9,**(15)**Luk.16/25,Rom.2/6,II.Kor.9/6, **(16)**Eyp. 4/8, Sül.Mes.11/18, 22/8, Hoş.8/7, 10/12, Rom.8/13,Yakb.3/18, **(17)**I.Kor.15/58,II.Sel.3/13,**(18)**Mat.24/13, İbr.3/6ve14,10/36, 12/3ve5,Vah.2/10,**(19)**Yuh.9/4,12/35,**(20)**I.Sel.5/15,I.Tim. 6/18,Tit.3/8,**(21)**Efs.2/19,İbr.3/6, **(22)**B.2/3ve14,**(23)**Filp.3/18, **(24)**B.5/11ve24.Ayet,**(25)**Filp.3/3,7ve8, **(+)**:B.5/11,**(26)**Rom.6/6, B.2/19,5/24,**(27)**I.Kor .7/19, B.5/6, **(28)**II.Kor.5/17,**(29)**Filp.3/16, **(30)**Rom.2/29,4/12, 9/6-8, B.3/7,9ve29, Filp.3/3, **(31)**Mez.125/5, **(32)**II.Kor.1/5, 4/10, 11/23, B.5/11, Kol.1/24, **(33)**II.Tim.4/22, Film.2/25.

PAVLUS'UN EFESLİLER'E MEKTUBU

1. Bölüm: 1)Elçi'nin Efesliler'e selamı, 3)Tanrı'ya, inananların ruhsal bereketlere eriştiği için şükranı, 4)Lütufla olan katılım, 11)Ve bunun iyi sonucu, 13)Mirasın sevinci konusu, 15)Efesliler'in inancından ötürü Tanrı'ya teşekkürü, 17)Kurtuluş yolunu yeterince bilmeleri gerektiği, 20)Ve Mesih'te *"O"*na erişebilmeleri için duası.

1*Tanrı'nın[1] isteğiyle İsa Mesih'in elçisi Pavlus, Efes'te[2] olan kutsallara ve İsa Mesih'te[3] bulunan inananlara. **2***Babamız[4] Allah ve Rabb İsa Mesih tarafından size lütufla esenlik olsun. **3***Rabbimiz İsa Mesih'in Babası olan Tanrı kutlu olsun[5] ki bizi göklerde Mesih aracılığıyla tüm ruhanî bereketlerle bereketledi. **4***Böylece kendi[6] önünde kutsal sevinçle lekesiz olmanız için dünyanın[7] kurulmasından önce bizi O'nda[8] seçti. **5***Ve[9] sevgilisinde bize[10] bahşettiği güzel lütfunun övgüsü için; **6***Kendi[11] dileğinin arzusuna göre İsa Mesih aracılığıyla bizi[12] kendine oğulluğa[13] seçti. **7***O'nda[14] da biz kanı aracılığıyla fidye bağışına; **8***Yani bize olgun bilgelik ve akılla, bol bol verdiği lütfunun[15] zenginliğine göre suçlarımızın bağışını kazandık. **9***Başlangıçtan[16] beri kendisinde kararlaştırdığı iyi amaca yönelik kendi arzusunun sırrını; **10***Yani[17] zamanların dolması çerçevesinde; gerek göklerde ve gerek yerde olan her şeyi[18] Mesih'de[19] birleştireceğini bize[20] bildirdi. **11***O'nun aracılığıyla, her şeyi[21] kendi isteği doğrultusunda yapanın arzusuna göre[22] belirlenen mirasa[23] eriştik. **12***Tâ ki[24] önce biz Mesih'e ümit bağlayanlar *"O"*nun[25] yüceliğinin övgüsü için olalım. **13***Sizler de *"O"*nun hakikat sözü olan[26] kurtuluşunuzun sevinç getirici haberini duyarak ümitvar oldunuz ve O'na inanarak vaat edilen[27] Kutsal Ruh'la mühürlendiniz. **14***Bu da[28] Kralımızın fidye olmasıyla[29] *"O"*nun[30] yüceliğinin övgüsü için, mirasımızın önünden[31] gelen izidir. **15***Bu yüzden[32] ben de Rabb İsa'ya olan inancınızı ve tüm kutsallara olan sevginizi duyarak; **16***Sizin için[33] şükretmekten kaçınmadan sizi dualarımda anıyorum. **17***Tâ ki Rabbimiz İsa Mesih'in Allah'ı[34] '*Yücelik Babası'*; *"O"*nu[35] bilmeniz için size bilgelik ve vahiy ruhu versin, **18***Böylece yüreğinizin[36] gözleri aydınlansın. Şöyle ki: *"O"*nun[37] davetinin ümidi ve kutsallarda[38] *"O"*nun mirasının yüceliğinin zenginliği ne? **19*** *"O"*nun[39] güçlü eyleminin işleyişine göre biz inananlar; gücünün yüceliğinin ne olduğunu bilelim. **20***Bunu da Mesih'te O'nu[40] ölülerden diriltmekle yaptı. **21***O'nu[41] her başkanlık[42] egemenlik, güç ve saltanatta, salt bu dünyada değil; ama diriltilişte de anılan her adın üstünde, göklerde[43] kendi sağında oturttu. **22***Her şeyi[44] O'nun ayakları altına koyarak, O'nu[45] her şeyde cemaate[*] başkan atadı. **23***Bu da[46] O'nun bedeni olup herkesi[47] her şeyde tamamlayanın doluluğudur[48].

(1)II.Kor.1/1, **(2)**Rom.1/7, II.Kor.1/1, **(3)**Kol.1/1, **(4)**Galt.1/3, Tits.Mek.1/4, **(5)**II.Kor.1/3, I.Petr.1/3, **(6)**Luk.1/74, B.2/10, 5/27, Kol.1/22,I.Sel.4/7,Tits.Mek.2/12,**(7)**I.Petr.1/1ve20, **(8)**Rom.8/28, II.Sel.2/13, II.Tim.1/9, Yakb.2/5, I.Petr.1/1, 2/9, **(9)**Mat.3/17, 17/5,Yuh.3/35,10/17,**(10)**Rom.3/24,5/15,**(11)**Mat.11/26,Luk. 12/32, I.Kor.1/21, 9.Ayet, **(12)**Yuh.1/12, Rom.8/15, II.Kor.6/18, Galt.4/5, I.Yuh.3/1, **(13)**Rom.8/29,30, 11.Ayet, **(14)**Res.İşl.20/28, Rom.3/24,Kol.1/14,İbr.9/12,I.Petr.1/18,19,Vah.5/9, **(15)**Rom.2/4, 3/24, 9/24, B.2/7, 3/8ve16, Filp.4/19, **(16)**B.3/11, II.Tim.1/9, **(17)**Galt.4/4, İbr.1/2, 9/10, I.Petr.1/20, **(18)**I.Kor.3/22,23,11/3, B.2/15,3/14,**(19)**Fip.2/9ve16,Kol.1/20,**(20)**Rom.16/25, B.3/4ve9, Kol.1/26, **(21)**İşa.46/10,11, **(22)**5.Ayet, **(23)**Res.İşl.20/32, 26/18, Rom.8/17,Kol.1/12,3/23,Tit.3/7,Yakb.2/5,I.Petr.1/4, **(24)**Yakb. 1/18, **(25)**5.ve 14.Ayetler, II.Sel.2/14, **(26)**Yuh.1/17, II.Kor.6/7, **(27)**II.Kor.1/22, B.4/30, **(28)**Res.İşl.20/27, **(29)**Luk.21/28, Rom.8/23, B.4/30, **(30)**5.ve 12.Ayetler, **(31)**II.Kor.1/22, 5/5, **(32)**Kol.1/3, Film.Mek.5.Ayet, **(33)**Rom.1/9, Film.Mek.1/3ve4, Kol.1/3, I.Sel.1/2, II.Sel.1/3, **(34)**Yuh.20/17, **(35)**Kol.1/9, **(36)**Res.İşl.26/18, **(37)**B.2/12, 4/4, **(38)**12.Ayet, **(39)**B.3/7, Kol.1/29, 2/12, **(40)**Res.İşl.2/24ve33, **(41)**Filp.2/9ve10, İbr.1/4, **(42)**Rom.8/38, Kol.1/16, 2/15, **(43)**Mez.110/1, Res.İşl.7/55, Kol.3/1, İbr.1/3, 10/12, **(44)**Mez.8/6, Mat.28/18, I.Kor.15/27, İbr.2/8,**(45)**B.4/15,16,Kol.1/18,İbr.2/7,**(*)**:Kiliseye **(46)**Rom. 12/5, I.Kor.12/12ve27, B.4/11, 5/23ve30, Kol.1/18ve24, **(47)**I.Kor.12/6, B.4/10, Kol.3/11, **(48)**Kol.2/9ve10.

2. Bölüm: 1)Elçi Pavlus'un bizim eski durumumuz ile lütufla olan durumumuzu karşılaştırması, 10)İyi işler yapmak için yaratılmış olduğumuzu açıklaması, 13)Mesih'in kanı aracılığıyla Tanrı'ya yakın olduğumuzdan, Antlaşmadan uzak olanlar gibi yaşamamızın caiz olmadığını, 19)Ancak kutsallar milletine ait olduğumuzu ve Tanrı'nın ev halkı gibi yaşamamız gerektiğini vurgulaması.

1*Sizi[1] hata[2] ve suçlarınızdan ötürü ölmüşken Tanrı diriltti. **2***Bir zamanlar[3] siz onlarda bu dünyanın gidişine göre, hava egemenliğinin beyine[4] yani söz dinlemez çocukların[5] şimdi etkin

olan ruhuna göre yürüyordunuz. **3***Bunların[6] arasında tümümüz bedenin arzularında yürüyüp[7] beden ve düşüncelerimizin istekleri doğrultusunda diğerleri gibi doğal[8] olarak (Tanrı'nın) öfke çocuklarıydık. **4***Ama[9] Tanrı acımakta zengin olduğundan, bize gösterdiği kendi büyük sevgisinden ötürü; **5***Biz[10] hatalarda ölü bulunduğumuz için bizi[11] Mesih'le beraber diriltti(Lütufla kurtuldunuz). **6***Bizi O'nunla beraber diriltip gökte[12] İsa Mesih'le oturttu. **7***Bu şekilde İsa Mesih'te, bize bildirdiği lütufla[13] kendi kayrasının değerli zenginliğini gelecek çağlarda göstersin. **8***Çünkü inanç[14] bir araç olarak lütufla[15] kurtuldunuz. Bu da sizden olmayıp Tanrı'nın armağanıdır[16]. **9***Ve hiç kimsenin övünmemesi için işlerden[17] ötürü değildir. **10***Çünkü biz onlarda yürümemiz için ve Tanrı'nın[18] önceden hazırladığı iyi işler için; İsa Mesih'te yaratılmış olarak *"O"*nun[19] işiyiz. **11***Şimdi anımsayınız ki[20] siz bir zamanlar bedence milletler olmuş; bedenle yapılan sünnetlilerce[21] sünnetsiz sayılanlardandınız. **12***O zaman Mesihsizdiniz[22] İsrail milleti garip[23], vaadin Antlaşması'ndan[24] yabancı ve ümitsiz[25] olarak bu dünyada Allahsızdınız[26]. **13***Bir zamanlar siz, İsa Mesih' de uzak kaldıysanız bile[27] şimdi[28] Mesih'in kanıyla yakınsınız. **14***Çünkü[29] bizim esenliğimiz O'dur ve O ikisini[30] birleştirerek; **15***Kendi bedeniyle orta duvarı; yani[31] düşmanlığı yıkmak[32] için düzenleri ve beylerin yasalarını geçersiz kıldı. Tâ ki; barışı getirerek ikisiyle kendinde[33] yeni bir insan yaratsın. **16***Kendi ölümü ile[34] düşmanlığı öldürmüş olarak; O'nun aracılığıyla[35] ikisini de bir bedende Tanrı'yla barıştırsın. **17***Böylece[36] uzak olanlara ve hem de yakın[37] olanlara gelerek barışıklığı bildirdi. **18***Çünkü ikimizin bir ruhta[38] Babayla[39] birleşmesi (huzuruna gelmesi) O'nun aracılığıyladır. **19***Bundan böyle yabancı ve misafir değil; ancak[40] Kutsalların milletinden ve Tanrı'nın[41] ev halkındansınız. **20***Siz[42] elçilerin ve peygamberlerin temeli[43] üzerine yapıldınız[44]. Bunun da[45] köşe taşı bizzat İsa Mesih'tir. **21***Böylece[46] tüm bina O'na ait olarak; Rabb'te[47] kutsal bir tapınak olmak için büyümektedir. **22***Siz de O'nda[48] ruhla Tanrı'nın meskeni olmak için birlikte yapılıyorsunuz.

(1) Yuh.5/24, Kol.2/13, **(2)**5.Ayet, B.4/18, **(3)**I.Kor.6/11, B.4/22, Kol.1/21, 3/7, I.Yuh.5/19, **(4)**B.6/12, **(5)**B.5/6, Kol.3/6, **(6)**Tit.3/3,I.Petr.4/3,**(7)**Galt.5/16,**(8)**Mez.51/5,Rom. 5/12ve14, **(9)**Rom.10/12,B.1/8ve7.Ayet,**(10)**Rom.5/6,8ve10,1.Ayet, **(11)**Rom.6/4,5, Kol.2/13, 3/1ve3, **(12)**B.1/21, **(13)**Tit.3/4, **(14)**Rom.4/16, **(15)**5.Ayet, Rom.3/24, II.Tim.1/9, **(16)**Mat.16/17, Yuh.6/44ve65,Rom.10/14,15ve17,B.1/19,Filp.1/29, **(17)**Rom. 3/20,27ve28, 4/2, 9/11, 11/6, I.Kor.1/29-31, II.Tim.1/9, Tit.3/5, **(18)**B.1/4, **(19)**Tes.32/6, Mez.100/3, İşa.19/25, 29/23, 44/21, Yuh.3/3ve5, I.Kor.3/9, II.Kor.5/5ve17, B.4/24, Tit.Mek.2/13, **(20)**I.Kor.12/2,B.5/8, Kol.1/21, 2/13, **(21)**Rom.2/28,29, Kol.2/11, **(22)**B.4/18,Kol.1/21,**(23)**Bak Hez.13/9,Yuh.10/16, **(24)**Rom .9/4ve8,**(25)**I.Sel.4/13, **(26)**Galt.4/8, I.Sel.4/4, **(27)**Res.İşl.2/39, 17.Ayet, **(28)**Galt.3/8, **(29)**Mik.5/5, Yuh.16/33, Res.İşl.10/36, Rom.5/1,Kol.1/20,**(30)**Yuh.10/16,Galt.3/28,**(31)**Kol.1/22, **(32)**Kol.2/14ve20,**(33)**II.Kor.5/17,Galt.6/15,B.4/24, **(34)**Rom. 6/6, 8/3, Kol.2/14, **(35)**Kol.1/20-22, **(36)**İşa.57/19, Zek.9/10, Res.İşl.2/39,10/36,Rom.5/1,13.,14.ve15.Ayetler,**(37)**Mez. 148/14, **(38)**I.Kor. 12/13, B.4/4, **(39)**Yuh.10/9, 14/6, Rom.5/2, B.3/12, İbr.4/16, 10/20, I.Petr.3/18, **(40)**Filp.3/20, İbr.12/22ve23, **(41)**Galt.6/10, B.3/14, **(42)**I.Kor.12/28, B.4/12, **(43)**Mat.16/18, Galt.2/9,Vah.21/14,**(44)**I.Kor.3/9,10,B.4/11,I.Petr.2/4,5, **(45)**Mez. 118/22, İşa.28/16, Mat.21/42, **(46)**B.4/15ve16, **(47)**I.Kor.3/17, 6/19, II.Kor.6/16, **(48)**I.Petr.2/5.

3. Bölüm: 1)Pavlus'tan bir sır; 5)Yani milletlerin sevinç getiren Müjde'yle kurtulacakları, 3)İlhamla bildirildiği, 8)Ve bunu bildirmek lütfunun kendisine verildiği, 13)Çektiği sıkıntılar nedeniyle usanmamalarını Efesliler'e yalvarması, 14)İç Ademle güçlendiği, 19)Mesih'in akıldan üstün olan sevgisini anlamaları için dua etmesi.

1*Siz[1] milletler için İsa Mesih'in cezaevi[2] tutuklusu olan ben Pavlus; bu yüzden, **2*** Tanrı'nın[3] sizin için bana vermiş olduğu lütfunun[4] yönetimini. **3***Yani[5] bana[6] bu sırrı ilhamla[7] bildirdiğini şüphesiz duymuşsanız -nitekim[8] önce bunu sınırları içinde kalarak yazdım- **4***Onu okuyup Mesih'in[9] sırrı konusunda benim duruşumu anlayabilirsiniz. **5***Bu sır da[10] yani milletlerin Müjde aracılığıyla Mesih'teki beden[11] ve ortak miras vaadinden[12] pay almaları. **6***Şimdi[13] O'nun kutsal elçilerine ve peygamberlerine ruhla keşfedildiği gibi; diğer[14] milletlerdeki Adem oğullarına bildirilmedi. **7***Ben de Tanrı'nın[15] gücünün aktif işleyişiyle, bana[16] verilen lütuf armağanına göre o Müjde'nin[17] hizmetçisi oldum. **8***Ben[18] tüm kutsalların en değersizi olduğum halde bu lütuf; yani[19] Milletler arasında Mesih'in[20] akıl ermeyen zenginliğini bildirip; **9***Her[§] şeyi[21] (İsa Mesih aracılığıyla) yaratan Tanrı'da, sonsuz[22] öncelikten gizlenmiş olan sırrın[23] düzeninin ne olduğu konusunda, herkesi aydınlatmak bana lütfedildi. **10***Şöyle ki[24] Tanrı'nın çeşitli bilgeliği[25] şimdi Cemaatin aracılığıyla göklerde olan başkanlıklar[26] ve hükümetlere; **11***Rabbimiz İsa Mesih'te yaptığı sonsuz öncelik[27] plânına göre bildirilsin. **12***Bizim de O'nun aracılığıyla kendisine[28] inanarak güvenle cesaretimiz ve katılımımız[29] vardır. **13***Bu yüzden[30] görkeminiz için[31] sizin uğrunuza[32] çektiğim sıkıntılardan yılmamanızı yalvarıyorum. **14***Böylece Rabbimiz İsa Mesih'in Babasının; yani göklerde[33] ve yeryüzünde bulunan her insan topluluğunun *"O"*nun adıyla adlandırıldığı; **15***Babasının önünde diz çökerek yalvarıyorum ki, **16***Kendi[34] yüceliğinin zen-

ginliğine göre, kendi ruhu aracılığıyla iç adamımızda[35] güç sahibi[36] olmayı; **17***Ve inançla[37] Mesih'in yüreğinizde olmasını size bağışlasın. **18***Hem de siz sevgide[38] koyulanmış ve temellenmiş olarak, Tanrı'nın[39] tüm doluluğuyla dolu olmanız için; tüm kutsallarla beraber genişlik, uzunluk, derinlik ve yüksekliğin ne olduğunu anlamaya[40]. **19***Yani Mesih'in akıldan üstün olan sevgisini anlamaya gücünüz yetsin. **20***Bizde[41] etkin olan güce göre[42] her şeyde[43] dileğimizden veya düşündüğümüzden daha çok yapmaya gücü olana; **21***İsa Mesih[44] aracılığıyla cemaatte[*] tüm nesillerce sonsuza dek hamd olsun. Âmin.

(1) Kol.1/24, II.Tim.2/10, **(2)**Res.İşl.21/33, 28/17ve20, B.3/1, 6/19, Filp. 1/7ve13,14,16, Kol.4/3ve18, II.Tim.1/8, 2/9, Film.1/9, **(3)**Res.İşl.9/15,13/12, Rom.12/3,Galt.1/16ve8.Ayet, **(4)**Rom.1/5, 11/13,I.Kor.4/1,B.4/7,Kol.1/25,**(5)**Res.İşl. 22/17ve21, 26/17,18, **(6)**Rom.16/25,Kol.1/26,27,**(7)**Galt.1/12,**(8)**B.1/9ve10, **(9)**I.Kor. 4/1,B.6/19,**(10)**Galt.3/28,29,B.2/15,**(11)**B.2/15,16, **(12)**Galt.3/14, **(13)**B.2/20,**(14)**Res.İşl.10/28,Rom.16/25ve9.Ayet,**(15)**Rom. 15/18,19,B.1/19,Kol.1/29,**(16)**Rom.1/6,**(17)**Rom.15/15,Kol. 1/23ve25, **(18)**I.Kor.15/9, I.Tim.1/13ve15, **(19)**Galt.1/16, 2/8, I.Tim.2/7, II.Tim.1/11, **(20)**B.1/7, Kol.1/27, **(§)**1897 **J.B. Rotherdam çevirisine göre Efs.3/9,10**:**"Her şeyi yaratan Tanrı'nın çağlar boyu saklı kalmış kutsal sırrın dileğinin ne olduğunu aydınlatmak için; şimdi Tanrı'nın Meshedilenle ilgili yaptığı çağların plânına göre çok yönlü bilgeliği, meclis aracılığıyla göklerde olan başkanlıklara ve güçlere bildirilsin"**, **(21)**Mez.33/6, Yuh.1/3, Kol.1/16, İbr.1/2, **(22)**Rom.16/25ve5.Ayet, I.Kor.2/7, Kol.1/26,**(23)**3.Ayet,B.1/9,**(24)**I.Petr.1/12, **(25)**I.Kor. 2/7,I.Tim. 3/16,**(26)**Rom.8/38,B.1/21,Kol.1/16,I.Petr.3/22,**(27)**B.1/9, **(28)**İbr.4/16, **(29)**B.2/18, **(30)**Res.İşl.14/22,Filp.1/14,I.Sel.3/3, **(31)**II.Kor.1/6,**(32)**1.Ayet, **(33)**B.1/10,Filp.2/9-11, **(34)**Rom.9/24, B.1/8,Filp.4/19,Kol.1/27, **(35)**Rom.7/22, II.Kor.4/16, **(36)**B.6/10, Kol.1/11,**(37)**Yuh.14/23,B.2/22, **(38)**Kol.1/23,2/7,**(39)**Yuh.1/16, B.1/23,Kol.2/9,10,**(40)**B.1/19,**(41)**6.Ayet,Kol.1/29, **(42)**I.Kor.2/9,**(43)**Rom.16/26,Yahd.Mek.24.Ayet,**(44)**Rom. 11/36,16/27, İbr.13/21, **(*)**:Kilisede.

4. Bölüm: 1)Elçinin onlardan birlikte olmalarını istemesi. 7)Tanrı'nın inananlara çeşitli armağanlar vermesi, 13)Cemaatin güçlenmesi. 16)Mesih'de nema bulduğunu söyledikten sonra; 18)Milletlere ait kötü işlerle, 29)Kötü sözleri bırakarak, 24)Yeni Adem'i giyinmelerini, 31)Kutsal Ruh'u üzmemelerini, 32)Birbirlerini yumuşaklıkla desteklemelerini öğütlemesi.

1*Rabb için cezaevinde olan ben[1] size yalvarıyorum ki; çağrıldığınız[2] çağrıya layık olmak için, **2***Olgun[3] alçakgönüllülükle ve sabırla yürüyerek birbirinize sevgiyle sabredin. **3***Esenliğiniz için[4] ruhun verdiği birliği tutmaya çalışın. **4***Davetinizin[5] bir ümidine çağrıldığınız gibi bir bedende[6] bir ruhta[7]. **5***Bir Rabb'te[8] bir imanda[9] ve bir vaftizde[10]. **6***Her şeyin üstünde tümüyle[11] ve tümünüzde olarak herkesin[12] Babası ve Allah'ı birdir. **7***Ama[13] herkese Mesih'in armağanlarının ölçüsüne göre lütfedildi. **8***Bunun için: "Yükseğe[14] çıkarak tutsaklığı[15] tutsak aldı ve insanlara armağanlar verdi" diye söylüyor. **9***Eğer[16] yerin alt tabakalarına inmediyse; şimdi bu çıkış da ne demek oluyor? **10***O inen ve her şeyi[17] dolu kılmak için tüm[18] göklerden yukarıya çıkan aynı kişidir. **11***Kendisi kutsalların tamamlanması[19] hizmetin yerine gelmesi için ve Mesih'in[20] bedeninin gönenci[21] için; **12***Bazısını[22] resul, bazısını, peygamber[23] bazısını, elçi, bazısını çoban[24] ve öğretmen[25] olarak atadı. **13***Tâ ki; hepimiz iman ve Tanrı'nın oğlunu[26] bilmek birliğine; yani kâmil[27] adam olmak için Mesih'in kâmilliğinin doluluğu ölçüsüne erişelim. **14***O derece ki, bundan böyle insanların hileleri, kurnazlığı[28] aldatıcılığı, şaşırtıcılığı ve öğretilenlerin her rüzgârıyla çalkalanan[29] öteye beriye[30] sürüklenen çocuklar[31] olmayalım. **15***Ama[32] sevgiyle gerçeğe uyarak her[33] şekilde O'nda nema bulalım. **16***Yani[34] baş olan Mesih'e ki, O'ndan tüm beden[35] her yardımcı ve bağlılık aracılığıyla birleşsin; böylece her kısmın işleyişine göre bedenin her oynağının yardımıyla vücut sevgiyle gönenç için gelişsin. **17***Şimdi bunu söyleyerek Rabb'de tanıklık yapıyor ve öğüt veriyorum ki; artık siz de diğer[36] milletlerin kendi düşünceleriyle[37] boş yere yürüdükleri gibi yürümeyeceksiniz. **18***Çünkü yüreklerinin katılığıyla[38] içlerindeki bilgisizlikten ötürü karanlık[39] onların akıllarını kaplamış ve Tanrı'nın[40] hayatına yabancı olmuşlardır. **19***Onlar[41] her duyguyu kaybedip, her pisliği yapmaya göz dikerek, kendilerini[42] kötülüğe ve şehvete bıraktılar. **20***Siz ise Mesih'i böyle öğrenmediniz. **21***Madem ki, gerçeği İsa'da olduğu gibi duyup[43] O'ndan öğretildiniz. **22***Önceki[44] yaşamınızdaki hile arzularına göre çürüyen eski[45] adamı bırakıp[46]. **23***Aklınızın[47] ruhuyla yenilenerek, **24***Doğruluğa ve gerçekliğe ait kutsallıkta, Tanrı'nın[48] isteğine göre yaratılan, yeni[49] Ademi (*kişiliği*) giyesiniz. **25***Bu yüzden yalanı bırakarak, sizden[50] herkes komşusuna gerçeği söylesin; çünkü[51] birbirimizin bedeninin parçalarıyız. **26***Öfkelendiğinizde[52] suç yapmayın ve öfkenizin üstüne güneş batmasın. **27***Şeytan'a[53] da yer vermeyin. **28***Çalan artık çalmasın. Özellikle gereksinimi[54] olanlara paylar verebilmesi için; elleriyle iyi işler yapmaya çalışsın[55]. **29***Ağzınızdan[56] asla kötü bir söz çıkmasın; ama duyanlara[57] lütuf ve gerekli olan yapıcılık için[58] hayırlısı neyse onu söylesin. **30***Tanrı'nın[59] Kutsal Ruhu'nu üzmeyiniz; çünkü onunla[60] siz fidye[61] günü için mühürlendiniz. **31***Her acılık[62] şiddet; öfke, bağırış

ve sövgüyle[63] kötülük[64] sizden uzaklaşsın. **32*** Birbirinize[65] alçakgönüllülük ile lütfedin. Allah da Mesih aracılığıyla sizi bağışladığı gibi birbirinizi[66] bağışlayın.

(1)B.3/1,Film.Mek.1.ve9.Ayetler,**(2)**Filp.1/27,Kol.1/10, I.Sel.2/11,**(3)**Res.İşl.20/19,Galt.5/22ve23,Kol.3/12ve13, **(4)**Kol.3/14, **(5)**B.1/18, **(6)**Rom.12/5, I.Kor.12/12,13, B.2/16, **(7)**I.Kor.12/4ve11,**(8)**I.Kor.1/13,8/6,12/5,II.Kor.11/4, **(9)**Yahd. Mek.3.Ayetve 13.Ayet, **(10)**Galt.3/27,28, İbr.6/6, **(11)**Rom.11/36, **(12)**Malk.2/10, I.Kor.8/6, 12/6, **(13)**Rom.12/3ve6, I.Kor.12/11, **(14)**Mez.68/18,**(15)**Hakm.5/12,Kol.2/15,**(16)**Yuh.3/13, 6/33ve63, **(17)**Res.İşl.2/33, **(18)**Res.İşl.1/9ve11, I.Tim.3/16, İbr.4/14, 7/26, 8/1, 9/24, **(19)**I.Kor.12/7, **(20)**B.1/23, Kol.1/24, **(21)**I.Kor.14/26, **(22)**I.Kor.12/28,B.2/20,**(23)**Res.İşl.21/8,II.Tim. 4/5,**(24)**Res.işl.20/28,**(25)**Rom.12/7,**(26)**Kol.2/2,**(27)**I.Kor. 14/20,Kol.1/28,**(28)**Rom.16/18,II.Kor.2/17,**(29)**İbr.13/9, **(30)**Mat.11/7, **(31)**İşa.28/9, I.Kor.14/20, **(32)**Zek.8/16, II.Kor.4/2 ve25.Ayet, I.Yuh.3/18,**(33)**B.1/22,2/21,**(34)**Kol.1/18,**(35)**Kol. 2/19, **(36)**B. 2/1-3ve22.Ayet, Kol.3/7, I.Petr.4/3, **(37)**Rom.1/21, **(38)**Rom.1/21, **(39)**Res.İşl.26/18,**(40)**B.2/12,Galt.4/8,I.Sel.4/4, **(41)**I.Tim.4/1,**(42)**Rom.1/24ve26,I.Petr.4/3,**(43)**B.1/13, **(44)**B.2/2,3ve17.Ayet,Kol.3/7,I.Petr.4/3,**(45)**Rom.6/6, **(46)**Kol.2/11,3/8ve9,İbr.12/1, I.Petr.2/1, **(47)**Rom.12/2, Kol.3/10, **(48)**B.2/10,**(49)**Rom.6/4,II.Kor.5/17, Galt.6/15, B.6/11, Kol.3/10, **(50)**Zek.8/16,15.Ayet, Kol.3/9,**(51)**Rom.12/5,**(52)**Mez.4/4,37/8, **(53)**II.Kor.2/10,11,Yakb.4/7,I.Petr.5/9,**(54)**Luk.3/11, **(55)**Res.İşl.20/35,I.Sel.4/11, II.Sel.3/8,11,12,**(56)**Mat.12/36,B. 5/4,Kol.3/8,**(57)**Kol.3/16, **(58)**Kol.4/6,I.Sel.5/11,**(59)**İşa.7/13, 63/10,Hez.16/43,I.Sel.5/19,**(60)**B.1/13,**(61)**Luk.21/28,Rom. 8/23,B.1/14,**(62)**Kol.3/8ve19,**(63)**Tit.3/2,Yakb.4/11,I.Petr.2/1, **(64)**Tit.3/3,**(65)**II.Kor.2/10,Kol.3/12,13,**(66)**Mat.6/14, Mark.11/25.

5. Bölüm: 1)Elçinin onlara önce genel olarak kesinlikle yapılması gereken şeylerde yürümelerini, 4)Ve yaramaz şeylerden çekinmelerini, 7)Kötülere eşlik etmemelerini, 15)Ama özenle davranmalarını, 18)Ruhla dolmalarını öğütlemesi, 22)İkinci kesin bir buyruk olarak, eşlerin kocalarını dinlemeleri, 25)Mesih'in Kiliseyi(Cemaati) sevdiği gibi; kadınların kocalarını ve kocaların da kadınları sevmesi gerekir.

1* Şimdi[1] sevgili çocuklar gibi Tanrı'ya uyunuz; **2*** Ve sevgide yürüyünüz[2]. Çünkü[3] Mesih de bizi sevip kendini hoş bir koku[4] olmak üzere Tanrı'ya sundu ve kurban etti. **3*** Ama kutsallara vacip olduğu şekilde; zina[5] ve her günkü pislik veya bir şeye aşırı göz dikmenin adı[6] bile aranızda anılmasın. **4*** Bu gibi gereksiz şeyler[7] yani arsızlık[8] eğlenceye düşkünlük sözleri ve kabaca şakalar olmasın; ama daha çok şükredilsin. **5*** Biliyorsunuz ki, hiçbir zinakâr[9] pis veya bir şeye aşırı göz diken **[**Ki, o putperesttir**]**[10] Mesih'in[11] ve Tanrı'nın Egemenliği'nde payı yoktur. **6*** Boşyere sözlerle bir kimse sizi kandırmasın[12] çünkü bu şeyler yüzünden, isyan çocukları[13] üstüne Tanrı'nın gazabı[14] gelir. **7*** Bu yüzden onların ortakları olmayın. **8*** Çünkü[15] bir zamanlar karanlıktaydınız; şimdiyse Rabb'te[16] ışık olarak Işık oğulları[17] gibi yürüyünüz. **9*** Çünkü[18] ruhun meyvesi her iyilik, doğruluk ve gerçekten ibarettir. **10*** Rabb'i[19] hoşnut edenin ne olduğunu deneyin. **11*** Karanlığın[20] ürün getirmeyen işlerine ortak olmayın[21] aksine[22] onları açığa çıkarın. **12*** Çünkü[23] onlardan gizli yapılan şeyleri söylemek bile ayıptır. **13*** Ama[24] ortaya çıkan her şey ışık aracılığıyla belli olur; çünkü açıklanan her şey ışıktır. **14*** Bundan ötürü: "Ey! Uykuda olan[25] uyan ve ölümden diril[26] Mesih sana parlayacak" diye söylüyor. **15*** Bundan böyle akılsızlar gibi değil; ama[27] akıllılar gibi özenle hareket etmeye bakın. **16*** Zamanı satın alın[28] çünkü bu günler[29] kötüdür. **17*** Bu yüzden akılsız olmayın[30] ama Rabbin[31] isteğinin ne olduğunu düşünün[32]. **18*** Kötülüğe düşmeye neden olan şarapla[33] sarhoş olmayın; ama ruhla dolarak; **19*** Birbirinize mezmurlar[34] ilâhiler, ruhanî anmalar, sözler ve yüreklerinizde Rabbi ezgilerle anın. **20*** Her şeyde[35] sürekli Allah Baba'ya, Rabbimiz[36] İsa Mesih'in adıyla şükredin. **21*** Birbirinizi[37] Tanrı korkusuyla dinleyin. **22*** Ey kadınlar[38] kendi kocalarınızı Rabbi[39] dinliyor gibi dinleyin. **23*** Çünkü[40] koca kadının başıdır. Nitekim[41] Mesih Cemaatin başı ve bedenin[42] kurtarıcısıdır. **24*** Böylece Cemaat Mesih'e uyduğu gibi kadınlar da her şeyde[43] kocalarına uysunlar. **25*** Ey kocalar! Kendi kadınlarınızı sevin[44]. Çünkü Mesih de Cemaatini sevdi. **26*** Ve onun[45] uğruna kendi canını verdi. Tâ ki; suyla[46] yıkayarak sözle[47] onu temizleyip kutsasın. **27*** Leke[48] buruşukluk ve bu gibi şeylerden arındırılmış olarak kutsal[49] lekesiz olmak üzere Cemaati[50] kendine özgü kılsın. **28*** Böylece kocalar kendi kadınlarını kendi bedenleri gibi sevmeye borçludurlar. Çünkü kendi eşini seven kendini sevmiş oluyor. **29*** Hiç kimse hiçbir zaman kendi bedeninden nefret etmedi; ama Rabb, Cemaatini kayırdığı için onu besliyor ve kayırıyor. **30*** Çünkü[51] biz O'nun bedeninden ve kemiklerinden olarak, bedeninin parçalarıyız. **31*** Bu yüzden[52] "Adam babasını ve annesini bırakıp karısına yapışacak ve ikisi[53] bir beden olacaklar" **32*** Bu sır büyüktür; ama ben Mesih ve Cemaat (Kilise) için söylüyorum. **33*** Bundan[54] böyle sizden herkes kendi eşini, aynen kendi canını sever gibi sevsin ve kadın[55] da kendi kocasına saygılı olsun.

(1) Mat.5/45ve48,Luk.6/36,B.4/32,**(2)**Yuh.13/34, 15/12, I.Sel.4/9, I.Yuh.3/11ve23, 4/21, **(3)**Galt.1/3, 2/20, İbr.7/27, 9/14ve26, 10/10ve12,I.Yuh.3/16,**(4)**Tek.8/21,Lev.1/9,II.Kor.2/15, **(5)**Rom. 6/13,I.Kor.6/18,II.Kor.12/21,B.4/19,20,Kol.3/5, I.Sel.4/3vediğ.,

(6)I.Kor.5/1,**(7)**Rom.1/28,**(8)**Mat.12/35,B.4/29, **(9)**I.Kor.6/9,Galt.5/19ve21,**(10)**Kol.3/5,I.Tim.6/17,**(11)**Galt. 5/21,Vah.22/15,**(12)**Yerm.29/8,Mat.24/4,Kol.2/4,8 ve18,II.Sel. 2/3,**(13)**B.2/2,Kol.3/6,**(14)**Rom.1/18, **(15)**İşa.9/2, Mat.4/16, Res.İşl.26/18, Rom.1/21, B.2/11,12,4/18, Tit.3/3, I.Petr.2/9, **(16)**Yuh.8/12,12/46,II.Kor.3/18,4/6,I.Sel.5/5, I.Yuh.2/9,**(17)**Luk. 16/8,Yuh.12/36,**(18)**Galt.5/22,**(19)**Rom.12/2,Filp.1/11,I.Sel. 5/21,I.Tim.2/3,**(20)**Rom.6/21,13/12,Galt.6/8,**(21)**I.Kor.5/9, 11,10/20,II.Kor.6/14,II.Sel3/6ve14,**(22)**Lev.19/17, I.Tim.5/20, **(23)**Rom.1/24ve26,3.Ayet,**(24)**Yuh.3/20,21,İbr.4/13,**(25)**İşa. 60/1,Rom.13/11,12,I.Kor.15/34,I.Sel.5/6,**(26)**Yuh.5/25, Rom. 6/4,5,B.2/5,Kol.3/1,**(27)**Kol.4/5,**(28)**Kol.4/5,Galt.6/10, **(29)**Vaiz. 11/2,12/1,Yuh.12/35,B.6/13,**(30)**Kol.4/5,**(31)**I.Sel.4/3,5/18, **(32)**Rom.12/2,**(33)**Sül.Mes.20/1,23/29,30,İşa.5/11ve22, Luk. 21/34,**(34)**Res.İşl.16/25,I.Kor.14/26,Kols.3/16,Yakb.5/13, **(35)**Mez.34/1,İşa.63/7,Kol.3/17,I.Sel.5/18,II.Sel.1/3, **(36)**İbr.13/15, I.Petr.2/5, 4/11, **(37)**Filp.2/3, I.Petr.5, I.Petr.5/5, **(38)**Tek.3/16, I.Kor.14/34, Kol.3/18, Tit.2/5, I.Petr.3/1, **(39)**B.6/5, **(40)**I.Kor.11/3,**(41)**B.1/22,4/15,Kol.1/18,**(42)**B.1/23, **(43)**Kol.3/20ve22,Tit.2/9,**(44)**Kol.3/19,I.Petr.3/7, **(45)**Res.İşl.20/28, Galt.1/3, 2/20, 2.Ayet, **(46)**Yuh.3/5, Tit.3/5, İbr.10/21, I.Yuh.5/6, **(47)**Yuh.15/3, 17/17, **(48)**Ezg.Ezg.4/7, **(49)**B.1/4, **(50)**II.Kor.11/2, Kol.1/22, **(51)**Tek.2/23, Rom.12/5, I.Kor.6/15, 12/27, **(52)**Tek.2/24, Mat.19/5, Mark.10/7ve8, **(53)**I.Kor.6/16, **(54)**25.Ayet, Kol.3/19, **(55)**I.Petr.3/6.

6. Bölüm: 1)Çocuklarla ana-babaların birbirlerine karşı ödevleri, 5)Köleler ile efendilerin birbirlerine karşı görevleri, 10)Yaşamın(Ömrün) bir çeşit savaş olduğu, 12)Düşmanlarımızın kan ve et/ten değil; ama kötü ruhlar olduğu, 13)Müminin(İnananın) silahları, 18)Ve onların neler olduğu, 21)Pavlus'un Tihikos'u onlara tavsiye etmesi, 23)Ve bir duayla yazıyı bitirmesi.

1*Ey çocuklar kendi[1] büyüklerinizi Rabb'te dinleyin; çünkü bu doğrudur. **2***Annene ve babana[2] saygılı ol (birinci vaadin buyruğu budur.) **3***Tâ ki; sana iyilik gelsin ve yeryüzünde yaşamın uzun olsun. **4***Siz de ey[3] babalar! Çocuklarınıza öfkelenmeyin; ama Rabb'in[4] terbiye ve öğütleriyle onları eğitin. **5***Siz de ey[5] köleler! Efendinize bedeninizle Mesih'e bağlı olur gibi korku[6] ve titremeyle, sade[7] bir yürekle uyun. **6***Göze[8] görünmek için olan hizmetle, insanı hoşnut ediyor gibi değil; ancak Mesih'in kulları gibi Tanrı'nın arzusunu candan yaparak; **7***İnsanlara değil, ama Rabbe oluyor gibi niyetle hizmet ederek kulluk ediniz. **8***Çünkü[9] biliyorsunuz ki herkes ne iyilik yapmışsa; gerek köle olsun[10] gerek özgür olsun anında karşılığını Rabb'ten alacaktır. **9***Ve siz ey efendiler! Sizin[11] de efendinizin gökte bulunduğunu ve O'nun[12] önünde kişiye özgü davranılmadığını bilerek tehdit etmeden[13] onlara aynı şekilde[14] davranınız. **10***Böylece ey kardeşlerim! Rabb ile ve O'nun[15] kudretinin gücüyle güçlenin. **11***Şeytanın kışkırtmalarına karşı durabilmeniz için, Tanrı'nın tüm silahlarını[16] kuşanın. **12***Çünkü[17] bizim cengimiz kanla ve tenle değil; ancak başkanlıklara[18] hükümetlere ve bu alemin[19] egemen karanlıklarına karşı, gökte olan kötü ruhlaradır. **13***Bu yüzden kötü[20] günde karşı koymağa ve her şeyi tamamladıktan sonra yerinizde durabilmeniz için Tanrı'nın[21] tüm silahlarını üzerinize alın. **14***Böylece[22] belinizi gerçeklikle kuşatıp doğruluk[23] zırhını giyin ve yerinizde sıkı durun. **15***Ayaklarınıza[24] esenlik Müjdesinin kuşanımını giyin. **16***Ve hepsinin[25] üstüne iman kalkanını alın ki onunla kötülerin tüm kızgın oklarını söndürmeye gücünüz yetsin. **17***Kurtuluş[26] miğferini ve ruhun kılıcını[27] yani Tanrı'nın sözünü alarak; **18***Her zaman[28] her dua ve yalvarışla ruhla dua edin ve bu uğurda tüm[29] kutsallar için yakararak tam bir adanmışlıkla uyanık[30] durun. **19***Benim için dua edin ki[31] yolunda zincire vurularak[32] elçilik ettiğim Müjde'nin sırrını[33] öz güvenle bildirmek uğruna[34] her ağzımı açtığımda bana gerekli olan söz verilsin. **20***Tâ ki[35] bana konuşmak gerekli olduğu için onda yürekleneyim. **21***Ama benim durumumun sizce de bilinmesi için[36] her şeyi size Tihikos[37] anlatacaktır. **22***İşte[38] onu bu yüzden size göndermeyi; yani bizim için bilginiz olmasını ve yüreğinize su serpmesini istedik. **23***Allah[39] Baba ve Rabb İsa Mesih'ten kardeşlere esenlik, iman ve sevgi olsun. **24***Rabbimiz İsa Mesih'i içtenlikle[40] sevenlerin tümüne lütfedilsin. Âmin.

(1)Sül.Mes.23/22, Kol.3/20, **(2)**Çık.20/12, Tes.5/16, 27/16, Yerm.35/18,Hez.22/7,Malk.1/6,Mat.15/4,Mark.7/10, **(3)**Kol.3/21, **(4)**Tek.18/19, Tes.4/9, 6/7ve20, 11/19, Mez.78/4, Sül.Mes.19/18, 22/6, 29/19, Mez.78/4, Sül.Mes.19/18, 22/6, 29/17,**(5)**Kol.3/22,I.Tim.6/1,Tit.2/9,I.Petr.2/18,**(6)**II.Kor. 7/15,Fip.2/12,**(7)**I.Trh.29/17,Kol.3/22,**(8)**Kol.3/22,23, **(9)**Rom. 2/6,II.Kor.5/10,Kol.3/24, **(10)**Galt.3/28, Kol.3/11, **(11)**Yuh.13/13, I.Kor.722, **(12)**Rom.2/11, Kol.3/25, **(13)**Lev.25/43, **(14)**Kol.4/1, **(15)**B.1/19, 3/16, Kol.1/11, **(16)**Rom.13/12, II.Kor.6/7ve13.Ayet, **(17)**İbr.4/12,Vah.1/16,2/16,19/15,**(18)**Rom.8/38,B.1/21, Kol.2/15,**(19)**Luk.22/53, Yuh.12/31,14/30,B.2/2,Kol.1/13,**(20)**B.

5/16,**(21)**II.Kor.10/4 ve11.Ayet, **(22)**İşa.11/5, Luk.12/35, I.Petr. 1/13,**(23)**İşa.59/17, II.Kor.6/7,I.Sel.5/8,**(24)**İşa.52/7,Rom.10/15, **(25)**I.Yuh.5/4, **(26)**İşa.59/17, I.Sel.5/8,**(27)**İbr.4/12, Vah.1/16, 2/16, 19/15, **(28)**Luk.18/1, Rom.12/12, Kol.4/2, I.Sel.5/17, **(29)**B.1/16, Filp.1/4, I.Tim.2/1, **(30)**Mat.26/41, Mark.13/33, **(31)**Res.İşl.4/30,Kol.4/3,II.Sel.3/1,**(32)**Res.İşl.26/29,28/20, B.3/1,Filp.1/7ve13, 14,II.Tim.1/16,2/9,Film.Mek.10.Ayet,**(33)**II. Kor.5/20, **(34)**II.Kor.3/12,**(35)**Res.İşl.28/31,Filp.1/20,I.Sel.2/2, **(36)**Kol.4/7, **(37)**Res.işl.20/4,II.Tim.4/12,Tit.3/12, (38)Kol.4/8, **(39)**I.Petr.5/14, **(40)**Tits.2/7.

PAVLUS'UN FİLİPİLİLER'E MEKTUBU

1. Bölüm: 1)Filipililer'in Müjde'ye olan ortaklığından ötürü Pavlus'un Tanrı'ya teşekkürü, 9)Doğruluk meyveleriyle yüklü olarak bilgide yükselmeleri için duası, 12)Çektiği sıkıntıların Müjde'nin yayılmasına daha çok yaradığını söyleyerek; 20)Gerek yaşamı ve gerek ölümüyle Mesih için hazır olduğunu açıklaması, 27)Sıkıntı zamanı bir ruhta kalmalarını ve iman için güçlü olmalarını onlara söylemesi.

1*İsa Mesih'in kulları Pavlus ve Timeteos Filipi'de İsa Mesih'te[1] olan tüm kardeşler ve Episkoposlar ile Şemmaslara. **2***Size[2] Babamız Allah ve Rabb İsa Mesih'ten lütufla esenlik olsun. **3***Sizin ilk günden şimdiye dek Müjde'ye[3] olan ortaklığınızdan ötürü; **4***Tümünüzü sürekli her yalvarışımla sevinçle anarak, **5***Sizi[4] her söylediğimde Allah'ıma şükrediyorum. **6***Şimdi şuna; yani[5] sizde iyi bir iş başlamış olan İsa Mesih'in[6] gününe dek onu tamamlayacağına eminim. **7***Nitekim tümünüz için bu düşüncede olmak bana layıktır. Çünkü gerek bağlarımda[7] ve gerek[8] Müjdeyi bildirip ispat ettiğimde; benimle[9] beraber lütfa ortak olduğunuz yüzünden, sizi[10] yüreğimde tutuyorum. **8***Çünkü[11] tümünüzü İsa Mesih'in içten sevgisiyle nasıl sevdiğime Tanrı[12] tanıktır. **9***Ve bu duayı ediyorum ki; **10***Çeşitli[13] şeyleri temizlemek için sevginiz[14] bilgide ve akılda gittikçe artsın. Tâ ki, siz Tanrı'yı hamdlerle[15] yüceltmek için İsa Mesih[16] aracılığıyla olan doğruluk meyveleriyle dolu olarak; **11***Mesih'in gününe[17] dek kurtulup[18] kusursuz olasınız. **12***Ama ey kardeşler! Benim durumumun Müjde'nin yayılmasına daha çok neden olduğunu bilmenizi istiyorum. **13***Şöyle ki, Mesih için olan bağlarım tüm sarayda[19] ve başka yerlerde görüldü. **14***Rabb'te olan birçok kardeşler bağlarımdan yüreklenip, sözü daha çok öz güvenle ve korkusuzca söylemeye başladılar. **15***Gerçi bazıları kıskançlık[20] ve çekememezlikten ötürü ve bazıları da gönül vererek Mesih'i vaaz ediyorlar. **16***Onlar Mesih'i temiz yürekle değil ancak[21] bağlarıma daha çok zorluk çıkaracaklarını sanarak mezhepçilikten ötürü; **17***Ve bunlar da, Müjde'yi anlatmak amacıyla gönderildiğimi bilerek sevgiden ötürü vaaz ediyorlar. **18***Her neyse ve ne şekilde olursa olsun; gerek şekilde, gerekse gerçeklikte Mesih bildiriliyor. Ben de buna seviniyorum ve hem de sevineceğim. **19***Çünkü[22] duanız ve İsa Mesih'in[23] ruhunun yardımıyla, bunun bana kurtuluş sebebi olacağını biliyorum. **20***Nasıl ki[24] hiçbir şeyde utandırılmayacaksam da; her zaman olduğu gibi şimdi de buyruk aracılığıyla olsun, ölüm aracılığıyla olsun, tüm öz güvenimle[25] Mesih'in bedenimde yüceleceğine arzuyla[26] hazır ve ümitvarım. **21***Çünkü bana yaşamak Mesih'tir ve ölmekse kârdır. **22***Bedence yaşamak, eğer bana işin bir ürünüyse; gene de hangisini seçeceğimi bilmem. **23***Çünkü ikisinden[27] de sıkılıyorum ve gidip[28] Mesih ile beraber bulunmak istiyorum ki bu daha çok iyidir. **24***Ama sizin için bedende kalmak uygun oluyor. **25***Buna[29] emin olarak sizin imanda gelişmeniz ve sevinciniz için tümünüzle birlikte durup kalacağımı biliyorum. **26***Tâ ki; yeniden yanınıza gelmem nedeniyle İsa Mesih'te[30] benim için övüncünüz artsın. **27***Ama[31] Mesih'in Müjdesine layık olduğu gibi davranınız. Tâ ki; gelip sizi görsem de, uzak kalsam da sizin için bir ruhta[32] durup kaldığınızı ve Müjde'ye olan iman için gönül birliğiyle[33] savaşarak[34] karşı koyanlardan bir şekilde korkmadığınızı duyayım. **28***Bu onlara yok olmak[35] size de kurtulmak[36] işaretidir ve bu da Allah'tandır. **29***Çünkü yalnız Mesih'e inanmak değil[37] ancak O'nun için acı çekmek[38] de size uyarıldı. **30***Madem ki[39] siz bende güreşmiştiniz ve benim için duyduğunuz o savaşta[40] bulunuyorsunuz.

(1) Kol.1/2, **(2)**Rom.1/7, II.Kor.1/2, I.Petr.1/2, **(3)**Rom.12/13, 15/26, II.Kor.8/1, B.4/14ve15, **(4)**Rom.1/8ve9, I.Kor.1/4, Efs.1/15,16, Kol.1/3, I.Sel.1/2, II.Sel.1/3, **(5)**Yuh.6/29, I.Sel.1/3, **(6)**10.Ayet, **(7)**Efs.3/1, 6/20, Kol.4/3ve18, II.Tim.1/8, **(8)**17.Ayet, **(9)**B.4/14, **(10)**II.Kor.3/2, 7/3, **(11)**B.2/26, 4/1, **(12)**Rom.1/9, 9/1, Galt.1/20, I.Sel.2/5, **(13)**Rom.2/18, 12/2, Efs.5/10, **(14)**I.Sel.3/12, Film.Mek.6.Ayet, **(15)**Yuh.15/8, Efs.1/12,14, **(16)**Yuh.15/4ve5, Efs.2/10, Kols.1/6, **(17)**I.Kor.1/8, **(18)**Res.İşl.24/16, I.Sel.3/13, 5/23, **(19)**B.4/22, **(20)**B.2/3, **(21)**7.Ayet, **(22)**II.Kor.1/11, **(23)**Rom.8/9, **(24)**Rom.5/5, **(25)**Efs.6/19,20, **(26)**Rom.8/19, **(27)**II.Kor.5/8, **(28)**II.Tim.4/6, **(29)**B.2/24, **(30)**II.Kor.1/14, 5/12, **(31)**Efs.4/1, Kol.1/10, I.Sel.2/11, 4/1, **(32)**B.4/1, **(33)**I.Kor.1/10, **(34)**Yahd.Mek.3.Ayet, **(35)**II.Sel.1/5, **(36)**Rom.8/17, II.Tim.2/11, **(37)**Efs.2/8, **(38)**Res.İşl.5/41, Rom.5/3, **(39)**Res.İşl.16/19ve diğ., I.Sel.2/2, **(40)**Kol.2/1.

2. Bölüm: 1)Mesih'in avuncunu anarak onları ağırbaşlı

olmaya çağırması, 12)Kurtuluşlarını korku ve titremeyle tamamlamalarını, 15)Ve dünyada ışık saçan kandiller gibi olmalarını; 17)Ayrıca kendisinin inançları uğruna kurban olmaya hazır olduğunu söylemesi, 19)Timeteos'u onlara geri göndereceğine ait sözü, 25)Ve göndereceği Epafroditos için öğüdü.

1* Eğer şimdi Mesih'te bir avunç, bir sevgi sevinci, bir ruh ortaklığı[1] bir acıma duygusu[2] ve bir lütuf varsa; **2*** Bir düşüncede[3] tek yürek olarak, bir sevinçte ve bir akılda olalım. **3*** Hiçbir[4] şeyi çekiştirmeden ve boş düşüncelerde olmadan; ancak[5] alçakgönüllülükle birbirinizi kendi canınızdan üstün tutarak sevincimi[6] tamamlayın. **4*** Herkes kendi mallarına değil[7] başkalarının mallarına da baksın. **5*** İsa Mesih'te[8] olan düşünce de sizde bulunsun. **6*** O ki[9] Tanrı benzeyişinde olduğu halde Tanrı'yla eşit olmayı[10] kendine bir ganimet saymadı. **7*** Ama[11] kendini değiştirip kul[12] şeklini alarak insan[13] benzeyişinde oldu. **8*** Ve şekilde insan gibi bulundu; ölüme[14] hattâ idam direğinde *(haçtaki)* ölüme bile kendini alçalttı. **9*** Bu yüzden[15] Tanrı onu gayet çok yükseltti ve O'na[16] her isimden büyük bir isim verdi. **10*** Tâ ki[17] göklerde, yeryüzünde ve yer altında bulunanların tümü İsa'nın adına diz çöksünler. **11*** Ve[18] Allah Baba'nın sevgisi için, İsa Mesih'in Rabb olduğunu her dil söylesin. **12*** Bunun için ey sevgililerim! Her zaman[19] dinlediğiniz gibi, yalnız hazır olduğumda değil; ama daha çok şimdi uzak kaldığımda, kendi kurtuluşunuzu[20] korku ve titremeyle tamamlayınız. **13*** Çünkü[21] sizde gerek istemek ve gerekse işlemek arzusuna göre yapan Tanrı'dır. **14*** Her şeyi[22] söylenmeden[23] ve çekinmeden yapınız. **15*** Tâ ki; yaşam sözünü sıkı tutarak, dünyada ışık gibi aralarında[24] parladığınız **16*** aksi ve kötü kuşağın ortasında[25] utançsız[26] ve temiz yürekle Tanrı'nın[27] kusursuz çocukları olasınız. O derece ki[28] benim de boşuna yönelmediğime ve boş yere emek çekmediğime, Mesih'in[29] gününde övüncüm olsun. **17*** Ama[30] imanınızın kurbanı ve hizmeti[31] için kendim sunulursam da sevinip[32] tümünüzle sevinç duyarım. **18*** Böylece siz de sevinerek benimle birlikte coşunuz. **19*** Şimdi durumunuzu bilerek benim de gönlümün hoşnut olması için size Timeteos'u[33] yakında göndereceğimi Rabb İsa'da ümit ediyorum. **20*** Çünkü sizin durumunuza yumuşaklıkla bakacak başka bir[34] kimsem yoktur. **21*** Tümü İsa Mesih'in buyruklarını değil; ama[35] kendi arzularını arıyorlar. **22*** Oysa O'nun deneyimini; yani[36] oğul babaya yaptığı gibi, Müjde için benimle birlikte hizmet ettiğini biliyorsunuz. **23*** Şimdi durumumun ne olacağını araştırdığım için; hemen onu göndermeyi ümit ediyorum. **24*** Taabi[37] kendim de yakında geleceğime Rabb'e güveniyorum. **25*** Ama kardeşim, emektaşım ve silahdaşım[38] hem de[39] sizden gönderilmiş ve gereksinimime[40] hizmet etmiş olan Epafroditos'u size[41] göndermeyi gerekli gördüm. **26*** Çünkü[42] o sizin tümünüze özlem[+] çekmekte olup, onun hasta olduğunu duyduğunuz için çok üzüldü. **27*** Evet ölüm derecesinde hasta oldu. Tanrı ona ve yalnız ona değil; ama yas üstüne yas olmasın diye bana da acıdı. **28*** Bu yüzden siz onu görerek gene sevinmeniz için ve benim yasımın da daha az olması için, özellikle aceleyle gönderdim. **29*** Siz de onu Rabb'te büyük sevinçle kabul ederek, böyle kimselere[43] saygı duyulmasına özen gösterin. **30*** Çünkü[44] bana olan hizmetinizin noksanını tamamlamak için canını sıkıntıya koyarak, Mesih'in işi için ölüm derecesine yaklaştı.

(1) II.Kor.13/14, **(2)** Kol.3/12, **(3)** Rom.12/16, 15/5, I.Kor.1/10, II.Kor.13/11,B.1/27,3/16,4/2,I.Petr.3/8, **(4)** Galt.5/26, B.1/15ve17, Yakb.3/14, **(5)** Rom.12/10, Efs.5/21, I.Petr.5/5, **(6)** Yuh.3/29, **(7)** I.Kor.10/24ve33, 13/5, **(8)** Mat.11/29, Yuh.13/15, I.Petr.2/21, I.Yuh.2/6, **(9)** Yuh.1/1,2, 17/5, II.Kor.4/4, Kol.1/15, İbr.1/3, **(10)** Yuh.5/18,10/33, **(11)** Mez.22/6,İşa.53/3, Dan.9/26, Mark.9/11, Rom.15/3, **(12)** İşa.42/1, 49/3,6, 52/13, 53/11, Hez.34/23ve24, Zek.3/8, Mat.20/28, Luk.22/27, **(13)** Yuh.1/14, Rom.1/3, 8/3, Galt.4/4, İbr.2/14 ve 17, **(14)** Mat.26/39 ve 42, Yuh.10/18, İbr.5/8, 12/2, **(15)** Yuh.17/1,2ve5, Res.İşl.2/33, İbr.2/9, **(16)** Efs.1/20,21, İbr.1/4, **(17)** İşa.45/23,Mat.28/18,Rom.14/11,Vah.5/13, **(18)** Yuh. 13/13, Res.İşl.2/36, Rom.14/9, I.Kor.8/6, 12/3, **(19)** B.1/5, **(20)** Efs.6/5, **(21)** II.Kor.3/5, İbr.13/21, **(22)** I.Kor.10/10, I.Petr.4/9, **(23)** Rom.14/1, **(24)** Mat.5/14ve16,Efs.5/8, **(25)** Tes.32/5, **(26)** Mat. 5/45,Efs.5/1, **(27)** I.Petr.2/12, **(28)** Galt.2/2, I.Sel.3/5, **(29)** II.Kor. 1/14, I.Sel.2/19, **(30)** II.Tim.4/6, **(31)** Rom.15/16, **(32)** II.Kor.7/4, Kol.1/24, **(33)** Rom.16/21,I.Sel.3/2, **(34)** Mez.55/13, **(35)** I.Kor. 10/24ve33, 13/5, II.Tim.4/9ve16, **(36)** I.Kor.4/17, I.Tim.1/2, II.Tim.1/1, **(37)** B.1/25, Film.Mek.22.Ayet, **(38)** Film.Mek.2.Ayet, **(39)** II.Kor.8/23, **(40)** II.Kor.11/9, B.4/18, **(41)** B.4/18, **(42)** B.1/3, (+)Bazısında:Tümünüzü görmeye, **(43)** I.Kor.16/18, I.Sel. 5/12,13, I.Tim.5/17, **(44)** I.Kor.16/17, B.4/10.

3. Bölüm: 1)Kötü işlerden sakınmaları için elçinin onlara öğüdü, 4)Kendisinin Kutsal Yasa'dan olan iyi işlerle onlardan daha çok övünmeye hakkı varken; 7)Mesih'i ve O'nun aracılığıyla olan doğruluğu kazanmak için onları hiç olarak saydığını söylemesi, 12)Ve halâ kamil olmadığını söylemesi, 15)Onları alçakgönüllülüğe; 17)Kendisine güvenmeye; 18)Ve görünüşte İsevî olanların kötü işlerden sakınmalarını öğütlemesi.

1* Böylece[1] ey kardeşler! Rabb'te sevinin; çünkü gene size bu şeyleri yazmak bana usanç vermiyor; ama size güven veriyor. **2*** Köpeklerden sakının[2] kötü işçilerden[3] sakının, sahte sünnetten[4] sakının. **3*** Çünkü[5] sünnet oğulları biziz ki, Tanrı'ya[6] ruhla[*] ibadet edip İsa Mesih'te[7] övünerek bedene güvenmiyoruz. **4*** Oysa[8] bedene güvenmeye ne-

denim var. Eğer başka biri, bedenine güvenmeye nedeni olduğunu sanıyorsa; benim daha çok var. **5***Sekizinci[9] günde sünnet olundum. İsrail soyundan[10] Bünyamin oymağından[11] İbranîler'den[12] doğmuş bir İbranî olarak Kutsal Yasa'ya göre[13] Ferisi idim **6***Gayretçe[14] Cemaate[15] sıkıntı vererek '*Kutsal Yasa*'ya[16] göre olan doğrulukta kusursuzdum[17]. **7***Ama[18] bana kâr olan şeyleri Mesih için zarar saydım. **8***Böylece ben, İsa Mesihi[19] ve Rabbi bilenin üstünlüğü için, her şeyi zarar yerine sayıyorum. Bu yüzden her şeyi kaybetmiş olarak, onları bir hiç kabul ediyorum. **9***Tâ ki; Mesih'i kazanayım. Bunu Kutsal Yasa'dan[20] olan kendi doğruluğumla değil; ama[21] Mesih'e olan iman aracılığı ve inanç yoluyla, Tanrı'dan olan iyiliğe sahip olarak O'nda olayım. **10***Ben O'nu, O'nun gücünün değerini ve ölümüne bakarak, acılarını tadayım[22]. **11***Ve bir şekilde ölümden dirilmeye ereyim[23]. **12***Bu[24] artık tamam veya şimdi kusursuz oldum[25] demek değildir; ama İsa Mesih beni ne için tuttuysa onu yakalamaya yönelirim. **13***Ey kardeşler! Ben kendimi erişmiş saymıyorum; ama bir şey var. Yani geride kalan[26] şeyleri unutarak[27] ve ileride olan şeylere bakarak; **14***Tanrı'nın[28] İsa Mesih'te olan yüce çağrısının müsabaka kupası için hedefe[29] doğru koşuyorum. **15***Şimdi biz tüm[30] olgun (*kamil*) olanlar bu düşüncede[31] olalım. Eğer birşey için başka bir düşüncede olursanız Tanrı size bunu da açıklayacaktır. **16***Ama ulaştığımız şekilde tam[32] bir yasayla davranalım ve bir düşüncede[33] olalım. **17***Ey kardeşler! Bana[34] uyun ve bizim[35] size örnek olduğumuz gibi, böyle yürüyenlere dikkatle bakın. **18***Çünkü birçok yürüyenler vardır ki, onlar için birçok kez size söyledim ve şimdi de ağlayarak söylüyorum: Onlar Mesih'in idamının (*haçının*) düşmanlarıdırlar[36]. **19***Onların[37] sonu yok olmak ve ilâhları[38] da mideleridir. Gururları[39] ayıplarında olup düşünceleri[40] de bu dünyaya aittir. **20***Ama bizim[41] vatanımız gökte olup orada[42] kurtarıcımız[43] Rabb İsa Mesih'e hazırız. **21***O da[44] tüm varlıkları[45] kendine baş eğdirme gücüyle; bizim düşük seviyede olan bedenlerimizi kendi şerefli[46] bedenine benzetmek üzere değiştirecektir.

(1)II.Kor.13/11, B.4/4, I.Sel.5/16, **(2)**İşa.56/10, Galt.5/15, **(3)**II.Kor.11/13, **(4)**Rom.2/28, Galt.5/2, **(5)**Tes.10/16, 30/6, Yerm.4/4,Rom.2/29,4/11,12, Kol.2/11, **(6)**Yuh.4/23,24, Rom.7/6, **(7)**Galt.6/14,**(8)**II.Kor.11/18ve21,**(9)**Tek.17/12, **(10)**II.Kor.11/22, **(11)**Rom.11/1,**(12)**II.Kor.11/22,**(13)**Res.İşl.23/6,26/4,5, **(14)**Res.İşl.22/3,Galt.1/13,14,**(15)**Res.İşl.8/3, 9/1, **(16)**Rom.10/5, **(17)**Luk.1/6,**(18)**Mat.13/44,**(19)**İşa.53/11,Yerm.9/23,24, Yuh.17/3,I.Kor.2/2, Kol.2/2, **(20)**Rom.10/3ve5,**(21)**Rom.1/17, 3/21,22,9/30,10/3ve6,Galt.2/16,**(22)**Rom.6/3,4,5,8/17,II.Kor. 4/10,11,II.Tim.2/11,12,I.Petr.4/13,**(23)**Res.İşl.26/7, **(24)**I.Tim. 6/11,**(25)**İbr.12/23,**(26)**Mez.45/10,Luk.9/62,II.Kor.5/16, **(27)**I.Kor.9/24ve26,İbr.6/1,**(28)**İbr.3/1, **(29)**II.Tim.4/7,8, İbr.12/1, **(30)**I.Kor.2/6,14/20,**(31)**Galt.5/10,**(32)**Galt.6/16, **(33)**Rom.12/16, 15/5, B.2/2, **(34)**I.Kor.4/16, 11/1, B.4/9, I.Sel.1/6, **(35)**I.Petr.5/3, **(36)**Galt.1/7,2/21, 6/12, B.1/15ve17, **(37)**II.Kor.11/15, II.Petr.2/1, **(38)**Rom.16/18, I.Tim.6/5, Tit.1/11,**(39)**Hoş.4/7, II.Kor.11/12, Galt.6/13,**(40)**Rom.8/5,**(41)**Efs.2/6ve19,Kol.3/1ve3, **(42)**Res.İşl.1/11,**(43)**I.Kor.1/7,I.Sel.1/10,Tit.2/13,**(44)**I.Kor. 15/43,48ve49,Kol.3/4,I.Yuh.3/2,**(45)**I.Kor.15/26ve27, **(46)**Efs.1/19, **(*):** Bak II. Ez.1/35.

4. Bölüm: 1)Özel öğütler, 4)Genel öğütler, 10)Gereksiniminde kendine yaptıkları yardımı anması, 17)İyi işleriyle sevincini söylemesi, 19)Dua ve selamlarla mektubuna son vermesi.

1*Şimdi ey sevgili ve değerli[1] kardeşlerim; sevinçlerim[2] ve çelenklerim! Aynen böyle[3] Rabb'te sarsılmaz durunuz ey sevgililer. **2***Rabb'te[4] bir düşüncede olmalarını Evodiya'ya yalvarıyor ve Sintihi'ye rica ediyorum. **3***Böylece ey öz yoldaşım! Sana da yalvarıyorum ki sözleri ve isimleri[5] '*Yaşam Kitabı*'nda yazılı olan diğer emektaşlarımla beraber[6] Müjde'de benimle çalışmış olan kadınları da gözetesin. **4***Rabb'te sürekli sevinin[7] ve gene diyorum sevinin. **5***Sizin inceliğiniz tüm insanlarca bilinsin; Rabb[8] yakındır. **6***Hiçbir şey için kaygı çekmeden[9] özellikle dua ve yalvarışla; dileğiniz teşekkürle birlikte Tanrı'ya bildirilsin. **7***Tanrı'nın[10] her akıldan yüce olan esenliği, yüreklerinizle düşüncelerinizi İsa Mesih'te koruyacaktır. **8***Böylece ey kardeşler! Her ne doğru, iyi, adaletli, temiz, beğenilmiş, yapılmasına izin verilmiş[11] erdemli ve övgüye değer ise bu şeyleri düşününüz. **9***O öğretilip[12] benimsediğiniz ve duyup bende gördüğünüz şeyleri yapınız. Esenlik kaynağı[13] olan Tanrı sizinle olacaktır. **10***Benim[14] geleceğime yönelik dualarınız tazelendiğinden Rabb'te çok sevindim. Böylece hamd ediyordunuz; ama fırsatınız yoktu. **11***Bunu gereksinimden ötürü değil; çünkü[15] ben olduğum gibi yetinmeyi öğrendim. **12***Yoksulluk[16] çekmeyi ve bollukta olmayı da biliyorum. Her şeyde birçok konularda tok olmaya, aç olmaya, artmaya ve gereksinim duymaya da terbiye edildim. **13***Bana güç[17] veren Mesih'le her şeyi yapabilirim. **14***Ama sıkıntımda[18] bana ortak olduğunuz için iyi yaptınız. **15***Ey Filipililer! Müjde'nin başında Makedonya'dan çıktığım zaman, almak ve vermek konusunda sizden başka hiçbir Cemaatin[19] bana katılmadığı sizin de bilginizdedir. **16***Çünkü Selânikte bulunduğum zaman da gereksinimlerimin giderilmesi için bir iki kez bana göndermiştiniz. **17***Ben armağan isteğinde değilim; ama[20] sizin için çoğalan ürünü bekliyorum. **18***Oysa her şeyim var ve bolluk-

tayım. Epafroditos aracılığıyla sizden gelen şeyleri almış olup doluyum[21]. Bunlar ise Tanrı'ya[22] hoş, iyi kurban ve kokudur[23]. **19***Tanrım kendi zenginliğine göre[24] görkemle ve İsa Mesih'te sizin[25] her gereksinmenizi karşılayacaktır. **20***Baba Tanrınıza[26] sonsuzlar boyunca hamd olsun, amin. **21***İsa Mesih'te her kardeşe selam ediniz. Yanımda[27] olan kardeşler size selam ediyor. **22***Tüm kutsallar ve özellikle[28] İmparatorun sarayında olanlar size selam ediyor. **23***Rabbimiz[29] İsa Mesih'in lütfu tümünüzle olsun. Âmin.

(1)B.1/8, **(2)**II.Kor.1/14, B.2/16, I.Sel.2/19ve20, **(3)**B.1/27, **(4)**B.2/2, 3/16, **(5)**Çık.32/32, Mez.69/28, Dan.12/1, Luk.10/20, Vah.3/5, 13/8,20/12, 21/27, **(6)**Rom.16/3, B.1/27, **(7)**Rom.12/12, B.3/1, I.Sel.5/16, I.Petr.4/13, **(8)**İbr.10/25, Yakb.5/8,9, I.Petr.4/7, II.Petr.3/8,9, BakII.Sel.2/2, **(9)**Mez. 55/22, Sül.Mes.16/3, Mat.6/25, Luk.12/22, I.Petr.5/7, **(10)**Yuh.14/27, Rom.5/1, Kol.3/15, **(11)**I.Sel.5/22, **(12)**B.3/17, **(13)**Rom.15/33, 16/20, I.Kor.14/33, II.Kor.13/11, I.Sel.5/23, İbr.13/20, **(14)**II.Kor.11/9, **(15)**I.Tim. 6/6ve8, **(16)**I.Kor.4/11, II.Kor.6/10, 11/27, **(17)**Yuh.15/5, II.Kor.12/9, **(18)**B.1/7, **(19)**II.Kor.11/8ve9, **(20)**Rom.15/28, Tit.3/14, **(21)**B.2/25, **(22)**II.Kor.9/12, **(23)**İbr.13/16, **(24)**Efs.1/8, 3/16, **(25)**Mez.23/1, II.Kor. 9/8, **(26)**Rom.16/27, Galt.1/5, **(27)**Galt.1/2, **(28)**B.1/13, **(29)**Rom.16/24.

PAVLUS'UN KOLOSELİLER'E MEKTUBU

1. Bölüm: 1)Elçinin Kolese'de olan inanlılara selamından sonra, imanlarından ötürü Tanrı'ya teşekkürü, 8)Epafras'ın yaptığı öğretiyi onaylaması, 9)Tanrı'yı bilmeklikte büyümeleri için duası, 14)Mesih'in güzel sıfatlarını anlatması, 21)İmanda kökleşmeleri ve metin olmalarını öğütlemesi; kendi hizmetini anması.

1*Tanrı'nın dileğiyle İsa Mesih'in[1] elçisi Pavlus ve Timeteos kardeş; Kolese'de bulunan kutsallara ve Mesih'te inanmış[2] kardeşlere. **2***Size Babamız Allah ve Rabb İsa Mesih'ten lütuf[3] ve esenlik olsun. **3***Sürekli[4] sizin için dua edip sizin İsa Mesih'e[5] olan inancınızı ve tüm[6] kutsallara olan sevginizi duymuş olarak; **4***Rabbimiz İsa Mesih'in Babası Tanrı'ya, **5***Ve sizin için göklerde[7] saklı olan ümitten ötürü şükrediyoruz. O bir ümit ki Müjde'nin gerçeklik sözüyle önceden duymuştunuz. **6***Bu Müjde tüm dünyaya[8] yayıldığı için size de ulaştı; onu duydunuz ve Tanrı'nın[9] lütfuna gerçekten eriştiğiniz günden beri, sizde ürün[10] getirdiği gibi onda da ürün[*] getiriyor. **7***Nitekim sevgili[11] hizmet yoldaşımız ve sizin için Mesih'in sadık hizmetçisi[12] Epefras'tan öğrendiniz. **8***Kendisi de sizin[13] ruhta olan sevginizi bize bildirdi. **9***Bu yüzden[14] biz de duyduğumuz günden beri, sizin için hiç bir şeyden kaçınmadan dua edip yalvarıyoruz ki; olgun[15] bir bilgelik ve ruhsal anlayışla O'nun[16] arzusunu bilmek uğruna olgunlaşasınız[17]. **10***Her[18] iyi işte verimli ve Tanrı'yı bilmek için büyüyerek, Rabbe[19] uygun bir şekilde ve her konuda[20] *"O"*nun arzusuna göre yürüyesiniz. **11*** *"O"*nun görkemli gücüne göre[21] sevinçle[22] ve olgun bir sabra[23] dayanarak, tüm gücünüzle güçlenin. **12***Bizi ışıktaki kutsalların[24] payına layık kılan Baba'ya[25] şükrediyoruz. **13*** *"O"* ki[26] bizi karanlığın altından kurtararak kendi[27] sevgili oğlunun egemenliğine geçirdi. **14***O'nda da[28] kanı aracılığıyla fidyeye; yani suçlarımızın bağışlanmasına sahibiz. **15***Kendisi de[29] görünmeyen bir ilâhın görünüşü ve tüm[30] yaratıkların ilkidir. **16***Çünkü[31] göklerde ve yeryüzünde görünen ve görünmeyen tüm şeyler; gerek egemenlikler, gerek saltanatlar[32] gerek başkanlıklar ve gerek hükümetler O'nunla yaratıldı. Tüm evren[33] O'nun aracılığıyla ve O'nun için yaratılmıştır. **17***O da[34] tümünden önce olmuştur ve her şey O'nunla ayaktadır. **18***Baş O'dur ve ölümden[35] dirilenlerin ilki olarak bedenin[36] yani Cemaatin(*kilisenin*) başı O'dur. Tâ ki; her şey için ilk mevkide O olsun. **19***Çünkü[37] her olgunluğun O'nda durması; **20***Ve idam[38] direğindeki(*haçtaki*) kanıyla barış sağlayarak; O'nun aracılığıyla gerek yeryüzünde ve gerek gökte bulunanların tümünü[39] kendisiyle[40] barıştırması Baba'ya hoş göründü. **21***Ki sizler bir zamanlar işlerinizle[41] kötü düşüncelerinizle yabancı ve düşman iken[42] sizi kendi önünde kutsal, lekesiz ve kusursuz göstersin. **22***Böylece[43] kendi Müjdesini bedeninde ölüm aracılığıyla barıştırdı[44]. Tâ ki; sizi kendi önüne kutsal, lekesiz ve kusursuz çıkarsın. **23***Bu şartla[45] yani imanda temellenerek metin olup duyduğunuz, gök[46] altındaki tüm yaratıklara vaaz edilen[47] ve ben Pavlus'un[48] hizmetçisi olduğu Müjde'nin ümidinden kımıldanmamış[49] olun. **24***Şimdi sizin için[50] olan sıkıntılarımda sevinerek[51] Mesih'in sıkıntılarının[52] eksiğini bedeni[53] olan Cemaat(*Kilise*) için kendi bedenimde tamamlıyorum. **25***Buna da benim sizin için Tanrı'dan bana[54] verilen yönetime göre hizmetçi oldum. Tâ ki; Tanrı'nın sözünü, **26***Yani[55] çağlardan ve asırlardan beri saklı tutulan ve şimdi[56] O'nun kutsallarına açıklanan sırrı tamamen vaaz edeyim. **27***Allah onu milletler arasında; bu sırrın[57] güzel zenginliğinin ne olduğunu bildirmek istedi[58]. Bu da içinizdeki görkem[59] ümidi olan Mesih'tir. **28***Biz de herkesi[60] İsa Mesih'te olgun yapmak için; herkese öğüt vererek ve herkese[61] olgun bir bilgelikle öğreterek O'nu vaaz ediyoruz. **29***Ben de bu yüzden içimde[62] olan O'nun gücünün etkisiyle çalışarak cihat[63] ediyorum.

(1) Efs.1/1, **(2)**I.Kor.4/17, Efs.6/21, **(3)**Galt.1/4, **(4)**I.Kor.1/4, Efs.1/6, Filp.1/4, 4/6, **(5)**9.Ayet, Efs.1/16, Film.Mek.4.Ayet, **(6)**İbr.6/10, **(7)**II.Tim.4/8, I.Petr.1/5, **(8)**Mat.24/14, Mark.16/15, Rom.10/18, 23.Ayet, **(9)**II.Kor.6/1, Efs.3/2, Tit.2/11, I.Petr.5/12, **(10)**Mark.4/8, Yuh.15/16, Filp.1/11, **(+)**Bazısı: Semereli olup büyür,**(11)**B.4/12,Film.Mek.23.Ayet,**(12)**II.Kor.11/23, I.Tim.4/6, **(13)**Rom.15/30, **(14)**Efs.1/15,16, II.Kor.9/8, Filp.1/11, Tit.3/1, İbr.13/21, **(19)**Efs.4/2, Film.Mek.1/27, I.Sel.2/11, **(20)**I.Sel.4/1, **(21)**Efs.3/16, 6/10, **(22)**Res.İşl.5/41, Rom.5/3, **(23)**Efs.4/2, **(24)**Res.İşl.26/18, Efs.1/11, **(25)**Efs.5/20, B.3/15, (26)Efs.6/12, İbr.2/14, I.Petr.2/9, **(27)**I.Sel.2/11, II.Petr.1/11, **(28)**Efs.1/7, **(29)**II.Kor.4/4, İbr.1/3, **(30)**Vah.3/14, **(31)**Yuh.1/3, I.Kor.8/6, Efs.3/9, İbr.1/2, **(32)**Rom.8/38, Efs.1/21, B.2/10ve15, I.Petr.2/22,**(33)**Rom.11/36,İbr.2/10,**(34)**Yuh.1/1,3,17/5, I.Kor. 8/6,**(35)**Res.İşl.26/23,I.Kor.15/20ve23,Vah.1/5,**(36)**Efs.1/10 ve22,4/16,5/23,I.Kor.11/3,**(37)**Yuh.1/16,3/34,B.2/9,3/11, **(38)**Efs. 2/14,15ve16,**(39)**Efs.1/10,**(40)**II.Kor.5/18,**(41)**Tits.Mek. 1/15,16, **(42)**Efs.2/1,2,12ve19,4/18,**(43)**Efs.2/15,16,**(44)**Luk.1/73, Efs.1/4,5/27,I.Sel.4/7,Tits.2/13, Yahd.Mek.24.Ayet, **(45)**Efs.3/18, B.2/7, **(46)**6.Ayet,**(47)**Rom.10/18,**(48)**Res.İşl.1/17,II.Kor.3/6, 4/1,5/18,Efs.3/7,25.Ayet,I.Tim.2/6,7,**(49)**Yuh.15/6, **(50)**Efs.3/1ve13, **(51)**Rom.5/3,II.Kor.7/4,**(52)**II.Kor.1/5,6,Filp. 3/10,II.Tim.1/8, 2/10,**(53)**Efs.1/23,**(54)**I.Kor.9/17,Galt.2/7,Efs. 3/2ve23.Ayet, **(55)**Rom.16/25,I.Kor.2/7,Efs.3/9,**(56)**Mat.13/11, II.Tim.1/10,**(57)**Rom.9/24,Efs.1/8,3/8,**(58)**II.Kor.2/14, **(59)**I.Tim.1/1, **(60)**II.Kor.11/2,Efs.5/27ve22.Ayet,**(61)**Res.İşl. 20/20,27ve31, **(62)**Efs.1/19, 3/7ve20, **(63)**B.2/1, **(64)**I.Kor.15/10.

2. Bölüm: 1)Elçinin onlara İsa'da olan inançta sarsılmadan durmaları için öğüdü, 8)Dünyanın gidişine göre olan filozofluktan ve boş sözlerden; 18)Diyanet işlerinden, 20)Ve insan öğretişinden çekinmelerini söylemesi.

1*Çünkü sizinle Leodikya'da bulunan ve bedence yüzümü görmemiş olanların tümü için ne denli[(1)] bir uğraş[(2)] verdiğimi bilmenizi istiyorum. **2***Tâ ki; onların yüreği avunç bulsun ve sevgide[(3)] birleşerek aklın her zenginliğine; yani[(4)] Baba-Allah ve Mesih'in sırrını bilmeye erişsinler. **3***Onda[(5)] bilgeliğin ve ilmin tüm hazineleri saklıdır. **4***Bunu ise[(6)] kimse sizi aldatıcı sözlerle şaşırtmaması için söylüyorum. **5***Çünkü[(7)] bedende uzak kalsam da ruhta sizinle beraberim; çünkü[(8)] sizin birlikte olduğunuzu ve Mesih'te[(9)] olan dayanıklı inancınızı görerek coşuyorum. **6***Böylece[(10)] Rabb İsa Mesih'i nasıl kabul ettinizse O'nda böyle yürüyünüz. **7***O'nda[(11)] gönüllenmiş ve yapılanmış olarak, öğretildiğiniz şekilde inançta değişmez olup ve şükranla artarak O'nda yürüyün. **8***Bir[(12)] kimsenin sizi Mesih'e göre olmadan insan öğretişine göre[(13)] dünyanın gidişine göre[(14)] filozofluk ve boş hileyle tutsak etmesinden sakının. **9***Çünkü[(15)] *Bir Olan'ın* her olgun donanımı bedende O'nda bulunuyor. **10***O her krallık/başkanlık[(16)] ve egemenliğin başı olup[(17)] siz O'nda[(18)] tamamlanmışsınız. **11***Hem de O'nda bedene ait günahlardan[(19)] Mesih'in sünnetiyle soyunup elle olmamış sünnetle sünnet[(20)] oldunuz. **12***Ve O'nunla beraber vaftizde gömüldünüz[(21)] bununla da O'nu ölümden diriltenden[(22)] Tanrı'nın gücüne[(23)] olan imanla O'nunla[(24)] beraber diriltildiniz. **13***Siz suçlarınızla[(25)] bedeninizin sünnetsizliğinde ölmüşken; tüm suçlarınızı bağışlayarak birlikte diriltti. **14***Bize karşı kurallarıyla olan[(26)] geleneksel sünneti silmiş ve onu haça*(salb ederek)* çivileyerek onu ortadan kaldırdırmıştır. **15***Başkanlıklar[(27)] ile hükümetleri üstünden sıyırarak[(28)] onlara O'nun aracılığıyla galip geldi ve onları açıkça ortaya koydu. **16***Şimdi yemek[(29)] içmek, bayram[(30)] ay başı veya cumartesi günleri için kimse[(31)] sizi şaşırtmasın. **17***Çünkü[(32)] bunlar gelecek şeylerin gölgesi ama beden İsa Mesihindir. **18***Kimse başını eğerek ve meleklerin diyanetiyle görmediği[(33)] şeylere katılmak isteyerek sizi iyi işlerinizden[(34)] alıkoymasın. **19***Böylece kendinin bedensel aklıyla boş yere böbürlenip başa[(35)] bağlanmaktan kendini yoksun bırakmasın. Çünkü tüm beden; oynaklar ve kaslar aracılığıyla O'ndan yardım alarak Tanrı'nın büyütmesiyle büyür. **20***Böylece Mesih'le beraber dünyanın[(36)] işlerine öldünüzse niçin[(37)] dünyada yaşayanlar[(38)] gibi; **21***İnsan[(39)] buyruklarına ve geleneklerine göre dokunma[(40)] tatma ve yordamla buyuran yasalara yöneliyorsunuz? **22***(Tüm bunlar zamanla eskiyor). **23***Ama bu şeylere ibadet[(41)] ve baş eğmek boşuna; çünkü bedenden gelen arzuyla bir bilgelik[(42)] olsa da bedenin doyumuna karşı hiç değerleri yoktur.

(1)B.1/29,Filp.1/30,I.Sel.2/2,**(2)**II.Kor.1/6,**(3)**B.3/14, **(4)**Filp.3/8, B.1/9,**(5)**I.Kor.1/24,2/6,7,Efs.1/8,B.1/9,**(6)**Rom.16/18,II.Kor. 11/13,Efs.4/14,5/6,8.ve18.Ayetler,**(7)**I.Kor.5/3,I.Sel.2/17, **(8)**I.Kor.14/40,**(9)**I.Petr.5/9,**(10)**I.Sel.4/1,Yahd.Mek.3.Ayet, **(11)**Efs.2/21,22,3/18,B.1/23,**(12)**Yerm.29/8,Rom.16/17, Efs.5/6, 18.Ayet,İbr.13/9,**(13)**Mat.15/2,Galt.1/14,22.Ayet, **(14)**Galt.4/3,9 ve20.Ayet,**(15)**Yuh.1/14,B.1/19,**(16)**B.1/16,**(17)**Efs.1/20,21, I.Petr.3/22,**(18)**Yuh.1/16,**(19)**Rom.6/6,Efs.4/22,B.3/8,9, **(20)**Tes.10/16,30/6,Yerm.4/4,Rom.2/29, Filp.3/3,**(21)**Rom.6/4, **(22)**Res.İşl.2/24,**(23)**Efs.1/19,3/7,**(24)**B.3/1, **(25)**Efs.2/1,5,6ve11, **(26)**Efs.2/14-17,**(27)**Efs.6/12,**(28)**Tek.3/15,Mez.68/11,İşa.53/12, Mat.12/29,Luk.10/18,11/22,Yuh.12/31,16/11,Efs.4/8,İbr.2/14, **(29)**Rom.14/2ve17,I.Kor.8/8,**(30)**Rom.14/5,Galt.4/10, **(31)**Rom.Rom.14/3,10ve12,**(32)**İbr.8/5,9/9,10/1,**(33)**Hez.13/3, I.Tim.1/7,**(34)**4.Ayet,**(35)**Efs.4/15,16,**(36)**8.Ayet,Galt.2/19, Efs.2/15, **(37)**Rom.6/3ve5,7/4ve6,**(38)**Galt.4/3ve9,**(39)**İşa.29/13, Mat.15/9, Tit.1/14, **(40)**I.Tim.4/3, **(41)**8.Ayet, **(42)**I.Tim.1/8.

3. Bölüm: 1)Elçinin onların göksel şeyleri aramalarını istemesi, 5)Bedensel arzuları öldürmelerini, 9)Ve eski adamı çıkarıp yeni ademi giymelerini, 12)Sevgi, alçakgönüllülük ve diğer Mesih'in üstün değerlerine sahip olmaya özendirmesi,18)Kadınla kocanın,20)Çocuklarla anne ve babasının, 22)Ve kulların*(kölelerin)* görevleri.

1*Şimdi eğer Mesih'le beraber dirildinizse[(1)] yukardaki[(2)] yani Mesih'in, Tanrı'nın sağında oturduğu şeyleri isteyiniz. **2***Yeryüzündeki şeylere değil, yukardaki şeylere dikkatinizi veriniz.

3* Çünkü[3] öldünüz ve yaşamınız[4] Mesih'le beraber Tanrı'da saklıdır. **4*** Yaşamımız[5] olan Mesih gösterildiği zaman[6] O'nunla beraber siz de görkemle[7] gösterileceksiniz. **5*** Bundan ötürü doğal arzularınızı[9] yani zina, pislik, aşırı zevk[10] ve kötü şeylere aşırı göz dikmek olan putperestliği[11] öldürünüz[12]. **6*** Çünkü onların neden olduğu şeylerden ötürü; başkaldıran insanların üzerine[13] Tanrı'nın gazabı[14] geliyor. **7*** Siz de[15] bu şeylerle yaşarken, bir zamanlar onların arasında yürüyordunuz. **8*** Ama şimdi siz de tümünü[16] yani gazap, şiddet, kötülük, sövgü ve ağzınızdan[17] ahlâka karşı olan sözleri kaldırınız. **9*** Birbirinize[18] yalan söylemeyiniz; çünkü eski adamı işleriyle beraber çıkarıp[19]. **10*** Yaradanının[20] benzeyişine[21] göre bilgide[22] yenilenmiş olan yeni Ademi giymişsiniz. **11*** Ki[23] bunda ne Yunanlı, ne Yahudi, ne sünnetli, ne sünnetsiz, ne barbar, ne İskitli, ne kul ve ne de özgür bulunuyor; ama[24] ancak her şey ve her şeyde olan Mesih'tir. **12*** Şimdi[25] Tanrı'nın kutsal ve sevgili seçkinleri gibi; sevgi[26] acıma, yumuşaklık, alçakgönüllülük, incelik ve sabır[27] giyininiz. **13*** Birbirinize dayanarak[28] eğer birinin başkasına ait bir sorunu varsa; Mesih'in size bağışladığı gibi siz de böylece birbirinize bağışlayınız. **14*** Tüm[29] bunların üstüne de olgunluğun[30] birleştiricisi olan sevgiyi[31] giyiniz. **15*** Ve Tanrı'nın esenliği[32] yüreklerinizde egemen olsun. Çünkü O'na bir[34] bedende çağrıldınız[35] şükrediciler olun. **16*** Mesih'in sözleri sizde zenginlikle ve her bilgelikle bulunsun. Birbirinize eğitip, öğreterek öğüt verin. Mezmur[36] ilâhi ve ruhsal nağmelerle Tanrı'ya yüreklerinizde alçakgönüllülükle ezgiler[37] söyleyin. **17*** Gerek sözde[38] ve gerek işleyişte her ne yaparsanız tümünü Rabb İsa'nın adıyla ve O'nun aracılığıyla Allah[39] Baba'ya teşekkür ederek yapın. **18*** Ey[40] kadınlar! Rabb'in hoşnut olduğu gibi[41] kocalarınızı hoşnut edin. **19*** Ey! Kocalar[42] kadınlarınızı seviniz ve onlara[43] kötü davranmayınız. **20*** Ey çocuklar[44] ana babanızı her şeyde[45] dinleyiniz! Çünkü bu Rabb'i hoşnut ediyor. **21*** Ey[46] babalar! Çocuklarınıza öfkelenmeyin ki onlar özgüvenlerini yitirmesinler. **22*** Ey kullar[47]!. Bedenle[48] her şeyde[49] efendinize iyi görünmek için hizmet etmeye bakın. Bunu da insanlara iyi görünmek için değil; ama Tanrı'dan korkarak temiz bir içtenlikle yapın. **23*** Mirasınızın karşılığını Rabb'ten alacağınızı bilerek[50] her ne yaparsanız insan için değil[51] ancak Rabb için candan yapınız. **24*** Çünkü[52] Rabb Mesih'in kölesisiniz. **25*** Ama haksızlık eden yaptığı haksızlığa göre alacaktır ve insan kayırma[53] yoktur.

(1) Rom.6/5, Efs.2/6, B.2/12, **(2)**Rom.8/34, Efs.1/21, **(3)**Rom.6/2, Galt.2/20, B.2/20, **(4)**II.Kor.5/7, B.1/5, **(5)**Yuh.11/25, 14/6, **(6)**I.Yuh.3/2, **(7)**I.Kor.15/43, Filp.3/21, **(8)**Rom.8/13, Galt.5/24, **(9)**Efs.5/3, **(10)**I.Sel.4/5, **(11)**Efs.5/4, **(12)**Rom.6/13, **(13)**Efs.2/2, **(14)**Rom.1/18, Efs.5/6, Vah.22/15, **(15)**Rom.6/19ve20, 7/5, I.Kor.6/11, Efs.2/2, Tit.3/3, **(16)**Efs.4/22, I.Petr.2/1, İbr.12/1, Yakb.1/21,**(17)**Efs.4/29,5/4,**(18)**Lev.19/11,Efs.4/25,**(19)** Efs. 4/22 ve24,**(20)**Efs.2/10,**(21)**Efs.4/23,24,**(22)**Rom.12/2,**(23)**Rom. 10/12, I.Kor.12/13, Galt.3/28,5/6,Efs.6/8, **(24)**Efs.1/23, **(25)**I.Sel. 1/4,I.Petr.1/1,II.Petr.1/10, **(26)**Galt.5/22,Filp.2/1,Efs.4/2 ve32, **(27)**Efs.4/24,**(28)**Mark.11/25,Efs.4/2ve32,**(29)**I.Petr.4/8, **(30)**Efs. 4/3, **(31)**Yuh.13/34,Rom.13/8,I.Kor.13,Efs.5/2,B.2/2,I.Sel. 4/9, I.Tim.1/5, I.Yuh.3/23,4/21, **(32)**Rom.14/17, Filp.4/7,**(33)**Efs. 2/16,17,4/4,**(34)**I.Kor.7/15,**(35)**B.2/7ve17.Ayet, **(36)**I.Kor.14/26, Efs.5/19, **(37)**B.4/6, **(38)**I.Kor.10/31, **(39)**Rom. 1/8, Efs.5/20, B.1/12,2/7,I.Sel.5/18,İbr.13/15,**(40)**Efs.5/22, Tit.Mek.2/3,I.Petr. 3/1,**(41)**Efs.5/3,**(42)**Efs.5/25,28ve33, I.Petr.3/7, **(43)**Efs.4/31, **(44)**Efs.6/1,**(45)**Efs.5/24,Tit.2/9,**(46)**Efs.6/4, **(47)**Efs.6/5vediğ., I.Tim.6/1,Tits.2/9,I.Petr.2/18,**(48)**Film.Mek.16.Ayet, **(49)**20.Ayet,**(50)**Efs.6/8,**(51)**Efs.6/6,7,**(52)**I.Kor.7/22, **(53)**Rom.2/11,Efs.6/9, I.Petr.1/17, Bak Tes.10/17,Bak Eyp.13/10.

4. Bölüm: 1)Efendilerin görevleri, 2)Duayı sürdürmek, 5)Dışarda olanlara akıllıca davranmak için öğüt, 7)Tihikos ile Onisimos için öğüt; 16)Ve yazıyı sonuçlandırması.

1* Ey beyler! Göklerde sizin de bir efendinizin var olduğunu bilerek kölelerinize[1] adaletle ve insanca davranınız. **2*** Sürekli bir şekilde dua[2] ederek onda şükredip[3] uyanık durun. **3*** Bize de dua edin[4] tâ ki; uğruna[5] zincire vurulduğum Mesih'in[6] sırrını söylemek için Allah bize[7] söz kapısını açsın. **4*** Ve bana nasıl söylemek gerekiyorsa; öyle diyeyim. **5*** Zamanı[8] satın alıp dışarda[9] olanlara akıllıca davranmayı, **6*** Ve herkese gerekli[10] olduğu gibi yanıt vermeyi bilmeniz için; sözünüz[11] tuzla terbiye olunmuş gibi her an lütufla[12] olsun. **7*** Tüm[13] düşündüklerimi size sevgili kardeş Onisimos ile beraber, tam bunun için; yani durumunuzu öğrenip yüreklerinize avunç vermek için gönderdim. **8*** Adamcağızı da size sevgili ve dürüst kardeş[14] Onisimos ile beraber, tam Bunun için[15] yani durumunuzu öğrenip yüreğinizi avutmak için gönderdim. **9*** Onlar burada olan tüm şeyleri size anlatacaklar. **10*** Benimle birlikte cezaevinde yatan Aristarhos[16] ve Barnabas'ın yeğeni; yani onun için buyruklar aldığınız[17] Markos (size geldiği zaman onu kabul ediniz). **11*** Yustus denilen Yeşu size selam ediyor. Bunlar sünnetli olanlardır ve Tanrı'nın Egemenliği uğruna yalnız bunlar emek verip beni avuttular. **12*** Sizden biri olan Mesih'in kulu Epefras[18] da size selam ediyor ve Tanrı'nın tüm arzusuna; olgun[19] ve tamam durasınız diye duayla[20] her zaman sizin için çalışıyor. **13*** Çünkü sizin için Leodikya'da ve Hierapolis'te olanlar için onun çok gayreti olduğuna tanığım. **14*** Sevgili doktor[21] Luka ve Dimas da[22]

size selam gönderiyor. **15*** Leodikya'da olan kardeşlere, Nimfas'a ve onun evindeki[23] Cemaate selam ediniz. **16*** Bu yazı[24] sizde okunduktan sonra Leodikya Cemaatinde(*Kilisesi'nde*) de okunsun ve siz de Leodikya'dan geleni okuyunuz. **17*** Ve[25] Arhippos'a: Rabb'te aldığın hizmete[26] dikkat et ki onu tamamlayasın, diye söyleyin. **18*** Ben[27] Pavlus'un el yazısıyla selam. Bağlarımı[28] anımsayınız ve lütuf sizinle olsun[29]. Âmin.

(1) Efs.6/9, **(2)**Luk.18/1, Rom.12/12, Efs.6/18, I.Sel.5/17,18, **(3)**B.2/7, 3/15, **(4)**Efs.6/19, II.Sel.3/1, **(5)**Efs.6/20, Filp.1/7, **(6)**Mat.13/11, I.Kor.4/1, Efs.6/19, B.1/26, 2/2, **(7)**I.Kor.16/9, II.Kor.2/12, **(8)**Efs.5/16, **(9)**Efs.5/15, I.Sel.4/11, **(10)**I.Petr.3/15, **(11)**Mark.9/49,**(12)**Vaiz10/12,B.3/16,**(13)**Efs.6/21,**(14)**Film. Mek.10.Ayet,**(15)**Efs.6/22,**(16)**Res.İşl.19/29,20/4,27/2,Film. Mek.4.Ayet,**(17)**Res.İşl.15/37,II.Tim.4/11,**(18)**B.1/7,Film.Mek. 23.Ayet, **(19)**Mat.5/48, I.Kor.2/6, 14/20, Filp.Mek.3/15, İbr.5/14, **(20)**Rom.15/31,**(21)**II.Tim.4/11,**(22)**II.Tim.4/10,Film.Mek. 24.Ayet,**(23)**Rom.16/4,I.Kor.16/19,**(24)**I.Sel.5/27, **(25)**Film.Mek. 2.Ayet, **(26)**I.Tim.4/6, **(27)**I.Kor.16/21, II.Sel.3/17, **(28)**İbr.13/3, **(29)**İbr.13/25.

PAVLUS'UN SELÂNİKLİLER'E I. MEKTUBU

1. Bölüm: 1)Elçinin Selânik Cemaatine selamı, 2)Onlar için Tanrı'ya duayla yakarışı, 5)Müjde'nin onlara nasıl ulaştığı, 6)İmanlarını, 7)Ve müminlere (İnananlara) örnek olmalarını öğütlemesi.

1* Pavlus, Silvanus[1] ve Timeteos Baba Allah'ta ve Rabb İsa Mesih'te olan Selânikliler Cemaatine: Size[2] Babamız Allah ve Rabbimiz İsa Mesih'ten lütufla esenlik olsun. **2*** Dualarımızda sizi anarak[3] tümünüz için[4] Tanrı'ya sürekli teşekkür ediyoruz. **3*** İnancınızın işini[5] sevginizin emeğini[6] ve Rabbimiz İsa Mesih'te olan inancınızın sabrını; Babamız olan Tanrı'nın önünde hiç çekinmeden söylüyoruz. **4*** Çünkü ey Tanrı'nın sevgilileri olan kardeşler! Sizlerin[7] seçildiğini biliyoruz. **5*** Çünkü[8] size Müjdemiz salt sözle değil; ama güçle, Kutsal Ruh'la[9] ve olgun[10] bir inançla geldi. Nitekim[11] aranızda sizin için nasıl olduğumuzu biliyorsunuz. **6*** Siz de birçok sıkıntılar arasında Kutsal Ruh'un[12] sevinciyle sözü kabul etmiş olarak bize[13] ve Rabb'e katıldınız. **7*** O derecede ki siz Makedonya'da ve Ahaya'da olan tüm inananlara örnek oldunuz. **8*** Çünkü[14] Rabb'in sözü yalnız sizin aracılığınızla Makedonya'yla Ahaya'da yayılmadı; ama[15] her yerde de Tanrı'ya olan inancınızın yayılmasıyla, bir şey söylemenize gerek kalmadı. **9*** Çünkü[16] aranıza gelmemizin nasıl olduğunu: Yüce ve ***'Hak'*** olan Tanrı'ya tapınmak; **10*** Ve ölümden dirilttiği oğlu[17] yani gelecek gazaptan bizi[18] kurtaracak olan İsa'yı[19] gökten beklemek[20] için sizin putlardan[21] Tanrı'ya nasıl döndüğünüzü bizzat kendileri bize söylüyorlar.

(1)II.Kor.1/19, II.Sel.1/1, I.Petr.5/2, **(3)**B.2/13, **(4)**Rom.1/8, Efs.1/16,Film.5.Ayet,**(5)**Yuh.6/29,Galt.5/6, B.3/6, II.Sel.1/3ve11, Yakb.2/17, **(6)**Rom.16/6, İbr.6/10, **(7)**Kol.3/12, II.Sel.2/13, **(8)**Mark.16/20, I.Kor.2/4, 4/20, **(9)**II.Kor.6/6, **(10)**Kol.2/2, **(11)**B.2/1,5,10,11,II.Sel.3/7,**(12)**Res.İşl.5/41,İbr.10/34, **(13)**I.Kor. 4/16,11/1,Filp.3/17,B.2/14,II.Sel.3/9,**(14)**Rom.10/18, **(15)**Rom. 1/8,II.Sel.1/4,**(16)**B.2/1, **(17)**Res.İşl.2/24, **(18)**Mat.3/7, Rom.5/9, B.5/9, **(19)**Res.İşl.1/11, B.4/16, II.Sel.1/7, **(20)**Rom.2/7, Filp.3/20, Tit.2/14, II.Petr.3/11, Vah.1/7, **(21)**I.Kor.12/2, Galt.4/8.

2. Bölüm: 1)Müjde'nin Selâniğe nasıl ulaştığı, 13)Ve onların kabul etmeleri, 14)Bu yüzden çektikleri sıkıntı, 17)Pavlus'un onları görmek için arzusu, 18)Ve oraya gidemediğinin nedeni.

1* Çünkü[1] ey kardeşler! Bizim sizin aranıza gelmemizin boş yere olmadığını kendiniz de biliyorsunuz. **2*** Ama bildiğiniz gibi önceden Filipi'de[2] sıkıntı çekip hakaret gördük ise de Tanrı'nın Müjdesi'ni size söylemek için[3] şiddetli karşı duruşlara rağmen[4] Tanrımıza güvenerek[5] yüreklendik. **3*** Çünkü[6] bizim vaaz ve öğüdümüz ne bir yanlışlıktan, ne bir pislikten ve ne de bir hileden olmayıp; **4*** Ancak Müjde'nin[7] Tanrı'nın bize uygun gördüğü bir şekilde[8] emanet olunmasını insanlara değil[9] ama yüreklerimizi sınayan[10] Allah'a uygun olarak söylüyoruz. **5*** Çünkü bildiğiniz gibi bizim öğücü sözlerle[11] insan kayırma gibi bir tutumumuz asla olmadı; buna Tanrı[12] da tanıktır. **6*** Mesih'in[13] elçileri[14] olduğumuz için yok olabilirken[15] gerek sizden ve gerek başkalarından olsun insan[16] tarafından büyüklük aramadık. **7*** Ama dadı[*] kendi çocuklarını kayırdığı gibi aranızda[17] şefkatli olduk. **8*** Bu şekilde sizi özlemle sevdiğimizden; yalnız sizi[18] Tanrı'nın Müjdesine değil; ancak bize sevgili olduğunuzdan, canlarımıza[19] bile ortak etmeyi istedik. **9*** Çünkü ey kardeşler! Bizim emeğimiz ve zahmetimiz belleklerinizdedir. Sizden[20] hiç kimseye yük olmamak için gece gündüz bir işte[21] çalışarak Tanrı'nın Müjdesini size vaaz ettik. **10*** Siz müminler arasında, nasıl[22] kutsallık ve doğrulukla davrandığımıza tanıksınız[23] ve Allah da tanıktır. **11*** Nitekim sizi[24] kendi egemenliği ve görkemine çağıran Allah'a layık[25] olduğu gibi davranmamız için sizden herbirine; **12*** Baba kendi çocuklarına davrandığı gibi öğüt ve avunç vererek sıkıca söylediğimi biliyorsunuz. **13*** Bu yüzden biz de, bizden duyduğunuz Tanrı'nın sözünü aldığınızda, insan sözü gibi değil[26] ama gerçekten böyle olduğu için Tanrı'nın sözü gibi (Ki siz inananlarda da işlemektedir.) çekinmeden kabul ettiğiniz için Tanrı'ya[27] şükrediyoruz. **14*** Siz ey kardeşler! Yahudiye'de İsa Mesih'te olan Tanrı'nın Cemaat-

lerine uyanlar[28] oldunuz. Çünkü onların Yahudilerden[29] çektikleri şeyleri siz de[30] kendi milletinizden çektiniz. **15***Onlar[31] Rabb İsa'yı ve kendi peygamberlerini[32] öldürerek bizi de kovdular. Tanrı'nın beğenisini kazanmadan tüm[33] insanlara karşı gelerek; **16***Milletlerin kurtulmamaları için[34] söylemeye bizi engelliyorlar. Tâ ki; kendi suçlarının[35] ölçeğini her an doldursunlar. Ama[36] onlara çok büyük bir öfke gelmiştir. **17***Biz ise ey kardeşler! Biraz zaman yürekten değil[37] ama yüz ile sizden yoksun bulunduğumuz için çok istekli[38] olarak yüzünüzü görmeye gayret ettik. **18***Bu yüzden biz, özellikle ben Pavlus bir iki kez yanınıza gelmek istedikse de Şeytan[39] bize engel oldu. **19*** Çünkü[40] ümidimiz, sevincimiz veya[41] övünç çelengimiz kimdir? Rabbimiz[42] İsa Mesih ortaya çıktığında O'nun önünde olacak olan siz değil misiniz? **20***Çünkü bizim gönencimiz ve sevincimiz sizsiniz.

(1)B.1/5ve9, **(2)**Res.İşl.16/22, **(3)**Res.İşl.17/3, **(4)**Filp.1/30, **(5)**B.1/5, **(6)**II.Kor.7/2, 5.Ayet, II.Petr.1/16, **(7)**I.Kor.9/17, Galt.2/8, Tit.1/2, **(8)**I.Kor.7/25, I.Tim.1/11,12, **(9)**Galt.1/10, **(10)**Sül.Mes.17/3, Rom.8/27, **(11)**Res.İşl.20/33, II.Kor.2/17, 4/2, 7/2,12/17,**(12)**Rom.1/9,**(13)**I.Kor.9/4,6,12ve18,II.Kor. 10/1,2,10,11,13/10,II.Sel.3/9,Film.8/9,**(14)**I.Kor.9/1,2ve5, **(15)**II.Kor.11/9, 12/13,14, II.Sel.3/8, **(16)**Yuh.5/41ve44, 12/43, I.Tim.5/17, **(*)**Ücretli çocuk bakıcısı, anne, **(17)**I.Kor.2/3, 9/22,II.Kor.13/4,II.Tim.2/24, **(18)**Rom.1/11,15/29, **(19)**II.Kor. 12/15,**(20)**II.Kor.12/13,14,**(21)**Res.İşl.20/34,I. Kor. 4/12,II.Kor. 11/9,II.Sel.3/8,**(22)**II.Kor.7/2,II.Sel.3/7,**(23)**B.1/5, **(24)**I.Kor.1/9, 5/24,II.Sel.2/14,II.Tim.1/9,**(25)**Efs.4/1,Filp.1/27,Kol.1/10,B.4/1,**(26)**Mat.10/40,Galt.4/14,II.Petr.3/2,**(27)** B.1/2, **(28)**Galt.1/22, **(29)**İbr.10/33,34,**(30)**Res.İşl.17/5ve13,**(31)**Res.İşl.2/23, 3/15,5/30,7/52, **(32)**Mat.5/12,23/34ve37,Luk.3/33,34,Res.İşl. 7/52, **(33)**Est.3/8, **(34)**Luk.11/52,Res.İşl.13/50,14/5ve8,17/5ve 13,18/12,19/9,22/21,22, **(35)**Tek.15/16,Mat.23/32, **(36)**Mat.24/6 ve14, **(37)**I.Kor.5/3,Kol.2/5, **(38)**B.3/10, **(39)** Rom. 1/13, 15/22, **(40)**II.Kor.1/14,Filp.2/16,4/1,**(41)**Sül.Mes.16/31, **(42)**I.Kor.15/23, B.3/13, Vah.1/7, 22/12.

3. Bölüm: 1)Elçinin Timeteos'u Selânikliler'e göndermesinin nedeni, 6)Timeteos'un getirdiği müjdeyle elçinin avunç bulması, 9)Onlar için Tanrı'ya duası ve onları görmek istemesi, 12)Sevgi ve kutsallıkta yürümeleri için dua.

1*Bu yüzden[1] artık dayanamayıp Atina'da[2] yalnız bırakılmayı uygun gördük. **2***Tanrı'nın hizmetçisi ve Mesih'in Müjde'sinde emektaşımız olan kardeşimiz Timeteos'u[3] gönderdik ki sizi sağlamlaştırsın ve inancınızdan ötürü sizi avutsun. **3***Bu sıkıntılar[4] ile kimse sarsılmasın; çünkü[5] bu yüzden atandığımızı siz de biliyorsunuz. **4***Yanınızdayken[6] sıkıntı çekeceğimizi önceden size bildirdik ve aynen böyle olmuştur. **5***Bu yüzden[7] artık ben dayanamayarak şaşırtıcının[8] sizi şaşırtmaması için ve emeğinizin[9] boşa gitmemesi için inancınız konusunda bilgilendirilmeye gönderdim. **6***Ama[10] şimdi Timeteos'tan bize ulaşan inanç ve sevginizle, bizim[11] sizi görmeye arzulu olduğumuz gibi, sizin de bize olan arzunuzu ve bizi sürekli iyilikle andığınızı bize müjdeledi. **7***Bu yüzden ey kardeşler bizim[12] tüm sıkıntılarımız ve gereksinmelerimizde inancınızdan ötürü avutulduk. **8***Çünkü siz[13] Rabb'te sarsılmaz kaldığınız zaman bizde şimdi iyi oluruz. **9***Çünkü[14] sizin için Tanrımızın önünde sevindiğimize karşılık, Tanrımıza daha nasıl şükredebiliriz? **10***Yüzünüzü[15] görmek ve inancınızı[16] tamamlamak için gece gündüz[17] çok yalvarıyoruz[18]. **11***Babamız Allah kendisi ve Rabbimiz İsa Mesih, size gelmek için yolumuzu[19] açsın. **12***Bizim size sevgimiz olduğu gibi, Rabb sizin de birbirinize[20] ve tümünüze olan sevgisini[21] çoğaltıp arttırsın. **13***Tâ ki; Allah Babamızın önünde; Rabbimiz İsa Mesih tüm[22] kutsallarıyla ortaya çıktığında, yüreklerinizi[23] kutsallıkta kusursuz ve sarsılmaz kılsın.

(1)5.Ayet,**(2)**Res.İşl.17/15,**(3)**Rom.16/21,I.Kor.16/10, II.Kor. 1/19, **(4)**Efs.3/13, **(5)**Res.İşl.9/16, 14/21, 20/23, 21/11, I.Kor.4/9, II.Tim.3/12, I.Petr.2/21, **(6)**Res.İşl.20/23, **(7)**1.Ayet, **(8)**I.Kor.7/5, II.Kor.11/3, **(9)**Galt.2/2, 4/11, Filp.2/16, **(10)**Res.İşl.18/1ve5, **(11)**Filp.1/8, **(12)**II.Kor.1/4, 7/6,7ve13, **(13)**Filp.4/4, **(14)**B.1/2, **(15)**B.2/17,**(16)**II.Kor.13/9,11,Kol.4/12,**(17)**Res.İşl.26/6, II.Tim. 1/3, **(18)**Rom.1/10ve11, 15/31, **(19)**Mark.1/3, **(20)**B.4/9, 5/15, II.Petr.1/7,**(21)**B.4/10,**(22)**Zek.14/5,Yahd.15.Ayet, **(23)**I.Kor.178, Filp.1/10, B.5/23, II.Sel.2/17, I.Yuh.3/21,22.

4. Bölüm: 1)Doğrulukta büyümeleri, 9)Birbirlerini sevmeleri, 11)Ve herkesin kendi işiyle uğraşması için elçinin onlara öğüdü, 13)Rabbin ortaya çıkışını ve ölülerin dirileceğini anarak İsa'da uyuyanları avutması.

1*Böylece ey kardeşler! Size Rabb İsa ile yalvarıyor ve öğüt veriyoruz ki; Tanrı'nın beğenisini[1] kazanmanız için ne yapacağınız konusunda[2] bizden aldığınıza göre[3] daha çok büyüyesiniz. **2***Çünkü Rabb İsa'dan size ne öğütler verdiğimi biliyorsunuz. **3***Tanrı'nın arzusu budur[4] yani kutsal[5] olmanızdır. Böylece zinadan[6] kaçmanız ve bir de; **4***Sizden[7] herkesin Tanrı'yı[8] bilmeyen milletler[9] gibi boş[10] şehvetlerle değil; **5***Ama kutsallıkla ve saygınlıkla kendi bedenine[+] gem vurmayı bilmesidir. **6***Bu konuda[11] bir kimse kendi kardeşi için sınırı aşarak aldatmasın. Çünkü size önceden söyleyerek tanıklık yaptığımız gibi tüm bunlar için[12] Rabb öç alıcıdır. **7***Çünkü Tanrı pislikle değil; ama kutsallıkla[13] çağırdı. **8***Bu yüzden[14] küçük düşüren insanı değil; ama bize kendi Kutsal Ruhu'nu[15] veren Tanrı'yı küçük düşürüyor. **9***Kardeş sevgisi için ise size yazmak gerekmiyor[16] çünkü birbirinizi[17] sevmeyi Allah'tan[18] kendiniz öğrenmişsiniz. **10***Bunu siz Makedonya'da(19) olan tüm kardeşlere gösteriyorsunuz; ama ey kardeşler size yalvarıyoruz ki bu konuda

daha çok[20] büyüyesiniz. **11*** Size öğütlediğime göre; ağırbaşlı olarak yaşayıp[21] kendi işlerinizle uğraşarak, kendi ellerinizle[22] çalışmaya gayret ediniz. **12*** Tâ ki; dışarda[23] olanlara iyi davranışlarda bulunarak, hiç bir şeye gereksinim duymayasınız. **13*** Ey kardeşler! Uyuyanlar için habersiz olmanızı istemiyorum. Tâ ki; ümitleri[24] olmayan başkaları gibi[25] üzülmeyesiniz. **14*** Çünkü[26] eğer İsa'nın ölüp dirildiğine inanırsak; böylece[27] İsa'da uyuyanları da Allah O'nunla beraber getirecektir. **15*** Çünkü biz[28] Rabb'in ortaya çıkışına dek yaşayanlar, uyuyanlara katılmayacağımızı size Rabbin[29] sözüyle bildiriyoruz. **16*** Çünkü[30] Rabb kendisi yüksek sesle buyurarak, baş meleğin sesiyle ve Allah'ın Sur'u[31] ile gökten inecek ve önce Mesih'te[32] ölmüş olanlar dirilecektir. **17*** Biz yaşayanlar[33] ise onlarla beraber Rabb'i karşılamak için bulutlarla[34] havaya kaldırılacak ve böylece[35] sürekli Rabb'le beraber bulunacağız. **18*** Şimdi[36] bu türlü sözlerle birbirinizi avutun.

(1) Kol.1/10, **(2)**B.2/12, **(3)**(Filp.1/27, Kol.2/6, **(4)**Rom.12/2, Efs.5/17, **(5)**Efs.5/27, **(6)**I.Kor.6/15ve18, Efs.5/3, Kol.3/5, **(7)**Rom.6/19, I.Kor.6/15ve18, **(8)**I.Kor.15/34, Galt.4/8, Efs.2/12, 4/18, II.Sel.1/8, **(9)**Efs.4/17,18, **(10)**Rom.1/24ve26, Kol.3/5, (+)Yunanca: Kabına, **(11)**Lev.19/11ve13, I.Kor.6/8, **(12)**II. Sel. 1/8,**(13)**Lev.11/44, 19/2, I.Kor.1/2, İbr.12/14, I.Petr.1/15,16, **(14)**Luk.10/16, **(15)**I.Kor.2/10, 7/40, I.Yuh.3/24, **(16)**B.5/1, **(17)**Mat.22/39,Yuh.13/34,15/12,Efs.5/2, I.Petr.4/8, I.Yuh.3/11ve 23,4/21,**(18)**Yerm.31/34,Yuh.6/45,14/26, İbr.8/11, I.Yuh.2/20 ve 27,**(19)**B.1/7,**(20)**B.3/12,**(21)**II.Sel.3/11,I.Petr.4/15,**(22)**Res.İşl. 20/35, Efs.4/28, II.Sel.3/7,8ve12, **(23)**Rom.13/13, II.Kor.8/21, Kol.475,I.Petr.2/12, **(24)**Efs.2/12, **(25)**Bak.Lev.19/28, Tes.14/1,2, II.Sam.12/20, **(26)**I.Kor.15/13, **(27)**I.Kor.15/18ve23, B.3/13, **(28)**I.Kor.15/51, **(29)**I.Krl.13/17,18, 20/35, **(30)**Mat.24/30,31, Res.İşl.1/11,II.Sel.1/7,**(31)**BakII.Ezr.5/4,I.Kor.15/52, **(32)**I.Kor. 15/23ve52,**(33)**I.Kor.15/51,**(34)**Res.İşl.1/9,Vah.11/12, **(35)**Yuh. 12/26, 14/3, 17/34, **(36)**B.5/11.

5. Bölüm: 1)"Rabbin Günü"nün nasıl geleceği, 4)O günün kendilerine çabuk gelmemesi için uyanık durmaları, 13)Ve ruhanî memurlara güvenmelerini elçinin onlara öğütlemesi, 14)Çeşitli öğütler, 25)Yazının bitimi.

1* Ama[1] ey kardeşler! Zamanlar ve anlar için size yazmak[2] gerekmiyor. **2*** Çünkü kendiniz iyi biliyorsunuz ki "Rabb'in[3] Günü" gece hırsız gibi geliyor. **3*** 'Esenlik ve güvenlik var' dedikleri anda; o zaman hamile[4] kadına sancı geldiği gibi tez[5] üzerlerine ölüm yetişecek ve kurtulmayacaklardır. **4*** Siz[6] ise ey kardeşler! Kuraklıkta değilsiniz ki o gün üzerinize hırsız gibi gelsin. **5*** Çünkü[7] siz tümünüz '*Işık Oğulları*' ve gündüz oğullarısınız; karanlıktan veya kuraklıktan değiliz. **6*** Durum böyleyken diğerleri gibi uyumayalım[8] ama uyanık durarak[9] ayık olalım. **7*** Çünkü[10] uyuyanlar gece uyuyor[11] ve sarhoş olanlar gece sarhoş oluyor. **8*** Ama biz "Gündüz Oğulları" iman[12] ve sevgi zırhını ve kurtuluş ümidi olan miğferi giymiş olarak ayık olalım. **9*** Çünkü[13] Tanrı bizi öfke anı için değil; ama bizim yolumuza ölen Rabbimiz İsa Mesih aracılığıyla kurtuluşa[14] erişmek için atadı. **10*** Tâ ki[15] gerek uyanık ve gerekse uyursak da O'nunla birlikte yaşayalım. **11*** Bu yüzden[16] elinizden geldiğince birbirinizi avutun ve geliştirin. **12*** Ey kardeşler! Aranızda[17] çalışanları ve Rabb'te size memur olup, size öğüt verenleri tanıyın. **13*** Onlara işleri için sevgiyle, çok saygı göstermenizi yalvarıyoruz. Birbirinizle esenlikte olunuz[18]. **14*** Ey kardeşler size yalvarıyoruz ki düzensiz[19] kişilere öğüt veresiniz. Yüreksizlere[20] kendi öz güvenlerini kazandırarak güçsüzlere[21] destek olasınız. Tümünüz[23] için dileğimiz budur. **15*** Sakının! Hiç kimse kötülüğe karşılık kötülük yapmasın. Özellikle[24] gerek birbirinize ve gerekse herkese iyilik yapmaya çalışın. **16*** Her an[25] sevinin. **17*** Çekincesizce[26] dua edin. **18*** Her şeyde şükredin[27] çünkü İsa Mesih'in Tanrı'dan sizin için olan dileği budur. **19*** Ruhu[28] söndürmeyin. **20*** İlhamları[29] küçük görmeyin. **21*** Her şeyi[30] sınayarak iyi olanı[31] tutun. **22*** Her çeşit[32] kötülükten kaçın. **23*** Esenlik kaynağı olan[33] Tanrı sizi tamamen[34] kutsasın. Ruhunuz, canınız bedeniniz ve olgunlukla Rabbimiz İsa Mesih'in ortaya çıkışına dek kusursuzca korunsun[35]. **24*** Sizi çağıran[36] bunda dürüsttür ve yapacaktır. **25*** Ey kardeşler! Bizim için[37] dua edin. **26*** Tüm kardeşlere[38] kutsal öpücükle selam edin. **27*** Size Rabb hakkı için yemin ediyorum ki bu yazı[39] tüm kardeşlere okunsun. **28*** Rabbimiz[40] İsa Mesih'in lütfu sizinle beraber olsun, amin.

(1) Mat.24/3ve36, Res.İşl.1/7, **(2)**B.4/9, **(3)**Mat.24/43,44, 25/13, Luk.12/39,40, II.Petr.3/10, Vah.3/3, 16/15, **(4)**Yerm.13/21, Hoş.13/13, **(5)**İşa.13/6-9, Luk.17/27,29, 21/34,35, II.Sel.1/10, **(6)**Rom.13/12,13,I.Yuh.2/8,**(7)**Efs.5/8,**(8)**Mat.25/5, **(9)**Mat.24/42,25/13,Rom.13/11,13,I.Petr.5/8,**(10)**Luk.21/34 ve36,Rom.13/13,I.Kor.15/34,Efs.5/14,**(11)**Res.İşl. 2/15,**(12)**İşa.59/17,Efs.6/14, 16,17,**(13)**Rom.9/22,B.1/9,I.Petr. 2/8,Yahd.4.Ayet, **(14)**II.Sel.2/12,13, **(15)**Rom.14/8,9, II.Kor.5/15, **(16)**B.4/17, **(17)**I.Kor.16/18, Filp.2/29, I.Tim. 5/17,İbr.13/7ve17, **(18)**Mark.9/49,**(19)**II.Sel.3/11,12,**(20)**İbr.12/12,**(21)**Rom. 14/1,15/1,Galt.6/1ve2,**(22)**Galt.5/22,Efs.4/2,Kol.3/12, II.Tim.4/2, **(23)**Lev.19/18, Sül.Mes.20/22, 24/29, Mat.5/39ve44, Rom.12/17, I.Kor.6/7,I.Petr.3/9, **(24)**Galt.6/10,B.3/12,**(25)**II.Kor.6/10,Fip.4/4, **(26)**Luk.18/1, 21/36, Rom.12/12, Efs.6/18, Kol.4/2, I.Petr.4/7, **(27)**Efs.5/20,Kol.3/17,**(28)**Efs.4/30,I.Tim.4/14,II.Tim.1/6, I.Kor.14/30, **(29)**I.Kor.14/1ve39, **(30)**I.Kor.2/11ve15, I.Yuh.4/1, **(31)**Filp.4/8, **(32)**B.4/11, **(33)**Filp.4/9, **(34)**B.3/13, **(35)**I.Kor.1/8, **(36)**I.Kor.1/9,10/13,II.Sel.3/3,**(37)**Kol.4/3,II.Sel.3/1, **(38)**Rom. 16/16,**(39)**Kol.4/16,II.Sel.3/14, **(40)**Rom.16/20ve24, II.Sel.3/18.

PAVLUS'UN SELÂNİKLİLER'E İKİNCİ MEKTUBU

1. Bölüm: 1)Selânik Cemaatine(Kilisesine) selam, 3)Onların inancı ve sevgilerinden ötürü elçinin Tanrı'ya teşekkürü, 6)Onların sıkıntılarında Tanrı'nın adaleti ile avutması, 11)Mesih'in onlarda yüceltilmesi için duası.

1*Pavlus, Silvanus(1) ve Timeteos Allah(2) Babamız ve Rabb İsa Mesih'te olan Selânikliler Cemaatine. **2***Size(3) Babamız Allah ve Rabb İsa Mesih'ten inayetle esenlik olsun. **3***Ey kardeşler! Sizin için her an(4) gerektiği gibi Tanrı'ya şükretmeye borçluyuz. Çünkü inancınız çok arttı ve herkesin, herkese karşı sevgisi artmaktadır. **4***Şöyle ki: Biz kendimiz tüm(5) sıkıntı ve baskılarınız yüzünden, sabrınız(6) ve inancınızdan ötürü; Tanrı'nın(7) kiliselerinde sizin için övünüyoruz. **5***Bu(8) da '*Tanrının Krallığı'na* ulaşmak için, yolunda sıkıntı çekmekte olduğunuz Tanrı'nın(9) adaletli hükmünün bir delilidir. **6***Çünkü(10) Tanrı'nın önündeki adaletin karşılığıdır ki sizi sıkıştıranları yargılasın. **7***Sıkıntı çeken sizlere, bizimle beraber Rabb(11) İsa kendi gücünün melekleriyle gökten görünecek; **8***Tanrı'yı(12) bilmeyenlerden ve Rabbimiz(13) İsa Mesih'in Müjdesine boyun eğmeyenlerden ateş aleviyle(14) intikam alacağı günde huzur(15) versin. **9***Rabb kendi(16) kutsallarında ve tüm(17) müminlerde yüceltilmek (Çünkü size olan tanıklığımıza inanıldı) için şaşırtıcı bir şekilde geldiğinde; **10***O'nun önünden ve gücünün görkeminden(18) o gün onlar sonsuz yok oluş(19) kararının cezasını çekeceklerdir. **11***Bunun için sürekli dua ediyoruz ki Tanrımız(20) sizi bu çağrıya layık kılsın; iyilik için olan lütfunu ve inancın işlerini güçle tamamlasın. **12***Ta; ki Rabbimiz İsa Mesih'in adı sizde ve siz de Tanrımızla, Rabbimiz İsa Mesih'in lütfuna göre *"O"*nda yücelesiniz.

(1)II.Kor.1/19,**(2)**I.Sel.1/1,**(3)**I.Kor.1/3,**(4)**I.Sel.1/2,3,3/6ve9,B.2 2**(5)**I.Sel.2/14,**(6)**I.Sel.1/3,**(7)**II.Kor.7/14,9/2,I.Sel.2/19,20,**(8)**I. Sel.2/14,**(9)**Filp.1/28,**(10)**Vah.6/10,**(11)**I.Sel.4/15,Yahd.Mek.14. ve16.Ayetler,**(12)**Mez.79/6,I.Sel.4/4,**(13)**Rom.2/8,**(14)**İbr. 10/27,12/29,II.Petr.3/7,Vah.21/8,İşa.29/6,II.Ez.13/10,**(15)**Vah. 14/13,**(16)**Mez.89/7,**(17)**Mez.68/35,**(18)**Tes.33/2,İşa.2/19, B.2/8, **(19)**Filp.3/19, II.Petr.3/7, **(20)**5.Ayet, **(21)**I.Sel.1/3, **(22)**I.Petr.1/7, 4/14.

2. Bölüm: 1)Rabbin Günü'nün zamanı gelmiştir. Sözünün yayılması üzerine, sıkıntı çekip üzülmemeleri için elçinin onları avutması, 3)Rabbin ortaya çıkışından önce; bazılarının inancından geriye dönerek, günah Ademinin(Adamının) çıkacağını onlara bildirmesi, 13)Onlar için Tanrı'ya şükrü, 15)Kabul ettikleri gerçeklikte durmalarını onlara öğütlemesi.

1*Ey kardeşler! Size Rabbimiz(1) İsa Mesih'in ortaya çıkışını ve bizim(2) de onun yanında cem olmamız için; **2***Yalvarıyoruz ki: 'Mesih'in günü yaklaşmıştır' diye; gerek ruh, gerek söz ve gerek güya bizden gelen mektuplarla aklınız(3) çabuk sarsılmasın ve sıkılmayasınız. **3***Hiç kimse(4) sizi bir şekilde yanıltmasın(5) çünkü önce irtidat*(eskiye dönüş)* gelip günah adamı(6) denilen şu(7) *'Ölüm Oğlu'nun* ortaya çıkması gerekiyor. **4***O ki(8) karşı duruyor ve her ilâh(9) veya Tanrı adıyla anılanın üzerine yüceleniyor; hattâ kendini Tanrı göstererek (bir ilâh gibi) Tanrı'nın Tapınağında oturuyor. **5***Daha yanınızdayken tüm bu şeyleri size söylediğimi anımsamıyor musunuz? **6***Şimdi de kendi zamanında ortaya çıkması için ona engel olan şeyi biliyorsunuz. **7***Çünkü(10) isyan sırrı halâ işlemektedir; ama şimdi engel olan ortadan kalkıncaya dek engelliyor. **8***O zaman o asi ortaya çıkacak ve onu da Rabb(+) kendi(11) ağzının soluğuyla yok edip(12) kendi gelişinin görkemiyle(13) öldürecektir. **9***Onun ortaya çıkışı ise(14) Şeytanın işlemesine göre, tüm güçle, işaretlerle(15) ve sahte olağanüstü şeylerle; **10***Ve yok olmakta olanlarda(16) haksızlığın her hilesiyle olacaktır. Çünkü onlar kurtulmaları için "Hakikat Sevgisini" kabul etmediler. **11***Bu yüzden yalana(17) inanmaları için Allah(18) onların hak ettiği bir dalalet(*) gönderecektir. **12***Tâ ki; gerçeğe inanmayıp haksızlık(19) yanlısı olanların tümü cezalandırılsınlar. **13***Biz de(20) ey Rabbin sevgilileri ve kardeşler! Tanrı'ya her an sizin için şükretmeye borçluyuz. Çünkü Tanrı sizi başlangıçtan(21) ruhun(22) kutsaması ve gerçeğe olan imanla kurtuluş(23) için seçti. **14***Rabbimiz(24) İsa Mesih'in görkemine erişebilmeniz için sizi, bizim Müjdemiz'in aracılığıyla çağırdı. **15***Ve bundan ötürü ey kardeşler! Sarsılmadan(25) söz veya mektubumuz aracılığıyla öğrenmiş olduğunuz bildiriyi tutunuz(26). **16***Rabbimiz(27) İsa Mesih kendisi ve bizi severek(28) bize lütufla sonsuz bir avunç ve iyi ümit(29) veren Allah Babamız; **17***Yüreklerinizi avutsun ve sizi(30) her iyi sözle, işte sarsılmaz kılsın.

(1)I.Sel.4/15, **(2)**Mat.24/31, Mark.13/27, I.Sel.4/16, **(3)**Mat.24/4, Efs.5/6,I.Yuh.4/1,**(4)**Mat.24/4,Efs.5/6, **(5)**I.Tim.4/1, **(6)**Dan.7/25, I.Yuh.2/18,Vah.13/11vedi&.,**(7)**Yuh.17/12,**(8)**İşa.14/13,Hez. 28/2,6ve9,Dan.7/25,11/36,Vah.13/6,**(9)**I.Kor.8/5, **(10)**I.Yuh.2/18, 4/3, **(+)**Bazısı: Rabb İsa, **(11)** Eyp.4/9,İşa.11/4,Hoş.6/5, Vah. 2/16,19/15,20,21, **(12)**Dan.7/10,11, **(13)**B.1/8ve10,İbr.10/27, **(14)**Yuh.8/41,44,Efs.2/2,Vah.18/23, **(15)**BakTes.13/1, Mat.24/24, Vah.13/13,19/20,**(16)**II.Kor.2/15,4/3, **(17)**Mat. 24/5 ve 11, I.Tim.4/1, **(18)**Rom.1/24ve diğ., Bak I.Krl.22/22, Hez.14/9, **(*)**Bak Osm.Büy. Söz.: İman ve Allah'a bağlılıktan, barıştan '*İslamiyetten*' ayrılmak, azmak. Hak'tan ayrılarak isyankâr olmak, **(19)**Rom.1/32, **(20)**B.1/3,**(21)**Efs.1/4, **(22)**Luk. 1/74,I.Petr.1/1,**(23)**I.Sel.1/4,**(24)**Yuh.17/22, I.Sel.2/11, I.Petr.5/10, **(25)**I.Kor.16/13, Filp.4/1, **(26)**I.Kor.11/2, B.3/6, **(27)**B.1/1ve2,**(28)**I.Yuh.4/10,Vah.1/5,**(29)**I.Petr.1/3, **(30)**I.Kor. 1/8, I.Sel.3/13, I.Petr.5/10.

3. Bölüm: 1)Pavlus'un kendisi için onların dua et-

mesini istemesi, 3)Onlara güvendiği, 5)Onlar için duası, 6)Uygunsuz yürüyenlerden çekinmelerini öğütlemesi, 7)Aralarında nasıl davranmış olduğunu anımsatması, 16)Mektubunu dua ve selamla bitirmesi.

1* Bundan böyle ey kardeşler! Bizim için[1] dua ediniz ki, Rabbin sözü aranızda olduğu gibi ilerleyip şeref bulsun. **2*** Biz de[2] haksız ve kötü adamlardan kurtulalım; çünkü[3] tümü inançlı değildir. **3*** Ama[4] Rabb doğrudur ve sizi sarsılmaz yaparak kötülükten[5] kurtaracaktır. **4*** Size öğütlediğimiz şeyleri yaptığınıza ve yapacağınıza Rabbte güveniyoruz[6]. **5*** Rabb sizin[7] yüreklerinizi Allah'ın sevgisine ve Mesih'in sabrına çevirsin. **6*** Ey kardeşler! Size Rabbimiz İsa Mesih'in adıyla öğütlüyoruz ki bizden aldığınız[8] bildiriye göre değil; ama düzensizce[9] yürüyen her kardeşten[10] sakınasınız[11]. **7*** Çünkü[12] bize nasıl uymanız gerektiğini kendiniz biliyorsunuz; çünkü[13] aranızda uygunsuz bir davranışta olmadık. **8*** Bir kimsenin ekmeğini bedava yemedik; ama sizden birine yük olmamak için emek[14] ve zorluk çekerek gece gündüz çalıştık. **9*** Bu da[15] yetkimizin olmadığından değil; ama[16] bize uyasınız diye kendimizi size örnek göstermemiz için oldu. **10*** Çünkü yanınızdayken de: 'Eğer[17] bir kimse çalışmak istemiyorsa; yemek de yemesin' diye size sıkıca öğütlüyorduk. **11*** Çünkü sizden bazı kimselerin, kuralsızca[18] davranarak hiçbir şey yapmadan[19] başkalarının işine burnunu soktuklarını duyuyoruz. **12*** Bu gibilerine[20] Rabbimiz İsa Mesih'ten sıkı öğütlerle yalvarıyoruz ki, usluca[21] çalışarak kendi ekmeklerini yesinler. **13*** Siz de ey kardeşler iyilik[22] etmekten usanmayınız. **14*** Eğer bir kimse bu yazı aracılığıyla olan sözleri dinlemezse; utanması için onu[23] damgalayın ve onunla konuşmayın. **15*** Ama[24] düşman gibi görmeyin; ancak[25] kardeşler gibi ona öğüt verin. **16*** Esenlik kaynağı[26] olan Rabb kendisi size her an, her şey için esenlik bildirsin. Rabb tümünüzle olsun. **17*** Ben Pavlus'un el yazısıyla selam[27]. Bu da her mektupta olan imzamdır*(nişandır)* böyle yazıyorum. **18*** Rabbimiz[28] İsa Mesih'in lütfu tümünüzle olsun. Âmin.

(1) Efs.6/19, Kol.4/3, I.Sel.5/25, **(2)**Rom.15/31, **(3)**Res.İşl.28724, Rom.10/16, **(4)**I.Kor.1/9, I.Sel.5/24, **(5)**Yuh.17/15, II.Petr.2/9, **(6)**II.Kor.7/16, Galt.5/10, **(7)**I.Trh.29/18, **(8)**B.2/15, **(9)**I.Sel.4/11, 5/14, 11.,12.ve14.Ayetler, **(10)**I.Kor.5/11ve13, **(11)**Rom.16/17, 14.Ayet, I.Tim.6/5, II.Yuh.10, **(12)**I.Kor.4/16, 11/1, I.Sel.1/6ve7, **(13)**I.Sel.2/10, **(14)**Res.İşl.18/3, 20/34, II.Kor.11/9, **(15)**I.Kor.9/6, I.Sel.2/6ve7, **(16)**7.Ayet, **(17)**Tek.3/19, I.Sel.4/11, **(18)**6.Ayet, **(19)**I.Sel.4/11,I.Tim.5/13,I.Petr.46/15,**(20)**I.Sel.4/11,**(21)**Efs. 4/28,**(22)**Galt.6/9,**(23)**Mat.18/17,I.Kor.5/9ve11,6.Ayet, **(24)**Lev. 19/17,I.Sel.5/14,**(25)**Tit.3/10,**(26)**Rom.15/33,16/20, I.Kor.14/33, II.Kor.13/11,I.Sel.5/23,**(27)**I.kor.16/21,Kols.4/18, **(28)**Rom.16/24.

PAVLUS'UN TİMETEOS'A I. MEKTUBU

1. Bölüm: 1)Timeteos'a selam, 3)Efes'te gecikmesinin nedenini elçinin onlara söylemesi, 5)Kutsal Yasa'nın sıkı öğüdü ve güzel tutulması, 12)Pavlus'un İsa'nın kendisini, Müjde için seçtiğinden ötürü teşekkür etmesi, 18)Timeteos'a olan öğüdü, 20)İmeneos ile İskender'i Şeytan'a bıraktığı.

1* Kurtarıcımız Allah'ın[1] ve ümidimiz olan[2] İsa Mesih'in buyruğuna göre[3] İsa Mesih'in elçisi Pavlus imanda[4] öz oğlum olan Timeteos'a[5]. **2*** Babamız Allah'a ve Rabbimiz İsa Mesih'ten sana lütuf[6] merhamet ve esenlik olsun. **3*** Ben[7] Makedonya'ya gitmek üzereyken, bazı kişilerin[8] başka bir öğreti öğretmemelerini: Masallara[9] ve imandan olup da Tanrı'ya özgü yapıcılığa değil; özellikle tartışmalara neden olan[10] tükenmez soykütüklerine özenmemelerine dikkat etsinler diye; **4*** Senin Efes'te kalmanı istediğim için(Şimdi ediyorum) **5*** Öğüdümün öğüdü[11] temiz kaptan[12] iyi vicdandan ve ikiyüzlü olmayan inançtan sevgidir. **6*** Bazıları bunlardan saparak boş yere[13] sözlere yöneldiler. **7*** Kutsal Yasa'nın öğretmenleri olmak istiyorken; ne söyledikleri[14] ve ne de yaptıkları şeyleri anlıyorlar. **8*** Kutsal Yasa'nın[15] iyi olduğunu biliyoruz. Yalnız bir şartla: Bir adam onu kötülükle kullanmasın. **9*** Ama[16] bu bilinmelidir ki şeriat doğrular için değil; özellikle asiler, söz dinlemezler, kötülük yapanlar, suçlular, saygısızlar, kuralsızlar, bozgunculuk yapanlar, ana babayı sıkıştıranlar; **10*** Katiller, zinakârlar, oğlancılar, köleciler, yalancılar, yalan yemin edenler ve sağlam öğretişe[17] karşı olan her şey için konulmuştur. **11*** Bu da kutsal[18] Tanrı'nın bana[19] emanet ettiği Müjde'nin kurallarına uygundur. **12*** Beni[20] güçlendiren Rabbimiz İsa Mesih'e şükrediyorum. Çünkü önceden sövücü[21] baskıcı ve sitem ediciyken; beni[22] doğru sayıp hizmetine[23] atadı. **13*** Ama merhametine kavuştum; çünkü[24] inançsızlıktayken bunu bilmeden yaptım **14*** İsa Mesih'te[25] olan inanç ve sevgiyle[26] Rabbimizin lütfu[27] gayet çok arttı. **15*** Bu söz[28] doğru ve her yönüyle kabüle değerdir ki İsa Mesih[29] Dünya'ya günahkârları kurtarmak için geldi. Bunlardan birincisi de benim. **16*** Ama bu yüzden kayraya[30] eriştim. Tâ ki; İsa Mesih sonsuz bir yaşam için, kendine inanacak olanlara örnek olsun diye; olgun sabrını ilk kez bende göstersin. **17*** Şimdi[31] önceliksiz ve sonsuz bir Egemen'e; eskimez[32] göze görünmez[33] ve salt bilge olan Allah'a[34] sonsuzlar boyunca yücelik[35] ve hamd

olsun, amin. **18***Ey oğlum Timeteos! Sana, senin için[36] önceden olan ilhamlara göre şu öğüdü[37] öğütlüyorum ki, onlarla iyi bir[38] uğraş*(cihad)* veresin. **19***İmanı[39] ve iyi vicdanı koruyasın. Bazısı bunu reddederek imanda[40] battılar. **20***İmeneos[41] ve İskender[42] bunlardan olup sövmemeyi öğrensinler[43] diye onları[44] Şeytan'a bıraktım.

(1)B.2/3, 4/10, Tit.1/4, 2/10, 3/4, Yahd.Mek.25.Ayet, **(2)**Kol.1/27, **(3)**Res.İşl.9/15, Galt.1/1ve12, **(4)**Tits.1/4, **(5)**Res.İşl.16/1, I.Kor.4/17, Filp.2/19, I.Sel.2/2, **(6)**Galt.1/3, II.Tim.1/2, I.Petr.1/2, **(7)**Res.İşl.20/1ve3, Filp.2/19, I.Sel.2/2, **(6)**Galt.1/3, II.Tim.1/2, I.Petr.1/2,**(7)**Res.İşl.20/1ve3, Filp.2/24, **(8)**Galt.1/6,7, B.6/3ve10, **(9)**B.4/7,6/4ve20,II.Tim.2/14,16ve23,Tit.Mek.1/14,3/9, **(10)**B.6/4,**(11)**Rom.13/8ve10,Galt.5/14,**(12)**II.Tim.2/22, **(13)**B.6/4ve20, **(14)**B.6/4, **(15)**Rom.7/12, **(16)**Galt.3/19, 5/23, **(17)**B.6/3, II.Tim.4/3, Tit.1/9, 2/1, **(18)**B.6/15, **(19)**I.Kor.9/17, Galt.2/7,Kol.1/25,I.Sel.2/4,B.2/7,II.Tim.1/11,Tit.1/2, **(20)**II.Kor.12/9,**(21)**Res.İşl.8/3,9/1,I.Kor.15/9,Filp.3/6, **(22)**I.Kor.7/25, **(23)**II.Kor.3/5,6, 4/1,Kol.1/25, **(24)**Luk.23/34, Yuh.9/39ve41, Res.İşl.3/17, 26/9, **(25)**II.Tim.1/13, **(26)**Luk.7/47, **(27)**Rom.5/20, I.Kor.15/10, **(28)**B.3/1, 4/9, II.Tim.2/11, Tit.3/8, **(29)**Mat.9/13,Mark.2/17,Luk.5/32,19/10,Rom.5/8, I.Yuh.Mek.3/5, **(30)**II.Kor.4/1, **(31)**Mez.10/16, 145/13, Dan.7/14, B.6/15,16, **(32)**Rom.1/23, **(33)**Yuh.1/18, İbr.11/27, I.Yuh.4/12, **(34)**Rom.16/27, Yahd.mek.25.Ayet, **(35)**I.Trh.29/11, **(36)**B.4/14, **(37)**B.6/13,14ve20, II.Tim.2/2, **(38)**B.6/12, II.Tim.2/3, 4/7, **(39)**B.3/9,**(40)**B.6/9,**(41)**II.Tim.2/17,**(42)**II.Tim.4/14, **(43)**Res.İşl.13/45, **(44)**I.Kor.5/5.

2. Bölüm: 1)Tüm insanlara dua etmenin vacip olduğu, 9)Kadınların süslenmesinin nasıl olması gerektiği, 11)Susarak dinlemeleri, öğrenmeleri ve erkeklere egemen olmamaları gerekliliği, 15)İnançta durdukları için çocuk doğurmakla kurtulacakları. **1***Şimdi her şeyden önce yalvarıyorum ki, tüm[1] insanlar için ve yöneticilerle yönetmenler için[2] yakararak dualarla, dileklerle şükredilsin. **2***Tâ ki; olgun bir dindarlık ve ağırbaşlılıkla; sessizce huzurlu bir yaşam sürelim. **3***Çünkü[3] tüm insanların kurtuluşunu isteyen ve gerçeği[4] öğrenmelerini dileyen; **4***Kurtarıcımız[5] Tanrı'nın önünde bu iyi[6] ve uygundur. **5***Çünkü[7] bir Allah ve Allah'la insan arasında da bir aracı vardır[8] bu da insan olan İsa Mesih'tir ki, vaktiyle[9] tanıklık etmek için[10] kendini herkesin[11] uğruna fidye verdi. **6***Ben[12] de O tanıklık için vaaz ederek, Resül [Mesih'de[13] doğruyu söylüyor ve yalan söylemiyorum]. **7***Yani[14] inanç ve gerçeklikte milletlerin öğretmeni olmak için seçildim. **8***Bundan dolayı erkeklerin öfkesizce temiz ellerini kaldırarak[15] her yerde dua[16] etmelerini istiyorum. **9***Böylece kadınlar da[17] uygun bir giyinişle, ağırbaşlı ve terbiyeli olarak. Saç örgüleri, altınlarla, incilerle gösterişli ve pahalı bir giysiyle değil; **10***Ama[18] dindarlığını gösteren ve kadına yakışan iyi işlerle birlikte kendilerini donatsınlar. **11***Kadın olgunlukla ve sessizce öğrensin. **12***Ama[19] kadının öğretmesine ve erkek üzerine egemen olmasına[20] asla izin vermiyorum. Ancak sessiz olsun. **13***Çünkü önce Adem[21] ve sonra da Havva (Anamız) yaratıldı. **14***Ve Adem aldanmadı[22] ama kadın aldanarak buyruğa karşı geldi. **15***Onlar uysallıkla inanç, sevgi ve kutsallıkta durdukları zaman çocuk doğurmakla kurtulacaklardır.

(1) Ezr.6/10,Yerm.29/7,**(2)**Rom.13/1,**(3)**Hez.18/23, Yuh.3/16ve17,Tits.2/11,II.Petr.3/9,**(4)**Yuh.17/3,II.Tim.2/25, **(5)**B.1/1, II.Tim.1/9, **(6)**Rom.12/2, B.5/4, **(7)**Rom.3/29,30, 10/12, Galt.3/20, **(8)**İbr.8/6, 9/15, **(9)**Rom.5/6, Galt.4/4, Efs.1/10, 3/6, Tits.1/2,**(10)**I.Kor.1/5, II.Sel.1/9,II.Tim.1/8,**(11)**Mat.20/28,Mark. 10/45, Efs.1/7, Tit.2/13, **(12)**Efs.3/7,8, II.Tim.1/11, **(13)**Rom.9/1, **(14)**Rom.11/13,15/15,Galt.1/16,**(15)**Mez.134/2,İşa.1/15, **(16)**Malk.1/11,Yuh.4/21,**(17)**I.Petr.3/3,**(18)**I.Petr.3/4, **(19)**I.Kor. 14/34, **(20)**Efs.5/24, **(21)**Tek.1/27, 2/18,ve22, I.Kor.11/8,9, **(22)**Tek.3/6, II.Kor.11/3.

3. Bölüm: 1)Episkoposların(Cemaat önderi), şemmasların(Kilise görevlileri) ve kadınlarının nasıl olacağı, 14)Elçinin bu şeyleri Timeteos'a yazmasının nedeni, 16)Dinselliğin*(Takvanın)* sırrı ve şartları. **1***Bu söz doğrudur[1] yani eğer bir kimse[2] Episkoposluğa(Gözetmenliğe) hazırsa, güzel[3] bir iş seçmiş oluyor. **2***Ama bu gözetmenler[4] kusursuz bir kadının kocası[5] ayık, akıllı, misafirperver ve öğretici[6] olsun. **3***Şaraba düşkün[7] vurucu kırıcı[8] (uygun olmayan kazancın peşinde olmayan) ama alçakgönüllü[9] tartışmayan ve para sevmeyen[10] biri olsun. **4***Ağırbaşlı ve çocuklarına[11] kendini dinleterek, kendi evine iyi baksın. **5***(Kendi evine bakmayı bilmeyen bir kimse; Tanrı'nın Cemaatine nasıl bakabilir?) **6***Gururlanıp da[12] Şeytan'ın uğradığı cezaya uğramaması için dine yeni gelmiş biri olmasın. **7***Siteme ve Şeytan'ın tuzağına düşmemesi için[13] dışarda olanların iyi tanıklığının olması şarttır[14]. **8***Böylece[15] şemmaslar[*] da ağırbaşlı olsunlar. İki sözlü, çok[16] şaraba düşkün ve uygun olmayan kazanç peşinde olmasınlar. **9***Ve imanın[17] sırrına temiz vicdanla sahip olsunlar. **10***Önce bunlar sınansınlar, sonra kusursuz olurlarsa şammaslığı yapsınlar. **11***Böylece[18] kadınları da ağırbaşlı olup, iftiracı olmadan ayık ve her şeyde dürüst olsunlar. **12***Şemmaslar bir kadının kocası olup çocuklarını ve kendi evlerini iyi gözeten adamlar olsunlar. **13***Çünkü[19] şemmaslığı güzel yürütenler kendilerine iyi bir mevki ve İsa Mesih'te olan çok imana sahip olurlar. **14***Sana yakında gelmek ümidindeyken bu şeyleri yazıyorum. **15***Ama gecikirsem Tanrı'nın Evi'nde[20] yani yüce Tanrı'nın Cemaatinde (Ki, gerçeğin direği ve asasıdır) nasıl davranmak gerektiğini bilesin. **16***Takva'nın sırrının büyük olduğundan şüphe edilmez. Tanrı bedende[21] ve ruhta onaylandı[22] meleklere[23] göründü. Sonra da milletler[24] arasında vaaz olundu ve Dünya'da[25]

ona inanılarak gönençle[26] yukarı alındı.

(1)B.1/15, **(2)**Res.İşl.20/28, Filp.1/1, **(3)**Efs.4/12, **(4)**Tit.1/6ve diğ., **(5)**B.5/9, **(6)**II.Tim.2/24, **(7)**8.Ayet, Tit.1/7, **(8)**II.Tim.2/24, **(9)**II.Tim.2/24,**(10)**I.Petr.5/2,**(11)**Tit.1/6,**(12)**İşa.14/12, **(13)**B.6/9, II.Tim.2/26,**(14)**Res.İşl.22/12,I.Kor.5/12, I.Sel.4/12, **(15)**Res.İşl. 6/3, **(16)**3.Ayet, Lev.10/9, Hez.44/21, **(17)**B.1/19, **(18)**Tit.2/3, **(19)**Mat.25/21,**(20)**Efs.2/21,22,II.Tim.2/20,**(21)**Yuh.1/14, I.Yuh.1/2, **(22)**Mat.3/16, Yuh.1/32,33, 15/26, 16/8,9, Rom.1/4, I.Petr.3/18, I.Yuh.5/6ve diğ., **(23)**Mat.28/2, Mark.16/5, Luk.2/13, 24/4, Yuh.20/12, Efs.3/10,11, I.Petr.1/12, **(24)**Res.İşl.10/34, 13/46,48, Galt.2/8, Efs.3/5,6ve8, Rom.10/18, Kol.1/27,28, B.2/7, **(25)**Kol.1/6ve23, **(26)**Luk.24/51, Res.İşl.1/9, I.Petr.3/22, **(*)**Epikopos'tan daha alt sıradaki Kilise görevlisi(Aza).

4. Bölüm: 1)Ruhun son zamanlarda, yalancıların ikiyüzlülüğüyle olacak geriye dönüşü haber vermesi, 6)Timeteos'un kendi memuriyetini bağlılıkla yürütebilmesi için elçinin ona çeşitli öğütleri.

1*Ama[1] Ruh açıkça diyor ki: Son zamanlarda bazı kişiler[2] vicdanları dağlanmış olan[3] yalancıların ikiyüzlülüğüyle[4] imandan sapacaklar. **2***Şaşırtıcı[5] ruhları ve cinler[6] talimatını önemseyecekler. **3***O (Yalancılar) ki[7] evlenmeyi yasaklıyorlar; inanlılar[8] ve gerçeği bilenlerce şükürle anılmak için[9] Tanrı'nın yarattığı yiyeceklerden yememeyi[10] öğütlerler. **4***Çünkü[11] Tanrı'nın her yaratığı iyidir ve şükürle alındığı zaman reddedilecek hiçbir şey yoktur. **5***Çünkü Tanrı'nın sözüyle ve duayla temiz kılınır. **6***Kardeşlere bu şeyleri bildirmekle, inancın[12] ve uyduğun iyi öğretinin sözleriyle pekiştirilmiş ve İsa Mesih'in iyi bir hizmetçisi olmuş olursun. **7***Ama[13] boş kocakarı masallarından çekin kendini[14] dinle (*Takvayla*) eğit. **8***Çünkü[15] beden eğitimi az bir şeye yararlı oluyor; ama din eğitimi[16] ise her şeye yararlıdır. Çünkü[17] onda şimdiki ve gelecek yaşamın sözü var. **9***Bu söz[18] doğru ve her yönden kabule değerdir. **10***Çünkü buna göre, tüm insanların[19] ve özellikle inananların kurtarıcısı olan yüce Tanrı'ya[20] ümit ettiğimizden hem emek[21] çekiyor ve hem de aşağılanıyoruz. **11***Bu şeyleri[22] sıkıca öğütle ve öğret. **12***Hiç kimse[23] gençliğini hor görmesin; ama sözde[24] yaşayışta, sevgide, ruhta, imanda ve iyilikte inananlara örnek ol. **13***Ben gelinceye dek okumaya, öğüde ve öğrenime göz kulak ol. **14***Senin[25] üzerine sözü geçen yaşlıların el koymasıyla birlikte ilhamla[26] verilmiş ve sende[27] olan armağanları*(mevhibeyi)* ihmal etme. **15***Gelişmekte olduğunu herkes bildiğinden bu şeyleri düşün ve bunlarla uğraş. **16***Kendine[28] ve öğretişine dikkat et ve onlarla yürü. Çünkü bunu yapmakla hem kendini[29] ve hem de seni[30] dinleyenleri kurtaracaksın.

(1) Yuh.16/13,II.Sel.2/3, II.Tim.3/1ve diğ., II.Petr.3/3, I.Yuh.2/18, Yahd.Mek.4.ve18.Ayetler,**(2)**I.Petr.1/20,**(3)**Efs.4/19, **(4)**Mat.7/15, Rom.16/18, II.Petr.2/3, **(5)**II.Tim.3/13, II.Petr.2/1, Vah.16/14, **(6)**Dan.11/35,37,38, Vah.9/20, **(7)**I.Kor.7/28,36,38, Kols.2/20,21, İbr.13/4,**(8)**Rom.14/6,I.Kor.10/30,**(9)**Tek.1/29,9/3, **(10)**Rom.14/3ve17,I.Kor.8/8,**(11)**BakSül.Bilg.11/25, Rom.14/14ve20,I.Kor.10/25,Tit.1/15,**(12)**II.Tim.3/14,15, **(13)**B.1/4, 6/20, II.Tim.2/16ve23, 4/4, Tit.1/14, **(14)**Şbr.5/14, **(15)**I.Kor.8/8, Kol.2/23, **(16)**B.6/6, **(17)**Mez.37/4, 84/11, 112/2,3, 145/19, Mat.6/33, 19/29, Mark.10/30, Rom.8/28, **(18)**B.1/15, **(19)**Mez.36/6,107/2ve6,**(20)**B.6/17,**(21)**I.Kor.4/11ve12, **(23)**B.6/2, **(23)**I.Kor.16/11, Tit.2/15, **(24)**Tit.2/7, I.Petr.5/3, **(25)**Res.İşl.6/6, 8/17, 13/3, 19/6, B.5/22, II.Tim.1/6, **(26)**B.1/18, **(27)**II.Tim.1/6, **(28)**Res.İşl.20/28, **(29)**Hez.33/9, **(30)**Rom.11/14, I.Kor.9/22, Yakb.Mek.5/20.

5. Bölüm: 1)Azarlama konusunda bazı kurallar, 3)Dul kadınlar, 17)Tanrı sözü için emek çeken yaşlılara öğütler, 23)Timeteos'a sıhhati için elçinin öğüdü, 24)Bazı insanların işlerinin önce ve bazılarının da sonra belli olduğu.

1*Yaşlıları azarlama[1] ama babaya öğüt veriyor gibi gençlere kardeşler gibi öğüt ver. **2***Yaşlı kadınları anneler gibi ve genç kadınlara da olgun bir terbiyeyle kızkardeşler gibi öğüt ver. **3***Dul kadınlara; yani[2] böylece dullara saygı göster. **4***Eğer dul bir kadının çocuğu veya torunları var ise önce onlar ev halkına saygılı olmayı ve ana babaya[3] bağışlamayı öğrensinler; çünkü[4] bu konu Tanrı'nın önünde iyi ve uygundur. **5***Ama[5] dul ve yanlız kalmış olan bir kadın, Allah'a yönelip gece gündüz[6] dua[7] ve yakarışta olsun. **6***Çünkü[8] zevk edenler yaşam sürerken ölmüştür. **7***Böylece[9] kusursuz olmaları için bu şeyleri öğütle. **8***Ama eğer biri akrabalarını ve özellikle de ev halkını kayırmazsa[10] inancını yadsımış olup[11] inançsızdan[12] daha beterdir. **9***Altmış yaşından daha aşağı olmayan bir dul kadın[13] bir adamın karısı olmuşsa; **10***İyi işler için kendisine tanık olunan; örneğin çocuklara bakmış, misafirler kabul etmiş[14] kutsalların ayaklarını yıkamış[15] sıkıntıda olanlara yardım etmiş ve her türlü iyi işi yapmış biri olsun. **11***Ama genç dulları reddet; çünkü Mesih'e karşı zevke teslim olduklarında evlenmek isteyecekler. **12***Ve önce inançlarını kaybettikleri için cezayı hak ederler. **13***Bununla beraber evleri dolaşarak tembelliği[16] alışkanlık edinirler ve yalnız tembel değil, gevezelik de yaparak, başkasının işiyle uğraşıp boş sözler söylerler. **14***Şimdi istiyorum ki[17] genç olanlar evlensinler ve çocuklar yetiştirip evlerine baksınlar ve böylece karşı durana[18] sitem için hiç bir fırsat tanımasınlar. **15***Çünkü bazıları sapıp Şeytan'a uydular. **16***Eğer bir imanlı erkek veya kadının dulları varsa onlara baksın ve bu Cemaate bir yük olmasın. Tâ ki[19] böylece dul olanlara yardım etmiş olsun. **17***Görevleriyle uğraşan yaşlılar[20] özellikle sözde ve öğretimde emek verenler, iki kat ikrama[21] layık görülsün. **18***Çünkü Kitap buyuruyor

ki: "Harman döğen[22] öküzün ağzını bağlamayacaksın ve işçi[23] kendi ücretini hak eder." **19***İki[24] veya üç tanık olmadıkça yaşlılara karşı bir şikayet kabul etme. **20***Suçluları[25] herkesin önünde azarla ki, başkaları[26] da korksunlar. **21***Allah'ın[27] Rabb İsa Mesih'in ve seçkin meleklerin önünde öğüt veriyorum ki; herhangi bir şeyi insan kayırmadan yapasın ve bu şeyleri kötü bir niyet beslemeksizin uygulayasın. **22***Birinin[28] üzerine aceleyle el koyma, başkalarının[29] suçlarına ortak olma ve kendini pak sakla. **23***Artık yalnızca su içme[30] miden için ve çok sık olan rahatsızlıkların için biraz da şarap iç. **24***Bazı[31] insanların suçları bellidir ve önlerince cezalandırılmaya doğru gidiyor; bazılarının ise ardlarınca geliyor. **25***Böylece iyi işler de bellidir ve başka şekilde olanlar gizlenemez.

(1) Lev.19/32, **(2)**5.ve16.Ayetler, **(3)**Bak Tek.45/10,11, Mat.15/4, Efs.6/1,2, **(4)**B.2/4, **(5)**I.Kor.7/32, **(6)**Res.İşl.26/6, **(7)**Luk.2/37, 18/1, **(8)**Yakb.5/5, **(9)**B.1/3, 4/11, 6/17, **(10)**İşa.58/7, Galt.6/10, **(11)**II.Tim.3/5, Tit.1/16, **(12)**Mat.18/17, **(13)**Luk.2/36, B.3/2, **(14)**Res.İşl.16/15, İbr.13/2, I.Petr.4/9, **(14)**Tek.18/4, 19/2, Luk.7/38ve44, Yuh.13/5ve14, **(16)**II.Sel.3/11, **(17)**I.Kor.7/9, **(18)**B.6/1,Tit.2/7,**(19)**3.ve5.Ayetler,**(20)**Rom.12/8, I.Kor.9/10ve14, Galt.6/6, Filp.2/29, I.Sel.5/12ve13, İbr.13/7ve17, **(21)**Res.İşl.28/10, **(22)**Tes.25/4, I.Kor.9/9, **(23)**Lev.19713, Tes.24/14,15,Mat.10/10,Luk.10/7,**(24)**Tes.19/15, **(25)**Galt.2/11ve14,Tit.1/14,**(26)**Tes.13/11,**(27)**B.6/13, II.Tim.2/14, 4/1, **(28)**Res.İşl.6/6, 13/3, B.4/14, II.Tim.1/6, **(29)**II.Yuh.11.Ayet, **(30)**Mez.104/15, (31)Galt.5/19.

6. Bölüm: 1)Kölelerin görevleri, 3)Başka türlü öğretenlerden çekinmek, 6)Dinin(Takvanın) büyük kâr olduğu, 9)Mal sevgisi, 11)Timeteos'un hangi şeylerden kaçması ve hangisine yapışması gerektiği, 17)Zenginlere nasıl öğüt vermesi gerektiği, 20)Emaneti koruması için Pavlus'un ona öğüdü.

1*Boyunduruk altında bulunan tüm kullar[1] efendilerine tam saygılı olmaya yönelsinler. Tâ ki Tanrı'nın adına bir leke sürülmesin[2]. **2***İman etmiş efendileri olanlar, kardeş[3] oldukları için onları hor görmesin; ancak inanan biri sevgide ve iyilik etmekte ortak olduğundan kulluk etsinler. Tüm[4] bu şeyleri öğret ve öğütle. **3***Bir kişi başka türlü öğreterek[5] Rabbimiz[6] İsa Mesih'in doğru sözlerine, dine göre[7] olan öğretime yönelmezse; **4***O böbürlenen biri oluyor ve birşey bilmiyor[8] ama tartışma[9] ve çekişme sözleriyle düşmüştür! Böylelerinden kıskançlık, çekişme, sövgü, kötü niyet; **5***Kötülük düşünen[10] gerçekten uzak ve din bilgisini bir kâr[11] sanan adamların[12] boş tartışmaları ortaya çıkıyor. Bu gibi kişilerden[13] uzak dur. **6***Oysa[14] yetinmeyle olan din bilgisi(*Takva*) büyük bir kârdır. **7***Çünkü[15] dünyaya bir şey getirmedik ve ondan bir şey götürmeyeceğimiz de açıktır. **8***Şimdi[16] yiyeceğimiz ve örtüneceğimiz varken bunlarla yetinelim. **9***Ama zengin olmak niyetinde olanlar[17] aldatıcılığa, tuzağa[18] ve çok eğlenceli olan şehvete düşerler. Onlar da[19] insanları mahva ve ölüme götürürler! **10***Çünkü[20] mal sevgisi tüm kötülüklerin aslı olup bazı kişiler ona hırslıdırlar ve böylece çok sıkıntılara düşerek inançlarını kaybediyorlar. **11***Ama[21] ey Allah adamı! Sen bu şeylerden elini çek[22] dürüstlük, din bilgisi(*Takva)* sevgi, sabır, yumuşaklık ve inancın iyi tanıklığıyla uğraş. **12***İmanın[23] iyi cenginde savaşçı ol; iyi sözü söylemiş olarak ve birçok tanıklar önünde[24] çağrıldığın sonsuz yaşamı[25] tut. **13***Herşeye[26] yaşam veren Tanrı'nın önünde ve Pontus'lu Pilatus'un[27] önünde iyi sözle tanıklık yapan İsa Mesih'in[28] önünde sana öğütlüyorum ki; **14***Bu buyruğu Rabbimiz[29] İsa Mesih'in ortaya çıkışına değin lekesiz ve kusursuzca tutasın. **15***Bunu da: Kutsal olan[30] "*Her Şeye Gücü Yeten*", yaşamın ve tüm mülklerin sahibi[31] olan Rablerin Rabbi; **16***Salt ölmezliğe[32] malik olan ve yaklaşılmaz nurda(*ışıkta*) duran "Zat" kendi vaktinde gösterecektir. İnsanlardan[33] hiç kimse *"O"nu* görmemiş ve göremez de...*O"*na[34] yücelik ve kudret sonsuza dek olsun. Âmin. **17***Bu dünyada zengin olanlara öğütle ki, gururlanmasınlar. Gelip geçici[35] olan bir zenginlik değil[36] ama[37] zevklerimiz için her şeyi bize bol bol veren yüce[38] Tanrı'ya ümit bağlasınlar. **18***İyilik ederek iyi işlerle zenginleşin[39] cömert[40] ve eli bol[41] olun. **19***Sonsuz bir yaşama[42] kavuşmak için ve ahiret için[43] kendilerine iyi temel hazırlasınlar. **20***Ey Timeteos! Emaneti koru[44] kirli[45] boş sözlerden ve yalan yere bilgi denilen şeyin çelişkilerinden kaçın. **21***Bazı kişiler buna kanarak imandan[46] saptılar. İnayet seninle olsun, amin.

(1) Efs.6/5, Kol.3/22, Tit.2/9, I.Petr.2/18, **(2)**İşa.52/5, Rom.2/24, Tit.4/8, **(3)**Kol.4/1, **(4)**B.4/11, **(5)**B.1/3, **(6)**B.1/10, II.Tim.1/13, 4/3, Tit.1/9, **(7)**Tit.1/3, **(8)**I.Kor.8/2, B.1/7, **(9)**B.1/3, II.Tim.2/23, Tit.3/9, **(10)**II.Tim.3/8, **(11)**Tit.1/11, II.Petr.2/3, **(12)**B.1/6, **(13)**Rom.16/17, II.Tim.3/5, **(14)**Mez.37/16, Sül.Mes.16/16, 16/8, İbr.13/5, Vaiz 5/15, **(16)**Tek.28/20, İbr.13/5, **(17)**Sül.Mes.15/27, 20/21, 28/20, Mat.13/22, Yakb.5/1, Sül.Bilg.2/12, **(18)**B.3/7, Ekl.27/1, **(19)**B.1/19, **(20)**Çık.23/8, Tes.16/19, **(21)**II.Tim.2/22, **(22)**Tes.33/1, II.Tim.3/17, **(23)**I.Kor.9/25,26, B.1/18, II.Tim.4/7, **(24)**İbr.10/23,**(24)**Fil.3/12,14ve19.Ayt.,**(25)**Tes.32/39, I.Sam.2/6, Yuh.5/21, **(27)**Mat.27/11, Yuh.18/37, Vah.1/5, 3/14, **(28)**B.5/21, **(29)**Filp.1/6ve10,I.Sel.3/13,5/23,**(30)**B.1/11ve17, **(31)**Vah.17/14, 19/16, **(32)**B.1/17, **(33)**Çık.33/20, Yuh.6/46, **(34)**Efs.3/21, Filp.4/20, Yak.25.Ayt., Vah.1/6, 4/11,7/12, **(35)**Sül. Mes.23/5, **(36)**Eyp. 31/24, Mez.52/7, 62/10, Mark.10/24, Luk.12/21, **(37)**Res.İşl.14/17,17/25,**(38)**I.Sel.1/9,B.3/15,4/10, **(39)**Luk.12/21, B.5/10, Tit.3/8, Yak.2/5, **(40)**Rom.12/13, **(41)**Galt.6/6,İbr.13/16,**(42)**12.Ayet,**(43)**Mat.6/20,19/21,Luk. 12/33,16/9,**(44)**II.Tim.1/14, Tit.1/9,Vah.3/3,**(45)**B.1/3ve6,4/7, II.Tim. 2/14,16ve23, Tit.1/14, 3/9, **(46)**B.1/6ve19, II.Tim.2/18.

PAVLUS'UN TİMETEOS'A II. MEKTUBU

1. Bölüm: 1)Timeteos'a selam, 3)Pavlus'un kendi dualarında onu andığı, 5)Onun ve dedesiyle ninesinin imanlarını anması, 6)Ve aldığı yetenekler (Mevhibeleri) için yüreklendirmesi, 8)Müjde için olan sıkıntıya ortak olması, 13)Ve öğrendiği doğru sözleri tutması için elçinin ona öğüdü, 15)Bazı kişilerin kendisinden yüz çevirmiş olduklarını açıklaması, 16)Onisiforos için olan iyi tanıklığı.

1* İsa Mesih'te[1] olan yaşam sözüne göre Tanrı'nın[2] arzusuyla İsa Mesih'in elçisi Pavlus sevgili[3] oğlum Timeteos'a. **2*** Allah Baba ve Rabbimiz İsa Mesih'ten sana lütuf, acıma ve esenlik olsun. **3*** Gece gündüz[4] dualarımda sürekli seni anarak; **4*** Ve gözyaşlarıyla seni anımsayarak; sevinçli olmak için seni görmek[5] ümidindeyim. **5*** Önce büyük annen Lois'de ve annen[6] Evniki'de durup sende de bulunduğuma güvendiğim o ikiyüzlü olmayan[7] imanı anımsadığımda; atalarımdan öğrenmiş olduğum ve temiz bir vicdanla[8] ibadet ettiğim Allah'a[9] şükrediyorum. **6*** Bu yüzden sana sıkıca öğütlüyorum ki üzerine ellerimin konulmasıyla sende olan güzel[10] mevhibeleri alevlendirmeyi özendiresin. **7*** Çünkü Allah[11] bize korkaklık ruhunu değil; ama[12] güç, sevgi ve tam bilgelik ruhunu verdi. **8*** Bundan[13] Rabbimizin tanıklığından ve cezaevinde[14] olan benden ötürü utanma[15] ama Müjde için[16] sıkıntıdan ve Tanrı'nın gücünden olan payını al. **9*** O bizi kurtarıp[17] kutsal bir çağrıda[18] bulundu. Bu da işlerimize göre değil[19] ama kendi uygulayışına göre[20] uçsuz eski zamanlardan[21] İsa Mesih'de bize lütfedildi. **10*** Şimdi ise ölümü[22] geçersiz kılarak, Müjde aracılığıyla yaşam ve ölümsüzlük getirmiş olan, kurtarıcımız[23] İsa Mesih'in ortaya çıkmasıyla birlikte açıklanan bu kayraya göre oldu. **11*** Ben de[24] bu Müjde'nin vaazcısı, elçisi ve milletlerin öğretmeni seçildim. **12*** Bu yüzden[25] bu sıkıntıları da çekiyorum; ama utanmam. Çünkü[26] kime inandığımı biliyor ve emanetimi o güne[27] değin tutmaya[28] gücü yettiğine inanıyorum. **13*** Benden[29] duyduğun gerçek[30] sözlerin esas şeklini İsa Mesih'te[31] olan iman ve sevgiyle[32] koru. **14*** Bizde[33] olan Kutsal Ruh aracılığıyla o iyi emaneti[34] koru. **15*** Tüm Asya'da olanların[35] Figelos ve Ermoğenis de aralarında olarak, benden[36] yüz çevirdiklerini biliyorsun. **16*** Rabb[37] Onisiforos'un evine lütfetsin[38] çünkü beni çoğu kez sevindirdi[39] ama zincirlerimden[40] utanmıyorum[41]. **17*** Özellikle Roma'ya ulaşınca beni çok gayretle arayıp buldu. **18*** Rabb ona o günde[42] Rabb'ten[43] merhamet bulmasını lütfetsin. Onun bana Efes'te[44] ne denli hizmet ettiğini siz de biliyorsunuz.

(1) Efs.3/5,Tit.1/2,İbr.9/15,**(2)**II.Kor.1/1,**(3)**I.Tim.1/1, **(4)**I.Sel.1/2, 3/10,**(5)**B.4/9ve21,**(6)**Res.İşl.16/1,**(7)**I.Tim.1/5,4/6, **(8)**Res.İşl.22/3,23/1,24/14,27/23,Rom.179,Galt.1/14, **(9)**Rom.1/8, Efs.1/16,**(10)**I.Sel.5/19,I.Tim.4/14, **(11)**Rom.8/15, **(12)**Luk.24/49,Res.İşl.1/8,**(13)**I.Tim.2/6,Vah.1/2,**(14)**Efs. 3/1,Filp.1/7, **(15)**Rom.1/16,**(16)**Kol.1/24,B.4/5,**(17)**I.Tim.1/1, Tits. Mek.3/4, **(18)**I.Sel.4/7, İbr.3/1, **(19)**Rom.3/20, 9/11, Tit.3/5, **(20)**Rom.8/28,**(21)**Rom.16/25,Efs.1/4,3/11,Tits.Mek.1/1, I.Petr.1/20,**(22)**I.Kor.15/54ve55,İbr.2/14,**(23)**Rom.16/25, Efs.1/9, Kol.1/26, Tits.Mek.1/2, I.Petr.1/20, **(24)**Res.İşl.9/15, Efs.3/7ve8, I.Tim.2/7,B.4/17,**(25)**Efs.3/1, B.2/9, **(26)**I.Petr.4/19, **(27)**18.Ayet, B.4/8, **(28)**I.Tim.6/20, **(29)**B.2/2, **(30)**Rom.2/20, 6/17,I.Tim.1/10, 6/3,**(31)**I.Tim.1/14,**(32)**B.3/14,Tit.1/9,İbr.10/23,Vah.2/25, **(33)**Rom.8/11,**(24)**I.Tim.6/20,**(35)**Res.İşl.19/10, **(36)**B.4/10ve16, **(37)**B.4/19,**(38)**Mat.5/7,**(39)**Filp.7.Ayet,**(40)**Res.İşl.29/20, Efs.6/19, **(41)**8.Ayet, **(42)**II.Sel.1/10, 12.Ayet, **(43)**Mat.25/34-40, **(44)**İbr.6/10.

2. Bölüm: 1)Mesih için sıkıntıya dayanmak, 4)Asker örneği, 8)Ölümden diriltilen İsa'yı anmak, 10)Ödevlerimizi doğru yapmak, 16)Kirli ve boş şeylerden çekinmek konularında Pavlus'un Timeteos'a öğüdü, 17)Bazı kişilerin doğruluktan saptığı, 19)Tanrı'nın sağlam temeli, 29)Hangi şeyleri tutmak ve hangilerinden kaçınmak gerektiği.

1* Şimdi[1] sen ey oğlum! İsa Mesih'te[2] olan lütufla güçlen. **2*** Birçok tanıkların[3] önünde benden duyduğun şeyleri dürüst[4] ve diğerlerine[5] de aynen öğretebilecek olan adamlara emanet et! **3*** İsa Mesih'in[6] iyi bir askeriymişin gibi sıkıntılara[7] göğüs ger. **4*** Askerlik yapan biri[8] kumandanını hoşnut etmek için bu yaşamın işlerine karışmaz. **5*** Eğer bir kimse güreşirse[9] ama kurallara göre güreşmezse çelengi alamaz. **6*** Emek[10] çeken çiftçinin önce ürününü alması gerekir. **7*** Sevildiğim şeyleri anla ve Rabb bana her şeyde akıl versin. **8*** Müjdeme[11] göre Davut[12] soyundan olan ve ölümden[13] dirilen İsa Mesih'i an. **9*** Ben[14] bu Müjde'nin yolunda bir suçlu gibi zincirlenene[15] dek sıkıntı çekiyorum; ama[16] Tanrı'nın sözleri zincirlenemez. **10*** Bu yüzden[17] seçilmişlerin uğruna her şeye dayanıyorum. Tâ ki; onlar[18] da İsa Mesih'te sonsuz ve görkemli bir kurtuluşa erişsinler. **11*** Eğer[19] O'nunla birlikte öldükse; O'nunla birlikte de yaşayacağız! Sözü doğru[20] bir sözdür. **12*** Eğer[21] dayanırsak birlikte egemen olacağız; ama[22] eğer inkâr edersek, O da bizi inkâr edecektir. **13*** Eğer[23] biz inanmazsak O dürüst*(sadık)* kalacak; çünkü[24] kendi kendini inkâr edemez. **14*** Bu özellikleri söyleyerek, bir şeye yararı olmadan ve onu duyanların yıkılışına neden olan çekişme ile tartışmaları[25] yapmamalarını Rabbin önünde[26] sıkı sıkı öğütle. **15*** Gerçeğin sözlerini doğru anlatarak, kendini Tanrı'ya makbul ve utanmaz bir işçi olarak göstermeye çalış. **16*** Ama[27]

pis ve boş sözlerden utan; çünkü onlar gide gide kötülüğe varıyor. **17***Onların sözü kangren gibi yiyor ki; İmeneos[28] ile Filitos da onlardan biridir. **18***Ve[29] 'Kıyamet zaten olmuştur!' diyerek gerçekten saptılar[30] bazı kişilerin inancını kırdılar. **19***Ama[31] Tanrı'nın sağlam temeli duruyor ve mührü de budur ki Rabb[32] kendininkileri biliyor; her kim Mesih'in adını söylerse haksızlıktan çekinsin! **20***Tabi ki[33] büyük bir evde yalnız altın ve gümüş kaplar bulunmaz; ağaçtan ve topraktan olanlar da vardır. Bazısı şeref[34] ve bazısı da şerefsizlik içindir. **21*** Böylece[35] biri kendini bu şeylerden temizlerse, şeref için ve sahibinin istediğine göre her iyi[36] işe hazır bir kap olacaktır. **22***Sen de gençlik şehvetlerinden kaç! Ama[37] temiz kaptan Rabbe[38] dua edenlerle birlikte; dürüstlük[39] iman ve sevgiye yönel. **23***Ama[40] akılsızca ve olamayacak uğraşlardan sakın; çünkü kavga çıkardığını biliyorsun. **24***Rabbin[41] kulu ise kavga etmemelidir; ancak herkese yumuşaklıkla, öğretmeye hazır[42] kötülüğe sabırlı; **25***Karşı koyanlara[43] alçakgönüllükle öğüt verici olması gerekiyor. Belki Tanrı onlara gerçeği[44] öğrenmeleri için tövbe[45] verir. **26***Şeytan tarafından onun isteği doğrultusunda tutsak olanlar, onun tuzağından[46] ayrılsınlar.

(1)I.Tim.1/1,B.1/1,**(2)**Efs.6/10,**(3)**B.1/13,3/10ve14, **(4)**I.Tim.1/18, **(5)**I.Tim.3/2, Tit.1/9, **(6)**I.Tim.1/18, **(7)**B.1/8, 4/5, **(8)**I.Kor.9/25, **(9)**I.Kor.9/25,26, **(10)**I.Kor.9/10, **(11)**Rom.2/13, **(12)**Rom.1/3,4,Res.İşl.2/30,13/23,**(13)**I.Kor.15/1,4ve20, **(14)**Res.İşl.9/16, B.1/12, **(15)**Efs.3/1, Filp.1/7, Kol.4/3ve18, **(16)**Res.İşl.28/31,Efs.6/19ve20,Filp.1/13İ14,**(17)**Efs.3/13, Kol. 1/24,**(18)**II.Kor.1/6, **(19)**I.Tim.1/15,**(20)**Rom.6/5,8,II.Kor.4/10, **(21)**Rom.8/17,I.Petr. 4/13,**(22)**Mat.10/23,Mark.8/38,Luk.12/9, **(23)**Rom.3/3,9/6,**(24)**Say.23/19,**(25)**I.Tim.1/3,6/4, Tit.3/9ve11,**(26)**I.Tim.5/21,6/13,B.4/1,**(27)**I.Tim.4/7,6/20, Tit.1/14,**(28)**I.Tim.1/20,**(29)**I.Kor.15/12,**(30)**I.Tim.6/21, **(31)**Mat. 24/24, Rom.8/35, I.Yuh.2/19, **(32)**Nahm.1/7, Yuh.10/14ve27, Bak.Say.16/5,**(33)**I.Tim.3/15,**(34)**Sül.Bilg.15/7,Rom.9/21, **(35)**BakİŞa.52/11,**(36)**B.3/17,Tit.3/1,**(37)**I.Tim.1/5,4/12, **(38)**Res.İşl.9/14,I.Kor.1/2,**(39)**I.Tim.6/11,**(40)**I.Tim.1/3,4/7, 6/4ve16.Ayet,Tit.3/9, **(41)**Tit.3/2, **(42)**I.Tim. 3/2,3, Tit.1/9, **(43)**Galt.6/1, I.Tim.6/11, I.Petr.3/15, **(44)**I.Tim.2/3, B.3/7, Tit.1/3, **(45)**Res.İşl.8/22, **(46)**I.Tim.3/7.

3. Bölüm: 1)Pavlus'un kötü günler geleceğini söylemesi, 6)Gerçeğe karşı olanları betimlemesi, 10)Kendisi gibi davranması için Timeteos'a öğüdü, 15)Kutsal Kitapların yararı.

1*Bunu bilmelisiniz ki son[1] zamanda kötü günler gelecektir. **2***Çünkü[2] insanlar kendi canlarını seven, parayı seven[3] dikbaşlı[4] gururlu[5] sövücü[6] ana baba[7] dinlemez, nankör, pis, **3***Sevgisiz[8] amansız[9] canına gem[10] vurmaz, azgın, doğruluğu sevmeyen, **4***Hain[11] ahlâksız, böbürlenen ve Tanrı'yı[12] sevmekten daha çok zevk peşinde koşan; **5***Kendini dindar gösterip de onun gücünü[13] yadsıyan kişiler olacaklardır. Bunlardan[14] kaçın. **6***Çünkü[15] evlere girip günahlarla yüklenmiş ve çeşitli şehvetlere uyarak; **7***Sürekli öğrenen, ama gerçeği[16] öğrenmeye hiçbir zaman gelemeyen ve akılsız kadınları tutsak edinen kimseler bunlardandır. **8***Yannis[17] ile Yambris Musa'ya karşı geldiği gibi; bunlar da gerçeğe karşı gelen[18] kötü düşünceli ve inançsız[19] kişilerdir. **9***Ama daha ileriye gidemeyeceklerdir; çünkü onların[20] akılsızlığı görüldüğü gibi bunlarınki de herkese görülecektir. **10***Ama[21] sen benim öğretişimi, gidişimi, niyetimi, imanımı, sabrımı, sevgimi ve dayanıklığımı biliyorsun. **11***Antakya'da[22] Konya'da[23] ve Listra'da[24] başıma gelen sıkıntıları, acıları ve nasıl baskı gördüğümü biliyorsun: Rabb[25] beni tümünden kurtardı. **12***İsa[26] Mesih'te doğrulukla yaşam sürmek isteyenlerin tümü sıkıntı görecektir. **13***Ama[27] kötü ve dedikoducu adamlar, aldatarak ve aldanarak gittikçe daha beter olacaklardır. **14***Sen[28] ise öğrendiğin ve güvendiğin şeylerde kimden öğrendiğini bilerek sarsılma. **15***Kutsal Kitapları da[29] çocukluğundan beri biliyorsun. Bunlar seni İsa Mesih'te olan imanla kurtuluş için bilge yapmaya yeter. **16***Tüm Kitap[30] Tanrı'nın esimlemesiyle olup öğretmek[31] azarlamak, doğrultmak ve dürüstlük için olan eğitimde yararlıdır. **17***Tâ ki[32] Allah insanı olgun*(kamil*) ve her iyi iş için[33] yetkin kılsın.

(1)I.Tim.4/1, B.4/3, II.Petr.3/3, I.Yuh.2/18, Yahd.Mek.18.Ayet, **(2)**Filp.2/21, **(3)**II.Petr.2/3, **(4)**I.Tim.6/4, **(5)**Yahd.Mek.16.Ayet, **(6)**I.Tim.1/20, II.Petr.2/12, Yahd.Mek.10.Ayet, **(7)**Rom.1/30, **(8)**Rom.1/31, **(9)**Rom. 1/31, **(10)**II.Petr. 3/3, **(11)**II.Petr.2/10, **(12)**Filp.3/19, II.Petr.2/13 ve diğ., Yahd.Mek.4.ve19.Ayetler, **(13)**I.Tim.5/8,Tits.Mek.1/16,**(14)**II.Sel.3/6,I.Tim.6/5, **(15)**Mat.23/14,Tit.1/11,**(16)**I.Tim.2/3,**(17)**Çık.7/11, **(18)**I.Tim.6/5,**(19)**Çık.7/12,8/18,9/11, **(20)**Rom.1/28, II.Kor.13/5, Tit.1/16,**(21)**Filp.2/22,I.Tim.4/6,**(22)**Res.İşl.13/45ve50, **(23)**Res.İşl. 14/2ve5, **(24)**Res.İşl.14/18ve diğ., **(25)**Mez.34/19, II.Kor.1/10, B.4/17, **(26)**Mez.34/19, Res.İşl.14/21, Mat.16/24, Yuh.17/14,I.Kor.15/19,I.Sel.3/3,**(27)**II.Sel.2/11,I.Tim.4/1, B.2/16, **(28)**B. 1/13, 2/2, **(29)**Yuh.5/39, **(30)**II.Petr.1/20,21, Bak Ekl.Önsüz**(b)** ile karşılaştır, **(31)**Rom.15/4, **(32)**I.Tim.6/11, **(33)**B.2/21.

4. Bölüm: 1)Kendi hizmetini büyük bir gayret ve özenle yapması için Pavlus'un Timeteos'a öğüdü, 6)Artık bu dünyadan göçeceği zamanın gelmiş olduğunu bildirmesi, 9)Çabucak yanına gelmesi. Beraberinde Markos'u ve Troas'da bıraktığı bazı şeyleri getirmesi, 14)Bakırcı İskender'den sakınması için Timeteos'a öğüdü, 16)Önceki yanıtında başına geleni anması, 19)Selam ve dua.

1*Şimdi ben[1] Allah'ın ve kendi gelişiyle egemenliğinde; dirileri[2] ve ölüleri yargılayacak olan Rabb İsa Mesih'in önünde, sıkıca öğütlüyorum. **2***Sözü vaaz et; vakitli vakitsiz sıkıştır. Tüm arzunla eğit, öğret, ikna et[3] ve öğüt[4] ver. **3***Çünkü[5] vakit geliyor ki, doğru öğretişe dayanamayacaklar[6] ancak[7] kulakları gıcışarak kendi şehvet-

lerine göre kendileri için öğretmenler toplayacaklar. **4*** Ve kulaklarını gerçekten çevirerek masallara[8] döneceklerdir. **5*** Ama sen her şeyde uyanık dur, zorluğa göğüs ger[9] Müjdecilik(*Misyonerlik*) işini yap[10] ve hizmetini tamamla. **6*** Çünkü[11] artık ben kurban[*] gibi sunulmak üzereyim; göçeceğim[12] zaman gelmiştir. **7*** İyi[13] cihadı bitirdim, yolumu tamam edip imanı tuttum. **8*** Artık[14] benim için doğruluk çelengi hazırdır. Onu O adaletli yargıç Rabb, o günde bana[15] yalnız bana değil belki gelişini bekleyenlerin tümüne verecektir. **9*** Hemen yanıma gelmeye çalış. **10*** Çünkü[16] Dimas bu dünyayı sevmek için[17] beni bırakıp Selâniğe gitti. Kriskis Galatya'ya, Titus Dalmaçya'ya. **11*** Yanımda[18] yalnız Luka bulunuyor[19] Markos'u[20] alıp kendinle beraber getir; çünkü hizmet için bana yararlıdır. **12*** Tihikos'u[21] Efes'e gönderdim. **13*** Troas'da Karpos'un yanında bıraktığım yağmurluk ile kitapları ve özellikle de derileri geldiğinde getir. **14*** Bakırcı[22] İskender bana çok kötülük yaptı. Rabb[23] ona yaptıklarına göre karşılığını[+] versin. **15*** Ondan sen de sakın; çünkü bizim sözlerimize çok karşı çıktı. **16*** Önceki savunmamda benden yana hiç kimse olmadı ve herkes[24] beni bıraktı [Bu[25] onlara bir karşılık olarak sayılmasın.] **17*** Ama[26] Rabb yanımda durarak beni güçlendirdi. Tâ ki[27] benim aracılığımla tüm milletler içinde vaaz tamamlansın ki ben de aslanın[28] ağzından kurtulayım. **18*** Rabb[29] beni her kötü işten kurtardı ve kendi göksel egemenliğine esenlikle ulaştıracaktır. Ona[30] sonsuza dek hamdolsun, amin. **19*** Priska'ya[31] Akuila'ya ve Onisifaros'un[32] ev halkına selam et. **20*** Erastos[33] Korint'te kaldı ve Trofimos'u[34] Milet'te hasta bıraktım. **21*** Kıştan[35] önce gelmeye çalış. Evvulos, Pudens, Linos ve Klavdiya ile tüm kardeşler sana selam ediyorlar. **22*** Rabbimiz[36] İsa Mesih ruhunla beraber olsun ve lütuf sizinle olsun, amin.

(1)I.Tim.5/21, 6/13, B.2/14, **(2)**Res.İşl.10/42, **(3)**I.Tim.5/20, Tit.1/14, 2/15, **(4)**I.Tim.4/13, **(5)**B.3/1, **(6)**I.Tim.1/10, **(7)**B.3/6, **(8)**I.Tim.1/3, 4/7, Tit.1/14, **(9)**B.1/8, 2/3, **(10)**Müjde'yi(İncil'i) yayma işi!, Bak.Res.İşl.21/8, Efs.4/12, **(11)**Filp.2/17, **(*)**Yun.: Adak şarabı gibi!, **(12)**Filp.1/23, II.Petr.1/14, **(13)**I.Kor.9/24,25, Filp.3/14, I.Tim.6/12, İbr.12/1, **(14)**I.Kor.9/25, Yakb.Mek.1/12, I.Petr.5/4, Vah.2/10, **(15)**B.1/12, **(16)**Kol.4/14, Filp.24.Ayet, **(17)**I.Yuh.2/15, **(18)**B.1/15, **(19)**Kol.4/14, Film.Mek.24.Ayet, **(20)**Res.İşl.12/25, 15/37, Kol.4/10, **(21)**Res.İşl.20/4, Efs.6/21, Kol.4/7, Tit.3/12, **(22)**Res.İşl.19/33, I.Tim.1/20, **(23)**II.Sam.3/39, Mez.28/4, Vah.18/6, **(+)**Bazı metinlerde: Edecektir!, **(24)**B.1/15, **(25)**Res.İşl.7/60, **(26)**Mat.10/19, Res.İşl.23/11, 27/23, **(27)**Res.İşl.9/15, 26/17,18, Efs.3/9, **(28)**Mez.22/21, II.Petr.2/9, **(29)**Mez.121/7, **(30)**Rom.11/36, Galt.1/5, İbr.13/21, **(31)**Res.İşl.18/2, Rom.16/3, **(32)**B.1/16, **(33)**Res.İşl.19/22, Rom.16/23, **(34)**Res.İşl.20/4, 21/29, **(35)**9.Ayet, **(36)**Galt.6/18, Film.Mek.25.Ayet.

PAVLUS'UN TİTUS'A MEKTUBU

1. Bölüm: 1)Titus'a Selam, 5)Pavlus'un onu neden braktığı, 7)Episkopos'un(Gözetmen) meziyetleri. 10)Lafla kimsenin ağzını kapamaya gerek olmadığı,12)Giritliler'in ahlâkı,13)Titus'un onlara nasıl davranması gerektiği.

1* Allah'ın kulu Pavlus ve yalandan[1] beri olan Tanrı'nın, öncesiz[2] zamanlardan söz verdiği; **2*** Ama[3] kurtarıcımız Tanrı'nın buyruğuna göre bana[4] emanet ettiği vaazla ve vaktiyle kendi[5] sözüyle gönderdiği sonsuz[6] yaşam ümidine göre; **3*** Allah seçilmişlerinin imanı ve dindarlığa uygun olarak[7] gerçeği[8] bilmek için İsa Mesih'in elçisi olup; **4*** Ortak[9] olduğumuz imana göre öz oğlum[10] Titus'a[11] Allah Baba ve kurtarıcımız Rabb İsa Mesih'ten sana lütuf[12] rahmet ve esenlik olsun. **5*** Bu yüzden seni, eksik olan[13] şeyleri düzenlemek ve sana bildirdiğim gibi her kentte[14] sözü geçen yaşlıları ataman için bıraktım. **6*** Bir kimse[15] kusursuz ve bir kadının[16] kocası ise ve iman[17] eden, kötü işlerden ötürü şikayet olunmayan çocukları varsa; onu ata. **7*** Çünkü bir Episkopos'un Tanrı'nın[18] kahyası gibi kusursuz olması gerekiyor. Öfkelenen, şaraba düşkün[19] vurucu ve haksız kazanca[20] düşkün biri değil; **8*** Ama misafirperver[21] iyilik sever, akıllı, dürüst, kutsal ve arzularına gem vurabilen, **9*** Öğretiye bağlı kalan[22] sözü tutan; önce doğru[23] sözlerle öğreterek öğüt veren ve karşı gelenleri azarlayabilen olsun. **10*** Çünkü[24] birçokları düzensiz, boşboğaz, aldatıcı[25] ve de özellikle[26] sünnetli olanlar var. **11*** Bunların ağızlarını kapamak gerekir. Bunlar haksız kazanç[27] yüzünden istenilmeyen şeyleri öğreterek tüm[28] evleri yıkıyorlar. **12*** Onlardan[29] kendilerinin öz peygamberi olan biri: "Giritliler her an yalan söyleyen, kötü, canavar ve oburdurlar" dedi. **13*** Bu tanıklık doğrudur ve bu yüzden inaçlarının[30] sağlam olması için. **14*** Yahudi masallarına[31] ve gerçekten[32] sapan insanların öğütlerine özenmemeleri için onları[33] şiddetle azarla. **15*** Temiz[34] kişilere her şey temizse de; kirli[35] ve inanmayanlara da birşey temiz değildir. Bununla birlikte akılları ve vicdanları da körelmiştir. **16*** 'Allah'ı biliyoruz' diye söylüyorlar; ama *"O"* nu işleriyle[36] inkâr ediyorlar. Pis, söz dinlemez ve her[37] iyi iş için reddolunmuşlardır.

(1) Say.23/19, II.Tim.2/13, **(2)**Rom.16/25, II.Tim.1/9, I.Petr.1/20, **(3)**I.Tim.1/1, 2/3, 4/10, **(4)**I.Sel.2/4, I.Tim.1/11, **(5)**II.Tim.1/10, **(6)**II.Tim.1/1, B.3/7, **(7)**I.Tim.3/16, 6/3, **(8)**II.Tim.2/25, **(9)**Rom.1/12, II.Kor.4/13, II.Petr.1/1, **(10)**I.Tim.1/1, **(11)**II.Kor.

2/13, 7/13, 8/6,16ve23, 12/18, Galt.2/3, **(12)**Efs.1/2, Kol.1/2, I.Tim.1/2,II.Tim.1/2,**(13)**I.Kor.11/35,**(14)**Res.İşl.14/23, II.Tim.2/2,**(15)**I.Tim.3/2vediğ,**(16)**I.Tim.3/12, **(17)**I.Tim.3/4ve12,**(18)**Mat.24/45,I.Kor.4/1,2,**(19)**Lev. 10/9,I.Tim.3/3ve8,Efs.5/18,**(20)**I.Tim.3/3ve8,I.Petr.5/2, **(21)**I.Tim.3/2,**(22)**I.Tim.6/3,II.Tim.2/2,**(23)**I.Tim.1/10,6/3, II.Tim.4/3,B.2/1, **(24)**I.Tim.1/6,**(25)**Rom.16/18,**(26)**Res.İşl.15/1, **(27)**I.Tim.6/5,**(28)**Mat.23/14,II.Tim.3/6,**(29)**Res.İşl.17/28, **(30)**B.2/2,**(31)**I.Tim.1/3, 4/7, II.Tim.4/4, **(32)**İşa.28/13, Mat.15/9, Kol.2/22,**(33)**II.Kor.13/10,II.Tim.4/2,**(34)**Luk.11/39-41, Rom. 14/14ve20,I.Kor.6/12,10/23ve25,I.Tim.4/3,4, **(35)**Rom.14/23, **(36)**II.Tim.3/5, Yahd.4.Ayet, **(37)**Rom.1/28, II.Tim.3/8.

2. Bölüm: 1)Öğreteceği şeyler, 7)Ve kendi şeyleri için Pavlus'un Titus'a öğüdü, 9)Kulların ve tüm İsevîlerin ödevleri.

1*Ama sen sağlam[1] öğretişe uygun olan şeyleri söyle. **2***Yaşlılar ayık, ağırbaşlı, akıllı, imanlı[2] sevgi ve sabırda iyi olsunlar. **3***Böylece[3] yaşlı kadınlar da kutsallığa layık olan davranışlarda bulunsunlar; iftiracı veya çok şaraba düşkün olmadan iyilik melekleri olsunlar. **4***Tâ ki[4] Allah'ın sözüne sövülmesin diye genç kadınlar: Kocalarını[5] seven çocuklarını seven; **5***Akıllı, yumuşak, evlerine bakan, iyilik yapan ve kendi kocalarını[6] dinlemeleri için terbiye edilsinler. **6***Böylece delikanlıların da akıllı olmaları için öğüt ver. **7***Her şeyde[7] kendini iyi işlerle[8] örnek göster. Öğretimde yumuşak, ağırbaşlı, gerçek ve azarsız söz söyle. **8***Tâ ki size karşı gelenler[9] söyliyecek hiçbir şey bulamayınca utansınlar(10). **9***Kölelere[11] öğüt ver ki kendi efendilerini dinlesinler ve her şeyde[12] onları hoşnut etsinler. **10***Şöyle: Karşılık vermesinler ve çalmasınlar; ama her türlü bağlılığı sözleriyle göstererek, kurtarıcımız[13] Allahımızın sözlerini her şeyde süslesinler. **11***Çünkü[14] Tanrı'nın kurtuluş için olan lütfu tüm[15] insanlara gösterilerek bizi eğitiyor. **12***Kötülüğü[16] ve dünya[17] arzularını reddedelim. Bu dünyada akıllıca[18] dürüstçe ve dindar olarak yaşayalım. **13***O kutlu ümide[19] yüce Tanrı'nın[20] bizi her türlü isyandan kurtarmak ve kendini iyi işlere[21] yönelterek öz halkını[22] kutsamak üzere[23] kendini[24] bizim için veren; **14***Kurtarıcımız İsa Mesih'in yüceliğinin görünü-şüne hazır[25] olalım. **15***Tüm bu şeyleri öğüt vererek söyle; onları uyar[26] ve yüreklerini kır ki hiç kimse[27] seni hor görmesin.

(1)I.Tim.1/10, 6/3, II.Tim.1/13, B.1/9, **(2)**B.1/13, **(3)**I.Tim.2/9,10, 3/11, I.Petr.3/3,4, **(4)**Rom.2/24, I.Tim.6/1, **(5)**I.Tim.5/14, **(6)**I.Kor.14/34, Efs.5/22, Kol.3/18, I.Tim.2/11, I.Petr. 3/1 ve 5, **(7)**I.Tim.4/12,I.Petr.5/3,**(8)**I.Tim.6/3,**(9)**II.Sel.3/14, **(10)**Neh.5/9, I.Tim.5/14,I.Petr.2/12ve16,3/16, **(11)**Efs.6/5,Kol.3/22, I.Tim. 6/1,2,I.Petr.2/18,**(12)**Efs.5/24,**(13)**Mat.5/16,Filp.2/5, **(14)**Rom. 5/15,B.3/4,5,I.Petr.5/12,**(15)**Luk.3/6,Yuh.1/9,I.Tim.2/3, **(16)**Rom. 6/19, **(17)**I.Petr.4/2, I.Yuh.2/16, **(18)**Luk.1/74, Efs.1/4, Kol.1/22, I.Sel.4/7, **(19)**Res.İşl.24/15, Kol.1/5ve23, B.1/2, 3/7, **(20)**Kol.3/4,II.Tim.4/1ve8,İbr.9/28,I.Petr.1/7,I.Yuh.3/2, **(21)**Efs. 2/10, B.3/8, **(22)**Çık.15/16, 19/5, Tes.7/6, 14/2, 26/18, I.Petr.2/9, **(23)**İbr.9/14,**(24)**Galt.1/3,2/20,Efs.5/2,I.Tim.2/5, **(25)**I.Kor.1/7, Filp.3/20,II.Petr.3/11,**(26)**II.Tim.4/2, **(27)**I.Tim. 4/12.

3. Bölüm: 1)İsevîlerin(Hristiyanların) hükümetlere ve tüm insanlara karşı görevleri, 4)Kurtuluşun iyi işlerle değil; ancak İsa Mesih'in aracılığıyla olduğu, 8)İyi işlerin yapılmasının gerekli olduğu, 9)Boş tartışmalardan, 15)Ve eski işleri(Bidat eden) arayan insanlardan çekinmeleri için Pavlus'un Titus'a öğüdü, 12)Nikapolis'e yanına gelmesi,13)Zenas ile Apollos'u yola çıkarması için ona yaptığı sıkıca öğüt, 15)Dua ve selam ile mektubunu bitirmesi.

1*Onlara saltanatlara[1] hükümetlere ve tüm insanlara nasıl davranmaları gerektiğini sıkıca anımsat; her iyi[2] işte hazır olsunlar. **2***Kimseye[3] sövmemelerini, kavga etmemelerini[4] tüm insanlara yumuşakça davranarak[5] hoş[6] görünmelerini öğütle. **3***Çünkü[7] bir zamanlar biz de akılsız, söz dinlemez, aldanan, türlü türlü arzulara, zevklere tutsak olan, kıskançlıkla yaşayan, pislikler yapan ve birbirimizden nefret edenlerden idik. **4***Ama kurtarıcımız[8] Tanrı'nın lütfu[9] ve insana olan sevgisi göründüğü zaman; **5***Aldığımız doğruluk işlerden ötürü değil[10] ancak kendi lütfuna göre yeniden doğuş[11] yıkamasıyla. **6***Ve İsa Mesih aracılığıyla üstümüze[12] bol bol döktüğü Kutsal Ruh'un yeniletmesiyle bizi kurtardı. **7***Tâ ki[13] O'nun kayrasıyla suçsuz sayılmış olarak, sonsuz bir yaşam[14] ümidine göre mirasçılar[15] olalım. **8***Bu söz doğrudur[16] ve diliyorum ki Tanrı'ya inananlar ile iyi işler[17] yapabilmen için bu şeyleri tutasın. Güzel ve insanlara yararlı olan şeyler bunlardır. **9***Ama[18] boş tartışmalardan, soy kütüklerinden, çekişmelerden ve şeriat konularından çekin; çünkü[19] onlar yararsız ve boş şeylerdir. **10***Geriye yönelik olan bir adamdan birinci[20] ve ikinci uyarıdan sonra kaçın[21]. **11***Çünkü biliyorsun ki bu gibi kişiler sapkınlığa düşerler ve kendi kendilerini yargılamış olarak[22] günah işlerler. **12***Artemas'ı veya Tihikos'u[23] sana gönderdiğim zaman Nikopolis'e yanıma gelmeye çalış; çünkü kışı orada geçirmeye karar verdim. **13***Kutsal Yasa'da uzman olan Zenas'ı ve Apollos'u[24] hiç bir gereksinime gerek duymadan yolcu et. **14***Bizimkiler de meyvesiz[25] olmamaları ve gereksinimlerini karşılamaları için iyi[26] uğraşlar edinsinler. **15***Benimle birlikte olanların tümü sana selam ediyor. Bizi imanda sevenlere selam et ve lütuf tümünüzle olsun. Âmin.

(1) Rom.13/1, I.Petr.2/13, **(2)**Kol.1/10, II.Tim.2/21, İbr.13/21, **(3)**Efs.4/31, **(4)**II.Tim.2/24,25, **(5)**Filp.4/5, **(6)**Efs.4/2, Kol.3/12,

(7)I.Kor.6/11,Efs.2/1, Kol.1/21, 3/7,II.Petr.4/3, **(8)**I.Tim.2/3, **(9)**B.2/11,**(10)**Rom.3/20,9/11,11/6,Galt.2/16,Efs.2/5,8,9, II.Tim.1/9, **(11)**Yuh.3/3,5, Efs.5/26, I.Petr.3/21, **(12)**Hez.36/25, Yoel2/28, Yuh.1/16, Res.İşl.2/33, 10/45, Rom.5/5, **(13)**Rom.3/24, Galt.2/16, B.2/11, **(14)**B.1/2, **(15)**Rom.8/23,24, **(16)**I.Tim.1/15, B.1/9, **(17)**1.ve14.Ayetler, B.2/13, **(18)**I.Tim.1/3, II.Tim.2/23, B.1/14,**(19)**II.Tim.2/14,**(20)**II.Kor.13/2,**(21)**Mat.18/17, Rom.16/17,II.Sel.3/6ve14,II.Tim.3/5,II.Yuh.10, **(22)**Res.İşl.13/46,**(23)**Res.İşl.20/4,II.Tim.4/12, **(24)**Res.İşl.18/24,**(25)**Rom.15/28,Film.Mek.1/11, 4/17, Kol.1/10, II.Petr.1/8, **(26)**8.Ayet, Efs.4/28.

PAVLUS'UN FİLİMON'A MEKTUBU

1)Filimon ile diğer imanlılara selam, 4)Filimon'un imanı ve sevgisi yüzünden Pavlus'un Tanrı'ya şükrü, 8)Filimon'dan Onosimos'u bağışlamasını ve sevgili kardeşi gibi kabul etmesini istemesi, 23)Selam ve duayla mektubunu bitirmesi.

1*İsa[1] Mesih için cezaevinde olan Pavlus ve Timeteos kardeş, sevgilimiz ve emektaşımız[2] Filimon'a. **2***Sevgili Apfia'ya, silah arkadaşımız[3] Arhippos'a[4] ve senin[5] evindeki Cemaat'e. **3***Size[6] Babamız Allah ve Rabb İsa Mesih'ten lütufla esenlik olsun. **4***Senin[7] Rabb İsa'ya ve tüm kutsallara olan sevgini ve inancını duyarken; **5***Her an[8] Tanrıma şükrederek dualarımda anıyorum. **6***İsa Mesih için iman ortaklığın, sizde olan her iyiliği bilmekte yürüsün[9]. **7***Çünkü ey kardeş! Kutsalların[10] yürekleri senin aracılığınla huzur bulduğundan, senin sevginden ötürü çok sevinç ve avuncumuz var. **8***Bu yüzden[11] gerekli olanı sana buyurmaya Mesih'te çok yüreklensem de; **9***Gene de ben bu gibi bir kişi; yani yaşlı Pavlus ve şimdi ise[12] İsa Mesih için cezaevinde olan ben bu yalvarışı sevgiyle yapıyorum. **10*** Cezaevindeyken[13] doğan oğlum Onisimos[14] için sana yalvarıyorum. **11***Çocukçağızın bir zamanlar sana yararı olmasa da, şimdi sana ve bana yararlı olsun diye onu geri gönderdim. **12***Şimdi sen onu benim biricik ciğerim gibi kabul et. **13***Müjde için olan tutukluluk sıralarında, bana[15] senin yerinde hizmet etmesi için, ben onu yanımda alıkoymak istedimse de, **14***Senin onayın olmadıkça bir şey yapmak istemedim. Tâ ki[16] senin iyiliğin zoraki değil, onayın ile olsun! **15***Bunu[17] iyi bil: Onun bir an için buradan ayrılması bu yüzden yani; artık bir köle gibi değil. **16***Ama köleden de üstün. Özellikle benim için; ama daha çok, hem bedende[18] ve hem de Rabb'te sevgili[19] bir kardeş gibi onu sonsuza dek kabul etmiş olasın. **17***Şimdi[20] beni hoş görürsen onu benim gibi kabul et. **18***Eğer sana bir haksızlık yapmış veya bir borcu olmuş olursa onu bana yaz. **19***Ben Pavlus kendi elimle yazdım; ben öderim. Kendini bana borçlusun demiyeceğim. **20***Evet ey kardeş! Rabb'te senden yararlanayım; yüreğimi[21] Mesih'te sevindir. **21***Senin[22] boyun eğmene güvenerek, istediğimden daha çok yapacağını bile bile sana yazdım. **22***Hem de bana bir konak*(mezar)* hazırla çünkü sizin[23] dualarınız aracılığıyla size[24] bağışlanacağımı umuyorum. **23***İsa Mesih'te tutuklu yoldaşım olan Epafras[25]. **24***Emektaşlarım Markos[26] Aristarhos[27] Dimas[28] ve Luka[29] da sana selam ediyor. **25***Rabbimiz[30] İsa Mesih'in lütfu ruhunuzla olsun, amin.

(1) Efs.3/1,4/1,II.Tim.1/8ve9.Ayet,**(2)**Filp.Mek.2/25, **(3)**Filp.M.2/25,**(4)**Kol.4/17,**(5)**Rom.16/5,I.Kor.16/19, **(6)**Efs.1/2, **(7)**Efs.1/15,Kol.1/3,**(8)**Efs.1/16,I.Sel.1/2,II.Sel.1/3, **(9)**Filp.1/9ve11,**(10)**II.Kor.7/13,II.Tim.1/16,20.Ayet, **(11)**I.Sel.2/6, **(12)**1.Ayet, **(13)**I.Kor.4/15, Galt.4/19, **(14)**Kol.4/8, **(15)**I.Kor.16/17,Filp.2/30,**(16)**II.Kor.9/7,**(17)**Tek.45/5ve8, **(18)**Kol.3/22,**(19)**Mat.23/8,I.Tim.6/2,**(20)**II.Kor.8/23, **(21)**7.Ayet, **(22)**II.Kor.7/16, **(23)**II.Kor.1/11, **(24)**Filp.1/25, 2/24, **(25)**Kol.1/7, 4/12, **(26)**Res.İşl.12/12ve25, **(27)**Res.İşl.19/29, 27/2, Kol.4/10, **(28)**Kol.4/14, **(29)**II.Tim.4/11, **(30)**II.Tim.4/22.

PAVLUS'UN İBRANİLİLER'E MEKTUBU

1. Bölüm: 1-14)Tanrı'nın kendi yüceliğinin ışığı olan ve kendi kişiliği ile görevi gereği meleklerden daha büyük olan Oğlu aracılığıyla bu son günlerde bize bildirdikleri.

1*Allah eski zamanlarda birçok kez[1] ve birçok şekilde peygamberler aracılığıyla atalarımıza söylediği gibi, bu son günlerde de[2] **2***Her şeye[3] mirasçı kıldığı ve evreni[4] aracılığıyla yarattığı oğlu[5] ile bize konuştu. **3***Bu da[6] *"O"*nun yüceliğinin ışığı ve öz cevherinin görünen kişisi oldu; ve tüm yaradılış[7] kendi güçlü sözüyle devam ede gelerek, kendisi[8] aracılığıyla suçlarımızın temizliğini gördükten sonra, yüksek[9] makamlarda yüceliğin sağında oturdu. **4***Mirasçı olarak aldığı ad[10] meleklerden ne denli üstünse, kişiliği de o denli büyük oldu. **5***Çünkü meleklerden hangisine, ne zaman böyle demiştir: "Sen benim oğlumsun[11] ben sana bu gün 'Baba' oldum!" Ve gene: "Ben[12] O'na baba olacağım ve o da bana oğul olacaktır". **6***Yine ilk[13] oğlunu dünyaya gönderdiği zaman dedi ki: "*Tanrı'nın tüm melekleri O'na secde*[14] *etsinler*" **7***Ve bunun için diyor ki: "*Kendi meleklerini*[15] *ruhlar ve hizmetçilerini de ateş alevi yapıyor*" **8***Ama Oğul'a: "Ey[16] İlâh! Senin tahtın sonsuzlar boyuncadır ve senin '*Egemenlik değneğin*' *doğruluk asasıdır*" **9***Dürüstlüğü severek kötülükten tiksindin; bu yüzden ey[17] İlâh! Senin Allah'ın seni ortaklarından daha çok sevinç yağıyla meshetti." **10***Hem de: "Ey[18] Rabb! Başlan-

gıçta yerin temelini sen kurdun ve gökler ellerinin işidir. **11***Bunlar geçer[19] ama sen kalıcısın. Tümü giysi gibi eskiyip, onları kaftan gibi düreceksin ve düşecekler. **12***Ama sen aynen O zatsın ki, yılların da son bulmaz," diye söylüyor. **13***Meleklerden kime: "Senin düşmanlarını[20] ayaklarına basamak koyuncaya dek sen sağımda otur" diye bir kez demiştir. **14***Tüm onlar, kurtuluşu[21] miras alacak olan kullar için gönderilen hizmetçi ruhlar[22] değiller mi?

(1) Say.12/6ve8, **(2)**Tes.4/30, Galt.4/4, Efs.1/10, **(3)**Mez.2/8, Mat.21/38, 28/18, Yuh.3/35, Rom.17, **(4)**Yuh.1/3, I.Kor.8/6, **(5)**Bak.II.Ez.13/37, Yuh.1/17, 15/15, B.2/3, **(6)**Yuh.1/14, 14/9, II.Kor.4/4, Kol.1/15, **(7)**Yuh.1/4, Kol.1/17, Vah.4/11, **(8)**B.7/27, 9/12,14ve26, **(9)**Mez.110/1, Efs.1/21, B.8/1, 10/12, 12/2, I.Petr.3/22, **(10)**Efs.1/21, Filp.2/9,10, **(11)**Mez.2/7, Res.İşl.13/33, B.5/5, **(12)**II.Sam.7/14, I.Trh.22/10, 28/6, Mez.89/26,27, **(13)**Rom.8/29, Kol.1/18, Vah.1/5, **(14)**Bak Mez.97/7, I.Petr.3/22, **(15)**Mez.104/4, **(16)**Bak Yuh.1/1, Mez.45/6,7, **(17)**İşa.61/1, Rse.işl.4/28, 10/38, **(18)**Mez.106/25ve diğ., **(19)**İşa.34/4, 51/6, Mat.24/35, II.Petr.3/7ve10, Vah.21/1, **(20)**Mez.110/1, Mat.22/44, Mark.12/36, Luk.20/43, B.10/12ve3.Ayet, **(21)**Rom.8/17, Tit.3/7, Yakb.2/5, I.Petr.3/7, **(22)**Tek.19/16, 32/1,2ve24, Mez.34/7, 91/11, 103/20,21, Dan.3/28, 7/10, 10/11, Mat.18/10, Luk.1/19, 2/9ve13, Res.İşl.12/7.

2. Bölüm: 1)Müjde'ye daha çok dikkat etmek gerektiği, 5)Mesih'in meleklerden üstün olduğu; ama herkes için ölümü tatmak üzere, onlardan biraz aşağı kılındığı, 14)Beden ile kana hissedar(Ortak) olduğunun nedeni.

1*Bu yüzden duyduğumuz şeyleri bir şekilde kaçırmayalım diye onlara daha çok dikkat etmeliyiz. **2***Eğer[1] melekler aracılığıyla söylenilen söz yerine gelmiş; her söz dinlemezliğe[2] ve isyana layık olan cezasını bulduysa, **3***Başlangıçta[3] Rabb'ten buyrulup bunu duyanlarca[4] bize bildirildiyse; **4***Allah[5] da kendi arzusuna göre işaretler[6] olağanüstü işler, çeşitli güçler ve Kutsal Ruh'un[7] armağanlarıyla tanıklık yaptığı[8] böyle büyük bir kurtuluşu yadsıdığımız zaman; biz[9] nasıl kurtuluruz? **5***Çünkü onun için söylediğimiz şu gelecek âlemi[10] meleklerin egemenliğine koymadı. **6***Ama bir kişi bir yerde şöyle tanıklık yapmıştı: "*İnsan[11] nedir ki onu anasın veya insanoğlu nedir ki onu ziyaret edesin?* **7****Onu meleklerden biraz aşağı yaptın. Onu güzellik ve görkemle taçlandırdın ve onu senin ellerinin işleri üzerine atadın.* **8***V*e tüm[12] yaratıkları onun ayakları altına koydun*" dedi. Çünkü tüm yaratıkları onun egemenliği altına koyarak, onun egemenliğinde olmayan hiç bir şey bırakmadı. Şimdi[13] ise tüm yaradılışı henüz onun egemenliği altında görmüyoruz. **9***Ama[14] meleklerden biraz aşağı kılınmış İsa'yı, Tanrı'nın lütfuyla herkes için[15] ölümü tatsın diye ölüm acısı nedeniyle, görkem[16] ve yücelikle taçlanmış görüyoruz. **10***Çünkü her şey kendi için ve her şeyi kendi eliyle[17] önce birçok çocukları görkemle giydirirken; onların kurtarıcı beyini[18] acıyla[19] olgunluğa erdirmesi gerekirdi[20]. **11***Böylece[21] gerek kutsayan ve gerekse tüm kutsananlar bir[22] 'Zat'tandır. Bu yüzden[23] onlara kardeş demekten utanmıyor ve diyor ki: **12***"Senin adını[24] kardeşlerime açıklayacak ve Cemaatin ortasında seni anacağım" **13***Gene: "Ben[25] *"O"*-na güveneceğim" ve: "İşte '*Ben*'[26] ve Tanrı'nın bana verdiği[27] çocuklar." **14***Böylece çocuklar bedene ve kana ortak olduklarından kendisi[28] de tüm bu şeylere ortak oldu. Ta; ki ölümle[29] ölümün gücüne sahip olanı; yani Şeytan'ı bitirsin. **15***Ve ölüm korkusu nedeniyle tüm yaşamları[30] boyunca köleliğe tutsak olanları özgür bıraksın. **16***Çünkü meleklere asla arka çıkmaz; ama İbrahim soyuna destek oluyor. **17***Bu yüzden Tanrı'ya özgü şeylerde halkın suçlarını bağışlamak için; kendisi acıyan[31] sadık bir baş imam(*kahin*) olmak üzere, her şeyde[32] kardeşlerine benzemesi gerekiyordu. **18***Çünkü[33] kendisinin sınanarak acı çekmesi gerektiğinden; sınananlara yardım etmeye gücü yetiyor.

(1) Tes.33/2, Mez.68/17, Res.İşl.7/53, Galt.3/19, **(2)**Say.15/30,31, Tes.4/3, 17/2,5ve12, 27/26, **(3)**Mat.4/17, Mark.1/14, B.1/2, **(4)**Luk.1/1, **(5)**Efs.1/5ve9, **(6)**Res.İşl.2/22ve43, **(7)**I.Kor.12/4,7 ve11,**(8)**Mark.16/20,Res.İşl.14/3,19/11, Rom.15/18,19, I.Kor.2/4, **(9)**B.10/28,29,12/25,**(10)**B.6/5,II.Petr.3/13,**(11)**Eyp.7/17, Mez.8/4 ve diğ.,144/3, **(12)**Mat.28/18, I.Kor.15/27, Efs.1/22, B.1/13, **(13)**I.Kor.15/25, **(14)**Filp.2/7-9, **(15)**Yuh.3/16, 12/32, Rom.5/18, 8/32, II.Kor.5/15, I.Tim.2/5, I.Yuh.2/2, Vah.5/9, **(16)**Res.İşl.2/33, **(17)**Rom.11/36, **(18)**Res.İşl.3/15,5/31,B.12/2, **(19)**Luk.13/32,B.5/9,**(20)**Luk.24/46,**(21)**B.10/10ve14, **(22)**Res.İşl.17/26,**(23)**Mat.28/10,Yuh.20/17,Rom.8/29, **(24)**Mez.22/22,25,**(25)**Mez.18/2,İşa.12/2,**(26)**İşa.8/18, **(27)**Yuh.10/29,17/6,9,11,12,**(28)**Yuh.1/14,Rom.8/3,Filp.2/7, **(29)**I.Kor.15/54,55,Kol.2/15,II.Tim.1/10, **(30)**Luk.1/73,Rom. 8/15,II.Tim.1/7,**(31)**B.4/15,5/1,2, **(32)**Filp.2/7, **(33)**B.4/15,16, 5/2, 7/25.

3. Bölüm: 1)Mesih'in Musa'dan daha çok görkeme layık olduğu, 7)Bu yüzden Mesih'e inanmayanlar imansızlıkları yüzünden çölde yok edilen İsrailliler'den daha büyük bir azabı hak edeceklerdir.

1*Bundan dolayı ey[1] göksel davetin ortakları olan kutsal kardeşler! *'Söylediğimiz Hak'*ın[2] Resulü ve baş İmam(*kahin*) İsa Mesih'e bakın. **2***O ki kendisini atayana; Musa'nın[3] *"O"*nun bütün evinde sadık kaldığı gibi öyle bağlıdır. **3***Çünkü[4] evi yapanın evdeki saygısı ne denli büyük olursa; bu adam da Musa'dan o denli çok büyüktür. **4***Çünkü her ev bir kişi tarafından yapılır; ama[5] her şeyi yapan Allah'tır. **5***Nasıl[6] Musa *"O"*nun tüm

evinde hizmetçi olarak söylenmesi[7] gerekli olan şeylere tanıklık için sadık kaldıysa[8] Mesih[9] de oğul sıfatıyla[*] kendi halkına sadık kalmıştır. **6*** Öz güveni[10] ve ümidin övüncünü sona dek tuttuğumuz zaman, O'nun evi[11] biz olmuş oluyoruz. **7*** Bu yüzden[12] Kutsal Ruh'un dediği gibi: "Eğer[13] bu gün O'nun sesini duyarsanız; **8*** Çöldeki deneme gününde olduğu gibi, Tanrı'nın öfkelendikleriyle yüreklerinizi katılaştırmayın. **9*** Orada atalarınız beni deneyerek sınadılar ve işlerimi kırk yıl boyunca gördüler. **10*** Böylece o kuşaktan bıkarak dedim ki: Her an yürekleriyle sapıtıyorlar ve yollarımı bilmiyorlar. **11*** Ama öfkeyle: 'Kayrama girmeyeceklerdir' diye yemin ettim. **12*** Bakın ey kardeşler! Sizden hiç kimsede Tanrı'dan saparak, inançsız ve kötü bir yürek olmasın. **13*** Ama sizden hiç kimsenin günahın şaşırtmasıyla katılaşmaması için, bu gün söylenildiği gibi her gün birbirinize öğüt verin. **14*** Çünkü[14] güvencin başını sona dek sıkı tuttuğunuz zaman Mesih'in ortakları olmuş oluruz. **15*** Böylece eğer bu gün[15] O'nun sesini duyarsanız, öfkesine uğrayanlar gibi yüreklerinizi katılaştırmayınız. **16*** Çünkü[16] duydukları zaman kimler öfkelendirdiler? Ama bunlar Musa aracılığıyla Mısır'dan çıkanların tümü değildi. **17*** Kırk yıl kimlere dayandı; suç yaparak bedenleri[17] çölde düşenlerden değil mi? **18*** Ve "Kendi huzuruna girmeyecekler" diye dinlemeyenlerden başka kime[18] yemin etti? **19*** Görüyoruz ki imansızlıklarından ötürü[19] giremediler.

(1) Rom.1/7, I.Kor.1/2, Efs.4/1, Filp.3/14, II.Sel.1/11, II.Tim.1/9, II.Petr.1/10, **(2)**Rom.15/8, B.2/17, 4/14, 5/5, 6/20, 8/1, 9/11, 10/20, **(3)**Say.12/7,5.Ayet, **(4)**Zek.6/12, Mat.16/18, **(5)**Efs.2/10,3/9,B.1/2, **(6)**2.Ayet, **(7)**Tes.18/15,18,19, **(8)**Çık. 14/31,Say.12/7,Tes.3/24,Yeş.1/2,8/31, **(9)**B.1/2, **(*)**Bak.II.Ezr. 13/37, **(10)**14.Ayet, Mat.10/22,24/13,Rom.5/2,Kol.1/23,B.6/11, 10/35, **(11)**I.Kor.3/16, 6/19,II.Kor.6/16,Efs.2/21,22,I.Tim.3/15, I.Petr.2/5, **(12)**II.Sam. 23/2,Res.İşl.1/16, **(13)**Mez.95/8,15.Ayet, **(14)**6.Ayet, **(15)**7.Ayet, **(16)**Say.14/2,4,11,24ve30,Tes. 1/34,36ve38, **(17)**Say.14/22,23ve29,26/65,Mez.106/26, I.Kor.1 0/5, Yahd.Mek. 5.Ayet, **(18)**Say. 14/30,Tes.1/34,35, **(19)**B.4/6.

4. Bölüm: 1)İsevîlerin (Hristiyanların) huzurunun imanla yeşereceği, 12)Tanrı'nın sözünün yerleştiği, 14)Güçsüzlüğümüzde bize acıyan Tanrı oğlu İsa Mesih, baş İmam(Kahin) olduğundan; 16)O'nun aracılığıyla lütuf tahtına öz güvenle yapışmamız gerektiği.

1* Şimdi[1] bundan korkalım: Sakın O'nun huzuruna girmeye söz almışken; sizden biri bundan yoksun kalmasın. **2*** Çünkü onlara bildirildiği gibi Müjde bize de bildirildi; ama duydukları söz işitenlerde imanla kabul görmediği için bir yarar sağlamadı. **3*** Çünkü[2] biz ki inanmışız huzurluyuz. Nitekim: "Huzuruma[3] girmeyeceklerdir, diyerek öfkemde yemin ettim" diye buyurmuştur. Böylece dünya kurulalıdan beri işler tamamlanmıştı. **4*** Çünkü bir yerde yedinci gün için böyle demiştir; yani:"Yedinci[4] günde Tanrı kendisinin bütün işlerinde dinlendi" **5*** Ve gene burada "Huzuruma giremeyeceklerdir" diyor. **6*** Şimdi bazılarının ona girmeleri emir gereği olup, önceden[5] kendilerine Müjde bildirilenler inançsızlıktan ötürü giremedikleri yüzünden; **7*** Yine birgün tasarlayıp bu kadar bir zamandan sonra Davut aracılığıyla bu gün diyor: "Bundan ötürü eğer bu gün[6] O'nun sesini duyarsanız yüreğinizi katılaştırmayın" yazılmıştır. **8*** Çünkü eğer Yeşu onları huzura eriştirmiş olsaydı, bundan sonra başka bir gün için söylemezdi. **9*** Öyleyse Tanrı'nın halkı için bir huzur[+] vardır. **10*** Çünkü Allah kendi işlerinden dinlendiği için O'nun huzuruna giren de kendi işlerinden dinlenmiştir. **11*** Şimdi o huzura girmeye çalışalım; sakın[7] bir kimse aynı inançsızlığın örneği üzerine düşmesin. **12*** Çünkü Tanrı'nın sözü yüce ve etkilidir[8] iki ağızlı[9] kılıçtan[10] keskindir. Canla ruhu, eklemlerle iliği ayırana kadar güçlüdür ve yüreğin[11] tüm düşünceleriyle kurgularını birbirinden ayırır. **13*** Onun[12] önünde bilinmeyecek bir şey yoktur; ama her şey bizim yargılanacağımız adamın[13] karşısında çıplak ve açıktır. **14*** Şimdi bizim göğe[14] çıkmış büyük bir baş[15] Kahinimiz (*imamımız, halifemiz*) Tanrı'nın oğlu İsa varken; söylediğimiz *'Hak'ı*[16] sıkı tutalım. **15*** Çünkü[17] baş imamımız güçsüzlüğümüze çare olmaya güçsüz değildir; ama günahtan bizi alıp[18] her şeyde[19] bizim gibi denenmiştir. **16*** Bu yüzden kayraya erişmek ve gerekli olan yardımı almak için, lütuf bulmak üzere inayet tahtına yüreklice yaklaşalım.

(1)B.12/15, **(2)**B.3/14, **(3)**Mez.95/11,B.3/11, **(4)**Tek.2/2, Çık. 20/11, 31/17, **(5)**B.3/19, **(6)**Mez.95/7, B.3/7, **(+)**Yunancası: Cumartesi rahatı, **(7)**B.3/12,18,19, **(8)**İşa.49/2, Yerm.23/29, II.Kor.10/4,5, I.Petr.1/23, **(9)**Sül.Mes.5/4, **(10)**Efs.6/17, Vah.1/16, 2/16, **(11)**I.Kor.14/24,25, **(12)**Mez.33/13,14, 90/8, 139/11,12, **(13)**Eyp.26/6,34/21,Sül.Mes.15/11, **(14)**B.7/26,9/12ve24, **(15)**B.3/1, **(16)**B.10/23, 22/28, **(20)**Efs.2/18, 3/12, B.10/10,21,22.

5. Bölüm: 1)İnsanlardan olan baş imamın görevi, 2)Güçsüz kuşatıldığı, 5)İsa Mesih'in de baş İmamlık görkemine Tanrı'dan atanarak acılarla olgunluğa ulaştığı, 11)Ruhani armağanları bırakanları elçinin azarlaması.

1* Çünkü her baş kahin insanlardan seçilir; suçlar[1] için sunular ve yakmalık kurbanlar sunmak üzere Tanrısal[2] işler için insanlarca[3] atanır. **2*** Bilgisizlik[4] ve akılsızlık içinde olanlara acıyabilir; çünkü[5] kendisi de zayıflıkla kuşatılmıştır. **3*** Bu[6]

yüzden halka yaptığı gibi, kendisi için de günahlardan ötürü kurban sunması gerekir. **4***Bu şerefi[7] bir kimse kendiliğinden almaz; ancak Allah tarafından Harun[8] gibi davet olunan kişi alır. **5***Böylece[9] Mesih de baş Kahinlik(*Halifelik*) hizmetini kendiliğinden almadı; ama: "Sen benim oğlumsun[10] ben sana bu gün 'Baba' oldum" diye O'nu yüceltti. **6***Buna benzer başka bir yerde de: "Sen[11] Melkisedek kuralına göre sonsuza dek Kahinsin'diye buyuruyor. **7***O da bedendeyken, kendini[12] ölümden kurtarmaya gücü yetene büyük[13] bir çağrıyla ve gözyaşlarıyla ağlayıp yalvararak[14] doğruluğu[15] yüzünden kabul edildi. **8***Her[16] ne denli oğul olmuş ise de çektiği[17] acılardan kesin itaat öğrendi. **9***Olgunluğa erince[18] kendine bağlı kalanların tümü için sonsuz kurtuluşa neden oldu. **10***Ve Allah tarafından Melkisedek[19] kuralına (tertibine) göre baş Kahin(*imam, halife*) olarak adlandırıldı. **11***Bunun için[20] söyleyecek çok sözümüz vardır; ama kulaklarınızı[21] ağırlaştırdığından yoruma açık değildir. **12***Çünkü bu zamana göre öğretmenler olmanız gerekiyorken; birinin sizi Tanrı'nın vahiylerinin[22] unsurlarının başlangıcının ne olduğunu öğretmesine gereksiniminiz var. Çünkü güçlü bir yiyeceğe değil; ama[23] yine sütü özleyenler oldunuz. **13***Çünkü her sütle beslenen kişinin, doğruluk sözü için bilgisi yoktur; zaten o daha bir[24] çocuktur. **14***Oysa güçlü bir yiyecek olgunların; yani mantığını[25] iyiyi ve kötüyü ayırmaya kullanmak için eğitilmiş olanlarındır.

(1)B.8/3,4, 9/9, 10/11, 11/4, **(2)**B.2/17, **(3)**B.8/3, **(4)**B.2/18, 4/15, **(5)**B.7/28,**(6)**Lev.4/3,9/7,16/6,15,16ve17,B.7/27,9/7,**(7)**II.Trh. 26/18,Yuh.3/27,**(8)**Çık.28/1,Say.16/5ve40,I.Trh.23/13,**(9)**Yuh. 8/54,**(10)**Mez.2/7,B.1/5,**(11)**Mez.110/4,B.7/17ve21,**(12)**Mat. 26/53,Mark.14/36,**(13)**Mez.22/1,Mat.27/46ve50,Mark.15/34 ve 37,**(14)**Mat.26/39,42ve44,Mark.14/36ve39,Yuh.17/1,**(15)**Mat. 26/37,Mark.14/33,Luk.22/43,Yuh.12/27,28,**(16)**B.3/5,**(17)**Filp. 2/8,**(18)**B.2/10,11/40,**(19)**6.Ayet,B.6/20,**(20)**Yuh.16/12, II.Petr. 3/16,**(21)**Mat.13/15,**(22)**B.6/1,**(23)**I.Kor.3/1,2ve3,**(24)**I.Kor. 13/11, 14/20, Efs.4/14, I.Petr.2/2, **(25)**İşa.7/15, I.Kor.2/14,15.

6. Bölüm: 1)Elçinin ruhsal yeteneklerde ilerlemenin gerekli olduğunu söylemesi, 4)Gericiliğin ise çaresi olmayan bir şey olduğunu açıklaması, 11)İnananların sabırlı ve imanda sarsılmaz olmaları için onlara Tanrı'nın kendi vaadlerinde sadık olduğunu söylemesi.

1*Bu yüzden Mesih[1] için olan ilk öğretinin sözlerini göz önüne almadan, olgunluğa doğru ilerleyelim; yine ölü[2] işlerden tövbeyle Tanrı'ya iman; **2***Vaftizler öğretisi[3] eller koymak[4] ölümden diriliş[5] ve sonsuzluk yargısının[6] temelini atmayalım. **3***Allah[7] izin verirse bunu yapacağız. **4***Çünkü bir kez ışığa[8] ulaşarak göksel armağanı[9] tadanlar ve Kutsal Ruh'tan[10] pay alanlar; **5***Tanrı'nın iyi sözünü ve gelecek dünyanın[11] güçlerini tatmış olanlar. **6***Bir daha geriye dönerlerse yine tövbe etmeleri imkânsızdır[12]. Çünkü[13] kendilerine Tanrı'nın oğlunu tekrar idama gerip, dünyaya rezil ederler. **7***Çünkü nasıl ki toprak üzerine düşen yağmuru içerek ve kimin için gözetiliyorsa; onlara yararlı bitkiler çıkardığında Tanrı'dan[14] bereket alır. **8***Ama[15] dikenlerle çalılar çıkaranın bir yararı yoktur, lanete yakındır ve sonu yanmaktır. **9***Ey sevgililer! Böyle söylersek de sizin için daha iyi ve kurtuluş nedeni olan şeylere güvencemiz var. **10***Çünkü[16] Allah adaletsiz[17] değildir ki emeğinizi[18] kutsallara yaptığınız[19] ve yapmakta olduğunuz hizmetle adına gösterdiğiniz sevginizi unutsun. **11***Ama tembel olmadan iman ve sabırla, vaadlere[20] mirasçı olanlara uymanız; **12***Ve sizden herbirinizin olgun bir ümide erebilmesi için[21] sona dek aynı gayreti göstermenizi istiyoruz. **13***Çünkü Allah, İbrahim'e hakkı için[22] yemin ederek vaad ettiğinde; kendinden büyük biri olmadığından, kendi kişiliği için şöyle yemin etmişti: **14***"Gerçekten seni çok bereketleyecek ve seni çok çoğaltacağım"dedi. **15***O da bunun için sabrettikten sonra vaade erişti. **16***Çünkü insanlar kendilerinden daha büyüğün hakkı için yemin ediyorlar ve andlarında[23] ispat için her çekişmenin sonu yemindir. **17***Bu şekilde Allah, verilen sözün miraççılarına[24] kendi tasarısının değişmesinin mümkün[25] olamıyacağını kesinleştirmek için bir yemin kattı. **18***Tâ ki; onlarda Tanrı'nın yalan söylemesi olanaksız olan, iki değişmez şey aracılığıyla; biz sığınanlar, önümüze[26] koyulan ümide erişmek için güçlü bir şekilde avutulalım. **19***Bu ümit için canımızı güçlü ve değişmez bir gemi lengeri gibi tutuyoruz. O da[27] perdenin içine; **20***Yani İsa, Melkisedek tertibine göre, bizim uğrumuza[28] sonsuza dek[29] baş Kahin(*imam, halife*) olarak, önder*(mürşid)* olmak için girdiği yere giriyor.

(1) Filp.3/12,13,14,B.5/12,**(2)**B.9/14,**(3)**Res.İşl.19/4,5, **(4)**Res.İşl. 8/14-17, 19/6,**(5)**Res.İşl.17/31,32, **(6)**Res.İşlk.24/25, Rom.2/13, **(7)**Res.İşl.18/21,I.Kor.4/19,**(8)**B.10/32,**(9)**Yuh.4/10, 6/32,Efs. 2/8,**(10)**Galt.3/2ve5,B.2/4, **(11)**B.2/5, **(12)**Mat.12/31,32, B.10/26, II.Petr.2/20,21,I.Yuh.5/16,**(13)**B.10/29,**(14)**Mez.65/10, **(15)**İşa. 5/6, **(16)**Sül.Mes.14/31, Mat.10/42,25/40, Yuh.13/20, **(17)**Rom. 3/4,II.Sel.1/6,7, **(18)**I.Sel.1/3, **(19)**Rom.15/25,II.Kor.8/4, 9/1ve 12,II.Tim.1/18,**(20)**B.10/36,**(21)**B.3/6ve14,**(22)**Tek.22/16, 17,Mez.105/9,Luk.1/75, **(23)**Çık.22/11, **(24)**B.11/9, **(25)**Rom. 11/29, **(26)**B.12/1, **(27)**Lev.16/15, B.9/7, **(28)**B.4/14, 8/1, 9/24, **(29)**B.3/1, 5/610, 7/17.

7. Bölüm: 1)İsa Mesih'in '*Melkisedek*' kuralına /tertibine göre baş Kahin(*İmam, halife*) olarak; 11)Ve Harun'dan gelen imamlardan daha büyük olduğu.
1* Çünkü bu Melkisedek[1] Salem kralı olup, Tanrı'nın kahini olarak, İbrahim'i kralların öldürülmesinden dönerken karşıladı ve ona iyilik diledi. **2*** İbrahim de ona tüm ganimetten ondalık verdi; ve onun adına ilk çevirisi "Doğruluk Kralı", ikincisi "Esenlik Kralı" anlamında Salem(*selamet*) kralı da olarak; **3*** Babasız, anasız, çocuksuz, günlerinin başlangıcı ve ömrünün sonu olmayan; ancak Tanrı Oğlu'na benzeyen ve sürekli kahin kalandı. **4*** Bakın bu ne denli büyük bir kimseydi ki O'na[2] atalar babası olan İbrahim de ganimetten ondalık verdi. **5*** Levi[3] oğulları'ndan imamlığı alanlara kavimden; yani kendi kardeşlerinden; her ne kadar onlar İbrahim'in soyundan geliyorlarsa da şeriate göre ondalık almaya izinleri vardır. **6*** Ama bunların soyundan olmayan kimse İbrahim'den ondalık alıp vaadlere[4] erişene iyilik[5] diledi. **7*** Ama buna göre iyilik büyükten küçüğe doğru dilenir. **8*** Burada, söylenilen kişiler ondalık alır; ama[6] orada yaşadığına tanıklık edilen kişi alır. **9*** Ondalığı alan Levi de; İbrahim aracılığıyla ondalık verdi, denilse olur. **10*** Çünkü Melkisedek Levi'nin babasını karşıladığı zaman kendisi daha onun sulbünde(*bedenindeydi*) idi. **11*** Eğer[7] Levi 'İmamet'(*Kahinlik*) aracılığıyla kâmil olarak olgunlaşsaydı(Çünkü bunun için halka şeriat da verilmişti.) artık Harun kuralına göre denilmeyecek ve Melkisedek kuralına göre başka bir kahinin ortaya çıkması gerekecekti. **12*** Çünkü 'İmamet' (*Halifelik*) şekil değiştirdiği zaman Kutsal Yasa'nın da değişmesi gerekir. **13*** Kendisi için bu şeylerin söylendiği kişi; hiç kimsenin mezbaha (Sunağa) hizmet etmemiş olduğu başka bir oymaktandı. **14*** Çünkü Rabbimiz'in Yahuda'dan[8] çıkmış olduğu bellidir. Oysa bu oymak için Musa, 'İmamet'(*halifelik*) konusunda birşey söylemedi. **15*** Ve Melkisedek benzeyişinde olarak bedensel bir buyruktan ibaret olan şeriate göre değil; **16*** Ancak bitmeyen bir yaşam gücüne göre, başka bir Kahin(*imam, halife*) ortaya çıktığına göre, bu daha çok açıktır. **17*** Çünkü sen[9] Melkisedek kuralına göre sonsuza dek Kahinsin(*imamsın, halifesin*) diye tanıklık yapıyor. **18*** Çünkü[10] Kutsal Yasa'nın hiçbir şeyi tamamlamadan gelen buyruğu güçsüz[11] ve yararsız olduğundan kaldırıldı. **19*** Onun yerine[12] büyük bir ümit girdi ve bunun aracılığıyla Tanrı'ya katılıyoruz[13]. **20*** Nitekim kahinliği(*halifeliği*) olmadığı gibi yeminsiz olmadı **21*** (Çünkü onlar yeminsiz; oysa İsa yeminle olup kendine: "Rabbi[14] sen Melkisedek tertibine göre sonsuza dek baş kahinsin(*Halifesin*) "diye yemin etti ve '*Pişman olmaz*' diyenden kahin(*imam, halife*) olarak atandı. **22*** Böylece[15] İsa o denli büyük bir andın kefili oldu. **23*** Onların sonsuza dek kalmalarına ölüm bir engel olduğundan kahin olanlar da birçok kişilerdi. **24*** Ama O sonsuza dek kalıcı olduğundan değişmez bir Kahinlik(*İmamet*) makamı[*] vardır. **25*** Bu yüzden O'nun aracılığıyla Tanrı'ya katılanları, kamil*(yetkin)* olarak kurtarmaya gücü vardır. Çünkü[16] onlar için şefeat etmeye devamlı hayattadır. **26*** Bu örnekle; yani kutsal[17] suçsuz, lekesiz, günahkârlardan ayrı, gökten daha yüksek[18]. **27*** Ve O, baş kahinler gibi önce kendisinin[19] sonra da halkının suçları için[20] her gün kurbanlar sunmaya gereksinimi olmayan bir baş kahin olması gerekiyordu. Çünkü kendini sunarak bunu bir kez de yapmış oldu[21]. **28*** Böylece Kutsal Yasa güçsüz olan[22] insanları baş imamlar yapıyor; ama şeriatten sonra olan yemin sözü ise sonsuza dek[23] mükemmel olan oğlu getiriyor.

(1) Tek.14/18vediğ.,**(2)**Tek.14/20,**(3)**Say.18/21ve26, **(4)**Rom.4/13, Galt.3/16,**(5)**Tek.14/19,**(6)**B.5/6,6/20,**(7)**Galt.2/21, 18.ve19.Ayetler, B.8/7, **(8)**İşa.11/1, Mat.1/3, Luk.3/33, Rom.1/3, Vah.5/5, **(9)**Mez.110/4, B.5/6ve10, 6/20, **(10)**Res.İşl.13/39, Rom.3/20,22ve28, 8/3, Galt.2/16, B.9/9, **(11)**Rom.8/3, Galt.4/9, **(12)**B.6/18, 8/6, Galt.3/24, **(13)**Rom.5/2, Efs.2/18, 3/12, B.4/16, 10/20, **(14)**Mez.110/4, **(15)**B.8/6,9/15,12/24, **(*)Bak.Ekl.** 45/46, I.Mak.2/54,**(16)**Rom.8/34,I.tim.2/5,B.9/24,I.Yuh.2/1, **(17)**B.4/15, **(18)**Efs. 2/21, 4/10, B.8/1, **(19)**Lev.9/7, 16/6,11, B.5/3, 9/7, **(20)**Lev. 16/15, **(21)**Rom.6/10, B.9/12ve28, 10/12, **(22)**B.5/1,2, **(23)**B.2/10, 5/9.

8. Bölüm: 1)İsa Mesih'in sonsuzluk İmameti (*Kahinliği*) halifeliği ile Levililer'in; 7)Ve böylece Beşaretin(*Sevinç getirici Haber'in*) yeni ve sonsuz Andıyla(Antlaşmasıyla) atalara yapılan geçici andın ortadan kalktığı.
1* Tüm söylediğimiz şeylerin özeti budur: Gökte[1] yücelik tahtının sağında oturan böyle bir baş kahinimiz(*imam, halife*) vardır. **2*** Bu da Kutsal meskenin[2] ve insanın değil; ancak Tanrı'nın kurduğu gerçek[3] evin hizmetçisidir. **3*** Çünkü[4] her baş kahin(*Halife*) sunularla kurbanlar sunmak için seçilmiş olduğundan; bunun da[5] sunacak bir şeyi olması gerekiyordu. **4*** Çünkü eğer O yeryüzünde olmuş olsaydı; şeriate göre sunuları sunacak olan imamlar bulundukça bir kahin(*halife*) olmazdı. **5*** [Onlar ise gökteki şeylerin örneği ve gölgesine[6] göre hizmet ediyorlar. Nitekim Musa'ya Evi yapacağı zaman vahyedildi. Çünkü ona: "Bak[7] herşeyi, sana dağda gösterilen örneğe göre yapacaksın" dedi.] **6*** Oysa şimdi O, ne denli büyük vaatler almış olan, daha büyük bir andın aracısı ol-

muşsa; o denli de büyük[8] bir göreve erişti. **7***Çünkü[9] eğer o öncekisi kusursuz olsaydı; ikincisi için bir gerekçe olmazdı. **8***Onlara şöyle diyor: "İşte[10] İsrail halkı ve Yahuda halkı'yla yeni bir antlaşma yapacağım günler geliyor" diye Rabb buyuruyor. **9***Bu da onları Mısır'dan çıkarmak için atalarının ellerinden yapıştığım günde, onlarla yaptığım antlaşma gibi olmayacaktır. Çünkü onlar sözümde*(Ahdimde)* durmadılar ve ben de onlardan yüzümü çevirdim" diye Rabb söylüyor. **10***"Çünkü o günlerden sonra[11] İsrail halkıyla antlaşacağım and budur; yani 'Kutsal Yasamı' belleklerine koyup yürekleri üzerine yazacağım. Ben[12] onlara Allah olacak ve onlar da benim halkım olacaklardır. **11***Herkes[13] kendi komşusuna ve herkes kendi kardeşine: 'Rabbi bil' diyerek öğretmeyecek; çünkü küçükten büyüğe dek onların tümü '*Ben*'i bilecektir. **12***Çünkü haksızlıklarına karşı bağışlayıcı olacağım ve onların[14] suçlarıyla kötülüklerini anmayacağım" diye Rabb söylüyor. **13***Yeni diyerek[15] öncekiyi eski yapmıştır; böylece eski ve yaşlanmış olanın da ölmesi yakındır.

(1) Efs.1/21, Kol.3/1, B.1/3, 10/12, 12/2, **(2)**B.9/8,12ve23, **(3)**B.9/11, **(4)**B.5/1, **(5)**Efs.5/2, B.9/14, **(6)**Kol.2/17, B.9/23, 10/1,**(7)**Çık.25/40,26/30,27/8,Say.8/4,Res.İşl.7/44, **(8)**II.Kor.3/6, 8,9,**(9)**B.7/11ve18,**(10)**Yerm.31/31-34, **(11)**B.10/16, **(12)**Zek.8/8, **(13)**İşa.54/13, Yuh.6/45, I.Yuh.2/27, **(14)**Rom.11/27, B.10/17, **(15)**II.Kor.5/17.

9. Bölüm: 1)Önceki ahdin(antlaşmanın) kesin kuralları ve kutsal yeri, 8)Bunların neyi işaret ettiği, 11)Mesih'in kurbanının ve kanının bunlardan daha üstün olduğu.

1*Şimdi o önceki antlaşmanın ibadet, kesin buyruklar(*farzlar*) ve yerde olan[1] 'Kutsal bir Yer'i (*Makdisi*) vardı. **2***Çünkü[2] birincisi: Ev(Tapınak) yapılmış olup orada[3] şamdan[4] ve sofrayla[5] huzur ekmekleri bulunuyordu. Bunlar da kutsal olarak anılıyordu. **3***İkincisi[6] Perdenin arkasında en kutsal yer(*Kuddüs Akdâs*) adı verilen yer vardı. **4***Orada altın buhurdan ve her yeri[7] altınla kaplı Ahit(Antlaşma) Sandığı vardı. Bunda da içinde '*Man*[8] bulunan altın testi ve Harun'un[9] filizlenmiş olan değneği ve Antlaşmanın[10] levhaları bulunuyordu. **5***Üstünde[11] de bağışlamalık düzeneğine*(kefaretgâh'a)* gölge eden görkemlilik Kerubîleri vardı. Tüm bu şeyler için şimdi uzun uzadıya söylemeye gerek yok. **6***Bunlar böyle düzenlenmişken hizmetlerini yapmak için kahinler her zaman birinci Ev'e(*Tapınağa*) giriyorlardı[12]. **7***Ama ikincisine yılda[13] bir kez yalnız baş kahin giriyordu ve kan götürmeden giremiyordu. O kanı[14] da kendisi için ve halkın kusurları için sunuyordu. **8***Kutsal Ruh[15] bu şekilde açıklıyor: Önce Tapınak durdukça "Kutsal Yer'in yolu[16] daha gösterilmemiştir. **9***Bu da o zaman için bir örnekti. Çünkü orada ibadet edenin vicdanını[17] olgunluğa götüremeyen sunular ve kurbanlar sunuluyordu. **10***Bunlar salt yiyecek[18] içecek, çeşitli[19] yıkanmalar(*Abdestler*) ve bedenin[20] işlerine ait yeni düzen gelinceye dek olan ayinlerden ibaretti. **11***Ama[21] gelecek nimetlerin baş[22] kahini(*halifesi*) olan Mesih ortaya çıkıp el ile[23] yapılmamış daha büyük ve daha tutarlı; yani bu yaradılıştan olmayan evden geçerek; **12***Tekeler ve buzağılar kanıyla değil[24] ancak kendi kanıyla[25] sonsuzluk fidyesi[26] vererek "Kutsal Yer"e[27] bir kez de girdi. **13***Çünkü eğer boğalar[28] ve ergeçler kanı; inek külü[29] kirli olanlar üzerine serpilince bedenin temizliği için kutsamış olsa da; **14***Sonsuz[30] öncelikli olan ruh aracılığıyla kendini[31] lekesiz olarak Tanrı'ya sunmuş olan Mesih'in kanı[32] vicdanlarınızı yüce olan[33] Tanrı'ya ibadet etmeniz için ölü işlerden[34] ne denli çok temizler[35]. **15***Bu[36] yüzden yeni[37] bir antlaşma'nın aracısıdır. Tâ ki; önceki Antlaşma'nın egemenliği altında olan suçların bağışlanması için; ölüm[38] sonucuyla çağrılanlar[39] sonsuzluk mirasının vaadine erişsinler. **16***Çünkü bir vasiyetin yürürlüğe konabilmesi için; vasiyet edenin ölmesi gerekiyor. **17***Vasiyet eden sağ kaldıkça, vasiyetin bir hükmü olmadığından; vasiyet edilenler[40] üzerine durur. **18***Bu yüzden[41] diğeri de kan olmaksızın kutsanamadı. **19***Çünkü Musa tüm halka Kutsal Yasa'ya göre, bütün buyrukları söyledikten sonra; buzağıların[42] ve tekelerin kanını alıp suyla[43] kırmızı yapağıyla, züfa otuyla hem Kitab'ın(*Tevrat*'ın) üstüne ve hem de tüm halkın üzerine serpti. **20***Ve[44] 'Bu Tanrı'nın size buyurduğu Antlaşmanın kanıdır' dedi. **21***Böylece o kandan[45] Eve ve tüm ibadet takımlarına serpti. **22***Kutsal Yasa gereği hemen her şey kanla paklanır ve kan dökülmeyince[46] bağışlanma olmaz. **23***Böylece gökte[47] olan şeylerin örneklerinin bunlar aracılığıyla; ama göksel şeylerin bunlardan daha büyük kurbanlarla paklanması gerekiyor. **24***Çünkü Mesih[48] gerçeğinin örneğine[49] göre el ile yapılmış olan kutsal bir yere değil; ama bizim için, Tanrı'nın[50] önünde kendini göstermek üzere asıl göğe girdi. **25***Oysa baş[51] kahin(*imam*) her yıl, bir başkasının kanıyla kutsal yere girdiği için; bunu bir çok kez kendi kendini kutsaması için yapmıyor. **26***Eğer böyle olsaydı dünyanın kuruluşundan beri O'nun birçok kez acı çekmesi gerekecekti. Şimdiyse çağların sonunda[52]

kendisi kurban olmakla, günahın kaldırılması için bir kez[53] göründü. **27*** İnsanlara bir kez[54] ölmek ve sonra[55] da yargılanmalarına karar kılındığı gibi; **28*** Aynen Mesih[56] de birçoklarının suçlarını kaldırmak için bir kez[57] sunulmuş[58] olup kendini[59] bekleyenleri kurtarmak üzere suçsuz[*] olarak ikinci kez görünecektir.

(1)Çık.25/8,**(2)**Çık.26/1,**(3)**Çık.26/35,40/4,**(4)**Çık.25/31, **(5)**Çık.25/23ve30,Lev.25/5ve6,**(6)**Çık.26/31,33,49/3ve21, B.6/19,**(7)**Çık.25/10,26/33,40/2ve21,**(8)**Çık.16/33,34, **(9)**Say.17/10, **(10)**Çık.25/16ve21, 34/29, 40/20, Tes.10/2ve5, I.Krl.8/9ve21,II.Trh.5/10, **(11)**Çık.25/18,22,Lev.16/2, I.Krl.8/6,7, **(12)**Say.28/3,Dan.8/11,**(13)**Çık.30/10, Lev.16/2ve11,12,15,34 ve25.Ayet, **(14)**B.5/3ve7,7/27, **(15)**B.10/19,20, **(16)**Yuh.14/6, **(17)**Galt.3/21, B.7/8ve19, 10/1ve11, **(18)**Lev.11/2, Kol.2/16, **(19)**Say.19/2,17ve diğ., **(20)**Efs.2/15, Kol.2/20, B.7/16, **(21)**B.10/1, **(22)**B.3/1, **(23)**B.8/2, **(24)**B.10/4, **(25)**Res.İşl.20/28, Efs.1/7, Kol.1/14, I.Petr.1/19, Vah.1/5,5/9, **(26)**Dan.9/24, **(27)**Zek.3/9,26.ve28.Ayetler,B.10/10,**(28)**Lev.16/14ve16, **(29)**Say.19/2,17vediğ., **(30)**Rom.1/3,I.Petr.3/18, **(31)**Efs.5/2, Tit.3/13,14,B.7/27,**(32)**I.Petr.1/19,I.Yuh.1/7,Vah.1/5, **(33)**Luk. 1/74,Rom.6/13ve22,I.Petr.4/2,**(34)**B.6/1,**(35)**B.1/3,10/21, **(36)**I.Tim.2/5,**(37)**B.7/22,8/6,12/24,**(38)**Rom.3/26,5/6, I.Petr.3/18,**(39)**B.3/1,**(40)**Galt.3/15,**(41)**Çık.24/6vediğ., **(42)**Çık.24/5,6,8, Lev.16/14,15,18, **(43)**Lev.14/4,6,7,49,50,51,52, **(44)**Çık.24/8, Mat.26/28, **(45)**Çık.29/12ve36, Lev.8/15,19, 16/14,15,16,18,19,**(46)**Lev.17/11,**(47)**B.8/5,**(48)**B.6/20,**(49)**B. 8/2,**(50)**Rom.8/34,B.7/25, I.Yuh.2/1, **(51)**7.Ayet, **(52)**I.Kor.10/11, Galt.4/4,Efs.1/10,**(53)**12.Ayet,B. 7/27,10/10,I.Petr. 3/18, **(54)**Tek. 3/19,Vaiz.3/20,**(55)**II.Kor.5/10,Vah.20/12,13,**(56)**I.Petr.2/24, I.Yuh.3/5, **(57)**Rom.6/10,I.Petr.3/18, **(58)**Mat.26/28, Rom.5/15, **(59)**Tit.2/13, II.Petr.3/11, **(*)**Hıristiyanlık inancına göre şimdi İsa gökte Yargı Gününe dek günahları taşıyor.

10. Bölüm: 1)Kutsal Yasa'ya göre olan buyrukların bir kişiyi olgunluğa erdiremiyeceği, 10)Mesih'in bir kez kurban olmasının sonsuza dek olgunluğu gösterdiği, 19)Temiz bir vicdanla imanda yürümek gerektiği, 26)Böyle büyük bir kurtuluşu küçümseyenin dehşetli bir azaba uğrayacağı.

1* Çünkü Kutsal Yasa gelecek[1] şeylerin aslının görünüşüne göre değil; ama bu şeylerin gölgesinde olduğu için[2] yıldan yıla sunulan o kurbanları sunanları asla olgunluğa[3] erdiremez[4]. **2*** Öyle olmuş olsaydı; ibadet edenle bir kez temizlenmiş olur ve artık günah için vicdanlarınca dürtülemeyecekleri için de onların sunulması terkedilmiş olurdu? **3*** Ama[5] bunlarla yıldan yıla suçların tazelenmesi anılıyor. **4*** Çünkü boğalar[6] ve tekeler kanının günahları kaldırması olanaksızdır. **5*** Bu yüzden dünyaya gelirken diyor ki: "Kurban ve sunu istemedin; ama bana bir beden hazırladın; **6*** Yakmalık kurbanlardan ve günah kurbanlarından hoşnut olmadın. **7*** O zaman Kitabın tomarında benim için yazılmış olduğu gibi: Ey Allah! Senin dileğini yapmak üzere; işte ben geliyorum, dedim. **8*** Yukarıda Kutsal Yasa gereği sunulanlar için kurban[7] sunu, yakmalık kurbanlarla günah kurbanları istemedin ve onlardan hoşnut olmadın, dedikten sonra; **9*** "Ey Allah! Senin dileğini yapmak için geliyorum", diyerek öncekileri kaldırıyor ve sonrakiyi sağlam bırakıyor. **10*** Bu isteğiyle biz İsa[8] Mesih'in bedeninin bir kez sunulması aracılığıyla kutsandık[9]. **11*** Ve her kahin(*imam*) günden güne[10] hizmet ederek; durup günahlar[11] kaldırmaya asla gücü yetmeyen, o aynı kurbanları bir çok kez sunuyor. **12*** Ama[12] bu kişi günahlar için bir kurban sunmuş olup sonsuza dek Tanrı'nın sağında oturmuştur. **13*** Bundan böyle düşmanlarının[13] kendi ayakları altına basamak konulmasını bekliyor. **14*** Çünkü kutsananları bir kurbanla sonsuza dek olgunlaştırmıştır[14]. **15*** Buna Kutsal Ruh da tanığımızdır. **16*** Çünkü[15] o günlerden sonra onlarla antlaşacağım antlaşma budur (diye Rabb söylüyor.) Yani Kutsal Yasa'mı yüreklerine koyarak akılları üzerine yazacağım, diye önceden dedikten sonra: **17*** 'Onların günahlarını bağışlayacak ve kötülüklerini anmıyacağım' diyor. **18*** Şimdi bunların bağışlanması olduğuna göre, artık günah için bir kurbana gerek yok. **19*** Şimdi ey kardeşler! İsa'nın kanıyla perdeden[16] yani kendi bedeninden bizim için hazırladığı o yeni[17] ve diri yola göre. **20*** Kutsal Yer'e[18] girmeye öz güvenimiz[19] var ve Tanrı'nın Evi[20] üzerinde bir baş[21] kahinimiz(*imamımızz, Halifemiz*) varken **21*** Yüreklerimiz kötü[22] vicdandan temizlenmiş ve bedenimiz[23] temiz suyla yıkanmış olarak; **22*** Buna sağlam yürek ve mükemmel bir imanla[24] katılalım[25]. **23*** Sıkıca[26] tutunduğumuz umuda bağlanalım. Çünkü[27] vaad eden bunda sözünü tutacak. **24*** Sevgi ve iyi işlere yöneltmek için birbirimizi yüreklendirelim. **25*** Bazılarının alışkanlık edindiği gibi toplantılarımıza gelmemezlik etmeyelim[28] özellikle[29] günün[30] yaklaştığını gördükçe biribirimize öğüt verelim. **26*** Çünkü[31] gerçeği öğrendikten sonra bilerek[32] suç yaparsak artık günahlar için kurban kalmaz. **27*** Ancak ceza için şiddetli bir bekleyişle karşı gelenleri yok edecek olan ateşin[33] öfkesi gelir. **28*** Musa'nın[34] Kutsal Yasası'nı küçük düşürmüş olan adam iki[35] veya üç kişinin tanıklığıyla acımasızca öldürülür. **29*** Tanrı'nın oğluna ayaklar altına almış ve aracılığıyla kutsandığı antlaşma[36] kanını kirli saymış ve lütuf[37] ruhuna sitem etmiş olan kişinin ne denli[38] şiddetli bir azabı hak edeceğini düşünüyorsunuz? **30*** Çünkü: "İntikam benimdir cezayı[39] ben veririm" diye Rabb söylüyor ve yine: "Rabb[40] kendi halkını yargılayacaktır" diyeni biliyoruz. **31*** Yüce[41] Tanrı'nın eline düşmek korkunç bir şeydir. **32*** Böylece önceki günler; yani[42] aydınlandıktan sonra

şiddetli[43] acılara düşerek; **33***Bazı sitemler ve sıkıntılarla dünyanın diline düştünüz[44] ve bu gibi durumda olanlara gülünç[45] olduğunuz anı anımsayınız[46]. **34***Çünkü cezaevinde[47] bana dert yoldaşım olup; gökte[48] büyük ve sonsuz bir mülkünüz olduğunu bilerek, mallarınızın[49] paylaşılmasına sevinçle onay verdiniz. **35***Şimdi büyük bir ödülü[50] olan bu güvencenizi bırakmamanız gerekir. **36***Çünkü sabretmelisiniz[51]. Tâ ki; Tanrı'nın dileğini yaparak vaade[52]) erişesiniz. **37***Biraz[53] zamandan sonra gelecek[54] olan geliyor ve gecikmiyor. **38***"Doğru kişi[55] imanla yaşayacaktır" Eğer biri geri çekiliyorsa canım ondan hoşnut olmaz. **39***Ama biz yok olmak için geri[56] çekilmeklikten değil; ancak can[57] kurtarmak için imandanız.

(1)B.9/11, **(2)**Kol.2/17, B.8/5, 9/23, **(3)**14.Ayet, **(4)**B.9/9, **(5)**Lev.16/21,B.9/7,**(6)**Mik.6/6,7, B.9/13, 11.Ayet, **(7)**Mez.40/6ve diğ., 50/8ve diğ., 1/11, Yerm.6/20, Res.İşl.5/21,22, **(8)**B.9/12, **(9)**Yuh.17/19, B.13/12, **(10)**Say.23/3, B.7/27, **(11)**4.Ayet, **(12)**Kol.3/1, B.1/3, **(13)**Mez.110/1, Res.İşl.2/35, I.Kor.15/25, B.1/13, **(14)**1.Ayet, **(15)**Yerm.31/33,34, B.8/10ve12, **(16)**B.9/3, **(17)**Yuh.10/9, 14/6, B.9/8, **(18)**B.9/8ve12,**(19)**Rom.5/2, Efs.2/18, 3/12,**(20)**I.Tim.3/15,**(21)**B.4/14,**(22)**B.9/14,**(23)**Hez.36/25, **(24)**Efs.3/12,Yak.1/6,**(25)**B.4/16,**(26)**B.4/14,**(27)**I.Kor.1/9, 10/13,I.Sel.5/24,II.Sel.3/3,B.11/11,**(28)**Res.İşl.2/42, Yahd.Mek. 19.Ayet,**(29)**Rom.13/11,**(30)**Filp.4/5,II.Petr.3/9,11ve14, **(31)**II.Petr.2/20,21, **(32)**Say.15/30, B.6/6, **(33)**Hez.36/5, Sef.1/18, 3/8, II.Sel.1/8, B.12/29, **(34)**B.2/2, **(35)**Tes.17/2ve6, 19/15, Mat.18/16, Yuh.8/17, II.Kor.13/1,**(36)**I.Kor.11/29, B.13/20, **(37)**Mat.12/31,32, Efs.4/30, **(38)**B.2/4, 12/25, **(39)**Tes.32/35, Rom.12/19, **(40)**Tes.32/36, Mez.50/4, 135/36, Mez.50/4, 135/14, **(41)**Luk.12/5,**(42)**B.6/4, **(43)**Filp.1/29,30, Kol.2/1, **(44)**I.Kor.4/9, **(45)**Filp.1/7, 4/14, I.Sel.2/14, **(46)**Galt.3/4, II.Yuh.8.Ayet, **(47)**Filp.1/7, II.Tim.1/16, **(48)**Mat.6/20, 19/21, Luk.12/33, I.Tim.6/19, **(49)**Mat.5/12, Res.İşl.5/41, Yakb.1/2, **(50)**Mat.5/12, 10/32, **(51)**Luk.21/19, Galt.6/9, B.12/1, **(52)**Kol.3/23, B.9/15, I.Petr.1/9,**(53)**Luk.18/8, II.Petr.3/9,**(54)**Habk.2/3,4,**(55)**Rom. 1/17,Galt.3/11, **(56)**II.Petr. 2/20,21, **(57)**Res.İşl.16/30,31, I.Sel. 5/9, II.Sel.2/13.

11. Bölüm: 1)İmanın ne olduğu, 6)İnanç olmadan Tanrı'yı hoşnut etmenin olanaksız olduğu, 7)Eskilerden olan bazı kutsallar örnek gösterilerek imanın gücü ve etkisinin açıklanması.

1*Böylece iman ümit edilen şeylerin aslı ve görünmeyen[1] nesnelerin delilidir. **2***Eskiler[2] bununla iyi tanıklığa eriştiler. **3***İmanla anlıyoruz ki Tanrı'nın[3] sözüyle dünya kuruldu; şöyle ki görünen şeyler görünenden oluşmadı. **4***İmanla Habil Allah'a[4] Kabil'in sunduğundan daha iyi bir kurban sundu ve bu yüzden doğru olduğuna tanıklık yapıldı. Çünkü onun sunuları için Allah tanık oldu ve ölmüş olduğu halde bu yüzden daha[5] söylüyor. **5***İmanla Hanok[6] bir daha ölmemek üzere göğe alındı ve Tanrı onu aldığı için görünmez oldu; çünkü alınmadan önce 'Tanrı'yı hoşnut etti' diye onun için tanıklık yaptılar. **6***Ama[*] iman olmadan kabul edilmek imkânsızdır; çünkü Allah'a katılanın *"O"*nun var olduğuna ve kendisini arayanları ödüllendireceğine inanması gerekiyor. **7***İmanla[7] Nuh daha görünmeyen şeyler için vahiyle bilgilendirilerek korkup kendi evinin kurtuluşu için bir gemi[8] yaptı ve onun aracılığıyla dünyayı yargılayıp imana göre(9) olan doğruluk mirasçısı oldu. **8***İbrahim mirasçısı(10) olduğu yere gitmeye çağrıldığında inanarak onu dinledi; sonra nereye gideceğini bilmeden hareket etti. **9***vaad edilen ülkeye geldiklerinde imanla misafir oldu ve aynı vaadin(11) ortak mirasçıları olan İshak(12) ve Yakup ile çadırlarda oturdu. **10***Çünkü(13) temelli bir kente hazırlıklıydı; bunun(14) mimarı ve yapıcısı da Allah'tır. **11***Sara(15) kendisinin hamile kalması için inançla güçlendi ve söz verileni(16) doğru saydığından kısır iken(17) doğurdu. **12***Bu yüzden artık ölmüş gibi[18] kabul edilen birinden; göğün yıldızları[19] gibi çok ve deniz kenarındaki sayılamayacak derecede kum gibi soy türedi. **13***Tüm bunlar vaadlere eremediler[20] ama onları[21] uzaktan görüp güvençle ve hoşnutlukla kabul ederek, yeryüzünde[22] yabancı ve misafir olduklarını söyleyip inançla öldüler. **14***Çünkü böyle şeyleri söyleyenler bir vatan[23] aradıklarını gösteriyorlar. **15***Ama eğer çıktıkları yeri ansalardı; geri dönmeye zamanları olurdu. **16***Oysa şimdi daha iyisini; yani göktekileri arzu ediyorlar. Bu yüzden Allah, onların Allah'ı[24] denilmekten utanmaz; çünkü onlara[25] bir şehir hazırladı. **17***İbrahim[26] inancı için sınandığında İshak'ı sundu ve vaatleri almış olan kendisine: **18***"Senin soyun[27] İshak'la anılacaktır" diye kendisi için söylenilen biricik[28] oğlunu sundu. **19***Çünkü[29] Tanrı'nın onu ölülerden de kaldırmaya gücü yetiyor, diye düşündü ve oradan da onu bir alametle(olayla) geri aldı. **20***İnançla İshak[30] gelecek şeyler için Yakup ile Esav'a iyilik diledi. **21***Yakup ölürken inançla Yusuf'un[31] oğullarına teker teker dua etti ve kendi[32] değneğinin ucuna dayanıp secde etti. **22***Yusuf[33] inançla ölürken İsrailoğullarının çıkışını duyurdu ve kendi kemikleri için vasiyet etti. **23***Musa doğduğunda[34] annesi ve babası çocuğun güzel olduğunu görünce; kralın buyruğundan[35] korkmadı ve inançla onu üç ay gizledi. **24***Musa[36] olgunlaştığında Firavun'un kızının oğlu denilmekten çekindi. **25***Çünkü günahın geçici zevklerini sürmektense; Tanrı'nın halkıyla[37] beraber sıkıntı çekmeyi tercih etti. **26***Ve Mesih'in[38] sitemini Mısır'ın hazinelerinden daha büyük bir zenginlik saydı; çünkü ödülü[39] almaya hazırdı. **27***İnançla

kralın öfkesinden korkmadı ve Mısır'ı[40] terk etti. Çünkü[41] o görünmeyen kişiye görür gibi güvendi. **28*** İnançla[42] Fısh ı(*Mayasızı*) ve kan serpmesini yaptı. Tâ ki; ilk doğanları öldüren onlara dokunmasın. **29*** İnançla kızıl denizden[43] karadan geçer gibi geçtiler; Mısırlılar da buna kalkıştıklarında boğuldular. **30*** İnançla Eriha'nın surları[44] çevresinde yedi gün dolaştıktan sonra surlar yıkıldı. **31*** İnançla fahişe Rahab[45] casusları karşıladı ve inanmayanlarla[46] birlikte yok edilmedi. **32*** Daha ne diyelim; çünkü Gideon[47] Barak[48] Şimşon[49] Yeftah[50] Davut[51] ve Samuel[52] peygamberlerden söz edecek olursam buna zaman yetişmez. **33*** Onlar ki, imanla ülkeler fethettiler; doğruluk yaptılar, vaadleri[53] aldılar ve aslanların[54] ağızlarını kapadılar. **34*** Ateşin[55] şiddetini söndürdüler, kılıç ağzından kurtuldular[56] güçsüzlükten güçlendiler[57] cenkte güçlü oldular ve yabancıların[58] ordularını bozdular. **35*** Kadınlar ölülerini dirilmiş olarak aldılar[59] bazıları ise daha iyi bir dirilişe erişmek için kurtuluşu kabul etmeyerek işkence[60] gördü. **36*** Başkalarıyla da dalga geçtiler, baskı yaptılar, zincire vurdular[61] ve hem de cezaevlerine denemeye attılar. **37*** Taşlandılar[62] testereyle biçildiler; sınandılar, kılıçla vurularak öldürüldüler. Yoksulluk, sıkıntı ve acıya düştüler; koyun postları[63] ve keçi derileri giyerek dolaştılar[64]. **38*** (Dünya onlar için değildi) çöllerde, dağlarda, mağaralarda ve yerin deliklerinde[65] başıboş dolaştılar. **39*** Tüm bunlar inanarak iyi tanıklığı aldılar[66] ama vaade eremediler. **40*** Çünkü[67] Tanrı bizim için üstün bir şey yapmıştır. Tâ ki; onlar biz olmaksızın olgunluğa[68] geçmesinler.

(1) Rom.8/24,25, II.Kor.4/18, 5/7, **(2)**39.Ayet, **(3)**Tek.1/1, Mez.33/6, Yuh.1/3, B.1/2, II.Petr.3/5, **(4)**Tek.4/4, I.Yuh.3/12, **(5)**Tek.4/10, Mat.23/35, B.12/24, **(6)**Tek.5/22ve24, **(*)**Luther'in çevirisine göre: **"**Ama iman olmadan Tanrı'yı hoşnut etmek imkânsızdır; çünkü Tanrı'ya gelmek isteyen "O"nun var olduğuna ve kendisini arayanları ödüllendireceğine inanmalıdır.", **(7)**Tek.6/13ve22, **(8)**I.Petr.3/20, **(9)**Rom.3/22, 4/13, Filp.3/9, **(10)**Tek.12/1ve4, Res.İşl.7/2-4, **(11)**B.6/17, **(12)**Tek.12/8,13/3 ve18,18/1,9, **(13)**B.12/22,13/14, **(14)**B. 3/4, Vah.21/2,10, **(15)**Tek.17/19,18/11,14,21/2, **(16)**Rom.4/21, B. 10/23,**(17)**Bak.Luk.1/36,**(18)**Rom.4/19,**(19)**Tek.22/17, Rom.4/18,**(20)**39.Ayet, **(21)**27.Ayet, Yuh.8/56, **(22)**Tek.23/4, 47/9,I.Trh.29/15,Mez.39/12,119/19,I.Petr.1/17,2/11, **(23)**B.13/14, **(24)**Çık.3/6ve15, Mat.22/32, Res.İşl.7/32, **(25)**Filp.3/20,B.13/14, **(26)**Tek.22/1 ve 9, **(27)**Tek.21/12, Rom.9/7, **(28)**Yakb.2/21, **(29)** Rom.4/17,19 ve 21, **(30)**Tek.27/27 ve 39, **(31)**Tek.48/5,16ve20, **(32)**Tek.47/31, **(33)**Tek.50/24,25,Çık.13/19, **(34)**Çık.2/2, Res.İşl. 7/20,**(35)**Çık.1/16ve22,**(36)**Çık.2/10,11,**(37)**Mez.84/10, **(38)**B.13/13, **(39)**B.10/35, **(40)**Çık.19/28ve29, 12/37, 13/17,18, **(41)**13.Ayet, **(42)**Çık.12/21, **(43)**Çık.14/22ve29, **(44)**Yeş.6/20, **(45)**Yeş.2/1,**(46)**Yeş.6/23,Yakb. 2/25, **(47)**Hak.6/11, **(48)**Hak.4/6, **(49)**Hak.13/24, **(50)**Hak.11/1, 12/7, **(51)**I.Sam.16/1ve13,17/45, **(52)**I.Sam.1/20,12/20, **(53)**II.Sam.7/11 ve diğ, **(54)**Hak.14/5,6, I.Sam.17734,35,Dan.6/22,**(55)**Dan.3/25,Sül.Bilg.15/20, **(56)**I.Sam.20/1,I.Krl.19/3,II.Krl.6/16,**(57)**II.Krl.20/7, Eyp.42/10, Mez.6/8, **(58)**Hak.15/8ve15,I.Sam. 14/13,17/51,52,II.Sam.8/1 vediğ., **(59)**I.Krl.17/22,II.Krl.4/35, **(60)**Res.İşl.22/25, **(61)**Tek. 39720,Yerm.20/2,37/15, **(62)**I.Krl.21/13,II.Trh.24/21, Res.İşl. 7/58,14/19, **(63)**II.Krl.1/8,Mat.3/4, **(64)**BakZek.13/4, **(65)**I.Krl. 18/4,19/9,**(66)**B.2/13,**(67)**B.7/22,8/6, **(68)**B.5/9, 12/23, Vah.6/11.

12. Bölüm: 1)Pavlus'un inananları imanda tutmaya ve sabretmeye yüreklendirmesi, 22)Yeni Antlaşma'nın eskisinden daha üstün olduğu.

1* Şimdi bu kadar çok tanıklar çevremizi bulut gibi sarmış olduğundan; her ağırlığı[1] ve bizi kolayca kuşatan günahı bırakıp önümüze konulan yarışta imanı başlatan ve tamamlayan İsa'ya bakarak sabırla[2] koşalım[3]. **2*** O[4] önündeki sevinç[5] uğruna alçaltılmayı bir hiç sayarak, idama(*haça*) dayandıktan sonra Tanrı'nın tahtının sağında oturdu. **3*** Böylece günahlardan ötürü, kendisine karşı böyle bir muhalefete dayananı düşününüz ki[6] canlarınız[7] aciz ve yorgun olmasın. **4*** Günaha karşı cihat ederek[8] kan dökünceye dek henüz karşı koymadınız. **5*** "Ey oğlum[9] Rabbin terbiyesini küçük görme ve *"O"*ndan terbiye edildiğinde aciz kalma. **6*** Çünkü[10] Rabb sevdiğini terbiye eder ve beğendiği her oğlu döver" diyerek çocuklarına söylüyor gibi size verilen öğüdü unuttunuz. **7*** Eğer[11] terbiyeye dayanırsanız Tanrı size çocuklarıymışsınız gibi davranır. **8*** Ama[12] eğer herkesin payına düşen terbiyeden yoksun iseniz o zaman oğul değil gayrı meşru çocuklarsınız. **9*** Bedenlerimizin babaları bizim ümidimiz olduğu için onlara saygı gösterirsek; yaşamak için ne denli çok[13] Ruhların Babası'nı dinlemek gerekiyor. **10*** Çünkü onlar gönüllerine göre, nasıl uygun bulurlarsa; bir zaman için terbiye ediyorlardı; oysa Tanrı kutsallıkta[14] bir payımız olsun diye bunu yararımız için yapıyor. **11*** Durum bu: Kişi terbiye anında hiç sevinç duymuyor; ancak üzülüyor! Ama sonra[15] onunla terbiye olmuş olanlara doğruluk meyvesi getiriyor. **12*** Bu yüzden[16] güçsüz ellerle güçsüz dizleri güçlendiriniz; **13*** Ayaklarınız[17] için doğru yollar yapınız. Tâ ki; topal olan sapmayıp şifa[18] bulsun. **14*** Tümünüz[19] esenlikte olarak kutsallığa yönelsin. Çünkü hiç kimse[20] bu olmaksızın Rabbi görmeyecektir. **15*** Dikkat edin! Sakın bir kişi[21] Tanrı'nın lütfundan yoksun kalmasın ve sakın acı bir kök filizlenerek sıkıntı vermesin[22] çünkü birçokları onunla düştüler.

16* Sakın[23] bir kimse zinacı veya bir yemeğe karşılık[24] ilk oğulluk hakkını veren Esav gibi dindar[*] olmayan biri olmasın. **17*** Çünkü[25] bildiğiniz gibi sonradan bereketi almak istediyse de reddedildi ve bunu gözyaşlarıyla aradıysa da niyetini[26] değiştirmeye bir olanak bulmadı. **18*** Dokunulur ve ateşle yanar dağa[27] dumana karanlığa, kasırgaya. **19*** Ve boru sesini işiten kişi-ler; artık sözlerin sesine yaklaşmadılar ve o sesi duyanlar kendilerine[28] bir söz daha söylenmemesi için yalvardılar. **20*** Çünkü[29] eğer dağa canavar bile dokunsa taşlansın veya (okla vurulsun) diye söylenen buyruğa dayanamadılar. **21*** Gözlenenler o derecede heybetliydi ki[30] Musa: 'Çok korkuyor ve titriyorum' dedi. **22*** Ama[31] siz Sion dağına, yüce[32] Tanrı'nın şehiri olan göksel Kudüs'e ve birçok meleklere; **23*** Gökte[34] kaydolunmuş ilk doğanların[35] büyük kalabalık Cemaatine, tümünün[36] egemeni olan Tanrı'ya ve olgunluğa[37] erişmiş dürüstlerin ruhlarına; **24*** Yeni[38] bir Antlaşmanın aracısı İsa'ya ve Habil'in[39] kanından daha üstün şeyler söyleyen serpmeklik[40] kanına yaklaştınız. **25*** Sakının, söyleyeni reddetmeyin çünkü[41] onlar yeryüzünde ilhamla söyleyeni reddettikleri için kurtulmadılar; eğer biz gökte olandan yüz çevirirsek daha çok kurtulamayacağız. **26*** *"O"*nun sesi[42] o zaman yeri sarstı. Şimdi ise Ben[43] bir kez daha yeri değil; ancak göğü sarsacağım, diye söz vermiştir. **27*** Bu: "Bir kez daha", dediği sarsılmaz şeylerin baki kalması için yapıldığı gibi; sarsılır[44] şeylerin de değişkenliğini gösterir. **28*** Bu yüzden sarsılmaz bir egemenlik almış olarak o lütfa erişelim ki O'nun aracılığıyla Tanrı'ya uygun bir şekilde saygı ve dindarlıkla ibadet edelim. **29*** Çünkü[45] Tanrımız yakıp yok eden bir ateştir.

(1)I.Kol.3/8,I.Petr.2/1,**(2)**Rom.12/12,B.10/36,**(3)**I.Kor.9/24Filp.3/13,14,**(4)**Mez.110/1,B.1/3ve13,8/1,I.Petr.3/22,**(5)**Luk.24/26,Filp.2/8vediğ.,I.Petr.1/11,**(6)**Mat.10/24,25,Yuh.15/20, **(7)**Galt.6/9, **(8)**I.Kor.10/13,B.10/32,34,**(9)**Eyp.5/17,Sül.Mes.3/11, **(10)**Mez.94/12,119/75,Sül.Mes.3/12,Yakb.1/12,Vah.3/19,**(11)**Tes.8/5, II.Sam.7/14,Sül.Mes.13/24,19/18,23/13,**(12)**Mez.73/14,I.Petr.5/9, **(13)**Say.16/22,27/16,Eyp.12/10,Vaiz12/7,İşa.42/5,57/16,Zek.12/1,**(14)**Lev.11/44,19/2,I.Petr.1/15,16,**(15)**Yakb.3/18, **(16)**Eyp.4/3,4,İşa.35/3,**(17)**Sül.Mes.4/26,27,**(18)**Galt.6/1,**(19)**Mez. 34/14, Rom.12/18,14/19,II.Tim.2/22, **(20)**Mat.5/8,II.Kor.7/1,Efs. 5/5, **(21)**II.Kor.6/1,Galt.5/4,**(22)**Tes.29/18,B.3/12,**(23)**Efs. 5/3,Kol.3/5,I.Sel.4/3,**(24)**Tek.25/33,**(*):** Gerçek hakkından vazgeçen, **(25)**Tek.27/34,36,38,**(26)**B.6/6, **(27)**Çık.19/12,18,19, 20/18,Tes.4/11,5/22,Rom.6/14,8/15,II.Tim.1/7, **(28)**Çık.20/19, Tes.5/5ve25,18/16,**(29)**Çık.19/13,**(30)**Çık.19/16, **(31)**Galt.4/26, Vah.3/12, 21/2ve10,**(32)**Filp.3/20,**(33)**Tes.33/2,Mez.68/17,Yahd. Mek.15. Ayet, **(34)**Luk.10/20,Filp.4/3,Vah.13/8, **(35)**Çık.4/22,Yakb. 1/18, Vah.14/4,**(36)**Tek.18/25,Mez.94/2,**(37)**Filp.3/12,B.11/40, **(38)**B. 8/6,9/15,**(39)**Tek.4/10,B.11/4,**(40)**I.Petr.1/1,**(41)**B. 2/2,3,3/17, 10/28,29,**(42)**Çık.19/18,**(43)**Hag.2/6,**(44)**Mez.102/26, Mat.24/35, II.Pet.3/10, Vah.21/1, **(45)**Çık. 24/7, Tes.4/24, 9/3, Me.50/3,92/3, İş.66/15, II.Sel.1/8, B.10/27.

13. Bölüm: 1)Kardeş sevgisi, 4)Temizlik, 5)Ve yetinmek,7)Gerçek yol göstericilere yücelik, 9)Acayip öğretilerden kaçınmak,10)İsa Mesih'i söylemek, 16)Yoksullara yardım, 7)Yol göstericileri dinlemek için çeşitli öğütler, 18)Elçinin kendisi için dua arzu etmesi, 20)Dua ve selamla mektubunu bitirmesi.

1* Sürekli kardeş[1] sevgisi olsun; **2*** Ve misafirlere[2] iyi davranmayı unutmayınız. Çünkü[3] bu şekilde bazı kişiler melekleri ağırladılar. **3*** Cezaevinde[4] olanları onlarla bağlanmış gibi ve hakaret görenleri de kendinizde bedende olanlar gibi görünüz. **4*** Evlenmek her yönden iyidir ve yatak lekesizdir; ama fuhuşçuları[5] ve zinakârları Tanrı cezalandıracaktır. **5*** Tutumunuz ve davranışlarınız para sevmekten beri olsun, elinizdekilerle[6] yetinin. Çünkü kendisi: "Seni asla bırakmam[7] ve seni asla terk etmem" demiştir. **6*** Şöyle; tüm yüreklilikle. "Rabb bana yardımcıdır[8] korkmayacağım; insan bana ne yapabilir?" diyelim. **7*** Size Tanrı'nın sözünü söylemiş olan önderlerinizi[9] anımsayarak davranış ve yaşayışlarının sonuna dikkat edip imanlarına[10] bakın. **8*** İsa Mesih dün[11] bugün ve sonsuza dek hep aynıdır. **9*** Çeşitli[12] acayip öğretilerle öteye ve beriye sürüklenmeyin. Çünkü istekli olanların yararlanamadıkları şey yemeklerle değil[13] ama yüreğin lütufla doldurulması iyidir. **10*** Öyle[14] bir sunağımız vardır ki, Tapınağa hizmet edenlerin ondan yemeye yetkisi yoktur. **11*** Çünkü Kutsal Yer'e[15] baş imamın eliyle ve suçlarımız için kanı götürülmüş olan hayvanların cesetleri ordugâhın dışında yakılıyor. **12*** Bu yüzden İsa da kendi kanıyla halkı kutsamak için kapının dışında[16] acı çekti. **13*** Böylece O'nun sitemini[17] üzerimize alarak ordugâhın dışında O'nun yanına çıkalım. **14*** Çünkü[18] burada sonsuza dek duracak bir kentimiz yoktur; ama gelecek olanı arıyoruz. **15*** Böylece[19] O'nun aracılığıyla Tanrı'ya sürekli anma kurbanı[20] yani *"O"*nun adını söyleyen dudakların[21] meyvesini sunalım. **16*** İyilik[22] etmeyi ve yoksullara yardım yapmayı unutmayın. Çünkü[23] Allah böyle kurbanlardan hoşnut oluyor. **17*** Önderlerinizi[24] dinleyerek onlara uyun. Çünkü onlar hesap verecek kişiler gibi canlarınız[25] için uyanık duruyor. Tâ ki; bunu inleyerek değil(Çünkü o size yararsız oluyor) ama sevinçle yapsınlar. **18*** Bizim için dua edin[26] çünkü her şey için iyi davranmak amacıyla ve temiz[27] vicdanla olduğuna güveniyoruz. **19*** Özetle bunu yapmanızı[28] öneriyorum ki yanınıza bir an önce geri getirileyim. **20*** Esenlik[29] kaynağı olan Tanrı sonsuz Antlaşmanın kanıyla[30] koyunların[31] büyük

çobanı olan Rabbimiz[32] İsa'yı ölümden diriltti. **21*** Kendi arzusunu yapmanız için, sizi her iyi işte[33] doğru kılıp kendi önünde hoş olanı[34] sizde İsa Mesih ile yapsın ve *"O"* sonsuza dek yücelensin[35]. Âmin. **22*** Ey kardeşler! Size yalvarıyorum, bu öğüt sözlerine dayanınız. Çünkü size kısaca[36] yazdım. **23*** Timeteos[37] kardeşin serbest bırakıldığını bilin. Yakında geldiği zaman onunla beraber sizi de göreceğim. **24*** Tüm[38] önderlerinize ve tüm kutsallara selam ediyoruz. İtalya'da olanlar da size selam ediyor. **25*** Lütuf[39] tümünüzle olsun. Âmin.

(1) Rom.12/10, I.Sel.4/9, I.Petr.1/22, 2/17, 3/8, 4/8, II.Petr.1/7, I.Yuh.3/11, 4/7,20,21, **(2)**Mat.25/35, Rom.12/13, I.Tim.3/2, I.Petr.4/9, **(3)**Tek.18/3, 19/2, **(5)**I.Kor.6/9, Galt.5/19ve21, Efs.5/5, Kol.3/5,6, Vah.22/15, **(6)**Mat.6/25ve34, Filp.4/11,12, I.Tim.6/6ve9, **(7)**Tek.28/15, Tes.31/6ve8, Yeş.1/5, I.Trh.28/20, Mez.37/25, **(8)**Mez.27/1,56/4,11,12,118/6, **(9)**17.Ayet, **(10)**B.6/11, **(11)**Yuh.8/58, B.1/12, Vah.1/4, **(12)**Efs.4/14, 5/6, Kol.2/4ve8, I.Yuh.4/1, **(13)**Rom.14/17, Kol.2/16, I.Tim.4/3, **(14)**I.Kor.9/13, 10/18, **(15)**Çık.29/14, Lev.4/11,12ve21, 6/30, 9/11, 16/27, Say.19/3, **(16)**Yuh.19/17ve19, Res.İşl.7/57,58, **(17)**B.11/26, I.Petr.4/14, **(18)**Mik.2/10, Filp.3/20, B.11/10ve16, 12/22, **(19)**Efs.5/20, I.Petr.2/5, **(20)**Lev.7/12, Mez.50/13ve23, 69/30,31, 107/22, 116/17, **(21)**Hoş.14/2, **(22)**Rom.12/13, **(23)**II.Kor.9/12, Filp.4/18, B.6/10, **(24)**Filp.2/29, I.Sel.5/12, I.Tim.5/1ve7.Ayet, **(25)**Hez.3/17,33/2ve7, Res.İşl.20/26ve28, **(26)**Rom.15/31, Efs.6/19, Kol.4/3, I.Sel.5/25, II.Sel.3/1, **(27)**Res.İşl.23/1, 24/16, II.Kor.1/12, **(28)**Film.Mek.22.Ayet, **(29)**Rom.15/33, I.Sel.5/23, **(30)**Zek.9/11, B.10/29, **(31)**İşa.40/11, Hez.34/23,37/24, Yuh.10/11ve14, I.Petr.2/25, 5/4, **(32)**Res.İşl.2/24ve32, Rom.4/24, 8/11, I.Kor.6/14, 15/15, II.Kor.4/14, Galt.1/1, Kol.2/12, I.Sel.1/10, I.Petr.1/21, **(33)**II.Sel.2/17, I.Petr.5/10, **(34)**Filp.2/13, **(35)**Galt.1/5, II.Tim.4718, Vah.1/6, **(36)**I.Petr.5/12, **(37)**I.Sel.3/2, **(38)**7.ve17.Ayetler, **(39)**Tit.3/10.

YAKUP'UN GENEL MEKTUBU

1. Bölüm: 1)Yakup'un selamı, 2)Denemeleri sevinçle, 5)Ve bilgeliği imanla Allah'tan dilemek, 9)Zenginlikle övünmemenin gerekliliği, 13)Tanrı'nın hiç kimseyi şaşırtmadığı, 17)Her armağanın Tanrı'dan geldiği, 19)Tanrı'nın sözünü dinlemek, 22)Ve gerektiği şekilde yürümek gerektiği. 26)Gerçek diyanetin bazı işaretleri.

1* Tanrı'nın[1] ve Rabb İsa Mesih'in kulu Yakup[2] dağılmış[3] olan on iki[4] oymağa(*sıpta*) selam ediyor. **2*** Ey kardeşlerim çeşitli[5] denemelere düştüğünüz zaman onu[6] büsbütün sevinç sayınız. **3*** Çünkü[7] inancınızın sınavının sabır olduğunu biliyorsunuz. **4*** Ama bir şeyde eksiğiniz olmadan olgun ve tam olmanız için sabrın işleri olgunluk üzere olsun. **5*** Eğer[8] sizden birinin bilgelikte bir eksiği varsa saklamadan herkese bollukla bağışlayan Tanrı'dan dilesin[9] ona verilecektir[10]. **6*** Ama[11] asla şüphe etmeden imanla dilesin! Çünkü şüphe eden kişi rüzgârla(*) sürülüp çalkalanan deniz dalgasına benzer. **7*** Bu gibi bir adam Rabb'ten birşey alacağını sanmasın. **8*** İki fikirli[12] adam tüm yollarında kararsızdır. **9*** Düşkün olan kardeş kendi yüksekliğiyle; **10*** Zengin olan ise kendi düşkünlüğüyle öğünsün; çünkü otun[13] çiçeği gibi geçecektir! **11*** Güneş şiddetli bir sıcaklıkla doğunca otu kurutur ve çiçeği dökülüp şeklinin güzelliği kaybolur. Böylece zengin de kendi yollarında solacaktır. **12*** Ne mutlu[14] denemelere dayanan adam; çünkü bu sınavda başardığı zaman Rabb'in[15] kendini sevenlere söz verdiği yaşam çelengini[16] alacaktır. **13*** Baştan çıkan hiç kimse beni Tanrı ayartıyor demesin; çünkü Allah kötü şeylerle ne ayartır ve ne de birini baştan çıkartır. **14*** Ama herkes kendi şehvetiyle çekilip aldanır ve baştan çıkar. **15*** Sonra[17] şehvet hamile olup günah doğurur ve günah olgunlaşınca ölüm[18] doğurur. **16*** Ey sevgili kardeşlerim aldanmayınız. **17*** Her iyi armağan[19] ve her olgun yetenek yukarıdan olup *'Nurlar Babası'ndan* iner. Onda[20] değişiklik veya döneklik gölgesi yoktur. **18*** *"O"* da isteğine göre[21] kendi yaratıklarının[22] bir çeşit[23] ilk meyvesi olmamız için bizi gerçek sözle doğurdu. **19*** Şimdi ey sevgili kardeşlerim; her kişi[24] duymakta çabuk[25] konuşmakta yavaş ve öfkelenmekte[26] yavaş olsun. **20*** Çünkü insanın öfkesi Tanrı'nın doğruluğunu meydana getirmez. **21*** Bu yüzden[27] her pisliği ve birçok kötülükleri bırakıp içinizde ekilmiş ve canınızı kurtarmaya[28] gücü yeten sözü alçakgönüllülük ile kabul ediniz. **22*** Ama kendi kendinizi aldatarak yalnız sözü duyanlardan olmayın[29] onu yapıcılar olun. **23*** Çünkü[30] eğer biri sözü duyanlardan olup da yapıcı değilse; aynada kendi asıl yüzüne bakan adama benzer. **24*** Çünkü kendi kendine bakıp gittikten sonra bir anda nasıl olduğunu unuttu. **25*** Ama[31] özgürlüğün olgun Kutsal Yasa'sına dikkatle[32] bakarak yürüyen kişi duyan ve unutan değil; ama işleri yapan olduğundan kendi yaptıklarıyla kutsal[33] olacaktır. **26*** Eğer aranızda biri kendini dindar sanıyorsa ve kendi dilini tutmayıp[34] kendi yüreğini aldatırsa onun dini boştur. **27*** Baba Allah'ın önünde temiz ve lekesiz dindarlık budur; yani öksüzlerle[35] dul kadınları sıkıntılarında dolaşmak ve kendi canını[36] dünyadan lekesiz tutmaktır.

(1) Tit.1/1, **(2)**Res.İşl.12/17,15/13, Galt.1/19, 2/9, Yahd.Mek.1.Ayet, **(3)**Tes.32/27, Yuh.7/35, Res.İşl.2/5, 8/1, I.Petr.1/2, **(4)**Res.İşl.26/6, **(5)**I.Petr.1/6, **(6)**Mat.5/12, Res.İşl.5/41, İbr.10/34, I.Petr.4/13ve16, **(7)**Rom.5/3, **(8)**I.Krl.3/9,11ve12, Sül.Mes.2/3, **(9)**Mat.7/7, 21/22, Mark.11/24, Luk.11/9, Yuh.14/13, 15/7, 16/23, **(10)**Yerm.29/12, I.Yuh.5/14,15, **(11)**Mark.11/24, I.Tim.2/8,

(*)Bak.Sül.Bil.5/15, **(12)**B.4/8, **(13)**Eyp.14/2, Mez.37/2, 90/5,6, 106/11,103/15,İşa.40/6,I.Kor.7/31,B.4/14, I.Petr.1/24, I.Yuh.2/17, **(14)**Eyp.5/17,Sül.Mes.3/11,12,İbr.12/5, Vah.3/19, **(15)**Mat.10/22, 19/28,29, B.2/5, **(16)**I.Kor.9/25, II.Tim.4/8, B.2/5, I.Petr.5/4, Vah.2/10,**(17)**Eyp.15/35,Mez.7/14,**(18)**Rom.6/21ve23, **(19)**Yuh.3/27, I.Kor.4/7, **(20)**Say.23/19, I.Sam.15/29, Malk.3/6, Rom.11/29,**(21)**Yuh.1/13,3/3,I.Kor.4/15,I.Petr.1/23, **(22)**Yerm. 2/3, Vah.14/4, **(23)**Efs.1/12, **(24)**Vaiz 5/1, **(25)**Sül.Mes.10/19, 17727, Vaiz 5/2, **(26)**Sül.Mes.14/17, 16/32, Vaiz 7/9, **(27)**Kol.3/8, I.Petr.2/1, **(28)**Res.İşl.13/26, Rom.1/16, I.Kor.15/2, Efs.1/13, Tit.2/11, İbr.2/4, I.Petr.1/9, **(29)**Mat.7/21, Luk.6/46, 11/28, Rom.2/13, I.Yuh.3/7, **(30)**Luk.6/47ve diğ., Bak B.2/14ve diğ., **(31)**B.2/12, **(32)**II.Kor.3/18, **(33)**Yuh.13/17, **(34)**Mez.34/13, 39/1,I.Petr.3/10,**(35)**İşa.1/16,17,58/6,7,Mat.25/36, **(36)**Rom.12/2, B.4/4, I.Yuh.5/18.

2. Bölüm: 1)Adam kayırmanın iyi olmadığı, 10)Tüm Kutsal Yasa'yı(Şeriatı) tutmanın gerekli olduğu, 14)İmanın her şeyden önce geldiği, 19)Buna şeytanların, İbrahim'in ve Rahab'ın inancının delil gösteril-diği.

1* Ey kardeşlerim! Görkemli[1] Rabbimiz İsa Mesih'in imanını insan kayırarak[2] tutmayın. **2*** Çünkü eğer Cemaatinize altın yüzüklü, parlak giysili biri girer ve sonra da kirli giysili bir yoksul girecek olursa; **3*** Siz de parlak giysi giymiş olana saygı göstererek: 'Sen burada otur', diye ayrıcalık tanır; ama o kirli ve yoksul olana da şurada basamağımın yanında dur, derseniz; **4*** Bunu aklınızda hiç düşünmüyor musunuz? Böyle davranmakla kötü yürekli yargıçlar olmuyor musunuz? **5*** Dinleyin ey sevgili kardeşlerim! Tanrı'nın bu dünyanın yoksullarını[3] imanda zengin[4] ve kendini sevenlere[5] söz verdiği egemenliğin mirasçıları olacak olanları seçmedi mi? **6*** Siz ise yoksulu düşürdünüz[6] size sataşan zenginler değil mi ve sizi yargıya[7] sürükleyenler onlar değil midir? **7*** Adıyla çağrıldığınız güzel isme sövenler onlar değil mi? **8*** Eğer kitaba(*Tevrat'a*) göre: "Komşunu[8] kendin gibi seveceksin" diye buyrulan, Tanrısal Kutsal Yasa'yı uygularsanız iyi yapmış olursunuz. **9*** Ama[9] eğer adam kayırma gibi bir öngörüde bulunursanız, günah işlemiş olur ve Kutsal Yasa tarafından suçlular gibi gösterilirsiniz. **10*** Çünkü kim tüm Kutsal Yasa'yı tutar da bir şeyde hata edecek olursa; tümüne[10] karşı suçlu olmuş oluyor. **11*** Çünkü[11] 'Zina etmeyesin' diyen aynı şekilde. 'Öldürmeyeceksin' de, dedi. Eğer şimdi sen zina etmiyor; ama öldürüyorsan 'Kutsal Yasa'yı çiğnemiş oluyorsun. **12*** Bundan böyle[12] "Özgürlük Yasası"na(Yeni Antlaşma'ya) göre olan kişiler gibi konuşun ve yapın. **13*** Çünkü acımamış olan[13] acımasızca cezalandırılacaktır; ama[14] merhamet ceza'ya karşı övünür. **14*** Ey! kardeşlerim. Eğer biri inancım var deyip de yapmıyorsa ne[15] yararı var? O inanç onu kurtarabilir mi? **15*** Eğer[16] bir kardeş veya kızkardeş çıplak ve günlük yiyeceğine gereksinimi varsa; **16*** Ve[17] sizden biri de ona: Esenlikle git ısınmış ve doymuş olacaksın der; ama bedenin gereksinimlerini ona vermezse ne yarar sağlar? **17*** Böylece iman da yerine göre aktif yapılmadıkça ölüdür. **18*** Ama biri: Senin inancın var; benim ise işlerim var. Sen bana inancını işlerin olmaksızın göster ki, ben de sana[18] inacımı işlerimle göstereyim. **19*** Sen Tanrı'nın bir olduğuna inanıyor ve iyi yapıyorsun; şeytanlar[19] da inanıyor ve titriyorlar. **20*** Ama ey boş adam! İnancının işleri olmadan ölü olduğunu bilmek istiyor musun? **21*** Babamız İbrahim, oğlu[20] İshak'ı sunak üstünde sunduğunda işleriyle aklanmadı mı? **22*** İnancın[21] işleriyle birlikte yürüdüğünü ve imanın işlerle tamamlandığını bilmiyor musunuz? **23*** "İbrahim[22] Allah'a inandı ve bu ona doğruluk sayıldı" diye buyrulan söz tamamlanıp, Allah'ın dostu[23]**{*Halil İbrahim*}** adı verildi. **24*** Böylece insanın salt bir inançla değil; ama işleriyle aklandığını görmüyor musunuz? **25*** Bunun gibi fahişe[24] Rahab da casusları kabul ederek bir başka yoldan onları gönderdiğinde işleriyle aklanmadı mı? **26*** Çünkü beden ruh olmadıkça ölü olduğu gibi iman da işleri olmadan ölüdür.

(1) Kol.2/8, **(2)**Lev.19/15, Tes.1717, 16/19, Sül.Mes.24/23, 28/21, Mat.22716,9.Ayet,Yahd.Mek.16.Ayet,**(3)**Yuh.7/48, I.Kor.1/26ve28, **(4)**Luk.12/21, I.Tim.6/18, Vah.2/9, **(5)**Çık.20/6, I.Sam.2/30, Sül.Mes.8/17, Mat.5/3, Luk.6/20, 12/32, I.Kor.2/9, II.Tim.4/8, B.1/12, **(6)**I.Kor.11/22, **(7)**Res.İşl.13/50, 17/6, 18/12, B.5/6, **(8)**Lev.19/18, Mat.22/39, Rom.13/8,9, Galt.5/14, 6/2, **(9)**1.Ayet, (10)Tes.27/26, Mat.5/19, Galt.3/10, **(11)**Çık.20/13,14, **(12)**B.1/25, **(13)**Eyp.22/6, Sül.Mes.21/13, Mat.6/15, 18735, 25/41ve42, **(14)**I.Yuh.4/17,18, **(15)**Mat.7/26, B.1/23, **(16)**Bak Eyp.31/19,20, Luk.3/11, **(17)**I.Yuh.3/18, **(18)**3/13, **(19)**Mat.8/29, Mark.1/24,5/7,Luk.4/34,Res.İşl.16/17,19/15, **(20)**Tek.22/9ve12,**(21)**İbr.11/17,**(22)**Tek.15/6, Rom.4/3, Galt.3/6, **(23)**II.Trh.20/7, İşa.41/8, (Bak: Kur'an, Nisa Sûr.125: "Allah, İbrahim'i dost edinmişti...") **(24)**Yeş.2/1, İbr.11/31.

{*Halil İbrahim*}: Kudüs'ün bir kapısının kitabesinde 'La ilahe İllallah İbrahim Halilullah' yazısı kazınmıştır.

3. Bölüm: 1)Herkesin öğretmeye istekli olmasının iyi olmadığı, 2)Dil engellenemez bir kötülük olduğundan tutulması gerektiği, 13)Gökten gelen bilgeliği olan insanın, kıskançlık ve sürtüşmelerden çekinerek lütfa erişeceği.

1* Ey kardeşlerim! Çoğunuz[1] öğretmenler olmayınız; çünkü[2] daha büyük bir cezaya uğrayacağınızı biliyorsunuz. **2*** Hepimiz[3] bir çok kez hata yapıyoruz. Eğer bir kişi sözde hata etmezse[4] o kişi[5] olgun bir adam olup, tüm bedenine de gem vurur. **3*** Bak! Atların[6] her istediğimizi yapması için, ağızlarına gem vuruyor ve tüm bedenlerini döndürüyoruz. **4*** İşte gemiler de o denli büyük olup rüzgârda sürükleniyor; ama küçük bir dümen yardımıyla gemiciler onu istedikleri gibi yön-

lendiriyor. **5***Bunun gibi dil de bedenin küçük bir parçasıdır[7] ama çok büyük sözler söylüyor[8] ve küçük bir ateşle ne denli çok odunlar yanıyor. **6***Dil de[9] ateş, acılık ve kötülük kıvılcımıdır. O ağzımızda o denli bir yer tutmuştur ki, tüm bedenimizi[10] kirletir ve dünyanın çemberini alevlendirip kendisinde cehennem alevlenir. **7***Çünkü her türlü yabanıl hayvan, kuş ve sürüngenler ile denizde bulunanlar insanoğlu tarafından yönetilir, yönetilmiştir. **8***Ama hiçbir insan dilini tutamaz. O denli engellenemez kötü bir şeydir ki, sanki öldürücü[11] bir zehirle doludur. **9***Onunla 'Baba Allah'a hamd ediyor ve onunla da Tanrı'nın[12] benzeyişine göre yaratılmış insana kötülük diliyoruz. **10***Hep aynı ağızdan iyilik ve kötülük çıkıyor. Ey kardeşlerim bu şeyler böyle olmamalıdır. **11***Hangi su kaynağı bir gözden acı ve tatlı su çıkarabilir? **12***Ey kardeşlerim incir ağacından zeytin veya asmadan incir olur mu? Böylece hiçbir pınardan da tatlı veya tuzlu su çıkamaz. **13***Aranızda[13] bilge ve bilgi sahibi kim ise; iyi davranışıyla kendi işlerini[14] bilgelikle göstersin[15]. **14***Ama[16] eğer yüreğinizde acı, kıskançlık ve çekişmeler varsa; övünmeyin[17] ve gerçeğe karşı yalan söylemeyin. **15***Çünkü[18] bu bilgelik gökten inmemiş olup; dünyaya ait, bedene ait ve Şeytan'a aittir. **16***Çünkü[19] kıskançlık ve çekişmeler nerdeyse; düzensizlik ve her kötü şey de ordadır. **17***Ama[20] gökten olan bilgelik önce kalıcıdır; sonra barış, lütuf, yumuşaklık, merhametli, iyi meyvelerle, dolu, kinsiz ve ikilemli[21] değildir*(riyasızdır)*. **18***Doğruluk[22] meyvesi barış yapanlar için esenlikle ekilir.

(1) Mat.23/8ve10,Rom.2/20,21,I.Petr.5/3,**(2)**Luk.6/37, **(3)**II.Krl.8/46, II.Trh.6/36, Sül.Mes.20/9, Vaiz 7/20, I.Yuh.1/8, **(4)**Mez.34/13, B.1/26, I.Petr.3/10, **(5)**Mat.12/37, **(6)**Mez.32/9, **(7)**Sül.Mes.12/18, 15/2, **(8)**Mez.12/3, 73/8,9, **(9)**Sül.Mes.16/27, **(10)**Mat.15/11,18,19ve20, Mark.7/15,20ve23, **(11)**Mez.140/3, **(12)**Tek.1/26, 5/1, 9/6, **(13)**Galt.6/4, **(14)**B.2/18, **(15)**B.1/21, **(16)**Rom.13/13,**(17)**Rom.2/17,18,**(18)**B.1/17,Filp.3/19, **(19)**I.Kor.3/3,Galt.5/20,**(20)**I.Kor.2/6,7,**(21)**Rom.12/9, I.Petr.1/22, 2/1, I.Yuh.3/18,**(22)**Sül.Mes.11/18, Hoş.10/12, Mat.5/9, Filp.1/9, İbr.12/11.

4. Bölüm: 1)Şehvetin(*Aşırı isteklerin, hırsın*) kötü sonu, 7)Allah'ı dinlemek *"O"*na katılmak ve Şeytan'a karşı gelmenin gerekliliği, 11)Başkalarını yargılamanın ve kötülemenin doğru olmadığı, 13)Dünya malına bakmamak ve Rabbin isteğine teslim olarak davranmak gerektiği.

1*Aranızda sürtüşmeler ve kavgalar neden oluyor? Bundan; yani bedeninizde[1] savaşan şehvetlerinizden değil mi? **2***Bir şeye göz dikiyorsunuz ve onu elde edemiyorsunuz. Öldürüyorsunuz ve kıskanıyorsunuz; ama onu alamıyorsunuz. Çünkü aramıyorsunuz. **3***İstiyorsunuz ve alamıyorsunuz[2] çünkü şehvetlerinizi kullanmak için kötü yolda[3] arıyorsunuz. **4***Ey kadın[4] veya erkek zina edenler! Dünya'ya[5] olan sevginin Tanrı'ya düşmanlık olduğunu bilmiyor musunuz? Böylece[6] her kim dünyaya dost olmak istiyorsa Allah'a düşman olmuş oluyor. **5***"Bizde[7] duran ruh kıskanıncaya dek özler" diye buyuran Kitap(*Tevrat*) boşyere mi söylüyor sanıyorsunuz? **6***Ama daha çok lütuf veriyor. Bu yüzden diyor ki: "Allah böbürlenenlere karşı durur[8] ama alçakgönüllüler'e lütfeder" **7***Şimdi Allah'a uyunuz ve Şeytan'a karşı geliniz[9] o da sizden kaçacaktır. **8***Tanrı'ya yaklaşın[10] *"O"* da size yaklaşacak. Ey günahkârlar[11] ellerinizi paklayın ve ey iki yüzlüler[12] yüreklerinizi[13] temizleyin. **9***Yaslı[14] ve üzgün olup ağlayın. Sizin gülüşünüz kedere ve sevinciniz sıkıntıya dönüşsün. **10***Rabbin[15] önünde alçalın ki O da sizi yükseltsin! **11***Ey kardeşler birbirinizi[16] yermeyin. Birini yeren ve kardeşini[17] yargılayan Kutsal Yasa'yı kötüler ve onu*(şeriatı)* cezalandırmış olur. Eğer sen Kutsal Yasa'yı yargılarsan onunla yürüyen biri değil; ancak yargıcı olursun. **12***Kurtarmaya[18] ve yok etmeye gücü yeten Kutsal Yasa'nın[+] sahibi birdir; sen[19] kimsin ki başkasını yargılıyorsun? **13***Şimdi gelin[20] buna kulakasın. Bu gün veya yarın şu kente gidelim ve orada bir yıl kaldıktan sonra ticaret yaparak kazanalım, diyorsunuz. **14***[Oysa yarın ne olacağını bilemezsiniz; çünkü yaşamınız nedir? Gerçekten[21] bir an görünüp sonra kaybolan bir buğudur.] **15***Onun yerine Rabb[22] ister de sağ kalırsak: Bunu veya şunu yapalım, demelisiniz **16***Şimdi kendi gururunuzla böbürleniyorsunuz. Bunun gibi gurur[23] kötülüğe götürür. **17***Eğer[24] bir kimsenin elinden iyilik geliyor; ama onu yapmıyorsa, yapmaması ona günahtır.

(1) Rom.7/23,Galt.5/17,I.Petr.2/11,**(2)**Eyp.27/9,35/12, Mez.18/41, Sül.Mes.1/28, İşa.1/15, Yerm.11.Ayet, Mik.3/4, Zek.7/13, **(3)**Mez.66/18, I.Yuh.3/22, 5/14, **(4)**Mez.73/27, **(5)**I.Yuh.2/16, **(6)**Yuh.15/19, 17/14, Galt.1/10, **(7)**Bak Tek.6/5, 8/21, Say.11/29, Sül.Mes.21/10, **(8)**Eyp.22/29, Mez.138/6, Sül.Mes.3/34,29/23,Mat.23/12,Luk.1/52,14/11,18/14, I.Petr.5/5, **(9)**Efs.4/27,6/11,I.Petr.5/9,**(10)**II.Trh.15/2,**(11)**İşa. 1/16,**(12)**B.1/8,**(13)**I.Petr.1/22,I.Yuh.3/3,**(14)**Mat.5/4, **(15)**Eyp. 22/29, Mat.23/12, Luk.14/11, 18/14, I.Petr.5/6, **(16)**Efs.4/31, I.Petr.2/1,**(17)**Mat.7/1,Luk.6/37,Rom.2/1,I.Kor.4/5,**(18)**Mat. 10/28, **(+)**: Bazı Metinlerde: Şeriat'ı koyan, hakimi, **(19)**Rom.14/4ve13,**(20)**Sül.Mes.27/1,Luk. 12718vediğ.,**(21)**Eyp. 7/7,Mez.102/3,B.1/10,I.Petr.1/24,I.Yuh.2/17,**(22)**Res.İşl. 18/21,I.Kor.4/19,16/7,İbr.6/3,**(23)**I.Kor.5/6,**(24)**Luk.12/47, Yuh.9/41,15/22,Rom.1/20,21 ve 32,2/17, 18 ve 23.

5. Bölüm: 1)Zenginlere zulüm ve baskıları yüzünden gazap geleceği, 12)Sabredip dayanmak ve yeminden kaçınmak gerektiği, 13)Sıkıntıda olanla yüreği sevinçli olanın ve hastanın ödevleri, 16)Birbirimize hatalarımızı söylemek ve birbirimiz için dua etmek, 19)Yoldan çıkanı doğru yola götürmeniz farz olduğu.

1*Ey zenginler gelin[1] üstünüze gelecek belalar için bağırarak ağlayın. **2***Malınız çürümüş ve giysilerinizi[2] güve yemiştir. **3***Altın ile gümüşünüz paslanmıştır. Onların pası size karşı tanıklık için olacak ve etinizi ateş gibi yiyecektir. Çünkü son günler[3] için hazine yığdınız. **4***İşte[4] tarlalarınızı biçen işçilerin verilmeyen ücreti bağırıyor ve orakçıların[5] çağrışı Orduların Rabbi'nin kulağına erişti. **5***Yeryüzünde[6] zevk ve eğlenceyle yaşadınız; yüreklerinizi *'Suç gününde'* olduğu gibi[*] beslediniz. **6***Doğruluğa[7] karşı cezalandırıp onu öldürdünüz ve o size karşı gelemiyor. **7***Şimdi ey kardeşler Rabbin ortaya çıkışına dek dayanın! İşte çiftçi toprağın değerli ürününü bekliyor ve onun için tâ[8] ilk ve son yağmuru alıncaya dek sabrediyor. **8***Siz de sabredip yüreğinizi sağlamlaştırın[9]. Çünkü Rabb'in gelişi yakındır. **9***Ey! kardeşler[10] Birbirinizden şikayet etmeyin ki ceza tahtı önüne düşmeyesiniz. Bak yargı[11] kapının eşiğinde duruyor. **10***Ey kardeşlerim! Rabb'in adıyla söyleyen peygamberleri[12] sıkıntıları ve sabırlarıyla örnek alın. **11***İşte sabredenlere[13] kutsal diyoruz. Eyüp'ün[14] sabrını duydunuz ve Rabb'in[15] onadığı sonucu gördünüz. Çünkü Rabb[16] çok acıyan ve bağışlayandır. **12***Ey kardeşlerim! Böylece her şeyden önce ne gök[17] ne yer hakkı için ve ne de başka bir şey için yemin ediniz ki yargılanmayasınız. Çünkü sizin evet dediğiniz evet ve sizin hayır dediğiniz hayır olsun. **13***İçinizden biri sıkıntıda mıdır? Dua etsin ve bir kimsenin yüreği neşeli midir? Ezgiler okusun[18]. **14***Aranızdan biri hasta mıdır? Cemaatin sözü geçen yaşlılarını çağırsın ve Rabb'in[19] adıyla onu yağla meshederek onun için dua etsinler. **15***İmanla olan dua hastayı kurtarır ve Rabb da onu ayağa kaldırır. Eğer suçluysa[20] ona bağışlanacaktır. **16***Birbirinizin hatalarını söyleyiniz ve birbiriniz için dua ediniz. Tâ ki; şifa bulasınız. Doğru insanın[21] ateşli duasının çok tesiri var. **17***İlyas[22] da bizim gibi arzuları olan bir adamdı; yağmur[23] yağmaması için dua etti ve yeryüzüne[24] üç yıl altı ay yağmur yağmadı. **18***Sonra[25] yine dua etti ve gök yağmur verip yer de ürününü yetiştirdi. **19***Ey kardeşler! Eğer aranızdan biri gerçekten koparak ayrılır ve biri yine onu geri getirirse[26]; **20***Günahkârı kendi sapkın yolundan çekip çıkaran, ölümden[27] bir can kurtardığını bilsin; çünkü birçok[28] suçları örtmüş oluyor.

(1)Sül.Mes.11/28, Luk.6/24, I.Tim.6/9, **(2)**Eyp.13/28, Mat.6/20, B.2/2, **(3)**Rom.2/5, **(4)**Lev.19/13, Eyp.24/10,11, Yerm.22/13, Malk.3/5,**(5)**Tes.24/15,**(6)**Eyp.21/13, Ams.6/1ve4, Luk.16/19,20, 5/6, **(*)**Bazı Metinlerde: Katledilme(Kesim) gününde yüreklerinizi beslediniz, **(7)**B.2/6, **(8)**Tes.11/14, Yerm.5/24, Hoş.6/3,Yoel2/23,Zek.10/1, **(9)**Filp.4/5, İbr.10/25ve37, I.Petr.4/7, **(10)**B.4/11,**(11)**Mat.24/33,I.Kor.4/5,**(12)**Mat.5/12, İbr.11/35ve diğ.,**(13)**Mez.94/12,Mat.5/10,11,10/22,**(14)**Eyp. 1/21,22, 2/10, **(15)**Eyp.42/10vediğ., **(16)**Say.14/18, Mez.103/8, **(17)**Mat.5/34ve diğ.,**(18)**Efs.5/19, Kol.3/16, **(19)**Mark.6/13, 16/18, **(20)**İşa.33/24, Mat.9/2, **(21)**Tek.20/17, Say.11/2, Tes.9/18-20, Yeşu 10/12, I.Sam.12/18, I.Krl.13/6, II.Krl.4/33, 19/15ve20, 20/2,4ve diğ., Mez.10/17, 34/15, 145/18, Sül.Mes.15/29, 28/9, Yuh.9/31, I.Yuh.3/22,**(22)**BakLuk.9/54,Res.İşl.14/15,**(23)**I.Krl.17/1, **(24)**Luk.4/25,**(25)**I.Krl.18/42ve45,**(26)**Mat.18/15,**(27)**Rom. 11/14, I.Kor.9/22i I.Tim.4/16, **(28)**Sül.Mes.10/12, I.Petr.4/8.

PETRUS'UN BİRİNCİ GENEL MEKTUBU

1. Bölüm: 1)Petrus'un mektubu yazdığı kişilere selamı, 3)Tanrı'ya ruhsal bereketleri yüzünden teşekkürü, 10)Mesih aracılığıyla olan kurtuluşun; eski yazılarda peygamberlerin sözüyle bildirildiğini söylemesi, 13)Mesih'in değerli kanı fidyesiyle kurtulduklarını anarak, müminlerin dindarlıkla yürümelerini öğütlemesi.

1*Baba[1] Allah'ın öncesiz yüceliğinin bilgisine göre; İsa Mesih'in elçisi olarak seçilen Petrus; ruhun[2] kutsamasıyla O'nu dinlemeniz için ve İsa Mesih'in kanının[3] serpilmesi için[4]; **2***Pontus'ta, Galatya'da, Kapadokya'da, Asya'da ve Bitinya'da dağılmış olan diğer[5] gariplere: Size[6] esenlikle lütuf çoğaltılsın. **3***Ve Rabbimiz[7] İsa Mesih'in Babası Tanrı kutsal olsun. Birçok[8] merhametiyle ve İsa Mesih'in ölümden dirilmesiyle[9] diri bir ümit için; **4***Son zamanda keşfedilmeye hazır olan kurtuluşa ermek üzere, Tanrı'nın gücüyle[10] imanla korunanlara; **5***Yani[11] sizlere[+]. Gökte olan çürümez, lekesiz ve solmaz bir miras için[12] bizi yeniden doğurdu[13]. **6***Bundan ötürü, bir zaman daha[14] çeşitli denemelerle[15] üzgün olsanız da bunda seviniyorsunuz[16]. **7***Tâ ki; inancınızın[17] denemesi ateşle[18] sınanmışsa da; gene de geçici bir altından daha değerli olarak, İsa Mesih'in[19] gelişinde övgü, yücelik ve görkem için hazır bulunsun. **8***O'nu[20] görmemişken seviyor ve şimdi[21] görmüyorken bile O'na inanıyorsunuz. **9***İnancınızın sonucu[22] olan canlarınızın kurtuluşuna ulaşarak; anlatılmaz yüce bir coşkuyla seviniyorsunuz. **10***Böyle[23] bir kurtuluş için vahiyle söyleyen peygamberler, size verilecek lütfu aradılar ve araştırdılar. **11***İçlerindeki Mesih'in ruhu[24] Mesih'in acı[25] çeke-

ceğine ve sonra da görkeme erişeceğine önceden tanıklık ettiğinden; bunun ne zaman veya neye işaret ettiğini araştırıyorlardı. **12***Ve o şeyleri kendilerine[26] değil ancak bize bildirdikleri için onlara[27] açıklandı. Bunlar da şimdi gökten gönderilen Kutsal Ruh[28] aracılığıyla size Müjde'yi bildirenlerin eliyle bildirilmiştir. Bu şeylere[29] bakmaya da melekler arzu ediyor. **13***Böylece[30] aklınızın belini kuşatıp, ayık durarak[31] İsa Mesih'in[32] ortaya çıkışında size lütfedilecek lütfa tamamen bel bağlayınız. **14***Bilgisizliğiniz[33] zamanındaki arzu ettiğiniz şeylere[34] uymayın. Ama söz dinleyen bir çocuk olarak; **15***Sizi çağıran[35] kutsal olduğu gibi; siz de tüm davranışlarınızda kutsal olun. **16***Çünkü: "Kutsal olun[36] '*Ben*' kutsalım" diye yazılıdır. **17***Eğer herkesin yaptıklarını adam kayırmadan[37] yargılayana '*Baba*' diyorsanız; gurbet günlerinizi[38] korkuyla[39] geçirin. **18***Bilin ki atalardan[40] kalma boş yaşayıştan, geçici[41] gümüş ve altınla değil; **19***Ancak[42] kusursuz ve lekesiz olan kuzunun; yani Mesih'in ölçülemez[43] derecede değerli kanının fidyesiyle kurtuldunuz. **20***O ki[44] dünyanın yaratılışından önce Allah'a apaçıktı; ama Allah'a inancınız ve ümidiniz olsun diye sizin için son zamanlara[45]; **21***Yani O'nu ölümden[46] dirilten ve O'na yücelik veren Allah'a[47] O'nun aracılığıyla inananlar için belli oldu. **22***İkiyüzlü olmadan[48] kardeş sevgisi için ruhun yardımıyla, gerçeğe bağlı kalarak canlarınızı paklamış olup[49] birbirinize temiz yürekle çok sevin. **23***Çünkü ölümlü bir tohumdan değil; ancak ölümsüz olandan, Tanrı'nın[50] sonsuza dek yüce olan sözü aracılığıyla yeniden[51] doğdunuz. **24***Çünkü[52] her beden ot gibi ve insanın tüm şerefi otun çiçeği gibidir. Ot kurur ve çiçeği dökülür; **25***Ama[53] Rabbin sözü sona dek kalır ve size[54] bildirilen söz de budur.

(1) Rom.8/29, 11/2, **(2)**II.Sel.2/13, **(3)**İbr.12/24, **(4)**Efs.1/4, B.2/9, **(5)**Yuh.7/35,Res.İşl.2/5,9,10,Yakb.Mek.1/1,**(6)**Rom.1/7, II.Petr.1/2, Yahd.Mek.2.Ayet, **(7)**II.Kor.1/3, Efs.1/3, **(8)**Tit.3/5, **(9)**I.Kor.15/20,I.Sel.4/13, B.3/21, **(10)**Yuh.10/28,29, 17/11,12,15, **(11)**Kol.1/5, II.Tim.4/8, **(+)**Bazı Metinlerde: Bize, **(12)**B.5/4, **(13)**Yuh.3/3ve5, Yakb.1/18, **(14)**Yakb.Mek.1/2, **(15)**II.Kor.4/17, B.5/10,**(16)**Mat.5/12,Rom.12/12,II.Kor.6/10,B.4/13, **(17)**Yakb.Mek.1/3ve12, B.4/12, **(18)**Eyp.23/10, Mez.66/10, Sül.Mes.17/3, İşa.48/10, Zek.13/9, I.Kor.3/13, **(19)**Rom.2/7ve10, I.Kor.4/5,II.Sel.1/7-12, **(20)**I.Yuh.4/20,**(21)**Yuh.20/29, II.Kor.5/7, İbr.11/1ve27, **(22)**Rom.6/22, **(23)**Tek.49/10, Dan.2/44, Hak.2/7, Zek.6/12, Mat.13/17, Luk.10/24, II.Petr.1/19-21, **(24)**B.3/18, II.Petr.1/21,**(25)**Mez.22/6,İşa.53/3vedığ.,Dan.9/24, Luk.24/25,26,44,46,Yuh.12/41,Res.İşl.26/22,23, **(26)**İbr.11/13 ve39,40, **(27)**Dan.9/24, 12/9ve13, **(28)**Res.İşl.2/4, **(29)**Çık.25/20, Dan.8/13,12/5,6,Efs.3/10,11,**(30)**Luk.12/35,Efs.6/14, **(31)**Luk. 21/34, Rom.13/13, I.Sel.5/6,8, B.4/7, 5/8, **(32)**Luk.17/30, I.Kor.1/7,II.Sel.1/7,I.Sel.4/3,5,7,İbr.12/14,II.Petr.3/11, **(26)**Lev. 11/44,19/2,20/7,**(37)**Tes.10/17,Res.İşl.10/34,Rom.2/11, **(38)**II.Kor.5/6,İbr.11/13,B.2/11,**(39)**II.Kor.7/1,Filp.2/12, İbr. 12/28,**(40)**Hez.20/18,B.4/3,**(41)**I.Kor.6/20, 7/23, **(42)**Çık.12/5, İşa.53/7, Yuh.1/29ve36,I.Kor.5/7, **(43)**Res.İşl.20/28, Efs.1/7, İbr.9/12,14,Vah.5/9,**(44)**Rom.3/25,16/25,26,Efs.3/9,11, Kol.1/26, II.Tim.1/9,10,Tit.1/1,2,Vah.13/8, **(45)**Galt.4/4,Efs.1/10,İbr. 1/1, 9/26,**(46)**Res.İşl.2/24,**(47)**Mat.28/18, Res.İşl.2/33,3/13,Efs.1/20, Filp.2/9,İbr.2/9,B.3/22, **(48)**Rom. 12/9, 10, I.Sel.4/9, I.Tim.1/5, İbr.13/1,B.2/17,3/8,4/8,II.Petr.1/7,I.Yuh.3/18,4/7ve21, **(49)**Res. İşl.15/9, **(50)**Yakb.1/18, **(51)**Yuh.1/13,3/5,I.Yuh.3/9, **(52)**Mez. 103/15, İşa.40/6, 51/12, Yakb.1/10, **(53)**Mez.102/12ve26, İşa.40/8, Luk.16/17, **(54)**Yuh.1/1ve14, I.Yuh.1/1ve3.

2. Bölüm: 1)Elçinin müminlere her türlü kötülüğü ve hileyi bırakarak Tanrı'nın sözünü arzu etmelerini söylemesi, 4)Ve diri köşe taşı olan Mesih'le ilgilerinin nedeninin bu olması, 11)Bedenin kötü isteklerinden kaçınmalarını, 13)Egemenleri dinlemek gerektiği, 18)Hizmetçilerin kendi efendilerini dinlemeleri, 21)İyilik yaptıkları zaman kötülükle karşılaştıklarında Mesih'in örneğini göz önüne almaları.

1*Böylece her türlü kötülüğü[1] ikiyüzlülüğü, kıskançlıkları ve her çeşit dedikoduyu bırakarak; **2***Yeni doğmuş[2] çocuklar gibi yumuşaklıkla ruhsal kurtuluş sütünü[3] arzulayın. **3***Tâ ki; Rabbin lütuf[4] olduğunu tattığınız zaman O'nun aracılığıyla büyüyesiniz[+]. **4***O'na[5] yani insandan reddedilmiş olan; ama Tanrı'nın seçkin ve çok değerli olan diri taşına yapışın. **5***Sizler de[6] diri taşlar gibi ruhsal bir eve[7] Tanrı'nın[8] İsa Mesih aracılığıyla kabul edilen ruhsal kurbanları sunmak için[9] kutsal bir imam*(kahin)* olmak üzere[10] göneniyorsunuz. **6***Bundan ötürü: "İşte[11] Sion'a bir köşe taşı; seçkin ve çok değerli olan bir taş koyuyorum. O'na inanan asla utanmayacaktır." Şeklinde Kitapta yazıyor. **7***Şimdi siz müminlere bu çok değerlidir; ama söz dinlemezlere: "Yapıcıların reddettikleri taş[12] işte köşe taşı oldu. **8***İnanmayarak[13] söz konusunda sürçenlere tökez taşı[14] ve sürçmek kayasıdır." İşte buna layık[15] görüldüler. **9***Ama[16] siz seçkin bir kuşak, imamlık mirasçıları[17] kutsal ümmet[18] ve saf bir milletsiniz[19]. Ta[20] ki sizi karanlıktan kendi acayip ışığına çağıranın değerlerini ilân edesiniz. **10***Siz bir zamanlar millet değildiniz[21]. Ama şimdi Tanrı'nın halkısınız. Lütfa ermemiştiniz; şimdiyse lütfa eriştiniz. **11***Ey sevgililer! Size yalvarıyorum ki yabancılar[22] ve misafirler gibi cana[23] karşı savaşan bedensel isteklerden kaçarak[24]; **12***Milletler arasında[25] iyi davranışlarda bulunasınız. Tâ ki; sizi: 'Kötülük yapanlar' diye damgaladıkları zaman; iyi[26] işlerinize tanık olsunlar ve ziyaret gününde[27] Tanrı'yı yüceltsinler. **13***Şimdi Rabb için[28] insanların tüm kurumlarına ve kral her şeyin başı olduğundan; **14***Gerek valilerine; kötülük yapanların[29] cezası ve iyilik[30] yapanların övgüsü için *"O"*ndan gönderildiklerinden dinleyiniz.

15* Çünkü Tanrı'nın dileği budur: Özgürler gibi[31]; **16*** Ancak özgürlüğünüzü kötülükle özleştirmeyin; ama[32] kendinizi Tanrı'nın kulları olarak görüp, akılsız[33] insanların bilgisizliğini iyi işler için susturun. **17*** Herkese saygı gösterin[34] kardeşlerinizi sevin[35] Allah'tan korkun[36] krala saygılı olun. **18*** Ey[37] hizmetçiler! Efendilerinize olgun bir korkuyla, yalnız iyi ve alçakgönüllü olanlara değil; ama ters olanları da dinleyin. **19*** Çünkü[38] biri haksız yere acı çekerken; Tanrı'ya göre vicdan yüzünden sıkıntılara göğüs germesi üstün[30] bir değerdir. **20*** Çünkü suç yaptığınızda dövüldüğünüz zaman dayanırsanız bununla övünemezsiniz? Ama iyilik yaparak acı çektiğinizde sabrederseniz; Tanrı'nın önünde bu bir şereftir. **21*** Çünkü[40] bunun için çağrıldınız. Mesih de sizin için acı çekti ve izlerinde[41] yürümeniz için bunu size örnek bıraktı. **22*** Kendisi[43] bir suç yapmadı ve dilinde hile bulunmadı. **23*** Alçaltıcı bir söz söylendiğinde[44] buna karşı sövgüyle yanıt vermedi. İşkence görürken tehdit etmedi; ama[45] kendini doğrulukla yargılayanın ellerine bıraktı. **24*** Kendisi[46] kendi bedeninde suçlarımızı ağaç[*] üzerinde yüklendi. Tâ ki; biz günahlara ölmüş olarak doğrulukla yaşayalım. O'nun[48] yaralarıyla şifa buldunuz. **25*** Çünkü yolu şaşırmış[49] koyunlar gibiydiniz; ama[50] şimdi canlarınızı gözetene ve çobanına döndünüz.

(1) Efs.4/22,25ve31,Kol.3/8,İbr.12/1,Yakb.1/21,5/9,B.4/2, **(2)** Mat. 18/3,Mark.10/15,Rom.6/4,I.Kor.14/20,B.1/23,**(3)** I.Kor. 3/2,İbr.5/12,13,**(4)** Mez.34/8,İbr.6/5,**(+)** Bazı Metinlerde:Kurtuluş için büyüyesiniz, **(5)** Mez.118/22, Mat.21/42, Res.İşl. 4/11,**(6)** Efs.2/21,22, **(7)** İbr.3/6, **(8)** Filp.4/18, B.4/11, **(9)** Hoş.14/2, Malk.1/11, Rom.12/1, İbr.13/15,16, **(10)** İşa.61/6, 66/21, 9.Ayet, **(11)** İşa.28/16,Rom.9/33,**(12)** Mez.118/22,Mat.21/42, Res.İşl.4/11, **(13)** I.Kor.1/23, **(14)** İşa.8/14, Luk.2/34, Rom.9/33, **(15)** Çık.9/16, Rom.9/22,I.Sel.5/9,Yahd.4.Ayet, **(16)** Tes.10/15,B.1/2,**(17)** Çık. 19/5,6,Vah.1/6,5/10, **(18)** Yuh.17719, I.Kor.3/17, II.Tim.1/9, **(19)** Tes.4/20, 7/6, 14/2, 26/18,19, Res.İşl.20/28, Efs.1/14, Tit. 2/13,**(20)** Res.İşl.26/18,Efs.5/8,Kol.1/13,I.Sel.5/4ve5, **(21)** Hoş. 1/9ve10,2/23,Rom.9/25,**(22)** I.Trh.29/15,Mez.39/12, 119/19,İbr.11/13,B.1/17, **(23)** Yakb. Mek. 4/1, **(24)** Rom.13/14, Galt.5/16, **(25)** Rom.12/17, II.Kor.8/21, Filp.2/15, Tit.2/8, B.3/16, **(26)** Mat.5/16, **(27)** Luk.19/44, **(28)** Mat.22/21, Rom.13/1, Tit.3/1, **(29)** Rom.13/4,**(30)** Rom.13/3, **(31)** Galt.5/1ve13,**(32)** I.Kor.7/22, **(33)** Tit.2/8,12.Ayet, **(34)** Rom. 12/10, Filp.2/3, **(35)** İbr.13/1, B.1/22, **(36)** Sül.Mes.24/21, Mat.22/21, Rom.13/7, **(37)** Efs.6/5, Kol.3/22, I.Tim.6/1, Tit.2/9, **(38)** Mat.5/10, B.3/14, **(39)B**.3/14, 4/14,15, **(40)** Mat.16/24, Res.İşl.14/22, I.Sel.3/3, II.Tim.3/12, **(41)** B.3/18,**(42)** Yuh.13/15, Filp.2/5,I.Yuh.2/6,**(43)** İşa.53/9,Luk. 23/41,Yuh.8/46,II.Kor. 5/21,İbr.4/15, **(44)** İşa.53/7, Mat.27/39, Yuh.8/48,49,İbr.12/3,**(45)** Luk.23/46,**(46)** İşa.53/4,5,6 ve11,Mat.8/17,İbr.9/28, **(47)** Rom.6/2ve11,7/6, **(48)** İşa.53/5, **(49)** İşa.53/6, Hez.34/6, **(50)** Hez.34/23, 37/24, Yuh.10/11,14,16, İbr.13/20, B.5/4, **(*)** Res.İşl.5/30.

3. Bölüm: 1)Kadın ile kocanın birbirlerine karşı görevleri, 8)Bir yürek; lütuf ve şefkat, 14)Acılara katlanmak gerektiği, 19)Mesih'in Nuh tufanında ölen ruhlara Müjde'yi(İncili) vaaz etmesi.

1* Böylece ey[1] kadınlar! Bazıları sözü dinlemezlerse de siz kendi kocalarınızı dinleyin. **2*** Sizin[2] korku içindeki temiz yaşayışınızı görerek, kocalarını davranışlarıyla söz[3] olmaksızın kazansınlar[4]. **3*** Sizin süsünüz[5] görünen saç örgüleri, altın takıları ve giysilerden olmasın. **4*** Ama[6] insanın içinde gizlenen yumuşak ve ince ruhun kötülükten uzak süsünden olsun. Bu da Tanrı'ya göre çok değerlidir. **5*** Çünkü eski zamanda Tanrı'ya güvenen kutsal kadınlar da kendi kocalarına uyarak kendilerini böyle süslemişlerdi. **6*** Nitekim Sara, İbrahim'e: Efendi, diyerek[7] onu dinliyordu. Siz de iyilik ederek ve hiçbir dehşetten kormayarak *"O"* nun çocukları olursunuz. **7*** Böylece[8] ey kocalar! Siz de kadınlarınızı daha güçsüz[9] ve narin olarak görün; onlarla birlikte akıllıca geçinin ve yaşam armağanının miras ortakları olarak onlara saygı gösterin. Böylece[10] dualarınıza bir engel çıkmasın. **8*** Bundan böyle tümünüz bir düşüncede[11] bir kederde, kardeş sevici[12] acıyıcı[13] ve bağışlayıcı olsun. **9*** Kötülüğe kötülükle[14] veya aşağılayıcı söze sövgüyle karşılık vermeyin; ama özellikle iyilik dileyin! Çünkü bunun için; yani[15] bereketi miras almak için çağrıldığınızı biliyorsunuz. **10*** Çünkü[16] yaşamı sevmek ve iyi günler görmek isteyen kendi[17] dilini kötülükten ve dudaklarını hileli konuşmaktan korusun. **11*** Kötülükten[18] çekinerek iyilik etsin ve esenliği[19] arayarak ona yönelsin. **12*** Çünkü Rabb'in gözleri doğrular üzerine ve kulakları[20] onların yalvarışına açık; ama Rabb'in yüzü kötülük yapanlara karşıdır. **13*** İyiliğe yanaşırsanız kim[21] size kötülük yapabilir? **14*** Ama[22] eğer doğruluk için acı görürseniz ne mutlusunuz. Onların[23] korkusuyla korkarak sıkılmayın. **15*** Ama kendi yüreğinizde Rabb Allah'ı kutsayın ve temiz vicdanlı[24] olarak içinizdeki ümidin nedenini kim sorgularsa; yumuşaklık[25] ve korkuyla yanıtlamaya hazır olsun. **16*** Tâ ki; 'Kötülük yapanlar'[26] diye sizi kötüledikleri için Mesih'te olan iyi davranışlarınıza karşı yalan söyleyenler utansınlar. **17*** Çünkü eğer Tanrı'nın dileğini böyle anlarsak; yani iyilik yaparken acı çekmek, kötülük yaparken acı çekmekten daha iyidir. **18*** Çünkü Mesih de bizi Tanrı'ya yaklaştırsın diye suçsuzken suçluların uğruna[27] günah için bir kez acı çekerek bedence[28] öldürüldü[29] ama ruhça[30] diriltildi. **19*** Bununla da gidip zindanda[31] olan ruhlara[32] vaaz etti. Bunlar da

bir zamanlar Nuh'un günlerinde gemi yapılırken[33] Tanrı'nın sabrı[34] beklediği zaman baş kaldırmışlardı. **20***O gemide birkaç[35] yani sekiz can sudan kurtuldu. **21***Buna[36] benzeyen vaftiz [ki, bedenin kirinin yıkanıp atılması değil[37] ancak iyi vicdanın Tanrı'ya olan dileğidir.] İsa Mesih'in[38] dirilişiyle bizi şimdi kurtarıyor. **22***O ki göğe gitmiş olup melekler[39] egemenlikler ve güçler kendisine uymuş olarak Tanrı'nın[40] sağındadır.

(1)I.Kor.14/34,Efs.5/22,Kol.3/18,Tit.2/5,**(2)**B.2/12, **(3)**I.Kor.7/16,**(4)**Mat.18/15,I.Kor.9/19-22,**(5)**I.Tim. 2/9,Tit.2/3vediğ.,**(6)**Mez.45/13,Rom.2/29,7/22,II.Kor. 4/16,**(7)**Tek.18/12,**(8)**I.Kor.7/3,Efs.5/25,Kol.3/19,**(9)**I.Kor. 12/23,I.Sel.4/4,**(10)**BakEyp.42/8,Mat.5/23,24,18/19, **(11)**Rom. 12/16,15/5,Filp.3/16,**(12)**Rom.12/10,İbr.13/1,B.2/17, **(13)**Kol. 3/12,Efs.4/32,**(14)**Sül.Mes.17/13,20/22,Mat.5/39, Rom.12/14 ve17, I.Kor.4/12, I.Sel.5/15, **(15)**Mat.25/34, **(16)**Mez.34/12ve diğ.,**(17)**Yakb.1/26,B.2/1ve22,Vah.14/5,**(18)**Mez.37/27, İşa.1/16,17,I.Krl.11, **(19)**Rom.12/18,14/19,İbr.12/14,**(20)**Yuh. 9/31,Yakb.5/16, **(21)**Sül.Mes. 16/7, Rom.8/28, **(22)**Mat.5/10-12, B.2/19, 4/14, Yakb.1/12,**(23)**İşa.8/12,13,Yerm.1/8,Yuh.14/1ve27, **(24)**İbr.13/18, **(25)**Mez.119/46, Res.İşl.4/8, Kol.4/6, II.Tim.2/25, **(26)**Tit.2/8, B.2/12, **(27)**Rom.5/6, İbr.9/26ve28, B.2/21, 4/1, **(28)**Kol.1/21,22, **(29)**II.Kor.13/4, **(30)**Rom.1/3,8/11,**(31)**İşa.42/7, 49/9, 61/1, **(32)**B.1/12, 4/6, **(33)**İbr.11/7, **(34)**Tek.6/3,5ve13, **(35)**Tek.7/7, 8/18,II.Petr.2/5,**(36)**Efs.5/26,**(37)**Tit.3/5,**(38)**B.1/3, **(39)**Rom.8/38, I.Kor.15/24, Efs.1/21, **(40)**Mez.110/1, Rom.8/34, Efs.1/21, Kol.3/1, İbr.1/3.

4. Bölüm: 1)Elçinin müminlere, Mesih'in örneğini ve herşeyin sonunun yaklaşmış olduğunu söyleyerek onları günahlarından vazgeçirmesi, 12)Ve baskılardan ötürü onları avutması.

1*Mesih[1] bedende bizim için acı çekmiş olduğundan, aynen siz de o niyetle silahlanın. [Çünkü bedende[2] acı çeken günahtan beridir.] **2***Tâ ki; bedende geriye kalan[3] zamanı artık insanın[4] arzularına göre değil; ama[5] Tanrı'nın dileğine göre kullanın. **3***Çünkü[6] milletlerin[7] aradıklarını eyleme çevirmek için yaşamımızın zamanı yetiyor; yani aşırı eğlenceler, şehvetler, sarhoşluklar, çeşitli maskaralıklar ve alkoliklikler ile haram olan putperestliklerde yürümek. **4***Onlarla beraber sefahatınızın o yönüne koşmamanızı[8] garipseyerek sövüyorlar. **5***Onlar diriyle[9] ölüleri yargılamaya hazır olana hesap verecekler. **6***Çünkü bu yolla; yani insanlara göre bedence yargılansınlar; ama Tanrı'ya göre ruhça yaşasınlar diye ölülere[10] de Müjde(İncil) bildirildi. **7***Oysa[11] herşeyin sonu yaklaşmıştır. Şimdi[12] akıllı olup duaya ayık durunuz. **8***Her[13] şeyden önce birbirinizle olan sevginiz coşkun olsun; çünkü[14] sevgi çok günahlar kaldırır. **9***Söylenmeden[15] birbiriniz[16] için misafirperver olun. **10***Her biriniz[17] Tanrı'nın iyi nimetinin sadık[18] kahyaları gibi hangi[19] ruhsal yeteneği almışsanız bir diğerinizin hizmetinde kullanınız. **11***Bir kimse söz söylerse[20] Tanrı'nın sözleri gibi ve bir kimse hizmet ederse[21] Tanrı'nın verdiği güce göre yapsın. Tâ ki; Allah[22] İsa Mesih aracılığıyla her şeyde yücelensin. Sevgi[23] ve güç sonsuza dek *"O"* nundur. Âmin. **12***Ey sevgililer! Güya garip bir şey size gelmiş gibi denenmeniz için[24] ateşle sınanmanızı şaşılası bir şey saymayın. **13***Ama[25] mademki Mesih'in elemlerine ortaksınız sevinin iz[26]. Tâ ki; O'nun[27] görkeminin çıkışında sevinip çoşasınız. **14***Mesih'in[28] adı için size sitem ettiklerinde ne mutlusunuz; çünkü görkemin ve Tanrı'nın Ruhu[+] üstünüzde duruyor. [Onlar[*] tarafından O'na sövülüyorsa da; sizin tarafınızdan O yüceltiliyor.] **15***Ama[29] sizden biri bir katil, hırsız ve kötülük yapan gibi; veya başkalarının[30] malına karışan biri gibi acı çekmesin. **16***Eğer İsaya inandığı için ise utanmasın. Ama[31] bu konuda Tanrı'yı yüceltsin. **17***Çünkü[32] cezalandırmanın Tanrı'nın Evi'nden başlamasının vaktidir. Eğer önce bizden başlarsa[33] Tanrı'nın Müjdesi'ne[34] inanmayanların sonu ne olacak? **18***Eğer[35] doğru kişi güçlükle kurtulursa; kötülük yapan günahkâr nerede kalır? **19***Şimdi Tanrı'nın dileği doğrultusunda acı çekenler iyilik yaparak, kendi canlarını[36] sadık olan Yaradan'a versinler.

(1)B.3/18,**(2)**Rom.6/2ve7,Galt.5/24,Kol.3/3ve5,**(3)**B.1/14, **(4)**Rom.14/7,B.2/1,**(5)**Yuh.1/13,Rom.6/11,II.Kor.5/15,Yakb. 1/18,**(6)**Hez.44/6,45/9,Res.İşl.17/30,**(7)**Efs.2/2,4/17, I.Sel.4/5, Tit.3/3,B.1/14,**(8)**Res.İşl.13/45,18/6,B.3/16,**(9)**Res.İşl. 10/42, 17/31,Rom.14/10ve12,I.Kor.15/51,52,II.Tim.4/1,Yakb.5/9, **(10)**B.3/19, **(11)**Mat.24/13,14, Rom.13/12, Filp.4/5, İbr.10/25, Yakb.5/8,II.Petr.3/9ve11,I.Yuh.2/18,**(12)**Mat.26/41, Luk.21/34, Kol.4/2,B.1/13,5/8,**(13)**İbr.13/1,Kol.3/14,**(14)**Sül.Mes.10/13, I.Kor.13/7,Yakb.5/20,**(15)**II.Kor.9/7,Filp.2/14,Film.Mek.14. Ayet,**(16)**Rom.12/13,İbr.13/2,**(17)**I.Kor.12/4,Efs.4/12, **(18)**Mat. 24/45,25/14ve21,Luk.12/42,I.Kor.4/1,2,Tit.1/7,**(19)**Rom. 12/6, I.Kor.4/7,**(20)**Yerm.23/22,**(21)**Rom.12/6,7,8,I.Kor.3/10, **(22)**Efs. 5/20,B.2/5,**(23)**I.Tim.6/16,B.5/11, Vah.1/6, **(24)**I.Kor. 3/13, B.1/7,**(25)**Rom.8/17,II.Kor.1/7,4/10,Filp.3/10,Kol. 1/24,II.Tim. 2/12,B.5/1ve10,Vah.1/9, **(26)**Res.İşl. 5/41, Yakb.Mek.1/2, **(27)**B.1/5,6, **(28)**Mat.5/11, II.Kor.12/10, Yakb.1/12, B.2/19ve20, 3/14, **(+)**Bazısı: Gücün ve, **(*)**Osmanlıca çeviride olan bu ayet Martin Luther ve eski birçok metinlerde de vardır, **(29)**B.2/20,**(30)**I.Sel.4/11, I.Tim.5/13,**(31)**Res.İşl.5/41,**(32)**İşa. 10/12,Yerm.25/29,49/12,Hez.9/6,Malk.3/5,**(33)**Luk.23/31, **(34)**Luk.10/12ve14, **(35)**Sül.Mes.11/31,Luk.23/31, **(36)**Mez. 31/5, Luk.23/46, II.Tim.1/12.

5. Bölüm: 1)Elçinin yaşlılara sürüyü gütmelerini söylemesi, 5)Gençlere yaşlıları dinlemelerini; ayık ve uyanık durarak sağlam bir inançla Şeytan'a karşı

koymalarını öğütlemesi.
1* Aranızda olan yaşlılara: Ben onlar gibi yaşlı, Mesih'in[1] acılarının tanığı ve gelecek olan görkemin[2] mirasçısıyım. **2*** Yalvarıyorum ki Tanrı'nın[3] sizin aranızda bulunan sürüsünü güdesiniz. Bunu zorunlulukla değil[4] ama anlayışla kötü kazanç için değil[5] ama tüm canınız ve gönlünüzle gözeterek yapın. **3*** Cemaatlere[+] zorbalıkla[6] değil[7] ama sürüye örnek[8] olun. **4*** Baş çoban[9] ortaya çıktığında solmaz[10] görkemli bir tacınız olacak[11]. **5*** Böylece siz ey gençler yaşlıları dinleyiniz, tümünüz[12] birbirinize uyunuz ve alçakgönüllülük kuşanınız. Çünkü[13] Tanrı gururlulara karşı durur. Ama[14] alçakgönüllülere lütfeder. **6*** Şimdi[15] Tanrı'nın güçlü eli altında ağırbaşlı olun. Ta; ki sizi zamanında yükseltsin. **7*** Tüm[16] kaygınızı *"O"* nun üstüne bırakın; çünkü *"O"* sizi kayırır. **8*** Ayık[17] ve uyanık durun; çünkü[18] düşmanınız Şeytan gümürdeyen bir aslan gibi sizi yutacak bir an kolluyor. **9*** Ona[19] karşı güçlü bir imanla durun. Çünkü[20] dünyada olan kardeşlerinizin tüm o acıları çektiklerini biliyorsunuz. **10*** Ama[21] İsa Mesih'te bizi kendi sonsuz yüceliğine çağıran ve tüm lütufların kaynağı olan Allah; sizleri biraz acı[22] çektikten sonra olgun, güçlü ve sağlam[23] tutarak buna[24] erdirsin. **11*** *"O"* na[25] sonsuzlar boyunca yücelik ve kudret olsun. Âmin. **12*** Bedenime göre dürüst bir[26] kardeş olan Silvanus yardımıyla size kısaca yazarak[27] öğüt veriyor ve tanıklık yapıyorum ki, bu güçlü tuttuğunuz durumunuz[28] Tanrı'nın gerçek lütfudur. **13*** Babil'de olan, sizinle beraber seçilmiş olan Cemaat ve oğlum Markos[29] da size selam ediyor. **14*** Birbirinizi sevgi[30] öpüşüyle selamlayınız. İsa Mesih'de olan tümünüze[31] esenlik olsun. Âmin.

(1) Luk.24/48, Res.İşl.1/8ve22, 5/32, 10/39, **(2)**Rom.8/17,18, Vah.1/9,**(3)**Yuh.21/15-17,Res.İşl.20/28,**(4)**I.Kor.9/17, **(5)**I.Tim. 3/3ve8,Tit.1/7,**(6)**Mez.33/12,74/2,**(+)**Yunanca:Hasselere/ Duygulara,**(7)**Hez.34/4,Mat.20/25,26, II.Kor.1/23, **(8)**Filp.3/17, II.Sel.3/9,I.Tim.4/12,Tit.2/7,**(9)**İbr.13/20,**(10)**B.1/5, **(11)**I.Kor. 9/25,II.Tim.4/8,Yakb.1/12,**(12)**Rom.12/10,Efs.5/21,Filp.2/3, **(13)**Yakb.4/6,**(14)**İşa.57/15,66/2,**(15)**Yakb. 4/10, **(16)**Mez.37/5, 55/22,Mat.6/25,Luk.12/11ve22,Filp.4/6,İbr.13/5,**(17)**Luk.21/34, 36,I.Sel.5/6,B.4/7,**(18)**Eyp.1/7,2/2,Luk.22/31,Vah.12/12, **(19)**Efs.6/11,13,Yakb.4/7,**(20)**Res.İşl.14/22,I.Sel.3/3, II.Tim. 3/12, B.2/21, **(21)**I.Kor.1/9,I.Tim.6/12, **(22)**II.Kor.4/17,B.1/6, **(23)**Yahd.24. Ayet, **(24)**II.Sel.2/17,3/3, **(25)**B.4/11,Vah.1/6, **(26)**II.Kor.1/19,**(27)**İbr.13/22,**(28)**Res.İşl.20/24,I.Kor.15/1, II.Petr.1/12,**(29)**Res.İşl.12/12ve25,**(30)**Rom.16/16,I.Kor. 16/20, II.Kor.13/12, I.Sel.5/26, **(31)**Efs.6/23.

PETRUS'UN İKİNCİ GENEL MEKTUBU

1. Bölüm: 1)Petrus'un mektubu yazdığı kişilere selamı, 3)Elçinin onlara Tanrı'nın büyük ve değerli vaatlerine göre büyümelerini öğütlemesi, 12)Bu dünyadan göçmesinin yakın olduğunu bilerek, bu şeyleri onlara anımsattığı, 16)Babanın ve peygamberlerin tanıklık yaptığı İsa Mesih'e olan imanda sarsılmadan durmalarını öğütlemesi.
1* İsa Mesih'in kölesi ve havarisi Simun Petrus, Tanrımızın ve kurtarıcı İsa Mesih'in gösterdiği doğrulukla; bizimle beraber[1] o değerli inanca erişenlere. **2*** Sizin Tanrı'yı ve Rabbimiz İsa'yı bilmekle[2] lütuf ve esenlik çoğaltılsın. **3*** Mademki *"O"* nun ilâhi gücüyle, yaşama ve doğruluğa ait tüm şeyleri ve bizi[3] görkemle erdemliğe çağıranı bilmekle[4] herşeyi bize verdi. **4*** Onlarla[5] da bize çok büyük ve değerli vaadler verilmiştir. Bunlar aracılığıyla dünyada aşırı arzulardan kaçarak[6] kötülükten kurtulmuş olup ilâhi benzeyişe[7] erişeceksiniz. **5*** Sizler[8] bu şeye olgun bir gayret göstererek inancınıza erdemi ve erdeme de bilgeliği; **6*** Bilgeliğe özdenetimi, özdenetime sabretmeyi ve sabra da doğruluğu. **7*** Doğruluğa kardeş sevgisi ve kardeş sevgisine[9] de sevgi katınız. **8*** Çünkü bu şeyler sizde bulunup arttıkça; sizi Rabbimiz İsa Mesih'i bilmek için[10] boş ve verimsiz bırakmazlar. **9*** Ama kimde bu şeyler yoksa; o kimse kördür[11] uzaktan göremiyor ve kendi[12] eski günahlarının temizlenmesini unutmuştur. **10*** Bu yüzden ey kardeşler! Davetinizi[13] ve seçilmişliğinizi sarsmamaya daha çok çalışın. Çünkü bunu yaparak asla[14] düşmeyeceksiniz. **11*** Bu şekilde Rabb ve kurtarıcımız İsa Mesih'in sonsuz egemenliğine girmeniz için size bol bol lütfedilecektir. **12*** Bu yüzden, eğer ki[15] bu şeyleri bilerek pekiştirilmiş olan gerçeklikte durmuşsanız; onları[16] bir an bile hatırlatmayı unutmayacağım. **13*** Ben[17] bu meskende kaldıkça sizi[18] uyararak uyandırmayı görev sayıyorum. **14*** Çünkü biliyorum ki Rabbimiz[19] İsa Mesih'in bana söylediği gibi meskenimi[20] bırakmam yakındır. **15*** Ben bu dünyadan göçtükten sonra her an bu şeyleri anımsamanız için çalışacağım. **16*** Çünkü[21] biz sahte konulara uymuş değil, belki[22] Rabbimiz İsa Mesih'in büyüklüğünü gözlerimizle görmüş olarak O'nun gücünü ve ortaya çıkışını size bildirdik. **17*** Çünkü en büyük yücelik makamından: "Benim sevgili oğlum budur[23] ben O'ndan hoşnutum" diye bir ses geldiğinde; Baba Allah'tan onur ve yücelik aldı. **18*** Gökten gelen bu sesi biz[24] O'nunla beraber kutsal dağda olduğumuzda duymuştuk. **19*** Bizde

daha sarsılmaz olan bir peygamberlik sözü vardır ki, siz de gün ağarıp sabah yıldızı[25] yüreklerinizde doğuncaya dek, karanlık yerde[26] ışık veren bir kandil gibi O'na bakmakla iyi ediyorsunuz. **20***Önce bunu iyice kavramalısınız ki, kitabın[27] hiç bir peygamberlik sözü; kişisel bir söyleyişe ait olamaz. **21***Çünkü[28] hiçbir zaman bir peygamberlik insanın kendi isteğiyle gelmedi; ama[29] Tanrı'nın kutsal adamları Kutsal Ruh'tan yönlendirilerek söylediler.

(1) Rom.1/12, II.Kor.4/13, Efs.4/5, Tit.1/4, **(2)**Dan.4/1, 6/25, I.Petr.1/2, Yahd.Mek.2.Ayet, **(3)**I.Sel.2/11, II.Tim.1/9, I.Petr.2/9, 3/9, **(4)**Yuh.17/3, **(5)**II.Kor.7/1, **(6)**B.2/18ve20, **(7)**II.Kor.3/18, Efs.4/24, İbr.12/10, I.Yuh.3/2, **(8)**B.3/18, **(9)**Galt.6/10, I.Sel.3/12, 5/15,I.Yuh.4/21,**(10)**Yuh.15/2,Tit.3/14,**(11)**I.Yuh.2/9ve11, **(12)**Efs.5/26, İbr.9/14, I.Yuh.1/7,**(13)**I.Yuh.3/19, **(14)**B.3/17, **(15)**I.Petr.5/12, B.3/17, **(16)**Rom.15/14ve16, Filp.3/1, B.3/1, I.Yuh.2/21,Yahd.Mek.5.Ayet,**(17)**II.Kor.5/1ve4,**(18)**B.3/1, **(19)**Yuh.21/18,19,**(20)**Bak.Tes.4/21,22,31/14,II.Tim.4/6, **(21)**I.Kor.1/17,2/1ve4,II.Kor.2/17,4/2,**(22)**Mat.17/1ve2, Mark.9/2,Yuh.1/14,I.Yuh.1/1,4/14,**(23)**Mat.3/17,17/5, Mark.1/11, 9/7,Luk.3/22,9/35,**(24)**BakÇık.3/5,Yeş.5/15,Mat.17/6, **(25)**Vah. 2/28,22/16,BakII.Kor.4/4ve6,**(26)**Mez.119/105,Yuh.5/35, **(27)**Rom.12/6,Bak.Ekl. Önsöz **(b)**İle karşılaştırın, **(28)**II.Tim. 3/16,I.Petr.1/11,**(29)**II.Krl.23/2, Luk.1/69, Res.İşl.1/16, 3/18.

2. Bölüm: 1)Aralarında yalancı öğretmenler bulunacağını, 2)Ve birçok kişilerin onlara bağlanacağını haber vermesi, 3)Onların cezalarının gecikmeyeceği; ancak günah işleyen melekler, eski (Kadim) dünyanın adamları, Sodom ve Gomorra kentlerinin yok olduğu gibi yok olacaklarını açıklaması. 10)Bu yalancı öğretmenlerin tanınıp onlardan kaçınılması için, onların portresini çizmesi.

1*Ama[1] halk arasında yalancı peygamberler de bulundu. Nitekim[2] sizde de yok edici gericiliği gizlice Cemaate sokan ve kendilerini satın alan[3] Rabbi yalanlayıp[4] kendilerine[5] çabuk ölüm getiren yalancı öğretmenler olacaktır. **2***Bunların ölüm yollarına birçok kimseler katılacak ve onlar yüzünden gerçeklik yoluna sövülecektir. **3***Her şeye aşırı göz dikip[6] bundan ötürü sizi[7] ticaret için kullanacaklardır. Onların cezası[8] başlangıçtan beri gecikmez ve yok edilişleri uyuklamaz. **4***Çünkü eğer Tanrı günah[9] işleyen melekleri[10] acımadan cezalandırmak için[11] karanlık bağlarıyla zaptedip[+] Cehennem[*] için muhafaza altına koyduysa; **5***Eğer eski dünyaya acımadan kötüler üzerine[12] tufanı gönderdiyse ve doğruluk*(salah)* sözü[13] olan Nuh'u[14] sekizinci olarak (yedi kişiyle beraber) koruduysa; **6***Sonra[15] da kötü işler yapanların ders almaları için Sodom[16] ve Gomorro kentlerini kül etti. **7***Onların yok olmalarına karar vererek kuralsız insanların iğrenç yaşayışlarından acı duyan, doğru[17] adam Lüt'u kurtardı. **8***(Çünkü o doğru adam onların aralarında yaşadığında; onların iğrenç yaşayışlarını her gün görüp duyarak[18] kendi dürüst canıyla onların kötü işlerinden dolayı acı duyuyordu.) **9***Rabb[19] doğru olanları denemeden kurtarmayı; ama haksızları, özellikle[20] kirli işlere arzu edenleri ve bedenin isteklerine uyarak egemenliği aşağılayanları yargılayıp "Ceza Günü" için saklamayı biliyor. **10***Bunlar[21] çekincesiz gururlular olarak; saygın kişilere sövgüden beri durmazlar. **11***Oysa[22] melekler güç ve görkemle onlardan daha yüceyken, Rabb'in önünde onlara karşı sövgüyle yargılamazlar. **12***Doğal olarak bunlar[23] avlanmak için doğmuş olan anlayışsız hayvanlar gibi, bilmedikleri şeylere söverek haksızlıklarının[24] karşılığını alıyorlar. **13***Kendi kötülükleriyle yok olup gidecekler. Bunlar gündüzün[25] eğlenceleri ve zevkleri hoş karşılıyanlardır. Sizinle birlikte yiyip içerlerken[26] kendi düzenbazlıklarıyla leke[27] ve ayıptırlar. **14***Günahtan çekinmezler ve zinayla dolu gözleri olup, sıkı bağlanmayan canları şaşırtıyorlar. Yürekleri[28] de aşırı göz dikiciliğe alıştırılmış olan lanet oğullarıdırlar. **15***Doğru yolu bırakarak haksızlığın ücretini seven Beor[29] oğlu Balam'ın yolunu seçerek sapkınlığa düştüler. **16***O da kötülüğü için azarlandı ve dilsiz eşek insan sesiyle konuşarak peygamberin çılgınlığına engel oldu. **17***Bunlar[30] susuz pınarlar ve şiddetli rüzgârla sürüklenen bulutlar olarak; koyu karanlık sonsuza dek onlar için korunmuştur. **18***Çünkü[31] boş şeylerin böbürlenen sözlerini söyleyerek; sapkınlıkta yürüyenlerden yeni kurtulmuş[32] olan kişileri bedensel şehvetlerle, kötülük ve zinayla şaşırtırlar. **19***Onlara özgürlük vaad ederken[33] kendileri kötülük köleleri[34] olurlar. Çünkü bir kişi kendini yenenin kölesi olur! **20***Eğer bir kimse[35] kurtarıcı Rabb İsa Mesih'i bilerek[36] dünyanın pisliğinden kurtulduktan sonra[37] yine aynı tutkulara saplanarak yenik düşerse; sonraki durumları öncekinden daha beter oluyor. **21***Çünkü[38] onlar için doğruluk yolunu bilmemek; onu bildikten sonra kendilerine verilen kutsal buyruklardan yüz çevirmekten daha iyi olurdu. **22***Ama[39] "*Köpek kendi kustuğu şeye ve yıkanmış domuz, çamurda yuvarlanmaya döndü*" diye doğru bir söze göre bu oldu.

(1) Tes.13/1, **(2)**Mat.24/11, Res.İşl.20/30, I.Kor.11/19, I.Tim.4/1, II.Tim.3/1ve5,I.Yuh.4/1,Yahd.Mek.18.Ayet,**(3)**I.Kor.6/20, Galt.3/13,Efs.1/7,İbr.10/29,I.Petr.1/19,Vah.5/9,**(4)**Yahd.Mek. 4.Ayet, **(5)**Filp.3/19, **(6)**Rom.16/18, II.Kor.12/17,18, I.Tim.6/5,

Tit.1/11, **(7)**II.Kor.2/17, B.1/16, **(8)**Tes.32/35, Yahd.Mek.4ve15, **(9)**Yuh.8/44,I.Yuh.3/8, **(10)**Eyp.4/18,Yahd.Mek 6.Ayet, **(11)**Luk. 8/31, Vah. 20/2, 3, **(+)**: Bak Ekl.33/13, **(*)**Cehennem olarak çevrilen bu kelimenin eski Yunancası ***"Tartarus"***: Herodes'in İlyada'sında geçmekte olup oraya; yani Tartarus denilen yere, insanların değil salt Yunan Tanrılarının canlarının atıldığı ve hapsedildiğini yazıyor, **(12)**B. 3/6, **(13)**I.Petr.3/19, **(14)**Tek. 8/1,7 ve 23, İbr.11/7, I.Petr.3/19, **(15)**Say. 26/10, **(16)**Tek.19/24, Tes.29/23,Yahd. Mek. 7.Ayet, **(17)**Tek.19/16, **(18)**Mez.119/139 ve 158,Hez.9/4, **(19)**Mez. 34/17 ve19,I.Kor.10/13,**(20)**Yahd.Mek.4/7,8,10ve16,**(21)**Yahd. Mek. 8.Ayet,**(22)**Yahd.Mek.9.Ayet,**(23)**Yerm.12/3, Yahd. Mek.10.Ayet, **(24)**Filp.3/19,**(25)**BakRom.13/13,**(26)**I.Kor.11/20,21, **(27)**Yahd. Mek.12.Ayet,**(28)**Yahd. Mek.11.Ayet, **(29)**Say.22/5,7/21,23ve28, Yahd. Mek.11.Ayet, **(30)**Yahd. Mek.12.ve13.Ayet, **(31)**Yahd. Mek.16.Ayet, **(32)**Res.İşl. 2/40, B.1/4ve20.Ayet, **(33)**Galt.5/13, I.Petr.2/16, **(34)**Yuh. 8/34, Rom. 6/16, **(35)**B.1/4 ve 18.Ayet, **(36)**B.1/2, **(37)**Mat.12/45, Luk.11/26, İbr.6/4ve diğ.,10/26ve27, **(38)**Luk.12/47,48, Yuh.9/41, 15/22, **(39)**Sül.Mes.26/11.

3. Bölüm: 1)Elçinin bu ikinci mektubu neden yazdığı, 3)Son günlerin durumundan bahsetmesi, 10)Son günde dünyanın ateşle hallediliceğini bildirerek; imanlıların iyi davranışlarla o günleri beklemelerini, 15)Elçi Pavlus'un kendi mektuplarında açıklamış olduğu gibi; Rabbin kurallarını kurtuluş kabul etmelerini öğütlemesi.

1*Ey sevgililer! Şimdi size bu ikinci mektubu yazmamın nedeni; ikisinde[1] de sizin temiz düşüncelerinizi dikkatle uyandırmak içindir. **2***Önceden kutsal peygamberler aracılığıyla bildirilen sözleri ve bizim[2] yani Rabb ve kurtarıcımızın elçilerinin sözlerini anımsıyorsunuz. **3***İlk önce[3] şunu bilmelisiniz ki, son günlerde şehvetlerine[4] göre yürüyen alaycılar gelip. **4***O'nun[5] gelişi için verdiği söz nerede? Çünkü ataların uyudukları zamandan beri her şey, yaradılışın başlangıcında olduğu gibi geliyor, diyeceklerdir. **5***Çünkü onlar şu konulardan habersiz duruyorlar: Gök başlangıçtan olup, yer Tanrı'nın[6] sözüyle sudan ve suyla[7] duruyor. **6***O zaman[8] bunlarla bulunan dünya suyun bastırışıyla yok oldu! **7***Şimdiki[9] gökle yer ise aynı sözde saklıdır ve ceza[10] kötü insanların yok edilişi gününe dek ateş için bekletiliyor. **8***Ama ey sevgililer! Şu bir şeyden; yani Rabbin önünde bir günün bin yıl gibi ve bin yılın[11] da bir gün gibi olduğundan habersiz olmayın. **9***Rabb[12] bazılarının: 'Gecikmiştir' dediği gibi sözünde gecikmez. Oysa[13] *"O"* birinin yok edilmesini değil; ancak[14] herkesin tövbeye gelmesini isteyerek bizim için iyi niyetle sabreder[15]. **10***Ama[16] Rabbin günü gece gelen hırsız gibi gelecek, gökler onda[17] büyük gürültüyle geçerek, unsurlar yanıp halledilecek ve yerle onda olan şeyler yanacaktır. **11***Böylece tüm bunlar halledileceğinden; siz Tanrı'nın gününün çıkışını bekleyip[18] şiddetle arzulayarak, kutsal[19] davranışlarda ve doğrulukta nasıl kişiler olmanız gerektiğine bakın. **12***O gün ki[20] onda gökler tutuşup halledilecekler ve unsurlar[21] yanıp eriyecektir. **13***Ama[22] *"O"*nun sözüne göre, doğruluğun olacağı yeni gökler ve yeni bir dünya bekliyoruz. **14***Bu yüzden ey sevgililer! Bu şeyleri beklediğiniz için *"O"*nun önünde[23] esenlikle lekesiz ve kusursuz olmanızı dileyin. **15***Rabbimizin[24] iyi niyetli sabrını kurtuluş kabul edin; çünkü sevgili kardeşimiz Pavlus da kendine buyurulan bilgeliğe göre, **16***Tüm yazılarında bu şeyleri[25] konu aldığı gibi size de yazmıştır. Bunlarda bazı anlaşılması zor şeyler olduğundan; bilgisiz ve kararsız kişiler diğer kitaplara yaptığı gibi, kendi yok oluşları için bunların anlamını da değiştiriyorlar[*]. **17***Şimdi siz ey sevgililer; bunu[26] önceden bilerek sakının[27]. Sakın ki, kötülerin hilesiyle tutunarak; kendi bağlılığınızdan düşesiniz. **18***Ama[28] Rabb ve kurtarıcımız İsa Mesih'in lütfunda ve bilgisinde yeşeriniz. Ona[29] hem şimdi ve hem de sonsuza dek[+] hamd olsun. Âmin.

(1)B.1/13,**(2)**Yahd.Mek.17.ve18.Ayetler,**(3)**I.Tim.4/1, II.Tim.3/1, Yahd.Mek.18.Ayet,**(4)**B.2/10,**(5)**İşa.5/19,Yerm.17/15, Hez.12/22ve27, Mat.24/48, Luk.12/45, **(6)**Tek.1/6ve9, Mez.33/6, İbr.11/3, **(7)**Mez.24/2, 136/6, Kol.1/17, **(8)**Tek.7/11, 21/22,23, B.2/5, **(9)**10.Ayet, **(10)**Mat.25/41, II.Sel.1/8, **(11)**Mez.90/4, Ek.18/12,**(12)**Habk.2/3,İbr.10/37,BakEkl.18/12, **(13)**Hez.18/23 ve32, 33/11, **(14)**Rom.2/4, I.Tim.2/3, **(15)**İşa.30/18, I.Petr.3/19, 15.Ayet, **(16)**Mat.24/43,Luk.12/39, I.Sel.5/2,Vah.3/3,16/15, **(17)**Mez. 102/26, İşa.51/6, Mat.24/35, Mark.13/31, İbr.1/11, Vah.20/11,21/1,**(18)**I.Kor.1/7,Tit.2/14,**(19)**I.Petr.1/15, **(20)**Mez. 50/3, İşa.34/4, **(21)**Mik.1/4, 10.Ayet, **(22)**İşa.65/18, 66/22, Vah.21/1ve27,**(23)**I.Kor.1/8,15/58,Filp.1/10,I.Sel.3/13,5/23, **(24)**Rom.2/4, I.Petr.3/19, 9.Ayet, **(25)**Rom.8/19, I.Kor.15/24, I.Sel.4/14, **(*)**Bak "Senin vaadlerine muhalefet edenler ve sözüne (*Antlaşmana*) inanmayanlar onu çevirdiler" ayeti ile karşılaştır; II.Ez.5/28, Yer.23/26 ve I.Krl.19/10, **(26)**Mark.13/23,B.1/12,**(27)**Efs.4/14,B.1/10,11,2/18,**(28)** Efs. 4/15, I.Petr. 2/3, **(29)**II.Tim.4/18, Vah.1/6, **(+)**Yunancası: Sonsuz günlere dek.

HAVARİ YUHANNA'NIN
I. GENEL MEKTUBU

1. Bölüm: 1)Havari Yuhanna'nın bedende gösterilen ve yaşam sözü olan İsa Mesih konusunda gördüğünü ve bildiğini neden söylediği, 5)Tanrı ışık (Nur) olduğundan *"O"*nunla ilgisi olanın nurda yürümesi gerektiği, 7)İsa Mesih'in kanının bizi her türlü günahtan paklayacağı, 9)Suçlarımızı söylemek gerektiği.

1* O başlangıçtan var[1] olan, O'nu duymuş[2] ve O'nu gözlerimizle görmüş olduğumuz; kanıtsadığımız ve ellerimizle dokunduğumuz[3] yaşam sözü için bildiriyoruz. **2*** [Yaşam[4] gösterildi[5] biz de O'nu gördük ve buna tanıklık yaptık[6]. Babanın[7] nezdinde bulunmuş olan ve bize bildirilen O sonsuz yaşamı size[8] bildirdik.] **3*** İşte[9] O gördüğümüzü ve duyduğumuzu size bildiriyoruz. Tâ ki; sizin de bizimle paydaşlığınız olsun. Bizim ortaklığımız[10] da Baba'yla ve oğlu İsa Mesih'ledir. **4*** Sizin[11] sevincinizin tam olması için size bunları yazıyoruz. **5*** O'ndan[12] duyarak size bildirdiğimiz haber budur: Allah[13] Nur'dur(Işık) ve *"O"*nda hiç karanlık yoktur. **6*** Eğer[14] *"O"*nunla bir paydaşlığımız vardır diyerek karanlıkta yürürsek yalan söylemiş olur ve gerçeği yapmamış oluruz. **7*** Ama eğer *"O"*nun ışık'ta olduğu gibi aydınlıkta yürürsek; birbirimizle paydaşlığımız olur. *"O"*nun oğlu[15] İsa Mesih'in kanı bizi her günahtan temizler. **8*** Eğer[16] bir suçumuz yoktur dersek kendimizi alçaltır ve gerçekten[17] bizde değildir. **9*** Ama suçlarımızı söylersek[18] suçlarımızı bağışlayıp bizi[19] her haksızlıktan temizlemek için O sadık va adaletlidir. **10*** Eğer: 'Suç yapmamışız' dersek O'nu yalancı çıkarırız ve O'nun sözleri bizde değildir.

(1) Yuh.1/1,B.2/13,**(2)**Yuh.1/14,II.Petr.1/16,B.4/14, **(3)**Luk.24/39, Yuh.20/27, **(4)**Yuh.1/4, 11/25, 14/6, **(5)**Rom.16/26, I.Tim.3/16, B.3/5, **(6)**Yuh.21/24, Res.İşl.2/32, **(7)**Yuh.1/1,2, **(8)**B.2/20, **(9)**Res.İşl.4/20, **(10)**Yuh.17/11, I.Kor.1/9, B.2/24, **(11)**Yuh.15/11, 16/24, II.Yuh.12.Ayet, **(12)**B.3/11, **(13)**Yuh.1/9, 8/12, 9/5, 12/35,36, **(14)**II.Kor.6/14, B.2/4, **(15)**I.Kor.6/11, Efs.1/7, İbr.9/14, I.Petr.1/19, B.2/2, Vah.1/5, **(16)**I.Krl.8/46, II.Trh.6/36, Eyp.9/2,15/14,25/4,Sül.Mes.20/9,Vaiz7/20,Yakb.Mek.3/2, **(17)**B.2/4,**(18)**Mez.32/5, Sül.Mes.28/13, **(19)**Mez.51/2ve7.Ayet.

2. Bölüm: 1)Elçinin İsa'ya inananları günahtan sakındırması, 3)Tanrı'yı bilen kişinin O'nun buyruklarını tutacağı, 9)Kardeşleri sevmek, 15)Dünyayı sevmemek, 18)Kötü kişilerden çekinmek, 24)Ve imanda durmak gerekliliği.

1* Ey çocuklarım! Size bu şeyleri günah yapmayasınız diye yazıyorum. Eğer biri günah yapacak olursa; Babanın[1] önünde şefeatçimiz İsa Mesih vardır. **2*** O suçlarımıza[2] salt bizim günahlarımıza değil; ama[3] tüm dünyanın günahlarına bağışlamadır. **3*** O'nu bildiğimizi buyruklarını tuttuğumuzdan biliyoruz. **4*** O'nu[4] biliyorum, diyerek buyruklarını tutmayan insan yalancıdır[5] ve gerçek onda değildir. **5*** Ama[6] her kim ki, O'nun sözlerini tutarsa, gerçekten[7] o kişide Allah sevgisi olmuştur. O'nda bulunduğumuzu[8] bununla biliyoruz. **6*** O'nda[9] kalıyorum, diyen kişi; O'nun yürüdüğü gibi, kendisinin[10] de öyle yürümesi gerektir. **7*** Ey kardeşler! Size yeni bir buyruk değil[11] ancak başlangıçtan[12] sizde olan en eski buyruğu yazıyorum. Bu buyruk ilk önce duyduğunuz sözdür. **8*** Gene size yeni[13] bir buyruk yazıyorum; o da O'nda ve hem de sizde gerçektir. Çünkü[14] karanlık geçmekte ve gerçek[15] ışık halâ parlamaktadır. **9*** Işıktayım[16] diyerek kardeşinden nefret eden şimdiye dek karanlıktadır. **10*** Kardeşini[17] seven ışıkta kalır ve onda[18] sürçme nedeni yoktur. **11*** Ama kardeşinden nefret eden karanlıktadır ve karanlıkta gezerek[19] nereye gittiğini bilmiyor. Çünkü karanlık onun gözlerini kör etmiştir. **12*** Ey çocuklar size yazıyorum! Çünkü O'nun[20] adı için suçlarınız bağışlandı. **13*** Ey Babalar! Size yazıyorum; çünkü[21] başlangıçtan olanı bildiniz. Ey gençler! Size yazdım; çünkü kötülüğü yendiniz. Ey çocuklar! Size yazıyorum çünkü Baba'yı bildiniz. **14*** Ey babalar! Size yazdım; çünkü[22] güçlüsünüz. Tanrı'nın sözü sizde kalıyor, kötülüğü yendiniz. **15*** Dünyayı[23] ve dünyada olan şeyleri sevmeyiniz. Eğer[24] biri dünyayı severse O'nda Baba'nın sevgisi yoktur. **16*** Çünkü dünyada olan her şey; yani bedenin şehveti[25] gözün şehveti ve yaşamın gururu Baba'dan değil; ancak dünyadandır. **17*** Dünya ve onun arzusu geçer[26] ama Tanrı'nın dileğini yapan sonsuza dek kalır. **18*** Ey! Çocuklar[27] son zamandır[28] Deccal[29] geliyor diye duyduğunuz gibi şimdi[30] de birçok Deccallar da gelmiştir. Bu yüzden[31] son zamanlar olduğunu anlıyoruz. **19*** Bizden[32] çıkmışlarsa da bizden değildirler. Çünkü[33] eğer bizden olsalardı bizimle kalmış olurlardı; ama[34] çıkmaları onların tümünün bizden olmadıkları açıklansın diye oldu. **20*** Sizin de[35] Kutsal'dan[36] meshiniz olduğundan her şeyi[37] biliyorsunuz. **21*** Gerçeği bilmediğiniz için size yazmadım; ama O'nu bildiğiniz ve hiç bir yalanın gerçekten olmadığı için yazdım. **22*** İsanın[38] Mesih olduğunu yalanlayandan başka yalancı kimdir? İşte Baba'yı ve Oğlu inkâr eden Deccal odur! **23*** Oğlu[39] yalanlayanda ise Baba yoktur [Oğlu[40] tanıyanda Baba da vardır.] **24*** Böylece[41] başlangıçtan duyduğunuz şeyler sizde kalsın; eğer başlangıçtan duyduğunuz şey sizde kalırsa siz de[42]

Oğul'da ve Baba'da kalacaksınız. **25***Kendisinin[43] bize verdiği söz budur; yani sonsuz yaşamdır. **26***Sizi[44] şaşırtanlar için bu şeyleri size yazdım. **27***Sizin[45] ondan aldığınız mesh(*kutsama*) sizde kalıyor ve bir kimsenin[46] öğretmesine gereksiniminiz yoktur. Ama[47] mademki o mesh size her şey için öğretiyor, gerçek olup yalan değildir ve nasıl öğrettiyse O'nda öyle kalınız. **28***Şimdi ey çocuklar O'nda kalınız. Tâ ki; O ortaya[48] çıktığı zaman öz güvenimiz olsun ve gelişinde[49] O'ndan utanmayalım. **29***Eğer[50] O'nun doğru olduğunu bilirseniz; her doğruluğu[51] yapan kişinin de *"O"*ndan doğduğunu biliyorsunuz.

(1) Rom.8/34,I.Tim.2/5,İbr.7/25,9/24,**(2)**Rom.3/25,26, II.Kor. 5/18, B.1/7, 4/10, **(3)**Yuh.1/29, 4/42, 11/51,52, B.4/14, **(4)**B.1/6, 4/20,**(5)**B.1/8,**(6)**Yuh.14/21ve23,**(7)**B.4/12,**(8)**B.4/13, **(9)**Yuh. 15/4,5, **(10)**Mat.11/29,Yuh.13/15,I.Petr.2/21, **(11)**II.Yuh.5. Ayet, **(12)**B.3/11, II.Yuh.5.Ayet, **(13)**Yuh.13/34, 15/12, **(14)**Rom.13/12, Efs.5/8, I.Sel.5/5ve8, **(15)**Yuh.1/9, 8/12, 12/35, **(16)**I.Kor.13/2, II.Petr.1/9, 3/14,15, **(17)**B.3/14, **(18)**II.Petr.1/10, **(19)**Yuh.12/35, **(20)**Luk.24/47, Res.İşl.4/12, 10/43, 13/38, B.1/7, **(21)**B.1/1, **(22)**Efs.6/10, **(23)**Rom.12/2, **(24)**Mat.6/24, Galt.1/10, Yakb.4/4, **(25)**Vaiz 5/11,**(26)**I.Kor.7/31,Yakb.1/10,4/15,I.Petr.1/2, **(27)**Yuh. 21/5,**(28)**İbr.1/1,**(29)**II.Sel.2/3vediğ.,II.Petr.2/1,B.4/3, **(30)**Mat.2/5ve24,II.Yuh.Mek.7.Ayet, **(31)**I.Tim.4/1,II.Tim.3/1, **(32)**Tes.13/12,13,Mez.41/9,Res.İşl.20/30,**(33)**Mat.24/24, Yuh. 6/37,10/28,29,II.Tim.2/19,**(34)**I.Kor.11/19,**(35)**II.Kor.1/21, İbr. 1/9, 27.ayet, **(36)**Mark.1/24, Res. İşl.3/14, **(37)**Yuh.10/4,5, 14/26, 16/13ve27.Ayet,**(38)**B.4/3,II.Yuh.7.Ayet,**(39)**Yuh.15/23, II.Yuh.9.Ayet,**(40)**Yuh.14/7,9,10,B.4/15,**(41)**II.Yuh.6.Ayet, **(42)**Yuh.14/23, B.1/3, **(43)**Yuh.1773, B.1/2, 5/11, **(44)**B.3/7, II.Yuh.7.Ayet, **(45)**20.Ayet **(46)**Yerm.31/33,34, İbr.8/10,11, **(47)**Yuh.14/2,15/13,20.Ayet,**(48)**B.3/2,**(49)**B.4/17, Bak.II.Ez. 13/13, **(50)**Res.İşl.22/14, **(51)**B.3/7ve10.

3. Bölüm: 1)Tanrı'nın bizi çocukları olarak kabul etmesiyle gösterdiği büyük sevgi, 3)Bu ümitte olan kişilerin nasıl davranacakları, 11)Biribirimizi sözle değil; ama gerçekten işle sevmek gerektiği.

1*Bakın Baba bize nasıl bir sevgi verdi ki Tanrı'nın çocukları[1] çağrılalım. Bu yüzden dünya bizi tanımıyor; çünkü[2] O'nu tanımadı. **2***Ey sevgililer! Şimdi[3] Tanrı'nın[4] çocuklarıyız ve ne olacağımız daha gösterilmedi; ama O gösterildiğinde O'na[5] benzeyeceğimizi biliyoruz. Çünkü[6] O'nu aynen olduğu gibi göreceğiz. **3***Kimin[7] O'nda böyle bir ümidi varsa; O'nun temiz olduğu gibi kendini temizler. **4***Kim günah yaparsa Kutsal Yasa'ya karşı gelmiş olur ve günah[8] Kutsal Yasa'ya karşıdır. **5***O'nun[9] bizim suçlarımızı kaldırmak için geldiğini[10] biliyorsunuz ve O'nda[11] günah yoktur. **6***Kim O'nda kalırsa günah işlemez ve günah eden[12] kişi O'nu ne görmüş ve ne de bilmiştir. **7***Ey çocuklar! Sizi[13] kimse yanıltmasın. Doğruluk yapan[14] O'nun doğru olduğu gibi doğrudur. **8***Günah işleyen Şeytandandır[15]. Çünkü Şeytandandır[15]. Çünkü Şeytan başlangıçtan beri suç işliyor. Tanrı oğlu bunun için; yani[16] Şeytan'ın işlerini geçersiz kılmak için geldi. **9***Tanrı'dan doğan kişi günah yapmaz[17] çünkü O'nun tohumu[18] O'nda kalır ve Tanrı'dan doğmuş olduğu için suç işlemez. **10***Tanrı'nın çocuklarıyla Şeytan'ın çocukları bu yolla ayrılıyor. Doğruluk yapmayan[19] ve kendi kardeşini sevmeyen[20] Tanrı'dan değildir. **11***Çünkü[21] başlangıçtan duyduğumuz öğüt budur: Birbirinizi sevin[22]. **12***Kötü olan[23] ve kendi kardeşini öldüren Kain gibi olmayalım. Onu neden öldürdü? Kendi işlerinin kötü ve kardeşinin işlerinin doğru olduğu için. **13***Ey kardeşlerim! Dünya[24] sizden nefret ederse şaşmayın. **14***Ölümden[25] yaşama geçtiğimizi kardeşlerimizi sevdiğimizden biliyoruz. Kardeşini sevmeyen[26] ölümde kalıyor. **15***Kendi kardeşlerinden[27] nefret eden katildir ve hiçbir[28] katilin içinde sonsuz yaşamın olmadığını biliyorsunuz. **16***Sevgiyi bundan[29] yani Mesih'in kendi canını bizim için feda ettiğinden biliyoruz. Bizim de kendi kardeşlerimiz için canımızı feda etmemiz gerekiyor. **17***Ama[30] kimde dünya malı varsa ve kardeşinin gereksinimini görerek yardımını ondan esirgerse; Tanrı'nın sevgisi[31] nasıl onda kalır? **18***Ey çocuklarım! Sözü[32] ve kelimeleri değil; ama işi ve gerçeği sevelim. **19***Bununla[33] da gerçekten olduğumuzu biliyor ve O'nun önünde yüreğimizi tatmin ediyoruz. **20***Çünkü[34] eğer yüreğimiz bizi suçlarsa; Tanrı yüreğimizden büyük olup her şeyi biliyor. **21***Ey sevgililer! Eğer yüreğimiz bizi suçlamazsa; Tanrı'nın[35] önünde cesaretimiz var. **22***Ve her[36] ne dilersek O'ndan alırız; çünkü O'nun buyruklarını tutuyor ve O'nun önünde[37] hoş olan şeyleri yapıyoruz. **23*** *"O"*nun[38] buyruğu budur: Oğlu İsa Mesih'in adına inanalım ve bize[39] buyurduğu gibi birbirimizi[40] sevelim. **24***O'nun[41] buyruklarını tutan O'nda[42] ve O'nda bunda kalır. O'nun bizde[43] kaldığını bundan; yani bize verdiği Ruh'tan biliyoruz.

(1) Yuh.1/12,**(2)**Yuh.15/18,19,16/3, 17/25, **(3)**İşa.56/5, Rom.8/15, Galt.3/26, 4/6, B.5/1, **(4)**Rom.8/18, II.Kor.4/17, **(5)**Rom.8/29, I.Kor.15/49,Filp.3/21Kol.3/4,II.Petr.1/4,**(6)**Eyp.19/26, Mez.16/11,Mat.5/8,I.Kor.13/12,II.Kor.5/7,**(7)**B.4/17, **(8)**Rom.4/15, B.5/17, **(9)**İşa.53/5,6ve11, I.Tim.1/15, İbr.1/3, 9/26, I.Petr.2/24, **(10)**B.1/2, **(11)**II.Kor.5/21, İbr.4/15, 9/28, I.Petr.2/22,**(12)**B.2/4,4/8,III.Yuh.11.Ayet,**(13)**B.2/26, **(14)**Hez. 18/5-9,Rom.2/14,B.2/29, **(15)**Mat.13/38, Yuh.8/44, **(16)**Tek.3/15, Luk.10/18,Yuh.16/11,İbr.2/14,**(17)**B.5/18,**(18)**I.Petr.1/23, **(19)**B.2/29, **(20)**B.4/8, **(21)**B.1/5, 2/7, **(22)**Yuh.13/34, 15/12, 23.Ayet, B.4/7ve21, II.Yuh.5.Ayet, **(23)**Tek.4/4ve8, İbr.11/4, Yahd.Mek.11.Ayet,**(24)**Yuh.15/18,19,**(25)**B.2/10, **(26)**B.2/9ve11, **(27)**Mat.5/21,22, B.4/20, **(28)**Galt.5/21, Vah.21/8, **(29)**Yuh.3/16, 15/13, Rom.5/8, Efs.5/2ve25,26, B.4/9ve11, **(30)**Tes.15/7, Luk.3/11, **(31)**B.4/20, **(32)**Hez.33/31,Rom.12/9, Efs.4/15, Yakb.

2/15,I.Petr.1/22, **(33)**Yuh.18/37,B.1/8, **(34)**I.Kor.4/4, **(35)**Eyp. 22/26, İbr.10/22,B.2/28, 4/17, **(36)**Mez.34/15, 145/18,19, Sül.Mes.15/29, Yerm.29/12, Mat.7/8,21/22, Mark.11/24, Yuh. 14/13, 15/7, 16/23,24, Yakb.5/16, B.5/14, **(37)**Yuh.6/29, 9/31, **(38)**Yuh.6/29,17/3,**(39)**B.2/8,10,**(40)**Mat.22/39,Yuh.13/34, 15/12,Efs.5/2,I.Sel.4/9,I.Petr.4/8,11.Ayet, B.4/21, **(41)**Yuh.14/23, 15/10, B.4/12, **(42)**Yuh.17721ve diğ., **(43)**Rom.8/9, B.4/13.

4. Bölüm: 1)Her ruha inanmamak gerektiği, 2)Tanrı'dan olan ruhun Tanrı'dan olmayanla ayrıldığı özelliği, 7)Allah'ın sevgi olduğu, 11)Bizi sevdiği için birbirimizi sevmek gerektiği.

1*Ey sevgililer! Her ruha inanmayın[1] ama ruhların[2] Allah'tan olup olmadığını deneyin. Çünkü[3] dünyada birçok yalancı peygamberler çıkmıştır. **2***Tanrı'nın ruhunu bununla bilin: İsa[4] Mesih'in bedende gelmiş olduğunu söyleyen her ruh Allah'tandır. **3***İsa[5] Mesih'in bedende gelmiş olduğunu söylemeyen her ruh Allah'tan değildir ve Deccal'ın Ruhu budur ki O'nun geleceğini işittiniz ve şimdi[6] dünyadadır. **4***Ey çocuklar siz Tanrı'dansınız[7] ve onlara galip oldunuz; çünkü sizde olan dünyada olandan[8] büyüktür. **5***Onlar dünyadandırlar[9] bu yüzden dünyadan konuşuyorlar ve dünya[10] da onları dinliyor. **6***Biz Tanrı'danız Tanrı'y[11]ı bilen bizi dinliyor ve Tanrı'dan olmayan bizi dinlemiyor. Gerçeklik ruhunu[12] ve sapkınlık ruhunu bununla biliyoruz. **7***Ey sevgililer! Birbirimizi sevelim[13]. Çünkü sevgi Allah'tandır. Her seven Tanrı'dan doğmuştur ve Tanrı'yı biliyor. **8***Sevmeyen Tanrı'yı bilmiyor[14] çünkü Tanrı[15] sevgidir. **9***Tanrı'nın[16] bize olan sevgisi bununla; yani[17] Tanrı'nın biricik oğlunu, O'nun aracılığıyla yaşama sahip olmanız için dünyaya göndermesiyle belli oldu. **10***Sevgi bundadır: Biz Tanrı'yı sevdik değil[18] ancak *"O"* bizi sevdi ve kendi[19] oğlunu günahlarımızı bağışlamak için gönderdi. **11***Ey sevgililer! Allah bizi öyle[20] sevdiyse bizim de birbirimizi sevmemiz gerekiyor. **12***Tanrı'yı[21] asla bir kişi görmemiştir. Birbirimizi sevdiğimiz zaman Tanrı bizde kalıyor ve *"O"*nun[22] sevgisi bizde olgunlaşmış oluyor. **13***"O"nda[23] kaldığımızı ve *"O"*nun bizde kaldığını bununla; yani bize kendi ruhundan vermiş olduğundan biliyoruz. **14***Biz[24] gördük ve tanıklık yapıyoruz ki, baba[25] oğlu dünyanın kurtarıcısı olmak için gönderdi. **15***Her[26] kim İsa'nın Tanrı'nın Oğlu olduğunu söylerse; Tanrı onda ve o da Tanrı'da kalır. **16***Biz de Tanrı'nın bize olan sevgisini bildik ve inandık. Tanrı sevgidir[27] ve sevgide kalan[28] Tanrı'da, Tanrı da onda kalır. **17***Sevgi bizde bununla olgunluğa eriyor ki "Yargı Günü"nde[29] özgüvenimiz olsun; çünkü O nasıl-sa[30] biz de bu dünyada böyleyiz. **18***Sevgide korku yoktur; ama olgun sevgi korkuyu dışarı atar; çünkü korkuda acı var ve korkan kişi sevgide olgunluğa[31] ermemiştir. **19***Biz onu seviyoruz; çünkü önce o bizi sevdi. **20***Bir[32] kimse Tanrı'yı seviyorum diyerek kendi kardeşinden nefret ederse yalancıdır; çünkü gördüğü kardeşini sevmeyen kişi görmediği[33] Tanrı'yı nasıl sevebilir? **21***O'ndan şu buyruğu aldık[34] 'Tanrı'yı seven kendi kardeşini de sevsin'.

(1) Yerm.29/8, Mat.24/4, **(2)**I.Kor.14/29, I.Sel.5/21, Vah.2/2, **(3)**Mat.24/5ve24, Res.İşl.20/30, I.Tim.4/1, II.Petr.2/1, B.2/18, II.Yuh.7.Ayet, **(4)**I.Kor.12/3, B.5/1, **(5)**B.2/22, II.Yuh.7.Ayet, **(6)**II.Sel.2/7, B.2/18ve22, **(7)**B.5/4, **(8)**Yuh.12/31, 14/30, 16/11, I.Kor.2/12, Efs.2/2, 6/12, **(9)**Yuh.3/31, **(10)**Yuh.15/19, 17/14, **(11)**Yuh.8/47, 10/27, I.Kor.14/37, II.Kor.10/7, **(12)**İşa.8/20, Yuh.14/17, **(13)**B.3/10,11ve23, **(14)**B.2/4, 3/6, **(15)**16.Ayet, **(16)**Yuh.3/16, Rom.5/8, 8/32, B.3/16, **(17)**B.5/11, **(18)**Yuh.15/16, Rom.5/8ve10, Tit.3/4, **(19)**B.2/2, **(20)**Mat.18/33, Yuh.15/12,13, B.3/16, **(21)**Yuh.1/18, I.Tim.6/16, 20.Ayet, **(22)**B.2/5, 18.Ayet, **(23)**Yuh.14/20,B.3/24,**(24)**Yuh.1/14,B.1/1,2,**(25)**Yuh.3/17, **(26)**Rom.10/9,B.5/1ve5,**(27)**8.Ayet,**(28)**B.3/24,12.Ayet, **(29)**Yak. 2/13, B.2/28, 3/19ve21, **(30)**B.3/3, **(31)**12.Ayet, **(32)**B.2/4, 3/17, **(33)**12.Ayet, **(34)**Mat.22/37ve39, Yuh.13/34, 15/12, B.3/23.

5. Bölüm: 1)Tanrı'dan doğan kişinin İsa'nın Mesih olduğunu, Tanrı'nın oğluna sevgi ve Allah'ın buyruklarını dinleyeceğini belirtmesi, 9)İsa Mesih'in Tanrı'nın oğlu olduğundan bizi kurtarmaya gücü yeteceğini, 14)Gerek kendimiz ve gerekse başkaları için söyleyeceğimiz duaları dinleyeceğini, 20)Tanrı'nın Oğlu'nun gelmesindeki amacın ne olduğu.

1*Kim[1] İsa'nın[2] Mesih olduğuna inanıyorsa Tanrı'dan[3] doğmuştur ve kim[4] göndermiş olanı severse *"O"*ndan gönderilmiş olanı de sever. **2***Tanrı'nın çocuklarını sevdiğimizi bundan; yani Tanrı'yı sevip O'un buyruklarını tuttuğumuzdan biliyoruz. **3***Çünkü[5] Tanrı'nın sevgisi budur: Buyruklarını tutmak ve O'nun[6] buyrukları da ağır değildir. **4***Çünkü[7] Tanrı'dan doğan kimse dünyayı yener ve dünyayı yenen inancımızdır. **5***İsa'nın[8] Tanrı'nın oğlu olduğuna inanan kişiden başka dünyayı yenen kimdir? **6***Su[9] ve kan ile yalnız su ile değil; ancak su ve hem de kan ile gelen budur. Yani İsa Mesih'tir ve tanıklık[10] yapan Ruhtur; çünkü Ruh hakikattır. **7*[**Zira gökte(†) tanıklık yapanlar üçtür: Baba, Kelâm/*Söz*[11] ve Kutsal Ruh; bu üçü[12] de birdir.**] 8***Ve yerde tanıklık yapanlar üçtür: Ruh*(can)**, su ve kan; üçü de birlikteliktir. **9***Eğer[13] insan tanıklığını kabul edersek Tanrı'nın[14] tanıklığı daha büyüktür; çünkü Tanrı'nın kendi Oğlu için verdiği tanıklık budur. **10***Tan-

rı'nın Oğlu'na inananın kendi[15] içinde o tanıklığı vardır. Ama Allah'a inanmayan O'nu[16] yalancı çıkarmış oluyor; çünkü Tanrı'nın kendi oğlu için verdiği tanıklığa inanmamıştır. **11***Tanıklık[17] ise budur: Tanrı bize sonsuz bir yaşam sunmuştur ve bu yaşam[18] *"O"*nun Oğlundadır. **12***Kendisinde[19] *"O"*nun oğlu olanda yaşam da vardır; ama kendisinde "*Tanrı'nın Oğlu*" olmayanda yaşam da yoktur. **13***Bu şeyleri[20] sizlere; yani '*Tanrı'nın Oğlu*'nun adına inananlara yazdım ki sonsuz[21] yaşamınız olduğunu bilesiniz(Ve '*Tanrı'nın Oğlu*'nun adına inanasınız). **14***Onun önündeki özgüvenimiz şudur: Eğer bir şeyi[22] *"O"*nun isteğine göre dilersek O da bizi dinler. **15***Ve dilediğimiz şeyde bizi dinlediğini bilirsek; kendisinden almakta olduğumuz şeyleri de biliyoruz. **16***Eğer biri kardeşinin ölüme götürmeyen bir günah işlediğini görürse dilesin ve ona; yani ölüme[23] götürmeyen günahı yapanlara yaşam verecektir. Ölüme[24] neden olan günah vardır; onun için[25] yalvarsın demiyorum. **17***Her haksızlık[26] günahtır ve ölüme götürmeyen günah vardır. **18***Tanrı'dan[27] doğan herkesin günah işlemiyeceğini biliyoruz; ama Tanrı'dan doğan kişi kendi[28] canını (Nefsini) korur ve kötülük ona dokunmaz. **19***Biliyoruz ki, Tanrı'danız ve tüm dünya[29] da kötülüğün elindedir. **20***Hem de biliyoruz ki "*Tanrı'nın Oğlu*" geldi ve '*Hak'kı*[30] bilmemiz için bize[31] anlayış verdi. Biz doğru olanda; yani *"O"*nun Oğlu İsa Mesih'teyiz. Gerçek[32] Tanrı ve sonsuz yaşam[33] budur. **21***Ey çocuklar kendinizi[34] putlardan koruyunuz. Âmin.

(1) Yuh.1/12, **(2)**B.2/22,23, 4/2ve15, **(3)**Yuh.1/13, **(4)**Yuh.15/23, **(5)**Yuh.14/15,21,23,15/10,II.Yuh.Mek.6.Ayet,**(6)**Mik.6/8, Mat.11/30, **(7)**Yuh.16/33, B.3/9, 4/4, **(8)**I.Kor.15/57, B.4/15, **(9)**Yuh.19/34,**(10)**Yuh.14/17,15/26,16/13,I.Tim.316, **(†)**:Hristiyanlığın temeli olan üçlü birliği(Teslis'i) ifade eden bu ayet; bazı Grekçe Orijinal metinlerde yoktur. Ama *'Vulgata'* gibi bazı orijinal el yazmalarında vardır, **(11)**Yuh.1/1, Vah. 19/13, **(12)**Yuh.10/30,**(*)**:BakTek.1/30ve2/7(*İbr. Ruh: can, nefes*) ve Hez.37/6,**(13)**Yuh.8/17,18,**(14)**Mat.3/16,17,17/5,**(15)**Rom. 8/16,Galt.4/6,**(16)**Yuh.3/33,5/38,**(17)**B.2/25,**(18)**Yuh.1/4, B.4/9, **(19)**Yuh.3/36,5/24,**(20)**Yuh.20/31,**(21)**B.1/1,2,**(22)**B.3/22, **(23)**Eyp.42/8,Yakb.5/14,15,**(24)**Mat.12/31, 32,Mark.3/29,Luk. 12/10,İbr.6/4,6,10/26,**(25)**Yerm.7/16,14/11, Yuh.17/9,**(26)**B.3/4, **(27)**I.Petr.1/23,B.3/9,**(28)**Yakb.Mek.1/27,**(29)**Galt.1/3, **(30)**Yuh. 17/3,**(31)**Luk.24/45,**(32)**İşa.9/6,44/6,54/5,Yuh.20/28,Res.İşl. 20/28,Rom.9/5,I.Tim.3/16,Tit.2/13, İbr.1/8,**(33)**11. ve 13. Ayetler, **(34)**I.Kor.10/14.

HAVARİ YUHANNA'NIN II. MEKTUBU

1)Elçinin seçkin kadın ile çocuğuna öğüdü, 4)Onlara sevgide sarsılmaz durmalarını, 7)Ve her aldatıcı öğretmenlerden çekinmelerini söylemesi.

1*Ben yaşlı bir adam olarak gerçekte sevdiğim[1] **2***Salt benim değil; ancak tüm gerçeği[2] bilenlerin de bizde duran ve sonsuza dek kalacak olan hakikatten dolayı, sevdikleri seçilmiş hanıma ve onun çocuklarına. **3***Allah[3] Baba'dan ve Baba'nın oğlu Rabb İsa Mesih'ten gerçeklik[4] sevgiyle lütuf, merhamet ve esenlik sizinle olsun. **4***Baba'dan aldığımız buyruğa göre, senin çocuklarından gerçeğe[5] göre yürüyenler bulduğumda çok sevindim. **5***Şimdi ey kadın! Sana[6] yeni bir buyruk yazıyor gibi değil; ama başlangıçtan beri aldığımızı yazarak birbirimizi[7] sevmek için yalvarıyorum. **6***Sevgi[8] O'nun buyruklarına göre yürümemizdir. Buyruk budur: Başlangıçtan beri[9] duyduklarınıza göre O'nda yürüyesiniz. **7***Çünkü dünyaya İsa Mesih'in[10] bedende geldiğini söylemeyen çok sapkınlar geldi[11] aldatıcı ve Deccal[12] budur. **8***Emeğinizi boşa çıkarmayın[13] ama dolgun ücret almanız için kendinizi kollayın. **9***Aşırı gidip[14] Mesih'in öğretisinde kalmayanda Tanrı yoktur. Mesih'in öğretisinde kalan kişide ise hem Baba ve hem de Oğul vardır. **10***Eğer yanınıza biri gelerek bu öğretiyi sunmazsa O'nu eve kabul etmeyin ve ona[15] selam da vermeyin. **11***Çünkü ona selam veren onun kötü işlerine ortak olmuş oluyor. **12***Size[16] yazacak birçok şeylerim var; ama kâğıt ve mürekkeple yazmak istemem. Sevincimizin[17] tam olması için yanınıza gelip bizzat söylemeye ümidim var. **13***Senin seçkin kızkardeşinin çocuğu sana[18] selam ediyor. Âmin.

(1)I.Yuh.3/18, III.Yuh.1.Ayet ve bak 3.Ayet, **(2)**Yuh.8/32, Galt.2/5ve14, 3/1, 5/7, Kol.1/5, II.Sel.2/12, I.Tim.2/3, İbr.10/26, **(3)**I.Tim.1/2, **(4)**1.Ayet, **(5)**III.Yuh.3.Ayet, **(6)**I.Yuh.2/7,8, 3/11, **(7)**Yuh.13/34,15/12,Efs.5/2,I.Petr.4/8,I.Yuh.3/23, **(8)**Yuh.14/15ve21,15/10,I.Yuh.2/5,5/3,**(9)**I.Yuh.2/24, **(10)**I.Yuh.4/2,3, **(11)**I.Yuh.4/1, **(12)**I.Yuh.2/22, 4/3, **(13)**Galt.3/4, İbr.10/32ve35, **(14)**I.Yuh.2/23, **(15)**Rom.16/17, I.Kor.5/11, 16/22,Galt.1/8,9,II.Tim.3/5,Tit.3/10,**(16)**III.Yuh.13.Ayet, **(17)**Yuh.17/13, I.Yuh.1/4, **(18)**I.Petr.5/13.

HAVARİ YUHANNA'NIN III. MEKTUBU

1)Elçinin Gayus'u dindarlığı, 5)Ve misafirleri sevdiği için övmesi, 9)Diotrefis'in gururunun iyi olmadığı, 11)Ve Gayus'u iyiliğe yönetmesi, 12)Dimitrios için iyi tanıklığı.

1* Ben ihtiyardan gerçekte[1] sevdiğim Gayus'a. **2*** Ey sevgilim! Canın esenlikte olduğu gibi, senin her şeyde iyi olmanı ve sağlıkta bulunmanı diliyorum. **3*** Çünkü bazı kardeşler gelip gerçekte[2] yürümekte olduğun gibi sende olan hakikate tanıklık yaptıklarında çok sevindim. **4*** Bundan; yani çocuklarımın[3] gerçekte kaldıklarını duymaktan daha büyük bir sevincim yoktur. **5*** Ey sevgilim! Kardeşlere ve yabancılara ne yapıyorsan, içtenlikle yapıyorsun. **6*** Onlar Cemaatin önünde sevgine tanıklık yaptılar ve onları Tanrı'nın onayına göre gönderdiğin için iyi yapmış oluyorsun. **7*** Çünkü[4] milletlerden hiç birşey almadan O'nun adı için yola koyuldular. **8*** Şimdi biz böyle kişileri kabul etmeye borçluyuz. Tâ ki; gerçeklikte emektaş olalım. **9*** Cemaate yazdımsa da aralarında birinci olmak sevdasında olan Diotrefis bizi kabul etmiyor. **10*** Bu yüzden eğer gelirsem yaptığı uygulamalarını; yani bize karşı kötü sözlerle gevezelik ederek, onun yaptığı işlerini anımsatacağım. Bununla da yetinmeyerek kendisinin kardeşleri kabul etmediği gibi Cemaatten de çıkardığını anımsatacağım. **11*** Ey sevgilim kötülüğe değil[5] ama iyiliğe yönel. İyilik[6] yapan Tanrı'dandır; oysa kötülük yapan Tanrı'yı görmemiştir. **12*** Dimitrios herkesin[7] ve asıl gerçeğin de iyi tanıklığını almıştır. Biz de tanıklık yapıyoruz ve tanıklığımızın doğru[8] olduğunu biliyoruz. **13*** Yazacak[9] daha birçok şeylerim olsa da; sana mürekkep ve kalemle yazmak istemiyorum. **14*** Ama seninle yakında görüşüp yüzyüze söylemek ümidindeyim. Sana esenlik olsun, dostlar sana selam ediyor ve dostlara teker teker selam et.

(1)II.Yuh.1.Ayet,**(2)**II.Yuh.4.Ayet,**(3)**I.Kor.4/15,Film.Mek. 10.Ayet,**(4)**I.Kor.9/12ve15,**(5)**Mez.37/27,İşa.1/16,17,I.Petr.3/11, **(6)**IYuh.2/29,3/6,9,**(7)**I.Tim.3/7,**(8)**Yuh.21/24,**(9)**II.Yuh. 12.Ayet.

HAVARİ YAHUDA'NIN GENEL MEKTUBU

1)Elçinin mektubu yazdığı kişilere selamı, 3)Mektubu yazmaktaki gayesi içlerine kötü kişiler girdiğinden iman için cihat etmelerini öğütlemek olduğu, 5)Kötülerin yok edilişi için Eski Antlaşma'dan örnekler, 8)Bunların yok edileceklerini, 17)Resuller önceden bildirmiş olduğunu söylemesi, 20)İnananlara inançta sarsılmadan kötülük ve pislikten tiksinmelerini öğütlemesi, 24)Allah'a şükürle yazıyı bitirmesi.

1* İsa Mesih'in kölesi ve Yakup'un[1] kardeşi olan Yahuda; Baba Allah'ta kutsanan ve İsa Mesih'te[2] korunan davetlilere[3]. **2*** Size merhamet, esenlik[4] ve sevgi çoğaltılsın. **3*** Ey sevgililer! Ortak[5] olduğumuz kurtuluş için size yazmak üzere, büyük bir gayretle kutsallara bir kez verilmiş olan iman için çalışasınız[6] diye öğüt vererek yazmayı uygun gördüm. **4*** Çünkü[7] ceza için eskiden beri bildirilmiş olan bazı kötü kimseler[8] ispiyoncu(casus) olarak içinize girip, Tanrı'nın lütfunu[9] kötülüğe döndürerek[10] bir tek sahibimiz[11] olan Allah'ı ve Rabbimiz İsa Mesih'i yalanlıyorlar. **5*** Bunu ne denli bilseniz de size uyarmak istiyorum ki, Rabb[12] kavmi Mısır'dan kurtardıktan sonra gene[13] inanmayanları yok etti. **6*** Hem de[14] kendilerinin başkanlığını korumadan, mekânlarını bırakan melekleri 'Büyük Gün'ün[15] cezası için sonsuzluk[16] bağlarıyla karanlık altında tuttu. **7*** Nasıl[17] Sodom ve Gomorra ile çevresinde bulunan, onlar gibi düşerek zina eden ve başka beden ardına düşen kentler sonsuzluk ateşinin azabını aldıysa; aynen öyle dünyaya bir ders oldular. **8*** Böylece[18] bu kuruntu sahipleri bedeni kirletiyor, bilgeliği küçük düşürüyor ve yüce şeylere[19] sövüyorlar. **9*** Ama baş Melek Mikael[20] Şeytan'a karşı[21] Musa'nın cesedi konusunda tartışırken; ona karşı sövgüyle gidip cezalandırmaya kalkışmadı. Ancak: '*Seni*[22] *Rabb azarlasın*' dedi. **10*** Bunlar[23] ise bilmedikleri şeylere sövüyorlar; ama anlayışsız hayvanlar gibi doğal olarak anladıkları şeylerde bozguncu oluyorlar. **11*** Vay onlara! Çünkü[24] Kain'in işinde yürüdüler, ücret için[25] Balam'ın ardı sıra koştular ve Korah'ın[26] yaptığı gibi karşı gelerek yok oldular. **12*** Bunlar[27] sizin sevgi[28] şölenlerinizdeki lekelerdirler. Sizinle yiyip içerek canlarını korkusuzca besliyorlar ve rüzgârdan[29] öte beri sürüklenen susuz[30] bulutlar; çıplak, meyvesiz, iki kez[31] kurumuş ve kökten koparılmış olan ağaçlardır. **13*** Köpük gibi kendi[32] ayıplarını çıkaran şiddetli[33] deniz dalgalarıdırlar. Boş yere dolaşan yıldızlardırlar ki onlar için sonsuza dek şiddetli[34] bir karanlık tutulmuştur. **14*** Bunlar için Adem'den[35] sonra yedinci olan Hanok vahiyle şöyle dedi: "İşte Rabb[36] herkesi yargılamak ve tüm kötülerin yaptıkları kötülükleri için; **15*** Ve[37] kötü günahkârların kendisine karşı söyledikleri tüm ağır sözlerden ötürü, suçlarını ortaya dökmek[§] için onbinlerce kutsalları ile geldi." **16*** Bunlar hep söylenenlerdir[*] kendi hallerinden şikayet

ediciler ve kendi şehvetlerine göre yürüyenlerdir[38] ağızlarıyla büyük sözler söyleyerek kazanç[39] için insan kayırıyorlar. **17*** Ama[40] siz ey sevgililer! Rabbimiz İsa Mesih'in elçilerinden önce size bildirilen sözleri; yani[41]; **18*** "Son zamanda kendi kötülüklerinin şehvetleriyle yürüyen alaycılar olacaklardır" dediklerini anımsayınız. **19*** Bunlar ayrılanlar[42] bedensel arzularına göre yürüyenler[43] ve Ruhsuz kişilerdir. **20*** Siz ise ey sevgililer; kendinizi[44] en kutsal olan inancınız üzerine kurup, Kutsal Ruh'la dua ederek[45] **21*** Kendinizi Tanrı'nın sevgisinde tutup sonsuz yaşam için Rabbimiz[46] İsa Mesih'in lütfuna erin; **22*** Ve bazılarını ayırıp acıyın. **23*** Bazılarını da ateşten kaparak[47] korkuyla[48] kurtarın ve bedenle[49] lekelenmemiş giysiden bile tiksinin! **24*** Sizi[50] lekesiz saklamaya ve kendi görkeminin önünde sevinçle kusursuz göstermeye gücü yetene[51] **25*** Kurtarıcımız, salt bilge Allah'a[51] hem şimdi[+] hem de sonsuza dek görkem, yücelik, güç ve egemenlik olsun. Âmin.

(1) Luk.6/16,Res.İşl.1/13,**(2)**Yuh.17/11,12,15,I.Petr.1/5, **(3)**Rom. 1/7,**(4)**I.Petr.1/2,II.Petr.1/2,**(5)**Tits.Mek.1/4,**(6)**Filp.1/27, I.Tim.1/18, 6/13, 4/7, **(7)**Rom.9/21,22, I.Tim.1/18, 6/13, 4/7, **(7)**Rom.9/21,22, I.Petr.2/8, **(8)**Galt.2/4, II.Petr.2/1, **(9)**Tit.2/11, İbr.12/15, **(10)**II.Petr.2/9, **(11)**Tit.1/16, II.Petr.2/1, I.Yuh.2/22, **(12)**Say.14/29ve37,26/64,Mez.106/26,İbr.3/17ve19,**(14)**Yuh. 8/44,**(15)**Vah.20/9, **(16)**II.Petr.2/4, Bak.Ekl.33/13, **(17)**Tek.19/24, Tes.29/23,II.Petr.2/6,**(18)**II.Petr.2/9,**(19)**Çık.22/28,**(20)**Dan.7/13, 14,10/13,12/1ve11,Zek.3/2,12/8,Vah.12/7,**(21)**II.Petr.2/11,**(22)** Zek.3/2,**(23)**II.Petr.2/12,**(24)**Tek.4/5,I.Yuh.3/12, **(25)**Say.22/7ve 21,II.Petr.2/15,**(26)**Say.16/1vediğ,**(27)**II.Petr.2/13,**(28)**I.Kor. 11/21,**(29)**Efs.4/14,**(30)**Sül.Mes.25/14,II.Petr.2/17,**(31)**Mat. 15/13,**(32)**Filp.3/19,**(33)**İşa.57/20, **(34)**II.Petr.2/17, **(35)**Tek.5/18, **(36)**Tes.33/2, Dan.7/10, Zek.14/5, Mat.25/31, II.Sel.1/7, Vah.1/7, **(37)**I.Sam.2/3,Mez.31/18,94/4,Malk.3/13, Bak II.Ezr.16/66,67, **(§)**:BakII.Ez.1/14,**(38)**II.Petr.2/18,**(39)**Sül.Mes.28/21,Yakb.2/1 ve9, **(40)**II.Petr.3/2, **(41)**I.Tim.4/1, II.Tim. 3/1,4/3,II.Petr.2/1,3/3, **(42)**Sül.Mes.18/1,Hez.14/7,Hoş.4/14,9/10,İbr.10/25, **(43)**I.Kor. 2/14,Yakb.3/15, **(44)**Kol.2/7, I.Tim. 1/3, **(45)**Rom.8/26, Efs.6/18, **(46)**Tit.2/14, II.Petr.3/12,13, **(47)**Amos 4/11,I.Kor.3/15,Zek.3/2, **(48)**Rom.11/14,I.Tim.4/16,**(49)**Zek. 3/4,5,Vah.3/4,**(50)**Kol.1/22, **(51)**Rom.16/26,Efs.3/20,**(52)**Rom.16/27,I.Tim.1/17,2/3, (+)Bazı Metinlerde: **RABBİMİZ İSA MESİH'İN VASITASIYLA EZELDEN** (Sonsuz öncelikten...).

HAVARİ YUHANNA'NIN VAHYİ

1. Bölüm: 1)Giriş, 4)Asya'da bulunan yedi Cemaate(*Kilise'ye*) Yuhanna'nın selamı, 7)Mesih'in gelişi, 9)Yuhanna'ya Patmos adasında vahiy gelmesi, 13)Mesih'in görkemli bir şekilde görünüşü, 19)Ve Yuhanna'ya gördüğünü yazmasını söylemesi.

1* İsa Mesih'in vahyidir; yani[1] yakında kesinlikle olacak şeyleri kendi kullarına göstermek için, Allah'ın[2] ona verdiği ve kendi meleği[3] aracılığıyla gönderip kulu Yuhanna'ya açıkladığı vahiydir. **2*** O da[4] Allah'ın sözüne, İsa Mesih'in tanıklığına ve tüm[5] gördüğü şeylere baktı. **3*** Ne mutlu[6] bu peygamberlik sözlerini okuyan ve dinleyip içinde yazılmış şeyleri tutanlar; çünkü[7] vakit yakındır. **4*** Yuhanna Asya'da bulunan yedi Kilise'ye: Var olan[8] olmuş[9] ve olacak olandan; *"O"*-nun tahtı önünde bulunan yedi Ruh'tan[10] **5*** Sadık tanık[11] olup ölümden[12] dirilenlerin ilki ve dünya[13] egemenlerinin başı olan İsa Mesih'ten, size lütufla esenlik olsun. Bizi[14] sevip kendi[15] kanıyla günahlarımızdan yıkayarak; **6*** Babası[16] Tanrı'ya egemenler ve kahinler[*] atayana sonsuza[17] dek yücelik ve kudret olsun. Amin. **7*** İşte[18] bulutlarla geliyor; her göz ve O'nu[19] delenler de O'nu göreceklerdir. O'nun yüzünden dünyanın tüm milletleri dövünecekler. Evet âmin. **8*** Var olan[20] olmuş ve olacak her şeye gücü yeten Rabb[+] buyuruyor ki: **A**[21] veya (başlangıç ve son) '*Ben'im*. **9*** Ben Yuhanna kardeşiniz, sizin İsa Mesih'teki sıkıntınızda, yetkinliğinizde[22] ve sabrınızda ortağınızım[23] Allah'ın sözü[24] ve İsa Mesih'in tanıklığı için Patmos denilen adada bulundum. **10*** Rabbin gününde[25] üzerime Ruh[26] gelip arkamdan[27] boru sesi gibi: **11*** (**A** veya ilk ve son *'Ben'im*) gördüğünü bir kitaba yaz(Asya'da olan) yedi Kilise'ye; yani Efes'e, İzmir'e, Bergama'ya, Tiyatira'ya, Sardis'e, Filadelfya'ya ve Leodikya'ya gönder, diye büyük bir ses duydum. **12*** Bana söyleyen sesin(Kimin olduğunu) görmek için döndüm ve döndüğümde yedi altın şamdan[28]. **13*** Yedi[29] şamdanın ortasında İnsanoğluna benzer[30] ayağına dek giyisi giymiş[31] ve göğsüne[32] de bir altın kuşak kuşanmış olan bir kişi gördüm. **14*** Başıyla saçları beyaz[33] yapağıya benzer kar gibi beyazdı ve gözleri[34] ateş alevi gibiydi. **15*** Ayakları[35] fırında kızarmış saf pirince benziyor ve sesi[36] de birçok suların sesi gibiydi. **16*** Sağ elinde[37] yedi yıldız tutuyor ve ağzından[38] iki ağızlı keskin bir kılıç çıkıyordu. Yüzü[39] de güçlü ışık veren güneş gibiydi. **17*** Onu gördüğümde[40] ayaklarına ölü gibi uzandım ve O da[41]

sağ elini üstüme koyarak şöyle dedi: Korkma! Önce ve son[42]; **18***Yaşayan benim[43] ölmüştüm ve işte sonsuza dek[44] yaşıyorum (amin.) ***Haviye***[45] ile ölümün anahtarları bendedir. **19***Gördüğün[46] hazır olan[47] ve bundan sonra olacak olan şeyleri[48]; **20***Sağ elimde[49] gördüğün yedi yıldızın sırrını ve yedi[50] altın şamdanı yaz. O yedi yıldız yedi[51] kilisenin melekleri olup (gördüğün) yedi[52] şamdan da yedi kilisedir (Cemeat'tir).

(1)B.4/1ve3.Ayet, **(2)**Yuh.3/32,8/26,12/49, **(3)**B.22/16, **(4)**I.Kor 1/6, B.6/9, 12/17 ve 9.Ayet, **(5)**I.Yuh.1/1, **(6)**Luk.11/28, B.22/7, **(7)**Rom.13/11,Yakb.5/8, I.Petr.4/7,B.22/10, **(8)**Çık.3/14, I.Tim. 6/13, B.3/14ve8.Ayet, **(9)**Yuh.1/1, **(10)**Zek.3/9, 4/10, B.3/1, 4/5, 5/6,**(11)**Yuh.8/14, I.Tim.6/13, B.3/14, **(12)**I.Kor.15/20, Koıl.1/18, **(13)**Efs.1/21, B.17714, 19/16, **(14)**Yuh.13/34, 15/9, Galt.2/20, **(15)**İbr.9/14,I.Yuh.1/7, **(16)**I.Petr.2/5ve9,B.5/10,20/6, **(17)**I.Tim. 6/16, İbr.13/21, I.Petr.4/11, 5/11, **(*)**İmamlar: Kahinler**. (18)**Dan.7/13, Mat.24/30, 26/64, Res.İşl.1/11, **(19)**Zek.12/10, Yuh.19/37, **(20)**4.Ayet, B.4/8, 11/17, 16/5, **(+)**Bazı Metinlerde: Rabb-Allah,**(21)Veya Yun. Alfa,** İşa.41/4, 44/6, 48/12 ve 18.Ayet, B. 2/8, 21/6, 22/13, **(22)**Rom. 8/17, II.Tim.2/12, **(23)**Filp.1/7,4/14,II.Tim.1/8,**(24)**B.6/9, 2.Ayet,**(25)**Yuh.20/26, Res.İşl.20/7,I.Kor.16/2,**(26)**Res.İşl.10/10,II.Kor.12/2,B.4/2, 17/3,21/10, **(27)**B.4/1,10/9,**(28)**Çık.25/37, Zek.4/2, 20.Ayet, **(29)**B.2/1, **(30)**Hez.1/26, Dan.7/13, 10/16, 14/14, **(31)**Dan.10/5, **(32)**B.15/6,**(33)**Dan.7/9,**(34)**Dan.10/6,B.2/18,19/12, **(35)**Hez. 1/7, Dan.10/6, B.2/18, **(36)**Hez.43/2, Dan.10/6,B.14/2,19/6, **(37)**20.Ayet,B. 2/1,3/1, **(38)**İşa. 49/2, Efs. 6/17, İbr. 4/12 ve 16, 19/15ve21,**(39)**Res.İşl.26/13,B.10/1,**(40)**Hez.1/28, **(41)**Dan.8/18, 10/10,**(42)**Rom.6/9,**(43)**İşa.41/4,44/6,48/12,B.2/7,22/13,11.Ayet, **(44)**B.4/9, 5/14, **(45)**Mez.68/20, B.20/1, **(46)**12.Ayetve diğ., **(47)**B.2/1vediğ.,**(48)**B.4/1vediğ.,**(49)**16.Ayet,**(50)**12.Ayet, **(51)**Malk.2/7,B.2/1vediğ.,**(48)**B.4/1vediğ.,**(49)**16.Ayet, **(50)**12. Ayet,**(51)**Malk.2/7,B.2/1vediğ., **(52)**Zek.4/2, Mat.5/15, Filp.2/15.

2. Bölüm: 1)Efes, 8)İzmir, 12)Bergama, 18)Ve Tiyatira Kiliselerinin meleklerine; yani ruhsal hizmette bulunanlara yazılan buyruklar ve adı anılan bu Kiliselere yapılan azar.

1*Efes'te olan kilisenin meleğine yaz. Yedi yıldızı sağ elinde tutup[1] yedi altın şamdanın[2] ortasında gezen kişi böyle buyuruyor. **2***Senin işlerini[3] emeğini, sabrını ve kötülere dayanamadığını; elçiler[4] değil iken: 'Elçileriz' diyenleri sınayıp[5] onları yalancı bulduğumu. **3***Sabrederek dayandığını ve adın için (emek vererek) koşamadığını[6] biliyorum. **4***Tüm bunlarla sana karşı bir diyeceğim var; çünkü önceki sevgini kaybettin. **5***Şimdi nerden düşmüş olduğunu anımsa, tövbe et ve önceki işlerini yap. Eğer tövbe etmezsen çabucak[7] sana gelir ve senin şamdanını yerinden kaldırırım. **6***Ama sende bu da vardır: Nikolaîler'in[8] işlerinden nefret ediyorsun ve ben de onlardan tiksinirim. **7***Kulağı[9] olan kişi Ruh'un Cemaatlere ne dediğini duysun: Galip gelene Tanrı'nın Cenneti ortasında olan '*Hayat Ağacı'ndan*[10] yemeye[11] nasip edeceğim. **8***İzmir'de olan Kilisenin meleğine yaz: Ölmüş olup da dirilmiş olan O, ilk[12] ve son olan böyle buyuruyor. **9***Senin işlerini[13] sıkıntılarını, yoksulluğunu [Ama zenginsin[14].] ve Yahudi değilken; ancak[15] Şeytan'ın Cemaati iken Yahudiyiz[16] diyenlerin sövgüsünü biliyorum. **10***Çıkacak[17] şeylerin birinden korkma. İşte sınanmanız için Şeytan sizden bazılarını cezaevine atacak ve on gün kadar sıkıntınız olacaktır. Ölüme dek sadık ol[18]. Ben de sana yaşam tacını[19] vereceğim. **11***Kulağı[20] olan kişi ruhun kiliselere ne dediğini duysun. Galip olan ikinci[21] ölümden zarar görmeyecektir. **12***Bergama'da olan kilisenin meleğine yaz. İki ağızlı[22] keskin kılıcın sahibi böyle söylüyor: **13***Senin[23] işlerini ve senin nerede; yani[24] Şeytan'ın tahtının bulunduğu yerde oturduğunu biliyorum. Adımı sıkı tutuyorsun ve aranızda Şeytan'ın bulunduğu yerde; o sadık tanığım olan Antipas'ın öldürüldüğü günlerde bile bana olan inancını yalanlamadın. **14***Bu konuda sana karşı biraz diyeceğim var; çünkü orada yanında put[25] kurbanından yemeleri ve zina[26] etmeleri için İsrailoğulları'nın önüne tökez koymayı Balak'a öğreten Balam'ın[27] öğretisini tutanlar var. **15***Böylece[28] senin yanında da benim nefret ettiğim Nikolaîler'in öğretisini tutanlar var. **16***Tövbe et[*] Yoksa sana tez gelip ağzımın[29] kılıcıyla onlarla cenk ederim. **17***Kulağı olan[30] kişi Ruh'un kiliselere ne söylediğini duysun. Galip olana saklı Man'dan yemesi için verecek ve ona beyaz bir taş da vereceğim. O taşın üstünde onu alandan başka hiç kimsenin bilmediği yeni bir isim[31] yazılıdır. **18***Tiyatira'da olan kilisenin meleğine yaz. Gözleri ateş alevi gibi olup[32] ayakları saf pirince benzeyen 'Tanrı Oğlu' böyle söylüyor. **19***Senin işlerini[33] sevgini, hizmetini, inancını, sabrını ve sonraki işlerinin öncekilerden daha çok olduğunu biliyorum. **20***Bundan ötürü size karşı biraz diyeceğim var. Çünkü peygamberim[34] diyen kadın İzebel'i; zina etmeyi[35] ve put kurbanlarından yemeyi öğreterek kullarımı saptırmaya bırakıyorsun. **21***Ben ona[36] kendi zinasından tövbe için zaman tanıdımsa da tövbe etmedi. **22***İşte onu bir yatağa ve onunla zina edenleri de; eğer kendi işlerinden pişman olmazlarsa büyük sıkıntılara sokacak; **23***Çocuklarını öldüreceğim. Tüm kiliseler[37] bilecekler ki gönülleri ve yürekleri araştıran Ben'im ve herkese[38] işlerinize göre karşılık vereceğim. **24***Ama siz Tiyatira'da bulunan diğerlerine; bu öğretiyi kabul etmeyen ve

Şeytan'ın derin şeylerini bilmeyenlere diyorum ki, üzerinize[39] başka bir yük koymayacağım. **25***Sizde olan şeyi ben gelene dek sıkı tutasınız. **26***Galip[40] olup işlerimi[41] sona dek tutan kişiye; ben Baba'mdan aldığım gibi milletler[42] üzerine egemenlik vereceğim. **27***O da[43] onları demir değnekle yönetecek[+] ve onlar çömlekçi kapları gibi parçalanacaktır. **28***Ve ona sabah yıldızını[44] vereceğim. **29***Kulağı[45] olan kimse Ruh'un kiliselere ne söylediğini duysun.

(1)B.1/16ve20,**(2)**B.1/13,**(3)**Mez.1/6,9.,13.ve19.Ayetler, B.3/1,8 ve15, **(4)**II.Kor.11/13, II.Petr.2/1, **(5)**I.Yuh.4/1, **(6)**Galt.6/9, İbr.12/3ve5,**(7)**Mat.21/41ve43,**(8)**15.Ayet,**(9)**Mat.11/15, 13/9ve 43,11.Ayet,17/29,B.3/6,13ve22,13/9,**(10)**B.22/2ve14, **(11)**Tek. 2/9, **(12)**B.1/8,17ve18, **(13)**2.Ayet, **(14)**Luk.12/21, I.Tim.6/18, Yakb.2/5,**(15)**B.3/9,**(16)**Rom.2/17,28ve29,9/6, **(17)**Mat.10/22, **(18)**Mat.24/13, **(19)**Yakb.1/12, B.3/11, **(20)**7.Ayet, B.13/9, **(21)**B.20/14,21/8,**(22)**B.1/16,**(23)**2.Ayet,**(24)**9.Ayet, **(25)**20.Ayet, Res.İşl.15/29,I.Kor.8/9,10,10/19,20, **(26)**I.Kor.6/15, **(27)**Say .24/14, 25/1, 31/16, II.Petr.2/15, Yahd.11.Ayet, **(28)**6.Ayet, **(*)**Bazı Metinlerde: Şimdi Tövbe, **(29)**İşa.11/4, II.Sel.2/8, B.1/16, 19/15ve21, **(30)**7.ve11.Ayetler, **(31)**B.3/12, 19/12, **(32)**B.1/14,15, **(33)**2.Ayet, **(34)**I.Krl.16/31, 21/25, II.Krl.9/7, **(35)**Çık.34/15, Res.İşl.15/20ve29, I.Kor.10/19ve20, 14.Ayet, **(36)**Rom.2/4,B.9/20,**(37)**I.Sam.16/7,I.Trh.28/9,29/17,II.Trh. 6/30,Mez.7/9,Yerm.11/20,17/10,20/12,Yuh.2/24,25, Res.İşl.1/24, Rom.8/27,**(38)**Mez.62/12,Mat.16/27,Rom.2/6,14/12,II.Kor. 5/10,Galt.6/5,B.20/12,**(39)**Res.İşl.15/28,**(40)**B.3/11, **(41)**Yuh.6/29,I.Yuh.3/23,**(42)**Mat.19/28,Luk. 22/29, 30,I.Kor.6/3, B.3/2, 20/4, **(43)**Mez.2/8,9, 49/14, Dan.7/22, B.12/5, 19/15, **(+)**Yunanca: Güdecek, **(44)**II.Petr.1/19, B.22/16, **(45)**7.Ayet.

3. Bölüm: 1)Mesih'in Sardis kilisesinin meleğini azarlaması ve onu tövbeye çağırması, 7)Filadelfya kilisesinin meleğini, 10)İyi ve güzel olduğu için övmesi, 14)Leodikya kilisesinin meleğine ne soğuk ve ne de sıcak olduğu için; 19)Onu tövbeye çağırması ve gayretli olmasını istemesi, 20)Mesih'in kapıda durup çalması.

1*Sardis'te olan kilisenin meleğine yaz! Allah'ın[1] yedi Ruh'u ve yedi yıldızı olan böyle söylüyor: Senin işlerini[2] yani 'Dirisin!' diye adın varken ölü[3] olduğunu biliyorum. **2***Uyanık ol ve geri kalıp ölmek üzere olan şeyleri güçlendir. Çünkü senin işlerini Tanrı'nın önünde mükemmel buldum. **3***Şimdi[4] nasıl aldığını ve duyduğunu anımsa ve tutarak tövbe[5] et. Uyanık[6] olmadığın zaman senin üstüne hırsız gibi geleceğim ve üstüne ne zaman geleceğimi bilmeyeceksin. **4***Ama Sardis'te bile giysilerini[7] kirletmemiş birkaç kişi vardır? Bunlar benimle beraber beyaz[8] giysiyle gezecekler; çünkü layıktırlar. **5***Galip olan kişi beyaz giysiyi giyecektir[9] ben de[10] adını '*Yaşam Kitabı'ndan*[11] asla kaldırmayacağım. Onun[12] adını Babam'ın ve meleklerinin önünde söyleyeceğim. **6***Kulağı(13) olan kişi Ruh'un kiliselere ne söylediğini duysun. **7***Filadelfya'da olan kilisenin meleğine yaz. Kutsal(14) hak(15) ve Davut'un(16) anahtarı olanın açtığı; açtığını(17) kimsenin kapayamayacağı ve kapadığını(18) da kimsenin açamayacağı kişi böyle söylüyor. **8***Senin işlerini biliyorum(19). İşte senin önünde kimsenin kapayamayacağı bir açık kapı koydum(20) çünkü biraz güçlü olarak sözümü tuttun ve adımı yalanlamadın. **9***İşte Yahudi değilken(21) ancak yalan yere: 'Yahudiyiz' diyerek Şeytan'ın Cemaatinden olanları götüreceğim ve onları(22) götürüp ayaklarının önünde secde ettirerek, onlara seni sevdiğimi bildireceğim. **10***Sabrımın sözlerini tutman yüzünden; ben de seni, yeryüzünde yaşayanları denemek için(23) tüm dünyaya(24) gelmek üzere olan deneme(25) saatinden koruyacağım. **11***İşte çabuk geliyorum(26) sende olanı(27) sıkı tut. Sakın(28) biri tacını almasın. **12***Galip geleni Allah'ımın Mabedine direk(29) yapacağım ve artık dışarı çıkmayacaktır. Onun(30) üstüne Allah'ımın adını ve Allah'ımdan gökten inen Tanrım'ın kenti yeni(31) Yeruşalim'in adını ve benim yeni adımı(32) yazacağım. **13***Kulağı(33) olan kimse Ruh'un kiliselere ne söylediğini duysun. **14***Leodikya'da olan kilisenin meleğine yaz. O âmin(34) O sadık(35) ve gerçek tanık; Tanrı(36) yaradılışının başlangıcı böyle diyor: **15***Senin işlerini biliyorum(37) ne soğuk ve ne de sıcaksın! Keşke soğuk veya sıcak olaydın. **16***Şimdi ne soğuk ve ne de sıcak olduğun; ancak ılık olduğun için seni ağzımdan kusacağım. **17***Zenginim(38) zenginleştim ve hiç bir şeye gereksinmem yok! Diyerek kendinin çaresiz, sefil , yoksul, kör ve çıplak olduğunu bilmediğin için; **18***Sana öğüt veriyorum ki, zengin olmak için ateşte arıtılmış altın giyinip; çıplaklığının ayıbının görünmemesi için de beyaz(39) giysiler benden satın(40) alasın ve görmek için gözlerine ilâç koyasın. **19***Ben(41) tüm sevdiğim kişileri azarlayarak terbiye ediyorum. Şimdi çaba göster ve tövbe et. **20***İşte kapıda durup çalıyorum(42). Eğer(43) bir kimse sesimi duyar da kapıyı açarsa; onun(44) yanına girerim ve ben onunla, o da benimle akşam yemeği yiyeceğiz. **21***Galip olanı benimle tahtımda(45) oturtacağım. Böylece ben de galip olup Babamla onun tahtında oturdum. **22***Kulağı olan kimse(46) Ruh'un kiliselere ne söylediğini duysun.

(1)B.1/4ve16, 4/5, 5/6, **(2)**B.2/2, **(3)**Efs.2/1ve5, I.Tim.5/6, **(4)**I.Tim.6/20, II.Tim.1/13, 11.Ayet, **(5)**19.Ayet, **(6)**Mat.24/42,43, 25/13, Mark.13/33, Luk.12/39,40, I.Sel.5/2ve6, II.Petr.3/10, B.16/15, **(7)**Yahd.23.Ayet, **(8)**B.4/4, 6/11, 7/9ve13, **(9)**B.19/8, **(10)**Çık.32/32, Mez.69/28, **(11)**Filp.4/3, B.13/8, 17/8, 20/12,

21/27, **(12)**Mat.10/32, Luk.12/8, **(13)**B.2/7, **(14)**Res.İşl.3/14, **(15)**I.Yuh.5/20, 14.Ayet, B.1/5, 6/10, 19/11, **(16)**İşşa.22/22, Luk.1/32, B.1/18, **(17)**Mat.16/19, **(18)**Eyp.12/14, **(19)**1.Ayet, **(20)**I.Kor.16/9, II.Kor.2/12, **(21)**B.2/9, **(22)**İşa.49/23, 60/14, **(23)**İşa.24/17, **(24)**Luk.2/1, **(25)**II.Petr.2/9, **(26)**Filp.4/5, B.1/3, 22/7,12ve20, **(27)**B.2/25, **(28)**B.2/10, **(29)**I.Krl.7/21, Galt.2/9, **(30)**B.2/17,14/1,22/4,**(31)**Galt.4/26,İbr.12/22,B.21/2ve10, **(32)**B.22/4,**(33)**B.2/7,**(34)**İşa.65/16,**(35)**B.1/5,19/11,22/6, 7.Ayet, **(36)**Kol.1/15, **(37)**1.ayet, **(38)**Hoş.12/9, I.Kor.4/8, **(39)**II.Kor.5/3, B.7/13,16/15,19/8,**(40)**İşa.55/1,Mat.13/44,25/9, **(41)**Eyp.5/17,Sül.Mes.3/11,12,İbr.12/5,6,Yakb.1/12, **(42)**Ezg.Ezg.5/2, **(43)**Luk.12/3, **(44)**Yuh.14/23, **(45)**Mat.19/28, Luk.22/30, I.Kor.6/2, II.Tim.2/12, B.2/26,27, **(46)**B.2/7.

4. Bölüm: 1)Yuhanna'nın gökte Allah'ın tahtını, 4)Ve yirmi dört ihtiyarı, 6)Önü ve arkası gözlerle dolu dört canlı Ruh görmesi, 10)İhtiyarların kendi taçlarını Tahtta oturan'ın önüne bırakıp *"O"*na secde etmeleri.

1*Bu şeylerden sonra gökte açılmış bir kapı vardı ve boru[1] sesi gibi benimle söyleştiğini duymuş olduğum önceki ses: Buraya[2] çık ve bundan[3] sonra olması gereken şeyleri sana göstereyim, dedi. **2***Birdenbire üzerime Ruh geldi[4]. İşte[5] gökte kurulmuş bir taht ve tahtın üstünde oturan biri vardı. **3***O oturan; görünüşte yeşim ve kırmızı akik taşına benziyordu. Tahtın çevresinde görünüşte zümrüt gibi olan bir gökkuşağı[6] vardı. **4***Tahtın çevresinde yirmi dört taht bulunup o tahtlar üstünde de beyaz[7] giysiler giymiş ve başlarında[8] altın taçları olan yirmi dört ihtiyar oturmuş gördüm. **5***Tahttan şimşekler[9] gürültüler ve sesler çıkıyordu. Tahtın önünde Tanrı'nın yedi[10] Ruhu olan ve yanıp alevlenen yedi[11] kandil vardı. **6***Tahtın[12] önünde billura benzer camdan bir deniz olup Tahtın ortasında[13] ve tahtın çevresinde önü ve arkası[14] gözlerle dolu olan dört canlı Ruh vardı. **7***Birinci[15] canlı Ruh aslana benziyor, ikincisi buzağıya, üçüncüsünün yüzü insan yüzü gibi ve dördüncüsü uçan kartala benziyordu. **8***Dört canlı Ruh'un her birinin çevresinde altı kanadı bulunup[16] içten gözlerle[17] doluydular. Bunlar gece gündüz durmadan: Kutsal, kutsal, kutsal[18] var olmuş olan[19] ve olan; olacak ve 'HER ŞEYE GÜCÜ YETEN'[20] Rabb-Allah diyorlardı. **9***Canlı Ruhlar tahtın önünde oturan ve sonsuza dek[21] yüce olanı yüceltip şükrettiklerinde; **10***Canlı[22] Ruhlar tahtın üstünde oturanın önünde yere kapanıp sonsuza[23] değin yüce olana secde ediyorlar ve taçlarını[24] tahtın önüne bırakarak: **11***Ya[25] Rabb! Hamd, yücelik ve kudret almaya layıksın. Çünkü[26] herşeyi sen yarattın ve senin isteğinle var olup yaratıldılar, diyorlardı.

(1)B.1/10, **(2)**B.11/12, **(3)**B.1/19, 22/6, **(4)**B.1/10, 17/3, 21/10, **(5)**İşa.6/1, Yerm.17/12, Hez.1/26, 10/1, Dan.7/9, **(6)**Hez.1/28, **(7)**B.3/4,5, 6/11, 7/9,13,14, 19/14, **(8)**10.Ayet, **(9)**B.8/5, 16/18, **(10)**B.1/4,3/1, 5/6, **(11)**Çık.37/23, II.Trh.4/20, Hez.1/13, Zek.4/2, **(12)**Çık.38/8, B.15/2, **(13)**Hez.1/5, **(14)**8.Ayet, **(15)**Hez.1/10, 10/14, **(16)**İşa.6/2, **(17)**6.Ayet, **(18)**İşa.6/3, **(19)**B.1/4, **(20)**B.1/8, **(21)**B.1/18, 5/14, 15/7, **(22)**B.5/8ve14, **(23)**9.Ayet, **(24)**4.Ayet, **(25)**B.5/12, **(26)**Tek.1/1, Res. İşl.17/24, Efs.3/9, Kol.1/16, B.10/6.

5. Bölüm: 1)Yedi mühürle mühürlenmiş kitabı; 3)İçerek, mühürlerini hiç kimsenin çözmeye gücü yetmediği, 5)Ancak kurban edilmiş kuzunun buna gücü yettiği ve açmaya layık olduğu, 8)Bunun üzerine dört canlı Ruh ile yirmi dört ihtiyarın, 11)Ve melekler; 13)İle tüm yaratıkların kuzuyu anarak şükretmeleri.

1*Tahtta oturanın sağ elinde, içerisi ve arkası yazılmış; yedi[1] mühürle mühürlenmiş olan bir kitap[2] gördüm. **2***'Kitabı açıp mühürlerini çözmeye kim layıktır?' diye yüksek sesle bağıran kutlu bir melek gördüm. **3***Gerek gökte[3] gerek yerde ve gerek yer altında; kitabı hiç kimsenin açmaya veya bakmaya gücü yetmiyordu. **4***Kitabı açmaya, okumaya veya ona bakmaya kimse layık olmadığı için ben çok ağlıyordum. **5***İhtiyarlardan biri bana dedi ki: Ağlama! İşte Davut'un aslı olup[4] Yahuda[5] oymağından olan aslan kitabı açıp yedi mühürünü[6] çözmeye galip geldi. **6***Taht ile dört canlı Ruh'un ortasında ve ihtiyarların ortasında yedi boynuzlu ve Tanrı'nın[7] tüm yeryüzüne gönderilen, sanki yedi ruhuyla, yedi gözü[8] olan; kurban edilmiş bir Kuzu'nun[9] durduğunu gördüm. **7***O da gelip tahtta[10] oturanın sağ elinden kitabı aldı. **8***Ve kitabı aldığı gibi dört canlı Ruh[11] herbirinin[12] elinde bir çenk ve kutsalların[13] duaları olan; buhurla dolu altın taslar bulunan o yirmi dört ihtiyar kuzunun önünde yere kapandılar. **9***Yeni bir ilâhi[14] söyleyerek şöyle diyorlardı: 'Kitabı[15] alıp mühürlerini açmaya layıksın. Çünkü[16] kurban oldun ve kanınla bizi Tanrı'ya, her millet[17] dil, halk ve kabile için satın[18] aldın. **10***Bizi[19] Tanrımızın önünde krallar ve imamlar(*kahinler*) yaptın. Biz de yeryüzünde egemen olacağız, diyorlardı. **11***Taht[20] ile canlı ruhların ve yaşlıların çevresinde birçok kralları gördüm. Seslerini işittim. Onların[21] sayısı on bin kere on binler ve binlerce binler olup, yüksek sesle: **12***Kurban olmuş Kuzu[22] gücü, serveti, bilgeliği, kudreti, görkemliği, hamdi ve bereketi almaya layıktır' diyorlardı. **13***Gökte[23] yerde, yer altında bulunan her yaratığın; denizde olanların, onlarda bulunan tüm yaratıkların, tahtta[24] oturan ile Kuzuya bereket[25] görkem, hamd ve güç sonsuza dek olsun, dediklerini duydum. **14***O dört[26] canlı Ruh da amin,

dediler ve o yirmi dört ihtiyar[27] yere kapanarak sonsuzlar boyunca yüce olana secde etti.

(1)İşa.29/11,Dan.12/4,**(2)**Hez.2/9,10,**(3)**13.Ayet, **(4)**İşa.11/1ve10, Rom.15/12, B.22/16, **(5)**Tek.49/9,10, İbr.7/14, **(6)**1.Ayet, B.6/1, **(7)**B.4/5, **(8)**Zek.3/9, 4/10, **(9)**İşa.53/7, Yuh.1/29ve36, I.Petr.1/19, B.13/8, 9.ve12.Ayetler, **(10)**B.4/2, **(11)**B.4/8ve10, **(12)**B.14/2, 15/2, **(13)**Mez.141/2, B.8/3,4, **(14)**Mez.40/3, B.14/3, **(15)**B.4/11, **(16)**6.Ayet,**(17)**Dan.4/1,6/25,B.7/9, 11/9, 14/6, **(18)**Res.İşl.20/28, Rom.3/24ve26, I.Kor.6/20, 7/23, Efs.1/7, Kol.1/14, İbr.9/12i I.Petr.1/18,19, II.Petr.2/1, I.Yuh.1/7, **(19)**Çık.19/6, I.Petr.2/5ve9, B.1/6, 20/6, 22/5, **(20)**B.4/4ve6, **(21)**Mez.68/17, Dan.7/10, İbr.12/22, **(22)**B.4/11, **(23)**Filp.2/10, 3.Ayet, **(24)**B.6/16, 7/10, **(25)**I.Trh.29/11, Rom.9/5, 16/27, I.Tim.6/16, I.Petr.4/11, 5/11, B.1/6, **(26)**B.19/4, **(27)**B.4/9,10.

6. Bölüm: 1)Kuzu'nun birinci mührü, 3)İkinci mührü, 5)Üçüncü mührü, 7)Dördüncü mührü, 9)Beşinci mührü, 12)Ve altıncı mührü açtığında Yuhanna'nın gördüğü şeyler.

1*Kuzunun[1] yedi mührün birini açtığında gördüm ve dört[2] canlı Ruh'tan birinin gökgürültüsü gibi bir sesle. Gel de bak, dediğini duydum. **2***Ve beyaz bir[3] bir at gördüm. Ona[4] binenin bir yayı vardı ve ona[5] bir taç verildi. Yendi ve yenmek için çıkıp gitti. **3***İkinci mührü açtığında ikinci[6] canlı Ruh'un: Gel ve bak, dediğini duydum. **4***Ve başka bir at çıktı[7] ona binen kişi insanların birbirlerini öldürmeleri için yeryüzünden barışı kaldırmaya atandı ve ona büyük bir kılıç verildi. **5***Üçüncü mührü açtığında üçüncü[8] canlı Ruh'un: Gel de bak, dediğini duydum ve bir[9] siyah at gördüm; ona binenin elinde bir terazi vardı. **6***Ve: 'Bir ölçek buğday bir dinara, üç ölçek arpa bir dinara olsun ve zeytin[10] yağıyla şaraba zarar verme' diyerek dört canlı Ruh arasından bir ses duydum. **7***Dördüncü mührü açtığında dördüncü canlı[11] Ruh'un: Gel de bak, dediğini duydum. **8***Sarı[12] bir at vardı ve ona binenin adı ölümdü; ***Haviye*** onun ardından gidiyordu. Kılıçla[13] kıtlıkla, ölümle ve dünyanın yabanıl[14] hayvanlarıyla yeryüzünün dörtte birini öldürmek için ona güç verildi. **9***Beşinci mührü açtığında, Allah'ın[15] sözü ve kendilerinde[16] olan tanıklık için öldürülmüş[17] olanların canlarını mezbahın altında[18] gördüm. **10***Yüksek sesle şöyle bağırdım: Ey kutsal[19] ve gerçek Rabb! Ne[20] vakte dek[21] yargılamayacaksın? Yeryüzünde yaşayanlardan kanımızın öcünü almıyorsun, diyorlardı. **11***Onlardan[22] herkese beyaz kaftan verildi ve: 'Kendileri gibi öldürülecek olan yoldaşları ile kardeşlerinin sayısı tamamlanıncaya dek; biraz[23] daha dinlensinler' denildi. **12***Altıncı mührü açtığında büyük bir depremin[24] olduğunu gördüm. Güneş[25] kıldan olan bir çul gibi simsiyah ve ay da kan[(+)] gibi oldu. **13***Şiddetli rüzgârdan[26] sallanan bir incir ağacı, gök incirlerini nasıl yere düşürüyorsa; göğün yıldızları da öyle düştüler. **14***Gök[27] toplanan bir tomar gibi çekildi; her dağ[28] ve ada da yerlerinden kımıldadı. **15***Dünya'nın egemenleri, büyükleri, zenginleri, binbaşıları, güçlüleri, her köleyle özgür[29] mağaralada ve dağların kayalarında gizlenerek; **16***Dağlara[30] ve kayalara: 'Üstümüze düşün! Bizi tahtta oturanın önünden ve Kuzu'nun gazabından gizleyin. **17***Çünkü[31] O'nun öfkesinin büyük günü geldi; buna kim[32] durabilir? diyorlardı.

(1)B.5/5-7, **(2)**B.4/7, **(3)**Zek.6/3, B.19/11, **(4)**Mez.45/4,5, **(5)**Zek. 6/11, B.14/14, **(6)**B.4/7, **(7)**Zek.6/2, **(8)**B.4/7, **(9)**Zek.6/2, **(10)**B.9/4, **(11)**B.4/7, **(12)**Zek.6/3, **(13)**Hez.14/21, **(14)**Lev.26/22, **(15)**B.1/9,**(16)**II.Tim.1/8, B.12/17, 19710, **(17)**B.20/4, **(18)**B.8/3, 9/14, 14/18, **(19)**B.3/7, **(20)**Bak Zek.1/12, **(21)**B.11/18, 19/2, **(22)**B.3/4,5, 7/9ve14, **(23)**İbr.11/40, B.14/13, **(24)**B.16/18, **(25)**Yoel 2/10ve31, 3/15, Mat.24/29, Res.İşl.2/20, **(+)**Bazı Metinlerde: Külhan, **(26)**B.8/10, 9/1, **(27)**Mez.102/26, İşa.34/4, İbr.1/11, **(28)**Yerm.3/23, 4/24, B.16/20, **(29)**İşa.2/19, **(30)**Hoş.10/8, Luk.23/30, B.9/6, **(31)**Yeş.13/6ve diğ., Sefenya 1/14ve diğ., B.16/14, **(32)**Mez.76/7.

7. Bölüm: 1)Dört rüzgârı tutan dört melek, 2)Bir meleğin Tanrı'nın kullarının alınlarını mühürlemesi, 4)İsrailoğullarından yüz kırk dört bin kişinin mühürlendiği, 9)Tüm milletlerden olan ve kurtuluş bulan büyük bir kalabalığın beyaz kaftanlar giymiş olarak ve ellerinde hurma dalları bulunarak tahtın önünde durmaları; Tanrı'yı ve Kuzu'yu anmaları, 13)Bunların kaftanlarının Kuzu'nun kanında beyaz olduğu.

1*Bu şeylerden sonra kara üzerine[1] deniz üzerine ve hiç bir ağaç üzerine rüzgâr esmemesi için; yerin[2] dört köşesinde durarak yerin[3] dört rüzgârını tutan dört melek gördüm. **2***Yüce Rabb'in mührü kendisinde olan ve doğudan çıkan başka bir melek gördüm. Bu, karaya ve denize zarar vermekle görevlendirilen dört meleği yüksek sesle şöyle çağırdı: **3***'Biz alınları üstüne Tanrımız'ın kullarını mühürleyinceye dek[4] siz yere[5] denize ve ağaçlara zarar vermeyin' **4***Ve[6] mühürlenenlerin sayısını duydum. İsrailoğullarının tüm oymaklarından yüz kırk dört bin[7] kişi mühürlenmişti. **5***Yani: Yahuda Oymağı'ndan on iki bin kişi mühürlendi. Ruben Oymağı'ndan on iki bin kişi mühürlendi. Gad Oymağı'ndan on iki bin kişi mühürlendi. **6***Aşer Oymağı'ndan on iki bin kişi mühürlendi. Naftali[(*)] Oymağı'ndan on iki bin kişi mühürlendi. Manessa[(§)] oymağı'ndan on iki bin kişi mühürlendi. **7***Şimeon Oymağı'ndan on iki bin kişi mühürlendi. Levi Oymağı'ndan on iki bin kişi mühürlendi. İssakar Oymağı'ndan on iki bin kişi mühürlendi. **8***Zebulun Oymağı'ndan on

iki bin kişi mühürlendi. Yusuf Oymağı'ndan on iki bin kişi mühürlendi. Bünyamin Oymağı'ndan on iki bin kişi mühürlendi. **9***Bu şeylerden sonra şunu gördüm: Tüm milletler[8] kabileler, kavimler ve diller olarak hiçkimsenin sayamadığı büyük bir kalabalık[9] beyaz kaftanlar giymiş[10] ellerinde hurma dallarıyla taht ile kuzunun önünde durdular. **10***Ve yüksek sesle: Kurtarış[11] tahtta[12] oturan Allah'ımıza ve kuzuya aittir, diye bağırıyorlardı. **11***Tüm melekler[13] de tahtın, ihtiyarların ve dört canlı Ruh'un çevresinde duruyorlardı. Sonra tahtın önünde yüzüstü yere kapanarak ve Allah'a secde ederek: **12***'Âmin[14] bereket, hamd, bilgelik, şükür, görkemi kudret ve güç sonsuza dek Allah'ımıza aittir; amin, dediler. **13***İhtiyarlardan biri bana doğru: -Beyaz kaftanlar[15] giymiş olan bu kimseler de kimdir ve nerden geldiler? Diye sordu. **14***Ben de ona: -Ey efendim; sen biliyorsun! Dedim ve bana dedi ki: -Bunlar[16] o büyük sıkıntıdan gelenlerdir ve kaftanlarını[17] yıkayıp Kuzu'nun kanında beyaz ettiler. **15***Bu yüzden Allah'ın tahtı önündedirler ve Tapınağı'nda gece gündüz *"O"*na ibadet ediyorlar. Tahtta oturanın meskeni de üzerlerinde[18] kurulacaktır. **16*** Artık ne acıkacaklar[19] ne susayacaklardır. Onları[20] ne güneş ve ne de aşırı bir sıcaklık vuracaktır. **17***Çünkü tahtın ortasında olan Kuzu onları güdüp[21] onları diri su pınarlarına götürecek ve Allah[22] da gözlerinden her türlü göz yaşını silecektir.

(1)B.9/4, **(2)**Dan.7/2, **(3)**B.22/4, **(4)**Hez.9/4, B.14/1, **(5)**B.6/6, 9/4, **(6)**B.9/16, **(7)**B.14/1, **(*)**Bak Tek.30/5,6 **Dan** ve Naftali sıptları, **(§)**:Manessa İsrail'in on iki sıptına ait değildir, I.Trh. 2/1,2, Tek.41/51,52; Manessa ve Efraim, bak Tek.35/23. Ayrıca II.Ez.13/40 ile Karşılaştırın, **(8)**B.5/9, **(9)**Rom.11/25, **(10)**B.3/5 ve18, 4/4, 6/11ve14.Ayet, **(11)**Mez.3/8, İşa.43/11, Yerm.3/23, Hoş.13/4,B.19/1,**(12)**B.5/13,**(13)**B.4/6,**(14)**B.5/13, 14,**(15)**9.Ayet,**(16)**B.6/9,17/6,**(17)**İşa.1/18,İbr.9/14,I.Yuh. 1/7,B.1/5, Bak.Zek. 3/3-5, **(18)**İşa.4/5,6, B.21/3, **(19)**İşa.49/10, **(20)**Mez.121/6, B.21/4, **(21)**Mez.23/1, 36/8, Yuh.10/4,11ve14.

8. Bölüm: 1)Yedinci mührün açılması, 2)Yedi meleğe yedi boru verilmesi, 3)Elinde altın buhurdan bulunan diğer bir meleğin kutsalların duasını bildirmek için mezbahın önünde durması, 6)Yedi melekten dördünün boru çaldığında bazı belaların olması.

1*Yedinci[1] mührü açtığında gökte yarım saat kadar suskunluk oldu. **2***Ve Allah'ın[2] önünde duran yedi meleği[*] gördüm; onlara[3] yedi boru verildi. **3***Elinde altın bir buhurdan olan başka bir melek gelip mezbahın yanında durdu ve tüm[4] kutsalların dualarıyla beraber tahtın önünde olan altın[5] mezbahın*(sunağın)* üstünde sunmak için ona çok buhur verildi. **4***Buhurun[6] dumanı kutsalların dualarıyla beraber, meleğin elinden Tanrı'nın önüne çıktı. **5***Melek buhurdanı alıp onu mezbahın ateşinden doldurarak yeryüzüne attı. Sesler[7] gürültüler, şimşekler ve depremler[8] oldu. **6***Ellerinde yedi boru bulunan yedi melek boru çalmaya hazırlandılar. **7***Birinci melek boru çaldığında kan[9] ile karışmış dolu ve ateş çıkıp yeryüzüne[10] sıçradı. Ağaçların[+] üçte biri[11] ve tüm yeşillikler yandı. **8***İkinci melek boru çaldığında sanki[12] ateşle yanan büyük bir dağ denize atıldı ve denizin[13] üçte bir kan[14] kesildi. **9***Denizdeki[15] canlı yaratıkların üçte biri öldü ve gemilerin de üçte biri yok oldu. **10***Üçüncü melek boru çaldığında; gökten[16] meşale gibi yanan büyük bir yıldız düştü. Irmakların[17] üçte biri üstüne ve su pınarları üstüne düştü. **11***O yıldızın[18] adına 'Pelin' deniliyor. Suların üçte biri pelin olup; o sular acı oldukları için onlardan[19] ötürü birçok insanlar öldü. **12***Dördüncü[20] melek boru çaldığında güneşin üçte biri, ayın üçte biri ve yıldızların üçte biri vuruldu. Şöyle ki onların üçte biri kararsın ve geceyle gündüzün de üçte biri aydınlansın. **13***Bir meleğin[§] göğün ortasında uçtuğunu gördüm[21] ve yüksek sesle o öttürecek olan; üç meleğin geri kalan boru sesleri nedeniyle vay, vay, vay[22] yeryüzünde oturanlara, dediğini duydum.

(1)B.6/1,**(2)**Mat.18/10,Luk.1/19,**(*)**BakTob.12/19, **(3)**II.Trh.29/25-28, **(4)**B.5/8, **(5)**Çık.30/1, B.6/9, **(6)**Mez.141/2, Luk.1/10, **(7)**B.16/18, **(8)**II.Sam.22/8, I.Krl.19/11, Res.İşl.4/31, **(9)**Hez.38/22,**(10)**B.16/2,**(11)**İşa.2/13,B.9/4,**(+)**Bazı Metinlerde: Yerin üçte biri yandı ve ağaçların..., **(12)**Yerm. 51/25, Res:işl.7/4, **(13)**B.16/3, **(14)**Hez.14/19, **(15)**B.16/3, **(16)**İşa.14/12, B.9/1, **(17)**B.16/4, **(18)**Rut.1/20, **(19)**Çık.15/23, Yerm.9/15, 23/15, **(20)**Yeş.13/10, Ams.8/9, **(21)**B.14/6, 19/17, **(§)**Bazı Metinlerde: ***Kartalın***, **(22)**B.9/12, 11/14.

9. Bölüm: 1)Beşinci meleğin boru çalması, 2)***Haviye***(*Cehennem*) kuyusunu açtığında kuyudan duman ve dumandan da yeryüzüne çekirgelerin çıkması, 7)Bu çekirgelerin özelliği, 12)Birinci vay! 13)Altıncı meleğin boru çalması, 14)Fırat ırmağında bağlı olan dört meleğin çözülmesi.

1*Beşinci melek boru çaldığında gökten bir[1] yıldızın yeryüzüne düşmüş olduğunu gördüm ve ona[2] ***Haviye*** kuyusunun anahtarları verildi. **2***Ve ***Haviye*** kuyusunu[3] açtığında kuyudan büyük bir fırının tüten dumanı gibi bir duman çıktı. Kuyunun dumanından güneş ve hava karardı. **3***O dumandan[4] yeryüzüne çekirgeler çıkıp onlara yerin[5] akreplerinde olan güç gibi bir güç verildi. **4***Onlara şöyle buyruldu: Yerin otuna[6] hiçbir yeşilliğe ve hiçbir ağaca değil[7] ancak alınları[8] üzerinde

Tanrı'nın mühürü olmayan insanlara zarar versinler. **5***Öldürmelerine değil; ama[9] beş ay için onlara acı vermelerine izin verildi. Verdikleri acı da akrebin bir insanı sokması gibiydi. **6***O günlerde[10] insanlar ölümü arayacaklar, ama bulamayacaklar ve ölmek isteyecekler, ama ölüm onlardan kaçacaktır. **7***Çekirgelerin[11] şekli cenge hazırlanmış atlara benziyordu ve başlarında[12] altına[+] benzeyen taçlar gibi birşey bulunuyordu; yüzleri[13] de insan yüzü gibiydi. **8***Saçları kadın saçı gibi olup dişleri[14] aslan dişleri gibiydi. **9***Demir zırh gibi zırhları vardı ve kanatlarının[15] sesi cenge koşan çok atların arabalarının sesi gibiydi. **10***Akreplere benzeyen kuyrukları ve kuyruklarında dikenleri bulunup insanlara[16] beş ay zarar vermeye güçleri vardı. **11***Bunlar üzerine bir egemen vardır[17] yani ***Haviye***'nin meleği[18] ve onun adı İbranice Abaddon, Yunanca Apollyon'dur. **12***Birinci[19] vay geçti! İşte bundan sonra ikinci vay daha geliyor. **13***Altıncı melek boru çaldığında elinde boru olan altıncı meleğe doğru: **14***-O büyük[20] Fırat nehrinde bağlı olan dört meleği çöz! Diye Tanrı'nın önünde olan altın mezbahın dört boynuzundan gelen bir ses duydum. **15***Ve insanların üçte birini öldürmek için saat, gün, ay ve yıl için hazırlanmış olan o dört melek çözüldü. **16***Süvari[21] askerler iki kere[22] on bin kere on bin olarak; onların[23] sayısını duydum. **17***Rüyada atları ve üzerine binenleri böyle gördüm: Ateş, mor yakut ve kükürt renginde zırhları vardı. Atların başları[24] aslan başları gibi olup ağızlarından ateş, duman ve kükürt çıkıyordu. **18***Bu yüzden; yani onların ağızlarından çıkan ateş, duman ve kükürtten insanların üçte biri yok oldu. **19***Çünkü onların gücü ağızlarında ve kuyruklarındadır. Kuyruklarında[25] yılana benzeyen başları vardır ve bunlarla zarar veriyorlar. **20***Geri kalan insanlar bu belalardan yok olmadılar cinlere[26] görmeyen, duymayan, yürümeyen altın, gümüş, bakır, taş ve ağaçtan olan putlara[27] tapınmamaları için, ellerinin[28] işlerinden tövbe etmediler. **21***Hem de kendi katilliklerinden, sihirlerinden[29] zina ve hırsızlıktan vazgeçmediler.

(1) Luk.10/18, B.8/10, **(2)**Luk.8/31, B.17/8, 20/1, 2.ve11.Ayetler, **(3)**Yoel 2/2ve10, **(4)**Çık.10/4, Hak.7/12, **(5)**10.Ayet, **(6)**B.8/7, **(7)**B.6/6, 7/3, **(8)**B.7/3, Bak Çık.12/23, Hez.9/4, **(9)**B.11/7, 10.Ayet, **(10)**Eyp.3/21, İşa.2/19, Yerm.8/3, B.6/16, **(11)**Yoel 12/4, **(12)**Nah.3/17, **(+)**Bazısı: Altın saçlar, **(13)**Dan.7/8, **(14)**Yoel1/6, **(15)**Yoel.2/5-7, **(16)**5.Ayet, **(17)**Efs.2/2, **(18)**1.Ayet, **(19)B**.8/13, **(20)**B.16/12, **(21)**Hez.38/4, **(22)**Mez.68/17, Dan.7/10, **(23)**B.7/4, **(24)**I.Trh.12/8, İşa.5/28,29, **(25)**İşa.9/15, **(26)**Lev. 17/7, Tes.32/17, Mez.106/37, I.Kor.10/20, **(27)**Mez.115/4, 135/15, Dan.5/23, **(28)**Tes.31/29, **(29)**B.22/15.

10. Bölüm: 1)Güçlü bir melek elinde açık bir kitap tutarak gökten indi, 6)Ve Artık vakit verilmeyeceği için sonsuza dek yüce olana yemin etti, 8)Yuhanna'ya bu kitabı alıp yemesi emredildi.

1*Bulutla giyinmiş, başında gökkuşağı olan[1] yüzü güneş gibi[2] ayakları ateş direkleri gibi olarak[3] gökten inmekte olan başka güçlü bir melek gördüm. **2***Elinde açık küçük bir kitap tutuyordu. Sağ ayağını[4] deniz üzerine ve sol ayağını da kara üzerine basmıştı. **3***Aslan kükreyişi gibi yüksek bir sesle bağırdı ve bağırdığında yedi[5] gök gürültüsü de kendi sesleriyle konuştu. **4***Yedi gürültü (kendi sesleriyle) konuştuğunda ben yazacak oldum ve bana: -Yedi gürültünün[6] söylediklerini mühürle ve onları yazma! Diye gökten bir ses duydum. **5***Deniz üzerinde ve kara üzerinde görmekte olduğum o Kral elini[+] göğe[7] kaldırarak: **6***-Göğü[8] ve onda olan şeyleri, yeri ve onda olan şeyleri, denizi ve onda olan şeyleri yaratan ve sonsuza dek yüce olanın hakkı için artık zaman olmayacağına[9] yemin etti. **7***Ama[10] yedinci meleğin sesinin günlerinde; yani borusunu çalacağı zaman, Tanrı'nın sırrı kendi kulları olan peygamberlere bildirdiği gibi tamamlanacaktır. **8***Ve[11] o gökten duyduğum ses gene bana doğru: -Git; deniz ile kara üstünde duran meleğin elinde olan, o açık küçük kitabı al, dedi. **9***Ve meleğin yanına gidip: -O küçük kitabı bana ver, dedim. O da bana: -Al ve ye[12] senin midende açlık yapacak; ama ağzında bal gibi tatlı olacaktır, dedi. **10***O küçük kitabı meleğin elinden alarak yedim. Ağzımda[13] bal gibi tatlıydı; ama onu yedikten sonra karnımda[14] acılık oldu. **11***Bana yine birçok kavimler, milletler, diller ve krallar için peygamberlik yapman gerektir, dedi.

(1) Hez.1/28, **(2)**Mat.17/2, B.1/16, **(3)**B.1/15, **(4)**Mat.28/18, **(5)**B.8/5, **(6)**Dan.8/26, 12/4ve9, **(7)**Çık.6/8, Dan.12/7, **(+)**Bazı Metinlerde: Sağ elini, **(8)**Neh.9/6, B.4/11, 14/7, **(9)**Dan.12/7, B.16/17, **(10)**B.11/15, **(11)**4.Ayet, **(12)**Yerm.15/16, Hez.2/8, 3/1-3, Bak II.Ez.14/37 ile krşl., **(13)**Hez.3/3, **(14)**Hez.2/10.

11. Bölüm: 1)Yuhanna'ya Tapınağı ölçmesinin emredilmesi, 3)İki tanığın peygamberlik edecekleri, 6)Ve yağmur yağmaması için göğü kapamaya güçleri olduğu, 7)Canavar'ın onlarla savaşarak onları öldüreceği, 8)Onların cesetlerinin mezara konulmasına izin verilmeyeceği, 11)Ve üç buçuk günden sonra dirilerek göğe gidecekleri, 14)İkinci vay'ın olduğu, 15)Yedinci meleğin boru çaldığı.

1*Bana[1] değneğe benzeyen bir kamış verildi ve o melek durup dedi ki: -Kalk[2] Tanrı'nın Tapınağını, mezbahı(sunağı) ve içinde secde edenleri ölç. **2***Ama[3] Tapınağın dışındaki avluyu bırak ve onu

ölçme! Çünkü[4] o milletlere verilmiştir. Onlar[5] da kutsal kenti kırk iki[6] ay ayaklar altına alacaklar. **3***Ben[7] de iki tanığıma güç vereceğim, onlar[8] da çul giymiş olarak bin iki yüz altmış gün peygamberlik[9] edeceklerdir. **4***Dünyanın[10] Rabbi önünde duran o iki zeytin ağacı ve iki şamdan bunlardır. **5***Eğer biri onlara zarar vermek isterse, onların[11] ağzından ateş çıkıp düşmanlarını yok edecek; onlara[12] zarar vermek isteyenler de böylece öldürüleceklerdir. **6***Bunların[13] kendi peygamberlikleri günlerinde yağmur yağmaması için göğü kapamaya, sular[14] üzerine onları kana değiştirmeye ve her istedikleri zaman da dünyayı her türlü belaya uğratmaya güçleri vardır. **7***Kendi[15] tanıklıklarını yaptıkları zaman ***Haviye***'den[16] çıkan canavar[17] onlarla[18] savaşıp galip gelecek ve onları öldürecektir. **8***Cesetleri ruhsal olarak Sodom ve Mısır denilen Rabbimiz'in[19] asıldığı büyük[20] şehrin meydanında yatacaktır. **9***Kavimler[21]) kabileler, diller ve milletlerden bazı kimseler cesetlerini üç buçuk gün seyredecekler ve ölülerinin[22] mezara konulmasına izin verilmeyecektir. **10***Bu iki[23] peygamber yeryüzünde oturanlara acı çektirdikleri için, yeryüzünde[24] oturanlar onlardan ötürü sevinip çoşacaklar ve birbirlerine[25] armağanlar göndereceklerdir. **11***O[26] üç buçuk günden sonra içlerine[27] Allah tarafından yaşam ruhu girerek ayağa kalktılar ve onları görenler üzerine büyük bir korku düştü. **12***Sonra 'Buraya çıkınız' diye gökten büyük bir ses duyuldu ve büyük bir[28] bulutla göğe[29] yükseldiler. Düşmanları[30] da onları gördü. **13***O anda[31] büyük bir deprem oldu. Kentin[32] onda biri yıkıldı ve depremde yedi bin kişi öldü. Geri kalanlar da korkarak göğün[33] Tanrısına şükrettiler. **14***İkinci vay geçti[34] işte üçüncü vay çabuk geliyor. **15***Yedinci[35] melek boru çaldığında: Dünyanın[36] egemenliği Rabbimiz'in+ ve Mesihi'nin oldu. Sonsuza[37] dek egemen olacaklardır; diye gökte[38] büyük sesler oldu. **16***Tanrı'nın[39] önünde kendi tahtları üstünde oturan o yirmi dört ihtiyar yüzüstü kapandılar ve Allah'a secde kılıp şöyle söylediler: **17***Ey var olan[40] olmuş ve olacak; her şeye gücü yeten Rabb Allah! Sana büyük gücünü alıp, egemen[41] olduğun için şükrediyoruz. **18***Milletler öfkelendiler[42] senin gazabın da geldi; ölülerin[43] yargılanacağı zaman, senin kulların peygamberlere kutsallara, senin adından korkan küçüklere[44] büyüklere yaptıklarının karşılığını vermenin ve dünyayı[45] mahvedenleri yok etmenin zamanı geldi. **19***Gökte[46] Tanrı'nın Mabedi açıldı ve Mabette *"O"* nun Antlaşma Sandığı göründü. Şimşekler[47] sesler, gök gürültüleri, depremler ve büyük dolular[48] oldu.

(1) Hez.40/3, Zek.2/1, B.21/15, **(2)**Say.23/18, **(3)**Hez.40/17ve20, **(4)**Mez.79/1, Luk.21/2, **(5)**Dan.8/10, **(6)**B.13/5, **(7)**B.20/4, **(8)**B.12/6,**(9)**B.19/10,**(10)**Mez.52/8,Yerm.11/16,Zek.4/3,11 ve14, **(11)**II.Krl.1/10ve12, Yerm.1/10, 5/14, Hez.43/3, Hoş.6/5, **(12)**Say.16/29, **(13)**I.Krl.17/1, Yakb.5/16ve17, **(14)**Çık.7/19, **(15)**Luk.13/32,**(16)**B.9/2,**(17)**B.13/1ve11,**(18)**Dan.7/22,Zek. 14/2, **(19)**İbr.13/12, B. 18/24, **(20)**B. 14/8, 17/2 ve 5, 18/10, **(21)**B.17/15, **(22)**Mez.79/2,3, **(23)**B.16/10, **(24)**B.12/12, 13/8, **(25)**Est.9/19ve22,**(26)**9.Ayet,**(27)**Hez.37/5,9,10ve14, **(28)**İşa.60/8,Res.İşl.1/9,**(29)**İşa.14/13, B.12/5, **(30)**II.Krl.2/1 ,5ve7, **(31)**B.6/12, **(32)**B.16/19, **(33)**Yeş.7/19, B.14/7, 15/4, **(34)**B.8/13,9/12,15/1,**(35)**B.10/7,**(36)**B.12/10, **+:** I. Trh.29/11, Mez.22/28,97/1, Da.4/17,4/34,Vh.12/10,**(37)**Dan.2/44,7/14, 18 ve 27, **(38)**İşa. 27/13, B.16/17, 19/6, **(39)**B. 4/4, 5/8, 19/4, **(40)**B.1/4ve8,16/5,**(41)**B.19/6,**(42)**6.ve 9.Ayetler, **(43)**Dan.7/9, 10, B.6/10, **(44)**B.19/5, **(45)**B.13/10, 18/6, **(46)**B.16/5ve8, **(47)**B.8/5, 16/18, **(48)**B.16/21.

12. Bölüm: 1)Güneşle giyinmiş bir kadının hamilelik sancısı çektiği, 3)Ve büyük bir kızıl ejderin doğacak çocuğu yutmak için kadının önünde durduğu, 6)Hamilelikten sonra kadının çöle kaçması, 7)Mikail ile meleklerinin ejderle cenk ettikleri, 13)Ejderin yere atılıp kadına sıkıntı verdiği.

1*Gökte büyük bir işaret göründü. Bu güneş giyinmiş, ay ayakları altında ve on iki yıldızdan bir taç da başında olan bir kadındı. **2***Bu hamileydi ve sancısı[1] olduğundan doğurmak için çok acı çekip bağırıyordu. **3***Gökte başka bir işaret göründü: Yedi[2] başı ve on boynuzu ile başları[3] üzerinde yedi taç bulunan büyük[4] bir kızıl ejder vardı. **4***Onun[5] kuyruğu göğün[6] yıldızlarının üçte birini sürükleyerek onları yere[7] attı ve ejder doğurmak[8] üzere olan kadının doğurduğu gibi, çocuğunu[9] yutmak için önünde duruyordu. **5***Ve kadın tüm milletleri demir[10] değnekle yönetecek[*] olan erkek bir çocuk doğurdu ve çocuğu Tanrı'nın tahtının önüne alındı. **6***Kadın[11] da Allah'tan çölde hazırlanmış olan yere kaçtı ki orada[12] bin iki yüz altmış gün onu beslesinler. **7***Gökte cenk oldu Mikail[13] ve melekleri ejderle[14] cenk ettiler. Ejderle melekleri de cenk ettiler ise de; **8***Ne galip gelebildiler ve ne de artık gökte yerleri oldu. **9***İblis ve Şeytan adıyla anılan o büyük ejder, o eski yılan[15] ki tüm dünyayı saptırıyordu[16] yere atıldı[17]. Melekleri[18] de onunla beraber atladılar. **10***Gökte böyle büyük bir ses duydum: Şimdi[19] Tanrımız'ın kurtarışı, gücü, egemenliği ve Mesih'in hükümeti ortaya çıktı. Çünkü kardeşlerimize karşı gece[20] gündüz Tanrımız'ın önünde suçlamakta olan ithamcılar aşağıya atladı. **11***Onlar[21] da kuzunun kanıyla ve kendi tanıklıklarının sözüyle ona galip olup canlarını[22] bile ölümden sakınmadılar[+]. **12***Bu yüzden[23] ey gök ve orada oturanlar; sevininiz. Vay size ki[24] yerde ve deniz-

de oturuyorsunuz. Çünkü iblis vaktinin az[25] olduğunu bilerek büyük öfkeyle yanınıza indi; dedi. **13***Ejder kendinin yere atladığını gördüğünde o erkek[26] çocuğu doğuran kadına sıkıntı verdi. **14***Kadına çölde[27] zaman[28] ve zamanlar ve yarım zaman, kendi besleneceği yere; yılanın önünde uçmak[29] için büyük[30] bir kartalın iki kanadı verildi. **15***Yılan[31] kadını sel götürsün diye onun arkasından ırmak gibi bir su çıkardı. **16***Yer kadına yardım etti; şöyle ki, yer ağzını açarak ejderin kendi ağzından çıkardığı ırmağı yuttu. **17***Ejder kadına gazaplanarak Tanrı'nın[32] buyruklarını tutmakta ve İsa[33] Mesih'in tanıklığını tutmakta olan, geri kalan kuşağıyla[34] savaşmak için çıktı.

(1)İşa.66/7, Galt.4/19, **(2)**B.17/9,10, **(3)**B.13/1, **(4)**B.17/3, **(5)**B.9/10ve19, **(6)**B.17/18, **(7)**Dan.8/10, **(8)**Çık.1/16, **(9)**2.Ayet, **(10)**Mez.2/9, B.2/27, 19/15, **(*)**Yunancası: ***Güdecek!***, **(11)**4.Ayet, **(12)**B.11/3, **(13)**Dan.10/13ve21, 12/1, **(14)**3.Ayet, B.20/2, **(15)**Tek.3/1ve4, B.20/2, **(16)**B.20/3, **(17)**Luk.10/18, Yuh.12/31, **(18)**B.9/1, **(19)**B.11/15, 19/1, **(20)**Eyp.1/9, 2/5, Zek.3/1, **(21)**Rom.8/33,34, 16/20, **(22)**Luk.14/26, **(+)**Yunanca: Ölüme dek sevmediler, **(23)**Mez.97/11, İşa.49/13, B.18/20, **(24)**B.8/13,11/10,**(25)**B.10/6,**(26)**5.Ayet,**(27)**B.17/3, **(28)**Dan. 7/25, 12/7, **(29)**6.Ayet, **(30)**Çık.19/4, **(31)**İşa.59/19, **(32)**B.14/12, **(33)**I.Kor.2/1, I.Yuh.5/10, B.1/2i9, 6/9, 20/4, **(34)**Tek.3/15, B.11/7, 13/7.

13. Bölüm: 1)Yedi başı ve on boynuzu olan bir canavarın denizden çıkması ve ejderin kendi gücünü ona vermesi, 11)Denizden çıkan başka bir canavarın yeryüzünde yaşayanları önceki canavara taptırması, 14)Ve onun putunu yaptırması, 16)Ve herkese onun damgasını kabul ettirmesi.

1*Denizin kumu üstünde durdum. Yedi başı[1] on boynuzu ve boynuzları üzerinde on tacıyla başları üzerinde sövgü isimleri olan, denizden[2] çıkan bir canavar gördüm. **2***O gördüğüm[3] canavar kaplana benziyordu. Ayakları[4] ayının ayakları gibi ve ağzı[5] aslan ağzı gibiydi. Ejder[6] ona kendi gücünü, tahtını[7] ve büyük[8] bir egemenlik verdi. **3***Onun[9] başlarından birini güya ölecek derecede yaralı gördüm ve onun ölüm yarası iyileştirildi. **4***Tüm[10] yeryüzü canavarın arkasından şaşarak canavara egemenlik veren ejdere tapındılar. Canavara da tapınarak: Canavara[11] benzer kim var ve onunla beraber kim savaşabilir? Dediler. **5***Ona[12] sövgü dolu sözler ve büyük bir ağız verildi ve ona kırk[13] iki ay dilediğini yapmaya izin verildi. **6***Tanrı'ya karşı söverek; yani *"O"*nun adına, Evi'ne[14] ve gökte olanlara sövmek için ağzını açtı. **7***Kutsallarla savaşarak onlara[15] galip gelmeye ona güç verildi. Ona[16] her kabile[+] dil ve millet üzerine egemenlik verildi. **8***Kurban edilmiş Kuzu'nun 'Yaşam Kitabı'nda adları[17] dünya[18] kurulalıdan beri yazılmamış olarak tüm yeryüzünde yaşayanlar ona tapınacaklardır. **9***Kulağı[19] olan duysun: **10***Esirliğe[20] götürülen esirliğe gider; kılıçla öldüren[21] kılıçla öldürülür. Kutsalların[22] sabrı ve imanı bundadır. **11***Yerden[23] çıkan başka bir canavar gördüm ve Kuzu gibi iki boynuzu olup ejder gibi söylüyordu. **12***Önceki canavarın önünde onun tüm yetkisini kullanıyor; dünyayı ve onda oturanları, ölümcül[24] yarası iyi olmuş olan önceki canavara taptırıyor; **13***Ve olağanüstü[25] işler yapıyordu. O derece ki[26] gökyüzünden insanlar üzerine ateş bile indiriyordu! **14***Canavarın önünde yapmak için eline[27] verilen işaretlerle, yeryüzünde[28] oturanları şaşırtarak, yeryüzünde oturanlara, üzerinde kılıç yarası[*] olup da sağ kalan[29] canavarın şeklini yapmalarını öğretiyordu. **15***Ona canavarın şekline ruh/can(+) vermeye güç verildi. Tâ ki; canavarın şekli konuşsun ve canavarın[30] şekline tapınmayanları öldürsün. **16***Küçüklerle büyükler, zenginlerle yoksullar ve özgürlerle kölelerin tümünün sağ[31] ellerine veya alınları üzerine damgayı onaylatıyordu. **17***Damgaya, canavarın adını[32] veya adının sayısını[33] bilen kişiden başkasının, alışveriş yapamamasına neden oluyordu. **18***Anlayış[34] bundadır: Akıllı olan adam canavarın[35] sayısını hesaplasın. Çünkü[36] insan sayısı olarak onun sayısı altıyüz altmış altıdır.

(1)B.12/3, 17/3, 9/12, **(2)**Dan.7/2ve7, **(3)**Dan.7/6, **(4)**Dan.7/5, **(5)**Dan.7/4, **(6)**B.12/9, **(7)**B.16/10, **(8)**B.12/4, **(9)**B.12/14, **(10)**B.17/8, **(11)**B.18/18, **(12)**B.11/7, 12/7, **(16)**B.11/18, 17715, **(+)**Bazı metinlerde: Halk ve!, **(17)**Çık.32/32, Dan.12/1, Filp.4/3, B.3/5, 20/12ve15, 21/27, **(18)**B.17/8, **(19)**B.2/7, **(20)**İşa.33/1, **(21)**Tek.9/6, Mat.26/52, **(22)**B.14/12, **(23)**B.11/7, **(24)**3.Ayet, **(25)**Tes.13/1-3, Mat.24/24, II.Sel.2/9, B.16/14, **(26)**I.Krl.18/38, II.Krl.1/10ve12,**(27)**II.Sel.2/9ve10,**(28)**B.12/9,19/20, **(*)**İşa. 37/38,**(29)**II.Krl.20/7, **(+)**İşa.37/7(Ruhu veren Allahtır.), **(30)**B.16/2, 19/20, 20/4, **(31)**B.14/9, 19/20, 20/4, **(32)**B.14/11, **(33)**B.15/2, **(34)**B.17/9, **(35)**B.15/2, **(36)**B.21/17.

14. Bölüm: 1)Kuzunun kendininkilerle Sion dağı üstünde durduğu, 6)Sevindirici sonsuz Müjde'yi bildirmeye memur olan melek, 8)Babil'in yakıldığı, 9)Canavar'a ve şekline tapanlar için uyarı, 15)Yerin biçimi, 18)Ve bağın üzümlerinin yetişmiş olduğu, 19)Tanrı'nın gazabının büyüklüğü.

1*Gördüm ki Kuzu[1] Sion dağı üstünde duruyor; O'nunla[+] beraber O'nun Babası'nın adı[*] alınlarında[2] yazılmış olan yüz kırk dört bin[3] kişi vardı. **2***Birçok[4] sular sesi gibi ve büyük bir gökgürültüsü gibi gökten bir ses duydum. Ve kendi tanburlarını[5] çalan çenkçilerin sesini duydum.

3* Bunlar tahtın önünde[6] dört canlı Ruh'un ve ihtiyarların önünde **[**Sanki yeni bir ezgiyle, ezgiler söylüyorlardı. O ezgiyi de yerden satın alınan o yüz kırk dört bin[7] kişiden başka hiç bir kişinin öğrenmeye gücü yoktu**]**. **4*** Bunlar kadınlarla kirlenmemiş olarak temizdirler[8]. Bunlar[9] kuzunun her gittiği yere ardınca gidenlerdir. Bunlar insanlar arasından Allah'a[10] ve Kuzu'ya ilk taze meyve olarak satın[11] alınanlardır. **5*** Bunların ağzında hile bulunmadı[12] çünkü (Tanrı'nın Tahtı önünde) kusursuzdurlar[13]. **6*** Yeryüzünde yaşayanlara; yani[14] her millet, kabile ve dil ile halka, sonsuzluk Müjde'sini[15] bildirmeye memur olarak göğün[16] ortasında uçan başka bir melek gördüm. **7*** Ve yüksek sesle: Tanrı'dan korkun[17] *"O"*na şükredin; çünkü yargılamasının zamanı geldi. Gök[18] ile yeri, denizi ve suların kaynaklarını yaratana secde ediniz; diyorlardı. **8*** Onun ardından başka bir melek gelerek: -Yıkıldı[19] o büyük şehir Babil[20] yıkıldı çünkü kendi zinasının azgınlığı şarabından tüm milletlere içirdi, dedi. **9*** Onların arkasından üçüncü bir melek geldi ve yüksek sesle şöyle söyledi: -Her[21] kim canavara ve şekline tapınır ve damgayı kendi alnı üzerine veya elinin üstüne kabul ederse; **10*** O kişi Tanrı'nın[22] gazabının kasesine doldurulmuş[23] şiddetli saf şarabından içecek[24] kutsal meleklerinin önünde, Kuzu'nun önünde[25] ateş ve kükürtle azap[26] edilecektir. **11*** Onların[27] azabının dumanı sonsuza dek yukarı çıkıyor. Canavara ve onun şekline tapınanlar ile onun adının damgasını kabul edenler gece gündüz hiç dinlenmiyorlar; kutsalların[28] sabrı bundadır. **12*** Tanrı'nın[29] buyruklarını ve İsa'ya olan imanı tutanlar (bundadır). **13*** Gökten şöyle bir ses duydum ve o bana dedi ki: Yaz; bundan böyle[30] ne mutlu o ölülere ki, Rabb[31] için ölmüşlerdi! Ruh; evet! Tâ ki[32] onlar kendi çektiği emeklerinden ötürü dinlensinler ve işleri ardlarınca gitsin, diyor. **14*** Gördüm ki beyaz bir bulut vardı ve üstünde[33] başında altın taç ve elinde keskin bir orak bulunan İnsanoğlu'na[34] benzeyen bir kişi oturuyordu. **15*** Tapınaktan[35] başka bir melek çıkıp bulut üstünde oturana: -Orağını[36] salla ve biç; çünkü[37] yerin hasatı gelmiş olduğundan sana hasat zamanı geldi diye yüksek sesle bağırdı. **16*** Bulut üstünde oturan yeryüzüne orağını salladı ve yer biçildi. **17*** Başka bir melek gökte olan Mabet'ten çıktı ve onun da keskin bir orağı vardı. **18*** Ateş[38] üzerine gücü olan başka bir melek mezbahtan çıkıp o keskin[39] orağı olana: -Keskin orağını salla ve yerin bağlarının salkımlarını kes; çünkü üzümleri olgunlaştı, diye yüksek bir sesle bağırdı. **19*** O melek de kendi orağını yeryüzüne sallayıp yerin bağlarını keserek üzümü[40] Tanrı'nın gazabının büyük masarasına attı. **20*** Masara şehrin[41] dışında basılıp[42] oradan bin altı yüz ok atımı uzağa dek atların[43] gemlerine kadar kan çıktı.

(1)B.5/5, **(+)**Bazı Metinlerde: Onun ve..., **(2)**B.7/3, 13/16, **(*)**Allah veya (***Yehovah***), **(3)**B.7/4, **(4)**B.1/15, 19/6, **(5)**B.5/8, **(6)**B.5/9,15/3,**(7)**1.Ayet,**(8)**II.Kor.11/2,**(9)**B.3/4,7/15ve17, 17714, **(10)**Yak.1/18, **(11)**B.5/9, **(12)**Mez.32/2, Sef.3/13, **(13)**Efs.5/27, Yahd.24.Ayet, **(14)**B.13/7, **(15)**Efs.3/8-11, Tit.1/2, **(16)**B.8/13, **(17)**B.11/18,15/4,**(18)**Neh.9/6,Mez.33/6,124/8,146/5,6, Res.İşl. 14/15,17/24, **(19)**İşa.21/9, Yerm.51/8, B.18/2, **(20)**Yerm.51/7, B.11/8,16/19,17/2ve5,18/3,10,18ve21,19/2,**(21)**B.13/14-16, **(22)**B.16/19,**(23)**Mez.75/8,İşa.51/17, Yerm.25/15,**(24)**B.18/6, **(25)**B.19/20, **(26)**B.20/10, **(27)**İşa.34/10, B.19/3, **(28)**B.13/10, **(29)**B.12/17,**(30)**Vaiz 4/1ve2, B.20/6, **(31)**I.Kor.15/18, I.Sel.4/15, **(32)**II.Sel.1/7,8, İbr.4/9,10, B.6/11, **(33)**B.6/2, **(34)**Hez.1/26, Dan.7/13,B.1/13,**(35)**B.16/17,**(36)**Yoel3/13,Mat.13/39, **(37)**Yerm.51/23,B.13/12,**(38)**B.16/9,**(39)**Yoel13/13, **(40)**B.19/15, **(41)**İşa.63/3, Yer.Mers.1/15, **(42)**B.11/8, İbr.13/12, **(43)**B.19/14.

15. Bölüm: 1)Yedi son belayı tutan yedi melek, 3)Canavar'a galip gelenlerin ezgisi, 7)Tanrı'nın öfkesiyle dolu yedi tas.

1* Gökte başka[1] büyük ve acayip bir işaret! Yani[2] yedi son belayı tutan yedi meleği gördüm. Çünkü[3] bu belalarla Tanrı'nın gazabı tamamlanıyor. **2*** Sanki ateşle[4] karışık cam[5] bir deniz; Canavara ve şekline(damgasına)[6] ve adının sayısına galip gelenleri, ellerinde[7] Tanrı'nın çengleri olarak cam denizin üstünde duruyor gördüm. **3*** Tanrı'nın[8] kulu Musa'yı ve Kuzu'yu şöyle andılar: -Ey her şeye gücü yeten Rabb[9] Allah! İşlerin ne büyük ve acayiptir. Ey kutsalların kralı! Yolların[10] doğru ve gerçektir. **4*** Ya[11] Rabb senden kim korkmaz ve adına şükretmez; çünkü salt sen kutsalsın. Doğrulukların ve yargıların gösterildiğinden; tüm[12] milletler gelip senin önünde secde edecekler, diyorlardı. **5*** Sonra[13] gökte Tanıklık Evi'nin Mabedi'nin açıldığını gördüm. **6*** O yedi[14] belayı tutan yedi melek temiz[15] ve parlak keten giymiş ve göğüslerine altın kuşaklar kuşanmış olarak Tapınak'tan çıktılar. **7*** Dört[16] Canlı Ruh'tan biri yedi meleğe sonsuza dek yüce[17] olan Tanrı'nın öfkesiyle dolu olan yedi altın tas verdi. **8*** Mabed[18] Tanrı'nın görkemiyle gücünden[19] dumanla doldu ve yedi meleğin yedi belası tamamlanıncaya dek Tapınağa bir kimse giremedi.

(1)B.12/1ve3, **(2)**B.16/1, 21/9, **(3)**B.14/10, **(4)**Mat.3/11, **(5)**B.4/6, 21/18, **(6)**B.13/15-17, **(7)**B.5/8, 14/2, **(8)**Çık.15/1, Tes.31/30, B.14/3, **(9)**Tes.32/4, Mez.111/2, 139/14, **(10)**Mez.145/17, Hoş.14/9, B.16/7, **(11)**Çık.15/14-16, Yerm.10/7, **(12)**İşa.66/23,

(13)B.11/19, Bak.Say.1/50, **(14)**1.Ayet, **(15)**Çık.28/6ve8, Hez.44/17,18, B.1/13, **(16)**B.4/6, **(17)**I.Sel.1/9, B.4/9, 10/6, **(18)**Çık.40/34, I.Krl.8/10, II.Trh.5/14, İşa.6/4, **(19)**II.Sel.1/10.

16. Bölüm: 1)Yedi melek Tanrı'nın öfkesiyle dolu yedi tası yeryüzüne boşalttıklarında ortaya çıkan çeşitli belalar, 15)Mesih her an gelebileceği için, uyanık durmanın gerekliliği.

1*Mabett'ten yedi[1] meleğe: Gidin ve Allah'ın[2] öfkesinin[+] taslarını yeryüzüne boşaltın diye büyük bir ses duydum. **2***Öncekisi gidip[3] kendi tasını kara üzerine boşalttığında; Canavar'ın[4] damgasıyla damgalanan ve şekline[5] tapınan insanlarda çok kötü[6] çıban çıktı. **3***İkinci melek kendi tasını denize[7] boşalttığında; deniz[8] ölünün kanı gibi kan oldu ve deniz[9] içinde yaşayanların tümü öldü. **4***Üçüncü melek kendi tasını ırmaklara[10] ve su pınarlarına boşalttığında kan[11] oldular. **5***Sular meleğinin: Ey var olan[12] olmuş ve kutsal Rabb, bu şeyleri yargıladığın için adilsin[13]. **6***Çünkü[14] onlar kutsalların[15] ve peygamberlerin kanını döktüler; sen[16] de onlara kan içirdin. Bunu hak ettiler, dediğini duydum. **7***Mezbahtan (sunaktan) diğerinin: Ya herşeye[17] egemen Rabb Allah! Senin[18] yargılaman doğru ve gerçektir, dediğini işittim. **8***Dördüncü melek kendi tasını güneş[19] üzerine boşalttığında ona[20] insanları ateşle yakmaya güç verildi. **9***İnsanlar şiddetli bir sıcaklıkla yandılar ve bu[21] belalar üzerine egemen olan Tanrı'ya sövdüler; *"O"*nu[22] yüceltmek için tövbe[23] etmediler. **10***Beşinci melek kendi tasını Canavar'ın[24] tahtı üzerine boşalttığında onun[25] egemenliği karanlık oldu ve ağzından[26] ötürü dillerini çiğneyerek; **11***Kendi ağrıları ve çıbanları[27] yüzünden[28] güğün Tanrısı'na sövdüler; ama kendi işlerinden[29] tövbe etmediler. **12***Altıncı melek kendi tasını büyük Fırat[30] nehiri üzerine boşalttığında onun suyu[31] çekildi. Tâ ki doğudan[32] olan kralların yolu hazırlansın. **13***Ejderin[33] ağzından, canavarın ağzından ve yalancı peygamberin[34] ağzından kurbağalar gibi üç[35] kirli ruhun çıktığını gördüm. **14***Çünkü bunlar işaretler[36] gösteren cin[37] ruhları olup yerin[38] ve tüm dünyanın egemenlerini Her Şeye Gücü Yeten Allah'ın büyük gününün savaşına[39] toplamak için onların yanına gidiyorlar. **15*[**"İşte hırsız[40] gibi geliyorum" Ne mutlu uyanık durup çıplak[41] gezmemesi ve ayıbı görünmemesi için kendi giysisine bürünen kimseye.**]** **16***Ve onları[42] İbranice '***ARMAGEDON***' denilen yere topladılar. **17***Yedinci melek kendi tasını havaya boşalttığında: Tamam oldu[43] diyerek göğün mabedinden ve tahttan büyük bir ses geldi. **18***Sesler[44] gök gürültüleri ve şimşekler oldu. Yeryüzünde insanlar olduğundan beri böyle büyük[45] ve şiddetli[46] bir deprem olmamıştı. **19***Büyük[47] şehir üç parçaya ayrıldı, milletlerin şehirleri yıkıldı ve 'Büyük Babil' Tanrı'nın[48] önünde anıldı. Tâ ki[49] şiddetli gazabının şarabının kâsesi ona verilsin. **20***Her ada[50] kaçtı ve dağlar görünmez oldular. **21***Ve gökten[51] insanlar üzerine bir talant ağırlığında iri dolu yağdı. İnsanlar[52] da dolu[53] belası yüzünden Tanrı'ya sövdüler; çünkü onun belası çok büyüktü.

(1)B.15/1,**(2)**B.14/10,15/7,**(+)**Bazı Metinlerde: Yedi taslarını, **(3)**B.8/7, **(4)**B.13/16,17, **(5)**B.13/14, **(6)**Çık.9/9-11, **(7)**B.8/8, **(8)**Çık.7/17ve20,**(9)**B.8/9,**(10)**B.8/10,**(11)**Çık.7/20, **(12)**B.1/4ve8, 11/17, **(13)**B.15/3, **(14)**Mat.23/34,25, B.13/15, **(15)**B.11/18,18/20,**(16)**İşa.49/26,**(17)**B.15/3,**(18)**B.13/10, 14/10,19/2,**(19)**B.8/12,**(20)**B.9/17,18,14/18, **(21)**11.ve21.Ayetler, **(22)**B.11/13,14/17,**(23)**Dan.5/22,23,B.9/20,**(24)**B.13/2, **(25)**B.9/2,**(26)**B.11/10,**(27)**2.Ayet,**(28)**9.ve11.Ayetler, **(29)**9.Ayet,**(30)**B.9/14, **(31)**Bak.Yerm.50/38,51/36,II.Ez.13/44, **(32)**İşa.41/2ve25,**(33)**B. 12/3ve9,**(34)**B.19/20,20/10,**(35)**I.Yuh. 4/1-3,**(36)**II.Sel.2/9, B.13/13,14,19/20,**(38)**I.Tim.4/2,Yakb.3/15, **(38)**Luk.2/1, **(39)**B. 17/14, 19/19, 20/8, **(40)**Mat.24/43, I.Sel.5/2, II.Petr.3/10, B.3/3, **(41)**II.Kor.5/3, B.3/4ve18, **(42)**B.19/19, **(43)**B.21/6, **(44)**B.4/5, 8/5,11/19, **(45)**B.11/13, **(46)**Dan.12/1, **(47)**B.14/8,17/18,**(48)**B.18/5,**(49)**İşa.51/17,22ve23,Yerm. 25/15ve26,B.14/10, **(50)**B.6/14, **(51)**B.11/19, **(52)**9.ve11.Ayetler, **(53)**Çık.9/23-25.

17. Bölüm: 1)Canavar'ı kontrol eden kırmızı, morumsu bir giysi giyen ve elinde altın bir kupa tutan bir kadın, 5)Bunun "Büyük Babil" ve dünya çirkefliğinin anası olduğu, 7)Kadının ve onu süren canavarın gizeminin açıklanması, 14)Kuzu'nun zaferi, 16)Fahişenin cezası.

1*Yedi[1] tası tutan yedi melekten biri gelerek bana: **2***-Gel[2] çok sular üzerinde oturan ve dünya[3] krallarının onunla zina ettiği ve yeryüzünde yaşayan[4] birçok insanların onun zinasının şarabıyla kendinden geçtikleri, büyük fahişeye[5] karşı olan kararı[6] sana göstereyim, diyerek; **3***Ruhta[7] beni çöle götürdü. Yedi[8] başı ile on[9] boynuzu olan ve üstünde[10] sövgü adlarıyla dolu kırmızı[11] bir canavara binen bir kadın gördüm. **4***O kadın[12] morumsu ve kırmızı bir giysi giymişti. Altın[13] takılarla, incilerle donanmış olarak; elinde iğrençlikleriyle[14] ve zinasının pislikleriyle dolu altın[15] bir kase vardı. **5***Alnı üzerinde: SIR[16] BÜYÜK BABİL[17] DÜNYA[18] FAHİŞELERİNİN VE PİSLİKLERİNİN ANASI; diye bir isim yazılıydı. **6***O kadını kutsalların[19] kanıyla ve İsa'nın[20] tanıklıklarının kanıyla sarhoş[21] olurken gördüm ve onu gördüğümde çok şaşırdım. **7***Ve melek bana şöyle dedi: -Niçin şaşırdın? Kadını, onu

götüren yedi başlı ve on boynuzlu canavarın sırrını ben sana anlatacağım. **8*** Gördüğün canavar vardı ve yoktur. ***Haviye***'den[22] çıkacak ve yok[23] edilecektir. Yeryüzünde oturan ve adları[24] dünya kurulalıdan beri '*Yaşam Kitabı*'nda yazılmamış olan insanlar; o var olan ve var değilse bile yine de hazır bulunan canavarı gördüklerinde şaşacaklardır[25]. **9*** Bilgelik veren aklın anlayışı bundadır[26] ve yedi[27] baş o kadının üstünde oturduğu yedi dağdır. **10*** Bunların başı da yedi egemenliktir. Biri düşmüş ve biri vardır; diğeri daha gelmedi. Geldiği zaman biraz kalması gerektir. **11*** O var olan ve kendisi olmayan canavar da sekizincisidir; yediden biri olup yok[28] edilmeye doğru gidiyor. **12*** Gördüğün[29] on boynuz on egemenlik olup, daha yönetimlerini almamışlarsa da; canavarla birlikte bir saat için yöneticilerle birlikte yönetimi ele alırlar. **13*** Bunların arzusu bir olup güç ve egemenliklerini canavara veriyorlar. **14*** Bunlar[30] Kuzu'yla savaşacak ve Kuzu onları yenecektir. Çünkü[31] *"O"* '*Rabblerin Rabbi ve Egemenlerin Egemeni'dir*. *"O"* nunla[32] beraber olanlar da çağrılan seçkin sadıklardır. **15*** Sonra bana şöyle söyledi: -Senin[33] gördüğün ve fahişenin üzerinde oturduğu sular; kavimler[34] ile cemaatler, milletler ve dillerdir. **16*** Canavarın üstünde gördüğün on boynuz, fahişeden[35] nefret edip onu perişan ve çıplak edecektir[36] ve onun etini yiyerek kendisini ateşte[37] yakacaklardır. **17*** Çünkü[38] Tanrı'nın sözleri tamamlanıncaya dek Allah'ın[39] yüreklerine koyduğu kendi arzusunu yerine getirsinler ve arzuları aynı olup egemenliklerini canavara bıraksınlar. **18*** Ve gördüğün o kadın dünyanın[40] egemenleri üzerine egemenlik süren o büyük kenttir[41].

(1)B.21/9, **(2)**Yerm.51/13, 15.Ayet, **(3)**B.18/3, **(4)**Yerm.51/7, B.14/8, 18/3, **(5)**Nah.3/4, B.19/2, **(6)**B.16/19, 18/16,18,19, **(8)**B.12/6ve14,**(9)**12.Ayet,**(10)**B.13/1,**(11)**B.12/3, **(12)**B.18/12ve16, **(13)**Dan.11/38, **(14)**B.14/8, **(15)**Yerm.51/7, B.18/6,**(16)**II.Sel.2/7, **(17)**B.11/8,14/8,16/19,18/2i10ve21, **(18)**B. 18/9,19/2, **(19)**B.13/15,16/6, **(20)**B.6/9v10,12/11, **(21)**B.18/24, **(22)**B.11/7, 13/1, **(23)**B.13/10,11.Ayet, **(24)**B.13/8, **(25)**B.13/4, **(26)**B.13/18,**(27)**B.13/1,**(28)**8.Ayet,**(29)**Dan.7/20,Zek.1/18, 19, 21,B.13/1,**(30)**B.16/14,19/19, **(31)**Tes.10/17, I.Tim.6/15,B.19/16, **(32)**Yerm.50/44,45,B.14/4, **(33)**İşa. 8/7,2. Ayet, **(34)**B.13/7, **(35)**Yerm.50/41,42,B.16/12,**(36)**Hez.16/37-44,B.18/16, **(37)**B.18/8, **(38)**B.10/8, **(39)**II.Sel.2/11, **(40)**B.12/4, **(41)**B.16/19.

18. Bölüm: 1)Babil'in yıkılması, 4)Tanrı'nın halkına onun içinden çıkmalarının buyurulması, 9)Onun yıkılışından ötürü egemenler; 11)Ticaret yapanlar, 17)Ve gemicilerin acı bağırışları, 20)Ama kutsalların sevinci.

1* Bu şeylerden[1] sonra güçlü bir egemen olan ve gökten inen bir melek[*] gördüm. Yeryüzü[2] de onun görkemiyle aydınlandı. **2*** Ve güçlü bir sesle dedi ki: -Yıkıldı, büyük Babil yıkıldı[3] cinlerin mekânı[4] her türlü kirli[5] ruhun yatağı ve her çeşit pis kuşun kafesi oldu. **3*** Çünkü[6] onun zinasının azgınlığı şarabından tüm milletler içtiler. Dünya egemenleri onunla zina ettiler ve dünyanın[7] tüccarları onun göz kamaştırıcı sefahatıyla zengin oldular. **4*** Gökten başka bir ses işittim ve o şöyle söyledi: Ey halkım[8] onun içinden çıkın! Tâ ki; günahlarına ortak ve onun belalarına uğramayın. **5*** Çünkü[9] günahları göğe dek ulaştı ve Tanrı[10] haksızlıklarını andı. **6*** Onun size yaptığı gibi siz[11] de ona karşılık verin; işlerine göre ona iki katını yapın ve doldurduğu[12] kaseyi ona iki[13] kat doldurun. **7*** Kendi[14] kendini her ne kadar görkemli yaptı ve eğlendiyse; ona da o kadar acı ve yas verin. Çünkü kendi yüreğinde: 'Ben kraliçe olarak oturuyorum[15] dul değilim ve asla yas çekmeyeceğim, diyor. **8*** Bu yüzden onun belaları[16] yani ölüm, yas ve açlık bir günde gelecek; o da ateşte[17] yakılacaktır; çünkü[18] onu yargılayan Rabb Allah güçlüdür. **9*** Onunla zina edip zevk eden dünya egemenleri[19] yanmasının dumanını gördüklerinde[20] onun üzerine[21] ağlayıp dövüneceklerdir. **10*** Onun azabının korkusundan uzakta durarak: Vay, vay sana[22] ey büyük şehir Babil! Ey güçlü şehir; çünkü[23] sana karşı olan ceza bir saatte geldi, diyeceklerdir. **11*** Ve dünyanın tüccarları[24] onun üzerine ağlayıp yas çekecekler. Çünkü mallarını; **12*** Yani altın[25] gümüş, mücevher, inci, ince kumaş, ipek, mor, kırmızı kumaş, günlük buhur ağacı, günlük fildişi kaplar, günlük değerli ağaçlar, bakır, demir ve mermerden kaplar. **13*** Tarçın, buhurlar, hoş kokulu[+] yağ, günnük, şarap, zeytin yağı, saf un, buğday, sığırlar, koyunlar, atlar, arabalar, bedenleri ve insan canlarını[26] kimse satın almıyor. **14*** Canının çektiği meyveler elinden gitti; güzel ve ince eşyaların tümü elinden gitti; çünkü artık onları bulamayacaksın. **15*** Bu[27] şeylerin tüccarları da onun yüzünden zengin oldular. Onun azabının korkusundan uzakta durup ağlayarak ve yas çekerek diyecekler ki: **16*** -Vay, vay! İnce kumaş[28] mor, kırmızı giysiler giyip altınla, değerli şeylerle ve inci ile bezenmiş olan o büyük kente; çünkü[29] bu denli zenginlik bir saatte yok oldu. **17*** Her gemi kaptanı[30] gemiyle yolculuk yapanlar, gemiciler ve denizde çalışanların tümü uzakta durarak; **18*** Onun[31] yanmasının dumanını gördüklerinde acıyla bağırarak: -Bu büyük[32] kent gibi hangi kent var ki? Diyorlardı. **19*** Ve başları[33] üzerine toprak saçarak, ağlayarak

ve yas çekerek şöyle bağırdılar: -Vay, vay! O büyük kente ki, değerli mallarıyla denizdeki tüm tüccarları zengin etmişlerdi; ama[34] bir saatte yıkıldı. **20***Ey! gök[35] ey kutsal resuller ve peygamberler bundan ötürü sevinin! Çünkü[36] Tanrı ondan öcünüzü aldı diyorlardı. **21***Sonra güçlü bir melek büyük bir değirmen taşı gibi bir taş kaldırıp denize atarak dedi ki: -O büyük şehir Babil[37] işte böyle şiddetle atılıp bir daha[38] hiç olmayacak. **22***Artık sende çenkçiler, çalgıcılar, kaval ve borazan çalanların sesi duyulmayacak. Bundan sonra sende hiç bir sanatçı ustası olmayacak ve artık sende değirmen sesi duyulmayacak. **23***Artık[40] sende hiç bir lambanın ışığı görünmeyecek; artık sende[41] ne güvey ve ne de bir gelin sesi duyulacak; çünkü[42] senin tüccarların dünyanın büyükleriydiler ve senin[43] büyülerinle milletler sapıttılar. **24***Peygamberler[44] ile kutsalların ve yeryüzündeki tüm öldürülenlerin kanı onun içinde bulundu.

(1)B.17/1, **(*)**Bazı metinlerde: Diğer bir melek, **(2)**Hez.43/2, **(3)**İşa.13/19, 21/9, Yerm.51/8, B.14/8, **(4)**İşa.13/21, 21/8, 34/14, Yerm.50/39, 51/37, **(5)**İşa.14/23, 34/11, Mark.5/2,3, **(6)**B.14/8, 17/2, **(7)**B.11/15, İşa.47/15, **(8)**İşa.48/20, 52/11, Yerm.50/8, 51/6ve45, II.Kor.6/17, **(9)**Tek.18/20,21, Yerm.51/9, Yuns.1/2, **(10)**B.16/19, **(11)**Mez.137/8, Yerm.50/15ve29, 51/24ve49, II.Tim.4/14, B.13/10, **(12)**B.14/10, **(13)**B.16/19, **(14)**Hez.28/2ve diğ., **(15)**İşa.47/7,8, Sef.2/15, **(16)**İşa.47/9, 10.Ayet, **(17)**B.17/16, **(18)**Yerm.50/34, B.11/17, **(19)**Hez.26/16,17, B.17/3, 3.Ayet, **(20)**18.Ayet, B.19/3, **(21)**Yerm.50/46, **(22)**İşa.21/9, B.14/8, **(23)**17.ve19.Ayetler, **(24)**Hez.27/27-36, 3.Ayet, **(25)**B.17/4, **(+)**Baharat ve hoş koku, **(26)**Hez.27/13, **(27)**3.ve11.Ayetler, **(28)**B.17/4,**(29)**10.Ayet,**(30)**İşa.23/14,Hez.27/29,**(31)**Hez.27/30,31, 9.Ayet, **(32)**B.13/4, **(33)**Yeş.7/6, I.Sam.4/12, Eyp.2/12, Hez.27/30, **(34)**8.Ayet, **(35)**İşa.44/23, 49/13, Yerm.51/48, **(36)**Luk.11/49-51, B.19/2, **(37)**Yerm.51/64, **(38)**B.12/8, 16/20, **(39)**İşa.24/8, Yerm.7/34, 16/9, 25/10, Hez.26/13, **(40)**Nah.3/4, B.17/2,5, **(44)**B.17/6, **(45)**Yerm.51/49.

19. Bölüm: 1)Büyük fahişeyi cezalandırdığı ve kullarının kanının öcünü ondan aldığı için gökte Tanrı'yı şükürle anma, 7)Kuzu'nun düğünü, 10)Meleğin Yuhanna'yı kendine secde etmesine engel olması, 17)Tanrı'nın şölenine kuşların davet olduğu, 20)Canavarla yalancı peygamberin ateş gölüne atıldıkları.

1*Bu şeylerde sonra gökte büyük bir kalabalığın sesini duydum[1] şöyle diyorlardı: Haleluyah! Kurtuluş[2] şükür, yücelik ve güç Rabb Allahımıza aittir. **2***Çünkü[3] *"O"*nun yargısı hak ve adalettir. Kendi zinasıyla dünyayı kandıran "Büyük Fahişe"yi cezalandırdı ve kendi kullarının[4] kanının öcünü ondan[+] aldı. **3***İkinci kez Haleluyah! dediler ve onun dumanı[5] sonsuza dek yukarı çıkıyor. **4***Yirmi dört[6] ihtiyar ile dört canlı Ruh yere kapanarak tahtta oturan Tanrı'ya secde ettiler; amin[7] ve '*Haleluyah!*' dediler. **5***Tahttan: -Ey! Tüm kulları ve O'ndan korkanlar; küçükler[8] ve büyükler Tanrımıza[9] şükredip yakarın, diye bir ses çıktı. **6***Büyük[10] bir kalabalığın sesi, çok suların sesi ve güçlü bir gökgürültüsü sesi gibi: *Haleluyah*; çünkü[11] "Her Şeye Gücü Yeten" *Rabb-Allah* egemenlik sürüyor. **7***Sevinin ve sevinçten sıçrayıp *"O"*na şükredelim; çünkü[12] Kuzu'nun düğünü geldi ve O'nun gelini de hazırlandı, diye sesler duydum. **8***Temiz[13] ve parlak ince kumaş giymek ona kısmet olundu. Çünkü[14] değerli kumaş kutsalların doğru işleridir. **9***Bana şöyle dedi: -Ne mutlu[15] Kuzu'nun kutsal gıda şölenine çağrılmış olanlara. Ve şöyle ekledi: Bunlar Tanrı'nın gerçek sözleridir. **10***Ona[16] tapınmak için ayaklarına kapandığımda bana: -Sakın[17] yapma! Ben senin hizmet[18] yoldaşın ve İsa'nın tanıklığını tutmakta olan kardeşlerinin hizmet ortağıyım. Allah'a secde et. Çünkü İsa'nın tanıklığı peygamberlik ruhudur; dedi. **11***Ve[19] göğü açılmış gördüm. İşte[20] beyaz bir at vardı. Ona binene 'Sadık[21] ve Hak denilir' adaletle[22] yargılayıp mahveder. **12***Gözleri[23] ateş alevi gibi ve başının[24] üstünde çok taçlar bulunan ve kendisinden[25] başka hiç kimsenin bilmediği yazılı bir adı vardı. **13***Kana[26] boyanmış bir giysi giymiş olup, Tanrı'nın adıyla[27] yadediliyor. **14***Gökte bulunan[28] ordu*(lar)* beyaz atlara binmiş, beyaz[29] ve pak ince kumaş giymiş olarak O'nun ardınca gidiyordu. **15***O'nun ağzından[30] milletleri vurmak için keskin bir kılıç çıkıyordu. Kendisi[31] de onları demir bir değnekle güdecek[*] ve '*Her Şeye Gücü Yeten Allah'ın*[32] büyük öfkesi şarabının masarasında basacaktır. **16***Giysi üzerinde ve budu üzerinde: *"KRALLARIN KRALI ve RABLERİN RABBİ"*[33] diye yazılı bir adı[34] vardı. **17***Güneşte duran bir melek gördüm ve o da[35] yüksek sesle bağırarak göğün ortasında uçan tüm kuşlara: -Gelin[36] Allah'ın büyük şölenine toplanın. **18***Tâ ki[37] milletlerin etini, binbaşıların etini, güçlülerin etini, atlarla onlara binenlerin etini, özgürlerle kölelerin ve küçüklerle büyüklerin etini yeyin, dedi. **19***Canavarla[38] dünyanın egemenlerini; onların ordularının ata binenleriyle ve onun ordusuyla savaşmaya toplandıklarını gördüm. **20***O ordu ve[39] onun önünde[40] harikalar yapıp onun aracılığıyla Canavar'ın damgasını kabul edenleri ve onun şekline tapanları şaşırtan yalancı peygamber de onunla beraber tutuldu; ikisi de kükürtle[41] yanan ateş gölüne[42] diri diri atıldılar.

21* Geri[43] kalanlar ata binenin ağzından çıkan kılıçla öldürüldüler ve onların[44] etinden bütün[45] kuşlar doydular.

(1)B.11/15,**(2)**B.4/11,7/10ve12,12/10,**(3)**B.15/3,16/7, **(4)**Tes.32/43, B.6/10, 18/20, **(+)**Yunanca: Elinden!, **(5)**İşa.34/10, B.14/11,18/9ve18, **(6)**B.4/4,6ve10,5/14,**(7)**I.Trh.16/36, Neh.5/13, 8/6,B.5/14, **(8)**B.11/18,29/12,**(9)**Mez.134/1, 135/1, **(10)**Hez.1/24, 43/2,B.14/2,**(11)**B.11/15ve17,12/10,21/22,**(12)**Mat.22/2, 25/10, II.Kor.11/2,Efs.5/32,B.21/2ve9,**(13)**Mez.45/13,14, Hez. 16/10, B.3/18,**(14)**Mez.132/9,**(15)**Mat.22/2,3,Luk.14/15,16, **(16)**B.22/8, **(17)**Res.İşl.10/26, 14/15,B.22/9, **(18)** I.Yuh.5/10, B.12/17, **(19)**B.15/5, **(20)**B.6/2,**(21)**B.3/14, **(22)**İşa.11/4, **(23)**B.1/14, 2/18, **(24)**B.6/2, **(25)**B.2/17, 16.Ayet, **(26)**İşa.63/2,3, **(27)**Yuh.1/1, I.Yuh.5/7, **(28)**B.14/20, **(29)**Mat.28/3, B.4/4, 7/9, **(30)**İşa.11/4, II.Sel.2/8, B.1/16, 21.Ayet, **(31)**Mez.2/9, B.2/27, 12/5, **(*)**Veya: Yönetecek!, **(32)**İşa.63/3, B.14/19,20, **(33)**Dan.2/47, I.Tim.6/15, B.17/14, **(34)**12.Ayet, **(35)**21.Ayet, **(36)**Hez.39/17, **(37)** Hez. 39/18ve20,**(38)**B.16/16,17713,14,**(39)**B.16/13,14,**(40)** B.13/12,15, **(41)** B.14/10, 21/8, **(42)**B.20/10, Bak.Dan.7/11, **(43)**15.Ayet, **(44)**B.17/16, **(45)**17.ve18.Ayetler.

20. Bölüm: 1)Şeytan'ın bin yıl için bağlanacağı, 4)Birinci kıyamet, 7)Şeytan'ın serbest kalacak olan Gog'la Magog'u(*Yecücle Mecüc*) savaşa toplamak için çıkacağı, 10)Şeytan'ın ateşle kükürt gölüne itildiği, 12)Genel kıyamet.

1* Elinde[1] ***Haviye***'nin anahtarı ve büyük bir zincir bulunan, gökten inen bir melek gördüm. **2*** Ejderi[2] o eski yılanı ki, İblis ve Şeytan'dır; tutup bin yıl zaman için bağladı. **3*** Ve onu ***Haviye***'ye atarak kapadı ve üstünü[3] mühürledi. Tâ ki[4] artık bin yıl tamamlanmayıncaya dek şaşırtmasın ve ondan sonra biraz zaman çözülmesi gerekir. **4*** Tahtlar gördüm[5] üzerlerinde oturdular ve onlara[6] yargılama yetkisi verildi. Canavara[7] ve onun şekline tapınmayıp alınları[8] ve elleri üzerinde damgayı kabul etmeyerek İsa'nın tanıklığı[9] ve Allah'ın sözü için öldürülen kişilerin canlarını gördüm. Bunlar yaşayıp Mesih'le[10] beraber o bin yıl zaman içinde egemen oldular. **5*** Ama ölülerin geri kalanları o bin yıl tamamlanmayıncaya dek dirilmediler. Birinci kıyamet budur. **6*** Birinci dirilişte payı olan kişi mutlu ve kutsaldır. Bunlar[11] üzerine ikinci ölümün gücü yoktur; ama onlar Tanrı'nın ve Mesih'in Kahinleri olup[12] O'nunla[13] beraber bin yıl egemen olacaklar. **7*** Ve bin yıl tamamlandığında Şeytan kendi zindanından serbest bırakılarak[14]; **8*** Dünyanın dört bucağında olan milletleri yani[15] Gog ve Magog'u (ki sayısı deniz kumu gibidir) şaşırtmaya[16] ve savaşa[17] toplamaya çalışacaktır. **9*** Ve yeryüzüne[18] çıkıp kutsalların ordusunu, sevgili kenti kuşattılar; ama Allah tarafından gökten ateş indi ve onları bitirdi. **10*** Onları[19] şaşırtan İblis ve Canavar[20] da yalancı peygamberin bulunduğu ateş ve kükürt gölüne atıldı. Gece gündüz[21] sonsuza dek azap edilecektir. **11*** Büyük bir beyaz taht ve üstünde oturanı gördüm; onun[22] önünden yer ile gök kaçtılar, onlara bir yer[23] bulunmadı. **12*** Ölüleri[24] küçükleri ve büyükleri Allah'ın önünde durur gördüm; kitaplar açıldı[25] ve '*Yaşam Kitabı*'[26] olan başka bir kitap açıldı. Ölülere kitaplarda yazılı işlerine[27] göre yargılandı. **13*** Deniz kendi içinde olan ölüleri verdi; ölüm[28] ve ***Haviye*** de kendilerinde olan ölüleri verdiler ve herkes işlerine göre yargılandı. **14*** Ölümle ***Haviye*** ateş gölüne atıldılar[30] ikinci ölüm[31] budur. **15*** Ve kimin '*Yaşam Kitabı*'nda bir kaydı yoksa, ateş gölüne[32] atıldı.

(1)B.1/18,9/1,**(2)**B.12/9,Bak.II.Petr.2/4,Yahd.6.Ayet,**(3)**Dan.6/1, **(4)**B.16/14ve16,7.Ayet,**(5)**Dan.7/9,22ve27,Mat.19/28, Luk.22/30,**(6)**I.Kor.6/2ve3,**(7)**B.13/12,**(8)**B.13/15,16,**(9)**B. 6/9,**(10)**Rom.8/17,II.Tim.2/12,B.5/10,**(11)**B.2/11,21/8, **(12)**İşa.61/6,I.Petr.2/9,B.1/6,5/10,**(13)**4.Ayet,**(14)**2.Ayet, **(15)**Hezk.38/2,39/1,**(16)**3.ve 9.Ayetler,**(17)**B.16/14,**(18)**İşa.8/8, Hez.38/9ve16,**(19)**8.Ayet,**(20)**B.19/20,**(21)**B.14/10,11, **(22)**II.Petr.3/7ve10,11,**(23)**Dan.2/35,**(24)**B.19/5,**(25)**Dan. 7/10,**(26)**Mez.69/28,Dan.12/1,Filp.4/3,B.3/5,13/8,21/27, **(27)**Yerm.17/10,32/19,Mat.16/27,Rom.2/6,B.2/23,22/12, 13.Ayet,**(28)**B.6/8,**(29)**12.Ayet,**(30)**I.Kor.15/26,54,55, **(31)**6.Ayet, B.21/8, **(32)**B.19/20.

21. Bölüm: 1)Yeni bir gök ile yeni bir yer, 10)Göksel Kudüs'ün özelliği, 23)Onun güneşle aya gereksinimi olmadığı, 27)Onun içine yalancıların ve kirlenmiş olanların giremeyeceği.

1* Yeni[1] bir gök ile yeni bir yer gördüm; çünkü[2] önceki gök ile önceki yer geçti ve artık deniz yok idi. **2*** (Ben Yuhanna) kutsal şehri[3] yani yeni Yeruşalim'i güveyi[4] için süslenmiş bir gelin gibi hazırlanmış olarak Tanrı'dan, gökten inmekte gördüm. **3*** Ve gökten şöyle büyük bir ses duydum: İşte[5] Allah'ın Evi insanlarla oluyor ve *"O"* onlarla olacaktır. Onlar *"O"*nun halkı olup Allah kendisi onların Tanrısı olarak onlarla beraber olacaktır. **4*** Allah[6] onların gözlerinden tüm gözyaşlarını silecek, ölüm[7] artık olmayacak, artık yas[8] acı bağırış ve sancı olmayacaktır; çünkü önceki şeyler geçtiler, diyordu. **5*** Tahtta[9] oturan: İşte[10] her şeyi yeni yapıyorum, dedi ve bana da söyledi ki: Yaz; çünkü bu sözler gerçek[11] ve doğrudur. **6*** Sonra da bana şöyle dedi: Tamam[12] oldu. **A** veya başlangıç[13] ve son '*Ben'im*; ben[14] susayan kimseye, yaşam suyunun kaynağından bedava vereceğim. **7*** Galip olan tüm şeyleri miras alacak ve Ben[15] onun Allah'ı olacağım ve o da benim çocuğum olacaktır. **8*** Ama korkak[16] inançsız, pis, katil, zinakâr, büyücü, putperest ve tüm

yalancıların payı; ateşle[17] ve kükürtle yanan gölün içinde olacaktır. İşte ikinci ölüm de budur. **9***Son yedi[18] belalarla dolu yedi tası tutan yedi melekten biri yanıma gelip bana doğru: Gel[19] sana Kuzu'nun eşi olacak olan gelini göstereyim, dedi. **10***Ruhta[20] beni büyük ve yüksek bir dağa götürdü. O büyük kenti[21] yani kutsal Yeruşalim'i Allah'tan gökten inerken bana gösterdi. **11***Üstünde[22] Tanrı'nın görkemi bulunuyor, ışığı çok değerli taşa; yani billur gibi aydınlık yeşim taşına benziyordu. **12***Onun büyük ve yüksek bir suru, on iki[23] kapısı ve kapılar üzerinde on iki melek ve yazılı adlar vardı. Bunlar da İsrailoğulları'nın on iki adıydı. **13***Doğuda üç kapı[24] kuzeyde üç kapı, güneyde üç kapı ve batıda da üç kapı vardı. **14***Şehrin surunun on iki temeli olup onlarda[25] Kuzu'nun on iki havarisinin[+] adları vardı. **15***Bana söyleyenin elinde kenti, kapılarını ve surunu ölçmek için altın[26] bir kamış vardı. **16***Şehir dörtgen olup uzunluğu eniyle birdir. Melek kenti o kamışla ölçtüğünde on iki bin ok atımı geldi. Uzunluğu eni ve yüksekliği eşittir. **17***Onun surunu ölçtüğünde insan ölçüsü; yani meleğin ölçüsüyle yüz kırk dört arşın geldi. **18***Surun binası yeşim taşından olup şehir de temiz bir cam kübü andıran saf altındandı. **19***Şehrin[27] surunun temelleri çeşitli çok değerli taşlarla yapılmış olup birinci temel yeşim, ikincisi gök yakut, üçüncüsü alaca akik, dördüncüsü zümrüt; **20***Beşincisi akik, altıncısı kırmızı akik, yedincisi sarımtırak yakut, sekizincisi gök zümrüt, dokuzuncusu sarı yakut, onuncusu sarıca zümrüt, on birincisi mor yakut ve on ikincisi ametist idi. **21***On iki kapısı on iki inciydi ve her bir kapı bir incidendi. Kentin meydanı[28] şeffaf cama benzeyen saf altındı. **22***Ama[29] içinde bir tapınak görmedim; çünkü 'Her Şeye Gücü Yeten Rabb Allah' ve Kuzu *"O"*nun mabedidir. **23***Kentin[30] kendisini aydınlatması için Güneş'le Ay'a gereksinimi yoktur. Çünkü Tanrı'nın görkemi onu aydınlatıyor ve Kuzu da onun kandilidir. **24***Kurtuluş[31] bulan milletler Onun ışığıyla dolaşacaklar. Dünya kralları da şan ve şöhretlerini onun içine getirecektir. **25***Kapıları gündüz[32] asla kapanmayacak; çünkü orada gece[33] olmayacaktır. **26***Milletlerin[34] görkem ve şereflerini onun içine götüreceklerdir. **27***Onun içini[35] pisleten veya kirleten ve yalanı seven asla girmeyecek; ancak Kuzu'nun[36] 'Yaşam Kitabı'na kaydedilenler gireceklerdir.

(1)İşa.65/17,66/22,II.Petr.3/13,**(2)**B.20/11, **(3)**İşa.52/1, Galt.4/26, İbr.11/10, 12/22, 13/14, B.3/12, 10.Ayet, **(4)**İşa.54/5, 61/10, II.Kor.11/2, **(5)**Lev.26/11,12, Hez.44/7, **(6)**İşa.25/8, B.7/17, **(7)**I.Kor.15/26ve54,B.20/14,**(8)**İşa.35/10,61/3,65/19, **(9)**B.4/2ve9, 5/1, 20/11, **(10)**İşa.43/19, II.Kor.5/17, **(11)**B.19/9, **(12)**B.16/17, **(13)**B.1/8, 22/13, **(14)**İşa.12/3, 55/1, Yuh.4/10ve14, 7/37, B.22/17, **(15)**Zek.8/8, İbr.8/10, **(16)**I.Kor.6/9,10, Galt.5/19-21,Efs.5/5,I.Tim.1/9,İbr.12/14,B.22/15,**(17)**B.20/14,15, **(18)**B.15/1,6,7, **(19)**B.19/7, 2.Ayet, **(20)**B.1/10, 17/3, **(21)**Hez.48, Ayet 2, **(22)**B.22/5, Ayet 23, **(23)**Hez.48/31-34, **(24)**Hez.48/31-34,**(25)**Mat.16/18,Galt.2/9,Efs.2/20, **(+)**Bazı metinlerde:Oniki isimleri,**(26)**Hez.40/3,Zek.2/1,B.11/1,**(27)**İşa.54/11, **(28)**B.22/2, **(29)**Yuh.4/23,**(30)**İşa.24/23,60/19ve20,B.22/5,11.Ayet, **(31)**İşa.60/3,5ve11,66/12,Tob.13/16,**(32)**İşa.60/11, **(33)**İşa.60/20, Zek.14/7, B.22/5, **(34)**24.Ayet, **(35)**İşa.35/8, 52/1, 60/21, Yoel 3/17, B.22/14,15, **(36)**Filp.4/3, B.3/5, 13/8, 20/12.

22. Bölüm: 1,2)Yaşam ırmağı ve yaşam ağacı, 5)Göksel kentin Tanrı olduğu, 9)Meleğin Yuhanna'nın kendine tapınmasını istememesi, 18)Tanrı'nın sözüne katan veya ondan çıkaranın cezası, 20)Ve sonuç.

1*Bana[1] billur gibi berrak olarak Allah'ın ve Kuzu'nun tahtından akan 'Yaşam Suyu'nun pak ırmağını gösterdi. **2***O kentin[2] meydanında ve ırmağın iki yanında on iki ürün veren ve her ay meyvesini çıkaran *'Yaşam Ağacı'*[3] vardı. O ağacın yaprakları[4] da milletlerin şifası içindi. **3***Artık hiç[5] lanet olmayacaktır. Tanrı'nın[6] ve Kuzu'nun tahtı onda olup kulları[7] da ona ibadet edeceklerdir. **4***_"O"_nun çehresini görecekler ve adı[8] da onların alınları üzerinde olacaktır. **5***Orada gece olmayacak[9] bir kandile veya güneş ışığına gereksinim duymayacaklar. Çünkü[10] onları Rabb Allah aydınlatıyor ve sonsuza dek[11] egemen olacaklardır. **6***Ve bana şöyle söyledi: Bu sözler[12] doğru ve gerçektir. Kutsal peygamberlerin Allah'ı Rabb yakında kesinlikle olacak şeyleri kullarına göstermek için kendi[13] meleğini gönderdi. **7***İşte[14] çabucak geliyorum. Ne mutlu[15] bu kitabın peygamberlik sözlerini tutana. **8***Ben Yuhanna bu şeyleri gören ve duyanım. Görüp duyduğumda bana bu şeyleri gösteren meleğe secde etmek[16] için ayaklarına kapandım. **9***O da bana dedi ki:-Sakın[17] yapma; çünkü ben de senin ve kardeşlerinin olan peygamberlerin ve bu kitabın sözlerini tutanların hizmet yoldaşıyım; Allah'a secde et. **10***Sonra[18] da şöyle ekledi: -Bu kitabın peygamberlik sözlerini mühürleme; çünkü[19] vakit yakındır. **11***Haksızlık yapan[20] gene haksızlık etsin, kirli olan gene kirlensin, doğru olan gene doğru olsun ve kutsal olan gene kutsal olsun. **12***İşte[21] çabuk geliyorum ve herkese[22] kendi işine göre vermek için ödülüm[23] yanımdadır. **13*** ***Alfa ve Omega*** veya başlangıç ve son[24] önceki ve sonraki '*Ben*'*im*. **14***Ne mutlu[25] _"O"_nun buyruklarını tutanlar ki 'Yaşam Ağacı'na[26] hakları vardır ve kapılardan[27] kente giri-

yorlar. **15*** Ama köpekler[28] büyücüler, zinakârlar, katiller, putperestler ve yalanı sevip kullananların tümü dışardadır[29]. **16*** Ben İsa[30] bu şeyleri size Cemaatlerde tanıklık yapmak için meleğimi gönderdim. Ben[31] Davut'un aslı ve soyu olup o parlak[32] '*Sabah Yıldızı*'yım. **17*** Ruh ve gelin gel diyor[33] bunu duyan gel desin, susayan[34] gelsin ve dileyen '*Yaşam Suyu*'ndan karşılıksız alsın. **18*** Çünkü ben bu kitabın peygamberlik sözlerini duyan herkese tanıklık yapıyorum ki, eğer[35] biri bunlara bir şey katarsa Allah o kişiye bu kitapta yazılı olan belaları katacaktır. **19*** Eğer biri bu peygamberlik kitabının sözlerinden çıkarırsa Allah[36] onun payını[*] '*Yaşam Kitabı*'ndan, '*Kutsal Kent*'*ten*[37] ve bu kitapta yazılı olan şeylerden çıkaracaktır. **20*** Bu şeylere tanıklık yapan; evet çabuk[38] geliyorum, diyor. Amin[39] ya Rab İsa[40] gel. **21*** Rabbimiz[41] İsa Mesih'in lütfu tümünüzle olsun. Âmin.

(1) Hez.47/1, Zek.14/8, **(2)**Hez.47/12, B.21/21, **(3)**Tek.2/9, B.2/7, **(4)**B.21/24, **(5)**Zek.14/11, **(6)**Hez.48/35, **(7)**Mat.5/8, I.Kor.13/12, I.Yuh.3/2, **(8)**B,3/12, 14/1, **(9)**B.21/23ve25, **(10)**Mez.36/9, 84/11, **(11)**Dan.7/27, Rom.5/17, II.Tim.2/12, B.3/21, **(12)**B.19/9, 21/5, **(13)**B.1/1,**(14)**B.3/11,10.,12.ve20.Ayetler,**(15)**B.1/3, **(16)**B.19/10,**(18)**Dan.8/26,12/4ve9,B.10/4,**(19)**B.1/3, **(20)**Hez.3/27, Dan.12/10, II.Tim.3/13, **(21)**7.Ayet, **(22)**Rom.2/6, 14/12, B.20/12, **(23)**İşa.40/10, 62/11, **(24)**İşa.41/4, 44/6, 49/12, B.1/8ve11,21/6,**(25)**Dan.12/12,I.Yuh.3/24,**(26)**2.Ayet, B.2/7,**(27)**B.21/27, **(28)**Filp.3/2, **(29)**I.Kor.6/9,10, Galt.5/19-21, Kol.3/6, B.9/20,21, 21/8, **(30)**B.1/1, **(31)**B.5/5, **(32)**Say.24/17, Zek.6/12,II.Petr.1/19,B.2/28,**(33)**B.21/2ve9,**(34)**İşa.55/1, Yuh.7/37,B.21/6,**(35)**Tes.4/2,12/32,Sül.Mes.30/6, **(36)**Çık.32/33, Mez.69/28, B.3/5, 13/8, **(*)**: Bazı çevirilrrde 'Hayat Ağacından', **(37)**B.21/2,**(38)**12.Ayet,**(39)**Yuh.21/25,**(40)**II.Tim.4/8, **(41)**Rom.16/20ve24, II.Sel.3/18.

- Son -

Yahudi Takvimi

[Yahudi Takviminde ay yılı esas alındığından ayların yerleri değişmektedir.]

(Bak Mez. 104 / 19, Ekl. 43 / 7)

KUTSAL KİTAP KRONOLOJİSİ
(Mısır'dan çıkıştan Havariler zamanına kadar)

M.Ö

1350(1220?)	: Mısır'dan çıkış
1300 - 1500	: Hakimler
1050	: Samuel
1032 - 1012	: I. Krallar
972	: Davut
932	: Süleyman
916	: Rehabeam
874	: Yoşoffat(Yehoşofat)
843	: Yoram
842	: Ahazya
842	: Yehu
744	: Hoşea
736	: Sefenya
725	: Krallığın sonu
722	: Şalmanassar
639	: Manessa
580	: Yeremya
597(625?)	: I. Babil sürgünlüğü
570	: Hezekiel
587	: Kudüs'ün inşaası
587	: II. Babil sürgünlüğü
520 - 516	: Tapınağın inşaası
450	: Ezra
445	: Nehemya
332	: Makedonyalılar
330	: Daryüs
218 - 168	: Antiyokus
174 - 164	: Antiyokus Epifanes
160	: Makabeliler
140	: Simon
135	: Samariter
63	: Roma işgali
40	: Herodes(Herod)
37-4	: Herodes ve Avgustus
Milat ve M.S	**: İsa'nın doğumu**
4	: Herodes'in ölümü
14 - 37	: Tiberius
4 - 34	: Filippus
26 - 36	: Pontius Pilatus
30 - 33	**: İsa'nın ölümü**
37	: I. Herodes Agrippa
50	: II. Herodes Agrippa
54-68	: Nero
67	: Petrus'un ölümü
70 - 81	: Titus Vespefian
---	
81 - 96	: Dominitiaus
98 -117	: Trayan
117-138	: Hadrian

Ek : Bazı Tarihî Bilgiler

1452-1455: Gutenberg İncili I. Baskı
1516: Erasmus İncili I.Baskı, Yunanca
1534: Almanca İncil - Luther, Wittenberg
1550-1600?: Haki'nin ilk Osmanlıca K.Ktb. çev.
1662-1666: Ali Bey'in Kutsal Kitp. çevirisi(Osm.)
1710: İlk Kitabı Mukaddes teşkilatı, Halle
1812: İlk Alman Kitabı Mukaddes teşkilatı
1820: Osmanlı'da ilk Kitabı Mukaddes Şti.
1827:Osmanlıca I. Kitabı Mukaddes baskısı(*)
1844-1859: Sina'daki Codeks'in bulunuşu
1885: Osmanlıca II. Kitabı Muk. baskısı/İst.(**)
1892: Luther İncili'nin I. Revizyonu
1912: Yeni Luther İncili'nin II. Revizyonu
1921: Luther İncili'nin III. Revizyonu
1939- 41: İlk Latin Alfabesi Türkçe KM çevirisi
1947: Qumran yazılarının bulunması
1966: Yunanca Yeni Ahit çevirisi
2001: Türkçe Çağdaş Kutsal Kitap çevirisi
2003: İlk Çağdaş Kutsal Kitap ve Deuterokanonik Kitaplar çevirisi (Kitb.Muk.Şti/İstanbul)
2007: Ali Bey'in Osmanlıca'sından ilk özel çalışma: "Kitabı Mukaddes ve 'Deuterokanonik' kitaplar" çevirisi(Kadir Akın & Hakkı Bayraktar / İstanbul.)
2008: 'Yehova Şahitleri'nin İngilizce 'New World Translation' çevirisinin Türkçesi. ABD baskısı.

(*)Ali Bey'in çevirisi temel alınarak yapılmıştır. Tevrat ve İncil vardır. Apokrafiler yoktur. Paris'te basılmıştır.

(**)Ali Bey'in çevirisi temel alınarak yapılmıştır. Tevrat ve İncil vardır. Apokrafiler yoktur. İstanbul'da basılmıştır.

Not:
1) Kitab-ı Mukaddes'e ayet numaralarının verilmesi 16.y.y'ın sonu ve 17.y.y'ın başlangıcında yapılmıştır.
2) K**â**hin: Karışık ve tahminî sözlerle gaipten haber veren; falcı âlim.
Kutsal Kitap çevirilerinde putperest rahipler için 'k**â**hin' kelimesi kullanılmıştır. Bunun dışında Ali Bey, tek Tanrılı dinlerde geçen 'k**a**hin, rahip' veya 'hahamlar' için; imam ve imamet(halifelik) kelimelerini kullanmıştır. (Bak.Ekl. 45/46: "*İmamet mührü sonsuza dek onundur.*"

KUTSAL KİTAPTA GEÇEN UZUNLUK, AĞIRLIK ve PARALAR CETVELİ

Uzunluk Ölçüleri	(Yaklaşık)Metre
4 Parmak 1 Avuç	0,07
3 Avuç 1 Karış	0,22
2 Karış 1 Arşın	0,45
4 Arşın 1 Kulaç	1,78
400 Arşın 1 Ok atımı	178,00
8 Ok Atımı 1 mil	1480,00

Tahıl Ölçüleri	Litre
Kor	220,00
4 Log 1 Kap	2,05
6 Kap 1 Ölçek	13,00
1 Omer	3,70
10 Omer 1 Efa	37,00
10 Efa 1 Kor	370,00
1 Kile	13,00
1 Şinik	1,00

Sıvı Ölçüleri	Litre
1 Log	0,51
12 Log 1 Hin	6,15
6 Hin 1 Bat	37,00
10 Bat 1 Kor	370,00
1 Metriti	40,00

Ağırlık Ölçüleri	Gram
1 Litre	327,45
1 Gera	0,75
10 Gera 1 Beka	7,50
2 Beka 1 Şekel	14,55

Para Birimleri(*)
1 Dinar : 1 Günlük ücret karşılığı
1 Gümüş Para : Yarım Dinar?
1 Bakı Para : Kuruş
1 Beka : 6 Krş.
1 Mına : 50 Şekel
1 Altın Şekel : 16,37 gr.
50 Kg altın Talant(Saf değil) : Yakl.75 000YTL
(Bak. I.Kr.9,14)
1 Altın Mına: 818,6 gr.
60 Mına : 1 Talant
1 Dirhem : 5 Krş.
1 Para : 1 Pul : 1 Mangır.

(*)Para birimleri zamana göre değiştiğinden, diğer birimler gibi karşılaştırmalı ve yaklaşık olarak belirtildi.

Üstteki resim: Ali Bey'in Apokrafiler kitabının 1665 yılındaki temiz kopyasıdır. (Yukadaki resim Ali bey'in 1664 yılında yazdığı Apokrafiler el yazmasının 208. sayfasıdır.)

كتاب مقدس

يعنى

عهد عتيق و عهد جديد

عن اصل محرر بولندیغی

عبرانی وکلدانی ویونانی لسانلرندن بالترجمه

معارف عمومیه نظارت جلیلهسنك ١٤ محرم الحرام ١٣٠١ و ٣
تشرین ثانی ١٢٩٩ تاریخلی و ٧٥٢ نومرولی رخصتنامهسیله

وانكلیز وآمریقان بیبل شركتلری مصارفیله

استانبولده

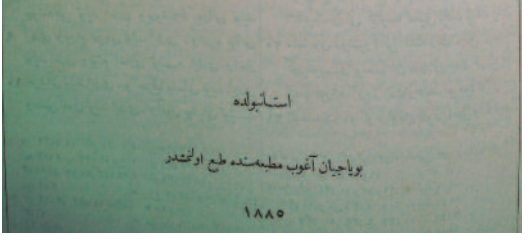
بویاجیان آغوب مطبعهسنده طبع اولنمشدر

١٨٨٥

solda:

(Kitab-ı Mukaddes; yani Ahd-i Atik ve Ahd-i Cedid / An asl-ı muharrer bulunduğu İbranî ve Keldanî ve Yunanî lisanlarından bitterceme / Meârif-i Umumiye Nezaret-i Celilesinin 14 Muharremü'l-Haram 1301ve 3 Teşrin-i Sânî 1299 tarihli ve 752 numerolı ruhsatnâmesiyle / Ve İngiliz ve Amerikan Baybıl Şirketleri mesarifiyle / İstanbul'da Boyaciyan Agob(+) Matbaası'nda tab' olunmuştur. / 1885).

(+): Bkz. Agop Boyaciyan hakkında 6. Sayfadaki önsöz açıklamalarında daha çok bilgi verilmiştir.

عهد جديد

يعنى

انجيل شريف

لسان اصلى يونانيدن بالترجمه

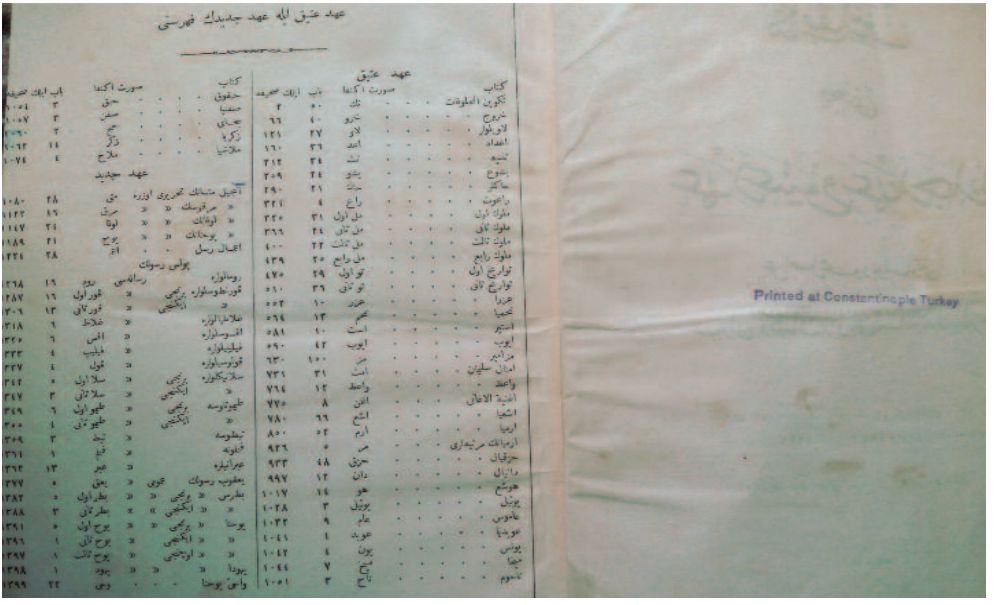
استانبولده

بویاجیان آغوب مطبعهسنده طبع اولنمشدر

١٨٨٥

sağda:

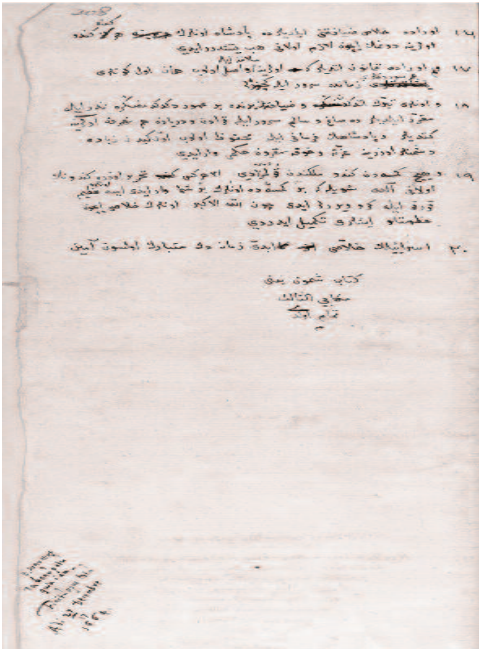
Osmanlıca basımı Kitab-ı Mukaddes'in Yeni Ahit Kitabının ilk sayfası. (Ahd-i Cedid; yani İncil-i Şerif / Lisan-ı asli Yunaniden bitterceme. İstanbul'da Boyaciyan Agob Matbaası'nda tab' olunmuştur. / 1885).

Sol sayfada Eski Ahit ve Yeni Ahit'in fihristi, sağ sayfada ise ingilizce olarak 'Printed at Costantibople Turkey' (Türkiye'de İstanbul'da basılmıştır.) kaşesi bulunuyor

Ali Bey'in Apokrafiler1664 el yazması.

Ali bey'in Apokrafiler 1664 el yazması S. 208

BAŞVURULAN BAZI KAYNAKLAR

1. "Die Apokryphen" Verborgene Bücher der Bibel - Pattloch Verlag, Augsburg / 1990

2. "Apokalypsen das Buch der Geheimen Offenbarungen-Pattloch Verlag, Augsburg / 1990

3. "Die Bibel oder die Ganze Heilige Schrift des Alten und Neuen Testaments nach der Deutsche Übersetzung von Dr.Martin Luther", Verlag Friedrich Bischof GmbH Frankfurt am Mein, Ausgabe 1912 (Eski ve Yeni Ahit'in tüm kitapları, Dr. Martin Luther'in çevirisine göre.)

4. Kitab-ı Mukaddes'in Deuterokanonik Kitapları, Kitab-ı Mukaddes Şirketi, Ar Kilişecilik Matbaacılık San. ve Tic. A.Ş., ilk baskı, İstanbul 1987

5. Tarih Sumer'de Başlar, Samuel Noah Kramer, Kabalcı Yayınevi 1998

6. Büyük Osmanlıca Ansiklopedik Lügat, Türdav, İstanbul 1997

7. Almanca "Einheitsübersetzung" (Ekümenik / Birlik Çevirisi), Katholische Bibelanstalt GmbH

Stuttgart 1980

8. Neu Welt Übersetzung (Yeni Dünya Çevirisi) Selters/Almanya 1990

9. Kitab-ı Mukaddes Şirketinin yayınladığı 1941 tarihli ilk Türkçe Kitab-ı Mukaddes çevirisi

10. Kutsal Kitap (Yeni Çeviri) Kitab-ı Mukaddes Şirketi - İstanbul / 2001

11."Gizlenen Kitaplar"(Kanonik) Kadir Akın & Hakkı Bayraktar, Hakikat Yayınları-İstanbul, Haziran

2003[Revizyonu: Wojciejh Bobowius(Ali Ufki Bey) 1664-65 Osmanlıca Transliterasyonu ve günümüz Türkçesi 2016.]

12. "Kutsal Kitap ve Deuterokanonik Kitaplar", Kitab-ı Mukaddes Şirketi Ekim 2003

13."Les Apocryphes Ethiopiens/APOCALYPSE D'ESDRAS" Etiyopyalılar Apokrafileri - IV. Ezra

Rene Basset - P A R I S / BIBLIOTHÈQUE DE LA HAUTE SCIENCE10, RUE SAINT-LAZARE, 10 - 1899

14. "Türkçe Almanca Sözlük", Karl Steuerwald, Otto Harrassowitz Verlag, ABC Kitabevi A.Ş. İstanbul 1993.